

J. F. Campbell

Hidely Lodge
Kensington
London W.

Campbell 1. f. 32

AN ENGLISH-WELSH PRONOUNCING DICTIONARY,

WITH

PRELIMINARY OBSERVATIONS ON THE ELEMENTARY SOUNDS OF THE ENGLISH
LANGUAGE, A COPIOUS VOCABULARY OF THE ROOTS OF ENGLISH
WORDS, AND A LIST OF SCRIPTURE PROPER NAMES.

GEIRIADUR CYNANIAETHOL

SEISONEG A CHYMRAEG,

YNG NGHYD A

SYLWADAU RHAGARWEINIOL AR SEINIAU EGWYDDOROL YR IAITH
SEISONEG, LLECHRES O'I GWREIDDEIRIAU, A GEIRFA
O ENWAU PRIODOL YSGRYTHYROL.

GAN

WILLIAM SPURRELL.

[AIL ARGRAFFIAD.]

CAERFYRDDIN: WILLIAM SPURRELL.

MDCCCLXI.

AN ENGLISH-WELSH PRONOUNCING DICTIONARY.

BY

MR. J. H. KENNEDY, OF THE UNIVERSITY OF CAMBRIDGE, AND MR. J. H. KENNEDY, OF THE UNIVERSITY OF CAMBRIDGE, AND MR. J. H. KENNEDY, OF THE UNIVERSITY OF CAMBRIDGE.

GEIRIADUR CYFANYLTHOT

STYSONG A CHYMBEDD.

CARMARTHEN: WM. SPURRELL, PRINTER.

WILLIAM SPURRELL.

[THE UNIVERSITY]

WILLIAM SPURRELL

PREFACE TO THE SECOND EDITION.

THE favourable reception given to the first edition of this Work has induced the compiler to issue a second, revised with much care and labour.

The system of condensation adopted in the former volume has been carried out to a much greater extent in that now before the reader, which, though lower in price, and of a size more suitable for a manual, is much enlarged as regards its contents, and comprises, besides a copious list of Scripture Proper Names now appended, several thousand useful additions interspersed through its pages.

Carmarthen, Feb. 12th, 1861.

PREFACE TO THE FIRST EDITION.

IN compiling the Work now offered to the public, the principal object aimed at has been to compress into the volume as much useful matter as the limits contemplated would admit of. The formation of a complete vocabulary of English words has not been attempted. Indeed, as every living language is in a state of transition, some of its words becoming obsolete, and new terms being constantly added, such a production if desirable would be impossible.

It would have been an easy task to extend the Work to double its present size, without in any material degree increasing its utility, by the insertion of large classes of derivatives presenting no difficulty or irregularity in their orthography, pronunciation, or translation. By the omission of such words, space has been left for the introduction of a great number of modern terms, and for a careful notice of numerous anomalies in etymology and orthoepy, a feature which distinguishes the present work from those which have preceded it. The compiler has also availed himself of various typographical expedients which have enabled him to comprise in 435 pages matter which would otherwise have occupied about 470.

In the preparation of this, the only English-Welsh Pronouncing Dictionary that has appeared, twenty-one dictionaries of authority have been constantly referred to; and in cases of disputed pronunciation, a general but by no means a servile deference has been paid to the authority of Smart, whose elaborate and comprehensive work is undoubtedly the best reflex of the customary pronunciation of educated English speakers, the true criterion of correct English orthoepy.

August 16th, 1850.

THE
ELEMENTARY SOUNDS
OF THE
ENGLISH LANGUAGE.

§ 1. THE elementary sounds of the English language are thirty-eight in number.

§ 2. The English alphabet used to represent these sounds contains only twenty-six letters, and exhibits the following imperfections:—

(1.) A great many English letters have more than one sound each; as *c* in *cot* and *cell*; *s* in *so*, *is*, *sure*, and *measure*.

(2.) Frequently different letters stand for the same sound; as *c* in *cat*, *k* in *kin*, *q* in *quick*.

(3.) Sometimes two letters represent a single sound; as *sh* in *shall*, *th* in *thin* and *this*, *ng* in *sing*.

(4.) Sometimes two sounds are represented by a single letter; as *u* in *tune*, *x* in *fox*, *j* in *jar*.

(5.) Letters are often mute, that is, they are found in the written words, but not in the spoken; as *b* in *lamb*, *c* in *victuals*, *g* in *sign*, *p* in *psalm*.

(6.) Occasionally sounds are heard in words which, when written, have no character to represent those sounds; as *g* in *stronger* (stronger).

§ 3. Hence, it will be convenient to employ in the following pages a few distinctive marks not found in the English alphabet.

§ 4. The following is a list of the English elementary sounds, with the characters which will be here used to represent them:—

Charac- ters.	Examples of the sounds.	Charac- ters.	Examples of the sounds.	Charac- ters.	Examples of the sounds.
(1.) \hat{w}	<i>oo</i> in <i>cool</i>	(14.) \mathcal{R}	<i>r</i> in <i>fare</i>	(26.) d	<i>d</i> in <i>done</i>
(2.) \hat{w}	<i>oo</i> in <i>cook</i>	(15.) h	<i>h</i> in <i>hot</i>	(27.) s	<i>s</i> in <i>so</i>
(3.) \bar{o}	<i>o</i> in <i>more</i>			(28.) z	<i>z</i> in <i>zone</i>
(4.) \hat{o}	<i>o</i> in <i>cord</i>	(16.) p	<i>p</i> in <i>put</i>	(29.) n	<i>n</i> in <i>name</i>
(5.) o	<i>o</i> in <i>cot</i>	(17.) b	<i>b</i> in <i>bad</i>	(30.) sh	<i>sh</i> in <i>shall</i>
(6.) \hat{a}	<i>a</i> in <i>father</i>	(18.) wh	<i>wh</i> in <i>where</i>	(31.) zh	<i>z</i> in <i>azure</i>
(7.) a	<i>a</i> in <i>fat</i>	(19.) w	<i>w</i> in <i>well</i>	(32.) l	<i>l</i> in <i>law</i>
(8.) \hat{e}	<i>e</i> in <i>there</i>	(20.) m	<i>m</i> in <i>man</i>	(33.) r	<i>r</i> in <i>row</i>
(9.) e	<i>e</i> in <i>then</i>	(21.) f	<i>f</i> in <i>for</i>	(34.) yh	<i>hu</i> ($yh\hat{w}$) in <i>humid</i>
(10.) \hat{i}	<i>i</i> in <i>pique</i>	(22.) v	<i>v</i> in <i>vow</i>	(35.) y	<i>y</i> in <i>yes</i>
(11.) i	<i>i</i> in <i>pin</i>	(23.) th	<i>th</i> in <i>thick</i>	(36.) k	<i>k</i> in <i>kill</i>
(12.) \hat{u}	<i>u</i> in <i>curve</i>	(24.) \mathcal{TH}	<i>th</i> in <i>this</i>	(37.) g	<i>g</i> in <i>gig</i>
(13.) u	<i>u</i> in <i>cut</i>	(25.) t	<i>t</i> in <i>ton</i>	(38.) ng	<i>ng</i> in <i>sing</i>

§ 5. This scheme differs in some particulars from the arrangements adopted in other works on the subject, the writer being unable to acquiesce entirely in any of the systems hitherto propounded.

§ 6. The sounds are here arranged in a natural order, beginning in each division with those sounds produced in the anterior part of the mouth, and ending with those formed most internally.

§ 7. The sounds are usually divided into two classes: vowels and consonants. The first thirteen sounds in the list are vowels; the last twenty-three are consonants. The sounds *r* and *h*, however, are anomalous; *h* being an unarticulated aspiration, and *r* an obscure sound partaking of the nature of both vowel and consonant.

VOWELS.

§ 8. The vowels* are clear open sounds of the voice alone. They are very irregularly represented in the established system of orthography. The following examples of the various letters and combinations employed for this purpose will give an idea of the perplexity arising from this source:—

Sound	Represented by	Sound	Represented by
ŵ	<i>oo</i> in <i>cool</i> , <i>o</i> in <i>to</i> , <i>ou</i> in <i>through</i> , <i>eu</i> in <i>rheumatism</i> , <i>ew</i> in <i>threw</i> , <i>u</i> in <i>sure</i> , <i>ue</i> in <i>true</i> , <i>ui</i> in <i>cruise</i> , <i>oe</i> in <i>shoe</i> , <i>œu</i> in <i>manœuvre</i> , <i>wo</i> in <i>two</i>	e	<i>e</i> in <i>then</i> , <i>ea</i> in <i>head</i> , <i>u</i> in <i>bury</i> , <i>eo</i> in <i>leopard</i> , <i>ei</i> in <i>heifer</i> , <i>ie</i> in <i>friend</i> , <i>a</i> in <i>many</i> , <i>ae</i> in <i>Michael</i> , <i>ai</i> in <i>said</i> , <i>ay</i> in <i>says</i>
ŵ	<i>oo</i> in <i>cook</i> , <i>u</i> in <i>pull</i> , <i>ou</i> in <i>could</i> , <i>o</i> in <i>wolf</i>	î	<i>i</i> in <i>pique</i> , <i>e</i> in <i>me</i> , <i>ee</i> in <i>seen</i> , <i>ea</i> in <i>sea</i> , <i>ei</i> in <i>seize</i> , <i>ie</i> in <i>field</i> , <i>æ</i> in <i>Cæsar</i> , <i>æ</i> in <i>phœnix</i> , <i>y</i> in <i>any</i> , <i>ay</i> in <i>quay</i> , <i>ey</i> in <i>key</i> , <i>eo</i> in <i>people</i>
ō	<i>o</i> in <i>more</i> , <i>oa</i> , in <i>roar</i> , <i>oo</i> in <i>door</i> , <i>ou</i> in <i>pour</i>	i	<i>i</i> in <i>pin</i> , <i>e</i> in <i>England</i> , <i>u</i> in <i>busy</i> , <i>y</i> in <i>system</i> , <i>ui</i> in <i>build</i> , <i>ee</i> in <i>breeches</i> , <i>ie</i> in <i>sieve</i> , <i>o</i> in <i>women</i>
ô	<i>o</i> in <i>cord</i> , <i>au</i> in <i>cause</i> , <i>a</i> in <i>all</i> , <i>aw</i> in <i>awl</i> , <i>awe</i> in <i>awe</i> , <i>oa</i> in <i>broad</i> , <i>ou</i> in <i>ought</i>	û	<i>u</i> in <i>curve</i> , <i>e</i> in <i>serve</i> , <i>i</i> in <i>bird</i> , <i>y</i> in <i>myrrh</i> , <i>ea</i> in <i>learn</i> , <i>eu</i> in <i>amateur</i> , <i>o</i> in <i>work</i> , <i>ou</i> in <i>scourge</i>
o	<i>o</i> in <i>cot</i> , <i>a</i> in <i>wash</i> , <i>au</i> in <i>laurel</i> , <i>ou</i> in <i>trough</i> , <i>ow</i> in <i>knowledge</i>	u	<i>u</i> in <i>cut</i> , <i>o</i> in <i>son</i> , <i>oe</i> in <i>does</i> , <i>ou</i> in <i>tough</i> , <i>oo</i> in <i>flood</i> , <i>wo</i> in <i>two-pence</i> ; in conjunction with <i>w</i> , <i>o</i> in <i>one</i>
â	<i>a</i> in <i>father</i> , <i>au</i> in <i>jaunt</i> , <i>ea</i> in <i>heart</i> , <i>e</i> in <i>clerk</i>		
a	<i>a</i> in <i>fat</i> , <i>ai</i> , in <i>plaid</i>		
ê	<i>e</i> in <i>there</i> , <i>a</i> in <i>mare</i> , <i>ai</i> in <i>stair</i> , <i>ea</i> in <i>pear</i> , <i>ei</i> in <i>heir</i>		

§ 9. There are two classes of vowels: open and stopped. Open vowels are those which have a full uninterrupted sound. Stopped vowels are those the sound of which is interrupted or stopped by a succeeding consonant. With the exception of *ō*, which has no corresponding stopped sound in English, the vowels may be arranged in pairs; thus:—

Open ... ŵ cool ... ō more ... ô north... â far ... ê there ... î pique ... û curve
 Stopped.. Ẃ cook... — ... o not ... a fat ... e then ... i pick ... u cut

§ 10. Of these vowels *ô* is the most open, and *î* the most confined; *ŵ* partakes most of the labial character, and *û* most of the guttural; *î* requires the greatest effort in pronouncing it, and *û* the least, the organs when in a state of rest

* In the previous edition of this Dictionary, the characters

ā ē ī ō ū Ẃ, ă ę ĭ ő ũ Ẅ, ô, a i o u

were employed to represent the vowels where the following are now used—

â ê î ô û Ẃ, a e i o u Ẅ, ä ö ū

The present plan has the technical advantage of necessitating the use of fewer accented letters, and those used are available for other purposes. The letters *a*, *e*, *i*, *o*, *u*, too are used in it to represent their usual sounds, while the diæresis does not unnaturally suggest the complex nature of the diphthongs which it marks (§15).

being in the position required for pronouncing it: hence *û* is not unfitly called the *natural vowel*.

§ 11. The vowel *ô* is nearly allied to *û*; but the passage at the lips is more confined in the latter. *ê* and *î* have a similar resemblance, the passage between the tongue and the palate being more contracted in pronouncing *î*.

§ 12. In pronouncing *û* and *ô*, the interior of the mouth is in just the same state as in pronouncing *â* and *ô*, but the lips are brought closer together. The French *u* and *eux*, which so much puzzle Englishmen, bear the same relation, the former to *î*, and the latter to *ê* or perhaps to *û*.

§ 13. The vowel *a*, as it is usually pronounced by Englishmen, is not the exact correlative of *â*, but rather of a peculiar pronunciation of the Welsh *long a* heard in Montgomeryshire, and intermediate between *â* and *ê*.

§ 14. Orthoepists differ much in their opinions as to the vowel sounds, and as to the relations of those sounds to each other. Their disagreement very frequently arises from the fact that the sounds of the different pairs are often represented by different letters. Thus, the relationship between *ô* and *o*, is often lost sight of when they are respectively represented by *aw* and *o*, as in *bawl* and *not*; but it is quickly recognized when both sounds are represented by the same letters, as in the words *north* and *not*, *walnut* and *wallet*, *quarter* and *quality*. Under these circumstances an error of an opposite nature is often committed. Reid, for instance, makes no distinction between the open vowel sounds represented by *a* in the words *quarter*, *squall*, and *walnut*, and the stopped sounds represented by the same letter in *quality*, *squat*, and *wallet*, and in many other similar cases in which the distinction is marked by Smart, Walker, Knowles, Sheridan, Worcester, and other authorities. Craig pretty nearly coincides with him, but he distinguishes between the sound of *a* in *squat* and that of *a* in *wattle* where no difference exists. The sounds *ê* and *e*, and *î* and *i* are for the same reason liable to be improperly classified.

DIPHTHONGS.

§ 15. When two vowels coalesce, and are sounded together in one syllable, the combination is called a diphthong. There are six diphthongs (§27), which will be thus represented here:—*ä*, *î*, *ô*, *ü*, *ôi*, *ûw* (§8, note). Four of them are the names of four letters usually supposed to represent so many simple sounds.

§ 16. (1.) *ä* is represented by *a* in *mate*, *ai* in *pail*, *ei* in *eight*, *ay* in *pay*, *au* in *gauge*, *ea* in *great*, *ao* in *gaol*, *ey* in *survey*. This diphthong is by English orthoepists generally, treated of as a simple sound. The distinction they make between *stayer* (one who stays) and *stare* (to gaze), is simply making one a word of two syllables and the other a word of one syllable. The sound *î*, however, is heard in *stayer* as in *stay*, while it is not in words like *stare*, *flare*, *stair*, *ware*, and other syllables ending in *air* and *are*. This diphthong is a compound of *a* in *mare*, or *e* in *there*, and *e* in *me*, or *ê*, *î*, in the foregoing list, and is not identical with *a* (*ê*) in *mare*. The sound *ê* is found only before *r*, and in that position it is in pronouncing dictionaries confounded with the diphthong *ä*.

§ 17. (2.) *î* is represented by *i* in *fine*, *ei* in *height*, *ie* in *hie*, *uy* in *buy*, *eye* in *eye*, *y* in *shy*, *ye* in *lye*. It is said to be compounded of *â* *î*, but it may be questioned whether *û* *î* are not its true components. For instance, the word *pine* seems compounded rather of *pu* in *purse*, and *ine* in *machine*, than of *pa* in *path*, and *ine*.

§ 18. (3.) *ô*, like *ä*, is considered a simple sound. It is represented by *o* in *note*, *oa* in *boat*, *oe* in *toe*, *ou* in *soul*, *ow* in *tow*, *eau* in *beau*, *ew* in *sew*, *oo* in *brooch*. The interjection *O* and the verb *owe* are by Englishmen correctly pronounced alike. In pronouncing these words, there certainly is a change in the position of the organs. That change if carefully examined will be found the same as would be required to pronounce *ô* *û* (or perhaps *ô* *û*) in succession. Of these sounds the name sound of the English *o* is formed. Writers on this subject

make no distinction between this diphthong and the vowel \bar{o} , which latter is the same as the long o in French and Welsh. The only difference they notice between the words *mower*, *sower*, *stower*, and *more*, *sore*, *store*, is that they make the first three to consist of two syllables; thus, *mo-ur*, *so-ur*, *sto-ur*; and the last three of one syllable; thus, *mor*, *sor*, *stor*, or, what is the same thing, *more*, *sore*, *store*, with the final e silent, and the o long in each case. But it seems undeniable that there is a difference besides that pointed out by their plan of pronunciation. The sound \hat{w} certainly occurs in *mower*, *sower*, *stower*, as it does in *mow*, *sow*, *stow*; but it is not heard in *more*, *sore*, *store*. In other words, the diphthong \bar{o} exists in one case, and the long \bar{o} in the other. \bar{o} , like \hat{e} , occurs only before R .

§ 19. (4.) The diphthong \bar{u} is formed of \hat{i} and \hat{w} . It is represented by u in *muse*, ew in *mew*, ue in *sue*, ui in *suit*, ieu in *lieu*, iew in *view*, eu in *therapeutic*, eau in *beauty*, eue in *ewe*. The long or name sound of the letter u is undoubtedly a diphthong when preceded by a consonant in the same syllable. When, however, it commences a syllable, it is by some persons resolved into $\hat{i}\hat{w}$, by others into $y\hat{w}$, who say *an union*, *an unit*, &c., or a *union*, a *unit*, &c., according to the sound they give the letter in question.

§ 20. (5.) The diphthong $\hat{o}\hat{i}$ is composed of \hat{o} \hat{i} . It is seldom, if ever, represented by any other letters than *oi*, as in *coin*, and *oy*, as in *boy*. In *lawyer*, y is a consonant, and forms part of the second syllable, *aw* (\hat{o}) being pronounced in the first.

§ 21. (6.) The diphthong $\hat{u}\hat{w}$ is represented by *ow* in *cow*, *ou* in *bound*. It is supposed to consist of \hat{a} and \hat{w} . As in the case of the diphthong \bar{i} , this is questionable. The \hat{a} , if heard at all, is so very imperfectly formed that it can scarcely be distinguished from \hat{u} : \hat{u} and \hat{w} are here considered the elements of this diphthong.

§ 22. The influence of accent on unaccented vowels and diphthongs is worthy of notice. Accent not only affects the syllable on which the stress is laid, but by rendering that syllable more distinct, it necessarily occasions more or less obscurity in the unaccented syllables of the word. This will appear on comparing the vowels in the following words, in each of which the same vowel occurs twice:—*afar* (\hat{a} -fâr'), *extend* (eks-tend'), *repeat* (ri-pit'), *hangman* (hang'man), *tenets* (ten'ets), *feasibly* (fî'zî-bli). This effect of the accent is particularly observable in words having \bar{o} unaccented, which in many cases might be marked indifferently u or \bar{o} ; as in *compel*. Often, too, the same word has u or \bar{o} according as the word is used colloquially or otherwise. In the pronunciation of Scripture proper names and in solemn discourse in general, the unaccented vowels are sounded more distinctly. Diphthongs under this secondary influence of the accent are often compressed into simple sounds; as, $\bar{a}\bar{i}$ into e in *again*, and \bar{i} in *combine* into \hat{i} in *combination*. The \bar{i} in this last word would by some orthoepists be marked \hat{i} , but this arises from the error not unfrequently fallen into of confounding an unaccented open vowel with its relative stopped sound. A similar error is observable in such words as *delicate*, the last syllable of which is sometimes marked *ket*. \bar{H} following an accented syllable is subject to the influence referred to; as *Wrexham*, *Durham*, in which \bar{h} cannot be produced without an effort. Instances of the different opinions formed of sounds thus obscured occur in the words *orange* and *villain*, in the former of which the \bar{a} is resolved into \hat{i} by Walker, e by Smart, and \bar{a} by Knowles, in the latter $\bar{a}\bar{i}$ (equal to \bar{u}), is pronounced \hat{i} by Walker and Smart, and e by Knowles. The e in *barrel* is marked \hat{i} by Walker, Sheridan, and Craig, and e by Smart and Reid. Some of the phonographers would in the three words resolve the unaccented vowel into u . According to Latham, there is a difference in spelling only between the words *pitted* and *pitied*: an opinion of doubtful accuracy.

"R" OBSCURE AND "h".

§ 23. These sounds are classed with the consonants. There is, however, an ambiguity in their character which renders a separate notice of them desirable.

§ 24. The sound h is a simple aspiration or whisper. It is essentially distinct from the vowels; but in uttering it, there does not appear to be any contact or contraction of the organs, which is a leading characteristic of the consonants. It is uniformly represented by the same letter; but the letter is sometimes found in the written word when the sound is not heard in the spoken; as in *hour*, *honour*, *honest*; and it is often used with another letter to represent a sound quite distinct from h; as *th* in *this*, *gh* in *cough*, *ph* in *physic*, *sh* in *show*.

§ 25. The letter r has two distinctly different sounds in English. When beginning a syllable, its sound well serves to convey the ideas expressed by the words *rough*, *rigid*, *rugged*, *rude*. When it is preceded by an open vowel in the same syllable, it has an obscure sound partaking largely of the nature of a vowel, and it is by some speakers incorrectly pronounced like â; *farther* and *father*, for instance, being by such persons pronounced alike: a high authority has sanctioned this grave impropriety. This sound, which may be termed R obscure, is represented by *r* in *fur*, *rr* in *err*, *rrh* in *myrrh*.

§ 26. When R obscure is preceded by î or û, the sound of û is heard in connection with R; *fear*, *poor*, being pronounced fiûr, pôûr. It is questionable, however, whether the û precedes the R, or whether both are sounded together. When R is preceded by ê and ô, these sounds contrasting less with the û, the û is more obscured; and after â and ô, the û is scarcely distinguishable, if heard at all; as in *farm*, *form*. The vowels â, ô, and û seem almost modified by R, as some of the French vowels are by the nasal n. In words like *payer*, *flayer*, *mower*, and *stower*, the diphthongal sounds ä and ö, terminating respectively in î and û, are heard before ûr, which constituting a separate syllable, these words are dissyllables: but in words like *pair*, *flare*, *more*, and *store*, having the same final sound as those in the first-named series, the simple vowels ê and ô are heard, and the words are monosyllables. *Prayer*, a supplication, is a word of one syllable, and pronounced præûr; *prayer*, one who prays, has the diphthongal ä, and is pronounced præ'-ûr, the ü being more distinct on account of its being preceded by ä (ê î). All the other vowels flow easily into R, if followed by that sound; as in *lord*, *far*, *curd*. Indeed û does not exist in English, except as an element of the diphthong î in *fine* and ûw in *cow*, and when followed by R, or united with it; for, as said before, the two sounds seem to be pronounced together. In the word *murmur* for instance, the tongue is kept curved upwards from first to last, before the m is pronounced, and after the sound has ceased; but in pronouncing ôr and âr, the vowels in which coalesce easily with R, there is a sinking of the lower jaw, which brings the tongue a little farther from the palate, as will be observed in the first syllable of *former* and *farmer*, which motion is not observable in *murmur* and the like. In the long syllables like *curd*, the R is continuous as well as the û.

§ 27. It has been said (§15) that the number of English diphthongs is six. The assertion requires qualification. If û and R are pronounced consecutively, it is obvious that in words like *fear* (fiûr), *poor* (pôûr), *mare* (mêûr), *store* (stôûr), four other diphthongs occur; for these words are monosyllables and two vowels coming together in the same syllable form a diphthong. On the same grounds, triphthongs must exist in *fire* (fiûîr), *flour* (flûwûr), *pure* (piwûr), or these words must be dissyllables.

§ 28. R obscure does not stop the vowel preceding it, but the vowel often is or appears to be shorter when followed by an aspirate consonant, and longer when followed by a vocal consonant, than when not followed by either; as in *curse*, *cur*, *curve*; *hurt*, *her*, *heard*.

§ 29. When the letter *r*, preceded by a long vowel, ends a syllable and is followed by a vowel, both *R* and *r* are heard in the pronunciation; as *hearing*, pronounced hîûr'ring.

§ 30. Orthoepists are divided in their opinions of the sounds of certain vowels when preceding *R* in accented syllables. Walker marks the sound represented by the *e* in *mermaid*, *i* in *virtue*, and *y* in *myrrh*, as if it were identical with that of *e* in *merry* and *met*; and he distinguishes these sounds from that of *u* in *murder*, *hurt*. It is generally acknowledged that *e*, *i*, and *y* in *mermaid*, *virtue*, *myrrh*, are merely different ways of writing the same sound; but there is an obvious distinction between that sound and that of *e* in *merry* and *met*. The difference, however, between that of *e* in *mermaid*, and *u* in *murder* is not so clear, and it is questioned by some authorities. In the words *mermaid*, *fir*, *ferment*, *myrrh*, and the like, the tongue takes the position requisite to form the *R*, while the lips form *m* and *f*, as before noticed with respect to the word *murmur* (§26); but in *ferry*, *merry*, and the like, the tongue does not assume that position till the *f* and *m* are pronounced. The distinction, if any, between *er* and *ur*, in *mermaid* and *murder*, or between the words *fir* and *fur*, is so slight that writers of the best authority disregard it.

CONSONANTS.

§ 31. Consonants are generally defined as "letters which cannot be sounded by themselves," or "cannot be perfectly sounded without the help of a vowel." These definitions are founded in error; for all the consonants may be pronounced alone. The sounds *p*, *b*, *t*, *d*, *c*, and *g* indeed cannot be continuously pronounced, either with or without a vowel; because in forming these sounds, the passage of the breath is perfectly closed. Most, if not all, of the other consonants may be continuously pronounced without a vowel; of which fact any person may convince himself, by pronouncing words ending in *th*, *s*, *z*, *f*, as in *month*, *miss*, *size*, *stiff*, and dwelling on the last sounds. A familiar instance of pronouncing a consonant alone is found in the action called *hissing*, which is nothing more than a continuous pronunciation of the sound *s*. The word *size* in the above example may be supposed to terminate in a vowel; but vowels are here spoken of as sounds, not as letters, and in this case *e* is mute; that is, it has no sound.

§ 32. It must also be remembered that the *name* of every one of the consonants contains a vowel; and a distinction must be made between things so different as the name and the thing named. The sound *s*, for instance, though called *ess* (*es*), has no *e* in it; but is merely the hissing sound which begins *so* and terminates *miss*, and which is quite detached from a vowel in the words *scribe* and *acts*. Not attending to this obvious distinction has been the cause of many misconceptions with respect to the nature and power of consonants.

§ 33. It is curious to find Englishmen assert that a consonant cannot be pronounced without a vowel, when we find four, five, six, and even seven consonants in the English language, without an intervening vowel. Examples:—

4 consonants,	<i>exclaim</i> , <i>k</i> , <i>s</i> , <i>k</i> , <i>l</i>
5 "	<i>postscript</i> , <i>s</i> , <i>t</i> , <i>s</i> , <i>k</i> , <i>r</i>
6 "	<i>large spray</i> , <i>R</i> , <i>d</i> , <i>zh</i> , <i>s</i> , <i>p</i> , <i>r</i>
7 "	<i>enlarg'd screen</i> , <i>R</i> , <i>d</i> , <i>zh</i> , <i>d</i> , <i>s</i> , <i>k</i> , <i>r</i>
7 "	<i>parch'd scroll</i> , <i>R</i> , <i>t</i> , <i>sh</i> , <i>t</i> , <i>s</i> , <i>k</i> , <i>r</i>
7 "	<i>filch'd strawberries</i> , <i>l</i> , <i>t</i> , <i>sh</i> , <i>t</i> , <i>s</i> , <i>t</i> , <i>r</i>

§ 34. Not only can consonants be pronounced alone, they in many instances form distinct syllables in the English language, without the assistance of any vowel. The *e* being mute in the last syllable of the words *able*, *trifle*, *heaven*, *rattles*, that syllable is in these words destitute of a vowel. Some orthoepists

mark these as words of one syllables; but general usage, supported by the authority of those best judges of sound, the poets, is opposed to that view of the subject.

§ 35. As is the case with vowels, scarcely any of the consonants are uniformly represented by the same character. An idea of the irregularity of the English system of orthography, in this respect, may be obtained from the following illustrations:—

Sound	Represented by	Sound	Represented by
p	<i>p</i> in <i>put</i> , <i>pp</i> in <i>stopped</i> , <i>ph</i> in <i>diphthong</i> , <i>pb</i> in <i>raspberry</i> *	n	<i>n</i> in <i>mane</i> , <i>nn</i> in <i>inn</i>
b	<i>b</i> in <i>bad</i> , <i>bb</i> in <i>ebb</i> , <i>pb</i> in <i>cupboard</i> *	sh	<i>sh</i> in <i>shall</i> , <i>ch</i> in <i>chaise</i> , <i>ti</i> in <i>motion</i> , <i>ssi</i> in <i>mission</i> , <i>ce</i> in <i>ocean</i> , <i>ci</i> in <i>social</i> , <i>si</i> in <i>man-sion</i> , <i>s</i> in <i>sure</i> , <i>sci</i> in <i>con-science</i> ; in conjunction with <i>t</i> , <i>c</i> i <i>nvioloncello</i> , <i>t</i> in <i>nature</i> , <i>ch</i> in <i>charge</i> ; with <i>k</i> , <i>xi</i> in <i>anxious</i>
wh	<i>wh</i> in <i>where</i>	zh	<i>z</i> in <i>azure</i> , <i>s</i> in <i>measure</i> , <i>g</i> in <i>rouge</i> , <i>si</i> in <i>hosier</i> , <i>ssi</i> in <i>ab-scission</i> , <i>zi</i> in <i>brazier</i> ; in conjunction with <i>d</i> , <i>j</i> in <i>jam</i> , <i>g</i> in <i>age</i> (See d)
w	<i>w</i> in <i>well</i> , <i>u</i> in <i>quick</i> ; in conjunction with <i>u</i> , <i>o</i> in <i>one</i>	l	<i>l</i> in <i>law</i> , <i>ll</i> in <i>all</i>
m	<i>m</i> in <i>man</i> , <i>mm</i> in <i>rammed</i>	r	<i>r</i> in <i>row</i> , <i>rh</i> in <i>rhyme</i> , <i>rr</i> in <i>hurry</i>
f	<i>f</i> in <i>for</i> , <i>ph</i> in <i>physic</i> , <i>ff</i> in <i>off</i> , <i>gh</i> in <i>laugh</i>	yh	in conjunction with <i>w</i> , <i>hu</i> in <i>humid</i> (<i>yh</i> <i>w</i> 'mid)
v	<i>v</i> in <i>vow</i> , <i>f</i> in <i>of</i> , <i>u</i> in <i>lieutenant</i> †, <i>ph</i> in <i>nephew</i>	y	<i>y</i> in <i>yes</i> , <i>i</i> in <i>onion</i>
th	<i>th</i> in <i>thick</i> , <i>tth</i> in <i>Matthew</i>	k	<i>c</i> in <i>can</i> , <i>k</i> in <i>kill</i> , <i>ck</i> in <i>lick</i> , <i>ch</i> in <i>stomach</i> , <i>q</i> in <i>quilt</i> , <i>qu</i> in <i>quadrille</i> , <i>que</i> in <i>pique</i> ; in conjunction with <i>s</i> , <i>x</i> in <i>box</i> ; in conjunction with <i>sh</i> , <i>x</i> in <i>anxious</i>
TH	<i>th</i> in <i>this</i>	g	<i>g</i> in <i>gig</i> , <i>gg</i> in <i>rigged</i> , <i>gh</i> in <i>ghost</i> ; in conjunction with <i>z</i> , <i>x</i> in <i>exalt</i>
t	<i>t</i> in <i>ton</i> , <i>d</i> in <i>pressed</i> , <i>th</i> in <i>thyme</i> , <i>tt</i> in <i>butt</i> , <i>z</i> in <i>mezzotinto</i> ; in conjunction with <i>sh</i> , <i>c</i> in <i>vermicelli</i> , <i>ch</i> in <i>chair</i>	ng	<i>ng</i> in <i>sing</i> , <i>n</i> in <i>ink</i>
d	<i>d</i> in <i>done</i> , <i>dd</i> in <i>add</i> ; in conjunction with <i>zh</i> , <i>j</i> in <i>jar</i> , <i>g</i> in <i>gin</i> , <i>gg</i> in <i>exaggerate</i> , <i>de</i> in <i>grandeur</i> , <i>d</i> in <i>verdure</i> , <i>di</i> in <i>soldier</i>		
s	<i>s</i> in <i>so</i> , <i>c</i> in <i>ice</i> , <i>ss</i> in <i>miss</i> , <i>z</i> in <i>waltz</i> , <i>sc</i> in <i>scene</i> , <i>sch</i> in <i>schism</i> ; in conjunction with <i>k</i> , <i>x</i> in <i>fox</i>		
z	<i>z</i> in <i>zone</i> , <i>s</i> in <i>cries</i> , <i>c</i> in <i>sacrifice</i> , <i>sc</i> in <i>discern</i> , <i>ss</i> in <i>scissors</i> , <i>x</i> in <i>xebec</i> , <i>zz</i> in <i>buzz</i> ; in conjunction with <i>g</i> , <i>x</i> in <i>example</i>		

§ 36. The consonants are capable of four distinct classifications:—

(1.) They may be classed according to the organs by which they are formed.

1. Those in pronouncing which the lips are used are called labials.

2. Those formed by means of the action of the tongue are called linguals.

The labials are capable of subdivision, into pure labials, *p*, *b*, *wh*, *w*, and *m*; and dento-labials, *f* and *v*.

The linguals may be subdivided into dentals, in forming which the tongue touches or approaches the teeth; they are *th* and *TH*; dento-palatals, *t*, *d*, *s*, *z*,

* In the cases of *pb* in *raspberry* and *cupboard*, one consonant only is heard; each of the sounds may therefore be said to be represented by *pb*; or *b* may be said to be silent in one word, and *p* in the other. In such words as *manner* and *sinning*, the vowel in the first syllable is stopped by the consonant that begins the second syllable; two consonants are not pronounced.

† Smart attributes the anomalous pronunciation of this word to the practice which once prevailed of using *u* and *v* indifferently in the spelling of words, the gradations in the corruption from *lieutenant* being *liertenant*, *livten'ant*, *livten'ant*.

and *n*; palatals, formed near the roof of the mouth, *sh*, *zh*, *l*, *r*, *yh*, and *y*; and gutturals, formed in the throat, *k*, *g*, and *ng*.

(2.) They may be classed according to the channel through which the breath passes in pronouncing them.

1. Those in pronouncing which the breath passes through the mouth are orals. They are *p*, *b*, *t*, *d*, *k*, *g*, *wh*, *w*, *f*, *v*, *th*, *TH*, *s*, *z*, *sh*, *zh*, *l*, *r*, *yh*, and *y*.

2. Those in pronouncing which the breath passes through the nose are nasals. They are *m*, *n*, and *ng*.

(3.) They may be classed according to the manner of pronouncing them.

1. Those which are incapable of being pronounced continuously, the breath being stopped in its passage, may be called shut consonants. They are *p*, *b*, *t*, *d*, *k*, and *g*.

2. Those in pronouncing which the breath passes continuously may be called open or continuous consonants. Most of them have more or less of a hissing or buzzing sound. They are *wh*, *w*, *f*, *v*, *th*, *TH*, *s*, *z*, *sh*, *zh*, *l*, *r*, *yh*, *y*, *m*, *n*, and *ng*.

(4.) The consonants may again be classed into those which are formed with the vibration in the larynx, and those which are formed without it; that is those in which the voice is heard, and those in which the breath is heard alone. They may be distinguished by the terms *aspirate* and *vocal*.

1. The aspirate consonants are *p*, *t*, *k*, *wh*, *f*, *th*, *s*, *sh*, and *yh*.

2. The vocal consonants are *b*, *d*, *g*, *w*, *v*, *TH*, *z*, *zh*, *l*, *r*, *y*, *m*, *n*, and *ng*.

§ 37. The following table exhibits the four systems of classification at one view:—

		ORAL.				NASAL.
		SHUT.		OPEN.		OPEN.
		Aspirate.	Vocal.	Aspirate.	Vocal.	Vocal.
Labial	Pure Labial	<i>p</i>	<i>b</i>	<i>wh</i>	<i>w</i>	<i>m</i>
	Dento-labial			<i>f</i>	<i>v</i>	
	Dental			<i>th</i>	<i>TH</i>	
	Dento-palatal	<i>t</i>	<i>d</i>	<i>s</i>	<i>z</i>	<i>n</i>
Lingual				<i>sh</i>	<i>zh</i>	
	Palatal				<i>l</i>	
					<i>r</i>	
				<i>yh</i>	<i>y</i>	
	Guttural	<i>k</i>	<i>g</i>			<i>ng</i>

§ 38. Of these sounds, *yh*, *z*, *zh*, are not found in the Welsh language. *Wh* and probably *sh*, sometimes heard in Welsh words, are borrowed from the English. On the other hand, the Welsh language possesses the aspirates of *l* and *r*, in *ll* and *rh*; and an aspirate open oral guttural *ch*, which has no corresponding vocal in either Welsh or English. Probably the vocal sound in question did exist at one time in the Welsh language; for where *g* now disappears in Welsh mutations on account of the absence of this sound (which by analogy would be the soft mutation of *g*), a letter found amongst the old British characters called "Coelbren y Beirdd," was used, which is a presumption in favour of the existence of this vocal sound. Aspirating *l* or *r*, or pronouncing them forcibly with the *breath alone*, is the secret of uttering the Welsh sounds *ll* and *rh*. The idea of the simple character of *rh* has not occurred to writers on Welsh grammar (1850), who uniformly treat of it as a compound of *r* and *h*. It is, however, quite distinct from *r* which is a vocal consonant, while *rh* is essentially aspirate.

§ 39. The sound *zh* never commences a word in English, and in pure English words never ends a word except in conjunction with *d*, as in *age* (*ädzh*). The

sound ng also is never found at the commencement of a syllable, which is the only situation the sound h occupies.

§ 40. All the nasal consonants are vocal* and continuous. The breath passing through the nose, without the voice, would be either inaudible, or incapable of variation. In Welsh, however, they are followed by an aspiration; but they are not altered in sound, the voice is not omitted as it is in converting TH into th. Mh, nh, and ngh, used in Welsh, are really compounds of m, n, ng, and h: the combined sounds are uttered consecutively.

§ 41. All the vocal oral consonants may be considered as compound, inasmuch as they consist of breath and voice. This is quite evident in TH, z, zh, and v, in which the voice (in the throat) and the breath (in the mouth) are distinctly audible. In b, d, and g, in which the passage of the breath is stopped, the voice may be continued for a short time, and heard as a murmur, which ceases when the breath is allowed to pass. Grammarians who class s as a semi-vowel, lose sight or are not aware of the distinction between aspirates and vocals.

§ 42. The vocal consonants approach very nearly to vowels in character, which accounts for their being in some cases capable of forming syllables without the aid of a vowel. As in other subjects which nature presents for our investigation, there is here an almost insensible gliding of one class into the other. The close î, which is the greatest departure from the open ô, is by many considered identical with y. Again w in *wet* is considered identical with ð (*oo* in *good*). But both these consonants are more compressed than the vowels they so much resemble, and both are found in words of one syllable followed by the sounds with which they are said to be identical, as in *yeast*, *wood*, while it is generally admitted that it is impossible to repeat the same sound consecutively in one and the same syllable. Besides this, w and y, like most of the other consonants, are capable of being converted into their corresponding aspirates, as in *whet*, *humid* (yhw-mid), which is a further reason for classing them with the consonants.

§ 43. It is curious, that this fact has entirely escaped observation.† Walker says, "The Saxons, as Dr. Lowth observes, placed the *h* before the *w*, as *hwat*: and this is certainly its true place: for, in the pronunciation of all words beginning with *wh*, we ought to breathe forcibly before we pronounce the *w*, as if the words were written *hoo-at*, *hoo-ile*, &c." It is surprising that while thus discussing the situation of the aspiration, he did not observe that the aspiration is neither before nor after the sound w, that neither w nor ð exists in the sound wh, which is really a simple aspirate sound, the voice not being heard till the following vowel is commenced.

* Dr. Latham, indeed, asserts that ng, the only nasal sound he concedes to the language, is a vowel of a peculiar character, that is a nasal vowel. The propriety of terming it a vowel depends of course on the meaning attached to the word. He does not, however, assign any reason for this classification which would not apply to m and n; nor does he show why m and n should be classed with his liquids, and ng not. The three sounds unite with equal readiness with other consonants: some combinations are difficult; angp for instance; but this is not more so than amk. That the three belong to the same class and are nasals, is obvious; as the breath in pronouncing each passes through the nose, which is not the case with any of the other consonants. This may be readily shown by continuing the pronunciation of any one of the three nasals after a full inspiration of the breath, when the next act of breathing will be an inspiration; whereas attempting to continue any other consonant that closes the oral passage, as b, d, g, results in an expiration, shewing that the breath has not passed. His dictum that sh bears the same relation to s, as f does to p is equally arbitrary, and is opposed to fact, as will be seen by comparing their characteristics exhibited in table (§37).

† This opinion of the simple nature of wh and yh was advanced by the writer, in December, 1849, in a letter in the *Athenæum*; and it appeared in a reply from a correspondent that the existence of these sounds had been asserted by Mr. Ellis, in his *Essentials of Phonetics*, a work the writer had not an opportunity of referring to at the time of writing these introductory remarks.

§ 44. There is an important affinity between the consonants, which ought to be attended to. Aspirate sounds generally unite more easily with aspirates, and vocals more readily with vocals, than either do with one of the other class. This is the case to so great an extent that an aspirate is often in English converted into a vocal when following a vocal consonant, and *vice versa*. The letter *s*, in the third person singular of verbs, and in the plural of nouns, is pronounced as *s* or *z*, accordingly as it is preceded by an aspirate or a vocal consonant, and *ed* in verbs when the *e* is mute, is subject to the same law. The following are examples:—

Final consonant aspirate.	<i>s</i> and <i>ed</i> pronounced <i>s</i> and <i>t</i> .		Final consonant vocal.	<i>s</i> and <i>ed</i> pronounced <i>z</i> and <i>d</i> .	
top	tops	tops	tub	tubs	tubz
rot	rots	rots	load	loads	löd ^z
book	books	bō ^w ks	bag	bags	bagz
muff	muffs	muffs	glove	gloves	gluvz
miss	missed	mist	seize	seized	sizd
walk	walked	wā ^l kt	wag	wagged	wagd
wash	washed	washt	waged	waged	wāj ^d

§ 45. It matters not how the sound is represented, whether alone, as in *k*, *c*, *ss*, *s*, *z*, *sh*, or *zh*, or in combination with another sound, as in *ch*, *g*, which are composed of *tsh*, *dzh*. These compounds also show the operation of the same principle in themselves as well as in their union with the terminations before mentioned: *x* is another instance, which is pronounced *ks* in *execute*, *gz* in *example*; never *kz* or *gs*, in the English language at least.

§ 46. Dr. Latham goes so far as to say that it is impossible to pronounce combinations of aspirate and vocal (or, as he terms them, sharp and flat) sounds; but he does not appear to be aware that all consonants are either aspirate or vocal, and that *r* and *l*, in particular, are vocal (flat) consonants, having corresponding aspirate (sharp) consonants, though not in the English language. These vocal sounds (*l* and *r*) are in English often united to aspirate sounds, as, *false*, *malt*, *true*. In Welsh, on the contrary, the tendency is to join the aspirate *ll* and *t*, and *l* and *d*, as in *bol^lt*, a bolt, *gal^lt*, a cliff, *gw^lllt*, hair, *gw^lllt*, straw, *gw^lllt*, wild, *hal^lt*, salt, *hol^lt*, a slit, *mol^lt*, a wether, *sw^lllt*, a shilling; *ff^lld*, a fold, *mol^ld*, a mould; but it would be absurd to argue from this that the vocal *l* and the aspirate *t* cannot be united.

§ 47. The difficulty is much less when an aspirate consonant follows a vocal than when it precedes it; and less after some vocal consonants than after others. Hence, *lt*, *rs*, *mt*, *ns*, *ngk*, in *salt*, *verse*, *exempt*, *once*, and *ink*, are easily pronounced; *egs*, *ads*, *ebs*, would be nearly as easy. Few Welshmen would find it an unsurmountable difficulty to pronounce *stags* with the *g* vocal and *s* aspirate, which is one of the combinations Dr. Latham considers it impossible to pronounce; and in *width*, *breadth*, such a combination as he describes actually does exist, according to all authorities on the subject the writer has been able to consult; though *witth*, *bretth*, would perhaps be easier.

§ 48. The difficulty of combining consonants of opposite characters, and the impossibility of pronouncing the same consonant twice consecutively in the same syllable, account for the different ways of pronouncing, and consequently of writing, some of the affixes of the English language. When a noun or verb ends in any one of the sounds *s*, *z*, *sh*, and *zh*, the possessive termination *'s*, the plural termination *es*, and the termination *es* in the third person singular present tense of verbs, are pronounced *iz*. But when the primitive word ends in any other consonant, there is no vowel in the affix; but the *'s* or *s* is pronounced as *s* or *z* accordingly as the primitive word ends in an aspirate or a vocal consonant; unless, as is sometimes the case, the final consonant of the primitive word undergoes a change.

EXAMPLES.

's and es, pronounced iz.

Verb or Noun, Original form.	Noun Possessive.	Noun Plural.	Third Person Singular Present Indicative.
race	race's	races	races
miss	miss's	misses	misses
prize	prize's	prizes	prizes
fish	fish's	fishes	fishes
watch	watch's	watches	watches
change	change's	changes	changes
box	box's	boxes	boxes

s pronounced z, the final sound being vocal.

club	club's	clubs	clubs
command	command's	commands	commands
dog	dog's	dogs	dogs
seal	seal's	seals	seals
fear	fear's	fears	fears
wave	wave's	waves	waves

s pronounced s, final sound being aspirate.

drop	drop's	drops	drops
print	print's	prints	prints
stick	stick's	sticks	sticks

§ 49. Examples might be multiplied as the principle prevails with respect to all the consonants; though it may operate in a different manner; as in words like *knife* and *mouth*, which vocalize the final consonant in the singular word, instead of aspirating the plural termination; as *knives* (nīvz), *mouths* (mūw̄thz). Verbs like *breathe*, *wreathe*, *strive*, derived from nouns with aspirate terminations, seem to be vocalized preparatory to forming the inflections *breathes*, *breathed*, &c.

§ 50. Again, when the verb in the infinitive ends in *d*, or *t*, the vowel *e* is heard in the termination *ed* in the past tense and past participle, when they are formed by adding that termination. It is, however, not heard when the verb in the infinitive ends in any other consonant, but the *d* is pronounced *t*, if the infinitive ends in an aspirate consonant, though the letter representing the sound is not altered in spelling the words.

EXAMPLES.

Infinitive.	Past Tense.	Pronunciation.
rent	rented	ren'ted
end	ended	end'ed
warp	warped	wôrpt
talk	talked	tôkt
press	pressed	prest
wash	washed	wosht
ebb	ebbed	ebd
drag	dragged	dragd
gaze	gazed	gäzd
edge	edged	edzhd

§ 51. Words ending in a vowel take the vocal sound in all the above cases; as *sea*, possessive *sea's* (siz), plural *seas* (siz); *fee*, third person singular, present tense, *fees* (fiz), past tense *feed* (fid).

KEY TO THE PRONUNCIATION.

Charac- ters.	Examples of the sounds.	Corresponding Welsh sound.
â	<i>a</i> in <i>path, father</i>	<i>a</i> in <i>tad, father; cas, hateful</i>
a	<i>a</i> in <i>fat, an</i>	<i>a</i> in <i>pan, when; cant, a hundred</i>
ä	<i>a</i> in <i>fate</i> =ê î	No similar Welsh sound
b	<i>b</i> in <i>bad, tub</i>	<i>b</i> in <i>bwyd, food; pab, pope</i>
d	<i>d</i> in <i>done, sad</i>	<i>d</i> in <i>deg, ten; tad, father</i>
ê	<i>e</i> in <i>ere, a</i> in <i>fare</i>	<i>e</i> in <i>pell, far; ser, stars</i>
e	<i>e</i> in <i>met, end</i>	<i>e</i> in <i>pen, head; er, though</i>
f	<i>f</i> in <i>for, ff</i> in <i>muff</i>	<i>ff</i> in <i>ffordd, way; cyff, a block</i>
g	<i>g</i> in <i>give, gig</i>	<i>g</i> in <i>gallu, power; gwag, empty</i>
h	<i>h</i> in <i>had, how</i>	<i>h</i> in <i>haid, swarm; hawdd, easy</i>
i	<i>i</i> in <i>machine</i>	<i>i</i> in <i>ir, juicy; hi, she</i>
i	<i>i</i> in <i>pin, in</i>	<i>i</i> in <i>sicr, sure</i>
î	<i>i</i> in <i>line</i> =û î	<i>ei</i> colloquially in <i>ei, his, her</i>
j	<i>j</i> in <i>judge</i> =dzh	No similar Welsh sound
k	<i>k</i> in <i>kill, ck</i> in <i>sick</i>	<i>c</i> in <i>cof, memory; cnwc, a lump</i>
l	<i>l</i> in <i>law, ll</i> in <i>all</i>	<i>l</i> in <i>tawel, calm; hawl, a claim</i>
m	<i>m</i> in <i>man, am</i>	<i>m</i> in <i>min, edge; mam, mother</i>
n	<i>n</i> in <i>name, in</i>	<i>n</i> in <i>newydd, new; man, a place</i>
ng	<i>ng</i> in <i>sing, long</i>	<i>ng</i> in <i>angel, angel</i>
ô	<i>o</i> in <i>ore, fore</i>	<i>o</i> in <i>modd, manner; coch, red</i>
ô	<i>o</i> in <i>orb, aw</i> in <i>awl</i>	No similar Welsh sound
o	<i>o</i> in <i>on, cot</i>	<i>o</i> in <i>ffon, staff; pot, a pot</i>
ö	<i>o</i> in <i>no, ode</i> =ô û	No similar Welsh sound
p	<i>p</i> in <i>put, sup</i>	<i>p</i> in <i>pren, stick; hwp, a push</i>
r	<i>r</i> in <i>row, rigid</i>	<i>r</i> in <i>pur, pure; tref, town</i>
s	<i>s</i> in <i>so, this</i>	<i>s</i> in <i>gwas, servant; saith, seven</i>
sh	<i>sh</i> in <i>she, wash</i>	<i>si</i> in <i>sionc, brisk</i>
t	<i>t</i> in <i>to, not</i>	<i>t</i> in <i>ton, wave; at, to</i>
th	<i>th</i> in <i>thin, pith</i>	<i>th</i> in <i>athrist, very sad; peth, thing</i>
TH	<i>th</i> in <i>this, breathe</i>	<i>dd</i> in <i>addfwyn, meek; pridd, earth</i>
û	<i>u</i> in <i>curve</i>	like <i>y</i> in <i>dy, thy</i>
u	<i>u</i> in <i>up, cut</i>	<i>y</i> in <i>llyncu, swallow</i>
ü	<i>u</i> in <i>mute</i> =î û or yû	<i>iw</i> in <i>lliw, colour</i>
v	<i>v</i> in <i>vow, eve</i>	<i>f</i> in <i>fel, so; nef, heaven</i>
û	<i>oo</i> in <i>too, ooze</i>	<i>w</i> in <i>swn, sound</i>
û	<i>oo</i> in <i>took, cook</i>	<i>w</i> in <i>cwm, dingle; wrth, by</i>
wh	<i>wh</i> in <i>where, what</i>	<i>chw</i> (in South Wales*) in <i>chwaer, sister</i>
w	<i>w</i> in <i>well, work</i>	<i>w</i> in <i>yn wyn, white</i>
y	<i>y</i> in <i>yes, yet</i>	like <i>i</i> in <i>Ior, the Lord</i>
z	<i>z</i> in <i>zone, gaze</i>	No similar Welsh sound
zh	<i>z</i> in <i>azure</i>	No similar Welsh sound
'r	<i>r</i> in <i>poor</i>	No similar Welsh sound

* Dr. Davies, in his learned grammar, published in 1621, notices the substitution of *wh* for *chw* by the inhabitants of South Wales, in the pronunciation of such words as *chwaer*, a sister, *chwerthin*, to laugh, *chwith*, sinister, &c., a local peculiarity which prevails at the present day.

The letters ä, î, ö, ü, and j, representing compound sounds, are used for typographical convenience. Bearing in mind that the first four stand for the *name sounds* of the letters, and j for dzh (its usual sound), no error can arise from their introduction.

At the commencement of a syllable, ü is by some authorities pronounced yû, by others î û (§19). The use of the adjective *a* or *an* before words beginning with this compound sound, is regulated by the opinion the speaker forms of its elements; as *a union* (â yû'nî-un), or *an union* (an îû'nî-un). When ü is preceded by h, the compound sound is resolvable into yhû or hiû (§42). In these cases ü and hü are used in the Dictionary, and the determination of the sounds left to the reader's discretion.

No mute or silent letters are used in marking the pronunciation. Thus, *fate*, *mete*, *site*, *pope*, *tune*, *rouge*, are marked fät, mît, sît, pôp, tûn, rûzh.

When r follows an open vowel in the same syllable, it represents the obscure, sound R, described in §25, §26; as fârm=fârm.

Accented syllables spelt with *er*, *ir*, *yr* (as in the words *mercy*, *fir*, *myrtle*), and marked ûr in the pronunciation, are by Walker, Sheridan, Knowles, and others pronounced er, like *er* in *merry*, which is undoubtedly an error. Smart makes a nice distinction between the sound in question and that of *ur* in *fur*, which "delicacies of pronunciation," he remarks, "even the more refined classes of society" disregard in common words. Worcester observes, that "there is little or no difference" in the vowel sounds of "*her*, *fir*, *fur*, *myrrh*." They are here treated as identical. (See §30.)

The apostrophe (') used before r in the pronunciation implies the presence of û in conjunction with R obscure, and indicates that the sound ûr does not form a separate syllable. Poor, pû'r, is equivalent to pûûr (§26).

The ('), besides its actual office, supplies the place of a hyphen in separating a word into syllables.

The mark = used in the foregoing table, and in the head-lines of the Dictionary, means, "*equivalent to*."

ERRORS COMMITTED BY WELSHMEN.

Welshmen are apt to fall into the following errors in pronouncing English words:—

1. Using ô for ô; as lôrd, nôrth, ôl, for lôrd, nôrth, ôl (*lord, north, all*).
2. Using a for o; as kwal'î-tî, wasp, for kwol'î-tî, wosp (*quality, wasp*).
3. Using ê for ä; as lêt, plên, sên, for lät, plän, sän (*late, plane, sane*).
4. Using ô for ö; as nôt, röz, söp, for nôt, röz, söp (*note, rose, soap*).
5. Omitting w before û or ð; as ûm, ðd, for wûm, wûd (*womb, wood*).
6. Using r instead of R in such words as *far, mar, mortar*.
7. Putting emphasis on the consonant after a long vowel, instead of on the vowel, and generally dwelling longer on consonants than Englishmen do: thus pronouncing *finite, mocking*, nearly as an Englishman would *fine night, mock king*, with the emphasis on *fine* and *mock*.
8. They also have a habit of shortening open vowels, and lengthening stopped vowels.

IRREGULARITIES IN ETYMOLOGY.

The irregular formation of plurals of nouns, comparative and superlative degrees of adjectives, and past tenses and past participles of verbs, are marked between parentheses after primitive words in the Dictionary. When the regular inflection is also used, the irregular form is printed in *italics*.

The regular formations are as follows:—

NOUNS.

1. Nouns ending in *s*, *sh*, *ch*, *x*, and *o* (not *io*), take *es* in the plural. (See §48.)
2. Nouns ending in *y* preceded by a consonant, change *y* into *ies*.
3. Nouns with any other termination take *s*.

ADJECTIVES.

There are four regular formations of the comparative and superlative degrees of adjectives.

1. By adding *r* and *st* to positives ending in *e*; as *white*, *whiter*, *whitest*; *free*, *freer*, *freest*.
2. By omitting *y* and adding *ier* and *iest* to positives ending in *y* preceded by a consonant; as *dry*, *drier*, *driest*.
3. By doubling the final consonant of positives (of one syllable, or accented on the last syllable) ending in a single consonant preceded by a single vowel, and adding *er* and *est*; as *hot*, *hotter*, *hottest*.
4. By adding *er* and *est* in all other cases; as *black*, *blacker*, *blackest*.

VERBS.

Regular verbs are those the past tense and past participle of which end in *ed*. All others are irregular. For the principles regulating the pronunciation of some other inflections of regular verbs, see §48 to §51.

There are five conjugations of regular verbs distinguished by the termination of the infinitive mood. An example of each conjugation is given in the Table, in which the verbs, *be*, *have*, *do*, *will*, *shall*, *can*, and *may*, called auxiliaries, from their being used with other verbs to convey ideas which cannot be otherwise expressed, are added on account of their frequent occurrence.

1. Verbs ending in *e*; as *love*.
2. Verbs ending in *a*, *ch*, *o*, *s*, *sh*, *x*, *z*; as *vez*.
3. Verbs ending in *y* preceded by a consonant; as *try*.
4. Verbs of one syllable, or accented on the last syllable, ending in a single consonant, preceded by a single vowel; as *fit*.
5. Verbs having any terminations other than those enumerated; as *fear*.

Be is the only verb that has the hypothetical mood. The past indicative of other verbs is used instead.

Be and *have* are used as auxiliaries in all their moods and tenses: *be* with the present and past participle, *have* with the past participle only.

Do, auxiliary, is used in the indicative and imperative moods, and *will*, *shall*, *can*, and *may* in the indicative only, with verbs in the infinitive.

As principal verbs, *will* is regular, of the 5th conjugation, and *do* irregular, having *done* for its past participle.

TABLE OF VERBS.

MOODS.	TENSES	NUMBER.	PRO- NOUNS.	REGULAR VERBS.					IRREGULAR AUXILIARY VERBS.						
				I.	II.	III.	IV.	V.	SOMETIMES PRINCIPAL.			ALWAYS AUXILIARY.			
INDICATIVE	<i>Present Singular</i>	<i>Singular</i>	1st I	love	vex	try	fit	fear	am	have	do	will	shall	can	may
			2nd thou	lovest	vexest	triest	fittest	fearest	art	hast	dost	wilt	shalt	canst	mayest
			3rd he	loves	vexes	tries	fits	fears	is	has	does	will	shall	can	may
			1st we	love	vex	try	fit	fear	are	have	do	will	shall	can	may
			2nd you	love	vex	try	fit	fear	are	have	do	will	shall	can	may
	<i>Past Singular</i>	<i>Plural</i>	3rd they	love	vex	try	fit	fear	are	have	do	will	shall	can	may
			1st I	loved	vexed	tried	fitted	feared	was	had	did	would	should	could	might
			2nd thou	lovedst	vexedst	triedst	fittedst	fearedst	wast	hadst	didst	wouldst	shouldst	couldst	mightst
			3rd he	loved	vexed	tried	fitted	feared	were	had	did	would	should	could	might
			1st we	loved	vexed	tried	fitted	feared	were	had	did	would	should	could	might
HYPOTHETICAL	<i>Present Singular</i>	<i>Singular</i>	2nd you	loved	vexed	tried	fitted	feared	were	had	did	would	should	could	might
			3rd they	loved	vexed	tried	fitted	feared	were	had	did	would	should	could	might
			1st I	love	vex	try	fit	fear	were	have	do				
			2nd thou	lovest	vexest	triest	fittest	fearest	wert	hast	dost				
			3rd he	loves	vexes	tries	fits	fears	were	has	does				
	<i>Past Singular</i>	<i>Plural</i>	1st we	love	vex	try	fit	fear	were	have	do				
			2nd you	love	vex	try	fit	fear	were	have	do				
			3rd they	love	vex	try	fit	fear	were	have	do				
			1st I	loving	vexing	trying	fitting	fearing	being	having	doing				
			2nd you	loved	vexed	tried	fitted	feared	been	had	done				
IMPERATIVE	<i>Present</i>	<i>Plural</i>													
INFINITIVE	<i>Past</i>														
PARTICIPLES															

ABBREVIATIONS.—TALFYRIADAU.

<i>a</i>	...	adjective	<i>enw gwan, ansoddair</i>
<i>ad</i>	...	adverb	<i>rhagferf, gorair</i>
<i>c</i>	...	conjunction	<i>cyssylltiad</i>
<i>cd</i>	...	comparative degree	<i>gradd gymharol</i>
<i>d</i>	...	diminutive	<i>bychanig</i>
<i>def</i>	...	defective	<i>diffygiol</i>
<i>f</i>	...	feminine	<i>benywol</i>
<i>i</i>	...	interjection	<i>cyfryngiad, ebychiad</i>
<i>n</i>	...	noun	<i>enw cadarn, sylhoeddair</i>
<i>p</i>	...	plural	<i>lluosog</i>
<i>pp</i>	...	past participle	<i>cyfraniad gorphenol</i>
<i>pr</i>	...	preposition	<i>arddodiad</i>
<i>pn</i>	...	pronoun	<i>rhagenw</i>
<i>pt</i>	...	past tense	<i>amser gorphenol</i>
<i>px</i>	...	prefix	<i>blaenddodiad</i>
<i>s</i>	...	singular	<i>unig, unigol</i>
<i>sd</i>	...	superlative degree	<i>gradd eithafol</i>
<i>v</i>	...	verb active and neuter	<i>perwyddiad gweithredol a rhydd</i>
<i>vi</i>	...	verb neuter or intransitive	<i>perwyddiad canolig, perwyddiad rhydd</i>
<i>vt</i>	...	verb active or transitive	<i>perwyddiad gweithredol</i>

A.	...	Arabic	<i>Arabaeg</i>
C.	...	Celtic	<i>Celtaeg</i>
D.	...	Dutch	<i>Isalmaeneg</i>
Da.	...	Danish	<i>Daeneg</i>
F.	...	French	<i>Ffrancaeg</i>
G.	...	Greek	<i>Groeg</i>
Ga.	...	Gaelic	<i>Gaeleg</i>
Ge....	...	German	<i>Almaeneg</i>
Go.	...	Gothic	<i>Gothaeg</i>
H.	...	Hebrew	<i>Hebraeg</i>
I.	...	Italian	<i>Italaeg</i>
Ic.	...	Icelandic	<i>Islandæg</i>
Ir.	...	Irish	<i>Gwyddelæg</i>
L.	...	Latin...	<i>Lladin</i>
P.	...	Portuguese	<i>Portugaeg</i>
Pe....	...	Persian	<i>Persiaeg</i>
S.	...	Anglo-Saxon	<i>Sacsoneg</i>
Sp....	...	Spanish	<i>Yspañeg</i>
Sw.	...	Swedish	<i>Swedæg</i>
T.	...	Teutonic	<i>Teutonaeg</i>
Tur.	...	Turkish	<i>Tyrcaeg</i>

GEIRIADUR CYNANIAETHOL

SEISONEG A CHYMRAEG.

pâth, fat, ère, met, mâ.rine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, twk=took ;
ôre ; lâte, line, nô, mûte ; she, zh=z âzûre ; thin, THIS ; j=dzh.

A. ansoddair heb un gair Cymraeg yn cyfateb iddo. Fe'i cynenir fel *â yn late*, pan byddo'r pwyslais arno, ac fel *â*, pan heb y pwyslais. Arferir *an* o flaen llafarsain ; megys, An owl, An uncle, An hour ; ac o flaen *h*, pan bo'r acen ar yr ail sillaf ; megys, An historical account. Arferir *a* yn mhob sefyllfa arall ; megys, A man, A union. A house. Such a one, y cyfryw un. A penny a yard, ceiniog y llath

A, *â px*, talfyriad o *at*. To go a-walking, myned i rodio. **A-bed**, ar y gwely
A-, **Ab-**, **Abs-** *px*, oddi wrth, ymaith
A-, **An-** *px*, di-, an-, am-, af-, heb
Aback, *â.bak' ad*, yn ol, yn wysg y cefn
Abacus, *ab'â.kus n*, bwrdd cyfrif
Abaddon, *â.bad'un n*, y diafol, dinystrydd
Abaft, *â.baft' ad*, yn ol, wrth y llyw
Abaisance, *â.bâ'sans n*, ymddarostyngiad
Abalienate, *ab.â'li.en.ât vt*, trosi, arallu
Abalienation, *ab.â.li.en.â'shun n*, trosiad, aralliad
Abandon, *â.ban'dun vt*, rhoi i ffyn, gadael
Abandonment, *â.ban'dun.ment n*, rhoddiaid i ffyn, gadawiad [i lawr
Abase, *â.bâs' vt*, darostwng, iselu, taflu
Abasement, *â.bâs'ment n*, iseliad
Abash, *â.bash' vt*, cywilyddio
Abashment, *â.bash'ment n*, cythrudd, braw ; cywilydd ; delwad
Abate, *â.bât' v*, gostwng ; lleihau ; colli
Abatement, *â.bât'ment n*, gostyngiad
Abb, *ab n*, yredau yng ngwennol gwëydd
Abbacy, *ab'â.sî n*, abadaeth
Abbess, *ab'es n*, abades, penfynaches
Abbey, *ab'i n*, abatty, mynachlog
Abbot, *ab'but n*, abad, penfynach

Abbreviate, *a.brî'vi.ât vt*, byrhau, cwtogi, talfyru ; geirdori
Abbreviation, *a.brî.vi.â'shun n*, talfyriad ; geirdoriad ; darnair [cwtogwr
Abbreviator, *a.brî'vi.â.tûr n*, talfyrydd
Abbreviature, *a.brî'vi.â.tshûr n*, byrnod, talfyrnod [hometaidd
Abdest, *ab'dest n*, puredigaeth
Abdicate, *ab'di.kât vt*, gadaw ; rhoi i ffyn
Abdication, *ab.di.kâ'shun n*, llysiant ; ymadawiad, rhoddiaid i ffyn
Abditive, *ab'di.tiv a*, eill ymguddio
Abdomen, *ab.dô'men n*, bol, ceudod
Abdominal, *ab.dom'i.nal*, Abdominous, *ab.dom'i.nus a*, perthynol i'r bol
Abduce, *ab.düs' vt*, tynu ymaith ; neillduo, gwahanu [tyniadwy
Abducent, *ab-dü'sent a*, gwahanadwy ;
Abduction, *ab.duk'shun n*, tyniad yn ol
Abductor, *ab.duk'tûr n*, treisddygywr
Abecedarian, *â.bi.sî.dê'r'i.an n*, dysgawdwr yr egwyddor ; llythyrenwr
Abecedary, *â.bi.sî'dur.i a*, egwyddorol
Aberance, *ab.er'ans n*, cyfeiliornad, crwydrad [crwydrol
Aberant, *ab.er'ant a*, cyfeiliornus,
Aberation, *ab.e.râ'shun n*, cyfeiliorn, gôgyrad [attegu
Abet, *â.bet' vt*, cefnogi ; cynnorthwyo ;
Abetment, *â.bet'ment n*, cefnogaeth ; cynnalïaeth [nogwr
Abettor, *â.bet'ûr n*, cynnorthwywr ; an-
Abeysance, *â.bâ'ans n*, gorddysgwyliad
Abgregate, *ab'gri.gât vt*, didoli
Abhor, *ab.hôr' vt*, ffieiddio, casâu
Abhorrence, *ab.hor'ens n*, casineb, ffieiddiad, casäd
Abhorrent, *ab.hor'ent a*, adgas, ffaidd

ABS pâth, fat, ère, met, mâ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cût, tû=too, twk=took;

Abide, â.bîd' (abode) *v*, aros, cyfan-
neddu; goddef. I cannot abide it, nis
gallaf ei oddef [cymhwysder
Ability, â.bîl'i.tî *n*, gallu, nerth, medr;
Abintestate, ab.in.te.s'tât *n*, etifedd y
neb ag sydd yn marw heb ewyllys
Abject, ab.jekt' *vt*, bwrw ymaith, gwrthod
Abject, ab.jekt *a*, distadl, gwael
Abjectness, ab.jekt.nes *n*, gwaeledd,
salwedd; iseledd [rhyddhau
Abjugate, ab.jü.gât *vt*, gollwng, di-ieuo,
Abjuration, ab.jü.râ'shun *n*, ymwadiad,
diofryd; ymwrthodiad; anudoniaeth
Abjure, ab.jür' *vt*, gwadu ar lw, rhoi i
fyny, ymwrthod â
Ablactate, ab.lak'tât *vt*, diddyfnu [iad
Ablactation, ab.lak.tâ'shun *n*, diddyfn-
Ablaqueation, ab.lak.wi.ä'shun *n*, dad-
briddiad, gwraiddnoethiad [maith
Ablation, ab.lä'shun *n*, cymmeriad y
Ablative, ab.lä.tiv *a*, tarddiadol, deilliog
Able, ä'bl *a*, galluog, medrus, dawnus.
I am able, gallaf, medraf
Ablegate, ab.li.gât *vt*, anfon oddi cartref
ar genadwri [medredd
Ableness, ä'bl.nes *n*, cryfder, nerth;
Ablepsy, ab.lep.sî *n*, tywyllni, dallineb
Abliguration, ab.lig.ü.rish'un *n*, afrad-
londeb [golchai
Abluent, ab.lü.ent *a*, golchiadol: *n*,
Ablution, ab.lü'shun *n*, golchiad; pur-
edigaeth [diarddelwi
Abnegate, ab.nî.gât *vt*, nacâu, pallu;
Abnegation, ab.nî.gä'shun *n*, gwadiad,
nacâd, pall [doriad
Abnodation, ab.nö.dä'shun *n*, ysglin
Abnormal, ab.nôr'mal *a*, afreolaidd;
affuniaidd [anferthwch
Abnormity, ab.nôr'mî tî *n*, afreolaeth;
Aboard, â.bô'rd' *ad*, arfwydd, mewn llong
Abode, â.böd' *n*, annedd, trigfa, cartrefle,
haddef; arosiad, preswyliad, cartref-
iad: *pt* & *pp*.—Abide [argoel
Abodement, â.böd'ment *n*, rhagarwydd,
Abolish, â.bol'ish *vt*, diddymu, dilëu
Abolition, ab.ö.lish'un *n*, dilead, di-
ddymiad [ffiaidd
Abominable, â.bom'i.nâ.bl *a*, adgas, cas,
Abominableness, â.bom'i.nâ.bl.nes *n*,
adgasrwydd [casâu
Abominate, â.bom'i.nât *vt*, ffeiddio,
Abomination, â.bom.i.nä'shun *n*, ffeidd-
dra; esgymmun-beth; bryntni
Aboriginal, ab.ö.rîj'i.nal *a*, cyntaf, cys-
sefin [ion
Aborigines, ab.ö.rîj'i.nîz *np*, cyndrigol-
Abortion, â.bôr'shun *n*, erthyliad; erthyl

Abortive, â.bôr'tiv *a*, annhymmig, er-
thylog: anffodiog
Abound, â.bû'nd' *vi*, cael gwala, meddu
digon; bod yn lluosog
About, â.bûwt' *pr*, perthynol; ger llaw;
yng nghylch, o ddeutu; am; tua: *ad*,
yn ol, o amgylch. Round about, am-
gylch ogylch. To send round about,
cylchanfon. To spit about, amboeri
Above, â.buv' *pr*, uwch, goruwch, uwch
law, uwch ben; *ad*. fry [gyfaredd
Abracadabra, ab.râ.kâ.däb'râ *n*, cryd-
Abrade, â.bräd' *vt*, treulio ymaith,
rhasglio [rhasgliad
Abrasion, â.brä'zhun *n*, rhwbiad ymaith,
Abreast, â.brest' *ad*, ochr yn ochr
Abridge, â.brij' *vt*, talfyru, crynoi
Abridgement, â.brij'ment *n*, talfyriad
Abroach, â.bröts'h' *ad*, ar ollyngiad
Abroad, â.bröd' *ad*, allan, ar led; oddi
cartref
Abrogate, ab.rö.gât *vt*, diddymu, dilëu
Abrogation, ab.rö.gä'shun *n*, diddymiad
Abrupt, ab.rupt' *a*, disymmwth, byr-
bwyll; serth; anamserol [serthedd
Abruptness, ab.rupt'nes *n*, byrbwylldra;
Abscess, ab'ses *n*, cornwyd, dargod
Abscind, ab.sind' *vt*, rhwygo, tori ymaith
Abscission, ab.siz'h'un *n*, rhwygiad, toriad
Abscond, ab.skond' *vi*, ymguddio, ym-
gelu, llechu, encilio
Absence, ab'sens *n*, absennoldeb, absen
Absent, ab'sent *a*, absennol; ar goll;
anystyriol, disylw
Absent, ab.sent' *vt*, asswyno, absennoli
Absentee, ab.sent.tî' *n*, ymabsennwr,
anghywlad [wedig
Absinthiated, ab.sin'thi.ä.ted *a*, chwer-
Absist, ab.sist' *vi*, peidio
Absolute, ab.sö.lüt *a*, cwbl, hollol; di-
ammodol; hanfodol; annibynol
Absoluteness, ab.sö.lüt.nes *n*, diderfyn-
oldeb, tra-awdurdod, arbenigrwydd
Absolution, ab.sö.lü'shun *n*, gollyngiad;
maddeuant [maddeuol
Absolutory, ab.sol'ü.tur.i *n*, rhyddhaol,
Absolve, ab.zolv' *vt*, rhyddhau, gollwng;
maddeu [gwrthun
Absonant, ab'sö.nant *a*, anghyson
Absorb, ab.sôrb' *vt*, llyncu, sugno, sychu
Absorbent, ab.sôrb'ent *n*, sugnydd,
sychydd: *a*, sugnol, sychol, llyncol
Absorption, ab.sôrp'shun *n*, llynciad,
sugniad [ymgadw
Abstain, ab.stän' *vi*, ymattal; dirwestu;
Abstemious, ab.stî'mî us *a*, cymmedrol,
sobr, ymattalgar

Abstemiousness, ab.stí'mí.us.nes <i>n</i> , cymmedroldeb; ymattaliad	Accend, ak.send' <i>vt</i> , tanio, gosod ar dân
Abstention, ab.sten'shun <i>n</i> , gocheliad, ymogeliad, ymocheliad	Accension, ak.sen'shun <i>n</i> , taniad, fflagliad, ennyniad
Absterge, ab.stúr' <i>vt</i> , glanhau, sychu	Accent, ak'sent <i>n</i> , acen, pwyslais ar sill
Abstergent, ab.stúr'jent <i>a</i> , glanhaol, purol	Accent, ak'sent' <i>vt</i> , acenu
Absterion, ab.stúr'shun <i>n</i> , glanhâd, sychiad [attaliad]	Accentuate, ak.sen'tshü.ät <i>vt</i> , acenu; dynodi acen gair [ceniad; acenyddiaeth
Abstinence, ab'sti.nens <i>n</i> , dirwest, ym-	Accentuation, ak.sen.tshü.ä.shun <i>n</i> , a-
Abstinent, ab.stí'nent <i>a</i> , cymmedrol, sobr	Accept, ak.sept' <i>vt</i> , derbyn (yn gymmeradwy)
Abstract, ab.strakt' <i>vt</i> , neillduo; crynoi, talfyru [nwysiad: <i>a</i> , dansoddol	Acceptable, ak.sept'tä.bl <i>a</i> , derbyniol, cymmeradwy, croesawus, boddllawn
Abstract, ab'strakt <i>n</i> , crynodeb, cyn-	Acceptance, ak.sept'ans <i>n</i> , derbyniad; tansygrifeniad; ysgrifennwys
Abstraction, ab.strak'shun <i>n</i> , dansodd- iad, neillduad; diystyrwch am y byd	Acceptation, ak.sep.tä'shun <i>n</i> , cymmer- iad; yr ystyr y cymmerir gair ynddo
Abstruse, ab.strws' <i>a</i> , anamlwg, tywyll; dyrys; annealladwy [anhawsder	Acceptilation, ak.sep.tilä'shun <i>n</i> , ma- ddeuant o ddyled heb dderbyn arian
Abstruseness, ab.strws'nes <i>n</i> , tywyllni,	Access, ak.ses' <i>n</i> , dyfodfa, nesâd, agosiad
Absume, ab.süm' <i>vt</i> , difa, dinystrio	Accessible, ak.ses'ibl <i>a</i> , hygyrch; mwynaid, hawdd nesu ato
Absurd, ab.sürd' <i>a</i> , afresymol; gwrthun; ynfyd, ffol	Accession, ak.sesh'un <i>n</i> , dyfodiad; y- chwanegiad
Absurdity, ab.sür'di.ti, Absurdness, ab- sürd'nes <i>n</i> , afresymoldeb, ynfydrwydd, ffoledd [amllder, llawnder	Accessory, ak'ses.ur.i <i>a</i> , cynnorthwyol, cyfranogol: <i>n</i> , cyfranogwr, cefnogwr
Abundance, â.bun'dans <i>n</i> , digonedd,	Accidence, ak'si.dens <i>n</i> , mabddysg, rhaglith, gramadeg
Abundant, â.bun'dant <i>a</i> , helaeth, cyf- lawn, llawn, toreithiog, fflwch	Accident, ak'si.dent <i>n</i> , dygwyddiad, damwain; priodolder anhanfodol
Abuse, â.büs' <i>n</i> , camdriniaeth; am- mharch; difriad; llygriad; trais	Accidental, ak.sî.den'tal <i>a</i> , damweiniol
Abuse, â.büz' <i>vt</i> , cam-arfer, cam- ddefnyddio; difenwi, difrio; treisio	Accipient, ak.sip'yent <i>n</i> , derbyniwr
Abusive, â.bü'siv <i>a</i> , enllybaidd, tra- häus, sarhäus [mharch	Accite, ak.sit' <i>vt</i> , gwysio, dyfynu
Abusiveness, â.bü'siv.nes <i>n</i> , enllib, am- Abut, â.but' <i>vi</i> , cydio, cyffinio; cyfarfod	Acclaim, a.klä'm', Acclamation, a.k.lä- mä'shun <i>n</i> , bloedd, banllef; moliant, gorfoledd, uchelglod
Abutment, â.but'ment <i>n</i> , ffin, cyffiniad	Acclamatory, a.klam'ä.tur.i <i>a</i> , banllefol; gorfoleddol [rhiw, gorifyny
Abuttals, â.but'alz <i>np</i> , minion, cyffiniau; terfynau; pentanau	Acclivity, a.kliv'i.ti <i>n</i> , esgyniad, gallt,
Abysm, â.bizm', Abyss, â.bis' <i>n</i> , eigion, gagendor, anoddyfn	Accloy, a.klô'i' <i>vt</i> , gorlenwi, llaru, diwallu
Academician, ak.â.dî'mî an, Academic, ak.â.dem'ik, Academician, ak.â.dî- mish'an, Academicist, â.kad'i.mist <i>n</i> , ysgolhaig, prif ysgolwr, aelod o ryw brif ysgol [golaidd	Accoil, a.kôil <i>vi</i> , yndrafferthu, ffyrstio, ffwdanu; ymwithio [addas
Academical, ak.â.dem'ik.al <i>n</i> , prif-ys-	Accommodable, a.kom'ö.dä.bl <i>a</i> , cyf-
Academy, â.kad.i.mî <i>n</i> , prif ysgol, athrofa [blaenllym	Accommodate, a.kom'ö.dät <i>vt</i> , diwallu; cymhwyso: <i>a</i> , addas, cyfaddas
Acanacius, ak.â.nä'shus <i>a</i> , pigog,	Accommodation, a.kom.ö.dä'shun <i>n</i> , cyf- addasiad, cymhwysiad: diwalliad; cymmod; lletty [cydfynediad
Acanthus, â.kan'thus <i>n</i> , troed yr arth	Accompaniment, a.kum'pâ.ni.ment <i>n</i> ,
Acatalectic, â.kat.â.lek'tik <i>n</i> , gwers ddiwall [gelaid, annealladwy	Accompany, a.kum'pâ.ni' <i>vt</i> , cydym- deithio; hebrwng [cyfranogwr
Acataleptic, â.kat.â.lep'tik <i>a</i> , tra dir-	Accomplice, a.kom'plis <i>n</i> , cyfrinachwr,
Accede, ak.sid' <i>vi</i> , cytuno, cydsynio	Accomplish, a.kom'plish <i>vt</i> , cyflawnu, cwbllhau, gorphen, perffeithio
Accelerate, ak.sel'ür.ät <i>vt</i> , prysuro, brysio; ffyrstio [uriad, brysiad	Accomplished, a.kom'plisht <i>a</i> , perffeith- lawn; doniog, dawnwych; dillynaid
Acceleration, ak.sel.urä'shun <i>n</i> , prys-	Accomplishment, a.kom'plish.ment <i>n</i> , cwbllhâd, cyflawniad; addurn

ACQ pâth, fat, êre, met, mâ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, twk=took;

Accompt, a.kûwnt' *n*, Accomptant, a.kûwn'tant *n*,—Account, Accountant
 Accord, a.kôrd' *n*, cydfod, cydsyniad;
 bodd: *v*, cytuno, cyd-weddu, cyd-daro.
 According to, yn ol, yn gyfatebol *i*.
 With one accord, o unfryd, yn gytûn
 Accordance, a.kôr'dans *n*, cydsyniad,
 cydweddiad, cytundeb
 Accordant, a.kôr'dant *a*, cydsyniol, cytûn
 Incorporate, a.kôr'pô.rât *vt*, cydgorffori
 Accost, a.kost' *vt*, cyfarch, anerch
 Accostable, a.kos'tâ.bl *a*, cyfeillgar
 Accoucheur, a.kôsh.ûr' *n*, colwynydd
 Account, a.kûwnt' *vt*, cyfrif: *n*, rhif,
 cyfrif; cymmeriad, Accounts, cyfrifon;
 rhifyddiaeth, rhifydddeg. Of no ac-
 count, dibarch, dinod. To account
 for, rhoddi rheswm am. To give an
 account, rhoddi cyfrif
 Accountable, a.kûwn'tâ.bl *n*, cyfrifol,
 atebol [rhifyddwr
 Accountant, a.kûwn'tant *n*, cyfrifydd,
 Accouple, a.kup'l' *vt*, cyssylltu; cydio;
 ieuo; cymharu
 Accourt, a.kôrt' *vt*, croesawu yn garedig
 Accoutre, a.kô'tûr *vt*, taclu, trwsiadu,
 arfogi, amwisgo, addurno
 Accoutrements, a.kô'tûr.ments *np*, offer,
 arfau, taclau, gwisgoedd
 Accredit, a.kred'it *vt*, coelio, credu
 Accretion, a.krî'shun *n*, cynnydd, tyfiant
 Accretive, a.krî'tiv *a*, tyddfol [bach
 Accroach, a.krôtsh' *vt*, tynu (megys â
 Accrue, a.krô' *vi*, chwanegu, tarddu,
 deillio, codi [iad
 Accubation, a.kû.bâ'shun *n*, lledorwedd
 Accumment, a.kum'bent *a*, lledorweddol
 Accumulate, a.kû.mû.lât *v*, casglu, pen-
 tyru, tyru, ymhelaethu
 Accumulation, a.kû.mû.lâ'shun *n*, tyr-
 iad, pentyriad, cyflawnder
 Accumulative, a.kû.mû.lâ.tiv *a*, cyn-
 nyrchiol, pentyrol
 Accumulator, a.kû.mû.lâ.tûr *n*, casglwr,
 pentyrydd [gofal
 Accuracy, a.kû.râ.sî *n*, cywreindeb;
 Accurate, a.kû.rât *a*, cywir, celfgar,
 gofalus, cywrain
 Accurse, a.kûrs' *vt*, melltithio, rhegu;
 esgymuno [beius
 Accessable, a.kû.zâ.bl *a*, achwynadwy,
 Accusant, a.kû'zant *n*, cyhuddwr, a-
 chwynwr [cwyn
 Accusation, a.kû.zâ'shun *n*, cyhuddiad,
 Accusative, a.kû.zâ.tiv *a*, cyhuddol
 Accusatory, a.kû.zâ.turâ *a*, cyhudd-
 adwy, beius

Accuse, a.kûz' *vt*, cyhuddo, beio;
 achwyn ar
 Accuser, a.kû'zûr *n*, cyhuddwr, athrodwr
 Accustom, a.kus'tum *vt*, arfer, ymarfer,
 cynnefino. Accustomed, arferedig,
 cyffredin, defodol
 Accustomable, a.kus'tum.â.bl *a*, defodol,
 arferol [cyffredin
 Accustomary, a.kus'tum.ur.î *a*, arferol,
 Ace, âs *n*, nod yr un; âs
 Acephalous, â.set'â.lus *a*, pen-goll, diben
 Acerb, â.sûrb' *a*, sur, chwerw; sarig
 Acerbate, â.sûr'bât *vt*, suro, chwerwi
 Acerbity, â.sûr'bi.tî *n*, surni, chwibledd;
 sarigrwydd
 Acervate, â.sûr'vât *vt*, crugio, pentyru
 Acervation, as.ûr.vâ'shun *n*, crugiad
 Acescent, â.ses'ent *a*, surol, chwiblaidd
 Acetose, â.sî.tôs', Acetous, â.sî'tus *a*,
 egr, chwibl, sur. Acetic acid, sur surig
 Ache, âk *n*, dolur, gwên, poen, cur: *v*,
 gwênio, poeni [adwy
 Achievable, â.tshî'vâ.bl *a*, gwnenthur-
 Achieve, â.tshîv' *vt*, cyflawnu, gorphen;
 cwblhau [waith, gorchest
 Achievement, â.tshîv'ment *n*, gorchest-
 Achor, â'kôr *n*, math o grugardd
 Achromatic, â.krô.mat'ik *a*, diliwiadol
 Acid, as'id *a*, sur, egr, chwibl: *n*, suryn
 Acidify, â.sid'i.fî, Acidulate, â.sid'û.lât
vt, suro, chwiblo
 Acidity, â.sid'i.tî, Acidness, as'id.nes *n*,
 surni, chwibledd
 Acknowledge, ak.nol'ej *vt*, cydnabod,
 cyfaddef [cydnabyddiaeth
 Acknowledgement, ak.nol'ej.ment *n*,
 Acme, ak'mî *n*, uchradd; eithaf
 Acolothist, â.kol'ô.thist *n*, isweinydd
 Aconite, ak'ô.nî't *n*, llysiau'r blaidd
 Acorn, â'kôr'n *n*, mesen [seinddysg
 Acoustics, â.kûws'tiks *np*, swniadaeth,
 Acquaint, a.kwânt' *vt*, hysbysu, amlygu;
 arfer. Acquainted with, adnabyddus
 â; cynnefin â
 Acquaintance, a.kwân'tans *n*, cyfaill,
 cydnabyddiaeth; cynnefindra
 Acquest, a.qwest', Acquist, a.kwist' *n*,
 cyrhaeddiad, ennilliad
 Acquiesce, ak.wî.es' *v*, ymostwng, ym-
 lonyddu; cydsynio, cydsyniad; goddef
 Acquiescence, ak.wî.es'ens *n*, cydsyn-
 iad; goddefiad [adwy
 Acquirable, a.kwî'r'â.bl *a*, cyrhaedd-
 Acquire, a.kwî'r' *vt*, cyrhaedd, caffael,
 cael; casglu, ennill
 Acquirement, a.kwî'r'ment, Acquisition,
 ak.wî.zîsh'un *n*, ennilliad

Acquisitive, a.kwiz' i. tiv *a*, ennilledig
 Acquit, a.kwit' *vt*, rhyddhau, cyfiawn-
 hau, gollwng. To acquit of blame,
 difeio
 Acquiment, a.kwit' ment, Acquittal,
 a.kwit' al *n*, rhyddhâd, dieuogiad
 Acquittance, a.kwit' ans *n*, rhyddhâd;
 ysgrifen rhyddhâd, addefiad o dale-
 digaeith
 Acre, ä'kûr *n*, erw, cyfar
 Acreage, ä'kûr. äj *n*, mesur, maintioli
 Acrid, ak' rîd *a*, sur, chwerw, llymsur
 Acrimonious, ak. rî. mō' nî. us *a*, sarig,
 sariglym, chwerwedig
 Acrimony, ak' rî. mun. î *n*, surni, llymder,
 toster; sarigrwydd [archwaeth sur
 Acritude, ak' rî. tûd, Acrity, ak' rî. tî *n*,
 Aeroamatic, ak-rö. ä. mat' ik *a*, gor-
 ddysgeidiol
 Across, ä. kros' *ad*, yn groes, ar draws
 Acrostic, ä. kros' tik *n*, penenwad
 Act, akt *v*, gweithio, gweithredu; chwâr-
 en: *n*, gweithred, gorchwyl; deddf.
 A great act, gorchest. A noble act,
 rhagorgamp. A wicked act, cyflafan.
 To act vainly, gwageddu
 Actinolite, ak. tin' ö. lit *n*, rheiddfaen
 Action, ak' shun *n*, gweithred; cwyn,
 cynghaws, hawl, dadl; brwydr, cad
 Actionable, ak' shun. ä. bl *a*, cospadwy;
 holadwy, dadleuadwy
 Active, ak' tiv *a*, bywiog, gweithgar,
 esgud, heinif; sionc; gweithredol
 Activeness, ak' tiv. nes, Activity, ak. tiv'-
 î. ti *n*, bywiogrwydd, sioncedd
 Actor, ak' tûr *n*, gweithredwr; chwârëydd
 Actress, ak' tres *n*, chwârëyddes [dian
 Actual, ak' tshü. al *a*, gweithredol, gwir,
 Actuary, ak' tshü. ur. î *n*, ysgrifenydd
 Actuate, äk' tshü. ät *vt*, cynhyrfu, cyffroi:
a, cynhyrfedig
 Acuate, ak' ü. ät *vt*, blaenllymu, golymu
 Acuity, ä. kü' i. tî *n*, llymder [blaenllym
 Aculeate, äk. ü' li. ät *a*, pigog, cylinol,
 Acumen, ä. kü' men *n*, llymdra; craffder,
 synwyr, cyfrwysdra
 Acuminate, ä. kü' mî. nät *vt*, blaenllymu,
 pigfeinio
 Acute, ä. kü' t' *a*, llym; synwyrol, deallus;
 cywrain. Acute accent, acen feinlais
 Acuteness, ä. kü' nes *n*, llymder; syn-
 wyroldeb, craffder
 Ad-, Ac-, Af-, Ag-, Al-, An-, Ap-, Ar-,
 As-, At- *px*, wrth, at, i
 Adage, ad' äj *n*, diareb, direb, gwirair
 Adagio, ä. dâ' gi. ö *n*, gair am amser araf
 Adamant, ad' ä. mant *n*, diemwnt, adamant

Adamantine, ad. ä. man' tin *a*, adamant-
 aidd; anhydraidd, caled [hyweddu
 Adapt, ä. dapt' *vt*, cymhwyso, addasu,
 Adaptation, ad. ap. tä' shun *n*, cyfaddasiad
 Add, ad *vt*, cynnodi, cyssylltu, chwanegu
 Addecimate, a. des' i. mät *vt*, degymu
 Addeem, a. dîm' *vt*, tybio, cyfrif; dyfrîo
 Addendum, a. den' dum (*p* addenda
 a. den' dâ) *n*, attodiad, atddodiad
 Adder, ad' ûr *n*, neidr, gwiber, sarff.
 Adder's stone, maen glain
 Addible, ad' i. bl *a*, chwanegadwy
 Addice, ad' is *n*, neddyf, bwyell gam
 Addict, a. dikt' *vt*, ymroddi, diofrydu
 Addicted, a. dik' ted *a*, chwannog, ym-
 roddgar, tueddol [rwydd
 Addictedness, a. dik' ted. nes *n*, tuedd-
 Additament, a. dit' ä. ment *n*, cynnodiad
 Addition, a. dish' un *n*, ychwanegiad;
 attodiaeth [ychwanegol
 Additional, a. dish' un. al *a*, cynnodol,
 Addle, ad' l *a*, gwag, clwc, gorllyd,
 Addle-pated, Addle-headed, penwan,
 syfrdan, hurt, ffol, diymenydd
 Address, a. dres' *vt*, anerech, cyfeirio;
 ymosod: *n*, cyfarchiad; cyfarwyddid;
 erfyniad; medr; deheurwydd
 Adduce, a. dūs' *vt*, dwyn ym mlaen
 Adducent, a. dū' sent *a*, attynol
 Addulce, a. duls' *vt*, melysu, pereiddio
 Ademption, ä. dem' shun *n*, difeddiad,
 dygiad ymaith [ar y chwarenau
 Adenography, ad. ä. nog' rä. fi *n*, traith
 Adenoid, ad' i. nôid, Adenose, ad' i. nös
a, chwarenaidd [ineb
 Adephagia, ad. i. fä' jî. ä *n*, duwies glyth-
 Adept, ä. dept' *n*, celfyddwr; un hyddysg
 Adequate, ad' i. kwät *a*, cyfartal, cystal,
 cymmesur, cyfaddas, digonol
 Adequateness, ad' i. kwät. nes *n*, cyfartal-
 wch, addasrwydd [ansawdd
 Adfected, ad. fek' ted *a*, cymmysg; cyf-
 Adhere, ad. hîr' *vi*, ymlynu, glynu wrth
 Adherence, ad. hîr' ens *n*, ymlyniad
 Adherent, ad. hîr' ent *a*, unol; glynol,
 yng nglyn: *n*, dilynwr, canlynwr, di-
 lyniedydd; pleidiwr [gyssylltiad
 Adhesion, ad. hî' zhun *n*, glyniad, ym-
 Adhesive, ad. hî' siv *a*, ymlynol, gafaelgar
 Adhibit, ad. hib' it *vt*, cymhwyso; defn-
 yddio [cymhwysiad
 Adhibition, ad. hî. bish' un *n*, defnydd,
 Adhortation, ad. hôr. tä' shun *n*, cynghor,
 annogaeth
 Adhortatory, ad. hôr' tä. tûr. î *a*, annogol
 Adiaphorous, ad. i. af' ö. rus *a*, ammhleid-
 gar, ammhleidiol

ADU pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, twk=took;

Adiaphory, od.âf.ur.î *n*, ammhleidgar-
wch, didueddrwydd
Adieu, â.dü' *i*, bydd wych! yn iach!
Adipose, ad.î.pös, Adipous, ad.î.pus *a*,
seimlyd, tew
Adit, ad.ît *n*, mynedfa dan y ddaiar
Adjacency, a.jä'sen.sî *n*, agosrwydd
Adjacent, a.jä'sent *a*, cyfagos, ger llaw
Adject, a.jekt' *vt*, cyssylltu, ychwanegu
Adjection, a.jek'shun *n*, cynnodiad;
ychwanegiad [soddair
Adjective, aj'ek.tiv *n*, enw gwan, an-
Adjoin, a.jôin *vt*, cydio, cyssylltu, uno
Adjoining, a.jôin'ing *a*, yn ymyl, cy-
nghyffwrdd, nesaf
Adjourn, a.jûrn *vt*, gohirio, oedi [oediad
Adjournment, a.jûrn'ment *n*, gohiriad,
Adjudge, a.juj' *vt*, dyfarnu, barnu
Adjudicate, a.jü'di.kät *vt*, barnu, dyfarnu
Adjugate, aj'ü.gät *vt*, ieno wrth
Adjunct, aj'ungkt *n*, attodiad [cydiad
Adjunction, a.jungk'shun *n*, cyssylltiad,
Adjurate, aj'ü.rät *vt*, cynnorthwyo
Adjunction, aj.ü.rä'shun *n*, tyngediad
Adjure, a.jür' *vt*, tyngedu [trefnu
Adjust, a.just' *vt*, cynhwysu, addasu
Adjustment, a.just'ment *n*, addasiad,
trefniad, uniawniad [cynnorthwyol
Adjutant, aj'üt.tant *n*, is-gadben: *a*,
Adjute, ajüt' *vt*, cynnorthwyo, helpu
Adjutor, ajütür *n*, cynnorthwywr
Adjutory, aj'ü.tur.î *a*, cynnorthwyol
Adlegation, ad.li.gä'shun *n*, cynghen-
adaeth [mesuriad
Admeasurement, ad.mezh'ür.ment *n*,
Administer, ad.min'is.tür *vt*, gweinyddu;
dirprwyo [gweinyddiaeth
Administration, ad.min.is.trä'shun *n*,
Administrator, ad.min'is.trä.tür *n*,
gweinyddwr
Administratorship, ad.min'is.trä.tür-
ship *n*, swydd weinyddol
Administratrix, ad.min'is.trä.triks *n*,
gweinyddes [da; rhagorol
Admirable, ad.mi.rä.bl *a*, rhyfeddol;
Admiral, ad'mi.ral *n*, llyngesydd, llyng-
eswr [môr-lywiant
Admiralty, ad'mi.ral.tî *n*, môr-llys
Admiration, ad.mi.rä'shun *n*, rhyfeddod,
syndod; hoffder. Note of admiration
(!) rhyfeddnod [hoffi
Admire, ad.mi'r' *vt*, rhyfeddu, mawrygu;
Admirer, ad.mi'r'ür *n*, mawrygwr;
serchwr, carwr [goddefadwy
Admissible, ad.mis'î.bl *a*, derbyniadwy;
Admission, ad.mish'un *n*, derbyniad;
caniatâd, addefiad

Admit, ad.mit' *vt*, derbyn; caniatâu,
goddef, addef [addefiad
Admittance, ad.mit'ans *n*, derbyniad;
Admix, ad.miks' *vt*, cymmysgu
Admixture, ad.miks'tshûr *n*, cymmysg-
iad; cymmysgedd
Admonish, ad.mon'ish *vt*, rhybuddio;
ceryddu, cynghori; dwyn ar gof
Admonition, ad.mö.nish'un *n*, rhybudd,
cynghor, cerydd [iol
Admonitory, ad.mon'î.tur.î *a*, rhybudd-
Admove, ad.möw' *vt*, nesu, dynesu
Adnoun, ad'nûwn *n*, ansoddair, enw gwan
Ado, â.döw' *n*, trafferth, cynhwrf, terfysg
Adolescence, ad.ö.les'ens *n*, blodan
ieuencyd; ieuencyd [iau'r cws
Adonis, â.dö'nis *n*, blodau'r gwynt, llys-
Adopt, â.dopt' *vt*, mabwysiadu [mabwys
Adoption, â.dop'shun *n*, mabwysiad,
Adoptive, â.dop'tiv *a*, mabwysaidd
Adorable, â.dö'r'ä.bl *a*, addoladwy,
parchadwy, [parch, anrhydedd
Adoration, ad.ö.rä'shun *n*, addoliad;
Adore, â.dö'r' *vt*, addoli; caru; mawrhan,
anrhydeddu [trwsio
Adorn, â.dörn' *vt*, addurno, harddu,
Adornment, â.dörn'ment *n*, addurniad
Adown, â.dûwn' *ad*, i lawr, i waered
Adread, â.dred' *ad*, yn ofnus, yn ofnog
Adrift, â.drift' *ad*, gyda'r dwfr, gyda'r
llif [hyfedr
Adroit, a.drôit' *a*, medrus, deheu, hylaw,
Adroitness, a.drôit'nes *n*, medrusrwydd,
hylawder, [benthycol
Adscititious, ad.sî.tish'us *a*, ffugiol,
Adstriction, ad.strik'shun *n*, cydglym-
iad, cydrwymiad [truth
Adulation, aj.ü.lä'shun *n*, gweniaith,
Adulator, aj'ü.lä.tür *n*, gwenieithwr,
truthiwr [truthgar
Adulatory, aj'ü.lä.tur.î *a*, gwenieithus,
Adult, â.dult' *n*, un mewn oedran: *a*,
cyfandwf, mewn oedran
Adulterate, â.dul'tur.ät *v*, llygru, cym-
mysgu; rhithio: *a*, halogedig, cym-
mysgedig; ffugiol [iad; cymmysgiad
Adulteration, â.dul.tu.rä'shun *n*, llygr-
Adulterer, â.dul'tur.ür *n*, godinebwr
Adulteress, â.dul'tur'es *n*, godineb-
wraig, godinebes, putain
Adulterine, â.dul'tur.in *n*, bastardd
Adulterous, â.dul'tur.us *a*, godinebus,
puteiniol, puteinig [dra
Adultery, â.dul'tur.î *n*, godineb, putein-
Adumbrate, ad.um'brät *vt*, cysgodi;
braslunio [odiad
Adumbration, ad.um.brä'shun *n*, cysg-

Adunation, ad.ü.nä'shun <i>n</i> , undeb, uned, under [iad, gŵyrni	Adesperate, ad.ves'pur.ätvi, prydnawnio
Aduncity, â.dun'si.ti <i>n</i> , camedd, crym-	Advice, ad.vīs' <i>n</i> , cynghor; mynegiad; hanes [as; call
Aduncous, â.dung'kus, Adunque, â-dungk' <i>a</i> , gŵyrgam	Advisable, ad.vī'zâ.bl <i>a</i> , cymhwys, add-
Adure, â.dūr' <i>vt</i> , deifio, golosgi, crasu	Advisableness, ad.vī'zâ.bl.nes <i>n</i> , cymhwysder, addasrwydd
Adust, â.dust' <i>a</i> , golosgedig, cras	Advise, ad.vīz' <i>vt</i> , cynghori, annog; hysbysu. Ill-advised, annoeth; an-
Adustible, â.dus'ti.bl <i>a</i> , hylosg, llosgadwy [deifiad	ystyriol. Well-advised, synwyrol, call; pwylllog [yn ystyriol
Adustion, â.dust'shun <i>n</i> , goddeithiad,	Advisedly, ad.vī'zed.lī <i>a</i> , yn bwylllog;
Advance, ad-vans' <i>n</i> , mynediad; cynnydd: <i>v</i> , myned ym mlaen; dyrchafu; gwellau; cynnyg, gosod allan; talu ym mlaen llaw, rhagdal. Advanced in years, oedranus, hen. Advance-	Advocacy, ad'vō.kā.sť, Advocation, ad-vō.kā'shun <i>n</i> , dadleuyddiaeth, eiriolaeth, amddiffyn, arddadl
guard, y fyddin flaen, cynnhorff	Advocate, ad'vō.kāt <i>n</i> , eiriolwr, amddiffynwr, dadleuwr, arddadlwr: <i>vt</i> , eirioli, dadleu
Advancement, ad.vans'ment <i>n</i> , dyrchafiad, gwelliant	Advocation, ad.vō.lā'shun <i>n</i> , ymdyniad
Advantage, ad.van'tāj <i>n</i> , budd, lles, mael, elw, mantais; goruchafiaeth; blaenafiaeth: <i>vt</i> , llesäu, manteisio	Advolution, ad.vō.lū'shun <i>n</i> , ymdreigliad
Advantageous, ad.van.tā'jus <i>a</i> , buddiol, llesol [buddioldeb, llesoldeb	Advoutry, ad.vūw'tri <i>n</i> , godineb
Advantageousness, ad.van.tā'jus.nes <i>n</i> ,	Advow, ad.vūw' <i>vt</i> , haeru, gwirio
Advectitious, ad.vek.tish'us <i>a</i> , tramor	Advowee, ad.vūw'ī' <i>n</i> , glwys tadog
Advene, ad.vīn' <i>vi</i> , dyfod at, cyfarfod	Advowson, ad.vūw'sun <i>n</i> , hawl i gyflwyno offeiriad i eglwys
Advenient, ad.vī'nī.ent <i>a</i> , dynesol	Adze, adz <i>n</i> , bwyell, bwyell gam; neddyf
Advent, ad'vent <i>n</i> , dyfodiad; yr adfent	Aerial, â.ī'fī.āl <i>a</i> , awyrol, wybrol; uchel
Adventine, ad.ven'tin, Adventitious, adven.tish'us, Adventive, ad.ven'tiv <i>a</i> , damweiniol, arddyfodol; ammherthynasol [adfent	Aerie, ī'r'ī <i>n</i> , nyth adar ysglyfeithgar
Adventual, ad.ven'tshū.āl <i>a</i> , perthynoli'r	Aerolite, ē'r.ō.lit <i>n</i> , awyrfaen [olaeth
Adventure, ad.ven'tshūr <i>n</i> , antur; enbydwaith: <i>v</i> , beiddiol, lyfasu, ymantur	Aerology, ē'r.ol'ō.ji <i>n</i> , awyrdrys, awyr
Adventure some, ad.ven'tshūr.sum <i>a</i> , eofn, dibryder [hy, difyrgwl	Aeromancy, ē'r.ō.man.sī <i>n</i> , awyrgeol
Adventurous, ad.ven'tshū.rus <i>a</i> , anturiol,	Aerometer, ē'r.om'ī.tūr <i>n</i> , awyrbwysai
Adverb, ad'vūrb <i>n</i> , rhagferf, gorair	Aerometry, ē'r.om'ī.trī <i>n</i> , awyrfeidraeth
Adverbial, ad.vūr'bi.āl <i>a</i> , rhagferfol, goreiriol [adwy	Aeronaut, ē'r.ō.nôt <i>n</i> , awyrydd, awyrdeithiwr
Adversable, ad.vūr'sâ-bl <i>a</i> , gwrthwyneb-	Aeroscopy, ē'r.os'kō.pī <i>n</i> , awyrmodiad
Adversaria, ad.vur.sē'r'ī.â <i>n</i> , nod-lyfr	Aerostatic, ē'r.os.tat'ik <i>a</i> , awyriaethol
Adversary, ad'vūr.sur.ī <i>n</i> , gwrthwynebwyr, gelyn	Aerostation, ē'r.os.tā'shun <i>n</i> , awyrydd-
Adverse, ad'vūrs <i>a</i> , adfydig, anffodus, gwrthwynebus, croes. Adverse party, gwrthblaid. An adverse saying, gommedd [drygyd, ing	Æsthetic, is-thet'ik <i>a</i> , deiniol [iaeth
Adversity, ad.vūr'si.ti <i>n</i> , adfyd, cyni,	Afar, â.fâr' <i>a</i> , pell, hirbell, anghysbell
Advert, ad.vūr't' <i>vi</i> , ystyried, dal sylw	Afear, â.fī'rd' <i>a</i> , brawychus, ofnus
Advertence, ad.vūr'tens, Advertency, ad.vūr'ten.sī <i>n</i> , ystyriaeth, sylwad, daliad sylw, golygiad ar	Afer, â'fūr <i>n</i> , gwynt y deau-orllewin
Advertise, ad'vūr.tiz <i>vt</i> , hysbysu, cyhoeddi, mynegu [bysiad, cyhoeddiad	Affability, af.â.bil'ī.ti, Affableness, af-â.bl.nes <i>n</i> , mwynder, tiriondeb, hynawsedd [foes
Advertisement, ad.vūr.tiz.ment <i>n</i> , hys-	Affable, af.â.bl <i>a</i> , mwyn, addfwyn, hy-

Affable, af.â.bl *a*, mwyn, addfwyn, hy-
Affabrous, af.â'brus *a*, cyfan, perffaith
Affair, af.ēr' *n*, gorchwyl; achos; perwyl. An affair of importance, mater o bwys
Affear, Affere, af.ēr' *vt*, sicrhau, sefydlu
Affect, af.fekt' *n*, serch, teimlad; naws; nwyd: *vt*, cyffroi; ceisio; ffuantu
Affectation, af.ek.tā'shun, Affectedness, af.fek'ted.nes *n*, cymhennod, mursennod, coegdyb
Affected, af.fek'ted *a*, coegaidd [gar
Affecting, af.fek'ting *a*, cynhyrffiol; rhith-

AGG pàth, fat, ère, met, mà-ríne, pin, òrb, on, cùrve, cut, tŵ=too, twk=took;

Affection, a.fek'shun *n*, cariad, serch; affeithiad, tuedd; clefyd haint
 Affectionate, a.fek'shun.ât *a*, serchog, caruaid, tyner [ffröus
 Affective, a.fek'tiv *a*, teimladwy, cy-Affettuos, a.fet.ü.ö'sö *ad*, yn dyner a pheraidd
 Affiance, a.f'i'ans *n*, ymddiried, cred, goglu: *vt*, ymddiried, dyweddïo
 Affidation, af.i.dä'shun, Affidature, af'i.dä.tshûr *n*, cyfammodiad
 Affidavit, af.i.dä'vit *n*, llw cyhoedd
 Affiliation, a.fil.i.ä'shun *n*, mabwysiad
 Affinage, af'i.näj *n*, purad, coethiad
 Affined, a.find' *a*, yn perthyn
 Affinity, a.fin'i.ti *n*, perthynas trwy briodas; tebygoliaeth
 Affirm, a.fûr'm' *vt*, haeru; sicrhau, gwirio
 Affirmable, a.fûr'mâ.bl *a*, haeradwy
 Affirmant, a.fûr'mant *n*, sicrhâwr, honwr
 Affirmation, af.ûr.mä'shun *n*, cadarnhâd
 Affirmative, a.fûr'mä.tiv *n*, sicrhaol, cadarnhaol [cyssylltu
 Affix, a.fiks' *vt*, cydio, sicrhau, hoelio;
 Affix, afiks *n*, cyssawd, olddodiad
 Afflation, a.flä'shun *n*, anadliad
 Afflict, a.flikt' *vt*, gofidio, trallodi, drygu
 Affliction, a.flik'shun *n*, cystudd, adfyd
 Afflictive, a.flik'tiv *a*, trallodus, gofidus
 Affluence, af'lü.ens *n*, llawnder, cyfoeth
 Affluent, af'lü.ent *a*, goludog, gorlawn
 Afflux, af'lüks, Affluxion, a.fluk'shun *n*, llanw, llifeiriad
 Afford, a.fõrd' *vt*, rhoddi, gweini; cynnyrchu; gallu [breinio
 Affranchise, a.fran'tshiz *vt*, rhyddhau;
 Affray, a.frä' *n*, ymryson, terfysg, ymladd: *vt*, brawychu, dychrynu
 Affriction, a.frik'shun *n*, rhathiad
 Affright, a.frit', Affrightment, a.frit'-ment *n*, braw, dychryn
 Affront, a.front' *n*, sarhâd, anfri, ammharch: *vt*, difrio, sarhau; digio
 Affrontive, a.fron'tiv *a*, sarhäus
 Affuse, a.füz' *vt*, tywallt un peth ar arall
 Affusion, a.fü'zhun *n*, tywalltiad ar beth
 Affy, a.fi' *vt*, dyweddïo; hyderu
 Afield, â.fild' *ad*, i'r maes, yn y maes
 Aflat, â.flat' *ad*, yn wastad
 Afloat, â.flöt' *a*, ar nawf; yn symmud
 Afoot, â.fwt' *ad*, ar draed, ar droed
 Afore, â.fõr' *pr* and *ad*, rhag, cyn, o flaen, o'r blaen
 Aforehand, â.fõr'hand *ad*, ym mlaen llaw, o'r blaen, rhag llaw
 Aforesaid, â.fõr'sed *a*, rhagddywededig, rhagenwedig, a enwyd o'r blaen

Aforetime, â.fõr'tim *ad*, o'r blaen, gynt
 Afraid, â.fräd' *a*, dychrynedig, ofnus. I am afraid, mae ofn arnaf, ofnaf. To make one afraid, brawychu un, peri iddo ofni, dychrynu
 Afresh, â.fresh' *ad*, o'r newydd, eilwaith, eto, trachefn
 Afront, â.front' *ad*, cyferbyn, o flaen
 Aft, aft *ad*, yn ol, wrth y llyw
 After, af'tûr *pr*, gwedi, ar ol. After-birth, olysgar, y brych. After-math, adladd. After-pains, poenau wedi esgor. After-wit, olsynwyr. After this manner, fel hyn. To go after him, myned ar ei ol, dilyn, canlyn
 Afternoon, af.tûr.nw'n' *n*, echwydd, pryd-nawn
 Afterwards, af'tûr.wûrdz *ad*, gwedi hyny
 Aga, ä.gâ *n*, swyddog milwraidd yn Nhwrci
 Again, â.gen' *ad*, eilwaith, drachefn, eto, hefyd. As big again, cymmaint arall, Over again, o'r newydd. To repeat again, ailadrodd. To raise or rise again, adgyfodi
 Against, â.genst' *pr*, erbyn, yn erbyn, cyferbyn; rhag-, gwrth-. Against one's consent, yn groes i ewyllys un; o'i
 Agape, ä.gäp' *ad*, yn safnwrth [anfodd
 Agaric, ag'ä.rik *n*, madarch
 Agast, ä.gäst' *a*, syn, brawychus
 Agate, ag'ät *n*, maen muchudd
 Age, äj *n*, oed, oedran; oes, einioes, hoedl, cenedlaeth. Of age, un ar hugain oed. Old age, henaint. Persons of the same age, cyfoedion
 Aged, ä.jed *a*, hen, oedranus, oediog
 Agency, ä.jen.sä *n*, goruchwyliaeth
 Agent, ä.jent *n*, goruchwyliwr, dirprwy; -achos [iä
 Aggelation, ä.j.e.lä'shun *n*, clymiad yr
 Aggeneration, ä.jen.u.rä'shun *n*, cyd-genedliad
 Aggrate, äj'ur.ät *vt*, pentyru [sympio
 Agglomerate, a.glom'ur.ät *v*, pellennu
 Agglutinate, a.glü'ti.nät *v*, cydlydio
 Aggrandise, ag'ran.diz *vt*, urddasu, anrhydeddu, mawrhau, dyrchafu, codi
 Aggrandisement, ag'ran.diz.ment *n*, dyrchafiad [herio, cyffroi
 Aggravate, ag'rä.vät *vt*, mwyhâu bai;
 Aggravation, ag.rä.vä'shun *n*, mwyhâd bai; cyffroad
 Aggregate, ag'ri.gät *a*, cydgrynöedig, rhesawl: *n*, crynodd, cyfanswm: *vt*, cydgorlanu; casglu, cynnull [casgliad
 Aggregation, ag.ri.gä'shun *n*, cynnodiad,

Aggress, a.gres' *vi*, dechreu cynhen, ymosod
 Aggression, a.gresh'un *n*, ymosodiad, dechreuad cynhen [*y gynhen*]
 Aggressor, a.gres'ür *n*, ymosodydd, cwd
 Aggrievance, a.grí'vans *n*, gofid, gormes, alaeth [*poeni*]
 Aggrieve, a.griv' *vt*, blino, gormesu
 Aggroup, a.grúp' *vt*, crynoi, cydgasglu
 Aghast, â.gast' *a*, syn, dychrynedig
 Agile, aj'il *a*, ystwyth, esgud, heinyf, sionc [*n*, bywiogrwydd]
 Agility, aj'il'i.ti, Agileness, aj'il.nes
 Agio, aj'io *n*, y gwahaniaeth mewn cyfnewidwriaeth arian tramor
 Agist, â.jist' *vt*, cymmeryd anifeiliaid i bori; casglu arian
 Agistage, â.jis'täj, Agistment, â.jis't-ment *n*, tir porfa [*dadleu*]
 Agitate, aj'i.tät *vt*, cynhyrfu, aflonyddu; Agitation, aj'i.tä'shun *n*, cynhyrriad; aflonyddwch [*aflonyddwr*]
 Agitator, aj'i.tä.tur *n*, cynhyrfwr
 Aglet, ag'let *n*, pwyntel, olpai
 Agminal, ag'mi.nal *a*, byddinol
 Agnail, ag'näl *n*, corn; ewinor, ewinwasg [*tad*]
 Agnation, ag.nä'shun *n*, carenydd o du
 Agnition, ag.nish'un *n*, cydnabyddiaeth
 Agnize, ag.niz' *vt*, cydnabod, addef
 Agnomination, ag.nom.i.nä'shun *n*, cyfatebiad geiriau
 Ago, â.gö' *ad*, cyn hyn [*awyddus*]
 Agog, â.gog' *ad*, yn chwannog, yn
 Agonize, ag.ö.niz *vi*, dirboeni
 Agonistes, ag.ö.niz'tiz *n*, ymdrechwr; cleddyfwr
 Agony, ag.ö.ni *n*, gloes, ing; ymdrech
 Agrarian, â.grê'r'ian *a*, arddwriaethol, maesyddaid, gwledig [*cyfateb*]
 Agree, â.grí' *vt*, cytuno, heddychu;
 Agreeable, â.grí'â.bl *a*, cyfatebol; boddus [*rwydd*; hyfrydwch]
 Agreeableness, â.grí'â.bl.nes *n*, addas-
 Agreement, â.grí'ment *n*, cytundeb, cyfatebiad
 Agrestic, â.gres'tic *a*, gwledig; taiogaidd
 Agricultural, ag.ri.kul'tshü.ral *a*, amaethyddol [*yddiaeth*]
 Agriculture, ag'ri.kul.tshür *n*, amaeth-
 Agriculturist, ag.ri.kul'tshü.rist *n*, llafurwr, amaethydd, ffermwr
 Aground, â.grûwnd' *ad*, ar lawr, ar dir
 Agree, a.gü *n*, y cryd, y deirthion.
 Tertian agree, cryd tridïan [*aidd*]
 Aguish, a.gü.ish *a*, crydol, crynol, oer-
 Ah, â *i*. O! och! aha! wh

Aha, â.hâ' *i*, wfft! ha
 Ahead, â.hed' *ad*, ym mlaen, o flaen
 Ajar, â.jâr' *ad*, hanner agored
 Aid, äd *vt*, cynnorthwy, nerthu, helpu
 Aid, äd, Aidance, ä'dans *n*, porth, cy-
 morth, nawdd
 Aidant, ä'dant *a*, cynnorthwyol
 Aid-de-camp, ê.dü.kong' *n*, gweinydd cadflaenwr
 Aidless, äd'les *a*, digymhorth, diborth
 Ail, ä'l *v*, dolurio, poeni, gofidio [*us*]
 Ailing, ä'ling *a*, doluriol, clafaid, clwyf-
 Ailment, ä'l ment *n*, dolur, afiechyd
 Aim, äm *v*, annelu, amcanu, cyfeirio: *n*, amcan, cyfeiriad, nod
 Air, ê'r *n*, awyr, awel; dygan, alaw: *vt*, awyro, awyru; twymo, heulo. Air-
 built, disail, ffugiol, dychymmygol.
 Air-gun, awyrrdryll. Air-shaft, my-
 nedfa i awyr, mwndwll
 Airiness, ê'r'i.nes *n*, llonder, awyriad
 Airless, ê'r'les *a*, di-awyr, cauedig
 Airling, ê'r'ling *n*, coegyn, ysgentyn
 Airm, ê'rz *np*, pêr donau; coegddulliau
 Airy, ê'r'i *a*, awyrol, awelog; coegffol
 Aisle, il *n*, rhodfa mewn eglwys
 Ait, ät *n*, ynysig mewn afon
 Akin, â.kin' *a*, perthynol [*mynor*]
 Alabaster, al'â.bas.tür *n*, math o faen
 Alack, â.lak', Alackaday, â.lak'â.dä *i*, och fi! [*rodrydd*]
 Alacrity, a.lak'ri.ti *n*, bywiogrwydd, pa-
 Alamode, â.lâ.möd' *ad*, yn ol yr arfer
 Alarm, â.lärm' *vt*, dychrynu; galw at arfau: *n*, ofn, dychryn; rhybudd, gwaedd, bloedd [*rhybudd*]
 Alarum, â.lar'um *n*, gwaedd perygl,
 Alas, â.las' *i*, och! och fi! aha!
 Alb, alb *n*, gwenwisg
 Albeit, ôl.bi't *c*, er, er hyny, anllai, eto
 Albion, al'bi.un *n*, hen enw Prydain
 Alcaic, al.kä'ik *n*, pennill Alcæus
 Alcaid, al.käd' *n*, enw swyddog yr His-
 paen [*Hispaen*]
 Alcavala, al.kav'â.lâ *n*, toll a delir yn yr
 Alchemist, al'kem.ist *n*, un yn hōni y gall droi meteloedd yn aur, uchfferyll
 Alchemy, al'kem.i *n*, uchfferylliaeth
 Alcohol, al'kö.hol *n*, gwirf [*gwirfiad*]
 Alcoholization, al.kö.hol.i.zä'shun *n*,
 Alcoholize, al.kö.hö.liz *vt*, gwirfio
 Alcoran, al'kö.ran *n*, Beibl y Mahomet-
 iaid [*fwd*]
 Alcove, al-köv' *n*, ystafell nenfwd, cell-
 Alder, ôl'dür *n*, gwernen [*eddwr*]
 Alderman, ôl'dür.man *n*, henadur, sen-
 Ale, ä'l *n*, cwrw, diod, heiddlyn

ALL pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tû=too, twk=took,

Aleberry, al'ber.i *n*, math o ddiod gymmysgedig [cwrw
Aleconner, al'kon.ûr *n*, golygwr mesurau
Alectryomancy, â.leck'trî.ô.man.sî *n*,
ceiliog-ddewiniaeth
Alegar, al'i.gâr *n*, cwrw sur
Alehouse, al'hûws (alehouses, al'hûw-
ziz) *n*, cwrwfdy, diotty, tafarn
Alembic, â.lem'bik *n*, math o ddystyll-
Alength' *ad*, yn ei hyd [lestr
Alert, â.lûrt' *a*, bywiog, heini, gwyliad-
wrus [hoewder
Alertness, â.lûrt'nes *n*, bywiogrwydd,
Alewife, al'wif *n*, tafarnwraig
Alexandrine, al.eg.zan'drin *n*, llinell yn
cynnwys deuddeg sill
Alexipharmic, al.eks.i.fâr'mik, Alex-
iteric, al.eks.i.ter'ik *a*, cyfareddol rhag
gwenwyn [llythyrenol, alsawdd
Algebra, al'gi.bra *n*, alsoddeg, rhwyfdddeg
Algebraic, al'ji.brâ'ik, Algebraical, al-
ji.brâ'i.cal *a*, alsoddol
Algebraist, al'ji.brâ'ist *n*, alsoddegydd
Algid, al'jid *a*, oerllyd, fferllyd
Algidity, al'jid'i.tî, Algor, al'gôr *n*, oer-
fel, oerni, anwyd
Algorithm, al'gô.rithm *n*, rhifyddiaeth
Alias, â'li.as *ad*, neu, yn amgen
Alibi, al'i.bi *n*, lle arall. To prove an
alibi, profi absenoldeb [hyfaeth
Alible, al'i.bl *a*, maethlawn, maethus,
Alien, â'li.en *n*, allwlad, alltud, estron
Alienable, â'li.en.â.bl *a*, trosglwyddadwy
Alienate, â'li.en.ât *vt*, dyeithro; trosi,
arallu: *a*, estronol, dyeithr
Alienation, â'li.en.â'shun *n*, aralliad,
trosiad, gwerthiad
Alight, â.lit' *vi*, disgyn, dyfod i lawr
Alike, â.lik' *ad*, yn debyg, yn gyffelyb,
unddull, cymmaeth [bwyd
Aliment, al'i.ment *n*, maeth, lluniaeth,
Alimental, al.i.men'tal, Alimonious, al-
i.mö'ni.us *a*, maethol
Alimony, al'i.mun.i *n*, maeth; rhan
gwraig wedi ysgar heb achos cyfreith-
lawn
Aliquant, al'i.kwant *a*, anghydrif
Aliquot, al'i.kwot *n*, cydnifer
Alish, â'lish *a*, cwrwaidd
Alive, â.liv' *a*, byw, yn fyw, bywiog, sionc
Alkahest, al'kâ.hest *n*, andrwyth
Alkali, al'kâ.li *n*, gwrthsur
Alkaline, al'kâ.lin *a*, gwrthsuraidd
Alkermes, al.kûr'mîz *n*, cyffaith grawn
kermes
All, ôl *a*, oll, holl, pawb, y cwbl
Allatrate, al'â.trät *vt*, cyfarth, difrïo

Allaudable, a.lô'dâ.bl *a*, canmoladwy,
gwiwglod, clodwiw
Alay, a.lä' *vt*, tymheru; cymmysgu;
llinaru: *n*, adwyn, cymmysgedig ag
un mwy gwerthfawr [deniad, llithiad
Allection, alek.tä'shun *n*, hudiad,
Allegation, al.i.gä'shun *n*, haeriad; dadl
Allege, a.lej' *vt*, hõni, haeru, gwirio
Allegeable, a.lej'â.bl *a*, traethadwy
Allegiance, a-l'ji.ans *n*, ffyddlondeb i'r
llywodraeth [dammegol
Allegorical, al.i.gor'ikal *a*, arallegol,
Allegory, al'i.gor.i *n*, aralleg, cyffelyb-
Allegro, al'grö *a*, yn fywiog [iaeth
Alleluja, al.i.lü'vâ *n*, moliant i Dduw
Alleviate, al'vî.ät *vt*, ysgyfuhan, es-
mwytho, esmwythau
Alleviation, al.i.vî.ä'shun *n*, ysgafnhâd
Alley, al'i *n*, rhodfa; heol gul
Allhallowtide, ôl.häl'ö.tîd *n*, calan gauaf
Alliance, a.li'ans *n*, cyfathrach, cynghrair
Alliciency, a.lish'en.sî *n*, attyniad, swyn
Allied, a.li'd' *a*, cyfathrachol, cynghreir-
iol, cyfunedig
Alligation, al.i.gä'shun *n*, cydglymiad
Alligate, al'i.gät *vt*, cydglymu
Alligator, al'i.gä.tûr *n*, crocodil, addanc
Allision, a.lizh'un *n*, cyd-daro, cyttaro
Alliteration, a.lit.u.rä'shun *n*, cydlyth-
yreniad [cyd-ddodiad
Allocation, al.ö.kä'shun *n*, gosodiad,
Allocution, al.ö.kü'shun *n*, cyfarchiad-i
arall [rhydd
Allodial, a.lö'di.al *a*, breninol, annibynol,
Allodium, a.lö'di.um *n*, rhydd-feddiant
Allonge, a.lunj' *n*, gwth neu gais ag arf
Allot, a.lot' *vt*, gosod, penodi, cyfranu
Allotment, a.lot'ment *n*, cyfran, dawg,
darn o dir [twng
Allow, a.lûw' *vt*, caniatäu; goddef, gos-
Allowable, a.lûw'â.bl *a*, goddefol, can-
iataol, goddefadwy
Allowance, a.lûw'ans *n*, goddefiad; dogn
Alloy, a.löi' *n*, adwyn o is werth yn gym-
mysgedig ag aur, arian, &c., er eu
caledu: *vt*, cymmysgu meteloedd
Allubescency, al.ü-be's'en.sî *n*, parod-
rwydd
Allude, a.lüd' *vi*, cyfeirio, cyffelybu
Alluminate, a.lü'mî.nät *vt*, addurno,
gwyachu [lliwydd
Aluminor, a.lü'mî.nûr *n*, pantiwr,
Allure, a.lü'r' *vt*, hudo, denu, llithio
Allurement, a.lü'r'ment *n*, hudoliaeth
Allusion, a.lü'zhun *n*, cyfeiriad; aw-
grym
Allusive, a.lü'siv *a* cyffelybol; cyfeiriol

Alluvium, a.lü'vü.um *n*, ysbwrial a gludir gan ddwfr [*vt*, ymgyfathrachu
 Ally, a.lí' *n*, cynghreiriad; cyfaill; câr:
 Almacantar, al.mâ.kan'tûr *n*, cylch yn cyfochrolî'r terfyngylch
 Almanac, al'mâ.nak *n*, amseroni, dydd-lyfr. Almanac-maker, amseronydd
 Almandine, al'man.dîn *n*, math o faen gwerthfawr
 Almighty, ôl.mí'ti *a*, Hollalluog: *n*, Duw
 Almond, â'mund *n*, ffrwyth y pren almon. Almonds of the throat, chwarkenau y gwdff
 Almoner, al'mun.ûr *n*, elusenwr
 Almonry, al'mun.rî, Amry, âm'rî *n*, elusenfa
 Almost, ôl'möst *ad*, ym mron, agos, braidd, o fewn ychydig, prin
 Alms, âmz *n*, elusen, cardod, cardawd. Alms-deeds, elusenau. Alms-house, elusendy, ysbytty
 Aloes, al'öz *n*, sudd pren alws
 Aloetic, al.ö.et'ik *a*, alwsaidd
 Aloft, â.loft' *ad*, yn uchel, fry, i fyny
 Alogy, al'ö.ji *n*, afresymoldeb, ynfyd-rwydd [*hun*
 Alone, â.lön' *a*, unig, unigol, wrtho ei
 Along, â.long' *ad*, ym mlaen; bellach. Along-side, wrth ochr y llong
 Aloof, â.lwf' *ad*, o bell, o hirbell
 Alopecy, al'ö.pi.sí *n*, syrthiad y gwallt
 Aloud, â.lûwd' *ad*, yn uchel, yn groch
 Alpha, al'fâ *n*, y llythyren gyntaf yn yr egwyddor Roeg
 Alphabet, al'fâ.bet *n*, yr egwyddor
 Alphabetical, al'fâ.bet'i.kal *a*, egwydd-
 Alpine, al'pîn *a*, mynyddig [*oraidd*
 Already, ôl.red'i *ad*, eisoes, yn barod, cyn hyn, o'r blaen
 Also, ôl'sö *c*, hefyd, yn yr un modd
 Altar, ôl'tûr, *n*, allor, bwrdd y cymmun
 Altarage, ôl'tur.äj *n*, yr offrwim
 Alter, ôl'tûr *v*, newid, arallu
 Alterable, ôl'tur.â.bl *a*, newidiadwy
 Alterant, ôl'tur.ant *a*, newidiol
 Alteration, ôl.tu.rä'shun *n*, newidiad, cyfnewidiad [*gweithio yn raddol*
 Alternative, ôl'tu.rä.tiv *n*, cyffer yn
 Alternate, ôl'tûr.kät *vi*, ymeirio, ymgecu
 Altercation, ôl.tûr.kä'shun *n*, ymryson, ymddadleuad
 Alternate, ôl.tûr'nät *a*, cylchynol, bob yn ail: *v*, newid bob yn ail
 Alternation, ôl.tûr.nä'shun *n*, cylchyniad
 Alternative, ôl.tûr.nä.tiv *n*, dewisiad o un o ddau beth, dewis
 Althea, al.thí'â *n*, prysgen flodeuawl

Although, ôl.thö' *ad*, er, pe, cyd bo
 Altiloquence, al.til'ö.kwens *n*, chwydd-iaith [*uchfesuriad*
 Altimetry, al.tim'i.tri *n*, uchfeidraeth,
 Altisonant, al.tis'ö.nant *a*, uchelseiniol
 Altitude, al'ti.tüd *n*, uchder, uchelder
 Altogether, ôl.tw.geth'ûr *ad*, yn hollol, i gyd, yn llwyr, yn gyfan-gwbl
 Aludel, al'ü.del *n*, math o lestr a arferir mewn fferylliaeth
 Alum, al'um *n*, allawg, alwm
 Aluminous, â.lü'mi.nus *a*, allogaidd, al-ymaidd [*gwenynfa*
 Alveary, al'vî.ur.i *n*, gardd wenyn,
 Always, ôl'wäz, *ad*, yn wastadol, bob amser sennol Be)
 Am, am *vi*, wyf, ydwyf. (Amser pre-
 Amability, â.mä.bil'i.ti *n*, hawddgarwch, anwylddeb [*yn egnïol*
 Amain, â.män' *ad*, â'r holl egni, yn lew,
 Amalgam, â.mal'gam *n*, corfforiad adwynau [*gu adwynau*
 Amalgamate, â.mal'gâ.mät *vt*, cymmys-
 Amand, â.mand' *vt*, anfon, gyru ymaith
 Amandation, â.man.dä'shun *n*, cenad-wriaeth [*fenydd geiriau arall*
 Amanuensis, â.man'ü.en.sis *n*, ysgri-
 Amaranth, am'â.ranth *n*, blodau ammor, anfarwaint [*aid*
 Amaranthine, am.â.ran'thin *a*, ammor-
 Amartitude, â.mar'i.tüd *n*, chwerwder
 Amass, â.mas' *vt*, casglu, croni, pentyru
 Amassment, â.mas'ment *n*, pentyriad
 Amate, â.mät' *vt*, dychrynu, arswydo
 Amateur, â.mä.tûr *n*, carwr y celydd-
 Amatory, am'â.tur.i *a*, serchlawn [*ydau*
 Amaurosis, am.ô.rö'sis *n*, gwendid golwg
 Amaze, â.mäz' *vt*, synu, rhyfeddu; brawychu, irdangu
 Amazement, â.mäz'ment *n*, syndod, ar-uthredd, braw [*garwen*
 Amazon, am'â.zun *n*, gwraig wraidd,
 Ambages, am.bä'jiz *n*, cylchymadrodd
 Ambassador, am.bas'â.dûr *n*, prif gen-
 adwr, negesydd
 Ambassage, am'bas.äj *n*, cenadwri
 Amber, am'bûr *n*, gwefr, elydr
 Ambergis, am'bûr.gris *n*, ambyr
 Ambidexter, am.bi.deks'tûr *n*, un de-
 heuig o bob llaw; un dauwynebog; dyhiryn
 Ambidextrous, am.bi.deks'trus *a*, cyf-
 lawiog; dauwynebog
 Ambient, am'bi.ent *a*, amgylchol
 Ambigu, am'bi.gü *n*, dysglaid o gym-
 mysgedd dyeithr [*aeth; mwysder*
 Ambiguity, am.bi.gü'i.ti *n*, amhueu-

ANA pâth, fat, ère, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, twk=took;

- Ambiguous, am.big'û.us *a*, ammbëus; mwys; arbetrusol
- Ambiguousness, am.big'û.us.nes *n*, an-nilysrwydd, mwysder [petrusiaeth
- Ambiloquy, am.bil'ô.kwî *n*, annilysiaeth
- Ambilouous, am.bil'ô.kwus *a*, am-mheuol, petrusol [iad
- Ambit, am'bit *n*, amgylchedd, cylchyn-
- Ambition, am.bish'un, Ambitiousness, am.bish'us.nes *n*, uchelgais, ucheldrem [awyddus
- Ambitious, am.bish'us *a*, uchelfrydig,
- Ambitude, am'bi.tüd *n*, cylech, cwmipas
- Amble, am'bl *vi*, rhygyngu: *n*, rhygyngiad [duwiau
- Ambrosia, am.brö'zhi.â *n*, bwyd y
- Ambrosial, am.brö'zhi.al *a*, per, hyfryd;
- Ambry, am'brî *n*, bwytty, cardotty
- Ambulation, am.bü.lä'shun *n*, rhodiad, cerddediad [aramredol
- Ambulatory, am'bü.lä.tur.i *a*, rhodianiol,
- Ambury, am'bu.rî *n*, dafaden waedlyd ar geffyl
- Ambuscade, am.bus.käd', Ambush, am'-bwsh *n*, cynllwyn, cynllwynfa, rhag-odfa; cadbwll [gwylb-llosgiad
- Ambustion, am.bust'shun *n*, llosgiad,
- Amel, am'el *n*, arliw, barnais
- Amelcorn, am'el.körn *n*, gwenith Ffrengig [gwelläu
- Ameliorate, â.mî'li.ö.rät *vt*, diwyllio,
- Amen, ä'men' *ad*, yn wir; boed felly
- Amenable, â.mî'nâ.bl *a*, atebol, cyfrifol
- Amenance, am'en.ans *n*, ymddygiad, agwedd [diwygio
- Amend, â.mend' *v*, adgyweirio, gwelläu
- Amendment, â.mend'ment *n*, diwygiad, gwellâd [rwydd
- Amends, â.mendz' *np*, iawn, boddlon-
- Amenity, â.men'i.tî *n*, hyfrydwch lle
- Amerce, â.mürs' *vt*, dirwyo
- Amercement, â.mürs'ment *n*, dirwy, camlwrw [fawr
- Amethyst, am'i.thist *n*, maen gwerth-
- Amiable, ä'mi.â.bl *a*, hawddgar, pryd-weddol, serchus [ystinos
- Amianthus, am.i.an'thus *n*, math o faer
- Amicable, am'i.kâ.bl *a*, caredig, hygar, hynaws, cyfeillgar [grys
- Amice, am'is *n*, pilyn isaf yr offeren-
- Amid, â.mid', Amidst, â.midst' *pr*, yng nghanol, ym mhlith, plith, ym mysg, rhwng [warthus
- Amiss, â.mis' *ad*, ar fai, yn feius, yn
- Amision, â.mish'un *n*, colled, cöll, difuddiad
- Amit, â.mit' *vt*, gollwng ymaith
- Amity, am'i.tî *n*, cariad, cyfeillach
- Ammonia, a.mö'nî.â *n*, math o wrthsur
- Ammonium, a.mö'nî.âm *n*, math o adwyn [rhyfel
- Ammunition, am.ü.nish'un *n*, arlwy
- Amnesty, am'nes.tî *n*, deddf ebargodiad troseddau
- Amomum, â.mö'mum *n*, math o ffirwyth
- Among, â.mung', Amongst, â.mungst' *pr*, ym mhlith, ym mysg, rhwng
- Amorist, am'ö.rist *n*, cariad-fab
- Amorous, am'ö-rus *a*, careugar; anllad
- Amort, â.mört' *a*, digalon, trwm, prudd
- Amount, â.müwnt' *n*, cyfanswm, swm: *vt*, cyrhaedd, cynnyddu, [waith
- Amour, ä.mw'r' *a*, anllad, serch, nwyf-
- Amove, ä.mwv' *vt*, symmud; diswyddo
- Amphi-, Amph- *px*, yn arwyddo dau
- Amphibious, âm.fib'yus *a*, deu-elfenog, cynetfin
- Amphibology, am.fi.bol'ö.jî *n*, mwysiaith, mwysair [ieithol
- Amphibolous, am.fib'ö.lus *a*, mwys-
- Amphisbæna, am.fis.bi'nâ *n*, amwibon
- Amphiscii, am.fish'yî *n*, trigolion y cylech poeth [reudy, chwareufa
- Amphitheatre, am.fi.thî.â.tür *n*, chwa-
- Amphora, am'fö-râ *n*, math o ddiodlestr
- Ample, am'pl *a*, helaeth, mawr, eang; cyflawn [llawnder
- Ampleness, am'pl.nes *n*, helaethder,
- Ampliation, am.plî.ä'shun, Amplifica-tion, am.plif.i.kä'shun *n*, helaethiad
- Amplify, am'pli.fî *vt*, chwanegu, eangu, taenu, lledu [eangder
- Amplitude, am'pli.tüd *n*, helaethrwydd,
- Amputate, am'pü.tät *vt*, tori aelod, amdori [iad
- Amputation, am.pü.tä'shun *n*, amdor-
- Amulet, am'ü.let *n*, swyn-gyfaredd
- Amuse, ä.müz' *vt*, difyru; hufdoddio
- Amusement, â.müz'ment *n*, difyrwch, digrifwch [boddhäus
- Amusive, â.mü'siv *a*, difyrol, hyfryd,
- Amygdalate, â.mig'dälät *a*, almonaid
- An, an *a*.—A
- Anabaptist, an.â.bap'tist *n*, ail-fedyddiwr
- Anacampic, an.â.kamp'tik *a*, adlamol, adlewyrchiol
- Anacathartic, an.â.kâ.thâr'tik *n*, medd-yginiaeth gyfogol
- Anachorete, an.ak'ö.ret, Anachorite, an-ak'ö.rît *n*, meudwy [arfrudiaeth
- Anachronism, an.ak.rö.nizm *n*, cam-
- Anaclastics, an.â.klas'tiks *n*, pell-drem-iaeth [dull Anacreon
- Anacreontic, an.ak.rî.on'tik *a*, yn ol

Anadiplosis, an.â.dî.plö'sis <i>n</i> , ail-ddybl- iad; ail-roddiad	And, and <i>c</i> , <i>a</i> , <i>ac</i> [egllur
Anagogical, an.â.goj'î.kal <i>a</i> , dirgelaidd	Andante, an.dan'tî <i>ad</i> , yn gymmedrol <i>ac</i>
Anagram, an.â.gram <i>n</i> , traws-symmud- iad llythyrenau [awduron	Andiron, an'dî.ûrn <i>n</i> , brigwn, gobed
Analepts, an.â.lekts <i>n</i> , pigeon o amryw	Androgynal, an.droj'î.nal <i>a</i> , deurywiol
Analeptic, an.â.lep'tik <i>a</i> , adferol, cryf- haol	Anecdote, an'ek.döt <i>n</i> , hanesyn, chwedl
Analogical, an.â.loj'î.cal, Analogous, â.nal'ö.gus <i>a</i> , cyfatebol, tebyg	Anemography, an.î.mog'râ.fi <i>n</i> , gwynt- graffiad
Analogy, â.nal'ö.jî <i>n</i> , cyffelybiad; cy- fatebiad	Anemone, â.nem'ö.nî <i>n</i> , llysiau'r gwynt
Analysis, a.nal'î.sis (analyses, â.nal'î- sîz) <i>n</i> , dadansoddiad, dadglymiad	Anemoscope, â.nem'ö.sköp <i>n</i> , gwynt- fesurydd
Analytic, an.â.lit'î.k, Analytical, an.â- lit'î.kal <i>a</i> , dosranol [dyfynu	Anent, â.nent' <i>ad</i> , gyferbyn, ar gyfer
Analyze, an'â.lîz <i>vt</i> , dattod, dansoddi,	Aneurism, an'ü.rizm <i>n</i> , eangiad rhed- wely
Anamorphosis, an.â.môr'fö.sis <i>n</i> , an- ffurfigaeth	Anew, â'nü' <i>ad</i> , o'r newydd, eilwaith
Ananas, â.nâ.nâs <i>n</i> , afal pinwydden	Anfractuous, an.frak'tshü.us <i>a</i> , tröedig, dyrus
Anapaest, an'â.pest <i>n</i> , math o fydr cerdd	Angel, än'jel <i>n</i> , angel; cenad; ansawd; hardd; hen ddarn o arian gwerth 6s. 8c.
Anaphora, â.naf'ö.râ <i>n</i> , brawd-addurn	Angelic, an.jel'î.k, Angelical, an.jel'î- kal <i>a</i> , angylaidd [cerdd
Anarch, an'âr.k <i>n</i> , terfysgwr, anllywodwr	Angelot, an'jî.lot <i>n</i> , math o offeryn
Anarchy, an'âr.kî <i>n</i> , terfysg; annhrefn, aflywodraeth, gwrthdeyrnedd	Anger, ang'ûr <i>n</i> , dig, digter, gwg, llið : <i>vt</i> , digio, lliidio, anfoddloni
Anasarca, an.â.sâr'kâ <i>n</i> , dyfrglwyf	Angiography, an.jî.log'râ.fi <i>n</i> , darluniad o lestri y corff
Anastrophe, â.nas'trö.fi <i>n</i> , newidiad trefn naturiol geiriau [melltith	Angle, ang'gl <i>n</i> , ongl, congl, cornel, genwair : <i>vi</i> , genweirio, pysgota
Anathema, â.nath'î.mâ <i>n</i> , esgymmuniad;	Anglesey, ang'gl.sî <i>n</i> , Mon, Ynys Mon
Anathematize, â.nath'î.mâ.tîz <i>vt</i> , es- gymmuno; rhegu [arlog	Anglicise, ang'glî.sîz <i>vt</i> , Seisnigo, troi i'r Seisoneg
Anatocism, â.nat'ö.sîzm <i>n</i> , llog ar log,	Angliscism, ang'glî.sîzm <i>n</i> , Seisnigaeth
Anatomical, an.â.tom'î.kal <i>a</i> , difyn- iadol, difynol [difynwr	Angober, ang'gö.bûr <i>n</i> , math o beran
Anatomist, â.nat'ö.mîst <i>n</i> , difynydd,	Angry, ang'grî <i>a</i> , dig, lliديو, digllawn. To be angry, digio [cystudd
Anatomy, â.nat'ö.mî <i>n</i> , difyniaeth ys- gerbwdd [tors, hynafiaid, teidiau	Anguish, ang'gwish <i>n</i> , ing, gloes, dirboen,
Ancestor, an'ses.tûr <i>n</i> , cyndad. Ances-	Angular, ang'gü.lûr, Angularous, ang'- gü.lus <i>a</i> , onglog, conglog
Ancestral, an'ses.tral <i>a</i> , hynafaidd, cen- edlawl [gwelygordd	Angulated, ang'gü.lä.ted <i>a</i> , ongledig
Ancestry, an'ses.trî <i>n</i> , achau, bonedd,	Angust, ang.gust' <i>a</i> , cul, cyfyng
Anchor, ang'kûr <i>n</i> , angor; <i>vt</i> , angori, bwrw angor. Anchor-smith, gof an- gorion [angordreth	Angustation, ang.gust.tä'shun <i>n</i> , culni, cyfyngder [diffyg anadl
Anchorage, ang'kö.räj <i>n</i> , angorfa;	Anhelation, an.hî.lä'shun <i>n</i> , dyheuad,
Anchoret, ang'kö.ret, Anchorite, ang'- kö.rît <i>n</i> , meudwy, ancr [bychain	Anhelose, an'hî.lôs <i>a</i> , allan o anadl
Anchovy, an.tshö'vî <i>n</i> , math o forbysg	Aniented, an'yen.ted <i>a</i> , diddymiedig
Ancient, än'shent <i>a</i> , hen, hirhoedlog; oesol : <i>n</i> , llumanwr. Ancients, hyn- afiaid, hynaif, tadau. Ancient of Days, Hen Ddihenydd	Anility, â.nil'î.tî <i>n</i> , gwracheiddrwydd; ail fabandod
Anciently, än'shent.lî <i>ad</i> , gynt, yn y cynfyd [bonedd, achau	Animadversion, an.î.mad.vûr'shun <i>n</i> , sylwad, ystyriaeth, beirniadaeth; cer- ydd [ol, sylwiadol
Anticentry, än'shen.trî <i>n</i> , hynafiaeth,	Animadversive, an.î.mad.vûr'siv <i>a</i> , barn-
Ancillary, an'sil-urî <i>a</i> , gwasanaethol	Animadvert, an.î.mad.vûrt' <i>vt</i> , barnu, sylwi; ceryddu, beio
Ankle, ang'kl <i>a</i> , fêr, migwrn	Animal, an'î.mal <i>n</i> , anifail, mil, milyn : <i>a</i> , eneidol, bywiol, nwyfol
	Animalcule, an.î.mal'kü.l <i>n</i> , milyn an- weledig i'r llygad [imalcule
	Animalcula, an.î.mal'kü.lä <i>np</i> . — An-

ANT pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, twk=took;

Animality, an.î.mal'î.tî *n*, eneidioirwydd, bywyd

Animate, an'î.mât *a*, byw, bywydog: *vt*, bywhau, cefnogi, calonogi

Animation, an.î.mâ'shun *n*, bywhâd, byw-iogrwydd [nogaethol

Animative, an'î.mä.tiv *a*, bywhaol, an-

Animose, an'î.mös *a*, poethlyd, gwresog

Animosity, an.î.mos'î.tî *n*, gelyniaeth, casineb, dygasedd

Aniseed, an'î.sîd *n*, gwewyrlys, had anis

Anker, ang'kûr *n*, barilan deg galwyn

Ankle, ang'kl *n*, migwrn, ffêr, asgwrn y ffêr

Annalist, an'al.ist *n*, hanesydd blynyddol

Annals, an'alz *np*, blwyddol hanesion

Annats, an'ats *np*, blaenffrwythau, cyn-gnwd

Anneal, a.nîl' *vt*, tymheru gwydr; pobi

Annex, a.neks' *vt*, cyssylltu, cynnodi

Annexion, a.nek'shun, Annexation, an-ek.sä'shun *n*, cyssylltiad, cyfrwmiad, atddodiad [dinystrio

Annihilate, a.nî'hî.lât *vt*, diddymu,

Annihilation, a.nî.hî.lä'shun *n*, diddym-iad, diddymiant

Anniversary, an.î.vûr'sur'î *n*, cylchwyf: *a*, blynyddol, blwyddol [aidd

Annullis, an'ö.lis *n*, ymlysgiad Americ-

Annotation, an.ö.tä'shun *n*, nodau eg-lurhaol, sylwadau [esboniwr

Annotator, an'ö.tä.tûr *n*, nodiedydd,

Announce, a.nûwms' *vt*, dadgan, cyhoeddi

Annoy, a.nôi' *vt*, drygu, niweidio; blino

Annoyance, a.nôi'ans *n*, aflonyddwch, sarhâd

Annual, an'ü.al *a*, blynyddol, blwyddol

Annuitant, a.nü'î.tant *n*, un a hawl ganddo i dâl blynyddol [blynyddol

Annuity, a.nü'î.tî *n*, dogn neu dâl

Annul, a.nul' *vt*, diddymu, dilên, dirymu

Annular, an'ü.lûr *a*, crwn, modrwyaidd

Annulet, an'ü.let *n*, modrwyg; addurn-gerfiad bychan o gylch colofn arch

Annumerate a.nü'mur.ät *vt*, rhifo, cyfrif

Annunciate, a.nun'shî.ät *vt*, hysbysu, dwyn cenadwri [archiad

Annunciation, an.un.sî.ä'shun *n*, cyf-

Anodyne, an'ö.dîn *a*, esmwythäydd, llinarydd: *a*, esmwythaol, llonyddol

Anoint, â.nôi'nt' *vt*, iro, eneinio

Anomalism, â.nom'â.lizm, Anomaly, â-

nom'â.lî *n*, anghyfartaledd

Anomalous, â.nom'â.lus *a*, anghydredol, direol, afreolaidd

Anomy, an'ö.mî *n*, anghyfraith, annhrefn

Anon, â.non'ad, yn fyr, yn fuan, yn y man

Anonymous, â.non'î.mus *a*, anadna-byddus, dienw

Anorexy, an'ö.rek.sî *n*, anchwant at fwyd

Another, an.UTH'ûr *a*, arall, un arall, nid yr un

Ansated, an'sä.ted *a*, dolenog, carnog

Answer, an'sûr *vt*, ateb; cyfateb: *n*, ateb, atebiad; dadbrawf

Answerable, an'sûr.â.bl *a*, atebol, cyfrifol

Ant, ant *n*, morgrugyn, mywionyn

Antagonist, an.tag'ö.nist *n*, gwrthwyn-

ebwr, gwrthblaid [hanol eiriad

Antanacclasis, ant.an.â.klä'sis *n*, gwa-

Antarctic, an.târk'tik *a*, deheuol. An-

tartic pole, pegwn y de

Ante- *px*, cyn, o flaen, rhag- [flaenu

Antecede, an.tî.sîd' *v*, blaenori, rhag-

Antecedence, an.tî.sîd'ens *n*, blaenafiaeth

Antecedent, an.tî.sîd'ent *n*, rhagflaenor,

blaenor: *a*, blaenorol, blaenfed

Antechamber, an'tî.tshäm.bur *n*, rhag-

ystafell [ydd

Antecessor, an.tî.ses'ûr *n*, rhagarwein-

Antedate, an'tî.dät *vt*, rhagddyddio

Antediluvian, an.tî.dî.lü'vi.an *a*, cyn y

dylif, o'r cynfyd [bychan

Antelope, an'tî.löp *n*, math o garw

Antemeridian, an.tî.mî.rîd'yan *n*, cyn

nawn, bore [y byd

Antemundane, an.tî.mun'dän *a*, o flaen

Antepast, an'tî.past *n*, blaenbrawf, byr-

bryd [ond dwy

Antepenult, an.tî.pî.nult' *n*, y sill olaf

Antepileptic, ant.ep.î.lep'tik *a*, gwrth-

ddirgrynawl

Anterior, an.tî.r'î.ûr *a*, blaenorol, cyn

Anteriority, an.tî.r'î.or'î.tî *n*, blaenoriaeth

Anthem, an'them *n*, mawlgan

Anthology, an.thol'ö.jî *n*, blodengerdd,

blodeulyfr [ddysg

Anthropology, an.thrö.pol'ö.jî *n*, difyn-

Anthropophagi, an.thrö.pof'â.jî *np*, bwy-

awyr dynion [ddysg

Anthroposophy, an.thrö.pos'ö.fî *n*, dynol-

Anthypnotic, an.thip.not'ik *a*, gwrth-

gysgawl

Anti-, Ant- *px*, gwrth, yn erbyn

Antic, an'tik *a*, hen, digrif, gwatwaraidd:

n, ysgentyn, ystumiwyr. Antics, castiau digrif, munudiau

Antichrist, an'tî.krîst *n*, anghrist

Antichristian, an.tî.kris'tshan *a*, gwrth-

gristiol, anghristaidd

Anticipate, an.tis'î.pät *vt*, rhagachub,

dysgwyl, blaenbrofi, rhagweled

Anticipation, an.tis'î.pä'shun *n*, blaen-

brofiad, rhagfwynhâd, dysgwyliad

Anticlimax, an.ti.klí'maks <i>a</i> , gradd-ddisgyniad	Anvil, an'vil <i>n</i> , eingion. Anvil-stock, cyff eingion
Anticonvulsive, an.ti.kon.vúl'siv <i>a</i> , gwrthddirgrynol	Anxiety, ang.ä'i.ti, Anxiousness, angk'-shus.nes <i>n</i> , pryder, gofal, anesmwythder, trymfryd [awyddus
Anticor, an'ti.kôr <i>n</i> , clwyf yr ysgyfaint	Anxious, angk'shus <i>a</i> , pryderus, gofalus;
Antidot, an'ti.dô.tal <i>a</i> , gwrthwenwynol	Any, en'i <i>a</i> , un, unrhyw, neb, rhyw, nebawd, dim
Antidote, an'ti.dôt <i>n</i> , meddyginiaeth rhag gwenwyn, &c. [ynol	Anywise, en'i.wiz <i>ad</i> , mewn rhyw ddull
Antifebrile, an.ti.feb'ril <i>a</i> , gwrthdwyym-	Aorist, ä'ö.rist <i>n</i> , enw amser ammhennodol
Antilogy, an.ti'lö'ji <i>n</i> , gwrthddywed- iad mewn awdwr [gwrthdeyrniol	Aorta, ä.ör'tâ <i>n</i> , y rhedwely fawr
Antimonarchical, an.ti.mö.nâr'ki.kal <i>a</i> ,	Apace, â.päs'ad, yn fuan, ar ffrwst, ar frys
Antimony, an'ti.mun.i <i>n</i> , math o adwyn	Apagogical, ap.â.goj'i.kal <i>a</i> , gwyrgyrchiol
Antinomian, an.ti.nö'mi.an <i>n</i> , anti- nomiad, gwrthddeddfiad	Apart, â.pärt'ad, o'r neilldu, ar wahan
Antinomy, an'ti.nö.mî <i>n</i> , gwrthddywed- iad rhwng dwy ddeddf	Apartment, â.pärt'ment <i>n</i> , rhandy, ys- tafell
Antipathy, an.tip'â.thî <i>n</i> , gwrthnaws; casineb [gwrth-heintiol	Apathetic, ap.â.thet'ik <i>a</i> , dideimlad
Antipestilential, an.ti.pes.ti.len'shal <i>a</i> ,	Apathy, ap'â.thî <i>n</i> , annheimlad; syrthni
Antiphone, ad.tif'ö.nî <i>n</i> , atebgerdd, ateb- gân	Ape, äp <i>n</i> , ab, epa, gwrab; dynwarded- ydd: <i>vt</i> , dynwarded, amredu
Antiphrasis, an.tif'râ.sis <i>n</i> , gwrtheiriaid	Apepsy, â.pép'si <i>n</i> , treulid, afreolaidd
Antipodes, an.tip'ö.diz <i>n</i> , gwrthdraedwyr	Aperient, â.pî'r'i.ent <i>a</i> , rhyddhaol
Antipope, an'ti.pöp <i>n</i> , gwrthbabydd	Apertion, â.pûr'shun <i>n</i> , agoriad mynedfa
Antiquarian, an.ti.kwê'r'i.an, Antiquary, an.ti.kwê'r.i <i>n</i> , hynafiaeth [ddymu	Aperture, ap'ûr.tshû'r <i>n</i> , bwlch, twll
Antiquate, an'ti.kwät <i>vt</i> , heneiddio; di- Antique, an.tik' <i>a</i> , henaidd, oedranus, hynod: <i>n</i> , henbeth, gorhenyn, hen- waith	Apetalous, â.pet'â.lus <i>a</i> , heb ddail blodau
Antiquity, an.tik'wi.tî <i>n</i> , hynafiaeth, yr amser gynt. Antiquities, hynafiaeth- au, hynafion [cyhydedd	Apex, ä'peks (apices) <i>n</i> , blaen, pwynt, pen, copa, crib
Antiscii, an.tish'yî <i>n</i> , trigolion dau du y	Aphelion, â.fi'li.un <i>n</i> , y rhan bellaf oddi wrth yr haul o gylchdro y planed
Antiscorbatic, an.ti.skôr.bu'tik <i>a</i> , da rhag y llwg	Aphorism, af'ö.rizm <i>n</i> , gosodedigaeth, prif-reol, call-chwedl
Antiseptic, an.ti.sep'tic <i>n</i> , gwrthfraenol	Apiarian, a.pî.ê'r'i.an <i>a</i> , cadwr gwenyn, gwenynwr
Antispasmodic, an.ti.spaz.mod'ik <i>a</i> , gwrthwrystaid	Apiary, ä'pî.ur.i <i>n</i> , gwenynlle, gwenynfa
Antisplenetic, an.ti.splen'i.tik <i>a</i> , da rhag y dduewgst [cerdd	Apices, ap'i.siz <i>np</i> .—Apex
Antistrophe, an.tis'trö.fi <i>n</i> , ail bennill	Apish, ä'pish <i>a</i> , gwrabaidd, dynwarddol, ffol [digrifwech
Antistromatic, an.ti.strô.mat'ik <i>a</i> , da rhag y manwynau, gwrthfanwyn	Apishness, â'pish.nes <i>n</i> , coegedd, ffol
Antithesis, an.tith'i.sis (<i>p</i> antitheses, an.tith'i.siz) <i>n</i> , cyferbyniaeth	Apo-, Ap- <i>px</i> , oddi wrth, ymaith
Antitrinitarian, an.ti.trin.i.tê'r'i.an <i>n</i> , gwrthdrindodiad; <i>a</i> , gwrthdrindodaidd	Aplustre, â.plus'tûr <i>n</i> , math o faner
Antitype, an'ti.tip <i>n</i> , gwrthlun, gwrth- gysgod [y frech losg	Apocalypse, â.pok'â.lips <i>n</i> , dadguddiad, gweledigaeth [guddiadol
Antivenereal, an.ti.vi.nî'r'i.al <i>n</i> , da rhag	Apocalyptic, â.pok.â.lip'ti.kal <i>a</i> , dad-
Antlers, ant'lûrs <i>np</i> , cyn y carw	Apocope, â.pok'ö.pî <i>n</i> , toriad ymaith y sill olaf [mhëus
Antœci, an.ti'si <i>n</i> , gwrthdrigolion	Apocrypha, â.pok'ri.fâ <i>np</i> , llyfrau am-
Antonomasia, an.tö.nö.mä'zhî.â <i>n</i> , gwrth- enwad	Aprocryphal, â.pok'ri.fal <i>a</i> , anawduredig, ammhëus [osiadol
Antre, an'tûr <i>n</i> , ogof, lloches, ffau	Apodictical, â.pö.dik'ti.kal <i>a</i> , arddang-
	Apodixis, ap.ö.dik'sis <i>n</i> , prawf, arddang- osiad
	Apogee, ap'ö.jî <i>n</i> , y rhan bellaf o gylch- dro yr haul neu blaned oddi wrth y ddaiar [nod
	Apogiatura, â.pö.jî.â.tü'r'â <i>n</i> , addurn-
	Apologetical, ap.ol.ö.jet'i.kal <i>a</i> , esgusodol, ymddiffynol

APP pâth, fat, êre, met, mâ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, twk=took;

Apologist, â.pol'ô.jist *n*, diheurydd, amddiffynydd

Apologize, â.pol'ô.jiz *vi*, amddiffyn, diheuro; esgusodi

Apologue, â.pô.log *a*, chwedl, moeswers

Apology, â.pol'ô.ji *n*, diffyniad, esgusawd

Apomecometry, ap.ô.mi.kom'i.tri *n*, pellfesuriaeth [tynu ymaith llysnafedd

Apophlegmatic, ap.ô.fleg.mat'ik *a*, yn

Apophthegm, ap'ô.them *n*, doethair, diareb [lys mud

Apoplectic, a.pô.plek'tik *a*, o natur par-

Apoplexy, ap'ô.plek.si *n*, parlys mud

Apostacy, â.pos'tâ.sî *n*, gwrthgiliad, gwrthgwmp [gwmpwr

Apostate, â.pos'tât *n*, gwrthgiliwr, gwrth-

Apostatize, â.pos'tâ.tiz *vi*, gwrthgilio

Aposteme, ap'os.tîm *n*, math o gornwyd neu grawniad [casglu

Apostemate, â.pos'tî.mât *vi*, crawnu,

Apostle, â.pos'l *n*, apostol, cenad

Apostleship, â.pos'l.ship *n*, apostoliaeth

Apostolic, â.pos.tol'ik *a*, apostolaidd

Apostrophe, â.pos'trô'fi *n*, sillgoll (')

Apothecary, a.poth'i.kur.i *n*, cyferiwr

Apothegm, ap'ô.them *n*, doethair, diareb

Apotheosis, ap.ô.thi'ô.sis *n*, dwyfygys-egriad

Apozem, ap'ô.zem *n*, trwyth, isgell, diod

Appal, a.pôl' *vt*, dychrynu, digaloni, synu

Appalment, a.pôl'ment *n*, arswyd, braw, dyddelwad

Apparatus, ap.â.râ'tus (*p* apparatus) *n*, offer, arlwy [engaf

Appanage, ap.â.näj *n*, tir i'r plant ieu-

Apparel, a.par'el *n*, dillad, gwisgiad, trwsiad: *vt*, dilladu, trwsio, addurno

Apparent, a.pê'r'ent *a*, ymddangosiadol; amlwg, eglur

Apparition, ap.â.rish'un *n*, drychiolaeth; ysbryd; ellyll [iwr

Apparitor, a.par'i.tûr *n*, rhingyll, gwys-

Appay, â.pä' *vt*, talu, gollwng ymaith

Appeach, a.pitsh' *vt*, cyhuddo, achwyn, ceryddu [frawd: *vi*, appelio

Appeal, â.pil' *n*, appeliad, crychiad am

Appear, a.pir' *vi*, ymddangos; bod yn debyg, dyfod i'r golwg

Appearance, a.pir'ans *n*, ymddangosiad, golwg, dull, rhith, agwedd, tebygol-iaeth; cyrchfa

Appease, a.piz' *vt*, gostegu, dystewi, dyhuddo [dystewiad

Appeasement, a.piz'ment *n*, diddiadiad,

Appellant, a.pel'ant *n*, appeliwr; beidd-iwr [i'w erbyn

Appellate, a.pel'ât *n*, y neb yr appellir

Appellation, ap.e.lä'shun *n*, enwad, galwad; enw, titl

Appellative, a.pel'ä.tiv *n*, enw cyffredin: *a*, enwedigol, galwedigol

Append, a.pend' *vt*, crogi wrth, cydio; cymmodi, attodi [attodiad

Appendage, a.pen'däj *n*, ychwanegiad,

Appendant, a.pen'dant *n*, cydiad: *a*, glynol [attodi

Appendicate, a.pen'di.kät *vt*, cyssylltu,

Appendix, a.pen'diks (*p* appendices, a-pen'di.siz) *n*, attodiad, ychwanegiad

Appertain, ap.ür.tän'vi, perthynu, deiryd

Appertinent, a.pür'ti.nent *a*, perthynol

Appetence, ap'i.tens *n*, awydd, blys

Appetibility, ap.et.i.bil'i.ti *n*, awydd, chwennycholdeb [munol

Appetible, ap'i.ti.bl *a*, chwennychol, dy-

Appetite, ap'i.tit *n*, awydd; chwant bwyd, bwydflys [fori, mawrygu

Applaud, a.plôd' *vt*, canmol, moli, clod-

Applause, a.plôz' *n*, clod, canmoliaeth, moliant

Apple, ap'l *n*, afal. Apple of the eye, canwyll llygad. Apple-yard, perllan, afallach

Applicable, ap'li.kä.bl *a*, cymhwysiadol

Applicant, ap'li.kant *n*, gofynwr, deisyfwr; cymhwysydd

Application, ap.li.kä'shun *n*, cymhwysiad, cyfaddasiad, cyflead, cais; ymroad [ymroawl

Applicative, ap'li.kä.tiv *a*, cyfaddasol;

Apply, a.pli' *v*, cymhwyso; ymosod, ymroi [penodi, dogni, penu

Appoint, a.pôint' *vt*, gosod, trefnu, nodi,

Appointment, a.pôint'ment *n*, gosodiad, trefniad, penodiad; cytundeb

Apportion, a.pör'shun *vt*, dogni, cyfranu

Appose, a.pöz' *vt*, holi, chwilio

Apposite, ap'ô.zit *a*, cymhwysiadol, cyfaddas [cyfladdiad

Apposition, ap.ô.zish'un *n*, arddodiad;

Appraise, a.präz' *vt*, prisio, cywerth-yddio

Appraisalment, a.präz'ment *n*, prisiad

Appreciate, a.pri'shi.lät *vt*, iawnrhau, gwerthfawrogi; prisio, iawnbrisio

Apprehend, ap.ri.hend' *vt*, dirnab; tybio; ofni; dal; cymmeryd i fyny

Apprehension, ap.ri.hen'shun *n*, am-gyffred; deall; ofn

Apprehensive, ap.ri.hen'siv *a*, ofnus, pryderus; synwryol

Apprentice, a.pren'tis *n*, breintwas, dysgiadur, egwyddorwas: *vt*, rhwymo yn freintwas

- Apprenticeship, a.pren'tis.ship *n*, dysgiadwriaeth, breintwasaeth
- Apprise, a.priz' *vt*, hysbysu, rhybuddio
- Approach, a.prö'tsh' *n*, dynesiad, nesâd: peryglus; afrwydd *vt*, dynesu, nesâu [wyaeth]
- Approval, a.prö.bä'shun *n*, cymmerad-
Approval, a.prw'f' *n*, prawf; cymmerad-
wyad, cymmeradwyaeth
- Appropriate, a.prö'pri.ät *vt*, neillduo; priodoli: *a*, neillduol; addas, priodol
- Appropriation, a.prö.pri.ä'shun *n*, priodoldeb, cyfaddasiad [derbyniadwy]
- Approvable, a.prw'vâ.bl *a*, profadwy
- Approval, a.prw'f' *n*, prawf; cymmeradwyaeth, ymfoddlonrwydd mewn peth
- Approve, a.prw'v' *vt*, cymmeradwyo; profi, dangos [ymlynu]
- Approximate, a.prok'si.mät *vi*, dynesu
- Approximation, a.prok.sî.mä'shun *n*, dynesiad, ymlyniad, nesiad
- Appulse, a.puls' *n*, tarawiad wrth
- Appurtenance, a.pûr'ti.nans *n*, perthynas, darymsawdd. Appurtenances, perthynolion
- Apricot, ap'ri.kot *n*, bricyllen
- April, ä'pril *n*, Ebrill, mis Ebrill
- Apron, ä'prun, ä'pûrn *n*, ffedog, arffedog; barchlod, balog [brydlawn]
- Aprpos, ap'rö.pö *ad*, i'r perwyl; yn
- Apsis, ap'sis *n*, y rhanau hyny mewn cylchdro planed ag sydd bellaf oddi wrth, ac agosaf at, yr haul neu'r ddaiar [mhwys, parod]
- Apt, apt *a*, chwannog, hyddysg; cy-
- Aptitude, ap'ti.tüd *n*, cymhwysder; tueddrwydd [rwydd]
- Aptness, apt'nes *n*, addasrwydd; deheu-
- Aptote, ap'töt *n*, sylweddair â dim ond un terfyniad iddo
- Aquafortis, ä.kwâ.för'tis *n*, sur blorig
- Aquarius, ä.kwê'rî.us *n*, y Dyfrwr
- Aquatic, ä.kwat'ik *a*, dyfrol, dyfrog
- Aquavitæ, ä.kwâ.vi'ti *n*, dwfr y bywyd; brandi [dyfrffös]
- Aqueduct, ak'wi.dukt *n*, dyfrlwybr
- Aqueous, ä'kwî.us *a*, dyfrllyd, dyfraidd
- Aquiline, ak'wî.lin *a*, eryraidd
- Arabic, ar'ä.bik *a* & *n*, Arabaeg
- Arable, ar'ä.bl *a*, arddadwy, aradwy
- Araneous, ä.rä'nî.us *a*, fel gwe copyn
- Aration, ä.rä'shun *n*, arddwriaeth
- Arbalat, ärbâ.lat, Arbalist, ärbâ.list *n*, bwa croes; albrys
- Arbiter, ärbî.tûr, Arbitrator, ärbî-trä-tûr *n*, dyddiwr, canolwr, cyflafareddwr; athrywynwr; rhaglaw
- Arbitrariness, ärbî.trur.î.nes *n*, trawsedd, trahäusder [gormesol]
- Arbitrary, ärbî.trur.î.a, tra-awdurdodol,
- Arbitrate, ärbî.trät *v*, dyddio, cyflafareddu, barnu rhwng [cyflafaredd]
- Arbitration, ärbî.trä'shun *n*, barn,
- Arboreous, ärbör'î.us *a*, gwyddwasg-
- Arboret, ärbör.ret *n*, manwydden [odol]
- Arborist, ärbör.ist *n*, naturiaethwr coed
- Arbour, ärbûr *n*, gwasgodfa, deildy
- Arbuscle, ärbus.kl *n*, manwydden
- Arbute, ärbüt *n*, mefusbren, pren syfi
- Arc, ärk *n*, bwa, arch
- Arcade, ärkäd' *n*, mwddrodfa
- Arcanum, ärkä'num (*p* arcana, ärkä'nä) *n*, peth dirgel, dirgeledd
- Arch, ärtsh *n*, bwa; mwdd, mwd; nen: ä, ysmala: *vt*, bwâu, gwneyd bwâu; mydu: *px*, prif-, arch-
- Archæology, ärkî.ol'ö-jî *n*, hynafiaeth
- Archaism, ärkä.izm *n*, hen eiriad
- Archangel, ärk.än'jel *n*, arangel, archangel
- Archbishop, ärtsh.bish'up *n*, archesgob
- Archdeacon, ärtsh.dî'kn *n*, prifddeon, archddiacon [ddeoniaeth]
- Archdeaconry, ärtsh.dî'kn.rî *n*, arch-
- Archduke, ärtsh.dük' *n*, archddug
- Archer, ärtshûr *n*, saethydd, saethwr
- Archery, ärtshur.î *n*, saethyddiaeth
- Archetypal, ärkî.tî.pal *a*, argynddel-waidd [cynddelw]
- Archetype, ärkî.tîp *n*, argynddelw,
- Archidiaconal, ärkî.dî.ak'ö.nal *a*, archddiaconawl [esgobaid]
- Archiepiscopal, ärkî.î.pis'kö.pal *a*, arch-
- Archipelago, ärkî.pel'ä.gö *n*, môr ynysol, lluos-ynys-fôr [prifsaer]
- Architect, ärkî.tekt *n*, saer, pensaer,
- Architecture, ärkî.tek'tshûr *n*, pensaerniaeth, adeiladaeth
- Architrave, ärkî.träv *n*, prifdrawst, capan colofn [lyfrdy]
- Archives, ärkîvz *np*, cofnodiadau; cof-
- Archprelate, ärtsh.prel'ät *n*, archesgob
- Archwise, ärtsh'wîz *ad*, yn fwaog, yn fwaol, fel bwa [caethiwed]
- Arctation, ärk.tä'shun *n*, carchariad,
- Arctic, ärk'tik *a*, gogleddol. Arctic pole, pegwn y gogledd [mydiad]
- Arcuation, ärkü.ä'shun *n*, crymiad,
- Ardency, ärdën.sî, Ardentness, ärdëntnes *n*, taerni; aidd; trymder; poethni, angerdd, gwres [og, poeth]
- Ardent, ärdënt *a*, taer, awchus; gwres-
- Ardour, ärdûr *n*, awyddfryd; taerni, aidd: gwresogrwydd

ART pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Arduous, âr'dü.us *a*, anhawdd, caled,
dyrus, anhyddring, uchel
Area, ê'rî.â *n*, gwynebfesur, arwyneb;
llanerch, clawr, buarth, cadlas, cwrt
Aread, Areed, â.rîd' *vt*, cyngchori, cyfar-
wyddo [crasiad
Arefaction, ar.î.fak'shun *n*, sychiad,
Arenacious, ar.î.nä'shus, Arenose, ar.î-
nôs' *a*, tywoddlyd
Areotics, ê'rî.ot'iks *n*, meddyginiaethau
agorol neu ryddhaol, cartholion
Argent, âr'jent *a*, arianaidd, arianlliw
Argil, âr'jil *n*, clai y crochenydd
Argillaceous, âr.jil.ä'shus, Argillous,
âr.jil.us *a*, cleiog
Argol, âr'gol *n*, halen gwaddod gwin
Argosy, âr.gö.sî *n*, llestr masnach fawr
Argue, âr'gü *v*, dadleu, rhesymu, profi
Argument, âr.gü.ment *n*, dadl, rheswm,
cyfreswm; testyn dadl
Argumentation, âr.gü.ment.ä'shun *n*,
rhesymiad, dadleuad
Argumentative, âr.gü.ment.ä.tiv *a*,
rhesymegol; dadleugar
Argute, âr.güt' *a*, llym, craff; arebawl
Arian, ê'rî.an *n*, dysgybl Arius, Ariad
Arianism, ê'rî.an.izm *n*, Ariaeth
Arid, ar'id *a*, sych, crin, cras, gwyw
Aridity, â.rîd'î.tî *n*, sychder [Hwrdd
Aries, ê'rî.liz *n*, yr Hwrdd, arwydd yr
Ariete, ê'rî.î.tät *vt*, hyrddio, gwthio
Arietation, ê'rî.î.tä'shun *n*, hyrddiad
Arietta, ê'rî.et'â *n*, cân neu don fer
Aright, â.rît' *ad*, yn iawn, yn gywir, yn
ei le, fel y dylai fod
Ariolation, ê'rî.ö.lä'shun *n*, dewiniad
Arise, â.rîz' (arose, â.röz'; arisen, â.rîz'n)
v, codi, cwnu, esgyn, ymddyrechafu
Aristocracy, ar.îs.tok'râ.sî *n*, pendefig-
lywiaeth [lywiol
Aristocratic, ar.îs.tö.krat'ik *a*, pendefig-
Arithmancy, ar'ith.man.sî *n*, rhifddar-
ogan [rhifyddde, rhiffaeth
Arithmetic, â.rith'mî.tik *n*, rhifyddiaeth,
Arithmetician, ar.ith.mî.tish'un *n*, rhif-
yddwr, rhifydddegwr
Ark, ârk *n*, arch; llong; cawell; cist
Arm, ârm *n*, braich; cainc; adwy dwfr;
nerth; arf: *vt*, arfogi. Armed, arfog.
Arm-pit, cesail, twll y gesail
Armada, âr.mä.dä *n*, llynges arfog
Armadillo, âr.mä.dil'ö *n*, math o anifail
Armament, âr'mä.ment *n*, llu neu lynges
arfogol; arfiad
Armature, âr'mä.tshü'r *n*, arfogaeth
Armigerous, âr.mij'ur.us *a*, arfog
Armgaunt, ârm.gänt *a*, egwan, gwanaidd

Armillary, âr'mil.ur.î *a*, breichrwyol
Arminian, âr.min'yan *n*, Arminiad
Arminianism, âr.min'yan.izm *n*, Armin-
iaeth [dewr-arfog
Armipotent, âr.mip'ö.tent *a*, rhyfelgryf,
Armistice, âr'mî.stis *n*, byr gynghrair,
arfattaliad
Armlet, ârm'let *n*, breichled [bonedd
Armorial, âr.mör'î.al *a*, perthynol i arfau
Armory, âr'mur.î *n*, arfdy; pais arfau
Armour, âr'mûr *n*, arfogaeth, rhyfelwisg.
Armour-bearer, yswain, cludydd arfau
Armourer, âr'mur.ûr *n*, arfwr, gof arfau
Army, âr'mî *n*, llu, byddin, cadlu
Aromatic, ar.ö.mat'ik *a*, peraroglaidd
Aromatics, ar.ö.mat'iks *n*, peraroglan
Aromatize, âr.rö.mä.tiz *vt*, perarogli
Arose, â.röz' *pt*.—Arise [tu, o ddeutu
Around, â.rûw'nd' *ad*, o amgylch, o bob
Arouse, â.rûwz' *vt*, deffroi, diuno;
cyffroi [hwnt
Aroynt, â.röint' *ad*, ffwrdd, ymaith,
Arquebus, âr'kwî.bus *n*, llawddryll,
gwn llaw [cnau cocoa
Arrack, ar'ak *n*, gwirod a wneir o'r
Arraign, ar.rän' *vt*, cyhuddo o flaen
brawdle
Arraignment, ar.rän'ment *n*, cyhuddiad
Arrange, ar.ränj' *vt*, trefnu, rhesu, rhestru
Arrangement, â.ränj'ment *n*, trefniad
Arrant, ar'ant *a*, hysbys, hynod; cywil-
yddus, gwarthus; carn
Arras, ar'as *n*, teishan, eurlen
Array, ar.rä' *n*, gwisg, trwsiad; trefn:
vt, addurno; trefnu; byddino
Arread, Arreed, ar.rîd' *vt*, cyfarwyddo,
Arrear, ar.rî'r *n*, olddyled [cyngchori
Arrest, ar.rest' *vt*, dal, dal yn garcharor;
attal: *n*, dalfa; attaliad
Arret, ar.ret' *n*, deddf, barn: *vt*, penodi
Arriere, ar.rîê'r' *n*, rhan olaf byddin
Arrival, ar.rî.val *n*, dyfodiad; tiriad
Arrive, ar.rîv' *v*, dyfod, cyrhaedd; tirio
Arrode, ar.röd' *vt*, cnoi, difa
Arrogance, âr'ö.gans *n*, balchder, trahâ,
hunanol [häus
Arrogant, ar'ö.gant *a*, uchelfrydig, tra-
Arrogate, ar'ö.gät *vt*, rhyfygu, ymhoeni;
Arrosion, ar.rö.zhun *n*, cnoad [hunanu
Arrow, ar'ö *n*, saeth
Arsefoot, ärs'fwt *n*, math o aderyn y
Arsenal, âr'sen.al *n*, arfdy, ystordy
arfau [wenwyn cryf
Arsenic, âr'sî.nik *n*, aur bibau; math o
Art, ärt *n*, celf, celfyddyd; crefft; cyw-
reinrwydd, medrusrwydd; medr; cyf-
rwydsra; manylwaith

Arterial, âr.tîr'î.al <i>a</i> , rhedweliol	Ash, ash <i>n</i> , onen, on, onwydden. Ground-
Arteriotomy, âr.tîr'î.ot'ö.mî <i>n</i> , gwaed- iad o'r rhedweli	ash, onen y ddaiar. Mountain ash, cerddinen, cerdinen
Artery, âr'tur.î <i>n</i> , rhedweli [hyfedr	Ashame, â.shâm' <i>vt</i> , cywilyddio. He is
Artful, ârt'fwl <i>a</i> , dichellgar, ystrywgar;	ashamed, mae cywilydd arno
Arthritic, âr.thrit'ik <i>a</i> , cymmalwstog	Ashen, ash'n <i>n</i> , onenaidd, o onen
Article, âr'tî.kl <i>n</i> , bannod, nod bannog;	Ashes, ash'iz <i>np</i> , lludw, ulw, ulwyn
ammod, erthygl, pen: <i>vt</i> , ammodi	Ashlar, ash'lûr <i>n</i> , careg nadd arw o'r gloddfa [arlan
Articulate, âr.tik'ü.lât <i>a</i> , cymmalog;	Ashore, â.shõ'r <i>ad</i> , ar dir, ar y traeth,
cydseiniol; croew, eglur: <i>v</i> , llefaru yn groew, cynanu	Ashwednesday, ash.wenz'dä <i>n</i> , Dydd Mercher Lludw, Mercher y Lludw
Articulation, âr.tik.ü.lä'shun <i>n</i> , cymmal- iad; cynaniad; clymau coed; cydsain	Ashy, ash'î <i>a</i> , o liw yr onen, llwydwyn
Artifice, âr'tî.fis <i>n</i> , hoked, ystryw, dichell	Aside, â.sîd' <i>ad</i> , o'r neilldu, o'r naill ochr, ar osgo; ar wahan; heibio
Artificer, âr.tifî.sûr <i>n</i> , crefftwr, celf- yddwr [waredol	Asinary, as'î.nur.î, Asinine, as'î.nîn <i>a</i> , asynaid; hurt
Artificial, âr.tî.fish'al <i>a</i> , celfawl; dyn-	Ask, ask <i>v</i> , gofyn, holi; deisyf, ceisio
Artillery, âr.til'ur.î <i>n</i> , offer rhyfel, mag- nelau [yddwr	Askaunce, as.kân's', Askaunt, as.kânt' <i>ad</i> , yn llygad-draws, yn gam
Artisan, âr'tî.zan <i>n</i> , crefftwr, llawgelf-	Askew, as.kû' <i>ad</i> , ar osgo, yn wrygam
Artist, âr'tist <i>n</i> , celfyddwr, manyl- weithydd [didwyll	Aslant, â.slant <i>ad</i> , ar ogwydd, ar ystlys
Artless, ârt'les <i>a</i> , anghelydd; syml,	Asleep, â.slep' <i>ad</i> , yng nghwsg, yn cysgu
Artlessness, ârt'les.nes <i>n</i> , symledd, di- dwylledd [grymus	Aslope, â.slop' <i>ad</i> , ar lechwedd, ar wyr, ar leddf [yr asp
Artuose, âr'tshü.ös <i>a</i> , cadarn, cryf,	Asp, asp, Aspic, as'pik <i>n</i> , math o sarff,
Arundinaceous, â.run.dî.nä'shus <i>a</i> , cors-	Asp, asp <i>n</i> , aethwydden
Aruspice, â.rus'pis <i>n</i> , perfedddgoel [enog	Aspect, as'pekt <i>a</i> , ymddangosiad, golyg- iad; edrychiad; trem
As, az <i>c</i> , megys, fel, mal; tra; cyn, mor;	Aspectable, as.pek'tâ.bl <i>a</i> , gweladwy
a, ag; cy-, -ed [drewllyd, baw y diawl	Aspen, as'pen <i>n</i> , aethnen, aethwydden
Asafetida, as.â.fet'î.dâ <i>n</i> , math o sudd	Asper, as'pûr <i>n</i> , bath Tyrcaidd gwerth ffyrlling: <i>a</i> , garw
Asbestos, az.bes'tus <i>n</i> , maen ystinos, urael [annifaol	Asperate, as'pur.ât <i>vt</i> , garwhau
Asbestine, az.bes'tin <i>a</i> , o natur ystinos,	Asperity, as.per'î.tî <i>n</i> , gerwindeb, sarig- rwydd, llymder [diofalwch
Ascend, a.send' <i>vi</i> , esgyn, dringo	Aspernation, as.pur.nä'shun <i>n</i> , dirmyg;
Ascendant, a.sen'dant <i>n</i> , uwchder; gor- uchafiaeth: <i>a</i> , uwch, trech, goruwch	Asperse, as.pûrs' <i>vt</i> , taenellu; gwarad- wyddo, gwarthruddo [friad
Ascendancy, a.sen'den.sî <i>n</i> , awdurdod, goruchafiaeth, blaen, blaenafiaeth	Aspersión, as.pûr'shun <i>n</i> , taenelliad; di-
Ascension, a.sen'shun <i>n</i> , esgyniad, dyrch- afiad. Ascension-day, Dydd Dyrch- afael, Dydd Iau Dyrchafael	Asphaltic, as.fal'tik <i>a</i> , glydiog, pygaid
Ascent, a.sent' <i>n</i> , esgynfa, rhiw, llethr	Asphaltum, as.fal'tum <i>n</i> , math o byg
Ascertain, as.ûr.tân' <i>vt</i> , sicrhau, gwirio, mynu gwybod; sefydlu	Aspirant, as.pî'rânt <i>n</i> , un uchelfrydig
Ascertainment, as.ûr.tân'ment <i>n</i> , sicr- hâd, cadarnhâd, sefydliad	Aspirate, as'pî.rât <i>vt</i> , seinio yn arw-gryf, seinio ag anadl gref: <i>n</i> , llythyren arw-sain [anadl-gynaniad
Ascetic, a.set'ik <i>n</i> , meudwy: <i>a</i> , meu- dwyaid; hunanymwadol	Aspiration, as.pî.rä'shun <i>n</i> , gorawydd,
Ascites, a.sî'tîz <i>n</i> , dyfrglwyf y bol	Aspire, as.pî'r' <i>vi</i> , uchelgeisio; ymgeisio
Ascitic, a.sit'ik, Ascitical, a.sit'î.kal <i>a</i> , dyfrglwyfus [wanegiadol	Asquint, â.skwint <i>ad</i> , yn llygad-draws
Ascitious, as.î.tish'us <i>a</i> , attodawl, ych-	Ass, as <i>n</i> , asyn, haw; asen, hawes
Ascribable, as.kri'bâ.bl <i>a</i> , cyfrifadwy	Assail, a.säl' <i>vt</i> , ymosod ar, rhuthro ar, taro, bwrw [adwy
Ascribe, as.kri'b' <i>vt</i> , cyfrif i (fel achos), priodoli, rhoddi	Assailable, a.sä'lä.bl <i>a</i> , rhuthradwy, cur-
Ascription, as.krip'shun <i>n</i> , priodoliad	Assailant, a.sä'lant <i>n</i> , ymosodwr, taraw-
	Assart, a'sârt' <i>vt</i> , chwynu coed [ydd
	Assassin, a.sas'in <i>n</i> , dirgel-lofrudd
	Assassinate, a.sas'î.nät <i>vt</i> , cuddlofruddio

AST pâth, fat, ére, met, mâ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cût, tû=too, tûk=took;

Assassination, a.sas.î.nâ'shun *n*, brad-laddiad, cuddlofruddiad
 Assation, a.sâ'shun *n*, rhostiad, crasiad
 Assault, a.sôlt' *n*, rhuthr; ymosodiad; sarhâd: *vt*, taro, ymgrychu, ymosod ar
 Assay, a.sâ' *n*, cais, cynnygiad; prawf: *vt*, profi adwynau; ceisio; cynnyg
 Assocation, a.sek.tâ.shun *n*, gofal
 Assocation, a.sî.kû'shun *n*, cyrhaeddiad
 Assemblage, a.sem'blâj *n*, cydgynnulliad, casgliad; cynnulleidfa
 Assemble, a.sem'bl *v*, ymgynnull, casglu, crynoi, cynnull, galw yng nghyd
 Assembly, a.sem'blî *n*, cynnulleidfa, cymmanfa, cyfarfod
 Assent, a.s.ent' *n*, cydsyniad, cytuniad: *vi*, cydsynio, cytuno
 Assert, a.sûrt' *vt*, haeru, hòni, gwirio, dywedyd, taeru, dadgan, mynegu
 Assertion, a.sûr'shun *n*, haerriad
 Assess, a.ses' *vt*, trethu, gosod treth
 Assessment, a.ses'ment *n*, trethiad; ys-griflyfr y dreth; treth
 Assessor, a.ses'ûr *n*, trethwr, dogrwr teyrnged [telir dyledion
 Assets, a.sets' *n*, meddiannau o'r rhai y
 Asseverate, â.sev'ur.ât *vt*, gwirio, haeru, hòni, tyngu [sicrhâd trwy lw
 Asseveration, as.ev.ur.â'shun *n*, honiad
 Assiduity, as.î.dû'î.tî *n*, diwydrwydd, dyfalwch, astudrwydd [astud
 Assiduous, a.sid'û.us *a*, dyfal, gofalus
 Assiento, as.î.en.tô *n*, cytundeb am gaethweision
 Assign, a.sîn' *vt*, peni, rhoddi; trosi
 Assignable, a.sî.nâ.bl *a*, trosiadwy
 Assignment, a.sig.nâ'shun *n*, trosiad; penodiad; eilwydd
 Assignee, a.sî.nî' *n*, dirprwywr, rhaglaw
 Assignment, a.sîn'ment *n*, neillduad; aralliad, trosiad
 Assimilate, a.sim'î.lât *v*, gwneyd neu droi yn debyg; corfforaethu
 Assimilation, a.sim.û.lâ'shun *n*, tebyg-iad, dynwarediad [asynwr
 Assinego, as.î.nî.gô *n*, ceidwad asynod
 Assist, a.sist' *vt*, cynnorthwyo, amddiffyn
 Assistance, a.sis'tans' *n*, porth, nawdd, cymhorth, cynnorthwy
 Assize, a.sîz' *n*, brawdlys, gorsedd, eisteddfod barn; penodiad pris: *vt*, penodi pris, mesur, a phwysau
 Associate, a.sû.shî.ât *v*, cymdeithasu, cyweithasu: *n*, cydymaith
 Association, a.sô.shî.â'shun *n*, cymmanfa; cymdeithasiad, cyweithasiad [dod
 Asoil, a.sôil *vt*, rhyddhau o esgymmun-

Assonance, as'ô.nans *n*, adsain, cydsain
 Assort, a.sôrt' *vt*, cymmathu, cyhafalhau, cyd-drefnu [pigion
 Assortment, a.sôrt'ment *n*, cymmathiad;
 Assot, a.sot' *vt*, ynfydu, penwanu
 Assuage, a.swâj' *vt*, llonyddu, llinaru, esmwythâu, dofi [âd; dyhuddiant
 Assuagement, a.swâj'ment *n*, esmwyth-
 Assuasive, a.swâ'siv *a*, esmwythaol, llinarol, dyhuddol
 Assubjugate, a.sub'jû.gât *vt*, darostwng
 Assuefaction, a.sû.î.fak'shun *n*, cynnefindra
 Assume, a.sûm' *vt*, cymmeryd yn rhyfygus
 Assumption, a.sûm'shun *n*, cymmeriad, cymmyraeth, tybiaeth
 Assumptive, a.sûm'tiv *a*, a ellir ei gymmeryd neu feddiannu
 Assurance, â.shw'r.ans *n*, sicrwydd; hyder, hyfder; cytundeb; haerllugrwydd
 Assure, â.shw'r' *vt*, sicrhau, gwarantu, yswirio; digolledu
 Asterisk, as'tur.isk *n*, serenig, seren (*)
 Asterism, as.tur'izm *n*, sergynnulliad, cydser [gwerthfawr
 Asterites, as.ter'î.tiz *n*, math o faen
 Astern, as.tûrn' *ad*, ar ol y llong, tua'i phen ol [mogfa
 Asthma, ast'mâ *n*, diffyg anadl, mygfa,
 Asthmatic, ast.mat'ik *a*, anadl-fyr
 Astonish, as.ton'ish *vt*, brawychu, synu
 Astonishment, as.ton'ish.ment *n*, syn-dod, rhyfeddod; braw, dychryn
 Astound, as.tûwnd' *vt*, synu, peri rhyfedd
 Astraddle, as.trad'l *ad*, troed o bobtu
 Astragal, as.trâ.gal *n*, fîer; addurn-gylch i ben colofn
 Astral, as'tral *a*, serenog, dysglair
 Astray, as.trâ' *ad*, ar gyfeiliorn, ar grwydr, ar ddiaw
 Astrict, as.trikt' *vt*, cylumu, rhwymo
 Astriction, as.trik'shun *n*, cydgylymiad, cylymiad, rhwymiad
 Astride, as.trîd' *ad*, â'r traed ar led
 Astringe, as.trinj' *vt*, rhwymo, cylumu
 Astringent, as.trin'jent *a*, argaeol, bol-rwymol [luniad
 Astrography, as.trog'râ.fi *n*, serddar-
 Astrolabe, as.trô.lâb *n*, offeryn seryddol
 Astrologer, as.trol'ô.jûr *n*, serddewin
 Astrology, as.trol'ô.jî *n*, serddewiniaeth
 Astronomer, as.trôn'ô.mûr *n*, seryddwr
 Astronomical, as.trô.nom'î.kal *a*, seryddol, serenol
 Astronomy, as.trôn'ô.mî *n*, seryddiaeth
 Astrotheology, as.trô.thî.ô'jî *n*, serdduwinyddiaeth

Astute, as.tüt' n, ffalst, call	Attendance, a.ten'dans n, gweiniad, gwasanaeth, gweinyddiaeth
Asunder, â.sun'dûr ad, o'r neilldu, ar ddidol, ar wahan, yn wahanredol	Attendant, a.ten'dant n, cydymaith, gwas, gweinydd: a, dylynol, cydfynedol
Asylum, â.sî'lum n, noddfa, nawddle	Attention, a.ten'shun n, clust-ymwrandawriad; ystyriaeth; dyfalweh
Asymmetry, â.sim'î.trî n, anghymmesur-olaeth, affuniaeth	Attentive, a.ten'tiv a, gwrandawgar; ystyriol, gwyliadwrus, astud
At, at pr, yn, wrth, ger, ar; yn ol	Attentiveness, a.ten'tiv.nes n, gwrandawriad, dyfalweh, astudrwydd
Atabal, at'â.bal n, math o dabwrdd	Attenuate, a.ten'ü.ät a, teneu: vt, teneuo; lleihau [lleihad
Ataraxy, at'â.rak.sî n, llonyddwch, esmwythder	Attenuation, a.ten.ü.ä'shun n, teneuad;
Ataxy, at'ak.sî n, annhrefn, hylldrefn	Attest, a.test' vt, tystio, gwirio
Atheism, â'thî.izm n, didduwiaeth, atheistiaeth	Attestation, a.tes.tä'shun n, tystiolaeth
Atheist, ä'thî.ist n, un didduw, un annuw	Attic, at'ik a, hardd, dilyn: n, uwchystafell, nenlofft
Atheistical, ä.thî.is'tî.kal a, annuwiaidd	Attire, a.tîr' n, gwisg, dillad; cyrn carw: vt, gwisgo, trwsiadu, addurno [safiad
Athirst, â.thûrst' a, sychedig [didduw	Attitude, at'î.tüd n, ystum, agwedd,
Athletic, ath.let'ik a, pybyr, cadarn, cryf, grymus [drwodd	Attinge, a.tinj' v, cyffwrdd yn ysgafn
Athwart, â.thwôrt' ad, ar draws, ar wÿr,	Attollent, a.tol'ent a, dyrchafadwy
Atlantes, at.lan'tîz n, lluniau dynion neu anifeiliaid yn cynnal adail	Attorney, a.tûr'nî n, dirprwywr; cyfreithiwr, canllaw: vt, dirprwyo [hudo
Atlas, at'las n, darlunlen-lyfr	Attract, a.trakt' vt, attynu, denu, lithio,
Atmosphere, at'mos.fîr n, awyrgylch	Attraction, a.trak'shun n, attyniad
Atom, at'um n, mymryn, brycheuyn, gronyn [manwl	Attractive, a.trak'tiv a, denol, hudolaidd
Atomical, â.tom'î.kal a, gronyniaidd;	Attrahent, at'râ.hent a, tyniadol: n, tyniedydd
Atone, â.tön' v, rhoi iawn; cymmodi	Attributable, a.trib'ü.tâ.bl a, cyfrifadwy
Atonement, â.tön'ment n, iawn, cymmod	Attribute, at'ri.büt n, priodoledd, priodoliaeth [ar, cyfrif i
Atop, â.top' ad, ar ben, ar gopa	Attribute, a.trib'üt vt, priodoli, gosod
Atrabilarian, at.râ.bi.lêr'î.an, Atrabilarious, at.râ.bi.lêr'î.us a, pruddglwyfus	Attribution, at.ri.bü'shun n, priodoliad
Atramental, at.râ.men'tal, Atramentous, at.râ.men'tus a, du, incaidd	Attributive, a.trib'ü.tiv a, a briodola
Atrocious, â.trö'shus a, creulawn, erchyll, ysgeler, echryslawn, anfad, echrydus, carn [gelerder	Attrition, a.trish'un n, treuliad, rhwbiad; tristweh am bechod
Atrocity, â.tros'î.tî n, creulondeb, ys-	Attune, a.tün' vt, hwylio, cyweirio
Atrophy, at'rö.fi n, didyciant ymborth	Auburn, ô'bûrn a, gwineu [cynnyddol
Attach, a.tatsh' vt, dal, atafaelu	Auctifical, ôk.tif'î.kal, Auctive, ôk'tiv a, Auction, ôk'shun n, arwerthiad, gwerthiad i'r cynnygiwr uchaf [arwerthwr
Attachment, a.tatsh'ment n, ymaffiad; ymlyniad, serch, cariad	Auctioneer, ôk.shun.îr' n, arwerthydd,
Attack, a.tak' n, rhuthr, ymosodiad, cyrch: vt, ymosod ar [gafael	Aucupation, ô.kü.pä'shun n, daliad adar
Attain, a.tän' vt, ennill; cyrhaedd; cael	Audacious, ô.dä'shus a, digywilydd, haerllug, hyf, rhyfygus, eofn, anturus
Attainable, a.tä'nâ.bl a, cyrhaeddadwy	Audacity, ô.das'î.tî n, eondra
Attainder, a.tän'dûr n, colffarniad; gwarth [dawn, dysg, gwybodaeth	Audible, ô'di.bl a, hygryw, eglur; clywedig; soniarus, croch
Attainment, a.tän'ment n, caffaeliad;	Audience, ô'dî.ens n, gwrandawyr; clywedigaeth; gosteg
Attaint, a.tänt' vt, euogfarnu; llygru	Audit, ô'dit vt, chwilio a phrofi cyfrifon: n, prawf cyfrifon, holiad tystion
Attemper, a.tem'pûr, Attemperate, a.tem.pur.ät vt, tymmeru, cyd-dymmeru; cymmedrolï	Auditor, ô'dî.tûr n, gwrandawr; golygwr cyfrifon [nulleidfa
Attempt, a.tempt' vt, anturio, ceisio, cynnyg, ymdrechu: n, anturiaeth, ymgais, cynnyg, ymdrech	Auditory, ô'dî.tur.î n, gwrandawle, cyn-
Attend, a.tend' v, gweini; gofalu, gwrando, ystyried; canlyn, heilio	Auf, ôf n, ffwl, hurtyn, lleban

AVO pâth, fat, ère, met, mâ-rîne, pin; arb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took,

Auger, ô'gûr *n*, ebill, taradr, trwyddew
 Aught, ô't *n*, un peth, unrhyw beth, dim
 Augment, ôg.ment' *vt*, ychwanegu, cynnyddu, amlhau [todiad
 Augment, ôg.ment *n*, cynnyddiad; at-
 Augmentation, ôg.men.tâ'shun *n*, he-
 laethiad, amlhâd
 Augur, ô'gûr *n*, dewin: *v*, dewino
 Augury, ô'gû.rî *n*, dewindeb; adargoel
 August, ô'gust *n*, Awst [eddog
 August, ô.gust' *a*, ardderchog, mawr-
 Augustness, ô.gust'nes *n*, urddasrwydd,
 bri, ardderchogrwydd
 Aulic, ô'lik *a*, llysol, breiniol
 Auln, ô'n *n*, mesur llathen a chwarter
 Aunt, ânt *n*, modryb
 Aurelia, ô.rî'li.â *n*, chwiler
 Auricula, ô.rik'ü.lâ *n*, math o floden
 Auricle, ô.rî.kül *n*, clysten, godreu'r
 glust
 Auricular, ô.rik'ü.lûr *n*, clustaid, dir-
 gel. Auricular confession, clust-gyffes
 Auriferous, ô.rif'ur.us *a*, eurddwyn
 Aurist, ô'rist *n*, clustfeddyg
 Aurora, ô.rôr'â *n*, gwenddydd, seren-
 ddydd; *y* wawr-ddydd, *y* wawr.
 Aurora-borealis, *y* goleuni gogleddol
 Auscultation, ôs.kul.tâ'shun *n*, gwr-
 dawiad
 Auspice, ôs'pis *n*, adargoel; nawdd, llad
 Auspical, ôs.pish'al *a*, argoelaid
 Auspicious, ôs.pish'us *a*, llwyddiannus,
 ffodiog [iant, ffawd
 Auspiciousness, ôs.pish'us.ness *n*, ffyn-
 Austere, ôs.tî'r' *a*, gerwin, creulawn,
 tost, sarig, garw [igrwydd
 Austerity, ôs.ter'î.tî *n*, gerwindeb, sar-
 Austral, ôs'tral *a*, deheuol, deheuberthig
 Authentic, ô.then'tik *a*, awduredig, dilys,
 gwir [gwirio, profi, awdurdodi
 Authenticate, ô.then'tî.kât *vt*, gwarantu,
 Authenticity, ô.then.tis'î.tî *n*, dilys-
 rwydd, awdurdodiad [awdur
 Author, ô'thûr *n*, gwneuthurwr; awdwr,
 Authority, ô.thor'î.tî *n*, awdurdod, gallu
 Authorize, ô.thôr.rîz *vt*, awdurdodi;
 Authoritative, ô.thor'î.tâ.tiv *a*, awdur-
 dodol; meistrolaid, gorchymynol
 Autocracy, ô.tok'râ.sî *n*, unbenaeth
 Autograph, ô'tö.graf *n*, llawysgrifen
 Automath, ô'tö.math *n*, hunanaddysgwr
 Automaton, ô.tom'â.tun (*p* automata,
 ô.tom'â.tâ) *n*, peiriant â'i allu sym-
 mudol ynddo ei hun; hunanysgogydd
 Automatous, ô.tom'â.tus *a*, hunan-ys-
 gogol, hunan-symmudol
 Autopsy, ô'top.sî *n*, prawf golygol

Autoptical, ô.top'tî.kal *a*, canfyddol
 Autumn, ô'tum *n*, hydref, cynauaf
 Autumnal, ô.tum.nal *a*, hydrefol
 Auxesis, ôg.zî'sis *n*, helaethiad
 Auxiliant, ôg.zil'yûr *a*, cynnorthwyol
 Auxiliary, ôg.zil'yur.i *a*, cynnorthwyol:
n, cynnorthwywr, helpiwr. Auxilia-
 ries, byddinoedd cynnorthwyol
 Avail, â.väl' *n*, lles, budd, ennill: *vt*,
 llesäu, cynnorthwyo [cyrhaeddadwy
 Available, â.vä'lâ.bl *a*, llesol, effeithiol;
 Availment, â.väl'ment *n*, budd, llesâd
 Avale, â.väl' *v*, gostwng, iselu, suddo,
 Avant, â.vong' *a*, blaenaf [arlethu
 Avantguard, â.vong'gârd *n*, blaenlu,
 blaenfyddin [want
 Avarice, av'â.ris *n*, cybydd-dod, trach-
 Avaricious, av.â.rish'us *a*, cybyddlyd;
 crintach [aros
 Avast, â.vast' *i*, gan bwyll, dal dy law,
 Avaunt, â.vont' *i*, ymaith, ffwrdd
 Avel, â.vel', Avulse, â.vuls' *vt*, tynu
 ymaith [Mair
 Ave-Maria, ä.vî.mâ.rî'â *n*, gweddi ar
 Avenge, â.venj' *vt*, dial, ymddial
 Avengement, â.venj'ment *n*, dialeddiad,
 dialedd [rhodfa
 Avenue, av'en.ü *n*, dyfodfa; cyntedd;
 Aver, â.vûr' *vt*, gwirio, haeru, sicrhau
 Average, av'ur.äj *n*, canolbris, canolrif
 Averment, â.vûr'ment *n*, haeriad
 Avernat, â.vûr'nat *n*, math o rawnwin
 Averuncate, av.u.rung'kât *vt*, diwreiddio,
 chwynu [ebiad, annhuedd
 Aversion, av.ûr.sâ'shun *n*, gwrthwyn-
 Averse, â.vûrs' *a*, gwrthwynebol, gelynl
 Averseness, â.vûrs'nes *n*, anewyllysgar-
 wch, cas [casineb
 Aversion, â.vûr'shun *n*, gwrthwynebiad,
 Avert, â.vûrt' *vt*, eiriach, troi heibio,
 rhagflaenu, dattroi
 Aviary, ä.vî.ur.î *n*, adardy, adargell
 Avidity, â.vid'î.tî *n*, awydd; gwanc,
 rhaib, ainc, trachwant
 Avocate, av'ö.kât *vt*, galw ymaith
 Avocation, av.ö.kâ'shun *n*, galwad ym-
 aith, gorchwyl achlysurol
 Avoid, â.vôid' *vt*, gochel, cilio, dianc
 Avoidable, â.vôi'dâ.bl *a*, gocheladwy
 Avoidance, â.vôi'dans *n*, gocheliad
 Avoidless, â.vôid'les *a*, anocheladwy
 Avoidupois, av.ûr.dü.pôiz' *n*, *y* pwysau
 16 wns [aith, diangiad
 Avolation, av.ö.lâ'shun *n*, echediad ym-
 Avouch, â.vûwtsh' *vt*, gwirio, haeru;
 arddelwi: *n*, arddelw, tystiad, gwiriant
 Avow, â.vûw' *vt*, addef; arddelwi

Avowable, â.vûw'â.bl *a*, arddeladwy
 Avowal, â.vûw'al *n*, cyffes; arddelwad
 Avowee, â.vûw'î' *n*, tadog eglwys
 Avowry, â.vûw'r'î *n*, rhydd gyffes; dy-
 heurad
 Avowtry, â.vûw'trî *n*, godineb, puteindra
 Avulsion, â.vul'shun *n*, gwahan-dyniad
 Await, â.wât' *vt*, dysgwyl, aros; gweini
 Awake, â.wäk' (*awoke*) *v*, deffro, di-
 huno, deffroi: *a*, effro, ar ddihun
 Awaken, â.wä'kn *v*, deffro, dihun
 Award, â.wôrd' *vt*, dyfarnu, rhoddi barn:
n, barn, cylafaredd, dedfryd
 Aware, â.wêr' *a*, rhagystyriol, yn rhag-
 ganfod, arwybodus. To be aware of,
 gwybod am
 Away, â.wä' *ad*, ymaith, ffwrdd
 Awe, ô *n*, arswyd, ofn, parchedig ofn:
vt, dychrynu, peri arswyd
 Awful, ô'fwl *a*, ofnadwy, arswydus
 Awfulness, ô'fwl.nes *n*, arswydolrwydd
 Awhape, â.whäp' *vt*, taro, curo; dyrys
 Awhile, â.whîl' *ad*, encyd, ennyd
 Awkward, ôk'wûrd *a*, trwsgl, chwithig,
 lledchwith [rwydd
 Awkwardness, ôk'wûrd.nes *n*, anneheu-
 awl, ôl *n*, minawyd
 Awless, ô'les *a*, diofn, diarswyd, dibarch
 Awn, ôm *n*, mesur o 36 galwyn
 Awn, ôn *n*, col yd
 Awning, ô'ning *n*, gwasgodlen; cysgodfa
 Awoke, â.wök' *pt*.—Awake
 Awry, ô.rî' *ad*, ar ôyr, ar lettraws, yn
 lledgam, yn lleddf
 Axe, aks *n*, bwyell, cymmynai
 Axes, ak'sîs *np*.—Axis
 Axillary, äk.sîl'ur.î *a*, ceseilaidd
 Axiom, ak'shum *n*, gwireb, arwiredd,
 gosodiad [gwerthyd
 Axis, ak'sîs (*p* axes) *n*, echell, pegwn,
 Axle, ak'sl, Axletree, ak'sl.trî *n*, echel,
 Ay, âî *ad*, ie [echel men
 Aye, ä *ad*, yn wastadol, byth, pyth
 Azimuth, az'î.muth *n*, cyfeirle. Az-
 imuth-compass, math o beiriant
 Azote, az'öt *n*, blorai
 Azure, ä'zhûr *n*, asur, nefliw, glas,
 goleulas, lliw'r wybr
 Azymous, az'î.mus *a*, croew

B.

BAA, bā *vi*, breff fel dafad
 Baal, bā'al *n*, un o eilunod Canaan
 Babbie, bab'l *vi*, baldorddi, gwagsiarad,
 dwyndro: *n*, ffregawd, filoreg
 Babe, bāb, Baby, bā'bî *n*, baban, maban

Babery, bā'bur.î *n*, ffiriliau i foddhau
 plant [aidd
 Babish, bā'bîsh *a*, babanaidd, plentyn-
 Baboon, bā.bwn' *n*, math o epa lled fawr
 Babyhood, bā'bî.hwd *n*, babandod, mab-
 andod [ierid
 Baccated, bak'ä.ted *a*, addurnedig, myr-
 Bacchanalian, bak.ä.nä'li.an *n*, medd-
 wyn, gloddestwr [oedd, wttresau
 Bacchanals, bak'ä.nalz *np*, gwinwledd-
 Bacciferous, bak.sîf'ur.us *a*, eirinog
 Bachelor, batsh'î.lûr *n*, mab ieuanc;
 mab gweddog, dyn gweddw, hen lanc,
 henfab. Bachelor of arts, gwyrif yn
 y celfyddydau
 Back, bak *n*, cefn; gwegil, cil: *v*, cefn-
 ogi, cynnal; myned yn wysg cefn: *ad*,
 yn ol, yn y gwrthol [enllibio
 Backbite, bak'bît *vt*, absenu, athrodi,
 Backbone, bak'bôn *n*, asgwrn y cefn
 Backdoor, bak'dôr *n*, drws y cefn
 Backfriend, bak'frend *n*, cyfaill gau
 Backgammon, bak.gam'un *n*, chwarae
 gwyddbwyll; chwarae ffistial a thawl-
 fwrdd
 Backslide, back.slîd' (*pt* backslid, bak-
 slid'; *pp* backslidden, bak.slîd'n) *vi*,
 gwrthgilio, encilio [hwylybren
 Backstay, bak'stä *n*, rhaff i ddiysgogi
 Backsword, bak'sôrd *n*, cleddyf unfîn,
 cleddyf gwegilog
 Backward, bak'wûrd *ad*, yn ol, yn wysg
 y cefn: *a*, hwyrffrydig, anewillysgar,
 amharod [ysgarwch
 Backwardness, bak'wûrd.nes *n*, anewyll-
 Bacon, bā'kn *n*, cig moch hallt sych
 Bad, bad (worse, worst) *a*, drwg, dryg-
 ionus: niweidiol; gwael, sal. As bad,
 Bade, bad *pt*.—Bid [cynddrwg
 Badge, baj *n*, arwydd, nod, amlygyu: *vt*,
 nodi, arwyddnodi [byr-hwch
 Badger, baj'ûr *n*, daiarfochyn, edwicwr,
 Badinage, bad'î.nazh *n*, araith ddigrifol
 Badness, bad'nes *n*, drwg, drygedd, dryg-
 ion; bai, anhwylddeb; drwg gywair
 Baffle, baf'l *vt*, dyrys; siomi; trechu
 Bag, bag *n*, cwd, cod, ffetan, sach, ys-
 grepan: *vt*, cydu, ysgrepanu; hel i
 gwd [gwaelbeth
 Bagatelle, bag.â.tel' *n*, ffîl, ffiloreg,
 Baggage, bag'äj *n*, clud, celfi, llu;
 dyhiren. Bag and baggage, cod a
 chelfi [trythylldy
 Bagnio, ban'yô *n*, ymolchdy, twymdy;
 Bagpipe, bag'pîp *n*, coddib
 Bail, bäl *n*, mechnïaeth; meichiau, mach:
vt, mechnïo, ymwystlo

BAR pāth, fat, êre, met, mârîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Bailable, bā'la.bl *a*, mechniādwyr
 Bailiff, bā'li'f *n*, maer; maeron; hafodwr,
 ceisbwl; ceisiad; gwysiwyr, rhingyll
 Bailiwick, bā'li.wik *n*, maerdref, cantref,
 cwmwd
 Bait, bāt *n*, llith, hud; abwyd; byr-
 bryd: *vt*, abwydo; adwledda; baeddu
 Baize, bāz *n*, brethyn cedenog [eirthio
 Bake, bāk *v*, pobi, crasu. Baking-trough,
 toeseq, noe
 Bakehouse, bāk'hûws, Bakehouses, bāk'
 hûw.ziz *n*, pobdy, ffyrndy
 Bakur, bāk'kûr *n*, pobwr, pobydd, tylinwr.
 Baker-legged, coesgam
 Balance, bal'ans *n*, clorian, tafol; cyd-
 bwysedd; mantiolaeth; *vt*, pwysu;
 cydbwysu; mantioli; gwastatâu
 Balcony, bal'kō.ni *n*, ystlysenn
 Bald, bôld *a*, moel, gwalltgoll. Bald-
 headed, penfoel [baldordd
 Balderdash, hōl'dûr.dash *n*, ffregawd,
 Baldness, bôld'nes *n*, moelni, moeidd
 Baldric, bôl'drik *n*, gwregys; y sidydd
 Bale, bāl *n*, trwsa, bwrn; corn, ystwc;
 trallod: *vt*, byrnio, byrneidio; syp-
 ynu [galarus
 Baleful, bāl'fûl *a*, alaethus, gresynol,
 Balegoods, bāl'gûdz *n*, nywfau pynerog
 Balk, bôk *n*, siom; trawst, tylath; bale,
 malc: *vt*, siomi; balcio, twyllo
 Ball, bôl *n*, pel, pellen, bwl; dawn
 gymmanfa; tor y llaw
 Ballad, bal'ad *n*, cân gyffredin, baled.
 Ballad-singers, cler y dom; canwyr
 baledau [sarnu
 Ballast, bal'ast *n*, balasarn: *vt*, bala-
 Ballatry, bal'at.rî *n*, llamddawns; cân
 Ballet, bal'ê *n*, math o ddawns
 Balloon, ba.lŵn' *n*, awyren
 Ballot, bal'ut *n*, coelbren, y tugel: *vt*,
 dewis trwy goelbren, tugelu
 Balm, bām *n*, triagl; y wenwynog
 Balmy, bām'î *a*, adfywiol; peraroglaidd
 Balneary, bal'ni.ur.î *n*, ymolchdy, ym-
 drochdy [ymdrochiad
 Balneation, bal'ni.â'shun *n*, ymolchiad,
 Balsam, bôl'sam *n*, enaint; niath o bren
 bychan [adfywiol
 Balsamic, bôl.sam'ik *a*, iachao, adferol,
 Baluster, bal'us.tûr *n*, cledren, canllaw,
 canbost, colofnig [canllaw
 Balustrade, bal'us.trād *n*, manbyst,
 Bam, bam *n*, twyll, siom; *vt*, twyllo,
 siomi [Indiaidd
 Bamboo, bam.bŵ' *n*, corsen neu fesur
 Bamboozle, bam.bŵ'zl *vt*, twyllo, rhith-
 dwyllo, siomi

Ban, ban *n*, cyhoeddiad; rhag; gosteg;
 esgyrmondod: *v*, rhagn. Ban-dog,
 cadwyn-gi, cystawcci
 Banana, bā.nā'nā *n*, math o blinigyn
 Band, band *n*, rhwymyn, caw; cwlwm;
 mintai; côr o berorwyr [rwym
 Bandage, ban'dāj *n*, rhwymyn, gwasg-
 Bandbox, band'boks *n*, eistan ysgafn
 Bandelet, ban'di.let *n*, addurn-gerfiad,
 gwyneb wastad; arch
 Bandit, ban'dit (*p* banditti, ban.dit'î)
n, ysbeiliwr, carnleidr dinawdd
 Bandoleers, ban.dō.li'rz' *np*, cōd-dyllau i
 gadw ergydion
 Bandy, ban'di *vt*, ymryson, ymbleidio;
 taenu chwedlau: *a*, camfachog: *n*,
 ffon belgib Bandy-legged, coesgam
 Bane, bān *n*, andwyad; gwenwyn
 Baneful, bān'ful *a*, dinystriol, marwol;
 andwyol, niweidiol; gwenwynol
 Bang, bang *a*, ergyd, dyrnod, llab, llach,
 dul: *vt*, pwyo, ffusto, baeddu, curo
 Banian, ban.yan' *n*, pren Indiaidd; boreu-
 Banish, ban'ish *vt*, alltudo, deol [wisg
 Banishment, ban'ish.ment *n*, alltudaeth,
 alltudiaeth, deoliad
 Banister, ban'is.tûr, Baluster, bal'us-
 tûr *n*, cledren, colofnig; canllaw
 Banjo, ban'jō *n*, math o offeryn cerdd
 Bank, bangk *n*, glan, torlan; bryncyn,
 twmpath; clawdd; ariandy, cedfa.
 Banknote, ysgrifdocyn arianydd
 Banker, bang'kûr *n*, sylltydd, arianydd
 Bankrupt, bangk'rupt *n*, methdalwr,
 torged [aeth, methdal
 Bankruptcy, bangk'rupt.sî *n*, toredig-
 Banner, ban'ûr *n*, lluman, baner
 Banneret, ban'ur.et *n*, marchog y faner
 Bannerol, ban'ur.öl *n*, lluman bychan
 Bannock, ban'uk *n*, teisen geirch
 Banquet, bang'kwet *n*, gwledd, cyfedd-
 ach, gwestfa: *v*, gwledda, cydwledda
 Banshee, ban'shi *n*, ellyll, lledrith
 Bansticle, ban'sti.kl *n*, crothell: *p*
 crethyll [cellwafr
 Banter, ban'tûr *n*, gwawd: *vt*, gwawdio,
 Bantling, ban't'ling *n*, llencyn; baban
 Baptism, bap'tizm *n*, bedydd
 Baptismal, bap.tiz'mal *a*, bedyddiol
 Baptist, bap'tist, Baptizer, bap.ti'zûr *n*,
 bedyddiwr [bedyddfa
 Baptistery, bap'tis.tur.î *n*, bedyddfan,
 Baptize, bap.tiz' *vt*, bedyddio
 Bar, bār *n*, bar, bollt, trosol; rhwystr;
 traethell; ban; lle carcharor mewn
 brawdlys; ystafell weini tafarndy: *vt*,
 bario, bolltio; attal, rhwystro

Barb, bârb <i>n</i> , ceffyl o <i>Barbaria</i> ; barf; ad- fach: <i>vt</i> , eillio; adfachu [glawdd	Barrenness, bar'en.es <i>n</i> , anffrwythlon- deb, hysprwydd, diffriwythder
Barbacan, bâr'bâ.kan <i>n</i> , rhagfur, rhag- Barbarian, bâr.bêr'i.an <i>n</i> , barbariad, dyn diddysg: <i>a</i> , creulawn, anfoesog	Barricade, bar.i.käd' <i>n</i> , argae, attalgae, argau-waith, amgaer: <i>vt</i> , argau
Barbaric, bâr.bar'ik <i>a</i> , estronol, tramor, alltud; anwar; creulawn	Barrier, bar'i.ür <i>n</i> , attalfa, terfyn, cyffin
Barbarism, bâr'bur.izm <i>n</i> , anfoes; an- nysg; llediaith [cieidd-dra	Barrister, bar'is.tür <i>n</i> , dadleuwr, cy- nghawsydd
Barbarity, bâr.bar'i.ti <i>n</i> , creulondeb,	Barrow, bar'ö <i>n</i> , berfa, carthglwyd; crug, gwyddgrug. Barrow-hog, moch- yn dysbadd
Barbarous, bâr'bur.us <i>a</i> , anghywrain, diddysg, trwsgl, anfoesgar; creu- lawn, flyrnig; gwyllt, anwareiddiedig	Barshot, bâr'shot <i>n</i> , bwled ddeuben
Barbecue, bâr'bî.cü <i>n</i> , mochyn wedi ei drin yn gyfan	Barter, bâr'tür <i>v</i> , cyfnewidio: <i>n</i> , newid-
Barbed, bârbd <i>a</i> , barfog; adfachog	Barton, bâr'tun <i>n</i> , tai allanol [wriaeth
Barbel, bâr'bel <i>n</i> , barfogyn (pysgodyn)	Barytes, bâ.rî'tiz <i>n</i> , daiar drom
Barber, bâr'bür <i>n</i> , eilliw, barfwr	Basalt, bâ'sölt' <i>n</i> , math o faen mynor
Barbican, bâr'bî.kan <i>n</i> .—Barbacan	Base, bâs <i>a</i> , brwnt; gwrthun; gwael, dirmygus; isel; gau, flugiol; cymmysg: <i>n</i> , sylfaen, gosail; sylwedd; bon
Barbles, bâr'blz <i>n</i> , y llyfanwst, llyfan-	Baseborn, bâs'börn <i>a</i> , basdarddaidd
Bard, bârd <i>n</i> , bardd, prydydd [tafod	Baseless, bâs'les <i>a</i> , disylfaen, disail
Bare, bêr <i>a</i> , noeth, llwm, moel, unig: <i>v</i> , noethi, llymhau, moeli. Bare-boned, tenuu iawn, trachul. Bare-faced, di- gywilydd; wynebagored. Bare-foot, Bare-footed, troednoeth	Baseness, bâs'nes <i>n</i> , gwaelder, diffieith- der; bryntni; lledryw, basdarddiaeth
Bare, bêr <i>pt</i> .—Bear [prinder	Bases, bâ'siz <i>np</i> .—Basis
Bareness, bêr'nes <i>n</i> , llymder, moelni;	Bashaw, bâ.shô' <i>n</i> , rhaglaw ym mysg y Tyrciaid [gwyllaidd
Bargain, bâr'gän <i>n</i> , cytundeb, ammod: <i>v</i> , cytuno, cyfammodi [ysgraff	Bashful, bash'fwl <i>a</i> , cywilyddgar, yswil,
Barge, bârj <i>n</i> , bad neu gwch mawr,	Bashfulness, bash'ful.nes, <i>n</i> , cywilydd- dra, gwlladeidd-dra
Bargeman, bârj'man <i>n</i> , badwr, cychwr, ysgraffwr [math o wrthsur	Basil, bâzil' <i>n</i> , y breninlys; osgo-fin offeryn; lledr o groen llo
Barilla, bâ.ril'â <i>n</i> , lludw coed a llysiau,	Basilic, bâ.zil'ik <i>a</i> , yn perthyn i wythien yr afu [esgobdy
Bark, bârk <i>n</i> , rhisgl, rhisg; math o long: <i>v</i> , dirisglo, rhisglo; cyfarth	Basilica, bâ.zil'ik.â <i>n</i> , gwythien yr afu;
Barley, bâr'lî <i>n</i> , haidd, barlys. Barley- corn, heidden [diod	Basilicon, bâ.zil'ik.un <i>n</i> , math o eli
Barm, bârm <i>n</i> , burym, swyf neu ewyn	Basilisk, baz'i.lisk <i>n</i> , sarff gribog; math o fagnel [crwnlyn
Barn, bârn <i>n</i> , ysgubor	Basin, bâ'sn <i>n</i> , cawg; prydfan, nawfle,
Barnacle, bâr'nâ.kl <i>n</i> , genfa; math o wyddau gwylltion; gwyrain	Basis, bâ'sis (bases), <i>n</i> , sail; gwaelod
Barometer, bâ.rom'i.tür <i>n</i> , awyrbwys- ydd, tywyddfesurydd	Bask, bask <i>v</i> , bronheulo, ymheulo
Baron, bar'un <i>n</i> , brëyr, barwn	Basket, bas'ket <i>n</i> , cawell, basged, mwys.
Baronage, bar'un.äj, Barony, bar'ö.nî <i>n</i> , brëyriaeth, barwniaeth [ferch	Basket-maker, basgedwr
Baroness, bar'un.es <i>n</i> , brëyres, baron-	Bass, bâs <i>n</i> , islais, isalaw
Baronet, bar'ö.net <i>n</i> , brëyrfarchog, baronig, barwnig	Bass, bas <i>n</i> , math o bysgod; mat
Baroscope, bar'ö.sköp <i>n</i> , awyrbwysydd	Basset, bas'et <i>v</i> , math o chwareu cardiau
Barracan, bar'â.kan, brethyn garw	Bassoon, bas.swn' <i>n</i> , math o offeryn cerdd
Barrack, bar'ak <i>n</i> , llyuest neu fwth milwr	Bassrelief, bas.rî.lif' <i>n</i> , goysgythriad
Barrator, bar'â.tür <i>n</i> , ymglyfreithiwr	Bassviol, häs.vi'ul <i>n</i> , crwth yr isalaw
Barrel, bar'el <i>n</i> , baril, celwrn: <i>vt</i> , barilo	Bastard, bas'türd <i>n</i> , basdardd, plentyn gordderch: <i>a</i> , basdarddol, lledrywiol
Barren, bar'en <i>a</i> , anffrwythlawn, diffaeth; ammhlantadwy; hysp, afiith; gwag	Bastardize, bas'tür.diz <i>vt</i> , basdarddio
	Bastardy, bas'tür.dî <i>n</i> , basdarddiaeth
	Baste, bâst <i>vt</i> , iro; brasbwytho; ffionodio
	Bastile, bas.tîl' <i>n</i> , carchar yn Paris gynt
	Bastinade, bas.tî.näd', Bastinado, bas- tî.nä'dö <i>vt</i> , ffionodio gwadnau y traed; dwys guro [glawdd
	Bastion, bas'tshun <i>n</i> , rhagfur, gwrth-

BEC pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Bat, bat *n*, ystlun; cwlbren, humog.

Bat-fowling, daliad adar yn y nos

Batch, batsh *n*, pobiad, ffyrnaid

Bate, bāt *v*, lleihau, colli, gostwng, suddo

Bateful, bāt'fŵl *a*, cynhenllyd, cecrus

Bath, bâth (baths, bāthz) *n*, ymdrochfa,

badd, baddon; mesur Iuddewig, 7½ gal.

Bathe, bāth *v*, ymdrochi, ymolchi

Batoon, bā.tŵn' *n*, berllysg; llawffon

Battailous, bat'ä.lus *a*, milwraidd

Battalia, ba.tä'i.li.ä *n*, brwydr-drefn

Battalion, ba.tal'yun *n*, byddin o 500 i

800 o wŷr [gwrteithio; ymdreiglo

Batten, bat'n *n*, murais: *vt*, tewychu;

Batter, bat'ür *n*, defnydd cremog: *vt*,

curo, dyrnodio, pwyo. Battering-ram,

hwrdd dyrnodiol, hwrdd-beiriant

Battery, bat'ur.i *n*, magnelfa, gwn-

glawdd; rhuthr-gyrch [golchffon

Batting-staff, bat'ing-staf *n*, golchbren,

Battle, bat'l *n*, cad, ymladd, brwydr,

rhylf: *v*, ymladd, brwydro, ymwrio.

Battle-array, trefn brwydr, aerdrefn

Battleaxe, bat'laks *n*, bwyell, ennileg,

arf-fwyell, cadfwyell

Battledoor, bat.l.dör *n*, pelgip; llyfr corn

Battlement, bat'l.ment *n*, canllaw, gwalc

Battology, ba.tol'ö.ji. *n*, ffladredd

Baabee, bō.bí' *n*, dimai Albanaidd

Bauble, bō'bl *n*, ffril, tegan

Bavaroy, bav'ä.rōi *n*, arwisg, hugan

Bavin, bav'in *n*, fflagoden, ysgubell

Bawbling, bō'bling *a*, gwael, diwerth

Bawd, bōd *n*, carn butain, llattai

Bawdry, bō'dri *n*, anlladiaeth, serthedd

Bawdy, bō'dí *a*, anniwair, serth, aflan.

Bawdy-house, *n*, puteindy [bloeddio

Bawl, bōl *vi*, gwaeddi, crochlefaen,

Bawrel, bō'rel *n*, math o guryll

Bay, bā *n*, môr-gilfach, angorfa; cwlas:

a, gwineu, gwineu goch: *vi*, cyfarth.

To keep at bay, peri sefyll, attal

Bayard, bā'yûrd *n*, ceffyl gwineu

Bayonet, bā'yun.et *n*, gwnfidog, bidogan

Baysalt, bā'sōlt *n*, math o halen

Baytree, bā'tri *n*, llawryf, llawrwydden

Bdellium, del'yum *n*, sudd peraroglus

Be, bi (am, was, been) *vi*, bod, hanfod.

To be about to, bod ar fedr

Be-, *px*, oddi amgylch; rhag-

Beach, bitsh *n*, traethell, tywyn, beisdon

Beacon, bi'kn *n*, gwylyfa, goleudy

Beaconage, bi'kn.āj *n*, treth gwylyfa

Bead, bid *n*, glain. Beads, gleiniau; y

paderau

Beadle, bi'dl *n*, rhingyll, plwyfwas

Beagle, bi'gl *n*, olrhead, olrhein-gi

Beak, bik *n*, pig, gylfin, gylfant; duryrn

Beaker, bi'kûr *n*, diodlestr [llong

Beal, bil *n*, llynoryn, penddŷyn

Beam, bîm *n*, trawst, tylath, swmer;

pelydryn, paladr: *vi*, pelydru

Bean, bîn *n*, ffäen. Bean-pods, codau

ffa. Bean-shells, plisg, masgl, neu

gibau ffa. Bean-stalks, gwellt ffa,

callodr ffa

Bear, bêr *n*, arth; arthes: *vt* (bore,

bare; borne, born), dwyn, cludo, cyn-

nal, cario; goddef, dal. To bear with,

cyd-ddwyn â, ymaros â. To bear

witness, tystiolaethu, tystio

Beard, bi'rd *n*, barf, col yd, adfach: *vt*,

barfu, sarhau; blaendocio [moel

Beardless, bi'rd'les *a*, difarf, heb farf,

Bearer, bêr'ür *n*, cludwr, cariwr [fysgle

Beargarden, bêr'gâr.dn *n*, arthfa; ter-

Beast, bist *n*, anifail, mil, bwystfil

Beastliness, bist'li.nes *n*, anifeildra;

budreddi, bryntni, mochyneidd-dra

Beastly, bist'li *a*, anifeilaidd, aflan,

mochynaidd, brwnt, ffaidd

Beat, bit (*pt* beat, bet; *pp* beaten, bi'tn)

vt, curo, baeddu, pwnio, taro: *n*, cur;

tic oriawr; rhodfa gwiliwr. To beat

a drum, canu neu chwaren tabwrdd.

A beaten path, llwybr sathredig

Beatific, bi.ä.tif'ik, Beatifical, bi.ä.tif'i-

kal *a*, gwynfydlawn

Beatification, bi.at.i.fi.kä'shun *n*, gwyn-

fydedigrwydd [fydoli

Beatify, bi.at'i.fî *vt*, gwyneithu, gwyn-

Beatitude, bi.at'i.tüd *n*, llawn wynfyd,

dedwyddwch

Beau, bö *n*, coegyn, coegddyn, pefryn

Beauish, bö'ish *a*, coegaidd, coegynaidd

Beaumonde, bö.mond' *n*, y byd llun-

ieiddwch [hardd

Beauteous, bü'tshus *a*, glân, prydferth,

Beauteousness, bü.tshus.nes *n*, tegwch,

harddwch, gwychder [hardd

Beautiful, bü'ti.ful *a*, glân, prydferth,

Beautify, bü'ti.fî *vt*, harddu, prydferthu

Beauty, bü'ti *n*, glendid, prydferthwch,

gwychder, harddwch; creiries, manon

Beaver, bi'vûr *n*, ffrancon, llostlydan

Becafico, bek.ä.fi.kö *n*, aderyn tebyg i'r

eos, ag sydd yn porthi ar ffigys

Becalm, bi.kâm' *vt*, llonyddu, llinaru

Because, bē'kôz' *c*, o herwydd, o blegid,

o achos, o ethryb; gan, am

Beck, bek *n*, amnaid, awgrym; gofer

Beckon, bek'n *v*, amneidio, rhoi amnaid

neu awgrym

Beclip, bi.klip' *vt*, cofleidio

Become, bi.kum' (pt became, bi.käm'; pp become) vt, gweddu, perthynu; dyfod [eidd-dra	Beget, bi.get' (pt begat, bi.gat', begot; pp begotten) vt, cenedlu, eppilio
Becomingness, bi.kum'ing.nes n, gwedd-	Beggar, beg'ür n, cardotyn, crefwr: vt, llymhau, tlodi; rheiduso [fawaidd
Bed, bed n, gwely, gorweddfa	Beggarly, beg'ür.li a, anghenog: ad, yn
Bedabble, bi.dab'l vt, gwlychu, taenellu	Beggary, beg'ür.i n, tlodi, angenoctyd, eisieu [reu, cychwyn
Bedaggle, bidag'l, Bedraggle, bi.drag'l vt, caglu, diblo [gwlychu	Begin, bi.gin' (began; begun) vt, dech-
Bedash, bi.dash' vt, taenellu, ysgeintio,	Begird, bi.gürd' vt, gwregysu; cylchynu
Bedaub, bi.dôb' vt, diwyno, dwbio, priddo, tomi	Beglerbeg, beg'lür.beg n, llywodraethwr ar dalaith yn Twrci
Bedazzle, bi.daz'l vt, dallu, tywyllu	Begone, bi.gon' i, ymaith! ffwrdd!
Bedchamber, bed'tshäm.bür n, ystafell wely, cuddigl	Begot, bi.got' pt.—Beget
Bedclothes, bed'klörhz np, dillad gwely	Begotten, bi.got'n pp.—Beget
Bedeck, bi.dek' vt, addurno, trwsio	Begrease, bi.griz' vt, iro, seimio; ymiro
Bedehouse, bid'hüws n, ysbytty, elusendy	Begrime, bi.grim' vt, duo, pardduo, budreddu [twyllo
Bedew, bi.dü' vt, gwliho, gwlychu	Beguile, bi.gil' vt, hudo, llithio, denu,
Bedfellow, bed'fel.ön, cywely, cydwelywr	Begun, bi.gun' pp.—Begin
Bedight, bi.dit' a, trwsiedig, ymbinciedig	Behalf, bi.häf' n, plaid, rhan, achos, tu
Bedim, bi.dim' vt, dallu, tywyllu	Behave, bi.häv' vi, ymddwyn, ymar- weddu, gwneyd. To behave one's self, ymddwyn yn addas, ymddwyn
Bedizen, bi.diz'n vt, addurno	Behaviour, bi.hä'vi.ür n, ymddygiad, moes [tori pen
Bedlam, bed'lam n, gwallgofdy, bedlem	Beheld, bi.hed' vt, dybenu, torfynyglu,
Bedlamite, bed'lam.it n, dyn gorphwyll- og, ynfyd-ddyn	Behemoth, bi'hi.moth n, afonfarch
Bedrid, bed'rid a, gorweddiog	Behest, bi.hest' n, addewid, gorchymynyn; arch, archiad [cefn
Bedrop, bi.drop' vt, taenellu, ysgeintio	Behind, bi.hind' pr, yn ol, ar ol, y tu
Bedstead, bed'sted n, pren gwely, ochr gwely, erchwyn gwely	Behindhand, bi.hind'hand ad, yn ol llaw, ar ol
Bedtime, bed'tim n, amser cysgu	Behold, bi.höld' (pt beheld, bi.held'; pp beheld, beholden) vt, edrych, gweled, golygu, tremio
Bedung, bi.dung' vt, tomi, teilio	Beholden, bi.höld'n a, rhwymedig, dan ddyled: pp.—Behold [lles
Bedust, bi.dust' vt, llychwino, llychio	Behoof, bi.hwf' n, mantais, elw, budd,
Bee, bi n, gwenynen [ffawyddden	Behoovable, bi.hw'vä.bl a, gweddus; llesol, addas [addas
Beech, bitsh, Beech-tree, bitsh'tri n,	Behoove, Behove, bi.hwv' vi, bod yn
Beechen, bitsh'n a, o ffawydd [ffawydd	Being, bi'ing n, hanfod, bod
Beechmast, bitsh'mast n, ffwrwyth y	Belabour, bi.lä'bür vt, dwys guro, baeddu
Beef, bif (p beeves) n, cig eidion; ych	Belamy, bel'ä.mi n, cyfaill, cyfeillachwr
Beehive, bi'hiv n, cwch gwenyn, bodrydaf	Belated, bi.lä'ted a, diweddar, hwyr
Been, bin pp.—Be	Belay, bi.lä' vt, cynllwyn, rhagod; sierhau rhaff
Beer, bi'r n, heiddlyn, cwrw, diod	Belch, belsh vi, bytheirio: n, bytheiriad
Beet, bit n, beatws, betysen	Beldam, bel'dam n, hen wrach, hen fall
Beetle, bi'tl n, chwilen; gordd bren: vi, hongian allan, pwyso ym mlaen.	Beleague, bi.lig' vt, cylchynu, gwarch- äu, amgylchynu [ydd
Beetle-headed, hurt, pendew	Belfounder, bel'fäuwn.dür n, clych-dodd-
Beeves, bivz np, ychain [meryd lle	Belfry, bel'fri n, llofft y gloch
Befall, bi.föl' v, dygwydd, darfod, cym-	Belial, bi'lial n, y fall, diafol; drygioni
Befit, bi.fit' v, gweddu, ymweddu	Belie, bi.li' vt, athrodi, enllibio, cam- gyhuddo; celwyddu [iniaeth; credo
Befool, bi.föl' vt, twyllo; gwatwar	Belief, bi.lif' n, ffydd, coel, cred, cred-
Before, bi.för' pr, o flaen, ger bron, cyn: ad, gynt, o'r blaen [llaw	
Beforehand, bi.för'hand ad, ym mlaen	
Befoul, bi.füw'l vt, diwyno, halogi	
Befriend, bi.frend' vt, gwneyd cym- mwynas, cedu [neu eddi	
Befringe, bi.frinj' vt, addurno â sider	
Beg, beg vt, erfyn, deisyf, ymbil; cardota	
Began, bi.gan' pt.—Begin	

Believable, bi.l'vâ.bi *a*, credadwy, hygoel
 Believe, bi.liv' *vt*, credu, coelho, ym-
 Believer, bi.l'vûr *n*, credadyn, ffyddloniad
 Belike, bi.lîk' *ad*, ysgatfydd, tebygol
 Bell, bel *n*, cloch: *p*, clych, clychau.
 Bell-metal, clychfetel, clychadwyn.
 Canterbury bells, clych y perthbi
 Belle, bel *n*, coegeiddferch, glanferch
 Belles-lettres, bel.ê'tru *n*, tlws-ddysg
 Bellied, bel'id *a*, boliog, crothog
 Belligerent, be.lij'ur.ent *a*, rhyfelog
 Bellipotent, be.lip'ô.tent *a*, cadarn mewn rhyfel
 Bellman, bel'man *a*, clochydd, criwr
 Bellow, bel'ô *vi*, rhoio, bresi, bugunaw
 Bellows, bel'us *np*, megîn
 Belluine, bel'û.in *a*, bwystflaidd, creulawn, gwyllt, anwar
 Belly, bel'i *n*, bol, bola; ceudod, cest, tor; croth, bru: *vi*, bolio, chwyddo allan
 Bellyache, bel'i.âk *n*, bolwst, dolur bol
 Bellybound, bel'i.bû'nd *a*, bolrwym
 Bellyful, bel'i.fwl *n*, bolaid, gwala
 Belong, bi.long' *vi*, perthynu, perthyn, deiryd, bod yn feddiant i
 Belout, bi.lû'w' *vt*, difrio
 Beloved, bi.luvd' *a*, anwyl, en, hoff, cariadus: *n*, anwylyd, anwylddyn, cariad
 Below, bi.lô' *pr* & *ad*, is, is law, isod, obry, oddi tanodd
 Belswagger, bel'swag.ûr *n*, rhodreswr
 Belt, belt *n*, gwregys, rhwymyn
 Belwether, bel'weh.ûr *n*, llwdn y gloch, yr arweinydd
 Bemire, bi.mîr' *vt*, diwyno, tomi; gwar-
 Bemoan, bi.môn' *vt*, cwyno, galaru; ymofidio, cwynfan, cwynfanu
 Bemoil, bi.môil' *vt*, budreddu, anurddo
 Bemourn, bi.môrn' *vt*, galaru, cwyno ar; arwylo; hiraethu am
 Bench, bentsh *n*, mainc, eisteddle; gor-
 seddfa, brawdle; eisteddfod; y cyd-
 eistedd
 Benchet, ben'tshûr *n*, aelod athrofa
 Bend, bend (*pt* & *pp* bent) *v*, plygu, do-
 lenu; gwyro; camu, annelu, cyfeirio;
 ymblygu: *n*, plyg, camedd, crymmedd.
 To bend a bow, annelu bwa
 Bendable, ben'dâ.bi *a*, plygadwy, hyblyg
 Bendlet, bend'let *n*, taleithig
 Beneath, bi.nîth' *pr* & *ad*, is, is law, isod, obry, tan, goris
 Benedictine, ben.i.dik'tin *a*, yn perthyn i fynachod o urdd Benedict

Benediction, ben.i.dik'shun *n*, bendith, bendithiad
 Benefaction, ben.i.fak'shun *n*, cym-
 Benefactor, ben.i.fak'tûr *n*, cymmwyn-
 aswr, noddwr
 Benefactress, ben.i.fak'tres *n*, cym-
 Benefice, ben'i.fis *n*, bywioliaeth eg-
 lwsig
 Beneficence, bi.nef'i.sens *n*, mwynasgar-
 Beneficent, bi.nef'i.sent *a*, hael, hael-
 ionus, haelfrydig, llawrydd, daionus
 Beneficial, ben.i.fish'al *a*, buddiol, llesol
 Beneficiary, ben.i.fish'ur.i *a*, glwysfudd-
 og; yn dal bywoliaeth dan arall
 Benefit, ben'i.fît *n*, budd, lles; cym-
 mwynas: *v*, llesïu, peri budd. Benefit
 of clergy, baint eglwyswyr
 Benet, bi.net' *vt*, maglu, rhwydo
 Benevolence, bi.nev'ô.lens *n*, ewyllys da,
 daioni, caredigrwydd
 Benevolent, bi.nev'ô.lent *a*, daionus, car-
 edig, earuaid
 Benign, bi.nîn' *a*, tirion, mwyn, gwâr,
 Benignant, bi.nig'nant *a*, hynaws, rhad-
 lawn; da
 Benignity, bi.nig'ni.tî *n*, hynawsedd
 Benison, ben'i.zn *n*, bendithiad
 Bent, bent *n*, ystumiad, plygiad; tuedd,
 gogwyddiad: *pt* & *pp*.—Bend
 Benumb, bi.num' *vt*, merwino, fferu
 Benzoin, ben.zôin' *n*, math o ystor
 Bepaint, bi.pânt' *vt*, amliwio, arliwio
 Beplume, bi.plûm' *vt*, addurno â phlyf
 Bequeathe, bi.kwîth' *vt*, cymmynu, rhoi
 mewn ewyllys
 Bequest, bi.kwest' *n*, cymmyn, cymmyn-
 rodd, rhodd mewn ewyllys
 Bereave, bi.riv' (*pt* & *pp* bereft, bi.ref't')
vt, difuddio, difeddu; amddifadu
 Bereavement, bi.riv'ment *n*, difeddiad
 Bergamot, bûr'gâ.mot *n*, pêr-bren
 Bergmaster, bûrg'mas.tûr *n*, goruch-
 wylwr ar fwngloddwyr
 Bergmote, bûrg'môt *n*, llys mwnglodd-
 Bergomask, bûrg'gö.mask *n*, math o
 ddawns gwledig gynt
 Berlin, bûr'lin *n*, math o gerbyd
 Bernardine, bûr'nûr.din *n*, mynach o
 urdd St. Bernard
 Berries, ber'iz (*s* berry, ber'i) *np*, grawn,
 Bertram, bûr'tram *n*, pelydr gwyllt
 Beryl, ber'il *n*, y maen beryl
 Beseech, bi.sîsh' (*pt* & *pp* besought)
vt, atolygu, deisyf, erfyn, ymbil, crefu
 Beseem, bi.sîm' *vi*, gweddu, cydweddu
 Beseemingness, bi.sîm'ing.nes *n*, gwedd-
 eidd-dra

Beset, bi.set' *vt*, cynllwyn; amgylchynu
 Beshrew, bi.shrŵ' *vt*, difrio, senu, rhegu
 Beside, bi.sïd', Besides, bi.sïdz' *pr*, ger
 llaw, wrth, yn ochr, yn ymyl, yn agos
 at; heb law, gyda. Beside one's self,
 gwallgofus, ynfyd, maes o'i byyll
 Besiege, bi.sij' *vt*, gwarchae, amgylchu
 Besmear, bi.smi'r' *vt*, iro, dwbio
 Besmoke, bi.snök' *vt*, mygu, mygsychu
 Besmut, bi.smut' *vt*, pardduo, huddiglo
 Besom, bi'zum *n*, ysgubell, ysgub
 Besort, bi.sört' *vi*, gweddu, hyweddu
 Besot, bi.sot' *vt*, lled-feddwi; syfrdanu
 Besought, bi.sôt' *pt & pp*.—Beseech
 Bespangle, bi.spang'gl *vt*, serenu, dy-
 frithio [enllibio
 Bepatter, bi.spat'ür *vt*, diblo, diwyno;
 Bepawl, bi.spöl' *vt*, poeri, amboeri
 Bespeak, bi.spik' (bespoke, bi.spök'; be-
 spoken, bi.spök'n) *vt*, rhagerchu,
 rhagofyn, rhagddangos [fritho
 Bespeckle, bi.spek'l *vt*, amlwio, man-
 bespew, bi.spü' *vt*, chwydu ar
 Bepot, bi.spot' *vt*, manu, britho, brychu
 Bepread, bi.spred' (*pt & pp* bespread)
vt, taenu, lledu, gorchuddio
 Besprinkle, bi.spring'kl *vt*, taenellu
 Beputter, bi.sput'ür *vt*, taenu poer
 Best, best *a*, goreu: *ad*, yn oreu: *sd*.—
 Good, Well. To the best of my know-
 ledge, hyd eithaf fy ngwybodaeth
 Bestial, bes'tshal *a*, anifeilaidd, bwyst-
 filaidd; ffiaidd, brwnt
 Bestow, bi.stö' *vt*, rhoddi, anrhegu;
 cyfleu [mhwylllog
 Bestraught, bi.strôt' *a*, gwallgofus, am-
 bestrew, bi.strŵ' *vt*, gwasgaru, taenu
 Bestride, bi.strïd' (bestrode, bi.ströd';
 bestridden, bi.strïd'n) *vt*, myned goes
 o bob tu, marchäu
 Bestud, bi.stud' *vt*, boglynu
 Bet, bet *n*, cyngwystl: *vt*, cyngwystlo
 Betake, bi.täk' *vt*, ymosod, ymroddi;
 rhoi bryd; cyrchu at
 Beteem, bi.tim' *vt*, anrhegu [adgofio
 Bethink, bi.think' *vi*, ystyried; pwylllo;
 Bethral, bi.thröl' *vt*, caethiwo, darostwng
 Bethump, bi.thump' *vt*, dyrnodio, pwyo
 Betide, bi.tïd' *v*, damweinio, dygwydd
 Betimes, bi.timz' *ad*, yn brydlawn, yn
 gynnar, yn fore [rhagddangos
 Betoken, bi.tö'kn *vt*, arwyddo, argoeli,
 Betray, bi.trä' *vt*, bradychu, dadguddio,
 cyhuddo [hoewi
 Betrim, bi.trim' *vt*, trwsio, cymhenu,
 Betroth, bi.troth' *vt*, dyweddio, ymgredu
 Betrusted, bi.trust' *vt*, ymddiried i

Better, bet'ür *a*, gwell, rhagorach: *ad*,
 yn well: *cd*.—Good, Well: *vt*, gwell-
 äu. So much the better, goreu gyd.
 To get the better of, gorchygu. To
 get better, to make better, gwella,
 gwelläu [trwy ddrws
 Betty, bet'i *n*, math o offeryn at dori
 Between, bi.twin, Betwixt, bi.twikst' *pr*,
 rhwng (dau), ym mysg
 Bevel, bev'l *n*, conglyn, pedror, pedryd
 Beverage, bev'ur.äj *n*, diod, gwirod
 Bevy, bev'i *n*, haid o adar; myntai,
 diadell [galaru, alaethu
 Bewail, bi.wäl' *vt*, cwyno, cwynfan,
 Bewailable, bi.wälä.bl *a*, gwiw-gwyn,
 alaethol [gadw, ymogelyd
 Beware, bê.wê'r' *vt*, gochel, gwilio, ym-
 Bewet, bi.wet' *vt*, gwlychu, mwydo
 Bewilder, bi.wil'dür *vt*, dyrysau, annhrefnu
 Bewitch, bi.witsl' *vt*, rheibio, llygad-
 dynu, hudo; swyno; tynu serch, denu
 Bewray, bi.rä' *vt*, dadguddio, bradychu
 Bey, bä *n*, llywydd ym mysg y Tyrciaid
 Beyond, bi.yond' *pr*, dros, tros, tra, tu
 hwnt i, tu draw i; ym mhellach;
 uwch law [carw
 Bezantler, bi.zant'lür *n*, ail gangen corn
 Bezoar, bi.zö'r' *n*, math o gareg rin-
 weddol rhag gwenwyn
 Bezonian, bi.zö'ni.an *n*, dyhiryn, adyn
 Bezzle, bez'l *vi*, gloddesta, diota
 Biangulous, bi.an'gü.lus *a*, dwyonglog
 Bias, bi'as *n*, tueddiad, gwyredd: *vt*,
 tueddi, lledochri; denu
 Bib, bib *n*, bronliain: *v*, llymeitian, diota
 Bible, bi'bl *n*, y Beibl; yr Ysgrythyr
 Lân; y Llyfr [yrol
 Biblical, bi'li.kal *a*, beiblaidd, ysgryth-
 Bibliography, bi.bi.og'rä.fî *n*, llyfrydd-
 iaeth, llyfroniaeth [wr
 Biblioplist, bi.bi.op'ö.list *n*, llyfrwerth-
 Bibliotheca, bi.bi.ö.thî.kâ *n*, llyfrgell
 Bibulous, bi'bü.lus *a*, yspwngaid, masw
 Bicapular, bi.kap'sü.lür *a*, deuranol
 Bice, bis *n*, math o liw glas
 Bicipital, bi.sip'i.tal, Bicipitous, bi.sip'-
 itus *a*, deubenog [ymgeeru
 Bicker, bik'ür *vi*, ymryson, ymrafaelio,
 Bickering, bik'ur.ing *n*, cynhen
 Bickern, bik'ürn *n*, haiarn blaenfain
 Bicorn, bi'körn, Bicornous, bi.kör'nus
a, deugornio
 Bicornoral, bi.kör'pö.ral *a*, deugorffog
 Bid, bid (bade; bidden) *vt*, erchu; gwa-
 hodd; cynnyg. To bid farewell, canu
 Bidden, bid'n *pp*.—Bid [yn iach
 Bidder, bid'ür *n*, archwr, cynnygiwr

BIV pāth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Bide, bîd (*pt* & *pp* bode) *vi*, aros, trigo
 Bidental, bî.den'tal *a*, deuddeintiog
 Biennial, bî.en'yal *a*, dwyflwyddol
 Bier, bî'r *n*, elor, elorwydd
 Biestings, bîs'tingz *np*, laeth tor
 Bifarious, bî.fê'r'i.us *a*, deublyg, dyblyg;
 ammhêus
 Biferous, bîf'ur.us *a*, deugnnydiog
 Bifid, bî'fid, Bifidated, bî'fî.dâ.ted *a*,
 Bifold, bî'fôld *a*, dyblyg [*fforchog*]
 Biformed, bî'fôrm'd *a*, deuffurfïog
 Bifurcated, bî.fûr'kâ.ted *a*, deubigog
 Big, big *a*, mawr; braisg, beichiog;
 torog. As big, cymmaint. Big-bellied,
 boliog, crothog; beichiog. Big with calf,
 cyflo. Bigger, mwy. Biggest, mwyaf
 Bigamist, big'â.mist *n*, dwywreigiwr
 Bigamy, big'â.mî *n*, dwywreigiaeth
 Biggin, big'in *n*, taleithgap baban; piser
 Bight, bî't *n*, cylchdorch rhaff angor
 Bigness, big'nes *n*, maint, maintioli
 Bigot, big'ut *n*, dallbleidiwr, dyn pen-
 boeth, penboethyn [*boethni*]
 Bigotry, big'ut.rî *n*, dallbleidiad, pen-
 Blander, bî'an.dûr *n*, math o long fechan
 Bilberries, bil'ber.iz *np*, llus, llus duon
 bach. Bilberry-tree, lluswydden
 Bilbo, bil'bô *n*, cleddyf
 Bilboes, bil'bôz *n*, cyffion llongwyr
 Bile, bîl *n*, geri, llyn y bustl; penddŷn
 Bilge, bilj *n*, lled gwaelod llong: *v*, ym-
 dolchi, ymdryllïo
 Bilingual, bî'ling'gwal *a*, dwyieithog
 Bilinguous, bî'ling'gwus *a*, deudafodog
 Bilious, bil'yus, Biliary, bil'yur.i *a*, ger-
 Bilk, bilk *vt*, siomi, twyllo [*iog*, geriaidd
 Bill, bil *n*, crafft; dyleb, ysgrifen-rwym;
 rhybudd cyhoedd; pig, gylfant, gylfin,
 duryn: *vt*, pig-gusannu, anwesu; cy-
 hoeddi. Bill-hook, glaif. Hedging-
 bill, gwddi, cryman cau
 Billet, bil'et *n*, llythyr byr, nodyn, cipyll:
vt, rhoi lletty-lythyr
 Billetdoux, bil.ê.dw' *n*, llythyr caru
 Billiards, bil'yûrdz *n*, math o chwaraeu â
 phelau ifori [*iynau*]
 Billion, bil'yun *n*, biliwn, miliwn o fil-
 Bellow, bil'ô *n*, ton, gwaneg, morgaseg,
 Billowy, bil'ô.i *a*, tönog, tönol [*moryn*]
 Bin, bin *n*, cist, cist ystyfflog
 Binary, bî'nur.i *a*, dyblyg, deuol
 Bind, bind (*pt* & *pp* bound) *vt*, rhwymo,
 clymu, ymylwisgo [*wisgiad*]
 Binding, bîn'ding *n*, rhwymiad, ymyl-
 Binnacle, bin'â.kl *n*, compawd-gist llong
 Binocle, bin'ô.kl *n*, syllddrych i'r ddau
 lygad

Binocular, bî.nok'û.lûr *a*, deulygeidiog
 Binomial, bî.nô'mî.al *a*, deuenwol
 Biographer, bî.og'râ.fûr *n*, buchdraeth-
 ydd, bugraffydd [*buchdraethiad*]
 Biography, bî.og'râ.fi *n*, bywgraffiad,
 Biparous, bip'ar.us *a*, gyfeillddwyn
 Bipartite, bip'âr.tît *a*, dwyran, deuran
 Biped, bî'ped *n*, creadur deudroed
 Bipedal, bip'i.dal *a*, deudroediog, deu-
 droed
 Bipennated, bî.pen'â.ted *a*, dwyadeiniog
 Bipetalous, bî.pet'â.lus *a*, dwyddalenog
 Biquadrate, bî.kwod.rât, Biquadratic,
 bî.kwô.drat'ik *n*, pedrysawdd: *a*, pedr-
 ysoddog [*bedwen*]
 Birch, bûrtsh *n*, bedw. Birch-tree,
 Birchen, bûrtsh'n *a*, o fedw
 Bird, bûrd *n*, aderyn, edn, edyn
 Birdlime, bûrd'lîm *n*, glud, ysgrawling
 Birgander, bûr'gan.dur *n*, llwynogwydd
 Birt, bûrt *n*, lleden y môr, tafod yr hydd
 Birth, bûrth *n*, genedigaeth; esgoriaeth.
 Of good birth, boneddig. Untimely
 birth, erthyl. Second birth, aden-
 edigaeth
 Birthday, bûrth'dä *n*, dydd genedigaeth
 Birthright, bûrth'rît *n*, genedigaeth
 fraint [*galed*]
 Biscuit, bis'kit *n*, bara caled, teisen
 Bisekt, bî.sekt' *vt*, deubarthu, rhanu
 Bishop, bish'up *n*, esgob, golygwr; math
 o ddïod
 Bishopric, bish'up.rik *n*, esgobaeth
 Bisk, bisk *n*, cawl, isgell, potes
 Bismuth, biz'muth *n*, math o adwyn,
 ystaenwydr
 Bison, biz'un *n*, ych gwyllt, bual
 Bissextile, bi.seks.til *n*, blwyddyn naid
 Bisson, bis'un *a*, dall, tywyll [*fforchog*]
 Bisulcous, bî.sul'kus *a*, fforchog, ewin-
 Bit, bit *n*, tamaid, safnaid, difyn, dernyn;
 Bitch, bitsh *n*, gast, gasten [*genfa*]
 Bite, bî't *n*, cnoad; brath; tamaid; hoked;
 hodedydd: *vt* (*pt* bit; *pp* bitten, bit'n,
 bit), cnoi; brathu, pigo; twyllo
 Bittacle, bit'â.kl *n*, onglyrgist, com-
 pawdgist
 Bitter, bit'ûr *a*, chwerw, bustlaidd, tost
 Bittern, bit'urn *n*, aderyn y bwn, bwmp
 y gors [*bustledd*]
 Bitterness, bit'ûr.nes *n*, chwerwder,
 Bittervetch, bit'ûr.vetsh *n*, pys y garanod
 Bitumen, bi.tû'men *n*, pyg-glai, pyglöyn,
 dyglist
 Bituminous, bi.tû'mî.nus *a*, dyglistaidd
 Bivalve, bî.valve, Bivalvular, bî.val'vû-
 lûr *a*, deufasglog; dwygragenog

Bivouac, bí'vák *vi*, bod dan arfau
trwy'r nos : *n*, cadwyliad
Bizantine, biz'an.tin *n*, darn o aur
gwerth pumtheg punt
Blab, blab *vt*, digelu chwedl, clepian ;
ffladru : *n*, clepiwr, hauwr chwedlau
Black, blak *a*, du ; tywyll, erchyll, dy-
bryd : *n*, dyn du : *vt*, duo, duliwio.
To beat black and blue, cleisio, dy-
gleisio. Black art, y gelfyddyd ddu,
dewiniaeth
Blackamoor, blak'á.mw'r *n*, dyn du
Blackberries, black'ber.íz *np*, mwyr
duon. Blackberry-bush, dyryslwyn,
mierinllwyn [aderyn du
Blackbird, blak'búrd *n*, mwyalchen, yr
Blackcap, blak'ap *n*, penlöyn, y lleian
Blackcock, blak'ok *n*, ceiliog du, ceiliog
y mynydd
Blacken, blak'n *vt*, duo, gordduo ; ty-
wyllu [ddyn
Blackguard, blag'árd *n*, dyhiryn, dryg-
Blacking, blak'ing *n*, du esgidiau ; duad
Blackish, blak'ish *a*, lled ddu, duaid,
tywyll, hyll [duder
Blackness, blak'nes *n*, düwch, duedd,
Blacksmith, blak'smith *n*, gof, gof du
Bladder, blad'úr *n*, pledren, chwysigen
Blade, bläd *n*, llafn, llain ; eginyr ;
paladr ; pefryn, brolyn ; llefnyn, llenc-
yn : *vt*, llafnu, ymwychu. Blade of an
oar, palf rhwyf. Blade of grass, glas-
welltyn, blewyn glas. Blade-bone, as-
gwrn y balfais, crafell yr ysgwydd
Blain, blän *n*, penddŷyn ; chwisigl ;
llynorŷn, gweli, malaith
Blamable, blä'mä.bl *a*, ceryddadwy, beius
Blame, bläm' *n*, bai, cwl ; gwyd : *vt*,
beio, ceryddu ; dwrdio
Blameless, bläm'les *a*, difai, difeius, di-
argyhoedd [gochelyd ; dioli
Blanch, blantsh *vt*, canu ; dirisglo ;
Bland, bland *a*, mwyn ; afaethus
Blandiloquence, blan.dil'ö.kwens *n*,
gweniaith, hudiath
Blandish, blan'dish *vt*, gwenieithio ;
mwythddenu [gwenieithiad
Blandishment, blan'dish.ment *n*, afaeth ;
Blank, blangk *n*, gwagle, siom-gwtws :
a, gwelw-lwyd, gwyn ; syn. Blank
verse, mesur diodi
Blanket, blang'ket *n*, brycan, gwrthban
Blare, blér *vi*, rhuo ; ennyn, ffaglu
Blaspheme, blas.fim' *vt*, cablu, difenwi
Blasphemous, blas'fi.mus *a*, cabledus,
cablaidd [difenwad
Blasphemy, blas'fi.mi *n*, cabled, cabl,

Blast, blast *n*, chwa, pwff, gwynt ;
chwyth ; maldod, deifiad, rhwd : *vt*,
deifio ; anafu ; seithugio
Blatant, blä'tant *a*, yn brefu [dordd
Blatter, blat'úr *vi*, rhuo, buguno ; bal-
Blay, blä, Bleak, blik *n*, math o wyniad
Blaze, bläz *n*, ffam, ffagl ; seren wen
yn nhalcen march : *vi*, ffamio : *vt*,
cyhoeddi [arwydd-farddoniaeth
Blazon, blä'zn, Blazonry, blä'zn.rí *n*,
Blazon, blä'zn *vt*, egluro arwyddion ar
bais arfau ; gwychu, addurno ; cy-
hoeddi ; dathlu [glaswellt
Bleach, blitsh *vt*, canu yn yr haul ar y
Bleak, blik *a*, oer, oerlyd, anwydog ;
gwelw : *n*, gwyniad [rhyndod
Bleakness, blik'nes *n*, oerni ; fferdod,
Blear, bli'r *vt*, cilgochi'r llygaid ; cib-
ddallu : *a*, gwlyb, molog, tost, gwan.
Blear-eyed, llygadwlyb, llygadgoch
Bleat, blit *n*, brefiad : *vi*, brefu
Bleed, blid (*pt* & *pp* bled) *v*, gwaedu,
gollwng gwaed ; colli gwaed
Blemish, blem'ish *n*, anaf, bai, meff,
gwrthuni : *vt*, anafu, anharddu, ni-
weidio, gwrthuno
Blench, blentsh *vi*, tynu yn ol, ymrwystro
Blend, blend *v*, cymmysgu, cydgym-
mysgu ; cyd-dimmeru ; cyssoddi
Bless, bles *vt*, bendithio, lladu. Blessed,
gwynfydedig, bendigedig, gwyn ei fyd
Blessing, bles'ing *n*, bendith, llad
Blessedness, bles'ed.nes *n*, bendigedig-
rwydd, dedwyddyd, gwynfyd
Blew, blü *pt*.—Blow
Blight, blit *n*, golosgiad, deifiad ; cawod :
vt, golosgi, deifio ; difwyno
Blind, blind *a*, dall, tywyll : *vt*, dallu,
tywyllu ; mwgydu ; bwrw hud ar : *n*,
caeadlen, gorchudd, mwgwd. Blind-
man's buff, chwareu mwgwd. Blind
side, ochr ddall, ffaeledd
Blindfold, blind'föld *vt*, mwgydu y llyg-
aid : *a*, â'r llygaid wedi eu cuddio
Blindness, blind'nes *n*, dallineb, dellni
Blindworm, blind'würm *n*, dallneidr
Blink, blink *vi*, ysmicio, amrantu
Blinkard, bling'kürd *n*, ysmiciwr, cil-
lygadwr [gorhoen
Bliss, blis *n*, gwynfyd, dedwyddyd,
Blissful, blis'fwl *a*, gwynfydedig, ded-
wyddlawn [wch
Blissfulness, blis'fwl.ness *n*, dedwydd-
Blister, blis'túr *n*, chwydalen, pothell ;
chwysigl, coden : *vt*, pothellu, chwydalu
Blithe, blith, Blithesome, blith'sum *a*,
llawen, llon, digrif, hoenus

BOL pāth, fat, êre, met, mâ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Bloat, blôt *v*, chwyddo; chwythu i fyny
 Bloatenedness, blô'ted.nes *n*, chwyddiant
 Blob, blob, Blobber, blob'ûr *n*, chwys-
 igen, bwrlwm. Blob-cheeked, boch-
 dew, bochog
 Block, blok *n*, cyff, boneyff, cipyll: *vt*,
 cau i fyny, gwarchâu
 Blockade, blok'äd' *n*, argae, gwarchae,
 cylchyniad [hurthgen
 Blockhead, blok'hed *n*, penbwl, hurtyn,
 Blockhouse, blok'hûws *n*, argaeborth
 Blockish, blok'ish *a*, hurt, penglogaidd
 Blomary, blô'mur.î *n*, tawddffwrn haiarn
 Blood, blud *n*, gwaed, crau; tras;
 wtreswr
 Bloodshed, blud'shed *n*, tywalltiad gwaed
 Bloodshot, blud'shot *n*, y fflameg: *a*.
 gwaedgleisiog [am waed
 Bloodthirsty, blud'thûrs.tî *a*, sychedig
 Bloodvessel, blud'ves.el *n*, gwaed lestr,
 rhedwel, gwythien
 Bloody, blud'î *a*, gwaedlyd, creulawn.
 Bloody flux, gwaedlif, gwaedlifant
 Bloom, blwm *n*, blodau; glasbaill, glesni,
 gwrid: *vi*, blodeuo, blaguro; ffynu
 Blossom, blös'um *n*, blodeuyn: *vi*, blo-
 deno, blaguro
 Blot, blot *n*, du, dunod, dufan; anaf;
 anair: *vt*, duo, duwyno. To blot out,
 dilên. Blotting-paper, sugnbapyr
 Blotch, blotsh *n*, crugdardd; llynoryn
 Blouse, blwz *n*, cot ysgafn
 Blow, blö *n*, dyrnod, ergyd, cnoc, ffat,
 llab, cernod: *v* (*pt* blew, blü; *pp*
 blown, blön), chwythu; blodeuo
 Blowze, blwz *n*, llances fochgoch
 Blowsy, blüw'zi *a*, wynebgoch, swga
 Blubber, blub'ûr *n*, brasder y morfil: *vt*,
 wylo nes chwyddo'r bochau
 Bludgeon, bluj'un *n*, cwlbren, pastwn
 Blue, blü *n*, lliw glas, glas, nefliw: *a*,
 glas, asurliw: *vt*, glasu, lliwio yn las
 Blueness, blü'nes *n*, glesni; claisliwiad
 Bluff, bluf *a*, traws-falch, cuchiog
 Blunder, blun'dûr *n*, amryfusedd, cam-
 gymmeriad, camsyniad; coll: *vi*, cam-
 synied [ddryll, gwn byr
 Blunderbuss, blun'dûr.bus *n*, rhwth-
 Blunderhead, blun'dûr.hed *n*, hurtyn
 Blunt, blunt *a*, pwl; difoes, trwsgl, lled-
 arw: *vt*, pylu, diawchu
 Bluntness, blunt'nes *n*, pylni; difoesedd
 Blur, blûr *n*, duad, brycheuyn; anaf;
 magl: *vt*, ysbrychu; diwyno
 Blurt, blûrt. *n*, digelu chwedl, baldorodd
 Blush, blush *vi*, gwrido, cochi, yswilio:
n, gwryd, gwyledd; gwridiad

Blushet, blush'et *n*, geneth wylaidd
 Bluster, blus'tûr *n*, rhwad, trwst, terfysg:
vi, trystio, dadwrdd, gwagfygwth
 Blustering, blus'tur.us *a*, tymmestlog,
 trystfawr, brochus [ymguddiad
 Bo, bö *i*, ho! bolol! Bo peep, mig-
 Boar, bö'r *n*, baedd, tremyniad
 Boarish, bö'r'ish *a*, baeddaidd; taiogaidd
 Board, börd *n*, eisteddfod; astell, planc;
 bwrdd: *v*, byrddio, byrddu; tâl-westu.
 Board-wages, dogn at ymborth
 Boardyard, börd'yârd *a*, astellfa
 Boast, büst *n*, ffrost, ymfrost, bocsaeh,
 bost, brol: *vi*, ymfrostio, bocsaehu,
 bostio [ffrostgar, bostgar
 Boastful, böst'fwl, Boastive, bös'tiv *a*,
 Boat, böt *n*, had, cwch: Ferry-boat,
 ceubal; ysgraff
 Boatman, böt'man *n*, badwr, ysgraffwr
 Boatswain, bö'sn *n*, penbadwr
 Bob, bob *n*, dyrnod ysgafn, cnith; croes-
 air: *a*, byr, cwta: *vt*, taro yn ysmala;
 gwawdio; twyllo; maeddu
 Bobcherry, bob'tsher.î *n*, math o chware
 plant [plethwäell
 Bobin, bob'in *n*, math o llyn gwyn;
 Bobtail, bob'täl *n*, cynffon gwa
 Bobwig, bob'wig *n*, gwallt gapan gwa
 Bode, böd *vt*, darogan, argoeli, rhagar-
 wyddo: *pt* & *pp*.—Bide [goel
 Bodement, böd'ment *n*, daroganiad, ar-
 Bodice, bod'is *n*, gwasgrwym merch
 Bodiless, bod'iles *a*, digorff, anghorffol
 Bodily, bod'li.î *a*, corffol, corfforol
 Bodkin, bod'kin *n*, gwäell; mynawyd;
 nodwdd [palard; llu
 Body, böd'î *n*, corff; un; swm, crynodeb;
 Bog, bog *n*, cors, mignen, siglen, pyd-
 wern [llygaeron, llygerin
 Bogberries, bog'ber.iz (*s* bogberry) *np*,
 Boggle, bog'l *vi*, petruso; tynu yn ol;
 cloffsiarad
 Bogy, bog'î *a*, corsog, siglenog
 Bohea, bö'hî *n*, math o de garw [berwi
 Boil, böil *n*, penddüyn, llynoryn: *v*,
 Boiler, böil'ûr *n*, callawr, pair, berwedydd
 Boisterous, böis'tur.us *a*, terfysglyd,
 bloeddgar [aeth, terfysg
 Boisterousness, böis'tur.us.nes *n*, afreol-
 Bold, böld *a*, hyf, eon, diarswyd, anturiol,
 hyderus, dewr; ehud; gwastadlyfn.
 To make bold to, cymmeryd ar, beiddio,
 bod yn hyf, ymeoni
 Bolden, böld'n *n*, eoni, ymeoni, ymhyfhau
 Boldness, böld'nes *n*, hyfder, eonder,
 dewredd; haerillugrwydd
 Bole, böl *n*, priddell; mesur o 12 cibyn

Bolis, bö'lis <i>n</i> , pelen o dân a deflir i'r awyr	Bookish, bŵk'ish <i>a</i> , llyfrgar; astud
Boll, bö'l <i>n</i> , paladr; calaf; bolltad: <i>v</i> , corsennu, hadu [vt, attegu	Bookmate, bŵk'mät <i>n</i> , cydysgolhaig
Bolster, bö'l'stûr <i>n</i> , gobenydd, clustog:	Bookseller, bŵk'sel.ûr <i>n</i> , llyfrwerthwr
Bolt, bölt <i>n</i> , bollt, bar, trosol, gefyn: <i>v</i> , bolltio; saethu; traflynau; gogrynu, peillio. Bolting-house, peilldy	Bookworm, bŵk'wûrm <i>n</i> , llyfrbryf; darllen-ydd diffin [rhuthro; ymgyrchu
Boltsprit, bûw'sprit <i>n</i> , hwylbren yn ffureg llong.—Bowsprit	Boom, bŵm <i>n</i> , hwyl bawl; trwst: <i>v</i> , Boon, bŵn <i>n</i> , arch, deisyfiad; rhodd, ced: <i>a</i> , llawen, difyr, cellweirus
Bolus, bö'lus <i>n</i> , pelen feddygol	Boor, bŵ'r <i>n</i> , drelyn, delflyn, taiogädyn, gwerinwr [aidd, delffaidd
Bomb, bum, Bombshell, bum'shel <i>n</i> , pelen hylosg [hylosg	Boorish, bŵ'r'ish <i>a</i> , taiogaidd, gwlad-Boorishness, bŵ'r'ish.nes <i>n</i> , taiogrwydd
Bombard, bum.bârd' <i>vt</i> , ergydio pelenau	Boose, bŵz <i>n</i> , côr mewn beudy, preseb
Bombardier, bum.bâr.dî'r' <i>n</i> , triniwr gynau y pelenau hyn [mysgwe	Boot, bŵt <i>n</i> , botasen, cwrn, coesarn; cist cerbyd; mantais, elw, ennill; anrhaith: <i>vt</i> , elwa, ennill; gwisgo botasau
Bombasin, bum.bâ.zîn' <i>n</i> , math o gym-	Booth, bŵth <i>n</i> , bwth, luestty, caban
Bombast, bum.bast' <i>n</i> , y pren cotwm; math o frethyn cotymog; chwyddiaith	Bootjack, bŵt'jak <i>n</i> , botasbren
Bombastic, bum.bas.tik <i>a</i> , chwyddedig, gorwag [trwst	Bootless, bŵt'les <i>a</i> , anfuiddiol, diles, ofer
Bombilation, bum.bî.lä'shun <i>n</i> , swm,	Booty, bŵ'ti <i>n</i> , ysglyfaeth, anrhaith, caffaeliad, ysbail
Bombketch, bum'ketsh <i>n</i> , llong i daflu pelenau hylosg [putain	Borachio, bö.ratsh'ö <i>n</i> , costrel, barilan
Bonaroba, bö.nâ.rö'bâ <i>n</i> , gordderch,	Borax, bö'raks <i>n</i> , math o halen
Bonassus, bö.nas'us <i>n</i> , bual, ych gwyllt	Bordel, bôr'del <i>n</i> , puteindy
Bonchretien, bon.kret'yen <i>n</i> , math o beren	Border, bôr'dûr <i>n</i> , flin, cyffin, cyffiniad, terfyn; bargod; ymyl; godre; ymyl-waith: <i>v</i> , cyffinio, terfynu; ymylu
Bond, bond <i>n</i> , rhwymyn, cadwyn, tid; rhwymedigaeth, rhwymiad, ysgrifennwym [carchar	Borderer, bôr'dur.ûr <i>n</i> , cyffiniwr
Bondage, bon'däi <i>n</i> , caethiwed, caethfyd,	Bore, bö'r <i>n</i> , twll; twll clo; ceudwll: <i>vt</i> , tyllu, ebbillio: <i>pt</i> .—Bear
Bondman, bond'man <i>n</i> , caethwas	Boreal, bö'r'i.al, Borealis, bö'r.i.ä'lis <i>a</i> , gogleddol, gogleddig
Bondservice, bond'sûr.vis <i>n</i> , caethwasanaeth, caethwasath, gwarogaeth	Boreas, bö'r'i.as <i>n</i> , gogleddwynt
Bondwoman, bond'wîm.an (bondwomen, bond'wim.en) <i>n</i> , caethwraig	Born, bôrn <i>pp</i> , ganedig.—Bear. First-born, cyntafanedig
Bone, bö'n <i>n</i> , asgwrn: <i>vt</i> , diasgyrnu.	Borne, börn <i>pp</i> , cynnaledig.—Bear
Bone-setter, gosodwr esgyrn	Borough, bur'ö <i>n</i> , bwrdeisdref
Bonelace, bö'n.läs <i>n</i> , ysnoden lin	Borrow, bor'ö <i>vt</i> , echwyna, benthycu
Boneless, bö'n'les <i>a</i> , diesgyrn, diasgwrn	Boscage, bos'käi <i>n</i> , coedwig; gwig-ffrwythau
Bonfire, bon'fî'r <i>n</i> , coelcerth, bonffagl	Bosky, bos'ki <i>a</i> , coediog, garwaidd
Bongrace, böng'gras <i>n</i> , heulrod, cysgod-dalaith [guwch, capan merch	Bosom, bŵz'um <i>n</i> , mynwes, monwes, cilfach: <i>vt</i> , mynwesu; coffeidio, col-eddu. Bosom friend, cyfaill anwyl
Bonnet, bon'et <i>n</i> , cwcwll, penwisg, pen-	Boss, bos <i>n</i> , boglyn; bogeilglwm, oddf
Bonny, bon'i <i>a</i> , hoew-wych, dilyn; hoenus; difyr [enwyn sur	Botanic, bö.tan'ik, Botanical, bö.tan'i-kal <i>a</i> , llysieuaid [ydd
Bonnyclapper, bon'i.klap.ûr <i>n</i> , llaeth	Botanist, bot'â.nist <i>n</i> , llysieuwr, llysieu-
Bony, bö'ni <i>a</i> , esgyrniog, ysgyrnig	Botanology, bot.â.nol'ö.ji <i>n</i> , llysieudraith
Booby, bö'bî <i>n</i> , hurtyn, drelyn, penbwl; aderyn mawr o'r enw	Botany, bot'â.nî <i>n</i> , llysieuath, llysieu-wriaeth, llysieuyddiaeth
Book, bŵk <i>n</i> , llyfr. A little book, llyfryn, llyfran. Book-keeper, cyfrifydd, llyfrwr. Book-keeping, llyfr-yddiaeth, cyfrifyddiaeth [wr	Botch, botsh <i>n</i> , pyloryn, llynoryn, crachen; braswaith: <i>vt</i> , brasdrwsio, harglytio; trysglweithio; anafu
Bookbinder, bŵk'bîn.dûr <i>n</i> , llyfr-rwym-	Both, böth <i>a</i> , dau, dwy, deuoedd, dwy-oedd. Both of us, ni ein dau
Bookcase, bŵk'äs <i>n</i> , llyfrgell	Bots, bots <i>np</i> , euon, gwyrn, pryfigedd

BRA pâth, fat, ère, met, mâ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cût, t~~h~~=too, t~~h~~wk=took;

Bottle, bot'l *n*, potel, costrel: *vt*, potelu, costrelu. Small bottle, costrelan, costrelog, potelan
 Bottom, bot'um *n*, gwaelod, sail, sylfan; sawdd, llawr; godre; pant, dyffryn, ystrad. Bottoms, gwaelodion
 Bottomless, bot'um.les *a*, diwaelod. Bottomless-pit, uffern, annwfn, annwn
 Bottomry, bot'um'ri *n*, llong wystl, arian echwyn ar long
 Boud, bûwd *n*, prfyn yd, yd-ysydd
 Bouge, bûj *v*, treiddio, trydyllu, tyllu; chwyddo allan
 Bough, bûw *n*, caine, cangen, gwrysgen, clofen, osgl. A little bough, cangenig
 Bought, bôt *pt* & *pp*.—Buy: *n*, camedd, cwlm; ffon dafi
 Bougie, bû'zhî *n*, trwyddew
 Bounce, bûwns *n*, naid, ysbonc: *vi*, neidio; trystio; boesachu, bostio
 Bound, bûwnd *n*, terfyn, ffin, cyffin: *v*, cyffinio; neidio: *pt* & *pp*.—Bind
 Boundary, bûwn'dûr.î *n*, terfyn, cyffin
 Bounden, bûwn'dn *a*, rhwymedig
 Boundless, bûwnd'les *a*, annherfynol
 Bounteous, bûwn'tshus, Bountiful, bûwn'ti.fwl *a*, hael, rhoddgar, cedawl, haelionus, cymmwynasgar
 Bounty, bûwn'ti, Bountifulness, bûwn'ti.fwl.nes *n*, haelion, rhadlonedd
 Bourgeois, bûr.jôis' *n*, math o argraff-lythren [blaguro
 Bourgeon, bûr'jun *vi*, tarddu, egino
 Bourn, bôrn *n*, terfyn, cyffin; nant
 Bouse, bûz *vi*, meddwi [cornant
 Bousy, bû'zi *a*, brwysgawl, lledfeddw
 Bout, bûwt *n*, tro; prawf, cais, ymgais; ffrwgwd [dro rhosb
 Boutade, bû.tad' *n*, mympwy, chwidr
 Bow, bô *n*, bwa. Fiddle-bow, bwa crwth, ffiloryn. Bow-legged, coesgam.
 Bow-window (neu Bay-window), cromffenestr
 Bow, bûw *n*, ymgrymiad, cyfarchiad; ffureg llong: *v*, ymgrymu, plygu; ymostwng; camu
 Bowel, bûw'el, *vt*, diberfeddu [dosturi
 Bowelless, bûw'el.les *a*, dideimlad, di-
 Bowels, bûw'elz *np*, ymysgaroedd, col-uddion, perfedd [angor
 Bower, bûw'ûr *n*, deildy, gwasgodfa;
 Bowery, bûw'ur.î *a*, gwasgodol
 Bowl, bôl *a*, cawg, mail; bwl, pelen, cnapen, cronell, peldreigl: *vt*, peldreiglo. Bowling-green, bwlgamlas
 Bowline, bô'lin *n*, rhaff yng nghanol hwy
 Bowman, bô'man *n*, saethydd

Bowman, bûw'man *n*, rhwyfwr wrth ffureg cwch [wyddedig yn y ffureg
 Bowsprit, bûw'sprit *n*, yr hwybren gog-
 Bowssen, bûw'sn *vt*, gwlychu, mwydo
 Bowyer, bô'yûr *n*, bwëydd, saer bwâu
 Box, boks *n*, blweh, golwrch, cisten; bocys: *vt*, dyrnodio, dwrn-guro, passio. A box in the ear, bonclust. Boxing-match, dyrnodfa, dyrnodwaith. Box-tree, bocysen, pren boc. Coach-box, eisteddle cerbydwr. Christmas-box, calenig [focys
 Boxen, bok'sn *a*, wedi ei wneuthur o
 Boy, bôî *n*, bachgen, llanc, llencyn, hog-yn. A little boy, bachgenyn; crwt, crwtyn
 Boyish, bôî'ish *a*, bachgenaidd [rwydd
 Boyishness, bôî'ish.nes *n*, bachgeneidd
 Brabble, brab'l *n*, ymgcraeth, ymgiprys: *vi*, ymgegu, ymeirio, ymdaeru
 Brace, bräs *n*, craff, rhwymyn; cwpl; cyplysnod (—): *vt*, cydio, cyfrwyno, rhwymo; tynhau, cryfhau
 Bracelet, bräs'let *n*, breichled, breichrwy
 Bracer, bräs'ûr *n*, cyfrwymydd; tynhäwr
 Braces, brä'siz *n*, hwybraffau; crog-gareian [aidd
 Brachial, brä'kî.al *a*, breichiol, breich-
 Brachygraphy, brä.kig'rä.fî *n*, berys-grifen, berysgrif
 Brachylogy, brä.kil'ô.jî *n*, byrdraith
 Brack, brak *n*, breg, agen, toriad
 Bracket, brak'et *n*, ysgwyddyn, goben-yddiad; cromfach []
 Brackish, brak'ish *a*, hallt, heliaidd
 Brad, brad *n*, hoel fain heb glopa
 Brag, brag *n*, ymfrost, bocsach, rhodres: *vt*, brolio, ffrostio, gwagfostio
 Bragger, brag'ûr, Braggart, brag'ûrt, Braggadocio, brag.ä.dô'shō *n*, ym-ffrostiwr, bocsachwr, broliwr
 Bragget, brag'et *n*, bragod, bragodlyn
 Braid, bräd *n*, pleth, penbleth; cudyn modrwyog; sidanbleth: *vt*, plethu, crychu, modrwyo [hwy
 Brails, brälz *np*, rhaffau i gymhlygu
 Brain, brän *n*, ymenydd; deall: *vt*, diymenyddio. Brain-pan, penglog, siäd, siol, creuan. Brain-sick, penwan, han-ner pan, gwallgofus. Hair-brained, penffol, ansefydlog, amhwylllog
 Brainless, brän'les *a*, diymenydd, disyn-wyr, ffol, ynfvd, hurt, penwag
 Braît, brät *n*, diemwnt anghaboledig
 Brake, bräk *n*, dyrswyn, gwyddle, heislan, cardden; genfa ffrwyn; braich sugnbeiriant llong: *pt*.—Break

Braky, brä'kí *n*, dreiniog; perthlawn
 Bramble, bram'bl *n*, miaren, dyrysien
 Brambling, bram'bling *n*, gwinc
 Bramin, brä'min *n*, offeiriad yn yr India
 Bran, bran *n*, rhuddion, eisin. Bran-
 new, tanlli, newydd tanlli
 Branch, brantsh *n*, cangen, gwrysgen,
 cainc, osgl: *v*, ceincio, cangenu
 Branchless, brantsh'les *a*, diwrysg, di-
 gainc [og, brigog
 Branchy, bran'tshî *a*, ceincio, cangen-
 Brand, brand *n*, tewyn, pentewyn; dunod;
 haiarn-nod: *vt*, haiarn-nodi; gwarad-
 wyddo. Brand-iron, haiarn nodi.
 Brand-geese, math o aderyn gwyllt
 Brandish, bran'dish *vt*, chwyrenllu, ys-
 gwyd, chwyfio
 Brandling, brand'ling *n*, pryf y gwlith,
 abwyd i'r brithyll
 Brandy, bran'dî *n*, poethlyn
 Brangle, brang'gl *vi*, ymdaeru, ymgechu
 Brank, brangk *n*, gwenith yr hydd
 Brass, bras *n*, pres, efydd, elydr
 Brassy, bras'î *a*, o bres, efyddaid
 Brat, brat *n*, bretyn; crwtyn, croten
 Bravado, bra.vä'dö *n*, gwagymffrost
 Brave, bräv *a*, dewr, glew, calonog,
 mawrfrydig, by; taclus; ardderchog:
vt, gofyn gwaethaf, herio; ymwychu
 Bravery, brä'vur.î *n*, glewder, gwroldeb;
 dewrder, hoewder; mawrfrydigrwydd
 Bravo, brä'vo *n*, hurlofrudd, dyhirwas
 Bravo, brä'vö *i*, da iawn! da mechgyn i!
 Brawl, bröl *n*, cecraeth, cynhen, ym-
 ryson: *vi*, ymdaeru, cecru, clewtian
 Brawler, bröl'lur *n*, cecryn, ymdaerwr
 Brawn, brôn *n*, baeddgig; cyhyrgig;
 grym, cryfder [cryf
 Brawnv, brö'nî *a*, cyhyrog; gewynog,
 Bray, brä *v*, pwyw, briwio, malurio:
 brefa neu ruo fel asyn; pwywr;
 offeryn at falurio
 Braze, bräz *vt*, efyddu, cyfanu, asio
 Brazen, brä'zn *a*, efyddaid; haerllug,
 hyf, hyfaidd. Brazen-faced, wyneb-
 galed, digywilydd, haerllug
 Brazenness, brä'zn.es *n*, haerllugrwydd
 Brazier, brä'zhür *n*, gof pres, gof copr,
 efyddweithiwr
 Brazil, brä'zil' *n*, gwlad yn America
 Ddeheuol; math o goed lliwio o'r wlad
 hönö [anghydfod
 Breach, britsh *n*, adwy, breg, rhwyg;
 Bread, bred *n*, bara. Bread-chipper,
 gwas pobydd. Bread-corn, yd bara
 Breadth, bredth *n*, lled, llydander; eang-
 der, helaethder, helaethrwydd

Break, bräk (broke, broken) *v*, tori (nid
 ag offeryn awchus); dryllio, hyweddu:
n, toriad methiad, agoriad. Break of
 day, toriad y dydd, gwawr. Broken-
 boned, asgwrndwn. Broken-backed,
 cefndwn. Broken-bellied, holdwn.
 Broken-hearted, calon friw, digalon.
 Broken-winded, wedi tori ei wynt
 Breakers, bräk'kür *np*, beisdon, beis-
 dönau, mórdönau
 Breakfast, brek'fast *n*, boreubryd: *vi*,
 tori ymryd, cymmeryd boreufwyd
 Breakwater, bräk'wô.tür *n*, noddfur
 Bream, brim *n*, math o bysg: *vt*, golosgi
 gwaelod llong
 Breast, brest *n*, bron, dwyfron; mynwes.
 Breast-bone, asgwrn y ddwyfron.
 Breast-cloth, bronliain. Breast-knot,
 bronglwm. Breast-plate, dwyfroneg,
 broneg. Breast-plough, gwtharadr.
 Breast-work, bronglawdd
 Breath, breth *n*, anadl, ffun, chwyth,
 awel; awyrgyrciad
 Breathe, brith *v*, anadlu; byw; gorphwys
 Breathless, breth'les *a*, allan o anadl,
 maes o anadl; dianadl; marw
 Bred, bred *pt & pp*.—Breed. Well-bred,
 moesgar, moesog. Ill-bred, anfoesgar,
 drwg ei foes
 Brede, brid *n*, pleth, penbleth; lled [bon
 Breech, britsh *n*, cyfeistedd, tin, bontin;
 Breeches, britsh'iz *np*, llofrau, clos.
 Breeches-maker, llofrwr
 Breed, brid *n*, rhyw, rhywogaeth, hil,
 epil: *v* (bred), epilio, hilio, planta;
 magu, maethu
 Breeze, briz *n*, awel ysgafn
 Breezy, briz'î *a*, awelog; oeraidd
 Bret, bret *n*, lledyn y môr [ther
 Brethren, breth'ren *np*, brodyr.—Bro-
 Breve, briv *n*, manig; gwynlythyr
 Breviary, briv'ur.î *n*, llyfr gwasanaeth
 eglwys Rhufain
 Breviate, briv'ät *n*, crynodeb, talfyriad
 Breviature, briv'ät.tshur *n*, byrnod
 Brevier, briv'îr' *n*, math o argraff-
 Brevity, brev'iti *n*, byrder [lythren
 Brew, brw *vt*, mysgu, darllaw. Brew-
 house, darllawdy
 Brewis, brw'is *n*, brywes, micas, potes
 Bribe, brib *n*, gwobr, llygrwobr: dobr,
vt, llygrwobrwyo; dobrwyo, hurio
 Bribery, briv'ur.î *n*, budrwobraeth, hud-
 wobraeth, llygrwobrwyath
 Brick, brik *n*, priddfaen, priddlech
 Brickbat, brik'bat *n*, darn o briddfaen
 Brickdust, brik'dust *n*, llwch priddfeini

BRO pāth, fat, ére, met, mā-rine, pin, ōrb, on, cūrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Bricklayer, brik'lā.ūr *n*, saer priddfeini
 Brickmaker, brik'mā.kūr *n*, priddellwr
 Brickwork, brik'wūr *n*, priddfeinwaith
 Bridal, brī'dal *n*, neithior, priodas: *a*,
 neithioraidd, priodasol
 Bride, brīd *n*, priodferch, priodasferch,
 y wraig ieuanc. Bride-cake, teisen
 briodas. Bride-bed, gwely priodas.
 Bride's-maid, morwyn priodas. Bride's-
 man, gwas priodas
 Bridgroom, brīd'grōm *n*, priodfab
 Bridemaid, brīd'mād *n*, morwyn priodas
 Brideman, brīd'man *n*, gwas priodas
 Bridewell, brīd'wel *n*, carchar-weithdy
 Bridge, brij *n*, pont
 Bridle, brī'dl *n*, ffrwyn, genfa; attaliad:
vt, ffrwyno, attal, arafu
 Brief, brīf *a*, byr, cryno, cwta: *n*, cryn-
 oad; gwslythyr; dyfynlythyr
 Briefness, brīf'nes *n*, byrder, byrdra,
 crynoder, cwtogrwydd
 Brier, brī'ūr *n*, miaren, dyrysien
 Brigade, brī.gād' *n*, un fintai mewn llu,
 byddindorf, yn cynnwys o 8 i 10
squadron o wŷr meirch; neu o 4 i 6
battalion o droedfilwyr
 Brigadier, brig.ādī'r' *n*, llywydd y fath
 fintai; byddynwr
 Brigand, brig'and *n*, ysbeiliwr, carnleidr
 Brigandage, brig'an.dāj *n*, lladrad, an-
 rhaith, ysball [bais
 Brigandine, brig'an.din *n*, llurig; cad-
 Brigantine, brig'an.tin *n*, math o long
 ysgafn [ian, ysblenydd
 Bright, brīt *a*, claer, gloew, cānaid, eir-
 Brighten, brī'tn *vt*, dysgleirio, gloewi
 Brightness, brīt'nes *n*, gloewder, dys-
 gleirdeb, llewyrch, can, eirianwch
 Brigose, brī.gös' *a*, ymrysongar, cecrus
 Brigade, brig *n*, ymrafael: *vt*, erfyn,
 gofyn pleidleisiau [wychder
 Brilliancy, bril'yan.sī *n*, gloewder, gor-
 Brilliant, bril'yant *a*, claerwych, llachar;
 ardderchog: *n*, diemwnt tryloew
 Brim, brīm *n*, glan, ymyl, min, cwr, ochr:
vt, llenwi; llodi [gorlawn
 Brimful, brīm'fwl *a*, llawn hyd yr ymyl
 Brimless, brīm'les *a*, diymyl
 Brimmer, brīm'ūr *n*, cwpan llawn
 Brimstone, brīm'stōn *n*, mygfaen, llosg-
 faen, melynfaen [brych
 Brindled, brīn'dld *a*, brith, amryliw,
 Brine, brīn *n*, heli; dwfr hallt. Brine-
 pit, pwl heli, heledd
 Bring, bring (brought) *vt*, dwyn, cyrchu,
 cludo, cywain, arwain, arweddu. To
 bring about, dwyn i ben, achosi

Brink, bringk *n*, ochr, min, ymyl, cwr,
 Briny, brī'nī *a*, hallt, heliaidd [glan
 Brisk, brīsk *a*, bywiog, heinyf, sionc,
 gwisgi, cyflym, hoenus, hawn
 Brisket, brīsk'et *n*, y barwydden
 Briskness, brīsk'nes *n*, bywiogrwydd,
 sioncedd, cyflymder, hoewder
 Bristle, brīs'l *n*, gwrychyn, rhawnyn:
vi, codi gwrychyn, gwrychio, ymhyllu
 Bristly, brīs'lī *a*, gwrychog, rhawnog,
 blewog, garw
 Brit, brit *n*, math o bysgodyn [einig
 British, brīt'ish *a*, Prydanaidd, Pryd-
 Briton, brīt'un *n*, Brython, Prydeiniad
 Brittle, brīt'l *a*, brau, breuol, bregus,
 brecus, gwan [older
 Brittleness, brīt'l'nes *n*, breuder, breu-
 Brize, brīz *n*, clyryn, cacynen y meirch
 Broach, brōtsh *n*, bér: *vt*, agor baril,
 gollwng; taenu ar led, mynegu
 Broad, brōd *a*, llydan; eang, helaeth.
 As broad, lleted. Broader, lled, llet-
 ach. Broad day, dydd goleu
 Broadcloth, brōd'kloth *n*, brethyn deuled
 Broaden, brō'dn *v*, lledanu, helaethu
 Broadness, brōd'nes *n*, lled, llydander,
 llydandra, eangder
 Broadside, brōd'sīd *n*, ystlys-ergyddion;
 wyneblen argraffedig [llydan
 Broadsword, brōd'sō'rd *n*, cleddyf llafn-
 Broadwise, brōd'wīz *ad*, ar draws, ar led
 Brocade, brō.kād' *n*, sidanwe: *vt*, eur-
 blethu
 Broccoli, brok'ō.lī *n*, math o fresych
 Brock, brok *n*, daiarfochyn, byrhwch
 Brocket, brok'et *n*, carw dwyflwydd
 Broogle, brog'l *vi*, dal llyswod
 Brogue, brōg *n*, math o esgud; llediaith
 Broid, brōid, Broider, brōi'dūr *vt*, plethu,
 brodio, crychu
 Broil, brōil *n*, terfysg, cynhwrf; ym-
 ryson: *vt*, rhostio uwch tân, golosgi
 Brokage, brō'kāj. Brokerage, brō'kur.āj
n, gwobr cyflogwerthydd, maelal;
 masnach mewn hen nwyddau
 Broke, brōk *pt*.—Break
 Broker, brō'kūr *n*, cyflogwerthydd, dir-
 prwy-fasnachwr, rhyngfasnachydd
 Broken, brō'kn *a*, toredig: *pp*.—Break
 Brome, brōm *n*, gwlybwr tra phwysig
 Bronchial, brong'ki.al *a*, mynyglaid
 Bronchotomy, brong.kot'ō.mi *n*, breuant-
 doriad, toriad y corn gwynt
 Brontology, bron.tol'ō.jī *n*, traith ar
 dyrfaen; tarandraith [bathodyn
 Bronze, bronz *n*, pres; lliw pres;
 Brooch, brōtsh *n*, tlws, glain gwdff

- Brood, brôwd *n*, hil; deoriad, nythiad: *vi*, eistedd, gori, deor; trwm fyfyrïo
- Broody, brôw'dî *a*, gorllyd; yn deor; yn dwys fyfyrïo
- Brook, brôwk *n*, nant, cornant, gofer, afonig: *vt*, goddef, cyd-ddwyn â
- Broom, brôwm *n*, banadl; ysgub fanadl; ysgub, ysgubell [ysgub
- Broomstick, brôwm'stik *n*, pren neu goes
- Broth, broth *n*, potes, cawl, isgell, sew
- Brothel, broth'el *n*, puteindy, trythylldy
- Brothelry, broth'el.rî *n*, puteindra, anlladrwydd, serthedd, trythyllwch
- Brother, bruth'ûr (*brethren*) *n*, brawd. Brothers, brodyr o'r un teulu. Brethren, brodyr o'r un gymdeithas
- Brotherhood, bruth'ûr.hôwd *n*, brawdoliaeth; cymdeithas [olrwydd
- Brotherliness, bruth'ûr.lî.nes *n*, brawd-
- Brotherly, bruth'ûr.lî *a*, brawdol; serchog: *ad*, fel brawd. Brotherly love, brawdgarwch
- Brought, brôt *pt & pp*.—Bring
- Brow, brôw *n*, ael; tal, talcen; ellael. Brow-sick, prudd, digalon, athrist
- Browbeat, brôw'bît *vt*, bygylu; cuch-ddwrddio; cuchio
- Browless, brôw'les *a*, talgryf, digywilydd
- Brown, brôwn *a*, llwyd; gwïneu, gwïneugoch. Brown - black, gwïneuddu.
- Brown study, myfyrdod dwfn
- Brownish, brôwn'ish *a*, lled wïneu, llwydwïneu
- Browse, brôwz *vi*, brigbori, difrigo: *n*, glasgoed, pawrfrig, pawrddail
- Bruise, brôz *n*, clais, ysigiad; anafod: *vt*, ysigo, cleisio; pwyo, malu; dryllïo
- Bruit, brôt *n*, son, swm, gair, chwedl: *vt*, taenu chwedl, rhoi gair allan
- Brumal, brô'mal *a*, gauafaid, oer, llym
- Brunette, brôw.net' *n*, gwïneuen, merch wïneuliw [lam
- Brunt, brunt *n*, rhuthr, hyrddiad; dryg-
- Brush, brush *n*, gwrychrugl, gwrychell; curfa: *vt*, ysgubo, rhuglo, crafellu; rhoi curfa
- Brushwood, brush'wôwd *n*, manwydd, gwyw-wydd, gosgymmon [fygylu
- Brustle, brus'l *vi*, rhugldrystio; croch-
- Brutal, brô'tal *a*, anifeilaidd; creulawn
- Brutality, brôw.tal'î.tî *n*, anifeildra; bryntni [ymgreuloni
- Brutalize, brôw'tâ.lîz *vt*, anifeileiddio;
- Brute, brôt *n*, anifail, mil, milyn, ysgrubl: *a*, anifeilaidd; afresymol, anwar
- Brutish, brôw'tish *a*, anifeilig; anfoesgar
- Bub, bub *n*, diod gadarn
- Bubble, bub'l *n*, morwysiad, bwrlwm, cloch y dwfr; gwaelbeth; siomiant, meddalddyn: *v*, bwrlymu, boglynu, crychferwi, clochi; twyllo, hocedu
- Bubby, bub'î *n*, bron benyw [siomi
- Bubo, bü'bô *n*, llynoryn arfed
- Buccanier, buk.â.nî'r' *n*, morleidr yn America, morwilliad
- Buck, buk *n*, bwch; y gwryw o'r geifr, cwningod, &c.; lleisw coed, trwyth: *v*, golchi â lleisw
- Bucket, buk'et *n*, ystwc, celwrn, crwc
- Buckish, buk'ish *a*, gwyech, balch
- Buckle, buk'l *n*, boglwm, bwel, gwäeg: *vt*, boglymu; ymosod ar; ymostwng
- Buckler, buk'lûr *n*, bwcel, tarian, as-
- Buckram, buk'ram *n*, sythliain [talch
- Bucolic, bü.kol'ik *n*, bugeilgerdd, bugeileg; bugeilfardd: *a*, bugeilaidd
- Bud, bud *n*, blaguryn, eginyn, bywullyn: *vi*, blaguro, egin, blaendarddu, bywullu
- Buddle, bud'l *n*, golchle, mwnolechfa: *vt*, golchi neu ddadfysgu mwn
- Budge, buj *vi*, syflyd, ymsymmud: *n*, oen-gen: *a*, sarig; hoenus
- Budget, buj'et *n*, cwd, coden, bwlgan
- Buff, buf *n*, bualgen; hyddgen [bittolws
- Buffalo, buf'â.lô *n*, bual, ych gwyllt
- Buffet, buf'et *n*, cernod, bonclust, cernhep: *vt*, cernodio, bonclustio
- Buffet, bu.fet' *n*, onglleg, llawgell
- Buffle, buf'l *vt*, posio, dyrysu, penffwdanu: *n*, ych gwyllt. Buffle-headed, pendew [croesan
- Buffoon, bu.fôn' *n*, digrifwas, ysgentyn
- Buffoonery, bu.fôw'nur.î *n*, croesanaeth
- Bug, bug *n*, drewbryf, bwg
- Bugbear, bug'bêr *n*, bwgan, bo, bw, bwbach, hwdwg, bwci
- Bugle, bü'gl *n*, buelin, bual, ych gwyllt
- Buglehorn, bü'gl.hôr'n *n*, bualgorn, corn hela
- Build, bild (*pt & pp* built, bilt) *vt*, adeiladu, adeilo; murio; seilio. To build upon, pwyso ar, ymddiried yn
- Building, bil'ding *n*, adail, adeilad, adeiladaeth, ty
- Bulb, bulb *n*, crwnwreiddyn, llor
- Bulbous, bul'bus *a*, crwnwreiddiog
- Bulge, bulj *n*, tole, hollt, twll: *vt*, tolcio, agenu, ymddryllïo [glwyf
- Bulimy, bü'î.mî *n*, y wanc, y newyn-
- Bulk, bulk *n*, swm; maint, corffolaeth; corff; clamp; bwlg, rhagfwrdd [braisg
- Bulky, bul'ki *a*, helaeth; mawr, corffol
- Bull, bwl *n*, tarw, bwla; gwrthiaith, trosgliaith: cyhoedd lythyr y pab

BUS pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Bullace, bŵl'ās *n*, eirin perthi o'r fath fwyaf [lythrau y pab
 Bullary, bŵl'ur.ī *n*, casgliad o gyhoedd
 Bulldog, bŵl'dog *n*, ci tarw, cystawcci
 Bullet, bŵl'et *n*, pelen gwn, pelen
 Bulletin, bŵl'it.īn *n*, byrhanes swyddol o newyddion cyhoeddus, byrfyng
 Bullfeast, bŵl'fist *n*, gwyl ymladd teirw
 Bullfinch, bŵl'fintsh *n*, coch y berllan
 Bullhead, bŵl'hed *n*, penbwl, crothell
 Bullion, bŵl'yun *n*, aur neu arian yn y clamp heb ei fathu
 Bullition, bŵl'ish'un *n*, berwad
 Bullock, bŵl'uk *n*, bustach, eidion, ych
 Bullrushes, bŵl'rush.iz *np*, llafirwyn, y môr hesg. Bullrush, llafirwynen
 Bullstag, bŵl'stag *n*, adfwl, attarw
 Bulltrout, bŵl'trûwt *n*, brithyll mawr, brithyll gwryw
 Bully, bŵl'i *n*, bygylwr, ymgecrwr: *vt*, hyllddwrddio, bocsbachu, tân-boeri
 Bulwark, bŵl'wûrk *n*, gwrthglawdd, amddiffynfa; uchochrau llong, nawdd-
 Bum, bum *n*, bontin, ffolen [glwyd
 Bumbailiff, bum.bâ'lif *n*, ceisbwl, gwysiw
 Bumblebee, bum'bl.bi *n*, gwenynen wyllt
 Bumboat, bum'bût *n*, porthgwch
 Bump, bump *n*, dyrnod; chwydd, cnwc: *v*, dyrnodio; codi yn gnwc
 Bumper, bum'pûr *n*, llawn gwpanaid
 Bumpkin, bum'kin *n*, delfi, drel, lleban,
 Bun, bun *n*, chwiogen, bara miod [llabi
 Bunch, buntsh *n*, swp, sydyn; cwlwm; oddf; chwydd, hwrwg: *vi*, chwyddo allan. Bunchback, cefn crwea
 Bundle, bun'dl *n*, sydyn, sopen, bwrn, bwrnel, rhwymfaich: *vt*, sydynu, sopenu, cydrwymo
 Bung, bung *n*, bwng-geuad
 Bung hole, bung'höl *n*, twll baril, bwng
 Bungle, bung'gl *n*, bonglerwaith; trysgl-
 edd: *vi*, bonglera, trwsglweithio [gler
 Bungler, bung'glûr *n*, bongleryn, bon y
 Bunt, bunt *n*, ceuedd neu chwydd hwyl gan wynt: *vi*, chwyddo gan wynt
 Bunting, bun'ting *n*, aderyn bras yr yd.
 Bunting-line, rheffyn hwyl
 Buoy, bôī *n*, nofiod mewn porthladd, nawf ddangosydd: *vt*, cynnal, dal i fyny, codi i fyny. To buoy one up, codi calon un [duedd
 Buoyancy, bôī'an.sī *n*, hynawfedd, nawf-
 Buoyant, bôī'ant *a*, nofiol, esgynol, ysgafn
 Burbot, bûr'bot *n*, llofenhyg, llofenan
 Burden, bûr'dn *vt*, beichio, pynio, pynorio, llwytho: *n*, baich, pwn; llwyth, clud, pwys; gair cyrch, adgof cân

Burdensome, bûr'dn.sum *a*, trwm, pwys-
 fawr, beichiol
 Bureau, bûr'û' *n*, ysgrifenn-gist: swyddfa
 Burgage, bûr'gāj *n*, ammodau perthynol i fwrdeisdrefi
 Burgamot, Bergamot, bûr.gâ.mot' *n*, math o ellaig; math o berarogl
 Burganet, bûr.gâ.net *n*, helm, penffestin
 Burgess, bûr'jes *n*, dinesydd, bwrdaiss
 Burgess-ship, bûr'jes.ship *n*, bwrdeisiaeth, dinasfrant
 Burgh, bûrg *n*, bwrdeisdref; corfforiaeth
 Burgher, bûr'gûr *n*, bwrdaiss, dinesydd
 Burghmote, bûrg'môt *n*, llys bwrdeisdref
 Burglar, bûrg'lûr *n*, torwr ty yn y nos
 Burglary, bûr'glûr.ī *n*, toriad annedd-dy yn y nos, tydoriad
 Burgomaster, bûr'gö.mas.tûr *n*, maer tref yn yr Iseldiroedd [Almaen
 Burgrave, bûr'gräv *n*, llywydd yn yr
 Burial, ber'î.âl *n*, claddiad. Burial-
 place, beddrod; mynwent, claddfa
 Burine, bûr'in *n*, cerf-offeryn
 Burlesque, bûr.lesk' *n*, gwatwargerdd, gogerdd, gwawdiaith: *vt*, gwatwar, goganu [cerddgan
 Burletta, bûr.let'â *n*, coegchwareu,
 Burly, bûr'li *a*, chwyddedig, mawr
 Burn, bûrn *n*, llosg, llosgiad: (*burnt*) *v*, llosgi, golosgi; goddeithio, deifio. To burn one's fingers, cael colled. Burn-
 ing-glass, llosgwydr
 Burnish, bûr'nish *vt*, caboli, llathru, gloewi, yslipanu, lluganu
 Burnt, bûrnt *pt* & *pp*.—Burn
 Burr, bûr *n*, llabed y glust; oddf ar fôn corn hydd; cefndedyn llo
 Burrel, bur.el *n*, peren, gelleigen
 Burrow, bur'ö *v*, tyllu, daiaru: *n*, twll cwnigen; cwning-gaer
 Bursar, bûr'sûr *n*, trysoydd mewn coleg
 Burse, bûrs, Bourse, bû'rs *n*, marchnad-
 yddfa, cyfnewidfa
 Burst, bûrst *n*, ymdoriad; rhwyg; rhuthr; trwyd: *v* (*pt* & *pp* burst), ymdori; dryllio; rhuthro
 Burt, bûrt *n*, math o bysgod
 Burthen, bûr'thū *n* & *vt*.—Burden
 Bury, ber'ī *vt*, claddu; daiaru [ffon cadno
 Bush, bûsh *n*, perth, llwyn, twyn; cyn-
 Bushel, bûsh'el *n*, pwysel, mesur wyth galwyn. Imperial Bushel, y mesur a ddefnyddir yn bresennol ym Mhrydain, yn cynnwys 2218.192 o fodfeddi tryfesur. Winchester Bushel, yr hen fesur yn cynnwys 2150.42 o fodfeddi tryfesur

Bushy, bŵsh'î a, perthog, dreiniog; cud-
ynog [lafur
Busiless, biz'î.les a, diwaith, segur, di-
Business, bis'nes n, galwad, celfyddyd,
crefft, gwaith, gorchwyl, swydd, neges,
achos; ffwdan, trafferth
Busk, busk n, bronatteg, bronbren: v,
parotol, ymwisgo [llopan
Buskin, bus'kin n, gwentas, coesarn,
Buss, bus n, math o gwch pysgota;
cusan: vt, cusanu
Bust, bust n, penddelwedd; hannerlun
Bustard, bus'tûrd n, gwerniar
Bustle, bus'l n, godwrdd, terfysg, ffwrst,
ffwdan, trafferth: vt, trafferthu, ffwd-
anu, ymdrafferthu [prysur
Busy, bis'î a, diwyd, gweithgar, llafurus,
Busybody, bis'î.bod.î n, ymyrwr
But, but c, ond, eithr, er hyny: pr,
oddi eithr, heb law: n, ffin, terfyn
Butcher, bŵt'shûr n, cigydd: vt, cigyddio,
lladd. Butcher's broom, celyn Mair
Butcherly, bŵt'shûr.li a, cigyddlyd, creu-
lawn, gwaedlyd, llawrudd, galanasol
Butchery, bŵt'shûr.î n, cigyddiaeth,
gwaith cigydd; cigyddfa; galanasdra
Butler, but'lûr n, trulliad, heilyn, gwall-
Butment, but'ment n, mydatteg [ofiad
Butt, but n, nod; gwawd-nod; llestr o
126 galwyn: vt, cornio, hyrddu, gyrddu
Butter, but'ûr n, ymenyn
Butterfly, but'ûr.flî n, eilir, glöen byw,
iar fach yr haf
Butteris, but'ûr.is n, math o offeryn gof
Buttermilk, but'ûr.milk n, llaeth enwyn
Butterspoon, but'ûr.spŵn n, crafell ym-
enyn [llydan
Buttertoeth, but'ûr.tŵth n, rhagddant
Buttery, but'ûr.î n, ymenyn-gell, bwyd-
gell: a, ymenynog, ymenynllyd
Buttock, but'uk n, ffölen, pedrain
Button, but'n n, botwm, boglwm: vt,
botymu, boglymu. Button-hole, twll
botwm [nalfur: v, ategu
Buttress, but'res n, atteg, canbost; cyn-
Butyraceous, bŵ.ti.râ'shus, Butyrous,
bŵ.ti.rus a, ymenynaid
Buxom, buk'sum a, bywiog, sionc,
llawen, gwisgi, hoenus, nwyfus
Buxomness, buk'sum.nes n, bywiog-
rwydd, gorhoen; anlladrwydd
Buy, bî (bought, bôt) vt, prynu
Buzz, buz n, su, sis, sisial, husting, swyn
gwenyn: v, suo, sisialu, husting
Buzzard, buz'ûrd n, bwncath, bod y
gwerni. Bald buzzard, bod tinwyn,
iâr dinwen

By, bî pr, gan, wrth, trwy, ger, ger llaw:
ad, heibio; yn agos: pz, yn arwyddo
dirgelwch, heibio, ar naill ochr. By-
and-by, ar fyr, yn y man, allan o law,
maes o law, yn ddioed. By-blow,
celldyrnod. By-end, cam ddyben,
gau amcan. By-gone, gynt, gorphen-
edig. By-law, deddf gartrefol, cyfraith
neillduol. By-name, llysenw. By-path,
By-walk, coeghwybr. By-place, diar-
ffordd, llechfan. By-road, ffordd goeg.
By-room, ystafell ddirgel. By-stander,
edrychwyr, sefyllwyr. By-street, heol
gefn, coeghoel. By-view, hunanles.
By-way, ffordd ddidramwy. By-word,
gwawd, diareb, gwatwargyff
Bye, bî (hen air) n, trigfa, pentref, tref.
Good bye (God be wi' ye), yn iach
Byzantine, biz'an.tin n, darn o aur o
werth pymtheg punt

C.

CAB, kab n, mesur Iuddewig o dri pheint;
hurgerbyd un ceffyl
Cabal, kâ.bal' n, cydgynghor, cydgyfrin-
ach; vi, cydlunio, cydfrwriadu, cyfradu
Cabala, kab'â.lâ n, y traddodiadau
Iuddewig
Cabalist, kab'â.list n, rhinddysgawdwr
Cabalistical, kab'â.lis'ti.cal a, traddod-
iadol, dirgel, cyfrinachol
Caballine, kab'â.lin n, math o aloes garw
Cabaret, kab'â.rê n, tafarndy, gwindy
Cabbage, kab'âj n, bresychen, bresych
cawl: vt, darnladrata
Cabin, kab'in n, caban, cell, cuddigl,
llest, twle. Cabin-boy, morlanc
Cabinet, kab'î.net n, cloergell, amgŷ-
eddgist, tlysgist, tlysgell; cyfrin-
gynghor [anwr
Cabinetmaker, kab'î.net.mâ.kûr n, cist-
Cable, kâ.bl n, rhaff angor
Cabriolet, kab.ri.ô.lê' n, math o gerbyd
Cachectical, kâ.kek'ti.kal a, anniwgyiol
Cachexy, kâ.kek'sî n, anniwgyg; drwg
ansawdd corff [iniad uchel
Cachination, kak'î.nâ'shun n, chwerth-
Cackerel, kak'ûr.el n, math o bysgodyn
Cackle, kak'l vi, clwecian, crecian
Cacoehymy, kak'ô.kim.î n, drwg an-
sawdd y gwaed [drwg, cythraul
Cacodæmon, kak'ô.dî'mun n, ysbryd
Cacophony, kâ.kof'ô.nî n, drygsain
Cadaver, kâ.dâ'vûr n, celan, corff
Cadaverous, kâ.dav'ûr.us a, celanaidd
Caddis, kad'is n, ysnoden; abwydyn

CAL pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Cade, kâd *n*, llestry'n, barilan: *vt*, llawfaethu: *a*, tyner, dof, gwâr. Cadelamb, oen llawfaeth. Cade of her-rings, mwys o benweig
Cadence, kâ'dens *n*, disgynsain
Cadene, kâ'din' *n*, llawrlen Dyrcaidd
Cadent, kâ'dent *a*, arostyngiad, gostyngol
Cadet, kâ'det' *n*, cadlanc
Cadge, kaj *vt*, cludo, dwyn baich; llwytho
Cadger, kaj'ûr *n*, edwiew, adwerthydd
Cadi, kâ'di' *n*, pen swyddog Tyrcaidd
Cadillac, kâ'dil'ak *n*, math o ellaig
Caducity, kâ'di'si.ti *n*, breuder, gwen-did [y Persiaid
Caftan, kaf'tan *n*, math o wisg ym mysg
Cag, kag *n*, barilan, llestry'n
Cage, kâj *n*, cawell; adardy; gwialgell
Caisson, kâ'son *n*, cist o bylor neu beli rhyfel [caethwas, adyn
Caitiff, kâ'tif *n*, dyhiryn, diffeithiwr;
Cajole, kâ,jöl' *vt*, twyllo; gwenieitho; hudo; twyllfoddio
Cake, kâk *n*, teisen, afrilladen, chwiogen: *v*, teisenu, torthi; glynu yng nghyd
Calamanco, kal.â.mang'kô *n*, math o wlanwe
Calamary, kal'â.mur.i *n*, morgylllell
Calamine, kal'â.min *n*, mwn afryttel neu sinc
Calamint, kal'â.mint *n*, mintys y gath
Calamitous, kâ.lam'i.tus *a*, adfydus, trallodus, blin, truenus, trychinebus
Calamity, kâ.lam'i.ti *n*, adfyd, blinfyd, helbul, trallod, trueni, drygtyd, trychineb, cystudd [beraroglaidd
Calamus, kal'â.mus *n*, math o gorsen
Calauder, kal'an.dur *n*, pryf yr yd
Calash, kâ.lash' *n*, cerbyd agored; math o benwisg [calchog
Calcareous, kal.kê'r'i.us *a*, calchaid, Calces, kal'siz *np*.—Calx
Calcination, kal.sî.nâ'shun *n*, calchlosgiad [losgi
Calcine, kal.sîn' *vt*, calchlosgi, gwyn
Calcinator, kal.sîn'â.tur.i *n*, calchlosglestr, tawddlestr
Calcography, kal.kog'râ.fi *n*, calchysgythriaeth
Calculate, kal'kü.lät *v*, cyfrif, bwrw cyfrif; olrbain; addasu, cymmesuro
Calculation, kal.kü.lä'shun *n*, cyfrifiad, cyfrif, amcan, amcaniad
Calculous, kal'kü.lus. Calculese, kal.kü-lös' *a*, graianog, caregog
Calculus, kal'kü.lus (calculi, kal'kü.lî) *n*, y gareg yn y bledren; dull o gyfrif
Caldron, kôl'drun *n*, pair, callawr

Caledonian, kal.i.dô'nî.an *n*, Ysgotyn: *a*, Ysgotaidd [iad, poethiad
Calefaction, kal.i.fak'shun *n*, gwresog-
Calefactory, kal.i.fak'tur.i *a*, gwresog, poethiannol [gwresogi
Calefy, kal'i.fî *v*, twymo, poethi,
Calendar, kal'en.dûr *n*, dyddlyfr, dyddiadur: *vt*, cymmyrd cyfrif, coffâu
Calaender, kal'en.dûr *n*, llathrwasg lleiniau: *vt*, llathru, llyfnwasgu, twymwasgu
Calends, kal'endz *n*, calan-ddyddian
Calenture, kal'en.tshü'r *n*, twymynboeth, morgryd [croth esgair. In calf, cyflo
Calf, kâf (*p* calves) *n*, llo; croth y goes,
Calibre, kal'i.bûr *n*, mesur cenedd gwn
Calico, kal'i.kô *n*, cotymwe [poeth
Calid, kal'id *a*, tanllyd, tanbaid, twym,
Calidity, kâ.lid'i.ti *n*, poethder
Caligation, kal.i.gä'shun *n*, tywyllni, caddug [og, anamlwg
Caliginous, kâ.lij'i.nus *a*, tywyll, niwl
Caligraphy, kâ.lig'râ.fi *n*, ysgrifeniad teg, llaw deg [metiaid
Caliph, kâ'lif *n*, archoffeiriad y Maho
Caliver, kal'i.vûr *n*, llawddryll
Calix, kal'iks *n*, cwpan [pygedig
Calk, kôk *vt*, cau agenau llong â charth
Call, kôl *n*, galwad; gofyniad; gwa-hoddiad: *v*, galw; gwysio; enwi. To call often, gelwain, mynych atw. To call to mind, cofio, adgofio. Calling, galwad, celfyddyd, crefft
Callet, kal'et *n*, cyffoden, diffeithwraig
Callid, kal'id *a*, cyfrwys; ystrywgar
Callidity, kal'id'i.ti *n*, cyfrwysdra
Callipers, kal'i.pûrz *n*, math o gwmpas neu gwmpawd coesgam
Callosity, ka.los'i.ti *n*, caledweh, chwydd caled; annheimladrwydd [caled
Callous, kal'us *a*, croendew; dideimlad,
Callow, kal'ô *a*, diblu, noeth, croenllwm
Calm, kâm *vt*, tawelu, gostegu; dyhuddo: *n*, tawelweh, tegweh, hindda: *a*, dystaw, tawel, llongydd, digyffro, araf
Calmness, kâm'nes *n*, tawelweh; llarieidd-dra [byw
Calomel, kal'ô.mel *n*, darpariad o arian
Caloric, kâ.lor'ik *n*, defnydd gwres, gwres [twymynol, gwresogol
Calorific, kal.ô.rif'ik *a*, poethiannol,
Calotte, kâ.lot' *n*, math o gwpan; ceud-dwl crwn
Caltrop, kal'trop *n*, math o ysgall; offeryn rhyfel [camgyhuddo
Calumniate, kâ.lum'ni.ät *vt*, enllibio,
Calumniator, kâ.lum'ni.ä.tûr *n*, athrod-wr, enllibiwr, absenwr

Calumny, kal'um.nî *n*, anair, enllib, cabl, athrod, drwg absen
 Calve, kâv *vi*, dyfod â llo, bwrw llo
 Calves, kâvz *np*.—Calf
 Calvinism, kal'vin.izm *n*, Calfiniaeth
 Calvinistic, kal.vi.nis'tik *a*, Calfiniaidd
 Calx, kalks (*p* calces) *n*, calch
 Calycle, kal'i.kl *n*, blaguryn, bywullyn
 Calyks, kal'iks *n*, deilwal blodeuyn
 Cambering, kam'bur.ing *a*, bwaog, mydog [gyfnewidydd]
 Cambist, kam'bist *n*, cyfnewidydd, arian
 Cambrian, kam'bri.an *n*, Cymro: *a*, Cymraeg, Cymreig, Cymreigaidd, perthynol i Gymru
 Cambric, kâm'brik *n*, sindal, meinlliain
 Came, kâm *pt*.—Come
 Camel, kam'el *n*, cammarch, cawrfarch
 Cameleopard, kam'el.ep.ûrd *n*, cawr-leopard, camel-leopard
 Camelot, kam'i.lot *n*, math o gymmysgwe
 Cameo, kam'yô *n*, math o onyes; arlun o un lliw
 Camera obscura, kam'ur.â ob.skû'r'â *n*, ystafell dywell; math o beiriant tremawl
 Camerate, kam'ur.ât *vt*, bwâu, mydu
 Cameration, kam.u.râ'shun *n*, mydiad, bwâd [plygein-gyreh
 Camisado, kam.i.sâ'dô *n*, nosruthr;
 Camlet, kam'let *n*, math o ddefnydd gwlanaid [ysmw
 Camous, kâ'mus *a*, trwynlydan, trwyn-
 Camp, kamp *n*, gwersyll, gwersyllfa
 Campaign, kam.pân' *n*, gwastattir; rhyfel dymmor
 Campaigner, kam.pâ'nûr *n*, hen filwr
 Campanel, cam'pâ.nel *n*, clych y perthi
 Campestal, kam.pes'tral *a*, maesaidd;
 Camphor, kam'fûr *n*, camphyr [gwyllt
 Camphorate, kam'fur.ât *a*, mysgeidd â champhyr
 Campion, kam'pî.un *n*, rhos, campan, llysiau yr ychain
 Can, kan (*pt* could) *vt*, gallaf, gelli, gall, &c., medraf, medri, medr, &c., dichon: *n*, piser
 Canakin, kan'â.kin *n*, cwpan, diodlestr, piser [y bobl
 Canaille, kâ.nâ'il *n*, gwerinos, gwehilion
 Canal, ka.nal' *n*, dyfrffos, dyfrglawdd
 Canaliculated, kan.â.lik'û.lâ.ted *a*, ffosaidd
 Canary, kâ.nê'r'i *n*, math o ddawns: *vi*, dawnsio, campio, rhonta. Canary-bird, y melynog mwyn. Canary-grass, glaswellt y cwn. Canary-wine, gwin o'r Nysoedd Dedwydd

Cancel, kan'sel *vt*, dilëu, dirymu, diddymu [diddymiad
 Cancellation, kan.se.lâ'shun *n*, dilead
 Cancellate, kan'sel.â.ted *a*, groes-yng-nghroes [cranc
 Cancer, kan'sûr *n*, dafaden wyllt, caner, Cancerate, kan'sur.ât *vi*, caneru, crancu
 Cancerous, kan'sur.us *a*, caneraidd
 Cancerine, kang'krin *a*, morgranciaidd
 Candent, kan'dent *a*, poeth, tanbaid, llachar [hynaws
 Candid, kan'did *a*, teg, gonest, didwyll
 Candidate, kan'di.dât *n*, ymgeisiwr; swydderlynwr, swyddgeisiwr
 Candify, kan'di.fi *vt*, canu, gwynu
 Candle, kan'dl *n*, canwyll
 Candleberry-tree, kan'dl.ber.i.tri *n*, math o helyg per [canwyllau
 Candlemas, kan'dl.mas *n*, gwyl Fair y
 Candlestick, kan'dl.stik *n*, canwyllbren, canwyllyr, canwyllarn [rwydd
 Candour, kan'dûr *n*, tegwch, rhywiog-
 Candy, kan'di *v*, crawnu â siwgr
 Cane, kân *n*, calaf, corsen, corsffon: *vt*, ffonodio, ffonio. Cane-reed, cawnen, corsen [blawr
 Canescent, kâ.nes'ent *a*, llwyd, henaidd
 Canicular, kâ.nik'û.lûr *a*, perthynol i seren y ci; poeth. Canicular days, dyddiau'r cwn
 Canine, kâ.nîn' *a*, ciaidd, cystogaidd. Canine tooth, ysgythrddant. Canine madness, y gynddaredd
 Canister, kan'is.tûr *n*, blychyn, blwch te
 Canker, kang'kûr *n*, cancer, rhwd, rhyd-ni, ysiad: *v*, rhydu, canero, ysu. Canker-worm, pryf y rhwd
 Cannel, kan'el *n*, pibell baril. Cannel-bone, corn breuant, corn gwddf. Cannel-coal, math o lo [breuad
 Cannibal, can'i.bal *n*, dynfwytâwr
 Cannon, kan'un *n*, magnel, cyfleg. Cannon-ball, pelen magnel
 Cannonade, kan.un.âd' *n*, magneliad: *vt*, magnelu, cyflegu [cyflegwr
 Cannoneer, kan.un.îr' *n*, magnelwr
 Canny, kan'i *a*, call, cyfrwys
 Canoe, kâ.nw' *n*, ceubal, cwrwgl, cwch
 Canon, kan'un *n*, canon, rheol, deddf; math o argraff-lythyren
 Canonical, kâ.non'î.kal *a*, canonaidd, awdurdodig, rheolaidd
 Canonicals, kâ.non'î.kalz *n*, y gwisgoedd offeiriadol
 Canonist, kan'un.ist *n*, cyfreithiwr eg-lwysig; canonwr [iad
 Canonization, kan.un.î.zâ'shun *n*, seint-

CAR pāth, fat, êre, met, mârîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tẃ=too, tẃk=took;

Canonize, kan'un.iz *vt*, seintio, santioli
 Canonry, kan'un.rī *n*, canoniaeth
 Canopy, kan'ō.pī *n*, gortho, mwldlen,
 gorchuddlen: *vt*, gwrthoi, mwldlenu
 Canorous, kâ.nō'r'us *a*, llafar, soniarus,
 cerddgar
 Cant, kant *n*, truthiaith, iaith ffugiol;
 rhagrith; iaith ddisylwedd: *vt*, ffregodi,
 truthio, gwagsynio, rhagrithio
 Cantata, kan.tā.tā *n*, adroddgan
 Cantation, kan.tā'shun *n*, caniad, cy-
 nghaniad
 Canteen, kan.tin' *n*, gwirodlestr milwr;
 tafarndy milwraidd
 Canter, kan'tūr *vi*, gogarlamu: *n*,
 rhygyngiad; rhagrithiwr
 Cantharides, kan.thar'i.diz *np*, cyllion
 Paradwys, cyllion Yspæn
 Canthus, kan'thus *n*, cil y llygad
 Canticle, kan'ti.cl *n*, canig, cân, caniad,
 cathl; Cân Solomon [dryll, rhan
 Cantle, kan'tl *vt*, darnio, dryllio: *n*, darn,
 Cantlet, kant'let *n*, darn, dryll, talp
 Canto, kan'tō *n*, cân, dosbarth o gân
 Canton, kan'tun *n*, rhandir, talaeth, ar-
 dal, tiriogaeth; dinas yn China
 Canton, kan'tun, Cantonize, kan'tun.iz
vt, rhanu, dosbarthu [tiriogaeth
 Cantonment, kan'tun.ment *n*, rhandir,
 Cantred, kan'tred *n*, cantref, cwmwd
 Canvass, Canvas, kan'vas *n*, sachliain,
 brasliain, cywarchlen [ceisio
 Canvass, kan'vas *vt*, holi, chwilio; gofyn,
 Cany, kâ'nî *a*, corsenog [fer, canig
 Canzonet, kan'zō.net *n*, erddygan, cân
 Cap, kap *n*, cap, capan, heulrod, cwflen:
vt, capio. Cap-a-pie, o'r pen i'r traed
 Capability, kâ.pâ.bil'i.ti *n*, gallu, gallu-
 ogrwydd, cymhwysder
 Capable, kâ'pâ.bl *a*, galluog, cyfaddas,
 digonol [cynnwysfawr
 Capacious, kâ.pâ'shus *a*, helaeth, eang,
 Capaciousness, kâ.pâ'shus.nes *n*, he-
 laethrwydd [cyfaddasu
 Capacitate, kâ.pas'i.tât *vt*, galluogi,
 Capacity, kâ.pâs'i.ti *n*, medr; gallu,
 cynhwysder; sefyllfa, cyflwr
 Caparison, kâ.par'i.sun *n*, seirch; add-
 urnwisg march: *vt*, addurno, trwsiadu
 Caparisoned, kâ.par'i.sund *a*, mewn
 seirch, llurigog, seirchiog
 Cape, kâp *n*, penrhyn, penarth, pentir.
 Cape of Good Hope, Penrhyn Go-
 baith Da
 Caper, kâ'pûr *n*, llamsach, crychlamiad:
vi, rhonta, crychneidio, crychlamu
 Capers, kâ'pûrz *n*, math o gyfaith

Capias, kâ'pi.as *n*, dienwys [forwyn
 Capillaire, kap.i.lér' *n*, sew o wallt y
 Capillament, kâ.pil'â.ment *n*, gwreidd-
 iach; briger
 Capillary, kâp'il.ur.i *n*, mân, gwalltaidd,
 brigeraid. Capillary veins, mân
 wythenau
 Capital, kap'i.tal *a*, prif, penaf, arbenig:
n, argyfre; arian treigl; penglwm,
 penyn, heiliog. Capital punishment,
 prifgosp, dienyddiad [penau
 Capitation, kap.i.tâ'shun *n*, treth y
 Capitol, kap'i.tol *n*, cabidwl, cabidyldy
 Capitular, kâ.pit'ü.lûr *n*, corff o ddeddfau
 Capitulate, kâ.pit'ü.lät *vi*, ymroddi ar
 ammodau [roddiad ar ammodau
 Capitulation, kâ.pit.ü.lä'shun *n*, ym-
 Capon, kâ'pn *n*, ceiliog dysbaidd, capwllt
 Capouch, kâ.pw'tsh' *n*, cwcwll, cwfi
 Caprice, kâ.prîs' *n*, chwidredd, mympwy,
 gwammaldyb
 Capricious, kâ.prîsh'us *a*, gwammal, an-
 wadal, penchwiban, chwidr
 Capricorn, kap'ri.körn *n*, arwydd yr Afr
 Caprifole, kâ'prî.föl *n*, gwyddfid
 Capriole, kâ'prî.öl *n*, gafriam, carlam
 Capstan, kap'stan *n*, dirwynlath llong
 Capsular, kap'sü.lûr *a*, ceuaidd, cistan-
 aidd [edig: *vt*, cau
 Capsulate, kap'sü.lät *a*, mewn cist, cau-
 Capsule, kap'sül *n*, hadlestr, cibyn
 Captain, kap'tän *n*, cadben, blaenor
 Captaincy, kap'tän.sî, Captainship, kap'-
 tän.ship *n*, cadbeniaeth
 Caption, kap'shun *n*, daliad, gafaeliad
 Captious, kap'shus *a*, ymrafaelgar, cec-
 rus, croes [denu
 Captivate, kap'ti.vät *vt*, caethiwo; hudo,
 Captive, kap'tiv *n*, caethglud, carcharor:
a, caeth [caethiwed
 Captivity, kap.tiv'i.ti *n*, caethgludiad
 Captor, kap'tûr *n*, ysgyfaelwr, caeth-
 gludwr [cymmeryd, dal
 Capture, kap'tshûr *n*, ysglyfiad: *vt*,
 Capuchin, kap.ü.shin' *n*, cycyllfrawd;
 math o fantell; math o golomen
 Car, kâr *n*, car, cerbyd; certwyn, men
 Carac, kar'ak *n*, math o lwythlong Ys-
 paenaidd
 Carat, kar'at *n*, pwys o bedwar gronyn
 Caravan, kar.â.van' *n*, mintai o fasnach-
 wyr; men döedig
 Caravansary, kar.â.van'sur.i *n*, lletty
 cyffredin yn y Dwyrain
 Caraway, kar'â.wä *n*, y garddwy
 Carbine, kâr.bîn', Carabine, kar.â.bîn *n*,
 dryll byr

Carbineer, kar.bî.nîr' <i>n</i> , marchfilwr ys-gafn; milwr byrddryll	Carnality, kär.nal'i.tî <i>n</i> , cnawdolrwydd
Carbon, kâr'bun <i>n</i> , golosg, ulyf, ulwyn, prif elfen yr adamant; coed llosgedig	Carnation, kâr.nä'shun <i>n</i> , blodeuyn teg cigliw
Carbonade, kâr'bö.näd <i>vt</i> , rhostio cig yn ddarnau ar farwor	Carnelion, kâr.nî'li.un <i>n</i> , math o agat, cigfaen [cnodiog, ciglyd
Carbonic, kar.bon'ik <i>a</i> , ulyfig. Carbonic acid gas, nwy sur ulyfig, tagnwy	Carneous, kâr'ni.us, Carnous, kâr'nus <i>a</i> , Carnify, kâr'ni.fî <i>vi</i> , tewychu, brasäun, pwyntio [wyl
Carboy, kâr'bôî <i>n</i> , costrel fawr mewn gwaith gwiaill	Carnival, kâr'ni.val <i>n</i> , gloddestwyl, cig-Carnivorous, kar.niv'ö.rus <i>a</i> , cigysol, ciglwnc, cigreibus, rheibus
Carbuncle, kâr'bung'kl <i>n</i> , carbwncl; llynoryn dugoch [gleiniol	Carnosity, kär.nos'i.tî <i>n</i> , cnodigrwydd
Carcanet, kâr'kâ.net <i>n</i> , gwdddfglych	Caroche, kâ.rösh' <i>n</i> , pleser gerbyd
Carcase, kâr'käs, Carcass, kâr'kas <i>n</i> , celan, abwy, ysgerbwd, corff marw, abod, buria, ysgrwd	Carol, kar'ul <i>n</i> , mawlderdd nadolig: <i>v</i> , canu; moli, canmol; mawrygu
Card, kârd <i>n</i> , cerdyn: <i>v</i> , cardio, cribo gwlân; chwareu cardiau [Paradwys	Carousal, kâ.rûw'zal <i>n</i> , gloddest, cyf-eddach, wttres
Cardamoms, kâr'dâ.mumz <i>np</i> , grawn	Carouse, kâ.rûwz' <i>vi</i> , gloddesta, wttresa
Cardiac, kâr'di.ak <i>a</i> , cryfhaol, adfywiol	Carp, kârp <i>n</i> , llynbysg: <i>v</i> , cnoi, senu, pigo beiau, beio, cecru
Cardinal, kâr'di.nal <i>a</i> , prif, arbenig: <i>n</i> , penadur cochl; cochl benyw. Cardinal points, gogledd, deheu, dwyrain, gorllewin. Cardinal signs, arwyddion y sidydd.—Zodiac	Carpenter, kâr'pen.tür <i>n</i> , saer, saer coed
Care, kêr <i>n</i> , gofal, pryder, ystigrwydd: <i>vi</i> , dawr, gofalu, gwylio, pryderu; maelio	Carpentry, kâr'pen.trî <i>n</i> , saerniaeth, saerwaith, gwaith saer coed
Careen, kâ.rin' <i>v</i> , diddosi llong, cyweirio	Carpet, kâr'pet <i>n</i> , llawrlen; bwrddlen. To bring a thing upon the carpet, dwyn peth dan sylw
Career, kâ.rî'r' <i>n</i> , gyrfa, rhedfa, helynt, hynt	Carriage, kar'äj <i>n</i> , clud, cludai, cerbyd; cludiad; ymddygiad, ymarweddiad
Careful, kêr'fwl <i>a</i> , gofalus, gwyliadwrus, carcus [care	Carrier, kar'i.är <i>n</i> , cariwr, cludydd, ar-weddodwr, cyweiniwr
Carefulness, kêr'fwl.nes <i>n</i> , gofal, pryder	Carrion, kar'i.un <i>n</i> , burgyn, llurgyn, celan, buria, abwy [byr
Careless, kêr'les <i>a</i> , diofal, esgeulus	Carronade, kar.un.äd' <i>n</i> , cyfflegr haiarn
Carelessness, kêr'les.nes <i>n</i> , diofalwch, esgeulusdra [dodi	Carrot, kar'ut <i>n</i> , moronen: <i>p</i> , moron, moron cochion. Wild carrots, llysiau y meddyglyn [moronliw
Caress, kâ.res' <i>vt</i> , anwesu, llochi, mal-	Carroty, kar'ut.â <i>n</i> , coch, pengoch
Caret, cêr'et <i>n</i> , gwallnod, diffygmod (Δ)	Carry, kar'i <i>v</i> , cario, arwedd, cywain; ymddwyn. To carry the day, ennill y dydd. To carry away a mast, colli hwyllbren. To carry through, cwblhau
Cargo, kâr'gö <i>n</i> , llwyth llong, llong-lwyth [digriflun	Cart, kârt <i>n</i> , men, certyn, trol, car. Dray-cart, car llusg. Cart-wright, mensaer, saer meni
Caricature, kar.i.kâ.tür' <i>n</i> , anferthlun	Carteblanche, kârt.blônsh' <i>n</i> , papyr gwyn i'w lenwi; trwydded
Caries, kêr'i.iz, Cariosity, kêr'i.os'i.ti <i>n</i> , pydrni esgyrn	Cartel, kâr'tel <i>n</i> , cytundeb i newid carch-arorion rhyfel
Carious, kêr'i.us <i>a</i> , pwdr, ysedig	Cartilage, kâr'ti.läj <i>n</i> , madruddyn
Cark, kârk <i>vi</i> , gofalu, rhyofalu, pryderu	Cartilaginous, kâr'ti.laj'i.nus <i>a</i> , madruddog [bapyr
Carleat, kâr'l'kat <i>n</i> , gwreath, cath wryw	Cartoon, kâr.twn' <i>n</i> , bras gynllun ar
Carle, kârl <i>n</i> , cerlyn, bawddyn, crinwas	Cartouch, kâr.twsh' <i>n</i> , cod i gadw pelenau
Carman, kâr'man <i>n</i> , certwynwr, certiwr, gyrwr [brawd o urdd Carmel	Cartridge, kâr'trij <i>n</i> , papyraid o bylor; ergydrol. Cartridge-box, cod i gadw ergydroliau
Carmelite, kâr'mel.ît <i>n</i> , carmeliad	Caruncle, kar'ung.kl <i>n</i> , difyn o gig, cigyn
Carminative, kâr.min'â.tiv <i>n</i> , meddyg-iniaeth i chwalu gwynt: <i>a</i> , gwyntyrol	
Carmine, kâr.mîn' <i>n</i> , sylwedd mwnawl o liw goleugoch	
Carnage, kar'näj <i>n</i> , galanasdra, lladdfa	
Carnal, kâr'nal <i>n</i> , cnawdol; anianol	

CAT pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Carve, kâr v*t*, cerfio; ysgythyru, naddu; tori bwyd

Case, kâs *n*, cyflwr, ansawdd, helynt; anwisg, gorchudd; mater, peth; achos, treigl: *vt*, gorchuddio, gweinio, amwisgo. A hard case, cyflwr caled. In case, os, pe. Book-case, llyfrgell. Nominative case, achos enwedigol. Put the case, gadêwch, caniatêwch

Caseharden, kâs'hâr.dn *vt*, durgaledu, durfingo

Caseknife, kâs'nîf *n*, cylllell fawr

Casemate, kâs'mât *n*, gwaith bwaog

Casement, kâs'ment *n*, rhwyll; colofn-gap [rhyfel, cod belau

Caseshot, kâs'shot *n*, sypyn o fân belau

Cash, kash *n*, arian parod, mwnai

Cashew, kâ.shw' *n*, math o bren cnau

Cashier, kâ.shî'r' *n*, arianwas: *vt*, diswyddo, diraddu

Cask, kask *n*, baril, barilan

Casket, kas'ket *n*, cistan, prenfol, blwch, golwrch, gemflwch

Casque, kask *n*, helm, penffestin

Cass, kas, Cassate, ka.sât' *vt*, dilên, dirymu, diddymu [iad

Cassation, ka.sâ'shun *n*, dilead, dirym-

Cassia, kash'â *n*, rhisgl per

Cassidony, kas'î.dun.î *n*, math o flodeu-yn; maen myrierid

Cassock, kas'uk *n*, crysbais offeiriad; hugan [o'r India

Cassowary, kas'ö.wê'r.î *n*, aderyn mawr

Cast, kast (*pt* & *pp* cast) *vt*, bwrw, lluchio, ergydio; toddi, bathu, tawdd-lunio; trefnu; cyfrifo; collfarnu: *n*, taffiad, ergyd; prawf, prawen; cynnyg; gwawr, gwedd; bath. To cast abroad, gwasgaru. To cast down, gostwng, iselu. To cast up, cyfrif. Casting-force, terfynlais. Casting-net, rhwyd frwr. A cast in the eye, traws yn y llygad.

Castanet, kas.tâ.net' *n*, dwylawrugl dawnswyr [collddyn

Castaway, kast'â.wâ *n*, un gwrthodedig,

Castellan, kas'tel.an *n*, ceidwad castell

Castellany, kas'tel.an.î *n*, rhandir castell

Castellated, kas'tel.â.ted *a*, castellog

Castellet, kas'tel.et *n*, castell, castellan

Castigate, kas'tî.gât *vt*, ceryddu; cyst-tywo, curo [gaeth, cystwyad

Castigation, kas.tî.gâ'shun *n*, cospedi-

Castle, kas'l *n*, castell, tŵr, amddiffynfa

Castling, kast'ling *n*, erthyl, peth an-nhymmig [llostlydan

Castor, kas'tûr *n*, yr afane, ffrancoon,

Castrametation, kas.trâ.mi.tâ'shun *n*, gwersylliaeth [anafu

Castrate, kas'trât *vt*, dysbaddu, cyweirio;

Castration, kas.trâ'shun *n*, dysbaddiad

Castrel, kas'trel *n*, y cudyll coch, cudyll, ceinlly goch [gwyddol

Casual, kash'û.al *a*, damwiniol, dy-

Casualty, kash'û.al.tî *n*, damwain, dy-gwyddiad [mheuon cydwybod

Casnist, kash'û.ist *n*, dattodwr am-

Casuistry, kash'û.ist.trî *n*, beirniadaeth achosion cydwybod

Cat, kat *n*, cath. To turn cat in the pan, chwareu'r ffon ddwybig. Cat-o'-nine-tails, math o fflangell

Cata-, Cat- *px*, i lawr; gwrth-, erbyn

Catabaptist, kat.â.bap'tist *n*, gwrthwyn-ebwr bedydd [rhy bell o air

Catachresis, kat.â.krî'sis *n*, arferiad

Catachrestical, kat.â.kres'tî.kal *a*, rhy bell, treisiol [gorlif

Cataclysm, kat'â.klizm *n*, llif, dylif,

Catacombs, kat'â.kômz *n*, claddgell-oedd, claddogofeydd

Catalepsy, kat'â.lep.sî *n*, pang-glefyd

Catalogue, kat'â.log *n*, rhestr, cofrestr, llechres, rhifres [bryntni, bryntwas

Catamite, kat'â.mît *n*, llanc at drin

CatapRACT, kat'â.frakt *n*, marchogwr llawn arfog [meddalai

CataplasM, kat'â.plazm *n*, sugaethan,

Catapulta, kat.â.pul'tâ *n*, taffbeiriant

Cataract, kat'â.rakt *n*, rhaiadr; sech bilen ar y llygad [mwyth

Catarrh, kâ.târ *n*, pen ddyferwst, gor-Catarrhal, kâ.tar'al, Catarrhous, kâ.tar'us *a*, gormwythig

Catastrophe, kâ.tas.trö.fî *n*, gwrthdro; troad a diweddiad; drwg ddiwedd; damwain, anhap

Catcal, kat'kôl *n*, math o chwibanogl

Catch, katsh (caught) *vt*, dal, gafaelu, ymafyd yn, cipio, cymmyrd; bodd-

hau: *n*, bach, clicied; dalfa, ysglyf; difyrgan. Catch word, dangosair. A

catching disease, haint

Catchfly, katsh'fli *n*, glydlys. Bladder catchfly, llysiau poer [ceisiad

Catchpoll, katsh'pôl *n*, ceisbwl, rhingyll,

Catchup, katsh'up *n*, math o gyffraith [ig

Catechetical, kat.î.ket'î.kal *a*, egwyddor-

Catechism, kat'î.kizm *n*, holwyddoreg,

egwyddorlith, holiadlith [gwyddorwr

Catechist, kat'î.kist *n*, egwyddorwr,

Catechize, kat'î.kîz *vt*, egwyddori; holi

Catechumen, kat.î.kû'men *n*, dysgybl

egwyddorig

Categorical, kat.i.gor'i.kal <i>a</i> , pendant, penodol, eglur [ddrychau	Cavation, kâ.vä'shun <i>n</i> , daiargafniad
Category, kat'i.gur.i <i>n</i> , trefn meddyl- cell	Cave, kâv <i>n</i> , ogof, gogof, ceudwll, ffau,
Catenarian, kat.i.nê'r'i.an <i>a</i> , cadwyn- aidd [cyfrwymiad	Caveat, kâ'vi.at <i>n</i> , rhybudd, gwaharddiad
Catenation, kat.i.nä'shun <i>n</i> , cadwyniad,	Cavern, kav'ürn <i>n</i> , ceudwll, ogof, llechfa
Cater, kâ'tür <i>v</i> , darparu neu brynu lluniaeth, arlwy [pryf cadachog	Cavernous, kav'ür.nus <i>a</i> , ogofawg, tylllog
Caterpillar, kat'ür.pil.ür <i>n</i> , lindys, y	Cavesson, kav'es.un <i>n</i> , trwyngaw march
Caterwaul, kat'ür.wöl <i>vi</i> , cathderica	Caviare, kav.yê'r <i>n</i> , cyffraith o rawn pysg
Cates, kâts <i>np</i> , danteithion, anwynion	Cavil, kav'il <i>n</i> , coeg wrthddadl, traws- ddadl: <i>vi</i> , ymgecru, ymeirio
Catgut, kat'gut <i>n</i> , tant telyn, tannau crwth [iadol	Cavity, kav'i.ti <i>n</i> , ceudod, ceudwll, ogof
Cathartic, kâ.thâr'tik <i>a</i> , rhyddhaol, carth-	Caw, kô <i>vi</i> , crawcian, creu, crefu
Cathedral, kâ.thi'dral <i>n</i> , eglwys gadeir- iol: <i>a</i> , esgobawl, henaidd, hybarch	Cawl, kôl <i>n</i> , penre, penrwym, rhwyden
Catholic, kath'ôlik <i>a</i> , cyffredinol, cath- olig [inedd	Cease, sis <i>v</i> , peidio, gadael, gorphwys, ymattal [phwys, didawl
Catholicism, kâ.thol'i.sizm <i>n</i> , cyffred-	Ceaseless, sis'les <i>a</i> , dibaid, didor, dior-
Catholicicon, kâ.thol'i.kun <i>n</i> , meddyg- iniaeth holliachaol [dwddf	Cecity, si'si.ti <i>n</i> , dellni, dallineb
Catkins, kat'kinz <i>n</i> , cenawon cyll, coed-	Cedar, si'dür <i>n</i> , cedrwydden, pren cedr
Catling, kat'ling <i>n</i> , cylllell llawfeddyg	Cede, sid, <i>vt</i> , ymroi, rhoi i fyny, trosi
Cattle, kat'l <i>np</i> , anifeiliaid, gwartheg, da byw	Cedrine, si'drin <i>a</i> , cedraidd, o gedr
Caudebek, kô'di.bek <i>n</i> , math o het ysgafn	Ceil, sil <i>vt</i> , cronglwydo, nenfydu, mydu
Candle, kô'dl <i>n</i> , llymeidfwyd; sucen	Ceiling, si'ling <i>n</i> , mwd, nenfwd; myd- iad; cronglwyd
Cauf, kôf <i>n</i> , cistan dylllog at bysgod	Celandine, sel'an.d'in <i>n</i> , llysiau'r clefyd melyn; llysiau'r llygaid
Caught, kôt <i>pt</i> & <i>pp</i> .—Catch	Celature, si'lâ.tshür <i>n</i> , cerfiaeth
Cauk, kôk <i>n</i> , math o wydrfaen garw	Celebrate, sel'i.brät <i>vt</i> , dadgan; dathlu; cadw gwyl; gweini. A celebrated man, gwr enwog
Caul, kôl <i>n</i> , gweren fol; rhwyden	Celebration, sel.i.brä'shun <i>n</i> , cadwad gwyl; canmoliad [edig, hyglod
Cauliflower, kol'i.flüw.ür <i>n</i> , blodfresych	Celebrious, si.l'i'brî.us <i>a</i> , enwog, nod-
Causal, kô'zal <i>a</i> , achosol, achlysurol	Celebrity, si.leb'ri.ti <i>n</i> , enwogrwydd, clodforedd [dra, brys
Causation, kô.zä'shun <i>n</i> , achosiad	Celerity, si.ler'i.ti <i>n</i> , buander, cyflym-
Cause, kôz <i>n</i> , achos, ethryb, achlysur; cynghaws, hawl, dadl: <i>vt</i> , peri, achosi, effeithio, achlysurol	Celery, sel'ür.i <i>n</i> , bwydlysiau. Wild celery, helogan
Causeless, kôz'les <i>a</i> , diachos; dechreuol	Celestial, si.les'tshal <i>a</i> , nefol, nefolaidd
Causeway, kôz'wä, Causey, kô'zi <i>n</i> , sarn, llwybr troed [poethnaws	Celibacy, sel'i.bä.sî <i>n</i> , gweddwdod, unig- rwydd, annyweddiaeth, anweddogaeth
Caustic, kôs'tik <i>a</i> , osgol, difaol: <i>n</i> , eli	Cell, sel <i>n</i> , cuddigl, cell, celfa, llechfa
Cautelous, kô'tel.us <i>a</i> , pwylllog, gochel- gar, cyfrwys	Cellar, sel'ür <i>n</i> , diodgell, trull
Cauterize, kô'tur.iz <i>vt</i> , serio; llosgysu	Cellarist, sel'ür.ist <i>n</i> , trulliad, diodwas
Cautery, kô'tur.i <i>n</i> , haiarn poeth; seriad	Cellular, sel'ü.lür <i>a</i> , cellog, ceuol
Caution, kô'shun <i>n</i> , pryder, pwyll, goch- eliad; rhybudd; <i>vt</i> , rhybuddio, rhag- rybuddio	Celsitude, sel'si.tüd <i>n</i> , uchder, uchelder
Cautious, kô'shus <i>a</i> , gochelgar, pwylllog, gofalus [garwch, pwyll	Celtic, sel'tik, kel'tik <i>a</i> , Celtaidd
Cautiousness, kô'shus.nes <i>n</i> , gochel-	Cement, sem'ent <i>n</i> , cymmrwd, syth, glud
Cavalcade, kav.al.käd' <i>n</i> , gosgorddiad; marchogdaith [marchfilwr	Cement, si.ment' <i>vt</i> , cymmrydu, cydludio, cydio [went, claddle
Cavalier, kav.â.li'r' <i>n</i> , marchogwr,	Cemetery, sem'i.tur.i <i>n</i> , beddrod, myn-
Cavalierly, kav.â.li'r'li <i>a</i> , yn uchelfalch	Cenatory, si'nâ.tur.i <i>a</i> , swperaidd
Cavalry, kav'al.rî <i>np</i> , marchoglu, gwyr meirch, marchfilwyr	Cenobitic, si.nö.bit'ik <i>a</i> , cydweithasol
	Cenotaph, sen'ö.taf <i>n</i> , urddwyddfa, coeg- feddrod
	Cense, sens <i>n</i> , perarogl: <i>vt</i> , perarogli
	Censer, sen'sür <i>n</i> , padell dân

CHA pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Censor, sen'sûr *n*, beirniad; hyfeiwr
 Censorious, sen.sô'r'ius *a*, hyfarn, en-
 llibus, goganus, hyfai, cyhuddgar
 Censoriousness, sen.sô'r'ius.nes *n*, cy-
 huddgarwch [beius
 Censurable, sen'shû.râ.bl *a*, ceryddadwy,
 Censure, sen'shûr *n*, sen, barn, gogan;
 cerydd: *vt*, barnu, beio, ceryddu, sen
 Censur, sen'sus *n*, cyfrifiad y bobl, gwerin-
 gyfrif, gwerinrif
 Cent, sent, Centum, sen'tum *n*, cant
 Centaur, sen'tôr *n*, anghenfil dychym-
 mygol; y Saethydd [ddaiar
 Centaury, sen'tô.rî *n*, arlladlys, bustl y
 Centenary, sen'tî.nur.î *n*, cant; cylchwyf
 ganmlyneddol: *a*, canfedrifol
 Centesimal, sen.tes'î.mal *a*, canranol
 Centifidous, sen.tif'î.dus *a*, canranol,
 candryll [og
 Centifolious, sen.tif'fö'li.us *a*, candalen-
 Centipede, sen'tî.pîd *n*, cantroedyn
 (math o bryf)
 Cento, sen'tô *n*, dryllbryddest
 Central, sen'tral *a*, canolbarthaidd
 Centre, sen'tûr *n*, canol, canolbarth,
 cymmherfedd, perfeddbwnc: *vt*, cym-
 mherfeddu, canolgyfeirio; cydgyfarfod
 Centric, sen'trik *a*, canolaidd, canolawg
 Centrifugal, sen.trîf'û.gal *a*, canol-ochel
 Centripetal, sen.trîp'î.tal *a*, canolgyrch-
 ol, canolgais
 Centumvir, sen'tum.vûr (centumviri,
 sen.tum.vî'ri) *n*, cannwriad
 Centuple, sen'tû.pl *a*, canplyg, can cym-
 maint [yn gannoedd
 Centuriate, sen.tûr'î.ât *vt*, canrifo, rhanu
 Centuriator, sen.tûr'î.âtûr *n*, oesfrud-
 iwr, oeshanesydd
 Centurion, sen.tûr'î.un *n*, canwriad
 Century, sen'tshû.rî *n*, canrif, can mlyn-
 edd, oes
 Cephalalgia, sef'al.al.jî *n*, dolur pen
 Cephalic, sî.fal'ik *a*, da rhag dolur pen
 Cerastes, sî.ras'tîz *n*, sarff gyrnig
 Cerate, sî.rât *n*, eli cwyrog, cwyreli
 Cere, sî'r *vt*, cwyro, gludio, pygu
 Cerebrum, ser'î.brum *n*, yr ymenydd
 Cerecloth, sî'r'kloth, Cerement, sî'r.ment
n, pigliain, cwyrliaîn, sugliain
 Ceremonial, ser.î.mö'nî.al *n*, lyfr def-
 odau: *a*, defodol [moesgar
 Ceremonious, ser.î.mö'nî.us *a*, ffurfiol,
 Ceremony, ser'î.mun.î *n*, defod, rhwyg,
 rhodres
 Certain, sûr'tân *a*, sier, dian, dir, diam-
 mheu, dilys, gwir; rhyw, rhai. A
 certain person, rhyw un

Certainty, sûr'tân.tî, Certitude, sûr'tî-
 tud *n*, sierwydd, dir, dilysrwydd, dieu-
 rwydd, hysbysrwydd, diammheuaeth
 Certificate, sûr.tif'î.kât *n*, ysgrifendyst
 Certify, sûr'tî.fî *vt*, hysbysu, ardystio,
 gwirio [canghell-lys
 Certiorari, sûr.shî.ö.rê'rî *n*, gwys o'r
 Cerulean, sî.rw'li.an, Ceruleous, sî.rw'-
 li.us *a*, brithlas, nefiwr
 Cerumen, sî.rw'men *n*, cwyrr y glust
 Ceruse, sî.rws *n*, gwynblwm puredig
 Cervical, sûr'vi.kal *a*, gyddfôl
 Cesarian, sî.sê'r'î.an *a*, Cesaraid. Ce-
 sarian operation, crothdoriad
 Cess, ses *n*, treth; tasg: *vt*, trethddogni,
 trethu
 Cessation, se.sä'shun *n*, paid, tor, gor-
 phwysiad, seibiant, ymattaliad
 Cessible, ses'î.bl *a*, ymollyngadwy
 Cession, sesh'un *n*, ymollyngiad, ym-
 roddiad; trosiad
 Cessment, ses'ment *n*, treth, trethiad
 Cestus, ses'tus *n*, gwregys Gwener
 Cesura, sî.zû'r'â *n*, toriad gair neu
 linell mewn barddoniaeth
 Cetaceous, sî.tä'shus *a*, morfilaidd
 Chace, tshäs *n*, helfa; gwigfa: *vt*, hela,
 Chad, shad *n*, math o bysgodyn [ymld
 Chafe, tshäf *n*, digder, soriant, cynddar-
 edd: *vt*, poeth rwbio; brydio; cyffroi.
 Chafing-dish, tanddysgl, padellig dân
 Chaff, tshaf *n*, us, manus, peiswyn,
 hedion, mwl
 Chaffer, tshaf'ûr *vi*, marchnata, edwica:
n, marchnatwr, masnachwr [fraith
 Chaffinch, tshaf'intsh *n*, gwinc, asgell-
 Chaffy, tshaf'î *a*, llawn us, manusog;
 ysgafn
 Chagrin, shâ.grîn' *n*, cythrudd, gofid: *vt*,
 blino, gofidio, anfoddloni
 Chain, tshän *n*, cadwyn, torch, tid, syg,
 tres: *vt*, cadwyno, tido. Chain-cable,
 Chain-shot, tidbelen
 Chair, tshê'r *n*, cadair; eisteddfa; sedd
 Chaise, shäz *n*, cerbydan, taithgerbyd
 Chalcedony, kal.sed'ö.nî *n*, math o faen
 gwerthfawr [gerfiadaeth
 Chalcography, kalk.kog'râ.fî *n*, pres-
 Chaldron, tshôl'drun *n*, callawr; pair;
 calloraid
 Chalice, tshal'is *n*, cwpan y cymmun
 Chalk, tshök *n*, priddgalch, sialc, marm:
vt, marmu, priddgalchu. Chalk-cut-
 ter, codwr marm
 Challenge, tshal'enj *n*, baidd, heriad;
 arddelw; hawl; nam: *vt*, beiddio;
 herio; arddelwi; llysu

Chalybeate, kâ.lib'yât *a*, duraidd, durilyd
 Cham, kam *n*, penadur Tartari
 Chamade, shâ.mäd' *n*, sain tabwrdd i
 ofyn cyflafaredd
 Chamber, tshâm'bûr *n*, ystafell, lloft
 Chambering, tshâm'bur.ing *n*, wttres ;
 trythyllweh [ydd
 Chamberlain, tshâm'bûr.lân *n*, ystafell-
 Chambermaid, tshâm'bûr.mäd *n*, ystaf-
 ellyddes [fall newidliw
 Chameleon, kâ.mî'li.un *n*, math o fad-
 Chamfer, tsham'fûr *n*, rhigol, rhych,
 pannel : *vt*, rhigoli, rhychu, pannelu
 Chamois, shâ.môi' *n*, math o afr
 Champ, tshamp *vt*, cnoi, dygnoi
 Champagne, sham.pän' *n*, math o win
 Campaign, sham.pän' *n*, gwastadedd,
 rhos, bro ; tir digood : *a*, gwastad
 Champion, tsham'pi.un *n*, campwr ; or-
 nestwr, penymldaddwr ; cawr
 Chance, tshans *n*, damwain, dygwydd-
 iad, hap : *vi*, damweinio, dygwyyddo.
 Chance medley, damwain-laddiad
 Chancel, tshan'sel *n*, canghell, llogawd
 Chancellor, tshan'sel.ûr *n*, canghellydd
 Chancellorship, tshan'sel.ûr.ship *n*,
 canghellwriaeth, canghellyddiaeth
 Chancery, tshan'sur.î *n*, llys cydwybod
 Chancere, shang'kûr *n*, llynoryn drwg
 Chandelier, shan.di.lîr' *n*, canwylyr
 Chandler, tshand'lûr' *n*, canwylydd
 Change, tshänj *n*, newid, newidiad, arall-
 iad, tro : *vt*, cyfnewid, arallu, troi
 Changeable, tshänj'â.bl, Changeful,
 tshänj'fwl *a*, cyfnewidiol, newidiol
 Changeling, tshäng'ling *a*, anwadalyd
 Channel, tshan'el *n*, cyfyngfor ; rhedle ;
 dyfrlle ; rhych, ffos : *vt*, cwysu neu
 rychu colofn
 Chant, tshant *vt*, canu, corganu ; pyncio
 Chanticleer, tshan.ti.klîr' *n*, crochgein-
 iad ; y ceiliog
 Chantry, tshan'tri *n*, corgafell, corgapel
 Chaos, kâ'os *n*, annhrefn, cymmysgedd
 Chaotic, kâ.ot'ik *a*, didrefn, affuniad
 Chap, tshop *n*, gën, bochgern. Chap-
 fallen, hochlaes, llaesweff ; digalon
 Chap, tshap *vt*, agenu, ymagor, hollti :
n, agen, holltiad
 Chape, tshäp *n*, daliedydd, gafaelydd
 Chapel, tshap'el *n*, addoldy, cyssegrfa,
 capel, ty cwrdd, ty gweddi
 Chapelry, tshap'el.ri *n*, terfynau addoldy
 Chaperon, shap'ur.on *n*, math o gap neu
 gwfi : *vt*, gweini ar foneddiges
 Chapter, tshap'î.tûr *n*, heuliog neu ben-
 cwlwm colofn

Chaplain, tshap'lân *n*, caplan, capelwr
 Chapless, tshop'les *a*, cegnoeth, diweff
 Chaplet, tshap'let *n*, coronig, coronbleth,
 talaith [nachwr
 Chapman, tshap'man *n*, maeler, mas-
 Chapter, tshap'tûr *n*, pennod ; senedd
 eglwys gadeiriol : *vt*, trethu ; cyhuddo ;
 ceryddu. Chapter-house, cabidwl ;
 cadeirdy [vi, dyddweithio
 Char, tshêr *n*, dyddorchwyl, byrwaith :
 Char, tshâr *n*, y torgoch : *vt*, golosgi
 Character, kar'ak.tûr *n*, gair, enw, cym-
 meriad, nodweddiad ; nod, arwydd ;
 coel [deb
 Characterism, kar'ak.tur.izm *n*, nodol-
 Characteristic, kar'ak.tur.is'tik *a*, nod-
 weddol : *n*, nodwedd, nodweddiad
 Characterize, kar'ak.tur.iz *vt*, nodweddu,
 nodi ; hynodi, priodlunio
 Charcoal, tshâr'köl *n*, golosg
 Chare, tshêr *n*, heolan, lon
 Charge, tshârj *n*, gorchymmyn, archiad,
 annogaeth ; gofal, cadwraeth ; cwyn,
 cyhuddiad ; traul ; rhuthr : *vt*, erchi,
 gorchymmyn ; cyhuddo ; rhuthro, ym-
 osod ar ; gofyn tâl ; llwytho
 Chargeable, tshâr'jâ.bl *a*, treulfawr ; cy-
 huddadwy. Chargeable to, i'w dalu
 gan [march rhyfel, cadfarch
 Charger, tshâr'jûr *n*, cawg, dysgl ;
 Chariness, tshêr'î.nes *n*, gocheliad, gofal,
 cynnildeb, crintachrwydd
 Chariot, tshâr'î.ut *n*, cerbyd, cludai
 Charioteer, tshâr.î.u.tîr' *n*, gyrwr cer-
 byd, cerbydwr [elusengar
 Charitable, tshâr'î.tâ.bl *a*, cariadus, hael ;
 Charity, tshâr'î.tî *n*, cariad ; tosturi ;
 cardod, elusen [gwagymhonwr
 Charlatan, shâr'lâ.tan *n*, crachfeddyg ;
 Charlatanical, shâr.lâ.tan'î.kal *a*, gwag-
 ymhonawl
 Charm, tshârm *n*, swyn, swyngyfaredd ;
 swynserch : *vt*, swyno ; rheibio ; llygad.
 dynu ; boddio ; ennill serch ; hudo, denu
 Charming weather, hin hyfryd
 Charnel, tshâr'nel *a*, yn cynnwys cig, neu
 gelanedd. Charnel-house, esgyrndy
 Chart, tshârt *n*, darlunlen, argrafflen
 Charter, tshâr'tûr *n*, breintlen, baint
 ysgrif : *vt*, awdurdodi, breinio
 Charwoman, tshêr'wûm.an *n*, hurwraig
 Chary, tshêr'î *a*, gofalus, gochelgar,
 cynnil ; dyfal ; crintachllyd
 Chase, tshäs *n*, helwriaeth ; erlyniad ;
 coedwig : *vt*, hela ; ymlid, erlid, erlyn.
 Beast of chase, anifail hela [adwy
 Chasm, kazm *n*, agen, gagenda, cyfwng,

CHI pâth, fat, êre, met, mâ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Chaste, tshäst *a*, diwair, dihalog, pur,
dilwgr [ceryddu, cospi
Chasten, tshä'sn, Chastise, tshas.tiz' *vt*,
Chastisement, tshas'tiz.ment *n*, cerydd,
cosp, cystwyad
Chastity, tshas'ti.ti *n*, diweirdeb, purdeb
Chat, tshat *n*. clebar, cogor, siaradach:
vi, bragaldio, baldordd, pepu
Chattellany, tshat'el.an.i *n*, tiriogaeth
castell [symmudol
Chattels, tshat'elz *n*, daoedd, da, daoedd
Chatter, tshat'ûr *vi*, lloio, trydar, ym-
ddadwrdd, gwagsiarad [pepryn
Chatterbox, tshat'ûr.boks *n*, clebryn,
Chavender, tshav'en.dûr *n*, y penci
Chawdron, tshô'drun *n*, perfedd, coludd-
ion, coludd [werth
Cheap, tship *a*, rhad, isel, iselbris; di-
Cheapen, tshi'pn *vt*, lleihau gwerth
Cheapness, tship'nes *n*, iswerth, newid,
rhadedd, rhadlonedd
Cheat, tshit *n*, hoked, dichell, twyll;
twyllwr: *vt*, twyllo, hokedu, hudo,
siomi, colledu
Check, tshek *n*, rhwystr; gwastatâd
cyfrif, archeb: *vt*, attal; ceryddu, arafu
Cheek, tshik *n*, grudd, boch, cern
Cheer, tshi'r' *n*, hoen, londer; arlwy:
v, lloni, siriol; ymhyfau. Be of
good cheer, cymmerwch gysur
Cheerful, tshi'r'fwl *a*, llon, hoenus,
llawen, dyddan [sirioldeb
Cheerfulness, tshi'r'fwl.nes *n*, llawenydd,
Cheerless, tshi'r'les *a*, annyddan, trist,
anniffr [llon, go lon
Cheerly, tshi'r'li, Cheery, tshi'r'i *a*, siriol,
Cheese, tshiz *n*, caws [werthydd
Cheesemonger, tshiz'mung.gûr *n*, caws-
Cheesepress, tshiz'pres *n*, gwryf caws
Cheeselip, tshiz'lip *n*, gwrach y llydw
Chely, ki'li *n*, crafanc pysgodyn cragenog
Chemical, kem'i.kal *a*, fferyllaidd
Chemist, kem'ist *n*, fferyllydd, fferyllyd
Chemistry, kem'is.tri *n*, fferylliaeth
Cheque, tshek *n*, brithliain, lliain
croesreng
Chequer, tshek'ûr *vt*, ymryliwio, britho.
Chequer-work, croeswaith, amrywaith
Cherish, tsher'ish *vt*, meithrin, achlesu,
mynwesu, ymgeleddu, cefnogi
Cherry, tsher'i *n*, ceiriosen, surain.
Cherry-cheeked, rhuddfocog, boch-
Chert, tshûrt *n*, math o gallestr [goch
Cherub, tsher'ub (*cherubim*) *n*, cerub,
angel
Cherubic, tshi.rw'bik, Cherubical, tshi-
rwbikal *a*, cerubaidd, angylaidd, nefol

Cherubim, tsher'û.bim *np*.—Cherub
Cherup, tsher'up *vi*, trydar, cathlu, grillio
Chervil, tshûr'vil *n*, sierfel. Wild chervil,
nodwydd y bugail
Chess, tshes, *n*, gwyddbwyll
Chessboard, tshes'bô'rd *n*, tawlfwrdd,
clawr y wyddbwyll [wyddbwyll
Chessmen, tshes'men *np*, gwerin y
Chest, tshest *n*, cist; cledr y ddwyfron.
Chest of drawers, cist logellog
Chestnut, tshes'nut *n*, castan, pigneuën.
Chesnut-tree, castanwydden
Chevalier, shev.â.li'r' *n*, marchog
Chevaux de frise, shev.ô.dû.friz' *n*,
diffynwrych [croen myn
Cheveril, tshev'ur.il *n*, myn, mynyn;
Chevin, tshev'in *n*, pysg penfawr, y
penci [cil
Chew, tshü *vt*, cnoi. Chew the cud, cnoi'r
Chicane, shi.kän', Chicanery, shi.kä'-
nûr.i *n*, cecaeth, twyll, geubwyll,
ystrywddadl, ystranc
Chicory, tshik'uri *n*, math o ddant y
llew a gymmysgir â choffi
Chick, tshik *n*, ydbys mân cochion
Chick, tshik, Chicken, tshik'in *n*, cyw.
Chicken-hearted, digalon, llwfr, ofnus.
Chicken-pox, brech yr ieir
Chickweed, tshik'wid *n*, gwlydd
Chide, tshid (*pt* chid, tshid; *pp* chid-
den, tshid'n, chid) *vt*, senu; ceryddu,
dwrddio, dondio
Chief, tshif *a*, pen, penaf, arbenig, prif:
n, pen, penaeth, blaenor, udd, llywydd
Chiefdom, tshif'dum *n*, blaenoriaeth
Chiefly, tshif'li *ad*, yn benaf, gan mwyaf
Chieftain, tshif'tän *n*, blaenor, penadur,
tywysog [malerth
Chilblain, tshil'blän *n*, llosg eira, cibwst,
Child, tshild (*p* children) *n*, plentyn;
maban, baban
Childbearing, tshild'bê'r.ing *a*, plantog,
yn planta: *n*, esgoriad, dygiad plant
Childbed, tshild'bed, Childbirth, tshild'-
bûrth *n*, esgorfan, gwelyfod, gwely
esgor [mabanoed, mabolaeth
Childhood, tshild'hûd *n*, mehyd, maboed,
Childish, tshild'ish, Childlike, tshild'lik
a, plentynaidd, mabanaidd [diblant
Childless, tshild'les *a*, amhhlantadwy,
Children, tshil'dren *np*.—Child
Chiliad, kil'yad *n*, mil o rifedi canlynol
Chiliahedron, kil.yâ.hi'drun *n*, dull
milochrog [milwriad
Chiliarch, kil'yârk *n*, llywydd ar fil,
Chiliast, kil'yast *n*, milflwyddiad, credwr
yn y mil o flynyddoedd

Chill, tshil *n*, fierdod, rhyndod: *a*, annwydog, oer: *vt*, fieru, rhyngu, oeri
 Chillness, tshil'nes *n*, annwyd, oerni
 Chilly, tshil'i *a*, rhylllyd, annwydog, oer, oerllyd, fierllyd, oeraidd
 Chime, tshim *n*, cynganeddglych, cydsain: *vt*, cynganeddu, cytuno
 Chimera, ki.mí'r'ân *n*, gwag ddychymmyg
 Chimerical, ki.mer'ikal *a*, dychymmygol, mympwyol, ffugiol
 Chiminage, shim'i.näi *n*, gwigdoll
 Chimney, tshim'näi *n*, sundde, simnai, sawell, mygdwll, ffumer. Chimney-piece, cladde
 Chin, tshin *n*, gên; elgeth. Chin-cloth, miswrn, genain. Double-chin, tagell. Double-chinned, tagellog. [China
 Chinaware, tshí'nâ.wê'r *n*, priddlestri
 Chincough, tshin'kof *n*, sych beswch, pas
 Chine, tshin *n*, llain y cefn, cefnddryll
 Chink, tshing *n*, agen, hollt, holltiad: *v*, tincian; agenu, ymagor, hollti
 Chinky, tshing'ki *a*, agenog, holltog
 Chintz, tshints *n*, math o gotymwe
 Chip, tship *vt*, asglodi; hacio, naddu: *n*, asglawd, asglodyn [enydd
 Chirographer, ki.rog'râ.für *n*, ysgrif-
 Chirographist, ki.rog'râ.fist *n*, ysgrif-
 enydd; llawddewin [ysgrifwaith
 Chiropgraphy, ki.rog'râ.fi *n*, ysgrifeniad,
 Chirolgy, ki.rol'ö.ji *n*, amneidiaeth
 Chiromancer, ki'rö.man.sür *n*, llawddewin [iniaeth
 Chiromancy, ki'rö.man.sí *n*, llawddew-
 Chirp, tshûrp *vi*, trydar, clochdar, grill-
 ian, gwichleisio, cathlu, pyncio
 Chirper, tshûrp'pür *n*, cethlydd
 Chirurgeon, ki.rûr'jun *n*, llawfeddyg
 Chirurgery, ki.rûr'jur.i *n*, llawfeddygaeth
 Chisel, tshiz'l *n*, gaing, cŷn cerfio
 Chit, tshit *n*, coryn; eginyu, hlaguryn: *vi*, egino, blaendarddu [llol
 Chitchat, tshit'tshat *n*, trydar, siaradach,
 Chitterlings, tshit'ür.lingz *n*, coludd; plethaddurn
 Chitty, tshit'i *a*, brych, brycheulyd
 Chivalry, shiv'al.rí *n*, urddas milwraidd; marchwriaeth; camp, gwrolgamp
 Chives, tshí'vz *np*, cenin y gwinwydd, cenin syfi; canoldwf blodau
 Chlorosis, klö.rö'sis *n*, y glasglwyf
 Chocolate, tshok'ö.lät *n*, math o foreulyn
 Choice, tshôis *n*, dewis, dewisiad: am-
 rywiaeth: *a*, dewisol, rhagorol, odiaeth
 Choiceness, tshôis'nes *n*, rhagoriaeth
 Choir, kwí'r *n*, côr, cafell; coraid o gantorion

Choke, tshök *vt*, tagu, lliadagu; mogi
 Choky, tshö'ki *a*, taglyd [lidiawns, lliad
 Cholera, kol'ür *n*, geri, bustl; digter,
 Cholera, kol'ur.â *n*, geri, geriwest, geri marwol [nawswyllt
 Cholerick, kol'ur.ik *a*, geriog; digofus,
 Choose, tshw'z (chose, chosen) *vt*, dewis, ethol, dethol, pigo, dichlynu
 Chop, tshop *vt*, dryllio, darnio, briwo; cyfnewid; llewa: *n*, dyrnod, holltiad, dernyn, dryll. Chop-house, bwytty.
 Chopping-knife, cylllell friwo [Alban
 Chopin, tshö'pin' *n*, chwart gwin yn yr
 Choppy, tskop'i *a*, agenog, tylllog, holltog
 Choral, kô'r'al *a*, coraidd, cafellaidd
 Chord, kôrd *n*, tant; gafael, cyssain: *vt*, cyduno, cydseino [corgeniad
 Chorister, kor'is.tûr, Chorist, kô'r'ist *n*,
 Chorographer, kô.rog'râ.für *n*, parth-
 ddarluniwr, gorograffydd
 Chorography, kô.rog'râ.fi *n*, parth-
 ddarluniad, gorograffiaeth
 Chorus, kô'r'us *n*, cydgor, cydgan
 Chose, tshöz *pt*.—Choose
 Chosen, tshö'zn *pp*.—Choose
 Chough, tshuf *n*, coegfran, cawci, palores,
 Choule, tshûwl *n*, crombil; cern [cegid
 Chouse, tshûws *n*, ffwl, gwirionyn; hud, hoked: *vt*, hokedu, twyllo, siomi
 Chrism, krizm *n*, eneiniad; yr olew cyssegredig [flwch
 Chrismatory, kriz'mâ.tur.i *n*, yr eneini-
 Chrisom, kriz'um *n*, y lliain sanctaidd
 Christ, kríst *n*, Crist, Eneiniog. Christ-
 cross row, kris'kros.rö, yr egwyddor
 Christen, kris'n *vt*, bedyddio, Cristionogi
 Christendom, kris'n.dum *n*, gwledydd cred, y byd Cristionogol
 Christian, kris'tshan *n*, Cristion; cred-
 adyn: *a*, Cristionogol. Christian name, enw bedydd [ogaeth
 Christianity, kris.tshí.an'í.ti *n*. Cristion-
 Christianize, kris'tshan.iz *vt*, Cristionogi
 Christianlike, kris'tshan.lik *a*, Cristion-
 ogaidd [mas-box, calenig; cyfarwys
 Christmas, kris'mas *n*, Nadolig. Christ-
 chromatic, krö.mat'ik *a*, perthynol i liwiau neu beroriaeth [barhäus
 Chronic, kron'ik *a*, hen, parhaol, hir-
 Chronicle, kron'ik.l *n*, brud, brut, coflyfr, oeslyfr, hanes: *vt*, cofrestru, brudio
 Chronicler, kron'ik.lür *n*, brudai, am-
 seryddwr, cofrestrydd, hanesydd
 Chronogram, kron'ö.gram *n*, cofargraff
 Chronologer, krö.nöl'ö.jür *n*, amserydd-
 wr, oesrestrydd [restrol
 Chronological, krö.nöl.øj'ikal *a*, oes-

CIR pàth, fat, ère, met, mâ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Chronology, krö.nol'ö.ji *n*, brudiaeth, amseryddiaeth [fynag, oriawr]
 Chronometer, krö.nom'i.tûr *n*, awr
 Chrysalis, kris'â.lis (chrysalides, krî-sal'i.dis) *n*, chwilyryn; elindys (*p*)
 Chrysolyte, kris'ö.lit *n*, yr eurfæen
 Chub, tshub *n*, y pysg penfawr, y penci; delff Chub-checked, bochdew
 Chubby, tshub'i *a*, penfawr, pendew, tew
 Chuck, tshuk *v*, clwcian; taro tan yr ên: *n*, clwciaid; dynnod dan yr ên
 Chuckle, tshuk'l *v*, crechwen; hofflochi, clwcian; chwerthin
 Chuff, tshuf *n*, delff, drel, drelyn, lleban
 Chum, tshum, *n*, cywely, cydymaith
 Chump, tshump *n*, boncyff, cipyll, cyff
 Church, tshûrtsh *n*, eglwys; llan: *vt*, rhyddhau gwraig
 Churchman, tshûrtsh'man *n*, eglwysydd; gwr eglwysig
 Churchwarden, tshûrtsh'wôr.dn *n*, golgydd eglwys [beddlan, beddrod
 Churchyard, tshûrtsh'yârd *n*, mynwent
 Churl, tshûrl *n*, delff, drel; cybydd, carl, cerlyn [cybyddlyd
 Churlish, tshûr'lish *a*, drelaidd, taiogaidd;
 Churlishness, tshûr'lish.nes *n*, taiogrydd, anfoes; cybydd-dra
 Churme, tshûrm *n*, swm, trwst
 Churn, tshûrn *n*, buddai: *vt*, corddi
 Chylaceous, kî.lî'shus *a*, ceulaidd
 Chyle, kîl *n*, caul
 Chylifaction, kî.lî.fak'shun *n*, ceulad
 Chyme, kîm *n*, sudd ymborth treuliedig, maethsudd
 Cibarious, sî.bêr'i.us *a*, bwytaidwy
 Cibol, sib'ul, Ciboul, sî.bwl', Chibbol, tshib'ul *n*, sibolen
 Cicatrice, sik'â.tris *n*, craith, crachen
 Cicatrize, sik'â.trîz *v*, creithio, crachennu
 Cicerone, tshî.tshê.rô'nê *n*, cyfarwyddwr dyeithriaid
 Cieisbeo, tshî.tshis.bê'ô *n*, cariadfab gwraig briod yn yr Eidal [weddu
 Cicurate, sik'û.rât *vt*, dofi, arafu, hy-
 Cicuration, sik'û.râ'shun *n*, dofiad
 Cider, sî'dûr *n*, afalddiod, osai [arafiad
 Ciliary, sil'yur.i *n*, deilgerfiad
 Ciliary, sil'yur.i *a*, amrantaidd
 Cilicious, sî.lish'us *a*, blewog, garw
 Cimmerian, sî.mîr'i.an *a*, erchyllddu, caddugol, tywyll, dudew
 Cimmerii, sî.mîr'i.i *np*, trigolion dyffryn Italaidd, lle y dywedir ni thwyynai yr haul byth [rhwyynyn
 Cineture, singk'tshûr *n*, gwregys
 Cinder, sin'dûr *n*, marworyn

Cineritious, sin.ur.ish'us, Cinereous, sî-nîr'i.us *a*, lludwaidd, ulwaidd
 Cingl, sing'gl *n*, cengl [delid coch
 Cinnabar, sin'â.bâr *n*, mwn arian byw,
 Cinnamon, sin'â.mun *n*, canel, synamwn
 Cinque, singk *n*, pump. Cinque-pace, math o daplas neu ddawns. Cinque ports, pump porthladd, Dover, Sandwich, Hastings, Romney, a Hythe, at y rhai ychwanegwyd Winchelsea, Rye, a Seaford
 Cion, sî'un *n*, blaguryn, impyn, ysbrigyn
 Cipher, sî'fûr *n*, goddim (0); dirgelnod: *vi*, bwrw cyfrif, cyfrifo
 Cipherying, sî'fur.ing *n*, cyfrifyddiaeth
 Circinate, sûr'sî.nât *vt*, crynhau, gwneyd cylch
 Circle, sûr'kl *n*, cylch, cylchwy, cant, cwmpas: *vt*, cylchynu; cantio [torch
 Circlet, sûr'klet *n*, cylchig, cylchyn
 Circuit, sûr'kit *n*, amgylchedd, cylchen, cyrchyd; cylchdaith: *vt*, cylchynu
 Circuiteer, sûr.kî.tî'r' *n*, cylchdeithiwr
 Circuitous, sûr.kû'i.tus *a*, cwmpasog
 Circular, sûr'kü.lûr *a*, cylchol: *n*, cylchlythyr, cylehnod
 Circularity, sûr.kü.lâr'i.tî *n*, cylchogrydd [gerdded; cylchanfon
 Circulate, sûr'kü.lât *v*, ymdroi, cylch-
 Circulating, sûr'kü.lä.ting *a*, cylchredawl [cylchrediad
 Circulation, sûr.kü.lä'shun *n*, amlifiad
 Circum- *px*, cylch-, am-
 Circumambieny, sûr.kum.am'bi.en.sî *n*, cylchyniad [amredol, cylchynol
 Circumambient, sûr.kum.am'bi.ent *a*,
 Circumambulate, sûr.kum.am'bü.lât *vi*, cylchredio, amrodio
 Circumcise, sûr'kum.sîz *vt*, enwaedu
 Circumcision, sûr.kum.sîzh'un *n*, enwaediad
 Circumcurrent, sûr.kum.kur'ent *a*, ar-amredol, cylchredol
 Circumduet, sûr'kum.dukt *vt*, cylch-arwain; amluddio, gwrthdrin
 Circumduction, sûr.kum.duk'shun *n*, cylcharweiniad
 Circumference, sûr.kum'fur.ens *n*, cylched, cylchedd, cwmpas [cylchedydd
 Circumferentor, sûr.kum.fur.en'tûr *n*,
 Circumflex, sûr'kum.fleks *n*, nod hir don; ffôrchnod fel hyn (^)
 Circumfluence, sûr.kum'flü.ens *n*, cylchliad, amlifiad
 Circumfluent, sûr.kum'flü.ent, Circum-
 fluous, sûr.kum'flü.us *a*, cylchlioliol, amlifiol, cylchlifeiriol

Circumforaneous, sŭr.kum.fö.rä'nî.us <i>a</i> , yn myned o ddrws i ddrws	Cistern, sis'tŭrn <i>n</i> , dyfrgist, pydew, ffynnon [tŵr
Circumfulgent, sŭr.kum.ful'jent <i>a</i> , am- dywynawl [tywallt o bob tu	Citadel, sit'â.del <i>n</i> , castell, amddiffynfa,
Circumfuse, sŭr'kum.füz <i>vt</i> , amdywallt,	Cital, si'tal, Citation, si.tä'shun <i>n</i> , gwŷs eglwysig ; llythyr dyfyn ; dyfyniad,
Circumfusion, sŭr.kum.fü'zhun <i>n</i> , am- dywalltiad [dreiglo, cylchdroi	Citatory, si'tâ.tur.î <i>a</i> , dyfynol, gwysiol
Circumgyrate, sŭr.kum.ji.rät <i>vt</i> , am-	Cite, sit <i>vt</i> , gwysio ; dyfynu, geiradrodd
Circumcination, sŭr.kum.ish'un <i>n</i> , cylch- fynediad [gyffiniol	Cithern, sith'ŭrn <i>n</i> , math o hen delyn
Circumjacent, sŭr.kum.jä'sent <i>a</i> , ar-	Citizen, sit'î.zn, Cit, sit <i>n</i> , dinesydd, bwrdaïs [maen crisialaidd
Circumligation, sŭr.kum.li.gä'shun <i>n</i> , cylchrwymiad, amrwymiad	Citrine, sit'rin <i>a</i> , melynliw, eurliw : <i>n</i> ,
Circumlocution, sŭr.kum.lö.kü'shun <i>n</i> , cylchymadrodd, amgylchiaith, cylch- ddywedriad, cylecheiriad	Citron, sit'run <i>n</i> , afal euraidd, eurafal
Circumnavigate, sur.kum.nav'î.gät <i>vt</i> , cylchfordwyo, amfordwyo	City, sit'î <i>n</i> , dinas, dinasdref, din, caer
Circumnavigation, sŭr.kum.nav.î.gä'- shun <i>n</i> , amfordwyad, cylchfordwyad	Civet, siv'et <i>n</i> , perarogl tebyg i fwsg.
Circumnavigator, sŭr.kum.nav'î.gä.tŭr <i>n</i> , amfordwywr [cylechosodiad	Civet-cat, cath fwsig, cath Peru
Circumposition, sŭr.kum.pö.zish'un <i>n</i> ,	Civic, siv'ik <i>a</i> , dinasaid ; gwladol.
Circumrotation, sŭr.kum.rö.tä'shun <i>n</i> , cylchdroad, amdreigliad	Civic crown, coronbleth a roddid gynt yn wobr am orchestwaith gwladol
Circumrotatory, sŭr.kum.rö.tâ.tur.î <i>a</i> , cylchdroawl [argyfyngu	Civil, siv'il <i>a</i> , gwledig ; dinasol, gwladol ; moesgar. Civil law, y gyfraith wladol.
Circumscribe, sŭr'kum.skrib <i>vt</i> , amgau,	Civil war, rhyfel gartrefol [wr
Circumscription, sŭr.kum.skrip'shun <i>n</i> , cylchysgrifeniad	Civilian, si.vil'yan <i>n</i> , cyfreithiwr ; dinas- Civility, si.vil'î.ti <i>n</i> , moes, moesgarwch, hynawsedd, mwneidd-dra
Circumspect, sŭr'kum.spekt <i>a</i> , amwel, gochelgar, gwyliadwrus, gofalus, call	Civilization, siv.il.î.zä'shun <i>n</i> , moesol- iad, gwareiddtdian
Circumspection, sŭr.kum.spek'shun <i>n</i> , gwyliadwriaeth, gofal	Civilize, siv'il.iz <i>vt</i> , moesoli, hyweddu, gwareiddio, dynoli
Circumstance, sŭr'kum.stans <i>n</i> , am- gylchiad, dygwyddiad, achos, sefyllfa,	Clack, klak <i>n</i> , clec, clep, clebar, clegir :
Circumstantial, sŭr.kum.stan'shal <i>a</i> , amgylchiadol, manwl, manol	vi, clecian, clepio, clepian, clegir
Circumstantiate, sŭr.kum.stan'shi.ät <i>vt</i> , manwl ddangos, profi	Clad, klad <i>pt</i> & <i>pp</i> .—Clothe
Circumvagant, sŭr.kum.vä'gant <i>a</i> , cylchgrwydrol, amgrwydrol	Claim, cläm <i>n</i> , hawl, arddelw, arddelwad : <i>v</i> , arddelwi, hōni hawl ; ceisio
Circumvallation, sŭr.kum.va.lä'shun <i>n</i> , gwrachglawdd, amglawdd	Claimable, klä'mâ.bl <i>a</i> , arddeladwy
Circumvection, sŭr.kum.vek'shun <i>n</i> , cylchddygiad [gorymestyn	Claimant, klä'mant <i>n</i> , arddelwydd, ym- hōnwr, hawlwr [sythu
Circumvent, sŭr'kum.vent <i>vt</i> , twyllo,	Clam, klam <i>v</i> , glynw, gludio ; lluddio ;
Circumvention, sŭr.kum.ven'shun <i>n</i> , siomiant, hocedwaith [amddilladu	Clamber, klam'bŭr <i>vi</i> , dringo, ymgribo
Circumvest, sŭr'kum.vest <i>vt</i> , amwisgo,	Clamminess, klam'î.nes <i>n</i> , gludedd, gwydnedd [toeslyd
Circumvolution, sŭr.kum.vö.lü'shun <i>n</i> , amdraill, amrod, cylchdroad, cylch- rediad [cylchdroi	Clammy, klam'î <i>a</i> , gludiog, gwydn,
Circumvolve, sŭr'kum.volv <i>v</i> , amdroi,	Clamorous, klam'ö.rus <i>a</i> , trystfawr, bloeddfawr, gwaedddgar, ystwrllid
Circus, sŭr'kus <i>n</i> , cemmaes, maes y campau	Clamour, klam'ŭr <i>n</i> , dadwrdd, gwaedd, trwst, twrf : <i>vi</i> , croch rwnnach, diaspad
Cist, sist <i>n</i> , gwain, cod ; ceuad ; penddigid	Clamp, klamp <i>n</i> , darn o bren neu haiarn : <i>vt</i> , cyssylltu astellod trwy rychu. Clamp of bricks, odynaid o briddfeini

CLI pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cût, tû=too, tûk=took;

Clank, klangk *vt*, clewtian, clecian, crasancio: *n*, crochsain, clonc

Clap, klap *n*, twrf, trwst: *v*, curo, taro, dulio, bwrw; clecian, clepian, clebran

Clapboards, klap'bo'rdz *n*, estyll barilau

Clapper, klap'ûr *n*, curwr dwylaw; clebren; clep melin; tafod cloch; ystwffwl

Clapperclaw, klap'ûr.klô *vt*, difrîo, tafodi

Clarencieux, klar'ens.yw *n*, yr ail arwyddfardd

Clare-obscure, klê'r.ob.skû'r' *n*, goleu a gwyll mewn lluniadaeth

Claret, klar'et *n*, gwin coch Ffrengig

Clarichord, klar'i.kôrd *n*, math o offeryn cerdd, glaerdant [gloewad

Clarification, klar.i.fi.câ'shun *n*, teriad,

Clarify, klar'i.fi *vt*, teri, gloewi, puro

Clarion, klar'i.un *n*, udgorn, llugorn

Clarionet, klar'i.ô.net *n*, math o delgorn

Clarity, klar'i.tiud, Clarity, klar'i.ti *n*, gloewder, claerder, terder

Clash, klash *v*, mawdrystio; gwrthdaro, anghytuno, anghydsynio

Clasp, klasp *n*, gwâeg, boglwm, craffglwm: *vt*, tytwymo, boglymu; cofleidio; cau. Clasp-knife, cylllell yn cau yn y carn

Class, klas *n*, trefn, gradd, dosbarth, rhes: *vt*, trefnu, rhestru [awdurol

Classic, klas'ik *n*, prif awdur: *a*, prif

Classical, klas'ik.kal *a*, awdurol, uchelraddol, dysgedig, prifawdurol

Classification, klas.i.fi.kâ'shun *n*, dosbarthiad, rhestriad [rhesu, trefnu

Classify, klas'i.fi *vt*, dosbarthu, rhestru,

Clatter, klât'ûr *n*, clewt, twrddglep, baldordd: *v*, clewtian, crochddadwrdd

Clause, klôz *n*, adnod, adran, erthygl,

Claustral, klô'stral *a*, mynachol [gwers

Clausure, klô'shûr *n*, cauedigaeth, carch-

Clave, kläv *pt*.—Cleave [ariad

Clavicle, klav'i.kl *n*, trybedd yr ysgwydd

Claw, klô *n*, crafanc, ewin, palf: *vt*, crafu, crafangu, cripio [iwr

Clawback, klô'bak *n*, gwenieithwr, truth-

Clay, klâ *n*, clai, priddgist. Clay-cold, difywyd, marw [cleiog

Clayey, klâ'i, Clayish, klâ'ish *a*, cleilyd,

Claymore, klâ'mô'r *n*, math o gleddyf mawr dwy law

Clean, klin *a*, glân, gloew, glanwaith; pur: *vt*, glanhau, gloewi, puro: *ad*,

yn gwbl, yn hollol [edd

Cleanliness, klen'li.nes *n*, glendid, pur-

Cleanly, klen'li *a*, glân, pur

Cleanness, klin'es *n*, glendid, gloewder, purder; glanweithdra

Cleanse, klenz *vt*, glanhau, puro; coethi

Clear, kli'r *a*, amlwg, eglur; glân, gloew;

goleu, clær; rhydd, dienuog; croew: *ad*,

yn llwyr, yn gwbl, yn lân: *vt*, glanhau;

dienuogi, rhyddhau. Clear of debt, allan o ddyled, Clear-sighted, craff,

craffolwg [rhyddhâd

Clearance, kli'r'ans *n*, gollyngdod,

Clearness, kli'r'nes *n*, eglurder; croewder

Cleave, kliv (cleft; cleft, cloven) *vt*, holhti, ysgyrioni; fforchogi: *vi* (*pt*

clave), glynu, ymlynu [ydd, asgai

Cleaver, kli'vûr *n*, holltwr; bwyell cig-

Clef, klef *n*, allwedd [pp.—Cleave

Cleft, kleft *n*, hollt, agen, rhigol: *pt* &

Clemency, klem'en.sî *n*, tynerwch, hynawsedd, tiriondeb, trugarogrwydd

Clement, klem'ent *a*, gwâr, mwyn, tirion, trugarog, hynaws

Clench, klentsh *vt*, rhybedio, gwrthhoelio. To clench the fist, cau'r dwrn

Clepe, klip *vt*, galw, enwi

Clergy, klûr'ji *n*, gwŵr llen, offeiriad. Benefit of clergy, baint eglwyswyr

Clergyman, klûr'ji.man *n*, offeiriad, gweinidog yr eglwys [ig

Clerical, kler'i.kal *a*, offeiriadol, eglwys-

Clerk, klârk *n*, ysgolhaig; offeiriad, gwr llen; ysgrifenydd; llyfrwr; cyfrifwas. Parish clerk, clochydd

Clerkship, klârk'ship *n*, ysgolheigdod; swydd ysgrifenydd [goel

Cleromancy, kler'ô.man.sî *n*, coelbren-

Clever, klev'ûr *a*, medrus, hylaw, hyfedr

Cleverness, klev'ûr.nes *n*, deheuder

Clew, klû *n*, pellen edafedd; hyfforddiad, awgryn: *vt*, codi yr hwylian

Click, klik *vi*, clecian, tincian, clepian

Clicker, klik'ûr *n*, drwsawahodddwr

Clicket, klik'et *n*, clicied, ystwffwl

Client, kli'ent *n*, nawdd-ddyn, huriwr cyfreithiwr [clogwyn, gallt

Cliff, klif, Clift, klift *n*, dibyn, clegr,

Cliffy, klifi, Clifty, klif'ti *a*, clegrog, serth, clogwynog

Climacter, kli.mak'tûr, Climacteric, kli.mak.ter'ik *n*, pob saith mlynedd o einioes dyn. Grand climacteric, y drydedd flwyddyn a thrigain

Climate, kli'mât *n*, hinsawdd [iaith

Climax, kli'maks *n*, gradd-deb, gradd-

Climb, klim *v*, dringo, esgyn; ymgodi

Clime, klîm *n*, gwlad, parthran; hin, hinsawdd

Clinch, klintsh *vt*, cau; gwrthblygu, gwrth-hoelio; sicrhau; tynafaelu: *n*, cwllwm

Cling, kling (clung) *vi*, glynu, cydio, cynghafu, ymlynu
 Clinic, klin'ik *n*, dyn gorweddiog
 Clinical, klin'i.kal *a*, gorweddiog, claf
 Clink, klingk *vi*, tincian, tincio
 Clinquant, kling'kant *n*, brodiad: *a*, dysglaer, gwyeh
 Clip, klip *vt*, cneifio, brigdori, tocio. Clippings, cneifion; ciniach
 Clipper, klip'ür *n*, tociwr arian bathol; math o long
 Cloak, klök *n*, mantell, cochl, hug, hugan, coban, casul: *vt*, mantellu; dirgelu, cuddio, celu
 Clock, klok *n*, awrlais, cloch, cloc
 Clockmaker, klok'mä.kur *n*, orleisydd, awrleisiwr [clocwaith
 Clockwork, klok'würk *n*, pwyswaith, Clod, klod *n*, tywarchen, priddell, mawnen
 Cloddy, klod'i *a*, tywarchog, priddellog
 Clodpate, klod'pät, Clodpole, klod'pöl *n*, un pendew, hurtyn, taiogddyn
 Clog, klog *n*, attal, lludd, rhwystr; pren- esgid, ffollach; llyffethar: *vt*, gorlwytho, lluddias, rhwystro; llyffetheirio
 Cloister, klöis'tür *n*, mynachdy; lleiandy; rhodfa golofnog, cyntedd colofnog: *vt*, cau i fyny mewn mynachlog
 Cloisteral, klöis'tur.al *a*, mynachaid, Cloke, klök.—Cloak [unigol
 Close, klös *n*, cae: *a*, cauedig, tyn; cyfagos, agos; tawedog. Close-stool, troethlestr. Close-handed, llawgauad, erintach. Close-hauled, ar y gwynt
 Close, klöz *v*, cau; terfynu; dybenu; cyssylltu: *n*, terfyn; clo, diwedd glo
 Closeness, klös'nes *n*, agosrwydd, nes- rwydd; tynder; anhaelder; tawedog- rwydd; durfingrwydd
 Closet, kloz'et *n*, cell, cuddigl, llogawd; llogell: *vt*, cau mewn cell; cuddio
 Closure, klöz'hür *n*, cae; diwedd glo
 Clot, klot *n*, tywarchen; tolchen o waed: *vi*, tolchi, tolchenu, ceulo
 Cloth, kloth *n*, brethyn; lliain. Table- cloth, bwrdd-len; lliain bord
 Clothe, klöth (clad) *vt*, dilladu, gwisgo, trwsiadu. Well-clothed, Well- clad, trwsiadus, taclus
 Clothes, klöthz *np*, dillad, gwisgoedd
 Clothier, klö'thi.ür *n*, brethynwr, dill- edydd [trwsiad
 Clothing, klö'thing *n*, dillad, gwisgiad, Clotty, klot'i *a*, tolchenog
 Cloud, klüwd *n*, cwmwl, nifwl: *vt*, cy- mylu; tywyllu, gorchuddio. Cloud- capped, â'i ben yn y cymylau

Cloudberries, klüwd'ber.is *np*, mwyr berwyn [clae
 Cloudless, klüwd'les *a*, digwmwl, eglur,
 Cloudy, klüwd'i *a*, cymylog, tywyll; cuchiog
 Clough, kluf *n*, dibyn, gallt, clegyr
 Clout, klüwt *n*, clwt, bril, bretyn, cad- ach: *vt*, clwtio; hoelio [aidd
 Clouterly, klüw'tür.lf *a*, annhaclus; llab-
 Clove, klöv *n*, ewin garleg; saith pwys o wlan; grawn per o'r India
 Cloven, klö'vn *pp*.—Cleave. Cloven- footed, fförchog ei ewin, ewinfförchog
 Clover, klöv'ür *n*, meillion. Clover- grass, meillion-wair
 Clown, klüwn *n*, drel, lleban, buach, drelyn, taiog, taiogyn; croesan, ffwl y ffair, digrifwas
 Clownish, klüw'nish *a*, trws gl, gwladaidd
 Clownishness, klüw'nish.nes *n*, gwlad- eiddrwydd, taiogrwydd
 Cloy, klöi *vt*, digoni, llenwi, arddigoni
 Cloyless, klöi'les *a*, nas gellir ei ddigoni
 Cloyment, klöi'ment *n*, digoniant, gwala, llawndid, arddigoniant
 Club, klub *n*, cnwpa, pastwn; cym- deithas gydranol: *v*, pastynu; cyf- uno i dalu. Club-footed, troedgam, troedglwp. Club-headed, penfawr, pendew. Club-law, cyfraith arfau, nerth arfau. Club-room, ystafell cym- deithas
 Cluck, kluk *vi*, clwcian, clochdarddain
 Clue, klü *n*, pellen, edefyn; godreu hwyl
 Clump, klump *n*, cnwff, clamp, cyff
 Clumps, klumps *n*, delff, lleban
 Clumsiness, klum'zi.nes *n*, anneheu- rwydd [lledchwith
 Clumsy, klum'zi *n*, trws gl, anfedrus,
 Clung, klung *pt* & *pp*.—Cling: *a*, gwystyn, celfain
 Cluster, klus'tür *n*, swp, sypyn, pwn, bagwy: *v*, cydmysypio, bagadu
 Clutch, klutsh *n*, crafanc, pawen; craf- angiad: *vt*, crafangu, ysbachu [trwst
 Clutter, klut'ür *n*, dadwrdd, cynhwrf,
 Clyster, klis'tür *n*, chwistrell, rhesroch
 Coacervate, kö.ä.sür.vät *vt*, crugio
 Coach, kötsch *n*, cerbyd. Coach-box, cerbydgist. Coach-house, cerbytty
 Coachmaker, kötsch'mä.kür *n*, saer cer- bydau
 Coachman, kötsch'man *n*, cerbydwr
 Coact, kö.akt' *vi*, cydweithredu, cyduno
 Coaction, kö.ak'shun *n*, cydweithrediad; gorfod [weithredol
 Coactive, kö.ak'tiv *a*, cydweithiol, cyd-

COE pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Coadjutant, kô.aj'ü.tant *a*, cynnorthwyol
 Coadjutor, kô.a.jü'târ *n*, cynnorthwywr,
 cyfnerthwr, cydweithredwr
 Coadjutress, kô.a.jü'tres, Coadjutrix,
 kô.a.jü'triks *n*, cynnorthwyes [uniad
 Coaduniton, kô.ad.ü.nish'un *n*, cyd-
 Coagent, kô.ä.jent *n*, cydweithredwr,
 cydweithiwr [ludio, cydio
 Coagment, kô.ag'ment *vt*, cyttyru; cyd-
 Coagulate, kô.ag'ülät *v*, ceulo, troi yn
 geulad [tolcheniad
 Coagulation, kô.ag.ü.lä'shun *n*, ceulad,
 Coal, kôl *n*, glöyn; glo. Burning coals,
 marwor, marwor tanlyd. Anthracite
 or stone coal, glo caled. Bituminous
 or soft coal, glo rhinc, glo rhwym.
 Coal-pit, pwll glo, globwll. Coal-
 black, du iawn, du fel y glo
 Coalery, kô'lur.i *n*, gwaith glo, glowaith
 Coalesce, kô.ä.les' *vi*, cydymuno, cyduno
 Coalescence, kô.ä.les'ens *n*, cyduniad,
 cyssylltiad
 Coalescent, kô.ä.les'ent *a*, cyfunol; undwf
 Coalition, kô.ä.lish'un *n*, undeb, cyf-
 uniad, cydiad; cynghreiriad
 Coaly, kô'li *a*, fel glo; yn cynnwys glo
 Coaptation, kô.ap.tä'shun *n*, cyfaddas-
 iad, cymhwysiad
 Coaret, kô.ärkt', Coarctate, kô.ärk'tät
vt, cyfyngu; tynhau, gwasgu
 Coarse, kô'rs *a*, garw, bras, braisg;
 trwsgl; gwael [mhurdeb
 Coarseness, kô'rs'nes *n*, garwedd; am-
 Coast, kôst *n*, arfordir, glan, goror,
 cyffin; *vi*, hwylio gyda'r tir
 Coat, kô't *n*, cochil, coban, amwisg, pais-
 wisg, cot. Great coat, côb uchaf,
 hugan. Coat of arms, pais arfau,
 arfbais. Coat of mail, pais ddur, cad-
 bais, llurig [hudo
 Coax, kôks *vt*, twyll-foddio; gwenieithio,
 Cob, kob *n*, gwylen lwyd; cybydd. Cob-
 horse, ceffyl byr cryf
 Cobalt, kô'bôlt *n*, math o adwyn
 Cobble, kob'l *vi*, trwsio, clytio, bras-
 glytio, trysglgytio [brasglytiwr
 Cobbler, kob'lûr *n*, cyweiriwr esgidiau;
 Cobcal, kob'kal *n*, math o esgid
 Cobiron, kob'î.ûrn *n*, brigwn, boged
 Cobnut, kob'nût *n*, math o gneuen;
 chwareu bechgyn
 Cobswan, kob'swan *n*, yr alarch blaen
 Cobweb, kob'web *n*, gwe'r cor [lliwio
 Cochineal, kotsh.i.nil' *n*, math o bryf
 Cochlear, kok'li.ûr *n*, troell Archimedes
 Cochleary, kok'li.ur.i *a*, ar ddull troell,
 neu granc malwoden

Cock, kok *n*, ceiliog; dwsel; mwdwl;
 gwale: *vt*, gwalcio; codi, syth-godi;
 mwdylu, clo-drecio. Cock-brained,
 penchwiban. Cock-grass, dail troed
 y ceiliog. Cock-sure, cwbl sicr. Heath-
 cock, ceiliog du [rosyn
 Cockade, kô.käd' *n*, cernbleth, het-
 Cockahoop, kok'â.hôp *a*, gorhoenus
 Cockatrice, kok'â.tris *n*, sarff ddy-
 chymmygol
 Cockboat, kok'bôt *n*, cwch llong, bad
 Cockerowing, kok'rö.ing *n*, caniad y
 ceiliog; y plygain
 Cocker, kok'ûr *vt*, coern, anwesu, llochi
 Cockerel, kok'ur.el *n*, cyw ceiliog,
 ceiliogyn
 Cocket, kok'et *n*, toll ysgrifen: *a*, bywiog
 Cockfighting, kok'fi.ting *n*, ymladdfa
 ceiliogod [fuddugol
 Cockhorse, kok'hôrs *ad*, yn falch; yn
 Cockle, kok'l *n*, ller, gith, ydig, bulwg,
 lleren: *v*, crychu, tolcio, crebachu.
 Cockles, cocos, coes, rhythion. Cockle-
 stairs, grisau nydd-droellog
 Cockloft, kok'loft *n*, croglofft
 Cockmatch, kok'matsh *n*, ymladdfa
 ceiliogod
 Cockney, kok'nî *n*, un o Lundain
 Cockpit, kok'pit *n*, twmpath ceiliogod;
 ystafell y clwyfedig mewn llong ryfel
 Cockroach, kok'rôtsh *n*, math o chwilen
 Cockscorn, kôks'kôm *n*, crib ceiliog;
 coegddyn [prydawn; nos
 Cockshut, kok'shut, *n*, hwy'r, ucher,
 Cockswain, kok'sn *n*, badlywydd
 Cocoa, kô'kô *n*, math o rawn neu graw-
 el; diodyd o'r unrhyw. Cocoa-nut,
 math o gneuen o'r India
 Coctible, kok'ti.bl *a*, hyferw, berwadwy
 Coction, kok'shun *n*, berwad
 Cod, kod *n*, cibyn, plisgyn; y penfras
 Coddle, kod'l *vt*, berwi, goferwi, lledferwi
 Coddling, kod'ling *n*, math o afal berw-
 Code, kôd *n*, llyfr; deddf-lyfr [adwy
 Codex, kô'deks *n*, deddf-lyfr eglwysig
 Codicil, kod'î.sil *n*, ychwanegiad at
 ewyllys [effeithiad
 Coefficacy, kô.ef'î.kä.sî *n*, cyfallu, cyd-
 Coefficiency, kô.e.fish'en.sî *n*, cyfachos-
 iaeth, cydeffaith
 Coefficient, kô.e.fish'ent *a*, cyweithiol
 Coemption, kô.em'shun *n*, ollbryniad
 Coequal, kô.i'kwul *a*, gogystal, gogyf-
 uwch, cydradd [deb
 Coequality, kô.i.kwol'î.tî *n*, cydraddol-
 Coerce, kô.ûrs' *vt*, cymhell, gorfodi
 Coercion, kô.ûr'shun *n*, cymhelliad

Coercive, kô.ûr'siv *a*, gorfodol
 Coessential, kô.e.sen'shal *a*, cydhanfodol [cydoed, unoed
 Coetaneous, kô.î.tâ'nî.us *a*, cyfoed,
 Coeternal, kô.î.tûr'nal *a*, cyd-dragwyddol [a, cyfoed
 Coeval, kô.î'val *n*, cyfoedydd, cyfoesydd:
 Coevous, kô.î'vus *a*, cyfoed, cyfoes
 Coexist, kô.eg.zist'vi, cydfod, cydhanfodi
 Coexistence, kô.eg.zis'tens *n*, cydfod, cydhanfodiad
 Coexistent, kô.eg.zis'tent *a*, cydhanfod-
 Coextend, kô.eks.tend'vi, cyfledu [ol
 Coffee, kôf'i *n*, coffi
 Coffee, kôf'ûr *n*, cist, coffor, trysorgist
 Coffin, kôf'in *n*, arch corff marw; preniad, ysgrin: *vt*, dodi mewn arch
 Cog, kog *v*, hudo, siomi, twyllo, ffuantu: *n*, dant olwyn, cocus [grym, nerth
 Cogency, kô.jen.sî *n*, dirni, effeithioldeb,
 Cogent, kô.jent *a*, grymus, effeithiol
 Cogitate, kô.jî.tât'vi, meddylio, ystyried
 Cogitation, kô.jî.tâ'shun *n*, argynghyd, myfyriad, myfyriaeth, ystyriaeth
 Cogitative, kô.jî.tâ.tiv *a*, meddylgar
 Cognate, kog'nât *a*, cyfathrachol, perthynasol, cydryw
 Cognation, kog.nâ'shun *n*, tras, carenydd
 Cognisec, kog.nî.zî' *n*, derbyniwr dirwy
 Cognisor, kog'nî.zûr *n*, gorchymynwr, dirwywr
 Cognition, kog.nish'un *n*, adnabyddiaeth, gwybodaeth [i'w brofi
 Cognizable, kog'nî.zâ.bl *a*, holadwy,
 Cognizance, kog'nî.zans *n*, gwybyddiaeth, chwiliad [enw
 Cognomen, kog.nô'men *n*, cyfenw, llys-
 Cognominate, kog.nom'î.nât *vt*, cyfenwi, llysenwi [wybod, chwiliadwy
 Cognoscible, kog.nos'î.bl *a*, a ellir ei
 Cogue, kôg *n*, llestryn pren
 Cohabit, kô.hab'it'vi, cydfyw, cyd-drigo; cydwelya [wr
 Cohabitant, kô.hab'î.tant *n*, cydannedd-
 Cohabitation, kô.hab.î.tâ'shun *n*, cyddyaeth, cyd-drigias
 Coheir, kô.êr' *n*, cydetifedd
 Cohere, kô.hîr'vi, ymlynu, cydlynu, cytuno [sondeb
 Coherence, kô.hîr'ens *n*, cydlyniad, cys-
 Coherent, kô.hîr'ent *a*, cydlynol; cytun; cysson [rwywiad, ymlyn
 Cohesion, kô.hî'zhun *n*, cydlyniad, cyf-
 Cohesive, kô.hî'siv *a*, cydlynol, glynol, gludiog [firwyno
 Cohibit, kô.hib'it *vt*, attal, lluddias,
 Cohobate, kô.hö.bât *vt*, ad-ddystyllio

Cohort, kô'hôrt *n*, mintai o filwyr (500)
 Coif, kôif *n*, moled, penwisg, cap
 Coigne, kôin *n*, congl
 Coil, kôil *n*, rhaff dorchedig; torch: *v*, torchi rhaff; cylchddyrwyn; ymdorechi
 Coin, kôin *n*, arian bath, mwai: *vt*, bathu; ffugio; ffurfio [bathol
 Coinage, kôinäj *n*, bathiad; yr arian
 Coincide, kô.in.sîd'vi, cytuno; cydgyfarfod; cyd-daro, cyfateb
 Coincidence, kô.in.sî.dens *n*, cytundeb
 Coincident, kô.in.sî.dent *a*, cyd-ddgywyddol; cydredol
 Coistril, kôis'tril *n*, cachgi, annewryn; cudyll, curyll, hebog
 Coit, kôit *n*, coeten [iad, uniad
 Coition, kô.ish'un *n*, cyd-dueddiad, cyd-
 Cojoin, kô.jôin' *vt*, uno, cytuno, cyfuno
 Coke, kôk *n*, golosg, golosglo, marwor: *v*, troi yn olog
 Colander, kul'an.dûr *n*, hidl, gwagr, gogr
 Colation, kô.lâ'shun, Colature, kô.lâ'tshûr *n*, hidliad [noden
 Colbertine, kol.bur.tîn' *n*, math o ys-
 Cold, köld *a*, oer, annwydog, oerllyd; diawydd: *n*, oerni, oerfel; annwyd, gormwyth. To catch cold, cael annwyd
 Coldish, kôl'dish *a*, oeraidd, lled oer
 Coldness, köld'nes *n*, oerni, oerfel, oerder
 Colic, kol'ik *n*, bolwst, coluddwst
 Collapse, ko.laps'vi, cydsyrthio; adfeilio
 Collar, kol'ûr *n*, torch, gwddfddorch; mynei; penffestin: *vt*, llindagu
 Collate, kô.lât' *vt*, cymharu; chwilio; cyflêu, rhoddi [ystlys
 Collateral, ko.lat'ûr.al *a*, cyfochrol, cyf-
 Collation, kô.lâ'shun *n*, cymhariad; cyflwyniad; gwledd [lwynwr
 Collator, kô.lâ'tûr *n*, cymharwr; cyf-
 Colleague, ko.lîg' *n*, cydswyddwr, cydwas, cydweithredwr; cyfaill
 Collect, ko.lekt'v, casglu, cynnull, cryn-oi; ymgasglu, ymgynnull
 Collect, kol'ekt *n*, gweddi fer
 Collection, ko.lek'shun *n*, casgl, casgliad
 Collective, ko.lek'tiv *a*, cryno, casgliadol
 Collector, ko.lek'tûr *n*, casglwr; tollwr, cyllidwr [goldy, clasgor
 College, kol'ej *n*, brawdoliaeth; prif ys-
 Collegian, ko.lî'jî.an *n*, aelod o brif ysgoldy; ysgolwr [ysgoldy
 Collegiate, ko.lî'jî.ât *a*, perthynol i brif
 Collide, ko.lîd'v, gwrthdaro, cyd-daro
 Collier, kol'yûr *n*, glôwr; glolestr
 Colliery, kol'yur.î *n*, gwaith glo, pwll glo, glowaith [iad
 Colligation, kol.î.gâ'shun *n*, cydglym-

COM pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Colligate, kol'î.kwät *v*, toddi, cyd-doddi; meddalhau [cyd-darawiad
Collision, ko.lizh'un *n*, gwrthdarawiad,
Collocate, kol'ô.kät *vt*, cyflêu, gosod, sefydlu [gosodiad
Collocation, kol.ô.kä'shun *n*, cyflêad,
Collocution, kol.ô.kü'shun *n*, ymddyddan, cyflafaredd
Collogue, kol.lög' *vi*, mwynlithio, llithio
Collop, kol'up *n*, golwyth
Colloquial, kol.ô.kwi.al *a*, cydymddyddanol, gwerinol [nadledd
Colloquy, kol'ô.kwi *n*, cylafaredd, cyn-
Collow, kol'ô *n*, parddu, huddigl
Colluctation, kol.uk.tä'shun *n*, cydymdrechiad [bradychu
Collude, kol.lüd' *vi*, cydwneyd twyll
Collusion, ko.lü'zhun *a*, cyd-dwyll, hoced
Collusive, ko.lü'siv *a*, cydffuantus, twyllodrus, cydhocedus
Colly, kol'î *vt*, pardduo: *n*, parddu
Colon, kö'lun *n*, gorwahannod (:); y coluddyn mawr
Colonel, kür.nel *n*, milwriad
Colonize, kol'ô.niz *vt*, trefiannu, poblogi
Colonnade, kol.ô.näd' *n*, colofnedd, colofn-res
Colony, kol'ô.nî *n*, trefedigion; trefedig-aeth, gwladychfa [fawr
Colophonite, kol'ô.fon.ît *n*, maen gwerth-
Colophony, kol'ô.fon.î *n*, ystor du, pyg
Colorate, kul'ur.ät *a*, lliwiedig, goliwiol
Colossus, kö.lo'sus *n*, delw fawr
Colour, kul'ûr *n*, lliw, eiliw; gwawr; ffug, rhith; lluman, baner: *v*, lliwio; ymliwio, cochi, gwrïdo; ffugio
Colourable, kul'ur.ä.bl *a*, golygus, harddeg; tebygol
Colt, költ *n*, ebol; llwdn, ffilog. Colt's foot, llysian caru yr ebol [lomen
Columbine, kol'um.bîn *n*, troed y go-
Columbary, kol'um.bur.î *n*, colomendy
Column, kol'um *n*, colofn, cynnalbost, post, piler
Coma, kö'mâ *n*, cwsg, gorchwsg; blew planigyn; pelydrau planed
Comate, kö.mät' *n*, cydymaith, cyfaill
Comate, kom'ät *a*, blewog, pelydrog
Comatose, kö'mâ.tüs *a*, cysgiadol
Comb, köm *n*, crib; ysgrafell: *vt*, cribo
Combat, kum'bat *n*, trin, ymgyrch, ymryson, ornest, trafod: *vt*, ymladd, gwrthsefyll [rhyswr
Combatant, kum'bâ.tant *n*, ornestwr
Combinate, kom'bi.nät *a*, dyweddïol, sefydledig [deb, cydfwriad
Combination, kom.bi.nä'shun *n*, cytun-

Combine, kum'bîn' *v*, cydymgyssylltu; cyssoddi, cyssylltu, cymmysgu
Combustible, kum.bus'ti.bl *a*, hylog
Combustion, kum.bus'tshun *n*, llosgiad
Come, kum (came, come) *vi*, dyfod, dynesu. To come near, nesäu. To come to pass, dygwydd, dygwyddo
Comedian, kum.i'di.an *n*, digrifschwarydd, cymwawdydd [cymwawd
Comedy, kom'i.di *n*, chwârdd-draeth
Comeliness, kum'li.nes *n*, glendid, prydferthwch, harddwch [hardd
Comely, kum'li *a*, glân, gweddus, teg
Comet, kom'et *n*, seren gynffonog, seren wib [felusion
Comfits, kum'fits *np*, ancwynion, sych-
Comfort, kum'fûrt *n*, cysur; hyfrydwch: *vt*, cysuro, dyddanu
Comfortable, kum'fûr.tâ.bl *a*, cysurus, dyddanus; hyfryd [annyddan
Comfortless, kum'fûrt.les *a*, digysur
Comic, kom'ik, Comical, kom'î.kal *a*, digrif, arabedus, ysmala, ffeinig
Comitia, kö.mish'â *np*, cymmanfaeodd
Comitial, kö.mish'al *a*, cymmanfaol
Comity, kom'î.ti *n*, moesgarweh
Comma, kom'â *n*, rhagwahannod (,)
Command, ku.mand' *n*, arch, archiad, gorchymmyn; awdurdod, llywodraeth: *vt*, erchi, llywio, rheoli
Commandant, kom.an.dant' *n*, penllywydd, gwarchodlu
Commander, ku.man'dûr *n*, penaeth, penciwdd. Commander in chief, cad-lyw, penllywydd [chymmyn, arch
Commandment, ku.mand'ment *n*, gor-
Commarm, ku.mark' *n*, cyffin, terfyn gwlad [defnydd
Commateral, kom.â.tîr'î.al *a*, o'r un
Commemorable, ku.mem'ô.râ.bl *a*, gwiw-gof [cadw cofia, cofio
Commemorate, ku.mem'ô.rät *vt*, coffäu,
Commemoration, ku.mem.ô.rä'shun *n*, coffadwriaeth; cofwyl [wyn
Commence, ku.mens' *v*, dechreu, cych-
Commencement, ku.mens'ment *n*, dechreuad, cychwyniad [mol
Commend, ku.mend' *vt*, cyflwyno, can-
Commendable, ku.men'dâ.bl *a*, canmoladwy, cloddiw [eglwysfudd
Commendam, ku.men'dam *n*, gwag
Commendation, kom.en.dä'shun *n*, canmoliaeth, clod [moliaethol
Commendatory, ku.men'dä.tur.î *a*, can-
Commensurability, ku.men.shü.râ.bil'î.ti *n*, cymmesurolddeb [cymmesurol
Commensurable, ku.men.shü.râ.bl *a*,

- Commensurate, ku.men'shü.rät *vt*, cymmesuro, cyfartalu: *a*, cyfartal, cyfaddas
- Commensuration, ku.men.shü.rä.shun *n*, cymmesuriad
- Comment, kom'ent *vi*, sylwi, esbonio, eglurhau, arnodi: *n*, nod, sylwad, sylwnod, esboniad
- Commentary, kom.en.tur'i *n*, eglurhäd, agoriad, sylwad, esboniad
- Commentator, kom'en.tä.tur *n*, esboniwr, sylwedydd
- Commentitious, kom.en.tish'us *a*, dychymmygol, ffugiol [cyweithas
- Commerce, kom'ürs *n*, trafniadiaeth
- Commercial, ku.mür'shal *a*, trafnidol, masnachol [symmud trigias
- Commigrate, kom'igrät *vi*, cydfudo
- Commination, kom.i.nä'shun *n*, bygythiad, bygyliad [iol
- Comminatory, ku.min'ä.tur.i *a*, bygyth
- Commingle, ku.ming'gl *v*, cymmysgu, cymhlitho [urio
- Commminute, kom'i.nüt *vt*, manfalu, mal
- Commminution, kom.i.nü'shun *n*, manfaliad, llychiad [iadwy
- Commiserable, ku.miz'ur.ä.bl *a*, tostur
- Commiserate, ku.miz'ur.ät *vt*, tosturio, trugarhau [tostur, cydymdeimlad
- Commiseration, ku.miz.ur.ä.shun *n*,
- Commissariat, kom.i.sér'i.at *n*, y swyddwyr mewn byddin sydd yn edrych ar ol y bwyd a defnyddiau rhyfel, cadddarparwyr, cad-ddirprwywyr
- Commissary, kom'is.ur.i *n*, rhaglaw, dirprwywr, arswyddog
- Commission, ku.mish'un *n*, gorchymyniad, negesiaeth, archiad; dirprwy, dirprwyaeth, arswyddogaeth; gwneuthuriad: *v*, awdurdodi, swyddo
- Commissioner, ku.mish'un.ür *n*, dirprwywr, dirprwyadur, negesydd
- Commisssure, ku.mish'ür *n*, cymmal, gwniad, cysswllt
- Commit, ku.mit' *vt*, gorchymmyn; cyflawnu, gwneyd; traddodi; cyflwyno; bwrw i [carchar-warrant
- Commitment, ku.mit'ment *n*, traddodiad
- Committee, ku'mit'i *n*, cyfeistedd, pwyllgor. Members of a committee, cyfeisteddwy
- Commix, ku.miks' *v*, cydgymmysgu, cymhlitho; cydymgymsgu
- Commixion, ku.mik'shun *n*, cymmysgiad
- Commode, ku.möd' *n*, math o benwisg benyw; troethstol
- Commodious, ku.mö'di.us *a*, cyflëus; cymhwys, cyfaddas, defnyddiol
- Commodiousness, ku.mö'di.us.nes *n*, cymhwysder, helaethder, eangder
- Commodity, ku.mod'i.ti *n*, ced, lles, buddioldeb, elw; nwyf, nwydd, daoeidd masnachol [is-lyngeswr
- Commodore, kom'ö.dör *n*, mor-raglaw
- Common, kom'un *n*, tir cyffredin, cyttir: *a*, cyffredin; gwael; arferol, cynnefin: *v*, cydfwyta; cydbori. Common law, y gyfraith draddodiadol. Common pleas, yr ail lÿs gwladol. Common-place, cyffredin, arferol. Common-place book, nodlyfr, coflyfr. Book of Common Prayer, Llyfr Gweddi Gyffredin [bori
- Commonage, kom'un.äj *n*, hawl i gyd
- Commonalty, kom'un.al.ti *n*, y werin, y cyffredin [cyffredinwr
- Commoner, kom'un.ür *n*, gwrengwr
- Commonition, kom.ö.nish'un *n*, rhybudd, cynghor [edd; cyfraniad
- Commonness, kom'un.es *n*, cyffredin
- Commons, kom'unz *n*, cyfymborth; cyffrediniaid.—Common. House of Commons, Ty y Cyffredin
- Commonwealth, kom'un.welth *n*, gwladwriaeth; gweriniaeth
- Commorance, kom'ö.rans *n*, annedd
- Commorant, kom'ö.rant *a*, trigianol
- Commot, ko.mut *n*, cwmwd
- Commotion, ku.mö'shun *n*, aflonyddwch, cyffro, cyffroad, cynhwrf, terfysg
- Commmove, ku.mwv' *vt*, cyffroi, aflonyddu, terfysgu
- Commune, ku.mün' *vi*, ymddyddan, chwedleua; cymmuno
- Communicable, ku.mü'ni.kä.bl *a*, cyfranadwy [n, hygyrchedd
- Communicableness, ku.mü'ni.kä.bl.nes
- Communicant, ku.mü'ni.kant *n*, cymmunwr; cyfranwr
- Communicate, ku.mü'ni.kät *v*, cymmuno; cyfrannu; hysbysu, mynegu
- Communication, ku.mü'ni.kä'shun *n*, cyfranogiad, cydymddyddan; rhydd-dramwy; ffordd, tramwyfa
- Communicative, ku.mü'ni.kä.tiv *a*, cyfrangar, rhydd feddwl [cymmundeb
- Communion, ku.mü'ni.un *n*, cymmun
- Community, ku.mü'ni.ti *n*, gweriniaeth, gwladwriaeth, y cyffredin
- Commutable, ku.mü'tä.bl *a*, newidiadwy
- Commutation, kom.ü.tä'shun *n*, cyfnewidiaeth [ymaith gosp
- Commute, ku.müt' *vt*, cyfnewid; prynu
- Compact, kom'pakt *n*, cytundeb, cyf- ammod, cynghrair

COM pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

- Compact, kum.pakt' *a*, cryno, taclus, cynnwys, cysbell, cymhen; cadarn-gryf: *v*, cytuno; cyfuno; cyfammodi
- Compactness, kum.pakt'nes *n*, crynoder, cynnwysder; ffyrder, cadernid
- Compacture, kum.pak'tshûr *n*, cyd-gyssylltiad, cysswllt [cyddeseb
- Compages, kum.pä'jiz (*p* compages) *n*,
- Compagination, kum.paj.i.nä'shun *n*, cyfunedd, uniant [cyfaill, cydwr
- Companion, kum.pan'yun *n*, cydymaith,
- Company, kum.pâ.ni *n*, cymdeithas, cymdaith; cymdeithion; cydgyfuniad
- Comparable, kom.pur.â.bl *a*, cymharadwy; i'w gystadlu, tebyg, cyffelyb
- Comparative, kum.par'â.tiv *a*, cymhar-iaethol, cymharol
- Compare, kum.pêr' *n*, cymhariaeth, cystadliad: *vt*, cymharu, cydraddu
- Comparison, kum.par'is.n *n*, cymhar-iaeth, cyffelybiaeth
- Compart, kum.pâr't *vt*, parthu, rhanu
- Compartition, kom.pâr.tish'un *n*, dos-barthiad, rhaniad, dosraniad
- Compartment, kum.pâr't'ment, Com-partiment, kum.pâr.ti.ment *n*, rhan
- Compass, kum.pas *n*, cwmipas, cwm-pawd, cyleh, amgylchedd; onglyr: *vt*, amgylchu, cwmpasu; dwyn i ben; cael
- Compasses, kum.pas'iz *np*, cwmpodau
- Compassion, kum.pash'un *n*, tosturi, trugaredd, cydymdeimlad
- Compassionate, kum.pash'un.ât *a*, tost-uriol, trugarog: *vt*, tosturio
- Compatibility, kom.pat.i.bil'i.ti *n*, cyd-weddoldeb [cydunol
- Compatible, kum.pat'i.bl *a*, cydweddol,
- Compatriot, kum.pä'tri.ut *n*, cydwleid-iad, cydwladwr, cywladwr
- Compeer, kum.pîr' *n*, cyfurddor, cyd-raddwr: *v*, cydraddio, cystadlu
- Compel, kum.pel' *vt*, cymhell, dirgy-mhell, gorfodi [cyfarchiad
- Compellation, kom.pe.lä'shun *n*, dull
- Compendious, kum.pen'di.us *a*, cyn-nwysfawr, byr, cryno
- Compendium, kum.pen'di.um *n*, cryn-odeb, talfyriad
- Compensate, kum.pen'sät, Compense, kum.pens' *vt*, talu, gwneuthur iawn, gwobrwyo; iawnu
- Compensation, kom.pen.sä'shun *n*, tâl, iawn, boddloniad; iawn-dâl, cyfar-bwysiad [gohirio
- Comperendinate, kom.pur.en'di.nät *vt*,
- Compete, kum.pit' *vi*, cydymgeisio, cyd-geisio; cystadlu, ymgystadlu
- Competence, kom'pi.tens, Competency, kom'pi.ten.si *n*, cyfraid, cyfaddas-rwydd, gweddeidd-ran; digonedd
- Competent, kom'pi.tent *a*, cymhwys, digonol, addas [gweddus
- Competible, kum.pet'i.bl *a*, cydweddawl,
- Competition, kom.pi.tish'un *n*, cydgais, cyfymryson, cystadlunaeth [geisiwr
- Competitor, kum.pet'i.tûr *n*, cydym-
- Compilation, kom.pi.lä'shun *n*, casgliad
- Compile, kum.pil' *vt*, casglu, cyfansoddi
- Complacency, kum.plä'sen.si, Complacence, kum.plä'sens *n*, ymfoddloniad, addfwynder, ymhyfyriad, cymmod-lonedd [cyfoddus, boddlaw
- Complacent, kum.plä'sent *a*, hynaws,
- Complain, kum.plän' *vt*, achwyn, cwyno; beio, grwgnach [wr; hawlblaid
- Complainant, kum.plä'nant *n*, achwyn-
- Complaisance, kom.plä.zans' *n*, moes-garwch, hynawsedd [boneddigaidd
- Complaisant, kom.plä.zant' *a*, hynaws,
- Complanate, kum.plä'nät, Complane, kum.plän' *vt*, llyfnhau
- Complement, kom'pli.ment *n*, cyflenwad, llawnrif [lenwol
- Complemental, kom.pli.men'tal *a*, cyf-
- Complete, kum.plit' *a*, perffaith, hollol, cydol, cwbl, cyfan: *vt*, perffeithio, cwblhau, cyflawnu
- Completeness, kum.plit'nes *n*, perffeith-rwydd, cyflawnder [perffeithiad
- Completion, kum.pli'shun *n*, cwblhâd,
- Completory, kom.pli.tur.i *n*, y weddi olaf [rys; cymhlyg
- Complex, kom'pleks *a*, amrywiog; dy-
- Complexion, kum.plek'shun *n*, hoen, gwedd, pryd, gwawr, gwynebliw
- Compliance, kum.pli'ans *n*, cydsyniad, ymroddiad [ufudd, hyblyg
- Compliant, kum.pli'ant *a*, cydsyniol,
- Complicate, kom.pli.kät *a*, cymhlyg, cymhleth; dyrys: *vt*, cymhlygu, cymmysgu; dyrysu
- Complication, kom.pli.kä'shun *n*, cy-mhlygiad, cymhlithiad
- Complice, kom'plis *n*, cyfranogwr
- Complicity, kom.plis'i.ti *n*, cyfranogaeth
- Compliment, kom'pli.ment *n*, moesair, cyfarchiad: *v*, moesgyfarch; truthio
- Complimental, kom.pli.men'tal *a*, moes-awg, moesgar [anerchol
- Complimentary, kom.pli.men'tur.i *a*,
- Compline, kom'plin *n*, y weddi olaf
- Complot, kom'plot *n*, cydfwriad, cyd-frad: *v*, cydlunio, cydfwriadu
- Comply, kum.pli' *vi*, cydsynio, ymroddi

Component, kum.pö'nent <i>a</i> , ansoddol, cyfansoddol [weddu	Compulsory, kum.pul'sur.î <i>a</i> , gorfodol, cymhelliadol
Comport, kum.pö'rt' <i>v</i> , cytuno; ym-	Compunction, kum.pungk'shun <i>n</i> , dwys-
Comport, kom'pürt, Comportment, kum-	bigiad; edifeirwch; enoad cydwybod
pö'rt'ment <i>n</i> , ymddygiad	Compurgation, kom.pür.gä'shun <i>n</i> , tyst-
Comfortable, kum.pö'r'tä.bl <i>a</i> , cyngweddol, gweddus [llonyddu, tawelu	iad dros arall
Compose, kum.pöz' <i>vt</i> , cyfansoddi;	Computable, kum.pü'tä.bl <i>a</i> , cyfrifadwy
Composedness, kum.pö'zed.nes <i>n</i> , tawelwch, arafwch, llonyddwch	Computant, kum.pü'tant <i>n</i> , cyfrifwr
Composition, kom.pö.zish'un <i>n</i> , cyfansoddiad; cymmysgiad; cymmod	Computation, kom.pü.tä'shun <i>n</i> , cyfrif, cyfrifiad; amcan-gyfrif
Compositor, kum.pos'i.tür <i>n</i> , cyssodydd; cyfansoddwr	Compute, kum.püt' <i>vt</i> , cyfrifo; bwrw cyfrif [filwr
Compost, kom'pust, Composture, kum-	Comrade, kom'räd <i>n</i> , cydymaith; cyd-
pos'tshür <i>n</i> , tail, gwrtaeth	Con-, Co-, Cog-, Col-, Com-, Cor- <i>px</i> , o'r un ystyr â cy-, cyd-, cyf-, cyn-, cys-
Compost, kum.post' <i>vt</i> , teilo, gwrteithio	Con-, kon <i>vt</i> , efrydu, myfyrio; dirnad
Composure, kum.pö'zhür <i>n</i> , trefn, agwedd; tawelwch [yfed, cyfeddach	Concamerate, kon.kam'ur.ät <i>vt</i> , mydu, cronglwydo [wyno
Computation, kom.pö.tä'shun <i>n</i> , cyd-	Concatenate, kon.kat'i.nät <i>vt</i> , cydgad-
Compound, kom'püwnd <i>n</i> , cyssawdd; gair cyfansawdd: <i>a</i> , cymmysg, cyfansawdd. Compound interest, adlog	Concatenation, kon.kat.i.nä'shun <i>n</i> , cydgadwyniad; rhes olynol
Compound, kum.püwnd' <i>v</i> , cymmysgu; cyfrandalu [amgyffred	Concause, kon.kôz' <i>n</i> , cyfachos
Comprehend, kom.pri.hend' <i>n</i> , cynnwys;	Concave, kong'käv <i>a</i> , cau, ceuol; rhonca
Comprehensibility, kom.pri.hen.sî.bl'i.ti <i>n</i> , amgyffrediad, amgyffredoldeb	Concavity, kon.kav'i.tî <i>n</i> , ceuedd, ceudod
Comprehensible, kom.pri.hen.sî.bl <i>a</i> , dirnadwy, amgyffredadwy	Conceal, kon.sil' <i>vt</i> , cuddio, celu, celcio, dirgelu [celadwy
Comprehension, kom.pri.hen'shun <i>n</i> , amgyffred, dirnadaeth	Concealable, kon.sil'lä.bl <i>a</i> , cuddiadwy
Comprehensive, kom.pri.hen'siv <i>a</i> , cyrhaeddgar; cynnwysfawr	Concealment, kon.sil'ment <i>n</i> , celedigaeth; cuddfa [addef
Compress, kum.pres' <i>vt</i> , gwasgu, dirwasgu, cydwasgu: <i>n</i> , gwasgdusw llawfeddyg	Concede, kon.sid' <i>vt</i> , cyabaidio; caniatäu,
Compressible, kum.pres'î.bl <i>a</i> , cydwasgadwy [iad, cyngwasg	Conceit, kon.sit' <i>n</i> , tyb, coegdyb; hunandyb, balchder: <i>v</i> , tybio; dychymmygu.
Compression, kum.presh'un <i>n</i> , cydwasg	Conceited, hunan-dybus, mympwyol
Compressive, kum.presh'iv <i>a</i> , gwasgiadol	Conceivable, kon.sivä.bl <i>a</i> , tebygol; amgyffredadwy, dirnadwy
Compressure, kum.presh'ür <i>n</i> , gwasgiad, cydwasgiad [dealliad	Conceive, kon.siv' <i>v</i> , amgyffred, deall, dirnad; tybied; dychymmygu; beichiogi
Comprisal, kum.pri'zal <i>n</i> , cynnwysiad	Concent, kon.sent' <i>n</i> , cynghanedd, cyssondeb, cydsain
Comprise, kum.pri'z' <i>vt</i> , amgyffred, cynnwys, dal [brofiad, arwariant	Concentrate, kon.sen'trät <i>vt</i> , canolgasglu, cymherfeddu [gasgliad
Comprobation, kom.prö.bä'shun <i>n</i> , cyd-	Concentration, kon.sen.trä'shun <i>n</i> , canol-
Compromise, kom.prö.miz <i>n</i> , cyfaddawd, cytundeb: <i>vt</i> , cyfaddaw, cylafar-	Concentre, kon.sen'tür <i>v</i> , cydgyfarfod
Compt, komt <i>a</i> , hoew, sionc [eddu	Concentric, kon.sen'trik, Concentrical, kon.sen'tri.kal <i>a</i> , cymherfeddol
Comptrol, kon.tröl'.—Control	Concentual, kon.sen'tshü.al <i>n</i> , cynghaneddol [dirnadadwy
Compulsive, kum.pul'sä.tif <i>a</i> , cymhelliadol [mhelliadol, gorfodol	Conceptible, kon.sep'ti.bl <i>a</i> , dealladwy,
Compulsatory, kum.pul'sä.tur.î <i>a</i> , cy-	Conception, kon.sep'shun <i>n</i> , amgyffred, dirnadaeth; beichiogiad
Compulsion, kum.pul'shun <i>n</i> , dirdrais, dirgymhelliad, gorfod, gorfodaeth	Concern, kon.sürn' <i>n</i> , neges, gorchwyl, achos, traffierth, gofal; dyddordeb; cur, gofid: <i>vt</i> , perthynu, deiryd, traffierthu. To be concerned at, bod yn flin am.
Compulsive, kum.pul'siv <i>a</i> , gorfodol	Concerning, am, yn achos, yng nghylch, mewn perthynas i [deb; gorchwyl
	Concernment, kon.sürn'ment <i>n</i> , dyddor-

CON pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

- Concert, kon'sûrt *n*, cydgynghanedd, cyngherdd; cydgynghor
- Concert, kon.sûrt' *vt*, cydlunio, cyddrefnu, cydbwyso, cydgynllunio
- Concession, kon.sesh'un *n*, addefiad, caniatâd, goddefiad [goddefol]
- Concessive, kon.ses'iv *a*, caniatadol
- Conch, kongk *n*, cragen pysgodyn [ydd]
- Conchologist, kong.kol'ô.jist *n*, cregyn-Conchology, kong.kol'ô.ji *n*, cregyniaeth
- Conciliate, kon.sil'i.ât *vt*, boddloni, dyhuddo, heddychu, cymmodi
- Conciliation, kon.sil.i.â'shun *n*, cymmodiad, heddychiad [dyhuddwr]
- Conciliator, kon.sil'i.â.târ *n*, cymmodwr
- Conciliatory, kon.sil'yâ.tur.i *a*, cymmodol, dyhuddol [cydweddiad]
- Concinnity, kon.sin'î.ti *n*, dillynedd
- Concinnous, kon.sin'us *a*, cryno, gweddus, destlus [fawr]
- Concise, kon.sis' *a*, byr, cryno, cynnwys-Conciseness, kon.sis'nes *n*, byrder, cynnwysder, crynodeb
- Concision, kon.sizh'un *n*, cyd-doriad
- Concitation, kon.sî.tâ'shun *n*, twrf, cynhyrriad [floedd, banllef]
- Conclamation, kong.klâ.mâ'shun *n*, cyd-Conclave, kong'kläv *n*, cymmanfa yr isabyddion; cyfarfod dirgel, cyfarfod dan glo
- Conclude, kon.klüd' *v*, diweddu, dybenu, cwblhau; penderfynu, barnu
- Conclusion, kon.klû'zhun *n*, diwedd glo, cload, terfyniad; canlyniad
- Conclusive, kon.klû'siv *a*, penderfynol, diymwad [cydgeulo]
- Concoagulate, kong.kô.ag'ü.lät *vt*, ceulo
- Concoct, kon.kokt' *vt*, treulio yn y cylla; berwi; llunio, dyfeisio [cydferwad]
- Concoction, kon.kok'shun *n*, treuliad
- Concomitance, kon.kom'î.taus *n*, cydfynediad, cyd-darawiad
- Concomitant, kon.kom'î.tant *a*, cydfodawl, cydredol, cydfynedol: *n*, cydymaith, cyd-deithiwr
- Concord, kong'kôrd *n*, cydgord, cyfundeb; cyssonedd, cydweddiad
- Concord, kon.kôrd' *vi*, cydfod, cytuno, cydgordio
- Concordance, kon.kôr'dans *n*, cytuniaeth; mynegai, myngeir, dangoseg
- Concordant, kon.kôr'dant *a*, cytunol, unfeddwyl, cysson, cydgordiol
- Concordate, kon.kôr'dät *n*, cyfammod
- Concorporate, kon.kôr.pö.rät *vt*, cydgorffori cydgasgliad
- Concourse, kong'kô'rs *n*, tyrfä, cyrchfa,
- Concreate, kon.krî.ât' *vt*, cydgreu
- Concrete, kon.krit' *v*, cyd-dyru, easglu
- Concrete, kong'krit *a*, cydgorfforedig: *n*, cymmrwd, mortar
- Concretion, kon.krî'shun *n*, cydgorfforiad [dra]
- Concubinage, kon.kü'bi.näj *n*, putein-Concubine, kong.kü.bîn *n*, gordderch, cyffoden, putain, gordderchfun
- Conculcate, kon.kul'kät *vt*, sathru, sarnu
- Concupiscence, kon.kü'pis.ens *n*, chwant; anlladrwydd [anllad]
- Concupiscent, kon.kü'pis.ent *a*, trythyll
- Concur, kon.kûr' *vi*, cytuno, cydsynied
- Concurrence, kon.kur'ens *n*, cydrediad, cyduniad, cydsyniad [unol]
- Concurrent, kon.kur'ent *a*, cydredol, cyd-Concussion, kon.kush'un *n*, ysgydwad, ysgytiad [cynhyrriol]
- Concussive, kon.kus'iv *a*, ysgytiol
- Condemn, kon.dem' *vt*, euogfarnu, dyfarnu, collfarnu [damniol]
- Condemnable, kon.dem'nâ.bl *a*, beius;
- Condemnation, kon.dem.nâ'shun *n*, collfarniad, collfarn, dyfarniad [farnol]
- Condemnatory, kon.dem'nâ.tur.i *a*, coll-
- Condensate, kon.den'sät *vt*, cyd-dewychu, cyd-ddwyso
- Condensation, kon.den.sä'shun *n*, cyd-dewychiad, dwysiad
- Condense, kon.dens' *v*, tewychu, tewhau, dwysäu: *a*, tew, dwys [edd]
- Condensity, kon.den'sî.ti *n*, tewedd, dwys-
- Conder, kon'dûr *n*, arweinydd pysgotwyr
- Condescend, kon.dî.send' *vi*, ymostwng
- Condescension, kon.dî.sen'shun *n*, ymblygiad, iselfrydedd, hynawsedd, difalchedd [iannol, rhyglyddol]
- Condign, kon.dîn' *a*, dyledus, haedd-
- Condignity, kon.dig'ni.ti *n*, gwiwdeb, rhyglyddiant [cyffaith]
- Condiment, kon'di.ment *n*, cyffeithiad;
- Condite, kon.dît' *vt*, cyffeithio; halltu
- Condite, kon'dît *a*, cyffeithiedig
- Condition, kon.dish'un *n*, cyflwr, helynt, sefyllfa; ansawdd, tuedd; gradd; ammod: *vi*, ammodi
- Conditional, kon.dish'un.al *a*, ammodol, tan ammodau [modedig]
- Conditional, kon.dish'un.ur.i *a*, am-
- Condole, kon.döl' *v*, cydalaru, cydgywyno, cydofidio
- Condolement, kon.döl'ment *n*, cydymdeimlad, cydgwyn [cydofidiad]
- Condolence, kon.döl'ens *n*, cydalaeth,
- Condonation, kon.dö.nä'shun *n*, madd-euad, maddeuant

Condene, kon.dön' *vt*, madden, pardynu
 Condor, kon'dür *n*, aderyn tra mawr yn cartrefu yn America Ddeheuol
 Conduce, kon.düs' *vi*, cydarwain, cyddueddu; bod o les [cynnorthwyl
 Conductible, kon.dü'si.bl *a*, llesiadol
 Conducive, kon.dü'siv *a*, gwašanaethgar, gweinyddol [arweddiad
 Conduct, kon'dukt *n*, ymddygiad, ym-
 Conduct, kon.dukt' *vt*, ymarweddu; arwain; trefnu [cyfarwyddwr
 Conductor, kon.duk'tür *n*, arweinydd;
 Conduit, kun'dit *n*, dyfrlle, dyfr-bibell
 Cone, kön *n*, cyfan-gorff cyff dull â thorth siwgr, con; hirgrwnell
 Coney, kö'ni *n*, cwningen, ffigen
 Confabulate, kon.fab'ü.lät *vi*, siarad, chwedlenu, cydymgomio
 Confabulation, kon.fab.ü.lä'shun *n*, ymddyddan, siaradach
 Confect, kon.fekt' *vt*, cymmysgu, cyffieithio
 Confect, kon'fekt, Confection, kon.fek'shun *n*, cyffiaith; anwyn [ffieithiwr
 Confectioner, kon.fek'shun.ür *n*, cy-
 Confectionery, kon.fek'shun.ur.i *n*, cyffieithiau, anwyn, ammeuthyn
 Confectionary, kon.fek'tur.i *n*, cyffieithdy
 Confederacy, kon.fed'ur.ä.si *n*, cynghrair, cydfwriad, cyfundeb
 Confederate, kon.fed'ur.ät *n*, cynghreiriwr, cynghreiriad, cysswynwr: *v*, cynghreirio, cydfwriadu, cydbleidio: *a*, cydbleidiol, cynghreiriol
 Confederation, kon.fed.ur.ä'shun *n*, cynghreiriad, cynghrair
 Confer, kon.für' *v*, cynnaddu, ymgomio; anrhegu, cynnysgaethu; cymharu
 Conference, kon.fur.ens *n*, cynnadledd, cydymddyddan [cydnabod
 Confess, kon.fes' *v*, cyffesu, cyfaddef
 Confessary, kon.fes'ur.i *n*, cyffeswr, cyfaddefwr [cyffesiad, cyffes
 Confession, kon.fesh'un *n*, cyfaddefiad
 Confessional, kon.fesh'un.al *n*, cyffesfa, cyffesgell [cyffesiadau, cyffesydd
 Confessor, kon.fes'ür *n*, gwrandawydd
 Confidant, kon.fi.dant' *n*, cyfrinachwr, cyfaill mynwesol [cyfeilles
 Confidante, kon.fi.dant' *n*, cyfrinaches
 Confide, kon.fid' *v*, hyderu, ymddiried
 Confidence, kon.fi.dens *n*, ymddiried, hyder; eonder [hyf
 Confident, kon.fi.dent *a*, hyderus; eon,
 Confidential, kon.fi.den'shal *a*, ymddiriedus, ffyddllawn, cyfrinachol
 Configuration, kon.fig.ur.ä'shun *n*, cyfluniad, cyffdulliad

Configure, kon.fig'ür *vt*, cydffurfio, cyflunio [goror, ymyl
 Confine, kon'fin *n*, cyffin, terfyn, ffin,
 Confine, kon.fin' *vt*, cyffinio, gosod terfyn; attal, carcharu, caethiwo; cyfyngu ar: gwarehäu
 Confinement, kon.fin'ment *n*, attaliad; caethiwed, carchariad; carchar
 Confinity, kon.fin'i.ti *n*, cymmydogaeth
 Confirm, kon.fürm' *vt*, sefydlu, cadarnhau; awdurdodi; rhoddi bedydd esgob
 Confirmable, kon.für.mâ.bl *a*, profadwy, arddangosadwy, sefydldwy
 Confirmation, kon.für.mä'shun *n*, cadarnhâd; bedydd esgob
 Confirmative, kon.für.mâ.tiv *a*, cyfnerthol, cadarnhaol
 Confiscate, kon.fis'kät *vt*, attafaelu; dirwyo: *a*, attafaeliedig
 Confiscation, kon.fis.kä'shun *n*, attafaeliad, dirwyad, anrhaith [meuthyn
 Confiture, kon.fi.tshü'r *n*, anwyn, am-
 Confix, kon.fiks' *vt*, sierhau i lawr, cyssodi
 Conflagrant, kon.flä'grant *a*, goddeithiol, cyfflammiol [losgiad, tanilwyth
 Conflagration, kon.flä.grä'shun *n*, cyd-
 Conflation, kon.flä'shun *n*, cydechwythiad; toddiad delid [ymdrech
 Conflict, kon'flikt *n*, ymladd, brwydr,
 Conflict, kon.flikt' *vi*, ymdynu, ymryson, ymornest. Conflicting statements, gwrthddywediadau, croeshaeriadau
 Confluence, kon.flü.ens *n*, cydlif; tyrfa, cyrchfa; aber [cydredol
 Confluent, kon'flü.ent *a*, cydlifeiriol
 Conflux, kon'fluks *n*, cydffrydiad; cydgyrchiad [cydffurfio
 Conform, kon.förm' *v*, cydymffurfio;
 Conformable, kon.för.mâ.bl *a*, unfurf, cytün, cyfatebol; unol
 Confirmation, kon.för.mä'shun *n*, cyfluniad, cydweddiad
 Conformist, kon.för'mist *n*, cydffurfiwr
 Conformity, kon.för'mi.ti *n*, cydffurfiad, cyfaddasiad, cyfweddiad [cryfhâd
 Confortation, kon.för.tä'shun *n*, nerthiad,
 Confound, kon.fü'wänd' *vt*, cymmysgu; dyrysu; gwaradwyddo [frawdoliaeth
 Confraternity, kon.frä.tür.ni.ti *n*, cyd-
 Confront, kon.front' *v*, gwynebu; gwrthwynebu; cymharu; cyfarwynebu
 Confuse, kon.füz' *vt*, cymmysgu, dyrysu; cywilyddio; didrefnu, rhwystro
 Confusion, kon.fü'zhun *n*, annhrefn, terfysg; syndod; amryfuedd [adwy
 Confutable, kon.fü'tä.bl *a*, gwrthbrof-
 Confutant, kon.fü'tant *n*, gwrthbrofwr

CON pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Confutation, kon.füt.tä'shun <i>n</i> , dad-brawf, gwrthbrofiad, gwrthbrawf	Congressive, kon.gres'iv <i>a</i> , cydym-gyrrhol, cyfarfodol
Confute, kon.füt' <i>v</i> , dadbrofi, gwrthbrofi; dyrysu	Congrue, kon.grw' <i>vi</i> , cyfuno
Conge, kon.ji' <i>n</i> , moesblygiad; moes-genadiad: <i>vt</i> , moesblygu; ymado.	Congruence, kong'grw.ens, Congruity, kon.grw'i.ti <i>n</i> , cydnawseddiad, cyssondeb, cyfundeb, cyfaddasrwydd
Congé-d'élire, kōng'zhi.dē.lir', cenad i ddewis esgob	Congruent, kong'grw.ent, Congruous, kong'grw.us <i>a</i> , cyfaddas, cydred, cymhwys, cytunol
Congeal, kon.jil' <i>v</i> , rhewi; tewychu, ceulo [cydgenladwy]	Conic, kon'ik, Conical, kon'ikal <i>a</i> , conol, bonbraff a blaenfain
Congealable, kon.ji'lâ.bl <i>a</i> , hyrew;	Conjectural, kon.jek'tshü.ral <i>a</i> , tebygol, dychymmygol, amcanadwy, tybiadwy
Congelation, kon.ji.lä'shun <i>n</i> , rhewiad; cyd-dewychiad [cydrywiol]	Conjecture, kon.jek'tshûr <i>n</i> , amcan, tyb, dychymmyg: <i>v</i> , tybio, dyfalu
Congenerous, kon.jen'ur.us <i>a</i> , cydryw,	Conjoin, kon.jōin' <i>v</i> , cyssylltu, cyd-rwymo, cyfuno, cydio [asol]
Congenial, kon.ji'nial <i>a</i> , cydnaws, cyd-gynneddf, cyfnaws	Conjugal, kon.jü.gal <i>a</i> , dyweddiol, priod-
Congeniality, kon.ji.ni.al'i.ti <i>n</i> , cyd-rywiaeth, cyfnawsedd [darddiad]	Conjugate, kon.jü.gät <i>vt</i> , cydieuo; treiglo berf, cyfymredu [ad; treigliad]
Congeniture, kon.jen'i.tshûr <i>n</i> , cyd-	Conjugation, kon.jü.gä'shun <i>n</i> , cydieu-
Conger, kong'gûr <i>n</i> , môr lyswen, pendoll [betheuach]	Conjunct, kon.jungkt' <i>a</i> , cyssylltedig, cyfunedig [cyssylltiad]
Congeries, kon.ji'r'i.iz <i>n</i> , crug o amryw	Conjunction, kon.jungk'shun <i>n</i> , undeb;
Congest, kon.jest' <i>vt</i> , crugio, pentyru; croni [gasgliad, croniad]	Conjunctive, kon.jungk'tiv <i>a</i> , cyssylltiol, cyfunol, cyflyniadol
Congestion, kon.jes'tshun <i>n</i> , crawn-	Conjuncture, kon.jungk'tshûr <i>n</i> , cyfnod, arfod; trefn, ansawdd, amgylchiad
Congiary, kon.ji.ur.i <i>n</i> , rhodd i'r bobl Rhufeinig [rhewi]	Conjuration, kon.jü.rä'shun <i>n</i> , cyfrad; dewiniaeth, swyngyfaredd
Conglaciare, kon.glä'shi.ät <i>v</i> , troi yn ia,	Conjure, kon.jü'r' <i>vt</i> , tynghedu; cydfradu
Conglobate, kong'glö.bät <i>vt</i> , pellenu, pelenu [pelen, clobyn]	Conjure, kun'jûr <i>vt</i> , dewino, swyno, chwareu'r llaw ysgafn
Conglobation, kong.glö.bä'shun <i>n</i> , pellen,	Connascence, ko.nas'ens <i>n</i> , cyfenidrwydd
Conglobulate, kong.glob'ü.lät <i>vi</i> , ymbellenu	Connate, ko.nät' <i>a</i> , cyfenid, cydryw
Conglomerate, kon.glom'ur.ät <i>vt</i> , pellenu, sypio, crugio: <i>a</i> , pellenddull, pelenog: <i>n</i> , careg gymmysgedig	Connatural, ko.nat'shü.ral <i>a</i> , cydanian, greddfol, cydnaws [cydio, uno]
Conglomeration, kon.glom.ur.ä'shun <i>n</i> , pentyriad, crugiad, sypiad	Connect, ko.nekt' <i>vt</i> , cyssylltu, cyfrwymo,
Conglutination, kon.glü.ti.nä'shun <i>n</i> , cydludiad, gludiad	Connection, ko.nek'shun <i>n</i> , cyssylltiad, cydiad; perthynas
Congo, kong'gö, Congou, kong'gû <i>n</i> , math o de du lled dda	Connivance, ko.ni'vans <i>n</i> , goddefiad; esgeulusiad [ddwyn]
Congratulate, kon.grat'ü.lät <i>vt</i> , cydlawenhau; llon-gyfarch	Connive, ko.niv' <i>vi</i> , ymoddef â, cyd-
Congratulation, kon.grat.ü.lä'shun <i>n</i> , cydlawenychiad, llon-gyfarchiad	Connaisseur, kon.ä.sür' <i>n</i> , beirniad, un cyfarwydd [arddangosiad]
Congratulatory, kon.grat'ü.lä.tur.i <i>a</i> , llon-gyfarchiadol	Connotation, kon.ö.tä'shun <i>n</i> , cyfnodiad,
Congree, kon.gri' <i>vi</i> , cyduno, cydfwriadu	Connote, ko.nöt' <i>v</i> , dynodi, arwyddo, arddangos [priodasol]
Congreet, kon.grit' <i>vt</i> , cydanerch, cyd-gyfarch [crynoi]	Connubial, ko.nü'bial <i>a</i> , cydweddog,
Congregate, kong'grî.gät <i>v</i> , ymgynnull	Conoid, kō'nōid <i>n</i> , ffurf tebyg i gon, conaidd [siglo, symmud]
Congregation, kong.grî.gä'shun <i>n</i> , cyn-nulleidfa, tyrfa [cynnulleidfaol]	Conquassate, kon.kwas'ät <i>vt</i> , ysgwyd,
Congregational, kong.grî.gä'shun.al <i>a</i> .	Conquer, kong'kwûr <i>vt</i> , gorchfygu, gores-gyn, trechu [fygadwy]
Congress, kong'gres <i>n</i> , cynmanfa; cydhenuriaeth; cydgyfarfod; ymgyrchfa	Conquerable, kong'kwur.ä.bl <i>a</i> , gorch-
	Conqueror, kong'kwur.ûr <i>n</i> , gorchfygwr, goresgynydd, goresgynwr, goriôdwr

Conquest, kon'kwest <i>n</i> , goruchafiaeth, buddugoliaeth [cydwaed	Conserve, kon.sûr' <i>vt</i> , cadw, noddi, achlysur, amddiffynfa; cyfeithio
Consanguineous, kon.sang.gwin'yus <i>a</i> ,	Consider, kon.sid'ûr <i>v</i> , ystyried, pwyll; meddylied, edrych ar, craffu ar
Consanguinity, kon.sang.gwin'i.ti <i>n</i> , carenydd, cydwadolaeth	Considerable, kon.sid'ur.â.bl <i>a</i> , haeddol o ystyriaeth, cyfrifol; mawr, pwysfawr
Conscience, kon'shens <i>n</i> , cydwybod	Considerableness, kon.sid'ur.â.bl.nes <i>n</i> , cyfrifolder; mawrder [pwylllog
Conscientious, kon.shi.en'shus <i>a</i> , cydwybodol, cywir, gonest, ffyddlawn	Considerate, kon.sid'ur.ât <i>a</i> , ystyriol
Conscientiousness, kon.shi.en'shus.nes <i>n</i> , cydwybodoldeb, cydwybodolrwydd	Considerateness, kon.sid'ur.ât.nes <i>n</i> , ystyrioldeb, pwyllledd
Conscionable, kon'shun.â.bl <i>a</i> , cydwybodol, rhesymol [cydwybodus	Consideration, kon.sid.ur.â'shun <i>n</i> , ystyriaeth, myfyriad; pwyll, dysbwyll; parch, bri; iawn, tâl
Conscious, kon'shus <i>a</i> , ymwybodol,	Consign, kon.sîn' <i>vt</i> , trosi, trosglwyddo
Consciousness, kon'shus.nes <i>n</i> , ymwybodolrwydd	Consignable, kon.sî'nâ.bl <i>a</i> , trosiadwy
Conscript, kon'skript <i>a</i> , rhestredig	Consignation, kon.sig.nâ'shun <i>n</i> , trosiad, trosglwyddiad [iddo
Conscription, kon.skrip'shun <i>n</i> , rhestriad, cofrestriad [neillduo, urddo	Consignee, kon.sî.nî' <i>n</i> , yr hwn y trosir
Consecrate, kon'si.krât <i>vt</i> , cysegru;	Consignment, kon.sîn'ment <i>n</i> , da trosglwyddedig [bod; cynnwys
Consecration, kon.sî.krâ'shun <i>n</i> , cysegriad; urddiad [lyniadol	Consist, kon.sist' <i>vi</i> , sefyll, cydsefyll;
Consecutive, kon.sek.tâ'nî.us <i>a</i> , can-	Consistence, kon.sis.tens, Consistency, kon.sis'ten.sî <i>n</i> , cyssondeb, cydsafiad; tewedd, sylwedd, tewder
Consectary, kon.sek'tur.î <i>n</i> , canlyniad, casgliad, cload	Consistent, kon.sis'tent <i>a</i> , cysson, cyfunfod, tewychol
Consecution, kon.sî.kü'shûn <i>n</i> , olynïad, dilyniad, olïant [olynol	Consistorial, kon.sis.tôr'i.al <i>a</i> , gorseddfaol, eglwyslysol [eglwyslys
Consecutive, kon.sek'ü.tiv <i>a</i> , canlynol,	Consistory, kon.sis'tur.î <i>n</i> , cwrtyr esgob,
Conseminate, kon.sem'i.nât <i>vt</i> , hau hadau cymmysg [bodd	Consociate, kon.sö'shi.ât <i>v</i> , cydgyfeillachu: <i>n</i> , cyfaelod, cydymaith
Consension, kon.sen'shun <i>n</i> , cydsyniad,	Consolable, kon.sö'lâ.bl <i>a</i> , dyddanadwy, cysuradwy [dyddanwech
Consent, kon.sent' <i>vt</i> , cydsynio, cytuno: <i>n</i> , cydsyniad, bodd, caniatâd. Against one's consent, o'i anfodd	Consolation, kon.sö.lâ'shun <i>n</i> , cysur,
Consentaneous, kon.sen.tâ'nî.us, Consistent, kon.sen'shent <i>a</i> , cydsyniol, cysson, unfryd, cytûn, cyduol [pwys	Consolatory, kon.sol'â.tur.î <i>a</i> , cysurus, dyddanol, llon [sirioli
Consequence, kon'sî.kwens <i>n</i> , canlyniad;	Console, kon.söl' <i>vt</i> , cysuro, dyddanu,
Consequent, kon'sî.kwent <i>a</i> , arlynol, arlyniog, canlynol: <i>n</i> , arlyniad, dirdarddiad	Consolidant, kon.sol'i.dant <i>a</i> , iachael: <i>n</i> , eli iachael
Consequential, kon.sî.kwen'shal <i>a</i> , canlyniadol; o fawr bwys, pwysfawr; uchelfrydig [cyfaddasiad	Consolidate, kon.sol'i.dât <i>v</i> , cyssylltu, cyfrwymo; cryfhan, ffyrfhau
Consertion, kon.sûr'shun <i>n</i> , cyffuniad,	Consolidation, kon.sol.i.dâ'shun <i>n</i> , cyffaniad; cryfhâd [syniad
Conservancy, kon.sûr'van.sî <i>n</i> , cyrtiau a gedwir er diogelu pysgod yn afon Tafwys [wraeth	Consonance, kon.sö.nans <i>n</i> , cydsain, cyd-
Conservation, kon.sûr.vâ'shun <i>n</i> , cad-	Consonant, kon.sö.nant <i>a</i> , cyssain; cysson, cytûn: <i>n</i> , cydsain; cydsyniad
Conservative, kon.sûr.vâ.tiv <i>a</i> , cadwriaethol, noddawl: <i>n</i> , ceidwadwr, cadwriaethwr, gwrthwynebwr cyfnewidiadau byrbwyll yn yr eglwys a'r wladwriaeth	Consonous, kon.sö.nus <i>a</i> , cydseiniol, cynghaneddol
Conservator, kon.sûr.vâ.tur <i>n</i> , ceidwad, noddwr [le, nawddle; llysieufa	Consort, kon.sört <i>n</i> , gwr neu wraig; cydwedd; cyfeill-long. Prince Consort, Tywysog Priod, Tywysog Cydweddog [priodi
Conservatory, kon.sûr.vâ.tûr.î <i>n</i> , maeth-	Consort, kon.sört' <i>v</i> , ymgyfeillachu,
Conserve, kon'sûr <i>n</i> , cyffiuth	Conspicuity, kon.spî.kü'i.ti <i>n</i> , eglurdeb, amlygrwydd

CON pāth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Conspicuous, kon.spik'û.us *a*, amlwg, hywel, hysbys, eglur; banog [cydfrad
 Conspiracy, kon.spir'â.sî *n*, cydfrwiad
 Conspirator, kon.spir'â.tûr *n*, cydfradwr, bradwr [fwriadu
 Conspire, kon.spî'r' *v*, bradfwriadu, cyd-
 Constable, kun.stâ.bl *n*, heddgheidwad, heddwas [ffyddlondeb; parhâd
 Constancy, kon'stan.sî *n*, gwadalweh
 Constant, kon'stant *a*, dianwadal, gwas-
 tadol; dyfal; ffyddlawn
 Constellation, kon.stel.lâ'shun *n*, cydser
 Consternation, kon.stûr.nâ'shun *n*, braw, dychryn, syndod, arswyd
 Constipate, kon.stî.pât *vt*, rhwymo, tyn-
 hau, cyssychu [bolrwywiad
 Constipation, kon.stî.pâ'shun *n*, tynhâd
 Constituent, kon.stî'û.ent *a*, elfenol, ansoddol; hanfodol: *n*, cyssail, elfen; etholydd, anfonwr [soddi
 Constitute, kon.stî.tût *vt*, arosod, cyfan-
 Constitution, kon.stî.tû'shun *n*, cyfan-
 soddiad; ffurflywodraeth; tymmer, ardymmer, naws, ansawdd
 Constitutional, kon.stî.tû'shun.al *a*, cyf-
 ansoddiadol, gwreiddiol; cyfreithlawn
 Constitutive, kon.stî.tû.tiv *a*, sefydladwy
 Constrain, kon.strân' *vt*, dirgymhell, gorfodi [adwy
 Constraining, kon.strâ'nâ.bl *a*, cymhell-
 Constraint, kon.strânt' *n*, cymhell, trais, dir, gorthrech [rwywiad
 Constriction, kon.strik'shun *n*, cyd-
 Constringe, kon.strinj' *vt*, cydwasgu, tyurwymo [iadol, bolrwymol
 Constringent, kon.strinj'ent *a*, rhwym-
 Construct, kon.strukt' *vt*, ffurfio, adeilo, adeiladu; cyfansoddi
 Construction, kon.struk'shun *n*, adeilad; cyfansoddiad; deongliad, ystyr; cys-
 trawiad [adaeth, cydosodiad
 Constructure, kon.struk'tshûr *n*, adeil-
 Construe, kon'strû *vt*, deongli; cyfieithu
 Constuprate, kon.stû.prât *vt*, treisio, di-
 forwyno, llathruddo
 Constupration, kon.stû.prâ'shun *n*, treis-
 iad, llathruddiad, diforwyniad
 Consubstantial, kon.sub.stan'shal *a*, cyd-
 sylwedol [cydsylweddu
 Consubstantiate, kon.sub.stan'shî.ât *vt*,
 Consuetude, kon'swî.tûd *n*, arferiad, defod [masnachol
 Consul, kon'sul *n*, uchelfaer; negesydd
 Consular, kon'sû.lûr *a*, uchelfaeronol
 Consulate, kon'sû.lât, Consulship, kon'-
 sul.ship *n*, uchelfaeroniaeth [resymu
 Consult, kon.sult' *vt*, ymgynghori, ym-

Consultation, kon.sult.tâ'shun *n*, ym-
 gynghoriad; ystyriaeth
 Consumable, kon.sû'mâ.bl *a*, difrodad-
 wy, difadwy, ysadwy
 Consume, kon'sûm' *v*, dyfetha, treulio, difa, distrywio, ysu; afradloni; nychu, dyhoeni, edwi; llosgi; gwneyd defn-
 ydd o, defnyddio
 Consummate, kon.sum'ât *a*, perffleith-
 iedig, cyflawn: *v*, gorphen, perffleithio
 Consummation, kon.su.mâ'shun *n*, cwbl-
 hâd, diweddïad
 Consumption, kon.sum'shun *n*, treuliad; defnyddiad; darfodedigaeth, ysgyfeim-
 wst [darfodedigol
 Consumptive, kon.sum'tiv' *a*, nychlyd
 Consumptiveness, kon.sum'tiv.nes *n*,
 darfodedigrwydd
 Contabulate, kon.tab'û.lât *vt*, llorio ag
 estyll, astellu, plancio [iad
 Contact, kon'takt *n*, cyffwrdd, cyffyrdd-
 Contagion, kon.tâ'jun *n*, haint, heintnod
 Contagious, kon.tâ'jus *a*, heintus, llygrol.
 A contagious disease, clefyd cael, haint
 Contain, kon.tân' *vt*, cynnwys, dal; am-
 gyffred
 Contaminate, kon.tam'î.nât *vt*, halogi,
 llygru, diwyno: *a*, halogedig, llygredig
 Contamination, kon.tam'î.nâ'shun *n*,
 halogedigaeth, llygriad [difrio
 Contemn, kon.tem' *vt*, diystyru, dirmygu,
 Temperate, kon.tem'pur.ât *vt*, cyd-
 dymmeru [tymmer, anian
 Contemperament, kon.tem'pur.â.ment *n*,
 Contemplate, kon.tem'plât *v*, myfyrio,
 ymsynied, ystyried yn ddwys
 Contemplation, kon.tem.plâ'shun *n*,
 myfyriad, myfyrdod, meddyliad
 Contemplative, kon.tem'plâ.tiv *a*, my-
 fyrgar, meddylgar [ydd, myfyriwr
 Contemplator, kon.tem.plâ.tûr *n*, efyrd-
 Contemporary, kon.tem'pö.rur.i, Co-
 porary, kô.tem'pö.rur.i *n*, cyfoeswr,
 cyfoedydd [oesi, cyfoesi
 Contemporize, kon.tem'pö.riz *vt*, cyd-
 Contempt, kon.tem't' *n*, dirmyg, diystyr-
 weh, anfri
 Contemptible, kon.tem'ti.bl *a*, dirmyg-
 adwy, dirmygus, yn haeddu dirmyg
 Contemptuous, kon.tem'tshû.us *a*, tra-
 häus, diystyrrlyd, dirmygus, yn dir-
 mygu, uchelfalch
 Contemptuousness, kon.tem'tshû.us.nes
n, diystyrweh, dirmyg
 Contend, kon.tend' *v*, amrafaelio, ym-
 dynu; ymdaeru; ymyron, cynhenu,
 ymwriol, ymladd, ymdrechu

- Content, kon.tent' *n*, boddlonrwydd; *a*, boddllawn; esmwyth; parod: *vt*, boddloni, rhyngu bodd. To be content, cytuno. Contented, boddlongar
- Contention, kon.ten'shun *n*, cynhen, ymryson, cecraeth, anghydfod; aidd
- Contentious, kon.ten'shus *a*, ymrysongar, cecrus, cyndyn, amrafaelgar
- Contentiousness, kon.ten'shus.nes *n*, ymrysongarwch [anfoddllawn
- Contentless, kon.tent'les *a*, anfoddog,
- Contentment, kon.tent'ment *n*, boddlondeb, rhancbodd [cyfanswm
- Contents, kon.tents' *np*, cynnwysiad
- Terminous, kon.tür'mi.nus *a*, cyfagos, cyffiniol [cynhen
- Contest, kon'test *n*, ymdrech, ymryson,
- Contest, kon.test' *v*, gwrthdaeru, ymdynnu, ymdrechu [annyls
- Contestable, kon.tes'tâ.bl *a*, dadleuadwy,
- Context, kon'tekst *n*, cyd-destyn, cyfadnodau [mhleth
- Context, kon.tekst' *a*, cydweol, cy-
- Contexture, kon.teks'tshür *n*, cydwead, cymhlethiad [iad
- Contignation, kon.tig.nä'shun *n*, cledr-
- Contiguity, kon.ti.gü'i.ti *n*, cyfagosrwydd, cyfnesafedd, agosrwydd
- Contiguous, kon.tig'ü.us *a*, cyfagos, cynghyffwrdd, wrth eu gilydd
- Continence, kon'ti.nens, Continency, kon'ti.nen.sí *n*, diweirdeb, ymattaliad
- Continent, kon'ti.nent *a*, diwair, ymat-talgar, dihalog: *n*, cyfandir
- Continental, kon.ti.nen'tal *a*, cyfandirol
- Contingence, kon.tin'jens, Contingency, kon.tin'jen.sí *n*, damwain
- Contingent, kon.tin'jent *n*, dygwyddiad; dogn, cyfran: *a*, dygwyddol, damweiniol
- Continual, kon.tin'ü.al *a*, dibaid, gwas-tadol, didawl, parhäus [arosiad
- Continuance, kon.tin'ü.ans *n*, parhâd;
- Continue, kon.tin'ü.ät *a*, didor, dibaid, digyfrwng [estyniad, gohiriad
- Continuation, kon.tin'ü.ä'shun *n*, parhâd,
- Continuator, kon.tin'ü.ä.tür *n*, gores-tynydd, estynydd [estyn, hirio
- Continue, kon.tin'ü *v*, parhau, aros;
- Continuity, kon.ti.nü'i.ti *n*, parhausder, cydolrwydd, parhâd didor, gorestyniad
- Continuous, kon.tin'ü.us *a*, parhäus, parhaol; dibaid, diaros, didor
- Contort, kon.tört' *vt*, nydd-droi; dirdynu
- Contortion, kon.tör'shun *n*, nydd-droad
- Contour, kon.tw'r' *n*, cylchlinell
- Contra- *px*, gwrth-, croes- [edig
- Contraband, kon.trâ.band *a*, gwahardd-
- Contract, kon'trakt *n*, ammod, cyfam-mod; cytundeb, ymgred
- Contract, kon.trakt' *v*, ammodi, cyfam-modi, cytuno; dyweddïo, cyfaddaw; byrhau, cwtogi. To contract a debt, rhedeg i ddyled. To contract a habit, dysgu arfer [ammodadwy
- Contractible, kon.trak'ti.bl *a*, byradwy;
- Contractile, kon.trak'til *a*, crebachaidd
- Contraction, kon.trak'shun *n*, byrhâd, cwtogiad; crebachiad [cymmerwr
- Contractor, kon.trak'tür *n*, ammodwr;
- Contradict, kon.trâ.dikt' *vt*, gwrthddy-wedyd, croesddadleu; gwadu
- Contradiction, kon.trâ.dik'shun *n*, gwrth-ddywediad, gwrtheiriad
- Contradictory, kon.trâ.dik'tür.i *a*, croes, gwrthwynebol; cecrus
- Contradistinct, kon.trâ.dis.tingkt' *a*, gwrthddynodol
- Contradistinction, kon.trâ.dis.tingkt'shun *n*, gwrthddynodiant, gwrthwahaniad
- Contradistinguish, kon.trâ.dis.ting'-gwish *vt*, gwrthwahanu
- Contramure, kon.trâ.mür' *n*, gwrthfur, gwrthglawdd [gwrthgyflead
- Contraposition, kon.trâ.pö.zish'un *n*,
- Contrariant, kon.trê'r'i.ant *a*, croes, anghysson [wedd, gwrthdarawiad
- Contrariety, kon.tru.r'i.ti *n*, gwrth-
- Contrariwise, kon'tru.rî.wiz *ad*, yn y gwrthwyneb, o'r tu arall, yn hytrach
- Contrary, kon'tru.ri *a*, gwrthwyneb, anghytunol. Contrary wind, gwrthwynt. Contrary witness, gwrthdyst.
- On the contrary, i'r gwrthwyneb
- Contrast, kon'trast *n*, cyferbyniad [osod
- Contrast, kon.trast' *v*, cyferbyn, gwrth-
- Contravallation, kon.trâ.va.lä'shun *n*, gwrthgaer [rhwystro
- Contravene, kon.trâ.vîn' *vt*, gwrthdrin;
- Contravention, kon.trâ.ven'shun *n*, di-fuddiad, dieffeithiad [drethol
- Contributory, kon.trib'ü.tur.i *n*, cyd-
- Contribute, kon.trib'üt *v*, rhoddi, cyfranu
- Contribution, kon.tri.bü'shun *n*, cyd-daliad, casgliad [wyadwy
- Contributive, kon.trib'ü.tiv *a*, cynnorth-
- Contributor, kon.trib'ü.tür *n*, cyfranwr, cyfrodwr; gohebydd, cydysgrifenydd
- Contributory, kon.trib'ü.tur.i *a*, cyd-roddawl, cynnorthwyol [pruddhau
- Contristate, kon.tris'tät *vt*, tristäu,
- Contrite, kon'trit *a*, briwedig, cystuddiol, cystuddiedig, edifeiriol, edifarus
- Contribution, kon.trish'un *n*, rhwbiad; edifeirwch, cystudd calon

COO pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cût, tû=too, tûk=took;

Contrivance, kon.trî'vans *n*, dyfais, dychymmyg [trefnu
 Contrive, kon.trîv' *v*, dyfeisio, llunio;
 Control, kon.trôl' *n*, rheolaeth, awdurdod: *vt*, ffrwyno, rheoli, cyfattal, goruchwyllo [ffrwynadwy
 Controllable, kon.trôl'â.bl *a*, attaliadwy,
 Controlment, kon.trôl'ment *n*, attaliaeth, rheolaeth
 Contraversal, kon.trô.vûr'shal *a*, dadleuol, ymddadleuol [dadleuwr
 Controversialist, kon.trô.vûr'shal.ist *n*,
 Controversy, kon.trô.vûr.sî *n*, dadl, ymrafael, cynghaws [gwrthddywedyd
 Controvert, kon.trô.vûrt' *vt*, gwrthddadlu
 Controvertible, kon.trô.vûr'ti.bl *a*, dadleuadwy, ammhêus
 Controutist, kon.trô.vûr.tist *n*, dadleuwr, cystadlwr [dyn, ystyfnig
 Contumacious, kon.tû.mâ'shus *a*, cyn-
 Contumacy, kon.tû.mâ.sî *n*, gwrthnysigrwydd [llibus, dirmygus
 Contumelious, kon.tû.mî'lî.us *a*, en-
 Contumely, kon.tû.mî.lî *n*, anfri, sarhâd, diystyrwch [pwyo
 Contuse, kon.tüz' *vt*, briwio, dryllio,
 Contusion, kon.tü'zhun *n*, cymmriw; pwyad; clais, briw, clwyf
 Conundrum, kö.nun'drum *n*, mwysair cellweirus [holiad
 Conusance, kon'ü.sans *n*, gwybyddiaeth,
 Convalescence, kon.vâ.les'ens *n*, gwelliant, gwellâd [ar wellâd
 Convalescent, kon.vâ.les'ent *a*, gwellaol,
 Convenable, kon.vî'nâ.bl *a*, cydweddol, cymhwys [cydymgynnull
 Convene, kon.vîn' *vt*, galw yng nghyd,
 Convenience, kon.vî.nî.ens *n*, cyfleusdra, cyfleusdod, odfa, egwyl
 Convenient, kon.vî.nî.ent *a*, cyflêus; cyfaddas; tymmorol
 Convent, kon'vent *n*, cyfaint, mynachlog
 Convent, kon.vent' *v*, gwysio, galw i farn
 Conventicle, kon.ven'ti.kl *n*, cyfarfod bychan [cyfammod; cymmanfa
 Convention, kon.ven'shun *n*, cytundeb;
 Conventional, kon.ven'shun.al *a*, cymmanfaol; cymdeithasol, moesddefodol
 Conventionality, kon.ven.shun.al'i.tî *n*, ffurfioldeb, moesddefod
 Conventional, kon.ven'tshû.al *n*, mynach: *a*, mynachlogaidd [gyfeirio
 Converge, kon.vûrj' *vi*, cyd-dueddu, cyd-
 Convergent, kon.vûr'jent *a*, cydgyfeiriol
 Conversable, kon.vûr'sâ.bl *a*, siaradwy; cyfeillgar [cynnefin
 Conversant, kon.vûr'sant *a*, cyfarwydd;

Conversation, kon.vûr.sâ'shun *n*, ymddygiad; ymddyddan [eillachu
 Converse, kon.vûrs' *vi*, siarad; ymgylf-
 Converse, kon.vûrs *a*, gwrthwynebol, croes: *n*, y gwrthwyneb; cyfeillach
 Conversion, kon.vûr'shun *n*, tröedigaeth, dychweliad, proselytiaeth
 Convert, kon'vûrt *n*, dychwelwr, dysgybl
 Convert, kon.vûrt' *vt*, troi, dychwelyd; newid [newidiadwy
 Convertible, kon.vûr'ti.bl *a*, troadwy,
 Convex, kon'veks *a*, crwm, cynghrwm, amgrom: *n*, crwmach [crymedd
 Convexity, kon.vek'sî.tî *n*, amgrymedd,
 Convey, kon.vâ' *vt*, cludo; cywain; trosi
 Conveyance, kon.vâ'ans *n*, trosglwydd, cyweiniad; trosiad, aralliad [troswr
 Conveyancer, kon.vâ'an.sûr *n*, arallydd,
 Convict, kon.vikt' *vt*, euogbrofi, euogfarnu, barnu yn euog
 Convict, kon'vikt *n*, collddyn, un wedi ei euogbrofi [argyhoeddiad
 Conviction, kon.vik'shun *n*, euogbrofiad;
 Convictive, kon.vik'tiv *a*, euogbrofol
 Convince, kon.vins' *vt*, argyhoeddi
 Convincement, kon.vins'ment *n*, argyhoeddiad; sarhâd [adwy
 Convincible, kon.vîn'sî.bl *a*, argyhoedd-
 Convive, kon.vîv' *v*, gwledda; gwesta; difyru [cydymlonol
 Convivial, kon.vîv'yal *a*, cydweddol,
 Convocate, kon'vö.kät *vt*, gwysio yng nghyd, cydalw, cydwysio
 Convocation, kon.vö.kä'shun *n*, cymmanfa eglwysig; cydwys
 Convoke, kon.vök' *vt*, gwysio, cydwysio, cydalw [edig
 Convolution, kon'vö.lü.ted *a*, ymdorch-
 Convolution, kon.vö.lü'shun *n*, cydamdoad, dirwyniad [nydd-droi
 Convolue, kon.volv' *v*, amdroi, dirwyn,
 Convolvulus, kon.vol'vö.lus *n*, cynghafog, tagwydd, taglys. Wild convolvulus, cwlwm y coed, clych y perthi
 Convoy, kon'vöi *n*, canymdo; amddiffyn
 Convoy, kon.vöi' *vt*, canymdoi; noddi llongau [ysgwyd
 Convulse, kon.vuls' *vt*, dirgrynu, dir-
 Convulsion, kon.vul'shun *n*, dirgryniad, dirgryd, dirdyniad
 Convulsive, kon.vul'siv *a*, dirgrynol
 Cony, kö'nî *n*, cwningen, fflogen. Conywarren, cwning-gaer
 Coö, kö' *vi*, lleisio fel colomen
 Cook, kö'k *n*, cog, cogydd, ceginwr; coges, ceginwraig: *vt*, arlwyo, trin bwyd.
 Cookshop, bwyty, bwydle

Cookery, k'w'k'ur.i n, cogyddiaeth, arlwy-	Coquet, k'ö.ket' v, rhithgaru, hoedena
aeth, ceginiaeth, bwyd-driniaeth	Coquetry, k'ö.ket'ri n, hoedenwaith
Cool, k'w'l v, oeri, llygoeri, tawelu: a,	Coquette, k'ö.ket' n, chwidwen, croesen,
oer, lledoer; llariaidd, arafaidd	hoeden, rhithgares [cwrwg]
Cooler, k'w'lür n, oeriedydd, llestr oeri	Coracle, kor'ä.kl n, corwg, corwg, cwrwg,
Coolish, k'w'lish a, lledoer, go-oer, oer-	Coral, kor'al n, gwylar, lluchochr; tegan
aidd [arafweh]	plentyn
Coolness, k'w'l'nes n, oerfelgarweh;	Coraline, kor'al.in a, lluchochraidd
Coom, k'w'm n, huddygl	Corant, k'ö.rant' n, math o ddawns fuan
Coomb, k'w'm n, mesur sych o bedwar	Corb, k'örb n, cawell, basged globwll
pwysel [argau, cutio]	Corban, k'ö'r'ban n, elusen-gawell; rhodd,
Coop, k'w'p n, adardy, cut ieir: vt, cau,	elusen
Coopee, k'w'.pi' n, ysgogiad taplasol	Corbel, k'ö'r'bel n, corbed, ysgwyddiad
Cooper, k'w'pür n, cylechwr, cwper, hwper	Cord, k'örd n, cord, cort, rheffyn, tennyn;
Cooperage, k'w'pur.äj n, cylechweithfa	tant: vt, cortio, rheffynu; cludeirio
Co-operate, k'ö.op'ur.ät vi, cydweithio	Cordage, k'ö'r'däj n, rheffynwaith, rhaffiad
Co-operation, k'ö.op.ur.ä'shun n, cyd-	Cordeher, k'ö.r.dí.lí'r n, mynach o urdd
weithiad, cydweithrediad	St. Francis
Co-optation, k'ö.op.tä'shun n, cyfabwys-	Cordial, k'ö'r'dí.al n, meddyglyn; dy-
iad [cystadl]	ddanweh: a, diffuant; caredig; ca-
Co-ordinate, k'ö.ö'r'dí.nät a, cydradd,	lonog, gwresog
Coot, k'w't n, corsiar, dyfriar	Cordiality, k'ö.r.dí.al'í.tí n, caredigrwydd,
Cop, kop n, coryn, copa; brig, crib, cob	serch; gwresogrwydd, calonogrwydd
Copal, k'ö'pal n, math o ystor	Cordon, k'ö'r'döng n, rhestr o geryg
Coparcenary, k'ö.pär'sí.nur.i, Coparceny,	Cordwain, k'örd'wän, Cordovan, k'ö'r'dö-
k'ö.pär'sí.ní, Copartnership, k'ö.pärt'-	van n, lledr Cordofa yn Yspaan
nür.ship n, cydgyfranogaeth, cyd-	Cordwainer, k'örd'wä.nür n, crydd
fasnach [wr, cydranwr]	Core, k'ö'r n, bywedyn, calon; crawn
Copartner, k'ö.pärt'nür n, cydgyfranog-	Coriaceous, k'ö'r.i.ä'shus a, lledraidd
Copatriot, k'ö.pä'trí.ut n, cydwladgarwr	Coriander, k'ö'r.i.an'dür n, llysiau'r bara,
Cope, köp n, cochl; mwd, crib: v,	brwysgedlys. Coriander of Rome, bul-
mydu; ymgystadlu, brwydro, ymwrio	wg Rhufain
Copernican, k'ö.pür'ní.kan a, perthynol	Corinthian, k'ö.rin'thí.an a, Corinthiaidd.
i gyfundraith heulog Copernicus, Co-	The Corinthian order, pedwaredd reol
perniciaidd [aill]	adeiladaeth, Corinthddull [vt, corcio]
Copessmate, köps'mät n, cydymaith, cyf-	Cork, k'örk n, core, coreyn, madarch:
Copious, k'ö'pí.us a, helaeth, dibrin,	Cormorant, k'ö'r'mö.rant n, mulfran, mor-
llawn [digonedd]	fran; gloddestwr
Copiousness, k'ö'pí.us.nes n, helaethder,	Corn, k'örn n, yd, ydau, grawn yd, llafur;
Coppel, kop'el n, math o dawddlestr	corn, oddf: vt, sychu, halltu, caledu ä
Copper, kop'ür n, copr, efydd, elydr;	halen [werthwr yd]
pair, crochan. Copper-plate, argraff-	Cornehandler, k'örn'tshand.lür n, ad-
laffn. Copper-smith n, gof copr	Cornel-tree, k'ö'r'nel.trí n, cwyros, cwyrl-
Copperas, kop'ur.as n, copras, du'r crydd	wialen
Coppice, kop'is, Copse, kops n, coedwig;	Cornelian, k'ö.r.ní'lí.an.—Carnelian
glasgoed, prysgoed [ymrewyddu]	Corneous, k'ö'r.ní.us a, cornaidd, caled
Copulate, kop'ü.lät v, cydio, ymreain,	Corner, k'ö'r'nür n, congl, ongl, cornel;
Copulation, kop'ü.lä'shun n, cydiad,	lloches, llechfa, dirgelfa, cilfach. Cor-
cydgnawd, ymread [sylltiol]	ner-stone, congfaen. Corner of the
Copulative, kop'ü.lä.tiv a, cydiol, cys-	eye, cil y llygad
Copy, kop'í n, adysgrifen; cynysgrifen,	Cornet, k'ö'r'net n, llumanwr marchoglu;
arlun, cynllun, eilun, copi: vt, adys-	udgornwr; math o udgorn
grifenu; efelychu, cynnelwi. Copy-	Cornetcy, k'ö'r'net.sí n, swydd llumanwr
hold, daliad tir wrth adysgrif rheol y	Cornice, k'ö'r'nís n, addurndalaith
llys. Copy-right, meddiant o lyfr,	Cornicle, k'ö'r.ní.kl n, cornyn, cornig,
ysgrifhawl	corn bach [corniog]
Copyist, kop'í.ist n, adysgrifwr	Cornigerous, k'ö.r.nij'ur.us a, cynrig,

COS pâth, fat, ère, met, mâ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tû=too, tûk=took;

- Cornish, kôr'nish *a*, Cerniwaidd. The Cornish language, y Gerniwaeg [der
Cornucopia, kôr.nû.kô'pî.â *n*, cornllawn-
Cornute, kôr.nût' *vt*, cyewalltu, diwrio
Cornuto, kôr.nû'tô *n*, cornicyll
Corny, kôr'nî *a*, cornaidd; grawnaidd
Corollary, kor'ol.ur.î *n*, casgliad, can-
lyniad, cload, penderfyniad
Coronal, kor'ô.nal *n*, gwyrten, coron-
bleth: *a*, corynol [onol
Coronary, kor'ô.nur.î *a*, coronaidd, cor-
Coronation, kor.ô.nâ'shun *n*, coroniad
Coroner, kor'ô.nûr *n*, coronwr. Coron-
er's jury, trengholwyr. Coroner's
inquest, trengholiad
Coronet, kor'ô.net *n*, coronig, talaith
Corporal, kôr.pô.ral *n*, dengwriad: *a*, yn
perthyn i'r corff, corfforol
Corporality, kôr.pô.ral'î.tî *n*, corffolaeth
Corporate, kôr.pô.rât *a*, corfforedig
Corporation, kôr.pô.râ'shun *n*, corffor-
aeth [â chorff ganddo
Corporeal, kôr.pô'r'î.al *a*, corffog, corffol
Corporealism, kôr.pô'r'î.al.ist *n*, corff-
olwr [deb, corffeg
Corporeity, kôr.pô.r'î.tî *n*, defnyddiol-
Corporify, kôr.por'î.fî *vt*, corffori
Corps, kôr (*p* corps, kôr'z) *n*, byddin-
ran, catrawd
Corpse, kôrps *n*, corff marw, burgyn, celan
Corpulence, kôr.pû.lens *n*, corffogrwydd,
tewdra [cnawdog
Corpulent, kôr.pû.lent *a*, corffog, tew,
Corpusele, kôr.pus.klîz, mymryn, corffilyn
Corpuscular, kôr.pus'kü.lûr *a*, mymrynol
Corrade, ko.râd' *vt*, cydrwbio, cydgrafu
Corradiation, ko.râ.dî.â'shun *n*, cyd-
lewyrchiad, cydbelydriad
Correct, ko.rekt' *a*, cywir, manol, cyw-
rain: *vt*, cospi, ceryddu; diwygio,
cywiro, gwellau
Correction, ko.rek'shun *n*, diwygiad,
cyweiriad; cerydd, cystwy
Corrective, ko.rek'tiv *a*, diwygiadol; tym-
merol: *n*, ardymmerydd, cyweirydd
Correctness, ko.rekt'nes *n*, cywirdeb,
manylrwydd
Corrector, ko.rek'tûr *n*, diwygiwr; cosp-
wr; cystwywr [Yspæn
Corregidor, ko.rej'î.dôr *n*, uchynad yn
Correlate, kor'î.lât *n*, gwrthberthynas
Correlative, ko.rel.â.tiv *a*, cydberth-
ynasol [gyhoeddiad
Correption, ko.rep'shun *n*, cerydd, ar-
Correspond, kor.î.spon'd' *vi*, cyfateb;
gohebu [atebiad; gohebiaeth
Correspondence, kor.î.spon'dens *n*, cyf-
Correspondent, kor.î.spon'dent *a*, cyf-
atebol, addas: *n*, cyfatebwr, gohebydd
Corridor, kor.î.dôr' *n*, oriel o gwmpas ty,
amrodfa [diwygiadwy
Corrigible, kor'î.jî.bl *a*, ceryddadwy;
Corrival, ko.rî'val *n*, cydymgeisiwr
Corrivation, kor.î.vâ'shun *n*, cydffrydiau,
aber [cryfhaol
Corroborant, ko.rob'ô.rant *a*, cyfnerthol,
Corroborate, ko.rob'ô.rât *vt*, cyfnerthu,
cadarnhau: *a*, sefydledig, sicr
Corroborative, ko.rob'ô.râ.tiv *a*, cyf-
nerthol, cadarnhaol [cyfysu
Corrode, ko.röd' *v*, ysu, difa, amgnoi,
Corrodent, ko.röd'ent *a*, ysol, difaol
Corrodible, ko.röd'î.bl *a*, ysadwy
Corrosion, ko.rô'zhun *n*, andraul, ysiad
Corrosive, ko.rô'siv *a*, ysol, cyfysol, di-
faol: *n*, eli cyfysol [crebachu
Corrugate, kor'û.gât *vt*, crychu, rhychu,
Corrupt, ko.rupt' *a*, llygredig, halogedig,
pwr, hadl; anonest: *v*, halogi, diwyno,
pydru; gwobri [oldeb, hyllygredd
Corruptibility, ko.rup.tî.bil'î.tî *n*, llygr-
Corruptible, ko.rup.tî.bl *a*, llygradwy,
pydradwy [crawn, gôr
Corruption, ko.rup'shun *n*, llygredigaeth;
Corruptive, ko.rup'tiv *a*, llygrol, hylwgr
Corruptness, ko.rup'tnes *n*, llygredd,
halogrwydd; anonestrwydd
Corsair, kôr.sêr' *n*, morleidr
Corse, kôrs *n*, celan, ysgerbwd, abwy
Corselet, kôrs'let *n*, dwyfroneg
Corset, kôr'set *n*, bron-gengl
Cortes, kôr'tez *np*, seneddwy'r Yspæn
Cortex, kôr'teks *n*, rhisgl, rhisg
Cortical, kôr.tî.kal, Corticose, kôr'tî.-
kôs *a*, rhisglog, rhisglog [fel rhisg
Corticated, kôr.tî.kâ.ted *a*, rhisglaid, rhisglaid
Coruscant, kö.rus'kant *a*, dysgleiriol
Coruscate, kö.rus'kât *vi*, llewyrchu
Corvette, kôr.vet' *n*, llong rhyfel
Corvine, kôr'vin *a*, branaidd
Corvizer, kôr'vî.zûr *n*, crydd
Cosey, kô'zî *a*, chwedleugar
Cosier, kô'zhî.ûr *n*, bongleryn: *a*, trwsgl
Cosmetic, koz.met'ik *a*, tecaol, addurnol:
n, meddyginaeth a bair degwech pryd,
teglech, tlwsolch
Cosmical, koz'mî.kal *a*, perthynol i'r
byd; yn codi neu fachlud gyda'r haul
Cosmogony, koz.mog'ô.nî *n*, cread, neu
haniad y byd [ddarluniwr
Cosmographer, koz.mog'râ.fûr *n*, byd-
Cosmography, koz.mog'râ.fî *n*, byd-
ddarluniad [bydyssawd
Cosmolatry, koz.mol'â.trî *n*, addoliad y

Cosmopolitan, kos.mō.pol'i.tan, Cosmo-
polite, kos.mop'ō.lit n, dinasydd y byd
Cossack, kos'ak n, milwr yn Rhwssia
Cosset, kos'et n, oen llawfaeth
Cossick, kos'ik a, alsoddol
Cost, kost (pt & pp cost) n, traul, cost,
pris; ais, eisen: vt, costio, bod yn
werth. It cost me a shilling, mae yn
sefyll i mi swllt
Costal, kos'tal a, eisawl, eisenawl [masw
Costard, kos'turd n, pen; math o afal
Costive, kos'tiv a, bolrwym, rhwym
Costiveness, kos'tiv.nes n, bolrwymiad
Costless, kost'les a, digost, rhad
Costliness, kost'li.nes n, gwerthfawr-
ogrwydd
Costly, kos'tli a, gwerthfawr; costfawr
Costume, kos.tüm n, dullwisgiad [twlc
Cot, kot n, bwth, lliest, caban, bwthyn,
Cote, köt vt, gadael ar ol: n, corlan, lloc
Cotemporary, kō.tem'pō.rur.i n, cyf-
oedydd, cyfoesydd: a, cyfoesol
Coterie, kō.tur'i n, llon-gymmanfa,
cymdeithas [ion merched
Cotquean, kot'kwîn n, mymrwr â mater
Cottage, kot'āj n, bwth, cabandy, twlc
Cottager, kot'ājūr, Cotter, kot'ūr, Cot-
tier, kot'yūr n, bwthynwr
Cotton, kot'n n, cotwm, ceden
Cottony, kot'n.i a, cotymaidd
Couch, kûw'tsh n, glwthfaine, trwl, gwâl,
gorweddffaine: v, gorwedd, cynnwys;
tynu pelenau oddi ar lygaid; annelu.
To couch a spear, rhoi gwaewffon ar
annel [orweiddiol
Couchant, kûw'tshant a, yswatiol, tor-
Couchee, kûw'shî n, ymweliad nosawl
Cough, kof n, peswch: v, pesychu.
Hooping-cough, Chin-cough, y pas
Could, kûd pt.—Can
Coulter, kôl'tûr n, cwlltyr
Council, kûwn'sil n, cynghor, cynghorfa
Councillor, kûwn'sil.ûr n, aelod cynghor
Counsel, kûwn'sel n, cynghor; dadleuwr,
cynghorwr: vt, cynghori; hyfforddi
Counsellor, kûwn'sel.ûr n, cynghorwr,
cynghawsydd, dadleuwr
Count, kûwnt n, iarll; cyfrif: v, rhifo,
cyfrifo. Counting-house, cyfrifdy
Countenance, kûwn'ti.nans n, gwyneb,
gwedd, gwynebpwyd; nawdd, cefnog-
iad: vt, noddi, cefnogi. Keep your
countenance, na wridwch
Counter, kûwn'tûr n, ffug arian; bwrdd
cyfrif; uwchlais, uchalaw: a, croes,
gwrth, gwrthwyneb: ad. yn groes, yn
erbyn, yn y gwrth: px, gwrth-

Counteract, kûwn.tur.akt' vt, gwrth-
sefyll, gwrthweithredu [gwrthbwys
Counterbalance, kûwn.tûr.bal'ans vt,
Counterbalance, kûwn'tûr.bal.ans n,
gwrthbwys, cydbwys [rwym
Counterbond, kûwn'tûr.bond n, gwrth-
Countercharge, kûwn'tûr.tshârj n,
gwrthgyhuddiad [attaliad; cerydd
Countercheck, kûwn'tûr.tshek n, gwrth-
Counterfeit, kûwn'tûr.fit a, gau, ffugiol,
ffuantus: vt, ffugio; dynwared: n,
ffugbeth, rhith, twyll. Counterfeit
money, arian drwg
Countermand, kûwn.tûr.mand' vt,
gwrthorchymyn [gwrthgyrchu
Countermarch, kûwn.tûr.mâr'tsh' vi,
Countermarch, kûwn'tûr.martsh n,
gwrthgyrch
Countermine, kûwn'tûr.mîn n, gwrth-
glawdd: vt, dadymchwelyd
Counterpane, kûwn'tûr.pân n, teisban
Counterpart, kûwn'tûr.pârt n, gwrthran
Counterplea, kûwn'tûr.plî n, gwrthddadl
Counterplot, kûwn'tûr.plot n, gwrthfrad
Counterpoint, kûwn'tûr.pôint n, cy-
nghanedd [bwys: n, gwrthbwys
Counterpoise, kûwn'tûr.pôiz vt, gwrth-
Counterscarp, kûwn'tûr.skârp n, gwrth-
glawdd [wyddo
Countersign, kûwn'tûr.sîn vt, llawar-
Countertide, kûwn'tûr.tid n, gwrthlif
Countervail, kûwn.tûr.vâl' vt, cyfartalu;
cyfiawnu; cyferbynu
Countervail, kûwn'tûr.vâl n, cydbwysedd
Countess, kûwn'tes n, iarles
Countless, kûwn't'les a, aneirif, dirif
Countrified, kun'tri.fid a, gwladaidd
Country, kun'trî n, gwlad; bro, goror,
ardal; tir: a, gwladaidd, gwledig
Countryman, kun'trî.man n, gwladwr,
dyn o'r wlad; cydwladwr
County, kûwn'tî n, sir, swydd, rhandir;
iarllaeth: a, siryddol, perthynol i
swydd [llamsach
Coupee, kûw.pé n, ysgogiad taplasol;
Couple, kup'l n, par, dau, cwpl; magl:
vt, cyssylltu, cymharu, cydieuo, priodi
Couplet, kup'let n, pennill dwy fraich
Courage, kur'āj n, dewrder, glewder,
calondid, gwroldeb [dewr, calonog
Courageous, ku.rā'jus a, gwrol, glew,
Courageousness, ku.rā'jus.nes n, gwrol-
deb, gwrhydri, dewredd, glewder
Courant, kûw.rant' n, math o daplas
Coub, kûw'rb vt, ymblygu, crymu, camu:
a, cam [wr, cenad
Courier, kûw'rî.ûr n, brysgenad, rhedeg-

CRA pāth, fat, êre, met, mâ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Course, kō'rs *n*, ystod, gyrfa; rhedegfa; cylech, chwyl; helynt, hynt; llwybr; haen, rhes: *v*, hela; rhedeg; erlyn, ymlid. Courses, misglwyf

Courser, kō'r'sûr *n*, rhedegfarch

Court, kō'rt *n*, llys, brawdlys, neuadd; barnwr neu ynadon mewn llys; bre-nindy; teulu breninol; cwrt; cyntedd: *vt*, caru; addolwyn, erfyn. Bank-ruptcy Court, Torgedlys. Court of Arches, Llys yr Archan. Court of Common Pleas, Dfflys. Court of Ex-chequer, Cyllidlys. Court of Queen's Bench, Llys Mainc y Frenines. Small-debts Court, County Court, Manddy-ledlys. Court-leet, Llys Pentrefol. Court Martial, Cwrt Milwraidd. Court-hand, llawysgrifen a arferir i gofrestru

Courteous, kō'r'tshus *a*, moesog, caru-aid, mwyn [deb, mwynder

Courteousness, kō'r'tshus.nes *n*, tirion-

Courtesan, kûr.ti.zan' *n*, putain [edd

Courtesy, kûr'ti.sî *n*, tirionfoes, hynaws-

Courtesy, kûrt'sî *n*, glinostyngiad

Courtier, kō'r'ti.ûr *n*, gwr llys, llyswr; carwr [hyfoesedd

Courtliness, kō'rt'li.nes *n*, moeswychedd,

Courtly, kō'rt'li, Courtlike, kō'rt'lik *a*, moeswych; dillyn; gwenieithus

Courtship, kō'rt'ship *n*, carwriaeth

Cousin, kuz'n *n*, câr; cefnder (*f* cyf-nither). Second cousin, cyfyrdwr

Cove, kōv *n*, cil, cilfach, ebach, lloches; llanc, llencyn

Covenant, kuv'i.nant *n*, cyfammod, cy-nghair: *v*, cyfammodi, cytuno

Covenanter, kuv'i.nan.tûr *n*, cyfammod-wr, ammodwr, rhagammodwr

Cover, kuv'ûr *n*, clawr, caead, croeg, gorchudd, to: *vt*, gorchuddio, cysgodi, toi [caead

Covercle, kuv'ûr.kl *n*, gorchudd, hulier

Coverlet, kuv'ûr.let, Coverlid, kuv'ûr.lid *n*, huling, teisban, tersed, breacan

Covert, kuv'ûrt *n*, gwasgawd, cuddlwyn, eudded, cuddfa: *a*, cudd, dirgel

Covertness, kuv'ûrt.nes *n*, dirgelrwydd

Coverture, kuv'ûr.tshû'r *n*, cyflwr gwraig dan nawdd ei gwr; cysgod

Covet, kuv'et *vt*, chwenychu, deisyfu

Covetous, kuv'i.tus *a*, trachwantus, cy-byddlyd [ariangarwch

Covetousness, kuv'i.tus.nes *n*, trachwant,

Covey, kuv'i *n*, haid, nythlwyth o adar

Covin, kuv'in *n*, cyd-dwyll, cydfrad

Covinous, kuv'i.nus *a*, twyllodrus

Cow, kûw *n*, buwch, buch; bon: *vt*, di-galoni, pruddhau. A cow near calving, buwch ddowydd. A young cow, an-neirfuwch. Cow-wheat, y gliniogai. Cow-grass, buchlaswellt. Cow-herd, bugail, heusor, grêwr. Cow-house, beudy. Cow-blake, gleiad. Lady-cow, y fuwch gota

Coward, kûw'ûrd *n*, anwr, llyfrgi, cachgi, annewryn [annewredd

Cowardice, kûw'ûr.dis *n*, llyfrdra, ofn,

Cowardize, kûw'ûr.diz *vt*, llyfrhau, di-galoni [aidd, llwfr

Cowardly, kûw'ûrd.li *a*, digalon, cachgi-

Cowbane, kûw'bân *n*, cegid y dwfr

Cower, kûw'ûr *vi*, cwrian, cwrcydu

Cowish, kûw'ish *a*, ofnus, llwfr, digalon

Cowl, kûwl *n*, cweuwl, cwfl. Cowl-staff,

pawl, berllysg [yn, pefryn

Coxcomb, koks'kôm *n*, coegyn, ysgoeg-

Coxcomical, koks.kom'i.kal *a*, coegyn-aid, cymhen [aidd

Coy, kô *a*, mursenaidd, osgoilid, gwyll-

Coyness, kô'nes *n*, mursendod, gwylledd

Cozen, kûz'n *vt*, twyllo, hudo, siomi

Cozenage, kuz'n.âj *n*, twyll, dichell

Crab, krab *n*, cranc, morgranc; afal sur,

cogwrn. Crab-tree, afallen sur

Crabbed, krab'ed *a*, sarig, anffoddog

Crabbedness, krab'ed.nes *n*, surni; sar-

igrwydd, anffoddlondeb; astrusi

Crack, krak *n*, breg, agen, hollt; trwst; bost: *v*, hollti; crochdrystio; brolio.

Crack-brained, penchwiban, penwan

Cracker, krak'ûr *n*, ffambyg; gwagfostiwr [lwgach

Crackle, krak'l *vt*, clindarddach, ysgwr-

Cracknel, krak'nel *n*, teisen galed

Cradle, krä'dl *n*, cryd; cawell, alch: *v*, siglo cryd, crydsiglo

Craft, kraft *n*, celf, crefft; ystryw, cyfrwysder; celfi pysgota; llong fechan

Craftiness, kraf'ti.nes *n*, cyfrwysedd

Craftsman, krafts'man *n*, celfyddwr, crefftwr

Crafty, kraft'ti *a*, cyfrwys, dichellgar

Crag, krag *n*, craig, elegyr, clogwyn

Cragginess, krag'i.nes *n*, garwder

Craggy, krag'i *a*, ysgythrog, serth, garw

Cram, kram *v*, gorlenwi, bol-lwytho

Crambo, kram'bôn, rhosb, rhosbchwareu

Cramp, kramp *n*, yr wrwst, cwlwm gwythi; creffyn: *v*, caethiwo: creff-

ynu; dirwasgu: *a*, anhawdd, caled, rhwystus. Cramp-iron, craff, creffyn,

gafaelfach [wern, crygtys

Cranberries, kran'ber.iz *np*, ceirios y

Crane, krän *n*, garan, creyr, crychydd, cregyr; dyrwynlath, dyrwynydd
 Cranebill, krän'bil *n*, mynawyd y bugail.
 Stinking-cranebill, llysiau'r llwynog
 Cranium, krä'nî.um *n*, penglog, iad
 Crank, krangk *n*, offeryn bachog; dyrwynlath: *a*, heinif, bywiog, iachus, cryf
 Crankle, krang'kl *v*, dolenu fel afon: *n*, crychiad; doleniad
 Crankness, krangk'nes *n*, bywiogrwydd
 Cranny, kran'î *n*, agen, hollt, agenig
 Crape, kräp *n*, galarwe
 Crapulence, krap'ü.lens *n*, afiechyd trwy anghymmedroldeb [meddw-glaf
 Crapulous, krap'ü.lus *a*, glwth, meddw
 Crash, krash *n*, grem, grill, rhinc, tor-drwt: *v*, chwilfriwio, gremio
 Crasis, krä'sis *n*, ardyimmer, cymmysgedd
 Crassitude, kras'î.tüd *n*, tewedd, praffdr, trymder [oediad
 Crastination, kras.tî.nä'shun *n*, gohiriad
 Cratch, kratsh *n*, preseb; rhesel; cafn ebran
 Crate, krät *n*, cawell i gario priddlestri
 Crater, krä'tûr *n*, safn mynydd tanllyd; twll; adwy
 Craunch, kräntsh *vt*, rhygnu dannedd
 Cravat, krä.vat' *n*, math o wddf-liain
 Crave, kräv *vt*, crefu, deisyf, chwenych
 Craven, krä'vn *n*, ceiliogyn digalon; llyfrwas, annewryn
 Craw, krô *n*, crombil, cromil, cropa
 Crawfish, krô'fish, Crayfish, krä'fish *n*, ceimwch coch, ceimwch Mair [gripian
 Crawl, krôl *vi*, ymlusgo, cropan, ym-Crayon, krä'un *n*, pwyntel sialc
 Craze, kräz *vt*, syfrdanu, gwallgofi
 Craziness, krä'zi.nes *n*, methiant; am-mhwyll, gwallgofrwydd, penwendid
 Crazy, krä'zi *a*, methedig, ysig; penwan
 Creak, krik *vi*, grillian, gwichian, crecian
 Cream, krîm *n*, hufen: *vi*, hufenu
 Creamy, krî'mî *a*, hufenog, hufenllyd
 Crease, krîs *n*, ol plygiad, crychiad: *vt*, crychiadu, peri crychiad
 Create, krî.ät' *vt*, creu, peru; urddo
 Creation, krî.ä'shun *n*, cread, creadigaeth
 Creative, krî.ä'tiv *a*, creadawl, creawl
 Creator, krî.ä'tûr *n*, crêwr, creawdwr, creawdydd, crêydd
 Creature, krî'tshûr *n*, creadur; dynyn
 Crebitude, kreb'ri.tüd *n*, mynychdra
 Crebrous, krî'brus *a*, mynych
 Credence, krî'dens *n*, cred, coel, ffydd
 Credent, krî'dent *a*, credus, crediniol
 Credentials, krî.den'shalz *n*, credlythyr-au, llythyrâu canmolïaeth

Credibility, kred.i.bil'i.ti, Credibleness, kred'i.bl.nes *n*, crededd, coeledd, coel-edigaeth, tebygoliaeth [hygoel
 Credible, kred'i.bl *a*, credadwy, coeladwy, Credit, kred'it *n*, coel, cred; cymmeriad, cyfrifiad, bri, parch, enw, ymddiried: *vt*, credu, coelio, ymddiried i [asol
 Creditable, kred'î.tâ.bl *a*, cyfrifol, urdd-Creditableness, kred'î.tâ.bl.nes *n*, cymmeriad, bri [iwr, achretor
 Creditor, kred'î.tûr *n*, gofynwr, coel-Credulity, kri.dü'li.ti *n*, hygoeledd
 Credulous, kred'ü.lus *a*, coelgar, hygred, hawdd ganddo goelio [garwch
 Credulousness, kred'ü.lus.nes *n*, coel-Creed, krid *n*, pynciau ffydd, credo
 Creek, krik *n*, cilfach, crîgyll, ebach: *vi*, gwichian, grillio
 Creeky, krî'ki *a*, cilfachog, bachog
 Creep, krip (crept) *vi*, ymlusgo, cropan, ymgreinio [neuad
 Cremation, kri.mä'shun *n*, llosgiad, cyn-Cremor, kri'môr *n*, sylwedd hufenog
 Crenated, kri'nä.ted *a*, bylchog, garw
 Crepitation, krep.i.tä'shun *n*, clindardd-Crept, krept *pt* & *pp*.—Creep [ach
 Crepuscule, kri.pus'kûl *n*, cyfnos, cyf-ddydd, cyflychwyr [dywyll
 Crepusculous, kri.pus'kû.lus *a*, llwyd-Crescent, kres'ent *n*, cyfnlloer, hanner lleuad; hanner cylch, cilgant
 Crescent, kres'ent, Crescive, kres'iv *a*, cynnyddol, tyfol
 Cress, kres *n*, berw, berwr, berwy. Water-cress, berw'r dwfr
 Cresset, kres'et *n*, tân-fwdwl, trybedd
 Crest, krest *n*, crib, cribyn, copa; mwng; helm gribog, arfau bonedd. Crest-fallen, digalon, isel
 Crested, kres'ted *a*, cribog, cobynog
 Crestless, kest'les *a*, diarfog, digrib; pen-isel [farm, marmog
 Cretaceous, kri.tä'shus *a*, sialcaidd, o Crevice, krev'is *n*, agen, hollt, rhigol
 Crew, krô *n*, cydforwyr, llongwyr, gwŷr llong; haid o ddyhirwyr: *pt*—Crow
 Crewel, krô'el *n*, edau fain o wlan
 Crib, krib *n*, preseb; rhesel; bwthyn: *vt*, darn-guddio, celcio; caethiwo
 Cribbage, krib'äj *n*, math o chwareu
 Cribble, krib'l *n*, gogr, gwagr tro
 Cribration, kri.brä'shun *n*, gogryniad
 Crick, krik *n*, grill, sythdod y gwddf
 Cricket, krik'et *n*, criciad, criciodyn, grilliedydd; chwareu pel a chlwp
 Cricoid, krî'kôid *a*, cylchaid, modrwy-Crier, krî'ûr *n*, crîwr, cyhoeddwr [aidd

CRU pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Crime, krim *n*, bai, trosedd, camwedd, pechod, euogrwydd [niwed
 Crimeless, krim'les *a*, dienog, difai, di-
 Criminal, krim'î.nal *n*, troseddwr, drwg-
 weithredwr: *a*, camweddus, beius
 Criminality, krim'î.nal'î.ti *n*, camwedd, euogrwydd [yn erbyn
 Criminate, krim'î.nât *vt*, cyhuddo, rhoi
 Crimination, krim'î.nâ'shun *n*, cyhudd-
 iad, achwyniad [og
 Criminatory, krim'î.nâ.tur.î *a*, cyhudd-
 Crimp, krimp *a*, crych; crimpio, brau, crispin: *v*, crychu
 Crimpe, krim'pl *v*, crychu, crimpio
 Crimson, krim'zn *n*, coch dwfn, porphor
 Crinated, krî'nâ.ted *a*, gwalltiedig, gwalltlaes, â gwallt neu flew hir
 Crinum, kring'kun *n*, chwimp, creffyn
 Cringe, krinj *vi*, cynffoni, iseldruthio: *n*, truthblygiad, gwaseiddfoes
 Crinigerous, krî.nij'ur.us, Crinose, krî'nôs *a*, gwalltog, blewog, garw
 Crinkle, kring'kl *n*, crych, plyg: *v*, crychu, rhychu, tolcio
 Crinoline, krin'ô.lîn *n*, defnydd a wneir o flew ceffyl, blew-we; peisgyrch neu gylchbais (o'r cyfryw) [der
 Crinosity, krî.nos'î.ti *n*, gwalltiedd, garw-
 Cripple, krip'l *n*, un cloff, efrydd, dyn baglog: *vt*, efryddu, cloffi
 Crisis, krî'sis (*p* crises, krî'sîz) *n*, uchder clefyd; cyfrwng o berygl neu fawr ddysgwylad, dwys gwfwrwg
 Crisp, krip *a*, crispin, sychgras: *v*, crispinio, sychgrasu; crychu
 Crispation, kris.pâ'shun *n*, dwysgrasiad
 Crispness, krisp'nes *n*, sychgrasder
 Criterion, krî.tîr'î.un (*p* criteria, krî-tîr'î.â) *n*, prawf, maen prawf
 Critic, krit'ik *n*, beirniad, llenfeirniad, arholwr [enbyd
 Critical, krit'î.kal *a*, beirniadol, manwl;
 Criticalness, krit'î.kal.nes *n*, manyldeb, enbydrwydd
 Criticism, krit'î.sizm *n*, beirniadaeth, arholiad [manwl farnu; beio
 Criticize, krit'î.sîz *v*, beirniadu; arholi,
 Critique, krî.tîk' *n*, manwlsylwad; beirniadaeth
 Croak, krök *vi*, crygleisio, grymial: *n*, cryglais llyffant neu frân
 Croceous, krö'shus *a*, saffyradd, melyn
 Crochet, krö'shê *n*, cromfach
 Crocitate, kros.î.tâ'shun *n*, crygleisiad brân [vi, pardduo
 Crock, krok *n*, y parddu ar gefn crochan:
 Crockery, krok.ur.î *n*, llestri pridd

Crocodile, krok'ô.dîl *n*, afanc, addanc
 Crocus, krö'kus *n*, saffyr, saffrwm
 Croft, krost *n*, cae bychan, erw, cadlas
 Croisade, kröi.säd' *n*, rhyfel y groes
 Croise, kröis *n*, rhyfelwr y groes, pererin
 Crone, krön *n*, hen ddafad, hen wrach
 Crony, krö'ni *n*, cyfaill, cyfeilles
 Crook, krök *n*, crwbach, crwbachffon, ffon gnwpa, baglan; bugeilffon: *v*, crwbachu, crymu; gwyrddroi. Crook-backed, cefnigrwm, gwargam
 Crooked, krök'ed *a*, crwea; gwyrdraws; bachog [gwyrni, crymedd
 Crookedness, krök'ed.nes *n*, camedd
 Croop, kröp *n*, clefyd yn y gwddf, crygwst
 Crop, krop *n*, enwd, adgen, ffrwyth, cynnyrch; cropa, cromil: *vt*, tocio, blaendori; difrigo, ysgythru; blaenburi; cneifio; medi: *a*, cwtâ, cwtog. Crop-sick, claf trwy loddest
 Crosier, krö'zhûr *n*, ffon esgob, bugeilffon [baban
 Croslet, kros'let *n*, croesig; talaith
 Cross, kros *n*, croes, crog, crwys; adfyd, blinder, rhwystr: *a*, croes, traws; anynad: *v*, croesi; gwrthwynebu. Cross-bow, albrys, bwa croes. Cross-examine, gwrth holi, croesholi. Cross-grained, trabluddus, anynad [adrwydd
 Crossness, kros'nes *n*, croesineb, anyn-
 Crosswise, kros'wîz *ad*, croeswedd, ar wedd groes, ar draws [ffwrch pren
 Crotch, krotsh *n*, bach; fforch neu Crotchet, krotsh'et *n*, corfanig, penddu; coegdyb [gwenieithio
 Crouch, krûwtsh *vi*, iselgrymu, ymblygu
 Croup, kröp *n*, pedrain, ffolen, cloren
 Croupade, krû.päd' *n*, uchel-lam; naid dros y pen
 Crow, krö *n*, brân; trosol haiarn: *vi* (*crew, crown*), canu fel ceiliog; ymfrostio. A flock of crows, haid o frain, branes. Crow's foot, crafanc y frân. Carrion-crow, breuan, cigfran. Young crows, branos
 Crowd, krûwd *n*, torf, tyrfa, tyndorf, lluaus: *v*, ymdyru; ymwasgu
 Crowder, krûw'dûr *n*, crythor, crythwr
 Crown, krûwn *n*, coron, coronrwy; tal-
 aith; coronbleth; coryn, copa; coron, pum swllt, 5s.: *vt*, coroni; addurno
 Crown, krön *pp*.—Crow
 Crucial, krû'shal *a*, croes, traws, croesawl [ydio, poeni
 Cruciate, krû'shî.ät *vt*, arteithio, poen-
 Crucible, krû'sî.bl *n*, tawddlestr

Crucifix, krw'si.fiks <i>n</i> , llun Crist ar y groes; crog, crogwedd [hoeliad	Cub, kub <i>n</i> , ceneu, cenaw; colwyn
Crucifixion, krw'si.fik'shun <i>n</i> , croes-	Cubation, kü.bä'shun <i>n</i> , gorweddïad, gorphwysïad [gorweddol
Crucify, krw'si.fi <i>vt</i> , croeshoelio [addfed	Cubatory, kü'bä.tur.i <i>a</i> , lledorweddol,
Crude, krw'd <i>a</i> , llymrîg, ammrwd; an-	Cube, küb <i>n</i> , cub, cyfan-gorff chwe chyfochrol. Cube-root, trysawdd; try-
Crudeness, krw'd'nes, Crudity, krw'di.ti <i>n</i> , llymrîgrwydd; anaddfedrwydd	soddiaeth
Cruel, krw'el <i>a</i> , creulawn, ffyrnig, cïaidd, didosturi, dideimlad [eindra	Cubic, kü'bik, Cubical, kü'bî.kal <i>a</i> , chwechochrog, trifesur
Cruelty, krw'el.ti <i>n</i> , creulondeb, mil-	Cubit, kü'bit <i>n</i> , cufydd, cyfelin (18 modfedd) [drochi
Cruentous, krû'en.tus, Cruentate, krw'-en.tät <i>a</i> , creuled, gwaedlyd	Cuckingstool, kuk'ing.stwl <i>n</i> , ystol
Cruet, krw'et <i>n</i> , costrelig	Cuckold, kuk'uld <i>n</i> , cyrnicyll, gwanwr: <i>vt</i> , diwirio, godinebu
Cruise, krwz <i>n</i> , gwyلفordwyaeth; cwpan, costrelan: <i>vt</i> , gwyلفordwyo, gwibfordwyo, gwibhwyllo	Cuckoldom, kuk'ul.dum <i>n</i> , godinebiad; godineb [dirmygadwy
Cruiser, krw'zûr <i>n</i> , gwiblong	Cuckoldy, kuk'ul.di <i>a</i> , salw, gorwael,
Crumb, krum <i>n</i> , mwydionyn; difyn, briwsionyn; bywyn [malu	Cuckoo, kwk'w <i>n</i> , cog, cethlydd, cwew; hurtyn. Cuckoo-pint, pidyn y gog. Cuckoo-spittle, poer y gog [len
Crumble, krum'bl <i>v</i> , briwsioni, briwioni,	Cucquean, kwk'win <i>n</i> , chwidwen, mwyg-
Crummy, krum'i <i>a</i> , mwydionog, bywynog	Cucullate, kü.kul'ät <i>a</i> , cwflaidd
Crump, krump <i>a</i> , cam, crwm, crwea	Cucumber, kü'cam.bûr <i>n</i> , y chwerwddwfr, chwerwddyflrys; cucumer
Crumpet, krum'pet <i>n</i> , teisen fwyth	Cucurbit, kü'kûr.bit <i>n</i> , math o lestr fferyllaidd
Crumple, krum'pl <i>v</i> , crychu; annhrefnu: <i>n</i> , crych, crychiad [lleisio fel crëyr	Cud, kud <i>n</i> , cil boch; bwyd cilfoch. To chew the cud, cnoi'r cil; myfyrio, hoffgofio
Crunk, krungk, Crunkle, krung'kl <i>vi</i> ,	Cuddle, kud'l <i>v</i> , llechu, yswatio; cofleidio [llong
Cruor, krw'ûr <i>n</i> , gôr, gwyar [pystylwyn	Cuddy, kud'i <i>n</i> , lle mangelloedd mewn
Crupper, krup'ûr <i>n</i> , pedrain, bontin,	Cudgel, kuj'el <i>n</i> , ffon, cwlbren, lachbren, pastwn: <i>vt</i> , ffonodio, pastynu
Crural, krw'r'al <i>a</i> , coesaidd, esgeiriol	Cudweed, kud'wid <i>n</i> , llysiaur gynddar- edd; yr adafeddog, llwyd y ffordd
Crusade, krw.säd' <i>n</i> , rhyfel y groes; darn arian â chroes arno	Cue, kü <i>n</i> , awgrym; diwedd, cynffon; tymmer; gwthbren, ffon belre
Cruse, krwz <i>n</i> , cwpan, costrelan	Cuff, kuf <i>n</i> , torch llawes; dyrnod, cernod: <i>v</i> , torchi; dyrnodio, cernodio
Cruset, krw'zet <i>n</i> , tawddlestr gof aur	Cuirass, kwî'ras <i>n</i> , dwyfroneg, llurig
Crush, krush <i>n</i> , gwasgiad, llethiad; dinystr: <i>v</i> , ysigo, malurio, dyfetha	Cuirassier, kwî.ra.sî'r' <i>n</i> , milwr llurigog
Crust, krust <i>n</i> , crawen; crafen, cresten, eramen: <i>v</i> , crawen; crestenu	Cuisse, kwis <i>n</i> , morddwyd-arfogaeth
Crustaceous, krus.tä'shus <i>a</i> , crawen- aidd; cragenaid, cragenog	Culinary, kü'li.nur.i <i>a</i> , ceginaid
Crustiness, krus'tî.nes <i>n</i> , crawenog- rwydd; swri, sarigrwydd [sarig	Cull, kul <i>vt</i> , cwlio, dewis, pigo
Crusty, krus'ti <i>a</i> , crawenog; afrywïog,	Cullender, kul'en.dûr <i>n</i> , hidl
Crutch, krutsh <i>n</i> , bagl, ffonagl	Cullion, kul'yun <i>n</i> , dyhiryn, adyn
Cry, kri <i>n</i> , bloedd, gwaedd, llef, dolef, cri: <i>v</i> , wylo, llefain, gwaeddi, cyhoeddi. To cry aloud, goralw, llefain yn groch	Cully, kul'i <i>n</i> , dyn a dwyllwyd gan fenyw: <i>vt</i> , siomi, twyllo, hudo
Crier, kri'ûr <i>n</i> , criwr, cyhoeddwr	Culm, kulm <i>n</i> , math o lo mân, cwllwm
Crypt, kript <i>n</i> , cafell, cell dywell	Culminate, kul'mî.nät <i>vi</i> , ucheddu, bod mewn entrych [weddus
Cryptography, krip.tog'râ.fi <i>n</i> , celys- grifen [iaith	Culpable, kul'pâ.bl <i>a</i> , beius, cylus, cam-
Cryptology, krip.tol'ö.ji <i>n</i> , celiath, nod-	Culprit, kul'prit <i>n</i> , drwgweithredwr
Crystal, kris'tal <i>n</i> , crisial, crisiant, gloew-wydr [tryloew	Cultivate, kul'ti.vät <i>vt</i> , diwyllio, amaethu, llafurio, gwrteithio; meithrin, coleddu
Crystalline, kris'tal.in <i>a</i> , crisialaid, Crystallization, kris.tal.i.zä'shun <i>n</i> , crisialiad [iannu	
Crystallize, kris.tal'iz <i>v</i> , crisialu, cris-	

CUS pāth, fat, ère, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tû=too, tûk=took;

Cultivation, kul.ti.vā'shun, Culture, kul'tshûr *n*, amaethiad, diwylliant, gwellineb; addysgiad; coleddiad
 Culver, kul'vûr *n*, colomen; ysguthan
 Culverin, kul'vûr.in *n*, cyfiegr mawr
 Culvert, kul'vûrt *n*, crymfa, ceuffos
 Cumber, kum'bûr *vt*, rhwystro, beichio, gorlwytho [iad; trafferthiad
 Cumberance, kum'bur.ans *n*, afrwydd
 Cumbersome, kum'bûr.sum, Cumbrous, kum'brus *a*, llwythfawr, rhwystrol; lled chwith; gorthrwm
 Cumin, kum'in *n*, llysiau yr ehedydd
 Cumulate, kü'mü.lät *vt*, crugio, pentyru, carneddu [pentyriad
 Cumulation, kü.mü.lä'shun *n*, casgliad
 Cunctation, kungk.tä'shun *n*, oediad, gohiriad
 Cuneal, kü'ni.al, Cuneated, kü'ni.ä.ted, Cuneiform, kü.ni'i.förm *a*, fel colpes, cynaidd, cyniol
 Cunning, kun'ing *a*, cyfrwys, call, di-chellgar, iselgraff; cywrain, medrus: cyfrwysder, dichell; medr
 Cup, kup *n*, cwpan; cib, cibyn: *vt*, cib-waedu. In his cups, Cup-shot, meddw.
 Cup-bearer, heilyn, trulliad
 Cupboard, kub'ôrd *n*, llogawd, clogell, cwpan-gell, nester
 Cupel, kü'pel *n*, coeth-lestr. Cupel dust, llwch i lanhau adwynau
 Cupid, kü'pid *n*, duw cariad [trachwant
 Cupidity, kü.pid'i.ti *n*, arianchwant
 Cupola, kü'pö.lä *n*, cromen [aid
 Cupreous, kü'pri.us *a*, efyddaid, copr-
 Cur, kûr *n*, corgi, costog [adwy
 Curable, kü'r'ä.bl *a*, meddygadwy, gwell-
 Curableness, kü'r'ä.bl.nes *n*, iachaol-
 Curacy, kü'r'ä.sî *n*, perigloriaeth [rwydd
 Curate, kü'r'ät *n*, periglor, curad
 Curative, kü'r'ä.tiv *a*, iachaol, meddygol
 Curator, kü.rä'tûr *n*, cyfeiriwr; arolygydd
 Curb, kûrb *vt*, ffrwyno, attal, cadw i mewn: *n*, genfa, attaliad; rhwystr
 Curd, kûrd *n*, caul, ceulfran
 Curdle, kûr'dl *v*, ceulo, ceuledu, cawsio
 Curdy, kûr'di *a*, cawsog, ceuledawg
 Cure, kü'r *n*, iachâd, gwellâd; periglor-
 iaeth: *v*, iachâu, meddygiäthu; halltu [iachaol
 Cureless, kü'r'les *a*, anfeddygiaethol, an-
 Curfew, kûr'fû *n*, dyhuddgloch; tan-
 orchudd
 Curiosity, kü'r.i.ôs'i.ti *n*, manylweh; cyw-
 reinbeth. Curiosities, cywreinion
 Curious, kü'r'î.us *a*, manol, cywrain, chwilfrydig; celfydd; tlws

Curl, kurl *n*, crychgydyn; doleniad
 gwallt: *v*, crychu, modrwyo, dolenu
 Curlew, kûr'lû *n*, y gylfinhir, chwiban-
 ogl y mynydd [bawddyn, cybydd
 Curmudgeon, kûr.mu'j'un *n*, cerlyn,
 Currant, kur'ant *n*, rhyf, grawn Corinth.
 Currant-tree, rhyfwydden
 Currency, kur'en.sî *n*, hydreigledd,
 rhwydd-rhediad, cylchrediad; arian
 neu werth derbyniol
 Current, kur'ent *n*, ffrwd, cerhynt,
 hoewal: *a*, derbyniol, cymmeradwy,
 presennol. A current of air, awel
 Currie, kur'i.kl *n*, cerbydan dwy olwyn
 Currier, kur'i.ûr *n*, lledrwr; ysgrafellwr
 Currish, kur'ish *a*, corgiaidd, sarig
 Curry, kur'i *vt*, trin lledr; ysgrafellu;
 cribo; gweioethio: *n*, cyffiaith o'r enw.
 Curry-comb, ysgrafell, crafell
 Curse, kûrs *n*, mellith, rheg; blinder:
v (curst), mellithio, rhegu; gofidio
 Cursor, kûr'sî.tûr *n*, swyddwr yn llys
 cydwybod [ar ffrwst, buan
 Cursory, kûr'sur.î *a*, esgeulus, byrbwyll,
 Cursoriness, kûr'sur.i.nes *n*, brys, cyf-
 lymedd, diofalweh
 Curst, kûrst *pt & pp.*—Curse
 Curt, kûrt *a*, byr, cwtâ [ogi
 Curtail, kûr.täl' *vt*, byrhau, gofyr, cwt-
 Curtain, kûr'tän *n*, llen, croglenn, caead-
 len. Curtain-lecture, gwely-wers gan
 wraig
 Curtilage, kûr'ti.lä.j *n*, cadlas, buarth
 Curvated, kûr'vä.ted *a*, cam, crwca, crwm
 Curvation, kûr.vä'shun *n*, crymiad,
 doleniad, camiad [ystum
 Curvature, kûr'vä.tshû'r *n*, camedd, dol-
 Curve, kûrv *v*, camu, gwyro: *n*, cemi,
 crymder, crymedd, camedd, camder
 Curvet, kûr'vet *n*, naid, crychnaid, car-
 lam: *vt*, carlamu, neidio
 Curvilinear, kûr.vi.lin'yûr *a*, crymlin-
 ellaid [crymiad
 Curvity, kûr'vi.ti *n*, camedd, gwyrni,
 Cushion, kûsh'un *n*, gobenydd, clustog
 Cusp, kusp *n*, cyn y lloer; blaen, pig
 Cuspidate, kus'pi.dät *vt*, blaenllymu,
 pigfeinio, blaenfeinio [fwyd
 Custard, kus'tûrd *n*, ceulfwyd, melus-
 Custodial, kus.tö'di.al *a*, cadwrol, ceid-
 wadol [carchar
 Custody, kus'tö.di *n*, cadwraeth; dalfa,
 Custom, kus'tum *n*, defod, arfer, moes;
 masnach, cysmeriaeth; toll, arian
 porth, cyllid, treth. Custom-house,
 tollddy, tollfa [arferedig
 Customable, kus'tum.ä.bl *a*, tolladwy;

Customary, kus'tum.ur.i *a*, defodol, arferol, cyffredin [meriad; masnachwr
Customer, kus.tum'ūr *n*, prynwr, cys-
Customary, kus'tū.mur.i *n*, llyfr cyf-
reithiau a defodau

Cut, kut (*pt & pp* cut) *vt*, tori (ag
offeryn minig); naddu; archolli;
trychu; gwahanu: *n*, toriad, archoll;
briw; argrafflun, llun; dyfrglawdd.
To cut in pieces, dryllio, tori yn ddarn-
au. To cut capers, carlamu. To cut
teeth, cael dannedd. Cut-throat,
llofrudd, bradwr, torgog. Cut-purse,
lleidr

Cutaneous, kü.tä'nī.us *a*, croenaidd
Cute, küit *a*, call, cyfrwys [hysbys
Cuth, kuth *n*, gwybodaeth, medr: *a*,
Cuticle, kü'tī.kl *n*, croen, uchgroen
Cuticular, kü.tik'ü.lür *a*, croenaidd
Cutlass, kut'las *n*, bidog, cleddyf byr
Cutler, kut'lür *n*, cylllellwr
Cutlery, kut'lur.i *n*, offer awch
Cutlet, kut'let *n*, darn tenau o gig
Cutter, kut'ür *n*, llong ysgafn; torwr
Cuttle-fish, kut'l.fish *n*, ysdifflog, mor-
gyllell, bron alarch

Cycle, sī'kl *n*, cylch, cylchwy; cylchwy
Cycloid, sī'klōid *n*, llun cylchol, ffurf
cylchol

Cyclopædia, sī.klō.pī'dī.â *n*, cylchgwy-
bodaeth, cylch y celfyddydau, llyfr yn
cynnwys pob math o wybodaeth, corff
o wybodaeth, gwyddoniadur

Cygnēt, sig'net *n*, cyw alarch, alarchen
Cylinder, sī'lin.dür *n*, rhol, trol; crwn-
geuedd [crwn-geuol

Cylindrical, sī.lin'dri.kal *a*, rholaidd;

Cymar, sī.mār' *n*, ysgwyddwisg

Cymbal, sim'bal *n*, symbal

Cymbiform, sim'bī.fōrm *a*, cychaidd

Cynegeticks, sī.nī.jet'iks *np*, helyddiaeth,
y gelfyddyd o ddysgu cŵn i hela

Cynic, sin'ik *n*, dilynwr Diogenes;
chwyrnwr [sarig

Cynic, sin'ik, Cynical, sin'ī.kal *a*, claidd,

Cynorexy, sin'ō.rek.sī *n*, y rhaibglwyf

Cynosure, sī'nō.shü'r *n*, seren y gogledd,
yr arth leiaf, seren y morwyr

Cypress, sī'pres *n*, cypreswydden, fyll-
wydden; arwydd galar. Field cypress,
troed y gath bali [Gwener, putain

Cyprian, sip'ri.an *n*, gwasanaethyddes

Cyprus, sī'prus *n*, ysnoden Fair, brwynen

Cyriologic, sī.rī.ō.loj'ik *a*, bras-lythyrenol

Cyst, sist *n*, coden, crawn-godden

Czar, zār *n*, ymherawdwr Rhwssia

Czarina, zâ.rī'nâ *n*, ymherodres Rhwssia

D.

DAB, dab *n*, lleden y llaid, llythien;
cnith: celfyddwr; *vt*, ysgafn daro
Dabble, dab'l *v*, sicio; tryboli; ymyraeth
Dabbler, dab'lür *n*, ymdrybaeddwr;
gwanymyrwr, bwngler

Dabchick, dab'tshik *n*, math o adar dwfr

Da capo, dâ kâ'pō *ad*, eto, eilwaith

Dace, däs *n*, brwyniad [hir, a dwy fer

Dactyl, dak'til *n*, mesur o dair sill, un

Dad, dad, Daddy, dad'i *n*, tad, tata

Daddock, dad'uk *n*, pren gwyn, pren

pwdr [cyfrwys, dyrus

Dædal, di'dal, Dædalian, di.dä'li.an *a*,

Daffodil, da'f'ō.dil *n*, cenin y gwinwydd

Daft, daft *a*, gorphwyllog; meddw

Dag, dag *vt*, blaen-gneifio; dwbio, di-
wyno. Dag-locks, blaen-gneifion

Dagger, dag'ür *n*, dagr, cleddyf byr;

bidog (†). Double dagger, bër (†)

Dahlia, dä'li.â *n*, blodeuyn ysblynydd

Daggle, dag'l *v*, diblo, budro, diwyno

Daily, dä'li *a*, beunyddiol, dyddiol: *ad*,

beunydd, o ddydd i ddydd [dichlynedd

Daintiness, dän'ti.nes *n*, moethusder;

Dainty, dän'ti *n*, dantaith, danteithfryd,

ammethyn: *a*, danteithiol, dichlyn

Dairy, dê'r'i *n*, hafod, llaethdy, maerdy.

Dairy-maid, llaethwraig. Dairy-man,

hafodwr, hafotwr

Daisy, dä'zi *n*, llygad y dydd, sensigl

Daker, dä'kür *n*, deg o rifedi. Daker-

hen, creciar [doldir

Dale, däl *n*, dyffryn, glyn, ystrad, dôl,

Dalliance, dal'yans *n*, maldod, maswedd;

cudeb; oediad [talp

Dallop, dal'up *n*, twff, cnwff, crynswth,

Dally, dal'i *vi*, maldodi; gohirio

Dam, dam *n*, mam; arglawdd, cronfa: *vt*,

argau, croni, llynio

Damage, dam'āj *n*, niwed, colled; ad-

daliad, iawn: *v*, colledu, gwaethu, ar-

gyweddu, gwaethygu. Damage-fea-

sant, niweidio anifail [adwy

Damageable, dam'āj.â.bl *a*, gwaethyg-

Damascene, dam'â.sīn *a*, Damascaidd:

n.—Damson [a, blodeuwedd

Damask, dam'ask *n*, lliain blodeuwedd:

Damaskeen, dam'as.kīn *vt*, brithosod

haiarn ag aur neu arian

Damaskin, dam'as.kīn *n*, cleddyf llydan

Dame, dām *n*, meistres; benyw

Damn, dam *v*, dyfarnu; melltithio, rhegu

Damnable, dam'nâ.bl *a*, barnadwy; ys-

geler, echryslawn, melltigol [aeth

Damnation, dam.nä'shun *n*, barnedig-

DEA pâth, fat, êre, met, mâ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

- Damnatory, dam'nâ.tur.i *a*, collarnol
 Damnify, dam'nî.fî *vt*, colledu, niweidio
 Damp, damp *a*, llaith, tarethlyd, gwlyb:
n, lleithder, gwlybnaws; tareth, myg-
 darth; gwan-galondid: *vt*, lleithio,
 lledwlychu; llyfrhau, digaloni
 Dampish, dam'pish, Dampy, dam'pî *a*,
 lledlaith; prudd
 Damsel, dam'zel *n*, geneth, herlodes,
 llances, bun, morwyn, merch
 Damson, dam'zn *n*, eirynen ddu
 Dance, dans *n*, dawns, taplas; *v*, taplasa,
 crychneidio, llemain, llamsachu. Dan-
 cing-master, dawnsddysgwr
 Dandelion, dan.dî.li.un *n*, dant y llew
 Dandiprat, dan'dî.prat *n*, coryn
 Dandle, dan'dl *vt*, dorlota, mwynfoddio
 Dandriff, dand'rîff, Dandruff, dand'ruff
n, marwdon, mardon, can [Daniaid
 Danegelt, dän'gelt *n*, treth a delid i'r
 Danger, dän'jûr *n*, perygl, pyd, enbyd-
 rwydd [ogel
 Dangerless, dän'jûr.les *a*, diberygl, di-
 Dangerous, dän'jûr.us *a*, peryglus, en-
 bydus [bydrwydd, perygl
 Dangerousness, dän'jûr.us.nes *n*, en-
 Dangle, dang'gl *v*, rhydd-grogî, hongian;
 llusgo ar ol, ymganlyn, dilyn
 Dank, dangk *a*, gwlyb, llaith
 Dankish, dang'kish *a*, go wlyb, lledlaith
 Dapper, dap'ûr *a*, bach a bywiog, cryno
 Dapperling, dap'ûr.ling *n*, dynyn, coryn
 Dapple, dap'l *a*, amryliw, mânog, brith-
 liw. Dapple-gray, brithlas, brithlwyd
 Dare, dê'r (*durst*) *v*, beiddio, anturio
 Daring, dê'rîng *a*, hyf, eon, rhyfygus,
 anturiol; *n*, eondra, hyfder
 Dark, dâr'k *a*, tywyll, gwyll, caddugol;
 aneglur, anamlwg [caddugo
 Darken, dâr'kn *v*, tywyllu, duo, nosi,
 Darkish, dâr'kish *a*, go dywyll, llwyd-
 dywyll, anoleu [magddu
 Darkness, dâr'k.nes *n*, tywyllwch, caddug;
 Darksome, dâr'k.sum *a*, tywyll, dilewyrch
 Darling, dâr'ling *a*, anwyl, hoff, gorhoff,
 cu: *n*, anwylyd; anwylddyn; anwyles
 Darn, dâr'n *vt*, darn-wnio, cyweirio
 Darnel, dâr'nel *n*, drewg, effe, efrau
 Darrain, dar.rân' *vt*, byddino i frwydr;
 Darrein, dar.rân *a*, diwedddaf [beiddio
 Dart, dâr't *n*, picell, pilwrn, gaffach,
 saeth: *v*, piçio, ymsaethu; picellu.
 Dart-fish, brwyniad
 Dash, dash *n*, esgyd, tarawiad; cymmysg;
 llinell (—): *v*, taro, chwyrndaro;
 malurio; cymmysgu; arwlychu, ya-
 wilio; synu; dilëu
 Dastard, das'tûrd *a*, anwr, cachgi, baw-
 ddyn, cilgi, llyfrwas
 Dastardly, das'tûrd.li *a*, anwraidd, llwfr
 Data, dâ'tâ *np*.—Datum.
 Date, dât *n*, dyddiad; math o frwyth
 pêr: *vt*, dyddio, dyddnodi [ddyddio
 Dateless, dât'les *a*, annyddiedig, heb ei
 Dative, dâ'tiv *a*, rhoddedigol
 Datum, dâ'tum (*p* data) *n*, gwirionedd
 addefedig; sylfaen ymadrodd
 Daub, dôb *vt*, dwbio; priddo, cleio;
 iro; truthio
 Daughter, dô'tûr *n*, merch. Daughter-
 in-law, merch yng nghyfraith, dawes,
 gwaudd. Step-daughter, llysfêrch
 Daunt, dânt *vt*, digaloni, brawychu,
 llwfrhau; synu, peri ofn
 Dauntless, dânt'les *a*, calonog, hyf, di-
 ddychryn, difraw, eofn
 Dauphin, dô'tin *n*, edlin coron Ffrainc
 Dauphiness, dô'fî.nes *n*, gwraig y Dau-
 daw, dô *n*, corfran, cawci, palores [phin
 Dawdle, dô'dl *vi*, llercian, ofera
 Dawk, dôk *n*, toriad: *v*, tori, asglodi
 Dawn, dô'n *n*, gwawr, dychlais, gwawr-
 ddydd, cyfddydd, glasddydd, glasiad
 dydd: *vi*, gwawrio, dyddio, goleuo
 Day, dâ *n*, diwrnod, dydd, dwthwn;
 goleu, goleuni. This day, heddyw.
 Every day, beunydd. Next day,
 tranoeth. The day before yesterday,
 echdoe. The day after to-morrow,
 trenydd. Day-book, dyddlyfr. Day-
 break, toriad dydd, gwawr. Day-
 labourer, dyddweithiwr. Day-light,
 goleu'r dydd, dydd wawl. Day's-man,
 dyddiwr, cylafareddwr, cyfryngwr.
 Day-spring, gwawr. Day-star, yseren
 ddydd; Gwener. Day-time, amser
 goleu'r dydd, y dydd. Day-work,
 gwaith wrth y dydd, dyddwaith [dallu
 Dazzle, daz'l *v*, gorddysgleirio, serenu,
 Dazzling, daz'ling *a*, llachar, gorddys-
 De-px, i lawr; oddi wrth, at- [glæar
 Deacon, dî'kn *n*, diacon, dyweinydd
 Deaconess, dî'kn.es *n*, diacones, dywein-
 yddes [ship *n*, diaconiaeth
 Deaconry, kî'kn.rî, Deaconship, dî'kn-
 Dead, ded *a*, marw; difwyd; diflas;
 gwyw, gwywedig; trwm. Dead of
 night, canol nos [gwanhau
 Deaden, ded'n *vt*, marweiddio, lladd,
 Deadly, ded'li *a*, marwol, angeuol, di-
 nystriol
 Deadness, ded'nes *n*, marweidd-dra
 Deaf, def *a*, byddar; trymglyw; diglyw.
 Deaf-mute, un mud a byddar

Deafen, def'n <i>vt</i> , byddaru, syfrdanu	Debtor, det'ür <i>n</i> , dyledwr
Deafnes, def'nes <i>n</i> , byddardra, bydderi	Deca-, Dec- <i>px</i> , deg
Deal, dil <i>n</i> , rhan, cyfran: <i>v</i> (<i>pt</i> & <i>pp</i> dealt), cyfranu; masnachu, delio; ymdrin, trin. A great deal, llawer, amledd, helaethder. Dealings, ymarferiad; masnach; triniaeth. Double-dealing, dauwynebedd. Deal-tree, ffawwydden, pinwydden	Decade, dek'äd <i>n</i> , deg; degaid; degnos
Dealbation, di.al.bä'shun <i>n</i> , gwynhäd, canad [rhanwr	Decadence, di.kä'dens <i>n</i> , adfeiliad
Dealer, di'lür <i>n</i> , cywerthydd, maeliwr	Decadist, dek'ä.dist <i>n</i> , hanesydd dengmlwyddol [ochrog
Dealt, delt <i>pp</i> & <i>pt</i> .—Deal [ymdeithiol	Decagon, dek'ä.gun <i>n</i> , darlun deng-
Deambulatory, di.am'bü.lä.tur.i <i>a</i> , gorden, din <i>n</i> , deon; corflaenor	Decalogue, dek'ä.log <i>n</i> , <i>y</i> deg gorchymyn, <i>y</i> dengair deddf [mudo, ffoi
Deanery, di'nur.i <i>n</i> , deoniaeth; deondy	Decamp, di.kamp' <i>vi</i> , dadwersyllu;
Dear, di'r <i>n</i> , anwyl, cu, hoff; drud, prin. Dear-bought, wedi ei brynu yn ddrud. My dear, fy anwylyd, fy nghalon	Decampment, di.kamp'ment <i>n</i> , dadwersylliad; mudiad, ffoad
Dearness, di'r'nes <i>n</i> , anwyledd, cudeb; drudaniaeth	Decant, di.kant' <i>vt</i> , araf dywallt, tywallt
Dearth, dürth <i>n</i> , prinder, drudaniaeth; newyn [malu	Decanter, di.kant'ür <i>n</i> , gwallofydd; gwydrel [dibenu
Dearticulate, di.är.tik'ü.lät <i>vt</i> , dadgym-	Decapitate, di.kap'it.tät <i>vt</i> , torfynyglu,
Death, deth <i>n</i> , angen, dylaith, marwol-aeth, tranc, dien. Death-bed, gwely angen. Death-like, llonydd, digyffro, tawel. Death-watch, ticbryf	Decapitation, di.kap.it.tä'shun <i>n</i> , dibeniad, torfynygliad
Deathless, deth'les <i>a</i> , anfarwol	Decay, di.kä' <i>n</i> , adfeiliad, methiant, nychdod: <i>vi</i> , nychu, dihoeni, gwanhau
Deauration, di.ö.rä'shun <i>n</i> , goreurad	Decease, di.sis' <i>n</i> , ymadawiad, trawiad: <i>vi</i> , marw, trengu, ymado
Debar, di.bär' <i>vt</i> , lluddias, llesteirio, cau allan [lwytho	Deceased, di.sist' <i>a</i> , trancedig, marw, ymadawedig [hud
Debark, di.bärk' <i>v</i> , tirio, glanio; dad-	Deceit, di.sit' <i>n</i> , twyll, hoked, geudeb,
Debase, di.bäs' <i>vt</i> , iselu; gwaethu; dibrisio, difrö [iad, llygriad	Deceitful, di.sit'ful <i>a</i> , twyllodrus, ystryw-ddrwg, gau
Debasement, di.bäs'ment <i>n</i> , gwaethyg-	Deceitfulness, di.sit'ful.nes <i>n</i> , twyll, falsder, hudoliaeth [dwyll
Debatable, di.bä'tä.bl <i>a</i> , dadleuadwy	Deceivable, di.sivä.bl <i>a</i> , dichellgar, hy-
Debate, di.bät' <i>v</i> , ymresymu, dadlen, amrafaelio: <i>n</i> , dadl; ymryson	Deceivableness, di.sivä.bl.nes <i>n</i> , dichell, hydwylledd [hocedu
Debauch, di.bôtsh' <i>v</i> , wttresu, halogi, llygru; treisio, diforwyno: <i>n</i> , gormodedd, rhysedd, wttres, gloddest	Deceive, di.siv' <i>vt</i> , twyllo, siomi, hudo,
Debauchee, deb.ö.shi' <i>n</i> , meddwy, cyf- eddachwr, anladdaf, gloddestwr	December, di.sem'bür <i>n</i> , Rhagfyr, <i>y</i> mis du bach [iaeth
Debauchery, di.bôtshur.i <i>n</i> , rhysedd-waith, bryntni [iad, llygriad	Decemvirate, di.sem'vi.rät <i>n</i> , dengwr-
Debauchment, di.bôtsh'ment <i>n</i> , halog-	Decency, di'sen.sî <i>n</i> , gweddusrwydd, gweddeidd-dra, iawnfoes, cymhwysder, prydferthwch
Debel, di.bel', Debellate, di.bel'ät <i>vt</i> , goresgyn, gorchfygu [am ddyled	Decennial, di.sen'yal <i>a</i> , dengmlwyddol
Debenture, di.ben'shür <i>n</i> , hawlysgriffen	Decent, di'sent <i>a</i> , gweddaidd, moesgar, prydferth [hudadwy
Debile, deb'il <i>a</i> , gwan, eiddil, llesg	Deceptible, di.sep'ti.bl <i>a</i> , twylladwy,
Debilitate, di.bil'i.tät <i>vt</i> , gwanychu, llesgäu [nychdod	Deception, di.sep'shun <i>n</i> , twyll, hud, siom; dichell [gar
Debility, di.bil'i.ti <i>n</i> , gwendid, llesgedd,	Deceptive, di.sep'tiv <i>a</i> , twyllodrus, siom-
Debris, dé'brî <i>n</i> , malurion creigiau	Deceptory, di.sep'tur.i <i>a</i> , hudol
Debonair, deb.ö.nê'r' <i>a</i> , moesgar; hoenus	Decerpt, di.sürpt' <i>a</i> , didoledig, gwahanol
Debt, det <i>n</i> , dyled, dyl; gofyn	Decerptible, di.sürp'ti.bl <i>a</i> , gwahanadwy
	Decerption, di.sürp'shun <i>n</i> , gwahaniad, tyniad ymaith [iad, cynhen
	Decertation, di.sür.tä'shun <i>n</i> , ymryson-
	Decession, di.sesh'un <i>n</i> , ymadawiad, gadawiad [gwrth-hudo
	Decharm, di.tshärm' <i>vt</i> , gwrthswyno,
	Decide, di.sid' <i>v</i> , penderfynu
	Deciduous, di.sid'ü.us <i>a</i> , syrthiadol

DED pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Decimal, des'î.mal *a*, degawl, degymawl.

Decimals, degiadau; degiadaeth. Duo-

decimals, dauarddegiadaeth

Decimate, des'î.mât *vt*, degymu, degu

Decimation, des'î.mâ'shun *n*, degymiad, degiad [dynodi]

Decipher, di.sî'fûr *vt*, deongli, egluro,

Decision, di.sîzh'un *n*, barn, barniad;

penderfyniad, diofryd

Decisive, di.sî'siv *a*, terfynol, dybenol

Decisiveness, di.sî'siv.nes *n*, terfynol-rwydd, penderfynolrwydd

Deck, dek *n*, bwrdd llong: *vt*, taclu, trwsio, addurno; ymbincio [feio]

Declaim, di.klâm' *v*, ymadroddi; dwys-

Declamation, dek.lâ.mâ'shun *n*, areith-floedd, areithiad

Declamatory, di.klam'â.tur.î *a*, croch-siaradol [gwiriadwy]

Declarable, di.klêr'â.bl *a*, traethadwy.

Declaration, dek.lâ.râ'shun *n*, adrodd-iad, ardystiad [mynegol]

Declarative, di.klar'â.tiv *a*, hysbysol,

Declaratory, di.klar'â.tur.î *a*, dadganol cadarnhaol, adroddol

Declare, di.klêr' *vt*, mynegu, dadgan, adrodd, cyhoeddi; dangos, ardystio, gwirio; cyffesu

Declension, di.klen'shun *n*, gogwyddiad, adfeiliad, dirywiad; treigliad

Declinable, di.klî'nâ.bl *a*, hydreigl; gocheladwy [iad; graddbellder]

Declination, dek.lî.nâ.shun *n*, gogwydd-

Declinator, dek.lî.nâ.tûr *n*, offeryn at wneyd deial

Decline, di.klîn' *n*, darfodedigaeth, ys-gyfeinwst, adfeiliad: *v*, nychu, gwan-hau; gochelyd, gwrthod; gogwyddo; treiglo gair [wedd, llethr]

Declivity, di.kliv'î.tî *n*, goriwaered, llech-

Declivous, di.klî'vus *a*, llethrog, serth

Decoet, di.kokt' *vt*, berweddu, trwytho; treulio [treuliadwy]

Decoction, di.kok'tî.bl *a*, berwadwy,

Decoction, di.kok'shun *n*, berwad, dy-ferwad, meddyglyn

Decoecture, di.kok'tshûr *n*, trwyth, isgell

Decollate, di.kol'ât *vt*, torfynyglu, tori pen [dibeniad]

Decollation, dek.o.lâ'shun *n*, pendoriad,

Decompose, di.kum.pöz', Decomound, di.kum.pûwnd' *v*, adgymmysgu, dad-ansoddi [sawdd]

Decomposite, di.kum.pos'it *a*, adgyfan-

Decorate, dek'ö.rât *vt*, addurno, gwychu, harddu, trwsio [trwsiad]

Decoration, dek.ö.râ'shun *n*, addurniad,

Decorous, di.kö'rus *n*, gweddus, gwedd-aidd, prydferth, hawddgar

Decorticate, di.kôr'tî.kât *vt*, dirisglo

Decortication, di.kôr.tî.kâ'shun *n*, di-risgliad [harddwch]

Decorum, di.kö'rum *n*, gweddeidd-dra,

Decoy, di.kôf' *vt*, hudo, denu, lithio,

twyllo: *n*, hud, deniad; hudlyn. De-coy-duck, hudhwyd

Decrease, di.kris' *v*, lleihau, treio, cilio: *n*, lleihâd, treiad; cil y lloer

Decree, di.kri' *v*, deddfu; lluniaethu, arfaethu, gosod gorchymmyn: *n*, gor-chymmyn, deddf; arfaeth [iad; traul]

Decrement, dek'rî.ment *n*, lleihâd, treul-

Decrepit, di.krep'it *a*, methedig, cleir-iach, egwan, llesg [darddiad, crinelliad]

Decrepitation, di.krep.î.tâ'shun *n*, clin-

Decrepitude, di.krep.î.tûd *n*, methiant, llesgedd [treiol]

Decrescent, di.kres'ent *a*, lleihaol,

Decretal, di.kri'tal *n*, gosodiad; deddf-lyfr y Pab: *a*, gorchymmynol, gosod-edigol [terfynol]

Decretory, dek'rî.tur.î *a*, barnedigol;

Decrial, di.kri'al *n*, difenwad, goganiad

Decry, di.kri' *vt*, goganu, beio; difrio

Decumbence, di.kum'bens *n*, gorweddiad

Decumbent, di.kum'bent *a*, gorweddol; isel [orweddiad]

Decumbiture, di.kum'bî.tshû'r *n*, claf-

Decuple, dek'ü.pl *a*, degplyg

Decurion, di.kûr'î.un *n*, dengwriad

Decursion, di.kûr'shun *n*, dylifant, rhed-iad [byrhâd]

Decurtation, di.kûr.tâ'shun *n*, cwtogiad,

Decussate, di.kus'ât *vt*, croesi, cynghroesi

Decussation, di.ku.sâ'shun *n*, cy-nghroesiad [sarhau]

Dedecorate, di.dek'ö.rât *vt*, gwaradwyddo,

Dedecorus, di.dek'ö.rus *a*, gwarad-wyddus [dannedd]

Dedentition, di.den.tish'un *n*, colliad

Dedicate, ded'î.kât *vt*, cyssegru, cyf-flwyno, priodoli [cyflwyniad]

Dedication, ded.î.kâ'shun *n*, cyssegriad,

Dedicatory, ded'î.kâ.tur.î *a*, anrhegol, cyflwynol. Epistle dedicatory, llythyr cyflwyn [road]

Dedition, di.dish'un *n*, ymroddiad, ym-

Deduce, di.düs' *vt*, casglu

Deduceement, di.düs'ment *n*, casgliad

Deducible, di.dü'si.bl *a*, casgladwy

Deduct, di.dukt' *vt*, tynu allan, erthynu

Deduction, di.duk'shun *n*, casgliad;

erthyniad, tyniad allan [erthynol]

Deductive, di.duk'tiv *a*, casgliadol,

Deed, did <i>n</i> , gweithred, gorchestwaith ; gwaith, gorchwyl, ffaith ; ammodysgrif [segur	Defendant, di.fen'dant <i>n</i> , diffynwr, diffynblaid [achubadwy
Deedless, did'les <i>a</i> , diweithred ; swrth,	Defensible, di.fen'si'bl <i>a</i> , diffynadwy,
Deem, dîm <i>vt</i> , tybied, meddwl, meddyllo, barnu, cyfrif, ystyried	Defensive, di.fen'siv <i>a</i> , amddiffynol
Deemster, dim'stur <i>n</i> , barnwr ym Manw	Defer, di.für' <i>v</i> , oedi, gohirio ; cyfeirio at, ymröi [ostyngiad
Deep, dip <i>a</i> , dwfn, dofn, gorddwfn : <i>n</i> , dyfnder, eigion, anoddyfn, affwys.	Deference, def'ur.ens <i>n</i> , parch, bri ; ym-
Deep-mouthed, crochleisiol. Deep-musing, prudd, trist, meddylgar.	Deferent, def'ur.ent <i>n</i> , dygiedydd, dygwr, cludydd [her, aws
Deep sleep, trymgwsg. Deep sorrow, tristwch mawr, gofid blin	Defiance, di.fi'ans <i>n</i> , beiddiad, heriad,
Deepen, di'pn <i>v</i> , dyfnhau, trymhau	Deficiency, di.fish'en.si <i>n</i> , diffyg, byrdra, eisieu, yn eisieu
Deepness, dip'nes <i>n</i> , dyfnder, dyfnedd	Deficient, di.fish'ent <i>a</i> , diffygiol, byr, anorphen [rwydd
Deer, di'r (<i>p</i> deer) <i>n</i> , danas, ewig, hydd ; earw, eilion [harddu ; dilëu	Deficit, def'i.sit <i>n</i> , diffyg, ammherffeith-
Deface, di.fäs' <i>vt</i> , hacru, gwrthuno, an-	Defile, di.fil' <i>n</i> , culffordd, llwybr, coegllwybr : <i>vt</i> , halogi, diwyno, diforwyno
Defacement, di.fäs'ment <i>n</i> , afluniad, anferthiad ; dilead [byrdra	Defilement, di.fil'ment <i>n</i> , halogedigaeath, llygriad [deffiniadwy
Defalcate, di.fä'lans <i>n</i> , meth, diffyg.	Definable, di.fi'nä.bl <i>a</i> , darluniadwy,
Defalcate, di.fal'kät <i>vt</i> , blaendori ; cwtogi	Define, di.fin' <i>vt</i> , penodi, deffinio ; amlygu, darlunio [sicer
Defalcation, di.fal.kä'shun <i>n</i> , brigdorïad ; collgyfrif [cabl, gogan	Definite, def'i.nit <i>a</i> , penodol, pendant,
Defamation, def.ä.mä'shun <i>n</i> , difenwad,	Definiteness, def'i.nit.nes <i>n</i> , penodoldeb, sierwydd [beniad
Defamatory, di.fam'tur.i <i>a</i> , athrodus, enllibus, aneiriol [cablu	Definition, def.i.nish'un <i>n</i> , deffiniad, dos-
Defame, di.fäm' <i>vt</i> , absennu, athrodi,	Definitive, di.fin'i.tiv <i>a</i> , penodol, terfynol, pendant ; eglur
Defatigate, di.fat'i.gät <i>vt</i> , blino	Deflagrate, def.lä.grä.bl <i>a</i> , llosgadwy
Defatigation, di.fat.i.gä'shun <i>n</i> , lluddediad, blinder [daliad	Deflagrate, def.lä.grät <i>vt</i> , tanio
Default, di.fölt' <i>n</i> , diffyg, gwall ; pall-	Deflagration, def.lä.grä'shun <i>n</i> , llosgiad
Defeasance, di.fi'zans <i>n</i> , dirymiad ; dadyrmwymiad	Deflect, di.flekt' <i>v</i> , gwyrgamu, camlwybro, troi heibio [wyrad
Defeasible, di.fi'zi.bl <i>a</i> , diddymadwy	Deflection, di.flek'shun <i>n</i> , gwyrad, traws-
Defeat, di.fit' <i>n</i> , gorchfygiad ; maedd-iad ; curfa : <i>vt</i> , gorchfygu, gorthrech-u, dymchwelyd ; dirymu	Deflection, di.flö.rä'shun <i>n</i> , treisiad, diforwyniad ; dewisiad [diflodeuo
Defeature, di.fi'tshûr <i>n</i> , gwedd-newidiad	Deflour, di.flûw'r' <i>vt</i> , treisio, lathruddo,
Defecate, def'i.kät <i>vt</i> , diwaddodi, puro, teru [iad, puredigaeth	Defluous, def'lü.us <i>a</i> , llifiannaidd, syrth-iannaidd [syrthiad gwallt
Defecation, def.i.kä'shun <i>n</i> , diwaddod-	Defluvium, di.flü'vi.um <i>n</i> , cwympiad,
Defect, di.fekt' <i>n</i> , byrdra, diffyg, coll, gwall, meth [mherfffaith	Defluxion, di.fluk'shun <i>n</i> , llifiad, llifant, dyferwst [aflanbâd
Defectible, di.fekt'i.bl <i>a</i> , diffygiol, am-	Defœdation, def.i.dä'shun <i>n</i> , halogiad,
Defection, di.fek'shun <i>n</i> , gwrthgiliad	Deforcement, di.fö'rs'ment <i>n</i> , traisattal-aeth [hagru
Defective, di.fek'tiv <i>a</i> , gwallus, beius, anafus, cloff, byr [gwallusrwydd	Deform, di.förm' <i>vt</i> , anffurfio, gwrthuno,
Defectiveness, di.fek'tiv.nes <i>n</i> , byrdra,	Deformity, di.för'mi.ti <i>n</i> , anferthwch, gwrthuni, afluneiddrwydd
Defence, di.fens' <i>n</i> , amddiffyn, diffyn, amnawdd, cysgod. City of defence, dinas gadarn. Self-defence, ymddiffyniad [amddiffyn	Defraud, di.fröd' <i>vt</i> , twyllo, camgolledu ; siomi, hocoedu [gost
Defenceless, di.fens'les <i>a</i> , dinodded, di-	Defray, di.frä' <i>vt</i> , talu, dwyn traul neu
Defend, di.fend' <i>vt</i> , amddiffyn, diffyn, diogelu, noddi, difreidio. To defend one's self, ymddiffyn	Deft, deft <i>a</i> , prydferth, hardd, deheu
	Defunct, di.fungkt' <i>a</i> , marw [marwolaeth
	Defunction, di.fungk'shun <i>n</i> , tranc,
	Defy, di.fi' <i>vt</i> , beiddio, herio ; dirmygu
	Degeneracy, di.jen'ur.ä.si <i>n</i> , dirywiad ; llygredigaeth

DEL pâth, fat, êre, met, mâ-rine, pin, ôrh, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Degenerate, di.jen'ur.ät *vt*, dirywio, af-
rywiogi: *a*, dirywio!, llygredig, afryw
Degenerateness, di.jen'ur.ät.nes *n*, di-
rywiaeth, llygriad [diffaith, gwael
Degenerous, di.jen'ur.us *a*, dirywio!,
Deglutinate, di.glü'ti.nät *vi*, diludio
Deglutition, deg.lü.tish'un *n*, llynciad,
llwnc [iad, diraddiad
Degradation, deg.râ.dä'shun *n*, difrein-
Degrade, di.gräd' *vt*, diraddu, diurddo,
difreinio, iselu
Degree, di.gri' *n*, gradd, urdd; mesur.
By degrees, yn raddol, yn araf
Degustation, di.gus.tä'shun *n*, blasiad,
archwaethiad [galoni
Dehort, di.hôrt' *vt*, gwrthgyngchori, di-
Dehortation, di.hôr.tä'shun *n*, gwrth-
gyngchor [hoeliad
Decide, di'i.sid *n*, duwladdiad, y croes-
Deification, di.i.fi.kä'shun *n*, dwyfoliad
Deify, di'i.fi *vt*, duwioli, dwyfoli, gwneyd
yn dduw [wiw gan
Deign, dän *v*, teilyngu, caniatâu, bod yn
Deintegrate, di.in.ti.grät *vt*, lleihau
Deism, di'izm *n*, duwiaeth; anghristiaeth
Deist, di'ist *n*, anffyddiwr, duwgredydd
Deistical, di.is'ti.cal *a*, rhydd-dybiol,
anffyddiol
Deity, di'i.ti *n*, duwdod, duwdeb; Duw
Deject, di.jekt' *vt*, digaloni, llwfrhau,
tristâu [galondid, ymollyngiad
Dejection, di.jek.shun *n*, trymfryd, di-
Dejecture, di.jek'tshûr *n*, ysgarth, tom
Dejection, dej.u.rä'shun *n*, dwysdyniad
Delactation, di.lak.tä'shun *n*, dilaethiad,
diddyfniad
Delapse, di.laps' *vi*, llithro i lawr
Delate, di.lät' *vt*, dwyn, dygyd, cludo;
cyhuddo [cyhuddiad
Delation, di.lä'shun *n*, trosglwyddiad,
Delay, di.lä' *n*, oed, aros, attreg, godrig,
gohir: *v*, addoedi, gohirio; aros
Dele, di'li *vt* (gorchymynol), dilea
Delectable, di.lek'tä.bl *a*, hyfrydlawn,
dymunol, maws
Delectableness, di.lek'tä.bl.nes *n*, hy-
frydwch, tirionwch [dywenydd
Delectation, di.lek.tä'shun *n*, ffawg,
Delegacy, del.i.gä.sî *n*, dirprwyath
Delegate, del.i.gät *vt*, anfon yn genad;
rhoi mewn swydd: *n*, cenad, dirprwy,
rhaglaw [swyddogaeth
Delegation, del.i.gä'shun *n*, dirprwyad,
Delete, di.lit' *vt*, dilëu
Deleterious, di.li.ti'r.i.us *a*, gwenwynig,
niweidiol, dinystriol, marwol
Deletion, di.li'shun *n*, dilead, dinystriad

Delf, delf *n*, cleddiwig, cloddfa; llestri
pridd [prawf, cynnyg
Delibation, di.li.bä'shun *n*, chwaethiad;
Deliberate, di.lib'ur.ät *v*, arystyried,
pwysio, petruso: *a*, pwylllog; dwys-
fyfyrgar [ogrwydd
Deliberateness, di.lib'ur.ät.nes *n*, pwyll
Deliberation, di.lib.ur.ä'shun *n*, ystyr-
iaeth, dysbwyll [pwyllus
Deliberative, di.lib'ur.ä.tiv *a*, ystyriol,
Delicacy, del'i.kä.sî *n*, manylwch, cyn-
nilwch; moesgarwch; meindra; am-
meuthyn. Delicacies, danteithion
Delicate, del'i.kät *a*, moethus, cynnil
Delicateness, del'i.kät.nes *n*, manylder;
tynerwch [moethus; per
Delicious, di.lish'us *a*, danteithiol,
Deliciousness, di.lish'us.nes *n*, pereidd-
dra [i fyny
Deligation, del.i.gä'shun *n*, rhwymiad
Delight, di.lit' *n*, hyfrydwch, dywenydd;
boddhâd: *vt*, difyru; ymhoffi; ymserchu
Delightful, di.lit'ful *a*, dyddan, hyfryd-
lawn [lonedd
Delightfulness, di.lit'ful.nes *n*, hyfryd-
Delineate, di.lin'i.ät *vt*, arlunio, llunio
Delineation, di.lin.i.ä'shun *n*, llun, ffurf,
brasluniad [beisurwydd
Delinquency, di.ling'kwen.sî *n*, bai;
Delinquent, di.ling'kwent *n*, troseddwr,
camweddwr [dadlaith
Deliquate, del'i.kwät *v*, toddi; ymdoddi;
Deliquation, del.i.kwä'shun *n*, toddiad,
ymdoddiad [dylliad, llesmeiriad
Deliquium, di.li.k'wi.um *n*, poethddys-
Delirious, di.lir'i.us *n*, pensyfrdan; gor-
phwyllus [gwallgof, collbwyll
Delirium, di.lir'i.um *n*, penysgafnder,
Deliver, di.liv'ur *vt*, traddodi; gwaredu,
rhyddhau. To deliver one's self, ym-
waredu, dianc. To deliver a speech,
traethu ymadrodd, areithio. To be
delivered, esgor
Deliverance, di.liv'ur.ans *n*, achubiaeth,
gollyngdod, ymwared, rhyddhâd; ym-
adroddiad [esgorfa; traddodiad
Delivery, di.liv'ur.i *n*, rhyddhâd; tymp,
Dell, del *n*, glyn, pant, dyffryn, cwm
Delta, del'tä *n*, D Groeg (Δ); tir yng
nganol aber
Deltoid, del'tôid *a*, tebyg i ddelta.
Deltoid muscle, un o gyhyrau yr
ysgwydd [hudadwy
Deludable, di.lü'dä.bl *a*, twylladwy,
Delude, di.lüd' *vt*, twylllo, hudo, lithio
Deluge, del'uj *n*, dyllif, diluw, gorlif, llif-
eiriant: *vt*, dyllifo, liffeirio, gorlifo

Delusion, di.lü'zhun *n*, twyll, siom, hudoliaeth [*a*, twyllodrus
Delusive, di.lü'siv, Delusory, di.lü'sur.i
Delve, delv *n*, ffos, clawdd, twll, pwll, pydew: *v*, cloddio, palu, agor, chwilio
Demagogue, dem'ä.gog *n*, blaenor ymbleidiaeth, corn y gynhen
Demand, di.mand' *n*, gofyniad, holiad, arch, galwad: *vt*, gofyn, holi, ceisio
Demandant, di.man'dant *n*, gofynydd, hawlblaid, hawlwr
Demean, di.mîn' *vt*, ymddwyn, ymarweddu; dibrisio [ymddygiad
Demeanour, di.mî'nûr *n*, ymarweddiad, Dementate, di.men'tät *a*, gwallgofus, ynyfyd [bwyll, marwerydd
Dementation, di.men.tä'shun *n*, coll-
Demerit, di.mer'it *n*, anhaeddiant, drygedd [suddiant
Demersion, di.mûr'shun *n*, suddiad,
Demesne, di.mîn' *n*, treftadaeth, tiriogaeth; maerdref
Demi-*pa*, hanner [hanner duw
Demigod, dem'i.god *n*, lled-dduw,
Demigrate, dem'i.grät *vi*, mudo
Demilance, dem'i.lans *n*, bêr, rhaidd
Demise, di.miz' *n*, marwolaeth, ymadawiad: *v*, cymmynu, rhoi mewn ewylls [gorgrychyn
Demisemiquaver, dem.i.sem.i.kwä'vûr *n*,
Demission, di.mish'un *n*, iseliad, diradd-
Demit, di.mit' *v*, darostwng, iselu [iad
Democracy, di.mok'rä.sî *n*, gweriniaeth
Democrat, dem'ö.krat, Democratist, di-mok'rä.tist *n*, gweriniaethwr [aidd
Democratic, dem.ö.krat'ik *a*, gwerin-
Demolish, di.mol'ish *vt*, dymchweliad, distrywio [dadymchweliad
Demolition, dem.ö.lish'un *n*, dinystriad,
Demon, di'mun *n*, cythraul, ysbryd drwg, elyll [thraul ynddo
Demoniac, di.mö'ni.ak *n*, un â chydemoniacal, dem.ö.ni'ä.kal *a*, cythreulig
Demonology, dem.on.ol'ö.jî *n*, cythreuldraeth [profi
Demonstrate, di.mon'strät *vt*, arddangos,
Demonstration, dem.on.strä'shun *n*, arddangosiad, eglurhâd, prawf
Demonstrative, di.mon'strä.tiv *a*, arddangosiadol, eglurol
Demoralization, di.mor.al.i.zä'shun *n*, anfoesoliad [llygru
Demoralize, di.mor'al.iz *vt*, anfoesoli;
Demulcent, di.mul'sent *a*, esmwythaol, meddalhaol, llinarol
Demur, di.mûr' *n*, petrusder, attreg; oedol: *v*, petruso; gwrthddadlu; oedi

Demure, di.mûr' *a*, yswil, rhithyswil, mursenaidd [gwepddifrifwch
Demureness, di.mûr'nes *n*, yswilder,
Demurrage, di.mur'äj *n*, dogn am attal llongau [cyngbaws
Demurrer, di.mur'ûr *n*, attaliad mewn
Demy, di.mî' *n*, papyr 22½ modfedd o hyd, a 18 modfedd o led
Den, den *n*, ogof, ffau, gwâl, lloches
Denary, den'ur.i *a*, deg; yn cynnwys deg
Denegation, den.i.gä'shun *n*, gwadiad, nacâd, nad [hywad
Deniable, di.nî'ä.bl *a*, gwadadwy,
Denial, di.nî'al *n*, gwad, gwadiad; negyddiad, nacâd, nag
Denigrate, den'i.grät *vt*, duo, ardduo
Denizen, den'i.zn *n*, dinesydd, bwrdais: *vt*, breinio, rhyddfreinio [enwi, galw
Denominate, di.nom'i.nät *vt*, enwi, cyf-
Denomination, di.nom.i.nä'shun *n*, enw, enwad, cyfenwad [ydd
Denominator, di.nom'i.nä.tûr *n*, enwed-
Denotation, di.nö.tä'shun *n*, penodiad, dynodiad [hynodi
Denote, di.nöt' *vt*, arwyddo, darnodi,
Denounce, di.nûwns' *vt*, argyhuddo, arddadgan [ythiad
Denouncement, di.nûwns'ment *n*, bygdense, dens *a*, tew, dwysedig; durfing
Density, den'si.tî *n*, tewychder, cynnwysedd; durfingdra
Dent, dent *n*, bwlech, tolc, rhigol, rhint: *vt*, gylfu, bylchu, rhigoli
Dental, den'tal *a*, deintiol, danneddol.
Dentals, deintolion
Denticulated, den.tik'ü.lä.ted *a*, deint-iog [neddiad, deintiad
Denticulation, den.tik.ü.lä'shun *n*, dandentifrice, den'tî.fris *n*, deintlwhch
Dentist, den'tist *n*, deintydd
Dentition, den.tish'un *n*, deintiad [iad
Denudation, den.ü.dä'shun *n*, dynoeth-
Denude, di.nûd' *vt*, noethi, dihatru
Denunciate, di.nun'shi.ät *vt*, argyhuddo, arddadgan [ddadganiad
Denunciation, di.nun.sî.ä'shun *n*, ar-Deny, di.nî' *vt*, gwadu, dad-ddywedyd; gommedd, pallu
Deodand, di'ö.dand *n*, duwinrodd, dirwy, diofrydbeth [rhwyddhau ffordd
Deopilate, di.op'i.lät *vt*, digaregu,
Deosculate, di.os'kü.lät *vt*, cusanu
Depaint, di.pänt' *vt*, arlunio, darnodi
Depart, di.pärt' *vi*, ymadael, cefnu ar; ymwahanu: *n*, ymadawiad
Department, di.pärt'ment *n*, lle, dybarth, dosbarth, swydd

DES pâth, fat, êre, met, mâ-rine, pin, orb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Departure, di.pâr'tshûr *n*, ymadawiad
 Depasture, di.pas'tshûr *vi*, pori, porfân
 Depauperate, di.pô'pur.ât *vt*, tloedi, llym-
 hau; andwyo
 Depectible, di.pek'ti.bl *a*, gludiog, gwydn,
 toeslyd [hoeddldrad
 Depeculation, di.pek.û.lâ'shun *n*, cy-
 Depend, di.pend' *vi*, ymddibynnu; hy-
 derau, gorphwys [dibynol
 Dependant, di.pen'dant *a*, ymddibynol.
 Dependence, di.pen'dens *n*, dibyniad,
 ymorphwysiad, goglud, hyder, ym-
 ddiried; atteg
 Dependent, di.pen'dent *n*, ymddibynydd
 Deperdition, di.pûr.dish'un *a*, coll, cyfr-
 gollledigaeth
 Dephlegm, di.flem', Dephlegmate, di-
 fleg'mât *vt*, dilysnafeddu
 Depict, di.pikt' *vt*, darlunio, darliwio
 Depilation, dep.i.lâ'shun *n*, diwalltiad,
 moeliad
 Depilatory, di.pil'â.tur.i *a*, moelnawsol
 Depilons, dep'i.lus *a*, moel, diflew, di-
 wallt [lenwad
 Depletion, di.pli'shun *n*, gwaghad, dad-
 Deplorable, di.plô'r'â.bl *a*, galarus, trist
 Deplorableness, di.plô'r'â.bl.nes *n*, trueni.
 gresynder, gresyndod [galarn
 Deplore, di.plô'r' *vt*, tosturio, gofidio
 Deplumation, dep.lû.mâ'shun *n*, dibluad
 Deplume, di.plûm' *vt*, diblao; pluo
 Deponent, di.pô'nent *n*, tyst ar lw, ar-
 dyst, tyngedydd [difrodi
 Depopulate, di.pop'û.lât *vt*, diboblogi;
 Depopulation, di.pop.û.lâ'shun *n*, difrod-
 iad, anghyfaanneddiad
 Deport, di.pô'rt' *vi*, ymddwyn, bucheddu:
n, ymddygiad [iaeth, deoliad
 Deportation, di.pô'r.tâ'shun *n*, alltud-
 Deportment, di.pô'rt'ment *n*, ymddygiad
 Depose, di.pôz' *vt*, tystio ar lw, tyngu;
 diswyddo, diraddio
 Deposit, di.poz'it *n*, adneu, gwystl,
 cyngwystl; gwaelodion; *vt*, doddi lawr;
 gwystlo; tystio
 Depositary, di.poz'it.tur.i *n*, gwystl-
 ddaliwr, llaw gadw
 Deposition, dep.ô.zish'un *n*, tystiad ar
 lw; difreiniad [sorfa, ystordy
 Depository, di.poz'it.tur.i *n*, cronfa, try-
 Dépôt, de.pô' *n*, cronfa, ystorgell, try-
 sorfa [gwaethygiad, diwyniad
 Depravation, dep.râ.vâ'shun *n*, llygiad.
 Deprave, di.prâv' *vt*, llygru, halogi
 Depravity, di.prav'iti *n*, drygion
 Deprecate, dep.ri.kât *vt*, gwrthymial.
 gwrtherfyn, gweddio rhag

Deprecation, dep.ri.kâ'shun *a*, archan,
 gwrthymbiliad, gwrtherfyniad
 Depreciate, di.pri'shi.ât *vt*, difrio, iselu,
 bychanu [glyfio
 Depredate, dep'ri.dât *vt*, preiddio, ys-
 Depredation, dep.ri.dâ'shun *n*, difrodiad,
 anrheithiad [dadguddio
 Deprehend, dep.ri.hend' *vt*, dadnuddio,
 Deprehension, dep.ri.hen'shun *n*, dad-
 guddiad [iselu
 Depress, di.pres' *vt*, arlethu, gostwng,
 Depression, di.presh'un *n*, pwysiant;
 goriseliad; iselder
 Depressor, di.pres'ûr *n*, gorthrymwr;
 un o gyhyrau y llygad [diraddiad
 Deprivation, dep.ri.vâ'shun *n*, difuddiant,
 Deprive, di.priv' *vt*, difeddu; diraddu
 Depth, depth *n*, dyfnder, dyfnedd
 Depucelate, di.pû'si.lât *vt*, diforwyno
 Depulsion, di.pul'shun *n*, ymlidiad
 ymaith, gyriad ymaith
 Depurate, dep.û.rât *a*, pur, glân: *vt*,
 puro, coethi [coethiad
 Depuration, dep.û.râ'shun *n*, puriad,
 Deputation, dep.û.tâ'shun *n*, cenadwr-
 iaeth; dirprwywyr; penodi dirprwy
 Depute, di.pût' *vt*, anfon dirprwy; rhoi
 swydd i un [cenadwr
 Deputy, dep.û.ti *n*, dirprwywr, rhaglaw,
 Deracinate, di.ras'i.nât *vt*, diwreiddio
 Deraign, di.rân' *vt*, profi; cyfiawnhau
 Derange, di.rânj' *vt*, annhrefnu, an-
 hwylio. Deranged, maes o'i bwyll
 Derangement, di.rânj'ment *n*, annhrefn;
 annhrefniad; gwallgofrwydd
 Dereliction, der.i.lik'shun *n*, gadawiad,
 ymwrthodiad; esgeulusiad
 Deride, di.rid' *vt*, gwatwar, gwawdio
 Derision, di.rizh'un *n*, gwatwar, gwawd
 Derisive, di.ri'siv *a*, gwatwarus
 Derivable, di.ri'vâ.bl *a*, tarddadwy, deill-
 iadwy [cyrchiad, deilliad
 Derivation, der.i.vâ'shun *n*, tarddiad,
 Derivative, di.riv'â.tiv *a*, tarddedig,
 deilliol, hanedig: *n*, tarddair
 Derive, di.riv' *v*, cyrchu; olrhainio;
 tarddu, hanu, deillio [ol, diweddaf
 Dernier, dâr'ni.ûr (der'ni.ê) *a*, olaf, unig-
 Derogate, der.ô.gât *vt*, dirnygu, bychanu;
 tolio: *a*, gwaethygiedig, niweiddig
 Derogation, der.ô.gâ'shun *n*, lleihad,
 iseliad; anfrid [gwarthus
 Derogatory, di.rog'â.tur.i *a*, anfridol,
 Dervis, dâr'vis *n*, mynach Tyreidd
 Descant, des'kant *n*, traethiad; pynciad.
 tön [byacio, traethu
 Descant, di.skant' *vi*, adraethu, ar-

Descend, dî.send' <i>vi</i> , disgyn, ymostwng; hanu [hiliogaeth	Desolate, des'ö.lät <i>a</i> , anrheithiedig; anghyfannedd; amddifad: <i>vt</i> , an- rheithio, diffeithio, difrodi
Descendant, dî.sen'dant <i>n</i> , hil, eppil,	Desolation, des.ö.lä'shun <i>n</i> , anghyfan- nedd-dra; difrodiad, difrod
Descendent, dî.sen'dent <i>a</i> , disgynol, han- iadol [diraddiad	Despair, dî.spê'r' <i>n</i> , anobaith: <i>vi</i> , ano- beithio; gwan-galoni
Descension, dî.sen'shun <i>n</i> , disgyniad;	Despatch, dî.spatsh' <i>n</i> , brys, dyfrys, brysgenadwri: <i>vt</i> , brysio; anfon; gor- phen, dybenu [ysgelerddyn
Descent, dî.sent' <i>n</i> , disgynfa; goriwaer- ed; rhuthr; ach. Of high descent, boneddig. Of low descent, lledryw	Desperado, des.pu.rä'dö <i>n</i> , diriedwas,
Describe, dî.scrib' <i>vt</i> , darlunio, arddangos	Desperate, des'pur.ät <i>a</i> , diobaith; byr- bwyll, ffyrnig [wylltedd
Description, dî.skrip'shun <i>n</i> , darluniad, darnodiad, arddulliad; eilun, delw, dull, bath [cyflawn	Desperateness, des'pur.ät.nes <i>n</i> , gor- Desperation, des.pu.rä'shun <i>n</i> , anobaith; gorwylltiad [salw, gorwael
Descriptive, dî.skrip.tiv <i>a</i> , darluniadol;	Despicable, des'pî.kâ.bl <i>a</i> , dirmygadwy;
Descry, dî.skri' <i>vt</i> , canfod, dirnad, digelu	Despicableness, des'pî.kâ.bl.nes <i>n</i> , dielw- igrwydd [difriol
Desecrate, des'î.krät <i>vt</i> , digyssegru, hal- ogi [iad, halogiad	Despisable, dî.spî'zâ.bl <i>n</i> , salw, dielwig,
Desecration, des.î.krä'shun <i>n</i> , digyssegr-	Despise, dî.spîz' <i>vt</i> , dirmygu, diystyru
Desert, dî.zûrt' <i>n</i> , haeddiant, gobryn, rhyglydd: <i>v</i> , gadael; encilio; gwrth- od; ffoi	Despite, dî.spît' <i>vt</i> , sarhau, ammharchu, trallodi; <i>n</i> , dirmyg, diystyrweh; cas, sarhâd, malais
Desert, dez'ûrt <i>n</i> , anialweh, diffeithweh: <i>a</i> , anghyfannedd, difaith; anial	Despiteful, dî.spît'fwl <i>a</i> , trahäus, dy- gasog; sarhäus [dygasedd
Desertion, dî.zur'shun <i>n</i> , enciliad, ffoad, gadawiad	Despitefulness, dî.spît'fwl.nes <i>n</i> , trahâ,
Desertless, dî.zûrt'les <i>a</i> , diwerth, diles	Despoil, dî.spôil' <i>vt</i> , anrheithio, ysbeilio
Deserve, dî.zûrv' <i>vt</i> , haeddu, teilyngu	Despoliation, dî.spô.li.ä'shun <i>n</i> , an- rheithiad, difuddiad [galoni
Desiccate, dî.sik'ät <i>v</i> , dysychu, agerddu	Despond, dî.spond' <i>vi</i> , anobeithio, gwan-
Desiccative, dî.sik'ä.tiv <i>a</i> , dysychol	Despondency, dî.spon'den.sî <i>n</i> , digalon- did, gwanobaith [digalon
Desiderata, dî.sid.u.rä'tâ.—Desideratum	Despondent, dî.spon'dent <i>a</i> , diobaith,
Desiderate, dî.sid'ur.ät <i>vt</i> , chwennychu	Desponsate, dî.spon'sät <i>vt</i> , dyweddio
Desideratum, dî.sid.u.rä'tâm (<i>p</i> desid- erata) <i>n</i> , peth dymunol	Despot, des'put <i>n</i> , archdeyrn; gorthrym- wr, gormeswr [iaethol
Design, de.sîn' <i>n</i> , arfaeth, amcan, bwr- iad; cynllun, arfel: <i>vt</i> , arfaethu, ar- ofyn; cynllunio. A designing person, un dichellgar [dynodi	Despotie, dî.spot'ik <i>a</i> , tra-arglwydd-
Designate, des'ig.nät <i>vt</i> , nodi allan,	Despotism, des'pö.tizm <i>n</i> , tra-awdur- dod, teyrniaeth unbenaethol
Designation, des.ig.nä'shun <i>n</i> , llunieith- iad; dynodiant	Despumate, dî.spü'mät <i>vi</i> , diewynnu, puro [iad; swyf
Designative, des'ig.nä.tiv <i>a</i> , arwyddhaol; darluniadol [iad	Despumation, dî.spü.mä'shun <i>n</i> , diewyn-
Designment, dî.sîn'ment <i>n</i> , dyfais, bwr-	Dessert, de.zurt' <i>n</i> , hail o firwythau
Desinence, des'î.nens <i>n</i> , terfyn, clo, cload	Destination, des.tî.nä'shun <i>n</i> , amcan, lluniaethiad, pen taith [frydu
Desirable, di.zîr'ä.bl <i>a</i> , dymunol, hy- fryd, ceiswiw	Destine, des'tin <i>vt</i> , penu; bwriadu; ded-
Desire, di.zîr' <i>n</i> , dymuniad, erfyniad: chwant, hiraeth: <i>vt</i> , chwennychu, gwyllsio; bod â chwant arno; erchi- gofyn, deisyf; blysiu, hiraethu am. I desire no more, digon fy gwyt	Destiny, des'tî.nî <i>n</i> , tynged, tyngedfen
Desirous, di.zîr'us <i>a</i> , chwannag, awydd- us [heibi	Destitute, des'tî.tüt <i>a</i> , anghenus, am- ddiliad, amllawd, mewn eisieu, heb, di.—Destitute of friends, digeraint
Desist, dî.sist' <i>vi</i> , ymattal, peidio, rhoi	Destitution, des.tî.tü'shun <i>n</i> , angen, amddifeddi, angenoetd [ladd
Desistance, dî.sis'tans <i>n</i> , peidiad, paid	Destroy, di.strôl' <i>vt</i> , distrywio, dyfetha;
Desk, desk <i>n</i> , darlenni; areithfa; osg- fwrdd, ysgrieniawrdd	Destructible, di.struk'ti.bl <i>a</i> , dinystr- adwy [colledigaeth
	Destruction, di.struk'shun <i>n</i> , distryw,

DEW pâth, fat, êre, met, mârîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tû=too, tûk=took;

Destructive, di.struk'tiv *a*, dinystriol, difrodol [dirfawr
Desudation, des.ûl.dâ'shun *n*, chwysiad
Desuetude, des'wi.tûd *n*, anghynnefin-dra [ammherthvno
Desultory, des'ul.tur.î *a*, ansefydlog,
Desume, di.sûm' vt, cymmeryd oddi wrth, benthyca [anfon
Detach, di.tatsh' vt, neillduo; gwahan-
Detachment, di.tatsh'ment *n*, gwahan-lu, gwahanrif [iad
Detail, di.tâl *n*, adroddiad manol, adnod-
Detail, di.tâl' vt, adrodd yn fanol
Detain, di.tân' vt, dal, attal, caethiwo
Detainder, di.tân'dûr *n*, ysgrifen i attal mewn carchar [dal
Detect, di.tekt' vt, dadguddio, diargelu,
Detection, di.tek'shun *n*, dynoethiad, daliad [taliad
Detention, di.ten'shun *n*, carchariad, at-Deter, di.tûr' vt, rhwystro; brawychu
Deterge, di.tûrj' vt, glansychu, glanhau, carthu [lanhaol, glanbarol
Detergent, di.tûr'jent *a*, glanhaol, clwyf-
Deteriorate, di.tûr'î.ô.rât *v*, gwaethygu
Determent, di.tûr'ment *n*, rhwystr, lludd
Determinable, di.tûr'mî.nâ.bl *a*, terfyn-adwy
Determinate, di.tûr'mî.nât *v*, terfynu; sefydlu, gosod: *a*, penderfynedig
Determination, di.tûr.mî.nâ'shun *n*, penderfyniad; diofryd [derfynol
Determinative, di.tûr'mî.nâ.tiv *a*, pen-
Determine, di.tûr'min *v*, terfynu, penderfynu, penodi; bwriadu, llwyr-fwr-iadu; ymroi
Detersion, di.tûr'shun *n*, glanhâd archoll
Detersive, di.tûr'siv *a*, clwyfianhaol, glanhaol [llwyr gasâu
Detest, di.test' vt, ffeiddio, casâu,
Detestable, di.tes'tâ.bl *a*, ffiائد; adgas, dygas [gasrwydd, ffeidd-dra
Detestableness, di.tes'tâ.bl.nes *n*, ad-
Detestation, di.tes.tâ'shun *n*, ffeiddiad, casineb [freinio
Dethrone, di.thrôn vt, diorseddu; di-
Dethronement, di.thrôn'ment *n*, dior-seddiad [erbyn camattaliwr
Detinue, det'î.nû *n*, cwyn cyfraith yn
Detonate, det'ô.nât *v*, swnio fel taran
Detort, di.tôrt' vt, gwyrdroi, gwyro
Detract, di.trakt' vt, bychanu; athrodi, enllibo, absenu [absen, absenv
Detraction, di.trak'shun *n*, enllib, athrod,
Detractor, di.trak'tûr *n*, athrodwr, diffi-
wr [hortiol
Detractory, di.trak'tur.î *a*, enllibus,

Detriment, det.rî'ment *n*, colled, niwed, argywedd [colledus
Detrimental, det.rî.men'tal *a*, niweidiol,
Detrition, di.trish'un *n*, treuliad
Detritus, di.trî'tus *n*, mân falurion a olchir i lawr gan afonydd; llifwaddod
Detrude, di.trûd' vt, gwtio i lawr, iselu
Detrusion, di.trû'zhun *n*, gwtiad i lawr
Dence, dûs *n*, carden deulygad; y fall, y diawl, y diafol
Deuterogamy, dû.tu.rog'â.mî.n, ailbriodas
Deuteronomy, dû.tu.ron'ô.mî *n*, Denter-onomium; eilddeddf
Deuterocopy, dû.tu.ros'kô.pî *n*, ail-amcan, ail fwrriad
Devastate, dev'as.tât vt, diffeithio, difrodi
Devastation, dev.as.tâ'shun *n*, difroddiad, diffeithiad [amlygu; dadblygu
Develop, di.vel'up vt, dynoethi, egluro,
Devexity, di.vek'sî.tî *n*, gwyredd, llethr-edd; llethr [gwibio, gadael ffordd
Deviate, di.vî.ât vt, gwyro, ymgyrwydro,
Deviation, di.vî.â'shun *n*, gwyrad; trawsgiliad [dyfeiswaith
Device, di.vîs' *n*, dyfais, dychymmyg,
Devil, dev'l *n*, diawl, diafol, hen was, hen lanc; cythraul, andras: vt, gor-boethi â phubyr. Devil's-fish, mor-lyffant
Devilish, dev'l.ish *a*, diawlaid, dieflig
Devilkin, dev'l.kin *n*, dieflyn
Devious, di'vî.us *a*, diarffordd, gwyrog, cyfeiliornus
Devise, di.vîz' vt, dyfeisio, dylunio; dychymmygu; cymmynu: *n*, cym-myniad; ewyllys [gymmyneg
Devisee, dev.î.zî' *n*, derbyniwr trwy
Devitable, dev'î.tâ.bl *a*, gocheladwy
Devoid, di.vôid' *a*, gwag, llwyr wag, amddifad [gwasanaeth
Devoir, dev.wâr' *n*, parchddangosiad;
Devolution, dev.ô.lû'shun *n*, disgyniad, symmudiad [syrrthio
Devolve, di.volv' vi, disgyn, treiglo,
Devoration, dev.ô.râ'shun *n*, ysiad, llynciad [diofrydu
Devote, di.vôt' vt, cyssegru, cyflwyno;
Devotee, dev.ô.tî' *n*, ymgyfllwynwr; coelgrefyddwr [hewyd
Devotion, di.vô'shun *n*, duwiolder; dy-
Devotional, di.vô'shun.al *a*, crefyddus, crefyddol, ymroddol [difa
Devour, di.vûw'r' vt, gwancio, traffyncu,
Devout, di.vûw't *a*, duwiol; crefyddol
Devoutness, di.vûw't.nes *n*, crefyddol-deb, duwiolfryd
Dew, dû *n*, gwllith; arien: vt, gwllithio

Dewberry, dü'ber.i n, math o fwyaren
 Dewdrop, dü'drop n, gwlithyn
 Dewlap, dü'lap n, tagell [arienog
 Dewy, dü'i a, gwlithog, gwlithlawn,
 Dexter, dek'stúr a, deheu [usrwydd
 Dexterity, dek.ster'i.ti n, deheuder, medr-
 Dexterous, dek'stur.us a, deheu, hylaw,
 medrus, hyfedr, celfydd
 Dey, dä n, prif lywydd Algiers
 Dia-px, trwy, try- [dyfrlif
 Diabetes, di.ä.bí'tiz n, trwythlif, trochlif,
 Diabolic, di.ä.bol'ik, Diabolical, di.ä-
 bol'ikal a, diefflig, diawlaidd
 Diachylon, di.ak'i.lun n, math o eli
 Diaconal, di.ak'ö.nal a, diaconol
 Diacone, di.ak'ö.pi n, rhyngsang; math
 o bysgod; cysswllt yr iad
 Diacoustics, di.ä.küws'tiks np, seinydd-
 iaeth [coronbleth
 Diadem, di.ä.dem n, coron; talaith,
 Diæresis, di.er'is.sis (p diæreses, di.er'i-
 siz) n, dydoleg, dydolnod (")
 Diagnostic, di.ag.nos'tik n, arwydd-
 brawf, argoelnod, arwyddnod
 Diagonal, di.ag'ö.nal n, croeslinell o
 gongl i gongl: a, goleddf, croes
 Diagram, di.ä.gram n, dyfais arddang-
 osyddol, argraffun [luniad
 Diagraph, di.ä.graf n, cynllun, dar-
 Dial, di'al n, deial, amserfyneg
 Dialect, di.ä.lekt n, tafodiaith, priod-
 iaith, cangeniaith; geirwedd [ol
 Dialectical, di.ä.lek'ti.kal a, rhesymeg-
 Dialing, di'al.ing n, deialiaeth
 Dialogue, di.ä.log n, cydymddyddan
 Diameter, di.am'i.tür n, tryfesur
 Diametrical, di.ä.met'ri.kal a, tryfesurool,
 canoldraws
 Diamond, di.ä.mund n, diemwnt, ada-
 mant; math o argrafflythyren
 Diapason, di.ä.pä'zun n, cyfan-gerdd
 Diapente, di.ä.pen.ti n, math o fedd-
 yginiaeth yn cynnwys pum sylwedd
 gwahanol [euwe
 Diaper, di.ä.pür n, lliain caerog; blod-
 Diaphanous, di.af'ä.nus a, tryloew, gloew
 Diaphoretic, di.ä.fö.ret'ik a, chwysbair
 Diaphragm, di.ä.fram n, y llogig
 Diarrhoea, di.ä.rí'ä n, y dolur rhydd,
 rhyddglwyf
 Diary, di'ur.i n, dyddlyfr, dyddiadur
 Diastole, di.as'tö.lí n, estyniad; ym-
 lediad y galon
 Diatonic, di.ä.ton'ik a, trydonol [v, planu
 Dibble, dib'l n, planbren, haiarn planu:
 Dice, dis np.—Die [canol
 Dichotomy, di.kot'ö.mí n, rhaniad yn y

Dicker, dik'ür n, deg
 Dictate, dik'tät v, ymadroddi; addysgu,
 penodi: n, cyfarwyddyd; rheolroddiad
 Dictator, dik.tä'tür n, pen rheolwr,
 archwr [dik'tä.tur.i a, meistrolaidd
 Dictatorial, dik.tä.tö'r'ial, Dictatory,
 Dictatorship, dik.tä'tür.ship n, pen-
 rheolaeth [iad
 Diction, dik'shun n, ieithwedd; ymrodd-
 Dictionary, dik'shun.ur.i n, geiriadur,
 Did, did pt.—Do [geirlyfr
 Didactic, di.dak'tik a, addysgiadol,
 addysgedigol, eirchiol; athrawiaethol
 Didapper, did'ap.ür n, tindroed fechan
 Diddle, did'l vi, honcian; twyllo
 Die, di (p dice) n, fristyn, frist: n
 (p dies), bath, nodbeiriant: vi, marw,
 trengi, diffodd. Dying, yn marw;
 marwolaeth, tranc. Dice-box, fristial,
 fristiol. To throw dice, fristialu
 Diet, di'et n, ymborth, lluniaeth penodol;
 eisteddfod tywysogion
 Differ, dif'ür vi, amrywio; anghytuno
 Difference, dif'ur.ens n, gwahaniaeth;
 amrafael [hanol; amgen
 Different, dif'ur.ent a, amrywiol, gwa-
 Difficile, dif'i.sil, Difficult, dif'i.kult a,
 anhawdd, caled, rhwystrus, cyfyng
 Difficulty, dif'i.kul.ti n, dyryswch, caledi,
 astrusi, cyfyngdra [ddried
 Diffide, di.fid' vi, gwan-gredu, anym-
 Diffidence, dif'i.dens n, anymddried,
 anhyder [petrusgar
 Diffident, dif'i.dent a, anghoelgar;
 Diffuence, dif'lü.ens n, hylifedd, amlifiad
 Difform, di.förm' a, anghyflun
 Diffractionement, di.fran'tshiz.ment n,
 difreiniad [amdaenu, tywallt
 Diffuse, di.füz' vt, taenu, lledwasgaru,
 Diffuse, di.füs' a, anghryno; helaeth
 Diffusible, dif.tü'zi.bl a, gwasgaradwy,
 taenadwy [taeniad
 Diffusion, di.fü'zhun n, gwasgariad,
 Diffusive, di.fü'siv a, helaeth daenedig,
 helaeth, ymledol [edd
 Diffusiveness, di.fü'siv.nes n, gwasgar-
 Dig, dig (pt & pp dug) v, cloddio, ceibio,
 palu [addfedu
 Digest, di.jest' v, iawndrefnu; trenlio;
 Digest, di.jest n, crynodeb o ddeddfau
 gwladol [refnadwy
 Digestible, di.jes'ti.bl a, treuliadwy,
 Digestion, di.jes'tshun n, treuliad; cyd-
 doddiad [treulbar
 Digestive, di.jes'tiv a, a bâr dreuliad,
 Dight, dît vt, trwsio, addurno: a,
 trwsiedig

DIR pâth, fat, êre, met, mâ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Digit, dij'it *n*, lled bys, 3 modfedd; unigrit, sef a fo is law deg; deuddegfed ran o dryfesur yr haul neu'r lloer
 Digital, dij'i.tal *a*, perthynol i'r bysedd
 Digitalis, dij.i.tă'lis *n*, bysedd y cŵn
 Digitated, dij'i.tă.ted *a*, byseddol
 Digladiation, di.glad.i.ă'shun *n*, ymgleddyfiad
 Dignification, dig.ni.fi.kă'shun *n*, urddasiad, dyrchafiad [asu
 Dignify, dig'ni.fi *vt*, anrhydeddu, urdd
 Dignitary, dig'ni.tur.i *n*, eglwyswr urddasol [bri, addurniant
 Dignity, dig'ni.ti *n*, bonedd; urddas
 Digraph, di'graf *n*, deugraff; dwy lythren ag un sain
 Digress, di.gres' *vi*, gwyro, gadael, osgoi
 Digression, di.gresh'un *n*, dywaniad; osgoad, gwyrad
 Digressive, di.gres'iv *a*, ymhelaethol
 Dijudicate, di.ju'di.kăt *vi*, barnu rhwng, cylafareddu [eddiad
 Dijudication, di.ju.di.kă'shun *n*, cylafar
 Dike, dik *n*, clawdd, ffos; argae
 Dilacerate, di.las'ur.ăt *vt*, dryllio, llarpio, rhwygo [iad, darniad
 Dilaceration, di.las.u.ră'shun *n*, rhwyg
 Dilaniate, di.lan'i.ăt *vt*, cigyddio, dryllio, darnio [iad, drylliad
 Dilaniation, di.lan.i.ă'shun *n*, distryw
 Dilapidate, di.lap'i.dăt *v*, adfeilio, ymsyrthio [iad, adfeiliad
 Dilapidation, di.lap.i.dă'shun *n*, difurdilatable, di.lă'tă.bl *a*, lledadwy, ymledol [laethu ar
 Dilate, di.lăt' *v*, ymhelaethu, lledu; he
 Dilatoriness, di.lă.tur.i.nes *n*, hwyrffrydigrwydd, diogrwydd
 Dilatory, di.lă.tur.i *a*, oedgar, hwyrffrydig, gohiriog, diog
 Dilemma, di.lem.ă *n*, astrusi, cyfyngder o bob tu; anhawsder; rheswm dwybig
 Diligence, dil'i.jens *n*, diwydrwydd, dyfalwch diflin, eorth
 Diligent, dil'i.jent *a*, diwyd, ystig
 Dill, dil *n*, ffenigl, llysiau'r gwewyr
 Dilucid, di.lü'sid *a*, eglur, gloew, tryloew
 Dilucidate, di.lü'si.dăt *vt*, egluro, amlygu, goleuo
 Diluent, dil'ü.ent *n*, teneuydd
 Dilute, di.lüt' *vt*, teneuhau; cymmysgu â dwfr; gwanhau: *a*, tenen, gwan
 Dilution, di.lü'shun *n*, teneuhâd, gwanhâd, tymmeriad
 Diluvial, di.lü'vi.al *a*, dylifol, llifeiriol
 Diluvium, di.lü'vi.um *n*, gwaelodion ar ol llif, llifwaddod

Dim, dim *a*, tywyll, pŵl, anolen; gwan: *vt*, tywyllu, cymylu [ioli
 Dimension, di.men'shun *n*, mesur, maint
 Diminish, di.min'ish *v*, lleihau, bychanu; treio, cilio
 Diminution, dim.i.nü'shun *n*, toliant, lleihâd, bychaniad, treiad, prinhâd
 Diminutive, di.min'ü.tiv *a*, bychanig, lleiedigol: *n*, bychanigair, eiddilair
 Diminutiveness, di.min'ü.tiv.nes *n*, bychander, eiddilwch
 Dimissory, dim'i.sur.i *a*, gollyngol
 Dimity, dim'i.ti *n*, math o gotwm main
 Dimness, dim'nes *n*, pylni, tywyllni
 Dimple, dim'pl *n*, pannwl, bochdwell, pant
 Din, din *n*, dyar, twrdd, dadwrdd, trwst: *vt*, syfrdanu, byddaru
 Dine, din *vi*, ciniawa, bwyta ciniaw. Dining-room, ciniawfa, ciniawgell
 Dinetical, di.net'i.kal *a*, cylchdroawl, hydroawl
 Ding, ding *v*, taro; trystio, rho; syfrdanu: *n*, dynnod, dwrn-gnith, tarawiad
 Dingle, ding'gl *n*, cwm, glyn, dyffryn
 Dingy, din'ji *a*, tywyll; budr, brwnt, aflan
 Dinner, din'ăr *n*, ciniaw
 Dint, dint *n*, ergyd, ol; grym, nerth, awch: *vt*, tyllu, pantio, nodi [rifiad
 Dinumeration, di.nü.mu.ră'shun *n*, un
 Diocesan, di.os'i.zan *n*, esgob: *a*, esgob
 Diocese, di'ö.sis *n*, esgobaeth [aethol
 Dioptrical, di.op'tri.kal *a*, pelldreimiol
 Dioptries, di.op'triks *n*, pelldreimiaeth
 Dip, dip *v*, trochi; gwlychu; braschwilio
 Diphthong, dip'thong *n*, deusain
 Diploma, di.plö'mă *n*, graddlythyr, graddfrait
 Dipsas, dip'sas *n*, math o sarff
 Diptote, dip'töt *n*, enw deudreigl
 Diptych, dip'tik *n*, cofrestr o ferthyron
 Dire, di'r *a*, arswydus, echryslawn
 Direct, di.rekt' *n*, cyfeirnod: *a*, uniawn-grych, uniawn, dioed: *vt*, cyfarwyddo, addysgu; cyfeirio
 Direction, di.rek'shun *n*, hyfforddiad, tywysiad, trefniad; arch; gorchymyn; cyfeiriad [wysol
 Directive, di.rek'tiv *a*, hyfforddiadol, ty
 Directness, di.rekt'nes *n*, unionder, cyfeirioldeb [llywydd
 Director, di.rek'tür *n*, cyfarwyddwr; Directorial, di.rek.tör'i.al *a*, cyfarwyddol; addysgol [iadur; rheol
 Directory, di.rek'tur.i *a*, cyfarwydd
 Directress, di.rek'tres *n*, hyfforddes
 Directful, di'r'fwl *a*, echryslawn, erchyll
 Direness, di'r'nes *n*, echryslonedd

Direption, dī.rep'shun <i>n</i> , anrheithiad, trais [gan	Disband, dis.band' <i>vt</i> , difyddino; gollwng ymaith; gwasgaru
Dirge, dīrj <i>n</i> , galarnad, marwnad, galar-	Disbark, dis.bâr'k' <i>vt</i> , dadlwytho, glanio
Dirk, dîrk <i>n</i> , math o gleddyf byr, bidog	Disbelief, dis.bi.lif' <i>n</i> , anghoel, anffyddiad [anghoelio
Dirt, dûrt <i>n</i> , baw, tom, llaca, llaid	Disbelieve, dis.bi.liv' <i>vt</i> , anghredu,
Dirty, dûr'ti <i>a</i> , budr, brwnt, swga, bawaid, aflan: <i>vt</i> , diwyno, budreddu, lleidio. A dirty woman, bronten	Disbench, dis.bentsh' <i>vt</i> , dieisteddfodi
Diruption, dī.rup'shun <i>n</i> , ymdoriad, ymrwygiad	Disbranch, dis.brantsh' <i>vt</i> , digangenu, digeincio [lwytho
Dis-, Di-, Dif- <i>pr</i> , yn arwyddo nacâd, dadwneuthuriad, neu wahaniad	Disburden, dis.bûr'dn <i>vt</i> , difeichio, dad-
Disability, dis.â.bil'i.ti <i>n</i> , anallu, gwen-	Disburse, dis.bûrs' <i>vt</i> , gwario, treulio, talu arian [talad; cost
Disable, diz.â'bl <i>vt</i> , analluogi [did	Disbursement, dis.bûrs'ment <i>n</i> , traul,
Disabuse, dis.â.büz' <i>vt</i> , didwylllo, iawnu	Discalceate, dis.kal'shi.ät <i>vt</i> , diesgidio
Disaccomodation, dis.a.kom.ö.dä'shun <i>n</i> , anghyfleusdra	Discandy, dis.kan'dî-vi, toddi, dadleithio
Disaccord, dis.a.kôrd' <i>vt</i> , anghytuno	Discard, dis.kârd' <i>vt</i> , diswyddo, diar-
Disacknowledge, dis.ak.nol'ej <i>vt</i> , anaddef, gwadu	Discarnate, dis.kar'nât <i>a</i> , dignawd [ddel
Disadvantage, dis.ad.van'täj <i>n</i> , colled, anfantais, afles: <i>v</i> , colledu, drygu	Discepcion, dis.ep.tä'shun <i>n</i> , dadl; yn-
Disadvantageous, dis.ad.van.tä'jus <i>a</i> , anghyfleus [dyeithro	Discern, di.zûrn' <i>vt</i> , canfod, dirnad,
Disaffect, dis.a.fekt' <i>v</i> , peri anghariad,	Discernible, di.zûr'nî.bl <i>a</i> , amlwg, dealladwy [dirnadaeth
Disaffection, dis.a.fek'shun <i>n</i> , anserch, anffodlonedd [brofiad, gwad	Discernment, di.zurn'ment <i>n</i> , craffder,
Disaffirmance, dis.a.fûr'mans <i>n</i> , gwrth-	Discerptible, di.sûrp'ti.bl <i>a</i> , gwahanadwy
Disafforest, dis.a.for'est <i>vt</i> , digoedwigo	Discharge, dis.tsharj' <i>v</i> , gollwng, rhyddhau; talu; cyflawnu; ymarllwys; dilwytho; diswyddo; saethu, ergydio: <i>n</i> , gollyngdod; talnod; taliad; ergyd
Disagree, dis.ä.gri <i>vi</i> , anghytuno	Discinct, di.singkt' <i>a</i> , llaes, rhydd, llac
Disagreement, dis.ä.gri'ment <i>n</i> , amrafael, anghytundeb, anghydweddiad, anghydfod [ffyddlawen	Discind, di.sind' <i>vt</i> , gwahanu, rhanu, darnio [dylwnwr
Disalliege, dis.a.lij' <i>vi</i> , myned yn an-	Disciple, di.sî'pl <i>n</i> , dysgybl, ysgolhaig,
Disallow, dis.a.lûw' <i>vt</i> , anghymmeradwyo, gwrthod	Disciplinable, di.sî'plin.â.bl <i>a</i> , athrylithgar, llywodraethus
Disanchor, diz.ang'kûr <i>vt</i> , diangori	Disciplinarian, di.sî'pli.nêr'i.an <i>n</i> , dysgyblwr; carwr trefn [dysgyblaidd
Disanimate, diz.an'i.mât <i>vt</i> , digaloni; dieneidio, lladd [dirymu	Disciplinary, di.sî'plin.ur.i <i>a</i> , trefnus;
Disannul, dis.a.nul' <i>vt</i> , dilëu, diddymu,	Discipline, di.sî'plin <i>n</i> , dysgyblaeth; rheolaeth: <i>vt</i> , dysgyblu, addysgu iawn drefnu; hyfforddi; ceryddu
Disappear, dis.a.pîr' <i>vi</i> , diflanu, llifanu	Disclaim, dis.klām' <i>vt</i> , diarddel, diarddelwi, gwadu, gwrthod [amlygu
Disappoint, dis.a.pôint <i>vt</i> , siomi, seithugio, twyllo [siomiant	Disclose, di.s.klöz' <i>vt</i> , dynoethi, digelu,
Disappointment, dis.a.pôint'ment <i>n</i> ,	Disclosure, di.s.klöz'shûr <i>n</i> , dynoethiad, dadguddiad [liwio
Disapprove, dis.a.prûv <i>vt</i> , anghymmeradwyo, gwrthod	Discolour, di.s.kul'ûr <i>vt</i> , diliwio, dryg-
Disarm, diz.ârm' <i>vt</i> , dadarfogi, diarfu, diarfogi [ansefydlu	Discomfit, di.s.kum'fit <i>vt</i> , gorchfygu, dymchwelyd [fygiad
Disarrange, dis.a.ranj' <i>vt</i> , dadrestru,	Discomfiture, di.s.kum'fi.tshû'r <i>n</i> , gorch-
Disarray, dis.a.riä' <i>n</i> , adwisg; terfysg, annhrefn: <i>vt</i> , dadwisgo; annhrefnu	Discomfort, di.s.kum'fûrt <i>vt</i> , tristân, gofidio, anghysuro, aflonyddu: <i>n</i> , anghysur, tristwch, gofid, aflonyddwch [anghanmol
Disaster, diz.as'tûr <i>a</i> , anhap, trychineb, dryglam [anffodus	Discommend, di.s.ku.mend' <i>vt</i> , beio,
Disastrous, diz.as'trus <i>a</i> , trychinebus,	Discommendable, di.s.ku.men'dâ.bl <i>a</i> , beius, ceryddus [lonyddu
Disavow, dis.â.vûw' <i>vt</i> , diarddelwi	Discommode, di.s.ku.möd' <i>vt</i> , blino, af-
Disavowal, dis.â.vûw'al <i>n</i> , gwad, nag	

DIS pâth, fat, êre, met, mâ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Discommodious, dis.ku.mö'di.us *a*,
 anghyflëus [annhrefnu
 Discompose, dis.kum.pöz' *vt*, aflonyddu;
 Discomposure, dis.kum.pöz'hûr *n*, an-
 nhrefniad; cynhwrf, aflonyddwch
 Disconcert, dis.kon.sûrt' *vt*, siomi, ter-
 fysgu, cyffroi [anghydffurfiad
 Disconformity, dis.kon.fôr.mî.tî *n*,
 Discongruity, dis.kon.grŵ'i.tî *n*, anghys-
 sondeb, anghydweddiad
 Disconsolate, dis.kon.sö.lät *a*, prudd,
 anghysurus [foddlonrwydd
 Discontent, dis.kon.tent' *n*, tristyð, an-
 Discontented, dis.con.ten'ted *a*, anfodd-
 og, anesmwyth [anfoddlondeb
 Discontentment, dis.kon.tent'ment *n*,
 Discontinuance, dis.kon.tin'ü.ans *n*, am-
 mharhâd, peidiant, dysbeidiad, toliant
 Discontinue, dis.con.tin'ü *v*, peidio, di-
 barhau; attal
 Discontinuity, dis.kon.ti.nü'i.tî *n*, di-
 barhâd; anghyfander
 Discord, dis'kôrd *n*, anghydgord; gwrth-
 sain [anghydgerdd
 Discordance, dis.kôr.dans *n*, anundeb,
 Discordant, dis.kôr'dant *a*, anghywir,
 anghysson, anghywair [gyngkori
 Discounsel, dis.kûwn'sel *vt*, gwrth-
 Discount, dis.kûwnt' *vt*, erthynu, tynu
 allan [tawlgryfrif
 Discount, dis'kûwnt *n*, erthyniad, toliad,
 Discountenance, dis.kûwn'tî.nans *vt*,
 anghefnogi [galoni
 Discourage, dis.kur'äj *vt*, llwfrhau, di-
 Discouragement, dis.kur'äj.ment *n*, di-
 galonidd, anghefnogiad
 Discourse, dis.kôrs' *n*, ymddyddan,
 traethawd: *vt*, ymresymu; traethu;
 areithio. Introductory discourse, rhag-
 draeth [anfoesgar
 Discourteous, dis.kô'r'tshus *a*, anfwyn,
 Discourtesy, dis.kûr'tî.sî *n*, anfwyn-
 eidd-dra
 Discous, dis'kus *a*, fel dysgl, fel coeten
 Discover, dis.kuv'ûr *vt*, dadguddio, dar-
 ganfod, digelu, canfod
 Discoverable, dis.kuv'ur.â.bl *a*, dir-
 nadwy, olrheinadwy
 Discovery, dis.kuv'ur.î *n*, dadguddiad,
 dadenhuddiad, darganfyddiad
 Discredit, dis.kred'it *n*, gwaradwydd,
 anghlod, drygair: *vt*, anghoelio;
 gwaradwyddo [pwylllog
 Discreet, dis.krit' *a*, call, synwroi;
 Discrepancy, dis.krep'ans, Discrepancy,
 dis'krep'an.sî *n*, anghydfod [barthedig
 Discrete, dis.krit' *a*, gwahanedig; dos-

Discretion, dis.kresh'un *n*, dysbwyll,
 callineb, pwyll; synwyr. At discre-
 tion, heb ammodau
 Discretionary, dis.kresh'un.ur.î *a*, di-
 gyfyngol, diammodol
 Discretive, dis.kri'tiv *a*, dosbarthus
 Discriminable, dis.krim'î.nâ.bl *a*, gwa-
 hanadwy [haniaethu, dynodi
 Discriminate, dis.krim'î.nât *v*, gwa-
 Discrimination, dis.krim.î.nâ'shun *n*,
 gwahaniaethiad; dynodiad
 Discriminous, dis.krim'î.nus *a*, enbydus
 Discubitory, dis.kû'bî.tur.î *a*, lled-
 orweddeol [orweddiad
 Discumbency, dis.kum'ben.sî *n*, lled-
 Discumber, dis.kum'bûr *vt*, diddyrysu;
 dadrwystro [amrediad
 Discursion, dis.kûr'shun *n*, amwibiad,
 Discursive, dis.kûr'siv *a*, amredol, gwib-
 iog, crwydrol, amherthynol
 Discursory, dis.kûr'sur.î *a*, rhesymiadol
 Discus, dis'kus *n*, tafl-lech, coeten
 Discuss, dis.kus' *vt*, holi, chwilio, trin;
 eglurhau; chwalu [ymchwiliad
 Discussion, dis.kush'un *n*, arholiad,
 Discutient, dis.kû'shent *a*, gwrthweith-
 iol: *n*, meddyginiaeth wrthweithiol
 Disdain, dis.dân' *a*, dirmyg, ffeiddiad;
 trahâ; ysgorn; *v*, diystyru; ffeiddio;
 ysgornio [diystyrlyd
 Disdainful, dis.dân'fwl *a*, ffoenuchel,
 Disease, diz.iz' *n*, clefyd, dolur, clwyf,
 afiechyd; anesmwythder, poen: *vt*,
 aflonyddu, poeni [poenedig
 Diseased, diz.izd' *a*, claf, afiachus;
 Disedged, diz.ejd' *a*, difin, diawch, pwl
 Disembark, dis.em.bâr'k *v*, tirio, glanio,
 dadlwytho [ddyrysu, dadrwystro
 Disembarrass, dis.em.bar'as *vt*, dad-
 Disembitter, dis.em.bit'ûr *vt*, melusu,
 dadchwerwi [edig
 Disembodied, dis.em.bod'id *a*, anghorff-
 Disembogue, dis.em.bög' *v*, ymarllwys;
 aberu [dad-ddyrysu
 Disembroil, dis.em.brôil' *vt*, difeichio,
 Disenable, dis.en.â'bl *vt*, analluogi; an-
 addasu [dadswyno
 Disenchant, dis.en.tshant' *vt*, dadreibio,
 Disencumber, dis.en.kum'bûr *vt*, dad-
 rwystro, difeichio
 Disengage, dis.en.gäj' *vt*, gollwng; di-
 ddyrysu; rhyddhau [urddasu
 Disennoble, dis.e.nö'bl *vt*, diraddu, di-
 Disentangle, dis.en.tang'gl *vt*, dad-
 ddyrysu; rhyddhau [gwaredu
 Disenthrall, dis.en.thrôl' *vt*, rhyddhau,
 Disenthroned, dis.en.thrôn' *vt*, diorseddu

Disentrance, dis.en.trans' <i>vt</i> , deffroi o lewyg [ysgar	Disingenuous, dis.in.jen'ü.us <i>a</i> , hodedus, diehellgar; annheg, anonest
Disespouse, dis.es.pûwz' <i>vt</i> , gwahanu,	Disinherit, dis.in.her'it <i>vt</i> , didreftadu, dietifeddu
Disesteem, dis.es.tîm' <i>n</i> , dibarchiad, anfri: <i>vt</i> , difrio, dibarchu, bychanu	Disinter, dis.in.tûr' <i>vt</i> , dadgladdu
Disfavour, dis.fä'vûr <i>n</i> , anghymmeriad: <i>vt</i> , anghefnogi; anhoffi	Disinterested, diz.in'tur.est.ed <i>a</i> , an-hunanol; diduedd, teg
Disfiguration, dis.fig.ür.rä'shun <i>n</i> , anffurfedigaeth [harddu; hagrau	Disinterestedness, diz.in'tur.est.ed.nes <i>n</i> , dihananedd, tegwech [uno, ysgar
Disfigure, dis.fig'ûr <i>vt</i> , anffurfio; an-	Disjoin, dis.jôin' <i>vt</i> , dadgyssylltu, dad-
Disfigurement, dis.fig'ûr.ment <i>n</i> , hylliad, anffurfiad [difuddio	Disjoint, dis.jôint' <i>vt</i> , dadgymmalu
Disfranchise, dis.fran'tshiz <i>vt</i> , difreinio;	Disjudication, dis.jü.di.kä'shun <i>n</i> , pen-derfyniad [sylltiad
Disfurnish, dis.fûr'nish <i>vt</i> , diosg, dy-noethi [diosg	Disjunction, dis.jungk'shun <i>n</i> , dadgys-
Disgarnish, dis.gâr'nish <i>vt</i> , diaddurno,	Disjunctive, dis.jungk'tiv <i>a</i> , dadgys-
Disglorify, dis.glô'r'i.fî <i>vt</i> , darostwng, iselu, diogoneddu	sylltiadol: <i>n</i> , gwahaniedydd. Dis-
Disgorge, dis.gôrj' <i>v</i> , arllwys, chwydu, ymarllwys, dadlyncu	junction conjunction, cyssylltiad gwa-
Disgrace, dis.gräs' <i>vt</i> , gwarthraddo; gwaradwyddo: <i>n</i> , gwaradwydd; sar-hâd, cywilydd; dianrhydedd	haniaadol
Disgraceful, dis.gräs'fwl <i>a</i> , cywilyddus, ammharchus, gwarthus [anfwyn	Disk, disk <i>n</i> , gwyneb gweledig yr haul, y lleuad, neu'r ser; coeten, tafl-lech
Disgracious, dis.grä'shus <i>a</i> , angharedig,	Dislike, dis.lik' <i>n</i> , anhoffedd, ffeiddiad, casâd: <i>vt</i> , anhoffi, angharu, casâu
Disguise, dis.giz' <i>n</i> , lledrith, ffuant; twyllwisg: <i>v</i> , ymddyethrio, ffuantu, ffugio, gwedd-ddullio, lledrithio. Dis-	Dislike, dis.li'kn <i>vt</i> , anghyffelybu, annhebygu
guised in liquor, meddw	Dislimb, dis.lim' <i>vt</i> , diaelodi, dryllio
Disgust, dis.gust' <i>n</i> , diflasrwydd; ffeidd-rwydd: <i>vt</i> , diflasu, anfoddhau	Dislocate, dis'lö.kät <i>vt</i> , dadgymmalu
Disgustful, dis.gust'fwl <i>a</i> , diflas, ffaidd, adgas, cas; ffinion, ffinionllyd	Dislocation, dis.lö.kä'shun <i>n</i> , dadgym-maliad [tarfu
Dish, dish <i>n</i> , dysgl, ysgudell; dysglaid	Dislodge, dis.loj' <i>vt</i> , dilochesu, didyo,
Dishable, dis.ä.bil' <i>n</i> , borewisg, anwisg	Disloyal, dis.loi'al <i>a</i> , anffyddlawn, anghywir; gwrthfreiniol
Dishabit, dis.hab'it <i>vt</i> , bwrw o gartref	Dismal, diz'mal <i>a</i> , cethin, erchyll, echryslawn; hyll; galarus, gresynol; tywyll; ansiriol, chwith. A dismal
Disharmony, dis.hâr'mö.nî <i>n</i> , anghys-sondeb [gwangaloni	moan, oerlef [hyllder, chwithrwydd
Dishearten, dis.hâr'tn <i>vt</i> , digaloni,	Dismalness, diz'mal.nes <i>n</i> , erchyllder,
Dishevel, di.shev'el <i>vt</i> , dyrysu gwallt	Dismantle, dis.man'tl <i>vt</i> , difurio; difan-tellu, diosg
Dishonest, diz.on'est <i>a</i> , anffyddlawn, an-onest, anghywir, twyllodrus	Dismask, dis.mask' <i>vt</i> , digelu, dihatru
Dishonesty, diz.on'est.i <i>n</i> , anonestrwydd, anghyfiawnder; anniweirdeb	Dismast, dis.mast' <i>vt</i> , tori hwybren, dadhwybrenu
Dishonour, diz.on'ûr <i>n</i> , dianrhydedd, ammrant; gwarth: <i>vt</i> , dianrhydeddu, gwaradwyddo; diforwyno	Dismay, dis.mä' <i>n</i> , braw, ofn, dychryn, arswyd: <i>vt</i> , brawychu, ofni, digaloni
Dishorn, dis.hörn' <i>vt</i> , digornio	Disme, dim <i>n</i> , degwm [darnio
Disincarcerate, dis.in.kär'sur.ät <i>vt</i> , rhyddhau, digarcharu	Dismember, dis.mem'bûr <i>vt</i> , diaelodi,
Disinclination, dis.in.kli.nä'shun <i>n</i> , an-nhueddiad; gwrthwynebiad	Dismiss, dis.mis' <i>vt</i> , diswyddo; goll-wng ymaith; rhyddhau
Disincline, dis.in.klin' <i>vt</i> , annhueddu	Dismissal, dis.mis'al, Dismission, dis-mish'un <i>n</i> , diswyddiad, gollyngdod;
Disincorporate, dis.in.kör.pö.rät <i>vt</i> , di-gorffori, gwahanu [wch	anfoniad ymaith; rhyddhâd [wystlo
Disingenuity, dis.in.ji.nü'i.tî <i>n</i> , annheg-	Dismortgage, dis.mör'gä <i>vt</i> , dadar-
	Dismount, dis.mûwnt' <i>v</i> , disgyn, dyfod i lawr; taflu i lawr, dadymchwelyd; didrwylo cyffegr [dod
	Disobedience, dis.ö.bi'di.ens <i>n</i> , annfudd-
	Disobedient, dis.ö.bi'di.ent <i>a</i> , anhydyn, gwrthnysig, arufudd, anhywedd

DIS pâth, fat, êre, met, mâ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Disobey, dis.ö.bä' *vt*, anufuddhau, tros-eddu [digio; drygu

Disoblige, dis.ö.blj' *vt*, anfoddhau;

Disorder, diz.ôr'dûr *n*, annhrefn, ter-fysg; afiechyd: *vt*, annhrefnu; an-lhwyllo [penrydd, didrefn

Disorderly, diz.ôr'dûr.li *a*, afreolus;

Disordinate, diz.ôr'di.nät *a*, afreolaidd, anghymmedrol [weirio

Disorganize, diz.ôr'gâ.niz *vt*, dadgy-

Disown, diz.ôn' *vt*, gwadu, gwrthod, diarddel, diarddelwi [amledu

Dispand, dis.pand' *vt*, lledu allan, taenu,

Dispansion, dis.pan'shun *n*, amlediad, ymlediad [bychanu, difrïo

Disparage, dis.par'äj *vt*, ammharchu,

Disparagement, dis.par'äj.ment *n*, anfri, gwarth, gogan, dirmyg

Disparate, dis.pä.rät *a*, anghyfartal

Disparity, dis.par'i.ti *n*, anghyfartallwch

Dispart, dis.pärt' *vt*, rhanu, gwahanu

Dispassion, dis.pash'un *n*, diddirgwydd, llarieidd-dra [pwyllus

Dispassionate, dis.pash'un.ät *a*, arafaidd,

Dispel, dis.pel' *vt*, chwalu, gwasgaru

Dispensable, dis.pen'sä.bl *a*, gwariadwy, treuliadwy [meddygdy

Dispensary, dis.pen'sur.i *n*, cyfferdy;

Dispensation, dis.pen.sä'shun *n*, goruch-wyliad, trefniad; goddefiad, esgusod-iad; trwydded [lyfr

Dispensatory, dis.pen'sä.tur.i *n*, cyffer-

Dispense, dis.pens' *v*, rhanu; gweinyddu; esgusodi

Dispeople, dis.pf'pl *vt*, dibobli, difrodi

Disperse, dis.pûrj' *vt*, taenellu, taenu

Disperse, dis.pûrs' *v*, gwasgaru, chwalu, taenu, hau [gwasgariad

Dispersion, dis.pûr'shun *n*, gwasgarawd,

Dispirit, dis.pir'it *vt*, digaloni, anwroli, llwfrhau [le, symmud

Displace, dis.pläs' *vt*, anghyflëu; troi o

Displacement, dis.plä'sen.si *n*, aufoddlon-edd; anfoesedd [blanu

Displant, dis.plant' *vt*, diwreiddio, dad-

Displantation, dis.plan.tä'shun *n*, di-wreiddiad, dadblaniad

Display, dis.plä' *n*, dadblygiad, arddan-gosiad: *vt*, gosod allan, amlygu, taenu

ar led. To display a banner, dyrchafu baner [adgas

Displeasant, dis.plez'ant *a*, anhyfryd,

Displease, dis.pliz' *vt*, anfoddio, digio, diflasu. To be displeased, digio, sori

Displeasure, dis.plezh'ür *n*, anfodd, sor-iant, digter [gyda thwrf

Displode, dis.plöd' *vt*, gollwng allan

Disposion, dis.plö'zhun *n*, traisruthriad

Dispoil, dis.pöil' *vt*, anrheithio, ysbeilio

Disport, dis.pö'rt' *n*, difyrwch: *v*, difyru chwareu; anlladu [rheoliad; aralliaid

Disposal, dis.pö'zal *n*, trefniad, triniad

Dispose, dis.pöz' *vt*, tueddu; addasu

trefnu, dosbarthu; cyflëu; defnyddio

To dispose of, gwerthu; rhoddi; cae gwared o. To be disposed to, bod â' fryd ar, clywed ar ei galon. To be

disposed of, ar werth, i'w werthu

Disposition, dis.pö.zish'un *n*, trefniad

dosbarthiad; llywiad; gogwyddiad

cymhwysiad, tuedd, hwyl, tymmer

ansawdd, aniaeth, greddf

Dispossess, dis.pu.zes' *vt*, difeddiannu

difeddu [moladwy

Dispraisable, dis.prä'zä.bl *a*, anghan-

Dispraise, dis.präz' *n*, anghlod, anfoliant

anair: *vt*, anfoli, goganu, beio; cablu

Dispread, dis.pred' *vt*, taenu ar led, lled-

aenu [collec

Disprofit, dis.prof'it *n*, afles, anfudd

Disproof, dis.prwf' *n*, gwrthbrawf

Disproportion, dis.prö.pö'r'shun *n*

anghymmesuriaeth, anghyfartaledd

anghymmedroldeb: *vt*, anghydranu

anghymmesuro; anghyfartalu

Disproportionable, dis.prö.pö'r'shun.ä.bl

Disproportionate, dis.prö.pö'r'shun.ät

a, anghydran, anghyfatebol

Disprovable, dis.prw'vä.bl *a*, gwrthbrof-

adwy [brofi

Disprove, dis.prwv' *vt*, dadbrofi, gwrth-

Dispunishable, dis.pun'ish.ä.bl *a*,

anghospadwy

Dispurse, dis.pûrs' *vt*, gwastraffu, treulio

Disputable, dis.pü'tä.ble *a*, dadleuadwy,

amnhëus [resymwr

Disputant, dis.pü'tant *n*, dadleuwr, ym-

Disputation, dis.pü.tä'shun *n*, dadleuad,

ymddadleuad

Disputations, dis.pü.tä'shus, Disputa-

tive, dis.pü'tä.tiv *a*, dadleugar, cecr-

aidd, ymrysongar, croes

Dispute, dis.püt' *n*, dadl, ymryson, am-

rafael: *v*, ymbyncio, dadleu, ymryson;

gwrthwynebu [bynciwr

Disputer, dis.pü'tür *n*, dadleuwr, ym-

Disqualify, dis.kwol'i.fi *vt*, anaddasu,

anghymhwyso [trallodi

Disquiet, dis.kw'i'et *vt*, aflonyddu, blino,

Disquiet, dis.kw'i'et, Disquietude, dis-

kw'i'tüd *n*, anesmwythder, aflonydd-

weh, anorphwysdra; cynhwrf, blinder

Disquisition, dis.kw'i.zish'un *n*, arholiad,

ynochwiliad, dadleuol

Disregard, dis.rí.gârd' <i>n</i> , diystyrwch, anfríad : <i>vt</i> , diystyru, bychanu	Dissimulation, di.sim.ü.lä'shun <i>n</i> , rhag-rith, ffugiad, lledrithiant
Disregardful, dis.rí.gârd'fwl <i>a</i> , esgeulus ; dirmyglawn	Dissipable, dis'í.pa.bl <i>a</i> , gwasgaradwy
Disrelish, dis.rel'ish <i>n</i> , diflasdod ; ffieidd-rwydd : <i>vt</i> , diflasu ; anhoffi	Dissipate, dis'í.pât <i>vt</i> , chwalu, gwasgaru, afradloni, gwastraffu
Disreputable, dis.rep'ü.tä.bl <i>a</i> , anghlod-fawr, dibarch	Dissipation, dis.i.pä'shun <i>n</i> , gwasgar-iad ; gwastraff, afradlondeb
Disrepute, dis.rí.pât' <i>n</i> , Disreputation, dis.rep.ü.tä'shun <i>n</i> , anfrí : <i>vt</i> , ammharchu	Dissociate, di.sö.shí.ät <i>vt</i> , digyfeillio, digyfieuo [gwahaniad]
Disrespect, dis.rí.spekt' <i>n</i> , ammharch, drygfoes [gar, dibarch]	Dissociation, di.sö.shí.ä'shun <i>n</i> , ysgariad
Disrespectful, dis.rí.spekt'fwl <i>a</i> , anfoes-	Dissolute, dis'ö.lüt <i>a</i> , penrydd, afrad-lawn, diffaith [oferedd]
Disrobe, dis.röb' <i>vt</i> , dadwisgo, diosg, dihatru	Dissoluteness, dis'ö.lüt.nes <i>n</i> , penryddid
Disruption, dis.rup'shun <i>n</i> , ymdoriad, ymrwygiad ; gwahaniad	Dissolution, dis.ö.lü'shun <i>n</i> , ymddattod-iad, toddiad, ymddodiad ; marwolaeth ; gollyngiad ; diddymiad, dadgorfforiad
Dissatisfy, di.sat'is.fí <i>vt</i> , anfoddio, an-foddloni [chwilio]	Dissolvable, di.zol'vä.bl, Dissoluble, dis'-ö.lü.bl <i>a</i> , dattodadwy, dadmeradwy
Dissect, di.sekt' <i>vt</i> , difynu, manwl-	Dissolve, di.zolv' <i>v</i> , toddi, dadleithio, ymollwng ; dattod ; digorffori, dad-gorffori, dadgyssylltu ; diweddu. To dissolve parliament, gollwng ymaith y senedd [dadleithydd]
Dissection, di.sek'shun <i>n</i> , difyniad ; difyniaeth	Dissolvent, di.zol'vent <i>n</i> , dadmerydd
Disseize, di.síz' <i>vt</i> , difeddiannu, difeddu	Dissonance, dis'ö.nans <i>n</i> , anghydseiniad
Disseizee, di.sí.zí' <i>n</i> , un difeddiannedig	Dissonant, dis'ö.nant <i>n</i> , anghydsain, anghysson [gwrthannog]
Disseizin, di.sí'zin <i>n</i> , difeddiad, trais-ddifeddiad	Dissuade, di.swäd' <i>vt</i> , gwrthgymhell
Disseizor, di.sí'zür <i>n</i> , difeddiannwr	Dissuasion, di.swä'shun <i>n</i> , gwrthgynghor
Dissemblance, di.sem'blans <i>n</i> , annhebygrwydd	Dissyllable, di.sil'â.bl <i>n</i> , gair o ddwy sill, dwysill
Dissemble, di.sem'bl <i>vi</i> , ffugio, lledrithio ; argelu. Dissembling, dauwynebog, rhagrithiol [ar led, lledu]	Distaff, dis'taf <i>n</i> , cogail, cogeilyn
Disseminate, di.sem'í.nät <i>vt</i> , hau, taenu	Distain, dis.tän' <i>vt</i> , ystaenio, goliwio
Dissemination, di.sem.í.nä'shun <i>n</i> , heuad, taeniad	Distance, dis'tans <i>n</i> , peller, pelldra ; cyfrwng : <i>vt</i> , pelläu, gadael ar ol. A great distance, hirbell
Dissension, di.sen'shun <i>n</i> , anghydsyniad	Distant, dis'tant <i>a</i> , pell, pellenig, anghysbell. Not distant, nid ym mhell
Dissensions, di.sen'shus <i>a</i> , cynhenus	Distaste, dis.täst' <i>n</i> , diflasrwydd : <i>vt</i> , diflasu ; casäu ; alaru [adgas]
Dissent, di.sent' <i>n</i> , anghytundeb ; anghydsyniad, ymneillduad, neillduad : <i>vi</i> , anghytuno, anghydsynio ; ymwahanu, ymneillduo ; gwrthdybio. Dissenting-chapel, ty cwrdd ymneillduwyr	Distasteful, dis.täst'fwl <i>a</i> , ffaidd, diflas
Dissentaneous, dis.en.tä'nä.us <i>a</i> , anghytunol	Distemper, dis.tem'pür <i>n</i> , gwst, anhwy, saldra : <i>vt</i> , annhymmeru ; annhrefnu
Dissenter, di.sen'tür <i>n</i> , ymneillduwr	Distemperate, dis.tem'pur.ät <i>a</i> , anghymmedrol [annhymmerusrwydd]
Dissentient, di.sen'shent <i>a</i> , anghydsyniol : <i>n</i> , ymneilldwydd, nacäwr	Distemperature, dis.tem'pur.ä.tshür <i>n</i>
Dissertation, dis.ür.tä'shun <i>n</i> , traith ; ymresyniad [drygu]	Distend, dis.tend' <i>vt</i> , arledu, arlydanu, lledu, eangu [eangiad]
Disserve, di.sürv' <i>vt</i> , aflesu, niweidio	Distention, dis.ten'shun <i>n</i> , arlediad
Disservice, di.sür'vis <i>n</i> , anghymmwynas	Distich, dis'tik <i>n</i> , pennill dwy fraich ; cywydd deuair
Dissever, di.sev'ür <i>vt</i> , dadgyssylltu, dyranu	Distil, dis.til' <i>v</i> , distyllio ; dyhidlo
Dissidence, dis'í.dens <i>n</i> , anghytundeb	Distillation, dis.ti.lä'shun <i>n</i> , distylliad, defnyniad [distylldy]
Dissilition, dis.í.lish'un <i>n</i> , ymdoriad	Distillery, dis.til'ür.í <i>n</i> , distyllyddiaeth
Dissimilar, di.sim'í.lür <i>a</i> , annhebyg, amryfal, amryfeilryw, anghyffelyb	Distinct, dis.tingkt' <i>a</i> , eglur, amlwg ; gwahannodol ; croew

- Distinction, dis.ting'k'shun *n*, gwahan-iaeth; rhagoriaeth [iaethol]
 Distinctive, dis.ting'k'tiv *n*, gwahan-
 Distinctness, dis.tingkt'nes *n*, eglurder, manwl nodiad, amlygrwydd
 Distinguish, dis.ting'gwish *v*, gwahan-iaethu, dosbarthu, dynodi; hynodi; enwogi [gwahanadwy]
 Distinguishable, dis.ting'gwish.â.bl *a*,
 Distort, dis.tôrt' *vt*, gwyrgamu, cam-ystumio [croesdroad]
 Distortion, dis.tôr'shun *n*, camystum,
 Distract, dis.trakt' *vt*, aflonyddu, blino; gwallgofi. Distracted, ynyfyd, gwallgof, gwallgofus
 Distraction, dis.trak'shun *n*, annhrefn; gwallbwyll, gorphwylliad
 Distrain, dis.trân' *vt*, gafaelu, attafaelu
 Distrainable, dis.trâ'nâ.bl *a*, attafaeladwy
 Distraint, dis.trânt' *n*, attafael, attafeiliad
 Distream, dis.trîm' *vi*, llofo, dylifo, ffrydio
 Distress, dis.tres' *n*, cyfyngder, ing, blinder, trallod, adfyd, helbul; attafaeliad: *vt*, arwasgu, gorthrymu, blino, cystuddio, trallodi
 Distressful, dis.tres'fwl *a*, gofidus, adfydus, gorthrymderus, helbulus, blin
 Distribute, dis.trib'ût *vt*, rhanu, dosbarthu; cyfranu, cyflëu
 Distribution, dis.tri.bû'shun *n*, rhaniad; cyflead; iawndrefniad; dosbarthiad
 Distributive, dis.trib'û.tiv *a*, cyfranedigol: haelionus [ardal]
 District, dis'trikt *n*, tiriogaeth; rhandir,
 Distrust, dis.trust' *n*, anhyder, anymddiried: *vt*, anymddiried, drwgdybio
 Distrustful, dis.trust'fwl *a*, drwgdybus; pryderus [thruddo; terfysgu]
 Disturb, dis.tûrb' *vt*, aflonyddu, cy-
 Disturbance, dis.tûrb'ans *n*, terfysg, cynhwrf, cyffro, aflonyddwch, cythrudd
 Disuniform, dis.û'nî.fôr'm *a*, anunffurf, anunwedd [gariad]
 Disunion, dis.û'nî.un *n*, anghydfod; ys-
 Disunite, dis.û.nî't' *v*, gwahanu, ysgaru, daduno [oliaeth]
 Disunity, dis.û'nî.tî *n*, anundeb, anun-
 Disusage, dis.û'zâj, Disuse, dis.ûs' *n*, anghynneffindra, anarferiad
 Disuse, dis.ûz' *vt*, anarferu, diarferu
 Disvaluation, dis.val.û.â'shun *n*, dibri-
 iad, sarhâd
 Disvalue, dis.val'û *vt*, dirmygu, bychanu
 Disvouch, dis.vûwtsh' *vt*, gwrthbrofi, anwirio, gwadu
 Ditch, ditsh *n*, clawdd, ffos, camlas: *v*, cloddio. Ditch-dock, tafol Mair
 Ditcher, ditsh'ûr *n*, cloddiwr, ffosiwr
 Dithyramb, dith'î.ramb *n*, gwin-gerdd
 Ditto, dit'ô *ad*, eto, yr un, yr un peth
 Ditty, dit'î *n*, cân, canig. A sorrowfu
 ditty, cwyn-gerdd [trwythba]
 Diuretic, dî.û.ret'ik *a*, troethbar
 Diurnal, dî.ûr'nal *n*, dyddlyfr: *a*, dydd
 iol, beunyddiol [rwyd]
 Diuturnity, dî.û.tûr'nî.tî *n*, parhaus
 Divan, dî.van' *n*, y prif gynghor yr
 Nhwcrci [hanran]
 Divaricate, dî.var'î.kât *v*, fforchogi, gwa-
 Divarication, dî.var.î.kâ'shun *n*, fforch
 ogiad; ymraniad
 Dive, dîv *vi*, ymsuddo, dwfndreiddio
 olrhain. Diving-bell, suddgloch
 Diver, dî'vûr *n*, ymsuddiwr; dwfn
 dreiddiwr [lledwyr]
 Diverge, dî.vûrj' *vi*, ymbellâu, osgoi
 Divergent, dî.vûr'jent *a*, ymbellao.
 osgoawl [llawe]
 Divers, dî'vûrz *n*, amryw, amryfal, am-
 Diverse, dî'vûrs *a*, gwahanol; annheby;
 Diversification, dî.vûr.sî.fî.kâ'shun *n*
 amrywiad, tryfrithiad [hanredi]
 Diversify, dî.vûr.sî.fî *vt*, amrywio; gwa-
 Diversion, dî.vûr'shun *n*, difyrwch, ad-
 loniad; gwyrad; troad o'r neilldu
 Diversity, dî.vûr.sî.tî *n*, amryfeiliant
 amrywiaeth [difyr, llo]
 Divert, dî.vûrt' *vt*, troi o'r neilldu
 Divertive, dî.vûr'tiv *a*, difyrus, difyr-
 Divertisement, dî.vûr'tiz.ment *n*, difyr-
 wch, adloniad
 Divest, dî.vest' *vt*, dihatru, diosg, di-
 feddiannu [difuddio]
 Divesture, dî.ves'tshûr *n*, diosgiad
 Dividable, dî.vî'dâ.bl, Dividant, dî.vî'
 dant *a*, rhanadwy
 Divide, dî.vid' *v*, cyfranu; dosbarthu
 gwahanu [talgyfrat]
 Dividend, div'î.dend *n*, rhan, rhandwy
 Divider, dî.vî'dûr *n*, rhanwr, dosbarthu
 Dividual, dî.vîj'û.al *a*, rhanedig, dos-
 barthedig
 Divination, div.î.nâ'shun *n*, dewiniaeth
 Divine, dî.vîn' *n*, duwinydd, dewinydd
a, duwiol, duwinyddol, dewin: *v*
 dewino, darogan; dyfalu
 Diviner, dî.vî'nûr *n*, dewin, daroganwr
 Divinity, dî.vîn'î.tî *n*, duwdod; duwin-
 yddiaeth
 Divisibility, dî.viz.î.bil'î.tî *n*, hyranedd
 Divisible, dî.viz'î.bl *a*, rhanadwy
 Division, dî.vizh'un *n*, rhan, cyfran-
 rhaniad; cyfraniaeth; ymraniad. Sigr
 of division (÷), cyfraneb, cyfrannod

Divisor, di.vi'zür <i>n</i> , cyfranydd, rhan-iedydd [ysgariaeth; llythyr ysgar	Doggish, dog'ish <i>a</i> , ciaidd, brathlyd
Divorce, di.võ'rs <i>vt</i> , ysgar, gwahanu: <i>n</i> ,	Dogma, dog.mâ <i>n</i> , egwyddor sefydledig; pwnc athrawiaethol
Divorcement, di.võ'rs'ment <i>n</i> , ysgariad	Dogmatical, dog.mat'ikal <i>a</i> , hunan-gryf, cyndyn [ddysg
Divulgate, di.vul'gät, Divulge, di.vul'j <i>vt</i> , cyhoeddi, dadgelu [dattodiad	Dogmatism, dog.mâ.tizm <i>n</i> , meistrol-
Divulsion, di.vul'shun <i>n</i> , dadgyssylltiad,	Dogmatist, dog.mâ.tist <i>n</i> , awduriaethwr; dysgawdwr pendant [sier-haeru
Dizen, di'zn <i>vt</i> , taclu, addurno, gwychu	Dogmatize, dog.mâ.tiz <i>vi</i> , awduriaethu;
Dizzard, diz'ür <i>n</i> , ffol, cadafael, hurthgen, hurtyn [madrondod	Doily, doi'li <i>n</i> , math o liain
Dizziness, diz'i.nes <i>n</i> , penysgafnder,	Doit, doit <i>n</i> , darn o arian
Dizzy, diz'i <i>a</i> , pensyfrdan, difeddwl	Dole, döl <i>n</i> , cyfran, dogn; cwynfan, alaeth: <i>vt</i> , cyfranu, rhanu
Do, dŵ (did, done) <i>v</i> , gwneuthur, gwneyd, gwnelyd. I have done, yr wyf wedi dybennu. How do you do? sut yr ydych chiwi? That will do, gwna hwna y tro. Do not, peidiwch â,	Doleful, döl'fwl, Dolesome, döl'sum <i>a</i> , galarus, trymlyd [rwydd, iradedd
Do I? a ydwyf fi? To do well, llwyddo. Doings, gweithredoedd; trafferth; ystŵr. Did I, thou, he, &c? a ddarfu i mi, i ti, iddo?	Dolefulness, döl'fwl.nes <i>n</i> , alaethus-
Docible, dos'i.bl, Docile, dos'il <i>a</i> , hydrin, hyddysg, hydyn [fyd; gwareddd	Doll, dol <i>n</i> , delwan plentyn
Docility, dö.sil'i.ti <i>n</i> , hyddysgedd, eorth-	Dollar, dol'ür <i>n</i> , darn arian gwerth yng nghylech 4s. 6c.
Dock, dok <i>n</i> , llongborth; cloren march; tafol: <i>vt</i> , tori. Dock-leaf, dail tafol.	Dolor, döl'ür <i>n</i> , gofid; poen; galar, alaeth [neu ofid
Sour dock, surain y maes. Dock-yard, llongorsaf	Dolorific, dol.ö.rif'ik <i>a</i> , yn achosi poen
Docket, Doquet, dok'et <i>n</i> , hyfforddnod, cyfeirnod	Dolorous, dol.ö.rus <i>a</i> , alaethus; galarus; dolurus
Doctor, dok'tür <i>n</i> , cadeirdraw, dysgawdwr, athraw, doethawr	Dolphin, dol'fin <i>n</i> , môr-hwch, dolffyn
Doctrinal, dok'tri.nal <i>a</i> , athrawiaethol	Dolt, dölt <i>n</i> , delff, penbwl, hurthgen
Doctrine, dok'trin <i>a</i> , athrawiaeth, athron-ddysg [ysgrifenbrawf	Doltish, döl'tish <i>a</i> , delffaidd, hurt, penbylaidd
Document, dok'ü.ment <i>n</i> , addysgiad;	Domain, dö.män' <i>n</i> , treftadaeth, etifeddiaeth, tir meddiant; arglwyddiaeth
Documental, dok'ü.men'tal <i>a</i> , hyfforddiadol; ardystiol [ochrog	Dome, dö.m <i>n</i> , cromen, tŵr bwaog
Dodecagon, dö.dek'ä.gun <i>n</i> , dull deuddeg	Domestic, dö.mes'tik <i>a</i> , tyaid, teuluaid, cartrefol: <i>n</i> , teulu was, gwas, gweinydd [cartref
Dodge, doj <i>v</i> , traws-ddadleu, ceeru,	Domicil, dom'i.sil <i>n</i> , anneddle, trigfa,
Doe, dö <i>n</i> , ewig [geirdroi	Dominant, dom'i.nant <i>a</i> , yn llywodraethu, â'r llywodraeth ganddo, yn rheoli; arglwyddiaethol: <i>n</i> , y pumnod (mewn cerddoriaeth)
Doff, dof <i>vt</i> , dadwisgo, dihatru; gohirio	Dominat, dom'i.nät <i>v</i> , gorthrech, darostwng; arglwyddiaethu
Dog, dog <i>n</i> , ci; cian: <i>vt</i> , dirgel-olrhain.	Domination, dom.i.nä'shun, <i>n</i> , rheoliad, arglwyddiaeth [arglwyddiaethu
Dog-briar, mieri Mair, rhôs Mair.	Domineer, dom.i.nir' <i>v</i> , rhwystro, traddominical, dö.min'ikal <i>a</i> , perthynol i'r Arglwydd. Dominical-letter, llythyren y Sul [Dominic
Dog-cheap, rhy isel-bris. Dog-days, dyddiau'r cŵn. Dog-fish, morgi, penci, ci coeg. Dog-kennel, cynhordy, ty cŵn. Dog-sleep, ffuant-gwsg, cwsg ci. Dog-star, seren y ci	Dominican, dö.min'ikan <i>a</i> , o urdd
Doge, döj <i>n</i> , penllywydd Venis gynt	Dominion, dö.min'yun <i>n</i> , llywodraeth, arglwyddiaeth, rheolaeth, awdurdod
Dogged, dog'ed <i>a</i> , ystyfnig; ciaidd, sarig	Domino, dom'i.nö <i>n</i> , cwewll mynach
Doggedness, dog'ed.nes <i>n</i> , ystyfnigrwydd; cieidd-dra, anhynawsedd	Don, don <i>n</i> , enwad uchelwr yn yr Hispaen [doni'ad
Dogger, dog'ür <i>n</i> , ysgoren, llong fechan	Donation, dö.nä'shun <i>n</i> , rhodd, anrheg;
Doggerel, dog'ur.el <i>a</i> , gorwael, salw, anghelfydd, crach: <i>n</i> , prydddest wael neu afreolaidd	Donative, don'ä.tiv <i>n</i> , rhodd; rhodd ddigyfrwng: <i>a</i> , rhoddedig, rhoddiannol
	Done, dun <i>pp</i> .—Do.

DRA pâth, fat, êre, met, mâ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Donec, dō.ní' *n*, derbyniwr rhodd
 Donor, dō'nûr *n*, anrhegwr, rhoddwr
 Doodle, dŵ'dl *n*, diogyn; oferwr, hurty
 Doom, dŵm *n*, dedfryd, barn, brawd:
vt, barnu, dyfarnu, colfarnu. Doom's-
 day, dydd y farn, dydd brawd.
 Doom's-day book, cofrestr o etifedd-
 iaethau a wnaethpwyd ar arch Gwilym
 I. Doom's-man, barnwr
 Door, dō'r, *n*, drws, dor; porth. Door-
 frame, attegwisg drws. Door-keeper,
 drysor, porthor. Door-post, gorsin,
 gorsing, post drws. Upper door-post,
 capan drws, gwarddrws
 Doree, dō'rā *n*, yr eurgefn. Gelwir yn
 gyffredin John Doree (jaune doré)
 Doric, dor'ik *a*, Doraid
 Dormant, dōr'mant *a*, yn cysgu; tan
 gudd, o'r golwg. Dormant tree, prii-
 drawst, swmer drws
 Dormer, dōr'mûr *n*, ffenestr yn nen ty
 Dormitive, dōr'mi'tiv *n*, meddyginiaeth
 cwsgrbar [hundy; hunfa y meirw
 Dormitory, dōr'mi.tur.i *n*, ystafell gyssgu,
 Dormouse, dōr'mûws *n*, pathew
 Dorn, dōrn *n*, math o bysgodyn
 Dorp, dōrp *n*, pentref, cordref
 Dorsal, dōr'sal *a*, cefnol
 Dorser, dōr'sûr *n*, cefn-gawell, baner
 Dose, dōs *n*, dogn: *vt*, dogni
 Dot, dot *n*, man, nod: *v*, mân, nodi
 Dotage, dō'tāj *n*, penwendid, lledfryd-
 edd, gwallgof
 Dotal, dō'tal *a*, gwaddolog
 Dotard, dō'tûrd, Doter, dō'tûr *n*, tra-
 serchwr; un penwan
 Dote, dōt *vi*, gorhoffi, ffolserchu; ynyfdu
 Dottard, dō'tûrd *n*, coeden a docir yn
 barhäus
 Double, dub'l *a*, dyblyg, deublyg, dau-
 ddyblyg: *v*, plygu, dyblygu, deu-
 blygu; rhedeg a gwrthreddeg: *n*, plyg.
 dyblygiad, dill; cymmaint arall.
 Double-meaning, mwysder [par
 Doublet, dub'let *n*, math o wasgawl:
 Doubloon, dub.lŵn' *n*, bath Hispan-
 aidd (£3 4s.)
 Doubt, dūwt *v*, amnheu, petruso, rhuso:
n, amnheu, amnheuaeth; dadl
 Doubtful, dūwt'fŵl *a*, amnheuaeth, amnlys,
 petrusol [ddiamnheu
 Doubtless, dūwt'les *ad*, yn ddian, yn
 Douceur, dŵ'sûr' *a*, gwobr; luthwobr
 Dough, dō *n*, toes [dewr
 Doughty, dūw'ti *a*, gwyeh, dewrweh
 Doughy, dō'i *a*, toeslŵd, fel toes [troeti
 Deuse, dūws *n*, trochiad: *v*, cernodio;

Dove, dŵv *n*, colomen. Stock-dove
 cuddan, ysguthan. Ring-dove, ys-
 guthan gadwynog. Turtle-dove
 turtur, colomen Fair. Dove-cot
 colomendy [niwer
 Dovelike, dŵv'lik *a*, colomenaidd, di
 Dovetail, dŵv'täl *n*, math o gysswll
 mewn gwaith coed: *vt*, cyssylltu
 Dowable, dŵw'ä.bl *a*, gwaddoladwy
 Dowager, dŵw'ä.jûr *n*, gwraig weddw
 Queen dowager, brenines waddolog
 Dowdy, dŵw'di *n*, benyw annhaclus e
 gwisg
 Dowel, dŵw'el *n*, hoelbren, ebillen
 Dower, dŵw'ûr, Dowery, dŵw'ur.i *n*
 gwaddol, cynnysgaeth, agweddi
 Dowerless, dŵw'ur.les *a*, digynnysgaeth
 Dowlas, dŵw'las *n*, math o liain cryf
 Down, dŵwn *n*, manblu, pân, plucar
 goffew, plu'r gweunydd; gwastadedd
 rhos: *ad*, i lawr, i waered, obry, tua'
 llawr. Downs, noethdir, gwastattir
 Downcast, dŵwn'kast *a*, prudd, digalon
 crymedig [dinyt
 Downtail, dŵwn'fôl *n*, cwmp, codwm
 Downhill, dŵwn'hil *n*, gwaered, gori
 waered, llethr. llechwedd
 Downright, dŵwn'rit *a*, noeth, amlwg
 didwyll, gonest, pendant
 Downward, dŵwn'wârd *a*, tua'r llawr
 Downward, dŵwn'wûrd, Downwards:
 dŵwn'wûrdz *ad*, i lawr, i waered, tua'
 i waered [esmwyt
 Downy, dŵwn'ni *a*, pluaid, manbluog
 Dowse, dŵws *n*, cernod, dyrnod, bon
 clust: *vt*, cernodio [wer
 Doxology, doks.ol'ô.ji *n*, mawlgan, mawl
 Doxy, dok'si *n*, cyffoden, putain, dyhire
 Doze, dōz *vi*, huno, lledgyssgu, hepian
n, cwsgr ysgafn, gogwsg, amrant-hun
 Dozen, dŵz *n*, deuadeg, dwsin
 Doziness, dō'zi.nes *n*, cysgadrdwydd
 syrthni [aid
 Dozy, dōzi *a*, cysglyd, syfrdan, marw
 Drab, drab *a*, llwydwn: *n*, budrogen
 Drachm, dram *n*, wythfed ran o wns
 Drachma, drak'mâ *n*, hen ddarn arian
 werth wyth ceiniog [gwaddo
 Draff, draf *n*, soeg, gweisgion, golchior
 Druffy, draf'i *a*, soeglyd, gwaddodlyd
 Draut, draut *n*, cyullun, cyuysgrif; hawl
 ygrif, arianysgrif
 Drax, drax *n*, dar llusg: tyndlach: *v*
 llusgo, delusgo; tynnu, rhwyd-dynnu
 Drizzle, drigl' *n*, diblo, dylusgo
 Drizzle-tad, yslaoi
 Dragnet, drag'net *n*, llusgrwyd

- Dragon, drag'un *n*, draig. Snap-dragon, trwyn y llo. Dragon-fly, gwas y neidr [dirgymhell, gorfodi]
- Dragoon, drâ.gwn' *n*, marchfilwr: *vt*, Drain, drân *n*, dyfrffôs, soch: *v*, dy-hyspyddu, sychu, cwteru
- Drainable, drâ'nâ.bl *a*, dyhyspyddadwy
- Drainage, drâ'nâj *n*, dyhyspyddiaeth
- Drake, drâk *n*, ceiliog hwyad, adiad
- Dram, dram *n*, traffwnc o wirod; wyth-fed ran o wns
- Drama, dram'â *n*, chwareu dynwaredol
- Dramatic, drâ.mat'ik *a*, chwârëyddol
- Dramatist, dram'âtist *n*, awdwr chwa-
- Drank, drangk *pt*.—Drink [reuwaith
- Drape, dräp *v*, gwneyd brethyn
- Draper, drä'pûr *n*, brethynwr; lleiniwr
- Drapery, drä'pûr.î *n*, brethyniaeth. brethynau; lleiniau [iol]
- Drastic, dras'tik *a*, cryf, nerthol, effeith-
- Draugh, draf *n*, golchion, soeg, sorod
- Draught, draft *n*, traffwnc, llymaid; llynciad; arloesdy, geudy; tyn, tyn-iad, tynfa: arlun, cynllun; bras-gynllun; cynysgrif; gwahanlu.
- Draught-horse, march tynu
- Draughts, drafts, *n*, math o chwareu
- Draw, drö (drew, drawn) *v*, tynu, llusgo; arwain; llunio, llinellu. Draw near, agosâi, nesâi
- Drawback, drö'bak *n*, ad-dal, ad-daliad
- Drawbridge, drö'brij *n*, ysgrogell
- Drawers, drôrz *np*, lldrau. Chest of drawers, llogellgist [darluniad]
- Drawing, drö'ing *n*, tyniad; arlun, llun, drawl, dröl *v*, llusgo geiriau, trwm-drawn, drôn *pp*.—Draw [siarad]
- Dray, drä *n*, car, car hir, car trol
- Drayman, drä'man *n*, cariwr, gyrwr trol
- Drazel, draz'l *n*, budrogen, dyhiren
- Dread, dred *n*, ofn, arswyd, braw, dychryn: *a*, ofnadwy, arswydus, dychryn-lyd: *vt*, ofni [irad]
- Readful, dred'fwl *a*, erchyll, echryslawn,
- Readless, drèd'les *a*, diofn, diarswyd, difraw, eon [n, breuddwyd]
- Dream, drîm (dreamt) *v*, breuddwydio:
- Dreamless, drîm'les *n*, difreuddwyd
- Drear, drîr. Dreary, drîr'î *a*, hyll. erchyll, echrysoi [dra]
- Dreariness, drîr'î.nes *n*, tywyllni, hyll-
- Dredge, drej *n*, rhwyd llymeirch; cym-mysgedd: *vt*, treillio: biodio bwyd yn rhosio. Dredging-box, blawdfwch, treillfwch
- Dreggy, dreg'î *a*, gwaddodldd [gwehilion]
- Regs, dregz *np*, gwaddod, gwaelodion;
- Drench, drentsh *n*, meddyglyn i farch: *vt*, mwydo; trwytho; trochi
- Dress, dres *n*, gwisg, gwisgiad, dillad, trwsiad; addurniad: *v*, gwisgo, dilladu; addurno, trwsio, trin; gwr-teithio; cyweirio, cyffeithio. Well-dressed, trwsiadus
- Dresser, dres'ûr *n*, ceginfwrdd; gwisgwr
- Dressy, dres'î *a*, gwisgwyth
- Drew, drw *pt*.—Draw
- Dribble, drib'l *v*, defnynu; dyboeri
- Dribblet, drib'let *n*, manddyled
- Drier, drî'ûr *n*, sychydd: *a*, sychach
- Drift, drift *n*, amcan, nwyd, tuedd; lluchfa; cluder; croeslwybr: *v*, lluchio, lluwchio; gyru
- Drill, dril *n*, trwydden, ebill, trul; cor-nant; epa: *vt*, treulio; dysgu milwyr; goferu
- Drink, dringk *n*, diod, llyn, gwirod: *v* (drank, drunk), yfed; traffynau; ym-ddiodi. Sour drink, chwiblen [yfed]
- Drinkable, dring'kâ.bl *a*, yfadwy, i'w
- Drip, drip *n*, dyferiad: *vi*, dyferu, defnynu. Dripping, toddion, dyferion.
- Dripping-pan, padell y toddion
- Drive, driv (drove, driven) *v*, gyru, gwthio, ymlid. Driven snow, mân ôd
- Drivel, driv'l *n*, glafoerion, ymboeri; ynfydyn: *vi*, ymboeri; ynfydu
- Driveller, driv'lûr *n*, glafoerwr; un pen-wan, ynfydyn
- Driver, dri'vûr *n*, gyrwr, gyriedydd
- Drizzle, driz'l *vi*, defnynu, gwlith-wlawio. Drizzling weather, lleith-hin
- Drizzly, driz'li *a*, manddefnynog, defnïog
- Droil, drôil *vi*, araf weithio: *n*, diogyn
- Droll, dröl *n*, ysgentyn, digrifwas: *a*, digrif, cellweirus, ysmala
- Drollery, drö'lur.î *n*, arabedd, cymwedd
- Dromedary, drum'î.dur.î *n*, math o gammarch [diogyn]
- Drone, drön *n*, beategyr, bychgygr;
- Dronish, drö'nish *a*, diog, cysglyd
- Droop, drwþ *vi*, dihoeni, llipäu, methu
- Drop, drop *n*, dyferyn, dafn, defnyn; clusttlysyn: *v*, dyferu, defnynu;
- Droplet, drop'let *a*, defnyn [syrtio]
- Dropsical, drop'si.kal *a*, dyfrglwyfus
- Dropsy, drop'si *n*, dyfrglwyf
- Dropwort, drop'wûrt *n*, crogedyf, crog-edeu [sinidr]
- Dross, dros *n*, sorod, sothach; gorferw;
- Drossy, dros'î *a*, sothachlyd, ammbur
- Drought, drâwt, Drouth, drâwth *n*, sychder, gwres; syched

DUN pâth, fat, êre, met, mâ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

- Droughty, drûw'tî *a*, sych-hinog, tesog, sychedig [mintai: *pt.*—Drive
Drove, drôv *n*, gyr, deadell, cenfaint,
Drover, drô'vûr *n*, porthmon, gyrrwr, gyriedydd [trochi
Drown, drûwn *v*, boddi, suddo, soddi,
Drowning, drûw'ning *n*, bawdd, boddiad.
Drowning-place, boddfa [syrrhni
Drowsiness, drûw'zînes *n*, cysgadrwydd,
Drowsy, drûw'zî *a*, cysglyd, marwaidd
Drub, drub *n*, ffonod, llach, dynnod, llab: *vt*, llabio, llachio, dulio, ffustio
Drudge, druj *n*, cystogwr, cystegwr; cystoges: *vi*, gwneyd gwaith gwael, cystogi [waith, cwst
Drudgery, druj'ur.î *n*, caledwaith, budr-
Drug, drug *n*, cyffyr meddygol; gwael-
Drugget, drug'et *n*, math o lawrlen [beth
Druggist, drug'ist *n*, cyferiwr
Druid, drw'id *n*, derwydd
Druidical, drw'id'î.kal *a*, derwyddol
Druidism, drw'id.ism *n*, derwyddiaeth, derwyddoniaeth
Drum, drum *n*, tabwrdd, rhuglen: *v*, tabyrddu. Drum-major, prifdabyrddwr. Drum-stick, tabyrddffon
Drummer, drum'ûr *n*, tabyrddwr
Drunk, drungk *a*, meddw, brwysg: *pp.*—Drink [brwysgyn, diotwr
Drunkard, drung'kûrd *n*, meddwyn,
Drunk, drung'kn *a*, meddw, brwysg
Drunkennes, drung'kn.es *n*, meddw-dod, brwysgedd
Dry, dri *a*, sych (*f* sech), hysp (*f* hesp), sychlyd, sychedig; crâs: *v*, sychu; crasu; dyhyspyddu. Dry-eyed, llygadsych; dideimlad. Dry land, sychdir, tir sych. Dry-salter, cighalltwr. Dry-shod, troedsych
Dryness, dri'nes *n*, sychder, crasder
Dual, dû'al *a*, denol, perthynol i ddau
Duality, dû.al'î.tî, deuad
Dub, dub *vt*, urddo, urddasu, dyrchafu
Dubious, dû'bi.us *a*, ammhëus, petrus, annyls [ansier
Dubitable, dû'bi.tâ.bl *a*, ammheuadwy,
Dubitation, dû.bi.tâ'shun *n*, ammheu-aeth, petrusder [iol
Ducal, dû'kal *a*, perthynol i ddug, dug-
Ducap, dû.kâp *n*, math o sidanwe
Ducat, duk'at *n*, bath tramor, gwerth yn arian, tua 3s. 4c.; yn aur, 9s. 4c.
Duchess, dutsh'es *n*, duges [iaeth
Duchy, dutsh'î *n*, tiriogaeth dug, dug-
Duck, duk *n*, hwyad, hwyaden: *v*, trochi, ymsuddo, tafu dan ddwfr.
Ducking-stool, ystôl drochi
Duckling, duk'ling *n*, hwyad ieuanc
Duckweed, duk'wid *n*, bwyd yr hwyad, y gyflafan, llinos y dwfr
Duct, dukt *n*, pibell; ffordd, llwybr [blyg
Ductile, duk'til *n*, hydyn, ystwyth, hy-
Ductility, duk.til'î.tî *n*, ystwythdra
Dudgeon, duj'un *n*, bidogan; drygnwyd, llid, dig
Due, dû *n*, dyled; haeddiant; iawn: eiddo: *a*, dyledus, dyladwy; iawn: da; addas [dau
Duel, dû'el *n*, ornest, ymladdiad rhwng
Duellist, dû'el.ist *n*, ornestwr
Duenna, dû'en.â *n*, hen lywyddes, hyn-afwraig [deulaie
Duet, dû.et', Duetto, dû.et'ö *n*, cân
Dug, dug *n*, teth; diden, did, bron: *pt* & *pp.*—Dig
Duke, dük *n*, dug
Dukedom, dük'dum *n*, dugiaeth
Dulcet, dul'set *a*, melus, hyfryd, perchweg [eiddiad, melusia
Dulcification, dul.sî.fî.kâ'shun *n*, per-
Dulcify, dul'sî.fî, Dulcorate, dul'kö.râ *v*, melusu, pereiddio
Dulcimer, dul'sî.mûr *n*, dwsmel
Dull, dul *a*, hurt, syfrdan, synwyrbwl marwaidd, swrth; diflas; diawch, pwl diflin: *v*, hurtio, syfrdanu; pylu trymhau
Dullard, dul'ûrd *n*, penbwl, hurtyn, delf
Dulness, dûl'nes *n*, hurtrwydd; pylni tywyllni [aeth caethion
Duloeracy, dü.lok'râ.sî *n*, goruchreol
Duly, dü'li *ad*, yn ddyladwy, yn addas
Dumb, dum *a*, mud, aflafar; dystaw tawelog. A dumb person, mudan
Dumbness, dum'nes *n*, aflafaredd, mudanaeth
Dumfound, dum'fûwnd, Dumfounder dum'fûwn.dûr *vt*, dystewi, dyrys
Dumous, dü'mus *a*, llawn perthi, mier iog [gosari
Dumpish, dum'pish *a*, dystawddig
Dumpling, dump'ling *n*, rholen, poten
Dumps, dumps *n*, ysmigwst [torpel
Dun, dun *a*, gwineuddu, llwyd-ddu: *n* ceisbwl: *vt*, dirgymhell, mynych ofydyled. Dun-bee, Dun-fly, clyryn llwyd caeynen y meirch
Dunce, duns *n*, brebwl, delf, penbwl
Duncery, dun'sur.î *n*, hurtrwydd
Dung, dung *n*, tom, baw, tail, biswail ebod: *v*, teilo, tomi, bisweilio; gwr teithio, ebodi [carcha
Dungeon, dun'jun *n*, daiardy, dyfu-gell
Dunghill, dung'hil *n*, tomen dail

Dungy, dung'i a, teilog, tomlyd; budr, afian [ddegiaeth
 Duodecimals, dü.ö.des'i.malz np, deu-
 Duodecimo, dü.ö.des'i.mö (12mo) a, deu-
 ddegplyg, 12plyg
 Duoglot, dü'ö.glot a, dwyieithog
 Dupe, düp n, dyn hydwyll, symlyn,
 gwirionyn: vt, twyllo, siomddenu
 Duple, dü'pl a, deublyg, dyblyg
 Duplex, dü'pleks a, dyblyg, cyfansawdd
 Duplicate, dü'pli.kät n, adysgrifen, ad-
 lythyr: a, deublygol, dyblyg
 Duplication, dü.pli.kä'shun n, deublyg-
 iad; adluniad [iaeth, dyblygedd
 Duplicateur, dü'pli.kä'tshü'r n, deublyg-
 Duplicity, dü.plis'i.ti n, dyblygrwydd;
 deuwynebedd, dichell
 Durable, dü'r.ä.bl a, parhäus, parhaol,
 safadwy, dalus, cryf
 Durability, dü'r.ä.bil'i.ti n, parhausder
 Durance, dü'r.ans n, carchariad, caeth-
 iwed, dalfä
 Duration, dü.rä'shun n, parhâd; arosiad
 Dure, dü'r vi, parhau, aros, sefyll, dal
 Dureless, dü'r.les a, dibara, darfodedig
 Duress, dü'r.es n, carchariad; traisddal-
 iad, caethiwed
 During, dü'r'ing pr, yn parhau, tra
 parhao, cyd ag, hyd, tra [wch
 Durity, dü'r'i.ti n, caledrwydd, caled-
 Durst, dürst pt.—Dare [y nos
 Dusk, dusk n, cyfnos, cyflychwyr, gwyll
 Duskiness, dus'ki.nes n, tywyllni, gwyll
 Duskish, dus'kish, Dusky, dus'ki a, go-
 dywyll, lled-dywyll
 Dust, dust n, llwch, pylor; meilon;
 ffylor: v, llychwino, llychiannu
 Dusty, dus'ti a, llychlyd, llychwin
 Dutch, dutsh a, Isalmaen The Dutch
 language, yr Isalmaeneg. Dutch-
 myrtle, mordywydd
 Duteous, dü'tshus, Dutiful, dü'ti.fwl a,
 ufudd, gostyngedig [wch; ufudd-dod
 Dutifulness, dü'ti.fwl.nes n, dyledgar-
 Duty, dü'ti n, dyled, dyledswydd; gwas-
 anaeth; cyllid, toll, teyrnged, treth.
 On duty, yng nghyflawniad ei swydd
 Duumvirate, dü.um'vi.rät n, llywodraeth
 ddeuol
 Dwarf, dwârf n, cor, còryn (f coren,
 cores), nar; pegor: a, còraidd
 Dwarfish, dwârfish a, còraidd, naraidd
 Dwell, dwel (dwelt) vi, anneddu, trigo,
 trigiannu: aros; ymhelaethu. Dwell-
 ing, Dwelling-place, annedd, annedde,
 anneddfa, trigfa, preswylfod, preswyl-
 fa, ty, cartref

Dwelt, dwelt pt & pp.—Dwell [gwywo
 Dwindle, dwin'dl vi, dyhoeni, gwanhau,
 Dye, di n, lliw, gne: vt, lliwio, lliwo.
 Dye-house, lliwdy. Dyeing, yn lliwio.
 Dyer's weed, banadlos, eurfanadl
 Dyer, di'ür n, lliwydd, lliwiwr
 Dynamics, di.nam'iks np, grymofyddiaeth
 Dynasty, din'as.ti n, llin o freninoedd;
 teyrnach; rheolaeth [ansawdd corff
 Dyscracy, dis'krä.sî n, anhawnt, drwg
 Dysentery, dis'en.tur.i n, clefyd y gwaed
 Dysnomy, dis'nö.mî n, anghyfraith;
 drwglywiad [n, byr olwg
 Dysopsia, dis.op'shî.â, Dysopsy, dis.op'sî
 Dyspepsia, dis.pep'shî.â, Dyspepsy, dis-
 pep'sî n, gwalldreuliad, annhreuliad
 Dyspeptic, dis.pep'tik a, â gwalldreuliad
 arno: n, un gwan ei gylla
 Dysphagia, dis.fä'gi.â n, anhawsder cnoi
 Dysphonia, dis.fö'ni.â, Dysphony, dis'-
 fö.nî n, attal dwyediad [anadl
 Dyspnœa, disp.nî â n, diffyg anadl, byr
 Dysuria, dis.ür'i.â, Dysury, dis'ür.i n,
 y tostedd, attal dwfr, dwfr-attaliad

E.

EACH, itsh a, pob, pob un. Each
 other, y naill y llall, eu gilydd. On
 each side, o'r ddentu, ar bob ochr
 Eager, i'gûr a, taer, awyddus; awchus;
 gwancus; haerllug [chwant
 Eagerness, i'gûr.nes n, awydd; dir-
 Eagle, i'gl n, eryr (f'eryres). Eagle-
 eyed, llygadlym, llygadgraiff. Eagle-
 stone, eryrai, eryraen
 Eaglet, i'glet n, eryran, cyw eryr
 Ear, i'r n, clust, ysgyfarn; twysen;
 dolen: v, twysenu, hedeg; hadu. To
 give ear, ymwrando. About one's
 ears, am ei ben. Having ears, clust-
 iog. Within ear-shot, yng nghyrhaedd
 y glust, mewn clyw. Ear-ring, clust-
 tllws, clustfodrwy. By the ears, pen-
 ben [og milwrol
 Earl, ûrl n, iarll. Earl-marshal, swydd-
 Earldom, ûrl'dum n, iarllaeth
 Earless, i'r.les a, diglust, heb glust
 Earliness, ûr'li.nes n, cynnarwch, boreu-
 edd [cyn: ad, yn fore
 Early, ûr'li a, cynnar; prydawn; bore;
 Earn, ûrn vt, ennill, elwa
 Earnest, ûr'nest a, difrif, prysur; diwyd,
 taer: n, ern, ernes, gwyrtl. In earn-
 est, o ddifrif, yn brysur
 Earnestness, ûr'nest.nes n, dyfalwch,
 awyddfryd, taerineb, difrifwch

EDI pāth, fat, ère, met, mâ-rine, pin, òrb, on, cûrve, cût, tû=too, tûk=took;

- Earth, ûrth *n*, daiar, tir, pridd; y llawr; daiaren: *v*, priddo, claddu; daiaru; ymdaiarn. Earth-born, ganedig o'r pridd. Fuller's earth, priddgalch. Earth-worm, abwyden (*p* abwyd), amwydyn [priddlyd, priddin].
- Earthen, ûr'thn *a*, o'r pridd, priddol. Earthenware, ûr'thn.wê'r *n*, llestri pridd. Earthliness, ûrth'li.nes *n*, daiaroldeb. Earthling, ûrth'ling *n*, bydolddyn. Earthly, ûrth'li *a*, daiarol, bydol. Earthquake, ûrth'kwäk *n*, daiargryn, daiargryd, daiar grên [ammhur].
- Earthy, ûr'thi *a*, daiaraidd, priddlyd; Earwig, îr'wig *n*, pryf y glust. Ease, iz *n*, gorphwysdra, llonyddwch, esmwythdra; rhwyddineb: *vt*, esmwytho; llinaru; rhwyddhau, haws-âu; cysuro. At ease, esmwyth arno, mewn hawddfyd, tawel, difraw. With ease, yn hawdd, yn esmwyth. To give ease, esmwythâu. Chapel of ease, capel anwes.
- Easel, î'z'l *n*, attegwydd arlywydd. Easement, iz'ment *n*, esmwythâd, ysgafnhâd. Easily, î'zi.li *ad*, yn hawdd, yn esmwyth. Easily pleased, diddig, hyfodd. Easiness, î'zi.nes *n*, rhwydd-deb, rhwyddineb, hwylusder; hynawsedd. East, ist *n*, dwyrain, codiad haul. Easter, is'tûr *n*, gwyl y Pasc, y Pasc. Easterly, is'tûr.li *a*, dwyreiniol: *ad*, tua'r dwyrain. Eastern, is'tûrn *a*, dwyreiniol. Eastward, ist'wûrd *ad*, tua'r dwyrain. Easy, î'zi *a*, hawdd, esmwyth, rhwydd; hynaws; meddal. Of easy temper, hynaws, araf, dyoddefgar. Eat, it (*pt* ate, eat; *pp* eaten, î'tn) *vt*, bwyta, ymborthi; difa, trenlio, ysu. Eating-house, bwytty. Eat, et *pt*, bwytaodd.—Eat. Eatable, itâ.bl *a*, bwytaadwy: *n*, bwyd. Eater, it'tûr *n*, bwytäwr; dyn glwth. Eaves, ivz *np*, bargod, bondo [fargod]. Eavesdrop, ivz'drop *vi*, clustfeinio dan. Eavesdropper, ivz'drop.ûr *n*, gwrandäwr chwedleu; clepiwr. Ebb, eb *n*, trai, adlif, mordrai, ortrai, dysdyl: *vi*, treio, adlifo; lleihau. Ebionite, eb'yun.ît *n*, canlynwr Ebion, yr hwn a wrthyd bob Efengyl ond eiddo Matthew. Ebon, eb'un, Ebony, eb'un.i *n*, math o bren du caled o'r India [edd]. Ebriety, î.brî.î.ti *n*, meddwod, brwysg-
- Ebriosity, î.brî.os'î.ti *n*, ymroddiad i feddwod [crychias; cynhwrf]. Ebullition, eb.u.lish'un *n*, gorferwad. Eccentric, ek.sen'trik *a*, gwyrog, yn eilio oddi wrth y canolbwynt; afreol-aid; ammhwylog; pengam. Eccentricity, ek.sen.tris'î.ti *n*, gwyrog-rwydd; gwallgofrwydd. Ecclesiastes, e.kli.zi.as'tiz *n*, llyfr y Pregethwr [gwr eglwysig]. Ecclesiastic, e.kli.zi.as'tik *n*, eglwyswr. Ecclesiastical, e.kli.zi.as'ti.kal *a*, eglwysaidd, eglwysig. Echinated, î.ki.nä.ted *a*, dreiniog, gwrychog [ddraenog]. Echinus, e.ki'nus *n*, draenog; y mor-. Echo, ek'ö *n*, adsain, dadsain, adlef, careg ateb: *v*, adseinio, dadseinio, adleisio [lygiad, eglurhâd]. Eclaircissement, e.klê'r.sis.mong *n*, am-. Eclat, ä.klô', ê.klâ' *n*, dysgleirdeb; clod, urdduniant [i ddewis]. Eclectic, ek.lek'tik *a*, dewisol; â hawl. Eclipse, î.klips' *n*, diffyg; cil, cwmwl: *v*, peri diffyg; cymylu, tywyllu. Ecliptic, î.klip'tik *n*, cylch y diffygion. Eclogue, ek'log *n*, bugeilgerdd. Economical, ek.ö.nom'i.kal *a*, teulü-wriaethol; cynnil; diwastraff. Economist, î.kon'ö.mist *n*, cynnilwr; iawndrefnwr [cynnilo]. Economize, î.kon'ö.miz *v*, trefnyddu; Economy, î.kon'ö.mi *n*, teulüyddiaeth; cynnildeb; cyfundrefn. Ecstasy, ek'stä.sî *n*, perlewyg, gorawen. Ecstatic, ek.stat'ik *a*, perlesmeiniol, perlewygol. Ectype, ek'tip *n*, adysgrifen; arlan. Edacity, î.das'î.ti *n*, gwanc, glythni. Edder, ed'ûr *n*, canad penclawdd. Eddy, ed'i *n*, cylchdroad dwfr neu wynt; gwrthlif: *a*, cylchdroawl; chwyrdroawl [dyfrglwyfus]. Edematous, î.dem'â.tus *a*, chwyddedig. Edentated, î.den'tâ.ted *a*, diddannedd. Edge, ej *n*, min; awch; ymyl, cwr, ochr, goror: *v*, minio, awchu, hogi; cilio ymaith. To set the teeth on edge, peri'r ddeincod. Edged tools, offerynau awch, celfi min. A two-edged sword, cleddyf deufiniog. To take off the edge, diawchu. Edgeless, ej'les *a*, pwl, difin, diawch. Edgewise, ej'wiz *ad*, tua'r min. Edible, î'di.bl *a*, bwytaadwy, a ellir ei fwyta [hoeddiad]. Edict, î'dikt *n*, deddf gyhoedd, cy-

Edification, ed.i.fi.kä'shun <i>n</i> , adeilad- aeth; addysgiad [waith	Effluvium, e.flü'vi.um (<i>p</i> effluvia, e.flü'- vi.â) <i>n</i> , drygsawr, chwysghedion, chwysdarth, aroglhedion, sawrhed- ion, mws
Edifice, ed'i.fis <i>n</i> , adail, adeilad, adeil- Edify, ed'i.fi <i>vt</i> , adeiladu, addysgu	Efflux, ef'luks <i>n</i> , ffrydiad, dylifiad, rhed- iad [gwthio
Edile, i'dil <i>n</i> , enw swyddog Rhufeinig	Efforce, e.förs' <i>vt</i> , dirio, dirgymhell;
Edit, ed'it <i>vt</i> , darparu gwaith i'r wasg	Effort, ef'ürt <i>n</i> , dyrawr, cais, hwp, hypynt, ymdrech, egni. To make an effort, cynnyg; ymdrech, ymagnö
Edition, i.dish'un <i>n</i> , argraffiad	Effossion, e.fosh'un <i>n</i> , cloddiaid, paliad
Editor, ed'i.tür <i>n</i> , golygydd	Effrontery, e.frun'tur.i <i>n</i> , digywilydd- dra, anfoes [llewyrchiad
Editorial, ed.i.tö'r'i.al <i>a</i> , arolygol	Effulgence, e.ful'jens <i>n</i> , arddysgleirdeb;
Educate, ej'ü.kät <i>vt</i> , meithrin; addysgu, dysgu, hyfforddi	Effulgent, e.ful'jent <i>a</i> , gloew, dysglaer; llewyrchus [colli
Education, ej.ü.kä'shun <i>n</i> , dysg, addysg, addysgiad [dangos	Effuse, e.füz' <i>v</i> , tywallt ar led; gollwng;
Educe, i.düs' <i>vt</i> , dwyn neu dynu allan,	Effusion, e.fü'zhun <i>n</i> , tywalltiaid
Eduction, i.duk'shun <i>n</i> , dygiad allan, amlygiad [iad, pereiddiaid	Eft, eft <i>n</i> , geneugoeg, budrchwilen
Edulcoration, i.dul.kö.rä'shun <i>n</i> , melus- Eel, il <i>n</i> , llyswen (<i>p</i> llyswod)	Egestion, i.jes'tshun <i>n</i> , carthiad y corff
Effable, ef'ä.bl <i>a</i> , hydraeth, traethadwy, hyson [dilëu	Egg, eg <i>n</i> , wy: <i>vt</i> , cyffroi, annog, cym- hell, symbylu, gwthio, gyru, cyn- hyrfu. Added egg, wy clwc, clwc- wy. Egg-shell, plisgyn wy, cibyn wy. Nest-egg, wy addawd
Efface, e.fäs' <i>vt</i> , dinstro, diddymu;	Eglantine, eg'lan.tin <i>n</i> , mieri Mair, dyrysien ber. Eglantine berries, egroes. Wild eglantine, rhos y cwn
Effect, e.fekt' <i>n</i> , effaith, canlyniad; lles, budd; ystyr, amcan, dyben, perwyl: <i>vt</i> , effeithio, achosi; arlwyddo; dwyn i ben; digon; cyflawnu, cwblhau. Effects, da, daoedd, eiddo, meddiannau	Egotism, eg'ö.tizm <i>n</i> , myfiaeth, hunan- oliaeth [ganmolydd
Effectible, e.fek'ti.bl <i>a</i> , effeithiadwy, gwneuthuradwy, dichonadwy	Egotist, eg'ö.tist <i>n</i> , myfiwr, hunan- Egotistical, eg.ö.tis'ti.kal <i>a</i> , hunanfalc
Effective, e.fek'tiv <i>a</i> , effeithiol; galluog, grymus [difudd	Egotize, eg'ö.tiz <i>vi</i> , myfio, hunanfoli
Effectless, e.fekt'les <i>a</i> , dieffaith, dirym,	Egregious, i.gri'ji.us <i>a</i> , nodedig, hynod;
Effector, e.fek'tür <i>n</i> , effeithiwr, achosydd	Egrewthun [rwydd, aruthredd
Effectual, e.fek'tshü.al <i>a</i> , effeithiol, gorol, achosol; digonol [achosi, dwyn i ben	Egregiousness, i.gri'ji.us.nes <i>n</i> , hynod
Effectuate, e.fek'tshü.ät <i>vt</i> , effeithio,	Egress, i'gres, Egression, i.gresh'un <i>n</i> , mynediad allan, ymadawiad, allanfa
Effectuation, e.fek.tshü.ä'shun <i>n</i> , effe- ithiolaeth [dra, mwythusder	Egret, i'gret <i>n</i> , aderyn y bwn
Effeminacy, e.fem'i.nä.sî <i>n</i> , maswedd-	Egriot, i'gri.ut <i>n</i> , math o surianen
Effeminate, e.fem'i.nät <i>a</i> , merchaidd, benywaidd: <i>vt</i> , masweddu, gwreigeiddio	Egyptian, i.jip'shan <i>n</i> , Aiphtwr, Aipht- iwr: <i>a</i> , Aiphtiaid. Egyptian type , argrafflythrenau Aiphtiaid. Eyp- tians, Aiphtiaid, Aiphtaid, Aiphtwyr
Effervesce, ef.ür.ves' <i>vi</i> , dyferwi, ym- gynhyrfu [ymgynhyrfiad	Eh, a i, ow! och fi! ha!
Effervescence, ef.ür.ves'ens <i>n</i> , dyferwiad,	Eight, ät <i>a</i> & <i>n</i> , wyth, 8 [ar bymtheg
Effete, e.fit' <i>a</i> , methianllyd, gwanllyd	Eighteen, ä.tin' <i>a</i> & <i>n</i> , deunaw, tri (<i>f</i> tair)
Efficacious, ef.i.kä'shus <i>a</i> , effeithiol	Eighteenth, ä.tinth' <i>a</i> , deunawfed, 18fed
Efficacy, ef'i.kä.sî <i>n</i> , effeithioldeb	Eighth, ä.th <i>a</i> , wythfed, 8fed
Efficiency, e.fish'ens <i>n</i> , effeithiad, achos- iad; grym [nerthog	Eightieth, ä'ti.eth <i>a</i> , pedwar-ugeinfed
Efficient, e.fish'ent <i>a</i> , effeithiol, achosol,	Eighty, ä'ti <i>a</i> & <i>n</i> , pedwar ugain, 80
Effigy, ef'i.jî <i>n</i> , llun, eilun, delw, dy- luniad [tarddiad	Eigne, ä'nî <i>a</i> , cyntafanedig
Efflorescence, ef.lö.res'ens <i>n</i> , blodeuad;	Eisel, i'sel <i>n</i> , gwinegr, aesel; surbeth
Efflorescent, ef.lö.res'ent <i>a</i> , blodeuog, blodeuwedd [tarddiad	Either, i'thür <i>a</i> , un o'r ddau, y naill neu'r llall: <i>c</i> , naill ai
Effluence, ef'lü.ens <i>n</i> , dylifiad, dulliad,	Ejaculate, i.jak'ü.lät <i>v</i> , saethu, ergydio; saethweddio; gwaeddi
Effluent, ef'lü.ent <i>a</i> , dylifol, ffrydiol, tarddiadol	

ELO pāth, fat, êre, met, mâ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tẃ=too, tẃk=took :

Ejaculation, i.jak.ü.lä'shun *n*, gwaedd, saethweddi; ergydiad [diragfvyfyr
Ejaculatory, i.jak'ü.lä.tur.ä *a*. saethol;
Eject, i.jekt' *vt*, bwrw allan, taflu allan; didyo [didyad
Ejection, i.jek.shun *n*, bwriad allan;
Ejectment, i.jekt'ment *n*, ysgrifien didyad
Eke, ik *vt*, estyn allan; cyflenwi: *ad*, hefyd, heb law hyn, yn mhellach, gyda hyny, yn yr un modd
Elaborate, i.lab'ö.rät *a*, cywrain, manwl; llafurfawr: *vt*, llafurio, ymboeni [allan
Elace, i.lans' *vt*, bwrw allan, saethu
Elaphine, el'ä.fin *a*, perthynol i'r carw
Elapse, i.laps' *vi*, myned heibio, dianc, ymlithro, ffoi
Elastic, i.las'tik *a*, gwrthneidiol; twythol, ystwyth: *n*, ysnoden ystwyth
Elasticity, i.las.tis'i.ti *n*, ystwythder
Elate, i.lät' *a*, dyrchafedig, uchelfrydig, penuchel: *vt*, dyrchafu, balchïo
Elation, i.lä'shun *n*, ymfalchïad, ymchwyydd
Elbow, el'bö *n*, penelin, elin; plyg; ongl.
Elbow-chair, cadair ddwyfraich. Elbow-room, lle i droi; rhyddid
Elder, el'dür *n*, henuriad, henadur, hynafgwr; ysgawen: *a*, hyn, hynach, heneiddiach: *cd*.—Old. Dwarf elder, ysgaw Mair
Elderly, el'dür.lf *a*, henaidd, oedranus
Eldership, el'dür.ship *n*, henaduriaeth
Eldest, el'dest *a*, hynaf, heneiddiaf, henaf: *sd*.—Old [mawr, marchalan
Elegance, el.i.kam.pän' *n*, clafrilys
Elect, i.lekt' *vt*, ethol, dewis: *a*, ethol-edig, detholedig. The elect, yr ethol-edigion [edigaeth
Election, i.lek'shun *n*, etholiad; ethol-
Elective, i.lek'tiv *a*, etholiadol, dewisiadol. Elective franchise, etholfraint
Elector, i.lek'tür *n*, etholwr, dewisydd
Electoral, i.lek'tö.ral *a*, etholyddol
Electorate, i.lek'tö.rät *n*, ardal etholydd; etholyddiaeth [elydr
Electre, i.lek'tür *n*, gwefr, ystor coeth;
Electric, i.lek'trik *a*, trydanol, gwefreiddiol, gwefrol. Electric fluid, lluchiasan. Electric telegraph, gwefrhysbysai
Electrical, i.lek.tri'kal *a*, trydanol
Electrician, i.lek.trish'an *n*, trydanwr
Electricity, i.lek.tris'i.ti *n*, trydaniaeth
Electrify, i.lek'tri.fi *vt*, trydanu. Electrifying machine, peiriant trydanol
Electuary, i.lek'tshü.ur.i *n*, cyflaith; cymmysgedd tew

Eleemosynary, el.i.moz'i.nur.i *a*, elusenol
Elegance, el'i.gans *n*, dillni, tlynsi, prydferthwch [wych; hyawdl
Elegant, el'i.gant *a*, dillynaidd, gor-
Elegiac, el.i.ji'ak *a*, alaethol, galarnadol
Elegiac, el.i.ji'ast, Elegist, el'i.jist *n*, ysgrifenydd marwnadau
Elegy, el'i.ji *n*, marwnad, galarnad
Element, el'i.ment *n*, elfen; egwyddor
Elemental, el.i.ment'al, Elementary, el.i.mentur.i *a*, elfenol, elfyddol; egwyddorol; dechreuol, gwreiddiol
Elench, i.lengk' *n*, dadl gyfwrws
Elephant, el'i.fant *n*, elephant, cawfil
Elephantine, el.i.fan'tin *a*, cawfilaidd
Elevate, el'i.vät *vt*, dyrchafu, urddasu; lloni: *a*, dyrchafedig, uchel
Elevation, el.i.vä'shun *n*, dyrchafiad;
Eleven, i.lev'n *a* & *n*, un-ar-ddeg [uchder
Eleventh, i.lev'nth *a*, unfed-ar-ddeg,
Elf, elf (elves) *n*, ellyll, anysbryd, diafol. Elf-lock, cudyn yr ellyll
Elfin, el'fin, Elfish, el'fish *a*, ellyllaidd
Elicit, i.lis'it *vt*, dwyn i oleuni, eglurhau
Elicitation, i.lis.i.tä'shun *n*, eglurhâd trwy weithred [geirdrychu
Elide, i.lid' *vt*, chwilfrwio, dinystrio;
Eligibility, el.i.ji.bil'i.ti *a*, dewisoldeb, dymunoldeb, rhagoriaeth [munol
Eligible, el'i.ji.bl *a*, dewisiadwy; dy-
Eliminate, i.lim'i.nät *vt*, gollwng yn rhydd, rhyddhau [gwrthodiad
Elimination, i.lim.i.nä'shun *n*, deoliad;
Elinguid, i.ling'gwid *a*, mud, dilafar, afafar [wahaniad
Eliquation, el.i.kwä'shun *n*, tawdd-
Elision, i.lizh'un *n*, toriad ymaith. Mark of elision, or apostrophe ('). sillgoll.
Elite, ê.lit' *np*, dewisolïon [tolnod
Elixation, i.lik.sä'shun *n*, araf-ferwad
Elixir, i.lik'sür *n*, sylweddlyn; meddyg-
Elk, elk *n*, math o garw mawr [lyn
Ell, el *n*, llathen a phedwaran
Ellipsis, e.lip'sis (ellipses, e.lip'siz) *n*, dull hirgrwn; diffyg, agen
Elliptical, e.lip'ti.kal *a*, hirgrynol; diffygiol; annmheuol
Elm, elm *n*, llwyf, llwyfan, claswydden. Witch-elm, llwyfanen lyfnoddail
Elocution, el.ö.kü'shun *n*, ffraethoneg, parabledd; areithyddiaeth
Elodes, i.lö'diz *n*, chwysglefyd
Elongate, i.long'gät *vt*, hwyhau, estyn: dychwelyd [hwyhâd, pellâd
Elongation, i.long.gä'shun *n*, estyniad.
Elope, i.löp' *vi*, dianc, encilio; ffoi neu redeg i bant yn ddirgel

Elopement, i.löp'ment <i>n</i> , enciliad, ffoad, diangiad, ymadawiad	Embattle, em.bat'l <i>vi</i> , byddino, llueddu
Elops, i'lops <i>n</i> , math o bysgodyn; morneidr	Embay, em.bä' <i>vt</i> , llochi, cornelu, cil-fachu; trochi [harddu, gwycho
Eloquence, el'ö.kwens <i>n</i> , hyawdledd, ffraethineb [hyawdl	Embellish, em.bel'ish <i>vt</i> , addurno,
Eloquent, el'ö.kwent <i>a</i> , parablus, ffraeth,	Embellishment, em.bel'ish.ment <i>n</i> , addurn, hardd wisgiad, gwychiad
Else, els <i>a</i> , all, arall: <i>ad</i> , os amgen, pe amgen, onid e, oni bai hyny	Embers, em'bürz <i>np</i> , marwor, marwydos, lludw. ulw. Ember-days, Dyddiau'r Llundw. Ember-week, Wythnos y Cydgorian
Elsewhere, els'whér <i>ad</i> , mewn lle arall	Embezzle, em.bez'l <i>vt</i> , celcio, darn-guddio, dwyn y peth a roddwyd dan ymddiried iddo [guddiad, afradiad
Elucidate, i.lü'si.dät <i>vt</i> , eglurhau, amlygu	Embezzlement, em.bez'l.ment <i>n</i> , darn-
Elucidation, i.lü.si.dä'shun <i>n</i> , eglurhäd	Emblaze, em.bläz', Emblazon, em.blä'zn <i>vt</i> , addurno; llunio arfau bonedd
Elucidator, i.lü'si.dä.tür <i>n</i> , eglurhäär	Emblem, em'blem <i>n</i> , arwyddlun
Elucubration, i.lü.kü.brä'shun <i>n</i> , nos-gyfansoddiad [ochel	Emblematical, em.bli.mat'ikal <i>a</i> , arwyddlunol, arwyddol [llafurdir, cnwd
Elude, i.lüd' <i>vt</i> , gochelyd, cyfrwys-	Emblems, em'bli.ments <i>np</i> , ffrwyth
Eludible, i.lü'di.bl <i>a</i> , gocheladwy	Embody, em.bod'i <i>vt</i> , corffori
Elumbated, i.lum'bä.ted <i>a</i> , gwan yn yr arenau [ystryw	Embolden, em.böl'dn <i>vt</i> , hyfhau, eoni, calonogi [gorymddwyn
Elusion, i.lü'zhun <i>n</i> , cyfrwys ocheliad,	Embolism, em'bö.lizm <i>n</i> , dysoddiad, y
Elusive, i.lü'siv, Elusory, i.lü'sur.i <i>a</i> , gochelus, hocedus	Emboss, em.bos' <i>vt</i> , boglynu; angau
Elute, i.lüt', Elutriate, i.lü'tri.ät <i>vt</i> , golchi ymaith, glanhau, puro; hidlo	Embow, em.bö' <i>vt</i> , crymu, bwäu; mydu
Eluxate, i.luk'sät <i>vt</i> , dadgymmalu	Embowel, em.büw'el <i>vt</i> , tynu perfedd, dberfeddu
Elver, el'vür <i>n</i> , mân lyswen	Embrace, em.bräs' <i>vt</i> , coffeidio, breich-eidio: <i>n</i> , coffeidiad, gwasgiad
Elves, elvz <i>np</i> .—Elf [hyfrydlawn	Embrasure, em.brä'zhür <i>n</i> , saethdwl
Elysian, i.lizh'yan <i>a</i> , paradwysaidd,	Embrocate, em'brö.kät <i>vt</i> , twymolchi, twymrwbio, twymfwydo
Elysium, i.lizh'yum <i>n</i> , hyfryd-ddolydd	Embocation, em.brö.kä'shun <i>n</i> , twymfwydiad, golechrwyth [brodio
Emaciate, i.mä'shi.ät <i>v</i> , teneuo, culhau, curio; gwastio [ffrydiol	Embroider, em.bröi'dür <i>vt</i> , brwydweithio.
Emanant, em'ä.nant <i>a</i> , deilliol, tarddiol,	Embroidery, em.bröi'dür.i <i>n</i> , brodiad, brwydwaith [afonyddu
Emanate, em'ä.nät <i>vi</i> , deillio, dylifo, tarddu [tarddiad	Embroid, em.bröil' <i>vt</i> , ennyn terfysg,
Emanation, em.ä.nä'shun <i>n</i> , deilliad,	Embryo, em'bri.ö <i>n</i> , cynffurf, milrith, llysrith, anelwig ddefnydd, gwaed cyn delwad; peth anorphen [diwygiad
Emanative, em'ä.nä.tiv <i>a</i> , deilliol	Emendation, em.en.dä'shun <i>n</i> , gwelläd
Emancipate, i.man'si.pät <i>vt</i> , breinio, digaeithu, rhyddhau, gollwng yn rhydd	Emendator, em'en.dä.tür <i>n</i> , gwelläwr, diwygiwr [gwerddem
Emancipation, i.man.si.pä'shun <i>n</i> , rhyddfreiniad; gwarediad [anwrio	Emerald, em'ur.ald <i>n</i> , gwyrddfaen,
Emasculate, i.mas.kül.ät <i>vt</i> , dysbaddu,	Emerge, i.mürj' <i>vi</i> , deillio
Emasculat, i.mas.kül.ä'shun <i>n</i> , anwriad, anwrywiad, dysbaddiad [sypio	Emergency, i.mür'jen.si <i>n</i> , deilliad; dir-dro, dirni, diffyg
Embale, em.bäl' <i>vt</i> , cydrwymo, cyd-	Emergent, i.mür'jent <i>a</i> , deilliol
Embalm, em.bäm' <i>vt</i> , perarogli, pereneinio [hwylio	Emerods, em'ur.odz <i>n</i> , clwyf y marchogion, lledewigwst
Embargo, em.bär'gö <i>n</i> , gwaharddiad i	Emersion, i.mür'shun <i>n</i> , dadsuddiant
Embark, em.bärk' <i>v</i> , myned neu osod ar long; hwylio; ymrwymo	Emery, em'ur.i <i>n</i> , mwn yn cynnwys clai, callestr, a haiarn [a, cyfogol
Embarkation, em.bär.kä'shun <i>n</i> , arhwyliad, cychwyniad [dyrysu	Emetic, i.met'ik <i>n</i> , cyfogydd, carthlyn:
Embarrass, em.bar'as <i>vt</i> , rhwystro,	Emication, em.i.kä'shun <i>n</i> , gwreichiant
Embarrassment, em.bar'as.ment <i>n</i> , cyfyng-gynghor [diraddu	
Embase, em.bäs' <i>vt</i> , llygru, gwaethu,	
Embassador, em.bas'ä.dür, Embassy, em'bas.i <i>n</i> , cenadwriaeth, cenadwri, cenadaeth.—Ambassador	

ENC pāth, fat, êre, met, mârîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tîw=too, tîwk=took;

Emigrant, em'î.grant *n*, ymfudwr, ym-giliwr: *a*, crwydol, mudol [mudo
Emigrate, em'î.grât *vt*, symmud trigias,
Emigration, em.î.grâ'shun *n*, ymfudiad
Eminence, em'î.nens *n*, rhagoriaeth,
hynodedd, enwogrwydd; uchedd, ar-
ucheledd; copa, pen
Eminent, em'î.nent *a*, uchel, enwog,
hynod, ardderchog
Emissary, em'î.sur.î *n*, cenadwr; cel-
genad, ysbîwr [fwriad allan
Emission, î.mish'un *n*, anfoniad neu
Emit, î.mit' *vt*, rhoddi neu fwrw allan
Emmet, em'et *n*, morgrugyn
Emmew, e.mü' *vt*, cau i mewn, argau
Emolliency, î.mol'yen.sî *n*, mwythedd,
meddalledd [tynerol
Emollient, î.mol'yent *a*, meddalhaol,
Emollition, em.o.lish'un *n*, tyneriad,
ystwythiad [elw, ennill
Emolument, î.mol'ü.ment *n*, budd, ced,
Emotion, î.mö'shun *n*, cyffroad, ysgog-
iad, cynhyrfiad
Empeople, em.pî.pl *vt*, pobli, poblogi
Emperor, em.pur.ûr *n*, ymherawdwr,
amherawdwr, unben, archdeyrn
Emphasis, em'fâ.sis (*p* emphases, em'-
fâ.sîz) *n*, pwyslais, dirlais
Emphatic, em.fât'ik, Emphatical, em-
fat'ikal *a*, arnodol, arbenodol, tra-
phwysig; grymus, nerthol
Emphysematous, em.fî.sî.mâ.tus *a*,
chwyddedig
Empire, em'pî.r *n*, ymherodraeth
Empiric, em.pîr'ik *n*, coegfeddyg, crach-
feddyg [crachfeddygol
Empirical, em.pîr'ikal *a*, coegfeddygol,
Empiricism, em.pîr'î.sizm *n*, crach-
feddygiaeth [dwbio
Emplaster, em.plas'tûr *vt*, plastrio,
Emplastic, em.plas'tik *a*, glynol, eliöl,
glydiog [huddo
Emplead, em.plid' *v*, arddadlêu; cy-
Employ, em.plôi' *vt*, rhoi gwaith i;
gorchwylhau; arferu, defnyddio. To
employ one's time, treulio ei anser
Employ, em.plôi', Employment, em-
plôi'ment *n*, gorchwyl, galwad, gwaith;
gwasanaeth, galwedigaeth, swydd;
defnyddiad [cyflogwr
Employer, em.plôi'ûr *n*, rhoddwr gwaith;
Empoison, em.pôi'zn *vt*, gwenwyno
Emporium, em.pôr'î.um *n*, prif-farch-
Empress, em'pres *n*, ymherodres [nadfa
Emprize, em.prîz' *n*, anturiaeth
Emptiness, em'tî.nes *n*, gwagder, gor-
wagedd, coegedd

Emption, em'shun *n*, pryniad; rhyddhâd
Empty, em'ti *a*, gwag, gorwag; coeg: *v*,
arllwys, gwaghau; dyspyddu; di-
fuddio; aberu [wybrol, nefolaidd
Empyrean, em.pîr'î.al *a*, uchwybrenol,
Empyrean, em.pîr'î.an *n*, nef y nefoedd:
a, uchwybrenol, wybrol, nefolaidd
Empyrosis, em.pî.rö'sis *n*, goddaith, cyd-
Emu, i'mü *n*, estrys y deheu [losgiad
Emulate, em'ü.lât *vt*, cydorchesthu; cen-
figenu; efelychu [cydyndrech
Emulation, em.ü.lä'shun *n*, cydymgais,
Emulator, em.ü.lä'tûr *n*, cydymgeisiwr
Emulgent, î.mul'jent *a*, dyhyspyddol,
sugol [trechgeisiol
Emulous, em'ü.lus *a*, awyddus i ragori;
Emulsion, î.mul'shun *n*, meddyglaeth
En-, Em-, Im- *px*, yn arwyddo gwneu-
thuriad; am-
Enable, en.ä'bl *vt*, nerthu, galluogi
Enact, en.akt' *vt*, deddfu, sefydlu, gosod
Enallage, î.nal'ä.jî *n*, newidiad geiriau
Enambush, en.am'bûsh *vt*, cynllwyn
Enamel, en.am'el *vt*, arlliwio, amliwio,
calchu: *n*, arlliw, amlwiad
Enamour, en.am'ûr *vt*, ennyn cariad
Enarration, en.a.rä'shun *n*, mynegiad,
adroddiad [caethiwo
Encage, en.kä.j' *vt*, cau i fyny, argau;
Encamp, en.camp' *v*, gwersyllu
Encampment, en.camp'ment *n*, gwersyll,
gwersyllt, lluestty [beichiog
Enceinte, ôn.sânt' *a*, dan ei gofal,
Encephalgia, en.sef.al'jî.â *n*, dolur yn y
pen [cyffroi
Enchafe, en.tshäf' *vt*, lldio, cynhyrfu,
Enchain, en'tshän' *vt*, cadwyno, tido,
rhwymo [hudo, serch
Enchant, en.tshant' *vt*, swyno, cyfareddu,
Enchanter, en.tshan'tûr *n*, swynwr, hud-
olwr [edd, hudoliaeth
Enchantment, en.tshant'ment *n*, cyfar-
Enchantress, en.tshan'tres *n*, dewines,
hudoles [mewn aur, gordlysu
Enchase, en.tshäs' *vt*, gosod tlysau
Encircle, en.sûr'kl *vt*, cylchynu, am-
gylchu [yn, modrwyig
Encirclelet, en.sûr'klet' *n*, cylchig, cylch-
Enclitic, en.klit'ik *n*, gair ymlyn
Encloister, en.klôi'stûr *vt*, cau mewn
mynachty [cylchynu
Enclose, en.klöz' *vt*, amgan, gwarchäu,
Enclosure, en.klöz'hûr *n*, cae, cadlas,
cenfaes, caeadle [molydd
Encomiast, en.kö'mî.ast *n*, gwawdydd,
Encomium, en.kö'mî.um (encomia, en-
kö'mî.â) *n*, clod, molawd, arwyrain

- Encompass, en.kum'pas *vt*, cwmpasu, amgylchu [amgylchyniad]
 Encompassment, en.kum'pas.ment *n*,
 Encore, ong.kõr' *ad*, eto, unwaith eto: *vt*, galw am fyned dros yr un gân eilwaith
 Encounter, en.kûwn'tûr *n*, ymgyrch, gwrthdrin, brwydr: *vt*, cyfarfod; ymladd; gwrthwynebu; brwydro
 Encourage, en.kûr'äj *vt*, cefnogi, calonogi, gwoli
 Encouragement, en.kur'äj.ment *n*, annogaeth, cefnoctyd; calondid
 Enroach, en.krõtsh' *vi*, cyfyngu, gormesu; traisfeddiannu
 Encroachment, en.krõtsh'ment *n*, gormes, trawsymwthiad [beichio
 Encumber, en.kum'bûr *vt*, gorlwytho
 Encumbrance, en.kum'brans *n*, arludd, rhwystr, baich, arlwyth. An encumbrance on an estate, dyled ar dir
 Encyclical, en.sik'li.cal *a*, cylchaid
 Encyclopædia, en.sik.lõ.pi'di.ä *n*, cylch y celfyddydau, corff o wybodaeth neu addysg, gwyddoniadur
 End, end *n*, diwedd, terfyn, pen; dyben; amcan, bwriad: *v*, gorphen, terfynu, cwblhau, diwedd. To the end that, er mwyn, fel. Never ending, diderfyn
 Endamage, en.dam'äj *vt*, niweidio, coll-edu, afesu [turio
 Endanger, en.dan'jûr *vt*, peryglu, an-
 Endangerment, en.dân'jûr.ment *n*, enbydrwydd, perygl
 Endear, en.dîr' *vt*, anwyllhau, anwylo
 Endearment, en.dîr'ment *n*, anwylder, carueiddwch, anwyllhâd
 Endeavour, en.dev'ûr *n*, cais, egni, ymdrech, llafur: *v*, egnïo, ymegnïo, ymdrechu, ymgeisio, ceisio
 Endemial, en.dî'mi.al, Endemic, endem'ik *a*, perthynol i ryw wlad, lle, neu genedl; lleol
 Endenize, en.den'iz, Endenizen, en.den'izn *vt*, rhyddhau, breinio
 Endive, en'div *n*, ysgall y meirch
 Endless, end'les *a*, diddiwedd, diderfyn, didranc, annherfynol
 Endorse, en.dõrs' *vt*, arysgrifenu
 Endorsement, en.dõrs'ment *n*, arysgrif
 Endow, en.dûw' *vt*, gwaddoli, cynnysgaethu; donio
 Endowment, en.dûw'ment *n*, gwaddol, arddawn, dawn, rhodd; gwaddoliad, doniad, rhoddiad
 Endue, en.dû' *vt*, donio; cynnysgaethu
 Endurable, en.dû'r'a.bl *a*, goddefadwy
 Endurance, en.dû'r'ans *n*, parhâd, goddefiant [aros
 Endure, en.dû'r' *v*, parhau; goddef, ym-
 Endwise, end'wiz *ad*, gerfydd ei ben, ar ei ben
 Enema, i.nî'mâ (enemata, i.nî'mâ.tâ) *n*, chwystrell, rhefolch; chwystrellbib
 Enemy, en'i.mi *n*, gelyn, gwrthwynebwyr; andras
 Energetic, en.ûr.jet'ik *a*, grymus, nerthol, effeithiol [bywiogi
 Energize, en'ûr.jiz *vt*, grymuso, nerthu;
 Energy, en'ûr.ji *n*, grym, gallu, yni, nerth [dinerthu, gwanhau
 Enervate, i.nûr'vât, Enerve, i.nûrv' *vt*,
 Enervation, en.ûr.vâ'shun *n*, llesgâd, llethiad, dinerthiad
 Enfeeble, en.fî'bl *vt*, gwanhau, llesgäu, eiddilo [iant
 Enfeoff, en.fef' *vt*, gosod mewn medd-
 Enfeoffment, en.fef'ment *n*, gosodiad mewn meddiant [wyno
 Enfetter, en.fet'ûr *vt*, llyffetheirio, cad-
 Enfilade, õn.fî.lad' *n*, cydres, cydresiad: *vt*, cydresu; saethu ar draws cydres
 Enforce, en.fõr's' *vt*, rhoi mewn grym a gweithrediad; cyfnerthu, grymuso; dirgymhell, dirio, gorfodi
 Enforcement, en.fõr's'ment *n*, gorfodiad
 Enfranchise, en.fran'tshiz *vt*, breinioli; rhyddhau [breiniad; rhyddhâd
 Enfranchisement, en.fran'tshiz.ment *n*,
 Engage, en.gäj' *v*, ammodi; rhwymo, ymrwymo; ymgyduno, addaw; denu; ymosod ar; ymladd, brwydro. To engage one's affections, ennill ei serch
 Engagement, en.gäj'ment *n*, cytundeb; rhwymedigaeth; ymrwymiad, ammod; gorchwyl; brwydr, cad [yddu
 Engarrison, en.gar'isn *vt*, gwarchlï-
 Engender, en.jen'dûr *vt*, epilio, cenedlu; magu; achosi, peri
 Engine, en'jin *n*, peiriant; offeryn. Fire-engine, diffoddyr, dwfrbeiriant. Steam-engine, agerbeiriant
 Engineer, en.ji.nîr' *n*, peiriannydd
 Enginery, en'jin.rî *n*, peiriannau, peirianwaith; magnelau [wregysu
 Engird, en.gûrd' *vt*, amrwymo, am-
 English, ing'lish *a*, Seisonig, Seisnig; Lloegraidd: *n*, math o argrafflythyren. English language, Seisoneg, Seisneg, Seisonaeg, Saesonaeg. To translate into English, Seisnigo. Englishman, (p Sais, pobl Lloegr). English cheese, caws Lloegr. Old English, llythyren ddu

ENT pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Englut, en.glut' *vt*, ymrythu, gorlenwi;
glythu; gwancio
Engorge, en.gôrj' *vt*, bolrythu, llyncu
Engraft, en.graft' *vt*, impio
Engrail, en.gräl' *vt*, ymylfylchu
Engrain, en.grän' *vt*, dwfñliwio, adliwio
Engrave, en.gräv' *vt*, cerfio, crifellu, ys-
gythru [ydd
Engraver, en.grä'vür *n*, cerfiwr, crified-
Engraving, en.grä'ving *n*, cerfiad, ys-
gythriad; darlun [feddiannu
Engross, en.grös' *vt*, ysgrifenu; llwyr-
Engrossing, en.grö'sing *n*, ysgrifeniad;
rhagbryniad [hau; codi
Enhance, en.hans' *vt*, ychwanegu; mwy-
Enhancement, en.hans'ment *n*, mwyhâd,
ychwanegiad; codiad [dychymmyg
Enigma, i.nig'mâ *n*, dammeg, cymmyg,
Enigmatical, i.nig.mat'i.kal *a*, aneglur,
dammegol [cyfarwyddo
Enjoin, en.jôin' *vt*, gorchymryn, erchi;
Enjoy, en.joi' *vt*, meddu, mwynhau, ym-
hyfydu yn. To enjoy one's self, bod
wrth ei fodd, ymfwynhau
Enjoyment, en.joi'ment *n*, mwyniant,
meddiant, amwes [cynneu
Enkindle, en.kin'dl *vt*, ennyn, ennynu,
Enlarge, en.lârj' *vt*, ychwanegu; eangu,
helaethu, ymhelaethu; rhyddhau
Enlargement, en.lârj'ment *n*, helaethiad;
gollyngdod, rhyddhâd
Enlighten, en.lî'tn *vt*, goleuo; egluro
Enlink, en.ling'k' *vt*, cadwyno, tido
Enlist, en.list' *v*, rhestru, ymrestru
Enliven, en.lî'vn *vt*, adfywio, bywiogi,
bywiocâu; sirioli [bywhâd
Enlivening, en.lî'vn.ing *n*, bywiocâd,
Enmesh, en.mesh' *vt*, rhwydo, maglu
Enmity, en.mî.tî *n*, gelyniaeth, dygas-
edd, casineb, chwerwfustledd
Ennoble, en.nö'bl *vt*, urddasu, ardderch-
ogi, urddo [iad, uchradidiad
Ennoblement, en.nö'bl.ment *n*, urddas-
Ennui, ön.wî' *n*, lludded, blinder
Enodation, i.nö.dä'shun *n*, dattodiad,
dadglynmiad [gelerder; dirfaint
Enormity, i.nôr'mî.tî *n*, anfadrwydd, ys-
Enormous, i.nôr'mus *a*, anfadlawn, ys-
geler; dirfawr, dros fesur, difesur; an-
weddd, anferth
Enough, i.nuf' *n*, digon, digonedd,
gwala: *a* & *ad*, digon. Large enough,
digon mawr, digon o faint. To give
one enough, digoni, llenwi, boddloni
Enrage, en.räj' *vt*, gwylltio, cynddeir-
iog, lliديو [wyllt
Enraged, en.räjd' *a*, lliديو, gwyllt, gor-

Enrapture, en.rap'tshür *v*, gorloni, gor-
foddhau [londer, perlewyyg
Enravishment, en.rav'ish.ment *n*, gor-
Enrich, en.ritsh' *vt*, cyfoethogi; brasäu
Enring, en.ring' *vt*, cylchynu, modrwyo
Enrobe, en.röb' *vt*, dilladu; harddwisgo,
arwisgo [rolio
Enrol, en.röl' *vt*, cofrestru, cofsyfru; am-
Enrolment, en.röl'ment *n*, cofrestrriad,
Enroot, en.rwt' *vt*, gwreiddio [rhestrriad
Ens, enz *n*, bod, hanfod, bodoliaeth [llun
Ensampler, en.sam'pl *n*, enghraifft, cyn-
Ensanguine, en.sang'gwin *vt*, llychwino
â gwaed [gelu
Ensconce, en.skons' *vt*, amgloddio, dio-
Enseam, en.sim' *vt*, cydwnio, gwnio i
fyny [noddi
Enshield, en.shild' *vt*, gorthoi, amddiffyn,
Enshrine, en.shrin' *vt*, coffri; creirgadw
Ensign, en'sin *n*, lluman, baner; llum-
anwr, banierydd
Enslave, en.släv' *vt*, caethiwo, caethu
Enslavement, en.släv'ment *n*, caethiwed,
caethiant [byddaglu, rhwydo
Ensnare, en.snër' *vt*, maglu, bachellu,
Ensnarer, en.snër'ür *n*, byddaglwr,
maglwr [dichellgar
Ensnaring, en.snër'ing *a*, bachellgar;
Ensteepe, en.stip' *vt*, mwyo, sicio, sicioni
Ensure, en.sü' *vi*, dilyn, canlyn, arganlyn,
dyfod ar ol
Ensuing, en.sü'ing *a*, canlynol, nesaf
Ensure, en.shür' *vt*, diogelu, sicrhau
Entablature, en.tab'lä.tshür', Entable-
ment, en.tä'bl.ment *n*, capan colofn
Entail, en.täl' *n*, rhwymiad anaralladwy
ar etifeddiad: *vt*, sicrhau etifeddiaeth
fel nas gellir ei harallu; anarallu
Entame, en.täm' *vt*, dofi, hyweddu
Entangle, en.tang'gl *vt*, dyrys, maglu,
rhwydo, clymu, nidro
Enter, en'tür *v*, myned neu ddyfod i
mewn; ysgrifenu mewn; cychwyn.
To enter into a bond, ymrwymo. To
enter into conversation, dechreu ym-
ddyddan. To enter into covenant, am-
modi, cytuno. To enter into service,
cyflogi, ymgyflogi i
Enterology, en.tu.röl'ö.jî *n*, coluddiaeth
Enterparlance, en.tür.pär.lans *n*, cyf-
lafaredd, cylafaredd
Enterprise, en'tür.priz *n*, arfeiddiad, an-
turaeth: *vt*, anturio, arfeiddio
Entertain, en.tür.tän' *vt*, llettyo, gwestu;
difyru, lloni, dyddanu
Entertaining, en.tür.tä'ning *a*, dyddan,
difyrus; croesawgar

Entertainment, en.tûr.tân'ment <i>n</i> , llettyad; cynnaliaeth; gwledd; difyrwch, chwareu [chafu]	Environ, en.vîr'un <i>vt</i> , amgylchu; amwregysu; gwarchâu
Enthrone, en.thrôn' <i>vt</i> , gorseddu; dyr-	Environs, en.vîr'unz <i>np</i> , amgylchoedd, y wlad o angylch [negeswr]
Enthusiasm, en.thû'zî.azm <i>n</i> , penboethder; gwynfydiaeth, brwdfrydedd	Envoy, en'vôi <i>n</i> , cenadwr, cenad, herodr,
Enthusiast, en.thû'zî.ast <i>n</i> , gwylltymdorrwr; gwynfydwr, coegdybiwr	Envy, en'vî <i>n</i> , cenfigen: <i>vt</i> , cenfigenu
Enthusiastic, en.thû'zî.as'tik <i>a</i> , brwdfrydus; penboeth [ammherffiaith]	Enwomb, en.wôm' <i>vt</i> , ffirwythloni; cuddio, celu [amdoi]
Enthymeme, en'thî.mîm <i>n</i> , cyfreswm	Enwrap, en.rap' <i>vt</i> , amblygu, amwisgo,
Entice, en.tis' <i>vt</i> , hudo, denu, lithio	Epaet, î'pakt <i>n</i> , y gwahaniaeth (un diwrnod ar ddeg) rhwng y flwyddyn heulaidd a'r un leuadol
Enticement, en.tis'ment <i>n</i> , lithiad, hudoliaeth, deniad	Epaulet, ep'ô.let <i>n</i> , ysgwydd-addurn
Entire, en.tîr' <i>a</i> , cyfa, cyfan, cyflawn, cyfan-gwbl, hollol, llwyr	Epaulment, î.pôl'ment <i>n</i> , ystlyswaith, amddiffynfa [forol]
Entitle, en.tî'tl <i>vt</i> , enwi, rhoi enwad; rhoi hawl [aeth]	Epenetic, ep.î.net'ik <i>a</i> , canmolawl, clod-
Entity, en'tî.tî <i>n</i> , hanfod, bod; hanfod-	Epenthesis, î.pen'thî.sis <i>n</i> , chwanegiad llythyren yng nghanol gair
Entoil, en.tôi'l' <i>vt</i> , dyrysu, maglu; ymrwystro [bedd, daiaru]	Ephemera, î.fem'ur.â <i>np</i> , cilion neu bryfed un dydd; cryd diwrnod
Entomb, en.tôm' <i>vt</i> , claddu, doddi mewn	Ephemeral, î.fem'ur.al <i>a</i> , dyddiol
Entomology, en.tô.mol'ô.jî <i>n</i> , trychbryf-draeth [fedd, ymysgaroedd]	Ephemeris, î.fem'ur.is <i>n</i> , dyddlyfr y planedau
Entrails, en'trâlz <i>np</i> , coluddion, per-	Ephemerist, î.fem'ur.ist <i>n</i> , serolygydd
Entrance, en'trans <i>n</i> , mynediad i mewn; drws; porth; cychwyniad; derbyniad	Ephialtes, ef.î.al'tîz <i>n</i> , yr hunllef, yr hunllewyg [wisg]
Entrance, en.trans' <i>vt</i> , rhoi mewn llwyg	Ephod, ef'ud <i>n</i> , ysgwyddliain, ysgwydd-
Entrap, en.trap' <i>vt</i> , maglu, dal mewn magl, bachellu, rhwydo; dyrysu	Epi-, Ep-, <i>px</i> , ar
Entreat, en.trit' <i>v</i> , atolygu, deisyfu, ymhwedd, ymbil, erfyn, dymuno	Epic, ep'ik <i>a</i> , hanesiol, arwraidd: <i>n</i> , pryddest hanesiol, cerdd arwraidd
Entreaty, en.trî'tî <i>n</i> , erfyniad, ymbiliad, gweddi [coelio]	Epicede, ep'î.sid, Epicedium, ep.î.sî'dî.um <i>n</i> , galargan, marwnad
Entrust, en.trust' <i>vt</i> , ymddiried, hyderu;	Epicene, ep'î.sin <i>a</i> , deurywiol, deuryw
Entry, en'trî <i>n</i> , cyntor, cyntedd, porth; mynediad i mewn; meddiant, gorgesgyn; cofnodiad, llyfriad; mewniad	Epicure, ep'î.kü'r <i>n</i> , glythyu, ancwynai, moethyn, glwth
Entwine, en.twîn' <i>v</i> , cyfrododdu, amdroi, cordeddu [hinonaidd]	Epicurean, ep.î.kü.rî'an <i>a</i> , blysig, moethgar, glwth [blysigrwydd]
Enubilus, î.nü'bfî.lus <i>a</i> , digwmwl, teg,	Epicurism, ep'î.kü'r.izm <i>n</i> , glythineb,
Enucleate, î.nü'kli.ät <i>vt</i> , dignewullu; eglurhau	Epidemic, ep.î.dem'ik <i>n</i> , haint llynol, haint llên, haint glynol neu ymdaenol
Enumerate, î.nü'mur.ät <i>vt</i> , cyfrif, rhifo	Epidemic, ep.î.dem'ik, Epidemical, ep.î.dem'î.kal <i>a</i> , cyffiredin, ymdaenol, llên, llynol [groen]
Enumeration, î.nü.mu.râ'shun <i>n</i> , cyfrifiad, rhifiad	Epidermis, ep.î.dûr'mis <i>n</i> , y rhwyd-
Enunciate, î.nun'shî.ät <i>vt</i> , dadgan, adrodd, hysbysu, llefaru, cynanu	Epigastric, ep.î.gas'trik <i>n</i> , perthynol i'r rhan uchaf o'r bol
Enunciation, î.nun.shî.ä'shun <i>n</i> , adroddiad, hysbysiad, cynaniad [amlenu]	Epiglottis, e.pî.glot'is <i>n</i> , ardafod
Envelop, en.vel'up <i>vt</i> , cuddio, enhuddo	Epigram, ep'î.gram <i>n</i> , englyn, pennill
Envelope, en'vî.lop <i>n</i> , gorchudd; amlen, llythyrglawr; gorthöydd	Epigrammatic, ep.î.gra.mat'ik <i>a</i> , englynnaidd; digriflwm, sylweddawn
Envenom, en.ven'um <i>vt</i> , gwenwyno	Epigrammatist, ep.î.gram.â.tist <i>n</i> , englynnydd, englynwr [lech]
Envable, en'vî.â.bl <i>a</i> , cenfigenadwy	Epigraph, ep'î.graf <i>n</i> , argraff, argraff-
Envier, en'vî.âr <i>n</i> , cenfigenwr	Epilepsy, ep'î.lep.sî <i>n</i> , yr haint dygwydd, llesmeirglwyf [i'r haint dygwydd]
Envious, en'vî.us <i>a</i> , cenfigenus, dygas	Epileptic, ep.î.lep'tik <i>a</i> , darostyngedig
	Epilogue, ep'î.log <i>n</i> , diweddglö, olaraeth

ERA pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Epiphany, i.pif'â.ni *n*, yr ystwyll
 Episcopacy, i.pis'kô.pâ.sî *n*, esgobaeth;
 esgobyddiaeth [gobaidd
 Episcopal, i.pis'kô.pal *a*, esgobol, es-
 Episcopalian, i.pis.kô.pâ'li.an *n*, esgob-
 aethwr, esgobydd [swydd esgob
 Episcopate, i.pis'kô.pât *n*, esgobaeth,
 Episcopcy, i.pis'kô.pî *n*, arolygiaeth;
 goruchwylid
 Episode, ep'i.söd *n*, adgan, ystlysgan
 Epispastic, ep.i.spas'tik *a*, tyniadol,
 pothellbar, sugnol: *n*, chwydalen
 Epistle, i.pis'l *n*, llythyr, epistol
 Epistolary, i.pis'tö.lur.i *a*, llythyrdaidd,
 llythrol, epistolaidd
 Epitaph, ep'i.taf *n*, beddargraff, beddlith
 Epithalamium, i.pith.â.lä'mi.um *n*,
 priodasgerdd, cerdd briodas
 Epithem, ep'i.them *n*, golch, golchiad
 Epithet, ep'i.thet *n*, addasair, enw dodi,
 gair dodi; cylymair [fyriad, crynodd
 Epitome, i.pit'ö.mi *n*, crynodeb, tal-
 Epitomis, i.pit'ö.mist *n*, crynöwr
 Epitomize, i.pit'ö.miz *vt*, crynoi, talfyru
 Epoch, ep'uk *n*, cyff cyfrif, amsernod
 Epode, ep'öd *n*, trydydd pennill cerdd
 Epopee, ep.ö.pi *n*, cerdd arwraidd
 Epulary, ep'ü.lur.i *a*, gloddestol
 Epulation, ep.ü.lä'shun *n*, gwledd, cyf-
 eddach; llonder [gloddest
 Epulosity, ep.ü.los'i.ti *n*, glythineb, glythi,
 Epulotic, ep.ü.lot'ik *a*, clwyfiachaol
 Equability, ek.wâ.bil'i.ti *n*, cymhwys-
 dra, cyfartaledd [gwastad
 Equable, ek'wâ.bl *a*, cyfartal, cymhwys.
 Equal, i'kwul *a*, cyfartal, cystal, cystadl,
 cydradd, cyd-: *n*, un cydradd, cyd-
 raddolwr: *vt*, cystadlu, cydraddu,
 cymmeintio, bod yr un faint ag. Of
 equal breadth, height, length, weight,
 cyfled, cyfuweh, cyhŷd, cydbwys
 Equality, i.kwol'i.ti *n*, cydwastadrwydd,
 cydraddoldeb. Sign of equality (=),
 cyfartaleb [taliad
 Equalization, i.kwol.i.zä'shun *n*, cyfar-
 Equalize, i'kwul.iz *vt*, cyfartalu, cy-
 mhwysu
 Equanimity, i.kwâ.nim'i.ti *n*, cymmedr-
 oldeb, tawelfryd [boddlaw
 Equanimous, i.kwan'i.mus *a*, tawel,
 Equation, i.kwä'shun *n*, cyfartaliad,
 cymmedriad [canolgyrch
 Equator, i.kwä'tür *n*, y cyhydedd, y
 Equatorial, ek.wä.tö'r'i.al *a*, cyhydeddol
 Equerry, ek'wur.i *n*, marchwr, gwas-
 trawd [urddasol
 Equestrian, i.kwes'tri.an *n*, marchogol;

Equiangular, ek.wi.ang'gü.lür *a*, cyfongl
 Equicrural, ek.wi.krü'al *a*, cyfstyls,
 cynghoesol [un pellder
 Equidistant, ek.wi.dis'tant *a*, cydbell, o'r
 Equiform, ek'wi.förm *a*, cyflun, gogyf-
 lun [edd
 Equiformity, ek.wi.förm'i.ti *n*, cyflun-
 Equilateral, ek.wi.lat'ur.al *a*, cyfochrog
 Equilibrate, ek.wi.lib'ri.ät *vt*, cydbwysu
 Equilibrium, ek.wi.lib'ri.um *n*, cyd-
 bwysedd, cydbwysiad, cydbwys
 Equinal, i.kwî'nal *a*, perthynol i'r ceffyl,
 marchol [reidiol, cyfreidiol
 Equinecessary, ek.wi.nes'e.sur.i *a*, cyd-
 Equinoctial, ek.wi.nok'shal *a*, cyhyd-
 eddol. The equinoctial line, cyhyd
 edd, cylch y cyhydedd, cyhyddlin
 Equinox, ek'wi.noks *n*, cyhydedd dydd
 a nos, cyhydnos. Vernal equinox,
 alban eilir, Mawrth 21fed. Autumnal
 equinox, alban elfed, Medi 21fed
 Equinumerant, ek.wi.nü'mur.ant *a*, cyd-
 rifol [seirchic
 Equip, i.kwip' *vt*, taclu, offeru, trecio
 Equipage, ek'wi.päj *n*, taclau, trec
 seirch [treciad, seirchiad
 Equipment, i.kwip'ment *n*, tacliad
 Equipoise, ek'wi.pöiz *n*, cydbwysedd
 Equipollency, ek.wi.pol'en.sî *n*, cyf-
 alluedd, cydnerth [cyfrymu
 Equipollent, ek.wi.pol'ent *a*, cydnerthol
 Equiponderance, ek.wi.pon'dur.ans *n*
 cydbwysedd [cydbwy
 Equiponderant, ek.wi.pon'dur.ant *a*
 Equiponderate, ek.wi.pon'dur.ät *vt*, cyd-
 bwyso [cyfiawn, cymhwy
 Equitable, ek'wi.tä.bl *a*, iawn, uniawn
 Equity, ek'wi.ti *n*, cyfiawnder, uniondeb
 cywirdeb. Court of equity, llys cyd
 wybod [edd, cywerth
 Equivalence, i.kwiv'ä.lens *n*, cyfwerth
 Equivalent, i.kwiv'ä.lent *n*, cydwerth
 cywerthydd: *a*, cywerthol, cywertho
 Equivocal, i.kwiv'ö.kal *a*, amwys, am-
 mhŷs, mwys
 Equivocate, i.kwiv'ö.kät *vi*, mwyseiric
 deueirio; dywedyd celwydd
 Equivocation, i.kwiv'ö.kä'shun *n*, mwys
 eiriad, amwysedd: celwydd [eiriw
 Equivocator, i.kwiv'ö.kä.tür *n*, nydd
 Equivoque, Equivoque, ek'wi.vök *n*, geir-
 dro, mwysair, mwysdro
 Era, i'r'ä *n*, cyff cyfrif, prifnod amser
 amsergyff, amsernod
 Eradiation, i.rä.di.ä'shun *n*, pelydriad
 gwreichioniad [dadwreiddi
 Eradicate, i.rad'i.kät *vt*, diwreiddi

Eradication, îrad.îkâ'shun *n*, dadwreiddiad; dinystriad
 Erase, îräs' *vt*, dilëu, crafu ymaith; difa
 Erasure, îräs'ment *n*, dilead; difäd
 Ere, ê'r *pr*, cyn. Ere long, cyn bo hir.
 Ere now, cyn hyn. Ere while, yn ddiweddar, gynneu fach
 Erect, îrekt' *a*, syth (*f*seth), uniawn-syth; uniawn: *vt*, adeiladu, codi, sythu, sythgodi' [sythgodiad]
 Erection, îrek'shun *n*, adeiladiad;
 Erectness, îrekt'nes *n*, uniawnsafiad,
 Eremite, er'î.mit *n*, meudwy [sythder
 Eremitical, er.î.mit'î.kal *a*, meudwyol
 Ergo, ûr'gö *c*, am hyny, gan hyny, o herwydd pa ham
 Eringo, î.ring'gö *n*, celyn y môr, boglynon
 Eristic, î.ris'tik *a*, dadleuol
 Ermine, ûr'min *n*, pali, cath bali; croen manflewog y gath bali [groen cath bali
 Ermined, ûr'mind *a*, mewn dillad o
 Erode, î.röd' *vt*, amguoi, ysu, difa, rhydu
 Erogation, er.ö.gä'shun *n*, rhoddiad
 Erosion, î.rö'zhun *n*, ysiad, amgnoad
 Err, ûr *vi*, ymgrwydro, gwibio, diarfforddi; camsynied, cyfeiliorni; camwneuthur; dotio
 Errand, er'and *n*, neges, cenadwri, herodraeth. Errand-boy, negeswas
 Errant, er'ant *a*, crwydraidd, gwibiog
 Errantry, er'ant.rî *n*, crwydredigaeth
 Errata, e.rä'tä *np*.—Erratum
 Erratic, e.rat'ik *a*, crwydraidd. Erratic stars, ser gwibiog
 Erratum, e.rä'tum (errata) *n*, bai, gwall mewn ysgrifeniad neu argraffiad
 Erroneous, e.rö'nî.us *a*, cyfeiliornus, amryfus, beius, gwallus, gau
 Erroneousness, e.rö'nî.us.nes *n*, getulrwydd, bai, beiusrwydd
 Error, er'ûr *n*, cyfeiliornad; geugred; bai, camgymeriad, amryfusedd
 Erse, ûrs *n* & *a*, Gaelg
 Erst, ûrst *ad*, gynt, cyn hyn
 Erubescence, er.û.bes'ens *n*, gwridgochiad; ymwriddiad [eirio
 Eructate, î.ruk'tät *vi*, darlyneu, bytheructation, î.ruk.tä'shun *n*, darlynciad; bytheiriad [heigaidd
 Erudite, er'ü.dit *a*, dysgedig, ysgol-
 Erudition, er.ü.dish'un *n*, dysgeidiaeth, ysgolheigod, dysg
 Eruinous, î.rw'jî.nus *a*, efyddaidd
 Eruption, î.rup'shun *n*, ball, crugdardd; chwyrndarddiad, rhuthriad allan, toriad allan [ruthrol
 Eruptive, î.rup'tiv *a*, ymdorol; ym-

Erysipelas, er.î.sip'î.las *n*, tan iddwf
 Escalade, es.kâ.läd' *n*, murddringiad
 Escapade, es.kâ.päd' *n*, carlam, crychlam, crychnaid; bai
 Escape, es.käp' *v*, dianc, cilio, ffoi; gochelyd; diangfa, ymwared, ffoad
 Escargatoire, es.kär.gä.twär' *n*, nythlwyth o falwod
 Eschalot, esh.ä.lot' *n*, math o wenwyn
 Eschar, es'kär *n*, craith
 Escharotic, es.kä.rot'ik *a*, llosgol, ysol, difaol [arddelwi
 Escheat, es.tshît' *n*, diarddelwad: *v*, di-
 Escheator, es.tshî'tûr *n*, dirwywr
 Eschew, es.tshü' *vt*, gochel, cilio rhag, ffoi, ymochel [mhorth
 Escort, es'kôrt *n*, canymdo, porth, cy-
 Escort, es.kôrt' *vt*, canymdoi, noddi
 Escritoir, es.kri.twär' *n*, ysgrifengist
 Esculent, es'kü.lent *a*, bwytydwy: *n*, bwyd [Yspäen
 Escorial, es.kür'î.al *n*, llys brenin
 Escutcheon, î.skut'shun *n*, arfgwnsallt, pais arfau, arfbais
 Esos, î'soks *n*, y penhwyad [ganghenog
 Espalier, es.päl'yûr *n*, coeden wastad
 Especial, î.spes'h'al *a*, arbenig; neillduol; enwedigol; prif, penaf; priodol
 Especially, î.spes'h'al.î *ad*, yn enwedig, yn benodol, yn anad dim [ysbiad
 Espial, î.spî'al *n*, sylwad, ardremiad;
 Espier, î.spî'ûr *n*, ysbüwr [iaeth
 Espionage, es'pi.ö.näj *n*, gwyliedydd
 Espousal, î.spûw'zal *a*, dyweddiol, priodasol: *n*, dyweddiad, priodas
 Espouse, î.spûwz' *vt*, dyweddiö; priodi: noddi [gwylio
 Espy, î.spî' *v*, selu, canfod, ysbio, sylu;
 Esquire, î.skwi'r' *n*, yswain, cludydd arfau [traethawd, bydraeth
 Essay, es'ä *n*, cais; prawf, cynbrawf;
 Essay, e.sä' *vt*, gwneyd prawf neu gais, ymgeisio [odydd
 Essayist, es'ä.ist *n*, traethodwr, traeth-
 Essence, es'ens *n*, anian, sylwedd, cynryw; hanfod; perarogl: *vt*, perarogli
 Essential, e.sen'shal *a*, hanfodol, sylweddol, anhebgorol: *n*, bod, hanfod, hanfodaeth. Essentials, pethau anhebgorol, anhebgorolion
 Essoin, e.söin' *n*, asswyn, esgusawd
 Establish, î.stab'lish *vt*, sefydlu, gosod, cadarnhau [awduredig
 Established, î.stab'lish *a*, sefydledig;
 Establishment, î.stab'lish.ment *n*, sefydliad; cyfnerthiad. The establish-ment, yr eglwys sefydledig

EVA pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Estate, i.stât' *n*, etifeddiaeth, treftad-
aeth; golud; cyflwr, ansawdd. Man's
estate, oedran gwr, cyflawn oedran
Esteem, i.stîm' *n*, cymmeriad, cyfrifiad,
bri, parch: *vt*, parchu, dyfrîo; cyfrif;
prîso, gwerthfawrogi [gwerthfawr
Esteemable, es'tî.mâ.bl *a*, hybarch;
Esthetics, es.thet'îks *np*, deînofyddiaeth
Estimable, es'tî.mâ.bl *a*, gwerthfawr,
hybarch, parchus
Estimate, es'tî.mât *vt*, prîso; cyfrif:
n, prîsiad, cyfrif, gosod pris ar
Estimation, es.tî.mâ'shun *n*, parch,
cymmeriad; cyfrifiad
Estival, es'tî.val *a*, hafaidd, hafol
Estivate, es'tî.vât' *vi*, treulio'r haf
Estrade, es.trad' *n*, ystrad, gwastadle,
dyffryn [pellâu
Estrange, i.strânj' *vt*, estroni, dyeithrio;
Estrangement, i.strânj'ment *n*, estron-
iad, dyeithriad; pellâd
Estray, i.strâ' *n*, anifail crwydr, crwydr-
yn: *vi*, crwydro
Estreat, i.strît' *n*, adysgrifen
Estuary, es'tshü.ur.î *n*, caincfor, culfor
Estuate, es'tshü.ât *vi*, berwi, tarddellu,
chwyddo [chwyddiad
Estuation, es.tshü.â'shun *n*, berwad,
Esurient, i.zür'î.ent *a*, newynog
Esurine, ez'ü.rîn *a*, ysol, difaol
Etch, etsh *vt*, darlunio â surai
Etching, etsh'ing *n*, math o gerfiadaeth,
surddarluniad
Eternal, i.tûr'nal *a*, tragwyddol, tra-
gywyddol, bythol, annherfynol
Eternalize, i.tûr'nal.îz, Eternize, i.tûr'-
nîz *vt*, tragwyddoli, bytholi, anfarwoli
Eternally, i.tûr'nal.î *ad*, byth, byth
bythoedd, yn oes oesoedd, yn dragy-
wyddol, yn dragywydd [oldeb
Eternity, i.tûr'ni.tî *n*, byth, tragwydd-
Etesian, i.tî'zhan *a*, blynyddol, amserol
Ether, i'thûr *n*, uwchawyr, awyr bur,
uwchwybr; nyfel [pur
Ethereal, i.thî'rî.al *a*, awyrol, wybrenol;
Ethic, eth'îk, Ethical, eth'î.kal *a*, moesol,
moesaidd [athroniaeth
Ethics, eth'îks *np*, moesaddysg, moes-
Ethnic, eth'nik *a*, cenedlig: *n*, pagan,
cenedlddyn, ethnig [cenedldraeth
Ethnology, eth.nol'ô.jî *n*, cenedlddysg,
Ethology, i.thol'ô.jî *n*, moesogaeth, moes-
draethawd [ddedfod
Etiquette, et'î.ket *n*, arfer, defod, ar-
Etui, et.wî' *n*, offerwain
Etymological, et.i.mö.loj'î.kal *a*, cyf-
iachol, cyfachol, tadogaethol

Etymologicon, et.i.mö.loj'î.kon *n*,
gwreiddiariadur, cyneiriadur, cyn-
eirlyfr [iachydd
Etymologist, et.i.mol'ô.jist *n*, cyf-
Etymology, et.i.mol'ô.jî *n*, geiryddiaeth,
cyfiachyddiaeth, geirdarddiad, cyfiach
Etymon, et'î.mon *n*, gwreiddair, cynair,
Eu- *px*, da [tadogair
Eucharist, ü'kâ.rist *n*, cymmun; coffa
diolchus [munol; diolchus
Eucharistical, ü.kâ.ris'tî.kal *a*, cym-
Euchology, ü.kol'ô.jî *n*, ffurf o weddiâu
Eucrasy, ü'krâ.sî *n*, ardymer iachus
y corff [sudd y corff
Euchymy, ü'ki.mî *n*, ardymer iachus,
Eulogist, ü'lô.jist *n*, molwr, canmolwr
Eulogy, ü'lô.jî *n*, clodair, molawd
Eunuch, ü'nuk *n*, dysbaidd; ystafellydd
Eunuchate, ü'nuk.ât *vt*, dysbaddu
Eupathy, ü'pâ.thî *n*, teimlad da
Eupepsy, ü.pep'sî *n*, cydferwad neu
drenliad da
Euphonical, ü.fon'î.kal *a*, perseiniol
Euphony, ü'fö.nî *n*, pereiddsain, er-
ddygan [ogleddwynt
Euroclydon, ü.rok'li.dun *n*, dwyreîn-
Europe, ü'röp *n*, Ewropa, Ewrop
European, ü.rö.pi'an *a*, Ewropaidd: *n*,
Ewropiad
Eurus, ü'r'us *n*, dwyreînwynt [weddiad
Eurythmy, ü'rith.mî *n*, iawndrefn, cyd-
Eutaxy, ü'tak.sî *n*, trefn sefydledig
Euthanasia, ü'than.ä.zî *n*, marwolaeth
ddedwydd
Eutrophy, ü'trö.fi *n*, iawnfaethiad
Evacuate, i.vak'ü.ât *v*, arloesi, gwaghan,
dyspyddu; gadael [arloesiad
Evacuation, i.vak.ü.â'shun *n*, gwaghad,
Evade, i.väd' *vt*, cilio, gochelyd; mwys-
eirio [ad
Evagation, i.vâ.gä'shun *n*, gwib; crwydr-
Evagination, i.vaj.i.nä'shun *n*, tyniad,
dadweiniad [difant
Evanesence, ev.â.nes'ens *n*, diflannedd;
Evanescence, ev.â.nes'ent *a*, difanol,
difanol, dedwinol, darfodol [aidd
Evangelical, ev.an.jel'î.kal *a*, efengyl-
Evangelism, i.van.jel.izm *n*, efengyl-
iaeth [efengyles
Evangelist, i.van.jelist *n*, efengylwr;
Evangelize, i.van.jel.îz *vt*, efengylu
Evanid, i.van'id *a*, gwanaidd, difanol,
diflanus [anweddu
Evaporate, i.vap'ö.rät *v*, mygdarthu,
Evaporation, i.vap.ö.rä'shun *n*, myg-
darthiad [mwyseriad
Evasion, i.vä'zhun *n*, cyfrwys ocheliad,

- Evasive**, i.vä'siv *a*, gochelus, cyfrwys
Eve, iv *n*, min nos, noswyl, nos o flaen gwyl. On the eve of departure, ar fynediad, ar fin mynediad
Even, i.vn *a*, gwaestad, cydwastad, gwas-tadlyfn; llyfn; cyfartal, gogymmaint; tawel: *ad*, hyd yn oed; yn ddiau, sef; yn yr un modd. To be even with a person, talu'r pwyth i un. To make even, gwastatâu, gwastadu
Evening, i.vn.ing, **Even**, i.vn *n*, pryd-nawn, min nos, yr hwyr, ucher, echwydd, godechwydd, diwedd-dydd, diwedydd. Evening - prayer, pryd-nawnol weddi, gosper [dra; tawelwch
Evenness, i.vn.es *n*, cyfartaledd, llyfn-
Event, i.vent' *n*, dygwyddiad; canlyniad, diwedd. At all events, beth bynag
Eventerate, i.ven'tur.ät *vt*, rhwygo neu agor y bol [pwysig
Eventful, i.vent'fwl *a*, dwysganlyniadol,
Eventide, i.vn.tid *n*, ucherddaw, pryd-nawn [yllio; chwilio allan
Eventilate, i.ven'ti.lät *vt*, nithio, gwynt-
Eventual, i.ven'tshü.al *a*, dygwyddol; canlyniadol
Ever, ev'ür *ad*, bob amser, yn wastad, erioed, byth, yn dragwydd. For ever and ever, byth bythoedd, yn oes oesoedd
Evergreen, ev'ür.grin *a*, bythddeiliog, bythwyrdd: *n*, pren neu lysieuyn bythwyrdd [didranc; oesol: *n*, byth
Everlasting, ev.ür.las'ting *a*, tragwyddol, tragwyddol
Everlastingness, ev.ür.las'ting.nes *n*, byth, tragwyddolrwydd, bytholrwydd
Everlastingly, ev.ür.las'ting.li *ad*, yn dragwydd, byth [bythfodol
Everliving, ev.ür.liv'ing *a*, anfarwol,
Evermore, ev.ür.mō'r' *ad*, yn ddiawl, yn ddidranc, yn oes oesoedd
Eversion, i.vür'shun *n*, dadymchweliad
Evert, i.vürt' *vt*, dymchwelyd; didrefnu
Every, ev'ur.i *a*, pob. Every other day, bob ail ddydd
Everybody, ev'ur.i.bod.i *n*, pawb, pob dyn, pob un [pobpeth
Everything, ev'ur.i.thing *n*, pob peth,
Everywhere, ev'ur.i.wbê'r *ad*, ym mhob lle, ym mhob man [olrhain
Evestigate, i.ves'ti.gät *vt*, chwilio allan,
Evict, i.vikt' *vt*, difeddiannu, difeddu
Eviction, i.vik'shun *n*, prawf; dyfarniad
Evidence, ev'i.dens *n*, tyst, tystiolaeth; eglurder: *vt*, tystio, profi; amlygu
Evident, ev'i.dent *a*, amlwg, golen, eglur
Evil, i'vl (worse, worst) *a*, drwg, blin, drygionus, anfad: *n*, drwg, drygioni, niwed, aflwydd, anffawd; abred. King's evil, clefyd y brenin, manwyn.
Evil-doer, drwgweithredwr, drygddyn
Evilness, i'vl.nes *n*, drygioni
Evince, i.vins' *vt*, arddangos; profi
Evincible, i.vin'si.bl *a*, arddangosadwy
Evisceration, ev.i.rä'shun *n*, anwrywiad, anwriad; dysbaddiad
Eviscerate, i.vis'ur.ät *vt*, diberfeddu
Evitable, ev'i.tä.bl *a*, gocheladwy
Evitate, ev'it.ät *vt*, gochel, cilio rhag, dianc rhag [gwysiad o
Evocation, ev.ö.kä'shun *n*, galwad allan,
Evoke, i.vök' *vt*, galw ar, ymbil, gwysio
Evolution, ev.ö.lä'shun *n*, ehediad ymaith [troellysgogiad
Evolution, ev.ö.lü'shun *n*, dadblygiad;
Evolve, i.volv' *v*, dadblygu, egori; treiglo; rhoddi allan; ymagor
Evulgate, i.vul'gät *vt*, cyhoeddi
Evulsion, i.vul'shun *n*, tyniad allan, diwreiddiad
Ewe, ü *n*, dafad; mamog. A young ewe, hespin, dafadan. An ewe with young, mamogiad
Ewer, ü'ür *n*, dyfrlestr, ystên
Ex-, E-, Ef- *px*, allan, o
Exacerbation, eg.zas.ür.bä'shun *n*, gerwinder, uchder clefyd
Exact, eg.zakt' *a*, manwl, cywraint, cryno; llym; cywir: *vt*, mynu, dirgeisio, trawsfynu, gormesu
Exaction, eg.zak'shun *n*, cribddail, gorthrymdreth, gormes
Exactness, eg.zakt'nes *n*, cywirdeb, cywreinrwydd, manyldra [trymhau
Exaggerate, eg.zaj'ur.ät *vt*, mwyhau,
Exaggeration, eg.zaj.u.rä'shun *n*, ychwanegiad, helaethiad, mwynhâd
Exalt, eg.zölt' *vt*, mawrhau, mawrygu, dyrchafu [dyrchafiad
Exaltation, eg.zölt.tä'shun *n*, arwyrain;
Examination, eg.zam.i.nä'shun *n*, ymholiad, chwiliad, ymfyniad, profiad; prawf [profi, chwilio
Examine, eg.zam'in *vt*, holi, arholi,
Examiner, eg.zam'in.ür *n*, holydd, arholwr, chwiliwr [llun
Example, eg.zam'pl *n*, enghraifft, cyn-
Exanimate, eg.zan'i.mät *a*, dienaidd, difwyd, diysbryd: *vt*, dieneidio; digaloni [iad; digalondid
Examination, eg.zan.i.mä'shun *n*, treng-
Exarch, eks'ärk *n*, rhaglaw, llywydd; cenadwr

EXI pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Exarchate, eks'âr.kât *n*, rhaglafiaeth
 Exasperate, eg.zas'pur.ât *vt*, cyffroi,
 chwersi, lldio, cythruddo [ddigiad
 Exasperation, eg.zas.pu.râ'shun *n*, gor-
 Exauctorate, eg.zôk'tô.rât *vt*, difuddio o
 blwyf [troednoeth
 Excalceated, eks.kal'shî.ât.ed *a*, diesgid,
 Excandescence, eks.kan.des'ens *n*, poeth-
 ni, gwres; gwylltineb
 Excarnate, eks'kâr.nât, Excarnificate,
 eks.kâr.nif'î.kât *vt*, dignawdio; eig-
 yddio [cloddio
 Excavate, eks'kâ.vât *vt*, cafnu, ceudyllu,
 Excavation, eks.kâ.vâ'shun *n*, tirdoriad,
 tirgloddiaid [myned tu hwnt i
 Exceed, ek.sid' *vt*, rhagori, blaenori,
 Exceeding, ek.sî'ding *a*, yn rhagori;
 rhagorol; dirfawr iawn [ben
 Exceedingly, ek.sî'ding.lî *ad*, tra, dros
 Excel, ek.sel' *v*, blaenori, rhagori; trechu
 Excellence, ek'sel.ens *n*, rhagoriaeth,
 ardderchogrwydd, godidogrwydd, en-
 wogrwydd; urddas
 Excellent, ek'sel.ent *a*, rhagorol; od;
 godidog; gwiw; ardderchog
 Except, ek.sept' *pr*, eithr, oddi eithr,
 ond, onid, namyn, heb law, oddi gerth:
 c, oddi eithr; oni, onid, oni bai; pe
 na, os na, pe nad, os nad: *v*, eithro,
 llysu, gadael allan; gwrthddadleu
 Exception, ek.sep'shun *n*, eithriad,
 eithrad, gwrthddadl, nam, ardroad
 Exceptionable, ek.sep'shun.â.bl *a*, eithr-
 adwy, gwrthodadwy
 Exceptions, ek.sep'shus *a*, hyfeiol, cecrus
 Exceptive, ek.sep'tiv *a*, llysiannol, eithriol
 Excern, ek.sûrn' *vt*, hidlo allan, gwasgu
 allan [lloffiad; detholiad
 Excerption, ek.sûrp'shun *n*, pigiad,
 Excess, ek.ses' *n*, gormodedd, anghym-
 medroldeb, rhyseidd
 Excessive, ek.ses'iv *a*, gormodol, rhy,
 dirfawr. Excessively large, tra mawr
 Exchange, eks.tshânj' *n*, newidwriaeth,
 cyfnewitty: *vt*, cyfnewid, newid
 Exchequer, eks.tshek'ûr *n*, sylltty, y
 trysorlys; argedlys [adwy
 Excisable, ek.sî'zâ.bl *a*, tolladwy, treth-
 Excise, eks.sîz' *n*, toll, cyllid, treth: *vt*,
 gosod toll. Exciseman, tollydd, cyll-
 idwr [myn; dinystriad
 Excision, ek.sîzh'un *n*, trychiad, cym-
 Excite, ek.sît' *vt*, cynhyrfu, annog, cyffroi
 Excitement, ek.sît'ment *n*, cyffroad, an-
 nogaeth, annosiad, cynhyrfiad
 Exclaim, eks.klâm' *vt*, crochlefaen,
 gwaeddi, bloeddio; wffio

Exclamation, eks.klâ.mâ'shun *n*, ban-
 llef, cri; rhyfeddeb. Note of exclama-
 tion, rhyfeddnod (!) [leisiol
 Exclamatory, eks.klam'â.tur.î *a*, croch-
 Exclude, eks.klûd' *vt*, cau allan, bwrw
 allan; gwrthod, gwahardd
 Exclusion, eks.klû'zhun *n*, gwrthodiad,
 llysiant [duol, didol
 Exclusive, eks.klû'siv *a*, llysiannol, neill-
 Excogitate, eks.koj'î.tât *vt*, dyfeirio;
 cael allan [dychymmyg
 Excogitation, eks.koj.î.tâ'shun *n*, dyfais,
 Excommunicate, eks.ku.mû'ni.kât *vt*,
 esgyimmuno [shun *n*, esgyimmundod
 Excommunication, eks.ku.mû.nî.kâ'-
 Excoriate, eks.kô'r'î.ât *vt*, digroeni,
 blingo, dirisglo; pilio [iad
 Excoriation, eks.kô'r.î.â'shun *n*, digroen-
 Excoricate, eks.kô'r'tî.kât *vt*, dirisglo
 Excrete, eks'krit' *vt*, hochi, hochboeri
 Excrement, eks'kri.ment *n*, ysgarth, tom
 Excremental, eks.kri.men'tal *a*, ysgarth-
 ol, tomol [atwf, oddf, hwrwg
 Excrescence, eks.kres'ens *n*, gorthwfiad,
 Excretion, eks.kri'shun *n*, ysgarthiad,
 ymgarthiad [kri'tur.î *a*, arloesol
 Excretive, eks.kri'tiv, Excretory, eks-
 Excruciate, eks.krû'shî.ât *vt*, arteithio,
 dirboeni [gusodi
 Exculpate, eks.kul'pât *vt*, difeio, es-
 Exculpation, eks.kul.pâ'shun *n*, difeiad,
 digyhuddiad, esgus [daith; gwibiad
 Excursion, eks.kûr'shun *n*, gwibym-
 Excursive, eks.kûr'siv *a*, gwibdeithiol
 Excusable, eks.kû'sâ.bl *a*, esgusadwy,
 maddeudwy [diheuro
 Excusatory, eks.kû'zâ.tur.î *a*, esgusol,
 Excuse, eks.kûs' *n*, esgus, esgusawd,
 diheurad. Without excuse, diesgus
 Excuse, eks.kûz' *vt*, esgusodi; diheuro
 Execrable, eks'î.krâ.bl *a*, adgas, mellt-
 igedig, ysgeler [ffieiddio
 Execrate, eks'î.krât *vt*, melltithio, rhegu,
 Execration, eks'î.krâ'shun *n*, melltith,
 rhegfa, rheg; ffieiddiad
 Execute, eks'î.kût *vt*, cyflawnu, cwblhau;
 dienyddio. To execute judgement,
 gwneuthur barn
 Execution, eks'î.kû'shun *n*, cyflawniad,
 dienyddiad [dienyddwr
 Executioner, eks'î.kû'shun.ûr *n*, crogwr
 Executive, eks.ek'û.tiv *a*, gweithred-
 iadol; llywiol [weinydd
 Executor, eks.ek'û.tûr *n*, cymmyn-
 Executrix, eks.ek'û.triks *n*, cymmyn-
 weinyddes [iad
 Exigesis, eks'î.jî'sis *n*, eglurhâd, esbon-

Exegetical, eks.i.je'ti.kal *a*, eglurhaol
 Exemplar, eg.zem'plür *n*, enghraifft, cyn-
 llun, deongliad [enghreifftiol
 Exemplary, eg'zem.plur.i *a*, dilynwiw,
 Exemplification, eg.zem.pli.fi.kä'shun *n*,
 arddangosiad, cynddelwad; eglurbâd
 Exemplify, eg.zem'pli.fi *vt*, egluro, ad-
 ysgrifenu, dangos
 Exempt, eg.zemt' *vt*, rhyddhau, dirwymo,
 esgusodi: *a*, rhydd, esgusodol
 Exemption, eg.zem'shun *n*, trwydded,
 rhyddfaint
 Exenterate, eks.en'tur.ät *vt*, diberfeddu
 Exequies, eks'i.kwiz *n*, arwyliant, arwyl
 Exercent, eg.zür'sent *a*, arferiaethol, yn
 ymarfer â
 Exercise, eks'ür.siz *n*, ymarferiad, gor-
 chwyl, gwaith, llafur, golafur; ymar-
 arial, ymysgwyd; ymdrechwaith;
 dognwaith: *v*, arferu, ymarfer, profi,
 trin [arferiad
 Exercitation, eg.zür.sit.ä'shun *n*, ym-
 Exert, eg.zürt' *vt*, ymegnio, ymdrechu,
 ymorchestu. To exert an influence
 on, effeithio ar [egniad, ymdrech
 Exertion, eg.zür'shun *n*, ymroddiad, ym-
 Exesion, eg.zi'zhun *n*, bwytdad trwodd,
 treiddiad [ferwad, crychias
 Exestuation, eg.zes.tshü.ä'shun *n*, go-
 Exfoliate, eks.fö'li.ät *vi*, deillio allan;
 delltenu, pilio
 Exhalation, eks.hä.lä'shun *n*, myg-
 darthiad; ager, tawch [darthu
 Exhale, eg.zäl' *v*, anadlu allan; myg-
 Exhaust, eg.zöst' *vt*, gwaghau, gwan-
 hau; dyhyspyddu [gwanhâd
 Exhaustion, eg.zös'tshun *n*, gwaghâd,
 Exhaustless, eg.zöst'les *a*, anhyspydd-
 adwy, anhyspydd, didrai
 Exhibit, eg.zib'it *vt*, dangos, darlunio,
 gosod allan, darddangos, arddangos
 Exhibition, eg.zi.bish'un *n*, arddangos-
 iad; heiddwobr i ysgolheigion
 Exhibitioner, eg.zi.bish'un.ür *n*, ysgol-
 haig, gwobrwyedig [bywiogi
 Exhilarate, eg.zil'ur.ät *vt*, lloni, sirioh,
 Exhort, eg.zört' *vt*, cynghori, annog,
 cymhell [annogaeth; rhybudd
 Exhortation, eks.hör.tä'shun *n*, cynghor,
 Exhortative, eg.zör'tä.tiv, Exhortatory,
 eg.zör'tä.tur.i *a*, annogaethol
 Exhumation, eks.hü.mä'shun *n*, sym-
 mudiad o'r bedd, dadgladdiad
 Exigence, eks'i.jens *n*, angen, gofyniad;
 achos [henrhaid; dirachos
 Exigent, eks'i.jent *n*, dirangen; ang-
 Exiguous, eg.zig'ü.us *a*, bychan, eiddil

Exile, eks'il *n*, alltud; alltudes; alltud-
 aeth, alltudedd, herwriaeth, deoliad:
vt, alltudo, allwladu, deol, difroi
 Exilement, eg.zil'ment *n*, alltudaeth
 Exility, eg.zil'i.ti *n*, eiddilwch, meinder
 Exinanition, eg.zin.ä.nish'un *n*, gwag-
 hâd; diddymiad [bod yn fyw
 Exist, eg.zist' *vi*, bod, hanfodi, byw,
 Existence, eg.zis'tens *n*, bod, bodoliaeth,
 hanfod [mewn bod
 Existent, eg.zis'tent *a*, bodol, hanfodol,
 Exit, eks'it *n*, mynediad allan; yma-
 dawiad; marwolaeth. He made his
 exit, aeth allan [ymadawiad
 Exodus, eks'ö.dus, Exody, eks'ö.di *n*,
 Exogenous, eks.oj'i.nus *a*, elltyfol, es-
 tyfol; alltwf [tyflys
 Exogens, eks'ö.jenz *np*, estyfon, es-
 Exomphalos, eg.zom'fä.lus *n*, bogeil-
 rwyg, toriad llengig
 Exonerate, eg.zon'ur.ät *vt*, esmwythän,
 difeichio [iad, dadlwythiad
 Exoneration, eg.zon.u.rä'shun *n*, difeich-
 Exoptable, eg.zop'tä.bl *a*, dymunol
 Exorable, eks'ö.rä.bl *a*, cymmodadwy,
 hyblyg, hynaws [medroldeb
 Exorbitance, eg.zör'bî.tans *n*, anghym-
 Exorbitant, eg.zör'bî.tant *a*, anwedd,
 gormodol. Exorbitant price, crogbrys
 Exorbitate, eg.zör'bî.tät *vi*, drawswyro,
 diarfforddi [eddu
 Exorcise, eks'ör.siz *vt*, tyngedu, cyfar-
 Exorcism, eks'ör.sizm *n*, swyngyfaredd,
 tyngediaeth [swynwr
 Exorcist, eks'ör.sist *n*, tyngedydd,
 Exordium, eg.zör'di.um *n*, rhagdraeth,
 rhagymadrodd, rhaglieth [addurniad
 Exornation, eks.ör.nä'shun *n*, addurn;
 Exortive, eg.zör'tiv *a*, dwyreiniol, cyfodol
 Exosseous, eg.zosh'us *a*, diesgyrn
 Exotic, eg.zot'ik *a*, dyeithrol, estronol,
 pellenig: *n*, peth tramor
 Expand, eks.pand' *v*, taenu, lledu; ym-
 ledu, ymagor; darledu; dadblygu
 Expanse, eks.pans' *n*, eangder; ymlediad
 Expansion, eks.pan'shun *n*, taeniad, taen,
 eangiad, llediad, chwyddiant
 Expansive, eks.pan'siv *a*, ymdaenol, ym-
 ledol [ymledu
 Expatriate, eks.pä'shi.ät *vi*, ymhelaethu,
 Expatriate, eks.pä'tri.ät *vt*, allwladu,
 alltudio, difroi
 Expatriot, eks.pä'tri.ut *n*, anghywleid-
 iad; alltud [edrych am
 Expect, eks.pekt' *vt*, dysgwyl, aros,
 Expectancy, eks.pek'tan.sî *n*, dysgwyl-
 iad; etifeddiaeth ddysgwylhedig

EXP pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tû=too, tûk=took;

Expectant, eks.pek'tant <i>a</i> , dysgwylgar; <i>n</i> , dysgwyliwr [iad; ymarosiad	Expletory, eks'pli.tur.î <i>a</i> , cyflenwol, yn llenwi [deongladwy
Expectation, eks.pek.tâ'shun <i>n</i> , dysgwyl-	Explicable, eks'pli.kâ.bl <i>a</i> , egluradwy,
Expectorant, eks.pek'tô.rant <i>a</i> , poer- garthol	Explicate, eks'pli.kât <i>vt</i> , dabblygu, dattod, egluro
Expectorate, eks.pek'tô.rât <i>vt</i> , poeri, peswchboeri [peswchboeriad	Explication, eks.pli.kâ'shun <i>n</i> , dad- blygiad, deongliad [agoriadol
Expectoration, eks.pek.tô.râ'shun <i>n</i> ,	Explicative, eks'pli.kâ.tiv <i>a</i> , eglurhaol
Expedience, eks.pî'di.ens <i>n</i> , cyfaddas- rwydd, cymhwysder; lles	Explicator, eks'pli.kâ.tûr <i>n</i> , eglurhâwr
Expedient, eks.pî'di.ent <i>a</i> , addas, cy- mhwys, cyflêus; llesol: <i>n</i> , dyfais, ffordd addas	Explicit, eks.plis'it <i>a</i> , amlwg, eglur penodol, manwl
Expedit, eks.pî.dît <i>vt</i> , dirwystro, rhwyddhau, prysuro: <i>a</i> , rhwyddol, parod, ebrwydd	Explode, eks.plôd' <i>v</i> , ffrwydro; hwtio gwrthod yn ddirmygus. The theory is exploded, mae'r dyb wedi ei dadbrof
Expedition, eks.pî.dish'un <i>n</i> , prysuriad, cyflymedd, brys; hynt filwraidd, cad- gyrch, ymgyrchiad [cyflym, esgud	Exploit, eks.plôit' <i>n</i> , gorchest, gwrol waith, gorchestwaith
Expeditions, eks.pî.dish'us <i>a</i> , ebrwydd,	Exploration, eks.plô.râ'shun <i>n</i> , fforiad chwiliad allan [fforio, olrhain
Expel, eks.pel' <i>vt</i> , bwrw allan, gyru ymaith, tarfu [gwario, treulio	Explore, eks.plô'r' <i>vt</i> , chwilio allan
Expend, eks.pend' <i>vt</i> , difa, afradu;	Explosion, eks.plô'zhun <i>n</i> , ffrwydriad ysgortiad; ergyd [ruthro
Expenditure, eks.pen'di.tshû'r <i>n</i> , traul, cost; treuliad	Explosive, eks.plô'siv <i>a</i> , ysgortiol, tan
Expense, eks.pens' <i>n</i> , traul, cost	Export, eks'pô'rt <i>n</i> , nwydd tramoredig
Expenseless, eks.pens'les <i>a</i> , didraul, digost; rhad [costus; drud	Export, eks.pô'rt' <i>vt</i> , anfon allan, tros glwyddo, allgludo [iad, mordrosia
Expensive, eks.pen'siv <i>a</i> , treulfawr,	Exportation, eks.pô'r.tâ'shun <i>n</i> , tramor
Experience, eks.pî'r'i.ens <i>n</i> , prawf, profiad; hirbrawf, ymbrawf, ymarfer- iad; cyfarwyddyd: <i>vt</i> , profi; teimlo, ymbrofi [cyfarwydd	Expose, eks.pôz' <i>vt</i> , amlygu, dynoeth dangos allan; gwaradwyddo; perygl
Experienced, eks.pî'r'i.ens <i>a</i> , profedig;	Exposition, eks.pô.zish'un <i>n</i> , agoriad, eg- lurhâd, deongliad; sefyllfa [arnodyd
Experiment, eks.per'i.ment <i>n</i> , prawf; cais, cynnyg: <i>vi</i> , gwneuthur prawf	Expositor, eks.poz'î.tûr <i>n</i> , deongliwr
Experimental, eks.per.i.ment'al <i>a</i> , prof- iadol [hyddysg, medrus, hylaw	Expostulate, eks.pos'tshû.lât <i>vi</i> , yn liwied, ymddadlen, ymresymu
Expert, eks.pûrt' <i>a</i> , cyfarwydd, hyfedr,	Expostulation, eks.pos.tshû.lâ'shun <i>a</i> , ymresymiad [ymliwaid
Expertness, eks.pûrt'nes <i>n</i> , dehurwydd, deheuedd, medrusrwydd [dileadwy	Expostulatory, eks.pos'tshû.lâ.tur.î <i>a</i> ,
Expiable, eks'pi.â.bl <i>a</i> , maddenadwy,	Exposure, eks.pô'zhûr <i>n</i> , dynoethiad gwaradwyddiad [deongliad
Expiate, eks'pi.ât <i>vt</i> , gwneyd iawn; dy- huddo [mod; iawniad	Expound, eks.pû'wnd' <i>vt</i> , egluro, eglur- io
Expiation, eks.pî.â'shun <i>n</i> , iawn; cym-	Expounder, eks.pû'wn'dûr <i>n</i> , deonglyd- lladmerydd, eglurhâwr
Expiatory, eks'pi.â.tur.î <i>a</i> , dyhuddol, cymmodroddol	Express, eks.pres' <i>vt</i> , mynegu, dywed- y, adrodd; dadgan, traethu; darluni- gwasgu allan, gwryfio: <i>a</i> , penodol eglur, hysbysol, gwir: <i>n</i> , brysgenad
Expiration, eks.pî.râ'shun <i>n</i> , anadliad allan; ymadawiad; terfyniad	Expressible, eks.pres'î.bl <i>a</i> , traethadw- darluniadwy
Expire, eks.pî'r' <i>v</i> , anadlu allan; trengu, darfod, diweddu [agor	Expression, eks.presh'un <i>n</i> , gair, yn adrodd, dyweddiad; dull ymadrodd gwasgiad allan. Expression of com- tenance, dull gwynebpryd
Explain, eks.plân' <i>vt</i> , egluro, deongli,	Expressive, eks.pres'iv <i>a</i> , mynegol; da- luniadol; dwysddywedol, grymu cynnwysfawr
Explanation, eks.plâ.nâ'shun <i>n</i> , eglur- hâd, amlygiad, deongliad	Expressly, eks.pres'li <i>ad</i> , wrth ei en- yn benodol, yn eglur [dadgan
Explanatory, eks.plan.â.tur.î <i>a</i> , eglur- haol, amlygiadol [diangenrhaid	Expressure, eks.presh'ûr <i>n</i> , mynegia
Expletive, eks'pli.tiv <i>n</i> , gair llanw, gair	

Exprobrate, eks'prō.brāt <i>vt</i> , edliw, ymliw, dannod i, wftio	Extenuation, eks.ten.ū.ā'shun <i>n</i> , lleihād; esgusodiad, goguddiad
Exprobration, eks.prō.brā'shun <i>n</i> , edliwiant, dannodiaeth, cyhuddiad dirmygus [trosi	Exterior, eks.tī'r'ī.ūr <i>a</i> , allanol, oddi allan, o faes: <i>n</i> , tu faes, ymddangosiad allanol
Expropriate, eks.prō'pri.āt <i>vt</i> , arallu; Expugn, eks.pūn' <i>vt</i> , gorthrechru, gorchfygu, goresgyn; tarfu	Exterminate, eks.tūr'mī.nāt <i>vt</i> , llwyr ddyfetha, diwreiddio [wreiddiad
Expugnable, eks.pug'nā.bl <i>a</i> , goresgynadwy, ennilladwy [fygiad, trechiad	Extermination, eks.tūr.mī.nā'shun <i>n</i> , di-
Expugnation, eks.pug.nā'shun <i>n</i> , gorch-	External, eks.tūr'nāl <i>a</i> , nesaf allan, allanol, o'r tu allan
Expugner, eks.pū'nūr <i>n</i> , gorthrechwr	Externals, ex.tūr'nāl <i>np</i> , allanolion
Expulsion, eks.pul'shun <i>n</i> , tarfiad; troad neu friad allan, gyriad ymaith	Extersion, eks.tūr'shun <i>n</i> , dilead, rhwb- iad ymaith
Expulsive, eks.pul'siv <i>a</i> , a yro allan	Extil, eks.til' <i>vi</i> , dyhidlo neu ddysdyllu o
Expunction, eks.pungk'shun <i>n</i> , dilead, tyniad ymaith [allan	Extillation, eks.ti.lā'shun <i>n</i> , dyhidliad
Expunge, eks.punj' <i>vt</i> , dilēu; croesi	Extinct, eks.tingkt <i>a</i> , diffoddedig; wedi darfod, difanedig
Expurgate, eks.pūr.gāt <i>vt</i> , carthu; puro, glanhau [puredigaeth	Extinction, eks.tingk'shun <i>n</i> , diffoddiad; llwyr ddyfethiad; dilead
Expurgation, eks.pūr.gā'shun <i>n</i> , glanhād,	Extinguish, eks.ting'gwish <i>vt</i> , diffodd; diddymu, dilēu; llwyr ddifa
Expurgatory, eks.pūr.gā.tur.ī <i>a</i> , ys- garthol, glanweithiol	Extinguishable, eks.ting'gwish.ā.bl <i>a</i> , diffoddadwy [ffoddyr
Exquisite, eks'kwī.zit <i>a</i> , rhagorol, od- iaeth, godidog, dethol; perffiaith, eithaf	Extinguisher, eks.ting'gwish.ūr <i>n</i> , di-
Exquisiteness, eks'kwī.zit.nes <i>n</i> , man- ylrwydd, cywreinrwydd, destlusrwydd	Extirpate, ex.tūr'pāt <i>vt</i> , diwreiddio; di- nystrio [iad; distrywiad
Exsanguious, eks.sang'gwī.us <i>a</i> , diwaed	Extirpation, eks.tūr.pā'shun <i>n</i> , diwreidd-
Exsorbate, eks.sib'ī.lāt <i>vt</i> , hysio neu hwtio ymaith	Extol, eks.tol' <i>vt</i> , mawrygu, dyrchafu, arwyrain, canmol, clodfodi [ddeilaidd
Exsiccant, eks.sik'ant <i>a</i> , sychaidd	Extorsive, eks.tōr'siv <i>a</i> , treisiol, crib-
Exsiccate, eks.sik'āt <i>vt</i> , sychu, dysychu	Extort, eks.tōrt' <i>vt</i> , cribddeilio, edwica, gwasgu [gorthrymiant
Exsuccous, eks.suk'us <i>a</i> , sychlyd, disudd	Extortion, eks.tōr'shun <i>n</i> , cribddail,
Exsuction, eks.suk'shun <i>n</i> , sugniad allan	Extortionate, eks.tōr'shun.āt <i>a</i> , treisiol
Exsudation, eks.sū.dā'shun <i>n</i> , chwysiad,	Extortioner, eks.tōr'shun.ūr <i>n</i> , cribddeil- iwr, gorthrymwr, gormeswr
Exsude, eks.sūd' <i>v</i> , chwysu [dyhidlad	Extra- <i>px</i> , allan o, tu hwnt i
Exsuscitate, eks.sus'ī.tāt <i>vt</i> , dihunio, cyffroi	Extract, eks.trakt' <i>vt</i> , dethol, gwasgu, tynu neu bigo allan
Extancy, eks'tan.sī <i>n</i> , bodoldeb	Extract, eks'trakt <i>n</i> , detholiad, dewis- ran, sylweddran. Extracts, pigion, dewision, dyfyniadau
Extant, eks'tant <i>a</i> , yn bod, mewn bod,	Extraction, eks.trak'shun <i>n</i> , tyniad allan; gwelygordd, bonedd, cyff. Of low extraction, lledryw. Of high extrac- tion, diledryw, boneddig
Extasy, eks'tā.sī.—Ecstasy [i'w gael	Extractor, eks.trak'tūr <i>n</i> , tyniedydd
Extemporaneous, eks.tem.pō.rā'nī.us,	Extrajudicial, eks.trā.jū.dish'al <i>a</i> , allan o reol cyfraith, afreolaidd
Extemporary, eks.tem.pō.rur.ī <i>a</i> , di- ragfyyr, disyfyd	Extramission, eks.trā.mish'un <i>n</i> , anfon- iad allan [bydol
Extempore, eks.tem.pō.rī <i>ad</i> , heb fyfyr- dod, yn ddifyfyr, yn ddiattreg	Extramundane, eks.trā.mun'dān <i>a</i> , tra-
Extemporize, eks.tem.pō.riz <i>vi</i> , llafaru yn ddiragfyyr [eangu, arledu	Extraneous, eks.trā'nī.us <i>a</i> , estronaidd, arallaidd, allanol, diberthynas, am- mherthynol, dyeithr
Extend, eks.tend' <i>v</i> , estyn, cyrhaedd,	Extraordinary, eks.trōr'dī.nur.ī <i>a</i> , hynod, anghyffredin, od, odiaeth, anarferol
Extendible, eks.ten'sī.bl <i>a</i> , estynadwy, lledadwy [lediad, eangiad	
Extension, eks.ten'shun <i>n</i> , estyniad, ar-	
Extensive, eks.ten'siv <i>a</i> , eang, helaeth, maith [haeddiad, eangder	
Extensiveness, eks.ten'siv.nes <i>n</i> , amgyr-	
Extent, eks.tent' <i>n</i> , cyrhaedd, helaeth- der, maint [gafnhau	
Extenuate, eks.ten'ū.āt <i>vt</i> , lleihau, ys-	

FAC pâth, fat, êre, met, mâ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Extraparochial, eks.trâ.pâ.rô'ki.al a, am-
mhlwyfol, allan o'r plwyf
Extravagance, eks.trav'â.gans n, afrad,
gwastraff, gormodedd, difrodaeth, af-
radlonedd; afresymoldeb
Extravagant, eks.trav'â.gant a, gormod,
gwastraffus, difrodus, didrefn, afres-
ymol; afradlawn, treulgar, treulfawr
Extravagate, eks.trav'â.gât vi, ynfyd-
siarad, ffladru [o'i briod lestr
Extravasated, eks.trav'â.sâ.ted a, allan
Extraveneate, eks.trâ.vî'nât a, wedi
tarddu o'r gwythïenau [allan
Extraversion, eks.trâ.vûr'shun n, taflad
Extreme, eks.trîm' n, eithafedd, terfyn,
ynod pellaf: a, eithaf, pellaf, diweddaf;
dirfawr, rhyfawr, gor-, tra-. Extreme
heaviness, trathrymder. Extreme age,
gorhenaint [ddirfawr, tra, gor-
Extremely, eks.trîm'li ad, dros ben, yn
Extremity, eks.trem'î.tî n, pen pellaf,
eithaf, cwr eithaf, cyfyngder, gwasgfa;
enbydrwydd [ddyrysu; dadfaglu
Extricate, eks.trî.kât vt, rhyddhau; di-
Extrication, eks.trî.kâ'shun n, diddyrys-
iad, dirwydiad [allanol
Extrinsic, eks.trin'sik a, amhriodol,
Extrude, eks.trûd' vt, gwthio ymaith;
bwrw allan [ymaith
Extrusion, eks.trû'shun n, gwthiad
Extubérance, eks.tû'bur.ans n, oddf,
hwrwg, twddf [chwyddiad
Extumescence, eks.tû.mes'ens n, chwydd,
Exuberance, eg.zû'bur.ans n, arddigon-
edd; gordyfiant [gormodol
Exuberant, eg.zû'bur.ant a, rhyllawn,
Exuberate, eg.zû'bur.ât vi, gorlenwi,
gorlifo, rhylenwi
Exuccous, ek.suk'us.—Exsuccous
Exude, ek.sûd'.—Exsude
Exulcerate, eg.zul'sur.ât vi, gwelio,
llynori [iad, crawniad
Exulceration, eg.zul.su.râ'shun n, gwel-
Exult, eg.zult' vi, gorfoleddu, llawen-
ychu, ymffrostio
Exultation, eg.zul.tâ'shun n, gorfoledd,
gorhoen, ymorfoleddiad, ymfrost
Exundation, eks.un.dâ'shun n, gorllif,
lleifariant
Exuperance, eks.sû'pur.ans n, traphwys
Exustion, eg.zus'tshun n, llosgiad, try-
losgiad
Exuvie, eg.zû'vi.i np, crwyn a fwrir
Eyas, î'as n, hebog ieuanc
Eye, î n, llygad; golwg, trem, gweled;
blaguryn; rhwyll; nythaid o goed ieir;
vt, llygadu, tremio, edrych, gwylio.

Eye-ball, canwyll y llygad. Eye-
brow, ael y llygad. Eye-drop, deigryn.
Eye-glass, drychwydr Eye-lash,
blew yr amrant. Eye-lid, amrant,
caead llygad. Eye-service, golwg-
wasanaeth. Eye-shot, cipolwg, trem-
yn. Eye-sight, golwg. Eye-sore,
peth cas i'r golwg. Eye-string, gân'r
llygad. Black-eyed, llygad-ddu,
llygeittu. Blear-eyed, llygadwlyb.
Blue-eyed, llygadlas. Evil-eyed, eidd-
igus. Goggle-eyed, llygadfawr. Moon-
eyed, cibddall. One-eyed, unlygeidiog.
Squint-eyed, llygadgam, llygad-draws.
Wall-eyed, llygadfrith. To cast sheep's
eyes, edrych ar ŵyr ar un
Eyeless, î'les a, dilygad, dall
Eyelet, î'let, Eyelet-hole, î'let.höl n, olp,
olpai, twll olpai
Eyeot, î'ot n, ynysan, ynysig [cylchlys
Eyre, êr n, llys barnwr ymdeithiol,
Eyry, î'rî n, nythle adar ysglyfgar

F.

FABACEOUS, fâ.bâ'shus a, o natur ffäen,
ffäenaidd
Fable, fâ'bl n, ffugchwedl, rhith hanes,
dammeg, ffugeb; ffalsedd: v, ffug-
lunio, ffugio, chwedlu [waith, cydwe
Fabric, fâ'brik n, adail, adeilad, adeil-
Fabricate, fab'ri.kât vt, adeilo; llunio
ffurfio, gwneuthur; llyfelu; ffugio
Fabrication, fab.ri.kâ'shun n, adeilad-
iad, gwneuthuriad; anwired
Fabulist, fab'û.list n, chwedlydd, dam-
megwr, chwedleuydd
Fabulous, fab'û.lus a, dychymmygol
ffugiol, disail [rwydd
Fabulousness, fab'û.lus.nes n, ffugiol
Façade, fâ.sâd' n, gwyneb adeiliad
Face, fâs n, gwyneb, gwynebpryd, ar
wyneb: v, wynebu, gwynebu, grwth
wynebu. Bare-faced, digywilydd
Double-faced, deuwynebog, rhagrith
iol. Pale-face, wyneblwyd, piglas
gweblas. Shame-faced, cywilyddus
A wry face, gwep. Facing a person
gyferbyn ag un. To make faces
gwepio
Facet, fas'et n, arwyneb bychan
Facetious, fâ.sî'shus a, cellweirus, arat,
arabeddus, digrif [edd, digrifwc
Facetiousness, fâ.sî'shus.nes n, arab
Facial, fâ'shal a, gwynebol. Faci-
angle, ongl a ffurfir gan linellau o
clust i'r genau, ac o'r genau i'r talce

Facile, fas'il <i>a</i> , hawdd, rhwydd, hyblyg, hydyn [rwyddo]	Fairness, fê'r'nes <i>n</i> , tegwch, glendid; uniondeb, cyfiawnder
Facilitate, fâ.sil'i.tät <i>vt</i> , rhwyddhau, hy-	Fairy, fê'r'í <i>n</i> , ellyll, anysbyrd: <i>a</i> , per-
Facility, fâ.sil'i.ti <i>n</i> , hwylusdod, rhwydd- ineb, rhwydded [fad, diried]	thynol i'r tylwyth teg. Fairies, <i>y</i> tylwyth teg, bendith eu mamau
Facinorous, fâ.sin'ö.rus <i>a</i> , ysgeler, an-	Faith, fäth <i>n</i> , ffydd, crediniaeth, cred, coel; hyder, ymddiried; ffyddlondeb.
Fact, fakt <i>n</i> , gweithred; ffaith. In fact, mewn gwirionedd	To break one's faith, tori ei air
Faction, fak'shun <i>n</i> , plaid, ymblaid, ter- fysgblaid [bleidgar]	Faithful, fäth'fwl <i>a</i> , ffyddlawn, cywir, didwyll. The faithful, <i>y</i> ffyddloniaid, <i>y</i> credinwyr
Factionous, fak'shus <i>a</i> , terfysgus, ym-	Faithfulness, fäth'fwl.nes <i>n</i> , ffyddlondeb, cywirdeb [ffyddlawn]
Factitious, fak.tish'us <i>a</i> , gwneuthuredig	Faithless, fäth'les <i>a</i> , diffydd, digred; an-
Factor, fak'tür <i>n</i> , goruchwylydd, dir- prwy, rhyngfaelydd [dros arall]	Fake, fäk <i>n</i> , torch rhaff, un tro ar raff
Factorage, fak'tur.äj <i>n</i> , marchnadaeth	Fakir, fä'kür <i>n</i> , plaid o grefyddwyr pen- boeth yn <i>y</i> dwyrain [bachog]
Factorship, fak'tur.ship <i>n</i> , goruchwyl- iaeth, marchnadaeth dros arall	Falcated, fal'kä.ted <i>a</i> , crymanaid;
Factory, fak'tur.i <i>n</i> , gweithfa; tringle neu gymdeithas masnachwyr dir- prwyol [gwaith]	Falcation, fal.kä'shun <i>n</i> , gwyrni, crym- edd [crwngledddyf]
Factotum, fak.tö'tum <i>n</i> , gwas pob	Falehion, fôl'tshun <i>n</i> , cryman-gledd,
Faculty, fak'ult.ti <i>n</i> , medr, galluedd, braint; cynneddf; <i>y</i> gymdeithas fedd- ybol, <i>y</i> meddygon	Falciform, fal'si.fôrm <i>a</i> , bachog, crwm, crymandull
Facundity, fâ.kun'di.ti <i>n</i> , hyawdledd, ffraethineb [siarad]	Falcon, fô'kn <i>n</i> , math o hebog, curyll
Faddle, fad'l <i>vi</i> , ofera, ffwdanu, ofer- fade, fäd <i>v</i> , edwi, difanu, diflanu, di- hoeni; gwywo. Apt to fade, diflan- adwy. Never-fading, anniflanol	Falconer, fô'kn.ür <i>n</i> , hebogydd
Fady, fä'di <i>a</i> , diflan, gwywedig, edwin	Falconet, fal'kö.net <i>n</i> , cyflegr bychan
Fæces, fi'sîz <i>n</i> , ysgarthion	Falconry, fô'kn.rî <i>n</i> , hebogyddiaeth
Fag, fag <i>v</i> , baeddu, curo; ymfino, llesg- äu. Fag-end, gobed brethyn, <i>y</i> pen gwaethaf	Faldstool, fôld'stôwl <i>n</i> , mainc a ddefn- yddir i goroni
Fagot, fag'ut <i>n</i> , ffagod, ffasgell, cedysen, cidysen: <i>vt</i> , ffagodi, cydrwymo, cidysio	Fall, fôl (fell, fallen) <i>vi</i> , cwympo, syrthio; tramgywyddo; dygwyddo: <i>n</i> , cwymp, cwympiad, codwm; disgyniad, syrth- iad; dygwydd, syrth; dinystr. To fall in with, cyfarfod. To fall out, dygwydd; ymryson, cwympo maes. To fall back, cilio yn ol, encilio. Fall- ing sickness, yr haint dygwydd
Fail, fäl <i>vi</i> , ffaelw, methu, diffygio, pallu; tori i fyny. Never-failing, diball	Fallacious, fal'ä'shus <i>a</i> , twyllodrus, twyllgar, ffugiol [iaeth]
Failure, fä'lür <i>n</i> , ffaeliad, methiant, pall, gwalliad, diffyg, bai; toriad	Fallacy, fal'ä.si <i>n</i> , twyll, hoced, hudol-
Fain, fän <i>a</i> , awyddus, chwaanog, ewyll- ysgar: <i>ad</i> , yn chwaanog, tan orfod. I ain would, chwynnychwn, da fyddai genyf, dymunwn	Fallen, fôl'n <i>pp</i> .—Fall [gwendid]
Faint, fänt <i>a</i> , egwan, methedig, llwfr; aneglur: <i>vi</i> , llesmeirio, llewygu; llesgäu [lyd]	Fallibility, fal.i.bil'i.ti <i>n</i> , hydwylledd,
Faintish, fän'tish <i>a</i> , gwanlyd, gwanych-	Fallible, fal'i.bl <i>a</i> , hyball, hysiom, hyfeth
Faintness, fänt'nes <i>n</i> , gwendid, llesgedd, nychdod; llyfrder, llyfrdra	Fallopian, fal.lö'pian <i>a</i> , Fallopiaid
Fainty, fän'ti <i>a</i> , llesmeiriol, llwfr, egwan	Fallow, fal'ö <i>n</i> , braenar, adwydd: <i>v</i> , braenaru: <i>a</i> , hyddliw, gwyneugoch: braenarliw. Fallow-deer, danys, gafr danys, danas, hydd
Fair, fê'r <i>n</i> , ffair; <i>y</i> rhyw fenywaidd: <i>a</i> , teg, glân, prydferth, telaid, mwyn- aidd; gloew, claer; cyfiawn, didwyll.	False, fôls <i>a</i> , anwir, ffugiol, gau, cel- wyddog, twyllodrus. A false oath, geulw, anudon, llw anudon
Fair or foul, teg neu amheg	Falsehood, fôls'hwd, Falsity, fôl'si.ti <i>n</i> , ffalsedd, geudeb, anwired, celwydd
Fairing, fê'r'ing <i>n</i> , ffeiryn, rhodd o ffair	Falsifier, fôl'si.fi.ür, <i>n</i> , ffugiwyr, geu- eiriwr, celwyddwr [gwrthbrofi]
	Falsify, fôl'si.fi <i>v</i> , ffugio; llygru;
	Falter, fôl'tür <i>vi</i> , petrâso; bloesgi, methu

FAS pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Faltering, fôl'tur.ing *n*, bloesgni
 Fame, fâm *n*, bri, clod, enwogrwydd,
 enw; gair, son, chwedl, newydd
 Famed, fâmd *a*, enwog, clodfawr, hyglo
 Fameless, fâm'les *a*, anenwog, anhynod
 Familiar, fâ.mil'yûr *a*, cyfeillgar, cyfeillaidd; adnabyddus; teuluaidd: *n*, cyfaill, cydnabod. Familiar spirit, ysbryd dewiniaeth
 Familiarity, fâ.mil.i.ar'i.ti *n*, cydnabyddiaeth; cyfeillach; cynnefindra
 Familiarize, fâ.mil'yur.iz *vt*, cynnefino, ymgynnefino [ach
 Family, fam'i.li *n*, teulu; cenedlaeth
 Famine, fam'in *n*, newyn, diffyg ymborth
 Famish, fam'ish *v*, newynu; marw o newyn [hyglod, nodedig
 Famous, fâ'mus *a*, clodfawr, enwog
 Fan, fan *n*, gwyntyll, nithlen: *vt*, gwyntylllo, puro, nithio
 Fanatic, fâ.nat'ik *n*, penboethiad; crefyddwr penboeth [gwallgofus
 Fanatical, fâ.nat'ikal *a*, penboeth
 Fanaticism, fâ.nat'i.sizm *n*, penboethni, gwallbwyll [iedig
 Fancied, fan'sid *a*, dychymmygol, ffug
 Fanciful, fan'si.fwl *a*, dychymmygus, coelgar, ffoldybus [pwyath
 Fancifulness, fan'si.fwl.nes *n*, mym
 Fancy, fan'si *n*, dychymmyg, darsfelydd; oferdyb, mympwy, llettyb; hoffedd: serch, *v*, dychymmygu, tybio; serchu
 Fandango, fan.dang'gô *n*, math o daplas
 Fane, fân *n*, teml, addoldy, eglwys, llan
 Fanfaron, fan'fâ.run *n*, bygyllwr, gwagymffrostiwr [boesach, ffrost
 Fanfaronade, fan.fâ.rô.nâd' *n*, rhodres
 Fang, fang *n*, ysgythr; crafanc, ewin
 Fanged, fangd *a*, ysgythrog
 Fangled, fang'gld *a*, coegffurfiedig, ffugiedig [grafanc
 Fangless, fang'les *a*, diysgythr, difannel, fan'el, Fanon, fan'un *n*, ysgwyddrwyll offeiriad
 Fantastic, fan.tas'tik, Fantastical, fantas'ti.kal *a*, ffoldybus, coegfalch, penchwiban; mympwyol, anwadal
 Fantasticalness, fan.tas'ti.kal.nes *n*, anwadalwch, penchwibandod
 Fantasy, fan.tâ.sî *n*, mympwy, oferdyb
 Far, fâr (farther, further; farthest, furthest) *a*, pell, pellenig, anghysbell; hirbell: *ad*, ym mhell, pell. By far, o lawer. He is not far off, nid yw efe ym mhell. As far, cybelled. Thus far, hyd yma. Far better, llawer gwell, gwell o lawer

Farce, fârs *n*, coegchwareu; esgusbeth, lliw o beth [digrifol
 Farcical, fâr'si.kal *a*, coegchwareuol
 Farcey, fâr'sî *n*, y clefri mawr, gwahanglwyf y meirch. Water farcey, y clefri dyffrlyd
 Fardel, fâr'del *n*, sypyn [erw
 Fardingdeal, fâr'ding.dil *n*, chwarter
 Fare, fêr *n*, lluniaeth, bwyd; ymborth; cludlog: *vi*, bod, byw; ymborthi
 Farewell, fê'r.wel' i, bydd wych, yn iach: *n*, cyfarchiad ymadawol, caniad yn iach. To bid farewell, canu yn iach
 Farinaceous, far.i.nâ'shus *a*, blodwy, blodiog, blawdog, blawdaidd
 Farm, fârm *n*, tyddyn, syddyn, fferm: *vt*, amaethu; llafurio'r tir [ffermwr
 Farmer, fâr'mûr *n*, amaethydd, hwsmon
 Farmost, fâr'möst *n*, eithaf, pellaf
 Farness, fâr'nes *n*, pellder, pelledd
 Farraginous, fa.raj'i.nus *a*, cymmysg
 Farrago, fa.râ'gô *n*, cymmysgedd
 Farrier, far'i.ûr *n*, meddyg meirch; pedolwr [iadaeth
 Farriery, far'i.ûr.i *n*, meirch feddyg
 Farrow, far'ô *v*, bwrw perchyll, dyfod â pherchyll: *n*, torllwyll. A sow in farrow, hwch dorog. A farrow cow, myswynog
 Farther, fâr'thûr *a*, pellach: *ad*, ym mhellach; eto, hefyd: *cd*.—Far
 Farthest, fâr'thest *a*, pellaf, eithaf eithafig; *sd*.—Far
 Farthing, fâr'thing *n*, ffyrlling, ffyrlling. A penny three farthings, dwy ond ffyrlling. Sixpence farthing chwech a ffyrlling [peisgyl
 Farthingale, fâr'thing.gäl *n*, cylchbais
 Fasces, fas'iz *n*, ysgub o wiail a ddygi o flaen hen lywiawdwy'r Rhufain
 Fascia, fash'â *n*, addurn dalaith
 Fasciated, fash'i.â.ted *a*, rhwymedig: gwial [rhwymia
 Fasciation, fash.i.â'shun *n*, cyfrwmiad
 Fascicular, fa.sik'ü.lûr *a*, rhwymynol
 Fascinate, fas'i.nât *vt*, rheibio, hudo swyno [dyniad, llithia
 Fascination, fas.i.nâ'shun *n*, llygad
 Fascine, fâ.sîn' *n*, ffagoden, cidysen
 Fasinous, fas'i.nus *a*, rheibiol, swynol
 Fashion, fash'un *n*, dull, gwedd, dull wedd, ffurf, ffunud, llun; ffordd, modd; arfer, defod: *vt*, ffurfio, llunio agweddu. In this fashion, fel hys
 To fashion alike, cydlunio
 Fashionable, fash'un.â.bl *a*, dullwif dillynaidd; moddgar, harddfoes

Fast, fast <i>n</i> , ympryd, dirwest, cythlwng; <i>vi</i> , ymprydio, dirwestu, ymattal: <i>a</i> , tyn, sicr, diysgog, diogel, safadwy; buan, cyflym, clau, ffest, chwai: <i>ad</i> , yn dyn; yn fuan. Fast-asleep, mewn trymgwsg. Fast-day, dydd ympryd. To play fast and loose, chwareu'r ffon ddwybig [gafaelu, rhwymo	Faultiness, fôl'ti.nes <i>n</i> , beusrwydd; drygedd [nam, perffaith
Fasten, fas'n <i>v</i> , sicrhau; cadarnhau; Fastidious, fas.tid'yus <i>a</i> , cymhenfalc, ffroenuchel [hausder	Faultless, fôl'tles <i>a</i> , difai, diddrg; di-Faulty, fôl'ti <i>a</i> , beus, ar fai, o le, cylus, anaddas, gwallog, amryfus
Fastidiousness, fas.tid'yus.nes <i>n</i> , tra-Fastigium, fas.tij'i.um <i>n</i> , talog, talfa	Faun, fôn <i>n</i> , duw gwledig, gwyddan
Fastness, fast'nes <i>n</i> , sadrwydd; diogelfa; sicrhâd [uchel, balch	Fauna, fô'nâ <i>np</i> , anifeiliaid ardal
Fastuous, fas'tshü.us <i>a</i> , trahäus, ffroen-Fat, fat <i>n</i> , brasder; mehin; gwer; bloneg: <i>a</i> , bras, tew; firwythlawn; gwerog, blonegog. To grow fat, tewhau, brasäu. To make fat, pesgu, brasäu. Fat-witted, penbylaidd, synwyrbwl	Favillous, fâ.vil'us <i>a</i> , lludwaid
Fatal, fâ'tal <i>a</i> , tyngedfenol; angeuol, marwol [iaeth	Favour, fâ'vür <i>n</i> , hoffedd, serch, cymmeriad, ewyllys da, hawddgarwch, cymmwynas, ffafr; ysnoden rodd: <i>vt</i> , hoffi, cymmwynasu, ffafr; derbyn wyneb. Ill-favoured, hagr, anferth. Well-favoured, prydweddol
Fatalism, fâ'tal.izm <i>n</i> , tyngedfenydd-Fatalist, fâ'tal.ist <i>n</i> , tyngedfenydd	Favourable, fâ'vür.â.bl <i>a</i> , hynaws; ffafr-iol, cymmwynasol
Fatality, fâ.tal'i.ti <i>n</i> , angeuolrwydd; tyngedfen [anochel	Favourableness, fâ'vür.â.bl.nes <i>n</i> , tiriondeb, rhadlondeb [cefnogwr
Fatally, fâ'tal.i <i>ad</i> , yn angeuol; yn	Favourer, fâ'vür.ür <i>n</i> , hoffwr, noddwr,
Fate, fât <i>n</i> , tynged; anffawd, aflwydd, dinystr, dyraith; dedfryd	Favourite, fâ'vür.it <i>a</i> , cu, hoff: <i>n</i> , hoff-dyn, anwylyd
Fated, fâ'ted <i>a</i> , arfaethedig, rhagluniedig. Ill-fated, anffodiog	Fawn, fôn <i>n</i> , elain, rhydain, carw ieuanc: <i>vi</i> , llydnu; truthio, gwenieitho
Father, fâ'thür <i>n</i> , tad: <i>vt</i> , tadu, tadogi, mabwysiadu [tadogaeth	Fay, fâ <i>n</i> , ellyll, anysbyrd: <i>v</i> , cyssylltu
Fatherhood, fâ'thür.hwd <i>n</i> , tadaeth,	Feaberry, fî'ber.i <i>n</i> , eirynen Mair, grwyswydden [aeth
Fatherless, fâ'thür.les <i>a</i> , didad, amddifad [tad, yn dadol	Fealty, fî'al.ti <i>n</i> , ffyddlondeb; gwiriog-
Fatherly, fâ'thür.li <i>a</i> , dadol: <i>ad</i> , fel	Fear, fî'r <i>n</i> , ofn, arswyd, braw, dychryn; arynaig; <i>v</i> , ofni, dychrynu, arswydo. To put in fear, brawychu, peri ofn ar. Without fear, diofn, hy, dewr
Fathom, fath'um <i>n</i> , gwrhyd, chwech troedfedd: <i>vt</i> , gwrhydio; plymio; amgyffred [annirnadwy	Fearful, fî'r'fwl <i>a</i> , ofnus, brawychus; ofnadwy, dychrynlyd, arswydus
Fathomless, fath'um.les <i>a</i> , diwaelod; prophwydol [euol	Fearfulness, fî'r'fwl.nes <i>n</i> , ofnusrwydd; llyfrdra; echryslonrwydd
Fatidical, fâ.tid'i.kal <i>a</i> , tyngedfynegol,	Fearless, fî'r'les <i>a</i> , diofn, dibryder, diarswyd, difraw, dewr, calonog
Fatiferous, fâ.tif'ur.us <i>a</i> , marwol, ang-	Fearlessness, fî'r'les.nes <i>n</i> , eonder, di-ofnusrwydd, dewrder [hawsedd
Fatigue, fâ.tif' <i>n</i> , lludded, blinder: <i>vt</i> , peri lludded, blino, lluddedu	Feasibility, fî.zi.bil'i.ti <i>n</i> , hywneledd,
Fatling, fat'ling <i>n</i> , anifail pasgedig	Feasible, fî'zi'bl <i>a</i> , hawdd ei wneyd; dichonadwy, posibl
Fatness, fat'nes <i>n</i> , tewder, brasder; firwythlondeb [tewychu	Feast, fist <i>n</i> , gwledd; cyfeddach; gwyl: <i>v</i> , gwledda; gloddesta, wttresu. Wedding-feast, neithior. Feast-rite, defod gwledd. A solemn feast, uchelwyl, arwyl, prif wyl, cylehwyl
Fatten, fât <i>n</i> , tewhau, pesgu, brasäu,	Feaster, fis'tür <i>n</i> , gwleddwr; wttreswr, bolerwr [gwledda
Fatuity, fâ.tü'i.ti <i>n</i> , ffolineb, hurtwydd	Feasting, fis'ting <i>n</i> , cyfeddach: <i>v</i> , yn
Fatuous, fat'shü.us <i>a</i> , delffaidd, ynfyd	Feat, fit <i>n</i> , câmp, gorchest, rhagorgamp
Faucet, fô'set <i>n</i> , dwsel	Feather, fet'hür <i>n</i> , plüyn, plufyn, pluen, plufen (<i>p</i> plu, pluf): <i>vt</i> , pluo; dibluo; addurno â phluf. Feathered fowls, ehediaid, adar asgellog. Feather-bed, gwely plu. Feather-dresser, plufwr, plüwr
Fault, fôlt <i>n</i> , bai; trosedd; amryfusedd, cwl; anaf. To commit a fault, tros-eddu. To find fault, beio, bwrw bai	

FEO pāth, fat, ère, met, mâ-rîne, pin, òrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Featherless, ferh'ûr.les *a*, diblu
 Featly, fit'li *a*, dehenig, hyfedr, tlws
 Featness, fit'nes *n*, destledd, dehender
 Feature, fit'shur *n*, gwynebpryd, gwedd-
 nod, gweddnodiad, golygwedd
 Feaze, fiz *vt*, dattroi, dadblethu
 Febrific, fi.brif'ik *a*, crydbar
 Febrifuge, feb'rî.fûj *n*, meddygiaeth
 wrthgrydol: *a*, gwrthgrydol, tarf-
 grydol [crydol
 Febrile, feb'ril *a*, crydbar, twymynol
 February, feb'rŵ.ur.i *n*, Chwefror [aeth
 Februation, feb.rŵ.ä'shun *n*, huredig-
 Feculence, fek'û.lens *n*, gwaddodlyd-
 rwydd; gwaddod, gwaelodion
 Feculent, fek'û.lent *a*, gwaddodlyd
 Fecund, fek'und *a*, firwythlawn, tor-
 eithiog, ffaeth, cynnyrchiol
 Fecundate, fek'un.dät *vt*, firwythloni
 Fecundity, fi.kun'di.ti *n*, firwythlondeb;
 Fed, fed *pt* & *pp*.—Feed [toraeth
 Fedary, fed'ur.i, Federary, fed'ur.ur.i *n*,
 cyfranogwr [modol
 Federal, fed'ur.al *a*, cyfammodol, am-
 Fee, fi *n*, gwobr, tâl, cyflog: *vt*, cyflogi;
 gwobrwyo; llwgr wobrwyo. Fee farm,
 tir cydnabod. Fee simple, hawl rydd.
 Fee-tail, hawl ammodol
 Feeble, fi'bl *a*, gwan, egwan, eiddil,
 llesg. To make feeble, to wax feeble,
 to grow feeble, gwanhau, llesgäu
 Feebleness, fi'bl.nes *n*, gwendid, eiddil-
 wch, llesgedd, egwander
 Feed, fid (fed) *v*, porthi, bwydo; tewhau,
 pesgu; ysbori: *n*, ebran, ceirchddogn;
 porthiant [bwytäwr
 Feeder, fi'dûr *n*, porthydd; maethydd;
 Feel, fil (felt) *v*, teimlo, clywed; profi;
 ymdeimlo [iad
 Feeling, fi'ling *n*, teimlad; profiad; syn-
 Feet, fit *np*, traed.—Foot
 Feign, fän *v*, dychymmygu; ffuantu,
 ymrithio [rhithiol
 Feigned, fänd *a*, gau, ffugiol, ffuantus,
 Feint, fänt *n*, rhith, lledrith, lliw: *a*,
 gau, gwag, ffugiol, ffals
 Felicitate, fi.lis.i.tät *vt*, llwyddiannu,
 dedwyddo; dymuno llwyddiant, llon-
 gyfarch [ddymuniant
 Felicitation, fi.lis.i.tä'shun *n*, llwydd-
 Felicity, fi.lis.i.ti *n*, dedwyddwch, ded-
 wyddyd, gwynfyd, llwydd
 Feline, fi'lin *a*, cathaidd, fel cath
 Fell, fel *a*, creulawn, gwaedlyd, ffyrnig:
n, croen, bling-groen: *vt*, tori i lawr,
 taro i lawr; cymmynu: *pt*.—Fall
 Feller, fel'ûr *n*, cymmynwyr, taffwr coed

Fellmonger, fel'mung.gûr *n*, crwynwr,
 crwynfaelwr, crwynwerthwr
 Fello, fel'ö *n*, cameg, cylech olwyn
 Fellow, fel'ö *n*, cyfaill, cydymaith, cy-
 mhar, cydradd, cydwr, brodor; cyd-:
vt, cymharu, cyfieuo; cyffelybu. Fel-
 low-creature, cydgreadur. Fellow-
 feeling, cyd-deimlad. Fellow-soldier,
 cydfilwr. A wicked fellow, dyhiryn.
 A little fellow, dynyn
 Fellowship, fel'ö.ship *n*, cymdeithas,
 cydgyfeillach, cyfranogaeth
 Fellwort, fel'wûrt *n*, chwerwlys
 Felly, fel'i *ad*, yn ffyrnig, yn greulawn:
n, cylech olwyn, cameg, cafnog
 Felo de se, fi.lö.dî.sî' *n*, hunanleiddiad
 Felon, fel'un *n*, lleidr, cyflafanwr, drwg
 weithredwr, drygweithredwr; bystwr,
 gwrlllys: *a*, ffyrnig [radol; ysgeler
 Felonious, fi.lö.ni.us *a*, cyflafanol, llad-
 Felony, fel'un.i *n*, cyflafan, lladrad
 Felt, felt *n*, brethyn llawban, brethyn
 hetiau: *vt*, llawbanu: *pp*.—Feel
 Feltre, fel'tûr *n*, dwyfroneg
 Felucca, fi.luk'â *n*, bad â chwech rhwyf
 Female, fi'mäl *a*, benywaidd, benywol:
n, benyw, dynes, merch, bun, gwraig
 Femecovert, fim.cö.vûrt' *n*, gwraig briod
 Femesele, fim.söl' *n*, benyw weddw
 Feminality, fem.i.näl'i.ti *n*, benyweidd-
 rwydd
 Feminine, fem'i.nîn *a*, benywaidd
 Femorol, fem'ö.ral *a*, morddwydol
 Fen, fen *n*, corsdir, cors, gwaen wleb
 morfa. Fen-berries, ceirios y waen
 Fen-cricket, rhinc y tes. Fen-duck
 corshwyad
 Fence, fens *v*, cau, caern, amgau, am-
 gaeru, argau; amddiffyn; chwaret
 diffyn â'r cleddyf: *n*, gwrych, clawdd
 cae, pawlgae; diogelfa. A fence
 city, dinas gadarn, dinas gaerog
 Fencible, fen'si.bl *a*, amddiffynadwy
 diffynadwy: *n*, amddiffynwr
 Fencing, fen'sing *n*, cleddyfyddiaeth
 Fend, fend *v*, cadw draw; dadlen
 gwrthresymu [wydgylo
 Fender, fen'dûr *n*, gwalc aelwyd, ael
 Feneration, fi.nes'tral *a*, ffenestrol [erllo;
 Feneration, fen.ur.ä'shun *n*, ocr, ocræth
 Fenugreek, fen'û.grik *n*, y grogwyran
 Fennel, fen'el *n*, ffenigl
 Fenny, fen'i *a*, corsog, corslyd [dan ara
 Feodal, fü'däl *a*, gwriogaethol; a ddali
 Feodary, fü'dur.i *n*, deiliad dan wriog
 Feoff, fef *vt*, rhoi llwyr feddiant [aet
 Feoffee, fe.fi' *n*, meddiannydd cyflawn

Feoffier, fef'ür *n*, rhoddwr mewn meddiant
 Feoffment, fef'ment *n*, llawn feddiant
 Feracious, fi.rü'shus *a*, ffrwythlawn, cnydiol, cnydfawr, toreithiog
 Feracity, fi.ras'i.ti *n*, ffrwythlonedd
 Feral, fi'r'al *a*, alaethus, galarus ; marwol
 Feriation, fi.r.i.ä'shun *n*, cadwad gwyl
 Ferine, fi'r'in *a*, gwylltflaidd, anwar, ffyrnig [nigrwydd
 Ferineness, fi.r'i'nes, Ferity, fer'i.ti *n*, ffyr-
 Ferment, fûr'ment *n*, eples, berem, ymwaith ; cynhwrf
 Ferment, fûr'ment' *v*, gweithio ; eplesu, lefeinio, burymu ; bragodi
 Fermentation, fûr.men.tä'shun *n*, ymweithiad, ymferwad, ymgynhyrhad ; ymlefeiniad [lefeiniol
 Fermentative, fûr.men'tä.tiv *a*, eplesol
 Fern, fûrn *n*, rhedynen (*p* rhedyn)
 Ferny, fûr'ni *a*, rhedynog, rhedynaid
 Ferocious, fi.rö'shus *a*, ffyrnig, gorwyllt, creulawn [creulonedd
 Ferocity, fi.ros'i.ti *n*, mileinrwydd
 Ferreous, fer'i.us *a*, haiarnaid, o haiarn
 Ferret, fer'et *n*, ieugen, ffured : *vt*, olrhain, hela, ffuredu ; chwilio allan
 Ferriage, fer'i.äj *n*, porthlog, porthdal
 Ferruginous, fer.w'ji.nus *a*, haiarnaid
 Ferule, fer'il *n*, amdorch, amgarn : *vt*, amgarnu, amdorch
 Ferry, fer.i *n*, porth, porthfa, ceubalfa : *v*, croesi'r borth, trosglwyddo. Ferryboat, ceubal, ysgraff, trosglwyddfad.
 Ferry-man, porthwas, ysgraffwr
 Fertile, fûr'til *a*, ffrwythlawn, cnydfawr, ffaeth, toreithiog, cynnyrchol
 Fertility, fûr.til'i.ti *n*, ffrwythlondeb
 Fertilize, fûr'ti.liz *vt*, ffrwythloni
 Ferula, fer'w.lä *n*, craffell i guro llaw
 Fervency, fûr'ven.sä, Ferventness, fûr'vent.nes *n*, gwresogrwydd, awyddfryd, taerni, taerineb [tanbaid ; taer
 Fervent, fûr'vent *a*, brwd, gwresog
 Fervescence, fûr.ves'ent *a*, poethol, twymnol [gwresog
 Fervid, fûr'vid *a*, brwdfrydus, poeth ;
 Fervour, fûr'vûr *n*, gwresogrwydd ; taerineb, brwdfrydded
 Fescue, fes'kü *n*, cyfeirbin, dangosbin
 Fessitude, fes'i.tüd *n*, lludded, blinder
 Festal, fes'tal *a*, gwleddol, llon, gohenu [braenu
 Fester, fes'tûr *vi*, crawnu, gori, madru
 Festinate, fes'ti.nät *a*, buan, ffyrstiog, brysgar [iad, ffwrst, ffyrstiad
 Festination, fes.ti.nä'shun *n*, brys, brys-

Festival, fes'ti.val *n*, gwyl, gwledd ; dydd gwyl : *a*, gwleddol. High festival, uchel wyl. Principal festival, prif wyl, gwyl arbenig [hoenus
 Festive, fes'tiv *a*, gwleddol, gwestfaol
 Festivity, fes.tiv'i.ti *n*, llawenydd, difyrwch ; gwledd [fiodau
 Festoon, fes.twn' *n*, addurnbleth o
 Festucous, fes'tü.kus *a*, o wellt, gwelltog
 Fetal, fi'tal *a*, milrithol
 Fetch, fetsh *vt*, cyrchu, ceisio, hol ; dwyn, cywain, cludo ; cyrhaeddyd ; dwyn pris : *n*, ystryw ; dichelldro ; ystranc. Far-fetched, annaturoi, maes o le [brwnt
 Fetid, fet'id *a*, drewllyd ; adgas, ffaidd
 Fetidness, fet'id.nes *n*, drewi, drewsawr, drewdod, drygsawr [lawn
 Fetiferous, fi.tif'ur.us *a*, hilig, ffrwyth-
 Fetish, fi'tish *n*, eilun Indiaidd
 Fetlock, fet'lok *n*, egwyd, swrn, mwydle, cudyn ; deilw, meilwn
 Fetor, fi'tôr *n*, drygsawr, gwynt cas
 Fetter, fet'ûr *n*, llyffethar, hual, gefyn, burwy : *vt*, llyffetheiro, hualu, troedogi
 Fettle, fet'l *vi*, simera, ofera ; gwag daclu [ydd, gwaed cyn delwad
 Fetus, fi'tus *n*, milrith, anelwig ddefn-
 Feud, fûd *n*, dygasedd ; cynhen, ymryson
 Feudal, fû'dal *a*, gwriogaethol
 Feudatory, fû'dä.tur.i *a*, deiliaid dan wriogaeth
 Fever, fi'vûr *n*, cryd, twymyn, llucheden, poethgryd ; teithion. Intermittent fever, cryd dysbeidiol. A continual fever, cryd diddysbaid. Inflammatory fever, y cryd poeth. Nervous fever, twymyn nychlyd. Putrid or Typhus fever, twymyn fraenol. Scarlet fever, eirosglwyf, twymyn goch. Yellow fever, twymyn felen [amranwen
 Feverfew, fi'vûr.fü *n*, llysiau'r fam,
 Feverish, fi'vur.ish *a*, crydol, poeth
 Few, fü *a*, ychydig, bychydig ; anaml, In few words, mewn byr eiriau. There are but a few of them, nid oes nemawr o honynt [bychandra
 Fewness, fü'nes *n*, anamledd, anamllder,
 Fiat, fi'at *n*, y gair Bydded, gorchymyn, deddf ; gosodiad
 Fib, fib *n*, ffug, geudeb, anwiredd, celwydd : *vi*, dywedyd celwydd, celwyddu, celwyddo, ffugio
 Fibre, fi'bûr *n*, mân edefyn (*p* mân edafedd, mân wraidd)
 Fibrous, fi'brus *a*, manwreiddiog

FIN pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Fickle, fik'l a, anwastad, anwadal, an-safadwy, ysgoew, oriog, gwammal
 Fickleness, fik'l.nes n, anwastadrwydd, gwammaldra, anwadalwch
 Fictile, fik'til a, o bridd, cleiog, priddin
 Fiction, fik'shun n, ffugchwedl, ffugiad; anwiredd, celwydd [us a, ffugiol
 Fictions, fik'shus, Fictitious, fik.tish'-
 Fiddle, fid'l n, crwth: vi, crythorio.
 Fiddle-faddle, coegwaith, oferedd.
 Fiddle-stick, bwa crwth, ffiloryn.
 Fiddle-string, tant crwth. Scotch
 fiddle, y crafu
 Fiddler, fid'lŵr n, crythor, ffilor
 Fidelity, fi.del'i.ti n, ffyddlondeb, cy-wirdeb, uniondeb
 Fidget, fij'et vi, ofer hela, ffwdanu; sygogi: n, ffwdan; un ffwdanllyd
 Fidgety, fij'et.i a, aflonydd, anesmwyth
 Fiducial, fi.dū'shal a, ymddriedus, ffyddiadol [olwr: a, hyderus
 Fiduciary, fi.dū'shur.i n, ymddiried-
 Fie, fi i, fei! fi! hach!
 Fief, fif n, maenor gwriogaethol
 Field, fild n, cae, maes, maesau; cad-faes, cadfa. Field-book, llyfr tir-fesurwr. To take the field, myned allan i ryfel, meio. The field of blood, maes y gwaed, erw'r gwaed
 Fieldfare, fild'fēr n, socan eira, socan lwyd, casg y ddryghin
 Fiend, find n, cythraul, diafi, ellyll, dera
 Fiendlike, find'lik a, dieflyg, ellyllaidd
 Fierce, fi'rs a, ffyrnig, gerwin, gorwyllt, creulawn. To grow fierce, cynddeir-iogi [cynddeiriogrwydd, cieidd-dra
 Fierceness, fi'rs.nes n, ffyrnigrwydd,
 Fiery, fi'r'i a, tanllyd, tanbaid, o dân; poeth, eirias
 Fife, fif n, pib feinllais, chwibanogl
 Fifer, fi'fŵr n, pibydd, chwibanydd
 Fifteen, fif.tin' a & n, pymtheg, 15
 Fifteenth, fif.tinth' a, pymthegfed, 15fed
 Fifth, fifth a, pummed, 5med [50fed
 Fiftieth, fif'ti.eth a, degfed a deugain,
 Fifty, fi'ti a & n, hanner cant, deg a deugain, 50
 Fig, fig n, ffigysen (p ffigys). Fig-tree, ffigysbren, ffigyswydden
 Fight, fit (pt & pp fought) v, ymladd, ymwrio, ymbaffio; rhyfela: n, ymladdfa, brwydr, cad, aer
 Fingerprint, fig'ment n, ffug chwedl, ffug ddyfais, dychymmyg
 Figurate, fig'ū.lāt a, priddgleiog, priddin
 Figurability, fig'ū.rā.bil'i.ti n, hylunedd
 Figurative, fig'ū.rā.bl a, lluniadwy, hylun

Figural, fig'ū.ral, Figurate, fig'ū.rāt a, darluniadol [lluniad
 Figuration, fig'ū.rā'shun n, ffurfiad,
 Figurative, fig'ū.rā.tiv a, cysgodol; arddangosol; ail-ystyriaethol; traws-fudol; allegol
 Figure, fig'ūr n, llun, dull, ffurf, ffanud, ystum, gwedd, agwedd, llunwedd; ffugr, ffugryn; eilun, delw; rith, cyffelybiaeth, alleg, aralledd, troell-ymadrodd; rhifnod, rhifeb: v, llunio, llunweddu, ffurfio; rhifnodi; cysgodi.
 Figure-head, addurn yn ffureg ollog.
 To cut a mean figure, bod â golwg wael arno, bod yn wael ei ddrych
 Figwort, fig wŵrt n, gorneth [wreiddiol
 Filaceous, filā'shus a, edafeddog, man-
 Filacer, fil'ā.sŵr n, swyddog cyfreithiol
 Filament, fil'ā.ment n, mân edefyn; manwreiddyn
 Filbert, fil'bŵrt n, cneuen y gerddi
 Filch, filth vt, chwiwo, chwiwbigo, chwiwladrata, ysgipio
 File, fil n, durlif; rhes; rhestr; llinyn: v, durlifo; rhencio; llinynu. File-cutter, gof durlifiau. File-dust, blawd durlif, durlifion [edig, melynlywyd
 Filemot, fil'i.mot n, llyw dalen wyw-
 Filial, fil'yal a, mabol, mabaid
 Filiation, fil.i.ā'shun n, mabwysiad
 Filigree, fil'i.grī n, gwaith edafog a aur neu arian
 Fill, fil v, llenwi, diwallu, digoni; cyforio n, llonaid, gwala, digon, digonedd
 To take one's fill, ymlenwi, ymddigon
 Fillet, fil'et n, ysnoden, ffunen, rhwym-yn; eirion-gylech; morddwydd-ddryll vt, rhwymo; addurn-gylchu
 Fillibeg, fil'i.beg n, gwisg yn yr Alban math o bais fechan
 Fillip, fil'ip n, cnipws, enocell: v, rho cnipws neu gno-cell, cnipysu
 Filly, fil'i n, eboles, fillog
 Film, film n, pilen, pilonen, cronon
 Filmy, fil'mī a, pilenog, croenynaid
 Filter, fil'tŵr n, hydlydd: v, hidlo, glanhidlo [tor
 Filth, filth n, bryntni, budredd; baw
 Filthiness, fil'thi.nes n, bryntni, budreddi, asfend [ffiaidd, asfa
 Filthy, fil'thi a, brwnt, bawlyd, bud-
 Filtration, fil.trā'shun n, hidlad
 Fimbriate, fin'bri.āt vt, ymylweithio
 Fin, fin n, aden neu asgell pysgodyn
 Final, fi'nāl a, diweddaf, terfynol
 Finale, fi.nālē n, diwedd cerdd [fyn
 Finally, fi'nālī ad, o'r diwedd, yn dei

Finance, fī.nans' *n*, ardreth y deyrnas
 Financial, fī.nan'shal *a*, ardrethol
 Financier, fin.an.sīr' *n*, trysorydd, gol-
 ygydd y sylltty; cyllid-ddamcanydd
 Finch, fintsh *n*, pinc, pineyn, pila, telor
 Find, find (*pt* & *pp* found) *vt*, cael;
 deall. To find fault, beio. How do
 you find yourself? sut yr ydych chiwi?
 Fine, fīn *a*, main, manwl; mân; pur,
 coeth, tēr; tlws, pinc, lluniaiidd,
 gwydh, teg, hardd: *n*, dirwy, camlwrw,
 ffurfied: *vt*, dirwyo; coethi, puro,
 glanburo. Fine-spun, cywreiniol.
 Fining-house, coethdy, terdy. Fining-
 pot, tawddlestr, coethlestr. In fine,
 yn olaf, yn y diwedd [fanwl]
 Finely, fīn'li *ad*, yn wych, yn dlws; yn
 Fineness, fī'nes *n*, meinder; purder;
 gwydhder [häwr]
 Finer, fī'nūr *n*, purwr, coethwr, glan-
 Finery, fī'nūr.ī *n*, gwydhder, harddwisg;
 coethffwrn, coethefail [dichell]
 Finesse, fī'nes' *n*, ystryw, ystranc,
 Finew, fī'ū *n*, braenllwydni
 Finger, fīng'gūr *n*, bys (*p* bysedd): *vt*,
 bysio, bysdeimlo; ymdrafod. Fore-
 finger, bys blaen, mynegfys. Middle-
 finger, hirfys, canoltys. Ring-finger,
 bys y fodrwy. Little-finger, bys bach.
 Light-fingered, Long-fingered, llad-
 ronaiidd. Finger-post, mynegbost.
 Having fingers, bysog, byseddog
 Finical, fīn'ī.kal *a*, cymhenffol, coeg-
 ynaidd, pinc [rwydd]
 Finicalness, fīn'ī.kal.nes *n*, coegeneidd-
 Finis, fī'nīs *n*, diwedd, terfyn
 Finish, fīn'ish *v*, diwedd, gorphen,
 cwblhau, cwpla; perffeithio: *n*, cwbl-
 hād; perffeithiad [benwr]
 Finisher, fīn'ish.ūr *n*, gorphenwr, dy-
 Finite, fī'nīt *a*, terfynol, mesurol,
 meidrol [meidroldeb]
 Finiteness, fī'nīt.nes *n*, terfynoldeb,
 Finless, fīn'les *a*, diesgyll, diedyn
 Finny, fīn'ī *a*, adeiniog fel pysg
 Fir, fūr *n*, ffeinidwydden, ffynidwydden,
 ffawwydden, pīn
 Fire, fī'r *n*, tân; ufel; goddaith, tan-
 llwyth: *v*, tanio; goddeithio; ufelu.
 Fire-arms, arfau tân. Fire-brand, pen-
 tewyn, tewyn; fflaglydd. Fire-damp,
 tanchwa, tanfa. Fire-drake, awyr-
 dan. Fire-engine, diffoddyr. Fire-
 fly, math o löen. Fire-proof, tan-
 brawf. Fire-wood, tanwydd, coed tân.
 St. Anthony's fire, tân iddwf. To set
 on fire, to set fire to, tanio, gosod ar dân

Fireman, fī'r'man *n*, tanddifoddwr
 Fireside, fī'r'sīd *n*, aelwyd, simdde; teulu
 Firing, fī'r'ing *n*, cynnud, tanwydd;
 taniad; goddeithiad
 Firk, fūr'k *vt*, fflangellu, cystwyo
 Firkin, fūr'kin *n*, llestr o naw galwyn
 Firm, fūr'm *a*, cadarn, dianwadal, di-
 ysgog, safadwy, sad, cryf, ffyrf: *n*,
 enwau, cydfasnachwyr: *vt*, cadarn-
 hau, sefydlu, cryfhau, ffyrfhau
 Firmament, fūr'mâ.ment *n*, ffurfafen,
 awyren, entrych [wybrenol]
 Firmamental, fūr.mâ.men'tal *a*, awyrol,
 Firmness, fūr'm'nes *n*, cadernid, cryfder,
 disigledd, diysgogrwydd, ffyrfder
 First, fūr'st *a*, unfed, cyntaf; blaenaf;
 prif, penaf; cyn-: *ad*, yn gyntaf.
 First-born, cyntafanedig, cynblentyn.
 First-fruit, blaenffrwyth. First-milk,
 cynllaeth, cynlaeth: *ad*.—Fore [anedig]
 Firstling, fūr'st'ling *n*, anifail cyntaf-
 Fiscal, fīs'kal *a*, perthynol i gyllid y
 deyrnas, cyllidol
 Fish, fish *n*, pysg, pysgodyn: *v*, pysgota;
 treillio, rhwydo. Fish-garth, Fish-
 wear, cored. Fish-market, marchnad
 bysgod. Fish-pond, pysgodlyn. Fish-
 spawn, grawn pysgod. Cod-fish,
 penfras. Cray-fish, ceimwech coch.
 Dog-fish, penci. Flat-fish, lleden,
 llythien. Needle-fish, mornodwydd.
 Saw-fish, morlif. Sword-fish, cledd-
 bysg [n, pysgotwr, pysgodwr]
 Fisher, fish'ūr, Fisherman, fish'ūr.man
 Fishery, fish'ūr.ī *n*, pysgodfa, pysgodle
 Fishing, fish'ing *n*, pysgota. Fishing-
 rod, gwialen bysgota, genwair [pysgod]
 Fishmonger, fish'mung.gūr *n*, gwerthwr
 Fishy, fish'ī *a*, pysgodol, pysgodaidd
 Fissile, fīs'il *a*, holltadwy; hyhollt [agenu]
 Fissure, fish'ūr *n*, hollt, agen: *vt*, hollti,
 Fist, fist *n*, dwrn. Close-fisted, arian-
 gar, cybyddol, cynnil, llawgauad [oryn]
 Fistula, fīs'tshü.lä *n*, pibglwyf, piblyn-
 Fistulous, fīs'tshü.lus *a*, pibello; pib-
 glwyfus [ladd â dyrnau]
 Fisty, fīs'tī *n*, dyrnol. Fisty-cuff, ym-
 Fit, fit *n*, llewyg, gloes; cyrch y cryd,
 chwiw: *a*, addas, cymhwys, cymmesur,
 cyfladd, gweddus, rhesymol, uniawn:
v, cyfaddasu, cyttaro; cyfateb, cyd-
 weddu; darparu, parotoi; cyweirio.
 To fit out, trwsio
 Fitch, fitsh, Fitchet, fit'shet *n*, ffwlbart,
 gwichyll, gwichydd, gwichyn [llygod]
 Fitches, fit'shiz *n*, gwygbys, pys y
 Fitful, fit'fwl *a*, anwadal, gwammal

FLA pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Fitness, fit'nes *n*, addasrwydd, cymhwys-
 Fitting, fit'ing *a*, cyfaddas, addas [der
 Fitz, fits *n*, mab, ab, ap
 Five, fiv *a* & *n*, pump, pum, 5
 Fivefold, fiv'fôld *a*, pumdybyg, pumplyg
 Fives, fivz *np*, chwareu pel humog;
 afiechyd ar feirch
 Fix, fiks *v*, sicrhau, sefydlu, gosod;
 caledu; ymsefydlu; ymgaledu [wadal
 Fixed, fikst *a*, sefydledig, sicr, dian-
 Fixedness, fik'sed.nes *n*, diysgogrwydd
 Fixidity, fik.sid'i.ti, Fixity, fik'si.ti *n*,
 tynosodiad
 Fixture, fiks'tshûr *n*, dodrefn anghyffro
 Fizgig, fiz'gig *n*, tryfer morwyr
 Fizz, fiz, Fizzle, fiz'l *vi*, sïo
 Flabbiness, flab'i.nes *n*, lliprynrydd,
 meddalwch [llobin, llac
 Flabby, flab'i *a*, llipa, meddal, masw,
 Flaccid, flak'sid *a*, nychlyd, llobin, llipa;
 gwyw [twythder
 Flaccidity, flak.sid'i.ti *n*, llipryndod; ys-
 Flag, flag *n*, lluman, banïar, penwn;
 llechfaen, fflag; hesgen: *vt*, llechu;
 llipâu, llesgâu, diffygio. Flag-ship,
 llumanlong. Flag-staff, llumanbren
 Flagellant, flaj'e.lant *n*, dilynwr y meu-
 dwy Rainer, yr hwn a ddaliai fod
 fflagelliad mor rhinweddol a bedydd
 neu'r cymmun; fflagellwr, ffewyll-
 ydd [io, ffonodio
 Flagellate, flaj'le.ät *vt*, fflagellu, ffewyll-
 Flagellation, flaj.e.lä'shun *n*, fflagelliad
 Flageolet, flaj'ö.let *n*, pibell, chwibanogl
 Flaginess, flag'i.nes *n*, lliprynrydd,
 lacrwydd [diflas
 Flaggy, flag'i *a*, llipa, llobin, ymollyngol;
 Flagitious, flä.jish'us *a*, anfad, drwg,
 ysgeler [wch, anfadrwydd
 Flagitiousness, flä.jish'us.nes *n*, dyhir-
 Flagon, flag'un *n*, cwpan grothog, costrel
 Flagrancy, flä'gran.sî *n*, fflamiad; hy-
 nodrwydd; ysgelerder, gwarthusrwydd
 Flagrant, flä'grant *a*, gwresog, brwd,
 llachar, fflamiol; hynod; cyhoedd;
 gwarthus, ysgeler
 Flail, fläl *n*, ffust. Flail-handle, troed
 ffust. Flail-yard, gwial ffust
 Flake, fläk *n*, tafell, fflochen, clwyden;
 gwanaf: *vi*, fflochenu
 Flaky, flä'ki *a*, clwydenog, fflochenog
 Flam, flam *n*, chwedl, celwydd, siom:
vt, siomi, twyllo; chwedla [canwyll byg
 Flambeau, flam'bô *n*, carthganwyll,
 Flame, fläm *n*, fflam, fflagl, gwenfflam:
vi, fflamio, fflaglu; ennyn [gynt
 Flamen, flä'men *n*, offeiriad paganaid

Flamingo, flä.ming'gö *n*, aderyn â gwddf
 a choesau hir [ffagliad
 Flammation, flä.mä'shun *n*, fflamiad,
 Flammeous, flam'yus *a*, fflamaidd
 Flammiferous, flä.mif'ur.us *a*, fflam-
 ddwyn [boer
 Flammivomous, flä.miv'ö.mus *a*, fflam-
 Flamy, flä'mi *a*, fflamlyd, fflamiog
 Flank, flank *n*, tenewyn; adeinlu,
 ystlyslu: *v*, ymylu. Flank-work,
 asgellwaith
 Flannel, flän'el *n*, gwlanen
 Flap, flap *n*, palfod; llipddarn, gwerchyr;
 cantel: *v*, palfodio; lliprynu. The
 flaps, afiechyd ar weflau meirch
 Flapdragon, flap'drag.un *n*, math o
 chwareu
 Flare, flê'r *v*, difa; gwanoleuo; serenu
 Flash, flash *n*, llucheden, mellten, fflach:
 fflamiad, mellteniad; gwagfostiad: *v*.
 melltenu, lluchedennu, fflachio [diflas
 Flashy, flash'i *a*, disylwedd, bostgar
 Flask, flask *n*, costrel, fflasc; pylorflwch
 Flasket, flas'ket *n*, cawell, basged
 Flat, flat *a*, gwynebwestad, gwastad
 llyfn, lleddf; diflas: *n*, beisle, traeth-
 ell. To lay flat, rhoi yn ei orwedd
 To lie flat, gorwedd yn ei hyd
 Flatfish, flat'fish *n*, lledan
 Flatness, flat'nes *n*, gwastadrwydd; di-
 flasrwydd [eiddio, pylt
 Flatten, flat'n *v*, gwastatäu; marw-
 Flatter, flat'ur *vt*, gwenieithio, truthio
 Flatterer, flat'ur.ur *n*, gwenieithwr
 truthiwr, truthfolwr [glafriac
 Flattery, flat'ur.i *n*, gweniaith, truth
 Flattish, flat'ish *a*, lledwastad; lled-
 ddiflas, diflasaid
 Flatulence, flat'ü.lens, Flatulency, flat'
 ü.len.sî *n*, gwyntchwydd, gwynt yn
 cylla, bolwynt, gwyntogrwydd
 Flatulent, flat'ü.lent *a*, gwyntchwyddol
 gwyntog, bolwyntog [ei wynel
 Flatwise, flat'wiz *ad*, ar ei wastad, a
 Flaunt, flänt *vi*, ymrodresu, coegym
 drwsio: *n*, balchdro; ymlediad
 Flavorous, flä'vur.us *a*, blasus, sawrus
 aroglber [arog
 Flavour, flä'vûr *n*, archwaeth, blas, sawr
 Flavours, flä'vus *a*, melyn
 Flaw, flô *n*, agen, gagen, fflaw, hollt
 rhwyg, breg, bradwy; bai, diffyg, gwal
 meth: *vt*, fflawio, agenu, hollti, rhwyg
 Flawy, flô'i *a*, agenog, fflawiog; gwallu
 Flax, flaks *n*, llin. Flax-comb, heislar
 Flax-dresser, llinwr. Flax-raiser
 codwr llin

Flaxen, flak'sn <i>a</i> , o lin, llinaidd. Flaxen hair, gwallt golen, gwallt melynwyn	Flexion, flek'shun, Flexure, flek'shûr <i>n</i> , plygiad, troad, ystumiad; camedd, cemi [camedig]
Flay, flâ <i>vt</i> , pilio, digroeni, blingo	Flexuous, flek'shû.us <i>a</i> , cam, ystumiol
Flea, flî <i>n</i> , chwanen (<i>p</i> chwain): <i>v</i> , chweina. Flea-bite, brath chwanen; mymryn. Flea-bitten, wedi ei frathu gan <i>y</i> chwain; manog; gorwael	Flicker, flîk'ûr <i>vi</i> , ysgwyd adenydd
Fleabane, flî'bân <i>n</i> , ammhrydlwyd	Flier, flî'ûr <i>n</i> , ehedydd; ffoadur; ciliwr
Fleak, flik <i>n</i> , cudyn, edefyn	Flight, flît <i>n</i> , hedfa; encil, ffoad. Flight of steps, rhes o risiau. To put to flight, gyru ar ffo [gwyllt]
Fleam, flîm <i>n</i> , flaim	Flighty, flî'tî <i>a</i> , ansefydlog; ysgafn
Fleawort, flî'wûrt <i>n</i> , llysiau'r lludw	Flimsy, flim'zî <i>a</i> , masw, gwan, gwael; distadl [ymollwng]
Fleck, flek, Flecker, flek'ûr <i>vt</i> , manu, britho	Flinch, flintsh <i>vi</i> , olgilio; ymlaciû
Fled, fled <i>pt</i> & <i>pp</i> .—Flee [plu]	Fling, flîng (<i>pt</i> & <i>pp</i> flung) <i>vt</i> , taflu, bwrw, ergydio, lluchio: <i>n</i> , tafliad, ergyd
Fledge, flej <i>vt</i> , plueni, magu plu, rhoi	Flint, flint <i>n</i> , callestr, callestren, cellt, careg dân. Flint-hearted, dideimlad.
Fledged, flejd <i>a</i> , pluenog, pluog, llawn	Skin-flint, cybydd, cerlyn
Fledgeling, flej'ling <i>n</i> , cyw pluog [pluf]	Flinty, flin'tî <i>a</i> , callestrol, celltaidd
Flee, flî (<i>pt</i> & <i>pp</i> fled) <i>vi</i> , flîi, cilio, dianc [cneifio; ysbeilio]	Flip, flîp <i>n</i> , math o ddiod gymmysg
Fleece, flis <i>n</i> , cnu, cnuf, cnaif: <i>vt</i> ,	Flippancy, flîp'an.sî <i>n</i> , lafar sionc, gorffraethder [sionc]
Fleecy, flî'sî <i>a</i> , cnuog, gwlanog	Flippant, flîp'ant <i>a</i> , ffraeth, tafodrydd;
Fleer, flîr <i>n</i> , gwawd: <i>v</i> , gwatwor, gwawdio	Flirt, flûrt <i>n</i> , ysbone; hoeden, mwyglen: <i>v</i> , taflu gwawd; sioncneidio; chwyfio gwynt; anwadalu; hoedena
Fleer, flî'ûr <i>n</i> , ffoadur [gar]	Flirtation, flûr.tâ'shun <i>n</i> , sioncysgogiad, mursendod [flanu]
Fleering, flî'ring <i>a</i> , gwatwarus, gwawd-	Flit, flit <i>vi</i> , symmud; hedeg heibio; di-
Fleet, flît <i>n</i> , llynges, llyngfintai; crigyll: <i>a</i> , cyflym, buan, buandroed: <i>vi</i> , diflanu, cyflymu	Flitch, flitsh <i>n</i> , hannerob, hannereg, ystlys mochyn
Fleeting, flî'ting <i>a</i> , diflanedig, yn myned heibio, prysurol. Fleeting-dish, ysgal hufen, flîol deneu	Flitter, flit'ûr <i>n</i> , dernyn cremog. All to flitters, yn yfflon, yn chwilfriw. Flitter-mouse, ystlum
Fleetness, flit'nes <i>n</i> , buander, cyflymder	Float, flôt <i>v</i> , nofio, ysgafn nofio, nofio ar wyneb: <i>n</i> , cludair; llif, llifant, dylif
Flesh, flesh <i>n</i> , cig, cigfwyd, cnawd; cyhyr: <i>vt</i> , annog; caledu; gorlenwi. Flesh-brush, croen-ysgrafell, croen-wrychell. Flesh-colour, cigliw; gwyn-goch. Flesh-fly, cyhyryn. Flesh-fork, cigwain. Flesh-hook, cigfach. Proud flesh, cig marw	Flock, flok <i>n</i> , deadell, praidd; llu; haid; mintai, tyrfa; casnach, cneifion gwlan: <i>vi</i> , cyd-dyru, cydymgasglu, ymdyru
Fleshiness, flesh'i.nes <i>n</i> , cigogrwydd, ciglydrwydd, cnodigrwydd	Flog, flog <i>vt</i> , flangellu, ffrewyllio; cystwyo, ffonodio
Fleshless, flesh'les <i>a</i> , dignawd; tenen	Flood, flud <i>n</i> , llif, lifddwfr, llifeiriant, ffrydlif, rhyferthwy; cefnllif, dylif; llanw, gorllanw: <i>vt</i> , llifo; gorlifo, llifeirio, dyfru. Flood-gate, dyfrddor, bala llyn. Flood-mark, ol grym llif
Fleshiness, flesh'li.nes <i>n</i> , cnawdolrwydd	Flook, flûk <i>n</i> , gafaelfach angor.—Fluke
Fleshly, flesh'li <i>a</i> , cnawdol: cnawdwyllt	Floor, flôr <i>n</i> , llawr: <i>v</i> , llorio; llechlorio. Floor-cloth, llawrlen, llorlen
Fleshmonger, flesh'mung.gûr <i>n</i> , cigydd, cigwerthwr; llatai	Floral, flôr'al <i>a</i> , blodeuaidd
Fleshy, flesh'i <i>a</i> , cigog, cnawdog, tew	Floret, flôr'et <i>n</i> , bloden
Fletch, fletsh <i>vt</i> , pluo fel saeth	Florid, flor'id <i>a</i> , blodeuog, godidog, harddwych; tîrf, ireiddlawn; gwrid-goch, gwridog [llysni; tîrlder]
Fletcher, flet'shûr <i>n</i> , saer saethau; paledrydd [dagrau]	Floridness, flor'id.nes <i>n</i> , gwridgochder;
Fleiferous, flî.tif'ur.us <i>a</i> , yn achosi	Floriferous, flôr'if'ur.us <i>a</i> , blodeufag, a ddwg flodau
Flew, flû <i>n</i> , gweflau bythennad: <i>pt</i> .—Fly	
Flewed, flûd <i>a</i> , gweflog, laeswell	
Flexibility, flek.sî.bil'i.tî <i>n</i> , hyblygrwydd, hyblygedd, ystwythder	
Flexible, flek'sî.bl <i>a</i> , hyblyg, ystwyth, plygadwy; hydro; hydrin, ystumgar	

FOL pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Florin, flor'in *n*, darn arian o werth dau swllt, flwring

Florist, flor'ist *n*, blodeuwr, blodeuydd

Florescous, flos'kü.lus *a*, blodeuog

Floss, flos *n*, manblu

Flota, flö'tâ, Flotilla, flö.til'â *n*, llynges

Yspaenaid [eu gyru hyd y môr

Flotson, flot'sun *n*, nwyddau yn cael

Flounce, flû'wns *n*, addurn ymyl gwisg,

sider: *v*, sideru; ymdafu, ymddigio

Flounder, flû'wn'dûr *vi*, ymluchio; ym-

soddi: *n*, lledan, lleden, llythïen

Flour, flû'w'r *n*, bawd, peillied, peillion,

paill: *vt*, blodio

Flourish, flur'ish *n*, blodeuwaith; blaen-

gerdd, rhagchwareu; gwagfost, ym-

ffrost: *v*, blodeuo; addurno; llwyddo,

ffynu, rhagchwareu; ffrostio, gwag-

fostio; ysgwyd [llwyddiannus

Flourishing, flur'ish.ing *n*, blodeuad: *a*,

Flout, flû'w't *v*, gwawdio: *n*, gwawd

Flow, flö *vi*, dyllfio; tarddu, deillio;

rhedeg: *n*, llif, ffrwd, llanw; rhediad,

llifant. To flow again, adlifo. To

flow back, gwrthlifo. To flow out,

llifo allan, tarddu. A flow of spirits,

llawndid o ysbryd

Flower, flû'w'ûr *n*, blodeuyn, blodyn,

blaendardd: *vi*, blodeuo, gwulio.

Flowers, gwll. Flower-de-luce,

camined, elestr

Floweret, flû'w'ur.et *n*, bloden, blodionyn

(*p* blodionos) [lawn

Flowery, flû'w'ur.î *a*, blodeuog, blodeu-

Flown, flôn *pp*.—Fly [safadwy

Fluctuant, fluk'tshü.ant *a*, anwastad, an-

Fluctuate, fluk'tshü.ät *vi*, bwhwman,

anwadalw [log; petrusol

Fluctuating, fluk'tshü.ä.ting *a*, ansefyd-

Fluctuation, fluk.tshü.ä'shun *n*, an-

wadalwch; ysgogiad, newidiad; ym-

doniad [pibell, simdden

Flue, flü *n*, manbluf, manflew, pân;

Fluency, flü'en.sî *n*, rhugledd, hyawdl-

edd, ffraethder parablus, rhugl

Fluent, flü'ent *a*, hyawdl, ffraeth,

Fluid, flü'id *n*, aw, gwy, llifnodd, gwlyb-

wr: *a*, hylif, ffrydiol, rhedegog, llifian-

naidd [rwydd

Fluidity, flü'id'i.tî *n*, hylifedd, ffrydiol-

Fluke, flük *n*, adfach, gafaelfach angor;

lleden, lledan, llythïen (*p* llythi)

Flummery, flum'ur.î *n*, llymry, uwd

sucan, mwdran. Flummery-stuff,

bwyd sucan

Flung, flung *pt* & *pp*.—Fling [ffwdan

Flurry, flur'î *n*, chwa o wynt; ffrwst,

Flush, flush *a*, iawn; gorlawn; balch:

n, gwridliw; gwrid; haflug, amledd:

v, gwridgochi, cochi; gorlenwi, gorloni

Fluster, flus'tûr *n*, cynhwrf, terfysg,

ffwdan: *v*, annhrefnu; ffwdanu

Flute, flüt *n*, pibell, chwibanogl; rhych:

vt, rhychu, rhigoli

Fluted, flü'ted *a*, rhychog, rhigolog

Flutter, flut'ûr *v*, ymhedfan, ymchwyl-

ian; ymddyrsu, ymderfysgu, ffwdanu:

n, ysgydwad adenydd; curiad y galon:

cyffroad, ffwdan

Flux, fluks *n*, llif, dylif; gwaedlif:

llifeiriad; dolur rhydd, y bib, darymred

Fluxibility, fluk.sî.bil'i.tî *n*, hylifedd

Fluxion, fluk'shun *n*, darlifiad, rhediad

ffrydiad, llifiad

Fly, flî *n*, gwybedyn, cylionyn, ednogyn

clryrn, cleren: *vi* (flew, flown), ehed-

eg, ehedfan; ffoi; ymholli. Fly-blows

chwyth y cylion. To let fly, saethu

ergydio. Dragon-fly, gwas y neidr

gwaell neidr, chwildarw. Spanish-

flies, cylion paradwys [hedegog

Flying, flî'ing *n*, ehediad; ffoad; *a*

Foal, fül *n*, ebol (*f* eboles), llwdn: *v*

llydnu, bwrw ebol. In foal, cyfebol

Foam, fôm *n*, ewyn, ysgai, swyf, burym

berem; dystrych: *vi*, malu ewyn

bwrw ewyn, ewynu; glafoeri

Foamy, fô'mî *a*, ewynog, ewynllyd

Fob, fob *n*, coden oriawr: *vt*, siomi

twyllo, dichellu; llogellu

Focus, fô'kus (*p* foci, fô'sî) *n*, cynnull

fan pelydru; aelwyd, ffoc

Fodder, fod'ûr *n*, portiant, gogor: *vt*

porthi, ebranu, gogorio

Foe, fô'n.gelyn, casddyn, gwrthwynebw

Fœtus, fî'tus *n*, anelwig ddefnydd, mil

rith, gwaed cyn delwad, ebrwad

Fog, fog *n*, niwl, tarth, caddug; adlad

Fogage, fog'aj *n*, myngwellt, porfa sech

Foggy, fog'î *a*, niwlog; godywyll

Foible, fô'bl *n*, gwendïd, y man gwan

Foil, fôil *vt*, cilwrthio, maeddu, gorch

fygu: *n*, gorfychiad; prawfgledd

gwrthlun [gwanu, brathu

Foin, fôin *n*, ysgôd, ysgôth, gwân: *v*

Foison, fô'zn *n*, helaethrwydd, digoned

Foist, fôist *vt*, ffugdodi, ffugosod

Fold, fôld *n*, cail, corlan; ffald, lloc

plyg, dyblygiad: *v*, corlanu, ffaldio

plygu, dyblygu. A hundred-folk

canplyg. Easily folded, hyblyg

Foliage, fô'li.aj *n*, dail; deilfryg, deil

iant [deili

Foliate, fô'li.ät *a*, deiliog; *v*, dalen

- Foliation, fō.li.ä'shun *n*, daleniad; blodeuddail
- Folio, fō'li.ö *n*, dalen lawn: *a*, unplyg, llawnddalen, dalenlawn [ion]
- Folk, fōk, Folks, fōks *np*, pobl, dyn-
- Folklore, fōk'lō'r *n*, llen y werin
- Follicle, fō'l'i.kl *n*, hadgoden; cibyn
- Follow, fō'ö *v*, canlyn, dilyn; erlyn, erlid, ymlid
- Follower, fō'ö.ür *n*, canlynwr [ffolineb]
- Folly, fō'l'i *n*, ynfydrwydd, ffoledd,
- Foment, fō.ment' *vt*, cynhesu, twym-dwyo; twymolchi; achlesu; magu, cefnogi. To fomenta quarrel, chwythu marwor anghydfod [olchiad]
- Fomentation, fō.men.tä'shun, *n*, twym-
- Fond, fond *a*, hoff, maldodus; ysmala; ffol [lota]
- Fondle, fon'dl *vt*, gorhoffi, llochi, dor-
- Fondling, fond'ling *n*, anwlyd, hoffddyn; maldod [faldodus; yn ffol]
- Fondly, fond'li *ad*, yn anwesog; yn
- Fondness, fond'nes *n*, gorhoffedd, cudeb
- Font, font *n*, bedyddfaen, bedyddfan
- Fontanel, fon'tä.nel *n*, agen yn y siol
- Food, fōwd *n*, bwyd, ymborth. maeth, lluniaeth [lluniaeth]
- Foodful, fōwd'fwl *a*, maethlawn, llawn
- Foodless, fōwd'les *a*, difwyd
- Fool, fōwl *n*, ynfyd-ddyn, ffwl, ffolwas, hurtyn: *v*, siomi, twyllo; ofera, afradu. To make a fool of, siomi, twyllo [gwegi]
- Foolery, fōw'lur.i *n*, ffoledd; ffloreg,
- Foolish, fōw'lish *a*, ffol, annoeth, ynfyd, anghall [annoethineb]
- Foolishness, fōw'lish.nes *n*, ffolineb,
- Foolscap, fōw'z'kap *n*, math o bapyr 17 foddedd o hyd a 13½ o led [ion]
- Fooltrap, fōw'l'trap *n*, magl i ddal ynfyd;
- Foot, fōwt (feet) *n*, troed, ped, pedd-troedfedd: *v*, troedio, pedestru, sathru, cerdded. Four-footed, pedwarcarnol, pedwartroediog. Light-footed, gwisgi, ysgafndroed. Nimble-footed, buandroed. Splay-footed, troedgall. Sure-footed, diasgendraed. Web-footed, cyfan-droed. Bare-foot, troednoeth. To set on foot, gosod ar droed, rhoi dechreuad i beth.
- Football, fōwt'bōl *n*, pel droed [bren]
- Footbridge, fōwt'brij *n*, pont droed, pont-
- Footing, fōwt'ing *n*, cerddediad; pedestrig, lle troed; ymsefyddiad; sefyllfa, cyflwr; ammod
- Footman, fōwt'man *n*, pedestrydd, gwr traed. Running-footman, rhedegwas
- Footpad, fōwt'pad *n*, lleidr traed, lleidr pen ffordd [ffordd]
- Footpath, fōwt'pāth *n*, llwybr troed, troed-
- Footpost, fōwt'pōst *n*, traedredegr
- Footstep, fōwt'step *n*, ol troed, arlwybr; cam, camre
- Footstool, fōwt'stōl *n*, troedfaine, lleithig
- Fop, fop *n*, ysgoegyn, mursyn, coegyn
- Foppery, fop'ur.i *n*, mursendod, balchder
- Foppish, fop'ish *a*, coegyinaidd, coegwyd
- Foppishness, fop'ish.nes *n*, coegffoiledd; coegddull, coegwydchder
- For, fōr *pr*, tros, yn lle, rhag, er, o blegid: *c*, canys, o blegid, o herwydd, gan, am, o blaid, o achos, o ethryb
- Forage, fōr'āj *n*, gogor, ebran, porthiant: *v*, casglu porthiant; anrheithio
- Foraminous, fō.ram'i.nus *a*, tyllog
- Forasmuch, fō.az.mutsh' *c*, yn gym-maint, gan, o herwydd, am
- Forbear, fōr.bēr' (*pt* forbore, fōr.bō'r'; *pp* forbore, fōr.bō'rn') *v*, ymattal, peidio; goddef, cyd-ddwyn
- Forbearance, fōr.bēr'ans *n*, dyoddefgarwch, ymaros
- Forbid, fōr.bid' (*pt* forbade, fōr.bad'; *pp* forbidden, fōr.bid'n) *v*, gwahardd, gommedd. God forbid, na ato Duw
- Force, fōrs *n*, grym, gallu, nerth, egni, dirni; trais, gorthrech, gorfod; byddin, llu, milwyr: *v*, dirgymhell; gwrthio; goresgyn [diallu]
- Forceless, fōrs'les *a*, dirym, dnerth,
- Forceps, fōr'seps *n*, gefail llawfeddyg
- Forcible, fōr'si.bl *a*, cadarn, grymus, nerthol [rhydio, beisio, croesi]
- Ford, fōrd *n*, rhyd, rhydle, bais: *vt*,
- Fore, fōr (former; foremost, first) *a*, blaen, blaenaf: *ad*, ym mlaen: *px*, cyn-, rhag-, blaen-
- Foreappoint, fōr.a.pōint' *vt*, rhagbenodi
- Forebode, fōr.bōd' *vt*, darogan, rhag-argoei
- Forecast, fōr.kast' (*pt* & *pp* forecast) *v*, rhagddarbod, rhaglunio
- Forecast, fōr'kast *n*, rhagddyfais, rhagweliad [llong]
- Forecastle, fōr'kas.l *n*, ffloreg, blaen
- Forechose, fōr.tshōz' (*pt* forechose, fōr.tshōs'; *pp* forechosen, fōr.tshō'zn) *vt*, rhagddewis
- Foredeck, fōr'dek *n*, arfwrdd blaen llong [rhagbenu]
- Foredoom, fōr.dōwm' *vt*, rhagarfaethu,
- Forefather, fōr'fā.thūr *n*, hynaf, cyndad
- Forefend, fōr.fend' *vt*, rhagddiogelu; troi heibio; rhwystro

FOR pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tû=too, tûk=took;

Forego, fôr.gô' (*pt* forewent, fôr.went';
pp foregone, fôr.gon') *vt*, rhoi i fyfny;
 rhagfynd; gollwng gafael
 Forehead, for'ed *n*, tal, talcen
 Foreign, for'in *a*, estronol, tramor,
 pellenig [*dyeithriad*, tramoryn
 Foreigner, for'in.ûr *n*, alltud, estron,
 Forejudge, fôr.juj' *vt*, rhagfarnu
 Foreknow, fôr.nô' (*pt* foreknew, fôr.nû';
pp foreknown, fôr.nôn) *vt*, rhagwybod;
 rhagddeall [*bodaeth*
 Foreknowledge, fôr.nol'ej *n*, rhagwy-
 Foreland, fôr.land *n*, penryn, pentir
 Forelay, fôr.lâ' *vt*, cynllwyn, rhagodi
 Forelock, fôr'lok *n*, taldrech, cudyn
 talcen. Take time by the forelock,
 brysio, achub yr adeg
 Foreman, fôr.man *n*, blaenor; hy-
 fforddwr [*grybwylledig*
 Forementioned, fôr.men'shund *a*, rhag-
 Foremost, fôr.möst *a*, blaenaf: *ad*, ym
 mlaenaf: *sd*.—Fore [*anterth*
 Forenoon, fôr'nwn *n*, bore, rhagnawn,
 Forensic, fôren'sik *a*, cyfreithiol
 Foreordain, fôr.ôr.dân' *vt*, rhagdrefnu,
 rhagarfaethu [*blaen*
 Forepart, fôr.pârt *n*, rhag flaen, pen
 Forerun, fôr.run' (*pt* foreran, *pp* fore-
 run) *vt*, blaenredeg, rhagredeg
 Forerunner, fôr.run'ur *n*, rhagflaenydd,
 rhagredwr [*blaenhwy*
 Foresail, fôr.säl *n*, hwyl flaen llong,
 Foresee, fôr.sî' (foresaw, foreseen) *vt*,
 rhagweled; rhagwybod
 Foreshow, fôr.shô' *vt*, rhagddangos;
 darogan [*welediad*
 Foresight, fôr.sît *n*, rhagolwg, rhag-
 Foreskin, fôr'skin *n*, blaen-groen
 Forest, for'est *n*, coedwig, fforest, gwigfa,
 celli: *vt*, fforestu, gwigio
 Forestall, fôr.stôl' *vt*, rhagbrynu, edwica,
 rhagystrancu [*fforestwr*
 Forester, for'es.tûr *n*, ceidwad coedwig,
 Foretaste, fôr'täst *n*, blaenbrawf, rhag-
 flas [*chwaethu*
 Foretaste, fôr.täst' *vt*, rhagbrofi, cyn-
 Foretell, fôr.tel' (*pt* & *pp* foretold) *vt*,
 rhagfynegu, darogan [*cynbwyll*
 Forethought, fôr'thôt *n*, rhagfwriad,
 Foretoken, fôr.tô.kn *n*, rhagarwydd,
 argoel [*argoelio*
 Foretoken, fôr.tô'kn *vt*, rhagarwyddo,
 Forewarn, fôr.wôr'n' *vt*, rhagrybuddio
 Forfeit, fôr'fit *n*, camlwrw, dirwy; colled;
 penyd: *vt*, forffiedu, fforffetio, colli,
 talu camlwrw [*fforffetiad*
 Forfeiture, fôr'fi.tshû'r *n*, collediad,

Forfex, fôr'feks *n*, gwellaif
 Forficula, fôr.fik'û.lâ *n*, pryf y glust
 Forge, fôr'j *n*, ffwrnweithdy, morth-
 wylfa; ffwrn; gefail: *vt*, morthwyllo;
 fflugio, ffugfathu, ffuglunio
 Forger, fôr'jûr *n*, ffugluniwr, ffugiwr
 Forgery, fôr'jur' *n*, ffugiad; ffug-
 ysgrifeniad; twyllfathiad
 Forget, fôr.get' (*pt* forgot, fôr.got';
pp forgotten, fôr.got'n) *vt*, ebargosio,
 anghosio, gollwng yn anghof
 Forgetful, fôr.get'fwl *a*, anghofus, gwan
 ei gof [*ebargosiad*
 Forgetfulness, fôr.get'fwl.nes *n*, anghof,
 Forgive, fôr.giv' (*pt* forgave, fôr.gäv';
pp forgiven, fôr.giv'n) *vt*, maddeu i;
 rhyddhau. Ready to forgive, maddeu-
 gar [*gollyngdod*
 Forgiveness, fôr.giv'nes *n*, maddeuant,
 Fork, fôr'k *n*, fforch, pigfforch; eigwain.
 Tuning-fork, cyweirfforch
 Forked, fôr'k'd *a*, fforchog
 Forlorn, fôr.lôr'n *a*, diymgeledd, di-
 gyfaill, amddifad, truan; gwrthodedig,
 colledig, diobaith. Forlorn-hope, ta-
 maid angau, myntai a osodir ar
 orchwyl tra enbydus
 Forlornness, fôr.lôr.nes *n*, amddifedi
 Form, fôr'm *n*, ffurf, dull, agwedd; modd,
 trefn, ystum; gwâl ysgyfarnog: *vt*,
 ffurfio, llunio, ystumio
 Form, fôr'm *n*, mainc, gorseddfa
 Formal, fôr'mal *a*, ffurfiol; rheolaidd,
 trefnus; ffurfgar [*iolwr*, arddefodwr
 Formalist, fôr'mal.ist *n*, un ffurfiol, ffurf-
 Formality, fôr.mal'itî *n*, ffurfioldeb:
 trefnusrwydd, arddefod, urddfoes
 Formalize, fôr'mâ.liz *v*, ffurfio; ffurfioli
 Formation, fôr.mâ.shun *n*, ffurfiad, llun-
 iad, ardumiad [*iadwy*
 Formative, fôr'mâ.tiv *a*, ffurfiadwy, llun-
 Former, fôr'mâr *n*, ffurfiwr, lluniwr
 lluniedydd: *a*, cynt, blaenorol: *cd*.—
 Fore
 Formerly, fôr'mâr.lî *ad*, gynt, cyn hyn
 er ys talm, er ys llawer dydd
 Formic, fôr'mik *a*, morgrugaidd
 Formidable, fôr'mî.dâ'bl *a*, arswydus
 brawychus, ofnadwy
 Formless, fôr'm'les *a*, dilun, aflunaid
 Formula, fôr'mû.lâ *n*, ffurf-reol, ffurf
 Formulary, fôr'mû.lur' *n*, ffurfiyfr
 rheol [*inebi*
 Fornicate, fôr'nî.kät *vi*, puteinio, god-
 Fornication, fôr'nî.kä'shun *n*, puteindra
 anniweirdeb [*gordderchw*
 Fornicator, fôr'nî.kä.tûr *n*, puteiniwr

Fornicatress, fôr'ûi.kâ.tres *n*, putain, anlladferch, gordderchwraig
 Forsake, fôr.sâk' (*pt* forsook, fôr.sw'k'; *pp* forsaken, fôr.sâ'kn) *vt*, gadael, gadu, ymadael â
 Forsooth, fôr.sw'rh' *ad*, yn wir, yn ddiau
 Forswear, fôr.swê'r' (*pt* forswore, *pp* forsworn) *v*, anudoni, tyngu anudon
 Fort, fôr't *n*, caer, castell, amddiffynfa
 Forte, fôr'tê *n*, lleisiad llawn-gryf
 Forted, fôr'ted *a*, caerog, castello
 Forth, fôr'th *ad*, allan, ym mlaen, rhag llaw, i maes. To set forth, cychwyn; gosod allan. To bring forth, dwyn allan
 Forthcoming, fôr'th.kum'ing *a*, parod i ymddangos [rhag blaen
 Forthright, fôr'th'rît *ad*, yn uniawn,
 Forthwith, fôr'th.with' *ad*, yn ddiattreg, yn ddioed, ar y gair
 Fortieth, fôr'ti.eth *a*, deugeinfed, 40fed
 Fortification, fôr'ti.fi.kâ'shun *n*, amddiffynfa, amgaer [caeru, amgaeru
 Fortify, fôr'ti.fi *vt*, cadarnhau, cryfhau;
 Fortilage, fôr'ti.lâj, Fortlet, fôr't'let *n*, castellyn
 Fortitude, fôr'ti.tüd *n*, gwroldeb, calon-did, mawrfrydedd, glewder; cadernid, grym, dewrder [nos
 Fortnight, fôr'nît *n*, pythefnos, pymtheg-
 fortress, fôr'tres *n*, amddiffynfa, caer, cader; castell [dygwyddol
 Fortuitous, fôr.tü'î.tus *a*, damweiniol,
 Fortuity, fôr.tü'î.ti *n*, damchwaen, dygwyddiad, hap, damwain
 Fortunate, fôr'tshü.nât *a*, ffyniannus, hylwydd, ffordiog, llwyddiannus, ffodus
 Fortune, fôr'tshün *n*, tyngedfen; hap, damwain; ffawd, ffyniant; gwaddol; cynnysgaeth. Fortune-hunter, gwa-ddolgeisiwr. Fortune-teller, adroddwr tesni, darllenwr tesni, tesniwr
 Forty, fôr'ti *a* & *n*, deugain, dau ugain, 40
 Forum, fôr'um (*p* fora, fôr'â) *n*, areithle, brawdle
 Forward, fôr'wûrd *a*, eon, eofn, hyfaidd; awyddus; cynnar: *ad*, ym mlaen, rhagddo: *vt*, anfon ym mlaen; hyrwyddo; hwylusu, cyfarwyddo, prysuro. From this time forward, o hyn allan
 Forwardness, fôr'wûrd.nes *n*, parod-rwydd, awyddfrydedd; digywilydd-dra; cynnarwch
 Forwards, fôr'wûrdz *ad*, ym mlaen, yn y blaen, rhag blaen, rhagddo, rhago
 Foss, fos *n*, ffos, clawdd [fyny, mwrol
 Fossil, fos'il *n*, mwn: *a*, a gloddir i

Fossilist, fos'il.list *n*, casglwr mwneu
 Foster, fos'tûr *vt*, magu, maethu, meithrin; annog, cefnogi. Foster-father, tad maeth. Foster-brother, brawd maeth, brawd unfon
 Fosterage, fos'tur.âj *n*, meithriniad, maethiad, arffedogaeth
 Fought, fôt *pt* & *pp*.—Fight
 Foul, fûwl *a*, aflan, brwnt, budr, ffaidd; ammbur; annheg, anonest; afiach: *vt*, diwyno, budreddu. Foul rope, rhaff ddyryslyd. Foul wind, gwynt croes. To run foul of, gwrthdaro, rhedeg ar draws
 Foulness, fûwl'nes *n*, bryntni, budreddi, brynti; gwrthuni; annhegwch
 Found, fûwnd *vt*, seilio, sylfaenu, sefydlu, gosod sail, berthogi; bwrw: *pt* & *pp*.—Find
 Foundation, fûwn.dâ'shun *n*, sail, sylfan, gwaelod. Foundation-stone, sylfaen, careg sylfan
 Founder, fûwn'dûr *n*, seiliwr, sylfaenwr; sefydlwr; bwriwr, toddydd: *v*, suddo, dryllio, ymddyrllo; cloffi
 Foundery, fûwn'dur.i, Foundry, fûwn'dri *n*, tawdd-dy, tawddle
 Foundling, fûwnd'ling *n*, plentyn cael, plentyn diarddel
 Fount, fûwnt, Fountain, fûwn'tân *n*, ffynnon, ffynnonell. Fount of types, nifer cyfdro o argrafflythyrenau, Fountain-head, llygad y ffynnon
 Fountful, fûwnt'fûl *a*, llawn ffynnonau
 Four, fôr' *a* & *n*, pedwar (*f* pedair), 4.
 Four-cornered, pedronglog. Four-fold, pedwarplyg; ar ei bedwerydd. Four-score, pedwar ugain
 Fourbe, fôr'b *n*, dichellwr, twyllwr
 Fourchy, fôr'shî *n*, fforch, pigfforch
 Fourteen, fôr.tîn' *a* & *n*, pedwar ar ddeg
 Fourteenth, fôr.tîn'h' *a*, pedwerydd ar ddeg, 14ydd [edd]: *n*, pedeiran
 Fourth, fôr'th *a*, pedwerydd (*f* pedwar)
 Fowl, fûwl *n*, aderyn, edn, ehedyn, ehediad: *vi*, adara, saethu adar. Water-fowl, adar y dwfr, adar cyfandroed. Fowling-piece, adarddryll, dryll adara
 Fowler, fûw'lûr *n*, adarwr
 Fox, foks *n*, cadno, llwynog, gwyddgi. Bitch-fox, cadnôes, llwynoges, llwynogast. Fox-case, croen-llwynog. Fox-chase, helfa llwynog. Fox-hunter, heliwr llwynog
 Foxglove, foks'gluv *n*, bysedd y cŵn, bysedd ellyllon, bysedd cochion

FRE pâth, fat, êre, met, mâ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tû=too, tûk=took;

- Foxlike, foks'lik *a*, cadnoaidd, llwyn-
ogaidd [ffyddlondeb
Foy, fôi *n*, gwledd gychwyn; ffydd,
Fracas, frâ.kâ *a*, ymryson, cecraeth
Fract, frakt *vt*, tori, darnio, trawsdori
Fraction, frak'shun *n*, toriad, rhwygiad;
twnrif, darn o rif
Fractional, frak'shun.al *a*, twnrifol
Fractious, frak'shus *a*, ceintachlyd,
ceerus, croes [ineb, ceintachrwydd
Fractionsness, frak'shus.nes *n*, croes-
Fracture, frak'tshûr *n*, toriad, gorthor-
iant; bwlch: *vt*, tori, dryllio
Fragile, fraj'il *a*, brau, breuol, hydor
Fragility, fraj'il'i.ti *n*, breuder, breuolder
Fragment, frag'ment *n*, dryll, darn,
cety'n, cileyn, biwionyn, briwsionyn
Fragmentary, frag'men.tur.i *a*, o fân
ddarnau [gran.si *n*, peraroglaidd
Fragrance, frâ'grans, Fragrancy, frâ'-
Fragrant, frâ'grant *a*, peraroglus
Frail, frâl *a*, brau, gwan; anwadal;
hyfeth, hygwyp, darostyngedig i
wendidau: *n*, basged frwyn; brwyn
Frailty, frâl'ti *n*, breuolder, breuoled, d
breuder; gwendid, llesgedd
Frame, frâm *n*, ffurf, ansawdd, agwedd,
trefn; cyfansoddiad, adeilad, cyd-
osodiad, cyd-drefniad, swydd, llwyf,
attegwydd, gwalc, ystram: *vt*, ffurfio,
llunio, cyfansoddi, cyd-drefnu; dy-
feisio; ymgylchu [werth deg ceiniog
Franc, frangk *n*, darn arian Ffrengig o
Franchise, fran'tshiz *n*, baint, ethol-
faint, rhyddfaint: *vt*, breinio, rhydd-
hau [Francis
Franciscan, fran.sis'kan *a*, o urdd St.
Frangible, fran'ji.bl *a*, hydor, breuol,
brau, toradwy
Frank, frangk *n*, Ffrencyn; rhyddhâd
llythyr: *a*, ffranc, bywiog; rhydd-
galon, hael; didwyll: *vt*, rhyddfreinio
Frankalmoigne, frang.kal.môin' *n*, elus-
endir, cardottir
Frankincense, frang'kin.sens *n*, thus
Frankly, frangk'li *ad*, yn rhydd, o fodd,
yn rhwydd [claufrydded
Frankness, frangk'nes *n*, rhydd-der,
Frantic, fran'tik *a*, gwallgofus, gorwyllt,
ynfyd, llerth [gwallgof
Franticness, fran'tik.nes *n*, gorphwyll,
Fraternal, frâ.tûr'nal *a*, brawdol, brawd-
gar [brodoriaeth
Fraternity, frâ.tûr'nî.ti *n*, brawdoliaeth,
Fraternization, frat.ûr.nî.zâ'shun *n*, bro-
doriad, brawdoliad [brodori
Fraternize, frat'ûr.nîz *vi*, brawdoli,
- Fratricide, frat'ri.sîd *n*, brawdlaiddiad;
brawdleiddiad [ystryw
Fraud, frôd *n*, twyll, hokedwaith, siom,
Fraudless, frôd'les *a*, didwyll
Fraudulence, frô'dü.lens, Fraudulency,
frô'dü.len.sî *n*, dichell, twyll, hoked-
iaeth [fwl *a*, twyllodrus
Fraudulent, frô'dü.lent, Fraudful, frôd'-
Fraught, frôt *a*, llwythog, llawn: *n*,
llwyth. Fraught with danger, per-
yglus, llawn perygl, enbydus
Fray, frâ *n*, ymryson; ymgiprys, ym-
laddfa: *v*, ymdreilio, ymrwbio; dych-
rynu [mympyw: *vt*, britho
Freak, frik *n*, chwidr-dro, ysmal-dro,
Freakish, fri'kish *a*, penchwiban, penwan
Freakishness, fri'kish.nes *n*, penwendid,
penchwidredd [fan
Freckle, frek'l *n*, brych, brychyn, brych-
Freckled, frek'ld *a*, brychedig, brychlyd
Freckliness, frek'li.nes *n*, brychni
Freckly, frek'li *a*, brychlyd
Free, fri *a*, rhydd, breiniol; hael, parod
rhwydd, eon, hy: *vt*, rhyddhau
breinio, breinioli. To set free, rhydd-
hau, gollwng yn rhydd
Freebooter, fri'bû.tûr *n*, ysbeiliwr, ys-
glyfaethwr [rhydd
Freeborn, fri'bôrn *a*, wedi ei eni yn
Freedom, fri'dum *n*, rhyddid, rhydd-did
braint, dinasfraint
Freehold, fri'höld *n*, rhydd-ddaliad
rhyddfeddiant: *a*, diardreth, rhydd
Freeholder, fri'höld.ûr *n*, rhydd-ddeil
iad, uchelwr [hae
Freely, fri'li *ad*, yn rhydd, yn rhodd, yn
Freeman, fri'man *n*, dinesydd, bwrdais
gwr rhydd
Freeness, fri'nes *n*, rhwydd-deb, haeled
Freestone, fri'stôn *n*, careg nadd, mat
o dywodfaen [dybiw
Freethinker, fri'thing'kûr *n*, rhydd
Freeze, frîz (froze, frozen) *v*, rhew
fferu, oergeulo (*vt*, llwytho llon
Freight, frât *n*, llwyth llong; hur llong
French, frentsh *a*, Ffrengig. French
man, Ffrancwr. French language,
Ffranceg. French woman, Ffrances
Frenchify, fren'tshi.fi *vt*, ffrengigio
Frenetic, fri.net'ik *a*, gwallgofus, goi
wyllt, ynfyd, ffyrnig
Frenzy, fren'zi *n*, gorphwyll, cynddared
Frequency, fri'kwen.sî *n*, mynychder
Frequent, fri'kwent *a*, mynych, am
cyffredin
Frequent, fri.kwent' *vt*, mynychdramw;
mynychgyrchu, mynychu, cymniwau

Frequented, fri.kwen'ted <i>a</i> , mynychedig, hygyrch	Frippery, frip'ur.î <i>n</i> , gwerthle hen bethau; hen ddillad; baldordd, gwag-siarad: <i>a</i> , gwael, dirmygus
Frescade, fres.käd' <i>n</i> , cysgodfa [arliwiad	Friseur, fri.zûr' <i>n</i> , gwallttrwsiw
Fresco, fres'kô <i>n</i> , cysgod, oerawel; îr-	Frisk, frisk <i>n</i> , crychnaid, rhont: <i>vi</i> , crychneidio, crychlamu, rhonta
Fresh, fresh <i>a</i> , newydd, crai, cri; ffres, croew, gwyrf; bywiog; gwridog, tîrf; go-oer: <i>n</i> , llif, llifeiriant [creio	Frisket, fris'ket <i>n</i> , llen-gylch, haiarn-gylch argraffwasg [rhontus
Freshen, fresh'n <i>v</i> , croewi; bywiogi;	Frisky, fris'ki <i>a</i> , chwareugar, nwyfus,
Freshlet, fresh'let <i>n</i> , llyn o ddwîr croew	Frit, frit <i>n</i> , lludw i wneyd gwydr
Freshness, fresh'nes <i>n</i> , croewder, newydd-der; bywiogrwydd	Frith, frith <i>n</i> , cyfyngfor, caine o fôr
Fret, fret <i>v</i> , rhuglo, rhwbio; digio, blino, chwerwi: <i>n</i> , cythrudd, soriant; treuliad [digofus	Fritinancy, frit'î.nan.sî <i>n</i> , ysgrech, crech
Fretful, fret'fwl <i>a</i> , anfoddog, anynad,	Fritter, frit'ûr <i>n</i> , cremogen, mioden, crammwythen: <i>vt</i> , manddryllio. To fritter away, lleihau, gwastraffu
Fretfulness, fret'fwl.nes <i>n</i> , ffromder, drygnawsedd [rhwyll	Frivolity, fri.vol'î.tî <i>n</i> , gorwaeledd, coegedd, ffolineb, oferedd [disylwedd
Fretwork, fret'wûrk <i>n</i> , rhwyllwaith,	Frivolous, friv'ô.lus <i>a</i> , dibwys, gorgwag,
Friable, fri'â.bl <i>a</i> , hyfriw, briwsionllyd	Frizz, friz, Frizzle, friz'l <i>vt</i> , crychu,
Friar, fri'ûr <i>n</i> , mynach, crefyddfrawd	Fro, frô <i>ad</i> , yn ol [modrwyo
Friarlike, fri'ûr.lîk <i>a</i> , mynachaidd	Frock, frok <i>n</i> , twyg, hugan, arwîsg
Friary, fri'ur.î <i>n</i> , mynachlog, mynachdy	Frog, frog <i>n</i> , llyffiant melyn, ffroga; bywyn carn ceffyl. Frog-spawn, griffî, griffyll, penbyliad
Fribble, frib'l <i>n</i> , ffrityn, ffirlyn, eiddilyn: <i>vi</i> , ffritian, oferchwareu, ofera	Froise, froiz <i>n</i> , cremog, crammwyth
Fricassee, frik.a.sî' <i>n</i> , manfwyd [rhwtiad	Frolic, fro'îk <i>n</i> , gwammalwch, cellweir-gamp: <i>a</i> , chwareugar: <i>vi</i> , masweddu, prancio, chwareu
Friction, frik'shun <i>n</i> , rhathiad, rhwbiad,	Frolicsome, fro'îk.sum <i>a</i> , gorhoenus, afieithus, chwareugar; difyr
Friday, fri'dä <i>n</i> , dydd Gwener. Good Friday, dydd Gwener y Croglith	From, from <i>pr</i> , o, oddi, o wrth, oddi wrth
Friend, frend <i>n</i> , cyfaill, cydymaith, câr; cyfeilles. To make friends, cymmodi, adgymmodi; ymgymmodi [amddifad	Front, frunt <i>n</i> , tal, talcen; gwyneb, tu blaen; blaen: <i>v</i> , gwynebu
Friendless, frend'les <i>a</i> , digyfaill, diborth,	Frontal, fron'tal <i>n</i> , taladdurn; talaith: <i>a</i> , perthynol i'r talcen. Frontal bone, asgwrn y talcen [cyffiniol
Friendliness, frend'li.nes <i>n</i> , cyfeillgar-wch, caredigrwydd, hynawsedd	Frontier, fron'tî'r <i>n</i> , cyffin, terfyn: <i>a</i> , Frontiniae, fron.tin.yak' <i>n</i> , math o win Ffrengig [addurn, wyneblun
Friendly, frend'li <i>a</i> , cyfeillgar, caredig, caruaid, hynaws	Frontispiece, fron'tis.pis <i>n</i> , wyneb-
Friendship, frend'ship <i>n</i> , cyfeillach; caredigrwydd, anwylyd	Frontless, frunt'les <i>a</i> , talgryf, haerllug
Frieze, Frize, friz <i>n</i> , brethyn tewban; addurndalaith pen colofn	Frontlet, front'let <i>n</i> , talaith, rhaetal
Frigate, frig'ät <i>n</i> , llong rhyfel ysgafn	Frost, frost <i>n</i> , rhew. Frost-bitten, deifiedig gan rew. Hoar-frost, barug, llwydrew
Fright, frît <i>n</i> , arswyd, echryn, ofn, braw, orn, dychryn: <i>vt</i> , arswydo, dychrynu	Frosty, fros'tî <i>a</i> , rhewlyd, rhewllyd
Frighten, frî'tn <i>vt</i> , brawychu, dychrynu, peri ofn ar, arswydo	Froth, froth <i>n</i> , ewyn, ewyngant, burym, broch: <i>vi</i> , ewynu. To skim off froth, diwynu [gafnder, gwagder
Frightful, frît'fwl <i>a</i> , dychrynlyd, hagr, erchyll, anferth, ofnadwy, arswydus	Frothiness, froth'î.nes <i>n</i> , ewynedd; ys-
Frigid, frij'id <i>a</i> , oer, rhewllyd; marwaidd, egwan. Frigid zone, rhewgylch	Frothy, froth'î <i>a</i> , ewynog; disylwedd, gwag [vt, crychu
Frigidity, frij'id'î.tî <i>n</i> , oerni, fferdod, fferdra; marweidd-dra; gwendid	Frounce, frâwns <i>n</i> , annhrefn; dafaden:
Frigoric, fri.gö.rîf'îk <i>a</i> , oeriadol	Froward, frô'wûrd <i>a</i> , cyndyn, anhydyn, anhywaith, ystyfnig [rwydd
Frill, fril <i>v</i> , crynu: <i>n</i> , crychddill, ffiril	Frowardness, frô'wûrd.nes <i>n</i> , cyndyn-
Fringe, frinj <i>n</i> , sider, ymylwe, amaerwy: <i>vt</i> , eddio, strachu, sideru	Frower, frô'ûr <i>n</i> , delltgylllell, holltydd
Ripperer, frip'ur.ûr <i>n</i> , gwerthwr hen ddillad; bragaldiwr; oferwr	

FUM pâth, fat, êre, met, mâ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Frown, frûwn *n*, cuch, cuwch, gwg, cilwg: *vi*, cuchia, cuwchio, gygu
 Frowning, frûw'ning *a*, cuchiaog, digus, cilygus [drewllyd; tywyll
 Frowzy, frûw'zi, Frowy, frûw'i *a*, mws, Froze, fröz *pt*.—Freeze
 Frozen, frö'zn *pp*.—Freeze [iol, cnydiol
 Fructiferous, fruk.tif'ur.us *a*, cynnyrch
 Fructify, fruk'ti.fi *v*, cnidio; frwyth-iannu, ffrwythloni [ffrwythlawn
 Fructuous, fruk'tshü.us *a*, cnydawr, Frugal, frû'gal *a*, cynnil, ymarbedus; anhael [falwch
 Frugality, frû.gal'i.ti *n*, cynnildeb; dy-Frugiferous, frû.jif'ur.us *a*, cnydiol, ffrwythol, ffrwythddwyn [aeron
 Frugiverous, frû.jiv'ur.us *a*, yn hwyta
 Fruit, frût *n*, ffrwyth, cawd, cynnyrch; toraeth; aeron. Fruit-bearing, yn dwyn ffrwyth, cnydiol. Fruit-tree, pren ffrwythau [ydd
 Fruitage, frû'täj *n*, ffrwythau, ffrwyth-Fruiterer, frû'tur.ür *n*, aeronwerthydd
 Fruiterer, frû'tur.i *n*, ffrwythfa; aeron-gell
 Fruitful, frû't'fwl *a*, ffrwythlawn, cnyd-fawr, toreithiog; ffaeth
 Fruitfulness, frû't'fwl.nes *n*, ffrwythlon-deb, ffrwythlonedd [meddiant
 Fruition, frû'ish'un *n*, mwyniant,
 Fruitive, frû'i.tiv *a*, mwynhaol, medd-iannol
 Fruitless, frû't'les *a*, ofer, seithug, diles, difudd, anfuddiol; diffwyth
 Frumentaceous, frû.men.tä'shus *a*, o yd; tebyg i yd
 Frumentarious, frû.men.tê'r'i.us *a*, ydol
 Frumenty, frû'men.ti *n*, cawl gwenith
 Frump, frump *n*, cellwair, gwawd: *vt*, gwawdio, gwatwar
 Frush, frush *n*, bywyn carn ceffyl: *vt*, tori, ysigo, malurio
 Frustrable, frus'trä.bl *a*, siomiadwy
 Frustrate, frus'trä *vt*, seithugo, siomi; diddymu: *a*, ofer, difudd, diles
 Frustraneous, frus.trä'nü.us *a*, seithug, ofer, aflesol [siomiant
 Frustration, frus.trä'shun *n*, seithugiad,
 Frustrative, frus'trä.tiv *a*, seithugiol, twyllodrus
 Frustum, frus'trum *n*, dernyn toredig
 Frutescent, frû.tes'ent *a*, manwyddog
 Fry, frî *n*, grawn pysgod; pysghaig; manbysg: *vt*, crasbobi, ffrîo. Frying-pan, padell ffrîo
 Fub, fub *vt*, bwrw heibio, oedi; siomi
 Fucate, fû'kät *a*, rhithliwiedig

Fucus, fû'kus *n*, golchliw, arliw; mor-lysieuyn [feddwi; cyfeddwogi
 Fuddle, fud'l *vi*, ymyfed, diota, ym-Fuddled, fud'ld *a*, meddw, brwysg
 Fuddler, fud'lûr *n*, meddwyn
 Fudge, fuj *n*, ffug, ffugbeth, ffugwaith
 Fuel, fû'el *n*, tanwydd, cynnud, tanwent
 Fugacious, fû.gä'shus *a*, hedegol, ffoad-urus, difanol
 Fugacity, fû.gas'i.ti *n*, ffoadurwydd
 Fugitive, fû'ji.tiv *n*, ffoadur, enciliwr: *a*, ffoadurus, ffoawl, crwydrus, hyffo; ysgafn, difyfyf, hedegol
 Fugue, fûg *n*, canred mewn cerdd [atteg
 Fulciment, ful'si.ment *n*, cynnalbost,
 Fulcrum, ful'krum *n*, gwifrwym
 Fulfil, fwl.fil' *vt*, cyflawnu, dybennu, gorphen, cwblhau
 Fulfilment, fwl.fil'ment *n*, cwblhâd
 Fulgency, ful'jen.sî *n*, dysgleirdeb, gloewder [gloew
 Fulgent, ful'jent *a*, dysglaer; llachar
 Fuliginous, fû.lij'i.nus *a*, huddyglyd
 Fulimart, fû'li.märt *n*, ffwlbart [myglyd
 Full, fwl *a*, llawn, cyflawn; cyfan; per-ffaith: *n*, llonaid: *vt*, panu. Full of sorrow, gofidus. Full moon, cyfan-llor, llawn llor
 Fuller, fwl'ûr *n*, panwr, golchydd
 Fuller's earth, gogarth, pridd y panwr
 Fullery, fwl'ur.i *n*, pandy, melinbanu
 Fulling, fwl'ing *n*, pan, panfa, paniad
 Fully, fwl'i *ad*, yn gyfan, yn hollol, yn gwbl, yn llawn, yn gyflawn [bygyliu
 Fulminant, ful'mi.nant *a*, taranllyd
 Fulminate, ful'mi.nät *v*, taranu; bwgwtl
 Fulmination, ful.mi.nä'shun *n*, taran-iad; bygythiad [bygythio
 Fulminatory, ful'mi.nä.tur.i *a*, taranol
 Fullness, fwl'nes *n*, llawnder, cyflawnder gwala [brwnt; truthfwy
 Fulsome, ful'sum *a*, chwydlyd, ffaidd
 Fulsomeness, ful'sum.nes *n*, bryntn ffeiddrwydd; gorfwynder
 Fulvid, ful'vid *a*, melyngoch, rhuddfely
 Fumado, fû.mä'dö *n*, pysgodyn coch pysgodyn mygiedig
 Fumble, fum'bl *v*, llawweithio, tri yn chwithig [hyla
 Fumbler, fum'blûr *n*, bongler, un ar
 Fume, fûm *n*, tarth, ager, mwg; digter *v*, mygu; sori, digio, brochi, ffroni
 Fumet, fû'mê *n*, cagl hydd [tarthly
 Fumid, fû'mid *a*, myglyd; tarthio
 Fumigate, fû'mi.gät *vt*, mygdarthu mygu [darthia
 Fumigation, fû.mi.gä'shun *n*, myg

Fumitory, fū'mī.tur.ī *n*, cwd y mwg, pwff v mwg. Hedge-fumitory, mwg
 Fumy, fū'mī *a*, mygdarthiol [y perthi
 Fun, fun *n*, digrifwch, ysbleddach, cell-
 wair, difyrwch [ddawnsio
 Funambulate, fū.nam'bū.lät *vi*, rhaff-
 Funambulist, fū.nam'bū.list *n*, rhaff-
 ddawnsiwr [igaeth
 Function, fungk'shun *n*, swydd, galwed-
 Functionary, fungk'shun.ur.ī *n*, un mewn
 swydd, swyddog
 Fund, fund *n*, cyff, arian-gyff, trysorfa
 Fundament, fun'dā.ment *n*, yr eistedd-
 fod, y cyfeistedd, y rhefr, y cwthr
 Fundamental, fun.dā.men'tal *a*, sylfaen-
 ol; gwreiddiol, hanfodol; arbenig;
 prif, penaf: *n*, gwreiddbwne, egwyddor
 Funeral, fū.nur.al *n*, angladd, cladded-
 igaeth; arwyl
 Funereal, fū.nīr'ī.al *a*, angladdol; ga-
 larius, trist, gresynol; tywyll
 Fungous, fung'gus *a*, madarchaidd, ys-
 byngaidd; masw
 Fungus, fung'gus (fungi, fun'jī) *n*,
 meddalig; madarch, bwyd ellyllon,
 callod, ffwng, bwyd y boda
 Funicular, fū.nīk'ū.lūr *a*, mân-edefynog
 Funk, fungk *n*, drewdawch, tagfwg: *vi*,
 drewi trwy ofn; llwfreiddio [ffumer
 Funnel, fun'el *n*, ffynel, twmfied, pibell,
 Funny, fun'ī *a*, digrifol, arabeddus,
 ysmala, cellweirus
 Fur, fūr *n*, mân flew, pân, ffwrwr; cen:
 vt, panu; cenu; crestenu
 Furacity, fū.ras.ī.tī *n*, lladraeth
 Furbelow, fūr'bī.lō *n*, sider, amaerwy
 Furbish, fūr'bish *vt*, gloewi, caboli,
 llathru, trwsio [trwsior
 Furbisher, fūr'bish.ūr *n*, llugenydd;
 Furcate, fūr'kāt *a*, fforchog
 Furcation, fūr'kā.shun *n*, fforchogrwydd
 Furious, fūr'ī.us *a*, cynddeiriog, ffyrnig
 Furiousness, fūr'ī.us.nes *n*, cynddaredd,
 ffyrnigrwydd, cynddeiriogrwydd
 Furl, fūr'l *vt*, crychio, plygu, cymblygu
 Furlong, fūr'long *n*, ystaden, wythfed
 ran milltir [milwr
 Furlough, fūr'lō *n*, ysgrifen ymabsenniad
 Furmenty, fūr'men.tī *n*, cawl gwenith
 Furnace, fūr'nās *n*, ffwrn, ffwrnais, ffoc;
 ody, cyl, cylyn; creisier
 Furnish, fūr'nish *vt*, dodrefnu; diwallu,
 digoni; cynnal, cynmysgaeddu, dar-
 paru, arlwyio [parwr
 Furnisher, fūr'nish.ūr *n*, diwallwr, dar-
 Furniture, fūr'nī.tshū'r *n*, dodrefn, llestri,
 taclau, tref, celfi, offer, arfau; addurnau

Furrier, fūr'ī.ur *n*, gwerthwr pân, panydd
 Furrow, fūr'ō *n*, cwys, rhych; rhigol;
 ffos, ffynegl: *vt*, cwysu, rychu;
 Furry, fūr'ī *a*, panog; cenog [ffyneglu
 Further, fūr'thūr *a*, pellach: *ad*, ym
 mhellach, eto, hefyd, heb law hyn;
 mwy: *vt*, rhwyddhau, hyrwyddo, dwyn
 ym mlaen: *cd*.—Far
 Furthermore, fūr'thur.ans *n*, rhwyddhâd,
 cynnorthwyad, dygiad ym mlaen
 Furthermore, fūr'thūr.mō'r *ad*, ym
 mhellach, heb law hyn, hefyd
 Furthest, fūr'thūr.mōst, Furthest,
 fūr'thest, pellaf, eithaf, olaf: *sd*.—Far
 Furtive, fūr'tiv *a*, lladradol
 Furuncle, fūr'ung.kl *n*, llynoryn
 Fury, fūr'ī *n*, cynddaredd, ffyrnigrwydd,
 gorphwyll; cythreules. Furies, plant
 y fall, cethryn, cythreuliaid
 Furze, fūrz *n*, eithin, aith
 Furzy, fūr'zī *a*, eithinog
 Fuse, füz *v*, toddi; ymdoddi
 Fusee, Fusil, fū.zī' *n*, dryll ysgafn
 Fusible, fū'zī.bl *a*, toddadwy, hydawdd
 Fusilier, fū.zī.līr' *n*, milwr yn cario
 dryll ysgafn
 Fusion, fū'zhun *n*, toddiad, dadleithiad
 Fuss, fus *n*, ffwdan, dadwrdd, gwag
 helynt, ffwrst
 Fust, fust *n*, paladr colofn
 Fustian, fus'tshan *n*, math o frethyn;
 iaith chwyddedig, chwyddiaith
 Fustic, fus'tik *n*, math o bren lliwio
 Fustilarian, fus.tī.lēr'ī.an *n*, bayddyn
 Fustiness, fus'tī.nes *n*, drewiant; mysni
 Fusty, fus'tī *a*, llwyd; drewllyd; mws
 Futile, fū'til *a*, gwag, coeg, siaradus;
 diles [ffladredd
 Futility, fū.til'ī.tī *n*, gwagedd, oferedd
 Future, fū'tshūr *a*, dyfodol, dyfodadwy, i
 ddyfod: *n*, yr amser i ddyfod. For
 the future, o hyn allan [fod, dyfodiant
 Futurity, fū.tūr'ī.tī *n*, yr amser i ddy-
 Fuzz, fuz *n*, lluwchion: *vi*, lluwchio;
 dadwau. Fuzz-ball, cwd y mwg
 Fy, Fie, fī ī, fēi! fī! hach! wfft!

G.

GAB, gab, Gabble, gab'l *vi*, clebran,
 bragawthan: *n*, gwagsiarad, bal-
 dordd, clebar [mantell werddonig
 Gabardine, gab.ūr.dīn' *n*, bugeilwsg,
 Gabel, gā'bel *n*, treth, ardreth
 Gabion, gā'bī.un *n*, cawell llawn o bridd
 Gabionade, gā'bī.un.ād' *n*, amddiffyn-
 waith o gewyll llawn o bridd

GAO pâth, fat, êre, met, mâ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Gable, gä'bl *n*, talcen ty
 Gaby, gä'bî *n*, hurtyr, delff, clwpa
 Gad, gad *n*, llafn o aur; crifell: *vi*,
 crwydro, gwibio, rhodiena. Gad-fly,
 cacyren y meirch
 Gaelic, gä'lik *n*, Gaelg
 Gaff, gaf *n*, math o fach pysgota
 Gaffer, gaf'ûr *n*, hen wr; uchlafuriwr,
 uchweithiwr [bardyn
 Gaffle, gaf'l *n*, gaflach; tynfach; ys-
 Gag, gag *n*, safn-glo: *vt*, cau y safn
 Gage, gäj *n*, gwystl, arwystl, adneu: *vt*,
 gwystlo, arwystlo. Greengage, eiryren
 wen (*p* eiry gwyn)
 Gaggie, gag'l *vi*.—Cackle
 Gaiety, gä'i.tî *n*, gorhoen, llonder,
 hoewder, llonwycheder [llawen
 Gaily, gä'li *ad*, yn hoew-wych; yn
 Gain, gän *n*, elw, budd, ced, mael,
 mantais: *v*, elwa, ennill, manteisio,
 cyrhaedd [haeddadwy
 Gainable, gänâ.bl *a*, ennilladwy; cyr-
 Gainful, gän'fwl *a*, ennillfawr, buddfawr,
 cedlawn [dielw
 Gainless, gän'les *a*, difudd, diennill,
 Gainsay, gän'sä (*pt* & *pp* gainsaid,
 gän'sed) *vt*, gwrthddywedyd, amnheu
 Gait, gät *n*, rhodiad; agweddfoes
 Gaiter, gät'tûr *n*, brocsen, amgoes, coes-
 Gala, gälâ *n*, prif wyl [arn, socas
 Galaxy, gal'ak.sî *n*, y llwybr llaethog,
 eirianrod, Caer Gwydion, galaeth, heol
 y gwynt; cynnulliad gorwyh
 Gale, gäl *n*, awel, chwa; buelyn, adfwl
 Galeated, gal'i.ä.ted *a*, helmog
 Gall, gôl *n*, bustl, geri; dygasedd,
 chwerwfustledd; oddfyn neu gneuen
 yn tyfu ardderwen: *v*, digroeni, dolurio,
 poeni. Gall-stones, ceryg yn y bledren.
 Gall-bladder, coden y bustl
 Gallant, gal'ant *a*, gwrol, dewrwyh
 Gallant, gal'ant' *n*, cariad-ddyn, gor-
 dderchwr: *a*, careugar [dewrder
 Gallantness, gal'ant.nes *n*, gwrollder,
 Gallantry, gal'ant.rî *n*, dewredd; gwy-
 chder; nwyfneges; anlladrwydd
 Galleas, gal'as *n*, math o rwyflog
 Gallion, gal'yun *n*, llong Ysfaenaidd
 Gallery, gal'ur.î *n*, oriel, uchlawr
 Galley, gal'i *n*, rhwyflog; offeryn
 argraffydd. Galley-foist, math o gwch
 neu fad mawr [ddawns, corelw
 Galliard, gal'yûrd *n*, hoewddyn; llam-
 Gallic, gal'ik *a*, Ffrengig [aidd
 Gallican, gal'i.kan *a*, Ffrengig, Ffrainc-
 Gallicism, gal'i.sizm *n*, hafarddull
 Ffrengig

Galligaskins, gal.i.gas'kinz *np*, uch-
 lodrau, rhyddglos
 Gallimaufry, gal'i.mô.fri *n*, cymmysg-
 fwyd, cymmysgedd
 Gallinule, gal'i.nül *n*, corsiar
 Galliot, gal'yut *n*, llong ysgafn
 Gallipot, gal'i.pot *n*, blwch enaint
 Gallon, gal'un *n*, galwyn, galwynaid,
 pedwar chwart
 Galloon, gal'w'n *n*, ysnoden gref
 Gallop, gal'up *n*, carlam, gwillhobain:
vi, carlamu, gwillhobain
 Gallow, gal'ö *vt*, dychrynu, brawychu.
 Gallow-glass, hen droedfflwr Iwerddon
 Galloway, gal'ö.wä *n*, crynfarch [dyoddef
 Gallows, gal'us *n*, crogbren, pren
 Galvanic, gal.van'ik *a*, trydanol
 Galvanism, gal'vâ.nizm *n*, trydaniaeth
 fferyllaidd, neu heb rwbïad
 Gambado, gam.bä'dö *n*, math o fotasen
 Gamble, gam'bl *vi*, chwareu am arian
 Gambler, gam'blûr *n*, twyllchwareuydd
 Gamboge, gam.bôj' *n*, math o sudd
 llysieuaid o liw melyn
 Gambol, gam'bul *n*, chwydawiaeth,
 crychnaid, pranc: *vi*, crychlamu, rhonta
 Gambrel, gam'brel *n*, coes ol march: *vt*,
 clymu wrth y goes
 Game, gäm *n*, chwareu, chware, camp;
 asgafaeth, helwriaeth: *vi*, chwareu,
 campio; gwawdio, cellwair. Game-
 cock, ceiliog ymladd. Game-keeper,
 ceidwad helwriaeth. Gaming-house,
 chwareudy; chwiredfan. Game-leg,
 coes glymedig, coes gam
 Gamesome, gäm.sum *a*, chwareus; nwyfus
 Gamester, gäm'stûr *n*, chwareydd
 Gammer, gam'ûr *n*, hen fenyw
 Gammon, gam'un *n*, enuch mochyn
 Gamut, gam'ut *n*, seinradd, graddeg,
 egwyddor cerddoriaeth [wydd
 Gander, gan'dûr *n*, ceiliogwydd, clac-
 Gang, gang *n*, mintai, torf, haid: *vi*,
 hyntio, myned
 Ganglion, gang'gli.un *n*, chwydd y gian
 Gangrel, gang'grel *n*, lleban, llabwst
 Gangrene, gang'grin *n*, madredd, cig
 marw, braenedd: *v*, magu cig drwg
 Gangrenous, gang'gri.nus *a*, braenedig,
 mallus, madreddog
 Gangway, gang'wä *n*, rhodfa ar long
 Gannet, gan'et *n*, gwylan lwyd, hucan
 Gantlet, gant'let, Gantelope, gant'löp *n*,
 dyrnol, gwialgosp
 Ganza, gan'zä *n*, math o wydd wyllt
 Gaol, jäl *n*, carchar
 Gaoler, jälûr *n*, ceidwad carchar

Gap, gap *n*, bwlech, adwy; agen, agendor
 Gape, gäp *vi*, dylyfu *gen*; agenu, ymagor; llygadrythu
 Garb, gâr *n*, gwisg, trwsiad, arddull
 Garbage, gâr'bäi *n*, syrth, ysgarthion; tripa [difrychu
 Garble, gâr'bl *vt*, darnbigo, dethol;
 Garboil, gâr'bôil *n*, cynhwrf, ymgripys, terfysg, cyffroad
 Garden, gâr'dn *n*, gardd: *v*, garddu. Kitchen-garden, arbawr, ceginardd
 Gardening, gâr'dn.ing *n*, garddwriaeth
 Gare, gâr *n*, gwlan garw; ceden
 Garfish, gâr'fish *n*, y mornodwydd, y cornbig [ceglyn
 Gargarism, gâr'gar.izm *n*, golch safn,
 Garget, gâr'get *n*, math o haint ar anifeiliaid [*n*, gwddfolfch
 Gargle, gâr'gl *vt*, golchi'r safn a'r gwddf:
 Gargol, gâr'gul *n*, haint ar foch
 Garish, gâr'ish *a*, hoewych, coegwych, nwyflawen [talaith
 Garland, gâr'land *n*, coronbleth, gwyrlen,
 Garlick, gâr'lik *n*, garleg, craf y gerddi.
 Chive garlic, cibellys. Wild garlic, troed yr asen [gwisg, achre
 Garment, gâr'ment *n*, dilledyn, twyg,
 Garner, gâr'nûr *n*, ysgubor, ydle, ydloffit, ytty: *vt*, ysguborio, ystorio, ydgellu
 Garnet, gâr'net *n*, maen rhudd gwerthfawr, rhuddden, gwenithfaen
 Garnish, gâr'nish *vt*, addurno, harddu, trwsiadu: *n*, addurn
 Garniture, gâr'nî.tshûr *n*, addurniad
 Garret, gar'et *n*, nenloffit, uchystafell, uchlofft, nenawr; taflawd
 Garreteer, gar.et.îr' *n*, a fo byw mewn uchlofft, nenorydd
 Garrison, gar'îsn *n*, gwarchawdlu, milwria; gwersyll, gwersyllfa: *vt*, gwarchllyddu, gosod llu i warchod, amddiffyn
 Garron, gar'un *n*, corfarch, crynfarch
 Garrote, gar.rôt' *vt*, llindegu
 Garrulity, gar.rw'li.ti *n*, dywedgarweh; baldordd, siaradgarweh [*us*
 Garrulous, gar'û.lus *a*, tafodrydd, siarad-
 Garter, gâr'tûr *n*, gardas, gardys: *v*, gardasu. Garter king-at-arms, arwyddfardd y gardys. Knight of the garter, marchog y gardys aur
 Garth, gârth *n*, cored bysgota; clos
 Gas, gas *n*, nwy; llosgawy
 Gasconade, gas.kû.näd' *n*, bocfach, coegfolach, brol: *vi*, brolio, gwagfostio
 Gash, gash *n*, archoll, dyfndoriad: *vt*, archolli, hacio, trychu [glos
 Gaskins, gas'kinz *np*, uchlodrau, rhydd-

Gasp, gasp *n*, tyniad anadl; chwyth, ffün: *vi*, tynu anadl mewn lludded; dyheu; hiraethu
 Gate, gât *n*, porth, talddrws, lliidiart, clwyd. Gate-house, cynhordy, porthdy, tolldy. Gate-keeper, porthor; drysor. Turnpike-gate, tollborth
 Gather, garh'ûr *v*, casglu, cynnull, crynoi, pentyru; crawnu, gori; tewychu; plygu: *n*, plygiad, casgliad
 Gaud, gôd *n*, coegaddurn; tegan
 Gaudiness, gô'dî.nes *n*, coegwyehder, gorwychder, ceinedd
 Gaudy, gô'dî *a*, coegwych, gorwych, hoewffol, ffawnt: *n*, gwyl, gwledd
 Gauge, gäj *n*, cyfartalai; mesurai; mesur: *vt*, mesuro, ffonfesuro; cyfartalu [ydd, cyllidwr, tollwr
 Gauger, gäj'jûr *n*, mesurydd, ffonfesur-
 Gaunt, gânt *a*, cul, achul, culfain, tenen
 Gauntlet, gânt'let *n*, dyrnfol, maneg ddur
 Gaul, gôl *n*, Ffrainc; Ffrancwr [niwlwe
 Gauze, gôz *n*, teneuwe o lin neu sidan,
 Gave, gäv *pt*.—Give
 Gavel, gav'el *n*, treth, teyrnged; ardreth. Gavel-kind, rhaniad tir yn gyfartal rhwng meibion
 Gaveloc, gav'î.lok *n*, trosol haiarn
 Gavot, gäv.ot' *n*, tôn fywiog; chwaidaplas
 Gawk, gôk, Gawky, gô'ki *n*, yslebog, yslebryn, hurtyr, clwpa [barilau
 Gawn, gôn *n*, baril. Gawn-tree, trestl
 Gay, gä *a*, gwyth, dilyn, ffawnt; hoen-
 Gayety, gä'î.tî.—Gaiety [*us*, dyddan
 Gaze, gäs *n*, sylliad; ardrem; hylldrem: *vi*, syllu, ardremio, llygadrythu. Gazing-stock, gwawdgyff
 Gazelle, gä.zel' *n*, garfrewig [methdalwyr
 Gazette, gä.zet' *n*, newyddiadur; rhestr
 Gazetteer, gaz.e.tîr' *n*, llyfr daiaryddol
 Gear, gîr *n*, cer, seirch, tree, taclau, trefnau, tresi, offer, trwsiad
 Geese, gîs *np*.—Goose
 Gelable, jel'ä.bl *a*, ceuladwy, hygaul
 Gelatine, jel'ä.tîn *n*, glydgeuled, ceuled
 Gelatinous, jî.lat'î.nus *a*, ceuledig
 Geld, geld *vt*, dysbaddu; cyweirio: *n*, treth. Gelded bull, adfwl, attarw. A gelding (horse), march dysbaidd, adfarch
 Gelid, jel'id *a*, fferllyd, rhewedig, oer
 Gem, jem *n*, glain, gem, em, tlws; cynflaguryn [blygiad, adblygedd
 Geminatîon, jem.î.nä'shun *n*, ad-ddy-
 Gemini, jem.î.nî *n*, arwydd y Gefeilliaid
 Geminous, jem.î.nus *a*, dyblyg

GER pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Gemmary, jen'ur.î, Gemmy, jen'î *a*, gemog
 Gender, jen'dûr *n*, rhyw, ystlen; math: *v*, cenedlu, epilîo, hiliîo; magu. Neuter gender, y canolryw [ofyddol
 Genealogical, jî.nî.â.loj'î.kal *a*, achol, ach-
 Genealogist, jî.nî.al'ô.jist *n*, achwr, achofydd, hanesydd achau
 Genealogy, jî.nî.al'ô.jî *n*, ach, cenedl, llinach; achyddiaeth; bonedd
 Genera, jen'ur.â *np*.—Genus
 General, jen'ur.al *a*, cyffredin, mynych, cyffredinol: *n*, cadflaenor, llueddwr
 Generalissimo, jen.ur.al.is'î.mô *n*, pen-ciwdod, catteyrn [rwydd
 Generality, jen.ur.al'î.tî *n*, cyffredinol
 Generalization, jen.ur.al.î.zâ'shun *n*, dosbarthiad, rhestrriad
 Generalize, jen'ur.al.iz *vt*, dosbarthu
 Generally, jen'ur.al.î *ad*, yn gyffredin, yn gyffredinol, yn fynychaf, gan mwyaf, yn amlaf [iaeth
 Generalness, jen'ur.al.nes *n*, cyffredin
 Generalship, jen'ur.al.ship *n*, cadflaenor-iaeth; medr llüyddol [magn
 Generate, jen'ur.ât *vt*, cenedlu, epilîo;
 Generation, jen.ur.râ'shun *n*, cenedliad, hiliad; cenedlaeth, hiliogaeth; gened-igaeth; oes
 Generative, jen'ur.â.tiv *a*, hiliol, epilîol
 Generic, jî.ner'ik, Generic, jî.ner'î.kal *a*, rhywogaethol [tirionweh
 Generosity, jen.ur.ros'î.tî *n*, haelioni;
 Generous, jen'ur.us *a*, hael, haelionus; rhyddfrydig, rhyddgalon, llawagor, boneddigaidd; rhywiog
 Genesis, jen'î.sis *n*, cenedliad; llyfr cenedliad [math o wenci
 Genet, jen'et *n*, math o farch cyflym;
 Genial, jî'nî.al *a*, genedigol, naturiol, hiliogaethol; rhywiol, rhywiog; llon, gorboenus
 Genialness, jî'nî.al.nes *n*, rhywiogrwydd
 Geniculate, jî.nik'ü.lât *a*, cylmog,
 Genii, jî'nî.î *np*.—Genius [clymog
 Genio, jî'nî.ô *n*, dyn o feddwl neillduol
 Genital, jen'î.tal *a*, cenedlol, hiliol
 Genitals, jen'î.talz *np*, rhannau cenedliad
 Geniting, jen'î.ting *n*, afal cynnar
 Genitive, jen'î.tiv *a*, hiliol, tarddiadol. Genitive case, achos meddiannol
 Genius, jî'nî.us *n*, ysbryd da neu ddrwg (*p* geniî); athrylith, anian, awen, anian-duedd; dyn athrylithfawr (*p* geniuses)
 Genteel, jen.til' *a*, moesog, gweddeidd-
 dlws, boneddigaidd

Genteelness, jen.til'nes *n*, boneddig-
 eiddrwydd [lys
 Gentian, jen'shan *n*, crwynllys, chwerw-
 Gentianella, jen.shan.el'â *n*, math o
 Gentil, jen'til *n*, math o hebog [lysieuyn
 Gentile, jen'til *n*, cenedlddyn, ethnig: *a*, cenedlig [weh
 Gentilesse, jen.tî.les' *n*, moes, moesgar-
 Gentilism, jen'tî.lizm *n*, eilunaddoliaeth paganiaeth [uchelradd
 Gentility, jen.til'î.tî *n*, boneddigaeth
 Gentle, jen'tl *a*, boneddig; tirion, rhad-lawn, mwynaid, esmwyth; gwâr, dof araf: *n*, cynronyn; hebog [boneddig
 Gentleman, jen'tl.man *n*, gwr boneddig
 Gentleness, jen'tl.nes *n*, addfwynder tiriondeb
 Gentlewoman, jen'tl.wôm.an (gentle-
 women, jen'tl.wim.en) *n*, gwraig fon-
 eddig, boneddiges
 Gently, jen'tl *ad*, yn dirion, yn addfwyn gan bwyll, yn araf [maw
 Gentry, jen'tri *np*, boneddigion; gwŷ
 Genuflection, jen.ü.flek'shun *n*, plygia: y glin [dilwgr; cynnwyno
 Genuine, jen'ü.in *a*, pur, digymmysg
 Genuineness, jen'ü.in.es *n*, purdeb cywirdeb
 Genus, jî'nus (genera) *n*, math, rhyw ogaeth, tylwyth, teulu
 Geodæsia, jî.ö.dî'zhâ *n*, wynebfesuriaet
 Geographer, jî.og'râ.für *n*, daiaryddwr daiarddarluniwr
 Geographical, jî.ö.graf'î.kal *a*, daiaryddol, daiarddarluniol
 Geography, jî.og'ra.fi *n*, daiaryddiaeth daiarddarluniad [draith, daiare
 Geology, jî.ol'ô.jî *n*, daiarddyg, daiare
 Geomancy, jî'ö.man.sî *n*, daiargoel
 Geometer, jî.om'î.tûr, Geometrician, jî.om.î.trish'an *n*, daiarfesurydd, meido ofydd [egol, meidrofydd
 Geometrical, jî.ö.met'ri.kal *a*, mesur
 Geometry, jî.om'î.trî *n*, mesureg, daiarfesuriaeth, meidrofyddiaeth
 Geoponic, jî.ö.pon'ik *a*, amaethyddol
 Geoponics, jî.ö.pon'iks *np*, garddwriaeth amaethyddiaeth [yddiaeth, llafure
 Georgic, jî.ôr'jik *n*, pryddest ar amaeth
 Geranium, jî.râ'nî.um *n*, math o floc euyn [blaguryn, impyn, eginy
 Germ, jûrm, German, jûr'men *n*, bragu
 German, jûr'man *n*, Allman: *a*, Almanaidd; cyfnesaf; unwaed. Brothegerman, brawd undad unfam. Cousin german, cefnder unwaed. German Ocean, y Môr Tawch

Germander, jūr'man.dūr *n*, derwen
Caersalem [braguro
Germinate, jūr'mī.nāt *vi*, blaguro, egino,
Germination, jūr.mī.nā'shun *n*, blaen-
darddiad, blaendwf [iadol, cyfrediad
Gerund, jer'und *n*, sylweddair cyfran-
Gest, jest *n*, arddangosiad, gweithred
Gestation, jes.tā'shun *n*, dygiad yn y
groth, cyfebiad
Gesticulate, jes.tik'ū.lāt *vi*, ystumio
Gesticulation, jes.tik.ū.lā'shun *n*, ys-
tumiad [ystum
Gesture, jes'tshūr *n*, agwedd, arddull,
Get, get (*pt* & *pp* got) *v*, cael, caffael;
ceisio; darparu; ennill; myned, dy-
fod. To get up, codi, cyfodi. To get
down, disgyn, dyfod i lawr. To get
a foal, cyfebru [tyrmant: *a*, diwerth
Gewgaw, gi'gō *n*, coegbeth; tegan; ys-
Ghastliness, gast'lī.nes *n*, hyllrwydd,
erchyllod; truanwedd, gwelwedd
Ghastly, gast'lī *a*, ellyllaidd, erchyll,
irad, girad, cethin, gwelw, hyll [iedig
Gherkin, gūr'kin *n*, cucumer gyffeith-
Ghost, gōst, *n*, ysbryd; ellyll, bwbach,
bwgan, gwyll. Holy Ghost, Ysbryd
Glān. To give up the ghost, marw
Ghostly, gōst'li *a*, ysbrydol; ellyllaidd
Giant, jī'ant *n*, cawr
Giantess, jī'ant.es *n*, cawres
Gibber, gib'ūr *vi*, ffregodi, baldorddi
Gibberish, gib'ūr.ish *n*, ffreg, ffregawd,
baldordd, gwagedd, gwagsiarad
Gibbet, jib'et *n*, crogbren, crogwydd,
pren dyoddef: *vt*, crogosod, crogi
Gibbosity, gi.bos'itī, Gibbousness, gib'-
us.nes *n*, crwmddull, crymedd
Gibbous, gib'us *a*, crymaidd, cefn-grwn
Gibe, jib *n*, gwawd, gwatwar: *v*, goganu,
gwawdio [hwyaden
Giblets, jib'lets *n*, syrth gwŷdd neu
Giddiness, gid'ī.nes *n*, penddaredd,
madrondod, pendro; anofaledd
Giddy, gid'ī *a*, syfrdan, penchwiban;
anwadal, diofal, anofalus, byrbwyll
Gift, gift *n*, rhodd, dawn, anrheg, gwobr
Gifted, gif'ted *a*, doniol, dawnus
Gig, gig *n*, cerbydan; trodegan
Gigantic, jī.gan'tik, Giantlike, jī'ant-
lik *a*, cawraidd, dirfawr [chwerthin
Giggle, gig'l *vi*, cilchwerthin, ffol-
Giglot, gig'lot *n*, mwyglen, coegen,
trythylles, cyffoden, hoeden
Gild, gild (*gilt*) *vt*, euro, goreuro
Gilder, gil'dūr *n*, goreurwr, eurwr
Gill, gil *n*, cyffoden, cymmones, putain;
tagell, crogen

Gill, jil *n*, pedwaran peint; dail eidral,
eiddeu'r ddaiair
Gillyflower, jil'ī.flūw.ūr *n*, blodeuyn
Gorphenaf, llysieu'r llaw
Gilt, gilt *pt* & *pp*.—Gild
Gilthead, gilt'hed *n*, eurben, banwes
Gimbal, jim'bal *n*, modrwy ddyblyg
Gimcrack, jim'krak *n*, tegan, ffiril, ffirlyn
Gimlet, gim'let *n*, ebillen, trwyddew
Gimp, gimp *n*, eirionwe o sidan
Gin, jin *n*, magl, croglath, annel, byddagl;
meryw-wyrod
Ginger, jin'jūr *n*, poethwraidd tramor
Gingerbread, jin'jūr.bred *n*, bara perflas
Gingerly, jin'jūr.lī *ad*, yn araf, yn
esmwyth [dannedd
Gingival, jin'jī.val *a*, perthynol i gig y
Gingle, jing'gl *n*, tinc, tincian, rhinc:
v, tincio, cyd-dincio, tincian
Ginnet, jin'et *n*, ceffyl bach cyflym,
Ginshop, jin'shop *n*, gwirotty [corfarch
Gip, jip *vt*, tynu perfedd ysgadan
Gipsy, jip'sī *n*, crwydryn, crwydriad
Giraffe, zhī.raf' *n*, cawrlewpard [mawr
Girandole, zhī'r'an.dōl *n*, canwyllbren
Gird, gūrd (*girt*) *vt*, amwregysu,
gwregysu, gwisgo; cengl; gwatwar:
n, pang, poen
Girder, gūr'dūr *n*, gwregysdrawst, llogail
Girdle, gūr'dl *n*, gwregys, rhwymyn,
cengl; plane; sidydd. Girdle-cake=
Griddle-cake
Girl, gūrl *n*, geneth, bachgenes, herlodes,
llances, hocrell. A little girl, croten
Girlish, gūr'lish *a*, genethaidd, plentyn-
Girrook, gir'uk *n*, mornodwydd [aidd
Girt, gūrt *pt* & *pp*.—Gird
Girth, gūrth *n*, cengl; cylchfesur,
cwmpas: *v*=Gird [sylwedd
Gist, jist *n*, prif bwne mewn dadl, ergyd,
Give, giv (*pt* gave, gāv; *pp* given,
giv'n) *v*, rhoddi, anrhegu, donio; ym-
roddi. To give way, cilio. To give
advice, cynghori. To give offence,
anfoddhau. To give in, rhoddi i fyny.
To give battle, brwydro, ymladd. To
give over, peidio â. Given to laugh-
ing, chwerthingar. Given to drink-
ing, diodgar, yfedgar, llymeidgar
Giver, gir'ūr *n*, rhoddwr, doniwr, deon,
cyfranwr [afu glas
Gizzard, giz'ūrd *n*, glasog, glasgylla,
Glacial, glā'shal *a*, iaidd, rhewlyd [yn ia
Glaciate, glā'shī.āt *vi*, ceulo, rhewi, troi
Glaciation, glā.shī.ā'shun *n*, troad yn ia,
Glacier, glas'yūr *n*, iäen [rhewiad
Glacis, glā.sis' *n*, llethrglawdd

GLU pâth, fat, êre, met, mâ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Glad, glad *a*, llawen, llon, siriol, hoenus.
 I am glad, mae yn dda genyf
 Gladden, glad'n *v*, lloni, llawenhau,
 cysuro; ymlawenhau, ymloni
 Glade, gläd *n*, goleufwlch, llanerch
 Gladiator, glad'i.ä.tûr *n*, cleddyfwr,
 ymladdwr, ornestwr Rhufeinig [edd
 Gladness, glad'nes *n*, llawenydd, gorfol
 Gladsome, glad'sum *a*, dyddanus, difyr,
 llon, llawen, siriol, hoenus
 Glair, glê'r *n*, gwyn wy; math o waew-
 ffon: *vt*, arddwbio â gwyn wy
 Glance, glans *n*, cipolwg, tremyn; pel-
 edryn: *v*, ciledrych, taflu cipolwg;
 ysgafn-gyffwrdd; pelydru
 Gland, gland *n*, chwaren, cilchwyrn
 Glandage, glän'däj *n*, porthiant ar fës
 Glanders, glän'dûrs *np*, clwy yr ysgyfaint,
 clwy'r chwarenau [meslawn
 Glandiferous, glän.dif'ur.us *a*, mesog,
 Glandular, glän'dü.lûr *a*, chwarenog
 Glandulosity, glän.dü.los'i.ti *n*, chwa-
 reniaeth
 Glare, glê'r *n*, gorddysgleirder, arddys-
 glaerder: *v*, arwynygio, serenu, dys-
 gleirio, gorddysgleirio
 Glass, glas *n*, gwydr; gwydryn; gwydr-
 aid, gwydrynaid [tryloew
 Glassy, glas'i *a*, o wydr, gwydraidd;
 Glaucous, glô'kus *a*, gwyrddlwyd
 Glave, gläv *n*, cledddy llydan
 Glaze, gläz *vt*, gwydro; caboli, llathru,
 arlliwio: *n*, bernais
 Glazier, glä'zhûr *n*, gwydrwr, gwydrydd
 Gleam, glîm *n*, llachar, llygeidyn, pel-
 ydryn: *vi*, tywynu, pelydru, lluchio
 Glean, glîn *v*, lloffa, casglu lloffion
 Gleaner, glî'nûr *n*, lloffwr; casglwr
 Glebe, glib *n*, clasdir, tir eglwys; ty-
 glède, glid *n*, barentan [warchen
 Glee, glî *n*, llonder, llawenydd, gorawen
 Gleek, glik *n*, cynganedd; cerddor;
 gwawd: *vi*, cellwair; gwawdio
 Gleen? glîn *vi*, poethdywynu, llewyrchu
 Gleet, glît *n*, hadred, hadlif; dyfrlif
 Gleety, glî'ti *a*, crawnaid; hadlifaid
 Glen, glen *n*, glyn, cwm, dyffryn
 Glene, glîn *n*, twll y llygad
 Glib, glib *a*, llyfn, ysliip, llithrig, hylithr
 Glibness, glib'nes *n*, llyfnedd; parod-
 rwydd, ysliipan [lifo
 Glide, glîd *vi*, ymlithro, ymlusgo; llyfn-
 glimmer, glîm'ur *vi*, godywynu, gwan-
 lewyrchu [cipolwg: *vi*, ciledrych
 Glimpse, glimps *n*, golewyrch; lledolwg,
 Glisten, glis'n, Glister, glis'tûr *vi*, claer-
 lewyrchu, gorddysgleirio, echdywynu

Glitter, glit'ûr *vi*, dysgleirio, tywynu, ser-
 enu: *n*, gorddysgleirdeb
 Gloat, glôt *vi*, trawsedrych, llygadrythu
 Globe, glöb *n*, cronen, cronell, pel, pellen
 Globose, glö.bös', Globous, glö'bus,
 Globular, glöb'ü.lûr, Globulous, glöb'-
 ü.lus *a*, cronellog, crwn, cyfrgrwn,
 amgrwn [grymedd
 Globosity, glö.bos'i.ti *n*, cronelliad, am-
 Globule, glöb'ül *n*, crynyn; defnyn
 Glomerate, glom'ur.ät *vt*, cronellu, pell-
 enu: *a*, cronelledig
 Gloom, glwm, Gloominess, glw'mî.nes
n, caddug, tywyllni, gwyll; gorbrudd-
 der, trynder meddwl [gorbrudd
 Gloomy, glw'mî *a*, caddugol, cymylog;
 Glorification, glôr'i.fi.kä'shun *n*, go-
 gonneddiad, dygdi i ogoniant
 Glorify, glôr'i.fi *vt*, gogoneddu; clodfori,
 mawrygu, moliannu [dderchog
 Glorious, glôr'i.us *a*, gogoneddus; ar-
 Glory, glôr'i *n*, gogoniant; godidog-
 rwydd; clod, bri, mawl, molawd; an-
 rhydedd; urddas: *vi*, ymogoneddu,
 ymfrostio; bostio; gorfoleddu
 Gloss, glos *n*, wynebliw, dysgleirdeb
 arwynebol; egluriad, agoriad; rhith-
 ddeongliad: *vi*, arlathru, caboli; de-
 ongli, eglurhau
 Glossalgia, glo.sal'ji.ä *n*, poen yn y tafod
 Glossary, glôs'ur *n*, geirdeonglydd;
 geireglureg, esboniadur, geirlyfryn
 Glossiness, glôs'i.nes *n*, llathreithrwydd
 Glossographer, glo.sog'râ.für, Glossolo-
 gist, glo.sol'ö.jist *n*, geirddeonglwr
 Glossography, glo.sog'râ.fi *n*, geirdde-
 onglyddiaeth
 Glossy, glôs'i *a*, claellyfn, llathr, dysglaer
 Glottis, glot'is *n*, beudagfwlch
 Glout, glüwt *v*, edrych yn guchiog, gygu
 Glove, gluv *n*, maneg, amlaw, dyrnfol
 Glover, gluv'ûr *n*, menygwr, dyrnfolydd
 Glow, glö *vi*, twymwrido; gwyniasu,
 ymboethi: *n*, twymwrid; poethias,
 eirias. Glow-worm, y gyfarwydd,
 magien
 Gloze, glöz *vi*, gwenieithio; wynebliwio
 Glue, glü *n*, glud, ysgrawling, syth: *vt*,
 gludio, ysgrawlingo; asio. Glue-
 boiler, gludiwr. Glue-pot, gludlestr
 Gluey, glü'i *a*, gludiog, hylud, gwydn
 Glueyness, glü'i.nes *n*, gludrwydd,
 gludiogrwydd, gwydnedd
 Glum, glum *a*, anhylon, diserch, sarig
 Glut, glut *vi*, gorlenwi, arddigoni,
 gwancio, glythu, glythinebu: *n*, gor-
 modedd, arddigonedd

Gluten, glü'ten *n*, glud llysieuol
 Glutinous, glü'ti.nus *a*, gludiog, ys-
 grawlingaidd [rythwr, rhemmwrth
 Glutton, glut'n *n*, glwth, gewai, bol-
 Gluttonize, glut'n.iz *vi*, ymrythu, glythu
 Gluttonous, glut'n.us *a*, bolwrth, rheibus
 Gluttony, glut'n.i *n*, glythineb, bolryth-
 ni, glythni, gwanc [chwyrnu
 Gnar, nâr, Gnarl, nârl *vi*, grymial,
 Gnarled, nârl.d *a*, cylymog, cygnog; garw
 Gnash, nash *v*, rhincian; ysgyrnygu [yn
 Gnat, nat *n*, gwybedyn, ednogyn, cyhon-
 Gnaw, nô *v*, cnoi, deintio; amgnoi; difa,
 Gnoff, nof *n*, cybydd, crinwas [ysu
 Gnome, nôm *n*, ysbryd dychymmygol yn
 trigo yng nghanol y ddaiar
 Gnomon, nômun *n*, mynegfys, bys deial
 Gnomonics, nô.mon'iks *np*, y gelf o ddeia-
 lu [yn y ganrif gyntaf
 Gnostics, nos'tiks *np*, plaid o grefyddwyr
 Gnu nü *n*, math o garw
 Go, gö (went, gone) *vi*, myned, cychwyn;
 cerdded, rhodio. To go back, dy-
 chwelyd. To go with, cydfyned â.
 To let go, gollwng ymaith, gadael yn
 rhydd. To go well with, bod yn
 llwyddiannus. A go-between, cyf-
 ryngwr. To go beyond, twyllo, siomi
 Goad, göd *n*, garthon, swmbwl, irai,
 ierthi: *vt*, symbylu, pigo; gyru, annog
 Goal, göl *n*, gâl, cyrchnod
 Goat, göt *n*, gafr, cidws, llill. Goat-
 herd, bugail geifr. Goat-sucker,
 troellwr (aderyn). Gelded goat, hyfr.
 He-goat, bwch gafr. She-goat, gafr
 fenyw, lilllen. Young goat, efyrnig
 Goatish, gö'tish *a*, gafraid, fel bwch
 gafr; mws; trythyll [safnaid
 Gob, gob, Gobbet, gob'et *n*, tamaid,
 Gobble, gob'l *v*, cegu, bochlwytho, traf-
 lyncu, ceglyncu [mail
 Gobbet, gob'let *n*, ffiol, cwpan, gwn,
 Goblin, gob'lin *n*, ellyll, gŵyll
 Goby, gö'bî *n*, hud, siom, twyll, rhithdro
 God, god *n*, Duw, Duw Celi, Naf, Ner.
 Ion, Ior: *vt*, dwyfoli, duwioli, addoli.
 God-father, alltraw, tad bedydd. God-
 mother, mam bedydd, alltrawes. God-
 son, mab bedydd
 Goddess, god'es *n*, duwies [duwiaeth
 Godhead, god'hed *n*, duwdod, duwdeb,
 Godless, god'les *a*, didduw, annuwiol
 Godlike, god'lik *a*, duwiaidd, dwyfol
 Godliness, god'li.nes *n*, duwioldeb, dwyf-
 older [yddol
 Godly, god'li *a*, duwiol, dwyfol, cref-
 Godward, god'wûrd *ad*, tuag at Dduw

Godwit, god'wit *n*, aderyn hirgoes. Com-
 mon godwit, chwiogen y mynydd
 Goggle, gog'l *vi*, llawnrythu, edrych yn
 llygadgam. Goggle-eyed, llygadfawr
 Gold, göld *n*, aur. Gold-beater, aur-
 ddalenwr. Gold-finer, eurydd, purwr
 aur, aurgoethydd
 Golden, göld'n *a*, euraidd, euraidd, eurin
 Goldfinch, göld'fintsh *n*, telor, eurbinc,
 peneuryr [aur
 Goldsmith, göld'smith *n*, eurych, gof
 Golf, golf *n*, math o chwareu â phel a
 Gome, göm *n*, cymmysg iraid [phastwn
 Gondola, gon'dö.lâ *n*, math o gwch
 Gondolier, gon.dö.li'r' *n*, ysgraffwr,
 Gone, gon *pp*.—Go [badwr
 Gonfalon, gon'fâ.lon *n*, lluman, baner
 Gong, gong *n*, math o symbol
 Gonorrhœa, gon.ö.ri'â *n*, hadred, hadlif
 Good, gwd (better, best) *a*, da, daionus,
 mad; llesol, buddiol: *n*, da, daioni,
 budd, lles, mad, llad. Goods, nwydd-
 au. Household goods, dodrefn. Good-
 bye, yn iach. Good-natured, hynaws.
 As good, cystal. A good way off, ym
 mhell, encyd o ffordd. A good while,
 encyd o amser, cetyn o amser. As
 good as his word, cystal a'i air
 Goodliness, gwd'li.nes *n*, tegwch, prydf-
 ferthwch [cain
 Goodly, gwd'li *a*, hardd, teg, prydfertth,
 Goodness, gwd'nes *n*, daioni, tosturi,
 madedd. Have the goodness to, bydd-
 wch gystal a, atolwg
 Goosander, gŵs.andûr *n*, math o wydd
 Goose, gws (geese), *n*, gwydd. Wild
 geese, elcys. Wild goose chase, ym-
 drech ffol ac ofer. Goose-pen, ffronc
 gwyddau, cut gwyddau
 Gooseberry, gŵz'ber.i *n*, eiryren Mair,
 grwysen. Gooseberry-bush, eur-
 ddrainen. Gooseberry-fool, grwys-
 fwyd [potenog
 Gorbellied, gôr'bel.id *a*, cestog, bolwrth,
 Gordian, gôr'di.an *a*, dyrus, rhwystrus
 Gore, gôr *n*, gôr, gwyar, gwaedgrawn;
 cwysed: *vt*, cornio; gori
 Gorge, gôrj *n*, corn gwddf, corn pori,
 sefnig: *v*, gorlenwi, dyslyncu, gwancio
 Gorgeous, gôr'jus *a*, hoew-wych, clae-
 wych, gorwych, mawrwych [der
 Gorgeousness, gôr'jus.nes *n*, gorwych-
 Gorget, gôr'jet *n*, broneg, brondor, dwy-
 froneg, mynyglwisg
 Gorgon, gôr'gun *n*, anghenfil, hyllyn
 Gormandize, gôr'man.diz *vi*, bolrythu,
 gorfwyta, glythinebu, glythu

GRA pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tû=too, tûk=took;

Gorse, gôr's n, eithyn, aith
 Gory, gôr'i a, gorllyd, gwaedlyd
 Goshawk, gos'hok n, cuddonwaleh,
 gwaleh mawr
 Gosling, goz'ling n, gwyddan, cyw gwydd
 Gospel, gos'pel n, efengyl, newydd da
 Gossamer, gos'â.mûr n, gosymerth,
 gwawn

Gossip, gos'ip n, chwedlai, clepwraig,
 clecai; clap, clec: vi, clecian, clepian,
 Got, got pt & pp.—Get [chwedleua
 Gothic, goth'ik a, Gothaidd, henddull-
 iog. Gothic type, llythyrenau

GOTHAIDD

Gouge, gûj n, gaing gau, cŷn llwy
 Gourd, gôr'd n, math o gostrel; cicaion
 Gourdy, gôr'di a, â choesau chwyddedig
 Gout, gûwt n, cymmalwst. Gout-weed.
 llysiau'r gymmalwst [anllyfn
 Gouty, gûwti a, troedwstog; cnyciog,
 Govern, guv'ûrn v, llywodraethu, rheoli,
 llywio [hydryn, rheoladwy
 Governable, guv'ûr.nâ.bl a, llylyw,
 Governance, guv'ûr.nans n, llywodraeth,
 llywodri, llywiedigaeth

Governante, guv'ûr.nant, Governess,
 guv'ûr.nes n, llywiodres, athrawes
 Government, guv'ûr.ment n, llyw-
 odraeth, llywyddiaeth, gwledwch
 Governor, guv'ûr.nûr n, llywydd, llyw-
 odraethwr, llywriadwr, rheolwr
 Gown, gûwn n, gûwn, ysgin, hug, twyg.
 Gowns-men, ysginogion, gynogion
 Gowned, gûwnd a, gynog, ysginog
 Grabble, grab'l vi, palfalu, chwilota

Grace, gräs n, gras, rhad, llad, rhadlon-
 edd; ced, caredigrwydd; bendith;
 gweddusrwydd: vt, urddasu; pry-
 ferthu, addurno. Graces, grasusau,
 rhadau; taleidion; moesdduwiesau,
 y tair chwaer delediwr [cain, teg

Graceful, gräs'fwl a, prydfarth, telaid,
 Gracefulness, gräs'fwl.nes n, harddwch,
 gweddusder [anfad

Graceless, gräs'les a, diras, anrasol,
 Gracile, gräs'il a, main, eiddil
 Gracious, gräs'shus a, graslawn, grasol,
 rhadlawn, trugarog, tirion [rwydd
 Graciousness, gräs'shus.nes n, graslon-
 Gradation, grä.dä'shun n, graddiad,
 gradd, esgyniad

Gradatory, grad'â.tur.i n, rhes o risiau
 Grade, gräd n, gradd. Of low grade,
 iselradd

Gradient, grä'di.ent a, graddfyndol:
 n, gradd esgyniad, llethredd

Gradual, graj'û.al a, graddol

Graduate, graj'û.ät n, graddolwr, gradd-
 og, graddor, urddog: v, graddio
 graddoli, graddogi [aeth, graddiant
 Graduation, graj.û.ä'shun n, graddedig.
 Graff, graf, Graft, graft n, imp, impyn
 vt, impio. Grafting-stock, coettrych
 To cleft-graft, holltimpio

Grain, grän n, gronyn; temig; mymryn
 yden; graen, grân. Grain of wood
 llin, llinon. Cross-grained, afrywiog
 Grains (brewer's), soeg

Grallatores, gral.ä.tôr'iz np, rhydyddion
 hirgoesion, adar coeshir

Grallie, gral'ik a, tudfachog, â choesai
 hirion, hirgoes, coeshir

Gramineal, grâ.min'yal, Graminous
 gram'i.nus, Graminaceous, gram.i.nä'
 shus a, glaswelltog

Graminivorous, gram.i.niv'ö.rus a, v
 bwyta glaswellt [adu

Grammar, gram'ûr n, gramadeg, ieith
 Grammarian, gra.mêr'i.an n, gramadeg
 ydd, ieithydd [madeg

Grammatical, gra.mat'ikal a, gra
 Grammatist, gram'â.tist n, crach ra
 madegwr

Grampus, gram'pus n, mor-hwch, mori

Granary, gran'ur.i n, ystordy yd, ydk
 ydloff, heiniardy

Grand, grand a, mawrwyh, mawreddu
 prif, arbenig, uchel, dyrchafedig, a
 dderchog, godidog

Grandam, gran'dam n, nain; hen feny
 Grandchild, grand'tshild n, wŷr

Grand-daughter, gran'dô.tûr n, wyre
 Great grand-daughter, gorwyres

Grandee, gran.dî n, pendefig, uchelwr

Grandeur, gran'jûr n, mawrwyhde
 rhwysg, rhialtwch

Grandfather, grand'fâ.thûr, Grandsir
 grand'sîr n, taid, tad cu, henda

Great grandfather, hendaidd. Gre
 grandfather's father, gorhendaidd

Grandiloquence, gran.dil'ö.kwens
 chwddiaith

Grandiloquent, gran.dil'ö.kwent, Gra
 diloquous, gran.dil'ö.kwus a, chwyd
 edig, chwyddieithog

Grandmother, grand.muth.ûr n, nai
 mam gu. Great grandmother, he
 nain, gorhenfam. Great grandmother
 mother, gorhennain

Grandson, grand'sun n, wŷr. Gre
 grandson, gorwyr. Grandchild

grandson, goresgynydd [yd
 Grange, gränj n, maerdy, hafotty; ydla

Graniferous, grâ.nif'urus a, grawnddw

Granite, gran'it *n*, gronynfaen, ithfaen
 Granitic, grâ.nit'ik *a*, ithfeinig [arrawn
 Granivorous, grâ.niv'ö.rus *a*, yn byw
 Grant, grant *n*, rhoddiad, anrheg; go-
 ddefiad; cenad, caniatâd: *vt*, rhoddi,
 cenadu; addef, cyfaddef; caniatâu
 Grantee, gran.ti' *n*, derbyniwr, derbynydd
 Grantor, gran.tôr' *n*, rhoddwr, caniatâwr
 Granular, gran'ü.lur.i *a*, gronynol,
 graianol [ynu
 Granulate, gran'ü.lät *vt*, graianu, gron-
 Granulation, gran.ü.lä'shun *n*, gronyn-
 iad, graianiad
 Granule, gran'ül *n*, gronyn, graianen
 Granulosity, gran.ü.los'i.ti *n*, graiander
 Granulous, gran'ü.lus *a*, graianol, gron-
 yng, gronynol
 Grape, griip *n*, gwinronyn (*p* grawn
 gwin, gwinrawn). Grape-shot, math
 o beleni cyfleg [cywraint, manwl
 Graphic, graf'ik *a*, argraffol, darluniadol;
 Grapel, grap'nel *n*, gafaelfach, angoryn
 Grapple, grap'l *v*, bachu, bachgydio;
 crabiniö; cydymgydio: *n*, gafaelfach
 Grapy, grä'pi *a*, llawn gwinrawn
 Grasp, grasp *v*, gafaelu, tynafaelu,
 crafangu: *n*, crafangaid, dyrnaid;
 dwnwasgiad, gafaeliad; aflau, gafael
 Grass, gras *n*, glaswellt, gwelltglas,
 porfa, gwellt. Latter-grass, aethwellt,
 adladd. Blade of grass, blewyn glas.
 Reed-grass, cawn. Scurvy-grass,
 llysiau'r llwy. Hound-grass, glas-
 wellt y cwn. Cock's-foot grass, dant
 y ci [rhedyn
 Grasshopper, gras'hop.ür *n*, ceiliog y
 Grassy, gras'i *a*, glaswelltog, porfaog,
 irlas
 Grate, grät *n*, alch; gradell: *v*, rathellu,
 rhygnu; gofidio, anfoddhau
 Grateful, grät'fwl *a*, diolchgar; boddus,
 derbyniol, blasus
 Gratefulness, grät'fwl.nes *n*, diolchgar-
 Grater, grät'tür *n*, rhathell, crafell [weh
 Gratification, grat.i.fi.kä.shun *n*, bodd-
 hâd, boddloniad; taliad; digoniad
 Gratify, grat'i.fi *vt*, boddloni, boddhau
 Grating, grät'ing *a*, garw, anhyfryd,
 llym: *n*, alchwaith; eiswaith; cledriad
 Gratis, grät'is *ad*, am ddim, yn rhad,
 yn rhodd [iolweh
 Gratitude, grat'itüd *n*, diolchgarweh,
 Gratuitous, grät.tü'i.tus *a*, anrhegol;
 rhad; gwirfoddol; dibrawf
 Gratuity, grät.tü'i.ti *n*, rhodd, gwobr;
 cydnabyddiad [llon-gyfarch
 Gratulate, grat'ü.lät *vt*, cyfarch gwell,

Gratulation, grat.ü.lä'shun *n*, cyd-
 lawenhâd, hawddammawr, llwydd-
 anerchiad [ol, cyfarchiadol
 Gratulatory, grat'ü.lä.tur.i *a*, anerch-
 Grave, gräv *a*, difrif, dwys, sobr: go-
 dywyll: *n*, bedd, beddrod: *v* (graven),
 cerfio, crifellu; crafu. Grave-clothes,
 amdo. Grave-stone, careg bedd,
 beddfaen, beddlech
 Gravel, grav'el *n*, graian, marian, gro;
 grut; graianwst: *vt*, graianu
 Gravelly, grav'el.i *a*, graianog, graian-
 Graven, grä'vn *pp*.—Grave [llyd
 Graveness, gräv'nes *n*, difrifoldeb, dwys-
 der, sobrwydd [crifell
 Graver, grä'vür *n*, cerfiwr; cŷn cerfio,
 Gravidity, grä.vid'i.ti *n*, beichiogrwydd
 Gravitate, grav'i.tät *vi*, dysgyrchu, dym-
 gyrchu, creiddio
 Gravitation, grav'i.tä.shun *n*, dysgyrch-
 iad, dymgyrchiad, creiddiad
 Gravity, grav'i.ti *n*, gobwysiad; difrif-
 weh. Centre of gravity, craidd
 Gravy, grä'vi *n*, sudd eig, irnodd eig tew
 Gray, grä *a*, llwyd, blawr, llwydwyn.
 Gray-beard, henddyn, henwr. Black-
 ish gray, raven gray, llwyd-ddu,
 dulwyd. Gray mare, caseg las
 Grayish, grä'ish *a*, lledlwyd, golwyd,
 llwydaidd. Grayish blue, llwydlas.
 Grayish white, llwydwyn
 Grayling, grä'ling *n*, teimbysg, gwyniad
 Graze, gräz *v*, pori, porfäu, porfelu;
 gogyffwrdd, cyffhwrdd yn ysgafn
 Grazier, grä'zhür *n*, porfäwr, porthwr
 anifeiliad, porthmon
 Grease, gris *n*, ir, iraid, saim, mehin
 Grease, griz *vt*, iro, seimio, ireidio
 Greasiness, grä'zi.nes *n*, seimlydrwydd;
 brasder [llythnig
 Greasy, grä'zi *a*, seimlyd, ireidlyd;
 Great, grät *a*, mawr, mawreddus; cyf-
 rinachol. As great, cymmaint. How
 great soever, pa faint bynag. In-
 finitely great, anfeidrol o faint. To
 make great, mawrhau, mawrygu. A
 great swelling, gorchwydd
 Greatness, grät'nes *n*, maintioli, maint;
 mawredd; mawrwychedd, rhwysg,
 bonedd
 Greave, griv *n*, coesarn, coesarf, botas
 Grebe, grib *n*, tindroed [Groegwr
 Grecian, grä'shan *a*, Groegaidd: *n*,
 Grecism, grä'sizm *n*, Groegeiddiaeth
 Greediness, grä'di.nes, Greed, grid *n*,
 ainc, awydd, trachwant, gwanc, rhaib,
 bolrythni, bolrythi

GRO pâth, fat, ère, met, mâ-rîne, pin, ôrh, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Greedy, grî'dî *a*, chwannog, awchus, rheibus, trachwantus, gwancus, bol-rwth [Groegwr
Greek, grik *n*, Groeg; Groegaeg;
Green, grin *a*, gwyrd; llysieuol; gwir-ion. Green cheese, caws newydd. Greenfinch, llinos werdd. Green gage, eirynen werdd. Green grass, glaswellt. Green horn, gwirionyn. Green-house, llysiendy. Green sickness, y glasglwyf. Greens, bresych; cawl. Green trees, glasgoed. Bluish green, gwyrdilas. Sea-green, morliw. The green-eyed monster, eiddedd
Greenish, grî'nish *a*, gwyrdidd, lled-wyrd. Greenish blue, gwyrdilas
Greenness, grî'nes *n*, gwyrdedd, gwyrd-lesni; irder; anaddfedrwydd
Greet, grit *vt*, anerch, llwyddanerch, cyfarch [anerchiad
Greeting, grî'ting *n*, anerch, cyfarch, Gregarious, grî'gê'ri.us *a*, deadelloeg, Grenade, grî'nâd' *n*, tanbelen [minteioeg
Grenadier, gren.â.dî'r' *n*, talflwr; tan-Grew, grŵ *pt*.—Grow [belenydd
Grey, grâ *a*.—Gray
Greyhound, grî'hû'wnd *n*, milgi, hyddgi. Greyhound-bitch, milast
Grice, grîs *np*, grisiau
Griddle, grîd'l *n*, greidell, gradell. Grid-dle-cake, bara plane
Gridelin, grîd'i.lin *a*, symmucliw, gwyn-goch [greidyll
Gridiron, grîd'i.ûrn *n*, alch, greidell. Grief, grîf *n*, gofid, tristwch, dolur, trym-der, tristyd, cystudd, blinder, alaeth, galar [sarhâd; cwn
Grievance, grî'vans *n*, gofid, gormes, Grieve, grîv *v*, gofidio, dolurio, tristâu; galaru, hiraethu
Grievous, grî'vus *a*, trwm, gorthrwm, gofidus, poenus, blin, trallodus, galarus
Grievousness, grî'vus.nes *n*, trymder; adgasedd, blinder [gruff, egruff
Griffin, grî'fin, Griffon, grî'f'un *n*, gruff, Grig, grîg *n*, corlyswen; ysgentyn
Grill, grîl *vt*, rhastio ar alch [alch
Grillade, grîlâd' *n*, bwyd rhostiedig ar Grim, grîm *a*, cuchiog, gerwin, hyll
Grimace, grî.mâs' *n*, mingamiad, hyll-drem. To make a grimace, mingamu, gwneyd gwep, gwepio
Grimalkin, grî.mâl'kin *n*, hen gath
Grime, grîm *n*, parddu; budreddi, baw, llaid: *vt*, budreddu, pardduo, dwbio
Grimness, grîm'nes *n*, cuchiogrwydd, gerwindeb, hyllder, hylldra

Grin, grin *vi*, ysgyrnygu; coegchwerth-in: *n*, dysgyrniad, esgyrnygiad
Grind, grînd (ground) *v*, malu, chwil-friwio; breianu, llifo; gorthrymu. To grind on a grind-stone, llifo. To grind the teeth, rhincian y dannedd. Grind-stone, hogfaen, breuanllif, maenllif
Grinder, grîn'dîr *n*, malwr, llifiannwr, cildant. Grinders, dannedd malu
Grindery, grîn'du.rî *n*, offer crydd
Grinning, grîn'ing *a*, dysgyrnol
Gripe, grîp *n*, crafangiad; tynwasgiad; crafanc: *vt*, crafangu; tynwasgu; cribddeilio; cnoi. Gripes, cnofa, bol-gnofa, bolwst, gwaew
Grisamber, grîs.am'bûr *n*, gwefr
Grise, grîs *n*, porchellyn
Grisette, grî.zet' *n*, merch, geneth
Griskin, grîs'kin *n*, glain cefn mochyn
Grisly, grîz'lî *a*, erchyll, hyll, ffyrnig ofnadwy [arfae
Grist, grîs *n*, mâl, maliad; yd i'w falu
Gristle, grîs'l *n*, madruddyn, mwythan The gristle between the nostrils, teis-ban y ddwyffroen [ynog
Gristly, grîs'lî *a*, madruddog, madrudd
Grit, grît *n*, grut, graianlwech, grutfaen
Grittiness, grî'tî.nes *n*, graianogrwydd grutnaws [grutio
Gritty, grît'i' *a*, graianllyd, tywodlyd
Grizzled, grîz'ld *a*, llwyd, dulwyd llwydwyn, broc, brogla
Groan, grôn *n*, och, erthwch, griddfan cwn: *vi*, ochneidio, ochain, griddfan tuchan, erthychain
Groat, grôt *n*, pedair ceiniog
Grocer, grô'sûr *n*, perlysieuwyr, chweg nwyddwr. Green grocer, bresychwr
Grocery, grô'sur.i *n*, perlysiau
Grog, grog *n*, gwirod a dwfr
Grogram, grô'gram *n*, math o sida; cryfodeddwe [yr arffed, gwery
Groin, grôn *n*, cesail morddwyd, cylch
Groom, grôm *n*, marchwas, gwastraw
Groove, grôv *n*, rhigol, rhych, ceurigol *vt*, rhigo, rhigoli, rychu
Grope, grôp *vi*, palfalu, palfu, ymbalfalu
Gross, grôs *a*, tew, bras; brasig; gwrth-un; amnhur; hurtbwl: *n*, cyfanrif deuddeg dwsin. In the gross, yn e grynswth, y cyfan drwyddo. To make gross, to become gross, brasâu
Grossbeak, grôs'bîk *n*, y gylfinbraff
Grossness, grôs'nes *n*, tewedd; amnhur edd [addurnge
Grot, grot, Grotto, grôt'ô *n*, ogofdy
Grotesque, grôt'esk *a*, digrifdull

- Ground, grûwnd *n*, llawr, daiar; sail, sylfaen; gwaelod; testyn, cynddefnydd: *vt*, seilio, sylfaenu; sefydlu: *pt* & *pp*.—Grind. Ground-colour, cynlliwi. Ground-work, sail, gosail. To gain ground, cryfhau, cynnyddu. Grounds, seiliau; gwaddodion
- Groundless, grûwnd'les *a*, disail, direswm
- Groundling, grûwnd'ling *n*, pysgodyn a driga yng ngwaelod dwfr
- Groundsel, grûwnd'sel *n*, hiniog, gosail
- Group, grûp *n*, twr, crug, lluaus, swp: *vt*, cydosod
- Grouse, grûws *n*, ceiliog du, ceiliog y mynydd [breisgion]
- Grouts, grûwts *np*, rhynion, rhyndlawd,
- Grove, gröv *n*, llwyn, cell, celli, gwigfa
- Grovel, grov'l *vi*, ymlusgo; ymfaweiddio
- Grow, grö (*pt* grew. *pp* grown) *v*, tyfu, prifio; chwanegu; codi. To grow bold, ymhyfhau. To grow day, dyddhau. To grow fat, tewhau. To grow old, heneiddio. To grow worse, gwaethygu. To grow together, cytffu
- Growl, grûwl *vi*, chwyrnu, grymial, grwgnach, rhochi, conach
- Grown, grön *pp*.—Grow
- Growth, gröth *n*, twf, tyfiant, tyfiad, cynnydd; cynnyrch, adgen
- Grub, grub *n*, corbryf; cynronyn: *v*, diwreiddio, dadwreiddio; chwynu
- Grubble, grub'l *v*, ymbalfalu; yngribo
- Grudge, gruj *n*, dygasedd, cenfigen, llied, bet: *v*, gwarafun, grwgnach. To owe a grudge, dal gwg, dal bet, cadw llied, dwyn malais
- Gruel, grû'el *n*, cawl, grual, isgell. Barley-gruel, heiddgawl. Water-gruel, cawl dwfr, dyfrigawl
- Gruff, gruf, Grum, grum *a*, sarig, diserch, garw [fwynder]
- Gruffness, gruf'nes *n*, sarigrwydd; an-
- Grumble, grum'bl *vi*, grwgnach, conach, tuchan, grymial [ceulwaed]
- Grume, grwm *n*, gwaed tolchenog;
- Grumous, grû'mus *a*, tolchenog, ceulog
- Grunt, grunt *n*, rhoch, grydwst: *vi*, rhochi, rhochain, erthrychain fel moch
- Brunter, grun'târ *n*, rhochwr; math o bysg [edd]
- Gryphosis, grîfö'sis *n*, clefyd yr ewin-
- Guaicum, gwä'yâ.kum *n*, math o goed tramor [môr adar]
- Guaico, gü.â'nö *n*, adardom, ysgartion
- Guarantee, gar.an.tí, Guaranty, gar'an-ti *n*, gwarantydd, mechnfydd; mach, mechni: *vt*, ateb dros; mechnö
- Guard, gârd *n*, gwyliadwriaeth; gochel-iad; gwyliwr; gwarchodlu, gosgorddllu: *v*, cadw, amddiffyn, diogelu, gwarchadw; gwylied, gwartu. Fire-guard, cylch aelwyd. Life-guards, gosgordd y frenines. Rear-guard, olfyddin. Van-guard, blaenfyddin
- Guardian, gâr'di.an *n*, gwarcheidwad, arffedogwr, gwarchodydd, ymgeleddwr, noddwr, golygwr: *a*, gwarcheidwadol. Board of Guardians, bwrdd gwarcheidwaid [cheidwadaeth]
- Guardianship, gâr'di.an.ship *n*, gwar-
- Guardless, gârd'les *a*, diwyliadwriaeth, diofal, penrydd; dinodded
- Gubernation, gü.bûr.nä'shun *n*, rheolaeth, gofal
- Gudgeon, guj'un *n*, gwyniad; symlyn
- Guerdon, gûr'dun *n*, gwobr, gwobrwy, tâl, iawn
- Guess, ges *n*, amcan, dyfaliad, tybiaeth, dychymmyg: *v*, dyfalu, bwrw amcan, lled-dybio, dychymmygu
- Guest, gest *n*, gwestai, gwestwr, osb. Guests, gwahoddedigion
- Guggle, gug'l *vi*, bwrlymu, boglymu
- Guidage, gî'däi *n*, gwobr hyfforddwr
- Guidance, gî'dans *n*, hyfforddiad, arweiniad, tywysiad, cyfarwyddiad
- Guide, gid *n*, hyfforddwr, cyfarwyddwr, cyfeiriadur: *vt*, cyfarwyddo, tywys, arwain
- Guideless, gîd'les *a*, dihyfforddiad
- Guidon, gi'dun *n*, llumanwr, banerydd; lluman, baner
- Guild, gild *n*, cymdeithas, brawdoliaeth, corfforiaeth; dirwy, treth, ardreth. Guild-hall, bwrdeisdý, llys y dref
- Guile, gîl *n*, twyll, dichell, hoced, ystryw
- Guileful, gîl'fwi *a*, hocedus, dichellgar
- Guilefulness, gîl'fwi.nes *n*, twyllgarwch
- Guileless, gî'les *a*, didwyll, annichellgar
- Guillotine, gilyö.tin' *n*, peiriant i dori pen cyflafanwr, peiriant dienyddol, torben: *vt*, tori pen
- Guilt, gilt *n*, euogrwydd; bai, pechod
- Guiltiness, gîl'ti.nes *n*, euogrwydd
- Guiltless, gilt'les *a*, dienuog, difai, di-
- Guilty, gîl'ti *a*, euog, beius [bechod]
- Guinea, gin'i *n*, gwlad yn Affrica; darn aur o werth un swllt ar hugain
- Guise, giz *n*, modd, dull, sut, llun, gwedd, rhith; defod, arfer; gwisgiad
- Guitar, gi.târ' *n*, math o offeryn cerdd
- Gulch, gultsh *n*, bolerwr, ymrythwr, glwth, traflynwr
- Gules, gülz *a*, rhudd, coch, rhuddgoch

HAC pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Gulf, gulf *n*, morgaint, morgerwyu;
cadduglyn, llynclyn; gagendor
Gulfy, gul'fî *a*, llynclynog
Gull, gul *n*, gwylân; gwirionyn, symlyn:
vt, twyllo, hudo, siomi, hocoedu
Gullet, gul'et *n*, sefnig, corn pori, corn y
gwddf, breuant, cegen [gwiriondeb
Gullibility, gul.i.bil'i.tî *n*, hygoeidd
Gully, gul'î *vi*, cegleisio, gorlyneu: *n*,
math o ffos. Gully-hole, ffosdwl
Gulosity, gul.los'i.tî *n*, gwanc, rhaib,
glythi, glythedd, glythineb
Gulp, gulp *n*, traflwnc, darlwnc, cegiad:
vt, traflyncu, darlyneu, cegu
Gum, gum *n*, glud, gwdddlud, mol: *vt*,
sythu, gludio, glud-ddwbio. Gums,
gorchfannau, cig y dannedd. Gum-
boil, llynoryn yng nghig y dannedd
Gummy, gum'î *a*, gludiog; molog
Gun, gun *n*, gwn, cyfleg, dryll tanio.
Great gun, cyfleg mawr, magnel
Gunnel, Gunwale, gun'el *n*, trawst llong
Gunner, gun'ûr *n*, gynwr, cyflegwr
Gunnery, gun'ur.î *n*, gynyddiaeth
Gunpowder, gun'pûw.dûr *n*, pylor gwn,
ffamlwch
Gunshot, gun'shot *n*, ergyd gwn
Gunsmith, gun'smith *n*, gof gynau,
gynwerthwr
Gunstock, gun'stok *n*, bon gwn
Gurge, gûrj *n*, llynclyn, pwll tro
Gurgion, gûr'jun *n*, blawd garw
Gurgle, gûr'gl *vi*, bwrlymu [pengernyn
Gurnet, gûr'net, Gurnard, gûr'nûrd *n*,
Gush, gush *n*, ffrwd, gorlif; llifeiriad:
vi, ffrydio; llifeirio, pistyllo
Gusset, gus'et *n*, cwysed, llain, dernyn
Gust, gust *n*, awel, chwa, hyrddwynt;
chwaeth, blas [blasiaid
Gustation, gus.tâ'shun *n*, archwaethiad,
Gustatory, gus.tâ.tur.î *a*, archwaethol
Gustful, gus'tfwl *a*, archwaethus, blasus
Gusto, gus'tô *n*, sawr, chwaeth, blas
Gusty, gus'tî *a*, chwaol, ystormus, awelog
Gut, gut *n*, perfeddyn, coluddyn, mon-
ochen: *vt*, diberfeddu, tynu perfedd.
Guts, perfedd, coludd, ymysgaroedd
Gutter, gut'ûr *n*, ffos, dyfrglawdd, cwter,
rhewyn: *v*, ffosi, cwteru
Guttle, gut'l *v*, cegu, ymddyfoli, bolera,
glythinebu, traflyncu; llyneu
Guttler, gut'lûr *n*, boleraî, bolrythwr
Guttural, gut'ur.al *a*, cegaidd, garw-
seiniol, sefnigol. Gutterals, sefnigol
Guy, gi *n*, dyrwynraff llong [ion
Guzzle, guz'l *vi*, ymyfed, coffio, bol-
rythu, traflyncu, glythinebu

Guzzler, guz'lûr *n*, traflyncwr, coffiwr,
glwth [ysgolwr
Gymnasiarch, jim.nâ'zhî.ârk *n*, pen-
Gymnasium, jim.nâ'zhî.um *n*, ymdrech-
le, gorchestfa, campfa
Gymnastic, jim.nas'tik *a*, gorchestol,
noethymdrechol. Gymnastics, ym-
drechwaith; gwrolgampau [iasol
Gymnotus, jim.nô'tus *a*, llyswen lach-
Gynecocracy, jin.i.kok'râ.sî *n*, llywodr-
aeth y bais, llywodraeth benywod
Gypsum, gip'sum *n*, glyfaen [cylchdroad
Gyration, jî.râ'shun *n*, chwildroad,
Gyre, jî'r *n*, cylchwy; chwildro: *vt*,
chwildroi [ddewiniaeth
Gyromancy, jî'r'ô.man.sî *n*, math o
Gyve, jiv *n*, gefyn, hual, llyfiethar

H.

HA, hâ *i*, ha! och!
Haak, hâk *n*, y cegddu.—Hake
Habeas-corpus, hâ.bi.as.kôr'pus *n*, gwŷs
neu lythyr dyfn i ddwyn carcharor
i'r frawdle
Haberdasher, hab'ûr.dash.ûr *n*, gwerth-
wr nwyddau mân, mannwyddwr
Haberdashery, hab.ûr.dash'ûr.î *n*, man-
nwyddau [ei halltu a'i sychu
Haberdine, hab'ûr.din *n*, penfras wedi
Habergeon, hab'ûr.jun *n*, dwyfroneg,
brondor, llurig
Habiliment, hâ.bil'i.ment *n*, dillad, trws-
iad, gwisg [mhwyso
Habilitate, hâ.bil'i.tât *vt*, addasu, cy-
Hability, hâ.bil'i.tî *n*.—Ability
Habit, hab'it *n*, cyflwr, ansawd; defod,
arfer; greddf, tuedd; agwedd, dull,
moes; gwisg, gwisgiad; acen: *vt*,
gwisgo, dilladu, trwsiadu
Habitable, hab'î.tâ.bl *a*, preswyladwy
Habitant, hab'î.tant *n*, trigwr, cyfan-
neddwr, preswilydd, preswylwr
Habitation, hab'î.tâ'shun *n*, trigfan, trig-
fa, annedd, cartref, preswylfa
Habitual, hâ.bit'shû.al *a*, arferol, de-
fodol; cysson; ansoddol [ymarfer
Habituate, hâ.bit'shû.ât *vt*, cynnefino,
Habitude, hab'î.tûd *n*, greddfduedd;
ymarfer, cynnefindra; perthynas
Habnab, hab'nab *ad*, vn fyrbwyll
Hack, hak *v*, hacio, tori: hurio allan
Hack, hak, Hackney, hak'ni *n*, yr hyn a
logir neu a aferir yn fynych. Hack-
horse, ceffyl llog, llogfarch. Hack-
servant, gwas i bawb. Hackney-
coach, cerbyd llog

- Hackle, hak'l *n*, heisyllt, crib llin, heislan: *vt*, cribo, heislanu
- Had, had *pt* & *pp*.—Have [forbysg]
- Haddock, had'uk *n*, corbenfras, math o
- Hades, hä'diz *n*, cartref ysbrydion ymadawedig; uffern
- Hæmorrhoids, hem'or.ôidz *np*, clwyf y marchogion, lledewigwst
- Haft, haft *n*, carn, said, coes, dwrn: *vt*, carnio, gosod carn neu ddwrn
- Hag, hag *n*, gwiddanes, hen wrach, hudoles: *vt*, aflonyddu, poeni, blino.
- Hag-ridden, a flinir gan yr hunllef
- Haggard, hag'urd *a*, gwrthun; truan, cul; gwyllt: *n*, gweirlan, ydlan
- Haggis, hag'is *n*, selsigen o friwgig
- Haggish, hag'ish *a*, gwiddanaidd, hagr, hyl, gwrachaid
- Haggle, hag'l *vi*, gwrthundori; edwica
- Hagiocracy, hä.ji.ok'râ.sî *n*, llywodraeth offeiriadol
- Hagiographer, hä.ji.og'râ.für *n*, ysgrifenydd sanctaidd [au'r saint]
- Hagiology, hä.ji.ol'ô.jî *n*, hanes bywyd
- Hail, häi *n*, cenllysg, cesair: *i*, groesaw! henffych well: *vi*, bwrw cenllysg, ceseirio; cyfarchalw. Hail-stone, ceseiryn, careg genllysg
- Haily, hä'li *a*, cenllysgog, ceseiriog
- Hair, hêr *n*, gwallt, briger; blew. A single hair, blewyn. Hair-brained, penffol, penchwiban. Hair-breadth, lled blewyn. Hair-cloth, carthenrawn. Horse-hair, rhawn. Red-haired, pengoch, gwalltgoch
- Hairiness, hêr'ines *n*, blewogrwydd
- Hairless, hêr'les *a*, moel, difew; penfoel
- Hairy, hêr'i *a*, blewog, gwalltog, garw
- Hake, häk *n*, y cegddu [ffon]
- Halberd, hal'bûrd *n*, ffonfwyell, gwaew
- Halberdier, hal.bûr.dîr' *n*, ffonfwyellwr
- Halcyon, hal'shun *a*, tawel, teg: *n*, math o aderyn, piöden y dwfr. Halcyon days, y saith niwrnod cyn a gwedi Alban Arthan; dyddiau clodfawr
- Hale, häi *a*, iach, iachus, cryf; pybyr: *vt*, llusgo, llurgunio, dirdynu
- Half, häf (*p* halves) *n*, hanner, hannereg: *vt*, tori neu ranu yn hanner, hanneru.
- Half-bred, cymmysgryw, lledryw.
- Half-dead, hanner marw, adfyw.
- Half-moon, hanner lleuad. Half-naked, hanner noeth. Half-pike, gwaewffon fer. Half-seas-over, hanner meddw, brwysg. Half-witted, hanner call. Half-way, ar hanner ffordd
- Halfpenny, hä'pen.i (*p* halfpence, hä'pens) *n*, dimai. Three halfpence, ceiniog a dimai. Seventeen pence halfpenny, deunaw ond dimai. Have you halfpence? Oes genych ddimeiau? Halfpennyworth, hä'pen.i.würth *n*, gwerth dimai, dimeiwerth
- Halibut, hal'i.but *n*, lleden y môr
- Hall, hól *n*, llys; neuadd; dadleudy; eisteddlys. Town hall, llys y dref
- Hallage, hól'äj *n*, toll marchnatty
- Hallelujah, hal.i.lü'yâ *vi*, molwch yr Arglwydd: *n*, mawlgan, mawlwers
- Halloo, hal.w' *v*, bloeddio, gawri: *n*, bloedd, gwaedd; dolef
- Hallow, hal'ö *vt*, cyssegru, sancteiddio
- Hallowed, hal'ö.ed *a*, sancteiddiedig, bendigedig, cysegredig, cyseggrlan, glwys [camsyniad; gwallgofrwydd]
- Hallucination, ha.lü.sî.nä'shun *n*, gwall, Halm, hóm *n*, callod, gwellt, cyrs
- Halo, hä'lö *n*, gñotai, cylch oddeutu'r haul neu'r planedau
- Halse, Hawse, hós *n*, rhaffdwl llong
- Halser, Hawser, hós'sür *n*, tynraff at lusgo llong
- Halt, hölt *n*, cloffni, heciad; gorphwysiad: *a*, cloff: *vi*, hecian, cloffi; sefyll, aros
- Halter, hól'tûr *n*, cebystr, penrheffyn; tennyn, cortyn, corden: *vt*, cebystru; tennynu
- Halve, häv *vt*, hanneru, deubarthu
- Halves, hävz *np*.—Half [maerdy]
- Ham, ham *n*, ffölen, morddwyd; y gar;
- Hamated, hä'mâ.ted *a*, â bachau ynddo
- Hame, häm *n*, mynei [pentref, cordref]
- Hamlet, ham'let *n*, maesdref, rhandir;
- Hammer, ham'ür *n*, morthwyl; gordd: *v*, morthwyllo; pwyo. The yellow hammer, melyn yr eithin [wely]
- Hammock, ham'uk *n*, gwely crog, crog
- Hamper, ham'pür *n*, cawell, fflasg: *vt*, dyrysu, rhwystro, maglu. A small hamper, cawellan
- Hamstring, ham'string *n*, llinyn y gar: *vt*, tori llinyn y gar [ballegllys]
- Hanaper, han'â.pür *n*, sylltty, trysorfa,
- Hand, hand *n*, llaw; lled llaw, dyrnfedd, pedair modfedd: *v*, estyn; arwain gerfydd y llaw; trosglwyddo; traddodi.
- Hand-breadth, dyrnfedd, lled llaw.
- Hand-cuff, llawdorch, llyffethar, gefyn.
- Hand-maid, llawforwyn. Hand-mill, breuan, llawfelin. At hand, ger llaw, yn agos. Hand in hand, llaw yn llaw, Off hand, ar unwaith, maes o law, yn

ddioed. To get the upper hand, gorthrech. Even-handed, cyflawn. One-handed, unllaw. Open-handed, llawagored, hael, haelionus. Handful, hand'fŵl *n*, dyrnaid, llaweth, llonaid llaw; crafangaid [*yd*, crefft]. Handicraft, han'di.kraft *n*, llawgelfydd. Handicraftsman, han'di.krafts.man *n*, llawgelfyddydwr, llawweithiwr. Handiness, han'di.nes *n*, deheurwydd, hylawder, parodrwydd. Handiwork, han'di.wûrk *n*, llawwaith, gorchwyl [*llawfoled*, llawliain]. Handkerchief, hang'kûr.tshif *n*, cadach. Handle, han'dl *n*, carn, said; coes; troed; dolen, clust, dwn, dyrddol: *vt*, llofi, dylofi, darllofi; trin; teimlo. Handsel, hand'sel *n*, goseb, honse. Handsome, hand'sum *a*, hardd, glân, tlws, prydferth, teg, telaid, gweddus, gweddaidd, golygus; hael. Handsomeness, hand'sum.nes *n*, teledrwydd, tegwch, prydferthwch, harddwch, gweddeidd-dra [*trosol*]. Handspike, hand'spik *n*, trosolbren. Handwriting, hand'ri.ting *n*, llawysgrif, llawysgrifen. Handy, han'di *a*, hylaw, deheuig, parod, medrus. Handy-dandy, minddu manddel [*ymddibynu*]. Hang, hang (*hung*) *v*, crogi; dibynu; Hanger, hung'ûr *n*, bidog, cledddyf byr. Hanger-on, truthymlynwr, dibynydd. Hanging, hang'ing *n*, croglen, caeadlen. Hangman, hang'man *n*, crogwr, dienyddiwr [*cenglu edau*]. Hank, hangk *n*, cengl; cloffrwm: *vi*. Hanker, hang'kûr *vi*, chwantu, blysio. To hanker after, hiraethu am. Hansel, han'sel *n*, goseb, honse, calenig. Hap, hap *n*, hap, damwain, damchwaen: *vi*, hapio, dygwyddo, dygwydd. Hapless, hap'les *a*, anhapus, anffodiog. Haply, hap'li *ad*, o ddamwain, ysgatfydd, ef allai, nid hwyrach, hwyrach. Happen, hap'n *vi*, damweinio, cymmeryd lle, dygwyddo, dygwydd. Happiness, hap'ines *n*, dedwyddwch, dedwyddyd, hapusrwydd, gwynfyd, gwynfyddedigwydd; fflawd. Happy, hap'i *a*, dedwydd, gwynfyddedig, gwyn ei fyd. Harangue, hâ.rang' *n*, araeth, arawd; chwedl hir: *v*, areithio; hirschwedlenn. Harass, har'as *vt*, aflonyddu, dyrysu, blino; anrheithio [*blacnedwr*]. Harbinger, hâr'bin.jûr *n*, rhagredegwr,

Harbour, hâr'bûr *n*, porthladd, llongborth; angorfa; lletty: *v*, llettya; croesawu, arfolli; llochesu; noddi. Harbourage, hâr'bur.aj *n*, lletty, lloches. Harbourless, hâr'bûr.les *a*, diborth; dinodded, diloches, diangedd. Hard, hârd *a*, caled, durfin, durfing, tyn cynnil, crintach; annhyner: *ad*, yr agos. Hard by, ger, ger llaw. Hard of hearing, trwm ei glywed. Hard-hearted, creulawn, calon-galed. Hard to learn, anhawdd. Hard-mouthed, phen anhydryn. Hard-ware, nwyddau haiarn, durdwyddau, durgelfi. Hardiness, hâr'di.nes, Hardihood, hâr'di.hûd *n*, eonder, hyfder, gwroldeb, dewredd; haerllugrwydd. Hardish, hâr'dish *a*, gogaled, lled galed. Hardly, hâr'dli *ad*, yn galed; yn anhawdd; yn orthrymus, prin, braidd. Hardness, hâr'dnes *n*, caledwch; anhawsder [*gorthrymde*]. Hardship, hâr'd'ship *n*, caledu, cam. Hardy, hâr'di *a*, caled, cadarn, cryf; hy calonog, hyfaidd, dewr, eofn. Fool hardy, rhyfygus, ynfyd-ddeur. Hare, hêr *n*, ysgyfarnog, ceinach, catl eithin: *vt*, brawychu; aflonyddu. Hare-bells, cloch yr eos. Hare-brained, penchwiban, anwadal, bralog. Hare-hearted, ofnus, digalon. Hare-foot, meillion cedenog. Hare-lip, byleghin, gwefus fylchog. Hare-pipe, yslepan, magl. Buck-hare, ysgyfarnog wryw. Doe-hare, ysgyfarnog fenyw. Harem, hêr'em *n*, tyr gwragedd neu gordderchadon yn y Dwyrain. Hariolation, hêr.i.ô.lâ'shun *n*, dewinia. Hark, hârk *i*, hai! ho! gwrando! clyw: *vi*, gwrando, clustfeinio. Harlequin, hâr'li.kin *n*, ysgentyn, digrit was [*dyhiren*, hure]. Harlot, hâr'lut *n*, putain, mwygles. Harlotry, hâr'lut.ri *n*, puteindra, godine. Harm, hârm *n*, niwed, drwg; sarhâc colled; cam: *vt*, niweidio, drygu. Harmful, hârm'fŵl *a*, niweidiol, dryglaw. Harmless, hârm'les *a*, diniwed, diddwr, diadwyth [*rwyd*]. Harmlessness, hârm'les.nes *n*, diniwek. Harmonic, hâr.mon'ik, Harmonious, hâr.mô'nî.us *a*, cynganeddol, cynganol, cydseiniol. Harmonies, hâr.mon'iks *np*, cyngar-ddysg, athrawiaeth cynganedd. Harmoniousness, hâr.mon'î.us.nes *n*, cydseiniolrwydd, cyssondra.

Harmonist, hâr'mö.nist *n*, cynghaneddwr, cerddor
 Harmonize, hâr'mö.niz *v*, cynghanu, cynghaneddu, cydseinio, cyssoni
 Harmony, hâr'mö.ni *n*, cynghanedd, peroriaeth; cyssondeb
 Harness, hâr'nes *n*, harnais, cêr, seirch, trec; arfogath, rhyfelwsg: *vt*, harnaisio, seirchio; arfogi. Harness-maker, harnaisiwr
 Harp, hârp *n*, telyn: *vi*, telynorio, telynnori, chwaraeu ar y delyn
 Harper, hâr'pûr, Harpist, hâr'pist *n*, telynnor, telynnwr [*vt*, tryferu
 Harpoon, hâr.pw'n' *n*, tryfer morfeirch:
 Harpooner, hâr.pw'nûr, Harpooneer, hâr.pw'nîr' *n*, tryferwr, tryferydd
 Harpsichord, hâr'pî.kôrd *n*, math o offeryn cerdd
 Harpy, hâr'pî *n*, aderyn aflan; rheib-ddyn, cribddeiliwr. White-headed harpy, cath y wern, y penwyn [butain
 Harridan, har'î.dan *n*, hen butain, carn
 Harrier, har'î.ûr *n*, helgi, ceinachgi; bwnecath, bod y gwerni. Hen-harrier, hebog llwydlas
 Harrow, har'ö *n*, og, oged: *vt*, llyfnu, ogi. To harrow up the feelings, aflonyddu, dwysbigor teimladau
 Harsh, hârsh *a*, garw, afrywio, llym, sarig [sarigrwydd
 Harshness, hârsh'nes *n*, gerwindeb
 Hart, hârt *n*, hydd, carw; eilon; elain
 Hartshorn, hârts'hörn *n*, corn yr hydd
 Harvest, hâr'vest *n*, cynauaf: *vt*, cyn-euafa, cywain. Harvest-home, cyn-euafledd. Harvest-lord, blaenor y fedel. Harvest-moon, cyn-euafloer
 Has, haz *vt*.—Have [friwo cig
 Hash, hash *n*, briwgig: *vt*, briwo, man-
 Haslet, has'let, Harslet, hârs'let *n*, syrth mochyn, perfedd mochyn
 Hasp, hasp *n*, cloig, cloigyn, hespen: *vt*, cloigyngu, hespenu
 Hassock, has'uk *n*, hesor, clustog benlin
 Hast, hast *vt*.—Have
 Haste, häst *n*, brys, ffwrst, prysurdeb: *v*, brysio, prysuro, dyfrysio. In haste, ar frys. Make haste, brysiwch
 Hasten, hä'sn *v*, brysio, prysuro
 Hastiness, hä'sti.nes *n*, ffwdan, byrbwylldra [ffwythau cynnar
 Hastings, hä'stingz *np*, pys cynnar;
 Hasty, hä'sti *a*, brysiol, ffyrstiol, buan, brysgar; byrbwyll, nawswyllt, an-ystyriol. Hasty-pudding, gwynod, brysbotten

Hat, hat *n*, het; heulrod, capan. Hat-band, llinyn het, rhwymyn het
 Hatch, hatsh *n*, deoriad, nythlwyth, haid o gywion; gwarddrws: *v*, deori; dyfeisio, llunio
 Hatchel, hat'shel *n*, heisyllt, heislan, crib, llin: *vt*, cribio, heislanu
 Hatchet, hat'shet *n*, bwyell, cymmynai. A cut with a hatchet, bwyellawd
 Hatchment, hatsh'ment *n*, marwgwn-sallt [glawrddorau llong
 Hatchway, hatsh'wä *n*, ffordd dros
 Hate, hät *vt*, casâu, ffeiddio: *n*, cas, casineb, dygasedd. I hate, cas genyf
 Hatful, hät'fwl *a*, cas, adgas, dygas, ffaidd [dygasedd
 Hatfulness, hät'fwl.nes *n*, dygasrwydd
 Hatred, hä'tred *n*, cas, casineb, dygasedd
 Hatter, hat'ûr *n*, hetwr, hetiw
 Hattock, hat'uk *n*, ysgub o yd; cogwrn
 Haughtiness, hô'ti.nes *n*, balchder, trahâ, balchedd [ffroenuchel, trahâus, uchel
 Haughty, hô'ti *a*, balch, uchelfrydig,
 Haul, hâl *vt*, tynnu, dirdynnu, llusgo
 Haum, hôm *n*, callod, gwellt, cyrs [clun
 Haunch, hântsh *n*, morddwyd, ffolen,
 Haunt, hânt *n*, cyrchfa, cynniweirfa, cyrchle: *vt*, cynniwair, mynych-gyrchu; aflonyddu [mefysen
 Hautboy, hö'bôî *n*, rhibib, telgorn;
 Hauteur, hö.tûr' *n*, balchder, trahausder
 Have, hav (had) *vt*, cael, meddu, medd-iannu; dwyn. I have, mae genyf, mae i mi. I have (thou hast, he has) been, yr wyf (yr wyt, y mae) wedi bod. To have mercy, cymmeryd trugaredd, trugarhau [aber, cilfach
 Haven, hä'vn *n*, porthladd, llongborth,
 Havoc, hav'uk *n*, difrod, anrhaith, hafog: *vt*, difrodi, hafogi, anrheithio
 Haw, hô *n*, pilen ar lygad ceffyl; grawn y ddraenen wen, cyrafol y moch
 Hawk, hôk *n*, hebog, gwalch, cudyll, curyll: *v*, heboga; hochboeri; gwica. Hawk's beard, llysiaur gwalch. Sparrow-hawk, cudyll coch. Hawk-weed, llysiaur yr hebog
 Hawker, hô'kûr *n*, hebogydd; gwicäwr, gwicwr, edwicwr [draenen wen
 Hawthorn, hô'thörn *n*, ysbyddaden
 Hay, hä *n*, gwair, gweirwellt, gwyran. Hay-cock, mwdwl gwair. Hay-field, gweirglawdd, cae gwair. Hay-loft, tafod wair. Hay-maker, cyweiriwr gwair. Hay-rick, das wair. Hay-yard, hay-guard, hay-garth, or hag-gard, ydian, gweirlan

Hazard, haz'ûrd *n*, enbydrwydd, perygl; antur; damwain; hap: *vt*, anturio, pydio, peryglu, arberyglu, enbydu. Hap-hazard, damwain noeth [yglus Hazardous, haz'ûr.dus *a*, enbydus, per-haze, hâz *n*, niwl, tarth, tawch Hazel, hâ'zl *n*, collen: *a*, gwinen gofen, fel collen. Hazel-grove, collwyn, collwydd, celli, celliwig, llwyn cyll Haziness, hâ'zi.nes *n*, niwlogrwydd Hazy, hâ'zi *a*, niwlog, godywyll He, hî *pn*, efe, ef, e; efo, fo, o. He also, yntau. He-goat, bwch gafr Head, hed *n*, pen; copa; clopa, clop; talcen; blaen; blaenor, penaeth: *vi*, blaenori, llywio; dybenu. Head-band, penrwymyn. Head-borough, maer bwrdeisdref. Head-covering, diddosben. Head-land, penarth, pentir, penryn; talar. Head-piece, helm, penffestin; deall. Light-headed, penysgafu, syfrdan, ehud. Thick-headed, hurt, pendew, pengam. Forepart of the head, iad. Side of the head, cern. Top of the head, coryn. To make head against, gwrthsefyll, llwyddo yn erbyn Headache, hed'âk *n*, dolur neu gur pen Headily, hed'i.li *ad*, chwidrwyllt Headiness, hed'i.nes *n*, ehudrwydd; cryfder diod Headless, hed'les *a*, diben, heb ben Headlong, hed'long *ad*, pendramwnwgl: *a*, chwyrnwyllt, byrbwyll, ffromfol; serth [blaenoriaeth Headship, hed'ship *n*, penaduriaeth, Headstrong, hed'strong *a*, anhywedd, cyndyn [brwysgaidd Heady, hed'i *a*, ehud, byrbwyll; cryf, Heal, hîl *v*, iachân, meddyginiaethu Health, helth *n*, iechyd, pwynt. In health, iach, yn iach. Your health, iechyd da i chwi Healthful, helth'fwl, Healthy, hel'thi *a*, iach, iachusol [rwydd Healthfulness, helth'fwl.nes *n*, iachus-Heap, hîp *n*, crug, twr, pentwr, carnedd, twmpath: *vt*, crugio, pentyru, cludeirio Hear, hîr (*pt* & *pp* heard, hûrd) *v*, clywed, erglywed; gwrando; clywed son Hearer, hî'r'ûr *n*, clywedydd, gwrandaŵr Hearing, hîr'ing *n*, clyw, clybod, clywedigaeth; gwrandauiad; achlust, gosteg [clustfeinio Hearken, hâr'kn *v*, gwrandauiad, andaw, Hearsay, hîr'sâ *n*, son, swm, siarad, gair Hearse, hûrs *n*, elor feirch, elorgerbyd

Heart, hârt *n*, calon; canol; rhuddin madruddyn pren. Heart-ache, dolur calon, trallod. Heart-burn, ingloes llosg cylla. Heart's ease, y feidio; drilliw, y blodau ofergaru. Heart felt, teimledig yn y gydwybod. Heart-rending, torcalonus. Heart-strings, gewynau'r galon. Broken-heart, calodoredig. Broken-hearted, calonfrïw wedi tori ei galon. Faint-hearted, llwfllesg. False-hearted, twyllodrus, anffyddlawn. Great-hearted, mawrfrydig, dewr. Hollow-hearted, rhagrithio Light-hearted, llawen, hoenus. Open-hearted, calon rwydd, hael. True-hearted, pur, ffyddlawn. Of little heart, gwan ei galon. To learn by heart, dysgu ar ei dafod Heartburn, hârt'bûrn *n*, llosg cylla Harten, hâr'tn *vt*, calonogi, cefnog Hearth, hârth *n*, aelwyd [siriol Heartiness, hâr'ti.nes *n*, diffuantrwydd, calonogrwydd, yni, dyfalwch Heartless, hâr'tles *a*, digalon, diysbry, annewr [gwresog, diffuan Hearty, hâr'ti *a*, calonog; iachu Heat, hît *n*, gwres, brydaniaeth; poetlder, twymdra; cynhesrwydd; ia-angerdd; rhedfa, gryfa; *v*, twymtwymo, poethi; cynhesu; yndwym Heath, hith, Heather, hî'thûr, he'th' *n*, grug, myncog; grugos; rhos. Heat-berries, gruglys, grygon. Heather-bell, blodau'r grug Heathen, hî'thn *n*, cenedlddyn, ethnipagan: *a*, cenedlig, digred Heathenish, hî'thn-ish *a*, cenedlig, gred, paganaidd [anghr Heathenism, hî'thn.izm *n*, paganiaeth Heathy, hî'thi *a*, grugog Heave, hîv *v*, codi; chwyddo; dyhe *n*, dyrchafael; codiad Heaven, hev'n *n*, nef [nefolrwy Heavenliness, hev'n.li.nes *n*, nefold Heavenly, hev'n.li *a*, nefolaidd, nefol Heaviness, hev'i.nes *n*, trymder, triwch, gorthrymder; pwys Heavy, hev'i *a*, trwm, pwysfawr, dwypwysig; cysglyd; hwydrwm; trathrwm, athrist. Heavy-laden, llwyog, trymlwythog. Top-heavy, pdrwm; meddw Hebdomad, heb'dô.mad *n*, wythnos Hebdomadad, heb.dom'â.dal, Hebdomadary, heb.dom'â.dur.i *a*, wythnosol Hebetate, heb'i.tât *vt*, hurtio, pmarweiddio

Hebetude, heb'itüd <i>n</i> , pylni, hurtrwydd	Helioscope, hē'li.ō.sköp <i>n</i> , heulddrych
Hebraism, hī'brā.izm <i>n</i> , priod-ddull	Heliotrope, hē'li.ō.tröp <i>n</i> , blodeuyn yr haul; gwaedfaen
Hebreaidd	Helix, hē'iks <i>n</i> , llinell nydd-droellog
Hebraist, hī'brā.ist, Hebrewist, hī'brw-ist, Hebrician, hī'brish'an <i>n</i> , Hebrēwr	Hell, hēl <i>n</i> , uffern, alis, afagddu, annwfn, annwn. Hell-black, erchyllddu. Hell-born, dieflig. Hell-cat, hen wrach
Hebrew, hī'brw <i>n</i> , Hebrēwr: <i>a</i> , Hebrēig, Hebreaidd. Hebrew language, Hebräeg	Hellebore, hē'li.bō'r <i>n</i> , pelydr Ysphaen
Hecatombe, hek'ā.tom <i>n</i> , aberth can anifail	Hellish, hē'ish <i>a</i> , uffernol, uffernig
Hectic, hek'tik <i>a</i> , gwastadol, dibaid	Hellishness, hē'ish.nes <i>n</i> , uffernolrwydd
Hectolitre, hek'tō.li.tūr <i>n</i> , mesur Ffrengig, yn cynnwys 22.009668 o alwymi, neu 2.7512085 o bwyseli Prydeinig	Helm, hēlm <i>n</i> , llyw; helm, penawr
Hector, hek'tūr <i>n</i> , bygylwr, ymfrostiwr: <i>v</i> , bygylu, bwgwith, bygwch, bocsaclu	Helmet, hēl'met <i>n</i> , helm, penwisg dur, penffestyn [haint y chwys]
Hederaceous, hed.u.rā'shus, Hederal, hed'ur.al <i>a</i> , eiddewog	Helodes, hē.lō'diz <i>n</i> , cryd chwyslyd,
Hedge, hej <i>n</i> , gwrych, gwydding, perth, clawdd: <i>v</i> , cau, bidio, cloddio. Hedging-bill, cryman cau, gwyddlif	Helot, hē'ut <i>n</i> , caethwas Spartaidd
Hedgehog, hej'hog <i>n</i> , draenog, ballog, armell. Sea-hedgehog, morddraenog	Helotism, hē'ut.ism <i>n</i> , caethwasanaeth, caethwasaeth, caethrawd, caethiwed
Hedger, hej'ûr <i>n</i> , caewr, gwrychwr [cae	Help, help <i>n</i> , porth, cynnorthwy; ymgeledd: <i>v</i> , cymhorth, cynnorthwyo, cyfnerthu, helpio. So help me God (in oaths), fel yr atebaf i Dduw
Hedgerow, hej'rō <i>n</i> , gwydding, gwyddi,	Helpful, help'fwl <i>a</i> , cynnorthwyol, ymgeleddgar [nodded, diymgeledd
Heed, hīd <i>n</i> , gofal, pwyll, gwrandawiad, ystyriaeth, gocheliad: <i>v</i> , ystyried, pwyll, ymgadw [gwagelog	Helpless, help'les <i>a</i> , digymhorth, di-
Heedful, hīd'fwl <i>a</i> , gofalus, gochelgar,	Helpmate, help'māt <i>n</i> , cydymaith, cyfaill
Heedfulness, hīd'fwl.nes <i>n</i> , ymogeliad, gwageliad [esgeulus	Helterskelter, hēl.tūr.skēl'tūr <i>ad</i> , didrefn
Heedless, hīd'les <i>a</i> , anochelgar, diofal,	Helve, hēlv <i>n</i> , coes bwyell, troed, carn
Heel, hīl <i>n</i> , sawdl, ffal, tap: <i>v</i> , sodli; gogwyddo, taplasu [<i>n</i> , tepyn	Helvetic, hēl.vet'ik <i>a</i> , perthynol i'r Swisiaid
Heelpiece, hīl'pis <i>v</i> , tapio, trwsio sawdl:	Hem, hem <i>n</i> , hem, gwrym, gwald, haech: <i>vt</i> , hemio, gwrymio; amgylchynu
Heft, heft <i>n</i> .—Haft [etiaid	Hematoid, hī'mā.tōid <i>a</i> , gwaedlyd
Heigira, hej'î.râ <i>n</i> , cyff cyfrif y Mahom-	Hematosi, hī'mā.tō'sis <i>n</i> , gwaedlif
Heifer, hef'ûr <i>n</i> , anner, treisiad; meinoles	Hemi- <i>px</i> , hanner
Heigho, hī'hō <i>i</i> , hoho! haiho!	Hemipleg, hem'î.plej.î <i>n</i> , parlys lleol, parlys mewn un hanner o'r corff
Height, hīt <i>n</i> , uchder, uchelder	Hemisphere, hem'î.sfi'r <i>n</i> , hannergrwn, arddrych [crwn
Heighten, hī'tn <i>vt</i> , uchelu, dyrchafu, codi yn uwch; mwyhau	Hemispherical, hem.î.sfer'î.kal <i>a</i> , hanner
Heinous, hā'nus <i>a</i> , echryslawn, anfad, ysgeler, cyflafanaidd, gwaedfawr	Hemistich, hem'î.stik <i>n</i> , hanner llinell
Heinousness, hā'nus.nes <i>n</i> , erchylldra, drygedd, ysgelerder	Hemlock, hem'lok <i>n</i> , cegydd, cegyr. Water-hemlock, brelwg
Heir, ē'r <i>n</i> , etifedd, treftadog; edlin.	Hemorrhage, hem'or.āj <i>n</i> , gwaedlif, tarddelhiad gwaed
Joint-heir, cydetifedd. Heir-apparent, edlin, edling	Hemorrhoids, hem'or.ôidz <i>np</i> , clwyf y marchogion, lledewigwst
Heiress, ē'r'es <i>n</i> , etifeddes, treftadoges	Hemp, hemp <i>n</i> , cywarch. Fimble-hemp, cywarch benyw [warch, carthol
Heirless, ē'r'les <i>a</i> , dietifedd	Hempen, hem'pn <i>a</i> , cywarchog, o gy-
Heirship, ē'r'ship <i>n</i> , treftadogaeth	Hen, hen <i>n</i> , iâr, giâr, dicen. Hen-pecked, tan gnwc gwraig. Heath-hen, iâr y mynydd. Moor-hen, cotiar, corsiar [llewyg yr iâr
Heliacal, hī.lī'ā.kal <i>a</i> , heulaidd, yn gadael neu yn dyfod i mewn i oleuni yr haul [droellog	Henbane, hen'bän <i>n</i> , ffâr moch, y bela,
Helical, hē'lī.kal <i>a</i> , nydd-dröedig, nydd-	Henchman, hēntsh'man <i>n</i> , gwas, dilynwr
Heliocentric, hī.lī.ō.sen'trik <i>a</i> , gweledig o'r haul [haul	Hence, hens <i>ad</i> , oddi yma, odd yma: <i>i</i> , ymaith! ffwrdd!
Heliolatory, hī.lī.ōl'â.trî <i>n</i> , addoliad yr	

HET pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Henceforth, hens'fô'rth, Henceforward, hens.fôr'wûrd *ad*, bellach, rhag llaw, mwyach, o hyn allan

Hend, hend *vt*, gafaelu, dal; amgylchynu

Hepatical, hî.pat'i.kal *a*, afuol, afuaidd

Hepatitis, hep.â.ti'tis *n*, ennyfa yr afu

Heptagon, hep.tâ.gun *n*, dull seithochr

Heptagonal, hep.tag'ô.nal *a*, seithochrol

Heptangular, hep.tang'gû.lûr *a*, seithonglog [iaeth

Heptarchy, hep'târ.kî *n*, seithlywydd-

Her, hûr *pn*, ei; hi. Hers, eiddi. Her also, hithau

Herald, her'ald *n*, achydd, achwr, achofydd; cyhoeddwr; herodr: *vt*, cyhoeddi; herodri. Herald king at arms, brenin pen beirdd

Heraldic, hî.ral'dik *a*, herodrig

Heraldry, her'ald.rî *n*, achyddiaeth, achofyddiaeth, arwyddfarddoniaeth, herodraeth

Herb, hûrb *n*, llysieuyn, glaswelltyn

Herbaceous, hûr.bâ'shus *a*, llysieuaid, llysieuol; llysieugar

Herbage, hûr'bâj *n*, porfa, tir porfa, llysiau; degwm porfa; rhyddid i gyd-bori. Fresh herbage, irwellt

Herbal, hûr'bal *n*, llysienlyfr

Herbalist, hûr'bal.list *n*, llysieuydd

Herbivorous, hûr.biv'ô.rus *a*, yn bwyta llysiau, llysfwyta

Herby, hûr'bi *a*, llysienlyd, llawn o llysiau

Herculean, hûr.kû'li.an *a*, cawraidd, gorchestol, arwrol

Hercules, hûr.kû.li.z *n*, Ercwlf, Ercwl

Herd, hûrd *n*, gyr; mintai, cenfaint, gre, deadell: *v*, cydymdyru, deadellu

Herdsmán, hûrdz'man *n*, bugail, grëwr, deadellwr, buelydd, bugeilwr

Here, hî'r *ad*, yma, yn y lle hwn, yn y fan yma, yn y fan hon; dyma, llyma. Here he is, dyma fe [yma

Hereabouts, hî'r.â.bûwts *ad*, o ddeutu

Hereafter, hî'r.af'tûr *ad*, wedi hyn, ar ol hyn, o hyn allan, rhag llaw: *n*, y byd i ddyfod, y byd a ddaw

Hereat, hî'r.at' *ad*, ar hyn, wrth hyn

Hereby, hî'r.bî' *ad*, wrth hyn

Hereditable, hî.red'i.tâ.bl, Heritable, her'i.tâ.bl *a*, etifeddadwy

Hereditament, her.i.dit'â.ment *n*, da etifeddol [treftadol

Hereditary, hî.red'i.tur.i *a*, etifeddol

Herefrom, hî'r.from' *ad*, oddi yma

Herein, hî'r.in', Hereinto, hî'r.in'tw *ad*, yn hyn; yma; i hyn

Hereof, hî'r.of' *ad*, o hyn; ei

Hereon, hî'r.on', Hereupon, hî'r.up.on' *ad*, ar hyn [gred, archwrthgredwr

Heresiarch, her'i.sî.ârk *n*, blaenor geu-

Heresy, her'i.sî *n*, geugred, gwrthgred, geugrefydd, geulith, camgred, geu-

fiydd, cyfeiliornad, geuathrawiaeth

Heretic, her'i.tik *n*, geugrefyddwr, cam-

gredwr, geuffyddiwr, geugredwr

Heretical, hî.ret'i.kal *a*, geugrefyddol, geuffyddiol, cyfeiliornus

Hereto, hî'r.tw', Hereunto, hî'r.un.tw' *ad* i hyn, at hyn, wrth hyn; hyd yn hyn

Heretofore, hî'r.tw.fô'r' *ad*, gynt, cyr hyn, o'r blaen [hyn

Herewith, hî'r.with' *ad*, gyda hyn, efi

Heriot, her'i.ut *n*, ebediwr [tadaetl

Heritage, her'i.tâj *n*, etifeddiaeth, tref

Hermaphrodite, hûr.maf'rô.dit *n*, deu rywyn; ceiliogiar: *a*, deurywiol

Hermaphroditical, hûr.maf.rô.dit'i.kal *a* deurywiol, deuryw

Hermetic, hûr.met'ik, Hermetical, hûr met'i.kal *a*, fferyllaidd [elai

Hermit, hûr'mit *n*, meudwy, didryfwr

Hermitage, hûr'mi.tâj *n*, meudwyfoc meudwyfan [didry

Hermitical, hûr.mit'i.kal *a*, meudwyoc

Hernia, hûr'ni.â *n*, rhwyg; bolystyr torgest, toriad llengig [dewry

Hero, hî'r'ô *n*, arwr, gwron, gwrolddyr

Heroic, hî.rô'ik, Heroical, hî.rô'i.k *a*, gwronaidd, mawrfrydig, tragwro arwrol. Heroic verse, mesur deg troe

Heroine, her'ô.in *n*, arwraig, arwres

Heroism, her'ô.izm *n*, arwredd, arw iaeth, gwroliaeth, dewredd, gwroniaet

Heron, her'un *n*, crëyr, crychydd

Heronry, her'un.rî *n*, crëyrfa [iddw

Herpes, hûr'pîz *n*, tarddwaint; tō

Herring, her'îng *n*, penwag, ysgadenyr

Herself, hûr.self' *pn*, hi ei hunan, hunan [mheuaeth, oedis

Hesitancy, hez'i.tan.sî *n*, petrusder, an

Hesitate, hez'i.tât *vi*, petruso, gohiri oedi; ammheu; geirdagu

Hesitation, hez.i.tâ'shun *n*, pestrusde geirdagiad; ammheuaeth. Without hesitation, dibetrus

Hesperian, hes.pî'r.i.an *a*, gorllewinol

Heteroclite, het'ur.ô.klit *n*, sylwedda-

peth, neu ddyn afreolaidd: *a*, afreolaidd. Heteroclitcs, amrydreigliaid

Heteroclitical, het.ur.ô.klit'i.kal *a*, afrolus, gwyrol [iol, geu

Heterodox, het'ur.ô.doks *a*, gwrthdy

Heterodoxy, het'ur.ô.doks.sî *n*, allfar geuddysg, geuffydd, geuathrawiaetl

Heterogeneous, het.ur.ö.j'i'nä.al, Heterogeneous, het.ur.ö.j'i'nä.us *a*, allryw, amryfeilryw, brithryw
 Hetman, het'man *n*, llywydd [mynu
 Hew, hü (*hewn*) *vt*, naddu, tori, cym-
 Hewn, hü *pp*.—Hew
 Hexagon, hek'sâ.gun *n*, chwechochr
 Hexagonal, heg.zag'ö.näl *a*, chwech-
 ochrol, chwechongl, chwechonglog
 Hexameter, heg.zam'i.tûr *n*, chwebanog,
 mesur chwetiroed
 Hey, hä, Heyday, hä'dä *i*, ha! wi! oi!
 oian! oio! haio! hai! [ffosp
 Hiation, hi.ä'shun *n*, dylyfiad gên; agen,
 Hiatus, hi.ä'tus *n*, agen, gagendor, gagen
 Hibernial, hi.bûr'näl *a*, gauafol, gauafaid
 Hibernian, hi.bûr.nät *vi*, gauafu
 Hibernation, hi.bûr.nä'shun *n*, gauafiad
 Hibernian, hi.bûr.nä.ân *n*, Gwyddyl,
 Gwyddel: *a*, Gwyddelig, Iwerddonig
 Hiccup, Hiccough, hik'up *n*, ig, yr ig:
v, igian, eigian
 Hickwall, hik'wöl, Hickway, hik'wä *n*,
 caseg y ddryghin, delor y derw, cym-
 mynwr y coed
 Hide, hid (*pt* hid; *pp* hidden, hid'n,
 hid) *v*, cuddio, celcio, celu, dirgelu:
n, croen, cen, bling-groen. Mesur am-
 mhenodol o dir, o 60 i 120 erw. Hide-
 and-see, migymguddiad, chwareu
 chwiw. Hide-bound, croenrwym
 Hideous, hid'yus *a*, hyll, erchyll, echrys-
 lawn, hyllgrych (*f*hyllgrech)
 Hie, hi *vi*, brysio, prysuro, ffyrstio.
 Hying, yn prysuro; prysuriad
 Hierarch, hi'rärk *n*, penadur eglwysig
 Hierarchy, hi'rär.ki *n*, llywodraeth
 eglwysig; alsantaeth
 Hieroglyph, hi'rö.glif, Hieroglyphic,
 hi'rö.glif'ik *n*, nod arwyddol, ar-
 wyddlun. Hieroglyphics, batheiriau
 Hieroglyphical, hi'rö.glif'ikäl *a*, bath-
 einiol, arwyddol, arwyddlunol
 Higgle, hig'l *vi*, edwica, tynfasnachu
 Higgle-piggledy, hig'l.di.pig'l.di *ad*,
 yn draphlith, yn ddiridrefn
 High, hi *a*, uchel, ban, banog, tal; balch;
 drud; llawn; croch; mawr. High-
 flown, uchelfalch. High-mettled,
 ffroenuchel. High-minded, uchel-
 frydig. High road, y ffordd fawr, cefn-
 ffordd. High sea, cefnfor. High-
 spirited, calonog, hy. Ten feet high,
 deg troedfedd o uchder. As high,
 cyfawch. It is high time, mae yn
 llawn bryd. To set on high, dyrchafu.
 From on high, oddi uchod

Highland, hi'land *n*, ban, ucheldir,
 mynydd-dir
 Highlander, hi'lan.dûr *n*, mynyddwr
 Highly, hi'li *ad*, yn fawr; yn falch; yn
 uchel. Highly-seasoned, poeth i'r
 chwaeth [blanaf
 Highmost, hi'möst *a*, uchaf; cyntaf,
 Highness, hi'nes *n*, uchder, uwchder,
 uchelder, uchelradd. His Royal High-
 ness, ei Uchelder Breninol [lanw
 Highwater, hi'wô.tûr *n*, gorllanw, gor-
 Highway, hi'wä *n*, ffordd fawr, prif-ffordd
 Highwayman, hi'wä.man *n*, lleidr pen
 ffordd [usrwydd, hyfrydwch
 Hilarity, hi.lar'i.ti *n*, llawenydd, hoen-
 Hilary, hil'ur.i *n*, yn agos i wyl Hilary
 (Ionawr 13). Hilary-term, un o dym-
 morau'r gyfraith, yn dechreu yn
 Ionawr
 Hilding, hil'ding *n*, bawddyn, cachgi
 Hill, hil *n*, bryn, moel, cefn, garth, trum.
 Ant-hill, myrdwyn, mordwyn [path
 Hillock, hil'uk *n*, bryneyn, pone, twm-
 Hilly, hil'i *a*, mynyddig, bryniog
 Hilt, hilt *n*, carn cleddyf [also, yntau
 Him, him *pn*, ef, efe, fe, e, efo, fo, o. Him
 Himself, him.self' *pn*, ei hun, ei hunan.
 He is beside himself, mae efe allan o'i
 bwyll [taiog: *a*, ol
 Hind, hünd *n*, ewig; llafurwas, gwas,
 Hinder, hin'dûr *a*, ol
 Hinder, hin'dûr *v*, rhwystro, attal,
 rhagod, lluddias, llesteirio
 Hinderance, hin'dur.ans, Hindrance,
 hin'drans *n*, rhwystr, llestair, lludd
 Hindermost, hin'dûr.most, Hindmost,
 hünd'most *a*, olaf, diweddaf; bonol
 Hinge, hinj *n*, colyn drws, colfach: *v*,
 colfachu; dibynu, ymddibynu
 Hint, hint *n*, amnaid, awgrym, arwydd:
vt, amneidio, crybwyll, crybwyll
 Hip, hip *n*, clun, pen uchaf y glun;
 duegwst, pruddglwyf; ogfaen; ffirwyth
 marchfieri, egroesen: *vt*, laesu cym-
 mal pen y glun. Hip-shot, wedi ysigo
 pen y glun, clunlaes [pruddglwyfus
 Hippish, hip'ish *a*, isel o ysbryd, trist,
 Hippishness, hip'ish.nes *n*, clefyd y
 dduwg, pruddglwyf; iselder ysbryd
 Hippocentaur, hip.ö.sen'tôr *n*, math o
 anghenfil, dynfarch [dychymmygol
 Hippogriff, hip.ö.grif *n*, march asgellog
 Hippopotamus, hip.ö.pot'ä.mus *n*, yr
 afonfarch, behemoth yr Ysgrythyr
 Hire, hi'r *n*, cyflog, hur, llog: *vt*,
 cyflogi, hurio, llogi [hurwas
 Hireling, hi'r'ling *n*, gwas cyflog;

HOL pâth, fat, ère, met, mâr-fine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, t&=too, t&w=took;

Hirsute, hûr.sût' *a*, blewog, cedenog;
His, hiz *pn*, eiddo ef, ei eiddo, ei [garw
Hiss, his *n*, chwithrwd, chwythlais, si;
hwt: *v*, chwythleisio, sïo, hwtio
Hist, hist *i*, ust! tewch! taw!
Historian, his.tôr'i.an *n*, hanesydd, ys-
torïawr [torïol
Historical, his.tor'i.kal *a*, hanesol, ys-
Historify, his.tor'i.fî *vt*, hanesu, adrodd
Historiographer, his.tô.rî.ôg'râ.fûr *n*,
hanesydd; brudai [yddiaeth
Historiography, his.tô.rî.og'râ.fî *n*, hanes-
History, his'tur.i *n*, hanes, brud, ystori;
edrybod, hanesyddiaeth. Natural
history, mildraeth
Histrionic, his.tri.on'ik *a*, chwârëyddol
Hit, hit (*pt* & *pp* hit) *n*, ergyd, taraw-
iad; damwain: *v*, taro, cyffwrdd;
dygwyddo [cwlwm; gafaelfach
Hitch, hitsh *v*, gafaellu, bachu: *n*,
Hitchel, hit'shel *n*, heisyllt
Hithe, hîth *n*, porthladd bychan [yma
Hither, hîth'ur *ad*, yma, hyd yma, tuag
Hithermost, hîth'ûr.möst *a*, nesaf yma
Hitherto, hîth'ûr.t& *ad*, hyd yma, hyd
yn hyn, hyd hyn
Hitherward, hîth'ûr.wôrd *ad*, tuag yma
Hive, hîv *n*, cwch gwenyn, bodrydaf: *v*,
cychu, llestru gwenyn
Ho, h& *i*, ho! hai! clyw! clywch!
Hoar, h&r *a*, llwyd, llwydwyn, blawr.
Hoar-frost, llwydrew, barug, arien
Hoard, h&rd *n*, cuddfa, cuddgrug;
cronfa: *v*, casglu, tyru, croni [llwydni
Hoariness, h&r'î.nes *n*, llwydedd; pen-
Hoarse, h&rs *a*, cryg, cryglyd. To
grow hoarse, crygu, myned yn gryg
Hoarseness, h&rs'nes *n*, crygni, crygi,
crygiant [penllwyd
Hoary, h&r'î *a*, llwyd, blawr, arienog;
Hoax, h&ks *n*, twyll, hoked, siom: *vt*,
twylllo, siomi, hudo
Hob, hob *n*, pentan, pentanfaen
Hobble, hob'l *n*, herciad; dyrysweh,
magl, trallod: *vi*, hercian, cloffgerdded
Hobby, hob'i *n*, corfach; math o hebog;
hurtyn; anwyllbeth, hoffbeth
Hobgoblin, hob'gob.lin *n*, ellyll, anys-
bryd, bygwydd, bo, bygel nos
Hobnail, hob'nâl *n*, hoel glofa
Hock, hok *n*, coesgyn, gar, coesddarn
blaen o gig mochyn; math o win
Hock, hok, Hockle, hok'l *vt*, tori gewyn
y gar
Hocus-pocus (hoc est corpus, hwn yw'r
corff), h&.kus.p&kus *n*, hud, hud a
flug, hoked, twyll

Hod, hod *n*, cafn cymmrawd, hawc
Hodful, hod'fwl *n*, hawcaid
Hoddy, hod'i *a*, cryf, iachus
Hodgepodge, h&j'poj, Hotchpotch, hotsh'
potsh *n*, cymmysgedd didrefn, cybolfa,
cawldeb [heddyw
Hodiernal, h&.di.ûr'nal *a*, perthynol i
Hodman, hod'man *n*, cymmrydwr, hawcwr
Hoe, h& *n*, chwynogl, caib, cribyn-gaib:
vt, chwynogli, cribyn-geibio
Hog, hog *n*, mochyn, llwdn hwch, twrch,
Hog's lard, bloneg. Hog-cot, Hog-
sty, cwt, twlc mochyn
Hoggerell, hog'ur.el *n*, hespwrn, hespin
Hoggish, hog'ish *a*, mochaidd; dreilaidd
Hoggishness, hog'ish.nes *n*, mocheidd-
dra, mochyneidd-dra
Hogherd, hog'hûrd *n*, ceidwad moch
Hogo, h&'g& *n*, drewiant, drewdod
Hogshead, hogz'hed *n*, myddi, baril fawr;
54 galwyn o ddiod neu gwrw
Hoiden, h&'dn *n*, hoiden, hobi
Hoist, h&ist *vt*, codi, dyrchafu
Hoity-toity, h&.ti.t&'ti *i*, hai, haio, ha
Hold, h&ld *n*, gafaellu, dalfa; amddiffynfa;
lloches; ceudod llong: *v* (*pt* held,
held: *pp* held, holden, h&'dn), dal;
gafaellu; attal; cadw: *i*, dal! aros!
paid! To lay hold of, ymaflyd yn.
To hold one's peace, tewi, tewi â son
Holdfast, h&'ld'fast *n*, gafaelfach, dalbren
Hole, h&ll *n*, twll, bwt; ffau
Holidam, h&'i.dam *n*, sancteiddfam
Holiday, Holyday, h&'i.d& *n*, dydd gwyl
Holiness, h&'li.nes *n*, sancteiddrwydd
Holloa, Hollo, h&.l&'i, hai! clyw!
gwranda! *vi*, galw, gwaeddi: *n*,
gwaedd, galwad
Hollow, h&'l& *n*, ceule, ceudwll, cau,
ceued: *a*, cau, cafnog, ceuol; di-
waelod: *v*, ceuo, cafnu: *ad*, hollol,
trwyadl. Hollow sound, clonc, rhonc
Hollowness, h&'l&.nes *n*, ceuedd, ceudod
Holly, h&'li *n*, celyn, pren celyn
Holly-grove, celynog, celynllwyn
Hollyhock, h&'i.hok *n*, hocys bendigaidd
Holm, holm *n*, prinwydden, y dderwen
fythddeiliog, glasdonen; maran, mar-
ian, marianedd, ynys mewn afon neu
gilfach
Holocaust, h&'l&.k&st *n*, llosgaberth
poethoffwrwm [—Hely
Holpen, h&'pn *a*, cynnorthwyedig: *pp*
Holster, h&'st&r *n*, gwain llawddryll
Holy, h&'li *a*, sanctaidd, glân, cyssegr-
edig. The holy of holies, cyssegr sanct-
eiddiolaf

Homage, hom'aj *n*, ymostyngiad, addol-
iad, gwriogaeth [warogaeth
Homager, hom'ä.jür *n*, deiliad dan
Home, höm *n*, cartref, tref, trigfa, haddef:
ad, adref, i dref; at y pwnc. At
home, gartref. Home thrust, gwth
hyd adref. Home-spun, cartrefig, a
wnaed gartref; diaddurn [rwydd
Homeliness, höm'lînes *n*, cartrefeidd-
Homely, höm'li *a*, cartrefaidd; gwladaidd
Homer, höm'mür *n*, mesur Hebreaidd o
gylch tri pheint
Homestead, höm'sted *n*, cartrefle [adref
Homeward, höm'würd *ad*, adref, tuag
Homicide, höm'isid *n*, lleiddiad dyn,
llofrudd, llawrudd; llofruddiaeth, dyn-
laddiad, galanas [wriaeth
Homilectics, hom.ilek'tiks *np*, pregeth-
Homily, hom'îli *n*, byrdraeth, byr-
draethawd, pregeth fer [gallt
Hommoc, hom'uk *n*, bryncyn, garth,
Homocentric, höm.mö.sen'trik *a*, cy-
mherfeddol, cynghraidd
Homœopathy, höm.mî.op'ä.thî *n*, y gel-
fyddyd o iachäu â dognau o anfeidrol
fychander [rywiog, cyfunrhyw
Homogeneous, höm.mö.ji'nî.us *a*, cyd-
Homogeneousness, höm.mö.ji'nî.us.nes *n*,
cydrywiaeth, unrhywiaeth
Homologous, höm.mol'ö.gus *a*, gogymmedr,
gogyfartal, cyffelyb [amhbëus
Homonymous, höm.mon'î.mus *a*, mwys,
Homophonous, höm.mof'ö.nus *a*, unsain,
gogydsain [unseinedd
Homophony, höm.mof'ö.nî *n*, cydseinedd,
Homotonous, höm.mot'ö.nus *a*, unwedd
Hone, hön *n*, hogfaen, ellynfaen, hogalen:
vt, hogi, llymu ar hogfaen
Honest, on'est *a*, cyfiawn, cywir, di-
dwyll, gonest, addwyn, uniawn
Honesty, on'es.tî *n*, uniondeb, addwyn-
der, gonestrwydd, cywiredd, cywirdeb
Honey, hun'î *n*, mêl. Honey-bag, cwd
y mêl, cylla gwenyn. Honey-comb,
dil mêl, crwybr. Honey-dew, mel-
wlith, melgawod. Honey-moon, mis
yr afaeth, mis cyntaf ar ol priodi.
Honey-mouthed, mwyndafod
Honeysuckle, hun'î.suk.l *n*, gwyddfid,
gwyddwydd, blodau'r mêl
Honeywort, hun'î.würt *n*, llysiau'r mêl
Honied, hun'id *a*, llawn mêl, melus
Honorary, on'ö.rur.î *a*, mygedol; anwobr-
wyedig, heb ei dalu; anrhydeddus
Honorificabilitudinity, on.ö.rif.î.kâ.bil.î-
tütî.din'î.tî *n*, anrhydeddusrwydd (y
gair hwyaf yn yr iaith Seisnig)

Honour, on'ür *n*, anrhydedd, bri, parch,
enw, ardduniant, urddas, ermyg, ed-
myg: *vt*, anrhydeddu, parchu. With-
out honour, dibarch, dianrhydedd
Honourable, on'ür.â.bl *a*, anrhydeddus,
parchus. Right Honourable, Gwir An-
rhydeddus [rhydeddusrwydd
Honourableness, on'ür.â.bl.nes *n*, an-
Hood, hwd *n*, cwfl, cwcwll, penguwch
Hoodwink, hwd'wink *vt*, mwgydu, gor-
Hoof, hwf *n*, carn, ewingarn [chuddio
Hoofed, hwf't *a*, carniog, carnol. Hoofed
animals, carnolion
Hoofless, hwf'les *a*, digarn
Hook, hwk *n*, bach, bechyn: *v*, bachu,
bachellu, dyfachu, dal. Bill-hook,
glaf. Fish-hook, bach pysgota.
Pruning-hook, gwyddlif. Reaping-
hook, cryman. By hook or by crook,
rhyw ffordd neu gilydd. Hook and
eye, bach a llygad, bach a dolen
Hookah, hwk'â *n*, math o bib hir
Hoop, hwp *n*, cylch, cylchyn, cant: *vt*,
cylchu, cantio. Hooping-cough, y pas
Hoot, hwt *v*, hwtian, hwtio
Hop, hop *n*, gonaid, hwp, dylam, hec,
herc, llam untroed: *v*, llemain, hec-
ian; hopysu. Hop, skip, and jump,
hwp a cham a naid
Hope, hüp *n*, gobaith, goglod, hyder: *v*,
gobeithio, hyderu, ymddiried. Hope-
deserted, diobaith. Forlorn hope,
tamaid angen
Hopeful, hüp'fwl *a*, gobeithiol; golygus
Hopefulness, hüp'fwl.nes *n*, gobeithiol-
rwydd [dihyder
Hopeless, hüp'les *a*, diobaith, anobeithiol,
Hopelessness, hüp'les.nes *n*, anobaith
Hopper, hop'ür *n*, hopran melin; basged
Hobble, hop'l *vt*, cydrwymo'r traed
Hops, hops *np*, llewyg y blaidd, hopys
Horal, hō'r'al, Horary, hō'r'ur.î *a*, awrol,
oriol, perthynol i oriau
Horde, hō'rd *n*, tylwyth, torf, mintai
Horehound, hō'r'hū'nd *n*, morddanadl.
White horehound, llwyd y cwn [wel
Horizon, hō.rî'zun *n*, terfyngylch, gor-
Horizontal, hor.î.zon'tal *a*, gwastad;
terfyngylchol; gorweddol, llorwedd
Horn, hōrn *n*, corn. Horn-book, llyfr
corn. Hunting-horn, helgorn. Inner
horn, mab gorn. Without horns,
moel, digorn. Green horn, gwirionyn
Hornblende, hōrn'blend *n*, math o gareg
Horned, hōrn'ed *a*, corniog, cyrnig
Hornet, hō'r'net *n*, cacynen y meirch,
chwiliores, gwenynen y meirch

HOW pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Hornpipe, hôrn'pîp *n*, math o daplas
 Horny, hôrn'î *a*, cornaiidd, cyrnaidd
 Horologe, hor'ô.loj *n*, awrfyneygydd
 Horology, hor'ô.lô.jî *n*, awroniaeth
 Horometry, hô.rom'î.trî *n*, awrfesuriaeth
 Horoscope, hor'ô.sköp *n*, cyd-dremiad
 y planedau [dychrynlyd
 Horrent, hor'ent *a*, gwrychog, garw;
 Horrible, hor'î.bl *a*, erchyll, ofnadwy,
 hyll, dychrynlyd, echryslawn, echrys
 Horribleness, hor'î.bl.nes *n*, echryslon-
 edd, erchylldra [anferth
 Horrid, hor'id *a*, erchyll, echrydus,
 Horrific, ho.rîf'îk *a*, dychrynlyd, ar-
 swyds, brawychus, yn peri ôfn
 Horrisonous, ho.ris'ô.nus *a*, erchyll-
 seinïol [erchyllldod
 Horror, hor.ûr *n*, arswyd, dychryn, braw,
 Horse, hôrs *n*, march; ceffyl: *vt*, rhoi ar
 farch; marchogaeth. Horse-block,
 careg farch, esgynfaen. Horse-breaker,
 torwr meirch. Horse-cloth, hws,
 cefnllaiain. Horse-dealer, porthmon
 meirch. Horse-fly, cacynen y meirch.
 Horse-laugh, crechwen. Horse-race,
 marchred, marchreddegfa. Horse-shoe,
 pedol ceffyl. Horse-trappings, seirch.
 Entire horse, march. Hobby-horse,
 ceffyl pren. Pack-horse, pynfarch.
 Race-horse, rhedfarch, rhedegfarch.
 Stalking-horse, ceffyl brethyn. War-
 horse, cadfarch, rhyfelfarch. On horse-
 back, ar gefn ceffyl, yn marchocâu, yn
 marchgâu, yn marchâu
 Horseman, hôrs'man *n*, marchwr, gwr
 march, marchog [wriaeth
 Horsemanship, hôrs'man.ship *n*, march-
 Hortation, hôr.tâ'shun *n*, annogaeth,
 cynghor
 Hortative, hor'tâ.tiv, Hortatory, hôr'tâ-
 tur.î *a*, annogaethol, rhybuddiol
 Horticulture, hôr'tî.kul.tshûr *n*, gardd-
 wriaeth [gardd
 Hortulan, hôr'tü.lan *a*, garddol, fel
 Hosanna, hô.zan'â *n*, gair Hebraeg yn
 arwyddo "Achub, atolwg"
 Hose, höz (*p* hose, höz, hosen, hō'zn)
 n, hosan
 Hosier, hō'zhûr *n*, hosanydd, hosaneuwr
 Hospitable, hos'pî.tâ.bl *a*, llettygar,
 croesawgar
 Hospital, hos'pî.tal *n*, ysbytty, clafdy
 Hospitality, hos.pî.tal'î.tî *n*, llettygar-
 wch, ysbyd, haelioni
 Host, hōst *n*, llu, byddin; llettywr;
 tafarnwr; aberth yr offeren [ddyn
 Hostage, hos'täj *n*, mach, gwystl, gwystl-

Hostess, hōs'tes *n*, llettywraig; tafarn-
 wraig [rhyfelgar
 Hostile, hos'til *a*, gelyniaethus, gelynl;
 Hostility, hos.til'î.tî *n*, gwrthryn, gelyn-
 iaeth, gelynlrwydd; rhyfel; casineb
 Hostler, os'lûr *n*, marchwas, ostler
 Hostel, hōs'tel, Hostelry, hōs'tel.ri, Host-
 ry, hōs'trî.n, marchdy cyffredin=Hotel
 Hot, hot, *a*, twym, gwresog, brwd, poeth.
 Hot-brained, penboeth, ffrochwyllt.
 Hot-headed, penboeth, ffyrnig, gor-
 wyllt. Burning hot, poeth angerddol.
 Red hot, gwynias, yn dân coch
 Hotbed, hot'bed *n*, gwely brwd [ostl
 Hotel, hō.tel' *n*, lletty cyffredin, gwestty,
 Hothouse, hot'hûws *n*, twymdy
 Hotspur, hot'spûr *n*, dyn nwydwyllt
 Hottentot, hot'en.tot *n*, brodor Penryn
 Gobaith Da; dyn gwyllt
 Hough, hok *n*, gar: *vt*, tori llinyn y gar
 Hound, hûwnd *n*, bytheuad, huad.
 huadgi, helgi. Blood-hound, gwadedgi.
 Hound-bitch, bytheuades. Hound-
 fish, y pysg picwd, penci. Hound-tree
 pysgwydden [awrwydryn
 Hour, ûw'r *n*, awr. Hour-glass, awrwydr
 Hourly, ûw'r'li *ad*, bob awr: *a*, oriol
 House, hûws (*p* houses, hûw'ziz) *n*
 ty. House-warming, gwledd cynhes-
 iad ty. Dwelling-house, ty annedd
 trigfan. Pest-house, heintty. Play-
 house, chwareudy. Public-house
 tafarn. Summer dwelling-house
 hafod, hafotty. Mean paltry houses
 teiach
 House, hûwz *v*, llettya, dwyn i dy, tyo
 Housebreaker, hûws'brä.kûr *n*, tydorw
 Housebreaking, hûws'brä.king *n*, ty
 doriad [ty; tyai
 Household, hûws'höld *n*, teulu, tylwyth
 Householder, hûws'höl.dûr *n*, gwr ty
 perchen ty [teuliydde
 Housekeeper, hûws'kî.pûr *n*, perchen ty
 Houseless, hûws'les *a*, diannedd, di
 gartref [luaid
 Housemaid, hûws'mäd *n*, morwyn deu
 Housewife, huz'wif (*p* housewife
 huz'wivz) *n*, teuliyddes, gwreigan
 Housewifery, huz'wif.ri *n*, teuliyddiaeth
 Housing, hûw'zing *n*, hws, huling marc
 Hovel, hov'el *n*, penty, bwthyn, clerty
 Hover, hov'ûr *vi*, chwyfio, hofo, hofia
 cwhwfanu, chwylo, ehedfan
 How, hûw *ad*, pa, mor, pa mor, pa gy-
 pa fodd, pa sut. How old is he
 beth yw ei oedran? [c
 Howbeit, hûw.bî'it *ad*, er hyny, er hy

However, hūw.ev'ūr, Howsoever, hūw-sö.ev'ūr *ad.* pa fodd bynag, beth bynag; er hyny, enllai
 Howitzer, hūw'it.zür *n.*, math o gyfleg
 Howl, hūwl, Howling, hūw'ling *n.*, ud, udiad, udfa; oernad, drygnad
 Howl, hūwl *v.*, udo, udain; oernadu
 Howlet, hūwlet *n.*, dylluan ieuanc
 Hox, hoks *vt.*, tori llinyn y gar
 Hoy, hōi *n.*, math o long fechan
 Hubbub, hub'ub *n.*, gwag derfysg, dardwrdd, godwrdd, iwbwb [bras
 Huckaback, huk'ā.bak *n.*, math o lian
 Huckle, huk'l *n.*, gafaal y glun. Huckle-backed, cefngrwm. Huckle-bone, asgwrn y glun [wr
 Huckster, huk'stūr *n.*, edwicwr, adwerth
 Huddle, hud'l *vt.*, brysdyrn; brysguddio: *n.*, cymmysgfa
 Hue, hü *n.*, lliw, eiliw, gwawr, gwedd, gne, gorne; gwaedd, iwbwb. Hue-and-cry, gwaedd ac ymlid
 Huff, huf *n.*, anfoddionedd, soriant; sarhâd: *v.*, senu; sardio, bygylu [falch
 Huffy, huf'ish *a.*, anniddig; trahaus-
 Hug, hug *vt.*, coffeidio, breicheidio: *n.*, coffeidiad, breicheidiad
 Huge, hüj *a.*, dirfawr, enfawr, erfawr, aruthrol, amrosgo, anferthol [fawredd
 Hugeness, hüj'nes *n.*, aruthredd, gor-
 Huguenots, hü'gî.nuts, hüg'nō *n.*, llysenw ar y Protestaniaid Calfinaidd yn Ffrainc
 Hulk, hulk *n.*, corff llong, cyff llestr
 Hull, hul *n.*, corff llong; cibyn, plisgyn
 Hully, hul'i *a.*, cibynog, plisgog, eisinog
 Hum, hum *n.*, si gwynyn, si; sibrwd: *v.*, mwngial, mudleisio, mwmial
 Human, hü'man *a.*, dynol, dyniadol
 Human nature, dynoliant, dynoliaeth
 Humane, hü.män' *a.*, hynaws, tirion, tyner, dyngarol [madegydd
 Humanist, hü'man.ist *n.*, ieithydd, gra-
 Humanity, hü.man'î.tî *n.*, dynoliaeth, dyngarwch [eiddio
 Humanize, hü'man.iz *vt.*, dynoli, gwar-
 Humble, um'bl *a.*, difalch, gostyngedig, iselfrydig, ufudd, ufill; gwael, isel, tlawd: *vt.*, iselu, darostwng, gostwng
 Humble-bee, gwynynen wyllt. To humble one's self, ymostwng
 Humbles, *np.*—Umbles [twyllo
 Humbug, hum'bug *n.*, twyll, twyllwr: *vt.*
 Humdrum, hum'drum *a.*, pendrwm: *n.*, delff [lleithio
 Humectate, hü.mek'tât *vt.*, gwlychu,
 Humeral, hü'mur.al *a.*, ysgwyddol

Humid, hü'mid *a.*, gwlyb, llaith, ir; dyfrllyd, gwlyborllyd, gwlybyrog
 Humidity, hü.mid'î.tî *n.*, gwlybrwydd, gwlybaniaeth, lleithder
 Humific, hü.mif'ik *a.*, lleithbar, gwlybyrog [iselu
 Humiliate, hü.mil'î.ât *vt.*, darostwng
 Humiliation, hü.mil.î.â'shun *n.*, iseliad, darostyngiad, gostyngiad; ymostyngiad, ymddarostyngiad
 Humility, hü.mil'î.tî *n.*, iselfrydedd, gostyngieddrwydd, difalchedd
 Hummingbird, hum'ing.bûrd *n.*, math o aderyn bach
 Humour, ü'mûr *vt.*, boddhau, mwyntrin: *n.*, irnaws, sudd, llyn, gorlif; tuedd, tymmer, hwyl, mympwy; arabedd, cellwair, digrifwch. Good-humoured, hynaws, addfwyn. Ill-humoured, anfwyn, sarig
 Humourist, ü'mur.ist *n.*, gwammalddyn
 Humourous, ü'mur.us *a.*, penchwiban, gwammal; digrif, hoenus, cellweirus, ysmala; irnawsaidd, llynorol
 Humoursome, ü'mûr.sum *a.*, gwyniog, anfoddog, anniddig, anynad, drygnaws, anwadal
 Hump, hump *n.*, crwmach. Hump-back, cefn crwm. Hump-backed, cefngrwm, crwca, cefngam
 Hunch, huntsh *n.*, penelinawd, crwmach: *vt.*, penelino; dyrnodio. Hunch-backed, ysgwyddgam, cefngrwm
 Hundred, hun'dred *n.*, cantref: *a.* & *n.*, cant, 100. Hundred times, canwaith
 Hundredth, hun'dredth *a.*, canfed, 100fed
 Hung, hung *pt* & *pp.*—Hang
 Hunger, hung'gûr *n.*, newyn, chwant bwyd: *v.*, newynu, dwyn newyn, bod â chwant bwyd arno
 Hungriness, hung'grî.nes *n.*, newyndod
 Hungry, hung'grî *a.*, â chwant bwyd ar, newynog, gwancus [was
 Hunks, hunks *n.*, cerlyn, cybydd, crin-
 Hunt, hunt *n.*, helyddiaeth; helfa, hela; haid o helgwn: *v.*, hela, hely, hel, helyd; asgafaethu; erlyn, ymlid, erlid; olrhain [farch
 Hunter, hun'târ *n.*, heliwr; helgi; hel-
 Hunting, hun'ting *n.*, helwriaeth; helfa
 Huntress, hun'tres *n.*, helyddes, helwraig
 Huntsman, hunts'man *n.*, helwr, heliwr, cynydd [helwriaethol
 Huntsmanship, hunts'man.ship *n.*, medr
 Hurden, hûr'dn *n.*, math o liain bras
 Hurdle, hûr'dl *n.*, clwyd, clwyden, lli-
 iart, pleiden: *vt.*, clwydo, gwialglwydo

HYP pâth, fat, êre, met, mâ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Hurds, hûrdz *np*, breision llin
Hurl, hûrl *v*, taflu, ergydio, chwyrrnelli,
chwyrrndafu: *n*, chwyrrndafiad, ergyd
Hurlbat, hûrl'bât *n*, maneg ddynodio
Hurlwind, hûrl'wind *n*, trowynt, corwynt
Hurly, hûr'lî *n*, trwst. Hurly-burly,
cynhwrf, terfysg, ffwdwr
Hurrah, hŵ.râ' *i*, hwra!
Hurricane, hur'î.kân *n*, gyrwynt, rhuthr-
wynt, tymmestl, hyrddwynt, corwynt
Hurrier, hur'î.ûr *n*, ffyrstiwyr, ystunwr
Hurry, hur'î *n*, ffwrst, brys, ffwdan, ffull:
v, prysuro, brysio, ystuno, ffwdanu
Hurst, hûrst *n*, coed, gwig, coedwig
Hurt, hûrt *n*, niwed, afes, drwg; anafod:
vt (*pt* & *pp* hurt), niweidio, colledu;
gwneyd dolur i, dolurio; drygu
Hurtful, hurt'fŵl *a*, niweidiol, anafol
Hurtle, hûr'tl *vt*, hergydio, gwrthdaro.
Hurtle-berries, llus duon bach
Hurtless, hûrt'les *a*, diddâwg, diniwed
Husband, huz'band *n*, gwr priod, gwr,
priod: *vt*, iawndrefnu; amaethu.
Ship's husband, dirprwywr perchen-
ogion llong [gweddw
Husbandless, huz'band.les *a*, heb wr,
Husbandman, huz'band.man *n*, arddwr,
amaethydd, llafurwr
Husbandry, huz'band.rî *n*, llafuriaeth,
arddwriaeth, amaethyddiaeth; cyn-
nildeb
Hush, hush *i*, ust! taw! ystaw! *v*,
dystewi, gostegu; dyhuddo. Hush-
money, arian taw, cyflog tewi
Husk, husk *n*, plisgyn, usyn, eisinyn, cib,
cibyn, coden, mesglyn
Husky, hus'kî *a*, usog, eisinog, cibog
Hussar, hŵ.zâr' *n*, math o farchfilwr
Hussy, huz'î *n*, dyhiren, maden, cecren
Hustings, hus'tingz *np*, esgynlawr, taflo
areithio
Hustle, hus'l *vt*, cydysgwyd, ysgytian
Huswife, huz'wif *n*, teulüyddes.—House-
wife [cut
Hut, hut *n*, bwth, lloestty, twlc, ffronc,
Hutch, hutsh *n*, ydgist; cist, cwningen
Hux, huks *vi*, pysgota penhwyaid â bach
Huzza, hŵ.zâ' *n*, bloedd, bloddest, ban-
llef: *vi*, bloeddio: *i*, hwra!
Hyacinth, hî'â.sinth *n*, math o faen
gwerthfawr; cenin y brain. Wild
hyacinth, glas y llwyn, botasen y gog,
cenin y brain
Hyades, hî'â.dîz, Hyads, hî'adz *np*, y
pum seren siriol (ym mhen Arwydd y
Tarw) [aid, tryloew
Hyaline, hî'â.lin *a*, gwydraidd, crisial-

Hybrid, hî'brid *n*, milynn neu lysieuyn
cymmysgryw: *a*, cymmysgryw
Hydra, hî'dra *n*, ffugsarff amiben a ladd-
wyd gan Ereulf; cydrif o ser deheuol
Hydragogue, hî'drâ.gog *n*, meddygin-
iaeth i garthu y llifynoedd
Hydraulic, hî.drô'lik *a*, awellaidd
Hydraulics, hî.drô'liks *np*, awelliaeth
Hydrocele, hî'drô.sil *n*, dyfrglwyf y gail
Hydrocephalus, hî.drô.sef'â.lus *n*, dyfr-
glwyf yn y pen
Hydrogen, hî'drô.jen *n*, ulai
Hydrographer, hî.drog'râ.fûr *n*, mor-
ddarluniwr [ddarluniad
Hydrography, hî.drog'râ.fî *n*, mor-
Hydrology, hî.drol'ô.jî *n*, dyfrdraeth
Hydromancy, hî'drô.man.sî *n*, dyfrogan,
dyfrgoel [ddwfr
Hydromel, hî'drô.mel *n*, medd, mel-
Hydrometer, hî.drom'î.tûr *n*, dyfr-
fesurydd, dyfrbwysai
Hydropathist, hî.drop'â.thist *n*, gwlyb-
yrydd, meddyg sy'n gwella â dwfr oer
Hydrophobia, hî.drô.fô'bi.â *n*, y gyn-
ddaredd [dyfro
Hydropical, hî.drop'î.kal *a*, dyfrglwyfus
Hydropsy, hî'drop.sî *n*, dyfrglwyf
Hydrostatics, hî.drô.stat'iks *n*, dyfr-
bwysiant, awsafiaeth [glwyf y ffrô
Hydrothorax, hî.drô.thô'raks *n*, dyfr
Hydrotic, hî.drot'ik *n*, meddyginiaeth
symmud ymaith ddwfr neu lysnafed
Hydrous, hî'drus *a*, dyfrol
Hyemal, hî'î.mal *a*, gauafaidd, gauafol
Hyena, hî'î.nâ *n*, udfil, udfllaidd
Hygeian, hî.jî'an *a*, iechydol
Hygiene, hî.jî'in *n*, iechyd; ffordd
gadw iechyd
Hygrometer, hî.grom'î.tûr, Hygroscope
hî.grô.sköp *n*, offeryn i fesur lleithde
yr awyr [y bilen forwynt
Hymen, hî'men *n*, duw priodas; priodas
Hymeneal, hî.me.nî'al, Hymenean, hî.
me.nî'an *a*, priodasol: *n*, priodasgerd
Hymn, him *n*, emyn, cathl, mawlderdd
v, canu mawl, dyganu, emynu
Hymnist, him'nist *n*, emynydd, hymnw
Hymnology, him.nol'ô.jî *n*, casgliad
hymnau
Hyper- *px*, yn arwyddo gormodaeth
Hyperbole, hî.pûr'bô.li *n*, gormodiaith
gorwireb
Hyperbolic, hî.pûr.bol'î.kal *n*, dru
ben gwir, tu hwnt i'r gwir, gormodo
Hyperbolize, hî.pûr'bô.liz *v*, mwyhau

Hyperborean, hī.pūr.bō'rī.an *a*, uchogleddig, gogleddol : *n*, gogleddwr
Hypercritic, hī.pūr.krit'ik *n*, beirniad rhy fanwl [feirniadaeth
Hypercriticism, hī.pur.krit'ī.sizm *n*, gor-
Hyphen, hī'fen *n*, cyssylltnod, cyplys-
nod, anorphennod (-) [cwsghar
Hypnotic, hip.not'ik *n*, meddyginiaeth
Hypo- *px*, tan-
Hypochondria, hip.ō.kon'drī.ā *n*, clefyd y ddueg, gwyntglwyf ; iselder ysbryd, pruddglwyf
Hypochondriac, hip.ō.kon'drī.ak *a*, claf o'r ddueg, pruddglwyfus : *n*, un pruddglwyfus [rith, ffug
Hypocrisy, hī.pok'ri.sī *n*, rhagrith, lled-
Hypocrite, hip'ō.krit *n*, rhagrithiwr, ffuantwr [ruthiol, ffuantus
Hypocritical, hip.ō.krit'ī.kal *a*, rhag-
Hypostasis, hī.pos'tā.sis *n*, hanfodoldeb, personoldeb [fodol ; sylweddol
Hypostatical, hip.ō.stat'ī.kal *a*, han-
Hypothesis, hī.poth'ī.sis (hypotheses, hī.poth'ī.siz) *n*, amcansail, llettyb, tybiad, amcandyb [tybseiliedig
Hypothetical, hip.ō.thet'ī.kal *a*, tybiol,
Hyrax, hī'r'aks *n*, cwningen y creigiau
Hyson, hī'sun *n*, math o de gwyrd
Hysop, hīs'up *n*, isop
Hysteric, his.ter'ik, Hysterical, his.ter'-ī.kal *a*, mamwstaidd, mamystog, dirgrynol. Hysteric ball, llewyg belen
Hysteries, his.ter'iks *np*, y famwst, clefyd y fam [y groth
Hysterotomy, his.tī.rot'ō.mī *n*, difyniad
Hystrix, his'triks *n*, balasc, draenog

I.

I, ī *pn*, mī, myfi ; i. I also, minnau
Iambic, ī.am'bik *n*, math o fydraeth, yn cynnwys sill fer a hir bob yn ail
Iambus, ī.am'bus *n*, corfan talgrwn
Ibex, ī'beks *n*, math o afar wyllt
Ibis, ī'bis *n*, aderyn Aiphtaidd
Ice, īs *n*, ia ; caenrew [Pharaoh
Ichneumon, ik.nū'mun *n*, llygoeden
Ichnographer, ik.nog'rā.fūr *n*, seilddarluniwr [adail
Ichnography, ik.nog'rā.fī *n*, cynllun
Ichor, ī'kōr *n*, cornwydlif, sudd y corff
Ichorous, ī'kor.us *a*, noddlifol, dyfrllyd
Ichthyolite, ik'thī.ō.līt *n*, pysgodyn wedi ei droi yn gareg
Ichthyologist, ik.thī.ol'ō.jist *n*, pysgydd
Ichthyology, ik.thī.ol'ō.jī *n*, pysgyddiaeth

Ichthyosis, ik.thī.ō'sis *n*, pysg-groen
Icicle, ī'sī.kl *n*, cloyn ia, cloch ia
Iciness, ī'sī.nes *n*, iäeth, iäedd ; oerder
Icon, ī'kun *n*, cywirlun, llun, darlun, delw [doriad
Iconoclasm, ī.kon'ō.klazm *n*, delw-
Iconoclast, ī.kon'ō.klast *n*, delwdorwr
Iconolater, ī.kō.nol'ā.tūr *n*, eilunaddolwr, delwaddolwr [ochrog
Icosahedral, ī.kō.sā.hī'dral *a*, ugain-
Icosahedron, ī.kō.sā.hī'drun *n*, corff ugainochrog cyfartal
Icteric, ik.ter'ik *a*, claf o'r cryd melyn
Icterus, ik'tī.rus *n*, y clefyd melyn
Icy, ī'sī *a*, llawn ia, rhewllyd, iäidd
Idea, ī.dī'ā *n*, meddylddrych, meddylith, dychymmyg, amgyffred, cyffred, tyb, delwad peth yn y meddwl
Ideal, ī.dī'al *a*, dychymmygol, tybiol
Idealism, ī.dī'al.izm *n*, ansylweddiaeth, meddylddrychiaeth, cred y rhai a haerant nad oes sylwedd corfforol
Identice, ī.den'tik, Identical, ī.den'tī.kal *a*, yr un, unrhywiol, hwnw ei hun
Identify, ī.den'tī.fī *vt*, profi mai efe ei hunan yw, profi unrhywdeb, hunaniaethu [deb, hunaniaeth
Identity, ī.den'tī.tī *n*, unrhywdeb, hunan-
Ides, īdz *np*, enw a roddid gynt ar amryw o ddyddiau'r fwyddyn ; sef y 15fed o Fawrth, Mai, Gorphenaf, a Hydref, a'r 13ydd o'r misoedd ereill
Idiocy, id'yō.sī, Idiotey, id'yut.sī *n*, gwallgofrwydd, ynfydrwydd
Idiom, id'yum *n*, priod-ddull iaith, ieithwedd, eiddull, llafarwedd
Idiosyncrasy, id.yō.sin'krā.sī *n*, tymmer priodol, priod-ddull meddwl
Idiot, id'yut *n*, ffol geni, ynfydyn, un soeg, hurtyn, gwirionyn [iaith
Idioticon, id.i.ot'ī.kun *n*, geiriadur un-
Idiotism, id'yō.tizm *n*, gwallgof ; ynfydrwydd ; priod-ddull iaith, eiddull
Idle, ī'dl *a*, diog, segur, dioglyd ; diwaith, gwag, coeg : *vi*, diogi, segura, ofera
Idleness, ī'dl.nes *n*, diogi, segurdod
Idler, īd'lūr *n*, diogyn, segurwr, segurddyn, seguryn, diogddyn
Idol, ī'dul *n*, delw, eilun, eilundduw
Idolater, ī.dol'ā.tūr *n*, delwaddolwr, eilunaddolwr, genaddolwr
Idolatrize, ī.dol'ā.trīz *vi*, delwaddoli
Idolatrous, ī.dol'ā.trus *a*, eilunaddolgar
Idolatry, ī.dol'ā.trī, Idolizm, ī'dō.lizm *n*, eilunaddoliaeth [addoli
Idolize, ī'dō.līz *vt*, gorhoffi, gorbarchu,
Idoneous, ī.dō'nī.us *a*, addas, cymhwys

IMA pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Idyl, i'dil *n*, bugeilgerdd; cân fer, canig
If, if *c*, os, od, o, pe, ped, pes. If not, os
ni, os na, onid, onid *e*
Igneous, ig'ni.us *a*, tanllyd, tanol, llachar
Ignis fatuus, ig'nîs fat'û.us (*p* ignes
fatui, ig'nîz fat'û.î) *n*, llewyrn, mall-
dan, ellyldan, tanwedd, tanwy
Ignite, ig.nit' *v*, ennyn, tanio, cynneu
Ignitable, ig.nî'ti.bl *a*, llosgadwy, cyn-
neuol, ennynol, ffamadwy
Ignition, ig.nish'un *n*, tandawd, ennyniad
Ignivomous, ig.niv'ô.mus *a*, yn bwrw
allan dân, tanboerol [salw
Ignoble, ig.nô'bl *a*, anenwog; gwael.
Ignominious, ig.nô.min'yus *a*, gwarthus,
cywilyddus, gwaradwyddus [gwarth
Ignominy, ig'nô.min.î *n*, gwaradwydd:
Ignoramus, ig.nô.râ'mus *n*, dyn anwy-
bodus, hurthgen, penbwl [annysg
Ignorance, ig'nô.rans *n*, anwybodaeth,
Ignorant, ig'nô.rant *a*, anwybodus, an-
neallus, anhyddysg, anhyfedr, diwybod
Ignore, ig.nô'r' *vt*, gwrthod, gwadu;
dilëu; hëni anwybodaeth o beth
Il- *px*, di-, an-, hëb
Iliac, il'yak *a*, coluddaidd, coluddol.
Iliac passion, ymbleth y coluddion
Iliad, il.yad *n*, cerdd arwraidd gan Homer
Ill, il (worse, worst) *a*, drwg; claf, sal,
salw, afiach, drwg ei hwyl, anhwylyd;
beius: *ad*, yn ddrwg: *n*, drwg, niwed,
anhap, adfyd, trueni. Ill-advised,
disynwyr, drygbwyll, haerllug. Ill-
affected, drygnawsus. Ill-bred, an-
foesog, anfoesgar. Ill-contrived,
afuniadaidd, anghryno, annhaclus. Ill-
fated, aflwyddiannus. Ill-looking,
salw, cas ei olwg. Ill-manners, an-
foes. Ill-natured, drwg-anwydus,
anfoddog. Ill-sorted, anghymhar,
anghydwedd. Ill-starred, anffodus,
anhapus. Ill-timed, allan o amser,
anamserol. Ill-will, dygasedd, ewyll-
ys drwg. As ill, cynddrwg. Ill at
ease, claf; anesmwyth [mherffraith
Illaborate, i.lab'ô.rât *a*, dilafur; am-
Illacerate, i.las'ur.ât, Illacerable, i.las'-
ur.â.bl *a*, anhyrwyg, anrhygadwy
Illachrymable, i.lak'ri.mâ.bl *a*, di-
ddagrau, diddeigr
Illapse, i.laps' *n*, arlithrad; rhuthrad
Illaqueate, i.lak'wî.ât *vt*, maglu; dyrys
Illation, i.lâ'shun *n*, casgliad, canlyniad
Illative, il'â.tiv *a*, canlyniadol, casgli-
iadol, casgledigol
Illaudable, i.lô'dâ.bl *a*, anghanmoladwy,
anhwfaw, anhyglod

Illegal, i.li'gal *a*, anghyfreithlawn,
anghyfreithiol [londeb
Illegality, il.î.gal'î.tî *n*, anghyfreith-
Illegibility, i.lej.î.bil'î.tî *n*, annarllenol-
rwydd, aneglurdeb
Illegible, i.lej.î.bl *a*, annarllenadwy
Illegitimacy, i.li.jit'î.mâ.sî *n*, basdardd-
iaeth; anghyfreithlondeb
Illegitimate, i.li.jit'î.mât *a*, basdardd-
aidd; anghyfreithlawn
Illeivable, i.lev'yâ.bl *a*, anghasgladwy
Il-liberal, i.lib'ur.al *a*, anhael, bawdaidd
crintach, anhyged; anfoneddigaidd
Il-liberality, i.lib.ur.al'î.tî *n*, anhaelder
crintachrwydd; anfoneddigrwydd; an-
syberwyd [nheg
Illicit, i.li.s'it *a*, anghyfreithlawn, an-
Il-lighten, i.li'tn *vt*, goleuo.—Enlighten
Il-limitable, i.lim'î.tâ.bl *a*, annherfyn-
adwy, annherfynol, diderfyn
Il-literate, i.lit'ur.ât *a*, diddysg, an-
llythrennog, annysgedig
Il-lness, il'nes *n*, afiechyd, clefyd, an-
hwylddeb, anhwylyd; bai; drygioni
Il-logical, i.loj'î.kal *a*, anadlol, afres
ymegol [gwawdi
Il-lude, i.lüd' *vt*, twyllo, siomi, cellwain
Il-lume, i.lüm', Illumine, i.lü'min, Illu-
minate, i.lü'mî.nât *vt*, goleuo, eglur-
hau, llewyrchu, llewychu; harddu
Il-lumination, i.lü.mî.nâ'shun *n*, goleu-
ad, llewyrchiad, claeoleuad; canwyll-
iad; egluriad [iaet
Il-lusion, i.lü'zhun *n*, twyll, hud, hudol
Il-lusive, i.lü'siv, Illusory, i.lü'sur.î
hudol, lledrithiog, siomgar, ffab
twyllodrus, gau, hudoliaethus
Il-lustrate, i.lus.trât *vt*, gloewi, egluro
amlygu, goleuo; darlunio
Il-lustration, i.lus.trâ'shun *n*, eglurhau
agoriad, amlygiad; darlun
Il-lustrative, i.lus.trä.tiv *a*, eglurhau
agoriadol [enwog, godido
Il-lustrious, i.lus'tri.us *a*, arddercho
Image, im'äj *n*, delw, eilun, llun, darlun
rhith, cyffelybiaeth, arddull; tyb: *v*
llunio, darfelyddu, tybied. Image
worship, eilunaddoliaeth [iaet
Imagery, im'ä.jur.î *n*, delwant, arlun
Imaginable, i.maj'î.nâ.bl *a*, dychymmyg
adwy [ol, tybi-
Imaginary, i.maj'î.nur.î *a*, dychymmyg
Imagination, i.maj.î.nâ'shun *n*, dy-
chymmyg, meddwl, tyb, amgyffre-
darfelydd, dirnadiad
Imagine, i.maj'in *v*, dychymmygu, tyb
Iman, i'man *n*, offeiriad Mahometiaidd

Imbank, im.bangk' <i>vt</i> , amgloddio, amgau [rym, egwan; penwan	Immediacy, i.mí'dí.ä.sí <i>n</i> , annibyndod
Imbecile, im.bí.síl' <i>a</i> , gwan, diallu, di-	Immediate, i.mí'dí.ät <i>a</i> , digyfrwng;
Imbecility, im.bí.síl'í.tí <i>n</i> , eiddilwch, gwendid, penwendid	diattreg, dioed, uniongyrchol, diaros
Imbibe, im.bíb' <i>vt</i> , sugno, derbyn, llyncu	Immedicable, i.med'í.kä.bl <i>a</i> , anfedd-yginiaethol, aniachael
Imbitter, im.bit'ür <i>vt</i> , chwewi	Immemorable, i.mem'ö.rä.bl <i>a</i> , anhygof
Imbody, im.bod'í <i>vt</i> , corffori, cynnwys	Immemorial, im.f.mör'í.al <i>a</i> , dros ben cof; hen, anghofadwy [dirfawr
Imbolder, im.bol'dn <i>vt</i> , hyfhau, coní; calonogi, cefnogi	Immense, i.mens' <i>a</i> , anfeidrol, tramawr,
Imbosom, im.bwz'um <i>vt</i> , mynwesu	Immensity, i.men'sí.tí <i>n</i> , anfeidroldeb
Imbound, im.bûwnd' <i>vt</i> , amgau	Immensurable, i.men'shü.rä.bl <i>a</i> , an-fesurol, anfeidrol, difesur
Imbow, im.bö' <i>vt</i> , bwäü, mydu	Immerge, i.mûrj' <i>v</i> , suddo, trochi
Imbower, im.bûw'ür <i>vt</i> , gwyddwasgodi, gwyddguddio [doriad ceul	Immerit, i.mer'it <i>n</i> , annheilyngdod,
Imbrication, im.bri.kä'shun <i>n</i> , bwlch	Immerse, im'ürs <i>vt</i> , trochi [anwiwdeb
Imbrue, im.brw' <i>vt</i> , trochi, gwlychu, mwydo [anifeilhan	Immersion, i.mûr'shun <i>n</i> , trochiad
Imbrute, im.brwt' <i>vt</i> , anifeilyddio,	Immethodical, im.f.thod'í.kal <i>a</i> , an-nhrefnus, didrefn, direol
Imbue, im.bü' <i>vt</i> , tryliwio; egwyddori	Imminence, im'í.nens <i>n</i> , agosrwydd
Imburse, im.bûrs' <i>vt</i> , dwyn cost; edryd arian dyledus, ad-dalu	Imminent, im'í.nent <i>a</i> , ymwng, cyfagos, agos, bygythiol, yn erogi uwch ben
Imbursement, im.bûrs'ment <i>n</i> , cost, traul	Imminution, im.f.nü'shun <i>n</i> , lleihâd, bychaniad [adwy
Imitable, im'í.tä.bl <i>a</i> , dylynadwy, dyn-wardadwy, efelychadwy [ychol	Immiscible, i.mis'í.bl <i>a</i> , anghymmysg-
Imitary, im'í.tur.í <i>a</i> , dynwardol, efel-	Immission, i.mish'un <i>n</i> , tafliaid i mewn
Imitate, im'í.tät <i>vt</i> , dynwarded, efelychu, arddullio [efelychiad	Immit, i.mit' <i>vt</i> , taflu i mewn
Imitation, im'í.tä'shun <i>n</i> , tebygiad,	Immix, i.miks, Immingle, i.ming'gl <i>vt</i> , cymmysgu [adwy
Imitative, im'í.tä.tiv <i>a</i> , arddullioeg, eilfyddog [waredydd	Immixable, i.miks'ä.bl <i>a</i> , anghymmysg-
Imitator, im'í.tä.tûr <i>n</i> , efelychwyr, dyn-	Immobility, im.ö.bil'í.tí <i>n</i> , ansymud-
Immaculate, i.mak'ü.lät <i>a</i> , difrycheulyd, dianaf, difai, pur, glân [adwy	oldeb, anghyffröedigaeth, diysgog-rwydd, disigledd, diymmodrwydd
Immalleable, i.mal'yä.bl <i>a</i> , anwrthwyl-	Immoderate, i.mod'ur.ät <i>a</i> , anghymmed-rol, anghymmesur, anweddol
Immanacle, i.man'ä.kl <i>vt</i> , llyffetheirio	Immoderateness, i.mod'ur.ät.nes, Im-
Immane, i.män' <i>a</i> , dirfawr, creulawn	moderation, i.mod.ur.ä'shun <i>n</i> , gor-
Immanent, im'ä.nent <i>a</i> , mewnol, priodol, hanfodol, naturiol [anamlwg	modedd, anghymmedroldeb
Immanifest, i.man'í.fest <i>a</i> , aneglur,	Immodest, i.mod'est <i>a</i> , anweddol, an-niwair, digywilydd, anllad
Immanity, i.man'í.tí <i>n</i> , creulonedd, cieidd-dra [flanedig	Immodesty, i.mod'es.tí <i>n</i> , anweddeidd-dra, anweddusrwydd, anniweirdeb
Immarcessible, im.är.ses'í.bl <i>a</i> , anni-	Immolate, im'ö.lät <i>vt</i> , aberthu, offrymu
Immartial, i.mâr'shal <i>a</i> , anflwraidd	Immolation, im.ö.lä'shun <i>n</i> , aberthiad, offrymiad [eddol
Immask, i.mask' <i>vt</i> , mygydu	Immoral, i.mor'al <i>a</i> , anfoesol, anfuch-
Immaterial, im.ä.tí'r'í.al <i>a</i> , anghorfforol, ansylweddol, annefnyddiol; dibwys, disylwedd, diwerth	Immorality, im.ö.ral'í.tí <i>n</i> , anfoesoldeb
Immaterialism, im.ä.tí'r'í.al.izm <i>n</i> , anghorffolaeth, ansylweddoliaeth	Immortal, i.môr'tal <i>a</i> , anfarwol, didranc
Immateriality, im.ä.tí'r'í.al'í.tí <i>n</i> , anghorfforoldeb; annefnyddioldeb	Immortality, im.ör.tal'í.tí <i>n</i> , anfarwoldeb [oli, anfarwoli
Immature, im.ä.tü'r' <i>a</i> , anaddfed, am-mhrydlawn [rwydd	Immortalize, i.môr'tal.íz <i>vt</i> , tragwydd-
Immaturity, im.ä.tü'r'í.tí <i>n</i> , anaddfed-	Immovable, i.mw'vä.bl <i>a</i> , diysgog, diymmod, ansymmodol, dianwadad, disigl, digyffro; cadarn
Immeasurable, i.mezh'ur.ä.bl <i>a</i> , an-fesurol, difesur, anfeidrol	Immunity, i.mü'ní.tí <i>n</i> , breiniolaeth, trwydded, rhyddid
	Immure, i.mü'r' <i>vt</i> , caethiwo, amgaeru
	Immusical, i.mü'zi.kal <i>a</i> , angherddgar

IMP pāth, fat, ère, met, mǎ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tǔ=too, tǔk=took;

Immutability, i.mü.tâ.bil'î.tî *n*, dian-
wadalwch, anghyfnewidoldeb
Immutable, i.mü.tâ.bl *a*, anghyfnewid-
iol, digyfnewid, sicr
Imp, imp *n*, imp, impyn; dieflyn, mab
y fall: *vt*, impio; helaethu; estyn,
hwyhau [wasgu
Impact, im.pakt' *vt*, gyru yn agos, taer
Impaint, im.pänt' *vt*, arliwio, darlun-
liwio [niweidio
Impair, im.pêr' *v*, lleihau; gwaethygu,
Impale, im.päl' *vt*, argäu, pawlgäu,
pawlwanu [pawlwaniad
Impalement, im.päl'ment *n*, argaead,
Impalm, im.pâm' *vt*, llawafaelu
Impalpable, im.päl'pâ.bl *a*, annheim-
ladwy; mân, tra mân
Impalsy, im.pôl'zi *vt*, taro â'r parlys
Impannel, im.pan'el *vt*, tyngu rheithwyr
Imparadise, im.par'â.dîs *vt*, rhoi mewn
gwynfyd, paradwyso
Imparity, im.par'î.tî *n*, anghyfartaledd
Imparlance, im.pâr'lans *n*, cynnadledd,
cyflafaredd, oedgais [rhoddi
Impart, im.pärt' *vt*, cyfranu, cyfroddi,
Impartance, im.pâr'tans *n*, cyfraniad
Impartial, im.pâr'shal *a*, diduedd, am-
mhleidgar, teg, cyfiawn, didderbyn
wyneb [mhleidgarwch
Impartiality, im.pâr.shal'î.tî *a*, am-
Impartible, im.pâr'tî.bl *a*, cyfranadwy
Impartment, im.pâr't'ment *n*, cyfraniad,
rhoddiad [anhydraid
Impassable, im.pas'â.bl *a*, anhyffordd,
Impassible, im.pas'î.bl, Impassive, im-
pas'iv *a*, anhyboen [mhoeniad
Impassibility, im.pas.î.bil'î.tî *n*, am-
Impassion, im.pash'un *vt*, ennynu
Impatience, im.pä'shens *n*, anamynedd
Impatient, im.pä'shent *a*, diamynedd,
anamyneddgar, anoddefgar, anym-
arôs, dibwyll, awchus, gwyllt
Impatronize, im.pä'trö.nîz *vt*, rhoddi
mewn meddiant o fywioliaeth eglwysig
Impawn, im.pôn' *vt*, arwystlo, gwystlo
Impeach, im.pitsh *vt*, cyhuddo, achwyn
ar, argyhuddo, dwyn cwyn yn erbyn
Impeachment, im.pitsh'ment *n*, cyhudd,
cyhuddgwyn, cyhudded, achwyn; at-
talfa [hybechedd
Impeccability, im.pek'â.bil.î.tî *n*, an-
Impeccable, im.pek'â.bl *a*, anhybech,
dibeched [lluiddias, lluddio
Impede, im.pid' *vt*, attal, rhwystro,
Impediment, im.ped'î.ment *n*, attalfa,
rhwystr, lludd, goludd, attal. Impe-
diment in one's speech, attal dywedyd

Impel, im.pel' *vt*, cymhell, annog, gyru,
hyrddio, gwthio ym mlaen
Impellent, im.pel'ent *a*, dirgymhellol
Impend, im.pend' *vi*, crogi uwch ben
Impendent, im.pen'dent, Impending,
im.pen'ding *a*, yn crogi uwch ben,
bygythiol, agos, ger llaw, ar ddryfod
Impenetrability, im.pen.î.trâ.bil'î.tî *n*,
annhreiddadrwydd, anhydreiddedd
Impenetrable, im.pen.î.trâ.bl *a*, an-
nhreiddiadwy, anhydraidd
Impenitence, im.pen'î.tens *n*, anedi-
feirwch, calongaledwch [diedifar
Impenitent, im.pen'î.tent *a*, anedifeiriol,
Impennous, im.pen'us *a*, diedyn, dies-
gyll, anadeiniog
Imperate, im'pur.ât *a*, gwirfoddol
Imperative, im.per'â.tiv *a*, gorchym-
mynol, archedigol
Imperceivable, im.pûr.sî'vâ.bl, Imper-
ceptible, im.pûr.sep'tî.bl *a*, anwel-
adwy, annirnadwy, anhysyn, anhywel
Imperfect, im.pûr'fekt *a*, amherffiaith,
diffygiol, anghyfan, anorphenol
Imperfection, im.pûr.fek'shun *n*, am-
mherffeithrwydd, diffyg, gwall, bai,
meth, ffael, anaf [iedig, didwll
Imperforate, im.pûr'fö.rät *a*, annhreidd-
Imperial, im.pîr'î.al *a*, amherodrol,
ymherodrol [awdrydd
Imperialist, im.pîr'î.al.ist *n*, amher-
Imperious, im.pîr'î.us *a*, meistrolgar,
trahäus, tra awdurdodaidd
Imperiousness, im.pîr'î.us.nes *n*, ar-
glwyddeiddrwydd
Imperishable, im.per'ish.â.bl *a*, di-
ddarfyd, didranc [ol
Impersonal, im.pûr'sun.al *a*, ammherson-
Imperspicuous, im.pûr.spik'ü.us *a*, an-
amlwg, aneglur [narbwylladwy
Impersuasible, im.pûr.swä'zî.bl *a*, an-
Impertinence, im.pûr'tî.nens *n*, dibeirh-
ynasedd; coeghyfder; trawsymwthiad
Impertinent, im.pûr'tî.nent *a*, ammher-
thynasol; ymyrgar; coegffol, haer-
llug; ymwithiol, digywilydd
Imperturbable, im.pûr.tûr'bâ.bl *a*,
anghyffroadwy, tawel, llynydd, dystaw
Impervious, im.pûr'vi.us *a*, annhry-
wanadwy, anhydraidd, anhygyrch
Impetrate, im'pî.trät *vt*, cael trwy erfyn
Impetuosity, im.pet.shü.os'î.tî *n*, tan-
beidrwydd, angerdd, ffyrnigrwydd
Impetuous, im.pet'shü.us *a*, egniol, gor-
wyllt, poethlyd, ffrowyllt, ffyrnig,
brysgar [ynt
Impetus, im'pî.tus *n*, egni, rhuthr, lluch-

Impiety, im.pî'î.tî <i>n</i> , annuwioldeb, drygion [arwystlo]	Importance, im.pôr.tans' <i>n</i> , pwysigrwydd, pwys, dwysder, canlyniad mawr; cynnwysiad, ystyr; grym
Impignorate, im.pig'nô.rât <i>vt</i> , gwystlo	Important, im.pôr'tant <i>a</i> , pwysfawr, pwysig, dirfawr; dwysganlyniadol
Impinge, im.pinj' <i>vi</i> , tori yn erbyn, gwrthdaro [tewhau, brasâu]	Importation, im.pôr.tâ.shun <i>n</i> , dygiad i mewn o wledydd tramor, adgludiad, dadforiad
Impinguate, im.ping'gwât <i>vt</i> , pesgi	Importer, im.pôr'tûr <i>n</i> , trosglwyddydd i mewn, dadforiwr [werth]
Impious, im'pî.us <i>a</i> , annuwiol, anfad, anwir, diras, rhyfysus	Importless, im.pôr'tles <i>a</i> , dibwys, di-
Impish, im'pish <i>a</i> , impaidd, dieffig	Importunate, im.pôr'tshû.nât <i>a</i> , taer, deisyfgar, ymbilgar, cethrus
Implacability, im.plâ.kâ.bil'î.tî <i>n</i> , annyhuddiant, anghymmodlonedd	Importune, im.pôr.tûn' <i>vt</i> , dyfal geisio, taer erfyn, erfyn, ymhwedd, cethru
Implacable, im.plâ'kâ.bl <i>a</i> , anghymmodlawn, anfaddeugar [planu]	Importunity, im.pôr.tû'ni.tî <i>n</i> , taerni, taeredd, taergais; haerllugrwydd
Implant, im.plant' <i>vt</i> , impio; gwareiddio	Imposable, im.pô'zâ.bl <i>a</i> , arddodadwy
Implausible, im.plô'zi.bl <i>a</i> , anweddol, annhebygol, afresymol, anolygus, gwrthun [gwyno]	Impose, im.pôz' <i>vt</i> , gosod ar, trethu. To impose upon, twyllo
Implead, im.plid' <i>vt</i> , argyhuddo; hawl-	Imposer, im.pô'zûr <i>a</i> , arddodwr; twyllwr
Implement, im'pli.ment <i>n</i> , trecyn, offeryn, peiriant, arf (<i>p</i> cêr, trec, offer, celfi, peiriannau; arfau; dodrefn)	Imposition, im.pô.zish'un <i>n</i> , arddodiad, gosodiad; ardrethiad; gormes; siom, twyll, hoced. Imposition of hands, arddodiad dwylaw
Impletion, im.pli'shun <i>n</i> , llenwad	Impossibility, im.pos.î.bil'î.ti <i>n</i> , anallu, analluoldeb, annichonolrwydd
Implex, im'pleks <i>a</i> , cymhlethedig, dyrus	Impossible, im.pos'î.bl <i>a</i> , analluadwy, annichonadwy, anhyall
Implicate, im'pli.kât <i>vt</i> , cymhlethu; cydgynnwys. Implicated, cyfranog	Impost, im'pöst <i>n</i> , toll, treth, ardreth, cyllid [ori, casglu]
Implication, im.pli.kâ'shun <i>n</i> , cydymbleth; cydgasgliad; dirganlyniad	Imposthumate, im.pos'tshû.mât <i>v</i> , llyn-
Implicit, im.plis'it <i>a</i> , cuddgasgliadol, canlynol; dibynol ar arall, diymchwiliad, cymhleth	Imposthume, im.pos'tshûme <i>n</i> , llynoryn, llynor, addwyd, gorgasgliad, cornwyd
Implicitly, im.plis'it.li <i>ad</i> , o ganlyniad	Impostor, im.pos'tûr <i>n</i> , twyllwr, hudwr; siomwr [twyll]
Implore, im.plô'r' <i>vt</i> , atolygu, ymbil, erfyn, erchi, ymhwedd	Imposture, im.pos'tshûr <i>n</i> , hudoliaeth
Implumous, im.pli'umus <i>a</i> , diblu	Impotence, im.pö.tens, Impotency, im'pö.ten.sî <i>n</i> , annalluedd, annerth, di-
Imply, im.pli' <i>vt</i> , cynnwys; dal allan; arwyddo, arwyddocâu	alluedd, gwendid, analluogrwydd
Impoison, im.pô'zn <i>vt</i> , gwenwyno	Impotent, im'pö.tent <i>a</i> , analluog, dirym, dinerth; heb allu ymreain
Impolicy, im.pol'î.sî <i>n</i> , anghallineb, annoethedd, annoethineb, ffoledd	Impound, im.pûwnd' <i>vt</i> , gwarchâu, caethiwo
Impolite, im.pö.lit' <i>a</i> , anfoesog, difoes	Impoverish, im.pov'ur.ish <i>vt</i> , tloidi, digyfoethogi; llymhan, diffwrwytho, gwaghau [llymhâd]
Impolitic, im.pol'î.tik <i>a</i> , anghyfrwys, anghall, annoeth	Impoverishment, im.pov'ûr.ish.ment <i>n</i> ,
Imponderable, im.pon'dur.â.bl <i>a</i> , amhwysig, dibwys. Imponderables, sylweddau amhwysig; sef, gwres, goleuni, a thrydaniaeth	Impower, im.pûw'ûr <i>vt</i> , galluogi
Imponderous, im.pon'dur.us <i>a</i> , dibwys, amhwysig, na ellir ei bwyso	Impracticability, im.prak.tî.kâ.bil'î.tî <i>n</i> , annichonoldeb, anarferolrwydd
Imporosity, im.pô.ros'î.tî <i>n</i> , dwysder, durfingrwydd [annhylog]	Impracticable, im.prak.tî.kâ.bl <i>a</i> , anwneuthuradwy, anhywnel, anarferadwy [rhegu, melltithio]
Imporous, im.pôr'us <i>a</i> , durfing, didwll	Imprecate, im'pri.kât <i>vt</i> , deisyfu drwg,
Import, im'pôrt <i>n</i> , cynnwysiad, llawnystyr, arwyddocâd; defnydd	Imprecation, im.pri.kâ'shun <i>n</i> , rheg, rhegiad, melltithiad
Import, im.pôrt' <i>vt</i> , arwyddo; cynnwys	
Import, im.pôrt' <i>vt</i> , dwyn neu drosglwyddo i mewn, adgludo, dadfori	
Imports, im'pôrts <i>np</i> , dadforion	

Imprecatory, im'pri.kä.tur.i *a*, drwg-
erfyniol, melltithiol
Imprecision, im.pri.sish'un *n*, anfyfyl-
rwydd [nät *vt*, beichiogi, ffirwythloni
Impregn, im.prin', Impregnate, im.preg'-
Impregnable, im.preg'nä.bl *a*, cadarn,
anoresgynadwy [farn
Imprejudicate, im.pri.jü'di.kät *a*, dirag-
Impress, im'pres *n*, argraff, gwasg nod
Impress, im.pres' *vt*, argraffu, nodi;
dirgymhell, argymhell
Impressible, im.pres'i.bl *a*, argraffadwy
Impression, im.presh'un *n*, argraffiad;
argraff, nod, ol [cyfröus
Impressive, im.pres'iv *a*, argraffiadol
Impressment, im.pres'ment *n*, dirgy-
mhelliad [iad
Impressure, im.presh'ûr *n*, gwasg-graff-
Imprimis, im.pri'mis *ad*, yn y lle cyntaf
Imprint, im'print *n*, argraffnod; enw
yr argraffydd
Imprint, im.print' *vt*, argraffu
Imprison, im.priz'n *vt*, carcharu
Imprisonment, im.priz'n.ment *n*, car-
chariad [nhebygolrwydd
Improbability, im.prob.ä.bil'i.ti *n*, an-
Improbable, im.prob'ä.bl *a*, annhebygol
Improbate, im'prö.bät *vt*, gwrthod,
anghymmeradwyo
Improbation, im.prö.bä'shun *n*, llysiant,
gwrthodiad, anghymmeradwyaeth
Improbability, im.prob'i.ti *n*, anonestrwydd,
anghywirdeb, anuniondeb [iannu
Improlificate, im.prö.lif'i.kät *vt*, ffirwyth-
Impromptu, im.promp'tü *a*, difyfyf, di-
ragfyttyr, byrfyfyr: *ad*, yn ddifyfyr
Improper, im.prop'ûr *a*, anghymhwys,
anaddas, anghyfaddas, ammhriodol;
anweddus [neillduoli
Improprate, im.prö'pri.ät *vt*, priodoli
Impropration, im.prö.pri.ä'shun *n*, priod-
oliad; bywioliath neu diroedd eg-
lwysig yn nwyllaw gwr lleyg
Improprator, im.prö.pri.ä.tur *n*, gwr
lleyg ym meddiannu tiroedd eglwysig
Improprity, im.prö.pri'i.ti *n*, ammhri-
odolder, anghymhwysder
Improperous, im.pros'pur.us *a*, anffyn-
iannus, aflwyddiannus, dilwydd
Improvable, im.prw'vä.bl *a*, diwygiadwy,
gwelladwy [diwygio, diwyllio
Improve, im.prwv' *v*, gwellau, gwella,
Improvement, im.prwv'ment *n*, diwyg-
iad, gwelliant, gwellad [bodaeth
Improvvidence, im.prov'i.dens *n*, annar-
Improvident, im.prov'i.dent *a*, annar-
bodus; diragddarbod, diddarpar

Imprudence, im.prw'dens *n*, annoeth-
ineb, anghallineb, ffoledd, drygbwyll
Imprudent, im.prw'dent *a*, anghall,
anhybwyll [dra
Impudence, im'pü.dens *n*, digywilydd-
Impudent, im'pü.dent *a*, haerllug, di-
gywilydd [ymosod ar
Impugn, im.pün' *vt*, gwrthwynebu
Impuissance, im.pü'i.sans *n*, annerth,
gwendid, llesgedd
Impulse, im'puls *n*, gwrthiad, cynhyrriad,
cymhelliad, diriad, cyffroad [gyrawd
Impulsion, im.pul'shun *n*, ffwyrad,
Impulsive, im.pul'siv *a*, dirgymhellol
Impunity, im.pü'nî.ti *n*, angherydd,
anghosp. With impunity, heb gosp
Impure, im.pü'r' *a*, ammhur, brwnt,
budr, aflan, anghoeth, halogedig
Impurity, im.pü'r'i.ti *n*, ammhuredd,
aflendid, budreddi, bryntni
Impurple, im.pür'pl *vt*, glasgochi
Imputable, im.pü'tä.bl, Imputative, im-
pü'tä.tiv *a*, cyfrifadwy; cyfrifol
Imputation, im.pü.tä'shun *n*, cyfrifiad
Impute, im.püt' *vt*, cyfrif i; priodoli;
gosod yn erbyn, bwrw ar
Imputrescible, im.pü.tres'i.bl *a*, an-
llygradwy, ammhadrady
In, in *pr* & *px*, yn, mewn, o fewn. In
that, am, o herwydd, o achos
In-, Ig-, Il-, Im-, Ir- *px*, di-, an-, heb
Inability, in.ä.bil'i.ti *n*, anallu, gwendid
Inabstinence, in.ab'sti.nens *n*, diym-
arbediad, anymattaliad
Inaccessible, in.ak.ses'i.bl *a*, anhygyrch
Inaccuracy, in.ak'ü.rä.sî *n*, anghywir-
deb, anfyfylrwydd; camsyniad
Inaccurate, in.ak'ü.rät *a*, anghywir
Inaction, in.ak'shun *n*, anwaith; seguryd,
diogi, segurdod, syrthni
Inactive, in.ak'tiv *a*, anweithgar, diog,
anfywiog, dioglyd, swrth, diegni
Inactivity, in.ak.tiv'i.ti *n*, diogi, syrthni,
gorphwysdra, seguryd
Inadequate, in.ad'i.kwät *a*, anghyfaddas,
anghyfartal, anghyfatebol, diffygiol
Inadmissible, in.ad.mis'i.bl *a*, annerbyn-
iadwy, annerbnyiol
Inadvertence, in.ad.vür'tens *n*, ansylw,
ansyniad, anstyriaeth, diofalwech
Inadvertent, in.ad.vür'tent *a*, ansyniol,
anofalus, anstyriol [adwy
Inalienable, in.ä'li.en.ä.bl *a*, anarall-
Inalimentary, in.al.i.men'tal *a*, difaeth
Inamissible, in.ä.mis'i.bl *a*, anhygoll
Inamorato, in.am.ö.rä'tö *n*, carwr, cares
Inane, in.än' *a*, gwag, diddefnydd, ofer

Inangular, in.ang'gü.lär *a*, anonglog
 Inanimate, in.an'î.mät *a*, difwyd, anfyw,
 dienaïd, marw [iolleb, anfywiogrwydd
 Inanimation, in.an'î.mä.shun *n*, anfyw-
 Inanition, in.â.nish'un, Inanity, in.an'-
 i.ti *n*, gwagder [anftys
 Inappetence, in.ap'î.tens *n*, anchwant,
 Inapplicable, in.ap'li.kä.bl *a*, anghy-
 mhwysiadol, anghyfadddasol
 Inapplication, in.ap.li.kä'shun *n*, an-
 ymroddiad [anaddas
 Inapposite, in.ap'ö.zit *a*, anghyfadddas,
 Inapt, in.ap't' *a*, anghymhwys
 Inarable, in.ar'â.bl *a*, anroddadwy
 Inarticulate, in.âr.tik'ü.lät *a*, anghroew,
 aneglur [aneglurdeb
 Inarticulation, in.âr.tik.ü.lä'shun *n*,
 Inartificial, in.âr.ti.fish'al *a*, anghelf-
 ydd, anghrefftwraidd; naturiol
 Inattention, in.a.ten'shun *n*, anwr-
 dawiad, diofalwch, esgeulusdod
 Inattentive, in.a.ten'tiv *a*, diofal, es-
 geulus, anystyriol, disylw
 Inaudible, in.ô'di.bl *a*, anhyglyw, disain
 Inaugurate, in.ô'gü.rät *vt*, urddfrenio,
 urddedigo, cysssegru, gosod mewn
 swydd [iad, urddeiniad, cysssegriad
 Inauguration, in.ô.gü.rä'shun *n*, urdd-
 Inaurate, in.ô'rät *vt*, goreuro
 Inauspicious, in.ôs.pish'us *a*, anffodus,
 drwgargoelus, anffodiog, trwstan
 Inbeing, in'bî.ing *n*, anwahanolrwydd
 Inborn, in'börn *a*, cynbenid, mewnol
 Inbred, in'bred *a*, greddfol, naturiol
 Incalculable, in.kal'kü.lä.bl *a*, anghyf-
 rifadwy [iad
 Incalcescence, in.kâ.les'ens *n*, gwresog
 Incandescence, in.kan.des'ens *n*, gwyn-
 iasiad, gwynboethni
 Incandescent, in.kan.des'ent *a*, gwyn-
 boeth, gwynias [gan, cyfareddgan
 Incantation, in.kan.tä'shun *n*, swyn-
 Incapability, in.kä.pä.bil'î.ti *n*, anallu,
 anaddasrwydd [anaddas
 Incapable, in.kä'pä.bl *a*, analluog,
 Incapacious, in.kä.pä'shus *a*, anhelaeth,
 aneang, cyfyng [asu, analluogi
 Incapacitate, in.kä.pas'î.tät *vt*, anadd-
 Incapacity, in.kä.pas'î.ti *n*, analluedd;
 anghymhwysder, anfedr [caethiwo
 Incarcerate, in.kâr'sur.ät *vt*, carcharu,
 Incarn, in.kâr'n' *vt*, cnawdio; cnawdoli
 Incarnadine, in.kâr'nä.din *a*, cigliw,
 rhuddgoch: *vt*, cochliwio
 Incarnate, in.kâr'nät *a*, cnawdol
 Incarnation, in.kâr.nä'shun *n*, cnawd-
 oiaeth, cnawdiad, ymgnaiddoliad

Incarnative, in.kâr'nä.tiv *a*, cnawddbar
 Incase, in.käs' *vt*, amwisgo, gweinio
 Incautious, in.kô'shus *a*, anochelgar,
 anofalus, dibwyll [ceugog, ceuol
 Incavated, ing'kâ.vä.ted *a*, cafnog,
 Incendiary, in.sen'di.ur.i *n*, ffaglydd,
 fflëimiad; terfysgydd [darth
 Incense, in'sens *n*, aroglarth, myg-
 Incense, in.sens' *vt*, digio, cyffroi, lldio
 Incensement, in.sens'ment *n*, digter
 Incension, in.sen'shun *n*, cynneuad,
 ennyniad, taniad; flamiad
 Incensor, in.sen'sûr *n*, cyffröwr, ennynwr
 Incensory, in.sen'sur.i *n*, llestr arogl-
 darth, thuser
 Incentive, in.sen'tiv *n*, cynhyrriad, an-
 nogiad: *a*, annogol, cynhyrfiol
 Inception, in.sep'shun *n*, dechreuad
 Incertitude, in.sûr'ti.tüd *n*, ansierwydd,
 ammheuaeth, annilyrswydd [didawl
 Incessant, in.ses'ant *a*, dibaid, didor,
 Incest, in'sest *n*, llosgach, ymlosgach
 Incestuous, in.ses'tshü.us *a*, euog o
 llosgach
 Inch, intsh *n*, modfedd, lled bawd
 Inchipin, in'tshî.pin *n*, herwrth hydd
 Inchoate, ing'kô.ät *vt*, dechreu [dechreu
 Inchoation, in.kô.ä'shun *n*, dechreuad,
 Inchoative, ing'kô.ä.tiv *a*, dechreuedigol
 Incident, in'sî.dent, Incidence, in'sî.dens
n, damwain, dygwyddiad, hap, dam-
 chwaen, dychwaen
 Incident, in'sî.dent, Incidental, in.sî-
 den'tal *a*, damweiniol, dygwyddiadol
 Incinerate, in.sin'ur.ät *vt*, llosgi yn ulw
 Incipient, in.sip'yent *a*, dechreuol
 Incircumspection, in.sûr.kum.spek'shun
n, diamwlediad, anghallineb
 Incise, in.siz' *vt*, tori, parthu, trychu
 Incision, in.sizh'un, Incisure, in.sizh'ûr
n, haciad, toriad, trychiad
 Incisor, in.sî'sûr *n*, blaenddant
 Incite, in.sit' *vt*, annog, cyffroi, cynhyrfu
 Incitement, in.sit'ment, Incitation, in.sî-
 tä'shun *n*, annogiad, cynhyrriad
 Incivility, in.sî.vil'î.ti *n*, anfoesgarwch,
 anfoes, anfwyneidd-dra [io
 Inclasp, in.klasp' *vt*, tynafaelu, cofleid-
 Inclemency, in.klem'en.sî *n*, afrywiog-
 rwydd, garwder, gerwindeb; creulon-
 edd; oerder; annhymmoredrwydd
 Inclement, in.klem'ent *a*, gerwin, garw,
 afrywiog, annhymmoraidd
 Inclinal, in.kli'nä.bl *a*, tueddol, parod
 Inclination, in.kli.nä'shun *n*, tueddiad,
 tuedd, tueddfryd, gogwyddiad, lled-
 awydd; ewyllys

INC pāth, fat, êre, met, mâ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Incline, in.klîn' *v*, tueddu, gogwyddo, lleddfu. To be inclined, clywed ar ei galon, fod yn chwannog i
 Inclip, in.klip' *vt*, amgau, cau i mewn
 Inclose, in.klöz' *vt*, cau i mewn, amgylchu, amgylchynu [edig
 Inclosure, in.klô'zhûr *n*, cae, maes cau
 Incloud, in.klûwd' *vt*, tywyllu, cymylu
 Include, in.klûd' *vt*, cau i mewn, cynnwys
 Inclusion, in.klû'zhun *n*, cynnwysiad
 Inclusive, in.klû'siv *a*, cynnwysedig, cyfrifedig [angheuladwy
 Incoagulable, in.kö.ag'ü.lâ.bl *a*,
 Incogitancy, in.koj'î.tan.sî *n*, anfeddylgarwch [gar
 Incogitative, in.koj'î.tä.tiv *a*, anfeddyl
 Incognito, in.kog'nî.tö, Incog, in.kog'ad, anadnabyddus, dirgel, dan gel
 Incoherence, in.kö.hîr'ens, Incoherency, in.kö.hîr'en.sî *n*, anghydlynïad, anghyssondeb, anghytundeb
 Incoherent, in.kö.hîr'ent *a*, anghysson, anghytunol, anghydweddol
 Incolumity, in.kö.lü.mî.tî *n*, diogelwch
 Incombustible, in.kum.bus'tî.bl *a*, anhylog, anlosgadwy [cyllid
 Income, ing'kum *n*, derbyniadau, rhent,
 Incommensurable, in.ku.men'shü.râ.bl *a*, anghymmesuradwy
 Incommensurate, in.ku.men'shü.rät *a*, anghyfeidrol, anghymmesur
 Incommiscible, in.ku.mis'î.bl *a*, anfysgadwy, anghymysgadwy
 Incommode, in.ku.möd' *vt*, rhwystro, peri anghyfleusdra, blino [anghyflêus
 Incommodious, in.ku.mö'dî.us *a*,
 Incommunicable, in.ku.mü'nî.kâ.bl *a*, anghyfranadwy; annhraethadwy
 Incommunicative, in.ku.mü'nî.kâ.tiv *a*, anghyfranol; taw, tawedog
 Incommutable, in.ku.mü'tâ.bl *a*, anghynewidiadwy, anghynewidiol
 Incompact, in.kum.pakt' *a*, anghryno
 Incompactness, in.kum.pakt'nes *n*, anghrynoded
 Incomparable, in.kom'pur.â.bl *a*, anghymharol, digyffelyb, digymhar, digynnyg, digystal, rhagorol
 Incompassionate, in.kum.pash'un.ät *a*, annhrugarog, annhosturiol
 Incompatibility, in.kum.pat.î bil'î.tî *n*, anghydweddiad, gwrthwynebrwydd
 Incompatible, in.kum.pat.î.bl *a*, anghydweddol, anghydweddiad
 Incompetence, in.kom'pî.tens *n*, anghymhwysder, anghyfaddasrwydd

Incompetent, in.kom'pî.tent *a*, anaddas, annigonol, anghyfaddas
 Incomplete, in.kum.plit' *a*, anghyfan, anghwbl, ammherrfaith, anghyflawn
 Incomplex, in.kum.pleks' *a*, anghymhlyg [syniol
 Incompliable, in.kum.plî'â.bl *a*, anghyd
 Incomposite, in.kum.poz'it *a*, digymmysg
 Incomprehensibility, in.kom.pri.hen.sî bil'î.tî *n*, anamgyffrediad
 Incomprehensible, in.kom.pri.hen'sî.bl *a*, anamgyffredadwy, annealladwy, annirnadwy, anhydyb [n, anamgyffred
 Incomprehension, in.kom.pri.hen'shun
 Incompressible, in.kum.pres'î.bl *a*, anghydwasgadwy, anghyfyngadwy
 Incomputable, in.kum.pü'tâ.bl *a*, anghyfrifadwy, aneirif [adwy
 Inconcealable, in.kon.sî'lâ.bl *a*, anghel
 Inconceivable, in.kon.sî'vâ.bl, Inconceptible, in.kon.sep'tî.bl *a*, annirnadwy, annealladwy, anhydyb
 Inconcinnity, in.kon.sin'î.tî *n*, annhrefnusrwydd [lynïadol
 Inconcludent, in.kon.klû'dent *a*, anghan
 Inconclusive, in.kon.klû'siv *a*, annybenol, anorphenol
 Inconcoct, in.kon.kokt' *a*, annhreuliedig, anaddfed [annhreuliant
 Inconcoction, in.kon.kok'shun *n*,
 Inconcurrence, in.kon.kur'ens *n*, anghytunïad [red
 Inconcurring, in.kon.kur'ing *a*, anghyd
 Inconcussible, in.kon.kus'î.bl *a*, anysgwyddadwy
 Incondite, in.kon'dit *a*, aflathraidd, anghydweddiad, annhrefnus, trwsgl
 Incongealable, in.kon.jî'lâ.bl *a*, angheuladwy, anhyrew
 Incongruity, in.kon.grw'î.tî, Incongruence, in.kong'grw'ens *n*, anghyssondeb, anghydweddiad, gwrthwynebrwydd, anghytundeb
 Incongruous, in.kong'grw.us *a*, anghysson, anghydweddiad, anghytûn
 Inconsciousness, in.kon.shus.nes *n*, anymwybyddiaeth [anghanlynol
 Inconsequent, in.kon'sî.kwent *a*
 Inconsiderable, in.kon.sid'ur.â.bl *a*, anghyfrifol, bychan, dibwys
 Inconsiderableness, in.kon.sid'ur.â.bl.nes *n*, anghyfrifoldeb, bychander
 Inconsiderate, in.kon.sid'ur.ät *a*, anystyriol, byrbwyll, diofal, disylw
 Inconsiderateness, in.kon.sid'ur.ät.nes
 Inconsideration, in.kon.sid.ur.ä'shur *n*, anystyriaeth, byrbwylldra

Inconsistency, in.kon.sis'ten.sî n, anghyd-weddiad, anghytundeb, anghyssondeb	Incorruptibility, in.ko.rup.tî.bil'i.tî n, anlygradwyaeth, anlygredigaeth
Inconsistent, in.kon.sis'tent a, anghyd-weddol, anghysson, anghytûn	Incorruptible, in.ko.rup'tî.bl a, anlygradwy, ammyhyradwy
Inconsolable, in.kon.sö'lâ.bl a, annyddan-adwy, anghysuradwy	Incorruption, in.ko.rup'shun n, anlygredigaeth [lygredd]
Inconsonance, in.kon'sö.nan.sî n, anghynganedd, anghyssondeb	Incorruptness, in.ko.rup'tnes n, an-Incrassate, in.kras'üt vi, tewhau, tewychu
Inconsonant, in.kon'sö.nant a, anghyd-lais, anghyflafar [hywel, anamlwg]	Incrassation, in.kra.sü'shun n, tewhâd, tewychiad [iaeth i dewhau]
Inconspicuous, in.kon.spik'ü.us a, an-Inconstancy, in.kon'stan.sî n, anwadal-wch, anffyddlondeb	Incrassative, in.kras'â.tiv n, meddyg-Increase, ing'kris n, cynnydd, mwyhâd, prifant, cynnyrch, chwanegiad, tyfiant, twf, eangiad
Inconstant, in.kon'stant a, ansefydlog, anwadal, anwastad, anffyddlawn [adwy]	Increase, in.kris' v, cynnyddu, tyfu, cynnyrchu, prifio, chwanegu, mwyhau, estyn, arledu, eangu
Inconsumable, in.kon.sü'mâ.bl a, annif-Inconsummate, in.kon.sum'ât a, am-mherffaith, anghyflawn [anfyfyrgar]	Increate, ing'kri.ât a, digrëedig
Incontemplative, in.kon.tem.plä.tiv a, Incontestable, in.kon.tes'tâ.bl a, annad-leuadwy; diammheuol	Incredibility, in.kred.i.bil'i.tî n, anhygoeidd [hygred]
Incontiguous, in.kon.tig'ü.us a, anghyff-wrdd, anghydol, anghyfagos	Incredible, in.kred'i.bl a, anhygoel, an-Incredulity, in.kri.dü'li.tî n, anghred-iniaeth, anghoelgarwch
Incontinence, in.kon'ti.nens n, anni-weirdeb, anlladrwydd; godineb	Incredulous, in.kred'ü.lus a, anghred-iniol, anghoelgar, anhygred
Incontinent, in.kon'ti.nent a, anniwair, anymattalus, trythyll, anllad, godinebus [adwy, anattaliadwy]	Incremable, in.kri'mâ.bl a, anhylosg
Incontrollable, in.kon.trö'lâ.bl a, afreol-Incontrovertible, in.kon.trö.vûr'ti.bl a, anymchweladwy, annad-leuadwy	Increment, ing'kri.ment n, cynnydd, cynnyrch [dio, senu]
Inconvenience, in.kon.vi'ni.ens n, anghyfleusdra [addas, anghyflëus]	Increpate, ing'kri.pät vt, ceryddu, dwr-Increpation, in.kri.pä'shun n, seniad; ceryddiad, sen [mwyhaol]
Inconvenient, in.kon.vi'ni.ent a, an-Inconversible, in.kon.vûr'sâ.bl a, diymddyddan, anyfnadroddus, anhyfwyn	Incrascent, in.kres'ent a, cynnyddol, Incriminate, in.krim'i.nät vt, cyhuddo, euogi, cydeuogi [caenu]
Inconvertible, in.kon.vûr'ti.bl a, anhydro, annhroadwy, annychweladwy	Incrust, in.krust vt, crestenu, crawenu, Incrustation, in.krus.tä'shun n, crestiad, craweniad [eistedd ar wyau]
Inconvexity, in.kon.vek'si.ti n, anghrymder, anghrymedd	Incubate, ing'kü.bät vi, deor, deorain; Incubation, in.kü.bä'shun n, deoriad
Inconvincible, in.kon.vin'si.bl a, anargyhoeddadwy [cyfuno, uno]	Incubus, ing'kü.bus n, hunllef
Incorporate, in.kôr.pö.rät v, corffori-Incorporation, in.kôr.pö.rä'shun n, cydgorfforiad, corfforiad	Inculcate, in.kul'kät vt, hyfforddi; mynych rybuddio, addysgu
Incorporeal, in.kôr.pö'r'i.al, Incorporal, in.kôr.pö.ral, Incorporate, in.kôr.pö.rät a, anghorffol, digorff; ysbrydol	Incultation, in.kul.kä'shun n, addysgiad, hyfforddiad
Incorporeity, in.kôr.pö.rí'i.ti n, anghorffoldeb	Inculpable, in.kul'pâ.bl a, difeius, difai
Incorrect, in.ko.rekt' a, anghywir, gwallus. Incorrect diction, cameiriad	Incult, in.kult' n, anniwylliedig, didrin-iaeth, diwrtaeth
Incorrectness, in.ko.rekt'nes n, anghywirdeb [iadwy]	Incumbency, in.kum'ben.sî n, meddiant o fywioliaeth eglwysig, perigloriaeth; rhwymedigaeth, dyledswydd
Incorrigible, in.kor'i.ji.bl a, anniwyg-Incorrupt, in.ko.rupt' a, anlygredig, dilwgr, pur, glân, purlan	Incumbent, in.kum'ben n, perchenog bywioliaeth eglwysig, periglor: a, perthynol i, yn gorphwys ar, dyladwy, dyledus [dyfod dan, haeddu]
	Incur, in.kûr vt, rhedeg i, tynu arno, Incurable, in.kû'râ.bl a, anwelladwy, anfeddyginiaethol, anaele

IND pāth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

- Incurious, in.kûr'i.us *a*, anfanwl. an-ymofyngar [rhuthriad
Incursion, in.kûr'shun *n*, ymgyrch,
Incurvate, in.kûr'vât *vt*, plygu, camu, crymu [plygiad
Incurvation, in.kûr.vâ'shun *n*, crymiad,
Incurvity, in.kûr'vî.ti *n*, camder, cemi, gwyrni, crymiad, crymder
Indagate, in.dâ.gât *vt*, chwilio, olrhain
Indagation, in.dâ.gâ'shun *n*, chwiliad, olrheiniad [arholwr
Indagator, in.dâ.gâ.tûr *n*, chwiliwr,
Indart, in.dârt' *vt*, picellu *i*, picio *i*
Indebted, in.det'ed *a*, mewn dyled, dyledus; rhwymedig [dra
Indecency, in.dî'sen.sî *n*, anweddeidd-
Indecent, in.dî'sent *a*, anweddaidd, an-
weddu, diaddwyn, anhardd
Indeciduous, in.dî.sid'û.us *a*, annhy-
walltiol [derfyniad
Indecision, in.dî.sizh'un *n*, amhhen-
Indecisive, in.dî.sî'siv *a*, ammhender-
fynol [nhreigliadwy
Indeclinable, in.dî.klî'nâ.bl *a*, an-
Indecorous, in.dî.kô'r'us *a*, anweddu,
anweddaidd, gwrthun, anaddwyn
Indecorum, in.dî.kô'r'um *n*, anweddu-
der, anharddwch, anweddeidd-dra
Indeed, in.did' *ad*, yn wir, yn ddiau,
yn ddios, mewn gwirionedd, yn sicr
Indefatigability, in.dî.fat.i.gâ.bil'i.ti *n*,
difinder, difinned, glewder
Indefatigable, in.dî.fat'i.gâ.bl *a*, difin,
dyfal, anhyflin, diludded, glew
Indefeasible, in.dî.fî'zî.bl *a*, anniddym-
adwy, anniddymol
Indefectibility, in.dî.fek.tî.bil'i.ti *n*, an-
hyballedd, anniffygrwydd
Indefectible, in.dî.fek'tî.bl *a*, anhyball,
anniffygiadwy, diball
Indefensible, in.dî.fen'sî.bl *a*, anym-
ddiffynadwy, anniffynadwy
Indefinable, in.dî.fî'nâ.bl *a*, anneffiniad-
wy, annarluniadwy, annysgrifiadwy
Indefinite, in.def'i.nit *a*, ammhennodol,
annherfynol
Indefiniteness, in.def'i.nit.nes *n*, an-
nherfynedigaeath, annherfynoldeb
Indeliberate, in.dî.lib'ur.ât *a*, byrbwyll,
diragfwriad, ammhwylllog
Indelible, in.del'i.bl *a*, annileadwy
Indelicacy, in.del'i.kâ.sî *n*, annestledd,
annillynedd, anfoesgarwch
Indelicate, in.del'i.kât *a*, annestlus, an-
nhyner; anfoesgar; anghoeth
Indemnification, in.dem.nî.fî.kâ'shur *n*,
digollediad, diogeliad rhag colled
Indemnify, in.dem'nî.fî *vt*, digolledu,
sierhau, diogelu
Indemnity, in.dem'nî.tî *n*, digollediad;
diogeliad. Act of indemnity, gweith-
red ehangodiad [mlirofadwy
Indemonstrable, in.dî.mon'strâ.bl *a*, am-
Indent, in.dent' *v*, minfylehu, bylehu;
ammodi, ymrwymo: *n*, bwlech
Indentation, in.den.tâ'shun *n*, bylechiad
Indenture, in.den'tshûr *n*, bylechiad,
bylehdoriad; cyfammod
Independence, in.dî.pen'dens *n*, anni-
byniaeth, anymddibyniaeth
Independent, in.dî.pen'dent *a*, annibyn-
ol: *n*, annibynwr, anymddibynwr
Indescribable, in.dî.skri'bâ.bl *a*, annys-
grifiadwy, annhraethadwy, annarlun-
iadwy
Indesert, in.dî.zûrt' *n*, annheilyngdod
Indesinent, in.des'i.nent *a*, dibaid
Indestructible, in.dî.struk'tî.bl *a*, an-
nyfethadwy, diddinystriadwy
Indeterminable, in.dî.tûr'mî.nâ.bl *a*, an-
nherfynadwy
Indeterminate, in.dî.tûr'mî.nât *a*, an-
sefydlog, ammhennodol, annherfynedig,
annherfynol [frd
Indevotion, in.dî.vô'shun *n*, annuwiol-
Indevout, in.dî.vûwt' *a*, anaddolgar
Index, in'deks *n*, dangoseg, mynegai,
mynegres; mynegfys: *n* (*p* indices,
in.dî.siz), mesur alsoddol
Indexterity, in.deks.ter'i.ti *n*, anneheu-
der, anneheuedd, anneheurwydd
Indicant, in'dî.kant *a*, mynegol, amlygol
Indicate, in'dî.kât *vt*, dangos, mynegu,
hysbysu, arnodi [arwydd, nod
Indication, in.dî.kâ'shun *n*, dangosiad,
Indicative, in'dî.kâ.tiv *a*, dangosiadol;
arwyddol; mynegol [mynegol
Indicative, in.dî.kâ.tiv *a*, (*y* modd)
Indict, in.dît' *vt*, achwyn ar, cyhuddo
Indictable, in.dî'tâ.bl *a*, cyhuddadwy
Indiction, in.dîk'shun *n*, cyhuddwys;
cylch o amser yn cynnwys 15 mlynedd
Indictment, in.dît'ment *n*, cyhudd, cy-
huddgwyn; ysgrif cyhuddiad
Indifference, in.dî'ur.ens *n*, diofalwch,
annhueddgarwch, difaterwch, oerfel-
garwch, anofaledd
Indifferent, in.dî'ur.ent *a*, anofalus,
diofal; annhueddgar; diawydd; o
ychydig bwys; canolig; diddrwg didda
Indigence, in.dî.jens *n*, angenoetd, tlodi,
eisieu, angen
Indigene, in.dî.jîn *n*, priodor [cynenið
Indigenous, in.dî'jî.nus *a*, genedigol,

- Indigent, in'di.jent *a*, angenus, tlawd, rheidus [nhreuliedig
Indigested, in.dí.jes'ted *a*, didrefn; an-
Indigestible, in.dí.jes'ti.bl *a*, anhydraul
Indigestion, in.dí.jes'tshun *n*, diffyg traul bwyd, annhreuliad, gwalldreuliad, malldraul [brofi
Indigatite, in.dij'i.tät *vt*, bysnodi, eglur-
Indign, in.dín' *a*, annheilwng, anwiw
Indignant, in.dig'nant *a*, digllawn
Indignation, in.dig.nä'shun *n*, dig, llid, digofaint, soriant, digllonedd, bär
Indignity, in.dig'ní.tí *n*, ammharch, sarhäd, anfri [India: *a*, dulas
Indigo, in'di.gö *n*, lliw glas, glas yr
Indilgent, in.dil'i.jent *a*, annyfal, diog, anniwyd, segurilyd
Indirect, in.dí.rekt' *a*, anghyfeiriol, gwyrgyrchol; annheg, anuniongyrchol
Indirectness, in.dí.rekt'nes *n*, anghyfeiriolrwydd; anunionrwydd
Indiscernible, in.dí.zür'ní.bl *a*, anhywel, anweledig, anamlwg
Indiscerptible, in.dí.sûrp'tí.bl *a*, anhydor, annrylliadwy
Indiscreet, in.dis.krit' *a*, ansynwryol, anghall, annoeth, drygbwyll
Indiscretion, in.dis.kresh'un *n*, anghallineb, ffolineb [wahan, didrefn
Indiscriminate, in.dis.krim'i.nät *a*, discrimination, in.dis.krim.i.nä'shun *n*, anwahaniaeth, diwahaniaeth
Indispensable, in.dis.pen'sä.bl *a*, anhebgorol, anhebgor [garadwy
Indispersible, in.dis.pûr'sí.bl *a*, anwas-
Indispose, in.dis.pöz' *vt*, anaddasu; anhueddu, anhwyl
Indisposed, in.dis.pöz'd' *a*, anhueddol; anhwylus, afiachus, lledglaf
Indisposition, in.dis.pö.zish'un *n*, anhwyl, anhuedd, afiechyd
Indisputable, in.dis'pü.tä.bl *a*, diddadl, annadleuadwy, diammheuol
Indissolubility, in.dis.ö.lü.bil'i.tí *n*, annattodrwydd
Indissoluble, in.dis'ö.lü.bl, Indissolvable, in.dí.zol'vä.bl *a*, anhydawdd, anhoddadwy, annattodadwy
Indissolvent, in.dí.zol'vent *a*, annattodol
Indistinct, in.dis.tingkt' *a*, aneglur, anhyglyw, anamlwg
Indistinction, in.dis.tingkt'shun, Indistinctness, in.dis.tingkt'nes *n*, aneglurder, anamlygrwydd
Indistinguishable, in.dis.ting'gwish.ä.bl *a*, diwahan, anwahanol [weh
Indisturbance, in.dis.tür'bans *n*, tawel-
- Indite, in.dit' *vt*, cyfansoddi, ysgrifenu
Individual, in.dí.vij'ü.al *a*, diwahan; neillduol: *n*, un, un dyn, un neillduol, unigolyn [fodaeth neillduol
Individuality, in.dí.vij'ü.al'i.tí *n*, han-
Individually, in.dí.vij'ü.al.ä *ad*, bob yn un [hybarthedd
Indivisibility, in.dí.viz.i.bil'i.tí *a*, an-
Indivisible, in.dí.viz'i.bl *a*, anhyran, anhybarth, anrhanadwy
Indocible, in.dos'i.bl, Indocile, in.dos'il *a*, anhyddysg, annysgadwy, anhydrin, anhywaith [rwydd
Indocility, in.dö.sil'i.tí *n*, anhyddysg-
Indoctrinate, in.dok'tri.nät *vt*, athrawiaethu, dysgu, addysgu
Indolence, in'dö.lens *n*, seguryd, syrthni, diogi, segurddod, annyfalwch
Indolent, in'dö.lent *a*, swrth, dioglyd, esgeulus, annyfal [adwy
Indomitable, in.dom'i.tä.bl *a*, annof-
Indorse, in.dörs' *vt*, arysgrifenu, cefnyysgrifenu [grif
Indorsee, in.dörs'f' *n*, derbyniwr arys-
Indraught, in'draft *n*, ffrydle, mynedfa i mewn [trwytho
Indreneh, in.drentsh' *vt*, mwydo; trochi,
Indubious, in.dü'bi.us, Indubitable, in.dü'bi.tä.bl *a*, ammhetrus, diammheuol, diau, dios, dyls [denu; cymhell
Induce, in.düs' *vt*, tueddu, darbwylluo;
Inducement, in.düs'ment *n*, annogaeth
Induct, in.dukt' *vt*, arwain i mewn; gosod mewn meddiant o eglwys, rhoi goresgyn
Induction, in.duk'shun *n*, gosodiad mewn meddiant, dygiad i mewn, rhoddiad goresgyn; tynwyddyd, casgliad [iadol
Inductive, in.duk'tiv *a*, arweiniol; casgl-
Indue, in.dü' *vt*, cynnysgaethu, donio
Indulge, in.dulj' *v*, boddhau, mwythfoddio, llochi, maldio, cocri, anwesu; caniatäu
Indulgence, in.dul'jens *n*, anwes, llochiad, cyd-ddygiad; tynerwch, hynawedd; maddeuant-lythyr y Pab
Indulgent, in.dul'jent *a*, anwesgar, tyner
Indult, in.dult', Indulto, in.dul'tö *n*, braint, trwydded
Indurate, in'dü.rät *v*, caledu, haiarnu
Induration, in.dü.rä'shun *n*, caledwch
Indure, in.dü'r' *v*, parhau, ymaros; dyoddef
Industrial, in.dus'tri.al *a*, gweithiol
Industrious, in.dus'tri.us *a*, diwyd, llafurus, dyfal, gweithgar [falweh
Industry, in.dus.trí *n*, diwydrwydd, dy-

INF pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tû=too, tûk=took;

Inebriate, in.î.bri.ât *vt*, meddwi, brwysgo
 Inebriation, in.î.bri.â'shun, Inebriety,
 in.î.bri'î.ti *n*, meddwdod [diolygedig
 Inedited, in.ed'î.ted *a*, anghyhoeddedig,
 Ineffable, in.ef'â.bl *a*, anhydraeth, an-
 nhraethol, anhyson, annhraethadwy
 Ineffective, in.e.fek'tiv, Ineffectual, in-
 e.fek'tshû.al *a*, aneffeithiol, dieffaith;
 aflesol [dirym, dinerth, dirinwedd
 Inefficacious, in.ef.î.kâ'shus *a*, egwan,
 Inefficacy, in.ef'î.kâ.sî *n*, aneffeithiol-
 deb, gwendid [analluedd
 Inefficiency, in.e.fish'en.sî *n*, anallu
 Inefficient, in.e.fish'ent *a*, analluog, di-
 effaith [ystwyth
 Inelastic, in.î.las'tik *a*, anhydwyth, an-
 Inelegance, in.el'î.gans *n*, annhlysi, an-
 nilynder, anwycheder
 Inelegant, in.el'î.gant *a*, anghymhen,
 annhlws, ammhrydferth [haeddwi
 Ineligible, in.el'î.ji.bl *a*, annewisol, an-
 Ineloquent, in.el'ô.kwent *a*, anffraeth,
 anhyawdl [efrydiol, diles, difudd
 Inept, in.ept' *a*, anaddas, ffol, ofer, an-
 Ineptitude, in.ep'ti.tûd *n*, anaddasrwydd;
 ffledd [artaledd
 Inequality, in.î.kwol'î.ti *n*, anghyf-
 Inequipollent, in.ek.wi.pol'ent *a*, anghyf-
 rymus [iawn
 Inequitable, in.ek'wi.tâ.bl *a*, anghyf-
 Inequivalve, in.ek'wi.valv *a*, â'chragenau
 anghyfartal [wreiddiol
 Ineradicable, in.î.rad'î.kâ.bl *a*, annad-
 Inergetic, in.ûr.jet'ik *a*, hwydrwm,
 anfywiog, marwaidd [adwy
 Inerrable, in.er'â.bl *a*, anghyfeiliorn
 Inert, in.ûrt' *a*, swrth, anfywiog, diegni
 Inertia, in.ûr'shâ *n*, anegni; syrthni
 Inertness, in.ûrt'nes *n*, anfywiogrwydd,
 syrthni, diogi
 Inestimable, in.es'ti.mâ.bl *a*, anhywerth,
 ammhriadiwy [aneglur, anhywel
 Inevident, in.ev'î.dent *a*, anamlwg,
 Inevitable, in.ev'î.tâ.bl *a*, anocheladwy
 Inexcitable, in.ek.sî'tâ.bl *a*, anghyffro
 Inexcusable, in.eks.kû'zâ.bl *a*, diesgus,
 anesgusodol
 Inexhalable, in.eg.zâ'lâ.bl *a*, dian-
 weddadwy [edig
 Inexhausted, in.eg.zôs'ted *a*, annyspydd
 Inexhaustible, in.eg.zôs'ti.bl *a*, diddar-
 fod; annyspyddadwy
 Inexistence, in.eg.zis'tens *n*, anfodolaeth
 Inexistent, in.eg.zis'tent *a*, dihanfod,
 anhanfodol
 Inexorable, in.eks'ô.râ.bl *a*, annyhudd-
 adwy, anghymmodlawn, diysgog

Inexpansible, in.eks.pan'sî.bl *a*, an-
 nhaenol [asrwydd
 Inexpedience, in.eks.pî'di.ens *n*, anadd-
 Inexpedient, in.eks.pî'di.ent *a*, anghyf-
 addas; anghyffêus; anfuiddiol, aflesol
 Inexpeditious, in.eks.pî.dish'us *a*, an-
 frysgar, oedog
 Inexperience, in.eks.pî'r'î.ens *n*, an-
 ymarferiaeth, ammhrofiad
 Inexpert, in.eks.pûrt' *a*, anghyfarwydd,
 anfedrus, anhyllaw [adwy, annileadwy
 Inexpiable, in.eks'pî.â.bl *a*, aniawn-
 Inexplicable, in.eks'plî.kâ.bl *a*, annat-
 todol, anegluradwy
 Inexplicit, in.eks.plis'it *a*, aneglur, ty-
 wyll [nhraethadwy
 Inexpressible, in.eks.pres'î.bl *a*, an-
 Inexpugnable, in.eks.pug'nâ.bl *a*, anor-
 esgynadwy [tyniad
 Inextension, in.eks.ten'shun *n*, anys-
 Inextinguishable, in.eks.ting'gwish.â.bl
a, anniffoddadwy
 Inextricable, in.eks'tri.kâ.bl *a*, anattod-
 adwy, annadrysadwy, anesgorol, dyrys
 Ineye, in.î' *vi*, llygadimpio, impio
 Infallibility, in.fal.î.bil'î.ti *n*, anffaeled-
 igrwydd, anhydwyllledd, anfethiant,
 anghyfeiliornad [ball
 Infallible, in.fal'î.bl *a*, anffaeledig, anhy-
 Infame, in.fâm' *vt*, enllibo, difrio, athrodi
 Infamous, in.fâ.mus *a*, gwaradwyddus,
 gwarthus, cywilyddus [enllib, gwarth
 Infamy, in.fâ.mî *n*, anair, gwaradwydd,
 Infancy, in.fan.sî *n*, mabandod, mebyd,
 maboed. From his infancy, o'i faban-
 dod, er yn blentyn
 Infant, in'fant *n*, maban, baban, mebai;
 mebyn, dyn bach; yn ol cyfraith
 Lloegr, un dan 21 mlwydd oed
 Infanta, in.fan'tâ *n*, enwawd ar dywys-
 ogesau Portugal ac Yspaen
 Infanticide, in.fan.ti.sîd *n*, babanladd-
 iad, mabanladdiad
 Infantile, in'fan.til, Infantine, in'fan.tin
a, babanaidd, mabanaidd, plentynaidd
 Infantry, in'fan.trî *n*, milwyr traed,
 traedfilwyr, pedyd, peddyd
 Infatuate, in.fat.shû.ât *vt*, ynfydu, pen-
 wanu, gorphywyllo; llygad-dynu, rheib-
 bio: *a*, penwan, ynfyd
 Infatuation, in.fat.shû.â'shun *n*, ynfyd-
 iad, ammhwylliad; ammhwyllineb,
 penwendid, ynfydrwydd [adwy
 Infeasible, in.fî'zî.bl *a*, anwnethur-
 Infect, in.fekt' *vt*, llynu, adwytho, heintio,
 gwenwyno; llygru, halogi [glynol
 Infection, in.fek'shun *n*, llwgr, haint

INJ pâth, at, ère, met, mâr-ine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tû=too, tûk=took;

- Infuse, in.fûz' *vt*, tywallt i mewn; mwydo, trwytho, sicio
 Infusible, in.fû'zî.bl *a*, annhoddadwy
 Infusion, in.fû'zhun *n*, tywylltiad, mwyd-
 iad; mwydlyn, isgell, dyferwad
 Infusive, in.fû'siv *a*, trwythol, mwydol
 Ingelable, in.jel'â.bl *a*, angheuladwy
 Ingeminate, in.jem'î.nât *vt*, dyblu, ail-
 adrodd, ailddywedyd [*iad*]
 Ingemination, in.jem.î.nâ'shun *n*, dybl-
 Ingenerate, in.jen'ur.ât, Ingenerated, in-
 jen'ur.ât.ed, Ingenite, in.jen'it *a*, na-
 turiol, cynenid, greddfôl
 Ingenious, in.ji'ni.us *a*, athrylithgar,
 cywrain, celfyddgar, dyfeisgar
 Ingenuity, in.ji.nû'î.ti *n*, cywreinrwydd,
 cywreindeb, athrylith, celfyddgarwch
 Ingenuous, in.jen'û.us *a*, didwyll, teg,
 rhydd, rhwydd, annichellgar
 Ingenuousness, in.jen'û.us.nes *a*, di-
 ffuantrwydd, tegwch, didwyllledd
 Ingest, in.jest' *vt*, tafu i'r cylla
 Inglorious, in.glo'ri.us *a*, anghlodfawr,
 anenwog, dianrhydedd, gwarthus, di-
 glod, dirmygus [*neu arian*]
 Ingot, ing'gut *n*, clamp, neu dalp o aur
 Ingraft, in.graft' *vt*, impio, dwfnsefydlu
 Ingrain, in.grân' *vt*, dwfnosod
 Ingrate, ing'grât *n*, anniolchyn, dyn di-
 ddiolch: *a*, anniolchgar, diddiolch
 Ingratiate, in.grâ'shî.ât *vt*, ennill bodd
 da, ymlusgo i gymmeriad [*garwch*]
 Ingratitude, in.grat'î.tüd *n*, anniolch-
 Ingredient, in.grî'dî.ent *n*, cyffyr, defn-
 ydd, cymmysgran
 Ingress, ing'gres *n*, dyfodiad i mewn
 Ingression, in.gresh'un *n*, mynediad i
 mewn; porth
 Inguinal, ing'gwî.nal *a*, arffedol [*llyncu*]
 Ingulf, in.gulf' *vt*, sugno i lynclyn;
 Ingurgitate, in.gûr'jî.tât *v*, rheiblyncu
 Ingustable, in.gus'tâ.bl *a*, anarchwaeth-
 adwy, diflas
 Inhabile, in.hab'îl *a*, anfedrus
 Inhabit, in.hab'it *v*, cartrefu, cyfanneddu,
 trigo, preswyllo [*cyfanneddu*]
 Inhabitable, in.hab'î.tâ.bl *a*, trigiannol,
 Inhabitant, in.hab'î.tant *n*, trigiannydd,
 cyfanneddwr, preswylwr, cartrefwr,
 gwladychydd. Inhabitants of the same
 place, cyd-drigolion
 Inhale, in.hâl' *vt*, tynu i mewn gyda'r
 anadl, anadlu i mewn
 Inharmonious, in.hâr.mö' nî.us *a*,
 anghynganeddol [*feirch*]
 Inhearse, in.hûrs' *vt*, amgau mewn elor
 Inhere, in.hî'r' *vi*, dwfn ymlynu, glynu
 Inherence, in.hî'r'ens *n*, glyniad, ym-
 lyniad [*lynol*]
 Inherent, in.hî'r'ent *a*, cynhenid; dyfn-
 Inherit, in.her'it *vt*, etifeddu; medd-
 iannu, perchenogi [*etifeddol*]
 Inheritable, in.her'î.tâ.bl *a*, treftadol,
 Inheritance, in.her'î.tans *n*, etifeddiaeth
 Paternal inheritance, treftadaeth
 Inheritor, in.her'î.tûr *n*, etifedd
 Inheritress, in.her'î.tres, Inheritrix, in-
 her'î.triks *n*, etifeddes [*lyniad*]
 Inhesion, in.hî'zhun *n*, greddfïad, ym-
 Inhibit, in.hib'it *vt*, gwahardd, gwarafun,
 lluddias [*iad, attaliad*]
 Inhibition, in.hî.bish'un *n*, gwahardd-
 Inhospitable, in.hos'pî.tâ.bl *a*, anlletty-
 gar, anghroesawgar [*anllettygarwch*]
 Inhospitableness, in.hos'pî.tâ.bl.nes *n*,
 Inhuman, in.hû'man *a*, annynol, creu-
 lawn, dideimlad, didrugaredd
 Inhumane, in.hû.mân' *a*, anhynaws,
 annhyner, annhirion, annyngar
 Inhumanity, in.hû.man'î.ti *n*, creulon-
 deb, cieidd-dra, annhiriondeb
 Inhumate, in.hû'mât, Inhume, in.hûm'
vt, claddu, daiaru [*wynebus*]
 Inimical, in.im'î.kal *a*, gelymol, gwrth-
 Inimitable, in.im'î.tâ.bl *a*, anefelych-
 adwy, digyffelyb, rhagorol
 Iniquitous, in.ik'wî.tus *a*, drygionus,
 anghyfiawn, traws, pechadurus
 Iniquity, in.ik'wî.ti *n*, drygioni, anwir-
 edd, camwedd, anghyfiawnder, trosedd
 Initial, in.ish'al *a*, dechreuol, egwyddor-
 ol. Initial letters, dechreuolion
 Initiate, in.ish'î.ât *vt*, egwyddori; der-
 byn i mewn; dechreu
 Initiation, in.ish.î.â'shun *n*, cychwyn-
 iad, egwyddoriad, gosodiad mewn
 swydd [*iadol*]
 Initiatory, in.ish'yâ.tur.î *a*, egwyddor-
 Inject, in.jekt' *vt*, chwistrellu i, tafu i
 mewn [*mewn*]
 Injection, in.jek'shun *n*, chwistrelliad i
 Injudicable, in.jû'dî.kâ.bl *a*, anfarnadwy
 Injudicial, in.jû.dish'al *a*, anghyfreith-
 iol [*ansynwyrol, annoeth*]
 Injudicious, in.jû.dish'us *a*, difarn,
 Injunction, in.jungk'shun *n*, gorchym-
 myn, arch, archiad; gwaharddiad;
 gwaharddeb [*gwneyd cam i*]
 Injure, in.jûr' *vt*, niweidio, colledu, drygu,
 Injurious, in.jû'r'î.us *a*, niweidiol, cam-
 weddus, sarhîus, traws
 Injuriousness, in.jû'r'î.us.nes *n*, niweid-
 ioldeb, camweddusrwydd [*colled*]
 Injury, in.jur.î *n*, cam, sarhâd, niwed,

Injustice, in.jus'tis <i>n</i> , anghyfiawnder, cam, camwri [grifenlyn]	Inofficial, in.o.fish'al <i>a</i> , answyddol
Ink, ingk <i>n</i> , du, inc, du ysgrifenu, ys-	Inofficious, in.o.fish'us <i>a</i> , anymyrgar
Inkhorn, ing'körn <i>n</i> , corn du, dugorn	Inopinate, in.op'i.nät <i>a</i> , annysgwylledig
Inkle, ing'kl <i>n</i> , llinynwe gul [arwydd]	Inopportune, in.op'ör.tün <i>a</i> , ammbryd-
Inkling, ingk'ling <i>n</i> , awgrym, amnaid,	lawn, anamserol, anghyflës
Inky, ing'ki <i>a</i> , duog	Inoppressive, in.o.pres'iv <i>a</i> , anorthrymol
Inland, in'land <i>a</i> , diarfor, canoldirog:	Inordinate, in.ör'di.nät <i>a</i> , anghynhes,
<i>n</i> , canoldir [gyfraith]	afreolus, anweddol, gormodus. In-
Inlaw, in.lö' <i>vt</i> , dwyn dan nawdd y	ordinate desire, trachwant
Inlay, in.lä' (<i>pt</i> & <i>pp</i> inlaid, in.läd') <i>vt</i> , brithaddurno, brithosod	Inorganic, in.ör.gan'ik <i>a</i> , anermigol,
Inlet, in'let <i>n</i> , ffrydle, adwy, mynedfa i.	amhmeiriannol, anghyfluniol, anar-
Sea-inlet, morgilfach, angoria	dumig [cyssylltu]
Inly, in'li <i>a</i> , mewnol, tufewnol [cyttywr]	Inosculate, in.os.kü.lät <i>v</i> , cyfuno, uno,
Inmate, in'mät <i>n</i> , llettywr, gwesttai,	Inosulation, in.os.kü.lä'shun <i>a</i> , cusan
Inmost, in'möst <i>a</i> , nesaf i mewn, dyfnaf	Inquest, ing'kwest <i>n</i> , chwiliad, rheith-
Inn, in <i>n</i> , tafarn, tafarndy, ostl, lletty,	holiad, holiad, rheithbrawf. Coroner's
gwestty, gwestfa, gwestle. Inns of	inquest, trengholiad [der, aflonyddwch]
Court, ysgoldai cyfreithwyr [ol]	Inquietude, in.kwi'ti.tüd <i>n</i> , anesmwyth-
Innate, in.nät <i>a</i> , cynhenid, naturiol, mewn-	Inquinat, ing'kwí.nät <i>vt</i> , halogi, llygru
Innavigable, in.nav'i.gä.bl <i>a</i> , anfordwy-	Inquination, in.kwi.nä'shun <i>n</i> , halogiad
adwy, difordwyol	Inquire, in.kwi'r' <i>v</i> , ymofyn, holi, gofyn
Inner, in'ür <i>a</i> , tufewnol, nes i mewn	Inquiry, in.kwi'r'i <i>n</i> , ymofyniad, holiad
Innermost, in'ür.möst <i>a</i> , nesaf i mewn	Inquisition, in.kwi.zish'un <i>n</i> , chwiliad;
Innerve, in.nûr' <i>vt</i> , cryfhau	chwil-lys [holgar]
Innings, in'ingz <i>np</i> , tiroedd a ennillwyd	Inquisitive, in.kwiz'i.tiv <i>a</i> , ymofyngar,
o'r môr [tywr]	Inquisitor, in.kwiz'i.tûr <i>n</i> , chwiledydd
Innkeeper, in'kip.ür <i>n</i> , tafarnwr, gwest-	Inquisitorial, in.kwiz.i.tör'i.al <i>a</i> , chwil-
Innocence, in'ö.sens <i>n</i> , diniweidrwydd	iedydddaidd, chwil-lysaidd
Innocent, in'ö.sent <i>a</i> , diniwed, gwirion,	Inrail, in.räl' <i>vt</i> , amledru, amgarfanu
diuog, glân, diddrwg, difai, pur: <i>n</i> ,	Inroad, in'röd, <i>n</i> , ymgyrch, rhuthrgyrc
un diniwed; gwirionyn. Innocents'	Insalubrious, in.sä.lü'br'i.us <i>a</i> , afiachus,
Day, Gwyl y Gwirioniaid	afiach [iaethol]
Innocuous, in.ok'ü.us <i>a</i> , diniwed, di-	Insanable, in.san'ä.bl <i>a</i> , anfeddygin-
ddrwg, diberygl	Insane, in.sän' <i>a</i> , gwallgofus, ynfyd,
Innominate, in.nom'i.nät <i>a</i> , dienw [defod]	amhwylllog, gorphwylllog
Innovate, in'ö.vät <i>v</i> , newyddu, newid	Insanity, in.san'i.ti <i>n</i> , ynfydrwydd,
Innovation, in.ö.vä'shun <i>n</i> , dygiad defod	gorphwyll, gwallgofrwydd
newydd i mewn, defodnewidiad	Insatiable, in.sä'shi.ä.bl, Insatiate, in-
Innovator, in'ö.vä.tûr <i>n</i> , newyddiwr,	sä'shi.lät <i>a</i> , anniwalladwy, gorwancus,
newidiwr, defodnewidiwr	annigonol, diwala [anfoddlonrwydd]
Innoxious, in.ok'shus <i>a</i> , diddrwg, di-	Insatisfaction, in.sat.is.fak'shun <i>n</i> ,
niwed [awgrym]	Insaturable, in.sat'shü.rä.bl <i>a</i> , an-
Innuendo, in.ü.en'dö <i>n</i> , lledarwydd,	lanwadwy [lwyno]
Innumerable, in.nü'mur.ä.bl <i>a</i> , aneirif,	Inscrib, in.scrib' <i>vt</i> , arysgrifenu; cyf-
afiried, dirif, dirifedi	Inscription, in.scrip'shun <i>n</i> , arysgrifen,
Innutritious, in.ü.trish'us <i>a</i> , anfaethlawn	crafft, argraff; cyflwyniad, argyflwyn-
Inobservable, in.ob.zür'vä.bl <i>a</i> , annod-	iad [iadwy, anchwiliadwy]
adwy, anhynod, anweladwy	Inscrutable, in.skrw'tä.bl <i>a</i> , anolrhein-
Inoculate, in.ok'ü.lät <i>vt</i> , impio; llygad-	Insculp, in.skulp' <i>vt</i> , cerfio, crifio,
impio, bywyllu, gosod y frech wen	crifellu [crifelliad]
Inoculation, in.ok.ü.lä'shun <i>n</i> , llygad-	Insculpture, in.skulp'tshûr <i>n</i> , cerfiad,
impiad; ffordd o roddi y frech wen	Inseam, in.sîm' <i>vt</i> , gwrymwnio [filyr]
Inodorous, in.ö'dö.rus <i>a</i> , diargol, an-	Insect, in'sekt <i>n</i> , trychbryfyn, trych-
sawrus [ddrwg, didramgwydd]	Insection, in.sek'shun <i>n</i> , toriad i, trwch
Inoffensive, in.o.fen'siv <i>a</i> , diniwed, di-	Insectivorous, in.sek.tiv'ö.rus <i>a</i> , yn
	bwyta trychfilod [iwr trychfilod]
	Insectologer, in.sek.tol'ö.jûr <i>n</i> , darlun-

INS pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Insecure, in.sî.kû'r' *a*, annïogel, ansicr, peryglus [perygl]
 Insecurity, in.sî.kû'r'î.tî *n*, annïogelwch
 Insensate, in.sen'sât *a*, dideimlad, hurt
 Insensibility, in.sen.sî.bil'î.tî *n*, annheimpladrydd, dideimpladrydd
 Insensible, in.sen'sî.bl *a*, annheimpladwy, anweladwy, anamgyffredadwy a'r synwyrâu allanol; dideimlad [dideimlad
 Insentient, in.sen'shent *a*, disynwyr;
 Inseparability, in.sep.ur.â.bil'î.tî *n*, an-neilltuoldeb, anesgaraeth
 Inseparable, in.sep.ur.â.bl *a*, anwahanadwy, anesgarol [mewn
 Insert, in.sûrt' *vt*, gosod neu ddodi i
 Insertion, in.sûr'shun *n*, gosodiad i mewn; yr hyn a osodir i mewn
 Inservient, in.sûr'vi.ent *a*, defnyddiol, gwasanaethgar, atebol i ddyben
 Inshell, in.shel' *vt*, cuddio mewn cragen
 Inside, in.sîd' *n*, y tu mewn: *a*, mewnol
 Insiduous, in.sîd'û.us *a*, dichellgar, twyllgar, bradwrus [dichell, brad
 Insiduousness, in.sîd'û.us.nes *n*, twyll
 Insight, in'sît *n*, dwfn olygiad, cyfarwyddyd, golwg i'r tu mewn
 Insignia, in.sig.nî.â *np*, arwyddion o swyddogaeth neu anrhydedd
 Insignificance, in.sig.nif'î.kans *n*, ansylwedd, dibwysedd; anarwyddocâd
 Insignificant, in.sig.nif'î.kant *a*, disylwedd, dibwys, diystyr
 Insincere, in.sin.sîr' *a*, anghywir, rhagrithiol, twyllodrus, gau [rhagrith
 Insincerity, in.sin.ser'î.tî *n*, ffuantrwydd
 Insinuant, in.sin'û.ant *a*, gwenieithol
 Insinuate, in.sin'û.ât *v*, trudymlusgo, gwenieithio; lledarwyddo, amneidio
 Insinuation, in.sin.û.â'shun *n*, trudymlusgiad, crybwylliad cyfrwys, lledgrybwylliad [merf
 Insipid, in.sip'id *a*, diflas, amblasus
 Insipidity, in.sî.pîd'î.tî *n*, diflasrwydd, adflas, merfdra [wendid, hurtwydd
 Insipience, in.sip'yens *n*, ffoledd, pen-
 Insist, in.sist' *vi*, sefyll ar; haeru, hōni, dirgymhell, dal her [rwydd
 Insitency, in.sish'en.sî *n*, disychedd
 Insition, in.sish'un *n*, impiad [rhyseidd
 Insobriety, in.sō.brî'î.tî *n*, meddwod;
 Insociable, in.sō'shî.â.bl *a*, anghyfeill-
 Insolate, in'sō.lât *vt*, haulsychu [gar
 Insolation, in.sō.lâ'shun *n*, haulsychiad, dynoethiad i belydrau yr haul; gordarawiad yr haul, neu glefyd a achosir gan ei belydrau [hyfder
 Insolence, in'sō.lens *n*, trahausder, gor-

Insolent, in'sō.lent *a*, haerllug, trawsfalch [anhydawdd
 Insoluble, in.sol'û.bl *a*, annhoddadwy
 Insolvency, in.sol'ven.sî *n*, methdaliad, palldaliad, toredigaeth, torgedaeth
 Insolvent, in.sol'vent *n*, methdalwr, palldalwr, torged: *a*, analluog i dalu, wedi tori [iog
 Insomnious, in.som'nî.us *a*, breuddwyd-
 Insomuch, in.sō.mutsh' *ad*, yn gymmaint ag, gŵn, hyd oni, fel, nes, fel ag
 Inspect, in.spekt' *vt*, edrych i mewn i, golygu [olygiad, arolygiad
 Inspection, in.spek'shun *n*, goruch-
 Inspector, in.spek'tûr *n*, arolygwr, ymwelwr, goruchwyliwr
 Inspersion, in.spûr'shun *n*, ardaenelliad
 Insphere, in.sfir' *vt*, gosod mewn rhod
 Inspirable, in.spîr'â.bl *a*, anadladwy
 Inspiration, in.spî.râ'shun *n*, anadliad; ysbrydoliad, ysbrydoliaeth
 Inspire, in.spîr' *v*, tynu yr anadl i mewn, anadlu i; ysbrydoli
 Inspirit, in.spîr'it *vt*, bywiocâu, rhoi ysbryd mewn un, calonogi, cefnogi
 Inspissate, in.spis'ât *vt*, tewychu, tewhau
 Inspissation, in.spî.sâ'shun *n*, tewychiad
 Instability, in.stâ.bil'î.tî *n*, anwadlwech, cyfnewidioldeb, ansadrwydd
 Instable, in.stâ'bl *a*, anwastad, anwadal gwammal, cyfnewidiol
 Install, in.stôl' *vt*, urddo, graddio gorseddu, rhoddi mewn meddiant
 Installation, in.stô.lâ'shun, Installment in.stôl'ment *n*, urddiad, gorseddiad
 Instance, in'stans *n*, enghraifft, cynllun dymuniad, deisyfiad, taergais: *v*, son am, rhoi cynllun
 Instant, in'stant *n*, cythrym, mynydyn amrantiad, hanner cyn: *a*, taer; di attreg, ebrwydd. The fifth instant y pummed dydd o'r mis presennol, pummed cyfisol
 Instantaneous, in.stan.tâ'nî.us *a*, cythrymol, disyfyd, disymmwth
 Instantly, in'stant.li *ad*, yn daer, y ddyfal; mewn mynydyn, yn ddioe yn ddiaros, toc, chwap
 Instate, in.stât' *vt*, gosod mewn rhy urdd neu sefyllfa, urddasu
 Instaurate, in.stô.rât *vt*, adferu, adgyweirio, adnewyddu
 Instauration, in.stô.râ'shun *n*, adferiad
 Instead, in.sted' *ad*, yn lle, tros; cystal
 Instep, in'step *n*, gwar troed, arsang
 Instigate, in'sti.gât *vt*, cynhyrfu, anno cynhell, annos

Instigation, in.sti.gä'shun *n*, cynhyrriad
 Instigator, in'sti.gä.tür *n*, cynhyrfiwr,
 annogwr, cymhellwr [wyddori
 Instil, in.stil' *vt*, defnynu i mewn; eg-
 Instillation, in.sti.lä'shun *n*, cyfraniad
 addysg, egwyddoriad
 Instinct, in'stingkt *n*, greddf, anian-
 duedd: *a*, bywiog; cymhelledig
 Instinctive, in'stingk'tiv *a*, greddfol,
 anianol, cyngreddfol
 Institute, in'sti.tüt *n*, egwyddor, cyn-
 ddeddf, deddf, cynraith; gosodiad;
 cymdeithas, celfyddfa: *vt*, gosod, sef-
 ydlu; addysgu
 Institution, in'sti.tü'shun *n*, gosodiad,
 sefydliad; addysgiad; celfyddfa
 Instruct, in.strukt' *vt*, addysgu, cyfar-
 wyddo, dysgu, hyfforddi
 Instruction, in.struk'shun *n*, addysg,
 hyfforddiad, cyfarwyddiad; dysg. Ju-
 venile instruction, mabinogi
 Instructive, in.struk'tiv *a*, athrawaidd,
 addysgiadol, dysgedigol, hyfforddiadol
 Instructor, in.struk'tür *n*, dysgawdwr,
 athraw, cyfarwyddwr, dysgedydd
 Instructress, in.struk'tres *n*, athrawes
 Instrument, in'strw.ment *n*, offeryn,
 peiriant, trecyn, arf, erfyn, dilyr; ys-
 grifen, gweithred
 Instrumental, in'strw.men'tal *a*, offer-
 ynol, defnyddiol [offerynoldeb
 Instrumentality, in'strw.men.tal'i.ti *n*,
 Insuavity, in.swav'i.ti *n*, ansirioldeb
 Insubjection, in.sub.jek'shun *n*, annar-
 ostyngiad [ymostyngiad
 Insubordination, in.sub.mish'un *n*, an-
 Insubordinate, in.sub.ör'di.nät *a*, afreolus,
 terfysglyd, gwrthlywodraethol
 Insubordination, in.sub.ör.dî.nä'shun *n*,
 afreoledd, terfysg [efadwy
 Insufferable, in.suf'ur.ä.bl *a*, annydd-
 Insufficiency, in.su.fish'en.sî *n*, annigon-
 edd; anallu [anaddas
 Insufficient, in.su.fish'ent *a*, annigonol
 Insufflation, in.su.flä'shun *n*, anniad ar
 Insular, in'sü.lür *a*, ynysol; ynysog
 Insulate, in'sü.lät *vt*, ynysu, neillduo,
 dydoli, unigoli
 Insult, in'sult *n*, sarhâd, dirmyg, trahâ
 Insult, in.sult' *vt*, dirmygu, ammharchu,
 difrio, anfrïo [gwatwarus
 Insulting, in.sul'ting *a*, diystyrlyd,
 Insuperable, in.sü'pur.ä.bl *a*, anorchfyg-
 ol, anorfodol [anorfodedd
 Insuperableness, in.sü'pur.ä.bl.nes *n*,
 Insupportable, in.su.pör'tä.bl *a*, an-
 oddefadwy, anoddefol

Insuppressible, in.su.pres'i.bl *a*, an-
 attaliol, anattaliadwy
 Insurance, in.shw'r'ans *n*, diogeliad, di-
 golladiad, digollediant, yswiriant. In-
 surance-office, diogelfa, digolledfa
 Insure, in.shw'r' *v*, diogelu, yswirio,
 digolledu; sicrhau
 Insurgent, in.sür'jent *n*, terfysgwr
 Insurmountable, in.sür.müwn'tä.bl *a*,
 anorchfygadwy [gwrthgodiad
 Insurrection, in.su.rek'shun *n*, terfysg,
 Intactable, in.tak'tä.bl *a*, annheimladwy
 Intaglio, in.tal'yö *n*, careg geugerfiedig
 Intangible, in.tan'ji.bl *a*, digyffyrddadwy
 Intastable, in.tä'stä.bl *a*, anarchwaeth
 Integer, in'ti.jür *n*, cyfanrif, sym [adwy
 Integral, in'ti.gral *a*, cyfan, cyflawn
 Integrity, in.teg'ri.ti *n*, uniondeb, cy-
 wirdeb [croenyn, pilen
 Integument, in.teg'ü.ment *n*, croen,
 Intellect, in'te.lekt *n*, deall, dealltwr-
 iaeth; synwyr, meddwl
 Intellectual, in.te.lek'tiv, Intellectual,
 in.te.lek'tshü.al *a*, deallol, dealltol,
 dealledigol, meddyliol
 Intelligence, in.tel'i.jens *n*, dealltwr-
 iaeth, gwybodaeth; hysbysrwydd, hys-
 bysiaeth, hanes [yddiwr
 Intelligent, in.tel'i.jen.sür *n*, new-
 Intelligent, in.tel'i.jent *a*, deallgar, syn-
 wyrol, deallus, gwybodus
 Intelligible, in.tel'i.ji.bl *a*, dealladwy,
 hawdd ei ddeall
 Intemperament, in.tem'pur.â.ment *n*,
 annhymmer, ansawdd drwg
 Intemperance, in.tem'pur.ans *n*, an-
 nhymmer; anghymmedroldeb, an-
 nhymmerusedd; meddwod
 Intemperate, in.tem'pur.ät *a*, annhym-
 merus; anghymmedrol
 Intemperature, in.tem'pur.ä.tshür *n*, an-
 nhymmerusedd
 Intenable, in.ten'ä.bl *a*, annaliadwy
 Intend, in.tend' *vt*, meddwl, bwriadu,
 amcanu, bod ar fedr
 Intendancy, in.ten'dan.sî *n*, golygiaeth,
 golygiad [uchwyliwr
 Intendant, in.ten'dant *n*, golygwr, gor-
 Intendment, in.tend'ment *n*, bwriad,
 gwirfeddwl, dyben [tyneru
 Intenerate, in.ten'ur.ät *vt*, meddalu,
 Intense, in.tens' *a*, angerddol, tanbaid,
 terwyn, tra mawr, tra dwys, dwys
 Intenseness, in.tens'nes, Intensity, in-
 ten'sî.ti *n*, tanbeidrwydd, ingder,
 angerddolder; dirfawredd [gofal
 Intensive, in.ten'siv *a*, dwysddyfal, llawn

INT pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb. on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Intent, in.tent' a, âi fryd, llwyrfrydig, tra dyfal: n, bwriad, amcan; gwirfodd, bryd, medr; meddwl; ystyr; dyben; golwg

Intention, in.ten'shun n, amcan, bryd, bwriad, gwirfodd, cyngyd [bwriadol

Intentional, in.ten'shun.al a, amcanol.

Intensive, in.ten'tiv a, bwriadlawn, dyfal

Intensively, in.ten'tiv.lî, Intently, intent'li ad, yn dra dyfal, o lwyrfryd calon, yn wresog [dyfalwch

Intentness, in.ten'tnes n, diwydrwydd,

Inter, in.tûr' vt, claddu, daiaru

Inter-px, rhwng; cy-, cyd-

Intercalary, in.tûr.kâ.lur'î a, ymsangol.

Intercalary days, dyddiau ymsang. dyddiau gorymddwyn. Intercalary stanza, y gair cyrch, ymsang mewn cerdd [gorymddwyn

Intercalate, in.tûr.kâ.lât vt, dod i mewn,

Intercalation, in.tûr.kâ.lâ'shûn n, gosodiad y gorymddwyn

Intercede, in.tûr.sid' vi, myned rhwng; cyfryngu, eiriol [edigol

Intercedent, in.tûr.sî'dent a, cyfryng-

Intercept, in.tûr.sept' vt, rhwystro, attal, rhagod, lluddias, rhagddal

Interception, in.tûr.sep'shun n, rhagod, rhagddaliad [dod, eiriolaeth

Intercession, in.tûr.sesh'un n, cyfryng-

Intercessor, in.tûr.ses'ûr n, cyfryngwr, eiriolwr, eiriolydd

Interchain, in.tûr.tshân' vt, cydgadwyno

Interchange, in.tûr.tshânj' vt, cydnewid, cydgyfnewid [iad

Interchange, in.tûr.tshânj n, cydnewid-

Interchangeable, in.tûr.tshânjâ.bl a, cydgyfnewidiol, cydnewidiol

Interchangement, in.tûr.tshânj'ment n, cydgyfnewidiad [rhwng

Intercident, in.tûr.sî'dent a, yn dyfod

Intercipient, in.tûr.sip'yent a, lluddiol, rhagodol: n, rhwystyr [lluddias

Interclude, in.tûr.klûd' vt, cau allan,

Intercolumniation, in.tûr.kô.lum.nî.â'shun n, cyfwng colofnau

Intercommon, in.tûr.kom'un v, cydfwyta; cydbori ar geimle

Intercommunicate, in.tûr.ku.mû'nî.kât vi, cydgyfranogi, cydgyfrinach

Intercommunity, in.tûr.ku.mû'nî.tî n, cydffeddiant, cydgyfranogiad [asenu

Intercostal, in.tûr.kos'tal a, rhwng yr

Intercourse, in.tûr.kô's n, rhyddrediad; cydfasnach; cyweithas; cydgyfeillach

Intercur, in.tûr.kûr' vi, dyfod rhwng; dygwyddo

Intercurrence, in.tûr.kur'ens n, dyfodfa rhwng, dygwyddiad rhwng

Interdict, in.tûr.dikt' vt, gwahardd, cyhoedd wahardd; dwys warafun; esgymuno [grif

Interdict, in'tûr.dikt n, gwahardd ys-

Interdiction, in.tûr.dik'shun n, gwa-

Interdict, in.tûr.dikt n, gwahardd ys-

Interest, in'tur.est n, budd, cyfles, lles, llesiant, elw; rhan, hawl, brain; llog, oeraeth; dyddordeb: vt, bod mewn

gofal; dwyn dan ofal, peri gofal, cynhyrfu. Compound interest, arlog, adlog. To take an interest in, gofalu

am, ymdrafferthu yng nghylch

Interested, in'tur.es.ted a, cyfranog

Interesting, in.tur.es'ting a, pwysfawr, tadwys, dyddorol [yru, ymhel

Interfere, in.tûr.fîr' vi, cyfryngu, ym-

Interference, in.tûr.fîr'ens n, cyfryngiad; ymyraeth

Interfluent, in.tûr.flû.ent, Interfluous, in.tûr.flû.us a, yn lifo rhwng

Interfulgent, in.tûr.ful'jent a, yn tywynu rhwng [rhwng

Interfused, in.tûr.fûzd' a, tywalltedig

Interim, in'tur.im n, cyfamser, cyfrwng

Interior, in.tîr'î.ûr a, tufewnol, nesaf i mewn; n, perffed gwlad, canol gwlad

Interjacent, in.tûr.jâ'sent a, yn gorwedd rhwng, rhyngorweddol [rhwng

Interjeet, in.tûr.jekt' v, taflodi; taflu

Interjection, in.tûr.jek'shun n, taflodiad, cyfryngdafi; cyfryngair, cyfryngiad, ebychiad, ebychair

Interjective, in.tûr.jek'tiv a, taflodol

Interjoin, in.tûr.jôin' vt, cydgyssylltu

Interknowledge, in.tûr.nol'ej n, cydwywybodaeth [resu

Interlace, in.tûr.läs' vt, cymhlethu; cyf-

Interlap, in'tûr.laps n, cyfamser, ysbaid rhwng dau bryd [frithc

Interlard, in.tûr.lârd' vt, brasfysgu, bras-

Interleave, in.tûr.liv' vt, gosod dai gwynion rhwng y rhai argraffedig

rh yngddalenu, rhyngddeilio

Interline, in.tûr.lin' vt, rhynglinellu

Interlinear, in.tûr.lin'yûr a, rhynglinell

Interlineation, in.tûr.lin.î.â'shun n, rhynglinelliad, adlinelliad

Interlink, in.tûr.ling' vt, cydgadwyno

Interlocution, in.tûr.lô.kû'shun n, cyd-

siariad [chwedleu

Interlocutor, in.tûr.lok'û.tûr n, cyd-

Interlocutory, in.tûr.lok'û.tur'î a, cydymatebol [rhyngymy

Interlope, in.tûr.löp' vi, ymwtlio i mewn

Interloper, in.tûr.lö'pûr <i>n</i> , rhyngymyrwr, gormes fasnachwr [rhwng	Interpreter, in.tûr'pret <i>vt</i> , deongli; cyfieithu [ongliad
Interlucent, in.tûr.lü'sent <i>a</i> , yn tywynu	Interpretation, in.tûr.pri.tä'shun <i>n</i> , de-
Interlude, in'tûr.lüd <i>n</i> , coegchwareu	Interpreter, in.tûr'pret.ûr <i>n</i> , deonglwr;
Interlunar, in.tûr.lü'nûr <i>a</i> , rhwng yr hen leuad a'r newydd	cyfieithydd, lladmerydd, lladmer
Intermarry, in.tûr.mar'i <i>vi</i> , cydbriodi, priodi ym mysg eu gilydd	Interpunction, in.tûr.pungk'shun <i>n</i> , rhyngnodiad, gwahannodiad
Intermeddle, in.tûr.med'l <i>v</i> , ymyru, ymhel [rhodreswr	Interregnum, in.tu.reg'num, Interreign, in'tu.rän <i>n</i> , y cyfwng rhwng dau frenin [deyrn
Intermeddler, in.tûr.med'lûr <i>n</i> , ymyrwr,	Interrex, in'tu.reks <i>n</i> , rhaglaw, rhyng-
Intermedial, in.tûr.mí'dí.al, Intermedi-	Interrogate, in.ter'ö.gät <i>v</i> , holi, gofyn
ate, in.tûr.mí'dí.ät <i>a</i> , cyfryngol, cyfryngedig, cyfryngaid [rwng	Interrogation, in.ter.ö.gä'shun <i>n</i> , holiad, holedigaeth, gofyniad. Note of interrogation, gofynnod, holnod (?)
Intermedium, in.tûr.mí'dí.um <i>n</i> , cyf-	Interrogative, in.tu.rog'ä.tiv <i>a</i> , holiadol, holedigol: <i>n</i> , gofyniad; gair holiadol, megys pwy, pa, ai, a, onid
Interment, in.tûr'ment <i>n</i> , claddiad, claddedigaeth, daiariad	Interrogator, in.ter'ö.gä.tûr <i>n</i> , holwr, ymofynydd, gofynwr, gofynydd
Intermication, in.tûr.mí.kä'shun <i>n</i> , tywyniad rhwng [newidiad trigfau	Interrogatory, in.tu.rog'ä.tur.i <i>a</i> , holiadol: <i>n</i> , gofyniad, holiad
Intermigration, in.tûr.mí.grä'shun <i>n</i> ,	Interrupt, in.tu.rupt' <i>vt</i> , rhwystro, gadori, attal, lluddio, luddias
Interminable, in.tûr'mí.nä.bl, Interminate, in.tûr'mí.nät <i>a</i> , diderfyn	Interruption, in.tu.rup'shun <i>n</i> , rhwystr, aflonyddiad [grifenu
Intermingle, in.tûr.ming'gl <i>v</i> , cydgymmysgu, cymmysgu	Interscribe, in.tûr.scrib' <i>vt</i> , rhyngys-
Intermission, in.tûr.mish'un <i>n</i> , dysbaid, paid, hamdden, gorphwysiad, seibiant	Intersecant, in.tûr.sí'kant <i>a</i> , cynghroes
Intermit, in.tûr.mit' <i>v</i> , dyspeidio, peidio	Intersect, in.tûr.sekt' <i>v</i> , cynghroesi, croesi eu gilydd, cydgroesi
Intermittent, in.tûr.mit'ent <i>a</i> , dysbeidiol	Intersection, in.tûr.sek'shun <i>n</i> , cynghroesiad, croesdoriad, ymgroesiad
Intermix, in.tûr.miks' <i>v</i> , cymmysgu, cydgymmysgu	Interseminate, in.tûr.sem'í.nät <i>vt</i> , hau ym mysg [rhwng, rhyngosod
Intermixture, in.tûr.miks'tshûr <i>n</i> , cymmysgedd [fynyddoedd	Intersert, in.tûr.sûrt' <i>vt</i> , gosod neu ddodi
Intermontane, in.tûr.mon'tän <i>a</i> , rhyng-	Intersestion, in.tûr.sûr'shun <i>n</i> , rhwngosodiad, rhyngddodiad
Intermural, in.tûr.mü'r'al <i>a</i> , rhwng dau fur [canolbarthol	Intersperse, in.tûr.spûrs' <i>vt</i> , gwasgaru yma thraw, rhyngwasgaru
Internal, in.tûr'nal <i>a</i> , mewnol, tufewnol,	Interspersion, in.tûr.spûr'shun <i>n</i> , mysgwasgariad, rhyngwasgariad
International, in.tûr.nash'un.al <i>a</i> , rhwng gwahanol wledydd	Interstellar, in.tûr.stel'ûr <i>a</i> , rhwng y ser
Interneceine, in.tûr.ní'sin <i>a</i> , marwol, angeuol, dinystriol, rhysgwladol	Interstice, in.tûr'stis <i>n</i> , cyfrwng, cyfwng
Internecon, in.tûr.ní'shun <i>n</i> , cyflafan, galanas [genad	Intertexture, in.tûr.teks'tshûr <i>n</i> , cymhlethiad, cydwead
Internuncio, in.tûr.nun'shí.ö <i>n</i> , cyfrwng-	Intertwine, in.tûr.twín' <i>v</i> , cymhlethu
Interpellation, in.tûr.pe.lä'shun <i>a</i> , gwyriad, galwad [ddadlu	Interval, in'tûr.val <i>n</i> , cyfrwng, cyfwng, cyfwlch, bwlch, adwy; hamdden, seibiant [fod rhwng
Interplead, in.tûr.plid' <i>vi</i> , dadlu, rhyng-	Intervene, in.tûr.vín' <i>vi</i> , cyfryngu, dy-
Interpolate, in.tûr.pö.lät <i>vt</i> , ffugddodi, chwanegu yn lladradaidd mewn llyfr neu ysgrifen, llygru	Intervention, in.tûr.ven'shun <i>n</i> , cyfryngiad
Interpolation, in.tûr.pö.lä'shun <i>n</i> , gawychwanegiad, llygiad	Intervert, in.tûr.vûrt' <i>vt</i> , gwyrdroi, tro
Interpolator, in.tûr.pö.lä.tûr <i>n</i> , ffug-gymmysgwr, newidiwr ystyr, llygrwr	Interview, in'tûr.vü <i>n</i> , cyfrwch, ymgyfarfod, cydymweliad
Interposal, in.tûr.pö'zal, Interposition, in.tûr.pö.zish'un <i>n</i> , cyfryngiad, cyfryndod; cyfrwng [cyfryngu	Intervolve, in.tûr.volv' <i>vt</i> , cyd-ddyrysu
Interpose, in.tûr.pöz' <i>v</i> , myned rhwng,	Interweave, in.tûr.wiv' <i>vt</i> , cydweu

INV pāth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cârve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Intestacy, in.tes'tâ.sî *n*, anghymmynedd
 Intestate, in.tes'tât *a*, heb ewyllys, di-
 ewyllys, digymryn [luddol
 Intestinal, in.tes'tî.nal *a*, perfeddol, co-
 Intestine, in.tes'tin *a*, tufewnol, cartref-
 ol. Intestines, ymysgaroedd, perfedd,
 coluddion. Intestine war, rhyfel teis-
 ban, rhyfel cartrefol
 Inthral, in.thrôl' *vt*, caethiwo, caethu,
 gorthrymu [caethfyd
 Inthralment, in.thrôl'ment *n*, caethiwed,
 Inthrone, in.thrôn' *vt*, dyrchafu, gor-
 seddu [nabyddiaeth
 Intimacy, in'tî.mâ.sî *n*, cyfeillach, cyd-
 Intimate, in'tî.mât *a*, cyfeillgar, anwyl,
 agos: *vt*, yngan, crybwyll, arwyddo:
n, cyfaill, cyfeillachwr [crybwylliad
 Intimation, in.tî.mâ'shun *n*, ynganiad,
 Intimidate, in.tim'î.dât *vt*, digaloni, peri
 ofn, brawychu [ychiad
 Intimidation, in.tim'î.dâ'shun *n*, braw-
 Intitle, in.tî'tl, Intitule, in.tî'tül *vt*, enwi,
 rhoddi hawl. Intituled, a elwir, a enwir
 Into, in'tŵ *pr*, i, i mewn i
 Intolerable, in.tol'ur.â.bl *a*, anoddefadwy
 Intolerance, in.tol'ur.ans *n*, anghyd-
 ddygiad, anoddefgarwch
 Intolerant, in.tol'ur.ant *a*, anoddefgar,
 anghydoddef [seiniadaeth
 Intonation, in.tö.nâ'shun *n*, seiniad;
 Intort, in.tôrt' *vt*, dirdroi, plethu
 Intoxicate, in.tok'sî.kât *vt*, meddwi,
 brwysgo [dod
 Intoxication, in.tok.sî.kâ'shun *n*, meddw-
 Intractable, in.trak'tâ.bl *a*, anhywaith,
 anhydrin, cyndyn, afreolus
 Intractableness, in.trak'tâ.bl.nes *n*, cyn-
 dynrwydd [yddwech
 Intranquillity, in.tran.kwil'î.tî *n*, aflon-
 Intransitive, in.tran'sî'tiv *a*, didrosiad,
 ansymmudol. Intransitive verb, per-
 wyddiad rhydd neu ganolig
 Intranslatable, in.tran.slâ'tâ.bl *a*,
 annghyfieithadwy, anghyfiaith
 Intransmutable, in.trans.mü'tâ.bl *a*, an-
 newidiadwy, digyfnewidiadwy [tyru
 Intreasure, in.trezh'ûr *vt*, trysorï, pen-
 Intrench, in.trentsh' *v*, amgloddio, am-
 gaeru; gormesu, cyfyngu
 Intrenchment, in.trentsh'ment *n*, am-
 glawdd, amgaer [hy, hyf, dewr
 Intrepid, in.trep'id *a*, gwrol, diofn, eon,
 Intrepidity, in.tri.pid'î.tî *n*, gwrolder,
 dewrder, dewredd, glewder, eofnder
 Intricacy, in'tri.kä.sî *n*, dyryswech, as-
 trusi [astrus
 Intricate, in'tri.kät *a*, dyrys, rhwystrus,

Intrigue, in.trig' *n*, cuddneges; dichell-
 waith; nwyfygyfrinach, nwyfneges:
vt, cuddnegeseua
 Intrinsic, in.trin'sik, Intrinsic, in.trin'-
 si.kal *a*, priodol, hanfodol, gwirber-
 Intro- *px*, i mewn [thynol
 Introduce, in.trö.düs' *vt*, arwain i mewn,
 rhagarwain; rhwngosod; cyflwyno
 Introduction, in.trö.duk'shun *n*, ar-
 weiniad i mewn; rhwngosodiad; cyf-
 lwyniad; rhagymadrodd, rhagdraith,
 rhaglith
 Introductory, in.trö.duk'tö.rî *a*, arwein-
 iol; rhaglithol [iad i mewn
 Introggression, in.trö.gresh'un *n*, dyfod-
 Intromission, in.trö.mish'un *n*, anfoniad
 i mewn, gollyngiad i mewn
 Intromit, in.trö.mit' *vt*, gollwng i mewn
 Introspect, in.trö.spekt' *vt*, edrych i
 mewn
 Intrude, in.trôd' *v*, ymwthio i mewn;
 traisruthro; gormesu ar; ymyru
 Intruder, in.trôd'ûr *n*, trawsymwthiwr
 Intrusion, in.trôd'zhun *n*, ymwthiad,
 trawsymwthiad, gormesiad, gormes,
 trawsfeddianniad
 Intrusive, in.trô'siv *a*, trawsymwthiol
 Intrust, in.trust' *vt*, ymddiried, gosod
 dan ofal [adl, treiddiad meddwl
 Intuition, in.tü.ish'un *n*, canfodiad trwy-
 Intuitive, in.tü'î.tiv *a*, yn gwybod ar
 unwaith, yn amgyffred heb resymu,
 meddylgraff [dymchwyydd
 Intumescence, in.tü.mes'ens *n*, chwydd.
 Inturgescence, in.tür.jes'ens *n*, chwydd-
 iad, dargodiad [chysgodau, cysgodi
 Inumbrate, in.um'brät *vt*, gorchuddio â
 Inunction, in.ungk'shun *n*, eneiiniad
 Inundate, in.un'dât *vt*, llifeirio â dwfr
 gorlifo, rhyferthwyo
 Inundation, in.un.dâ'shun *n*, llifddwfr
 llifeiriant, llif [igeiddrwydd
 Inurbanity, in.ür.ban'î.tî *a*, anfonedd
 Inure, in.ü'r' *vt*, cynnefino, arferu
 Inurement, in.ü'r'ment *n*, cynnefindra
 Inurn, in.ürn' *vt*, claddu, daiaru
 Inustion, in.us'tshun *n*, nodiad â thân
 llosgnodiad
 Inutile, in.ü'til *a*, diddefnydd, afleso-
 diles, annefnyddiol [afle
 Inutility, in.ü.til'î.tî *n*, anfuddioldeb
 Invade, in.väd' *vt*, rhuthro i, ymosod a:
 cychruthro, traisruthro, rhuthro
 Invalence, in.vâ.les'ens *n*, iechy-
 cryfder, nerth
 Invalid, in.val'id *a*, gwan, dirym, dinert
 Invalid, in.vâ.lid' *n*, methfilwr; un cla

- Invalidate, in.val'i.dät *vt*, gwanhau; dirymu [anallu
 Invalidity, in.vâ.lid'i.ti *n*, dirymedd;
 Invaluable, in.val'ü.â.bl *a*, uwch law gwerth, tra gwerthfawr, anhywerth
 Invariable, in.vê'r'i.â.bl *a*, digyfnewid, anghyfnewidiol [osodiad, cadgyrch
 Invasion, in.vâ'zhun *n*, rhuthrgyrch, ym-
 Invasive, in.vâ'siv *a*, traisruthrol, rhuthrol, cadgyrchol
 Invective, in.vek'tiv *n*, tuchan, goganair, enllibiaith: *a*, goganus, enllibus, sengar [goganu
 Inveigh, in.vâ'vi, difrio, cablu, sennu, Inveigle, in.vi'gl *vt*, twyllo, llithio, hudo, denu [iaeth, twylliad, deniad
 Inveiglement, in.vi'gl.ment *n*, hudol-
 Invendible, in.ven'di.bl *a*, anwerthadwy
 Invent, in.vent' *vt*, dyfeisio, dychymmygu
 Invention, in.ven'shun *n*, dyfais, darfelyddiad, cynmygd; dychymmyg
 Inventive, in.ven'tiv *a*, dyfeisgar; ystrywgar; dychymmygol
 Inventor, in.ven'tûr *n*, dyfeisiwr, darfelyddwr, awdwr; lluniwr, dychymmygwr [au da a dodrefn; dodrefnres
 Inventory, in.ven.tur.i *n*, llechres o enw-
 Inverse, in.vûrs' *a*, gwrthdroedig, gwrthgyfatebol [trawsddodiad
 Inversion, in.vûr'shun *n*, gwrthdroad,
 Invert, in.vûrt' *vt*, gwrthdroi; trawsddodi
 Invest, in.vest' *vt*, gwisgo, urddo; gosod mewn meddiant; amgau, gwarchae
 Investigable, in.ves'ti.gâ.bl *a*, olrheinadwy, a ellir ei chwilio allan
 Investigate, in.ves'ti.gât *vt*, olrhain, chwilio allan [rheiniad
 Investigation, in.ves.ti.gâ'shun *n*, ol-
 Investiture, in.ves'ti.tshû'r *n*, rhoddiad meddiant; urddosodiad, urddwisgiad, urddasiad [gylchol; gwisgiadol
 Investive, in.ves'tiv *a*, cylchynol, am-
 Investment, in.vest'ment *n*, gwisgad; urddiad; rhoddiad meddiant; gwarchaead [dynrwydd
 Inveteracy, in.vet'ur.â.sî *n*, canlid, cyn-
 Inveterate, in.vet'ur.ât *a*, hen, sefydlog, gwrthnysig, hirbarhaol [gyndynrwydd
 Inveterateness, in.vet'ur.ât.nes *n*, hen
 Inveteration, in.vet.u.râ'shun *n*, canlidiad
 Invidious, in.vid'yus *a*, cenfigenus; adgas
 Invidiousness, in.vid'yus.nes *n*, cenfigen
 Invigorate, in.vig'ôrât *vt*, cryfhau, bywioli, arialu, nerthu
 Invincible, in.vin'si.bl *a*, anorchfygol, anorchfygadwy, anorfodadwy, anorfod
- Inviolable, in.vi'ô.lâ.bl *a*, annhoradwy; anhalogadwy [nhoredig
 Inviolatè, in.vi'ô.lât *a*, dibalog; an-
 Inviscate, in.vis'kât *vt*, dwbio; ymddwbio [igrwydd
 Invisibilty, in.viz.i.bl'i.ti *n*, anweled-
 Invisible, in.viz'i.bl *a*, anweledig, anweledig, anhywel. Invisible green, du-
 wyrdd [galwad; deniad
 Invitation, in.vi.tâ'shun *n*, gwahoddiad,
 Invite, in.vit' *v*, gwahodd, galw; denu
 Invoke, in.vö.kât *vt*, galw ar, gweddio ar, ymbil [deisyfiad
 Invocation, in.vö.kâ'shun *n*, galwad ar,
 Invoice, in'vôis *n*, llwythrestr, llwythlechres, cofrestr o lwyth llong [ymbil
 Invoke, in.vök' *vt*, galw ar, ymoralw,
 Involuntarily, in.vol'un.tur.i.li *ad*, oanfodd [anewyllysgar
 Involuntary, in.vol'un.tur.i *a*, anfoddus,
 Involution, in.vö.lü'shun *n*, cymhlygiad, dyblygiad, cymhlethiad
 Involve, in.volv' *vt*, dyrysu, cymmysgu, cymhlethu; maglu; cynnwys. Involved, mewn dyled; dyrus
 Invulnerable, in.vul'nur.â.bl *a*, anhyglwyf, anarcholladwy, anhywan
 Inward, in'wûrd, Inwardly, in'wûrd.li, Inwards, in'wûrdz *ad*, o'r tu mewn, o fewn, oddi fewn, oddi mewn; yn y galon
 Inward, in'wûrd *a*, mewnol, tufewnol
 Inwards, in'wûrdz *np*, coluddion, perfedd
 Inweave, in.wiv' *vt*, cymmysgwau, cyfrododdu, gwau i mewn [wig
 Inwood, in.wwd' *vt*, cuddio mewn coed-
 Inwreathe, in.rîrh' *vt*, amdorchhi
 Inwrought, in.rôt' *a*, addurnedig â gwaith
 Ionic, i.on'ik *a*, dull mewn adeiladaeth, Ioniaidd
 Iota, i.ô'tâ *n*, iot, mymryn, tipyn
 Iotacismus, i.ô.tâ.sis'mus *n*, gwall yn y peiriannau ymadrodd [yn cyfogbar
 Ipecacuanha, ip.i.kak.ü.an'â *n*, gwreidd-
 Ir *px*.—In
 Irascible, i.ras'i.bl *a*, hyddig, digiadwy, cyffroadwy, anghymmodol, gwaedwyllt [lidiogrwydd, gwyth
 Ire, i'r *n*, dig, digter, digllonedd, bâr, llid,
 Ireful, i'r'fwl *a*, digllawn, lliidiog, ffyrnig, barog, gwythig, gwythol, gwythog
 Irenical, i.ren'i.kal *a*, heddychol, tangnefeddus [enfys
 Iridescent, i.rî.des'ent *a*, llywiog fel yr
 Iris, i'r'is *n*, yr enfys, bwa'r gwlaw; elestr, camined. Stinking iris, lly-
 iau'r hychgryg [guage, Gwyddelaeg
 Irish, i'r'ish *a*, Gwyddelig, Irish lan-

ISL pâth, fat, êre, met, mâ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, t&=too, t&w=took;

- Irishman, i.rish.man *n*, Gwyddel (*p* Gwyddyl, Gwyddelod)
 Irk, ûrk *vt*, dygnflino, blino, gofidio
 Irksome, ûrk'sum *a*, blinderus, gofidus
 Iron, i'ûrn *n*, haiarn: *a*, haiarnaidd: *vt*, haiarnu; llyfnhan. Iron-clad, arfog, llurigog. Iron-mould, ystaen melyn mewn lliain. Iron-sick, haiarn-glaf. pan fo llong yn gollwng dwfr am fod yr hoelion a'r haiarn wedi rhydu a darfod. Iron-work, gwaith haiarn
 Ironical, i.ron'ikal *a*, gwawdieithiol, gwatwarus, goganol
 Ironmonger, i'ûrn.mung.gûr *n*, haiarn-werthwr, haiarnwr, haiarnydd
 Ironmongery, i.ûrn.mung'gur.i *n*, nwyddau haiarn [iaeth, gwawdiaith
 Irony, i'r'un.i *n*, goganwawd, gwatwar-Irony, i'ûrn.i *a*, haiarnllyd; caled
 Irradiance, i.râ'di.ans *n*, pelydredd, llew-yrch, dysgleirdeb, claerder [dysgleirio
 Irradiate, i.râ'di.ât *vt*, pelydru, goleuo.
 Irradiation, i.râ.di.â'shun *n*, dysgleiriad, goleuad, pelydriad
 Irrational, i.rash'un.al *a*, direswm, am-mhwyllog, afresymol
 Irrationality, i.rash.un.al'i.ti *n*, afresymoldeb, gwallbwyll [iadwy
 Irreclaimable, ir.i.klâ'mâ.bl *a*, anniwyg-Irreconcilable, ir.i.kon.sî'lâ.bl *a*, anghym-modadwy, anghymmodlawn
 Irrecoverable, ir.i.kuv'ur.â.bl *a*, anad-feradwy, cyfngolledig, anwelladwy, di-adfer [adwy
 Irreducible, ir.i.dû'si.bl *a*, ammarostyng-Irrefragable, i.ref.râ.gâ.bl *a*, annhor-adwy, anwrthwynebadwy, diynwad
 Irrefutable, ir.i.fû'tâ.bl *a*, anwrthbrof-adwy [son, annhrefnus
 Irregular, i.reg'û.lûr *a*, afreolus, anghys-Irregularity, i.reg.û.lar'i.ti *n*, annhrefn-edd, afreoledd, annhrefn
 Irregular, i.reg'û.lûr *vt*, annhrefnu
 Irrelative, i.rel.â.tiv *a*, diberthynas
 Irrelevant, i.rel'i.vant *a*, amnberthynol
 Irreligion, ir.i.lij'un *n*, anghrefydd, an-nuwiaeth, annuwioldeb
 Irreligious, ir.i.lij'us *a*, anghrefyddol
 Irremeable, ir.i.mi.â.bl *a*, annychwel-adwy, diadlam
 Irremediable, ir.i.mi'di.â.bl *a*, anfeddyg-iniaethol, anfeddygol, diymwared, an-welladwy [adwy
 Irremissible, ir.i.mis'i.bl *a*, anfaddeu-Irremovable, ir.i.mw'vâ.bl *a*, ansymmud-adwy [obrwyadwy
 Irremunerable, ir.i.mû'nur.â.bl *a*, an-

- Irreparable, i.rep'ur.â.bl *a*, anadgy-weiriadwy, anwelladwy
 Irrepealable, ir.i.pî'lâ.bl *a*, anniddym-adwy [adwy
 Irrepleviable, ir.i.plev'yâ.bl *a*, anadfer-Irreprehensible, i.rep.ri.hen'si.bl *a*, di-feius, diargyhoedd, difai
 Irrepressible, ir.i.pres'i.bl *a*, anattaliol, anattaladwy [diwarth
 Irreproachable, ir.i.prô'tshâ.bl *a*, difesi, Irreprovable, ir.i.prw'vâ.bl *a*, difai, an-hyfai [wrthwynebedd
 Irresistibility, ir.i.zis.ti.bil'i.ti *n*, an-Irresistible, ir.i.zis'ti.bl *a*, anwrthwy-nebol
 Irresoluble, i.rez'ô.lû.bl *a*, anhydawdd
 Irresolute, i.rez'ô.lût *a*, diymroad, gwan-galon, anwadad
 Irresolution, i.rez.ô.lû'shun *n*, gwan-galondid, anwadadlwech, annewredd
 Irretrievable, ir.i.trî'vâ.bl *a*, anadfer-adwy [anfri
 Irreverence, i.rev'ur.ens *n*, ammharch, Irreverent, i.rev'ur.ent *a*, ammharchus, anedmygol, dibarch
 Irreversible, ir.i.vâr'si.bl *a*, diwrthdroawl
 Irrevocable, i.rev'ô.kâ.bl *a*, anwrthaliw-adwy, diadlam
 Irrigate, ir'i.gât *vt*, dyfrhau; dyfru, am-ddyfru, gwlychu; mwydo
 Irrigation, ir.i.gâ'shun *n*, dyfrhâd
 Irriguous, ir.i.g'û.us *a*, amddyfrol, dyfrol
 Irrision, i.rizh'un *n*, gwawdiad, gwatwar-
 iad [foddus
 Irritable, ir'i.tâ.bl *a*, hyddig, digus, an-Irritate, ir'i.tât *vt*, ystuno, cynhyrfu, herio, gwrtho; digio, lldio
 Irritation, ir.i.tâ'shun *n*, anfoddogiad, cyffroad, ystuniad [gwlychiad
 Irroration, ir.ô.râ'shun *n*, gwlythiad,
 Irruption, i.rup'shun *n*, rhuthrlif; rhuthrgyrrh
 Is, iz *vi*, mae, sydd, yw, ydyw, oes; am-ser presennol Be. Is there? a oes? There is. oes. Is there not? onid oes? There is not, nac oes. Is he [she, or it]? a ydyw? He [she, or it] is, ydyw. She is not here, nid ydyw hi yma. He is wise, y mae efe yn ddoeth. It is he is wise, efe sydd ddoeth [blaenoro
 Isagogical, i.sâ.goj'i.kal *a*, arweiniol
 Isatis, i.sâ'tis *n*, glaslys, llysiau'r lliw
 Ischury, is'kûr.i *n*, attaliad y dwfr
 Isinglass, i'zing.glas *n*, pysglud
 Island, i'land, Isle, il *n*, ynys. A little island, ynysig, ynysan

Islander, i'lan.dūr *n*, ynyswr, ynysydd
 Islet, i'let *n*, ynysan, ynysig. Islet-hole,
 olpai, olp, rhwyll.—Eylet-hole
 Isochronal, i.sock'rō.nal *a*, cydbarhaol
 Isolate, i'sō.lät *vt*, neillduo, gwahan-
 doddi, unigo, unigoli, ynysu
 Isosceles, i.sos'i.liz *a*, deugyfochrog
 Israelite, iz'rā.el.īt *n*, Israeliad; Iuddeu
 Issue, ish'ū *n*, mynediad allan; diwedd,
 canlyniad; tarddiad, tarddell, ffynnon-
 ell; llynor, llifweli, gorddin, dyferlif;
 hiliogaeth, hil, epil, had: *v*, tori, codi,
 tarddu, deillio, neu ffrydio allan; cy-
 hoeddi, danfon allan
 Issueless, ish'ū.les *a*, diepil, diblant
 Isthmus, ist'mus *n*, cyfyngdir, culdir,
 lleindir
 It, it *pn*, efe, fe, e, ef, efo, fo, o; hi.
 It is I, myfi yw. It is I that speak,
 myfi sydd yn llefaru. It is so, felly y
 mae. Is it not so? onid felly y mae?
 It is cold, y mae hi yn oer. It dawns,
 y mae hi yn gwawrio
 Italian, i.tal'yan *a*, Italaidd: *n*, Italiad
 Italic, i.tal'ik *a*, Italaidd
 Italics, i.tal'iks *np*, llythyrenau *Italaidd*
 Itch, itsh *v*, ysu, cosi, bwyta: *n*, y crafu,
 yr ymgrafu, y cosi [fan
 Itching, itsh'ing *n*, cos, cosfa, ysa, ys-
 item, item *ad*, hefyd: *n*, amnaid, aw-
 grym; pen, peth, pwnc
 Iterant, it'ur.ant *a*, ad-ddywedol
 Iterate, it'ur.ät *vt*, ailddywedyd, ad-
 wneuthur [adwneuthuriaeth
 Iteration, it.u.rä'shun *n*, ailfynegiad,
 Itinerant, i.tin'ur.ant *a*, teithiol, am-
 deithiol, cylchdeithiol: *n*, teithiwr,
 ymdeithiwr, cylchdeithiwr
 Itinerary, i.tin'ur.ur.i *n*, teithlyfr: *a*,
 crwydrol, ymdeithiol [deithio
 Itinerate, i.tin'ur.ät *v*, teithio, cylch-
 ltsell, it.self' *pn*, ei hun, ei hunan
 Ivory, i'vō.rī *n*, dant y cawrfil, ifori.
 Ivory-black, ifori llosgedig, milddu-
 losg, golosg esgyrn
 Ivy, i'vi *n*, iorwg, eiddiorwg, eiddew.
 Ground-ivy, llysiau yr esgyrn, y gan-
 wraidd las, bydiog las

J.

JABBER, jab'ūr *v*, bragawthan, gwag-
 siarad, baldorddi: *n*, baldordd, clebar
 Jabberer, jab'ur.ūr *n*, bryddonwr, llolyn
 Jacent, jā.sent *a*, yn ei orwedd, gorwedd-
 ol [fawr
 Jacinth, jā'sinth *n*, math o faen gwerth-

Jack, jak *n*, berdröydd; marchbren llifo;
 y penhwyad; ceiliog hebog. Jack-a-
 dandy, coegyn. Jack-a-lantern, ellyll-
 dan, maildan. Jack-ketch, dienyddiwr
 cyffredin, crogydd. Jack-pudding,
 digrifwas, ysgentyn. Boot-jack, bot-
 asyn, botaswas
 Jackal, jak'ôl *n*, gwas y llew
 Jackalant, jak'â.lent *n*, dynyn yswil
 Jackanapes, jak'an.äps *n*, epa, gwrab;
 coegyn
 Jackdaw, jak'dô *n*, cogfran, coegfran,
 corfran, cawci, palores [siaced
 Jacket, jak'et *n*, hugan, hugyn, toryn
 Jacobin, jak'ö.bin *n*, plaid chwildröus
 yn Ffrainc
 Jacobite, jak'ö.bīt *n*, pleidiwr Iago II.
 Jaculation, jak.ü.lä'shun *n*, tafliad, er-
 gydiad
 Jade, jäd *n*, dyhiren, budrogen; salfarch,
 diogfarch: *v*, blino, ystrancio, llwfrhau
 Jadish, jā'dish *a*, dioglyd; castiog; anllad
 Jag, jag *n*, rhint, rhwgn, bwch: *vt*,
 sitrachu, rhygnfylechu
 Jaggy, jag'ī *a*, sitrachog, rhintach, llarp-
 iog, rhygnfylechog
 Jaguar, jag'ü.âr *n*, teigr Americaidd
 JAH, jā *n*, Arglwydd, Duw, Ior, Iehofah
 Jail, jäl *n*, carchar, carchardy. Jail-
 bird, carcharor, carchares [geidwad
 Jailer, jā'lür *n*, ceidwad carchar, carchar-
 Jakes, jäs *n*, ysgothfa, gendy, ty bach
 Jalap, jal'ap *n*, gwreiddyn carthiadol,
 carthwreiddyn
 Jam, jam *n*, aeron-gyffaith: *vt*, tyn-
 wasgu, tyn-gynio, llethu, briwio
 Jamb, jamb *n*, ystlysbost, gorsin
 Jangle, jang'gl *n*, ymgcraeth, baldordd;
 swm diderfyn: *v*, ymdaeru, ymryson
 Janitor, jan'i.tür *n*, ceidwad drws, porth-
 or, drysor [Nhwrci
 Janizary, jan'ī.zur.ī *n*, traedfilwr yn
 January, jan'ü.ur.ī *n*, Ionawr
 Japan, jā.pan' *n*, gwlad yn y dwyrain;
 barnais: *vt*, arliwio, barneisio, claer-
 liwio
 Jar, jâr *n*, costrel, costrelan; anghyd-
 sain; anghydfod: *v*, ysgortio, gwrth-
 eirio; gwrthdaro, costrelu. A-jar,
 cilagored. Jarring, clogyrnog
 Jarful, jâr'fwl *n*, costrelaid
 Jargon, jâr'gun *n*, ffreg, ffregod, filoreg,
 brithiaith, briwiaith, bolysothach
 Jargonelle, jar.gö.nel' *n*, math o elleigen
 Jasey, jā'zī *n*, gwalltapan
 Jasmine, jas'min *n*.—Jessamine
 Jasper, jas'pür *n*, maen gwerthfawr

JOS pāth, fat, ěre, met, mǎ-rĭne, pin, ōrb, on, cŭrve, cut, tŭ=too, tŭk=took;

Jaundice, jān'dis *n*, y melynĭ, y cryd melyn. To look at a thing with a jaundiced eye, edrych yn ragfarnllyd ar beth [gwibrodio, darymred

Jaunt, jānt *n*, darymred, hytynt: *vi*, Jauntiness, jān'ti.nes *n*, ysgafnder, hawnt Jaunty, jān.ti *a*, trwsiadus, hoenus

Javelin, jav'lin *n*, picell, gwaew, gwaewffon, safwy

Jaw, jō, Jawbone, jō.bōn' *n*, gēn, car yr ěn, cern, bochgern, mant, aelgerth, elgeth. Locked jawed, ymgauad yr ěn, cledfyd y gĭau a effeithia er analluogi asgwrn yr ěn, gēngload. Lower jaw, isfant. Upper jaw, gorfant. Toothless jaw, mantach [caseg y ddryghin

Jay, jā *n*, piogen y coed, ysgrech y coed, Jazel, jā'zel *n*, maen glas gwerthfawr Jealous, jel'us *a*, eiddigus, drwgdybus Jealousy, jel'us.i *n*, eiddigedd; drwgdyb

Jean, jān *n*, math o gotymwe Jeer, jīr *n*, gwawd, gwatwariaeth: *v*, gwawdio, gwatwar, chwerthin am ben JEHOFAH, jī.hŏ'vā *n*, Iehofah, Duw, Arglywydd, Ior, Ion, Ner

Jejune, jej'ūn *a*, sychlyd; difudd, diflas Jejuneness, jej'ūn.es *n*, diflasrwydd

Jelly, jel'i *n*, ceulfwyd, ceuled [bychan Jennet, jen'et *n*, march Ysbaenaidd Jenneting, jen'et.ing *n*, math o afal cynnar, afal minswyn

Jeopard, jep'ŭrd, Jeopardize, jep'ŭr.dīz *vt*, peryglu, enbydu [bydus

Jeopardous, jep'ŭr.dus *a*, peryglus, en-Jeopardy, jep'ŭr.dī *n*, perygl, enbyd-Jerboa, jer.bōā' *n*, pathew Syria [rwydd Jerk, jŭrk *n*, ysbone, llam, naid; tafliad: *v*, ysboncio; taflu dan fraich

Jerkin, jŭr'kin *n*, hugan; math o hebog Jersey, jŭr'zī *n*, math o frethyn [aroglus Jessamine, jes'ā.min *n*, blodeuyn per-Jest, jest *n*, cellwair, digrifair; gwatwar: *vi*, cellwair, cellweirio; gwatwar

Jester, jes'tŭr *n*, cellweiriwr, digrifwas Jesuit, jes'ŭ.it *n*, pleidiwr Pabyddol, aelod o gymdeithas yr Iesu

Jesuitical, jes'ŭ.it'ī.kal *a*, dichellgar, cyfrwys, Iesuitaidd

JESUS, jī'zuz *n*, Iesu

Jet, jet *n*, muchudd, maen muchudd; ffrydiad, pistylliad: *vi*, corbelu, taflu allan, ysgwyddo, tarddu [iad

Jetsam, jet sam *n*, daeod o longddryll-Jetty, jet'i *a*, du, muchuddol

Jew, jŭn, Iuddew, Iddew. Jew's harp, ysturmant [emig

Jewel, jŭ'el *n*, gem, em, glain, tlws;

Jeweller, jŭ'el.ŭr *n*, gemydd, ceinionydd Jewellery, jŭ'el.ŭr.i, Jewelry, jŭ'el.rī *n*, gemyddiaeth, gemwaith

Jewess, jŭ'es *n*, Iuddewes, Iddewes Jewish, jŭ'ish *a*, Iuddewaidd, Iuddewig

Jib, jīb *n*, y gynhwyl mewn llong Jiboya, jī.bōi'ā *n*, sarff Americaidd

Jiffy, jīf'i *n*, mynydyn [llamddawnsio Jig, jig *n*, llamddawns: *v*, crychlamu,

Jilt, jilt *n*, cariadferch dwylloddrus, twyllodres, dyhiren: *v*, siomi mewn cariad

Jingle, jing'gl *v*, toncio, tincio, tincian Job, job *n*, tasg, gorchwyl; ergyd, dyrnod: *v*, gorchwyl; tasgu; ergydio, taro

Jobber, job'ŭr *n*, prynwr a gwerthwr masnachydd, porthmon, tasgiedydd, tasgwr. Stock-jobber, arianfasnachwr Jockey, jok'i *n*, marchogwr; porthmon ceffylau; torwr ceffylau, marchdorwr: *vt*, siomi, twyllo

Jocose, jō.kōs', Jocular, jok'ŭ.lŭr *a*, llawen, digrif, cellweirus, arab

Jocularity, jok'ŭ.lar'ī.ti *n*, cellweirgarwch, digrifwch, arabedd

Jocund, jok'und *a*, llonwych, difyrlawn, digrif, llon, chwārŭs, hoew, arab

Jog, jog, Joggle, jog'l *n*, lledysgydwad, honc: *v*, lledwthio, penelino; ysgwyd, ysgytio; goduthio; honcian. A jog trot, goduth [cydrwymo

Join, jōin *v*, cydio, cyssylltu, uno, asio Joinder, jōin'dŭr *n*, cyssylltiad, cydiad. asiad [saer coed

Joiner, jōin'ŭr *n*, cyssylltydd, asiedydd: Joinery, jōin'ŭr.i *n*, saerniaeth

Joint, jōint *n*, cysswllt, cymmal, cwgn-dryll: *v*, rhannu, gwahanu; cyfuno: *a*, cyd-. Joint heir, cydetifedd. Joint surety, cydfechniwr

Jointer, jōin'tŭr *n*, llyfniedydd, saer coed Jointress, jōin'tres *n*, gwraig waddol

Jointure, jōin'tshŭr *n*, cynnysgaeth, ag-Joist, jōist *n*, dist, trawst, ceibr [wedd

Joke, jōk *n*, cellwair, gwawdair: *v*, cell-Jole, jōl *n*, pen pysgodyn [weirio

Jollification, jol'i.fī.kā'shun *n*, gloddes Jollity, jol'ī.ti *n*, hoewder, hoenusrwydd

llawenydd, llonder; cyfeddach, rhysedd Jolly, jol'i *a*, llonwych, hoew-wych

llawen; bollog. Jolly-boat, iolfad Jolt, jōlt *n*, ysgytiad, ysgydwad, hypynt

v, ysgytio, honcian, baldian. Jolt-head, penbwl, delff, clwpa

Jorden, jōr'dn *n*, pot, llestr, troethlestr Jostle, jōs'l *vt*, herwthio, ysgytio: *n*

ysgwyddiad, hergwd

Jot, jot *n*, mymryn, tipyn, iot: *vt*, cofnodi
 Jotting, jot'ing *n*, cofnod, cofnodiad
 Journal, jūr'nāl *n*, dyddlyfr; teithlyfr
 Journalism, jūr'nālizm *n*, newyddiadur-
 iaeth
 Journalist, jūr'nāl.ist *n*, ysgrifenydd
 dyddlyfr, newyddiadurwr
 Journey, jūr'nī *n*, taith, ymdaith, helynt:
vi, teithio, ymdeithio, hyntio
 Journeyman, jūr'nī.man *n*, dyddweith-
 iwr, hurweithiwr
 Journeywork, jūr'nī.wūrķ *n*, dyddwaith
 Joust, just *n*, math o rithymldaddfa ar
 feirch [llon, llawen
 Jovial, jō'vī.al *a*, digriflon, llonwych,
 Jovialness, jō'vī.al.nes *n*, digrifwch,
 llonder, llawenwch [ochr yn ochr
 Jowl, jōl *n*, pen, cern. Cheek by jowl,
 Joy, jōi *n*, llawenydd, gorfoledd: *v*,
 lloni, llawenychu, siriol, gorfoleddu
 Joyful, jōi'fwl *a*, llawen, gorfoleddus,
 llon, hoenus [ydd
 Joyfulness, jōi'fwl.nes *n*, lloniant, llawen-
 Joyless, jōi'les *a*, annyddan, aflawen,
 prudd, dilawenydd, dihoen
 Joyous, jōi'us *a*, llawen, dyddanus,
 hoenus, gorfoleddus
 Jubilant, jū'bī.lant *a*, gorfoleddol
 Jubilee, jū'bī.lī *n*, gwyl gyhoedd;
 blwyddyn gollyngdod [Iuddewiaidd
 Judaic, jū.dā'ik, Judaical, jū.dā'ī.kal *a*,
 Judaism, jū'dā.izm *n*, Iuddewiaeth
 Judaize, jū'dā.iz *v*, Iuddewieiddio
 Judge, juj *n*, barnwr, brawdwr, ynad,
 ygnad; beirniad: *v*, barnu; dirnad;
 cyrif, iawnddeall
 Judgement, juj'ment *n*, barn, brawd,
 barnedigaeth; dedfryd; iawnfarn; tyb,
 meddwl. Judgement-day, dydd y
 farn, dydd brawd. Judgement-seat,
 gorsedd barn, brawdle
 Judicatory, jū'dī.kā.tur.ī *n*, brawdle,
 brawdlys, brawdriaeth: *a*, barnol,
 cyfreithiol
 Judicature, jū'dī.kā.tshūr *n*, yngneid-
 iaeth; brawdriaeth; awdurdod i
 farnu; brawdlys
 Judicial, jū.dish'al *a*, barnol, brawdwr-
 aidd, barnedigol; cyfreithiol
 Judiciary, jū.dish'yur.ī *n*, brawdlys,
 brawdle; brawdriaeth: *a*, barnol,
 cyfreithiol
 Judicious, jū.dish'us *a*, call, deallus,
 synwryol, doeth; medrus, cyfarwydd
 Jug, jug *n*, ystēn, piser, diodlestr
 Jugal, jū'gal *a*, tebyg i iau. Jugal bone,
 asgwrn y rudd

Juggle, jug'l *n*, hud, siom, twyll: *v*,
 hudo, hocoedu, chwido, twyllo
 Juggler, jug'lūr *n*, ystranciwr; chwidw,
 hudolwr, twyllwr, hocoedydd
 Juggling, jug'ling *n*, chwidogaeth; hocoed
 Jugular, jū'gū.lūr *a*, perthynol i'r gwddf.
 Jugular vein, gwythien y gwddf
 Jugulate, jū'gū.lāt *vt*, tori gwythien y
 gwddf, lladd trwy dori'r gwddf
 Juice, jüs *n*, sug, sugn, sudd, nodd
 Juiceless, jüs'les *a*, sych, disudd, dinodd
 Juiciness, jū'sī.nes *n*, irder, ireidd-dra
 Juicy, jū'sī *a*, noddlyd, iraidd, suddlaw
 Jujube, jū'jüb *n*, math o sudd cyffeithiedig
 Julep, jū'lep *n*, meddyglyn melus
 July, jū.li' *n*, Gorphenaf
 Jumble, jum'bl *n*, cymmysgfa, mwchwl:
vt, cymmysgu, didrefnu
 Jump, jump *n*, naid, llam: *vi*, neidio,
 llamu, crychneidio, llamsach
 Jumper, jum'pūr *n*, neidiwr, llamsachwr.
 Jumpers, Llamwyr, plaid o grefyddwyr
 penboeth
 Juncate, jung'kāt *n*, ammeuthyn
 Juncous, jung'kus *a*, llafswynog
 Junction, jungk'shun *n*, cydiad, cyfun-
 iad; unde. Junction of rivers, aber
 Juncture, jungk'tshūr *n*, cydiad; cysswllt,
 cyfwlch, cyfwng, cyfrwng; agwedd
 June, jün *n*, Mehefin [coedwigfa
 Jungle, jung'gl *n*, coedwal, coedwig,
 Junior, jū'nī.ūr *a*, iau, ieuangach; ieuaf
 Juniper, jū'nī.pūr *n*, meryw [hen raffau
 Junk, jungk *n*, llong fechan Chineaidd;
 Junket, jung'ket *n*, ammenthyn: *vi*, dir-
 gelwledda [blaid, cydfwriadwyr
 Junto, jun'tō *n*, cydgyfrinachwyr; ym-
 Jupiter, jū'pī.tūr, Jove, jöv *n*, Iau, Iou
 Jupon, ju.pon' *n*, math o hugan fer
 Jurat, jū'rāt *n*, heddynad
 Juridical, jū.rid'ī.kal *a*, cyfreithiol,
 brawdfaol [gynghorwr
 Juriconsult, jū'r'is.kon.sult *n*, deddf-
 Jurisdiction, jū'r.is.dik'shun *n*, awdur-
 bodaeth, rhaglawiaeth, brawdriaeth
 Jurisprudence, jū'r.is.prw'dens *n*, gwy-
 bodaeth yn y gyfraith, deddfwybod-
 aeth
 Jurist, jū'r'ist *n*, cyfreithiwr gwladol
 Juror, jū'r'ūr, Juryman, jū'r'ī.man *n*,
 rheithiwr
 Jury, jū'r'ī *n*, rheithwyr. Coroner's
 jury, trengreithwyr. Grand jury,
 uchreithwyr. Petty jury, isreithwyr.
 Special jury, rheithwyr neillduol.
 Trial by jury, rheithbrawf. Jury-
 mast, hwylybren amserol

KIL pāth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, orb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Just, just *a*, iawn, cyfiawn, uniawn, gwir, cywir, cyfartal, teg, rhinweddol, didwyl: *ad*, yn uniawn, yn gywir, yn gymhwys; yn agos; prin, braidd. Just now, ar y fynydd, yr awrhon; gynneu fach. Just published, newydd ei gyhoeddi. Just so, i.e., felly. To just mention, gosonio

Justice, jus'tis *n*, cyfiawnder, barn; rhesymoldeb; ynad, yngnad, ustus. Justice of the peace, ynad yr heddwch, heddynad. Chief-justice, prif-ynad. Lord chief-justice, arglwydd brif-ynad

Justiceship, jus'tis.ship *n*, ynadaeth, yngneidiaeth [nad, barnwr

Justiciary, jus.tish'yur.î *n*, ynad, yng-

Justifiable, jus'ti.fî.â.bl *a*, cyfiawnadwy, amddiffynadwy [iawnhâd

Justification, jus.ti.fî.kâ'shun *n*, cyf-

Justificator, jus'ti.fî.kâ.tûr, Justifier, jus'ti.fî.ûr *n*, cyfiawnhâwr

Justify, jus'ti.fî *vt*, cyfiawnhau, dieuogi, amddiffyn, diheuro

Justle, jus'l *v*, gwthio, hyrddio, hergydio

Justness, just'nes *n*, cyfiawnder, uniondeb; rhesymoldeb

Jut, jut *vi*, corbedu, taflu allan

Jutty, jut'î *n*, ysgwyddiad; crogiad drosodd: *v*, corbedu

Juvenile, jû'vi.nil *a*, mabin, mabinog, ieuanc. Juvenile game, mabolgamp

Juvenility, jû.vi.nil'î.ti *n*, mabinogrwydd, ieuencydd [erbyniad, cyfodiad

Juxtaposition, juks.tâ.pö.zish'un *n*, cyf-

K.

KALENDAR, kal'en.dûr *n*, amseroni

Kail, Kale, kâl *n*, math o fresych

Kali, kâ'li *n*, gwyg, gwymon

Kam, kam *a*, cam, gwyrngam, plygedig

Kaw, kô *vi*, creu, crawcio, cogor fel brân

Kayle, kâl *n*, ceilys, chwareu ceilys

Keck, kek *vi*, hachio, ymchwylu

Keckle, kek'l *vt*, amgortio rhaff; hachio

Kecks, keks, Kecksy, kek'si *n*, cegid

Kedger, kej'ûr *n*, angor bychan, llusg-angor

Keel, kil *n*, trumbren, gwaelod llong

Keelfat, kil'fat *n*, cerwyn, llestr oeri

Keelhale, kil'hâl, Keelhaul, kil'hôl *vt*, llusgo dan y trumbren [bren llong

Keelson, kel'sun *n*, y pren nesaf at drum-

Keen, kîn *a*, craff, llym, awchlym, awchus, miniog; cyfrwysgall, synwyr-

lym. Keen-eyed, llygadlym

Keeness, kin'es *n*, craffder, llymder, awchlymedd; gorawydd

Keep, kip (*pt* & *pp* kept) *v*, cadw, dal, cynnal; gwarchad, gwarchadw; magu: *n*, diogelfa, cadarnfa, castell, daiargell; cadwraeth. To keep silence, iewi, gostegu

Keeper, ki'pûr *n*, ceidwad, gwarcheidwad

Keeping, ki'ping *n*, cadwraeth

Keepsake, kip'säk *n*, rhodd er cadw coffadwriaeth y rhoddwr, coffrodd

Keg, keg *n*, barilan

Kelp, kelp *n*, lludw gwymon, gwrthsur

Ken, ken *n*, golwg, trem, tremyn: *vt*, canfod, gweled; dirnad, gwybod

Kennel, ken'el *n*, ty cŵn, cyndy, cynllwst; cnud o gŵn hela; ceuffos

Kept, kept *pt* & *pp*.—Keep

Kerbstone, kûrb'stôn *n*, maen yn ymylu llwybr, ymylfaen [neisiad

Kerchief, kûr'tshif *n*, cadach, moled,

Kern, kûrn *n*, milwr Gwyddelig; breu-

an: *vi*, graenu, gronynu

Kernel, kûr'nel *n*, cnewullyn, bywyn

Kersy, kûr'zi *n*, math o frethyn caerog

Kestrel, kes'trel *n*, curyll, cudyll coch

Ketch, ketsh *n*, llong fawr drom. Jack-

ketch, crogydd, dienyddwr

Kettle, ket'l *n*, callawr, erochenyn.

Kettle-drum, tabwrdd pres

Kex, keks *n*, cegid

Key, ki *n*, agoriad, allwedd; ebill;

cywair. Key-note, cyweirnod, cyweir-

sain. Master-key, allwedd i agor

amryw gloau, prif allwedd. Flat key,

cywair lleddf. Sharp key, cywair

Keyage, ki'äj *n*, porthladd-doll [llon

Keyhole, ki'hôl *n*, twll y clo

Keystone, ki'stôn *n*, careg clo

Kibe, kib *n*, malaith, cibwst, llosgeira

Kick, kik *n*, troeddiad, cic: *v*, troedio;

gwingo, cicio [eithion

Kickshaw, kik'shō *n*, dysglaid o ddant-

Kickshoe, kik'shō *n*, digrifwr, dawnsiwr

Kid, kid *n*, myn gafr; cidysen o eithyn

Kidder, kid'ûr *n*, edwicwr yd

Kidnap, kid'nap *vt*, lladrata plant neu

ddynion [plantleidr

Kidnapper, kid'nap.ûr *n*, lleidr dynion,

Kidney, kid'ni *n*, aren, elwlen: math,

rhyw. Kidney-beans, ffa Ffrengig

Kilderkin, kil'dûr.kin *n*, mesur gwlyb o

18 galwyn, hanner baril

Kill, kil *vt*, ladd, dieneidio, llofruddio.

The killed and wounded, y lladdedig-

ion a'r elwyfedigion [llofrudd

Killer, kil'ûr *n*, lladdwr, lleiddiad,

Killow, kil'ō *n*, pridd dulas
 Kiln, kil *n*, odynd, cyl, cylyn. To kiln-
 dry, crasu ar odynd [pais
 Kilt, kilt *n*, math o wisg Albanaidd,
 Kimbo, kim'bō *a*, cam, plygiedig, crwm.
 With his arms a-kinbo, â'i ddwyllaw
 ym mhen ei glun
 Kin, kin *n*, cār, perthynas, cydryw,
 carennydd. Next of kin, cyfnesafiad
 Kind, kind *n*, rhyw, rhywogaeth, math,
 ystlen, natur: *a*, cymmwynasgar,
 carnaidd, hynaws, mwyn, mwynasgar,
 eu, caredig. Be kind enough, da
 chwi. If you will be so kind, os gwel-
 wych yn dda. Of the same kind, cyd-
 ryw
 Kindle, kin'dl *v*, ennyn, ennynu, cynneu
 Kindly, kind'li *ad*, yn gymmwynasgar,
 yn hynaws: *a*, rhywiog; addfwyn, teg
 Kindness, kind'nes *n*, mwynas, rhadlon-
 edd, cymmwynasgarwch, caredig-
 rwydd
 Kindred, kin'dred *n*, cystlynedd, cyfath-
 rach, carennydd, perthynas, tras, cyd-
 genedl, ceraint: *a*, cydrywiol, perthynol
 Kine, kin *np*, buch, buchod, gwartheg.
 Milch kine, da blithion.—Cow
 King, king *n*, brenin, teyrn, unben, rhi.
 King-at-arms, penarwyddfardd.
 King's evil, clwy'r brenin. King's
 stone, math o forbysg
 Kingcraft, king'kraft *n*, teyrnystryw
 Kingdom, king'dum *n*, teyrnas, brenin-
 iaeth. Animal kingdom, y greadig-
 aeth anifeilaidd. Vegetable kingdom,
 y greadigaeth lysieuol. Mineral king-
 dom, y greadigaeth ddifywyd
 Kingfisher, king'fish.ūr *n*, glas y dorlan
 Kingly, king'li *a*, breninol, ardderchog
 Kingship, king'ship *n*, brenindod, teyrn-
 edd, breninfraint [au, cydgenedl
 Kinsfolk, kinz'fök *n*, ceraint, perthynas-
 Kinsman, kinz'man (kinsmen, kinz'men)
n, cār, cyfnesaf; cyfathrach. Kins-
 men by the father's side, tadwys. Kins-
 men by the mother's side, mamwys
 Kinswoman, kinz'wōm.an (kinswomen,
 kinz'wim.en) *n*, cares
 Kipskin, kips'kin *n*, croen anner
 Kirk, kūr *n*, addoldy; eglwys
 Kirtle, kūr'tl *n*, arwisg, hugan, gŵn
 Kiss, kis *n*, eusan: *vt*, eusanu. Kiss-
 ing-crust, y crawen lle y cyffyrdda
 dwy dorth â'u gilydd wrth bobi. To
 kiss one another, ymgusanu
 Kit, kit *n*, crwth bychan; ystwc llydan,
 cath fechan; ysgrepan milwr

Kitchen, kit'shen *n*, cegin. Kitchen-
 maid, ceginferch. Kitchen-stuff, bras-
 der y crochan
 Kite, kit *n*, barent, barentan, bod, beri,
 beiri. Frog-kite, bod y gwerni
 Kitten, kit'n *n*, mabcath, cath fechan:
vi, bwrw cathod
 Klick, klik *vi*, clecian, tincian
 Knab, nab *vt*, trystgnoi, trystfrathu
 Knack, nak *n*, ystranc, ystryw; medr
 Knacker, nak'ūr *n*, prynwr hen geffylau
 Knag, nag *n*, cwlwm, cwgn
 Knaggy, nag'i *a*, clymog, cygnog
 Knap, nap *n*, cnap, telpyn, twmpath,
 crug: *vt*, brathu, cnipgnoi, gwingain
 Knappy, nap'i *a*, cnapiog
 Knapsack, nap'sak *n*, ysgrepan milwr
 Knapweed, nap'wid *n*, pengaled
 Knar, nār, Knarl, nārī *n*, clwm, cwlwm
 Knarled, nārld *a*, clymog, clymog
 Knave, nāv *n*, dyhiryn, crogyn, twyllwr
 Knavery, nāv'vur.i *n*, dyhirwch, anfad-
 rwydd, twyll
 Knavish, nāv'vish *a*, anfad, anonest
 Knead, nid *vt*, tyliuo. Kneading-trough,
 cafn, tyliuo, noe
 Knee, nī *n*, glin, pen y lin, pen y glin.
 Knee-deep, hyd y gliniau. Knee-pan,
 padell pen y glin, penlin [glin-gam
 Kneel, nid *a*, gliniog. Knock-kneel,
 Kneel, nil (*pt* & *pp* knelt, nelt) *vi*, pen-
 linio, myned ar liniau
 Knell, nel *n*, enul, enull, clul
 Knew, nū *pt*.—Know
 Knick-knack, nik'nāk *n*, tegau
 Knife, nif (*p* knives) *n*, cylllell, twca.
 Bowie-knife, brathgyllell. Pruning-
 knife, cylllell ysgythr. Scooping-
 knife, cylllell gam
 Knight, nīt *n*, marchog. Knight-errant,
 crwydrfarchog. Knight of the Garter,
 marchog o Urddas y Gardas. Knight-
 service, cadweini
 Knighthood, nīt'hōd *n*, marchogiaeth
 Knightly, nīt'li *a*, marchogaidd
 Knit, nīt (*pt* & *pp* knit) *v*, gwau;
 clymu; cyssylltu. To knit the brows,
 gygu, cuchio, talgrychu [gweuydd
 Knitter, nīt'ūr *n*, gwēwr, gwēydd,
 Knittle, nīt'l *n*, llinyn rhedeg
 Knives, nīvz *np*.—Knife
 Knob, nob *n*, cnap, cwgn, enwe, oddfyn
 Knobby, nob'i *a*, cnapiog, cnyciog
 Knock, nok *n*, cnoc, flat, dyrnod, llab:
v, cnocio, taro, curo, dulio
 Knocker, nok'ūr *n*, tarawydd; ystwfwl
 Knoll, nōl *v*, canu enull, enullio

LAG pāth, fat, êre, met, mârîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Knot, not *n*, clwm, cwlwm; cymmal, cwgn: *v*, clymu; uno; dyrys. Bow-knot, cwlwm dolen. Gordian knot, cwlwm annatodadwy; cwlwm priodas
Knotgrass, not'gras *n*, canclwm, can-clawdd, clymlys
Knotted, not'ed, Knotty, not'i *a*, clymog, cygnog, dyrys [Rhwsia
Knout, nûwt *n*, ffangell *a* ddefnyddir yn
Know, nō (knew, known) *v*, gwybod, deall, dirnad, adnabod, nabyddu, ad-waen. To know before hand, rhag-wybod. To let one know, hysbysu peth i un. To make known, hysbysu
Knowing, nō'ing *a*, gwybodus, deallus; medrus, cyfarwydd [yn fedrus
Knowingly, nō'ing.lî *ad*, trwy wybod;
Knowledge, nol'ej *n*, gwybodaeth, deallt-wriaeth; adnabyddiaeth; cyfarwydd-yd. Not to my knowledge, dim am a wn i. Without my knowledge, heb wybod i mi. To the best of my knowledge, hyd eithaf fy ngwybodaeth
Known, nōn *pp*.—Know
Knownthings, nō'nuth.ingz *np*, dim-wybodyddiaid (plaid yn America)
Knuckle, nuk'l *n*, cymmal, migwrn, cwgn: *vi*, migyrnu, rhoi migwrn ar
Knuff, nuf *n*, delff, drel, lleban [lawr
Kokob, kō'kob *n*, sarff wenwynig
Koran, kō'r'an *n*, Beibl y Mahometiaid
Kraken, krä'ken *n*, moranghenfil dy-chymmygol
Krout, krûwt *n*, cawl bresych

L.

LA, lô *i*, wele! nycha! och fi!
Labdanum, lab'dâ.num *n*, ystor Creta
Labefaction, lab.i.fak'shun *n*, gwanhâd, adfeiliad, dirywiad
Label, lâ'bel *n*, llabed, llabedyn
Labent, lâ'bent *a*, llyfn, llithrig
Labial, lâ'bi.al *a*, gwefusol, gwefiol.
Labial consonants, gwefusolion
Laborant, lab'ô.rant *n*, fferyll, fferyllydd
Laboratory, lab'ô.râ.tur.i *n*, gweithfa; fferyllfa, gweithdy fferyllydd
Laborious, lâ.bō'r'i.us *a*, lafurus; poen-fawr, poenus, gweithgar
Labour, lâ'bûr *n*, llafur, gwaith, trafod, trafael, poen, lludded, gorchwyl; gwewyr esgor: *v*, llafurio, gweithio, ymboeni, trafferthu; ymegnio, ymor-chestu. Labouring man, gweithiwr, dydd weithiwr, llafuriwr. Light la-bour or exercise, golafur

Labourer, lâ'bur.ûr *n*, gweithiwr, llafuriwr; ceibiwr
Laburnum, lâ.bûr'num *n*, y ddrewgoed
Labyrinth, lab'i.rinth *n*, dyrysfa, bach-drofa
Lac, lak *n*, math o ystor meddygol
Lace, lâs *n*, ysnodyn, ymylwe, addurnwe, sider: plethlinyn, carai: *vt*, ysnodenu, cau â charai
Laceman, lâs'man *n*, ysnodenwr, siderwr
Lacerable, las'ur.â.bl *a*, rhwygadwy, hyrwyg [darnio, dryllio
Lacerate, las'ur.ât *vt*, rhwygo, llarpio,
Laceration, las.u.râ'shun *n*, rhwygiad, llarpiaid [ynog
Lachrymal, lak'ri.mal *a*, deigriol, deigr-
Lachrymation, lak.ri.mâ'shun *n*, deigr-
iad, dagriad [lesti
Lachrymatory, lak'ri.mâ.tur.i *n*, deigr-
Lacinated, lâ.sin'i.â.ted *a*, siderog
Lack, lak *n*, eisieu, diffyg, gwall: *v* bod mewn angen, bod ag eisieu ar
Lack-brain, ynfyd, un disynwyr
Lackaday, lak'â.dâ *i*, och! och fi!
Lacker, lak'ûr *n*, eurliw, melynliw barnais: *vt*, eurliwio, melynliwio
Lackey, lak'i *n*, gwastrodyn, troedwas gwas troed [fyrog
Laconic, lâ.kon'ik *a*, byreiriog, byr, tal
Laconism, lak'ô.nizm *n*, byreiriad, ber-
iaith [of
Lactant, lak'tant *a*, yn rhoi llaeth, llaeth
Lactary, lak'tur.i *a*, llaethol: *n*, llaethd-
Lactation, lak.tâ'shun *n*, llaethiad
Lacteal, lak'ti.al, Lacteous, lak'ti.us *a* llaethog, llaethlyd; llaethliw
Lactescent, lak.tes'ent, Lactific, lak-tif'ik *a*, blithog [yn, llan
Lad, lad *n*, bachgen, crwt, hogyn, llenc
Ladder, lad'ûr *n*, ysgol, llettring
Lade, lād (laden) *vt*, llwytho, pynori
Laden, lâ'dn *pp*.—Lade & Load
Lading, lâ'ding *n*, llwyth; baich, pwn
Ladle, lâ'dl *n*, lledwad; llwy
Ladleful, lâ'dl.fwl *n*, lledwedaidd; llwyai
Lady, lâ'di *n*, arglwyddes; pendefig; boneddiges, boneddes, gwraig foneddig-
rhies, rhian. Lady-bird, Lady-cov-math o drychflyn. Lady-day, Gw-
Fair y cyhydedd, y 25ed o Fawrth
Ladylike, lâ'di.lîk *a*, rhianaidd, tyner
Lag, lag *vi*, dyfod yn olaf, llercian: *v* olaf, diweddaff, diocaf: *n*, yr olaf
Laggard, lag'ûrd *a*, araf, diog: *n*, diogy
Lagger, lag'ûr *n*, llereyn; diogyn
Lagoon, lâ.gw'n, Lagune, lâ.gün: morlyn

Laic, lä'ik *n*, gwr lleyg, lleygwr
 Laic, lä'ik, Laical, lä'ikal *a*, lleygol
 Laid, läd *pt & pp.*—Lay
 Lain, län *pp.*—Lie
 Lair, lë'r *n*, gorweddle gwylltfl
 Laird, lë'rd *n*, arglwydd maenor
 Laity, lä'ti *n*, lleygion, gw'r lleyg
 Lake, läk *n*, llyn, llwch; lliw coch
 Lamb, lam *n*, oen (*p* wyn): *vi*, bwrw
 oen, dyfod ag oen. Little ewe lamb,
 oenig. Little lamb, oenyn. Little
 lambs, wynos. In lamb, cyfoen
 Lambative, lam'bä.tiv *a*, i'w leibio, hylaib
 Lambert, lam'bent *a*, lleibiol, llyfol
 Lambkin, lam'kin *n*, oen bach, oenan,
 oenyn, oenig (*p* wynos) [hynaws
 Lamblike, lam'lik *a*, addfwyn, oenaidd
 Lame, läm *a*, cloff, efrydd, anafus, cy-
 mhercyn; gwan, amherffiaith: *vt*,
 cloffi, anafu, efryddu
 Lamellar, lam'el.ür *a*, dalenog
 Lameness, läm'nes *n*, cloffni, cloffi
 Lament, lä.ment' *v*, galaru, cwynfan;
 alaethu, wylofain, cwyno [gresynol
 Lamentable, lam'en.tä.bl *a*, galarus,
 Lamentation, lam.en.tä'shun *n*, galar,
 galarnad, cwynfan, alaeth, wylofain,
 doloch, cwyn, galargwyn
 Lamina, lam'i.nä (*p* laminæ, lam'i.ni)
n, haen, llafn, dalen
 Laminated, lam'i.nä.ted *a*, dalenog,
 gorchuddiedig â llafnau teneu
 Lammas, lam'as *n*, y dydd cyntaf o
 Awst, dydd Awst, calan Awst
 Lammeret, lam'ur.et *n*, hebogyn
 Lamp, lamp *n*, llusern, llugorn, erllen
 Lampas, lam'pas *n*, y findag [ddu
 Lampblack, lamp'blak *n*, huddygl, par-
 Lampoon, lam.pw'n' *n*, gogangerdd,
 tuchan: *vt*, tuchanu, goganu
 Lampooner, lam.pw'nür *n*, tuchanwr,
 goganwr [bendoll
 Lamprey, lam'prä *n*, lleiprog, llyswen
 Lanarious, lä.në'r'i.us *a*, gwlanog
 Lanary, lä'nur.i *n*, gwlandy
 Lance, lans *n*, gwaew, gwaewffon, bêr,
 safwy, picell, beran, par, rheinen: *vt*,
 fleimio, agor dolur; rheinio
 Lancet, lan'set *n*, flaim
 Lancinate, lan'si.nät *vt*, rhwygo, llarpio,
 dryllio, darnio
 Land, land *n*, daiar, tir; gwlad: *v*,
 tirio, glanio; dadlwytho. Land-forces,
 milwyr. Land-tax, y dreth fawr,
 treth y frenines. Arable land, llafur-
 dir. Dry land, sychdir. High-land,
 ucheldir. Low-land, iseldir

Landau, lan.dô' *n*, math o gerbyd
 Landed, lan'ded *a*, tiriog; wedi tirio.
 Landed-property, tiriogaeth [Almaen
 Landgrave, land'gräv *n*, enwad yn yr
 Landholder, land'höl.dür *n*, deiliad tir
 Landing, lan'ding *n*, porthfa. Landing-
 place, pen grisiau, glanle
 Landlady, land'lä.di *n*, meistres tir;
 tafarnwraig, meistres tafarn
 Landless, land'les *a*, didir
 Landlord, land'lôrd *n*, meistr tir; ta-
 farnwr [terfyn
 Landmark, land'mârk *n*, ffin, cyffin
 Landscape, land'skâp *n*, arbeiaeth, golwg
 ar diroedd. Landscape painting, dar-
 luniadaeth arbeiol [fesurydd
 Landsurveyor, land'sûr.vä.ür *n*, daiar-
 Landwaiter, land'wä.tûr *n*, tollwyliwr
 Landward, land'würd *ad*, tua'r tir
 Lane, län *n*, heolan, heol gyfyng, wtre
 Language, lang'gwäj *n*, iaith; tafod-
 iaith, ymadrodd. A strange language,
 anghyfiaith. Barbarous language,
 brithiaith, briwiaith. One's native
 language, iaith ei fam. Welsh lan-
 guage, Cymraeg [null tafod
 Langwet, lang'gwet *n*, unrhyw beth yn
 Languid, lang'gwid *a*, llesg, methodig,
 egwan, digalon, dihoen
 Languish, lang'gwis *vi*, nychu, methu,
 dihoeni, llesgäu, gwanhau
 Languishment, lang'gwis.ment *n*, nych-
 dod, dihoeniad, nych
 Languor, lang'gwür *n*, gwendid, llesg-
 edd, llyfrdra, nychdod
 Laniary, lan'yur.i *n*, cigyddfa, cigyddle.
 Laniaries, ysgythrddant
 Laniate, lan'i.ät *vt*, darnio, cigyddio
 Laniferous, lä.nif'ur.us, Lanigerous, lä-
 nij'ur.us *a*, gwlanog
 Lanifice, lan'i.fis *n*, gweithfa gwlan
 Lank, langk *a*, cul, teneu; llibin, lipa.
 A lank person, llabwst, llabi, climach
 Lankness, lang'nes *n*, teneuder
 Lanner, lan'ür *n*, math o hebog
 Lanneret, lan'ur.et *n*, hebogyn
 Lansquenet, lans'ken.et *n*, milwr traed;
 math o chwareu cardiau
 Lantern, lan'tûrn *n*, llusern. Lantern-
 jaws, gwyneb teneu
 Lap, lap *n*, arffed; afflau, arffedog: *v*,
 llepian; amblygu
 Lapdog, lap'dog *n*, arffedgi
 Lapful, lap'fwl *n*, arffedaidd; arffedogaid
 Lapidicide, lap'i.sid *n*, saer ceryg
 Lapidary, lap'i.dur.i, Lapidist, lap'i.dist
n, maenydd, maen-gabolwr, gemydd

LAV pàth, fat, ère, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tû=too, tûk=took;

- Lapidate, lap'î.dät *vt*, llabyddio, ladd â cheryg
 Lapidation, lap.î.dä'shun *n*, llabyddiad
 Lapideous, lâ.pid'yus *a*, caregaid, careg-
 Lappet, lap'et *n*, llipddarn [og, maenol
 Lapse, laps *n*, llithrad, syrthiad; gwall:
 vi, llithro, cwympo; dygwydd. Lapse
 of time, ennyd [heibio
 Lapsed, lapst *a*, syrthiedig; wedi myned
 Lapstone, lap'stôn *n*, arffedfaen crydd
 Lapwing, lap'wing *n*, cornicyll, cornicell,
 cornchwigl [long
 Larboard, lâr'bôrd *n*, yr ochr aswy i
 Larceny, lâr'sî.nî *n*, lladrad. Petty
 larceny, lchwiwladrad
 Larch, lâr'tsh *n*, llarswydden, llarwydden
 Lard, lâr'd *n*, bloneg: *v*, blonegu; pesgu
 Larder, lâr'dûr *n*, cig-gell, bwydgell
 Large, lârj *a*, helaeth, eang, mawr, maith,
 gorfawr. As large, cymmaint. At
 large, yn rhydd; yn gyflawn. To set
 at large, rhyddhau [der
 Largeness, lârj'nes *n*, mawredd, helaeth-
 Largess, lâr'jes *n*, anrheg, rhodd
 Lark, lâr'k *n*, uchedydd, ehedydd, hed-
 ydd, meilierydd. Wood-lark, eniden
 Larkspur, lâr'k'spûr *n*, llysiau yr uched-
 Larum, lâr'um *n*, rhybudd [ydd
 Larva, lâr'vâ (*p* larvæ, lâr'vi) *n*, macai
 Larynx, lâr'ingks *n*, beudag
 Lascivious, la.siv'yus *a*, anllad, nwyfus,
 trythyll, anniwair [rwydd
 Lasciviousness, la.siv'yus.nes *n*, anllad-
 Lash, lash *n*, llach, gwialenod; carai,
 flangell: *v*, llachio, flangellu, ffrew-
 yllu; rhwymo
 Lask, lask *n*, y dolur rhydd
 Lass, las *n*, merch, herlodes, llances,
 geneth. Lass-lorn, wedi colli ei gâriad
 Lassitude, las'î.tüd *n*, lludded, blinder
 Last, last *a*, olaf, diweddaf: *ad*, yn olaf:
sd.—Late: *vt*, parhau, para, aros, ym-
 aros: *n*, pren troed; rhif neu bwysau
 o amryw fath. At last, o'r diwedd, yn
 y diwedd. To breathe one's last,
 trengu, marw [safadwy, dalus
 Lasting, las'ting *a*, parhäus, parhaol,
 Latch, latsh *n*, clicied: *v*, cliciedu
 Latchet, lat'shet *n*, carai neu lynyn esgid
 Late, lät (*latter, last*) *a*, hwyr, diweddar:
ad, yn hwyr. Of late, yn ddiweddar.
 To grow late, hwyrhau, myned yn
 hwyr [der
 Latency, lä'ten.sî *n*, tywyllni, aneglur-
 Lateness, lät'nes *n*, diweddarwch
 Latent, lä'tent *a*, dirgel, cudd, anamlwg
 Lateral, lat'ur.al *a*, ystlysol, ochrol
 Lateran, lat'ur.an *n*, eglwys yn Rhufain
 Lath, lâth (*p* laths, lâthz) *n*, aseth,
 eisen, dellten: *vt*, eisio, delltu
 Lathe, lâth *n*, troell, troadur
 Lather, lat'hûr *n*, sebondrwyth: *v*,
 seboni, sebondrwytho [Lladinaidd
 Latin, lat'in *n*, Lladin, Lladinaeg: *a*,
 Latinism, lat'in.izm *n*, Lladinddull;
 Lladiniaeth [wr
 Latinist, lat'in.ist *n*, Lladinydd, Lladin-
 Latinity, lâ.tin'i.ti *n*, Lladiniaeth, Lladin
 Latinize, lat'in.iz *v*, Lladinio [croew
 Latish, lä'tish *a*, hwyraidd, lled hwyr
 Latitancy, lat'i.tan.sî *n*, celedigaeth
 Latitant, lat'i.tant *a*, cuddiedig, celedig
 Latitude, lat'i.tüd *n*, lledred; llydander,
 eangder; pellder oddi wrth y cyhydedd
 Latitudinarian, lat.i.tü.dî.nêr'î.an *n*,
 rhydd-dybiwr, penrhyddiad
 Latrant, lä'trant *a*, cyfarthol
 Latten, lat'en *n*, llawm, alcan, efydd
 Latter, lat'ûr *a*, olach, hwyrach, diwedd-
 arach; olaf, hwyrach, diweddaraf o'r
 ddau, *sd.*—Late [wellt
 Lattermath, lat'ûr.math *n*, adladd, aeth-
 Lattice, lat'is *n*, dellt; delltwaith, cledr-
 wy: *vt*, delltu, eisio, cledrwyo
 Laud, lød *n*, mawl, moliant, clodforedd,
 canmoliaeth: *vt*, canmol, clodfori, moli
 Laudable, lød'dâ.bl *a*, canmoladwy, gwiw-
 glod, hyglod [weddawns y pabi
 Laudanum, lod'â.num *n*, cysglyn, syl-
 Laudatory, lød'dâ.tur.i *a*, moliannol, clod-
 forol, canmoliaethol
 Laugh, lâf *v*, chwerthin, chwaddu.
 Laughing-stock, gwatwarnod. Horse-
 laugh, crechwen. To burst out a
 laughing, codi crychwen. To laugh
 at one, chwerthin amben un; gwatwaru
 Laughable, lâf'â.bl *a*, chwerthinus, di-
 grif [chwerthiniaid
 Laughter, lâf'tûr *n*, chwerthin, chwadd,
 Launch, lântsh *v*, gwrthio neu ddisgyn
 i'r môr; ergydio, tafu, bwrw
 Launder, lân'dûr *n*, dyfrgafn
 Laundress, lân'dres *n*, golchydde
 Laundry, lân'dri *n*, golchdy, golchfa
 Laureate, lör'i.ät *n*, cadeirfardd, pen-
 fardd, llawrwyddfardd: *a*, coronedig
 â llawrwydd
 Laurel, lor'el *n*, llawrwydd, llawryf, llor-
 wydd, pren y gerwin: *vt*, coroni â
 llawrwydd [llawrwydd
 Lauriferous, lô.rif'ur.us *a*, yn dwyn
 Lava, lä'vâ *n*, sylwydd gwydrol a ffryd-
 ia allan o losgfynddoedd, llosgwy
 Lavation, lä.vä'shun *n*, golchiad, glauhäd

Lavatory, lav'â.tur.î *n*, golchfa; baddon, ymdrochle, trochfa, trochle
 Lave, lāv *v*, golchi; trochi; dyfrhau
 Lavender, lav'en.dûr *n*, llafant
 Laver, lā'vûr *n*, noe, golchnoe, osged
 Lavish, lav'ish *vt*, afradu, gwastraffu, ofera, treulio: *a*, rhy hael, treulgar, afradlawn, gwastraffus [lonedd
 Lavishness, lav'ish.nes *n*, corawd, afrad-law, lô *n*, cyfraith, deddf; rheol. Canon or ecclesiastical law, cyfraith eglwys. Ceremonial law, cyfraith ddefodol, cyfraith Iuddewig, cyfraith Moses. Civil law, cyfraith y byd, cyfraith wladol. Common law, cyfraith anysgrifenedig, cyfraith y wlad. Martial law, cyfraith rhyfel. Moral law, y ddeddf foesol. Organic law, deddf ardumiol. Physical law, deddf naturiol. Poor law, cyfraith y tlodion. Statute law, cyfraith ysgrifenedig, cyfraith seneddol. Brother-in-law, brawd yng nghyfraith
 Lawful, lô'fwl *a*, cyfreithlawn
 Lawfulness, lô'fwl.nes *n*, cyfreithlonedd
 Lawgiver, lô'giv.ûr *n*, deddfwr, deddf-roddwr
 Lawless, lô'les *a*, digyfraith, diddeddf
 Lawn, lôn *n*, llanerch, gwastadfaes; sindal [raith
 Lawsuit, lô'sût *n*, cynghaws, cwyn cyf-Lawyer, lô'yûr *n*, cyfreithiwr
 Lax, laks *a*, rhydd; llac, yslac; anghryno, anghywraint, didrefn: *n*, y dolur rhydd, math o bysgodyn [llacâd
 Laxation, lak.sâ'shun *n*, rhyddhâd;
 Laxitive, lak'si.tiv *a*, rhyddhaol, rhydd-bair: *n*, carthai, cyffyr rhyddhaol
 Laxity, lak'si.ti, Laxness, laks'nes *n*, rhyddni, darymred, y dolur rhydd
 Lay, lâ *n*, cân, cerdd; pruddgerdd; haen: *n*, lleygol: *vt* (*pt* & *pp* laid), gosod, dodi, llên; gostegu; dal, cyngwystlo; dodws: *pp*.—Lie. Lay-land, gwyndwn, tondir. To lay about one, llachio, ffonodio. To lay aside, rhoi heibio. To lay out money, treulio arian. To lay up, ystorio. I lay it down, yr wyf yn ei osod i lawr. I lay down, gorweddais
 Layer, lâ'ûr *n*, haen, gwanaf; gwely; planfrigyn, plangyff; iar ddodwyog
 Layman, lâ'man *n*, gwr lleyg, lleygwr
 Laystall, lâ'stôl *n*, tomen, tomle
 Lazar, lâ'zûr *n*, dyn heintus. Lazar-house, clafdy [ysbytty
 Lazarette, laz.â.ret' *n*, clafdy, clafdy;

Laziness, lâ'zî.nes *n*, diogi, syrthni; seguryd, segurdod [lonelyd
 Lazy, lâ'zî *a*, diog, musgrell, swrth, Lea, li *n*, tir cauedig, llawnt, doldir
 Lead, led *n*, plwm; plymen
 Lead, lid (*pt* & *pp* led) *v*, arwain, tywys; blaenori
 Leaden, led'n *a*, o blwm
 Leader, lid'ûr *n*, arweinydd, tywysog, blaenor. Leader of a faction, corn y gynhen
 Leaf, lif (*p* leaves) *n*, deilen, dalen
 Leafless, lif'les *a*, diddail, heb ddalen
 Leafy, lif'î *a*, deiliog
 League, lig *n*, cyfammed, cyfundeb; tair milltir: *vi*, cynghreirio, cyfuno
 Leak, lik *n*, agen, hollt, dyferfa, dyfer-hollt: *v*, gollwng dwfr, gollwng, gyllwng. To spring a leak, ymagenu
 Leakage, li'kaj *n*, iawn am golled a geir trwy ddyfrholtau
 Leaky, li'ki *a*, agenog, holltog
 Lean, lin *a*, teneu, cul: *v* (*pt* & *pp* leant, lent), pywso ar; gogwyddo at
 Leanness, lin'es *n*, teneuder, culni, culi
 Leap, lip *n*, naid, llam, crychlam: *v* (*pt* & *pp* leapt, lept), neidio, llamu. Leap-frog, math o chwareu plant. Leap-year, blwyddyn naid
 Learn, lûrn (*pt* & *pp* learnt, lûrnt) *v*, dysgu, cymmeryd dysg; deall. Apt to learn, hyddysg
 Learner, lûrn'ûr *n*, dysgwr, ysgolhaig
 Learning, lûrn'ning *n*, dysg, ysgolheigddod, llên, dysgeidiaeth
 Lease, lis *n*, gafaelrwym, ammodrwym, ammodweithred: *vt*, gosod dros amser penodol; lloffa
 Leaser, li'sûr *n*, lloffwr, casglwr
 Leash, lish *n*, llinyn neu garai dywyso, cynllyfan; tri [deb
 Leasing, li'zing *n*, twyll, celwydd, geuleast, list *n*, lleiaf, bychanaf: *ad*, yn lleiaf: *sd*.—Little. At least, o leiaf
 Leasy, li'zî *a*, teneu, ysgafn, disylwedd
 Leat, lit *n*, ffos, dyfrlle, dyfrgronfa
 Leather, leth'ûr *n*, lledr, croen. Leather-coat, math o afal. Leather-dresser, cyweiriwr lledr. Leather-seller, lledrwr. Scraps of leather, lledrach
 Leathern, leth'ûrn *a*, lledrin, o ledr
 Leathery, leth'ûr.î *a*, lledraidd, fel lledr
 Leave, liv *n*, cenad, rhyddid, trwydded, caniatâd: *v* (*pt* & *pp* left), gadael; gadu; ymadael. To leave by will, cymmynu. To leave off, peidio â. Leavings, gweddillion, olion

LEN pâth, fat, êre, met, mâ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Leaved, lîvd *a*, deiliog. Many-leaved, amlddeiliog, amlddalenog
 Leaven, lev'n *n*, surdoes, eples: *vt*, surdoesi, eplesu, lefeinio [dail twrch
 Leaves, livz *np*.—Leaf. Park-leaves, Lech, letsh *vt*, llyfu
 Lecher, let'shûr *n*, anlladwas, gordderchwr: *vi*, puteinio, trythyllu
 Lecherous, let'shur.us *a*, trythyll, anllad, serth [tesach
 Lechery, let'shur.î *n*, anlladrwydd, dyre, Lection, lek'shun *n*, darllen, darlleniad
 Lectionary, lek'shun.ur.î *n*, llyfr gwasanaeth Pabaidd
 Lecture, lek'tshûr *n*, lith, darlith, llenlith: pregeth, gwers; sen, cerydd: *v*, darllen, pregethu, darlithio
 Lecturer, lek'tshur.ûr *n*, darlithiwr, pregethwr [yddiaeth
 Lectureship, lek'tshûr.ship *n*, darllenLed, led *pt & pp*.—Lead
 Ledge, lej *n*, rhes, haen; cefnen; ymylfa
 Ledger, lej'ûr *n*, cyfrifyfr, gorsafyfr. Ledger-lines, llinellau chwanegol
 Lee, li *n*, yr ochr gyferbyn â'r gwynt. Lees, gwaddod, gwaelodion
 Leech, litsh *n*, gele, geloden, meddyg anifeiliaid. Cow-leech, gelen bendoll. Horse-leech, gele'r meirch. Leechcraft, y gelfyddyd o iachâu anifeiliaid
 Leek, lik *n*, ceninen (*p* cenin). Houseleek, llysiau pen tai, llysiau'r gwaew. Leek-porridge, cawl cenin
 Leer, li'r *n*, cilolwg, cilwen: *v*, cilolygu
 Leet, lit *n*, llys, llyddydd, maenorlys
 Leeward, li'wûrd *ad*, oddi wrth y gwynt, gyferbyn â'r gwynt
 Left, left *a*, aswy, chwith, asw: *pt & pp*.—Leave. Left hand, llaw aswy, llaw chwith, cledd
 Leg, leg *n*, coes, clun, esgair, llorp, ber. Long-legged, hirgoes, tal. Threellegged stool, ystôl deitroed
 Legacy, leg'â.sî *n*, cymmynrodd, cymmyn, rhodd ewyllys, gwylysged
 Legal, li'gal *a*, deddfol, cyfreithlawn, cyfreithiol [reithlondeb
 Legality, li.gal'î.tî *n*, deddfoldeb, cyf-Legalize, li'gal.îz *vt*, cyfreithloni
 Legate, leg'ât *n*, cenadwr y Pab [rodd
 Legatee, leg.â.tî' *n*, derbyniwr cymmyn-Legation, li.gâ'shun *n*, cenadwriaeth
 Legator, leg.â.tôr' *n*, cymmynwr
 Legend, lej'end *n*, lithlyfr; coeg chwedl, hanesyn; crafft ar ddarn aur neu arian [ffugiol
 Legendary, lej'en.dur.î *a*, dychymmygol,

Legerdemain, lej.ûr.dî.mân' *n*, castiau llaw ysgafn, hudgastiau, chwidogaeth
 Legerity, lijer'î.tî *n*, ysgafnder, sionce-Legging, leg'ing *n*, coesarn [rwydd
 Legible, lej.î.bl *a*, darllenadwy
 Legion, li'jun *n*, lleng, llu
 Legionary, li'jun.ur.î *a*, llengol; lluosog
 Legislate, lej'is.lât *vi*, gwneyd deddfau
 Legislation, lej.îs.lâ.shun *n*, gosodiad deddfau, arlywiad, llywodraethiad
 Legislative, lej'is.lâ.tiv *a*, deddfwneuthurol, llywodraethol
 Legislator, lej'is.lâ.tûr *n*, gwneuthurwr cyfraith, deddfwr, rheolwr, seneddwr
 Legislature, lej'is.lâ.tshûr *n*, llywodraeth, deddfwyr, seneddwyr
 Legist, li'jist *n*, cyfreithiwr, un dysgedig yn y gyfraith
 Legitimacy, li.jit'î.mâ.sî *n*, cyfreithlonedd, iawnedd; genedigaeth, cyfreithlawn [vt, cyfreithloni, breinio
 Legitimate, li.jit'î.mât *a*, cyfreithlawn:
 Legume, leg'ûm, Legumen, li.gû'men *n*, pys, ffa, ydrawn [fel ffa
 Leguminous, li.gû'mî.nus *a*, ydrawnol, Leisurable, lezh'ûr.â.bl *a*, hamddenol
 Leisure, lezh'ûr *n*, odfa, seibiant, arfod, hamdden, amser [bwyll
 Leisurely, lezh'ûr.î *ad*, yn araf, gan Leman, lem'an *n*, cywelywr; gordderch
 Lemma, lem'â *n*, rhagosodiad [melynhir
 Lemon, lem'un *n*, math o eurafal, afal
 Lemonade, lem.un.âd' *n*, diod eurafalau
 Lemur, li'mûr *n*, math o epa
 Lend, lend (*pt & pp* lent) *vt*, rhoi echwyn, rhoi benthyg; llogi. To lend an ear, rhoi clust, gwranddo
 Lender, len'dûr *n*, rhoddwr echwyn
 Length, length *n*, hyd, hirder, meithder pellder. At length, o'r diwedd, bellach, weithian. At his length, ar e hyd. Of equal length, cyhûd
 Lengthen, leng'thn *v*, estyn, hwyhau hirio, hirhau
 Lengthwise, length'wîz *ad*, gyda'r hyd
 Lenient, li'nî.ent *a*, tyner, esmwyth
 Lenify, len'î.fî *vt*, tyneru, llinaru, esmwytho, tirioni [mwythac
 Lenitive, len'î.tiv *n*, llinarydd: *a*, es
 Lenity, len'î.tî *n*, tynerwch, tiriondeb
 Lens, lenz *n*, gwydr cynghrwn, crynwydryn
 Lent, lent *n*, y grawys: *pt & pp*.—Len
 Lent, lent, Lenten, len'ten *a*, grawysol
 Lenticular, len.tik'û.lûr *a*, deugrymol
 Lentils, len'tîlz *n*, manbys, gwygby
 pys y llygod, pys y wig

Lentigo, len'ti.gö *n*, brychni
Lentous, len'tus *a*, gwydn, glydiog
Lentur, len'tûr *n*, gwydnedd; arafwch
Leod, li'od *n*, cenedl, pobl, gwlad
Leonine, li'ö.nin *a*, llewaidd [glwyf
Leontiasis, li.on.ti'ä.sis *n*, math o wahan-
Leopard, lep'ûrd *n*, llewpart
Leper, lep'ûr *n*, un gwahanglaf
Leporine, lep'ö.rin *a*, ysgyfarnogaidd
Leprosy, lep'rö.sî *n*, gwahanglwyf, clefri,
 brech yr luddewon
Leprous, lep'rus, Leperous, lep'ur.us *a*,
 gwahanglwyfus, gwahanglaf
Leptology, lep.tol'ö.jî *n*, eglurhâd manwl
 o bethau dibwys
Less, les *a*, llai: *ad*, yn llai: *cd*.—Little.
 Much less, llawer llai, llai o lawer,
 chweithach. Causeless, diachos. End-
 less, diddiwedd, diderfyn
Lessee, le.sî' *n*, ammod-ddeiliad [treio
Lessen, les'n *v*, bychanu, lleihau; tolio;
Lesser, les'ûr *a*, llai: *cd*.—Little
Lesson, les'n *n*, gwers, llith, darlith: *vt*,
 gwersu, rhoi gwers, dysgu
Lessor, les'ôr *n*, rhoddwr ammodysgrif,
 ammodosodwr
Lest, lest *c*, rhag, fel na, fel nas
Let, let *n*, attalfa, rhwystr, lludd: *vt*
 (*pt* & *pp* let), gadael; goddef; attal,
 luddio; hurio; llogi; gosod. Let
 him alone, gad ef yn llonydd; gad
 iddo. Let me hear, moes (par, gad,
 dyro) i mi glywed. Let us go, awn.
 Let God arise, let his enemies be
 scattered, cyfoded Duw, gwasgarer ei
 elynion. To let blood, gollwng gwaed,
 gwaedu. To let off, saethu, ergydio
Lethal, li'thal *a*, marwol, angeuol
Lethargic, li.thâr'jik *a*, hunglwyfus, â'r
 hunglwyf arno; cysglyd, swrth
Lethargy, leth'âr.jî *n*, yr hunglwyf;
 gorgwsg, gorhun
Lethe, li'thi *n*, ebargof, afon anghof
Lethan, li.thi'an *a*, anghofus
Lethiferous, li.thif'ur.us *a*, angeuol,
 dinystriol
Letter, let'ûr *n*, llythyren; llythyr: *vt*,
 llythyrenu; llythyru. Letter-bag,
 llythyrgod. Letter-case, llythyrglawr.
 Letter-founder, llythyrenydd. Let-
 ters-patent, breintlythyrâu, breint-
 ysgrif. Letter-press, argraffwasg. A
 man of letters, dyn dysgedig, dyn
 llythyrenog. Capital letters, PRIF
 LYTHYRENAU. Small capital let-
 ters, PRIF LYTHYRENAU MAN. **Black**
 letter, llythyren ddu

Lettuce, let'is *n*, gwylaeth. Lamb's
 lettuce, llysiau yr oen
Leucorrhæa, lü.ko.rî'ä *n*, gwynlif
Levant, lev'ant *a*, dwyreiniol
Levant, li.vant' *n*, arfordiroedd dwy-
 reiniol Môr y Canoldir
Levee, lev'i *n*, bwrdd ymdrwsio; boreu-
 ymweliad neu gyfarchiad; cynwyre
Level, lev'el *n*, gwastadedd, gwastad;
 gwastodyn; cydraddiad; annelfa, cyf-
 eirfa; cyfeirffos; cyferdwl: *a*, gwas-
 tad, llyfn; cywir; cyfartal: *vt*, gwas-
 tatâu, llyfnu, llyfelu; annelu, cyfeirio.
 Level with, yn un â
Leveller, lev'el.ûr *n*, gwastatäwr
Levelness, lev'el.nes *n*, gwastadrwydd
Lever, li'vûr *n*, trosol, gwif [glasdorch
Leveret, lev'ur.et *n*, ysgyfarnog ieuanc,
Leverock, lev'ur.ok *n*, hedydd, ehedydd
Leviable, lev'yä.bl *a*, trethadwy, codadwy
Leviathan, li.vî'ä.than *n*, y morfil, neu
 ef allai yr afanc [llyfnhau
Levigate, lev'i.gät *vt*, rhwbio; malu;
Levite, li'vît *n*, Lefiad [aidd
Levitical, li.vit'i.kal *a*, Lefiaidd, Lefitic-
Levity, lev'i.ti *n*, ysgafnder, maswedd
Levy, lev'i *vt*, trethu, codi dirwy, codi
 teyrn-ged; codi gwÿr. To levy war,
 dechreu rhyfel [anllad, diffaith
Lewd, lüd *a*, anfad, brwnt, serth, trythyll,
Lewdness, lüd'nes *n*, anlladrwydd
Lexicographer, lek.sî.kog'râ.fûr *n*, geir-
 lyfrwr [iadwraeth
Lexicography, lek.sî.kog'râ.fî *n*, geir-
Lexicology, lek.sî.kol'ö.jî *n*, geirystyr-
 iaeth, geirofyddiaeth
Lexicon, lek'sî.kun *n*, geirlyfr, geiriadur
Liability, li.ä.bil'i.ti *n*, cyfrifoldeb,
 rhwymedigaeth, y cyflwr o fod yn
 agored i beth. Liabilities, dyledion
Liable, li'ä.bl *a*, darostyngedig, rhwym-
 edig, agored [wyddgi
Liar, li'ûr *n*, celwyddwr, geuwr, cel-
Libation, li.bä'shun *n*, diodoffrwm
Libel, li'bel *n*, cabledd, athrodiaeth,
 duchan, enllib: *v*, enllibo, athrodi, go-
 ganu [enllibwr
Libeller, li'bel.ûr *n*, cabldraethydd,
Libellous, li'bel.us *a*, athrodus, enllibus
Liberal, lib'ur.al *a*, hael, syber, cedol;
 rhydd, diragfarn; boneddigaidd. Li-
 beral arts, celfyddydau rhyddedog, celf-
 yddydau breiniol; sef, gramadeg,
 areithyddiaeth, rhesymeg, rhifydd-
 iaeth, meidrodyddiaeth, cerddoriaeth,
 ac anianddysg. Liberal translation,
 cyfieithiad anghaeth neu rydd

LIK pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cârve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Liberality, lib.u.ral'î.tî *n*, haelioni, syberwyd [hael]
 Liberalize, lib'ur.al.îz *vt*, gwneyd yn
 Liberate, lib'ur.ât *vt*, rhyddhau, gollwng yn rhydd, digaethu [gollyngdod]
 Liberation, lib.ur.â'shun *n*, rhyddhâd,
 Libertine, lib'ûr.tin *n*, un penrydd, oferddyn; anlladwr: *a*, penrydd, anghrefyddol, anllad
 Libertinism, lib'ûr.tî.nizm *n*, penryddid
 Liberty, lib'ûr.tî *n*, rhyddid, trwydded, baint; cenad; hyfder; cyffin, ffin, terfyn. To set at liberty, rhyddhau, gollwng. To take the liberty, cymeryd cenad, bod yn hyf
 Libidmist, li.bid'î.nist *n*, anlladwr
 Libidinous, li.bid'î.nus *a*, anniwair, anllad, gordderchol
 Libra, li'brâ *n*, arwydd y Fantol
 Librarian, li.brê'rî.an *n*, llyfrgellwr, llyfwr, llyfrydd [llyfrgawn]
 Library, li'brur.î *n*, llyfrgell, llyfrfa;
 Librate, li'brât *vt*, mantoli, pwyso
 Libration, li.brâ'shun *n*, mantoliaeth
 Lice, lis *np*.—Louse
 License, li'sens *n*, trwydded, rhyddid, cenad, caniatâd: *vt*, cenadu, trwyddedu
 Licentiate, li.sen'shi.ât *n*, trwyddedog
 Licentious, li.sen'shus *a*, penrydd, afreolus [ryddid]
 Liciousness, li.sen'shus.nes *n*, pen-
 Lichen, litsh'en *n*, goferllys, llysiau yr afu, cen y ceryg
 Lichen, li'ken *n*, tarwden, tarddwreiny
 Licit, lis'it *a*, cyfreithlawn
 Lick, lik *n*, llyfiad, llaib: *vt*, llyfu, lleibio, llepio. Lick-spittle, truthiwr, gwenieithwr [felus]
 Lickerish, lik'ur.ish *a*, mwythus, dant-
 Licorice, lik'ur.is *n*, math o wraidd, perwraidd, y gwylys
 Lictor, lik'tûr *n*, rhingyll Rhufeinig
 Lid, lid *n*, caead, clawr, hulier
 Lie, li *n*, celwydd, unwired: *vi*, dywedyd celwydd. Lying, yn dywedyd celwydd; anwir. You tell a great lie, ti a ddywedi gelwydd yn dy ddannedd
 Lie, li (pt lay, pp lain) *vi*, gorwedd; ymorwedd. Lying down, yn ei orwedd. To lie in wait, cynllwyno. To lie in, esgor. A place to lie down, gorweddfa
 Lief, lif *ad*, yn ewyllysgar, yn gystal
 Liege, lij *a*, ffyddlawn, cywir, ufudd; gwarogaethol: *n*, arglwydd, penadur
 Lieger, li'jûr *n*, cenadwr trigianol
 Lieu, lû *n*, lle. In lieu of, yn lle

Lieutenancy, liv.ten'an.sî, Lieutenantship, liv.ten'ant.ship *n*, rhaglafiaeth, isgadbeniaeth; dirprwyaeth
 Lieutenant, liv.ten'ant *n*, rhaglaw, isgadben. Lord lieutenant, arglwydd raglaw
 Life, lif (p lives) *n*, bywyd, einioes, oes, hoedl; buchedd; bywiogrwydd. A long life, hirhoedl. Single life, gweddwdod. Long-lived, long'lîvd, hirhoedlog, hir ei oes. Short-lived, short'lîvd, byrhoedlog, byr ei oes; dibara. [aid]
 Lifeless, lif'les *a*, difywyd, marw; marw-
 Lifetime, lif'tîm *n*, oes, einioes; hoedl
 Lift, lift *n*, codiad; dyrchafiad; hwp, hwbaid: *vt*, codi, dyrchafu, cwnu
 Ligament, lig'â.ment *n*, rhwymyn; gieuyn, gewyn
 Ligation, li.gâ'shun *n*, rhwymiad
 Ligature, lig'â.tshû'r *n*, rhwymyn, cyfrwym; llythyren ddyblyg, megys fl, ff, æ, œ
 Light, lit (lit) *n*, goleu, gole, goleuni, gwawl, llewyrch; canwyll; ffenestr: *a*, goleu, dysglaer; ysgafn; disylwedd: *v*, goleuo; cynneu; disgyn. Light-footed, Light-heeled, gwisgi, ysgafndroed. Light-horse, marchoglu yn dwyn arfau ysgafn. By day-light, wrth liw dydd, liw dydd
 Lighten, li'tn *v*, llewyrchu, goleuo; melltenu, cynneu dreigiau, taflu mell; ysgafnhau; sirioli
 Lighter, li'tûr *n*, bad ysgafn. Lighterman, cychwr, badwr [dwr]
 Lighthouse, lit'hûws *n*, goleudy, golen-
 Lightness, lit'nes *n*, ysgafnder; sionedd, siriolder; anwadalwch; goleud
 Lightning, lit'ning *n*, mell, lluched
 Lights, lits *np*, ysgyfaint; goleuadau
 Lightsome, lit'sum *a*, goleulawn; siriol hoenus, bywiog
 Ligneous, lig'nî.us *a*, prenaidd, o bren
 Figure, li'gû'r *n*, maen gwerthfawr
 Like, lik *a*, tebyg, cyffelyb, cyfryw cynhebyg, unfath, unwedd: *v*, caru hoffi; dewis, dymuno, mynu: *ad*, y debygol, fel, megys; -aidd. Like a child, plentynaid. Like a dog, cîaid To his liking, i'w fodd
 Likelihood, lik'li.hwd, Likeliness, lik'tî nes *n*, tebygoliaeth, tebygolrwydd
 Likely, lik'li *a*, tebygol: *ad*, yn debygc
 Liken, li'kn *vt*, tebygu, cyffelybu; cy mharu [delw, arlu]
 Likeness, lik'nes *n*, tebygrwydd; llw

Likewise, lîk'wîz *ad*, felly, yn yr un modd: *c*, hefyd
 Lilac, lî'lak *n*, math o bren
 Lily, lî'lî *n*, lili, elestr. May lily, Lily of the valley, lîlî'r dyffrynoedd.
 White water lily, alaw'r dwfr, y fagwyr wen. Yellow water lily, y bwltys
 Limation, lî.mä'shun *n*, caboliad
 Limb, lim *n*, aelod; cety, darn: *vt*, diaelodi, darnio, dryllio
 Limbec, lim'bek *n*, disdyll-lestr [twyth
 Limber, lim'bûr *a*, lliapa, hyblyg, ys-
 Limberness, lim'bûr.nes *n*, ystwythder
 Limbo, lim'bô *n*, uffern, purdan; carchar
 Lime, lîm *n*, calch; glud: *vt*, calchu; gwyn-galchu; gludio. Lime-stone, calchfaen. Lime-tree, palalwyf, euren-
 wernen, gwaglwyf. Lime-twigs, glud-
 wydd. Slaked lime, calch tawdd.
 Quick lime, calch brwd, calch poeth
 Limehound, lîm'hâwnd *n*, gwaedgi
 Limit, lîm'it *n*, terfyn, ffin, cyffin, goror: *vt*, gosod terfyn ar, penu, cyffinio
 Limitary, lîm'î.tur.î *a*, cyffiniol, terfynol
 Limitation, lîm.î.tä'shun *n*, terfyniad
 Limn, lîm *vt*, eilunio, tynu llun, delweddu
 Limner, lîm'nûr *n*, eiluniwr, delweddwyr, lluniedydd, paentiwr
 Limous, lî'mus *a*, lleidiog, glydog
 Limp, lîmp *a*, lliapa, masw, ystwyth, hy-
 blyg: *vt*, clunhecia, cloffi, selgyngian
 Limpet, lîm'pet *n*, brenigen, llygad myharen [têr
 Limpid, lîm'pid *a*, gloew, tryloew, clae, clae-
 derder [blygedd, maswedd
 Limpness, lîm'nes *n*, ystwythder, hy-
 limy, lî'mî *a*, calchaid; gludio, gwydn [bin
 Linchpin, lîntsh'pin *n*, gwarbin, echel-
 line, lîn *n*, llinyn; llin; llinell; ffunen; rhes; anglawdd: *vt*, llinellu, llinynu; amresu, rhesu. Line of battle, cadres.
 Line of battle ship, cadreslong
 Lineage, lîn'î.ä.j *n*, ach, llinach, llin; hil, tylwyth, hiliogaeth, bonedd
 Lineal, lîn'yal *a*, unionlin, llin-lin; llinellol, olynol
 Lineament, lîn'yâ.ment *n*, gwynebwedd, gwynebddull, pryd, gwedd
 Linear, lîn'yûr *a*, llinelllog, llinellaidd
 Lineation, lîn.î.ä'shun *n*, llinelliad, ar-
 liniad [Linen-draper, llineniwr
 Linen, lîn'en *n*, llian, lliain, llinewe.
 Ling, ling *n*, breninbysg; grug, myncog
 Linger, ling'gûr *v*, gohirio, oedi, aros; sefyllian, chwarian

Linget, ling'get *n*, tafodyn
 Lingo, ling'gô *n*, ffregod, iaith drwsgl
 Linguacious, ling.gwä'shus *a*, baldordd-
 us, tafodrydd, siariadus
 Linguist, ling'gwist *n*, ieithydd
 Liniment, lîn.iment *n*, enaint, iraid, eli
 Lining, lî'ning *n*, gwrthlain
 Link, link *n*, dolen, cadwyndorch, modrwy; canwyll byg, ffaglen: *v*, dol-
 gydio, cydfachu, cydgadwyno, cyd-
 rwy, cyssylltu, cydio. Link-boy, cariwr canwyllau pyg, ffaglenwas
 Linnet, lîn'et *n*, llinos, llinosen, aderyn y llin. Read-headed linnet, llinos bengoch. Mountain-linnet, llinos y mynydd
 Linseed, lîn'sîd *n*, had llin, llinhad
 Linseywoolsey, lîn.zî.wwl'zî *n*, tenlli, cymmysgwe o lin a gwlan
 Linstock, lîn'stok *n*, ffordanio, tanffon
 Lint, lint *n*, lliniwrdd, naddion lliain
 Lintel, lîntel *n*, gwarddrws, capan drws
 Lion, lî'un *n*, llew. Lion-hearted, dewr-
 Lioness, lî'un.es *n*, llewes [galon
 Lionlike, lî'un.lîk *a*, llew-eilun; dewr
 Lip, lip *n*, gwefus, min; gwefl. Large-
 lipped. Blubber-lipped, gwefusfawr, gwefl-fawr. Lip-devotion, rithaddol-
 iad. The lip of an animal, gwefl [iol
 Lipothymous, lî.poth'î.mus *a*, llesmeir-
 Lipothymy, lî.poth'î.mî *n*, llewyg, lles-
 Lippitude, lîp'î.tüd *n*, cibddellni [mair
 Liquefaction, lî.kwä'shun *n*, toddiad, todd-
 iant [igaeth
 Liquefaction, lîk.wî.fak'shun *n*, todded-
 Liquefiable, lîk.wî.fî.ä.bl *a*, hydawdd, toddadwy [loewi, ymddodi
 Liquefy, lîk'wî.fî *v*, toddi, dadmer; ym-
 Liquescent, lî.kwes'ent *a*, toddiadol
 Liqueur, lî.kûr *n*, gwirodlyn
 Liquid, lîk'wid *n*, gwlyb, llyn, gwlybwr; toddlythyren: *a*, gwlyb, llynol, hylif
 Liquidate, lîk'wî.dät *vt*, toddi, llyneidd-
 io; talu (dyled) [gwirod
 Liquor, lîk'ûr *n*, llyn, gwlybwr, diod,
 Lisp, lîsp *v*, bloesgi, bloesgsiarad
 Lising, lîs'ping *n*, bloesgedd, bloesgni
 List, list *n*, rhestr, cofrestr, llechres, mynegres; eirionyn brethyn; ymdrech-
 fa, camp-gychwynfa: *v*, chwennychu; gwrando; rhestru
 Listen, lîs'n *v*, gwrando, clustfeinio
 Listless, list'les *a*, dihawnt, diawch, di-
 ofal, lledfrydig [sylw, syrthni
 Listlessness, list'les.nes *n*, diofalwch, an-
 Lit, lit *pt & pp*.—Light
 Litany, lît'an.î *n*, gweddi gyffredin

LOC pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Literal, lit'ur.al *a*, llythyrenol; cywir
 Literary, lit'ur.ur.i *a*, llenyddol, llenorol,
 llythyrog, llythyrannol. Literary
 man, llenor, llenydd
 Literate, lit'ur.ät *a*, dysgedig, hyddysg
 Literati, lit'ur.ä.ti *n*, dysgedigion, llen-
 orion, llenyddion, llenogion, gwyr llen
 Literature, lit'ur.ä'tshûr *n*, llenyddiaeth,
 llenoriaeth, llen, dysg
 Litharge, lith'ârj *n*, gorferw plwm
 Lithe, lith, Lithier, li'thûr, Lithsome,
 lith'sum *a*, ystwyth, hyblyg, anwadal
 Lithographer, li.thog'râ.fûr *n*, maen-
 argraffydd [graffiad
 Lithography, li.thog'râ.fi *n*, maenar-
 Lithomancy, lith'ö.man.sî *n*, maengoel
 Lithotropic, lith.on.trip'ik *a*, maen-
 doddol [drychwr
 Lithotomist, li.thot'ö.mist *n*, maen-
 Lithotomy, li.thot'ö.mî *n*, maendrychiad
 Lithoxile, li.thok'sil *n*, pren caregedig
 Litigant, lit'i.gant *n*, ymgyfreithiwr
 Litigate, lit'i.gät *v*, cyfreithio; ymgceru
 Litigation, lit.i.gä'shun *n*, ymgyfreith-
 iad, cynghaws [henllyd, cecrus
 Litigious, li.tij'us *a*, cyfreithgar; cyn-
 Litigiousness, li.tij'us.nes *n*, ymgyfreith-
 garwch; cecru, cecraeth
 Litre, li'tûr *n*, mesur Ffrengig 61.028
 o fodfeddi cyfangorff
 Litter, lit'ûr *n*, elor feirch, cludai;
 llaesod, gwasarn; torllwyth, gwaling;
 annhrefn: *v*, gwasarnu; bwrw tor-
 llwyth, porchellu, dyfod â moch bach
 Little, lit'l (less, least) *a*, bach, bychan;
 mân, ychydig: *n*, ychydig, ychydigyn,
 tipyn, ticyn, bychodedd, bachigyn.
 A little fountain, fflynnonell. A little
 child, plentyn. A little tipsy, gofeddw,
 lledfeddw. As little, cyn lleied. Ever
 so little, y tipyn lleiaf. Give me
 a little, rhoddwch i mi ychydig.
 Give me little, rhoddwch i mi ond
 ychydig. Little children, plantos;
 plantach. Little ones, plant, rhai
 bychain. Stay a little, aros ronyrn. To
 make little, bychanu, lleihau
 Littleness, lit'l.nes *n*, bychander
 Littoral, lit'ö.ral *a*, glanol, morlanol
 Liturgy, lit'ûr.ji *n*, gwasanaeth cyffredin,
 ffurf o weddïau cyhoeddus, ffurfwas-
 anaeth
 Live, liv *a*, byw, bywiol, bywiog. A
 live coal, marworyn (*p* marwor)
 Live, liv *v*, byw; bucheddu; oesi, hoedli.
 To live on, ymborthi ar. While I live,
 yn fy mywyd, tra byddwyf.—Life

Livelihood, liv'li.hwd *n*, bywioliaeth,
 cynnaliaeth
 Liveliness, liv'li.nes *n*, bywiogrwydd
 Livelong, liv'long *a*, maith, hirfaith
 Lively, liv'li *a*, bywiog, bywiol; hoenus,
 hoew, llon, llawen, heinif
 Liver, liv'ûr *n*, yr au, yr afu; bucheddwr.
 Liver-clung, claf o'r llechau. Pigeon-
 livered, ofnus, llwfr. White-livered,
 cengifenus. Affection of the liver,
 auad
 Liverwort, liv'ûr.würt *n*, llysiau yr afu.
 Leprous liverwort, cen y ceryg, clafr-
 gen. Wild liverwort, llysiau'r dryw
 Livery, liv'ûr.i *n*, rhoddiad neu gadwad
 meddiant; gosgorddwig, swyddwsg.
 Livery-man, gwr breiniol, dinesydd.
 Livery-stable, marchdy cyffredin
 Lives, livz *np*.—Life
 Livid, liv'id *a*, dulas, cleisiog
 Living, liv'ing *n*, bywioliaeth; person-
 iaeth: *a*, byw, bywiol, yn fyw
 Livre, li'vûr *n*, darn o arian Ffrengig,
 gwerth o ddentu 9½c.
 Lixivium, liks.iv'yum *n*, lleisw, trwyth
 Lizard, liz'ûrd *n*, budrchwilen, madfall,
 geneugoeg, gwedresi [Ddeheuol
 Llama, lä'mâ *n*, cammarch America
 Lo, lö i, wele, wela, nycha
 Load, löd *n*, llwyth, pwys, baich, pwn:
v (*pp* laden), llwytho, beichio, pyn-
 orio. Load-star, seren y gogledd
 Loadstone, löd'stön *n*, ehedfaen, maen-
 tynu, tywysfaen
 Loaf, löf (*p* loaves) *n*, torth
 Loam, löm *n*, tywodglai, marl, priddglai
 Loamy, lö'mî *a*, priddgleiog, marlaidd
 Loan, lön *n*, benthg, echwyn
 Loath, löth *a*, anewyllysgar, anfoddlawn
 anfoddog [llaru, diflasi
 Loathe, löth *vt*, ffeiddio, casâu, alaru
 Loathsome, löth'sum *a*, ffaidd, adgas
 brwnt, ffinionllyd
 Loathsomness, löth'sum.nes *n*, ffeidd
 rwydd, adgasrwydd
 Loaves, lövz *np*.—Loaf
 Lob, lob *n*, drel, hurtyn, clwpa, penbw
 Lobby, lob'i *n*, cyntedd, cynteddfa
 Lobe, löb *n*, dernyn, rhaniad; dalen
 Lobster, lob'stûr *n*, ceimwch, llegest
 Local, lö'kal *a*, lleol; cyfeol; sefydlog
 Locality, lö.kal'i.ti *n*, lleoldeb, hanfo
 lleol; sefyllfa [gosc
 Locate, lö.kät' *vt*, llehau, llên, sefydl
 Location, lö.kä'shun *n*, llehâd, lleaw
 gosodiad, sefydliad
 Loch, lok *n*, llyn, llwch; cyflaith

Lock, lok *n*, clo, cloig; cudyn; dylofyn o wlan; argae, argaeddws: *v*, cloi; cau. Fire-lock, dryll. A lock of hair, cudyn o wallt. Locked jaw, ymgauad yr ên, gengload.—Jaw
Locket, lok'et *n*, addurnglo, mynygl-
Lockram, lok'ram *n*, brasliain [dlws
Locomotion, lō.kō.mō'shun *n*, ymsym-
mudiad o le i le, hunansymmudiad
Locomotive, lō.kō.mō'tiv *a*, symmudlëig,
ymsymmudol: *n*, anweddbeiriant
Locust, lō'kust *n*, llyndys [fariaeth
Locution, lō.kū'shun *n*, llafarddull, lla-
Lodge, loj *n*, lletty, lluest, hafotty,
maesdy: *v*, llettya, trigo; aros; gor-
wedd. To lodge one's self, ymlettya
Lodgement, loj'ment *n*, lluest, gwersyll;
sefydliad; sefyllfa, gorsaf; cymmeriad
meddiant o weithiau'r gelyn
Lodger, loj'ûr *n*, llettywr, gwestai
Lodging, loj'ing *n*, gwestty (*p* gwesttai),
lletty, gwestfa
Loft, loft *n*, tafod, llwyf, hurtr; lloft
Loftiness, lof'ti.nes *n*, uchder; balchder
Lofty, lof'ti *a*, uchel, aruchel, goruchel,
dyrchafedig; uchelwych, trahausfalch.
Lofty words, geiriau chwyddedig
Log, log *n*, cyff, boncyff, cipyll. Log-
book, llyfr y cyfrifbill. Log-line,
llinyn y cyfrifbill
Logarithm, log'u.rithm *n*, dirprwyn.
Science of logarithms, dirprwyniaeth
Loggerhead, log'ûr.hed *n*, delff, clwpa,
penbwl; math o dugorn. At logger-
heads, benben brigfrig
Loggerheaded, log'ûr.hed.ed *a*, pendew,
penbwl, hurt, delffaidd
Logic, loj'ik *n*, rhesymeg, arbwyllleg
Logical, loj'ik.al *a*, rhesymegol, dad-
leuyddol, arbwylllegol [leuydd
Logician, lō.jish'an *n*, rhesymegwr, dad-
Logistic, lō.jis'tik *a*, alsoddol [feisiwr
Logodædalist, lō.gō.ded'alist *n*, geirddy-
Logomachy, lō.gom'â.ki *n*, amryson yng
nghylch geiriau, geirddadl
Logwood, log'wôd *n*, coed lliwyddion
Loin, lôn *n*, llwyn, llyfen; aren
Loiter, lōi'tûr *vi*, gohirio, ystelcian, chwil-
bawa, llercio, oedi, sefyllian, chwarian
Loiterer, lōi'tur.ûr *n*, llercion, ystelciwr
Loll, lol *vi*, ymdrolio, ymddiog, tordain
Lollards, lol'ûrdz *np*, plaid o Brotest-
aniaid, canlynwyr Wickliff
Lone, lôn, Lonely, lôn'li, Lonesome, lôn'-
sum *a*, unig, wrtho ei hun; didram-
wy, disathr; diymgeledd
Loneliness, lôn'li.nes *n*, unigder

Long, long *a*, hir, maith; parhäus, hir-
llaes: *vi*, hiraethu, chwantu, blysiu,
chwennychu. Long-boat, hircwch,
bad mawr. Long-headed, synwyrol,
call. Long-suffering, hirmaros;
goddefgar. All day long, trwy'r
dydd. As long as, cyhûd ag; tra.
Longer and longer, hwy-hwy. Long
hours, oriau meithion. Long sound,
hirsain. Not long after, cyn nemawr.
Of long continuance, parhäus. Some-
what long, gohir. Long and slender,
hirfaen. To grow long, ymestyn,
hirhau [edd, hirmaros
Longanimity, long.gâ.nim'i.ti *n*, amyn-
Longe, lunj *n*, hergwd, hergawd
Longer, long'ûr *n*, hiraethwr
Longer, long'gûr *a*, hwy.—Long
Longest, long'gest *a*, hwyaf.—Long
Longevity, lon.jev'i.ti *n*, hiroes, hir-
hoedl; hiroesiad, hirhoedledd
Longevous, lon.ji'vus *a*, hirhoedlog
Longimanous, lon.jim'â.nus *a*, llawhir
Longimetry, lon.jim'i.tri *n*, mesuriad
peller [hydred, hydedd
Longitude, lon.ji.tüd *n*, hirder, hyd;
Longitudinal, lon.ji.tü'di.nal *a*, ar ei hyd;
hydredol, hydol
Longsome, long'sum *a*, hirfaith, rhyhir
Longspun, long'spun *a*, dygnfaith, an-
nyben, hir, hirschwedlog
Longways, long'wâz, Longwise, long'-
wiz *ad*, gyda'r hyd, hydredol, ar hyd,
yn ei hyd [Loo-table, bwrdd crwn
Loo, lû *n*, math o chwareu ar gardiau.
Loobily, lû'bî.li *ad*, yn drelaidd, yn hurt
Looby, lû'bî *n*, lleban, drellyn, hurtyn
Loof, lûf *vt*, dwyn llong at y gwynt
Look, lûk *n*, gwynebpryd, golwg, trem,
edrych; edrychiad; ymddangosiad,
gwedd: *v*, edrych, syllu; dysgwyl;
chwilio; i, wela, wele, nycha. Look-
out, golygfa. Looking-glass, drych,
gwydrddrych. To look around, am-
dremu. To look for, dysgwyl. To
look intently, arsyllu. To look out,
edrych am, gochel, gwilio
Looker, lûk'ûr *n*, edrychwr, syllwr,
tremiwr [yn aneglur
Loom, lûm *n*, gwýdd: *vi*, ymddangos
Loon, lûn *n*, gwirionyn, delff, dyhiryn
Loop, lûp *n*, arwestr, dolen; tytmwy:
v, arwestru, dolfachu, dolenu. Loop-
hole, dolendwll; esgus, bwch
Loose, lûs *a*, rhydd; yslac, llac; pen-
rydd; anllad, anniwair: *vt*, gollwng,
rhyddhau, dattod, laesus

LUC pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

- Loosen, lŵ'sn *v*, gollwng, dattod, rhyddhan, llacâu, llaesu, yslacio, dadrwydd
Looseness, lŵ'snes *n*, llaesder, darymred; dirywiaeth, anniweirdeb; y dolur rhydd
Lop, lop *vt*, ysgythr, brigladd,ocio, brigdocio. Loppings, ysgythrion
Loquacious, lö.kwä'shus *a*, siaradus, tafodrydd, chwedlog, ffraeth
Loquacity, lö.kwas'i.ti *n*, dywedgarwch, ffraethder, llo, siaradgarwch
Lord, lôrd *n*, arglwydd, meistr; ner, muner, rhi, peryf, naf, ior, ion, gwanar, udd; gwledig; baron, brêyr: *v*, arglwyddiaethu, rhwygo. Lord of the manor, maenorydd, arlwydd
Lordliness, lôrd'li.nes *n*, arglwyddeiddrwydd, bonedd; gorfalchder
Lordling, lôrd'ling *n*, arglwyddyn
Lordly, lôrd'li *a*, arglwyddiaidd; balch
Lordship, lôrd'ship *n*, arglwyddiaeth
Lore, lô'r *n*, athrawiaeth; dysg
Loricæ, lor'ikät *vt*, dalenwisgo, dalenu
Lorimer, lor'imûr *n*, genfäydd
Lorn, lôrn *a*, gwrthodedig, diymgeledd, amddifad. Love-lorn, cariadgoll
Lose, lŵz (*pt* & *pp* lost) *v*, colli; cael
Loser, lŵ'zûr *n*, colledwr, collwr [colled
Loss, los *n*, coll, colled; sarhâd; afies
Lot, lot *n*, coelbren, cwtws; dygwyyddiad, syrth; tynged; rhan, cyfran, dogu
Lotion, lö'shun *n*, golchdrwyth
Lottery, lot'ur.i *n*, chwareu damwain, damweiniaeth, coelbreniaeth
Lotus, lö'tus *n*, alaw'r dwfr
Loud, löwd *a*, croch, uchel, ban
Loudness, löwd'nes *n*, uchder, crochder
Lough, lok *n*, llyn, llwch
Lounge, löwnj *vi*, llechu, ystelcian, segura, diogi, mewyda
Louse, löws (*p* lice) *n*, llenen. Hoglouse, horen (*p* horod). Sheep-lice, heuslau. Wood-louse, gwrach y coed
Louse, löws *n*, hela llau, lleua
Lousewort, löws'wûrt *n*, melsugn. Pasture lousewort, llysiau'r cwn
Lousy, löw'zi *a*, llenog; bawaid, salw
Lout, löwt *n*, delff, lleban, llabwst, drel
Loutish, löw'tish *a*, delffaidd, drelaidd
Louver, löw'vûr *n*, twll y mwg, mygdwll
Love, luv *n*, cariad, serch, hoffder, cyfymserch, cudeb, cuedd, anwylych: *vt*, caru, hoffi, gorhoffi, serchu. Love-letter, llythyr cyfymserch. Love-sick, claf o gariad. Love-song, cerdd cyfymserch. Love-suit, carwriaeth. Love-toy, anrheg oddi wrth garwr.
Loved one, anwylyd (*p* anwyliad) Loveless, luv'les *a*, digariad, diserch
Loveliness, luv'li.nes *n*, hawddgarwch
Lovely, luv'li *a*, hawddgar, cariadusol, hoffain, hygar, teg, prydfeth
Lover, luv'ûr *n*, cariad, carwr, cariadddyn. A lover of his country, gwladgarwr. A lover of mankind, dyngarwr
Loving, luv'ing *a*, cariadus, caredig
Lovingkindness, luv.ing.kind'nes *n*, serch, tynerwch; trugaredd
Low, lö *a*, isel; prudd; gostyngedig; gwael, -ach; gwan, truan: *vi*, brefu rho, buguned, buchio. Low-bred difoes, hurthol; gwael. Low Sunday Pasc bychan. Low in the world tlawd. Lowest of the people, gwehilion y bobl. A low country, iseldir doldir, gwastadedd. The low parts of the earth, iselderau'r ddaiar
Lower, lö'ûr *v*, gollwng; iselu, darostwng, gostwng: *a*, cd, is. Lower-casetype, y llythyrenau mân, a, b, c, &c
Lower, löw'ûr *vi*, tywyllu, cymylu: *n*, prudd-der, trymder golwg; cymyliad
Lowermost, lö'ûr.möst *a*, isaf, iselaf
Lowland, lö'land *n*, iseldir; morfa
Lowliness, lö'li.nes *n*, gostyngedeiddrwydd
Lowly, lö'li *a*, isel, gostyngedig
Lown, löwn *n*, dyhiryn [gwaelde
Lowness, lö'nes *n*, iselder, iseled
Loyal, lö'al *a*, ffyddlawn i'r brenin, cywi
Loyalist, lö'al.ist *n*, cywirddyn
Loyalty, lö'al.ti *n*, ffyddlondeb, cywired, teyrngarwch
Lozenge, loz.enj *n*, dull pedair ochr a onglau anghyfartal; chwiogen fedd
Lubber, lub'ûr *n*, diogyn, llabi [ygc
Lubberly, lub'ûr.li *a*, lledchwith, diog
Lubric, lö'brik *a*, llithrig, llyfn; anllad
Lubricate, lö'bri.kät *vt*, llithrigo, llyfn hau [anwadaled; anlladed
Lubricity, lö.bris'i.ti *n*, llithrigrwydd
Luce, lös *n*, penhwyd wedi llawn dyf
Lucent, lös'sent *a*, claer, dysglaer, goleu gloew, llachar
Lucid, lö'sid *a*, llachar, dysglaer; eglu
Lucidity, lös'id'i.ti *n*, dysgleirdeb, gloew der, llachar [seren ddydd; diafi
Lucifer, lös'fî.fûr *n*, seren y boren,
Luciferous, lös'fî.ur.us *a*, goleuddwyn gwawlddwyn [llwyd
Luck, luk *n*, damwain, hap, ffawc
Luckiness, luk'î.nes *n*, hapusrwydd ffyniant [aflwyddiant
Luckless, luk'les *a*, anffodus, anhapu
Lucky, luk'î *a*, llwyddiannus, ffyniant
Lucrative, lö'krä.tiv *a*, ennillfawr

Lucre, lû'kûr *n*, elw, enill, mael, budd
 Lucubrate, lû'kû.brât *vi*, efrydu wrth
 oleuni canwyll [iad, nosefrydiad
 Lucubration, lû.kû.brâ'shun *n*, nosfyr-
 Lucubratory, lû'kû.brâ.tur.î *a*, a wnaed
 wrth oleuni canwyll [lurder
 Luculence, lû'kû.lens *n*, claerder, eg-
 Luculent, lû'kû.lent *a*, clær, gloew-wych
 Ludicrous, lû'di.krus *a*, ysmala, digrifol,
 digrif, chwerthinus
 Ludicrousness, lû'di.krus.nes *n*, arabedd,
 chwerthinedd [wariad
 Lufication, lû.difi.kâ'shun *n*, gwat-
 Luff, luf *vi*, cadw llong at y gwynt
 Lug, lug *v*, llusgo, tynu: *n*, clust;
 mesurlath; math o bysg
 Luggage, lug'aj *n*, cludlwyth, cludgelfi
 Lugubrious, lû.gû'brî.us *a*, galarus,
 alaethus, athrist, irad
 Lukewarm, lûk'wôr'm *a*, clauar, llugoer
 Lukewarmness, lûk'wôr'm.nes *n*, clauar-
 der, llugdwym, clauaredd, clauarineb
 Lull, lul *vt*, sîo, canu i gysgu, suo
 Lullaby, lul'â.bî *n*, hungan
 Lumbago, lum.bâ'gö *n*, llwynwst
 Lumbar, lum'bur *a*, llwynol
 Lumber, lum'bûr *n*, hen ddodrefn di-
 ddefnydd: *vt*, pentyru, crugio [wawl
 Luminary, lû'mî.nur.î *n*, goleuad, ar-
 Luminous, lû'mî.nus *a*, goleu, goleulawn
 Lump, lump *n*, clamp, clap, mwl, talp,
 telpyn, cwllf, chwalp, swp; crynswdd,
 crynswth, cyfan: *vt*, cymmyrd neu
 gyfrif wrth y talp. A little lump,
 telpyn [trwm, dwl
 Lumpish, lum'pish *a*, clobynaidd, dilun,
 Lumpy, lum'pî *a*, talpiog, clampiog
 Lunacy, lû'nâ.sî *n*, lloerigrwydd, gor-
 phwyllrwydd, gwallgofrwydd
 Lunar, lû'nûr, Lunary, lû'nûr.î *a*, lloer-
 ol, lleuadol, perthynol i'r lloer
 Lunarian, lû.nâ'rî.an *n*, lloerdrigwr
 Lunatic, lû'nâ.tik *n*, lloerigyn: *a*, lloer-
 ig, ynfyd, gorphwylllog. Lunatic asy-
 lum, lloerigy, gwallgofdy
 Luration, lû.nâ'shun *n*, lloeriad
 Lunch, luntsh, Luncheon, lun'tshun *n*,
 cnwff, rhagbryd o fwyd
 Lunette, lû.net' *n*, lloeren
 Lungs, lungz *np*, ysgyfaint. (Defnyddir
 y rhif unigol yn—right lung, left lung,
 ysgyfaint dde, ysgyfaint aswy). Lung-
 wort, callod y derw. Disease of the
 lungs, ysgyfeinwst. Lobes of the
 lungs, dalenau yr ysgyfaint
 Lunt, lunt *n*, magdan i danio cyflegran
 Lupine, lû'pin *n*, math o flodeuyn

Lurch, lûrtsh *n*, dalfa, magl, suddiad;
 dyryswch: *v*, cynllwyn, maglu, twyllö;
 suddo; llercio. To leave in the lurch,
 gadael mewn cyfyngder, cefnu ar
 Lurcher, lûr'tshûr *n*, llerciwr, cynllwyn-
 wr; glwth, bolrythwr; cynllwyn-gi
 Lure, lû'r *n*, hud, arhud, lithiad: *v*,
 hudo, denu [erchyllddu
 Lurid, lû'rîd *a*, cethin, erch, tywyll
 Lurk, lûrk *vi*, cynllwyn, llercian, ys-
 telcian, llechu. Lurking-place, cyn-
 llwynfa, cuddle, cuddfan
 Lurker, lûr'kûr *n*, ystelciwr, gwilliad
 Luscious, lush'us *a*, tra melus, chweg
 Lusciousness, lush'us.nes *n*, gorfelusder
 Lusk, lusk *a*, diog, segurlyd, diddefnydd
 Luskiness, lus'ki.nes *n*, marweidd-dra,
 syrthni [grif, cellweirus
 Lusurious, lû.sô'r'î.us *a*, chwareuol, di-
 Lust, lust *n*, chwant, trachwant, anlad-
 rwydd: *vi*, trachwantu, chwenychu
 Lustful, lust'fûl *a*, cnawdwyllt, anllad,
 anniwair [rwydd, anniweirdra
 Lustfulness, lust'fûl.nes *n*, chwantach-
 Lustiness, lus'tî.nes *n*, pybyrwch, cryfder
 Lustrate, lus'trât *vt*, glanhau, puro
 Lustration, lus.trâ'shun *n*, puredigiaeth
 Lustre, lus'tûr *n*, gloewder, dysglaerder
 ysbaidd o bum mlynedd. Lack-lustre,
 annysglaer
 Lustring, lus'tring *n*, math o sidanwe
 Lustrous, lus'trus *a*, goleulawn, eirian
 Lusty, lus'tî *a*, gwrol, heinif, cryf, pybyr,
 grymus, nerthol, cyhyrog. Lusty
 man, clamp o ddyn [llaidd
 Lutarious, lû.tê'r'î.us *a*, yn byw mewn
 Lute, lût *n*, offeryn cerdd tantog; llaidd:
vt, cleio geneuau llestri
 Lutheran, lû'thur.an *a*, Lutheraidd: *n*,
 Lutheriad [iaeth
 Lutheranism, lû'thur.an.izm *n*, Luther-
 Lutulent, lû'tû.lent *a*, lleidiog, cleiog;
 aflan [malu, digymmalu
 Lux, luks, Luxate, luk'sât *vt*, dadgym-
 Luxation, luk.sâ'shun *n*, dadgymmaliad
 Luxuriance, lug.zû'r'î.ans, Luxuriancy,
 lug.zû'r'î.ansî *n*, gormodedd, ar-
 ddigonedd; brasdyfiant, ffaethder
 Luxuriant, lug.zû'r'î.ant *a*, brasdyfol,
 ffaeth, gormodol [glythu
 Luxuriate, lug.zû'r'î.ât *vi*, gorthyfu;
 Luxurious, lug.zû'r'î.us *a*, rhyседdgar,
 wtresgar, gwledddgar; rhydyfol
 Luxury, luk'sû.rî *n*, arddigonedd, glodd-
 est, rhyседd, wtres; gorhaelledd
 Lycanthropy, li.kan'thrô.pî *n*, cynddar-
 edd a wna i ddyn udo fel blaidd

MAG pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Lye, li' n, lleisw, trwyth, llytrod
Lymph, limf n, dyfrnaws
Lymphatic, lim.fat'ik a, dyfrnawsol;
gwallgofus. Lymphatics, dyfrlynolion
Lynx, lingks n, bwystfil brith llygad-
graff. Lynx-eyed, llygadgraff
Lyre, li'r n, telyn, offeryn tannau
Lyric, lir'ik a, telynaidd: n, telyneg;
telynwr, telynfardd [fardd
Lyrlist, lir'ist n, telynwr, tantawr; telyn-

M.

MAB, mab n, ellylles
Mac, Mc, mak n, mab, ab, ap [yn
Macaroni, mak.â.rô'nî n, brithyn, coeg-
Macaronic, mak.â.ron'ik n, brithiaith:
a, brithieithig; coegynaid
Macaroon, mak.â.rôn' n, math o ber-
eiddfwyd; coegyn
Macaw, mâ.kô' n, math o barot
Mace, mäs n, brysgyll, berllysg; per-
lysienyn. Mace-bearer, brysgyllwr
Macerate, mas'ur.ät vt, teneuhau; mwydo
Maceration, mas.ur.ä'shun n, teneuad,
teneuhâd; mwydiad [rwsyddrwyg
Machinelian, mak.i.ä.vi'li.an a, cyf-
Machinal, mâ.shi'nal a, peiriannol
Machinate, mak'i.nät vt, cynllunio,
cynllwynio, dychymmygu, dyfeisio
Machination, mak.i.nä'shun n, dyfais,
dichell, dichellwaith, ystryw [ermig
Machine, mâ.shin' n, peiriant, offeryn,
Machinery, mâ.shi'nur.i n, peiriannwaith
Machinist, mâ.shi'nist n, peiriannydd
Macilent, mas'i.lent a, teneu, truan, cul
Mackerel, mak'ur.el n, macrell, math o
bysgodyn brithog
Macrocosm, mä'krö.kozm n, y byd, byd-
yssawd [iad
Mactation, mak.tä'shun n, aberth-ladd
Macula, mak'ü.lä (p maculæ, mak'ü.li)
n, man, brych, ysmot, ysmoty
Maculate, mak'ü.lät vt, manu, ysbrychu,
diwyno: a, brycheulyd, ysmotiog
Maculation, mak.ü.lä'shun n, brycheuad,
brychiad, ysmotiad, maniad
Mad, mad a, ynyf, gwallgofus, cyn-
ddeiriog. A mad dog, ci cynddeiriog
Madam, mad'am n, meistres, arglwyddes
Madcap, mad'kap n, penboethyn
Madden, mad'n v, gorphwyllo, ynyfdu
Madder, mad'ür n, y wreiddrudd, y
briwydd wen; lliw coch
Made, mäd pt & pp.—Make [iad
Madefication, mad.i.fi.kä'shun n, gwlych-
Madefy, mad'i.fi vt, gwlychu, mwydo

Madhouse, mad'hûws n, gorphwylldy,
ynyfitty, gwallgofdy [gwallgofus
Madman, mad'man n, ynyfydyn, dyn
Madness, mad'nes n, gorphwyl, cyn-
ddaredd, gwallgofrwydd
Madona, mä.dö'nä, Madonna, mä.don'ä
n, darlun Mair y Forwyn
Madrigal, mad'ri.gal n, bugeilgan
Magazine, mag.ä.zin' n, arf, gorsaf,
ystordy, cronfa; cylchgrawn, greal
Maggot, mag'ut n, cynronyn, macai
Maggotty, mag'ut.i a, cynronllyd; an-
wadal, penchwiban
Magi, mäji np, doethion dwyreiniol
Magian, mä.ji.an n, athronydd dwy-
reiniol: a, perthynol i'r Magi [aredc
Magic, maj'ik n, dewiniaeth, swyngyf-
Magic, maj'ik, Magical, maj'i.kal a
swynol, cyfareddus, denol, hudolaidd
Magician, mä.jish'an n, swynwr, dewin
gorcheiniad, swyngyfareddwr
Magisterial, maj.is.ti'ri.al a, awdurdod-
aidd, meistrolgar; uchelfalch, trahäu
Magistracy, maj.is.trä.si n, llywyddiaeth
penswyddogaeth, ynadaeth
Magistrate, maj.is.trät n, swyddog, hedd-
ynad, ynad yr heddwch; penswyddog
Magna Charta, mag.nä.kär'tä n, pri-
freintlen rhyddid y Prydeiniaid
Magnality, mag.nal'i.ti n, mawredd
Magnanimity, mag.nä.nim'i.ti n, mawr-
wri, mawrfryd, mawrfrydigrwydd
Magnanimous, mag.nan'i.mus n, mawr-
frydig [suraid
Magnesia, mag.ni'shâ n, sylwedd gwrth
Magnet, mag'net n, ehedfaen, tynfaen
Magnetic, mag.net'ik, Magnetical, mag-
net'i.kal a, tryawchol, durdynol
Magnetism, mag'net.izm n, tryawch-
tryawchedd, durdyniad
Magnetize, mag'net.iz vt, tryawchu
Magnific, mag.nif'ik, Magnificent, mag-
nif'i.kal a, mawrwyd, ardderchog
Magnificence, mag.nif'i.sens n, mawr-
edd, ardderchogrwydd, godidogrwydd
Magnificent, mag.nif'i.sent a, mawr-
wyd, mawreddog, mawreddus, ar-
dderchog, mawrygol, godidog [Venic
Magnifico, mag.nif'i.kö n, pendefig y
Magnify, mag'ni.fi vt, mawrygu, mawr-
eddu, moli, mwyhau, mawrhau
Magnifying-glass, mwyad-ddrycl
chwyddwydr [iait
Magniloquence, mag.nil'ö.kwens n, uche-
Magnitude, mag'ni.tüd n, maint, main-
ioli; mawrder [pioge
Magpie, mag'pi n, pi, pia, piode

Mahogany, mǎ.hog'â.nî *n*, math o goed gwerthfawr [Mahometiaeth
 Mahometanism, mǎ.hom'î.tan.izm *n*,
 Maid, mǎd *n*, geneth, gwyrŷf, morwyn,
 eigr. Old maid, ben ferch weddw
 Maiden, mǎ'dn *n*, gwyrŷf; offeryn i
 ddienyddio: *a*, morwynol, gwyrŷfol.
 Maiden-hair, brîger Gwener, diwlith
 Maidenly, mǎ'dn.lî *a*, morwynaid
 Maidhood, mǎd'hwd, Maidenhood, mǎ'-
 dn.hwd *n*, morwyndod, gwyrŷfod
 Maidservant, mǎd'sûr.vant *n*, gwasan-
 aethferch, gwasanaethyddes
 Mail, mǎl *n*, llythyr-god, codaid o lyth-
 yrau; man ar blŷ aderyn; llurig.
 Mail-coach, llythyrgerbyd, llythyr-
 glud [*n*, nam, anaf, anafod; niwed
 *Maim, mǎm *vt*, anafu, briwo, efryddu:
 Main, mǎn *a*, penaf, prîf, mwyaf: *n*,
 cwbl, y cyfan; crynswdd; y cefnfor.
 Main-land, cyfandir. Main-mast, yr
 hwylbren mawr. Main-sail, yr hwyf
 fawr. Main-sea, y môr mawr, cefnfor,
 cyfanfor. Main-top, pen yr hwylbren
 mawr. Main-yard, yr hwyf-lath fawr.
 The main body, y corff cyfan
 Mainly, mǎn'li *ad*, yn benaf, yn alluog
 Mainpernable, mǎn'pûr.nâ.bl *a*, mēch-
 niadwy [mach
 Mainpernor, mǎn'pûr.nûr *n*, meichai
 Mainprize, mǎn'prîz *n*, mach gorfodog
 Maintain, mǎn.tân' *vt*, dal, cynnal, cadw,
 myntumio, diffyn, amddiffyn, porthi
 Maintainable, mǎn.tâ'nâ.bl *a*, cynnal-
 adwy, amddiffynadwy
 Maintenance, mǎn'ten.ans *n*, cynnaliaeth
 Maize, mǎz *n*, gwenith India
 Majestic, mǎ.jes'tik *a*, breninaidd, tywys-
 ogaidd, mawrhydig, ardderchog
 Majesty, mǎ.jes.tî *n*, ardderchogrwydd,
 mawrhydi, mawredd, teyrnoldeb
 Major, mǎ'jûr *a*, mwy, mwyaf, penaf,
 prîf: *n*, uchgadben
 Majority, mǎ.jor'î.tî *n*, mwyafrif, mwyaf-
 iaeth, y rhan fwyaf; llawn oedran
 Make, mǎk (made) *vt*, gwneuthur,
 gwneyd; creu; peri; achosi: *n*, gwneu-
 thuriad, cyfansoddiad; dull, ffurf,
 gwedd. To make a bed, taennu gwely.
 To make amends, gwneuthur iawn,
 talu am y niwed. To make a noise,
 cadw ystwr. To make away with,
 lladd, llofruddio. To make friends,
 heddychu, cydgymmodiad, gwneu-
 thur cymmod rhwng. To make haste,
 dyfrysio, brysio. To make off, cilio,
 Zwi. To make ready, paratoi. To

make sure, sicrhau. To make use
 of, defnyddio. To make war, rhyfela.
 To make way, cilio yn ol, troi o'r
 ffordd. To make words, amhau geir-
 iau [awdwr
 Maker, mǎ'kûr *n*, gwneuthurwr; Cre-
 Maladministration, mal.ad.min.is.trâ'-
 shun *n*, camlywodraeth, camdriniaeth,
 dryglywodraeth [iechyd
 Malady, mal'â.di *n*, clefyd, dolur, af-
 Malapert, mal'â.pûrt *a*, caseiriog, haer-
 llug, tafodgas, tafodrydd
 Malar, mǎ'lûr *a*, bochaid
 Malaxate, mǎ.lak'sât *vt*, meddalhau,
 meddalu, lleithio, tyneru
 Male, mǎl *n*, gwryw: *a*, gwryw
 Malecontent, mal'kon.tent *a*, anfoddog:
n, gwrthryfelwr, gwrthbleidiwr
 Maledicted, mal.i.dik'ted *a*, melltigedig
 Malediction, mal.i.dik'shun *n*, rheg,
 rhegfa, melltith [camwedd
 Malefaction, mal.i.fak'shun *n*, trosedd
 Malefactor, mal'i.fak.tûr *n*, drygweith-
 redwr, drwgweithredwr [weidiol
 Malefic, mǎ.lef'ik *a*, drygionus, ni-
 Malevolence, mǎ.lev'ô.lens *n*, drwg
 ewyllys, dryganian, dygasedd
 Malevolent, mǎ.lev'ô.lent *a*, drwg ei
 ewyllys, maleisus, gwenwynig
 Malice, mal'is *n*, malais, cenfigen, dygen,
 cynghorfyd, llid; gwenwyn
 Malicious, mǎ.lish'us *a*, maleisus, cen-
 figenus, dygasog [aniaeth
 Maliciousness, mǎ.lish'us.nes *n*, dryg-
 Malign, mǎ.lin' *a*, maleisus, niweidiol,
 gwenwynig, dinystriol, drygiog, adgas:
vt, caserlyn, casddrygu, niweidio,
 drygu; enllibio, trawsdduo
 Malignancy, mǎ.lig'nan.sî, Malignity,
 mǎ.lig'ni.tî *n*, dryganian, drygedd,
 dryganiaeth, adwythedd, dygasedd
 Malignant, mǎ.lig'nant *a*, athryfar,
 dryganiannus, anianddrwg; adwythig
 Malkin, mǎ'kin *n*, ysgubell ffwrn, mop,
 mopa; bwgan adar; budrogen
 Mall, mǎl *n*, gorrdd; chwaraeu pel-ordd;
 talwrn pel-ordd: *vt*, curo â gorrdd,
 pwyo, taro, baeddu
 Mallard, mal'ûrd *n*, ceiliog hwyad gwyllt
 Malleability, mal.yâ.bil'î.tî *n*, mwrth-
 wyledd
 Malleable, mal'yâ.bl *a*, mwrthwyliadwy
 Malleate, mal'î.ât *vt*, mwrthwyllo
 Mallet, mal'et *n*, gorrdd bren, gorrdd
 Mallow, mal'ô *n*, hocys, y feddalai.
 Garden mallows, hocys bendigaidd.
 Marshmallows, hocys y morfa

MAN pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, eut, tŵ=too, tŵk=took;

Malmsey, mām'zî *n*, math o feluswin
 Malpractice, mal.prak'tis *n*, drygwaith
 Malt, môlt *n*, brag, heiddfrag: *v*,
 bragu, brago, gwneyd brag. Malt-
 house, bragdy. Malt-kiln, odyn frag.
 Malt-worm, diotwr. A grain of malt,
 bregyn [ddrwg
 Maltreat, mal'trit *vt*, cam-drin, trin yn
 Maltreatment, mal.trit'ment *n*, cam,
 drygdriniaeth, triniaeth ddrwg
 Maltster, môl'stûr *n*, bragwr [dichelldro
 Malversation, mal.vûr.sâ'shun *n*, ystryw,
 Mamma, ma.mâ' *n*, mam
 Mammal, mam'al *n*, anifail sydd yn
 rhoi sugn, anifail tethog [tethogion
 Mammalia, ma.mâ'liâ *np*, mammaethion,
 Mammet, mam'et *n*, delwan, llamddelw
 Mammillary, mam'il.ur.i *a*, bronol,
 bronaid, tethol [*n*, dryllyn
 Mammoc, mam'uk *vt*, darnio, dryllio:
 Mammion, mam'un *n*, duw y bydolddyn;
 eilun-dduw cyfoeth; cyfoeth, golud
 Mammonist, mam'un'ist *n*, bydolddyn,
 crinwas, cybydd, cerlyn
 Mammoth, mam'uth *n*, cawrfil y cynfyd,
 cawrfil cloddiannol, mamwth
 Man, man (*p* men) *n*, dyn, gwr, gwryw:
vt, diwallu â gŵr. Man-eater, dyn-
 fwytäwr. A little man, dynyn. Lit-
 men, dynos. Man-of-war, llong ryfel,
 cadlong. Man of war, milwr, rhyfelwr
 Manacle, man'â.kl *n*, llawhual, gefyn
 i'r dwylaw, breichrwy: *vt*, rhwymo
 dwylaw, llawhual, gefynu'r dwylaw
 Manage, man'äj *v*, rheoli, trefnu, trin;
 llywodraethu, llywiadu: *n*, trefniad,
 triniaeth; marchwriaeth
 Manageable, man'ä.jä.bl *a*, rheoladwy,
 hydrin, hywedd, hydyn, hywar
 Management, man'äj.ment *n*, trefniad,
 llywiadaeth, triniaeth, rheolaeth
 Manager, man'äj.jûr *n*, trefnwr, rheolwr
 Manation, mâ.nä'shun *n*, deilliad, tardd-
 iad [can
 Manchet, man'tshet *n*, barâ coesed, bara
 Mancipate, man'si.pät *vt*, caethiwo;
 trosi meddiant
 Manciple, man'si.pl *n*, darparwr llun-
 iaeth, arlwywr mewn athrofa
 Mandamus, man.dä'mus *n*, llysochym-
 myn, archwys [China
 Mandarin, man.dä.rin' *n*, pendefig yn
 Mandate, man'dät *n*, gorchymyn, arch
 Mandatory, man'dä.tur.i *a*, gorchym-
 mynol, eirchiol [gwrn yr ên
 Mandible, man'di.bl *n*, gên, genogl, as-
 Mandrake, man'dräk *n*, mandragor

Mandrill, man'dril *n*, math o epa
 Manducate, man'dü.kät *vt*, cnoi, bwyta
 Manducation, man.dü.kä'shun *n*, cnoad
 Mane, män *n*, mwng; myngen [meirw,
 Manes, mä'niz *np*, gwyllion, ysbrydion y
 Manful, man'fwl *a*, gwrol, dewr, eofn
 Manfulness, man'fwl.nes *n*, gwroldeb,
 dewredd [llwydwyn
 Manganese, mang'gâ.niz *n*, adwyn
 Mange, mänj *n*, clafr, clefri, brech y cwn
 Manger, män'jûr *n*, preseb, cafn ebran
 Mangle, mang'gl *vt*, cigyddio; anafu;
 difynio; llyfnhau
 Mango, mang'gö *n*, ffirwyth o'r India
 Mangouse, mang'gwz, Mangouste,
 mang'gwst *n*, llygoden Pharaoh
 Mangy, män'ji *a*, clafrilyd, clafrog
 Manhood, man'hwd *n*, oedran gwr, dyn-
 deb, dyndod, gwrolaeth, gwroldeb
 Mania, mä'ni.ä *n*, gwallgoirwydd, cyn-
 ddaredd [fydyn: *a*, gwallgofus
 Maniac, mä'ni.ak *n*, gwallgofyn, yn-
 Manifest, man'i.fest *a*, eglur, goleu,
 amlwg: *vt*, amlygu, diargelu, dangos:
n, longysgrif, rhestr llwyth llong
 Manifestation, man.i.fes.tä'shun *n*, am-
 lygiad, eglurhâd [rwydd
 Manifestness, man'i.fest.nes *n*, amlyg-
 Manifesto, man.i.fes'tö *n*, cyhoeddiad,
 cylechlythyr [aml, amrywiol
 Manifest, man'i.föld *a*, amryw, lluosog,
 Manikin, man'i.kin *n*, dynyn, coryn
 Manilio, mâ.nil'yö *n*, breichled
 Maniple, man'i.pl *n*, dyrnaid; byddin
 fechan; breichled offeiriad Pabaidd
 Mankind, man.kind' *n*, dynolryw
 Manks, mangks *n*, Manawaeg
 Manlike, man'lik *a*, gŵraidd, dynol
 Manliness, man'li.nes *n*, gwroldeb,
 gŵreidd-dra, dyndeb, dewredd
 Manly, man'li *a*, gwrol, dewr, dynol
 gwrolwrych [wlith
 Manna, man'â *n*, manna; awyrfel, mel-
 Manner, man'ûr *n*, modd, dull, gwedd
 agwedd, sut, moes; ffordd; arfer:
 defod. Good manners, moesau da
 Mannerism, man'ur.izm *n*, priod-ddull
 Mannerliness, man'ur.li.nes *n*, moesgar-
 wch, moesolrwydd
 Mannery, man'ur.li *a*, moesog, moesgar
 Manish, man'ish *a*, dynol, gŵraidd
 Manœuvre, mâ.nw'vûr *n*, dyfais, dyfeis-
 dro, cyfrwyswaith, calldro, ystryw:
v, callddyfeisio, trefnu yn gyfrwys
 Manor, man'ûr *n*, arglwyddiaeth, maen-
 or, maenol. Manor-house, maenordy
 Manse, mans *n*, persondy, fferm

Mansion, man'shun *n*, trigfa, tringle, cartref, maenordy, preswylfod
 Manslaughter, man'slô.tür *n*, dynladdiad, llofruddiaeth diragffyr
 Manslayer, man'slä.ür *n*, dynleiddiad, llofrudd [tiriondeb
 Mansuetude, man'swi.tüd *n*, tynerwch
 Manteger, man'ti.gür *a*, math o epa mawr [n, mantellan
 Mantelet, man'tlet, Mantlet, mant'let
 Mantle, man'tl *n*, mantell, cochl, flaling: *v*, mantellu; lledu esgyll
 Mantlepiece, man'tl.pis *n*, cladde
 Mantology, man.tol.ö.ji *n*, dawn prophwydol
 Mantua, man'tü *n*, gwn benyw, ysgin
 Mantuamaker, man.tü.mä.kür *n*, gwniadyddes; ysginyddes
 Manual, man'ü.al *a*, perthynol i'r llaw: *n*, llawlyfr, llyfryn, llyfran. Manual labour, gwaith llaw
 Manualist, man'ü.al.ist *n*, llawgelfyddwr
 Manubial, mâ.nü'bi.al *a*, a ysglyfiwyd mewn rhyfel [arweiniad
 Manuction, man.ü.duk'shun *n*, llaw-
 Manufactory, man.ü.fak'tur.i *n*, gwaith, gweithfa, gweithdy
 Manufacture, man.ü.fak'tshür *n*, llaw-
 waith, gwaith; gwneuthuriad: *v*, llaw-
 weithio, gweithio, gwneuthur
 Manufacturer, man.ü.fak'tur.ür *n*, llaw-
 weithiwr, gallofydd; meist'r llaw-
 weithwyr [hâd, gollyngdod
 Manumission, man.ü.mish'un *n*, rhydd-
 Manumit, man'ü.mit *vt*, rhyddhau, di-
 gaethiwo, rhyddfreinio, gollwng
 Manurable, mâ.nür'â.bl *a*, gwrteith-
 iadwy, achlesadwy [amaethiad
 Manurage, mâ.nür'äj *n*, gwrteithiad,
 Manure, mâ.nür'*n*, tail, gwrtaith, achles: *vt*, gwrteithio; teilo, brasäu
 Manuscript, man'ü.skript *n*, ysgrifen, llawysgrifen; ysgriflyfr, ysgrifwaith
 Manx, mangks *n*, Manawaeg
 Many, men'i (more, most) *a*, llawer, aml, lluosog, tra aml. As many, cynnifer. Many-leaved, amldeiliog.
 Many-coloured, amryliw, amlwiog.
 Many a time, Many times, yn fynych, llawer gwaith, amlwaith, yn aml.
 How many times? pa sawl gwaith?
 Map, map *n*, darlun, darlunlen, daiarlen: *v*, darlunio [math o fasarn
 Maple, mä'pl *n*, gwiniolen, peisgwyn;
 Mar, mâr *vt*, niweidio, anafu, llygru, gwrthuno, gwaethygu [Iuddewaidd
 Maranatha, mar.â.nä'thä *n*, melltithiad

Maraud, mâ.rôd' *vi*, ysbeilio, arbeithio
 Marauder, mâ.rô'dür *n*, ysbeilfilwr, anrheithiwr, ysglyfeithwr
 Marble, mâr'bl *n*, mynor, marmor, maen clais: *a*, marmoraid, mynoraidd: *vt*, mynori, mynorliwio
 Marcasite, mâr'kâ.sit *n*, maen tân
 Marcescent, mâr.ses'ent *a*, gwywol
 Marcescible, mâr.ses'i.bl *a*, diflanadwy, gwywadwy
 March, märtsh *n*, Mawrth; ymdaith, hynt, rhyfelgyrch; cyffin, terfyn: *vi*, cyrchu
 Marchioness, mâr'shun.es *n*, ardalyddes
 Marchpane, märtsh'pän *n*, math o fara melus, perdeisen
 Marcid, mâr'sid *a*, cul, teneu, gwywedig
 Mare, mër' *n*, caseg, gwilog; yr hunllef
 Margarite, mâr'gâ.rit *n*, maen myrierid
 Margin, mâr'jin *n*, ymyl, cwr, goror
 Marginal, mâr'ji.nal *a*, ymylawl, ar yr ymyl. Marginal note, ymylnod
 Margrave, mâr.gräv *n*, ardalydd
 Margraviate, mâr.grä'vi.ät *n*, ardalyddiaeth, ardalaeth
 Margravine, mâr'grâ.vin *n*, ardalyddes
 Marigold, mar'i.göld *n*, rhyddos, gold, goldwyr. Corn marigold, graban
 Marinate, mar'i.nät *vt*, cyffeithio pysg mewn olew
 Marine, mâ.rin' *a*, morol, arforol, llyngesol: *n*, morfilwr. Marines, morfyddin, morlu [mordwywr
 Mariner, mâr'i.nür *n*, morwr, llongwr
 Marish, mar'ish *a*, corslyd, siglenog, rhoslyd: *n*.—Marsh
 Marital, mâ.rí'tal *a*, perthynol i wr priod
 Maritime, mar'i.tim *a*, morol, arforol, arfor. Maritime town, arfordref.
 Maritime country, arfordwy, arfordir
 Marjoram, mâr'jö.ram *n*, eidran, penrydd. Wild marjoram, mintys y creigiau
 Mark, mâr'k *n*, nod, arnod, marc, arwydd; amlygyn; man; ol, arlwybr; more (sef 13s. 4c.): *vt*, nodi, marcio; edrych; ystyried; craffu ar; gwahan-nodi. Land-mark, ffin, cyffin. The mark of his feet, ol ei draed. Mark of elision, ysgythrnod (')
 Market, mâr'ket *n*, marchnad, maelor, maelfa: *vi*, marchnata; maelera. Market-house, marchnatty. Market-place, marchnadfa. Market-price, pris y farchnad. Market-town, maelldref
 Marketable, mâr'ket.â.bl *a*, gwerthadwy, a ellir ei werthu, hywerth, marchnadol
 Marksman, mâr'ks'man *n*, annelydd

MAS pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Marl, mâr'l n, marl, cleibridd, brasbridd: v, marlio, cleibriddo
 Marline, mâr'lin n, llinyn pygedig, pyglinyn. Marline-spike, twca morwr
 Marly, mâr'li a, marlaidd, llawn marl
 Marmalade, mâr'mâl.lâd n, cyffaith aeron
 Marmorean, mâr.môr'i.an a, mynoraidd; marmoraidd [bychan
 Marmoset, mâr'mō.zet n, math o epa
 Marque, mâr'k n, baint i attreisio
 Marquee, mâr.ki' n, maesbabbell
 Marquis, mâr'kwis n, ardalydd, ardalawr
 Marquisate, mâr'kwiz.ât n, ardalaeth
 Marriage, mar'aj n, priodas; neithior
 Marriageable, mar'ä.jä.bl a, priodadwy, mewn oed i briodi [ruddyn
 Marrow, mar'ö n, mer, madrudd, mad-
 Marrowfat, mar'ö.fat n, math o bys
 Marry, mar'i v, priodi, ymbriodi, dyweddio; gweddogi; gwreica. Married, priod, gweddog
 Marsh, mârsh n, morfa; corsdir
 Marshal, mâr'shal, Mareschal, mar'eshal n, cadlyw, cadlywydd, penciwdd; pengwastrawd; byddinwr; trefnydd. Field-marshal, maeslywydd
 Marshal, mâr'shal vt.iawndrefnu, rhestru
 Marshalship, mâr'shal.ship n, swydd byddinwr, cadlywyddiaeth [morfaog
 Marshy, mâr'shi a, corsog, siglenog,
 Marsupial, mâr.sü'pi.al a, bolgodog: n, anifail bolgodog
 Marsupialia, mâr.sü.pi.ä.'li.ä np, bolgodogion
 Mart, mâr't n, maelfa, maelawr; marchnad, marchnadfa [o wenci
 Marten, mâr'ten n, bele, carlwm, math
 Martial, mâr'shal a, milwraidd, rhyfelog, rhyfelgar [laddwr
 Martialist, mâr'shal.ist n, rhyfelwr, ym-
 Martin, mâr'tin, Martlet, mâr'tlet n, math o wennol. House martin, gwen-
 nol y tai. Sand martin, gwennol y môr
 Martingale, mâr'tin.gäl n, cenglffrwyd
 Martinmas, mâr'tin.mas n, gwyl Farchin, Tachwedd 11fed [merthyru
 Martyr, mâr'tûr n, merthyr, tyst: vt,
 Martyrdom, mâr'tûr.dum n, merthyrdod
 Martyrology, mâr.tu.rol'ö.ji n, mer-
 thyraeth, hanes y merthyron
 Marvel, mâr'vel n, rhyfeddod, syndod, eresi: v, rhyfeddu, synu, aruthro, eresu
 Marvellous, mâr'vel.us a, rhyfeddol, aruthr, aruthrol, eres, syn [gwrol
 Masculate, mas'kü.lät vt, gwreiddio,
 Masculine, mas'kü.lin a, gwryw, gwr-
 ywaidd; gwrol, dynol, dewr

Mash, mash n, cymmysg, eisin gym-
 mysg: vt, cymmysgu; swtrysu, dryllio.
 Mashing-stick, rhodol, ffon gerwyn
 Mask, mask n, mwgwd: v, mygydu,
 cuddio, gwynebguddio [cymmysgedig
 Maslin, maz'lin n, amydd, brithyd, yd
 Mason, mä'sn n, saer maen, saer ceryg.
 Free Masons, cymdeithas a elwir felly,
 Maenseiri Rhyddion
 Masonic, mä.son'ik a, perthynol i'r
 Maenseiri Rhyddion
 Masonry, mä'sn.rî n, maensaerniaeth,
 saerniaeth maen; gwaith maen
 Masquerade, mas.ku.räd' n, mygyd-
 ddawns
 Mass, mas n, clamp, clap, mwl, talp,
 crug, twr; corff y bobl; yr offeren:
 vi, offerennu, offerena. A round mass,
 crynswdd, crwnswth
 Massacre, mas'ä.kûr n, galanasdra, cyf-
 lafan: vt, cigyddio, lladd, cyflafanu
 Massiness, mas'i.nes, Massiveness, mas'-
 iv.nes n, trymder, dwysbraffder; gor-
 faint, mawrswm, pwysfawredd
 Massive, mas'iv, Massy, mas'i a, trwm,
 pwysig, pwysfawr; mawr; cadarn-
 braff, corffog, braisg
 Mast, mast n, hwyllbren; ffirwyth ffawydd
 a derw. Fore-mast, rhaghwyllbren.
 Main-mast, prif hwyllbren. Mizzen-
 mast, hwyllbren ol
 Master, mas'tûr n, meistr, llywydd;
 athraw: vt, meistrolï, gorfod, llywio,
 trechu; dysgu yn llwyr. Master-
 hand, pen-gampwr. Master of arts,
 athraw yn y celfyddydau
 Masterdom, mas'tûr.dum n, meistrolaeth
 Masterless, mas'tûr.les a, direolaeth,
 cildyn, difeistr
 Masterly, mas'tûr.li a, trachywrain,
 penigamp, campus; meistrol, meis-
 trolgar, meistrolaidd
 Masterpiece, mas'tûr.pis n, campwri,
 campwaith, prifwaith, prif orchwyl
 Mastership, mas'tûr.ship n, meistrol-
 aeth, penogaeth, uwchafiaeth; medr,
 cywreindeb [ddannodd
 Masterwort, mas'tûr.wûrt n, llysiau'r
 Mastery, mas'tur.i n, goruchafiaeth,
 gorthrech; cywreindeb. To get the
 mastery over, gorchfygu, meistrolaethu
 Mastic, mas'tik n, math o wyddlud, glud
 Masticate, mas'ti.kät vt, dygnoi, cnoi
 Mastication, mas'ti.kä.shun n, dygnoad
 Masticatory, mas'ti.kä.tur.i n, meddyg-
 iaeth i'w gnoi: a, dygnoawl [cadgi
 Mastiff, mas'tif n, gataelgi, cystawcei,

- Mat, mat *n*, mat, bannas, rhestog, ys-trail: *vt*, plethu fel mat, cydbblethu
- Match, matsh *n*, pabwyrin; cymhar; priodas; ymdrechfa: *vt*, cymharu; cystadlu; cyfartalu; cydweddu; cydieuo; cyfaddasu. Match-maker, luniwr priodasau
- Matchable, mat'shâ.bl *a*, cymharadwy, cyfaddasol, cymhwys; gogystal, cydraddol, ieuadwy [gyffelyb, digynnyg
- Matchless, matsh'les *a*, digymhar, di-Mate, mät *n*, cydymaith; islywydd, islyw: *vt*, cymharu, cydraddu, cydieuo
- Mateless, mät'les *a*, digyfaill, amddifad
- Material, mâ.ti'r'i.al *a*, defnyddiol, sylweddol, corfforol; pwysfawr; hanfodol: *n*, defnydd, sylwedd, nwydd. Materials, defnyddiau, moddion
- Materialism, mâ.ti'r'i.al.izm *n*, defnydd-ioldraeth, sylweddoliaeth
- Materialist, mâ.ti'r'i.al.ist *n*, defnydd-iawdwr, defnyddiolwr, sylweddolwr
- Materiality, mâ.ti'r'i.al'i.ti *n*, defnydd-ioldeb, corfforoldeb [iadu
- Materialize, mâ.ti'r'i.al.iz *vt*, defnydd-Materially, mâ.ti'r'i.al.i *ad*, o lawer, o gryn bwys, yn fawr; o ddefnyddiau; yn hanfodol
- Materiate, mâ.ti'r'i.ät *a*, sylweddol
- Materiation, mâ.ti'r'i.ä'shun *n*, defnydd-iad, defnyddiant
- Maternal, mâ.tür'nal *a*, mamol, mam-aid; tyner, caruaid [mamogaeth
- Maternity, mâ.tür'nî.ti *n*, mamwys,
- Math, math *n*, glaswellt, gweirladd. Latter math, adladd
- Mathematical, math.î.mat'î.kal *a*, mesuronol, gwyddonol; arddangosyddol, diammheuol. Mathematical demonstration, eglurbrawf diymwad
- Mathematician, math.î.mâ.tish'an *n*, gwyddonydd, meidronydd
- Mathematics, math.î.mat'iks *np*, meidroniaeth, mesuroniaeth, gwyddoniaeth, celfyddyd rhif a mesur
- Mathesis, mâ.thi'sis *n*, athrawiaeth, gwyddoniaeth, gwybodaeth
- Matin, mat'in *a*, boreuol, boreol, plyg-einiol: *n*, plygain [plygain
- Matins, mat'ins *np*, addoliad boreuol
- Matrass, mat'ras *n*, math o ddysdyll-lestr
- Matrice, mä'tris, Matrix, mä'triks *n*, croth, bru; mold, llythyrfold
- Matricide, mat'ri.sid *n*, mamladdiad, mamlofruddiaeth; mamlofrudd, mam-leiddiad [fyned yn aelod o brifysgol
- Matriculate, mâ.trik'ü.lät *v*, derbyn neu
- Matrimonial, mat.rî.mö'nf.al *a*, priodasol
- Matrimony, mat'rî.mun.î *n*, priodas
- Matron, mä'trun *n*, hynafwraig, gwreig-dda; meistres
- Matronly, mä'trun.li *n*, gwreigaidd
- Matross, mâ.tros' *n*, magnelflwr
- Matter, mat'ür *n*, defnydd, sylwedd; mater, peth, achos; gôr, crown, gwaed-grawn: *vi*, gori, crawni; dawr. A matter of fact statement, adroddiad diaddurn. It is no matter of mine, ni pherthyn i mi. It matters not, ni ddawr, ni waeth, nid gwaeth. What is the matter with you? pa beth sydd arnoch?
- Mattery, mat'ur.î *a*, crawnllyd, gorllyd, gorlyd [ceibio
- Mattock, mat'uk *n*, caib, matog: *v*,
- Mattress, mat'res *n*, matras, gwely gwellt
- Maturate, mat'shü.rät *v*, addfedu; gori, crawnu [addfedu
- Maturation, mat.shü.rä'shun *n*, goriad
- Mature, mâ.tür' *a*, addfed; mewn oed; pwyllus, ystyriol; cyflawn, perffaith: *vt*, addfedu; perffeithio
- Maturity, mâ.tür'î.ti *n*, addfedrwydd, addfedd; llawndyfiad, llawn oed, perffeithiad, perffeithrwydd
- Maudlin, môd'lin *a*, lledfeddw [ddiolch
- Maugre, mô'gûr *ad*, er gwaethaf, heb
- Maul, môl *vt*, maeddu, baeddu, pwyo, curo: *n*, gordd bren, gordd [dota
- Maund, mând *n*, basged gestog: *vi*, car-Maunder, mân'dûr *vi*, grwgnach, grym-ial; cardota: *n*, cardotyng
- Maundy, mân'di *n*, cardawd, cyfarwys.
- Maundy Thursday, dydd Iau Cablyd
- Mausoleum, mô.sö.li'um *n*, gwyddfa, beddgor, beddadail
- Maw, mô *n*, crombil, croipa, caul, cylla.
- Maw-worm, llyngyren y cylla
- Mawkish, mô'kish *a*, diflas, merf [neblyd
- Mawmish, mô'mish *a*, ynfyd; gwrthwy-
- Maxillary, mak'sil.ur.î *a*, perthynol i asgwrn yr ên uchaf, bochgernol
- Maxim, mak'sim *n*, arwireb, diareb, gosodedigaeth, gwireb
- May, mä *n*, Mai; blodeufis: *v*, def (pt might), gallaf, gelli, &c.; dichon i mi, i ti, &c. May-bloom, blodau'r drain gwynion, ysbyddad. May-day, dydd calanmai. May-pole, bedwen Fai. May be, fe allai. Be what may, bydded a fyddo
- Mayor, mê'r *n*, maer, penswyddog
- Mayoralty, mê'r'al.ti *n*, maeronaeth
- Mayoress, mê'r'es *n*, maeres, maerones

MED pāth, fat, êre, met, mât-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Mazard, maz'ûrd *n*, asgwrn yr ên, cern, bochgern, gên: *vt*, cernodio

Mazarine, maz.ur.in' *n*, lliw glas tywyll

Maze, mât *n*, dyrysfa, bachdrofa; syn-dod, astrusi, petrusi, petruser

Mazy, mât'zi *a*, dyrus, trôedig

Me, mî *pn*, myfi, mi, fi, i. Me also, minnau. From me, oddi wrthyf

Mead, mîd *n*, medd, meddyglyn

Mead, mîd, Meadow, med'ô *n*, dôl, gweirglawdd, gwaen; rhos. Mea-dow-sweet, llysiau'r forwyn, erwaint

Meagre, mî'gûr *a*, cul, teneu, truan, gwanclyd [culni]

Meagreness, mî'gûr.nes *n*, truander,

Meak, mîk *n*, bach hirdroed

Meal, mîl *n*, bawd; pryd o fwyd: *vt*, blodio, blota. Meal-begger, blotai.

Meal-house, blotty. Meal-man, blod-iwr, blawdwerthwr, bloteiwr. To beg meal, blota. To sprinkle with meal, blodio

Mealy, mî'li *a*, blodiog, blodwy. Mealy-mouthed, safnfeddal, gwenieithus

Mean, mîn *n*, cyfrwng; modd; canol-ffordd: *a*, canolig; gwael, gorwael, arwael, isel, salw, -ach: *vt* (*meant*), meddwl, tybio, bwriadu, amcanu, arwyddocâu, arwyddo. The mean time, y cyfamser. Mean people, poblach

Meander, mî.an'dûr *n*, dolystumiad, am-lwybr, amdroad; dyrysweh: *vi*, am-lwybro, dolystumio, dolenu

Meaning, mî'ning *n*, ystyr, meddwl, arwyddocâd, amcan, bwriad, deall. Words of double meaning, mwyseiriau

Meanness, mî'nes *n*, salwedd, gwaelder, dielwedd; crintachrwydd, anhaelder, cybydd-dod, cybyddiaeth

Means, mînz *np*, moddion, offerynau; cyfryngau; meddiant, cyfoeth. By fair means or foul, trwy deg neu trwy hagr. By all means, trwy bob modd. By any means, mewn un modd. By no means, er dim. By what means?

Meant, mînt *pt* & *pp*.—Mean [pa fodd?

Meantime, mîn'tîm, Meanwhile, mîn'-whîl *ad*, yn y cyfamser [cant]

Mease, mîz *n*, mwys o benweig, sef pun

Measles, mî'zls *np*, y frech goch

Measurable, mezh'ûr.â.bl *a*, mesuradwy

Measure, mezh'ûr *vt*, mesur, mesuro: *n*, mesur; meidr, mydr; llestraid; ffordd, trefn; cyfran, dogn. Cubic measure, mesur cyfangorff, tryfesur. Square measure, mesur ysgwâr. To devise or adopt measures, llunio ffyrdd

Measureless, mezh'ûr.les *a*, difesur, an-fesurol, anfeidrol

Measurement, mezh'ûr.ment *n*, mesur-yddiaeth, meidraeth, mesuredigaeth

Meat, mît *n*, ymborth, bwyd; cigfwyd.

Meat-offering, bwydoffrm. Meat-

safe, bwydgell. Fat meat, cig bras.

Lean meat, cyhyrgig. Meat and drink,

bwyd a diod, bwyd a llyn

Mechanic, mî.kan'ik *n*, llawgelfyddwr, crefftwr, gallofydd, llawweithiwr, celfyddydwr. Mechanics' institution, gwyddonfa crefftwyr

Mechanic, mî.kan'ik, Mechanical, mî.kan'î.kal *a*, gallofyddol, llaw-weithiol.

Mechanical arts, llaw-gelfyddydau.

Mechanical power, mudalluoedd

Mechanician, mek.â.nish'an, Mechanist, mek'â.nist *n*, peiriannydd, gallofydd, gallofyddiaethwr

Mechanics, mî.kan'iks *np*, gallofiaeth, gallofyddiaeth, llawgelfyddiaeth; gall-ofyddion, y llawgelfyddydau

Mechanism, mek'â.nizm *n*, llawgelfydd-waith, peirianwaith

Meconium, mî.kô'ni.um *n*, sudd y pabi

Medal, med'al *n*, bathodyn

Medallie, mî.dal'ik *a*, batheiniol

Medallion, mî.dal'yun *n*, bathodyn mawr

Medallist, med'al.ist *n*, batheinydd

Meddle, med'l *vi*, ymyru, ymhel

Meddler, med'lûr *n*, ymyrydd, ymyrwr

Meddlesome, med'l.sum *a*, ymyrus

Mediate, mî'di.ât *a*, cyfryngol; canol-aidd: *vi*, cyfryngu, eiriol, eirioli

Mediation, mî.di.â.shun *n*, cyfryngdod

Mediator, mî'di.â.tûr *n*, cyfryngwr, eir-iolwr, canolwr

Mediatorial, mî.di.â.tô'r'î.al *a*, cyfryngol

Mediatorship, mî'di.â.tûr.ship *n*, cyf-ryngyddiaeth, eirioliaeth

Mediatrix, mî'di.â.triks *n*, cyfrynges

Medicable, med'î.kâ.bl *a*, meddygadwy, iachadwy, gwelladwy

Medical, med'î.kal, Medicinal, mî.dis'î-nal *a*, meddygol, meddyginiaethol, meddygin, iachaol

Medicament, med'î.kâ.ment *n*, medd-yginiaeth, meddygiaeth, eli

Medicate, med'î.kât *vt*, meddygu

Medicine, med'î.sin *n*, meddygiaeth, meddyginiaeth, cyffer, moddion medd-ygol [hanner]

Mediety, mî'di'î.tî *n*, canoligrwydd

Mediocre, mî'di.ô.kûr *a*, canolig

Mediocrity, mî.di.ok'ri.tî *n*, canoledd, canoligrwydd, cymmedrollder

- Meditate, med'i.tät *v*, myfyrio, meddyllo, ystyried, darbwylllo; bwriadu; dyfeisio
 Meditation, med.i.tä'shun *n*, myfyrdod, myfyriaeth, ystyriaeth, darbwyll, efryd
 Meditative, med'i.tä.tiv *a*, myfyrgar, meddylgar, myfyriol, ystyriol
 Mediterranean, med.i.te.rä'nî.an *a*, canoldir, canoldirol. Mediterranean Sea, Môr y Canoldir
 Medium, mi'di.um *n*, cyfrwng; *y* canol
 Medlar, med'lür *n*, cerien, afal tindoll, merys. Medlar tree, merysyydden
 Medley, med'li *n*, cymmysgedd, cymmysg, cybolfa. Chance medley, dynladdiad damweiniol
 Medullar, mi.dul'ür, Medullary, mi.dul'ur.i *a*, meraidd, merol
 Meed, mid *n*, gwobrwy, gwobr, tâl, rhodd
 Meek, mik *a*, addfwyn, llariaidd
 Meeken, mi'kn *vt*, llareiddio
 Meekness, mik'nes *n*, addfwynder, llar-Meer, mi'r *n*, llyn [ieidd-dra, tiriondeb
 Meet, mit (*pt & pp* met) *v*, cyfarfod, cyfwrdd, taro wrth; mesuro: *a*, addas, gweddus, cymhwys, priodol
 Meeting, mi'ting *n*, cyfarfod, cyfwrdd.
 Meeting-house, ty cwrdd, addoldy
 Meetness, mit'nes *n*, addasrwydd, cymhwysder, gweddusdra
 Megalonyx, meg.â.lö'niks, Megalosaurus, meg.al.ö.sö'rus, Megatherium, meg.â.thi'r'i.um *n*, anghenfilod *y* cynoesoedd; amrosgfil
 Megapolis, meg.â.lop'ö.lis *n*, prifddinas
 Megrim, mi'grim *n*, *y* bendro
 Meiosis, mi.ö'sis *n*, lleihâd, eiddileb
 Melancholic, mel.an.kol'ik, Melancholy, mel'an.kol.i *a*, prudd, athrist, trymlyd; pruddglwyfus
 Melancholy, mel'an.kol.i *n*, pruddglwyf, dulyn, dueg, duegwst; cyllaeth: *a*.—Melancholic
 Melange, mê.longzh' *n*, cymmysgedd
 Meliorate, mi'li.ö.rät *vt*, trwsio; gwellän, diwygio [gwelliant, diwygiad
 Melioration, mi.li.ö.rä'shun *n*, gwellhâd,
 Melliferous, me.lif'ur.us *a*, melledwyn
 Mellification, mel.i.fi.kä'shun *n*, gwneuthuriad mêl, melwneuthuriad
 Mellifluence, me.lif'lü.ens *n*, melred, melfrydiad, melrediad
 Mellifluent, me.lif'lü.ent, Mellifluous, me.lif'lü.us *a*, melderdd, melredol; parablber, melenau, melusber
 Mellow, mel'ö *a*, addfed; meddal; gofeddw: *v*, addfedu; meddallhau
 Mellowness, mel'ö.nes *n*, addfedrwydd
 Melodious, mi.lö'di.us *a*, peroriaethol, perseiniol, hyfrydlais
 Melody, mel'ö.di *n*, peroriaeth, melusgerdd, eilw, maws, erddygan
 Melon, mel'un *n*, melwn, pompiwn
 Melt, melt *v*, toddi, dadleithio, dadmer, ymdoddi
 Member, mem'bûr *n*, aelod, aelawd. Member of parliament, seneddwr, aelod *y* senedd [croenyn
 Membrane, mem'brän *n*, pilen, pilionen, Membraneous, mem.brä'nî.us *a*, pilenaidd, croenaidd [cofarwydd
 Memento, mi.men'tö *n*, arwydd coffaol
 Memoir, mem'wôr *n*, cofiant, dargofiant, brud [cofus; hynod, hygof
 Memorable, mem.ö.rä.bl *a*, cofiadwy,
 Memorandum, mem.ö.ran'dum (*p* memoranda, mem.ö.ran'dâ) *n*, cofnod, cofnodiad. Memorandum-book, coflyfr
 Memorial, mi.mö'r'i.al *n*, cofeb, cofiaeth, dargoffa, coffa, coffadwriaeth, cofarwydd, cofwyl, deiseb
 Memorialist, mi.mö'r'i.al.list *n*, dargofiwr, cofenwr; deisebydd, gofyniedydd
 Memorialize, mi.mö'r'i.al.iz *vt*, erchi
 Memorize, mem'ö.riz *vt*, dargoffa [deisyf
 Memory, mem'ö.ri *n*, cof; coffadwriaeth
 Memphian, mem'fi.an *a*, Aiphtaid
 Memphitis, mem'fi.tis *n*, drewchwa
 Men, men *np*, dynion, gwŷr.—Man
 Menace, men'äs *n*, bwgwl, bwgwth, mynas: *vt*, bwgwth, bygylu, mynasu
 Menage, men.âzh' *n*, milgasgliad: *vt*, tori ceffyl mewn
 Menagerie, men.âzh'ur.i *n*, milfa, milodfa
 Mend, mend *v*, gwellän, cyweirio, trwsio
 Mendable, men'dâ.bl *a*, diwygiadwy, gwelladwy [wch, celwydd
 Mendacity, men.das'i.ti *n*, celwyddgar
 Mendicant, men'di.kant *a*, cardotol, cardotlyd: *n*, cardotai, cardotin
 Mendicate, men'di.kät *vt*, cardota
 Mendicity, men.dis'i.ti *n*, cardoteiaeth
 Menial, mi'nî.al *a*, teuluaid, cartrefol: *n*, gwas, iswas, isweinydd
 Menology, men.ol'ö.ji *n*, misrestriad
 Menses, men'siz *np*, misglwyf, mislifant
 Menstrual, men'strw.al *a*, misglwyfol
 Menstruous, men'strw.us *a*, misglwyfus
 Menstruum, men'strw.um *n*, dadleithydd, toddydd [adwy
 Mensurable, men'shü.rä.bl *a*, mesur
 Mensurate, men'shü.rät *vt*, mesur, mesuro
 Mensuration, men.sü.rä'shun *n*, mesuriaeth, mesureg
 Mental, men'tal *a*, meddyliol, synwryol

MET pâth, fat, êre, met, mâr-ne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Mention, men'shun *n*, crybwyll, cor-
bwyll, gair; *vt*, crybwylllo, coffâu, son.
Above-mentioned, rhagddywededig
Mentorial, men.tô'r'i.al *a*, cynghoriadol
Mephitic, mî.fit'ik, Mephitical, mî.fit'i-
kal *a*, drewchwaol, drewedig [sawr
Mephitis, mēf'i.tis *n*, drewchwa, drew-
Meracious, mî.râ'shus *a*, pur, glew,
digymmysg [masnachol
Mercantile, mûr'kan.til *a*, marchnadol,
Mercenariness, mûr'si.nur.i.nes *n*, cyflog-
eiddrwydd; hunanedd; gwobrgarwch
Mercenary, mûr'si.nur.i *a*, gwobr-
chwantus, hunangeisgar, hunanus,
cyflogaidd; *n*, cyflogddyn [ydd
Mercer, mûr'sûr *n*, sidanwerthwr, sidan-
Mercery, mûr'sur.i *n*, nwyddau sidan
Merchandize, mûr'tshan.diz *n*, da neu
nwyddau masnach; maeleriaeth, mas-
nachaeth, marsiandaeth; *vi*, masnachu
Merchant, mûr'tshant *n*, masnachydd,
trafnidydd, maelwr, marsiandwr
Merchantable, mûr'tshan.tâ.bl *a*, march-
nadol, hywerth [nachlong
Merchantman, mûr'tshant.man *n*, mas-
Merciful, mûr'si.fwl *a*, trugarog, trugar,
tosturiol [ogrwydd
Mercifulness, mûr'si.fwl.nes *n*, trugar-
Merciless, mûr'si.les *a*, didrugaredd, an-
nhrugarog, dideimlad, annhosturiol
Mercurial, mûr.kûr'i.al *a*, a wnaed o
arian byw; hoew, bywiog, hoenus
Mercury, mûr'kû.rî *n*, y duw Mercher; y
blaned Mercher; arian byw
Mercy, mûr'sî *n*, trugaredd, tosturi;
maddeuant. Mercy-seat, trugareddfa
Mere, mî'r *a*, unig, syml, gwir, pur;
moel, noeth; hollol: *n*, llyn, llwch
Merely, mî'r'li *ad*, yn unig, yn hollol
Meretricious, mer.i.trish.us *a*, anllad,
puteinllyd, budr, budrogaidd
Merganser, mûr.gan'sûr *n*, hwyadwydd
Merge, mûrj *v*, soddi, suddo, trochi
Meridian, mî.rid'yan *n*, canolddydd,
nawn; llinell canolddydd [nawnol
Meridional, mî.rid'yun.al *n*, deheuol,
Merino, mî.rî'nô *n*, math o ddafad Ys-
paenaid; math o wlanan
Merit, mer'it *vt*, haeddu, rhyglyddu,
teilyngu, dirperu: *n*, haeddiant, teil-
yngdod, rhyglyddiant, arobryn, arobrid
Meritorious, mer.i.tô'r'i.us *a*, teilwng,
haeddiannus, haeddiannol, clodwiw
Merlin, mûr'lin *n*, math o gudyll
Merrmaid, mûr'mäd *n*, morforwyn
Merriment, mer'i.ment *n*, llawenydd, di-
grifwch, hoenusrwydd

Merry, mer'i *a*, hylon, hoenus, llawen.
Merry-andrew, chwydawydd, croesan,
ffwl y ffair, digrifyn, ysgentyn. Merry-
making, noswaith lawen. Merry-
thought, asgwrn y gwenydd
Mersion, mûr'shun *n*, trochiad, suddiant
Mesenteric, mez.en.ter'ik *a*, perthynol
i'r cefndedyn
Mesentery, mez'en.ter.i *n*, cefndedyn
llengig, lleingig, percini, perfeddlen
Mesh, mesh *n*, magl, masg, masgl, twl
Meshy, mesh'i *a*, masglog, tyllog [rhwyf
Meslin, mez'lin *n*, brithyd, cymmysgyd
Mesne, mîn *a*, canol [bwyta, cydfwyta
Mess, mes *n*, arlwy, saig o fwyd: *vi*
Message, mes'aj *n*, cenadwri, neges, gai
Messenger, mes'en.jûr *n*, cenad, neges
ydd, negeswas
MESSIAH, me.sî'â *n*, Crist, Eneiniog
Messieurs, mesh'ûrz *np*, meistri, f
meistri [sai
Messmate, mes'mät *n*, cydfwytäwr, cys
Messuage, mes'wäj *n*, tyddyn, ty a gard
Met, met *pt & pp*.—Meet
Meta- *px*, tros, traws, ar-
Metabasis, mî.tab'â.sis *n*, trosfyndiad
Metachronism, mî.tak'rô.nizm *n*, cam
Metage, mî'täj *n*, mesuriad [amseria
Metal, met'al *n*, metel, delid, adwyn
Metalepsis, met.â.lep'sis *n*, trawsgym-
meriad [mer
Metaleptic, met.â.lep'tik *a*, trawsgyr
Metallic, mî.tal'ik *a*, metelaidd, ad-
wynol, delidaidd
Metalline, met'al.in *a*, metelog, delido
Metallist, met'al.ist, Metallurgist, met-
al.ûr.jist *n*, delidwr, fferyllt
Metallurgy, met'al.ûr.jî *n*, meteliaeth
Metamorphose, met.â.môr'fös *vt*, dul
newidio, gweddnewid
Metamorphosis, met.â.môr'fö.sis (*p* me-
amorphoses, met.â.môr'fö.siz)
gweddnewidiad, dullnewidiad
Metaphor, met'â.fûr *n*, trawssymmu-
iad, trawsymddwyn; cyffelybiaeth
Metaphorical, met.â.for'i.kal *a*, traw-
symmudol; cyffelybiaethol
Metaphrase, met'â.fräz *n*, cyfieithi-
caeth, cyfieithiad llythyrenol
Metaphrast, met'â.frast *n*, cyfieithy-
llythyrenol [soddol, uchania
Metaphysical, met.â.fiz'i.kal *a*, ardda
Metaphysics, met.â.fiz'iks *np*, athrona
arddansoddau, uchaniaeth, dansod-
iaeth, arddansoddiaeth
Metastasis, mî.tas'tä.sis *n*, symmudia-
trosglwyddiad

Metatarsus, met.ä.tär'sus <i>n</i> , gwar y troed; esgyrn bychain y traed	Microscope, mī'krö.sköp <i>n</i> , chwyddwydr, mwyadur
Metathesis, mī.tath'i.sis <i>n</i> , trawsosodiad	Mid, mid <i>a</i> , canol, cydbell
Mete, mīt <i>vt</i> , mesur, mesuro, meidro	Midday, mid'ä <i>n</i> , hanner dydd, canol dydd, canolddydd, nawn
Metempsychosis, mī.temp.sī.kö'sis <i>n</i> , trawseneidiad [<i>ionen</i>]	Middle, mid'l <i>n</i> , canol, craidd: <i>a</i> , canol. Middle-aged, canoloediog
Meteor, mī'ti.ür <i>n</i> , awyrdan, goruch-	Middlemost, mid'l.möst, Midmost, mid'-möst <i>a</i> , nesaf i'r canol
Meteoric, mī.ti.or'ik <i>a</i> , goruchionllyd. Meteoric stones, ceryg y lluched, ceryg y cythraul; awyrfeini	Middling, mid'ling <i>a</i> , canolig; cymmedrol
Meteorologist, mī.ti.or.ol'ö.jist <i>n</i> , goruchionydd [<i>iondraeth</i>]	Midge, mij <i>n</i> , gwybedyn, ednogyn
Meteorology, mī.ti.or.ol'ö.ji <i>n</i> , goruch-	Midland, mid'land <i>a</i> , canoldirol [<i>nos</i>]
Meter, mī'tür <i>n</i> , mesurydd [<i>medd</i>]	Midnight, mid'nit <i>n</i> , canol nos, hanner
Metheglin, mī.theg'lin <i>n</i> , meddyglyn,	Midriff, mid'rif <i>n</i> , llieingig, llengig
Methinks, mī.things' (<i>pt</i> methought) <i>v</i> , <i>def</i> , yr wyf yn tybied, tebygwn, tebygaf, tybiaf [<i>dull</i>]	Midshipman, mid'ship.man <i>n</i> , is swyddog ar long, canol-longydd
Method, meth'ud <i>n</i> , trefn, ffordd, modd,	Midst, midst <i>n</i> , canol, hanner, craidd
Methodical, mī.thod'i.kal <i>a</i> , trefnus, rheolaidd [<i>iaeth</i>]	Midstream, mid'strim <i>n</i> , canolffrwd, brwynen afon
Methodism, meth'ud.izm <i>n</i> , trefnydd-	Midsummer, mid'sum.ür <i>n</i> , canol haf, alban hefin. Midsummer day, gwyl Ioan, 21fed o Fehefin
Methodist, meth'ud.ist <i>n</i> , Trefniedydd, Trefnydd [<i>trefnu</i>]	Midway, mid'wä <i>n</i> , hanner y ffordd
Methodize, meth'ud.iz <i>vt</i> , iawndrefnu,	Midwife, mid'wif (<i>p</i> midwives, mid'-wivz) <i>n</i> , bydwraig, colwynes, esgorwraig. Man-midwife, colwynydd
Methought, mī.thôt' <i>pt</i> .—Methinks	Midwifery, mid'wif.rī <i>n</i> , bydwreigaeth, colwynyddiaeth
Metonymy, met'ö.nim.i <i>n</i> , trawsenwad	Midwinter, mid'win.tür <i>n</i> , canol gauaf, byrddydd gauaf, alban arthan
Metre, mī'tür <i>n</i> , mydr, mesur, meidr; mesur yd Ffrengig, 39.37079 o fodfeddi. Compound metres, adlawiaid	Mien, min <i>n</i> , golwg, pryd, gwedd, agwedd, edrychiad, trem
Metrical, met'ri.kal <i>a</i> , mydrol, mesurol, cyghaneddol, ar gân	Might, mīt <i>n</i> , nerth, grym, cadernid, gallu, galluedd: <i>pt</i> .—May
Metropolis, mī.trop'ö.lis <i>n</i> , mamddinas, prifddinas [<i>esgob: a</i> , prifddinasol]	Mightiness, mī'ti.nes <i>n</i> , galluogrwydd
Metropolitan, mī.trö.pol'i.tan <i>n</i> , arch-	Mighty, mī'ti <i>a</i> , cadarn, galluog, cryf, grymus, nerthol. Mighty in arms, dewrarfog [<i>mudo</i>]
Mettle, met'l <i>n</i> , hawnt, bywiogrwydd, yni, calon, awch, ysbyrd, bywyd	Migrate, mī'grät <i>vi</i> , symmud trigias,
Mettled, met'ld <i>a</i> , bywiog, calonog, ynig, hoenus. High-mettled, ffroenuchel	Migration, mī.grä'shun <i>n</i> , symmudiad, mudiad, trawsfudiad
Mew, mü <i>n</i> , hebogdy, mud, muding; gwyllan: <i>v</i> , mewian; cau i mewin; bwrw plu; bwrw cynn; bwrw henflew	Milch, miltsh <i>a</i> , blith, blithog, llaethog. Milch-cows, gwartheg blithin
Mewl, mül <i>vi</i> , bloeddian fel baban	Mild, mild <i>a</i> , tyner, tirion, mwynaid, hynaws, llariaidd, gwâr, tawel
Mezzo- <i>px</i> , hanner	Mildew, mil'dü <i>n</i> , melgawod, melwlith, mallder, brychni, llwydni
Mezzorelievo, met.zö.rī.lī'vö <i>n</i> , math o gerfiad yn sefyll allan ond ychydig	Mildness, mild'nes <i>n</i> , tynerwech, tiriondeb, mwynedd-dra, llarieidd-dra, hynawsedd, addfwynder
Mezzotinto, met.zö.tin'tö <i>n</i> , math o gerfiad ar elydr neu ddr, hanner-baent fiasma, mī.az'mâ (<i>p</i> miasmata, mī.az'-mâ.tâ) <i>n</i> , nwy heintddwyn	Mile, mül <i>n</i> , milltir, milldir, 1760 llath
Mouse, müs <i>np</i> .—Mouse [<i>29fed o Fedi</i>]	Milestone, mil'stön <i>n</i> , careg filltir
Michaelmas, mik'l.mas <i>n</i> , gwyl Fihangel,	Miliary, mil'yur.i <i>a</i> , bychan, gronynol
fiche, mitsh <i>vi</i> , llechu, llercian	Militant, mil'i.tant <i>a</i> , milwrus, rhyfelus, milwriaethus
fickle, mik'l <i>a</i> , llawer: <i>n</i> , cryn lawer	Military, mil'i.tur.i <i>a</i> , milwraidd, milwriaethol, rhyfelgar, llwyddog
licocosm, mī'krö.kozm <i>n</i> , hyd bychan, bydan; dyn [<i>fesur-offeryn</i>]	
licrometer, mī.krom'i.tür <i>n</i> , math o	

Militate, mil'î.tât *vi*, ymegnio, milwrio
 Militia, mî.lîsh'â *n*, milwyr cartrefu, cartrefu
 Milk, milk *n*, llaeth, blith: *vt*, godro; armeilio. Milk-maid, llaethwraig, maerones. Milk-pail, ystwe godro, celwrn, cunnog. Milk-pan, padell laeth. Milk-porridge, cawl llaeth. Milk-sop, mursenddyn. Milk-tray, ceulawr; mail. Milk and water, glasdwr. Destitute of milk, dilaeth. First-milk, cynllaeth, blaenllaeth. Second-milk, armael. Sweet-milk, llefrith
 Milken, mil'kn *a*, o laeth, llaethaidd
 Milkiness, mil'kî.nes *n*, llaetheiddrwydd
 Milky, mil'kî *a*, llaethawl, llaethlyd. Milky-way, y llwybr llaethog, galaeth, heol y gwynt, Caer Gwydion, eirianrod
 Mill, mil *n*, melin; breuan: *vt*, malu, melino; ymyl-rigoli. Mill-dam, pwnt, argae melin. Mill-race, ffrwd y felin. Mill-stone, maen melin
 Millenarian, mil.en.êr'î.an *n*, milffyn-yddwr
 Millennial, mi.len'y'al *a*, milffwydd
 Millennium, mi.len'yum *n*, milffwyddiant, y mil o ffynyddau
 Millepede, mil'î.pîd *n*, milcerdd, miltroed, milred, gwraech y lludw
 Miller, mil'ûr *n*, melinydd, malwr. Miller's-thumb, penbwl, penbwla
 Millesimal, mî.les'î.mal *a*, milfedol
 Millet, mil'et *n*, mîlet [*yddes*]
 Milliner, mil'î.nûr *n*, ysgines, penwisg
 Millinery, mil'î.nur'î *n*, penwisgoedd
 Million, mil'yun *n*, miliwn, milfil, mil o filoedd, buna, deg rhiallu, 1,000,000
 Millionaire, mil.yun.êr' *n*, un a biau filiwn o bunnau, dyn cyfoethog
 Millionth, mil'yunth *a*, miliynfed
 Milt, milt *n*, grawn pysgod, lleithon, lleithban, cleddyf Bleddyn
 Milter, mil'tûr *n*, pysgodyn, lleithon, pysgodyn gwryw
 Mime, mîm *n*, dynwaredydd, digrifwas
 Mimic, mim'îk *n*, dynwaredydd, gwatwarydd: *vt*, dynwaredu, argydgamu, mocio, gwatwar: *a*, dynwaredol
 Mimicry, mim'îk.rî *n*, dynwaredyddiaeth
 Mimographer, mî.mogrâ.fûr *n*, ysgrifenydd coegchwareuon
 Minaceous, mî.nâ'shus, Minatory, min'â.tur'î *a*, bygythiol, bygylus
 Minaret, min'ur.et *n*, pigwn uchel
 Mince, mins *vt*, manfriwio; goddywedyd, lledguddio; rhygyngu, mursenu

Mind, mînd *n*, meddwl, bryd, gofeg, bwriad; tyb, barn; cof; pwyll: *v*, meddylïed, ystyried; gofalu; cofio. Double-minded, ansefydlog. Narrow-minded, anhael. Out of his mind, gorphwyllog, maes o'i bwyll. Of sound mind, yn ei iawn bwyll, yn e synwrau. Presence of mind, parod, rwydd meddwl, pwyll. Sober minded, ystyriol, pwylllog. To have a mind to bod am, bod â chwant arno, bod â' fryd ar. Time out of mind, cyn cof. To bear in mind, cofio. Worldly-minded, bydolfryd, bydolerchus
 Mindful, mind'fûl *a*, gofalus, cofus, meddylgar [*garwel*]
 Mindfulness, mind'fûl.nes *n*, gofal; cof
 Mindless, mind'les *a*, diogfal, anghofus
 Mine, mîn *pn*, fy, mau, eiddof: *v*, mwn gloddio: *n*, mwnglawdd, cuddglawdd, cloddfa. A silver mine, mwn arian arianglawdd, ariangloddfa. To spring a mine, chwythu cuddglawdd. A friend of mine, cyfaill i mi. This is mine, mî biau hwn
 Miner, mî'nûr *n*, mwnwr, mwngloddïwr
 Mineral, min'ur.al *n*, mwn: *a*, mwnol
 Mineralist, min'ur.al.îst *n*, mwnydd
 Mineralogist, min.ur.al'ô.jist *n*, mwnyddiaethydd, mwnofydd [*iaet*]
 Mineralogy, min.ur.al'ô.jî *n*, mwnofydd
 Mingle, ming'gl *v*, cymmysgu; britho
 Miniature, min'yâ.tshû'r *n*, manddarlu
 Miniature painting, manddarluniad
 Minikin, min'î.kin *n*, bychanigyn: *a*, bychanig [*wyn*; cory]
 Minim, min'im *n*, mymryn, adfanig, per
 Minimum, min'î.mum *n*, y gradd lleiaf
 Minion, min'yun *n*, anwylddyn; gweieithiwr; math o argrafflythyren
 Minish, min'ish *v*, lleihau, cwtâu, toli
 Minister, min'is.tûr *v*, gweini, gweinidogaethu: *n*, gweinidog, gweinydd
 Prime minister, prif weinydd, cynw
 Ministerial, min.is.tî'r'î.al *a*, gweinidogaethol [*swyc*]
 Ministry, min'is.tur'î *n*, gwasanaeth
 Ministrant, min'is.trant *a*, gweinidog, gweinïol [*iad*, gweinyddiaeth]
 Ministration, min.is.trâ'shun *n*, gweinidogaeth
 Ministry, min'is.trî *n*, gweinidogaeth, gweinyddiaeth: gwasanaeth
 Minnow, min'ô, Menow, men'ô *n*, pîcodyn, math o bysgodyn bychan
 Minor, mî'nûr *a*, bychan; llai: *n*, u dan oed [*t*]
 Minorate, min'ô.rât *vt*, lleihau, bychan

Minoration, min.ö.rä'shun *n*, lleihâd, toliad, bychaniad
 Minority, mî.nor'i.tî *n*, maboed, mebyd; isrif, nifer lleiaf, lleiafrif, lleirif
 Minotaur, min'ö.tôr *n*, anghenildychymmygol rhwng dyn a tharw
 Minster, min'stûr *n*, mynachlog; eg-lwys gadeiriol [teleiddwr, ffilor
 Minstrel, min'strel *n*, clerwr, cerddor, Minstrely, min'strel.sî *n*, clerwriaeth
 Mint, mint *n*, bathdy; mintys: *v*, bathu. Fish mint, mintys y dwfr. Spear mint, mintys Mair. Wild mint, mintys llwydion [fathu
 Mintage, min'täj *n*, bathiad; treth am Mintman, mint'man *n*, bathwr, bathydd
 Minuet, min'ü.et *n*, math o daplas
 Minus, mî'nus *a*, llai: *n*, erthyneb (—)
 Minute, mî.nüt' *a*, bach, bychan, mân; manwi
 Minute, min'it *n*, mynyd, meityn; cofnod: *vt*, cofnodi, byrnodi. Minute-gun, dryll a danir bob mynyd
 Minuteness, mî.nüt'nes *n*, manylrwydd
 Minutiae, mî.nü'shî.i *np*, manion, mân bynciau, manylion
 Mix, mingks *n*, coegen, mursen
 Miracle, mir'â.kl *n*, gwyrrh, rhyfeddod
 Miraculous, mî.rak'ü.lus *a*, gwyrrhiol, aruthrol, rhyfeddol, goruchanianol
 Miraculousness, mî.rak'ü.lus.nes *n*, gwyrrhioldeb, rhyfeddolrwydd
 Mirador, mir.â.dör' *n*, oriel, rhodfa
 Mirage, mî.râzh' *n*, hudnwy, twyll-olwg
 Mire, mîr *n*, llaid, llaca, tom, baw
 Mirksome, mîrk'sum, Mirky, mîrk'î *a*, tywyll, gwyll, anoleu, gwrn
 Mirror, mir'ûr *n*, drych
 Mirth, mîrth *n*, llawenydd, digrifwch
 Mirthful, mîrth'fwl *a*, llawen, hylon, gorfoleddus, llon
 Mîry, mîr'î *a*, lleidiog, tomlyd, bawlyd
 Mis- *px*, yn arwyddo ammhriodoldeb, neu fai; cam- [camgymeriad
 Misacceptation, mis.ak.sep.tä'shun *n*, Misadventure, mis.ad.ven'tshûr *n*, dryg-ddamwain, anffawd, aflwydd
 Misadvice, mis.ad.vîs' *n*, gaugynghor
 Misadvise, mis.ad.vîz' *vt*, camgyngbori
 Misaim, mis.äm' *v*, camgyfeirio
 Misanthrope, mis'an.thröp *n*, dyn-gas-äwr [gar
 Misanthropic, mis.an.throp'ik *a*, annyn-
 Misanthropy, mis.an'throp.i *n*, dyn-gasedd, annyngarwch
 Misapplication, mis.ap.li.kä'shun *n*, camgyhmwysiad, camddefnyddiad

Misapply, mis.a.plî' *vt*, cambrïodoli, cam-arfer, camddefnyddio, camgyinhwyso
 Misapprehend, mis.ap.rî.hend' *vt*, cam-ddeall [camsyniad
 Misapprehension, mis.ap.rî.hen'shun *n*, Misarrange, mis.a.ränj' *vt*, camdrefnu
 Misascribe, mis.as.krib' *vt*, cambrïodoli
 Misbecome, mis.bi.kum' *vt*, drwgwedd
 Misbehave, mis.bi.häv' *v*, camymddwyn
 Misbehaviour, mis.bi.hä'vî.ûr *n*, camymddygiad, drygfoes, anweddusrwydd
 Misbelief, mis.bi.lîf' *n*, camgoel, geugred
 Misbelieve, mis.bi.liv' *vi*, camgredu; anghoelio
 Miscal, mis.köl' *vt*, camenwi, difenwi
 Miscalculate, mis.kal'kü.lät *v*, camgyfrif, camrifo, camfwrw
 Miscarriage, mis.kar'äj *n*, erthyliad, twymyn wely; aflwyddiant [anffynu
 Miscarry, mis.kar'î *vi*, erthylu; methu,
 Miscellaneous, mis.e.lä'nî.us *n*, amryw-iog, amlyrw, amrywiol, amryfath
 Miscellany, mis.el.ä.nî *n*, amrygasgliad, amrywdeb, brithnodach
 Mischance, mis.tshans' *n*, dryglam, aflwydd, drygddamwain
 Mischief, mis'tshif *n*, drwg, drygioni, asbri, camwedd, ysgelerder, anras; niwed, dryglam, aflwydd: *vt*, drygu, niweidio. Mischief-maker, terfysgwr, pwt y gynhen, cwd y gynhen
 Mischievous, mis'tshî.vus *a*, drygionus, niweidiol, diraid, asbrïol, barus
 Mischievousness, mis'tshî.vus.nes *n*, direidi, drygedd, anfadrwydd
 Miscible, mis'î.bl *a*, cymmysgadwy
 Misitation, mis'î.tä'shun *n*, geuddyfyniad, camddyfyniad
 Miscite, mis.sît' *vt*, camddyfynu
 Misclaim, mis.kläm' *n*, camhawl, camarddelw: *v*, camofyn, camarddelwi
 Misconceive, mis.kon.siv' *v*, camddeall, camdybied [dyb
 Misconception, mis.kon.sep'shun *n*, cam-
 Misconduct, mis.kon'dukt *n*, camymddygiad [ddwyn
 Misconduct, mis.kon.dukt' *vt*, camym-
 Misconjecture, mis.kon.jek'tshûr *n*, camamecaniaeth: *v*, camddychymmygu
 Misconstruction, mis.kon.struk'shun *n*, camddeongliad, camgymeriad
 Misconstrue, mis.kon'strû *vt*, camddeongli, comesbonio [rifo
 Miscount, mis.kûwnt' *v*, camgyfrif, cam-
 Miscrance, mis'kri.ans *n*, geugred
 Miscreant, mis'kri.ant *n*, anfadyn, adyn, ysgelerddyn; anghredadyn

- Miscreate, mis.'kri.ăt *a*, camffurfiedig
 Misdate, mis.dăt' *vt*, camddyddio
 Misdeed, mis.did' *n*, drygweithred, drygwaith, trosedd [synied
 Misdeem, mis.dîm' *vt*, camfarnu; cam-
 Misdemean, mis.dî.mîn' *vt*, camymddwyn
 Misdemeanour, mis.dî.mî'nûr *n*, cam ymddygiad, trosedd
 Misdevotion, mis.dî.vô'shun *n*, gau-
 addoliad [wyddo
 Misdirect, mis.dî.rekt' *vt*, camgyfar-
 Misdo, mis.dw' (*pt* misdid, mis.did',
pp misdone, mis.dun') *v*, camwneuthur.
 Misdoings, camweddau, troseddau
 Misdoubt, mis.dûw't' *vt*, drwgdybio; ofni
 Misemploy, mis.em.plôî' *vt*, camdef-
 nyddio, camarferu: camosod ar waith
 Miser, mî'zûr *n*, cybydd, cerlyn, crinwas,
 crintachwr, bydolddyn, mab y crinwas
 Miserable, mîz'ur.â.bl *a*, gresynol; crin-
 tach; annedwydd, truan. A miser-
 able person, truenyn
 Misery, mîz'ur.î *n*, gofid; trueni, adfyd,
 drygfyd, gresyni; annedwyddwch;
 cybydd-dod, crintachrwydd
 Misfashion, mis.fash'un, *vt*, camffurfio,
 aflunio [ffurfio
 Misform, mis.fôr'm' *vt*, dryglunio, cam-
 Misfortune, mis.fôr'tshun *n*, anffawd,
 anhap, drygddamwain, aflwydd
 Misgive, mis.giv' (*pt* misgave, mis.gäv',
pp misgiven, mis.giv'n) *vt*, gwan-
 gredu; ofni drwg. Misgiving, am-
 mheuaeth, drygdyb
 Misgovern, mis.guv'ûrn *vt*, camlywodr-
 aethu, aflwyodraethu, camreoli
 Misgovernment, mis.guv'ûrn.ment *n*,
 aflwyodraeth [fforddiad
 Misguidance, mis.gî'dans *n*, camhy-
 Misguide, mis.gîd' *vt*, camarwain, cam-
 dywys [aflwydd
 Mishap, mis.hap' *n*, anhap, dryglam,
 Mishear, mis.hî'r' (*pt* & *pp* misheard,
 mis.hûrd') *vt*, camglywed
 Misinfer, mis.in.fûr' *vt*, camgasglu
 Misinform, mis.in.fôr'm' *vt*, camhysbysu,
 camadrodd, camfynegu [ddeongli
 Misinterpret, mis.in.tûr'pret *vt*, cam-
 Misjoin, mis.jôîn' *vt*, camgyssylltu
 Misjudge, mis.juj' *vî*, camfarnu, traws-
 Miskin, mis'kin *n*.—Mîxen [farnu
 Mislay, mis.lâ' *vt*, camosod, camgyflûu
 Misle, mîz'l *vî*, manwlawio
 Mislead, mis.lîd' (*pt* & *pp* misled, mis-
 led') *vt*, camarwain, camdywys [casineb
 Mislike, mis.lîk' *vt*, angharu, casâu: *n*,
 Misly, mîz'lî *a*, manddefnynol
 Mismanage, mis.man'âj *vt*, camdrin,
 camdrefnu [camdrefniad
 Mismanagement, mis.man'âj.ment *n*
 Mismatch, mis.matsh' *vt*, camgymharu
 Misname, mis.nâm' *vt*, camenwi
 Misnomer, mis.nô'mûr *n*, camenwad
 Misobserve, mis.ob.sûrv' *vt*, camsylwi
 camweled [prioda
 Misogamist, mî.sog'â.mist *n*, casaw
 Misogyny, mî.soj'î.nî *n*, casineb at fen
 ywod
 Mispersuasion, mis.pûr.swâ'zhun *a*, cam
 dyb, geugred [gyflûu, camddod
 Misplace, mis.plâs' *vt*, camosod, cam
 Misprint, mis.print' *vt*, camargraffu: *n*
 camargraffiad, gwall [ysgorni
 Misprise, mis.prîz' *vt*, camgymmeryd
 Misprison, mis.prîzh'un *n*, esgeulusdri
 dirnyg, diystyrwch; bradgeliad
 Mispronounce, mis.prô.nûw'ns' *vt*, cam
 gynanu [gymmesur
 Misproportion, mis.prô.pô'r'shun *vt*, cam
 Misquote, mis.kwôt' *vt*, camddyfyngu
 Misrecite, mis.rî.sît' *vt*, camadrodd
 Misreckon, mis.rek'n *vt*, camgyfrif
 Misrelate, mis.rî.lât' *vt*, camadrodd
 Misreport, mis.rî.pô'rt' *vt*, camfynegu
 Misrepresent, mis.rep.rî.zent' *vt*, cam
 ddangos, dywedyd anwired
 Misrule, mis.rûl' *n*, annhrefn, aflwyod-
 aeth, afreolaeth: *vt*, camreoli
 Miss, mis *n*, meistresan; cywelye-
 meth, pall: *v*, ffaelu, methu, colli
 Missal, mis'al *n*, llyfr yr offeren
 Missshape, mis.shâp' *vt*, aflunio, camlun
 Missile, mis'il *a*, ergydiol, tafladw
 hydafi: *n*, arf tafi
 Mission, mish'un *n*, anfoniad; cena-
 cenadaeth, cenadwri, cenadwriaeth
 Missionary, mish'un.ur.î *n*, cenadw-
 cenad: *a*, cenadol, cenadwriaethol
 Missive, mis'iv *a*, tafladwy; anfonadw-
n, cenadwr; llythyr; rhodd
 Misspeak, mi.spîk' (*pt* misspoke, m
 spök, *pp* misspoken, mi.spô'kn)
 camddyweddyd [silla
 Misspel, mi.spel' *vt*, camsillebu, car
 Misspend, mi.spend' *vt*, gwastraffu
 Misstate, mi.stât' *vt*, camadrodd
 Mist, mist *n*, niwl, niwlen; tarth; caddu
 Mistake, mis.täk *n*, camgymmeria-
 camsyniad, gwall, gwallawd, amr-
 fusedd: *v* (*pt* mistook, mis.tûk,;
 mistaken, mis.tä'kn), camgymmery-
 camsynied, amryfuseddu. To be m-
 taken, camsynied, cael ei gamarwai-
 cael ei gamddeall

Misteach, mis.titsh' (<i>pt</i> & <i>pp</i> mis-taught, mis.tôt') <i>vt</i> , camddysgu, camaddysgu, camathrawiaethu [<i>alw</i>	Moat, môt <i>n</i> , amglawdd, fîos, cylchffos
Mistern, mis.tûrn' <i>vt</i> , camenwi, cam-	Mob, mob <i>n</i> , gwerinos, gwerin, tyrfa, gwerindorf, y bileinllu; math o gap: <i>vt</i> , cyd-derfysgu; difrîo
Misthink, mis.thingk' (<i>pt</i> & <i>pp</i> mis-thought, mis.thôt') <i>vt</i> , camfeddwl, camdybio [<i>amseru</i>	Mobile, mö.bil' <i>a</i> , symmdol; anwadal: <i>n</i> , y werin, gwerinos, pobl gyffredin
Mistime, mis.tim' <i>vt</i> , camamseru, an-	Mobility, mö.bil'i.ti <i>n</i> , bywiogrwydd, symmdoldeb; anwaddlweh; y werin
Mistiness, mis'ti.nes <i>n</i> , tywyllni, niwledd	Mock, mok <i>n</i> , moc, gwawd; gwatwar-gerdd: <i>a</i> , dynwaredol, gau, rhithiol: <i>v</i> , mocio, gwawdio, gwatwar; min-gamu; dynwared, twyllo, cellwair
Mistle, mis.ti'tl <i>vt</i> , camenwi, camalw	Mockery, mok'ur.i <i>n</i> , gwawd, gwatwar, dirmyg; chwerthiniad am ben; ffug
Mistletoe, miz'l.tö <i>n</i> , uchelfal, uchelfar	Modal, mö'dal <i>a</i> , damweiniol
Mistress, mis'tres <i>n</i> , meistres; cariad-ferch; gordderchwraig, cywelyes	Mode, möd <i>n</i> , arfer, dull, ffordd, trefn
Mistrust, mis.trust' <i>n</i> , drygdyb, pryder: <i>vt</i> , drygdybio, anghoelio [<i>pryderus</i>	Model, mod'el <i>n</i> , cynllun, cynddelw: <i>a</i> , cynddelwig: <i>vt</i> , llunio, cynllunio, ar-lunio, cynddelwi, ffurfio
Mistrustful, mis.trust'fwl <i>a</i> , drygdybus,	Moderate, mod'ur.ät <i>a</i> , cymmedrol, canolig; rhesymol; hynaws, rhywiog: <i>vt</i> , cymmedroli, gweddoli, arafu
Mistrustless, mis.trust'les <i>a</i> , ymddir-iedus [<i>niwlog</i>	Moderation, mod.u.rä'shun <i>n</i> , cym-medrolder, cymmedroldeb, gweddol-deb; arafwch [<i>canolwr</i>
Misty, mis'ti <i>a</i> , cymylog, caddugol,	Moderator, mod'ur.ä tür <i>n</i> , cymmedrolwr,
Misunderstand, mis.un.dur.stand' (<i>pt</i> & <i>pp</i> misunderstood, mis.un.dur-stwd') <i>vt</i> , camddeall, camsynied	Modern, mod'ûrn <i>a</i> , newydd, diweddar
Misunderstanding, mis.un.der.stan'ding <i>n</i> , camdealliad; amrafael	Modernize, mod'ûr.niz <i>vt</i> , newydd-ddullio, newyddu [<i>diweddariad</i>
Misusage, mis.ü'säj <i>n</i> , camdriniaeth	Moderns, mod'ûrnz <i>np</i> , dynion diweddar,
Misuse, mis.üs' <i>n</i> , camarfer, sarhâd	Modest, mod'est <i>a</i> , gwylaidd, gweddaidd, diwair [<i>deb</i>
Misuse, mis.üz' <i>vt</i> , camarfer, camdrin	Modesty, mod'es.ti <i>n</i> , gwylder; diweir-
Mite, mît <i>n</i> , hatling, mymryn, briwyn: gwyfyn, meisgyn, gwiddonyn. Full of mites, euddonog. To breed mites, euddoni, magu euddon neu lwygod	Modicum, mod'ikum <i>n</i> , ychydigyn, tameidyn, tipyn, rhan
Mithridate, mith'ri.dät <i>n</i> , meddygin-iaeth rhag gwenwyn; cyffaith Damocrates, meddyg Mithridates, brenin Pontus; mwstardd	Modification, mod.i.fî.kä'shun <i>n</i> , ag-weddiad, dulliad [<i>mhwyso</i>
Mitigate, mit'i.gät <i>vt</i> , esmwythäu, llin-aru, llonyddu, ysgafnhau, lleihau	Modify, mod'i.fî <i>vt</i> , dullio, agweddu; cy-
Mitigation, mit.i.gä'shun <i>n</i> , llinariad	Modillion, mö.dil'yun <i>n</i> , math o ys-gwyddyn [<i>wych</i>
Mitre, mi'tûr <i>n</i> , meitr, coron esgob	Modish, mö'dish <i>a</i> , moddgar, manol-
Mitred, mi'tûrd <i>a</i> , meitrog; coronog	Modishness, mö'dish.nes <i>n</i> , moddus-rydd, arfergarwch [<i>cymhwyso</i>
Mittens, mit'enz <i>np</i> , dyrnfolau, menygheb fyssedd	Modulate, mod'ül.lät <i>vt</i> , cyweirio llais,
Mittent, mit'ent <i>a</i> , anfonol, yn anfon	Modulation, mod.ül.lä'shun <i>n</i> , cyweiriad y llais neu seiniau, trawsgyweiriad
Mittimus, mit'i.mus <i>n</i> , carcharwarant	Modulator, mod'ül.lä.tûr <i>n</i> , cyweirydd cerdd, cynghaneddwr
Mity, mi'ti <i>a</i> , gwyddonog, euddonog	Module, mod'ül <i>n</i> , darlun, gwaglun
Mix, miks <i>v</i> , mysgu, cymmysgu	Modus, mö'dus <i>n</i> , tâl yn lle degwm; dogndal [<i>dostan</i>
Mixen, mik'sn <i>n</i> , tomen	Mogul, mö.gul' <i>n</i> , amherawdwr Hin-
Mixture, miks'tshûr, Mixtion, miks'tshun <i>n</i> , cymmysg, cymmysgiad, cymmysgedd, mysgiad	Mohair, mö.hê'r' <i>n</i> , blew gafr Tyrciaidd
Mizmaze, miz'mäz <i>n</i> , dyrysfa, dyryswch	Moidore, möi'dô'r <i>n</i> , darn o aur Portu-galaidd, gwerth £1 7s.
Mizzen, miz'n <i>n</i> , hwy l ol, hwy l llyw	Moiety, mö'i.ti <i>n</i> , hanner, hannereg
Mizzle, miz'l <i>vi</i> , manwlawio	Moil, môil <i>v</i> , ffwdanu, ystuno, trybaeddu
Mizzy, miz'i <i>n</i> , mignen, siglen, cors	
Mnemonics, ni.mon'iks <i>np</i> , cofyddiaeth	
Moan, mön <i>n</i> , cwyn, cwynfan: <i>v</i> , cwyno, galaru, ymofidio, cwynfan, griddfanu	

MON pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tw=too, twk=took;

Moist, môist *n*, llaith, iraidd, suddlyd, gwlyb, gwlyborllyd [gwlychu
 Moistest, môis'n *v*, lleithio, ireiddio,
 Moistness, môist'nes *n*, lleithder, ireidd-
 der, gwlybanaeth, gwlybyrwech
 Moisture, môis'tshûr *n*, irdra, yf, lleith-
 dra, sudd, gwlybwr, gwlych
 Molar, mô'lûr *a*, maluriol. Molar Teeth,
 dannedd malu [triagl
 Molasses, mô.las'iz *n*, gwaddod siwgr,
 Mole, môl *n*, gwadd, twrch daiar; man
 geni; mwnt, argae, pwnt. Mole-
 catcher, gwaddotwr, gwaddwr, tyrch-
 wr. Mole-hill, pridd y wadd
 Molecule, mô'ikûl *n*, tameidyn, mym-
 ryn, temig, gronyn
 Molest, mô.les't *vt*, ystuno, aflonyddu,
 trallodi, blino, dygnu, molochi, drygu
 Molestation, moles.tâ'shun *n*, aflonydd-
 wch, blinder [arol
 Mollent, mol'yent *a*, esmwythaol, llin-
 Mollifiable, mô'fi.â.bl *a*, meddaladwy
 Mollification, mô'fi.kâ'shun *n*, tyner-
 iad, llinariad, meddalhâd
 Mollify, mô'fi *vt*, meddalhau, tyneru,
 ystwytho, esmwytho, llinaru; llonyddu
 Mollusca, mo.lus'kâ *np*, creaduriaid
 meddalion, meddalogion [meddal
 Molluscous, mo.lus'kus *a*, meddalog
 Molten, mol'tn *pp*.—Melt: *a*, tawdd,
 toddedig. A molten image, delw dawdd
 Molybdenum, mo.lib.dî'num *n*, math o
 Mome, möm *n*, delff, drel, clwpa [adwyn
 Moment, mö'ment *n*, mynydyn, meidyn,
 meityn, amrantiad; pwys, mawrbwys
 Momenta, mö.men'tâ *np*.—Momentum
 Momentary, mö'men.tur.i *a*, cythrymol,
 diflanedig [pwysig, dwys
 Momentous, mö.men'tus *a*, pwysfawr,
 Momentum, mö.men'tum (*p* momenta)
n, egni, egnïad, ysgogrym
 Momus, mö'mus *n*, duw y cellwair
 Monachal, mon'â.kal *a*, mynachaid
 Monachism, mon'â.kizm *n*, mynachbeth
 Monad, mon'ad *n*, peth anhyran, unoldeb
 Monarch, mon'ûrk *n*, brenin, teyrn, un-
 ben, penadur, archdeyrn
 Monarchial, mö.nâr'ki.al. Monarchical,
 mö.nâr'ki.kal *a*, archdeyrnol, unbenol
 Monarchy, mon'ûr.ki *n*, unbenaeth,
 teyrnedd, breniniaeth, unbenaduriaeth
 Monastery, mon'as.tur.i *n*, mynachlog,
 mynachlys, mynachdy
 Monastic, mö.nas'tik, Monastical, mö-
 nas'ti.kal *a*, mynachaid
 Monday, mun'dâ *n*, dydd Llun. Plough
 Monday, dydd Llun wedi yr Ystwyll

Money, mun'i *n*, arian, arian bathol
 mwnai. Money-changer, arian-newid
 iwr, sylltydd. Pin-money, arian llog
 ell gwraig. Pocket-money, arian trau
 Moneyed, mun'id *a*, arianog; goludog
 Moneyless, mun'iles *a*, diarian, tlawd
 Moneywort, mun'i.wûrt *n*, canelwyf
 Monger, mung'gûr *n*, gwerthwr, mas-
 nachwr [lledry
 Mongrel, mung'grel *a*, cymmysgryw: *s*
 Monish, mon'ish *vt*, cynghori, rhybuddi
 Monition, mö.nish'un *n*, cynghor, rhy-
 budd; addysgiad
 Monitor, mon'itûr *n*, rhybuddiedyd,
 rhybuddiwr; is-ysgolfeistr
 Monitory, mon'itûr.i *a*, rhybuddiol
 Monk, mungk *n*, mynach, monac
 Monk's-hood, llysiau'r blaid
 Monkey, mung'kur.i *n*, mynachbeth
 Monkey, mung'ki *n*, ab, epa, simach
 Monkish, mung'kish *a*, mynachaid
 Mono-*px*, un- [mynach
 Monochord, mon'ö.kôrd *n*, cyweirdant
 Monocular, mö.nok'û.lûr *a*, unlygei-
 iog [ger
 Monody, mon'ö.dî *n*, galargan, gala
 Monogamist, mö.nog'â.mist *n*, un *a*
 yn erbyn ail briodas, unwreigydd
 Monogamy, mö.nog'â.mi *n*, unbriodas
 Monogram, mon'ö.gram *n*, llythra
 llythyrnod, llythyrenau plethedig
 Monologue, mon'ö.log *n*, hunaraeth
 Monomachy, mö.nom'â.ki *n*, orne-
 ymladd benben [gofrwy
 Monomania, mon.ö.mä'ni.â *n*, unwa
 Monomaniac, mon.ö.mä'ni.ak *n*, un t
 ar un pwnc [ddalen
 Monopetalous, mon.ö.pet'â.lus *a*, u
 Monopolist, mö.nop'ö.list *n*, gorfaelv
 edwicwr, rhagbrynwr [edwi
 Monopolize, mö.nop'ö.liz *vt*, gorfae
 Monopoly, mö.nop'ö.li *n*, gorfaelae
 marchnad unllaw, edwicaeth
 Monoptote, mon'op.tôt *n*, enw ag
 cyfiwr iddo [air, gair un
 Monosyllable, mon.ö.sil'â.bl *n*, uns
 Monotheist, mon'ö.thî.list *n*, credwr
 un Duw
 Monotonous, mö.not'ö.nus *a*, und-
 donol, unsain, unseiniol
 Monotony, mö.not'ö.nî *n*, undony
 iaeth, cyfacen, unseiniad
 Monsoon, mö.sûn' *n*, gwynt sydd
 chwythu yr un ffordd am chwech i
 Monster, mon'stûr *n*, cynfil, anghenfil
 Monstrosity, mon.stros'iti *n*, anfer-
 edd, gwrthuni; dirfawredd

Monstrous, mon'strus *a*, anghenfilaid, gwrthun, anferth, anferthol; dirfawr; hyll, erchyll, aruthr
 Montero, mon.ti'r'ö *n*, cap marchfilwr
 Monteth, mon'teth *n*, llestr i olchi gwydrau ynddo
 Month, munth *n*, mis; misgwaith. A month old, misyriad, mis oed
 Monthly, munth'li *a*, misol, bob mis. Monthly publications, misolion
 Monument, mon'ü.ment *n*, cofadail, cofarwydd, gwyddfa; beddgor, bedd-adail [coffadwriaethol]
 Monumental, mon.ü.men'tal *a*, coffaol, Mood, mwd *n*, tymmer, tuedd; modd. Merry mood, anian lauen
 Moodiness, mwdi.nes *n*, anfoddogrwydd
 Moody, mwd'i *a*, anfoddog, digus; meddylol; prudd, trist
 Moon, mwn *n*, lleuad, loer, canaid. Honey-moon, mis yr afaeth. Conjunction of the moon, cyfrwng dwy leuad. Crescent of the moon, cefn y lleuad. First quarter of the moon, blaen loer. Second quarter, adfan cynnydd. Half moon, hanner lleuad. Increase of the moon, cynnydd y lleuad. Last quarter of the moon, cil y lleuad, adfan cil. Wane of the moon, adeg y lleuad, gwendid y lleuad
 Moonbeam, mwn'bim *n*, lloerbelydryn
 Mooncalf, mwn'kaf *n*, anghenfil; delff
 Moonless, mwn'les *a*, dileuad, dilewyrch
 Moonlight, mwn'lit *n*, goleu leuad, lloergan, goleu'r lleuad [lewyrch]
 Moonshine, mwn'shin *n*, lloergan, lloer-loony, mwn'ni *a*, lloeraidd, lleuadol
 Moor, mwr *n*, dyn du; morfa, rhos, corsle: *v*, angori; deuangori
 Mooring, mwr'ring *n*, angorfa, angorle
 Moorish, mwr'rish, Moory, mwr'ri *a*, corsog, rhoslyd
 Moorland, mwr'land *n*, rhosdir, morfa
 Moose, mws *n*, math o garw
 Moot, mwt *vt*, dadleu [*vt*, mopio
 Mop, mop *n*, mop, mopa, ysgubell eddi:
 Mope, möp *vi*, pendrymu: *n*, diogyn
 Moping, mö'ping *a*, trymlyd, marwaidd
 Moral, mor'al *n*, moeswers: *a*, moesol; bucheddol; deddfol. The moral law, y ddeddf foesol, y deg gorchymyn.
 Morals, moesau; bucheddiad, ymarweddiad, ymddygiad
 Moralist, mor'al.ist, Moralizer, mor'al-izür *n*, moesolwr, dysgawdwr moesau
 Morality, mö.ral'i.ti *n*, moesoldeb, moesolder, moesolrwydd, moesddysg

Moralize, mor'al.iz *vi*, moesoli, moesaddysgu, moesresymu, moesddeongli
 Morally, mor'al.i *ad*, yn foesol; yn ol rheswm, yn debygol [nen
 Morass, mö.ras' *n*, cors, siglenydd, mig-
 Morbid, môr'bid *a*, afiach, clefyehlyd
 Morbidity, môr'bid.nes *n*, afiechyd, heintusrwydd [bar; heintus
 Morbific, môr.bif'ik *a*, heintddwyn, heint-
 Morceau, môr'sö *n*, tameidyn, tipyn
 Mordacious, môr.dä'shus *a*, danneddog, llymeiriog, brathlyd
 Mordant, môr'dant *a*, brathol, cnoawl: *n*, sylwedd a ddefnyddir gan liwyddion
 More, mö'r *a*, ychwaneg, mwy; rhagor: *ad*, yn fwy: *cd*.—Much, Many. He is no more, mae efe wedi marw, mae wedi darfod, darfu am dano. More and more, fwyfwy. Once more, eto, eilwaith, trachefn, unwaith eto
 Moreover, mö.r'ö'vür *ad*, ym mhellach, heb law, gyda hyny, ac hefyd, hefyd
 Morigerous, mö.rij'ur.us *a*, hynaws, uffudd; moesol
 Morion, mö'r'i.un *n*, penffestin, helm
 Morkin, môr'kin *n*, burgun, buria, abwy
 Morling, môr'ling *n*, gwlan hifio, gwlan gin
 Mormonite, môr'mon.it *n*, dilynwr Ioseph Smith, penboethiad Americaidd; un o saint y dyddiau diweddaf
 Morn, môrn *n*, bore, boreu
 Morning, môr'ning *n*, boreu, bore: *a*, boreuol, boreol. Morning-gown, boreudwyg. This morning, boreu heddyw. Early to-morrow morning, boreu fory yn fore
 Morocco, mö.rok'ö *n*, gwlad yn Affrica; ledr Morocco [porphor
 Morone, mö.rön' *a*, coch dwfn, dugoch,
 Morose, mö.rös' *a*, anynad, anniddig, anfwyn, sarig [ros'i.ti *n*, sarigrwydd
 Moroseness, mö.rös'nes, Morosity, mö-Morphew, môr'fü *n*, y clefri gwyn, ysgen
 Morphia, môr'fi.â *n*, cyglys, cysgnur
 Morrisdance, mor'is.dans *n*, dawnys y Mwriaid
 Morrow, mor'ö *n*, y fory. On the morrow, tranoeth. The day after to-morrow, trenydd. Three days hence, tradwy. To-morrow, y fory. To morrow night, nos y fory
 Morse, mö'rs *n*, morfarch.—Walrus
 Morsel, môr'sel *n*, tamaid, safnaid, tam, tipyn, tameidyn
 Morsure, môr'shür *n*, cnoad
 Mort, môrt *n*, cân helwriaethol; cemyw

- Mortal, môrt'al *a*, marwol; angeuol: *n*.
un marwol, dyn. Mortals, marwolion,
daiarolion [euolrwydd, marw
Mortality, môrt'al'î.tî *n*, marwoldeb, ang-
Mortar, môrt'âr *n*, cymmrwd, priddgalch;
breuan, cymmriwel; math o gyffegr
Mortgage, môrt'gāj *n*, arwystl, tirwystl:
vt, arwystlo, marw-wystlo
Mortgagee, môrt'gāj'î *n*, arwystlwr, tir-
wystlwr, achretäwr
Mortgager, môrt'gāj'âr *n*, gwystlroddwr,
benthyciwr, echwynwr
Mortiferous, môrt'îf'ur.us *a*, marwol,
dinystriol, angeuol
Mortification, môrt'î.fî.kä'shun *n*, marw-
lygiad, madreddi; siomedigaeth, dar-
ostyngiad, dwysodf
Mortify, môrt'î.fî *v*, marwlygru, marw-
eiddio; blino, siomi, gofidio
Mortise, môrt'îz *n*, mortais, rhwyll: *vt*,
morteisio, rhwylllo [aralladwy
Mortmain, môrt'män *n*, meddiant an-
Mortuary, môrt'shü.ur.î *n*, rhodd i eglwys
Mosaic, mözä'ik *a*, Moesenol; brith,
amryliw
Mosque, mosk *n*, teml Fahometaid
Mosquito, mos'ki.tö *n*, math o wybedyn
colynog tramor
Moss, mos *n*, mwswg, mwsogl, mwswn,
migwyn; gweryd. Mosses, migneint
Mossy, mos'î *a*, mysyglyd, mysoglyd
Most, möst *a*, mwyaf; amlaf: *ad*, yn
fwyaf, yn benaf, tra: *sd*.—Much.
Many. Most of all, yn benaf. Most
wicked, gwaethaf. At most, o fwyaf,
o eithaf, o bellaf
Mostic, mos'tik *n*, ategffon arliwiwr
Mostly, möst'li *ad*, gan mwyaf, yn fyn-
ychaf, yn fwyaf, yn amlaf
Motation, möt'ä'shun *n*, cynhyrfiad,
symmudiad, cyffroad, ysgogiad [yn
Mote, möt *n*, brych, brycheuyn, lluwch-
Moth, moth *n*, gwyfyn, meisgyn, prifyn
dillad. Moth-eaten, ysedig gan wyfon
Mother, muth'ur *n*, mam. Mother-in-
law, mam yng nghyfraith. Mother-
spot, man geni. Mother-tongue,
mamiath, prifiath. Step-mother,
llysfam [mamaeth
Motherhood, muth'ür.hwd *n*, mamedd,
Motherless, muth'ür.les *a*, difam, heb
fam [ol
Motherly, muth'ür.li *a*, mamaidd, mam-
Motherwort, muth'ür.würt *n*, llysiau'r
fam [odlyd
Mothery, muth'ür.î *a*, blodeulyd, gwadd-
Motific, möt'îf'ik *a*, symmudbar, ysgogol
- Motion, mö'shun *n*, chwyf, chwi
chwil, chwyfiad, symmudiad, cy-
road, ysgogiad, annogiad; cynnygis
ymarllywsiad [symm
Motionless, mö'shun.les *a*, digyffro,
Motive, mö'tiv *n*, cynhyrfiad, cymbe-
iad, cyffroad; egwyddor: *n*, symm-
bar, ysgogol
Motley, mot'li *a*, amlwiog, amryliw
Motto, mot'ö *n*, arwyddair, arwyddwr
Mould, möld *n*, pridd, daiar; mold, cy-
llun; llwydni: *v*, moldio, dylunio;
llunio; llwydo. Mould-board, chwel
Moulder, möl'dür *v*, troi yn llwch, m-
urio; adfeilio: *n*, moldiwr [llwy
Mouldiness, möl'di.nes *n*, llwyde
Moulding, möl'ding *n*, addurn-gerfiad
Mouldwarp, möld'wörp *n*, gwadd, tw-
daiar
Mouldy, möl'di *a*, llwyd, brithlwyd, *n*
Moult, mölt *vi*, bwrw plu
Mound, müwnd *n*, mwnt, gwarglaw
clawdd: *vt*, amgau, amgloddio
Mount, müwnt *n*, mwnt, bryn, esgyr:
v, esgyn, dringo, dyrchafu
Mountain, müwntän *n*, mynydd, m-
bryn. A little mountain, mynydd
A prominent mountain, ban
Mountaineer, müwntä.ni'r' *n*, myny
Mountainous, müwntä.nus *a*, myny
Mountebank, müwnti.bangk *n*, crwy-
feddyg, crachfeddyg, gwagfosti
llamidydd, digrifwr
Mourn, mörn *v*, galaru, cwyno, arw-
Mourner, mör'nür *n*, galarydd, cw-
fanwr [trwm, alaet
Mournful, mörn'fwl *a*, galarus, t-
Mourning, mörn'ing *n*, galarwisg
Mouse, müws (*p* mice, mis) *n*, llygo
Mouse-ear, y flewynog. Mouse-t-
llygodfagl, magl llygod. Field-m-
twrlla, llyg. Rear-mouse, ystl
Shrew-mouse, llygoden goch, chwist
Mouse, müwz *v*, llygota, dal llygod
Mouser, müw'zür *n*, llygotwr, llygot
Mouth, müwth (*p* mouths, müw-
n, genau, safn, ceg
Mouth, müwth *v*, cegu, safnu, gw-
mingamu. Foul-mouthed, drygie-
og, budreiriog, drwg ei dafod. Me-
mouthed, safnfeddal, gwenieit
Open-mouthed, cegagored, rheis,
chwedlengar, tafodrydd. Roof of
mouth, tafod y geneu. Wide-mout-
safnwrth. Wry-mouthed, minga
Mouthful, müwth'fwl *n*, safnaid, tan-
cegaidd, llonaidd pen

Move, mŵv <i>v</i> , ysgogi, symmud, cyffroi, cynhyrfu, cymhell, cynnyg, chwyfio, chwimio	Mugwort, mug'würt <i>n</i> , llysiau llwyd, canwraidd lwyd, bydiog lwyd
Moveable, mŵ'vâ.bl <i>a</i> , symmudadwy, hydreigl, symmudol: <i>n</i> , cyfodedyn	Mulatto, mü.lat'ö <i>n</i> , un ganedig o rieni o wahanol liwiau, un melynddu
Moveables, mŵ'vâ.blz <i>np</i> , da symmudol, da cyffro, cyfodedion	Mulberry, mul'ber.i <i>n</i> , ffrwyth merwydd.
Movement, mŵ'vment <i>n</i> , symmudiad, ysgogiad, cyffroad; troellwaith	Mulberries, mwyar Mair, mwyar ffreinig. Mulberry-tree, merwydden
Moving, mŵ'ving <i>a</i> , cyffröus, cynhyrfiol, cyffroawl, ymsymmudol	Mulet, mulkt <i>n</i> , dirwy, camlwrw: <i>vt</i> , Mule, mü <i>n</i> , mul [dirwyo
Mow, mö (<i>pp</i> mown, mön) <i>n</i> , mwdwl, das, beisgawn: <i>vt</i> , lladd [gwair	Muleteer, mü.le.tir' <i>n</i> , gyrwr mulod
Mower, mö'ür <i>n</i> , pladurwr, lladdwr	Muliebriety, mü.li.eb'ri.ti <i>n</i> , gwreigdra, gwreigeiddrwydd [anhydyn
Moyle, möil <i>n</i> , mul	Mulish, mul'ish <i>a</i> , mulaidd; cyndyn,
Much, mutsh (more, most) <i>a</i> , llawer: <i>ad</i> , yn fawr. As much, cymmaint. Too much, gormod. Much ado, mawr orchest, ystwr mawr, ffwdan. So much the better, goreu i gyd. So much the worse, gwaetha'r modd	Mull, mul <i>vt</i> , brydio, berwi
Mucid, mü'sid <i>a</i> , llwyd, mws, llysog	Mulleen, mul'in <i>n</i> , canwyll yr adar
Acidness, mü'sid.nes <i>n</i> , llwydni, llyzni, mysni [llysnafedd	Muller, mul'ür <i>n</i> , malurfaen, llawfaen malurio
Mucilage, mü'si.laj <i>n</i> , sudd; llysllyn, mucilaginous. mü.silaj'i.nus <i>a</i> , llysllynaidd, llysnafeddog, llysllyd	Mullet, mul'et <i>n</i> , barf bysg, penfras
Muck, muk <i>n</i> , tail, gwrtaeth, tom, baw: <i>vt</i> , teilo. gwrteithio. Muck-heap, Muck-hill, tomen. Muck-worm, pryf y dom; cybydd [cadach	Mulligrubs, mul'i.grubz <i>np</i> , pryfigedd, ymgno'r coludding; sarigrwydd
Muckender, muk'en.dür <i>n</i> , llawlian, fuckiness, muk'i.nes <i>n</i> , baweidd-dra	Mulloc, mul'uk <i>n</i> , baw, ysbwrial
Muckle, muk'l <i>a</i> , llawer: <i>n</i> , sypyn	Mulse, muls <i>n</i> , melwin, bragodwin
Mucky, muk'i <i>a</i> , bawlyd, brwnt	Multangular, mult.tang'gü.lür <i>a</i> , aml-onglog [gellog
Mucous, mü'kus, Muculent, mü'kü.lent <i>a</i> , llysnafeddog, llysnafol [pigog	Multicapsular, mult.ti.kap'sü.lür <i>a</i> , aml-
Mucronated, mü'krö.nä.ted <i>a</i> , blaenfain, fucus, mü'kus <i>n</i> , llysnafedd	Multifarious, mult.ti.fêr'i.us <i>a</i> , amlyrw, amryfath, amrywiol
Mud, mud <i>n</i> , llaid, llaca, baw: <i>v</i> , lleidio, budreddu, budrogi [afloewder	Multifidous, mult.tif'i.dus <i>a</i> , amryholtt
Muddiness, mud'i.ness <i>n</i> , lleidiogrwydd, fuddle, mud'l <i>vi</i> , lledfeddwi, gofrwysgo	Multiform, mul'ti.fôr'm <i>a</i> , amlddull, amryddull, lloosddull [fath
Fuddled, mud'ld <i>a</i> , lledfeddw, brwysg	Multigenerous, mult.ti.jen'ur.us <i>a</i> , aml-
Fuddy, mud'i <i>a</i> , lleidiog, lleidlyd, afloew: <i>vt</i> , lleidio [glai	Multilateral, mult.ti.lat'ur.al <i>a</i> , aml-ochrog [eiriog
Fudwall, mud'wöl <i>n</i> , gwal bridd, gwal luff, muf <i>n</i> , dyrndorch, clydwain [gen	Multiloquent, mult.til'ö.kwent <i>a</i> , aml-
Fuffin, muf'in <i>n</i> , math o deisen, chwio-	Multinomial, mult.ti.nö'mi.al, Multino-
Fuffie, muf'l <i>v</i> , moledu, cuddio, mygydu	nominal, mult.ti.nom'i.nal <i>a</i> , amlenwog
Fuffler, muf'lür <i>n</i> , moled, wyneborchudd	Multipartite, mult.tip'ür.tit <i>a</i> , amranog, lloosran
Fufti, muf'ti <i>n</i> , archoffeiriad Mahomet-	Multipede, mul'ti.pid <i>a</i> , amldroediog
ag, mug <i>n</i> , diodlestr, cwpan [aidd	Multiple, mul'ti.pl <i>a</i> , ambllygog, aml-
aggish, mug'ish, Muggy, mug'i <i>a</i> , llwydlyd; llaith, tarthlyd, tarthdrwm	rifol: <i>n</i> , lloosrif
ugient, mü'jient <i>a</i> , bresol, bugunol	Multiplicable, mul'ti.pli.ä.bl <i>a</i> , lloosadwy [ogai
ugweed, mug'wid <i>n</i> , llysiau'r groes	Multiplicand, mul'ti.pli.kand <i>n</i> , lloos-
	Multiplication, mul.ti.pli.kä'shun <i>n</i> , lluosyddiaeth, lluosiaeth, lluosogaeth
	Multiplicator, mul'ti.pli.kä.tür <i>n</i> , lluosogydd
	Multiplicious, mul.ti.plish'us <i>a</i> , lloosog
	Multiplicity, mul.ti.plis'i.ti <i>n</i> , lloosedd, lluosogrwydd
	Multiplier, mul'ti.pli.ür <i>n</i> , lluosogwr, lluosogydd. Mark of multiplication (x), lluoseb, nod lluosogi
	Multiply, mul'ti.pli <i>v</i> , llusi, lluosogi, amlhau [amryallu
	Multipotent, mul.tip'ö.tent <i>a</i> , amrynerth

- Multitude, mul'ti.tüd *n*, llawws, torf, tyrfa, mintai; *y* werin, *y* werinos
 Multitudinous, mul.ti.tü'di.nus *a*, lluosog
 Multocular, mul.tok'ü.lûr *a*, aml-lygeid-iog [falu
 Multure, mul'tshûr *n*, tâl neu doll am
 Mum, mum *n*, math o gwrw o frag gwenith: *i*, ust! taw â son! taw!
 Mumble, mum'bl *vi*, mantachu, grymial
 Mumbler, mum'blûr *n*, mantachwr, myngialwr, grymialydd
 Mummer, mum'ûr *n*, mudechwarenydd
 Mummery, mum'ur.î *n*, mudechwareu
 Mummy, mum'î *n*, corff wedi ei berarogli
 Mump, mump *v*, chwylnoi, buan-gnoi; isel ddywedyd, cardota
 Mumper, mum'pûr *n*, chwylnöwr, bol-erwr; cardotyng
 Mumpish, mum'pish *a*, sarig
 Mumps, mumps *n*, esogryn, *y* bynsach, *y* dawedwst, *y* dwymyn dohen
 Munch, muntsh *v*, cnoi, dygnoi
 Mund, mund *n*, tanc, hedd, esmwythder, llonyddwch, tawelwch
 Mundane, mun'dän *a*, bydol [purad
 Mundation, mun.dä'shun *n*, glanhâd
 Mundatory, mun'dä.tur.î *a*, glanhaol
 Mundie, mun'dik *n*, maen tân [purol
 Mundify, mun'di.fî *vt*, glanhau, gwynu, puro [gwobrwyol
 Munerary, mü'nur.ur.î *a*, anrhegol
 Mungrel, mung'grel *n*.—Mongrel
 Municipal, mü.nis'î.pal *a*, dinasol, bwr-deisiol, dinasfreiniol [deisiaeth
 Municipality, mü.nis.î.pal'î.tî *n*, bwr-Munificence, mü.nif'î.sens *n*, haelder, haelioni [cedfawr
 Munificent, mü.nif'î.sent *a*, hael, cedig
 Muniment, mü'ni.ment *n*, amddiffyn; caerwaith; hawl
 Munishun, mü.nish'un *n*, amddiffynfa, amgaer, diffynwaith, moddion rhyfel
 Munite, mü.nit' *vt*, angaeru, cadarnhau
 Murage, mü'r'aj *n*, murdreth
 Mural, mü'r'al *a*, muriol, caerol
 Murder, mü'r'dûr *n*, llofruddiaeth, llaw-ruddiaeth, murn, murndwrn: *vt*, llofruddio, murnio. Self-murder, hunan-laddiad, ymddienyddiaeth
 Murderer, mü'r'dur.ûr *n*, llofrudd, lleiddiad. Self-murderer, hunanleiddiad
 Murderous, mü'r'dur.us *a*, llofruddiog, gwaedlyd [caeru
 Mure, mü'r *n*, mur: *vt*, murio, gwlio
 Muriatic, mü'r.î.at'ik *a*, heliaidd, heliol
 Muricated, mü'r'î.kä.ted *a*, llymbigog
 Murk, mûrk *n*, cibyn, plisgyn; tywyllni
 Murky, mü'r'ki *a*, tywyll, cymylog, gwrn; euchiog
 Murmur, mü'r'mûr *vi*, grwgnach, conacgythu; godyrddu, godyfu: *n*, gwrgrwyth, grydwst; grwgnach, tuchagoruad, dadwrdd. Murmuring of the sea, bwmblr *y* môr [grymialydd
 Murmurer, mü'r'mur.ûr *n*, grwgnachwr
 Murr, mü'r *n*, annwyd
 Murrain, mü'r'an *n*, chwaren, pla ar ar
 Murrey, mü'r'î *a*, cochddu [feiliai
 Murrion, mü'r'î.un *n*, helm, penwisg
 Musaph, mü'saf *n*, deddflyfr Tyrciaidd
 Muscadel, mus'kâ.del, Muscat, mus'k *n*, math o winrawn per
 Muscadel, mus'kâ.del, Muscadine, mus'kâ.din *n*, math o win; math o elleig
 Muscle, mus'l *n*, cyhir, llywethan, llyethl, gwythi; pysg cragen las
 Muscosity, mus.kos'î.tî *n*, mysyglydec
 Muscular, mus'kü.lûr *a*, llywethog, cyhyrog, cyhyrol, cryf
 Muse, müz *n*, awen: *v*, myfyrio, ystyried, cyngydio. Muses, naw duw dysg neu gerdd, anant [g
 Museful, müz'fwl *a*, myfyrdodol, myf
 Museum, mü.zi'um *n*, amguedd creirfa, amgueddgell, cywreinf. British Museum, *y* Gywreinf Brydein
 Mushroom, mush'rwm *n*, bwyd y bariemaethen
 Music, mü'zik *n*, cerddoriaeth; alaeilyw, eilon, cynganedd, peroriae. Doctor of music, bardd alaw. Musician, dysgawdwr cerddoriaeth. Instrumental music, cerdd dannau. Vocal music, cerdd dafod
 Musical, mü'zi.kal *a*, cerddgar, cynganeddol. Musical instrument, cerdd offer cerdd
 Musician, mü.zish'an *n*, cerddwr, cerddor, tantor, cynganeddwr, peror. Chimusician, pencerdd
 Musk, musk *n*, mwsg. Musk-melompowiwn peraroglus. Musk-rhosyn tra pheraroglus
 Musket, mus'ket *n*, gwn llaw, cad-ddu
 Musketeer, mus.ke.tî'r' *n*, saethydd
 Musketoone, mus.ke.twn' *n*, gwn byr
 Musky, mus'ki *a*, mwsgaidd, fel mwsg
 Muslin, muz'lin *n*, meinwe cotwm
 Musrol, mus'röl *n*, trwyn-ffrwyn mar
 Mussel, mus'l *n*, misglen, pysg cragen las. Mussels, *y* cregin gleision
 Mussulman, mus'ul.man *n*, crefydd
 Mahometiaidd [diod yn yr il: *v*, llwy
 Must, must *n*, gwin neu ddiod newy,

Must, must *v*, *def*, rhaid yw, dir yw. **I**
 must read, rhaid i mi ddarllen. **I**
 must not, ni raid i mi; rhaid i mi beidio;
 nid rhydd i mi
Mustache, mus.tâsh', Mustachio, mus-
 tâ'shò *n*, trawswch, barf y wefus uchaf
Mustard, mus'tûrd *n*, ceddw, mwstardd.
 Wild mustard, berw'r fam, berw'r gauaf
Muster, mus'tûr *v*, byddino; profi; rhif-
 restru: *n*, prawf-olygiad; byddin-rifiad.
 Muster-book, llyfr enwau milwyr.
 Muster - master, byddin - restrydd.
 Muster-roll, cofrestr llw
Mustiness, mus'tî.nes *n*, llwydni; mysni
Musty, mus'tî *a*, llwyd; mws; drewllyd.
 To grow musty, llwydo
Mutability, mü.tâ.bil'i.tî *n*, anwadal-
 wch, cyfnewidioldeb [iol
Mutable, mü.tâ.bl *a*, anwadal, cyfnewid-
Mutation, mü.tâ'shun *n*, newidiad, cyf-
 newidiad
Mute, müt *n*, mudan; mudsain, llyth-
 yren fud; adar-dom: *a*, mud, tawedog,
 dilafar: *vi*, tomi, teilo, ystlomi
Mutilate, mü'tî.lât *vt*, anafu, anharddu,
 llurgunio, tori aelod
Mutilation, mü.tî.lâ'shun *n*, anafiad,
 llurguniad, anharddiad, toriad aelod
Mutineer, mü.tî.nî'r' *n*, terfysgwr, gwrth-
 godwr, gwrthryfelwr [terfysglyd
Mutinous, mü'tî.nus *a*, gwrthryfelgar.
Mutiny, mü'tî.nî *vi*, terfysgu, gwrth-
 godi: *n*, terfysg, gwrthgodiad
Mutter, mut'ûr *v*, tuchanu, grwgnach,
 mwngial, grymial, conach
Mutton, mut'n *n*, cig mollt, cig dafad,
 cig myharan; dafad, myharan
Mutual, mü'tshü.al *a*, cy-, cyd-, cyf-,
 eys-, o'r ddwy ochr, y naill a'r llall.
 Mutual hatred, cydgasâd [newidiad
Mutuality, mü.tshü.al'i.tî *n*, cydgyf-
Mutually, mü'tshü.al.i *ad*, ar gylch, ar
 gyfnewid, o bob ochr, cyd-
Mutation, mü.tshü.ä'shun *n*, echwyniad
Muzzle, muz'l *n*, genau, safn, ceg; pen-
 ffirwyn, penor, penwar: *v*, penffirwyno,
 safarwymo, rhoi penor ar drwyn
Muzzy, muz'î *a*, meddw
My, mî (heb bwyslais, mî) *pn*, fy; mau.
 My own, eiddof, eiddof fi, eiddof fi fy hun
Myography, mî.og'râ.fi *n*, cyhyrydd-
Myology, mî.ol'ô.jî *n*, cyhydraeth [iaeth
Myope, mî'öp *n*, un byr ei olwg
Myopy, mî'öpî *n*, bydrda golwg [mil
Myriad, mir'i.ad *n*, myrdd, 10,000, deng
Myrmidon, mur'mî.dun *n*, dyhiryn,
 anfad-ddyn, ysgelerddyn

Myrrh, mûr *n*, myr: *a*, myrilyd
Myrtle, mûr'tl *n*, myrtwydd, madwydd
Myself, mî.self' *pn*, mi fy hun, myfi fy
 hunan [dirgelion
Mystagogue, mis'tâ.gog *n*, deonglydd
Mysterious, mis.tî'r'i.us *a*, dirgelaidd,
 dirgel, tywyll, aneglur, cyfrinol
Mysterize, mis'tur.iz *vt*, dirgel ddywedyd
Mystery, mis'tur.i *n*, dirgelwch, rhin,
 cyfrin, cyfriniaeth; mwysder [gelion
Mystic, mis'tik *n*, dychymmygwr dir-
Mystic, mis'tik, Mystical, mis'tî.kal *a*,
 cyfrinol, cudd, dirgel, dirgelaidd
Mysticism, mis'tî.sizm *n*, dirgelyddiaeth,
Myth, mith *n*, dammeg, chwedl
Mythic, mith'ik *a*, dammegol, chwedl-
 onog [aidd
Mythological, mith.ö.loj'î.kal *a*, chwedl-
Mythologist, mî.thol'ô.jist *n*, deonglwr
 chwedlau, chwedlonydd
Mythologize, mî.thol'ô.jiz *v*, trin neu
 ddeongli yr hen chwedlau paganaidd
Mythology, mî.thol'ô.jî *n*, chwedl ddysg,
 chwedloniaeth, chwedldduwinyddiaeth

N.

NAB, nab *vt*, dal yn ddisymmwth
Nabob, nä'bob *n*, penaeth yn yr India
Nadir, nä'dûr *n*, y fan dan ein traed,
 isbwynt, gwrthwyneb
Nag, nag *n*, crynfarch, corfarch
Naiad, nä'ad *n*, duwies y dyfroedd a'r
 ffynnonau, afonduwies
Nail, näl *n*, hoel, hoelen, cethr, cethren;
 ewin; ewinfedd, 2½ o fodfeddi: *vt*,
 hoelio, cethru
Nailer, nä'lûr *n*, hoeliwr, gof hoelion
Nailery, nä'lur.i *n*, gweithfa hoelion
Naked, nä'ked *a*, noeth, llwm. Stark-
 naked, noethlymun. The naked truth,
 y gwir diorchudd. To strip naked,
 dynoethi [dra
Nakedness, nä'ked.nes *n*, noethni, llym-
Name, näm *n*, enw, enwad: *vt*, enwi;
 galw. To call names, difenwi, difrïo
Nameless, näm'les *a*, dienw, dienwad
Namely, näm'li *ad*, wrth enw, yn enw-
 edigol; sef, hyny yw
Namesake, näm'säk *n*, cyfenwydd
Nankeen, nan.kîn' *n*, math o gotymwe
Nap, nap *n*, hun, hunell, amrant-hun;
 ceden, casnach, pân, gra: *v*, huno,
 dargysgu; cedenu. A short nap,
 hunyn. To take a nap, cysgu hun
Nape, nâp *n*, gwar, gwegil
Napery, nap'ur.i *n*, bwrddleiniau

NEB pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Naphtha, nap'thâ *n*, gwlybwr hylosg
Naphiform, nap'i.fôrm *a*, ar ddull erfinen
Napkin, nap'kin *n*, cedafen, cadach,
cewyn; llawliain

Napless, nap'les *a*, digeden, digasnach

Nappy, nap'i *a*, cedenog, casnachog

Narcotic, nâr.kot'ik *a*, cysgbar

Narcotics, nâr.kot'iks *np*, cysgolion

Nard, nârd *n*, prysgen beraroglus

Nare, nêr *n*, ffroen [adwy

Narrable, nar'â.bl *a*, adroddadwy, traeth-

Narration, na.râ'shun, Narrative, nar'â-
tiv *n*, adroddiad, traethiad, mynegiad;
hanes; chwedl [ydd

Narrator, na.râ'tûr *n*, adroddwr, hanes-

Narrow, nar'ô *a*, cul, cyfyng; caeth,
crintach, anhael: *v*, culhaw, cyfyngu.

Narrow cloth, brethyn unled. Nar-
row-minded, culfaru. Long and nar-
row, hirgul

Narrowly, nar'ô.li *ad*, yn gyfyng; yn
graff, yn fanwl; prin, o'r braid

Narrowness, nar'ô.nes *n*, culedd, culdra,
culder, culni, culi; cyfyngder; crin-
tachrwydd [sonants, trwynolion

Nasal, nâ'zal *a*, trwynol. Nasal con-

Nascent, nas'ent *a*, cynnyddol, tarddol

Nastiness, nas'ti.nes *n*, budreddi, ffield-
dra [bawlyd

Nasty, nas'ti *a*, brwnt, aflan, budr, swga,

Natal, nâ'tal *a*, genedigol, genol

Natalitious, nâ.tâ.lish'us *a*, perthynol i
ddydd genedigaeth

Natation, nâ.tâ'shun *n*, nofiad, nofiant

Natatores, nâ.tâ.tô'r'iz *np*, nofiedyddion

Nathless, nath'les *ad*, eto, er hyny

Nation, nâ'shun *n*, cenedl, ciwdod; gwlad

National, nash'un.al *a*, gwladol, gwlad-
wriaethol; cenedlaethol

Nationality, nash.un.al'i.ti *n*, cenedlig-
rwydd, cenedlgarwch

Native, nâ'tiv *n*, brodor, priodor: *a*,
genedigol, genol; cynnwynol, cynhenid,
greddfôl; dechreuol

Nativity, nâ.tiv'i.ti *n*, genedigaeth

Natural, nat'shü.ral *a*, anianol, naturiol,
cynnwynol; hanfodol: *n*, ffôl geni,
synlyn, ynfydyn. A natural child,
anhap ei fam, basdardd, plentyn gor-
dderch. Natural philosopher, anian-
ydd

Naturalism, nat'shü.ral.izm *n*, aniander

Naturalist, nat'shü.ral.ist *n*, anianydd,
naturiaethwr [rhyddfreiniad

Naturalization, nat.shü.ral.i.zâ'shun *n*,

Naturalize, nat'shü.ral.iz *vt*, trwydded-
ogi; cywladu; breinioli, brodori

Nature, nâ'tshûr *n*, anian, natur, nawd
naturiaeth; *y* byd, *y* greadigaeth
rhyw, math, bath. Good-nature
mwynder. Good-natured, mwyn
caruaid. Ill-nature, gwrthyni. Ill-
natured, sarig, cas. Of the same
nature, unrhyw

Naught, nô't *n*, dim: *a*, drwg, brwnt

Naughtiness, nô'ti.nes *n*, direidi, dryg
ioni [ionu

Naughty, nô'ti *a*, diriaid, drwg, dryg

Naumachy, nô'mâ.ki *n*, rhith morwyn
ladd [loesygia

Nausea, nô'shî.â *n*, gwrthwynebedd, ar

Nauseate, nô'shî.ât *vt*, gwrthwynebu
ffieiddio, gwrthod

Nauseous, nô'shus *a*, gwrthwynebleu
ffiaidd, diflas; adgas [rwyd

Nauseousness, nô'shus.nes *n*, ffieldio

Nautical, nô'ti.kal *a*, mordwyol, llong
wriaethol, morwriaethol

Nautilus, nô'ti.lus *n*, math o gragenbys

Naval, nâ'val *a*, llyngesol; morol

Nave, nâ'v *n*, corff eglwys; bogel, bot

Navel, nâ'vl *n*, bogel; *y* canol [bv

Navelwort, nâ'vl.wûrt *n*, dail y gro
bogeil-lys, bogail y forwyn. Wi
navelwort, llysiau'r geiniog

Navigable, nav'i.gâ.bl *a*, mordwyadw
moriadwy [wrio, llongiad

Navigate, nav'i.gât *vt*, mordwyo, llon;

Navigation, nav.i.gâ'shun *n*, mordw
aeth, moryddiaeth, llongiadaeth

Navigator, nav'i.gâtûr *n*, mordwyw
llongwr; llywydd llong

Navy, nâ'vi *n*, llynges; morfyddin.
little navy, llyngesan

Nay, nâ *ad*, na, nag *e*; nid felly; na dd
nid hyny yn unig

Neaf, Nief, nif, Nieve, nîv *n*, dwrn

Neal, nil *v*, tymmeru trwy wres

Neap, nîp *a*, isel; treiol. Neap ti
llanw isel, iselfor

Near, nîr (nearer, next) *a*, agos, c
agos, eiddwng, wng: *ad*, yn ag
ger llaw: *v*, agosau. To draw ne

near, dynesu. Nearer, nes, agosaf
Nearest, nesaf, agosaf [tachrwy

Nearness, nîr'nes *n*, agosrwydd; cr

Neat, nît *a*, dillyn, destlus, cryno, th
twf, hardd, gweddaiidd; pur, digy
mysg, glân: *n*, ych, eidion. Ne

herd, bugail gwartheg, heusor. Ne
cattle, da duon, gwartheg

Neatness, nît'nes *n*, destledd, tlysnî, d
ynder; digymmysgedd, purder

Neb, neb *n*, trwyn, pig, gylfin; ceg, s

214

Nebula, neb'ü.lâ (<i>p</i> nebulae, neb'ü.li) <i>n</i> , niwlen, niwl-sër; pilen ar y llygad	Needless, mid'les <i>a</i> , afreidiol, diachos
Nebulose, neb.ü.lös', Nebulous, neb'ü.lus <i>a</i> , cymylog, niwlog	Needlework, nî'dl.würk <i>n</i> , gwaith nod- wydd, gwniadwaith, nodwyddwaith
Nebulosity, neb.ü.los'î.tî, Nebulousness, neb'ü.lus.nes <i>n</i> , cymylogrwydd, niwl- ogrydd, caddugrwydd	Needs, nîdz <i>np</i> , rheidiau: <i>ad</i> , o raid. He must needs, rhaid iddo
Necessarian, nes.e.së'r'i.an, Necessitar- ian, nî.ses.î.të'r'i.an <i>n</i> , gwadwr rhydd weithrediad, angenrheidiwr	Needy, nî'di <i>a</i> , angenog, rheidus, tlawd Neese, nîz <i>vî</i> , tisio, trewi
Necessary, nes'e.sur.i <i>a</i> , rhaid, rheidiol, angenrheidiol, dir, anhebgorol: <i>n</i> , peth angenrheidiol; geudy. Necessaries, rheidiau, angenrheidiau, cyfreidiau, bwyd ac ymborth. Not necessary, afreidiol, diangenrhaid	Nef, nef <i>n</i> .—Nave [ionus, ysgeler Nefarious, nî.fë'r'i.us <i>a</i> , anfad, dryg- Negation, nî.gä'shun <i>n</i> , nag, nacâd, gwad, negyf, negyddiad
Necessitate, nî.ses'î.tät <i>vt</i> , dirgymhell, angenu, dirio, rheidio, angenrheidio, gorfod, gorfodogi [rheidus, tlawd	Negative, neg'â.tiv <i>n</i> , nag, negyf, nag <i>e</i> , negydd: <i>a</i> , nacaol, negyddol, gwadol: <i>vt</i> , nacâu, gommmedd, gwadu
Necessitous, nî.ses'î.tus <i>a</i> , angenu, Necessitude, nî.ses'î.tüd <i>n</i> , angen, angen- dod, angenoctyd, eisieu	Neglect, neg.lekt' <i>n</i> , esgeulusdra, di- ofalwch: <i>vt</i> , esgeuluso, gwalluso
Necessity, nî.ses'î.tî <i>n</i> , angenrhaid, rhaid, rheidedd; dir, dirni. To make a virtue of necessity, cymmeryd cy- nghor gan angen, gwneyd rhinwedd o reidedd	Neglectful, neg.lekt'f'wl <i>a</i> , esgeulus, di- ofal [wisg
Neck, nek <i>n</i> , gwddf, gwddw, mwnwgl. Neck-band, gwddfdoch. Neck-bone, chwilgorn gwddf. Neck-cloth, cad- ach gwddf, gwddwgen. Stiff-necked, gwar-galed. Wry-necked, gwddfgam. To break the neck, tori gwddf, tor- fynyglu	Negligee, neg.li.zhë' <i>n</i> , math o ŵn; am- Negligence, neg'li.jens <i>n</i> , esgeulusdod, anofaledd [gwallus
Necklace, nek'läs <i>n</i> , mwndlws, gwddf- gadwyn [olaethau	Negligent, neg'li.jent <i>a</i> , esgeulus, diofal, Negotiable, nî.gö'shî.â.bl <i>a</i> , newidiad- wy, marchnadol, masnachadwy
Necrology, nî.krol'ö.jî <i>n</i> , cofrestr marw- Necromancer, nek'rö.man.sür <i>n</i> , gor- cheinwr, swynwr, dewin, dyn hysbys, un yn hönï cyflafaredd â'r meirw	Negotiate, nî.gö'shî.ät <i>v</i> , gorchwyllo; ne- geseua, trafniديو; marchnadu, march- nata; cyflafareddu, cynnadlu
Necromancy, nek'rö.man.sî <i>n</i> , gorchein- iaeth, dewiniaeth [esgyrn	Negotiation, nî.gö'shî.ä'shun <i>n</i> , neges- euaeth; cyflafaredd, trafniديو
Necrosis, nî.krö'sis <i>n</i> , marweiddiad yr	Negotiator, nî.gö'shî.ä.tür <i>n</i> , negeseuwr; cynnadlydd, cyflafareddwr
Nectar, nek'tür <i>n</i> , diod y duwiau	Negro, nî'grö <i>n</i> , dyn du [swgr
Nectarine, nek'tur.in <i>n</i> , math o ffirwyth eirinog: <i>a</i> , melus	Negus, nî'gus <i>n</i> , cymmysg o win, dwfr, a Neigh, nä <i>vî</i> , gweryru: <i>n</i> , gweryriad
Nectarious, nek.të'r'i.us <i>a</i> , melusber	Neighbour, nä'bür <i>n</i> , cymmydog[ogaeth Neighbourhood, nä'bür.hwd <i>n</i> , cymmyd- Neighbouring, nä'bur.ing <i>a</i> , cymmydog- aethol, cyfagos, yn y gymmydogaeth
Need, nîd <i>n</i> , angen, rhaid, eisieu, eisiwed, rheidedd, tlodi: <i>v</i> , rheidio, eisieu, angenu, bod mewn eisieu [eisieu	Neighbourly, nä'bür.li <i>a</i> , cymmydogol, caredig
Neediness, nî'dî.nes <i>n</i> , angen, tlodi,	Neither, nî'thür <i>c</i> , na, nac, ychwaith: <i>a</i> , na'r naill na'r llall, nid yr un o'r ddau
Needful, nîd'f'wl <i>a</i> , rheidiol, angen- rheidiol, dir, rhaid, cyfreidiol	Nemoral, nem'ö.ral, Nemorous, nem'ö- rus <i>a</i> , llwynol [weddgo
Needle, nî'dl <i>n</i> , nodwydd, nydwydd; gwachell. Needle-maker, nodwyddwr.	Neogamist, nî.og'â.mist <i>n</i> , un newydd- Neology, nî.ol'ö.jî <i>n</i> , dyfeisiad geiriau newyddion [newydd
Knitting-needle, gwäell, gwachell	Neomenia, nî.ö.mî'nî.â <i>n</i> , gwyf y lloer
Needleful, nî'dl.f'wl <i>n</i> , nodwyddaid	Neophite, nî'ö.fî't <i>n</i> , dysgybl ieuane Neoteric, nî.ö'ter'ik <i>a</i> , newydd, diweddar Nepenthe, nî.pen'thî <i>n</i> , cyffyr rhag pob poen
	Nephew, nev'ü <i>n</i> , nai [gareg
	Nephritic, nî.frit'ik <i>a</i> , da rhag dolur y
	Nephritis, nî.frit'is <i>n</i> , ennyfnaf yr arenau
	Nepotism, nep'ö.tizm <i>n</i> , neiaintgarwech
	Nereid, nî'r'îd <i>n</i> , mordduwies

NIG pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Nerve, nûrv *n*, gî, gîen, gîeuy, gewyn: *vt*, cryfhau, nerthu. Affection of the nerves, gîhaint. Auditory nerve, gîen clywed. Cervical nerves, gîau'r gwddf. Ganglionic nerves, gîau clymedig. Gustatory nerve, gîen archwaeth. Olfactory nerve, gîen aroglu. Optic nerve, gîen golwg, gîen gweled

Nerveless, nûrv'les *a*, egwan, dirym
Nervous, nûrv'vus *a*, gîog, gewynaid, nerthol, cryf; pruddglwyfus, ofnus
Nervousness, nûrv'vus.nes *n*, grymusder, cryfder; gwendid, ofnusrwydd
Nescience, nesh'ens *n*, anwybodaeth
Ness, nes *n*, penrhyn, pentir; trwyn
Nest, nest *n*, nyth, nythyn: *v*, nythu.

A little nest, nythyn [fynwesu
Nestle, nes'l *v*, nythu; cydgoleddu, ym-
Nestling, nes'ling *n*, nythgyw, cywyn
Net, net *n*, rhwyd, balleg, rhwyden, ballegrwyd: *a*, glân, disothach. Net-weight, glân bwys. Wear-net, ball-aweg [dyfnach; uffernol

Nether, neth'ûr *a*, is, isach, iselach;
Nethermost, neth'ûr.möst *a*, isaf, iselaf
Netmaker, net'mä.kûr *n*, rhwydweydd
Netting, net'ing, Network, net'wûrk *n*, rhwydwaith

Nettle, net'l *n*, danadl: *vt*, pigo; llidio; cyffroi, cynhyrfu. Blind nettle, Dead nettle, danadlen ddall, danadlen farw. Nettle-rash, danadl-darddiant

Neurosis, nü.rö'sis *n*, clefyd y gîau
Neuter, nü'tûr, Neutral, nü'tral *a*, ammhleidiol: *n*, ammhleidydd; canolydd.
Verb neuter, perwyddiad rhydd. Neuter gender, y ganolryw [wch

Neutrality, nü'tral'i.ti *n*, ammhleidgar
Neutralize, nü'tral.iz *vt*, dieffeithio, gwrthweithredu

Never, nev'ûr *ad*, ni (nid) ... erioed, ni...un amser, ni...byth: *px*, di-, an-. Never-ending, diderfyn, annherfynol. Never-failing, dibaid. There never was, ni bu erioed. There never will be, ni fydd byth, byth ni bydd. Never being, heb fod erioed, heb fod byth

Nevertheless, nev.ûr.tŵi.les' *ad*, nid allai, eto, er hyny, er hyn oll

New, nü *a*, newydd; diweddar; cri; ffres. Bran-new, Span-new, newydd tanlli. New-fangled, newydd ffurfiog. New-year's-day, dydd calan. New-year's-gift, calenig

Newborn, nü'börn *a*, newydd-eni

Newel, nü'el *n*, canolbost grisiau

Newly, nü'li *ad*, o newydd, yn ddiwedda
Newness, nü'nes *n*, newydd-deb, newydd-der, newyddrwydd

News, nüz *n*, newydd, newyddion
Newsman, nüz'man *n*, newyddiadurwr
Newsmonger, nüz'mung.gûr *n*, heliwr chwedlau, newyddiwr

Newspaper, nüz'pä.pûr *n*, papyr newydd, newyddiadur [chwileu

Newt, nü't *n*, madfall, geneugoeg, budr

Next, nekst *a*, nesaf: *ad*, yn nesaf *sd*.—Near [vt, pwyntio; blaenu

Nib, nib *n*, blaen pin ysgrifenu; telpyn

Nibble, nib'l *v*, deintio; dargnoi; cnithio

Nice, nü's *a*, moethus; destlus; cain

manol, gofalus, cywraint, dichlyn, per

Niceeness, nü's.nes *n*, manylrwydd

Nicety, nü'si.ti *n*, cywreinbeth, manylwaith; manylbwnc; manylder. Nice ties, ammeuthyddion, danteithion

Niche, nitch *n*, cloer, eilunfa, delwgell

Nick, nik *n*, bwlech, rhint: *vt*, bylehu rhygndori; taro'r nod; iawn amsero twyllo, siomi. The nick of time, y iawn bryd, yr adeg [enw

Nickname, nik'näm *n*, llysenw: *vt*, llyse

Nictate, nik'tät *vi*, amrantu, ysmicio

Nide, nid *n*, nythiad, nythlwyth

Nidification, nid.i.fi.kä'shun *n*, nythia

Nidorous, nid'ur.us *a*, yn arogl fel ei rhost [iar

Nidulation, nid.ü.lä'shun *n*, nythdrig

Niece, nis *n*, nith [cerly

Niggard, nig'ûrd *n*, cybydd, crinwa

Niggardliness, nig'ûrd.li.nes *n*, crintachrwydd, cybydd-dod

Niggardly, nig'ûrd.li *a*, cybyddly crintach, llawgeuad: *ad*, yn gybyddly

Niggle, nig'l *vi*, cydofera

Nigh, nü *a*, agos, cyfagos: *ad*, yn agoser llaw, yn ymyl: *v*, agosau, nesau

Nighiness, nü'nes *n*, agosrwydd, agosed

Night, nît *n*, nos; noson, noswait

Night-faring, nosdeithiol. By nigh liw nos, ar hyd y nos. Dead of nigh dyfnder nos. Last night, neithwr

Night before last, echnos, ymanno

To-night, heno. To draw toward

night, nosi; hwyrhau

Nightcap, nît'kap *n*, cap nos

Nightfall, nît'fôl *n*, cyfnos

Nightgown, nît'gûwn *n*, gûwn nos

Nightingale, nît'in.gäl *n*, eos, eaw eosig (*d*) [ad, bob nos, o hyd *n*

Nightly, nît'li *a*, nosol, nosweithic

Nightinan, nît'man *n*, carthwr geudai

Nightmare, nît'mêr *n*, yr hunllef, gû

Nightshade, nî't'shäd *n*, llysiau'r moch, mochlys. Deadly nightshade, cod-warth. Enchanter's nightshade, llys Stephan. Woody nightshade, manyglog
 Nightward, nî't'wûrd *ad*, tua'r nos
 Nightwatch, nî't'watsh *n*, gwyliadwriaeth nos; noswyladwriaeth [yn duo
 Nigrescent, nî.gres'ent *a*, caddugol;
 Nihilism, nî.bî'l'i.tî *n*, dimedd, diddymder
 Nill, nîl *v*, anewyllysio; pallu, gwrthod: *n*, gwreichion elydr toddedig
 Nimbiferous, nîm.bîf'ur.us *a*, tymmestl-ddwyn [sionc
 Nimble, nîm.bl *a*, cyflym, buan, heinif,
 Nimious, nîm'yus *a*, gormodol, rhyfawr
 Nincompoop, nîng'kom.pûp *n*, penbwl
 Nine, nîn *a* & *n*, naw, 9 [dyblyg
 Ninefold, nîn'föld *a*, nawplyg, naw
 Ninepin, nîn'pin *n*, ceilysen (*p* ceily)
 Nineteen, nîn.tîn' *a* & *n*, pedwar ar bymtheg, 19
 Nineteenth, nîn.tînth' *a* & *n*, pedwerydd ar bymtheg, 19ydd [ugain
 Ninetieth, nîn.tî.eth *a*, degfed a phedwar
 Ninety, nîn'tî *a* & *n*, pedwar ugain a deg
 Ninny, nîn.i, Ninnyshammer, nîn'i.ham-ûr *n*, penbwl, hurtyn, clwpa
 Ninth, nînth *a*, nawfed, 9fed
 Nip, nîp *n*, cno, cnoad; daif, deifiad: *vt*, cnoi; gwasgu; deifio; gwywo
 Nippers, nîp'ûrz *np*, gefail, gefelïau
 Nipple, nîp'l *n*, diden, teth, tithen, penig bron, bronig
 Nisi, nî'sî *c*, oddi eithr. Nisi prius, gwys, gwarant. Court of nisi prius, llys yr achosion cyffredin. Justices of nisi prius, y barnwyr cyffredin
 Nit, nît *n*, nedden, wy lleuen [deb
 Nitency, nî'ten.sî *n*, claerder, dysgleir-
 Nitid, nî'tîd *a*, gloew, dysglaer, claer
 Nitre, nî'tûr *n*, halen y graig, creighalen
 Nitrogen, nî'trô.jen *n*, blorai, un o ranau cyfansawdd yr awyr
 Nitrous, nî'trus *a*, blorog
 Nitty, nî'tî *a*, neddog, llawn nedd [eira
 Nival, nî'val *a*, eiryog, llawn nyf neu
 Niveous, nîv'yus *a*, eiryaidd, purwyn
 No, nö *a*, neb, neb rhyw, neb un, dim: *ad*, nî, nid, nis, na, nac, nad, nas; nag e, na ddo. At no time, byth. By no means, nid mewn un modd, er dim. He is no better, nid yw efe dipyn gwell. No person, No one, neb. No work shall be done, nî wneir dim gwaith. To no purpose, yn ofer, yn ddiles. Yes or no, îe neu nage

Nobilitate, nö.bîl'i.tät *vt*, boneddu
 Nobility, nö.bîl'i.tî *n*, bonedd, uchelfonedd, dyledogaeth, uchelwaedogaeth; dyledogion, pendefigion
 Noble, nö'bl *a*, dyledog, ardderchog, godidog, arwraidd, boneddig, urddasol; haelionus: *n*, pendefig, boneddwr, dyledog; bath aur o werth 6s. 8c. [defig
 Nobleman, nö'bl.man *n*, dyledog, pen-
 Nobleness, nö'bl.nes *n*, dyledogrwydd, bonedd; mawredd, ardderchogrwydd
 Nobless, nö'bles *n*, uchelfonedd
 Nobly, nö'bli *ad*, yn foneddol; yn ardderchog; yn haelionus; yn rhagorol
 Nobody, nö'bod.i *n*, neb, neb un, nebawd, undyn, neb rhyw un, nid...neb, nid...un [niweidiol
 Nocent, nö'sent, Nocive, nö'siv *a*, drygus,
 Noctambulist, nok.tam'bü.list *n*, nosrodiwr, nosgerddwr [dydd a nos
 Noctidial, nok.tîd'yal *a*, yn cynnwys
 Noctiferous, nok.tif'ur.us *a*, nosddwyn
 Noctiluca, nok.tîl'ü.kâ *n*, nosoleuad
 Noctuary, nok'tü.ur.i *n*, noslyfr
 Nocturn, nok'tûrn *n*, noswasanaeth, nosweddi [nosol
 Nocturnal, nok.tûr'nal *n*, deial nos: *a*,
 Nod, nod *v*, amneidio; hepian, hepio, penogwyddo: *n*, penogwyddiad, hep; awgrym [siol
 Noddy, nod'l *n*, penglog, clopa, clol,
 Noddy, nod'i *n*, hurthgen, drelyn; cerbyd deuolwynog [cynghroesiad
 Node, nöd *n*, cwlwm, clwm, oddf, cwgn;
 Nodous, nö'dus *a*, clymog, cygnog
 Noggin, nog'in *n*, cwpan; chwarter peint
 Noise, nöiz *n*, swm, twrf, godwrf, sain, dadwrdd, twrdd, trwst, diaspad: *v*, dadwrdd; cyhoeddi. A blustering noise, dwndwr. A chattering noise, trydar. A rumbling noise, godwrdd. Noise of birds, sain adar
 Noiseless, nöiz'les *a*, diswn, dystaw, di-dwrdd, nidrwt
 Noisiness, nöiz'zî.nes *n*, twrddusrwydd
 Noisome, nöi'sum *a*, ffaidd, drewllyd
 Noisomeness, nöi'sum.nes *n*, adgasrwydd, ffaiddrwydd [ystyrllyd
 Noisy, nöiz'î *a*, trystfawr, bloeddafwr,
 Nolation, nö.lish'un *n*, anfyniad, anfodd
 Nombres, num'blz *np*, perfedd carw
 Nomenclator, nö'men.klä.tûr *n*, enwed-ydd, galweddydd
 Nomenclature, nö'men.klä.tshûr *n*, enw-lyfr; enwau pethau [igol
 Nominal, nom'i.nal *a*, enwol; galwed-

NOU pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tû=too, tûk=took;

Nominally, nom'i.nal.i *ad*, wrth ei enw, erbyn ei enw; o ran enw, mewn dim ond enw, mewn enw yn unig [penodi
 Nominate, nom'i.nät *vt*, enwi, galw;
 Nomination, nom.i.nä'shun *n*, enwad, penodiad, enwedigaeth
 Nominative, nom'i.nä.tiv *a*, enwedigol
 Nonage, non'äj *n*, anoed, maboed
 Nonappearance, non.a.pî'r'ans *n*, pall-yddangosiad, ammhresennoldeb, absennoldeb
 Nonce, nons *n*, amcan, dyben, bwriad
 Nonconformist, non.kon.fôr'mist *n*, anghyddfurfiwr, ymneilldûwr
 Nonconformity, non.kon.fôr'mî.tî *n*, anghyddfurfiad; ymneillduaeth
 Nondescript, non.dî.skript *n*, peth anarluniadwy
 None, nun *pn*, neb, dim, dim un
 Nonentity, non.en'tî.tî *n*, dihanfodedd, diddim, anfodoliaeth
 Nonesuch, nun'sutsh *n*, un digymhar
 Nonexistence, non.eg.zis'tens *n*, anfodolaeth [annhyngol
 Nonjuring, non.jû'r'ing *a*, annhwng
 Nonjuror, non.jû'r'ûr *n*, annhyngwr
 Nonpareil, non.pâ.rel' *n*, peth digymhar; math o afal; math o argrafflythyren
 Nonpayment, non.pä'ment *n*, methdaliad
 Nonplus, non'plus *n*, dyrysno, astrusi: *vt*, peri taw; gorddyrysi; attal
 Nonponderous, non.pon'dur.us *a*, dibwys, amhwysig
 Nonresident, non.rez'i.dent *n*, annhri-gian-nydd: *a*, annhri-giannol [rynedd
 Nonresistance, non.rî.zis'tans *n*, diwrth-
 Nonsense, non'sens *n*, ffoledd, ffegod
 Nonsensical, non.sen'sî.kal *a*, direswm, disynwyr [ddattodiad
 Nonsolution, non.sö.lü'shun *n*, meth-
 Nonsuit, non'süt *n*, anhawl, hawlgoll: *vt*, dihawlio [fach
 Nook, nûk *n*, congl, ongl, cornel; cil-
 Noon, nûn, Noonday, nûn'dä, Noontide, nûn'tîd *n*, nawn, hannerddydd, canol-ddydd: *a*, nawnol
 Noose, nûz *n*, byddagl, magl; cwlwm rhedeg: *vt*, byddaglu, maglu
 Nor, nôr *c*, na, nac
 Normal, nôr'mal *a*, rheolaidd, unionsyth, syth. Normal school, ysgol athrawon
 Norse, nôrs *n*, Llychlynæg
 North, nôrth *n*, gogledd: *a*, gogleddol.
 North wind, gogleddwynt
 Northerly, nôr'thûr.lî, Northern, nôr'thûrn *a*, gogleddol. Northern lights, goleuni gogleddol, gogleddwawr

Northward, nôrth'wûrd *ad*, tua'r gogledd
 Nose, nôz *n*, trwyn: *v*, trwyno; arogl.
 To turn up the nose, ffroenochi
 Nosegay, nôz'gä *n*, blodeuglwm, twff, gwllglwm. clwm blodau
 Noseless, nôz'les *a*, didrwyn, heb drwyn
 Nostril, nos'tril *n*, ffroen
 Nostrum, nos'trum *n*, cyfaredd
 Not, not *ad*, na, nac, nad, ni, nid; di-an-, af-. Not many, nemawr. Not thankful (unthankful), anniolchgar, diddiolch. Not knowing, heb wybod
 Notable, nô'tä.bl *a*, nodadwy, nodedig, hynod, enwog; gofalus
 Notableness, nô'tä.bl.nes *n*, hynodrwydd, enwogrwydd; dyfaliweh
 Notary, nô'tur.i *n*, nodiadur, nodiedydd
 Notation, nô'tä'shun *n*, nodiant, nodiad
 Notch, notsh *n*, bwlech, rhwgn, rhint, gwlf: *vt*, bylehu, bylehdori
 Note, nôt *n*, arwydd, marc, nod; ysgrif-nod; sylwnod, eglurnod; nodiad; ton-nod, sain-nod; enwogrwydd, hynod-rwydd: *vt*, nodi, sylwi, dal sylw; cofnodi. Marginal note, ymylnod
 Note of hand, Promissory note, ysgrif-enrwym
 Noted, nô'ted *a*, nodedig, hynod, enwog
 Nothing, nuth'ing *n*, dim, diddim
 Nothing at all, dim yn y byd
 Notice, nô'tis *n*, sylw, rhybudd, hysbys-rwydd. To take notice, dal sylw
 Notification, nô.tî.fî.kä'shun *n*, rhy-buddiad, hysbysiad [amlygt
 Notify, nô.tî.fî *vt*, hysbysu, cyhoeddi
 Notion, nô'shun *n*, tyb, meddwl, barn rhith, syniad [mygo
 Notional, nô'shun.al *a*, tybiol, dychym-
 Notoriety, nô.tö.rî'i.tî, Notoriousness nô.tö.rî.us.nes *n*, hynodrwydd, am-lygrwydd, rhempusrwydd
 Notorious, nô.tö.rî.us *a*, honaid, carn hysbys, cyhoedd, hynod
 Not, not *vt*, cneifio: *pp*, cneifiedig
 Notus, nô'tus *n*, y deheuwynt
 Notwithstanding, not.with.stan'ding *c* er hyny, eto, allai: *pr*, er (0
 Nought, nôt *n*, dim, diddim; gwagnod
 Noun, nûwn *n*, enw; gair. Noun ad-jective, enw gwan, ansoddair. Noun substantive, enw cadarn, sylweddair
 Nourish, nur'ish *vt*, maethu, meithrin magu, cynnal [meithrinadw
 Nourishable, nur'ish.ä.bl *a*, hyfaeth
 Nourishment, nur'ish.ment *n*, lluniaeth portkiant; maeth, meithriniaeth; cyn-naliaeth; ymborth

- Nousle, nuz'l *vt*, anwesu; maglu, caeth-
 Novation, nö.vä'shun *n*, newyddiad [iwo
 Novel, nov'el *a*, newydd: *n*, newydd-
 chwedl, ffugchwedl, ffugdraethawd
 Novelist, nov'el.ist *n*, ffugchwedlwr
 Novelty, nov'el.ti *n*, newydd-der, new-
 ydd-dra; newydd-beth, peth newydd
 November, nö.vem'bür *n*, Tachwedd
 Novercal, nö.vür'kal *a*, llysfamaidd
 Novice, nov'is *n*, newyddian, dechreuwr
 Novitiate, nö.vish'i.ät *n*, newyddianiaeth,
 amser prawf
 Now, nûw *ad*, yn awr, y pryd hwn, yr
 awr hon, awron: *c*, bellach, weithian.
 Just now, yn awr, gynneu, yn awr fach.
 Now-a-days, yn y dyddiau hyn, yr oes
 hon. Now and then, ambell waith,
 yn awr ac yn y man
 Nowes, nûz *n*, y cwlwm priodasol
 Nowhere, nö'whér *ad*, dim yn unlle
 Nowise, nö'wiz *ad*, dim mewn un modd
 Noxious, nok'shus *a*, niweidiol, drygus,
 afiach [megin
 Nozzle, noz'l *n*, trwyn, duryn; trwyn
 Nubble, nub'l *vt*, dyrnodio, pwyo
 Nubiferous, nü.bi'ur.us *a*, yn dwyn
 cymylau [duo
 Nubilate, nü'bi.lät *vt*, cymylu; tywyllu,
 Nubile, nü'bil *a*, dyweddadwy
 Nubilous, nü'bi.lus *a*, cymylog, tywyll
 Nuciferous, nü.sif'ur.us *a*, cneuddwyn
 Nucleus, nü'kli.us *n*, cnewullyn, bywyn
 Nudity, nü'di.ti *n*, noethni, noethedd
 Nugacity, nü.gas'i.ti *n*, coegchwedliad,
 gwagsiarad [oferwag
 Nugatory, nü'gä.tur.i *a*, gorwag, ofer,
 Nuisance, nü'sans *n*, niweidbeth, blin-
 beth, casbeth, bryntwaith, bryntni
 Null, nul *a*, diddim, dirym, ofer [gred
 Nullifidian, nul.i.fid'yan *a*, dihyder, di-
 Nullify, nul'i.fi *vt*, diddymu, dirymu
 Nullity, nul'i.ti *n*, diddymder
 Nullo, nul'ö *n*, gwagnod (0)
 Numb, num *a*, merwinllyd, fferllyd, wedi
 merwino: *vt*, fferu, merwino
 Number, num'bür *vt*, rhifo, cyfrif: *n*,
 nifer, rhif, rhifedi, eirif, rhifed; rhifyn.
 Numbers, cynghanedd, prydyddiaeth.
 A great number, lluaws. Cardinal
 numbers (first, second, &c.), rhestr-
 olion (cyntaf, ail, &c.). Ordinal num-
 bers (one, two, &c.), rhifolion (un,
 dau, &c.). One of their number, un
 o honynt [aneirif, dirif, dirifedi
 Numberless, num'bür.les *a*, afrif, afrifed,
 Numbness, num'nes *n*, merwin, merwin-
 dod, fferdod; ewinrew
 Numerable, nü'mur.ä.bl *a*, rhifadwy
 Numeral, nü'mur.al *a*, niferol, rhifol: *n*,
 rhifnod, rhifeb. Arabic numerals,
 rhifolion Arabaidd, 1, 2, 3, &c. Ro-
 man numerals, rhifolion Rhufeinaidd,
 I, II, III, IV; i, ii, iii, iv, &c.
 Numerary, nü'mur.ur.i *a*, rhifiannol
 Numerate, nü'mur.ät *vi*, rhifiannu, rhif-
 nodi, rhifo
 Numeration, nü.mu.rä'shun *n*, rhifiant,
 rhifedigaeth, rhifnodiad, niferiant
 Numerator, nü'mur.ä.tür *n*, rhifiedydd,
 niferai [niferol
 Numerical, nü.mer'i.kal *a*, rhifnodol,
 Numerous, nü'mur.us *a*, rhiflog, niferog,
 lluosog, aml, tra aml, llawer
 Numerousness, nü'mur.us.nes *n*, nifer-
 edd, lluosogrwydd
 Numismatic, nü.miz.mat'ik *a*, bath-
 ofyddol [ofyddiaeth
 Numismatics, nü.miz.mat'iks *np*, bath-
 Numismatist, nü.miz'mat.ist, Numis-
 matologist, nü.miz.mâ.tol'ö.jist *n*, bath-
 Nummary, num'ur.i *a*, arianol [ofydd
 Numskull, num'skul *n*, penbwl, clwpa
 Nun, nun *n*, mynaches, lleian
 Nunchion, nun'tshun *n*, rhyngfwyd
 Nunciature, nun'shi.ä.tshür *n*, cenadwr-
 iaeth
 Nuncio, nun'shi.ö *n*, cenadwr y Pab
 Nuncupative, nung'kü.pä.tiv *a*, geiriol,
 cyhoedd-fynegol
 Nunnery, nun'ur.i *n*, lleiandy, gwryfydy
 Nuptial, nup'shal *a*, priodasol, neithiorol.
 Nuptial feast, gwledd briodas
 Nuptials, nup'shalz *np*, priodas, neithior
 Nurse, nürs *n*, mammaeth, mag wraig:
vt, magu; meithrin
 Nursery, nür'sur.i *n*, ystafell fagu;
 maethdy, meithrinfa; planfa, planigfa
 Nursling, nürs'ling *n*, plentyn maeth,
 maethyn, maethen, maethfab
 Nurture, nür'tshür *n*, maeth, mag,
 maethiad, meithrin, dygiad i fynd: *vt*,
 meithrin, addysgu [wesu
 Nustle, nus'l *vt*, maethu; achlesu, an-
 Nut, nut *n*, cneuen; gwain hoel dro.
 Nut-cracker, gefail gnau. Nut-gall,
 afal y derw. Nut-tree, pren cnau,
 collen. Earth-nuts, bywi, cnau'r ddai-
 ar, cylor, clor. Slip-shelled nuts,
 cnau gweisgi [blygiad
 Nutation, nü.tä'shun *n*, ysgogiad; go-
 Nuthatch, nut'hatsh *n*, delor y cnau
 Nutmeg, nut'meg *n*, pergneuen India
 Nutriment, nü'tri.ment *n*, maeth, llun-
 iaeth, ymborth, porthiant; magwriaeth

OBL pâth, fat, êre, met, mâ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tû=too, tûk=took;

Nutritional, nû.trî.men'tal, Nutritious, nû.trish'us, Nutritive, nû'trî.tiv a, maethol, maethlawn, maethus [iad
Nutrition, nû.trish'un n, maeth, maeth-
Nutriture, nû'trî.tshû'r n, maetholrwydd
Nutshell, nut'shel n, plisgyn cneuen
Nuzzle, nuz'l v, trwyno'r ddaiar fel hwch; trwyn-haiarnu
Nymph, nimf n, dwies y coedydd, y gweunydd, a'r dyfroedd; angyles; tloferch, benywen, meinir. Sea-nymph, morddwies
Nymphaean, nim.fî'an, Nymphical, nim'fî.kal, Nymphish, nim'fîsh, Nymph-like, nimf'lik a, perthynol i ddwiesau'r coedydd
Nymphomania, ni.fö.mä'nî.â n, gorailladedd [amrantiad
Nystagmus, nis.tag'mus n, gwinciad,

O.

O, ö px, gwrth-: i, O! oio! ha!
Oaf, ôf n, delff, hurtyn, penbwl, drel
Oafish, ô'fish a, delffaidd, penbylaidd
Oafishness, ô'fish.nes n, hurtrwydd
Oak, ök n, derwen, mesbren; dâr. Oak-apple, afal y derw, darafal. Oak-grove, llwyn derw, derlwyn. Heart of oak, derlin. Jerusalem oak, derwen Gaersalem. A scarlet oak, prinwydden. A stately oak, caterwen. A stunted oak, cor dderwen. A young oak, glas dderwen
Oaken, ô'kn a, deri, derw, derwin
Oakum, ô'kum n, rhaffau dattodedig
Oar, ô'r n, rhwyf, rhodl [n, rhwyfwr
Oarsman, ô'rz'man (oarsmen, ô'rz'men)
Oasis, ô'â.sis (p oases, ô'â.siz) n, ynys-dir, ffrwythlonfa
Oast, öst n, ody i sychu hopys
Oat, öt n, ceirchen. Oats, ceirch. Oat-cake, teisen geirch. Wild oats, fîetur
Oaten, öt'n a, o geirch, ceirchol
Oath, öth (p oaths, öTHz) n, llw, twng, rhaith; achred. Oath-breaking, llwdoriad, anudon. A vain oath, lledlw
Oatmeal, öt'mil n, bawd ceirch. Oatmeal-bread, bara ceirch
Oaty, öt'ti a, o geirch, ceirchaid
Ob-, oc-, of-, op- px, yn arwyddo, "yn y ffordd," gwrth-
Obambulate, ob.am'bû.lät n, amrodio
Obduction, ob.duk'shun n, gorchuddiad
Obduracy, ob'dü.rä.sî n, caledwch, cundynrwydd; gwargaledrwydd; calon-galedrwydd; ystyfnigrwydd

Obdurate, ob'dü.rät a, caled, calon-galed, cyndyn, anhyblyg [iad
Obduration, ob.dü.rä'shun n, ymgaled-
Obedience, ö.bî'dî.ens n, ufudd-dod; gwarogaeth, darostyngedig
Obediential, ö.bî.dî.en'shal a, ufudd, ymostyngol [ymgrymiad
Obesance, ö.bä'sans n, moesblygiad.
Obelisk, ob'î.lisk n, colofn; bernod (†)
Oberration, ob.e.rä'shun n, crwydrad
Obese, ö.bis' a, tew, bras; pendew
Obeseness, ö.bis'nes, Obesity, ö.bes'î.ti n, tewder, gordewedd
Obey, ö.bä' vt, ufuddhau, ymostwng
Obfuscate, ob.fus'kät, Offuscate, o.fus'kät vt, cymylu, tywyllu
Obit, ö'bit n, arwyl, marwddedod
Obituary, ö.bit'shû.ur.î n, marwrestr
Object, ob'jekt n, gwrthddrych, nod bwriad [gwrthddadlen, achwyn
Object, ob'jekt' vt, eithro, gwrthwynebu
Objection, ob.jek'shun n, gwrthddadl gwrthreswm, gwrtheb, gwrthair, bai
Objectable, ob.jek'shun.â.bl a, eithradwy, beiadwy, gwrthwynebadwy
Objective, ob.jek'tiv a, gwrthddrychol
Objector, ob.jek'tûr n, gwrthebydd gwrthddadleuydd, gwrthddadlwr
Objection, ob.jû.rä'shun n, tyngediad tyngiad [argyhoedd
Objurgate, ob.jûr'gät vt, ceryddu, senu
Objurgation, ob.jûr.gä'shun n, cerydd argyhoeddiad, sen
Oblate, ob.lät' a, gwastad-ben, lledgrw
Oblation, ob.lä'shun n, offrwm, rhodd
Oblectation, ob.lek.tä'shun n, boddhâd difyrwch, dyddanwch
Obligate, ob'li.gät vt, cymhell, rhwym
Obligation, ob.lî.gä'shun n, dylech rhwym, rhwymedig
Obligatory, ob'li.gä.tur.î a, dyledus rhwymedigol, rhwymedigaethol
Oblige, ö.blij' vt, rhwymo, dwyn tu rhwymedigaeth; dirio; boddio; dirgymhell, gorfodi. He is obliged to go, mae rhaid iddo fynd. I am obliged to you, diolch i chi
Obligee, ob.li.jî' n, gofynwr, rhwymwr
Obligor, ob.lî.gôr' n, dyledwr
Oblique, ob.lik' a, lleddf, gŵyr, lledballetraws, gwyrddrws, ar osgo; ystlys
Obliqueness, ob.lik'nes, Obliquity, ob.lik'wî.ti n, gwyredd, gwyrni, gosgogwydd, lledbeiad [dioli, dilë
Obliterate, ob.lit'ur.ät vt, dadlythyr
Obliteration, ob.lit.u.rä'shun n, dileadadlythyriad, dadoliad

Oblivion, ob.liv'yun <i>n</i> , anghof, ebargof- iant, ebargofiad [anghofus]	Obstetrics, ob.stet'riks <i>np</i> , colwyn- yddiaeth, bydweigiaeth
Oblivious, ob.liv'yus <i>a</i> , ebargofus,	Obstinacy, ob.sti.nä.si <i>n</i> , cildynrwydd, cyndynrwydd, ystyfnigrwydd
Oblong, ob'long <i>a</i> , hirgul, hirgyleh	Obstinate, ob'sti.nät <i>a</i> , cildyn, cyndyn, ystyfnig, anhodyn, gwrthnysig, pen- gam, gwargaled, gwarsyth
Obloquy, ob'lö.kwi <i>n</i> , anair, gwarth, gwaradwydd; gogan, enllib	Obstipation, ob.sti.pä'shun <i>n</i> , caudad agenau; bolrwyredd
Obmutescence, ob.mü.tes'ens <i>n</i> , llafar- golliad [edig; beius]	Obstreperous, ob.strep'ur.us <i>a</i> , gwrth- floodgar, dadyrddus, bloeddfawr
Obnoxious, ob.nok'shus <i>a</i> , darostyng-	Obstriction, ob.strik'shun <i>n</i> , rhwym- edigaeth, rhwymad [luddio]
Obnubilate, ob.nü'bî.lät <i>vt</i> , cymylu, tywyllu [myliad]	Obstruct, ob.strukt' <i>vt</i> , attal, rhwystro,
Obnubilation, ob.nü.bî.lä'shun <i>n</i> , cy-	Obstruction, ob.struk'shun <i>n</i> , rhwystr, ludd, luddiant, attalfa
Obreption, ob.rep'shun <i>n</i> , ymlusgiad, ymliethriad [lithro]	Obstructive, ob.struk'tiv <i>a</i> , rhwystrol, luddiol, arluddiol, attaliedigol
Obreptious, ob.rep'shus <i>a</i> , dirgel ym-	Obstruent, ob'strw.ent <i>n</i> , rhwystr, attal- fa: <i>a</i> , rhwystrol, luddiol
Obscene, ob.sin' <i>a</i> , brwnt, aflan, anllad, anniwair, serth, serthol	Obtain, ob.tän' <i>vi</i> , cael, caffael, cyr- haedd, cyrhaeddyd, ennill, ynnill
Obscenity, ob.sen'i.ti <i>n</i> , bryntni, budri- iaith, serthi, ffieidd-dra [iad]	Obtainable, ob.tä'nä.bl <i>a</i> , cyrhaeddadwy, ennilladwy [cyrhaeddiad]
Observation, ob.skü.rä'shun <i>n</i> , tywyll-	Obtainment, ob.tän'ment <i>n</i> , caffaeliad,
Obscure, ob.skü'r' <i>a</i> , aneglur, tywyll, anghlaer; anenwog, anhynod, isel- radd: <i>vt</i> , tywyllu, dyrysu	Obtenebration, ob.ten.i.brä'shun <i>n</i> , ty- wyllwch; tywylliad
Obscureness, ob.skü'r'nes, Obscurity, ob.skü'r'i.ti <i>n</i> , aneglurder, tywyllni; anenwogrwydd, dinodedd	Obtest, ob.test' <i>v</i> , taer ddeisyf, erfyn
Observation, ob.sî.krä'shun <i>n</i> , deisyfiad; ymbiliad, erfyniaeth	Obtestation, ob.tes.tä'shun <i>n</i> , erfyn- iaeth, ymhwedd [gymhell]
Obsequies, ob'sî.kwiz <i>np</i> , arwyliant, arwyl, defodau angladdol	Obtrude, ob.trwd' <i>vt</i> , ymwithio, traws-
Obsequious, ob.sî'kwî.us <i>a</i> , ufuddgar, hyblyg, parod i wneyd a fyner	Obtruncate, ob.trung'kät <i>vt</i> , dialodi
Obsequiousness, ob.sî'kwî.us.nes <i>n</i> , ufuddgarwch, gwasanaethgarwch	Obtrusion, ob.trw'zhun <i>n</i> , trawsgy- mhelliad, ymwrthiad
Observable, ob.zür.vä.bl <i>a</i> , nodadwy, hynod, gweladwy	Obtrusive, ob.trw'siv <i>a</i> , ymwrthgar
Observance, ob.zür.väns <i>n</i> , cadwad, parch; manylbarch; cyfarchwyliad; cyflawniad; nodiad; trefniad, rheol, defod [gofalus]	Obtund, ob.tund' <i>vi</i> , pylu; marwhau
Observant, ob.zür.vant <i>a</i> , gwyliadwrus,	Obtuse, ob.tüs' <i>a</i> , pwl, difin, anfiniog
Observation, ob.zür.vä'shun <i>n</i> , sylw, sylwad, nodiad, ardremiad; cadwad	Obtuseness, ob.tüs'nes, Obtusion, ob- tüt'zhun <i>n</i> , pyliad; pylui, pyledd
Observator, ob'zür.vä.tür <i>n</i> , arsyllwr, nodiedydd [tremfa, tremynfa]	Obumbrate, ob.um'brät <i>vt</i> , cysgodi, ty- wyllu, cymylu, bwrw cysgod dros
Observatory, ob.zür.vä.tur.i <i>n</i> , arsyllfa,	Obvert, ob.vürt' <i>vt</i> , troi tuag at
Observe, ob.zürv' <i>v</i> , nodi, arnodi, dal sylw; syluar; cadw, parchu, ufuddhau	Obviate, ob'vi.ät <i>vt</i> , rhagflaenu; rhagod, troi heibio, llesteirio
Obsession, ob.sesh'un <i>n</i> , rhagymosod- iad, gwarchaead	Obvious, ob'vi.us <i>a</i> , eglur, amlwg, hywel
Obsidional, ob.sid'yun.al <i>a</i> , gwarchaeol	Obviousness, ob'vi.us.nes <i>n</i> , amlygrwydd
Obsolescent, ob.sö.les'ent <i>a</i> , yn hen- eiddio [henaid, diarfer]	Occasion, o.kä'zhun <i>n</i> , achlysur; achos, ethryb, oedfa; cyfle, adeg: <i>vt</i> , peri, achosi, achlysuro
Obsolete, ob'sö.lit <i>a</i> , anarferedig, hen,	Occasional, o.kä'zhun.al <i>a</i> , achlysurol; dygwyddiadol [dellni, delli]
Obstacle, ob'stä.kl <i>n</i> , rhwystr, ludd, attalfa [wreigiol, esgoriadol]	Occcation, ok.sî.kä'zhun <i>n</i> , dalliad;
Obstetric, ob.stet'rik <i>a</i> , colwynol, byd-	Occident, ok'sî.dent <i>n</i> , gorllewin
	Occidental, ok.sî.den'tal <i>a</i> , gorllewinol
	Occiput, ok'sî.put <i>n</i> , gwegil
	Oclude, o.klöd' <i>vt</i> , cau i fyny
	Occluse, o.klüs' <i>a</i> , cauedig

OFF pāth, fat, ère, met, mârîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Occult, o.kult' *a*, cuddiedig, dirgel, cel
Occultation, ok.ul.tâ'zhun *n*, cuddiad,
celedigaeth; machludiad
Occupation, ok.ü.pâ'zhun, Occupancy,
ok.ü.pan.sî *n*, meddianniad, daliad;
meddiant; galwad, crefft
Occupier, ok.ü.pî.ûr, Occupant, ok'ü-
pant *n*, meddiannydd, daliwr, deiliad;
goresgynydd [dal
Occupy, ok'ü.pî *vi*, meddu, meddiannu;
Occur, o.kûr' *vi*, dygwydd, cymmeryd
lle; dyfod i gof [damwain
Occurrence, o.kur'ens *n*, dygwyddiad,
Occursion, o.kûr'shun *n*, ymgysfarfod
Ocean, ô'shun *n*, môr, cefnfor, cyfanfor,
dyfnfor, gweilgi, eigion. Atlantic
Ocean, Môr Werydd. German Ocean.
Môr Tawch. Indian Ocean, Môr
Indiaidd. Pacific Ocean, Môr Taw-
Oceanic, ô.shî.an'ik *a*, eigionol [elog
Ocellated, ô.sêl.â.ted *a*, llygeidiog, fel
llygaid
Ocelot, ô.sî.lot *n*, math o lewpart
Ochre, ô'kûr *n*, math o liw pridd
Octagon, ok.tâ.gun *n*, wythongl, dull
wythochrog
Octagonal, ok.tag'un.al, Octangular,
ok.tang.gû.lûr *a*, wythonglog
Octahedral, ok.tâ.hî'dral *a*, wythochrog
Octant, ok.tant *n*, trem yn cynnwys 45
gradd
Octave, ok.täv *n*, wythfed dydd o wyl;
wythradd tön, gafael wyth [wythplyg
Octavo, ok.tä'vö *a*, wythplyg: *n*, llyfr
Octennial, ok.ten'yal *a*, wythmlwyddol
October, ok.tö'bûr *n*, Hydref
Otonocular, ok.tö.nok'ûl.lûr *a*, wyth-
lygeidiog
Octuple, ok.tü.pl *a*, wythplyg
Ocular, ok'ûl.lûr *a*, golygol, llygadol
Oculist, ok'û.list *n*, meddyg llygaid
Odd, od *a*, anghynifer, anghydrif; anar-
ferol, digymhar, anghyffredin, hynod,
rhyfedd; tros ben, ychwaneg. Odd-
fellow, Odydd. Odd glove, maneg
weddw, maneg anghymhar
Oddity, od'i.tî, Oddness, od'nes *n*,
anghyffredinrwydd; hynodrwydd. An
oddity, anwastadyn, gwammalddyn
Odds, odz *np*, rhagoriaeth, gwahaniaeth;
ymrafael, anghydfod; mantais
Ode, öd *n*, awdl, tantgerdd
Odious, ô'dî.us *a*, adgas, cas; ffaidd
Odiousness, ô'dî.us.nes *n*, adgasrwydd
Odium, ô'dî.um *n*, cas, casedd; gwarth
Odoriferous, ô.dö.rif'ur.us, Odorous, ô'-
dur.us *a*, peraroglus, aroglber

Odour, ô'dûr *n*, arogl, arogledd, sawr,
sawyr [inol
Eccumenical, ek.ü.men'ikal *a*, cyffred-
Edema, î.dî'mâ *n*, chwydd gwyn
Eiliad, î'li.ad *n*, amrantiad, gwing
Esophagus, î.sof'â.gus *n*, ceg, sefing
Of, ov *pr*, o; gan; am; yng nghylch.
Of me [thee, him, &c.], o honof
[honot, hono, &c.]. The fleetness of
the greyhound, cyflymdra'r milgi.
The mind of man, meddwl dyn. The
strength of a horse, nerth ceffyl
Off, of *ad*, ymaith, oddi yma. i ffwrdd,
draw: *pr*, oddi, oddi wrth: *i*, ymaith!
ffwrdd! hwnt! Off hand, allan o
law. To get off, disgyn; dianc. To
set off, cychwyn; saethu, ergydio.
Badly off, yn dlawd arno. Well off,
yn weddol o gyfoethog, da ei fyd
Offal, of'ôl *n*, syrth; gweddillion; col-
uddion, perfedd
Offence, o.fens' *n*, trosedd, camwedd;
sarhâd, tramgwydd, rhwystr, argawdd
Offenceless, o.fens'les *n*, diniwed, di-
dramgwydd, diddrwg, difai
Offend, o.fend' *v*, troseddu, pechu;
rhwystro, tramgwyddo; sarhau; an-
foddio, anfoddloni, digio. To be off-
ended, digio [weithredwr
Offender, o.fen'dûr *n*, troseddwr, dryg-
Offensive, o.fen'siv *a*, adgas, ffaidd;
rhwyströl; tramgwyddol, gormesol;
ymosodol, rhuthrol
Offer, of'ûr *n*, cynnyg, cais, cynnygiad:
v, cynnyg; offrymu; cyflwyno; beiddio
Offering, of'ur.ing *n*, aberth, offrwm;
offrymiad. Burnt offering, poeth
offrwm, aberth llosg. Heave-offering,
offrwm dyrchafael. Peace-offering
aberth heddw, heddwffrwm. Sin-offer-
ing, pechaberth, pechoffrwm
Offertory, of'ûr.tur.î *n*, offrymiad; off-
rymfa; offrwmwasanaeth
Office, of'is *n*, swydd, swyddogaeth,
gorchwylfa; gwasanaeth; dyledswydd
swyddfa. Pay-office, tâldy. A king
office, cymmwynas, tra da
Officer, of'î.sûr *n*, swyddwr, swyddog
Brother officer, cydswyddog
Official, o.fish'al *a*, swyddol, swyddfaol
n, is-swyddog; rhaglaw
Officialty, o.fish'al.tî *n*, is-swyddogaeth
Officiate, o.fish'î.ät *vi*, gweinidogaethu
darllen gwasanaeth yr eglwys
Official, of'î.sî'nal *a*, masnachol
Officious, o.fish'us *a*, swyddgar, neges-
gar; ymyrgar, ymyrus, ymyrol

- Officiousness, o.fish'us.nes *n*, swyddgar-
wch, ymyraeth [arfor
Offing, of'ing *n*, môr yng ngolwg tir,
Offscouring, of'skûw'r.ing *n*, ysgarth,
sorod, ysbwrial, carthion
Offset, of'set *n*, ysgewyllyn; blaguryn
Offspring, of'spring *n*, hiliogaeth, epil,
hil, plant
Oft, oft, Often, of'n, Oftentimes, of'n-
timz, Ofttimes, of'timz *ad*, yn fynych,
lawer gwaith, yn aml, amlwaith
Ogee, ô.ji', Ogive, ô.jiv' *n*, math o fold-
addurn
Ogle, ô'gl *vt*, llygadu, cilwennu, cipolygu:
n, llygadiad, cilwen, nwyfalgw
Ogre, ô.gûr, Ogress, ô'gres *n*, anghenfil
dychymmygol yn y dwyrain
Oh, ô i, o! och! oho!
Oil, ôil *n*, olew, ul: *vt*, iro, rhoi olew ar,
ireidio. Oil colour, olewliw, paent
olew. Salad oil, olew yr olewyydd.
Train oil, olew'r morfil
Oiliness, ôi'li.nes *n*, oleweiddrwydd
Oilman, ôil'man *n*, olewwerthwr
Oily, ôi'li *a*, olewaidd; ireidlyd
Oint, ôint *vt* eneinio, iro, elio
Ointment, ôint'ment *n*, enaint, eli
Old, old (*elder, eldest*) *a*, hen, oedranus,
oediog. Old-fashioned, anarferedig,
henddullaidd. Old age, henaint. Of
old, gynt, er ys talm; erioed. Two
years old, dwy flwydd oed. Old
English, llythyren ddu, llythyren
flewog
Olden, ôl'dn *a*, hen. Olden times, yr
amser gynt [hen
Oldish, ôl'dish *a*, henaidd, go hen, lled-
Oldness, ôld'nes *n*, hender, heneidd-dra
Oleaginous, ô.li.aj'i.nus, Oleose, ô'li.ös,
Oleous, ô'li.us *a*, olewaidd
Oleander, ô.li.an'dûr *n*, rhoswydden
Oleaster, ô.li.as'tûr *n*, olewyydden wyllt
Olfactory, ol.fak'tur.i *a*, aroglïadol, ym-
sawrus [aroglus
Olibanum, ol.i.bä'num *n*, gwyddlud per-
Olid, ol'id, Olidious, ol'i.dus *a*, drewlyd
Oligarchal, ol.i.gâr'kal, Oligarchical, ol-
i.gâr'ki.kal *a*, ambellenigol
Oligarchy, ol'i.gâr.ki *n*, ambellenigaeth,
llywodraeth gan ychydig lywiawdwyr
Olio, ô.li.ö *n*, cymmysgedd [ardd
Olitry, ol'i.tur.i *a*, perthynol i gegin-
Olivaster, ol'i.vas.tûr *a*, olewyyddliw
Olive, ol'iv *n*, pren olew, olewyydden.
Olive-berries, Olives, grawn yr olew-
wydden, olifaid. Olive colour, olew-
wyddliw, gwineuwyrdd
Olympiad, ô.limp'yad *n*, ysbaidd pedair
blynedd gan y Groegiaid gynt
Olympic, ô.lim'pik *a*, Olympaidd. Ol-
ympic games, campau mynydd Olym-
pus, a gynnelid bob pedair blynedd
Omega, ô.meg'â *n*, y llythyren olaf yn
yr egwyddor Roeg; yr olaf, y diweddaf
Omelet, om'let *n*, cremog wyau, ffroes
Omen, ô'men *n*, argoel, arwydd, rhag-
arwydd, coel, armes, darogan, rhamant
Omer, ô'mûr *n*, omer, mesur Iuddewaidd
Ominate, om'i.nät *vt*, darogan, argoeli
Ominous, om'i.nus *a*, argoelus, darogan-
us, rhagddangosol, rhagarwyddol
Omission, ô.mish'un *n*, gadawiad allan,
esgeulusiad, arwall, gwall, hebgoriad
Omit, ô.mit' *vt*, gadael heibio neu allan,
esgeuluso, peidio â gwneuthur, hebgor
Omnifarious, om.ni.fêr'i.us *a*, hollfath,
hollryw, hollrywiol
Omniferous, om.nif'ur.us *a*, hollddwyn
Omnific, om.nif'ik *a*, hollwneuthurol
Omniform, om.ni.fôr'm *a*, hollwedd,
hollddull, o bob dull
Omnigenous, om.nij'i.nus *a*, hollryw,
hollrywiog, hollrywiol [hollsylwad
Omnipercipency, om.ni.pûr.sip'yen.sî *n*,
Omnipotence, om.nip'ö.tens, Omnipoten-
cy, om.nip'ö.ten.sî *n*, hollalluogrwydd,
hollalluogaeth, hollallu, hollalluedd
Omnipotent, om.nip'ö.tent *a*, hollalluog
Omnipresence, om.ni.prez'ens *n*, holl-
wyddoldeb, hollbresennoldeb
Omnipresent, om.ni.prez'ent *a*, holl-
wyddol, hollbresennol, hollwyddfodol
Omniscience, om.nish'ens *n*, hollwybod-
aeth, hollwybod
Omniscient, om.nish'ent *a*, hollwybodol
Omnivorous, om.niv'ö.rus *a*, hollysol,
hollysglyfiol
On, on *pr*, ar warthaf: *ad*, ym mlaen
Onager, on'â.jûr *n*, asyn gwyllt
Onanism, ô'nan.izm *n*, hunanhalogiad
Once, wuns *ad*, unwaith; gynt. At once,
ar unwaith. This once, y waith hon
One, wun *a*, naill, un: *n*, un, rhyw un.
Great ones, mawrion, rhai mawrion,
gwŵr mawr. Little ones, plant, rhai
bach, rhai bychain. One another, un
y llall. One by one, bob yn un. Some
one, rhyw un. To love one another,
ymgaru, caru eu gilydd
Oneirocritic, ô.nîr.ö.krit'ik *n*, deonglwr
breuddwydion [rwydd
Oneness, wun'es *n*, undod, unedd, unig-
Onerary, on'ur.ur.i *a*, llwythol, pynol
Onerate, on'ur.ät *vt*, llwytho, beichio

OPP pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Onerous, on'ur.us *a*, llwythfawr, trwm, pwysig; llafurus [onions, sibwl]

Onion, un'yun *n*, wynwynyn. Young

Only, ön'li *a*, unig: *ad*, un unig; ond

Onomancy, on'ö.man.sî *n*, enwddewiniaeth

Onomatope, on'ö.mâ.töp, Onomatopy, on'ö.mâ.töp.pî *n*, gair â'i sain yn arwydd o'i ystyr; megys, murmur, buzz, shriek; *bombwr, suo, ysgrech*

Onset, on'set, Onslaught, on'slôt *n*, ymosod, rhuthr, argyrc'h, ymgyrch

Ontology, on.tol'ö.jî *n*, bodeg, arddan-soddiaeth, bodofyddiaeth

Onward, on'wûrd *ad*, ym mlaen, rhagof

Onyx, ö'niks *n*, math o faen gwerthfawr

Oolite, ö'ö.lit *n*, grawnfaen

Ooze, ŵz *vi*, nawsio, dynoddi, godarddu, tarddellu, bêru: *n*, llaid; nawsiad; rhisgflawd, blawd rhisg derw

Oozy, ŵzî *a*, gwlyb, dynoddol, lleidiog

Opacate, ö.pä.kät *vt*, tywyllu, cymylu

Opacity, ö.pas'î.tî *n*, aflowder, tywyllni, aneglurder, annhryloewder

Opacous, ö.pä'kus, Opaque, ö.päk' *a*, annhryloew, tywyll, anoleu, cymylog

Opal, ö'pal *n*, math o faen gwerthfawr

Ope, öp *v*, agor; ymagor

Open, ö'pn *v*, agor, agori, egori; ymagor: *a*, agored, anghaued, anglo; amlwg, digel, digudd, cyhoedd; rhwydd, rhydd; didwyll

Opening, ö'pn.ing *n*, agoriad, egoredigaeth, bwlch; ymagoriad; gwig

Openly, ö'pn.lî *ad*, ar gyhoedd, yn amlwg, ger bron y byd

Openness, ö'pn.es *n*, anghaeadrwydd; amlygrwydd; dihocedrwydd

Opera, op'ur.â *n*, cân-chwareu. Operahouse, cân-chwareudy. Operaglass, trembeiriant, syllddrych

Operant, op'ur.ant *a*, gweithredol

Operate, op'ur.ät *v*, gweithredu, goberu; effeithio, gweithio

Operation, op.u.rä'shun *n*, gweithrediad; gweithred; effeithiad; meddygwaith

Operative, op'ur.ä.tiv *a*, gweithredol, gweithiol; effeithiol: *n*, gweithiwr, crefftwr, llawgelfyddwr, gweithredwr

Operator, op'ur.ätür *n*, gweithredai, gweithredydd, goberydd; llawfeddyg

Operose, op'ur.ös *a*, poenfawr, llafurus, trafaelus, blin [dirgel]

Opertaneous, op.ür.tä'nî.us *a*, celedig,

Ophiasis, ö.fî.â.sîs *n*, moelni [ar seirff]

Ophiophagous, of.î.of'â.gus *a*, yn byw

Ophites, ö.fî.tîs *n*, sarffgareg

Ophthalmia, op.thal'mî.â, Ophthalmmy, op.thal.mî *n*, ennyufa neu ffameg y llygaid, llygadwst

Ophthalmic, op.thal'mik *a*, perthynol i'r llygaid, llygadol

Opiate, ö'pî.ät *n*, cwsgfeddyginiaeth, sudd y pabi: *a*, cwsgbar, yn peri cwsg

Opificer, ö.pif'î.sûr *n*, crefftwr, celfyddw'r, celfyddydwr

Opinator, op'î.nä.tûr, Opiniator, ö.pin'î.ä.tûr, Opinionist, ö.pin'yun.ist *n*, mympwywr, cryfdybiwr, ymgildynwr

Opine, ö.pin' *vi*, tybio, mympwyo, rhoddi tyb, llettybio

Opiniated, ö.pin'î.ä.ted, Opiniative, ö.pin'î.ä.tiv, Opinionate, ö.pin'yun.ät, Opinionated, ö.pin'yun.ä.ted, Opiniative, ö.pin'yun.ä.tiv *a*, cryfdybus, mympwyol, tybgar; hunandybiol, pengam, ystyfnig, cyndyn

Opiniativeness, ö.pin'î.ä.tiv.nes, Opiniatry, ö .pin'yä .trî, Opinionativeness, ö.pin'yun.ä.tiv.nes *n*, ystyfnigrwydd

Opinion, ö.pin'yun *n*, tyb, meddwl, barn; cred, coel; tybygiad, daliad; mympwy

Opiparous, ö.pip.ä.rus *a*, mawrwyd, gorwyd [cymborth]

Opitulation, ö.pit.shü.lä'shun *n*, porth,

Opium, ö'pî.um, *n*, cysglys, cysgnur, sudd y pabi

Opletree, ö'pl.trî *n*, pren cyrafol

Opodeldoc, op.ö.del'dok *n*, math o feddyginiaeth sebonaidd, sebondrwyth

Oppidan, op'î.dan *n*, trefwr, dinesydd

Oppigenerate, o.pig'nur.ät *vt*, gwystlo

Oppilation, op.î.lä'shun *n*, bolrwymlad

Opponency, ö.pö'n.en.sî *n*, gwrthwynebiad, gwrthwynebrwydd, gelyniaeth

Opponent, ö.pö'nent *n*, gwrthwynebr, gwrthebydd, gwrthblaid, cyferbyniad

gelyn: *a*, gwrthwynebus, croes

Opportune, op.ür.tün' *a*, prydawn, cyfaddas, cyfamserol, cyflës

Opportunity, op.ür.tü'nî.tî *n*, amser cyfaddas, cyfle, cyfamser, cyfleusdra, achlysur, odfa, oedfa, hamdden, adeg

Oppose, ö.pöz' *vt*, gwrthwynebu, gwrthio, gwrthsefyll; gwrthddadlun; cyferbynu, gwynebu, rhwystro

Opposite, op.ö.zit *a*, gwrthwyneb, croes cyfarwyneb, cyferbyn; gogyfer

Opposition, op.ö.zish'un *n*, gwrthwynebiad, gwrthsafiad; cyferbyniad, gwrthosodiad, cyfarwynebiad

Oppress, ö.pres' *vt*, gorthrymu, gorthrechu, gormesu [gorme]

Oppression, ö.presh'un *n*, gorthrymdr

Oppressive, o.pres'iv *a*, gorthrymus, gormesol, treisiol, gorthrechol
 Oppressor, o.pres'ür *n*, gorthrymwr, gorthrechwr, gormeiliwr, gormeswr
 Opprobrious, o.prö'bri.us *a*, gwarthus, enllibus [gwarthusrwydd
 Opprobriousness, o.prö'bri.us.nes *n*,
 Opprobrium, o.prö'bri.um *n*, gwaradwydd, gwarth [wynebu
 Oppugn, o.pün' *vt*, gwrthsefyll, gwrth-
 Oppugnancy, o.pug'nan.si *n*, gwrthwynebiad, gwrthryn, gwrthymdrech
 Opsimathy, op.sim'ä.thi *n*, addysg ddiweddar, hwyrdysg
 Optative, op'tä.tif *a*, dymunedigol, dymuniannol, eiddunedigol
 Optic, op'tik, Optical, op'ti.kal *a*, golygol, tremol. Optical instrument, trembeiriant
 Optic, op'tik *n*, llygad, golwg-beiriant.
 Optics, tremyddiaeth, tremofyddiaeth
 Optician, op.tish'an *n*, trembeiriannwr, tremiadur, tremofydd. Optician's trade, trembeiriannaeth, tremyddiaeth
 Optimacy, op'ti.mä.si *n*, goreugwyr, goreuon, boneddigaeth [defig
 Optimate, op'ti.mät *n*, goreugwr, pen-
 Optimism, op'tim.izm, Optimity, op'tim'i.ti *n*, goreuaeth
 Opinion, op'shun *n*, dewisiad, dewis
 Opulence, op'ü.lens, Opulency, op'ü.lensi *n*, cyfoeth, golud, cyfoethogrwydd
 Opulent, op'ü.lent *a*, cyfoethog, goludog
 Or, ör *c*, neu, ai, ynte, naill ai: *n*, eurliw, aur [gwr doeth
 Oracle, or'ä.kl *n*, dewinfa; ateb-dduw;
 Oracular, ör.rak'ü.lür *a*, dwyfol, dewiniol
 Oraison, or'ä.zn *n*, gweddi.—Orison
 Ordeal, ör'ä.l *a*, geneuol, geiriol, o enau i enau, anysgrifenedig
 Orange, or'änj *n*, eurafal, afal euraidd: *a*, melyngoch, rhuddfelen [berllan
 Orangery, or'än.jur.i *n*, eurafallach, euraith
 Orator, ör'ä.tür *n*, areithiwr
 Oratorical, ör.ä.tör'i.kal *a*, areithyddol
 Oratorio, ör.ä.tör'i.ö *n*, cyfansoddiad cynganeddol
 Oratory, ör'ä.tur.i *n*, areithyddiaeth, ffraetheb; cafell weddi
 Orb, örb *n*, pel, pellen, bwl, cronen, cronell; y llygad. Orb of the Moon, lloergant [dad
 Orbate, ör'bät *a*, amddifad; diblant; dirbation, ör.bä'shun *n*, amddifadiad
 Orbed, ör'bed *a*, cylchol, cylchog
 Orbicular, ör.bik'ü.lür *a*, crwn, cyfrgrwn

Orbit, ör'bit *n*, cylchlwybr, rhod, cylchdro, cylchdaith, chwylygch: pwll y llygad, twll y llygad
 Orchard, ör'tshürd *n*, perllan, afallach. Cherry-orchard, ceirioslan
 Orchestra, ör'kes.trä *n*, cerddfa
 Orchis, ör'kis *n*, caldris [ordeinio
 Ordain, ör.dän' *vt*, gosod, sefydlu; urddo,
 Ordeal, ör'di.al *n*, tanbrawf; dwfbrawf
 Order, ör'dür *n*, trefn, rheol; rhestr, trefniant, dull; gorchymmyn, archeb; gosodiad; urdd: *v*, trefnu, trin; gorchymmyn, erchi; urddo. In order, trefnus. In order to, er mwyn
 Orderless, ör'dür.les *a*, didrefnus
 Orderliness, ör'dür.li.nes *n*, trefnoldeb, trefnusrwydd, rheoleiddrwydd
 Orderly, ör'dür.li *a*, rheolaidd, trefnus, gweddaidd: *ad*, mewn trefn, yn drefnus
 Ordinal, ör'di.nal *a*, rhestrrol, trefniadol: *n*, urddlyfr esgob; rheol-lyfr crefydd-dy. Ordinal numbers, rhestr-olion (cyntaf, ail, &c.)
 Ordinance, ör'di.nans *n*, deddf, cyfraith, rheol sefydledig, gorchymmyn; gosod-edigaeth, gosodiad, ordinbäd, trefnedigaeth, penodiad; defod
 Ordinary, ör'di.nur.i *a*, cyffredin, arferol; canolig, lledwael, lledhagr, gwrthun: *n*, gweinidog sefydledig, rhaglaw esgob; ciniaw cyffredin
 Ordinate, ör'di.nät *a*, trefnus, rheolaidd: *vt*, trefnu, gosod, penodi
 Ordination, ör.di.nä'shun *n*, gosodiad, urddiad, urddiant [nelan
 Ordinance, örd'nans *n*, cyflegrau, mag-
 Ordinance, ör.don'ans *n*, iawndrefniad rhanau adeilad
 Ordure, ör'jür *n*, tom, baw, tail [edig
 Ore, ö're *n*, mwn, delid, metel anghoeth-
 Orfgild, örf'gild *n*, iawn a wna cantref am ysbeiliad liw dydd [waddol
 Orgal, ör'gal *n*, gwaddod gwin, sych-
 Organ, ör.gan *n*, organ; offeryn, peiriant, ermig. Organ-builder, saer organ. Organs of nutrition, peiriannau maeth. Organs of reproduction, peiriannau adeiliad. Organs of speech, peiriannau llafar, peiriannau yr ymadrodd. Chylifactive organs, ceuliadon. Digestive organs, peiriannau treuliannol
 Organic, ör.gan'ik *a*, offerynol, ermigol, peiriannol; cyfluniedig, cyfluniol, ardumiol; gwreiddiol
 Organism, ör'gä.nizm *n*, gosodiad peiriannol, cyd-drefniad rhanau

OTA pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tû=too, tûk=took;

Organist, ôr'gâ.nist *n*, organwr
 Organization, ôr.gan.i.zâ'zhun *n*, ffurf-
 iad, gosodiad, cyfluniad, cymheiriant
 Organize, ôr'gâ.nîz *vt*, trefnu, ardumio
 Organy, ôr'gâ.nî *n*, llysiau'r coludd.
 Wild organy, mintys y creigiau
 Orgasm, ôr'gazm *n*, ysbone, hwp; cais
 Orgy, ôr'jî *n*, gloddestwyl, noswyl y
 meddwyn
 Orgillous, ôr'gil.us *a*, balch, uchelfalch
 Orient, ôr'i.ent *n*, dwyrain, dwyr: *a*,
 dwyrain; dwyreol; dysglaer
 Oriental, ôr'i.en.tal *a*, dwyreiniol: *n*,
 dwyreiniwr
 Orientalist, ôr'i.en.talist *n*, un byddysg
 yn yr ieithoedd dwyreiniol
 Orifice, or'i.fis *n*, agorfa; safn briw
 Origan, or'i.gan *n*, mintys y creigiau
 Origin, or'i.jin *n*, dechreu, dechreuad;
 ffynnon; gwreiddyn; cynwraidd; bon-
 edd; cyff
 Original, ô.rîj'i.nal *n*, cynllun, cynysgrif:
a, dechreuol, gwreiddiol, cyntefig,
 cyseffin, cynenid; hen; cyn-
 Originary, ô.rîj'i.nur.i *a*, cyntefig, dech-
 reuol [codiad, cychwyn
 Originate, ô.rîj'i.nât *v*, dechreu; tarddu,
 Origination, ô.rîj.i.nâ'shun *n*, dechreuad,
 Orison, or'i.zn *n*, gweddi [deilliad
 Orlop, ôr'lop *n*, llongloft
 Ornament, ôr'nâ.ment *n*, addurn, dilyn;
 harddwch; tlws: *vt*, addurnio, trwsio,
 harddu, prydfferthu. Ornaments, cein-
 ion, addurnau [addurniadol
 Ornamental, ôr.nâ.men'tal *a*, addurnol,
 Ornate, ôr.nât' *a*, addurnedig
 Ornature, ôr'nâ.tshûr *n*, addurniaeth,
 trwsiaadaeth [adaryddiaeth, ednogaeth
 Ornithology, ôr.nî.thol'ô.jî *n*, adardraeth,
 Orography, ô.rôg'râ.fi *n*, mynydd-ddar-
 luniaeth
 Orology, ô.rol'ô.jî *n*, mynyddyddiaeth
 Orphan, ôr'fan *n*, amddifad, plentyn am-
 ddifad: *a*, amddifad, heb rieni, dirïant
 Orphanage, ôr'fan.âj *n*, amddifedi
 Orpiment, ôr'pî.ment *n*, eurlliw, eur-
 bibau
 Orpine, ôr'pin *n*, llysiau Taliesin, canewin
 Orrery, or'ur.i *n*, serddarluneg, cysodell
 Orris, or'is *n*, y gledddyflys
 Orthodox, ôr'thō.doks *a*, uniongred,
 iawn-ffyddiog, uniondyb
 Orthodoxy, ôr'thō.dok.sî *n*, iawn-ffydd-
 iaeth, iawn-grededd, iawn-gred
 Orthoepy, ôr'thō.i.pî *n*, llafareg, llafar-
 iaeth, iawn-gynaniaeth [ydd
 Orthoepist, ôr'thō.i.pist *n*, iawn-gynan-

Orthogon, ôr'thō.gun *n*, dull uniawn-
 onglol [onglog
 Orthogonal, ôr.thog'ô.nal *a*, [onglog
 Orthographer, ôr.thog'râ.fûr *n*, arddy-
 graffydd [ddygraffol
 Orthographical, ôr.thō.graf'i.kal *a*, ar-
 Orthography, ôr.thog'râ.fi *n*, llythyraeth,
 llythyreniaeth, arddygraff, orgraff,
 silliaadaeth, llythyreniad
 Ortive, ôr'tiv *a*, cyfodol, dwyreol [enw
 Ortolan, ôr'tō.lan *n*, aderyn bychan o'r
 Orts, ôrts *np*, gweddillion, gwehilion
 Orvietan, ôr.vî.i'tan *n*, gwrthwenwyn
 Oscillate, os'il.ât *vi*, ymsiglo, sigldafu
 yn ol ac ym mlaen fel dringlyn
 Oscillation, os'il.â'shun *n*, sigldafiad,
 dringlyniad, sigliad o ystlys i ystlys
 Oscillatory, os'il.â.tur.i *a*, dringlynaidd
 Oscitancy, os'i.tan.sî, Oscitation, os'i.tâ-
 shun *n*, dylyfiad gên; cysgadwrwydd,
 syrthni; diofalwch
 Oscitant, os'i.tant *a*, cysglyd
 Oscitate, os'i.tât *vi*, dylyfu gên
 Osculate, os'kü.lât *vt*, cusanu
 Osculation, os.kü.lâ'shun *n*, cusaniad
 Osier, ô'zhûr *n*, merhelygen. Ozier-
 holt, merhelygfa [gwalech y weilg
 Ospray, os'prâ *n*, moreryr, eryr y môr
 Osselet, os'i.let *n*, gargragen march
 Osseous, os'h'us *a*, esgyrnog, esgyrnol
 Ossicle, os'i.kl *n*, esgyrnyu [esgyrniac
 Ossification, os.i.fi.kâ'shun *n*, asgyrniad
 Ossifrage, os'i.frâj *n*, gwyddwalch, mor-
 eryr mawr; esgyrn-dorwr
 Ossify, os'i.fî *v*, esgyrnu, esgyrneiddio
 Ossivorous, os.siv'ô.rus *a*, yn difa esgyrn
 Ossuary, os'ü.ur.i *n*, esgyrnfa, esgyrnyd
 Ost, ôst *n*, ody i grasu hopys
 Ostealgia, os.tî.al'jî.â *n*, poen yn yr es-
 gyryn, esgyrnwst
 Ostensible, os.ten'sî.bl *a*, dangosadwy
 ymddangosol [ddangosol
 Ostensive, os.ten'siv *a*, dangosol, ym
 Ostent, os.tent' *n*, ymddangosiad, dull
 Ostentation, os.ten.tâ'shun *n*, rhodre-
 gwag ymddangosiad, balchder
 Ostentatious, os.ten.tâ'shus *a*, rhodre-
 gar, dangosiadus, gwagoneddgar
 Osteoscope, os'tî.ö.köp *n*, esgyrnwst
 Osteology, os.tî.ol'ô.jî *n*, esgyrndraeth
 Ostiary, os'tshî.ur.i *n*, ceg afon, aber
 Ostler, os'lûr *n*, ostler; marchwas
 Ostracism, os'trâ.sizm *n*, alltudiaeth
 Ostrich, os'tritsh *n*, estrys
 Otacousticon, ô.tâ.kûw'stî.kon, Otacou-
 tic, ô.tâ.kûw'stik *n*, offeryn i gy-
 northwyo'r clyw, clywgorn

- Other, *ûth'ûr pn*, all, arall, llall. From one end to the other, o ben bwygilydd. One another, eu (eich, ein) gilydd. Somehow or other, trwy ryw fodd neu gilydd. The other side of, y tu hwnt i
- Otherwise, *ûth'ûr.wiz ad*, amgen, os amgen, amgenach, onid e, oni bai hyny, mewn modd arall, yn wrthwyneb
- Otter, *ot'ûr n*, dyfrgi, dwrgi [fechan
- Ottoman, *ot'ö.man a*, Tyrciaidd: *n*, ystol
- Ought, *ôt n*, un petli, un rhyw beth, dim: *v, def*, I [thou, he, &c.] ought, dylwn, dylit, dylai, dylem, dylech, dylent. I ought to have been, dylaswn fod
- Ounce, *ûwns n*, wns; math o wylltfil
- Ouphe, *wf n*, ellyll, gwagysbryd
- Our, *ûw'r pn*, ein; ein...ni
- Ouranography, *ûw'r.an.og.râ.fî n*, serddarlunïad
- Ours, *ûw'rz pn*, eiddom, einom, eiddom...ni. A friend of ours, cyfaill i ni
- Ourselves, *ûw'r.selvz' pn*, ni, nynt, ein hunain
- Ousel, *w'zl n*, aderyn du, merwys, mwyalchen. Water ousel, rhegen y dwfr
- Oust, *ûwst vt*, gwagha; cymmeryd ymaith; bwrw allan, troi allan, difeddu
- Out, *ûwt n*, allan, i maes: *px*, rhag-, tra-, gor-. Out of humour, maes o hwy. Out of spite, o genfigen. Out of time, ammhrydlawn. Out of use, anarferedig. Out of pocket, ar ei gollod. To put out, troi allan; dyrys. To speak out, llefaru yn groch, siared yn uchel
- Outact, *ûwt.akt' vt*, gweithredu tu hwnt i
- Outbid, *ûwt.bid' vt*, cynnyg dros ben, uwch-gynnyg
- Outbound, *ûwt.bûwnd' a*, allfordwyol
- Outbrave, *ûwt.bräv' vt*, dirmygu, trechfeiddio [haerllugrwydd
- Outbrazen, *ûwt.bräzn vt*, trechu trwy
- Outbreak, *ûwt.bräk n*, toriad allan
- Outcast, *ûwt'kast n*, crwydryn, crwydrïad, gwibiad, gwibddyn, deolyn. Outcasts of society, gwehilion y bobl
- Outcry, *ûwt'krî n*, gwaedd, bloedd, dolef, arwaedd [trechfeiddio
- Outdare, *ûwt.dêr' vt*, anturio tu hwnt i
- Outdo, *ûwt.dw' (pt outdid, ûwt.did'; pp outdone, ûwt.dun') vt*, rhagori, blaenu
- Outer, *ûw'tûr a*, allanol, nes allan [ar
- Outermost, *ûw'tûr.möst a*, nesaf allan; eithaf, pellaf [nebu, gwynebfeddio
- Outface, *ûwt.fäs' vt*, taeru allan; gwy-
- Outfall, *ûwt'fôl n*, pistyll; gofer; ymryson, cynhen
- Outfit, *ûwt'fit n*, darpariad i fordaith
- Outform, *ûwt'fôrm n*, ymddangosiad allanol [allanfa
- Outgate, *ûwt'gät n*, mynedfa allan,
- Outgeneral, *ûwt.jen'ur.al vt*, rhagori mewn cyfrwysdra
- Outgoings, *ûwt'gö.ingz np*, mynediadau allan; costau, cyrau eithaf
- Outgrow, *ûwt.grö' (pt outgrew, ûwt-grw'; pp outgrown, ûwt.grön') vt*, trech-dyfu, tyfu mwy
- Outguard, *ûwt.gärd n*, blaen-warchawdwyr [ysgelder, gorherodi
- Outherod, *ûwt.her'od vt*, rhagori mewn
- Outhouse, *ûwt'hûws n*, allandy, maesdy
- Outlandish, *ûwt.lan'dish a*, dyeithr, estronol, allwladol, allaid
- Outlast, *ûwt.last' vt*, parhau yn hwy
- Outlaw, *ûwt'lô n*, ysbeiliwr; un allan o noddod y gyfraith, dyn nawdd-goll; herwr
- Outlaw, *ûwt.lô' vt*, dinoddi [noddïad
- Outlawry, *ûwt'lö.rî n*, herw-farn, di-
- Outlay, *ûwt'lä n*, traul, cost [dysg
- Outlearn, *ûwt.lâr'n vt*, rhagori mewn
- Outlet, *ûwt'let n*, gollyngle, allanfa
- Outline, *ûwt'lîn n*, amlinell, cylchlinell, cynlinell, brasluniad [fucheddu
- Outlive, *ûwt.liv' vt*, byw yn hwy, gor-
- Outlook, *ûwt.lw'k' vt*, gwynebfeddio
- Outmeasure, *ûwt.mezh'ûr vt*, rhagori mewn mesur
- Outmost, *ûwt'möst a*, nesaf allan; eithaf
- Outnumber, *ûwt.num'bûr vt*, rhagori mewn nifer, bod yn lluosocach
- Outpace, *ûwt.päs' vt*, blaenu ar
- Outparish, *ûwt'par.ish n*, allanblwyf
- Outpost, *ûwt'pöst n*, rhagorsaf
- Outpour, *ûwt.pör' vt*, tywallt allan
- Outprize, *ûwt.priz' vt*, gorbarchu; gorbrisio
- Outrage, *ûwt'räj n*, dirdra, trais, dirdrais; terfysgwaith, terfysg; ysgelder: *vt*, dirdreisio, sarhau
- Outrageous, *ûwt.rä'jus a*, drygwyllt, ffyrnig; cynddeiriog, gorddrygus, anfad, ysgeler [gelerder
- Outrageousness, *ûwt.rä'jus.nes n*, ysmtreach, *ûwt.rîtsh' vt*, cyrhaedd ym mhellach; twyllo
- Outrider, *ûwt.rî.dûr n*, rhagfarchogydd
- Outright, *ûwt.rît' ad*, yn gwbl, yn llwyr; yn ddiattreg, yn ddioed [wreiddio
- Outroot, *ûwt.rwt' vt*, diwreiddio, dad-
- Outrun, *ûwt.run' (pt outran, ûwt.ran'; pp outrun) vt*, rhedeg yn gynt na, gadael ar ol, rhedeg heibio i

OVE pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Outsail, ûwt.sâl' *vt*, hwylio yn gynt
 Outset, ûwt'set *n*, dechreu, dechreuad
 Outshine, ûwt.shîn' (*pt* & *pp* outshone, ûwt.shon') *vi*, dysgleirio mwy, gorddysgleirio; tywynu allan
 Outside, ûwt.sîd' *n*, y tu allan, arwynebedd; clawr: *a*, nesaf allan, allanol
 Outsit, ûwt.sit' (*pt* & *pp* outsat, ûwt-sat') *vt*, eistedd yn hwy
 Outspread, ûwt.spred' (*pt* & *pp* outspread) *v*, llettaenu
 Outstanding, ûwt.stan'ding *a*, dyledus
 Outstretch, ûwt.stretsh' *vt*, estyn
 Outstrip, ûwt.strip' *vt*, blaenu, rhedeg yn gynt na
 Outswear, ûwt.swêr' (*pt* outswore, ûwt-swôr'; *pp* outsworn, ûwt.swörn') *vt*, trechu trwy dyngu
 Outtalk, ûwt.tôk', Outtongue, ûwt.tung' *vt*, trechu â'r tafod [pris
 Outvalue, ûwt.val'û *vt*, rhagori mewn
 Outvie, ûwt.vî' *vt*, rhagori, trechu
 Outvote, ûwt.vôt' *vt*, trechu trwy bleidleisiau [na, blaenu
 Outwalk, ûwt.wôk' *vt*, cerdded yn gynt
 Outwall, ûwt.wôl *n*, allanfur
 Outward, ûwt.wûrd *a*, allanol, nesaf allan: *ad*, i barthau tramôr, tuag allan
 Outwardly, ûwt.wûrd.lî *ad*, yn allanol, oddi allan, o'r tu allan, yn arwynebol
 Outwards, ûwt.wûrdz *ad*, tuag allan
 Outweigh, ûwt.wâ' *vt*, gorbwyso
 Outwit, ûwt.wit' *vt*, bod yn rhy gall i, trechu trwy gyfrwysdra, hud-dwyll
 Outwork, ûwt.wûrk *n*, rhagddiffynwaith, diffynwaith allanol
 Oval, ô'val *a*, hirgrwn, âr ddull wy; hirgylchol: *n*, hirgylch [wyaidd
 Ovarious, ô.vêr'î.us *a*, yn magu wyau;
 Ovary, ô'vur.i *n*, hadlestr
 Ovate, ô'vât *n*, ofydd: *a*, hirgrwn
 Ovation, ô.vâ'shun *n*, isorfoledd
 Oven, uv'n *n*, ffwrn
 Ovenful, uv'n.fwl *n*, ffyrnaid
 Over, ô'vûr *pr*; uch, uwch ben, tros: *ad*, rhy, tra: *px*, gor-, tra-, rhy-. Over-anxious, tra gofalus. Over-kind, rhy dirion.. Over and above, heb law, dros ben. Spotted all over, tryfrith. To be over, bod wedi myned heibio. Before the service was over, cyn gorphen y gwasanaeth
 Overact, ô.vûr.akt' *v*, gornwenthur
 Overarch, ô.vur.ârtsh' *vt*, mydu, bwâu
 Overawe, ô.vur.ô' *vt*, cadw dan ofn, arswydo [gorbwyso
 Overbalance, ô.vûr.bal'ans *v*, gorfantoli,

Overbearing, ô.vûr.bêr'ing *a*, meistrolgar, anghydoddef [îr mô
 Overboard, ô.vûr.hô'rd' *ad*, tros y bwrdd
 Overburden, ô.vûr.bûr'dn *vt*, gorlwytho
 Overbuy, ô.vûr.bî' (*pt* & *pp* overbought ô.vûr.bôt') *v*, prynu yn rhy ddrud prynu gormod [bel
 Overcarry, ô.vûr.kar'î *vt*, cario yn rhy
 Overcast, ô.vûr.kast' (*pt* & *pp* overcast) *vt*, tafu yn rhy bell; cymylu tywyllu; trawsbwytho, trawswno
 Overcharge, ô.vûr.tshârj' *vt*, gorlwytho gorlenwi; gorofyn, gofyn gormod: *n* gorbris [cymyl
 Overcloud, ô.vûr.klûwd' *vt*, cadduce
 Overcome, ô.vûr.kum' (*pt* overcame, ô.vûr.kâm'; *pp* overcome) *vt*, gorchfygu, darostwng, meistrolî, trechu
 Overdo, ô.vûr.dw' (*pt* overdid, ô.vûr.did'; *pp* overdone, ô.vûr.dun') *v* gwnenthur gormod; gorweithio
 Overdress, ô.vûr.dres' *vt*, gordrwsio
 Overexalt, ô.vur.eg.zôlt' *vt*, gorddyrchafu, tra dyrchafu
 Overfeed, ô.vûr.fid' (*pt* & *pp* overfed ô.vûr.fed') *vt*, gorbesgi, bolrythu
 Overfill, ô.vûr.flî' *vt*, gorlenwi [drosod
 Overflow, ô.vûr.flô' *v*, gorlifo, llif
 Overflow, ô'vûr.flô *n*, arlanw
 Overgrow, ô.vûr.grô' (*pt* overgrew, î.vûr.grw'; *pp* overgrown, ô.vûr.grôn' *v*, gordyfu; gorthyfu, gorchuddio
 Overhang, ô.vûr.hang' (*pt* & *pp* overhung, ô.vûr.hung') *v*, gorddibyn crogi drosodd; crogi uwch ben
 Overhead, ô.vûr.hed' *ad*, uwch ben
 Overhear, ô.vûr.hîr' (*pt* & *pp* overheard ô.vûr.hûrd') *vt*, celglywed, goglywed
 Overheat, ô.vûr.hit' *vt*, gorfrydio, gordwymo [lawenhau; gorlawenych
 Overjoy, ô.vûr.jôi' *vt*, gorlawenu, go
 Overlade, ô.vûr.lâd' (*pt* overladen, î.vûr.lâ'dn) *vt*, gorlwytho
 Overlay, ô.vûr.lâ' (*pt* & *pp* overlaid ô.vûr.lâd') *vt*, arlethu, gorchuddio
 Overleap, ô.vûr.lîp' *vt*, neidio dros
 Overlie, ô.vûr.lî' (*pt* overlay, ô.vûr.lî *pp* overlain, ô.vûr.lân') *v*, gorwedd a
 Overlive, ô.ver.liv' *v*, byw ar ol, byw y hwy, goroesi
 Overload, ô.vûr.löd' (overladen, ô.vû.lâ'dn) *vt*, trallwytho, gorlwytho
 Overlook, ô.vûr.lôk' *vt*, arolygu, go uchwylio; edrych dros; esgeuluso
 Overmaster, ô.vûr.mas'tûr *vt*, gorllyfygu, gorthrechu [drech, trech
 Overmatch, ô.vûr.matsh' *vt*, bod y

- Overmatch, ð.vûr.matsh *n*, un trech nag arall, un rhy gryf i arall
- Overmeasure, ð.vûr.mezh'ûr *vt*, mesur tros ben ; camfarnu [blaenaf
- Overmost, ð.vûr.möst *a*, uchaf ; penaf,
- Overpass, ð.vûr.pas' *vt*, myned dros ; myned heibio ; esgeuluso
- Overpay, ð.vûr.pä' (*pt* & *pp* overpaid, ð.vûr.päd') *vt*, gordalu, gorbwytho
- Overplus, ð.vûr.plus *n*, gweddill, sarid, gwarged, rhelyw
- Overpoise, ð.vûr.pôiz *n*, traphwys
- Overpoise, ð.vûr.pôiz' *vt*, traphwyso
- Overpower, ð.vûr.pûw'ûr *vt*, gorthrechu, gorchfygu, trechu [wasgu
- Overpress, ð.vûr.pres' *vt*, gorwasgu, dar-
- Overprize, ð.vûr.priz' *vt*, gorbarchu ; gorhoffi ; gorbrisio [drethu
- Overrate, ð.vûr.rüt' *vt*, gorbrisio ; gor-
- Overreach, ð.vûr.rîts' *v*, gorhaeddu, gormestyn, myned dros ; twyllo
- Overrule, ð.vûr.rûl' *vi*, gordwyo, goruchreoli ; meistrolï ; gwrthod, llysu dadl
- Overrun, ð.vûr.run' (*pt* overrun, ð.vûr.ran' ; *pp* overrun) *v*, rhedeg dros, ymdaenu dros ; gorchuddio ; anrheithio ; trawsredeg llinellau argraffwaith
- Oversee, ð.vûr.sî' (*pt* oversaw, ð.vûr.sô' ; oversee, ð.vûr.sîn') *vt*, edrych ar ol, arolygu, goruchwylied
- Overseer, ð.vûr.sî'r' *n*, arolygwr, golygwr, goruchwyliwr, gorwyliwr
- Overset, ð.vûr.set' (*pt* & *pp* overset) *v*, dymchwel, dadymchwel, dymchwelyd
- Overshadow, ð.vûr.shad'ô, Overshade, ð.vûr.shäd' *vt*, argysgodi, cysgodi ; caddugo, tywyllu
- Overshoot, ð.vûr.shwôt' (*pt* & *pp* overshoot, ð.vûr.shot') *vt*, saethu dros y nod, gorergydio ; goranturio
- Oversight, ð.vûr.sît *n*, amryfusedd gwallolygiaeth ; arolygiaeth
- Oversleep, ð.vûr.slîp' (*pt* & *pp* overslept, ð.vûr.slept') *vt*, cysgu dros yr amser, cysgu gormod, gorhuno
- Overspend, ð.vûr.spend' (*pt* & *pp* overspent, ð.vûr.spent') *v*, afradu
- Overspread, ð.vûr.spred' (*pt* & *pp* overspread) *vt*, gordaenu ; gorchuddio
- Overstep, ð.vûr.step' *v*, pasio, myned dros
- Overstock, ð.vûr.stok' *vt*, gorystorio, gorlenwi, prynu gormod [estyn
- Overstrain, ð.vûr.strân' *v*, gorthynnu, gor-
- Overstride, ð.vûr.strîd' *v*, gorchamu
- Oversway, ð.vûr.swä' *vt*, goruchreoli, meistrolï
- Overt, ð.vûrt *a*, amlwg, eglur ; cyhoedd
- Overtake, ð.vûr.täk' (*pt* overtook, ð.vûr.tûk' ; *pp* overtaken, ð.vûr.tä'kn) *vt*, gorddiwed, gorddiwes, dal [dasgu
- Overtask, ð.vûr.task' *vt*, gorthasgu, gor-
- Overtax, ð.vûr.taks' *vt*, gordrethu
- Overthrow, ð.vûr.thrô' (*pt* overthrew, ð.vûr.thrû' ; *pp*, overthrown, ð.vûr.thrôn') *vt*, dinystrio, dymchwel, dadymchwel, dadymchwelyd [dinystr
- Overthrow, ð.vûr.thrô *n*, dadymchwelyd,
- Overtly, ð.vûrt.lî *ad*, yn amlwg, yn gyhoedd [rhagori ar
- Overtop, ð.vûr.top' *vt*, tyfu yn uwch ;
- Overture, ð.vûr.tshû'r *n*, cynnyg, cynnygiad ; cyfansoddiad cerddorol
- Overturn, ð.vûr.tûrn' *vt*, dymchwelyd
- Overvalue, ð.vûr.val'û *v*, gorbrisio
- Overveil, ð.vûr.väl' *vt*, gorhuddo, gorchuddio [arwylio
- Overwatch, ð.vûr.watsh' *vt*, gorwylio,
- Overweening, ð.vûr.wî'ning *a*, rhy hunan-gar, ucheldybus, gorfalch [phwyso
- Overweigh, ð.vûr.wä' *vt*, darbwyso, tra-
- Overwhelm, ð.vûr.whelm' *vt*, gorwasgu, gorchuddio, gorlwytho, gorchfygu
- Oviform, ð.vî.fôrm *a*, ar lun wy, hirgrwn
- Ovine, ð.vîn *a*, perthynol i ddefaid
- Oviparous, ð.vîp'ur.us *a*, yn dwyn wyau, dodwyol, dodwyog ; a fagor o wy
- Ovipositor, ð.vî.poz'î.tûr *n*, wyosodydd
- Ovoid, ð.vôid *a*, hirgrwn, ar ddull wy
- Owe, ð *vt*, bod mewn dyled, bod dan rwymau, dylu
- Owl, ûw'l *n*, dylluan, cuan, y flodeuwedd, Screech-owl, aderyn y corff. Young owl, coegddylluan
- Owler, ûw'lûr *n*, nos-rednwyfwr
- Owlet, ûw'let *n*, coegddylluan
- Own, ön *pn*, eiddo : *a*, priod, priodol : *vt*, meddu, perchenogi ; arddel, addef, arddelwi, cyfaddef, cydnabod ; piau. My own, eiddof, eiddof fi, eiddof fy hun. His own, ei eiddo ei hunan
- Owner, ð'nûr *n*, perchenog, meddiannydd
- Ownership, ð'nûr.ship *n*, perchenogaeth
- Ox, oks (*p* oxen, ok'sn) *n*, ych, eidion. Ox-eyed, llygadfawr. Ox-driver, cethreawr, cethreinydd. Ox-stall, côr ychen. Oxen, ychen. A wild ox, bual. A young ox, bustach
- Oxide, oks'id *n*, egrid
- Oxidize, oks'id.iz *v*, egrido
- Oxlip, oks'lip *n*, llysiau'r parlys
- Oxonian, oks.ö'nî.an *n*, aelod neu raddolwr prifysgol Rhydychain
- Oxter, oks'tûr *n*, cesail [egr a dwfr
- Oxycrate, ok'sî.krät *n*, cymmysg o win-

PAL pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tû=too, tûk=took;

Oxygen, ok'si.jen *n*, ufelai [a mêl
Oxymel, ok'si.mel *n*, cymmysg o winegr
Oxyphony, oks.if'ô.nî *n*, crochder llais
Oyer, ô'yûr *n*, gwrandauiad. Oyer and
terminer, llys clyw a dosbarth, prawf-
Oyes, ô.yes' i, clyweh; gosteg [lys
Oyster, ôis'tûr *n*, llymarch, llymarchen.
Oyster-wench, Oyster-wife, Oyster-
woman, llymeirchwraig; budrogen
Ozæna, ô.zi'nâ *n*, llynor yn y ffroenau

P.

PABULAR, pab'û.lûr, Pabulous, pab'-
û.lus *a*, ymborthol, maethol [maeth
Pabulation, pab.û.lâ.shun *n*, porthiant.
Pabulum, pab'û.lum *n*, ymborth, bwyd
Pacated, pâ.kâ'ted *a*, heddychedig
Pacation, pâ.kâ'shun *n*, heddychiad
Pace, pâs *n*, cam, camre; mesur cam,
2½ droedfedd: *v*, camu, mesur â
chamrau; rhygyngu, cerdded yn araf.
Geometrical pace, 5 troedfedd [ydd
Pacer, pâ'sûr *n*, rhygyngfarch, rhygyng-
Pacha, pâ.shô' *n*, islywydd yn Nhwrci
Pachydermata, pak.i.dûr'mâ.tâ *np*, mil-
od tewgroen, tewgroenolion
Pacific, pâ.sif'ik *a*, heddychol, heddy-
ychlawn, heddu, dyhuddgar; tawel,
llyonydd. Pacific Ocean, Môr Tawellog,
Môr Tawel
Pacification, pâ.sif.i.kâ'shun *n*, heddy-
ychiad, dyhuddiad, tangnefeddiad
Pacifier, pâ.sif'i.kâ.tûr, Pacifer, pas'-
i.fî.ûr *n*, tangnefeddwr, heddychwyr
Pacify, pas'i.fî *vt*, dyhuddo, diddigio,
heddychu, tawelu
Pack, pak *n*, swp, sypyn, trwl, beichyn,
pwn, baich, byrnaid, bwrnel; cnud:
v, sypynio, llwytho, pynorio, pynio.
Pack-cloth, sachliain. Pack-horse,
pynfarch. Pack-saddle, ystrodur.
Pack-thread, edau rwymo [sypyn
Package, pak'aj *n*, pynordal; sypyniad;
Packet, pak'et *n*, sypyn; llythyrgod;
llong
Pact, pakt, Paction, pak'shun *n*, am-
mod, cyfammmod, cytundeb
Pad, pad *n*, clustogan; corfarch, ceffyl-
yn; lleidr traed: *v*, troedio; ysbeilio;
sachellu, clustogi
Padar, pad'ûr *n*, rhynion, brasflawd
Paddle, pad'l *n*, rhodl; rhwyf: *v*, rhodli,
rhwyfo; yslotian
Paddock, pad'uk *n*, llyffant mawr; llan-
erch, cae. Paddock-stool, bwyd y
barcud

Padlock, pad'lok *n*, clo egwyd [oroia
Pæan, pi'an *n*, cân o orfoledd, mawlgai
Pædobaptism, Pedobaptism, pi.dô.bap-
tizm *n*, bedydd babanod
Pagan, pâ'gan *n*, cenedlddyn, un digre-
eilunaddolwr: *a*, digred
Paganism, pâ'gan.izm *n*, paganiaeth
anghristiaeth, eilunaddoliaeth
Page, pâj *n*, tudalen; gwesyn, gwa-
gwastrodyn: *vt*, nodi tudalenau; gwei-
Pageant, paj'ant *n*, coeglun: *a*, coeg-
wych, gwagfalch, rhodresol
Pageantry, paj'an.trî *n*, coegwychde-
rhodres, rhwysgfwaredd, gwagyr-
ddangosiad
Paginal, pâ'ji.nal *a*, tudalenol
Pagoda, pâ.gô'dâ, Pagod, pâ'god
eilun-deml Indiaidd
Paid, pad *pt & pp.*—Pay
Pail, pâl *n*, ystwe, crwe, celwrn, paeol
Pailful, pâ'fwl *n*, ystycaid, celyrnaid
Pain, pân *n*, poen; gwaew, gwst, dol-
gofid; poenedigaeth; lafur; cosp:
poeni, dolurio, blino. Pains-takin-
llafurus, diwyd. Pain of the bowe-
coluddwst. Extreme pain, dirbo-
To take pains, ymboeni, ystigo, y-
drafferthu [llafur
Painful, pâ'fwl *a*, poenus, doluri
Painfulness, pâ'fwl.nes *n*, poenusrwy
Painim, pâ'nim *n*, anghredadyn [haw
Painless, pâ'nles *a*, diboen; esmwy
Paint, pânt *n*, paent, lliw, darlunliw:
paentio, lliwio, arlliwio; darlunio
Painter, pâ'n'tûr *n*, paentiwr; arllwy-
darllwydd, arlluniwr [darl-
Painting, pâ'n'ting *n*, paentiad; ll-
Pair, pêr *n*, par, dau, cwpl: *v*, par-
cymharu; cydio. Pairs, cymharia-
Palace, pal'as *n*, llys, plas, neuadd [er
Paladin, pal'â.din *n*, marchog y bwr-
Palæology, pâ.li.ol'ô.jî *n*, henafiondra-
Palæontology, pâ.li.on.tol'ô.jî *n*, clo-
iandraeth, henfodiaeth
Palanquin, pal.an.kin' *n*, math o glu-
a ddygir ar ysgwyddau dynion
Palatable, pal'â.tâ.bl *a*, chwaeth,
blasus
Palatal, pal'â.tal *a*, gorchfannol. Pa-
tal consonants, gorchfannolion
Palate, pal'at *n*, tafod y genen, gor-
fant, gorchfannedd; archwaeth, bla-
Palatial, pâ.lâ'shal *a*, llysaidd, lly-
ardderchog; gorchfanneddol
Palatic, pal'â.tik *a*, gorchfanneddol
Palatinate, pâ.lat'i.nât *n*, breinia-
aeth, breinfâ

Palatine, pal'â.tin *a*, breiniarlaidd, breiniog. Count palatine, breiniarl
 Palaver, pâ.lâ'vür *n*, gormod-siarad, baldordd: *vi*, bragaldian, gwagsiarad
 Pale, pâl *a*, gwelw, gwelwlas, gwynwelw, glaswyn, llwydaidd; glas: *n*, pawl, cledr, cledrbawl; palis: clawdd; awdurdodaeth, rhaglafiaeth; argae, caeran, amgaerau: *v*, cledru, cledrgau; palisio. Pale-eyed, llygadawl. Pale-faced, wyneblwyd. To turn pale, gwyneblasu
 Palendar, pal'en.dûr *n*, math o long fechan [wyni
 Paleness, pâl'nes *n*, gwelwedd; glas-
 Paleous, pâ'li.us *a*, eisinog, uslyd, cibog
 Palette, pal'et *n*, lliwfwydd paentiwr
 Palfrey, pal'fri *n*, crynfach, palfre, palfrai, gwlwst
 Palinode, pal'î.nöd *n*, gwrthgan
 Paling, pâ'ling *n*, cledriad, paliswaith
 Palisade, pal'î.säd' *n*, Palisado, pal'î.sä'dö *n*, palis, gwale, cledrwaith
 Palisade, pal'î.säd' *vt*, cledrgau, palisio
 Palish, pâ'lish *a*, gowelw, llwydaidd
 Pall, pôl *n*, elorlen: *v*, diflasu; llyfrhan; brawychu; cuddio ag elorlen
 Palladium, pal.lä'di.um *n*, math a fetel; diogelwch
 Pallet, pal'et *n*, gwely bychan, glwth
 Pallament, pal'yâ.ment *n*, gwisg, dilledyn, achre
 Palliard, pal'yûr *n*, godinebydd
 Palliate, pal'î.ät *vt*, esgusodi; ysgafnhau
 Palliation, pal'î.ä'shun *n*, esgusodiad
 Palliative, pal'î.ä.tiv *a*, esgusol; esmwythol: *n*, esgusodai; llinarydd
 Pallid, pal'id *a*, gwelw, glaswyn, llwyd
 Pallmall, pel.mel' *n*, math o chwareu â phel a gordd; gordd
 Palm, pâ'm *n*, palf, llawf, cledr llaw; lled llaw; balawyf; palmwydden; buddugoliaeth: *vt*, palfu; cudd-dwylo; taduar. Palm-Sunday, Sul y blodau. Palm-tree, palmwydden, palmidwydden
 Palmer, pâ'mûr *n*, pererin. Palmer-worm, pryf cadachog [wydden
 Palmetto, pal.met'ö *n*, math o balm-
 Palmiferous, pal.mif'ur.us *a*, a ddygo balmwydd [palfdroediog
 Palmiped, pal'mî.ped *a*, cyfandroed,
 Palmister, pal'mis.tûr *n*, llawddewin, palfswynwr
 Palmistry, pal'mis.trî *n*, palfddewiniaeth
 Palmy, pâ'mî *a*, palmwyddog
 Palpability, pal.pä.bil'î.tî *n*, hydeimledd; eglurder, amlygrwydd

Palpable, pal'pâ.bl *a*, hydeiml, teimladwy; hynodol, eglur, amlwg
 Palpitate, pal'pî.tät *vi*, dychlamu, curo, dyheuo, tysmwyo
 Palpitation, pal.pî.tä'shun *n*, dychlamiad y galon, calon-guriad, tysmwyad
 Palsgrave, pôlz'gräv *n*, teyrn-iarll
 Palsical, pôlz'î.kal, Palsied, pôlz'id *a*, parlysaidd [gwywhaint
 Palsy, pôlz'î *n*, parlys, haint y gïau,
 Palter, pôl'tûr *v*, gwastraffu, ofera; cecru [gwaeledd
 Paltriness, pôl'trî.nes *n*, distadledd,
 Paltroon, Poltroon, pôl.trôn' *n*, llyfrgi
 Paltry, pôl'trî *a*, distadl, gwael, gorwael
 Paludal, pâ.lü'dal *a*, corsog, corsenog
 Pampas, pam'pâz *np*, gwastadleoedd Deheudir America
 Pamper, pam'pûr *vt*, pesgu, mwythborthi, mwythlenwi, gorbesgu
 Pamphlet, pamf'let *n*, llyfran, llyfryn
 Pamphleteer, pamf.le.tîr' *n*, llyfrenydd
 Pan, pan *n*, padell, padellan, pan
 Panacea, pan.â.sî'ä *n*, meddyginiaeth holliachol [uwd bara can
 Canada, pâ.nä'dâ, Panado, pâ.nä'dö *n*,
 Pancake, pang'käk *n*, cremog, cremogen, crammwyth, crammwythen [us
 Pancreatic, pan.krat'ik *a*, meistrol-gamp-
 Pancreas, pang'kri.as *n*, cefndedyn
 Pandect, pan'dekt *n*, cyflawn-draethawd
 Pandemic, pan.dem'ik *a*, perthynol i'r bobl neu'r wlad oll, cyffredinol
 Pandemonium, pan.dî.mön'î.um *n*, cythreulfa, cythreul-lys, mallgyrch
 Pander, pan'dûr *n*, llatai, ceisydd putain: *vi*, gweini, nwyfweini
 Panderism, pan'dur.izm *n*, llateiaeth
 Pandiculation, pan.dik.ü.lä'shun *n*, ymystwyriad, estyniad
 Pandour, pan'dw'r *n*, traedfilwr yn Awstria [crwth
 Pandurated, pan'dü'r.ä.ted *a*, ar ddull
 Pane, pân *n*, pedronyn, cwar, cwarel
 Panegyric, pan.î.jer'ik *n*, canmoliaeth, arwyrain [einiol, moliannol
 Panegyric, pan.î.jer'î.kal *a*, arwyr-
 Panegyrist, pan.î.jer'ist *n*, moliannwr
 Panel, pan'el *n*, pennill, pedronglyn o estyllwaith; rheithrestr [gwaew
 Pang, pang *n*, gloes, pang, gwasgfa,
 Panic, pan'ik *n*, dychryn, arswyd, braw, echrys, echryndod, dychryn diachos: *a*, disymmwyth, heb achos. Panic-struck, Panic-stricken, dychrynedig
 Panivorous, pâ.niv'ö.rus *a*, yn bwyta bara, barafwyta

PAR pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Pannade, pan.näd' *n*, carlam, carlamiad
Pannage, pan.äj *n*, mes a chyffelyb
ffrwythau'r goedwig; mesfaint, hawl
i fesa [sadell, pynoreg; cromil hebog
Pannel, pan'el *n*, panel, ystrodyr, ystarn;
Pannier, pan'yûr *n*, cefn-gawell, ys-
borthen, pynoreg
Panoply, pan'ô.pli *n*, llwyrfogaeth
Pausofical, pan.sof'i.kal *a*, holllddoeth
Pansy, pan'zi *n*, y feidiog drilliw, y
blodeu ofergaru
Pant, pant vî.dyhëu, dychlamu; hiraethu
Pantaloön, pan.tâ.lw'n' *n*, digrifwas, ys-
gentyn. Pantaloons, llodrau
Panthleon, pan.thi'un *n*, teml yr holl
dduwiau, yn Rhufain ac Athenia
Panther, pan'thûr *n*, math o fwystfil
rheibus, tebyg i'r llewpart
Pantile, pan'til *n*, cafnbeithynen
Pantler, pant'lûr *n*, ceidwad y bara
Pantofie, pan.tw'fl *n*, esgid, nosesgid
Pantology, pan.tol'ô.ji *n*, hollwyddoreg
Pantometer, pan.tom'i.tûr *n*, ollfesur-
ydd, hollfesurydd
Pantomime, pan.tö.mim *n*, mudechwareu;
ymystumiwr, mud-ddynwaredydd
Pantry, pan'tri *n*, bwydgell, bwyty
Panurgy, pâ.nûr'ji *n*, hollfedrusedd
Pap, pap *n*, uwd; diden, teth, bron
Papa, pâ.pâ' *n*, tad, tada, data
Papacy, pâ.pâ.sî *n*, pabaeth
Papal, pâ.pul *a*, pabol, pabaidd [pabiol
Papaverous, pâ.pav'ur.us *a*, pabiidd,
Paper, pâ.pûr *n*, papyr: *vt*, papyro; rhoi
ar bapyr. Paper-maker, papyrydd,
papyrwr. Paper-mill, melin bapyr.
Paper-stainer, papyrliwydd. Blot-
ting-paper, sugnbapyr. Brown-paper,
papyr llwyd
Papery, pâ.pur.î *a*, papyraidd, fel papyr
Papescent, pâ.pes.ent *a*, bywynog;
meddal
Papier-mâché, pap.î.ê.mâ'shê *n*, defn-
ydd cyfansoddedig o bapyr mwydedig
Papilio, pâ.pil'yö *n*, eilier, glöyn byw
Papilla, pâ.pil.â (*p* papillæ, pâ.pil'i) *n*,
diden, teth, tethan
Papillary, pap'i.lur.î, Papillous, pap'i-
lus *a*, didenol, tethol, tethog
Papist, pâ.pist *n*, pabydd [aidd
Papistical, pâ.pis'ti.kal *a*, pabyddol, pab-
Papistry, pâ.pis.tri *n*, pabyddiaeth
Pappous, pap'us *a*, goflewog, panog
Pappy, pap'i *a*, suddlyd, meddal
Papyrus, pâ.pîr'us (*p* papyri, pâ.pîr'i)
n, math o gawn neu gorsfrwynen
Aiphtaid, papyrfrwyn

Par, pār *n*, cyfartaledd; cydbwys, cyf-
werth, llawn bris. On a par, yn gyf-
Para- *px*, yn agos at, wrth ochr [artal
Parable, par.â.bl *n*, dammeg, cyffelyb-
iaeth [conawl
Parabola, pâ.rab'ô.lâ *n*, dosbarthran
Parabolic, par.â.bol'ik, Parabolical, par-
â.bol'i.kal *a*, dammegol
Parachronism, pâ.rak'run.izm *n*, cam-
amseriad [en
Parachute, par.â.shwt' *n*, disgyn-awyr-
Paraclete, par.â.klit *n*, eiriolwr, dyddan-
ydd; yr Ysbyrd Glân
Parade, pâ.räd' *n*, camas, rhodfa, rhodle
cammonfa, ymddangosfa, rhestrfa
ymddangosiad; rhodres; rhwysg
Paradigm, par.â.dim *n*, cynllun; cyd-
ieud [nef. Bird of paradise, iâr wynt
Paradise, par.â.dis *n*, paradwys, gwynfa
Paradisical, par.â.di.sî.â.kal *a*, parad-
wysaidd [rydyl
Paradox, par.â.doks *n*, anghydfydb, am-
Paradoxical, par.â.dok'si.kal *a*, anghyf-
dybus, anghyson
Paradrome, par.â.dröm *n*, oriel agored
Paragoge, par.â.gö.ji *n*, argymmeriad
Paragon, par.â.gun *n*, peth rhagor
gampus; un digymhar; math o ar-
grafflythyren
Paragraph, par.â.graf *n*, dosbarthran
gwahanran, ymadrodd; dosbarthnod
gwahanai (¶)
Paraleipsis, par.â.lip'sis *n*, crybwyllb
Parallax, par'al.aks *n*, amgenedigaeth
Parallel, par'al.el *a*, cyfochrol, cyfochrog
gogyfartal: *a*, cyfochriad, cyffinel
cyfredlin, cyfatebiad, cyfrediad, tebyg
iad. Parallels, dyblin (||)
Parallelism, par'al.el.izm *n*, cyfochredd
Paralogism, pâ.ral'ô.jizm, Paralogy, pâ-
ral'ô.ji *n*, gauresymiad, twyllreswn
geuddadlled, gwrthreswm
Paralogize, pâ.ral'ô.jiz *vi*, geuddadlu
twyllresymu [gia
Paralysis, pâ.ral'î.sis *n*, parlys, haint
Paralytic, par.â.lit'ik *a*, clas o'r parlys
Paralyze, par.â.liz *vt*, clefychu â'r par-
lys, parlysu
Paramount, par.â.mûwnt *a*, goruche-
uchaf, penaf, o'r urdd uchaf
Paramour, par.â.mû'r *n*, cariadfab, go-
dderchwr; cariadferch, gordderch-
wraig, gordderchfun
Paranymph, par.â.nimf *n*, gwas prioda-
Parapet, par.â.pet *n*; canllawfur, rha-
fur [iant gwra
Paraphernalia, par.â.fûr.nâ.li.ânp, med-

Paraphrase, par'â.frâz *n*, arallair, all-eiriad, amgenair: *v*, aralleirio, amgen-eirio, alleirio [alleiriwr]
 Paraphrast, par'â.frast *n*, aralleiriwr,
 Paraphrastical, par.â.fras'ti.kal *a*, ar-alleiriol, alleiriol [iwr]
 Parasite, par'â.sit *n*, gwenieithiwr, truth-Parasitic, par.â.sit'ik, Parasitical, par-â.sit'ik.al *a*, gwenieithgar, truthiol
 Parasol, par.â.sol' *n*, heulrod
 Parasynexis, par.â.sî.nek'sis *n*, cwrdd bach; cynulleidfa ddîrgel
 Parathesis, pâ.rath'i.sis *n*, atddodiad
 Parboil, pârbôil *vt*, goferwi, lledferwi
 Parcel, pârsel *n*, swp, sypyn; cyfran; twysgen: *vt*, rhanu, dyranu, amranu
 Parcener, pârsî.nûr *n*, cydetifedd
 Parcenary, pârsî.nur.i *n*, cydfeddianniad
 Parch, pârtsh *v*, crasu, deifio, golosgi
 Parched, pârtsht *a*, cras, crasboeth, crasedig, golosgedig, wedi ei losgi
 Parchment, pârtsh'ment *n*, crasgroen, ysgrifgroen, memrwn
 Pard, pârd *n*, llewpart
 Pardon, pârdn *n*, maddeuant, pardwn: *vt*, maddeu, pardynu. I beg your pardon, maddeuwch i mi, esgusodwch fi
 Pardonable, pârdn.â.bl *a*, maddeuadwy
 Pare, pêr *vt*, didoni, pilio, digroeni
 Paregoric, par.i.gor'ik *a*, llinarol, llonyddol: *n*, meddyginiaeth esmwythaol
 Parenchymous, par.en'ki.mus *a*, ysbyngaidd, meddal [Parents, rhieni
 Parent, pêr'ent *n*, tad neu fam, rhiant.
 Parentage, pêr'en.tāj *n*, rhieniaeth, tadogaeth; gwelygordd, gwehelyth; bonedd, ach, cyfathrach
 Parental, pâ.ren'tal *a*, rhieniol; tyner
 Parenthesis, pâ.ren'thî.sis (*p* parentheses, pâ.ren'thî.siz) *n*, cromfach, ymsang, gwahansang (); ymadrodd rhwng cromfachau
 Parenticide, pâ.ren'tî.sîd *n*, rhianladdiad, tadladdiad, mamladdiad; rhianleiddiad, tadleiddiad, mamleiddiad
 Parer, pêr'ûr *n*, offeryn digroeni, piliedydd
 Parergy, par'ûr.jî *n*, peth disylwedd
 Parget, pâ'rjet *n*, cymmrwd, plastr
 Parhelion, pâ.rhî.li.un *n*, rhith-haul
 Parietal, pâ.rî.tal *a*, ystlysfuriol. Parietal bone, asgwrn y siol
 Parity, pâ.ril'i.tî *n*, tebygolrwydd
 Paring, pêr'ing *n*, piliad, piliant; crawen. Parings, pilion, naddion, creifion
 Parish, par'ish *n*, plwyf, plwy: *a*, plwyfol, plwyfog

Parishioner, pâ.rish'un.ûr *n*, plwyfwr, un plwyfog (*p* plwyfolion, plwyfogion)
 Parisian, pâ.rizh'yan *n*, Parisiad
 Parisyllabic, par.i.sî.lab'ik *a*, cydsillafol
 Paritor, par'i.tûr *n*, rhingyll, gwysiw
 Parity, par'i.tî *n*, cymmeintiolaeth, cyfartalrwydd, cydraddolrwydd, cystadledd
 Park, pârk *n*, parc, cae, hyddgae, ceufaes
 Parley, pârl'i *n*, cyflafaredd: *vi*, cynnaddlu
 Parliament, pârl'i.ment *n*, senedd, seneddwr. Parliament-house, senedd-dy. Act of parliament, gweithred seneddol. Member of parliament (M.P.), aelod o'r senedd, seneddwr (A.S.) [eddol
 Parliamentary, par.li.men'tur.i *a*, sen-Parnassian, pârnash'an *a*, awenyddol
 Parlour, pârlûr *n*, parlaur, gwestgell
 Parlous, pârlus *a*, llymgraft, cyfrwys
 Parochial, pâ.rô.ki.al *a*, plwyfol
 Parochiality, pâ.rô.ki.al'i.tî *n*, plwyfoliaeth [trawswawdiad
 Parody, par'ô.dî *n*, trosglwyddwrs;
 Parol, par'ol *a*, geiriol, ar dafod
 Parole, pâ.rôl' *n*, gair; addewid: *a*, geiriol [gyfenw, argyfenwad
 Paronomasia, par.ô.nô.mâ'zhi.â *n*, ar-Paronymous, pâ.ron'i.mus *a*, tebyg i enw neu air arall [bychan
 Paroquet, par.ô.ket' *n*, math o barot
 Parotid, pâ.rot'id *a*, poerol, glyfoerol
 Parotis, pâ.rô'tis *n*, glyfoer-chwaren
 Paroxysm, par'oks.izm *n*, cyrch, poethgyrch [ol, tadladdol
 Parricidal, par'i.sî.dal *a*, rhianladdiad
 Parricide, par'i.sîd *n*, tadladdiad, rhianladdiad; tadleiddiad, rhianleiddiad
 Parrot, par'ut *n*, yr aderyn parot
 Parry, par'i *v*, gochelyd, troi heibio
 Parse, pârs *vt*, dosbarth-dreiglo geiriau
 Parsimonius, pârsî.mô'nî.us *a*, anhael, arbedus, llawgauad, cybyddol [rwydd
 Parsimony, pârsî.mun.i *n*, crintach
 Parsley, pârs li *n*, perlllys, persli. Hedgeparsley, troed y cyw
 Parsnep, pârs'nep, Parsnip, pârs'niip *n*, panas, llysiau Gwyddelig. Cow-parsnip, efwr, efyrllys
 Parson, pârs'n *n*, offeriad, periglor
 Parsonage, pârs'un.āj *n*, perigloriaeth; perigloryd, perigloryfa
 Part, pârt *n*, rhan, cyfran, darn, dryll, peth; parth, parthed; tu, plaid, ochr: *v*, rhanu, parthu; gwahanu; ymrannu; ymwahanu; ymadael. A man of parts, dyn doniog. Parts of speech, rhannau ymadrodd. Parts, doniau. To part with, ymadael â, gollwng ymaith

PAS pâth, fat, ère, met, mâ-rîne, pîn, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Partage, pâr'tāj *n*, rhaniad, ymadawiad
 Partake, pâr.tāk' *v*, cyfranu; cyfranogi
 Partaker, pâr.tā'kûr *n*, rhanwr, cyfranwr
 Parterre, pâr.tê'r' *n*, blodeufa gardd, blodeuardd
 Partial, pâr'shal *a*, rhanol, hannerog; pleidiol, untuog, tueddol
 Partiality, pâr.shî.al'i.ti *n*, tueddgarwch, pleidgarwch, tueddolrwydd
 Partialize, pâr'shal.iz *vt*, ochri, pleidio, tueddoli, gwyro barn [ran
 Partially, pâr'shal.i *ad*, yn dueddgar; o
 Partible, pâr'ti.bl, Partable, pâr'tā.bl *a*, rhanadwy [n, cyfranogwr
 Participant, pâr.tis'i.pant *a*, cyfranog;
 Participate, pâr.tis'i.pât *vt*, cyfranogi, cael rhan [ranogiad
 Participation, pâr.tis.i.pā'shun *n*, cyf-
 Participator, pâr.tis'i.pā.tûr *n*, cyfran- ydd [iadol, cyfraniadol
 Participle, pâr.ti.sip'yal *a*, rhangymmer-
 Participle, pâr'ti.sip.ln, rhangymmeriad, cyfranaï
 Particle, pâr'ti.kl *n*, dryllyn, dernyn, mymryn, dos, tipyn, til, ith; banyrn, arsil. Broken particles, malurion
 Particular, pâr.tik'ûl.lâr *a*, neillduol, penodol, hysbysol, enwedigol, priodol: *n*, pwnc, pen, dosben, peth neillduol, Particulars, manylion
 Particularity, pâr.tik.ûl.lâr'i.ti *n*, neill- duoldeb, rhaled, penodoldeb
 Particularize, pâr.tik'ûl.lur.iz *vt*, pen- odi, dosbennu [iad: *a*, ymadawol
 Parting, pâr'ting *n*, gwahaniad; ymadaw-
 Partisan, pâr'ti.zan *n*, pleidiwr, pleid- ddyn, cefnogwr; cadbleidydd; ffon llywydd
 Partition, pâr.tish'un *n*, rhaniad; pared, canolfur: *vt*, gwahanranu, dosbarthu
 Partlet, pâr'tlet *n*, gwdddforch; iâr
 Partly, pâr'tli *ad*, mewn rhan, o ran
 Partner, pâr'tûr *n*, cyfaill, cydymaith; cydwr, cyfranogwr, cyd-drinwr
 Partnership, pâr'tûr.ship *n*, cyfranog- aeth, cyd-driniaeth, cymdeithas
 Partridge, pâr'trij *n*, coriar, petrusen, clugiar [esgor
 Parturient, pâr.tûr'i.ent *a*, ar esgor, yn
 Party, pâr'ti *n*, plaid; un, rhyw un, person. Party-coloured, amlwiog, brithliw [fannau
 Parulis, pâr.rŵ'lis *n*, llynoryn yn y gorch-
 Parvenu, pâr'vî.nû *n*, newyddian
 Parvitude, pâr'vî.tûd, Parvity, pâr'vî.ti *n*, bychander, bychanedd
 Pas, pâ *n*, cam; blaenoriaeth

Paschal, pas'kal *a*, perthynol i'r Pasc
 Pasquin, pas'kwin, Pasquinade, pas- kwi.nâd' *n*, duchen, gogangerdd
 Pass, pas *v*, myned heibio, hwntu, pasio; cerdded; gwario, treulio; hwylio ym mlaen; brathu: *n*, cyflwr, sefyllfa; culffordd, bwlch; taith-drwydded, mudwarant; brath. To bring to pass, dwyn i ben. To pass for, myned yn lle. To pass over, gadael allan, esgeuluso. To pass sentence, rhoddi barn, dedfrydu. To pass away time, dyfyr yr amser. To pass through, trwyddedi. Passing-bell, cnul, cnill, clul, marw-gloch
 Passable, pas'â.bl *a*, hylwybr; derbyniol
 Passado, pas.sâ.dô *n*, gwth, ysgwthiad
 Passage, pas'aj *n*, tramwyfa, mynedfa, ffordd; trosglwydd-daith, taith; tros- glwydd; mynediad; ymadrodd, gwers, rhan o gyfansoddiad
 Passenger, pas'en.jûr *n*, teithydd, tram- wywr, trwyddedwr
 Passeres, pas'ur.iz *np*, golfanod, adar cyffelyb i adar y to
 Passerine, pas'ur.in *a*, o ryw adar y to
 Passibility, pas.i.bil'i.ti *n*, dyoddefol
 Passible, pas'i.bl *a*, dyoddefadwy [del
 Passion, pash'un *n*, dyoddefaint, goddef- iant; gwyn, nwyd; drygnwyd, poeth- wyn, gwylltineb; traserch, cariad
 Passion-week, yr wythnos cyn y Pasc
 Iliac passion, cnofa'r coluddion mân
 Passionate, pash'un.ât *a*, hyddig, nwyd- wyllt, tanllyd; traserchus, chwannog
 Passive, pas'iv *a*, goddefol, goddefgar
 Passiveness, pas'iv.nes *n*, goddefgarwch
 Passover, pas'ô.vûr *n*, y Pasc
 Passport, pas'pôrt *n*, taithdrwydded
 Past, past *a*, wedi myned heibio, yn ol *pr*, wedi. Half-past two o'clock hanner awr wedi dau o'r gloch
 Paste, pâst *n*, toes; glud; syth: *v*, gludi
 Pasteboard, pâst'bôrd *n*, papyrfwrdd, gludlen
 Pastern, pas'tûrn *n*, egwyd march, deil
 Pastil, pas'til *n*, gludbaent
 Pastille, pas.til' *n*, glud peraroglus
 Pastime, pas'tim *n*, chwareu, difyrwch
 Pastor, pas'tûr *n*, bugail; gweinidog
 Pastoral, pas'tô.ral *a*, bugeilaidd, bugei- iol: *n*, bugeilgerdd
 Pastorate, pas'tô.rât *n*, swydd gweinido
 Pastry, pâs'tri *n*, cyffeithfryd, paste- yddiaeth. Pastry-cook, cyffeithyd- pasteiwr [porfadw
 Pasturable, pas'tshû.râ.bl *a*, hybaw

Pasturage, pas'tshū.rāj *n*, porfâd
 Pasture, pas'tshūr *n*, porfa, porfel, am-
 bawr: *v*, porfâu, porfelu, porianu,
 pori. Pasture-ground, tir porfa
 Pasty, päs'ti *n*, pastai
 Pat, pat *vt*, godaro, enithio, palfio: *n*,
 palfod, eis, ysgafn-gis, enith: *ad*, yn
 dra-addas: *a*, llwyr berthynol
 Pataca, pat'â.kâ, Patacoon, pat.â.kw'n'
n, bath Yspaenaidd, 4s. 3c.
 Patch, patsh *n*, clwt, clytyn; ysmot: *vt*,
 clytio, cyweirio; ysmotio
 Pate, pät *n*, siol, pen, copa, iad. Bald-
 pated, corynfoel
 Patefaction, pat.â.fak'shun *n*, dynoeth-
 iad, amlygiad, cyhoeddiad
 Patella, pâ.tel'â *n*, padell y benlin
 Paten, pat'en *n*, cymmunddysgl
 Patent, pat'ent *n*, breintlythyr: *a*,
 breintlythyrog; agored, cyhoedd; pri-
 odol [breintlythyr
 Patentee, pat.en.ti' *n*, meddiannydd
 Paternal, pâ.tūr'nal *a*, tadol, tadaidd,
 tadwy [aeth
 Paternity, pâ.tūr'nî.ti *n*, tadogaeth, tad-
 Paternoster, pat.ūr.nos'tūr *n*, gweddi yr
 Arglwydd, pader
 Path, pāth (*p* path, pāTHz) *n*, llwybr,
 ffordd, rhodde. A beaten path, llwybr
 sathredig
 Pathetic, pâ.thet'ik, Pathetical, pâ.thet'-
 i.kal *a*, per-wresog; traserchus, serch-
 gynhyrhol, cynhyrfiol, deffrōus
 Pathless, pāth'les *a*, dilwybr, diffordd,
 disathr, ansathredig
 Pathology, pâ.thol'ô.ji *n*, clefyd-ddysg
 Pathos, pā'thos *n*, poethder, teimlad,
 gwres, angerddoldeb
 Pathway, pāth'wā *n*, troedffordd, arlwybr
 Patible, pat'i.bl *a*, dygadwy, goddefadwy
 Patience, pā'shens *n*, amynedd
 Patient, pā'shent *a*, amyneddgar, goddef-
 gar: *n*, dyn claf, claf, goddefydd
 Patin, pat'in *n*, cymmunddysgl
 Patois, pat'wō *n*, priodiaith y werin,
 gweriniaith, llediaith [dad, patriarch
 Patriarch, pā'tri.ârk *n*, prifdad, uchel-
 Patriarchal, pā'tri.âr'kal *a*, patriarchaidd
 Patriarchate, pā'tri.âr'kāt, Patriarchy,
 pā'tri.âr'ki *n*, patriarchaeth, uchel-
 dadaeth, prifdadaeth
 Patrician, pā.trish'an *n*, boneddwr: *a*,
 dyledog, boneddig, boneddigaidd
 Patrimonial, pat.rî.mō'ni.al *a*, treftadol
 Patrimony, pat'rî.mun.î *n*, etifeddiaeth,
 treftad, treftadaeth
 Patriot, pā'tri.ut *n*, gwladgarwr

Patriotic, pā.trî.ot'ik *a*, gwladgar,
 gwladgarol
 Patriotism, pā'tri.ot.izm *n*, gwladgarweh
 Patrol, pā.tröl' *n*, cylchwylwyr, nos-
 wylwyr: *vi*, cylchwyllo, cylcholygu
 Patron, pā'trun *n*, noddwr, cynneilydd,
 cynneiliad, tadog, ymgeleddwr
 Patronage, pā'trun.āj *n*, tadogaeth;
 nawdd, ymgeledd
 Patronal, pā'trūn.al *a*, tadogol, noddol
 Patroness, pā'trun.es *n*, noddwraig
 Patronize, pā'trun.iz *vt*, noddi, am-
 geleddu, amddiffyn
 Patronymic, pat.rō.nim'ik *n*, tadenw
 Pattelliform, pa.tel'i.fōrm *a*, ar ddull
 padell
 Patten, pat'en *n*, gwadn colofn; ffollach.
 Patten-maker, ffollachwr
 Patter, pat'ūr *vi*, pwyo, trwstguro
 Pattern, pat'ūr *n*, llun, cynllun, cynnelw
 Paucity, pō'si.ti *n*, anamllder, anamledd
 Paunch, pāntsh *n*, poten; ceudod, bol,
 perfedd: *vt*, cestio; diberfeddu
 Pauper, pō'pūr *n*, tlotyn, rheidasyn,
 un tlawd [tloti
 Pauperism, pō'pur.izm *n*, rheidusedd,
 Pause, pōz *n*, seibiant; ynsafiad, safiad,
 peidiaid, paid, gorphwysiad, saib: *vi*,
 gorphwys; ystyried
 Pavan, pā'van *n*, math o daplas
 Pave, pāv *vt*, palmantu, llorio, llasarnu,
 llechlorio [lawr, llawr ceryg
 Pavement, pāv'ment *n*, palmant, llech-
 Pavier, pā'vi.ūr *n*, llasarnwr, lloriwr
 Pavid, pav'id *a*, ofnus [babell
 Pavilion, pā.vil'yun *n*, pabell, teyrn-
 Pavo, pā'vō, Pavone, pā.vōn' *n*, paen,
 pawan [aidd
 Pavonine, pav'ō.nin *a*, paenaidd, peun-
 Paw, pō *n*, palf, pawen; crafanc: *v*,
 palfu, pawenu, palfchwareu
 Pawk, pōk *n*, ceimweh bychan
 Pawn, pōn *n*, gwystl, arwystl; un o
 werin y wyddbwyll: *vt*, gwystlo, ar-
 wystlo; pridio [fasnachwr
 Pawnbroker, pōn'brō.kûr *n*, gwystl-
 Pawnee, pō.nî' *n*, gwystlwr
 Pay, pā (*pt* & *pp* paid) *v*, talu; gwobr-
 wyo: *n*, tâl, cyflog
 Payable, pā'â.bl *a*, dyledus, taladwy
 Paymaster, pā'mas.tūr *n*, taliedydd;
 pentallwr [aeth
 Payment, pā'ment *n*, tâl, taliad, taledig-
 Pea, pî *n*, pysen. Peas-cod, Peas-shell,
 coden pys. Peas-haulm, callod. Peas-
 porridge, cawl pys. Chick-peas, pys
 y llygod. Heath-peas, pys y coed

PEE pāth, fat, êre, met, mâ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tû=too, tûk=took;

- Peace, pis *n*, hedd, heddwh, tangnefedd, tanc, tangnef, taw: *i*, ust! gosteg! Peace-maker, tangnefeddwr. Peace-offering, heddoffrwm, heddaberth. Peace-officer, heddswyddog. Clerk of the peace, ysgrifenydd yr heddwh. To swear the peace against, tyngu ofn un. To hold one's peace, tewi, tewi â son. Justice of the peace, heddynad [dystaw; tangnefeddus].
- Peaceable, pîsâ.bl *a*, heddvchlawn; Peaceableness, pîsâ.bl.nes *n*, heddychlonedd [lawn].
- Peaceful, pîs'fwl *a*, heddychol, heddych-
Peach, pîtsh *n*, eirynen wlanog, afal gwlanog. Peach-coloured, gwynrudd
Peachick, pî'tshik *n*, cyw pawan
Peacock, pî'kok *n*, ceiliog pawan, paen
Peahen, pî'hen *n*, iâr bawen, paenes
Peak, pik *n*, pig; crib, blaenwedd, copa, ban, bâl: *v*, nychu, salweddu; llechian
Peal, pîl *n*, cydolsain clych, darystain: *v*, cydseinio; darysteinio
Pean, pî'an *n*, mawlgan
Pear, pê'r *n*, gelleigen, peran, rhwynen. Pear-tree, gelleigwydden
Pearl, pôrl *n*, myrieriden, perl, gem; math o argrafflythyren. Mother of pearl, cragen llymarch. Seed-pearls, perlau mân
Pearly, pûr'li *a*, myrieridaidd; perlaidd
Pearmain, pê'r.mân' *n*, math o afal per
Peasant, pez'ant *n*, gwladeiddiwr, taiogyn; taiog
Peasantry, pez'ant.rî *n*, y gwladeiddi-
wyr, y gwledigion, pobl y wlad, y gwreng, y taiogiaid
Peat, pî't *n*, mawn, cleiad, bating, bieting
Pebble, peb'l, Pebblestone, peb'l.stôn *n*, gröyn, caregan. Pebbles, gro, caregos
Pebbly, peb'li *a*, llawn caregos
Peccability, pek.â.bil'i.tî *n*, hybechedd
Peccable, pek'â.bl *a*, a allo bechu, hybech [bychan]
Peccadillo, pek.â.dil'ö *n*, beyn, pechod
Peccancy, pek'an.sî *n*, pechaduruswydd, drygnawsedd, drygioni
Peccant, pek'ant *a*, beius, pechadurus
Peccavi, pek.ä'vi *vi*, pechais: *n*, dull o ofyn maddeuant
Peck, pek *n*, pec, pecaid, wyth chwart; cnoc: *vt*, pigo; cnocellu. To peck at, beio ar, ymhel â, blino
Pecker, pek'ûr *n*, pigwr, cnocell
Pectinated, pek'tî.nä.ted *a*, cribddull
Pectoral, pek'tur.al *a*, dwyfronol: *n*, addurn y ddwyfron, dwyfroneg

- Peculate, pek'ü.lät *v*, twyllo'r wlad
Peculation, pek.ü.lä'shun *n*, celciad lladrad, ysbeiliad trysor cyffredin
Peculator, pek'ü.lä.tûr *n*, ysbeiliwr arian y cyhoedd
Peculiar, pik'ü'li.ûr *a*, priod, priodol neillduol, unig; arbenig: *n*, petl neillduol; plwyf gwahan-freiniol
Peculiarity, pik.ü.li.ar'i.tî *n*, neillduol rwydd; peth neillduol [arian, ariano]
Pecuniary, pik'ü'ni.ur.i *a*, perthynol
Ped, ped *n*, panelyn, basgedan; pyniore;
Pedagogue, ped'ä.gog *n*, athraw plant ysgolfeistr [organ]
Pedal, ped'al *a*, troedol: *n*, troedbi
Pedant, ped'ant *n*, crachathraw, crach ysgolhaig, coegathraw
Pedantic, pi.dan'tik *a*, coegddysgedig
Pedantry, ped'an.trî *n*, coegddysgeid iaeth [werth]
Peddle, ped'l *v*, ofera, simera: man
Pederast, ped'ur.ast *n*, gwrywgydiwr
Pederasty, ped'ur.as.tî *n*, gwrywgydiad
Pederero, ped.i.rî'r'ö *n*, cyflegr bychan
Pedestal, ped'es.tal *n*, bonsang
Pedestrian, pi.des'tri.al *a*, troedol
Pedestrian, pi.des'tri.an *n*, pedestryd gwr traed; troedol
Pedestrious, pi.des'tri.us *a*, pedestraid
Pedicel, ped'ikl *n*, coes neu baledryn deilen [dik'ü.lus *a*, lleno]
Pedicular, pi.dik'ü.lûr, Pediculous, pi
Pedigree, ped'i.gri *n*, ach, achwed gwelygordd, bonedd [coroni]
Pediment, ped'i.ment *n*, talog, talf
Pedler, ped'lûr *n*, gwiçäwr, gwiew taithfasnachydd [crachfasnac]
Pedlery, ped'lûr.i *n*, crachnwyddat
Pedling, ped'ling *n*, crachfasnachath *a*, crachfasnachol, gwicol; gwael
Pedobaptism, pi.dö.bap'tizm *n*, bedyd babanod [plai]
Pedobaptist, pi.dö.bap'tist *n*, bedyddiwr
Pedometer, pi.dom'i.tûr *n*, camfesuryd
Peel, pîl *n*, pil, croen, rhisgl; ffwr bren, rhawlech: *v*, pilio, dirisglo
Peep, pîp *n*, cipolwg: *vi*, cipedryel ysbio. Peep of day, toriad y wawr
Peer, pî'r *n*, pendefig, dyledog, arglwyd cyfurddor, cydradd: *v*, cilymdango
Peerage, pî'r.äj, Peerdum, pî'r.dum: cyfurddoriaeth, dyledogaeth, pendefig
Peeress, pî'r'es *n*, pendefiges [ael]
Peerless, pî'r'les *a*, digymhar, digyffely
Peevish, pî'vish *a*, gwenwynllyd, croe anffoddog, anniddig [anniddigrwyd]
Peevishness, pî'vish.nes *n*, drygnaw

Peg, peg <i>n</i> , hoel bren, pin pren; ebillen, ebill: <i>vt</i> , pinio, ebillio	Penetration, pen.i.trä'shun <i>n</i> , treiddiad, athreiddiad; craffder, amgyffred, dirnadaeth [<i>craff</i> , synwyrgraff]
Pegasus, peg'ä.sus <i>n</i> , march adeiniog, ehedfarch yr Awen	Penetrative, pen'i.trä.tiv <i>a</i> , treiddiol;
Pelf, pelf <i>n</i> , mwnws, mwnai; cyfoeth	Penguin, pen'gwin <i>n</i> , aderyn tebyg i wdd; math o ffwrth
Pelican, pel'i.kan <i>n</i> , aderyn o'r enw	Peninsula, pi.nin'sü.lä <i>n</i> , meisynys, goynys, goynys [<i>farhäd</i>]
Pelisse, pi.lis' <i>n</i> , ysgin, pily	Penitence, pen'i.tens <i>n</i> , edifeirwch, edipenitent, pen'i.tent <i>a</i> , edifar, edifarus, edifeirol; <i>n</i> , edifeiriolwr, edifarhäär.
Pell, pel <i>n</i> , croen, croen bwystfil. Clerk of the pells, swyddwr yn y trysorlys	Penitents, edifeiriolion, edifeiryddion, edirfeirwyr
Pellage, pel'äj <i>n</i> , treth ar grwyn	Penitential, pen.i.ten'shal <i>a</i> , edifeiriol
Pellet, pel'et <i>n</i> , pelen, pellen	Penitentiary, pen.i.ten'shur.i <i>n</i> , penydiwr; penydfa, edifeirdy
Pellicle, pel'i.kl <i>n</i> , pilen, teneugroen	Penknife, pen'if (penknives, pen'ivz) <i>n</i> , pin-gyllell, cyllellan
Pellitory, pel'i.tur.i <i>n</i> , pelydr. Pellitory of the wall, llysiau'r pared, cantafod, barthlys	Penman, pen'man (penmen, pen'men) <i>n</i> , ysgrifenydd
Pellmell, pel.mel' <i>ad</i> , yn llwyr ddidrefn, blith draphlith, ben draphen	Penmanship, pen'man.ship <i>n</i> , ysgrifenddawn; ysgrifenwaith
Pellucid, pel.lü'sid <i>a</i> , tryloew, claar	Pennant, pen'ant <i>n</i> , penwn, banerig
Pelt, pelt <i>n</i> , gin, croen hwystfil, irgroen; tarawiad: <i>vt</i> , lluchio, taflu; baeddu	Pennate, pen'ät <i>a</i> , adeiniog, asgellog
Peltmonger, pelt'mung.gür <i>n</i> , ginwerthwr	Penner, pen'ür <i>n</i> , ysgrifenydd
Peltry, pel'tri <i>n</i> , irgrwyn, crwyn, ginion	Penniless, pen'iles <i>a</i> , digeiniog, diarian
Pelvis, pel'vis <i>n</i> , gwaelod y bol	Pennon, pen'un <i>n</i> , banerig, penwn
Pen, pen <i>n</i> , pin, ysgrifell; lloc, ffald, clwyd: <i>vt</i> , ysgrifenu: <i>vt</i> (<i>pt</i> & <i>pp</i> <i>pent</i>), llocio, corlanu, ffaldio, cau i mewn, argau [<i>ydiol</i>]	Penny, pen'i (pence) <i>n</i> , ceiniog. Two-pence, dwy geiniog. Two pennies, dau ddarn ceiniog. A two-penny loaf, torth ddwy geiniog
Penal, pi'näl <i>a</i> , cospol, cospedigol, pen-penalty, pen'al.ti <i>n</i> , poen, cosp; cospedigaeth; dirwy, camgwl; penyd	Pennyroyal, pen.i.röi.al <i>n</i> , llysiau'r coludd, llysiau'r gwaed, brymllys
Penance, pen'ans <i>n</i> , penyd; cyfarchwel	Pennyweight, pen'i.wät <i>n</i> , 24 o ronynau
Pence, pens <i>np</i> .—Penny. Eighteen pence, deunaw. Seventeen pence, deunaw ond ceiniog, dwy geiniog ar bumtheg. Sixteen pence, pedair grot. Twenty pence, pum rot	Pennywise, pen'i.wiz <i>a</i> , call am geiniog
Pencil, pen'sil <i>n</i> , pwyntel: <i>v</i> , darlunio	Pennyworth, pen'i.würth <i>n</i> , ceiniogwerth, gwerth ceiniog
Pendant, pen'dant <i>n</i> , dibynydd; clustdlws; banerig [<i>iad</i>]	Pensile, pen'sil <i>a</i> , dibynol; llethrog
Pendence, pen'dens <i>n</i> , dibyniad; tuedd	Pension, pen'shun <i>n</i> , talwobr, segurdal
Pendency, pen'den.si <i>n</i> , dibynrwydd; annherfyniad, oediad, gohiriad	Pensionary, pen'shun.ur.i.n, un yn derbyn talwobr; swyddog dinasaid: <i>a</i> , yn derbyn talwobr [<i>cyflogddyn</i>]
Pendent, pen'dent <i>a</i> , dibynol, yng nghrog	Pensioner, pen'shun.ür <i>n</i> , gwobrwas;
Pending, pen'ding <i>a</i> , yn dibynnu; yn ddiderfynedig, heb ei derfynu; dan ystyriaeth [<i>nghrog</i>]	Pensive, pen'siv <i>a</i> , athrist, prudd, trist, galarus; meddylgar, myfyrgar
Pendulous, pen'dü.lus <i>a</i> , dibynaid, yng	Pensiveness, pen'siv.nes <i>n</i> , prudd-der, tristwch; myfyrgarwch
Pendulum, pen'dü.lum <i>n</i> , dibynai, pendyl, dringlyn [<i>dreiddrwydd</i>]	Pent, pent <i>pt</i> & <i>pp</i> .—Pen. Pent-house, penty; rhagdo
Penetrability, pen.i.trä.hil'i.ti <i>n</i> , hy-	Pentacapsular, pent.tä.kap'sü.lür <i>a</i> , pumcellog [<i>offeryn pumtant</i>]
Penetrable, pen'i.trä.bl <i>a</i> , treiddiadwy, hydraid; dirnadwy, amgyffredadwy	Pentachord, pen'tä.körd <i>n</i> , pumtant,
Penetrancy, pen'i.tran.si <i>n</i> , treiddrwydd	Pentagon, pen'tä.gun <i>n</i> , pumochr
Penetrant, pen'i.trant <i>a</i> , treiddiol, synwyrgraff, craff [<i>amgyffred</i> , dirnad	Pentagonal, pen.tag'ö.näl <i>a</i> , pumochrog
Penetrate, pen'i.trät <i>v</i> , treiddio, trywanu;	Pentahedrous, pen.tä.hi'drus <i>a</i> , pumochrol [<i>pumbanog</i>]
	Pentameter, pen.tam'i.tür <i>n</i> , mesur

PER pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=look

Pentangular, pen.tang'gû.lûr *a*, pum-onglog [pum llyfr Moses
 Pentateuch, pen'tâ.tûk *n*, y Pumlyfr
 Pentecost, pen'ti.kost *n*, y Pentecost; y Sulgwyn [ond un
 Penultima, pî.nul'tî.mâ *n*, y sill olaf
 Penumbra, pî.num'brâ *n*, gogygod
 Penurious, pî.nû'r'i.us *a*, cybyddlyd, llawgauad, anhael, crintach
 Penuriousness, pî.nû'r'i.us.nes *n*, crintachrwydd, cybydd-dra
 Penury, pen'ti'r.i *n*, flodi, angen, eisieu
 Peony, pî'ô.nî *n*, blodau'r brenin, coronllys
 People, pî'pl *n*, pobl, pobloedd, maon; cenedl: *v*, poblogi. The common people, gwerin, gwreng, gwerinos
 Pepastick, pî.pas'tik *n*, meddyginiaeth i gynnorthwyo treuliad bwyd
 Pepper, pep'ûr *n*, poethlys, poethrawn, pubyr. Wall-pepper, clauarllys
 Peppercorn, pep'ûr.kôrn *n*, pupren, poethronyn [poethion
 Peppermint, pep'ûr.mint *n*, mintys
 Peppery, pep'ur.i *a*, poeth, nawswyllt
 Peptic, pep'tik *a*, treulbar
 Per-, Pel- *pæ*, hollol, trwodd
 Peracate, pur.â.kût' *a*, tra llym
 Peradventure, pur.ad.ven'tshûr *ad*, ysgatfydd, ef allai, fe allai
 Peragate, pur.â'grât *vt*, traws Wibio
 Peragratiôn, pur.â.grâ'shun *n*, trawsgrwydriad, traws Wibiad
 Perambulate, pur.am'bû.lât *vt*, amdramwy, amdeithio, cylchrodio
 Perambulation, pur.am.bû.lâ'shun *n*, amdramwyad, cylchrodiad
 Perceivable, pûr.sî.vâ.bl, Perceptible, pûr.sep'tî.bl *a*, dirnadwy, canfodadwy, gweladwy, amgyffredadwy, dealladwy
 Perceive, pûr.sîv' *vt*, dirnad, canfod, gweled, amgyffred, deall
 Percentage, pûr.sen'taj *n*, canttoll
 Perceptibility, pûr.sep.tî.bil'i.ti *n*, canfodrwydd, dirnadaeth, dirnadwyaeth, hyweledd; hydeimledd
 Perceptible, pûr.sep'tî.bl *a*, dirnadwy
 Perception, pûr.sep'shun *n*, dirnadaeth, syniad, gwelediad, amgyffrediad
 Perceptive, pûr.sep'tiv *a*, dirnadol, gweliediannol, syniol
 Perch, pûrtsh *n*, gwialen, erwydden, dilerbren, tudlath; ystengiad; traws-lath, clwyd, trawsfrigyn; trosten, gweilging; math o bysgodyn: *v*, disgyn neu eistedd ar draws bren [ef allai
 Perchance, pûr.tshans' *ad*, ysgatfydd,

Percipient, pûr.sip'yent *a*, gweliad craff, canfyddol
 Percolate, pûr.kô.lât *v*, hidlo, llwyr-hic
 Percolation, pûr.kô.lâ'shun *n*, hidlad
 Percuss, pûr.kus' *vt*, taro, gwrthdaro
 Percussion, pûr.kush'un *n*, tarawu gwrthdarawiad, ergydïad, targ
 Perdition, pûr.dish'un *n*, colledigaeth
 Perdue, pûr'dû *a*, yn geledig, dan gel
 Perdulous, pûr'dû.lus *a*, colledig, gwrtodedig
 Perdurable, pûr'dû.râ.bl *a*, hirbarhât
 Perduration, pûr.dû.râ'shun *n*, barhâd, bythbarhâd [crwyd
 Peregrinate, per'i.gri.nât *vt*, pererir
 Peregrination, per.i.gri.nâ'shun *n*, periniad, crwydriad
 Peregrine, per'i.grin *a*, pellenig; dyei
 Perempt, pe.rem't' *vt*, lladd, dyfeti gwasgu [diddym
 Peremption, pe.rem'shun *n*, dyfethi
 Peremptorily, per'em.tur.i.li *ad*, pendadïos, dinag [meistrola
 Peremptory, per'em.tur.i *a*, penda
 Perennial, pe.ren'yal *a*, tryflydd, blwydd-barhaol; bythol, gwastad
 Perennity, pe.ren'i.ti *n*, bytholrwydd
 Perfect, pûr.fekt *a*, perffaith, cylcyfangwbl; pur, difai: gorphgorphenedig: *vt*, perffeithio; gorpcwblhau; gwneuthur yn hyfaddysgu yn berffaith
 Perfection, pûr.fek'shun *n*, perffei rwydd, cyflawnder [ffeith
 Perfectionate, pûr.fek'shun.ât *vt*, i
 Perfective, pûr.fek'tiv *a*, perffeithiad
 Perfectness, pur'fekt.nes *n*, perffeithiahyf dredd, medredd
 Perfidiousness, pûr.fid'yus.nes, Perf pûr'fî.dî, *n*, bradoldeb, bradwusrwbradwch, brad, twyll [trychw
 Perflate, pûr'flât *vt*, chwythu dr
 Perforate, pûr'fö.rät *vt*, tyllu, trydy amdyllu; trywanu [treidd
 Perforation, pûr.fö.râ'shun *n*, trydyll
 Perforator, pûr'fö.râ.tûr *n*, trydyllyc
 Perforce, pûr.fö'rs' *ad*, trwy drais
 Perform, pûr.förm' *v*, cyflawnu, gorpcwblhau; gwneyd, gwneuthur; chreu. To perform one's promise, lawnu ei air, talu ei adduned
 Performance, pûr.förmans *n*, cyflaiad, cwblhâd; gorchwyl, gweithred, gweithrediad
 Performer, pûr.förmêr *n*, cyflawnu gweithredydd; chwarenydd [perai
 Perfume, pûr.füm' *n*, perarogl;

Perfumer, pûr.fü'mûr <i>n</i> , peraroglydd	Perjury, pur'jur.i <i>n</i> , anudon, gen-lw,
Perfunctoriness, pûr'funk.tõ'r.i.nes <i>n</i> , diofalwch [esgeulus	camdyngiad [ymffrwyno
Perfunctory, pûr'funk.tõ'r.i <i>a</i> , diofal,	Perk, pûrk <i>v</i> , hoew-ymsythu, coeg-
Perfuse, pûr.füz' <i>vt</i> , taenu; ystaenio	Perkin, pûr'kin <i>n</i> , math o osai
Perfusion, pûr.fü'zhun <i>n</i> , taenelliad	Permanence, pûr.mâ.nens, Permansion, pûr.man'shun <i>n</i> , parhâd, safedd
Perhaps, pûr.haps' <i>ad</i> , ysgatfydd, efallai	Permanent, pûr.mâ.nent <i>a</i> , parhäus, sefydlog, safadwy [hydradd
Pericardium, per.i.kâr'di.um <i>n</i> , pilen y	Permeable, pûr.mî.â.bl <i>a</i> , treiddiadwy,
Pericranium, per.i.krâ'nî.um <i>n</i> , pilen y siol [byd	Permeant, pûr.mî.ant <i>a</i> , treiddiol
Periculous, pe.rik'û.lus <i>a</i> , peryglus, en-	Permeate, pûr.mî.ât <i>vt</i> , trwyo, treiddio
Perigee, per'i.ji <i>n</i> , daiarnesiant, daiar- nesafiant [haulnesafiant	Permiscible, pûr.mis'i.bl <i>a</i> , cymmysg- adwy [caniataol, goddefol
Perihelion, per.i.hî'li.un <i>n</i> , haulnesiant,	Permissible, pûr.mis'i.bl <i>a</i> , goddefadwy,
Peril, per'il <i>n</i> , perygl, enbydrwydd, pyd: <i>v</i> , enbydu, peryglu, arberyglu	Permission, pûr.mish'un <i>n</i> , caniatâd, trwydded, cenad, rhyddid
Perilous, per'il.us <i>a</i> , peryglus, enbydus, pydus [cylch, cwmpas	Permissive, pûr.mis'iv <i>a</i> , caniataol
Perimeter, pe.rim'i.tûr <i>n</i> , cylchedd,	Permition, pûr.mis'tshun, Permixon, pûr.miks'tshun <i>n</i> , cymmysgiad
Period, pîr'i.ud <i>n</i> , cyfanwers; diwedd- nod, cyfannod (.) ; pennod; ysbaid,	Permit, pûr.mit' <i>vt</i> , caniatâu, goddef, gadael, gadaw, cenadu
Cynnod, chwyl; cylchnodiad	Permit, pûr'mit <i>n</i> , trwydded-lythyr
Periodical, pîr'i.od.i.kal <i>a</i> , cylchol, cylchynol: <i>n</i> , cyhoeddiad cyfnodol.	Permittance, pûr.mit'ans=Permission
Periodicals, cyfnodolion. Periodical disorder, cylch-glefyd, clefyd cyrch	Permutation, pûr.mü.tä'shun <i>n</i> , cyfnew- idiaeth, trynewidiaeth
Peripatetic, per.i.pä.tet'ik <i>a</i> , amgrwydr- ol. Peripatetics, dilynwy'r addysg	Pernicious, pûr.nish'us <i>a</i> , niweidiol, dinystriol, drwg [eidiolrwydd
Aristotle, dargrwydriad	Perniciousness, pûr.nish'us.nes <i>n</i> , niw- Pernicity, pûr.nis'i.ti <i>n</i> , cyflymder, cyf- lymdra, buandra
Periphery, pe.rif'er.i <i>n</i> , amgylchedd, rhygylch, cylch, cwmpas, cant [roddi	Pernio, pûr'nî.ö <i>n</i> , llosgeira, cibwst
Periphrase, per'i.fräz <i>vt</i> , cylchymad-	Pernoctation, pûr.nok.tä'shun <i>n</i> , arosiad dros nos [diweddglo araeth
Periphrasis, pe.rif'rä.sis <i>n</i> , goglechiaith, cylchddywediad, cylchymadrodd	Peroration, per.ö.rä'shun <i>n</i> , cynghlo,
Periphrastical, per.i.fras'ti.kal <i>a</i> , cylch- ymadroddol, ameiriol	Perpend, pûr.pend' <i>vt</i> , dwys ystyried
Peripneumony, per.ip.nü'mun.i. <i>n</i> , en- nynfa yn yr ysgyfaint, ysgyfeiniwst	Perpendicular, pûr.pen.dik'ü.lûr <i>a</i> , un- ionsyth, unionseth, darbenol
Perish, per'ish <i>vi</i> , marw, trengu, methu, diflanu, darfod; braenu, llygru, mallu	Perpension, pûr.pen'shun <i>n</i> , ystyriaeth
Perishable, per'ish.â.bl <i>a</i> , darfodadwy, brau; malladwy, aballadwy	Perpetrate, pûr'pî.trät <i>vt</i> , gwneyd, cyf- lawnu, drygweithredu [weithrediad
Perishableness, per'ish.â.bl.nes <i>n</i> , dar- fodoldeb, breuolder	Perpetration, pûr.pî.trä'shun <i>n</i> , dryg-
Perispheric, per.i.sfer'ik <i>a</i> , crwn	Perpetual, pûr.pet.shü.al <i>a</i> , parhaol, di- baid, gwastadol, tragwyddol, bythol
Peristaltic, per.i.stal'tik <i>a</i> , tröedig, nydd-dröedig	Perpetuate, pûr.pet.shü.ât <i>vt</i> , bytholi, tragwyddoli
Peristyle, per'i.stîl <i>n</i> , cylchres o golofnau	Perpetuity, pûr.pî.tü'i.ti <i>n</i> , bytholrwydd
Pretoneum, per.i.tõ.ni'um <i>n</i> , llieingig y bol [guwch	Perplex, pûr.pleks' <i>vt</i> , dyrysu, petruso; cythryblu, dwysffino, trallodi, methlu
Prigwig, per'i.wig <i>n</i> , ffugwallt, pen-	Perplexity, pûr.plek'si.ti <i>n</i> , dyryswch, astrusi, petrusder; cyfyng-gynghor, cythrudd [dod
Prinkle, per.i.wing'kl <i>n</i> , gwichiad; ysgarllys bychan	Perpotation, pûr.pö.tä'shun <i>n</i> , gorfedd- Perquisite, pûr'kwî.zit <i>n</i> , adfael, swydd- fael
Perjure, pûr'jûr <i>vt</i> , tyngu anudon, cam- dyngu, anudoni. To perjure one's self, To commit perjury, tyngu anudon	Perry, per'i <i>n</i> , gelleigwin, gelleiglyn
	Persecute, pûr'sî.küt <i>vt</i> , erlid, erlyn, ymlid, gorthrymu

PET pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tû=too, tûk=took

- Persecution, pûr.sî.kû'shun *n*, erlidig-
aeth [gorthrymwr
Persecutor, pûr.sî.kû.tûr *n*, erlidiwr
Perseverance, pûr.sî.vî'r'ans *n*, parhâd,
hirbarhâd, dyfalbara
Persevere, pûr.sî.vî'r' *vi*, parhau, para,
dyfalbarhau, hirbarhau [dom
Persicaria, pûr.sî.kê'r'î.â *n*, llysiau'r
Persist, pûr.sist' *vi*, sefyll at, dal at;
aros; dwys haeru, taeru. To persist
in an assertion, dala haer
Persistence, pûr.sis'tens, Persistency,
pûr.sis'ten.sî *n*, parhâd; haeriad;
cyndynrwydd
Person, pûr'sn *n*, dyn, gwr neu wraig,
un, person; ansawd, dynsawd; corffol-
aeth [golygus
Personable, pûr'sun.â.bl *a*, prydreddol
Personage, pûr'sun.âj *n*, dynsawd enw-
og; agwedd person
Personal, pûr'sun.al *a*, dynsodol, an-
sodol, personol, dynweddiadol; priod.
Personal property, Personals, da sym-
modol
Personality, pûr.sun.al'î.tî *n*, ansodol-
deb, ansodwedd; diffriad
Personate, pûr'sun.ât *vt*, ymrithio fel un
arall, dynwared
Personification, pûr.son.î.fî.kâ'shun *n*,
ansodiad, dynsodiant
Personify, pûr.son'î.fî *vt*, ansodi, dynsodi
Perspective, pûr.spek'tiv *a*, golygol, goly-
giadol, arbeiol: *n*, arlwg, golygiant,
deddfau arbaith; ysbïenddrych
Perspicacious, pûr.spî.kâ'shus *a*, craff,
llygadgraff, synwrylm
Perspicacity, pûr.spî.kas'î.tî *n*, craffder
Perspicuity, pûr.spî.kû'î.tî *n*, eglurdeb,
egllurder, amlygrwydd [lur, hywel
Perspicuous, pûr.spîk'û.us *a*, amlyg, eg-
Perspicuousness, pûr.spîk'û.us.nes *n*,
egllurder, amlygder, eglurdeb
Perspiration, pûr.spî.râ'shun *n*, chwys;
chwysiad; anadhad trwodd [trwodd
Perspire, pûr.spîr' *v*, chwysu; anadlu
Persuadable, pûr.swâ'dâ.bl, Persuasive,
pûr.swâ'si.bl *a*, darbwylladwy
Persuade, pûr.swâd' *vt*, darbwylllo, dy-
bwylllo; cynggori, annog, peri, coelio
Persuasion, pûr.swâ'zhun *n*, darbwyll-
iad; cred, coledd, barn, tyb
Persuasive, pûr.swâ'siv *a*, darbwyllol;
annogaethol, denol [ffrydiad
Persultation, pûr.sult.â'shun *n*, gwaed-
Pert, pûrt *a*, ffraeth, pert, cliw, cymhen,
tafodrydd; bywiog, sione
Pertain, pûr.tân' *vi*, perthyn, perthynu

- Perterebration, pûr.tîr.î.brâ'shun *n*, try-
dylliad [cyndyn, cildyn
Pertinacious, pûr.tî.nâ'shus *a*, ystyfnî
Pertinacity, pûr.tî.nas'î.tî *n*, cyndyr-
rwydd, ystyfnigrwydd
Pertinence, pûr'tî.nens, Pertinency, pûr-
tî.nen.sî *n*, cyfaddasrwydd, cymhwy-
der [mhwys, cyfadd
Pertinent, pûr'tî.nent *a*, perthynol, c
Pertingent, pûr.tin'jent *a*, cyhyrdd
cyfhyrddol; agos
Pertness, pûrt'nes *n*, pertedd, ffraethde
Pertrusion, pûr.trw'zhun *n*, treiddiad
Perturbate, pûr.tûr'bât *vt*, terfysg
cynhyrfu, cyffrîi
Perturbation, pûr.tûr.bâ'shun *n*, aflo-
yddweh meddwl, cymhelri
Peruke, per'ûk *n*, gwalltgapan, ffu-
wallt, gwalltwe
Perusal, pe.rû'zal *n*, darlleniad
Peruse, pe.rûz' *vt*, darllen, tryddarllen
Pervade, pûr.vâd' *vt*, tryddedu, treiddi-
heinio; myned trwy, trydaenu
Pervasion, pûr.vâ'zhun *n*, treiddiad
Pervasive, pûr.vâ'siv *a*, tryddedol, hein-
Perverse, pûr.vûrs' *a*, gwrthgas, gwr-
nysig, trofâus, gwyrgam, penga-
cyndyn, cildyn; croes [rwy
Perverseness, pûr.vûrs'nes *n*, cildy
Perversion, pûr.vûr'shun *n*, gwyrd-
camwri, llygriad
Perver, pûr.vûrt' *vt*, camdroi, gwyrdr-
trawswyro; llygru
Perverter, pûr.vûrt'ûr *n*, gwyrdröw-
camdröwr [wy, hyc
Pervertible, pûr.vûrt'î bl *a*, gwyrddros
Pervicacious, pûr.vî.kâ'shus *a*, ystyfn-
cyndyn [ad
Pervious, pûr'vî.us *a*, hydraid, treic
Pesade, pez.âd' *n*, ysgogiad march
Pest, pest *n*, pla, haint, mallhaint
Pester, pes'tûr *vt*, blino, afonyddu
Pestiferous, pes.tif'ur.us *a*, heintddyg
Pestilence, pes'tî.lens *n*, heintnod, ha-
lln, cornwyd, pla, pla'r nodau, hai-
y nodau, cowyn, mallhaint
Pestilent, pes'tî.lent, Pestilential, pes-
len'shal *a*, heintnodol, cornwyd
heintus, heintiol, heintddwyn
Pestle, pes'l *n*, pwyadur, pestl
Pet, pet *n*, anwylyn, maldodyn. P
lamb, oen llawfaeth
Petal, pet'al *n*, gwallddeilen
Petard, pî.târd' *n*, peiriant at chwyd
pyrth yn agored
Petechnial, pî.tek'yal *a*, heintfanol
Petit, pu.tit' *a*, bychan, bach.—Petty

Petition, pî.tish'un *n*, erfyniad, archiad,
deisyfid, deiseb, arch, deisyfiaeth;
vt, erfyn, deisyf, gofyn, erchi
Petitionary, pî.tish'un.ur.î *a*, erfyniol
Petitioner, pî.tish'un'ür *n*, erfyniwr, eirch-
Petrel, pet'rel *n*, cas gan longwr [iad
Petrescent, pî.tres'ent *a*, ymgreigiol,
ymgaregol; maeneiddiol
Petrification, pet.rî.fak'shun *n*, caregiad
Petrifactive, pet.rî.fak'tiv *a*, caregol
Petrify, pet'ri.fî *v*, caregu; ymgaregu
Petroleum, pî.trö'li.um *n*, craigolew
Petronel, pet'rö.nel *n*, llawddryll bychan
Petticoat, pet'î.köt *n*, pais, ambais
Pettifogger, pet'î.fog.ûr *n*, crachgyf-
reithiwr, cecryn y llys
Pettifogging, pet'î.fog.ing *a*, gwael, isel
Pettiness, pet'î.nes *n*, bychander, gwael-
edd croes, anfwyn
Pettish, pet'ish *a*, anfoddog, anynad
Pettishness, pet'ish.nes *n*, anfoddog-
rwydd, croesineb
Pettitoes, pet'î.töz *np*, traed perchyll
Petto, pet'ö *n*, y fron. In petto, yn
ddirgel, yng nghadw
Petty, pet'î *a*, bach, bychan; gwael, isel,
Petty jury, isreithiwr. Petty larceny,
lladrad o beth gwerth llai na swllt.
Petty treason, lledfrad
Petulance, pet'ü.laus *n*, drygnaws; sarig-
rwydd, anniddigrwydd; coegni, crasder
Petulant, pet'ü.lant *a*, anniddig, dryg-
naws; anfoddog, craseiriog; anllad,
nwyfus [fellow, cydymaith
Pew, pü *n*, eisteddle, côr; cwfr. Pew-
ewit, pi'wit *n*, cornicell y dwfr
Pewter, pü'tür *n*, ffeutur, ystaen
Phaeton, fä'i.tun *n*, cerbydan
Phagedena, faj.i.di'nâ *n*, llynoryn ysol
Phagedenic, faj.i.den'ik *a*, ysol
Phalanges, fä.lan'jiz *np*, bys-esgryn
Phalanx, fal'angks *n*, llu anhydor o wŷr,
cunell
Phantasm, fan'tazm *n*, lledrith, geurith,
dychymmyg, gwag-ysbryd, drychiol-
aeth [chymmygus=Fantastical
Phantastical, fan.tas'ti.kal *a*, ffol-ddy-
phantom, fan'tum *n*, tremyniad, drych-
iolaeth, gwag-ysbryd, ellyll, bygel nos
Pharisaical, far.i.sä'i.kal *a*, phariseaidd,
defodgar; rhagrithiol
Pharisee, far'i.sî *n*, pharisead; lledrith-
iwr, defodwr; rhagrithiwr
Pharmacologist, fâr.mâ.kol'ö.jist *n*,
cyfferiaethwr
Pharmacology, fâr.mâ.kol'ö.jî *n*, cy-
fferiaeth, meddygiaeth, cyffyrddysg

Pharmacopalist, fâr.mâ.kop'â.list *n*, cy-
fferiwr, gwerthwr moddion meddygol
Pharmacopeia, fâr.mâ.kö.pi'yâ *n*, cyffer-
lyfr [ddarparu cyfferi; cyfferiaeth
Pharmacy, fâr.mâ.sî *n*, y gelfyddyd o
Pharos, fê'r'os *n*, goleudy, gwylfa
Phase, fâz *n*, ymddangosiad
Phasels, fä'zelz *np*, ffa Ffrengig, pys
hirion [ddangosiad
Phasis, fä'sis (*p* phases, fä'siz) *n*, ym-
Phasm, fazm *n*, gau ymddangosiad
Pheasant, fez'ant *n*, ceiliog y coed, iâr
y coed
Pheese, fîz *vt*, cribo; ysgrafellu; lleihau
Phenomenon, phi.nom'en.um (*p* pheno-
mena, phi.nom'en.â) *n*, ymddangos-
iad rhyfeddol [costrelu
Phial, fi'al *n*, costrelan, costrelig; *vt*,
Philanthropic, fil.an.throp'ik *a*, dyn-
garol, dyngar [garwr
Philanthropist, fi.lan'thrö.pist *n*, dyn-
Philanthropy, fi.lan'thrö.pî *n*, dyngar-
wch [araeth
Phillippic, fi.lip'ik *n*, duchan, gogan
Philologer, fi.lol'ö.jûr, Philologist, fi-
lol'ö.jist *n*, ieithydd, ieithofydd, dwn-
edwr, llythyregwr, geiroydd, geirydd,
gramadegydd
Philological, fi.ö.loj'i.kal *a*, ieithyddol
Philology, fi.lol'ö.jî *n*, ieithyddiaeth,
ieithofyddiaeth, geiroyddiaeth, llyth-
yregaeth
Philomath, fil'ö.math *n*, dysgarwr
Philomel, fil'ö.mel *n*, yr eos, yr eaws
Philosophaster, fi.los'ö.fas.tür *n*, coeg-
athronydd
Philosopher, fi.los'ö.für *n*, athronydd,
ofydd, gwyddon. Philosopher's stone,
eurfaen [ol, athronyddol
Philosophical, fi.ö.sof'i.kal *a*, gwyddon-
Philosophize, fi.los'ö.fîz *vi*, gwyddoni,
athroniaethu
Philosophy, fi.los'ö.fi *n*, athroniaeth,
gwyddoniaeth, athronddysg, ofydd-
iaeth. Mechanical philosophy, gall-
ofyddiaeth. Moral philosophy, moes-
ddysg, moesathrawiaeth. Natural
philosophy, anianyddiaeth, anianddysg
Philter, fi'tür *n*, swyn serch
Phiz, fiz *n*, gwyneb, wyneb, wynebpryd
Phlebotomize, fi.bot'ö.mîz *vt*, gollwng
gwaed, gwaedu [iad
Phlebotomy, fi.bot'ö.mi *n*, gwaedollying-
Phlegm, flem *n*, cornboer, llysnafedd
Phlegmatic, fleg.mat'ik *a*, llysnafeddog;
oerllyd, diegni [chwyddiad
Phlegmon, fleg'mun *n*, penddigid,

Phlegmonous, fleg'mun.us *a*, fflainegol
 Phleme, flim *n*, fflaim, cylllell waedu
 Phlogistic, flō.jis'tik *a*, llosgol, poeth
 Phlogiston, flō.jis'tun *n*, y rhan hylosg
 o gyrff
 Phoenix, fī'nîks *n*, aderyn dychymmygol
 Phonetic, fō.net'ik *a*, seindebol, sein-
 debygol [seinebiaeth
 Phonetics, fō.net'iks *np*, seinyddiaeth,
 Phonic, fō'nik *a*, lleisiol [iadaeth
 Phonics, fō'nîks *np*, seinddysg, swm
 Phonographic, fō.nō.graf'ik *a*, seiny-
 grifenol [grifiaeth
 Phonography, fō.nog'rā.fî *n*, seiny-
 Phosphorus, fos'fur.us *n*, y seren ddŷdd;
 tanfwn, defnydd fferyllaidd fflamlyd,
 llosgnur
 Photograph, fō'tō.graf *n*, ffoddgraff
 Photography, fō.tog'rā.fî *n*, ffoddgraff-
 iaeth [ydd
 Photometer, fō.tom'î.tûr *n*, gwawl-tesur-
 Phrase, frāz *n*, geiriad, ymadrodd, dy-
 wediad, gofrawd: *v*, geiriadu, geirio
 Phraseology, frā.zî.ol'ō.jî *n*, ieithiad,
 geiriolaeth, geirweddiad; priodiaith
 Phrenetic, frî.net'ik *a*, gorwyllt, gor-
 phwylllog [ydd
 Phrenitis, frî.nî'tis *n*, ennyfya yr ymen-
 Phrenology, frî.nol'ō.jî *n*, ymenddysg,
 meddyldraeth, ymenyddeg, penglog-
 ddysg [gof
 Pliresny, fren'zî *n*, cynddaredd, gwall-
 Phthisis, tî'sis, Phthisic, tiz'ik *n*, dar-
 fodedigiaeth ysgyfeiniol, ysgyfeiniwst
 Phthisical, tiz'î.kal *a*, darfodedigol
 Phylactery, fî.lak'tur.î *n*, darn o fem-
 rwn â geiriau o'r ddeddf arno
 Physic, fiz'ik *n*, meddygiaeth, meddyg-
 inaeth. Physics, anianyddiaeth, dan-
 soddiaeth, natureg, anianeg, anianaeth
 Physical, fiz'î.kal *a*, meddygol; anian-
 yddol. Physical force, nerth braich
 ac ysgwydd, grym corfforol [ygydd
 Physician, fî.zî.sh'an *n*, meddyg, medd-
 Physico-theology, fiz.î.kō.thî.ol'ō.jî *n*,
 aniaidduwiaeth [ddewin
 Physiognomist, fiz.î.og'nō.mist *n*, wyneb-
 Physiognomy, fiz.î.og'nō.mî *n*, wyneb-
 goel, wynebddysg [yddol, anianodol
 Physiological, fiz.î.ol'ō.jî.kal *a*, anian-
 Physiologist, fiz.î.ol'ō.jîst *n*, aniaidraeth-
 ydd [anianddysg
 Physiology, fiz.î.ol'ō.jî *n*, aniaidraeth,
 Phytivorous, fî.tiv'ō.rus *a*, yn bwyta
 llyisiau, llysfwyta
 Phytology, fî.tol'ō.jî *n*, llysieuaeth
 Piacle, pî.â.kl *n*, mawrddrwg

Piacular, pî.ak'û.lûr *a*, ysgeler, tra dry
 ionus; dyhuddol
 Pia-mater, pî.â.mā'tûr *n*, isgrefadur
 Pianet, pî.â.net *n*, pioden; cnocell
 coed, y ddelor fechan
 Piano, pî.an'ō *a*, isel, esmwyth, tyn
 Piano-forte, math o offeryn cerdd
 Piaster, pî.as'tûr *n*, darn o arian It-
 aidd, o werth 4s. 4c.
 Piazza, pî.az'â *n*, rhodfa golofnog
 Pibroch, pî'brok *n*, math o alaw milw-
 aidd yn yr Alban [lythy
 Pica, pî.kā *n*, pioden; math o argre
 Picaroon, pic.â.rw'n *n*, morleidr, ysbe
 Picage, pik'āj *n*, bwthdroll [y
 Pick, pik *n*, pig-drecyn, pig: *v*, pi-
 dewis, dethol, dichlynnu. To pick
 quarrel, pigo cynhen
 Pickaxe, pik'aks *n*, cyfegydd, caibfwy
 Pickback, pik'bak *a*, ar y cefn
 Picked, pik'ed *a*, pigog, llymbigog
 Pickeer, pik'îr' *v*, ysbeilio, lladrata
 Picker, pik'ûr *n*, pigwr; cyfegydd
 Picket, pik'et *n*, pigbawl; gwyliwr:
 gosod gwyliwr
 Pickle, pik'l *n*, cyffaith; *v*, cyffeithio
 Picklock, pik'lok *n*, dadgloadur, g
 allwedd
 Pickpocket, pik'pok.et *n*, codleidr
 Pickthank, pik'thangk *n*, gwenieithy
 Picktooth, pik'twth *n*, dantbigwr
 Picnic, pik'nik *n*, cywestach
 Pictorial, pik.tōr'î.al *a*, darluniadol
 Pict, pikt *n*, Brithwr, ffiehtiad
 Picture, pik'tshûr *n*, llun, darlun, arh
 vt, darlunio, paentio
 Picturesque, pik.tshû.resk' *a*, darluni
 Pie, pî *n*, pastai; pi, pioden, pi
 Mince-pie, pastai fanfriw [amry
 Piebald, pî.bôld *a*, brith, amlwi
 Piece, pis *n*, dryll, darn, rhan, cet-
 clwt, llain: *v*, darnio, clytio, lleir
 uno. All to pieces, yn chwilfriw,
 ddarnau, yn gandryll, yn gatiaw,
 llarpiau. A small piece, darn
 Field-piece, maes-gyffegr. Fowli
 piece, adarddryll. Shilling a pi
 swllt yr un. To tear in pieces, dry
 Piecemeal, pis'mîl *a*, gwahan, gwahar
 ad, yn ddarnau, yn gatiaw
 Pied, pîd *a*, brith, brithedig, amryliv
 Pieled, pîld *a*, gwalltfyr, moel
 Pier, pîr *n*, piler, canbost. Pier-gl
 drych mawr
 Pierce, pîrs *vt*, gwannu, brathu, ty
 trywanu, treiddio, trwyo, trwyo
 ebbilio; dwysbigo

Piercing, pîr'sing *a*, llym, treiddiol
 iety, pîr'îti *n*, duwiolfryd, duwioldeb
 Pig, pig *n*, mochyn, hob, porch: *vi*,
 porchellu, bwrw perchyll. Pig-nut,
 cneuen y ddaiar. A little pig,
 porchell, porchellan. To buy a pig
 in a poke, prynu cath mewn cwd
 Pigeon, pij'un *n*, colomen. Pigeon-
 hearted, ofnus, annewr. Pigeon-hole,
 rhaniad mewn ysgrifengist. Pigeon-
 house, colomendy. Pigeon-livered,
 llwfr. Wood pigeon, ysguthan
 Pigg, pig'in *n*, pieyn, cunnogyn
 Pigment, pig'ment *n*, paent, dwbliw
 Pigmy, pig'mi *n*, cor, còryn: *a*, còraidd
 Ignorance, pig.nò.rî'shun *n*, arwystlad
 Pike, pik *n*, gwaewffon; penhwyad
 Pikestaff, pik'staf *n*, coes gwaewffon
 Pilaster, pil.as'tûr *n*, pileryn, colofnig
 Pilch, pilsh, Pilcher, pil'tshûr *n*, gwisg
 fanflewog
 Pilchard, pil'tshûrd, Pilcher, pil'tshûr
n, math o benwag, penwag Mair
 Pile, pil *n*, crug, pentwr, cruglwyth,
 das; pawl, cledr; blew, pan: *vt*,
 crugio, pentyru, cruglwytho. Piles,
 clwyf y marchogion, lledewigwst
 Pilfer, pil'fûr *v*, chwiwladrata [leidr
 Pilferer, pil'fur.ûr *n*, chwiwgi, chwiw-
 lufery, pil'fur.î *n*, chwiwladrad
 Pilgarlic, pil.gâr'lik *n*, moelyn
 Pilgrim, pil'grim *n*, pererin, teithiwr
 crefyddol: *vi*, pererinio; crwydro
 Pilgrimage, pil'grim.âj *n*, pererindod
 Pill, pil *n*, pel, pelen, pelenig: *v*, pilio,
 dirisglo; gwisgîo, blingo, digroeni
 Village, pil'âj *n*, ysbail, anrhaith, ys-
 glyfaeth: *vt*, preiddio, anrheithio
 Pillar, pil'ûr *n*, colofn, piler, pileryn
 Pillion, pil'yun *n*, ysgil-gyfrwy, pilyn
 Pillory, pil'ur.î *n*, rhigod, gwddf-gyffion
 Pillow, pil'ô *n*, gobenydd, clustog: *vt*,
 clustogi, gobenyddu. Pillow-bear,
 Pillow-case, tudedd clustog, clustog-
 orehudd [blewedd
 Pliosity, pî.los'îti *n*, blewogrwydd,
 Pilot, pil'ut *n*, llong-lywydd, llong-
 lywyddydd, cyfarwyddwr llongau
 Pilotage, pil'ut.âj *n*, llongliwiaeth
 Pilewort, pil'wûrt *n*, bronwy, bronwst
 Pimenta, pî.men'tâ, Pimento, pî.men'tô
n, math o babyr [earnweinyddu
 Pimp, pimp *n*, llatai, nwyfweinydd: *vi*,
 pimpnel, pim'pûr.nel *n*, llysiau'r
 cryman, brathlys. Bastard pimpnel,
 llysiau yr archoll, bril-lys. Water
 pimpnel, claerllys

Pimple, pim'pl *n*, pyloryn, cyfoden,
 pigwrn [gorynog, crugynog
 Pimpled, pim'pld *a*, llynorog, llyfrith,
 Pin, pin *n*, pin: *vt*, pinio. Pin-dust,
 pinlweh, llifion pinau. Pin-money,
 arian llogell gwraig. Push-pin, math
 o chwareu plant
 Pincers, pin'sûrz *np*, gefail
 Pinch, pintsh *v*, tynwasgu: gefailio;
 crimpio; ewinwasgu; cynnilio; crib-
 ddeilio: *n*, ewinwasg, byseddwasg;
 gwasgfa, cyfyngder
 Pinchbeck, pintsh'bek *n*, math o efydd
 Pinchers, pin'tshûrz *np*, gefail
 Pinchfist, pintsh'fist, Pinchpenny, pintsh'
 pen.î *n*, bawai, bawddyn, cerlyn
 Pinecushion, pin'kûsh.un, Pincase, pin'-
 käs *n*, pin-glustog, clustog binau
 Pindaric, pin.dar'ik *a*, Pindaraid, fel
 Pindar (prydydd Groegaidd)
 Pine, pîn *n*, pinwydden, ffynidwydden,
 ffawwydden, pîn, ffeinidwydden: *vi*,
 dyboeni; nychu, curio. Pine-apple,
 afal pinwydd. Pine-end, piniwn, tal-
 Pinery, pî'nur.î *n*, pinwyddlan [cen ty
 Pinfold, pin'fôld *n*, buarth, buarthfa, ffald
 Pinguid, ping'wid *a*, tew, blonegog, bras
 Pinion, pin'yun *n*, asgell; adain, aden;
 hual: *vt*, rhwymo yr elinoedd, adain-
 rwymo, hualu, breichrwymo
 Pinioned, pin'yund *a*, adeiniog, asgellog;
 rhwymedig
 Pink, pink *n*, math o flodeuyn, ceilys;
 math o long; pilcodyn: *a*, gwyngoch:
 z, gwanu, trydylu; ysmicio [weithiwr
 Pinmaker, pin'mâ.kûr *n*, pineuwr, pin-
 Pinnace, pin'âs *n*, ysgafulong, badlong
 Pinnacle, pin'â.kl *n*, pinagl, uchelfaen
 adail [weithiwr, pineuwr
 Pinner, pin'ûr *n*, math o benwisg; pin
 Pinnock, pin'uk *n*, gwas y gog; mor-
 frithyll [pint, dobyn
 Pint, pint *n*, peint, hanner chwart. Half-
 Pioneer, pî.ô.nî'r' *n*, byddin-gloddiwr
 Pious, pi'us *a*, duwiol, crefyddol
 Piousness, pi'us.nes *n*, crefyddolrwydd,
 duwioldeb
 Pip, pip *n*, ysmotyng; y big, afiechyd ar
 dafod aderyn: *vi*, trydar, grillio
 Pipe, pip *n*, pib, pibell; piben: *v*, canu
 pibell, pibellu, chwibanu
 Piper, pi'pûr *n*, pibydd; y cornbig
 Piping, pi'ping *a*, gwan, afiach; cwyn-
 gar. Piping hot, poethfrwd
 Pipkin, pip'kin *n*, crochenyn
 Pippin, pip'in *n*, esblydden, math o afal
 Piquancy, pi'kan.sî *n*, llymder, llymedd

Piquant, pî'kant *a*, pigog, llym, tost
 Pique, pik *n*, soriant; gwg, cilwg; dy-
 gasedd: *v*, peri soriant; ymfawrygu
 Piquet, pî.ket' *n*, math o chwaraeu cardiau
 Piracy, pî'r'â.sî *n*, morladrad; morys-
 bail, morherwriaeth; llenladrad
 Pirate, pî'r'ât *n*, morleidr; llenleidr: *v*,
 morladrata; llenladrata
 Piratical, pî.rat'i.kal *a*, morladronaidd
 Pirouette, pî.r'et' *n*, chwildro
 Piscary, pis'kur.î *n*, pysgodfa, pysgle
 Piscation, pis.kâ'shun *n*, pysgotiad
 Piscatory, pis'kâ.tur.î *a*, pysgol
 Piscivorous, pi.siv'ô.rus *a*, pysgfwyta
 Pish, pish *i*, pw! wff! och! [en
 Pismire, piz'mîr *n*, morgrugyn, morion-
 Pistachio, pis.tâ'shü *n*, math o gneuen o
 Pistil, pis'til *n*, paledryn [Syria
 Pistillation, pis.til.lâ'shun *n*, pwyad,
 maluriad [llawddryll
 Pistol, pis'tul *n*, llawddryll: *vt*, lladd â
 Pistole, pis.töl' *n*, darn o aur
 Piston, pis'tun *n*, pillffon, sugnlath
 Pit, pit *n*, twll, pwll, pydew, ffos; pant:
vt, pyllu, pantio. Pit-coal, glo'r pwll,
 Pit-fall, bradbwll. Pit-saw, llif hir
 Pitapat, pit'â.pat *n*, dychlam, dychlamiad
 Pitch, pitsh *n*, pyg; gradd, mesur,
 maint; trumiad, cyfethr: *v*, taflu,
 uniawndafu; disgyn ar; gosod,
 penodi. Pitched battle, brwydr or-
 safol. Pitch-dark, erchyllddu. Pitch
 pipe, graddbib, graddbiben. To pitch
 a camp, gwersyllu
 Pitcher, pit'shûr *n*, piser, cunnog, ystên
 Pitchfork, pitsh'fôrk *n*, pig, picfforch
 Pitchiness, pit'shî.nes *n*, pyglydrwydd
 Pitchy, pit'shî *a*, piglyd; du, tywyll
 Piteous, pit'yus *a*, truenus, tosturus;
 gwael, distadl
 Pith, pith *n*, mwydyn, mwydionyn,
 bywyn; mwydion; mer; grym, syl-
 wedd [sych; diystyr
 Pithless, pith'les *a*, difywyn; disylwedd;
 Pithy, pith'î *a*, mwydionog, bywynog;
 bywiog, dwyswresog, sylweddawn
 Pitiable, pit'yâ.bl *a*, truan, truanaid
 Pitiful, pit'î.fwl *a*, tosturus, gresyngar;
 gresynol, truenus; gwael, distadl
 Pitifulness, pit'î.fwl.nes *n*, gresynol-
 rwydd; distadled, gorwaelder; tru-
 gargrwydd [edd, calongaled
 Pitiless, pit'î.les *a*, annosturiol, didrugar-
 Pitman, pit'man *n*, pyllwr
 Pittance, pit'ans *n*, dogn, cyfran
 Pituite, pit'ü.it *n*, llysnafedd
 Pituitous, pi.tü'î.tus *a*, llysnafeddol

Pity, pit'î *n*, tosturi, trugaredd, gresy-
 tynerwch: *v*, trugarhau, tosturi
 tynerdeimlo [pegor, pegw
 Pivot, piv'ut *n*, corddyn, goddyn, coly
 Pix, piks, *n*, offerenfwch
 Placability, plâ.kâ.bil'î.tî *n*, cymmodlo-
 edd, hynawsedd
 Placable, plâ'kâ.bl *a*, dyhuddadwy, h-
 fodd, hynaws, cymmodlawn
 Placard, plâ.kârd' *n*, hysbysiad argrat-
 edig neu ysgrifenedig, hysbyslen: *v*,
 gosod hysbysleni [llonyddu, dyhude
 Placate, plâ'kât *vt*, cymmodi, heddych
 Place, pläs *n*, lle, man, mangre; pla-
 sefyllfa; swydd: *vt*, llëu, cyflëu, gos-
 sefydlu. High place, uchelfa. Hiding
 place, cuddfa, cuddle. Retired plac-
 dirgelfa. Shady place, cysgodfa
 Placenta, plâ.sen'tâ *n*, brych, olvsgar
 Placid, plas'id *a*, araf, tawel, llonyd
 hynaws, diddig [yddw
 Placidness, plas'id.nes *n*, arafwch, llo
 Plagiarism, plâ'jur.izm *n*, llenledrad
 Plagiarist, plâ'jur.ist *n*, llenleidr [ledr
 Plagiary, plâ'jur.î *n*, llenleidr; lle
 Plague, pläg *n*, pla, haint y nodau, ma-
 haint; chwaren; dygn-flinder: *vt*, ta-
 â phla; dirboeni, gofidio, aflonyddu
 Plaguy, plâ'gi *a*, blin, dygnflin; adwyt
 Plaire, pläs *n*, lleden, lleden y môr [l
 Plaid, plad *n*, brithwe, breithwe
 Plain, plän *a*, gwastad, llyfn; egh
 amlwg, noeth; syml, dihoced, c
 addurn; salw, anhardd: *n*, gwaste
 gwastadedd, gwastadle, llanerc
 Plain-dealing, gonest, didwyll. Pla-
 dealing, gonestrwydd. Plain wor-
 gwniadwaith diaddurn
 Plainness, plän'es *n*, gwastadrwyd
 eglurder; amlygrwydd; gonestrwyd
 symledd [f
 Complaint, plänt *n*, cwyn, achwyniad; cwy
 Plaintiff, plän'tif *n*, cwynwr, achwynwr
 hawlblaidd, gofynydd
 Plaintive, plän'tiv *a*, cwynol, cwynfan
 Plait, plät *n*, dill, plyg, pleth: *vt*, dill
 plygu, plethu, crychu, cymhlethu
 Plan, plan *n*, rhagfwiad, cynllun:
 rhagfwiadu, cynllunio, dyfeisio
 Planch, plantsh *vt*, byrddio=Plank
 Plane, plän *n*, canwvr, llyfniedyd
 arwynebedd, gwastadlain: *a*, arwy-
 ebol, gwastad, as: *vt*, canwyro, lly-
 hau. Plane-tree, planwydden
 Planet, plan'et *n*, seren wib, goruch
 planed. Planet-struck, deified
 dychrynedig, synedig

- Planetary, plan'et.ur.î *a*, planedol [au
 Plangent, plan'jent *a*, yn euro fel y tön-
 Planifolious, plan.î.fô'li.us *a*, gwastad-
 ddeiliog [iaeth
 Planimetry, plâ.nim'î.trî *n*, wynebfesur-
 Planish, plan'ish *vt*, llyfnhau, gwastatâu;
 caboli, llathru
 Planisphere, plan'is.fî'r *n*, arwynebgylch
 Plank, plangk *n*, astell, estyllen, planc.
 Plank-yard, estyllfa
 Planoconcave, plâ.nö.kong'käv *a*, gwas-
 tadgeuol [tadgonol
 Planoconical, plâ.nö.kon'î.kal *n*, gwas-
 Planoconvex, plâ.nö.kon'veks *a*, gwas-
 tadgrwn [planu
 Plant, plant *n*, planigyn, pren plan: *v*,
 Plantain, plan'tän *n*, dail llydain y ffordd.
 Buck's-horn plantain, llysiau Efa.
 Ribwort plantain, llysiau yr ais. Sea
 plantain, llysiau'r defaid. Small
 plantain, dail llwyn y neidr. Water
 plantain, dyfrlys
 Plantal, plan'tal *a*, planigol [planfa
 Plantation, plan.tä'shun *n*, planigfa,
 Planter, plan'tür *n*, planiedydd, planwr
 Plash, plash *n*, corbwll, corlyn; ysgeint-
 iad: *vt*, bidio, ysgythu
 Plashy, plash'î *a*, corbyllog
 Plasm, plazm *n*, mold, cynllun
 Plaster, plas'tür *n*, cymmrwd, dwb;
 paeled, eli, plastr, sugliain: *vt*, cym-
 mrydu, dwbio; rhoi plastr ar
 Plastic, plas'tik *a*, delwadol, lluniedyddol
 Plat, plat *n*, tyno, darn o dir: *v*, plethu,
 plethweu, cymhlethu
 Plate, plät *n*, dysgl, dysglan; llestri aur
 neu arian; darlun; llafn: *vt*, arwisgo
 â metel, dalenu
 Plateau, plâ.tö' *n*, gwastadle uchel
 Platen, plat'en *n*, gwasgfrdd argraff-
 wasg [lawr, banlawr
 Platform, plat'fôrm *n*, llwyfan; esgyn-
 Platina, plat'î.nâ, Platinum, plat'î.num
n, math o fetel gwyn trwm
 Platitude, plat'î.tüd *n*, llydander; diflas-
 dod; gwagsiarad [pur
 Platonic, plâ.ton'ik *a*, yn ol dull Plato,
 Platoon, plâ.twn' *n*, minteian bedrongl
 Platter, plat'ür *n*, dysgl, noe [o filwyr
 Plaudit, plô'dit *n*, clod, canmoliaeth,
 clodfloodd [clodforus
 Plauditory, plô'di.tur.î *n*, darfoliannol,
 Plausibility, plô.zi.bil'î.ti *n*, golygus-
 rwydd, tebygolrwydd, wynebdegwech
 Plausible, plô.zi.bl *a*, ymddangosiadus,
 golygus, wynebdeg [us
 Plausible, plô'siv *a*, canmoliadol, molach-
- Play, plä *n*, chwareu; chwarëyddiaeth:
v, chwareu. To play on an instru-
 ment, canu. To play the fool, ynfydu.
 To play tricks, gwneyd castiau. To
 play truant, bod yn absennol heb genad
 Playday, plä'dä *n*, chwareuddydd
 Player, plä'ür *n*, chwareuwr, chwarëydd
 Playfellow, plä'fel.ö *n*, cyd-chwarëydd
 Playful, plä'fwl *a*, chwareugar, chwarëus
 Playhouse, plä'hûws (playhouses, plä'-
 hûw.ziz) *n*, chwareudy
 Plaything, plä'thing *n*, tegan, ffril
 Plea, pli *n*, arddadl, dadl; hawl; esgus,
 esgusawd [amddiffynu
 Plead, plid *v*, dadleu, ymddadleu; haeru;
 Pleadable, plid'ä.bl *a*, dadleuadwy
 Pleader, plid'ür *n*, dadleuwr, cynghaws
 Pleasant, plez'ant *a*, hyfryd, teg; llon,
 dyddan, boddhaol, tirion, difyrlawn,
 maws, difyr, peraid, siriol; digrif
 Pleasantness, plez'ant.nes *n*, hyfryd-
 wch; tiriondeb [wair
 Pleasantry, plez'an.trî *n*, digrifwch, cell-
 Please, pliz *v*, boddhau, boddloni, rhyngu
 bodd; bod yn wiw gan. If you please,
 os mynwch; os gwelwch yn dda
 Pleasing, pliz'ing *a*, boddhaol, hygar,
 hyfryd, tirion [boddhaol
 Pleasurable, plezh'ür.â.bl *a*, hyfrydlawn,
 Pleasure, plezh'ür *n*, hyfrydwch, dywen-
 ydd; maws; difyrwch; digrifwch;
 oferedd, meluschwant; cymmwynas.
 At one's pleasure, wrth ei ewyllys
 Plebeian, pli.bî'an *n*, gwerinwr, gwreng,
 adlaw: *a*, gwerinol, gwerinaidd,
 gwrengaidd, gwaerol, taio
 Pledge, plej *n*, adneu, gwyrtl, ern, ernes,
 sierwydd; mach: *vt*, gwyrtlo, arwyrtlo
 Pledget, plej'et *n*, lleinrwd
 Pleiades, pli'yâ.diz, Pleiads, pli'yadz *np*,
 y twr ser, y saith seren siriol, y twr
 tewdws [perffaith
 Plenary, pli'nur.î *a*, llawn, cyflawn,
 Plenilunar, plen.î.lü'nür *a*, llawnlluoerol
 Plenipotence, pli.nip'ö.tens *n*, llawn-
 allu [og
 Plenipotent, pli.nip'ö.tent *a*, llawnallu-
 Plenipotentiary, plen.î.pö.ten'shur.î *n*,
 llawnallueddwr, cenad llawnalluog
 Plenist, pli'nist *n*, athronydd a ddeil fod
 yr holl eangder yn llawn defnydd,
 gwadwr gwagder [llawnder
 Plenitude, plen'î.tüd *n*, cyflawnedd,
 Plenteous, plen'tshus *a*, llawn, helaeth
 Plenteousness, plen'tshus.nes *n*, hel-
 aethrwydd [llawn
 Plentiful, plen'ti.fwl *a*, helaeth, cyflawn,

POD pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tû=too, tûk=took;

- Plenty, plen'tî *n*, helaethrwydd, amllder, amledd, llawnder, llawndid; digonedd
 Plenum, plî'num *n*, halant, gorm
 Pleonasm, plî'ô.nazm *n*, geirlenwad, amleiriad, gair llanw
 Plethora, pleth'ô.râ, Plethory, pleth'ô.rî *n*, gorllawnedd gwaed, gorllawnder gormeslyn, llynorllawnedd
 Plethoretic, pleth.ô.ret'ik, Plethoric, plî-thor'ik *a*, gorllawnol
 Pleura, plû'r'â *n*, pilionen y ddwyfron
 Pleurisy, plû'r'î.sî *n*, eisglwyf
 Pleuritic, plû.rît'ik *a*, eisglwyfus
 Plevin, plev'in *n*, rhyddhad, atafael
 Pliable, plî'â.bl *a*, ystwyth, hyblyg
 Pliableness, plî'â.bl.nes, Pliantness, plî'-ant.nes, Pliancy, plî'an.sî *n*, hyblyg-edd, ystwythder
 Pliant, plî'ant *a*, hyblyg, ystwyth
 Plicature, plik'â.tshû'r *n*, plygiad
 Pliers, plî'ûrz *np*, gefail fechan
 Plight, plît *n*, cyflwr, agwedd, gwedd; gwystl: *vt*, addaw, gwystlo
 Plinth, plinth *n*, gwadn pedrongl colofn
 Plod, plod *vi*, ymdrafferthu, llafurio, dyfaldidlyn, ffwdanu; dwysfyfrio
 Plot, plot *n*, cydfrad, cydfwriad; amcan, cynllun, darlun; dernyn o dir, tyno, llain: *v*, cydfwriadu; cynllunio, llunio
 Plough, plû'w *n*, aradr, ylltyd: *v*, aradu, aredig, aru. Plough-beam, arnodd.
 Plough-handle, haeddel. Plough-monday, dydd Llun wedi yr Ystwyll.
 Plough-wright, saer erydr
 Ploughman, plû'w.man *n*, aradwr, arddwr
 Ploughshare, plû'w.shêr *n*, swch, cwlltyr, cwlwtwr
 Ploughtail, plû'w'tâl *n*, haeddel fawr
 Plover, pluv'ûr *n*, cwtiar, rhostog, bronddu'r twynau. Golden plover, chwilgorn y mynydd. Grey plover, cornicell
 Pluck, pluk *n*, tyn, tyriad, chawpdyniad, chwipdyniad; ymysgar, syrth: *vt*, tynu, dwysdynu; plufio
 Plug, plug *n*, top, topyn, tywysel, pillgyn: *vt*, topio, ystopio, pillgynio
 Plum, plum *n*, eiryren; £100,000.
 Plum-pudding, poten eiry
 Plumage, plû'mâj *n*, plu, pluf, pluawr
 Plumb, plum *n*, plymen. llinyn blwm: *vt*, plymio, profi â phlymen: *a*, union-syth, darbenol, plwm
 Plumbago, plum.bâ'gö *n*, plwm du, sylwedd cynnwysedig o haiarn a golosg
 Plumber, plum'ûr *n*, plwmweithiwr, plymydd, plymwr
 Plumberry, plum'ur.î *n*, plymwriaeth
 Plume, plûm *n*, pluen, plufen; pluf-gobyn: *vt*, pluenu, plufio; pluf-drwsio; ymfalchio
 Plumigerous, plû.mij'ûr.us *a*, pluog
 Plummet, plum'et *n*, plymen
 Plumous, plû'mus, Plumose, plû.mös' *a* plufol, pluog
 Plump, plump *a*, tew, cnodig; digudd didwyll: *v*, chwyryn-syrthio, tafu
 Plumpness, plump'nes *n*, tewedd, cnodigrwydd; gonestwrydd
 Plumy, plû'mî *a*, plufol, pluol
 Plunder, plun'dûr *n*, ysbail, anrhaith ysglyfaeth: *vt*, anrheithio, difrodi, ysglyfaethu, anrheithu ysbeiliw
 Plunderer, plun'dûr.ûr *n*, anrheithiwr
 Plunge, plunj *n*, trochiad; grawth plwng; tindaffiad march: *v*, trochi ymdrochi; neidio i; tindafu
 Plunket, plung'ket *n*, math o lasliw
 Pluperfect, plû'pûr.fekt *a*, tragorphenol
 Plural, plû'r'al *a*, lluosog
 Pluralist, plû'r'al.ist *n*, amleglwyssydd
 Plurality, plû.ral'î.tî *n*, lluosogedd, lluosedd [fedaid cotymo]
 Plush, plush *n*, math o ddefnydd mel
 Pluvial, plû'vi.al, Pluvious, plû'vi.us *a* gwlawog, gwlybyrog, gwlawiol, gwly
 Ply, plî *v*, glynu wrth, ymroddi, dyfal ymarfer; plygu: *n*, plyg, tro; tuedd gogwydd. The steamer plies, mae agerddlong yn mordwyo
 Pneumatic, nü.mat'ik *a*, chwythol awyrog, awyriadol
 Pneumatics, nü.mat'iks *np*, awyryddiaeth, awyrolaeth, awyrogaeth
 Pneumatology, nü.mâ.tol'ö.jî *n*, ysbrydyddiaeth
 Poach, pötsh *v*, herwhela; lledferwi
 Poacher, pötshûr *n*, herwheliwr, lladrad heliwr, troseddwr cyfreithau helw
 Poachy, pötshi *a*, laith, corslyd [iaet
 Pock, pok *n*, crugdardd y frech. Pock hole, craith neu ol brech
 Pocket, pok'et *n*, llogell, llawgell, llawgod, coden: *vt*, llogellu, rhoi yn nghadw. Out of pocket, ar gollec
 Pocket-book, codlyfr. Pocket-glass, llogellddrych. Pocket-money, aria traul
 Pockiness, pok'î.nes *n*, brechlydrwydd
 Pocky, pok'î *a*, brechog, brechlyd
 Pocuient, pok'ü.lent *a*, yfadwy
 Pod, pod *n*, coden, plisgyn, masgl, ciby
 Podagra, pô.dag'râ, pod'â.grâ *n*, troedws cymmalwst

Podagrical, pö.dag'ri.kal *a*, troedwstol
 Podge, poj *n*, lleidbwl; cymmysgedd
 Poem, pö'em *n*, prydddest, cerdd, awen-
 gerdd, cywydd, caniad, cân
 Poesy, pö'í.sí *n*, prydyddiaeth, bardd-
 oneg, awenyddiaeth
 Poet, pö'et *n*, prydydd, bardd, awenydd
 Poetaster, pö'et.as.tür *n*, crachfardd,
 coegbrydydd, coegfardd, bon y gler
 Poetess, pö'et.es *n*, prydyddes, awenyddes
 Poetic, pö.et'ik, Poetical, pö.et'í.kal *a*,
 prydyddol, barddol, barddonol, awenol,
 awenyddol [cywyddu
 Poetize, pö'et.iz *v*, prydyddu, barddoni,
 Poetry, pö'et.ri *n*, prydyddiaeth, bardd-
 oniaeth, awenyddiaeth, cywyddiaeth
 Poignancy, pöi'nan.sí *n*, llymedd, llym-
 der, tostlymedd, aethlymedd
 Poignant, pöi'nant *a*, llym, llymdost,
 pigog, aethlawn, aethol, aethus
 Point, pöint *n*, pwnc, pen, pwynt; pig;
 blaen; nod: *v*, blaenllymu; pwyntio;
 cyfeirio. Point blank, yn uniongyrch.
 At the point of death, ar fin angeu.
 Point of a rock, clogwyn. Blunt
 pointed, pwl. Cardinal points of the
 compass, prif bwyntiau'r cwmpawd
 (gogledd, de, dwyrain, a gorllewin).
 On the point of going, ar fedr myned.
 Sharp-pointed, pigfain, blaenllym,
 pigoglym, llym. To bring to a point,
 blaenllymu, pigfeinio. To point out,
 dangos, hysbysu, mynegu
 Pointel, pöin'tel *n*, pwyntl; peth ar flaen
 Pointer, pöin'tür *n*, pwyntiwr; cyfeirgi
 Pointless, pöint'les *a*, diflaen; pwl;
 diystyr [wyno
 Poison, pöi'zn *n*, gwenwyn: *vt*, gwen-
 Poisonous, pöi'zn.us *a*, gwenwynig,
 gwenwynllyd, gwenwynol
 Poitrel, pöi'trel *n*, brongengl
 Poize, pöiz *n*, pwys, cydbwys: *vt*, pwyso,
 cydbwysu, tafoli, mantoli
 Poke, pök *n*, pwt; coden, cwd: *vt*, ym-
 balfalu, dallgeibio, pwtio [pwtiedydd
 Poker, pökür *n*, prociedydd, tanffon,
 Poland, pö'land *n*, Pwyl, y Pwyl
 Polar, pö'lür *a*, pegynol, tua'r pegwn
 Polarity, pö.lar'í.ti *n*, tuedd at y pegwn
 Pole, pöl *n*, pegwn; pawl; pastwn;
 trosten; ystang, erwydd; Pwyliad.
 Pole-axe, ffonfwyell. Pole-star, Polar
 star, seren y gogledd. North pole,
 pegwn y gogledd. South pole, pegwn
 y de
 Polecat, pöl'kat *n*, cath goed, ffwlbart
 Poledavy, pöl'dä.vi *n*, math o liain garw

Polemic, pö.lem'ik *a*, dadlwriaethol, dadl-
 euol: *n*, dadlwr, dadleuwr. Polem-
 ics, dadldreithiau, dadleuaeth
 Police, pö.lis' *n*, heddllywodraeth
 Policeman, pö.lis'man *n*, heddwes
 Policy, pol'í.sí *n*, llywodraethyddiaeth,
 callineb, cyfrwysdra; ysgrifen digoll-
 ediad, yswireb
 Polish, pol'ish *n*, caboledd, llathredd;
 cabol: *v*, caboli, llyfnhau, llathreiddio
 Polish, pol'ish *a*, Pwylaidd
 Polished, pol'isht *a*, moesog, harddfoes-
 og; cabol, caboledig, llathraidd, llathr
 Polite, pö.lit' *a*, boneddigaidd, moesgar,
 moesog, moeswch
 Politeness, pö.lit'nes *n*, moesgarwch
 Politic, pol'í.tik *a*, cyfrwysgall; gwladol,
 gwladwriaethol
 Political, pö.lit'í.kal *a*, gwladwriaethol,
 gwleidiadol, gwladol [wr
 Politician, pol'í.tish'an *n*, gwladwriaeth-
 Politics, pol'í.tiks *np*, llywod-ddysg,
 gwladyddiaeth, gwleidiadaeth [aeth
 Polity, pol'í.ti *n*, llywiaeth, trefn llywodr-
 Poll, pöl *n*, pen; cofres pleidleiswyr: *vt*,
 cneifio; talgrynu; pleidleisio. Poll-
 tax, treth y penau
 Pollard, pol'ürd *n*, tocbren, pawlbren;
 y pysg penci; rhuddion, goflawd
 Pollen, pol'en *n*, llwchflawd blodau
 Pollute, pol'üt' *vt*, halogi, diwyno, llygru,
 bydrhau; diforwyno [amhuredd
 Pollution, pol.lü'shun *n*, halogiad, aflan-
 hâd [Bwylaidd
 Polonaise, pö.lö.náz' *n*, math o wisg
 Polonese, pö.lö.níz' *n*, Pwylaeg
 Poltroon, pöl.trön' *n*, cilgi, cachgi
 Poly- *px*, aml-, amry- [seiniol
 Polyacoustic, pol'í.ä.küws'tik *a*, aml-
 Polyanthus, pol'í.an'thus *n*, briallu coch-
 ion, briallu amlfodeuog
 Polygamist, pol'ig'ä.mist *n*, ambriod,
 amlwreicwr, amlweddog [wreigiaeth
 Polygamy, pol'ig'ä.mi *n*, ambriodas, aml-
 Polyglot, pol'iglot *a*, amliaith, aml-
 ieithog [amlochr
 Polygon, pol'igun *n*, dull amlonglog,
 Polygonal, pol'ig'ö.nal *a*, amryonglog
 Polygram, pol'igram *n*, dull aml-
 linellog [wragedd
 Polygyny, pol'ij'í.ni *n*, lluosogedd o
 Polyhedron, pol'í.hi'drun *n*, amlochr
 Polyhedrous, pol'í.hi'drus *a*, amlochr
 Polylogy, pol'il'ö.ji *n*, siaradgarwch
 Polymathy, pol'im'ä.thi *n*, amryddysg
 Polyphonic, pol'í.fon'ik *n*, amlseiniol
 Polyphylous, pol'if'il.us *a*, amlddeiliog

Polypous, pol'i.pus *a*, amldroediog
 Polypus, pol'i.pus (*p* polypi, pol'i.pī) *n*,
 amldroed, llof, morgudyn
 Polysyllabic, pol'i.si.lab'ik *a*, amlsillog,
 amrysill [amlsillog
 Polysyllable, pol'i.si.lâ.bl *n*, amlsill, gair
 Polytechnic, pol'i.tek'nik *n*, amlgelf
 Polytheism, pol'i.thi.izm *n*, amldduw-
 iaeth, amrydduwiaeth [amldduwiad
 Polytheist, pol'i.thi.ist *a*, amldduwydd,
 Pomace, pō.mās' *n*, gweisgion afalau
 Pomaceous, pō.mā'shus *a*, afaleuog, afal-
 Pomade, pō.mād' *n*, enaint [og
 Pomander, pō.man'dûr *n*, perbelen
 Pomatum, pō.mā'tum *n*, gwalltenaint
 Pome, pōm *vi*, crwndyfu
 Pomecitron, pōm.sit'run *n*, eurafal
 Pomegranate, pōm.gran'ât *n*, grawnafal
 Pomeroy, pōm.rōi *n*, math o afal mawr
 Pomiferous, pō.mif'ur.us *a*, afa.ddwyn,
 afalog, yn cynnyrchu afalau
 Pommel, pum'el *n*, gwarglwm, ysgwydd-
 glwm; cnap; penglwm cleddyf: *vt*,
 dyrnodio, pwyo, curo [rhialltwch
 Pomp, pomp *n*, rhwysg; gorwychder,
 Pompet, pum'pet *n*, incbelen argraffydd
 Pompon, pum'pī.un. *n*, pwmpa, pompiwn
 Pomposity, pom.pos'i.ti *n*, rhwysgfawr-
 edd, rhodres, ffraethfaledd
 Pompous, pom'pus *a*, rhwysgfawr, cein-
 wych, gorwych, ffraethfalech
 Pond, pond *n*, llyn [pwyso, darbwyllio
 Ponder, pon'dûr *v*, ystyried, myfyrio,
 Ponderable, pon'dur.â.bl *a*, pwysadwy
 Ponderal, pon'dur.al *a*, a gyfrifir wrth
 bwysau [rwydd
 Ponderosity, pon.du.ros'i.ti *n*, pwysig-
 Ponderous, pon'dur.us *a*, pwysig, trwm
 Ponent, pō'nent *a*, tua'r gorllewin
 Poniard, pon'yûrd *n*, bidog, byrgledd
 Pontac, pon'tak *n*, math o win
 Pontage, pon'taj *n*, treth pont, pontdoll
 Pontiff, pon'tif *n*, archoffeiriad; y Pab
 Pontifical, pon.tif'i.kal *a*, archoffeiriad-
 ol, Pabol: *n*, llyfr defodau'r Pab
 Pontificate, pon.tif'i.kât *n*, teyrnasiad
 Pab; llywodraeth y Pab; Pabaeth
 Pontoon, pon.twn' *n*, pont fadau
 Pony, pō'nī *n*, corfarch, ceffyl, merlyn
 Pool, pwl *n*, pwll, llyn
 Poop, pōp *n*, ol ganllaw, llywle llong
 Poor, pŵr *a*, tlawd, angenus, rheidus,
 bychodog, truan, gwael, sal, distadl.
 Poor-house, tlotty. Poor little thing!
 druan bach! Poor rate, treth y tlodi.
 A poor eater, un sydd yn bwyta ond
 ychydig. The poor, y tlodion

Poorly, pŵr'li *ad*, yn ddiawydd, yn
 sal: *a*, lledglaf, afiach, gwael, claf
 Pop, pop *n*, firwtsain: *v*, firwtseinic
 firwydro, firwtsaethu, firwtneidio
 Pope, pōp *n*, Pab; math o bysgodyn
 Pope's eye, cneuen y forddwyd
 Popedom, pōp'dum *n*, pabaeth
 Popery, pō'pur.i, Papistry, pā'pis.tri
 pabyddiaeth
 Poppun, pop'gun *n*, gwn pren
 Popinjay, pop'in.jä *n*, y gaseg wanwyr
 enocell y coed; ysgoegyn
 Popish, pō'pish *a*, pabaidd, pabyddol
 Poplar, pop'lâr *n*, poplysen, lathrwydd
 eu. Black poplar, pwmplysen. Whit
 poplar, aethwydden, peisgwyrn [gwla
 Poplin, pop'lin *n*, cymmysgwe o sidan
 Poppy, pop'i *n*, pabi, llysiau cws, mat
 goll. Corn poppy, pabi coch yr yd
 Populace, pop'ül.äs *n*, y cyffredin,
 werin, y lluaus, y cyhoedd
 Popular, pop'ü.lâr *a*, enwog, poblogaidd
 gwerinaidd [poblogrwyd
 Popularity, pop.ü.lâr'i.ti *n*, enwogrwyd
 Populate, pop'ü.lät *vt*, pobli, poblogi
 Population, pop.ü.lä'shun *n*, poblogia
 poblogaeth
 Populous, pop'ü.lus *a*, poblog, llawn po
 Populousness, pop'ü.lus.nes *n*, poblo
 rwydd [fath or
 Porcelain, pōr's.län *n*, llestri pridd
 Porch, pōr'tsh *n*, porth, cyntor, cynte
 Porcupine, pōr'kü.pīn *n*, y ballasg,
 ddraenog fawr
 Pore, pōr *n*, chwydswll, twll chwy
 mandwl: *vi*, syllu, tremio, crassyll
 Pork, pōrk *n*, cig mochyn [*n*, porchell
 Porker, pōr'kûr, Porkling, pōr'k'li
 Porosity, pō.ros'i.ti, Porousness, pō'r
 nes *n*, tylllogrwydd, amrydylledd
 Porous, pō'r.us, Pory, pō'rī *a*, chwy
 dyllog, mandyllog, tylllog, amrydyl
 Porphyry, pōr'fur.i *n*, molafon, myldar
 Porpoise, Porpus, pōr'pus *n*, morhwe
 llamidydd, pysgodyn du [ceninwyr
 Porraceous, pō.rä'shus *a*, gwyrddaid
 Porret, por'et *n*, math o genin
 Porridge, por'ij *n*, cawl, potes. Mil
 porridge, cawl laeth [gawl, posn
 Porringer, por'in.jûr *n*, cawlgwpan, fi
 Port, pōrt *n*, porthladd, porthle, port
 twll gwn, agwedd, edrychiad, yn
 ddygiad. Port-hole, cyflegrdw
 Port-wine, gwin Oporto, gwin coch
 Portability, pōr.tä.bil'i.ti *n*, hygluded
 Portable, pōr.tä.bl *a*, dygadwy, b
 ddwyn, cludadwy

- Portage, pō'r'tāj *n*, arian clud, porthdal
 Portal, pō'r'tal *n*, porth, cyntedd, rhag-
 borth
 Portcullis, pō'r't.kul'is *n*, porthgwlas
 Porte, pōrt *n*, llys ymherawdr y Tyrc-
 iaid [rhagarwyddo
 Portend, pōr.tend' *vt*, argoelio, darogan,
 Portension, pōr.ten'shun *n*, rhagargoel-
 iad, rhagarwyddiad, darogan
 Portent, pōr.tent' *n*, rhagargoel
 Portentous, pōr.ten'tus *a*, daroganus
 Porter, pō'r'tūr *n*, porthor, drysor;
 cludydd; math o gwrw
 Portage, pō'r'tur.āj *n*, cyflog cludydd
 Portfolio, pō'r't.fō'li.ō *n*, papyrgod, papyr-
 gwd, papyrglawr
 Portgrave, pō'r't.glāvn *n*, cledd-ddygiedydd
 Portico, pō'r'ti.kō *n*, porthfa; pendist
 Portion, pō'r'shun *n*, rhan, cyfran, rhan-
 dwy; agweddi; gwaddol; cynnysg-
 aeth: *vt*, cyfranu, gwaddoli; cynnysg-
 aethu, cynnysgaedu
 Portliness, pō'r't.lī.nes *n*, gweddusrwydd
 Portly, pō'r't'li *a*, cryfweddog [gilgist
 Portmanteau, pō'r't.man'tō *n*, bolgan, ys-
 Portrait, pō'r'trät *n*, arlun, llun, arfel,
 ardeb, darlun [luniad
 Portraiture, pō'r'trä.tshü'r *n*, delwad, ar-
 Portray, pō'r'trä' *vt*, arlunio, delweddu,
 tynu llun [faer
 Portreeve, pō'r't.riv *n*, porthlywydd, porth-
 Portress, pō'r'tres *n*, drysores, porthores
 Pose, pōz *vt*, dyrys-holi, dyrysu; posio
 Position, pō.zish'un *n*, cyflead; sefyllfa,
 sefydliad; ystum; trefniad; rhagosod-
 iad, gosodedigaeth
 Positional, pō.zish'un.al *a*, gosodiadol
 Positive, poz'ī.tiv *a*, gwiriol, gwriedigol;
 gosodedigol; pendant, sier, sierhaol,
 penodol; awdurdodol. Positive de-
 gree, y radd gyssefin, cyssefinradd
 Positiveness, poz'ī.tiv.nes *n*, dieurwydd
 Posnet, poz'net *n*, padellau, posned
 Posse, pos'ī *n*, mawrlu, torf, arfoglu
 Posse comitatus, holl allu sir
 Possess, po.zes' *vt*, meddu, meddiannu,
 mwynhan, perchenogi. To possess
 one's self of, cymmeryd meddiant o
 Possession, po.zesh'un *n*, meddiant;
 perchenaeth, elw; etifeddiaeth;
 mwyniant, mwynhâd; goresgyn
 Possessive, po.zes'iv, Possessory, po-
 zes'ur.ī *a*, perchenol, meddol, medd-
 iannol, meddiannedigol
 Possessor, po.zes'ur *n*, meddiannydd,
 perchen, perchenog, perchenwr
 Posset, pos et *n*, posel, meiddlyn
 Possibility, pos.ī.bil'ī.ti *n*, galleudigaeth
 Possible, pos'ī.bl *a*, hyall, galluadwy,
 dichonadwy, posibl; tebygol
 Possibly, pos'ī.bli *ad*, ef allai, fe allai;
 ysgatfydd, agatfydd
 Post, pōst *n*, post; llythyrfa; swydd:
v, cyflymdeithio; sefydlu, cyflëu;
 trefnu cyfrifon; postio: *px*, gwedi,
 ar ol. Post-boy, llythyrwas. Post-
 chaise, brysglud; hungerbyd. Post-
 haste, ar fawrfrys, ar frys, nerth traed.
 Post-horse, brysfarch. Post-man,
 llythyrwas, llythyrwr. Post-master,
 penllythyrwr, ceidwad llythyrdy.
 Post-office, llythyrdy, llythyrfa. Post-
 office order, archeb llythyrfa. Post-
 town, llythyrdref
 Postage, pōs'tāj *n*, llythyrdoll, llythyr-
 dal. Postage-stamp, llythyrdoll
 Postdate, pōst.dät' *vt*, olddyddio, olam-
 seru: *n*, olddyddiad
 Postdiluvian, pōst.dilü'vī.an *a*, gwedi'r
 diluw: *n*, olddyllfiad
 Poster, pōs'tūr *n*, bryddeithiwr, rhed-
 egwr; hysbyslen fawr
 Posterior, pos.tī'r'ī.ūr *a*, hwyrach, di-
 weddarach, olach, ar ol [israddiad
 Posteriority, pos.tī'r'ī.or'ī.ti *n*, olafedd;
 Posteriors, pos.tī'r'ī.ūr *np*, pen ol
 Posterity, pos.ter'ī.ti *n*, cenedlaethau
 dyfodol; oliaid, olafiaid, adian; hil-
 iogaeth [borth
 Postern, pōs'tūrn *n*, drws bychan, cil-
 Postexistence, pōst.eg.zis'tens *n*, olfod-
 oiaeth
 Posthumous, pos'tū.mus *a*, a gyhoedd-
 wyd neu a aned ar ol claddu yr aw-
 dwr neu'r tad; olargraffedig; olanedig
 Postil, pos'til *n*, ymylnod
 Postillion, pos.til'yun *n*, rhagfarchogwr
 Postmeridian, pōst.mī.rid'yan *a*, pryd-
 nawnol, olnawnol, wedi'r canolddydd
 Postmortem, pōst.mōr'tem *a*, ar ol marw-
 olaeth [gohirio
 Postpone, pōst.pōn' *vt*, troi heibio; oedi
 Postponement, pōst.pōn'ment *n*, gohir-
 iad, oediad [cniaw
 Postprandial, pōst.pran'dī.al *a*, ar ol
 Postscript, pōst'script *n*, olysgrifen, ol-
 ysgrif, olymadrodd
 Postulate, pos'tshü.lät *n*, gosodiad erfyn-
 iedig: *vt*, adrodd heb brawf, cym-
 meryd yn ganiataol [heb brawf
 Postulation, pos.tshü.lä'shun *n*, honiad
 Postulatum, pos.tshü.lä'tum (*p* postula-
 ta, pos.tshü.lä'tâ) *n*, gosodiad erfyn-
 iedig, gosodiad dibrawf

PRA pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Posture, pos'tshûr *n*, munud, ystum, sefyllwedd, safiad, sefyllfa; agwedd.
 Posture-master, ystumydd [modrwy
 Posy, pŵ'zi *n*, blodeuglwm; arwyddair
 Pot, pot *n*, pot, potyn; crochan: *vt*,
 potio. Pot-bellied, cestog, cestfawr.
 Pot-companion, cydyfwr, cyfeddach-
 wr. Pot-herbs, llysiau berwadwy. Pot-
 hooks, bachau crochan. Pot-house,
 diotty. Pot-metal, math o wydr lliw-
 iog. Pot-valiant, diod-ddewr
 Potable, pŵ'tâ.bl *a*, yfadwy [o'r India
 Potagra, pŵ.tag'râ *n*, math o gyffraith
 Potamology, pot.â.mol'ô.ji *n*, afondraeth
 Potash, pot'ash *n*, golchludw, trwyth-
 ludw, llys-halen [lynciad
 Potation, pŵ.tâ'shun *n*, yfediad; traf-
 Potato, pŵ.tâ'tô *n*, cloronen, taten
 Potch, potsh *vt*, gorferwi, lledferwi
 Potency, pŵ'ten.sî *n*, galluedd, nerthedd,
 cadernid
 Potent, pŵ'tent *a*, cadarn, galluog, grym-
 us, nerthol, nerthog, cryf [deyrn
 Potentate, pŵ'ten.tât *n*, penadur, arch-
 Potential, pŵ.ten'shal *a*, galluogol, gallu-
 adwy [ogrwydd
 Potentiality, pŵ.ten.shî.al'i.tî *n*, gallu-
 Pother, pot'hûr *n*, twrf, dadwrdd, ystŵr:
v, ffwdanu, yndrafferthu yn ofer; blino
 Potion, pŵ'shun *n*, llymaid, trancell,
 llwnc [lestr
 Potsherd, pot'shûrd *n*, dernyn o bridd-
 Pottage, pot'aj *n*, cawl, potes, isgell
 Potter, pot'ûr *n*, priddlestrydd, croch-
 enydd, cregenydd, priddawr
 Pottery, pot'ur.î *a*, crochenyddiaeth;
 llestri pridd; priddweithfa
 Pottle, pot'l *n*, mesur o hanner galwyn
 Potulent, pŵ'tû.lent *a*, yfadwy; meddw
 Pouch, pŵwtsh *n*, cod, coden, cwd;
 bola: *vt*, llogellu, llyncu
 Poult, pŵlt *n*, cyw, cywen, cywyn
 Poulterer, pŵltur.ûr *n*, adarwerthwr,
 ednwerthwr
 Poultrice, pŵl'tis *n*, sugaethan, meddalai
 Poultrey, pŵl'tri *n*, adar dof, ednod dof,
 ieir dof, creaduriaid plufog
 Pounce, pŵwns *n*, panlweh; crafanc,
 ewin: *v*, panlychu; disgyn, syrthio.
 Pounce-box, trydyllfweh
 Pound, pŵwnd *n*, pwys; punt; ffald,
 gwarchae: *vt*, ffaldio, gwarchâu;
 pwyo, pwnio
 Poundage, pŵwn'daj *n*, puntal
 Pounder, pŵwn'dûr *n*, pwyedydd; cyf-
 legr. A six pounder, cyfflegr chwe
 phwys ei belen

Pour, pŵ'r *v*, tywallt, gwallaw, gwehyn
 Pourparty, pŵ'r.pâr'tî, Purparty, pûr
 pâr'tî *n*, rhan, cyfran
 Pout, pŵwt *n*, laes wef, golwg sari;
 pŵd: *vi*, laeswefu, cilwgu, pŵdu
 Poverty, pov'ûr.tî *n*, tlodi, angen, anger
 octyd, llymder, llymdra
 Powder, pŵw'dûr *n*, llwch, pylor:
 llychio, meiloni. Powder-chest, pylor-
 gist. Powder-horn, pylorgorn. Pow-
 der-mill, pylor felin. Gun-powde
 fflamlwch, meilon
 Powdery, pŵw'dur.î *a*, llychog, pylorog
 Power, pŵw'ûr *n*, gallu, nerth, gryn
 cryfder; awdurdod, llywodraeth, rheo
 aeth [cr
 Powerful, pŵw'ûr.fwl *a*, galluog, nerth
 Powerless, pŵw'ûr.les *a*, dirym, dinert
 diallu, gwan, egwan
 Pox, poks *n*, brech. Chicken pox, bre
 yr ieir. Confluent small pox, bre
 las. Cow pox, brech y fuwch. Gre
 pox, poethglwyf, y frech losg. Sm
 pox, y frech wen. Swine pox, bre
 y moch
 Poy, pŵi *n*, pawl, pawl rhaffddawnsi
 Praam, prâm *n*, math o fad [d
 Practicability, prak.ti.kâ.bil'i.tî *n*, haw
 Practicable, prak'ti.kâ.bl *a*, gwneuthu
 adwy, byall
 Practical, prak'tî.kal *a*, ymarfer
 gwneuthurol, buchedd l, defnyddiol
 Practice, prak'tis *n*, arfer, arferiad, y
 arferiad [dîl
 Practise, prak'tis *v*, arferu, ymarf
 Practiser, prak'tis.sûr *n*, arferwr
 Practitioner, prak.tish'un.ûr *n*, arf
 iedydd, ymarferiedydd
 Præmunire, prî.mû.nîr'î *n*, gwys
 ddwyn i mewn awdurdod tram
 rhagrybudd; cosp, dirwy
 Pragmatic, prag.mat'ik, Pragmatic
 prag.mat'î.kal *a*, ymarferol, gorche
 ol; ymyrgar; rhodresus [helac
 Prairie, prê'r'î *n*, gwastattir, gweuny
 Praise, prâz *n*, mawl, moliant, canm
 iaeth, clod, darfawl, molawd; gwa
 vt, moli, clodfori, moliannu
 Praiseworthy, prâz'wûr.thî *a*, canm
 adwy, clodwîw
 Prance, prans *vi*, carlamu, crychneidi
 Prank, prangk *n*, cast, ystranc, prau
 vi, ymbincio, prancio, ystrancio
 Prate, prât, Prattle, prat'l *vi*, bragale
 bragaldian, llolio, baldordd, dwnd
 clebran, brygawthan
 Prattler, prat'lûr *n*, bragaldiwr, lloly

Pravity, prav'î.ti n, halogrwydd, drygedd	Precipitation, pri.sip.î.tâ'shun n, chwyrn-
Prawn, prôn n, corgeimwch	dafiad; gwisgiad; byrbwylldra
Pray, prâ v, gweddïo, ioli, atolygu. I	Precipitous, pri.sip'î.tus a, serth, clog-
pray you, atolwg	wynog, llethrol
Prayer, prêr n, gweddi, deisyfiad, adol-	Precise, pri.sis' a, penodol, manwl;
wch, erfyn. Prayer-book, llyfr gweddi.	taclusfer, cywir, gorfanwl; destlus;
The Lord's Prayer, y Pader	ffurfiol [manyldra
Prayer, prâ'ûr n, gweddïwr, ymbiliwr	Preciseness, pri.sis'nes n, manylrwydd,
Prayerless, prêr'les a, diweddi	Precisian, pri.sizh'an n, un gorfanol,
Pre-px, cyn-, rhag-, blaen-	defodwr [cywired
Preach, prîth v, pregethu	Precision, pri.sizh'un n, manylrwydd,
Preacher, pri'tshûr n, pregethwr	Preclude, pri.klüd' vt, rhagrwystro,
Preachment, prîth'ment n, brygawthiad	rhagattal
Preadamite, pri.ad'am.ît a, cyn Adda,	Precocious, pri.kô'shus n, rhagaddfed
cynaddafol [rhaglith	Precocity, pri.kos'î.ti n, rhagaddfed-
Preamble, pri'am.bl n, rhagymadrodd,	rwydd [rhagystyrio
Prebend, preb'end n, corgyfran, cor-	Precogitate, pri.koj'î.tât vt, rhagfeddwl,
ddogn [ydd, corberiglor	Precogitation, pri.koj.î.tâ'shun n, rhag-
Prebendary, preb'en.dur.î n, corwein-	feddyliad, rhagystyriaeth
Precarious, pri.kêr'î.us a, ansicr, an-	Precognition, pri.kog.nish'un n, rhag-
safadwy [sicrwydd	wybodaeth, cynwybodaeth
Precariousness, pri.kêr'î.us.nes n, an-	Precompose, pri.kum.pöz' vt, rhag-
Precative, prek'â.tiv, Precatory, prek'-	gyfansoddi [dyb
â.tur.î a, erfyngar, ymbilgar	Preconceit, pri.kon.sît' n, cyndyb, rhag-
Precaution, pri.kô'shun n, rhagofal,	Preconceive, pri.kon.siv' vt, rhagddirnad
rhagocheliad: vt, rhagrybuddio	Preconception, pri.kon.sep'shun n, rhag-
Precautious, pri.kô'shus a, darbodus	dyb, rhagddychymyg, cynrith, cyn-
Precedaneous, pres.î.dâ'ni.us a, blaen-	ddealliad, cynddarbodaeth
orol, blaenllaw [rhagflaenu	Preconcert, pri.kon.sûrt' vt, rhagdrefnu
Precede, pri.sid' vt, blaenori, blaenu,	Precontract, pri.kon'trakt n, rhaggytun-
Precedence, pri.si'dens n, blaenoriaeth,	deb, rhagammod
blaenafiaeth, y blaen	Precontract, pri.kon.trakt' v, rhaggytuno
Precedent, pri.si'dent a, blaenorol	Precurrent, pri.kur'ent a, blaenredol
Precedent, pres'ident n, cynreol, blaen-	Precure, pri.kûrs' n, rhagrediad, rhag-
drych, cynllun, enghraifft [prifgantwr	flaeniad [rhagflaenydd
Precentor, pri.sen'tûr n, blaengeiniad,	Precursor, pri.kûr'sûr n, blaenrhed,
Precept, pri'sept n, gorchymmyn, arch,	Precursory, pri.kûr'sur.î a, blaenorol,
cynraith [eirchiol	blaenol, rhagredol
Preceptive, pri.sep'tiv a, gorchymmynol,	Predaceous, pri.dâ'shus a, ysglyfaethus,
Preceptor, pri.sep'tûr n, athraw, dysg-	rheibus, ysglyfiannus, anrheithgar
awdwr [rhagfynediad	Predal, pri.dal a, ysbeilus, ysglyfaethol
Precession, pri.sesh'un n, rhagflaeniad,	Predation, pri.dâ'shun n, anrheithiad,
Precinct, pri'singkt n, cylchran, terfyn,	ysglyfiant [ysglyfaethus
cyffin [drud	Predatory, pri'dâ.tur.î a, anrheithgar,
Precious, presh'us a, gwerthfawr, prid,	Predecessor, pred.î.ses'ûr n, rhagredwr,
Preciousness, presh'us.nes n, gwerth-	cyneifiad, rhagflaenor, hynafiad
fawredd, gwerthfawrogrwydd [myu	Predestinarian, pri.des.tî.nêr'î.an n,
Recipe, pri.sî.pi n, ysgrifen, gorchym-	rhagarfaethydd
Recipe, pres'î.pis n, dibyn, diffwys,	Predestinate, pri.des'tî.nât vt, rhaglunio,
affwys, clogwyn, serthan	rhagdrefnu, rhagarfaethu
Recipitance, pri.sip'î.tans n, ffwrst,	Predestination, pri.des.tî.nâ'shun n,
byrbwylldra, gorfrys [byrbwyll	rhagdrefniad, rhagarfaeth
Recipitant, pri.sip'î.tant a, dibwyll,	Predestine, pri.des'tin vt, rhagarfaethu
Recipitate, pri.sip.î.tât n, gwaelodion:	Predetermination, pri.di.tûr.mi.nâ'shun
v, chwyrndafu, bwrw bendramwngl,	n, rhagderfyniad [odi
gwysgio, gwaelodi; brysio: a, gwysg,	Predetermine, pri.di.tûr'min vt, rhagben-
ffrystiog, byrbwyll	Predial, pri'di.al a, tyddynol

PRE pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tîw=too, tîwk=took;

- Predicable, pred'î.kâ.bl *a*, adroddadwy, honiadwy: *n*, peth adroddadwy. Predicables, adroddolion
- Predicament, pri.dik'â.ment *n*, cyflwr, helynt, sefyllfa; dosbarth, ansawdd
- Predicant, pred'î.kant *n*, rhagadroddwr
- Predicate, pred'î.kât *n*, yr adroddol, darddelw: *vt*, darddodi, rhagadrodd, honi, haeru [wad, honiad]
- Predication, pred.î.kâ'shun *n*, darddel
- Predict, pri.dikt' *vt*, daroganu, rhagfynegu, rhagddywedyd [iad]
- Prediction, pri.dik'shun *n*, rhagddywed-
- Predictor, pri.dik'tûr *n*, daroganydd
- Predilection, pri.dî.lek'shun *n*, cynhoffder, rhaghoffder
- Predispose, pri.dis.pöz' *vt*, cynddarparu
- Predisposition, pri.dis.pö.zish'un *n*, rhagddarpariad; rhagdueddiad
- Predominance, pri.dom'î.nans *n*, goruchafiaeth, rhagoriaeth
- Predominant, pri.dom'î.nant *a*, penaf, trechaf, arliwiadol, gorfodol
- Predominate, pri.dom'î.nât *vi*, goruchafu, gorfodi, tycio, llwyddo, ffynu
- Pre-elect, pri.î.lekt' *vt*, rhagddewis, rhagethol, cynethol [iaeth]
- Pre-eminence, pri.em'î.nens *n*, rhagor-
- Pre-eminent, pri.em'î.nent *a*, rhagorol, ardderchog, godidog [bryniant]
- Pre-emption, pri.em'shun *n*, rhag-
- Preen, prin *n*, gwâell: *vt*, trwsio, pincio
- Pre-engage, pri.en.gäj' *vt*, rhagrwymo
- Pre-engagement, pri.en.gäj' ment *n*, rhagrwymiad, rhagymrwymiad
- Pre-establish, pri.î.stab'lish *vt*, rhagsefydlu, cynsefydlu
- Pre-establishment, pri.î.stab'lish.ment *n*, rhagsefydliad [cynfod]
- Pre-exist, pri.eg.zist' *vi*, cynhanfodi,
- Pre-existence, pri.eg.zis'tens *n*, rhaghanfod, cynfod [hanfodol]
- Pre-existent, pri.eg.zis'tent *a*, rhag-
- Preface, pref'âs *n*, rhaglith, rhagymadrodd, cynarawd: *v*, rhaglithio
- Prefatory, pref'â.tur.î.a, rhagymadroddol
- Prefect, pri'fekt *n*, rhaglaw, rhaglywydd
- Prefecture, pri'fek.tshû'r *n*, rhaglawiaeth
- Prefer, pri.fûr' *vt*, dewis, rhagor-ddewis, blaenberchi, dyrchafu; cyflwyno. He prefers, gwell ganddo [ach]
- Preferable, pref'ur.â.bl *a*, gwell, rhagor-
- Preference, pref'ur.ens *n*, rhagoriaeth, blaenoriaeth, y blaen, dewis
- Preferment, pri.fûr'ment *n*, dyrchafiad, codiad [ddarluniad]
- Prefiguration, pri.fig.û.râ'shun *n*, rhag-
- Prefigure, pri.fig'ûr. Prefigurative, pri.fig'û.rât *vt*, rhagddangos, rhagddarlunio, rhaggysgodi, rhagamlygu; cynddullio, arluniaethu
- Prefine, pri.fîn' *vt*, rhagderfynu
- Prefix, pri.fiks' *vt*, blaenddodi, rhagddodi, darddodi, arddodi
- Prefix, pri'fiks *n*, blaenddod, blaenddodiad, rhagddod, arddod
- Preform, pri.fôrm' *vt*, rhagffurfio, rhaglunio [rwydd; amdrymde]
- Pregnancy, preg'nân.sî *n*, beichiog
- Pregnant, preg'nant *a*, beichiog, tron
- Preform, braisg; llawn
- Pregustation, pri.gust.tâ'shun *n*, rhagarchwaethiad, cynarchwaethiad
- Prejudge, pri.juj' *vt*, rhagfarnu, cynfarn
- Prejudicate, pri.jü'di.kât *v*, rhagfarnblaenfarnu, rhagddedfrydu
- Prejudication, pri.jü.dî.kâ'shun *n*, rhagfrawd, rhagfarniad, blaenfarniad
- Prejudice, prej'ü.dis *n*, rhagfarn; niweid, rhagdueddoli; niweidio, colledu
- Prejudicial, prej.ü.dish'al *a*, niweidio, colledus [esgob]
- Prelacy, prel'â.sî *n*, esgobaeth; swydd
- Prelate, prel'ât *n*, esgob
- Prelatical, pri.lat'î.kal *a*, esgobol
- Prelation, pri.lâ'shun *n*, blaenoriaeth
- Prelection, pri.lek'shun *n*, rhaglith
- Prelibation, pri.lî.bâ'shun *n*, blaenbravrhaqbrawf, rhagarchwaethiad
- Preliminary, pri.lim'î.nur.î *n*, rhagammod, rhagsail: *a*, rhagflaenor, rhagarweiniol, darpariadol
- Prelude, prel'üd *n*, rhagchwareu; cyarawd: *vt*, rhagchwareu
- Preclusive, pri.lü'siv *a*, rhaglithiol
- Premature, pri.mâ.tü'r' *a*, rhagaddferygynnar, ammhrydlawn
- Prematureness, pri.mâ.tü'r'nes, Prematurity, pri.mâ.tü'r'î.ti *n*, ammhrylonedd [fyrio, cynarfaeth]
- Premeditate, pri.med.î.tât *v*, rhaglithio
- Premeditation, pri.med.î.tâ'shun *n*, rhagffyrddod, cynarfaeth
- Premier, pri.mer'it *vt*, rhaghaeddu
- Premices, prem'î.siz *np*, blaenffwrwyau'r ddaiair
- Premier, pri'mî.ûr *n*, cynwas, Iweinidog: *a*, blaenaf, penaf, prif
- Premise, pri.miz' *v*, rhagosod, cynseil
- Premise, Premiss, prem'is *n*, cyns
- Major premise, y fraich gyntaf mecyfreswm. Minor premise, yr fraich mewn cyfreswm. Premistai, tiroedd

Premium, prî.mî.um *n*, gwobr, gobrwy;
tâl-ddogn
Premonish, prî.mon'ish *vt*, rhagrybuddio
Premonition, prî.mô.nish'un *n*, rhag-
rybudd [rybuddiol
Premonitory, prî.mon'î.tur.î *a*, rhag-
Premonstrate, prî.mon'strât *vt*, rhag-
ddangos [enwi, cynenwi
Prenominate, prî.nom'î.nât *vt*, rhag-
Prenomination, prî.nom.î.nâ'shun *n*, cyn-
enwad [rhagdyb
Prenotion, prî.nô'shun *n*, rhagamcan,
Prenunciation, prî.nun.sî.â'shun *n*, rhag-
ddywediad, rhagfynegiad
Preoccupancy, prî.ok'û.pan.sî, Preoc-
cupation, prî.ok'û.pâ'shun *n*, rhag-
feddiant, cynfeddiant [rhagfeddiannu
Preoccupy, prî.ok'û.pî *vt*, rhagddal,
Preominate, prî.om'î.nât *vt*, rhagar-
goeli, rhagddangos, rhagarwyddo
Preopinion, prî.ô.pin'yun *n*, rhagdyb
Preordain, prî.ôr.dân' *vt*, rhagdrefnu,
rhagosod, rhagbenodi, rhagarfaethu
Preordinance, prî.ôr'di.nans *n*, rhag-
osodiad, cynddeddf, cynarfaethiad
Preparation, prep.u.râ'shun *n*, darpar-
iad, parotoad, arlwyant, darbodaeth
Preparatory, prî.par'â.tur.î *a*, darpar-
iadol, parotoawl, rhagbarotoad
Prepare, prî.pê'r' *v*, parotoi, darparu,
darbod, darmerthu, arlwy, cyfarpar
Prepense, prî.pens' *a*, rhagfwriadol
Prepollent, prî.pol'ent *a*, trechol, ffyn-
iannol; goruchaf, penaf
Preponderance, prî.pon'dur.ans *n*, rhag-
orbwys, darbwys
Preponderate, prî.pon'dur.ât *v*, rhagor-
bwys, gorbwys, darbwys
Prepose, prî.pöz' *vt*, cynosod, rhagddodi
Preposition, prep.ô.zish'un *n*, rhagair,
arddodiad [iannu, cynfeddiannu
Repossess, prî.po.zes' *vt*, rhagfedd-
repossession, prî.po.zesh'un *n*, cyn-
feddiant; rhagfarn, rhagdyb
Reposterior, prî.pos'tur.us *a*, chwith,
annhrefnus, chwithig; annaturiol,
afresymol
Repuce, prî.püs *n*, blaengroen
Require, prî.rî.kwî'r' *vt*, cynerchi,
rhaggeisio [rhagofyniad, cynarch
Requisite, prî.rek'wî.zit *n*, cynraid,
rereogative, prî.rog'â.tiv *n*, baint, cyn-
faint, uchelfaint, rhagorfaint
Resage, pres'âj, Presagement, prî.sâj'-
ment *n*, rhagarwydd, arwydd, coel,
argoel, rhagargoel [argoeli
Resage, prî.sâj' *vt*, darogan, daroganu,

Presbyter, prez'bî.tûr *n*, henaduriaid,
hynefydd, offeiriad [ol
Presbyterial, prez.bî.tî'r'î.al *a*, henadur-
Presbyterian, prez.bî.tî'r'î.an *a*, henad-
urol: *n*, henadur. Presbyterians,
henaduriaid, plaid o ymneillduwyr
Presbyterianism, prez.bî.tî'r'î.an.izm *n*,
henaduriaeth
Presbytery, prez'bî.tur.î *n*, henaduriaeth,
cymmanfa henaduriaethol
Prescience, prî'shens *n*, rhagwybodaeth
Prescient, prî'shent, Prescious, prî'-
shus *a*, rhagwybodus, prophwydol
Prescind, prî.sind' *vt*, tori ymaith
Prescribe, prî.skrîb' *v*, rhagysgrifenu,
rhagysgrifio, rhagnodi, cyfarwyddo
Prescript, prî.skrîpt *n*, cyfarwyddyd;
rhagysgrif: *a*, cyfarwyddiedig
Prescription, prî.skrîp'shun *n*, rhagys-
grifen, rhagbenodiad; cyfarwyddiad;
henfeddiant [nol, rhagbenodol
Prescriptive, prî.skrîp'tiv *a*, henfeddian-
Presence, prez'ens *n*, gwydd, cynwedd,
gerfod, presen, cynrychioldeb.
Presence-chamber, cyfarchfa. In thy
presence, ger dy fron, yn dy wyydd, yn
dy olwg, o'th flaen. Presence of mind,
meddylbwyl, pwyll, parodrwydd
Present, prez'ent *a*, presennol, cynnrychi-
iol, gwyddfodol: *n*, anrheg, cyflwyn,
rhodd, cyfarwys
Present, prî.zent' *vt*, cyfarwyso, an-
rhegu, rhoddi; cyflwyno; dangos
Presentable, prî.zen'tâ.bl *a*, cyflwyn-
adwy [iad; rhoddiad
Presentation, prez.en.tâ'shun *n*, cyflwyn-
Presentee, prez.en.tî' *n*, derbyniwr cyf-
lwyn [rhegydd
Presenter, prî.zen'tûr *n*, cyflwynydd, an-
Presentiate, prî.zen'shî.ât *vt*, cynnrychioli
Presentiment, prî.sen'tî.ment *n*, cyn-
feddwl, rhagdybiaeth, rhagfeddwl
Presently, prez'ent.lî *ad*, yn bresennol,
yn ddioed, yn ebrwydd, yn fuan, yn y
man, toc [iad
Presentment, prî.zent'ment *n*, cyflwyn-
Preservation, prez.ûr.vâ'shun *n*, cadwr-
aeth, cadwad, gwaredigaeth
Preservative, prî.zûr'vâ.tiv *a*, ceidwad-
ol: *n*, cadwedydd, diogelydd; rhag-
feddyginiaeth
Preserve, prî.sûrv' *vt*, cadw, diogelu,
noddi, gwared; cyffeithio: *n*, cyffeith-
fwyd [diogelwr
Preserver, prî.zûr'vûr *n*, cynnaliwr;
Preside, prî.zîd' *vi*, rhageistedd, gor-
eistedd, rheoli, llywyddu

PRI pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Presidency, prez'i.den.sî, Presidentship, prez'i.dent.ship *n*, arlywyddiaeth, rheolaeth, rhaglafiaeth [llywydd
President, prez'i.dent *n*, cadeirydd,
Presidial, pri.sid'yal *a*, perthynol i
warchodlu, gwarchlŷddol

Press, pres *n*, gwasg, gwryf: *v*, gwasgu, dwyswasgu, gwryfio; dirgymhell, dir-dreisio. Press-bed, cistwely. Press-gang, dirdorf. Press-man, argraff-wasgydd. Press-warrant, dirwarrant. Clothes-press, dilladgloer. Liberty of the press, rhyddid y wasg

Pression, presh'un *n*, gwasgiad, dir-wasgiad [fawr

Pressitant, pres'i.tant *a*, gwasgol, pwys-Pressure, presh'ûr *n*, gwasgiad, gwasgfa, pwys [benthyg

Prest, prest *a*, parod: *n*, arian parod;
Prestige, pres'tizh *n*, hoced, hud; swyn

Prestigious, pri.stij'i.us *a*, hudoliaethus
Presto, pres'tô *ad*, yn ebrwydd, yn fuan

Presumable, pri.zû.mâ.bl *a*, tybiadwy
Presume, pri.zûm' *v*, tybio, tybygu,

barnu; anturio, beiddio; rhyfygu
Presumption, pri.zum'shun *n*, rhyfyg,
gorhyfder, beiddiad; tybygiad

Presumptive, pri.zum'tiv *a*, tebygol;
golygiedigol; trahäus

Presumptuous, pri.zum'tshü.us *a*, rhy-fygus, gorhyf, beiddgar, trahäus

Presupposal, pri.su.pö'zal, Presupposi-tion, pri.sup.ö.zish'un *n*, blaendyb,
rhagdybiad [rhagdybio

Presuppose, pri.su.pöz' *vt*, rhagfeddwl,
Presurmise, pri.sûr.miz'n, cyndyb, cyn-ddirnad: *vt*, rhagdybio, rhagfwrw

Preterence, pri.tens' *n*, cyfrith, rhith,
esgus, ffug; rhith-hawl; ymhoiad

Pretend, pri.tend' *v*, lledrithio, ffugio,
ffuantu; cymmeryd arno

Pretender, pri.ten'dûr *n*, twyllhonwr,
ffugiwr [ffug, esgus

Pretention, pri.ten'shun *n*, twyllhoniad,
Preter- *px*, tu hwnt i, ym mhellach na

Preterimperfect, pri.tur.im.pûr'fekt *a*,
anghynnherfynol, anorphenol

Preterite, pret'ur.it, Preterperfect, pri-tûr.pûr'fekt *a*, cynnherfynol, gor-phenol

Preterition, pret.u.rish'un, Pretermis-sion, pri.tûr.mish'un *n*, gadawiad
heibio, mynediad heibio [myned heibio

Preterlapsed, pri.tûr.lapst' *a*, wedi
Preterlegal, pri.tûr.li'gal *a*, anghyf-reithlawn [esgeuluso

Pretermit, pri.tûr.mit' *vt*, gadael, heibio,

Preternatural, pri.tûr.nat'shü.ral *a*,
gwrthanianol, goruchanianol

Preterpluperfect, pri.tûr.plü.pûr'fekt *a*,
gorgynnherfynol, perffaith orphenol

Pretex, pri.teks' *vt*, cuddio, gorchuddio
Pretext, pri.tekst' *n*, rhithesgus, esgus
cyfrith, ffug [gynt

Pretor, pri'tôr *n*, ynad, maer yn Rhufain
Pretorian, pri.tôr'i.an *a*, ynadol, maerol

Pretiness, pret'i.nes *a*, dillynedd, tlysni,
pertedd

Pretty, pret'i *a*, pert, pefr, dillyn, tlws,
cain: *ad*, cryn, go, lled. Pretty large,
yn weddol o faint. Pretty well, yn
weddol, yn weddol o dda

Pretypify, pri.tip'i.fî *vt*, rhaggysgodi,
rhagarwyddo [gorfod, gorchfygu

Prevail, pri.väl' *vi*, tycio, ffynu, llwyddo
Prevalence, prev'â.lens *n*, ffyniant, gor-uchafiaeth, cyffredinolrwydd

Prevalent, prev'â.lent *a*, gorchfygol
cyffredin, ymdaenol

Prevaricate, pri.var'î.kät *vi*, mwys
ddadleu, ymgroes-ddadleu; cecruso
hocedu, mwysdroi, geirdroi

Prevarication, pri.var.i.kä'shun *n*, hoced
mwyseirdra, trawsddadleuad

Prevenient, pri.vi'ni.ent *a*, rhagflaenol
Prevent, pri.vent' *vt*, rhagodi, rhag
flaenu; attal, lluddias, rhwystro

Prevention, pri.ven'shun *n*, rhagflaen-
iad; lluddiad, attaliad, llesteiriad

Preventive, pri.ven'tiv *a*, rhagflaenol
rhwystrol: *n*, rhagflaenydd; diogelyd

Previous, pri'vi.us *a*, blaenorol, rhag-
blaen-, cyn-

Prey, prä *n*, ysglyf, ysglyfaeth, ysbledd-
ach, ysbail, anrhaith; praidd: *vi*, y-
glyfio, ysglyfaethu, anrheithio

Priapism, pri'â.pizm *n*, llostrudd
Priapus, pri'â.pus *n*, llostddolur, llos
fawr duw'r gerddi, duw ffrwythlond

Price, pris *n*, gwerth, pridwerth pri-
vt, gosod pris ar, prisio

Prick, prik *n*, pig, pigyn, swmbw-
pigiad, brathiad; pigdwl; gwyne-
v, pigo, symbylu; pignodi, olnodi

Pricket, prik'et *n*, hydd dwyflwydd
Prickle, prik'l *n*, draen, eithen, pigyn

Prickleback, prik'l.bak *n*, crothe-
brithyll y dom

Prickly, prik'li *a*, pigog
Pride, prid *n*, balchder, balchedd:
balchïo, ymfalchïo [y

Prier, pri'ûr *n*, craffchwiliwr, rhyge-
Priest, prist *n*, offeiriad; offerenwr, p-
iglor. Priest's office, offeiriadaeth

Priestcraft, prist'kraft *n*, dichell offeir-
 Priestess, prist'es *n*, offeiriades [iadol
 Priesthood, prist'hwd *n*, offeiriadaeth
 Priestliness, prist'li.nes *n*, offeiriadrwysg
 Priestly, prist'li *a*, offeiriadol, offerenol
 Priestridden, prist'rid.n *a*, twylledig gan
 offeiriad; yn asyn i'r offeiriad
 Prig, prig *n*, coegyn, pertyn; chwiw-
 leidr, manleidr: *vt*, lladrata
 Priggism, prig'izm *n*, coegni, coegedd
 Prill, pril *n*, arlledbysg
 Prim, prim *a*, cymhenwych, gorfanol
 Primacy, primä.sí *n*, blaenafiaeth, uch-
 afiaeth [llwythdal
 Primage, primäj *n*, arian llwythad,
 Primary, primur.í *a*, prif, penaf, cyntaf,
 cyssffin, gwreiddiol, dechreuol [esgob
 Primate, primät *n*, prifesgob, arch-
 Prime, prim *a*, cynf, penaf, prif, cyntaf;
 rhagoraf, goreu: *n*, y goreu; y prif;
 perffeithrwydd: *vt*, cynlychu; cyn-
 lliwio. Prime cost, pris cyntaf. Prime
 of life, blodau bywyd, boreu oes
 Primeness, prim'nes *n*, rhagoroldeb;
 blaenoriaeth, cynraddiaeth
 Primer, prim'ur *a*, cyntaf
 Primer, prim'ur *n*, cynlyfr; llyfr gweddi
 Pabaidd. Great primer, Long primer,
 enwau argrafflythyrenau
 Primeval, prim'val *n*, cynoesol, cyn-
 fydol, cyssffin, cyntefig
 Primitive, prim'f.tiv *a*, cyntefig, cyssffin;
 prif. Primitive ages, prif oesoedd.
 Primitives, cyntefigion, cyneiriau
 Primitiveness, prim'f.tiv.nes *n*, cyssffin-
 iaeth [cymhendod
 Primness, prim'nes *n*, gorddillynedd;
 Primogenial, primö.ji'ni.al *a*, cyntaf-
 enid, cyntenid [cyntafanedigaeth
 Primogeniture, primö.jen'f.tshü'r *n*,
 Primordial, primör'di.al *a*, dechreuol
 Primrose, prim'roz *n*, briallu
 Prince, prins *n*, tywysog. Prince's
 metal, math o efydd
 Princedom, prins'dum *n*, tywysogaeth
 Princelike, prins'lik, Princely, prins'li
a, tywysogol, tywysogaidd
 Princess, prin'ses *n*, tywysoges
 Principal, prin'si.pal *a*, prif, penaf,
 arbenig: *n*, pen, blaenor, penrhaith,
 penadur, arbenor; prif swm
 Principality, prin.sí.pal'f.ti *n*, tywysog-
 aeth. The Principality, y Dywysog-
 aeth, Cymru
 Principle, prin'si.pl *n*, egwyddor, dan-
 sawdd; cynneddf; gosodedigaeth: *v*,
 egwyddori; dysgu

Princock, prin'kok, Princox, prin'koks
n, ysgoegyn, ysgentyn
 Print, print *n*, argraff, llun, ol: *v*, ar-
 graffu, printio. In print, argraffedig
 Printer, prin'tur *n*, argraffydd, argraffwr
 Printing, prin'ting *n*, argraffyddiaeth.
 Printing-office, argraffdy. Printing-
 press, argraffwasg. Printer's devil,
 egwyddorwas ieuengaf argraffydd
 Printless, prin'tles *a*, diargraff, diol
 Prior, pri'ur *a*, cyntaf, cynt, blaenorol:
n, pen mynachlog, penfynach
 Prioress, pri'ur.es *n*, penfynaches
 Priority, pri.or'f.ti *n*, blaenoriaeth
 Priory, pri'ur.í *n*, mynachdy
 Prisage, pri'saj *n*, toll ar win
 Prism, prizm *n*, gwydryn triongl;
 rheiddell [tebyg i reiddell
 Prismoid, priz'môid *n*, corff sylweddol
 Prison, priz'n *n*, carchar, carchardy.
 Prison-base, Prison-bars, math o
 chwareu gwledig [wr
 Prisoner, priz'nur *n*, carcharor, carchar-
 Prisonment, priz'n.ment *n*, carchariad
 Pristine, pris'tis *n*, y pysg morlif [hen
 Pristine, pris'tin *a*, cyntaf, cyntefig;
 Prithee, pri'th'í *z*, atolwg, adolwyn
 Privacy, pri'vá.sí *n*, dirgelwch, dirgel-
 edd; cyfrinach; cyfrinfa, dirgelfa, celfa
 Private, pri'vát *a*, cyfrin, dirgel, cudd,
 cyfrinachol; unig; cuddiedig; neill-
 duol: *n*, milwyr o'r radd iselaf. In
 private, yn ddigel
 Privateer, pri.vä.ti'r' *n*, herwlong, cad-
 long briodol [dirgeledd
 Privatness, pri'vát.nes *n*, dirgelwch,
 Privation, pri.vä'shun *n*, diddymiad,
 difeddiad, difuddiad; toliant; coll;
 eisieu [iedigol, nacaol
 Privative, priv'ä.tiv *a*, toliannol, difudd-
 Privet, priv'et *n*, cwyros
 Privilege, priv'le.j *n*, baint, gorfaint:
vt, breinio, breiniogi, breinioli
 Privy, priv'f.ti *n*, dirgeledd; cyfrin-
 ach; gwybodaeth
 Privy, priv'f *a*, dirgel, cudd; cyfrin: *n*,
 ysgothfa, geudy, ty bach
 Prize, priz *n*, campdlws, campwobr;
 ysbail: *vt*, prisio; gwerthfawrogi.
 Prize-essay, traethawd buddugol,
 traethawd 'arobryn. Prize-fighter,
 campymlladdwr
 Pro-, Por-, Pour-, Pur- *px*, am, rhag,
 cyn- [rwydd
 Probability, prob.â.bil'f.ti *n*, tebygol-
 Probable, prob'â.bl *a*, tebygol, tebyg
 Probable, prob'â.bl *a*, chwiliadwy

PRO pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Probate, prö'bät *n*, cymmynbrawf
 Probation, prö.bä'shun *n*, prawf, profiad,
 profiant; profedigaeth, holedigaeth
 Probationary, prö.bä'shun.ur.î *a*, prof-
 edigol, profiannol
 Probationer, prö.bä'shun.ür *n*, prawf-
 ddyn, newyddian, creiddyn
 Probe, pröb *n*, profiedydd, chwiliedydd:
vt, chwilio archoll, chwilio; holi
 Probity, prob'î.tî *n*, rhinwedd, gonest-
 rwydd, cywirdeb
 Problem, prob'lem *n*, profen, gofyniad,
 gofyneb, dwfndestyn, pwnc
 Problematical, prob.lem.at'î.kal *a*, dy-
 chymmygol, gorchestol, gorddwfn, am-
 mhêus, dadleuol
 Proboscis, prö.bos'is *n*, duryn
 Procasity, prö.kas'î.tî *n*, haerilugrwydd,
 sarigrwydd [orol, cynfyndol
 Procataretic, prö.kat.ärk'tik *a*, blaen-
 Procataxsis, prö.kat.ärk'sis *n*, rhagachos
 Procedure, prö.sî'jür *n*, mynediad ym
 mlaen, hwyf, hynt; erlyniad
 Proceed, prö.sîd' *vi*, myned ym mlaen;
 erlyn, dilyn; deillio, tarddu, hanu
 Proceeding, prö.sîding *n*, gweithrediad,
 gorchwyl
 Proceeds, pros'idz *np*, cynnyrchiant,
 cynnyrch, elwant, ennill; deilliad
 Procerity, prö.ser'î.tî *n*, taldra, uchder
 Process, pros'es *n*, mynediad ym mlaen;
 cyfraith, cyngawsedd
 Procession, prö.sesh'un *n*, gorymdaith,
 cydgordaith, torfdrefnus
 Prochronism, prö.kron.izm *n*, rhag-
 ddyddiad, cynddyddiad
 Proclinet, prö.singkt' *n*, parotoad i weith-
 Proclaim, prö.kläm' *vt*, cyhoeddi [red
 Proclamation, prok.lâ.mä'shun *n*, cy-
 hoeddiad [tueddiad
 Proclivity, prö.kliv'î.tî *n*, gogwyddiad,
 Proclivous, prö.kli'vus *a*, tueddol; parod
 Proconsul, prö.kon'sul *n*, israglaw
 Proconsulship, prö.kon'sul.ship *n*, is-
 raglawiaeth [gohirio
 Procrastinate, prö.kras'ti.nät *vi*, oedi,
 Procrastination, prö.kras.ti.nä'shun *n*,
 oediad, gohiriad, addoediad
 Procreant, prö'kri.ant *a*, cenedliadol,
 epilaid, ffwrtyhlawn [cenedlu
 Procreate, prö'kri.ät *vt*, epilio, hilio,
 Procreation, prö.kri.ä'shun *n*, hiliad,
 epilid, cenedliad [ol
 Procreative, prö'kri.ä.tiv *a*, cenedledig-
 Procreator, prö'kri.ä.tür *n*, cenedlydd,
 epilwr
 Proctor, prok'tür *n*, dirprwywr, dadleuwr

Procumbent, prö.kum'bent *a*, yn ei
 orwedd, gorweddol
 Procurable, prö.kü'r'â.bl *a*, cyrhaedd-
 adwy, caffaeladwy, ennilladwy
 Procuration, prok.ür.rä'shun *n*, caffael-
 iad, cyrhaeddiad [iwr, dirprwy
 Procurator, prok'ür.rä.tür *n*, gorchwyl
 Procure, prö.kü'r' *v*, ceisio, cael, caffael
 ennill; cyrhaedd; prynu; mynu
 carnweinyddu
 Procurer, prö.kü'r'ür *n*, caesydd, caffael
 ydd; llatai; carnweinydd
 Procuress, prö.kü'r'es *n*, lateies, hud
 oles, carnweinyddes [gorhae
 Produgal, prod'î.gala, afradlawn, afradus
 Prodiguity, prod'î.gal'î.tî *n*, afradlor
 deb, afradlonedd, gwastraff
 Prodigious, prö.dij'us *a*, aruthrol, di-
 fawr, tramawr, anferthol, anferth[ed
 Prodigy, prod'î.jî *n*, rhyfeddod, aruthr
 Prodition, prö.dish'un *n*, bradychia
 bradwriaeth [v
 Proditor, prod'î.tür *n*, bradwr, bradyel
 Produce, prö.düs' *vt*, dwyn allan, dangos
 cynnyrchu; estyn; dwyn ffwrtyth
 Produce, prod'üs *n*, cynnyrch; ffwrtyth
 Producent, prö.dü'sent *n*, dangoswr
 dygwr allan
 Produccible, prö.dü'si.bl *a*, dygadwy
 Product, prod'ukt *n*, dail, cynnyrch
 Productile, prö.duk'til *a*, estynadwy
 Production, prö.duk'shun *n*, cynnyrchia
 dygiad allan, dangosiad; estyniad
 Productive, prö.duk'tiv *a*, cynnyrchia
 ffwrtyhlawn; cenedledigol; toreithi
 Proem, prö'em *n*, rhaglith, rhagyma
 rodd, rhagdraeth
 Proemial, prö'î.mî.al *a*, rhaglithiol
 Proface, prö.fäs' *i*, croesaw i ti!
 Profanation, prof.â.nä'shun *n*, halogia
 Profane, prö.fän' *a*, halog, haloged
 diras: *vt*, halogi: amhbarchu, llyg
 Profane history, hanesiaeth cyffred
 Profanity, prö.fan'î.tî *n*, halogrwy
 drygfuchedd, anedmygedd
 Profess, prö.fes' *v*, profesu; cyffe
 addef, arddelwi
 Profession, prö.fesh'un *n*, profes, i
 ffesiad, addefiad; galwad, galwed
 aeth [igaethol, profi
 Professional, prö.fesh'un.al *n*, galw
 Professor, prö.fes'ür *n*, athraw, entr
 profeswr, cadeirdraw
 Professorship, prö.fes'ür.ship *n*, prof
 wraeth, cadeirdrawiaeth, cadeirsw
 Proffer, prof'ür *vt*, cynnyg, rhoi cais
 cynnyg, cynnygiad

- Proficiency, prö.fish'ens, Proficiency, prö.fish'en.sí n, cynnydd, cyrhaeddiad; gwelliant, graddiad
- Proficient, prö.fish'ent a, hyddysg: n, dyn dysgedig; graddwr [manteisiol
- Proficuous, prö.fik'ü.us a, defnyddiol;
- Profile, prö.fil n, llun cyfarystlys, ystlyswyneblun, ystlyslun, ystlyswedd
- Profit, prof'it v, buddio, llesäü, llesio, elwa, ennill; cedu; manteisio; gwell-äü: n, budd, ced, elw, ennill, lles, elwant, buddiant; cynnyrch, firwyth
- Profitable, prof'i.tâ.bl a, buddiol, llesol, llesiannol [ioldeb
- Profitableness, prof'i.tâ.bl.nes n, budd-
- Profitless, prof'it.les a, difudd, diles, diennill, diffirwyth; ofer, gwag
- Proficiency, prof'li.gä.sí n, anfadedd, drygfuchedd, dyhirwch, anfadrwydd
- Profigate, prof'li.gät a, anfad, dyhir, dirinwedd, diras, penrydd, anfucheddol; ysgeler: n, dyhiryn, drygfab
- Profuence, prof'lü.ens n, rhediad, llifiad
- Profuent, prof'lü.ent a, darlifol, deilliol
- Profound, prö.fü.wnd' a, dwfn, gorddwfn; dirgel, cudd; trwyadl
- Profundity, prö.fun'di.ti, Profoundness, prö.fü.wnd nes n, dyfnder, dyfnedd
- Profuse, prö.füs' a, trahael, gorhael, rhyhael, trahelaeth; afradus, gwas-traffus, treulgar, dyfethgar [afrad
- Refuseness, prö.füs'nes n, gorhaeledd;
- Refusion, prö.fü'zhun n, gorhaeledd, gormodedd, arddigonedd, gorddigonedd; afradlonedd, gwastraff
- Reg, prog n, lluniaeth, arlwy: vi, hela lluniaeth [cenedliad
- Regeneration, prö.jen.u.rä'shun n,
- Regenitor, prö.jen'i.tür n, hynafiad; cenedlor; hendaad, hendaidd [essill
- Regeny, proj'i.ni n, hil, epil, hiliogaeth,
- Regnostic, prog.nos'tik n, argoel, rhagarwydd, cyntair, darogan: a, rhargar-goelus, daroganus, arwyddol
- Regnosticate, prog.nos'ti.kät vt, rhagddangos, rhagarwyddo; rhagddewino
- Regnostication, prog.nos.ti.kä'shun n, rhagddangosiad; daroganiad
- Regnosticator, prog.nos'ti.kä.tür n, dewin, daroganwr, rhagfynegwr
- Regramme, prö'gram n, rhaghysbysiad; hysbyslen, rhaglen
- Regress, prog'res n, mynediad ym mlaen, ymdaith, cylchdaith; hynt
- Regress, prö.gres' vi, myned ym mlaen
- Regression, prö.gresh'un n, mynediad ym mlaen, graddiant, cynnyddiant
- Progressional, prö.gresh'un.al, Progressive, prö.gres'iv a, gradd-ddringol, graddol, graddiannol; cynnyddol
- Progressiveness, prö.gres'iv.nes n, graddfynedolrwydd, graddolrwydd
- Prohibit, prö.hib'it vt, attal, gwahardd, gwarafun [iad, gwarafuniad
- Prohibition, prö.hi.bish'un n, gwahardd-
- Prohibitory, prö.hib'i.tur.i, Prohibitive, prö.hib'i.tiv a, gwaharddol
- Proin, prö.in v, tocio, blaendori; ysgythru
- Project, prö.jekt' v, dyfeisio, cynllunio, rhaglunio, cynlinellu; ysgwyddo, crogi allan; tafu allan, ergydio [fwriad
- Project, proj'ekt n, dyfais, cynllun, rhag-
- Projectile, prö.jek'til a, hydafl, tafledigol, ergydol: n, tafledigydd, tafbeth
- Projection, prö.jek'shun n, tafliad, ergydiad; dyfeisiad; cynlluniad; ysgwyddiad [lluniwr
- Projector, prö.jek'tür n, dyfeisiwr, cyn-
- Projecture, prö.jek'tshür n, tafliad, ergydiad, ysgwyddiad
- Prolapse, prö.laps' vi, gorestyn allan: n, gorestyniad [higrwn, fel wy
- Prolate, prö.lät' vt, dadgan, adrodd: a,
- Prolation, prö.lä'shun n, dadganiad
- Prolegomena, prol.i.gom'en.â np, rhagymadrodion, rhagnodion, rhagaraeth (s prolegomenon, prol.i.gom'i.non)
- Prolepsis, prö.lep'sis n, rhagddirnadiad, rhaggymeriad, rhagatebiad
- Proleptic, prö.lep'tik a, rhagddirnadol
- Prolific, prö.lif'ik a, hiliog, epillog, epilgar; firwythlawn, toreithiog
- Prolix, prö.lik's a, hirfaith, maith, hir
- Proximity, prö.lik'si.ti n, meithder; geirgarwch [llefarwr
- Prolocutor, prol'ö.kü.tür n, rhaglefarwr,
- Prologue, prol'og n, rhagymadrod, rhagaraeth [oedi, gohirio
- Prolong, prö.long' vt, estyn, hwyhau;
- Prolongation, prö.long.gä'shun n, estyniad; addoediad [rhaglith
- Prolusion, prö.lü'zhun n, rhagchwareu,
- Promenade, prom.en.äd' n, rhedfa
- Prominence, prom'in.ens n, ysgwyddiad allan, crogiad drosodd, bargodle; ban
- Prominent, prom'in.ent a, yn ysgwyddo allan, bargodol, darnodol; ban, banog
- Promiscuous, prö.mis'kü.us a, cymmysgedig, plithdraphlith
- Promise, prom'iz v, addaw, gaddaw
- Promise, prom'is n, addaw, addewid, gair. Breach of promise, toraddewid
- Promising, prom'izing a, gobeithlawn, gobeithiol: n, addawiad

PRO pāth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took

Promissory, prom'î.sur.î *a*, addawedigol, addewidiol. Promissory note, addaweb
Promontory, prom'un.tur.î *n*, pentir, penarth, penryn, penmaen, morben, twyn
Promote, prö.môt' *vt*, dwyn ym mlaen; hyrwyddo; dyrchafu [rhwyddhâwr
Promoter, prö.mô'tûr *n*, dyrchafydd
Promotion, prö.mô'shun *n*, dyrchafiad, codiad, rhaciant [mlaen, codi
Promove, prö.mô'v' *vt*, symmud ym
Prompt, prompt *a*, parod, dioed, hylaw, buan: *vt*, cofweini, clustlefaru, clustweini; annog, cynhyrfu, cymhell.
Prompt payment, arian parod
Prompter, prom'tûr *n*, cofweinydd, clustweinydd; annogwr
Promptitude, prom'tî.tüd, Promptness, prompt'nes *n*, parodrwydd
Promptuary, prom'tshû.ur.î *n*, trysorfa; bwydgell, ystordy [annogiad
Prompture, prom'tshûr *n*, cymhelliad
Promulgate, prö.mul'gât, Promulge, prö.mul' *vt*, cyhoeddi, hysbysu, lledaenu, taenu, dadgan
Promulgation, prom.ul.gä'shun *n*, hysbysiad, cyhoeddiad, taeniad ar led
Promulgator, prom'ul.gä.tûr *n*, adroddwr, cyhoeddwr, lled-daenwr
Prone, prön *a*, gogwyddol, llechweddol; tueddol, chwannog, tueddgar
Proneness, prö'nes *n*, gogwyddiad, llechwedd; chwannogrwydd, tuedd, tuedd-Prong, prong *n*, fôrch, pig fôrch [iad
Pronominal, prö.nom'î.nal *a*, rhagenwol
Pronoun, prö.nûwn *n*, rhagenw
Pronounce, prö.nûwns' *v*, cynanu, seinio; traethu, llefaru. A pronouncing dictionary, geirlyfr cynaniaethol, geiriadur cynaniadol neu seiiniadol
Pronunciation, prö.nun.sî.ä'shun *n*, cynaniad, cynaniaeth, seiiniad; traethiad
Proof, prwf *n*, praw, prawf, profiad; tystiolaeth; arddangosiad; prawflen, profien; arwydd [brawf
Proofless, prwf'les *a*, amhrofedig, di-Prop, prop *n*, ateg, annel, canbost, colofn, cynnalbost: *vt*, attegu, cynnal
Propagable, prop'ä.gä.bl *a*, cenedladwy; taenadwy, lluosogadwy
Propaganda, prop.ä.gan'dä *n*, cymdeithas genadol Rufeinaidd
Propagate, prop'ä.gät *v*, epilio, cenedlu, lluosogi; taenu, lled-daenu, cyhoeddi
Propagation, prop.ä.gä'shun *n*, cenedliad; cyhoeddiad, lled-daeniad
Propagator, prop'ä.gä.tûr *n*, cenedlwr; cyhoeddwr, hauwr, magwr

Propel, prö.pel' *vt*, gyru ym mlaen
Propend, prö.pend' *vt*, pwyso ym mlaen
Propensity, prö.pen'sî *n*, gogwydd, gogwyddiad, tuedd, tueddiad
Propense, prö.pens' *a*, chwannog, tuedd
Propension, prö.pen'shun, Propensity, prö.pen'sî.tî *n*, tueddiad, tueddfryd
Proper, prop'ûr *a*, priod, priodol; iaw addas, cyfaddas, cymhwys, cymmesgwrddaid; gosgeiddig, tlws [add
Properly, prop'ûr.î *ad*, yn briodol
Properness, prop'ûr.nes *n*, addasrwydd, priodoldeb, gosgeiddrwydd
Property, prop'ur.tî *n*, priodoledd, priodoliaeth, cynneddf, cynddawn, cyduedd, anianuedd, anianawd; pchenogaeth, eiddo, meddiant. Rproperty, meddiannau anghyffro
Prophecy, prof'î.sî *n*, prophwydoliaeth, darogan, rhagfyngiad
Prophecy, prof'î.sî *v*, prophwydo, rhufynggu, rhagddywedyd, daroganu
Prophet, prof'et *n*, prophwyd; darogwr
Prophetic, prö.fet'ik, Prophetical, prof'et'ikal *a*, prophwydol, prophwydoliaethol; daroganol [og
Propheticize, prof'et.iz *v*, prophwydo, prophylactic, prof'î.lak'tik *a*, rhagfaiol, cadwadol, rhwystr
Propine, prö.pîn' *vt*, cynnyg yn garu
Propinquity, prö.ping'kwî.tî *n*, agosrwydd, cymmydogedd; perthynas
Propitiable, prö.pish'yâ.bl *a*, cymmodrwy, dyhuddadwy
Propitiate, prö.pish'î.ät *vt*, cymmhuddychu, boddloni, dyhuddo
Propitiation, prö.pish.î.ä'shun *n*, huddiant, heddychiad, cymmod, cymmodiad; dadolwch, iawn; boddhâ
Propitiatory, prö.pish'yâ.tur.î *n*, gareddfa: *a*, cymmodol, dyhuddol
Propitious, prö.pish'us *a*, tostruriol, tiograslawn, trugarog, rhadlawn, hynod, boddlawn, dyhuddol
Proplasm, prö.plazm *n*, mold, cynllu
Proponent, prö.pö'nent *n*, cynnygiwr
Proportion, prö.pö'r'shun *n*, cyfartall, cyfartalwch, cyfran: *vt*, cymmedd, cymmesuro, cyfartalu, cyweirio
Proportionable, prö.pö'r'shun.ä.bl, proportional, prö.pö'r'shun.al, Proportionate, prö.pö'r'shun.ät *a*, cyfartal, cymmesur, cymmeiniol, cymmedrol

Proportionality, prō.pō'r.shun.al'ī.tī,	Prospective, prō.spek'tiv a, ardremol, ar-beiol [iad, rhaglen
Proportionateness, prō.pō'r.shun.āt-nēs n, cymmedredd, cymmeintiolaeth,	Prospectus, prō.spek'tus n, rhaghysbys-
cymhwysedd, cyfartalrwydd, cyfartal-	Prosper, pros'pūr v, llwyddo, tycio, ffynu
edd, cymmesuredd [gymmesurol	Prosperity, pros.per'itī n, llwyddiant,
Proportionally, prō.pō'r.shun.al'ī ad, yn	ffyniant, hawddfyd, ffawd [ffodus
Proposal, prō.pō'zal n, cynnyg, cynnygiad	Prosperous, pros'pur.us a, llwyddiannus,
Propose, prō.pōz' v, cynnyg; bwriadu	Prospheysis, pros'fī.sis n, cyd-dyfiad ael-
Proposition, prop.ō.zish'un n, cynnygiad;	odau
testyn; gosodiad, gosodedigaeth	Prostate, pros'tāt a, rhagosodedig. Pros-
Propositional, prop.ō.zish'un.al a, cyn-	tate gland, chwaren wrth eneu'r bled-
nygiadol, testynol, gosodedigol	ren [der, prudd-der
Propound, prō.pūwnd' vt, cynnyg, gosod	Prostration, pros.tūr.nā'shun n, isel-
ger bron, rhoi o flaen	Prosthesis, pros'thē.sis n, ychwanegiad
Proprietary, prō.pr'i'tur.ī n, perchen,	o lythyren at air
perchenog, meddiannydd: a, perchenol	Prosthetic, pros.thet'ik a, rhagosodedig
Proprietor, prō.pr'i'tūr n, perchenog,	Prostitute, pros'ti.tūt a, ymwerthedig;
perchen, perchenydd, meddiannydd	drygonus: n, gwobrferch, putain,
Propriety, prō.pr'i'tī n, priodoldeb,	huren, hoeden, dyhiren, gwraig llwyn a
priodolder, cymhwysder, addasrwydd	pherth: vt, ymwerthu; camddefnyddio
Propugn, prō.pūn' vt, amddiffyn, diffynu	Prostitution, pros.ti.tū'shun n, putein-
Propugnation, prō.pug.nā'shun n, am-	dra, puteinwaith, ymwerthiad, ymlog-
ddiffyniad, diffyniad	iad; camddefnyddiad
Propugner, prō.pū'nūr n, amddiffynydd	Prostrate, pros'trāt a, ar lawr, ar hyd,
Propulsion, prō.pul'shun n, ergydiad,	gohyd: vt, bwrw i lawr, iselu, gostwng.
ergyd, gwrthiad, gwyriad	To prostrate one's self, syrthio i lawr,
Prore, prōr n, ffureg llong	ymiselu, ymostwng, ymgrymu
Prorogation, prō.rō.gā'shun n, godoriad,	Prostration, pros.trā'shun n, ymostyng-
oediad, gohiriad [gohirio	iad, iseliad, crymiad, ymgrymiad
Prorogue, prō.rōg' vt, godori, addoedi,	Prostyle, prō'stīl n, rhes o golofnau
Prorupcion, prō.rup'shun n, toriad allan	Prosy, prō'zī a, rhyddieithog; diflas
Prosaic, prō.zā'ik a, difydr, rhyddieithol	Protect, prō.tekt' vt, amddiffyn, achlesu,
Proscenium, prō.sī'nī.um n, chwareufa,	noddi, diogelu [noddod, nawdd
chwareufwrdd [gwahardd	Protection, prō.tek'shun n, amgeledd,
Proscribe, prō.skrib' vt, dinoddi, difroi;	Protectionist, prō.tek'shun.ist n, diffyn-
Proscript, pros'kript n, un nawddgoll	dollwr [noddol
Proscription, prō.skrip'shun n, dinoddiad,	Protective, prō.tek'tiv a, amddiffynol,
nawddgoll	Protector, prō.tek'tūr n, amddiffynydd
Prose, prōz n, rhyddiaith; rhydd-draith	Protend, prō.tend' vt, estyn allan, go-
Prosecute, pros'i.kūt v, arganlyn, dilyn,	hirio [rwydd, sarigrwydd
erlyn; cyhuddo [iad, erlyniad	Protivity, prō.tūr.vi.tī n, afrywiog-
Prosecution, pros.i.kū'shun n, canlyn-	Protest, prō.test' v, gwrthdystio, ardystio
Prosecutor, pros'i.kū.tūr n, canlynwr,	Protest, prō.test n, gwrthfarn, gwrthair
erlynwr, cospwr, cyhuddwr	Protestant, prot'es.tant n, gwrthdyst,
Proselyte, pros'ī.lit n, dysgybl, dychwel-	ardystiwr; gwrthbabyddwr: a, ar-
wr: vt, troi, ennill	dystiol; gwrthbabyddol [babyddiaeth
Prosodial, prō.sō'di.al a, mydraidd	Protestantism, prot'es.tant.izm n, gwrth-
Prosodian, prō.sō'di.an, Prosodist, pros'-	Protestation, prot.es.tā'shun n, gwrth-
ō.dist n, mydrydd	dystiad, ardystiad [nodiadur
Prosody, pros'ō.dī n, mydryddiaeth;	Prothonotary, prō.thon'ō.tur.ī n, prif-
acenyddiaeth, tonyddiaeth	Protocol, prō'tō.kol n, cofrestr
Prosopoeia, pros.ō.pō'pī.yā n, dysnod-	Protomartyr, prō'tō.mār.tūr n, cynferth-
wedd, ansodwedd	yr [llun
Prospect, pros'pekt n, ardrem, rhagdrem,	Prototype, prō'tō.tip n, cynddelw, cyn-
rhagolwg, golwg, golygiad, drychiant	Protract, prō.trakt' vt, oedi, gohirio,
Prospection, prō.spek'shun n, rhagolyg-	estyn [oediad
iad, rhagdremiad	Protraction, prō.trak'shun n, gohiriad,

- Protractive, prö.trak'tiv *a*, gohiriol, addoedol [fesurydd]
 Protractor, prö.trak'tûr *n*, oedwr; congl-
 Proteptical, prö.trep'ti.kal *a*, cynghor-
 ol, annogaethol [gwrthio allan]
 Protrude, prö.trûd' *v*, ymwrthio allan;
 Protrusion, prö.trûw'shun *a*, gwrthiad
 allan [hwrwg; chwydd]
 Protuberance, prö.tû'bur.ans *n*, oddf,
 Protuberant, prö.tû'bur.ant *a*, hwrygol,
 oddfog [allan]
 Protuberate, prö.tû'bur.ät *vi*, chwyddo
 Proud, prûwd *a*, balch. Proud flesh,
 cig marw. Purse-proud, arianfalch
 Provable, prûw'vâ.bl *a*, profadwy, hy-
 brawf, a ellir ei brofi
 Prove, prûv (*pp* proven, prûvn) *v*,
 profi; arddangos. It proved true,
 trodd allan ei fod yn wir [porthiant]
 Provender, prov'en.dûr *n*, ebran, gogawr,
 Proverb, prov'ûrb *n*, diareb
 Proverbial, prö.vûr'bî.al *a*, diarebol
 Proverbialist, prö.vûr'bî.al.ist *n*, diar-
 ebwr, diarebydd
 Provide, prö.vid' *vt*, darpar, darparu,
 darbod, parotoi, arlwy, darmerthu.
 Provided that, os
 Providence, prov'i.dens *n*, rhagluniaeth,
 rhagwelediad, rhagddarbodaeth, rhag-
 lyd [bodus]
 Provident, prov'i.dent *a*, cylghorus, dar-
 Providential, prov.i.den'shal *a*, rhaglun-
 iæthol, rhagluniaethus
 Provider, prö.vi'dûr *n*, darparwr, arlwywr
 Province, prov'ins *n*, talaeth, tiriog-
 aeth, ardal; swydd; priodorchwyl,
 gorchwyliaeth
 Provincial, prö.vin'shal *a*, taleithiol;
 gwladol: *n*, taleithben
 Provincialism, prö.vin'shal.izm *n*, llafar
 ardal, llediaith
 Provision, prö.vizh'un *n*, darpariaeth,
 darbodaeth; arlwy, lluniaeth, ym-
 borth; cynnalïaeth; ammod
 Provisional, prö.vizh'un.al *a*, ammodol,
 darbodol, darparol
 Proviso, prö.vi'zö *n*, ammod, rhagam-
 mod, eithriad, rhagddarbodiad; go-
 cheliad [merthydd]
 Provisor, prö.vi'zûr *n*, darparwr, dar-
 Provisory, prö.vi'zur.i *a*, darparol; am-
 modol, darbodol
 Provocation, prov.ö.kä'shun *n*, annog-
 iant, cyffroad; ymrysonfa [cynhyrïol]
 Provocative, prö.vö'kä.tiv *a*, cyffroawl,
 Provoke, prö.vök' *vt*, annog, cyffroi, cy-
 nhyrfu, blino, lldio, cythruddo
 Provoking, prö.vö'king *a*, cyffroawl, bl-
 Provost, prov'öst *n*, uchelfaer, arlywy
 Prow, prö *n*, ffureg, pen blaen llong
 Prowess, prûw'es *n*, dewrder, grymud
 Prowl, prûwl *vi*, crwydrhela, crwydro
 Prox, proks *n*, math o garw
 Proximate, prok'si.mät, Proxime, prok
 sim *a*, nesaf, agosaf, digyfrwg
 Proximity, prok.sim'i.ti *n*, agosrwydd
 Proxy, prok'si *n*, dirprwy [adwery]
 Prude, prûd *n*, mursen, coegen, pince
 Prudence, prû'dens *n*, callineb, call-
 synwyr, pwyll [call, doe]
 Prudent, prûdent *a*, synwyr, deallh
 Prudential, prû.den'shal *a*, cynghori
 call, pwyllus [callin]
 Prudentials, prû.den'shalz *np*, rheol
 Prudery, prû.dur.i *n*, mursendod, coeg
 Prudish, prû'dish *a*, mursenaidd, coeg
 Pruina, prû.i.nâ *n*, glesni ar eirin
 Prune, prûn *n*, eirinen sych: *v*, toc
 ysgythru, digeincio, brigladd; pinc
 taclu [felynge]
 Prunello, prû.nel'ö *n*, llensidan; eirin
 Pruniferous, prû.nif'ur.us *a*, eirinddw
 Prurience, prû'r'i.ens, Pruriency, prû
 i.en.sî *n*, ysfa, gorffys
 Prurient, prû'r'i.ent *a*, llawn o ysfa, y
 Pruriginous, prû.rij'i.nus *a*, craffyd
 Prurigo, prû'r'i.gö *n*, y crafu, y cosi
 Pry, prî *vi*, chwilota, craffchwilio, chw-
 manta, chwiliad
 Psalm, sâm *n*, salm, cân ddwyfol
 Psalmist, sâm'ist *n*, salmydd; caniedy
 Psalmody, sal'mö.di *n*, salmyddiaeth
 Psalmography, sal.mog'râ.fi *n*, sal
 gyfansoddiad, salmysgrifeniaeth
 Psalter, sôl'tûr *n*, llyfr salmau, sallw
 Psaltery, sôl'tur.i *n*, nabl, saltring
 Psellimus, sel'i.mus *n*, attal dywedyd
 Pseudo- *pr*, gau, ffug, anwir [frö]
 Pseudoadelphus, sü.dö.â.del'fus *n*, g
 Pseudopostle, sü.dö.â.pos'l *n*, geuap
 tol, geugenadydd
 Pseudodox, sü.dö.doks *a*, anwir, gau
 Pseudograph, sü.dö.graf, Pseudograp
 sü.dog'râ.fi *n*, twyllysgrifen
 Pseudology, sü.dol'ö.ji *n*, celwydd
 Pseudomartyr, sü.dö.mâr'tûr *n*, g
 ferthyr
 Pseudomorphous, sü.dö.môr'fus *a*, afi
 Pseudonyme, sü.dö.nim *n*, ffugenw
 Pseudonymous, sü.don'i.mus *a*, ff-
 enwol, dan ffugenw
 Pshaw, shô *i*, wff! pw! och! ffei!
 Psora, sôr'â *n*, ymgrafu, y crafu, y
 Psoriasis, sô.r'i'â.sis *n*, crachen y clat

Psychology, sī.kol'ū.jī <i>n</i> , traethawd ar yr enaid	Pugilism, pū'jil.izm <i>n</i> , dyrnymladd, ymladdiad [ymladdwr]
Psychomachy, sī.kom'ā.kī <i>n</i> , ymdrech rhwng corff ac enaid	Pugilist, pū'jil.ist <i>n</i> , dyrnodiwr, passiwyr, Pugnacious, pug.nā'shus <i>a</i> , ymladdgar
Psychomancy, sī'kō.man.sī <i>n</i> , ellyllgoel	Pugnacity, pug.nas'i.tī <i>n</i> , ymladdgarwch, ceerusrwydd
Ptarmigan, tār'mī.gan <i>n</i> , aderyn tebyg i'r betrysen, yn cartrefu yn y gogledd	Puisse, pū'nī <i>a</i> , iau; is [nerth]
Ptisan, tiz'an <i>n</i> , math o ddiod feddygol; heidd-ddwr [ran, plwyn, addfedoed]	Puissance, pū'is.ans <i>n</i> , gallu, grym, Puissant, pū'is.ant <i>a</i> , galluog, grymus, nerthol, nerthog, cadarn, cryf
Puberty, pū'būr.tī <i>n</i> , addfedrwydd oed	Puke, pūk <i>v</i> , cyfogi, taflu i fyny, gloesi: <i>n</i> , gloes; cyfōg
Pubescence, pū.bes'ens <i>n</i> , addfediad, plwyniad [oed]	Puker, pū'kūr <i>n</i> , cyfōg, gloes; cyfōglyn
Pubescent, pū.bes'ent <i>a</i> , mewn addfed-	Pulchritude, pul'krī.tūd <i>n</i> , harddwch, tegid, tegwch, glendid, teleidrwydd
Public, pub'lik <i>a</i> , cyhoeddus; cyffredin: <i>n</i> , cyffredin, gwladwriaeth. Public-house, tafarn dy, ty tafarn. Public opinion, llais y wlad. In public, ar gyhoedd, yn gyhoeddus. The public, y cyhoedd, y cyffredin	Pule, pū'l <i>vi</i> , cwynleisio, cwynfan
Publican, pub'li.kan <i>n</i> , trethgasglwr; tafarnwr [iad]	Pulicose, pū'li.kōs <i>a</i> , chweiniog [landiaid]
Publication, pub.li.kā'shun <i>n</i> , cyhoedd-	Pulkha, pul'kā <i>n</i> , cerbyd llusg y Lap-
Publicity, pub.lis'i.tī <i>n</i> , cyhoeddusrwydd	Pull, pū'l <i>n</i> , tyn, tynfa, tyniad: <i>vt</i> , tynu. To pull hard, dirdynnu
Publish, pub'lish <i>vt</i> , cyhoeddi, gosod allan [adroddwr]	Pullet, pū'l'et <i>n</i> , cywen, iaren, cywes
Publisher, pub'lish.ūr <i>n</i> , cyhoeddwr;	Pulley, pū'l'ī <i>n</i> , chwerfan, troell
Pace, pūs <i>a</i> , gwineugoch, chwanedliw	Pullulate, pul'ū.lāt <i>vi</i> , blaendarddu, blaguro, egino, bywyllu
Pacelage, pū'sel.āj <i>n</i> , morwyndod	Pulmonary, pul'mon.ur.ī, Pulmonic, pul.mon'ik <i>a</i> , ysgyfeiniol. Pulmonary consumption, darfodedigaeth, ysgyfeiniwst
Puck, puk <i>n</i> , ellyll. Puck-ball, coden fwg, coden hyred [crychu]	Pulp, pulp <i>n</i> , bywyn, mwydionyn
Pucker, puk'ūr <i>n</i> , crych, crychni: <i>vt</i> ,	Pulpit, pū'l'pit <i>n</i> , areithle, pregethfa
Pudder, pud'ūr <i>n</i> , ffwdan; dadwrdd, dwn-dwr, dwn-driad: <i>v</i> , ffwdanu; dwn-dro, dadyrddu	Pulpy, pul'pī <i>a</i> , bywynaid, mwydionaid, meddal, tyner [guriad]
Pudding, pū'dīng <i>n</i> , poten. Pudding-bag, cwd poten, poten-gwd. Pudding-pan, padell boten. Pudding-time, llawn pryd, yr iawn adeg	Pulsation, pul.sā'shun <i>n</i> , curiad, gwaed-
Puddle, pud'lī <i>n</i> , corbwl, lleidbwl, llaca	Pulse, puls <i>n</i> , cur y galon, curiad y gwaed, gwaedguriant; ydbys, pys, ffa
Puddly, pud'lī <i>a</i> , lleidiog, bawlyd	Pulsion, pul'shun <i>n</i> , gyriad ym mlaen
Pudency, pū'den.sī, Pudicity, pū.dis'i.tī <i>n</i> , diweirdeb [genaidd]	Pulverable, pul'vur.ā.bl <i>a</i> , llychadwy pyloradwy, gronynadwy
Puerile, pū'ur.il <i>a</i> , plentynaid, bach-	Pulverization, pul.vur.ī.zā'shun <i>n</i> , llych-iad, manbwyad, pyloriad
Puerility, pū.u.ril'i.tī <i>n</i> , plentynrwydd	Pulverize, pul'vur.iz <i>vt</i> , llychu, malu, pylori, manbwyo
Puerperal, pū.ūr'pur.al <i>a</i> , esgorol [esgor]	Pulverulent, pul.ver'ū.lent <i>a</i> , llychlyd
Puerperous, pū.ūr'pur.us <i>a</i> , esgorol, yn uff, puf <i>n</i> , pwff, chwa, chwyth, awel, awelan; coden flodio: <i>v</i> , chwythu, pyffio, erthychain, bremian, ymchwyddo; gwagfoli, gwagfostio. Puff-ball, cwd y mwg, coden eurych	Puma, pū'mā <i>n</i> , llew America
Puffin, puf'in <i>n</i> , pal	Pumice, pum'is <i>n</i> , llosgfaen
Puffy, puf'i <i>a</i> , awelog, cwthynog	Pump, pump <i>n</i> , sugnedydd, sugnai, sugnbib; esgid ddiweltas: <i>v</i> , sugn-dynu, sugn-godi
Pug, pug <i>n</i> , ab, epa, gwraab; ci bychan	Pumpkin, pump'kin <i>n</i> , pwmpa, pompiwn
Pugging, pug'ing <i>n</i> , cymmrwd garw	Pun, pūn <i>n</i> , geirdro, mwysair: <i>vi</i> , geir-droi, geirchwareu, mwyseirio
Pugh, pū' <i>i</i> , pw! tw! [dynnoid]	Punch, puntsh <i>n</i> , tylliedydd, trydylllydd; cymmysglyn; pwt o ddyn; ysgentyn: <i>vt</i> , trydyllu; tyllu; gwthio
Pugil, pū'jil <i>n</i> , dyrneidyn; dyrnodiwr;	Puncheon, punt'shun <i>n</i> , tylliedydd, try-dylydd; gwlybfsur o 120 galwyn
	Punchinello, pun.tshī.nel'ō <i>n</i> , ysgentyn

PUR pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tû=too, tûk=took;

- Punctilio, pungk.til'yôn, pyneyn, manyl-
bwne [rhyfanol
Punctilious, pungk.til'yus a, manylaid, d
Punctual, pungk'tshü.al a, cywir i'r
pwne, geirwir, manol, gofalus, manyl-
aid; iawnamserol, prydawn
Punctuality, pungk.tshü.al'i.ti n, man-
ylrwydd; prydlonrwydd
Punctuate, pungk'tshü.ät vt, gwahan-
nodi [hannodiad, gwahannodiaeth
Punctuation, pungk.tshü.ä'shun n, gwa-
Punctulate, pungk'tshü.lät vt, pigfanu
Puncture, pungk'tshûr n, pigiad, pig-
dwl, pigfan: vt, pigfanu
Pundle, pun'dl n, trolen o fenyw, trolen
Pungency, pun'jen.sî n, llymder
Pungent, pun'jent a, llym, irad, tost
Punic, pû'nik a, perthynol i'r Cartha-
giniaid; twyllodrus, anffyddlawn
Puniness, pû'ni.nes n, eiddiledd, bych-
ander, bychanedd
Punish, pun'ish vt, cospi, ceryddu; poeni
Punishable, pun'ish.â.bl a, cospadwy
Punishment, pun'ish.ment n, cosp, cosp-
edigaeth. Capital punishment, dien-
yddaeth, cosp eithaf y gyfraith, prif
gosp [iad
Punition, pû.nish'un n, cospiad, cerydd-
Punitive, pû'ni.tiv a, cospol, ceryddol
Punk, pungk n, putain, hoeden, huren
Punster, pun'stûr n, geidröedydd [llyfn
Punt, punt n, cwch bychan â gwaelod
Puny, pû'ni a, ewan, eiddil, bychan
Pup, pup n, ci bach, ciyn, colwyn, cenaw
ci: v. dyfod a chwn, bwrw cwn
Pupil, pû'pil n, ysgolhaig, ysgolwr; dys-
gybl, dysgadur; canwyll llygaid
Pupilage, pû'pil.äj n, dysgoed, dysgaeth,
dysgyblaeth; maboed, mebyd
Pupillary, pû'pil.ur.i a, dysgedyddol
Puppet, pup'et n, delwan, llamddelw.
Puppet-show, delwlamsach, chwareu
llamddelwau [cian; coegyn
Puppy, pup'i n, ci bach, cynyn, ciyn,
Par, pûr v, chwyrnu: n, gryngiad
Purana, pû.râ.nâ n, llyfrau sanctaidd yr
India [ddall, byrwel
Purblind, pûr'blind a, cibddall, coeg-
Purblindness, pûr'blind.nes n, cibddellni
Purchase, pûr'tshäs vt, prynu, pwrcasu:
n, pryniad, pwrcas [mysg; gwir
Pure, pû'r a, pur, glân, purlan; digym-
Pureness, pû'r.nes n, purdeb, puredd,
purder, purdra [iad
Purgation, pûr.gä'shun n, glanhâd, carth-
Purgative, pûr.gä.tiv n, carthai, carth-
iedydd: a, carthedigol; glanhaol
Purgatory, pûr.gä.tur.i n, purdan
Purge, purj n, carthiedydd, carthai: a
carthu, arllwyso, glanhau, gogarthu
puro, coethu; rhyddhau. Purgin
carthiad; rhyddni, y bib
Purification, pûr.i.fi.kä'shun n, pura-
puredigaeth
Purificative, pû.rif'i.kä.tiv a, pureiddi
Purifier, pû'r.i.fi.ûr n, purwr, coethw
purydd [ter
Purify, pû'r'i.fi v, coethi, puro, pureiddi
Puritan, pû'r'i.tan n, coethyn, purddyr
Puritanic, pû'r.i.tan'ik a, coeg-grefyd-
ol, llymgrefyddol, coethynol [d
Puritanism, pû'r.i.tan.izm n, coethy-
Purity, pû'r'i.ti n, purdeb, purd-
puredd; glendid; coethder
Purl, pûrl n, chwerw-lyslyn; eirionw
v, ffreulo, crychleisio [ae
Purlieu, pûr'lû n, cyffin, ffin, cymmydo
Purlin, pûr'lin n, trawslath, croeslath
Purloin, pûr.lôin' vt, darnguddio, twy
guddio; chwilena; lladrata, dwyn
Purple, pûr'pl a, porphor, glasgo
cochlas, rhuddgoch, dulas, gwaedli
Purples, pûr'plz np, heintnodau
Purplish, pûr'plish a, porphoraidd
Purport, pûr'pûrt a, ystyr; sylwer
swm, cynnwysiad, ergyd; tueddi
rhediad: vt, arwyddo; cynnwys
Purpose, pûr'pus n, bwriad, medd
amcan, dyben, perwyl, arfaeth:
ameanu, bwriadu. For this purp-
er mwyn hyn. To no purpose,
ofer, yn ddiles
Purr, pûr n, morhedydd
Purse, pûrs n, alwar, amner; cod:
amneru, cadw. Purse-proud, ari
falch
Purser, pûr'sûr n, alwerydd, amnery
Pursiness, pûr'sî.nes n, byranadl
gandewdra, tordynrwydd, cestogrw
Purslain, pûrs'lân n, llysieuyn o'r en
Pursuable, pûr.sü'â.bl a, canlynad
erlynadwy [erlyr
Pursuance, pûr.sü'ans n, canlyn
Pursuant, pûr.sü'ant a, canlynol
Pursue, pûr.sü' v, canlyn, dilyn, er
erlid, ymlyd; olrhain
Pursuit, pûr.sütt n, canlyniad, er
erlyniad, erlid, ymlid, ymlydiad; i
lidfa, erlidfa; olrheiniad
Pursuivant, pûr'swi.vant n, rhin
arwyddfardd; cenad gwlad
Pursy, pûr'si a, byranadlog gan dew
tordyn, cestog
Purtenance, pûr'ti.nans n, syrth ani

Purulence, pû'r'ü.lens, Purulency, pû'r'ü.len.sî *n*, crawniad, madriad
 Purulent, pû'r'ü.lent *a*, crawnllyd, gorllyd, madreddol
 Purvey, pûr.vä' *v*, darparu lluniaeth, darmerthu, porthmona; prynu bwyd
 Purveyance, pûr.vä'ans *n*, porthmonaeth
 Purveyor, pûr.vä'ür *n*, porthmon, darmerthydd, arlwywr [bodiad
 Purview, pûr'vü *n*, ammod; rhagddar-
 Pus, pus *n*, crown, gôr, madredd
 Push, pûsh *n*, gwth, hergwd, ysgwd, ysgwth, hwp, hwrdd; ymdrech: *v*, gwthio, hyrddio; ymwithio, ymdrech
 Pusillanimity, pû.sil.an.im'i.tî *n*, gwan-galonidd, llyfdrä, annewredd
 Pusillanimous, pû.sil.an.i.m.us *a*, gwan-galon, digalon, annwr, anwrol, llwfr
 Pass, pûs *n*, cath, titw; ysgyfarnog
 Pustule, pus'tshül *n*, penddüy'n, llynoryn, crugdardd [gorynaidd
 Pustulous, pus'tshül.lus *a*, crugdarddlyd,
 Put, pût (*pt & pp* put) *vt*, gosod, dodi, rhoddi, cyfeirio. To put an end to, diweddü. To put aside, neillduo. To put asunder, gwahanu. To put in order, trefnu, cyweirio. To put in prison, carcharu, rhoi yng ngharchar. To put off, oedi, gohirio. To put on (to wear), gwisgo, rhoi am. To put out, diffodd. To put out the eyes, dilygeidio, tynu'r llygaid. To put to death, lladd, rhoi i farwolaeth. To put to silence, gostegu, dystewi. To put together, uno, cyssylltu [cardiau
 Put, put *n*, drel, lleban; math o chwareu
 Putage, pû'täj *n*, anniweirdeb benyw
 Putanism, pû'tä.nizm *n*, puteindra, puteinwaith [igol
 Putative, pû'tä.tiv *a*, tybiedig, cyfrifed-
 Putid, pû.tid *a*, ffaidd, gwael
 Putrefaction, pû.tri.fak'shun *n*, braeniad, mallor, llygriad, pydredd, madredd
 Putrefactive, pû.tri.fak'tiv *a*, llygrol, braenedigol, hadlaid, madreddol
 Putrefy, pû.tri.fî *v*, braenu, pydrü, mallu, hadlu, madreddu, madru
 Putrescence, pû.tres'ens *n*, malldod, pydredd, hadledd, madredd
 Putrescent, pû.tres'ent *a*, yn pydrü, yn braenu, yn llygru; pwdr
 Putrid, pû'trid *a*, braenllyd, pwdr, mall, llygredig, hadlog, drewllyd
 Putridness, pû'trid.nes, Putridity, pû'trid'i.tî *n*, braenedd, pydredd, hadledd
 Puttock, put'uk *n*, curyll, cudyll
 Putty, put'i *n*, sythdoes, toeslud

Puzzle, puz'l *n*, dyryswch, cyfyng-gynghor, petrusdod: *v*, dyrysu, penffwddanu, petruso
 Pygarg, pi'gârg *n*, gwyddaf; yr hebog glas, yr eryr tinwyn [aidd
 Pygmean, pig.mi'an *a*, corddynol, cörr-
 Pygmy, pig.mi *n*, corddyn, dynyn, cöryn
 Pyramid, pi.rä.mid *n*, cyfangorif pigfain â thair ochr neu ychwaneg; bera, pigwrn, pigadail, pigdwr
 Pyramidal, pi.rä.mid'i.kal, Pyramidal, pi.ram'i.dal *a*, ar ddull bera, beraol
 Pyre, pi'r *n*, tanllwyth angladdol, coelcerth
 Pyretics, pi.ret'iks *n*, gwrthgryd, meddyginiaeth rhag twymynod
 Pyretology, pi.rä.tol'ö.jî *n*, poethgrydyddiaeth [tanfaen, careg dân
 Pyrite, pi.r'it (*p* pyrites, pi.r'i'tiz) *n*.
 Pyrogenous, pi.roj'i.nus *a*, tanol
 Pyrolatry, pi.röl'ä.trî *n*, tanaddoliad
 Pyromancy, pi.r'ö.man.sî *n*, tanddewiniaeth, tangoel
 Pyrometer, pi.rom'i.tür *n*, gwresfesurydd
 Pyrosis, pi.rö'sis *n*, dyfrlif, dyfr-red
 Pyrotechnic, pi.r'ö.tek'nik *a*, tangelfyddol [yd, ufelyddiaeth
 Pyrotechny, pi.r'ö.tek.nî *n*, tangelfydd-
 Pyrotic, pi.röl'ik *a*, llosgol [edd
 Pyrrhonism, pi.r'ö.nizm *n*, anghoelgar-
 Pythagorean, pi.thag.ö.r'i'an *n*, Pythagoraid [iades Apolo
 Pythian, pith'yan *a*, perthynol i offeir-
 Pythoness, pith'ö.nes *n*, chwilioges
 Pyx, piks *n*, cymmynlwch pabaid

Q.

QUAB, kwob *n*, y gwyniad pendew
 Quack, kwak *n*, crachfeddyg; cyfared-dwr: *a*, coegfeddygol: *vi*, chwareu'r coegfeddyg; lleisio fel hwyad [iaeth
 Quackery, kwak'ur.i *n*, crachfeddyg-
 Quadragesimal, kwod.rä.jes'i.mal *a*, grawysol, perthynol i'r grawys
 Quadrangle, kwod'rang.gl *n*, pedrongl, pedrog, petryal, ysgwâr [onglog
 Quadrangular, kwod'rang'gü.lûr *a*, pedr-
 Quadrant, kwod'rant *n*, pedwaredd ran cylch; pedryan; ysgwâr cyflegrydd
 Quadrantal, kwod.ran'tal *a*, pedwar-ranol
 Quadrante, kwod'rät *a*, pedwarochrog, ysgwâr: *n*, pedryor, pedroglyn, pedryd: *vi*, pedrydu, pedryoli, pedrori, pedru, pedrongli; cyfateb [pedryorol
 Quadratic, kwod.rat'ik *a*, pedrydaidd,

Quadrature, kwod'rå.tshû'r *n*, pedror-
iad, pedrogliad [blwyddol
Quadrennial, kwod.ren'yal *a*, pedair-
Quadrible, kwod'ri.bl *a*, pedryadwy
Quadrifid, kwod'ri.fid *a*, pedwarhollog
Quadriform, kwod'ri.fôr'm *a*, pedwar-
ddull [warochrol, pedwarochrog
Quadrilateral, kwod'ri.lat'ur.al *a*, ped-
Quadrille, kâ.dril' *n*, math o daplas;
math o chwaren pedeirllaw ar y card-
iau [warenwol
Quadrinomial, kwod'ri.nö'mi.al *a*, ped-
Quadrupartite, kwod.rip'âr.tit *a*, pedeir-
ranol [ddalenog
Quadriphyllous, kwod'ri.fil'us *a*, pedr-
Quadrisyllable, kwod'ri.sil'â.bl *n*, gair
pedwarsill
Quadrivial, kwod.riv'yal *a*, pedeirffordd
Quadrumana, kwod'rŵ.mä.nä *np*, milod
pedeirllaw [deirllaw
Quadrumanous, kwod'rŵ.mä.nus *a*, pe-
Quodruped, kwod'rŵ.ped *n*, pedwar-
troed, pedwarcarn, pedrybed. Quad-
rupeds, pedwarcarnolion
Quadruple, kwod'rŵ.pl *a*, pedwarplyg
Quadruplicate, kwod.rŵ'pli.küt *a*, ped-
warddyblyg: *vt*, pedwarddyblygu
Quadruplication, kwod.rŵ'pli.kä'shun
n, pedwarddyblygiad
Quæsite, kwî'si.tä *np*, pethau gofynedig
Quaff, kwaf *n*, llawnlwc, traflwnc: *v*,
drachtio, cofftio, gorlyncu
Quagga, kwag'ä *n*, math o asyn gwyllt
Quaggy, kwag'î *a*, siglenog, mignog,
corslyd [mignen
Quagmire, kwag'mî'r *n*, siglen, cors,
Quail, kwäl *n*, sofliar, rhinc, rhegen yr
yd. Quail-pipe, rhincbib, rhegenhud
Quaint, kwänt *a*, cymhen, cymhenllyd;
coedlyd [coegedd
Quaintness, kwänt'nes *n*, cymhendod,
Quake, kwäk *vi*, crynu, crydio: *n*, crynfa
Quaker, kwäk'kûr *n*, crynwr; aelod o
Gymdeithas y Cyfeillion
Quakerism, kwäk'kur.izm *n*, crynyddiaeth
Qualification, kwol.i.fi.kä'shun *n*, cy-
mhwysder, cymhwysiad, cynnysgaeth-
iad, dawn, arddawn
Qualify, kwol'i.fi *vt*, addasu, cymhwyso,
tymheru, cyfaddasu
Quality, kwol'i.ti *n*, rhinwedd, rhin,
camp; bonedd, urdd; rhyw, rhywog-
aeth, ansawdd; teithi, nawws, natur,
anian: cynneddf [gwasgfa
Qualm, kwâm *n*, gloes, llesmair, llewyg,
Qualmish, kwâm'ish *a*, gloesog, lles-
meiriol, gloesaidd

Quandary, kwon.dêr'i (Qu'en dirai je
Pa beth a ddywedaf am dano?)
cyfyng-gynghor, petrusdod, dyryswel
penbleth, astrusi, ammhenaeth
Quantity, kwon'ti.ti *n*, dognedd, cyfra-
rhan; swm, mesur, maint, meintio
iaeth; cynnwysiad. A great quant-
ity, llawer. A small quantity, ychydig
Quantum, kwon'tum *n*, dognedd, sw
cyfran; cymmaint
Quarantine, kwor'an.tin *a*, diheinbraw
dengeinnydd prawf
Quarrel, kwor'el *n*, amrafael, cynhe-
ymryson, amryson, ceintach: *vi*, yu-
ryson, amrafaelio, cynhennu, ceintach
cwerylu, ymgiprys, ymgynhennu
Quarrelsome, kwor'el.sum *a*, ymryso-
gar, cwerylus, cecrus, amrafaelgar
Quarrelsomeness, kwor'el.sum.nes *n*, a-
rysongarwch, cecrusrwydd
Quarry, kwor'i *n*, cloddiwig, clodd-
maengloddfa, maenglawdd; ysgly-
aeth: *v*, cloddio, maengloddio; y-
glyfio, ysglyfaethu. Quarry-ma-
cloddiwr, maengloddiwr [galw
Quart, kwôrt *n*, chwart, pedwaredd r
Quartan, kwôr'tan *a*, pedwarydd. Qua-
tan ague, cryd bob pedwerydd dydd
Quartation, kwôr.tä'shun *n*, math
orchwyl fferyllaidd
Quarter, kwôr'tûr *n*, pedwaredd r
pedryran, pedryfan, pedwaran, pede-
an; lle, parth, man, cwr; naww-
arbediad, trugaredd, bywyd; cryn-
peg, pegaid, wyth pwysel; llet-
gwestle, gorsaf, gwersyllfa: *v*, p-
waru, pedeir-ranu, pedryfanu; llet-
llestu, dofri, dofreithio. Quarter-dec-
pedryfwrdd. Quarter-master, llue-
eiwr. Quarter-sessions, brawdlys t
misol. Quarter-staff, fion bedror, f-
ddwybig. To give quarter, ar-
einioes. Winter-quarter, gauafle, g-
saf gauaf [dâl trimi
Quarterage, kwôr'tur.äj *n*, cyflog r
Quarterly, kwôr'tur.li *a* & *ad*, trimis-
Quartern, kwôr'tûrn *n*, pedwaran
Quarto, kwôr'tô *a*, pedwarplyg: *n*, ll-
pedwarplyg. 4to, 4plyg
Quartz, kwôr'ts *n*, creig-grisial
Quash, kwosh *v*, diddymu, llysu, bw-
allan; darostwng; distewi; bwrly-
(fel dwfr): *n*, pompiwn, pwmpa; me-
Quassia, kwosh'ä *n*, chwerwbren
Quaternary, kwô.tûr'nur.i *a*, pedw-
Quaternion, kwô.tûr'ni.un. Quatern-
kwô.tûr'ni.ti *n*, pedvariant, pedwar-

Quatrain, kwot'rän *n*, pedair llinell yn odli bob yn ail
 Quaver, kwä'vür *n*, crychyn, crychnod; crychiad llais: *vi*, crychleisio
 Quay, kî *n*, llongborth, llwythfa, porthfa
 Quean, kwîn *n*, putain, dyhiren, anlladferch [gloesygiad
 Queasiness, kwî'zî.nes *n*, gwasgfa cylla.
 Queasy, kwî'zî *a*, gwrthwynebyld, ffaidd
 Queen, kwîn *n*, brenines, teyrnes, banon.
 Queen-bee, cornor y gwenyn
 Queenly, kwîn'li *a*, breninesaidd
 Queer, kwî'r *a*, od, hynod, digrif, ysmala
 Queerness, kwî'r'nes *n*, hynodrwydd, digrifedd [wyllt
 Queest, kwist *n*, ysguthan, colomen
 Quell, kwel *v*, darostwng, gorthrechu, llonyddu; ymlonyddu [ffiril
 Quelquechese, kelk'shöz *n*, rhywbeth
 Quench, kwentsh *v*, diffodd, diffoddi, dofi; dyhuddo. To quench thirst, tori syhed
 Quenchable, kwen'tshâ.bl *a*, diffoddadwy
 Quenchless, kwentsh'les *a*, anniffoddadwy [cwyn
 Querele, kwî'r'il *n*, achwyniad wrth lys,
 Querent, kwî'r'ent *n*, achwynwr
 Querimonious, kwer.î.mö'nî.us *n*, cwyngar, achwyngar, ceintachlyd [holydd
 Querist, kwî'r'ist *n*, gofynwr, holiedydd
 Quern, kwûrn *n*, llawfelin, breuan
 Querpo, kwûr'pö *n*, gwasgbais, tynwisg
 Querulous, kwer'ü.lus *a*, achwyngar, cwyngar, ceintachlyd, tuchanlyd
 Querulousness, kwer'ü.lus.nes *n*, cwyngarwch, tuchanrwydd
 Query, kwî'r'i *n*, holiad, gofyniad, ymofyniad: *v*, gofyn, holi; ammheu
 Quest, kwest *n*, ymofyniad; rheithwyr
 Questant, kwes'tant *n*, ceisydd, ymofynydd, ceisiwr, ymofynwr
 Question, kwes'tshun *n*, gofyniad, holiad, holedigaeth; arhawl; dadl, os, ammhueaeth: *v*, holi, arholi, gofyn, posio; ymholi, ymofyn, ammhheu. To put the question to him, gofyn iddo
 Questionable, kwes'tshun.â.bl *a*, ammhueadwy, dadleuadwy, dadleuol
 Questionless, kwes'tshun.les *a*, diammhueol, diddadl, dilys, dibetrus
 Questman, kwes'tman *n*, gofynwr
 Questor, kwes'tûr *n*, trethdrysorydd
 Questuary, kwes'tshü.ur.î *a*, cybyddol, cybyddlyd, rheibus, gwancus
 Quib, kwib *n*, chwip, geirfrath, cecrair
 Quibble, kwib'l *n*, geidro, mwysair, mwysdro: *vi*, geidro, cyfrwyseirio

Quibbling, kwib'ling *a*, mwyseiriol: *n*, mwyseiriad; amwysedd, amwysiad
 Quick, kwik *a*, byw, bywiog; ebrwydd, cyflym, sionc, heiniſ, gwisgi, buan, clau, pres, prysur, chwib, chwipyn; disymmwth, sydyn, dioed, ffrystirol; craff: *n*, byw, bywyn [brvsio, prysuro
 Quicken, kwik'n *v*, bywhau, bywiogi
 Quickness, kwik'nes *n*, cyflymder, buander; craffder [sugndraeth
 Quicksand, kwik'sand *n*, traeth byw
 Quickset, kwik'set *n*, planigyn byw; planddraenen: *vt*, planu â glasgoed, planu â drain: *a*, planedig â glasgoed. A quickset hedge, bid, gwrychyn, gwrych, planwrych, coedwrych
 Quicksilver, kwik'sil.vür *n*, arian byw
 Quiddany, kwid'â.nî *n*, math o gyflaith
 Quiddity, kwid'î.tî *n*, hanfod, sylwedd
 Quiescence, kwî'es'ens, Quiescency, kwî'es'en.sî *n*, anghyffroad, llonyddiad, llonyddwch, gorphwysiad
 Quiescent, kwî'es'ent *a*, dystaw, llonydd, anghyffro, gorphwysol
 Quiet, kwî'et *a*, llonydd, gorphwysol, dystaw, digyuhwrf, digyffro, tawel, esmwyth: *n*, llonyddwch, tawelwch: *vt*, llonyddu, tawelu, ffrewynu. Be quiet, peidiwch, byddwch llonydd, gadewch eich gwaith [iaeth
 Quietism, kwî'et.izm *n*, gorphwysydd
 Quietist, kwî'et.ist *n*, gorphwysydd
 Quietness, kwî'et.nes, Quietude, kwî'î.tüd *n*, llonyddwch, esmwythdra, tawelwch, dystawrwydd, gorphwysdra
 Quietus, kwî'î.tus *n*, rhyddhâd, gollyngod; ymadawiad; angen
 Quill, kwil *n*, bon asgell, pluenfon, dirwynbin [dichell
 Quillet, kwil'et *n*, ystryw, cywreinbwne
 Quilt, kwilt *n*, teisban: *vt*, arwnio
 Quinary, kwî'nur.î *a*, pumol, pumpol
 Quince, kwins *n*, math o bren a'i ffirwyth
 Quincunx, kwing'kungks *n*, math o lun ar y planedau
 Quinquagesima, kwîn.kwâ.jes'î.mâ *n*, dydd Sul Ynyd [punonglog
 Quinquangular, kwîn.kwang'gü.lûr *a*,
 Quinquarticular, kwîn.kwôr.tik'ü.lûr *a*, pumerthyglog [pumddeintio
 Quinquedentate, kwîn.kwî.den'tât *a*,
 Quinquennial, kwîn.kwen'yâl *a*, pummlwyddol [pumranol
 Quinqu partite, kwîn.kwî.pâr'tît *a*,
 Quinquina, kwîn.kwî'nâ *n*, math o risgl
 Quinsy, kwîn'zî *n*, ysbinog, fflameg yn y gwddf, mynyglog

RAG pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Quint, kwint *n*, cydrif o bump
 Quintain, kwin'tân, Quintin, kwin'tin
n, math o chwareu
 Quintal, kwin'tal *n*, canpwys
 Quintessence, kwint.es'ens *n*, sylwedd;
 rhinwedd, anian
 Quintuple, kwin'tü.pl *a*, pumplyg
 Quip, kwip *n*, digrifair, cellweirgno
 Quire, kwîr *n*, drefa, 24 llen o bapyr;
 côr: *vi*, corganu, cydgynghanu
 Quirister, kwîr'is.tûr *n*, corgeiniad
 Quirk, kwûrk *n*, dichelldro, cyfrwysdro,
 geirdro, dichell, ystryw
 Quit, kwit (*pt & pp quit*) *vt*, gadaw,
 gadael, ymadael *a*, symmud; rhydd-
 hau; talu, llwyrdalu: *a*, rhydd, wedi
 cwbl dalu. Quits, yn unionlaw, yn
 rhydd, wedi talu. Quit-rent, rhydd-
 dreth
 Quite, kwît *ad*, cwbl, llwyr, hollol
 Quittance, kwit'ans *n*, rhyddhâd, rhydddeb
 Quiver, kwiv'ûr *n*, cawell saethau, saeth-
 gawell: *vi*, crynu, crydio, crydain;
 crychbycio [*n*, cellweirdyn
 Quiz, kwiz *vt*, gwatwar, cellweirdyrys:
 Quob, kwob *vi*, dychlamu, tysmwyo
 Quodlibet, kwod'li.bet *n*, manylbwnc,
 dyrysbwnc, cywreinbwnc
 Quodlibetarian, kwod.li.be.têr'i.an *n*,
 manylbynciwr, oll-ddadleuwr
 Quodlibetical, kwod.li.bet'i.kal *a*, oll-
 destynol
 Quoin, kôin *n*, conglaen; gaing, cŷn
 Quoit, kôit *n*, tafl-lechen, llechen dafl,
 coeten, coetan
 Quondam, kwon'dam *a*, gynt, a fu, hen
 Quorum, kwô'rûm *n*, nifer cyfaddas i
 gynnwys pwyllgor [*nifer*
 Quota, kwô'tâ *n*, rhan, cyfran, dogn,
 Quotation, kwô.tâ'shun *n*, dyfyniad.
 Quotation marks, dyfynnodau, rhag-
 wandro (" ")
 Quote, kwôt *vt*, dyfynu, cofnodi [*ebai*
 Quoth, kwuth *vt*, def, medd, meddai, eb,
 Quotidian, kwô.tid'yan *a*, dyddiol, beu-
 nyddiol [*niferif*, deff
 Quotient, kwô'shent *n*, cynniferydd, cyf-

R.

RABATE, râ.bât' *vi*, dwyn hebog yn ol
 i'r llaw
 Rabato, râ.bä'tö *n*, math o wddf-dorch
 Rabbet, rab'et *n*, cynghwys, rhychgys-
 swllt: *vt*, cynghwyso, rhychgysylltu
 Rabbi, rab'i, Rabbin, rab'in *n*, athraw,
 dysgawdwr Iuddewig, rabbin

Rabbinical, ra.bin'i.kal *a*, athrawaidd
 rabbiniaidd [*nysgeidiaeth y rabbiniaid*
 Rabbinst, ra.bin.ist *n*, un hyddysg *yn*
 Rabbit, rab'it *n*, cwningen, ffioger
 Rabbit-warren, cwning-gaer
 Rabble, rab'l *n*, gwerinos, adlawiaid
 dynionach, dynos, gwerindorf, bileinll
 Ravid, rab'id *a*, cynddeiriog, ffyrnig
 Rabies, rä'bî.iz *n*, y gynddaredd
 Race, räs *n*, gyrfa, hynt, rhedfa, rhed
 egfa; ach, cenedl, teulu; gwreiddyn: *a*
 Raceme, ras'im *n*, swp, pwng [*rhede*
 Racer, rä'sûr *n*, gyrfeydd, rhedegydd
 rhedegfarch
 Raciness, rä'si.nes *n*, addfedflas gwin
 Rack, rak *n*, arteithglwyd, dirdynglwy
 clwyd, sychglwyd, rhesel; artait
 dirboen; arteithiad, dirboeniad: *a*
 arteithio, dirdynu, dirboeni; diwac
 odi, diwaddodi. Rack-rent, tynre-
 eithafrent [*drwst*, cl
 Racket, rak'et *n*, humog, pelgip; maw
 Racoon, rä.kw'n' *n*, milyn o America
 Raey, rä'si *a*, o flas peraddfed, addfe
 flas; blasus; arab
 Radiance, rä'di.ans, Radiancy, rä'di.a
 si *n*, llewyrch, oleuder, claerd
 dysgleirdeb [*llewyrch*
 Radiant, rä'di.ant *a*, dysglaer, pelydru
 Radiata, rä'di.ä'tâ *np*, rheiddogion
 Radiate, rä'di.ät *v*, pelydru, peilio, rheic
 Radiation, rä'di.ä'shun *n*, pelydriad
 Radical, rad'i.kal *a*, gwreiddiol, c
 cyssefin: *n*, ymbleidiwr tros gyfnew
 iadau gwreiddiol yn ffurf y llywo
 aeth; gwreidd-ddiwygiwr [*a*
 Radicalness, rad'i.kal.nes *n*, gwreidd
 Radicate, rad'i.kät *vt*, gwreiddio
 Radication, rad.i.kä'shun *n*, gwreidd
 Radish, rad'ish *n*, rhuddygl. Hor
 radish, rhuddygl y meirch. Wi
 radish, bysedd yr iâr
 Radius, rä'di.us (*p* radii, rä'di.i)
 hanner tryfesur cylch; asgwrn crw
 rhan isaf o'r fraich [*sa*
 Radix, rä'diks *n*, gwreiddyn; dechreu
 Raff, raf *vt*, ysgubo: *n*, cymmysge
 Riff-raff, gwehilion y bobl, ysgragl
 Raffle, raf'l *n*, ffristialiad, chwareu ff
 iau: *vi*, ffristialu, taflu ffristiau
 Raft, raft *n*, clwydfad, cludeirfad, cl
 Rafter, raf'tûr *n*, ceibr, ceibren, tyla
 Rag, rag *n*, brat, bral, bril, carp, ll
 bretyn, llerpyn, cerpyn, cadecl
 Rag-man, carpiwr, cadachwr. I
 stone, hogfaen bras. Rag-tag
 bob-tail, ysgraglach, bileinllu

Ragamuffin, rag'ä.muf.in *n*, brelyn, brelyn, distadlyn
 Rage, rä.j *n*, cynddeiriogrwydd, llid, cynddaredd, ffyrnigrwydd, gwylltineb: *vi*, gwylltio, creuloni, terfysgu, gorddigio, ffyrnigio [sitrachog, llarpiog
 Ragged, rag'ed *a*, carpiog, bratiog
 Raggedness, rag'ed.nes *n*, carpiogrwydd
 Ragout, rä.gw' *n*, cigfwyd uchelffas
 Ragwort, rag'wurt *n*, llysiau'r gin-groen
 Rail, rä.l *n*, canllaw, cledren, rheilen, carfan, sofliar: *v*, cledru, amgledru, carfanu; difriö, difenwi, gwawdio, sarhanu, goganu
 Railing, rä'ling *n*, cledrgae, canllawiad; cabled, difenwad, sarhäd, difriäd
 Raillery, rä'ur.i *n*, difenwad, gogan, cabliaith, gwawdfeiad, chwerthinwawd
 Railroad, rä'röd, Railway, rä'wä *n*, rheilffordd, ffordd haiarn, cledrffordd
 Raiment, rä'ment *n*, dillad, gwisg, trws
 Rain, rä.n *n*, gwlaw: *v*, gwlawio, bwrw gwlaw. Heavy-rain, curwlaw. To secure from rain, diddosi. Rains, gwlawogydd
 Rainbow, rä'n'bö *n*, enfys, enfysg, bwa'r gwlaw, bwa yr arch, bwa'r cwmwl
 Raininess, rä'ní.nes *n*, gwlawogrwydd
 Rainy, rä'ní *a*, gwlawog, gwlawiog, gwlawlyd, gwlyb, gwlybyrog. Rainy weather, dihinedd [dyrchafu, cwnu
 Raise, rä.z *vt*, codi, cyfodi, dyrchu
 Raisin, rä'zn *n*, rhesinen. Raisins, gwinrawn sychion, rhesin
 Raising, rä'zing *n*, codiad, dyrchafiad
 Rajah, rä'jä *n*, tywysog Indiaidd
 Rake, rä.k *n*, cribyn, rhacan, rhacai, crafedydd; afradyn, oferddyn, wtreswr, meddwyn: *v*, cribynio, crafu, rhacanu; rhysodi; ofera, wttresu
 Rakish, rä'kish *a*, penrydd, afradlawn, diffaiith, wttresgar, gwastraffus, ofer
 Rally, rä'lí *v*, difyrwawdio, gwawdsenu, gwawdio; adfyddino, adgynnull
 Rallying, rä'lí.ing *n*, difyrwawdiad; adfyddiniad. Rallying-point, cynnullfan
 Ram, ram *n*, hwrdd, myharan: *vt*, hyrddu, gorddio, tynbwyo. Battering-ram, offeryn rhyfel, blifai, hwrdd rhyfel
 Ramage, ram'äj *vt*, gwibehwilio, gwibi-ena: *n*, ceinciad, ymestyniad
 Ramble, ram'bl *n*, gwib, gwibfa, gwibdaith: *vi*, gwibio, gwibi-ena, gwibdeithio, crwydro, rhodiena; gwibsiared
 Rambler, ram'blür *n*, gwibiwr, gwibgerddwr, crwydrwr [eniad
 Ramification, ram.fí.kä'shun *n*, cang-

Ramify, ram'fíí *v*, cangenu, dosbarthu
 Rammer, ram'ür *n*, hyrddiedydd, pwyedydd; gordd, gorddwynd, pwyodr
 Rammish, ram'ish *a*, drewlyd, mws
 Ramous, rä'mus *a*, cangenog, ceinciog
 Ramp, ramp *n*, naid, llam: *vi*, chwareu yr hobi, llamu, neidio [thyfiant
 Rampancy, ram'pan.sí *n*, gorhyfder; gor-
 Rampant, ram'pant *a*, cyrneidiol, ar y rhuthrnaid; afreolus, anlywodraethus, gorwyllt, nwyfus, rhontus
 Rampart, ram'pärt, Rampire, ram'pír *n*, gwrthglawdd, rhagfur, amgaer, amglawdd, ysgor: *vt*, amgaeru, caeru
 Ramrod, ram'rod *n*, gwnwialen
 Ran, ran *pt*.—Run [sawrus
 Rancid, ran'sid *a*, mws, drewlyd, dryg-
 Rancidness, ran'sid.nes *n*, mysni, drew-
 iant, drygsawrusrwydd
 Rancorous, rang'kur.us *a*, dygasog, gwreiddgas, maleisus, cenfigenus
 Rancour, rang'kür *n*, hen lid, dygasedd, malais, cenfigen [wrym
 Rand, rand *n*, gwaldas; gwrym, ymyl-
 Random, ran'dum *n*, antur, amcan, afreol, damwain: *a*, damweiniol, diannel, didrefn, digyfeiriad
 Rang, rang *pt*.—Ring
 Range, ränj *n*, rhestr, rhes, haen; rhenc, ystre; amgyrhaedd, eangder; gogr, rhuwch; paladr cerbyd; crwydrad, darymred; *v*, trefnu, rhestru, cyfrestru, rhesu, cyfrillio; rhodiena, crwydrwibio, amredeg, gwibio, amrodio
 Ranger, rä'njür *n*, trefnwyr, rhestrwr, trefniedydd, gwibiwr, fflorestwr
 Rank, rangk *n*, rhes, rhenc, rheng, rhill, rhestr, trefn; gradd, urdd, urddas, bri: *v*, rhestru, rhesu; cyfraddu: *a*, mws, drewlyd; gorthyfol, braisg, rhyfras; hysbys, hynod. Rank poison, gwenwyn parod, gwir wenwyn
 Rankish, rang'kish *a*, drygsawraidd
 Rankle, rang'klí *vi*, crawnü, gori, madru, llygru; ymlidio, maethu neu fagu llid
 Rankness, rang'nes *n*, brasdyfiant, drygsawr, drewiant, mysni
 Ransack, ran'sak *vt*, gorchwilio, chwilo-ota, ysglyfio, anrheithio, ysbeilio
 Ransom, ran'sum *n*, pridwerth, pris gollyngdod; prynwerth; iawn: *vt*, prynu, gwaredu, achub
 Ransomer, ran'sum.ür *n*, prynwr, pryn-
 iawdwr, gwaredydd, pryniawdydd
 Ransomless, ran'sum.les *a*, dibridwerth
 Rant, rant *n*, coegaraeth, ffregod, baldordd: *vi*, coegfrolio, crochddadwrdd

RAU pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Ranter, ran'tîr *n*, ffegodwr, baldorddwr, penboethiad, penchwibanddyn
 Rantipole, ran'tî.pôl *a*, gwibwyllt
 Rap, rap *n*, enoc, dul, cnip, ergyd, cras-
 ergyd: *vt* (*pp* rapt), enocio, crasdaro
 Rapacious, râ.pâ'shus *a*, rheibus, rheib-
 iog, ysglyfaethol, gwancus, treisgar
 Rapaciousness, râ.pâ'shus.nes, Rapacity,
 râ.pas'î.tî *n*, rheibusrwydd, cipgarwch,
 gwancusrwydd
 Rape, râp *n*, trais, anfodd, llathrudd,
 llathruddiaeth; erfin gwylltion. To
 commit rape, treisio, llathruddo
 Rapid, rap'id *a*, cyflym, buan, chwyrn;
 gwyllt, disymmwrth: *n*, ffrwd, gwyllt-
 red
 Rapidity, râ.pid'î.tî, Rapidness, rap'id-
 nes *n*, chwyrnder, buandra, cyflymedd
 Rapier, râ'pî.ûr *n*, cleddyf hir culfain.
 Rapier-fish, cleddbysg [traisladrad
 Rapine, rap'in *n*, trais, ysglyfaethiad,
 Rapper, rap'ûr *n*, drwsforhwyl
 Rapt, rapt *a*, perlewylgol, gorlawen
 Raptor, rap'tûr *n*, treisiwr; ysbeiliwr
 Raptures, rap.tô'r'iz *np*, adar ysglyfaeth-
 us [mair, gorlonder, gorhoen
 Rapture, rap'tshûr *n*, perlewylgol, perles-
 Rapturous, rap'tshû.rus *a*, perlewylgol,
 melusber, gorlawen, gorhoenus
 Rare, rê'r *a*, anghyffredin, anfynych,
 anaml, prin; godidog; teneu
 Rarefaction, rê'r.î.fak'shun *n*, teneuad
 Rarefiable, rê'r'î.fî.â.bl *a*, teneuadwy
 Rarefy, rê'r'î.fî *v*, teneuo, teneuhau
 Rareness, rê'r'nes *n*, anghyffredinrwydd,
 anfynychder, prinder; godidogrwydd;
 teneuder, teneuedd
 Rarity, rê'r'î.tî *n*, anghyffredinedd; an-
 amlder, anfynychder; teneuder; prin-
 edd. A rarity, ammenthyn
 Rascal, ras'kal, Rascalion, ras.kal'yun
n, dyhiryn, adyn, diffeithiwr, bawyn
 Rascality, ras.kal'î.tî *n*, diffeithder;
 gwehilion y bobl, adlawiaid
 Rascally, ras'kal.î *a*, brwnt, bawaid,
 dyhir: *ad*, yn fawaid
 Rase, räs *vt*, crafu, dinystrio, dilëu,
 llwyrddinystrio, llwyrddymchwelyd
 Rash, rash *a*, chwidr, ehud, byrbwyll,
 ffyrstgar, disynwyr, brysgar, brysiol,
 rhull: *n*, crugdarddiad, llyfrithiad
 Rasher, rash'ûr *n*, teneuddarn, golwyth:
cd.—Rash
 Rashly, rash'li *ad*, yn fyrbwyll, yn
 chwidr [chwidredd
 Rashness, rash'nes *n*, byrbwylldra,
 Basores, rä.zô'r'iz *np*, ysgrafedyddion

Rasp, rasp *n*, rhasgl, rhathell: *vt*
 rhasglio, rhathellu [feddyg
 Rastatory, ras'pâ.tur.î *n*, rhathell llaw
 Raspberry, ras'per.î *n*, afanen, mafonen
 Raspberry bush, afanwydd, mafonlwy
 Rasure, rä'zhûr *n*, dilead, distrywiad
 rhathiad, llwyrlyfnhâd
 Rat, rat *n*, llygoden Ffrengig, llygode-
 fawr, llygoden freinig: *vi*, newid plaidd
 To smell a rat, drwgdybio
 Ratable, rä'tâ.bl *a*, prisiadwy, trethadwy
 Ratafia, rat.â.fî.â *n*, math o wirol
 Ratan, râ.tan' *n*, math o gorsen Indiaid
 Ratecatcher, rat'katsh.ûr *n*, llygotwr
 Rate, rät *n*, pris, gwerth; dogn, dogn-
 edd, cyfran, rhandwy, maint, du-
 modd; treth: *v*, prisio, dogni; trethu
 dwrdio. At a high rate, yn wttresga
 yn ddud. At this rate, fel hyn
 Rath, rath *n*, bryn, crug, moel, garth
 Rath, râth *a*, cynnar, rhygynnar: *ad*, y
 gynnar, yn brydlawn. Rather, o flae
 hytrach, yn well, yn enwedig. I ha-
 rather, I would rather, gwell geny
 dewiswn. Rather, little, gofychan
 Rather, râth'ûr *ad*, *cd*.—Rath
 Ratification, rat.î.fî.kä'shun *n*, cadarn-
 hâd, sierhâd [hau, sierh
 Ratify, rat'î.fî *vt*, cymmeradwyo, cadarn-
 Ratio, rä'shû *n*, dogn, dognedd, cyfra-
 mesur, cymmiesuriaeth, cyfartaliaeth
 Ratiocinate, rash.î.os'î.nät *vt*, cymhwyl-
 rhesymu, ymresymu
 Ratiocination, rash.î.os.î.nä'shun *n*, rhe-
 ymiad, ymresymiad, cymhwyllyant
 Ratiocinative, rash.î.os'î.nä.tiv *a*, rhe-
 ymiadol, ymresymiadol, cymhwylly-
 Ration, rä'shun *n*, cyfran o fwyd, saig
 Rational, rash'un.al *a*, rhesymol, i-
 bwyllog, synwyrrol, doeth
 Rationale, rä.shö.nä'li *n*, eglurhâd
 Rationalism, rash'un.al.izm *n*, rhesym-
 oliaeth; rhydd-dybiaeth
 Rationalist, rash'un.al.ist *n*, rhesymol-
 Rationality, rash.un.al'î.tî *n*, rhesym-
 olrwydd, rhesymoldeb, cymhwylled
 Rationally, rash'un.al.î *ad*, yn rhesym-
 Ratsbane, rats'bän *n*, gwenwyn llygo-
 Rattle, rat'l *n*, rhugl, rhuglan, rhu-
 degan: *v*, rhugldrystio, crochddwrd
 cleren, rhwncian, chwyrnogli. B-
 tle-headed, trystfawr; penchwib
 Rattle-pate, chwalwr chwedlau. B-
 tles, cleren, rhwnc, chwyrnogli
 Rattlesnake, rat'l.snäk *n*, sarff *g*
 ffondrwrst, rhuglneidr [i
 Raucity, rô'sî.tî *n*, crygi crygni, cr-

Raucous, rō'kus *a*, cryg, garw, afrywiog
 Ravage, rav'āj *n*, anrhaith, difrod, hafog;
vt, anrheithio, hafogi, difrodi
 Rave, rāv *vi*, ymlefyrydd; gwallgofi,
 ynfydu; penwanu, penysgafnu
 Ravel, rav' *v*, dadwen, dattod, dad-
 ddirwyn, edafeddu; dyrysu [ddull
 Ravelin, rav'ī.lin, *n*, mur hanner-lleuad
 Raven, rä'vn *n*, cigfran. Night-raven,
 math o ddylluan
 Raven, rav'n *v*, gorfancio, gwancio;
 ysglyfio, gwanclyncu, cigyddio
 Ravenous, rav'en.us *a*, rheibus, gor-
 wancus, cigwancus, cigfreinig
 Ravenousness, rav'en.us.nes *n*, gwanc-
 usrwydd, rheibiaeth
 Raver, rä'vür *n*, ynfydwr, gwallgofwr
 Ravin, rav'in *n*, ysbail, ysglwyf, ysglyfiad
 Ravine, rä.vin' *n*, ceunant, crigyll,
 cornant, ole
 Raving, rä'ving *n*, penwendid: *a*, pen-
 wan, ffyrnig, gorwyllt
 Ravish, rav'ish *vt*, treisio, llathruddo,
 treisddwyn, dwyn; gwychoffio, gor-
 loni [iwr
 Ravisher, rav'ish.ür *n*, ysglyfydd, treis-
 Ravishing, rav'ish.ing *n*, treisiad: *a*,
 llesmeirber, melusber, hyfrydber, per-
 seiniol; tra hyfryd, gorlonol
 Ravishment, rav'ish.ment *n*, treisiant,
 treisiad, trais; gorlonedd
 Raw, rô *a*, ir, ammrwd; crai, cri, digroen,
 llymrig, anadfedd; anhyddysg. Raw-
 boned, esgyrniog, teneu. Raw flesh,
 cig byw. Raw silk, sidan crai. Raw
 weather, tywydd oerllyd
 Rawness, rō'nes *n*, irdeb, ammyredd;
 digroenedd; anhyfedredd, anfedrus-
 rwydd
 Ray, rä *n*, paladr, pelydryn, golewyn,
 golewyrch; morgath, cath fôr, rhaien:
vt, pelydru, rheiddio
 Rayless, rä'les *a*, dibelydr; tywyll
 Race, rāz *n*, math o wreiddyn.—Race
 Racer, rä'zür *n*, ellyn, cylllell eillio
 Razorbill, rä'zur.bil *n*, llurs, gwaleh y
 penweig, morgylllell
 Razor, rä'zhür *n*, dinystriad, crafad
 Re, *px*, ad-, ail; megys: Reaffirm,
 adwirio, ailhaeru. Re-elect, ailethol
 Reaccess, ri.ak.ses' *n*, ailddyfodfa
 Reach, ritsh *v*, cyrhaeddu, estyn; ym-
 gyrhaedd, ymestyn; amgyffred; dir-
 nad; hercu; cyfogi, bwrw i fynu,
 chwydu: *n*, cyrhaedd, cyrhaeddiad;
 amgyrhaedd; gallu [diymroad
 Reachless, ritsh'les *a*, digais, esgeulus,

React, ri.akt' *v*, ailweithredu, gwrth-
 weithredu [gwrthweithrediad
 Reaction, ri.ak'shun *n*, gwrthweithiad,
 Read, rid (*pt* & *pp* read) *v*, darllen.
 Reading-room, darllengell. Reading-
 desk, darllensfa
 Read, red *pt* & *pp*.—Read
 Readeption, ri.ä.dep'shun *n*, adgaffaeliad
 Reader, ri'dür *n*, darllenydd, darlläydd
 Readership, ri'dür.ship *n*, darlleniaeth
 Readily, red'ī.lī *ad*, yn barod, yn
 ewyllysgar, yn rhwydd; yn hyfedr
 Readiness, red'ī.nes *n*, parodrwydd,
 ewyllysgarwch, hwylusdod, rhwydd-
 ineb [llengar
 Reading, ri'ding *n*, darlleniad: *a*, dar-
 Reading, red'ing *n*, tref yn Lloegr
 Readjust, ri.a.just' *vt*, ailrefnu
 Readmission, ri.ad.mish'un *n*, ad-dder-
 byniad [dderbyn
 Readmit, ri.ad.mit' *vt*, aildderbyn, ad-
 Ready, red'ī.a, parod, parotöedig, rhwydd;
 agos; ewyllysgar; medrus, hyfedr,
 hwylus, hylaw, deheuig
 Reaffirmance, ri.a.für'mans *n*, adwiriad
 Real, ri'al *a*, gwir, gwirioneddol; syl-
 weddol, diffuant, diledrith; treftadol,
 anghyffro, ansymmudedig: *n*, arian
 bath Yspañig
 Reality, ri.al'ī.tī *n*, gwired, gwirion-
 edd, diffuantrwydd, diledrithedd; syl-
 weddoldeb, hanfodoledd, hanfodoldeb
 Realize, ri.al.iz *vt*, gwirio, gwireddu;
 peri bod, hanfodoli, sylweddoli; gwir-
 brofi; cyflawnu, gwirgyflawnu
 Really, ri'al.ī *ad*, yn wir, yn ddian
 Realm, relm *n*, teyrnas
 Realty, ri'al.tī *n*, teyrngarwch [lenau
 Ream, rīm *n*, ugain drefa, 480 o bapyr-
 Reanimate, ri.an'ī.mät *vt*, adfywhau,
 ailfywio, adfywiogi [glymu
 Reannex, ri.a.neks' *vt*, adgyssylltu, ad-
 Reap, rip *v*, medi, cynauafu
 Reaper, ri'pür *n*, medwr, medelwr,
 cynauafwr, crymanydd
 Reappear, ri.a.pür' *vi*, ailymddangos
 Rear, ri'r *n*, bon, cynffon, pen ol;
 olliad: *v*, codi, dyrchafu; ymgodi;
 magu. Rear-admiral, ol-lyngeswr,
 Rear-mouse, ystlumyn. A lamb reared
 by hand, oen llawfaeth, oen swci
 Rearward, ri'r'würd *a*, ol: *n*, bon, cyn-
 ffon, pen ol [ddringo
 Reascend, ri.a.send' *vt*, adesygn, ail-
 Reason, ri'zn *n*, rheswm, arbwyll, cy-
 mhwyll; synwyr, deall: *v*, rhesymu,
 arbwyll; ymresymu

REC pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tîw=too, tîwk=took;

Reasonable, rî'zn.â.bl *a*, rhesymol, cymhwyllog; teg, cymhwys, synwrol, deallus [ymoldeb]
Reasonableness, rî'zn.â.bl.nes *n*, rhes-
Reasonless, rî'zn.les *a*, direswm, di-synwyr, diddeall
Reassemble, rî.a.sem'bl *vt*, adgynnull, adgasglu, ad-dyru, ailgynnull; ailym-gynnull; adwysio
Reassert, rî.a.sûrt' *vt*, ailhaeru
Reassign, rî.a.sîn' *vt*, ailbenodi
Reassume, rî.a.süm' *vt*, adgymmeryd
Reassure, rî.a.shw'r' *vt*, ailaddo, adwiro
Reaugment, rî.ôg.ment' *v*, adchwanegu
Reave, rîv (*pt* & *pp* *reft*) *vt*, difeddu, difeddianu
Rebaptize, rî.bap.tîz' *vt*, ailfedyddio
Rebate, rî.bât' *vt*, pylu; toli, erthynu, taldolio: *n*, lleihâd, erthyniad
Rebeck, rî'bek *n*, crwth trîthant
Rebel, reb'el *n*, gwrthryfelwr
Rebel, rî.bel' *vi*, gwrthryfela
Rebellion, rî.bel'yun *n*, gwrthryfel
Rebellious, rî.bel'yus *a*, gwrthryfelgar; cyndyn [ryfelgarwch]
Rebelliousness, rî.bel'yus.nes *n*, gwrth-
Reboation, rî.bô.â'shun *n*, adruad, ad-fugunad
Rebound, rî.bû.wnd' *n*, adlam, gwrth-
naid: *v*, adlamu, gwrthneidio, dad-neidio; curo yn ol
Rebuff, rî.buf' *n*, nag, nacâd, gommedd-
iad, ateb sarig, gwrthgais: *vt*, ys-bwyo, curo yn ol, gwrthguro, nacâu
Rebuild, rî.bild' *vt*, adadeiladu
Rebukable, rî.bû'kâ.bl *a*, ceryddadwy
Rebuke, rî.bûk' *n*, cerydd, ceryddair, sen: *vt*, ceryddu, senu [gar]
Rebukeful, rî.bûk'fwl *a*, ceryddgar, sen-
Rebus, rî'bus *n*, dammeg, dychymmyg
Rebut, rî.but' *vt*, gwrthio, gwrthddy-wedyd, gwrthbrofi
Recall, rî.kôl' *vt*, gwrthlalw, galw yn ol, adalw, ailalw, olalw
Recant, rî.kant' *v*, dadgyffesu, dad-broffesu, dad-ddywedyd; gwrthganu
Recantation, rî.kan.tâ'shun *n*, dadgy-
ffesiad, dadgyffes, dadbroffes [ogi]
Recapacitate, rî.kâ.pas'î.tât *vt*, ailallu
Recapitulate, rî.kâ.pit'shü.lât *vt*, ailad-
rodd [n, ailgymmeriad]
Recapture, rî.kap'tshûr *vt*, ailgymmeryd:
Recarnify, rî.kâr'nî.fî *vt*, aildewychu
Recede, rî.sîd' *vi*, encilio, cilio yn ol, gwrthgilio; treio
Receipt, rî.sit' *n*, derbyniad; derbyneb, taleb; cyfarwyddyd

Receivable, rî.sî'vâ.bl *a*, derbyniadwy
Receive, rî.sîv' *vt*, derbyn, cymmeryd
caffael, cael [hyniedyd]
Receiver, rî.sîv'ûr *n*, derbyniwr, der-
Recent, rî'sent *a*, newydd, diweddar
Recentness, rî'sent.nes, Recency, rî'ser-
sî *n*, diweddarwch, newyddrwydd
Receptacle, rî.sep'tâ.kl *n*, derbynf-
derbyne, cronfa [iedi]
Receptary, rî.sep'tur.i *n*, peth derby
Receptibility, rî.sep.ti.bil'î.tî *n*, hydda
Receptible, rî.sep.ti.bl *a*, hyddal [rwyd]
Reception, rî.sep'shun *n*, derbynia
croesaw, croesawiad
Receptive, rî.sep'tiv *a*, derbyniedigol
Recertify, rî.sûr.tî.fî *vt*, adwiro
Recess, rî.ses' *n*, cil, encil; ymadawia
ciliad; cilfach, dirgelfa, ymguddfa
Recession, rî.sesh'un *n*, enciliad, ciliad
Recharge, rî.tshârj' *vt*, adlwytho; a
orchymryn; adgyhuddo, ailymosod
Recheat, rî.tshit' *vt*, adalw, galw yn o
Recidivate, rî.sîd'î.vât *vi*, gwrthgydio
Recipe, res'î.pi *n*, cyfarwyddyd meddy
Recipient, rî.sip'yent *n*, derbyniwr
Reciprocal, rî.sip'rô.kal *a*, adgyrchi
cylchgryfnewidiol, o'r ddwy ochr, per-
ynol i'r ddwy ochr, cy-, cyf-, cy-
Reciprocal forbearance, cydymaros
Reciprocate, rî.sip'rô.kât *v*, cydgyfne
Reciprocation, rî.sip'rô.kâ'shun *n*, cy-
gyfnewidiad [newidiol]
Reciprocity, res.î.pros'î.tî *n*, cydg
Recision, rî.sîzh'un *n*, toriad ymaith
Recital, rî.sî'tal, Recitation, res.î.tâ'sh
n, adroddiad, dadganiad, traethiad
Recitative, res.î.tâ.tiv' *n*, adroddg
cyngahanadroddiad, treithgar
Recitative, res'î.tâ.tiv *a*, adroddol, d
ganol, treithiadol; cyngandraeth
Recite, rî.sît' *v*, adrodd, dadgan, trae
Reck, rek *v*, gofalu, gwilio; gofalu a
Reckless, rek'les *a*, diofal, difeddwl
Recklessness, rek'les.nes *n*, anofalw
Reckon, rek'n *v*, cyfrif, rhifo, dy
gwneyd cyfrif; barnu, bwrw; pris
Reckoner, rek'n.ûr *n*, cyfrifwr, rhi
Ready-reckoner, cyfrifydd parod
Reckoning, rek'n.ing *n*, cyfrifiant, cy
cyfrifiad; tymp
Reclaim, rî.klâm' *vt*, diwygio, gwel
diwyllio, adferu, dychwelyd; adg
Reclaimable, rî.klâ'mâ.bl *a*, diwygia
gwelladwy, diwylliadwy
Reclamation, rî.klâ.mâ'shun *n*, adfer
Recline, rî.klîn' *v*, lledogwyddo, wyddo, lledorwedd, gorwedd

Recluse, rî.klûd' *vt*, agor, dadgloi
 Recluse, rî.klûs' *a*, cauedig i fyny, neill-
 duol, neillduedig, meudwyaidd, di-
 dryfol: *n*, meudwy, adfonach; lleian
 Reclusion, rî.klû'zhun *n*, neillduedd
 Recognition, rek.og.nish'un *n*, ailadna-
 byddiaeth, cydnabyddiad, adnabydd-
 iaeth; ailolygiad, adchwiliad
 Recognizance, rî.kog'nî.zans *n*, cyd-
 nabyddiaeth; ymrwymiad
 Recognize, rek'og.nîz *vt*, adwaen, ad-
 nabod, ailadnabod; ailbrofi, ailwrando
 Recognizee, rî.kog.nî.zî' *n*, rhwymedig-
 aethydd [iedydd, y rhwymedig
 Recognizer, rî.kog.nî.zôr' *n*, ymrwym-
 Recoil, rî.kôil' *v*, adlamu, gwrthneidio,
 encilio: *n*, adlam, gwrthnaid
 Recoin, rî.kôin' *vt*, ailfathu
 Recoinage, rî.kôin'aj *n*, ailfathiad
 Recollect, rek.o.lekt' *vt*, cofio, adgofio
 Recollect, rî.ko.lekt' *vt*, ailgynnull
 Recollection, rek.o.lek'shun *n*, adgofiant,
 adfeddwl, adfeddyliad, cof, eilgof
 Recollection, rî.ko.lek'shun *n*, ailgyn-
 nulliad [reu
 Recommence, rî.ku.mens' *vt*, ailddech-
 Recommend, rek.u.mend' *vt*, canmol,
 arganmol, cymmeradwyo; cymmynu
 Recommendation, rek.um.en.dâ'shun *n*,
 canmoliaeth, cymmeradwyaeth
 Recommendative, rek.u.men'dâ.tiv, Re-
 commendatory, rek.u.men'dâ.tur.î *a*,
 canmoliaethol, cymmeradwyol
 Recommit, rî.ku.mit' *vt*, ailwneuthur,
 aildraddodi; ailanfon i garchar
 Recompence, rek'um.pens *vt*, ad-dalu,
 gwobrwy, talu: *n*, pwyth, tâl, taled-
 igaeth, taliad, gwobr, gwobrwy
 Recompile, rî.kum.pîl' *vt*, adgasglu
 Recompose, rî.kum.pöz' *vt*, aildrefnu,
 ailgyfansoddi; adesmwytho
 Reconcilable, rek.on.sî'lâ.bl *a*, cymmod-
 adwy, cymmodlawn [cymmodlonrwydd
 Reconcilableness, rek.on.sî'lâ.bl.nes *n*,
 Reconcile, rek'un.sîl *vt*, cymmodi, ad-
 gymmodi, cymmodloni, dyhuddo, tang-
 nefeddu, heddychu
 Reconcilement, rek'un.sîl.ment, Recon-
 ciliation, rek.on.sîl.î.â'shun *n*, hedd-
 ychiad, cymmod, cymmodiad
 Reconciliatory, rek.on.sîl'yâ.tur.î *a*, cym-
 modol, heddychol, adgymmodol
 Recondense, rî.kon.dens' *vt*, ad-dewychu
 Recondite, rî.kon'dit *a*, dwfn, cudd, cel,
 tywyll [trysorle
 Reconditory, rî.kon'dî.tur.î *n*, trysorfa,
 Reconduct, rî.kon.dukt' *vt*, ailarwain

Reconjoin, rî.kon.jôin' *vt*, adgyssylltu
 Reconnoitre, rek.o.nôitûr *vt*, llygad-
 olrain, cyfarchwyllo, adolygu
 Reconquer, rî.kong'kwûr *vt*, ailorchfygu
 Reconsecrate, rî.kon'sî.krât *vt*, adgys-
 segru, ailgysssegru [ailymgynnull
 Reconvene, rî.kon.vîn' *v*, ailgynnull,
 Record, rek'ôrd *n*, cofiaeth, cofiant, cof-
 lyfr; tystiolaeth; coffadwriaeth
 Record, rî.kôrd' *vt*, coffâu, cofnodi, cof-
 lyfr, cofrestru, brudio: *n*, cofysgrif.
 Court of record, coflys
 Recorder, rî.kôr'dûr *n*, cofiadur, cof-
 restrydd, cofiadwr; offeryn cerdd
 Recount, rî.kûwnt' *vt*, ailgyfrif, adgyf-
 rif, adrho; rhifo, cyfrif; adrodd, traethu
 Recourse, rî.kôrs' *n*, adred, adgyrch,
 cyrch, rhedfa, cyrchfa. To have re-
 course to, ymgychu at, defnyddio
 Recover, rî.kuv'ûr *v*, ailgaffael, adennill;
 gwellâ, gwellâu, dadebru, iachâu,
 adferu [adwy; gwelladwy, adferadwy
 Recoverable, rî.kuv'ur.â.bl *a*, adennill-
 Recovery, rî.kuv'ur.î *n*, adgaffaeliad;
 gwellâd, adferiad, iachâd [llwfr
 Recreant, rek'ri.ant *a*, gorwael, digalon,
 Recreate, rek'ri.ât *v*, ailgreu; adfywio;
 difyru, adloni [difyrwch, adloniad
 Recreation, rek.rî.â'shun *n*, ailgreuad;
 Recreative, rek'ri.â.tiv *a*, adfywiol; difyr
 Recrement, rek'ri.ment *n*, sorod, ys-
 garth, sothach [lyd, aflan
 Recremental, rek.rî.men'tal *a*, sothach-
 Recriminate, rî.krim'î.nât *v*, gwrthgy-
 huddo, adfeio, gwrthachwyn, cyd-
 gyhuddo, gwrthfeio, adgeryddu
 Recrimination, rî.krim.î.nâ'shun *n*,
 gwrthgyhuddiad, gwrthsen
 Recriminatory, rî.krim'î.nâ.tur.î *a*,
 gwrthgyhuddol, adfeiol [luriad
 Recrudescence, rî.krû.des'ens *n*, ad-ddo-
 Recruit, rî.krût' *n*, adlenwad, adlanw;
 adflwr: *v*, adlenwi, adgyflenwi, ad-
 gyfanu, adwrygio; codi gwŷr. To
 recruit one's strength, adgryfhau
 Rectangle, rekt'ang.gl *n*, cyfongl; dull
 pedeir cyfonglog [onglog, cyfonglog
 Rectangular, rekt.ang'gû.lûr *a*, union-
 Rectifiable, rek'tî.fî.â.bl *a*, diwygiadwy
 Rectification, rek.tî.fî.kâ'shun *n*, un-
 ioniad, cyweiriad, diwygiad, iawniad
 Rectify, rek'tî.fî *vt*, unioni, diwygio;
 iawnu, cywiro; dysdyllio [og
 Rectilinear, rek.tî.lin'yûr *a*, unionlinell-
 Rectitude, rek'tî.tûd *n*, uniondeb, un-
 iawnedd, unionder, cyfiawnder
 Rector, rek'tûr *n*, periglor; rheolwr

REE pâth, fat, êre, met, mâ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tû=too, tûk=took;

Rectorial, rek.tô'r'i.al <i>a</i> , personiaethol	Redeliver, rî.dî.liv'ûr <i>vt</i> , adwardu, ad ollwng [adofyn]
Rectorship, rek'tûr.ship <i>n</i> , perigloriaeth	Redemand, rî.dî.mand' <i>vt</i> , adgeisic
Rectory, rek'tur.î <i>n</i> , periglорdy, persondy; personiaeth, perigloriaeth	Redemption, rî.dem'shun <i>n</i> , adbryniad pryniad, prynedigaeth
Rectum, rek'tum <i>n</i> , cwthr	Redemptory, rî.dem'tur.î <i>a</i> , prynedigol
Recubation, rek.û.bâ'shun, Recumbency, rî.kum'ben.sî <i>n</i> , gorweddiad, ymorphwysiad, gorphwysdra	Redient, rî'dî.ent <i>a</i> , dychweledigol
Recumbent, rî.kum'bent <i>a</i> , gorweddol, gogwyddol, lledorweddol	Redintegrate, rî.din'ti.grât <i>vt</i> , adferyo adnewyddu [newyddia]
Recur, rî.kûr' <i>vi</i> , adredege, attroi, ailgyrchu, adymgyrchu, adchwelyd	Redintegration, rî.din.ti.grâ'shun <i>n</i> , ad
Recurrence, rî.kur'ens, Recursion, rî.kûr.shun <i>n</i> , dychweliad, adchwel, dadred, attychweliad, attroad	Redness, red'nes <i>n</i> , cochder, rhudd-der
Recurrent, rî.kur'ent <i>a</i> , dychweliadol, dadredol, adgyrchol, dadred, adchurwelog [blygu, gwrthgamu, adgamu]	Redolence, red'ô.lens, Redolency, red'ô.len.sî <i>n</i> , perarogledd, pereidd-dr perarogl [eiddsav]
Recurve, rî.kûr' <i>vt</i> , gwrthblygu, ad-	Redolent, red'ô.lent <i>a</i> , peraroglus, pe
Recurvous, rî.kûr'vus <i>a</i> , gwrthgam, adwyradd, gwrthblygol, adblygol	Redouble, rî.dub'l <i>v</i> , ad-ddyblygu, aiddyblyu; adnewyddu; adchwanegu
Recusant, rek'û.zant <i>n</i> , ymwrthodwr, anghydfurfiwr, ymneilldûwr	Redoubt, rî.dûw't' <i>n</i> , rhag-gaer
Recusation, rek.û.zâ'shun <i>n</i> , ymwrthodiad, anghydfurfiaid, ymneillduad	Redoubtable, rî.dûw'tâ.bl <i>a</i> , ofnadw erchgryf, cadarnwedd; gwyh
Recuse, rî.kûz' <i>vt</i> , gwrthod, gwrthwynebu, ymwrthod â	Redoubted, rî.dûw'ted <i>a</i> , ofnadwyr, a swydus, erchyll; coegddewr
Recussion, rî.kush'un <i>n</i> , gwrthdarawiad	Redound, rî.dûw'nd' <i>vi</i> , ymhelaeth gorllenwi, dylenwi, dylio; tueddu
Red, red <i>a</i> & <i>n</i> , coch, rhudd, ffion. Bright red, gloewgoch. Brownish red, gwineu-goch. Dark red, dugoch. Deep red, rhuddgoch. Light red, gwyngoch.	Redpole, red'pûl <i>n</i> , math o linos
Red hot, gwynias, purboeth; ffyrnig.	Redress, rî.dres' <i>vt</i> , iawnu, diwygio, trefnu, dadlwytho, ysgafnhau, iachû <i>n</i> , esmwythbâd; iawniad, taliad
Red lead, plwm coch, cochblwm.	Redressive, rî.dres'iv <i>a</i> , esmwythaol
Red man, Indiad Americaidd. Red-shank, troedgoch, coesgoch, bodda.	Redstart, red'stârt <i>n</i> , coch y berll
To become red, cochi, rhuddo. To make red, cochi, cochnodi, rhuddo.	Illostruddyn, y rhongell goch, y rhaw goch, tinboeth, tingoch
Yellowish red, melingoch [brofi]	Redstreak, red'strik <i>n</i> , math o afal; o
Redargue, rî.dâr'gû <i>vt</i> , gwrthbrofi, dad-	Reduce, rî.dûs' <i>vt</i> , ennill, adenn adferu, dwyn yn ol, edfryd; isegoresgyn, darostwng, dymchwely cwtogi, lleihau, byrhau. To redcto ashes, troi yn lludw, llosgi yn ul
Redbreast, red'brest <i>n</i> , bronrhuddyn, brongoch, cochgam, robingoch	Reducent, rî.dû'sent <i>a</i> , darostyngol
Redden, red'n <i>v</i> , cochi, rhuddo; gwrido	Reducible, rî.dû'si.bl <i>a</i> , darostyngadv
Reddish, red'ish <i>a</i> , lledgoch, cochlyd	Reduction, rî.duk'shun <i>n</i> , adferiad; gtyngiad; lleihâd; darostyngiad
Reddishness, red'ish.nes <i>n</i> , cochder	Redundance, rî.dun'dans, Redundan
Reddition, red.dish'un <i>n</i> , dadroddiad, adferiad, rhoddiad yn ol [edigol]	rî.dun'dan.sî <i>n</i> , gormodedd, gorllav der, arddigonedd, gorddigion
Redditive, red'i.tiv <i>a</i> , adferedigol; ateb-	Redundant, rî.dun'dant <i>a</i> , gormodol, ddigionol [aiddybly]
Reddle, red'l <i>n</i> , mwn coch, cochfwn	Reduplicate, rî.dû'pli.kât <i>vt</i> , adbly
Rede, rid <i>n</i> , cynghor: <i>v</i> , cyngkori	Reduplication, rî.dû.pli.kâ'shun <i>n</i> , aiddyblygiad, eilblygiad
Redeem, rî.dîm' <i>vt</i> , adbrynu, gwared, rhyddhan, achub. To redeem time, prynu yr amser. The redeemed, y gwaredigion, y prynedigion	Reduplicative, rî.dû'pli.kâ.tiv <i>a</i> , aiddyblygol, adblyg, dyblyg [aderyn yr
Redeemable, rî.dî'mâ.bl <i>a</i> , adbrynadwy	Redwing, red'wing <i>n</i> , coch yr ac
Redeemer, rî.dî'mûr <i>n</i> , prynwr, pryniawdr, pryniawdwr, gwaredwr	Ree, rî <i>vt</i> , rhidyllio, gogrynu: <i>n</i> , derio arian bath Portugalaidd
	Re-echo, rî.ek'ô <i>n</i> , adsain, ail-ads; ail-adlais: <i>v</i> , ailddadseinio, dadse-

Reed, rîd *n*, cawnen, corsen, cecysen, calaf, peithyn; pibell. Reed-grass, cawnwellt [adeiladu
 Re-edify, rî.ed'î.fî *vt*, ailadeiladu, ad-
 Reedy, rî'dî *a*, cawnog, corsog
 Reef, rîf *n*, hwyblbyg, plygiad hwyl;
 iselgraiç: *vt*, cwtogi hwyl, tynu hwyl-
 iau i mewn, plygu hwyl
 Reek, rîk *n*, ager, angerdd, anwedd,
 tarth: *vi*, mygu, tarthu, mygdarthu
 Reeky, rî'kî *a*, myglyd, melynddu
 Reel, rîl *n*, cengliadur, ceingliadur, es-
 tyllod dyrwyn, ceingyll, ceingell; tap-
 las: *v*, cenglu; honcian, hwntian
 Re-elect, rî.i.lekt' *vt*, adethol, ailddeu-
 Re-embark, rî.em.bârk' *vi*, adlongi
 Re-enact, rî.i.nakt' *vt*, ailddeddfu, ail-
 ordeinio, ad-ddeddfu
 Re-enforce, rî.en.fôr's' *vt*, ailgyfnerthu,
 adnerthu [ailrwymo
 Re-engage, rî.en.gäj' *vt*, ailymrwymo;
 Re-enjoy, rî.en.jôl' *vt*, adfwynhau
 Re-enter, rî.en.tûr *vt*, adfynd i mewn
 Re-enthroned, rî.en.thrôn' *vt*, adorseddu
 Re-entry, rî.en'trî *n*, ailoresgyn; ailgof-
 nodiad [adsefydlu
 Re-establish, rî.i.stab'lish *vt*, ailsefydlu,
 leev, rîv *n*, maer, penswyddog [chwilio
 Re-examine, rî.eg.zam'in *vt*, ailholi, ad-
 Refection, rî.fek'shun *n*, adlonbryd, bwyd;
 meddyginiaeth adgryfhaol
 Reflective, rî.fek'tiv *a*, adfywiol, cryfhaol
 Refectory, rî.fek'tur.î *n*, bwydfa, ym-
 borthfa, bwydgell mynachlog
 Refel, rî.fel' *vt*, gwrthbrofi, dadbrofi
 Refers, rî.fûr' *v*, cyfeirio at, gosod ar,
 bwrw at, golygu; gadael ar; perthyn i
 Referee, ref.u.rî *n*, dyddiwr, cyd-faredd-
 wr, canolwr, heddw
 Reference, ref.ur.ens *n*, cyfeiriad; gol-
 ygiad; cyfeirnod; perthyniad, per-
 thynas. Marks of reference, cyfeir-
 nodau:—Asterisk (*), seren; dagger
 (†), bidog; double dagger (‡), bêr;
 section (§), adrannod; parallels (||),
 dyblin; paragraph (¶), dosbarthnod,
 gwahanai [ailfragodi, ailfurymu
 Refinement, rî.fûr.ment' *v*, adweithio,
 Refinement, rî.fûr.ment' *n*, cyfeiriad
 Referrable, rî.fer'î.bl *a*, cyfeiriadwy
 Refine, rî.fîn' *v*, puro, coethi, teru, di-
 wygio, diwyllio; manwldraethu
 Refinement, rî.fîn.ment' *n*, purad, coeth-
 iad; manyliant, coethuser
 Refiner, rî.fînûr *n*, purwr, coethydd
 Refit, rî.fit' *vt*, adgyweirio, aildaclu, ail-
 gymhwyso, ailaddasu

Reflect, rî.flekt' *v*, adlewyrchu, atty-
 wynu, tywynu; gwrthlunio, adlunio;
 adfeddylid, adfyfyrion, ystyried; beio,
 goganu, gwarthruddo; gwrthdroi
 Reflection, rî.flek'shun *n*, gwrthdroad,
 gwrthluniad, adfyfyriad, ystyriaeth;
 gwrthnodiad. Reflections, adfyfyrion.
 To pass reflections on, beio, goganu,
 gwarthruddo
 Reflective, rî.flek'tiv *a*, adlewyrchol,
 attywynol, gwrthlewyrchol; adfyfyr-
 iol; beiol, goganus, achwynol, goganol
 Reflector, rî.flek'tûr *n*, adlewyrchydd
 Reflex, rî.fleks *n*, adlewyrchiad, gwrth-
 dafliad: *a*, yn taflu yn ol, adlewyrchol
 Reflex, rî.fleks' *vt*, gwrthdaffu [blygedd
 Reflexibility, rî.flek.sî.bl'î.tî *n*, gwrth-
 Reflexible, rî.flek'sî.bl *a*, gwrthdroadwy,
 gwrthdaffadwy, attroadwy
 Refloat, rî.flôt' *n*, adlifant, gwrthlif,
 adlif, ailnofio
 Reflorescence, rî.flô.res'ens *n*, adflodeuad
 Florescent, rî.flô.res'ent *a*, adflodeuol
 Reflourish, rî.flur'ish *vt*, attyfu, adflod-
 euo, ailffynu [lifefirio
 Reflow, rî.flô' *vi*, adlifo, gwrthlifo, ad-
 Refluent, ref'lü.ent *a*, adlifefiriol, gwrth-
 lifiol [lifiant
 Reflux, rî.fluks *n*, gwrthlif, adlif, gwrth-
 Reform, rî.fôr'm' *n*, diwygiad, adffurfiad:
v, diwygio, adffurfio, attrefnu, adlunio,
 gwellâu, gwella [iad, gwellad
 Reformation, ref.fôr.mä'shun *n*, diwyg-
 Reformer, rî.fôr'mûr *n*, diwygiwr
 Refract, rî.frakt' *vt*, gwrthdori, dad-
 lewyrchu [gwrthdoriad
 Refraction, rî.frak'shun *n*, dadlewyrch,
 Refractive, rî.frak'tiv *a*, gwrthdoredigol
 Refractoriness, rî.frak'tur.î.nes *n*, cyn-
 dynrwydd [dyn, afrywiog
 Refractory, rî.frak'tur.î *a*, anhydryn, cyn-
 Refragable, ref.rä.gä.bl *a*, hawdd ei
 ddryllio, hydor [arbed
 Refrain, rî.frän' *v*, attal, ffwyno; ym-
 Refrangibility, rî.fran.jî.bl'î.tî *n*, gwrth-
 doradrwydd [adwy
 Refrangible, rî.fran'jî.bl *a*, gwrthdor-
 Refrenation, ref.rî.nä'shun *n*, attaliad
 Refresh, rî.fresh' *vt*, adfywio, adfyw-
 iocâu, adfywiogi, dadebru, adloni, di-
 luddedu, dadffino; adnewyddu
 Refreshment, rî.fresh'ment' *n*, adfywiad,
 adloniad, cynnalïaeth, lluniaeth, ad-
 Refret, rî.fret' *n*, adgof cân [faeth
 Refrigerant, rî.frij'ur.ant *a*, oerol, add-
 oerol: *n*, meddyginiaeth oerol
 Refrigerate, rî.frij'ur.ät *vt*, addoeri, oeri

REG páth, fat, êre, met, mâ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

- Refrigeration, rî.frij.u.râ'shun *n*, addoeriad, oeriad [edigol
Refrigerative, rî.frij'ur.â.tiv *a*, addoer-
Refrigeratory, rî.frij'ur.â.tur.i *a*, oerol:
n, oeriedydd [holtt
Reft, reft *pt* & *pp*.—Reave: *n*, agen,
Refuge, ref'uj *n*, nawdd, noddod, noddfa,
diogelfa, ymguddfa, lloches, celefrad
Refugee, ref.ü.ji' *n*, ymnoddwr
Refugee, rî.ful'jens *n*, adlewyrchiad,
adlewyrchiad, dysgleirdeb, attywyn,
eirianedd, clærder
Refulgent, rî.ful'jent *a*, adlewyrchiol,
dysglaer, goleulawn, ysblenydd, eirian
Refund, rî.fund' *vt*, ad-dalu, talu yn ol
Refusal, rî.fü'zal *n*, pall, nag, nacâd,
gommeddiad, gwrthodiad, llysiad
Refuse, ref'üs *n*, ysgubion, ysgarthion,
carthion, ysbwrial; olion, gwehilion,
dybidlion, mwlweh, mwlwg, sorod
Refuse, rî.füz' *v*, nacâu, gommead, pallu,
llysu, gwrthod
Refusal, rî.fü'tal, Refutation, ref.ü.tä'-
shun *n*, gwrthbrawf, dadbrofiad
Refute, rî.füt' *vt*, gwrthbrofi, dadbrofi
Regain, rî.gän' *vt*, adgaffael, adennill
Regal, rî'gal *a*, breninol, teyrnaidd
Regale, rî.gäl' *v*, gwledda: *n*, gwledd,
breninwledd [gwledd
Regalemeut, rî.gäl'ment *n*, gwleddiad,
Regalia, rî.gä'li.â *np*, teyrnaddurnau,
rhwysgaddurnau, teyrndrec
Regality, rî.gäl'i.ti *n*, breninoldeb, teyrn-
urddas, breninfraint
Regard, rî.gârd' *n*, golygiad; ystyriaeth;
sylw, dawr; gofal; parch, bri, perth-
ynas: *vt*, golygu; dal sylw, sylwi,
syllu ar, ystyried; parchu, perchu,
hoffi [barch, gwiwbarch, gwiwnod
Regardable, rî.gârd'â.bl *a*, nodadwy, hy-
Regardful, rî.gârd'fwl *a*, ystyriol, gofalus
Regardless, rî.gârd'les *a*, anystyriol,
diofal, esgeulus, disylw, anofalus [weh
Regardlessness, rî.gârd'les.nes *n*, diofal-
Regatta, rî.gat'â *n*, rhedegfeydd cychod
Regency, rî.jen.si *n*, rhaglafiaeth, rhag-
lywiaeth, rhagdeyrnedd
Regenerate, rî.jen'ur.ât *vt*, adgenedlu,
aileni, adeni: *a*, adgenedlledig
Regenerateness, rî.jen'ur.ât.nes *n*, ad-
genedlledigaeth
Regeneration, rî.jen.u.râ'shun *n*, ad-
genedliad, adenedigaeth [edlog
Regenerative, rî.jen'ur.â.tiv *a*, adgen-
Regent, rî'jent *n*, llywydd, rhagdeyrn,
rhaglyw, rhaglaw, huail: *a*, llywiol,
llywyddol, llywodraethol
Regentship, rî'jent.ship *n*, rhaglywyd-
iaeth, rhaglafiaeth, rhagdeyrnedd
Rgerminate, rî.jür'mi.nät *vi*, adegin
adfywyllu, adflagnro, aildarddu, atty
Rgermination, rî.jür.mi.nä'shun *n*, a
eginiad, adfywylliad
Regible, rej'i.bl *a*, llywodraethadwy
Regicide, rej'i.süd *n*, teyrnleiddiad, lleid-
iad brenin; teyrnladdiad, lladdi-
brenin [trefniad ymbor
Regimen, rej'i.men *n*, rheoldrefn; rhe-
Regiment, rej'i.ment *n*, catrawd, bydd
llwyddrawd [byddi
Regimental, rej.i.men'tal *a*, catrod
Regimentals, rej.i.men'talz *np*, byddi-
wisg, milwrwisg
Region, rî.jun *n*, ardal, talaeth, par-
goror, gwlad. Lower regions, annv-
uffern, gorddyfnderau, iselderau
Register, rej'is.tür *n*, cofyfr, cofres
mesurydd: *vt*, cofrestru, cofnodi, c-
lyfru [lyfr
Registrar, rej'is.trür *n*, cofrestrydd, c-
Registry, rej'is.tri *n*, coflyfrfa; cofres-
iad, coflyfriad; cofrestryddiaeth
Reglet, reg'let *n*, cyfrynglain argraff
Regnancy, reg'nan.si *n*, teyrnasi-
goruchafiaeth [fo
Regnant, reg'nant *a*, yn teyrnasu; g-
Regorge, rî.gör'j *vt*, adlyncu, ady-
lenwi; chwydu [cilio y
Regrade, rî.gräd' *vt*, ymneillduo, enci
Regraft, rî.graft' *vt*, adimpio, ailimpio
Regrate, rî.grät' *vt*, adofidio, ailffi
Regreet, rî.grit' *vt*, adgyfarch [edw
Regress, rî.gres *n*, mynediad yn ol,
trwydd, ailfyndiad, dychweliad.
gress and Regress, rhydd-did i fy-
a dyfod [ol, dattram
Regress, rî.gres' *vi*, dychwel, myned
Regression, rî.gresh'un *n*, mynediad
ol; enciliad, ciliad
Regret, rî.gret' *n*, gofid, blinder, tr-
weh, addiant: *vt*, gofidio, edifi-
ymofidio. I regret, drwg genyf
Regular, reg'ü.lür *a*, rheolaidd, trefn-
trefngar, cysson. Regular figu-
dulliau cyfonglog-gyfochrog
Regularity, reg'ü.lär'i.ti *n*, rheolei-
dra, rheolusrwydd; cymmedrollder
Regulate, reg'ü.lät *vt*, trefnu, ia-
drefnu, rheoleiddio, gweddeiddio
Regulation, reg'ü.lä'shun *n*, trefn-
rheol, cysswy, trefniadaeth, iawndr-
iad, rheoleiddiad, rheolaeth
Regulator, reg'ü.lät.tür *n*, trefnwyr, c-
medrolydd, rheoleiddiwr

Regulize, reg'ü.liz *vt*, coethi, puro
 Regulus, reg'ü.lus *n*, iarll; rhan buraf
 delidau [daflu
 Regurgitate, rî.gûr'jî.tât *v*, adlyncu, ad-
 Rehabililitate, rî.hâ.bil'î.tât *vt*, adferyd,
 edfryd, ailsefydlu
 Rehearsal, rî.hûr'sal *n*, adroddiad, dad-
 ganiad; prawf-draethiad
 Rehearse, rî.hûrs' *vt*, dadgan; prawf-
 draethu; ailadrodd
 Reign, rân *n*, teyrnasiad, llywodraeth,
 gwledychiad; *vi*, teyrnasu, llywodr-
 aethu, gwledychu; blaenori
 Reimbody, rî.im.bod'î *vi*, adgorffori
 Reimburse, rî.im.bûrs' *vt*, talu yn ol,
 attalu, ad-dalu [taliad
 Reimbursement, rî.im.burs'ment *n*, at-
 teimpregnate, rî.im.preg'nât *vt*, adlen-
 wi, adfeichiogi
 Reimpress, rî.im.pres' *vt*, adargraffu
 Rein, rân *n*, carai, awen ffirwyn; aren,
 elwlen: *vt*, ffirwyno, attal
 Reindeer, rân'dîr *n*, carw Llychlyn
 Reinforce, rî.in.fôrs' *vt*, adgryfhau, ad-
 gyfnerthu, ailgryfhau [gyfnerthiad
 Reinforcement, rî.in.fôrs'ment *n*, ad-
 insert, rî.in.sûrt' *vt*, adosod i mewn
 Reinspire, rî.in.spîr' *vt*, adysbrydoli
 Reinstall, rî.in.stôl' *vt*, ailorseddu
 Reinstatement, rî.in.stât' *vt*, ailsefydlu
 Reinvest, rî.in.vest' *vt*, ailsefydlu, ail-
 swyddogi, adurddo [iocâu, adnerthu
 Reinvigorate, rî.in.vig'ôrât *vt*, adfyw-
 zeit, rit *n*, gwymon
 Reiterate, rî.it'ûrât *vt*, ailadrodd, ad-
 draethu; adwneuthur, mynychu, ail-
 wneuthur [roddiad
 Iteration, rî.it.u.râ'shun *n*, ailad-
 teject, rî.jekt' *vt*, gwrthod, llysu, bwrw
 ymaith; anghymmeradwyo
 Rejectable, rî.jek'tâ.bl *a*, gwrthodadwy,
 anghymmeradwy [llysiant
 Rejection, rî.jek'shun *n*, gwrthodiad,
 Rejoice, rî.jôis' *v*, llawenu, llawenhau,
 llawenychu, gorfoleddu; ymlawenhau
 Rejoicing, rî.jôi'sing *n*, gorfoleddiad;
 llawenydd, gorfoledd
 Rejoin, rî.jôin' *v*, adgyssylltu, ailgydio;
 gwrthateb, ateb [atebiad
 Rejoinder, rî.jôin'dûr *n*, gwrthatebiad,
 Rejudge, rî.juj' *vt*, aifarnu, adfarnu
 Rejuvenescence, rî.jû.vî.nes'ens *a*, ail-
 ieuangeiddiad; ailieuenectyd
 Rekindle, rî.kin'dl *v*, adennyn, ailennyn
 Relapse, rî.laps' *vi*, adlithro, adgwympo;
 adgleyfychu, ailwanychu: *n*, adlithriad,
 eilgwmp, adgwymp; adgleyfychiad

Relate, rî.lât' *v*, adrodd, traethu, mynegu;
 perthynu, dwyn perthynas
 Relation, rî.lâ'shun *n*, adroddiad, traeth-
 iad, mynegiad; carennydd, perthynas,
 câr [edd
 Relationship, rî.lâ'shun.ship *n*, cystlyn-
 Relative, rel'â.tiv *a*, perthynol, perthyn-
 asol, perthynedigol, cystlynedigol: *n*,
 câr, perthynas, carennydd
 Relax, rî.laks' *v*, llacâu, llacio, llaesu,
 ysgafnhau, llyfrhau, diofalhau, ym-
 ollwng
 Relaxation, relaks'â'shun *n*, llacâd,
 laesder; seibiant, rhyddiant; difyrwch
 Relaxative, rî.lak'sâ.tiv *a*, ymollyngol,
 llaesol [gwn: *vt*, ailosod
 Relay, rî.lâ' *n*, newidfeirch; cynllwyn-
 Release, rî.lis' *vt*, rhyddhau, gollwng,
 gwaredu: *n*, rhyddhâd, gollyngdod
 Relegate, rel'î.gât *vt*, alltudo, allwladu,
 deol [deoliad
 Relegation, rel'î.gâ'shun *n*, alltudaeth,
 Relent, rî.lent' *v*, edifarhau, tosturio;
 tyneru, nawseiddio, meddalhau
 Relentless, rî.lent'les *a*, annhosturiol,
 didosturi; didynerwch, caledgalon
 Relevance, rel'î.vans *n*, perthynas
 Relevant, rel'î.vant *a*, cyfodol, cy-
 mhorthol; perthynasol, perthynol
 Reliance, rî.lî'ans *n*, ymddiried, hyder,
 ymddibyniad, goglud; coel, cred
 Relic, rel'ik *n*, gweddill, rhelyw; crair
 Relict, rel'ikt *n*, gweddw, gwraig weddw
 Relief, rî.lif' *n*, cymhorth, cynnorthwy,
 porth, gwared, adnerth; cysur; es-
 mwythâd, ysgafnhâd; cyrchfa. Bass-
 relief, goysgythriad, iselsaf, lledlun.
 Bold relief, High relief, uchel saf,
 bansaf
 Relieve, rî.liv' *vt*, cymhorth, cynnorth-
 wyo, diwallu, cynnal; symmud; llin-
 aru; cyfnewid. Relieving-officer,
 gweinydd y eardodau [deb; cred
 Religion, rî.lîj'un *n*, crefydd; duwiol-
 Religionist, rî.lîj'un.ist *n*, crefyddwr
 Religious, rî.lîj'us *a*, crefyddol; duwiol,
 duwiolfrydus
 Relinquish, rî.lîng'kwish *vt*, gadaw, gad-
 ael, rhoi i fyny, diafaelu, gollwng
 Relinquishment, rî.lîng'kwish.ment *n*,
 gadawiad [gell
 Reliquary, rel'î.kwur.î *n*, creirfa, creir-
 Relish, rel'ish *n*, blas, chwaeth, ar-
 chwaeth, chwaeg, sawr, sawyr: *v*,
 blasu, chwaethu, archwaethu
 Relishable, rel'ish.â.bl *a*, blasus
 Relucet, rî.lû'sent *a*, dysglær, gloew

- Reluctance, rî.luk'tans *n*, anewllysgar-
wch, anfodd, annhueddiad, gwrthym-
drech, gwrthdyniad, anfoddlondeb
- Reluctant, rî.luk'tant *a*, anewllysgar,
anfoddog, gwrthymdynol
- Relume, rî.lûm', Relumine, rî.lû'min *vt*,
adoleuo, aildywynu [ymddibynu
- Rely, rî.lî' *vi*, hyderu, ymddiried, pwysio,
- Remain, rî.mân' *vi*, aros; preswyllo,
trigo; parhau, bod yn weddill, bod
dros ben: *n*, crair. Remains, olion,
gweddillion; corff y marw. Remains
of a city, adfeilion dinas
- Remainder, rî.mân'dûr *n*, gweddill, gwar-
ged, rhelyw, y rhan ar ol
- Remand, rî.mand' *vt*, gwrthalw, adan-
fon, galw yn ol, gwrthanfon, ailanfon
- Remanent, rem'â.nent *n*, gweddill, cilc,
cilcyn, rhelyw: *a*, arosol
- Remark, rî.mâr' *n*, nod, nodiad, sylw,
sylwad: *v*, nodi, sylwi, darsylwi
- Remarkable, rî.mâr'kâ.bl *a*, nodadwy,
hynod, od [nodrwydd
- Remarkableness, rî.mâr'kâ.bl.nes *n*, hy-
- Remediable, rî.mî'di.â.bl *a*, gwelladwy,
meddyginiaethol; diwygiadwy
- Remediless, rem'î.di.les *a*, anwelladwy,
anfddyginiaethol
- Remedy, rem'î.di *n*, meddyginiaeth;
gwellâd, gwelliant, iachâd, adgyweir-
iad: *vt*, meddyginiaethu, gwellâu
- Remember, rî.mem'bûr *vt*, cofio, medî-
wl am, cadw mewn cof, adgofio, galw
i gof; adgoffa, coffâu
- Remembrance, rî.mem'brans *n*, cof, ad-
gof; ymadgof, adgofiad, coffa, adgoffa;
coffadwriaeth; cofiaeth
- Remembrancer, rî.mem'bran.sûr *n*, cof-
weinydd, cofiedydd, coffiadur, coffâwr
- Remigrate, rem'î.grât *vi*, adsymmud,
adfudo [mudiad, adfudiad
- Remigration, rem.î.grâ'shun *n*, adsym-
- Remind, rî.mind' *vt*, adgofio, ailgoffa,
adgoffâu, coffâu [ymadgofiad
- Reminiscence, rem.î.nis'ens *n*, adgofiad,
- Reminiscent, rem.î.nis'ent *n*, adgofîwr
- Remiss, rî.mis' *a*, esgeulus, diofal, llac,
anniwyd, annyfâl [dileadwy
- Remissible, rî.mis'î.bl *a*, maddeuadwy,
- Remission, rî.mish'un *n*, maddeuant,
cyreifiant, dilead; gollyngdod; ys-
gafnhâd, lleihâd, gollyngiad, toliad
- Remissness, rî.mis'nes *n*, esgeulusdra,
esgeulusdod, diofalwch, anniwydrwydd
- Remit, rî.mit' *v*, dychwelyd, gwrthanfon,
trosglwyddo; maddeu, cyreifio, dilêu;
llacâu, ysgafnhau, lleihau
- Remittable, rî.mit'â.bl *a*, dychweladwy,
maddeuadwy
- Remittance, rî.mit'ans *n*, arian tro-
glwydd, trosglwyddswm; gwrthanfor-
iad; maddeuant [cilc, rhely
- Remnant, rem'nant *n*, gweddill, cilcy
- Remodel, rî.mod'el *vt*, adlunio
- Remonstrance, rî.mon'strans *n*, gwrth-
achwyniad, gwrthresymiad, adgwy
gwrthdystiad [dysti
- Remonstrant, rî.mon'strant *n*, gwrth-
- Remonstrate, rî.mon'strât *vi*, gwrth-
achwyn, gwrthgwyno, gwrthresym-
gwrthddangos [sugnbv
- Remora, rem'ô.râ *n*, rhwystr; attalf
- Remorse, rî.mô'rs' *n*, gorbicrwydd, a
gno'r meddwl, colyn neu gnofa cy-
wybod, dwysbigiad [ty
- Remorseful, rî.mô'rs'fwl *a*, tosturi
- Remorseless, rî.mô'rs'les *a*, diymadgn-
anedifar, anedifarad, anedifeiriol;
dosturi, dideimlad, didrugaredd
- Remote, rî.môt' *a*, pell, pellenig, anghy-
agos, anghysbell [pelle
- Remoteness, rî.môt'nes *n*, pelld
- Remount, rî.mûwnt' *v*, adesgyn
- Removable, rî.mû'vâ.bl *a*, symmudadwy,
mudadwy [i
- Removal, rî.mû'val *n*, symmudiad, mu-
- Remove, rî.mû'v' *v*, symmud, symmu-
mudo, newid lle: *n*, symmudiad, sy-
mudfa. To remove from office,
swyddo [adwy, gwobrw
- Remunerable, rî.mû'nur.â.bl *a*, gwol
- Remunerate, rî.mû'nur.ât *vt*, gwobrw
ad-dalu, talu yn ol
- Remunerative, rî.mû'nur.â.tiv *a*, taliad
gwobrwedigol; yn talu
- Renal, rî.nal *a*, arenol
- Renard, ren'ârd *n*, madyn, madog, ma-
ryn, cadno, llwynog, gwyddgi
- Renascence, rî.nas'ens *n*, aildarddiad
- Renascent, rî.nas'ent *a*, attarddol, a
flagurol, aildarddol, attyfol
- Rencounter, ren.kûwn'tûr *n*, gwr-
gyfarch, gwrthgyrch, ysgarmes, y
ladd, dychyfaer: *v*, gwrthgyfar
dychyfaeru, gwrthladd, ymosod ar
- Rend, rend (*pt* & *pp* rent) *v*, rhwy-
dryllio, darnio, llarpio, rhico
- Render, ren'dûr *vt*, talu, ad-dalu, dy-
wel; rhoi i fyny; troi, cyfieithu; cy-
mrydu: *n*, rhwygwr, drylliwr
- Rendezvous, ren'di.vû *n*, ymgyci-
cyrchfa, ymgasglfa, ymgynnullfa
- Rendition, ren.dish'un *n*, ymroddiad,
daliad; cyfieithiad

Renegade, ren'í.gäd, Renegado, ren.í.gä'- dö <i>n</i> , gwrthgiliwr	Repealable, rí.pí'lä.bl <i>a</i> , diddymadwy
Renegé, rí.níj' <i>v</i> , gwadu, gwrthod	Repeat, rí.pít' <i>vt</i> , ailadrodd, aildraethu; mynychu; adwneuthur: <i>n</i> , mynychnod
Renew, rí.nü' <i>vt</i> , adnewyddu, adgyweirio	Repeater, rí.pí'tûr <i>n</i> , adroddwr, ailad- roddwr; oriadur a darawo yr oriau
Renewable, rí.nü'ä.bl <i>a</i> , adnewyddadwy	Repel, rí.pel' <i>v</i> , curo yn ol, gyru yn ol, gwrthguro, gwrthdaro, gwrthhyrddio
Renewal, rí.nü'al <i>n</i> , adnewyddiad	Repellent, rí.pel'ent <i>a</i> , gwrthgurol: <i>n</i> , meddyginiaeth wrthweithiol
Reniform, rí.ní.fôrm <i>a</i> , arenddull	Repent, rí.pent' <i>v</i> , edifarhau, edifaru, bod yn edifar gan
Renitence, rí.ní'tens, Renitency, rí.ní'- ten.sí <i>n</i> , gwrthymegnïad	Repent, rí'pent <i>a</i> , ymlusgol
Renitent, rí.ní'tent <i>a</i> , gwrthymegnïol	Repentance, rí.pen'tans <i>n</i> , edifeirwch
Rennet, ren'et <i>n</i> , math o afal; ceuled, caul, ceulon [wadu, gwadu	Repentant, rí.pen'tant <i>a</i> , edifeiriol, edi- farus, edifar
Renounce, rí.nü'wns' <i>vt</i> , ymwrthod, ym-	Repeople, rí.pí'pl <i>vt</i> , ailbobli, adbobli
Renovate, ren'ö.vät <i>vt</i> , adnewyddu; ad- feru [iad	Repercuss, rí.pür.kus' <i>vt</i> , gwrthguro, gwrthdaro, adguro, adlamu, gwrth- neidio [guriad
Renovation, ren'ö.vä'shun <i>n</i> , adnewydd-	Repercussion, rí.pür.kush'un <i>n</i> , gwrth-
Renown, rí.nü'wn' <i>n</i> , bri, clod; enw, an- rhydedd, enwogrwydd: <i>vt</i> , enwogi.	Repercussive, rí.pür.kus'iv <i>a</i> , gwrth- gurol [lyfr; trysorfa
Renowned, enwog, clodfawr	Repertory, rep'ûr.tur.í <i>n</i> , rhestrlyfr, cof-
Rent, rent <i>n</i> , ardreth, rhent; rhwyg, rhwygiad: <i>vt</i> , ardrethu, rhentu, cym- meryd neu osod dan ardreth: <i>pt</i> & <i>pp</i> .—Rend. Rent-charge, ardrethdal, rhentdal. Rent-roll, rhentlyfr. Rack-	Repetition, rep.í.tish'un <i>n</i> , ailwneuthur- iad, mynychiad, adroddiad, ailadrodd- iad. Repetition of words, adeiriad
rent, tynrent, rhent eithaf	Repetitional, rep.í.tish'un.al, Repitition- ary, rep.í.tish'un.ur.í <i>a</i> , ailadroddol, adeiriol, mynychiadol
Rentable, ren'tä.bl <i>a</i> , ardrethadwy	Repine, rí.pín' <i>vi</i> , ymosfidio, anfoddogi, ymddigio, grwgnach, cenfigenu
Rental, ren'tal <i>n</i> , ardrethlyfr, rhentlyfr	Replace, rí.pläs' <i>vt</i> , adlëu, adsefydlu, adosod; ailosod, cymmeryd lle arall
Renter, ren'tûr <i>vt</i> , wynebwnïo: <i>n</i> , ar- drethwr [wrthodiad, gwrthodiad	Replait, rí.plät' <i>vt</i> , ad-dëllio, adblygu
Renunciation, rí.nun.sí.ä'shun <i>n</i> , ym-	Replant, rí.plant' <i>vt</i> , adblanu, aiblanu
Renverse, ren.vûrs' <i>vt</i> , gwrthdroi	Replenish, rí.plen'ish <i>vt</i> , diwallu, digoni, arddigoni, llenwi, cyflenwi, adlenwi
Reordain, rí.ôr.dän' <i>vt</i> , ailurddo, adosod	Replete, rí.plit' <i>a</i> , llawn, cyflawn, gor- lawn, gorllawn [gorllawnedd
Reordination, rí.ôr.dí.nä'shun <i>n</i> , adurdd- iad, ailurddiad	Repletion, rí.plí'shun <i>n</i> , gorllawniad;
Repaid, rí.päd' <i>pt</i> & <i>pp</i> .—Repay	Replevin, rí.plev'in, Replevy, rí.plev'í <i>n</i> , rhyddhâd attafael, gollyngdod, at- atafaelgoll: <i>v</i> , rhyddhau attafael, di- atafaelu [iad, ailatebiad
Repair, rí.pér' <i>v</i> , cyweirio, adgyweirio, adweirio, taclu, trwsio; cyrchu, myned: <i>n</i> , cyweiriad, tacliad; cyrchiad	Replication, rep.lí.kä'shun <i>n</i> , gwrthateb-
Repairable, rí.pér'ä.bl <i>a</i> .—Reparable	Reply, rí.plí' <i>n</i> , ateb, gwrthheb, gwrth- ateb: <i>v</i> , ateb; gwrthebu, gwrthateb
Rependous, rí.pan'dus <i>a</i> , plygiedig tuag i fyny [gwelladwy	Repolish, rí.pol'ish <i>vt</i> , adgaboli
Reparable, rep'ur.ä.bl <i>a</i> , cyweiriadwy,	Report, rí.pórt' <i>n</i> , chwedl, son, swm, adchwedl; gair, enw; swm ergyd, ysgort, diasbad; adroddiad, mynegiad, hysbysiad, hanes: <i>vt</i> , adrodd, mynegu, hysbysu, dywedyd, cyhoeddi, taenu chwedl, rhoi ar led
Reparation, rep.u.rä'shun <i>n</i> , adgyweir- iad, cyweiriad; rhoddiad iawn, iawn- hâd	Reporter, rí.pó'r'tûr <i>n</i> , mynegwr, hys- byswr; ysgrifwr tros newyddiadur
Reparative, rí.par'ä.tiv <i>a</i> , adgyweiriol	Reposad, rí.pó'zal <i>n</i> , gorphwysiad
Repartee, rep.är.tí' <i>n</i> , ffraethair, ffraeth- ateb, cymhenair, ateb parodlym	
Repass, rí.pas' <i>v</i> , ailgroesi; dychwelyd	
Repast, rí.past' <i>n</i> , pryd o fwyd, adfaeth, adgyweirbryd; ymborthiad	
Repay, rí.pä' (<i>pt</i> & <i>pp</i> repaid) <i>vt</i> , ad- dal, attalu, talu yn ol [attaledigaeth	
Repayment, rí.pä'ment <i>n</i> , ad-dal, attaliad,	
Repeal, rí.pil' <i>n</i> , diddymiad, adfarniad, dadreithiad: <i>vt</i> , diddymu, dirymu, adfarnu, galw yn ol, gwrthlaw	

- Repose, rî.pôz' *n*, esmwythdra, gor-phwysdra, llonyddwch; cwsgr, hun; goglu, ymddiried: *v*, gorphwyso, ymlonyddu; cysgu, huno; ymddiried, hyderu, rhoi hyder
- Reposedness, rî.pôzed.nes *n*, gorphwys-edigaeth, tawelwch
- Reposit, rî.pôz'it *vt*, rhoi yng nghadw
- Reposition, rî.pôzish'un *n*, adlead, ad-sefydliad, adosodiad
- Repository, rî.pôz'î.tur.î *n*, ystorfa, cadwfa, cronfa, trysorfa [berchenogi]
- Repossess, rî.po.zes' *vt*, adfeddiannu, ail-
- Reprehend, rep.rî.hend' *vt*, argyhoeddi, ceryddu, sardio, senu [ceryddadwy]
- Reprehensible, rep.rî.hen'sî.bl *a*, beius,
- Reprehension, rep.rî.hen'shun *n*, beiad, cerydd, sen [geryddol]
- Reprehensive, rep.rî.hen'siv *a*, beiol, ad-
- Represent, rep.rî.zent' *vt*, arddangos, dangos, gosod allan, darlunio, cyn-nychioli, adbresennoli
- Representation, rep.rî.zen.tâ'shun, Re-presentment, rep.rî.zent'ment *n*, arddangosiad, gosodiad allan; darluniad; darlun, delw; cynnychioliad
- Representative, rep.rî.zen.tâ.tiv *a*, cynnychedigol, dangosedigol: *n*, cynnychiolwr, cynnychiolydd
- Repress, rî.pres' *vt*, attal, ffrwyno
- Repression, rî.presh'un *n*, attaliad
- Repressive, rî.pres'iv *a*, attaledigol
- Reprieve, rî.priv' *n*, gwarant, dienoed, oedwarant: *vt*, dienoedi
- Reprimand, rep.rî.mand *n*, argyhoeddiad, cerydd, sen: *vt*, ceryddu, beio, senu
- Reprint, rî.print' *vt*, adargraffu, ailar-
- Reprint, rî'print *n*, ailargraffiad [graffu]
- Reprisal, rî.prî'zal *n*, adgipiad, attrais, attreisiad, gwrthysgafael
- Reprise, rî.prîz' *n*, adgip, attrais
- Reproach, rî.prôtsh' *n*, sarhâd, gwarth, gwarthrudd, anair, cywilydd, gwaradwydd, edliw, lliwiant: *vt*, gwarthruddio, gwaradwyddo, edliw, senu
- Reproachable, rî.prôtshâ.bl *a*, gwaradwyddadwy [wyddus]
- Reproachful, rî.prôtsh'fwl *a*, gwarad-
- Reprobate, rep.rô.bât *a*, gwrthodedig, anghymmeradwy, diras, adfad: *n*, dryg-ddyn, dirieid-ddyn, dyhiryn: *vt*, gwrthod, llwyrwrthod; gwrthwynebu
- Reprobation, rep.rô.bâ'shun *n*, gwrthodedigaeth, llwyrwrthodiad
- Reproduce, rî.prô.düs' *vt*, adgynnyrchu
- Reproduction, rî.prô.duk'shun *n*, adgynnyrchiad, adepiliad
- Reproductive, rî.prô.duk'tiv *a*, adgynnyrchol. Reproductive organs, peiriannau epilaid
- Reproof, rî.prw'f *n*, cerydd, argyhoeddiad, sen, ceryddair, dwrdiad
- Reprovable, rî.prw'vâ.bl *a*, ceryddadwy, beidiawy [hoeddi, sen]
- Reprove, rî.prw'v' *vt*, ceryddu, argy
- Reputation, rep.tâ'shun *n*, ymlusgad
- Reptile, rep'til *n*, ymlusgiad, sarddar *a*, ymlusgol, sarddol
- Republic, rî.pub'lik *n*, gweriniaeth, gwerinlywodraeth, gwerinwladwriaeth
- Republican, rî.pub'li.kan *a*, gweriniaethol: *n*, gweriniaethwr
- Republicanism, rî.pub'li.kan.izm, gweriniaeth, gwerinlywodraeth
- Republish, rî.pub'lish *vt*, ailgyhoeddi
- Repudiable, rî.pü'di.â.bl *a*, gwrthodadwy
- Repudiate, rî.pü'di.ät *vt*, rhoddi ymaitysgar, gwrthod, diarddel
- Repudiation, rî.pü'di.ä'shun *n*, ysgaria, gwrthodiad, diarddeliad
- Repugnance, rî.pug'nans, Repugnance, rî.pug'nans.sî *n*, gwrthwynebiad [cerc]
- Repugnant, rî.pug'nant *a*, gwrthwyni
- Repullulate, rî.pul'ü.lät *vi*, ailflaguro
- Repulse, rî.puls' *n*, cilgwrth, gwrthiadol, gwrthergyd, gwrthgur; naei pall: *vt*, gwrthdastu, dadergyd, gwrthdaro, curo yn ol, gwrthguro
- Repulsion, rî.pul'shun *n*, gwrthguriaeth
- Repulsive, rî.pul'siv, Repulsory, rî.pul'sur.î *a*, cilwthiol, gwrthryiol
- Repurchase, rî.pär'tshäs *vt*, adbry, ailbrynu, prynu yn ol
- Reputable, rep'ü.tâ.bl *a*, cymmeradw, parchus, cyfrifol, clodwiw, ystadus
- Reputation, rep.ü.tâ'shun *n*, bri, cymmeriad, cymmeredigaeth, cyfrifiad
- Repute, rî.püt' *n*, parch, bri, gwiwdd, *vt*, cyfrif, golygu, ystyried, tybied. no repute, anenwog [gymmer]
- Reputeless, rî.püt'les *a*, dibarch,
- Request, rî.kwest' *n*, arch, deisyf, erfyniad, erfyn, dymuniad: *vt*, deisyf, deisyf, erfyn, erchi, dymuno
- Requicken, rî.kwik'n *vt*, adfywhau
- Requiem, rî.kwi.em *n*, gorphwysod, gorphwysgan, marwgan, angladd
- Requirable, rî.kw'r'â.bl *a*, gofynadwy
- Require, rî.kw'r' *vt*, gofyn, ceisio
- Requisite, rek'wi.zit *a*, angenrheidiol, anhebgorol, gofynedig, rheidiol
- Requisites, rek'wi.zits *np*, angenrheidiol, anhebgorion [gofyn]
- Requisition, rek.wi.zish'un *n*, galw

Requital, rî.kwî'tal *n*, gwobr, iawn, ad-dal
 Requite, rî.kwî't *vt*, talu, gwobrwyo, ad-
 Resale, rî.säl' *n*, adwerthiant [dalu
 Resalute, rî.sâ.lüt' *vt*, adanerchu, ail-
 gyfarch [dirymu
 Rescind, rî.sind' *vt*, tori, diddymu,
 Rescision, rî.sizh'un *n*, diddymiad
 Rescribe, rî.skrib *vt*, adysgrifenu, ail-
 ysgrifo [ysgrif
 Rescript, rî'skript *n*, adysgrif, gwrth-
 Rescue, res'kü *n*, gwarediad, traisachub-
 iaeth, rhyddhâd: *vt*, gwaredu, achub,
 rhagachub, traisryddhau
 Research, rî.sûrsh' *n*, adechwiliad, ad-
 gais: *vt*, adgeisio, adchwilio. To
 search and research, dyfalchwilio
 Reseize, rî.siz' *vt*, adafaelu
 Resemblance, rî.zem'blans *n*, cyffelyb-
 rwydd, tebygolrwydd, tebygrwydd;
 llun, eilun, delw, delwedd, dull
 Resemble, rî.zem'bl *vt*, tebygu, cyffel-
 ybu, efelychu, cyfalhau
 Resend, rî.send' (*pt* & *pp* resent, rî-
 sent') *vt*, ailanfon [ad-dalu, atteimlo
 Resent, rî.zent' *vt*, cymmeryd yn ddrwg,
 Resentful, rî.zent'fwl, Resentive, rî.zen-
 tiv *a*, anfoddog, digofus, hyddig
 Resement, rî.zent'ment *n*, dig, digder,
 anfoddlonrwydd; ad-daliad
 Reservation, rez.ûr.vâ'shun *n*, darn-
 geliad, adgadwad, cadwad yn ol; am-
 modiad. Mental reservation, tawedog-
 rwydd meddylol [trysorgell
 Reservatory, rî.zûr'vâ.tur.î *n*, ystordy,
 Reserve, rî.zûr'v *n*, olyddin; tawedog-
 rwydd; pwylledd: *vt*, cadw, rhoi i
 gadw. In reserve, yn ol, o'r neilldu
 Reservedness, rî.zûr'ved.nes *n*, tawedog-
 rwydd [fa, dyfrgist
 Reservoir, rez'ûrv.wôr *n*, cronfa, cadw-
 Resiance, rez'yans *n*.—Residence
 Resiant, rez'yant *n*, Resident
 Reside, rî.zid' *vi*, cartrefu, preswyllo,
 cyfanneddu, trigo, trigiannu, aros
 Residence, rez'î.dens *n*, cartref, trigfa,
 preswylfod, trigle, trigias; trigiad
 Resident, rez'î.dent *n*, trigiannydd, cyf-
 arosydd: *a*, trigianol, cyfanneddol
 Residentiary, rez'î.den'shur.î *a*, trigian-
 nol, cyfarosol: *n*, gweinidog cyfarosol
 Residual, rî.zid'ü.al, Residuary, rî.zid'-
 ü.ur.î *a*, gweddilledigol
 Residue, rez'î.dü, Residuum, rî.zid'ü.um
n, gweddill, gwarged, rhelyw; gwadd-
 od [roddi
 Resign, rî.zûn' *vt*, rhoddi i fyny, ym-
 resign, rî.sin' *vt*, ailnodi, ail-lawnodi

Resignation, rez.ig.nâ'shun *n*, rhoddiad
 i fyny, ymroddiad
 Resignee, rez.î.nî' *n*, adgymmerydd, der-
 bynydd [rhoddwr i fyny
 Resigner, rî.zî'nur *n*, rhoddiedydd,
 Resilab, res'î.lâ *n*, math o hen arian bath
 Resilience, rî.sil'yens, Resiliency, rî.sil'-
 yen.sî *n*, gwrthneidiad, attwythiad,
 gwrthneidrwydd [attwythol, adlamol
 Resilient, rî.sil'yent *a*, gwrthneidiol,
 Resin, rez'in, Rosin, roz'in *n*, ystor
 Resinous, rez'î.nus, *a*, ystoraidd [iad
 Resipiscence, rez.î.pis'ens *n*, adsynwyr-
 Resist, rî.zist' *v*, gwrthsefyll, gwrthwy-
 nebu, gwrthymlad, gwrthio
 Resistance, rî.zis'tans *n*, gwrthwynebiad
 Resistibility, rî.zis.tî.bil'î.tî *n*, gwrth-
 wynebolrwydd, caledrwydd [adwy
 Resistible, rî.zis'tî.bl *a*, gwrthwyneb-
 Resistive, rî.zis'tiv *a*, gwrthwynebol
 Resitless, rî.zist'les *a*, anwrthwynebol
 Resoluble, rez'ö.lü.bl *a*, attodadwy
 Resolute, rez'ö.lüt *a*, llawnfrydig, pen-
 derfynol, bwriadlawn, diysgog, disigl,
 calonog, gwrol, dewrwyd
 Resoluteness, rez'ö.lüt.nes *n*, llwyrfwriad,
 diysogrwydd, gwroldeb
 Resolution, rez'ö.lü'shun *n*, bwriad,
 llawnfryd, penderfyniad; dyhewyd,
 calondid, gwroldeb; dattodiad
 Resolute, rez'ö.lü.tiv *a*, dattodol
 Resolvable, rî.zol'vâ.ble *a*, dattodadwy
 Resolve, rî.zolv' *n*, bwriad, ymroddiad,
 llwyrfwriad, penderfyniad: *v*, bwriadu,
 penderfynu, llwyrfwriadu; dattod,
 dosbarthu, dosranu; toddi, attoddi;
 agor, deongli, egluro [frydedd
 Resolvedness, rî.zol'ved.nes *n*, llwyr-
 Resolvent, rî.zol'vent *a*, dattodol
 Resonance, rez'ö.nans *n*, adseiniad,
 gwrthseiniad [seiniol
 Resonant, rez'ö.nant *a*, adseiniol, dad-
 Resorb, rî.sôr'b' *vt*, llyncu
 Resort, rî.zôrt' *vi*, cynniwair, cyrchu,
 ymgyrchu: *n*, cynnulliad, cydym-
 gasgliad; cyrchfa, cynnullfan, cyn-
 niweirfa, cyrchfan, cyrchle [arseinio
 Resound, rî.zû'wnd' *v*, dadseinio, adleisio,
 Resource, rî.sôrs' *n*, adnawdd, adgyf-
 nerth; noddfa; dyfais; edryf
 Resp, resp *n*, clefyd ar ddefaid
 Respect, rî.spekt' *n*, cymmeriad, bri,
 parch, edmyg, edmygedd; cyfrif; ys-
 tyriaeth, ystyr; golygiad; perthynas:
vt, parchu, ystyried, edmygu; per-
 thyn, perthynu. To respect persons,
 derbyn wyneb

RET pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tû=too, tûk=took:

Respectable, rî.spek'tâ.bl *a*, parchus, gwiwbarch, cyfrifol, ystadus

Respectful, rî.spekt'fwl *a*, parchlawn, parchus, edmygus; gostyngedig

Respective, rî.spek'tiv *a*, neillduol, priodol, priod, gwahanredol, gwahanol, perthynol

Resperse, rî.spûrs' *vt*, taenellu

Respiration, res.pî.râ'shun *n*, anadliad

Respire, rî.spîr' *v*, anadlu, cyrchu anadl, alanu, analu

Respite, res'pit *n*, oed, oediad, dysbaid, attreg, seibiant, hamdden, hoe; dien-oed: *vt*, addoedi, gohirio; dienoedi, oedi

Resplendence, rî.splen'dens, Resplendency, rî.splen'den.sî *n*, cyflewyrchiad, dysgleirdeb, eirianedd

Resplendent, rî.splen'dent *a*, llewyrchol, ysblenydd, eirian, dysglær

Respond, rî.spond' *vi*, ateb, gwrthebu

Respondent, rî.spon'dent *n*, atewr

Response, rî.spons' *n*, ateb, gwrtheb

Responsible, rî.spon'si.bl *n*, atebadwy, atebol, rhwym i ateb [atebol

Responsive, rî.spon'siv *a*, atebol, ym-

Rest, rest *n*, gorphwysdra, llonyddwch, esmwythdra, tawelwch, gorphwysfa; hoe; rhelyw, gweddill, gwarged, y rhai ereill; gorphwysnod: *v*, gorphwyso; ymorphwys. Resting-place, gorphwysfa. At rest, yn gorphwys, yn sefyll, disymmud. The rest, y lleill, y rhelyw

Restagnant, rî.stag'nant *a*.—Stagnant

Restauratîon, rî.stô.râ'shun *n*, adferiad, edfryd [tawel

Restful, rest'fwl *a*, llonydd, esmwyth,

Restiff, res'tif *a*, rhusog.—Restive

Restitution, res.tî.tû'shun *n*, adferiad, edfrydiad, rhoddiad yn ol

Restive, res'tiv *a*, ystyfnig, anhywaith, anhydyn, rhuslyd, ystranglyd

Restiveness, res'tiv.nes *n*, ystyfnigrwydd

Restless, rest'les *a*, aflonydd, diorphwys, anesmwyth; dibun [der; dihunedd

Restlessness, rest'les.nes *n*, anesmwyth-

Restorable, rî.stô.r'â.bl *a*, adferadwy, edfrydadwy [iad

Restoral, rî.stô.r'al *n*, adferiad, edfryd-

Restoration, res.tô.râ'shun *n*, adferiad, edfrydiad, adferedigaeth

Restorative, rî.stô.r'â.tiv *a*, adferol, adferedigol, cryfhaol: *n*, meddyginiaeth adferiadol

Restore, rî.stô.r' *vt*, attroi, adferyd, adferu, dadebyrd; ad-dalu; adgyweirio.

To restore to health, iachâu

Restrain, rî.strân' *vt*, attal, ffrwyn

twoyo, rhwystro; cyfyngu, lluddio

Restrained, rî.strâ'nâ.bl *a*, attaladwy

Restraint, rî.strânt' *n*, attaliad, rhwyst

caethiad, lludd [terfynu; caeth

Restrict, rî.strikt' *vt*, attal, cyfyng

Restriction, rî.strik'shun *n*, attalia

cyfyngiad, terfyniad, rhwymiad

Restrictive, rî.strik'tiv *a*, attaliadol. rha;

rwymol, terfynedigol, rhwymedigol

Restricting, rî.strin'jent *a*, rhwymol

adrwymol; gwaedattaliadol: *n*, rhwyr

ydd; meddyginiaeth attaliadol

Resty, res'ti *a*.—Restive

Result, rî.zult' *n*, canlyniad, ffrwyth

effaith: *vi*, tarddu, deillio, codi

Resume, rî.zûm' *vt*, adgymmeryd, a

ymaflyd yn, ailddechreu

Resummon, rî.sum'un *vt*, ailwysio

Resumption, rî.zump'shun *n*, adgy

meriad, ailgymeriad; adeiriad

Resumptive, rî.zump'tiv *a*, adgyr

Resupinate, rî.sû'pî.nât, Resupine, rî.s'

pîn *a*, â'r gwyneb isaf i fyny, gwrth

dröedig, gwyneb i waered

Resurrection, rez.u.rek'shun *n*, adg

odiad, cyfodiad [corff-le

Resurrectionist, rez.u.rek'shun.ist

Resuscitate, rî.sus'itât *v*, adfywio, a

fywhaul, adfywiocâu, dadebru

Resuscitation, rî.sus.itâ'shun *n*, adfy

iad, adfywiocâd, adfywhâd

Retail, rî.tâl' *vt*, manwerthu, adwerth

Retail, rî.tâl *a*, manwerth, adwerthia

Retailer, rî.tâl'îr *n*, manwerthydd, ma

werthwr, ailwerthwr, adwerthwr

Retain, rî.tân' *v*, cadw, dal, dal gaf

cofio; llogi, cyflogi; hurio dadleu

Retainable, rî.tâ'nâ.bl *a*, cadwadwy

Retainer, rî.tâ'nûr *n*, llogwr, cyflog

canlynydd, dibynydd, heilyn

Retake, rî.täk' *vt*, adgymmeryd. aden

Retaliate, rî.tal'itât *v*, gorbwytho,

dal, talu'r pwyth, dialu [dial

Retaliation, rî.tal.itâ'shun *n*, ad-daf

Retard, rî.târd' *vt*, rhwystro, afrwy

goluddio, arluddio, lluddias, attal, oedi, hwyrhau, addoedi

Retardation, rî.târ.dâ'shun *n*, attal

afrwyddiad, goluddiad; oediad, hw

Retch, ritsh *vi*, cyfogi, chwydu [

Retecious, rî.ti'shus *a*, rhwydol

Retention, rî.ten'shun *n*, attaliad;

ddaliad [nwysol; gafae

Retentive, rî.ten'tiv *a*, attaliedigol, c

Reticent, ret'isent *a*, dystaw, gosteg

Reticle, ret'ikl *n*, rhwyden

Reticulate, ri.tik'ü.lät <i>vt</i> , rhwydo	Retrude, ri.trôw'd' <i>vt</i> , gwrthio yn ol
Reticular, ri.tik'ü.lâr, Reticulated, ri.tik'ü.lä.ted <i>a</i> , rhwydog	Retund, ri.tund' <i>vt</i> , pylu; diawchu
Reticule, ret'î.kül <i>n</i> , coden; rhwyden	Return, ri.tûrn' <i>n</i> , dychwel, adchwel, dychweliad, adferiad, attaith: <i>v</i> , dychwelyd; attalu. Returns, atebion, cyfrifebau. Return of the year, pen y flwyddyn. To return an answer, ateb. To return thanks, diolch
Retina, ret'î.nâ <i>n</i> , rhwydlen y llygad	Returnable, ri.tûr'nâ.bl <i>a</i> , dychweladwy
Retinue, ret'î.nü <i>n</i> , gosgordd, gosgorddlu	Retuse, ri.tüs' <i>a</i> , pwl [arfod
Retire, ri.tîr' <i>vi</i> , ymneillduo, encilio, cilio, ymado, myned o'r neilldu	Reunion, ri.ü'nî.un <i>n</i> , adgyssylltiad; cyf-Reunite, ri.ü.nît' <i>v</i> , aduno, adgydio, adgyssylltu, ailuno [amlygu
Retiredness, ri.tîr'd'nes <i>n</i> , neillduolrwydd, dirgelrwydd, unigrwydd	Reveal, ri.vîl' <i>vt</i> , dadguddio, egluro,
Retirement, ri.tîr'ment <i>n</i> , neillduedd, unigedd, encil, ciliad o'r neilldu	Revel, rev'el <i>n</i> , gloddest, wttres, cyfeddach: <i>vi</i> , gloddesta, wttresa, gorwledda. Revel-rout, gloddestdorf,
Retort, ri.tôrt' <i>n</i> , gwrthgis, gwrthsen, gwrthgno; ateb firaethlym; gwrthdro; math o fferyll-wydryn: <i>v</i> , gwrthsensu, gwrthgnoi, gwrthateb; ednyddu	Revel, ri.vel' <i>vt</i> , tynu yn ol [terfysglu
Retortion, ri.tôr'shun <i>n</i> , ednyddiad	Revelation, rev.î.lä'shun <i>n</i> , dadguddiad
Retouch, ri.tutsh' <i>vt</i> , ailgyffwrdd	Revelry, rev'el.rî <i>n</i> , gloddest, gloddestwaith, wttresiad, cyfeddach
Retrace, ri.träs' <i>vt</i> , adolrhain. To retrace one's steps, dychwelyd	Revenge, ri.venj' <i>n</i> , dial, dialiad, dialedd: <i>vt</i> , dial, dialeddu. To revenge one's self, To be revenged, ymddial
Retract, ri.trakt' <i>v</i> , galw geriau yn ol, dad-ddywedyd; tynu yn ol [weddiad	Revengeful, ri.venj'fwl <i>a</i> , dialgar, ymddialgar, dialeddus [garwch
Retraction, ri.trak.tä'shun <i>n</i> , dad-ddy-	Revengefulness, ri.venj'fwl.nes <i>n</i> , dial-
Retractile, ri.trak'til <i>a</i> , gwrthdynol	Revenger, ri.ven'jûr <i>n</i> , dialydd, dialeddwr
Retraction, ri.trak'shun <i>n</i> , tyniad yn ol	Revenue, rev'en.ü <i>n</i> , ardreth, cyllid
Retreat, ri.trît' <i>n</i> , cil, encil, enciliad, gwrthdait; celfan, adfan, lloches, llechfa, diogelfa, dirgelfa: <i>vi</i> , cilio, encilio, gwrthdeithio; ffoi	Reverberant, ri.vûr'bur.ant <i>a</i> , adseiniol
Retrench, ri.trentsh' <i>v</i> , lleihau, cynnilo; amgloddio, amddiffyn, adgloddio	Reverberate, ri.vûr'bur.ät <i>v</i> , gwrthseinio, dadseinio, adseinio, gwrthguro, adguro, gwrthdaro, adleisio
Retrenchment, ri.trentsh'ment <i>n</i> , cynniliad, cynnildeb; adglawdd, amgaer	Reverberation, ri.vûr.bur.ä'shun <i>n</i> , ad-sain, amseiniad, gwrthseiniad
Retribute, ri.trib'üt <i>vt</i> , attalu, talu yn ol	Reverberatory, ri.vûr'bur.ä.tur.î <i>a</i> , dadseiniol, gwrthgurol, gwrthseiniol
Retribution, ret.ri.bü'shun <i>n</i> , ad-daliad	Revere, ri.vîr' <i>vt</i> , parchu, anrhydeddu
Retributive, ri.trib'ü.tiv, Retributory, ri.trib'u.tur.î <i>a</i> , attaledigol, ad-dalol	Reverence, rev'ur.ens <i>n</i> , parch, erbarch, edmyg, ardduniant, anrhydedd, bri; ofn: <i>vt</i> , parchu, perchi, anrhydeddu
Retrievable, ri.trî'vâ.bl <i>a</i> , adferadwy	Reverend, rev'ur.end <i>a</i> , parchedig, hybarch. The Right Reverend the Lord Bishop of—, y Gwir Barchedig Arglwydd Esgob—
Retrieval, ri.trî'val <i>n</i> , adferiad, edfryd	Reverent, rev'ur.ent, Reverential, rev.u-ren'shal <i>a</i> , parchus; gostyngedig
Retrieve, ri.trîv' <i>vt</i> , adferu, ailennill	Reverie, rev.u.rî', Revery, rev'ur.î <i>n</i> , hep-hynt, mympwy, gofreuddwyd, breuddwyd effro
Retriever, ri.trî'vûr <i>n</i> , math o adargi	Reversal, ri.vûr'sal <i>n</i> , dymchweliad, diddymiad, gwrthiad, gwrthdroad
Retrospect, yn ol, yn wrthol, gwrth-	Reverse, ri.vûrs' <i>n</i> , tro, troad, cyfnewidiad; gwrthwyneb; anffawd, aflywydd: <i>v</i> , gwrthwynebu, gwrthdroi, galw yn ol, dirymu [gwrthdroadwy
Retrospection, ri.trö.ak'shun <i>n</i> , gwrthwaith, gwrthweithred	Reversible, ri.vûr'si.bl <i>a</i> , ymchweladwy,
Retrocession, ri.trö.sesh'un <i>n</i> , gwrthrod-iad, enciliad [arweiniad	
Retroduction, ri.trö.duk'shun <i>n</i> , gwrth-	
Retroflex, ri.trö.fleks <i>a</i> , gwrthblygol	
Retrograde, ri.trö.gräd <i>a</i> , gwrthgrwydr-ol: <i>vi</i> , myned yn ol	
Retrogression, ri.trö.gresh'un <i>n</i> , olgiliad, attymchweliad, dadchweliad	
Retrospect, ri.trö.spekt <i>n</i> , gwrthedrych, gwrtholwg, ailolwg [edrychiad	
Retrospection, ri.trö.spek'shun <i>n</i> , ol-	
Retrospective, ri.trö.spek'tiv <i>a</i> , ol-olygol	
Retrovert, ri.trö.vûrt' <i>vt</i> , gwrthdroi	

RID pâth, fat, êre, met, mâ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tû=too, tûk=took;

Reversion, rî.vûr'shun *n*, gwrthdroad;
ymchweliad, attychweliad; olfeddiant
Reversionary, rî.vûr'shun.ur.î *a*, ym-
chweledigol, olfeddiannol
Revert, rî.vûrt' *v*, troi yn ol, dychwelyd
Revertible, rî.vûr'tî.bl *a*, ymchweladwy
Revest, rî.vest' *vt*, adwisgo; ailosod
mewn meddiant [dilladfa
Revestiary, rî.ves'tshur.î *n*, gwisgfa,
Review, rî.vû' *vt*, ailystyried, adolygu,
edlygu [gwaradwyddo, senu
Reville, rî.vîl' *vt*, difenwi, cablu, difrio,
Revisal, rî.vî'zal, Revision, rî.vîzh'un *n*,
adchwiliad, adolygiad, adholiad; ad-
ddarlenniad
Revise, rî.vîz' *vt*, adchwilio, adbrofi,
adolygu: *n*, ailbroffen, eilbrawf
Revisit, rî.vîz'it *vt*, ailymwled, adofwyo
Revisitation, rî.vîz.î.tâ'shun *n*, ailymwel-
iad, adymweliad
Rivival, rî.vî'val *n*, adfywiad, dadebriad
Revive, rî.vîv' *v*, adfywio, adfywhau,
bywhau, bywiogi, dadebru, dadlewyr
Revivicate, rî.vîv.î.kât, Revivify, rî.vîv-
î.fî *vt*, adfywio, adfywioed [iad
Reviviscence, rev.î.vîs'ens *n*, ymadfyw-
Revocable, rev'ô.kâ.bl *a*, gwrthalwadwy
Revocation, rev'ô.kâ'shun, Revokement,
rî.vök'ment *n*, gwrthalwad; galwad
yn ol, diddymiad [diddymu
Revoke, rî.vök' *v*, gwrthalw; dattroi,
Revolt, rî.völt' *n*, gwrthgiliad, gwrth-
ryfel, gwrthgynhurf: *v*, gwrthgilio,
gwrthymgyfodi, gwrthryfela
Revolution, rev'ô.lû'shun *n*, chwyldroad;
cylchdro, adchwyl, adchwylfa, ad-
gylchiad, amdreigliad, cylchdaith
Revolutionary, rev'ô.lû'shun.ur.î *a*,
chwylfaol, gwrthryfelgar
Revolve, rî.volv' *v*, amdroi, cylchdroi,
amdreiglo; dwysystyried, myfyrio ar
Revulsion, rî.vul'shun *n*, gwrthdroad,
gwrthdro, gwrthdaffiad
Reward, rî.wôrd' *n*, gwobr, gwobrwy,
tâl, taledigaeth: *vt*, gwobrwy, gwobri;
talu [adwy
Rewardable, rî.wôr'dâ.bl *a*, gwobrwy-
Reward, rî.wûrd' *vt*, adeirio, aileirio
Reynard, ren'ûrd *n*, cadno, llwynog,
gwyddgi, madog, madryn, madyn
Reys, rîz *n*, cadben llong Aiphtaid
Rhabdomaney, rab'dô.man.sî *n*, gwialen-
ddewiniaeth
Rhama, râ'mâ *n*, geudduw Indiaidd
Rhapsodist, rap'sô.dist *n*, ffiegodydd
Rhapsody, rap'sô.dî *n*, cymmysgdraith,
gwylltdraith, ffiegod; gwylltaraeth

Rheda, rî'dâ *n*, math o gerbyd
Rhetoric, ret'ô.rik *n*, areitheg, ffraethel
Rhetorical, rî.tor'îkal *a*, areithydd
areithiol, ffraethebol
Rhetorician, ret'ô.rish'an, Rhetor, rî'tî
n, areithiwr, arodawr [gormwyd
Rheum, rûm *n*, diferwst, lliflyn y pe
Rheum, rî'um *n*, arianllys [malysto
Rheumatic, rû.mat'îk *a*, gwynegol, cyn
Rheumatism, rû.mâ.tizm *n*, gwynwys
gwynnegau, clefyd y gânau, cryd y cyn
Rheumy, rû'mî *a*, gormwythig [mal
Rhexis, rek'sis *n*, toriad gwythien
Rhinalgia, rî.nal'jî.â *n*, trwynwst
Rhino, rî'nô *n*, arian
Rhinoceros, rî.nos'ur.us *n*, trwyngornf
Rhinsburgers, rinz.bûr'gûr *n*, plaid
grefyddwyr heb offeiriad
Rhodium, rô'dî.um *n*, math o adwyn
Rhomboid, rom'bôid *n*, lleddfbetryal
ochrau cyferbyniol yn gyfartal
Rhombus, rom'bus, Rhomb, romb
lleddfbetryal â'r 4 ochr yn gyfartal
Rhubarb, rû'bûrb *n*, arianllys [dri
Rhumb, rumb *n*, math o linell nŷ
Rhyme, rîm *n*, odl, cynganedd; rhim
yn: *v*, odli, cynganeddu, cydodli
Rhythm, rithm *n*, mydr a chynghane
Rhythmical, rith'mî.kal *a*, odl
cynganeddol, mydraidd
Rial, rî'al *n*, darn o aur gwerth 10s. a 1
Rib, rib *n*, asen, eisen, corfasen; e
drawst. Rib-roast, llachio, pwy, et
Spare-rib, eisglwyd mochyn
Ribald, rib'ald *n*, croesan, croesaniad
Ribaldish, rib'al.dish *a*, serth, anll
croesanaidd, budreiriog [ad
Ribaldry, rib'ald.rî *n*, serthedd, budre
Ribbed, ribd *a*, eisog, eisedig
Ribbon, rib'un *n*, ysnoden
Rice, rîs *n*, math o ydrawn, reis
Rich, ritsh *a*, cyfoethog, golud
gwerthfawr, gwyd, godidog, ffirwy
lawn; costus, helaeth; danteith
bras. To become rich, ymgyfoeth-
To make rich, cyfoethogi
Riches, ritsh'îz *np*, cyfoeth, golud,
berthedd, alaf, anlluedd, meddiann
Richness, ritsh'nes *n*, cyfoethogrwy,
goludogrwydd; brasder
Rick, rik *n*, das, daswl, daswrn, b
helm: *vt*, dasu, dasyrnu, deisio
Rickets, rik'ets *np*, y llechau
Rickety, rik'et.î *a*, gwan yn y cymma
Rid, rid (*pt & pp* rid) *vt* troi he
rhyddhau, gwaredu, gyru ymaith. o
get rid of, cael gwared o

Riddance, rid'ans *n*, gwarediad, rhydd-
 Ridden, rid'n *pp*.—Ride [hâd
 Riddle, rid'l *n*, dammeg, dyfal, cuddhol-
 iad; rhidyll, hesgyn: *v*, rhidyllio
 Ride, rid (rode, ridden) *v*, marchogaeth,
 marchocïu, marchäu; nofio wrth
 angor. To ride behind, ysgilio
 Rider, ri'dûr *n*, marchogwr, marchog,
 marchwr, marchoges; attodiad
 Ridge, rij *n*, grwn, trum, crimp, cefn,
 crib, esgair, rhych: *vt*, grynio, trumio,
 rhychu [anifail un-gaill
 Ridgel, rij'el, Ridgeling, rij'ling, *n*,
 Ridgetile, rij'til *n*, peithynen gribog
 Ridgy, rij'i *a*, eribog, trumiog, gryniog
 Ridicule, rid'ikül *n*, gwawd, gwatwar,
 chwerthinwawd, chwarddwawd: *vt*,
 gwawdio, gwatwar, chwerthin am ben
 Ridiculous, ri'dik'ülus *a*, dirmygus,
 ffol, gwawdwiw; ysmala
 Riding, ri'ding *n*, parthran o Sir Efrog,
 sef y drydedd ran (*trithing*); march-
 ogiad. Riding-coat, marchogwisg.
 Riding-habit, gwisg marchoges. Ri-
 ding-hood, penwisg marchoges
 Rise, rif *a*, aml; cyffredin; rhugl, ffwch
 Riseness, rif'nes *n*, amllder, cyffredinol-
 rwydd [rhychddryll
 Rise, ri'fl *vt*, anrheithio, ysbeilio: *n*,
 liffraff, rif'raf *n*, gwehilion y bobl
 Rist, rift *n*, agen, hollt, rhwyg: *a*, agen-
 og: *v*, hollti, rhwygo; ymagenu
 Rig, rig *n*, gwawd; anllades; anifail han-
 ner dysbaidd: *v*, taclu, gwisgo. To
 run the rig upon, cellweirio â
 Rigadon, rig.â.dwn' *n*, math o daplas
 Riggish, rig'ish *a*, anllad, puteinllyd
 Riggle, rig'l *vi*.—Wriggle
 Right, rit *a*, iawn, uniawn, cyfiawn; cy-
 wir; addas, cymhwys; teg; syth: *ad*,
 yn iawn, yn gywir: *vt*, iawnu, unioni;
 cymmoni: *n*, iawn, iawnder, def, un-
 iondeb; braint; hawl: *i*, o'r goreu!
 da! Rights, iawnderau, defion. Right
 angle, unionongl, cyfongl. Right hand,
 llaw ddeheu, deheulaw. To set to
 rights, trefnu, iawndrefnu
 Righteous, ri'tshus *a*, cyfiawn, uniawn
 Righteousness, ri'tshus.nes *n*, cyfiawnder,
 uniondeb [gwir
 Rightful, rit'fwl *a*, cyfreithlawn, iawn;
 Rightness, rit'nes *n*, iawnder, uniondeb,
 unionder, tegwch, cywiredd
 Rigid, rij'id *a*, anhyblyg, tyn, ystyfnig,
 syth, anystwyth; manwl
 Rigidity, rij'id.nes *n*, diblygedd, an-
 ystywythder, sythder; manylwech

Rigmarole, rig'mâ.röl *n*, ffregod
 Rigol, ri'gul *n*, cylch; coronig
 Rigorous, rig'ur.us *a*, garw, gerwin,
 caled, llym, tost, tostlym, llymdost;
 oerllym [toster
 Rigour, rig'ûr *n*, gerwindeb, llymdder,
 Rill, ril *n*, cornant, goffrwd, gofer, afonig,
 aberig, rhean: *vi*, goferu, aberu
 Rillet, ri'et *n*, cornant, nentig
 Rim, rim *n*, ymyl, cylch, cant, cantell,
 min: *vt*, ymylu [agen, hollt
 Rime, rîm *n*, barug, arien, llwydrew;
 Rimose, ri.mös', Rimous, ri'mus *a*, agen-
 og, holltog [crych, plyg
 Rimple, rim'pl *vt*, crychu, plygu: *n*,
 Rimy, ri'mi *a*, barugog, llwydrewog
 Rind, rînd *n*, pil, pilionyn, crawen, croen,
 Rindle, ri'ndl *n*, cwteran, ffosig [rhisgl
 Ring, ring *n*, rhwy, modrwy; cylch, cant,
 sid, sidyll; clochswn: *v* (rang, rung),
 canu cloch; seinio. Ring-bone, ewin-
 or march. Ring-dove, ysguthan gad-
 wynog. Ring-worm, gwreiny, taro-
 den, marchwreiny, dwfrwreiny,
 tarddwreiny. A little ring, modrwy-
 ig. Ear-ring, clustdlws [geiniad
 Ringer, ring'ûr *n*, clychganwr, clych-
 Ringleader, ring.li'dûr *n*, blaenor, pen-
 aeth, cornor, corn y gynhen
 Ringlet, ring'let *n*, cudyn modrwyog
 Ringtail, ring'täl *n*, iâr dinwen
 Rinse, rins *vt*, golchi, dystreulio, adolchi
 Riot, ri'ut *n*, terfysg, afreolaeth, rhysedd;
 brythaint, brythawd, wttres, gloddest:
vi, terfysgu; gloddesta, wttresa
 Rioter, ri'ut.ûr *n*, terfysgwr; gloddestwr,
 brythai; wttreswr
 Riotous, ri'ut.us *a*, terfysgus, terfysglyd;
 brythain; wttresgar. Riotous living,
 glythineb [rhwyg
 Rip, rip *v*, rhwygo, dattod, dadwnio: *n*,
 Ripe, rip *a*, addfed, flaeth: *v*, addfedu
 Ripen, ri'pn *v*, addfedu, flaethu
 Ripeness, rip'nes *n*, addfedrwydd
 Ripier, rip'yûr *n*, adwerthwr pysgod
 Ripple, rip'l *n*, crychiad dwfr, crych:
v, crychu; heislanu llin
 Rise, rîz (rose, risen) *vi*, codi, cyfodi,
 dwyreain, dwyre, cwnu; tarddu
 Rise, ris *n*, codiad, cyfodiad, dyrchafiad,
 esgyniad, dwyre; dechreuad, tarddiad,
 Risen, riz'n *pp*.—Rise [cychwyniad
 Risibility, riz.i.bil'i.ti *n*, chwerthinedd
 Risible, riz'i.bl *a*, chwarddus, chwerth-
 inus, hychwardd; digrif, digrifol
 Rising, ri'zing *n*, codiad, dwyread; es-
 gynfa. Rising ground, uchelfa, twyn

ROM pâth, fat, ère, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=look

Risk, risk *n*, perygl, antur, enbydrwydd;
hap, damwain: *vt*, peryglu, anturio
Rite, rît *n*, defod, arddefod [adgof cân
Ritornello, rî.tôr.nel'ô *n*, ailadroddiad,
Ritual, rit'shü.al *n*, defodlŵr, llyfr
defodau: *a*, defodol, arddefodol
Ritualist, rit'shü.al.ist *n*, arddefodwr
Rival, rî'val *n*, cydgarwr, cydymgeisiwr,
cyderlyniwr: *v*, cydymgeisio, cydym-
dynu, gwrthwynebu
Rivalry, rî'val.rî, Rivalship, rî'val.ship
n, cydymgais; cydgarwriaeth
Rive, rîv (*pt* rove, rôv; *pp* riven, rîv'n)
v, hollti, delltu, agenu
Rivel, rîv'l *n*, crychni: *vi*, crychu
River, rîv'ûr *n*, afon, dyfrffwrdd; afonig.
River-horse, afonfarch
Rivet, rîv'et *n*, gwrth-hoel, hoel wrthben,
gwrthben: *vt*, gwrth-hoelio, gwrth-
benu, gwrthbwyo, rhybedio; sicrhau
Rivulet, rîv'û.let *n*, corafon, afonig, nant,
cornant, gofer, ffwrdd, rhidys, clais
Rixation, rik.sä'shun *n*, cynheniad
Rixdollar, riks.dol'ûr *n*, darn o arian
tramor, gwerth o ddeutu 5s.
Roach, rôts'h *n*, torgoch, rhuffell
Road, rôd *n*, ffordd; angorfa. Railroad,
cledrffordd, rheilffordd, ffordd haiarn.
High road, ffordd fawr, prif ffordd
Roadstead, rôd'sted *n*, angorfa
Roadster, rôd'stûr *n*, teithfarch
Roam, rôm *vi*, crwydro, gwibio
Roan, rôn *a*, brych, gwineulwyd, broc
Roar, rô'r *vi*, rhuo, buguned, croch-
floeddio, gorddyaru, oernadu, croch-
nadu: *n*, rhu, rhuad, bugunad, gor-
Roary, rô'r'î *a*.—Roral [ddyar
Roast, rôst *a*, rhost: *v*, rhostio; gwawd-
io. To roast coffee, crasu coffi. To
roast potatoes, pobi cloron
Rob, rob *vt*, ysbeilio, lladrata, anrheithio
Robber, rob'ûr *n*, lleidr, ysbeiliwr
Robbery, rob'ur'î *n*, lladrad, ysbeiliad
Robe, rôb *n*, ysgin, ffaling, cwnsalt,
mantell, gŵn, gwisg: *vt*, gwisgo, ar-
wisgo, ymwisgo, amwisgo
Robin, rob'in, Robin-redbreast, rob.in-
red'brest *n*, rhuddog, bronrhuddyn
Roborant, rô'bô.rant *a*, cryfhaol
Roborean, rô.bô'r'î.an, Roboreus, rô.bô'r'-
î.us *a*, derwin, o dderwen; cryf
Robust, rô.bust' *a*, cadarn, cryf, grymus
Robustness, rô.bust'nes *n*, pybyrwrch,
grymusder, cadernid
Rocambole, rok'am.böl *n*, garlleg Yspaen
Rochet, rotsh'et *n*, torgoch [esgob
Rochet, rok'et *n*, offeren-grys, gwisg

Rock, rok *n*, craig, clegr: *v*, sigl
Rock-alum, allug y graig, cochallo
Rock-crystal, creig-grisial. Roel
oil, creigolew. Rock-ruby, rhuddog
Rock-salt, halen y graig. Rockin
stone, maen chwyfan
Rocket, rok'et *n*, tanbelen, pelen o dâ
math o flodeuyn
Rockiness, rok'î.nes *n*, creigiogrwydd
Rockless, rok'les *a*, digraig
Rocky, rok'î *a*, creigiog, clogwynn
clogyrnog. Rocky-place, creigle
Rod, rod *n*, gwialen; llath. Curtai
rod, llenlath. Fishing-rod, genwa
gwialen bysgota
Rode, rôd *pt*.—Ride [np, cnow
Rodentia, rô.den'shâ, Rodents, rô'den
Rodomont, rod'ô.mont *n*, gwagymffro
iwr, ymfrostiwr: *a*, ymfrostiol
Rodomontade, rod.ô.mun.täd' *n*, co
fost, gwagfost: *vi*, boesachu, ffrost
Roe, rô *n*, iyrches, ewig; grawn pysg
gronell
Roebuck, rô'buk *n*, iwrch, carw, eilon
Rogation, rô.gä'shun *n*, gofyniad, erf
iad, gweddi. Rogation-week, wy
nos y gweddiâu [cardo
Rogue, rôg *n*, hocedwr, twyllwr; crwyd
Roguary, rô'gur'î *n*, hocedwaith, twy
Roguish, rô'gish, Roguy, rô'gî *a*, b
edus, twyllodrus, twyllgar, anon
castiog, cellweigar
Roguishness, rô'gish.nes *n*, dyhirw
twyll, anonestrwydd [gwagffro
Roist, rôist, Roister, rôis'tûr *vi*, trys
Roll, rôl *n*, rhol, plyglyfr, rhestrfa,
lyfr; rholyn: *v*, rholio, treiglo,
trwlio. Rolling-pin, rholbren. B
ing eyes, llygaid gwibiog
Roller, rô'lûr *n*, rholbren, rholfaen
Romage, rum'äj *n*, terfysg, cynhwrf
Roman, rô'man *n*, Rhufeiniwr: *a*, R
feinaidd, Rhufeinig. Roman cath
pabydd; pabaid. Roman bala
pysylath. Roman cement, mat
gymmrwd
Romance, rô.mans' *n*, ffugchwedl, f
hanes, rhamant: *vi*, ffugdreithio,
mantu, celwyddu
Romancer, rô.man'sûr *n*, ffugdreich
ffugiedydd; celwyddwr, celwyddg
Romanist, rô'man.ist *n*, pabydd
Romanize, rô'man.iz *v*, pabyddu; F
feinyddio; Lladineiddio
Romantic, rô.man'tik *a*, aruthrol, m
wyllt; anhygoel, dychymmygol, f
iol, rhamantus; ffoldybus

Romish, rō'mish *a*, Rhufeinaidd, pabaidd
 Romist, rō'mist *n*, pabydd
 Romp, romp *n*, hoeden, hobi, rhonten:
vi, hoedena, gwilhersu, hobia, rhontio
 Rondeau, Rondo, ron'dō *n*, math o hen
 brydyddiaeth
 Randle, ron'dl *n*, tŵr crwn
 Ronion, ron'yun *n*, dyues fras
 Ront, runt *n*, corfilyn.—Runt
 Rood, rōd *n*, pedwaran erw; y grog, y
 groes. Rood-loft, llofft y grog
 Roof, rōf *n*, nen, cronglwyd, cromglwyd,
 pen ty: *vt*, toi, gosod nen. Roof of a
 house, clwyd ty. Roof of the mouth,
 taflod y geneu, gorcharfannedd, gorch-
 fant, ystefaig
 Rook, rōk *n*, ydfran, brân, brân bigwen,
 brân dyddyn; hocedydd, twyllwr; un
 o werin y wyddbwyll: *v*, hocedu,
 twylo, ysbeilio
 Rookery, rōk'ur.ī *n*, nythfa ydfrain,
 llwyn y brain, llwyn yr ydfrain
 Room, rōm *n*, lle; cyfwng; rhandy,
 cell, ystafell; llogawd. Room to find
 fault, lle i achwyn, achos i feio
 Rominess, rō'mi.nes *n*, helaethrwydd,
 lle, eangder, lleogrwydd
 Romy, rō'mi *a*, eang; helaeth, lleog
 Root, rōst *n*, clwyd ieir, ieirglwyd: *vi*,
 elwydo, myned i'r glwyd; llettya
 Root, rōt *n*, gwreiddyn, bon, dechreuad,
 gwaelod, gwreiddair, cynair: *v*, bwrw
 gwraidd, gwreiddio. Garden roots,
 gwreiddysiau. Greek roots, gwreidd-
 olion Groeg. To root up, diwreiddio,
 dadwreiddio. To take root, bwrw
 Rootlet, rōt'let *n*, gwreiddyn [gwraidd
 Opalic, rō.pal'ik *a*, clwpddulliog,
 ar ddull cnwpa; chwyddog
 Ope, rōp *n*, rhaff, cort; rheffyn, cortyn:
vi, llinynogi, rhwymo; gludiogi. Rope-
 dancer, rhaffddawnsiwr. Rope-trick,
 ysgeleredd, ysgeleddro. Rope-walk,
 Rope-yard.—Ropery
 Oper, rō'pūr, Ropemaker, rōp'mä.kūr
n, rhaffwr, rheffynwr
 Opery, rō'pur.ī *n*, rhaffle, rhaffroffa,
 rhafflan, rhaffweithfa [gludiogrwydd
 Opiness, rō'pi.nes *n*, tew-wydnedd,
 opy, rō'pī *a*, llinynog; gludiog
 Opuelaure, rok.ī.lōr' *n*, hugan gwr
 Or, rō'r'al, Rorid, rō'r'id, Rory, rō'r'ī
a, gwlithog [ogiad
 Oration, rō.rā'shun *n*, gwlithiad, gwlith-
 iary, rō'zur.ī *n*, rhosfa, gwely rhos;
 rhosbleth; padergadwyn y Pabyddion
 Orscid, ros'id *a*, gwlithog, llawn gwlith

Rose, rōz *vt*.—Rise: *n*, rhosyn, breila,
 breilw. Rose-bud, rhos-flaguryn.
 Rose-bush, rhosberth, rhoslwyn. Rose-
 coloured, rhosliw, coch, gwridog. Rose-
 noble, darn o aur o werth 6s. 8c. Rose-
 tree, rhoswydden. Rose-water, rhos-
 ddwfr. Rose-wood, rhoswydd, rhos-
 goed. Corn-rose, pabi coch yr yd,
 bulwg. Dog-rose, rhos y perthi.
 Guelder-rose, corswigen. Rock-rose,
 creigros,orros. Water-rose, bwltys.
 Under the rose, dan gudd, dan gel
 Roseate, rō'zhī.āt *a*, rhosog, gwridog
 Rosemary, rōz'mur.ī *n*, rhos Mair. Wild
 rosemary, gwallt y forwyn
 Rosenfelders, rō.zen.fel'dūrz *np*, plaid o
 benboethiaid Almaenaidd
 Roset, rō'zet *n*, rhosliw, lliw coch
 Rosette, rō.zet' *n*, cwlwm o ysnodenau
 Rosicrucians, roz.ī.krŵ'shanz *np*, plaid
 o benboethiaid gynt, Rhosgroesogion
 Rosin, roz'in *n*, ystor [gwridgochedd
 Rosiness, rō'zi.nes *n*, gwridgochni, cochni,
 Rostral, ros'tral *a*, gylfinaidd, durynog
 Rostrated, ros'trā.ted *a*, gylfinog
 Rostrum, ros'trum *n*, gylf, gylfant,
 gylfin, pig; duryn llong; pregethfa,
 areithle [rhosliw, gwridgoch
 Rosy, rō'zī *a*, rhosynaidd, rhosynog,
 Rot, rot *n*, mallod, melni, y pwd: *v*,
 braenu, mallu, pydru, madru. Dry
 rot, sychbydredd
 Rotary, rō'tur.ī, Rotatory, rō'tā.tur.ī *a*,
 cylchol, cylchdroawl, yn troi
 Rotate, rō'tāt *vi*, cylchdroi, chwyldroi
 Rotation, rō.tā'shun *n*, cylchyniad,
 chwyliad, chweliad, cylchdroad, tro
 Rotator, rō.tā'tūr *n*, cyhyryn o'r enw
 Rote, rōt *n*, cylchred, tafoddeferydd;
 offeryn cerdd: *v*, dysgu ar dafod-
 deferydd, mynychadrodd
 Rotten, rot'n *a*, braenllyd, braenedig,
 pwdr, mall, mallain, hadl, pydredig.
 A rotten egg, wy clwc [hadledd
 Rottenness, rot'n.es *n*, mallod, pydredd,
 Rotund, rō.tund' *a*, crwn, cylchgrwn
 Rotundity, rō.tun'di.ti *n*, crynder, bol-
 Rotundo, rō.tun'dō *n*, cronadail [awd
 Rouge, rōwzh *n*, cochliw; gruddliw
 Rough, ruf *a*, garw, gerwin; anlyfn,
 anwastad; bras; gwyntog, tönog;
 sarig, anfwyn. Rough-cast, braslun,
 brasgynllun; cymmrwd garw. Rough-
 draw, braslunio, brasdynu. Rough-
 hew, brasnaddu. Rough-rider, torwr
 ceffylau. To grow rough, gerwino.
 To make rough, garwhau

RUI pâth, fat, êre, met, mâ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Roughen, ruf'n *v*, garwhau, gerwino
 Roughness, ruf'nes *n*, garwder, gerwin-
 deb, gerwinder; anlyfnedd
 Rounceval, rûwn'si.val *n*, math o bys
 Round, rûwnd *a*, crwn, cylchgrwn, cyfr-
 grwn: *n*, cylch, tro, cylchdro; ym-
 drechdro, cwmp; *ad*, amgylch,
 cylch-, am-, dam-: *v*, crynhau, am-
 grynu, talgrynu. Rounds, cylchoedd,
 gwylylchoedd. Round-robin, deiseb.
 Long and round, hirgrwn. Round
 about, amgylch, amgylch ogyrch;
 amleiriog; oddi amgylch. Round
 about us, o'n hamgylch
 Roundelay, rûwn'di.lâ *n*, cylchgan
 Roundheads, rûwnd'hedz *np*, Pengryn-
 iaidd, pleidwyr yn amser Siarl I.
 Roundhouse, rûwnd'hûws *n*, nosgarchar
 Roundish, rûwn'dish *a*, crynaidd, lled-
 Roundlet, rûwnd'let *n*, cylchen [grwn
 Roundly, rûwnd'li *ad*, yn grwn; yn dal-
 grwn, yn amlwg, yn rhugl [lawnedd
 Roundness, rûwnd'nes *n*, crynder; llyfn-
 Rouse, rûwz *v*, dihuono, deffroi; cyffroi
 Rout, rûwt *n*, mawrdwrdd, terfysghaid;
 terfysg, cythrwfl, annhrefn; ffœdiga-
 aeth: *v*, terfysgu; gorchfygu, gyru ar
 ffô, gorthrech, ymlid [hynt
 Route, rûwt *n*, ffordd, llwybr; taith;
 Routine, rûw.tin' *n*, arfer, arferiad, trefn
 Rove, rôv *v*, crwydro, gwibio: *pt*.—Rive
 Rover, rôvûr *n*, crwydrad, gwibiad,
 morleidr, herwr
 Row, rô *n*, rhes, rhestr, haen, gwanaf: *v*,
 rhwyfo, rhodli. To put in a row, rhesi
 Row, rôw *n*, terfysg, cythrwfl
 Rowel, rôw'el *n*, troell ysbardyn; rhol-
 bren i ddal lliain i ymsychu, llifweli,
 llynor: *vt*, tori llifweli, ceingoraethu
 Rower, rô'ûr *n*, rhwyfwr, rhwyfydd
 Royal, rô'al *a*, breninol, teyrnaidd.
 The royal family, y teulu breninol
 Royalist, rô'al.ist *n*, breninwr, brenin-
 Royalize, rô'al.iz *vt*, breninoli [oliad
 Royalty, rô'al.ti *n*, brenindod, brenin-
 oliaeth, breninfaint, teyrnolaeth
 Rub, rub *v*, rhwtio, rhwbio, rhathu,
 rhuglo, crafu: *n*, rhwtiad, rhwb,
 rhwbiad; rhwyst. To rub down a
 horse, glanhau ceffyl. To rub out, dilên
 Rubbish, rub'ish *n*, malurion; ysgarth-
 ion, ysbwrial, gweddillion, sothach,
 sorod; murddyn
 Rubble, rub'l *n*, ceryg mân, cerygos
 Rubicund, rûw'bi.kund, Rubiform, rûw'-
 bi.fôr'm *a*, cochlyd, lledgoch, cochaidd
 Rubific, rûw.bif'ik *a*, cochliwiol, cochol

Rubify, rûw'bi.fi, Rubricate, rûw'bi.kâ
vt, cochliwio, cochnodei
 Rubious, rûw'hi.us *a*, rhudd, cochlyd
 Rubric, rûw'brik *a*, coch, rhuddgoch: *s*
 rhuddel, rhuddell; cyfeireb
 Rubrical, rûw'bi.kal *a*, coch
 Ruby, rûw'bi *n*, rhuddem, cochem; crug
 dardd; math o argrafflythyren;
 rhuddgoch, coch, cochrudd. Roel
 ruby, gwenithfaen
 Ructation, ruk.tâ'shun *n*, brytheiriad
 Rud, rud *n*, pysgodyn o'r enw
 Rudder, rud'ûr *n*, llyw, llyw llong
 Ruddiness, rud'ines *n*, rhuddni, gwri-
 gochni, cochder [rhudd
 Ruddle, rud'l *n*, nod coch, rhuddbrîd
 Ruddock, rud'uk *n*, bronrhuddyn, coe
 gam, brongoch
 Ruddy, rud'i *a*, rhudd, coch, rhuddgoch
 rhosliw, gwridliw, gwridgoch; lledgo
 Rude, rûd *a*, difoes, anfoesgar; anghe-
 ydd; diddysg, gwladaidd; garw
 Rudeness, rûd'nes *n*, difoesedd, anfo-
 anfoesgarwch; gwladaiddrwydd
 Rudesby, rûdz'bi *n*, anfoesddyn
 Rudiment, rûw'di.ment *n*, egwydd
 cynbrawf, cynreol, cynsail
 Rudimental, rûw'di.ment'al, Rudime-
 tary, rûw'di.ment'ur.i *a*, egwyddoro
 Rue, rô *v*, galaru, gofidio: *n*, llysiau
 echrys-haint
 Rueful, rûw'fwl *a*, galarus, trist, ir
 gofidus, athrist [galarusrwy
 Ruefulness, rûw'fwl.nes *n*, tristw
 Ruelle, rôw'el *n*, cymmanfa mewn
 annedd; cylch [bysgo
 Ruff, ruf *n*, crychdorch gwddf; mat
 Ruffian, ruf'yan *n*, cyflafanwr, h
 lofrudd, adyn, anfad-ddyn, grafel:
 murniol, ffyrnig, creulawn, ciaidd
 Ruffle, ruf'l *v*, crychu, dillio, addu
 crychu, annhrefnu, anfoddogi, cyff
 cythruddo: *n*, addurn-grych
 Rug, rug *n*, tersed, cwrld, huling
 Rugged, rug'ed *a*, garw, gerwin;
 wastad, anlyfn; afrywiog
 Ruggedness, rug'ed.nes *n*, garwe
 anwastadrwydd; afrywiogrwydd
 Rugin, rûw'jin *n*, rhathell llawfeddyg
 Rugose, rûw.gôs' *a*, rhychog, crychog
 Ruin, rûw'in *n*, distryw, dinystr; ad
 adfeiliad: *v*, distrywio, dinystrio,
 fetha, andwyo, diadeilo; anafu
 Ruinate, rûw'in.ât *vt*, andwyo, dyfeth
 Ruination, rûw'in.ât'shun *n*.—Ruin
 Ruinous, rûw'in.us *a*, adfeiliog, ad-
 iedig, dinystriol, distrywiol, andw

- Rule, rŵl *n*, rheol, llywodraeth, rheol-
aeth ; deddf : *v*, llinellu ; llywodraethu,
rheoli. Rule of three, cymhariaeth
Ruler, rŵ'lŵr *n*, rheolwr, llyw, llywydd,
llywodraethwr, teyrn, muner ; llinellai,
Rum, rum *n*, gwirod o'r enw [llinellyr
Rumble, rum'blŵi, treiglrdystio, grwytho,
godyrddio, godyrfu, godwrdd. Rum-
bling-noise, treiglrdwst
Ruminant, rŵ'mi.nant *a*, yn cnoi ei
gil, adgnoawl : *n*, anifail adgnoawl
Ruminantia, rŵ.mí.nan'shâ *np*, anifeil-
iaid adgnoawl
Ruminate, rŵ'mí.nät *v*, cnoi cil, ad-
gnoi, eilgnoi, cilgnoi ; ystyried, ad-
ystyried, dwysfyfrio ar
Rumination, rŵ.mí.nä'shun *n*, adgnoad,
cilgnoad ; adfyfyriad [chwiliach
Rummage, rum'äi *v*, manol chwilio,
Rummer, rum'ŵr *n*, diodwydryn
Rumour, rŵ'mŵr *n*, chwedl, gair, son,
swn, lledgynt : *vt*, taenu chwedl, cy-
hoeddi [conell
Rump, rump, *n*, gwar y gynffon ; cloren,
Rumple, rum'pl *vt*, crychiadu, didrefnu :
n, tolc, crychiad, crychni
Run, run (*pt* ran, *pp* run) *v*, rhedeg,
rhedu ; dywadnu ; lifio : *n*, rhe, rhed,
rhedeg, rhedfa. In the long run, yn
y diwedd, yn y pen draw. To run to
seed, hadu. To run away, ffoi, dianc.
To run through, trywanu
Runagate, run'ä.gät, Runaway, run'ä-
wä *n*, ffoadur, cilgi
Bundle, run'dl *n*, troellen, sidell ; ffon-
ysgol ; cawell melin
Bundlet, rund'let *n*, barilan, llestryn
Bunlet, run'let *n*, cornant, afonig ;
barilan, mesur 18½ galwyn
Bung, rung *pp*.—Ring
Bunic, rŵ'nik *a*, Gothaidd, henddulliog
Bunnel, run'el *n*, rhean, nant, cornant,
aber, afonig [cwyrddeb
Bunnet, run'et *n*, caul, ceuled, cywer,
Bunning, run'ing *n*, rhediad ; ffrydiad,
llifiad, rhead : *a*, rhedegog, rhedol.
Running-match, rhedymdrech
Bunt, runt *n*, corfflyn, cor o anifail
Buppee, rŵ.pi' *n*, darn o arian Indiaidd
Bwerth 1s. 10¼c.
Bruption, rup'shun *n*, breg, toriad
Bapture, rup'tshŵr *n*, rhwygdoriad ;
bolwst, bolystyn, toriad llengig, torgest
Bural, rŵ'r'al *a*, gwledig, gwladol,
gwladaidd, maesol
Burality, rŵ.ral'i.ti, Ruralness, rŵ'r'al-
nes *n*, gwladolrwydd, gwlaideiddrwydd,
Ruricolist, rŵ.rik'ö.list *n*, gwladwr,
gwladolwr, taiogyn
Ruse, rŵz *n*, dichell, ystryw
Rush, rush *n*, brwynen, pabwyren ;
rhuthr, rhuthriad : *v*, rhuthro, ym-
rutho. Rush-candle, canwyll frwynen.
Full of rushes, pabwyrog, brwynog.
To gather rushes, pabwyr, brwyna
Rushlight, rush'lit *n*, canwyll frwynen
Rushy, rush'i *a*, brwynog, pabwyrog
Rusk, rusk *n*, math o fara caled, bara
cras, teisen gras
Russet, rus'et *a*, rhuddgoch, rhuddlwyd,
gwineugoch, blawrgoch, llwydgoch :
n, gwisg wledig ; math o afal
Rust, rust *n*, rhwd, rhydni : *v*, rhydu
Rustic, rus'tik, Rustical, rus'ti.kal *a*,
gwladaidd, gwledig, gwerinol, drelaidd,
taiog, anfoesog, diaddurn
Rustic, rus'tik *n*, gwladwr, dyn gwledig ;
taiogyn ; leban, drelyn, cabrotai
Rusticate, rus'ti.kät *vi*, gwledigo, gwlad-
ogi, gwlaideiddio
Rusticity, rus.tis'i.ti *n*, gwlaideiddrwydd,
gwledigrwydd, cabrawd ; taiogrwydd
Rustiness, rus'ti.nes *n*, rhydni
Rustle, rus'l *vi*, chwithrwd, ysgwrlwg-
ach, rhugldrystio
Rusty, rus'ti *a*, rhydlyd, rhwdog
Rut, rut *v*, rhidio, cydio : *n*, ol olwyn ;
clais ffordd ; rhidiad neu ymread
hyddod. Rutting season, hyddfref
Rutabaga, rŵ.tä.bä.gä *n*, erfin Swedaidd
Ruth, rŵth *n*, tosturi, trugaredd, cyd-
deimlad [tyner
Ruthful, rŵth'fŵl *a*, tosturiol, trugarog,
Ruthfulness, rŵth'fŵl.nes *n*, tosturiaeth,
tosturi [creulawn, didosturi
Ruthless, rŵth'les *a*, annhosturiol,
Ruthlessness, rŵth'les.nes *n*, annhostur-
Rutilant, rŵ'ti.lant *a*, dysglaer [iaeth
Rutilate, rŵ'ti.lät *vi*, dysgleirio
Ruttish, rut'ish *a*, anllad, chwantus,
cnawdwyllt, nwyfus
Rye, ri *n*, rhyg. Rye-bread, bara rhyg,
rhygfara. Rye-grass, rhygwellt

S.

- SAADS, sä'adz *np*, plaid o grefyddwyr
yn yr India [oedd
Sabaoth, sä.bä'oth *np*, byddinoedd, llu-
Sabbatarian, sab.ä.têr'ian *n*, sabbath-
ydd, un a gadwo'r sabbath Iuddewig
Sabbath, sab'ath *n*, gorphwysfa, seibiant.
Sabbath, sabbath. Sabbath-breaker,
torwr sabbath

Sabbathless, sab'ath.les *n*, disabbath
 Sabbatical, sa.bat'i.kal *a*, sabbathaidd,
 sabbathol, gorphwysol
 Sabbatism, sab'â.tizm *n*, sabbathydd-
 iaeth, manwl gadwraeth y sabbath;
 gorphwysdra, seibiant
 Sabian, sâ'bi.an *n*, addolwr lla'r nefoedd
 Sabellian, sâ.bel'yan *n*, Sabeliad
 Sable, sâ'bl *n*, bele; croen a blew'r bele:
a, o liw'r bele; du tywyll
 Sabre, sâ'bûr *n*, cleddyf llydan: *vt*, taro
 â chleddyf [graiannedd
 Sabulosity, sab.û.los'i.ti *n*, graiander,
 Sabulous, sab'û.lus *a*, graianog, tywod-
 Saccade, sa.käd' *n*, ffrwyndyniad [lyd
 Sacchariferous, sak.u.rif'ur.us *a*, yn
 dwyn sugr
 Saccharine, sak'u.rin *a*, sugraidd, melus
 Sacerdotal, sas'ûr.dö.tal *a*, offeiriadol
 Schem, sâ'tshem *n*, penaeth Indiaidd
 Sack, sak *n*, sach, fletan; anrheithiad;
 math o win melus: *vt*, sachu; difrodi,
 anrheithio, ysbeilio. Sack-cloth, sach-
 len, sachliain, sachwisg. Sack-posset,
 posel gwin a llaeth
 Sackbut, sak'but *n*, math o offeryn cerdd
 Sackful, sak'fwl *n*, sachaid, llonaid sach
 Sacrament, sak'râ.ment *n*, ymrwymiad
 ar lw; sacrament, y cymmundeb
 Sacramental, sak.râ.ment'al *a*, sacra-
 mentol, cymmunol
 Sacred, sâ'kred *a*, sanctaidd, dihalog,
 glân, cyssegredig, cyssegrlan
 Sacredness, sâ'kred.nes *n*, cyssegredd,
 sancteiddrwydd [adwy
 Sacrificable, sâ.krif'i.kâ.bl *a*, aberth-
 Sacrificator, sâ.krif'i.kâ.tûr, Sacrificer,
 sak'ri.fî.zur *n*, aberthwr, offrymwr
 Sacrifice, sak'ri.fîs *n*, aberth, offrwm
 Sacrifice, sak'ri.fiz *vt*, aberthu, offrymu
 Sacrificial, sak.ri.fish'al *a*, aberthol,
 offrymedigol
 Sacrilege, sak'ri.lej *n*, cyssegrladrâd,
 cyssegrdrais, eglwysysbeiliad
 Sacrilegious, sak.ri.lej'us *a*, cyssegr-
 ladradol [beiliwr, cyssegrleidr
 Sacrilegist, sak'ri.lej.ist *n*, eglwysys-
 Sacring, sâ'kring *a*, cyssegrol: *n*, dyrch-
 afiad yr offeren. Sacring-bell, cloch
 yr offeren
 Sacrist, sâ'krist, Sacristan, sâ'kris.tan
n, ceidwad pethau cyssegredig
 Sacristy, sâ'kris.ti *n*, gwisgle eglwys
 Sacrum, sâ'krum *n*, asgwrn y gloren
 Sad, sad *a*, trist, athrist, prudd, anhylon,
 galarus; gresynol, trwm, blin, tost
 Sadden, sad'n *v*, pruddhau, tristâu

Saddle, sad'l *n*, cyfrwy, gobell, dibr: *v*
 cyfrwyo, gobellu. Saddle-bag, march
 god. Side-saddle, cyfrwy unt
 Saddle-tree, pren cyfrwy. Pacl
 saddle, pynoreg, ystrodyr, ystarn, pan
 Saddler, sad'lûr *n*, cyfrwywr, dibrwr
 Saddlesee, sad'û.si *n*, anffyddiwr Iuddeu
 ig a wadai adgyfodiad y meirw
 Sadiron, sad'i.ûrn *n*, haiarn golchydde
 Sadly, sad'li *ad*, yn drwm, yn brudd
 Sadness, sad'nes *n*, tristwch, tristy
 prudd-der, trymder, iselder ysbryd
 Safe, sâf *a*, diogel, diangol, diasge
 iach: *n*, cell, cloer; bwydgell
 Safeguard, sâf'gârd *n*, amddiffynfa, a
 ddiffyniad, canymdo; ambais; arbai
vt, canymdoi, amddiffyn
 Safety, sâf'ti, Safeness, sâf'nes *n*, diog-
 wch, diogelrwydd. A place of safe
 diogelfa, noddfa
 Saffron, saf'run *n*, saffrwm, saffir, saffrw
a, melyn [honci
 Sag, sag *v*, crogi o'r naill ochr; llwytl
 Sagacious, sâ.gâ'shus *a*, call, cr:
 crassus, synwyrol, synwyrgall; gred-
 gall, doethlym; olrheinllym
 Sagaciousness, sâ.gâ'shus.nes, Sagaci
 sâ.gas'i.ti *n*, craffder, synwr, cyfly
 der deall, doethbwyll, synwrold
 doethder, callder; ffoenllymder
 Sagamore, sag'â.mô'r *n*, teyrn, brenin
 Sage, sâj *a*, doeth, synwyrol, call:
 doethwr, doethyn, gwr doeth, athr
 ydd, gwyddon; saeds, y geidw
 Wood-sage, llwyd yr eithin
 Sageness, sâj'nes *n*, callder, synwyrol
 Sagitta, saj'it.â *n*, saeth; maen clo
 Sagittarius, saj.it.êr'i.us, Sagittary, s
 i.tur.i *n*, y Saethydd.—Zodiac
 Sago, sâ'gô *n*, math o gyflaith, sago
 Sagoin, sâ'gôin *n*, math o epa
 Saic, sâ'ik *n*, math o long yn Nhwc
 Said, sed *pt & pp*.—Say
 Sail, sâl *n*, hwyll: *v*, hwylio, morio, *n*
 dwyo. Sail-cloth, lliain hwylio, h
 liain. Sail-maker, hwyllwneuthur
 Fore sail, hwyll flaen. Jib sail, c
 hwyll. Main sail, hwyll fawr. M
 zen sail, dant-hwyll. Top sail, g
 hwyll [llon
 Sailor, sâl'lûr *n*, morwr, mordwr
 Saim, sâm *n*, iraid, bloneg, saim [c
 Sainfoin, sânfôin *n*, gogawr feil
 Saint, sânt *n*, sant: *vt*, santio, seib
 Sainted, duwiol. Patron saint, mab
 Saintly, sânt'li, Saintlike, sânt'lik
 santaidd; sanctaidd

saintship, sânt'ship *n*, santaeth
 sake, sâk *n*, achos, ethryb; mwyn. For
 my sake, er fy mwyn, erddof fi
 baker, sâ'kûr *n*, hebog; math o gyflegr
 alable, sâ'lâ.bl *a*, gwerthadwy, hywerth
 alableness, sâ'lâ.bl.nes *n*, hywerthedd
 alacious, sâ.lâ'shus *a*, nwyfus, anllad,
 trythyll, anniwair [serthedd
 alacity, sâ.las'î.tî *n*, anlladrwydd,
 alad, sal'ad *n*, bwyd-ddail, bwydlysiau,
 addail. Salad-oil, olew yr olewyydden
 alamander, sal.â.man'dûr *n*, pryf y tân,
 tanbryf; geneugoeg [i bryf y tân
 alamandrine, sal.â.man'drin *a*, tebyg
 alanx, sal'angks *n*, penhwyad
 alary, sal'ur.î *n*, cyflog, hur, tâl
 ale, sâl *n*, gwerth, arwerth; gwerth-
 iant, arwerthiad, arwerthiant. For
 sale, ar werth, i'w werthu
 alebrous, sal'î.brus *a*, garw, anwastad
 alesman, sâlz'man *n*, gwerthwr
 alient, sâl'î.ent *a*, neidiol, ar neidio
 alify, sal'î.fî *v*, halenu, halltu, hallu
 aligot, sal'î.got *n*, ysgall y dwfr
 aline, sâl.lîn, Salinous, sâl.lî'nus *a*,
 heliaidd, heliog, halenog, hallt, hall;
 gohallt [wrth y goron
 alique, sal'îk *a*, yn cau benywod oddi
 aliva, sâl.lî'vâ *n*, aliw, haliw, poer
 alival, sâl.lî'val, Salivary, sal'î.vur.î *a*,
 haliwog, poerlyd, poerol
 alivate, sal'î.vât *vt*, haliwo, dwyn poer-
 lif, glyfoerio [haliwiad
 alivation, sal'î.vâ'shun *n*, poerlifant,
 alivous, sâl.lî'vus *a*, haliwog, poerlyd
 allow, sal'ô *n*, merhelygen: *a*, lliw mer-
 helyg, melynlas, melyn; clafaid, d
 salw. Sallow face, gwyneb dimai
 allowness, sal'ô.nes *n*, melynrrwydd
 ally, sal'î *n*, cyrch, rhuthr, rhuthr-
 gyrch: *vi*, cyrchu, rhuthrgyrchu,
 rhuthro. Sally-port, rhuthrborth
 almagundi, sal.mâ.gun'dî *n*, math o
 gymmysgfwyd o ysgadan a chig
 almon, sam'un *n*, eog, gleisiad, gleis-
 iedyn. Salmon-peel, Samlet, A young
 salmon, gaflaw, glasfaran, eogyn,
 ffithell. Salmon-net, gleisiadeg, gaf-
 laweg. Salmon-trout, eogrithyll,
 gwyniedyn, brithyll y môr. Spawn-
 ing salmon, maran. Female salmon,
 hwyddell, hwyfell, chwiwell (*p* chwiw-
 iaid). Male salmon, cemyw
 aloon, sâl.lwn' *n*, uchelneuadd
 alt, sôlt *n*, halen: *a*, hallt, hall; cyn-
 âig: *vt*, halltu, hallu, halenu. Bas-
 ket-salt, halen o'r fath decaf. Salt-

box, crwth halen. Salt-cellar, halenai.
 Salt-pan, Salt-pit, heledd, pwll heli.
 To go a salting, cwna, cyneica. To
 turn to salt, balenu
 Saltant, sal'tant, Saltatory, sal'tâ.tur.î,
 Saltorious, sal.tô'r'î.us *a*, neidiol
 Saltation, sal.tâ'shun *n*, neidiad, llamiad
 Salter, sôlt'tûr *n*, halltwr, halenwr
 Saltern, sôlt'tûrn *n*, gwaith halen, heledd
 Saltier, sal'ti.ûr, Saltire, sal'ti'r *n*, nod
 ar lun croes St. Andrew (X)
 Saltinbanco, sal.tin.bang'kô *n*, ysgentyn
 Saltish, sôlt'tish *a*, halltaidd, gohallt
 Saltless, sôlt'les *a*, dihallt, croew, crai
 Saltness, sôlt'nes *n*, halltrwydd, halltni,
 halltedd, halltineb [creighalen
 Saltpetre, sôlt'pî.tûr *n*, halen y graig,
 Salutory, sal'û.tur.î *a*, iachus, iechydol
 Salutation, sal.û.tâ'shun *n*, anerchiad,
 anerch, cyfarchiad
 Salute, sâl.lût' *vt*, cyfarch, anerch, dy-
 anerch; cusanu: *n*, cyfarch, anerch;
 cusan [iach, iechyd-ddwyn
 Salutiferous, sal.û.tif'ur.us *a*, iachus,
 Salvable, sal'vâ.bl *a*, achubadwy, gwared-
 Salvage, sal'vâj *n*, achubdal [adwy
 Salvation, sal.vâ'shun *n*, iachawdwr-
 iaeth, iechydwriaeth, iechineb, gwar-
 edigaeth, achubiaeth, ymwared
 Salvatory, sal'vâ.tur.î *n*, cadwfa: *a*,
 achubedigol, gwaredigol
 Salve, sâv *n*, eli, enaint: *vt*, elïo, iachân,
 meddyginiaethu; cyfarch. Eye-salve,
 eli llygaid
 Salver, sal'vûr *n*, achubydd; heilddysgl
 Salvo, sal'vô *n*, esgus, cysgod, lloches
 Same, sâm *a*, yr un, nid arall, hwnw ei
 hunan; hwn; hon [rhywiaeth
 Sameness, sâm'nes *n*, hunaniaeth, un-
 Samlet, sam'let *n*.—Salmon
 Sampane, sam'pân *n*, llong Chineaid
 Samphire, sam'fûr *n*, ffenigl y môr, y
 godog, corn carw'r môr [cynllun
 Sample, sam'pl *n*, golygyn, cynbrawf,
 Sampler, sam'plûr *n*, cynllun
 Sanable, san'â.bl *a*, gwellaadwy, iachadwy
 Sanative, san'â.tiv *a*, iachael, gwelledigol
 Sanctification, sangk.tî.fî.kâ'shun *n*,
 sancteiddiad, sancteiddhâd, sancteidd-
 rwydd, purdeb [puro, glanhau
 Sanctify, sangk'tî.fî *vt*, sancteiddio,
 Sanctimonious, sangk.tî.mô'nî.us *a*, sant-
 weddus, ar wedd sant, santweddog
 Sanctimony, sangk'tî.mun.î *n*, santwedd
 Sanction, sangk'shun *n*, cadarnhâd, aw-
 durdod; nawdd, arnoddiad, diffyniad:
vt, cadarnhau, amddiffyn, noddi

Sanctitude, sangk'ti.tiüd, Sanctity, sangk'ti.ti n, sancteiddrwydd, duwioldeb, purdeb [amddiffyn	Sans, song <i>pr</i> , heb
Sanctuarize, sangk'tshü.ur.iz vt, noddi,	Sap, sap n, nodd, sudd, sug, gwynin tangloddiaid, cloddiaid tan fur: v, ta gloddio, diseilio
Sanctuary, sangk'tshü.ur.i n, cyssegr, cyssegrfa, noddfa, nawddle	Sapid, sap'id a, blasus, chwaethus
Sand, sand n, tywod, traeth: v, taenellu tywod. Sand-bank, traethell, tyrwn, tywodfanc. Sand-blind, cibddall, coegddall. Sand-eel, llymrien. Sand-piper, pibydd y traeth. Quick-sand, sugndraeth. A grain of sand, tywod-yn. To form sand, tywodi. To gather sand, tywota	Sapidity, sâ.pid'i.ti, Sapidness, sap'i nes n, blasusrwydd [wyr, callin
Sandal, san'dal n, math o esgid, carnialach. Sandal-wood, pren o'r India	Sapience, sâ'pi.ens n, doethineb, ay
Sandarac, san'dâ.rak n, math o ystor	Sapient, sâ'pi.ent a, doeth, synwyr call
Sanderling, san'dûr.ling n, hutan lwyd, hutan y tywod, aderyn o'r enw	Sapless, sap'les a, dinodd, disudd, syd
Sandever, Sandiver, san'di.ver n, gorferw gwydr	Sapling, sap'ling n, glaswydden, glwbren, marchwialen
Sandish, san'dish a, tywodaidd, fel tywod	Saponaceous, sap.ö.nä'shus, Saponasap'ö.nur.i a, sebonol, sebonaidd, sebonllyd, sebonog
Sandix, san'diks n, plwm coch	Saponify, sâ.pon'i.fi vt, troi yn sebon
Sandstone, sand'stön n, tywodfaen, math o graig friwisionllyd	Sapor, sâ'pôr n, blas, chwaeth, archwa
Sandy, san'di a, tywodllyd; melyngoch	Saporific, sap.ö.rif'ik, Saporous, sap'rus a, blasroddol, blasusol, blasus
Sane, sän a, iach; diwallgof, yn ei iawn	Sapphire, sar'ûr n, gem o'r enw, glas
Sang, sang <i>pt</i> .—Sing [bwyll	Sappiness, sap'i.nes n, ireidd-der, ireiddrwydd; hurtrwydd
Sangiac, san'ji.ak n, taleithlyw yn Nhwcrci [ddygol	Sappy, sap'i a, iraidd, suddlawn, noilyd; penfeddal, delffaidd, penwan
Sanguiferous, san.gwif'ur.us a, gwaed	Sapskull, sap'skul n, clwpa, hurtyn
Sanguification, sang.gwif.fi.kä'shun n, gwaedogaeth, gwaedogiad	Saraband, sar'â.band n, dawns Ysop
Sanguifluous, san.gwif'lü.us a, gwaedlifol [troi yn waed	Saracen, sar'â.sen n, Saraceniad [a
Sanguify, sang'gwif'i vi, dwyn gwaed,	Sarcasm, sâr'kazm n, brathair, cellwgn, cellwair du, gwatwareg, gwa
Sanguinariness, sang'gwi.nur.i.nes n, gwaedlydrwydd	Sarcastic, sâr.kas'tik, Sarcastical, :kas'ti.kal a, gwawdus, gwatwa
Sanguinary, sang'gwi.lur.i a, gwaedllyd; creulawn, sychedig am waed	Sarcel, sâr'sel n, aden curyll [tene
Sanguine, sang'gwin a, gwaedog, gwaedllyd; llawn gwaed; gwaedwylt; gwresog, brwd, hyderus	Sarcenet, sârs'net n, math o si
Sanguineness, sang'gwin.es, Sanguinity, san.gwin'i.ti n, gwresogrwydd	Sarcele, sâr'kl vt, chwynu yd
Sanguineous, san.gwin'yus a, gwaedol, gwaedllyd	Sarcoline, sâr'kö.lin a, cigliw, gwing
Sanguisuge, sang'wi.süj n, gele, gelen	Sarcology, sâr.kol'ö.ji n, cigdraeth
Sanhedrim, san'hi.drim n, prif gynghor yr Iuddewon yn cynnwys 70 o henur	Sarcophagous, sâr.kof'â.gus a, cnafwytal, cigysol, cnawdysol
Sanicle, san'i.kl n, clust yr arth [iaid	Sarcophagus, sâr.kof'â.gus (p saphagi, sâr.kof'â.ji) n, beddrod cmaenfedd, arch gareg
Sanies, sâ'ni.iz n, gôr, crown, madredd	Sarcophagy, sâr.kof'â.ji n, cnawdfw
Sanious, sâ'ni.us a, crownllyd, gorllyd	Sarcotic, sâr.kot'ik a, a fago gnawd
Sanitary, san'i.tur.i a, perthynol i iechyd, iechydol	Sardan, sâr'dan, Sardin, sâr'din n, i o ysgadenyn bychan
Sanity, san'i.ti n, iechyd; iawnbwyllledd	Sardine, sâr'din, Sard, sârd, Sar, sâr'di.us, Sardonix, sâr'dö.nik a, math o faen cigliw gwerthfawr
Sank, sangk <i>pt</i> .—Sink	Sark, sârk n, crys
	Sarment, sâr'ment n, brigyn
	Sarplier, sâr'pli.ûr n, brasliain, sach
	Sarsaparilla, sâr.sâ.pâ.ril'â n, plan meddygol [ystram ffe tr
	Sash, sash n, gwregys, gwasgrn;
	Sashoon, sash'wn n, clustog lledd

Sassafras, sas'â.fras *n*, pren meddygol
 Americaidd
 Sassorol, sas'ö.rol *n*, colomen y creigiau
 Sat, sat *pt.*—Sit
 Satan, sä'tan *n*, Satan, diafol, y cythraul
 Satanic, sä.tan'ik, Satanical, sä.tan'ik.kal
a, satanaidd, dieflyg, cythreulig
 Satchel, Sachel, satsh'el *n*, llyfrgod,
 trythgod, sachell, cwydyl [ddigoni
 Sate, sä't *vt*, digoni, llenwi, diwallu, ar-
 Sateless, sä't'les *a*, annigonol; diwala
 Satellite, sat'el.it *n*, lleuaden, ablaned,
 seren osgordd. Satellites, gosgorddllu
 Satiat, sä'shi.ät *vt*, digoni, diwallu,
 llenwi, arddigoni: *a*, diwall, digonol
 Satiety, sä.ti'i.ti *n*, digonedd, gwala,
 digon, digonoldeb, diwallrwydd, ar-
 ddigonedd, llawnder
 Satin, sat'in *n*, math o sidan, pali
 Satire, sat'ür *n*, gwatwargerdd, gwawd-
 iaith, gogan-gerdd, trawsgan
 Satiric, sä.tir'ik, Satirical, sä.tir'ik.kal
a, goganus, duchanus, gwawdiol
 Satirist, sat'ur.ist *n*, duchanwr, gogan-
 wr, gwatwarwr [wawdio, duchanu
 Satirize, sat'ur.iz *vt*, trawsganu, sen-
 Satisfaction, sat.is.fak'shun *n*, bodd-
 lonrwydd, boddineb, boddlondeb, bodd-
 hâd, bodd; iawn, ad-daliad
 Satisfactory, sat.is.fak'tur.i *a*, boddhaol,
 boddlongar, boddlonol
 Satisfiable, sat'is.fi.ä.bl *a*, boddlonadwy
 Satisfy, sat'is.fi *vt*, boddio, boddloni,
 boddhau; diwallu, digoni, digonoli
 Sative, sä'tiv *a*, hauedig mewn gerddi
 Satrap, sä'trap *n*, taleithlywydd
 Saturable, sat'shi.râ.bl *a*, diwalladwy,
 llanwadwy [digonol
 Saturated, sat'shi.rant *a*, diwalliadol,
 Saturate, sat'shi.rät *vt*, llenwi, digoni
 Saturation, sat.shü.rä'shun *n*, llanwad,
 llawnlenwad
 Saturday, sat'ür.dä *n*, dydd Sadwrn
 Saturity, sä.tür'i.ti *n*, llawnder
 Saturn, sat'ürn *n*, Sadwrn, un o'r geu-
 dduwiau; un o'r planedau
 Saturnalian, sat.ür.nä'li.an *a*, anfad,
 trythyll [thyllwleddol
 Saturnian, sä.tür'ni.an *a*, dedwydd; try-
 Saturnine, sat'ür.nin *a*, trymaidd, trist,
 prudd
 Satyr, sat'ür *n*, ellyll; gwyddan
 Satyriasis, sat.u.ri'ä.sis *n*, llostgyfod
 Sauce, sôs *n*, blesyn, blaslyn, cyffiaith,
 sibr: *vt*, blasuos, baseiddio, sibraw.
 Saucebox, coegyn, haerllugyn
 Saucepan, sôs'pan *n*, llawgallawr, posned

Saucer, sô'sür *n*, dysglan [rwydd
 Sauciness, sô'si.nes *n*, coegni, haerllug-
 Saucy, sô'si *a*, coeg, craseiriog, tafod-
 rydd, craslyd, gorhëwg; haerllug, del.
 To be saucy, rhoi ei dafod
 Saunter, sän'tür *vi*, rhodiana, rhodiena,
 esmwythrodio, segura [madfall
 Saurian, sô'ri.an *a*, madfallaidd: *n*,
 Sausage, sô'sä *n*, selsig, selsigen
 Savage, sav'äj *a*, gwyllt, anifeilaidd,
 ffyrnig, creulawn, anwar; anfoes: *n*,
 dyn gwyllt, anwariad: *vt*, anwareiddio,
 creulonli [creulonedd
 Savageness, sav'äj.nes *n*, gwylltdyfiant;
 Savagery, sav'äj.ur.i *n*, gwylltdd,
 creulonedd [America
 Savanna, sä.van'â *n*, gwaendir, rhosdir
 Save, säv *v*, achub, arbed; cadw, gwared;
 nodd; cynnilo, casglu: *pr*, oddi eithr,
 heb law. Save-all, cyfrachub. To
 save one's bacon, dianc â chroen cyfan
 Savin, sav'in *n*, eithyn ffw
 Saving, sä'ving *n*, achubiad, cadwedig-
 aeth: *a*, arbedus, cynnil: *pr*, heb law.
 Savings-bank, cedfa cynnilion
 Saviour, sä'vi.ür *n*, achubwr, gwaredwr,
 achubydd, iachawdwr, ceidwad
 Savory, sä'vur.i *n*, math o berlysieuyn
 Saviour, sä'vür *n*, sawr, sawyr; arogl,
 arogledd, gwynt; blas, chwaeth, ar-
 chwaeth: *v*, sawrio; arogl
 Savoury, sä'vur.i *a*, sawrus; blasus
 Savoy, sä.vôi' *n*, math o fresych gauaf
 Saw, sô *pt.*—See: *n*, llif: *v* (*pp* sawn,
 sôn), llifio. Saw-dust, blawd llif.
 Saw-pit, pwll llif. Cross-saw, traws-
 lif. Hand-saw, llifunllaw, llawllif. Pit-
 saw, Whip-saw, llif hir, llif bwl, hesglif
 Sawyer, sô'yür *n*, llifiwr, llifiedydd
 Saxifrage, sak'si.frä *n*, tormaen [drol
 Saxifragous, sak.sif'rä.gus *a*, careg-
 Saxon, sak'sun *a*, Sacsonig, Sacsonaidd:
n, Sais; Sacsonaeg, Sacsoneg
 Say, sä *n*, tenllif sidan: *vt* (*pt* & *pp*
 said), gwedyd, dywedyd, llafaru, llef-
 aru, adrodd, ymadroddi. That is to
 say, hyny yw, sef
 Saying, sä'ing *n*, dywediad, ymadrodd,
 gair, adroddiad; diareb, chwedl
 Scab, skab *n*, crachen, cramen; clafr
 Scabbard, skab'ürd *n*, gwain
 Scabbedness, skab'ed.nes, Scabbiness,
 skab'i.nes *n*, crachogrwydd, crach-
 lydrwydd, clefri [clafrllyd
 Scabby, skab'i *a*, crachlyd, cramenog,
 Scabious, skä'bî.us *n*, clafrllys, clefryn;
 penlas wen: *a*, clafrllyd, crachlyd

SCE - pâth, fat, ère, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Scabrous, skä'brus *a*, garw, gerwin, afrywiog [gerwinder]
 Scabrousness, skä'brus.nes *n*, garwedd,
 Scaffold, skaf'öld *n*, esgynlawr, esgyn-
 glwyd, adeilglwyd, ysgaffell
 Scaffolding, skaf'öld.ing *n*, defnyddiau
 esgynlawr
 Scalade, skä.läd', Scalado, skä.lä'dö *n*,
 murddringediad, dringediad
 Scald, sköld *n*, gwlyblosg, berwlog,
 goferwad: *vt*, gwlyblosgi, llaithlosgi;
 poethi, goferwi. Scald-head, pen-
 grach, crach drwg
 Scale, skäl *n*, cen; clorian, tafol, mantol;
 graddfesurfa, graddeg; dringraddau:
v, cenu; digennu, pilio; dringo mur.
 Sliding-scale, llethr raddol
 Scalene, skä.lin' *a*, anghyfochrog
 Scaliness, skä.li.nes *n*, cenogrwydd
 Scall, sköl *n*, crach drwg [sibolyn
 Scallion, skal'yun *n*, math o winwyn,
 Scallop, skol'up *n*, minfylchiad; math
 o gragen-bysgodyn: *vt*, minfylchu
 Scalp, skalp *n*, croen y pen, clolgroen,
 pen-groen: *vt*, iadffingo, penffingo
 Scalpel, skal'pel *n*, cylllell llawfeddyg
 Sealy, skä'li *a*, cenog, llawn cen
 Scamble, skam'bl *v*, brasredeg; ym-
 hyfau; crafangu
 Scammony, skam'un.i *n*, math o ystor;
 math o blinigyn, math o gynghafog
 Scamper, skam'pûr *vi*, ffoi ar frys,
 brysredeg, brasgamu
 Scan, skan *vt*, holi, profi, chwilio, ar-
 brofi, manwlchwilio; mesur pennill
 Scandal, skan'dal *n*, tramgwydd; athrod,
 gwarth, gwaradwydd: *vt*, athrodi,
 gwaradwyddo, gwarthu, enllibio
 Scandalize, skan'dä.liz *vt*, gwaradwyddo,
 goganu, gwarthu, enllibio
 Scandalous, skan'dä.lus *a*, gwarthus,
 gwaradwyddus, cywilyddus, sarhäus
 Scandent, skan'dent *a*, dringol
 Scansion, skan'shun *n*, pennillfesuriad
 Scansores, skan.sö'r'iz *np*, dringied-
 yddion, dosbarth o adar
 Scant, skant *a*, prin, cwta, cyfyng,
 bychan; cul; anaml; cynnil; annigon-
 ol: *v*, prinbau, cwtogi, cyfyngu
 Scantiness, skan'ti.nes *n*, bychander,
 prinder, annigonedd; tloidi
 Scantle, skan'tl *v*, pallu, bod yn eisieu
 Scantlet, skant'let *n*, dernyn, cetyu
 Scantling, skant'ling *n*, mesur, maint,
 maintioli, enghraifft; dernyn, tameidyn
 Scantiness, skan'ti.nes, Scantness, skant'-
 nes *n*, prinder, culni, annigonedd

Scanty, skan'ti *a*, prin, cwta, bychan
 cul, annigonol, rhy fach. To grov
 scanty, prinbau, myned yn bryn
 Scape, skäp *v*, dianc, cilio, ffoi: *n*
 diangfa, ymwared. Scape-goat, bwc
 diangol. Scape-grace, dyhiryn, ady
 Scapula, skap'ü.lä *n*, crafell yr ysgwydd
 asgwrn y balfais, gwäell yr ysgwydd
 Scapulary, skap'ü.lur.i *a*, ysgwyddol
 Scar, skär *n*, craith, clais: *vt*, creithi
 cleisio [digrifwa]
 Scaramouch, skar'ä.müwtsh *n*, ysgenty
 Scarce, skê'rs *a*, prin, anaml, ambel
 anghyffredin, anfynech: *ad*.—Scarce
 Scarcely, skê'rs'li *ad*, braid, yn bri
 odid, yn anfynech, yn anaml
 Scarceness, skê'rs'nes, Scarcity, skê'rs
 ti *n*, prinder, anamllder, drudaniaeth
 Scare, skê'r *vt*, brawychu, dychryn
 tarfu, bwbachu. To scare crow
 bugeila brain
 Scarecrow, skê'r'krö *n*, bwgan brai
 tarflutan, bwbach; drych meirionig
 Scarf, skärf *n*, ysgablar, ysgwyddrwy
 Scarification, skar.i.fi.kä.shun *n*, craff
 Scarifier, skar'i.fi.ür *n*, craffiniwr [i
 Scarify, skar'i.fi *vt*, craffinio, tori'r cre
 Scarlet, skär'let *n* & *a*, ysgarlad, ysgarl
 ysgarladliw, purgoch. Scarlet-fev
 eirosgryd. Scarlet-runner, ffäen go
 Scarlet-oak, prinwydden
 Scarp, skärp *n*, llethr amddiffyn-glaw
 Scate, skät *n*, llithresgid; rhai
 rhwchws, morgath: *vi*, llithr-
 ar ia
 Scath, skath *vt*, dinystrio, difrodi, di
 Scathful, skath'fwl *a*, niweidiol,
 nystriol, difaol
 Scathless, skath'les *a*, diniwed, difriv
 Scatter, skat'ür *v*, gwasgaru, chw
 lled-daenu. Scattered, ar wasgar
 Scavenger, skav'en.jür *n*, ysgu
 heolydd, heolgarthwr, heolgarthyd
 Scelerat, sel'ur.at *n*, drygddyn,
 hiryn, ysgelerodyn, milain
 Scene, sin *n*, golwg, golygfa, golygi
 darlunlen, drychlen
 Scenery, si'nur.i *n*, golygfa; darlu
 darluneni, darluniad
 Scenic, si'nik, Scenical, sen'i.kal
 golygfaol, chwaryddol
 Scenography, si.nog'rä.fi *n*, dar
 iadaeth, golygiadaeth
 Scent, sent *n*, arogl, arogledd, gw
 chwa, sawr; arwynt, adrywedd,
 rywedd: *vt*, aroglu, sawrio, gwy
 Sweet-scented, peraroglaidd

Sceptic, skep'tik *n*, ammheuwyr, rhydd-
dybiwr, anghredadyn, anffyddiwr
Sceptic, skep'tik, Sceptical, skep'ti.kal
a, ammheugar, ammbheus
Scepticism, skep'ti.sizm *n*, ammheu-
garwch; anghrediniaeth
Sceptre, sep'tūr *n*, teyrnwialen [teyrnol
Sceptred, sep'tūrd *a*, teyrnwialenog,
Schedule, shed'ul *n*, atlen, cofrestr
Scheme, skim *n*, cynllun, darluniad,
amcan, dyfais, arfel, dychymmyg: *v*,
dyfeisio, llunio, dychymmygu
Schemer, skī'mūr, Schemist, skī'mist *n*,
dyfeisiwr, lluniedydd
Schesis, skī'sis *n*, greddf, ansawdd, tuedd
Schism, sizm *n*, rhwyg eglwysig, ym-
raniad [*a*, ymraniadol
Schismatic, siz.mat'ik *n*, eglwysrwygwyr:
Schismatical, siz.mat'i.kal *a*, ymbleid-
gar, ymraniadol [rwygo, ymrannu
Schismatize, siz' mā.tiz *vi*, eglwys-
Scholar, skol'ūr *n*, ysgolhaig, ysgolor;
dysgadur, efrydydd
Scholarship, skol'ūr.ship *n*, ysgolheigddod,
ysgolfraint; llenyddiaeth, llenoriaeth
Scholastic, skō.las'tik *a*, athrofäus,
ysgolheigiol, llenyddol, llenog
Scholiast, skō.li.ast *n*, arnodwr, de-
onglwr, eglurwr
Scholium, skō'li.um *n*, eglurnod
School, skwl *n*, ysgol, ysgoldy: *vt*,
addysgu, ysgolori; dwrddio. Charity-
school, ysgol rad. Day-school, ysgol
ddyddiol. Free school, ysgol rydd.
Infant-school, mebai-ysgol. Normal-
school, ysgol athrawon. Sunday-
school, ysgol Sā [ysgolfab
Schoolboy, skwl'bōi *n*, plentyn ysgol,
Schoolday, skwl'dā *n*, ysgolddydd
Schoolfellow, skwl'fel.ō *n*, cydysgolhaig
Schooling, skw'ling *n*, ysgolheigiad
Schoolman, skwl'man *n*, ysgolddyn
Schoolmaster, skwl'mas.tūr *n*, ysgol-
feistr, athraw ysgol, dysgawdwr,
addysgwr [feistres, dysgodres
Schoolmistress, skwl'mis.tres *n*, ysgol-
Sciagraphy, si.ag'rā.fi *n*, darluniadaeth
Sciatheric, si.ā.ther'ik *a*, perthynol i
Sciatic, si.at'ik *a*, clunwstaidd [ddeial
Sciatica, si.at'i.kā *n*, clunwst
Science, si'ens, *n*, gwyddor, gwyddor-
iaeth, gwyddoniaeth; -eg, -iaeth, -aeth.
Science of music, peroriaeth, cerdd-
oriaeth. Natural Science, anianeg.
A man of science, A scientific person,
gyddon [yddydol
Sciential, si.en'shal *a*, gwyddorol, celf-

Scientific, si.en.tif'ik *a*, gwybodus, celf-
yddgar, ofyddol [byr crymaidd
Scimitar, Seymitar, sim'i.tūr *n*, cleddyf
Scintillate, sin'til.āt *vi*, gwreichioni
Scintillation, sin.ti.lä'shun *n*, gwreich-
ioniad
Sciolist, si'ō.list *n*, un baswybodus
Sciolous, si'ō.lus *a*, arwynebddoeth
Sciomachy, si.om'ā.ki *n*, ymladdfa â
chysgod [iaeth
Sciomancy, si'ō.man.sīn, cysgod-ddewin-
Scion, si'un *n*, impyn, bywullyn, brigyn
Scirrrosity, ski.ros'i.ti *n*, chwareniad
Scirrhou, skir'us *a*, caledchwyddog
Scirrhus, skir'us (*p* scirri, skir'i) *n*,
caledchwydd, chwaren, dafaden [adwy
Scissible, sis'i.bl, Scissile, sis'il *a*, tor-
Scission, sizh'un *n*, toriad; holltiad
Scissors, siz'ūr *n*, siswrn, gwelleifyn
Scissure, sizh'ūr *n*, toriad; hollt
Sclerotic, skli.rot'ik *a*, caled; garw:
pilen y llygad
Scoat, sköt *vt*, attal olwyn [gwawdio
Scoff, skof *n*, gwawd: *v*, gwatwar,
Scoffer, skof'ūr *n*, gwatwarwr, gwawdiwr
Scold, sköld *n*, ceeren, clewtan, tafodes:
v, clewtian, tafodi
Scollop, skol'up *n*.—Scallop
Seonce, skons *n*, caine-gauwyllyr; am-
ddiffynfa, diffynfa; dirwy, fforfed; *y*
pen: *vt*, dirwyo
Scoop, skwp *n*, ceueg, ceuraw, cefuraw,
craflwy, ysgau, rhawbal: *vt*, ceuegu;
codi neu grafu allan
Scope, sköp *n*, tuedd, cyfeiriad, bwriad,
amcan; rhydd-did, rhwyg
Scorbutic, skôr.bū'tik *a*, poethglefrog,
clafrllyd, crachlyd
Scorch, skörtsh *v*, deifio, crasu, poethi,
rhostio, golosgi, crasboethi
Score, skôr *n*, ugain; dyled; cyfrif;
cyfrifbren, cyfrifes; hac, rhygu: *vt*,
rhygnu, gorthori, nodi, bwchdori;
cyfrifo. To run up a score, rhedeg i
ddyled. Six-score, chwech ugain, 120
Scoria, skôr'i.ā (*p* scorïe, skôr'i.i) *n*,
sothach, sorod, sindw, sinidr [lyd
Scorious, skôr'i.us *a*, sinidrog, sothach-
Scorn, skörn *n*, dirmyg, diystyrwch, ys-
gorn: *v*, dirmygu, ysgornio, gwatwar
Scornful, skörn'fwl *a*, ysgornllyd, diys-
tyrlyd [iant
Scornfulness, skörn'fwl.nes *n*, dirmyg-
Scorpion, skôr'pi.un *n*, math o ymlus-
iad gwenwynig; un o ddeuddeg ar-
wydd y sidydd [newid
Scorse, skôr's *n*, cyfnewidiad: *v*, cyf-

SCU pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tîw=too, tîwk=took;

Scot, skot *n*, gwr o'r Alban, Ysgotiad; rhan o dâl neu o gyfrif, tâl, taliad.
 Scot-free, rhydd, didal. Scot and lot, tâl a threth. Scots, Isgoedogion
 Scotch, skotsh *vt*, hacio; mân drychu: *n*, hac, attal olwyn. Scotch-collops, golwythion (o gig llo)
 Scotch, skotsh, Scottish, skot'ish *a*, Ysgotaidd, Albanaidd. Scotch language, Albaneg
 Scotchman, skotsh'man (Scotchmen, skotsh'men) *n*, Ysgotiad, gwr o'r Alban
 Scotomy, skot'ômî *n*, pendro, pensyndod
 Scotticism, skot'îsizm *n*, Ysgotyddiaeth
 Scoundrel, skûwn'drel *n*, diffaethiwr, dyhiryn, anfadyn, adyn
 Seour, skûw'r *v*, glanhau, carthu, arloesi; ysgwrio, glanrwbio, dirydu; ysgubo
 Scourge, skûrj *n*, ffrewyll, fflangell: *vt*, ffrewyllio, fflangellu
 Scout, skûwt *n*, floriwr, peithiwr, ysbîwr: *v*, peithio, blaenchwilio, olrhain; wftio, gwrthod. Scout-boat, peithas
 Seovel, skuv'l *n*, ysgubell ffwrn; mop
 Scowl, skûwl *n*, cuwch, euch, gwg: *v*, cuwchio, euchio, gygu [cripio
 Scraffle, skraf'l *vi*, ymgripio, ymbalfalu,
 Scrag, skrag *n*, culddarn, ysgerbwd
 Scragged, skrag'ed, Scraggy, skrag'î *a*, garw, ysgythrog, esgyrnllym, teneu, cul, truan [salwedd
 Scragginess, skrag'î.nes *n*, teneuder,
 Scramble, skram'bl *vi*, cipio, cipgeisio, crabino: *n*, ciprys, ymgiprys, cipgais
 Scranch, skrântsh *vt*, grillnoi, crasgnoi
 Scannel, skran'el *a*, crychleisio; diwerth
 Scrap, skrap *n*, tameidyn, darnyn, darn, cetyn, dryllyn, dryll, ychydigyn
 Serape, skrâp *n*, crafîad; dryswch, cyfyngder: *v*, crafu, crafellu, ysgrafu
 Scraper, skrâ'pûr *n*, crafiedydd, crafell: crythwr, ffior [creifion
 Scrapings, skrâ'pingz *np*, crafion,
 Scratch, skratsh *n*, crip, cripiad, crafîad, cosiad: *v*, crafu, crafellu, ysgrafu, cosi
 Scratches, skrat'shiz *np*, y llyncoes, clefyd ar draed ceffyl [mardon
 Scraw, skrô *n*, arwyneb; marwdon,
 Scrawl, skrôl *n*, ysgrifen hagr, ysgrafflen: *v*, dwbduo, hagrsgrifenu
 Scray, skrâ *n*, morwennol
 Screable, skri'â.bl *a*, poeradwy
 Scream, skrik *n*, crochwaedd, crech, cryglais: *vi*, grillian, gwichian.—Creak
 Scream, skrim *n*, crochwaedd, ysgrêch, crochlais: *vi*, crochwaeddu, ysgarmain ysgrechain, ballaw, crochleisio

Screech, skritsh *n*, oergri, ysgrêch
 crochlais: *vi*, ysgrêchain, hwtian
 crochleisio. Screech-owl, dylluan
 rudd, crech-ddylluan, aderyn y corff
 Screen, skrin *n*, cysgodlen, ffedon, gwasg
 odfa, achwre; marchridyll: *vt*, gwasg
 odi, cysgodi: marchridyllio
 Screw, skrw *n*, troell, cogwrn tro
 troellhoel, hoeldro: *vt*, nydd-dro
 tyndroi, troellhoelio; troellwasgu, ty
 wasgu. Cork-screw, allwedd costre
 Scribble, skrib'l *n*, coegysgrifen, bras
 law: *vi*, brasysgrifenu [coegawdu
 Scribbler, skrib'lûr *n*, coegysgrifenydd
 Scribe, skrib *n*, ysgrifenydd, ysgrifydd
vt, ysgrifo, nodi, ysgrifnodi
 Serine, skrin *n*, cist, llyfrgloer [grify
 Scrip, skrip *n*, ysgrepyr, llerpyn; y
 Script, skript *n*, llawysgrif [ysgrif
 Scriptor, skrip'tûr *a*, ysgrifennwr
 Scriptural, skrip'tshû.ral *a*, ysgrythy
 Scripture, skrip'tshûr *n*, ysgrythy
 Holy Scripture, Ysgrythyr Lân [y
 Scripturist, skrip'tshû.rist *n*, ysgrythy
 Scrivener, skriv'nûr *n*, ysgrifenydd
 Scrofula, skrof'û.lâ *n*, manwyn, ma
 dwyn, clwy'r brein, clefyd y brein
 Scrofulous, skrof'û.lus *a*, manwynog
 Scroll, skrôl *n*, rhol-lyfr, plyglyfr, y
 Serotum, skrô'tum *n*, ceillgwd [grif
 Scrub, skrub *n*, gelach, gwaelddyn, ba
 yn: *vt*, dwysrwbio, dyrathu, glanhau
 Scrubbing-brush, rhwbiedydd
 Scrubby, skrub'î *a*, gorwael, dirmygu
 Scruff, skruf *n*, gwar, gwelil.—Scurf
 Scruple, skrw'pl *n*, petrussed; au
 pwys 20 gronyn: *v*, petraso, rhu
 amheu [petrusgar, gorfa
 Scrupulous, skrw'pû.lus *a*, ammheu
 Scrupulousness, skrw'pû.lus.nes, Sc
 pulosity, skrw'pû.los'î.tî *n*, ammh
 garwch, petrussed, petruser
 Scrutable, skrw'tâ.bl *a*, chwiliadwy,
 rheiniadwy [ymholiad, olrheir
 Scrutation, skrw'tâ'shun *n*, chwil
 Scrutator, skrw'tâ'tur, Scrutineer, sk
 tî.ni'r' *n*, chwiliwr, adchwiliwr
 Scrutinize, skrw'tî.nîz *vt*, adchwilio,
 rheinio, manwl chwilio [ymho
 Scrutinous, skrw'tî.nus *a*, chwilia
 Scrutiny, skrw'tî.nî *n*, olrheawd, mar
 chwiliad, olrheiniad
 Scrutoire, skrw'twâr' *n*, ysgrifengist
 Seud, skud *n*, cawod, gwyntgawod,
 guth: *vi*, brysio ymaith, ysgudo
 Scuffle, scuf'l *n*, ceintach, ymgiprys
 ceintachu, ymdynu, ymryson

Sculk, skulk *vi*, llechu, golechu, techu, godechu: *n*, llech, tech, godech; cnud o gadnoaid. Skulking-place, godechfa, techfa, llechfa
 Scull, skul *n*, penglog, iad, clol; llywryf, rhodl; cwch unrwyf, rhodlfad: *vt*, rhodoli, rhodli. Scull-cap, nosgapan, clolgap
 Sculler, skul'ûr *n*, badwr unrwyf, rhodlydd, rhodolydd; bad unrwyf
 Scullury, skul'ur.î *n*, golchdy, golchfa
 Scullion, skul'yun *n*, ceginferch, ceginwas, golchwr neu olchyddes y llestri
 Sculpt, sculp *vt*.—Sculpture
 Sculptile, skulp'til *a*, cerfiol, cerfiadol
 Sculptor, skulp'tûr *n*, cerfiedydd, cerfiwr
 Sculpture, skulp'tshûr *n*, cerfiadaeth: cerfiad; cerffuniau: *vt*, cerfio
 Scum, skum *n*, ewyn, gorferw, isgal, crest, ysgwyf, sinid, sinidr; gwehilion, sorod: *vt*, diewynu
 Scummer, skum'ûr *n*, diewynwr, lledwad
 Scupper, skup'ûr *n*, ystlysdwll llong
 Scurf, skûrf *n*, cen, crest, mardon, marwdon, ysgen, clafr; crafion
 Scurfiness, skûrf'î.nes *n*, crestogrwydd
 Scurfy, skûr'fi *a*, crestog, ysgenog
 Scurrile, skûr'il, Scurrilous, skur'il.us *a*, croesanaidd, bustlaidd, tafod-ddrwg, trahâus, caseiriog
 Scurrility, sku.ril'i.tî, Scurrilousness, skur'il.us.nes *n*, drwgdafof, brwniaith
 Scurviness, skûr'vî.nes *n*, crachogrwydd, baweiddrwydd, bryntni
 Scurvy, skûr'vî *n*, y clefri poeth, y llwg: *a*, crachlyd; bawlyd, gorwael. Scurvy-grass, llysiau'r llwg
 Scut, skut *n*, cwt, cynffon, conell, ysgwt, cloren, llosgwrn, ffwtog
 Scutage, skû'taj *n*, arian gwasanaeth
 Scutate, skû'tât *a*, cenog
 Scutcheon, skut'shun *n*.—Escutcheon
 Scuttle, skut'l *n*, cawell; cafn glo; gwaddeg melin; awyrdwll yn ochr llong; mynediad cyflym, prysuriad: *v*, tyllu ochr llong; prysur hwylio ymaith
 scythe, sîrri *n*, pladur
 Sea, sî *n*, môr, llyr, gweilgi, cefnfor; moryn. Sea-bear, arth gwyn. Sea-boat, morlong, morgwch. Sea-born, moranedig. Sea-boy, morlanc, morherlod. Sea-breeze, morawel. Sea-built, a adeiladwyd i'r môr. Sea-calf (Seal), moelron, morlo. Sea-cob, gwylan. Sea-coal, glo cyffredin. Sea-coast, arfordir. Sea-cow, morfuwch. Sea-devil, morgath fawr. Sea-dog, morlo,

moelron; y morgi bychan. Sea-egg, morddraenog. Sea-eagle (Ospray), moreryr. Sea-farer, morwr, mordwywr. Sea-faring, mordwy; mordwyol. Sea-fight, morgad, morfrwydr. Sea-fish, mor-bysg. Sea-fowl, moraderyn. Sea-girt, amgylchedig gan y môr. Sea-gull, Sea-mew, gwylan. Sea-fox, math o forgi. Sea-hen, dybryan, dybrych. Sea-hog (Porpoise), pysgodyn du, llamidydd. Sea-horse (Walrus), morfarch. Sea-star, pumbys, serenbysg. Sea-needle, y cornbig. Sea-porcupine, ballasgbysg. Sea-port, porthladd. Sea-risk, morberygl, morantur. Sea-room, môr anghaeth, morle. Sea-rover, morleidr, morherwr. Sea-serpent, morneidr. Sea-service, morwasanaeth. Sea-shore, morwerydd, glan y môr, traeth. Sea-shell, morgragen. Sea-sick, morglaf. Sea-sickness, morglefyd, dolur y môr. Sea-side, arfor, morfin. Sea-spray, morluwch. Sea-surgeon, llongfeddyg. Sea-term, morair. Sea-urchin, morddraenog. Sea-water, dwfr y môr, morddwfr. Sea-weed, Sea-wrack, gwywm, ysnoden y môr. Half-seas over, gofeddw. Beyond the sea, tramor. The briny sea, y môr heli. Main sea, cyfanfor, cefnfor, gweilgi
 Seal, sîl *n*, moelron, morlo; sel, insel, argraff, bath: *v*, selio. Sealing-wax, cwyr selio
 Seam, sîm *n*, gwnïad, gwrym, gwni; craith: *vt*, gwrymio, cydwnio, creithio
 Seaman, sî'man *n*, morwr, llongwr, mordwywr [llongwriaeth
 Seamanship, sî'man.ship *n*, morwriaeth
 Seamless, sîm'les *a*, diwnïad, diwrym
 Seamster, sîm'stûr *n*, gwnïydd, gwnïed-ydd [gwnïyddes
 Seamstress, sîm'stres *n*, gwnïadwraig
 Seamy, sî'mî *a*, gwrymiog
 Sear, sîr *vt*, serio, craithlosgi: *a*, sych, crin, sychgrin, dinodd. Sear-cloth, pygliain, cwyrliaen
 Searce, sûrs *n*, gogr, manogr, gwagr: *vt*, gogryn, peillio, rhuchio, gwegru
 Search, sûrtsh *n*, cais, chwiliad, ymfyniad: *v*, chwilio, ceisio, chwilena
 Searchable, sûr'tshâ.bl *a*, chwiliadwy
 Season, sîzn *n*, tymmor, amser, pryd, adeg: *v*, tymmeru, cyweirio, per-eiddio, blasuso, cyffeithio; halltu. In due, season, mewn iawn bryd. Out of season, amhrydlawn, anamserol

SEE pāth, fat, êre, met, mârîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tê=too, tûk=took;

Seasonable, sî'zn.â.bl *a*, tymmoraidd, tymmorol, amserol, prydawn
 Seasonableness, sî'zn.â.bl.nes *n*, tymmoreiddwch, amseroldeb, prydlondeb
 Seasonably, sî'zn.â.blî *ad*, mewn iawn bryd, mewn amser, yn brydlawn, yn amserol [blasion]
 Seasoning, sî'zn.ing *n*, tymmeriad;
 Seat, sit *n*, sedd, eisteddfa, cadair, mainc; anneddfa, trigfa, neuadd; swydd: *vt*, gorseddu, gosod mewn eisteddle
 Seaward, sî'wûrd *ad*, tua'r môr
 Sebundee, seb.un.dî', Sebundy, seb'un.dî *n*, milwr yn yr India [iedol]
 Sicant, sî'kant *n*, trwchlinell: *a*, trych-
 Secede, sî.sîd' *vi*, ymneillduo, hanredu, ymwahanu, encilio [wahanwr]
 Seceder, sî.sîdûr *n*, ymneilldûwr, ym-
 Secern, sî.sûrn' *vt*, gwahanu, neillduo
 Secession, sî.sesh'un *n*, ymneillduad, ymwahaniad, enciliad
 Secle, sî'kl *n*, canrif, canmlynedd
 Seclude, sî.klûd' *vi*, cau allan, bwrw allan, neillduo, gwrthod
 Seclusion, sî.klû'zhun *n*, caud allan, darguddiad, ysgariad
 Second, sek'un *a*, ail: *n*, ail, ailydd, cynnorthwywr, pleidiwr, cefn, cefnogwr; eiliad: *vt*, eilio, cynnorthwyo, cefnogi. Second-hand, eil-law, eilwerth. Second-rate, eilfaint, eilradd. Second-sight, rhagwelediad, eilolwg. Second-time, eilwaith, eilchwyl
 Secondary, sek'un.durî *a*, ail, o'r ail radd, adlawiadol: *n*, rhaglaw, ailraddwr
 Secrecy, sî'kri.sî *n*, dirgeledd, dirgelwch, dirgelrwydd, cystrin, celedigaeth
 Secret, sî'kret *n*, cyfrinach, dirgelwch, rhin: *a*, dirgel, cyfrinachol, cyfrin, cuddiedig, cudd, rhiniol. A secret retold, adrin. Secrets, dirgelion
 Secretariship, sek'rî.turî.ship *n*, cofiaduraeth [ysgrifraglaw, cofiadur]
 Secretary, sek'rî.turî *n*, ysgrifenydd,
 Secrete, sî.krit' *vt*, cuddio, celu, ceclu, dirgelu, didoli, neillduo [haniad]
 Secretion, sî.kri'shun *n*, dydoliad; gwa-
 Secretist, sî'kret.ist *n*, cyfrinwr, dirgelwr
 Secretitious, sî.kri.tish'us *a*, dydoliadol, gwahanedig [cyfrinedd]
 Secretness, sî'kret.nes *n*, dirgelrwydd,
 Secretory, sî.kri'turî *a*, dydolaidd
 Sect, sekt *n*, plaid, arblaid, pleidgrefydd
 Sectarian, sek.tê'r'î.an *a*, pleidgrefyddol: *n*, pleidgrefyddwr [grefyddiaeth]
 Sectarianism, sek.tê'r'î.an.izm *n*, pleid-

Sectary, sek'turî, Sectator, sek.tâ'tûr *n*, pleidgrefyddwr
 Section, sek'shun *n*, toriad, gwahandoriad; rhan, adran, dosbarth; adran nod (§)
 Sector, sek'tûr *n*, offeryn mesuryddol
 Secular, sek'û.lûr *a*, bydol; anghyssegrïol, oesol, lleygol [lleygiaeth]
 Secularity, sek.û.lar'î.tî *n*, bydoldel
 Secularize, sek'û.lur.iz *vt*, digyssegrïtroi at wasanaeth cyffredin [brye]
 Secundine, sek.un.dîn *n*, hemysgar;
 Secure, sî.kûr' *a*, diangol, diogel; sic hyderus, diberygl; difraw, diofal: *v* diogelu, sicrhau, carcharu
 Security, sî.kû'r'î.tî *n*, diogelwch, diofawch; sicrwydd; gwystl; mach, mecni, meichai, meichiau, ymwystlwr
 Sedan, sî.dan' *n*, cludgadair
 Sedate, sî.dât' *a*, tawel, llonydd, dignhwrf, esmwyth [w]
 Sedateness, sî.dât'nes *n*, tawelwch, ar
 Sedative, sed'â.tiv *a*, esmwythedig, llonyddol, llinarol, esmwythaol
 Sedentary, sed'en.turî *a*, eisteddog, eiddol, seddol, llonydd, anghyffrôus
 Sedge, sej *n*, hesg, merydd, elest. Sedbed, hesglwyn, llwynmerydd
 Sedgy, sej'î *a*, hesgog, hesglawn
 Sediment, sed'î.ment *n*, gwaelodi gwaelod, gwaddod [bradfw]
 Sedition, sî.dish'un *n*, terfysg, ymbleidgar
 Seditious, sî.dish'us *a*, ymbleidgar, brfwriadrus [ryfelgar]
 Seditiousness, sî.dish'us.nes *n*, gwr
 Seduce, sî.dûs' *vt*, lithio, trawsddo, hudo, trawshudo, twyllarwain, der
 Seducer, sî.dû'sûr *n*, twyllwr, derlithiedydd [iâ]
 Seducible, sî.dû'sî.bl *a*, hudadwy, ll
 Seduction, sî.duk'shun *n*, hudolia, hudiad, lithiad, trawsddeniad [h
 Seductive, sî.duk'tiv *a*, denol, lit
 Sedulity, sî.dû'li.tî *n*, diwydrwydd
 Sedulous, sed'û.lus *a*, diwyd, d, llafurus, gofalus, diesgeulus, d, ystig, astud [r
 Sedulousness, sed'û.lus.nes *n*, di
 See, sî *n*, esgobaeth, esgobawd: *vt* (seen), gweled, canfod, edrych, dirymweled â
 Seed, sîd *n*, had; hil, epil: *v*, l, hedeg, hodi. Seed-cake, had-d, teisen felus. Seed-corn, hadyd, d-lip, hadlestr. Seed-time, pryd
 Seed-vessel, cib, hadgib. A seed seed, hedyn. To run to seed, hadu ali

Seedling, sid'ling *n*, hadblanigyn
 Seedsman, sidz'man *n*, hadwr, gwerthwr
 Seedy, si,dí *a*, hadog, llawn had [hadau
 Seeing, sí'ing *n*, gwelediad, y golwg: *a*,
 llygeidiog. Seeing that, yn gymmaint
 â, gan [argeisio, chwilio
 Seek, sik (*pt & pp* sought) *vt*, ceisio,
 Seel, sil *v*, troi ar led ogwydd, troi,
 rholio; amrantwnïo, mwgydu
 Seem, sim *vi*, ymdaigos, bod yn debyg.
 It seems, mae yn debyg
 Seemingly, sí'ming.li *ad*, i'r golwg, mewn
 ymddangosiad, mewn rith
 Seemingness, sí'ming.nes *n*, ymddangos-
 iad [harddwch
 Seemliness, sí'm'li.nes *n*, gweddeidd-dra,
 Seemly, sí'm'li *a*, gweddaidd, gweddus,
 hardd, cymhwys, prydferth, addas
 Seen, sin *pp*.—See [phwyd
 Seer, sí'r *n*, gweledydd, gwelwr; pro-
 Seesaw, sí'so *n*, sigldyhoedan, sigldy-
 hongian: *vi*, chwareu sigldyhoedan
 Seethe, sí'th (*pt* sod, *pp* sodden) *v*,
 araf-ferwi, poethiasu, berwi
 Segment, seg'ment *n*, dernyn, darn,
 rhan; rhan cylch
 Segregate, seg'ri.gät *vt*, dydoli, pigoallan,
 neillduo, gwahanu [neillduad
 Segregation, seg'ri.gä'shun *n*, dydoliad,
 Seigneurial, sí'nü'ri.al, Seigniorial, sí-
 ni.ö'ri.al *a*, awdurdodol, arglwyddiaidd
 Seignior, sín.yûr' *n*, arglwydd, meist'r.
 Grand seignior, amherawdwr Twrci
 Seigniorize, sí'ni.ur.iz *vt*, arglwyddiaethu
 Seignior, sí'ni.ur.i *n*, arglwyddiaeth
 Seine, sín *n*, rhwyd hir [adwy
 Seizable, sí'zâ.bl *a*, attafaeladwy, gafael-
 Seize, siz *v*, attafaelu, gafaelu, cym-
 meryd, dal, cipio, goresgyn. To be
 seized of, meddiannu
 Seizin, sí'zin *n*, attafaeliad, goresgyniad
 Seizor, sí'zôr *n*, goresgynydd
 Seizure, sí'zhûr *n*, daliad, attafaeliad;
 attafael, gafaeliad
 Seldom, sel'dum *ad*, anfynych, nid myn-
 ych, anaml, ambell waith
 Seldomness, sel'dum.nes *n*, anfynychder
 Select, sí.lekt' *a*, dewisol, detholedig,
 pigiedig: *vt*, dewis, dethol, ethol,
 etholi, deffol, pigo allan, gorddethol
 Selection, sí.lek'shun *n*, detholiad, dewis-
 iad; detholrif [yddiaeth
 Selenography, sel.i.nog'râ.fi *n*, lloer-
 Self, self (*p* selves) *n*, hun, hunan,
 hunaniaeth: *pn*, hun, hunan: *px*, ym-
 Self-approbation, hunan-gymmerad-
 wyaeth. Self-conceited, hunandybus.

Self - condemnation, hunanfarniad.
 Self-confidence, hunanhyder. Self-
 deception, hunandwyll. Self-delusion,
 hunanhud. Self-denial, hunanymwad.
 Self-esteem, balchder. Self-evident,
 hunandystiol, diymwad. Self-ex-
 amination, hunanholiad. Self-exist-
 ent, hunanfodol. Self-interest, hunan-
 les, hunanfudd. Self-love, hunan-
 serch, hunangariad. Self - murder
 (Suicide), hunanladdiad. Self-praise,
 hunanglod, ymfrostr. Self-respect,
 hunanbarch. Self-righteous, hunan-
 gyfiawn. Self-same, yr un, nid arall.
 Self - seeking, hunangeisiol. Self-
 sufficient, hunauddigonol. Self-willed,
 hunanfoddog, cyndyn. To please
 one's self, ymfoddloni
 Selfish, self'ish *a*, hunanol, hunanus
 Selfishness, self'ish.nes *n*, hunanedd,
 hunanoldeb, hunanserch
 Selion, sí'li.un *n*, cefn o dir
 Sell, sel (*pt & pp* sold) *v*, gwerthu,
 arwerthu. Sold here, ar werth yma
 Sellander, sel'an.dûr *n*, egwyd-grachen
 Seller, sel'ûr *n*, gwerthwr, arwerthwr
 Selvage, sel'vâj *n*, ymylwe, amwe
 Selves, selvz *pn*, *np*.—Self [hafal
 Semblable, sem'blâ.bl *a*, tebyg, cyffelyb,
 Semblance, sem'blans *n*, cyffelybrwydd,
 tebygrwydd, efelwch, ymrith, darym-
 rith, rhith, eiliw, eilun
 Semblative, sem'blâ.tiv *a*, tebyg
 Semi-, sem'i *px*, hanner
 Semiannular, sem.i.an'ü.lûr *a*, hanner-
 grwn, hannergylochog [moel
 Semibreve, sem'i.briv *n*, gofanig, pen-
 Semicircle, sem'i.sûr.kl *n*, hannergyloch
 Semicolon, sem'i.kö.lun *n*, rhagwahan-
 nod (;) [ner tryfesur
 Semidiameter, sem.i.dî.am'î.tûr *n*, han-
 Semidiaphaneity, sem.i.dî.â.fâ.n'î.tî *n*,
 hanner tryloewder [ner tryloew
 Semidiaphanous, sem.i.dî.âf'â.nus *a*, han-
 Semifluid, sem'i.flü.id *a*, lledlifol
 Semilunar, sem.i.lü'nûr *a*, hannerlloer-
 aidd, hannergrwn, hannergylochog
 Seminal, sem'i.nal *a*, hadog, hadol
 Seminary, sem'i.nur.i *n*, hadfa, magfa,
 cymblanfa, athrofa; ysgol, addysgfa
 Semination, sem.i.nä'shun *n*, hauad
 Seminfic, sem.nif'ik *a*, hadbarol
 Semiopacous, sem.i.ö.pä'kus *a*, godywyll
 Semipellucid, sem.i.pe.lü'sid *a*, lledloew
 Semiperspicuous, sem.i.pûr.spik'ü.us *a*,
 lledeglur [yn, gogrychyn
 Semiquaver, sem'i.kwä.vûr *n*, corgrych-

SEP pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Semitone, sem'i.tôn *n*, hanner tôn
 Semivowel, sem'i.vûŵ.eln, hanner llafariad, golafariad [wyrdd
 Sempervirent, sem.pûr.vîr'ent *a*, byth-
 Sempiternity, sem.pî.tûr'nî.tî *n*, byth-
 olrwydd, bythbarhâd [chwechol
 Senary, sî'nur.î *n*, yn cynnwys chwech
 Senate, sen'ât *n*, senedd, prifgynghor.
 Senate-house, senedd-dy [henefydd
 Senator, sen'ât.tûr *n*, seneddwr, benadur,
 Senatorial, sen.ât.tôr'î.al *a*, seneddol
 Senatorship, sen'ât.tûr.ship *n*, senedd-
 wriaeth
 Send, send (*pt* & *pp* sent) *vt*, anfon.
 danfon, gyru, hebrwng, hel, hêla,
 hebrwng. To send word, anfon at
 Senescence, sî.nes'ens *n*, heneiddiad
 Seneschal, sen'esh.al *n*, senyllt, prif-
 olygydd, penoruchwyliwr
 Senile, sî'nîl *a*, heneiddiadol
 Senility, sî.nîl'î.tî *n*, henaint, hender
 Senior, sî'nî.ûr *a*, hŷn, henach: *n*, hynaf,
 hynefydd [aint
 Seniority, sî.nî.or'î.tî *n*, hynafedd, hyn-
 Senna, sen'â *n*, dail meddygol tramor
 Sennight, sen'it (seven-night) *n*, wyth-
 nos [iol
 Senocular, sî.nok'û.lûr *a*, chwechlygeid-
 Sensation, sen.sâ'shun *n*, syniad, ym-
 syniad, teimlad
 Sense, sens *n*, synwyr, deall, rheswm;
 ystyr, barn, meddwl, arwyddocâd.
 In one's senses, yn ei bwyll. To lose
 one's senses, gwallgofi, amhwyll
 Senseless, sens'les *a*, ynfyd, ffol, disyn-
 wyr, diddeall; dideimlad
 Senselessness, sens'les.nes *n*, ynfydrwydd,
 disynwyredd, ffolineb, dideimlad-
 rwydd [rwydd, tynerweh
 Sensibility, sen.sî.bîl'î.tî *n*, teimlad-
 Sensible, sen'sî.bl *a*, teimladwy, tyner;
 deallus, call, synwyrrol
 Sensitive, sen'sî.tiv *a*, teimladol; byw
 Sensorium, sen.sôr'î.um *n*, synwyrfa,
 ymdeimlfa; yr ymenydd
 Sensual, sen'shû.al *a*, anianol, cnawdol
 Sensualist, sen'shû.al.ist *n*, cnawdol-
 ddyn, aniaiddyn [rwydd
 Sensuality, sen.shû.al'î.tî *n*, cnawdol-
 Sensualize, sen'shû.al.îz *vt*, cnawdoli
 Sent, sent *pt* & *pp*.—Send [anianoli
 Sentence, sen'tens *n*, barn, deddfryd,
 brawd; ymadrodd, brawd, brawddeg:
vt, barnu, dedfrydu, dyfarnu. Sen-
 tence of death, barn marwolaeth, coll-
 farn. To sentence to death, collfarnu
 Sentential, sen.ten'shal *a*, brawddegol

Sententious, sen.ten'shus *a*, byreiriog
 doetheiriog [eiriogrwydd
 Sententiousness, sen.ten'shus.nes *n*, byr
 Sentient, sen'shent *a*, canfodol, dirnadol
 byw: *n*, canfyddwr
 Sentiment, sen'ti.ment *n*, tyb, barn
 meddwl; mympwy; ymadrodd byr
 doethair, synwyrar
 Sentimental, sen.ti.men'tal *a*, synwyr
 doethdybiol, dwysgall, meddylgar, ys-
 tyriol, myfyrgar
 Sentinel, sen'tî.nel, Sentry, sen'trî
 gwylieddydd, gwyliwr, gwyliadwr
 Separable, sep.ur.â.bl *a*, dydoladwy
 ysgaradwy, gwahanadwy
 Separate, sep'ur.ât *a*, gwahan, gwahano
 neillduol, de; ar wahan: *v*, gwahan-
 dydoli, neillduo, deoli, ysgar, esgar
 ymwahanu [olrwydd
 Separateness, sep'ur.ât.nes *n*, gwahan-
 Separation, sep.ur.â'shun *n*, gwahania-
 dydoliad, ysgariad; gwahaniaeth, y-
 gariaeth, neillduaeth; ymneillduaeth
 Separatist, sep'ur.â.tist *n*, ymwahanw
 ymneilldäwr [math o liw gwin
 Sepia, sî'pî.â *n*, ystifflog, morgyllel
 Sepiment, sep'î.ment *n*, clawdd
 Sept, sept *n*, llwyth, tylwyth, epil
 Septangle, sep'tang.gl *n*, seithongl
 Septangular, sep.tang'gü.lûr *a*, seith-
 ongl [sai
 Septemary, sep'tem.ur.î *a*, seithol:
 September, sep.tem'bûr *n*, Medi, u
 Medi
 Septennial, sep.ten'yal *a*, seithflwyddo
 Septentrion, sep.ten'tri.un, Septentrio
 al, sep.ten'tri.un.al *a*, gogleddol
 Septentrionate, sep.ten'tri.un.ât
 tueddu tua'r gogledd
 Septfoil, sept'fôil *n*, melyn yr eithin
 Septic, sep.tik *a*, maliadol, braenol
 Septilateral, sep.ti.lat'ur.al *a*, seith-
 ochrog, seithochrol
 Septuagenary, sep.tü.aj'î.nur.î, Septu-
 gesimal, sep.tü.â.jes'î.mal *a*, yn cy-
 nwys deg a thrigain
 Septuagesima, sep.tü.â.jes'î.mâ *n*,
 trydydd Sul cyn y Grawys (tua
 dydd cyn y Pasc)
 Septuagint, sep'tü.â.jint *n*, cyfieithi
 yr Hen Destament i'r Groeg gan
 deg a thrigain
 Septuary, sep'tü.ur.î *n*, wythnos; unrhy-
 beth cyfansoddedig o'r rhifyn saith
 Septuple, sep'tü.pl *a*, seithplyg
 Sepulchral, sî.pul'kral *a*, beddrodol
 Sepulchre, sep.ul.kûr *n*, bedd, heddrod

Sepulchre, si.pul'kûr vt, claddu, bedd-
roddi [aeth, claddiad, angladd
Sepulture, sep'ul.tshü'r n, claddedig-
Sequacious, si.kwä'shus a, canlynol,
dylynol; ystwyth, hyblyg
Sequacity, si.kwas'i.ti n, ystwythder
Sequel, si'kwel n, canlyniad [rhes
Sequence, si'kwens n, trefn-ganlyniad.
Sequent, si'kwent a, canlyniadol
Sequester, si.kwes'tûr, Sequesterate, si-
kwes'trät vt, gortodogi, rhoi mewn
llaw arall, diarddel, neillduo, di-
berchenogi [duad
Sequestration, sek.wes.trä'shun n, neill-
Sequestrator, sek'wes.trä.tûr n, gor-
fodogwr [lladfa, puteindy
Seraglio, si.ral'yö n, ty'r gwagedd, an-
Seraph, ser'af (p Seraphim, ser'â.fim)
n, seraph, angel, archangel [aidd
Seraphic, si.raf'ik a, seraphaidd, angyl-
Seraskier, Serasquier, si.ras'ki.ûr n,
cadflaenor ym mysg y Tyrciaid
Sere, si'r a, gwyw, gwywedig, sychlyd
Serenade, ser.i.näd n, nosgan, nosgerdd,
nosgaine: v, canu nosgaine
Serene, si.rin' a, tawel, hinonaidd, di-
gwmwl, teg, goleudeg, clærdeg, araul:
vt, tawelu, lloni
Sereneness, si.rí'nes, Serenity, si.ren'i-
ti n, clærdegwch, tawelwch, areuledd,
hinonrwydd, sirioldeb
Serf, sûrf n, caethwas amaethyddol
Serge, sêrj n, math o wlanan teneu
Sergeant, sâr'jant n, is-swyddog, rhing-
yll. Sergeant-at-arms, rhingyll y
brenin. Sergeant at law, cyfreithiwr
uchraddol
Serial, si.rí'al a, rhestrol; mewn rhanau
Series, si.rí.iz n, rhes, cyfres, rhifres
Serious, si.rí.us a, prysur, difrif, dwys,
prudd, digellwair
Seriousness, si.rí.us.nes n, difrifoldeb,
difrifwch, prudd-der [areithiwr
Sermocinator, sûr.mos'i.nä.tûr n, coeg-
Sermon, sûr'mun n, pregeth; traethawd
Sermonize, sûr'mun.iz vi, pregethu,
darlithio [gwaed
Serosity, si.ros'i.ti n, dyfrillydrwydd y
Serous, si'r'us a, meiddlyd, dyfrllyd
Serpent, sûr'pent n, sarff, neidr, gwiber
Serpentine, sûr'pen.tin a, sarffiaidd;
serpet, sûr'pet n, cawell [dolenog
Serpiginous, sûr.pij'i.nus a, ymlusgol
Serpigo, sûr.pí'gö n, gwreinyn, tarwden,
marchwreinyn, dwfrwreinyn
Serrate, ser'ät, Serrated, ser'ät.ed a, lif-
ddanneddog, danneddog, bylchog

Serration, se.rä'shun, Serrature, ser'ä-
tshür n, danneddiad, ar ddull llif
Serrous, ser'us a, danneddog
Serum, si'r'um n, meiddwaed
Servant, sûr'vant n, gwas, gwasanaethwr,
gweinydd, gwasanaethferch, morwyn,
gwasanaethyddes, gweinyddes
Serve, sûrv v, gwasanaethu, gweini,
gweinyddu, gwasio. Serving-man,
heilyn, gweinydd. Time-server, dyn
anwadal. To serve one right, gwneyd
yn iawn ag un
Service, sûr'vis n, gwasanaeth; hail.
Eye-service, llygad-wasanaeth. Ser-
vice-berries, rhafol, cyrafol. Service-
tree, rhafolen, cyrafolen
Serviceable, sûr'vis.ä.bl a, gwasanaeth-
gar, buddiol [yddioldeb
Serviceableness, sûr'vis.ä.bl.nes n, defn-
Servile, sûr'vil a, gwasaid, caethwasaid
Servility, sûr.vil'i.ti, Servileness, sûr-
vil.nes n, gwaseidd-dra; gorwaeledd
Servitor, sûr'vi.tûr n, heilyn, gweinydd
Servitude, sûr'vi.tüd n, gwasanaeth;
caethwasanaeth, caethiwed
Sesquialteral, ses.kwi.al'tur.al a, hanner
yn fwy, megys 4 a 6, 15 a 10
Session, sesh'un n, eisteddfa, eisteddfod.
Quarter sessions, brawdlys trimisol
Sesterce, ses'tûrs n, darn o arian bath
Set, set (pt & pp set) v, gosod, dodi,
rhoi; planu; sefydlu, sicrhau, llëu;
machludo, myned dan ei gaerau, gos-
twng: n, llawnrif, cydrif, cyfanrif;
impyn, planigyn. To set apart or
aside, dodi o'r neilldu. To set about,
dechreu. To set forth, cyhoeddi,
mynegu, hysbysu; cychwyn. To set
in order, trefnu. To set a bone, dodi
asgwrn yn ei le. To set on edge, peri
deincod. To set out, cychwyn, cyrchu
allan, myned. To set to music, rhoi
cân i gerdd. To set right, uniawnu.
To set up, dyrchafu; dechreu crefft,
codi masnach. To set up a cry,
gwaeddi, codi llef [og
Setacious, si.tä'shus a, gwrychiog, blew-
Seton, si'tun n, lifweli, ceingoreth
Setose, si.tös', Setous, si'tus a, blewog
Settee, se.tí' n, cadeirfaine; math o long
Setter, set'ûr n, planwr, gosodwr; math
o adargi, cyfeirgi; gwas ceisbwl
Settle, set'l n, ysgiw, perging: v, sefydlu,
cadarnhau, sicrhau; penderfynu, pen-
glymu, terfynu; gwastratäu; cytuno;
llonyddu, tawelu; cartrefu, trigo, pres-
wylio, triganu, gwladychu; disgyn ar

SHA pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Settledness, set'ld.nes *n*, sefydlogrwydd
 Settlement, set'l.ment *n*, sefydliad;
 cartrefle, preswylfod; gwladychfa;
 rhwymiad, agweddi; gwaddod
 Seven, sev'n *a* & *n*, saith, 7, vii.
 Sevenfold, sev'n.föld *a*, seithblyg: *ad*,
 ar y seithfed, seithwaith
 Seventeen, sev.n.tin' *a* & *n*, dau ar
 bymtheg, deg a saith, 17 [bymtheg
 Seventeenth, sev.n.tin'h' *a*, deufed ar
 Seventh, sev'nth *a*, seithfed, 7fed
 Seventhly, sev'nth.li *ad*, yn seithfed
 Seventieth, sev'n.ti.eth *a*, degfed a thri-
 gain, 70fed
 Seventy, sev'n.ti *n*, deg a thrigain, 70
 Sever, sev'ûr *v*, gwahanu, dydoli, dad-
 gyssylltu, daduno, neillduo, tori ym-
 aith
 Several, sev'ur.al *a*, amryw, amrafael,
 amrai; gwahanol, gwahanredol, neill-
 duol; llawer, aml
 Severalty, sev'ur.al.ti, Severance, sev'-
 ur.ans *n*, dydoliad, gwahaniad
 Severally, sev'ur.al.i *ad*, ar wahan, pob
 un ar ei ben, yn neillduol, yn wahanol
 Severe, si.vîr' *a*, caled, chwerw, tost,
 llym, llymdost, ffyrnig, creulawn, ger-
 win, gerwinol, cras, hallt. A severe
 winter, gwaf caled
 Severer, sev'ur.ûr *n*, rhanwr, gwahanwr
 Severer, si.vîr'ûr *a*, caletach; llymach
 Severity, si.ver'i.ti *n*, toster, llymder,
 tostedd, gerwindeb, creulondeb
 Sew, sô *v*, gwnïo; pwytho
 Sewage, sw'aj *n*, carhiad ceuffyoydd
 Sewer, sô'ûr *n*, gwnïwr, gwnïedydd,
 gwnïadyddes [fiosell
 Sewer, sw'ûr *n*, ceuffos, gwehynffos,
 Sewer, sô'ûr *n*, swyddog gynt yn heilio
 gwledd
 Sewerage, sw'ur.aj *n*, ceuffyoyddiaeth
 Sex, seks *n*, rhyw, rhywogaeth, ystlen,
 ysglen [trigain oed
 Sexagenarian, seks.aj.i.nér'ian *n*, un
 Sexagenary, seks.aj'i.nur.i *a*, trigain
 Sexagesima, seks.â.jes'i.mâ *n*, yr ail
 Sul cyn y Grawys (yng nghylch 60
 diwrnod o flaen y Pasc) [geiniol
 Sexagesimal, seks.â.jes'i.mal *a*, tri-
 Sexangular, seks.ang.gü.lûr *a*, chwech-
 ochrog.—Hexagonal
 Sexennial, seks.en'yal *a*, chweblwyddol
 Sexifid, seks'i.fid *a*, chwechranol
 Sextain, seks'tân *n*, chweban, pennill
 chwebraich
 Sextant, seks'tant *n*, chweched ran
 cylch; offeryn at fesuro

Sexton, seks'tun *n*, clochydd; bedd-dor
 Sextuple, seks'tü.pl *a*, chwephlyg [w
 Sexual, sek'sbü.al *a*, rhywiol, ysglenol
 Shab, shab *vi*, gwaelystrywio [gwaelled
 Shabbiness, shab'i.nes *n*, baweidd-dr
 Shabby, shab'i *a*, bawaid, bawlyd, gwa-
 gorwael, salw, budr
 Shackle, shak'l *n*, hual, gefyn, llyffetha
 vt, hualu, llyffetheirio, troedogi, g-
 fynu; caethu, rhwystro
 Shad, shad *n*, gwangen
 Shade, shäd *n*, cysgod; cysgodfa; gwy-
 gwagysbryd: vt, cysgodi, gwasgod
 godywyllu [cysgodrwy
 Shadiness, shä'di.nes *n*, cysgodolrwyd
 Shadow, shad'ö *n*, cysgod: vt, cysgo-
 gwasgodi; tywyllu [iol, disylwe
 Shadowy, shad'ö.i *a*, cysgodol, rhit
 Shady, shä'di *a*, cysgodol, gwasgod
 cauadfrig. A shady place, cysgod
 Shaft, shaft *n*, paladr; saeth, pic-
 mwndwl [brethyn ceder
 Shag, shag *n*, ceden, hirflew; ceden
 Shaggy, shag'i *a*, cedenog, hirflewog
 Shagginess, shag'i.nes *n*, cedenogrwy
 Shagreen, shä.grin' *n*, croen rhyw by-
 ody
 Shake, shäk (*pt* shook, shöwk; *pp* s-
 kën, shä'kn) *v*, siglo, ysgwyd, ysgyl-
 crynu: *n*, sigl, sigliad, ysgydwad,
 gwydfa; cryn, siglnod
 Shale, shäl *n*, cibyn, plisgyn; teneuf
 Shall, shal (*pt* should) *v*, def, caf,
 caiff, &c.—Will [te
 Shalloon, shal.lwn' *n*, gwlanwe ter
 Shallop, shal'up *n*, bad â dau hwybl
 Shallow, shal'ö *n*, basle, beisle, beis-
 rhydle: *a*, bas, beisiog; penbyla
 hurt [der; penb
 Shallowness, shal'ö.nes *n*, basedd, l
 Shalot, shä.lot' *n*, math o wynwyn
 Sham, sham *a*, ffugiol, gau, rhithiol
 twyll, ffug, ffuant, lud: *v*, tw
 ffugio, ffuantu, rhithio [cigy
 Shambles, sham'blz *np*, cigfa, e
 Shame, shäm *n*, cywilydd, gwaradw
 gwarth, achlod: *v*, cywilyddio, gwa-
 ruddo, gwaradwyddo [gwar
 Shameful, shäm'fwl *a*, gwaradwydd
 Shameless, shäm'les *a*, digwylydd
 Shamelessness, shäm'les.nes *n*, digy-
 ydd-dra, haerllugrwydd
 Shammy, sham'i, Shamois, shä.mé
 math o afr wyllt.—Chamois [c
 Shamrock, sham'ruk *n*, meillionen
 Shank, shangk *n*, coes, gomach, t
 garan, gar, esgar, coesgyn; palid

Shanked, shangk *a*, coesog, beriog.
 Long-shanked, coes-hir. Slender-shanked, berfain. Thick - shanked, Shanty, shan'ti *n*, bwthyn [bondew
 Shape, shäp *n*, llun, dull, ffurf, gosgedd, gwedd, agwedd, ystum: *vt* (*shapen*), llunio, ffurfio, dullio, ystumio
 Shapeless, shäp'les *a*, afluniaidd, dilun
 Shapeliness, shäp'li.nes *n*, gosgeidd-rwydd, gweddeiddrwydd, harddlun
 Shapely, shäp'li *a*, lluniaidd
 Shapen, shäp'pn *pp*, lluniedig.—Shape
 Shard, shârd *n*, deryn o bridlestr, priddell, cragen; masgl wy
 Share, shêr *n*, rhan, cyfran, dogn; swch aradr: *v*, rhanu, cyfranu; cyfranogi. Share-bone, gwerddyr. To go shares, cyfranogi
 Shark, shârk *n*, morgi, morflaidd, dera'r môr; rheibiwr, ysglyfiwr, trawsgip-iwr: *v*, rheibio, gwancio
 Sharp, shârp *a*, llym, miniog, awchlym, awchus, pigog; craff; glew; tost; sur, chwibl, chwigws; llon, cras: *v*, hudladrata, cyfrwysdwylo. Sharp and flat sounds, seiniau cras a lleddf
 Sharpen, shâr'pn *v*, awchu, awchlymu, hogi, minio; pigfeinio; blaenllymu
 Sharper, shâr'pûr *n*, un cyfrwyslym; hudleidr [surni, chwibledd
 Sharpness, shârp'nes *n*, llymder, awch;
 Sharpset, shârp'set *a*, gwancus
 Shaster, shas'tûr, Shastras, shas'tras *n*, ysgrythyrau Hindw
 Shatter, shat'ûr *v*, dryllio, chwilfriwio, darnio, ysigo. Shatter-pated, Shatter-brained, penhonc, penwan [drefion
 Shatters, shat'ûrz *np*, yfflon, briwion.
 Shave, shäv (*pt & pp shaven*, shä'vn) *v*, eillio, difarfu; rhasglio, pilio, gonaddu, gorasglio. Shavings, gonaddion, gorasglod [barfwr
 Shaver, shä'vûr *n*, eilliwr, eilliedydd,
 Shaw, shô *n*, prysg, prysgoed, coedwig
 Shawl, shôl *n*, gwarlen, gwddfgochl
 Shawm, shôm *n*, chwythgorn
 She, shi *pn*, hi. She also, hithau
 Shea, shi *n*, ymenyn-wyddien
 Sheaf, shif *n*, ysgub: *vt*.—Sheave
 Shear, shîr (*pt shore*, *pp shorn*) *vt*, cneifio, gwelleifio. Shear-man, cneifiwr brethyn. Shear-steel, dur at wneuthur offerynau awch. Shear-water, gwylan lwyd [lestr
 Sheard, shîrd *n*, deryn toredig o bridd
 Shearer, shîr'ûr *n*, cneifiwr, gwelleifydd
 Shearing, shîr'ing *n*, cnaif, cneifiad

Shears, shî'rz *np*, gwellaif, gwelleifiau
 Sheatfish, shî't'fish *n*, math o lyswen
 Sheath, shîth *n*, gwain
 Sheathe, shîTH *vt*, gweinio, rhoi mewn gwain; goseilio llong
 Sheathing, shî'THING *n*, amblanciad llong
 Sheathy, shî'thi *a*, fel gwain, gweiniog
 Sheave, shiv *vt*, rhwymo yn ysgubau, ysgubo
 Shed, shed *n*, lluest, penty: *v* (*pt & pp shed*), tywallt; gollwng; colli; gwehynu, dyhidlo, bwrw
 Sheen, shin *n*, llewyrch, eirianedd, ysblan, gloewder: *a*, claer, dysglaer, ysblenydd, cànaid
 Sheep, shîp (*p sheep*) *n*, dafad, llwdn dafad. Sheep-cot, buarth defaid, defeitty. Sheep-fold, eail, corlan, caeor. Sheep-hook, bugeillfôn. Sheeplice, heuslau. Sheep-shank, math o gwlwm. Sheep-shearing, amser cneifio. Sheep-skin, croen dafad. Sheep-walk, defeidiog, pordir defaid
 Sheepish, shî'pish *a*, yswil, dafadaidd, gwylaid, hurt [rwydd, yswilder
 Sheepishness, shî'pish.nes *n*, gwyleidd-
 Sheer, shî'r *a*, pur, gloew, glân; hollol, gwir: *v*, dianc neu ffyrstio ymaith.
 Sheer-grass, hesg
 Sheers, shî'rz *np*, peiriant ar lun ^ i godi hwyllbrenau a phwysau mawrion
 Sheet, shît *n*, llen, llen gwely; cynfas; hwyllraff. Sheet-anchor, prif angor.
 Sheet of paper, papyren. Winding-sheet, amdo, amwisg [llenliain
 Sheeting, shî't'ing *n*, lliain cynfasau,
 Sheik, shik *n*, offeiriad Mahometaidd
 Shekel, shek'l *n*, darn o arian Iuddewig, gwerth tua hanner coron
 Shelf, shelf *n*, talfaine, astell ddal; murastell, trestlfrdd
 Shell, shel *n*, cragen; mesglyn, plisgyn, cibyn: *v*, masglu, diblisco, gweisgio.
 Shell-fish, cragenbysg. The shell of a building, magwyren [draenen wen
 Shellelagh, she.lä.lä *n*, pastwn Gwyddel;
 Shelly, shel'i *a*, cragenog, cibog, masglog
 Shelter, shel'tûr *n*, gwasgod, gwasgodfa, cysgod, achwre, diddos, diddosfa, celt, nawdd, noddfa, clydfan, cwdd, cwdd-yn: *v*, cysgodi, noddi, gwasgodi
 Shelterless, shel'tûr.les *a*, dinodded
 Sheltic, Shelty, shel'ti *n*, merlyn Ysgotaidd [gosod naill ochr
 Shelve, shelv *vi*, llechweddu, llethru: *vt*,
 Shely, shel'vi *a*, beisleog, beisiog, creig-
 iog. Shely shore, creiglan

SHO pâth, fat, êre, met, mâ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

- Shend, shend *vt*, dyfetha, ysbeilio; gorchfygu
 Shepherd, shep'ûrd *n*, bugail, bugeilydd, areiliwr. Shepherd's-crook, bugeilffon. Shepherd's-dog, bugeilgi. Shepherd's-purse, llysiau'r bugail
 Shepherdess, shep'ûr.des *n*, bugeiles, areiles [gwladaidd
 Shepherdish, shep'ûr.dish *a*, bugeilaidd; Shepherdism, shep'ûr.dizm *n*, bugeil-Sherbet, shûr'bet *n*, surfedd [iaeth
 Sheriff, sher'if *n*, sirydd. Under-sheriff, rhaglaw sirydd
 Sherifalty, sher'if.al.tî, Sherifdom, sher'-if.dum *n*, siryddiaeth [gwin gwyn
 Sherry, sher'i *n*, math o win o Yspaen. Shew, shô, Shewn, shôn.—Show, Shown
 Shibboleth, shib'ô.leth *n*, arwyddair plaid
 Shield, shild *n*, tarian, aesawr, rhodawr, cadell, ysgwyd, asafar; arflen: *vt*, tarianu; gorthoi, amddiffyn
 Shift, shift *n*, dychymmyg, dyfais, ystryw, ymdro, esgus; crys merch, befy: *v*, newid, cyfnewid; ymdaro, glewa, ymddarbod, darparu, gochelyd; dyfeisio ffordd, trefnu [wadalwr
 Shifter, shif'tûr *n*, glewai, hodedwr, an-Shiftless, shift'les *a*, diddarbod, difedr, diffordd, didoraeth
 Shilling, shil'ing *n*, swlt. One shilling and eleven pence, dau ond ceiniog. Two [shillings] and nine pence, tri ond tair, tri swlt ond tair ceiniog, dau a naw. Two [shillings] and two pence, dau a dwy. Ten shillings, chweugain.—Penny [anwadal
 Shillishalli, shil'i.shal.i *a*, ansefydlog, Shin, shin *n*, crimog, gomach
 Shine, shin (*pt & pp* shone) *v*, dysgleirio, llewyrchu, tywynu, goleuo: *n*, gloewder, claerder, dysgleirdeb
 Shiness, shi'nes *n*, gwyledd.—Shyness
 Shingle, shing'gl *n*, peithynen; cledren, astell, estyllen, astelldo, astell hollt, ysgyren, aserw [dardd; eryri
 Shingles, shing'glz *np*, math o grug
 Shining, shi'ning, Shiny, shi'ni *a*, claer, dysglaer, gloew, tywynol
 Ship, ship *n*, llong: *vt*, dodi mewn llong, llongi. Ship's husband, pentalwr llong, trefnwr taliadau llong
 Shipboard, ship'bôrd *ad*, ar fwrdd llong
 Shipbuilder, ship'bil.dûr *n*, llongsaer
 Shipmaster, ship'mas.tûr *n*, llonglywydd, cadben llong
 Shipmoney, ship'mun.i *n*, llongdreth
 Shipping, ship'ing *n*, llongau, morlestri
 Shipwreck, ship'rek *n*, llongddylliad
 llongdoriad: *vt*, llongddyllio; llwyrd-dinystrio [llongat
 Shipwright, ship'rit *n*, llongsaer, saer
 Shire, shi'r *n*, sir, swydd
 Shirk, shûrk *vi*, gochel, dianc oddi wrt
 Shirt, shûrt *n*, crys: *vt*, gwisgo â chrys
 Shirtless, shûrt'les *a*, digrys, heb grys
 Shittah, shit'â, Shittim, shit'im *n*, matl o goed gwerthfawr
 Shive, shiv *n*, ysgyren, flocen
 Shiver, shiv'ûr *n*, asgri, chwerfan dro deltddarn, ysgyriodyn, yfflyn: crynu, achrethu; flocenu, delltio ysgyrioni, tori yn yfflon
 Shivering, shiv'ur.ing *n*, dellteniad cryndod, achreth
 Shivery, shiv'ur.i *a*, breulyd, hydo delltenol, anghryno
 Shoal, shôl *n*, haig, morhaig, hafu, lluwys; basle, beisle, beisfa, rhydd: *a*, bas, beisiol: *vi*, basâu, beisio; heig
 Shoaliness, shô'li.nes *n*, beisfaogrwydd
 Shoally, shô'li *a*, beisleog, beisfaol
 Shock, shok *n*, siglergyd, siglad, ergy cyfergyd, ysgytiad; cogwrn, ystw *vt*, brawychu; ysgwyd; cywilyddio
 Shocking, shok'ing *a*, echryslawn, a swydus, erchyll, echrydus
 Shoe, shô *n*, esgid, archen, pedol: (*pt & pp* shod, shod), archenu, pedo
 Shoe-boy, Shoe-black, glanhâwr esgiau. Shoe-horn, Shoeing-horn, co esgidiau. Shoe-last, gweddyg, troe bren. Shoe-string, Shoe-tie, llin esgyd. To shoe a horse, pedoli cef
 Shoemaker, shô'mä.kûr *n*, crydd, esgi iwr, archenwr [iae
 Shoemaking, shô'mä.king *n*, crydda
 Shog, shog *n*, cyd-darawiad, ysgydw *v*, siglo; myned ymaith
 Shone, shon *pt & pp*.—Shine
 Shook, shôk *pt*.—Shake
 Shoot, shô't *n*, blaguryn, imp, impysbrigyn, eginy: *v* (*pt & pp* sho blaguro, blaepdarddu, tori allan, tard allan, egino; saethu, ergydio, cyfleg
 To shoot up, tyfu, codi i fyny
 Shooter, shô'tûr *n*, saethydd, ergydiv boltt clo
 Shop, shop *n*, masnachdy, sylldy, mas
 Shopboard, shop'bôrd *n*, bwrdd gweit
 Shopkeeper, shop'ki.pûr *n*, masnach maelwr, maelfâwr
 Shoplifter, shop'lif.tûr *n*, ysbeily masnachdai [mae
 Shopman, shop'man *n*, masnach

Shore, shô'r n, glan y môr, traeth, tywyn;
 atteg, annelbost: *vt*, attegu, gosod at-
 tegion; *pt*.—Shear [tra eang
 Shoreless, shô'r'less a, didraeth, dilan,
 Shorling, shô'r'ling n, croen dafad gnaif,
 Shorn, shô'r'n *pp*.—Shear [cneifgroen
 Short, shôrt a, byr, ber, cwta, bychan;
 hydor. Short-hand, llaw fer, byr-
 ysgrif. Short-lived, byrhoedlog. Short-
 sighted, byr ei olwg; annoeth. Short-
 winded, byranadlog. Short-witted,
 anghraff, disynwyr. In short, yn fyr,
 mewn byr eiriau. To be short of, bod
 mewn eisieu. To fall short of, methu
 â. To stop short, aros yn ddisymmwrth
 Shortly, shôrt'li *ad*, yn fyr, ar fyr, toc,
 yn ddioed, yn union
 Shortness, shôrt'nes n, byrder, byrdra.
 Shortness of breath, diffyg anadl
 Shot, shot n, ergyd; gwnbelen; gwn-
 rawn; ergydiad; cyfrif, cyfrifiad: a,
 symmudliw: *pt* & *pp*.—Shoot. Shot-
 free, heb dalu, yn ddigost. Shot silk,
 sidan symmudliw
 Shotten, shot'n a, wedi bwrw ei rawn,
 dirawn; dadgymmaledig
 Shough, shok n, math o gi hirflewog
 Should, shôld *pt*.—Shall. I should, thou
 shouldst, he should, &c., dylwn, dylit,
 dylai, dylem, dylech, dylent. If I
 should go, should I go, pe elwn. If I
 should go (if I should be permitted
 to go), pe cawn fyned. Lest he should
 say, rhag iddo ddywedyd, rhag dy-
 wedyd o hono. I had [should have]
 fainted, if I had not believed, diffyg-
 iaswn pe na chredaswn.—Would
 Shoulder, shôl'dûr n, ysgwydd, palfais,
 ysgwyddog, ysbawd: *vt*, ysgwyddo,
 gorysgwyddo; attegu; dal neu wthio
 â'r ysgwydd; hergydio. Shoulder-
 belt, ysgwyddwregys. Shoulder-blade,
 palfais, gwâell ysgwydd, crafell yr ys-
 gwydd. Shoulder-clapper, ceisbwl.
 Shoulder-knot, ysgwydd addurn.
 Shoulder-slip, dadgymmaliad yr ys-
 gwydd
 Shout, shôwt n, bloedd, gwaedd, llefain,
 banllef, dolef, crochlef: v, bloeddio,
 gwaeddi, dolefain, crochlefain
 Shove, shuv v, gwthio, hergydio: n,
 gwth, ysgwd, hergwd, hyrddawd
 Shovel, shuv'l n, rhaw: *vt*, rhawio,
 rhofio
 Shoveller, shuv'l.ûr n, rhawiwr; y llwy-
 big, math o aderyn
 Shovelful, shuv'l.fwl n, rhawaid

Show, shô (pp shown) v, dangos, ar-
 ddangos; dadgan, mynegu, profi; hy-
 ffordi: n, golwg, golygiad; dangosiad,
 arddangosiad; dull, rhith, lliw. Show-
 bread, bara gosod, bara dangos. To
 show off, rhodresu
 Shower, shôw'ûr n, cawod, cawad, cafod:
 v, cawodi, bwrw cawod
 Shower, shô'ûr n, dangoswr [iog
 Showery, shôw'ur.î a, cawodog, gwlaw-
 Shown, shôn *pp*.—Show
 Showy, shô'î a, dangosiadus [ysgythriad
 Shrag, shrag *vt*, brigdori, ysgythrû; n,
 Shrank, shrank *pt*.—Shrink
 Shred, shred n, llarp, llerpyn, carp,
 cinyn, difyn, dernyn, ciniechyn: *vt*
 (pt & pp), cininio, manddarnio
 Shrew, shrôw n, cecren, cecres; math o
 lygoden, llygoden goch, llyg, chwistl
 Shrewd, shrôw a, cyfrwys, fîel, hengall,
 dwfn [calldra
 Shrewdness, shrôw'd'nes n, cyfrwysdra,
 Shrewish, shrôw'ish a, cecrus, croes, an-
 ynad [ddigrwydd, croesineb
 Shrewishness, shrôw'ish'nes n, anni-
 Shriek, shriek n, ysgrêch, crochlais,
 crochwaedd, ysgri, crech, cryglais: vi,
 crechian, crochleisio, ysgrechain
 Shrieval, shrî'val a, siryddol
 Shrievalty, shrî'val.tî n, siryddiaeth
 Shift, shift n, clustgyffes
 Shrike, shriek n, aderyn o'r enw [meinlais
 Shrill, shril a, llym, main, uchelseiniol,
 Shrillness, shril'nes n, uchelseinedd,
 meinllymedd
 Shrimp, shrimp n, bardysen, berdas
 Shrine, shrin n, creirfa, creirgell
 Shrink, shrink (pt shrunk & shrank, pp
 shrunk & shrunken) v, crebachu, swb-
 achu, ymgrynoi, tynu yn ol, cilio,
 lleihau, telcu, tyrfu, treio
 Shrite, shrît n, tresglen, bronfraith
 Shrive, shriv (pt shrove) v, gwrando
 cyffes; cyffesu
 Shrivel, shriv'l v, crychu, crebachu
 Shriver, shrî'vûr n, gwrandaŵr cyffes
 Shroud, shrôwd n, amdo, amwisg;
 gorchudd; hwyllraff; attegu hwyll-
 bren llong: v, amdoi, gwasgodi
 Shrove, shrôv *pt*.—Shrive. Shrove-
 Tuesday, Shrove-tide, gwyl y gyffes,
 Mawrth Ynyd
 Shrub, shrub n, prysgen, prysgoeden,
 gwydden, manwydden, prysgwydden:
 math o ddiod gymmysgedig
 Shrubbery, shrub'ur.î n, prysglwyn,
 prysgle, gwyddfa

Shrubby, shrub'i a, prysglog, manwyddog
 Shrug, shrug v, codi, crebachu, codi yr
 ysgwyddau: n, codiad ysgwyddau
 Shrunk, shrungk pt & pp.—Shrink
 Shrunken, shrung'kn pp.—Shrink
 Shudder, shud'ûr vi, crynu, dychrynu,
 echrydu: n, crynfa, echrydiad
 Shuffle, shuf'l v, cyfrwysdroi, cecruso,
 anghywiro; rhithdrwsio; chwareu
 ffonddwybig: n, rhith-esgus, cyfrwys-
 gast. Shuffle-cap, math o chwareu
 Shuffler, shuf'lûr n, hocedwr, twyllwr
 Shuffling, shuf'ling n, hocedwaith, ffug-
 Shun, shun v, gochel, gochelyd [waith
 Shunt, shunt v, symmud o'r naill reil-
 ffordd i'r llall
 Shunless, shun'les a, anocheladwy
 Shut, shut (pt & pp shut) v, cau: a,
 caead, cau, caued, cauedig. To shut
 in, cau i mewn, argau
 Shutter, shut'ûr n, canad, gwerchyr
 Shuttle, shut'l n, gwennol gwëydd
 Shuttlecock, shut'l.kok n, ehedgorc
 Shy, shî a, gwagelog, anghyfeillgar,
 gochelgar; gwyllaidd, gwyledog, gwyl,
 cywilyddgar, yswil, anhyf, ymgelgar;
 osgoilyd: vi, osgoi
 Shyly, shî'li ad, yn wylaidd, yn yswil
 Shyness, shî'nes n, gochelgarwch, ys-
 wildod, tawedogrwydd, cywilyddgar-
 wch, gwyledd, gwylder
 Sib, sib a, yn geraint o waed
 Sibilant, sib'i.lant a, chwithrwdol, sîol,
 chwiffiol: n, cydsain sîol [iad, sîad
 Sibilant, sib.i.lâ'shun n, chwythleis-
 Sibyl, sib'il n, dewines
 Siccate, sik'ât vt, sychu, sychiadu [iant
 Siccation, sik.â'shun n, sychiad, sych-
 Siccative, sik'â.tiv a, sychol
 Sicchasia, sik.â'shâ n, alar, alariad
 Siccety, sik'si.ti n, sychder
 Sice, sîz n, y rhif chwech ar fristiau
 Sick, sik a, claf, sal, anhwlus, llesg.
 Sick-brained, amnhwylog. Moon-
 sick, lloerig. Thought-sick, myfyr-
 glaf. To fall sick, clefychu
 Sicken, sik'n v, clefychu, clafu
 Sickish, sik'ish a, clafaid, lledglaf
 Sickle, sik'l n, cryman
 Sickliness, sik'li.nes n, anhwydeb,
 clefyd, clwyfiant, dolur, saldra
 Sickly, sik'li a, clafus, clwyfus, clafaid,
 afiach, lledglaf, clefyca, clefychlyd,
 anhwlus, salaid
 Sickness, sik'nes n, afiechyd, clefyd,
 haint, dolur, saldra. Sickness of the
 stomach, cyllawst

Side, sîd n, ochr, ystlys; tu, plaidd
 ymyl: v, ochri, pleidio, bod o du
 Side-face, ystlyswyneb. Side-saddle
 cyfrwy untuog, cyfrwy benyw. O
 one side, o'r neilldu. Side of a bed
 erchwyn gwely. Side of a leaf, t
 dalen. The other side of the river
 yr ochr draw (tu draw) i'r afon
 The river side, glan yr afon
 Sideboard, sîd'bôrd n, ystlysfwrdd
 Sideling, sîd'ling a, ystlysgam
 Sideral, sid'ur.al, Sidereal, si.dîr'i.a
 Sideran, sid'ur.an a, serol, yn ol y sa
 Siderated, sid'ur.â.ted a, deifedig
 Sideration, sid.u.râ'shun n, tân iddwf
 Siderite, sid'ur.it n, ehedfaen
 Siderography, sid.u.rôg'râ.fi n, cerff
 ar ddur [warcheidwa
 Sidesman, sîdz'man n, ystlyswr, i
 Sideways, sîd'wâz, Sidewise, sîd'wîz a
 yn gyfarystlys, gerfydd ei ochr n
 ystlys [wy
 Sidewind, sîd'wind n, ystlyswynt, asge
 Sidle, sî'dl vi, cerdded yn wysg ei och
 Siege, sîj n, gwarchae
 Siesta, sîes'tâ n, prydawn-gwsg
 Sieve, siv n, gogr, gwagr; hesgryn, rhl
 yll. Sieve-maker, gogrwr, gwagrw
 Sift, sift vt, gogrynu, nithio; chwilio
 Sifter, sîf'tûr n, marchridyll; gogr yn
 Sigh, sî n, ochenaidd, uchenaidd, ebwa
 vi, ocheneidio, ucheneidio, ochain
 Sight, sît n, golwg, gweled, trem; gw
 ediad, edrychiad; sylw, drych. Quid
 sighted, Sharp-sighted, llygadgra
 Second-sight, lledrith-olwg. Sho
 sighted, byr ei olwg; anghraff
 Sightless, sît'les a, diolwg, dall, tywy
 Sightliness, sît'li.nes n, golygusrwy
 harddweh [han
 Sightly, sît'li a, golygus, gweddus, t
 Sigil, sij'li n, sel, insel
 Sign, sîl n, nod, arwydd, arwyddr
 arnod, argoel; amnaid, awgrym;
 arwyddnodi, nodi, llawnodi. Si
 post, arwyddbost
 Signal, sig'nal n, arwydd, awgrym,
 wyddnod: a, hynod, nodol, rhyfedd
 arwyddo, rhybuddio
 Signalize, sig'nal.iz vt, hynodi, enwo
 Signation, sig.nâ'shun n, arwyddnod
 Signatory, sig'nâ.tur.i a, nodol, per
 ynol i sel
 Signature, sig'nâ.tshûr n, arwydd t
 enw, marc, llaw wrth'ysgrifen, llaw
 rhestrnod; arwyddnod argraffyd
 odreu tudalen (fel 20 ar dudalen i)

signet, sig'net *n*, sel, insel; selfodryw
 significance, sig.nif'ikans, Significancy,
 sig.nif'ikans.sî *n*, ystyr, arwyddocâd;
 pwys, pwysigrwydd
 significant, sig.nif'ikant *a*, arwyddo-
 caol, arddangosol; pwysfawr, pwysig;
 sylweddawn, cynnwysfawr
 signification, sig.nif'ikä'shun *n*, ar-
 wyddocâd, arwyddiad, ystyr, meddwl
 significative, sig.nif'ikä.tiv, Significa-
 tory, sig.nif'ikä.tur.î *a*, mynegol, ar-
 wyddedigol, arwyddocaol
 signify, sig'ni.fi *v*, arwyddo, arwydd-
 ocâu; hyshysu, mynegu, dangos. llesäu
 silence, si'lens *n*, taw, gosteg, dystaw-
 rwydd; tawdogrwydd, tawelwch: *vt*,
 gostegu, dystewi, tawelu: *i*, gosteg!
 dystawrwydd! To proclaim silence,
 gostegu. To put one to silence, rhoi
 taw ar un. [mud, disiarad; mud
 silent, si'lent *a*, dystaw, tawdog, ter-
 alex, si'leks *n*, callestr, cellt, careg dân
 ilicify, si.lis'î.fi *v*, caregu, callestru
 ilicious, si.lish'us *a*, callestraidd
 iliquose, si.lî.kwös', Siliquous, si'lî-
 kwus *a*, plisgog, cibog
 silk, silk *n*, sidan. Silk-mercer, sidan-
 ydd. Silk-mercery, sidanau. Silk-
 weaver, sidanwëydd. Silk-worm, pry'r
 sidan, sidanbryf. Raw-silk, eurlin
 ilken, si'lkn *a*, sidanog, o sidan
 ilky, si'lki *a*, sidanaidd. To make
 silky, sidanu
 ill, si'l *n*, trothwy, corbel, careg ffenestr
 illabub, si'l'ä.bub *n*, ewyngaws, ewyn-
 gaul, surgaul
 illness, si'l'nes *n*, ffoledd, ynfydrwydd,
 gwiriondeb, ffolebe
 illy, si'l'i *a*, ffol, gwirion, ansynwyfol,
 penwan, anghall, ynfyd. A silly fel-
 low, ynfyd-ddyn, gwirionyn. A silly
 female, ffoleg, gwirionen
 ilt, si'l't *n*, gwaelodion afon
 ilures, si.lü'rz' *np*, pobl Gwent a Mor-
 ganwg a'r ardaloedd cyfnesol, yr Essyll-
 lvan, si'l'van *a*, coedog, gwyddelig [wyr
 ilver, si'l'vür *n*, arian: *vt*, arianu.
 Silver-coloured, arianlliw. Silver-
 mine, arianglawdd. Silver-smith,
 ariangof, gof arian. A silver hue,
 arianell
 ivery, si'l'vür.î *a*, arianaidd, arianaid
 izar, si.mâr' *n*, ysgin, gwisg rydd
 imia, sim'yâ *n*, math o epa
 imilar, sim'î.lûr *a*, tebyg, cyffelyb, cy-
 nhebyg, mal, hafal, cyhafal, unfath,
 cyfath, unwedd

Similarity, sim.ilar'î.ti *n*, cyffelyb-
 rwydd, tebygolrwydd [iaeth
 Simile, sim'î.li *n*, cyffelybiaeth, cynhar-
 Similitude, si.mil'î.tüd *n*, cyffelybiaeth,
 cyffelybiad, dammeg; cyffelybrwydd
 Simmer, sim'ûr *vi*, lledferwi, sician,
 goferwi, brydiannu
 Simnel, sim'nel *n*, chwiogen
 Simoniac, si.mö'nî.ak, Simonist, sim'un-
 ist *n*, cysegrfasnachwr, cysegrbryn-
 ydd, cysegrwerthwr, Simoniad
 Simoniacal, sim.ö.nî'ä.kal *a*, cysegrfas-
 nachol [Simoniaeth
 Simony, sim'un.î *n*, cysegrfasnach,
 Simoom, si.mwm', Simoon, si.mwn' *n*,
 gwynt poeth y Dwyrain
 Simous, si'mus, *a*, gwastad-drwyn
 Simper, sim'pür *n*, cilwen, glaswen,
 glaschwerthin: *vi*, cilwenu, llonwenu
 Simple, sim'pl *a*, syml (*f* seml); di-
 addurn; digymmysg, unigol; gwirion,
 annichellgar, anghall, ynfyd: *n*, llys-
 ieuny meddyginiaethol: *vi*, casglu
 llysiau
 Simpleness, sim'pl.nes *n*, symledd; di-
 gymmysgedd [*n*, llysieuidd
 Simpler, sim'plûr, Simplist, sim'plist
 Simpleton, sim'pl.tun *n*, symlyn, drel
 Simplicity, sim.plis'î.ti *n*, symledd, syml-
 der, symlrwydd; diniweidrwydd;
 gwiriondeb, anghallineb
 Simplify, sim'pli.î *vt*, symlio, symlu
 Simply, sim'pli *ad*, yn syml; yn unig
 Simular, sim'ü.lûr *n*, ffuantwr, ffugiwr,
 ymhonwr [gwaghoni
 Simulate, sim'ü.lüt *vt*, ffugio, ffuantu,
 Simulation, sim.ü.lä'shun *n*, ffugiad,
 ffuantiad, edrith, rhagrith
 Simultaneous, sim.ultä'nî.us *a*, cyd-
 weithredol, cydarunwaith
 Sin, sin *n*, pech, pechod, bai, trosedd,
 camwedd, gwyd, deddfdoriad: *vi*,
 pechu, troseddu, camweddu. Sin-
 offering, pechaberth, pechoffrwm.
 Original sin, pechod Adda, cynbechod
 pechod gwreiddiol [tardd
 Sinapism, sin'ä.pizm *n*, sugaethan mws-
 Since, sins *pr*, gan, yn gymmaint â; er,
 er pan: *ad*, gwedi hyny. Not long
 since, yn ddiweddar
 Sincere, sin.sî'r' *a*, gwir, cywir, diffuant,
 gonest, clau, diragrith, didwyll, pur,
 dilwgr, digymmysg [ragrithrwydd
 Sincerity, sin.ser'î.ti *n*, cywirdeb, di-
 Sinciput, sin'si.put *n*, rhan flaenaf y pen
 Sindon, sin'dun *n*, amdwyg o liain main
 Sine, sin *n*, math o linell fesuro

Sine-, Sin- <i>px</i> , heb, di-	[segurswydd]	Sire, sîr <i>n</i> , tad, tadwys, rhiant
Sinecure, sî'ni.kû'r <i>n</i> , swydd segur,		Siren, sî'r'en <i>n</i> , morforwyn; hydoles:
Sinew, sin'û <i>n</i> , gaw, gwyn, cyhyr		hudol, denol
Sinewy, sin'û.i <i>a</i> , cryf, gewynog		Siriasis, si.rî'â'sis <i>n</i> , ennynfa yr ymeny
Sinful, sin'fwl <i>a</i> , pechadurus	[rwydd]	Sirius, sir'î.us <i>n</i> , seren y ci
Sinfulness, sin'fwl.nes <i>n</i> , pechadurus-		Sirloin, sîr'lôin <i>n</i> , llwyn eidion
Sing, sing (<i>pt</i> sang, <i>pp</i> sung) <i>v</i> , canu,		Sirname, sîr'nâm <i>n</i> , cyfenw
cathlu, perleisio. Singing, sing'ing,		Sirocco, si.rok'ô <i>n</i> , poethwynt deddw
yn canu; caniad		reinïol Syria a Sisili
Singe, sinj <i>vt</i> , deifio, golosgî. Singeing,		Sirrah, sur'â <i>n</i> , syr, syre
sinj'ing, yn deifio; deifiad		Sirup, sur'up <i>n</i> , sudd melus.=Syrup
Singer, sing'ûr <i>n</i> , canwr, cantor, canied-		Sister, sis'tûr <i>n</i> , chwaer, chwiawr
ydd, cethlydd, cerddor		Sisterhood, sis'tûr.hwd <i>n</i> , chwaerolia
Singer, sin'jûr <i>n</i> , deifiwr		Sisterly, sis'tûr.lî <i>a</i> , chwaerol, chwio
Single, sing'gl <i>a</i> , syml, sengl, unig,		Sit. sit (<i>pt</i> & <i>pp</i> sat) <i>vi</i> , eistedd, sed
unigol, gweddwr; neillduol: <i>vt</i> , dewis,		To sit up, eistedd i fyny; gwylied
pigo. Single-handed, digynnorthwy.		Site, sît <i>n</i> , sefyllfa, safiad, safle
Single-hearted, Single-minded, di-		Sith, sith <i>c</i> , gan, er, er pan, gan hyn
dwyll. Single-stick, ffon, llachbren.		Sitiology, si.ti.ol'ô.jî <i>n</i> , traethawd
A single hair, blewyn, gwelltyn. A		fwydydd
single person, un gweddwr, un am-		Sitting, sit'ing <i>n</i> , eisteddiad, eisteddf
rhriod. To single out, neillduo o		Situate, sit'shû.ât, Situated, sit'shi
fysg ereill, pigo i maes		ted <i>a</i> , yn sefyll; yn gorwedd; yn a
Singleness, sing'gl.nes <i>n</i> , symledd, syml-		cyflëedig [cy
rwydd, sengledd		Situation, sit.shû.â'shun <i>n</i> , lle; sefy
Singular, sing'gû.lûr <i>a</i> , unigol, unig,		Six, siks <i>a</i> & <i>n</i> , chwech, 6, vi. At s
hynod, od, neillduol, digymhar		and sevens, yn blith draphlith
Singularity, sing.gû.lar'î.ti <i>n</i> , neillduol-		Sixfold, siks'fôld <i>a</i> , chwethro, chwepl
rwydd, unigolder, unigolrwydd, hy-		Sixpence, siks'pens <i>n</i> , chwecheiniog
nodrwydd, odrwydd; mympwy		Sixteen, siks.tin'â & <i>n</i> , un ar bymtheg
Singult, sing'gult <i>n</i> , ochenaid, ebwch		Sixteenth, siks.tinth'â, unfed ar bymi
Sinister, sin'is.tûr <i>n</i> , aswy, chwith,		Sixtieth, siks'ti.eth <i>a</i> , trigeinfed, 60
chwithig: <i>a</i> , gan, annheg, gwrthgas		Sixth, siks'th <i>a</i> , chweched, chwechfe
Sinistrous, sî.nis.trus <i>a</i> , cyndyn, gwrth-		Sixty, siks'ti <i>a</i> & <i>n</i> , trigain, 60
nysig, cildyn, chwithig		Sizable, si'zâ.bl <i>a</i> , gweddol o faint
Sink, singk (<i>pt</i> sank, <i>pp</i> sunk) <i>v</i> , soddi,		Size, siz <i>n</i> , maint, maintoli; glud
suddo; treio, lleihau; ymollwng: <i>n</i> ,		Sizer, si'zûr <i>n</i> , isefrydydd ym ml-
ceubwll, ysgarthffos, sugndwll. Sink-		ysgol Caergrawnt [gr
hole, ysgarthdwll, ysgarthfa		Sizy, si'zî <i>a</i> , gludiog, lledsyth
Sinless, sin'les <i>a</i> , dibechod, anhybech		Skate, skât <i>vt</i> , llithrwadnu, llithr-re
Sinlessness, sin'les.nes <i>n</i> , dibechodrwydd		<i>n</i> , llithrwadn; morgath, rhaien
Sinner, sin'ûr <i>n</i> , pechadur, troseddwr		Skean, skân <i>n</i> , cledddy byr, bidog; cy
Sinoper, sin'ô.pûr, Sinople, sin'ô.pl <i>n</i> ,		Skegger, skeg'ûr <i>n</i> , eogyn, gaffaw
math o faen gwrthfawr		Skein, skân <i>n</i> , cenglyn, deisyn
Sinuate, sin'û.ât <i>vt</i> , dolennu, dolystumio		Skeleton, skel'î.tun <i>n</i> , ysgerbwdd, ys
Situation, sin.û.â'shun <i>n</i> , doleniad,		Skellum, skel'um <i>n</i> , dyhiryn, adyn
ystumiad, dolystumiad		Skep, skep <i>n</i> , cawell, ydlestr
Sinuuous, sin'û.us <i>a</i> , dolenog, ystumog		Sketch, sketsh <i>n</i> , cynllun, braslun, l
Sinus, si'nus <i>n</i> , agoriad; ceudwll		linelliad: <i>vt</i> , cynddelwi; brasddar
Sip, sip <i>vt</i> , llymeidio, llymeitian: <i>n</i> ,		Skew, skû <i>ad</i> , ar draws: <i>vt</i> , trawsdr
llymaid, llymeityn	[losg]	Skewer, skû'ûr <i>n</i> , gwâell, pwyniad
Siphilis, si'fî.lis <i>n</i> , y frech fawr, y frech		gwâellu, gweillio, pwynio
Siphon, si'fun <i>n</i> , pibell ddyspyddu, ar-		Skiff, skif <i>n</i> , ceubal, cwch, badlong
loesbib, dwsel		Skilful, skil'fwl <i>a</i> , medrus, cyfarv
Sipper, sip'ûr <i>n</i> , llymeitiwr, llymeitai		hyfedr, cywraint, celfyddgar, dea
Sippet, sip'et <i>n</i> , tameidyn, sopyn		Skilfulness, skil'fwl.nes <i>n</i> , medrusr
Sir, sîr <i>n</i> , syr, meistr		hyfedredd, cywreinrwydd

kill, skil *n*, medr, cymmedr, cywreindeb
killed, skild *a*, cyfarwydd, medrus
killet, skil'et *n*, calloryn, peiryn, posned
kim, skim *v*, dihofenu; diewynu; pigo'r
goreu; ysgafn redeg dros. Skim-
milk, llaeth dihofen. Skimming-dish,
llestr at ddihufenu

kimmer, skim'ür *n*, hufenai; morwennol
kin, skin *n*, croen; ton, tonen: *v*,
digroeni, blingo; croeni. Skin-flint,
cybydd. Scarf-skin, y croen uchaf.

Thick-skinned, garw, tewgroen
kink, skingk *n*, diod, potes: *vi*, diodi
kinker, sking'kür *n*, trulliad, heilyn
kinner, skin'ür *n*, crwynwr; blingwr
kinny, skin'i *a*, croenllyd; teneu

kip, skip *vi*, llamsach, llemain, neidio,
crychneidio; rhipio: *n*, llam, naid,
crychnaid, llamsach; llamwesy'n,
gwastrodyn. Skip-jack, conach. Skip-
kennel, gwas troed, rhedegwas

kipper, skip'ür *n*, llamidydd; morwr,
meistr math o long; y cornbig lleiaf,
y mornodwydd

kirmish, skür'mish *n*, ysgarmes, ym-
laddiad: *vi*, ymgiprys, ymgarmesu,
kirr, skür *v*, ffyrstio, brysio [goym-ladd
kirret, skir'et *n*, panas y dwfr [ylu

kirt, skürt *n*, godre, cwr, ymyl: *vt*, ym-
hit, skit *n*, anllades; cyfrwysgast;
gogan [us; chwareugar

kittish, skit'ish *a*, nwyfus, anllad; ofn-
kittles, skit'iz *np*, chwareu naw nod-
wydd, ceilys [at rwymo llyfrau

kiver, skiv'ür *n*, croen dafad teneu
kreen, skrin *n*, cysgodlen, ysgrin;
marchridyll: *vt*, rhidyllio; amddiffyn

kull, skul *n*, penglog, siol, iad, clol.

Skull-cap, iadgap, paeled. Thick-
skulled, pendew, hurt

kunk, skungk *n*, math o wenci

ky, skü *n*, wybren, wybr, awyr; banwel.

Sky-coloured, o liw yr awyr, asur,
goleulas. Sky-dyed, awyr-liwiog,
lliw yr wybr. Sky-lark, uchedydd,
ehedydd, meilierydd. Sky-light,

ffenestr mewn to, nenawl, nenffenstr.

Sky-high, tra uchel. Sky-rocket,

tanbelen. Blue sky, awyr las, asur

kyey, skü'i, Skyish, skü'ish *n*, awyrol,

wybrenol; goleulas, asur

lab, slab *n*, llech, cynastell [boeri

labber, slab'ür *v*, soegi; glafoerio, ym-

labby, slab'i *a*, gwlybfudr, gwlyblihrig,

llithrig; tomlyd, swga, soeglyd

lack, slak *a*, llaes, yslac, rhydd; es-

geulus: *n*, glo mân: *v*.—Slacken

Slacken, slak'n *v*, yslacio, llacio, llaesu,
toli, diofalfau [rwydd, esgeulusdra

Slackness, slak'nes *n*, llaesder, yslac-

slag, slag *n*, losgsorod, sinidr, sindw

Slain, slän *pp*.—Slay

Slake, släk *v*, yslacio, toddi, tawddwlychu

Slander, slan'dür *n*, athrod, absen, enllib,

hort, drwg absen: *vt*, athrodi, absenu,

enllibio, cablu, hortio, gwaradwyçdo,

goganu, difrïo [lîbiwr

Slanderer, slan'dur.ür *n*, athrodwr, en-

Slandering, slan'dur.ing *n*, athrodiad,

enllibiad [athrodus, cabledus

Slandorous, slan'dur.us *a*, enllibus,

Slang, slang *n*, darn o dir, llain; iaith

isel a gwael

Slant, slant, Slanting, slan'ting *a*, ar

osgo, osgowal; llethrog

Slant, slant *v*, gwyro, agwyro; osgoi,

llechweddu, llethru [palfodi

Slap, slap *n*, yslap, palfod: *vt*, yslapio,

Slapdash, slap.dash' *vt*, brithliwio, ar-

liwio: *ad*, ar ergyd, yn ddisymwth

Slash, slash *n*, hac, archoll, ffosawd,

ffrewylliad, fflangelliad; carai: *vt*,

dyfnhacio, ffrewyllio, fflangellu

Slate, slät *n*, llech, elech, tolech; ysgrif-

lech: *v*, toi â llechau, llechdoi

Slater, slä'tür *n*, töwr, llechdöwr

Slattern, slat'ür *n*, yslebrn, hafnai,

budrogen, hafr, soegen

Slaughter, slö'tür *n*, lladdfa, aer, aerfa,

cyflafan, galanas, laddiad: *vt*, lladd,

cyflafanu, cigyddio. Slaughter-house,

cigydd-dy, lladd-dy. Slaughter-man,

lladdwr, cigydd [creulawn, aerog

Slaughterous, slö'tur.us *a*, gwaedlyd,

Slave, släv *n*, caethwas, caethfab, caeth,

gweurydd; caethferch; caethes: *v*,

gweithio yngaled, poeni, caledweithio.

Slave-trade, caethfasnach

Slaver, slä'vür *v*, glafoeri, poeri, ym-

boeri: *n*, poer, glafoer, glafoerion;

caethlong; caethfasnachlong

Slavery, slä'vur.î *n*, caethiwed, caeth-

wasanaeth [caethwasaid

Slavish, slä'vish *a*, caethiw, gwasaid,

Slavishness, slä'vish.nes *n*, gwaseidd-dra

Slay, slä *n*, peithyn gwëydd: *vt* (slew,

slain), lladd, llofruddio

Slayer, slä'ür *n*, lladdwr, llofrudd

Sleave, sliv *a*, sidan didro: *vt*, diddrysu

Sleazy, Sleezy, slä'zi *a*, teneu, masw

Sled, sled, Sledge, sledj *n*, car, llusg.

Sledge-hammer, morthwyl gof

Sleek, slik, Sleeky, slä'ki *a*, llyfn, claer-

lyfn, llathr. Sleek-bodied, archlyfn

Sleek, *slik vt*, llyfnhau, clærlyfnhau, llathru. Sleek-stone, cabolfaen
 Sleekness, *slik'nes n*, llyfnedd, llyfnadra
 Sleep, *slip n*, cwsgr, hun: *vi* (slept), cysgu, huno. A sleeping partner, cydfasnachwr anweithiol. A wink of sleep, amrant-hun. Deep-sleep, trymgwsg. Light sleep, dargwsg. To sleep slightly, gogysgu, hepiant. Causing sleep, cwsgrbar, cysgbar
 Sleeper, *slip'pûr n*, cysgwr, cysgadur, cysgiadur; atteg, trawst [cysggrwydd
 Sleepiness, *slip'pi.nes n*, cysgiadurwydd, Sleepless, *slip'les a*, digwsg, dihun, anhunog, deffrôus, effro
 Sleeplessness, *slip'les.nes n*, anhunedd
 Sleepy, *slip'pi a*, cysglyd, swrth
 Sleet, *slit n*, eirwlaw, odwlaw
 Sleety, *slit'fi a*, eirwlawog, odwlawog
 Sleeve, *sliv n*, llawes, breichell
 Sleeved, *slivd a*, llawesog
 Sleeveless, *sliv'les a*, dilawes, dilewys; gorwag, afresymol, ofer
 Sleight, *slit n*, dehendro, cyfrwysdro. Sleight-of-hand, chwareu llaw ysgafn
 Slender, *slen'dûr a*, main, meindlws, addfain, eiddil; egwan, gwanaid; prin, cul [eiddilwch
 Slenderness, *slen'dûr.nes n*, meinder,
 Slept, *slept pt & pp*.—Sleep
 Slew, *slu pt*.—Slay
 Slice, *slis n*, tafell, crafell, ysglem; rhawlech: *vt*, tafellu, crafellu, ysgleifio
 Slide, *slid (pt & pp)* slid, slid; *pp* slid-den, slid'n) *v*, lithro, ymlithro, ysglentio: *n*, lithrfa, lithrigfa, ysglent, lithred. Sliding-rule, lithrfa
 Slight, *slit a*, ysgafn, teneu, disylwedd, eiddil, gwael, gwan, diwerth: *n*, dirmyg, diystyrwch, sarhâd: *vt*, dirmygu, diystyru [der
 Slightness, *slit'nes n*, eiddilwch; ysgafn
 Slim, *slim a*, main, hirfain, eiddil. A slim fellow, hirian, llabwst, climach
 Slime, *slim n*, llaid, llaca; dyglist, llys
 Slimy, *slim'i a*, lleidiog, lleidlyd; llysllyd
 Sling, *sling n*, ffon dafi, tafffon; arwestr, dolenrwm, dyrwynraff: *vt* (slung), tafu, ergydio; arwestru, dolrwydo, doddrywyn, crogddrywyn
 Slinger, *sling'ûr n*, taflydd, tafliedydd
 Slink, *slingk n*, erthyl; llo erthyl, marwlo: *v* (slunk), erthylu; ymlusgo
 Slip, *slip n*, lithr, lithred, lithrad; camsyniad; llain, cilddernyn, cinyn; ysbrigu: *v*, lithro, ymlithro; syrthio; dianc. Slip-knot, cwlwm rhedeg. Slip-

shell nuts, cnau gweisgi. Slip-sho
 â'i esgid dan ei draed. Slip-slop, sa
 soegen; diod ddiflas
 Slipper, *slip'ûr n*, llopan, yslopan
 Slipperiness, *slip'ûr.i.nes n*, lithri
 rwydd, hylithredd [anhydd
 Slippery, *slip'ûr.i a*, lithrig, hylith
 Slit, *slit (pt & pp)* slit) *n*, holli, rhwy
 agen: *v*, holli, agenu, rbwygo, trych
 Slive, *sliv*, Sliver, *sliv'ûr n*, tafell, y
 glem, ysglaif: *v*, tafellu, holli
 Sloat, *slôt n*, cyssylltben
 Slobber, *slob'ûr v*, glafoeri, ymboeri
 Sloe, *slô n*, eirynen ddu fach. Sloe-tr
 draenen ddu. Sloes, eiryn perthi
 Sloop, *slôp n*, llong un hwybren
 Slop, *slop n*, gwlybwr, gwael-wlyb
vt, budrwlychu. Slops, golchion
 Slope, *slôp n*, osgo, gosgo, lledbei
 llethr, llechwedd: *v*, osgoi, lledbei
 Slopeness, *slôp'nes n*, lledbeirwydd
 Slope-wise, *slôp'wiz*, Slopingly, *slôp'in*
ad, ar osgo, ar ledbai, yn llettraws
 Sloping, *slôp'ing n*, lledbeiad, lle
 weddiad: *a*, lledbai, lledff
 Sloppy, *slop'i a*, lleidiog, tomlyd, bu
 Slops, *slops np*, llofrau morwyr
 Slopseller, *slop'sel'ûr n*, gwerthwr ll
 Slot, *slôt vt*, trwm-daro, chwyrd
 llachio: *n*, ol carw
 Sloth, *slôth n*, diogi, diogrwydd, se
 yd, syrthni, musgrelli, musgre
 diogyn, milyn araf-gerddedol
 Slothful, *slôth'fûl a*, diog, musg
 swrth [grellni, seguryd, syr
 Slothfulness, *slôth'fûl.nes n*, diogi, r
 Slouch, *slûwtsh n*, llipryn, llipyn
 llipau, llipanu. Slouched ear, c
 lipa. Slouched hat, het lipa
 Slough, *slûw n*, cors, yslwch, siglen
 Slough, *sluf n*, croen neidr wedi ei f
 crawn, llynor: *vi*, crawnu, llynor
 Sloughy, *slûw'i a*, corslyd, yslwch
 ffoslyd, siglenog
 Sloughy, *sluf'i a*, crawnlyd, llynor
 Sloven, *sluv'en n*, bawai, swlyn, su
 budrogyn, musgrellyn [r
 Slovenliness, *sluv'en.li.nes n*, annha
 Slovenly, *sluv'en.li a*, swga, swla
 nhacius, annyben, anghryno
 Slow, *slô a*, araf, afrys, difrys, b
 frydig, hwyr, hwydrwm. Slow-
 dallneidr. Slow of foot, troedtr
 Slowly, *slô'li ad*, yn araf, yn dd
 To go more slowly, arafu. To t
 slowly, godeithio [hwyrfrydigr
 Slowness, *slô'nes n*, arafwch, araf

Slubber, slub'ür *vt*, budrddwbio
 Sludge, sluj *n*, llaidd, llaca, baw, plwca
 Slug, slug *n*, malwoden, malwen, gwllith-
 en, gwllithfalwen, malwoden dawdd;
 pelen hirgron; llong hwyrdrom; diogyn
 Sluggard, slug'ürd, Slugabed, slug'äbed
n, cysgadur, diogyn, segurddyn
 Sluggish, slug'ish *a*, diog, dioglyd,
 musgrell, swrth, cysglyd, hwyr, llusg-
 enol [grellni
 Sluggishness, slug'ish.nes *n*, diogi, mus-
 luice, slüs *n*, dyfrddor, dyfrargae, ar-
 gae: *vt*, agor argae, gollwng
 Slumber, slum'bür *n*, hun, hunell, hep-
 hun, dargwsg: *v*, huno, hep-huno,
 hepian, dargysgu [hepianllyd, hunol
 Slumberous, slum'bur.us *a*, cysglyd,
 Slump, slump *vi*, cwympo i mewn, ym-
 slung, slung *pt* & *pp*.—Sling [soddi
 Slunk, slungk *pt* & *pp*.—Slink
 Slur, slür *n*, gwarthnod, anaf, anair,
 mefi; budrad, budreiddiad; llithren:
vt, diwyno, dwbio
 Slush, slush *n*, llaca, llaidd, plwca, baw
 Slut, slut *n*, budrogen, bronten, huren
 Sluttish, slut'ish *a*, swga, annhaclus,
 budr, budrog
 Sluttishness, slut'ish.nes *n*, budreddi
 Sly, slü *a*, cyfrwys, cadnoaid, celgar,
 cyfrwysgall, ffalst. Sly-boots, cyf-
 rwyddyn, ffielddyn [dichell, ffalsder
 Slyness, slü'nes *n*, cyfrwysdra, calldra,
 smack, smak *n*, chwaeth, blas, äfflas;
 clec; llong fechan; cusan: *v*, clecian,
 gwefusglecian; cusanu
 Small, smöl *a*, bach, bychan, mân, main:
px, -an, -yn, -en, -ig, cor-. Small-
 arms, mân-arfau. Small-beer, diod
 fain. Small-coal, glo mân. A small
 jar, costrelig, costrelan. As small,
 cyn lleied. The small of the back,
 main y cefn. The small of the leg,
 main y goes. Smaller, llai. Smallest,
 lleiaf [gofychan
 Mallish, smöl'ish *a*, bachig, bychanig,
 mallness, smöl'nes *n*, bychanedd;
 malt, smölt *n*, glaslwch [eiddilwch
 maragd, smaragd, Smaragdus, sma-
 rag'dus *n*, gwyrddfaen, gwyrddem
 maragdine, sma.rag'din *a*, gwyrdd-
 emaid
 mart, smärt *a*, llym, hyllym, bywiog,
 heinif, tlws, pinc, twtnais, dillyn,
 hoew, ffel, pert, ffraeth: *vi*, gwynio,
 llymdeimlo: *n*, arian rhyddhad.
 Smart pain, dolur llym. Smart girl,
 perten. A smart shower, cawod drom

Smartness, smärt'nes *n*, dillynedd, pert-
 rwydd, pincrwydd, pertedd; cyflym-
 der, llymder; ffraethder [friwio
 Smash, smash *vt*, tori yn yfflon, chwyl-
 smatch, smatsh *n*, blas, äfflas
 Smatter, smat'ür *n*, blesyn, basddysg,
 lled-ddysgiad, coegwybodaeth, go-
 ddysg: *vi*, siared yn anfedrus
 Smatterer, smat'ür.ür *n*, crachysgolhaig,
 basdriniwr, un baswybodus [dwbio
 Smear, smi'r *vt*, diwyno, llychwino,
 Smeary, smi'r'i *a*, dwbiol, gludiog,
 glynol, bawlyd
 Smeath, smith *n*, moraderyn o'r enw
 Smectite, smek'tit *n*, pridd y pahwr
 Smegmatic, smeg.mat'ik *a*, sebonaid
 Smell, smel *n*, arogl, gwynt, arwynt,
 sawr; edryw: *v*, arogl, sawrio,
 gwyntio, clywed arogl; drewi. A
 foul smell, drygsawr
 Smellfeast, smelfist *n*, hoffwr ei fol,
 glwth, gwenieithwr [iad
 Smelling, smel'ing *n*, arogliaid, arwynt-
 Smelt, smelt *n*, brwyniad, morfrithyll:
vt, toddi mwn, mwndoddi
 Smelter, smel'tür *n*, toddwr, mwndoddwr
 Smicker, smik'ür *vi*, cilwenu, glas-
 chwerthin [hefys
 Smicket, smik'et *n*, crys merch, crysan,
 Smile, smil *n*, gwên, arwen, glaswen,
 cilwen: *vi*, gwenu, glaschwerthin
 Smirk, smürk *vi*, cilwenu, gwenu, glas-
 wenu
 Smite, smit (*pt* smote, smöt; *pp* smit-
 ten, smit'n & smit) *v*, taro, curo;
 archolli; lladd
 Smith, smith *n*, gof, gofant [gefail, gofail
 Smithery, smith'ür.i, Smithy, smith'i *n*,
 Smock, smok *n*, crys benyw, hefys
 Smoke, smök *n*, mwg: *v*, mygu, ys-
 mygu, ysmwco; chwiffio; mwgsychu;
 tryfygu. To smoke dry, mwgsychu
 Smoker, smök'ür *n*, ysmygwr, chwiffwr
 Smoky, smök'i *a*, myglyd
 Smooth, smöth *a*, llyfn, gwastad, llathr:
vt, llyfnhau, caboli; gwenieithio
 Smoothly, smöth'li *ad*, yn esmwyth,
 yn rhwydd, gan bwyll [mwythder
 Smoothness, smöth'nes *n*, llyfnder; es-
 Smother, smuth'ür *v*, mygu, llethu;
 tagu, celdagu: *n*, tawch, mygdarth
 Smoulder, smöl'dür *vi*, cuddlosgi, mud-
 losgi. Smouldering fire, tân mud
 Smug, smug *a*, pert, hoew, pinc, twtnais
 Smuggle, smug'l *vt*, trosglwyddo pethau
 yn annholledig, nwydd redeg. Smug-
 gled goods, rhednwyddau

SOB pāth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Smuggler, smug'lar *n*, nwyddredwr
 Smuggling, smug'ling *n*, celcfasnach
 Smugness, smug'nes *n*, tlysni, pinc-
 rwydd, dillynedd
 Smut, smut *n*, parddu, huddygl; duedd,
 rhwd, llosg; serthedd: *v*, duo, llosgi
 Smutch, smutsh *vt*, pardduo, dwbio
 Smuttiness, smut'i.nes *n*, pardduedd;
 serthedd, budreiriad [du; serth
 Smutty, smut'i *a*, huddyglyd; brwnt
 Snack, snak *n*, rhan, cyfran [ffenestr
 Snacket, snak'et *n*, clicied, cloigyn
 Snaffle, snaf'l *n*, genfa, ffroenfa: *vt*,
 Snag, snag *n*, ysgythrddant [ffrwyno
 Snail, snāl *n*, malwoden, malwen
 Snake, snāk *n*, neidr, sarff [meddygol
 Snakeroot, snāk'rŵt *n*, math o wraidd
 Snaky, snāk'i *a*, neidraidd, nadreddog
 Snap, snap *n*, byrdoriad, tameidyn; clec:
v, cnipgnoi, cipddala; byrdori; gwing-
 ain, cecru [llo; math o chwaren
 Snapdragon, snap'drag.nu *n*, trwyn y
 Snappish, snap'ish *a*, brathlyd, pigog,
 sarig, cecrus, sengar [cecri
 Snappishness, snap'ish.nes *n*, cipgarwch,
 Snapsack, snap'sak *n*.—Knapsack
 Snare, snēr *n*, magl, croglath, telm,
 byddag: *vt*, maglu, bachellu, rhwydo
 Snarl, snār *vi*, ysgyrnygu, chwyrnu,
 swrnachu, ymddantio: *n*, ysgyrnwg,
 chwyrniad, swrnach [aidd
 Snarling, snār'ling *a*, chwyrnog, corgi-
 Snary, snēr'i *a*, twyllodrus, ystrywgar
 Snast, snast *n*, llosgben canwyll
 Snatch, snatsh *v*, cipio, ysgipio, crapio,
 cipgeisio: *n*, cip, crap; cipdamaid.
 Snatch-block, math o chwerfan
 Sneak, snik *vi*, cuddymlusgo, llechian:
n, llechianwr, llechgi, celgi, conglwr;
 bawddyn, bawai, crinwas
 Sneaking, snī'king *a*, llechaid, bawaid,
 gorwael, llechgiaidd, llechwyrus
 Sneap, snīp *vt*, ceryddu, argyhoeddi,
 dwrdio, senu: *n*, cerydd, sen
 Sneck, snek *n*, clicied drws
 Sneer, snī'r *n*, gwatwarwen, gwatwar-
 drem; *v*, ffroenwawdio, gwawdwenu,
 dirmygwenu, canmol yn watwarus
 Sneeze, snīz *vi*, trewi, ystrewi, tisian,
 tisio: *n*, trew, entrew, tisiad, tis
 Snicker, snik'ūr *vi*, coegchwerthin,
 chwerthin dan law [gwyntio
 Sniff, snif, Sniffle, snif'l *v*, ffroeni,
 Sniggle, snig'l *v*, llysŵena, dal llysŵod
 Snip, snip *n*, gwellaifdrwch, blwch, tor-
 iad; cinyn, deryn, ciniechyn: *vt*,
 tori, hollti; cinynio, trychu, gwelleifio

Snipe, snīp *n*, gŵach, ysnid, m yni
 ysniten; penbwl, hurtyr
 Snippers, snip'ūr *np*, gwellaif
 Snippet, snip'et *n*, rhan fechan, cyfran
 Snite, snīt *n*, gŵach: *vt*, chwythu'r trwy
 Snivel, sniv'l *n*, llysnafedd y trwy
 ffroenlif: *vi*, llefain yn blentynaid
 crewtian, gweflo; ffroenllifo, llyfio
 Snore, snō'r *vi*, chwyrnu: *n*, chwyrnia
 Snort, snōrt *vi*, ffroennu, chwythu yn
 Snot, snot *n*, llysnafedd y trwyn [ffro
 Snotty, snot'i *a*, llysnafeddog [tu
 Snout, snūwt *n*, trwyn anifail, dury
 Snow, snō *n*, eira, nyf, ôd, eiry:
 bwrw eira, odi, nyfio. Snow-ba-
 pelen eira. Large snow-ball, forr
 by rolling, caseg eira. Snow-flake, e
 Snowdrop, snō'drop *n*, cloch maban [r
 Snowy, snō'i *a*, eiryaidd, eiryog; purw
 Snub, snub *n*, cwgyn, cwlwm me-
 coed, cnwnc; cerydd, sen, dwrdiad:
 ceryddu, dwrdio, cystwyo. Snub
 nose, trwyn pwt
 Snuff, snuf *n*, trewlwch, trwynlw-
 tislwch; llosgben canwyll: *v*, ffro-
 ymddigio, trwynsori; cymmeryd tr-
 lwch; tori pen canwyll; ffroensug
 Snuff-box, blwch trewlwch, trewlw-
 Snuffers, snuf'ūr *np*, salltrin, gl-
 iadur, toriadur pen canwyll
 Snuffle, snuf'l *vi*, siared trwy'r trwy
 Snuffler, snuf'lūr *n*, dyn trwyn gau
 Snug, snug *a*, cryno; cynhes, c
 diogel; dirgel
 Snuggle, snug'l *vi*, ymgynhesu, ymg
 So, sō *ad*, felly, fel hyn, yr un mo
 c, fel, felly, felly hefyd, mal, me
 mor, cyn. So and so said so and
 hwn a hwn a ddywedodd hyn a
 And so forth, ac felly ym ml
 Very so-so, yn ddistadl iawn.
 much, cymmaint. So much the be
 goreu i gyd; cymmaint gwell.
 much the worse, gwaetha'r modd
 Soak, sōk *v*, mwydo, gwlybnawsio, ll
 Soap, sōp *n*, sebon: *vt*, seboni. S
 boiler, sebonydd, gweithydd sa
 Soap-house, sebondy, sebonweil
 Soap-suds, sicion sebon, sebondr
 Soap-wort, sebonllys
 Soaplike, sōp'lik *a*, sebonaidd, fel so
 Soar, sō'r *vi*, uch-bedeg, ym
 gwalchu, gwalchio, esgyn
 Sob, sob *n*, ig, ebweh, uchenaidd
 igian, crych-ucheneidid
 Sober, sō'būr *a*, sobr, anfeddw, o-
 medrol; pwyllus

Soberness, sö'bür.nes, Sobriety, sö.brí'-
i.tí n, sobrywdd, cymmedroldeb;
pwyll; difrifwch
Sobriquet, sob'ri.kê n, llysenw, ffugenw
Socage, sok'áj n, hawl swch a chwlltyr
Sociability, sö.shâ.blí'tí, Sociableness,
sö.shâ.bl.nes n, cymdeithasgarwch,
cydymaithgarwch, carueiddwch
Sociable, sö.shâ.bl a, cyfeillgar, cym-
deithasol, caruaid, cymdeithasgar
Social, sö'shal a, cymdeithgar, cyfeillgar
Socialists, sö'shal.ists np, canlynwyr
Robert Owen; cyfeillachwyr
Society, sö.sí'í.tí n, cymdeithas; cyfeill-
ach. Society for the Promotion of
Christian Knowledge, Cymdeithas er
Taenu Gwybodaeth Gristionogol.
Society for the Propagation of the
Gospel in Foreign Parts, Cymdeithas
er Lledaeniad yr Efyngyl mewn
Gwledydd Tramor. British and
Foreign Bible Society, y Feibl Gym-
deithas Frytanaidd a Thramor.
Church Missionary Society, Cym-
deithas Genadol yr Eglwys. Re-
ligious Tract Society, Cymdeithas y
Traethodau Crefyddol
Socinian, sö.sin'yan n, undodiad, Sosin-
iad, un yn dal athrawiaeth Faustus
Socinus: a, Sosiniaidd [iaeth
Socinianism, sö.sin'yan.izm n, Sosin-
ock, sok n, socas, socysen
ocket, sok'et n, twll, mortais; crai
ocratic, sö.krat'ik a, yn ol dull So-
crates, holiadol [Seethe
od, sod n, tywarchen, mawnen: pt.—
oda, sö'dâ n, math o wrthsur
odality, sö.dal'í.tí n, cyfeillach, brawd-
odden, sö'd n pp.—Seethe [oliaeth
oddy, sö'dí a, tywarchog
odomite, sö.ö.mít n, gwrywgydiwr
odomitical, sö.ö.mít'í.kal a, gwryw-
gydiol, Sodomaidd
odomy, sö.ö.mí n, gwrywgydiad
oever, sö.ev'ür ad, pyng [seibfaine
ofa, sö'fâ n, glwthfaine, esmwythfaine,
offit, sof'it n, nenfwd
oft, soft a, meddal, tyner; masw; araf.
Soft language, iaith dirion [arafu
often, sof n v, meddalhau; esmwythän,
oftness, soft'nes n, meddalwch, tynerwch
oggy, sog'í a, llaith
oho, sö.hö' i, haihow! clyw! holo!
oil, söil n, pridd, tir; tom, tail: vt,
diwyno, budreddu; teilo. Night-
soil, ysgarthion ysgothfaoedd
oirée, swá'rê n, ucherwest

Sojourn, sö'jurn vi, ymdaith, ymdeithio,
trigo, aros [ymdeithydd
Sojourner, sö'jurn.nür n, alltud, pererin,
Solace, sol'äs n, cysur, dyddanwch: vt,
cysuro, dyddanu, lloni, lloddi
Solar, sö'lür a, perthynol i'r haul,
heulog, haulog. Solar-system, y gyf-
undrefn heulog, cyssawd heulog
Sold, söld pt & pp.—Sell
Soldan, sol'dan n.—Sultan
Solder, sö'dür n, metel asio, iasfetel,
sawdur: vt, asio, sawdro, sawdurio
Soldier, söljür n, milwr, sawdiwr, cadwr.
Soldier-like, milwraidd. Fellow-
soldier, cydfilwr
Soldiery, söljür.í n, llufilwyr, milwyr
Sole, söl a, unig, unigol, un: n, gwadn,
gosail; math o bysg, lleden, tafod yr
hydd: vt, gwadnu, goseilio
Solecism, sol'í.sizm n, ymgroesiaith,
anghyssoniaith, ammhriodolder
Solemn, sol'em a, difrifol, edmyg, dwys,
parchus [difrifedd
Solemnity, sö.lem'ní.tí n, edmygedd,
Solemnization, sol.em.ní.zá'shun n, dif-
rifgadwad, gweinyddiad
Solemnize, sol'em.níz vt, difrifgadw;
difrifweinyddu
Solicit, sö.lis'it vt, erfyn, crefu, deisyfu
Solicitation, sö.lis.í.tá'shun n, deisyfiad,
erfyniad, ymhweddad
Solicitor, sö.lis'ítür n, erfyniwr; dir-
prwywr; cyfreithiwr [falus
Solicitous, sö.lis'ítus a, pryderus, go-
Solicitress, sö.lis'ítres n, erfynwraig,
deisyfes [cur
Solicitude, sö.lis'ítüd n, gofal, pryder,
Solid, sol'id n, cyfangorff; sylwedd: a,
caled, sylweddol, ffyrf, durfing; cryf
Solidify, sö.lid'í.fí v, ffyrfhau, caledu
Solidity, sö.lid'í.tí, Solidness, sol'id.nes
n, cyfander, sadrwydd, ffyrfder, syl-
wedd, dwysder, caledrwydd, durfingder
Solidungulates, sö.lid.ung'gü.läts np,
cyfan-garnolion [an-garn
Solidungulous, sol.id.ung'gü.lus a, cyf-
Solidifidian, sö.lí.fid'yan n, unigfyddiad
Soliloquy, sö.lil'ö.kwí n, hunanymdy-
ddan, ymson
Soliped, sol'í.ped n, milyn cyfandroed
Solitaire, sol.í.tê'r' n, meudwy, ancr;
gwddfdlws [unigedd, unigrwydd
Solitariness, sol'í.tur.í.nes n, unigder,
Solitary, sol'í.tur.í a, unig; anghyfan-
nedd. A solitary way, ffordd disathr
Solitude, sol'í.tüd n, unigedd, unigolder,
ymneillduedd; ansathrle

SOR pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on. cûrve, cut, tû=too, tûk=took;

Solo, sô'lô n, cân unllais [y gwr doeth
Solomon, sol'ô.mun n, Selyf, Solomon,
Solstice, sol'stis n, heulorsaf. Summer
solstice, alban hefin, canol haf, hir-
ddydd haf. Winter solstice, alban
arthan, canol gauaf, byrddydd gauaf
Solstitial, sol.stish'al a, heulorsafol
Solubility, sol.û.bil'i.ti n, hydoddedd
Soluble, sol'û.bl a, toddadwy, hydawdd
Solute, sô.lût' a, dattodedig, hylifiol
Solution, sô.lû'shun n, dattodiad, eg-
luriad, esboniad; toddiant
Solute, sol'û.tiv a, rhyddhaol, agorol
Solvable, sol'vâ.bl a, toddadwy; dad-
ddyrysadwy, esboniadwy [dattod
Solve, solv vt, agor, egawr, deongli;
Solvency, sol'ven.sî n, gallu i dalu dyled
Solvent, sol'vent a, galluog i dalu: n,
trwyth, todd-drwyth
Somatic, sô.mat'ik a, corffol
Somatist, sô.mâ.tist n, defnyddiolwr
Somatology, sô.mâ.tol'ô.ji n, corffydd-
iaeth, sylweddoliaeth.—Materialism
Sombre, sôm'bûr, Sombrous, sôm'brus
a, tywyll, caddugol; prudd
Some, sum a, rhai, rhyw, peth, ychydig:
n, rhywrai, rhywfaint: ad, o ddeutu,
yng nghylech. Some time, er ys talm
Somebody, sum'bod.i n, rhywun [sut
Somehow, sum'hûw ad, rhyw fodd, rhyw
Somersault, sum'ûr.sôlt, Somerset, sum'-
ûr.set n, math o lamisach
Something, sum'thing n, rhywbeth
Sometimes, sum'tîmz ad, weithiau, am-
bell waith, rhai prydiau
Somewhat, sum'whot n, rhywbeth: ad,
i ryw raddau, go-, lled-, -aidd.
Somewhat awkward, go chwith, lled-
chwith, chwithaidd
Somewhere, sum'whêr ad, yn rhywle
Somnambulist, som.nam'bû.list n, cwsg-
grwydrwr, cwsgrodiwr
Somniferous, som.nif'ur.us, Somnific,
som.nif'ik a, huddwyn, cwsgbar
Somnifugous, som.nif'û.gus a, cwsg-
rwystrôl [lefarwr
Somniloquist, som.nil'ô.kwist n, cwsg-
Somnites, som'nîts np, plaid o Faho-
metiaid
Somnolence, som'nô.lens n, cysgadwydd
Somnolent, som'nô.lent a, cysglyd
Son, sun n, mab, ab. ap. Son-in-law,
mab yng nghyfraith, daw. Foster-
son, mabmaeth [oriaethol
Sonata, sô.nâ'tâ n, cyfansoddiad per-
Song, song n, cân, caniad, cathl, cerdd.
A nuptial song, priodasgerdd

Songster, song'stûr n, cantwr, cantor
canor, caneuwr, cerddor, cethlydd
Songstress, song'stres n, caniadyydd
cantores, cerddores, cantwraig
Sonnet, son'et n, canuan, cenig
Sonneteer, son.e.tî'r' n, crachbrydydd
Sonometer, sô.nom'i.tûr n, swmfesurydd
Sonorific, sô.nô.rif'ik, Soniferous, sô.nif
ur.us a, seiniannol [iarus, rhoi
Sonorous, sô.nô'r'us a, seinfawr, soi
Sonship, sun'ship n, mabyddiaeth
Soon, sôn ad, yn fuan, yn ebrwydd, y
glau. As soon, cyn gynted. Sooner
cynt. Soonest, cyntaf
Soot, swt n, huddygl, parddu, swta
Sooth, swth n, gwir, gwired
Soothe, swth vt, boddio, llinaru; llo-
yddu, dofi, tawelu; gwenieithio
Soothsay, swth'sâ vi, dewinio
Soothsayer, swth'sâ.ûr n, dewin, dewi-
wr, dyn hysbys, chwiliogyn
Soothsaying, swth'sâ.ing n, dewiniad
Sooty, swt'i a, huddyglyd, parddnog
Sop, sop n, gwlychdamaid: vt, mwy
neu wlychu
Soph, sof n, ysgolhaig dwyflwydd
Sopli, sô'fi n, ymherawdwr Persia
Sophism, sof'izm n, twyllddadl, g-
reswm, ffugreswm, cyfrwys reswm
Sophist, sof'ist n, twyllddadleuwr, g-
ddadlwr, geuresymwr, twylllofydd
Sophistical, sô.fis'ti.kal a, cyfrwysdda
enol, geuresymol
Sophisticate, sô.fis'ti.kât vt, ffugresym
twyllddadl, geuddadl; llygru
twyllddadl; ammhur, llwgr
Sophistication, sô.fis.ti.kâ'shun n, lly-
iad, anurddiad; twyllgymmysgiad
Sophistry, sop'is.tri n, twyllresym
geuddadl, geuddadl [tlf
Sophomore, sof'ô.mô'r n, ysgolhaig d-
Soporate, sop'ô.rât vt, peri cysgu
Soporiferous, sop'ô.rif'ur.us, Sopor-
sop'ô.rif'ik a, hunbar, cwsgbar
Soporiferousness, sop'ô.rif'ur.us.nes
cysgiadwydd [s
Sopraniest, sô.prâ'nist n, cantwr m-
Sorcerer, sôr'sur.ûr n, swynwr, dewi
Sorceress, sôr'sur.es n, hudoles, sw-
wraig, dewines, chwilioges
Sorcery, sôr'sur.i n, swyngyfaredd
Sord, sôrd n.—Sword
Sordes, sôr'diz n, gwaddod; budred
Sordid, sôr'did a, bawlyd, brwnt, l-
aidd, salw, gwael; crintach
Sordidness, sôr'did.nes n, baweidd a,
cybyddiaeth, crintachrwydd

sore, sô'r n, anafod, archoll, briw, dolur, clwyf; carw teirblwydd: *a*, tost, blin, dolurus, poenus: *ad*, yn dost
 sorrel, sor'el n, carw dwyflwydd [rwydd
 soreness, sô'r'nes n, toster, poenus-
 sorrex, sô'r'eks n, math o lygoden
 sororicide, sôror'i.sîd n, chwaerladdiad;
 chwaerleiddiad, chwaerlofrudd
 sorrel, sor'el n, suran y gog: *a*, gwineu-
 goch, melyngoch. Wood-sorrel, bara
 can y gog, bwyd y gwew
 sorrow, sor'ô *a*, tristwch, trystyd, gofid,
 blinder, aeth, alaeth, trymder: *vi*, trist-
 äu, gofidio. Sorrow-stricken, blinedig,
 gofidus, galarus, adfydus
 sorrowful, sor'ô.fwl *a*, trist, galarus,
 cwynfanus. To make sorrowful, go-
 fidio, tristäu, blino, adfydu
 sorry, sor'i n, trist; salw; gwael. I am
 sorry, drwg genyf. To be sorry,
 edifarü. I am sorry to say, gwaetha'r
 modd, drwg genyf ddyweyd
 sort, sôrt n, modd; math, bath, rhyw;
 gradd: *v*, trefnu, cymmathu; dos-
 barthu. Of many sorts, amryw.
 Of one sort, unrhyw. Of the same
 sort, cydryw. Some sort, rhyw fath
 sortable, sôr'tâ.bl *a*, cymmathadwy
 sortie, sôr'ti n, rhuthrgrych
 sortilege, sôr'ti.lej n, bwriad coelbren
 sortment, sôrt'ment n, cymmathiad,
 pigeon addas o nwyddau amryfath
 soss, sos *vi*, swrthddisgyn
 sot, sot n, diotai, brwysgyn, ymfrwysg-
 wr, diottwr: *v*, ymfrwysgo
 sothis, sô'this n, seren y ci
 sottish, sô'tish *a*, meddw; diodgar
 sottishness, sot'ish.nes n, diodgarwch
 sou, sw n, bath Ffrengaidd bychan
 souchong, sw.shông' n, math o de du
 gwell na *congou* [chwyffiad
 sough, sôf n, ffos gudd; chwythiad,
 sought, sôt *pt* & *pp*.—Seek
 soul, söl n, enaid, ysbryd
 soulless, söl'es *a*, dienaid, difywyd
 sound, sâwnd n, sain, sw'n, trwst, llais;
 basfor: *v*, seinio; plymio; chwilio:
a, iach; dianaf; cyfan. A confused
 noise, dwndwr. An articulate sound,
 siar. Sound sleep, trymgwsg
 sounding, sâwn'ding *a*, seinfawr, son-
 iarus: *n*, seinriad; plymiad; dyfnedd.
 Sounding-board, seinfwrdd. Sound-
 ing-line, llinyn plymio
 soundly, sâwnd'li *ad*, yn ddwys, yn dda
 soundness, sâwnd'nes n, iachusrwydd;
 cadernid; cyfander

Soup, swp n, isgell, potes, cawl
 Sour, sâw'r *a*, sur, chwibl, egr; sarig:
v, suro, chwiblo; sarigo
 Source, sô'rs n, ffynnonell, tarddiad;
 gwreiddyn, dechreu, edryf
 Sourish, sâw'r'ish *a*, surlyd, egraid
 Sourness, sâw'r'nes n, surui, suredd,
 suri; sarigrwydd
 Souse, sâws n, surgyffaith; cyffeithgig:
v, cyffeithio; rhoi chwyrndrochfa,
 chwyrndrochi, chwyrnddisgyn ar
 Souter, sw'tûr n, crydd
 South, sâwth n, deheu, deau, de
 Southerly, suth'ûr.li *a*, deheuol: *ad*,
 tua'r deheu
 Southern, suth'ûrn *a*, deheuol. The
 southern dialect, y ddeheubartheg [hen
 Southing, sâw'thing n, tyniad tua'r de-
 Southward, sâwth'wûrd *ad*, tua'r deheu
 Sovereign, sov'ur.in n, penllywydd, teyrn,
 brenin; penadur, punt, 20s.: *a*, gor-
 uchaf, goruchel; effeithiol
 Sovereignty, sov'ur.in.ti n, arglwydd-
 iaeth, teyrnedd, breniniaeth, goruch-
 afaeth; effeithioldeb
 Sow, sâw n, hwch, cunar. A barrow-
 sow, banwes. A young sow, hespin-
 Sow, sô (*pp* sown) *v*, hau, heu [hwch
 Sowans, sô'anz n, llymrn, llymrwd
 Sowbread, sâw'bred n, llysiau'r ddiol
 Sower, sô'ûr n, hauwr, heuwr
 Sowing, sô'ing n, heuad, hauad
 Sowins, sô'inz n, llymrn, llymrwd
 Sowish, sâw'ish *a*, hychaid, fel hwch
 Sown, sön *pp*.—Sow [non feddygol
 Spa, spô n, dwfr meddyginiaethol, ffyn-
 Space, späs n, encyd, cyfwng, ysbaid,
 ystod; eangder; gofod; gwers, Empty
 space, gwagle
 Spacious, spä'shus *a*, eang, helaeth
 Spaciousness, spä'shus.nes n, eangder,
 helaethrwydd [blwydd
 Spade, späd n, pal, rhaw; hydd teir-
 Spadiceous, spä.dish'us *a*, goleugoch
 Spagyrical, spä.jir'ik, Spagyrical, spä.jir'-
 i.kal *a*, fferyllol
 Spagyrist, spä'ir.ist n, fferyllydd
 Spake, späk *pt*.—Speak [glodyn
 Spall, spöl n, ysgwydd; asglodyn, ys-
 Span, span n, rhychwant, naw modfedd:
vt, rhychwantu: *pt*.—Spin
 Spangle, spang'gl n, clärfoglyn: *vt*,
 clärfoglynu; serenu
 Spaniel, span'yel n, adargi
 Spanish, span'ish *a*, Yspaenaid: *n*,
 Yspaeneg. Spanish-flies, cylion Par-
 adwys, poethchwiled

SPE pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Spank, spangk *vt*, taro â chledr y llaw
 Spanker, spang'kûr *n*, bath bychan; un
 llydan-gryf
 Spar, spâr *n*, bollt; ceibren; gwydrfaen:
v, bolltio; ymladd o hyd breichiau
 Sparable, spar'â.bl *n*, hoelen ddiglopa
 Spare, spê'r *a*, cynnil; teneu; hebgorol:
vt, cynnilo; arbed; hebgor. Spare-
 rib, eisglwyd mochyn, asen y frân,
 culasen. Spare man, dyn teneu
 Spareness, spê'r'nes *n*, teneuder, mein-
 der [crintach
 Sparing, spê'r'ing *a*, prin, cul, cynnil,
 Sparingness, spê'r'ing.nes *n*, cynnildeb
 Spark, spârk *n*, gwreichionen; coegyn,
 cariadfab [gweisgi; nwyfus
 Sparkish, spâr'kish *a*, dillyn, gwyh,
 Sparkle, spâr'kl *v*, gwreichioni
 Sparkling, spâr'ling *a*, gwreichionllyd:
n, gwreichioniad
 Sparling, spâr'ling *n*, y pysg brwyniad
 Sparrow, spar'ö *n*, aderyn y to, golfan.
 Hedge-sparrow, brych y cae, gwas y
 gog, gwrychell, llwyd y baw
 Spare, spârs *a*, ar wasgar: *vt*, gwasgaru
 Spasm, spazm *n*, cwlwm gwythi, yr
 wrwst, gwaew [gwyrstaidd
 Spasmodic, spaz.mod'ik *a*, gwynegol,
 Spat, spat *n*, cragenbysg ieuanc: *pt*.—
 Spathic, spath'ik *a*, dalenog [Spit
 Spatiate, spä'shi.ät *vi*, crwydro, gwbio
 Spatter, spat'ûr *v*, taenwlychu; diblo
 Spatterdashes, spat'ûr.dash.iz *np*, so-
 casau, socysau, brocsenau [bodol
 Spatula, spat'ü.lâ, Spattle, spat'l *n*, ys-
 Spavin, spav'in *n*, llyncoes
 Spawl, spöl *n*, poer: *vi*, glafoeri
 Spawn, spôn *n*, grawn, groned, gronell
 pysgod; griffit llyfaint, griffyll: *v*,
 silio, bwrw grawn; hilio [gronellbysg
 Spawner, spô'nûr *n*, pysgodyn benyw,
 Spay, spä *vt*, dysbaddu creadur benyw
 Speak, spik (*pt* spoke & spake, *pp*
 spoken) *v*, llafaru, llefaru, siarad.
 Evil-speaking, enllib, drwg absen
 Speakable, spä'ka.bl *a*, llefarol
 Speaker, spä'kûr *n*, llafarwr, ymadrodd-
 wr, areithydd, areithiwr
 Spear, spä'r *n*, bêr, ysbêr, gwaewffon;
 tryfer: *vt*, trywanu
 Spearmint, spä'r'mint *n*, mintys Mair
 Spearwort, spä'r'wûrt *n*, llysiau'r gwaew
 Special, spesh'al *a*, neillduol; arbenig,
 penigol: *n*, penodolrwydd
 Specie, spä'shi *n*, arian bathol
 Species, spä'shiz (*p* species) *n*, adryw,
 rhyw, math, rhywogaeth

Specific, spi.sif'ik *n*, priod feddyginiaeth
a, priodol, penodol, neillduol, rhyw
 ogaethol; parthol [rhywia
 Specifically, spi.sif'ik.al.i *ad*, wrth
 Specification, spes.i.fi.kä'shun *n*, pen-
 odiad, gwahannodiad
 Specify, spes'i.fi *vt*, penodi, gwahannod
 dangos yn benodol [cynlluo
 Specimen, spes'i.men *n*, rhagbraw
 Specious, spi'shus *a*, golygus, rhithiol
 Speck, spek *n*, magl, man, brycheu
 ysmoty: *vt*, manu, brychu
 Speckle, spek'l *n*, man, menyn: *v*,
 britho, manfritho, brychu, manu
 Spectacle, spek'tâ.kl *n*, drych, golwg
 Spectacles, spek'tâ.klz *np*, llygeidwyd
 au, syllwydrau, golwgwydrau
 Spectator, spek'tâ.tûr *n*, gweledyd
 edrychwyr, syllydd, canfyddwr
 Spectatorial, spek.tâ.tôr'i.al *a*, arolygc
 Spectatress, spek.tâ'tres, Spectatri-
 spek.tâ'triks *n*, golygyddes
 Spectre, spek'tûr *n*, drychiolaeth, elly
 lledrith, gwagysbryd
 Speculate, spek'ü.lät *v*, rhagfasnaeth
 golygiannu, brydolygu, anturiaethu
 Speculation, spek'ü.lä.shun *n*, brydsy-
 iad, meddyliad, golygiedigaeth
 Speculative, spek'ü.lä.tiv *a*, golygiad
 golygiannol, anturiaethol
 Speculator, spek'ü.lä.tûr *n*, golygiann
 Speculum, spek'ü.lum (*p* specula, spe-
 ü.lä) *n*, drych
 Speech, spitsh *n*, llafar, lleferydd; y
 adrodd, araeth. Organs of spee-
 peiriannau ymadrodd, peiriannau
 llafar. Parts of speech, rhanau y
 adrodd
 Speechify, spi'tsh.i.fi *vi*, coegareithio
 Speechless, spitsh'les *a*, mud, aflafar
 Speed, spid (*pt* & *pp* sped) *n*, bry-
 brysiad; cyflymder, buander: *v*, bry-
 prysuro; llwyddo, ffynnu. At
 speed, nerth ei draed, nerth ei gart
 Speediness, spi'di.nes *n*, cyflymdra,
 andra, cyflymedd, cyflymder
 Speedwell, spid'wel, Speedwort, sp-
 wûrt *n*, llysiau Llewelyn
 Speedy, spi'di *a*, buan, cyflym, ebrwy
 Spell, spel *n*, cyfaredd, swyngyfare-
 sias o waith: *v*, swyno; sillafu
 Spelling, spel'ing *n*, silliad, sillaf
 Spelling-book, silliadur
 Spelt, spelt *n*, math o ydrawn gwael
 Spelter, spel'tûr *n*, math o fetel.—Zin-
 Spend, spend (*pt* & *pp* spent) *v*, tret
 gwario, hêla; afradloni, gwastra

spendthrift, spend'thrift <i>n</i> , gwastraffwr, oferd dyn, aftradyn	Spine, spīn <i>n</i> , asgwrn y cefn
Spent, spent <i>pt & pp</i> .—Spend	Spinet, spī'net <i>n</i> , organ dannau
Spearable, spīr'ā.bl <i>a</i> , gobeithiadwy	Spiniferous, spī.nif'ur.us <i>a</i> , dreiniog
Spem, spūm <i>n</i> , had, rhith, anian	Spinosity, spī.nos'ī.tī <i>n</i> , dreiniogrwydd, dyrysni; sarigrwydd
Spemaceti, spūr.mā.sī'tī <i>n</i> , cwyr y morfil	Spinous, spī'nus, Spiny, spī'ni <i>a</i> , dreiniog, dreiniol, dreinllyd
Spematic, spūr.mat'ik <i>a</i> , hadol, hadog	Spinozism, spī'nō.zizm <i>n</i> , athrawiaeth Spinoza, holldduwiaeth
Spematorrhœa, spūr.mā.to.rī'a <i>n</i> , hadlif	Spinster, spin'stūr <i>n</i> , nyddwraig; merch weddw, merch anweddog
Spemologist, spūr.mol'ō.jist <i>n</i> , un yn trathu ar hadau, llysieuwr [chwydu	Spiral, spīr'al <i>a</i> , fel cogwrn tro, nydddroellog, troellog
Spew, spū <i>v</i> , cyfogi, gloesi, ymgyfogi	Spire, spīr <i>n</i> , dyrwyndro; twysen; clochdy blaenfaen, pigwrn, bera, meindwr: <i>v</i> , twysenu; blaenfeinio
Sphecelate, sfas'ī.lāt <i>v</i> , marwchau, mallu	Spirit, spīr'it <i>n</i> , ysbryd, enaid; gwrol-fryd; gwirod. Lowness of spirits, iselder ysbryd, dybyrdod. Party spirit, pleidwyn. Public spirit, gwladgarwch, awydd at les y cyhoedd
Sphenoid, sfi'nōid <i>a</i> , ar ddull cŷn, cyn-ddull. Sphenoid-bone, clicied yr ên	Spirited, spīr'it.ed <i>a</i> , ysbrydlawn, gwrol. High-spirited, hy, calonog. Low-spirited, Weak-spirited, digalon, prudd, llaes, llwfr. Mean-spirited, isel, gwael, gwaelfrydig
Spheric, sfer'ik, Spherical, sfer'ī.kal <i>a</i> , cyfrgrwn, crwn, cronellog	Spirit-edness, spīr'it.ed.nes, Spiritfulness, spīr'it.fwl.nes <i>n</i> , bywiogrwydd, gwroldeb [poethgryf; hoew
Sphericity, sfi.ris'ī.tī <i>n</i> , crynedd	Spiritous, spīr'ī.tus <i>a</i> , pur; gwirodol
Spheroid, sfi.rōid' <i>n</i> , corff hirgrwn	Spiritual, spīr'it.shū.al <i>a</i> , ysbrydol
Spheroidal, sfi.rōi'dal <i>a</i> , hirgrwn, lled	Spirituality, spīr.it.shū.al'ī.tī <i>n</i> , ysbrydolrwydd [brydoli
Spherule, sfer'ul <i>n</i> , pelen, clobyn [grwn	Spiritualize, spīr'it.shū.al.iz <i>vt</i> , yspirituos, spīr'it.shū.us <i>a</i> , gwirodol
Sphincter, sfing'k'tur <i>n</i> , cyhyryn cauol	Spirit, spīrt <i>n</i> , ysbone: <i>v</i> , ysboncio; pistyllio; chwistrellu; ffrydio, tarddu
Sphinx, sfingks (<i>p</i> sphinges, sfi'n'jiz) <i>n</i> , anghenfil chwedlaidd yr Aipht; math o wyfyn	Spiry, spīr'ī <i>a</i> , blaenllym, pigfain
Sphygmīc, sfīg'mik <i>a</i> , gwaedgurod	Spissated, spīs'ā.ted <i>a</i> , tewychedig
Spial, spī'al <i>n</i> , ysbīwr, gwyliwr	Spissitude, spīs'ī.tūd <i>n</i> , tewychedd, tewedd, tewychiant
Spice, spīs <i>n</i> , perlysieuyn: <i>vt</i> , perlysieuo,	Spit, spit <i>n</i> , bēr, beran, per: <i>vt</i> , gosod ar fēr: <i>v</i> (<i>pt</i> spat & spit, <i>pp</i> spitten & spit), poeri. To spit about, dyboeri
Spiced, spīst, Spicy, spī'sī <i>a</i> , llysieuog	Spital, spīt'al <i>n</i> .—Hospital
Spicery, spī'sur.ī <i>n</i> , perlysiai; ystordy perlysiai	Spite, spīt <i>n</i> , cenfigen, malais, mic, dygasedd: <i>vt</i> , migio, migusio. In spite of one, er ei waethaf [dygas
Spicosity, spī.kos'ī.tī <i>n</i> , pigfeindedd	Spiteful, spīt'fwl <i>a</i> , migus, maleisus,
Spider, spī'dūr <i>n</i> , cor, cōryn, copyn, pryfgopyn, cyffniden. Gossamer-spider, cōryn y gwawn. Water-spider, carw'r dwfr, gafr y dwfr. Spider's web, gwe'r cor, copwe	Spitefulness, spīt'fwl.nes <i>n</i> , migusedd, dygasedd, malais, cenfigen
Spigot, spīg'ut <i>n</i> , ysbigod	Spitten, spit'n <i>pp</i> .—Spit
Spīke, spīk <i>n</i> , pig, ysbīg, pwyniad, hoelen hir, cethr, cethren: <i>vt</i> , hoelio, cethru; blaenllymu, pigfeinio	Spittle, spit'l <i>n</i> , poer, poeryn, haliw
Spīkenard, spīk'nūrd <i>n</i> , ysbīnard, nard	Splanchnology, splangk.nol'ō.jī <i>n</i> , coluddiaeth
Spīky, spī'kī <i>a</i> , blaenllym, pigfain	Splash, splash <i>v</i> , arwlychu; lleidio
Spīll, spīl <i>n</i> , dernyn, dryllyn: <i>v</i> (<i>pt</i> & <i>pp</i> spilt, spilt), colli, tywallt	Splashy, splash'ī <i>a</i> , pyllog, lleidlyd
Spīloma, spīlō.mā <i>n</i> , goferllys	
Spīn, spīn (<i>pt</i> span & spun, <i>pp</i> spun) <i>v</i> , nyddu. To spin out time, oedi.	
Spīnning-wheel, troell nyddu	
Spīnage, spī'nāj <i>n</i> , pigoglys, pigoga	
Spīnal, spī'nal <i>a</i> , perthynol i asgwrn y cefn. Spinal cord, Spinal marrow, madruddyn y cefn	
Spīdle, spīn.dl <i>n</i> , gwerthyd; echel; canolbost grisiau; ysbigod, gwaëll.	
Spīdle-shanked, coesfain. Spīdle-tree, pīsgwydden	

Splay, splä *vt*, goleddfu, cribweithio gwal; llaesu palfais march: *a*, cam.
 Splay-footed, troedgam. Splay-mouthed, â gweffau cam
 Spleen, splin *n*, cleddyf Bleddyn; düeg, pruddglwyf; drwgewylls, dyfn-gas.
 Spleenful, splin'fwl, Spleeny, spli'nî *a*, digllawn, digus
 Spleenwort, splin'wûrt *n*, rhedyn y fagwyr. Scabby-spleenwort, llysiau'r ddueg
 Splenalgia, splen.al'jî.â *n*, clefyd y ddueg
 Splendert, splen'dent, Splendid, splen'did *a*, clær, ysblenydd, dysgleirwych
 Splendour, splen'dûr *n*, gwychedr, cein-edd; rhialltweh
 Splenetic, splen'î.tik *a*, claf o'r ddueg; croes, digus, anfwyn, anynad
 Splenetic, splen.et'ik *n*, meddyginiaeth rhag y ddueg
 Splenic, splen'ik *a*, perthynol i'r ddueg
 Splenitive, splen'î.tiv *a*, poethlyd, anynad
 Splent, splent, Splint, splint *n*, dyfioen, dellten, fflochen, ysgyren. Splint-bone, asgwrn bychan y goes
 Splice, splis *vt*, cymhlethu penau rhaff; cydgyssylltu: *n*, cymhlethiad
 Splinter, splin'tûr *v*, delltu, fflochenu, ysgyrioni: *n*, dellten, esgarden
 Split, split (*pt* & *pp* split) *v*, holli; delltu, delltenu, agenu; rhanu
 Splutter, splut'ûr *n*, godwrdd, ffwdan
 Spoil, spôil *n*, anrhaith, ysbail, ysglyfaeth: *v*, anrheithio, ysbeilio, ysglyfaethu, rheibio; difrodi; andwyo
 Spoiler, spôi'lür *n*, difrodwr, anrheithiwr
 Spoilful, spôi'fwl *a*, difrodgar, ysbeilgar
 Spoke, spök *n*, aden olwyn, carfan gwëydd: *pt*.—Speak
 Spoken, spö'kn *pp*.—Speak
 Spokesman, spöks'man *n*, llefarwr
 Spoliate, spö.li.ât *vt*, anrheithio, ysbeilio; difrodi; andwyo; ysglyfaethu
 Spoliation, spö.li.ä'shun *n*, anrheithiad
 Spondee, spon'dî *n*, dau sillaf hir, corfan hir
 Sponge, spunj *n*, ysbwng, morfadarch; bolerwr, glwth: *v*, ysbyngu, sychu ag ysbwng; bolera, bolyrthu, glythu, gloddestu ar gost arall. Sponging-house, geoldy, blingdy, ty ceisbwl
 Sponginess, spun'jî.nes *n*, ysbyngeidd-rwydd [meddal
 Spongy, spun'jî *a*, ysbyngaidd, masw
 Sponsal, spon'sal *a*, priodasol, dyweddïol
 Sponson, spon'shun *n*, ymrwymiad i ateb

Sponsor, spon'sûr *n*, mach, mechnïydd tad bedydd, mam fedydd; alltraw
 Sponsorial, spon.sö'r'î.al *a*, meichiol
 Spontaneity, spon.tâ.nî'î.tî *n*, gwi foddolrwydd
 Spontaneous, spon.tâ.nî.us *a*, gwi foddol, o hono ei hun
 Spool, spwl *n*, gwerthyd. Spoolin wheel, rhod nyddu, troell
 Spoom, spwm *vi*, myned yn gyflym
 Spoon, spwn *n*, llwy. Spoon-meal llwyfwyd
 Spoonbill, spwn'bil *n*, y llwybig [llw
 Spoonful, spwn'fwl *n*, llwyaidd, llona
 Sport, spört *n*, chwareu; digrifwecellwair; helwriaeth: *v*, ymddigriticellwair; chwareu. To make sport of, gwatwar, chwerthin am ben
 Sportful, spört'fwl, Sportive, spör'*a*, chwareugar, cellweirus, difyr, dighoenus
 Sportsman, spö'rts'man *n*, heliwr; ad
 Sportule, spör'tül *n*, elusen, rhodd
 Spot, spot *n*, man, lle, brycheuysmotyn: *vt*, manu, brychu, ysmol
 On the spot, yn y man, yn ddisymm
 Spotless, spot'les *a*, difrycheulyd, fglân [brycheulyd, mair
 Spotted, spot'ed, Spotty, spot'î *a*, bri
 Spousal, spûw'zal *n*, priodas; dyweddïad: *a*, dyweddïol, priodasol
 Spouse, spûwz *n*, dyweddï, priod
 Spout, spûwt *n*, pistyll; firwd; gw aeth melin: *v*, pistyllio, ffrydio, dyl
 Water-spout, morbistyll [ys
 Sprain, sprän *n*, twrf; ysgiad: *vt*, ty
 Sprang, sprang *pt*.—Spring
 Sprat, sprat *n*, morgrothell, corben
 Sprawl, spröl *vi*, ymestyn ar lawr, ygreinio, ymrwyfo [tawch, mory
 Spray, sprä *n*, prigyn, ysbrigyn; ew
 Spread, spred (*pt* & *pp* spread) *v*, lltaenu; peilio; ymdaenu: *n*, tae, taeniad, ymdaeniad. To spr
 abroad, gwasgaru, llettaenu, taenu
 led; cyhoeddi
 Spree, spri *n*, cellweirgamp
 Sprent, sprent *a*, taenelledig, taene
pp.—Sprinkle [gwy
 Sprig, sprig *n*, brigyn, ysbrigyn,
 Spriggy, sprig'î *a*, brigog, brigynog
 Spright, sprit *n*, drychiolaeth, ellyll
 Sprightliness, sprit'li.nes *n*, hoer
 rwydd, bywiogrwydd, heinifdra,
 hoen, sionerwydd
 Sprightly, sprit'li, Sprightful, sprit'*a*, bywiog, eidiog, gorhoenus, sion

Spring, spring *n*, ffynnon, ffynnonell ;
tarddiad ; llam, crychnaid ; gwanwyn :
v (*pt* sprang & sprung, *pp* sprung),
tarddu, egino, blaguro ; ffynnoni ;
dychlamu. Day-spring, codiad *y*
wawr. Spring-halt, clunheciant.
Spring-head, llygad ffynnon. Spring-
tide, gorllif, penllif, uchelfor. Spring-
water, dwfr ffynnon. To spring a
leak, ymagenu, gollwng dwfr i mewn
Springal, spring'al *n*, llenecyn, glaslane
Springe, spring, Springle, spring'gl *n*,
croglath, tagfagl
Springiness, spring'fines *n*, gwrthneid-
iolrwydd, ardwythder, twythiant
Springy, spring'i *a*, gwrthneidiol, ar-
dwythol, twythig, llawn ffynnonau
Sprinkle, spring'gl *v*, taenellu, ysgeinio
Sprit, sprit *n*, klaguryu ; polyn. Sprit-
sail, yr hwyl flaen
Sprite, sprit *n*, ellyll, bwgan, mwci
Sprout, sprüt *vi*, blaendarddu, blaguro,
egino. Sprouts, ysgewyll ; adfresych
Spruce, sprws *a*, tlws, dillyn ; hoew,
pinc, cryno, sione, destlus, twtnais : *n*,
pefrwyddyn, pyrwydden [ni, hoewder
Spruceness, sprws'nes *n*, dillynedd, tlys-
Sprucify, sprw'si.f'i *v*, tacluso, twtneisio,
hoewi, pincio, ymbincio
Sprung, sprung *pt* & *pp*.—Spring
spud, spud *n*, darn cylllell ; pwtyn
Spume, spüm *n*, ewyn, gorferw : *vi*,
ewynu, malu ewyn, gorferwi
Spumous, spü'mus *a*, ewynog ; gwag
Spun, spun *pt* & *pp*.—Spin
Spunge, spunj *n*.—Sponge
Spunk, spungk *n*, pren gwyn, pren pwr-
sych ; arial, bywyd
Spur, spür *n*, ysbardyn, barog ; swm-
bwl ; cymhellai ; annogaeth : *v*, ys-
bardyno, symbylu ; dirgymhell, dir-
annog. Spur-gall, ol yr ysbardyn
Spurge, spürj *n*, fflamgoed, llysiau'r
llaeth, llaeth yr ysgyfarnog. Sea-
spurge, llaeth y fammaeth
Spurious, spür'i.us *a*, ffugiol, basdardd-
aidd, geurywiol [basdarddiaeth
Spuriousness, spür'i.us.nes *n*, ffugedd,
spurling, spür'ling *n*, math o forbysg-
odyn [gwrthwingo : *n*, gwrthodiad
Spurn, spürn *v*, gwrthod gyda dirmyg,
spurrier, spür'i.ür *n*, gwneuthurwr ys-
bardynau [pistyllio
Spurt, spürt *n*, hwp, hep-hynt : *v*, tarddu,
Sputation, spü.tä'shun *n*, poeriad
Spatter, sput'ür *v*, poeri wrth siarad :
n, ffwdan, godwrdd

Spy, spí *n*, ysbíwr, ysbíenwr ; gwylied-
ydd, chwiliedydd : *v*, ysbío, ysbiena,
chwilio, canfod. Spy-glass, ysbien-
ddrych, syllwydr, syllddrych
Squab, skwob *n*, sachglustog ; gorwedd-
faine ; dyn byrdew ; trolen, ffwtog :
vi, syrthio yn syth
Squabbish, skwob'ish, Squabby, skwob'i
a, ysmwt, bondew, ffolenog, tewlydan
Squabble, skwob'l *n*, ffirwgwd, ymgiprys :
vi, ffrygydu, swrthio allan, cynhenu
Squadron, skwob'run *n*, llynges ; byddin,
mintai, llu, catrawd. Squadron of
horse, marchoglu o 100 i 200 o wfr.
Squadron of ships, mintai o longau,
llynges [swgfudr
Squalid, skwol'id *a*, brwnt, bawlyd, budr,
Squalidity, skwô.lid'i.ti, Squalidness,
skwol'id.nes *n*, bawlydrwydd, budr-
edd, aflendid, gorfudredd
Squall, skwôl *vi*, ysgrechain, crech-
leisio : *n*, ysgrêch ; awel ddisyfyd,
chwa, chwythwm [gwyntog
Squally, skwô'li *a*, chwawiog, awelog,
Squalor, skwâl'ür *n*, budredd, budreddi
Squamose, skwä.mös', Squamous, skwä'-
mus *a*, cenog, crestog
Squander, skwon'dür *vt*, gwasgaru,
gwastraffu, afradloni
Square, skwê'r *a*, ysgwâr, cwar, pedwar-
ochrog, pedronglog : *n*, pedrongl,
ysgwâr, pedryfal, pedryal : *v*, ysgwario,
pedryoli, petryalu, pedrori ; trefnu,
llunio. Square root, arsaidd ; ar-
soddiaeth [petryaledd
Squareness, skwê'r'nes *n*, pedrongledd,
Squarrose, skwo.rös', Squarrous, skwor'-
us *a*, cenog, crestog
Squash, skwosh *vt*, gwasgu yn deisen
Squat, skwat *n*, cwrwd, crwewd ; un
byr a llydan, cnwff : *vi*, yswatio,
crycydu, eistedd ar y garau
Squeak, skwik *vi*, gwichio, gwichian,
gwichleisio, fflechu, fflichio : *n*, fflich,
gwich, gwichlef. A weak squeaking
voice, llais main, llais dimai [gwichian
Squeal, skwil *vi*, gwilrin, gwichio,
Squeamish, skwi'mish *a*, alarllyd,
gwrthneugar, gwrthwynebus
Squeamishness, skwi'mish.nes *n*, gwrth-
wynebrwydd, gwrthwyneb
Squeeze, skwiz *n*, gwasg : *v*, gwasgu
Squelch, skweltsh *vt*, llethu : *n*, swrth-
godwm [duchan
Squib, skwib *n*, ffug-felthen, fflamig ;
Squill, skwil *n*, winwynen y môr.
Vernal squill, serenyn

STA pāth, fat, ère, met, mâ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, t&=too, t&wk=took;

Squinancy, skwin'an.sî *n*, y fynyglog, flameg yn y gwddf.—Quinsy
 Squint, skwint *n*, trawsolwg: *a*, gŵyr. traws: *v*, llygadwyro, trawsdremio.
 Squint-eyed, llygadgroes, llygadwyr.
 Squinting outwardly, llygadgall
 Squirrel, skwur'el *n*, gwiwer [chwistrellu
 Squirt, skwûrt *n*, chwistrell: *v*, pistyllio.
 Stab, stab *vt*, brathu, gwanu, trywanu: *n*, brath, gwân, erwan, trywan
 Stabilliment, stâ.bil'i.ment *n*, atteg, cadarnhâd [cadernid
 Stability, stâ.bil'i.tî *n*, sefydlogrwydd,
 Stable, stâ'bl *a*, diysgog, diwagl, sefydlog, cadarn-gryf, safadwy, ansigladwy: *n*, marchdy, aman, ystabl
 Stableness, stâ'bl.nes *n*, diysgogrwydd, sefydlogrwydd [meirch
 Stabling, stâ'bling *n*, cadwad, porthiant
 Stablish, stab'lish *vt*, sefydlu, cadarnhau
 Stack, stak *n*, das, mwdwl, twr; crug: *vt*, dasu, mydylu. A stack of chimneys, twr o sinneiau
 Staddle, stad'l *n*, ystôl, mwdwl, ffon fagl, atteg, bagl; marchwydd
 Stadium, stad'yum (*p* stadia, stad'yâ) *n*, mesur Rhufeinaidd, yn cynnwys 606½ o droedfeddi [ar yr Isellmyn gynt
 Stadtholder, stad'hôl.dûr *n*, penllywydd
 Staff, staf (*p* staves) *n*, ffôn, llachbren, berllysg, brysgyll, pastwn; pawl; yr holl bengadbeniaid mewn llu. Staff-bearer, brysgyllddygydd, dygiedydd y ferllysg. Hand-staff, troedffust
 Stag, stag *n*, carw, cerwyd, cellaig
 Stage, staj *n*, chwareufa, chwareufwrdd, esgynlawr, tafod; gradd; teithradd
 Stage-coach, teithgerbyd. Stage-player, dynwaredydd [iedydd
 Stager, stâ'jûr *n*, dynwaredydd; arfer-
 Staggard, stag'ûrd *n*, carw pedeirblwydd
 Stagger, stag'ûr *v*, honcian; petruso
 Staggers, stag'ûrz *np*, dera, penddaredd, pendro, gysp
 Stagnancy, stag'nan.sî, Stagnation, stag-nâ'shun *n*, croniad, llyniad
 Stagnant, stag'nant *a*, llonydd, marw, dysymud. Stagnant-water, merrddwfr, llynwyn, marwddwfr [sefyll
 Stagnate, stag'nât *vi*, croni, llwnio.
 Staid, stâd *pt & pp*.—Stay: *a*, difrif, arafaid, dwys, sobr, rheolaidd
 Staidness, stâd'nes *n*, difrifwch, sobrwydd
 Stain, stân *n*, ystaen, brycheuyn, diwyniad; gwarthnod: *v*, ystaenio, diwyno, anurddo, brycheno; gwaradwyddo, gwarthruddo

Staircase, stê'r'kâs *n*, dringfa
 Stairs, stê'rz *np*, grisiau
 Stake, stâk *n*, pawl; cyngwystl: *v* polioni; cyngwystlo, dal, anturi peryglu. Cowhouse-stake, buddel
 Stalactite, stâl'ak'tit *n*, cydgorfia calchaid yn dibynu mewn ogofëyd
 Stalagmite, stâl'ag'mit *n*, defnydd calchaid yn ymgasglu ar waelod ogofëyd
 Stale, stâl *a*, hen, henaidd; diflas, egegraid: *n*, trwnc, lleisw: *v*, troi y ddiflas; troethi, gollwng trwnc
 Staleness, stâl'nes *n*, hendra, egedregri, diflasrwydd
 Stalk, stôk *vi*, paladru, corsenu; rhod yn benuchel: *n*, paladr, bonyn, cor-en, gwelltyn, callodryn; rhodiad syt falch. Stalking-horse, ceffyl adar ceffyl brethyn; ffugorchudd
 Stalky, stô'ki *a*, paladrog, corsenog
 Stall, stôl *n*, côr, preseb; marchnadfa gweithgell; bawdle, bysle; bwth
 Stallage, stô'laj *n*, ffeirdoll, bwthdoll
 Stalled, stôld *a*, pasgedig, tewbasg
 Stallion, stal'yun *n*, march, amws [ei
 Stalworth, stôl'wûrth *a*, cadarn, deu
 Stamen, stâ'men (*p* stamina, stam'in *n*, briger blodeuyn
 Stamina, stam'in.nâ *n*, sylwedd, grym
 Stamineous, stâ'min'yus *a*, llinynog
 Stammel, stam'el *n*, math o liw coch
 Stammer, stam'ûr *v*, bloesgi, bloesiarad, siarad ag attal arno: *n*, attddywedyd, bloesgni
 Stammering, stam'ur.ing *n*, bloesge attal dywediad, bloesgni
 Stamp, stamp *n*, argraff, argraffnod, bath, nodbeiriant: *v*, pwyo, brwncocio â thraed; nodi, argraffu; bat
 Stanch, stântsh *a*, diddos, cyfan, digog, cadarn: *v*, attal; sychu
 Stanchion, stan'tshun *n*, atteg, attegt
 Stanchless, stântsh'les *a*, anattaladw
 Stanchness, stântsh'nes *n*, diddosrwy diysgogrwydd, cadarnedd
 Stand, stand (*pt & pp* stood) *v*, sef, bod, aros: *n*, safiad; safle, gorff, petrusod, dyryswech. Stand s sefwch, aroswech, sefwch yn llony
 To stand aghast, synu, brawyc
 To stand by a person, amddiffyn
 To stand in awe, ofni. To stand need, bod ag eisieu arno
 Standard, stan'durd *n*, lluman, basafon, safonbrawf; prawfreol: gosodedig; yn ol prawfreol. Stand-bearer, llumanwr, banerwr

Standel, stan'del *n*, pren a hirsafodd
 Stander, stan'dûr *n*, hen goeden. Stander-
 by, edrychwyr, un yn sefyll ger llaw
 Standing, stan'ding *n*, safiad; safle;
 oed; parhâd: *a*, sefydlog, safadwy.
 Standing army, llu sefydlog. Stand-
 ing corn, llafur heb ei fedd
 Standish, stan'dish *n*, corn du, inc-lestr
 Stang, stang *n*, ystang, ystengaid
 Stank, stangk *pt*.—Stink
 Stannary, stan'ur.î *n*, ystaen-glawdd,
 cloddfa plwm gwyn
 Stanza, stan'zâ *n*, pennill
 Staple, stâ'pl *n*, marchnadfa, marchnad
 sefydlog; ystwfïwl: *a*, sefydledig;
 penodol, henaf
 Star, stâr *n*, seren. Star-fish, serbysg,
 pymbys. Star-gazer, serdremiedydd.
 A shooting star, A falling star, seren
 hedegog. Evening star, Gweno, seren
 y nos. Morning star, Gwener, seren
 y boreu. North star, seren y gogledd,
 seren y pegwn. The seven stars, y
 saith seren siriol, y twr ser.—Pleiades
 Starboard, stâr'bô'rd *n*, tu deheu llong
 Starch, stârtsh *n*, syth, lledlud, sythlud:
vt, sythu. Starched, ffurfgar, gorfanol
 Stare, stê'r *v*, llygadrythu, syldremio:
n, llygadrythiad, syldrem; aderyn yr
 eira, drudwy
 Stark, stârk *a*, syth, afriwiog, anystwyth.
 Stark-blind, hollol ddail. Stark-
 naked, noethlymun
 Starless, stâr'les *a*, diser, heb oleu ser
 Starlight, stâr'lît *n*, ser-oleu
 Starling, stâr'ling *n*, aderyn yr eira,
 drudwy; atteg, canbost
 Starred, stârd *a*, serfrithedig, serig.
 Ill-starred, anffodus, aflwyddiannus
 Starry, star'î *a*, serenog, serog
 Start, stârt *n*, llam, naid, torf; osgoad;
 rhuthr: *v*, swrthneidio, tasgu; taflu;
 cychwyn gyrfa; dwyn ger bron; codi.
 To get the start, cael y blaen. To start
 aside, osgoi. To start a hare, codi
 ysgyfarnog
 Starter, stâr'tûr *n*, codwr; tarfgi
 Startish, stâr'tish *a*, anwadal; hydarf
 Startle, stâr'tl *v*, brawychu, peri dy-
 chryn; neidio gan ddychryn
 Starve, stârv *v*, newynu, fferu, rhynu,
 sythu. To starve with cold, sythu,
 fferu. To starve with hunger, newynu
 Starveling, stârv'ling *n*, un bolwag: *a*,
 newynog, gwag ei gylla
 Starwort, stâr'wûrt *n*, llysian'r tenewyn.
 Water starwort, brigwlydd

Statary, stâ'tur.î *a*, diysgog, sefydlog,
 safadwy; penderfynol
 State, stât *n*, cyflwr, ansawdd, helynt,
 sefyllfa, rhwysg, teyrnwychedr; llyw-
 odraeth, gwladwriaeth: *vt*, adrodd,
 gosod ger bron, mynegu, dadgan;
 sefydlu. State-bed, teyrnwely. Tolie
 in state, gorwedd dan deyrngrwys.
 United States, Taleithiau Cyfunol
 Stateliness, stât'li.nes *n*, gorwychedd,
 rhwysgfwredd, mawreddogrwydd
 Stately, stât'li *a*, uchelwylch, balch; ys-
 tadus [gwladweinydd; ystadegwr
 Statesman, stâts'man *n*, gwladwriaethwr,
 Static, stat'ik, Statical, stat'ikal *a*,
 pwysyddiaethol, pwysol
 Statics, stat'iks *np*, pwysyddiaeth
 Station, stâ'shun *n*, sefyllfa, gorsaf;
 safle; galwad, safiad: *vt*, sefydlu,
 gosod mewn lle, gorsafu
 Stationariness, stâ'shun.ur.î.nes *n*, gor-
 safoldeb, safolrwydd
 Stationary, stâ'shun.ur.î *a*, sefydlog,
 gorsafol, sefydledig
 Stationer, stâ'shun.ûr *n*, papyr-werthwr
 Stationery, stâ'shun.ur.î *n*, papyr, inc,
 a nwyddau o'r fath [tadegwr
 Statist, stâ'tist *n*, gwladwriaethwr; ys-
 Statistical, stâ.tis'ti.kal *a*, ystadegol
 Statistics, stâ.tis'tiks *np*, ystadiaeth,
 ystadeg, ystadegau
 Statuary, stat'û.ur.î *n*, cerfiwr delwau,
 delwedydd; delwedyddiaeth, delw-
 gerfiadaeth; delwgerfiad
 Statue, stat'û *n*, delw, cerfyll, cerflun
 Statuette, stat.û.et' *n*, delwen
 Stature, statsh'ûr *n*, uchder, taldra
 Statutable, stat'û.tâ.bl *a*, cyfreithiol
 Statute, stat'ût *n*, deddf, cyfraith, gweith-
 red seneddol. Statute-book, deddflyfr
 Staunch, stântsh.—Stanch
 Stave, stâv (*pt* & *pp* stove) *vt*, dryllio,
 dryllio yn erwydd: *n*, erwydden;
 pumllun cerdd
 Staves, stâvz *np*.—Staff & Stave
 Stavesacre, stâv'zâ.kûr *n*, llysian'r llan
 Stay, stâ (*pt* & *pp* staid) *v*, aros, trigo;
 attegu, dal, attal: *n*, arosiad, preswyl-
 iad; atteg. Stay-lace, carai gwasgr-
 wym
 Stays, stâz *np*, gwasgrwym merch
 Stead, sted *n*, lle. To stand in one's
 stead, llenwi lle un
 Steadfast, sted'fast *a*, sicr, dianwadal,
 diysgog, disigl, ansigladwy, gorddi-
 fwng, diymmod, cywir [alweh
 Steadfastness, sted'fast.nes *n*, dianwad-

STI pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tû=too, tûk=took;

Steadiness, sted'i.nes *n*, diwammal-rwydd, diysgogrwydd
 Steady, sted'i *a*, diwammal, dianwadal, diysgog, gwastad
 Steak, stâk *n*, golwyth, dernyn o gig. Beef-steak, haen eidion
 Steal, stil (*pt* stole, *pp* stolen) *v*, dwyn, lladrata, cipio, ysgipio. To steal away, myned ymaith yn ddigael
 Stealth, stelh *n*, lladrad. By stealth, yn lladradradd; yn ddigelaidd
 Stealthy, stel'thî *a*, lladradaid; dirgel
 Steam, stîm *n*, ager, agerdd, anwedd; tareth: *v*, anweddu, agerddu; tarethio. Steam - boat, agerddfad, agerfad.
 Steam-ship, agerddlong, agerlong
 Steamer, stî'mûr *n*, agerddlong
 Steed, stîd *n*, march, ceffyl; carnwyd
 Steel, stil *n*, dur, malaen: *vt*, durio, caledu. Steel-clad, dur-arfog
 Steely, stî'li *a*, durol, duriol, caled
 Steelyard, stil'yûrd *n*, pwyslath, durlath
 Steep, stîp *n*, dibyn, llethr, tyle: *a*, serth, llethrol: *vt*, mwyo, soegi, sicio
 Steeple, stî'pl *n*, clochdy. Steeple-chase, meirchredeffa dros berthî a chloddiau
 Steepness, stîp'nes *n*, serthedd, llethredd
 Steepy, stî'pî *a*, dibynaid, serth, llethrog [io; cyfeirio
 Steer, stî'r *n*, bustach, enderig: *v*, llyw-
 Steerage, stî'r'aj *n*, llywiad; llywle
 Steersman, stî'r'z'man *n*, llonglywydd
 Steganography, steg.â.nog'râ.fî *n*, celysgriffaeth
 Stegnosis, steg.nô'sis *n*, bolrwymiad
 Stegnotic, steg.not'ik *a*, bolrwymol
 Stele, stîl *n*, bon, carn
 Stelene, stel'in *a*, colofnaidd, colofnog
 Stellar, stel'ûr, Stellary, stel'ur.i *a*, serol, serenol, serig
 Stellate, stel'ât *a*, serenaidd, pelydraidd
 Stellation, stel.lâ'shun *n*, ymlewyrchiad, pelydriad, sereniad
 Stelliferous, stel.lif'ur.us *a*, serog [ddull
 Stelliform, stel'î.fôrm *a*, pelydrol, ser-
 Stellionate, stel'î.ô.nât *n*, gwerthiant eiddo arall, gauwerthiant
 Stem, stem *n*, paladr, corsen, cyff, pill, bon; ach; tylwyth; pen blaen, duryn llong: *vt*, nosio yn erbyn; gwrthsefyll; attal; darostwng
 Stench, stentsh *n*, drewdod, drygsawr, archwa: *vt*, drewi, drygsawrio
 Stencil, sten'sil *vt*, arlliwio [llawfer
 Stenography, stî.nog'râ.fî *n*, byrysgrif
 Stentorian, sten.tô'r'î.an *a*, uchelgroch

Stentorophonic, sten.tur.ô.fon'ik *a*, crochleisiol. Stenterophonic-tube, llafar gorn, gwaeddgorn, udgorn llafar
 Step, step *n*, cam, camre, cerddediad ffon ysgol: *v*, camu; cerdded. To step aside, troi naill ochr. To step back, myned cam yn ol, rhoi adlar cilio yn ol
 Stepbrother, step'bruth.ûr *n*, llysfraw
 Stepdaughter, step'dô.târ *n*, llysfere merch wen [gw
 Stepfather, step'fâ.thûr *n*, llysdad, t
 Stepmother, step'muth.ûr *n*, llysfam mam wen
 Steppe, step'î *n*, gwastattir diffaeth
 Stepson, step'sun *n*, llysfab, mab gwyn
 Stercoration, stûr.kô.râ'shun *n*, teiliad
 Stere, stî'r *n*, mesur Ffrengig 35.3165 o droedfeddi cyfangorff [ei d
 Stereodox, stî'r'î.ô.doks *a*, digyfnewid
 Stereometry, stî'r'î.om'î.trî *n*, cyfesuriaeth [ystryde
 Stereotype, stî'r'î.ô.tîp *n*, ystrydeb
 Sterile, ster'il *a*, diffrwyth, anfuddi hysp [diffrwyth
 Sterility, ste.ril'î.tî *n*, anffrwythlond
 Sterilize, ster'il.iz *vt*, diffrwytho
 Sterling, stûr'ling *n*, arian bath deyrnas: *a*, gwirfath; cyfreithlaw pur, dilwgr; cynnwynol; rhagorol
 Stern, stûrn *a*, sarig, surlym, cuchi *n*, llyw llong; y pen ol [ddwyf
 Sternal, stûr'nal *a*, perthynol i asgwr
 Sternmost, stûrn'môst *a*, olaf, nesaf
 Sternness, stûr'nes *n*, sarigrwydd [I
 Sternum, stûr'num *n*, asgwrn y ddwyf
 Sternutation, stûr.nû.tâ'shun *n*, trïad, tisiad
 Sternutative, stûr.nû.tâ.tiv, Sternutatory, stûr.nû.tâ.tur.i *a*, yn peri tisi
 Stertorious, stûr.tô'r'î.us, Stertorstûr'tô.rus *a*, chwynnog
 Stew, stî *n*, isgell; twymdy; putein *v*, araf-ferwi [dys
 Steward, stû'ûrd *n*, goruchwyf
 Stewardship, stû'ûrd.ship *n*, goruchuaeth; dysteiniaeth [gwerth
 Stica, stî'kâ *n*, arian bath Saes
 Stick, stik *n*, pren, ffon, pastwn, lffon: *v* (*pt* & *pp* stuck), ghludo; rhuso, petruso; gwann
 Stickiness, stik'î.nes *n*, gludiogrwyd
 Stickle, stik'l *v*, ymdrafferthu; ymaeth; ymbleidio [dom, cro
 Stickleback, stik'l.bak *n*, brithy
 Stickler, stik'lûr *n*, myrwr, glynwi
 Sticky, stik'î *a*, gludiog, glynol

tiff, stif *a*, syth, anystwyth, anhyblyg; gwrthysig, ystyfnig. Stiff gale, awel gref. Stiff with cold, wedi sythu tiffen, stif'n *v*, sythgaledu; sythu tiffnecked, stif'nekt *a*, gwargaled tiffness, stif'nes *n*, anhyblygedd, sythdra, sythni; anhnawsedd tifle, sti'fl *vt*, mygu, diffoddi; celu tigma, stig'mâ *n*, nod haiarn; gwarthnod, anair [gwaradwyddo tigmatize, stig'mä.tiz *vt*, gwarthnodi, tile, stil *n*, camfa, lamfa tiletto, stil'et'ö *n*, bidog, cylllellgledd till, stil *a*, llonydd, tawel, dystaw, digyffro: *vt*, tewi, llonyddu: dystewi: *ad*, eto, er hyn, er hyny, yn wastadol: *n*, distyllai. Still-born, marw-anedig, erthyllaid. Still life, bywyd llysieuol tillatious, stil.â.tish'us *a*, distyllaid tillatory, stil'â.tur.î *n*, distylldy tillness, stil'nes *n*, tawelwch, dystawrwydd, llonyddwch [hirgoes tilt, stilt *n*, tudfach, ystudfach; aderyn timulant, stim'ü.lant *a*, cyffroawl; cynhyrtiol: *n*, cyffröydd timulate, stim'ü.lät *vt*, symbylu; annog, cymhell, cyffroi [iad timulation, stim'ü.lä'shun *n*, symbyl timulus, stim'ü.lus (*p* stimuli, stim'ü.lî) *n*, cymhellai ting, sting (*pt* & *pp* stung) *n*, colyn, conyn: *vt*, pigo, brathu â cholyn; dwysbigo. Having a sting, colynog tinginess, stin'ji.nes *n*, crintachrwydd tingless, sting'les *a*, digolyn; diniwed tingo, sting'gö *n*, hen gwrw cryf tingy, stin'ji *a*, crintach, anhael, calon-gauad. A stingy one, cledryn; cledren tink, stingk *n*, drewi, drewdod, drewsawr, drygsawr: *vi* (*pt* stunk & stank, *pp* stunk), drewi. Stinking, drewilyd tinkard, sting'kürd *n*, drewgi, drewfil tint, stint *vt*, terfynu; dogni, prinbau, cyfyngu: *n*, terfyn, cyffin tipend, sti'pend *n*, tal, cyflog; hur tipendiary, sti.pen'di.ur.î *n*, cyflogddyn tipping, stip'ling *n*, math o gerfiad tipulate, stip'ü.lät *v*, ammodi; cytuno tipulation, stip.ü.lä'shun *n*, ammod; ammodiad, cytundeb tir, stür *n*, ystwr, cynhwrf, cyffro, twrdd, dadwrdd: *v*, cyffroi, cynhyrfu, annog, cymhell; symmud, ymsymmud, rhodio. Stir-about, llymrû, uwd, suan. To stir up a tumult, codi terfysg, peri cynhwrf tireless, stür'les *a*, digyffro. Disymmud

Stirp, stürp *n*, ach, teulu, cenedlaeth Stirrup, stur'up *n*, gwarthaf, gwrthaf, gwarthol. Stirrups, gwartholion, dwyar Stich, stitsh *n*, pwyth; gwaew, gwyneg: *vt*, pwytho; gwnö Stithy, stith'î *n*, eingion; gofail Stive, stiv *vt*, malldwymno; tynlenwi Stoat, stöt *n*, carlwm, gwichydd [iad Stoccado, sto.kä'dö *n*, brath, cledfrath Stock, stok *n*, bon, cyff, bonecyff, coettrych; tylwyth, edryf; da, anifeiliaid; nwyddau; golud; gwddfdorch, gwddfliain: *vt*, cyffio, bonio; ystorio; cyflenwi. Stock-dove, ysguthan. Stock-jobber, prynwr neu werthwr dyled y deyrnas. Stock-lock, clo cyff gwn. Gazing-stock, gwawd-ddrych. Laughing-stock, gwatwarnod. Stock-still, digyffro. Stock and bit, tröwr, tylliadyr. Stocks, cyffion, gefyn; dyledion y deyrnas; seilgyffiau llong Stocking, stok'ing *n*, hosan. Blue-stock-ing, benyw ddysgedig Stoic, stö'ik *n*, Stoiciad, un o ddysgyblion Zeno, athronydd yn Athen gynt Stoical, stö'î.kal *a*, fel Stoiciad, didemlad Stoke, stök *v*, edrych ar ol tân Stoker, stö'kü'r *n*, tanborthwr Stole, stöl *n*, math o wisg urddasol: *pt*. —Steal [amser hebgor Stolen, stö'ln *pp*.—Steal. Stolen hours, Stolid, stol'id *a*, ffol, ynfyd, hurt Stolidity, stö.lid'î.tî *n*, ffledd Stomach, stum'ak *n*, cylla; chwant bwyd: *vt*, digio, ymddigio, ffromi; cuddoddef. Pit of the stomach, geneu'r cylla Stomacher, stum'â.tshûr *n*, bronfoll, dwyfroneg; broneg [crombilaid Stomachful, stum'ak.fwl *a*, sarig: *n*, Stomachfulness, stum'ak.fwl.nes *n*, sarigrwydd [îr cylla: *a*, llesol i'r cylla Stomachic, stö.mak'ik *n*, meddyginiaeth Stond, stond *n*, sefyllfa, safle Stone, stön *n*, careg, maen; 14 pwys; 8 pwys o gig; clefyd y maen, y gareg: *vt*, llabyddio, baeddu â cheryg: *a*, meinin; o geryg. Stone-bells, clych y ceryg. Stone-chat, math o aderyn. Stone-mason, saer maen. Blue-stone, copras glas. Boundary-stone, maen ffin. Grind-stone, maen llif, maen lifo, hogfaen. Precious stone, maen gwerthfawr. Rocking-stone, maen ysgwyd. Stone in the bladder, maen tostedd. Stone of testimony, coelfaen. To cut for the stone, maendrychu

STR pāth, fat, ère, met, mâ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tâ=too, tûk=took

Stonecrop, stôn'krop *n*, briweg, briweg
y ceryg, bywlys
Stonewort, stôn'wûrt *n*, rhawn yr ebol
Stony, stô'nî *a*, caregog, ceryglyd, maen-
ol; caled. A stony place, creigle
Stood, stôwd *pt* & *pp*.—Stand
Stool, stôwl *n*, maine, ystôl; ymgarth
Stoop, stôp *v*, plygu, ymgrymu, crymu;
ymostwng
Stop, stop *v*, attal, rhwystro; cau; gor-
phwys: *n*, arosiad, attaliad; gor-
phwysnod [attaliadigaeth; arosiad
Stoppage, stop'āj *n*, rhwystro, attaliad
Stopper, stop'ûr, Stopple, stop'l *n*, cau-
edydd, top, topyn
Store, stô'r *n*, ystôr, trysor; amledd;
ystorfa: *vt*, ystorio; diwallu; trysori
Storehouse, stô'r'hûws, (storehouses,
stô'r'hûwz.iz) *n*, ystordy
Stork, stôrk *n*, ciconia, chwibon
Storm, stôrm *n*, ystorm, tymmestl, gyr-
wynt; rhuthrgyrch: *v*, tymmestlu, ys-
tormio; tyrddu; rhuthro ar. To take
a fortification by storm, cymmeryd
amddiffynfa trwy nerth arfau
Stormy, stô'r'mî *a*, tymmestlog, ystormus
Story, stô'r'i *n*, hanes; chwedl; lloft:
vt, rhoi hanes, adrodd. Story-teller,
chwedleuwr; celwyddwr
Stound, stû'und *vt*, gofidio: *n*, gofid
Stout, stûwt *a*, mawr, cadarn; talgryf;
dewr, gwrol, glew [der, glewder
Stoutness, stûwt'nes *n*, pybwrch, cryf-
Stove, stôv *n*, twymdy; tân-gell: *pt* &
pp.—Stave
Stow, stô *vt*, cyflëu, gosod mewn trefn
Stowage, stô'āj *n*, ystorle, ystordy;
cyflead; ystordal [llygadwyrni
Strabism, strā'bizm *n*, trawsedrychiad,
Straddle, strad'l *vi*, bongamu; sefyll,
cerdded, neu farchogaeth â'r traed ar led
Straggle, strag'l *vi*, gwahan-grwydro
Straggler, strag'lûr *n*, crwydryn
Straight, strāt *a*, uniawn, cymhwys: *ad*,
rhag blaen, ar gyfer wyneb, rhagddo.
Straight-edge, llinellai, llinellyr.
Straight-forward, didwyll, annichell-
gar, uniawn; cymhwys
Straighten, strā'tn *vt*, unioni, uniawnu
Straightness, strāt'nes *n*, unionedd
Straightway, strāt'wā *ad*, yu union-
gyrchol, yn ddiattreg
Strain, strān *n*, ysigiad, dirdroad, twrf;
tynder; ymdrech; iaith, tōn, dull: *v*,
tyrfu, dirdroi, ysigo; ymegnio; tynhau;
hidlo. A lofty strain, uchel-dōn
Strainer, strā'nûr *n*, hidl, lliain hidlo

Strait, strāt *ad*, cyfyng, cul, tyn, caeth
n, cyfyngder; cyfyngfor, culfor, mein-
for. Strait-waistcoat, caethwasgod
Straiten, strā'tn *vt*, cyfyngu; tynhau
Straitness, strāt'nes *n*, cyfyngedd; tynd
Strand, strand *n*, traeth, glan dwf
cainc (rhaff): *v*, llorio, gyru ne
redeg ar draeth
Strange, strānj *a*, dyeithr, estronol, rh-
fedd, anarferol, newydd, chwith
Strangeness, strānj'nes *n*, dyeithrwech
Stranger, strānj'ûr *n*, dyeithriad, dyeith-
yn, alltud, estron, adwel
Strangle, strang'gl *vt*, tagu, ystag
llindagu. Strangle-weed, gorfana-
tagwyg [clwyf yr ysgyfai
Strangles, strang'glz *np*, ysgyfeinw
Strangulation, strang.gū.lā'shun *n*, ts-
iad, ystagiad, llinadgiad [ferddw
Strangury, strang'gûr.i *n*, tostedd, c
Strap, strap *n*, carai; ffrewyll:
ffrewyllio, llabio â charai [iaetl
Strapado, strā.pā'dô *n*, cospiad milw
Strapper, strap'ûr *n*, llabi; llabies
Strata, strā'tā *np*.—Stratum
Stratagem, strat'ājem *n*, ystranc,
tryw, cyfwrwydro, dichell, dichelldd
Stratification, strat.i.fī.kā'shun
gwelyaeth, haeniad
Stratify, strat'i.fī *vt*, haenu, gwanafi
Stratocracy, strā.tok'rā.sī *n*, cadly-
odraeth [gwanaf, gw
Stratum, strā'tum (*p* strata) *n*, ha-
Stratus, strā'tus *n*, niwlgwmwl
Straw, strô *n*, gwellt; gwelltyn. Str-
colour, Straw-coloured, melynwyn
Strawberry, strô'ber.i *n*, syfien, melf
Strawy, strô'i *a*, gwelltaidd, gwelltog
Stray, strā *vi*, crwydro, cyfeiliorni
crwydryn, anifail crwydr: *a*, crwyd-
colledig, ar goll, ar gyfeiliorn
Streak, strik *n*, llinell, llin, llinell,
rhes; oi, hawc: *vt*, rhesu, llinu
linellu. Ring-streaked, cylchfrit
Streaky, strī'kī *a*, rhesog, llinellog
Stream, strim *n*, firwd, firvdlif, n;
brwynen afon: *v*, frydio, llofo
Steamer, strī'mûr *n*, baner, llun,
baniar [ffrydan, corn
Streamlet, strim'let *n*, corffirwd, goffil
Streamy, strī'mī *a*, ffrydiol, ffrydiog
Street, strit *n*, heol, ystrôd. Str-
walker, putain gyhoedd
Strength, strength *n*, cryfder, na-
grym, gallu, cadarnid, galluedd
Strengthen, streng'thn *v*, nerthu, c-
hau, grymuso, cadarnhau [cadarnid

Strengthen, streng'thn. <i>ur n</i> , cryfhāwr,	Strix, stricks <i>n</i> , dylluan, cuan
Strengthless, strength'les <i>a</i> , dinerth,	Stroke, strōk <i>pt</i> .—Stride
dirym, gwan, egwan	Stroke, strōk <i>n</i> , dyrnod, ergyd, tarawiad,
Strenuous, stren'ū.us <i>a</i> , bywiog, pybyr,	tone; llinell: <i>vt</i> , llochi, dylofi, gorllyfnu
ymdrechgar, ymegniol, gwresog, glew	Stroll, strōl <i>vi</i> , crwydro, ymwibio, gwib-
Strepent, strep'ent, Streperous, strep'-	grwydro, rhodiena
ur.us <i>a</i> , trystfawr, bloeddgar	Stroller, strōl'ūr <i>n</i> , gwibiad, gwibddyn,
Stress, stres <i>n</i> , pwys, mawrbwys	gwill, crwydryn; gwibferch, crwydres
Stretch, stretsh <i>v</i> , estyn, dirdynn, tynu,	Strong, strong <i>a</i> , cryf, galluog, grymus,
tynhau; ymestyn, ymystwyo: <i>n</i> ,	cadarn, gwrdd, erddrym, nerthol, pybyr.
estyn, tyn, estyniad; ymestyniad	Stronger, strong'gūr <i>ad</i> , trech, cryf-
Stretcher, stret'shūr <i>n</i> , trestl, trawst	ach. Strongest, strong'gest <i>ad</i> , trechaf,
Strew, strw (strown) <i>vt</i> , gwasgaru, llet-	cryfaf [amddiffynfa
taenu, taenellu, taenu, taenu ar led,	Stronghold, strong'höld <i>n</i> , cadarnfa,
wynebdaenu, sarnu; chwalu	Strop, strop <i>n</i> , carai hogi, min-garai;
Striae, strī'i <i>np</i> , rhychau mewn cregin	rhaif dorchedig: <i>vt</i> , minio
neu golofnau [rhychog	Strophe, strof'i <i>n</i> , pennill
Striate, strī'āt, Striated, strī'āt.ed <i>a</i> ,	Strophos, strof'os <i>n</i> , bolwst
Stricken, strik'n <i>pp</i> .—Strike. Stricken	Strout, strūwt <i>v</i> , balch-chwyddo, ym-
in years, hen, oedranus	Strove, strōv <i>pt</i> .—Strive [chwyddo
Strickle, strik'l, Strike, strik <i>n</i> , cyfor-	Strown, strōn <i>pp</i> .—Strew
bren, gwastadbren, cyforydd	Struck, struk <i>pt</i> & <i>pp</i> .—Strike [iadol
Strict, strikt <i>a</i> , cyfyng, caeth, caethiwus,	Structural, struk'tshū.ral <i>a</i> , cyfansodd-
manwl, tyn, llym, tost, tostlym	Structure, struk'tshūr <i>n</i> , adail, adeilad,
Strictness, strikt'nes <i>n</i> , manylrwydd,	adeiladaeth; ffurf, gosodiad, trefniad;
manyledd, manylwch, caethder	cyfansoddiad
Stricture, strik'tshūr <i>n</i> , rhwymiad; byr-	Struggle, strug'l <i>n</i> , ymdrech, ymorechest:
sylwad, cyffyrddiad, sylw deilliol	<i>vi</i> , ymdrech, ymryson, ymwithio
Stride, stride (<i>pt</i> strode, <i>pp</i> stridden,	Struma, strw'mā (<i>p</i> strumæ, strw'mi)
strid'n) <i>v</i> , rhoi hirgam, brasgamu:	<i>n</i> , manwyn, mandwyn, clwy'r brenin,
<i>n</i> , cam, hirgam, brasgam [trwst	clefyd y brenin [dwynog
Stridor, strīdōr <i>n</i> , mawdrwst, twrf,	Strumous, strw'mus <i>a</i> , manwynog, man-
Strife, strīf <i>n</i> , cynhen, ymryson, terfysg,	Strumpet, strum'pet <i>n</i> , putain, cyffoden
amrafael, cecraeth [ion (<i>p</i>)	Strung, strung <i>pt</i> & <i>pp</i> .—String
Strigment, strig'ment <i>n</i> , crafiad; creif-	Strut, strut <i>vi</i> , balchrodio
Strike, strik (<i>pt</i> struck, <i>pp</i> stricken,	Stub, stub <i>n</i> , cyff, cippill, bonyn, bon-
strikt'n) <i>v</i> , taro, curo; gwastatāu,	cyff: <i>vt</i> , codi bonion, dadwreiddio.
cyforio; gostwng, iselu: <i>n</i> , cyfor;	Stub-nail, darn hoelen
mesur gwastad, pwysel	Stubble, stub'l <i>n</i> , soff, celefeurydd
Striker, strīkūr <i>n</i> , tarawydd; cyforbren	Stubborn, stub'ūr <i>a</i> , gwrthnysig, ys-
Striking, strī'king <i>a</i> , hynod, nodedig,	tyfnig, cyndyn, gwargaled, cildyn
od: <i>n</i> , tarawiad; cyforiad	Stubbornness, stub'ūr.nes <i>n</i> , gwrthnysig-
String, string <i>n</i> , llinyn; tant: <i>vt</i> (<i>pt</i> &	rwydd, ystyfnigrwydd, cyndynrwydd
<i>pp</i> strang), llinynu; tantio, tenynu	Stubby, stub'i <i>a</i> , llawn bonau; byrdew
stringent, strinj'ent <i>a</i> , rhwymol, caeth,	Stucco, stuk'ō <i>n</i> , math o gymmrwd
tyng; bolrwymol [ar anifeiliaid	Stuck, stuk <i>pt</i> & <i>pp</i> .—Stick
stringhalt, string'hôlt <i>a</i> , math o gloffi	Stud, stud <i>n</i> , haid o feirch a chesyg
stringy, string'i <i>a</i> , llinynog; gludiog	magu, gre, grewys; boglynyn; hoelen
strip, strip <i>n</i> , llain, llafn, llefryn: <i>vt</i> ,	â chlop mawr: <i>vt</i> , boglynu
diosg, dadwisgo, dynoethi, ysbeilio	Student, stū'dent <i>n</i> , myfyriwr, ysgolhaig,
tripe, strip <i>n</i> , gwialenod, fflangelliad,	astudiwr, efrydydd, efrydwr
fflonod; llinellres: <i>vt</i> , brithresu, llin-	Studios, stū'di.us <i>a</i> , llengar, myfyr-
ellresu, rhesu; ffrewyllio [llencyn	gar, llyfrgar, meddylgar, efrydus
tripling, strip'ling <i>n</i> , glaslan, llanc,	Study, stud'i <i>n</i> , myfyriad, myfyrdod,
trive, striv (<i>pt</i> strove, <i>pp</i> striven,	efryd, astudiaeth, myfyriaeth; myfyr-
striv'n) <i>vi</i> , ymegniō, ymdrech, ym-	gell, llyfrgell, efrydgell: <i>v</i> , myfyrio,
orchestu, ymgeisio; ymryson	efrydu, astudio, rhagfyfyr

SUB pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Stuff, stuf *n*, defnydd; dodrefn; cym-
nysgwe, tenlli; peth, gwaeth, beth,
ffladredd, ffwlbrî: *v*, sachu, sengu;
tynlenwi, gorlenwi; glythu, bolrythu
Stultify, stul'ti.fî *vt*, fflobrofi
Stultiloquence, stul.til'ô.kwens *n*, fflo-
siarad, baldordd, gwagsiarad
Stum, stum *n*, gwin ar waith: *vt*, ad-
newyddu gwin trwy ailmweithiad
Stumble, stum'bl *v*, tramgwyddo, ym-
rwystro: *n*, tramgwydd, cam gwag.
Stumbling-block, maen tramgwydd
Stump, stump *n*, bonyn, cyff, boncyff
Stumpy, stum'pî *a*, bonog, boncyffnog
Stun, stun *vt*, syfrdanu, byddanu, hurtio
Stung, stung *pt* & *pp*.—Sting
Stunk, stunk *pt* & *pp*.—Stink
Stunt, stunt *vt*, rhwystro twf, cori
Stupe, stûp *n*, meddyginiaeth gynhesol;
hurtyn, drel, penbwl, delff
Stupefaction, stû.pî.fak'shun *n*, syfrdan-
iad, hurtiad [syfrdanol
Stupefactive, stû.pî.fak'tiv *a*, syfrdanus,
Stupendous, stû.pen'dus *a*, aruthrol, rhy-
feddol, mawrwyd, enfawr [dwl
Stupid, stû'pid *a*, hurt, syfrdan, pendew,
Stupidity, stû.pid'fî *n*, hurtrwydd, syfr-
dandod, syfrdanedd, penffoedd
Stupify, stû'pî.fî *vt*, syfrdanu, hurtio
Stupor, stû'pôr *n*, hurtrwydd, madron-
dod, malldod, syndod, irdanc
Stuprate, stû'prât *vt*, treisio, halogi,
llathruddo [diforwyniad
Stupration, stû.prâ'shun *n*, llathruddiad,
Sturdiness, stûr.dî.nes *n*, cyndynrwydd,
ystyfnigrwydd; cryfder
Sturdy, stûr'dî *a*, ystyfnig, cyndyn, tal-
gryf, talgaed, haerllug; cryf, tewgryf,
pybyrgryf; caledsyth
Sturgeon, stûr'jun *n*, morbysg o'r enw
Sturk, stûrk *n*, bustach; anner, treisiad;
dyniawed [bloesgi
Stutter, stut'ûr *vi*, siarad ag attal arno,
Sty, stî *n*, cwt, twle moch, cut; lle
brwnt; llyfrithen, llefrithen, llyfelyn
Stygian, stjî'an *a*, uffernol
Style, stîl *n*, dull, modd; dull ymad-
rodd, ieithwedd; awyrfynag, nodwydd
deial; craffol, pin; enwad; coesig
blodeuyn: *vt*, enwi, cyfenwi, galw
Styptic, stip'tik *a*, gwaeddattaliol [olion
Styptics, stip'tiks *np*, gwaed-ddiddos-
Suasible, swâ'sî.bl *a*, darbylladwy, an-
nogadwy [iad, deniad
Suasion, swâ'zhun *n*, annogaeth, cynghor-
Suasive, swâ'siv *a*, ennillol, argyhoeddol,
denol, darbylliadol

Suavity, swav'î.tî *n*, melusder, pereidd
der, mwynder; boneddigeiddrwydd
Sub- *px*, tan, is-, go- [gosu
Subacid, sub.as'id *a*, gosur, lled sur: *v*
Subacid, sub.ak'rid *a*, lledlym, egraid
Subaction, sub.ak'shun *n*, darostyngiad
Subaltern, sub'ôl.tûrn *n*, is-swyddog:
is, tan, israddol [ar gylech, cylechyn
Subalterrate, sub.ôl.tûrnât *a*, cylech
Subclavian, sub.klâ'vî.an *a*, ceseiliol [gu
Subcommittee, sub.ku.mit'î *n*, isbwyll
Subcutaneous, sub.kû.tâ'nî.us *a*, isgroen
Subdean, sub.dîn' *n*, isddeon [i
Subdecuple, sub.dek'û.pl *a*, yn cynnw.
un ran o ddeg
Subdivide, sub.dî.vîd' *v*, adranu, dyrar
Subdivision, sub.dî.vîzh'un *n*, adra
adraniad, dadran [rw
Subdulous, sub'dô.lus *a*, dichellgar, cy
Subdominant, sub.dom'î.nant *a*, isly-
sain [vt, tynu ymai
Subduce, sub.dûs', Subduct, sub.dû
Subduction, sub.duk'shun *n*, dygi
ymaith [gorchfygu, gorthree
Subdue, sub.dû' *vt*, goresgyn, darostw
Subglobular, sub.glob'û.lûr *a*, gogrw
crynaidd, lledgrwn [disyl
Subitaneous, sub.î.tâ'nî.us *a*, disymmwr
Subjacent, sub.jâ'sent *a*, isorweddol
Subject, sub.jekt *n*, deiliad; pwnc, t
tyn: *a*, darostyngedig; caeth; rhwy
rhwymedig, agored [c
Subject, sub.jekt' *vt*, darostwng, dw
Subjection, sub.jek'shun *n*, gostyngi
ymostyngiad [pw
Subjective, sub.jek'tiv *a*, perthynol
Subjoin, sub.jôin' *vt*, adchwang, c
sylltu, attodi [ostw
Subjugate, sub.jû.gât *vt*, gwarogi, d
Subjugation, sub.jû.gâ'shun *n*, dyg
dan iau, gwarogaeth [ied
Subjunctive, sub.jungk'tiv *a*, cyssy
Sublapsarian, sub.lap.sêr'î.an *n*,
gwympiedydd, un yn dal etholediga
wedî'r cwmp: *a*, isgwympiedydd
Sublation, sub.liâ'shun *n*, cymmer
ymaith, dygiad ymaith
Sublimate, sub.li.mât *n*, unrhyw t
fferyllgoethedig: *vt*, fferyllgoe
uchelu, dyrchafu [arddu
Sublime, sub.lîm' *a*, goruchel, arddu
Sublimity, sub.lîm'î.tî, Sublimen
sub.lîm'nes *n*, ucheledd, ardduniar
Sublingual, sub.lîng'gwal *a*, dan y tî
Sublunar, sub.lû'nur, Sublunary, s
lû.nur.î *a*, isleuadol, isloerol, daia
Submarine, sub.mâ.rîn' *a*, tanforol

Submerge, sub.mûr' *v*, soddi; trochi
 Submersion, sub.mûr'shun *n*, soddiad
 Submission, sub.mish'un *n*, ymostyngiad
 Submissive, sub.mis'iv *a*, ymostyngol,
 gostyngedig, isel, ufudd, ufuddgar
 Submit, sub.mit' *v*, ymostwng, ymroddi,
 ymddarostwng, ufuddhau
 Subnascent, sub.nas'ent *a*, isdyfol
 Subordinacy, sub.ôr'di.nâ.sî, Subordi-
 nancy, sub.ôr'di.nan.sî *n*, isymblygiad,
 israddoliad, israddiad
 Subordinate, sub.ôr'di.nât *a*, israddol
 Subordination, sub.ôr'di.nâ'shun *n*, is-
 osodedigaeth, israddiad, ymostyngiad
 Suborn, sub.ôr'n' *vt*, llogi dynion i dyngu
 anudon neu gyflawnu trosedd
 Subornation, sub.ôr.nâ'shun *n*, tyst-
 gyflogiad, cyflogiad gau dystion neu
 droseddwyrr [wys: *vt*, tystwyso
 Subpœna, su.pî'nâ *n*, gwyslythyr, tyst-
 Subreptitious, sub.rep.tish'us *a*, lladrad-
 aidd.—Surreptitious [arall
 Subrogate, sub.rô.gât *vt*, gosod yn lle
 Subscribe, sub.scrib' *v*, tanysgrifio, llaw-
 nodi, doddi llaw wrth beth; cydsynio
 Subscriber, sub.scri'bûr *n*, tanysgrifiwr,
 rhagdalwr; cydsyniedydd
 Subscription, sub.skrip'shun *n*, tanys-
 grifiad; rhagdaliad
 Subsecutive, sub.sek'û.tiv *a*, dilynol
 Subsequent, sub.sî.kwent *a*, canlynol,
 gwedi, dilynol, ar ol [wasanaethu
 Subserve, sub.sûrv' *vt*, gwasanaethu, is-
 Subsistence, sub.sûr'vi.ens, Subservi-
 ency, sub.sûr'vi.en.sî *n*, iswasanaeth-
 iad, gwasanaetholrwydd
 Subservient, sub.sûr'vi.ent *a*, gwasan-
 aethgar, isdefnyddiol, cynnorthwyol,
 offerynol [yddu, darfod
 Subside, sub.sîd' *vi*, gwaelodi, ymlon-
 Subsidence, sub.sî'dens *n*, gwaelodion
 Subsidiary, sub.sîd'yur.i *a*, cynnorth-
 wyol, cymhorthol
 Subsidize, sub.sî.dîz *vt*, talu am gy-
 morth; rhoi cymhorth [porthdal
 Subsidy, sub.sî.dî *n*, arian cymhorth,
 Subsign, sub.sîn' *vt*, tanysgrifenu
 Subsist, sub.sist' *v*, gorsefyll, parhau;
 byw, bod; ymborthi; porthi, cynnal
 Subsistence, sub.sis'tens *n*, cynnaliaeth,
 bywoliaeth, bywiolaeth; hanfodiad,
 bodoliaeth; para; arosiad
 Subsistent, sub.sis'tent *a*, hanfodol
 Substance, sub'stans *n*, sylwedd, defn-
 ydd; swm; golud, cyfoeth, da
 Substantial, sub.stan'shal *a*, sylweddol,
 corfforol, defnyddiol; cryf; cyfoethog

Substantiality, sub.stan.shî.al'î.tî, Sub-
 stantialness, sub.stan'shal.nes *n*, syl-
 weddolrwydd; cryfder
 Substantiate, sub.stan'shî.ât *vt*, syl-
 weddu, sylweddoli, profi, gwirio
 Substantive, sub'stan.tiv *a*, sylweddol,
 tansafedigol: *n*, enw eadarn, sylweddair
 Substitute, sub'stî.tût *n*, dirprwywr,
 tannorth; rhagflwr: *vt*, rhoi yn lle
 Substitution, sub.stî.tû'shun *n*, dirprwy-
 osodiad, gosodiad yn lle
 Substratum, sub.strâ'tum (*p* substrata,
 sub.strâ'tâ) *n*, is-haen [adeilad
 Substruction, sub.struk'shun *n*, tan-
 Subsultive, sub.sul'tiv, Subsultory, sub-
 sul'tur.i *a*, llamol, dychllamol, ar neid-
 iau [dan
 Subtend, sub.tend' *vt*, tanledu, ymestyn
 Subterfluent, sub.tûr'flû.ent *a*, isredegol
 Subterfuge, sub'tûr.fûj *n*, cyfrwys-
 ocheliad, esgus, diangdwl, gochelgast
 Subterranean, sub'ter.ân *n*, tanddaiarfa
 Subterraneous, sub.te.râ'nî.us, Subter-
 renean, sub.te.râ'nî.an, Subterrene,
 sub.ter.rin' *a*, tanddaiarol
 Subtile, sub'til *a*, mân, manwy; cyf-
 rwys, synwrylwm, ffel, craff, dichell-
 gar, ystrywgar; treiddiol, teneu
 Subtleness, sub'til.nes, Subtility, sub-
 til'î.tî *n*, manwydd; treiddiolrwydd,
 teneuder; cyfrwysder, craffder, ffelder
 Subtilization, sub.til.i.zâ'shun *n*, teneu-
 ad [cyfrwys-ddadleu; ffuantu
 Subtilize, sub'til.îz *v*, teneuo, teneuhau;
 Subtle, sut'l *a*, cyfrwys, ystrywgar, ffel,
 dichellgar, ffelgraff
 Subtleness, sut'l.nes, Subtlety, sut'l.tî
n, cyfrwysder, dichell [erthynnu
 Subtract, sub.trakt' *vt*, tynu ymaith,
 Subtraction, sub.trak'shun *n*, tyniad
 allan, erthyniaeth [erthynir
 Subtrahend, sub'trâ.hend *n*, y rhif *a*
 Suburb, sub'ûrb *n*, rhagddinas, maes-
 dref [maesdrefol
 Suburban, sù.bûr'ban *a*, rhagddinasol
 Subventaneous, sub.ven.tâ'nî.us *a*,
 gwyntog; gwag [porth, help
 Subvention, sub.ven'shun *n*, cymhorth,
 Subversion, sub.vûr'shun *n*, dymchweliad
 Subversive, sub.vûr'siv *a*, dymchwelol,
 dinystriol, dymchweliadol; gwyrdro-
 awl [chwelyd, dinystrïo; gwyrdroi
 Subvert, sub.vûrt' *vt*, dadymchwel, dym-
 Subworker, sub'wûr.kûr *n*, isweithiwr
 Succedaneous, suk.sî.dâ'nî.us *a*, cyf-
 lëyddol, yn llenwi lle peth arall [ydd
 Succedaneum, suk.sî.dâ'nî.um *n*, cyflë-

Succeed, suk.sid' *v*, olynu, canlyn, dilyn; llwyddo, ffynu, tycio. To succeed to property, etifeddu meddiannau, goresgyn

Success, suk.ses' *n*, llwyddiant, llwydd, ffyniant, ffawd; tyciant, rhwydd-deb

Successful, suk.ses'fwl *a*, llwyddiannus, ffyniannus, ffodus [llwyddiant

Successfulness, suk.ses'fwl.nes *n*,

Succession, suk.sesh'un *n*, olynïad, olyniaeth, oliant, dilynïad, canlynïad

Successive, suk.ses'iv *a*, olynol, oliannol, dylynol, canlynol

Successless, suk.ses'les *a*, aflwyddiannus, dilwydd, anffodus, annhyciannus

Successor, suk.ses'ûr *n*, olynïdd, dilynïdd, goresgynydd; etifedd [gwympo

Succiduous, suk.sid'û.us *a*, parod i

Succinct, suk.singkt' *a*, amwregysedig; taelus, cryno, talfyr [byrdra

Succinctness, suk.singkt'nes *n*, crynodeb,

Succour, suk'ûr *n*, porth, cymhorth, cynnorthwy, ymgeledd, amgeledd;

ymwared: *vt*, cynnorthwyo, cymhorth; ymgeleddu, amgeleddu

Succourless, suk'ûr.les *a*, digymhorth digynnorthwy, diachles, diamgeledd

Succulence, suk'û.lens, Succulency, suk'û.len.sî *n*, ireidd-dra, irder

Succulent, suk'û.lent *a*, ireiddlyd, ir, iraidd, suddlawn [i fyny

Succumb, su.kum' *vi*, ymostwng, rhoddi

Succussation, suk.u.sâ'shun *n*, ysgyd-wad; tuthiad, trotiad [ysgytiad

Succussion, su.kush'un *n*, ysgydwad.

Such, sutsh *a*, cyfryw, y fath, cyffelyb,

Such a man as he, gwr o'i fath ef.

Such and such a place, y fan a'r fan.

Such a one, y cyfryw un. Such as these, fel y rhai hyn. To such as do so, i'r sawl [i'r rhai] a wnant felly

Suck, suk *v*, sugno, dyfhu; sugniad:

n, sugn, bron, llaeth bron

Sucker, suk'ûr *n*, sugnwr, sugnai, sugneddydd; ysgewyllyn, impyn

Sucket, suk'et *n*, pergymmysg, anwyn

Suckle, suk'l *vt*, rhoi bron, sugno

Suckling, suk'ling *n*, plentyn sugno, maethblentyn; creadur sugno; llaeth-oen, oen sugno; math o feillion gwyn

Suction, suk'shun *n*, sugn, sugndyniad

Sudation, sü.dâ'shun *n*, chwysiad; chwys

Sudatory, sü'dâ.tur.î *n*, chwysdy, chwysfa: *a*, chwysiol, chwysbair

Sudden, sud'en *a*, disyfyd, dirybudd, disymmwth, sydyn

Suddenness, sud'en.es *a*, disymmythdra

Sudorific, sü.du.rif'ik *a*, chwysbair,

chwysbar: *n*, meddyginiaeth chwysbar

Suds, sudz *np*, sebondrwyth

Sue, sü *v*, rhoi cwyn, rhoi cyfraith,

cwyno ar; ymbil, ymhwedd, deisyf, erfyn, crefu

Suet, sü'et *n*, gwer, swyf, swyfedd

Suety, sü'et.î *a*, gwerog, swyfog

Suffer, suf'ûr *v*, goddef, dyoddef; can-

iatâu, gadael

Sufferable, suf'ur.â.bl *a*, goddefadwy

Sufferance, suf'ur.ans *n*, goddefiad:

amynedd [ddefwr

Sufferer, suf'ur.ûr *n*, dyoddefwr, go-

Suffering, suf'ur.ing *n*, goddefiad

dyoddefaint: *a*, dyoddefol, dyoddefu:

Suffice, su.fiz' *v*, bod yn ddigon, digoni

digonoli, diwallu, boddloni

Sufficiency, su.fish'en.sî *n*, digonedd

digonoldeb, digonolrwydd

Sufficient, su.fish'ent *a*, digon, digonol

Suffix, su.fiks' *vt*, olddodi, ychwanegu

Suffix, suf'iks *n*, olddodiad, terfyniad

Sufflate, su.flât' *vt*, chwythu i fyny [fyn

Sufflation, su.flâ'shun *n*, chwythiad

Suffocate, suf'ö.kät *vt*, mygu, tagu

Suffocation, suf'ö.kâ'shun *n*, mygiau

tagiad [tagiad

Suffocative, suf'ö.kä.tiv *a*, mygo

Suffragan, suf'râ.gan *a*, cynnorthwyo:

n, esgob cynnorthwyol [cydsyni

Suffragant, suf'râ.gant *a*, cynnorthwyc

Suffragate, suf'râ.gät *vt*, pleidleis

gyda, pleidio

Suffrage, suf'râj *n*, cymhorth; etho

fraint, pleidlais; gweddi cynnullidf

Suffumigate, su.fü'mi.gät *vt*, tanfyg

twymfygu [tanfygi

Suffumigation, su.fü.mi.gâ'shun

Suffumige, suf'ü.mij *n*, mygdarth

Suffuse, su.füz' *vt*, tywallt, taenellu dr

Suffusion, su.füz'zhun *n*, llettaeniad dr

Sug, sug *n*, chwanen y môr

Sugar, shw'g'ûr *n*, sugr: *vt*, sugro

Sugary, shw'g'ur.î *a*, sugraidd, melus

Sugescent, sü.jes'ent *a*, sugnol

Suggest, su.jest' *vt*, araf-grybwy

sibrwd, dirgel-goffâu, crybwyll

Suggestion, su.jes'tshun *n*, crybwyllia

crybwylliad, amnaid, awgrym

Suggestive, su.jes'tiv *a*, awgrymol, cr

bwylliadol [ac yn l

Suggilate, suj'il.lät *n*, maeddu yn d

Suggil, suj'il *vt*, difrio

Suicide, sü'i.sîd *n*, hunanladdiad, hu

anladd; hunanleiddiad, hunanlofru

Suicidal, sü'i.sî.dal *a*, hunanddinystri-

Suillage, sü'il.äj *n*, budrffos; budreddi
 Suit, süit *n*, cwyn, cynghaws, hawl;
 deisyfiad, cais; trwsiad, cyflawnwisg;
 par: *v*, cyfatebu, gweddu, cyfweddu,
 cyfaddasu, cymmathu; trwsiadu
 Suitable, sü'tâ.bl *a*, cyfaddas, cydweddol,
 addas, cyfaddas, cynhwys, gweddaidd
 Suitableness, sü'tâ.bl.nes *n*, cyfaddas-
 rwydd, cymhwysder, addasrwydd
 Suite, swît *n*, cyfres; gosgordd, cym-
 deithion, cydganlynwyr
 Suitor, sü'tür *n*, erfyniwr, deisyfwr,
 ymgeisydd; carwr, cariadfab
 Suitress, sü'tres *n*, ymgeisyddes; car-
 iadferch [ymddigio
 Sulk, sulk *vi*, sarigo, cuchio, sori, cudd-
 Sulkiness, sul'ki.nes *n*, sarigrwydd,
 surni, afrywiogrwydd [sur, sarig
 Sulky, sul'ki *a*, anfoddog, afrywiog,
 Sullen, sul'en *a*, sarig, anhylon, cuchiog
 Sullenness, sul'en.es *n*, afrywiogrwydd,
 soriant, anfoddogrwydd, sarigrwydd
 Sully, sul'i *vt*, diwyno, llychwino
 Sulphate, sul'fât *n*, ufelawd
 Sulphur, sul'fûr *n*, brwmstan, llosgfaen
 Sulphuration, sul.fu.râ'shun *n*, myg-
 faeniaeth, cânad
 Sulphureous, sul.fûr'i.us, Sulphurous,
 sul'fur.us *a*, brwmstanaidd, ufelaidd
 Sulphuric, sul.fûr'ik *a*, ufelig
 Sulphury, sul'fur.i *a*, brwmstanol
 Sultan, sul'tan *n*, ymherawdwr Twrci
 Sultana, sul.tâ.nâ, Sultaness, sul'tan.es
n, ymherodres Twrci [ddwyreiniol
 Sultany, sul'tan.rî *n*, ymherodraeth
 Sultriness, sul'tri.nes *n*, mwrndra, trym-
 des, mwlldra [desog, tesog
 Sultry, sul'tri *n*, mwrn, mwll, trwm-
 sum, sum *n*, sum, swm, cyfanrif; syl-
 wedd: *vt*, cydgrynoi, cydgasglu, symio
 Sumach, shw'mak *n*, corn yr hydd
 Sumless, sum'les *a*, aneirif, dirif, afrifed
 Summary, sum'ur.i *a*, byr, cryno;
 taclus: *n*, crynodeb, crynoad
 Summer, sum'ûr *n*, haf: *a*, hafol, hefin,
 hafaidd: *v*, hafota, treulio yr haf.
 Summer-house, hafdy, hafod, hafotty.
 Summer-time, hafin, amser haf
 Summit, sum'it *n*, pen, copa, crib, top,
 cribyn, blaen, ban, bar, col
 Summon, sum'un, Summons, sum'unz
vt, gwysio, arwysio, dyfynu; galw
 Summons, sum'unz *n*, gwys, dyfyn. *A*
 general summons, llwyrywys
 Sumpter, sum'tûr *a*, pynfarch
 Sumptuary, sum'tshû.ur.i *a*, perthynol
 i gost; traulgymmedryddol

Sumptuous, sum'tshû.us *a*, costfawr,
 gwerthfawr; mawrwyd, ardderchog
 Sumptuousness, sum'tshû.us.nes *n*,
 gwerthfawrogrwydd; mawrwychedd
 Sun, sun *n*, haul, huan; y gânaid: *vt*,
 heulo; ymheulo. Sun-dial, deial haul,
 heuloriawr, heulfynag. Sun-flower
 heulflodeuyn, blodeuyn yr haul.
 Sun-stroke, Stroke of the sun, ergyd
 yr haul, gordarawiad yr haul.—Inso-
 lation [edyn
 Sunbeam, sun'bim *n*, pelydryn, mych-
 Sunburnt, sun'bûrt *a*, heulfelyn, mel-
 ynog [Arglwydd
 Sunday, sun'dä *n*, dydd Sul, dydd yr
 Sunder, sun'dûr *vt*, ysgar, gwahanu, dy-
 doli [amrywion, amrywiolion
 Sundries, sun'driz *np*, amryw bethau,
 Sundry, sun'dri *a*, amryw, amrywiol
 Sung, sung *pp*.—Sing
 Sunk, sunk *pp*.—Sink
 Sunniness, sun'i.nes *n*, heuledd
 Sunny, sun'i *a*, heulog, tesog, araul
 Sunrise, sun'riz *n*, codiad haul
 Sunset, sun'set *n*, machludiad haul
 Sunshine, sun'shîn *n*, heuledd, tywyn-
 iad haul. Summer-sunshine, hafgan
 Sup, sup *n*, llymaid; llymeidyn: *v*, lly-
 meitian; cwynosa, swpera, swperu
 Super-*px*, uwch, goruwch; gor-, tra-, ar-
 Superable, sü'pur.â.bl *a*, gorchfygadwy
 Superabound, sü.pur.â.bûwnd' *vi*, gor-
 modi, arddigoni, bod yn orhelaeth
 Superabundance, sü.pur.â.bun'dans *n*,
 arddigonedd, gormodedd
 Superabundant, sü.pur.â.bun'dant *a*,
 gormodol, arddigonol, gorchelaeth
 Superadd, sü.pur.ad' *vt*, arddodi, gor-
 chwanegu, rhoi dros ben
 Superannuate, sü.pur.an.û.ât *v*, an-
 addasu gan oedran; oedfreinio, rhydd-
 hau oddi wrth lafur ar segurdal
 Superannuation, sü.pur.an.û.â'shun *n*,
 oedfreiniad [eddog, godidog
 Superb, sü.pûrb' *a*, mawrwyd, mawr-
 Supercargo, sü.pûr.kâr'gö *n*, goruch-
 wylwr llwyth llong [uchwybrol
 Supercelestial, sü.pûr.si.les'tshal *a*, gor-
 Supercilious, sü.pûr.sil'yus *a*, balch,
 gorfalch, uchelfalch, ysgornllyd,
 froenuchel [gorfalchedd
 Superciliousness, sü.pûr.sil'yus.nes *n*,
 Superconception, sü.pûr.kon.sep'shun *n*,
 ailfeichogiad
 Supereminence, sü.pur.em'i.nens *n*, gor-
 uchragoriaeth [uchragorol
 Supereminent, sü.pur.em'i.nent *a*, gor-

SUP pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Supererogate, sü.pur.er'ö.gät <i>vi</i> , gorwneuthur, gorgyflawnu	Superscribe, sü'pûr.skrîb <i>vt</i> , arysgrifennu arlythyru, ysgrifennu uwch ben
Supererogation, sü.pur.er'ö.gä.shun <i>n</i> , afraid; gorhaeddiant, gorober	Superscription, sü.pûr.skrîp'shun <i>n</i> , arysgrifen, arysgrifeniad, arysgrif
Superexcellence, sü.pur.ek'sel.ens <i>n</i> , trarhagoriaeth, trarhagoroledd, gorragoriaeth [rhagorol, gorodidog]	Supersede, sü.pûr.sid' <i>vt</i> , diswyddo, difreinio; cymmeryd ei le
Suprexcellent, sü.pur.ek'sel.ent <i>a</i> , trar	Superstition, sü.pûr.stish'un <i>n</i> , coelgrefydd, ofergoel, geugoel, gorgred
Superfetate, sü.pûr.fi'tät <i>vi</i> , ail-feichiogi [feichiogiad]	Superstitious, sü.pûr.stish'us <i>a</i> , coelgrefyddol, ofergoelus, gorgredus
Superfetation, sü.pûr.fi.tä'shun <i>n</i> , ail	Superstructure, sü.pûr.struk'tshûr <i>n</i> , aradail, goruchadeillad
Superfice, sü'pûr.fis <i>n</i> , wyneb, arwyneb	Supervene, sü.pûr.vin' <i>vi</i> , dyfod a ddamwain, dyfod yn ychwanegol
Superficial, sü.pûr.fish'al <i>a</i> , arwynebol, bas; ansylweddol	Supervient, sü.pûr.vi'ni.ent <i>a</i> , damweinddyfodol, ychwanegol
Superficialness, sü.pûr.fish'al.nes <i>n</i> , basder, arwynebolrwydd; ansylwedd	Supervention, sü.pûr.ven'shun <i>n</i> , damweinddyfodiad [arolyg]
Superficies, sü.pûr.fish'i.iz <i>n</i> , arwynebedd, gwynebfesur	Supervise, sü.pûr.vîz' <i>vt</i> , gorucholyg
Superfine, sü.pûr.fin' <i>a</i> , meinwych, dinesig, tecaf, goreu [edd, gormodedd]	Supervisor, sü.pûr.vî'zûr <i>n</i> , ucholygw, arolygydd, goruchwyliwr
Superfluity, sü.pûr.flü'i.ti <i>n</i> , arddigon	Supine, sü.pîn' <i>a</i> , âr wyneb i fynioglyd, segurlyd, diwaith, digywyn, anofalus [berl]
Superfluuous, sü.pûr.flü.us <i>a</i> , gormod, gormodd, afraid, arddigon [gormodedd]	Supine, sü'pîn <i>n</i> , math o enw cada
Superfluuousness, sü.pûr.flü.us.nes <i>n</i> , Superinduce, sü.pur.in.düs' <i>vt</i> , dwyn i mewn yn chwaneg; llawndueddu	Supineness, sü.pîn'es <i>n</i> , diofalwch, syrt ni, anofalwch
Superintend, sü.per.in.tend' <i>vt</i> , arolygu, goruchwylied, golygiadu, edrych ar ol	Suppeditate, su.ped'i.tät <i>vt</i> , diwallu
Superintendence, sü.pur.in.ten'dens <i>n</i> , arolygiad, golygiad, goruchwyliad; goruchwyliath, golygiadaeth	Supper, sup'ûr <i>n</i> , cwynos, swper, hwy
Superintendent, sü.pur.in.ten'dent <i>n</i> , arolygwr, goruchwyliwr, golygiedydd	Supperless, sup'ûr.les <i>a</i> , digwynos [br]
Superior, sü.pîr'i.ûr <i>a</i> , uwch, uwch law, goruwch; trech; gwell, rhagorach: <i>n</i> , blaenor, uchafiad	Supplant, su.plant' <i>vt</i> , disodli, twy drechu, gweithio danodd
Superiority, sü.pîr'i.or'i.ti <i>n</i> , uchafiaeth, blaenoriaeth, rhagoriaeth	Supplanter, su.plan'tûr <i>n</i> , disodlwr
Superlation, sü.pûr.lä'shun <i>n</i> , gorddyrchafiad, gormodedd; mwyhâd	Supple, sup'l <i>a</i> , ystwyth, hyblyg, lliw twythig: <i>v</i> , ystwytho, lliw
Superlative, sü.pûr.lä.tiv <i>a</i> , uchaf, uchelaf; eithafol; goreu	Supplement, sup'li.ment <i>n</i> , attodiad
Superlatively, sü.pûr.lä.tiv.li <i>ad</i> , yn y radd uchaf, dros ben [uchafwrwydd]	Supplemental, sup.li.mental, Supplementary, sup.li.mentur.i, Suppletive, sup'li.tur.i <i>a</i> , cyflawniadol, cyflawedigol, adchwanegol, attodiadol
Superlativeness, sü.pûr.lä.tiv.nes <i>n</i> , Superlunar, sü.pûr.lü'nûr <i>a</i> , uchloerol, uchleuadrol [fudol]	Suppleness, sup'l.nes <i>n</i> , ystwythder
Supermundane, sü.pûr.mun'dän <i>a</i> , uch	Supplial, su.pli'al <i>n</i> , adgyflenwad
Supernatural, sü.pûr'nal <i>a</i> , goruchol; nefol	Suppliant, sup'li.ant, Supplicant, sup.kant <i>n</i> , ymbiliwr, gweddïwr: <i>a</i> , erigar, deisyfol, ymostyngol
Supernatant, sü.pûr.nä'tant <i>a</i> , yn nofio ar y wyneb [nofiad ar y wyneb]	Supplicate, sup'li.kät <i>v</i> , erfyn, gwed ymbilio, deisyfol, crefu, erchi
Supernatation, sü.pûr.nä.tä'shun <i>n</i> , Supernatural, sü.pûr.nat'shûr.al <i>a</i> , goruchnaturol, goruchanianol, goramanol, uchanianol	Supplication, sup.li.kä'shun <i>n</i> , deidiad, erfyniad, ymbiliad; archiad
Supernumerary, sü.pûr.nü'mur.ur.i <i>n</i> , un dros ben y rhif: <i>a</i> , goruchrifol	Supplicatory, sup.li.kä'tûr.i <i>a</i> , erfyn
	Supply, su.pli' <i>n</i> , porth, cymhorth, cymorthwy; adgyflenwad: <i>vt</i> , cyflen; dirprwyo; cymorthwyo, cynnal
	Support, su.pûrt' <i>n</i> , atteg, gwrthod, cymaliaeth, cefnogaeth: <i>vt</i> , atg, gwrthgefnu, dal i fyny, cynnal, gwrthod, myntumio, cefnogi

Supportable, su.pö'r'tâ.bl a, cynnaladwy; goddefadwy, [tybiadwy]	Sureness, shw'r'nes n, sicrwydd, diu-rwydd, dilysdod [mechni]
Supposable, su.pö'zâ.bl a, tybygadwy,	Suretiship, shw'r'tî.ship n, mechniaeth,
Supposal, su.pö'zal n, tyb, tybygiad	Surety, shw'r'tî n, mach, mechni'ydd, meichai. To become surety, meichio
Suppose, su.pöz' vt, tybio, tybied, tyb-ygu, meddylid; cymmeryd yn gan-iataol [meddyliad]	Surf, sûrf n, traethfor, gwarthfor, gorun
Supposition, sup.ö.zish'un n, tyb,	Surface, sûr'fäs n, gwyneb, wyneb, ar-wyneb, y tu allan
Suppositional, sup.ö.zish'un.al a, dy-chymmygol, tybygol	Surfeit, sûr'fit n, alar, gorlwyth: v, alaru, llaru, gorlythu, bol-lwytho
Supposititious, su.poz.i.tish'us a, gau, twyllddirprwyol, ffugiol, ffugiedig	Surge, sûrj n, ton, tonen, garw, gorun, morgaseg: vi, dygyfor, codi yn donau
Suppositive, su.poz'i.tiv a, tybiedig.	Surgeon, sûr'jun n, llawfeddyg
Suppositives, goddoliol [ygiaeth]	Surgery, sûr'jur.i n, llawfeddygaeth; llawfeddygfa, difyn-gell
Suppository, su.poz'i.tur.i n, rheirfedd-	Surgical, sûr'ji.kal a, llawfeddygol
Suppress, su.pres' vt, cyfarsangu, llethu, celu, dirgelu; dystewi, gostegu	Surgy, sûr'ji a, gwanegog, tônog, garw
Suppression, su.pres'hun n, diddymiad, llethiad; celiad [iadol]	Surliness, sûr'li.nes n, sarigrwydd, af-rywiogrwydd, cieidd-dra
Suppressive, su.pres'iv a, celiadol, lleth-	Surly, sûr.li a, sarig, surlyd, anhynaws, ciaidd. A surly fellow, afrywiogyn
Suppurate, sup.ü.rät v, crawnu, gori, llynori, madru	Surmise, sûr.müz' n, tyb, llettyb, godyb: vt, llettybio, llettybio, godybio
Suppuration, sup.ü.rä'shun n, goriad, crawnrediad, madredd, llynoriad	Surmount, sûr.müwnt' vt, codi dros, myned dros, gorchfygu, trechu, gorfod, goresgyn [fygadwy]
Suppurative, sup.ü.rä.tiv a, crawnlyd	Surmountable, sûr.müwn'tâ.bl a, gorch-
Supputation, sup.ü.tä.shun n, cyfrifiad	Surmullet, sûr.mul'et n, y barfbysg
Suppute, su.püt' vt, cyfrif, bwrw cyfrif	Surmulot, sûr'mü.lot n, llygoden fawr
Supralapsarian, sü.prâ.lap.sêr'fian n, uchgwmpiedydd; un yn dal ethol-edigaeth cyn cwmp Adda: a, uch-gwmpiedyddol	Surname, sûr'näm n, cyfenw, arenw, gorenw: vt, cyfenwi, arenwi, gorenwi
Supramundane, sü.prâ.mun'dän a, uch-ddaiarol, nefol [ol]	Surpass, sûr.pas' vt, rhagori ar, blaenori ar, hwntu; trechu
Supravulgar, sü.prâ.vul'gûr a, uchwerin-	Surplice, sûr'plis n, gwenwisg, offeren-grys, gwisg wen offeiriad
Supremacy, sü.prem'â.sî n, uchafiaeth, goruchafiaeth [prif, penaf]	Surplus, sûr'plus n, gwarged, gweddill, rhelyw, gweilw
Supreme, sü.prim' a, uchaf, goruchaf,	Surplusage, sûr'plus.äj n, gormodedd
Sural, sûr'al a, perthynol i groth y goes	Surprise, sûr.priz' n, syndod, brawych-iad: vt, peri syndod, dyfod yn ddi-rybudd, aruthro, dyrysu [aruthrol]
Surance, shw'r'ans n, sicrwydd	Surprising, sûr.priz'ing a, rhyfeddol,
Surbase, sûr'bäs n, eilsail, eilwadn	Surquedry, sûr'kwed.rî n, balchder
Surbate, sûr.bät' vt, cleisio'r traed	Surrebutter, sur.i.bu'tûr n, gwrthateb
Surcease, sûr.sis' n, peidiad: v, peidio; darfod, dybenu	Surrender, su.ren'dâr n, rhoddiad i fyny: v, rhoddi i fyny; traddodi; ymroddi
Surcharge, sûr.tshârj' vt, adfeichio, gor-lwytho, arlwytho; attrethu	Surreption, su.rep'shun n, ymosodiad byrbwyll
Surcharge, sûr'tshârj n, adofyniad, eil-faich, arlwyth; attreth, ad-dreth	Surreptitious, sur.ep.tish'us a, lladrad-aidd, hodedus [law, trwy dwyll]
Surcingle, sûr.sing'gl n, argengl, uch-gengl, cengl [mabgaine]	Surreptitiously, sur.ep.tish'us.li ad, tan
Surele, sûr'kl n, ysgewyllyn, brigyn,	Surrogate, sur'ö.gät n, rhaglaw esgob: vt, gosod yn lle un arall
Surcoat, sûr'köt n, cob, arbais, arhugan	Surround, su.rûwnd' vt, cylchynu, cwm-pasu, amgylchu, amgylchynu
Surculate, sûr'kü.lät vt, brigdori	Surtout, sûr.twt' n, arwisg, hug, côb
Surd, sûrd a, byddar; direswm, ynyfyd	Surveillance, sûr.väl'yans n, arolygiaeth
Surdity, sûr'di.ti n, byddardod	
Sure, shw'r a, sicr, gwir, diogel, dily; diammheu, diau; hyderus; ffyddlawn.	
To make sure, sicrhau	

SWE pâth, fat, ère, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tû=too, tûk=took;

Survène, sùr.vîn' *vt*, dyfod yn ychwanegol [wyllo; mesur
Survey, sùr.vâ' *vt*, arolygu, cyfarch-
Survey, sùr.vâ' *n*, arolwg, golwg, ar-
dremyn, cyfarchwyl; mesur, mesuriad
Surveyor, sùr.vâ'ûr *n*, mesurydd; ar-
olygydd [iaeth
Surveyorship, sùr.vâ'ûr.ship *n*, arolyg-
Survival, sùr.vî'val *n*, gorfucheddiad
Survive, sùr.vîv' *v*, oesi yn hwy, oloesi,
gorfucheddu, goroesi
Surviver, Survivor, sùr.vî'vûr *n*, gor-
fucheddwr, goroeswr [fucheddwr iaeth
Survivorship, sùr.vî'vûr.ship *n*, gor-
Susceptibility, su.sep.ti.bil'i.ti *n*, der-
byngarwch, teimladrwydd
Susceptible, su.sep'ti.bl, Susceptive, su-
sep'tiv *a*, derbyngar, teimladol
Susception, su.sep'shun, Susciency, su-
sip.yen.sî *n*, derbyniad, cymmeriad
Suscient, su.sip'yent *n*, derbynydd,
cymmerwr: *a*, derbyniadol [annog
Suscite, sus'i.tât *vt*, cynhyrfu, cyffroi,
Suscitation, sus.i.tâ'shun *n*, cynhyrriad
Suspect, sus.pekt' *v*, drygdybio, tybied,
meddwl, amheu: *n*, drygdyb, am-
mheuad [ammheugar
Suspectful, sus.pekt'fûl *a*, drygdybus,
Suspend, sus.pend' *vt*, dibynu, crogi;
gohirio, oedi; diswyddo, difuddio dros
amser [oediad
Suspense, sus.pens' *n*, amheuaeth,
Suspension, sus.pen'shun *n*, crogiad;
oediad; dodiad heibio; diswyddiad
dros amser. Suspension-bridge, crog-
bont. Suspension of arms, attaliad
rhyfel
Suspensive, sus.pen'siv, Suspensory, sus-
pen'sur.i *a*, crogol, gohiriol
Suspicion, sus.pish'un *n*, drygdyb, am-
mheuad [ammheuol
Suspicious, sus.pish'us *a*, drygdybus,
Suspiciousness, sus.pish'us.nes *n*, dryg-
dybiaeth [nonell
Spiral, sus.pîr'al *n*, awyrdwll; ffyn-
Spiration, sus.pî.râ'shun *n*, ochneidiad
Spire, sus.pîr' *vi*, dwfnacadlu
Sustain, sus.tân' *vt*, cynnal, ategu;
porthi, darborthi; sefyll dan, dwyn,
goddef. To sustain a loss, cael colled
Sustenance, sus'ti.nans *n*, cynnalieath,
bwyd, ymborth, porthiant, lluniaeth
Sustentation, sus.ten.tâ'shun *n*, cynnal-
iad, ategiad; cynnalieath
Susurratation, sù.su.râ'shun *n*, sibrwd, si
Sutler, sut'lûr *n*, gwerthwr ymborth,
mewn gwersyll

Suttee, su.tî' *n*, geudduwies Indiaidd
offrymiad gwaig ar fygedorth ei gw
Suttle, sut'l *a*, iawnbwysol [cydia
Suture, sù'tshûr *n*, gwniad, cysswll
Swab, swob *n*, mop, mopa: *vt*, mopi-
glanhau â mop [ffunenu, rhwymyn
Swaddle, swod'l *n*, ffunen, rhwymyn: *v*
Swaddling, swod'ling *a*, rhwymyn
Swaddling-bands, cawiau. Swa-
dling-clothes, cadachau
Swag, swag *vi*, soddi wrth ei bwy
honcio, trwmsuddo
Swagger, swag'ûr *v*, bolchwyddo, bo-
sachu, gwagfrolio, rhodresu
Swaggy, swag'i *a*, honclyd, trwm
Swain, swân *n*, iangwr, dyn ienan
dyn gwledig, gwas amaethyddol [di
Swale, swâl, Sweal, swil *vi*, oferlos;
Swallow, swol'ö *n*, gwennol, gwenf-
llwnc, golf; sefnig: *vt*, llyncu
Swam, swam *pt*.—Swim
Swamp, swomp *n*, cors, siglen, migne
vt, suddo, soddi; gorchfygu
Swampy, swom'pi *a*, corslyd, siglenog
Swan, swon *n*, alarch. Swan-dov
manblu alarch; math o frethyn ti
Swan-skin, gwlanen esmwythfain
Swanlike, swon'lik *a*, alarchaidd
Swap, swop *v*, newidio: *n*, cyfnew-
tarawiad: *ad*, yn ebrwydd, yn fuar
Sward, swôrd *n*, glasdonen, tonen, gw-
yd, tudwed, tudwedd: *vt*, tywarchu
Sware, swê'r *pt*.—Swear
Swarm, swôrm *n*, haid, hain; torf, tyr
v, heidio, heinio; cydymgasglu; drû
Swart, swôrt, Swarth, swôrth, Swa-
swôr'ti *a*.—Swarthy
Swarthiness, swôr'thi.nes *n*, melynddu
Swarthy, swôr'thi *a*, melynddu, ceth-
brychddu, cibddu, gwineuddu
Swash, swosh *vi*, clecian, dadyrd
tyrddu: *n*, dyfrdwrdd
Swath, swoth *n*, ystod o wair; tynia
Swathe, swâth *vt*, ffunenu, rhwymy-
n, rhwymyn, ffunen
Sway, swâ *n*, awdurdod, llywodra-
rheolaeth, gallu, rhwysg: *v*, rho-
llywodraethu, rhwysgo, llywio
Swear, swê'r (sware, sworn) *v*, tyr-
rheithio, cymmeryd neu roddi
To swear falsely, tyngu anudon.
To swear the peace, tyngu ofn
Sweat, swet *n*, chwys; llafur: *v* (1
pp sweat), chwysu; llafurio, p-
Sweating-sickness, chwys-haint
Sweaty, swet'i *a*, chwysol, chwyslyd
Swede, swid *n*, Swediad, brodor Swe

Sweep, swip (*pt* & *pp* swept) *v*, ysgubo, ysgubellu: *n*, ysgubiad, ysgubelliad; ysgubydd, ysgubwr. Sweep-net, ysgubrwyd
 Sweepings, swi'pingz *np*, ysgubion
 Sweepstakes, swip'staks *n*, cyfanennilliad
 Sweet, swit *a*, melus, chweg, per, per-aidd. Sweet-briar, dyrysien ber
 Sweetbread, swit'bred *n*, cefndedyn
 Sweeten, swi'tu *v*, melusu, pereiddio
 Sweetheart, swit'hart *n*, cariad, anwyl
 Sweetish, swi'tish *a*, lledfelus, gofelus
 Sweetmeat, swit'mit *n*, ancwyrn, am-menthyn, pereiddfwyd
 Sweetness, swit'nes *n*, melusder
 Swell, swel (*swollen*) *v*, chwyddo, codi, ymchwyddo: *n*, chwydd, ymchwydd
 Swelter, swel'tûr *v*, crasu; lluddedu
 Swept, swept *pt* & *pp*.—Sweep
 Swerve, swûrv *vi*, gwyro, troi ymaith, crwydro; cyfeiliorni [chwyrn
 Swift, swift *a*, cyflym, buan, ysgafndroed,
 Swiftmess, swift'nes *n*, buandra, cyflymdra
 Swig, swig *v*, traflynau, goryfed
 Swill, swil *v*, golchi, bolera, ymddyfoli: *n*, golchion; ymddyfoliad
 Swim, swim (*pt* swam, *pp* swum) *v*, nofio, nofied: *n*, awyrgwd pysgodyn
 Swindler, swindlûr *n*, hudleidr, lleidr pen ffair, twyllwr, hocedwr
 Swine, swin (*p* swine) *n*, mochyn.
 Swine-herd, meichiadr, mychiad.
 Swine-pipe, aderyn yr eira. Swine-wort, canclwm, gwaedlys
 Swing, swing *n*, siglraff; sigl, rhydd-rwysg: *v* (*pt* & *pp* swung), siglhong-ian, siglgrogi. Swinging, swing'ing, yn siglhongian
 Winge, winj *vt*, ffrewyllu, fflangellu.
 Swinging, Swingeing, swin'ing, yn fflangellu; mawr, aruthr
 Winger, swing'ûr *n*, siglgrogwr
 Winger, swin'jûr *n*, fflangellwr
 Wingle, swing'gl *v*, ymgrogi; curo llin.
 Swingle-tree, cambren
 Winish, swi'nish *a*, mochynaidd, moch-aidd, tyrchaid, arian, brwnt
 Wiple, swip'l *n*, gwial ffust
 Witch, switsh *n*, gwialen: *v*, gwialen-odio; llamgerdded
 Wivel, swiv'l *n*, bollttid: math o gyfflegr
 Wollen, swô'ln *pp*.—Swell
 Woon, swôn *n*, llewyg, llesmair: *vi*, llewygu, llesmeirio
 Woop, swôp *n*, disgyniad hebog ar ei ysglyfaeth: *vt*, disgyn, ymsaethu
 Wop, swop *vt*, newid, cyfnewid, newidio

Sword, sô'rd *n*, cledd, cleddyf, cleddeu.
 Sword-exercise, cleddyfyddiaeth. A stroke with a sword, cleddyfal. Armed with a sword, cleddog. To put to the sword, ladd â'r cleddyf
 Swordsman, sô'rdz'man *n*, cleddyfwr,
 Swore, swô'r *pt*.—Swear [cleddwr
 Sworn, swô'rn *pp*.—Swear
 Swum, swum *pt* & *pp*.—Swim
 Swung, swung *pt* & *pp*.—Swing
 Sycamore, sik'â.mô'r *n*, masarn. Sycamore-tree, sycamorewydden, masarn
 Sycophancy, sik'ô.fan.sî *n*, gweniaith, truth, gwaseidd-dra [truthiwr
 Sycophant, sik'ô.fant *n*, gwenieithwr,
 Syllabic, si.lab'ik *a*, sillebol, syllafol
 Syllabication, sil.ab.f.kâ'shun *n*, silliad; silliaedaeth, sillebiaeth
 Syllable, sil'â.bl *n*, sill, sillaf, silleb. Words of one [two] syllables, geiriau unsill [dwysill]
 Syllabus, syl'â.bus *n*, crynodeb
 Syllogism, sil'ô.jizm *n*, cyfreswm, cynnull-ddadl
 Syllogistic, sil.ô.jis'tik *a*, cyfresymol
 Syllogize, sil'ô.jiz *vi*, cyfresymu
 Sylph, silf *n*, un o'r tylwyth teg
 Sylvan, sil'van *a*, coedaidd, coedog, gwyddelig: *n*, gwyddan, coed-dduw, taiogyn [cysgodlun
 Symbol, sim'bul *n*, arwydd; nod, cydnod,
 Symbolical, sim.bol'î.kal *a*, cysgodol, arwyddol [yn debyg i
 Symbolize, sim'bul.iz *v*, arwyddo; bod
 Symmetrical, si.met'ri.kal *a*, cydfesurol, cymmesurol, cydluniaidd [cyfatebiad
 Symmetry, sim'î.trî *n*, cymmesuredd;
 Sympathetic, sim.pâ.thet'ik *a*, cyddoddefol, cyddoddefus; cydymdeimladol
 Sympathize, sim'pâ.thiz *vi*, cyd-ddyoddef; cydymdeimlo
 Sympathy, sim'pâ.thî *n*, cyddoddef; cydymdeimlad, cyd-deimlad
 Symphonious, sim.fô'nî.us *a*, cynghaneddol, cydseinol [cyfundon
 Symphony, sim'fô.nî *n*, cynghanedd,
 Symphoresis, sim.fô.rî'sis *n*, cyfagwedd
 Symposium, sim.pô'zhî.um *n*, cydwleddiad
 Symptom, sim'tum *n*, argoel, arwydd, arddangosiad, arfynag, mynag, nod, arwyddnod, rhagarwydd
 Symptomatic, sim.tô.mat'ik, Symptom-atical, sim.tô.mat'î.kal *a*, cyddygwyddol, arwyddol, arddangosol
 Sympnosis, sim.tô'sis *n*, cyduniad llafarseiniau, fel yn y gair "gwaewawr"

Syn-, Sy-, Syl-, Sym- *px*, cyd-
 Synæresis, sin.er'î.sis *n*, uniad dwy sillaf
 Synagogue, sin'â.gog *n*, synagog, cyn-
 nullfa
 Synarchy, sin'âr.kî *n*, cydlywodraeth
 Synaxis, sin.ak'sis *n*, cynnulleidfa; swper
 yr Arglwydd, cymmunn
 Synechronal, sing'krö.nal *a*, cydamserol,
 cydoesol [seredd
 Synchronism, sing'krö.nizm *n*, cydam-
 Syncope, sing'kö.pi *n*, byrhâd gair,
 canoldrwh; llesmair, marwlewyg
 Syndic, sin'dik *n*, rhaglaw, barnwr
 Syndicate, sin'di.kät *vt*, barnu, beio: *n*,
 cynghorfa [ddyfodiad
 Syndrome, sin'drö.mî *n*, cydrediad, cyd-
 Synecdoche, sin.ek'dö.kî *n*, cyforddwyyn
 Synod, sin'ud *n*, cymmanfa eglwysig
 Synodal, sin'ö.dal, Synodical, sin.od'î.kal
a, cymmanfaol, seneddol
 Synonyme, sin'ö.nim *n*, gair cyfystyr
 Synonymize, sin.on'î.miz *vt*, cyfystyrio
 Synonymous, sin.on'î.mus *a*, cyfystyr
 Synopsis, sin.op'sis (*p* synopses, sin-
 op'siz) *n*, cyfolwg, cyfolygiad; cyd-
 grynoad, crynodeb
 Synoptical, sin.op'tî.kal *a*, cydolygol
 Syntactic, sin.tak'tik *a*, cystrawenol
 Syntax, sin'taks *n*, cystrawen, cystraw-
 iaeth [wybod
 Synteresis, sin.tî.rî'sis *n*, adgno cyd-
 Synthesis, sin'thî.sis (*p* syntheses, sin'-
 thî.siz) *n*, cydosodiad, cyfosodiad
 Synthetic, sin.thet'ik, Synthetical, sin-
 thet'î.kal *a*, cyfosodol
 Syntexis, sin.tek'sis *n*, darfodedigaeth
 Syphilis, sis'î.lis *n*.—Siphilis
 Syphon, sis'un *n*, arlloesbib.—Siphon
 Syringe, sir'inj *n*, chwistrell, sugn-bib:
vt, chwistrellu, saethu dwfr
 Syriux, sir'ingks *n*, pibglwyf, piblynoryn
 Syrtis, sür'tis *n*, mignen, siglen, cors
 Syrup, sur'up *n*, cyffaith, suddfelus
 System, sis'tem *n*, cyfundraith, cyfun-
 drefn, dosbarth, cynllun, deseib, trefn-
 iant. Solar system, y gyfundrefn heul-
 og. Starry system, seroliaeth, seron
 Systematic, sis.tem.at'ik, Systematical,
 sis.tem.at'î.kal *a*, cyssodol, rheolaidd
 Systematize, sis'tem.âtiz, Svsstemize,
 sis'tem.îz *vt*, trefniannu, trefnoli, dos-
 barthu
 Systole, sis'tö.li *n*, ymgrynoad y galon
 wrth anadlu; byrhâd sill hir
 Systyle, sis'til *n*, adail dew golofnog
 Syzigy, siz'î.jî *n*, cyssylltiad dau o'r
 cyrff wybrenol

T.

TABARD, tab'ûrd *n*, tabar, laeswisg
 Tabby, tab'î *n*, tonogwe, sidanwe troel
 og: *a*, troellog, troellweol, dônog
 llwyd-droellog, brithllwyd
 Tabefaction, tab.î.fak'shun *n*, nychia
 darfodiad, darfodedigaeth
 Tabefy, tab'î.fî *vi*, nychu; ysgafnha
 teneuhan; difa
 Tabernacle, tab'ûr.nak.l *n*, pabe
 trigfan: *vi*, pabellu, cyfanneddu
 Tabes, tä'bîz *n*, darfodedigaeth, nychia
 Tabid, tab'id *a*, nychlyd, darfodedigol
 Tablature, tab'lâ.tshûr *n*, darlun ar f
 Table, tä'bl *n*, bwrdd (N.W.), bc
 (S.W.); llech, llechfaen; taflen, my
 egai, dangoseb, llechres: *v*, byrdd
 byrddu; tafleu. Table-beer, s
 ddiod, diod fain. Table-book, nodly
 Table-cloth, bwrddliain, lliain bord
 Tableful, tä'bl.fwl *n*, byrddaid
 Tablet, tab'let *n*, llechen, llech; tafle
 Tabour, tä'bûr *n*, tabwrdd: *vi*, tabyrd-
 curo tabwrdd
 Tabular, tab'û.lur *a*, taflenol, llechres
 Tabulate, tab'û.lät *vt*, tafleu, llechr
 Tabulation, tab.û.lä'shun *n*, tafleu
 llechresiad [llaw
 Tachygraphy, tâ.kig'râ.fî *n*, berysg
 Tacit, tas'it *a*, dystaw, dison, tawedo
 Taciturnity, tas.î.tûr.nî.tî *n*, dyst-
 rwydd, termudrwydd, tawedogrwy
 Tack, tak *n*, corhoelen; pwyth, b
 bwyth; troad llong, hwyldroad:
 corhoelio; brasbwytho; hwyld
 newid yr hynt. Tack-wind, asgellw
 Tacket, tak'et *n*, hoelen fechan
 Tackle, tak'l *n*, taclau, offer, trec
 Tact, takt *n*, teimlad; "callder; trefn
 Tactic, tak'tik *a*, byddinol, iawn-dre
 Tactician, tak.tish'an *n*, byddindrefn
 Tactics, tak'tiks *np*, byddindrefn
 cadyddiaeth, cadofyddiaeth
 Tactile, tak'til *a*, hydeiml, teimladw
 Taction, tak'shun *n*, cyffyrddiad, teir
 Tadpole, tad'pöl *n*, penbwl, penbwla
 Taffeta, taf'î.tâ, Taffety, taf'î.ti *n*, r
 o sidanwe
 Tag, tag *n*, pwyntl: *vt*, pwyntlo; c
 brasgydio. Tag-sore, clefyd ar
 faid. Tag-rag and bob-tail, gweh
 y bobl, mileinlu, ysgraglach
 Tail, tä'l *n*, cynffon, llosgwrn, c
 conyn, rhoneil, cloren; cwt, godr
 Taillage, tä'läj *n*, treth, ardreth, to
 Tailor, tä'lûr *n*, dilledydd, teiliwr

Taint, tānt <i>v</i> , budreddu, llygru; naws-eiddio: <i>n</i> , llwgr, llygriad, budreddi; naws; anurddiad	Talwood, tal'wūd <i>n</i> , coed tân
Tainless, tānt'les <i>a</i> , dihalog, dilwgr	Tamarind, tam'ū.rind <i>n</i> , math o aeron pereiddsur
Take, tāk (<i>pt</i> took, tōk; <i>pp</i> taken, tāk'n) <i>v</i> , cymmeryd, derbyn. To take care, gofalu. Take care! gan byll! Take flight, ffoi, ehedeg. Take notice! dal sylw! To take a turn, rhoi tro. To take a city, ennill dinas. To take delight in, ymhyfrydu yn. To take heed, gochelyd. To take in, twyllo, hokedu. To take oath, tyngu. To take pity or compassion on, trugarhau wrth, tosturio wrth. To take place, dygwydd. To take one's word, credu un, cymmeryd ei air. To take refuge, ymnoddi. To take to the heels, dywadnu, ffoi. To take up arms, ymarfogi. To take upon trust, ehudgoelio	Tamarisk, tam'ū.risk <i>n</i> , grugbren
Talbot, tōl'but <i>n</i> , math o helgi	Tambourine, tam.bu.rin', Tambour, tam'būr <i>n</i> , math o dabwrdd neu dympan, gogr-dabwrdd
Tale, tāl <i>n</i> , ystori, chwedl, ffughanes, ffugchwedl; cyfrif, rhif. Tale-bearer, clapi, clepiwr, chwedlwr, hustingwr	Tame, tām <i>a</i> , dof, gwâr, hywedd; diys-bryd: <i>vt</i> , dofi, ystofi, gwarhau, hywedd, gwareiddio [dofaeth
Talent, tal'ent <i>n</i> , darn o aur, talent; dawn, rhodd, galluedd	Tameness, tam'nes <i>n</i> , gwared, doftra, Taminy, tam'ī.nī, Tammy, tam'ī <i>n</i> , math o wlan tenlli
Tales, tā'liz <i>np</i> , rheithwyr llanw	Tamper, tam'pūr <i>vi</i> , ymhêl â, ymyru â, rhoi cais ar, ymarfer â
Talisman, tal'is.man <i>n</i> , swyneilun, swyn	Tan, tan <i>n</i> , cyffaith rhisgl derw; melynedd: <i>vt</i> , crwyn-gyffeithio; llosgi yn yr haul. Tan-pit, cyffeithbwl, crwynbwl. Tan-yard, crwynfa, crwyn-drwythfa
Talismanic, talis.man'ik <i>a</i> , swynol	Tandem, tan'dem <i>ad</i> , y naill geffyl wedi ei harneisio o flaen y llall. (Mwys-eiriad o'r gair Lladin <i>tandem</i> , at length, o'r diwedd.)
Talk, tōk <i>vi</i> , siarad, son, chwedleua, ymddyddan: <i>n</i> , siarad, ymddyddan, ymadrodd. Table-talk, Small-talk, siaradach. To talk idly, gwag-siarad. He is much talked of, y mae mawr son am dano [euog, tafodrydd	Tang, tang <i>n</i> , adfas, sawr; swn
Talkative, tō'kâ.tiv <i>a</i> , siaradus, chwedl-Talkativeness, tō'kâ.tiv.nes <i>n</i> , siarad-Tall, tōl <i>a</i> , tal, hir; uchel [garwech	Tangent, tan'jent <i>n</i> , cyffwrddlinell
Tallage, tal'āj <i>n</i> .—Tailage	Tangibility, tan.ji.bil'ī.ti <i>n</i> , hydeimledd
Tallness, tōl'nes <i>n</i> , taldra, talder	Tangible, tan'ji.bl <i>a</i> , cyffyrddadwy, teimladwy, hydeiml
Tallow, tal'ō <i>n</i> , gwer. Tallow-chandler, canwyllwr. Tallow-face, drych meirionig, gwyneb dimai. Tallow-faced, gwynebfelyn, gwyneblwyd. A cake of tallow, gweren	Tangle, tang'gl <i>v</i> , dyrysu, cymhlethu, rhwystro: <i>n</i> , dyrysglwm, dyrysi; math
Tallowy, tal'ō.ī, Tallowish, tal'ō.ish <i>a</i> , gwerol, gweraid, gwerllyd	Tank, tangk <i>n</i> , dyrgist [o wymon
Tally, tal'ī <i>n</i> , cyfrifbren, rhygnbren: <i>v</i> , rhygn-gyfrif; cyfateb, cytuno	Tankard, tang'kūrd <i>n</i> , diodlestryn, paeol
allyman, tal'ī.man <i>n</i> , coelwerthwr	Tanner, tan'ūr <i>n</i> , barcer, crwyn-drwythwr, rhisglgyffeithydd, crwyngyffeithydd, lledrydd, lledrwr [fa
almud, tal'mud <i>n</i> , llyfr traddodiadau yr Iuddewon	Tannery, tan'ūr.īn, crwynweithfa, crwyn-
almudist, tal'mud.ist <i>n</i> , traddodiedydd, dysgawdwr Iuddewig	Tansy, tan'zī <i>n</i> , ystrewlys. Wild tansy, gwyn y merched, torllwyd, torllwydog
alon, tal'un <i>n</i> , ewin, crafanc	Tant, tant <i>n</i> , cōryn coch
aloned, tal'und <i>a</i> , crafangog, ewinog	Tantalism, tan'tā.lizm <i>n</i> , siomyddiaeth
	Tantalize, tan'tā.liz <i>vt</i> , blino â gau obeithion, twyll addaw, siomi
	Tantamount, tan'tā.mûwnt <i>a</i> , cyfwerth, cydwerth, cyfartal, cyfrdal, cystadl
	Tantivy, tan.tiv'ī <i>ad</i> , ar frys, ar ffwrst, ar garlam gwyllt, nerth carn ceffyl
	Tap, tap <i>n</i> , dwsel, twsel; cnith, ergyd ysgafn, ffat: <i>v</i> , dwselu, twselu, agor, gollwng; cnithio, ysgafn-daro, ffatio. Tap-house, diotty, ty cwrw. Tap-root, gwreiddyn brigfain-bonbraff
	Tape, tãp <i>n</i> , llinynwe, ymylwe, ysnoden
	Taper, tãpūr <i>n</i> , canwyll gwyr, cwyren: <i>v</i> , meinhan, brigfeinio
	Tapering, tãp.ur.ing <i>a</i> , brigfain, brigfeiniol, brigfain-bonbraff

TAX pâth, fat, êre, met, mâ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=look;

Tapestry, tap'es.trî *n*, teishan; croglenni: *vt*, addurno â theishanau. Tapestry-maker, teishanwëydd
 Tapeti, tap'i.ti *n*, math o ysgyfarnog
 Tapir, tâ'pûr *n*, milyn tewgroen o'r enw
 Tapis, tap'i *n*, llawrlen; bwrddorchudd.
 On the tapis, tan sylw
 Tapster, tap'stûr *n*, gollyngwr diod
 Tar, târ *n*, ulbyg, pyg teneuwlyb; pyglencyn, pyglanc, llongwr, morwr: *vt*, pygu; blino, aflonyddu
 Tarabe, tâ.râb' *n*, parot pengoch
 Tarantula, tâ.ran'tû.lâ *n*, còryn mawr
 Tardigradous, târ'di.grâ.dus, Tardigrade, târ'di.grâd *a*, arafgerddol, araf-symmulol, arafgerddedol
 Tardiness, târ'di.nes, Tardity, târ'di.ti *n*, hwyrder, hwyrdrymedd, arafedd
 Tardy, târ'di *a*, diweddar, hwyr, hwyrdwrn, musgrell, araf
 Tare, tê'r *n*, cynnwysgoll. Tares, efrau.
 Tare and tret, cynnwysgoll a thraul-goll [targed, aes
 Target, târ'get *n*, tarian, bwcled, asafar,
 Targum, târ'gum *n*, aralleiriad yn y Galdæg ar lyfrau Moses
 Tariff, tar'if *n*, tolldaflen, tollrestr
 Tarn, târn *n*, cors, mignen; llyn
 Tarnish, târ'nish *v*, diwyno, anurddo, llychwino
 Tarpaulin, târ.pô.lin *n*, pyglen
 Tarrace, tar'âs, Tarrass, tar'as, Terras, ter'as *n*, dwfrgymmrwd
 Tarragon, tar'â.gun *n*, amgwyn
 Tarriance, tar'i.ans *n*, arosiad; oediad; trigiad, trigias
 Tarry, tar'i *vi*, aros, oedi; trigo, pres-wylio: *a*, pyglyd [droed
 Tarsal, târ'sal *a*, perthynol i wadn y
 Tarsus, târ'sus *n*, gwadn y droed, as-gwrn y droed
 Tart, târt *n*, pastai aeron, pasteian: *a*, sur, surlyd, egr, llyn
 Tartan, târ'tan *n*, brithwe, breithwe
 Tartar, târ'tûr *n*, Tartariad; gwaddod-gen, chwigl; deintgen; chwerwyn.
 To catch a tartar, taro wrth ei drech, dal chwerwyn
 Tartarean, târ.tê'r'i.an *a*, uffernol
 Tartarious, târ.tê'r'i.us, Tartarous, târ-tur.us, Tartaric, târ.tar'ik *a*, chwigl-aidd
 Tartarize, târ'tur.iz *vt*, surgenu, cennu
 Tartarus, târ'tur.us *n*, uffern, annwn
 Tartish, târ'tish *a*, chwiblaidd, go sur
 Tartness, târt'nes *n*, suredd, surni, egri, egredd, llymnawsedd

Task, task *n*, gwaithddogn, gorchwyl
 tasg: *vt*, tasgu. Task-master, meistir gwaith, tasgfeistr. To take to task cymmeryd mewn llaw
 Tassel, tas'el *n*, siob, sioba, tusw, tasel
 hebog, curyll gwryw
 Tasselled, tas'eld *a*, siobog
 Tasses, tas'iz *np*, morddwyd-arfogaeth
 Taste, tâst *n*, archwaeth, chwaeth, blas sawr; chwaethiad; prawf, profiad: *v*, archwaethu, chwaethu, blasu, clywio
 blas; profi
 Tasteful, tâst'fûl *a*, blasus; dillyn
 Tasteless, tâst'les *a*, diflas
 Tasty, tâs'ti *a*, dillyn [bretyn, brely
 Tatter, tat'ûr *n*, carp, cerpyn, bra
 Tatterdemalion, tat.ûr.di.mal'yun *n*, bretyn bratiog, brenin y bratiau
 Tattle, tat'l *n*, baldordd, gwagsiarau
 clebr, clegar: *vi*, coegsiarad, bragalcian, baldorddi, llolian, chwedleu
 Tittle-tattle, clec, clebar
 Tattler, tat'lûr *n*, clebryn, baldorddy
 clepgi, llolyn, chwedleuwr
 Tattoo, ta.tŵ' *n*, seindon ar dabwrdd
 alw milwyr i'w lletty, tabyrddwys: *v*, croenliwio, wynebliwio
 Taught, tô't *pt* & *pp*.—Teach
 Taunt, tânt *n*, gwawdair, cellweigrn ymlw: *vt*, gwawdio, dirmygu, dond
 Taunt, tônt *a*, tra uchel; tra hir
 Tautological, tô.tô.loj'i.kal *a*, adeiriad
 adeiriadol [iad, adeiri
 Tautology, tô.tol'ô.ji *n*, mynychadrodd
 Tautophony, tô.tof'ô.ni *n*, mynychadrod
 adroddiad o'r un swm
 Tavern, tav'ûrn *n*, tafarn, tafarn
 diotty. Tavern-keeper, tafarnwr
 Taw, tô *n*, mynorbel: *vt*, gwyngyweillledr [gwaelwycho
 Tawdriness, tô'dri.nes *n*, coegwyched
 Tawdry, tô'dri *a*, coegdlws, gwaelwycho
 Tawny, tô'ni *n*, melynddu
 Tax, taks *n*, treth, ardreth: *vt*, trefl
 codi treth; cyhuddo. Indirect tax, treth ar nwyddau. Land-tax, y dreth fawr. Property-tax, meddian-doll
 Taxable, tak'sâ.bl *a*, trethadwy
 Taxation, taks.â'shun *n*, trethiad
 Taxer, tak'sûr *n*, trethydd, trethcodwr treth. Tax-gatherer, trethgasglydd, trethwr
 Taxidermy, tak'si.dûr.mî *n*, y gelfydd o ragddarpar cynlluniau o anifeiliau trwy sychu a llenwi eu croen; crodrefniad, croenluniad
 Taxonomy, taks.on'ô.mî *n*, dosbarthi-

Tea, tī *n*, dail prysgwydden o China, te
 Teach, tītsh (*pt* & *pp* taught) *vt*, dysgu,
 addysgu, athrawiaethu
 Teachable, tī'tshā.bl *a*, addysgadwy,
 hyddysg; gwareiddiol
 Teachableness, tī'tshā.bl.nes *n*, hyddysg-
 edd; gwareiddiolrwydd
 Teacher, tī'tshūr *n*, athraw, dysgawdwr
 Teague, tig *n*, Gwyddel, Gwyddelyn
 Teak, tik *n*, math o bren tramor
 Teal, til *n*, corhwyad, chwiws
 Team, tīm *n*, gwedd, adgor
 Tear, tī'r *n*, deigryn, dagr, daigr, deigr;
 rhwyg. To shed tears, bwrw dagrau
 Tear, tī'r (*pt* tore, *pp* torn) *v*, rhwygo,
 rhico, dryllio, darnio, llarpio
 Tearful, tī'r'fwl *a*, deigrwl
 Tearless, tī'r'les *a*, diddagrau, diddeigr
 Tease, tīz *vt*, chwalu gwlan, cribo gwlan;
 blino, afonyddu, poeni [panwr
 Teasel, tī'z *n*, llysiau'r cribau; cribau'r
 Teat, tī *n*, teth, tiden; bron [celfyddus
 Technical, tek'nīkal *a*, celfyddydol
 Technology, tek.nol'ōjī *n*, celfyddyd-
 Techy, tet'shī *n*.—Touchy [draeth
 Tectonic, tek.ton'ik *a*, adeilaidd
 Ted, ted *vt*, gwasgaru gwair
 Te Deum, tī dī'um *n*, Ti Dduw; enw'r
 emyn sy'n dechreu, "Ti, Dduw, a
 folwn"
 Tedious, tī'dī.us *a*, hirfaith, gorfaith,
 dygn; blin, blinderus, poenus
 Tediousness, tī'dī.us.nes *n*, meithder
 Tedium, tī'dī.um *n*, blinder [heigio
 Teem, tīm *v*, esgor, hilio; beichiogi;
 Teemfwl, tīm'fwl, Teeming, tī'ming *a*,
 ffrwythlawn; epiliog, beichiog, cyf-
 orog; llawn [lawn; afesol
 Teemless, tīm'les *a*, diffwrwyth, anffwrwyth-
 Teen, tīn *v*, cynhyrfu: *v*, gofid, trallod
 Teens, tīnz *np*, ardegau, o 12 i 20 oed
 Teeth, tīth *np*.—Tooth [neddu
 Teethe, tīth *vi*, magu dannedd, dan-
 feettaller, tī.tō'tal.ūr *n*, llwyrymattal-
 iwr rhag diodydd meddwol
 Tegular, teg'ū.lūr *a*, priddlechaidd
 Tegument, teg'ū.ment *n*, gorchudd,
 tudedd, arwisg, pilyn, croen
 Teehee, tī.hī' *vi*, chwerthin: ī, ha-ha!
 Teil, tīl *n*, pisgwydden, gwaglwyfen
 Telary, tī'lur.ī *a*, gweol, gweuol [fyNEG
 Telegram, tel'ī.gram *n*, pellfyneg, brys-
 elegraph, tel'ī.graf *n*, hysbysai, brys-
 ebyr, brysfynag, telegraff: *vt*, hys-
 bysu, gwefrhysbysu. Electric tele-
 graph, hysbysai gwefrol, gwefrhys-
 bysai

Telegraphic, tel.ī.graf'ik *a*, pellebrol
 Telescope, tel'ī.skōp *n*, pellddrych, syll-
 ddrych, ysbïenddrych, tremiadur
 Telesia, tī.lī'zhā *n*, maen gwerthfawr
 o'r enw.—Sapphire
 Telesm, tel'ezm *n*, math o swyngyfaredd
 Tell, tel (*pt* & *pp* told) *v*, dywedyd,
 dyweyd, gwedyd, gweyd; traethu,
 adrodd, mynegu; cyfrif, rhifo [rhifwr
 Teller, tel'ūr *n*, traethydd, mynegwr;
 Tellural, tel'ū.ral *a*, daiarol
 Telltale, tel'tāl *n*, clepgi, chwedlwr,
 chwedlai, chwedleuwr
 Temerarious, tem.ur.ēr'ūs *a*, ehud,
 byrbwyll; rhyfygus [bwylldra
 Temerity, tī.mēr.ī.tī *n*, rhyfyg; byr-
 Temper, tem'pūr *n*, tymmer, naws, ar-
 dymmer: *vt*, tymmeru; cyfnawsu, cym-
 medroli. Good temper, natur dda.
 Ill temper, natur ddrwg
 Temperament, tem'pur.ā.ment *n*, tym-
 mer, cyfansawdd, cyfnaws
 Temperance, tem'pur.ans *n*, dirwest,
 cymmedroldeb, sobrwydd. Temper-
 ance society, cymdeithas ddirwestol
 Temperate, tem'pur.āt *a*, cymmedrol;
 sobr; gweddol
 Temperateness, tem'pur.āt.nes *n*, naws-
 edd; cymmedrollder; tymmerusrwydd
 Temperature, tem'pur.ā.tshūr *a*, ardym-
 mer, tymmeredd, naws. Degree of
 temperature, gradd yr hinsawdd
 Tempest, tem'pest *n*, tymmestl, gyr-
 wynt, rhyferthwy, enawel, ystorm
 Tempestuous, tem.pes'tshū.us *a*, ys-
 tormus, tymmestlog
 Templar, tem'plūr *n*, temlydd, un o
 efrydwy'r y Deml yn Llundain
 Temple, tem'pl *n*, teml; arlais, neid-
 rwydd, eneidrwydd
 Temporal, tem'pō.ral *a*, tymmorol, am-
 serol; bydol, lleygol, anghyssegrol; ar-
 leisiol, perthynol i'r arlais
 Temporality, tem.pō.ral'ī.tī *n*, gwŷr
 lleyg, lleygion. Temporalities, medd-
 iannau tymmorol, tymmorolion
 Temporary, tem'pō.rur.ī *a*, dros amser,
 amserol, tymmorol
 Temporize, tem'pō.rīz *vi*, oedi; dilyn
 yr amser, troi gyda'r amser, amseroli,
 nofio gyda'r ffrwd [temptio; profi
 Tempt, temt *vt*, denu, hudo, lluthio,
 Temptation, tem.tā'shun *n*, hudiad;
 profedigaeth [denwr
 Tempter, tem'tūr *n*, hudwr, llithiwr,
 Temulence, tem'ū.lens *n*, meddwdod,
 Temse, tems *n*, gwagr [brwysgedd

TER pâth, fat, êre, met, mâ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Ten, ten <i>a</i> & <i>n</i> , deg, deng, 10, x.	Ten	Tentaculum, ten.tak'û.lum (<i>p</i> tentacula, ten.tak'û.lâ) <i>n</i> , syniad-offeryn
times, dengwaith	[wy	Tentation, ten.tâ.shun <i>n</i> , profedigaeth
Tenable, ten.â.bl <i>a</i> , daliadwy; diffynad-		Tentative, ten'tâ.tiv <i>n</i> , prawf, profiad
Tenacious, ti.nâ'shus <i>a</i> , gludiog; gwydn,		cais: <i>a</i> , profol, profiadol; ceisiol
glynol, gafaelgar		Tenter, ten.tûr <i>n</i> , deintur, estyniedydd
Tenacity, ti.nas'i.ti <i>n</i> , gafaelgarwch,		Tenth, tenth <i>a</i> & <i>n</i> , degfed, 10fed
ymlyniad, tyn-ymlyniad, cyndyn-		Tenuate, ten'û.â <i>vt</i> , teneuhau
rydd; cybydd-dod	[llawfeddyg	Tenuifolious, ten.û.i.fô'li.us <i>a</i> , cu
Tenaculum, ti.nak'û.lum <i>n</i> , bachyn		ddeilenog
Tenancy, ten'an.sî <i>n</i> , deiliadaeth		Tenuirostral, ten.û.i.ros'tral <i>a</i> , culylfo
Tenant, ten'ant <i>n</i> , deiliad	[ddeiliad	Tenuity, ti.nû'i.ti <i>n</i> , teneuder, teneued
Tenantable, ten'ant.â.bl <i>a</i> , addas i		meinder, eiddilwch, bychandra
Tenantless, ten'ant.les <i>a</i> , diddeiliad		Tenuous, ten'û.us <i>a</i> , teneu, eiddil, mai
Tenantry, ten'ant.rî <i>n</i> , deiliaid, deiliadon		Tenure, ten'ûr <i>n</i> , daliad, gafael;
Tench, tentsh <i>n</i> , gwrachen		ammod ar ba un y delir tir, tir-amm
Tend, tend <i>v</i> , gweini, heilio, gweinyddio;		Tepid, tep'id <i>a</i> , clauar, mwygl
tueddu, gogwyddo; arwain; tywys		Tepidness, tep'id.nes <i>n</i> , clauarder
Tendence, ten'dens, Tendency, ten'den-		Tepify, tep'i.fî <i>vt</i> , clauaru, twymo
si <i>n</i> , gweinyddiad; tuedd, gogwydd		Teratology, ter.â.tol'ô.ji <i>n</i> , chwyddiait
Tender, ten'dûr <i>a</i> , tyner, tirion, tostur-		Terebrate, ter'i.brât <i>vt</i> , trydyllu, tyllu
iol, mwyn; mwyth, esmwyth; meddal;		Terebration, ter.i.brâ'shun <i>n</i> , tylliad
ieuanc: <i>n</i> , cynnyg, cynnygiad: <i>vt</i> ,		Teredo, ti.rî'dô <i>n</i> , math o gragenbysg
cynnyg. Tender-hearted, calon-dyner		Tergeminal, tûr.jem'i.nal, Tergemina
Tenderling, ten'dûr.ling <i>n</i> , anwesyn,		tûr.jem'i.nât <i>a</i> , triphlyg, tridyblyg
anwyllyn, hoffyn; tyner-gorn hydd		Tergiversate, tûr.ji.vûr'sât <i>vi</i> , troi
Tenderness, ten'dûr.nes <i>n</i> , tiriondeb,		y tresi, troi cefn, cilio, ymgilio
tynerwch, mwynder; meddalwch		Tergiversation, tûr.ji.vûr.sâ'shun
Tendinous, ten'di.nus <i>a</i> , gewynog		troad cefn, gwrthdroad; gwerdroad
Tendon, ten'dun <i>n</i> , gieuy, gwyn, cyhyr		Tergiversator, tûr.ji.vûr'sâ.tûr <i>n</i> , y
Tendril, ten'dril <i>n</i> , amglymydd, ys-		gliwr, ystranciwr; croesddadleuwr
gewyllyn		Term, tûrm <i>n</i> , gair, ymadrodd, en
Tenebrious, ti.nî'brî.us, Tenebrous, ten'-		ammod; tymmor, pryd, adeg, an
i.brus <i>a</i> , tywyll, gwyll, dioleu		penodol: <i>vt</i> , galw, enwi. On g
Tenebrosity, ten.i.bros'i.ti <i>n</i> , caddug,		terms with one, mewn heddwch ag
tywyllni, tywyllwch, gwylledd		To come to terms, cytuno. Ter
Tenement, ten'i.ment <i>n</i> , tyddyn, daliad,		telerau
ty a thir, eisyddyn		[gecraeth, tafod d
Tenemental, ten.i.men'tal, Tenementary,		Termagancy, tûr.mâ.gan.sî <i>n</i> , cro
ten.i.men'tur.i <i>a</i> , tyddynol		Termagant, tûr'mâ.gant <i>n</i> , crochgec
Tenesmus, ti.nez'mus <i>n</i> , diffyg ymar-		arthwraig, ceeres, ceeren: <i>a</i> , cro
llwys	[egwyddor	gecer, tafod-ddrwg, bloedddgar
Tenet, ten'et <i>n</i> , tyb, daliad, barn,		Terminable, tûr'mi.nâ.bl <i>a</i> , ffinac
Tennis, ten'is <i>n</i> , math o chwareu, human,		terfynadwy
humog. Tennis-ball, human, parled		[i
Tenon, ten'un <i>n</i> , mortais-dafod, tyno		Terminate, tûr'mi.nât <i>v</i> , terfynu,
Tenor, ten'ûr <i>n</i> , tueddiad, rhediad,		Termination, tûr.mi.nâ'shun <i>n</i> , diw
gogwyddiad; hwyldrefn; ystyniad;		diweddiad, dybeniad, gorpheniad
amcan, ystyr; cyfalaw, canol-lais.		Terminer, tûr'mi.nûr <i>n</i> , penderfyn
Counter-tenor, uchelw, uchlais		prawflys.—Oyer
Tense, tens <i>n</i> , amser, pryd: <i>a</i> , tyn,		Terminus, tûr'mi.nus <i>n</i> , terfynfan
estynedig, syth	[estynadwy	Termite, tûr'mit <i>n</i> , morgrugyn gwy
Tensible, ten'si.bl, Tensile, ten'sil <i>a</i> ,		Termless, tûrm'les <i>a</i> , diderfyn,
Tension, ten'shun, Tensure, ten'shûr <i>n</i> ,		Tern, tûrn <i>n</i> , morwennol
estyniad, ymestyniad; tyndra	[nheriol	Ternary, tûr'nur.i <i>a</i> , triannol, triol: <i>n</i>
Tensive, ten'siv <i>a</i> , anystwyth		Ternate, tûr'nât <i>a</i> , triphlyg
Tent, tent <i>n</i> , pabell, lluestty, bwth.		Terrace, ter'äs <i>n</i> , uchelsarn, uchelr d
gwersyll; goraeth: <i>v</i> , pabellu		Terraqueous, te.rak'wi.us <i>a</i> , yn cyn

Terrene, te.rîn', Terrestrial, te.res'tri.al a, daiarol, daiarog. Terrestrial- world, daiarfyd; daiaren	Testimony, tes'ti.mun.i n, tystiolaeth; tystiad, ardystiad [sarigrwydd
Terreous, ter'î.us a, priddlyd, daiarllyd	Testiness, tes'ti.nes n, afrywiogrwydd,
Terrestrify, te.res'tri.fî vt, daiaroli	Testy, tes'tî a, anynad, anfoddog, sarig, anhynaws, croes, afrywiog
Terrestrious, te.res'tri.us a, daiarol, daiarog; daiarllyd, priddlyd	Tetanus, tet'â.nus n, ymgauad yr ên, gengload, clefyd y gïau a effeithia er analluogi asgwrn yr ên [ffromder
Terrible, ter'î.bl a, dychrynllyd, ar- swydu, ofnadwy, brawychol, erchyll, erch, echrydus [brawychdod	Tetchiness, tet'shî.nes n, anynadrwydd,
Terribleness, ter'î.bl.nes n, erchylllod,	Tetchy, tet'shî a.—Touchy
Terrier, ter'î.ûr n, daiargi; tir-ysgrif	Tete, tât n, pen; gwallt gosod, ffug wallt.
Terrific, te.rif'ik a, dychrynllyd, ar- swydu, erchyll, brawychol, echrydus	Tete-a-tete, cuddymddyddan, cyfrin- ach wyneb yn wyneb
Terrify, ter'î.fî vt, brawychu, dychrynu, arswydo, peri braw, peri ofn [daiarol	Tether, ter'ûr n, tidraff, buddelraff, tidmwy: vt, tidmwyo, tidraffu, tido
Terrigenous, te.rij'i.nus a, o'r ddaiar,	Tetrad, tet'rad n, y rhif pedwar
Territorial, ter.i.tô'ri.al a, tiriogaethol	Tetragon, tet'râ.gun n, pedryled, pedror
Territory, ter'î.tur.i n, tiriogaeth, ardal	Tetragonal, tet.rag'ô.nal a, pedronglog
Terror, ter'ûr n, dychryn, braw, brâwch, arswyd, echryd. Terror-stricken, dychrynedig. Reign of terror, amser terfysgol yn Ffrainc, o Hydref, 1793, hyd Gorphenaf, 1794 [dillynaidd	Tetrahedral, tet.râ.hî'dral a, pedwar- ochrog, pedwarochrol [wullddeiliog
Terse, tûrs a, cryno; llyfn; glân, hardd,	Tetrapetalous, tet.râ.pet'â.lus a, pedr-
Terseness, tûrs'nes n, dillynder; ffraethder	Tetrapod, tet'râ.pod n, milyn pedwar- carn [waredd ran, tetrarch
Tertian, tûr'shan a, triannol, bob trydydd	Tetrarch, tet'rark n, llywodraethwr ped-
Tertiate, tûr'shî.ât vt, trioli [dydd	Tetrarchate, tet'râr.kât, Tetrarchy, tet'- râr.kî n, pedrylwiaeth [ban
Tertiary, tûr'shur.i a, trydyddol	Tetrastich, tî.tras'tik n, pennill pedwar-
Tessellar, tes'el.ûr, Tesseraic, tes.u.râ'ik a, brithaddurnedig, brithwaith	Tetric, tet'rik, Tetrical, tet'ri.kal, Tet- ricous, tet'ri.kus a, sur, sarig; cyn- dyn, anhydyn [dynrwydd
Tessellate, tes'el.ât vt, brithweithio	Tetricity, tî.tris'î.tî n, sarigrwydd; cyn-
Test, test n, prawf, profiad, holiad; moddion prawf; prawf-lestr	Tetter, tet'ûr n, gwreiny, tarddwreiny.
Testaceous, tes.tâ'shus a, cregynog, cregnol, cragenog, cragenaid	Tetter-berry, paderau'r gath, y wyn- wydden wen
Testament, tes.tâ.ment n, llythyr cym- myn, cymmyniaeth, cymmynedig, aeth, ewyllys. Old Testament, Hen Desta- ment. New Testament. Testament Newydd [myniaethol	Teutonic, tü.ton'ik a, Teutonaeg
Testamentary, tes.tâ.ment'ur.i a, cym- estate, tes'tât a, cymmyn-lythyrog	Tew, tü v, llusog, tynu, tido; llafurio: n, tid, cadwyn
Testation, tes.tâ'shun n, tyst, tystiol- aeth, prawf, ardystiad [mynwr	Tewel, tü'el n, math o bibell haiarn
Testator, tes.tâ'tûr n, cymmynai, cym-	Text, tekst n, testyn, adnod, adran, brawd. Text hand, llaw fras [yddol
Testatrix, tes.tâ'triks n, cymmynwraig, cymmynes [chwecheiniog	Textile, teks'til a, gweol, gweuol, gwë-
Teste, tes'tûr n, cysgodlen, pen gwely;	Textman, tekst'man n, un cyfarwydd mewn testynau, testynwr
Testern, tes'tûrn n, chwecheiniog	Textorial, teks.tô'ri.al a, gweol
Testicle, tes'tî.kl n, caill, careg	Textrine, teks'trin a, gweol, gweuol
Testification, tes.tî.fî.kâ'shun n, tystiol- aethiad, ardystiad [ardystydd, tyst	Textuary, teks'tshü.ur.i n, un cyfarwydd yn yr ysgrhythyr, ysgrhythyrwr: a, tes- tynol; awdurol
Testifier, tes'tî.fî.ûr n, tystiolaethwr,	Texture, teks'tshûr n, pleth, plethiad, gwead, cymhlethiad, cyfansoddiad
Testify, tes'tî.fî v, tystiolaethu, tystio	Than, than c, na, nag [brëvr
Testimonial, tes.tî.mô'nî.al n, tysteb,	Thane, thän n, hen enwad o anrhydedd,
tystlythyr: a, tystiolaethol; ardystiol	Thank, thangk vt, diolch, talu diolch. Thank-offering, aberth diolch, aberth moliant, aberth mawl. Thank you, diolch i chi [olchus
	Thankful, thangk'fwl a, diolchgar, di-

THE pâth, fat, ère, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, t&=too, t&w=took

Thankfulness, thangk'fwl.nes *n*, diolch-garwch [diddiolech

Thankless, thangk'les *a*, anniolchgar,

Thanklessness, thangk'les.nes *n*, anniolchgarwch

Thanks, thanks *np*, diolch, diolwch

Thanksgiving, thanks.giv'ing *n*, di-olechiad; diolch

That, thât *pn*, yr hwn, yr hon, yr hyn: *a*, hwnw, hona, hyna (present); hwnw, hòno, hyny (absent); hwn yna, hon yna, hyn yna (near); hwn acw, hon acw, hyn acw (at a distance): *c*, mai, taw; mal, fal, fel; am, o blegid. That man, y dyn yna. He that, y sawl, y neb, yr hwn, *a*. O that she were here! Ona bai hi yma! That is, That is to say, hyny yw. Who is that? pwy yw hwna? pwy yw hona? It is said that they did not agree, dywedir nad oeddynt yn cytuno. It appears that there was another chief in the island, ymddengys fod pendefig arall yn yr ynys. It is also said that a congress of bards was held in the 7th century, dywedir hefyd i eisteddfod gael ei chynnal yn y 7fed ganrif. It is said that Lles ab Coel was the first Christian king in Britain, dywedir mai Lles ab Coel oedd y brenin Cristionogol cyntaf ym Mhrydain. That that I say is this: that that, that that gentleman has advanced, is not that that he should have proved, y peth a ddywedaf yw hyn: nad ydyw yr hyn a haerodd y boneddwr acw y peth ag y dylasai ei brofi.—Who

Thatch, thatsh *n*, to, to gwellt: *vt*, toi, gwelltdoi. Thatched roof, to gwellt

Thatcher, that'shûr *n*, tôwr, gwelltdôwr

Thatching, that'shing *n*, toad, gwelltdoad; to [uriad peth rhyfedd

Thaumaturgy, thô'mâ.tûr.jî *n*, gwneuth-

Thaw, thô *n*, dadmer, dadlaith: *v*, dad-leithio, dadmeru, meirioli, dadrewi, toddi. Thawing, meiriol

The, thî (amhwysleisio) o flaen cyd-sain, thû *a*, y, yr. The heat of the sun, gwres yr haul. The Proverbs of Solomon, Diarebion Solomon. Heaven, y nef. Jesus, yr Iesu [ddyn

Theanthropos, thî.an'thrô.pos *n*, Duw-Thearchy, thî'âr.kî *n*, duwlywiaeth

Theatre, thî'â.tûr *n*, chwareudy, chwaraeufa; campfa, cemmaes

Theatrical, thî.at'rik, Theatrical, thî.at'ri-kal *a*, chwaryddol

Theave, thîv *n*, hespin flywydd

Thee, thî *pn*, ti, tydi; di, dydi. Th also, tithau. To thee, atat, wrthyt

Theft, theft *n*, lladrad, lladradaeth

Their, thê'r *pn*, eu [eiddynt h

Theirs, thê'rz *pn*, eiddynt, yr eiddy

Theism, thî'izm *n*, duwiaeth, crefy

Theist, thî'ist *n*, duwgredydd [na

Them, them *pn*, hwy, hwynt, eu. Th also, hwyntau. Them both, ill dai

Theme, thîm *n*, testyn, pwnc; gwreic air; traethawd

Themselves, them.selvz' *pn*, eu huni

By themselves, wrthynt eu huni wrth eu hunain, ar wahan

Then, then *ad*, y pryd hyny; gw hyny: *c*, am hyny, yna [h

Thence, thens *ad*, oddi yno, o hyny,

Thenceforth, thens'fôr'th, Thence

ward, thens'fôr'wûrd *ad*, o'r an

hwnw, o hyny allan [duwiola

Theocracy, thî.ok'râ.sî *n*, duwlywia

Theocratical, thî.ô.krat'î.kal *a*, dwy

duwiolaethol, duwlywiaethol

Theodolite, thî.od'ô.lit *n*, onglfesuryr

Theogony, thî.og'ô.nî *n*, cenedlia

duwiau [dduwin

Theologaster, thî.ol'ô.gas.tûr *n*, c

Theologian, thî.ô.lô.jî.an *n*, duwiny

dewinydd [yddol, duwiniac

Theological, thî.ô.loj'î.kal *a*, dwy

Theologist, thî.ol'ô.jist, Theologue, t

ô.log *n*, duwinydd

Theology, thî.ol'ô.jî *n*, duwinyddia

difynyddiaeth, dwineb, dwyfyddia

Theomachy, thî.om'â.kî *n*, duwfrwy

Theomancy, thî.ô.man.sî *n*, math o

ddewiniaeth [c

Theorbo, thî.ôr'bô *n*, math o offn

Theorem, thî.ô.rem *n*, rheol brofad;

gwriedigaeth; pwnc i gael ei bro

Theoretic, thî.ô.ret'îk, Theoretical,

ô.ret'î.kal *a*, golygiadol, golygiad

damcanol [c

Theorist, thî.ô.rist *n*, golygiannwr, d

Theorize, thî.ô.rîz *vi*, amcanu, dyfei

Theory, thî.ô.rî *n*, damcan, damcan

damcaniaeth, tyb, lletybiaeth,

fais; golygddysg; golygiad [dd

Theosophical, thî.ô.sof'î.kal *a*, dw

Theosophy, thî.os'ô.fi *n*, gwybodae

Dduw; duwioledeb [medol

Therapeutic, ther.â.pû'tik *a*, iac

There, thê'r *ad*, yno, yna, acw, d

dyna, llyna, dacw. There he is, m

fe, dacw fe. There is, There a y

mae, mae. There is not, nid oes

Thereabout, THĒ'r.ā.būwt, Thereabouts, THĒ'r.ā.būwts *ad*, o ddeutu yno, yng nghylch hyny, yn agos
 Thereafter, THĒ'r.af'tūr *ad*, gwedi hyny, ar ol hyny [hyny. am hyny
 Thereat, THĒ'r.at' *ad*, yno, wrtho, wrth
 Thereby, THĒ'r.bī' *ad*, trwyddo, wrtho, trwy hyny
 Therefore, THĒ'r.fō'r *c*, gan hyny, am hyny, o blegid hyny, o herwydd hyny
 Therefrom, THĒ'r.from' *ad*, oddi yno, oddi wrth hyny, o hyny [ynddo, ynddynt
 Therein, THĒ'r.in' *ad*, yn hyny, yn hyn.
 Thereinto, THĒ'r.in.tū' *ad*, i mewn i hyny, i mewn iddo neu iddi
 Thereof, THĒ'r.of' *ad*, o hono, ei, eu
 Thereon, THĒ'r.on', Thereupon, THĒ'r-upon' *ad*, arno, ar hyny
 Thereout, THĒ'r.ūwt' *ad*, allan o hyny, oddi yno, oddi yna
 hereto, THĒ'r.tū', Thereunto, THĒ'r-un.tū' *ad*, ato, ati, at hyny, i hyny, i hyn, hyd hyny
 hereunder, THĒ'r.un'dūr *ad*, dan hyny
 herewith, THĒ'r.with', Therewithal, THĒ'r.with.ōl' *ad*, gyda hyny, gyda hwnw, gyda hyn; yn ddioed
 heriacal, thī.rī.ā.kal *a*, triaglaidd, meddygol, gwrthwenwynol [miled
 heriotomy, thī.rī.ōt'ō.mī *n*, difyniaeth hermogen, thūr.mō.jen *n*, sylwedd gwres, defnydd gwres, gwres
 hermometer, thūr.mom'ētūr, Thermoscope, thūr.mō.skōp *n*, gwresfesurydd, gwresfynag [gwresfesurolog
 hermometrical, thūr.mō.met'rī.kal *a*, hese, thīz *np*, y rhai hyn, y rhai yma.
 These and those, y rhai'n a'r rhei'ny, y rhai hyn a'r rhai hyny
 thesis, thī'sis (*p* theses, thī'sīz) *n*, gosodedigaeth, testyn, pwnc, sail
 heurgy, thī'ūr.jī *n*, dewiniaeth, dwyfoliaeth [cybyr, gwyn
 hew, thū *n*, moes, arfer, ymddygiad; hey, thū *pn*, hwy, hwynt, hwynt-hwy, nhwy. They also, hwythau
 hick, thik *a*, tew, praff, braisg, trwchus; lluosog, aml: *ad*, yn dew, yn aml, yn fynych. Thick-skulled, pendew, hurt. Thick-set, wedi eu planu yn dew; flolachog [lluosogi
 hicken, thik'n *v*, tewhan, tewychu; hicket, thik'et *n*, tewlwyn, caeadlwyn, prysglwyn, gwyddwal, llwyn dyrys
 hickish, thik'ish *a*, lled dew, tewaid
 hickness, thik'nes *n*, tewder, trwch, praffder, breisgedd

Thief, thif *n*, lleidr. Thief-catcher, dal-iwr lladron
 Thieve, thīv *vī*, lladrata, lledrata, dwyn
 Thievery, thī'vur.ī *n*, lladraeth, lladrad
 Thievish, thī'vish *a*, lladraid, lladrad-aid [wch
 Thievishness, thī'vish.nes *n*, lladradgar-
 Thigh, thī *n*, morddwyd, bon clun
 Thill, thil *n*, siaft cart. Thill-horse, ceffyl bon, ceffyl siafft
 Thimble, thim'bī *n*, gwniador
 Thin, thin *a*, teneu, main, cul; anaml, prin: *vt*, teneuo, teneuhau; prinhau
 Thine, thīn *pn*, eiddot, eiddot ti; dy, tau
 Thing, thing *n*, peth, dim
 Think, think (*pt* & *pp* thought) *v*, meddwl, meddylled, meddyllo, synied, tybio, tybied; ystyried [anamlaid
 Thinly, thīn'lī *ad*, yn deneu, yn anaml, Thinness, thīn'es *n*, teneuder; meinedd;
 Third, thīrd *a*, trydydd, trydedd, 3ydd, Thirdly, thīrd'lī *ad*, yn drydydd [3edd
 Thirl, thīrl *vt*, tyllu, trydyllu; treiddio
 Thirst, thīrst *n*, syched: *vī*, sychedu
 Thirsty, thīrstī *a*, sychedig. To be thirsty, bod â syched arno, sychedu
 Thirteen, thīr.tīn' *a* & *n*, tri-ar ddeg, tair ar ddeg, 13, xiii. [ddeg, 13ydd
 Thirteenth, thīr.tīnth' *a*, trydydd ar
 Thirtieth, thīr.tī.ēth *a*, degfed ar hugain
 Thirty, thīr'tī *a* & *n*, deg ar hugain, 30
 This, thīs (*p* these) *a*, hwn, hon, hyn; hwn yma, bon yma, hyn yma. This subject, hyn o hwnc. This day, heddyw. This day week, wythnos i heddyw. This night, heno. This year, eleni
 Thistle, thīs'l *n*, ysgallen. Bur-thistle, marchysgallen. Carline-thistle, Silver-thistle, ysgallen wen. Sow-thistle, Milk-thistle, ysgallen y moch. Thistle-finch, peneuryn. Thistle-stalks, callod
 Thistly, thīs'lī *a*, ysgallo
 Thither, thīth'ūr *ad*, yno, tuag yno. Hither and thither, yn ol ac ym mlaen
 Thitherto, thīth'ūr.tū' *ad*, hyd yno [yno
 Thitherward, thīth'ūr.wīrd *ad*, tuag
 Thole, thōl *v*, dysgwyl, dyoddef: *n*, rhwyfbin; nenfwd teml [careio
 Thong, thong *n*, carai. To cut in thongs, Thoracic, thō.ras'ik *a*, bronol, dwyfronol
 Thorax, thō'rāl *a*, gwelyol
 Thorax, thō'raks *n*, y ddwyfron, cledr neu glwyd y ddwyfron, brongledr
 Thorn, thōrn *n*, draen, draenen. Black thorn, draenen ddu. White thorn, Hawthorn, draenen wen. Hawthorn berries, cyrawel y moch

THR pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Thornback, thörn'bak, Thornbut, thörn'-but *n*, cornbig, mornodwydd
 Thornless, thörn'les *a*, heb ddrain
 Thorny, thörn' *a*, dreiniog, dreinllyd
 Thorough, thur'ö *a*, cyflawn, hollol, trwyadl, cyfangwbl, perffaith, digoll, difreg: *px*, try-
 Thoroughbred, thur'ö.bred *a*, tryryw
 Thoroughfare, thur'ö.fê'r *n*, trwyddedfa
 Thoroughpaced, thur'ö.päst *a*, hollol, trwyadl, digoll
 Thorp, thôrp *n*, pentref [y sawl
 Those, thöz *a*, y rhai hyny, y rhai yna;
 Thou, thûw *pn*, ti, tydi. Thou also, tithau. Thou hast, mae genyt
 Though, thö *c*, er, pe, cyd. As though, megys. Though it is so, er ei fod felly
 Thought, thôt *n*, meddwl; bwriad. meddylfryd, meddyliaid, sylw: *pt* & *pp*.—Think [iol, meddylgar
 Thoughtful, thôt'fwl *a*, myfyrgar, ystyr-
 Thoughtfulness, thôt'fwl.nes *n*, meddylgarwch, ystyriaeth, gofaledd
 Thoughtless, thôt'les *a*, anystyriol, difeddwl, diofal, anofalus, disylw
 Thoughtlessness, thôt'les.nes *n*, diofalwch, esgeulusdra, anofaledd [cant
 Thousand, thûw'zand *a* & *n*, mil, deg
 Thousandth, thûw'zandth *a*, milfed
 Thowl, thül *n*, rhwyfbin [caethiwed
 Thraldom, thröl'dum *n*, caethwasanaeth,
 Thrall, thröl *n*, caethwas, caethfab, caethferch, caethes: *vt*, caethiwo
 Thrapple, thrap'l *n*, breuant anifail
 Thrash, thrash *v*, dyrnu; ffustio, curo
 Thrasonical, thrä.son'î.kal *a*, ymfrostgar
 Thrave, thräv *n*, drefa, 24 o ysgubau
 Thread, thred *n*, edau, edaf, edefyn: *vt*, edafu, dodi edau mewn nodwydd, dodi aredefyn. Pack-thread, edaurhwymo. Point-thread, edau'r crydd. A single thread, edefyn [llom, wedi treulio
 Threadbare, thred'bê'r *a*, digotwm, llwm,
 Threaden, thred'n *a*, edafol, fel edau
 Threap, thrip *vi*, ymresymu, ymdaeru
 Threat, thret *n*, bwgwth, bygythiad, bygyliad, dwrđ, dwrđiad, dondiad
 Threaten, thret'n, *vt* bwgwth, bygythio, bygylu, dondio, dwdio
 Three, thri *a* & *n*, tri, tair, 3, iii. Three-cornered, trionglog. Three-leaved, teirddalenog. Three-legged stool, ystôl deirtroed. Three-pile, math o felfed cryf. Three-piled, pentyredig; cryf. Three-score, tri-gain. Three days, tridiau. Three hundred, trichant, 300, ecc.

Threefold, thriföld *a*, tridyblyg, triphly;
 Threepence, thrip'ens *n*, tair ceiniog, 3c
 Threepenny, thrip'en.î *a*, tair ceiniog
 Threepenny-loaf, torth dair ceiniog
 Threne, thrin *n*, galarnad [torth dair
 Threnetic, thri.net'ik *a*, galarus [na
 Threnody, thren'ö.di *n*, galargan, galat
 Thresh, thresh *vt*, dyrnu, ffustio. Threshing-floor, llawr dyrnu
 Thresher, thresh'ür *n*, dyrnwr, ffustiwr
 Threshold, thresh'öld *n*, trothwy, hinio
 Threw, thrw *pt*.—Throw
 Thrice, thris *ad*, teirgwaith
 Thriallow, thrifal.ö *vt*, aru deirgwait
 drosodd, triaru: *n*, trydydd âr
 Thrift, thrift, Thriftiness, thrif'ti.nes
 cynnildeb, cynnilwch; diwydrwyd
 dyfalwch, gofal [lawn, gwastraffi
 Thriftless, thrift'les *a*, anghynnil, afra-
 Thrifty, thrif'ti *a*, cynnil, diwastra
 gweithgar [awyrdw
 Thrill, thril *v*, tyllu, treiddio; tincio:
 Thrive, thriv (*pt* thrive, *pp* thrive
 thriv'n) *vi*, llwyddo, ffynu, cynnyddo
 Throat, throät *n*, gwddf, ceg [pri
 Throb, throb *vi*, dychlamu, curo, yu-
 guro, dyhên, tismwyo, gwytho
 Throe, throë *n*, dolur, poen, gloes:
 poeni, dolurio; curo
 Throne, thrön *n*, gorseddfaine, gorsec
 teyrnfaine, breninfaine: *v*, gorseddi
 Throng, throng *n*, tyrfa, torf, llunaws:
 tynlenwi, tynwasgu, cyd-dyrnu, llua
 Throstle, thros'l *n*, bronfraith
 Throttle, throt'l *n*, corn y gwynt, corn
 geg, breuant: *vt*, llyndagu, tagu
 Through, thrw *pr*, trwy: *ad*, trwyd
 trwyddi, trwodd, trwyo. To go through,
 treiddio. To pierce through, trydyll
 trywanu. To shine through, t
 lewychu, trylewyrchu
 Throughout, thrw.üwt' *pr*, trwy: *a*
 ben bwygilydd, trwyddo, yn gwbl.
 Throve, throë *pt*.—Thrive [ho
 Throw, thro (*pt* threw, *pp* thrown)
 taslu, ergydio, bwrw, lluchio: *n*, t
 tasliad, ergyd, lluch
 Thrower, thro'ür, Throwster, thro's
n, taslwr; dyrwynwr sidan
 Thrown, thrön *pp*.—Throw
 Thrum, thrum *v*, dyrnodio offeryn cer:
n, eddi, edafedd
 Thrush, thrush *n*, bronfraith, tresg'
 lllindag, gân, dolur ar blant
 Thrust, thrust *n*, gwth, hergwd: *v* &
 & *pp* thrust), gwthio, hyrddu, l-
 gydio; gwanu, brathu

Thrustle, thrus'l n, bronfraith [bodio
Thumb, thum n, bawd, bawdfys: vt,
Thump, thump v, dyrnodio, dwnbwyo,
ysbancio, passio: n, dyrnod, enoc, panc
Thumper, thum'pür n, passiwyr, dyrnod-
iwr; clamp, peth mawr [n, dyrnodiad
Thumping, thum'ping a, passiol; mawr:
Thunder, thun'dür n, taran, trwst, tryst-
au: v, taranu. Thunder-bolt, mellten,
taranfolit. Thunder-clap, Clap of
thunder, trwst. Thunder-shower,
taran-gawod. Thunder-stone, taran-
faen. Thunder-struck, dychrynedig,
gorsynedig [anydd
Thunderer, thun'dür.ür n, taranwr, tar-
Thundering, thun'dür.ing a, taranllyd;
bygythiol
Thunderous, thun'dür.us a, taranddwyn
Thuriferous, thü.rif'ur.us a, yn dwyn
thus [darthiad
Thurification, thü.r.î.fî.kä'shun n, arogl-
Thursday, thürz'dä n, dydd Iau, dydd
Iou. Ascension-Thursday, dydd Iau
Dyrchafael. Maundy-Thursday, dydd
Iau Cablyd
Thus, thus ad, fel hyn, yn llyn
Thus, thus n, thus.—Frankincense
Thwack, thwak vt, taro, passio, curo,
llachio: n, pass, ergyd trwm, dyrnod
Thwart, thwört v, croesi; gwrthwynebu,
rhwystro, attal: a, croes; gwrthwyneb-
Thwittle, thwit'l n, math o gyllell [us
Thy, thü pn, dy, tau
Thyme, tîm n, teim
Thymy, tî'mî a, llawn teim, peraroglaidd
Thyroid, thîr'ôid a, tarianaidd
Thyself, thî.self' pn, dy hun, dy hunan
Tibia, tî.êr'â n, talaiith, coron, penwisg
Tibia, tib'yâ n, asgwrn y grimog
Tibial, tib'yal a, perthynol i asgwrn y
Tie, tis vt, hudo.—Entice [grimog
Tieck, tik n, twygliain; torogen, heus-
lenen; coel, echwyn; dyled; curoriawr:
v, prynu ar goel, rhedeg iddyled, coelio;
curo fel oriawr; rhygn-nodi, arnodi
Ticket, tik'et n, toeyn, cwtysyn, ar-
wyddyn: vt, tocynu
Ticking, tik'ing n, twygliain gwely
Tickle, tik'l vt, gogleisio, dasmalu: n,
goglais
Ticklish, tik'lish a, gogleisiog, llawn
goglais; ansefydlog, anwadal, peryglus
Ticklishness, tik'lish.nes n, gogleisiog-
rwydd; anwadalwch, enbydrwydd
Tid, tid a, meddal, tyner; mwythus
Tidal, tî'dal a, perthynol i'r llanw
Tiddle, tid'l vt, maldodi, hofflochi, llochi

Tide, tîd n, llanw; amser, pryd, gwyl:
v, llifo allan, ffrydlifo. Tide-guage,
llanwfesurai. Tide-waiter, porthwyl-
iwr. Neap-tide, llanw-isel, isel-fôr.
Spring-tide, gorllanw, uchel-fôr
Tidiness, tî'di.nes n, taclusrwydd
Tidings, tî'dingz np, newyddion; newydd
Tidy, tî'di a, taclus, twt, twtnais, cryno,
destlus, glanwaith, trwsiadus, cymhen
Tie, tî n, cwlwm, rhwym, rhwymyn:
vt, clymu, rhwymo. Tie-bow of a
plough, côb aradr
Tier, tîr n, rhes, rhenc [wyn
Tierce, tîrs n, llestr yn cynnwys 42 gal-
Tiff, tif n, diod, gwlybwr; ymgiprys:
v, cynhennu; trwsio. [gafn, niwlwe
Tiffany, tîf'â.nî n, math o sidanwe ys-
Tig, tig n, math o chwareu plant
Tiger, tî'gûr n, teigr, dywalgi. Tiger-
cat, math o gath wylt
Tight, tît a, tyn, dwysdyn, cryno, twt,
dan sang; cyfyng; diddos
Tighten, tî'tn vt, tynhau; diddosi
Tighter, tî'tûr n, rhwymyn: a, tynach
Tightish, tî'tish a, go dyn, lled dyn
Tightness, tî'tnes n, tynder; crynoder
Tigress, tî'gres n, dywalast
Tike, tik n, ci, corgi; taiogyn
Tilbury, til'ber.î n, math o gerbyd
Tile, tîl n, peithynen, priddlech: vt, toi
â pheithyn, peithynu, llechdoi. Pan-
tile, cafnbeithyn
Tiler, tî'lûr n, peithynwr, llechdöwr
Tiling, tî'ling n, to priddlechau, to ceryg;
priddlechiad, peithyndoad
Till, til n, cloergell, ariangell: c, hyd,
hyd oni, hyd-pan: pr, hyd, hyd at:
vt, llafurio, diwyllio, trin, ffæthu.
Till now, hyd hyn. Till then, hyd hyny
Tillage, til'aj n, amaethyddiaeth, llafur-
iaeth, diwylliaeth, triniaeth tir, aradiad
Tiller, til'ûr n, amaethydd, diwylllydd,
llafurwr, trinwr; llywgoes llong;
ariangell, cloergell; pren ieuanc
Tilt, tilt n, lluestlen, cysgodlen; gwrth-
gamp: v, chwareu gwrthgamp; llen-
gysgodi, gorthoi; dymchwelyd. Tilt-
hammer, mwrthwyl mawr
Tilth, tilth n, amaethyddiaeth.—Tillage
Timbal, tim'bal n, math o dabwrdd
Timber, tim'bûr n, coed, pren. Timber-
merchant, coedfasnachwr, coedwerth-
wr. Timber-trees, coed seiri (yn ol y
gyfraith, y dderwen, yr onen, a'r llwyf-
anen). Timber-like trees, y ffawydden,
y sycamorwydden, &c. Timber-yard,
cadlas coed. Unseasoned timber, irgoed

Timbrel, tim'brel *n*, tympan, tabwrdd
 Time, tim *n*, amser, pryd, tymmor, gwaith, tro; adeg, odfa; tymp: *vt*, amseru, rheoleiddio. Time-keeper, amserydd. At all times, bob amser, yn wastad. At no time, erioed, byth. At that time, pryd hyny. At this time, yn awr. At times, weithiau. Any time, rhyw bryd. Every time, pob tro. In due time, mewn iawn bryd. In time, mewn pryd. Many times, llawer gwaith, llawer tro. Much time, llawer o amser. Some time, ychydig amser. Sometimes, weithiau, ambell waith. Ten times, dengwaith
 Timely, tim'li *a*, amserol, prydawn; cynnar: *ad*, yn amserol, mewn pryd
 Timeous, tim'i.us *a*, amserol, prydawn
 Timepiece, tim'pis *n*, oriawr, orlais, oriadur, amseriadur
 Timid, tim'id *a*, ofnus, ofnog, aneon, aneofn, annewr, gwangalon, digalon
 Timidity, tim'id'i.ti *n*, ofnusrwydd, aneondra, llyfrdra [annewr
 Timorous, tim'ô.rus *a*, ofnus, aneon, Timorousness, tim'ô.rus.nes *n*, ofnusrwydd, llyfrdra, aneondra [cynnar
 Timous, tim'us *a*, amserol, prydawn;
 Tin, tin *n*, ystaen, alcan. Tin-mine, alcan-glawdd. Tin-work, gwaithalcan
 Tincal, ting'kal *n*, math o halen
 Tinct, tingkt *vt*, lliwio, ystaenio, arliwio; blasu: *n*, lliw, gwawr, ystaeniad
 Tincture, tingk'tshûr *n*, lliw, arliw, adliw, eiliw, gorliw; adflas, adchwaeth; trwyth, isgell, sylweddnaws: *vt*, lliwio, goliwio; blasu; nawio
 Tinder, tin'dûr *n*, llosgliain, golosged, golosg, magdan. Tinder-box, tanflwch. German tinder, madarch magdanol
 Tine, tin *n*, dant oged, ewin fforch: *v*, ennyn, ennynu; argau; llenwi [fforest
 Tineman, tin'man *n*, noswyliwr mewn
 Tinge, tinj *vt*, lliwio, arliwio, ystaenio: *n*, lliw, lledliw, eiliw, gwawr
 Tinging, tin'jent *a*, arliwiol
 Tingle, ting'gl *vi*, tincian; merwino
 Tink, tingk *vi*, tincian, tincio, darysteinio
 Tinker, ting'kûr *n*, tinciwr, tincerdd
 Tinkle, ting'kl *v*, tincial, tincian, tincio, darysteinio [iad; darystain
 Tinkling, tingk'ling *n*, tinciad, darystein-
 Tinman, tin'man *n*, ystaeniwr, alcanydd
 Tinsel, tin'sel *n*, ffug-eurwe; gwael-
 beth: *a*, coegddysglær: *vt*, coegwychu
 Tint, tint *n*, lliw, arliw, goliw, gwawr: *vt*, lliwio, arliwio, goliwio

Tintinabulary, tin.ti.nab'û.lur.i, Tintin-
 abulant, tin.ti.nab'û.lant *a*, clychseinic
 Tiny, tî'nî *a*, bychanig, bychan, main
 Tip, tip *n*, top, blaen, pen: *v*, blaent
 ymylu. Tip-toe, blaen y droed. Tip
 top, gradd uchaf, pen uchaf
 Tippet, tip'et *n*, torynig, ysgwydd-dore
 Tipple, tip'l *v*, llymeitian, diota
 Tippler, tip'lûr *n*, diotai, meddwyn
 Tipstaff, tip'staf *n*, ffôn-ringyll, ceisbw
 Topsy, tip'si *a*, meddw, gofeddw, lleo-
 feddw, gofrwysg
 Tirade, tî.räd' *n*, bloeddaraeth
 Tire, tî'r *n*, rhes, rhenc; penwisg; cylc
 olwyn: *v*, blino, lluddedu; penwisg
 Tiring-room, gwisgle chwârëyddion
 Tiresome, tî'r'sum *a*, blinderus, blin
 Tiresomeness, tî'r'sum.nes *n*, blind
 blinderusrwydd, llyfferthedd
 Tirret, tir'et *n*, llyffethar
 Tissue, tish'û *n*, cymhlethwe; rhes: *a*
 cymhlethu; eurblethu, arianbleth
 Tissue-paper, papyr sidan
 Tit, tit *n*, corfarch; llancesig.—T
 mouse. Tit for tat, cast am gast
 Titan, tî'tan *n*, cawr dychymmyg
 mab nef a daiar
 Titbit, tit'bit *n*, tamaid dewisol
 Tithable, tî'thâ.bl *a*, degymadwy
 Tithe, tî'th *n*, degwm: *vt*, degyn
 Tithing-man, degymwr
 Titillate, tit'il.ät *vt*, gogleisio
 Titillation, tit.i.lä'shun *n*, gogleisiad
 Titlark, tit'lârk *n*, corhedydd
 Title, tî'tl *n*, enw, enwad, cyfenwr
 hawl, hawlfraint: *vt*, enwi, rhoi enw
 rhoi hawl. Title-deed, hawlysgrif
 Titlepage, tî'tl.päj *n*, gwynebdalen
 Titmouse, tit'mûws *n*, penlöyn, sywid
 yswigw, cap y lleian, glas y par
 gwas y dryw
 Titter, tit'ûr *vi*, chwerthin dan dd
 nedd, cilchwerthin: *n*, cilchwardd
 Tittle, tit'l *n*, pyncyn, tipyn, mymr
 tip, til [cam gv
 Titubate, tit'û.bät *vi*, tramgwyddo, r
 Titubation, tit.û.bä'shun *n*, tramgwy-
 iad; ffwdan, anesmwythdra
 Titular, tit'û.lûr, Titulary, tit'û.lur.i
 enwol, mewn enw
 Tiver, tî'vûr *n*, math o liw-bridd [13
 Tivy, tiv'i *ad*, ar bedwar carn, ar fa
 To, tŵ *pr*, i, at, hyd, hyd at, er mw
 wrth, yn. To-day, heddyw.
 tomorrow, y fory, efory. To-ni-
 heno. To and fro, yma a thraw.
 be, bod. To go, myned

Toad, töd *n*, llyffant, llyffan, llyffant du, llyffant dafadenog. Toad-eater, gwenieithwr. Toad-flax, y gingroen fechan, llin y llyffant. Toad-stool, bwyd y llyffant, bwyd ellyllon, madaich, madarch, bwyd y barcud, bwyd y boda
 Toast, töst *n*, crasfara, crasdeisen; cibli, llwncestdyn: *v*, crasu; rhoi cibli.
 Toast-master, cibliwr, llwncestdynwr
 Tobacco, tö.bak'ö *n*, myglys, ffwgws
 Tobacconist, tö.bak'ö.nist *n*, myglysydd, ffwgyswr [bydwreigiaeth
 Tocology, tö.kol'ö.ji *n*, colwynyddiaeth,
 Tocsin, tok'sin *n*, alarmgloch [llwynog
 Tod, tod *n*, perth; 28 pwys o wlan;
 Toddle, tod'l *v*, llesg-gerdded
 Teddy, tod'i *n*, cymmysglyn o wirow, dwfr, a sugr
 Toe, tö *n*, bys troed. Great toe, bawd troed. A horse's toe, blaen carn ceffyl
 Toft, toft *n*, llwyn, gallt o goed; man lle bu ty
 Toga, tö'gä *n*, twyg, llaeswisg
 Together, tö.geth'ür *ad*, yng nghyd, ar unwaith, gyda'u gilydd, cyd-, cy-
 To join together, cyssylltu. To bind together, cydrwymo, cyfrwymo
 Toil, töil *n*, llafur, trafferth; rhwyd, magl: *v*, llafurio, poeni, ymboeni,
 Toilet, töi'let *n*, trwsfwrdd [ymdrafierthu
 Toilsome, töil'sum *a*, llafurus, trafferthus, blinderus [rwydd
 Toilsomeness, töil'sum.nes *n*, llafurus-
 Toise, töiz *n*, gwrhyd, hyd gwr, o ddeutu chwech troedfedd
 'Okay, tö.kä' *n*, math o win
 'oken, tö'kn *n*, arwydd, argoel, nod: *vt*, arwyddo, argoeli, arddangos
 'old, töld *pt* & *pp*.—Tell
 'ole, töl *vt*, denu, hudo
 'olerable, tol'ur.â.bl *a*, goddefadwy; gweddol, canolig, go dda
 'olerance, tol'ur.ans *n*, goddefgarwch, goddefiad, goddefiant
 'olerant, tol'ur.ant *a*, goddefus, goddefgar [gadu
 'olerate, tol'ur.ät *vt*, goddef, caniatäu,
 'olation, tol'ur.ä'shun *n*, goddefiant
 'oll, töl *n*, toll, maelged, treth: *v*, tolli, codi toll; canu cloch, cnulio. Toll-
 booth, tolldy, tollfa; carchar. Toll-
 free, didoll. Toll-gate, tollborth.
 Toll-house, tolldy
 'olsey, tol'zi *n*, maelfa, marchnadfa
 'olutation, tol.ü.tä'shun *n*, rhygyngiad
 'omahawk, tom.ä.hök *n*, aeriwyell
 Indiaidd

Tomb, töm *n*, bedd, gwyddfa, beddrod: *vt*, claddu, gosod mewn beddrod.
 Tomb-stone, beddfaen, careg bedd
 Tombless, töm'les *a*, difeddrod
 Tomboy, tom'böi *n*, hoeden, rhonten
 Tome, töm *n*, cyfrol [flewog
 Tomentose, tö.men.tös' *a*, blewog, man-
 Tomtit, tom.tit' *n*.—Titmouse
 Ton, tun *n*, tynell, ugain canpwys
 Tonation, tö.nä'shun *n*, tonyddiaeth
 Tone, tön *n*, tôn, goslef, acan, acen; ardwyth, iechyd, nerth
 Toneless, tön'les *a*, didôn, angherddgar
 Tongs, tongz *np*, gefail
 Tongue, tung *n*, tafod; tafodiaith, iaith; balog. Tongue-tied, tafodrwym, bloesg.
 Double-tongued, deueiriog, twyllodrus. Smooth-tongued, tafodlyfn.
 Vulgar-tongue, iaith y werin. Hold your tongue, tewch ä son. To use the tongue, To scold, tafodi
 Tongueless, tung'les *a*, difafod, disiarad, mud [meddyginiaeth gryfhaol
 Tonic, ton'ik *a*, tonol; cryfhaol: *n*,
 Tonnage, tun'äj *n*, tâl ar y dynell, tynelldoll; cludallu llong, mesur llwyth
 Tonsil, ton'sil *n*, chwaren y gwddf [llong
 Tonsor, ton'sür *n*, gwalltdorwr, eiliwr
 Tonsure, ton'shür *n*, coryneilliad, gwalltdoriad [goroesdal
 Tontine, ton.tin' *n*, dogndäl i oroeswyr,
 Tony, tö'nä *n*, symlyn [c, hefyd
 Too, tö *ad*, rhy, yn ormodol, dros ben:
 Took, tök *pt*.—Take [trecyn, peiriant
 Tool, töl *n*, arf, offeryn, celfyn, erfyn,
 Toot, töwt *v*, seinio corn; ysbïo allan
 Tooth, töth (*p* teeth) *n*, dant: *vt*, cynnysgaethu ä dannedd; bylchdori.
 Tooth-drawing, tyniad dannedd.
 Tooth-powder, deintbylor. Cheek-tooth, bochddant. Eye-tooth, ysgythrddant. Fore-tooth, rhagddant. Jaw-tooth, bochddant, dant malu, cildant.
 Chattering of the teeth, deintgryd. A little tooth, deintws [nodd
 Toothache, töth'äk *n*, deintwst, dant-
 Toothed, töwth *a*, danneddog, deintiog
 Toothless, töwth'les *a*, danneddgoll, diddannedd, mantach
 Toothpick, töwth'pik *n*, danneddbig [us
 Toothsome, töwth'sum *a*, danteithiol, blas-
 Top, top *n*, pen, brig, crib, blaen, top, cop, copa: *v*, tocio, ysgythru, difrigo, gorchuddio, blaendori. Top-heavy, pendrwm, meddw. Top-sawyer, gwr gwar y pwll. Top-stone, y gareg uchaf
 Toparch, top'ärk *n*, pen ardal

Toparchy, top'âr.kî <i>n</i> , ardal [fawr	Torridity, to.rid'i.tî <i>n</i> , crasboethedd
Topaz, tŏ'paz <i>n</i> , maen eurlliw gwerth-	Torse, tŏrs <i>n</i> , torch, plethdorch
Tope, tŏp <i>vi</i> , diota, meddwi: <i>n</i> , morgi	Torsel, tŏr'sel <i>n</i> , peth nydd-dröedig
Toper, tŏ'pûr <i>n</i> , diotai, diotwr, meddwyn	Torsion, tŏr'shun <i>n</i> , nydd-droad
Topgallant, top.gal'ant <i>a</i> , uwch na'r	Tort, tŏrt <i>n</i> , cam, sarhâd, niwed
uch-hwylbren [fus <i>n</i> , tywodfaen	Tortile, tŏr'til, Tortive, tŏr'tiv <i>a</i> , tröedig
Toph, tof, Tophin, tof'in, Tophus, tŏ'-	nydd-dröedig, torchog
Tophaceous, tŏ.fâ'shus <i>a</i> , tywodlyd,	Tortious, tŏr'shus <i>a</i> , niweidiol
Tophet, tŏ'fê't <i>n</i> , uffern [graiianlyd	Tortoise, tŏr'tiz <i>n</i> , crwbân, llyry
Topic, top'ik <i>n</i> , testyn, pwnc, pen	Tortuosity, tŏr.tshü.s'î.tî <i>n</i> , gwyrgem
Topical, top'i.kal <i>a</i> , lleol, perthynol i le	dolenogrwydd, torchogrwydd
Topknot, top'not <i>n</i> , penglwm	Tortuous, tŏr'tshü.us <i>a</i> , torchog, gwy-
Topless, top'les <i>a</i> , diben, difrig	gam, dolenog, nydd-dröedig
Topmast, top'mast <i>n</i> , uch-hwylbren	Torture, tŏr'tshûr <i>n</i> , poen, dirboen, au-
Topmost, top'möst <i>a</i> , uchaf, penaf, prif	taith: <i>vt</i> , poeni, poenydio, arteithi
Topographer, tŏ.pog'râ.fûr <i>n</i> , lleddar-	dirboeni [rwyd
luniwr, llëyddwr [iaeth	Torvity, tŏr'vî.tî <i>n</i> , gerwindeb, sarig
Topography, tŏ.pog'râ.fi <i>n</i> , lleddarlun-	Torvovs, tŏr'vus <i>a</i> , gerwin, sarig
Toppingly, top'ing.li <i>ad</i> , yn odidog, yn	Tory, tŏr'i <i>n</i> , Tori, cadwriaethwr, yn
wych, yn hyf [lawr	bleidydd dros yreglwys a'r llywodraet
Topple, top'l <i>v</i> , syrthio, cwympto; taflu i	Tose, tŏz <i>v</i> , tori neu gribo gwlan
Topsyturny, top.sî.tur'vî <i>ad</i> , pendra-	Toss, tos <i>v</i> , taflu, lluchio, bwrw: <i>n</i> , ta-
mwnwgl, â'r gwaelod i fyny a'r wyneb	tafliad, lluch. Toss-pot, diota
i lawr, pendraphen, gwyneb i waered	meddwyn. To toss about, gwasgar
Tor, tŏr <i>n</i> , tŵr; uchelfan, craig uchel	Total, tŏ'tal <i>a</i> , cwbl, cyfan, cyfan-gwl
Torch, tŏrtsh <i>n</i> , fflag, fflaglen, canwyll	llwyr, oll: <i>n</i> , y cwbl, y cyfan, y cyfa-
gwyf fawr. Torch-bearer, fflaglen-	swm, crynswth, crynswdd
gludydd	Totality, tŏ'tal'î.tî <i>n</i> , cwbledd, crynswt
Tore, tŏ'r <i>pt</i> .—Tear [aeth, artaith, gofid	crynswdd, cyfannedd, llwyredd
Tormet, tŏr'ment <i>n</i> , poen, poenedig-	Totally, tŏ'tal'i <i>ad</i> , yn gwbl, yn holl
Torment, tŏr.ment' <i>vt</i> , poeni, poenydio,	yn llwyr [telgy
arteithio, blino [ydiwr, arteithiwr	Totter, tot'ûr <i>vi</i> , honcini, siglo, gweg
Tormentor, tor.men'tûr <i>n</i> , poenwr, poen-	Tottery, tot'ur.i, Tottering, tot'ur.i
Torn, tŏ'rn <i>pt</i> .—Tear	<i>a</i> , serfyll, adfeiliedig, gwegïol, ar y s
Tornado, tŏr.nâ'dŏ <i>n</i> , gyrwynt, corwynt	Touch, tutsh <i>v</i> , teimlo, cyffwrdd, cy-
Torpedo, tŏr.pî'dŏ <i>n</i> , yswythbysg, y	gyffwrdd: <i>n</i> , teiml, teimlad, cyffwr-
forgath luchiasol	cyffwrddiad; ergyd, cnith; praf
Torpent, tŏr'pent <i>a</i> , marwaidd, difywyd,	Touch-hole, tandwll drill. Touch-
cyffiedig, swrth [dra, merwindod	stone, maen prawf. Touch-wo-
Torpesence, tŏr.pes'ens <i>n</i> , marweidd-	pren pwdr, pwdrbren. To touch
Torpescent, tŏr.pes'ent <i>a</i> , marweiddiol	adgyweirio. To touch upon, trin
Torpid, tŏr'pid <i>n</i> , marwaidd, cyffiedig,	ysgafn, gosonio am. Touching, me-
trymaidd, cysglyd, swrth	perthynas i; cyffrôs, cynhyrïol
Torpidity, tŏr.pîd'î.tî, Torpidness, tŏr'-	Touchiness, tut'shi.nes <i>n</i> , anfodd-
pid.nes, Torpitude, tŏr'pî.tüd, Torpor,	rwydd, croesni, hyddigrwydd
tŏr'pôr <i>n</i> , marweidd-dra, merwindod,	Touchy, tut'shî <i>a</i> , anfoddog, hyde-
cysgadurwydd, trymedd, syrthni	anyriad, afrywiog, croes
Torpidy, tŏr.pî.fi <i>vt</i> , marweiddio	Tough, tuf <i>a</i> , gwydn; ystyfnig, c-
Torporific, tŏr.pŏ.rif'ik <i>a</i> , marweiddiol	anhydyn [cal
Torque, tŏrk <i>n</i> , gwddfdorch, torch	Toughen, tuf'n <i>v</i> , gwydn, gwydnh-
Torrefaction, tor.i.fak'shun <i>n</i> , poethiad,	Toughness, tuf'nes <i>n</i> , gwydnedd; cry-
sychiad, deifiad, crasiad [crasu	Toupee, tŵ.pî', Toupet, tŵ.pâ' <i>n</i> , bla-
Torrefy, tor'î.fi <i>vt</i> , poethi, sychu, deifio,	lour, tŵ'r <i>n</i> , cylchdaith, taith [gu
Torrent, tor'ent <i>n</i> , cefnllif, cenllif, ffrwd,	Tourist, tŵ'r'ist <i>n</i> , cylchdeithiwr
ffrydlif, llif, rhyferthwy: <i>a</i> , ffrwdlifol,	Tournament, tŵ'r'uâ.ment <i>n</i> , ffug-
Torrid, tor'id <i>a</i> , poeth, cras, sychboeth.	gyrch, camp filwraidd [attal gw
Torrid zone, poethgyich	Tourniquet, tûr'ni.ket <i>n</i> , rhwymy

Touse, tûwz, Touse, tûw'zl *v*, tynu, llusgo, dylusgo, rhwygo
 Tow, tö *n*, carth, breisgion: *vt*, llusgo llong â rhaff, rhafflusgo, llonglusgo.
 Tow-rope, llusgraff
 Towage, tö'aj *n*, llusgiad; llusgdal
 Toward, tö'ürd *a*, hydrin, hydyn, naws-aidd, llesol, buddiol, tueddol, da ar les: *pr*, tua, tuag at
 Towardliness, tö'ürd.lî.nes, Towardness, tö'ürd.nes *n*, hydrinedd, hynawsedd
 Towardly, tö'ürd.lî *a*, hydrin, hydyn, hynaws; ufudd
 Towards, tö'ürdz *pr*, tua, tuag at
 Towel, tûw'el *n*, llawliain, lliain ymysychu, cedaflen [hedeg, ymgodi
 Tower, tûw'ür *n*, tûr: *vi*, esgyn, uch-
 Towering, tûw'ur.ing *a*, uch-hedol, uch-
 Towery, tûw'ur.î *a*, twrog [hedegol
 Town, tûwn *n*, tref, tre. Town-hall, llys y dref, llysdý'r dref. Town-talk, chwedl, tref, chwedl gyffredin [dref
 Townclerk, tûwn'klârk *n*, ysgrifenydd y
 Township, tûwn'ship *n*, trefgordd
 Townsman, tûwnz'man *n*, trefwr. Fel-
 low-townsman, cyttrefwr [wynllyd
 Toxic, tok'si.kal *a*, gwenwynig, gwen-
 Toxicology, tok.sî.kol'ô.ji *n*, gwenwyn-
 draeth, gwenwynddysg
 Toxophilite, tok.sof'ô.lit *n*, bwäwr
 Toy, tôi *n*, tegau, gwaelbeth, oferdllws: *vi*, chwareu, maldodi, ysbleddach, ofera, masweddu. Toy-man, gwerthwr teganau, teganwr. Toy-shop, tegandy
 Toyish, tôi'ish *a*, teganaidd; maldodus
 Toze, töz *vt*, llusgo, tynu
 Trace, träs *n*, ol, adrywedd, brisg; tres, *syg*: *vt*, olrhain, olrheiniö, dilyn, ol-ddilyn, adryweddu
 Traceless, träs'les *a*, diol, anolrhain
 Trachea, trä'ki.â *n*, breuant, gwyntgorn, corn y geg, corn chwyth [ddrychiad
 Trachiotomy, trä.ki.ot'ô.mi *n*, breuant-
 Trachitis, trä.ki'tis *n*, ennyfna'r freuant
 Track, trak *n*, ol olwyn; arlwybr, brisg, hawg: *vt*, olrhain, arlwybro. Track-boat, Track-scout, llong neu fad a lusgir [sathredig
 Trackless, trak'les *a*, diol, dilwybr, an-
 tract, trakt *n*, ardal, rhandir; treithodyn
 Tractable, trak'tâ.bl *a*, hydrin, trinadwy, ewyllysgar [rwydd, hydrinedd
 Fractableness, trak'tâ.bl.nes *n*, hydyn-
 Fractarian, trak.tê'r'ian *n*, treithodwr
 Fractate, trak'tät *n*, llyfryn, traethodyn
 Fractile, trak'til *a*, estynadwy, ystwyth
 Fraction, trak'shun *n*, tyniad, llusgiad

Tractive, trak'tiv *a*, tyniadol
 Tractor, trak'tur *n*, tyniedydd
 Trade, träd *n*, masnach, trafniadaeth, maeleriaeth; galwedigaeth, crefft, celfyddyd: *vi*, masnachu, marchnata, trafniadio, maelera [maelwyr
 Tradesfolk, trädz'fök *np*, masnachwyr, Tradesman, trädz'man (tradesmen, trädz'men) *n*, masnachwr, maelwr; celfyddwr, crefftwr [clyw, hengof
 Tradition, trâ.dish'un *n*, traddodiad, cof
 Traditional, trâ dish'un.al, Traditionaly, trâ.dish'un.ur.î, Traditive, trad'i.tiv *a*, traddodiadol, o ben i ben, geneuol
 Traduce, trâ.düs' *vt*, gwaradwyddo, enllibio, goganu [anair, enllib
 Traducement, trâ.düs'ment *n*, difenwad,
 Traducement, trâ.düs'sent *a*, goganol, enllibus, athrodol, aneiriol
 Traduction, trâ.duk'shun *n*, enllibiad; trosglwyddiad, deilliad, traddodiad
 Traffic, traf'ik *n*, trafniadaeth, trafniad, marchnadaeth, masnach, maeleriaeth: *v*, trafniadio, masnachu, maelera
 Tragacanth, trag'â.kanth *n*, math o ystor [ëydd
 Tragedian, trâ.ji'di.an *n*, pruddchwar-
 Tragedy, traj'i.di *n*, pruddchwareu; echryswaith, galanas, prudd-damwain
 Tragic, traj'ik, Tragical, traj'ikal *a*, pruddchwareuol, galarus, echryslawn
 Tragicalness, traj'ikal.nes *n*, echryslon-
 rwydd, echryslonder
 Trail, träl *n*, llusg; godre gwisg: ol: *v*, llusgo, tynu, ymlusgo
 Train, trän *n*, gorymdaith, gosgordd, canlynwyr; godre, llyw gwn; cludres, cerbydres, agerdd-glud; rhes, cyfres; dilyniad, canlyniad: *vt*, hyfforddi, addysgu, meithrin, dwyn i fyny; ffurfio, llunio, ystumio. Train-bands, milwyr cartrefol, cartreflu. Train-oil, olew'r morfil. In train, mewn trefn
 Trainable, trä'nâ.bl *a*, hydrin, trinadwy
 Traipse, träps *vi*, cerdded â'r dillad yn annhaclus
 Trait, trä *n*, nodiad, arnod [teyrnfradwr
 Traitor, trä'tür *n*, bradwr, bradychwr, Traitorly, trä'tür.lî, Traitorous, trä'tur-us *a*, bradwrus, bradychus [yches
 Traitress, trä'tres *n*, bradwraig, brad-
 Traject, traj'ekt *n*, ceubalfa, trosglwyddfa [trwy
 Traject, trä'jekt' *vt*, trosglwyddo, taflu
 Tralatitious, trä.lâ.tish'us *a*, anlythyrenol, tywyll, cyffelybiaethol
 Tralinate, trä.lin'i.ät *vi*, gwyro

TRA pâth, fat, êre, met, mâ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Tram, tram <i>n</i> , cart glo. Tram-road, math o reilffordd neu gledrffordd	Transformation, trans.fôr.mă'shun <i>n</i> ffurfnewidiad, dullnewidiad
Trammel, tram'el <i>n</i> , rhwystr, lludd; cloffrwyd, hual; rhwyd hir; bach haiarn: <i>vt</i> , rhwystro, dal, lluddias; cloffrwydmo, hualu, gefynu	Transfuse, trans.füz' <i>vt</i> , tywallt i arall trosglwyddo [dywalltia
Tramontane, tram'un.tân <i>a</i> , tu hwnt i'r mynyddoedd; dyeithr [sathru	Transfusion, trans.fü'zhun <i>n</i> , traws
Tramp, tramp <i>n</i> , crwydryn: <i>v</i> , crwydro;	Transgress, trans.gres' <i>v</i> , troseddu, cam weddu, pechu, cyfeiliorni
Trample, tram'pl <i>v</i> , sathru, sangu, mysangu, damsangu, mathru, darfathru	Transgression, trans.gresh'un <i>n</i> , tros eddiad, camwedd, pechod, bai
Tranation, trā.nă'shun <i>n</i> , nofiad dros	Transgressor, trans.gres'ûr <i>n</i> , trosedd wr, camweddwr
Trance, trans <i>n</i> , llewyg, llesmair	Transient, tran'shent <i>a</i> , diflanol, dibara
Tranced, transt <i>a</i> , mewn llesmair	Transientness, tran'shent.nes <i>n</i> , fföedig rwydd, darfodrwydd [ia
Trangram, trang'gram <i>n</i> , dyrysbeth, as-trusbeth [llonydd, diderfysg	Transilience, transil'yens <i>n</i> , trawsneid
Tranquil, trang'kwil <i>a</i> , tawel, esmwyth,	Transire, tran'sîr <i>n</i> , trwydded, ysgr oddef [trosia
Tranquility, trang.kwil'i.tî <i>n</i> , tawelwch, llonyddwch [llonyddu, tawelu	Transit, tran'sit <i>n</i> , trawsfud, trawd
Tranquilize, trang'kwil.iz <i>vt</i> , esmwytho,	Transition, trans.sizh'un <i>n</i> , trawssymud iad, troddiad, trosiad
Trans-, Tran-, Tra- <i>px</i> , tros-, tra-, try-, traws- [lawnu, gwneuthur	Transitional, trans.sizh'un.al <i>a</i> , trosiad
Transact, trans'akt <i>vt</i> , trin, trefnu, cyf-	Transitive, tran'si.tiv <i>a</i> , trofus, traws fynedigol. Transitive verb, berf weith redol, perwyddiad gweithredol
Transaction, trans.ak'shun <i>n</i> , gorchwyl, neges; gwneuthuriad, cyflawniad	Transitoriness, tran'si.tur.i.nes <i>n</i> , d flanedigrwydd
Transactor, trans.ak'tûr <i>a</i> , goruchwyl- ydd, trefnwr, trafudiwr, gwneuthurwr	Transitory, tran'si.tur.i <i>a</i> , ebrwyd fynedol, dibara, diflanol [adw
Transanimate, trans.an'i.mät <i>vt</i> , traws- eneidio [blenori	Translatable, trans.lä'tä.bl <i>a</i> , cyfieith
Transcend, trans.send' <i>vt</i> , trarhagori,	Translate, trans.lät' <i>vt</i> , cyfieithu; eg luro; trosglwyddo, symmud. <i>tr</i> translate into Welsh, Cymreigio
Transcendence, trans.sen'dens, Transcen- dency, tran.sen'den.sî <i>n</i> , rhagoriaeth, blaenoriaeth	Translation, trans.lä'shun <i>n</i> , cyfieithia cyfieithad; symmudiad. Free tran- lation, aralleiriad
Transcendent, tran.sen'dent <i>a</i> , godidog, trarhagorol, ardderchog	Translator, trans.lä'tûr <i>n</i> , cyfieithw cyfieithydd, lladmerdydd [edig
Transcolate, trans.kö.lät <i>vt</i> , hidlo	Translatory, trans.lä'tur.i <i>a</i> , symmu
Transcribe, trans.krib' <i>vt</i> , adysgrifo, ad- ysgrifenu, ailysgrifenu	Translucent, trans.lü'sent, Transluci trans.lü'sid <i>a</i> , tryloew
Transcript, trans'kript <i>n</i> , adysgrif, ad- ysgrifen, ysgrifeniad	Transmarine, trans.mâ.rin' <i>a</i> , trame allmyr [fudol: <i>n</i> , mudy
Transcur, trans.kûr' <i>vi</i> , trawsredeg	Transmigrant, trans.mi.grant <i>a</i> , traw
Transeursion, trans.kûr'shun <i>n</i> , traws- rediad, gwibiad [glwyddiad	Transmigrate, trans.mi.grät <i>vi</i> , new trigfan, trawsfudo
Transduction, trans.duk'shun <i>n</i> , tros-	Transmigration, trans.mi.grä'shun trawsfudiad, erchywyniad. Transm gration of souls, trawseneidiad, ab
Transelementation, trans.el.i.men.tä'- shun <i>n</i> , trawselfeniad, trawssylwedd-	Transmission, trans.mish'un <i>n</i> , tro glwyddiad [for
Transept, tran'sept <i>n</i> , croes [iad	Transmissive, trans.mis'iv <i>a</i> , traws
Transfer, trans'fûr <i>n</i> , trosglwyddiad, trosiad, aralliad [arallu	Transmit, trans.mit' <i>vt</i> , anfon at, ta drosodd, trosglwyddo [i
Transfer, trans.fûr' <i>vt</i> , trosglwyddo,	Transmittal, trans.mit'al <i>n</i> , trosglwyd
Transferable, trans.fûr'ä.bl <i>a</i> , tros- glwyddadwy, aralladwy	Transmoglify, trans.mog'ri.fî <i>vt</i> , cy newidio [newidiad
Transfiguration, trans.fig.ü.rä'shun <i>n</i> , gweddnewidiad, dullnewyddiad	Transmutable, trans.mü'tä.bl <i>a</i> , traw
Transfigure, trans.fig'ûr <i>vt</i> , gweddnewid	
Transfix, trans.fiks' <i>vt</i> , trywanu, gwanu	
Transform, trans.förm' <i>v</i> , cyfnewidio	

Transmutation, trans.mü.tä'shun <i>n</i> , llwyrnewidiad, trawssylweddiad	Traverse, trav'ûrs <i>a</i> , traws, lletraws, croesyngroes, croes: <i>v</i> , trawsdeithio, trawsfyned; croesi, croeschwalu: <i>n</i> , rhagiad cwyn; gwrthdro
Transmute, trans.müt' <i>vt</i> , trawsnewid	Travesty, trav'es.ti <i>a</i> , gwatwaredig: <i>n</i> , gwawdaralleiriad: <i>vt</i> , gwawdaralleirio
Transom, tran'sum <i>n</i> , croeslath, croes-drawst [loewder	Trawl, rôl <i>n</i> , rhwyd lûg.—Troll
Transparent, trans.pêr'en.sî <i>n</i> , try-Transparent, trans.pêr'ent <i>a</i> , tryloew	Tray, trâ <i>n</i> , heilyr; noe, ceulor, ciler, mail. Tray-trip, math o chwareu
Transpierce, trans.pîr's' <i>vt</i> , trywanu	Treacherous, tret'shur.us <i>a</i> , bradus, bradwrus, bradychus, bradwriaethus
Transpire, transpîr' <i>v</i> , anadlu trwodd; rhoddi, llithro, neu ddianc ar led; dyfod i glyw	Treachery, tret'shur.i <i>n</i> , brad, bradwch, Treacle, tri'kl <i>n</i> , triagl [bradwriaeth
Transplace, trans.pläs' <i>vt</i> , trawsosod	Tread, tred (pt trod, pp trod & trodden) <i>v</i> , sengu, sathru, arsangu, troedio, mathru; ceiliogi, cocwyo: <i>n</i> , sang, sathr; troediad; llwybr; rhith ceiliog
Transplant, trans.plant' <i>vt</i> , trawsblanu	Treadle, tred'l <i>n</i> , troedlath gwëydd; rhith ceiliog, gorllydd ceiliog
Transport, trans.pôrt' <i>vt</i> , trosglwyddo; alltudo, allwladu, deol; peri llawenlewyr, taflu i wyniasedd	Treason, tri'zn <i>n</i> , brad, bradwch, bradwriaeth. High treason, teyrnfrad, uchelfrad. Petit treason, iselfrad, lledfrad [ol, bradol
Transport, trans.pôrt <i>n</i> , trosglwyddlong; deolddyn; perlewyr, gwynias, gwylltias, gorawen	Treasonable, tri'zn.â.bl <i>a</i> , bradwriaeth
Transportable, trans.pôr'tâ.bl <i>a</i> , yn agored i alltudaeth, deoladwy	Treasure, trezh'ûr <i>n</i> , trysor: <i>vt</i> , trysori. Treasure-trove, arian cloddiedig o'r ddaier. A golden treasure, eurgrawn. To treasure up, trysori [trysorwr
Transportation, trans.pôr'tä'shun <i>n</i> , deoliad, alltudaeth [trawsosodiad	Treasurer, trezh'ûr.ûr <i>n</i> , trysorydd, Treasurership, trezh'ûr.ûr.ship <i>n</i> , trysoryddiaeth, swydd trysorwr
Transposal, trans.pô'zal <i>n</i> , trawsgyfiead,	Treasury, trezh'ûr.i <i>n</i> , trysorfa, trysordy, syltty. The public treasury, trysorlys, cyllidfa
Transpose, trans.pôz' <i>vt</i> , trawsddodi, trawsosod, trawsgyflëu [ddodiad	Treat, trît <i>n</i> , arfoll, rhadwledd: <i>v</i> , rhyddwledda, gwestu, arfolli, croesawu; ym-drin â, traethu ar, cylafareddu; cyf-ammodi, cytuno
Transposition, trans.pô.zish'un <i>n</i> , trawssubstantiate, tran.sub.stan'shi.ât <i>vt</i> , trawssylweddu, newid sylwedd	Treatable, tri'tâ.bl <i>a</i> , hydrin, trinadwy
Transubstantiation, tran.sub.stan.shi.ä'shun <i>n</i> , trawssylweddiad, trawselfeniad, newidiad sylwedd	Treatise, tri'tiz <i>n</i> , traethawd
Transude, tran.süd' <i>vi</i> , chwysu trwodd	Treatment, trit'ment <i>n</i> , triniaeth, triniad
Transumption, tran.sum'shun <i>n</i> , trawsgymmeriad	Treaty, tri'ti <i>n</i> , cynnadledd; cytundeb, cyfammod [v, triphlygu
Transverse, trans.vûrs' <i>a</i> , croes, traws	Treble, treb'l <i>n</i> , meinllais: <i>a</i> , triphlyg
Tranter, tran'tûr <i>n</i> , pysgwerthwr	Tree, tri <i>n</i> , pren, coeden, gwydden. A young tree, glasbren
Trap, trap <i>n</i> , carfagl, yslepiant, magl, dalfagl, telm; math o graig: <i>vt</i> , dal, maglu; addurno. Trap-door, brad-ddrws, drws codi	Treen, trin <i>np</i> , prenau: <i>a</i> , o goed
rapes, trâps <i>n</i> , diogen, swgan	Treenail, tri'näl <i>n</i> , coedhoel, gwyddbin
rapezium, trâ.pî'zi.um <i>n</i> , dull pedwaronglog anghyfochrog	Trefoil, tri'fôil <i>n</i> , meillion gwynion
rappings, trap'ingz <i>np</i> , seirch, addurnau meirch [ffiril	Trellage, trel'äj <i>n</i> , coedatategion [waith
rash, trash <i>n</i> , sothach, sorod, ffwlbrî;	Trellis, trel'is <i>n</i> , delltwaith coed, cledr-
rashy, trash'i a,sothachlyd; ffwlbrîaidd;	Tremble, trem'bl <i>vi</i> , crynu, dychrynu, echrynu, echrydu, arswydo
gorwael, diwerth [archollion; iachael	Tremendous, tri.men'dus <i>a</i> , dychryn-
raumatic, trô.matîk <i>a</i> , perthynol i	llyd, ofnadwy, arswydus, anaele
ravail, trav'äl <i>vi</i> , bod mewn gwewyr	Tremor, trem'ûr <i>n</i> , crydiant; crynfa;
esgor, trafaelu, trafaelio, ymboeni: <i>n</i> , llafur, trafael; gwewyr esgor	dychryn, cryndod, dychryndod
ravel, trav'el <i>v</i> , teithio, ymdeithio: <i>n</i> , taith, ymdaith, hynt. To travel on foot, pedestru [deithydd	
raveller, trav'el.ûr <i>n</i> , teithiwr, ym-	

TRI * pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin. ôrb, on, cûrve, cut, tû=too, tûk=took;

- Tremulous, trem'û.lus *a*, hygryn, cryn-
edig, crynol; ofnus [dod
Tremulousness, trem'û.lus.nes *n*, cryn-
Tren, tren *n*, tryfer, bêr
Trench, trentsh *n*, fîos, gwyth, rhigol;
clawdd: *v*, fîosi, cloddio, rhigoli
Trenchant, tren'tshant *a*, llym, miniog
Trencher, tren'tshûr *n*, preddysgl.
preddysglan. Trencher-fly, truth-
folerwr. Trencher-friend, cydfwyt-
âwr; gwenieithwr. Trencher-man,
bolrythwr; cogydd [glanhau gwlan
Trend, trend *v*, tueddu, gogwyddo;
Trepā, trî.pan' *n*, taredryn, cylchliſ
llawfeddyg; magl: *vt*, lliſo'r siol,
taredrynu; maglu [sioldyllu
Trepine, trî.fîn' *n*, sioldylliedydd: *vt*,
Trepid, trep'id *a*, crydus, ofnus
Trepidation, trep.i.dâ'shun *n*, cryndod
Trespass, tres'pas *n*, trosedd, camwedd,
trais, gormes: *vi*, trosedd, camwedd;
peri colled i arall; myned yn anghyf-
reithlawn ar dir arall
Tress, tres *n*, cudyn gwallt
Trestle, Tressel, tres'l *n*, trestl, atteg
Tret, tret *n*, pwysgoll, traul, traulgoll
Trevet, trev'et *n*.—Trivet
Trey, trā *n*, y rhif tri ar gardiau
Triable, trî.â.bl *a*, holiadwy, chwiliadwy
Triad, trî.ad *n*, tri. Triads, trioedd
Trial, trî'al *n*, prawf, profiad, profedig-
aeth; hawl, holiad, arholiad, holedig-
aeth, cynghaws
Triangle, trî.ang.gl *n*, triogl, tryfal.
Equilateral triangle, tryfal cyfochrog.
Isosceles triangle, tryfal deugyfochrog.
Oblique-angled triangle, tryfal lleddf.
Right-angled triangle, tryfal union-
onglog. Scalene triangle, tryfal
anghyfochrog [tryfalog
Triangular, trî.ang'gû.lûr *a*, trionglog,
Tribe, trîb *n*, llwyth, tylwyth, cenedl,
gwehelyth, edryf [oferyn gof aur
Triblet, trib'let, Tribolet, trib'ô.let *n*,
Tribrach, trî'brack *n*, corfan trwm, cor-
fan o dair sillaf fer
Tribulation, trib.û.lâ'shun *n*, trallod,
ing, cystudd, helbul, cyfyngder, blin-
fyd, blinder; erlidigaeth
Tribunal, trî.bû'nal *n*, brawdle, gorsedd
barn, llys barn [areithfa
Tribune, trib'ûn *n*, swyddog Rhufeinig;
Tributary, trib'û.tur.i *a*, dan dreth, dan
deyrnged, teyrngedol, trethedig, trethol
Tribute, trib'ût *n*, teyrnged, treth
Trice, trîs *n*, mynydyn, cythrym
Trichiasis, trî.kî.â.sis *n*, dolur y llygaid
Trick, trik *n*, pranc, ystranc, ystryw
dichelldro, twyll, cast: *vt*, twyllo
Trickery, trik'ur.i *n*, dichellwaith
Trickish, trik'ish *a*, ystrywgar, hocedus
castiog, ystrancus [llifo, rhedei
Trickle, trik'l *vi*, dyferu, treiglo, dafnu
Trickster, trik'stâr *n*, twyllwr, hocedwr
Tricksy, trik'sî *a*, bywiog, cyflym, sion
Tricky, trik'i *a*, hocedus, iselgraff, ys
Tricolor, trî'kul.ûr *n*, baner drillyn
Ffrainc (coch, gwyn, a glas) [tryfe
Trident, trî'dent *n*, teyrnwialen Neifior
Triennial, trî.en'y'al *a*, tairblyneddol
Trifle, trî'fl *n*, ychydigyn, gwaelbeth
coegbeth, oferdllws, anober, tegar
fril, fflado: *v*, ofera, oferdreulio, simera;
segura [ofer, gwa
Trifling, trî'fling *a*, diwerth, dibwy
Trifoliate, trî.fô.li.ât *a*, teirdalenog
Triform, trî'fôr'm *a*, teirffurf, tridull
Trifurcated, trî.fûr'kâ.ted *a*, teirfforch
Trig, trig *vt*, cloi, cloigynn, dalgloi
Trigamy, trig'â.mî *n*, teirwreigiaeth
Trigger, trig'ûr *n*, ystordyn; clicie
Trigon, trî'gun *n*, triogl, tryfal [clo
Trigonal, trig'ô.nal *a*, trionglog, tryfal
Trigonometry, trig.ô.nom'i.trî *n*, tryfa
feidraeth, trionglfesuriaeth, trionglae
Trigram, trî'gram, Trigraph, trî'graf
trigraff, tair llythyren ag iddynt or
un sain (fel *sch yn schism*)
Trilateral, trî.lat'ur.al *a*, triochrog
Trilithon, tril'ith.un *n*, cromlech
Trill, tril *n*, crychnod, crychlais:
chwibio, crychleisio; dyferu
Trillion, tril'yun *a*, miliwn o filiynan
filiynau, 1,000,000,000,000,000,000
Trim, trim *n*, gwisg, trwsiad, diwy
trefn, addurn: *a*, trwsiadus, tach
dillyn, destlus: *vt*, taclu, destlu, trws
addurno; tocio; cymhwyso
Trimmer, trim'ûr *n*, trwsiwr, addurn
tociwr; cymhwyswr; un dauwyneb
Trimness, trim'nes *n*, destledd, tach
Trinal, trî'nal *a*, triphlyg [rwy
Trine, trin *a*, triol
Tringa, tring'gâ *n*, pibydd y traeth
Trinitarian, trin.i.têr'i.an *n*, trindodi
trindodydd: *a*, trindodol [trindoda
Trinitarianism, trin.i.têr'i.an.izm
Trinity, trin'i.tî *n*, trindod
Trinket, tring'ket *n*, tegar, oferdllws
Triobolar, tri.ob'ô.lûr *a*, gwael, diwer
Trip, trip *n*, trip, llithrad; berdai
v, tripio, llithro, syrthio, codi sodl
disodli; ysgafn-gerdded
Tripartite, trip'âr.tî.t *a*, teirranog

Tripe, trîp *n*, penyg, tripa
 Tripedal, trî.pî.dal *a*, teitroediog
 Triphthong, trîp'thong *n*, trisain, tair
 bogail unsain [trîphlygu, trîdyblygu
 Triple, trîp'l *a*, trîphlyg, trîdyblyg: *vt*,
 Triplet, trîp'let *n*, triban, triunrhyw
 Triplicate, trîp'lî.kât *a*, tribanol, tri-
 phlyg, trîdyblyg [trîphlygiad
 Triplication, trîp.lî.kâ'shun *n*, tribaniad,
 Triplicity, trî.plîs'i.tî *n*, tribaniaeth
 Tripod, trî'pod *n*, tribedd, trybedd, ystôl
 deitroed [o gareg
 Tripoli, trîp'ô.lî.n, gwlad yn Affrica; math
 triptote, trîp'tôt *n*, sylweddair ag iddo
 ond tri chyflwr
 Trisection, trî.sek'shun *n*, teirraniad
 Tristful, trîst'fwl *a*, trist, prudd
 Trisyllabic, trîs.i.lab'îk *a*, trîsîllog
 Trisyllable, trî.sîl'â.bl *n*, gair tri sill
 Trite, trît *a*, cyffredin, henaidd, arferol
 Triteness, trî'tnes *n*, cyffredinrwydd,
 hendra, hender
 Tritheism, trî'thî.izm *n*, trîdduwiaeth
 Tritheist, trî'thî.ist *n*, trîdduwydd
 Triturable, trî'tû.râ.bl *a*, maluriadwy
 Triturate, trî'tû.rât *vt*, manlychu, mal-
 urio, pylori, pwyo
 Trituration, trî.tû.râ'shun *n*, maluriad
 Triumph, trî'umf *n*, gorfoledd, cyhoedd-
 orfoledd; buddugoliaeth: *vi*, gor-
 foleddu; buddugoliaethu
 Triumphal, trî.um'fal *a*, gorfoleddol;
 buddugol [buddugoliaethus
 Triumphant, trî.um'fant *a*, gorfoleddus;
 Triumvir, trî.um'vûr (*p* triumviri, trî-
 um'vi.rî) *n*, triwrydd
 Triumvirate, trî.um'vi.rât *n*, triwryiaeth
 Triune, trî'ûn *a*, triun, triunol [deitroed
 rivet, trîv'et *n*, tribedd, trybedd, ystôl
 rival, trîv'yal *a*, gwael, salw, distadl,
 dibwys; bychan; digyfrif, diwerth
 triviality, trîv.i.al'i.tî, Trivialness, trîv'-
 i.al.nes *n*, gwaeledd
 roat, trôt *vi*, brefu fel hydd
 rocar, trô'kûr *n*, offeryn llawfeddygol
 roche, trô'ki *n*, pelen feddygol
 rochee, trô'ki *n*, corfan rhywiog, cor-
 fan o sill hir a byr [chwylldroawl
 rochile, trô.kil'îk *a*, cylchdroawl,
 rochilies, trô.kil'îks *np*, cylchdröeg
 rod, trod *pt* & *pp*.—Tread
 rodden, trod'n *pp*.—Tread
 roglodyte, trog'lô.dît *n*, ogof breswyl-
 iwr; ab, epa, gwrab; math o ddryw
 rojan, trô'jan *n*, brodor Caerdroia
 roll, trôl *v*, rholio, trolïo, trolïan; pysg-
 ota. Trolling-net, llusgrwyd

Trollop, trol'up *n*, hafnen, budrogen
 Trollopee, trol.u.pî' *n*, rhyddwisg, llac-
 Trombone, trom.bôn' *n*, eddgorn [wisg
 Tronage, trô'näj *n*, toll am bwysu gwlan
 Tronator, trô.nä'tûr *n*, gwlanbwyswr
 Troop, trôp *n*, byddin, catrawd; llu,
 tyrfa, torf, mintai: *vi*, ymgasglu, ym-
 gynnnull; cyrchu
 Trooper, trô'pûr *n*, marchflwr
 Trope, trôp *n*, troell, troellair, cyffelyb-
 iad, gloes ymadrodd [cadfuddiant
 Trophy, trô'fî *n*, arwydd buddugoliaeth,
 Tropic, trôp'îk *n*, trofan, trofa, trogylech.
 Tropic of Cancer, trofa'r Cranc, tro-
 fan Alban Hefin. Tropic of Capri-
 corn, trofa yr Afr, trofan Alban Ar-
 than [iaethol
 Tropical, trô'î.kal *a*, trofanol; cyffelyb-
 Topology, trô.pol'ô.jî *n*, troelliath [trot
 Trot, trot *vi*, tuthio, trotïan: *n*, tuth,
 Troth, troth *n*, cyfnaith; gwir, gwired,
 ffyddlondeb [lawn
 Trothless, troth'les *a*, digred, anffydd-
 Trotter, tro'tûr *n*, troterth; troed dafad
 Troubadour, trô.bâ.dw'r' *n*, cerddor gynt
 o Provence yn Ffrainc
 Trouble, trub'l *n*, blinder, gofid, trallod,
 aflonyddwch, cythrudd, helbul, hel-
 gur, gorthrymder; llafur, trafferth:
vt, blino, poeni, aflonyddu; trafferthu;
 cythruddo, gorthrymu, cyffroi. To
 trouble one's self, ymdrafferthu
 Troublesome, trub'l.sum *a*, blin, blin-
 derus, terfysgus, terfysglyd, aflonydd
 Troublous, trub'lus *a*, blinedig, helbulus,
 aflonyddol, terfysglyd
 Trough, trof *n*, cafn, noe, eiler, twba
 Trounce, trûwns *vt*, ffonodio; trechu
 Trout, trûwt *n*, brithyll, brychyll. Sal-
 mon-trout, gwyniedyn, eog-frithyll,
 brithog [iannau attaliedig
 Trover, trô'vûr *n*, cynghaws am fedd-
 Trow, trô *vi*, tybied, meddylïed, credu
 Trowel, trûw'el *n*, llwyarn, llwyar
 Trowsers, trûw'zûrz *np*, llofrau
 Truant, trû'ant *n*, godechwr, dydechwr,
 llechwr: *a*, godechlyd, llechlyd. To
 play the truant, godechiad
 Truce, trûs *n*, rhyfelbaid, attaliad arfau,
 cadymblaid; byrgynghrair
 Trucidation, trû.sî.dû'shun *n*, lladdiad
 Truck, truk *n*, newidwriaeth, newidiad,
 trwe; berfa olwynion, troglud: *v*, cyf-
 newid, newid, newidio
 Truckle, truk'l *n*, troellan, chwerfan,
 trwel: *vi*, plygu, ymostwng. Truckle-
 bed, trwl, trowely

TUM pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tû=too, tûk=took;

Truculence, trû'kü.lens, Truculency, trû'kü.lens.sî n, ffyrnigwedd
 Truculent, trû'kü.lent a, gwynebgethin, ffyrnig, garwguchiog
 Trudge, truj vî, trwmgerdded [ffyddlawn
 True, trû a, gwir, cywir, didwyll, diau,
 Trueness, trû nes n, gwirionedd, cywir
 Truffle, truf'l n, cneuen y ddaiar [edd
 Trug, trug n, hawg, cafu [lwg
 Truism, trû'izm n, gwirineb, gwir am-
 Trull, trul n, cyffoden, budrogen, puten
 Truly, trû'li ad, yn wir, yn ddiau, yn wirioneddol, yn gywir
 Trump, trump n, udgorn; y cerdyn buddugol: v, udganu; twyllo
 Trumpery, trum'pur.i n, gwaelgelfi, gwaelbethau; ffwlbrî, gwagsiarad
 Trumpet, trum'pet n, udgorn: vt, udganu, cyhoeddi. Ear-trumpet, Hearing-trumpet, clywgorn. Speaking-trumpet, llafargorn, gwaeaddgorn. War-trumpet, llugorn [genydd
 Trumpeter, trum'pî.tûr n, udganwr, ud-
 Truncate, trung'kât vt, byrdori, anafu
 Truncation, trung.kâ'shun n, cwtogiad, byrdoriad, trychiad
 Truncheon, trun'tshun n, berllysg, brysgyll, llachbren: vt, ffonodio, llachio
 Truncheoneer, trun.tshun.i'r' n, berllysgydd [treiglo, rholio
 Trundle, trund'l n, trolig, trol: v, trolio,
 Trunk, trungk n, bon, bonyn, cyff, boncyff, paladr; eist, croen-gist, byle; corff. Elephant's trunk, duryn cawrfil
 Trunion, trun'yun n, ystylysfoglyn cyf-
 Trusion, trû'zhun n, gwthiad [legr
 Truss, trus n, trwsa, sopen, bwrn, gwregys: vt, sypynu, byrnio, gwäellu
 Trussel, trus'el n, atteg, attegbost
 Trust, trust n, ymddiried, goglud, cred, coel: v, hyderu, ymddiried, goglud; coelio [gwarchodwr
 Trustee, trus.ti' n, ymddiriedolwr,
 Trustiness, trus'ti.nes n, ffyddlondeb
 Trustless, trust'les a, diymddiried; anffyddlawn [gonest, haeddgael
 Trustworthy, trust'wûr.thi a, ffyddlawn,
 Trusty, trus'ti a, ffyddlawn, cywir; cryf
 Truth, trûth n, gwir, gwired, gwirionedd. Truth-speaking, geirwir. In truth, mewn gwirionedd, yn ddiau
 Truthful, trûth'fwl a, gwir, gwirioneddol [gau
 Truthless, trûth'les a, anwir, celwyddog;
 Trutination, trû.ti.nâ'shun n, dwysystyried; pwysiad
 Try, trî v, profi, holi; cynnyg, ceisio

Tub, tub n, twba, twb, twrpa, twrnel
 Powdering-tub, llestr halltu
 Tube, tûb n, pib, pibell, chwibol, cafn
 Tuber, tû'bûr n, gwraidd oddfog [oddfyr
 Tubercle, tû'bûr.kl n, chwydd bychan
 Tubercular, tû.bûr'kü.lûr a, oddfynog crugynog, gorynog, llynorog
 Tuberos, tû'bur.us a, oddfynog, oddfog
 Tubipore, tû'bî.pô'r n, math o wylar
 Tubular, tû'bû.lûr, Tubulated, tû'hû.lâted, Tubulous, tû'bû.lus, Tubuliform, tû'bû'li.fôrm a, pibgenog, pibgeuo pibellog, cafnol, hirgau, chwibolog
 Tubular-bridge, ceubont
 Tubule, tû'bûl n, pibellan, piban
 Tuck, tuk n, cledd-dwca, bidogan; ply; crychiad, cwtyn; rhwyden; chwerfau troell: vt, cwtâu; crynoi; plygu
 Tucker, tuk'ûr n, bronliain
 Tuesday, tûz'dä n, dydd Mawrth
 Shrove Tuesday, gwyl y gyffe
 Tuff, tuf n, sindw, sinidr [Mawrth Yny
 Tuft, tuft n, siobyn, cobyn, tusw, twy twff: vt, siobyau, siobaddurno
 Tufty, tuf'ti a, siobyol; gwasod
 Tug, tug v, llusgo, tynu: n, tyn, tynia dwysdyniad; llusgfa, tynfad
 Tuition, tû.ish'un n, addysgiaeth, got atbrawaidd, addysg [tiwl
 Tulip, tû'lip n, blodeuyn tra adnabyddu
 Tumble, tum'bl v, cwmpo; treig ymdreiglo; llamdyddio, llamdreigl n, codwm, cwmp, ymdreigl
 Tumbler, tum'blûr n, llamdreigl diodwydryn [gad
 Tumbrel, tum'brel n, teilgart; troc
 Tumbril, tum'bril n, cawell, gwairgaw
 Tumefaction, tû.mi.fak'shun n, chwy
 Tumefy, tû'mi.fi v, chwyddo [chwyddi
 Tumid, tû'mid a, chwyddedig
 Tumorous, tû'mur.us a, chwyddedig
 Tumour, tû'mûr n, chwydd; crangen
 Tump, tump n, twyn, twmpath, twncrug, crugyn: vt, twmpathu
 Tumular, tû'mû.lûr a, twmpathol
 Tumulose, tû'mû.lös, Tumulous, tû'n lus a, twmpathog, crugynog
 Tumult, tû'mult n, terfysg, cynhw vi, codi terfysg, ymderfysgu
 Tumultuary, tû.mul'tshû.ur.i, Tumtuos, tû.mul'tshû.us a, terfysgl terfysgus, afreolus; brochwylti
 Tumultuousness, tû.mul'tshû.us.nes terfysgedd, afreoledd
 Tumulus, tû'mû.lus (tumuli, tû'mû) n, carn, carnedd, crug, twmp, twmpath; crugfedd, bedd, gwyddia

Tun, tun *n*, tynell, 252 galwyn: *vt*,
barilo, tynellu. Tun-bellied, bolfawr
Tunable, tû'nâ.bl *a*, tonadwy, tonyddol,
cynghaneddol
Tundish, tun'dish *n*, ffynel
Tune, tûn *n*, tôn, erddygan, cywair,
alawon, alawen, cainc, mesur: *v*, per-
seinio, ceincio; cyweirio. Out of tune,
anghydsain, anghylderdd [eddol
Tuneful, tûn'fwl *a*, perseiniol, cynghan-
Tuneless, tûn'les *a*, anghynganeddol,
digynghanedd
Tungsten, tung'sten *n*, adwyn o'r enw
Tunic, tû'nik *n*, hugan, tynhug, honffest
Tunicle, tû'ni.kl *n*, pilen, croenen
Tunnel, tun'el *n*, ffynel; tryffordd, ceu-
ffordd: *vt*, trydylu, gwneyd ceuffordd
Funny, tun'î *n*, morbysgodya o'r enw
Tup, tup *n*, hwrdd: *v*, hyrddu
Turban, tûr'ban *n*, pendorch, penrwym-
yn, penwisg trigolion y dwyrain. Tur-
ban-shell, math o gragen. Turban-
top, math o fadarch
Turbary, tûr'bur.i *n*, rhyddid i ladd
mawn; mawfa, mawndir
Turbid, tûr'bid *a*, afloew, cymmysglyd,
tew, lleidiog [lleidiogrwydd
Turbidness, tûr'bid.nes *n*, afloewder,
Turbinated, tûr'bî.nât, Turbinate, tûr'-
bî.nât.ed *a*, cogyrnog, troellog
Turbot, tûr'but *n*, arlledbysg
Turbulence, tûr.bû.lens, Turbulency,
tûr'bû.len.sî *n*, terfysg, afreolaeth,
annbrefn, cyffro, terfysgedd
Turbulent, tûr'bû.leut *a*, terfysglyd, af-
reolus, direol, tònog
Tyracism, tûr'sizm *n*, crefydd y Tyre-
iaid, Tyrciaeth
Tureen, tû'rîn *n*, cawg isgell
Turf, tûrf *n*, mawn, tywarch, ton: *vt*,
toi â thyweirch. The turf, meirch-
reddegfa [tywarchlyd
Turfy, tûr'fi *a*, tywarchog, mawnog,
urgent, tûr'jent *a*, chwyddol, oddfog
urgescence, tûr.jes'ens *n*, chwyddiad;
chwyddiaith
Urgid, tûr'jid *a*, chwyddedig
Urgidity, tûr'jid'î.ti, Turgidness, tûr'-
jid.nes *n*, chwyddiad
Urk, tûrk *n*, Twrc, Tyrciad [enw
Urkey, tûr'ki *n*, twrci, aderyn dof o'r
urm, tûrm *n*, torf, tyrfa, llu, mintai
Urmeric, tûr'mur.ik *n*, gwreiddyn
melyn meddygol
Urmoil, tûr'môil *n*, trafferth, ffwdan,
cythrwf: *v*, ymboeni, ffwdanu, ym-
drafterthu

Turn, tûrn *n*, tro, trofa; troell: *v*, troi,
dymchwelyd, ymchwelyd, chwelyd,
newid, cyfnewid; turnio. By turns,
bob yn ail, y naill ar ol y llall. It is
my turn to read, myfi sydd i ddarllen
Turncoat, tûrn'kôt *n*, gwrthgiliwr
Turner, tûr'nûr *n*, turnwr, trôvdd
Turnip, tûr'nip *n*, erfinen, meipen
Turnkey, tûrn'ki *n*, allweddwas
Turnover, tûrn'ô.vûr *n*, egwyddorwas
trosglwyddedig
Turnpike, tûrn'pik *n*, tollborth, toll-
glywd. Turnpike-road, ffordd dollfa,
prif-ffordd, ffordd fawr
Turnsick, tûrn'sik *a*, penysgafn, syfrdan
Turnspit, tûrn'spit *n*, ber-drôydd, math
Turnstile, tûrn'stil *n*, camfa dro [o gi
Turpentine, tûr'pen.tîn *n*, twrpant
Turpith, tûr'pith *n*, math olysieuyn
Turpitude, tûr'pî.tûd *n*, gwarthusrwydd
Turquoise, tûr.kwîz' *n*, glasfaen gwerth-
Turret, tur'et *n*, twred, twryn [fawr
Turtle, tûr'tl *n*, crwban. Turtle-dove
turtur [tw! pw!
Tush, tush, Tut, tut î, ust! tewch!
Tusk, tusk *n*, ysgythrddant, ysgythr
Tusked, tusk't, Tusky, tus'ki *a*, ysgythrog
Tussle, tus'l *n*, ymdrech: *vi*, ymdrechu
Tutelage, tû'tî.läj *n*, gwarcheidwadaeth,
ymgeledd, nawdd
Tutelar, tû'tî.lûr, Tutelary, tû'tî.lur.î *a*,
noddol, diffynol, ymgeleddol
Tutor, tû'tûr *n*, ymgeleddwr; hyffordd-
wr, dysgawdwr, addysgwr, athraw:
vt, addysgu, dysgu, hyfforddi
Tutorage, tû'tur.äj *n*, dysgiad, addysg-
iaeth; awdurdod athraw
Tutoress, tû'tur.es, Tutress, tû'tres,
Tutrix, tû'triks *n*, athrawes, hyfforddes
Tutsan, tut'san *n*, dail y twrch
Twaddle, twod'l *n*, gwagsiarad, bal-
dordd: *vi*, gwagsiarad, bragaldian
Twain, twän *n*, dau, dwy, ill dau, ill dwy
Twang, twang *n*, clec, cydsain, seindon;
adfas; llediaith, mallacen: *v*, clecian,
tantseinio, dolysteinio
Twank, twangk *vi*, peri i beth seinio
Twankay, twang'kä *n*, math o de gwyrrdd
Twattle, twot'l *vi*, baldordd, gwagsiarad
Tweak, twik *vt*, byswasgu, tro-wasgu
Tweak, twik, Tweag, twig *n*, astrusi,
dyryswh [gofysio
Tweedle, twi'dl *vt*, gorygnu tannau,
Tweezers, twi'zûrs *np*, blewefail, gefeilan
Twelfth, twelfth *a*, deuddegfed. Twelfth-
tide, Twelfth-day, dydd gwyl Ystwyll
Twelve, twely *a* & *n*, deuddeg, 12, xii.

ULT pâth, fat, êre, met, mâ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Twelvemonth, twelv'munth *n*, deuddeg mis, blwyddyn, blynedd
 Twentieth, twen'ti.eth *a*, ngeinfed, 20fed
 Twenty, twen'ti *a* & *n*, ugain, 20, xx.
 Twibil, twi'bil *n*, caib; math o waewffon
 Twice, twis *ad*, dwywaith
 Twiddle, twid'l *vt*, ysgafn gyffwrdd
 Twig, twig *n*, brigyn, blaguryn, impyn, gwialen [brigau
 Twiggy, twig'i *a*, brigog, brigol, llawn
 Twilight, twi'lit *n*, cyflychwyr, llych-wyr. Evening twilight, min nos, cyf-nos, gwyll y nos. Morning twilight, plygain, pylgain, gwawrddydd, gwyll y boreu. Partial, twilight, gogyfnos
 Twin, twin *n*, gefell, llallog, llallogan, llallogen (*f*)
 Twine, twin *n*, edau gyfrodedd, llynyn: *v*, cyfrodeddu, amdorchi, nydd-droi, amdroi; ymdroi, ymnyddu
 Twinge, twinj *v*, cnoi, peri cnofa, poeni, blino; tynwasgu, arwasgu
 Twinkle, twing'kl *vi*, gwreichioni, serenu; amrantu, ysmician: *n*, am-rantiad, cythrym. In the twinkling of an eye, mewn tarawiad amrant, ar darawiad llygad, ar amrantyn
 Twinling, twin ling *n*, gefell-oen
 Twice, twi'r *vi*, trydar
 Twirl, twi'rl *v*, chwyrndroi, chwyldroi, nydd-droi: *n*, chwyrndro, cylchdroad
 Twist, twist *v*, nyddu, cymhlethu, nydd-droi, cyfrodeddu: *n*, tro; edau gyfrod-
 Twit, twit *vt*, dannod, edliw [eddog
 Twitch, twitsh *vt*, tymmigo; brathgnoi: *n*, tymmig, cipdyniad; brathgnoad, gloes [trydar
 Twitter, twit'ûr *vi*, trydar: *n*, ffrill
 Two, tŵ *a* & *n*, dau, dwy, 2, ii.
 Twopence, tup'ens *n*, dwy geiniog
 Twopenny, tup'en.i *a*, dwy geiniog.
 Twopenny book, llyfr dwy geiniog
 Tymbal, tim'bal *n*, tabwrdd efydd
 Tympan, tim'pan *n*, tabwrdd; memrwn argraffwasg [seinlen y glust
 Tympanum, tim'pâ.num *n*, tabwrdd;
 Tympany, tim'pâ.ni *n*, bolchwydd, gwyntglwyf
 Type, tip *n*, cysgod, cysgodlun, rhagarwydd; argrafflythyren, argraffnod. *Italic type*, llythyrenau *Italaidd*. Roman type, llythyrenau cyffredin, llythyrenau Rhufeinig [braenol
 Typhoid, ti'fôid *a*, irdangol, gwanhaol;
 Typhoon, ti.fŵn' *n*, ystorm droawl, corwynt, rhuthrwynt; gyrwynt mor-eedd China; poethwynt y Dwyrain

Typhus, ti'fus *n*, twymyn echryslaw or enw, twymyn fraenol
 Typical, tip'i.kal *a*, cysgodol, arwyddol
 Typify, tip'i.fi *vt*, cysgodi, arwyddo
 Typographer, ti.pog'râ.fur *n*, argraffyd
 Typographical, tip.ô.graf'i.kal *a*, argraffyddol [iaeth, argraffwait
 Typography, ti.pog'râ.fi *n*, argraffydd
 Tyrannical, ti.ran'i.kal *a*, gorthrymu tra arglwyddiaethol
 Tyrannicide, ti.ran'i.sid *n*, lladdiad gomesdeyrn; lleiddiad gormeswr
 Tyrannize, tir'an.iz *vi*, gorthrymu, ti arglwyddiaethu, gormesu
 Tyrannous, tir'an.us *a*, tra arglwyddiaethol, gorthrymus
 Tyranny, tir'an.i *n*, tra-arglwyddiaet gormeslywodraeth, gormes, gorthrai
 Tyrant, tir'ant *n*, gormesdeyrn, go meiliwr, gorthrechwr, gormeswr
 Tyro, ti'r'ô *n*, newyddian, egwyddori dechreuwr ieuanec
 Tzar, zâr *n*, amherawdwr Rhwssia.
 Tzarina, zâ.ri'nâ *n*.—Czarina [Cz

U.

UBEROUS, ü'bur.us *a*, ffrwythlaw helaeth, ffaeth [c
 Uberty, ü'bûr.ti *n*, ffrwythlonder, ffaet
 Ubiquitary, ü.bik'wî.tur.i, Ubiquito ü.bik'wî.tus *a*, hollbresennol
 Ubiquity, ü.bik'wî.ti *n*, hollbresennoli
 Udder, ud'ûr *n*, piw, cader
 Ugliness, ug'li.nes *n*, gwrthuni, anferwch, hagredd, hagrwech, hylldra [h
 Ugly, ug'li *a*, hagr, gwrthun, anfer
 Ukase, ü'käs *n*, cyhoeddiad amherodi
 Ulcer, ul'sûr *n*, gorfa, gorweli, llynor crawnddolur, cornwyd
 Ulcerate, ul'sur.ät *v*, llynori, gweliö, g
 Ulceration, ul.sur.äshun *n*, llynori gweliad, gorlad [crawnl
 Ulcerous, ul'sur.us *a*, llynorog, gorll
 Ule, ül *n*, dydd Nadolig.—Yule
 Ulex, ü'leks *n*, eithin
 Uliginous, ü.lij'i.nus *a*, lleidiog; llyso
 Ulna, ul'nâ *n*, esgyrn mawr yr iselin
 Ulterior, ul'ti'r.i.ür *a*, tu draw i, tu h
 i, pellach [c
 Ultimate, ul'ti.mät *a*, diweddaf, eit
 Ultimatum, ul.ti.mä'tum, (ultima, ti.mä.tâ) *n*, ateb olaf, penderfyn
 Ultra-px, tu hwnt i [olaf, eithaf
 Ultraist, ul'trä.ist *n*, eithafwr
 Ultramarine, ul.trâ.mâ.rin' *n*, gla
 goleu: *a*, tramor, tu hwnt i'r môr

tramontane, ul.trâ.mon'tân *a*, tu hwnt
i'r mynyddoedd, tramynyddol; gwrth-
wynebol i oruchafiaeth y Pab
tramundane, ul.trâ.mun'dân *a*, tu
draw i'r byd, trabydol [ewyllysgar
troneous, ul.trô'nî.us *a*, gwirfoddol,
ulate, ul.ü.lät *vi*, ubain, udo [oernad
ulation, ul.ü.lä'shun *n*, udiad, udfa;
ober, um'bûr *n*, math o felynlw, y
abilic, um.bil'ik *n*, bogail [melynfwn
obilical, um.bil'î.kal *a*, bogeiliol. Um-
bilical cord, llinyn y bogail
abilicus, um.bil'î.kus *n*, bogail [garw
ables, um'blz *np*, ymysgar hydd neu
brage, um'bräj *n*, cysgod, gwasgod;
trygdyb; tramgwydd, anfoddlonrwydd
brageous, um.brä'jus *a*, cysgodol,
cysgodaidd, gwasgodol [cudd
ibratic, um.brät'ik *a*, dan gysgod,
ibrella, um.brel'ân *n*, gwlawrod, gwlaw-
en [gwasgodrwydd
ibrosity, um.bros'î.tî *n*, cysgodrwydd,
ipirage, um'pî.räj *n*, cyflafareddiad
ipire, um'pî'r *n*, dyddiwr, canolwr
- *px*, an-, am-, af-, di-, heb. Gellir
i osod o flaen bron pob ansoddair
erfol, neu sylweddair neu ragferf yn
arddu o'r unrhyw; yn neillduol o flaen
geiriau o'r Sacsonig a sylweddeiriau yn
erfynu yn *ness*; fel, *unabased*, heb ei
selu; *unadorned*, anaddurnedig, di-
ddurn, heb addurn, heb ei addurno;
unedifying, anaddysgiadol; *unavoid-
able*, *unavoidably*, anocheladwy, diochel,
dily; *unavoidableness*, dilyddod, an-
ochelrwydd. Defnyddir *in* yn gyffredin
gyda geiriau o'r Lladin a'r Ffrengaeg,
sylweddeiriau yn *tude*, *ice*, a *ty*; fel
infallible, anffaeledig, diball, difeth;
indifference, difaterwch, anofaledd;
inhabile, anfedrus; *inaptitude*, *inapt-
ness*, anghyhwysder; *injustice*, *un-
justness*, anghyfiawnder; *inequality*,
unequalness, anghyfartaledd; *infer-
tility*, *unfertility*, anffrwythlondeb,
dffrwythder [hyf
abashed, un.â.basht' *a*, digywilydd,
abated, un.â.bät'ed *a*, heb ei leihau
able, un.â'bl *a*, analluog, diallu
abridged, un.â.brijd' *a*, annhalfyr-
dig [edig, anacenol
accented, un.ak.sen'ted *a*, anacen-
acceptable, un.ak.sep'tâ.bl *a*, anghym-
neradwy [*a*, anfwyn, gwrthysig
accommodating, un.a.kom'ö.dä.ting
accomplished, un.a.kom'plisht *a*, an-
rphenedig, heb ei orphen

Unaccountable, un.a.kûwn'tâ.bl *a*, an-
nirnadadwy, anegluradwy, dyeithr,
rhyfedd; anatebol
Unaccustomed, un.a.kus'tumd *a*, anghyn-
nefin, anymarfer, anarferol, diynnarfer
Unacknowledged, un.ak.nol'ejd *a*,
anghyfaddef, anghyfaddefedig
Unacquired, un.a.kw'rd' *a*, heb ei gael;
cyngreddfol, naturiol [anghymhwys
Unadapted, un.â.dap'ted *a*, anaddas,
Unadmired, un.ad.mî'rd' *a*, anhoff
Unadmonished, un.ad.mon'isht *a*, di-
rybudd [dibarch
Unadored, un.â.dõ'rd' *a*, anaddoedig,
Unadulterated, un.â.dul'tur.ä.ted *a*, di-
gymmysg, dilwgr, heb ei lygru, pur
Unadvised, un.ad.vizd' *a*, byrbwyll
Unaffected, un.a.fek'ted *a*, dideimlad,
digyffro; anfersenaidd, syml
Unaffectionate, un.a.fek'shun.ät *a*,
anghariadus, diserch [gystudd
Unafflicted, un.a.flik'ted *a*, diadfyd, di-
Unagitated, un.aj'î.tä.ted *a*, digynhwrff
Unaided, un.ä'ded *a*, diborth, digymhorth,
digynnorthwy [diglwyf, diboen
Unailing, un.ä'ling *a*, diddolor, iach,
Unalienable, un.ä'li.en.â.bl *a*, anarall-
adwy [faethol
Unalimentary, un.al.i.men'tur.i *a*, an-
Unallied, un.a.lîd' *a*, diberthynas
Unalloyed, un.a.lôid' *a*, digymmysg, pur
Unalterable, un.öl'tur.â.bl *a*, digyfnwid,
dianwadal, anghyfnewidiol
Unambiguous, un.am.big'ü.us *a*, an-
nhywyll, eglur [geisiol
Unambitious, un.am.bish'us *a*, anym-
Unamiable, un.ä'mî.â.bl *a*, anhawddgar
Unamended, un.â.men'ded *a*, anniwyg-
iedig, heb ei adgyweirio
Unanimated, un.an'î.mä.ted *a*, anfyw-
iol, marwaidd, difywyd [cydsyniad
Unanimity, ün.nä.nim'î.tî *n*, unfrydded,
Unanimous, ün.nan'î.mus *a*, unfryd, cyd-
syniol [ei dymmeru
Unannealed, un.a.nîld' *a*, didymmer, heb
Unanswerable, un.an'sûr.â.bl *a*, anateb-
adwy, anatebol, diateb [mhryderus
Unanxious, un.angk'shus *a*, difoal, am-
Unappalled, un.a.pöld' *a*, didychryn
Unappeasable, un.a.pîz'â.bl *a*, anghym-
modlawn, anheddychol, annyhuddol
Unapprehensive, un.ap.rî.hen'siv *a*, di-
ddirnad, diamgyffred; anofus [adwy
Unapproved, un.a.prwv'd' *a*, anghymmer-
Unapt, un.apt' *a*, anaddas, anghymhwys,
anweddus; diawch, amharod
Unarm, un.ârm' *v*, dadarfogi, diarfogi

UNC pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=too

Unarrayed, un.a.räd' <i>a</i> , anhrwsiadus	Unbesought, un.bi.sôt' <i>a</i> , heb ei ofyn
Unasked, un.askt' <i>a</i> , diofyn, heb ei ofyn	Unbestowed, un.bi.stöd' <i>a</i> , anrhoddec
Unaspiring, un.as.pîr'ing <i>a</i> , anymgeis- iol [anymosodadwy	Unbewailed, un.bi.wäld' <i>a</i> , dialar, d aeth, heb gwyn am dano
Unassailable, un.a.säl'lä.bl <i>a</i> , diogel,	Unbid, un.bid', Unbidden, un.bid'n <i>a</i> , wahoddedig, diwahodd, diorchymn
Unassisted, un.a.sis'ted <i>a</i> , digymhorth, digymnorthwy [edig, isel	Unbigoted, un.big'ut.ed <i>a</i> , annallbleic diragfarn
Unassuming, un.a.sü'ming <i>a</i> , gostyng-	Unbind, un.bînd' <i>vt</i> , dadrwymo, d glymu, dattod, rhyddhau [c
Unassured, un.a.shw'rd' <i>a</i> , anhyderus	Unblamable, un.blä'mä.bl <i>a</i> , dife
Unattainable, un.a.tä'nâ.bl <i>a</i> , anghyr- haeddadwy, anghaffaeladwy	Unbleached, un.blitsht' <i>a</i> , cri, crai
Unattempted, un.a.tem'ted <i>a</i> , heb ei anturio, ammhrofedig, heb ei gynnyg	Unblemished, un.blem'isht <i>a</i> , din dianaf, difest, difai, difreg
Unattended, un.a.ten'ded <i>a</i> , digydym- aith; anghysylltedig [dodol	Unblenched, un.blentsht' <i>a</i> , diwarthr
Unauthorized, un.ô.thö.rîzd <i>a</i> , anawdur	Unblest, un.blest' <i>a</i> , difendith, anfen- aid, melltigedig; annedwydd, true
Unavailable, un.â.väl'lä.bl, Unavailing, un.â.vä'ling <i>a</i> , anfuddiol, diles, ofer	Unblown, un.blön' <i>a</i> , heb egori, flooduo; heb ei chwythu
Unavowed, un.â.vûwd' <i>a</i> , anaddefedig	Unblunted, un.blun'ted <i>a</i> , miniog, ll
Unaware, un.â.wêr' <i>a</i> , Unawares, un.â- wêrz' <i>ad</i> , yn ddisymmwth, yn ddiar- wybod, yn ddirybudd, yn ddisyfyd.	Unboiled, un.bôild' <i>a</i> , ammrwd, amr
Unawares to one, heb wybod iddo	Unbolt, un.bölt' <i>vt</i> , dadfolltio
Unawed, un.ôd' <i>a</i> , diofn, dibryder	Unborn, un.börn' <i>a</i> , heb ei eni, diane
Unbaked, un.bäkt' <i>a</i> , heb ei bobi	Unborrowed, un.bor'üd <i>a</i> , diechwyn fenthyg, naturiol [dadgn
Unbaptized, un.bap.tîzd' <i>a</i> , difedydd	Unbosom, un.bwz'um <i>vt</i> , agor y fyn
Unbar, un.bâr' <i>vt</i> , dadfolltio, dadfario	Unbought, un.bôt' <i>a</i> , heb ei brynu
Unbashful, un.bash'fwl <i>a</i> , digywilydd	Unbound, un.bûwnd' <i>a</i> , afrwym, rhy
Unbay, un.bä' <i>vt</i> , rhyddhau, gollwng	Unbounded, un.bûwn'ded <i>a</i> , annher- edig, diderfyn, difesur; eang
Unbearable, un.bêr'ä.bl <i>a</i> , anhyddwyn, anoddefadwy [satlr	Unbowel, un.bûw'el <i>vt</i> , diberfeddu
Unbeaten, un.bi'tn <i>a</i> , ansathredig, di-	Unbrace, un.bräs' <i>vt</i> , dadrwymo, dat
Unbeauteous, un.bü'tshus <i>a</i> , anhardd, ammhrydferth, hagr [us, anaddas	Unbred, un.bred' <i>n</i> , diddysg; difoes
Unbecoming, un.bi.kum'ing <i>a</i> , anwedd-	Unbribed, un.brîbd' <i>a</i> , diwobr [pen d
Unbefitting, un.bi.fit'ing <i>a</i> , anghyfaddas, anweddaidd, anweddu [edig	Unbridled, un.brî'dld <i>a</i> , heb ei ffrw;
Unbegotten, un.bi.got'n <i>a</i> , anghenedl-	Unbroken, un.brö'kn <i>a</i> , cyfan, he dori; heb ei ddosi [fog
Unbeguile, un.bi.gil' <i>vt</i> , didwyllo	Unbuckle, un.buk'l' <i>vt</i> , dadwäegu, l-
Unbelief, un.bi.lif' <i>n</i> , anghrediniaeth	Unburden, un.bûr'dn <i>vt</i> , dadlwytho feichio, ysgafnhau
Unbeliever, un.bi.lî'vûr <i>n</i> , anghredadyn, anghredwr, anffyddiwr, diffydd	Unburied, un.ber'id <i>a</i> , anghladdedig
Unbelieving, un.bi.lî'ving <i>a</i> , digred, anghrediniol, diffydd	Unbutton, un.but'n <i>vt</i> , dadfotymu w
Unbeloved, un.bi.luvd' <i>a</i> , angharedig	Uncalled, un.köld' <i>a</i> , analwedig, b ei
Unbend, un.bend' <i>v</i> , dadblygu	Uncalm, un.kâm' <i>vt</i> , aflonyddu [ord
Unbending, un.ben'ding <i>a</i> , anystwyth, ystyfnig, syth [oliaeth eglwysig	Uncanonical, un.kâ.non'i.kal <i>a</i> , ang n-
Unbeneficed, un.ben'i.fist <i>a</i> , heb fyw-	Uncase, un.käs' <i>vt</i> , dadweinio; dyn hi
Unbeneficial, un.ben.i.fish'al <i>a</i> , diles	Uncought, un.kôt' <i>a</i> , annaliedig
Unbenevolent, un.bi.nev'ô.lent <i>a</i> , anghar- edig, anfwyn [goleu	Uncensured, un.sen'shûrd <i>a</i> , digery
Unbenighted, un.bi.nî'ted <i>a</i> , annhywyll,	Uncertain, un.sûr'tän <i>a</i> , ansicr, an
Unbenign, un.bi.nîm' <i>a</i> , annhirion	Uncertainty, un.sûr'tän.ti <i>n</i> , ansicr d
Unbent, un.bent' <i>a</i> , ammhlygedig	Unchain, un.tshän' <i>vt</i> , dadgadwyn
Unbeseeming, un.bi.sî'ming <i>a</i> , anwedd- aidd, anweddu, anaddas	Unchangeable, un.tshän'jä.bl <i>a</i> , an f- newidiol, digyfnewid, sefydlog
	Unchangeableness, un.tshän'jä.bl.n, anghyfnewidioldeb, dianwadalw
	Uncharitable, un.tshar'i.tä.bl <i>a</i> , an ar- iadus, annhirion; anelusengar

charitableness, un.tshar'itâ.bl.nes <i>n</i> ,	Uncompounded, un.kum.pûwn'ded <i>a</i> ,
anghariadoldeb [godinebus]	digymmysg [diamgyffred]
chaste, un.tshäst' <i>a</i> , anniwair, anllad	Uncomprehensive, un.kom.pri.hen siv <i>a</i> ,
chastity, un.tshas'ti.ti, Unchasteness,	Uncompressed, un.kum.prest' <i>a</i> , anghyd-
un.tshäst'nes <i>n</i> . anniweirdeb	wasg [diystyriaeth]
checked, un.tshekt' <i>a</i> , diattal	Unconcern, un.kon.sûrn' <i>n</i> , diofalweh,
cheerful, un.tshi'r'fwi <i>a</i> , prudd	Unconcerned, un.kon.sûrnd' <i>a</i> , diofal,
christened, un.kris'nd <i>a</i> , difedydd	difater [anghymmodol]
christian, un.kris'tshan <i>a</i> , anghrist-	Unconciliatory, un.kon.sil'vâ.tur.i <i>a</i> ,
onogol [anghritionogi]	Uncondemned, un.kon.demd' <i>a</i> , anny-
christianize, un.kris'tshan.iz <i>vt</i>	farnedig [ammod, heb delerau]
circumcised, un.sûr'kum.sîzd <i>a</i> , di-	Unconditional, un.kon.dish'un.al <i>a</i> , di-
nwaededig, heb ei enwaedu	Unconfined, un.kon.fînd' <i>a</i> , anghaeth
circumcision, un.sûr.kum.sizh'un <i>n</i> ,	Unconformable, un.kon.fôr'mâ.bl <i>a</i> ,
enwaediad	anghydffurfiol
circumscribed, ûn.sûr'kum.skribd <i>a</i> ,	Uncongealed, un.kon.jild' <i>a</i> , anghueledig
amherfynol, diderfyn, anattaliedig	Uncongenial, un.kon.ji'ni.al <i>a</i> , anghyn-
circumspect, un.sûr'kum.spekt <i>a</i> , an-	henyd, gwrthnawsol, gwrthnaws
ghyriadwrus, ammhwylllog	Unconjugal, un.kon'jü.gal <i>a</i> , annywed-
civil, un.siv'il <i>a</i> , anfoesgar, anfwyn	og [anorchfygol]
civilized, un.siv'il.îzd <i>a</i> , heb ei war-	Unconquerable, un.kong'kwur.â.bl <i>a</i> ,
iddio, anwareiddiedig	Unconscionable, un.kon'shun.â.bl <i>a</i> ,
clad, un.klad' <i>a</i> , heb ddillad, noeth	anghydwybodol, anghyfiawn; afres-
klasp, un.klas' <i>vt</i> , dadfoglumu	ymol [diarwybod]
cle, ung'kl <i>n</i> , ewythr	Unconscious, un.kon'shus <i>a</i> , anwybodol,
clean, un.klin' <i>a</i> , aflan, budr, brwnt	Unconsecrated, un.kon'si.krä.ted <i>a</i> ,
cleanness, un.klin'es <i>n</i> , aflendid	anghyssegredig, heb ei gyssegru
cleft, un.kleft' <i>a</i> , anhollt, anholltog	Unconsenting, un.kon.sent'ing <i>a</i> , an-
clench, un.klentsh' <i>vt</i> , agor	foddolawn, anghytunol, anghaniataol
clod, un.klog' <i>vt</i> , dadrwystro	Unconstrained, un.kon.stränd' <i>a</i> , anghy-
close, un.klöz' <i>vt</i> , agor, agoryd, agori	mhelledig, o'i wirfodd
clothe, un.klôth' <i>vt</i> , dadwisgo, diosg,	Unconsumed, un.kon.sümd' <i>a</i> , anysedig
enoethi [goleu]	Uncontaminated, un.kon.tam'i.nä.ted <i>a</i> ,
clouded, un.klûw'ded <i>a</i> , digwmwl;	dihalog, dilwgr, heb ei ddiwyno
clayed, un.klôid' <i>a</i> , heb gael germod	Uncontested, un.kon.tes'ted <i>a</i> , diamry-
coagulable, un.kö.ag'ü.lâ.bl <i>a</i> ,	son, diwrthwynebiad, diddadl
agheuladwy [dorch]	Uncontrollable, un.kon.trö'lâ.bl <i>a</i> , an-
coil, un.köil' <i>vt</i> , dad-ddyrwyn, di-	feistroladwy, afreolus
collected, un.ko.lek'ted <i>a</i> , anghasgl-	Uncord, un.körd' <i>vt</i> , dadgortio, dattod,
ig, heb ei gasglu, ar wasgar	dadrwymo, dadglymu, rhyddhau
combed, un.kömbd' <i>a</i> , heb ei gribo	Uncorrected, un.ko.rek'ted <i>a</i> , angher-
comely, un.kum'li <i>a</i> , anhardd, an-	yddedig; anniwgyiedig; anghywir
eddus, ammhrydferth	Uncorrupt, un.ko.rupt' <i>a</i> , anllygredig,
comfortable, un.kum'für.tâ.bl <i>a</i> ,	dihalog, dilwgr, pur, glân, gonest
ghysurus, annyddan	Uncountable, un.kûwn.tâ'bl <i>a</i> , dirif,
common, un.kom'un <i>a</i> , anghyffredin,	anghyfrifadwy, aneirif, afrifed
conferol; dyeithr [tawedog]	Uncouple, un.kup'l <i>vt</i> , gwahanu
communicative, un.ku.mü'ni.kä.tiv <i>a</i> ,	Uncourteous, un.kör'tshus <i>a</i> , anfwyn
compact, un.kum.pakt' <i>a</i> , anghryno,	Uncourtly, un.kört'li <i>a</i> , anfoesog, an-
mbaclus [anghymhellol]	foneddigaid [garw]
compellable, un.kum.pel'â.bl <i>a</i> ,	Uncouth, un.kûth' <i>a</i> , trwsgl, lledchwith,
complaining, un.kum.plä'ning <i>a</i> , di-	Uncover, un.kûv'ûr <i>vt</i> , dattoi, dynoethi,
hlwyn, amyneddgar, dirwgnach	dadorchuddio, anhuddo [diorchudd]
complicated, un.kom'pli.kä.ted <i>a</i> ,	Uncovered, un.kuv'ûrd <i>a</i> , angheledig,
anghymhleth, annyrys	Uncreate, un.kri.ät', Uncreated, un.kri-
complying, un.kum.pî'ing <i>a</i> , anghyd-	ä'ted <i>a</i> , anghrëedig [asol, gwarthus]
miol; anhyblyg, gwrthneul	Uncreditable, un.kred'itâ.bl <i>a</i> , anurdd-

UND pâth, fat, êre, met, mâ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=tool

Uncredited, un.kred'it.ed *a*, anghoel-
 Uncrown, un.krûwn' *vt*, digoroni [iedig
 Uction, ungk'shun *n*, eneiñiad; enaint
 Uctuous, ungk'tshû.us *a*, seimlyd, bras,
 ireidlyd
 Unculpable, un.kul'pâ bl *a*, difeius, difai
 Uncultivated, un.kul'ti.vâ.ted *a*, anni-
 wylliedig, anwrteithiedig; diddysg
 Uncumbered, un.kum'bûrd *a*, dirwystr,
 diludd [penrydd
 Uncurbed, un.kûrbd' *a*, diffrwyn, diattal,
 Uncured, un.kûrd' *a*, anwelledig, heb
 ei iachâu; anghyffeithiedig
 Uncurl, un.kûrl' *v*, dadfodrwyo
 Uncustomary, un.kus'tum.ur.î *a*, anar-
 ferol, anghyffredin, dyeithr
 Uncut, un.kut' *a*, heb ei dori [waethygu
 Undamaged, un.dam'âjd *a*, heb ei
 Undaunted, un.dân'ted *a*, diofn, eofn, hyf
 Undebauched, un.đi.bôtsht' *a*, anllath-
 ruddedig, dihalog [ochr ar ddeg
 Undecagon, un.dek'â.gun *n*, dull ag un
 Undecayed, un.đi.kâd' *a*, anfethedig
 Undeceive, un.đi.siv' *vt*, didwylllo
 Undecided, un.đi.sî'ded *a*, ammhenedol;
 gwammal; heb ei benderfynu
 Undecimal, un.des'î.mur.î *a*, yn cym-
 meryd lle bob un flwyddyn ar ddeg
 Undeck, un.dek' *vt*, diosg, didrwsio
 Undeclared, un.đi.klê'rd' *a*, anghyhoedd-
 edig, annadganedig
 Undeclinable, un.đi.klî'nâ.bl *n*, anhy-
 dreigl; anwrthodadwy [anaddurnedig
 Undecorated, un.dek'ô.râ.ted *a*, diaddurn,
 Undefaced, un.đi.fâst' *a*, heb ei anharddu
 Undefended, un.đi.fen'ded *a*, diamddi-
 ffyn, dinawdd [dihalog; dilwgr, glân
 Undeified, un.đi.fîld' *a*, anllathruddedig,
 Undefinable, un.đi.fî'nâ.bl *a*, annar-
 luniadwy [ammhenedol
 Undefined, un.đi.fînd' *a*, annarluniedig,
 Undeferred, un.đi.frâd' *a*, heb ei dalu
 Undemolished, un.đi.mol'isht *a*, heb ei
 ddistrywio [anhybrawf
 Undemonstrable, un.đi.mon'strâ.bl *a*,
 Udeniable, un.đi.nî'â.bl *a*, anwadadwy
 Undeplored, un.đi.plô'rd' *a*, heb gwyn am
 dano, heb alar ar ei ol [osodedig
 Undeposited, un.đi.poz'it.ed *a*, an-
 Under, un'dûr *pr*, tan, dan, oddi tan, o
 dan, is, is law, goris: *ad*, tanodd, oddi
 tanodd: *px*, is-, tan-
 Underact, un.dur.akt' *v*, isweithredu
 Underbid, un.dûr.bid' (*pt* underbid, *pp*
 underbidden, un.dûr.bid'n) *vt*, cynnyg
 dan [rhy fach
 Undercharge, un.dûr.tshârj' *v*, gofyn

Undergird, un.dûr.gûrd *vt*, tanwregy:
 Undergo, un.dûr.gô' (*pt* underwe
 un.dûr.went'; *pp* undergone, un.d
 gon') *vt*, dyoddef, goddef, dwyn
 Underhand, un'dûr.hand *a*, lladradai
 dirgel: *ad*, dan law, dan gel
 Underlay, un.dûr.lâ' *vt*, attegu, gosei
 Underline, un.dûr.lîn' *vt*, tanlinellu
 Underling, un'dûr.ling *n*, iswas, isafi
 Undermine, un.dûr.mîn' *vt*, tanglod
 cloddio tanodd; disodli
 Undermost, un'dûr.möst *a*, isaf, isela
 Underneath, un.dûr.nîrth' *ad*, dan, c
 tanodd, i lawr: *pr*, tan, dan
 Underpin, un.dûr.pin' *vt*, attegu
 Underrate, un.dur.rât' *vt*, tanbrisio
 Undersell, un.dûr.sel' *vt*, iswerthu [
 Underset, un.dûr.set' *vt*, attegu, g
 Underset, un'dûr.set *n*, isffrwd
 Understand, un.dûr.stand' (*pt* &
 understood, un.dûr.stwd') *vt*, d
 dirnad, amgyffred. To give to un-
 stand, rhoi ar ddeall, hysbysu
 Understanding, un.dûr.stan'ding *n*, d
 dealltwriaeth, synwyr, dirnada
 gwybodaeth: *a*, deallus, gwybodu
 Understrapper, un'dûr.strap.ûr *n*,
 oruchwyliwr; iswas
 Undertake, un.dûr.tâk' (*pt* undert
 un.dûr.tŵk'; *pp* undertaken, un.
 tâkn) *v*, ymgymmyrd, cymm
 mewn llaw, cymmyrd ar
 Undertaker, un.dûr.tâ'kûr *n*, w
 gymmero peth arno; arwylianny
 Undertaking, un.dûr.tâ'king *n*,
 gymmeriad, gorchwyl, antur;
 rwyriad, ysgrifenydd
 Undervalue, un.dûr.val'û *vt*, dib
 difrio; tanbrisio, isbrisio
 Underwood, un'dûr.wûd *n*, glas
 mangoed, prysg, prysgl, isgoed
 Underwork, un'dûr.wûrk *n*, tanwai
 Underwork, un.dûr.wûrk' *vt*, gwe
 am lai, isweithio, tanweithio, disc
 Underwrite, un.dur.rît' *vt*, tanygrif
 Underwriter, un'dur.rî.tûr *n*, ymrw
 wr, digolliannwr, digolledwr
 Undescribed, un.đi.skribd' *a*, ar
 luniedig, annysgrifedig
 Undescried, un.đi.skrid' *a*, heb ei a-
 undeserved, un.đi.zûrvd' *a*, he
 haeddu, anhaeddol, anhaeddedig
 Undeserving, un.đi.zûr'ving *a*, anhu
 iannol, annheilwng, dihaeddiant
 Undesigned, un.đi.sînd' *a*, anfwriad
 Undesigning, un.đi.sî'ning *a*, did ll,
 diddrygwriad, gonest, dihoced

Undesirable, un.dī.zī'r'ā.bl <i>a</i> , annymunol, annewisol [beithiol	Undrained, un.dränd' <i>a</i> , annyhyspyddedig, heb ei ddyhyspyddu, gwlyb
Undespairing, un.dī.spēr'ing <i>a</i> , go-	Undreaded, un.dred'ed <i>a</i> , heb ei ofni
Undestroyed, un.dī.strōid' <i>a</i> , annistrywiedig, heb ei ddistrywio [iedig	Undress, un.dres' <i>vt</i> , dadwisgo, diosg
Undetected, un.dī.tek'ted <i>a</i> , annadgudd-	Undress, un'dres <i>n</i> , lledwisg, rhyddwisg
Undetermined, un.dī.tūr'mind <i>a</i> , ammhenderfynedig [ychu	Undressed, un.drest' <i>a</i> , anwisgedig
Undeterred, un.dī.tūrd' <i>a</i> , heb ei fraw-	Undried, un.drīd' <i>a</i> , ansychedig, ir
Undeveloped, un.dī.vel'upt <i>a</i> , aneglur, snamlwg, heb ei ddadorchuddio	Undue, un.dū' <i>a</i> , annyledus; annheg
Undeviating, un.dī.vī.ā.ting <i>a</i> , anwyrol	Undulate, un'dū.lāt <i>v</i> , tonogi, codi yn dōnau: <i>a</i> , â gwaith tōnog arno
Undevious, un.dī.vī.us <i>a</i> , anwyrog, uniongyrch [annuwiol	Undulation, un.dū.lā'shun <i>n</i> , tonogiad
Undevout, un.dī.vūwt' <i>a</i> , digrefydd,	Undulatory, un'dū.lā.tur.ī <i>a</i> , tonogol
Undexterous, un.deks'tur.us <i>a</i> , chwith, anfedrus, anghelfydd, anneheug	Undutiful, un.dū'ti.fwl, Unduteous, undū'tshus <i>a</i> , anufuddgar [didranc
Indigenous, un.dij'i.nus <i>a</i> , epiliedig gan ddwfr [iedig	Undying, un.dī'ing <i>a</i> , anfarwol, parhaol
Indigested, un.dī.jes'ted <i>a</i> , annhreul-	Unearth, un.ūrth' <i>vt</i> , dad-ddaiaru
Indignified, un.dig'nī.fīd <i>a</i> , anurddasol, difri, gwael, isel [heb ei leihau	Unearthly, un.ūrth'li <i>a</i> , annaiarol
Indiminished, un.dī.min'isht <i>a</i> , cyfan,	Uneasiness, un.ī.zī.nes <i>a</i> , anesmwythder, aflonyddwch; anhawser
Indirected, un.dī.rek'ted <i>a</i> , anghyfeiriedig [fodedig	Uneasy, un.ī.zī <i>a</i> , anesmwyth, aflonydd
Indiscerned, un.dī.zūrnd' <i>a</i> , anghan-	Uneatable, un.ī.tā.bl <i>a</i> , anfwytadwy
Indiscerning, un.dī.zūr'ning <i>a</i> , annirnadol, anghraff, anghall	Unedified, un.ed'ī.fīd <i>a</i> , heb ei adeiladu
Indisciplined, un.dīs'ī.plind <i>a</i> , diaddysg, didrefn, diddysgyblaeth	Uneducated, un.ej'ū.kā.ted <i>a</i> , diaddysg, anwybodus, annysgedig
Indiscovered, un.dīs.kuv'ūrd <i>a</i> , amamlygedig, cuddiedig, dirgel	Uneffaced, un.e.fāst' <i>a</i> , annilëedig
Indisguised, un.dīs.gīzd' <i>a</i> , diledrith, didwyll, diffuant, agored	Unelated, un.ī.lā.ted <i>a</i> , annyrchafedig
Indismayed, un.dīs.mād' <i>a</i> , heb ei ddychrynu, diofn, difraw, eofn	Unelected, un.ī.lek'ted <i>a</i> , anetholedig
Indisputed, un.dīs.pū'ted <i>a</i> , diddadl, annadleuedig, cyfaddefedig	Unemancipated, un.ī.man'sī.pā.ted <i>a</i> , heb ei ryddfrenio, caeth
Indissembling, un.dī.sem'bling <i>a</i> , anffugiol, diledrith, diffuant [nhoddadwy	Unembarrassed, un.em.bar'ast <i>a</i> , diastusi; ffraeth, parod [chwerwi
Indissoluble, un.dī.zol'vā.bl <i>a</i> , an-	Unembittered, un.em.bit'ūrd <i>a</i> , heb ei
Indistinguishable, un.dīs.ting'gwish.ā.bl <i>a</i> , anwahanadwy; aneglur, anamlwg	Unemphatic, un.em.fat'ik <i>a</i> , amhmwysleisli, dibwyslais [secur
Indisturbed, un.dīs.tūrbd' <i>a</i> , tawel, llonydd, digynhwrff [wedd, unddull	Unemployed, un.em.plōid' <i>a</i> , diwaith,
Indiversified, un.dī.vūr'sī.fīd <i>a</i> , un-	Unencumbered, un.en.kum'būrd <i>a</i> , di-rwysr, diludd; rhydd o ddyled
Individed, un.dī.vī'ded <i>a</i> , anranedig, anwahanedig, cyfan, heb ei ranu	Unending, un.en.dīng <i>a</i> , diderfyn, anherfynol, parhâus, parhaol, bythol
Indivorced, un.dī.vōrst' <i>a</i> , anysgaredig	Unendowed, un.en.dūwd' <i>a</i> , anwaddol, digynnysgaeth; diddawn [wanhau
Indivulged, un.dī.vuljd' <i>a</i> , annadguddiedig, anghyhoeddedig	Unenervated, un.ī.nūr'vā.ted <i>a</i> , heb ei
Indo, un.dw (pt undid, un.did'; pp undone, un.dun') <i>vt</i> , dadwneyd, dadwneathur; dattod; dyfetha, anafu	Unenlightened, un.en.lī'tnd <i>a</i> , anoleunedig, tywyll [rhydd
Indoubted, un.dūw'ted <i>a</i> , diammheuol, dios, dilys [anammhëus	Unenslaved, un.en.slāvd' <i>a</i> , digaeth,
Indoubting, un.dūw'ting <i>a</i> , ymddiriedus,	Unenterprising, un.en'tūr.pri.zing <i>a</i> , diantur [anghaeth
	Unenthralled, un.en.thrōld' <i>a</i> , rhydd,
	Unentombed, un.en.twmd' <i>a</i> , heb ei gladdu, anghladdedig
	Unenumerated, un.ī.nū'mur.ā.ted <i>a</i> , anghyfrifedig, heb eu rhifo
	Unenvied, un.en'vid <i>a</i> , heb ei genfigenu
	Unenvious, un.en'vī.us <i>a</i> , digenfigen
	Unepitaphed, un.ep'ī.taft <i>a</i> , difeddargraff [anghydwastad
	Unequable, un.ek'wā.bl <i>a</i> , anghyfartal,

UNF pâth, fat, êre, met, mâ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Unequal, un.î'kwul *a*, anghyfartal, anwastad. Of unequal age, anghyfoed. Of unequal degree, anghyfradd. Of unequal number, anghyfnifer. Of unequal weight, anghydbwys. Unequal in height, anghyfuwch
 Unequaled, un.î'kwuld *a*, digymhar
 Unequitable, un.ek'wî.tâ.bl *a*, anghyfiawn [tal
 Unequivalent, un.î.kwiv'â.lent *a*, anghys-
 Unequivocal, un.î.kwiv'ö.kal *a*, di-
 amwys, eglur [digyfeiliorn
 Unerring, un.er'ing *a*, anghyfeiliornus,
 Unessayed, un.es.sä'd' *a*, heb ei brofi
 Unessential, un.e.sen'shal *a*, anhanfodol;
 hebgorol [yldedig
 Unestablished, un.î.stab'lisht *a*, ansef-
 Uneven, un.î'vn *a*, anghyfartal, anwastad
 Unevenness, un.î'vn.es *n*, anwastadrwydd
 Uneventful, un.î.vent'fŵl *a*, heb ddwys
 ganlyniadau, ammhwwysig
 Unexaggerated, un.eg.za'j'ur.ä.ted *a*, heb
 ei fwyhau, heb ei helaethu
 Unexamined, un.eg.zam'ind *a*, anchwil-
 iedig, anholedig [elyb
 Unexampled, un.eg.zam'pld *a*, digyff-
 Unexceptionable, un.ek.sep'shun.â.bl *a*,
 aneithradwy, anwrthodadwy; dinam
 Unexecuted, un.eks'î.kü.ted *a*, an-
 wneuthuredig; heb ei ddienyddio
 Unexempt, un.eg.zem't' *a*, anesgusodol,
 rhwym [yddedig
 Unexhausted, un.eg.zôs'ted *a*, annyhysp-
 Unexistent, un.eg.zis'tent *a*, anhanfodol,
 anfodol [ledu
 Unexpanded, un.eks.pan'ded *a*, heb ei
 Unexpected, un.eks.pek'ted *a*, annys-
 gwyliedig, diddysgwyl [iedig
 Unexpended, un.eks.pen'ded *a*, annhreul-
 Unexpired, un.eks.pî'rd' *a*, anorphen-
 edig, annherfyndedig, heb ddyfod i ben,
 heb ddarfod, heb derfynu [edig
 Unexplained, un.eks.pländ' *a*, aneglur-
 Unexplored, un.eks.plö'rd' *a*, anchwil-
 iedig, anolrheiniedig
 Unexposed, un.eks.pözd' *a*, heb ei ddy-
 noethi, diogel, amnawdd
 Unextinguishable, un.eks.ting'gwish.â-
 bl *a*, anniffoddadwy, diddiffodd
 Unextirpated, un.eks.tûr'pä.ted *a*, heb
 ei ddadwreiddio, heb ei ddifa yn llwyr
 Unfading, un.fä'ding *a*, annifanol
 Unfailing, un.fä'ling *a*, diball, difeth
 Unfair, un.fê'r' *a*, annheg, anonest
 Unfairness, un.fê'r'nes *n*, annhegwch
 Unfaithful, un.fäth'fŵl *a*, anffyddlawn,
 anghywir, bradus, twyllodrus

Unfaithfulness, un.fäth'fŵl.nes *n*, an-
 ffyddlondeb [syrrhiedig
 Unfallen, un.fö'ln *a*, safol, yn sefyll, an-
 Unfallowed, un.fal'öd *a*, heb ei fraenaru
 Unfamiliar, un.fä.mil'yûr *a*, anghyf-
 eillgar; anghyffredin, anadnabyddus
 Unfasten, un.fas'n *vt*, dadafaelu, dattod,
 dadfolltio [ddifad
 Unfathered, un.fä'thûrd *a*, didad, ym-
 Unfathomable, un.fath'um.â.bl *a*, di-
 waelod; annirnadwy [diffin
 Unfatigued, un.fä.tigd' *a*, anluddedig.
 Unfaulty, un.föl'ti *a*, difai; diniwed
 Unfavourable, un.fä'vur.â.bl *a*, anhy-
 naws; ammhrydlawn, anffodus
 Unfavoured, un.fä'vûrd *a*, anhoffedig
 Unfeared, un.fî'rd' *a*, anffonedig
 Unfearing, un.fî'r'ing *a*, eofn, diarswyd
 Unfeasible, un.fî'zi.bl *a*, annichonadwy
 Unfeathered, un.fern'ûrd *a*, diblu; heb e
 Unfed, un.fed' *a*, ammhorthedig [ddiblu
 Unfeed, un.fid' *a*, diwobr, didal
 Unfeeling, un.fî'ling *a*, dideinlad, an-
 nhosturiol, caled [nheimpladwyd
 Unfeelingness, un.fî'ling.nes *a*, an-
 Unfeigned, un.fänd' *a*, diffuant, gwirion-
 Unfelt, un.felt' *a*, annheimledig [eddo
 Unfenced, un.fenst' *a*, anghauedig; di-
 gaer; gorest [weithiedig
 Unfermented, un.für.men'ted *a*, an-
 Unfertile, un.fûr'til *a*, anffwythlawn
 Unservid, un.fûr'vid *a*, anwresog
 Unsetter, un.fet'ûr *vt*, dadlyffetheirio
 Unfilial, un.fil'yäl *a*, anfabol, anuffudd
 Unfilled, un.fild' *a*, heb ei lenwi; gwag
 Unfinished, un.fin'isht *a*, anorphenedig
 Unfirm, un.fûrm' *a*, siglog, ansafadwy
 Unfit, un.fît' *a*, anghymhwys, anwedd
 us, anaddas, anghyfaddas, ammhriod-
 ol: *vt*, anghymhwyso, anaddasu
 Unfitness, un.fît'nes *n*, anaddasrwydd
 Unfix, un.fiks' *vt*, dadsefydlu, dattod
 Unfixed, un.fikst' *a*, ansefydlog, ansic-
 ansafadwy; petrusol, anwadal, anwas-
 tad [ieithol, diweniait
 Unflattering, un.flat'ur.ing *a*, anwen
 Unfledged, un.flejd' *a*, diblu, noeth
 Unflinching, un.flin'tshing *a*, diysgo-
 diwrthgil, diymollwng; gwrol, dewr
 Unfold, un.föld' *v*, dadblygu; ago-
 agori; deongli, egluro
 Unforbearing, un.för.bê'r'ing *a*, anoddefo-
 anymaröus [edig, diwahard
 Unforbidden, un.för.bid'n *a*, anwahard-
 Unforced, un.fö'rst' *a*, digymhell, anni-
 Unfordable, un.fö'r'dâ.bl *a*, anhyry-
 anfas, dwfn

Unforeknown, un.fö'r.nön' <i>a</i> , diragwybod	Ungenteel, un.jen.til' <i>a</i> , anfoneddigaidd,
Unforeseen, un.fö'r.sin' <i>a</i> , heb ei ragweled, anrhagweledig [edig	anfoesog, anfoneddig [ion, anllariaidd
Unforeskinned, un.fö'r.skind <i>a</i> , enwaed-	Ungentle, un.jen'tl <i>a</i> , anfwyn, annhir-
Unforetold, un.fö'r.töld' <i>a</i> , heb ei ragfynegu [rybuddiedig, diwahardd	Ungentlemanlike, un.jen'tl.man.lîk, Un-
Unforewarned, un.fö'r.wörnd' <i>a</i> , anrhag-	gentlemanly, un.jen'tl.man.lî <i>a</i> , an-
Unforgiven, un.för.giv'n <i>a</i> , anfaddeuedig	foneddigaidd
Unforgiving, un.för.giv'ing <i>a</i> , anfaddeuol, annhugarog, anfaddeugar	Ungentleness, un.jen'tl.nes <i>n</i> , anfwynder, anwaredd, anhynawsedd, annhiriondeb
Unforgotten, un.för.got'n <i>a</i> , heb fyned yn anghof, cofiedig, heb ei anghofio	Ungifted, un.gif'ted <i>a</i> , diddawn
Unformed, un.förmd' <i>a</i> , anffurfiedig, dilun, afluniedig, anelwig	Ungird, un.gürd' (<i>pt</i> & <i>pp</i> ungirt) <i>vt</i> , dadwregysu, dadgenglu, diwregysu
Unforsaken, un.för.sä'ku <i>a</i> , heb ei adael	Unglorified, un.glör'î.fîd <i>a</i> , heb ei ogoneddu [noeth
Unfortified, un.för'tî.fîd <i>a</i> , anghaerog	Ungloved, un.gluvd' <i>a</i> , heb fenyg, llaw-
Unfortunate, un.för'tshü.nät <i>a</i> , anffodlog, anhapus, aflwyddiannus	Unglue, un.glü' <i>vt</i> , dadludio [deb
Unfortunateness, un.för'tshü.nät.nes <i>n</i> , annedwyddwch, anflawd	Ungodliness, un.god'li.nes <i>n</i> , annuwiol-
Unfound, un.fü'wnd' <i>a</i> , heb ei ganfod, ar goll [faen	Ungodly, un.god'li <i>a</i> , annuwiol
Unfounded, un.fü'wn'ded <i>a</i> , disail, disyl-	Ungovernable, un.guv'ür.nâ.bl <i>a</i> , an-
Unframed, un.friämd' <i>a</i> , anffurfiedig	lywiadwy, afreolus, aflywodraethus
Unfrequent, un.fri'kwent <i>a</i> , anfynych, anaml, anghyffredinol	Ungoverned, un.guv'ürnd <i>a</i> , brochwyllt
Unfrequent, un.fri.kwent' <i>vt</i> , gadael	Ungown, un.gü'wn' <i>v</i> , dadwisgo; diswyddo [anhardd, ammhrydferth
Unfrequented, un.fri.kwen'ted <i>a</i> , anhygyrch, didramwy, ansathredig	Ungraceful, un.gräs'fwl <i>a</i> , annhelediwy,
Unfriendliness, un.frend'li.nes <i>n</i> , anghyfeillgarwch, angharedigrwydd	Ungracefulness, un.gräs'fwl.nes <i>n</i> , anharddwch, ammhrydferthwch [anrasol
Unfriendly, un.frend'li <i>a</i> , anghyfeillgar, angharedig, anhynaws	Ungracious, un.grä'shus <i>a</i> , anrhadlawn,
Unfrozen, un.frö'zn <i>a</i> , anrhewedig	Ungrammatical, un.gra.mat'î.kal <i>a</i> , anramadegol
Unfruitful, un.frw't'fwl <i>a</i> , anffrwythlawn, diffryth, diffaeth, amhiantadwy	Ungrateful, un.grät'fwl <i>a</i> , annïolchgar, diddiolch; anffasus [nïolchgarwch
Unfruitfulness, un.frw't'fwl.nes <i>n</i> , anffrwythlondeb, anffrwythlonrwydd	Ungratefulness, un.grät'fwl.nes <i>n</i> , an-
Unfulfilled, un.fwl.fîld' <i>a</i> , heb ei gwblhau	Ungreeted, un.grî'ted <i>a</i> , dianerch
Unfurl, un.für'l' <i>vt</i> , dadblygu, lledu	Ungrudging, un.gruj'ing <i>a</i> , dirwgnach
Unfurnished, un.für'nisht <i>a</i> , diddodrefn	Unguarded, un.gär'ded <i>a</i> , anwyliadwrus; byrbwyll, amhwylllog, diofal
Unfused, un.füz'd' <i>a</i> , annhoddedig	Unguent, ung'went <i>n</i> , enaint, eli
Ungainful, un.gän'fwl <i>a</i> , dielw, diles	Unguiculate, ung.gwik'ül.lät, Ungwiculated, ung.gwik'ül.lät.ed <i>a</i> , ewinog
Ungainly, un.gän'li <i>a</i> , chwithig, lledchwith, trwsogl, ammhrydferth	Unguilty, un.gil'tî <i>a</i> , dienog [carnogion
Ungallant, un.gal.lant' <i>a</i> , anghareugar	Ungulate, ung.gü.lätâ <i>np</i> , carnolion,
Ungallant, un.gal'ant <i>a</i> , annewr, llwfr	Ungulate, ung'gü.lät <i>n</i> , milyn carnol
Ungarnished, un.gär'nisht <i>a</i> , diaddurn	Unhale, un.häl' <i>a</i> , anghyfan; afiach
Ungathered, un.gär'n'ürd <i>a</i> , anghlasgl-	Unhallow, un.hal'ö <i>vt</i> , halogi
Ungear, un.gî'r' <i>vt</i> , diseirchio [edig	Unhallowed, un.hal'öd <i>a</i> , ansanctaidd
Ungenerate, un.jen'ür.ät, Ungenerated, un.jen'ür.ät.ed <i>a</i> , anghenedledig	Unhand, un.hand' <i>vt</i> , rhyddhau o'r dwylaw [edd, anneheuder
Ungenerative, un.jen'ür.ätiv <i>a</i> , anhiliol	Unhandiness, un.han'dî.nes <i>n</i> , anfedrus-
Ungenerous, un.jen'ür.us <i>a</i> , anhael, crintach, bawaid, anhaelionus	Unhandsome, un.hand'sum <i>a</i> , ammhrydferth, anhardd; gorwael, bawaid
Ungenial, un.ji'mî.al <i>a</i> , anhyffrwyth, annhirion, anhynaws, afrywio	Unhandy, un.han'dî <i>a</i> , anhylaw, anfedrus, chwithig [wyddwch
	Unhappiness, un.hap'î.nes <i>n</i> , anned-
	Unhappy, un.hap'î <i>a</i> , annedwydd
	Unhardy, un.hâr'dî <i>a</i> , tyner [friw
	Unharmful, un.hârmd' <i>a</i> , heb niwed, di-
	Unharmonious, un.hâr.mö'nî.us <i>a</i> , di-
	gynghanedd, anghlynghaneddol

UNI pâth, fat, êre, met, mâ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took:

Unharness, un.hâr'nes *vt*, dadseirchio
 Unhatched, un.hatsht' *a*, anneoredig
 Unhealthy, un.hel'thî *a*, afiach, claf,
 afiachus, clefyca, clefychlyd
 Unheard, un.hûrd' *a*, heb ei wrando.
 Unheard-of, newydd, digynllun [galoni
 Unheart, un.hârt' *vt*, digaloni, gwan-
 Unheated, un.hî'ted *a*, ammrwd, oer
 Unheeded, un.hî'ded *a*, heb sylw arno
 Unheeding, un.hî'ding *a*, anofalus, byr-
 bwyll, diofal, diddawr, anochelgar
 Unhelped, un.helpt' *a*, digymhorth, di-
 gynnorthwy [dibetrus
 Unhesitating, un.hez'î.tä.ting *a*, parod,
 Unhewn, un.hûin' *a*, heb ei naddu
 Unhidden, un.hid'n *a*, anghudd, digel,
 amlwg, hywel, mewn golwg
 Unhinge, un.hinj' *vt*, codi oddi ar fach-
 au; annbrefnu [rwydd
 Unholiness, un.hö'li.nes *n*, ansancteidd-
 Unholy, un.hö'li *a*, ansanctaidd, annu-
 iol, anfadus [dibarch
 Unhonoured, un.on'ûrd *a*, dianrhuddedd,
 Unhook, un.hŵk' *vt*, dadfachu, difachu
 Unhoop, un.hŵp' *vt*, dadgylchu
 Unhopeful, un.höp'fwl *a*, anobeithiol
 Unhorse, un.hôrs' *vt*, tynu oddi ar farch
 Unhouse, un.hûwz' *vt*, didyo, troi o dy,
 digartrefu, dibreswyllo [mun
 Unhouselled, un.hûw'zeld *a*, heb y cym-
 Unhumbled, un.um'bld *a*, heb ei iselu,
 heb ei ostwng, gorfalch
 Unhung, un.hung', Unhanged, un.hangd'
a, heb ei grogi, anghrogedig
 Unhurt, un.hûrt' *a*, difriw, diddolor
 Unhurtful, un.hûrt'fwl *a*, diniwed
 Unhusbanded, un.huz'banded *a*, gwas-
 traffedig; heb ei iawn drefnu
 Unicorn, ü.nî.kôrn *n*, unicorn, unicornfil
 Unification, ü.nî.fî.kä'shun *n*, uniad
 Uniflorous, ü.nî.flô'r'us *a*, unflodenog
 Unifoliate, ü.nî.fö'li.ät *a*, unddalenog
 Uniform, ü.nî.fôrm *a*, unfurf, unwedd,
 unddull: *n*, unweddwisg, gosgorddwisg
 Uniformity, ü.nî.fôr'mî.tî *n*, unfurfiad
 Unigeniture, ü.nî.jen'î.tshü'r *n*, unig-
 enedigaeth [rhyw, unrhywiog
 Unigenous, ü.nij'i.nus *a*, unrhywiol, un-
 Unilateral, ü.nî.lat'ur.al *a*, unochrog
 Uniliteral, ü.nî.lit'ur.al *a*, cynnwysedig
 o un lythyren [wyll, anoleu
 Illuminated, un.i.lü'mî.nä.ted *a*, ty-
 Unimaginable, un.i.maj'i.nä.bl *a*, an-
 nychymmygadwy [efelychu
 Unimitated, un.im'î.tä.ted *a*, heb ei
 Unimpaired, un.im.pêrd' *a*, anwaeth-
 edig, heb ei waethygu

Unimpassioned, un.im.pash'und *a*, dof
 tawel, araf [anghyhuddadwy
 Unimpeachable, un.im.pî'tshâ.bl *a*
 Unimpeded, un.im.pî'ded *a*, diattal, hel
 ei rwystro, dirwystyr, diludd
 Unimportant, un.im.pôr'tant *a*, dibwys
 Unimportunate, un.im.pôr'tshü.nät *a*
 annhaer [welladwy, anniwygiadwy
 Unimprovable, un.im.prŵ'vâ.bl *a*, an-
 Uninclined, un.in.klînd' *a*, anogwydd
 annhueddol [nyledu
 Uneincumbent, un.in.kum'bent *a*, an-
 Unindustrious, un.in.dus'tri.us *a*, an-
 weithgar, diog, anniwyd [llosgadwy
 Uninflammable, un.in.flam'â.bl *a*, a-
 Uninfluenced, un.in.flü.enst *a*, diannog
 Uninformed, un.in.fôrm'd *a*, digyfai-
 wydd, anghyfarwydd, anwybodus
 Uninhabitable, un.in.hab'î.tä.bl *a*, ar
 hydrig, anghyfanneddol
 Uninhabited, un.in.hab'î.ted *a*, anghy-
 annedd, annhrefedig, anial, dibobl
 Uninjured, un.in.jûrd *a*, difriw, diniwe
 Uninscribed, un.in.skrîbd' *a*, diarysgr
 heb ei gyflwyno [bryd
 Uninspired, un.in.spî'rd' *a*, heb ei y-
 Uninstructed, un.in.struk'ted *a*, a-
 hyfforddedig, annysgedig, diddysg
 Unintelligent, un.in.tel'î.jent *a*, ansy-
 wyrol, anwybodus [adv
 Unintelligible, un.in.tel'î.ji.bl *a*, annea-
 Unintentional, un.in.ten'shun.al *a*, a-
 fwriadol, difwriad [nyddor
 Uninteresting, un.in.tu.res'ting *a*, a-
 Unintermitting, un.in.tûr.mit'ing *a*, pe-
 haol, dibaid, parhäus [lwi
 Uninterpolated, un.in.tûr'pö.lä.ted *a*,
 Uninterpreted, un.in.tûr'pret.ed
 anghyfieithedig, heb ei ddeongli
 Uninterred, un.in.tûrd' *a*, anghladdeu
 Uninterrupted, un.in.tu.rup'ted *a*,
 dor, anrhwystredig, dirwystyr [glaw
 Untrenched, un.in.trentsht' *a*, dia-
 Unintricate, un.in.trî.kät *a*, annyrus
 Uninvited, un.in.vî'ted *a*, diwahodd
 Union, ü.nî.un *n*, undeb, uniant, und-
 under; cyfundeb; uniad
 Unique, ü.nîk' *a*, unig, unigol, digymf-
 Unison, ü.nî.zun *n*, unsain, unseine-
a, unseiniol, cynghaneddol
 Unisonance, ü.nîs'ö.nans *n*, cynghane
 Unisonant, ü.nîs'ö.nant, Unisonous,
 nîs'ö.nus *a*, cynghaneddol
 Unit, ü'nît *n*, un, rhif un; undod
 Unitarian, ü.nî.tê'r'i.an *n*, undodiad:
 undodaidd [dodia
 Unitarianism, ü.nî.tê'r'i.an.izm *n*,

Unite, ün.nít' *v*, uno, cyfuno, cyduno, cydio, cyssylltu, cydgyssylltu
 Unition, ün.nish'un *n*, uniad, cyduniad
 Unitive, ün.ní'tiv *a*, cyfunol
 Unity, ün.ní.tí *n*, cyfundeb, cyfundod, undeb, undod, unoliaeth, cydundeb
 Univalve, ün.ní.valv *a*, ungloriog, un-gragengog: *n*, cragen ungafell
 Universal, ün.ní.vúr'sal *a*, cyffredinol, cyffredin, hollol; penbaladr
 Universalism, ün.ní.vúr'sal.ism *n*, cred yng nghadwedigaeth pawb
 Universalist, ün.ní.vúr'salist *n*, credwr yng nghadwedigaeth gyffredinol
 Universality, ün.ní.vúr.sal'i.tí *n*, cyffred inolrwydd, cyffredinrwydd
 Universe, ün.ní.vürs *n*, byd, bydyssawd
 University, ün.ní.vúr'si.tí *n*, prifysgol, prifathrofa, mamysgol [un ystyr
 Univocal, ün.nív'ö.kal *a*, unllais, ungeiriol,
 Unjoin, un.jôin' *vt*, dadgyssylltu
 Unjoint, un.jôint' *vt*, dadgymmalu
 Unjointed, un.jôin'ted *a*, anghyssyllt-
 edig, wedi ei ddadgymmalu
 Unjoyful, un.jöi'fwl *a*, dihoen, aflawen, annyddan, anhylon [anfarnedig
 Unjudged, un.jujd' *a*, heb ei farnu,
 Unjust, un.just' *a*, anghyfiawn, annheg
 Unjustifiable, un.jus.ti.fí'ä.bl *a*, anghyfi-
 awn nadwy, anniffynadwy
 Unkenel, un.ken'el *vt*, dilochesu
 Unkept, un.kept' *a*, anghadwedig
 Unkernelled, un.kür'neld *a*, dignewull
 Unkind, un.kind' *a*, angharedig, an-
 nhirion, anhynaws, anfwyn, afrywiog
 Unkindness, un.kind'nes *a*, anfwynder, afrywiogrwydd [seddu
 Unking, un.king' *vt*, dideyrno, dior-
 kingly, un.king'li *a*, anffreninaidd
 Unknit, u.nit' *vt*, dadwëu [dad-ddyrysu
 Unknot, u.not' *vt*, dadglymu, dattod, un-
 knowing, u.nö'ing *a*, anwybodus
 Unknowingly, u.nö'ing.li *ad*, diarwybod, heb wybod
 Unknown, u.nön' *a*, anadnabyddus; dyeithr, anhysbys [rhwydd
 Unlaboured, un.lä'bürd *a*, diymdrech,
 Unlace, un.läs' *vt*, laesu, dattod
 Unlade, un.läd' (unladen) *vt*, dadlwytho
 Unladen, un.lä'dn *pp*.—Unlade & Un-
 load [ddodi
 Unlaid, un.läd' *a*, anosodedig, heb ei
 Unlamented, un.lä.men'ted *a*, heb alar
 Unlap, un.lap' *vt*, dadblygu [ar ei ol
 Unlash, un.lash' *vt*, dadrwyymo [glieciu
 Unlatch, un.latsh' *vt*, agor clicied, di-
 Unlaurelled, un.lor'eld *a*, dianrhydedd

Unlawful, un.lô'fwl *a*, anghyfreithlawn
 Unlearn, un.lürn' *vt*, dad-ddysgu
 Unlearned, un.lür'ned *a*, annysgedig, diddysg, anwybodus, anlythyrenog
 Unleavened, un.lev'nd *a*, disurdoes, dilefeinlyd, dieples, croew, crai, cri
 Unless, un.les' *c*, oni, onid, onis, oni byddai, oddi eithr, oddi gerth, pe na, os na
 Unlessened, un.les'nd *a*, heb ei leihau
 Unlessoned, un.les'nd *a*, annysgedig, diddysg [diddysg, anwybodus
 Unlettered, un.let'ürd *a*, anlythyrenog,
 Unlevel, un.lev'el *a*, anwastad, anlyfu
 Unlicensed, un.lí'senset *a*, didrwydded
 Unlightsome, un.lit'sum *a*, tywyll, an-
 oleu, gwyll
 Unlike, un.lík' *a*, anghyffelyb, annhebyg
 Unlikelihood, un.lík'li.hwd, Unlikeli-
 ness, un.lík'li.nes *n*, annhebygolrwydd
 Unlikely, un.lík'li *a*, annhebygol [rwydd
 Unlikeness, un.lík'nes *n*, anghyffelyb-
 Unlimber, un.lim'bür *a*, anystwyth; an-
 hyblyg: *vt*, dattrefnu magnel
 Unlimitable, un.lim'í.tä.bl *a*, annher-
 fynadwy [nherfynol, amhenodol
 Unlimited, un.lim'ited *a*, diderfyn, an-
 Unlink, un.lingk' *vt*, dadrwyo, dadfachu
 Unliquidated, un.lík'wi.dä.ted *a*, an-
 nhaledig, heb ei dalu
 Unliquified, un.lík'wi.fid *a*, annhoddedig
 Unlively, un.liv'li *a*, anfywiog
 Unload, un.löd (*pp* unladen) *vt*, dad-
 Unlock, un.lok' *vt*, dadgloi [lwytho
 Unlodge, un.loj' *vt*.—Dislodge
 Unloose, un.lws' *v*, gollwng, rhyddhau, dattod; ymddattod [hygar, gwrthun
 Unlovely, un.luv'li *a*, angharuaid, an-
 Unloving, un.luv'ing *a*, anserchog, dis-
 serch; anghariadus
 Unlucky, un.luk'í *a*, anhapus, anffodus
 Unlute, un.lüt' *vt*, dadgleio [aidd
 Unmaidenly, un.mä'dn.li *a*, anforwyn-
 Unmaimed, un.mämd' *a*, dianaf, difriw
 Unmake, un.mäk' (*pt* & *pp* unmade, un.mäd') *vt*, dadwneuthur, dadwneyd
 Unmalleability, un.mal.iä.bil'í.tí *a*, an-
 forthwyledd [wyliadwy
 Unmalleable, un.mal'yä.bl *a*, anforth-
 Unman, un.man' *vt*, diwrio, digaloni
 Unmanageable, un.man'ä.jä.bl *a*, an-
 nhriniadwy, afreolus, aflywodraethus
 Unmanliness, un.man'li.nes *n*, anwrol-
 der; llyfrdra [aidd; llwfr
 Unmanly, un.man'li *a*, anwrol, anwr-
 Unmanned, un.mand' *a*, heb wŷr, heb
 forwyr; wedi ei ddigaloni, digalon

UNO pâth, fat, ère, met, mâ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tû=too, tûk=took

Unmannered, un.man'ûrd, Unmannerly, un.man'ûr.lî a, anfoesog, difoes	Unmortgaged, un.môr'gäjd a, heb arwystlo [farweidd
Unmantle, un.man'tl vt, dadfantellu	Unmortified, un.môr'ti.fîd a, heb
Unmanured, un.mâ.nû'rd' a, diwrtaith. diachles [nodi	Unmotherly, un.muth'ûr.lî a, anfar aidd, anfamol [da
Unmarked, un.mârk't' a, dinod, heb ei	Unmourned, un.mô'rnd' a, heb alar
Unmarried, un.mârd' a, dianaf, dinam	Unmoved, un.mû'vd' a, anghyffröedi digyffro, safedig [anghyffröus, disyff
Unmarriageable, un.mar'ä.jä.bl a, am-mhriodadwy	Unmoving, un.mû'ving a, digyff
Unmarried, un.mar'id a, anweddog, gweddw, dibriod, ammhriod	Unmuffle, un.muf'l vt, difoledu
Unmarry, un.mar'i vt, dadbriodi, ysgar, gwahanu [dysbaddu.—Emasculate	Unmurmuring, un.mûr'mur.ing a, rwnach; boddlongar, amyneddgar
Unmasculate, un.mas'kü.lät vt, anwrio,	Unmusical, un.mü'zi.kal a, angherog gar [cyl
Unmask, un.mask' vt, dadfygydu, diorchuddio, dynoethi, dadguddio	Unmutilated, un.mü'ti.lä.ted a, dian
Unmasterable, un.mas'tur.ä.bl a, anfeistroladwy, anorchfygadwy	Unmuzzle, un.muz'l vt, dadbenrwyng
Unmatched, un.matsht' a, digymhar, diall; dibriod, anweddog [diystyr	Unnatural, u.nat'shü.ral a, annatur diserch, dideimlad; chwith, lledchw
Unmeaning, un.mî'ning a, disynwyr,	Unnaturalness, u.nat'shü.ral.nes n, naturioldeb [dwyol, anhyna
Unmeasured, un.mezh'ûrd a, aufesuredig, difesur [allofyddol	Unnavigable, u.nav'igä.bl a, anf
Unmechanical, un.mî.kan'î.kal a, an-	Unnecessary, u.nes'e.sur.î, Unneedi u.nîd'fwl a, afreidiol, diraid, afraid
Unmeddling, un.med'ling a, anymyrgar	Unneighbourly, u.nä'bûr.lî a, anghy mydogol, angharuaid
Unmeditated, un.med'i.tä.ted a, difytyr	Unnervate, u.nûr'vât, Unnerved, u.nûr a, dinerth, egwan, gwan [dinert
Unmeet, un.mît' a, anaddas, anweddus, ammhriodol, anghymhwys	Unnerve, u.nûrv' vt, gwanhau, diry
Unmellowed, un.mêl'öd a, anaddfed	Unnestle, u.nes'l vt, dinitio [e
Unmelodious, un.mî.lö'di.us a, ammherseniol [bwylledig	Unnoticed, u.nö'tist a, disylw, ansy
Unmentioned, un.men'shund a, anghry-	Unnumbered, u.num'bûrd a, dirif, af afried, heb eu rhifo, dirifedi
Unmercantile, un.mûr'kan.til a, anfasnachol [anhywerth	Unobjectionable, un.ob.jek'shun.ä.bl difai, anwrthwynebadwy
Unmerchandise, un.mûr'tshan.tä.bl a,	Unobliterated, un.ob.lit'ur.ä.ted a, ei ddilên [ostyngel
Unmerciful, un.mûr'si.fwl a, annhrgarog, didrugaredd; creulawn	Unobnoxious, un.ob.nok'shus a, ann
Unmercifulness, un.mûr'si.fwl.nes n, annhrgarogrwydd; creulondeb	Unobscured, un.ob.skü'rd' a, anghuiedig, eglur [wasaf
Unmerited, un.mer'î.ted a, anhaeddedig	Unobsequious, un.ob.sî'kwî.us a,
Unmilitary, un.mil'î.tur.î a, anfilwraidd	Unobservance, un.ob.zûr'vans n, esgusdra; anystyriaeth
Unmindful, un.mînd'fwl a, anystyriol, difeddwl, diofal, anofalus; esgeulus	Unobservant, un.ob.zûr'vant a, anstioli, anofalus, anystyriol [w
Unmingle, un.ming'gl vt, dadgymmysgu	Unobserved, un.ob.zûrvd' a, heb
Unmingled, un.ming'gld a, digymmysg, anghymmysgedig [weinidogaethol	Unobstructed, un.ob.struk'ted a, dirw
Unministerial, un.min.is.tî'rî.al a, an-	Unobstructive, un.ob.struk'tiv a, rhwystrol, anattaliadol
Unmiss, un.mist' a, angholledig	Unobtainable, un.ob.tä'nä.bl a, anghaeddadwy, anghaffaeladwy
Unmistakable, un.mis.tä'kâ.bl a, eglur, anlwg [leihau, heb ei esmwythau	Unobtrusive, un.ob.trû'siv a, anymgar [hywel, ty
Unmitigated, un.mit'î.gä.ted a, heb ei	Unobvious, un.ob'vî.us a, anamlwg,
Unmixed, un.mikst' a, digymmysg, anghymmysgedig, pur [wlychu	Unoccupied, un.ok'ü.pîd a, heb wi diwaith; diddeiliad, heb ei osod, g
Unmoistened, un.môi'snd a, sych, heb ei	Unoffending, un.o.fen'ding a, diniwe
Unmolested, un.mö'les.ted a, heb ei afonyddu [angor	Unoffered, un.of'ûrd a, heb ei gyny
Unmoor, un.mû'r' vt, diangori, codi	

noil, un.öil' *vt*, dadolewi
 nopened, un.ö'pnd *a*, anagoredig
 nopposed, un.o.pözd' *a*, diwrthwyneb
 noppresed, un.o.prest' *a*, anorthym-
 edig, diormail, diormes [luniedig
 norganized, un.ör'gan.izd *a*, anghyf-
 nornamented, un.ör'nâ.men.ted *a*, di-
 adurn, anaddurnedig
 northodox, un.ör'thü.doks *a*, anun-
 iongred, genffyddiog [rodres
 nostentatious, un.os.ten.tä'shus *a*, di-
 owned, un.önd' *a*, anaddefedig
 npacific, un.pâ.sif'ik *a*, anheddychol
 npack, un.pak' *vt*, dadbynorio, dad-
 lytho; dadspynu
 npaid, un.päd' *a*, annhaledig
 npainful, un.pän'fwl *a*, diboen [diffas
 npalatable, un.pal'â.tâ.bl *a*, anhasus,
 nparagoned, un.par'â.gund *a*, digy-
 mhar, digystal [digyffelyb, diail
 nparalleled, un.par'al.eld *a*, digymhar,
 npardonable, un.pär'dn.â.bl *a*, an-
 faddeuadwy, anfaddenol, difaddeu
 npardoning, un.pär'dn.ing *a*, an-
 faddenol, annhrugarog [anseneddol
 nparliamentary, un.pär.li.men'tur.i *a*,
 npastoral, un.pas'tur.al *a*, anfugetlaidd
 npathed, un.pârh'd' *a*, dilwybr, di-
 ffordd [nhyrfiol
 npathetic, un.pâ.thet'ik *a*, anghy-
 patriotic, un.pâ.tri.ot'ik *a*, anwladgar
 npatronized, un.pä'trun.izd *a*, dinawdd
 npieceable, un.pis'â.bl, Unpeaceful,
 un.pis'fwl *a*, anheddychol, anheddog
 npenetrating, un.pen'i.trä.ting *a*, an-
 hreiddiol [wobr, anwobrwyedig
 npensioned, un.pen'shund *a*, didal-
 peopled, un.pis'pld *a*, ammhoblogedig;
 heb drigolion, dibobl
 nperceived, un.pür.sivd' *a*, anweledig,
 nnealledig [geirwir
 nperjured, un.pür'jurd *a*, dianudon,
 nperplexed, un.pür.plekst' *a*, dibetrus
 nperturbable, un.pür.tür.bâ.bl' *a*,
 nghyffroadwy, tawel, llonydd
 nphilosophical, un.fil.ö.sof'ik.al *a*, an-
 thronol, anathronyddol, anofyddol
 npierced, un.pir'st' *a*, annhrywanedig
 npin, un.pin' *vt*, dibinio [am dano
 npitied, un.pit'id *a*, digwyn, heb alar
 npitying, un.pit'ing *a*, annhosturiol,
 idrugar, creulawn [swydd
 nplaced, un.pläst' *a*, anosodedig; di-
 blagued, un.plägd' *a*, heb ei flino
 nplanted, un.plan'ted *a*, annmhlanedig,
 iblan [diweniaeth
 nplausible, un.plö'zi.bl *a*, annhebyg;

Unpleasant, un.plez'ant *a*, anhyfryd
 Unpleased, un.plizd' *a*, anfoddawn
 Unpleasing, un.pli'zing *a*, anfoddus,
 anfoddol, anhyfryd [heb ei wystlo
 Unpledged, un.plej'd' *a*, anwystledig,
 Unpliant, un.pli'ant *a*, anystwyth, an-
 hyblyg, syth, ystyfuig
 Unploughed, un.plüwd' *a*, heb ei aru
 Unplume, un.plüm' *vt*, dibluo, dadblufio
 Unpoetic, un.pö.et'ik, Unpoetical, un-
 pö.et'ik.al *a*, anfarddonol, diawen
 Unpointed, un.pöin'ted *a*, pwyl, diflaen
 Unpolished, un.pol'isht *a*, anlyfn, an-
 llathr, anghaboledig [anfoesgar
 Unpolite, un.pö.lit' *a*, difoes, anfoesog,
 Unpolluted, un.pö.lüt'ed *a*, dihalog
 Unpopular, un.pö'ü.lâr *a*, ammhoblog-
 aidd, annerbyniol gan y werin
 Unportable, un.pör'tâ.bl *a*, annygadwy
 Unpossessed, un.po.zest' *a*, heb berchen
 Unpotable, un.pö.tâ.bl *a*, anyfadwy
 Unpracticable, un.prak'ti.kâ.bl *a*, an-
 weuthuradwy, anyhall
 Unpractised, un.prak'tist *a*, anarferedig
 Unpraised, un.präzd' *a*, diganmoliaeth
 Unprecarious, un.pri.kêr'ius *a*, dilys,
 diammheuol, sicr, safadwy
 Unprecedented, un.pres'i.den.ted *a*, di-
 flaenddrych, digynllun, heb gynreol,
 heb ragreol, digyffelyb
 Unprecise, un.pri.sis' *a*, anfanol, anghy-
 wir [ragfynegu
 Unpredicted, un.pri.dik'ted *a*, heb ei
 Unprejudiced, un.prej'ü.dist *a*, dirag-
 farn [diragfyfyr
 Unpremeditated, un.pri.med'i.tä.ted *a*,
 Unprepared, un.pri.pêrd' *a*, ammarhod,
 Unprepossessing, un.pri.po.zes'ing *a*,
 gwrthwynebydd, anhudol [gymhell
 Unpressed, un.prest' *a*, anwasgedig, di-
 Unpresumptuous, un.pri.zum'tshü.us *a*,
 diryfyg [aidd, dihonol
 Unpretending, un.pri.ten'ding *a*, gwyll-
 Unprevailing, un.pri.vä'ling *a*, an-
 nhyeciannus, aflwyddiannus [diludd
 Unprevented, un.pri.ven'ted *a*, dirwystr,
 Unpriestly, un.prist'li *a*, anoffeiriadol
 Unprincipled, un.prin'si.pld *a*, difoes,
 diegwyddor
 Unprinted, un.prin'ted *a*, anargraffedig
 Unprizable, un.pri.zâ.bl *a*, diwerth, di-
 bris [fawrogi
 Unprized, un.prizd' *a*, heb ei werth-
 Unproductive, un.prö.duk'tiv *a*, an-
 ffrwythlawn, diffaeth, annhoreithus
 Unprofaned, un.prö.fänd' *a*, dihalog,
 sanctaidd, glân

UNR pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took

Unprofitable, un.prôf'î.tâ.bl a, difudd,
anfuddiol, dielw [waharddedig
Unprohibited, un.prô.hib'î.ted a, an-
Unprolific, un.prô.lif'ik a, anffrwyth-
lawn [argoelus
Unpromising, un.prom'î.zing a, drwg-
Unprompted, un.prom'ted a, digymbell
Unpronounceable, un.prô.nûwn'sâ.bl a,
anghynaniadwy [mhrophwydol
Unprophetic, un.prô.fet'ik a, am-
Unpropitious, un.prô.pish'us a, drwg-
argoelus; annhosturiol, annhirion
Unproportioned, un.prô.pôr'shund a,
anghyfartal, anghymmesur
Unproposed, un.prô.pôzd' a, anghyn-
nygiedig, heb ei gynnyg
Unprosperous, un.pros.pur.us a, an-
nhyciannol, aflwyddiannus, aflwyddol
Unprotected, un.prô.tek'ted a, anni-
ffynedig, diamddiffyn, dinawdd
Unproved, un.prôvd a, ammhrofedig
Unprovided, un.prô.vî'ded a, annarbod-
edig, annarpar [nhyrfiedig
Unprovoked, un.prô.vôkt' a, anghy-
Unpublished, un.pub'lisht a, anghy-
hoeddedig [edig, digosp
Unpunished, un.pun'isht a, anghosp-
Unpurged, un.pûrjd', Unpurified, un-
pûr'î.fid a, ammhuredig, ammhur
Unpursued, un.pûr.sûd' a, dierlyd
Unqualified, un.kwol'î.fid a, anghy-
mhwys, anaddas, anghymhwysedig;
difraint; hollol, perffaiith
Unqualify, un.kwol'î.fî vt, anghymhwysu,
anaddasu, difreinio
Unquenchable, un.kwen'tshâ.bl a, an-
niffoddadwy, diddiftodd [edig
Unquenched, un.kwentsht' a, anniffodd-
Unquestionable, un.kwes'tshun.â.bl a,
diammheul, dilys [mwyth
Unquiet, un.kwî'et a, aflonydd, anes-
Unransomed, un.ran'sumd a, caeth
Unravel, un.rav'l v, dad-ddyrysu, dad-
wên; egluro, deongli, dadguddio
Unrazored, un.râ.zûrd a, aneilliedig
Unread, un.red' a, annarllenedig, di-
ddarllen; annysgedig, diddysg
Unready, un.red'î a, ammharod, an-
ewyllysgar [anwir
Unreal, un.rî'al a, ffuantus, ansylweddol,
Unreasonable, un.rî'zn.â.bl a, direswm,
afresymol [afresymoldeb
Unreasonableness, un.rî'zn.â.bl.nes n,
Unreave, un.riv' vt, dad-ddyrysu
Unrebukable, un.rî.bû'kâ.bl a, angher-
yddadwy, difai
Unreceived, un.rî.sîvd' a, annerbyniedig

Unreclaimed, un.rî.klâmd' a, anniwyg-
iedig; anniwylliedig
Unrecognized, un.rek'og.nîzd a, anghy-
addef, diadnabod [wobrwyed
Unrecompensed, un.rek'um.penst a, a-
Unrecorded, un.rî.kôr'ded a, heb ei ge-
restru [adros
Unrecounted, un.rî.kûwn'ted a, heb
Unrecovered, un.rî.kuv'ûrd a, heb ei a-
ennill, anadferedig [chweliad
Unrecurrent, un.rî.kur'ent a, ann
Unredeemed, un.rî.dimd' a, diadbryn
Unrefined, un.rî.fînd' a, anghoethedig
Unreformable, un.rî.fôr'mâ.bl a, ann
wygiadwy [heb ei adfywic
Unrefreshed, un.rî.fresht' a, lludded
Unrefusing, un.rî.fû'zing a, anwrthne-
gar, cydsyniol [hw
Unrefuted, un.rî.fû'ted a, heb ei wrt
Unregarded, un.rî.gar'ded a, diystyrec
Unregenerate, un.rî.jen'ur.ât a, ann
genedledig [gofres
Unregistered, un.rej'is.tûrd a, heb
Unreined, un.rând' a, diffrywn
Unrejected, un.rî.jek'ted a, anwrthne-
edig [asol; anadrodde
Unrelated, un.rî.lâ'ted a, ammhertth
Unrelenting, un.rî.len'ting a, anedifar
annhosturiol, creulawn [b
Unremitting, un.rî.mit'ing a, dyfal,
Unremovable, un.rî.mw'vâ.bl a, ansy-
mudadwy, ansymmudol [annhale
Unremunerated, un.rî.mû'nur.â.ted
Unrenounced, un.rî.nûwnst' a, anwr-
odedig [diglod, dianrhyd
Unrenowned, un.rî.nûwnd' a, anenw
Unrepaid, un.rî.pâd' a, heb ei attâl
Unrepaired, un.rî.pê'rd' a, heb ei
gyweirio
Unrepealed, un.rî.pild' a, anniddym
Unrepenting, un.rî.pen'ting, Unrep-
ant, un.rî.pen'tant a, anedifeiriol
Unrepining, un.rî.pî'ning a, anymo-
iol, dirwgnach; amyneddgar [e
Unreplenished, un.rî.plen'isht a, anniw
Unreprieved, un.rî.prîvd' a, anfad-
edig, heb ei arbed [r
Unreproached, un.rî.protsht' a, diwa
Unreproved, un.rî.prôvd' a, digeryd
Unrepugnant, un.rî.pug'nant a, diw-
ladd, diwrthwyneb
Unrequested, un.rî.kwes'ted a, heb ei
geisio, anneisfyedig [r
Unrequisite, un.rek'wî.zit a, dian
Unrequited, un.rî.kwî'ted a, diwr
annhaledig, didal [rhwyddedd
Unreserve, un.rî.zûrv' n, rhydd

Unreserved, un.rî.zûrvd' a, agored, rhydd, digel [neidiol
 Unresilient, un.rî.sil'yent a, anwrth-
 Unresisting, un.rî.zis'ting a, anwrthwyn-
 ebol [adwy
 Unresolvable, un.rî.zol'vâ.bl a, anagor-
 Unresolved, un.rî.zolvd' a, ammhender-
 fynol; anwadal [sain
 Unresounding, un.rî.zûwn'ding a, diad-
 Unrespected, un.rî.spek'ted a, dibarch
 Unresting, un.res'ting a, diorphwys
 Unrestored, un.rî.stôrd' a, anadferedig
 Unrestricted, un.rî.strik'ted a, diadrwym.
 heb ei ragattal [alw yn ol
 Unretracted, un.rî.trak'ted a, heb ei
 Unreturned, un.rî.tûrnd' a, annychwel-
 edig [iedig
 Unrevealed, un.rî.vild' a, annadgudd-
 Unrevenged, un.rî.venjd' a, annïaledig.
 digosp; heb ddial; heb ei ddial
 Unrevoked, un.rî.vökt' a, diwrthalw, heb
 ei alw yn ol [edig, diwobr, didal
 Unrewarded, un.rî.wôr'ded a, anwobrwy-
 Unriddle, un.rid'l vt, deongli, egluro
 Unrig, un.rig' vt, didaclu, didrwsio
 Unrighteous, un.rî'tshus a, anghyfiawn
 Unrighteousness, un.rî'tshus.nes a,
 anghyfiawnder, anuniondeb
 Unrightful, un.rî'tfwl a, anghyfiawn
 Unring, un.ring' vt, dadfodrwyo, difod-
 Unrip, un.rip' vt.—Rip [rwyo
 Unripe, un.rip' a, anaddfed, anffaeth
 Univalled, un.rî'vald a, digydgais; di-
 Unrivet, un.riv'et vt, dadhoelio [gymhar
 Unrobe, un.röb' vt, dadwisgo
 Unroll, un.röl' vt, dadrolio, dadblygu
 Unroof, un.rwf' vt, didoi, tynu to, dy-
 Unroosted, un.rws'ted a, diglwyd [noethi
 Unroot, un.rwt' v, dadwreiddio
 Unrough, un.ruf' a, diarw, difarf
 Unroyal, un.röi'al a, anfreinol
 Unruffle, un.ruf'l vi, tawelu, llonyddu
 Unruffled, un.ruf'ld a, tawel, digyffro
 Unruled, un.rôld' a, dilywodraeth, an-
 rheoledig [aeth, aflywodraeth
 Unruliness, un.rw'li.nes n, anllywodr-
 Unruly, un.rw'li a, afreolus, terfysglyd,
 penwyllt, direol, aflywodraethus
 Unsaddle, un.sad'l vt, dadgyfrwyo
 Unsafe, un.säf' a, annigol, peryglus
 Unsaid, un.sed' pt & pp.—Unsay
 Unsalable, un.sä'lâ.bl a, anwerthadwy
 Unsalted, un.söl'ted a, anhellt, croew
 Unsanctified, un.sangk'ti.fid a, ansanct-
 eiddiedig, ansanctaidd, halogedig
 Unsated, un.sä'ted a, diwala [ddigoni
 Unsatiated, un.sä'shî.ä.ted a, heb ei

Unsatisfactory, un.sä.tir'f.kal a, anoganus
 Unsatisfactory, un.sat.is.fak'tur.i a, an-
 foddlonol, anfodddhaol [ei ddigori
 Unsatisfied, un.sat'is.fid a, diwala, heb
 Unsatisfying, un.sat'is.fî'ing a, anfodd-
 lonus, annigonol [anddasus, diflas
 Unsavoury, un.sä'vur.i a, ansawrus,
 Unsay, un.sä' (unsaid) vt, dad-ddywedyd
 Unscarce, un.skêrs' a, diambell, dibrin,
 Unscared, un.skêrd' a, didarf [llawn
 Unscarred, un.skârd' a, digraith [iach
 Unscathed, un.skath't' a, difriw, diniwed;
 Unscholastic, un.skö.las'tik a, anysgol-
 hegiol, anysgolaidd [diddysg
 Unschool, un.skôld' a, annysgedig,
 Unscorched, un.skôrtsht' a, annefiedig,
 dilosg [ei ridyllio
 Unscreened, un.skrînd' a, digysgod; heb
 Unscrew, un.skrw' vt, dattroi
 Unscriptural, un.scrip'tshü.ral a, anys-
 grythyrol [betrus
 Unscrupulous, un.skrw'pü.lus a, di-
 Unseal, un.sil' vt, dadselio
 Unseam, un.sîm' vt, dadwrymio, dad-
 wnïo, rhwygo [iadwy
 Unsearchable, un.sûr'tshâ.bl a, anchwil-
 Unseasonable, un.sî'zn.ä.bl a, ammbryd-
 lawn, anamserol, annhymmorol
 Unseasoned, un.sî'znd a, heb ei dym-
 meru, annhymmeredig; anhellt. Un-
 seasoned timber, defnydd-goed ir
 Unseat, un.sît' vt, diorseddu, dadorseddu
 Unsecluded, un.sî.klü'ded a, diachudd
 Unseconded, un.sek'un.ded a, heb ei eilio,
 heb ei gefnogi
 Unseduced, un.sî.düst' a, anhudedig
 Unseeing, un.sî'ing a, diweled, heb
 weled, dall [eidd-dra, anharddwch
 Unseemliness, un.sîm'li.nes n, anwedd-
 Unseemly, un.sîm'li a, ammhrydus, an-
 addas, anweddaidd; ammhrydferth
 Unseen, un.sîn' a, anweledig
 Unsent, un.sent' a, ananfonedig; heb ei
 anfon. Unsent-for, anwahoddedig
 Unseparated, un.sep.ur.ä'ted a, anwa-
 hanedig [gladdu, difeddrod
 Unsepulchred, un.sep.ul.kûrd a, heb ei
 Unserviceable, un.sûr'vis.ä.bl a, annefn-
 yddiol, anwasanaethol, diwasanaeth,
 diddefnydd [ydlu
 Unsettle, un.set'l vt, ansefydlu, dadsef-
 Unsevered, un.sev'ûrd a, annydodedig,
 anwahanedig, heb ei ddadgyssylltu
 Unsex, un.seks' vt, dadrywio [rhyddhau
 Unshackle, un.shak'l vt, dadhualu;
 Unshadowed, un.shad'öd, Unshaded, un-
 shä'ded a, anghysgodog, digysgod

UNS pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Unshaken, un.shă'kn *a*, disigl, diysgog, diergryn, dianwadal
 Unshaped, un.shămd' *a*, digywilydd
 Unshapen, un.shă'pn *a*, afluniedig, aflun-iaidd, dilun [ei ranu
 Unshared, un.shê'rd' *a*, anrhanedig, heb
 Unsheathe, un.shîr'h' *vt*, dadweinio
 Unshed, un.shed' *a*, annhywalltedig
 Unsheltered, un.shel'tûrd' *a*, digysgod
 Unship, un.ship' *vt*, dadlongi [gywilyddio
 Unshocked, un.shokt' *a*, difraw; heb ei
 Unshod, un.shod' *a*, diarchen, diesgid-iau; dibedol, dibedolau; troednoeth
 Unshorn, un.shô'rn *a*, anghneifedig
 Unshot, un.shot' *a*, heb ei saethu
 Unshrinking, un.shring'king *a*, diysgog
 Unshut, un.shut' *a*, anghauad, agored
 Unsifted, un.sif'ted *a*, anchwiledig, am-mhrofedig; heb ei nithio
 Unsightliness, un.sît'li.nes *n*, anolygus-rwydd, hylldra, anferthwch
 Unsightly, un.sît'li *a*, hagr, anhardd, anferthol, anolygus, ammhyrferth
 Unsinew, un.sin'û *vt*, diewynu, gwanhau
 Unsinged, un.sinj'd' *a*, aneifeidig
 Unsinking, un.sing'king *a*, ansuddol
 Unsinning, un.sin'ing *a*, dibechod, an-nhroseddol, difai [fawr
 Unsizeable, un.sî'zâ.bl *a*, rhy fach, rhy
 Unskilful, un.skil'fwl, Unskilled, un-skild' *a*, anneheug, anghelfydd, anghyfarwydd, anfedrus, difedr
 Unskilfulness, un.skil'fwl.nes *n*, anghel-fyddyd, anfedrusedd [ladd
 Unslain, un.slân' *a*, anladdedig, heb ei
 Unslaked, un.slăkt' *a*, heb ei dawdd-wlychu. Unslaked lime, calch brwd
 Unsleeping, un.slî'ping *a*, anghysgol, an-hunol, dihun, deïro [heb ei fwygychu
 Unsmoked, un.smôkt' *a*, heb ei fygu,
 Unsociable, un.sô'shâ.bl *a*, anghyfeillgar
 Unsoiled, un.sôild' *a*, heb ei ddiwyno,
 Unsold, un.sôld' *a*, heb ei werthu [glân
 Unsoldierlike, un.sôl'jûr.lîk, Unsoldierly, un.sôl'jûr'li *a*, anfilwraidd, anfilwrol
 Unsolicited, un.sô.lis'î.ted *a*, heb ei ofyn
 Unsolicitous, un.sô.lis'î.tus *a*, anofalus
 Unsolid, un.sol'id *a*, anffyrf; hylif
 Unsolvable, un.sol'vâ.bl *a*, anegluradwy
 Unsonorous, un.sô.nô'r'us *a*, ansoriarus, anseiniol, anseinfawr
 Unspohisticated, un.sô.fis'tî.kâ.ted *a*, anllygredig, pur, dilwgr
 Unsorted, un.sôr'ted *a*, annosbarthedig
 Unsought, un.sôt' *a*, angheisiedig
 Unsound, un.sûwnd' *a*, afiachus; anafus; pŵdr, braenllyd, llygredig

Unsourred, un.sûw'rd' *a*, heb ei suro
 Unsowed, un.söd' *a*, anheuedig
 Unsparing, un.spê'r'ing *a*, diarbed, an-arbedus; hael [gwrthddywedyd
 Unspeak, un.spik' *vt*, dad-ddywedyd,
 Unspeakable, un.spî'kâ.bl *a*, annhraeth-adwy, annhraethol [odi
 Unspecified, un.spes'î.fîd *a*, heb ei ben-
 Unspent, un.spent' *a*, annhreuliedig
 Unspied, un.spîd' *a*, heb ei ganfod
 Unspilt, un.spîlt' *a*, annhywalltedig
 Unspirit, un.spir'it *vt*, digaloni
 Unspiritual, un.spir'it.shü.al *a*, anys-brydol, cnawdol [heb ysglyfaeth
 Unspoiled, un.spôild' *a*, annifrodedig;
 Unspotted, un.spot'ed *a*, difrycheulyd
 Unstable, un.stâ'bl *a*, ansafadwy, ys-gogadwy, anwadal, gwammal
 Unstaid, un.stăd' *a*, gwammal, ansefyd-log, anwadal [diwarth
 Unstained, un.stând' *a*, heb ei ddiwyno
 Unstanchied, un.stânt'sht' *a*, heb ei attal
 Unstate, un.stăt' *vt*, anurddasu
 Unstationary, un.stâ'shun.ur.î *a*, anor-safol, ansefydlog [reithlawr
 Unstatutable, un.stat'û.tâ.bl *a*, anghyf-
 Unsteadfast, un.sted'fast *a*, gwammal
 ysgogol, anwadal, ansefydlog
 Unsteadiness, un.sted'î.nes *n*, anwad-alwch, gwammaldra, ansefydlogrwydd
 Unsteady, un.sted'î *a*, gwammal, an-wadal, ansefydlog; gwaglog
 Unsteeped, un.stipt' *a*, heb ei fwydo
 Unstinted, un.stin'ted *a*, dibrin, helaeth
 Unstitch, un.stîsh' *vt*, dadbwytho
 Unstrained, un.strănd' *a*, anhidledig, anestynedig; rhwydd [haeni
 Unstratified, un.stratî.fîd *a*, heb e
 Unstrengthened, un.streng'thnd *a*, heb ei zertau; digymhorth
 Unstring, un.string' (*pt* & *pp* unstrung
vt, dilinyau, datted tannau
 Unstruck, un.struk' *a*, didaro, digyffro
 Unstudied, un.stud'id *a*, difyfyf, naturio
 Unsubdued, un.sub.dûd' *a*, anorchfyg-edig [tyngedi
 Unsubjected, un.sub.jekt'ed *a*, annaros
 Unsuborned, un.sub.ôrnd' *a*, diwobr
 Unsubservient, un.sub.sûr'vi.ent *a*, an-wasanaethgar [sylwedde
 Unsubstantial, un.sub.stan'shâl *a*, an
 Unsuccessful, un.suk.ses'fwl *a*, aflwydd-iannus, dilwydd [anffaw
 Unsuccessfulness, un.suk.ses'fwl.nes
 Unsuccessive, un.suk.ses'iv *a*, anolynol
 Unsufferable, un.suf'ur.â.bl *a*, anodde-
 adwy, anoddefol, anhyddwyn

Unsuitable, un.sü'tâ.bl *a*, anaddas, anghynhwys, anghyfaddas [pur
 Unsullied, un.sul'id *a*, heb ei ddiwyno,
 Unsummed, un.sund' *a*, anheuledig
 Unsuperfluous, un.sü.pûr'flû.us *a*, an-
 ormodol
 Unsupplied, un.su.plid' *a*, annirprwyedig
 Unsupportable, un.su.pôr'tâ.bl *a*, an-
 oddefadwy, anoddefol
 Unsupported, un.su.pôr'ted *a*, am-
 morthhedig, diborth
 Unsure, un.shw'r' *a*, annilys, ansier
 Unsurmountable, un.sâr.mûwn'tâ.bl *a*,
 anorfodadwy, anorchfygol [byniadwy
 Unsusceptible, un.su.sep'ti.bl *a*, anner-
 Unsuspected, un.sus.pek'ted *a*, anam-
 mheuedig [mhëus
 Unsuspecting, un.sus.pek'ting *a*, anam-
 Unsuspicious, un.sus.pish'us *a*, diddryg-
 dyb [ysborthadwy
 Unsustainable, un.sus.tâ'nâ.bl *a*, an-
 Unswathe, un.swâr'h' *vt*, dadrwymynu
 Unswayed, un.swäd' *a*, heb ei reoli, rhydd
 Unswear, un.swê'r' *v*, dad-dyngu, di-
 dyngu [lw
 Unsworn, un.swôr'n' *a*, heb gymmeryd ei
 Unsystematical, un.sis.tem.at'f.kal *a*,
 direol [glân
 Untainted, un.tân'ted *a*, dilwgr, dihalog.
 Untaken, un.tä'kn *a*, heb ei gymmeryd;
 heb ei ddal, annaliedig
 Untamable, un.tä'mâ.bl *a*, annofadwy
 Untangle, un.tang'gl *vt*, dad-ddrysu
 Untarnished, un.târ'nisht *a*, dilwgr,
 dysglaer, gloew, heb ei ddiwyno
 Untasted, un.täs'ted *a*, ammhfrofedig, heb
 ei archwaethu [edig, anaddysgedig
 Untaught, un.tôt' *a*, diddysg, annysg-
 Untaxable, un.tak'sâ.bl *a*, annhrechadwy
 Unteachable, un.ti'tshâ.bl *a*, anaddysg-
 adwy, anhyddysg; anwar [dymmeru
 Untempered, un.tem'pûrd *a*, heb ei
 Untenable, un.ten'â.bl *a*, anniffynadwy,
 annaliadwy [iad
 Untenanted, un.ten'an.ted *a*, heb ddeil-
 Untender, un.ten'dûr *a*, annhyner, caled,
 didosturi [iedig
 Untendered, un.ten'dûrd *a*, anghynnyg-
 Unterrified, un.ter'fîd *a*, difraw, di-
 ddychryn, diarswyd, diofn
 Unthankful, un.thangk'fwl *a*, annïolch-
 gar, diddiolch [annïolchgarweh
 Unthankfulness, un.thangk'fwl.nes *n*,
 Unthawed, un.thôd' *a*, annhoddedig
 Unthinking, un.thing'king *a*, difeddwl,
 diofal, byrbwyll
 Unthorny, un.thôr'nî *a*, diddrain

Unthoughtful, un.thôt'fwl *a*, anystyriol.
 Unthought-of, difeddwl am dano
 Unthread, un.thred' *vt*, dadedefynu
 Unthreatened, un.thret'nd *a*, heb ei
 fygythio [radwr
 Unthrift, un'thrift *n*, gwastraffwr, af-
 Unthrifty, un.thrif'ti *a*, afradus, afrad-
 lawn, anghynnil
 Unthriving, un.thri'ving *a*, digynnydd,
 aflwyddiannus, dilwydd
 Untidy, un.ti'di *a*, annhaclus, anghryno
 Untie, un.ti' *vt*, dadglymu, dattod [hyd
 Until, un.til' *ad&pr*, hyd at, hyd oni. nes,
 Untile, un.til' *vt*, didoi [driniaeth
 Untilled, un.tild' *a*, anniwylledig, di-
 Untimely, un.tim'li *a*, anamserol, am-
 mhrydlawn, annhymmoraid; anadd-
 fed, glas. An untimely birth, erthyl
 Untinged, un.tinjd' *a*, anlliwiedig; di-
 Untiring, un.ti'r'ing *a*, diflin [lwgr
 Untitled, un.ti'tld *a*, dihawlfaint, dienw
 Unto, un'tw' *pr*, i, at, hyd, hyd at, wrth
 Untold, un.töld' *a*, anfynegedig; afrifed
 Untomb, un.twm' *vt*, dadgladdu
 Untoothsome, un.twth'sum *a*, diflas,
 anflaus, annanteithiol [dideinlad
 Untouched, un.tutsht' *a*, heb ei gyffwrdd;
 Untoward, un.tô'ûrd *a*, chwithig; an-
 hywaith, anffodus [iadwy
 Untraceable, un.trä'sâ.bl *a*, anolrhein-
 Untracked, un.trakt' *a*, dilwybr, diol
 Untractable, un.trak'tâ.bl *a*, anhydyn,
 anhydrin, ystyfnig, cyndyn
 Untrained, un.tränd' *a*, anaddysgedig,
 heb ei hyfforddi [diludd
 Untrammelled, un.tram'eld *a*, dirwystr,
 Untransferable, un.trans.fur'â.bl *a*, an-
 nhrosglwyddadwy [anghyfieithadwy
 Untranslatable, un.trans.lä'tâ.bl *a*,
 Untransparent, un.trans.pê'r'ent *a*, an-
 nhryloew, aflow, tywyll [deithio
 Untravelled, un.trav'eld *a*, ansathr; heb
 Untread, un.tred' *vt*, dadsangu; dychwel
 Untreasured, un.trezh'ûrd *a*, annhrysor-
 edig [mhrofedig
 Untried, un.trid' *a*, heb ei gynnyg, am-
 Untrod, un.trod', Untrodden, un.trod'n
a, ansathredig, disathr
 Untroubled, un.trub'ld *a*, diofid; llonydd
 Untrue, un.trw' *a*, anwir, anwireddus,
 gau [wirionedd, celwydd
 Untruth, un.trwth' *n*, anwiredd, an-
 Untune, un.tün' *vt*, anghyweirio
 Untutored, un.tü'tûrd *a*, annysgedig,
 diddysg, heb ei ddysgu
 Untwine, un.twîn'. Untwist, un.twist'
vt, dadnyddu, dadgyfrododdu

UPR pâth, fat, êre, met, mâ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Unupheld, un.up.held' *a*, heb ei gynnal
 Unurged, un.ûrjd' *a*, anghymhelledig, digymhell [nefin
 Unused, un.üzd' *a*, anarferol, anghyn-
 Unusual, un.ü'shü.al *a*, anarferol, anghyffredin, dyeithr
 Unutterable, un.ut'ur.â.bl *a*, anhraethadwy, anhydraeth, anhraethol
 Unvalued, un.val'üd *a*, ammhriesiedig, heb ei werthfawrogi [anorchfygadwy
 Unvanquishable, un.vang'kwish.â.bl *a*,
 Unvaried, un.vêr'id *a*, anghyfnewidiol, digyfnewid [iol, annewidiol
 Unvarying, un.vêr'ing *a*, anamryw-
 Unveil, un.väl' *vt*, dadlenu, dadorchuddio [awyro
 Unventilated, un.ven'til.lä.ted *a*, heb ei
 Unversed, un.vûrst' *a*, anhyddysg
 Unvexed, un.vekst' *a*, digur, diotid
 Unviolated, un.vi'ô.lä.ted *a*, dihalog, annhreisiedig; heb ei dori [weddol
 Unvirtuous, un.vûr'tshü.us *a*, anrhin-
 Unvisited, un.viz'it.ed *a*, anofwyedig
 Unwakened, un.wä'knd *a*, aneffro, aneffrûedig, yn cysgu [gaer
 Unwalled, un.wöld' *a*, anghaerog, di-
 Unwarlike, un.wôr'lik *a*, anrhyfelgar
 Unwarned, un.wôrnd' *a*, heb ei rybuddio
 Unwarped, un.wôrpt' *a*, diduedd
 Unwarrantable, un.war'an.tâ.bl *a*, an-
 warrantadwy; anesgusodol
 Unwary, un.wêr'i *a*, anochelgar, diotal
 Unwashed, un.washt' *a*, anolchedig, heb ei olchi [wastraffu
 Unwasted, un.wäs'ted *a*, annifrod, heb ei
 Unwatchful, un.wotsh'fwl *a*, anwyliad-
 wrus [dianwadal
 Unwavering, un.wä'vur.ing *a*, diysgog,
 Unwearied, un.wi'r'id *a*, diffin, anlludd-
 Unweave, un.wiv' *vt*, dadwëu [edig
 Unwed, un.wed' *a*, Unwedded, un.wed'ed
a, dibriod, anweddog, ammhriod
 Unweeting, un.wi'ting *a*, anwybyddol
 Unweighed, un.wäd' *a*, ammhwyssedig
 Unwelcome, un.wel'kum *a*, digroesaw
 Unwell, un.wel' *a*, anhwylyus, afiach
 Unwept, un.wept' *a*, digwyn
 Unwholesome, un.höl'sum *a*, afiachus
 Unwieldiness, un.wil'di.nes *n*, gorfaint, amrosgöedd [lwyth
 Unwieldy, un.wil'di *a*, amrosgo, anhy-
 Unwilling, un.wil'ing *a*, anewyllysgar, anfoddlawn [ewyllysgarwch
 Unwillingness, un.wil'ing.nes *n*, an-
 Unwind, un.wind' (*pt* & *pp* unwound)
v, dad-ddyrwyn [ffol
 Unwise, un.wiz' *a*, annoeth, anghall,

Unwished, un.wisht' *a*, heb ei ddymuno
 Unwished-for, annymunol
 Unwitnessed, un.wit'nest *a*, didyst, di-
 dystiolaeth [wybo
 Unwittingly, un.wit'ing.li *ad*, yn ddia-
 Unwonted, un.wun'ted *a*, anarferol,
 anghyffredin, anghynnefin
 Unwooded, un.wôd' *a*, angheisiedig
 Unworn, un.wôrn' *a*, annhreuliedig
 Unworthiness, un.wûr'thi.nes *n*, an-
 nheilyngdod, anhaeddiant
 Unworthy, un.wûr'thi *a*, annheilwng
 anhaeddiannol, anwiw
 Unwounded, un.wôn'ded *a*, diarchol
 diglwyf, anghlwyfedig [dorel
 Unwreath, un.rîth' *vt*, dadblethu, da-
 Unwritten, un.rît'n *a*, anysgrifenedig
 Unwrung, un.rung' *a*, annirwasgedig
 Unyielding, un.yil'ding *a*, diysgog; dew-
 gwrol; anhyblyg [dadgyssyllt
 Unyoke, un.yök' *vt*, dadieuo, di-ieu-
 Up, up *ad*, i fyny: *i*, cyfod! To ro-
 up, dadwreiddio. Up and down,
 fyny ac i waered
 Upas, ü'pas *n*, math o bren gwenwynly
 Upbraid, up.bräd' *vt*, dannod, edliwio
 Upheave, up.hiv' *v*, dadymyddo
 Uphill, up'hill *a*, esgynol, ar i fyny, a-
 hawdd: *n*, gorifyny, gallt
 Uphold, up.höld' (*pt* upheld, up.held
pp upheld & upholden, up.hold'
vt, dal i fyny, cynnal, ategu
 Upholsterer, up.höl'stur.ûr *n*, dodref-
 wr, gwelywr
 Upholstery, up.höl'stur.i *n*, lleiniau
 Upland, up'land *n*, ucheldir, mynyd-
 dir, gorthir; blaenau: *a*, uchdirol
 Uplay, up.lä' (*pt* & *pp* uplaid, up.lä'
vt, pentyr, cadw
 Uplift, up.lift' *vt*, dyrchafu, codi i fyn
 Upmost, up'möst *a*, uchaf, uchelaf
 Upon, up.on' *pr*, ar warthaf, aruchaf
 Upper, up'ûr *a*, uwch, uch, uchaf
 Uppermost, up'ûr.möst *a*, uchaf, pens
 Upraise, up.räz' *vt*, dyrchafu, codi
 fyny, cwnu [ma
 Uprear, up.rî'r' *vt*, codi, cyfodi, dyrel
 Upright, up.rît *a*, syth, uniawn, unio-
 syth; cyfiawn, cywir
 Uprightness, up.rît.nes *n*, uniond-
 gonestrwydd, cywirdeb
 Uprise, up.riz' (*pt*, uprose, up.röz';
 uprisen, up.rizu') *vi*, ymgodi, y
 Uprise, up'rîz *n*, ymgyfodiad [gyf
 Up roar, up.rô'r' *n*, terfysg, cythr
 cynhwrf, dadwrdd [wreid
 Uproot, up.rôt' *vt*, dadwreiddio,

Uprouse, up.rûwz' <i>vt</i> , deffroi, dihuno ; cynhyrfu, cyffroi ; ymglyffroi	Use, üz <i>v</i> , arfer, arferu, defnyddio ; trin, ymdrin â, ymddwyn at ; ymarfer, ymgynnefino [iol, defnyddiol]
Upset, up.set' (<i>pt</i> & <i>pp</i> upset) <i>v</i> , dymchwelyd [canlyniad]	Useful, üs'fwl <i>a</i> , gwasanaethgar, budd-
Upshot, up'shot <i>n</i> , dyben, diwedd,	Usefulness, üs'fwl.nes <i>n</i> , defnyddioldeb
Upside, up.sid <i>n</i> , ochr uchaf. Upside down, â'i wyneb i waered, â'i wyneb yn isaf, ar ei wyneb. To turn upside down, dadymchwel [cono]	Useless, üs'les <i>a</i> , diddefnydd, difudd, diober, annefnyddiol [ioldeb]
Upstart, up'stârt <i>n</i> , conach, pendodiad,	Uselessness, üs'les.nes <i>n</i> , annefnydd-
Upstart, up.stârt' <i>vi</i> , swrthneidio i fyny	Usher, ush'ür <i>n</i> , isddysgawdwr, isathraw ; herllysgydd, rhingyll : <i>vt</i> , arwain i mewn, dwyn ym mlaen
Upturn, up.tûrn' <i>vt</i> , troi i fyny ; cwysu	Usquebaugh, us.kwî.bô' <i>n</i> , dwfr y bywyd, pwtwn, math o wirod (o'r Iwerddon)
Upward, up.wûrd <i>a</i> , esgynol : <i>ad</i> .—Upwards [i fyny]	Ustion, us'tshun, Ustulation, us.tshü-lä'shun <i>n</i> , llosgiad, duad
Upwards, up.wûrdz <i>ad</i> , ar i fyny, tuag	Ustorious, us.tô'r'i.us <i>a</i> , llosgol
Uranography, ü'r.an.og'râ.fi <i>n</i> , serddarluniaeth	Ustulate, us'tshü.lät <i>a</i> , llosgedig, du
Uranolite, ü'r'an.ö.lit <i>n</i> , awyrfaen	Usual, ü'zhü.al <i>a</i> , arferol, cyffredin, cynnefin [amser]
Uranology, ü'r.an.ol'ö.ji <i>n</i> , seryddiaeth	Usufruct, ü'zü.frukt <i>n</i> , meddiant dros
Urban, ür.ban <i>a</i> , dinasol, dinesig	Usurer, ü'zhü.rür <i>n</i> , ocrwr, arlogwr
Urbane, ür.bän' <i>a</i> , mwyn, boneddigaidd	Usurious, ü.zü'r'i.us <i>a</i> , ocrus, arlogus, ocrol [ocraeth]
Urbanity, ür.ban'i.ti <i>n</i> , moesgarwch, mwynder, boneddigeiddrwydd	Usuriousness, ü.zü'r'i.us.nes <i>n</i> , ocredd,
Urchin, ür'tshin <i>n</i> , draenog, draened, ballog, draen y coed ; crwtyn	Usurp, ü.zûrp' <i>vt</i> , traisfeddiannu, camoresgyn, traisoresgyn, gormesu
Ureter, ür'i.târ <i>n</i> , troethbibell	Usurpation, ü.zûr.pä'shun <i>n</i> , traisfeddiant, camfeddiant [gormeswr]
Urethra, ü.rî'thrâ <i>n</i> , troethbibell	Usurper, ü.zûr.pür <i>n</i> , traisfeddiannwr,
Uretic, ü.ret'ik <i>n</i> , meddygiaeth dwfrbarol : <i>a</i> , dwfrbarol, troethbar	Usury, ü'zhü.rî <i>n</i> , ocr, ocri, ocræth, arlog, arllog, llog [llestryn]
Urge, ür.j <i>v</i> , cymhell, annog, dirwasgu	Utensil, ü.ten'sil <i>n</i> , dodrefhyn, dof,
Urgency, ür'jen.sî <i>n</i> , angenrhaid, dirni, dir-angen [annogol]	Uterine, ü'tur.in <i>a</i> , perthynol i'r groth ; unfam, ungroth
Urgent, ür'jent <i>a</i> , cymbelliadol, taer,	Uterus, ü'ter.us <i>n</i> , croth, bru
Urnal, ür'i.nal <i>n</i> , trwncelestr, troethlestr ; troethfa [trwnc, troethol]	Utilitarian, ü.til.i.tê'r'i.an <i>a</i> , llesgeisiol, buddgeisiol : <i>n</i> , llesgeisiwr, dysgybl
Urinary, ür'i.nur.i <i>a</i> , perthynol i'r	Jeremy Bentham [lles]
Urnative, ür'i.nä.tiv <i>a</i> , troethbar	Utility, ü.til'i.ti <i>n</i> , defnyddioldeb, budd-
Urnator, ür'i.nä.tûr <i>n</i> , ymsuddwr dan ddwfr, dyfneddwr	Utilization, ü.til.i.zä'shun <i>n</i> , llesâd
Urine, ür'in <i>n</i> , troeth, trwnc, lleisw, dwfr	Utilize, ü'til.iz <i>vt</i> , llesäu, llesu
Urinous, ür'i.nus <i>a</i> , trwythog, troethog	Utmost, ut'möst <i>a</i> , eithaf, pellaf, eithafig
Urn, ür.n <i>n</i> , gwrn, llestr i gadw lludwr meirw [darlleniad dwfr]	Utopian, ü.tö'pi.an <i>a</i> , dychymmygol
Uroscopy, ü.ros'kö.pî <i>n</i> , trwncbrawf,	Utter, ut'ür <i>a</i> , eithaf, eithafig, pellaf ; nesaf allan ; hollol, llwyr, cyflawn : <i>vt</i> , yngan, traethu, adrodd, dywedyd ; llettaenu, gwario [dywedadwy]
Urry, ür'i <i>n</i> , math o glai du, glo-glai	Utterable, ut'ur.â.bl <i>a</i> , traethadwy,
Ursine, ür'sin <i>a</i> , arthaid	Utterance, ut'ur.ans <i>n</i> , llafarawd, llafarwedd, llafariad, parabliad, ymadrodd ; lleferydd, gallu i lafaru, goddeg ; llettaeniad, gwariad [eithafig]
Ursuline, ür.sü'lin <i>n</i> , urdd o leianod	Uttermost, ut'ür.möst <i>a</i> , eithaf, pellaf,
Urus, ür'us <i>n</i> , ych gwyllt, bual	Uvula, ü'vü.lâ <i>n</i> , cloch yr ymadrodd
Us, us <i>pn</i> , ni, nynt ; yn, ein. Us also, ninnau. To hear us, i'n clywed, er mwyn ein clywed. From us, oddi wrthym. Towards us, tuag atom	Uvular, ü'vü.lûr <i>a</i> , perthynol i gloch yr ymadrodd [gwreigffol, maldodus]
Usage, ü.zä <i>n</i> , arfer, defod ; triniaeth	Uxorious, ug.zô'r'i.us <i>a</i> , gwreig-gar,
Usance, ü'zans <i>n</i> , arferiad ; llog	
Use, üs <i>n</i> , arfer, arferiad, ymarfer, defod, defnydd, gwasanaeth, cynnefindra.	
The use of my arms, ffirwyth fy nraich	

V.

VACANCY, vâ'kan.sî *n*, cyfwng; gwagle, lle gwag, gwagfa; gwagder
 Vacant, vâ'kant *a*, gwag; didrafferth; disynwyr [dirymu]
 Vacate, vâ.kât' *vt*, gwaghau, ymadael â;
 Vacation, vâ.kâ'shun *n*, dysbaid, gor-phwysiant, hamdden, seibiant; oed-ddyddiau; gwaghâd
 Vaccary, vak'ur.î *n*, beudy; llaethdy
 Vaccina, vak.sî'nâ *n*, brech y fuch
 Vaccinate, vak'sî.nât *vt*, gosod brech y fuch
 Vaccination, vak.sî.nâ'shun *n*, gosodiad brech y fuch [i fuch
 Vaccine, vak'sîn *a*, buchol, perthynol
 Vacillancy, vas'il.an.sî *n*, petrussedd, an-wadalwch, gwammaldra [ansefydlog
 Vacillant, vas'il.ant *a*, anwadal, petrusol,
 Vacillate, vas'il.ât *vi*, petruso, anwadal
 Vacillation, vas.i.lâ'shun *n*, petrusiad, anwadalwch [gwaghâd
 Vacuation, vak.ü.ä'shun *n*, arloesiad,
 Vacuity, vâ.kü'î.tî *n*, gwag, gwagder
 Vacuous, vak'ü.us *a*, gwag, heb ei lenwi [gwagle, gwagfa
 Vacuum, vak'ü.um *n*, gwag, gwagder,
 Vade, vâd *vi*, pasio heibio, diflanu
 Vade-mecum, vâ.dî.mî'kum *n*, codlyfr
 Vagabond, vag'â.bund *n*, crwydryn, crwydriad, gwibiad, gwibddyn, gwill, gwilliad: *a*, crwydraidd, crwydrol
 Vagabondizm, vag'â.bun.dizm *n*, crwydrad, crwydri, crwydreiaeth
 Vagary, vâ.gê'r'î *n*, gwibdyb, gwyllt-feddwl, mympwy
 Vagina, vâ.jî'nâ *n*, gwain; pibell y groth
 Vaginal, vâ.jî'nal *a*, fel gwain, gweiniol
 Vaginant, vâ.jî'nant *a*, gweiniol, gor-chuddiol
 Vagous, vâ'gus *a*, crwydraidd, gwibiol
 Vagrancy, vâ'gran.sî *n*, crwydreiaeth, gwibrodiad, crwydri, herwriaeth
 Vagrant, vâ'grant *n*, gwibiad, gwibddyn, crwydryn, gwilliad: *a*, crwydraidd
 Vague, vâg *a*, ansefydlog, ansylweddol, diystyr, amhenodol, annilys
 Vail, vâl *vt*, ymostwng
 Vails, vâlz *np*, damweinael, rhoddfaer
 Vain, vân *a*, gwag, gorwag, coegfalch; ofer, aneffeithiol. Vain-glorious, gwag-ogoneddgar. Vain-glory, gwagogoniant. In vain, yn ofer [fioledd
 Vainness, vân'es *n*, oferedd, gwagedd,
 Valance, val'ans *n*, cylchedlen gwely
 Vale, vâl *n*, dyffryn, cwm, ystrad

Valediction, val.i.dik'shun *n*, iacheirch-
 iad, caniad yn iach, cyfarchiad ym-
 adawol [io
 Valedictory, val.i.dik'tur.î *a*, iacheirch-
 Valentine, val'en.tin *n*, cariad; llythyr
 cariad, llythyr serch
 Valerian, vâ.li'r'i.an *n*, y driaglog. Grea-
 wild valerian, llysiau Cadwgan, cyn-
 ffon y ceiliog
 Vales, vâlz *np*, damweinael, rhoddfaer
 Valet, val'et *n*, gweinydd, gwas. Valet-
 de-chambre, val.ê.du.shômbr', ystaf
 ellwas
 Valetudinarian, val.i.tü.dî.nê'r'i.an *n*,
 dyn afachus, dyn claf, un lledglaf
a. — Valetudinary
 Valetudinary, val.i.tü'dî.nur.î *a*, afiach
 clefyca, clefychlyd, anhwylyd, lledgla
 Valiance, val'ians, Valiancy, val'yan.s
n, dewredd, gwrolder, arwredd
 Valiant, val'yan *a*, dewr, dewrwydych, hy-
 calonog, gwrol, arwrol, cadarn, glew
 Valiantness, val'yant.nes *n*, dewredd
 gwrolder, grymusder, glewder, hyfde
 Valid, val'id *a*, cadarn, nerthol; safadwy
 cyfreithlawn, unol â'r gyfraith
 Validate, val'i.dät *vt*, cadarnhau, sefydl
 Validity, vâ.li'd'i.tî *n*, cadarnid, gryn-
 nerth; cyfreithlondeb [gilgy
 Valise, vâ.liz' *n*, bolgan, croen-gist, y
 Vallancy, val'an.sî *n*, gwalltgapan
 Valley, val'î *n*, dyffryn, cwm, ystrad
 Deep valleys, dyfn-neint
 Valorous, val'ur.us *a*, dewr, calonog,
 gwrol, gwydych, pybyr [arwred
 Valour, val'ür *n*, dewrder, gwrolde
 Valuable, val'ü.â.bl *a*, gwerthfawr
 Valuation, val.ü.ä'shun *n*, cyfrifiad
 gwerth, cywerthyddiad, prisiad
 Value, val'ü *n*, gwerth: *vt*, gwerthfaw-
 ogi; prisio. Of great value, gwerth-
 fawr. Of no value, dibris
 Valueless, val'ü.les *a*, diwerth, dibris
 Valve, valv *n*, caeadyn, clorig, clory
 clawr, gwyntddor. Safety-valve, d
 ogelglawr
 Vamp, vamp *n*, uchafedd esgid: *vt*, c
 weirio, cefndrwsio [ma
 Vampire, vam'pîr *n*, math o ystlump
 Van, van *n*, blaen byddin, blaen llyng
 men, certwyn; gwyntyll: *vt*, gwynt
 gwyntyllio, nithio Van-guard, bla
 fyddin, blaenres, cynnhorff
 Vane, vân *n*, ceiliog gwynt, awelfynag
 Vanish, van'ish *vi*, diflanu, darfod
 Vanity, van'i.tî *n*, gwagedd, gorwagedd
 gwagogoniant, oferedd, gwegi

Vanquish, vang'kwish <i>vt</i> , gorchfygu, darostwng, goresgyn, gorfod, trechu	Vaticide, vat'ī.sīd <i>n</i> , beirdd-lofrudd
Vantage, van'täg <i>n</i> , elw, budd, ennil, mantais. Vantage-ground, goruch-afedd [egr	Vaticinate, vāt.is'ī.nāt <i>v</i> , prophwydo, dewinio, daroganu, rhagddywedyd
Vapid, vap'id <i>a</i> , diflas, merf, marwaidd, Vapidness, vap'id.nes <i>n</i> , diflasdod, marw-eidd-dra, egri, egredd [weddu	Vaticination, vāt.is'ī.nā'shun <i>n</i> , dewin- iad, prophwydoliaeth, daroganiad
Vaporate, vap'ō.rūt <i>vi</i> , mygdarthu, an- Vapour, vā'pūr <i>n</i> , tawch, tarth, agerdd, mwg: <i>v</i> , tarthio; brolio, trystio [iwr	Vault, vōlt <i>n</i> , daiargell, cell fwaog; cromgell, mwd, cremen: <i>v</i> , bwāu, mydu, pontio; neidio, ymdafu
Vapourer, vā'pur.ūr <i>n</i> , bocsachwr, brol- Vaporous, vā'pur.us <i>a</i> , mygdarthog, tawchlyd [glwyfus	Vaultage, vōl'tāj <i>n</i> , cromgell
Vapoury, vā'pur.ī <i>a</i> , mygdarthog; prudd- Vapulation, vap.ū.lā'shun <i>n</i> , chwipiad, fflangelliad, ffrewylliad	Vaulter, vōl'tūr <i>n</i> , llamidydd, neidiwr
Variable, vē'r'ī.ā.bl <i>a</i> , ansefydlog, an- wadal, cyfnewidiol, newidiol	Vaunt, vōnt <i>v</i> , ymfrostio, bocsachu, bostio, uchelsiarad: <i>n</i> , ymfrost, bost
Variableness, vē'r'ī.ā.bl.nes <i>n</i> , anwad- alwch, cyfnewidioldeb, amryfaidd, amrywioldeb, newidioldeb	Vauntful, vōnt'fwl <i>a</i> , ymfrostiol, bostgar
Variance, vē'r'ī.ans <i>n</i> , amrywiad; am- rafael, anghydfod, amryson, cynhen, anghytundeb	Vauntmure, vōnt'mūr <i>n</i> , bron-glawdd, gwrthglawdd
Variate, vē'r'ī.lāt <i>vt</i> , amrywio, newid	Vavasour, vav'ā.sūr <i>n</i> , isfrēyr, brēyryn
Variation, vē'r'ī.ā'shun <i>n</i> , amrafaeliad, amrywiad; gŵyrad	Veal, vīl <i>n</i> , cig llo; llo
Varicose, vē'r'ī.kōs <i>a</i> , chwyddedig	Vection, vek'shun <i>n</i> , cludiad
Variagate, vē'r'ī.gāt <i>vt</i> , amryliwio, amrywio, amryfalu, amliwio, britho, tryfritho, amrywieddu. Variegated- work, amrywaith [iad; amrywiad	Veda, vī'dā <i>n</i> , llyfr sanctaidd yr Hin- dŵaid [hwylio
Variation, vē'r'ī.gā'shun <i>n</i> , amryliw- Variety, vā.r'ī.tī <i>n</i> , amrywiaeth	Veer, vīr <i>v</i> , troi, cylchdroi; traws- Vegetable, vej'ī.tā.bl <i>n</i> , llysieuyn, plan- igyn: <i>a</i> , llysieuog, tyfol, hydwr
Variform, vē'r'ī.fōrm <i>n</i> , amryddull	Vegetate, vej'ī.tāt <i>vi</i> , hydyfu, tyfu
Variola, vē'r'ī.ō'lā <i>n</i> , y frech wen [aml	Vegetation, vej'ī.tā'shun <i>n</i> , hydyfiant, tyfiad llysiau, blaguriad
Various, vē'r'ī.us <i>a</i> , amrywiol, amryfal; Varix, vē'r'īks <i>n</i> , llediad neu chwyddiad gwythien [adyn	Vegetative, vej'ī.tā.tiv, Vegetive, vej'ī- tiv <i>a</i> , tyfedigol, llysydfol, blagurwl
Varlet, vār'let <i>n</i> , dyhiryn, drygddyn, Varletry, vār'let.rī <i>n</i> , gwerinos	Vegete, vī.jit' <i>a</i> , bywiog, tirf
Varnish, vār'nish <i>n</i> , adliw: <i>vt</i> , adliwio	Vehemence, vī'hī.mens, Vehemency, vī- hī.men.sī <i>n</i> , angerdd, taerni, awch
Vary, vē'r'ī <i>v</i> , amrywio, amryfalu; newid; anghytuno: <i>n</i> , newidiad; am- Vascular, vas'kü.lūr <i>a</i> , llestriog [rywiad	Vehement, vī'hī.ment <i>a</i> , angerddol, tanbaid, ffyrnig; taer; nerthol
Vase, vāz <i>n</i> , addurn-gawg	Vehicle, vī'hī.kl <i>n</i> , cludai, cludiedydd, clud, cerbyd [bydol
Vassal, vas'al <i>n</i> , caethddeiliad, taiog, aill; caethwas [wasanaeth	Vehicular, vī.hik'ū.lūr <i>a</i> , cludol, cer- Veil, vāl <i>n</i> , gorchudd, gorchuddlen, cuddlen: <i>v</i> , gorchuddio, cuddio
Vassalage, vas'al.āj <i>n</i> , gwarogaeth, caeth- Vast, vast <i>a</i> , dirfawr, tramawr, gorfawr, anferthol: <i>n</i> , gwagle [aruthredd	Vein, vān <i>n</i> , gwythen, gwythien; tuedd; llinell, rheng. Poetic vein, awen
Vastness, vast'nes <i>n</i> , mawredd, eangder, Vasty, vas'tī <i>a</i> , dirfawr, aruthrol	Veined, vānd, Veiny, vā'nī <i>a</i> , gwythenog
Vat, vat <i>n</i> , cerwyn, gwasg-gafn, twrnel	Veliferous, vī.lif'ur.us <i>a</i> , hwyliog
Vatican, vat'ī.kan <i>n</i> , eglwys Sant Pedr a phlas y Pab yn Rhufain	Velleity, vel'ī.tī <i>n</i> , lledfys, lledchwant
	Vellication, vel'ī.kā'shun <i>n</i> , cnoad; tym- migiad, annogiad [llyfn-groen
	Vellum, vel'um <i>n</i> , memrwn (o groen llo), Velocipede, vī.los'ī.pīd <i>n</i> , traedgerbyd
	Velocity, vī.los'ī.tī <i>n</i> , buander, buandra, cyflymdra, cyflymder
	Velvet, vel'vet <i>n</i> , melfed, pali [we
	Velveteen, vel.ve.tīn' <i>n</i> , math o gotwm- Velvety, vel'vet.ī <i>a</i> , fel melfed, meddal
	Venal, vī'nal <i>a</i> , cyflogadwy, prynadwy, gwobrchwantus; gwythenol
	Venality, vī.nal'ī.tī <i>n</i> , cyflogeiddrwydd
	Venary, vī'nur.ī <i>a</i> , helwriaethol
	Venatic, vī.nat'ik <i>a</i> , helwraidd

VER pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Venation, vî.nă'shun *n*, helwriaeth
 Vend, vend *vt*, gwerthu; arwerthu
 Vendee, ven.dî' *n*, prynwr, pryniedydd
 Vender, ven'dûr, Vendor, ven.dôr' *n*,
 gwerthwr, gwerthydd
 Vendibility, ven.dî.bil'i.tî *n*, hywerthedd
 Vendible, ven'dî.bl *a*, gwerthadwy, hy-
 werth [gwerthiant
 Vendue, ven.dish'un *n*, gwerthiad,
 Vendue, ven'dü *n*, arwerthiad
 Veneer, vî.nî'r' *n*, clawrgoed, arddalen:
vt, goruchwynebu, arddalenu
 Veneficial, ven.î.fish'al *a*, gwenwynol;
 swynhudol [gwenwynlyd
 Venenate, vî.nî'năt *vt*, gwenwyno: *a*,
 Venenation, ven.î.nă'shun *n*, gwenwyn-
 iad [gwenwynlyd
 Venene, vî.nin', Venenose, vî.nî'nös *a*,
 Venerable, ven'ur.ă.bl *a*, hybarch,
 parchus; parchadwy [barchedd
 Venerableness, ven'ur.ă.bl.nes *n*, hy-
 Venerate, ven'ur.ăt *vt*, parchu, perchi,
 anrhydeddu, dyfrîo [parch
 Veneration, ven.ur.ă'shun *n*, anrhydedd
 Venerator, ven'ur.ă.tûr *n*, anrhydeddwr
 Venereal, vî.nî'r'î.al, Venerean, vî.nî'r'-
 î.an, Venereous, vî.nî'r'î.us, Vener-
 ous, ven'ur.us *a*, cydgnodiol; chwant-
 achol, anllad. Venereal disease,
 poethglwyf, llosgfrech, anlladwst,
 clefyd trythyll, clefyd drwg
 Venary, ven'ur.î *n*, cydgnawd; helwr-
 iaeth, helyddiaeth [ollyngiad
 Venesection, vî.nî.sek'shun *n*, gwaed-
 Veney, ven'î *n*, gwth, hergwd; tarawiad
 Venge, venj *vt*.—Avenge
 Vengeance, ven'jans *n*, dial, dialedd,
 cospedigaeth. With a vengeance, yn
 angerddol; yn y radd eithaf
 Vengeful, venj'fwl *a*, dialeddgar, dialfawr
 Vengement, venj'ment *n*, dial, dialedd
 Venial, vî.nî.al *a*, maddenadwy [danas
 Venison, ven'zn *n*, hyddgig, helgig, cig
 Venom, ven'um *n*, gwenwyn; malais
 Venomous, ven'um.us *a*, gwenwynig,
 gwenwynlyd, gwenwynol [wyndra
 Venomousness, ven'um.us.nes *n*, gwen-
 Venous, vî.nus *a*, gwythenol
 Vent, vent *n*, agorfa, awyrdwll; agerfa;
 gwynt, anadl; mynedfa, diangfa;
 gwerthiant: *v*, tyllu, rhoi gwynt i;
 gollwng allan. To give vent to, agor,
 gollwng
 Venter, ven'tûr *n*, croth, bru; mam
 Ventiduct, ven'tî.dukt *n*, gwynt-fynedfa
 Ventilator, ven'tî.lăt *vt*, awyro, awyru,
 awyrolî, rhoi gwynt i; chwilio, trin

Ventilation, ven.tî.lă'shun *n*, awyriad,
 awyroliaeth, awyrdwyysiad
 Ventilator, ven'tî.lătûr *n*, gwyntddor,
 gwyntylliedydd, awyrdwrws, awyrdwll
 Ventosity, ven.tos'i.tî *n*, gwyntogrwydd
 Ventral, ven'tral *a*, perthynol i'r bol
 Ventricle, ven'trî.kl *n*, cylla, crofa
 Ventricose, ven.trî.kös', Ventricous, ven'-
 trî.kus *a*, chwyddog, boliog
 Ventrioloism, ven.trî'ö.kwizm *n*, bol-
 lafariaeth, cuddlafariaeth
 Ventrioloist, ven.trî'ö.kwist *n*, cudd-
 lafarwr, bol-lafarwr, twyll-lafarwr
 Venture, ven'tshûr *v*, anturio, beiddio
n, antur, anturiaeth, baidd
 Venturesome, ven'tshûr.sum, Venturous
 ven'tshur.us *a*, anturiol, beiddiol
 Venus, vî.nus *n*, Gwener; seren Gwener
 Veracious, vî.ră'shus *a*, geirwir, gwir
 Veracity, vî.ras'i.tî *n*, geirwiredd; gwir
 Veranda, vî.ran'dă *n*, pendist [ionedd
 Verb, vûrb *n*, perwyddiad, parwyddiad
 berf, gair, prifair [geirio
 Verbal, vûr'bal *a*, perwyddiadol, bertol
 Verbalize, vûr'bal.iz *vt*, geirioli, geirio
 Verbally, vûr'bal.î *ad*, mewn geirian
 Verbatim, vûr.bă'tim *ad*, gair am air
 yn yr un geirian [baeddi
 Verberate, vûr'bur.ăt *vt*, enro, taro
 Verberation, vûr.bur.ă'shun *n*, curiad
 baeddiad, maeddiad, tarawiad
 Verbiage, vûr'bi.ăj *n*, geirgarwch, geir-
 iogrwydd, amleiriaeth
 Verbose, vûr.bös' *a*, geirgar, geirio
 geiriolus, amleiriog [amleiriaeth
 Verbosity, vûr.bos'i.tî *n*, geirgarwch
 Verdancy, vûr'dan.si *n*, gwyrddelesn
 gwyrddni, gwyrdedd
 Verdant, vûr'dant *a*, gwyrdhlas, gwyrd
 Verderer, Verderor, vûr'dur.ûr *n*, golyg-
 ydd coedwig
 Verdict, vûr'dikt *n*, dedfryd, rheithfarn
 Verdigris, vûr'dî.gris *n*, gwyrdwrdd efyd
 Verderter, vûr'dî.tûr *n*, math o wyrddli
 Verdure, vûr'jûr *n*, gwyrdedd, gwyrdde-
 lesni [l
 Verdurous, vûr'ju.rusa. gwyrd, gwyrd
 Verecund, ver'î.kund, Verecundious, ver-
 î.kun'dî.us *a*, gwylaidd, cywilyddgar
 Verecundity, ver'î.kun'dî.tî *n*, gwyr-
 iad; gwyled, yswildod
 Verge, vûrj *n*, gwialen, berllysg; cyffi-
 ymyl, goror: *vi*, tueddu, gogwydd
 Verger, vûr'jûr *n*, byrllysgydd [tyw
 Verifiable, ver'î.fî.ă.bl *a*, profadwy
 Verification, ver'î.fî.kă'shun *n*, gwi-
 iad, gwriedigaeth, profiad, cadarnh

Verify, ver'î.fî *vt*, gwirio, gorchwrio
 Verily, ver'î.lî *ad*, yn wir, yn ddiau
 Verisimilar, ver'î.sim'î.lûr *a*, tebyg, te-
 bygol [olrwydd
 Verisimilitude, ver'î.sî.mil'î.tiûd *n*, tebyg-
 Veritable, ver'î.tâ.bl *a*, gwirioneddol
 Verity, ver'î.tî *n*, gwir, gwiredl, gwir-
 Verjuice, vûr'jûs *n*, surlyn, aesel [ionedd
 Vermeology, vûr.mi.o'ô.jî *n*, pryfdraeth
 Vermicelli, vûr.mi.tshel'î *n*, math o gyff-
 aith ar ddull pryfed
 Vermicular, vûr.mik'û.lûr, Vermiculous,
 vûr.mik'û.lus *a*, pryfol, pryfedol;
 torchedig [weithio
 Vermiculate, vûr.mik'û.lât *vt*, brith-
 Vermifuge, vûr.mi.fûj *n*, tariffryf
 Vermillion, vûr.mil'yun *n*, corchliw, gloew
 Vermin, vûr'min *n*, pryf, pryfyn, pryfed,
 cynron; trychfilod; milod bychain
 dinstriol [pryfed
 Verminate, vûr.mi.nât *vt*, pryfedu, magu
 Vermination, vûr.mi.nâ'shun *n*, pryfed-
 iad, magiad pryfed [ol
 Verminous, vûr.mi.nus *a*, pryfedog, pryf-
 Vermiparous, vûr.mip'â.rus *a*, pryfedog,
 cynronlyd [aol
 Vermivorous, vûr.miv'ô.rus *a*, pryf-fwyt-
 Vernacular, vûr.nak'û.lûr *a*, cynhenid,
 cynwynol, brodorol, eiddo'r wlad ei
 hun. Vernacular tongue, iaith y wlad
 Vernal, vûr'nal *a*, gwanwynol. Vernal
 equinox, alban eilir, Mawrth 21 [las
 Vernant, vûr'nant *a*, blodeuog, gwyrdd-
 Vernility, vûr.nil'î.tî *a*, gwaeledd, gwas-
 eidd-dra, ufuddgarwch
 Verrucose, ver'û.kôs *a*, dafadenog
 Versal, vûr'sal *a*, cyffredinol, hollol
 Versatile, vûr'sâ.til *a*, hydro; amryw-
 iog, cyfnewydiol, amryddawn
 Versatility, vûr.sâ.til'î.tî *n*, hydröedd,
 amryddoniaeth, amryfeiliant
 Verse, vûrs *n*, gwers, adnod; braich o
 bennill; prydyddiaeth, mydr. Blank
 verse, mesur diodl, cân benrydd. In
 verse, ar gân
 Versed, vûrst *a*, cyfarwydd, byddysg
 Versicle, vûr'sî.kl *n*, gwersig, gwersan
 Versification, vûr.sî.fi.kâ'shun *n*, mydr-
 aeth, mydryddiaeth, cywyddiaeth
 Versifier, vûr'sî.fî.ûr *n*, mydrwr; pry-
 ydd [prydu
 Versify, vûr'sî.fî *v*, mydru, cywyddu,
 Version, vûr'shun *n*, cyfieithiad; troad
 Versus, vûr'sus *pr*, yn erbyn
 Vert, vûrt *n*, gwyrddgoed: *a*, gwyrdd
 Vertebra, vûr'ti.brâ (*p* vertebrae) *n*, glain
 y cefn, un o esgyrn y cefn

Vertebrae, vûr'ti.brî *np*, esgyrn y cefn,
 asgwrn y cefn, tumon [y cefn
 Vertebral, vûr'ti.bral *a*, perthynol i lain
 Vertebrata, vûr'ti.brâ.tâ *np*, tumonogion
 Vertebrate, vûr'ti.brât *a*, glein-gefnol
 Vertex, vûr'teks (*p* vertices, vûr'ti.siz)
n, top, pen uchaf, copa, nen, crib, y
 pwynt uwch ben
 Vertible, vûr'ti.bl *a*, hydro, troadwy
 Vertical, vûr'ti.kal *a*, nenol, uchbenol.
 Vertical angle, nenongl [droad
 Verticity, vûr.tis'î.tî *n*, hydröedd, cyleh-
 Vertiginous, vûr.tij'î.nus *a*, hydroawl,
 cylchdroawl; pendröedig
 Vertigo, vûr'ti.gô *n*, y bendro, y gysp
 Vervain, vûr'vân *n*, llysiau'r hudol, briw'r
 march
 Vervel, vûr'vel *n*, coesrwy gwalch
 Very, ver'î *a*, gwir, yr un: *ad*, yn gwbl,
 dros ben, tra, tra-, gor-. Very
 well, o'r goreu; yn dda iawn. The
 very best, y goreu oll, y goreu i gyd
 Vesicant, ves'î.kant *a*, poethellol
 Vesicate, ves'î.kât *vt*, poethellu, chwyd-
 alu, chwysigenu
 Vesicatory, vî.sik'â.tur.î *a*, poethellyn,
 chwydalen [en
 Vesicle, ves'î.kl *n*, chwysigen, chwysigl-
 Vesicular, vî.sik'û.lûr *a*, chwysiglog,
 poethellog [ucher, yr lwyf
 Vesper, ves'pûr *n*, y seren nos, Gweno;
 Vespers, ves'pûrz *np*, ucherwyl, pry-
 nawnol weddi [nawnol
 Vespertine, ves'pûr.tin *a*, ucherol, pry-
 Vespiary, ves'pî.ur.î *n*, nith caewn
 Vessel, ves'el *n*, llestr; dodrefnyn; llong:
vt, doddi mewn llestr, llestru. Air-
 vessel, awrygell, awyren, awyrell.
 Seed-vessel, cib, hadgib
 Vest, vest *n*, gwisg, dilledyn; bronwisg:
vt, gwisgo; urddo, breinio
 Vestal, ves'tal *n*, lleian, gwyrif sanct-
 aidd: *a*, lleianol, gwyrifol, pur, diwair
 Vestibule, ves'ti.bül *n*, porth, cyntedd
 Vestige, ves'tij *n*, ol, ol troed, brisg
 Vestment, vest'ment *n*, gwisg, amwisg,
 dilledyn
 Vestry, ves'trî *n*, gwisgfa, gwisgle offeir-
 iad mewn eglwys; cyfarfod plwyfol.
 Vestry-clerk, ysgrifenydd plwyf
 Vestuary, ves'tshü.ur.î *n*, dilladgell
 Vesture, ves'tshûr *n*, gwisg, arwisg, dillad
 Vetch, vetsh *n*, ffacbysen, gwygbysen
 Vetchy, vet'shî *a*, llawn ffacbys
 Veteran, vet'ur.an *n*, hen filwr, caled-
 filwr, un hirbrofedig: *a*, hen, oed-
 ranus, profedig, henbrawf

VIM pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cârve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

- Veterinarian, vet.ur.i.nê'r'i.an *n*, meddyg anifeiliaid, milfeddyg
 Veterinary, vet'ur.i.nur.i *a*, milfeddygol
 Veto, vi'tô *n*, gwaharddiad, gwahardd
 Vex, veks *v*, blino, poeni, trallodi, gofidio, curo; ymboeni, ymofidio
 Vexation, vek.sâ'shun *n*, gofid, blinder
 Vexations, vek.sâ'shus *a*, gofidus, poenus, trallodus, helbulus
 Vexil, vek'sil *n*, lluman [llumanog
 Vexillary, vek'sil.ur.i *n*, llumanwr: *a*.
 Viable, vi'â.bl *a*, bywadwy [bont
 Viaduct, vi'â.dukt *n*, pontffordd, ffordd-
 Vial, vi'al *n*, costrelan, costrelig, ffiol: *vt*, costrelu, dodi mewn costrel [fwyd
 Viand, vi'and *n*, bwyd, ymborth, cyweir-
 Viatic, vi.at'ik *a*, teithiol
 Viaticum, vi.at'i.kum *n*, bwyd i'r daith, teithfwyd, bwyllwrw, gosymaith
 Vibrate, vi'brât *v*, crynu, siglo yn ol ac ym mlaen, dolysteinio, ymchwareu. ymsiglo, ysgwyd [gydwad
 Vibration, vi.brâ'shun *n*, ymsiglad, ys-
 Vibrative, vi'brâ.tiv, Vibratory, vi'brâ-
 tur.i *a*, ymysgydwol, crydiol [beriglor
 Vicar, vik'ur *n*, ebrwyad, periglor, uch-
 Vicarage, vik'ur.ij *n*, perigloriaeth.
 Vicarage-house, perigloryd
 Vicarial, vi.kê'r'i.al *a*, perigloryd
 Vicarious, vi.kê'r'i.us *a*, dirprwyol
 Vice, vis *n*, drygioni, drygedd, bai, gwyd; cogwrn tro, gafaclawr, gafaclai: *vt*, tynu: *px*, rhag-, is-. Vice-admiral, rhaglyngeswr. Vice-chancellor, rhag-ganghellydd. Vice-president, islwydd
 Vicegerent, vis.ji'r'ent *n*, rhaglaw, huail, rhaglofydd, rhaglyw
 Vicenary, vi'si.nur.i *a*, ugeiniol
 Viceroy, vis'rôl *n*, rhagdeyrn [frenin
 Viceroyalty, vis.rôl'al.ti *n*, urddas rhag-
 Viceroyship, vis'rôl.ship *n*, swydd rhag-
 frenin, rhagdeyrnaeth [rwydd
 Vicety, vi'si.ti *n*, manylwaith, manyl-
 Vicinage, vis'i.nâj *n*, cymmydogaeth
 Vicinal, vi.sî'nal, Vicine, vi.sîn' *a*, agos, cyfagos, cymmydogaethol [agosrwydd
 Vicinity, vi.sîn'i.ti *n*, cymmydogaeth;
 Vicious, vish'us *a*, drygionus, gwydus, gwydiol, anfad [drygnawsedd
 Viciousness, vish'us.nes *n*, drygioni.
 Vicissitude, vi.sis'i.ti.d *n*, newidiad ol-
 ynol, cylchgyfnewidiad, cylchdroad, cylchdreigliad; cyfnewidioldeb
 Vicissitudinarius, vi.sis.i.ti'di.nur.i, Vi-
 cissitudinous, vi.sis.i.ti'di.nus *a*, newidiol, cylchnewidiol [ysglyfaeth
 Victim, vik'tim *n*, aberth; ysglyfaberth;
 Victimize, vik'tim.iz *vt*, anrheithio, ys-
 beilio, ysglyfaethu, aberthu
 Victor, vik'tur *n*, gorchfygwr, gorfodai
 Victoria, vik.tô'r'i.â *n*, duwies buddugol-
 iaeth, Buddug
 Victorious, vik.tô'r'i.us *a*, buddugol
 gorchfygol, buddugoliaethus. To be
 victorious, buddugoliaethu, buddugo
 Victory, vik'tur.i *n*, buddugoliaeth, gor-
 uchafiaeth. The goddess of victory
 Buddug [gorchfyge
 Victress, vik'tres *n*, buddugoliaethes
 Victual, vit'l *vt*, porthi, bwydo, diwallu
 Vietnaller, vit'lur *n*, bwydiedydd; gwerth
 ydd bwyd [bwytal, portl
 Victuals, vit'lz *np*, lluniaeth, bwyd
 Videlicet, vi.del'i.set *ad*, sef, hyn yw
 Vidual, vid'ü.al *a*, gweddwr, unigol
 Viduity, vi.dü'i.ti *n*, gweddwdod [blae
 Vie, vi *vi*, cystadlu; eilfyddu, ceisio
 View, vii *n*, golygfa, golwg, golygiad
 golygiant, trem; bwriad, barn: *v*
 edrych, golygu, tremio
 Vigesimation, vi.jes.i.mâ'shun *n*, llado
 iad un ym mhob ugain
 Vigil, vij'il *n*, noswyl, gwynnos, ucherwy
 Keeping of vigils, noswyliad
 Vigilance, vij'i.lans *n*, gwyliadwriaeth
 gofal, dyfalwch [gofal
 Vigilant, vij'i.lant *a*, gwyliadwrus, effr
 Vignette, vin.yet' *n*, addurndalaeth lly
 Vigorous, vig'ur.us *a*, grymus, bywio
 egniol, eidiol, pybyr [d
 Vigorousness, vig'ur.us.nes *n*, grymu
 Vigour, vig'ur *n*, nwyfiant, grym, nert
 egni, yni, pybyrwech [diffain
 Vile, vil *a*, gwacl, gorwael, bawaid,
 Vileness, vil'nes, Vility, vi'li.ti *n*, gwae-
 edd, salwedd; drygioni
 Vilifier, vil'i.fi.ür *n*, bychanwr, dirmy-
 wr, difriwr, athrodwr, enllibiwr
 Vilify, vil'i.fi *vt*, ammharchu, athroo
 difrio, enllibio, difenwi
 Villa, vil'â *n*, gwlaty [d
 Village, vil'aj *n*, pentref, maesdref, ce
 Villager, vil'aj.ür *n*, pentrefwr
 Villagery, vil'aj.jur.i *n*, pentrefi
 Villain, vil'an *n*, taiog, caeth-ddeilia
 bilein; adyn, dyhiryn, esgelerddy
 Villanize, vil'â.niz *vt*, difrio [drygdd
 Villanous, vil'â.nus *a*, ysgeler, adg
 drygus, anfadus, dyhir
 Villany, vil'â.ni *n*, dyhirwech, ysgelero
 Villatic, vil.at'ik *a*, pentrefig, pentref
 Villose, vil.lös', Villous, vil'us *a*, blew
 cedenog, garw [gwi
 Viminal, vi'mi.nal *a*, gwialenol, yn dw

Vimineous, vī.min'yus *a*, gwialenol
 Vinaceous, vī.nā'shus *a*, gwinol, gwin-
 Vincible, vīn'si.bl *a*, gorchfygadwy [goch
 Vincture, vīngk'tshūr *n*, rhwymyn;
 rhwymiad [ddiffyn; cyfiawnhau
 Vindicate, vīn'di.kāt *vt*, haeriannu, am-
 Vindication, vīn.dī.kā'shun *n*, diffyniad,
 amddiffyniad, haeriant, cyfiawnhâd
 Vindicative, vīn'di.kā.tiv *a*, cyfiawn-
 haol, amddiffynol
 Vindicator, vīn'di.kā.tur *n*, amddiffynwr
 Vindictory, vīn.dī.kā'tur.ī *a*, dialeddol,
 cospedigol, cospol; cyfiawnhaol [gar
 Vindictive, vīn.dik'tiv *a*, dialeddol, dial-
 Vine, vīn *n*, gwinwydden. Vine-dresser,
 gwinllanydd [surlyn
 Vinegar, vīn'f.gūr *n*, gwinegr, aesel,
 Vineyard, vīn'yūrd *n*, gwinllan
 Vinolency, vī'nō.len.sī *n*, meddwod
 Violent, vī'nō.lent *a*, gwingar
 Vinous, vī'nus *a*, gwinaid, gwinllyd
 Vintage, vīntāj *n*, casgliad gwinrawn,
 cynauaf gwin; cnwd y winllan
 Vintager, vīntājūr *n*, casglwr gwinrawn
 Vintner, vīnt'nūr *n*, gwerthwr gwin,
 gwinwr, gwinydd
 Vintry, vīn'tri *n*, gwinfa, gwindy
 Viol, vī'ul *n*, crwth, crythyn
 Violable, vī'ō.lā.bl *a*, llygradwy, treis-
 iadwy, halogadwy, [troseddu
 Violate, vī'ō.lāt *vt*, halogi, treisio; tori,
 Violation, vī'ō.lā'shun *n*, toriad; treis-
 iad, troseddiad [torwr, troseddwr
 Violator, vī'ō.lā.tūr *n*, halogwr, treisiwr;
 Violence, vī'ō.lens *n*, gormes, trais, cam,
 trahâ, gorthrech; grym, angerddoldeb
 Violent, vī'ō.lent *a*, tanbaid, ffyrnig,
 tanllyd, angerddol. A violent op-
 pressor, dirdreisiwr
 Violet, vī'ō.let *n*, crynllys, millynen,
 meddygyn, llysiau'r Drindod: *a*, du-
 iolin, vī'ō.lin' *n*, crwth, crythyn [las
 Violinist, vī'ō.lin'ist *n*, crythor, ffïlor
 Violoncello, vī'ō.lōn.tshel'ō *n*, hirgrwth
 Viper, vī'pūr *n*, gwiber, neidr, sarff
 Viperine, vī'pur.in, Viperous, vī'pur.us
a, gwiberog, gwiberaidd
 Viper, vī'rā.gō *n*, gwrwraig, mabwraig,
 gwrforwyn, gwrolwraig, rhyfelwraig,
 garwen, cecren, tafodes [gwyrdldas
 Virescent, vī.res'ent *a*, gwyrdldaid
 Virgin, vūr'jin *n*, gwyrif, morwyn, eigr:
a, dihalog, morwynol, gwyrifol. Vir-
 gin bees, cynhaid [cerdd o'r enw
 Virginal, vūr'jī.nal *a*, pur: *n*, offeryn
 Virginitv, vūr'jin'ī.tī *n*, morwyndod,
 gwyrifod; diweirdeb

Virgo, vūr'gō *n*, un o arwyddion y
 Virile, vīr'il *a*, gŵraidd, gwrol [sidydd
 Virility, vī.ril'ī.tī *n*, gŵreiddrwydd,
 gŵreindod [redol, galluedigol
 Virtual, vūr'tshū.al *a*, effeithiol; gweith-
 Virtually, vūr'tshū.al.ī *ad*, mewn effaith
 Virtue, vūr'tshū *n*, rhinwedd, effaith,
 gallu, nerth; diweirdeb. To make a
 virtue of necessity, troi rhaid yn
 rheswm
 Virtueless, vūr'tshū.les *n*, dirinwedd
 Virtuoso, vūr.tū.ō'zō (*p* virtuosi. vūr-
 tū.ō'zī) *n*, hoffwr cywreimbethau a
 hynafiaethau, hynafieithydd
 Virtuous, vūr'tshū.us *a*, rhinweddol,
 effeithiol; daionus [weddoldeb
 Virtuousness, vūr'tshū.us.nes *n*, rhin-
 Virulence, vīr'ū.lens, Virulency, vīr'ū-
 len.sī *n*, gwenwyn; adwythigrwydd,
 ffyrnigrwydd [figenus, adwythig
 Virulent, vīr'ū.lent *a*, gwenwynig; cen-
 Virus, vīr'us *n*, gôr, crawn briw; gwen-
 wyn [gwedd, golwg
 Visage, viz'āj *n*, gwyneb, gwynebpwyd,
 Viscera, vis'ur.ā *np*, perfedd, coluddion
 Visceral, vis'ur.al *a*, perfeddol
 Viscerate, vis'ur.āt *vt*, diberfeddu
 Viscid, vis'id *a*, gwydn, gludiog
 Viscidity, vis'id'ī.tī, Viscosity, vis.kos'-
 ī.tī *n*, gwydnedd, gludiogrwydd
 Viscount, vī'kūwnt *n*, coriarrll, isiarll
 Viscountess, vī'kūwnt.es *n*, coriarlles,
 isiarlles [aeth
 Viscountship, vī'kūwnt.ship *n*, isiarll-
 Viscous, vis'kus *a*, gludiog, gwydn
 Visibility, viz'ī.bil'ī.tī, Visibleness, viz'-
 ī.bl.nes *n*, hyweledd, amlygedd, am-
 lygrwydd [amlwg, canfodadwy
 Visible, viz'ī.bl *a*, hywel, gweladwy,
 Vision, vizh'un *n*, gweledigaeth; golwg,
 gweled [wydiolrwydd
 Visionariness, vizh'un.ur.ī.nes *n*, breudd-
 Visionary, vizh'un.ur.ī *a*, dychymmygol,
 breuddwydiol, gwagddychymmygol:
n, coegweledydd, breuddwydiwr
 Visit, viz'it *v*, ymweled â, gofwyo,
 gwesta: *n*, ymweliad, gofwyad, gwest
 Visitant, viz'ī.tant *n*, gwestwr, ymwelwr,
 gwestai [gofwy
 Visitation, viz'ī.tā'shun *n*, ymweliad,
 Visitor, viz'ī.tūr *n*, ymwelwr, gwestai,
 Visive, vī'siv *a*, gwelediadol [gofwywr
 Visor, viz'ūr *n*, ffug, miswrn, gwynebb-
 fwgwd [coed
 Vista, vis'tā *n*, golygfa neu rodfa rhwng
 Visual, vizh'ū.al *a*, golygol, tremiol
 Vital, vī'tal *a*, bywiol, bywydol

Vitability, vî.tâ.bil'î.tî *n*, bywydoliaeth
 Vitals, vî.talz *np*, bywydoliôn [halogi
 Vitiâte, vish'î.ât *vt*, llygru, gwaethu.
 Vitiâtion, vish'î.â'shun *n*, llygriad,
 gwaethygiad, halogiad
 Vitiosity, vish'î.os'î.tî *n*, dwfn-lygriad.
 halogrwydd [aidd
 Vitreous, vit'ri.us *a*, gwydrol, gwydr-
 Vitrification, vit'ri.fî.kâ'shun *n*, gwydr-
 oliad, gwydrogiad [ymwydroli
 Vitrify, vit'ri.fî *v*, gwydroli, gwydrogi,
 Vitriol, vit'ri.ul *n*, defnydd adnabyddus
 o'r enw [perthynol i gig llo
 Vituline, vit'û.lin *a*, perthynol i lo,
 Vituperate, vit.tü'pur.ât *vt*, beio, cablu,
 ceryddu, gwarthruddo
 Vituperation, vit.tü.pur.â'shun *n*, cer-
 yddiad, cabliad [ceryddol
 Vituperative, vit.tü'pur.â.tiv *a*, beiol.
 Vivacious, vî.vâ'shus *a*, bywiog, heiniſ.
 hawntus, hoew, hoenus [gorhoen
 Vivacity, vî.vas'î.tî *n*, bywiogrwydd,
 Vives, vîvz *n*, math o afiechyd ar feirch
 Vivid, viv'id *a*, bywiog, heiniſ, eidiol,
 hoenus [eidiogrwydd
 Vividness, viv'id.nes *n*, bywiogrwydd.
 Vivific, vî.vif'ik *a*, bywhâus, bywocâus
 Vivificate, vî.vif'î.kât *vt*, bywiogi, byw-
 iocâu, bywhau; adnewyddu
 Vivification, viv'î.fî.kâ'shun *n*, bywiocâd
 Vivify, viv'î.fî *vt*, bywio, bywiogi, byw-
 Viviparous, vî.vip'ur.us *a*, bywhiliog [han
 Vixen, vik'sn *n*, arthwraig, ceeren.
 llwynoges [hyny yw
 Viz., viz (talfyriad o *Videlicet*) *ad*, sef,
 Vizard, viz'ûrd *n*, mwgwd, miswrn
 Vizier, viz'yûr *n*, prifswyddog yn Nhwcî
 Vocabal, vö.kâ.bl *n*, gair; enw
 Vocabulary, vö.kab'û.lur.î *n*, geirlyfryn,
 geirlechres, broddiadur, geirlyfr, geir-
 iadur, geirfa, geirgrawn
 Vocal, vö'kal *a*, lleisiol, llafarseiniol,
 llafarol. Vocal music, ceiniedi, cerdd
 dafod. Vocal rock, craig leſair
 Vocalist, vö'kal.ist *n*, cantor, cerddor
 Vocality, vö.kal'î.tî, Vocalness, vö'kal-
 nes *n*, llafarogrwydd, lleisiolrwydd
 Vocalize, vö'kal.iz *vt*, llafarseinio
 Vocation, vö.kâ'shun *n*, galwad, galwad-
 igaeth, swydd, celfyddyd
 Vocative, vok'â.tiv *a*, galwedigol. Voca-
 tive case, galwai, cyflwr galwedigol
 Vociferate, vö.sif'ur.ât *v*, bloeddio,
 gwaeddi, crochleſain, ysgrechain, ban-
 lleſain, bloeddian, crochwaeddi
 Vociferation, vö.sif.ur.â'shun *n*, croch-
 floedd, banlleſiad, arwaedd

Vociferous, vö.sif'ur.us *a*, bloeddfawr,
 crochleisiol, banlleſol [cymmeriad
 Vogue, vög *n*, defod, arfer, arferiad,
 Voice, vöis *n*, llais, lleferydd, llef, llafar;
 gair. Imperfect voice, lledlef. Of a
 rough voice, gerwinllais. Squeaking
 or effeminate voice, gwichlais, llais
 gwan, llais benywaidd; llais dimai
 To cry with a shrill voice, crochleisio
 Void, vöid *a*, gwag, ofer, dirym; di-
 an-, heb: *vt*, arlloesi, ymadael â, colli;
n, gwag, gwagle, gwagfa. To make
 void, dirymu. Void of light, diolen.
 anoleu, heb oleu [rymadwy
 Voidable, vöi'dâ.bl *a*, arlloesadwy; di-
 Voidance, vöi'dans *n*, arlloesiad
 Voider, vöi'dûr *a*, cawell briwfydd
 Voidness, vöi'd'nes *n*, gwagder, gwagedd
 Volant, vö'lant *a*, hedegog, hedegol
 hedol, ehedog
 Volatile, vol'â.til *a*, hedegol, hedîn, hed-
 anwadol, gwamnal, ysgafn, hoewan
 Volatility, vol'â.til'î.tî *n*, ehedogrwydd
 ffw; gwamnaldra, anwadaiwch
 Volatilization, vol'â.til.î.zâ'shun *n*, hed
 Volatilize, vol'â.til.îz *v*, hedino [inia
 Volcanic, vol.kan'ik *a*, llosgffynyddol
 Volcano, vol.kâ'nö.n, llosgfal, llosgffynydd
 Volery, vol'ur.î *n*, haid o adar
 Volitation, vol'î.tâ'shun *n*, ehediad
 Volition, vö.lish'un *n*, ewyllysiad, mynia
 Volley, vol'î *n*, crochruthr; cawod
 ergydion: *v*, taflu allan, cydsaeu
 Voltagraphy, volt.ag'râ.fî *n*, trydar
 Voltaic, vol.tâ'ik *a*, trydanol [debiaet
 Voltaism, vol'tâ.izm *n*, trydanïaeth ſſe-
 yllol, galfaniaeth [galfaniady
 Voltameter, vol.tâm'î.tûr *n*, trydanïad
 Volubility, vol.ü.bil'î.tî *n*, hydreigled
 ſſraethder, ſſraethineb, hyawdlodd
 Voluble, vol'ü.bl *a*, hydreigl: ſſraet
 hyawdl, rhugl, lithrig, parablus
 Volume, vol'üm *n*, cyfrol, cyflyfr; mair
 maintioli, corſiolaeth
 Voluminous, vö.lü'mî.nus *a*, tewbly
 amlblyg, amlran, helaeth, llawn.
 voluminous work, llyfr helaethllawn
 Voluntariness, vol'un.tur.î.nes *n*, gw
 foddoldeb, ewyllysgarwch
 Voluntary, vol'un.tur.î *a*, gwirfodd
 ewyllysgar. Voluntary system, cyfu-
 drefn wirfoddol, gwirfoddoliaeth
 Volunteer, vol.un.ti'r' *n*, gwirfoddî
 milwr gwirfodd: *v*, rhyddgynny-
 rhoi ei hun yn wirfoddol
 Voluptuary, vö.lup'tshü.ur.î *n*, glw
 gloddlestwr, anewynai, trvthyllwr

oluptuous, vö.lup'tshü.us *a*, glwth, glythig, gloddestgar; trythyll
oluptuousness, vö.lup'tshü.us.nes *n*, glythineb, glythni; trythyllweh
olutation, vol.ü.tä'shun *n*, ymdreigliad
olution, vö.lü'shun *n*, nydd-droad
omit, vom'it *n*, cyfog, chwyd, gor-
chwyd; cyfoglyn, cyfogydd: *v*, chwydu,
cyfogi, bwrw i fny
omition, vö.mish.un *n*, cyfogiad
omitive, vom'i.tiv *a*, cyfogol
omitory, vom'i.tur.i *a*, chwydbair: *n*,
cyfoglyn; diangddrws chwareudy
oracious, vö.rä'shus *a*, gwancus, rheibus
oraciousness, vö.rä'shus.nes, Voracity,
vö.ras'i.ti *n*, gwanc, gwancusrwydd
ortex, vör'teks (*p* vortices, vör'ti.siz) *n*,
sugnbwll, pwll tro; trowyt, corwynt
ortical, vör'ti.kal, Vortiginous, vör-
tij'inus *a*, troawl, cylchdroawl
otaress, vö'tur.es *n*, addunwraig, eidd-
unwraig, addoles, diofrydes
otary, vö'tur.i *n*, addunwr, eiddunwr;
addolwr: *a*, diofrydog, addunedol
ote, vöt *n*, pleidlais: *v*, pleidleisio;
ethol, dewis
öter, vö'tür *n*, pleidleisiwr [cyssegredig
otive, vö'tiv *a*, addunedol, diofrydol,
ouch, vüw'tsh *v*, gwirio, gwarantu
ouches, vüw'tshür *n*, prawfysgrif; tyst
ouchsafe, vüw'tsh.säf' *v*, gweled yn
dda, teilyngu, bod yn wiw gan, can-
iatäu, cenatäu [yngiad
ouchsafement, vüw'tsh.säf'ment *n*, teil-
ow, vüw *n*, adduned, eidduned, addew-
id, gofunad, diofryd: *v*, addunedu,
eidduno, gofuno, diofrydu
owel, vüw'el *n*, llafariad, llafari,
bogail; llafarsain; llafarlythyren
oyage, vö'ä.j *n*, mordaith, mordwyaeth:
v, morio, mordeithio, mordwyo
oyager, vö'ä.jür *n*, mordeithiwr, mor-
dwywr, morwr, moriwr
ulcan, vul'kan *vt*, duw'r tân
ulcanian, vul.kä'n.i.an *a*, tanol
ulcanize, vul'kan.iz *vt*, Hosgfeinio
ulgar, vul'gür *a*, cyffredin; gwerinol;
anfoesgar, difoes; isel, gwael: *n*, gwer-
inos, gwerin
ulgarity, vul.gar'i.ti *n*, anfoesgarweh,
difoesedd; serthedd [iaith
ulgarizm, vul'gur.izm *n*, serthair, isel-
ulgate, vul'gät *n*, y cyfieithiad Rhufain
or Bibl a arferir yn eglwys Rhufain
ulnerable, vul'nur.ä.bl *a*, archolladwy
ulnerary, vul'nur.ur.i *a*, clwyfiachael:
n, llysieuyn neu eli addas i glwyfau

Vulnerate, vul'nur.ät *vt*, archolli
Vulnerose, vul.nür.ös' *a*, llawn archollion,
archolledig
Vulpine, vul'pin *a*, llwynogaidd, cadno-
aidd; ystrywgar, cyfrwys
Vulture, vul'tshür *n*, aderyn rheibus o'r
enw, ffwlur, bury, aderyn y llwch gwyn
Vulturine, vul'tshü.rin *a*, perthynol i'r
ffwlur; gwancus, rheibus
Vulturous, vul'tshü.rus *a*, tebygol i'r
ffwlur; rheibus, gorwancus

W.

WABBLE, wob'l *vi*, honcian, hwntian,
telgynu, telgyngu
Wad, wod, Wadding, wod'ing *n*, tusw,
syppn, sechddenydd, tenlli
Waddle, wod'l *vi*, myned o glun i glun
fel hwyaden, bongamu, clunhecian,
honcian, siglgerdded [rhydio, beisio
Wade, wäd *vi*, cerdded trwy ddwfr,
Wafer, wä'für *n*, llethen; afrlladen, ar-
laden, arlladen: *vt*, selio â llethen
Waft, waft *v*, chwyfanu, chwyfio, chwyf-
drosi, trosglwyddo; hwylio drosodd:
chwyfiad, chwyfaniad, cychwyfan
Waftage, waf'täj *n*, nawfdrosiad, chwyf-
gludiad [glwyddwr
Wafters, waf'tür *n*, trosglwyddiad; tros-
Wag, wag *n*, digrifwas, cellweiriwr; ys-
gentyn: *v*, ysgwyd, siglo, honcian
Wage, wäj *vt*, cyngwystlo. To wage
war, rhyfela, gwneuthur rhyfel, llü-
yddu, lluedda [ngwystlo
Wager, wä'jür *n*, cyngwystl: *v*, cy-
Wages, wä'jiz *np*, cyflog, hur
Waggery, wag'ur.i, Waggishness, wag'-
ish.nes *n*, digrifedd, ysmaldod
Waggish, wag'ish *a*, digrif, cellweirus
Waggle, wag'l *v*, gwegian, honcian, ym-
siglo, gwaglo [certwyn
Waggon, wag'un *n*, men pedair olwyn,
Waggoner, wag'un.ür *n*, certwynwr
Wagtail, wag'täl *n*, tinsigl y gwys, sigl-
din y gwys, sigl ei gwt, brith yr oged;
chwidrfereh, chwidrogen
Waif, wäf *n*, diffaeth, peth diarddel
Wail, wäl *v*, cwynfan, wylofain, galaru,
gwylo, cwynofain: *n*, wylofain, cwyn-
fan, ochain, oernad, oergri
Wailful, wäl'fwl *a*, galarus, cwynfanus
Wain, wän *n*, certwyn, men. Charles's
wain, y cydser llun y llong, y saith
seren ogleddol, yr arth fwyaf
Wainscot, wän'skut *n*, parwydwaith
coed, paredfwrdd: *vt*, parwydyddio

WAR pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took

Waist, wâst *n*, gwasg, mein-gorff, canol y gwregys. Slender-waisted, arch-fain [bais

Waistcoat, wâst'kôt *n*, gwasgod, gwasg-Wait, wât *v*, aros, dysgwyl. To wait on heilio, gwasanaethu; ymweled â. To lie in wait, cynllwyno. Waiting-maid, llawforwyn [heilydd; heilyr

Waiter, wâtûr *n*, dysgwyliwr; heilyn, Waits, wâts *np*, cylchgler, nosglerwyr

Waive, wâv *vt*, rhoi i fyny; cymmeryd yn esgusodol

Wake, wâk (*woke*) *v*, deffroi, deffro, di-huno; gwylio: *n*, gwylmabsant, gwyl-nes, gwyliadwriaeth; ol neu hoewal llong ar ddwfr [iadwrs

Wakeful, wâk'fŵl *a*, dihun, effro, gwyl-

Wakefulness, wâk'fŵl.nes *n*, deffrôus-rwydd, anhunedd

Wale, wâl *n*, crychni mewn brethyn; estyll allanol ystlysau llong; clais

Walk, wôk *v*, cerdded, rhodio, rhodiena, tramwy: *n*, cerddediad, rhodiad; rhod-fa, llwybr. Walking-stick, ffon, llaw-ffon. Walk-mill, pandy. Milk-walk, cylech llaethwerthwr mewn trefydd. Sheep-walk, pordir defaid. To walk in, dyfod i mewn

Wall, wôl *n*, mur, gwal, caer, magwyr; pared, parwyd: *vt*, gwalio, murio, caeru, aimgaeru, magwyo. Wall-eyed, llygadfrith. Wall-flower, blodau'r fagwyr, murflodeuyn. Wild wall-flower, llysiau'r llaw. Wall-fruit, murffrwyth, ffirwyth ar fur. Party-wall, gwahanfur

Wallet, wol'et *n*, ysgrepan, cwd deuben

Wallop, wol'up *vi*, crychiasu, berwi; euro, llachio, baeddu

Wallow, wol'ô *v*, ymdreiglo, ymdryboli, ymdrybola: *n*, ymdreigl

Walnut, wôl'nut *n*, cneuen Ffrengig.

Walnut-tree, collen Ffrengig

Walrus, wôl'rus, Waltron, wôl'trun *n*,

Waltz, wôltz *n*, math o daplas [morfarch

Wamble, wom'bl *vi*, chwydu

Wan, won *a*, gwelw, gwelwlas, glaswyn, gwynwelw, llwyd

Wand, wond *n*, gwialen, meinffon. Magician's wand, hudlath. Mete-wand, mesur, llath [amrodio; cyfeiliorni

Wander, won'dûr *v*, crwydro, gwibio,

Wanderer, won'dur.ûr *n*, crwydyn, gwibiad, crwydrai, gwibiwr

Wanderoo, won'dur.ŵ *n*, math o epa

Wane, wân *n*, traul, trai; adeg, gwendid, cil: *vi*, treio, cilio, lleihau, ymgilio

Wanghee, wang'hî *n*, math o gorsen

Wanness, won'es *n*, gwelwedd, gwy lesni, gwanliw, glaswyni

Want, wont *n*, angen, eisieu, eisiw, ei iwed, eisiwyd, gwall; tlodi: *v*, b mewen eisieu; bod heb feddu. Wa of, di-, an-. Want of breath, diff anadl. Want of care, diofaled, an faled. I want to see him, yr w am ei weled [eisiu o, yn f

Wanting, won'ting *a*, diffygiol, me

Wanton, won'tun *a*, anllad, nwyf trythyll, cnawdwyllt, llosgwannus: anllad-ddyn, anlladferch: *vi*, nwy chwareu, anladu, masweddu

Wantonness, wan'tun.es *n*, anlladrwyd anlladedd, nwyfiant, maswedd

Wantwit, wont'wit *n*, ynfydyn

Wanty, won'ti *n*, tengl, uchgengl [ai

Wapacut, wâ'pâ.kut *n*, dylluau Amer

Wapentake, wâ'pn.tâk *n*, cwmwd, ei

Wapiti, wâ'pi.ti *n*, math o garw [t

War, wôr *n*, rhyfel; milwriaeth; r cad: *v*, rhyfela, milwrio. Man-war, cadlong. Man of war, rhyfel Weapons of war, cunnellt, arfau rhy

Warble, wôr'bl *v*, crychleisio, pyn canu, cathlu

Warbler, wôr'blûr *n*, cethlydd

Warbling, wôr'bling *a*, crychleisi The warbling of birds, cathliad ad

Ward, wôrd *n*, cadwraeth, ceidwada gwarchodaeth; un dan geidwada neu nawdd; dalfa, carchar; parth ardal; rhwyll clo neu allwedd: gwarchadw, gwarchod, gwylied, dddifyn. To ward off, troi heibio

Wardage, wôr'dâj *n* tâl yr wylfa

Warden, wôr'dn *n*, gwarcheidwad

Wardenship, wôr'dn.ship *n*, gwarch wadaeth

Warder, wôr'dûr *n*, gwarchodwr, gwy

Wardmote, wôrd'môt *n*, cymharthly

Wardrobe, wôrd'rôb *n*, gwisgfa, dilla, dilladgell [ceidwada

Wardship, wôrd'ship *n*, gwarchoda

Ware, wêr *a*, gochelgar: *n*, ei gwerthadwy. Wares, nwyddau. Ea-en-ware, llestri pridd. Hard w nwyddau haiarn. Small wares, nwy au mân [ystorfa, nwy

Warehouse, wêr'hûws *n*, ystor

Warfare, wôr'fêr *n*, milwri, milwria rhyfel, cadfel [pryder, p

Wariness, wêr'i.nes *n*, gochelgar

Warlike, wôr'lik *a*, rhyfelgar, milwr

Warlock, wôr'luk *n*, swynwr, dewin

Warm, wôrm *a*, twym, twymn, gwresog, brwd, cynhes: *v*, twymo, cynhesu, clauaru; gwresogi. Warming-pan, padell dwymo, twymynai. To warm one's self, ymdwymo, ymdwymno
Warmness, wôrm'nes, Warmth, wôrmth *n*, gwres, gwresogrwydd, cynhesrwydd, twymdra, twymedd, twymder
Varn, wôrn *vt*, rhybuddio, rhagrybuddio
Varning, wôr'ning *n*, rhybudd, rhybuddiad; gwŷs
Varp, wôrp *n*, ystof, dylif: *v*, ystofi, dylifo; gwyro, lleddfu; camdroi
Varrant, wor'ant *n*, gwarant, arwariant; gwŷs, attafaelwys; awdurdod: *vt*, gwarantu; dilysu, arwirio, arwaesu, ardystio; awdurdodi
Varrantable, wor'an.tâ.bl *a*, gwarantadwy, cyfiawnadwy
Varrantee, wor'an.ti' *n*, achretäwr
Varrantor, wor'an.tôr' *n*, gwarantydd
Varranty, wor'an.ti *n*, gwarant'rwydd, arwaesaf; awdurdod
Varren, wor'en *n*, cwning-gaer
Varener, wor'en.ür *n*, cwningwr, ceidwad cwning-gaer
Varrior, wor'i.ür *n*, rhyfelwr, brythwr, milwr, aerwr, cadwr, llüyddwr
Vart, wôrt *n*, dafaden, yllr
Varty, wôr'ti *a*, dafadenog [pwylllog
Vary, wêr'i *a*, gochelgar, gwagelog,
Vas, woz *vi*, oeddwn; oedd; bum, buais; bu: *pt*.—Be
Wash, wosh *v*, golchi, glanhau: *n*, golch, golchfa; mignen, corsle; golchion. Wash-ball, golchbelen, pelen olchi. Wash-beetle, golchbren, golchffon. Wash-bowl, ymolchgawg. Wash-brew, uwd sucen, mwdran, llymry. Wash-house, golchdy, ty golchi. Wash-pot, crochan golchi. Wash-tub, twba golchi
Washerwoman, wosh'ür. wôm.an (*p* washerwomen, wash'ur.wim.en) *n*, golchwraig, golchuries, golchyddes
Washing, wosh'ing *n*, golchiad; ymolchiad. Washing-place, golchfa; ymolchfa. Washings, golchion [llyd
Washy, wosh'i *a*, dyfrilyd, llaith, golchasp, wosp *n*, cacynen. Wasps, cacwn, cacwn geifr [cecrus, afrywiog
Waspy, wos'pish *a*, cacynaidd, colynog, aspyshness, wos'pish.nes *n*, anniddigrwydd, afrywiogrwydd
Wassail, wos'el *n*, math o wirod
Wast, wost *pt*, ail berson unigol.—Be. Thou wast, oeddit

Waste, wäst *v*, gwastraffu, oferdreulio, afradu, difa; difrodi, anrheithio, ysbeilio; methu, difanu, nychu: *a*, ofer, difudd, diles; anghyfannedd, diffaith, anial, gwyllt, gorest: *n*, gwastraff, colled; difrod, gorest, anghyfanneddle, diffeithdir; nychdod, darfodedigaeth. Waste-book, dyddlyfr. Waste-land, tir diffwyth. To lay waste, anrheithio, diffeithio
Wasteful, wäst'fwl *a*, gwastraffus, afradus, afradlawn [afradlonedd
Wastefulness, wäst'fwl.nes *n*, gwastraff
Wastel, wos'tel *n*, math o fara [afradyn
Wastethrift, wäst'thrift *n*, gwastraffwr
Watch, wotsh, *v*, gwylio, gwylied; gwarchod; dysgwyl: *n*, gwyliadwriaeth; oriawr, orlais. Watch-house, gwylyfa, gwyldy, gwylyfan. Watch-tower, gwyldwr, gwylyfa. Watch-word, arwyddair, cyfrinair, gwylyair. Watch and ward, gwyliad nos a dydd. Night-watch, nos wyliadwriaeth
Watchet, wot'shet *a*, goleulas, glaswyn
Watchful, wotsh'fwl *a*, gwyliadwrus, anhunog, effro, gofalus
Watchfulness, wotsh'fwl.nes *n*, gofal, gwyliadwrusrwydd, dyfalwch
Watching, wot'shing *n*, gwyliadwriaeth, gwyliad
Watchmaker, wotsh'mä.kûr *n*, orioriudd
Watchman, wotsh'man *n*, gwyliedydd, gwylydd, gwyliwr
Water, wô'tür *n*, dwfr, dwr; aw, gwy: *vt*, dyfrhan, dyfru. Water-bearer, dyfrgludydd. Water-beaten, ton-gurog. Water-circled, Water-girded, ynsol. Water-closet, ysgothgell. Water-colours, dyfrliwiau. Water-flag, hesg. Water-floods, llifeiriant dyfroedd. Water-fox, llynbysg. Water-fowl. Water-bird, aderyn y dwr, dwfraderyn, Water-gruel, grual dwr, cawl dwr. Water-hen, corsiar, dyfriar, cotiar. Water-lily, y fagwyr wen, lili'r dwr. Water-mark, terfyn gorllanw, llifnod. Water-mill, melin ddwr. Water-mint, mintys gwylltion. Water-pot, dwfrlestr. Water-proof, dyfrbrawf. Water-rat, llygoden y dwfr. Water-spider, carw'r dwr. Water-spout, pistyll, dyfrbistyll; toriad cwmwl. Water-wagtail, sigl ei gwt. Watering-place, dyfrfan, ymdrochle. High water-mark, ertrai. His teeth waters, His mouth waters, mae chwant arno, mae blys arno

WED pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tû=too, tûk=took

Watercourse, wô'tûr.kô'rs *n*, dyfrlle, dyfrffos [hen, berw'r dwfr

Watercress, wô'tûr.kres *n*, barf y gwr

Waterfall, wô'tûr.fôl *n*, rhaiadr, dwfr-ddisgynfa

Wateriness, wô'tur.î.nes, Waterishness, wô'tur.ish.nes *n*, dyfrllydrwydd

Waterish, wô'tur.ish *a*, dyfrllyd, dyfrol

Waterless, wô'tûr.les *a*, diddwfr

Waterman, wô'tûr.man *n*, porthwys, cychwr, badwr

Waterwork, wô'tûr.wûrk *n*, dyfrwaith

Watery, wô'tur.î *a*, dyfrllyd, dyfrol

Wattle, wot'l *vt*, clwydo, plethu: *n*, tag-ell ceiliog; clwyd, plethiau gwial

Waul, wôl *vi*, mewian, cathderica

Wave, wâv *v*, chwyfio, codi yn dônuau, bhwman, cychwyfan, cyhwfan: *n*, ton, toniar, gwaneg. Wave-offering, offrm cyhwfan

Waver, wâ'vûr *vi*, bhwman, chwyfan, honcian, anwadal, petruso, gwammalu

Wavering, wâ'vur.ing *a*, anwadal, ansefydlog, anwastad, gwammal

Wavy, wâ'vi *a*, tònog, tònol

Wax, waks (*waxen*) *n*, cwyr: *v*, cwyrô; myned, tyfu, cynnyddu. Wax-candle, canwyll gwyr. Cake of wax, cwyrên. To wax bold, myned yn hyf, hyfhau. To wax cold, oeri. To wax faint, diffygio. To wax rich, ymgyfoethogi. To wax old, heneiddio.

Waxen, wak'sn *a*, o gwyr: *pp*.—Wax

Waxlight, waks'lit *n*, canwyll gwyr

Waxwork, waks'wûrk *n*, cwyrrwaith, delwau mewn cwyr

Waxy, wak'si *a*, cwyrraidd, cwyrôl

Way, wâ *n*, ffordd, fforddwydd, llwybr; modd; arfer. A great way off, hirbell. By the way, ar y ffordd. In the way, yn y ffordd. Out of the way, diarffordd

Wayfarer, wâ'fêr.ûr *n*, teithiwr [iol

Wayfaring, wâ'fêr.ing *a*, fforddol, teithwaylay, wâ.lâ' (*pt* & *pp* waylaid, wâ.lâd) *vt*, cynllwyn, cynllwyno

Wayless, wâ'les *a*, diffordd, dilwybr

Wayward, wâ'wûrd *a*, cyndyn, ystyfnig, gwrthnysig [rwydd

Waywardness, wâ'wûrd.nes *n*, cyndyn

Wayworn, wâ'wô'rn *a*, blinedig, blin

We, wî *pn*, nî, nîni. We also, ninnau

Weak, wik *a*, gwan, egwan, dirym, llesg, dinerth. Weak-hearted, digalon, dysbryd, gwangalon. Weak-minded, anghall, ffol, ansynwyrôl, gwirion. To grow weak, gwanhau [llesgäu

Weaken, wik'n *v*, gwanhau, gwanychu,

Weakling, wik'ling *n*, un gwan, gwan

Weakness, wik'nes *n*, gwendid, llesge

Weal, wil *n*, llwydd, llwyddiant, llyfnyant, budd. The public weal, l y wlad [andred, tir gwy

Weald, wild *n*, coed, coedwig, anialc

Wealth, welth *n*, cyfoeth, golud, meddiannau [rwy

Wealthiness, wel'thi.nes *n*, cyfoeth

Wealthy, wel'thi *a*, cyfoethog, golud

Wean, win *vt*, diddyfau [cefr

Weaned, wind *a*, diddwynd

Weanling, win'ling *n*, diddyfyn

Weapon, wep'n *n*, arf, erfyn, offeryn

Weaponless, wep'n.les *a*, diarf, anarf

Wear, wêr (wore, worn) *v*, treulio, difrodi; gwisgo: *n*, traul; gwisgau

Wear, Weir, Wier, wî'r *n*, gored, cor argae, pynfarch: *vt*, goredu. We net, ballaweg, ballegrwydd [llyfe

Weariness, wî'r.ines *n*, blinder, llud

Wearing, wê'r.ing *n*, gwisgiad; tren

Wearing, wî'r.ing *n*, gorediad [ym

Wearish, wî'r.ish *a*, corsog, sigler, dyfrllyd; diflas

Wearisome, wî'r.i.sum *a*, blinderus, lludol, blin, llyferthus, llyferthol

Weary, wî'r.î *a*, diffygiol, lluddedig, blinedig, blinderog, llesg: *vt*, bluddedu, peri blinder. To grow of, blino ar [gwynt, gwynt

Weasand, wî'zand *n*, breuant, cor

Weasel, wî'zl *n*, gwenci, bronwen, lenan. White weasel, carlwm

Weather, weth'ûr *n*, tywydd, hinal yn wyneb tywydd; hwylio he i. Weather-beaten, hin-gure

Weather-bound, hin-rwym, tywrwym, yn gaeth gan y tyw

Weather-bow, yrochr nesaf i'r tyw neu'r gwynt. Weather-cock, ce gwynt; Sion bob ochr. Wea

guage, hinfyneydd; mantais gw

Weatherglass, weth'ûr.glas *n*, ddangosydd, hinwydr, awyrbws

Weave, wiv (wove, woven) *v*, gwau, g

Weaver, wî'vûr *n*, gwëydd, gweu pysgodyn o'r enw

Web, web *n*, gwe. Web-footed, ti weog, cyfandroed. The end of a cynwe

Webster, web'stûr *n*, gwëydd, gweu

Wed, wed, *v*, priodi; ymbriodi

Wedding, wed'ing *n*, priodas; neit

Wedge, wej *n*, cŷn, colpes, gaing

cynio, gwrthgynio, geingio

Wedlock, wed'lok *n*, priodas

ednesday, wenz'dä *n*, dydd Mercher.
 Ash-Wednesday, dydd Mercher Lludw
 ee, wi *a*, bach, bychan
 eed, wid *n*, chwynyn; galarwisg
 gweddww, gwisg gweddwdod: *vt*,
 chwynu, chwynogli. Weeding-hook,
 eedy, wi'di *a*, chwynog [chwynogl
 eek, wik *n*, wythnos. Week-day, dydd
 gwaith, diwrnod gwaith. Rogation
 week, wythnos y gweddïau
 eekly, wik'li *a*, wythnosol: *ad*, yn
 wythnosol, bob wythnos [bysgota
 eel, wil *n*, llyn tro, trobwl; cawell
 een, win *vi*, tybied, meddylid, dy-
 chymmygu [llefain, arwyl
 eep, wip (wept), *v*, wylo, wylofain,
 eerish, wir'ish *a*.—Wearish
 eet, wit *vi*, gwybod
 eevil, wi'vl *n*, gwyfyn yr yd, meisgyn
 eft, west *n*, anwe, arwe; eiddo di-
 berchen, peth diarddel [cymhlethiad
 eftage, wef'täj *n*, pleth, gwedd, arwe,
 eigh, wä *v*, pwysu; ystyried; barnu.
 To weigh anchor, dadangori, codi
 angor. To weigh down, gorbwyso,
 gorthrymu
 igh, Wey, wä *n*, 40 pwysel
 ight, wät *n*, pwys, pwysigrwydd
 ightness, wät'nes *n*, pwysigrwydd
 ightless, wät'les *a*, dibwys, ysgafn
 ighty, wät'i *a*, pwysfawr, pwysig,
 rwm; sylweddawn, prysur
 ir, wir *n* & *vt*.—Wear
 ird, wi'rd *a*, swynol; daroganol: *n*,
 wyngyfaredd; tynged, tyngedfen
 lcome, wel'kum *n*, croesaw, hawdd-
 mmawr, arfoll: *a*, arfollwg, croesaw-
 dig: *vt*, croesawu, arfolli, hawdd-
 mmori
 ld, weld *n*, planigyn i liwio melyn:
 lasio, iasu. Of welding heat, gwynias
 lfare, wel'fêr *n*, llwydd, llwyddiant,
 yniant, dedwyddwch, lles, llesiant;
 awddfyd, iechyd
 lkin, wel'kin *n*, wybren, ffurfafen,
 ybr. Welkin eyes, llygaid gleision
 l, wel (better, best) *a*, da, iach;
 wyddiannus; dedwydd: *ad*, yn dda,
 n iawn, yn addas: *i*, da! wel! *n*,
 ynnon, ffynnonell, pydew. Well-
 lvised, call, synwryol. Well-being,
 wydd, lles, ffyniant. Well-bred,
 oesog; boneddigaidd, moeswyh.
 ell-a-day, och! och fi! ow! Well-
 leased, llwyrfoddawn. Well-pleas-
 g to, cymmeradwy gan, boddlongar.
 ell-spent, iawndreuliedig. Well

done, da! da iawn! Well nigh, yn
 agos, o fewn ychydig, braidd, bron.
 A little well, ffynnonig. As well as,
 crystal *a*. Very well, digon da; o'r
 goreu [nonell
 Wellspring, wel'spring *n*, ffynnon, ffyn-
 Wellwisher, wel.wish'ür *n*, ewyllysiwr da
 Welsh, welsh *a*, Cymreig; Cymraeg:
n, Cymraeg, iaith Gymreig; y Cymry.
 Welsh tongue, Cymraeg, iaith y
 Cymry, iaith Cymru. Belonging to
 Wales, Cymroaidd. One skilled in
 Welsh, Cymreigiwr, Cymreigydd.
 To translate into Welsh, Cymreigio
 Welshified, wel'shi.fïd *a*, Cymreigaidd,
 Cymreigiol
 Welshman, welsh'man (*p* Welshmen,
 welsh'men) *n*, Cymro. Ancient Welsh-
 men, hen Gymry, Brythoniaid
 Welshwomen, welsh'wïm.an (Welsh-
 women, welsh'wïm.en) *n*, Cymrâes
 Welt, welt *n*, gwald, gwaldas; eirionyn,
 amaerwy, aerwy, ymyl, ymylwe: *vt*,
 gwald, gwaldasu, gwaltysu; ymylu
 Welter, wel'tür *vi*, ymdroi, ymdrybaeddu
 Wem, wem *n*, brycheuyn, man
 Wen, wen *n*, crangen, llyngranc, oddfyn
 Wench, wentsh *n*, llances, herlodes: *vi*,
 mercheta, puteinia [einiwr
 Wencher, wen'tshür *n*, merchetwr, put-
 Wend, wend *vi*, myned, cerdded
 Wenny, wen'i *a*, crangenog, odfog
 Went, went (hen amser gorphenol Wend)
 aeth *pt*.—Go
 Wept, wept *pt* & *pp*.—Weep
 Were, wêr *vi*.—Be. If he were, po
 byddai. He was, bu, oedd [Be
 Wert, wêrt *vi*, ail berson modd ammodol
 West, west *n*, gorllewin, machlud haul:
a, gorllewinol: *ad*, tua'r gorllewin.
 South-west, deheu-orllewin
 Westerly, wes'tür.li, Western, wes'türn,
 Westward, west'wûrd *a*, gorllewinol
 Westward, west'wûrd, Westwardly,
 west'wûrd.li *ad*, tua'r gorllewin, i'r
 gorllewin
 Wet, wet *n*, gwlyb, gwlybwr, gwlyban-
 iaeth: *a*, gwlyb, gwlybyrog, gwlyb-
 orllyd, llaith: *vt*, gwlychu, gwlybu,
 gwlybhau. Wet nurse, mammaeth
 wlyb [myharan
 Wether, weth'ür *n*, mollt, llwdn dafad,
 Wetness, wet'nes *n*, gwlybaniaeth, llaith-
 Wetshod, wet'shod *a*, troedwlyb [der
 Wettish, wet'ish *a*, gwlybaidd, gwlybyr-
 aidd [gwynt
 Wezand, wi'zand *n*, breuant, corn y

WHI pâth, fat, êre, met, mâ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tû=too, tûk=took

Whale, whâl *n*, morfil, moran
 Whalebone, whâl'bôn *n*, asgwrn morfil
 Wharf, whôrf *n*, porthfa, llonglwythfa
 Wharfage, whôrfâj *n*, tâl am lanfa
 Wharfinger, whôrf'fin.jûr *n*, golygydd neu geidwad porthfa
 What, whot *pn*, yr hyn; pa beth, beth: *a*, pa: *ad*, o ran, rhwng. I will do what [that which] I can, gwnaf yr hyn a allwyf, gwnaf a allaf
 Whatever, whot.ev'ûr, Whatsoever, whot.sô.ev'ûr *pn*, pa bynag, pa beth bynag. Whatever he may do, gwneled a wnelo, beth bynag a wnelo
 Wheal, whâl *n*, chwysigen, crugdardd
 Wheat, whit *n*, gwenith. Cow-wheat, gliniogai, biwlith. A grain of wheat, gwenithen, gronyn gwenith
 Wheatear, whit'îr *n*, y gynffon wen
 Wheaten, whi'tn *a*, o wenith. Wheaten bread, bara can [lithio
 Wheedle, whi'dl *vt*, denu, hudo, twyllo
 Wheel, whil *n*, olwyn, rhod; troell; sidell: *v*, chwildroi, treiglo, cludo mewn berfa olwyn. Wheel-work, troellwaith, rhodwaith. Spinning-wheel, rhod nyddu. A little wheel, olwynig, troellau [og, berfa drol
 Wheelbarrow, whil'bar.ö *n*, berfa olwyn
 Wheeled, whild *a*, olwynog, troellog, ag iddo olwynion neu droellau
 Wheeler, whi'lûr, Wheelwright, whi'lrit *n*, saer olwynion, olwynwr, rhodwr
 Wheeze, whiz *vi*, cegwichio, gwich-anadlu, cegleisio
 Wheel, whelk *n*, crwnc; crugdardd
 Whelm, whelm *vt*, gorchuddio, dymchwelyd [torllwyth o genawon
 Whelp, whelp *n*, cenaw, cenau: *vi*, bwrw
 When, when *ad*, pan, pa bryd
 Whence, whens *ad*, o ba le, o ba un
 Whenever, when.ev'ûr, Whensoever, when.sô.ev'ûr *ad*, pa bryd bynag
 Where, whê'r *ad*, ym mha le, ym mha fan; yn y lle, yn y fan; pa le, pa fan. Any where, yn rhyw fan, yn rhyw le. No where, nid mewn un lle, nid mewn un man [nghylech pa le
 Whereabouts, whê'r.â.bûwts' *ad*, yng
 Whereas, whê'r.az' *c*, gan
 Whereat, whê'r.at' *ad*, wrth yr hyn
 Whereby, whê'r.bi' *ad*, trwy yr hyn; trwy ba beth
 Wherefore, whê'r.fôr *ad*, pa ham, am ba beth; i ba beth, o herwydd pa ham
 Wherein, whê'r.in' *ad*, yn yr hyn, yn yr hwn, ym mha beth

Whereinto, whê'r.in.tû' *ad*, i'r hyn, hwn [hyn; o ba beth
 Whereof, whê'r.of' *ad*, o'r hyn, am
 Whereon, whê'r.on', Whereupon, whê.up.on' *ad*, ar yr hyn, ar hyn; ar beth
 Wheresoever, whê'r.sô.ev'ûr, Wherever whê'r.ev'ûr *ad*, pa le bynag, ym n le bynag [un.tû' *ad*, i ba
 Whereto, whê'r.tû'. Whereunto, whê'r.tû'. Wherewith, whê'r.with', Wherewith whê'r.witû.ôl' *ad*, â'r hyn, â pha beth trwy ba beth
 Wherret, wher'et *n*, bonclust, cern *vt*, bonclustio, cernodio [porth
 Wherry, wher'i *n*, cychfad, ceu
 Whet, whet *vt*, hogi, minio, awchu, awlymu: *n*, hog, hogiad
 Whether, wherh'ûr *pn*, pa un: *c*, ai un ai, pa un bynag [hogi, llymec
 Whetstone, whet'stôn *n*, hogfaen, m
 Whey, whâ *n*, maidd, meiddlyn, chw
 Wheyey, whâ'î, Wheyish, whâ'ish, meiddlyd
 Which, whitsh *pn*, pa un, p'un, pa yr hyn, yr hwn, y rhai: *a*, pa. W of them? p'un [pa rai] o hon
 Which is which, p'un yw p'un.—
 Whichever, whitsh.ev'ûr, Whichsoe whitsh.sô.ev'ûr *pn*, pa un bynag
 Whiff, whif *n*, chwiff, pwff, chw chwa: *vt*, chwiffio, pwffio, chwyth
 Whiffle, whif'l *n*, chwibanogl: *vt*, ch an; gwasgaru â chwythiad
 Whiffler, whif'lûr *n*, chwibanwr; anwalwr, anwadalyd [anwa
 Whiffing, whif'ling *n*, anwadalyd
 Whig, whig *n*, maidd glas, surf, chwigyn; gwladwriaethwr â'i du iad tua gweriniaeth, Chwig, Wig
 Whiggish, whig'ish *a*, tebyg i'r Wig
 Whiggism, whig'izm *n*, Wigiaeth
 While, whil *n*, ennyd, encyd, talm, ar: *v*, segura, llercio, gwastraffu am A good while since, er ys meityn. A little while, ennyd. A long while, amser hir, amser maith. It is v while, e dâl am ei wneuthur
 While, whil, Whilist, whilst *ad*, cyhy
 Whilom, whi'lum *ad*, gynt, cyn yn yr amser a aeth hebio; unwa
 Whim, whim *n*, mympwy, rhosp, hep-hynt, chwidrdro; sugnberia
 Whimbrel, whim'brel *n*, coeg gylf
 Whimper, whim'pûr *vi*, gerain, gol
 Whimsical, whim'zi.kal *a*, ysmala, pwyol, hyntiog, chwidr

Whimsy, whim'zî *n*, mympwy, coegdyb
 Whimwham, whim'wham *n*, coegbeth,
 tegan, ffril, peth gwael
 Whin, whin *n*, eithin, eithinen [cwyno
 Whine, whin *vi*, cwynleisio, truanleisio,
 Whinny, whin'î *vi*, gweryru, gwilrin: *a*,
 eithinog, llawn eithin
 Whinyard, whin'yûrd *n*, cleddyf
 Whip, whip *n*, chwip, ffrewyll, fflangell:
v, chwipio, ffrewyllu, fflangellu; crwn-
 wnïo, crwnhemio, crwnblethu; cipio,
 brysio. Whip-cord, chwipgort. Whip-
 hand, llaw uchaf, mantais. Whip-
 lash, carai chwip, chwipai. Whip-
 staff, braich y llyw. Whipping-post,
 chwipbost, chwipbawl
 Whipper, whip'ûr *n*, chwipiwr, fflangell-
 wr. Whipper-in, isheliwr
 Whipster, whip'stûr *n*, hodedwr; hud-
 leidr [droi, chwyndrystio
 Whir, whûr, Whirry, whur'î *v*, chwyrn-
 hirl, whûrl *n*, chwif, chwarf, chwerfan,
 chwyrn, chwyldro, chwildro, chwiw,
 chwip: *v*, chwyrnellu, chwyndroi,
 chwyldroi
 Whirlbone, whûrl'bôn *n*, padell y glin
 whirligig, whûr'li-gig *n*, chwyrnell
 Whirlpool, whûrl'pwl *n*, pwl tro, tro-
 bwl, llyn tro, llynclyn, sugnbwl [wynt
 whirlwind, whûrl'wind *n*, trowynt, cor-
 hisk, whisk *n*, tusw, ysgubell; crych-
 naid: *v*, tusio, ysgubo; crychneidio
 Whisky, whis'kî *n*, perwirod, pwtwn
 Whisper, whis'pûr *n*, sygan, husting,
 sibrdw, sis: *v*, sisial, syganu, gosonio,
 sibrdw, husting
 Whist, whist *n*, math o chwaren cardiau:
 i, ust! taw! ystaw! dystaw!
 Whistle, whis'l *n*, chwib, chwiban;
 chwibanogl, chwythell: *v*, chwibanu.
 Apt to whistle, chwibanllyd [ryn
 hit, whit *n*, tip, tipyn, gronyn, mym-
 uite, whit *a*, gwyn, can, cânaid; pur:
vt, gwynu, cânu. White bear, arth y
 zogledd. White swelling, manwyn.
 White thorn, draenen wen. White
 wine, gwin gwyn. White of an egg,
 gwyn wy. Milk-white, Snow-white,
 laethwyn, purwyn
 Whitebait, whit'bât *n*, math o ysgadenyn
 Whiten, whi'tn *v*, gwynu, cânu
 Whiteness, whit'nes *n*, gwynder, can,
 gwyndra, gwyni, gwyndeb
 Whites, whits *np*, gwynllif
 Whitewash, whit'wosh *n*, gwyngaleh,
 galchlyn: *vt*, gwyngalchu, gwynolchi
 Whither, whith'ûr *ad*, i ba le, i ba fan

Whithersoever, whith'ûr.sö.ev'ûr *ad*, i
 ba le bynag
 Whiting, whi'ting *n*, gwyniad, gwynied-
 yn, morwyniad; math o wynfwn
 Whittish, whi'tish *a*, gwynnaidd, lled wyn
 Whitlow, whit'lô *n*, ewinor, bystwn
 Whitster, whit'stûr *n*, cânwr, gwynwr
 Whitsunday, whit.sun'dä *n*, Sulgwyn
 Whitsuntide, whit'sn.tid *n*, gwyl y Sul-
 gwyn, wythnos y Sulgwyn
 Whittle, whit'l *n*, mantell fagu; cyllell-
 an: *vt*, rhoi mewn mantell, mantellu;
 tori â chyllell, cyllellu [ellu, chwyrnogli
 Whizz, whiz *vi*, sïo, chwyrru, chwyrrn-
 Whizz, whiz, Whizzing, whiz'ing *n*, si,
 su, siad, chwiban, chwibaniad
 Who, hû *pn*, yr hwn, yr hon, y neb, y
 sawl, y rhai: pwy. Defnyddir *who*
 am bersonau, *which* am bethau, a *that*
 yn lle y nail a'r llall: He who [that]
 doeth this, y neb a wnelo hyn. The
 book which [that] I bought, y llyfr
 a brynais. Mae *that* i'w ddewis yn
 yr ymadroddion fel y canlyn: Who
 that understands the matter, would
 say so? pwy ag sydd [ac efe]
 yn deall y pwne a ddywedai
 felly? Which that you have seen do
 you prefer? pa un sy well genych o'r
 rhai a welsoch? The last that ar-
 rived, yr olaf a ddaeth. The same
 story that he heard, yr un chwedl a
 glywodd yntau. The boy and the
 articles that you sent for, y bachgen
 a'r pethau yr anfonasoch am danynt.
 It was I that did it, myfi a'i gwnaeth
 Whoever, hû.ev'ûr *pn*, pwy bynag
 Whole, hól *a*, cwbl, cyfan, cyfangwbl,
 hollol, holl, oll; iach, holliach: *n*,
 swm, crynswth, crynswdd, cyfan, cwbl.
 To make whole, iachäu, gwnethur yn
 iach; cyfanu. Whole-blood, gwaed-
 lawn [rwydd
 Wholeness, hól'nes *n*, cyfander; iachus-
 Wholesale, hól'säl *n*, cyfanwerth: *a*,
 cyfanwerthol, ar gyfanwerth. Whole-
 sale dealer, cyfanwerthwr [iachusol
 Wholesome, hól'sum *a*, iach, iachus,
 Wholesomeness, hól'sum.nes *n*, iachus-
 rwydd [llwyr, achlân
 Wholly, hól'li *ad*, yn hollol, yn gwbl, yn
 Whom, hûm *pn*, yr hwn, yr hon; pwy?
 Whomsoever, hûm.sö.ev'ûr *pn*, pwy
 bynag
 Whoop, hûp *n*, bloedd, gryd, gwaedd:
v, bloeddio, banllefain, grydio [einio
 Whore, hō'r *n*, putain, puten: *v*, put-

Whoredom, hō'r'dum *n*, puteindra
 Whoremaster, hō'r'mas.tûr, Whoremonger, hō'r'mung.gûr *n*, puteiniwr
 Whoreson, hō'r'sun *n*, bastardd, plentyngordderch: *a*, bastarddol
 Whorish, hō'r'ish *a*, puteinig, puteiniol
 Whortleberries, hō'r'tl.ber.iz, Whorts, hōrts, Whurts, hūrts *np*, llusi duonbach [yr hwn, yr hon, y rhai
 Whose, hŵz *pn*, eiddo pwy? pwy biau?
 Whosoever, hŵ.sō.ev'ûr *pn*, pwy bynag
 Why, whī *ad*, pa ham? pam? am bachos? [wyll neu lusern
 Wick, wik *n*, pabwyr, pabwyrn can-
 Wicked, wik'ed *a*, drwg, drygionus, dir-
 iaid. anfad, annuwiol, ysgeler
 Wickedness, wik'ed.nes *n*, drygioni, an-
 fadrwydd, annuwioldeb, direidi
 Wicker, wik'ûr *n*, merhelygen; gwialen
 eilio. Wicker-work, gwialenwaith. A
 wicker basket, basged o ferhelyg
 Wicket, wik'et *n*, gorddrws, gorddor
 Wide, wid *a*, llydan, eang, helaeth;
 rhwth. As wide, lleted. Wider,
 lled, lletach. Widest, lletaf
 Wide, wid, Widely, wid'li *ad*, yn eang,
 ym mhell, ar led
 Widen, wīdn *v*, lledu, eangu, helaethu
 Wideness, wid'nes *n*, lled, llydander,
 llydanedd; helaethrwydd, eangder
 Widegeon, wij'un *n*, chwiwell
 Widow, wid'ō *n*, gweddwr, gwraig weddw:
a, gweddwr, unig, dibriod
 Widower, wid'ō.ûr *n*, gwr gweddwr
 Widowhood, wid'ō.hwd *n*, gweddwdod
 Width, width *n*, lled, llydander; eang-
 der. Of equal width, cyfled. To
 make of equal width, cyfledu
 Wield, wild *vt*, llywio, rheoli; trin
 Wieldy, wil'di *a*, llywiadwy; trinadwy
 Wife, wif (*p* wives, wīvz) *n*, gwraig,
 gwraig briod, priod. To take a wife,
 gwreica, priodi, cymmeryd gwraig
 Wifeless, wif'les *a*, diwraig
 Wifely, wif'li *a*, gwreigaidd, gwreigiol
 Wig, wig *n*, gwalltgapan [buan, cyflym
 Wight, wit *n*, person; dyn, dynyn: *a*,
 Wigwam, wig'wam *n*, bwthyn, bwthyn
 Indiaidd
 Wild, wild *a*, gwyllt, bwyst, anwar,
 annof; anialog, anial, diffaith, an-
 niwyll: *n*, anial, anialfan, diffaithdir.
 Wild beast, gwylltfil, bwystfil. Wild-
 fire, tân gwyllt, gwylltdan. Wild
 fowl, aderyn gwyllt, gwylltedn. Wild
 honey, mel gwenyn gwylltion
 Wilder, wil'dûr *vt*, dyrysu, annhrefnu

Wilder, wil'dûr *a*, gwylltach: *cd*.—W
 Wilderness, wil'dûr.nes *n*, diffaithw
 diffaeth, anialwch, anial, anialfa [c
 Wilding, wil'ding *n*, math o wyllt:
 Wildly, wild'li *ad*, yn wyllt, yn afreol
 To look wildly, hyllidremio
 Wildness, wild'nes *n*, gwylltineb; g
 phwyll [c
 Wile, wil *n*, dichell, ystranc, ystr
 Wilful, wil'fûl *a*, gwirfoddol, bwria
 anhvdyn, ystyfnig, cyndyn [ty
 Wilfully, wil'fûl.i *ad*, o wirfodd; yn
 Wilfulness, wil'fûl.nes *n*, ystyfnigrw
 Wiliness, wil'li.nes *n*, arystryw, cyfrw
 dra, ffelder
 Wilk, wilk *n*, cragenbysg o'r enw
 Will, wil *n*, ewyllys, gwyllys; ysgrif
 lythyr cymmyn: *v* (*pt would*). de
 mynu; ewyllysio. Against one's
 o'i anffodd. Come what will, deud
 ddelo. I will go, mi a af, mynaf fy
 I shall go, af, caf fyned. Thou
 go, ti ei, myni fyned. Thou shalt
 cei fyned, rhaid i ti fyned, mynaf
 fyned. He will go, fe ä, myn fy
 He shall go, caiff fyned, rhaid
 fyned, mynaf iddo fyned. We will
 ni a awn, mywnn fyned. We shall
 awn, cawn fyned. You will go, e
 mynwch fyned. You shall go, ce
 fyned, rhaid i chi fyned, mynaf i
 fyned. They will go, ant, my
 fyned. They shall go, cânt fy
 rhaid iddynt fyned, mynaf id
 fyned. Will I go? a ewyllysiaf fy
 a ydych yn meddwl yr af? Sh
 go? a gaf fi fyned? a adëwch
 fyned? Wilt thou go? a ei d
 fyni di fyned? Shalt thou go?
 di? a fydd i ti fyned? a fwried
 fyned? a gei di fyned? Will he
 a eiff efe? a fydd iddo fyned? a y
 yn meddwl yr ä efe? a ydyw
 foddllawn i fyned? Shall he g
 gaiff efe fyned? a adëwch chwi
 fyned? Will we go? a ydy
 meddwl yr awn? Shall we g
 gawn ni fyned? a adëwch chwi
 fyned? Will you go? a ewch c
 Shall you go? a ewch chwi? a f
 chwi fyned? a fwriedwch chwi f
 a gewch chwi fyned? Will the
 a ant hwy? a fydd iddynt fyn
 ydych yn meddwl yr ant? a ydy
 foddllawn i fyned? Shall they
 a gânt hwy fyned? a adëwch awi
 iddynt fyned

Willing, wil'ing *a*, ewyllysgar, gwylls-
gar, ewyllysiol, boddlonol, boddllawn,
parod: *n*, ewyllysiad, gwyllysiad. To
be willing, ewyllysio, bod yn foddllawn
Willow, wil'uk *n*, moredn o'r enw
Willow, wil'ö *n*, helygen, pren helyg.
Willow-grove, helyglwyn, llwyn helyg.
Sweet willow, helyg Mair, gwyrdd-
ling. Water-willow, merhelygen
Willowy, wil'ö. *f a*, helygaidd, llawn helyg
Wimble, wim'bl *n*, ebillen, trwyddew,
tylliadyr: *a*, chwim, sionc, heinif, buan
Wimble, wim'brel *n*, aderyn o'r enw
Wimple, wim'pl *n*, gwempl
Win, win (*pt & pp* won) *v*, ennill, ynnill;
elwa, maelio. To win the day, ennill
y dydd, cario'r dydd, trechu
Wince, wins *vi*, gwingo, tasflu, tindasflu
Winch, wintsh *n*, braich droi, dyrwynai
Wind, wind *n*, gwynt, awel, awelan,
chwa, chwyth, anadl, anal. Wind-
bound, caeth gan y gwynt. Wind-egg,
wy gwag, wy clwc. Wind-fall, gwynt-
gwmp; hap dda. Wind-flower, llys-
iau'r gwynt. Wind-gun, awyrddryll.
Wind-thrush, coch yr aden, aderyn
yr eira. Long-winded, hir ei anadl.
Short-winded, byr ei anadl. Cross
wind, croeswynt, asgellwynt. Trade-
wind, tymmorwynt. The cardinal
winds, y prif wyntoedd. To take
wind, myned ar led. North wind,
gogleddwynt. South wind, deheuwynt
Wind, wind (wound) *vt*, dyrwyn, troi.
Wind-dyrwyn. To wind off, dad-ddyr-
wyn. To wind up, dwyn i ben
Winder, win'dür *n*, dyrwynwr; dyrwynai
Windhover, wind'hov.ür *n*, curyll, cudyll
y gwynt
Windiness, win'dînes *n*, gwyntogrwydd
Windlass, wind'las *n*, dyrwynlath, dyr-
indle, win'dl *n*, cenglidur [wynai
Windless, wind'les *a*, tawel
Windmill, wind'mil *n*, melin wynt
Window, win'dö *n*, ffenestr, alches
Windpipe, wind'pîp *n*, breuant, corn y
gwynt, corn y geg, corn y gwddf
Windward, win'wûrd *a & ad*, tua'r
gwynt [chwythig
Windy, win'dî *a*, gwyntog, chwythlyd,
ne, win *n*, gwin. Wine-bibber, gwin-
yncwr, yfwr gwin. Wine-glass, gwin-
ydryn. Wine-merchant, gwinfas-
achwr. Wine-press, gwinsang, gwin-
nasg, gwinwryf. Wine-vat, gwingafn
Wing, wing *n*, aden, adain, asgell, fflog:
n, adeiniog, asgellu; ehedeg

Winged, wingd *a*, adeiniog, asgellog.
Winged-animals, ednaint, ednod
Wingless, wing'les *a*, diaden, diasgell
Wingy, win'gi *a*, asgellog; cyflym, buan
Wink, wingk *n*, gwinc, ysmig, tarawiad
llygad, amrantiad, amnaid: *vi*, gwincio,
amneidio â llygad; esgeuluso, cyd-
Winner, win'ür *n*, ennillwr [ddwyn
Winning, win'ing *n*, ennill, ennilliad,
ynnilliad: *a*, ennillgar, denol, hudolaidd
Winnow, win'ö *v*, nithio, gwyntyllio
Winnowing, win'ö.ing *n*, nithiad. Win-
nowing-machine, peiriant nithio
Winsome, win'sum *a*, tawel; telaid
Winter, win'tür *n*, gauaf: *v*, gauafu
Winterly, win'tür.li, Wintry, win'trî *a*,
gauafol, gauafaidd
Winy, wi'ni *a*, gwinaidd, fel gwin
Winze, winz *n*, awyrddwl
Wipe, wîp *n*, sych, sychiad, sychrwbaid;
dyrnod, ffat, cnoc; edliwiant: *vt*, sychu,
dilychu, diwlychu, glanhau [cosfa
Wiping, wîping *n*, sychiad, sychrwbaid;
Wire, wir' *n*, gwyfr
Wiredraw, wir'drô *vt*, gwyfrdynu
Wiry, wir'i *a*, gwyfraidd, fel edef haiarn
Wis, wis *v*, def, gwn
Wisdom, wiz'dum *n*, doethineb, callineb
Wise, wiz *a*, doeth, call, synwryol: *n*,
ffordd, modd, dull, gwedd, sut
Wiseacre, wiz'ä.kür *n*, doethyn, coeg-
ddoethyn, ffwlwyn, catffwl, iolyn, iolen
Wisely, wiz'li *ad*, yn ddoeth, yn synwryol
Wish, wish *n*, dymuniad, deisyfiad, dais:
v, dymuno, ewyllysio, deisyf; hiraethu,
chwennychu, bod am
Wisher, wish'ür *n*, deisyfwr, chwennych-
wr. Well-wisher, ewyllysiwr da
Wishful, wish'fwl *a*, chwennychgar;
blysig, hiraethllawn [ddiod wan
Wishwash, wish'wosh *n*, te neu unrhyw
Wisket, wis'ket *n*, cawell, basged
Wisp, wisp *n*, tusw, sypyn, tasgell, dylwf;
torch, amdorch. Will-o-the-wisp,
ellyllan, malldan
Wist, wist *v*, def. I wist, gwybyddwn
Wistful, wist'fwl *a*, dwysystyriol, sylwgar
Wistit, wis'tit *n*, math o epa
Wit, wit *n*, synwryd, deall, ffraethder,
arabedd, cymhendor; arebydd, cy-
mhenwr, un synwrygall. Half-witted,
hanner call. Quick-witted, synwry-
graff. To wit, sef, y sef, hyny yw
Witch, witsh *n*, rheibes, dewines, swyn-
wraig, gwiddan, gwiddanes, rheib-
wraig, gwyll. Witch-ridden, hun-
glwyfus

- Witchcraft, witsh'kraft, Witchery, wit-shur. *n*, dewiniaeth, swyngyfaredd, rheibiaeth
- Witcracker, wit'krak. *ur n*, cellweiriwr, digrifwas [waith
- Witcraft, wit'kraft *n*, dyfais, dyfeis-
- With, with *pr*, â, ag, gyda, gydag, efo: *px*, yn ol, gwrth-. With neither beginning nor end, without either beginning or end, heb na dechreu na diwedd
- Withal, with.ôl' *ad*, hefyd, heb law hyny, efo hyny, â'r hwn, ym mhellach
- Withdraw, with.drô' (withdrew, with-drô'; withdrawn, with.drôn') *v*, cilio, encilio, neillduo, tynu yn ol, cadw yn ol, galw yn ol, ymado, ymbellâu
- Withdrawal, with.drô' *al*, Withdrawment, with.drô'ment *n*, ciliad, tyniad yn ol
- Withe, with *n*, gwden, brigyn helyg
- Wither, with'ur *v*, gwywo, crino, edwi, edwino, dyhoewi. Wither - wrung, wedi ei ddolurio yn yr ysgwyddau
- Witheredness, with'urd.nes *n*, gwywder, edwiniaeth [gwydd march
- Witherlock, with'ur.lok *n*, cudyn-ys-
- Withers, with'urz *np*, ysgwydd march
- Withhold, with.hôld' *vt*, attal, dal, dal yn ol, cadw yn ol, rhwystro, lluddio [iad
- Withholdment, with.hold'ment *n*, attal-
- Within, with.in' *pr*, mewn, o fewn, tu fewn, yn. From within, oddi fewn
- Without, with'ûwt *pr*, heb, di-: *c*, oddi eithr, oddi gerth: *ad*, yn allanol, tu allan. From without, oddi allan.
- Without compulsion, o wirfodd, yn ddigymhell. Without doubt, diammheu
- Withstand, with.stand' *vt*, gwrthsefyll
- Witless, wit'les *a*, disynwyr, ynfyd, ffol
- Witling, wit'ling *n*, symlyn, hurtyr
- Witness, wit'nes *v*, tystio, tystiolaethu, ardstio, arwirio: *n*, tyst; tystiolaeth. Ear-witness, clust-dyst, clywedydd. Eye-witness, llygad-dyst; gwybyddiad. False-witness, geu-dyst
- Wits, wits *np*, synwyrâu. Out of one's wits, ynfyd. To be at one's wit's end, bod mewn cyfyng-gynghor
- Witsnapper, wit'snap. *ur n*, geirfrathwr
- Witticism, wit'isizm *n*, ffolbertrwydd, gwagffraethder [arebol
- Wittily, wit'li *ad*, yn synwyrol, yn
- Wittingly, wit'ing.li *ad*, trwy wybod, yn
- Wittol, wit'ul *n*, cynicyll [fwriadol
- Witty, wit'i *a*, synwyrol, synwrylrym, cymhendoeth, ffraeth, arain, arebol
- Witwal, wit'wol *n*, enocell y coed
- Wive, wiv *v*, gwreica, priodi gwraig
- Wively, wiv'li *a*, gwrageddol, gwreigaidd
- Wiver, wiv'ûr, Wiverin, wiv'ûr.in. Wvern, wiv'ûrn *n*, math o ddraig ddy
- Wives, wivz *np*.—Wife [chymmyg
- Wizard, wiz'urd *n*, cynghallen, brudiwr swynwr, dewin
- Woad, wöd *n*, llysiau'r lliw, mel y cŵ
- Woe, wö *n*, gwae, gofid, drygyd, true
- Woe-begone, athrist, prudd [gofid
- Woful, wö'fwl *a*, alaethus, gresyn
- Woke, wök *pt*.—Wake
- Wold, wöld *n*, gwastad, ystrad
- Wolf, wölf (wolves) *n*, blaid, be
- Wolf-bitch, bleiddast. Wolf-fu morflaid
- Wolfbane, wölf'bän *n*, llysiau'r blaid
- Wolfdog, wölf'dog *n*, bleiddgi, bugeil
- Wolfish, wölf'fish *a*, bleiddaidd
- Wolverine, wölv.vu.rin' *n*, anifail bych
- Wolves, wölvz *np*.—Wolf [gwanc
- Woman, wö'm'an (women) *n*, gwra dynes, benyw, merch, bun. A bar some woman, meinir. A little woman, gwreigan. An old woman, hen wraigwrach. A young woman, meueuanc. A pretty young woman, meinir, meinwen, prydwen
- Womanhood, wö'm'an.höwd *n*, merche gwreigddod, priodoledau gwraig
- Womanish, wö'm'an.ish, Woman wö'm'an.li *a*, benywaidd; gwreigaidd merchaidd, gwreigiol
- Womanize, wö'm'an.iz *vt*, gwreigeidd masweddu [fenywa
- Womankind, wö'm'an.kind *n*, rh
- Womb, wö'm *n*, croth, bru [fawr, ei
- Womby, wö'mi *a*, crothog; cynnw
- Women, wim'en *np*.—Woman
- Won, wun *pt & pp*.—Win
- Wonder, wun'dûr *n*, rhyfeddod, synd; gwrth: *vi*, aruthro, rhyfeddu, sy
- Wonder-struck, synedig, dychryngig. Wonder-working, gwrth-wneutrol. I wonder if he will come, i wn i a ddaw efe. I wonder what he thinks of it, beth mae efe yn feddwldano, ni wn i. Seven wonders of the world, saith rhyfeddod y byd: 1, Pigadeiliau yr Aipht; 2, Beddadail temesia; 3, Teml Diana yn Ephe; 4, Muriau a gerddi crog Babylon; 5, Cawrddelw Rhodes; 6, Delw u Olympus; 7, Gwyldyrau Alecsan
- Wonderful, wun'dûr.fwl *a*, rhyfeddol, aruthrol, uthrol [uth
- Wonderfulness, wun'dûr.fwl.nes *n*,

- Wonderment, wun'dür.ment *n*, syndod, rhyfeddod, aruthredd [dyeithrol
Wondrous, wun'drus *a*, rhyfeddol, uthrol,
Wont, wunt *v*, def, arferu, ymarferu: *n*, defod, arfer, moes. As he was wont, fel oedd ei arfer [won't, ni wnaif
Won't, wönt (byrhâd o *will not*). I
Wonted, wun'ted *a*, arferedig, arferol,
Woo, wû *v*, caru; atolygu [cyffredin
Wood, wûd *n*, coed, gwýdd; pren; coed-wig, gwyddlan, gwyddwig, coedwin; gallt. Wood-chat, y cigydd, aderyn o'r enw. Wood-cut, coedgerfiad. Wood-dove, Wood-culver, ysguthan. Wood-engraving, coedgerfiadaeth. Wood-nymph, gwyddanes. Wood-offering, coedoffirm. Wood-pigeon, ysguthan
Woodashes, wûd'ash.iz *np*, coedludw,
Woodbine, wûd'bin *n*, gwyddfid [coedulw
Woodcock, wûd'kok *n*, cyfflog
Wooded, wûd'ed *a*, coededig, coedog
Wooden, wûd'n *a*, coedol, o goed, o bren,
Wooden-chest, prenfol. Wooden spoon, llwy bren
Woodfretter, wûd'fret.ûr *n*, pry'r coed
Woodiness, wûd'î.nes *n*, coedogrwydd
Woodland, wûd'land *n*, coettir, tir coedog: *a*, coediog, coedog, coettirog. Woodland country, gwlad goediog
Wooklark, wûd'lârk *n*, esgudogyll, hed-ydd y coed, telawr y coed, enid
Woodless, wûd'les *a*, digoed, heb goed
Woodlouse, wûd'lûws (*p* woodlice, wûd'lis) *n*, mochyn y coed
Woodman, wûd'man (woodmen, wûd'men) *n*, coedwr
Woodmonger, wûd'mung.gûr *n*, gwerthwr tanwydd, tanwyddwr
Woodpecker, wûd'pek.ûr *n*, delor, coblyn y coed, cnocell y coed, caseg wanyyn [uchwyliwr coed
Woodreeve, wûd'rîv *n*, coedolygwr, gor-
Woodroof, wûd'rûf *n*, llysiau yr eryr
Woodsare, wûd'sêr *n*, coedewyn
Woody, wûd'î *a*, coedog, llawn coed, fel coed. Woody on all sides, amgoed.
Woody cliff, gallt [ceisydd
Woer, wû'ûr *n*, carwr, ymgeisydd,
Woof, wûf *n*, anwe, arwe; y bwrw
Wool, wûl *n*, gwlan. Wool-sack, sach o wlan; cadair y prifganhellwr yn Nhy yr Arglwyddi. Wool-stapler, gwlanfaehier. Wool-staple, gwlanfaelfa, marchnadfa gwlan. Flocks of wool, casnach, cneifion [gribwr
Woolcomber, wûl'kô.mûr *n*, gwlan-
Woolfel, wûl'fel *n*, croen â'r gwlan arno
- Woollen, wûl'en *a*, o wlan, gwlanaid, gwlanog. Woollen cloth, brethyn. Woollen-drafter, brethynwr. Superfine woollen cloth, brethyn dinesig
Woolliness, wûl'î.nes *n*, gwlaneiddrwydd
Woolly, wûl'î *a*, gwlanog, fel gwlan
Woolward, wûl'wûrd *ad*, mewn gwlan
Word, wûrd *n*, gair: *v*, geiriadu, geirio. By word of mouth, trwy ymadrodd. The Word, y Gair, Crist. To have words, cynhenu. To send word, hysbysu
Wordiness, wûr'dî.nes *n*, geiriogrwydd
Wordless, wûrd'les *a*, dystaw, atafar
Wordy, wûr'dî *a*, geirgar, geiriog, aml-
Wore, wûr *pt*.—Wear [eiriog
Work, wûrk *n*, gwaith; gweithred; gorchwyl: *v* (wrought), gweithio; gweithredu. Chequer-work, gwaith y gwenyn. Needle-work, brodiad. Patch-work, clytwaith. Working-classes, gweithwyr, dosbarth gweithiol. Working-day, dydd gwaith
Worker, wûr'kûr *n*, gweithiwr; gweithredwr. Fellow-worker, cydweithiwr
Workfellow, wûrk'fel.ö *n*, cydweithiwr, cydweithredwr
Workhouse, wûrk'hûws (*p* workhouses, wûrk'hûw.ziz) *n*, gweithdy, tlotty
Workman, wûrk'man (*p* workmen, wûrk'men) *n*, gweithiwr, gweithydd
Workmanlike, wûrk'man.lik *a*, saerni-aid, celfydd, celfyddus
Workmanship, wûrk'man.ship *n*, crefft-wriaeth, gweithiant, gweithrediant, celfyddyd, gwneuthuriad [gweithle
Workshop, wûrk'shop *n*, gweithfa,
Workwoman, wûrk'wûm.an (*p* workwomen, wûrk'wim.en) *n*, gweithyddes
World, wûrld *n*, byd, daiarfyd; y cyhoedd, y cyffredin. For all the world, yn gwbl, yn hollol [bydgarwch
Worldliness, wûrld'î.nes *n*, bydolrwydd,
Worldling, wûrld'ling *n*, bydolddyn, bydgarwr, bydodyn
Worldly, wûrld'î *a*, bydol, bydgar, bydgarol. Worldly-minded, bydolfryd
Worm, wûrm *n*, pryf, pryfyn, abwydyn; llyngyren; troellffon, tyndroell: *v*, dibryfedu; cyfrwysweithio. Worm-eaten, ysedig gan bryfed. Blind-worm, dall-neidr, madfall. Grave-worm, breuad. Maw-worm, llyngyren. Sheep-worms, enod. Tape-worm, cychbryf [droawl
Wormlike, wûrm'lik *a*, pryfol; nydd-
Wormwood, wûrm'wûd *n*, chwervlys
Wormy, wûr'mî *a*, pryfedog, pryfedol

WRE pâth, fat, êre, met, mâ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took

Worn, wōrn *pp.*—Wear

Wornils, wō'r'nîlz *np.* gwyrng, gwyrn

Worrel, wō'r'el *n.* budrchwilen yr Aipht

Worry, wur'i *vt.* cnoi; anafu, blino, erlid, poeni, cystuddio

Worse, wûrs *a.* gwaeth: *cd.*—Bad. To grow worse, gwaethu, gwaethygu, myned yn waeth. To make worse, gwaethygu. Worse and worse, gwaeth-gwaeth. So much the worse, gwaetha'r modd, gwaethaf i gyd

Worship, wûr'ship *n.* addoliaeth, iolaeth; urddas: *v.* addoli, ioli; anrhydeddu.

Place of worship, addolfa, addoldy

Worshiper, wûr'ship.ûr *n.* addolwr, iolychwr, iolwr

Worshipful, wûr'ship.fwl *a.* parchedig, anrhydeddus, parchlawn

Worst, wurst (*sd.*—Bad) *a.* gwaethaf: *v.* gorchfygu, trechu

Worsted, wŵ'r'sted *n.* edafedd hirwlan

Worsted, wûr'sted *pt* & *pp.*—Worst

Wort, wûrt *n.* breci; llysienyn. Wort-vat, cafn breci

Worth, wûrth *n.* gwerth, pris; gwiwdeb; teilyngdod. It is worth a shilling, e dâl swllt, y mae yn werth swllt

Worthiness, wûr'thî.nes *n.* teilyngdod, haeddiant, rhyglydd, rhyglyddiant

Worthless, wûrth'les *a.* diwerth, dibris

Worthlessness, wûrth'les.nes *n.* dibrisdra

Worthy, wûr'thî *a.* teilwng, gwiw; addas: *n.* dyn teilwng, gorwr

Worty, wûr'tî *a.* breciaidd

Wot, wot *pt.*—Weet. I wot, gwyddwn, mi wyddais

Would, wûd *v.* *def.* *pt.*—Will. I would go, if I should, mi elwn, pe cawn. I should go, if I would, cawn fyned, pe mynwn. I would have gone, if I should, mi aethwn, pe cawswn. I should have gone, if I would, cawswn fyned, pe mynaswn. He should not do so, ni ddylai wneuthur felly. He would talk for hours on the subject, efe a siariadai am oriau ar y pwnc. What would you that I should do for you? beth a fynech i mi ei wneuthur i chwi? I would not that ye should be ignorant that [of], ni fynwn i chwi fod heb wybod, ni ewyllysiwn eich bod heb wybod fod. Would to God it were morning! Gwyn fyd na ddeuai'r boreu

Wound, wûnd *n.* archoll, clwyf, briw, gweli: *vt.* archolli, clwyfo, briwo, gweli

Wound, wûnd *pt* & *pp.*—Wind [gweli

Woundwort, wûnd'wurt *n.* briwlys

Wove, wöv *pt* & *pp.*—Weave. Woven paper, papyr gwastadlyfn

Woven, wöv *n.* *pp.*—Weave

Wrack, rak *n.* gwymon; dinystr, dryllia

Wrackful, rak'fwl *a.* dinystriol

Wraith, räth *n.* drychiolaeth dyn ar far

Wrangle, rang'gl *v.* cecru, ymgeer ymeirio: *n.* ymgeiraeth, cynhen, da

Wrangler, rang'glûr *n.* cecryn, ymdae wr, cynhenwr: uchysgolhaig

Wranglesome, rang'gl.sum *a.* cecrus

Wrap, rap *vt.* plygu, plygdroi, goblyg amblygu, amwisgo, plygu yng nghy gorthoi, amdoi

Wrapper, rap'ûr *n.* amdrws, amdwy gorthüydd, amlen, amdo [uch

Wraprascal, rap.ras'kal *n.* hugan, c

Wrass, Wrasse. ras *n.* gwrachen y mô

Wrath, roth *n.* llid, bâr, dig, digder, dig aint, gwyth, lliidiogrwydd, soriant

Wrathful, roth'fwl *a.* lliidiog, digllaw dig, digofus, gwythlawn, barog

Wrathfulness, roth'fwl.nes *n.* diglloned lliidiogrwydd, gwythlondeb

Wrathless, roth'les *a.* dilid, diddig, a nigofus, diddigder

Wrawl, rôl *vi.* mewian

Wreak, rik *vt.* tywallt; dial, dialeddu

Wreakful, rik'fwl *a.* dialgar, dialeddu

Wreakless, rik'les *a.* annialgar, egwau

Wreath, rith *n.* amdorch, plethdore

plethwe, addurnbleth, talaith, corc bleth, gwrydd [plethu, gwryd

Wreathe, rith *v.* amdorch, plethwi

Wreathy, rî'thî *a.* torchaidd, modrwaidd, argrych

Wreck, rek *n.* llongddrylliad, llongd

llong-goll; llongddrylliau, ysgyr

llong, dylusg; dinystr, distryw, llw

goll; gwymon: *v.* llongddryllio, c

llong

Wreckage, rek'ij *n.* llongddrylliadau

Wrecker, rek'ûr *n.* ysbeilydd llongddry

iau, lleidr dylusg, lleidr glan môr

Wren, ren *n.* dryw, dryw bach, baran

Wrench, rents *n.* dirdro, croesdro, nyc

dro: *vt.* dirdroi, croesdroi; tyrfu

Wrest, rest *vt.* dirdroi, dirdynu, trav

gipio, gwyrddroi, gwyrgamu: *n.* gw

dro, dirdyn, trawsgip

Wrestle, res'tl *vi.* ymafaelyd, ymaff

ymafael, ymdrech [wr, codyr

Wrestler, res'lûr *n.* ymafaelwr, ymdre

Wrestling, res'ling *n.* ymafaeliad, y

drechliad. Wrestling-match, cod

ymdrechfa [ddyn, truan

Wretch, retsh *n.* adyn, truenyn, gwa

X.

Wretched, ret'shed *a*, truan, truol, truenus, gresynol, gresynus; salw, gorwael [gresyndod, gorwaelni]
 Wretchedness, ret'shed.nes *n*, trueni,
 Wriggle, rig'l *v*, gwingo, mymstumio, ymnyddu, ymddyrywn [llawweithiwr
 Wright, rit *a*, saer, gweithiwr, celfyddwr,
 Wring, ring *n*, gwasg, dirwasg, nyddwasg: *v* (wrung), gwasgu; dirdroi, trowasgu, nydd-droi, nyddwasgu
 Wrinkle, ring'kl *n*, crych, crychni, rhych, tolc: *v*, crychu, rychu, tolcio
 Wrist, rist *n*, arddwrn
 Wristband, rist'band *n*, arddyrnryw
 Writ, rit *n*, ysgrythyr; ysgrif, ysgrifen, ysgriflen; dyfynlythyr, gwynslythyr: *pp.*—Write (anarferol). Holy Writ, Ysgrythyr Sanctaidd
 Write, rit (wrote, written) *v*, ysgrifenu, ysgrifo, llythru. To write your name, tori neu ysgrifenu eich enw
 Writer, ri'tûr *n*, ysgrifenydd, ysgrifydd
 Withe, rîth *v*, nydd-droi, dirdynu, dirgamu, gwyrddynu
 Withle, rîth'l *v*, crychu, rychu
 Writing, ri'ting *n*, ysgrifen; ysgrifeniad.
 Writing-desk, ysgrifenfwrdd. Writing-master, ysgrifddysgawdwr. Writing-paper, papyr ysgrifenu
 Written, rit'n *pp.*—Write [crin
 Wrizzled, riz'ld *a*, crychlyd, gwiwedig,
 Wrong, rong *a*, cyfeiliornus, cam: *n*, cam, camwri, bai, cyfeiliorn: *vt*, gwneyd cam, niweidio, drygu. Wrong-doer, camweddwr, gwneuthurwr cam, troseddwr. Wrong-doing, trosedd, camwedd. Wrong-headed, pengam. Wrong-timed, anamserol. You are wrong, yr ydych yn camsynied. It is you are in the wrong, arnoch chi mae'r bai [weddwr
 Wronger, rong'ûr *n*, niweidiwr, cam-
 Wrongful, rong'fwl *a*, anghyfiawn, cam, beius, camweddus, cyfeiliornus
 Wrote, rôt *pt.*—Write
 Wroth, roth *a*, dig, digllawn, digofus
 Wrought, rôt *pt* & *pp.*—Work (arferedig yn fynych yn yr Alban).
 Wrought-iron, haiarn morthwylidig
 Wrung, rung *pt* & *pp.*—Wring
 Wry, ri *a*, cam, hyllgam, gwyrgam: *v*, camu, hyllgamu, gwyrgamu. Wry-necked, gwddffgam
 Wryneck, ri'nek *n*, aderyn o'r enw
 Wryness, ri'nes *n*, gwyrgamedd, gwyr-gemi, gwyrni [mygol
 Wyvern, wi'vûrn *n*, draig ddychym-

XANGTI, zang'ti *n*, geudduw y Chineaid
 Xanthic, zan'thik *a*, melynaidd
 Xebec, zi'bek *n*, math o long fechan dri hwyllbren
 Xenium, zi'ni.um (*p* xenia, zi'ni.â) *n*, anrheg arferedig [eithriaid
 Xenodochy, zi.nod'ô.ki *n*, derbynfa dy-
 Xerasia, zi.râ'zhî.â *n*, sychder gwallt
 Xerodes, zi.rô'diz *n*, cornwyd sych
 Xeromirum, zi'r.ô.mi'r'um *n*, eli sychol
 Xerophagy, zi.rof'â.ji *n*, ymborth sych
 Xerophthalmic, zi.rop'thal.mi *n*, sych-
 gochni llygaid, sychgibddellni, sych bilen
 Xerotes, zi.rô'tiz *n*, sychder y corff
 Xiphias, zi'f'as *n*, cleddbysg; cleddseren [aeth
 Xylography, zi.log'râ.fi *n*, coedgerfiad
 Xylophagous, zi.lof'â.gus *a*, coedfwytaol
 Xyster, zi'stûr *n*, crafell llawfeddyg
 Xystus, zi'stus *n*, rhodfa, rhodle, oriel

Y.

YACHT, yot *n*, dyfrlong, tlysfad, ystafellfad, bad ystafello
 Yager, yâ'gûr *n*, marchog, marchfilwr
 Yahoo, yâ'hw *n*, dyn gwyllt
 Yak, yak *n*, bual, ych gwyllt
 Yam, yam *n*, gwreiddyn tramor
 Yama, yâ'mâ *n*, geudduw Hindwaid
 Yankee, yang'ki *n*, Sais Americaidd, Ianceyn, Ianc (*p* Iancwys)
 Yankeeism, yang'ki.izm *n*, ieithwedd neu arferiad yr Iancwys
 Yap, yap *n*, ci bach, cian: *vi*, cyfarth
 Yard, yârd *n*, llath, llathen, gwialen; llathaid; hwyll-lath; buarth, cadlas. Corn-yard, ydlan. Cow-yard, buarth. Flail-yard, gwial ffust. Yard-arm, braich y drawslath. Yard-wand, Yardstick, llathfesurai, llathwialen [us
 Yare, yê'r *a*, hylaw, parod, hoew, awydd
 Yarely, yê'r'li *ad*, yn fedrus
 Yarn, yârn *n*, edaf, edau, edafedd. Yarn-beam, carfan gwëydd. To spin a yarn, adrodd chwedl
 Yarr, yâr *vi*, chwyrru, ysgyrnygu
 Yarrish, yar'ish *a*, sych-arwaid ei flas
 Yarrow, yar'ô *n*, llysiau'r gwaedlin,
 Yate, yât *n*, iet [mildail, gwilfrai
 Yaw, yô *vi*, mymsgwyddo: *n*, clefri
 Yawl, yôl *n*, bad mawr, mawrgwch: *vi*, gwaeddi, bloeddio, llefain [oerleisiad
 Yawling, yô'ling *n*, bloedd, bloeddiad,

YUX pāth, fat, êre, met, mâ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tē=too, tŵk=took:

Yawn, yôn *vi*, dylyfu gên, agor ceg: *n*, ystwyrad, dylyfiad gên [wisgo
Yclad, i.klad' *a*, gwisgedig, wedi ei
Ycleped, i.klept' *a*, enwedig, galwedig
Ye, yî *pn*, chwi, chwydwi. Ye also, chwithau [Yes
Yea, yâ *ad*, îe, do, felly y mae, yn wir.—
Yean, yîn *vi*, bwrw oen [ei fwrw
Yeanling, yî'ling *n*, oenyn, oen newydd
Year, yîr *n*, blwydd, blwyddyn, blynedd.
Last year, llynedd. This year, eleni, yleni. Anomalistic year, blwyddyn afreolus, yn cynnwys 365d. 6a. 14' 1". Intercalary year, blwyddyn ymsangol, yn cynnwys 384 diwrnod. Julian year, blwyddyn Iwl Caisar, yn cynnwys 365½ diwrnod. Leap year, blwyddyn naid. Lunar year, blwyddyn leuadol, yn cynnwys 354 diwrnod. Sidereal year, blwyddyn seryddol, yn cynnwys 365d. 6a. 9' 11". Solar year, blwyddyn heulog, yn cynnwys 365d. 5a. 48' 48". In years, hen, oedranus [blwydd
Yearling, yîr'ling *n*, blwyddiad, llwdn
Yearly, yîr'li *a*, blwyddol, blyneddol: *ad*, bob blwyddyn, yn flyneddol
Yearn, yûrn *vi*, tosturdeimlo, dwys-gydymdeimlo, gofidio, teimlo yn anesmwyth [berem, ewyn
Yeast, yist *n*, swyf, swyfi, berman, buryn,
Yeasty, yis'tî *a*, ewynol, swyfol, ewynog,
Yelk, yelk *n*.—Yolk [beremog
Yell, yel *n*, oergri, oernad, oerlef, ud: *vi*, oerleisio, oergrio, ubain, udo, drygnad
Yellow, yel'ô *a*, melyn. Yellow-bunting, Yellow-hammer, melyn yr eithin, y penfelyn. Pale yellow, melynwyn. To make yellow, melynû [felyn
Yellowish, yel'ô.ish *a*, melynnaidd, lled
Yellowness, yel'ô.nes *n*, melynî, melyn-der [anifeiliaid
Yellows, yel'ôz *np*, y melynî, clefyd ar
Yelp, yelp *vi*, cyfarth, gogyfarth
Yeoman, yô'man *n*, gwr eang, rhydd-ddeiliad; gosgorddwr, milwr
Yeomanry, yô'man.rî *n*, gwrengiaid, y gwyr eang
Yerk, yûrk *v*, tindafu, gwingo: *n*, gwing
Yes, yes *ad*, îe, do, felly mae, oes. Did you see him? Yes; no: A welsoch chwi ef? Do; naddo. Do you see him? Yes; no: A ydych chwi yn ei weled? Ydyw; nac ydyw. Shall you see him? Yes; no: A welwch chwi ef? Gwnaf; na wnaf. Is this the man? Yes; no: Ai hwn yw'r dyn? Iê, îe hwn; nage

Yesterday, yes'tûr.dâ *n*, doe: *ad*, ddoe.
The day before yesterday, echdoo
Yesternight, yes'tûr.nît *n*, neithwyr: *ad*, neithwyr
Yet, yet *c* & *ad*, er hyny, eto, hagen, er hyny oll; unwaith eto; hyd yma
Yew, yw' *n*, yw, ywen, pren yw
Yewen, yw'en *a*, ywenol, fel yw
Yex, yeks *n*, yr ig: *vi*, igio, igian, ucheneidio, ocheneidio
Yield, yild *v*, gildio, ymroddi, ymostwng rhoddi i fyny, rhoddi; cynnyrchu
Yielding, yil'ding *a*, yn dwyn; yn caniatâu, ymroddgar [millti
Yojan, yô'jan *n*, mesur Indiaidd o bun
Yoke, yök *n*, iau, gwarog, gwedd; iueno, gwarogi. Yoke-fellow, cydwedd, cydweddog, cydymaith. Yoke of oxen par o ychain, gwedd o ychain
Yoked, yökt *a*, iuedig, gweddog
Yokel, yök'el *n*, taiog
Yolk, yölk *n*, melyn wy
Yon, yon, Yonder, yon'dûr *a*, draw, acw *ad*, dacw, acw, draw, rhaco
Yore, yôr' *n*, yr hen amser: *ad*, gyn cynt. In the days of yore, yn yr amser gynt
You, yw' *pn*, chwi, 'ch; chwydwi. You also, chwithau. You (emphatically) chwydwi. To hear you, i'ch clywe
Young, yung *a*, ieuanc; tyner. A young bird, cyw [cd.—Your
Younger, yung'gûr *a*, iau, ieuangacl
Youngest, yung'gest *a*, ieuangaf, ieuangaf. sd.—Young [ienau
Youngish, yung'ish *a*, ieuangaidd, lle
Youngling, yung'ling *n*, creadur ieuanc
Youngster, yung'stûr, Younker, yung'kûr *n*, ieuengyn, ieuanc, llencyn, llan-Youngsters, bechgynach
Your, yw'r *pn*, eich, ych, 'ch [eiddo ch
Yours, yw'r *pn*, eiddoch, yr eiddoch
Yourself, yw'r.self' *pn*, eich hun, eich hunan [ain, chwydwi
Yourselves, yw'r.selvz' *pn*, eich hun
Youth, yw'th *n*, ieuanc, ieuanc, dyn ieuanc, llanc, gwerydd; ieuencydd
Youthful, yw'th'fwl *a*, ieuanc, llencyaid; nwyflawn
Youthfulness, yw'th'fwl.nes *n*, ieuencydd
Youthhood, yw'th'hw'd *n*, ieuencydd
Youthly, yw'th'li *a*, ieuanc, cynnar
Yttrium, it'ri.um *n*, mettel o'r enw
Yule, ywl *n*, amser Nadolig. Yn tide, amser Nadolig, amser y gwyli
Yunx, yunks *n*, aderyn o'r enw
Yux, yuks *n*, ig, igiad: *v*, igio, igian

Z.

ZACCHO, zak'ö *n*, gwaelod-wadn colofn
Zaffre, zaf'ür *n*, ffugfwn, ffugfettel
Zaim, zäm *n*, cadflaenor Tyrcaidd
Zain, zän *n*, cefyl o liw tywyll, difan
Zany, zä'nî *n*, ysgentyn, cellweiriwr, croesan, digrifyn, digrifwas
Zarnich, zâr'nik *n*, math o sylwedd caled
Zea, zî *n*, gwenith Indiaidd
Zeal, zil *n*, aidd, eiddgarweh, sel, eiddigedd, hewyd, dyhewyd, awyddfryd, brwdfrydedd, gwresogfryd
Zealless, zi'les *a*, disel, diaidd, clauar
Zealot, zel'ut *n*, brwdfrydwr, gwynfydwr, eiddigeddwr [penboethni
Zealotism, zel'ot.izm *n*, brwdfrydiaeth;
Zealotry, zel'ut.rî *n*, brwdfrydiaeth
Zealous, zel'us *a*, aiddgar, eiddigeddus, eiddgar, awyddus, hewydus, gwresog, brwdfrydig
Zealousness, zel'us.nes *n*, awyddfrydedd
Zebra, zi'brâ *n*, math o asyn gwyllt
Zebu, zi'bû *n*, ych gwyllt yr India
Zechin, zi'kin *n*, bath aur gwerth 9s.
Zedoary, zed'ö.ur.i *n*, math o blangyn
Zeekoe, zi'kö *n*, afonfarch [peraroglaidd
Zeine, zi'in *n*, defnydd gludiog a geir o wenith yr India
Zendavesta, zen.dâ.ves'tâ *n*, llyfr sanctaidd tanaddolwyr Persia
Zenith, zen'ith *n*, y lle uwch ein pen, y pwnc uwch ben
Zekin, zi'kin *n*, arian bath Indiaidd, gwerth o ddeutu 9s.—Zechin
Zephyr, zef'ür *n*, gwynt y gorllewin; mwythawel, tirionchwa
Zero, zi'r'ö *n*, dirgelnod, goddim, gwagnod (0) [blas
Zest, zest *n*, croen eurafal; chwaeth,
Zeta, zi'tâ *n*, llythyren Roeg; ystafell
Zetetic, zi.tet'ik *a*, ymfyniadol
Zengma, züg'mâ *n*, ymgyswllt (dull ymadrodd) [fingam-fongam
Zigzag, zig'zag *a*, troadol, igam-ogam,
Zimb, zim *n*, math o gacynen wenwynllyd tramor
Zimome, zi'möm *n*, glud gwenith
Zinc, zing *n*, math o adwyn, afryttel
Zingiber, zin'ji.bûr *n*, poethwraidd, sin-sir.—Ginger [enw
Zirconium, zûr.kö'ni.um *n*, adwyn o'r
Zivola, ziv'ö.lâ *n*, aderyn tramor tebyg i felyn yr eithin
Zoanthropy, zö.an'thrö.pî *n*, math o wallgofrwydd [lun
Zoele, zok'l *n*, math o wadn i ddal cerf-

Zodiac, zö'di.ak *n*, sidydd, sidyll, caer sidi, caer sidin, caer sidydd. Twelve signs of the zodiac, deuddeg arwydd y sidydd:—
Spring Signs, Arwyddion y Gwanwyn:
 ♈ Aries, ê'r'î.z, the Ram, yr Hwrdd
 ♉ Taurus, tó'rus, the Bull, y Tarw
 ♊ Gemini, jem'î.nî, the Twins, y Gefeilliaid
Summer Signs, Arwyddion yr Haf:
 ♋ Cancer, kan'sûr, the Crab, y Cranc
 ♌ Leo, lî'ö, the Lion, y Llew
 ♍ Virgo, vûr'gö, the Virgin, y Forwyn
Autumnal Signs, Arwyddion yr Hydref:
 ♎ Libra, lî'brâ, the Balance, y Fântol
 ♏ Scorpio, skôr'pi.ö, the Scorpion, yr Ysgorpiwn, y Sarff
 ♐ Sagittarius, saj.i.tê'r'î.us, the Archer, y Saethydd
Winter Signs, Arwyddion y Gauaf:
 ♑ Capricornus, kap.rî.körn'us, the Goat, yr Afr
 ♒ Aquarius, â.kwê'r'î.us, the Water-bearer, y Dyfwr
 ♓ Pisces, pis'is, the Fishes, y Pysg
Zodiacal, zö.dî.â.kal *a*, perthynol i'r sidyll, sidyllol
Zone, zön *n*, gwregys, cylch, cylchan. Frigid zone, y cylch rhewllyd. Temperate zone, y cylch tymmerus. Torrid zone, poethgylch, gwregys crasboeth, cylch poeth
Zoned, zönd *a*, gwregysedig, cylchedig
Zoographer, zö.ög'râ.für *n*, mildraethydd, milhanesydd [draethol
Zoographical, zö.ö.graf'î.kal *a*, mildraethyddiaeth
Zoography, zö.ög'râ.fi *n*, mildraethyddiaeth
Zoolatry, zö.ol'â.trî *n*, miladdoliaeth
Zoological, zö.ö.loj'î.kal *a*, milofyddol
Zoologist, zö.ol'ö.jist *n*, milofydd
Zoology, zö.ol'ö.ji *n*, mildraeth, milhanes, milodiaeth, milofyddiaeth
Zoomorphism, zö.ö.môr'fizn *n*, newidiad dynion i anifeiliaid
Zoophorous, zö.of'ur.us (*p* zoophori, zö.of'ur.î) *n*, milgolofn, atteg-golofn i ddal llun anifail [fil
Zoophyte, zö.ö.fît *n*, mil-lysieuyn, llys-
Zootomist, zö.ot'ö.mist *n*, milddifynydd
Zootomy, zö.ot'ö.mi *n*, milddifyniaeth
Wounds, zûw'ndz *i*, gair ofer (byrhâd o "God's wounds")
Zufolo, zûf'ö.lö *n*, cerddbibell
Zygoma, zi.g'ö.mâ *n*, asgwrn y boch
Zythesary, zî.thep'sur.i *n*, darllawdy

LLECHRES O WREIDDIAU GEIRIAU SEISONEG,

YNG NGHYD AG

ENGHREIFFTIAU O'U TARDDOLION A'U CYDRYWIAID.

- A**C, S. derwen: acorn, barnacle
Academia, G. llwyn ger llaw Athen:
academian, academic, academy
Acer, acris, L. llym, irad: acrid, acidity,
acrimony, acritude, acetose, acetous
Achos, G. poen: ache, toothache
Acidus, L. sur: acid, acidulate, antacid
Acros, G. blaen: acropolis, acrostic
Acouo, G. clywed: acoustics, diacoustics
Acuo, L. llymhau: acumen, acute
Ædes, L. adeilad: edifice, edify
Æquus, L. cyfartal: adequate, equal,
equality, equanimity, equator, equi-
distant, equilibrium, equinox, equi-
polent, equity, equivalent, iniquity
Ær, S. cyn: early, ere, erst, or
Æstus, L. llanw: estuary [vity, primeval
Ævum, L. oes: age, coeval, ever, longe-
Aer, G. awyr: aerolite, aeronaut, air
Ager, L. cae: acre, agrarian, agrestic,
agriculture, peregrination
Ago, actus, L. gwneuthur: act, active, ac-
tual, actuary, agent, agitate, navigate
Ago, G. arwain, tywys; Agogos, G.
blaenor: demagogue, pedagogue, stra-
tagem, synagogue
Agon, G. ymdrech: agony, antagonist
Al, ad, A. y, yr: admiral, alcoran,
alembic, algebra, alkali, almanac
Alius, L. arall: alias, alibi, alien
Aller, F. myned: alley [alienate
Alp, C. mynydd uchel: alpine, Alps
Alpha, G. llythyren gyntaf Roeg: al-
phabet, alphabetical
Alter, L. arall: adultery, alter, alterative,
altercation, alternate, unadulterated
Altus, L. uchel: altiloquence, altimetry,
altitude, alto-relievo, exalt
Ambar, A. gwefr: amber
Ambulo, L. rhodio: amble, ambulate,
circumambulate, preamble, somnam-
bulist
Amo, L. caru; Amicus, L. cyfaill: ama-
bility, amateur, amatory, amiable,
amicable, amity, amorous, amour,
enamour, enemy, enmity, inimical
Amplus, L. mawr: ample, amplify
An, S. un: a, an, any, atone, atonement
once, one, only
Aner, andros, G. gwr: Alexander, An-
drew, androgynal, hexandria
Angello, G. dwyn newydd: angel, an-
gelic, archangel, evangelist
Ango, L. cilhau; blino: anger, angry
anguish, anxiety, anxious
Angulus, L. ongl: angle, angular, quad-
rangle, rectangle, triangle
Anima, L. bywyd: animal, animalcule
animate, inanimate, transanimate
Animus, L. meddwl: animadvert, an-
imosity, equanimity, magnanimous
pusillanimous, unanimous
Annulus, L. modrwy: annular, annule
Annus, L. blwyddyn: annals, anniver-
sary, annual, annuity, biennial, mil-
lennium, perennial, septennial
Anthos, G. blodeuyn: anthology, chrys-
anthemum, polyanthus
Anthropos, G. dyn: anthropology, an-
thropophagi, lycanthropy, misanthro-
pe, philanthropic, zoanthropy
Antiquus, L. hen: ancestor, ancestry,
ancient, antic, antiquarian, antiquate,
antique, antiquity [April, over
Aperio, L. agor: aperient, apertur
Appello, L. galw: appeal, appellan-
t, appellate, appellation, appellative
Apprehendo, L. gafaclu; Apprendre, F.
dygyn: apprehend, apprentice
Aptus, L. cymhwys, iawn: adapt, ap-
titude, inept, unapt
Aqua, L. dwir: aquafortis, aquati-
aquaeduct, aqueous, terraqueous
Arbiter, L. canolwr: arbiter, arbitrar-
arbitrate, arbitration
Arbor, L. coeden: arborescent, arbour
Arche, G. dechreu, rheol, llywodraeth
anarchy, archbishop, heptarchy, mon-
arch, patriarch, tetrarch, tetrarchat
Arctos, G. arth, y gogledd: antarctic
arctic, Arcturus [arcuat
Arcus, L. bwa: arc, arcade, arch, archie
Ardeo, L. llosgi: ardent, ardour, arson
Arena, L. tywod: arenaceous

- Aristos, G. ardderchocaf: aristocracy
 Arithmos, G. rhif: arithmetic, logarithm
 Arma, L. arfau: armada, armament, armour, arms, army, disarm
 Aro, L. aredig: arable, aration
 Ars, L. celfyddyd: art, artifice, artificial, artist, artistic, inert [articulation
 Artus, L. cymmal: article, articulate
 Asper, L. garw: asperity, exasperate
 Astron, G. seren: asterisk, astrology, astronomy, astrotheology, disaster
 Athletes, G. ymafaelwr: athlete, athletic
 Attono, L. taranu: astonished (thunderstruck), astound
 Audio, L. clywed: audible, audience, audit, auditor, auditory, inaudible
 Auctus, L. cynnyddu: auction, augment, author, authority, authorize
 Auris, L. clust: auricular, aurist, ear
 Autos, G. hunan: autobiography, autocrat, autograph, automaton, autopsy
 Auxilium, L. cymhorth: auxiliary
 Avant, F. o flaen: advance, advantage, advantageous, van, vantage
 Bacchus, L. duw meddwdod: bacchanal, bacchanalian, debauch, debauchee
 Bannan, S. llosgi: brand, brimstone, brindled, brown, brunt, burn
 Betan, S. ffrwyno: bit (genfa)
 Bigh, Ir. bywyd: usquebagh
 Billo, G. taflu: emblem, embolus, hyperbole, problem, symbol [wolfsbane
 Bana, S. angen: bane, baneful, henbane
 Bando, L. cyhoeddiad: contraband
 Barba, L. barf: barb, barbed, barbel, barber [baric, barbarity, barbarous
 Barbarus, L. tramor: barbarian, barbarous
 Baste, Sw. taro: baste
 Bass, T. rhisgl: bass
 Barn, S. plentyn: bairn, barnacle
 Bate, S. curo: abate, bate, beat
 Beatus, L. gwynfydedig: beatific, beatification, beatify, beatitude
 Beau, belle, F. teg, hardd: beau, beauty, belle, belles-lettres, embellish
 Becher, Ge. cwpan: beaker, pitcher
 Beg, Ga. bychan: fillibeg
 Belang, D. perthynu: belong
 Belegeren, D. gwarchae: beleaguer
 Bellum, L. rhyfel: belligerent, bellipotent, rebel, rebellion, rebellious
 Bene, L. yn dda: benedict, benefactor, beneficent, benefit, benevolent
 Being, S. bod: be, being
 Bergh, S. amddiffyn: borough, burgh, burgher, burghmote, Edinburgh
 Bercht, S. dysglar: Albert, Ethelbert
 Beta, G. ail lythyren Roeg: alphabet
 Bibbo, L. yfed: bib, bibber, bibulous, imbibe, winebibber [beckon
 Bienen, S. amneidio: beacon, beck, Bidan, S. aros: abide, bide
 Biddan, S. gorchymymyn: bid, forbid
 Bilaikan, Go. gwawdio: bilk
 Bios, G. bywyd: amphibious, biography
 Bis, L. dwywaith: bicipital, bicornous, bigamy, binary, biped, biscuit, bisect, bissextile, bisulcous, bivalve, combine
 Blac, S. gwelwlas: bleach
 Blaer, D. penddiyn: blear
 Blaesan, S. chwythu: blast, bloom, blossom, blow, bluster
 Blatan, S. brefu: blatant, bleat
 Blanc, F. gwyn: blanch, Blanche, blank, Bois, F. coed: buoy [blanket
 Bonus, L. da: bounteous, bounty
 Bot, S. boddlondeb, iawn: boot, bootless
 Bozza, I. chwyddad: botch
 Brachium, L. braich: brace, bracelet, bracket, branch, embrace
 Braza, P. marworyn: Brazil
 Brevis, L. byr: abbreviate, abridge, brevary, brevier, brevity, brief
 Brucan, S. defnyddio: broke, broker
 Buan, S. coleddu: boor, neighbour
 Bube, Ge. bachgen: booby
 Buan, S. plygu: bay, bight, bough, bow, elbow, embay
 Bunke, Go. crug: bunch
 Bunna, Ir. teisen: bun [glar.—Beorgan
 Burh, S. ty: Bourg, S. tref: burgess, burgadad, Ga. cotwm: caddis
 Cado, L. ewympo: accident, cadence, cascade, casual, coincide, decay, incident, occasion, occident
 Caedo, caesus, L. tori: ladd: circumsise, concise, decide, deicide, excise, incision, incisor, matricide, parricide, regicide, suicide, tyrannicide
 Calculus, L. gröyn: calculate
 Caleo, L. gwresogi: calefy, calenture, calid, caloric, calorific, scald
 Calos, G. hardd: caligraphy, calisthenics
 Calupto, G. gorchuddio: Apocalypse
 Cam, C. cam: kimbo
 Campian, S. ymladd: champion
 Candeo, L. llosgi: candid, candidate, candle, chandelier, incendiary, incense
 Canto, L. canu: cant, canticle, chant, descant
 Capio, captus, L. cymmeryd: accept, anticipate, capacity, captive, conceit, deception, except, perceptible, receptacle, susceptible

- Caput, L. pen: cape, capital, capitulation, capitol, captain, chapter, decapitate, precipice, precipitate, recapitulate
- Carbo, L. glo: carbon, carbonaceous, carbonate, carbonic, carbuncle
- Caro, carnis, L. cnawd: carnage, carnal, carnelian, carnival, carnivorous, carcuncle, charnel-house, incarnate
- Carus, L. anwyl: caress, cherish
- Castigo, L. ceryddu: castigate, chasten, chastise [incest, incestuous]
- Castus, L. pur, diwair: chaste, chastity
- Cattivo, I. caethwas; dyhiryn: caitiff
- Cavus, L. cawgog: cave, cavern, cavity, concave, excavate
- Ceaster, cester, S. caer, dinas gaerog: Chester, Colchester, Doncaster, Dorchester, Exeter, Gloucester, Lancaster, Leicester, Manchester, Worcester
- Cedo, L. rhoddi i fyny: antecedent, cede, cession, concede, decease, excess, incessant, intercede, proceed, recede, secede, succeed, success, successive
- Ceipian, S. prynu: chaffer, chap, chapman, cheap, Chepstow, chop
- Censeo, L. barnu: censor, censorious, censurable, censure
- Centrum, L. canol: centre, centrifugal, centripetal, concentration, concentric, eccentric, heliocentric
- Centum, L. cant: cent, centifolious, centuple, centurion, century
- Ceurl, S. gwladwr: carle, churl
- Ceowan, S. cnoi: chew, cud
- Cera, L. cwyr: cerate, cere, cerecloth, cerumen, sincere, sincerity
- Cerno, cretus, L. gwahaniaethu: cern, decree, discern, discreet, excrement, excrete, secret, secretary, secrete
- Certus, L. sicr: ascertain, certain, certainty, certificate, certify, incertitude
- Charis, G. gras, cariad: charitable, charity, eucharist, grace.—Gratia
- Charta, L. papyr: cartoon, cartridge, chart, charter, Magna Charta
- Cheir, G. llaw: chirography, chirolgy, chiromoney, chirurgion, surgeon
- Chole, G. geri: choler, cholera, colic, melancholy
- Christos, G. eneiniedig: antichrist, chrism, Christ, Christendom, Christian
- Chronos, G. amser: anachronism, chronic, chronicle, chronology, chronometer, isochronal, synchronal
- Chufa, Sp. gwagfost: huff
- Circus, L. cylch: circle, circuit, circuitous, circular, circulate, circus, semicircle
- Cito, L. galw: cite, citation, excit, excitement, incite, recite, resuscitate
- Civis, L. dinesydd: citizen, city, civil, civilian, civility, civilize
- Claidhamb, Ga. cleddyf: claymore
- Clamo, L. gwaeddi: acclamation, claim, clamour, exclaim, proclaim, reclaim
- Clarus, L. eglur, dysglær: clarify, clarification, clarionet, clarity, clear, declaration, declare
- Claudo, L. cau: clause, clausure, cloister, close, closet, conclude, disclose, inclusive, occlude, preclude, recluse
- Clino, L. ymgrymu, plygu: clinic, clension, decline, incline, recline
- Clivus, L. llethr: acclivity, cliff, clivity, proclivity
- Cnafa, S. bachgen: knave
- Cognosco, L. gwybod: cognizable, cognizant, recognizance, recognize
- Colo, L. llafurio: colony, cultivate, culture, horticulture, rucologist
- Comes, L. cydymaith: concomitant, constable, count, county, viscount
- Commodus, L. cyflêus: commodio, commodity, incommode
- Communis, L. cyffredin: common, communicate, community, excommunicate, incommunicative
- Copia, L. llawnder: copious, cornucopia
- Cor, L. calon: accord, concord, cord, courage, discord, encourage, record
- Cornu, L. corn: corn (oddfyn), corneous, cornigerous, cornute, cornuto, unicorn
- Corpus, L. corff: corps, corpse, corporeal, corpulent, incorporate
- Cosmos, G. byd: cosmogony, cosmography, cosmopolite, microcosm
- Couvrir, F. gorchuddio: cover, cover, covert, coverture, curfew [tinat]
- Crass, L. y fory: crastination, procrastinate
- Cratos, G. llywodraeth: aristocrat,ocrat, democrat, democracy, gycocracy, theocracy
- Credo, L. credu: accredit, credentials, credible, credit, creditor, credulity, credulous, creditable, incredible
- Creo, L. creu: create, creation, creature, procreant, recreate, recreation
- Cresco, L. cynnyddu: concrete, cresce, decrease, excrescence, increase
- Crimen, L. camwedd: crime, criminate, criminatory, recriminate
- Crites, G. barnwr: crisis, critic, critic, hypercritic, hypocrite

- Cru**x, L. croes: cross, crucible, crucifix, cruciform, crusade, excruciate
- Cubo**, L. ymblygu, gorwedd: accoucher, concubine, couch, cubation, incubation, incubus, incumbent, recumbent, succumb [encyclopædia]
- Cuclos**, G. cyleh: circle, cycle, cycloid
- Cuerpo**, Sp. y corff: quervo
- Culpa**, L. bai: culpable, exculpate, exculpatory, inculcate
- Cun**nan, S. gwybod; Cunnian, S. chwylio allan: can, conner, cunning, ken
- Cura**, L. gofal: accurate, care, curator, cure, curious, proctor, procuration, procure, secure, sinecure
- Curro**, L. rhedeg: career, concur, courant, course, courser, current, currie, cursory, excursion, incur, occur, precursor, recur, succour, transcur
- Curvus**, L. cam: curvature, curve, curvilinear, recurvours
- Cwellan**, S. lladd: kill, quail, quell
- Cwethan**, S. llafaru: quoth
- Cwysan**, S. gwasgu: quash, squeeze
- Cyn**, S. hil: kin, kind, kindred, mankind
- Cyth**, S. perthynas: kit, kith
- Dæeg**, S. dydd: daisy (day's eye), dawn, day [demoniac, pandemonium]
- Daimon**, G. ysbryd: cacodemon, demon
- Damnum**, L. colled, niwed: condemn, damage, damn, damnation, damnatory, indemnify, indemnity, uncondemned
- Daska**, Sw. taro: dash
- Daubjan**, Go. taenellu: dab [thaw]
- Deawian**, S. llaethu: bedew, dew, dough
- Debeo**, debitum, L. bod mewn dyled: debit, debt, debtor, indebted
- Deca**, G. deg: decade, decagon, decalogue
- Decem**, L. deg: December, decemvirate, decennial, decimal, decimate, Decimus, Decima, duodecimal
- Decor**, L. prydferthwch: decorate, decorum, dedecorous, indecorous
- Degen**, Ge. cleddyf: dudgeon
- Deman**, S. barnu: deem, deemster, doom
- Demos**, G. pobl: democrat, Demosthenes, endemic, epidemic, pandemic
- Dendron**, G. pren: dendrology, rhododendron
- Dens**, L. dant; Odontes, G. dannedd: dent, dental, dentated, dentist, edentated, indent, indenture, trident
- Densus**, L. tew: condensation, condense, dense, density
- Deor**, S. anifail gwyllt: deer
- Deus**, L. duw: deicide, deify, deism, deist, deity, deodand
- Dia**, Sw. godro: dairy
- Dico**, L. dywedyd: contradict, dictate, diction, dictionary, ditto, ditty, edict, indict, interdict, jurisdiction, malediction, predict, valedictory, verdict
- Dies**, L. diwrnod: day, dial, diary, diurnal, meridian, noctidial.—Dæeg
- Digitus**, L. bys: digit, digitalis, digitate
- Dignus**, L. teilwng: condign, deign, dignify, dignity, disdain, indignation
- Dingler**, Da. siglhongian: dangle
- Dipfel**, D. pig llym: dibble
- Disc**, S. dysgl: desk, disc, dish
- Didasco**, G. Disco; L. dysgu: didactic, disciple, disciplinarian, discipline, undisciplined
- Divido**, L. rhanu: divide, dividend, division, individual, indivisible
- Divus**, L. duw: divine, divinity
- Do**, datus, L. rhoddi: addition, data, date, dative, edition, editor
- Doceo**, doctus, L. dysgu, hyfforddi: docile, docility, doctor, doctrine, document, indoctrinate [matic, dogmatist]
- Dogma**, G. athrawiaeth: dogma, dog-Dok, Go. lle dwfn: dock
- Doleo**, L. gofidio: condole, dole, doleful, dolor, dolorous, indolent
- Dominus**, L. arglwydd; Domina, L. arglwyddes: dam, dame, dominant, domineer, don, duenna, madam, madonna, predominant, predominate
- Domus**, L. ty: dome, domestic, domesticate, domicile [doff, don]
- Don**, S. gosod, gwneuthur: deed, do
- Dono**, L. rhoddi: donation, pardon
- Dormio**, L. cysgu: dormant, dormitive, dormitory, dormouse
- Dorsum**, L. cefn: dorsal, endorse
- Doser**, Da. achosi cwsig: doze
- Doxa**, G. barn, clod: doxology, heterodox, orthodox, paradox, stereodox
- Draalen**, D. llercian: drawl
- Drabba**, Sw. taro: drub
- Dreogan**, S. gweithio: drudge
- Drigan**, S. sychu: drought, drug, dry
- Driusan**, Go. cwymo: drizzle
- Dromos**, G. rhedegfa: dromedary, hippodrome, syndrome
- Druilen**, D. pendrymu: droil
- Ducken**, Ge. ymgrymu: duck
- Duco**, L. tywys; Dux, L. tywysydd: aduce, aqueduct, conduce, duke, educate, induce, induct, produce, seduce
- Dugan**, S. talu: doughty [viaduct]
- Dumm**, Ge. dwl: dump [Snowdon]
- Dun**, S. bryn: Downs, Huntingdon,

- Dunamis, G. gallu: dynamics, dynasty
 Duo, L. dau: deuce, double, doubt, dual,
 dubious, ducat, duel, duet, duodecimal,
 duplicate, duplicity, duumvirate, in-
 dubitable, redouble
 Durus, L. caled: durable, durance, dure,
 during, endure, indure, indurate, ob-
 düster, Ge. tywyll: dusk [durate
 Dväler, Da. aros: dwell
 Dwinan, S. gwywo: dwindle
 Dyne, S. ystwr: din, dun
 Dyppan, S. trochi: deep, dip, dive
 Ead, S. meddiant: Edward, Edwin
 Eage, S. llygad: Egbert, eye, eyelet
 Eald, S. hen: alderman, eld, elder, old
 Ebrius, L. meddw: ebriety, inebriate,
 sobriety
 Edo, L. bwyta: eat, edible, esculent
 Ego, L. myfi: egotism, egotist
 Eicon, G. delw: iconoclasm, iconoclast,
 iconolator [cluid, spheroid
 Eidos, G. llun, dull: calidoscope, cy-
 Elne, S. Ulna, L. braich: elbow, ell
 Emo, L. prynu: exempt, peremptory,
 ransom, redeem, redemption
 Esse, L. bod; Ens, entis, L. peth mewn
 bod: absent, entity, essence, essential,
 interest, potent, present, quintessence.
 Onta, G. peth mewn bod: ontology
 Eo, itum, L. myned: ambition, exit,
 initial, initiate, iterate, obit, obituary,
 perish, reiterate, transit
 Eorl, S. dewryn: earl
 Eremos, G. anial: eremite, hermit
 Ergon, G. gweithred: surgeon, en-
 ergy, georgic, liturgy, metallurgy,
 surgeon, theurgy [earth
 Erian, S. aredig: ear (twysen), earing,
 Erro, L. crwydro: aberrance, aberration,
 err, errant, erratic, errata, error
 Escupir, Sp. taffu allan: scupper
 Eu, G. da, yn dda: eulogy, euphony,
 eurithmy, euthanasia [ment, expert
 Exporior, L. profi: experience, experi-
 Fabula, L. ffug-chwedl: confabulate,
 fable, fabulist, fabulous, fib
 Facies, L. gwyneb: efface, face, facial,
 fashion, feature, superficial, surface
 Facilis, L. hawdd: difficult, facile, fa-
 cilitate, facility, faculty
 Facio, factum, L. gwneuthur: affair,
 affect, benefactor, certify, crucify, de-
 ficient, edify, efficacy, fact, factions,
 factor, factotum, feat, feature, infect,
 malefactor, manufactory, perfect, sac-
 rifice, satisfy, simplify, verify
 Fadan, S. trefnu: fad, fiddle-faddl
 fidget, [falco
 Falco, L. hebog: falcated, falchion
 Fallo, L. llithro: fallacious, fallibl
 false, infallible, refel
 Fama, L. gair, son: defame, fame, fi-
 mous, infamous, infamy
 Fanum, L. teml: fanatic, fane, profane
 Faran, S. myned: fare, farewell, ferr
 fieldfare, ford, thoroughfare, wayfari
 Fatuus, L. ffol: fatuity, ignis fatuu
 infatuate, infatuation [fui
 Febris, L. twymyn: febrile, fever, febr
 Felix, L. dedwydd: felicitate, felicit
 Fels, Ge. craig: fell [infelicitos
 Femina, L. benyw: effeminacy, effem
 inate, female, feminine
 Fendo, L. taro: defend, fence, fend
 inoffensive, offend, offence
 Feoh, S. gwerth: fee
 Feorm, S. ymborth: farm
 Feorth, S. pedwerydd: farthing, fourt
 Ferro, L. cludo: circumference, conf
 defer, differ, fertile, infer, laniferot
 offer, prefer, refer, somniferous, suff
 transfer [ferrugino
 Ferrum, L. haiarn: farrier, ferreot
 Ferveo, L. berwi: effervescent, fervenc
 fervent, fervid, fervour
 Festus, L. llawen: feast, festal, festiv
 Fian, S. casäu: feud, fie, fiend, foe
 Fibra, L. edefyn: fibre, fibrous
 Fido, L. ymddiried: affiance, confi-
 confidence, defy, diffident, faith, feal
 fidelity, infidel, nullifidian, perfid
 solifidian, undesied
 Filius, L. mab: affiliate, filial, filly
 Filleadh, Ga. plyg: fillibeg
 Finis, L. diwedd: confine, define, de-
 nite, definition, final, fine, fini
 finite, infinite, infinitive, unfinished
 Fingo, fictus, L. llunio: effigy, fei
 feint, fiction, figment, figure
 Firmus, L. cadarn: affirm, affirmati
 confirm, confirmation, firm, infirm
 Fiscus, L. trysorfa: confiscate, fiscal
 Fixus, L. sefyddedig: affix, cruci
 effigy, figure, fixture, prefix, transfi
 Flabbe, D. llipddarn: flabby
 Flagan, Ic. rhanu: flag
 Flagro, L. flammio: conflagration,
 flagate, deflagration, flagrant
 Flamma, L. gwenfflam: flame, inflam
 Flecto, flexus, L. plygu: circumfl
 deflect, flexible, flexure, genuflecti
 inflect, reflect, reflex
 Fliessen, Ge. dylifo: flush

Fligo, flictus, L. curo: afflict, conflict, inflict, inflicitive, profligate
 Fliotr, Ic, cyflym: fleet, flit
 Flo, flatus, L. chwythu: blow, flatulent, flute, inflate, inflation, perflate
 Flos, floris, L. blodeuyn: deflour, efflorescence, floral, floret, floricultural, florid, florist, flour, flourish, flower
 Flao, fluxum, L. lifo: afflux, confluent, conflux, flow, fluctuate, fluent, fluency, fluid, flux, fluxion, influence, influx, reflux, superfluity, superfluous
 Fodio, fossum, L. cloddio: fosse, fossil
 Folium, L. dalen: exfoliate, foil, foliage, folio, portfolio, trefoil
 Fon, S. gafaelu: fang, finger
 Foppen, Ge. gwawdio: fob, fub
 Forma, L. llun: conform, deform, form, formal, formula, inform, multiform, nonconformity, perform, reform, transform, uniform
 Forth, S. allan: forth, further, furthermore, furthermore
 Fortis, L. cryf: comfort, effort, enforce, force, fort, fortify, fortitude, fortress
 Fracht, Ge. llwyth: fraught, freight
 Frango, fractus, L. tori: fraction, fracture, fragile, fragment, frail, infringe, irrefragable, ossifrage, refract, refractory, refrangible, saxifrage
 Frater, L. Frere, F. Bruder, Ge. Broder, Sw. & Da. brawd; Bru, Ga. bru, croth: brother, fraternal, fraternity, fraternity
 Freon, S. caru: friend [cide, friar
 Frician, S. neidio; Frisch, Ge. bywiog: freak, frisk, frog
 Frigus, frigoris, L. oerfel: frigid, frigidity, refrigerant, refrigerate
 Frons, frontis, L. talcen; affront, confront, front, frontispiece, frontlet
 Fructuor, fructum, L. mwynhau: fructiferous, fructify, fruit, fruitfulness, fruition
 Fugio, L. ffoi: centrifugal, fugacious, fugitive, functionary, perfunctory, refuge, refugee, subterfuge
 Fugol, S. aderyn: fowl, fowler [some
 Fulian, S. halogi: defile, filth, foul, full
 Fullian, S. gwynu: fuller
 Fundo, fusus, L. tywallt: confound, confuse, diffuse, effuse, fund, funnel, fuse, fusible, fusion, infuse, refund, refuse, suffuse, transfuse, transfusion
 Fundus, L. gwaelod: founder, foundry, fundamental, profound, unfounded
 Fungor, L. cyflawnu: defunct, function
 Fys, S. tân: Fire
 Fysan, S. dyfrysio: fuss

Gabban, S. gwatwar: gabble, gibberish, jabber, jibe
 Galan, S. canu: nightingale
 Gamba, I. jamb, F. coes: gambade, gambol, gammon
 Gamos, G. priodas: amalgamate, bigamy, monogamy, polygamy, trigamy
 Gan, gangan, S. myned: forego, gang, gangway, go, gone, undergo [rant
 Garantir, F. gwarantu: guarantee, war
 Garder, F. cadw: guard, guardian, ward, warden, wardrobe
 Gartur, Go. rhwymyn: garter [tronomy
 Gaster, G. cylla: epigastric, gastric, gas
 Ge, G. daiar: apogee, geodæsia, geography, geology, geometry, geaponics, georgic, perigee [garden, yard
 Geard, S. caeadle: haggard (ydlan)
 Geier, Ge. ffwtur, cudyll: ger falcon, gier eagle [tinous, gelid, jelly
 Gelu, L. rhew: congeal, gelatine, gelatin
 Genea, G. genedigaeth: genealogy, generation, Genesis, hydrogen, nitrogen, oxygen [geneous
 Genos, G. rhyw: heterogeneous, homo
 Genus, generis, L. rhyw; Gens, gentis, L. cenedl: degenerate, engender, gender, general, generalize, generate, generic, genial, genital, genteel, Gentile, gentle, genuine, genus, regenerate
 Geotan, S. tywallt: gush, gutter
 Gerefa, S. llywydd: portreeve, reeve, sheriff [germ, germinate
 Germen, L. blagurn: cousin-german
 Gero, gestus, L. dwyn: belligerent, congestion, digestion, exaggerate, gesticulate, gesture, lanigerous, suggestion, undigested, vicegerent
 Ghod, Pe. duw, delw: pagoda
 Giessen, Ge. arllwys: gush
 Gigas, L. cawr: giant, gigantic
 Gigno, genitus, L. cenedlu: generation, genitive, genius, indigenous, ingenious, primogeniture, progenitor, regenerate
 Gil, Ic. hollt: gill (tagell pysgodyn)
 Ginosko, G. Cnawan, S. gwybod: gnostic, gnosticism, know, prognostic
 Gisper, Da. dylyfu gën: gasp
 Giuncata, I. caws hüfen: junket
 Glanz, Ge. dysgleirdeb: glance
 Globus, L. cronell: conglobate, globe, globular, globule
 Glotta, glossa, G. tafod: duoglot, epiglottis, gloss, glossary, polyglot
 Glupho, G. cerfio: hieroglyphic, triglyph
 Gluten, L. glud: agglutinate, glue, glutinous

- God, S. da: God, godwit, good, gospel
 Gonia, G. congl: decagon, diagonal, heptagon, hexagon, octagon, orthogon, pentagon, polygon, tetragon, trigon, trigonometry
 Gorge, F. gwddf: disgorge, gorge
 Gorst, S. eithin: gooseberry, gorse
 Grador, gressus, L. rhoi cam; gradus, L. camre: aggress, congress, degrade, degree, digress, egress, gradation, grade, gradual, graduate, ingress, progress, retrograde, transgress
 Graf, Ge. iarll: landgrave [groove
 Grafan, S. cloddio: engrave, grave
 Grandis, L. mawr: aggrandise, grand, grandee, grandeur, grandfather, grandiloquent
 Granum, L. gronyn o yd: grain, granary, grange, granite, granivorous, granular, granulate, pomegranate
 Grapho, G. ysgrifenu; Gramma, gram-matos, G. ysgrif: anagram, auto-graph, bibliography, biography, brachygraphy, caligraphy, chirography, cosmography, diagram, digraph, epigram, graphic, grammar, grammatical, lithography, monogram, orthography, paragraph, stenography, topography, typographer, xylography.—Grafan
 Gratia, L. gras: congratulate, grace, gratuitous, ingratiate
 Gratus, L. diolchgar: grateful, gratitude, ingrate, ingratitude
 Gravis, L. pwysig: grave, gravidity, gravitation, gravity, grief, grieve
 Grenian, S. tyfu: grain (llin)
 Greet, S. llwch; Gratter, F. crafu: grate, grit
 Grex, gregis, L. praid: aggregate, congregate, egregious, gregarious, se-gregate [nasium, gymnastic
 Gumnos, G. noeth: gymnasiarch, gym-Gune, G. benyw: androgynal, gynecocracy, misogyny, polygyny
Habe, Ge. nwyddau: haberdasher
 Habeo, habitus, L. Avoir, F. medd-iannu: avoirdupois, cohabit, exhibit, habit, habitation, habitual, have, in-habit, inhibit, prohibit
 Haccan, S. Hacher, F. hacio: hack, hash, hatch (cerffio), hatchet
 Had, S. sefyllfa: godhead, knighthood, manhood
 Hæreo, hæsus, L. glynu: adhere, adhe-sion, cohere, cohesive, hesitate, inherent
 Hæres, hæredis, L. etifedd: heir, heredi-tary, heritage, inherit, inheritance
 Hafoc, S. hebog: havoc, hawk
 Haima, G. gwaed: emerods, hemor-rhage, hemorrhoid
 Halo, L. anadlu: anhelation, anhelos: exhalation, exhale, inhale
 Hals, G. Sal, L. Sel, F. Sale, It. Sal. Ge. halen: salify, saline, salt, salteri saltpetre
 Hals, S. gwddf: halter
 Ham, S. trigfa: Durham, Hampstea-hamlet, Wrexham
 Hangian, S. hongian: hang, hing
 Stonehenge, unhinge
 Harke, Ge. rhacan: harrow
 Hauch, Ge. anadl: hawk (poeri)
 Haurio, haustus, L. tynu: exhaus-tion, inexhaustible
 Hedra, G. sedd: cathedral, octahedron
 Helios, G. haul: aphelion, heliac: heliocentric, heliotrope, parhelic perihelion [mer
 Hemera, G. diwrnod: ephemeral, eph
 Hepta, G. saith: heptagon, heptarchy
 Heteros, G. arall: heteroclite, heterodox, heterogeneous [hexangul
 Hex, G. chwech: hexagon, hexamet
 Hieros, G. sanctaidd: hierarchy, hier-glyphic, hierography
 Hippos, G. march: hippocentaur, hi-podrome, hippogriff, hippopotam
 Philip, Philippa, philippic
 Histeme, G. gosod: aposteme, system
 Hlidan, S. cuddio: eye-lid, lid
 Höcker, Ge. erwmach: hunch
 Hodos, G. ffordd: episode, Exod-method, Methodist, period, synod
 Hof, S. ty: hovel [anom
 Homalos, G. rheolaidd: anomalis
 Homo, L. dyn; Humanus, L. dynol: micide, human, humane, humanity
 Homos, G. yr un: homœopathy, hom-geneous, homologous, homonymy homophonous, homotonous
 Hora, L. & G. awr: horal, horary, roscoe, hour [rizon, horizon
 Horos, G. terfyn, cyffin: aphorism,
 Horreo, L. dychrynu: abhor, abhor-ror, horrible, horrid, horror
 Hortor, L. annog: dehort, exhort, l-tative, hortatory
 Hortus, L. garrd: horticulture, orch
 Hospes, hospitis, L. gwestai: hosp-ble, hospital, host (llettywr), hos-tel, ostler [hosti
 Hostis, L. gelyn: host (llu), hos
 Hreopan, S. llefain: croup
 Hucke, Ge. cefn: hawk (gwica), huck

- Hudor, G. dwfr: dropsy, hydra, hydraulics, hydrogen, hydromel, hydrometer, hydrophobia, hydrostatics
- Humeo, L. bod yn wlyb: humid, humidity, humour
- Humus, humilis, L. y llawr: exhume, humble, humiliate, humility, inhumate
- Hund, S. ci: hound, hunt [posthumous
- Hunskur, Ic. brwnt, gwael: hunks
- Hurra, Go. gyru: hurl, hurry
- Huschen, Ge. curo: hunch
- Hweorfan, S. troi: warp
- Icthus, G. pysgodyn: ichthyology
- Idios, G. priodol: idiom, idiosyncrasy, idiot, idioticon, idiotism
- Ignis, L. tân: igneous, ignis fatuus, ignite, ignition, ignivomous
- Imago, L. delw: image, imagery, imagine, imagination
- Impero, L. gorchymyn: emperor, empire, imperative, imperial, imperious, umpire [incentive
- Incensus, L. cynneuedig: censor, incense
- Indico, indicatus, L. dangos: index, indicate, indicative
- Inferus, L. isel: inferior, inferiority, infernal [initiative
- Initium, L. dechrenad: initial, initiate
- Insula, L. ynys: insular, insulate, island, isle, peninsula, peninsular [integrity
- Integer, L. cyfan: integer, integral
- Intus, intra, L. mewn: interior, internal, intimate, intrinsic
- Ira, L. digofaint: irascible, ire, irritate
- Isos, G. cyfartal: isochronal, isosceles, isothermal [itinerary, itinerate
- Iter, L. taith: itineracy, itinerant
- Iterum, L. eto: iterant, iterate, reiterate
- Jaceo, L. gorwedd: adjacent, circumjacent, interjacent, jacent, subjacent
- Jacio, jectus, L. taflu: abject, adjective, conjecture, deject, ejaculation, eject, inject, interjection, jaculate, object, project, projectile, reject, subject
- Jaune, F. melyn: jaundice, John Doree
- Jour, F. dydd: adjourn, journal, journey, journeyman, sojourn
- Judex, L. barnwr: Judico, L. barnu: adjudge, judge, judicare, judicial, judicious, prejudge, prejudice
- Jugum, L. iau: conjugal, conjugate, jugal, jugular, subjugate, yoke
- Jungo, junctus, L. cyssylltu: adjoin, adjunct, conjunction, disjunctive, join, joiner, joint, jointly, junction, juncture, subjoin, subjunctive
- Jurk, D. twyg: jerkin
- Juro, L. tyngu; Jus, L. cyfraith, cyfiawnder: abjure, adjure, conjure, injury, jurat, juridical, jurisdiction, jurisprudence, jurist, juror, jury, justice, justify, perjure, perjury
- Juvenis, L. ieuanc: Evan, junior, juvenile, young
- Keras, G. corn: monoceros, rhinoceros
- Kermes, A. math o bryf llywio: crimson [mist, chemistry
- Kimia, A. dewiniaeth: alchemy, che-Kind, D. plentyn: chincough, kidnap
- Knappen, D. gwingain: kidnap, knap, knapsack
- Labor, L. gwaith: elaborate, laboratory, laborious, labour
- Labor, lapsus, L. llithro: collapse, elapse, lapse, relapse, sublapsarian, supralapsarian [laetescens, lactiferous
- Lac, lactis, L. llaeth: lactary, lacteal, Lacnian, S. iachâu: leech (meddyg)
- Læccan, S. gafaelyd: latch, leech (geloden) [loadstone
- Lædan, S. tywys: lead, load, loadstar
- Lambano, G. cymmyrd: astrolabe, syllabication, syllable, syllabus [Nicolas
- Laos, G. pobl: laic, laity, lay (lleygol)
- Lapis, lapidis, L. careg: dilapidate, lapidary, lapidist, lapideous
- Latris, G. gwasanaethwr: demonolatry, iconolater, idolater, idolatry, pyrolatry
- Latus, L. cludedig: ablative, collate, elate, relate, translate
- Latus, L. llydan: latitude, latitudinarian
- Latus, lateris, L. ochr: collateral, equilateral, lateral, quadrilateral
- Laube, Ge. gwasgodfa: lobby
- Laus, laudis, L. clod; Laudo, L. canmol: laud, laudable, laudanum, laudatory
- Lavo, L. golchi: laundry, lave, lotion
- Laxo, L. llaesu: lax, laxative, laxity
- Leas, S. gau: leasing [prolix, relax
- Leegan, S. gosod: acknowledge, allay, knowledge, lay, ledge, ledger
- Lego, L. anfon, cymmynu: allege, delegate, legacy, legate
- Lego, lectus, L. dewis, darllen: colleague, college, collect, dialect, diligence, eclectic, elect, elegance, eligible, intellect, intelligent, lecture, legible, lesson, neglect, predilection, re-collect, sacrilege, select
- Lemper, Da. pylgu: limber, limp
- Leng, S. hyd: length, linger
- Lenis, L. meddal: lenient, lenify, lenitive, lenity [sy, prolepsis
- Lepsis, G. gafaeliad: catalepsy, epilep-

- Leute, Ge. pobl: lout
 Levo, L. codi; Levis, L. ysgrafn: elevate, leaven, lever, levity, levy, lift, relieve
 Lex, legis, L. Loi, F. deddf; Licitus, L. cyfreithlawn: illicit, law, legal, legist, legitimate, license, licentiate, licit
 Lexis, G. geiriad: lexicography, lexicology, lexicon
 Liber, L. rhydd: deliberate, deliver, liberal, liberate, libertine, liberty, livery
 Liber, L. rhisgl, llyfr: libel, libellous
 Lic, S. tebyg: frolic, like [library
 Ligo, L. rhwymo: allegiance, league, liable, liege, ligament, oblige, religion
 Lim, S. aelod: limb, limp
 Limes, limitis, L. terfyn: illimitable, limit, limitary, limitation, unlimited
 Linea, L. llinyn: curvilinear, delineate, interline, line, lineage, lineal, linear
 Lingua, L. tafod: bilingual, language, lingo, linguacious, linguist, sublingual
 Linguo, lictus, L. ymadael â: delinquent, dereliction, oblique, relic, relict, relinquish [seed, lint
 Linum, L. llin: lawn, line, linen, lin-
 Liqueo, L. toddi: colliquate, liquefy, liqueur, liquid, liquidate, liquor
 Lit, S. llong: lighter, lighterman
 Litera, L. llythyren, ysgrifen: alliteration, illiterate, letter, literal, literary, literature, obliterate
 Lithos, G. careg: aerolite, chrysolite, litharge, lithography, lithomancy, lithontrypic, lithotomy, trilithon
 Locus, L. lle: collocation, dislocate, local, locality, locate, locomotion
 Logos, G. gair, traethawd: analogy, apologue, apology, catalogue, chronology, dialogue, etymology, eulogize, geology, logic, mineralogy, philology, syllogism, tautology, theology, zoology
 Longus, L. hir: elongate, long, longevity, longitude, oblong, prolong
 Loopen, D. rhedeg: gantlope, interlope
 Loquor, locutus, L. llafaru: allocution, circumlocution, colloquial, elocution, eloquent, loquacity, obloquy, soliloquy, stultiloquence, ventriloquist
 Lucos, G. blaidd: lycanthropy [luctant
 Luctor, L. ymdrechu: reluctance, re-
 Ludo, lus, L. chwareu: allude, col-
 lusive, delude, delusive, elude, illusion, interlude, ludicrous, prelude
 Lumen, L. goleuni: illumine, illumine, luminary, luminous
 Luna, L. lleuad: lunacy, lunar, lunatic, lunation, lunette, sublunary
 Luo, L. golchi: abluent, ablution
 alluvium, antediluvian, dilute, diluvial
 pollute [paralysi
 Lusus, G. llaesiad: analysis, palsy
 Lustrum, L. glanhâd: illustrate, illus-
 trious, lustrate, lustration, lustre
 Lux, lucis, L. goleuni: elucidate, lucent
 lucid, pellucid, translucent
 Lyft, S. awyr: aloft, loft, lofty
 Lynis, S. echel men: lynch-pin
 Mænan, S. meddwl: mean, mind
 Magan, S. medru: main, may, might
 Magister, L. meistr: magisterial, ma-
 gistrate, master, mastery
 Magnus, L. mawr: magnanimity, mag-
 nificent, magnifico, magnify, magnific-
 quence, magnitude, main
 Major, L. mwy: majesty, major, major-
 ity, mayor [mar
 Malleus, L. morthwyl: malleable, malle
 Malus, L. drwg: malady, malapert, ma-
 content, malefactor, malevolent, ma-
 ice, malignant, malpractice, maltrea-
 malversation
 Mamma, L. bron: mamma, mammali
 mamiferous, mammillary
 Mando, L. gorchymmyn: command
 commend, demand, mandamus, man-
 date, recommend, remand
 Maneo, L. aros: immanent, mans-
 mansion, permanent, remain, remna
 Mania, G. cynddaredd: bibliomani-
 mania, maniac, monomania
 Manteia, G. prophwydoliaeth: aeroma-
 cy, geomancy, gyromancy, lithomanc-
 necromancy, pyromancy
 Manus, L. Main, F. llaw: emancipat
 maintain, manacle, manage, manip-
 lation, manual, manufacture, man-
 mit, manure, manuscript, portmanteau
 Mare, L. môr: marine, mariner, ma-
 itime, mermaid, submarine, tran-
 marine, ultramarine [tal, mar
 Maritus, L. gwr priod: marriage, mar-
 Martur, G. tyst: martyr, martyrdom
 martyrology, protomartyr [masculi
 Masculus, L. gwryw: emasculate, ma-
 Mase, S. trobwll: amaze, maze
 Mater, L. mam: maternal, matrici-
 matriculate, matrimonial, matrimo-
 nial, matrix, matron
 Mathema, G. gwyddoriaeth: mathem-
 tics, opsimathy, philomath
 Maturus, L. addfed: immature, mat-
 rate, mature, maturity, premature
 Mechanao, G. dyfeisio; Machina, L. pe-
 iant: mechanics, mechanism, mach

- Medeor, L. iachâu: irremediable, medical, medicine, remedial, remedy
- Medius, L. canol: immediate, intermediate, mediator, mediocrity, mediterranean, medium, mezzotinto
- Megas, G. mawr: megalapolis, megalasaurus, megalonyx, megatherium
- Mel, mellis, L. mêl: hydromel, mellifluent, mellifluous, oxymel
- Melan, G. du: melancholy
- Melior, L. gwell: ameliorate, amelioration, meliorate, melioration
- Melos, G. cerdd: melo-drama, melodious, melody, Philomel
- Memor, L. cofus: commemorate, memento, memoir, memorable, memorandum, memorial, memory, remember
- Menarah, A. llusern: minaret [dacity
- Mendax, L. gau: mendacious, mendacious, S. cymmysgu: among, amongst, mingle, mongrel
- Mens, mentis, L. y meddwl: dementate, mental, vehement
- Mensis, L. mis: menstrual, menstruum
- Mensura, L. mesur: commensurate, dimensions, immense, measure, mensuration. Metan, S. mesuro: mete, meter.—Metron
- Mereo, meritis, L. haeddu: demerit, merit, meritorious, unmerited
- Mergo, mersus, L. trochi: demersion, emergency, immerse, immersion, submerge, merge, submersion
- Merx, mercis, L. nwyddau masnach: commerce, market, mart, mercantile, mercenary, mercer, mercery, merchandize, merchant [litan
- Meter, G. mam: metropolis, metropolis
- Metron, G. mesur: barometer, diameter, gasometer, geometry, hexameter, hydrometer, hygrometer, metre, metrical, pentameter, perimeter, symmetry, trigonometry [mate
- Metsian, S. porthi: meat, mess, mess
- Micros, G. bychan: microcosm, micro-meter, microscope
- Migro, L. newid trigfan, mudo: emigrate, immigrate, migrate, migration, migratory, transmigration
- Miles, militis, L. milwr: militant, military, militate, militia
- Mille, L. mil: mile, millennium, milled, millesimal, million, millionaire
- Mimos, G. dynwaredydd: mime, mimic, mimographer, pantomime
- Mineo, L. crogi: eminent, imminent, prominence, prominent, supereminent
- Minister, L. gweinydd: administer, administrator, minister, ministry
- Minuo, minutus, L. lleihau: diminish, diminution, diminutive, miniature, minion, minor, minority, minus, minute, minutiae
- Mirc, S. tywyllwch: mirky
- Mirus, mirabilis, L. rhyfedd: admirable, admire, marvel, marvellous, miracle, miraculous, mirific, mirror
- Misceo, mixtus, L. mysgu, cymmysgu: admixture, mingle, miscellany, miscible, mix, mixture, permision, permixtion, promiscuous
- Miseo, G. casâu: misanthrope, misanthropic, misogamy, misogyny
- Miser, L. truan: commiserate, miser, miserable, misery
- Mitto, missus, L. anfon: admissible, admit, commissary, commit, committee, dismiss, emissary, intermit, messenger, missile, mission, missionary, missive, mittimus, omit, permit, premise, promise, remit, submissive, submit, surmise, transmit
- Mneme, G. cof: amnesty, mnemonics
- Modus, L. modd, mesur: accommodate, commodious, commodity, immodest, incommode, modal, mode, model, moderate, modern, modest, modesty, modify, modish, modulate, module, modus, mood, remodel
- Mola, L. maen melin: emolument, im-molate, molar
- Mollis, L. meddal: emollescent, emollient, mollient, mollify
- Moneo, L. rhybuddio: admonish, monitor, monument, premonitory, sub-monition, summon, summons
- Monos, G. unig: monad, monandria, monarch, monastery, monastic, monk, monoceros, monochord, monocular, monody, monogram, monopoly, mon-optote, monosyllabic
- Mons, L. mynydd: dismount, mound, mountain, mountebank, promontory, surmount, tramontane, ultramontane
- Monstro, monstratus, L. dangos: demonstrate, remonstrate
- Montare, I. esgyn: mountebank
- Morbus, L. clefyd: cholera morbus, morbid, morbific
- Mordeo, morsus, L. cnoi: mordacious, morsel, remorse, remorseless
- More, Ga. mawr: claymore
- Morphe, G. llun: amorphous, metamorphose, metamorphosis, zoomorphism

- Mors, mortis, L. aneu: immortal, mortal, mortality, mortgage, mortiferous, mortify, mortmain, mortuary.
 Meurtre, F. llofruddiaeth: murder
 Mos, moris, L. modd, arfer: demoralize, moral, morality, moralizer
 Motto, I. Mot, F. gair: motto
 Moveo, motus, L. symmud: commotion, emotion, locomotive, mob, mobile, motive, move, moveable, movement, remote, removal
 Mucus, L. llysnafedd: mucid, mucilage, mucous, muculent, mucus
 Multus, L. llawr: multiform, multiple, multiply, multitude
 Mundus, L. y byd: antemundane, mundane, ultramundane
 Munio, munitus, L. cryfhau: ammunition, muniment, munition
 Munus, muneris, L. rhodd, swydd: communion, community, immunity, municipal, munificent, remunerate
 Murus, L. mur: contramure, immure, intermural, murage, mural
 Musa, L. cân: amuse, muse, muses, museum, music, musical
 Muthos, G. ffugchwedl: myth, mythic, mythology, mythological
 Muto, L. newid: commute, immutable, mutable, mutation, transmute, permutation
 Mynet, S. arian: mint, monetary, money
 Nascor, natus, L. cael ei eni: agnation, cognate, connascence, connate, innate, nascent, natal, nation, national, native, nativity, subnascent
 Natura, L. natur: connatural, natural, nature, naturalist, naturalize, preternatural, supernatural
 Naus, G. Navis, L. llong; Nauta, L. morwr; Nato, L. nofio: aeronaut, circumnavigate, naftant, nausea, nauseate, nautical, nautilus, naval, navigable, navigate, navy
 Neah, S. agos: neighbour, nigh
 Necros, G. marw: necrology, necromancy, necropolis, necrosis
 Necto, nexus, L. clymu: annex, annexation, connect, connection
 Nefas, L. drygioni: nefarious
 Nego, negatus, L. gwadu: abnegate, deny, negation, negative, renegade
 Neos, G. newydd: Naples, neology, neophyte, neoteric [Polynesia
 Nesos, G. ynys: Chersonese, Peloponese,
 Neuron, G. llynyn: nerve, nervous, neuralgia, neurosis
 Neuter, L. nid y naill na'r llall: neuter, neutral, neutrality, neutralize
 Nicken, Ge. penogwyddo: nick [grescer
 Niger, L. du: denigrate, negro, Niger, n
 Noceo, L. Nuire, F. niweidio: innocen-
 innocuous, noisome, noxious, nu-
 sance, obnoxious
 Nomen, L. enw: cognomen, denom-
 nate, ignominy, multinomial, nam-
 nominal, nominate, noun, pronoun
 Nomos, G. cyfraith: anomy, antinomias
 astronomy, Deuteronomy, economy
 Non, L. ni, nid: nonconformist, nond-
 script, nonentity, nonsense.—Ne, i
 Go. Na, S. nid, nag e: nay, neither,
 never, no, none, not
 Nord, S. gogledd: Norfolk, north, no-
 thern, Norwich [enormous, norm
 Norma, L. rheol, cynllun: enormit
 Nosco, notus, L. gwybod, Nota, L. nô
 annotation, cognizance, connote, d
 note, ignoble, know, noble, notab
 notary, notation, note, notice, notit
 notion, notorious, recognize, reco
 noitre—Cognosco
 Novem, L. naw: November
 Novus, L. Neow, S. Neuf, F. newydd
 innovate, new, novel, novelty, novi-
 novitiate, renew, renovate
 Nox, noctis, L. nos: equinox, nigh
 noctambulist, noctidial, noctiferous
 nocturnal [nubile, nupti
 Nubo, nuptum, L. priodi: connubi
 Nudus, L. noeth: denude, nudity
 Nullus, L. dim: annul, disannul, m-
 lify, nullifidian, nullity
 Numerus, L. rhif: enumerate, in-
 merable, number, numeral, numeric
 outnumber, supernumerary
 Nummus, L. arian bath: nummery
 Nuntio, L. mynegu: announce, c
 nounce, enunciate, nuncio, nuncu-
 tive, pronounce, renounce
 Nutrio, nutritus, L. maethu: nour-
 nurse, nutrient, nutriment, nutriti
 nutritive, nursery, nurture
 Nux, L. cneuen: nuciferous, nucleus
 Nyther, S. i lawr: beneath, neth-
 underneath
 Obedio (ob audio), L. clust ymwrn
 Obéir, F. ufuddhau: obedience, ob-
 sance, obey [oblivi
 Oblivio, oblivionis, L. anghof: obli-
 Octo, L. wyth: octagon, octahed-
 octangular, octave, octavo, October
 Oculus, L. llygad: inoculate, ocellat
 ocelot, ocular, oculist.—Oog

- de, G. prydddest: comedy, melody, monody, ode, parody, prosody, psalmody, rhapsody, tragedy
- odor, L. arogl: inodorous, odoriferous, odorous, odour [riod, synod]
- odos, G. ffordd: Exodus, method, pediculus, G. ty: church, diocese, economy, kirk, ecumenical, parish, parochial
- oidos, G. llun: conoid, cycloid, ovoid, rhomboid, spheroid
- olea, L. olewyydden: oil, olive
- oligos, G. ychydig: oligarchy
- omalos, G. tebyg, rheolaidd: anomalous, anomalous, anomaly
- omnis, L. oll: omnibus, omnifarious, omnific, omnipotent, omnipresent, omniscience, omnivorous
- onoma, G. enw: anonymous, homonymous, metonymy, name, onomancy, onomatope, paronymous, patronymic, pseudonymous, synonymous
- onus, L. llwyth: exonerate, onerous
- og, D. llygad: ogle
- ophis, G. sarff: ophiophagous, ophites
- ophthalmos, G. llygad: ophthalmia, ophthalmic [opinion]
- opinor, L. tybied: opine, opinative, opto, L. dewis: adopt, optative, option
- optomai, G. gweled: autopsy, catoptrics, dioptrics, myope, myopy, optics, synopsis
- operis, L. gweithred: co-operate, opera, operate, operative, operose
- orao, G. gweled: cosmorama, diorama, panorama [ocular, orbit]
- orbis, L. cylch: exorbitant, orb, orbit
- ordo, ordinis, L. trefn: disorder, extraordinary, inordinate, ordain, order, ordinance, ordinary, ordnance, primordial, subordinate [organize]
- organon, G. peiriant: organ, organic, origo, L. dechreuad; Orior, ortus, L. codi: aboriginal, aborigines, abortive, orient, oriental, origin, original, originate, ortive
- ornis, ornithos, G. aderyn: ornithology
- orno, L. trwsio: adorn, ornament, ornate, suborn
- orthos, G. iawn: orthodox, orthoepey, orthogon, orthography
- os, oris, L. geneu; Oro, L. llafaru: adore, inexorable, oracl, oral, oration, orator, oratorio, orifice, orison, ostiary, oration
- os, L. asgwrn: osselet, osseous, ossicle, ossification, ossifrage, ospray
- osteon, G. asgwrn: ostealgia, osteology
- Ouir, F. clywed: oyer, oyes [logy]
- Ouranos, G. nef: ouranography, uranovum, L. wy: oval, ovary, oviform, oviparous, ovoid
- Oxus, G. llym, sur: oxalic, oxygen, oxyhydrogen, oxymel, oxyphony
- Pagos, G., Pagus, L. pentref; Pays, F. gwlad: pagan, paganism, peasant
- Paideia, G. addysg: cyclopædia
- Paille, F. gwellt: pailasse, pallet
- Pais, paidos, G. bachgen: pedagogue, pedobaptism [palatine]
- Palatium, L. llys, plas: palace, palatial, Palatum, L. gorchfant: palatal, palate, unpalatable
- Pallium, L. hugan: pall, palliative
- Palpo, L. cyffwrdd: palpable, palpitate
- Pambere, I. bara a diod: pamper
- Pando, passus, L. taenu: compass, expand, expanse, pace, pandiculation, pass, passage, past, surpass, trespass
- Papas, G. tad: papa, papal, papist, pope
- Papilla, L. tethen: pap, papillary, pappy
- Par, L. cyfartal: compare, comparison, compeer, disparage, disparity, nonpareil, parity, peer, peerless
- Pareo, L. ymddangos: apparent, apparition, apparitor, appear, transparent
- Pario, L. cenedlu: oviparous, parent, puerperal, viviparous
- Parler, F. llafaru: parlance, parley, parliament, parlour, parole
- Paro, L. parotoi: impair, preparation, prepare, repair
- Pars, partis, L. rhan: apart, bipartite, compartment, coparcener, depart, department, impart, parse, part, partake, partial, participate, participle, particle, particular, partition, partizan, party, tripartite
- Pas, pan, pantos, G. oll: panacea, pandect, pandemonium, panegyric, panoply, panorama, pantheon, pantology, pantometer [tor, pasture, repast]
- Pasco, L. porthi, pesgi: antepast, pas
- Pateo, G. cerdded: path, patrol, peripatetic [patent]
- Pateo, G. bod yn agored: patefaction, Pater, G. Pater, L. tad; Patria, L. gwlad: expatriate, parricide, paternal, patriarch, patrician, patrimony, patriot, patronymic
- Pathos, G. feimlad: antipathy, apathy, pathetic, pathology, pathos, sympathy
- Patior, L. goddef: compassion, impassible, impassioned, impatience, passible, passion, passive, patient

- Pauper, L. tlawd: impoverish, pauper, pauperism, pauperize, poor, poverty
 Pax, pacis, L. heddwch: appease, pacific, pacify, peace, peaceable
 Pecco, L. pechu: impeccable, peccadillo, peccant, peccavi
 Pectus, pectoris, L. mynwes: expectorate, parapet, pectoral
 Pecus, L. gwartheg; Pecunia, L. arian; Peculium, L. meddiannau: peculate, peculiar, pecuniary
 Pellis, L. croen anifail: felt, pelisse, pell, pelt, surplice
 Pello, pulsus, L. gyru: compel, dispel, expel, expulsion, impel, propel, pulse, repeal, repel, repulse
 Pendeo, L. crogi: append, appendage, appendix, depend, impend, independent, pendant, pending, pendulum, perpendicular, propensity, suspend
 Pendo, pensus, L. pwyso, talu: compendium, compensate, dispensary, dispense, expend, expense, pension, pensive, prepenae, recompense, suspense
 Pene, L. braidd: antepenultimate, peninsula, penultimate, penumbra
 Penetro, penetratus, L. trydyllu: impenetrable, penetrate, penetration
 Penna, L. plufen, aden: bipennated, impennous, pen, pennate
 Pente, G. pump: pentacapsular, pentachord, pentagon, pentahedrous, pentameter, Pentateuch, pentecost
 Penuria, L. eisieu: penurious, penuriousness, penury
 Peptos, G. berwedig, treuliedig: dyspepsia, eupepsy, heptic [periculous
 Periculum, L. perygl: peril, perilous
 Persona, L. person: impersonal, person, personal, personality, personify
 Pes, pedis, L. troed: biped, expedite, impede, pedal, pedestal, pedestrian, pedicle, pediment, quadruped
 Pestis, L. pla: fester, pest, pester, pestiferous, pestilence
 Petalon, G. gwullddeilen: apetalous, bipetalous, monopetalous, petal, polypetalous
 Peto, petitus, L. ceisio: appetite, appetite, centripetal, compete, impetuous, impetus, petition, repeat
 Petra, G. craig: Peter, petrification, petrify, petroleum, saltpetre
 Pflug, Ge. aradr: fluke
 Phago, G. bwyta: anthropophagi, cesophagus, phagedena, sarcophagus, sarcophagy
 Phaino, G. dangos; Phantaza, G. periymddangos: diaphanous, epiphany, fancy, fantastic, phantasm, phanton, phenomenon, sycophant [rise
 Pharash, H. gwahanu: pharisaical, pharisee
 Pharmakon, G. meddygiaeth: pharmacology, pharmacopeia, pharmacy
 Phemi, G. dywedyd: emphasis, prophesy
 Phero, phoreo, G. dyfod, achosi: diaphoretic, metaphor, periphery, phosporic, phosphorus
 Philos, G. carwr: Philadelphia, philanthropist, Philip, philology, philomath, philosophy, philter, Theophilus
 Phileo, G. llifo; Phleps, G. gwythïe: fleam, phlebotomy, phleme
 Phobos, G. ofn: hydrophobia
 Phone, G. llais: antiphony, cacophony, euphony, phonetic, phonics, phonography, symphony
 Phos, photos, G. goleuni: phosphorus, photography, photometer
 Phrasis, G. geiriad: antiphrasis, metaphor, paraphrase, periphrasis, phraseology
 Phren, phrenos, G. meddwl: frenzy, phrenetic, phrenology, phrenology
 Phthongos, G. swm: apothegm, diphthong, triphthong
 Physis, G. natur: metaphysics, physiology, physiognomy, physiology
 Phuton, G. llysieuyn: phytivorous, phytology, zoophyte
 Pingo, pictus, L. lliwio: depict, pictorial, Picts, picture, picturesque, pigment
 Piobaireachd, Ga. pib-gerdd: pibroch
 Pisces, L. pysgodyn: piscary, piscatorial, piscivorous
 Pius, L. duwiol: impiety, pious, pity
 Placeo, L. Plaire, F. boddloni: complicity, complacent, complaisance, complaisant, displeasure, displeasure, pleasant, please, pleasure, unpleasant
 Placo, L. dystewi: placable, placid
 Planao, G. crwydro: planet
 Planta, L. planigyn: displant, implant, plant, plantation, replant, transplant [plaus
 Plaudo, L. canmol: applaud, plaudit
 Plebs, L. gwerin: plebeian
 Pleo, pletus, L. llenwi: accomplish, complement, complete, replete, supplement, supply [perplex, sin
 Plecto, plexus, L. nydd-droi: compound
 Plenus, L. llawn: plenary, plenipotentiary, plenitude, plenty, plenum, plenish

- Plico, plicatus, L. plygu: apply, complicate, comply, duplicate, duplicity, explicit, implicate, pliable, reply, suppliant, surplice (?), treble, triple
- Plihtan, S. gwystlo: plight, plot
- Ploro, L. achwyn: deplore, explore, implore
- Pluma, L. plufen: deplume, plume
- Plumbum, L. plwm: plumb, plumbago, plumber, plummet
- Plus, pluris, L. mwy: nonplus, overplus, pluperfect, plural, surplus, surplusage
- Pneuma, G. awyr, anadl: pneumatic, pneumatology [poke, pouch]
- Poche, F. cwd: poach, pock, pocket
- Pœna, L. poenedigaeth: penal, penance, penitent, repentant, subœna
- Poieo, G. gwneuthur: epopee, pharmacopeia, poesy, poet, prosopopœia
- Polemos, G. rhyfel: polemic
- Poleo, G. gwerthu: biblioplist, monopoly, pharmacoplist
- Polio, politus, L. caboli: polish, polisher
- Polis, G. dinas; Polites, G. dinesydd: Adrianople, Constantinople, cosmopolite, metropolis, metropolitan, Naples, police, policy, polite, politics, polity
- Polus, G. llawer: polygarchy, polygon, polyhedron, polypus, polysyllable
- Pondus, L. pwys: ponder, ponderous, pound, preponderate
- Pono, positus, L. gosod: appose, apposite, apposition, component, compose, compost, compound, deponent, depose, dépôt, dispose, exposition, impose, interpose, position, post, preposition, propose, repository, suppose
- Populus, L. pobl: people, populace, popular, populous, public, publication, publicity, publish
- Porphura, G. Purpureus, L. Pourpre, F. porphor: porphyry, purple
- Porto, L. dwyn; Porta, L. drws, porth: comport, deport, department, export, import, important, port, portable, portal, porter, portfolio, port-hole, portico, report, support, transport
- Posse, L. Pouvoir, F. gallu; Potens, L. galluog: omnipotent, possible, potent, potential, power, puissant
- Post, L. gwedi: postdiluvian, posterior, posterity, postern, postillion, postpone, postscript, preposterous
- Postulo, L. postulat, L. gofyn: expostulate, postulate, postulation
- Potamus, G. afon: hippopotamus, Mesopotamia, potamology
- Poto, L. yfed: computation, potable, potion, potulent, symposium
- Pous, podos, G. troed: antipodes, podagra, polypus, tetrapod, tripod
- Præda, L. ysglyfaeth: depredation, predal, predatory, prey [prank, prink]
- Prangen, Ge. rhodresu, prancio: prance
- Prasso, pratto, G. gwneuthur: practical, practice, pragmatic
- Precor, L. gweddïo: deprecate, imprecate, pray, precarious
- Pregnans, L. beichiog: impregn, impregnate, pregnant
- Prehendo, L. gafaelyd: apprehensive, comprehend, reprehend
- Premo, pressum, L. gwasgu: compress, depress, express, impress, imprint, press, pressure, print
- Presbus, G. hen; Presbuteros, G. henadur: presbyter, presbyterian
- Pretium, L. pris: appraise, appreciate, depreciate, price, prize
- Primus, princeps, L. cyntaf: premier, primary, primeval, primitive, primness, primordial, primrose, prince, principal, principality, principle, prior, priority, pristine
- Privo, L. cymmeryd ymaith; Privus, L. priod: deprive, privacy, private, privateer, privative, privilege, privy
- Probo, probatus, L. Profian; S. profi: approbation, approve, disprove, improve, probable, probation, probe, probity, proof, prove, reprobation, reprove [probrious]
- Probum, L. gwarthrudd: exprobate, op
- Proles, L. epil: prolific [pagate]
- Propago, L. eginyn: propaganda, pro
- Prope, L. agos; Proximus, L. nesaf: approach, approximate, propinquity, proximity, reproach
- Proprius, L. addas, priod: appropriate, inappropriate, proper, property, propriety
- Protos, G. cyntaf: prothonotary, protocol, protomartyr, prototype
- Prudens, L. call: jurisprudence, prudence, prudential [ter, psaltery]
- Psallo, G. canu: psalm, psalmody, psal
- Pseudos, G. celwydd: pseudoapostle, pseudodox, pseudograph
- Psuche, G. enaid: metempsychosis, psychology, psychomancy
- Pubes, L. manflew: puberty, pubescent
- Pudeo, L. bod â chywilydd arno: impudent, pudency, pudicity, repudiate
- Puer, L. bachgen: puerile, puerperal

- Pugil, L. ymladdwr: pugil, pugilist
 Pugno, L. ymladd; Pugna, L. dwrn: impugn, oppugn, propugn, pugnacious, repugnance [pullulate
 Pullus, L. cyw: poult, poultry, pullet,
 Pulvis, L. pylor: powder, pulverize
 Pungo, punctus, L. symbylu: appoint, compunction, expunge, poignancy, point, punch (tyllu), punctual, punctuation, puncture, pungent
 Pupus, L. bachgenyn: pup, pupil, puppet, puppy
 Pur, G. tân: empyreal, empyrosis, pyre, pyramid, pyrite, pyrolatry, pyrometer, pyrosis, pyrotechny, pyrotic
 Purgo, purgatus, L. glanhau: expurgate, purgatory, purge
 Purus, L. pur: pure, purify, puritan
 Puto, putatus, L. meddylid: account, amputate, compute, count, depute, deputy, discount, dispute, impute, recount, reputation, repute
 Putris, L. pwdr: putrefaction, putrefy, putrescent, putrid, putridity
 Pyndan, S. cau i mewn: pen, pin, pound (ffald)
 Quæro, quæsitus, L. gofyn, ceisio: acquire, conquer, conquest, exquisite, inquest, inquire, inquisition, perquisite, query, quest, question, quiz, require
 Qualis, L. cyfryw ag: disqualify, qualify, quality [quantity, quantum
 Quantus, L. pa gymmaint: aliquant,
 Quatio, quassus, L. siglo: concussion, conquassate, discuss, percussion, quash
 Quatuor, L. pedwar: quadrant, quadrangle, quadratic, quadrature, quadrille, quadrimomial, quadripartite, quadriphyllous, quadrivial, quadruped, quadruple, quart, quarter
 Quer, Ge. croes: queer [querulous
 Queror, L. cwyno: quarrel, quarrelsome,
 Quiebro, Sp. crychiad tôn: quaver
 Quies, quietis, L. gorphwysdra: acquiesce, disquiet, quiescent, quiet, quietude, requiem, requite
 Quinque, L. pump: quincunx, quinquagesima, quinquennial, quintuple
 Quot, L. pa nifer; aliquot, quota, quotidian, quotient
 Rabies, L. cynddeiriogrwydd: rabid
 Radius, L. paladr: array, irradiate, radiance, radiate, radius, ray
 Radix, L. gwreiddyn: eradicate, racy, radical, radicle, radish
 Rado, rasmus, L. crafu: abrade, erase, rase, rasher, razor, razure
 Rapen, S. rhwym: rope
 Ramus, L. cangen: ramage, ramification, ramify, ramous
 Rapio, raptus, L. crapio: rapacious, rapacity, rape, rapid, rapine, rapt, rapture, ravage, raven, ravenous, ravish [rarefy, rarity
 Rarus, L. teneu: rare, rarefaction,
 Rath, S. cynnar: rather
 Ratus, L. sefydledig; Ratio, L. rheswm: irrational, rate, ratification, ratify, ratiocination, ration, rational, rationale, reason, unreasonable
 Raucus, L. cryg: crow, rook. "*Crow* and *Rook* are originally the same word, with a transposition of letters. For *oo* was doubtless pronounced as *o* in *poke*; now if you pronounce *crow*, *crow*, *crow*, several times, it will be the same sound as *roke*, *roke*, *roke*."—*Richardson*.
 Rego, rectus, L. llywio; Rex, L. Roi, F. brenin: correct, corrigible, direct, erect, interregnum, pomeroiy, realm, rectangular, rectify, rectilinear, rector, regal, regale, regent, regency, regicide, regimen, regiment, regnant, regular, regulation, reign, right, royal, viceroy
 Reifeln, Ge. rhychu: rifle
 Rein, S. glân: rinse
 Reod, rude, S. coch: red, ruddle, ruddy
 Repo, L. ymlusgo: obreption, repent (ymlusgol), reptile, surreptitious
 Res, L. peth: real, reality, realize
 Rete, L. rhwyd: reticle, reticulate, reticule, retiform, retina
 Rheo, G. llo: catarrh, diarrhoea, hemorrhage, hemorrhoids
 Rhetor, G. areithiwr: rhetoric
 Rhin, G. trwyn: rhinalgia, rhinoceros
 Rhuthmos, G. disgynsain: rhyme
 Ric, S. llywodraeth: bishopric [rhyth
 Rideo, L. chwethryn: deride, derision
 derisive, ridicule, ridiculous, risible
 Rigeo, L. bod yn oer, sythu: rigid, rigidity, rigorous, rigour
 Rigo, L. dyfrhan: irrigate, irriguous
 Rivus, L. afon: corrivation, derive, rival, river, rivulet
 Robur, L. derwen: corroborate, corroborative, roborant, roboreous, robust
 Rodo, L. cnoi: arrode, corrode, corrosion, erode, rodent, rodentia
 Rogo, rogatus, L. gofyn: abrogate, derogatory, interrogate, prorogue, rogation, supererogation, surrogate
 Ros, roris, L. gwllith: rosal, rotation

- Rosa, L. rhyosyn: rosary, rose, roseate, roset, rosette, rosy [rote, rotund
Rota, L. olwyn: roast, rotate, rotation,
Rover, Da. ysbeilio: rove, rover
Ruber, L. coch: erubescense, robin, rubicund, rubify, rubious, rubric, ruby
Rudis, L. anadysgedig: erudite, rude, rudiment, rudimental
Ruga, L. crych: corrugate, rugose
Rumen, L. cil: ruminare
Rumpo, ruptus, L. tori: abrupt, bankrupt, corrupt, disrupt, eruption, interrupt, rupture [rustic
Rus, ruris, L. gwlad: rural, ruricolist,
Sacer, L. sanctaidd: consecrate, desecrate, execrate, sacerdotal, sacrament, sacred, sacrifice, sacrilege, sacristan, sexton
Saeck, Sw. sach: hassock, sack
Sagax, L. call: presage, sagacity, sage
Salio, saltum, L. neidio: assail, assault, consul, consult, counsel, desultory, exult, insult, salient, sally, salmon, saltation, saltatory, saltinbanco, somersault, somerset
Salus, salutis, L. diogelwch: salubrious, salutary, salute
Salvus, L. diogel: safe, safety, safeguard, salvable, salvation, salve, salvo, saviour
Sanctus, L. sanctaidd: saint, sanctify, sanctimonious, sanction, sanctify
Sanguis, L. gwaed: consanguinity, sanguinary, sanguine, sanguineous, sanguisuge
Sanus, L. iach: insane, insanity, sanable, sanative, sanatorium, sane, sanitary, sanity
Sapio, L. archwaethu, bod yn ddoeth: insipid, sapid, sapience, sapient, sapor, saporific, savour, savoury
Sapo, L. sebon: saponaceous, soap
Sarx, sarkos, G. cnawd: anasarca, sarcasm, sarcoline, sarcology, sarcophagus, sarcotic
Satis, L. digon: dissatisfy, insatiable, sate, satiate, satiety, satisfaction, satisfy, saturate
Scafan, S. crafu: scavenger, shave
Scando, L. dringo: ascend, ascension, condescend, descend, scan, transcend
Scarpa, I. llethr: counterscarp
Sceadan, S. rhanu: scatter, scot (tâl)
Sceapan, S. llunio: landscape, shape, ship, shop, worship
Scelos, G. coes: isosceles
Sceotan, S. saethu: overshoot, scud, shoot, shout, shuttle, upshot
Sceptomai, G. edrych: sceptic
Scethan, S. niweidio: scathless
Schema, G. cynllun: scheme
Schizo, G. rhanu: schism, schismatic
Schlich, Ge. hoced: sleight
Schlicht, Ge. llyfn: sleek, slight
Schlottern, G. hongian: slattern
Schola, L. Schole, G. ysgol: scholar, scholastic, school
Schrumpf, Ge. crychedig: shrimp
Schuin, D. lleddf: askance, squint
Scindo, scissus, L. tori: abscission, rescind, scissible, scissors, scissure
Scio, scitus, L. gwybod: conscience, conscious, nescience, omniscient, prescience, science, scientific, unconscion-
Scir, S. sir: sheriff, shire, shrieval [able
Sciran, S. tori: plough-share, scar, score, share, shear, shears, sheer
Scopeo, G. edrych: bishop, episcopal, helioscope, horoscope, microscope, telescope
Screopan, S. crafu: scrap, scrape [scope
Scribo, scriptus, L. ysgrifenu: ascribe, circumscribe, conscript, describe, postscript, prescribe, rescript, scribble, scribe, scripture, scrivener, subscribe, superscribe, transcribe
Scrutor, scrutatus, L. chwilio: inscrutable, scrutator, scrutinize, scrutiny
Scufan, S. gwthio: scuff, scuffle, shove, shovel, shuffle
Scutum, L. tarian: escutcheon, esquire, scutage, scutcheon, scutiform
Seaxan, S. Sais: Essex, Middlesex, Sussex, Wessex
Secar, S. ceisio: beseech, forsake, seek
Seco, sectus, L. tori: bisect, dissect, insect, intersect, secant, sect, section, sector, segment, trisect, venesection
Sedeo, sessum, L. eistedd: assess, assiduity, assize, consider, insidious, preside, president, resear, reside, seat, sedan, sedate, sedentary, sediment, see, session, subside, supersede
Semen, L. had: conseminate, disseminate, seminal, seminary, seminific
Senex, L. hen; Senior, L. henach: seignior, senate, senile, senior
Sentio, sensus, L. teimlo, meddylid: assent, consent, dissent, insensate, nonsense, resent, scent, sensation, sense, sensitive, sensorium, sensual, sentence, sentient, sentiment, sentinel
Seothan, S. berwi: seethe, sod, suds
Sepo, G. llygru: antiseptic, septic
Septem, L. saith: septangular, September, septennial, septuagint, seven

Sepultus, L. claddedig: sepulchral, sepulchre, sepulture	Somnus, L. cwsgr: somnambulist, somniferous
Sequor, secutus, L. dilyn: consecutive, consequence, execute, obsequies, persecute, prosecute, prosecutor, sequel, sequence, subsequent	Sonus, L. swn, sain: altisonant, consonant, dissonant, resound, sonnet, sonorous, sound, unison
Sero, L. gosod: assert, desert, exert, insert, intersert, series, sermon	Sophos, G. call; Sophia, G. doethineb: pansophical, philosopher, Sophia, sophist, sophisticate
Servio, ufuddhau: serf, servant, serve, service, servile, servitor	Sopor, L. cwsgr: soporate, soporific
Servo, servatus, L. cadw: conserve, observation, observe, preserve, reserve	Sorbeo, L. llyncu: absorb, absorption
Sex, L. chwech: bissextile, sexagesima, sexennial, sextant, sextuple, six	Sors, sortis, L. cyfran: assort, assort
Sharaba, A. yfed: syrup	Soth, S. gwir: forsooth, sooth, soothsay
Sharbat, Pe. surfedd: sherbet	Spao, G. tynu: spagyrist, spasm, spasmodic
Shurbon, A. yfed: shrub [cative, siccify]	Spargo, sparsus, L. gwasgaru: asperse
Sicco, L. sychu: dessicate, siccate, sic-	Specio, spectus, L. gweled: despise
Sidus, L. seren: sidereal, sidereal	inspect, perspective, prospect, prospective, retrospect, special, species, specimen, specious, spectacles, spectator
Signum, L. arwydd; Signo, L. nodi: assign, consign, design, ensign, insignia, resign, signal, signalize, signature, significant, signify, subsign	Spectre, speculate, suspect
Silex, L. callestr: silex, silicify, silicious	Spell, S. chwedl: gospel, spell
Similis, L. tebyg: assimilate, dissemble, dissimulate, facsimile, similar, simile, simulate, simulation	Sperma, G. had: sperm, spermaceti
Simul, L. ar yr un pryd: assemble, assembly, simultaneous	Spero, speratus, L. gobeithio: despair, desperado, desperate
Sine, L. heb: sincere, sinecure	Sphaira, G. pelen: atmosphere, hemisphere, planisphere, sphere, spherule
Singulus, L. unigol: single, singular	Spiro, L. anadlu: aspire, conspire, conspire, dispirit, expire, inspire, inspire, respiration, respire, spirit, inspire, transpire
Sinus, L. dwyfron, morgilfach: insinuate, sinuosity, sinuous, sinus	Splendeo, L. dysgleirio: resplendescend, respond, response, responsible, sponsor, spouse
Sisto, L. aros: assist, consist, desist, exist, insist, persist, resist, subsist	Spondeo, sponsus, L. addaw: correspond, respond, response, responsible, sponsor, spouse
Situs, L. sefyllfa: site, situate, situation	Sponte, L. o hono ei hun: spontaneously
Slacian, S. bod yn araf; Slak, Da. molwaden: slack, slug, sluggish	Spuma, L. ewyn: despumate, spume
Slefan, S. cuddio: sleeve, sleeveless	Stall, S. lle: forestal, instal, pedestal, stall
Slegan, S. lladd: onslaught, slaughter, Slef, D. esgeulus: sloven	Stasis, G. sefydliad: apostacy, ecstasy, Stede, S. sefyllfa: roadstead, stead
Slordig, D. brwnt: slur	Stello, G. anfon: apostle, diastole, epistle, peristaltic, systole
Snican, S. ymlusgo: snake, sneak	Stenos, G. cul, bychan: stenography
Socius, L. cydymaith: associate, associate, social, society, unsociable	Steorfan, S. trengu: starve
Sol, L. haul: insolation, parasol, solar, solstice.—Helios	Stepan, S. codi: steep, step
Solidus, L. dyysgog: consolidate, solder, Solor, L. dyddanu: consolatory, console, disconsolate, solace	Stereos, G. cyfan: stereometry, stereo
Solum, L. llawr: soil, subsoil	Sterno, stratus, L. rhoi i lawr: consternation, prostrate, stratum, stratify
Solus, L. unig: desolate, sole, solifidian, soliloquy, solitude, solo	Stichos, G. pennill: acrostic, distich, hemistich, tetrastich
Solve, solutus, L. rhyddhau: absolve, dissolve, insolvent, irresolute, resolution, resolve, solution, solve, solvent	Stigan, S. esgyn: stage, stairs, stirrup, story (llofft)
Soma, G. corff: somatic, somatology	Stilla, L. dyferyn: distil, instil, still
	Stirps, L. gwreiddyn: extirpate
	Stimulus, L. yspardyn: stimulant, stimulate, stimulus

- stinguo**, L. diffodd: distinct, distinguish, extinct, extinguish, instinct
sto, statum, L. sefyll: armistice, arrest; circumstance, constant, constitute, distance, establish, estate, extant, instant, institute, interstice, obstacle, rest, restive, solstice, stable, stamen, stand, standard, state, stationer, statue, stature, statute, substance, substantiate, substantive, substitute, superstition, transubstantiation
stow, S. lle: bestow, Chepstow, stow
stratos, G. byddin: stratagem
streccan, S. estyn: straight, stretch
stringo, strictus, L. dirdynu, rhwymo: astringent, constrain, constrictor, distrust, district, restrain, restriction, strain, strait, strict, stricture, stringent
strophe, G. troad: anastrophe, anti-strophe, apostrophe, catastrophe, strophe, strophos
struo, structus, L. adeiladu: construct, construe, destroy, destruction, instruct, obstruct, obstruction, structure, superstructure
stupeo, L. bod yn hurt: stupe, stupendous, stupid, stupify, stupor
suadeo, suasum, L. cynghori: dissuade, persuade, suasion, suasive
sudo, L. chwysu: desudation, exsude, exude, sudation, sudorific, transude
sugo, suctus, L. sugno: sanguisuge, succulent, suck, suckle, suction, sugescent [summary, summit
Summus, L. uchaf: consummate, sum
Sumo, L. cymmeryd: assume, consume, presume, resume, sumptuous
Suo, L. gwnio: souter, suture
Sur, S. sur: sorrel, sour, surly
Surdus, L. byddar: absurd, surd
Surgo, surrectum, L. ymgyfodi: insurgent, resurrection, source, surge
Suth, S. deheu: south, southern
Swart, S. du: swart, swarthy
Swifan, S. chwyrenllu: swivel
Syllan, S. rhoddi, gwerthu: handels, sale, sell
Tabula, L. astell, bwrdd: contabulate, tablature, table, tablet [taciturnity
Taceo, L. tewi: reticent, tacit, taciturn
Tailler, F. tori: detail, entail, retail, tailor, tally
Talis, L. y cyfryw: retaliate
Tango, tactus, L. cyffwrdd: attach, attain, contact, contagion, contagious, contiguous, contingent, integrity, tactile, tangent, tangible
Tapeto, I. teisban: carpet, tapis
Taphos, G. bedd: cenotaph, epitaph
Taranto, I. tref yn Italy: tarantula
Tardus, L. araf: retard, tardigrade, tardy [tactics
Tasso, G. trefnu: ataxy, eutaxy, syntax
Taurus, G. Taurus, L. Taureau, F. tarw: centaur, centaury, minotaur
Tautos, G. yrun: tautology, tautophony
Techne, G. celfyddyd: pantechonicon, polytechnic, pyrotechny, technical
Tego, tectus, L. cuddio: detect, integument, protect, protectorate. Tuile, F. priddlech: tile
Tele, G. pell: telegraph, telescope
Temno, G. tori: anatomy, atom, epitome, lithotomy, phlebotomy
Temno, L. dirnygu: contemn, contempt, contemptible, contemptuous
Tempero, L. tymmeru: attemper, distemper, intemperate, temper, temperament, temperate, temperature
Tempus, temporis, L. amser: contemporary, extempore, temporal, temporary, temporize, tense
Tendo, tentus, L. dirdynu: attend, attentive, distend, extend, extensive, intend, ostensible, ostentation, portend, subtend, superintend, tend, tendon, tense (tyn), tent
Teneo, tentum, L. dal: abstain, contain, content, continent, continue, detain, entertain, lieutenant, obtain, pertain, pertinent, retain, retinue, sustain, tenable, tenaceous, tenant, tendril, tenelement, tenet, tenon, tenor
Tener, L. tyner: intenerate, tender
Tento, L. cynnyg, profi: attempt, tempt
Tenuis, L. main: attenuate, extenuate, tenuifolious, tenuity
Teogan, S. tynu: team, tight, tough
Teotha, S. degfed: tithe [tow, tug
Tepeo, L. bod yn dwym: tepid, tepify
Terminus, L. diwedd: conterminous, determine, exterminate, interminable, term, terminal, terminate, terminus
Tero, tritus, L. rhwbio: attrition, contrite, detriment, triturate
Terra, L. y ddaiar: country, disinter, inter, mediterranean, subterranean, terrace, terraqueous, terrestrial, terrier, terrigenous, territory
Terreo, L. ofni: deter, terrible, terrific, terrify, terror
Testis, L. tyst: attest, contest, detest, intestate, protest, test, testament, testate, testator, testify, testimony

- Tetra, G. pedwar: tessellate, tetragon, tetrahedral, tetrarch, tetrastic
- Texo, textus, L. gweu: context, pre-text, text, textile, texture. Tissu, F. cymhlethwe; tissue [theatric
- Theomai, G. edrych ar: amphitheatre, Thema, G. sefyllfa: theme [theory
- Theoreo, G. edrych: theorem, theoretic, Theos, G. duw: atheist, pantheon, polytheism, theocracy, theogony, theology, theomachy, theomancy, tritheist
- Thermos, G. twym: isothermal, thermogen, thermometer
- Thincan, S. ymddangos: methinks, think
- Thing, S. peth, achos: hustings, nothing, thing [thirl, thrill
- Thirlian, S. trydyllu: drill, nostril, Thræl, S. caethwas: disenthral, enthrall, Thringan, S. gwasgu: throng [thrall
- Thweor, S. yn groes: athwart, thwart
- Timeo, L. ofni: intimidate, timid, timidity, timorous [taint, tinge
- Tingo, L. trochi, lliwio: attain, stain, Titheme, G. gosod; Thesis, G. gosodiad: anathema, antithesis, epithet, hypothesis, parenthesis, synthesis, theme
- Titillo, L. gogleisio: tickle, titillate
- Titulus, L. enw, enwad: disentitle, entitle, title, titular
- Toile, F. lliain: toilet
- Tolero, L. goddef: intolerable, intolerance, tolerant, tolerate
- Tollo, L. dyrchafu: attollent, extol
- Tonos, G. tonus, L. tôn: baritone, monotony, tone, tune
- Tooi, D. addurn: toy [pian
- Topos, G. lle: topic, topography, topo-
- Torno, L. troi: contour, tornado, tour, tourniquet
- Torpeo, L. merwino: torpedo, torpent, torpid, torpor, torporific
- Torqueo, tortus, L. nydd-droi: distort, extort, intort, retort, torment, tortoise, tortuous, torture [torrid, torridity
- Torreo, tostus, L. crasu: toast, torrefy,
- Totus, L. Tout, F. y cyfan: factotum, surtout, total [cal, toxicology
- Toxicon, G. gwenwyn: intoxicate, toxi-
- Trado, L. rhoddi i fyny, bradychu: tradition, traditional, traitor, treason
- Traho, tractus, L. tynu; Tracto, L. tynu, traethu ar: abstract, attract, contract, detract, distract, entreat, extract, maltreat, portrait, portray, protract, subtract, subtrahend, trace, tract, tractate, trade, trail, train, trait, treat. Dragan, S. tynu: drag, draggle, draw
- Treis, G. Tres, L. Threo, thri, S. Tro F. Tre, I. Sw. & Da. tri: riding (thing), treble, trefoil, trey, triang
- trident, triennial, trifold, trifling, trigonometry, trinity, trio, triphthor
- triplet, trisect, triune, trivial
- Trekker Da. tynu: trigger
- Tremo, L. siglo: tremble, tremendous tremor, tremulous [trust, tru
- Treowian, S. credu: troth, trow, tru
- Trepido, L. crynu: intrepid, trepidati
- Trepo, G. troi: heliotrope, trope, trop
- Thriambos, G. Triumphus, L. Triomphi F. gorfoledd: triumph, trump, trump
- Tribulan, S. Troubler, F. blino: trouble, troublesome, untroubled
- Tribuo, L. rhoddi: attribute, contribute distribute, retribution, retribution tributary, tribute [bu
- Tribus, L. tylwyth: tribe, tribunal, t
- Tricae, L. rhwystr: extricate, inextricable, intricate, intrigue
- Trouver, F. cael: contrive, irretrieve, retrieve, trover
- Trudo, trusus, L. gwthio: abstruse, crude, extrude, intrude, obtrude, p
- trude, retrude, trusion, unobtrusive
- Truncus, L. toredig; Tronçon, F. llac bren: trounce, truncate, trunche
- trunk (cyff)
- Tuber, L. chwyddiad: protuberant, tuber, tubercle, tubercular, tuberos
- Tubus, L. pib: tube, tubular, tubu
- tubuliform, tubulous
- Tueor, tutus, L. amddiffyn, edrych, sy ar: intuitive, tuition, tutelar, tuto
- Tumeo, L. chwyddo: contumacy, c
- tumely, tomb, tumefy, tumid, tumo
- tump, tumult, tumulus [tuse, reb
- Tundo, tusum, L. curo: contusion, t
- Tupos, G. Typus, L. cysgodlyn: ar
- type, archetype, prototype, stereoty
- type, typify, typography
- Turba, L. tyrfa: disturb, imperturbal
- perturbate, turbid, turbulent
- Tarris, L. tŵr: turret. Tor, S. tŵ tower
- Twa, twegen, S. dau: between, betw
- twain, twenty, twibil, twice, twilig
- twill, twin, twine, twirl, twist, two
- Tynan, S. caern: Knighton, town
- Uber, L. ffirwythlawn: exuberant
- uberous, uberty
- Ubi, L. pa le: ubiquitary, ubiquity
- Uisge, Ir. dwfr: usquebagh, whis
- Axe, Esk, Exe, Ouse, Usk, Wye (afydd), Aix-la-Chapelle (Aqua, S. dw

- Ultra, L. tu hwnt i; Ulterior, L. pellach;
Ultimus, L. pellaf: penultimate, ulter-
terior, ultimate, ultimum, ultra-li-
beral
- Umbra, L. cysgod: adumbrate, inum-
brate, obumbrate, penumbra, um-
brage, umbrageous, umbrella
- Unda, L. ton: abound, abundant, inun-
date, redound, redundant, undulation
- Unguo, unctus, L. encinio: anoint, oint-
ment, unction, unctuous, unguent
- Unus, L. un: triune, unanimous, uni-
corn, uniform, union, unique, uniso-
nant, unitarian, unity, universal, uni-
verse, university
- Urbs, L. dinas: suburban, suburbs, ur-
ban, urbane, urbanity
- Urina, L. lleisw: diuretic, ischury,
strangury, ureter, urethra, urinal,
urine, uroscopy
- Uro, ustus, L. llosgi: adustion, com-
bustible, combustion, exustion, in-
combustible, ustion [utter, uttermost
- Ut, S. i maes: out, outer, utmost,
tor, L. defnyddio; Usus, L. defnydd:
abuse, disuse, inutile, peruse, usage,
use, usual, usufruct, usury, utensil,
utility
- Uxor, L. gwraig briod: uxorious
- Vacca, L. Vache, F. buwch: vaccary,
vaccinate, vaccine
- Vacuo, vacatum, L. bod yn wag: evacua-
te, vacant, vacate, vacuity, vacuum
- Vado, L. myned: evade, evasion, in-
vade, pervade, vade-mecum, wade
- Vagor, L. crwydro: evagation, extrava-
gant, vagabond, vagary, vagrant, vague
- Valeo, L. bod yn iach: avail, convales-
cent, countervail, equivalent, invalid,
invalidate, prevail, prevalent, valedic-
tory, valetudinarian, valiant, valid, va-
lour, valuation, value
- Vallum, L. gwrthglawdd: circumvalla-
tion, contravallation, interval, wall
- Vanus, L. gwag, ofer: evanescent, eva-
nid, evanish, vain, vanish, vanity
- Vapor, L. anwedd: evaporate, vapour
- Vapulo, L. cael ei guro: vapulation,
wallop, whip
- Varico, L. bongamu: divaricate, pre-
varicate, prevarication
- Varius, L. gwahanol: invariable, varia-
ble, variegate, variety, vary
- Vas, L. llestr: extravasated, vascular,
vase, vessel
- Vastus, L. difrodi; Vastus, L. eang: de-
vastate, devastation, vast, waste
- Vates, L. prophwyd: vatican, vaticide,
vaticinate
- Veho, vectus, L. cludo: convex, convey,
inveigh, vection, vehicle, veterinary
- Vello, velsus, L. tynu: convulse, con-
vulsion, revel, revulsion, vellicate
- Velo, L. gorchuddio: develop, envelope,
reveal, revelation, veil, veliferous
- Vena, L. gwythïen: extravenate, vein,
venal, venesection, venous
- Vendo, L. gwerthu: venal (cyflogadwy),
vend, vender, vendible, vendor, vendue
- Venenum, L. gwenyn: envenom, vene-
ficial, venenate, venom
- Veneror, L. addoli: venerable, venerate
- Venia, L. maddeuant: venial
- Venio, ventum, L. dyfod: advene, ad-
vent, adventure, avenue, circumvent,
convene, convenient, convent, cove-
nant, event, intervene, invent, perad-
venture, prevent, revenue, venture
- Venor, L. hela: venary, venatic, vena-
tion, venery (helwriaeth), venison
- Venter, L. bol: eventerate, venter, vent-
ral, ventricle, ventriloquist
- Ventus, L. gwynt: ventilate, subven-
taneous, vent, ventiduct, ventilation,
ventosity. Wind, S. Vinds, Go. gwynt:
Wehan, Ge. chwythu: wind, windpipe
- Venus, L. Gwener, duwies cariad: anti-
venereal, venereal, venery (cydgnawd)
- Verbero, L. taro: reverberation, ver-
berate
- Verbum, L. gair: adverb, proverb, verb,
verbal, verbatim, verbiage, verbosity
- Vereor, L. ofni, parchu: irreverent, re-
vere, reverend, verecund
- Vergo, L. tueddu tua: converge, con-
vergent, diverge, verge
- Vermis, L. pryfyn: vermicelli, vermicu-
lar, vermiform, vermifuge, vermilion,
vermin, vermivorous. Wyrm, S. pryf-
yn; worm, wormwood
- Verto, versus, L. troi: adverse, advert,
advertise, animadvert, averse, aversion,
avert, controversy, controvert, conver-
sion, converse, convert, divers, diverse,
divert, divorce, evert, inadvertence, in-
trovert, invert, irreversible, malversa-
tion, obverse, pervert, reverse, revert,
subvert, transverse, traverse, universe,
versatile, verse, versicle, versify, ver-
sion, vertebra, vertex, vertigo, vortex
- Verus, L. Vrai, F. gwir: aver, average,
veracity, verdict, verify, verily, veri-
similar, verity, very [vesicle, vesicular
- Vesica, L. chwysigen: vesicant, vesicate,

- Vestigium, L. ol: investigate, vestige
 Vestis, L. gwisg: divest, invest, investiture, travesty, vest, vestry, vesture
 Vetus, L. hen: inveterate, veteran
 Via, L. Voie, F. Weg, S. ffordd: convoy, deviate, obviate, obvious, pervious, previous, quadrivial, trifle, trivial, viaduct, viatic, viaticum, voyage, way, waylay, wayward
 Vicinus L. cymmydog: vicinage, vicinity
 Vicis, L. cyfnewidiad: vicar, vicarious, vice-admiral, vice-chancellor, vice-gerent, viceroy, vicissitude, viscount
 Video, visum, L. gweled: devise, envy, evidence, evident, inviduous, invisible, provide, providence, provision, prudence, purvey, revise, supervise, survey, vide, videlicet, visage, visible, vision, visionary, visit, visor, vista, visual.
 Vue, F. golygfa: review, view
 Viduo, L. difeddu: vidual, viduity. Widew, S. gwraig weddw: widow, widower, widowhood
 Vigor, L. cryfder: invigorate, vigorous
 Vilis, L. gwael: revile, vile, vilify
 Villa, L. gwlaty; Ville, F. tref: villa, village, villain, villany, villatic
 Villus, L. blew: velvet, velveteen, villose, villous
 Vinco, victus, L. Vaincre, F. gorchfygu: convict, convince, evince, invincible, province, vanquish, victim, victor
 Vindex, L. amddiffynwr: avenge, revenge, vengeance, vengeful, vindicate, vindictive
 Vinum, L. gwin: vine, vinegar, vineyard, vintage, vintner, wine
 Violo, L. niweidio: inviolable, unviolated, violate, violent
 Vir, L. gwr: decemvir, triumvirate, virago, viril, virility. Virtus, L. rhinwedd: virtue
 Virus, L. gwenwyn: virulence, virus
 Viscum, L. glud: viscid, viscosity, viscosity, viscous [ate, viscera
 Viscus, visceris, L. perfeddyn: eviscer-
 Vita, L. bywyd: aquavita, vital, vitality
 Vitium, L. drygedd, bai: vice, vitiate. —Vito
 Vito, L. gochelyd: evitate, inevitable
 Vitrum, L. gwydr: vitreous, vitrification, vitrify, vitriol
 Vitulus, L. Veau, F. llo: veal, vellum, vituline
 Vivo, victum, L. byw: convivial, revive, survive, victuals, vivacity, vivacious, vivid, vivify, viviparous
 Voco, vocatus, L. galw; Vox, L. llai advocate, avouch, convoke, equivoca equivocate, invoke, provoke, revok univocal, vocabulary, vocal, vocatio vocative, voice, vouch, vouchsafe, vow
 Volo, L. dymuno: benevolence, mal-
 volent, volition, voluntary, volunteer
 Volo, L. ehedeg: volant, volatile, v-
 lery, volitation, volley [voluptu-
 Voluptas, L. hyfrydwech: voluptuar
 Volvo, volutus, L. treiglo: convolv
 convolvulus, devolve, evolve, involv
 revolve, voluble, volume, volute
 Voro, L. difa: devour, graminivorot
 granivorous, herbivorous, piscivorot
 vermivorous, voracious
 Voveo, votus, L. addunedu: advowse
 avow, devote, devout, disavow, votat
 vote, votive, vow
 Vulcanus, L. duw tân: volcanic, v-
 cano, vulcanian, vulcanize [vulga
 Vulgus, L. gwerin: divulge, vulg-
 Vulnus, vulneris, L. clwyf: invuln-
 able, vulnerable, vulnerary
 Wæpen, S. arf: wapentake, weapon
 Wanian, S. pallu: wan, wane, wa
 Wealdan, S. llywio: wield [wellspr
 Weallan, S. tarddu: Holywell, wa
 Weardean, S. gwylio: award, gua
 guardian, reward, ward, warden
 Welig, S. cyfoethog: commonweal
 weal, wealth, wealthy
 Wenden, S. myned: wander, wend, wa
 Weorpan, S. taflu: mouldwarp, warp
 Wesan, S. bod: was, were
 Wiht, S. peth, creadur: aught, godv
 naught, naughty, not, whit, wight
 Wild, S. & D. Vild, Sw. & D, gwy-
 wild, wilder, wilderness
 Witan, S. gwybod: weet, wis, wise, v
 witness, wot, unwittingly
 Wolcen, S. cwmwl: welkin
 Wregan, S. cyhuddo: arraign, bewra
 Wringan, S. nydd-droi: wrangle, wren
 wring, wrong, wrung
 Writhan, S. torchi: awry, wrea
 wreath, writhe, wry
 Wyr, S. llysieuyn: liverwort, lousew
 spearwort, starwort, stonewort, wa
 Xalapa, Sp. gwlad yn Mexico: jala
 Xeros, G. sych: xerasia, xero-
 xerophagy
 Xulon, G. coed: xylography
 Ziemen, Ge. gweddu: seem, unseer
 Zistan, Pe. digroeni: zest
 Zoon, G. anifail: zoolatry, zoology, -
 omorphism, zoophyte, zootomy

ENWAU PRIODOL YSGRYTHYROL SEISONEG A'U CYNANIAD.

pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;
ôre; lâte, line, nô, mûte; she, zh=z âzûre; thin, thîs; j=dzh.

AARON, ê'ron	Achsah, ak'sâ	Ahiah, â.hî'â
Abagtha, â.bag'thâ	Adadah, ad'â.dâ	Ahijah, â.hî'jâ
Abana, ab'â.nâ	Adadrimmon, â.dad'rim.on	Ahikam, â.hî'kam
Abarim, ab'â.rim	Adah, â'dâ	Ahilud, â.hî'lud
Abdeel, Abdiel, ab'dî.el	Adaiah, ad.â.î'â	Ahimaaz, â.him'â.az
Abednego, â.bed'nî.gô	Adalia, ad.â.lî'â	Ahiman, â.hî'man
Abel, â'bel	Adam, ad'am	Ahimelech, â.him'î.lek
Abelbethmaachah, â.bel- beth.mâ'â.kâ	Adamah, ad'â.mâ	Ahimoth, â.hî'moth
Abelmaim, â.bel.mâ'im [lâ	Adami, ad'â.mî	Ahinadab, â.hin'â.dab
Abelmeholah, â.bel.mî.hô'-	Adbeel, ad'bî.el	Ahinoam, â.hin'ô.am
Abelmizraim, â.bel.miz'râ-	Adiel, â'dî.el	Ahio, â.hî'ô
Abia, â.bî'â [im	Adina, ad'î.nâ	Ahira, â.hî'r'â
Abialbon, â.bî.al'bon	Adithaim, ad.î.thâ'im	Ahisamach, â.his'â.mak
Abiasaph, â.bî'â.saf	Adlai, ad'lâ.î	Abishahar, â.hish'â.hâr
Abiathar, â.bî'â.thâr	Admatha, ad'inâ.thâ	Ahishar, â.hî'shar
Abidah, ab'î.dâ	Adonebezek, â.don.î.bî'zek	Ahithophel, â.hith'ô.fel
Abiel, â'bî.el	Adonijah, ad.ö.nî'jâ	Ahitub, â.hî'tub
Abiezer, ab.î.î'zûr	Adonikam, ad.ö.nî'kam	Ahlai, â'lai
Abiezrite, ab.î.ez'rît	Adoniram, ad.ö.nî'r'am	Ahoah, â.hô'â
Abigail, ab'î.gâl	Adonezedek, â.don.î.zî'dek	Aholah, â.hô'lâ
Abihail, ab.î.hâ'il	Adoraim, ad.ö.râ'im	Aholiab, â.hô'lî.ab
Abihu, â.bî'hû	Adoram, â.dö'r'am	Aholibah, â.hol'î.bâ
Abihud, â.bî'hud	Adrammelech, â.dram'î.lek	Aholibamah, â.hö.lib'â.mâ
Abijah, â.bî'jâ	Adramyttium, ad.râ.mit'-	Ahumai, â.hû'mâ.î
Abilene, ab.î.lî'nî	Adria, â'drî.â [yum	Ahuzam, â.hû'zam
Abimael, â.bim'â.el	Adriel, â'drî.el	Ai, â'î
Abimelech, â.bim'î.lek	Adullam, â.dul'am	Aiah, â.î'â
Abinadab, â.bin'â.dab	Adummim, â.dum'im	Aiath, â'î.ath
Abinoam, â.bin'ô.am	Æneas, î'nî.as	Aijah, â.î'jâ
Abiram, â.bî'r'am	Agabus, ag'â.bus	Aijaleth, â'jâ.leth
Abishag, ab'î.shag	Agag, â'gag	Aijalon, â'jâ.lon
Abishai, â.bish'â.î	Agar, â'gâr	Ain, â'in
Abishalom, â.bish'â.lom	Agarenes, ag.â.rînz'	Ajalon, aj'â.lon
Abishua, ab.î.shû'â	Agee, ag'î	Åkrabbim, ak.rab'im
Abishur, ab'î.shûr	Agrippa, â.grip'â	Alammelech, â.lam'î.lek
Abital, ab'î.tal	Agur, â'gûr	Alamoth, al'â.moth
Abitub, ab'î.tub	Ahab, â'hab	Alemoth, â.lî'moth
Abiud, â.bî'ud	Aharah, â.har'â	Alexander, al.eks.an'dûr
Abraham, â'brâ.ham	Aharhel, â.har'el	Alexandria, al.eks.an'drî.â
Abisalom, ab'sâ.lom	Ahasai, â.haz'â.î	Aliah, â.lî'â
Aceldama, â.sel'dâ.mâ	Ahasbai, â.haz'bâ.î	Allonbachuth, al.on.bak'-
Achaia, â.kâ'yâ	Ahasuerus, â.haz.û.î'r'us	Almodad, al.mö'dad [huth
Achaicus, â.kâ'î.kus	Ahava, â.hâ'vâ	Almondiblathaim, al.mon- dib.lâ.thâ'im
Achan, â'kan	Ahaz, â'haz	Alpheus, al.fî'us
Achim, â'kim	Ahaziah, â.hâ.zî'â	Altasethith, al.tas'kith
Achmetha, ak'mî.thâ	Ahiah, â.hî'â	Alush, â'lush
Achor, â'kôr	Ahiam, â.hî'am	Amalek, am'â.lek
	Ahiezer, â.hî.î'zûr	

Amalekites, â.mal'î.kîts	Arab, ar'ab	Ashkelon, ash'ki.lon
Amana, am'â.nâ	Arabah, ar'â.bâ	Ashkenaz, ash'ki.naz
Amariah, am.â.rî'â	Arabia, â.râ'bi.â	Ashpenaz, ash'pî.naz
Amasa, â.mâ'sâ	Arad, ê'r'ad	Ashriel, ash'ri.el
Amasai, â.mas'â.î	Aram, ê'r'am	Ashtaroth, ash'tâ.roth
Amasiah, am.â.sî'â	Aramitess, ê'r'am.î.tes	Ashtemoth, ash'ti.moth
Amashai, â.mash'â.î	Ararat, ar'â.rat	Ashterathite, ash'tî.rath.î
Amaziab, am.â.zî'â	Araunah, â.rô'nâ	Ashtoreth, ash'tô.reth
Aminadab, â.min'â.dab	Arbathite, âr'bath.î	Ashuath, â.shû'ath
Amittai, â.mit'â	Archelaus, âr.kî.lâ'us	Ashurites, ash'ûr.îts
Ammiel, am'î.el	Archevites, âr'ki.vîts	Asia, â'shâ
Ammihud, a.mî'hud	Archi, âr'kî	Asiel, â'sî.el
Amminadab, a.min'â.dab	Archiataroth, âr.kî.at'â-	Askelon, as'kî.lon
Ammishaddai, a.mî.shad'-	Archippus, âr.kip'us	Aznapper, as.nap'ûr
â.î	Archites, âr'kîts	Aspatha, as'pâ.thâ
Ammizabad, a.miz'â.bad	Arcturus, ârk.tû'r'us	Ariel, az'ri.el
Ammonite, am'on.î	Arelî, â.rî'î	Assalimoth, a.sal'î.moth
Amon, â'mon	Areopagite, ar.î.op'â.jît	Assanias, as.â.nî'as
Amorites, am'ô.rîts	Areopagus, ar.î.op'â.gus	Asshur, ash'ûr
Amphipolis, am.fip'ô.lis	Aretas, â.rî'tas	Asshurim, a.shû'r'im
Amplias, am'pli.as	Aridai, â.rid'â.î	Assyria, â.sir'î.â
Amraphel, am'râ.fel	Aridatha, â.rid'â.thâ	Astaroth, as'tâ.roth
Anah, â'nâ	Arieh, â.rî'î	Asyncritus, â.sin'kri.tus
Anaharath, an.â.hê'r'ath	Ariel, ê'r'î.el	Atad, â'tad
Anaiah, an.â.î'â	Arimathea, ar.î.mâ.thî'â	Atarah, at'â.râ
Anak, â'nak	Arioch, ê'r'î.ok	Ataroth-Addar, at'â.roth
Anakim, an'â.kim	Arisai, â.ris'â.î	Athach, â'thak
Anamim, an'â.mim	Aristarchus, ar.is.târ'kus	Athaiab, ath.â.î'â
Anammelech, â.nam'î.lek	Aristobulus, ar.is.tô.bû'lus	Athens, ath'enz
Anani, â.nâ'nî	Armageddon, âr.mâ.ged'on	Athenians, â.thî'nî.anz
Ananias, an.â.nî'as	Armenia, âr.mî'nî.â	Athlai, ath'lâ
Anath, â'nath	Armishadai, âr.mî.shad'â.î	Attai, at'â
Anathoth, an'â.thoth	Armoni, âr.mô'nî	Attalia, at.â.lî'â
Andronicus, an.drô.nî'kus	Arodi, ar'ô.dî	Augustus, ô.gus'tus
Aner, â'ner	Aroer, ar'ô.ûr	Auranitis, ô.râ.nî'tis
Anethothite, an'î.thoth.î	Arphad, âr'fad	Ava, â'vâ
Aniam, â'ni.am	Arphaxad, âr.faks'ad	Aven, â'ven
Antioch, an'ti.ok	Artaxerxes, âr.taks.ûrks'îz	Avim, â'vim
Antipas, an'ti.pas	Artemas, âr'tî.mas	Avites, â'vîts
Antipatris, an.tip'â.tris	Aruboth, ar'û.both	Azaliah, az.â.lî'â
Anthothijah, an.tô.thî'jâ	Arumah, â.rw'mâ	Azaniah, az.â.nî'â
Antothite, an'toth.î	Arvadites, âr'vad.îts	Azarael, a.zâ.râ'el
Apelles, a.pel'iz	Asa, â'sâ	Azariah, az.â.rî'â
Apharsachites, â.fâr'sâ-	Asabel, as'â.hel	Azaziah, az.â.zî'â
Apharsathchites, â.fâr'-	Asahiah, as.â.hî'â	Azekah, â.zî'kâ
sath.kîts	Asaiah, as.â.î'â	Aziel, â'zî.el
Apharsites, â.fâr'sîts	Asaph, â'saf	Aziza, â.zî'zâ
Aphek, â'fek	Azarelah, as.â.rî'lâ	Azmaveth, az'mâ.veth
Aphekah, â.fî'kâ	Ascalon, as'kâ.lon	Aznoth-Tabor, az.noth-t
Aphiah, â.fî'â	Asenath, as'î.nath	Azor, â'zôr
Aphses, af'sîz	Ashabiah, ash.â.bî'â	Azotus, â.zô'tus
Apollonia, ap.o.lô'nî.â	Ashbea, ash'bî.â	Azriel, az'ri.el
Apollo, â.pol'os	Ashchenas, ash'ki.naz	Azrikam, az'ri.kam
Apollyon, â.pol'yon	Ashdod, ash'dod	Azubah, â.zû'bâ
Apphia, af'î.â	Ashdothite, ash'doth.î	Azur, â'zûr
Appii Forum, ap'î.î fô'r'um	Asher, ash'ûr	Azuran, az'ûr.an
Aquila, ak'wil.â	Ashima, ash'î.mâ	Azzah, az'â

Baal, bā'al	Bedeiah, bed.i.ī'ā	Betheden, beth.i.ī'den
Baalah, bā'al.ā [ūr	Beeliada, bi.el.ī'ā.dā	Bethel, beth'el
Baalathbeer, bā.al.ath.bi-	Beelzebub, bi.el'zī.bub	Bethemek, beth.i.mek
Baalberith, bā.al.bī'r'ith	Beer, bi'ur	Bether, bi'thūr
Baalhamon, bā.al.ham'on	Beera, Beerah, bi.i.r'ā	Bethesda, beth.ez'dā
Baalhanan, bā.al.han'an	Beeri, bi.i.r'ī [rōi	Bethezel, beth.i.ī'zel
Baalhazor, bā.al.hā'zōr	Beerlahairoi, bi.ur.lā.hā'i-	Bethgader, beth.gā'dūr
Baalim, bā'alim	Beeroth, bi.i.r'oth	Bethgamul, beth.gā'mul
Baalmeon, bā.al.mī'on	Beerothite, bi.i.r'oth.it	Beth-haccere, beth.hak'-
Baalpeor, bā.al.pī'ōr [zim	Beersheba, bi.ūr.shī'bā	si.rem
Baalperazim, bā.al.pī'r'-ā	Beeshtera, bi.esh'tī.rā	Beth-haran, beth.hē'r'an
Baalshalisha, bā.al.shal'i-	Behemoth, bi.hi.moth	Beth-hoglah, beth.hog'lā
shā	Belial, bi'lī.al	Beth-horon, beth-hō'r'on
Baalzebub, bā.al.zī'bub	Belshazar, bel.shaz'ar	Bethjesimoth, beth.jes'i-
Baalzephon, bā.al.zī'fon	Belteshazzar, bel.ti.shaz'ar	moth
Baanah, bā'ā.nā	Benaiah, ben.ā'ā	Bethlebaoth, beth.leb'ā.oth
Baara, bā'ā.rā	Benammi, ben.am'ī	Bethlehem, beth'li.hem [it
Baaseiah, bā.ā.sī'ā	Beneberak, ben.eb'i.rak	Bethlehemite, beth'li.hem-
Baasha, bā'ā.shā	Benejaakan, ben.i.jā'ā.kan	Bethmaachah, beth.mā'ā-
Babel, bā'bel	Benhadad, ben.hā'dad	kā [kā.both
Babylon, bab'ilon	Benhail, ben.hā'il	Bethmarcaboth, beth.mār'-
Babylonians, bab.i.lō'nī.anz	Benhanan, ben.hā'nan	Bethmeon, beth.mī'on
Baca, bā'kā [al'on	Benjamite, ben'jā.mit	Bethnimra, beth.nim'rā
Bachuth-Allon, bak'uth-	Beninu, ben'i.nū	Bethpalet, beth.pā'let
Bahurim, bā.hū'r'im	Benoni, ben.ō'nī	Bethpazzez, beth.paz'ez
Bajith, bā'jith	Benzecheth, ben.zō'heth	Bethpeor, beth.pī'or
Bakbakar, bak.bak'ar	Berachah, ber'ā.kā	Bethfage, beth'fā.ji
Bakbukiah, bak.buk.ī'ā	Berachiah, ber.ā.kī'ā	Bethphelet, beth'fī.let
Balaam, bā'lam	Beraiah, ber.ā.ī'ā	Bethrapha, beth'rā.fā
Baladan, bal'ā.dan	Berea, bi.rī'ā	Bethrebod, beth'rī.bob
Balak, Balac, bā'lak	Berechiah, ber.i.kī'ā	Bethsaida, beth.sā'ī.da
Bamah, bā'mā	Beriah, bi.rī'ā	Bethshan, beth'shan
Bamothbaal, bā.moth.bā'al	Berith, bi'r'ith	Bethshean, beth.shī'an
Barabbas, bar.ab'as	Bernice, būr.nī'sī	Bethshemesh, beth' shī -
Barachel, bar'ā.kel	Berodach, bi.rō'dak	mesh
Barachias, bar.ā.kī'as	Berothah, bi.rō'thā	Bethshittah, beth.shit'ā
Barak, bē'r'ak	Berothai, ber'ō.thā	Bethsura, beth.sūr'ā
Barhumite, bār.hū'mit	Besodeiah, bes.ō.dī'ā	Bethtappuah, beth.tap'ū.ā
Bariah, bā.rī'ā	Besor, bi'zor	Bethuel, bi.thū'el
Barjesus, bār.jī'sus	Bethabara, beth.ab'ā.rā	Bethul, bi'thul
Barjona, bār.jō'na	Bethanath, beth'ā.nath	Bethzur, beth'zūr
Barnabas, bār'nā.bas	Bethanath, beth'ā.noth	Betonim, bet'ō.nim
Barsabas, bar.sā.bas [mū	Bethany, beth'ā.nī	Beulah, bi.ū'lā
Bartholomew, bar.thol'ō-	Betharabah, beth.ar'ā.bā	Bezai, bi'zā
Bartimeus, bār.tī.mī'us	Betharam, beth.ēr'am	Bezaleel, bi.zal'ī.el
Baruch, bē'r'uk	Betharbel, beth.ār'bel	Bezek, bi'zek
Barzillai, bār.zil'ā.ī	Bethaven, beth.ā'ven [veth	Bichri, bik'rī
Bashan, bā'shan	Bethazmaveth, beth.az'mā-	Bigthana, big'thā.nā
Bashemath, bash'ī.math	Bethbaalmeon, beth.bā.al-	Bigvai, big'vā.ī
Bathrabbim, bath.rab'im	mī'on	Bileam, bil'ī.am
Bathsheba, bath.shī'bā	Bethbara, beth.bē'r'ā	Bilgai, bil'gā.ī
Bathshua, bath'shū.ā	Bethbasi, beth'bā.sī	Binea, bin'ī.ā
Bavai, bav'ā.ī	Bethbirei, beth.bir'ī.ī	Binnui, bin'ū.ī
Bealoth, bi'ā.loth	Bethear, beth'kār	Birzavith, būr'zā.vith
Bebai, beb'ā.ī	Bethdagon, beth.dā'gon	Bithiah, bi.thī'ā
Becher, bi'kur	Bethdiblathaim, beth.dib-	Bithron, bi'th'ron
Bechorath, bi.kō'r'ath	lā.thā'im	Bithynia, bi.thin'yā

Bizjothjah, biz.joth'jâ	Chenaanah, kî.nā'ā.nā	Crispus, kris'pus
Blastus, blas'tus	Chenani, ken'ā.nī	Cushan, kü'shan
Boanerges, bö.â.nûr'jis	Chenaniah, ken.â.nī'â	Cushi, kü'shī
Boaz, bö'az	Chepharhaamonai, kî.fâr-hâ.am'ō.nā	Cuthah, kuth'â
Bocheru, bok'i.rü	Chephirah, kî.fîr'â	Cyprus, sî'prus
Bochim, bö'kim	Cheran, kî'r'an	Cyrene, sî.rî'nî
Booz, bö'oz	Cherethims, ker'eth.imz	Cyrenius, sî.rî'nî.us
Bosor, bö'sôr	Cherethites, ker'eth.its	Cyrus, sî'r'us
Bozez, bö'zez	Cherith, kî'r'ith	Dabareh, dab'â.rî
Bozrah, boz'râ	Cherub, kî'r'ub (dinas)	Dabbasheth, dab'â.sheth
Bukkiah, bu.kî'â	Chesalon, kes'â.lon	Daberath, dab'i.rath
Bul, bul	Chesed, kî'sed	Dagon, dā'gon
Buzi, bü'zī	Chesulloth, kî.sul'oth	Dalaiah, dal.â.ī'â [th
Buzite, buz'it	Chezib, kî'zib	Dalmanutha, dal.mā.nū
Cabul, kâ'bul	Chidon, kî'don	Dalmatia, dal.mā'shâ
Cades, kâ'dez	Chileab, kil'i.ab	Damaris, dam'â.ris
Cæsar, sî'zâr	Chilion, kil'i.on	Damascenes, dam.â.sînz'
Cæsarea, sî.zâ.rî'â	Chilmad, kil'mad	Damascus, dâ.mas'kus
Caiaphas, kâ'â.fas	Chimham, kim'ham	Daniel, dan'yel
Cain, kân	Chinnereth, kin'i.reth	Danites, dan'its
Cain, kâ'in (dinas)	Chios, kî'os	Danjaan, dan.jā'an
Cainan, kâ'i.nan	Chisleu, kiz'lū	Darius, dâ.rī'us
Calah, kâ'lâ	Chislon, kiz'lon	Dathan, dā'than
Caleb, kâ'leb	Chislothtabor, kiz.loth.tā'-	Debir, dī'bur
Calneh, kal'nî	Chittim, kit'im [bor	Deborah, deb'ō.râ
Calvary, kal'vâ.rî	Chloe, klō'i	Decapolis, di.kap'ō.lis
Cana, kâ'nâ	Chorashan, kō.rā'shan	Dedan, dī'dan
Canaan, kâ'nā.an, kâ'nan	Chorazin, kō.rā'zin	Dedanim, ded'â.nim
Canaanites, kâ'nā.an.its	Chozeba, kō.zī'bâ	Dehavites, dī.hā'vīts
Candace, kan.dā'si	Chub, kub	Delaiah, del.â.ī'â
Capernaum, kâ.pûr'nā.um	Chushanrishathaim, kush-an.rish.â.thā'im	Delilah, del'i.lâ
Caphthorim, kaf'tō.rim	Chuza, kü'zâ	Demas, dī'mas
Cappadocia, kap.â.dō'shâ	Cilicia, sî.lich'â	Demetrius, dī.mī'trī.us
Carchemish, kâr'kî.mish	Cinmereth, sin'ur.eth	Derbe, dūr'bī
Carmel, kâr'mel	Clauda, klō'dâ	Denel, dī.ū'el [
Carmelite, kâr'mel.īt	Claudia, klō'di.â	Deuteronomy, dü.tu.ron
Carnaim, kâr'nā.im	Claudius, klō'di.us	Diana, di.ā'nâ
Carshena, kâr.shī'nâ	Clement, klem'ent	Diblain, dib'lā.im
Casiphia, kâ.sif'i.â	Cleopas, klī'ō.pas	Diblath, dib'lath
Caslubim, kaz'lū.him	Cleophas, klī'ō.fas	Dibon, dī'bon
Cedron, sî'dron	Cnidus, nī'dus	Dibri, dib'rī
Cenchrea, ken.krī'â	Colhozeth, kol.hō'zeth	Dibzabab, dib'zâ.hab
Cephas, sî'fas	Colosse, kō.los'ī	Didymus, did'i.mus
Cæsarea, sî.zâ.rî'â	Colossians, kō.losh'anz	Dilean, dil'i.an
Chalcol, kal'kol	Conaniah, kō.nā.nī'â	Dimonah, dī.mō'nâ
Chaldea, kal.dī'â	Coniah, kō.nī'â	Dinah, dī'nâ
Chaldeans, kal.dī'anz	Coos, kō'os	Dinaite, dī'nā.īt
Chaldees, kal.diz'	Core, kō'r'ī	Dinhabah, dīn'hā.bâ
Charashim, kar'â.shim	Corinth, kor'inth	Dionysius, dī.ō.nish'us
Charchemish, kâr'kî.mish	Corinthians, kō.rin'thī.anz	Diotrephes, dī.ō'trī.fiz
Charran, kar'an	Cornelius, kōr.nī'lī.us	Dishan, dī'shan
Chebar, kī'bâr [mûr	Cosam, kō'sam	Dizahab, diz'â.hab
Chedorlaomer, ked.ôr.lä'ō-	Crescens, kres'enz	Dodai, dō'dā.ī
Chelal, kī'lal	Cretans, kri'tanz	Dodanim, dod'â.nim
Chelubai, kī.lū'bâ	Crete, krīt	Dodavah, dod'â.vâ
Chemarims, kem'â.rimz		Doeg, dō'eg
Chemosh, kī'mosh		Dothan, dō'than

Drusilla, drw.sil'â	Elisabeth, i.liz'â.beth	Ephraim, i'frä.im
Dumah, dü'mâ	Elisæus, el.i.sî'us	Ephraimites, i'frä.im.its
Dura, dü'r'â	Elisha, i.lî'shâ	Ephratah, ef'râ.tâ
Ebal, i'bal	Elishah, i.lî'shâ	Ephron, i'fron
Ebedmelech, i.bed'mî.lek	Elishama, i.lish'â.mâ	Epicureans, ep.i.kü.rî'anz
Ebenezer, eb.en.i'zûr	Elishaphat, i.lish'â.fat	Eranites, i'r'an.itz
Eber, i'bur	Elisheba, i.lish'i.bâ	Erastus, i.ras'tus
Ebiasaph, i.bi'â.saf	Elishua, el.i.shü'â	Erech, i'rêk
Ebronah, i.brö'nâ	Eliud, i.lî'ud	Esaias, i.zi'as
Ecclesiastes, ek.lez.i.as'tîz	Elizaphan, i.liz'â.fan	Esarhaddon, i.sâr.had'on
Eden, i'den	Elizur, i.lî'zûr	Esau, i'sô
Edom, i'dum	Elkanah, el.kä'nâ	Esek, i'sek
Edomite, i'dum.ît	Elkoshite, el'kosh.ît	Eshbaal, esh'bä.al
Edrei, ed'ri.î	Ellasar, el'â.sâr	Eshcol, esh'kol
Eglah, eg'lâ	Elmodam, el.mö'dam	Eshean, i'shî.an
Eglaim, eg'lâ.im	Elnaam, el'nâ.am	Eshek, i'shek
Ehi, i'hî	Elnathan, el'nâ.than	Eshtaol, esh'tä.ol
Ehud, i'hud	Eloi, el.ö'î	Eshtaulites, esh'tôl.its
Ekron, ek'run	Elonbeth-hanan, i.lon.beth-hä'nan	Eshtemoa, esh.tem'ö.â
Ekronites, ek'run.its	Eloth, i'loth	Eshtemoh, esh'tî.mö
Elah, i'lâ	Elpaal, el'pä.al	Esli, ez'li
Elam, i'lam	Elpalet, el'pâ.let	Esrom, ez'rom
Elasah, el'â.sâ	Eltekeh, el'tî.kî	Esther, es'tûr
Elath, i'lath	Eltekon, el'tî.kon	Etam, i'tam
Elbethel, el.beth'el	Eltolad, el.tö'lad	Etham, i'tham
Eldaah, el.dä'â	Elul, i'lul	Ethanim, eth'â.nim
Elealeh, i.li.ä'li	Eluzai, i.lü'zä.î	Ethbaal, eth'bä.al
Eleasah, i.li.ä'sâ	Elymas, el'i.mas	Ethur, i'thûr
Eleazar, i.li.ä'zûr	Elzabad, el'zâ.bad	Ethiopia, i.thî.ö'pî.â
Elelohe, el.el.ö'hî	Elzaphan, el.zä'fan	Eubulous, ü.bü'lus
Elhanan, el.hä'nan	Emims, i'mimz	Eunice, ü.nî'sî
Eli, i'li	Emmanuel, e.man'ü.el	Euo dias, ü.ö'di.as
Eliab, i.li'ab	Emmaus, e.mä'us	Eutyclus, ü'ti.kus
Eliada, i.li'â.dâ	Eneas, i'nî.as	Ezekias, ez.i.kî'as
Eliabba, i.li'â.bâ	Englaim, en.eg.lä'im	Ezekiel, i.zi'ki.el
Eliakim, i.li'â.kim	Engannim, en.gan'im	Ezel, i'zel
Eliali, i.li'â.li	Engedi, en.gî'dî	Eziongeber, i.zi.on.gî'bûr
Elias, i.li'as	Enhaddah, en.had'â	Ezra, ez'râ
Eliasaph, i.li'â.saf	Enhakkore, en.hak'ö.rî	Ezrahite, ez'râ.hît
Eliashib, i.li'â.shib	Enhazor, en.hä'zôr	Felix, fi'liks
Eliathah, i.li'â.thâ	Enmishpat, en.mish'pat	Festus, fes'tus
Elidad, i.li'dad	Enoch, i'nok	Fortunatus, fôr.tü.nä'tus
Eliel, i'li.el	Enrimmon, en.rim'on	Gaal, gä'al
Elienai, i.li.i.nä'î	Enrogel, en.rö'gel	Gaash, gä'ash
Eliezer, i.li.i'zûr	Enshemesh, en.shî.mesh	Gaba, gä'bâ
Elihaba, i.li'hâ.bâ	Entappuah, en.tap'ü.â	Gabai, gab'ä.î
Elihoreph, el.i.hö'r'ef	Epaphras, ep'â.fras [tus	Gabatha, gab'â.thâ
Elihu, i.li'hû	Epaphroditus, i.paf.rö.dî'-	Gabriel, gä'bri.el
Elijah, i.li'jâ	Epenetus, i.pî.nî.tus	Gadarenes, gad.â.rinz'
Elika, el'i.kâ	Ephah, i'fâ	Gaddiel, gad'i.el
Elim, i'lim	Ephal, i'fal	Gadites, gad'its
Elimelech, i.lim'i.lek	Epher, i'phûr [im	Gaius, gä'ius
Elicenai, i.li.i.nä.î	Ephesdammim, i.fez.dam'-	Galatia, gâ.lä'shâ
Eliphal, el'i.fal	Ephesians, i.fî'zhanz	Galatians, gâ.lä'shanz
Eliphalet, i.lif'â.let	Ephesus, ef'i.sus	Galeed, gal'i.ed
Eliphaz, el'i.faz	Ephphatha, ef'â.thâ	Galilee, gal'i.li
Eliphelet, i.lif'i.let		Gallio, gal'i.ö

Gamaliel, gâ.mă'li.el	Golgotha, gol'gô.tha	Hananiah, han.â.ni'âh
Gammadims, gam'â.dimz	Goliath, gö.li'ath	Hanes, hä'n'is
Gareb, gêr'eb	Gomer, gö'mûr	Haniel, han'i.el
Gath, gath	Gomorraĥ, gö.mor'â	Hannathon, han'nâ.thon
Gaza, gâ'zâ	Goshen, gö'shen	Hanoch, hä'nok
Gebal, gi'bal	Gozan, gö'zan	Hanum, hä'num
Gebim, gi'bim	Grecia, gri'shâ	Haphraim, haf'râ.im
Gedaliaĥ, ged.â.li'â	Gudgodah, gud'gö.dah	Haradah, har'â.dâ
Geder, gi'dûr	Guni, gü'ni	Haran, hêr'an
Gederab, gi.di'r'â	Gurbaal, gûr.bâ'al [rî	Hararite, har'ar.it
Gederite, ged'i.rît	Haahashtari, hä.â.hash'ta-	Harbonah, har.bô'nâ
Gederoth, gi.di'r'oth [im	Habaiah, hâ.bâ'â	Hareph, hêr'ef
Gederothaim, ged.i.roth.â'	Habakkuk, hab'ak.uk	Hareth, hêr'eth
Gedor, gi'dôr	Habaziniaĥ, hab.â.zi.ni'â	Harhaiah, här.hâ.i'â
Gehazi, gi.hä'zi	Habor, hä'bôr	Harim, hêr'im
Geliloth, gel'i.loth	Hachaliaĥ, hak.â.li'â	Harnepher, här'ni.fûr
Gemalli, gi.mal'i	Hachilah, hak'i.lâ	Harod, hêr'od
Gemariah, gem.â.rî'â	Hachmoni, hak'mö.ni	Haroeh, har'ô.i
Gennesaret, gen.nez'â.ret	Hadad, hä'dad	Harorite, har'ö.rît
Genubath, ge.nü'bath	Hadadezer, had.ad.i'zûr	Harosheth, här'ö.sheth
Gera, gi'r'â	Hadar, hä'dâr	Harumaph, här.rw'maf
Gergesenes, gûr'gi.sinz	Hadarezer, had.â.rî'zûr	Haruphite, här.rw'fît
Gerizim, ger'i.zim	Hadashah, had'â.shâ	Haruz, hêr'uz
Gershon, gûr'shom	Hadassah, hä.das'â	Hasadiah, has.â.dî'â
Gershon, gûr'shon	Hadid, hä'did	Hashabiah, hash.â.bi'â
Geshem, gi'shem	Hadlai, had'lâ.i	Hashabnah, hash'ab.nâ
Geshur, gi'shûr	Hadoram, hä.dô'r'am	Hashbadana, hash.bad
Geshuri, gesh'û.rî	Hadrach, hä'drak	Hashem, hä'shem [
Gether, gi'thur	Hagab, hä'gab	Hashmonah, hash'mö.n
Gethsemane, geth.sem'â.ni	Hagabah, hag'â.bâ	Hashub, hä'shub
Geuel, gi.ü'el	Hagar, hä'gâr	Hashubah, hash'û.bâ
Gezer, gi'zûr	Hagarenes, hä.gâr.inz'	Hassenaah, has.i.nâ'â
Giah, gi'â	Haggai, hag'ä.i	Hasshub, hash'ub
Gibbethon, gib'i.thon	Haggeri, hag'i.rî	Hatach, hä'tak
Gibeah, gib'i.â	Haggiah, ha.gi'â	Hathath, hä'thath
Gibeon, gib'i.on	Hai, hä'i	Hatita, hat'i.tâ
Giblites, gib'lits	Hakkatan, hak'â.tan	Hattipha, hat'i.fâ
Giddalti, gi.dal'ti	Hakupha, hak'û.fâ	Hauran, hô'ran
Gideon, gid'i.on	Halak, hä'lak	Havilah, hav'i.lâ
Gideoni, gid.i.ö'ni	Hali, hä'li	Havothjair, hä.voth.jä'i
Gidom, gi'dom	Halohesh, hä.lö'hesh	Hazael, haz'ä.el
Gihon, gi'hon	Haman, hä'man	Hazaiah, haz.â.i'â
Gilalai, gil'â.lâ	Hamath, hä'math [thâ	Hazaraddah, hä.zâr.ad'
Gilboa, gil'bô.â	Hammedatha, ha.med'â-	Hazarhatticon, hä.zâr.h
Gilead, gil'i.ad	Hamoleketh, ha.mol'i-	ikon [v
Gilgal, gil'gal	keth [dôr	Hazarmaveth, hä.zâr.n
Giloh, gi'lö	Hammoth-dor, ham'oth-	Hazarsusah, hä.zâr.sü'
Gilonite, gi'lon.it	Hamonah, ham'ö.nâ	Hazeleponi, hä.zel.el.p
Ginath, gi'nath	Hamongog, hä'mon.gog	Hazerim, hä.zi'r'im
Ginnetho, gin'i.thö	Hamor, hä'môr	Hazeroth, haz'i.roth
Girgashite, gûr'gash.it	Hamuel, hä.mü'el	Hazezontamar, haz.i.z
Gittah-hepher, git.â.bi'fûr	Hamul, hä'mul	Haziel, hä'zi.el [tä'
Gittaim, git'ä.im	Hamutal, hä.mü'tal	Hazor, hä'zôr
Gittites, git'its	Hanameel, hä.nam'i.el	Heber, hi'bûr
Gizonite, gi'zon.it	Hanan, hä'nan	Hebron, hi'bron
Goath, gö'ath	Hananeel, hä.nan'i.el	Hegai, heg'ä.i
Golan, gö'lan	Hanani, han'â.ni	Hege, hi'ji

Ielam, hī'lam	Huram, hū'r'am	Izharite, iz'har.īt
Ieldai, hel'dā.ī	Hushah, hū'shā	Izrahiah, iz.rā.hī'ā
Ielekites, hī'lek.īts	Hushai, hū'shā	Izraiah, iz.rā.ī'ā
Ielep, hī'lef	Hushathite, hū'shath.īt	Jaakobah, jā.ak'ō.bā
Ieli, hī'ī	Hymenaeus, hī.men.ī'us	Jaala, jā.ā.lā
Ielkai, hel'kā.ī	Ibleam, ib'lī.am	Jaalam, jā.ā'lam
Ielkath - hazzurim, hel'- kath-haz'zū.rim	Ibneiah, ib.nī'ā	Jaanaī, jā.ā.nā [gim
Ieman, hī'man	Ibnijah, ib.nī'jā	Jaareogim, jā.ar.ī.or'ī-
Iena, hī'nā	Ichabod, ik'ā.bod	Jaasau, jā.ā.sō
Ienadad, hen'ā.dad	Ieonium, ī.kō'nī.um	Jaasaniah, jā.az.ā.nī'ā
Iefer, hī'fūr	Idalah, id'ā.lā	Jaazer, jā.ā.zūr
Iephzibah, hef'zī.bā	Iduel, id'ū.el	Jaaziah, jā.ā.zī'ā
Ieres, hī'r'iz	Idumea, ī.dū.mī'ā	Jaazel, jā.ā.zī'el
Iermogenes, hūr.moj'ī.nīz	Igdaliah, ig.dā.lī'ā	Jabez, jā'bez
Iermonite, hūr'mon.īt	Igeal, ig'ī.al	Jabin, jā'bin
Ierod, her'od	Iim, ī'im	Jabneel, jab'nī.el
Ierodians, hī.rō'dī.anz	Ijeabarim, ī.jī.ab'ar.im	Jabneh, jab'nī
Ierodias, hī.rō'dī.as	Ilai, ī'lā	Jachin, jā'kin
Iezekiah, hez.ī.kī'ā	Illyricum, i.lir'ī.kum	Jacob, jā'kub
Iezion, hī'zī.on	Immanuel, i.man'ū.el	Jael, jā'el
Iezir, hī'zūr	India, in'dī.ā	Jagur, jā'gūr
Iezrai, hez'rā.ī	Iphedeiah, ī.fī.dī'ā	Jahaz, jā'haz
Iezronite, hez'ron.īt	Ira, ī'r'ā	Jahazah, jā.hā'zā
Iiddai, hid'ā.ī	Irijah, ī.rī'jā	Jahaziah, jā.hā.zī'ā
Iiddekel, hid'ī.kel	Irnahash, ūr'nā.hash	Jahaziel, jā.hā'zī.el
Iiel, hī'el	Iron, ī'r'on	Jahleel, jā'lī.el
Iierapolis, hī.ī.rap'ō.lis	Irpeel, ūr'pī.el	Jahzeel, jā'zī.el
Iiggaion, hī.gā'on	Irshemesh, ūr'shī.mesh	Jahzerah, jā'sī.rā
Iilkiah, hīl.kī'ā	Isaac, ī'zak	Jahziel, jā'zī.el
Iiram, hī'r'am	Isaiah, ī.zā'ā	Jair, jā'ūr
Izkijah, hīz.kī'jā	Iscariot, is.kar'iot	Jairus, jā.ī'r'us
Iittites, hī'tīts	Ishbibenob, ish.bī.bī'nob	Jakeh, jā'kī
Iivites, hī'vīts	Ishbosheth, ish'bō.sheth	Jambres, jam'brīz
Iobah, hō'bā	Ishi, ī'shī	Jamin, jā'min
Iodaiah, hod.ā.ī'ā	Ishijah, ī.shī'jā	Jamlech, jam'lek
Iodaviah, hod.ā.vī'ā	Ishmael, ish'mā.el	Jannes, jan'iz
Iodiah, hō.dī'ā	Ishmaiah, ish.mā.ī'ā	Janoah, jā.nō'ā
Ioglah, hog'lā	Ishod, ī'shod	Japheth, jā'feth
Ioham, hō'ham	Ishuah, ish'ū.ā	Japhia, jā.fī'ā
Iolofernes, hol.ō.fūr'nīz	Ishuai, ish'ū.ā	Japhleti, jā'fī.tī
Iophni, hof'nī	Ismachiah, iz.mā.kī'ā	Jared, jēr'ed
Ioram, hō'r'am	Ismaliah, iz.mā.ī'ā	Jaresiah, jar.ī.sī'ā
Ioreb, hō'r'eb [gad	Israel, iz'rā.el	Jarha, jār'hā
Iorhagidgad, hōr.hā.gīd'-	Israelite, iz'rā.el.īt	Jarib, jēr'ib
Iori, hō'r'ī	Issachar, is'ā.kār	Jarmuth, jār'muth
Iorims, hō'r'imz	Isui, is'ū.ī	Jaroah, jā.rō'ā
Iorites, hō'r'īts	Ithai, ith'ā.ī	Jasher, jā'shūr
Ironaim, hor.ō.nā'im	Ithamar, ith'ā.mār	Jashobeam, jā.shō'bī.am
Ironites, hor'ō.nīts	Ithiel, ith'ī.el	Jashub, jā'shub
Iosea, hō.sī'ā	Ithra, ith'rā	Jashubi, jāsh'ū.bī
Ioshaiah, hosh.ā.ī'ā	Ithran, ith'ran	Jasiel, jā.sī.el
Ioshama, hosh'ā.mā	Ithream, ith'rī.am	Jason, jā'son
Ioshea, hō.shī'ā	Ithrites, ith'rīts	Jathniel, jath'nī.el
Iothir, hō'thūr	Ittahkazim, it.ā.kā'zim	Javan, jā'van
Iapham, hū'fām	Ittai, it'ā.ī	Jazer, jā'zūr
Iurai, hū'r'ā	Iturea, ī.tū.rī'ā	Jearim, jī.ā.rim
	Ivah, ī'vā	Jeaterai, jī.at'ī.rā

KIR pāth, fat, êre, met, mǎ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tǎ=too, tǎk=took;

Jeberechiah, jî.ber.î.kî'â
 Jebus, jî'bus
 Jebusites, jeb'û.zîts
 Jecamiah, jek.â.mî'â
 Jecholiah, jek.ö.lî'â
 Jeconiah, jek.ö.nî'â
 Jedaiah, jî.dâ.î'â
 Jediael, jî.dî'â.el
 Jedidah, jed'î.dâ
 Jedidiah, jed.î.dî'â
 Jeduthun, jed'û.thun
 Jeezer, jî.î'zûr [hâ.dü'thâ
 Jegarsahadutha, jî.gâr.sâ-
 Jahalelel, jî.hal'î.lel
 Jehaziel, jî.hâ'zî.el
 Jehdeiah, jî.dî'â
 Jehzekel, jî.hez'î.kel
 Jehiah, jî.hî'â
 Jehieli, jî.hî'lî
 Jehizkiah, jî.hiz.kî'â
 Jehoadah, jî.hö'â.dâ
 Jehoah-dan, jî.hö.ad'an
 Jehoahaz, jî.hö'â.haz
 Jehoash, jî.hö'ash
 Jehohanan, jî.hö'hâ.nan
 Jehoiachim, jî.höi'â.kim
 Jehoiachin, jî.höi'â.kin
 Jehoiahad, jî.höi'â.dâ
 Jehonadab, jî.hon'â.dab
 Jehonathan, jî.hon'â.than
 Jehoram, jî.hö'r'am
 Jehoshaphat, jî.hosh'â.fat
 Jehosheba, jî.hosh'î.bâ
 Jehoshuah, jî.hosh'û.â
 JEHOVAH, jî.hö'vâ
 —jireh, jî'r'î
 —nissi, nis'î
 —shalom, shâ'lom
 —tsidkenu, tsid'ki.nü
 Jehozabad, jî.hoz'â.bad
 Jehu, jî'hü
 Jehubbah, jî.hub'â
 Jehud, jî'hud
 Jehudi, jî.hü'dî
 Jehudijah, jî'hü.dî'jâ
 Jehush, jî'hush
 Jeiel, jî.î'el
 Jekabzeel, jî.kab'zî.el
 Jekamah, jek.â.mî'â
 Jekuthiel, jî.kü'thi.el
 Jemimah, jî.mî'mâ
 Jemuel, jem'û.el
 Jephthah, jef'thâ
 Jephunneh, jî.fun'î
 Jerah, jî'r'â
 Jeremiah, jer.î.mî'â
 Jeremoth, jer'î.moth

Jeremy, jer'î.mî
 Jeriah, jî.rî'â
 Jeribai, jer'î.bâ
 Jericho, jer'î.kö
 Jerial, jî.rî'el
 Jerijah, jî.rî'jâ
 Jerimoth, jer'î.moth
 Jerioth, jer'î.oth
 Jeroboam, jer.ö.bö'am
 Jerobam, jer'ö.ham
 Jerub, jî'r'ub [sheth
 Jerubbesheth, jî.rub'î-
 Jeruel, jer'û.el
 Jerusalem, jî.râ'sâ.lem
 Jesaiah, jî.sâ'â
 Jeshaiiah, jesh.â.î'â
 Jeshanah, jesh'â.nâ
 Jesharelah, jesh.â.rî'lâ
 Jeshbeab, jesh.eb'î.ab
 Jeshimon, jesh'î.mon
 Jeshishai, jî.shish'â.î
 Jeshohaiiah, jesh.ö.hâ.î'â
 Jeshua, jesh'û.â
 Jeshurun, jesh'û.run
 Jesimiel, jî.sim'î.el
 Jesui, jî'sü.î
 Jesus, jî'zuz
 Jetheth, jî'theth
 Jethro, jî'thrö
 Jeuel, jî'û.el
 Jeus, jî'uz
 Jeush, jî'ush
 Jezebel, jez'î.bel
 Jezer, jî'zûr
 Jeziah, jî.zî'â
 Jeziel, jî'zî.el
 Jezliah, jez.lî'â
 Jezrabiah, jez.râ.hî'â
 Jezreel, jez'ri.el
 Jiphthahel, jif'thâ.hel
 Joab, jö'ab
 Joahaz, jö'â.haz
 Joakim, jö'â.kim
 Joash, jö'ash
 Joatham, jö'â.tham
 Jochebed, jok'î.bed
 Joelah, jö.î'lâ
 Jogbehah, jog'bi.hâ
 Johanan, jö.hâ'nan
 John, jon
 Joiada, jö.î'â.dâ
 Joiakim, jö.î'â.kim
 Joiarib, jö.î'â.rib
 Jokdiah, jok'dî.am
 Jokmeam, jok'mi.am
 Joktheel, jok'thi.el
 Jonadab, jon'â.dab

Jonathan, jon'â.than
 Jorai, jö'r'â.î
 Joram, jö'r'am
 Jorim, jö'r'im
 Jorkoam, jö'r'kö.am
 Josabad, jos'â.bad
 Josaphat, jos'â.fat
 Jose, jö'sî
 Joses, jö'sez
 Joshaviiah, josh.â.vî'â [sh
 Jashbekashia, josh.bek'î
 Joshua, josh'û.â
 Josiah, jö.sî'â
 Josibiah, jos.î.bî'â
 Josiphiah, jos.î.fî'â
 Jotbathah, jot'bâ.thâ
 Jozabad, jöz'â.bad
 Jozachar, jöz'â.kâr
 Jozadak, jöz'â.dak
 Jubal, jü'bal
 Jucal, jü'kal
 Judæa, jü.dî'â
 Judah, jü'dâ
 Julia, jü'li.â
 Junia, jü'nî.â [s
 Jushabhesed, jü.shab'
 Kabzeel, kab'zî.el
 Kadeshbarnea, kâ.des
 bâr'nî.â
 Kadmiel, kad'mi.el
 Kadmonites, kad'mon.î
 Kallai, kal'â.î
 Kareah, kâ.rî'â
 Karkaa, kâr.kâ'â
 Kedar, ki'dâr
 Kedemoth, ked'î.moth
 Kedesh, ki'desh
 Kelathah, ki.hel'â.th
 Keilah, ki'lâ
 Kelaiah, ki.lâ.î'â
 Kelita, kel'î.tâ
 Kemuel, kem'û.el
 Kenath, ki'nath
 Kenaz, ki'naz
 Kenite, ki'nî
 Kenizzites, ken'iz.îts
 Kerenhappuch, ker.en.
 Kerioth, ker'î.oth [s
 Keros, ki'r'os
 Keturah, ki.tü'r'â
 Kezia, ki.zî'â
 Kibroth-hattaavah, ki-
 roth-ha.tâ.â.vâ
 Kibzaim, kib'zä.im [s
 Kirharaseth, kûr.har-
 Kirhareth, kûr.hê'r'et
 Kirheres, kûr.hî'r'ez

Kiriathaim, kir.i.ä.thä'im	Maadai, mä'ä.dä	Masrekah, maz'ri.kä
Kirjathaim, kûr.jä.thä'im	Maadiah, mä.ä.dī'ä	Matred, mä'tred
Kirjatharba, kûr.jath.är'bä	Maalehacrabbin, mä.al.i-	Matri, mä'tri
Kirjath-huzoth, kûr.jath-	ak.rab'im	Mattanah, mat'an.ä
hü'zoth [san'ä	Maarath, mä'ä.rath	Mattaniah, mat.ä.nī'ä
Kirjathsannah, kûr.jath-	Maaseiah, mä.ä.sī'ä	Mattatha, mat'ä.thä
Kirjathsepher, kûr.jath.sī-	Maasia, mä.ä.sī'ä	Mattathias, mat.ä.thī'as
Kirioth, kir'ioth [für	Maath, mä'ath	Mattenai, mat.i.nä'i
Kishi, kish'i	Macedonia, mä.sī.dö'ni.ä	Matthan, math'an
Kishion, kish'i.on	Machbanai, mak'bä.nä	Matthat, math'at
Kishon, kī'shon	Machbenah, mak'bī.nä	Matthew, math'ü
Kothath, kö'hath	Machir, mä'kûr [bä	Matthias, math'ias
Kolaiah, kol.ä.i'ä	Machnadebai, mak.nä.dī'	Mattithiah, mat.i.thī'ä
Korah, kö'r'ä	Machpelah, mak.pī'lä	Mazzaroth, maz.zēr'oth
Korathite, kö'r'ath.īt	Madaï, mad'ä.i	Mearah, mi.ēr'ä
Kore, kö'r'i	Madmenah, mad.mi'nä	Mebunnai, mi.bun'ä
Kushaiah, kush.ä.i'ä	Magdala, mag'dä.lä	Mecherathite, mek'i.rath.īt
Laadah, lä'ä.dä	Magdalen, mag'dä.len	Medalah, med'ä.lä
Laban, lä'ban	Magdiel, mag'di.el	Medan, mi'dan
Lachish, lä'kish	Magog, mä'gog	Medeba, med'i.bä
Laish, lä'ish	Magormissabib, mä.gôr-	Media, mi'di.ä
Lamech, lä'mek	mis'ä.bib	Megiddo, mi.gid'ö
Laodicea, lä.ö.dī.sī'ä	Mahalah, mä'hä.lä	Mehali, mi.hä'li
Lapidoth, lap'i.doth	Mahalaliel, mä.häl'ä.li.el	Mehetabel, mi.het'ä.bel
Lasea, lä.sī'ä	Mahali, mä'hä.li	Mehida, mi.hī'dä
Lasha, lä'shä	Mahanaim, mä.hä.nä'im	Meholah, mi.höl'ä
Lasharon, lä.shê'r'on	Mahaneh, mä'hä.ni	Mehujael, mi.hü'jä.el
Lazarus, laz'ä.rus	Mahanehdan, mä.han'i.dan	Mehuman, mi.hü'man
Leah, li'ä	Maharai, mä.har'ä.i	Mejarkon, mi.jär'kon
Leannoth, li'an.oth	Mahavite, mä'hä.vit	Mekonah, mek'ö.nä
Lebanon, leb'ä.non	Mahaziah, mä.hä.zī'ä	Melchi, mel'ki
Lebaoth, leb'ä.oth	Mahazioth, mä.hä.zi.oth	Melchiel, mel'ki.el
Lebbæus, le.bi'us	Mahershalahashbaz, mä-	Melchisedec, mel.kiz'i.dek
Lebona, li.bö'na	hür.shal.al.hash'baz	Melchishua, mel.ki.shü'ä
Lecah, li'kä	Makheloth, mak.hi'loth	Melea, mi'li.ä
Lehabim, li'hä.bim	Makkedah, ma.ki'dä	Melech, mi'lek
Lemuel, lem'ü.el	Malachi, mal'ä.ki	Melicu, mel'ikü
Leshem, li'shem	Malchiah, mal.kī'ä	Melita, mel'i.tä
Letushim, li.tü'shim	Malchiel, mal'ki.el	Memucan, mi.mü'kan
Leummim, li.um'im	Malchijah, mal.kī'jä	Menahem, men'ä.hem
Leviticus, li.vit'i.kus	Malchiram, mal.kī'r'am	Meonothai, mi.on'ö.thä
Libya, lib'yä	Malchus, mal'kus	Mephaath, mef'ä.ath
Linus, li'nus	Maleleel, mä.li.li'el	Mephibosheth, mi.fib'ö-
Loammi, lö.am'i	Mallothi, mal'ö.thi	Merab, mi'r'ab [sheth
Lodebar, lod'i.bär	Manaen, man'ä.en	Meraiah, mer.ä.i'ä
Loruhamah, lö.rw'hä.mä	Manahath, man'ä.hath [its	Meraioth, mi.rä'oth
Lucius, lü'shus	Manahethites, mä.nä'heth-	Merari, mer'ä.ri
Ludim, lü'dim	Manasseh, mä.nas'si	Merathaim, mer.ä.thä'im
Luhith, lü'hith	Manoah, mä.nö'ä	Mered, mi'r'ed
Lycaonia, li.kä.ö'ni.ä	Maonites, mä'on.its	Meremoth, mer'i.moth
Lycia, lish'ä	Marah, mēr'ä	Meres, mi'r'iz
Lydia, lid'yä	Maralah, mar'ä.lä	Meribah, mer'i.bä
Lysanias, li.sä'nī.as	Maranatha, mar.an.ath'ä	Meribbaal, mi.rib'ä.al
Lysias, lis.i'as	Mareashah, mä.rī'shä	Merodach, mi.rö'dak
Lystra, lis'trä	Maroth, mēr'oth	Merom, mi'r'om
Maachah, mä'ä.kä	Marsena, mār.sī'na	Meronthite, mi.ron'ö.thit
Maachathi, mä.ak'ä.thi	Maschil, mas'kil	Meroz, mi'r'oz

Mesech, mî'sek	Moseroth, mō.sîr'oth	Nekoda, nî.kō'dâ
Meshach, mî'shak [mî'â	Moses, mō'ziz	Nemuel, nem.ü'el
Meshelemiah, mish.el.i-	Myra, mîr'â	Nepheg, nî'feg
Meshezabeel, mesh.ez'â.bîl	Naam, nâ'am	Nephish, nî'fish
Meshillemith, mesh.i.lî'	Naamah, nâ'â.mâ	Nephishesim, nî.fish'i.sim
Meshobab, mî.shö'bab [mith	Naaman, nâ'â.man [thīts	Nephthalim, nef'tâ.lim
Meshullam, mî.shul'am	Naamathites, nâ'â.mâ-	Nephtoah, nef'tō.â
Meshullemeth, mî.shul'i-	Naarai, nâ'â.râ	Nephusim, nî.fü'sim
meth	Naashon, nâ.ash'on	Nereus, nîr'i.us
Mesobaite, mes'ö.bä.ît	Nabal, nâ'bal	Nergalsharezer, nûr'gal-
Mesopotamia, mes.ö.pö.tä'-	Naboth, nâ'both	shâ.rî'zûr
mî.â [am'â	Nachor, nâ'kôr	Neriah, nî.rî'â
Methegammah, mî.theg-	Nadab, nâ'dab	Nethaneel, nî.than'î.el
Methusael, mî.thü'sä.el	Nababi, nâ'hâ.bî	Nethaniah, neth.â.nî'â
Methuselah, mî.thü'sî.lâ	Nahaliel, nâ.hä'li.el	Nethinims, neth'i.nimz
Meunim, mî.ü'nim	Nahamani, nâ.ham'â.nî	Nitophah, nî.tö'fâ
Mezahab, mez'â.hab	Naharai, nâ.har'â.î	Netophathite, nî.tof'â.thî
Micah, mî'kâ	Nahath, nâ'hath	Neziah, nî.zî'â
Micaiah, mî.kä'â	Nahor, nâ'hôr	Nicanor, nî.kä'nor
Michael, mî.kä.el	Nahum, nâ'hum	Nicodemus, nik.ö.dî'mus
Michah, mî'kâ	Nain, nâ'in	Nicolaitanes, nik.ö.lä'i.tân
Michaiah, mî.kä'â	Naioth, nâ'oth	Nicolas, nik'ö.las
Michal, mî'kal	Naomi, nâ'ö.mî	Nicopolis, nî.kop'ö.lis
Michmash, mik'mash	Naphish, nâ'fish	Niger, nî'jûr
Michmethah, mik'mî.thâ	Naphtali, naf'tâ.lî	Nineveh, nin'î.vî
Michri, mik'rî	Naphtuhim, naf'tü.him	Nisroch, niz'rok
Midian, mid'yan	Narcissus, nâr.sis'us	Noadiah, nö.â.dî'â
Migdalel, mig'dal.el	Nathan, nâ'than	Noah, nö'â, Noe, nö'î
Migdalgad, mig'dal.gad	Nathanael, nâ.than'ä.el	Nogah, nö'gâ
Migron, mig'ron	Naum, nü'um	Nymphas, nim'fas
Mijamin, mij'â.min	Nave, nâ'vî	Obadiah, ob.â.dî'â
Milalai, mil.â.lä'î	Nazarene, naz.â.rîn'	Obededom, ö'bed.i.dom
Miletus, mî.lî'tus	Nazareth, naz'â.reth	Oboth, ö'both
Miniamin, mî.nî'â.min	Nazarite, naz'â.rît	Ocran, ok'ran
Miriam, mir'î.am	Neah, nî'â	Olivet, ol'î.vet
Mishael, mish'ä.el	Neapolis, nî.ap'ö.lis	Olympas, ö.lim'pas
Misheal, mî.shî.al	Neariah, nî.â.rî'â	Onan, ö'nan
Mishraites, mish'rä.îts	Nebai, neb'â.î	Onesimus, ö.nes'î.mus
Mispereth, miz'pî.reth	Nebaioth, nî.bä'oth	Onesiphorus, on.i.sif'ö.ru
Misrephothmaim, miz.rî-	Nebajoth, nî.bä'joth	Ophel, ö'fel
foth.mä'im	Neballat, nî.bal'at	Ophir, ö'für
Mithredath, mith'ri.dath	Nebo, nî'bö [kad.nez'âr	Ophrah, of'râ
Mitylene, mit.î.lî.nî	Nebuchadnezzar, neb.ü-	Oreb, ö'r'eb
Mizar, mî'zâr	Nebuchadrezzar, neb.ü-	Orion, ö'r'ion
Mizpeh, miz'pî	kad.rez'âr [don'ö.sôr	Osee, ö'sî
Mizraim, miz'rä.im	Nebuchodonosor, neb.ü.kö-	Oshea, ö.shî'â
Mnason, nâ'son	Nebushasban, neb.ü.shaz'-	Othni, oth'nî
Moab, mö'ab	ban [dan	Othniel, oth'nî.el
Moladah, mol'â.dâ	Nebuzaradan, neb.ü.zar'â-	Ozias, ö.zî'as
Molech, mö'lech	Necho, nî'kö	Paarai, pä'â.râ
Moloch, mö'lok	Neginoth, neg'î.noth	Padanaram, pä.dan.ö'r'ar
Morasthite, mō'r'as.thît	Nehelamite, nî.hel'â.mît	Padon, pä'don
Mordecai, môr'dî.kä	Nehemiah, nî.hî.mî'â	Pagiel, pä'jî.el
Moreh, mô'rî	Nehiloath, nî'hil.oth	Pai, pä'î
Moreseth, mor'esh.eth	Nehum, nî'hum	Palal, pä'alal
Moriah, mö.rî'â	Nebushtan, nî.hush'tan	Palestina, pal.es.tî'nâ
Mosera, mö.sîr'â	Neiel, nî'î.el	Palluites, pal'ü.îts

Paltiel, pal'ti.el	Philologus, fi.lo'l'ö.gus	Reaiah, ri.ä.'i.ä
Pamphylia, pam.fil'i.ä	Phinehas, fin'i.has	Rebekah, ri.bek'ä
Paran, pâr'an	Phlegon, fl'gon	Rechab, ri'kab
Parmashta, pârmash'tä	Phrygia, frij'i.ä	Reelaiah, ri.el.ä.'ä
Parmenas, pârmî.nas	Phurah, fû'r'ä	Regemmelech, ri.ge.mî'lek
Parosh, pâr'osh [dâ.thä	Phygellus, fi.jel'us	Rehabiah, ri.hä.bi'ä
Parshandatha, pârm.shan'	Pibeseth, pî'bî.seth	Rehob, ri'hob
Parthians, pâ'rthi.anz	Pihahiroth, pî.hä.hî'r'oth	Rehoboam, ri.hö.bö'am
Paruah, par'ü.ä	Pilate, pî'lät	Rehoboth, ri.hö'both
Parvaim, pârm.vä'im	Pinon, pî'non	Rei, ri'i
Pasdammin, paz.dam'im	Pirathon, pir'ä.thon	Rekem, ri'kem
Paseah, pä'si.ä	Pisidia, pî.sid'i.ä	Remaliah, rem.ä.li'ä
Pashur, pash'ûr	Pison, pî'son	Remeth, ri'meth
Patara, pat'ä.rä	Pithom, pî'thom	Remmon-methoar, rem'on-mî.thö'är
Pathros, path'ros	Pochereth, pok'i.reth	Rephael, ri.fä'el
Pathrusim, path.rw'sim	Pontius, pon'shus	Rephaiah, ref.ä.'i.ä
Patrobas, pat'rö.bas	Poratha, por'ä.thä	Rephaim, ref'ä.im
Pau, pä'ü	Porcius, pôr'shus	Rephidim, ref'i.dim
Paul, pôl	Potiphar, pot'i.fär	Resen, ri'zen
Pedahel, ped'ä.hel	Potipherah, pô.tif'i.rä	Reu, ri'ü
Pedahzur, ped'ä.zûr	Prochorus, prok'ö.rus	Reuben, rw'ben
Pedaiah, ped.ä'i.ä	Pua, Puah, pü'ä	Reuel, ri.ü'el
Pekah, pi'kä	Publius, pub'li.us	Reumah, rw'mä
Pekabiah, pek.ä.hî'ä	Pudens, pü'denz	Rezeph, ri'zef
Pelaiah, pel.ä.'i.ä	Puhites, pü'hîts	Rezia, ri.zi'ä
Pelaliah, pel.ä.li'ä	Pul, pul	Rezin, ri'zin
Peleth, pi'leth	Punites, pü'nîts	Rezon, ri'zon
Pelonite, pel'ö.nî't	Punon, pü'non	Rhegium, ri'ji.um
Peniel, pi.nî'el	Purim, pü'r'im	Rhesa, ri'sä
Peninnah, pi.nin'ä	Put, put; Phut, fut	Rhoda, rö'dä
Pennel, pi.nü'el	Puteoli, pü.ti'ö.li	Ribai, ri'bä
Perazim, per'ä.zim	Ptolemais, tol.i.mä'is	Riblah, rib'lä [iz
Perese, pi'r'esh	Quartus, kwôr'tus	Rimmonpares, rim.on.pê'r'-
Perez, pi'r'ez	Raamah, rä.ä.mä	Riphat, ri'fath
Perezuzzah, pi'r.ez.uz'ä	Raamiah, rä.ä.mî'ä	Rogelim, rö.gi'lim [zûr
Pergamos, pûrgä.mos	Raamses, rä.am'ses	Romantiezor, rö.mam.ti'i'-
Perida, pi.ri'dä	Rabboni, ra.bö'nî	Rufus, rw'fus
Perizzites, per'iz.îts	Rabsaris, rab'sä.ris	Sabachthani, sä.bak.thä'nî
Persia, pûr.shä	Rabshakeh, rab'shâ.ki	Sabaoth, sä.bä'oth
Peruda, pi.rw'dä	Raca, rä'kä	Sabeans, sä.bi'anz
Peshahiah, pesh.ä.hî'ä	Rachab, rä'kab	Sabtechah, sab'ti.kä
Peshuel, pi.shü.el	Rachal, rä'kal	Sadoc, sä'dok
Peulthai, pi.ul'thä	Rachel, rä'tshel	Sala, Salah, sä'lä
Phanuel, fâ.nü'el	Raddai, rad'ä.i	Salamis, sal'ä.mis
Pharaoh, fê'r'ö	Ragau, rä'gô	Salathiel, sä.lä'thi.el
Phares, Pharez, fê'r'iz	Raguel, rag'ü.el	Salem, sä'lem
Pharpar, fâr'pär	Rahab, rä'hab	Salmone, sal.mö'nî
Phaseah, fä'si.ä	Rama, Ramah, rä'mä	Salome, sä.lö'mî
Phebe, fi'bî	Ramathaim-zophim, ram-ä.thä'im-zö'îm	Samarita, sä.mê'r'i.ä
Phenice, fi.nî'sî	Ramathite, rä'math.î't	Samaritans, sä.mar'i.tanz
Philadelphia, fil.ä.del'fi.ä	Ramathlehi, rä.math.li'hî	Samgarnebo, sam.gär.ni'bö
Philemon, fi.li'mon	Rameses, ram'i.sez	Samos, sä'mos [shä
Philetus, fi.li'tus	Ramiah, rä.mî'ä	Samothracia, sam.ö.thrä'-
Philistia, fi.lis'ti.ä	Ramoth, rä'moth	Samson, sam'sun
Philippi, fi.lip'i	Rapha, rä'phä	Samuel, sam'ü.el
Philistim, fi.lis'tim	Raphu, rä'fû	Sanballat, san.bal'at
Philistine, fi.lis'tin		

TAC pâth, fat, êre, met, mâ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tû=too, tûk=took;

Sapphira, sâ.fîr'â	Shecaniah, shek.â.nî'â	Shunammite, shu'nam.ît
Sara, sêr'â, Sarai, sêr'â.î	Shechem, shî'kem	Shunem, shû'nem
Saraiah, sar.â.î'â	Shelanites, shî'lan.îts	Shunites, shû'nîts
Sarepta, sâ.rep'tâ	Shelemiah, shel.î.mî'â	Shuphamite, shû'fam.ît
Sarsechim, sâr.sî'kim	Sheleph, shî'lef	Shushan, shû'san
Saruch, sêr'uk	Shelomi, shel'ô.mî	Shuthalites, shû'thal.îts
Saul, sôl	Shelumiel, shî.lû'mî.el	Shuthelah, shû'thî.lâ
Sceva, sî'vâ	Shemaah, shem'â.â	Sibbechai, sib'î.kâ
Scythian, sith'î.an	Shemariah, shem.â.rî'â	Sibboleth, sib'ô.leth
Seba, sî'bâ	Shemeber, shem'î.bûr	Sibraim, sib'râ.im
Secacah, sek'â.kâ	Shemida, shî.mî'dâ	Sichem, sî'kem
Sechu, sî'kû	Sheminith, shem'î.nith	Sidon, sî'don
Secundus, sî.kun'dus	Shemiramoth, shî.mir'â	Sihon, sî'hon
Seir, sî'ûr	Shemuel, shî'mû.el [moth	Sihor, sî'hôr
Seirath, sî.r'ath	Shenir, shî'nûr	Silas, sî'las
Sela-hammahlekoth, sî'lâ-ham.â.lî'koth	Shephuphan, shî.fû'fan	Silo, sî'lo
Seleucia, sî.lû'sha	Sherah, shî'r'â	Siloam, sî.lô'am
Semachiah, sem.â.kî'â	Sherebiab, sher.î.bî'â	Simeon, sim'î.un
Semei, sem'î.î	Sheshai, shî'shâ	Simon, sî'mun
Senaah, sen.â'â	Sheshbazzar, shesh.baz'âr	Sinai, sî'nâ.î
Senir, sî'nûr	Shetharboznai, shî.thâr-	Sinim, sî'nim
Sennacherib, se.nak'î.rib	Sheva, shî'vâ [boz'nâ.î	Sion, sî'on
Seorim, sî.ô'rîm	Shibarim, shib'â.rim	Sippai, sip'â
Sephar, sî'fâr	Shibboleth, shib'ô.leth	Sirion, sir'î.on
Sepharad, sef'â.rad	Shichron, shî'kron	Sisamai, sis.am'â.î
Sepharvaim, sef.âr.vâ'im	Shiggaion, shî.gâ'on	Sisera, sis'î.râ
Sepharvites, sî'fâr.vîts	Shigionoth, shig.î'ô.noth	Smyrna, smûr'nâ
Serah, sî'r'â	Shihorlibnath, shî.hôr.lib'-	Socoh, sô'kô
Seraian, ser.â.î'â	Shiim, shî.î'im [nath	Sodom, sod'om
Shaalbim, shâ.al'bim	Shiloah, shî.lô'â	Sodoma, sod'ô.mâ
Shaalbonite, shâ.al'bô.nî't	Shiloni, shî.lô.nî	Solomon, sol'ô.mon
Shaaph, shâ'af	Shimea, shim'î.â	Sopater, sop'â.tûr
Shaaraim, shâ.â.râ'im	Shimeam, shim'î.am	Sosipater, sô.sip'â.tûr
Shaashgaz, shâ.ash'gaz	Shimei, shim'î.î	Sosthenes, sos'thî.nîz
Shabbethai, shâ.beth'â.î	Shimeon, shim'î.on	Sotai, sô'tâ.î
Shachiah, shak'î.â	Shimi, shî'mî	Stachys, stâ'kis
Shadrach, shâ'drak	Shimite, shim'î't	Stephanas, stef'â.nas
Shage, shâ'gî	Shimon, shî'mon	Stephen, ste'vn [no
Shahazimah, shâ.haz'î.mâ	Shimron-meron, shim'ron-	Succothbenoth, suk.oth.b
Shalisha, shal'î.shâ	Shinar, shî'nâr [mî'r'on	Suchathites, su'kath.îts
Shalmai, shal'mâ.î [zûr	Shiphi, shî'fî	Sukkiims, suk'î.imz
Shalmaneser, shal.mâ.nî'-	Shisha, shî'shâ	Susanchites, su'zan.kîts
Shamariah, sham.â.rî'â	Shishak, shî'shak	Sychar, sî'kâr
Shammai, sham'â.î	Shitrai, shî'râ.î	Sychem, sî'kem
Shaphan, shâ'fan	Shoa, shô'â	Syene, sî.î.nî
Shaphat, shâ'fat	Shoback, shô'bak	Syntyche, syn'tî.kî
Sharaim, shar'â.im	Shobai, shô'bâ.î	Syracuse, sir'â.kûs
Sharon, shê'r'on	Shochoh, shô'kô	Syria, sir'î.â [nish'
Sharuhén, shâ.rw'hen	Shophun, shô'fan	Syrophenician, sî'r.ô.
Shaul, shâ'ul	Shoshannimeduth, shô-shan.nim.î'duth	Taanach, tâ'â.nak
Shaveh, shâ'vî	Shua, Shuah, shû'â	Tabbaoth, tab'â.oth
Shealtiel, shî'al.tî.el	Shual, shû'al	Tabeal, tab'î.al
Shearjashub, shî.âr.jâ'shub	Shubael, shû.bâ'el	Taberah, tab'î.râ
Sheba, shî'bâ	Shuhamites, shû'ham.îts	Tabitha, tab'î.thâ
Shebaniah, sheb.â.nî'â	Shulamite, shû'lam.ît	Tabor, tâ'bôr
Shebuel, sheb'û.el	Shumathites, shû'math.îts	Tabrimon, tab'ri.mon
		Tachmonite, tak'mô.nî't

Tahan, tä'han	Tirshatha, tür'shâ.thâ	Zartanah, zâr'tâ.nâ
Tahapanes, tâ.hap'â.nîz	Titus, tî'tus	Zatthu, zath'ü
Tahpenes, tä'pî.nîs [shî	Tobiah, tö.bî'â	Zebadiab, zeb.â.dî'â
Tahtimhodshi, tä'tim.hod-	Togarmah, tö gâr'mâ	Zebah, zî'bâ
Talitha-cumi, tal'î.tha-	Tohu, tö'hü	Zebedee, zeb'î.dî
Talmai, tal'mä [cü'mî	Toi, tö'î	Zeboiim, zi.bô'i'm
Tanhumeth tan'hü.meth	Tolmai, tol'mä.î	Zeboim, zê.bô'i'm
Tanis, tä'nîs	Tophet, tö'fet	Zebudah, zi.bü'dâ
Taphath, tä'fath	Tou, tö'ü	Zebulun, zeb'ü.lun
Tappuah, tap'ü.â	Trachonitis, trak.ö.nî'tis	Zebul, zî'bul
Taralah, tar'â.lâ	Troas, trô'as	Zechariah, zek.â.rî'â
Tarea, të'rî.â	Trogyllium, trö.gil'î.um	Zedekiah, zed.î.kî'â
Tarpelites, târ'pel.its	Trophimus, trof'î.mus	Zelophead, zi.lö'fi.ad
Tarshish, târ'shish	Tryphena, trî.fî'nâ	Zemaraim, zem.â.râ'im
Tatnai, tat'nä.î	Tryphosa, trî.fô'sâ	Zemarite, zem'â.rî't
Tebaliah, teb.â.lî'â	Tubal, tü'bal	Zemira, zi.mî'r'â
Tehaphnehes, ti.haf.nî'hîz	Tychicus, tik'î.kus	Zephaniah, zef.â.nî'â
Tehinnah, ti.hin'â	Tyrannus, tî.ran'us	Zephath, zî'fath
Tekel, tî'kel	Tyre, tî'r	Zephatha, zef'â.thâ
Tekoah, ti.kö'â	Ucal, ü'kal	Zephi, zî'fî
Tekoites, ti.kö'its	Uel, ü'el	Zephon, zî'fon
Telabib, tel'â.bib	Ulai, ü'lä.î	Zephonites, zef'on.its
Telaim, tel'â.im	Upharsin, ü.fâr'sin	Zerachiah, zer.â.hî'â
Telassar, tî.las'âr	Uphaz, ü'faz	Zered, zî'r'ed
Telharesha, tel.hâ.rî'shâ	Urbane, ür'bän	Zereda, zer'î.dâ
Telharsa, tel.hâr'sâ	Uri, ü'r'î	Zeredathah, zi.red'â.thâ
Telmelah, tel.mî'lâ	Uriah, ü.rî'â	Zererath, zer'î.rath
Teman, ti'man	Uriel, ü'r'î.el	Zeresh, zî'r'esh
Temani, tem'â.nî	Urijah, ü.rî'jâ	Zeruah, zi.rw'â
Temanite, ti'man.ît	Uthai, ü'thâ.î	Zerubbabel, zi.rub'â.bel
Temeni, tem'î.nî	Uzai, ü'zä.î	Zeruiah, zer.ü.î'â
Terah, tî'r'â	Uzal, ü'zal	Zibeon, zib'î.on
Tertius, tür'shus	Uzzen, uz'en	Zibiah, zib.î'â
Tertullus, tür.tul'us	Uzziah, u.zî'â	Ziebi, zik'ri
Thaddæus, tha.dî'us	Uzziel, u.zî'el	Zidkijah, zid.kî'jâ
Thahash, thâ'hash	Vajezatha, vä.jez'â.thâ	Zidon, zi'don
Thara, thê'r'â	Vashti, vash'tî	Zidonians, zi.dö'nî.anz
Thebez, thî'bez	Vopshi, vof'sî	Ziklag, zik'lag
Thelesar, thî.las'âr	Zaanaim, zä.â.nä'im	Zithai, zi'thâ
Theophilus, thi.of'î.lus	Zaanannim, zä.â.nan'im	Zion, zî'on
Thessalonians, thes.â.lö'nî-	Zabdiel, zab'dî.el	Ziphah, zi'fâ
anz [kâ	Zabulon, zab'ü.lon	Ziphion, zif'î.on
Thessalonica, thes.â.lö'nî-	Zaccai, zak'ä.î	Ziphites, zif'its
Theudas, thi'das	Zaccheus, za.kî'us	Ziphron, zi'fron
Thimnathah, thim'nâ.thâ	Zachariah, zak.â.rî'â	Zipporah, zi.pö'r'â
Thyatira, thi.â.tî'r'â	Zadok, zä'dok	Zithri, zith'ri
Tiberias, ti.bî'rî.as	Zalmonah, zal.mö'nâ	Zoan, zö'an
Tiglath Pileser, tig'lath	Zalmunna, zal.mun'â [imz	Zoar, zö'âr
Tigris, tî'gris [pî.lî'zür	Zamzummims, zam.zum'-	Zoba, Zobah, zö'bâ
Timæus, ti.mî'us	Zanoah, zâ.nö'â	Zobebah, zö.bî'bâ
Timnath, tim'nath	Zaphnath-paaneah, zaf-	Zohemoth, zö.hî'leth
Timotheus, ti.mö'thî.us	nath-pä.â.nî'â	Zophar, zö'fâr [î.â
Timothy, tim'ö.thî	Zareathites, zê'r'î.ath.its	Zorah, zö'r'â; Zoreah, zö'r'-
Tiphseh, tif'sâ	Zared, zê'r'ed	Zorobabel, zö.rob'â.bel
Tirathites, tî'r'ath.its	Zarephath, zar'î.fath	Zuriel, zü'r'î.el
Tirhanah, tür.hä'nâ	Zaretan, zar'î.tan [shä'hâr	Zurishaddai, zü'r.î.shad'ä.î
Tiria, tir'î.â	Zarethshahar, zê'r.eth-	Zuzims, zü'zimz

GEOGRAPHICAL PROPER NAMES.

ENWAU DAIARYDDOL PRIODOL.

DEV pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;	
Abergavenny, ab.ûr.gâ.ven'i, Abergefni, Y Fenni	Caledonia, kal.i.dö'nî.â, yr Alban
Adrianople, ad'ri.an.ö.pl, Caer Adrian	Cambria, kam'brî.â, Cymru
Adriatic Sea, ad.ri.at'ik si, Môr Adria	Cambridge, käm'brij, Caergrawnt
Africa, af'ri.kâ, Affrig, Affrica	Canary Isles, kâ.nér'i îlz, Ynysoedd Dedwydd
Alexandria, aleks.an'drî.â, Alecsandria	Canterbury, kan'tûr.ber.i, Caergaint
Alnwick, an'ik, Anwig	Cape of Good Hope, kâp ov gŵd hõp, Penryn Gobaith Da
Alps, alps, Alpau, Mynnau	Capernaum, kâ.pûr'nâ.um, Capernäum
America, â.mer'i.kâ, America, Amerig. United States of America, Taleithiau Cyfunol, Unol Daleithiau America	Cardiff, kâr'dif, Caerdydd
Anglesey, ang'gl.sî, Mon, Sir Fon, Ynys Apennines, ap'en.înz, Penwynion [Fon	Cardigan, kâr'di.gan, Aberteifi. Cardi- ganshire, Sir Aberteifi, Ceredigion
Athens, ath'enz, Athen, Athenia	Carlisle, kâr.lîl', Caerliwelydd
Atlantic Ocean, at.lan'tik ô'shun, Môr Atlantig, Môr Werydd	Carmarthen, kâr.mâr'then, Caerfyr- ddin. Carmarthenshire, Sir Gaer- fyrddin, Sir Gaer
Australasia, ôs.tral.ä.shâ, Awstralasia	Carnarvon, kâr.nâr'vun, Caernarfon. Carnarvonshire, Sir Gaernarfon
Australia, ôs.trâ'li.â, Awstralia	Carthage, kâr'thâj, Carthag
Austria, ôs'trî.â, Awstria	Caspian Sea, kas'pi.an.sî, Môr Caspiaidd
Baltic Sea, bôl'tîk.sî, Môr Llychlyn	Castleton, kas'l.tun, Cas Bach
Barbary, bâr'bar.i, Barbari	Chepstow, tshep'stö, Casgwent
Bardsey, bârd'sî, Enlli, Ynys Enlli	Chester, tshes'tûr, Caerlleon, Caer Lleon. Gawr [Gaer
Barmouth, bâr'muth, Abermaw	Cheshire, tshesh'îr, Sir Gaerlleon, Sir
Bath, bâth, Caerfaddon, Baddon, Badwn	Chichester, tshitsh'es.tûr, Caerfyddau. Caergai
Beaumaris, bö.mor'is, Biwmares	Chirk, tshûrk, Castell y Waen, Eglwys y Waen [gorur
Bedford, bed'fôrd, Rhydswely	Cirencester, sis'is.tûr, Caergeri, Caer-
Berenicia, ber.i.nish'â, Brynaich	Cologne, kô.lôn', Cwlen
Berwick, ber'ik, Berwig [Esgob	Constantinople, kon.stan.tî.nö'pl, Caer- gystenyn
Bishop's Castle, bish'ups kas'l, Tref	Conway, kon'wâ, Aberconwy, Conwy. Caergyffyn
Black Sea, blak si, Môr Du, Môr Ewesi	Cornwall, kôrn'wul, Cernyw [y Fon
Brecon, brek'un, Aberhonddu. Brecon- shire, Sir neu Swydd Frycheiniog.	Cowbridge, kûw'brij, Pont Faen, Pont
Breconshire Beacons, Banau Brychein- iog. [Fychan	Crickhowel, krik.hô'el, Crughywel
Bretagne, bre.tâîng', Llydaw, Prydain	Danube, dan'ûb, Donwy, Donaw
Bridgend, brij.end', Penybont ar Ogwy, Penybont ar Ogwyd	Dead Sea, ded sî, Môr Marw, Môr Sodon
Bristol, bris'tul, Caerodor, Bryste, Brysto. Bristol Channel, Môr Hafren	Dee, dî, Dyfrdwy, Dwrwy
Britain, brit'ân, Prydain, Ynys Wen	Deira, dêr'â, Deifr
British Channel, brit'ish tshan'el, Môr Udd	Demetia, dê.mi'shâ, Dyfed (siroedd Caerfyrddin, Aberteifi, a Phenfro)
Briton Ferry, brit'un fer'i, Llansawel	Denbigh, den'bi, Dinbych. Denbighshire Sir Ddinbych
Brittany, brit'â.nî, Llydaw, Prydain	Devil's Bridge, dev'lz brij, Pont a Fynach, Pont y Gwr Drwg
Bromfield, brom'fild, Maelor [Fychan	
Burgundy, bûr'gun.dî, Burgwyn	
Builth, bîlth, Llanfair ym Mualt	
Caerleon, kâr.lî'un, Caerlleon ar Wysg	

Devon, dev'n, Dyfnaint	Kidwelly, kid'wel.î, Cydweli
Dordogne, dôr.dôn', Dordwyn	Knighton, nî'tn, Tref y Clawdd
Dublin, dub'lin, Dulyn	Lampeter, lam'pî.tûr, Llanbedr
Durham, dur'am, Deifr, Dewyr	Lamphey, lam'fi, Llanffydd
Edinburgh, ed'in.bûrg, ed'in.bur.ö,	Lancaster, lang'kas.tûr, Caerwerydd
Eiddin, Edyn, Castell y Morwynion	Langum, lang'gum, Llangwm
Egypt, i'jipt, yr Aipht	Lantwit Major, lant'wit mäjûr, Llan-
Emerald Isle, em'ur.ald il, Ynys Werdd,	illtud Fawr
Iwerddon	Laugharne, lârn, Llacharn, Talacharn
England, ing'gland, Lloegr	Leicester, les'tûr, Caerleirion, Caerlyr
English Channel, ing'glish tshan'el,	Leominster, lem'stûr, Llanllieni
Môr Udd	Lincoln, ling'kun, Caerlwydgoed
Euphrates, ü.frä'tîz, Ewphrates	Liverpool, liv'ûr.pwl, Llynlleifiad, Ller-
Europe, ü'röp, Ewrop, Ewropa	pwl
Euxine, üks'in, Môr Du, Môr Ewcin	Llandaff, lan'daf, Llandaf
Exeter, eks'î.tur, Caerwysg	Llandilo, lan.dî'lö, Llandeilo
Fishguard, fish'gârd, Abergwaen	Llandoverly, lan.duv'ur.î, Llanyddyfri
Flint, flint, Fflint, Tegeingl	Llanelly, lan.el'î, Llanelli
France, frans, Ffrainc	Land's End, landz end, Pen Tir Lloegr
Friburg, fri'bûrg, Ffreibwrg	London, lun'dun, Llundain, Caerludd
Gascony, gas'kö.nî, Gwasgwyn	Loughor, luch'ûr, Caslychwy
Gaul, gôl, Galia, Gal, Gwâl, Ffrainc	Ludgate, lud'gât, Porth Lludd
German Ocean, jûr'man ö'shun, Môr	Ludlow, lud'lö, Llwydlo
Tawch, Môr yr Almaen	Manchester, man'tshes.tûr, Manceinion
Germany, jûr'mâ.nî, Almaen, Sermania,	Maridunum, mër.î.dü'num, Caerfyrddin
gwlad yr Ellmyn	Mediterranean Sea, med.î.te.rä'nî.an sî,
Glamorgan, glâ.môr'gan, Morganwg.	Môr y Canoldir, Môr Ynnhir
Glamorganshire, Sir Forganwg	Merionethshire, mer.î.on'eth.shî'r, Meir-
Glastonbury, glas'tûn.bêr.î, Ynys	ionydd, Sir Feirionydd
Afallach, Ynys Wydrin, Aberglasdon	Milford, mil'fô'rd, Aberdaugleddyf,
Gloucester, glos'tûr, Caerloew	Abercleddu, Abercleddyf
Gower, gûw'ûr, Gwyr	Missouri, mi.sû'r'î, Misswri
Greece, grîs, Groeg	Mold, möld, y Wyddgrug
Halgston, halg'stun, Halchdin	Monmouth, mun'muth, Mynwy, Aber-
Harleigh, hâr'lä, Harlech, Caer Collwyn	mynwy, Trefynwy. Monmouthshire,
Haverfordwest, hav.ûr.fô'rd.west', Hwl-	Sir Fynwy, Gwent. Monmouthshire
ffordd, Caeralun	dialect, Gwenhwyseg. Monmouth-
Hay, hä, y Gelli [Heledd	shire men, Gwenhwys, Gwenhwyson
Hebrides, heb'ri.dîz, Heledd, Ynysoedd	Monnow, mon'ö, yr afon Mynwy
Hereford her'î.fô'rd, Henffordd, Caer-	Montgomery, mont.gum'ur.î, Trefaldwyn.
ffawydd. Herefordshire, Sir Henffordd	Montgomeryshire, Sir Drefaldwyn
Hibernia, hî.bûr.nî.â, Iwerddon	Morrison, mor'is.tun, Treforus
Holland, hol'and, Isalmaen	Nantwich, nant'wîth, yr Heledd Wen
Holyhead, hol.î.hed', Caergybi	Narberth, nâr'bûrth, Arberth
Holywell, hol'î.wel, Treffynnon	Neath, nîth, Castell Nedd
Humber, hum'bûr, Hymyr	Netherlands, nerh'ûr.landz, Iseldiroedd,
Iceland, îs'land, Ynys yr Ia	Isiroedd
Iiston, îls'tun, Llanilltud	Newborough, nü'bur.ö, Niwbwrch, Rhos-
Indian Ocean, in'dî.an ö'shun, Môr India	fair, Rhoshir
Ireland, îr'land, Iwerddon, Gwerddon,	Newcastle, nü.kas'l, Castell Newydd,
Ynys Werdd	Newcastle Emlyn, Castell Newydd yn
Isle of Man, îl ov man, Manaw	Emlyn; Dinas Emlyn, Trefhedyn.
Isle of Wight, îl ov wîth, Ynys Wyth	Newcastle on Tyne, Castell Newydd
Italy, it'â.î, Eidal, Itali [salem	ar Dain
Jerusalem, jî.rûw'sâ.lem, Ierwsalem, Caer-	Newport, nü'pô'rt (Monmouthshire),
Jordan, jôr dan, Iorddonen	Casnewydd; (Pembrokeshire) Tref-
Kent, kent, Caint	draeth

pâth, fat, ère, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tẃ=too, tẃk=too;
 SAX òre, lâte, lîne, nō, mûte; she, zh=z âzûre; thin, THIS; j=dzh. YOR

Newquay, nū.kí', Cai Newydd
 Newtown, nū.tûwn', Tref Newydd
 Nice, nîs, Nicæa, nî.sí'a, Nicaia
 Norfolk, nôr'fuk, Norffôlc
 Northop, nôrth'op, Llanceurgain
 Northwich, nôrth'wîsh, yr Heledd Ddu
 Norway, nôr'wä, Llychlyn
 Norwich, nor'ij, Caergynan
 Nottingham, not'ing.ham, Dinobant
 Orkney Islands, ôrk nî'landz, Ynysoedd
 Erch
 Oswestry, oz'west.rî, Croesoswallt
 Oxford, oks'fô'rd, Rhydychain, Caer-
 wysog
 Pacific Ocean, pâ.sif'ik ô'shun, Môr
 Tawel, Môr Tawellog
 Painscastle, pânz'kas.l, Castell Paen
 Pemblemere, pem'bl.mî'r, Llyn Tegid
 Pembroke, pem'bruk, Penfro. Pem-
 brokeshire, Sir Benfro
 Plynlymon, plin.lim'un, Pumlumon
 Poland, pô'land, Pwyl
 Portmadoc, pô'rt.mad'uk, Porth Madog
 Presteign, pres.tân', Llanandras
 Prussia, prush'â, Prwssia
 Pyrenees, pir'î.nîz, Barwynion
 Radnor, rad'nûr, Maesyfed. Radnor-
 shire, Sir Faesyfed
 Red Sea, red sî, Môr Coch, Môr Rhudd
 Rhayder, rä'dûr, Rhaiadr Gwy
 Rochester, rotsh'es.tûr, Caergraig
 Rome, rôm, Rhufain
 Russia, rush'â, Rhwssia
 St. Asaph, sänt ä'saf, Llanelwy
 St. David's, sänt dâ'vidz, Ty Ddewi,
 Mynyw
 St. Dogmell's, sänt dog'melz, Llan-
 dudoch
 Salisbury, sôlz'ber.î, Caergaradog, Caer-
 sallog
 Savoy, sä.vôi', Safwy
 Saxony, saks'ö.nî, Sacsoni
 Scandinavia, skan.dî.nä'vi.â, Dulychlyn

Scotland, skot'land, Alban, Isgroed Cel-
 yddon, Ysgwydir, Brynach, Ysgotlan
 Sea of Azof, sî ov ä'zof, Môr Asoff
 Severn, sev'ûrn, Hafren
 Shrewsbury, shrwz'ber.î, Amwythig
 Mwythig, Pengwern Bowis
 Shropshire, shrop'shî'r, Sir Amwythig
 Siluria, sî.lü'r'î.â, Essyllwg
 Snowdon, snô'dn, y Wyddfa, Eryri
 Somersetshire, sum'ûr.set.shî'r, Gwla
 Spain, späin, Yspaen, Hispaen [yr Ha
 Stonehenge, stôn.henj', Côr Gawr
 Strata Florida, strä'tâ flor'î.dâ, Ystra
 Fflur
 Swansea, swôn'zî, Abertawy [c
 Tenby, ten'bî, Tinbych, Tinbych y Pysg
 Thames, temz, Tafwys, Tafwysg, Tain
 Towy, tûw'î, Tywi
 Treacastle, trî.kas'l, Trefcastell
 Tremadock, trî.mad'uk, Tremadog
 Troy, trôi, Caerdroia, Troia
 Turkey, tûr'kî, Twrci
 Tyne, tîn, Tain [yr Wy
 Usk, usk, Brynbuga. The river Us
 Venice, ven'is, Gweneth, Gwenethi
 Venis
 Wales, wälz, Cymru. North Wal
 Cymru Ogleddol, Gwynedd, Gwy
 dud, Gwyndawd. South Wales, D
 eudir Cymru, Deheubarth. Diale
 of North Wales, Gwyndodeg, Gwy
 dodiaith. Dialect of South Wal
 Deheubartheg, Deheubarthiaith
 Warwick, wor'ik, Caerwair, Caerwyt
 elin
 Welshpool, welsh.pwî', Trallwng
 Winchester, win'tshes.tûr, Caerwynt
 Worcester, wws'tûr, Caerwrangon
 Wrexham, rek'sam, Gwrecsam
 Wye, wî, Gwy
 York, yôr'k, Caerefrog, Efrog. N
 York, Efrog Newydd; Dinas Efi
 Newydd; Talaeth Efrog Newydd

GEIRIADUR CYMRAEG A SEISONEG.

A

DICTIONARY

OF THE

WELSH LANGUAGE.

WITH

ENGLISH SYNONYMES AND EXPLANATIONS.

BY

WILLIAM SPURRELL.

[SECOND EDITION.]

CARMARTHEN: WILLIAM SPURRELL.

MDCCCLIX.

SPURRELL, PRINTER, KING-STREET, CARMARTHEN.

ADVERTISEMENT TO THE SECOND EDITION.

THE Volume now offered to the public, though of smaller size than the Edition which preceded it, not only contains several hundred additional lines, but, by the omission of derivatives obviously deducible from simple words retained, has been made to comprehend within its pages a vast number of useful terms, the meaning of which could not be readily gathered from others of the same root. Many words, too, of established authority, are included, which have been overlooked in the Welsh Dictionaries hitherto published.

The Work has undergone careful and thorough revision, and has been assimilated in its orthography and in the genders and plurals of nouns to "Llythraeth yr Iaith Gymraeg," by the Rev. D. Silvan Evans, to whom this Edition is much indebted, and whose comprehensive little manual is the most complete and satisfactory attempt to settle the vexed question of Welsh orthography.

W. S.

Carmarthen, September, 1859.

ABBREVIATIONS—TALFYRIADAU.

<i>a</i> ...	adjective	ansoddair, enw gwan.
<i>ac</i> ...	adjective common gender	ansoddair o'r rhyw gyffredin.
<i>ad</i> ...	adverb	gorair, rhagferf.
<i>af</i> ...	adjective feminine	ansoddair benywol.
<i>am</i> ...	adjective masculine	ansoddair gwrywol.
<i>c</i> ...	conjunction	cyssylltiad.
<i>cn</i> ...	collective noun	sylweddair cynnulliadol.
<i>def</i> ...	defective	diffygiol.
<i>f</i> ...	feminine	benywol.
<i>imper</i> ...	imperative	gorchymmynol.
<i>i</i> ...	interjection	ebychiad, cyfryngair.
<i>m</i> ...	masculine	gwrywol.
<i>n</i> ...	noun masculine	sylweddair gwrywol.
<i>nc</i> ...	noun common gender	sylweddair o'r rhyw gyffredin.
<i>nf</i> ...	noun feminine	sylweddair benywol.
<i>np</i> ...	noun plural	sylweddair lluosog.
<i>p</i> ...	plural	lluosog.
<i>pn</i> ...	pronoun	rhagenw.
<i>pr</i> ...	preposition	arddodiad.
<i>px</i> ...	prefix	blaenddawd.
<i>s</i> ...	singular	unig, unigol.
<i>v</i> ...	verb...	perwyddiad, berf.
<i>vi</i> ...	verb intransitive, or neuter	perwyddiad canolig.
<i>vt</i> ...	verb transitive, or active	perwyddiad gweithredol.
N.W. ...	North Wales	Gwynedd.
S.W. ...	South Wales...	Deheubarth.
= ...	synonymous with	cyfystyr â.

The word following this mark (=) is preferable to that before it, being either more correct or more commonly used.

The plural terminations are marked with a hyphen when they are *added* to the singular word, and with a comma when the singular termination is *changed*.

The singular form is given after some plurals between parentheses.

GEIRIADUR CYMRAEG A SEISONEG.

A

DICTIONARY

OF THE

WELSH LANGUAGE,

EXPLAINED IN ENGLISH.

ABA

ABS

- A, an interrogative adverb. "A roddaist ti gryfder i farch?" "Hast thou given to the horse strength?" An affirmative adverb. "Efe a lawenycha yn ei gryfder." "He rejoiceth in his strength." There is no corresponding word in English
- A, Ac c, and. In general, *a* is used before consonants, and *ac* before vowels. Hwyr *a* bore, late and early. Pell *ac* agos, far and near
- A, Ag c, as. Yn gystal *a*, as well as.
- (â), Ag *pr*, with. *A*, with a circumflex accent, is used before consonants; *ag* before vowels
- (ä) *v*, will go=Aiff
- pn*, who, which, that; he who; what. *A* fyno Duw *a* fydd, what God wills, will be
- i*, oh, ah
- pz*. Implies intensity; as *athrist*, from *trist*; *achrw*, from *cru*
- b, Ap *n*, son. Llywelyn ab Iorwerth. Bowen, Beynon, Powel, Parri, Prys, are contractions of ab Owain. ab Einion, ab Hywel, ab Harri, ab Rhys. *Ab* sometimes becomes amalgamated with the following word, when that word begins with *m*; as, Amheredydd, Amheirig=ab Meredydd, ab Meirig
- b (âb), Epa -od *n*, ape, monkey
- ad -au *n*, abbot
- padaeth -au *nf*, abbacy, abbotship
- ades -au *nf*, abess
- all -oedd *n*, failing, defect, want
- allu *n*, to fail, to perish
- allwr, wyr *n*, defaulter [marigold
- an, ebyn *n*, din, tumult, uproar; corn
- Abar -au *n*, carcase, dead body
- Abatty, tai *n*, abbey
- Aber -oedd, ebyr *n*, confluence or junction of water; the fall of a river into another, or into the sea; port, harbour
- Aberth -au, ebyrth *n*, sacrifice, oblation
- Aberthiad *n*, sacrificing, immolation
- Aberthu *v*, to sacrifice, to offer up
- Aberthwr, wyr *n*, one who sacrifices
- Aberu *v*, to disembody, to flow into
- Abl *a*, able, sufficient, powerful; wealthy
- Abledd *n*, ability, power, sufficiency
- Abo -aid, Abod -au *n*, carcase, carrion
- Abraidd *ad*, scarcely, hardly
- Abred -au *n*, the state of evil, through which the soul had to pass in her progress towards perfection and bliss, according to the bardic theology. Cylch yr abred, Treigl yr abred, the circle of transmigration
- Abrediad *n*, transmigration
- Abredol *a*, pertaining to the evil state of transmigration; transmigrant, trans-migratory. Abredolion, those who pass through the stages of transmigration or metempsychosis
- Abredu *v*, to pass through the circle of evil, to transmigrate
- Abrywsg *a*, unwieldy; heavy; drunk
- Abrywsgiad *n*, making drunk
- Abrywsgl *a*, huge, vast, immense
- Abrywsgo *v*, to inebriate
- Absen *nf*, slander, detraction; absence
- Absennol *a*, absent
- Absennoli *v*, to absent
- Absenu *v*, to speak ill of the absent; to slander, to backbite, to asperse
- Absenw -au *m*, detraction, slander

Absenwr, *wyr n*, backbiter; absentee
 Abwy -on *n*, carcass, carrion
 Abwyd -od *n*, bait; fodder
 Abwyd *np* (-yn *n*), worms; earthworms.

Abwydyn *y cefn*, the spinal cord
 Abwydiad *n*, baiting, foddering
 Abwydo *v*, to bait, to feed
 Abwydwr, *wyr n*, one who baits
 Abyrgof -ion *n*, short memory
 Abyrgofiad *n*, forgetting
 Abyrgofio *v*, to forget
 Abyrgofus *a*, forgetful, negligent
 Ac *c*, and. See A
 Acadfydd *ad*, perchance, perhaps
 Acatoedd *ad*, possibly, likely
 Acen, Acan, acenion *nf*, accent
 Acenawl *a*, enunciative
 Aceniad *n*, accentuation
 Acennod -au *nf*, accent mark
 Acenu *v*, to accent, to sound
 Acenyddiaeth *nf*, accentuation
 Acw *ad*, there, at that place, yonder
 Ach -au *nf*, stem, pedigree; fluid, liquid
 Ach *pr*, near to, by, at
 Achadw *v*, to preserve, to keep
 Achain *a*, very precious
 Achan -ion *nf*, hymn, chant
 Achaniad *nf*, chanting
 Achanu *v*, to hymn, to chant
 Achar *a*, affectionate; amiable
 Achas *a*, very hateful, odious
 Achel -ion *nf*, lurch, retreat
 Achen *nf*, lineage; coat of arms
 Aches -oedd *nf*, effluence; the mind;
 Aehfen -oedd *nf*, the groin [spume
 Aehfre -on *nf*, shelter, shade
 Achlais, leisiau *n*, weal, stripe
 Achlân *ad*, altogether, entirely, wholly
 Achles -oedd *nf*, succour, refuge; *m*, man-
 ure, compost
 Achlesol *a*, succouring [manure
 Achlesu *v*, to succour, to cherish; to
 Achleswr, *wyr*, Achlesydd -ion *n*, suc-
 courer, one who succours
 Achlod -au -ydd *n*, disgrace. Achlod
 iri! shame upon thee!
 Achlud -oedd *n*, covert, obscurity
 Achludiad *n*, concealing; concealment
 Achludo *v*, to obscure, to hide
 Achludol *a*, obscuring
 Achludd -ion *n*, obstruction, stoppage
 Achluddiad *n*, impeding
 Achluddo *v*, to obstruct, to impede
 Achluddol *a*, obstructive
 Achlŷst *n*, hearing
 Achlwm *v*, to knot, to tie [opportunity
 Achlysuro -on *n*, cause, motive; occasion,

Achlysuro *v*, to occasion, to cause
 Achlysuro! *a*, occasional, incidental
 Achlyw *n*, hearing
 Achofydd -ion *n*, herald; genealogist
 Achofyddiaeth *nf*, heraldry
 Achol *a*, genealogical
 Achor *a*, encircled; choral
 Achos -ion *n*, cause; case. Achos
 dybryd, foul crime
 Achosadwy *a*, effectible
 Achosedigol *a*, effectuate
 Achosi *v*, to cause; to occasion
 Achosol *a*, efficient, effectual; causativ
 Achosoldeb *n*, effectiveness
 Achre -on *nf*, covert, covering
 Achred -ion *nf*, credibility, pledge, oat
 Achrediad *n*, pledging of faith
 Achredu *v*, to pledge by faith
 Achref *a*, suppliant, craving
 Achrefiad *n*, supplication
 Achrefol *a*, mendicant; suppliant
 Achrefu *v*, to crave, to supplicate
 Achrefwr, *wyr n*, mendicant, supplicat
 Achres -i *nf*, row, rank; pedigree-roll
 Achretor -iaid *n*, creditor
 Achreth -au *n*, trembling. Achreth
 cryd, fit of the ague
 Achrethiad *n*, shivering
 Achrethu *v*, to shiver, to tremble
 Achrethw *am*, crooked or bent: *f*, achro
 Achrwym -au *n*, restraint
 Achrwys *n*, increase, plenty
 Achryf *am*, strong, potent, powerful
 Achu, Achubaid *v*, to save, to secure
 Achub *v*, to save, to secure, to prote
 Achub y blaen, to get foremost.
 chub yr adeg, to be in time
 Achubadwy *a*, salvable
 Achubiad *n*, saving
 Achubiaeth *n*, securing, saving
 Achubol *a*, saving; delivering
 Achubwr, *wyr*, Achubydd -ion *n*, savi
 Achudd -ion *n*, seclusion
 Achul *a*, narrow; lean, squalid
 Achwaed *n*, consanguinity
 Achwaen *ad*, presently, anon
 Achwaeth *n*, sourness, staleness [war
 Achwaneg *a*, more, additional=Yc
 Achwanegiad *n*, augmentation
 Achwanegol *a*, augmentative
 Achwanegu *v*, to increase=Ychwane
 Achwedl -au *n*, tale, report
 Achwedd *nf*, descent, kindred
 Achwerig *a*, playful, dallying; slow
 Achweryd -au *n*, diversion
 Achwng *a*, very near, hard by
 Achwlwm, achylwmau *n*, tie; perplex

Achwmwl, achymylau <i>n</i> , thick darkness	Adarwr, wyr <i>n</i> , fowler
Achwr -wyr <i>n</i> , genealogist	Adarwriaeth <i>nf</i> , fowling
Achwre -au <i>n</i> , shelter, screen	Adaryddiaeth <i>nf</i> , ornithology
Achwyn -ion <i>n</i> , complaint [lament	Adaw <i>v</i> , to glide off; to fly; to leave
Achwyn <i>v</i> , to complain, to murmur, to	Adbarotoi <i>v</i> , to reprepare [ing
Achwynedigaeth -au <i>n</i> , accusation	Adbawr, borion <i>n</i> , second chewing; leav-
Achwynedigol <i>a</i> , accusatory	Adbenawd, odion <i>n</i> , subdivision
Achwynol <i>a</i> , plaintive, complaining	Adbenodi <i>v</i> , to subdivide; to reappoint
Achwyngar <i>a</i> , querulous	Adbenu <i>v</i> , to reassign
Achwyngarwch <i>n</i> , querulousness	Adberchenogi <i>v</i> , to repossess
Achwyniad <i>n</i> , complaining	Adblan -oedd <i>n</i> , second setting [ellite
Achwyniaeth -au <i>nf</i> , accusation	Adblaned -au <i>nf</i> , secondary planet, sat-
Achwynwr, wyr <i>n</i> , complainer; murmur-	Adblaniad <i>n</i> , transplanting
er; complainant; plaintiff	Adblanu <i>v</i> , to transplant, to replant
Achwys -on <i>n</i> , cause, motive	Adblyg -ion <i>n</i> , second fold
Achydd -ion <i>n</i> , genealogist	Adblygadwy <i>a</i> , reduplicable
Achyddiaeth <i>nf</i> , genealogy	Adblygedd <i>n</i> , recurvity
Achys <i>a</i> , cruel; desperate	Adblygiad <i>n</i> , recurvation
Ad <i>px</i> , re-, second, again	Adblygu <i>v</i> , to fold back, to reduplicate
Adaddaw <i>v</i> , to promise again	Adborion <i>np</i> , leavings [proof
Adaddewid -ion <i>nf</i> , second promise	Adbrawf, brofion <i>n</i> , second taste or
Adaerwch <i>n</i> , importunity	Adbrofi <i>v</i> , to taste or prove again
Adain, adeiniau <i>nf</i> , wing; bird	Adbryniad <i>n</i> , buying again
Adaf, edyf <i>nf</i> , pinion, wing	Adbrynol <i>a</i> , redeeming
Adafael -ion <i>n</i> , distraint	Adbrynu <i>v</i> , to repurchase, to redeem
Adafaela <i>v</i> , to distraint	Adbrynwr, wyr <i>n</i> , repurchaser
Adafaeliad <i>n</i> , distraining	Adchwa -oedd <i>nf</i> , contrary blast
Adail, adeiliau <i>nf</i> , building	Adchwaeth -ion <i>n</i> , relish; twang
Adalw <i>v</i> , to recall; to revoke	Adchwanegadwy <i>a</i> , reaugmentative
Adalwad <i>n</i> , recalling; revocation	Adchwanegiad <i>n</i> , reaugmentation
Adammeg -ion <i>nf</i> , enigma, riddle	Adchwanegol <i>a</i> , reaugmenting
Adan, edyn <i>nf</i> , fin; wing; spoke	Adchwanegu <i>v</i> , to reaugment
Adanadl <i>n</i> , respiration	Adchwedl -au <i>nf</i> , report, rumour
Adanadliad <i>n</i> , respiring, breathing again	Adchwedledd <i>n</i> , rumouring
Adanadlu <i>v</i> , to respire, to breath again	Adchwedlu <i>v</i> , to rumour
Adanerch -ion <i>n</i> , second greeting	Adchwel -ion <i>nf</i> , return
Adanerch <i>v</i> , to resalute	Adchweladwy <i>a</i> , returnable
Adanerchiad <i>n</i> , resaluting	Adchweliad <i>n</i> , returning
Adanfon <i>v</i> , to send again	Adchwelog <i>a</i> , returning
Adanfoniad <i>n</i> , sending again	Adchwelyd <i>v</i> , to return back
Adar <i>np</i> (aderyn <i>n</i>), birds, fowls. Adar	Adchwil -ion <i>m</i> , research
duon, blackbirds. Adar gwyrain,	Adchwilio <i>v</i> , to research
barnacles. Adar y bwn, bitterns.	Adchwillwr, wyr <i>n</i> , researcher
Adar y corff, screech-owls Adar y	Adchwyl <i>n</i> , turn back
drudwy, starlings. Adar y llwch	Adchwyladwy <i>a</i> , revolvable
gwin, mythological birds so called.	Adchwyliad <i>nf</i> , revolving
Adar y to, sparrows	Adchwylo <i>v</i> , to revolve
Adara <i>v</i> , to go a fowling	Ad-dalu <i>v</i> , to repay, to pay back;
Adarol <i>a</i> , relating to birds	to retaliate, to requite
Adardy, dai <i>n</i> , aviary, bird-cage	Ad-dderbyn <i>v</i> , to receive back
Adarddelw <i>v</i> , to reassert	Ad-dderbyniad <i>n</i> , receiving back
Adarddelwad <i>n</i> , reassertion	Adef, edyf <i>nf</i> , mansion
Adaren -od <i>nf</i> , female bird	Adeg -au <i>nf</i> , opportunity, season. Adeg
Adargi, gwn <i>n</i> , setting dog, spaniel	y lloer, the wane of the moon
Adargoel -ion <i>nf</i> , augury	Adegino <i>v</i> , to bud again
Adargop -od <i>n</i> , spider	Adeilad -au <i>n</i> , building, constructing
Adargopwe -au <i>nf</i> , spider's web	Adeilad -au <i>nf</i> , building, edifice

Adeiladaeth *nf*, edification
 Adeiladol *a*, edifying
 Adeiladu *v*, to build, to edify, to erect
 Adeiladwr, *wyr*, Adeiladydd -ion *n*,
 builder, architect
 Adeiledig *a*, built; wattled
 Adeilior -iaid *n*, edile
 Adeilo *v*, to construct, to build; to inter-
 weave; to wattle [architect
 Adeilwr, *wyr*, Adeilydd -ion *n*, builder,
 Adeilyddiaeth *nf*, architecture
 Adeinio *v*, to wing, to use wings
 Adeiniog *a*, winged; feathered
 Adeiniol *a*, relating to wings
 Adeiriad *n*, tautology, repetition [tory
 Adeiriadol *a*, tautological, circumlocu-
 Adeiriadu *v*, to use tautology
 Adeirio *v*, to repeat words
 Adeiriog *a*, tautological
 Adeiriogi *v*, to use tautology
 Aden -ydd, edyn *nf*, wing, pinion
 Adenedig *a*, regenerated, born again
 Adenedigaeth *nf*, regeneration
 Adeni *v*, to regenerate
 Adennill *v*, to regain, to get back
 Adennilliad *n*, regaining
 Adenog *a*, having wings
 Adenw -au *n*, second name; adnoun
 Adenwad *n*, naming again
 Adenwi *v*, to name again
 Aderyn, adar *n*, bird, fowl. See Adar
 Adethol -ion *n*, refuse; leaving
 Adfach -au *n*, the beard of a dart
 Adfachiad *n*, barbing
 Adfachog *a*, barbed, bearded
 Adfachu *v*, to barb; to rehook
 Adfai, feiau *n*, double crime
 Adfail, feillion, feiliau *n*, decay, ruin
 Adfan, edfyn *n*, foreigner
 Adfan -au *nf*, retreat, secluded place
 Adfan -au *n*, secondary point, stage, or
 position; advanced division. Adfan
 cymydd, the second stage of the moon's
 increase; the second quarter. Adfan
 cil, the second stage in the moon's
 wane; the fourth or last quarter
 Adfanach -od *n*, recluse
 Adfanig -ion *n*, minn (in music)
 Adfant -au *nf*, hair lip: *m*, pilgrim
 Adfaon *np*, the mob or rabble
 Adfarch, feirch *n*, gelding
 Adfarn *nf*, reversed judgement
 Adfarniad *n*, rejudging
 Adfarnu *v*, to rejudge, to reverse judge-
 Adfath *n*, recoinage [ment
 Adfathiad *n*, recoinage
 Adfathu *v*, to recoin, to coin again

Adfedyddio *v*, to rebaptize
 Adfedyddiwr, *wyr* *n*, anabaptist
 Adfeddiannu *v*, to repossess
 Adfeddiant, iannau *n*, repossession
 Adfeddwl, yliau *n*, second thought
 Adfeddyliad *n*, recollection
 Adfeddylied *v*, to recollect, to remember
 Adfeiad *n*, recrimination
 Adfeiliad *n*, decaying, decay, ruin [ering
 Adfeileidig *a*, decayed, in ruins, mould-
 Adfeilio *v*, to decay, to moulder; to fade
 Adfeiliog *a*, decaying, mouldering; in
 ruin
 Adfeio *v*, to recriminate, to blame again
 Adfeiwyr, *wyr* *n*, recriminator
 Adfel, edfyl *n*, stranger, refugee
 Adfer -ion *n*, what is restored
 Adferadwy *a*, restorable, recoverable
 Adferedig *a*, restored; returned
 Adferedigaeth *nf*, restoration
 Adferiad *n*, restoring, restoration
 Adferol *a*, restorative
 Adferth *n*, comfort
 Adferthiad *n*, comforting
 Adferthol *a*, comforting, cheering
 Adferthu *v*, to comfort; to recreate
 Adferu *v*, to restore; to return
 Adferwr, *wyr* *n*, restorer
 Adferyd *v*, to make restitution, to restore
 Adfesuro *v*, to measure over again
 Adfin -ion *n*, back edge
 Adfrain *a*, unornamental
 Adflaguro *v*, to bud again
 Adflas -au *n*, insipidity of taste; twar
 Adffin *a*, fatigued or weary again
 Adflino *v*, to irritate, to tire again
 Adflith -ion *n*, second milk
 Adflitho *v*, to yield second milk [sor
 Adflodau *np* (adflodeuyn *n*), second blo
 Adflodeuad *n*, refloitation, reblossomin
 Adflodeuo *v*, to refloourish, to reblossom
 Adflodeuog *a*, reflorescent
 Adfod *n*, second being: *v*, to re-exist
 Adfraenar -au *n*, second fallow
 Adfrawd, frodau *nf*, reversed judgemen
 Adfryd -au *n*, second intention; anima
 Adfrydol *a*, animadvertive [versi
 Adfrydu *v*, to animadvert
 Adfudd -iau *n*, damage, loss
 Adfuddiog *a*, unprofitable
 Adfwl, fyliaid *n*, gelded bull
 Adfwriad *n*, recasting
 Adfwrw *v*, to cast again
 Adfwynhau *v*, to re-enjoy
 Adfyd *n*, adversity; misery, distress
 Adfydig, Adfydus *a*, distressed, wretcl
 Adfydiog *a*, in adversity; miserable

Adfydd <i>ad</i> , perhaps, it may be	Adgof -ion <i>n</i> , remembrance [remind]
Adfyddin -oedd <i>nf</i> , corps of reserve	Adgofio <i>v</i> , to recollect, to remember; to
Adfyfyrdod -au <i>n</i> , reconsideration	Adgoffa -on <i>n</i> , recalling to mind
Adfyfyrio <i>v</i> , to reconsider, to think over	Adgoffa, Adgoffâu <i>v</i> , to recall to mind
Adfyfyriion <i>np</i> , reflections	Adgor -au, edgyr <i>n</i> , team
Adfynegiad <i>n</i> , redeclaring	Adgordd -au <i>n</i> , second circle or retinue
Adfynegu <i>v</i> , to declare again	Adgori <i>v</i> , to return; to prepare the team
Adfyru <i>v</i> , to curtail again	Adgrychyn -au <i>n</i> , semiquaver
Adfyw -oedd <i>n</i> , fallow	Adgryfhau <i>v</i> , to reinvigorate
Adfyw <i>a</i> , half-alive; half-dead	Adgrynoi <i>v</i> , to collect again
Adfywhau <i>v</i> , to reanimate	Adguddio <i>v</i> , to reconceal, to hide again
Adfywiad <i>n</i> , revival; reanimating	Adgur -ion <i>n</i> , repulse, rebut
Adfywiant, iannau <i>n</i> , reanimation	Adguriad <i>a</i> , repercussion
Adfywio <i>v</i> , to revive, to restore to life	Adguro <i>v</i> , to repel, to strike back
Adfywiocâu <i>v</i> , to reinvigorate	Adgyddiad <i>n</i> , relapsing
Adfywiogi <i>v</i> , to reanimate, revive	Adgwymp <i>n</i> , fall back, relapse
Adffugio <i>v</i> , to disguise anew	Adgwympo <i>v</i> , to relapse
Adffurfio <i>v</i> , to re-form; to repair	Adgydio <i>v</i> , to rejoin, to reunite
Adffurfiwr, wyr <i>n</i> , re-former	Adgyfansoddi <i>v</i> , to recompose
Adffynu <i>v</i> , to prosper again	Adgyfanu, Adgyfâu <i>v</i> , to reintegrate
Adgadarnhau <i>v</i> , to refortify	Adgyfarch <i>v</i> , to resalute
Adgadw <i>v</i> , to keep again	Adgyflawnu <i>v</i> , to complete anew
Adgais, geisiau <i>n</i> , second attempt	Adgyflêu <i>v</i> , to replace
Adgam <i>a</i> , recurvous	Adgyfnerthion <i>np</i> , reinforcements
Adgan -au <i>nf</i> , episode	Adgyfnerthu <i>v</i> , to reinforce
Adganu <i>v</i> , to describe; to form an episode	Adgyfodi <i>v</i> , to rise again; to raise again
Adganwr, wyr <i>n</i> , describer	Adgyfodiad <i>n</i> , resurrection
Adgas <i>a</i> , odious, disagreeable, hateful	Adgyffroad <i>n</i> , resuscitation
Adgasglu <i>v</i> , to collect again	Adgyffroi <i>v</i> , to excite again; resuscitate
Adgasrwydd <i>n</i> , odiousness, hatefulness	Adgylchiad <i>n</i> , revolution
Adgasu <i>v</i> , to act disagreeably	Adgyllaeth <i>n</i> , longing
Adgeiniad, iaid <i>n</i> , a chanter	Adgymmeradwy <i>a</i> , resumable
Adgeisio <i>v</i> , to seek again	Adgymmeriad <i>n</i> , reassumption
Adgemi <i>n</i> , recurvation	Adgymmodi <i>v</i> , to reconcile
Adgen -oedd <i>n</i> , growth, produce	Adgynneu <i>v</i> , to rekindle, to light again
Adgenedledig <i>a</i> , regenerated	Adgynnrychioli <i>v</i> , to represent another
Adgenedliad <i>n</i> , regeneration	Adgynnrychu <i>v</i> , to represent
Adgenedlu <i>v</i> , to regenerate	Adgynnull <i>v</i> , to collect again
Adgerydd -on <i>n</i> , reprimand	Adgynnulledig <i>a</i> , recollected
Adgeryddadwy <i>a</i> , reprehensible	Adgynnrychu <i>v</i> , to reproduce
Adgeryddiad <i>n</i> , reprimand	Adgyrch -au <i>n</i> , recourse [joining]
Adgeryddol <i>a</i> , reprehensive	Adgysswilt, sylltiau <i>n</i> , rejunction, re-
Adgeryddu <i>v</i> , to reprimand	Adgyssylltu <i>v</i> , to reunite, to join again
Adgip -iau <i>n</i> , resnatch; reprise	Adgywain <i>v</i> , to carry back
Adgipio <i>v</i> , to snatch back	Adgyweirio <i>v</i> , to refit, to repair, to mend
Adglaf <i>a</i> , relapsed to sickness	Adgyweiriol <i>a</i> , reparative, restorative
Adglefychu <i>v</i> , to relapse	Adgyweiolion <i>np</i> , restoratives
Adglwyfo <i>v</i> , to wound anew	Adgyweiriwr, wyr <i>n</i> , repairer, mender
Adglymiad <i>n</i> , renodation	Adgywreinio <i>v</i> , to make exact again
Adglymu <i>v</i> , to tie again	Adhaeriad <i>n</i> , reassertion
Adgnithio <i>v</i> , to retouch	Adheddychu <i>v</i> , to repacify
Adgno -au <i>n</i> , second chewing, cud. Ad-	Adholi <i>v</i> , to re-examine, to question again
gno cydwybod, remorse	Adhoni <i>v</i> , to reassert
Adgnofa, fcydd <i>nf</i> , rechewing; remorse	Adiad, iaid <i>n</i> , drake, mallard
Adgnoi <i>v</i> , to chew the cud, to ruminate	Adiaith, ieithoedd <i>nf</i> , dialect
Adgodi <i>v</i> , to raise again; to rise again	Adian <i>n</i> , stranger, refugee
Adgodiad <i>n</i> , resurrection=Adgyfodiad	Adian, adienoedd <i>cn</i> , progeny, offspring

Adladd -au <i>n</i> , second crop, lattermath	Adnabyddus <i>a</i> , knowing, known
Adladd <i>v</i> , to kill again	Adnabyddwr, wyr <i>n</i> , recognizer
Adlaes <i>a</i> , trailing, dragging; limp	Adnadd -ion <i>n</i> , chip; shaving
Adlais, leisiau <i>n</i> , reverberation, echo	Adnaid, neidiau <i>nf</i> , rebound
Adlam -au <i>n</i> , back step; home	Adnain, neiniau <i>nf</i> , echo of a scream
Adlamiad <i>nf</i> , stepping back	Adnair, neiriau <i>n</i> , an attendant
Adlamu <i>v</i> , to step back; to rebound	Adnant, ednynt <i>n</i> , crying again
Adlamwr, wyr <i>n</i> , one returning from	Adnau <i>v</i> , to iterate a call
Adlan -au <i>nf</i> , hall, palace [abroad	Adnaw <i>v</i> , to keep to one's self, to possess
Adlaw -iaid <i>n</i> , secondary thing. Ad-	Adnawdd, noddau <i>n</i> , resource
lawiaid, the rabble; compound metres	Adnawf, nofion <i>n</i> , swimming back
Adlaw <i>a</i> , secondary; mean	Adne -au <i>n</i> , custody
Adlef <i>nf</i> , resonance, echo	Adnerth -oedd <i>n</i> , reinforcement
Adlefiariad <i>n</i> , peroration; reiteration	Adnerthu <i>v</i> , to reinforce
Adlefaru <i>v</i> , to perorate; to reiterate	Adnes -au <i>n</i> , guarding, succour
Adlehâd <i>n</i> , reposition	Adneu -oedd <i>n</i> , deposit, pledge
Adlehau <i>v</i> , to replace	Adneuad <i>n</i> , pledging
Adleisio <i>v</i> , to resound	Adnewyddiad <i>n</i> , renovation, renewal
Adlenwi <i>v</i> , to fill again, to refill	Adnewyddu <i>v</i> , to renovate, to renew
Adles -au <i>n</i> , that is not a benefit	Adnewyddwr, wyr <i>n</i> , renovator
Adlewychu <i>v</i> , to reflect light	Adnod -au <i>nf</i> , verse; sentence
Adlipryn -au <i>n</i> , fribble, weak one	Adnodi <i>v</i> , to divide into verses
Adlif -au <i>n</i> , reflux, ebb tide	Adnofio <i>v</i> , to swim back
Adlifeiriant, iaint <i>n</i> , refluxence	Adnydd -au <i>n</i> , gate post
Adlifeirio <i>v</i> , to reflow, to flood again	Adoew -au <i>n</i> , spur
Adlifiant, adlifiannau <i>n</i> , reflowing	Adofidio <i>v</i> , to grieve or vex again
Adlifo <i>v</i> , to flow back, to reflow	Adofidiol <i>a</i> , reafflicting
Adlithro <i>v</i> , to slide back	Adofwyad <i>n</i> , revisiting
Adliw -iau <i>n</i> , varnish, retint	Adofwywr, wyr <i>n</i> , revisitor
Adlo -i <i>n</i> , chafe; anger, hatred	Adofyn <i>v</i> , to ask again, to reclaim
Adloddi <i>v</i> , to grow after cutting	Adohebu <i>v</i> , to respond
Adloes <i>nf</i> , reiterated pang	Adolrhain <i>v</i> , to retrace; to reach again
Adloewi <i>v</i> , to brighten again	Adolwch, ychau <i>n</i> , intreaty, prayer
Adlog <i>n</i> , compound interest	Adolwg, Adolwyn <i>v</i> , to intreat, to beseech, to beg, to pray
Adloni <i>v</i> , to cherish again; to refresh	Adolygiad <i>n</i> , reviewing; review
Adlonyddu <i>v</i> , to assuage or quiet again	Adolygu <i>v</i> , to review [view
Adlosgi <i>v</i> , to burn again	Adolygwr, wyr, Adolygydd -ion <i>n</i> , r
Adlun -iau <i>n</i> , copy	Adon, edyn, -au <i>n</i> , sovereign lord
Adlunio <i>v</i> , to re-form, to copy	Adorth <i>a</i> , diligent, studious
Adlusgo <i>v</i> , to drag back	Adran -au <i>nf</i> , subdivision; comma
Adlwch, <i>n</i> , incinerated state	Adranu <i>v</i> , subdivide [divid
Adlwg, adlygon <i>n</i> , retrospect; object	Adranwr, wyr, Adranydd -ion <i>n</i> , su
Adlychwedd <i>n</i> , incineration	Adre <i>v</i> , to please; to enjoy
Adlychweddu <i>v</i> , to incinerate	Adred -ion <i>n</i> , recourse
Adlyfnhau <i>v</i> , to repolish; to level again	Adredeg <i>v</i> , to run back, to recur
Adlygu <i>v</i> , to take a retrospect	Adriediad <i>n</i> , recurrence
Adlythyr -au -on <i>n</i> , rescript	Adref <i>ad</i> , homewards, home
Adnabod <i>v</i> , to recognize, to know, to be acquainted with: <i>n</i> , recognition, knowledge, acquaintance	Adrefu <i>v</i> , to return home
Adnabodaeth <i>nf</i> , cognizance	Adrif -au <i>n</i> , second reckoning
Adnabodiad <i>n</i> , recognizing	Adrifiad <i>n</i> , counting again, recounting
Adnabodus <i>a</i> , knowing	Adrifo <i>v</i> , to recount, to reckon again
Adnabyddedig <i>a</i> , acquainted; known	Adrifwr, wyr <i>n</i> , reconter
Adnabyddiad <i>n</i> , recognition [zance	Adrin -ion <i>nf</i> , secret repeated
Adnabyddiaeth <i>nf</i> , knowledge, cogni-	Adrodd <i>v</i> , to relate, to recount, to narrate
Adnabyddol <i>a</i> , recognizing	Adroddi <i>v</i> , to return a gift, to give back
	Adroddiad <i>n</i> , narration; giving back

Adroddol *a*, declaratory: *n*, predicate
 Adroddwr, wyr *n*, relater
 Adrop -od *n*, spider
 Adrywym -au *n*, restraining
 Adrywmo *v*, to rebind
 Adrybudd -ion *n*, second warning
 Adrybuddio *v*, to warn again
 Adrysedd *n*, second excess
 Adryw -iau *n*, secondary species
 Adrywedd -au *n*, scent, trace
 Adrywio *v*, to degenerate
 Adsaf -ion *nf*, second standing
 Adsain, seiniau *nf*, echo; sound
 Adsefydlu *v*, to re-establish
 Adseilfanu *v*, to found anew
 Adseinio *v*, to resound, to echo
 Adseiniol *a*, resounding, resonant
 Adson *v*, to rumour again
 Adsywl *n*, second observation
 Adsywlw *v*, to view again, to observe again
 Adsyllu *v*, to glance at again
 Adsynwyo *v*, to recover the senses
 Adunedig *a*, reunited, rejoined
 Aduno *v*, to rejoin; to agree again
 Adurddedig *a*, reordained
 Adurddiad *n*, reordination
 Adurddo *v*, to honour again; to reor-
 Adurddol *a*, reordinative [dain
 Adwaen *v*, to recognize; to know
 Adwaeniad *n*, recognition
 Adwaenig *a*, recognizable; known
 Adwair, weiriau *n*, hay of the second crop
 Adwaith, weithiau *n*, work begun anew
 Adwanhau *v*, to enfeeble again
 Adwanychu *v*, to re-enfeeble; to relapse
 Adwedyd *v*, to say again, to repeat
 Adwedd *nf*, renewed state; one's original
 place or state
 Adweddu *v*, to reinstate
 Adweiriad *n*, repairing
 Adweirio *v*, to repair=Adgyweirio
 Adwel -ion *n*, reperception
 Adwel -oedd *n*, stranger
 Adweled *v*, to see again
 Adwelediad *n*, seeing again
 Adwern -ydd *nf*, withered growth
 Adwerth *n*, too low a price; retail
 Adwerthu *v*, to re-sell; to depreciate
 Adwerthwr, wyr *n*, retailer; depreciator
 Adwerydd -on *n*, second spring: *nf*,
 luckless maid, prude
 Adwirio *v*, to certify again
 Adwiriwr, wyr *n*, one that recertifies
 Adwisg -oedd *nf*, disarray, undress
 Adwledd -au *nf*, slender meal
 Adwneyd *v*, to undo=Dadwneyd
 Adwnio *v*, to double-stitch

Adwr -wyr *n*, coward; slave
 Adwriaeth *n*, cowardice, slavery
 Adwrygio *v*, to re-invigorate
 Adwy -au *nf*, breach; pass
 Adwydd *n*, fallow ground
 Adwyog *a*, full of gaps or breaches
 Adwyn -au *n*, metal
 Adwynig *a*, metallic; glittering
 Adwynol *a*, metallic
 Adwyo *v*, to make gaps
 Adwyr *a*, recurvous, bent back
 Adwyro *v*, to recurve, to bend back
 Adwryad *n*, recurvation
 Adwys -ion *nf*, second summons
 Adwysio *v*, to reassemble
 Adwyth -au *n*, blast; mischief
 Adwythol *a*, blasting; destructive
 Adwythig *a*, apt to blast; destructive
 Adwythus *a*, blasting, blighting; des-
 Adyl *n*, breath [tractive
 Adymanerch *v*, to re-salute mutually
 Adymchweliad *n*, returning again
 Adymddrychiad *n*, mutual reflection
 of objects
 Adymgasglu *v*, to reassemble mutually
 Adymgymmeriad *n*, mutual reassump-
 tion; epanalepsis
 Adymgymmodi *v*, to reconcile mutually
 Adymgynnull *v*, to reassemble mutually
 Adymlid *v*, to pursue again
 Adymluniad *n*, mutually forming anew
 Adymrithio *v*, to appear again
 Adymweled *v*, to revisit
 Adymmyr *n*, temperate weather
 Adyn -ion *n*, wretch, miserable
 Adyru *v*, to drive back
 Adysgrif -aunf, copy, transcript, rescript
 Adysgrifen *nf*, copy, transcript
 Adysgrifenu *v*, to transcribe, to copy
 Adysgrifenuwr, wyr *n*, transcriber
 Adysgrifo *v*, to copy, to transcribe
 Adystwytho *v*, to make pliant again
 Adystyriad *n*, reconsideration
 Add *px*. Intensifies the sense of words
 Addail *np*, tender leaves; salad
 Addanc -od, eddync *n*, crocodile, alligator
 Addant *n*, longing
 Addas *a*, meet, suitable, proper
 Addasair, eiriau *n*, epithet
 Addasiad *n*, suiting, fitting, adapting
 Addasol *a*, befitting; convenient
 Addasrwydd *n*, suitableness
 Addasu *v*, to suit, to adapt, to fit [fitter
 Addaswr, wyr *n*, proper or a fit person;
 Addaw -on *n*, promise: *v*, to promise
 Addawd, addodau *n*, repository. Wy
 addawd, a nest-egg

Addaweb -ion *nf*, promissory note
 Addawiad *n*, promising
 Addawl, olion *n*, worship
 Addäwr, ddawyr, Addawydd -ion *n*,
 Addef -au *nf*, dwelling [promiser
 Addef *v*, to acknowledge, to own
 Addefedig *a*, confessed
 Addefedigol *a*, confessional
 Addefiad *n*, confession, acknowledgement
 Addefawd *n*, confession
 Addefol *a*, confessing
 Addefwr, wyr *n*, confessor
 Addewid -ion *nf*, promise
 Addewidiol *a*, promissory
 Addfain *a*, slender, delicate
 Addfed *a*, ripe, mature
 Addfededd, Addfedrwydd, Addfedwch
n, ripeness; maturity
 Addfediad *n*, ripening
 Addfedu *v*, to ripen, to mature
 Addfeinus *a*, of a slender frame
 Addfwyn *a*, gentle, meek, mild, kindly
 Addfwynder, Addfwyndod *n*, gentleness,
 Addiad *n*, longing, desire [meekness
 Addiai, ieion *nc*, stranger
 Addiant *n*, longing, regret
 Addiaw *v*, to make an effort
 Addihyn -ion *n*, dependant
 Addien *a*, faultless; beauteous
 Addig *a*, jealous; angry
 Addigor -ion *n*, jealous one
 Addnaid, neidiau *n*, refuge, retreat
 Addoed *n*, set time; hap
 Addoedi *v*, to defer, to delay, to post-
 pone; to loiter; to prorogue
 Addoediad *n*, putting off time, delay,
 respiting; postponement; prorogation
 Addoedwr, wyr *n*, one who loiters
 Addoer *a*, frigid, chilly, cool
 Addoeredigaeth *n*, refrigeration
 Addoeri *v*, to refrigerate
 Addoerianol *a*, refrigeratory
 Addoeriant, iannau *n*, chillness
 Addoerllaith *a*, moistly cold
 Addoladwy *a*, adorable
 Addoldy, dai *n*, house or place of wor-
 ship; chapel; meeting-house
 Addoledigaeth *nf*, adoration
 Addolfa, fëydd *nf*, place of worship
 Addolgar *a*, devotionally inclined
 Addoli *v*, to worship, to adore
 Addoliad *n*, worshiping; worship
 Addoliadol *a*, devotional
 Addoliaeth *nf*, worship
 Addoliant *n*, worship, adoration
 Addolwr, wyr *n*, worshiper
 Addon *np*, fruit; offspring

Addonwy -on *cn*, progeny, offspring
 Addu *v*, to go, to proceed
 Addug -on *n*, intention, purpose
 Adduned -au *nf*, vow; desire
 Addunedu *v*, to make a vow
 Addunedydd -ion *n*, vower
 Adduniad *n*, vowing; wishing
 Adduno *v*, to vow; to make a wish
 Addunol *a*, votive; wishing
 Addunwr, wyr *n*, one that makes a vow
 Addurn -au *n*, ornament
 Addurneg *nf*, ornament of speech
 Addurniad *n*, adornment, decoration
 Addurniaeth *nf*, ornature
 Addurno *v*, to ornament, to decorate
 Addurnol *a*, ornamental
 Addurnoldeb *n*, ornateness [beautifie
 Addurnwr, wyr *n*, one that adorns
 Addwg, eddyg *n*, taking away
 Addwyd -au *n*, imposthume
 Addwyn -au *n*, virtue; honesty
 Addwyn *a*, virtuous; honest
 Addwynder *n*, virtue; honesty
 Addwyndod *n*, virtuous state
 Addwynfryd *n*, virtuous mind
 Addwyno *v*, to make virtuous
 Addwynryw -iau *n*, good sort or specie
 Addwyr *a*, inclining, bending
 Addygiad *n*, a bringing onward; educa-
 tion, instruction, tuition
 Addygyd *v*, to bring or carry on
 Addysg, *nf*, instruction, learning, edu-
 cation; moral. Cân addysg, Cerd
 addysg, didactic poem
 Addysgia, faoedd, fëydd *nf*, seminary
 Addysgiad *n*, instructing
 Addysgiadol *a*, didactic, instructive
 Addysgiaeth *nf*, education, teaching,
 tuition, instruction
 Addysgol *a*, instructive [ca
 Addysgu *v*, to instruct, to teach, to edu-
 cator, teacher, educator
 Addysgwyd -ion *n*, in-
 structor, teacher, educator
 Addysgwyd *a*, well-educated; accom-
 plished; polished
 Aed *n*, going; proceeding
 Aedd -ion *n*, noise, din, clamour
 Aedd *a*, noisy, loud, clamorous
 Aeddal *a*, steady, firm
 Aeg *nf*, language; expression
 Ael -iau *nf*, jut out; brow; skirt.
 ael, nigh, near to
 Ael, eilion *nf*, litter; brood
 Aelaw *n*, produce; wealth
 Aelaw *a*, productive; precious
 Aeldrem *nf*, leering
 Aeldrwm *a*, heavy-browed, frowning

Aelddu *a*, blackbrowed
 Aele, Aeleu *a*, woeful, sad, piteous
 Aeleu *n*, dolor, grief, woe
 Aeled *n*, ailment
 Aelfawr *a*, big-browed
 Aelgerth, eilgyrth *nf*, the cheekbone
 Aelgeth -i *nf* = Aelgerth
 Aeliog *a*, browed, full-browed
 Aelod -au *nc*, limb, member; consociate
 Aelodaeth, Aelodiaeth *nf*, membership
 Aelodfain *a*, slender-limbed
 Aelodfawr *a*, large-limbed; bony, burly
 Aelodi *v*, to form a member; to enrol
 Aelodiad *n*, forming a member; member-
 Aelodog *a*, limbed; large-limbed [ship
 Aelwyd -ydd *nf*, hearth; family
 Aelwydaid, deidiau *nf*, hearthful
 Aelwydd *a*, prosperous, successful
 Ael -au *nf*, slaughter; battle, conflict
 Ael -od *n*, heir
 Aelrawd, odau *nf*, slaughtering
 Aelrodri *v*, to march to battle
 Aeres -au *nf*, heiress
 Aersa -oedd *nf*, slaughter; battle-field
 Aersfab, feibion *n*, son of slaughter
 Aerog, Aerol *a*, slaughtering
 Aeron *np*, fruit of trees; fruits
 Aeru *v*, to slaughter
 Aerwr, wyr *n*, slaughterer; warrior
 Aerwy -on *n*, collar; torques; band
 Aerwyad *n*, collaring
 Aerwyll -ion *n*, demon of battle
 Aerwyo *v*, to put on a collar
 Aerwyog *a*, wearing a collar
 Aerwyol *a*, like a collar
 Aerwywr, wyr *n*, collar-maker [cliff
 Aes -au *nf*, flat body; target; wing; bird;
 Aesdalch *a*, broken-shielded
 Aesel *n*, verjuice, vinegar
 Aeserw *nf*, plank
 Aesor -ion *n*, targeteer
 Aeth, eith, eithion *n*, point, prickle; gorse,
 furze; shock; painful sensation
 Aeth *v*, he went; he is gone
 Aethawl *a*, poignant, pungent
 Aethiad *n*, smarting
 Aethlawn *a*, poignant, painful
 Aethlyd *a*, pungent, vexing, shocking
 Aethnen *nf*, aspen, poplar
 Aethus *a*, pungent; grievous, shocking
 Aethwellt *n*, lattermath
 Aethwlad -on *n*, outlaw; exile
 Aethwladu *v*, to banish; to outlaw
 Aethwydd *n* (-en *nf*), aspen wood
 Af *n*, progress, going on [-less, not
 Af *pr*, un-, dis-, mis-, im-, in-, il-, ir-,
 Afach -au *n*, grapple, holdfast

Afaeth *n*, blandishment
 Afagddu *nf*, utter darkness; hell
 Afaith, eithiau *n*, neighbour
 Afal -au *n*, apple. Afal Adda, Adam's
 apple; the black briony. Afal Awst,
 St. James's apple. Afal daiar, birth-
 wort. Afal dreiniog, Afal meiwyn,
 thorn apple. Afal euraid, orange. Afal
 gronynawg, pomegranate. Afal helyg,
 bitter sweeting. Afal melynhiir, lemon.
 Afal minswyn, jennetting. Afal pea-
 tus, peach. Afal per, cultivated apple.
 Afal pig y golomen, pigeon's bill. Afal
 pryd y gwr, cat-head. Afal sur, crab.
 Afal tindoll, Afal tinegored, medlar.
 Afal y ddaiar, sow-bread. Afal y
 marchog, nonpareil
 Afaleua *v*, to gather apples
 Afaleuog *a*, full of apples
 Afalwydd *np* (en *nf*), apple-trees
 Afall, effyll *nf*, apple-tree
 Afallach *nf*, orchard
 Afallen *nf*, apple-tree
 Afallwydd *np* (-en *nf*), apple-trees
 Afallwyn -i *n*, apple-grove, orchard
 Afan *np* (-en *nf*), raspberries
 Afan *a*, high, loud
 Afanllwyn -i *n*, raspberry-bush
 Afanc -od, efyne *n*, crocodile
 Afanwydd *np* (-en *nf*), raspberry-brake
 Afar *n*, grief, sadness; longing
 Afarn -au *n*, bribery
 Afdrwyth *n*, strangury
 Afell -au *nf*, bosom [wholesome
 Afiach *a*, unwell, unhealthy, sickly; un-
 Afiachus *a*, sickly, ailing; unwholesome
 Afiath, Afiath *n*, blandishment
 Afiath, leithoedd *nf*, solecism [disease
 Afiechyd -on *n*, indisposition, disorder
 Afieithus *a*, bland, pleasant
 Afafar -oedd *n*, loss of speech: *a*, dumb
 Afafaredd *n*, dumbness
 Afafarwch *n*, lack of utterance
 Aflan *a*, unclean, polluted, foul
 Aflanhau *v*, to pollute
 Aflariaidd *a*, ungentle
 Aflathr *a*, without polish
 Aflathraidd, Aflathraid *a*, unpolished
 Aflawen *a*, not merry; cheerless; dismal
 Aflehau *v*, to displace
 Aflendid *n*, uncleanness, pollution
 Aflenog *a*, illiterate
 Aflenogaeth *nf*, want of learning
 Afêr *a*, untidy, slovenly
 Aflerw *a*, slovenly, untidy
 Afles -oedd *n*, disadvantage; hurt
 Aflesol *a*, disadvantageous, unprofitable

Aflesoldeb <i>n</i> , disadvantageousness	Afreol <i>nf</i> , disorder
Aflesrwydd <i>n</i> , disadvantage	Afreolaeth <i>nf</i> , irregularity, disorder
Aflesu <i>v</i> , to damage, to hurt	Afreolaidd <i>a</i> , irregular
Aflettygar <i>a</i> , unhospitable	Afreoledd <i>n</i> , irregularity
Aflên <i>v</i> , to put out of place	Afreolus <i>a</i> , irregular; unruly
Afloew <i>a</i> , not clear, turbid; opaque	Afrif <i>a</i> , numberless, innumerable
Aflonder <i>n</i> , uncheerfulness	Afrifad <i>n</i> , innumerableness
Aflonydd <i>a</i> , unquiet, restless	Afrifed <i>a</i> , innumerable; surpassing
Aflonyddiad <i>n</i> , molestation	Afrifo <i>v</i> , to miscount, to miscalculate
Aflonyddu <i>v</i> , to disquiet, to molest	Afrllad <i>np</i> (-en <i>nf</i>), consecrated waste
Aflonyddwch <i>n</i> , disquietude	Afrugl <i>a</i> , faltering
Aflonyddwr, wyr <i>n</i> , molester, disturber	Afrull <i>a</i> , niggardly, illiberal
Aflun -iau <i>n</i> , caricature	Afrwydd <i>a</i> , difficult, not easy
Aflun <i>a</i> , void of form, shapeless	Afrwydd -ion <i>n</i> , difficulty
Afluniad <i>n</i> , deforming	Afrwydd-deb <i>n</i> , unpropitiousness
Afluniaidd <i>a</i> , deformed, shapeless	Afrwyddiad <i>n</i> , obstruction
Aflunieiddio <i>v</i> , to disfigure, to deform	Afrwyddo <i>v</i> , to obstruct, to hinder
Aflunio <i>v</i> , to deform, to misshape	Afrwyddol <i>a</i> , unpropitious
Aflwydd <i>n</i> , misfortune	Afrwym <i>a</i> , unbound, untied; loose
Aflwyddiannol, Aflwyddiannus <i>a</i> , un-	Afryn <i>a</i> , unsubstantial
prosperous, unlucky, unfortunate	Afrys <i>a</i> , void of haste, tardy
Aflwyddiant <i>n</i> , misfortune	Afrysedd <i>n</i> , slowness, tardiness
Aflwyddo <i>v</i> , to miscarry	Afryttel <i>n</i> , zinc
Aflwyddog <i>a</i> , unfortunate, adverse	Afryw <i>a</i> , unnatural; ungenial
Aflwyddol <i>a</i> , unprosperous	Afrywiad <i>n</i> , degeneration
Aflwyr <i>a</i> , incomplete	Afrywiaeth -au <i>nf</i> , degeneracy
Aflwys <i>a</i> , unhallowed	Afrywiedig <i>a</i> , degenerated; degenera-
Aflynder <i>n</i> , ruggedness	Afrywio <i>v</i> , to degenerate
Aflym <i>a</i> , not sharp, blunt	Afrywiog <i>a</i> , unkindly, harsh
Aflymder <i>n</i> , want of sharpness, bluntness	Afrywiogi <i>v</i> , to grow kindly
Aflywodraeth <i>nf</i> , misrule, misgovern-	Afrywiogrwydd <i>n</i> , degeneracy, harshn
Afrywodraethus <i>a</i> , ungovernable [ment	Afrywiogyn <i>n</i> , surly fellow
Afn <i>n</i> , boldness, temerity	Afrywiol <i>a</i> , degenerate
Afnaws <i>a</i> , uncandid	Afu -au <i>n</i> , the liver [livergrn
Afneued <i>n</i> , indifference	Afuad <i>n</i> , liver distemper in sheep; 1
Afon -ydd <i>nf</i> , river	Afuol <i>a</i> , hepatic
Afonfarch, feirch <i>n</i> , hippopotamus	Afwch <i>n</i> , sharpness; keenness
Afonig <i>nf</i> , rivulet, small stream	Afwy <i>a</i> , sharp, keen; ardent
Afonog <i>a</i> , having rivers	Afwyn -au <i>nf</i> , the rein of a bridle
Afonol <i>a</i> , like a river; fluvial	Affaith, eithiau <i>n</i> , effect; disposition
Afr <i>n</i> , flowing principle	Affan <i>n</i> , conflict, uproar
Afrad -au <i>n</i> , want of thrift, waste	Affeithio <i>v</i> , to effect
Afradiad <i>n</i> , lavishing, squandering	Affeithiol <i>a</i> , accessory
Afradlawn <i>a</i> , extravagant, prodigal	Afflan <i>n</i> , hold, grasp, grip
Afradlondeb, Afradlonedd <i>n</i> , prodigality,	Affwys -au <i>n</i> , precipice; bottomless
extravagance, waste	Affwys <i>a</i> , steep; bottomless
Afradloni <i>v</i> , to lavish wastefully	Ag <i>nf</i> , opening, cleft
Afradu <i>v</i> , to lavish, to squander	Ag <i>c</i> , as. Used before vowels. See
Afradwy <i>a</i> , prodigal, lavish	Ag <i>pr</i> . See A
Afraid <i>a</i> , unnecessary, needless	Agal <i>cn</i> , spoils of war
Afraid, reidiau <i>n</i> , what is unnecessary	Agalen <i>nf</i> , whetstone
Afraslawn <i>a</i> , graceless; nefarious	Agarw <i>a</i> , rough, rugged
Afrddwl <i>a</i> , solicitous; pensive	Agatfydd <i>ad</i> , peradventure
Afrdwyth -i <i>n</i> , passion, impulse	Agde <i>a</i> , expanding; generating
Afrdwytho <i>v</i> , to anger, to enrage	Agen -au <i>nf</i> , cleft, chink, chop
Afrdwythol <i>a</i> , impassioned	Agenaid <i>a</i> , like a cleft
Afreidiol <i>a</i> , unnecessary, needless	Agendor -au <i>n</i> , yawning gulf; gulf

Ageniad *n*, cleaving, chopping
 Agenig *nf*, small cleft
 Agenog *a*, full of clefts; leaky
 Agenu *v*, to split, to crack
 Ager, Agerdd *n*, steam, vapour
 Agerddol *a*, steaming, reeking
 Agerfa, fëydd *nf*, a vent
 Agerfad, Agerddfad, -au *n*, steamboat
 Agerlong, Agerddlong, -au *nf*, steamer,
 Ageru *v*, to cast a steam [steamship
 Agerw *n*, vapour, exhalation
 Aglenwi *v*, to calk
 Agolch -ion *n*, slop, hog-wash; lotion
 Agor -au *n*, opening, aperture
 Agor, Agoryd *v*, to open, to expand
 Agorad *n*, opening
 Agored *a*, open, expanded
 Agorfa -oedd *nf*, opening, orifice
 Agori *v*, to open, to expand
 Agoriad *n*, opening; key
 Agoriadol *a*, aperient, opening
 Agoriawdr, iodron *m*, opener
 Agorol *a*, opening, expanding
 Agorwr, wyr *n*, opener
 Agos *a*, proximate, near, nigh
 Agosau *v*, to approximate, to draw near
 Agosi *v*, to approximate; to approach
 Agosiad *n*, approximation
 Agosrwydd *n*, nearness, proximity
 Agro *a*, very heavy; pensive
 Agwedd -au *nf*, form; condition
 Agweddadwy *a*, modifiable
 Agweddi, iau *n*, dowry, jointure
 Agweddiad *n*, modification
 Agweddiol *a*, relating to a dowry
 Agweddol *a*, habitual
 Agweddoldeb *n*, habituality
 Agweddu *v*, to form, to modify
 Agwrdd *a*, potent, stout, robust
 Agwyddor, orion *nf*, rudiment
 Agwyr *a*, awry, askew
 Ang *a*, open, broad: *n*, capacity
 Angad *nf*, grasp of the hand
 Angar *nf*, the abyss; hell
 Angawd *n*, capacity; contents
 Angder *n*, capaciousness, largeness
 Angdde *a*, spacious, capacious
 Angel, ylion, engyl *n*, angel. Angel
 ystor, recording angel; evangelist
 Angell, engyll *nf*, pinion; fore leg
 Angen -ion *n*, destitution, want; need
 Angen -ion *nf*, necessity, need, want
 Angenad *n*, extreme unction
 Angenan *nf*, extreme unction
 Angendod *n*, necessitude
 Angeniad *a*, necessitating
 Angenog *a*, necessitous

Angenocyt *n*, necessitude, want
 Angenrhaid, rheidiau *n*, necessity
 Angenrhaid *a*, necessary
 Angenrheidio *v*, to necessitate
 Angenrheidol *a*, necessary, needful
 Angenu *v*, to necessitate
 Angenus *a*, necessitous, needy, destitute
 Angerdd *n*, steam; heat; strength; dis-
 position; spirits
 Angerddol *a*, vehement, intense
 Angerddoldeb *n*, vehemence, intensity
 Angeu -od *n*, death
 Angeuo *v*, to render deadly
 Angeuol *a*, deadly, mortal, dying
 Angeuoldeb *n*, mortality
 Anghadarn *a*, unpowerful, weak
 Anghadredd *n*, impotence
 Anghaeriad *n*, dismantling
 Anghaeth *a*, unconfined, free
 Anghaffaeliad *n*, nonattainment
 Anghaledu *v*, to make inobdurate
 Anghaloni *v*, to dishearten [dent
 Anghall *a*, indiscreet, unwise, improvi-
 Anghalledd *n*, indiscretion, imprudence
 Anghanmoli *v*, to discommend
 Anghar *a*, unlovely
 Angharad *a*, forlorn
 Angharant, ennydd *n*, discordance
 Anghariad *n*, disaffection
 Angharu *v*, to cease to love
 Angharuaidd *a*, unlovely
 Anghauad *a*, unshut, unclosed
 Anghawr *a*, illiberal
 Anghefnoctyd *n*, discouragement
 Anghefnogi *v*, to discourage
 Anghel *a*, uncovered, not hid
 Anghelig *a*, unconcealed
 Anghelfydd *a*, unskilful
 Anghelfyddyd *n*, unskilfulness
 Anghelu *v*, to reveal, to disclose
 Anghenedledig *a*, ungenerated
 Anghenfigenus *a*, unenvious
 Anghenfil -od *n*, monster
 Angheniatäu *v*, to disallow
 Angherdded -ion *n*, wandering out of
 the way; misfortune
 Angherydd -on *n*, impunity
 Anghes -au *nf*, stranger: *a*, strange
 Anghaugant *a*, uncertain
 Anghladd *a*, unburied
 Anghlaer *a*, not bright, not clear
 Anghlau *a*, insincere
 Anghlod -ydd *n*, dispraise, dishonour
 Anghlyd *a*, not warm; uncomfortable
 Anghoel -ion *nf*, disbelief, void of credit
 Anghoelgar *a*, disbelieving, incredulous
 Anghoelio *v*, to disbelieve, to discredit

Anghof -ion *n*, forgetfulness, oblivion
 Anghofio *v*, to forget
 Anghofraith, reithiau *nf*, amnesty
 Anghofus *a*, forgetful, oblivious
 Anghorffol *a*, incorporeal
 Anghosp *a*, without punishment
 Anghraiff *a*, void of sharpness
 Anghraiff, anghreiffiau *nf*, a pattern,
 example=Enghraiff
 Anghred *nf*, unbelief, infidelity
 Anghred *a*, unbelieving, infidel. Gwlad
 anghred, a country out of Christendom
 Anghredadwy *a*, incredible
 Anghredadyn -ion *n*, unbeliever, infidel
 Anghrediniaeth *nf*, unbelief, infidelity
 Anghredu *v*, to disbelieve
 Anghrefydd *nf*, irreligion
 Anghrefyddol *a*, irreligious
 Anghreiffio *v*, to reprove
 Anghreiffioli *v*, to exemplify
 Anghrist -iau *n*, antichrist
 Anghroew *a*, inarticulate
 Anghrwm *am*, not bent: *f*, anghrom
 Anghrwn *am*, not round: *f*, anghron
 Anghrybwyll *a*, without a hint
 Anghryno *a*, incompact
 Anghrynoded *n*, incompactness
 Anghudd, Anghuddiedig *a*, unhidden
 Anghuedd *n*, unloveliness
 Anghweithach *ad*, much less
 Anghwaneg *a*, additional=Ychwaneg
 Anghwanegiad *n*, augmentation
 Anghwanegol *a*, augmentative
 Anghwanegu *v*, to augment
 Anghwbl *a*, incomplete
 Anghwbledd *n*, incompleteness
 Anghwl *a*, harmless, blameless
 Anghychwyniad *n*, immobility
 Anghydbarth *a*, disproportionate
 Anghydbwys *a*, unequal in weight
 Anghydfod *n*, disagreement
 Anghydfodol *a*, disagreeing
 Anghydyddiaeth *nf*, variance
 Anghydyddus *a*, discordant
 Anghydfurfiad *n*, nonconforming
 Anghydfurfiaeth *nf*, nonconformity
 Anghydfurfio *v*, to dissent; to refuse
 to conform
 Anghydfurfiol *a*, nonconforming
 Anghydfurfiwr, wyr *n*, nonconformist
 Anghygerdd *nf*, discordance
 Anghydlais *a*, inconsonant
 Anghydluniad *n*, discontinuity
 Anghydnabod *a*, void of acquaintance
 Anghydnabyddol *a*, unrecognized
 Anghydnabyddus *a*, unacquainted
 Anghydnaws *a*, unsocial; inhuman

Anghydoddef *a*, intolerant, overbearing
 Anghydol *a*, incontiguous
 Anghydranu *v*, to disproportionate
 Anghydrad *a*, not concurring
 Anghydsaf *a*, not standing together
 Anghydsafol *a*, inconsistent
 Anghydsail *a*, incompatible
 Anghydsain *a*, dissonant
 Anghydsynio *v*, to dissent, to disagree
 Anghydsyniol *a*, dissenting
 Anghydwag *a*, incompressive
 Anghydwedd *a*, void of conformity
 Anghydweddiad *n*, inconformity
 Anghydweddol *a*, incongruous, inconsis-
 tent, unaccordant
 Anghydwylbod *a*, not conscientious
 Anghyfa *a*, imperfect, incomplete
 Anghyfaddas *a*, unfit, unsuitable [*f*
 Anghyfaddasol *a*, incongruous: unseen
 Anghyfaddasu *v*, to make unmeet
 Anghyfaddef *a*, unconfessed
 Anghyfael *a*, unsociable
 Anghyfagos *a*, uncontiguous
 Anghyfamser *a*, inopportune
 Anghyfamserol *a*, unseasonable
 Anghyfan *a*, incomplete
 Anghyfannedd *a*, uninhabited, desert
 Anghyfanneddfa -oedd *nf*, desolate pla-
 ce
 Anghyfanneddle -oedd *n*, desert
 desolate place [*lati*
 Anghyfannedd-dra *n*, desolateness, des-
 olation
 Anghyfanneddol *a*, depopulating; dese-
 late
 Anghyfanneddrwydd *n*, desolation
 Anghyfanneddu *v*, to depopulate
 Anghyfanrif -au *n*, fraction
 Anghyfansawdd *a*, decomposite
 Anghyfansoddi *v*, to decompose
 Anghyfarech *n*, surreption
 Anghyfarechol *a*, surreptitious
 Anghyfarechu *v*, to act under hand
 Anghyfarechawl *a*, improvident
 Anghyfartal *a*, disproportionate
 Anghyfartaledd *n*, disproportion
 Anghyfartalu *v*, to disproportionate
 Anghyfarwydd *a*, unacquainted, igno-
 rant, unskilful
 Anghyfatebol *a*, not corresponding
 Anghyfath *a*, dissimilar [*kindr*
 Anghyfathrach *a*, without affinity
 Anghyfeiliorn *a*, unerring
 Anghyfeillgar *a*, unfriendly, unsociab-
 le
 Anghyfeiriad *n*, indirection
 Anghyfeisor *a*, unparallelled
 Anghyfer *a*, not opposite
 Anghyfiaith *a*, of a strange tongue
 Anghyfiawn *a*, unrighteous, unjust
 Anghyfiawnder *n*, injustice, iniquity

anghyfiawnhaol <i>a</i> , unjustifying	Anghyfgröll <i>a</i> , uncondemned
anghyfiawnu <i>v</i> , to make unjust	Anghyfrif <i>a</i> , unnumbered
anghyfieithiad <i>n</i> , mistranslation	Anghyfrin <i>a</i> , without mystery
anghyfieuad <i>n</i> , disjunction	Anghyfrith <i>a</i> , without semblance
anghyfladd <i>a</i> , incongruous	Anghyfrododdu <i>v</i> , to untwine
anghyflafan <i>a</i> , without violence	Anghyfroddol <i>a</i> , uncontributive
anghyflafar <i>a</i> , inconsonant	Anghyfwng <i>a</i> , immediate
anghyflawn <i>a</i> , incomplete, imperfect	Anghyfrwydd <i>a</i> , inexpeditious
anghyflawnder <i>n</i> , incompleteness	Anghyfrwys <i>a</i> , uncunning
anghyfle <i>n</i> , want of opportunity	Anghyfryngiad <i>n</i> , non-intervention
anghyflead <i>n</i> , displacing	Anghyfrymus <i>a</i> , of unequal strength
anghyfleus <i>a</i> , inconvenient	Anghyfrysedd <i>a</i> , inexcessive
anghyfleusdra <i>n</i> , inconvenience	Anghyfryw <i>a</i> , uncongenial
anghyfliw <i>a</i> , of different colours	Anghyfundod <i>n</i> , disagreement, disunion
anghyflog <i>a</i> , without wages	Anghyfunhyd <i>a</i> , of unequal length
anghyfludd <i>a</i> , unrestrained	Anghyfurd <i>a</i> , of unequal rank
anghyfluniad <i>n</i> , disconformity	Anghyfuwech <i>a</i> , unequal in height
anghyflunio, <i>v</i> . to disconform	Anghyfwedd <i>a</i> , incompatible
anghyflwg <i>a</i> , unenlightened	Anghyfwerth <i>a</i> , inequivalent
anghyflwydd <i>a</i> , unprosperous	Anghyfwlech <i>a</i> , incongruous
anghyflwyth <i>a</i> , of unequal pressure	Anghyfyng <i>a</i> , unstraitened
anghyflyn <i>a</i> , not quick	Anghytys <i>a</i> , incorrosive
anghyflys <i>a</i> , not courtly, rude	Anghyfystlys <i>a</i> , uncollateral
anghyfnerth -oedd <i>n</i> , impotence	Anghyfystyr <i>a</i> , of different import
anghyfnerthu <i>v</i> , to enfeeble	Anghyffelyb <i>a</i> , dissimilar, unlike
anghyfnewidiad <i>n</i> , immutability	Anghyffred <i>a</i> , uncomprehended [rare
anghyfnewidiol <i>a</i> , unchangeable, im-	Anghyffredin <i>a</i> , uncommon, unusual;
mutable, changeless	Anghyffro <i>a</i> , immovable
anghyfnifer <i>a</i> , of unequal number	Anghyffwrdd <i>a</i> , incontiguous
anghyfnod <i>a</i> , inopportune	Anghyngel -ion <i>n</i> , monster
anghyfochr <i>a</i> , not parallel	Anghynganedd -ion <i>n</i> , inconsonancy
anghyfodli <i>v</i> , to make of unequal rhymes	Anghynglo <i>a</i> , inconclusive
anghyfodol <i>a</i> , not rising	Anghynghorus <i>a</i> , unadvised
anghyfoed <i>a</i> , of unequal ages	Anghynglyn <i>a</i> , unconjoined
anghyfoes <i>a</i> , not contemporary	Anghyngwasg <i>a</i> , uncompressed
anghyfoeth <i>a</i> , without wealth	Anghyngwedd <i>a</i> , incongruous
anghyfogydd <i>a</i> , unbiassed	Anghyngyd <i>a</i> , undilatory
anghyfor <i>a</i> , without overflow	Anghyhafal <i>a</i> , unlike, dissimilar
anghyfradd <i>a</i> , of unequal degree	Anghyhoedd <i>a</i> , not public; private
anghyfraid <i>a</i> , insufficient	Anghyhuddol <i>a</i> , unaccused
anghyfraith, reithiau <i>nf</i> , what is con-	Anghyhyd <i>a</i> , of unequal length
trary to law; illegality; transgression	Anghyhyrddol <i>a</i> , unopposing
anghyfranol <i>a</i> , incommunicative	Anghyhyrol <i>a</i> , unmuscular
anghyfrawd <i>a</i> , inconcurrent	Anghylech <i>a</i> , without a circle
anghyfrben <i>a</i> , incomplete	Anghylys <i>a</i> , irreprehensible
anghyfrdan <i>a</i> , incongruous	Anghyndeithas <i>nf</i> , unsociableness
anghyfrdelid <i>a</i> , unexcelled	Anghyrhar <i>a</i> , matchless, peerless
anghyfrdo <i>a</i> , imperfect	Anghyrhelliad <i>n</i> , non-compulsion
anghyfrdwyth <i>a</i> , unelastic	Anghyrhen <i>a</i> , inelegant
anghyfredol <i>a</i> , inconcurrent	Anghyrhleth <i>a</i> , uncomplicated
anghyfreidol <i>a</i> , unnecessary, needless	Anghyrhlith <i>a</i> , unintermixed
anghyfreithgar <i>a</i> , unlitigious	Anghyrhylyg <i>a</i> , uncomplicated
anghyfreithiol <i>a</i> , unlawful, illegal	Anghyrhorthus <i>a</i> , uncontributory
anghyfreithlawn <i>a</i> , unlawful, illegal	Anghyrhwyl <i>a</i> , irrational [unfit
anghyfreithloni <i>v</i> , to make null	Anghyrhwys <i>a</i> , improper, unsuitable,
anghyfres <i>a</i> , disorderly	Anghyrmmaint <i>a</i> , not so large
anghyfrestru <i>v</i> , to disarray	Anghyrmunal <i>a</i> , jointless; unjointed

Anghymmath <i>a</i> , dissimilar, different	Anghysteg <i>a</i> , untroubled
Anghymmedr <i>a</i> , disproportioned: <i>n</i> , disproportion	Anghystlynol <i>a</i> , unallied
Anghymmedrol <i>a</i> , immoderate	Anghystuddiol <i>a</i> , untormenting, un-
Anghymmedroldeb <i>n</i> , immoderation	Anghystwyol <i>a</i> , unchastizing [afflicting]
Anghymmeradwy <i>a</i> , unacceptable	Anghysur -on <i>n</i> , comfortlessness
Anghymmes <i>a</i> , inordinate	Anghyttoni <i>v</i> , to be discordant
Anghymmesur <i>a</i> , unproportioned	Anghytttras <i>a</i> , void of kindred
Anghymmodiad <i>n</i> , disagreeing	Anghyttrefiadu <i>v</i> , to undomiciliate
Anghymmodlawn <i>a</i> , implacable	Anghytttrigiant <i>n</i> , unneighbourliness
Anghymmodlonedd <i>n</i> , implacability	Anghyttro -ion <i>n</i> , inconversion
Anghymmon <i>a</i> , unstable; untidy	Anghyttueddu <i>v</i> , not to converge
Anghymmrain <i>a</i> , of unequal right	Anghytûn, Anghytun <i>a</i> , discordant
Anghymmrodedd <i>n</i> , irreconciliation	Anghytuno <i>v</i> , to disagree, to differ
Anghymmwynas <i>nf</i> , unkindness, incivility	Anghyttyn <i>a</i> , not drawing together
Anghymmydogol <i>a</i> , unneighbourly	disagreeing, inconcurrent
Anghymmyn <i>a</i> , intestate	Anghyttynu <i>v</i> , to draw contrariwise
Anghymmyredd <i>a</i> , unacceptableness	Anghythruddol <i>a</i> , unperturbed
Anghymmysg <i>a</i> , unmingled, unmixed	Anghywair <i>a</i> , inaccurate; discordant
Anghymwl <i>a</i> , unclouded, cloudless	Anghyweithas <i>a</i> , untoward
Anghyndyn <i>a</i> , inobstinate	Anghywerth <i>a</i> , unequivalent
Anghynddrychol <i>a</i> , unrepresented	Anghywilydd <i>a</i> , shameless [les
Anghynenid <i>a</i> , uncongenial	Anghywir <i>a</i> , inaccurate; unjust; faith
Anghynhebyg <i>a</i> , dissimilar, unlike	Anghywlad -on <i>n</i> , absentee
Anghynhenol <i>a</i> , uncontentious	Anghywrain, Anghywraint <i>a</i> , unskillful
Anghynhes <i>a</i> , uncomfortable [ffecting	Anghyweinrwydd <i>n</i> , unskillfulness
Anghynhyrfiol <i>a</i> , undisturbing; una-	Anghywrys <i>a</i> , uncontentious
Anghynnar <i>a</i> , not early, late	Angladd -au <i>n</i> , funeral, burial, burying
Anghynnedd <i>a</i> , void of quality	Anglas -au <i>n</i> , gleaming blade, cutlass
Anghynnefin <i>a</i> , unusual, unaccustomed	Anglawdd, angloddiau <i>n</i> , cemetery
Anghynnefod <i>a</i> , uncustomary	Anglef -au <i>nf</i> , hollow noise; yell
Anghynnifer <i>a</i> , of unequal number	Angnawd <i>a</i> , unusual
Anghynnol <i>a</i> , unfrugal; inaccurate	Angol <i>a</i> , capacious
Anghynniweiriol <i>a</i> , not frequenting	Angor -ion, -au <i>n</i> , anchor
Anghynnorthwy <i>a</i> , unassisted, unaided	Angordreth -i <i>nf</i> , anchorage duty
Anghynnrychol <i>a</i> , not present	Angorfa -oedd <i>nf</i> , anchorage
Anghynnull <i>a</i> , uncollective	Angori <i>v</i> , to anchor
Anghynnwys <i>a</i> , incontinent	Angoriad <i>n</i> , anchoring
Anghynnyrch <i>a</i> , void of increase, unproductive	Angorol <i>a</i> , grappling; anchoring
Anghynnyred <i>a</i> , unresorted [dowed	Angraddol <i>a</i> , ungraduated
Anghynnysgaeth <i>a</i> , unportioned, unen-	Angreddfol <i>a</i> , degenerating
Anghyrchedig <i>a</i> , unapproached, unre-	Angreidiol <i>a</i> , unscorching
Anghyrchiol <i>a</i> , unrecurrent [sorted	Angryd <i>a</i> , trembling, shivering
Anghyrhaeddiad <i>n</i> , non-attainment	Angu <i>v</i> , to contain, hold, or comprize
Anghyrrieth <i>a</i> , unsparing	Anguriol <i>a</i> , poignant, grievous, painful
Anghysbell <i>a</i> , out of the way; remote	Angylaidd <i>a</i> , angelical, angelic
Anghysgodi <i>v</i> , unshelter	Angyles -au <i>nf</i> , female angel; goddess
Anghysgog <i>a</i> , motionless	Angyliaeth <i>nf</i> , angelic state
Anghyssain <i>a</i> , dissonant	Aha <i>i</i> , of exulting, or of rejoicing
Anghyssefin <i>a</i> , not primitive,	Ai <i>a</i> , is it? what? Ai iê? is it so?
Anghysseilt <i>a</i> , inopportune [inconsistent	Ai <i>c</i> , or; either
Anghysson <i>a</i> , inharmonious; irregular;	Aie <i>ad</i> , is it so?
Anghyssylltiad <i>n</i> , disjunction	Aich, eichiau <i>nf</i> , scream, roar
Anghystadled <i>n</i> , disproportion	Aid, eidiau <i>n</i> , living principle; life
Anghystal <i>a</i> , unequivalent, not so good	Aidd, eiddion <i>n</i> , zeal, ardency
	Aig, eigiau, eigion <i>nf</i> , female, the wom
	the sea, the ocean, the deep; shoal
	Ail, eiliau <i>n</i> , a second; wattling. Mo

fran ail Tegid, Morfran the son of Tegid [ail, by turns	Alawon, Alawen, -au <i>nf</i> , tune
Ail <i>a</i> , second; like. Bob yn ail, Ail ac	Alban -au <i>m</i> , cardinal point. Alban
Ail <i>px</i> , re-, again, second	arthan, winter solstice. Alban eilir,
Ailadrodd <i>v</i> , to recapitulate, to repeat	vernal equinox. Alban hefin, sum-
Ailadroddiad <i>n</i> , recapitulation; repetition	mer solstice. Alban elfed, autumnal
Ailenedigaeth <i>nf</i> , regeneration; second	equinox
Aileni <i>v</i> , to be born again; to regenerate	Albrys, iau <i>n</i> , cross-bow
Ailfedyddiwr, wyr <i>n</i> , anabaptist	Alcan <i>n</i> , white metal; tin
Ailgymmieriad <i>n</i> , reassumption	Alch -au <i>nf</i> , grate, gridiron
Ailyngyrch -au <i>n</i> , recurring; epanalepsis	Alches -au <i>nf</i> , grated hole; window
Aill <i>a</i> , other. Mab aill, an adopted son	Alfarch -au <i>n</i> , spasm, stitch
Aill, eillion <i>n</i> , tenant; bondsman; servant	Alfferyll, -iaid <i>n</i> , alchemist
Aillt, eilltion <i>n</i> =Aill	Algar -od <i>n</i> , reindeer
Aillt <i>a</i> , other. Mab aillt=Mab aill	Alis <i>n</i> , the lowest point; hell
Ain <i>n</i> , spreading, extension	Aliw -oedd <i>n</i> , the saliva, spittle
Ainc, einciau <i>n</i> , desire, craving	Almarchu <i>v</i> , to strip off the leaves
Air, eiriau <i>n</i> , brightness, lucidity	Almari, iau <i>n</i> , cupboard
Airos <i>n</i> . See Eiros	Almonwydd <i>np</i> (-en <i>nf</i>), almond-trees
Ais <i>np</i> (eisen <i>nf</i>), laths; the ribs: <i>n</i> ,	Almyg <i>a</i> , highly revered; very courteous
Ais <i>a</i> , wanting, destitute	Almynag, egion <i>n</i> , almanac
Aith <i>cn</i> (eithin <i>n</i>), furze, gorse	Aloewydd <i>np</i> (-en <i>nf</i>), lign-aloe, sebeston
Al -oedd <i>nf</i> , litter; product	Alon <i>n</i> , the principle of harmony
Al, eloedd, elod <i>n</i> , appellation given to	Alor, orion <i>n</i> , plate; receptacle
intelligent beings	Alp -au <i>n</i> , craggy rock; an alp
Al <i>px</i> , superlative, very, most	Alsantaeth <i>nf</i> , hierarchy
Alaeth <i>n</i> , wailing, moan, grief	Alsawdd, soddion <i>n</i> , algebra
Alaethiad <i>n</i> , moaning, wailing, grieving	Alsoddeg <i>nf</i> , algebra
Alaethol <i>a</i> , wailing, doleful	Alsoddol <i>a</i> , algebraical, algebraic
Alaethu <i>v</i> , to wail, to grieve, to moan	Alu <i>v</i> , to bring forth
Alaethus <i>a</i> , mournful, doleful	Alwar -au <i>n</i> , purse
Alaf -oedd <i>n</i> , produce; wealth	Alwybaill <i>n</i> , calomel
Alaf <i>a</i> , expert, dexterous	Alwyn <i>a</i> , very white: <i>n</i> , albumen
Alafedd <i>n</i> , produce; wealth	Alwysen -au <i>nf</i> , alms, charity
Alafon <i>nf</i> , centre, middle	All -oedd <i>n</i> , another: <i>a</i> , other
Alan -od <i>n</i> , breath; animal	Allaidd <i>a</i> , foreign; barbarous
Alan <i>n</i> , tussilago (in botany). Alan	Allair, eiriau <i>n</i> , paraphrase
mawr, butter-burr. Alan bychan,	Allan <i>ad</i> , out, without. Allan o law, off
colt's-foot	Allanfa, fëydd <i>nf</i> , egress, exit [hand
Alanen <i>n</i> , asarabacca	Allanol <i>a</i> , outward, exterior
Alanedd <i>n</i> , respiration	Allardd <i>a</i> , unseemly, hideous
Alanu <i>v</i> , to respire, to breathe	Allborthi <i>v</i> , to export
Alar -oedd <i>n</i> , surfeit, loathing	Allborthiad <i>n</i> , exportation
Alarch -od, elyrch, eleirch <i>n</i> , swan	Alleg -ion <i>nf</i> , allegory
Alarchen -au <i>nf</i> , cygnet, young swan	Allegiad <i>n</i> , allegorizing
Alarches -au <i>nf</i> , female swan	Allegol <i>a</i> , allegorical
Alariad <i>n</i> , surfeiting; loathing	Allegu <i>v</i> , to allegorize
Alarm <i>nf</i> , great shout, alarum	Alleiriad <i>n</i> , paraphrasing; paraphrase
Alaru <i>v</i> , surfeit; loathe	Alleirio <i>v</i> , to paraphrase
Alaswy <i>a</i> , slaughtering	Allfori <i>v</i> , to export
Alaw -on, music: instrumental music	Allforiad <i>n</i> , exportation, export [exiled
Alaw, elyw <i>n</i> , lily; water lily. Alaw	Allfro -fröydd <i>nf</i> , another country: <i>a</i> ,
crewyll, lily of the valley. Alaw	Allfryd -au <i>n</i> , savage disposition
diosgo, water aloe, water soldier.	Allman, ellmyn <i>n</i> , stranger
Alaw y dwfr, water lily. Alaw gerddi.	Allmor, myr <i>n</i> , secluded spot, dale
white lily. Alaw lleiaf, frogbit	Allog <i>n</i> , alum
	Allogi <i>v</i> , to aluminate
	Allor -au <i>nf</i> , altar

Allt, <i>ellydd nf</i> , the side of a hill; woody cliff; tract of woodland; a wood=Gallt	Amaethiaeth <i>nf</i> , husbandry
Allta -on <i>n</i> , foreigner, alien	Amaethol <i>a</i> , relating to husbandry
Alltra <i>pr</i> , beyond, on the further side	Amaethon -iaid <i>n</i> , agriculturist
Alltraw -on <i>n</i> , sponsor	Amaethu <i>v</i> , to farm; to cultivate, to till
Alltrawd, trodion <i>n</i> , foreigner	Amaethwr, <i>wyr</i> , Amaethydd -ion <i>n</i> farmer, agriculturist
Alltrem -iau <i>nf</i> , wild stare	Amaethwriaeth, Amaethyddiaeth <i>ny</i> agriculture, farming, tillage
Alltremio <i>v</i> , to stare wildly	Amaethyddol <i>a</i> , agricultural
Alltrodiaeth <i>nf</i> , banishment, exile	Amafael, Amfaelyd <i>v</i> , to wrestle
Alltrodio <i>v</i> , to estrange, to banish	Amair, eiriau <i>n</i> , circumlocution, peri
Alltud -ion <i>n</i> , one of another country, alien; exile: <i>f</i> , alltudes	Aman -au <i>nf</i> , stable [phrasi
Alltud <i>a</i> , of another land, foreign	Amar -oedd <i>n</i> , noise round about
Alltudaeth, Alltudiaeth <i>nf</i> , banishment exile, transportation	Amarfog <i>a</i> , armed on all sides
Alltudedd <i>n</i> , banishment, exile	Amarwain <i>v</i> , to lead about
Alltudes -au <i>nf</i> , alien; exile	Ambais, beisiau <i>nf</i> , safeguard, riding dress, habit
Alltudo, Alltudio <i>v</i> , to exile, to transport; to alienate	Ambawr, Ambor, borion <i>n</i> , greensward pasture. Cylch ambawr, greensward circle, in the mysteries of the bardic Gorsedd; called also Cylch Gorsed and Cylch Gwyngil. Bwyd ambor luncheon taken by shepherds out in the fields; also, in South Wales, a afternoon luncheon, corresponding with the <i>cynnwysfwyd</i> of North Wales
Alltudocau <i>v</i> , to exile, to banish	Ambedgion <i>np</i> , amphipodes
Alltudog <i>a</i> , exiled, alienated	Ambeiriannu <i>v</i> , to defend on all sides
Alltudol <i>a</i> , banishing, exile	Ambell <i>a</i> , some, few, scarce
Alltudryw <i>a</i> , heterogeneous	Ambellenig <i>a</i> , one here and there; spai
Alltudwr, <i>wyr n</i> , one who exiles	Amboeri <i>v</i> , to spit about [ing; solitar
Alltwf <i>a</i> , of foreign growth, exotic. Alltyfion, exotics	Amboethi <i>v</i> , to heat all about
Allwaith, weithiau <i>n</i> , another time	Ambor -ion <i>n</i> , greensward; pasture
Allwedd -au, -i <i>nf</i> , key. Allwedd costrel, bottle screw, corkscrew	Amborthi <i>v</i> , to bear or carry about
Allwest -i <i>n</i> , public feast; grass	Ambrynu <i>v</i> , to purchase, to buy
Allwlad, wledydd, -oedd <i>nf</i> , another	Ambwl <i>am</i> , blunt all round
Allwladu <i>v</i> , to exile, to banish [country	Ambwyll <i>n</i> , excuse
Allwy <i>v</i> , empty, shed	Ambwyad <i>n</i> , beating round
Allwydd -au <i>n</i> , key. Allwyddau Mair, ash-keys	Ambylu <i>v</i> , to blunt all round
Allwyddor -ion <i>n</i> , treasurer	Amcan -ion <i>n</i> , purpose, intent; guess
Allwyn <i>n</i> , sorrow, grief, pensiveness	Ar amcan, at a venture, at random
Allwynig <i>a</i> , sorrowful, pensive, sad	Amcandyb -iau <i>nf</i> , hypothesis
Allwynin <i>a</i> , sorrowful, pensive	Amcaniad <i>n</i> , purposing
Allwyr <i>a</i> , complete, quite	Amcaniaeth <i>nf</i> , conjecture; purpose
Allwys <i>v</i> , to pour, to empty	Amcanol <i>a</i> , intentional; conjectural
Am <i>pr</i> , round, about. Am danaf, am danat, am dano, am dani, am danom, am danoch, am danynt, about me, thee, him, her, &c.	Amcansail, seiliau <i>nf</i> , hypothesis
Am <i>c</i> , for, because	Amcanu <i>v</i> , to purpose; to guess
Am <i>px</i> , circum-, amphi-, about, around	Amcanus <i>a</i> , inventive
Amad <i>a</i> , bordering all round	Amcanwr, <i>wyr n</i> , designer; inventor
Amadfw <i>a</i> , alive on all sides	Amchwaen, chweiniau <i>nf</i> , chance, accident, casualty
Amadlaes <i>a</i> , drawing, sluggish	Amchwareuta -oedd <i>nf</i> , amphitheatre
Amadrwy -on <i>n</i> , trail	Amchwyll -ion <i>nf</i> , circumvolution
Amaerwy -on <i>n</i> , fringe, skirt	Amdaerawd, odau <i>n</i> , importunity
Amaerwyo <i>v</i> , to fringe	Amdan <i>nf</i> , trivet
Amaerwyog <i>a</i> , fringed	Amdawd, dodau <i>n</i> , raiment, dress
Amaeth, emeith <i>n</i> , husbandman. Amaeth-aradr, ploughman	
Amaethiad <i>n</i> , husbandry	

Amde -on *n*, covering, vesture
 Amdeithiog *a*, itinerant; wandering
 Amdlawd *a*, very wretched or poor
 Amdo *n*, shroud, winding sheet
 Amdöedig *a*, shrouded, enveloped
 Amdoi *v*, to enwrap, to shroud
 Amdorch, dyrch *nf*, encircling wreath, clasper, tendril
 Amdorchi *v*, to clasp about; to wreath
 Amdori *v*, to amputate; to cut round
 Amdowellt *n*, lyme-grass
 Amdrai *a*, diminished all round
 Amdraill, dreillion *n*, circumvolution
 Amdrawy *v*, to wander about
 Amdraul, dreulion *n*, corrosion
 Amdrechu *v*, to strive, to endeavour
 Andreiglad *n*, circumrotation
 Andreiglo *v*, to revolve; to rotate
 Amdreillio *v*, to circumvolve
 Andremu *v*, to gaze about
 Andrist *a*, surrounded with grief
 Amdroad *n*, circulation
 Amdroch *af*, spraying about
 Amdroi *v*, to revolve, to turn round
 Amdrom *af*, heavy with young
 Amdromi *v*, to become pregnant
 Amdrosi *v*, to circumduct
 Amdruthio *v*, to fawn to all
 Amdrwech *am*, broken on all sides
 Amdrych, drychau *n*, apocope
 Amdrwm *am*, heavy on all sides
 Amdrws -ion *n*, wrapper
 Amdrychiad *n*, amputation
 Amdrychu *v*, to amputate
 Amdrymder -au *n*, heaviness
 Amdrymu *v*, to grow heavy
 Amdryni, on *n*, strength on all sides
 Amdrywann *v*, to pierce round
 Amduo *v*, to incline to all sides
 Amdwll *a*, full of holes, perforated
 Amdwyo *v*, to trim all round
 Amdyñon *np*, exogens
 Amdyñu *v*, to grow about
 Amdyllu *v*, to pierce on all sides
 Amdyrddu *v*, to noise about
 Amdyru *v*, to heap about
 Amdywallt *v*, to pour around
 Amdywynu *v*, to shine around
 Amdywys *v*, to lead round
 Amdywysiad *n*, leading round
 Amddadlu *v*, to converse; to debate
 Amddal *v*, to have respect
 Amddifad *a*, destitute; orphan
 Amddifad, faid *nc*, orphan
 Amddifadu *v*, to make destitute or as an orphan; to bereave, to deprive of
 Amddifedi *n*, orphanage; privation

Amddiffwys *a*, steep on all sides
 Amddiffyn *v*, to defend, to protect; to
 Amddiffyn -ion *n*, defence [fortify
 Amddiffynadwy *a*, defensible
 Amddiffynblaid, bleidiau *nf*, defendant
 Amddiffynedig *a*, defended, fortified
 Amddiffynfa, fëydd *nf*, stronghold, fortification, fortress, place of defence
 Amddiffyniad *n*, protection; fortification
 Amddiñynu *v*, to defend=Amddiffyn
 Amddiffynwr, wyr *n*, defender, protector
 Amddigonawd *n*, sufficiency about
 Amddrych *a*, showy on all sides
 Amddrychfa -oedd *nf*, amphitheatre
 Amddwll *a*, gloomy all round
 Amddychwel -ion *nf*, polyptote
 Amddychweliad *n*, reverting from on all
 Amddyfru *v*, to irrigate, to water [sides
 Amddyfrwys *a*, watery on all sides
 Amddyfrwys -on *n*, watery place
 Amddyrnu *v*, to beat about with the fists
 Amddystwrch *a*, mangled about
 Amelfogion, Amelfeniaid *np*, amphibia
 Amesgud *a*, quick on all sides
 Ameth -ion *n*, failure
 Amfachiad *n*, grappling or hooking round
 Amfachu *v*, to clasp or twine about
 Amfar -oedd *n*, wrath on all sides
 Amfordwyad *n*, circumnavigation [round
 Amfordwyo *v*, to circumnavigate, to sail
 Amfordwywr, wyr *n*, circumnavigator
 Amfrwys *a*, branching about; ambrosial
 Amfylechu *v*, to notch about
 Amgadarnhau *v*, to strengthen round
 Amgadr *a*, mighty, potent
 Amgaer -au *nf*, fortification
 Amgaerfa, fëydd *nf*, fortified place
 Amgaeru *v*, to immure, to wall round,
 Amgall *a*, circumspect, wary [to fortify
 Amgan *nf*, minstrelsy
 Amgant *n*, environ: *a*, around
 Amgarn -au, *n*, ferrule
 Amgaru *v*, to doat, to fondle
 Amgau *v*, to shut round, to hem in
 Amgauedig *a*, hemmed in, enclosed
 Amged -au *nf*, general benefit
 Amgeiniad, iaid *n*, minstrel
 Amgeledd *n*, succour; solicitude
 Amgeleddiad *n*, succouring, cherishing
 Amgeleddol *a*, succouring
 Amgeleddu *v*, to succour, to cherish; to take care of; to foster
 Amgeleddus *a*, succouring; fostering
 Amgeleddwr, wyr *n*, succourer
 Angelog *a*, circumspect
 Angelwch *n*, solicitude
 Amgell *a*, having many cells

Amgellog *a*, many-celled
 Amgen *ad.* otherwise; also; better. Nid amgen, that is to say, namely, to wit, that is
 Amgenach *ad.* rather; better
 Amgenaeth *n*, difference
 Amgenair, eiriau *n*, paraphrase
 Amgeneirio *v*, to paraphrase
 Amgeniad -au *n*, parallax (in astronomy); variation
 Amgenn *v*, to vary, to alter [lence
 Amgerth *n*, intensity, vehemence, vio-
 Amglawdd, oddiau *n*, entrenchment
 Amgledru *v*, to rail round, to impale
 Amgludo *v*, to carry about
 Amglwm, glymau *n*, clasp
 Amglymu *v*, to clasp about
 Amglywed *v*, to apprehend
 Amgneifio *v*, to clip or shear round
 Amgnoi *v*, to corrode, to bite round
 Amgoch *a*, red all round
 Amgodiad *n*, resurrection
 Amgoed *a*, surrounded by wood
 Amgor *n*, surrounding border
 Amgorn, gyrn *n*, circling horn; the outer horn
 Amgorni *v*, to enwrap, to envelope
 Amgrain, greiniau *n*, rolling about, wallow. Yn ei amgrain, prostrate
 Amgreinio *v*, to roll about, to wallow
 Amgrwin *am*, convex: *f*, amgrom
 Amgrwn *am*, globular: *f*, amgron
 Amgud, Amgudyn -au *n*, lock or ringlet of hair, curly lock
 Amgudd -ion *n*, treasure
 Amguddio *v*, to hide on all sides
 Amguedd *n*, rarity, curiosity
 Amgueddfa, fëydd *nf*, museum
 Amgueddgell -oedd *nf*, museum
 Amgwyn -ion *n*, the herb tarragon
 Amgyff -ion *n*, support on all sides
 Amgyffrawd, rodau *n*, imagination
 Amgyffred -ion *n*, comprehension
 Amgyffred *v*, to comprehend
 Amgyffrediad *n*, comprehension
 Amgyffredol *a*, compelled ending
 Amgyffroi *v*, to agitate all round, or on
 Amgyffryn *n*, trembling about [every side
 Amgyffryn *v*, to agitate about
 Amgylch -oedd -ion -au *n*, circuit; environ. Oddi amgylch, O amgylch, round about, about, around. Amgylchion geiriau, circumlocution
 Amgylch *a*, round about, surrounding
 Amgylchedd *n*, circumference
 Amgylchiad -au *n*, surrounding; circumstance: position

Amgylchiadol *a*, circumscribing; surrounding; circumstantial
 Amgylchiaith, ieithoedd *nf*, periphras
 Amgylchu *v*, to surround. Aen amgylchedig, Tôn amgylchedig, circumflex accent
 Amgylchwedl -au *nf*, circumlocution
 Amgylchyn *n*, circumferentor
 Amgylchyniad *n*, encompassing
 Amgylchynol *a*, encompassing, surrounding, circumambient
 Amgylchynu *v*, to encompass, to surround; to circumscribe
 Amgylchynwr, wyr *n*, circumscriber one who encompasses
 Amgynniweirio *v*, to hover round
 Amgynnull *v*, to collect together
 Amgynnulliad *n*, collecting about
 Amgyrfod *a*, curveting
 Amgyrhaedd *n*, extent, range, compass
 Amgyrhaedd *v*, to extend on all sides, to expand, to extend
 Amgyrhaeddiad *n*, expansion
 Amgyrhaeddu *v*, to extend about
 Amgywain *v*, to carry round
 Amhad *cn*, mixed seed
 Amhad *a*, sown every side
 Amhafal *a*, parallel
 Amherawdr, odron *n*, emperor
 Amherawdwr, wyr *n*, emperor
 Amherodraeth -au *nf*, empire
 Amherodres -au *nf*, empress
 Amhir *a*, lengthened around
 Amhwedd *v*, to entreat
 Amhwedd *n*, entreaty
 Amias *nf*, sensation around
 Amig -ion *n*, greediness
 Aml *a*, frequent; many; plentiful: often, oft, frequently
 Amlaes *a*, trailing all round
 Amlaeth *n*, mixed walk
 Amlaethai, eion *n*, milkwort
 Amlafn *n*, lock scutcheon
 Amlan *a*, of various fashions
 Amlaw -iau *nf*, glove, gauntlet
 Ambriodas *nf*, polygamy
 Amlder, Amldra *n*, frequency; plenty, abundance
 Amldroed -ion *n*, polyped
 Amlddeiliog, Amlddaenog *a*, polypilous, many-leaved
 Amlddull *a*, multiform
 Amldduw -iaid, Amldduwiad, iaith, polytheist
 Amldduwiaeth *nf*, polytheism
 Amlddiad *n*, expansion
 Amledd *n*, abundance; store

Amleiriog <i>a</i> , verbose, wordy, multiloquent, talkative	Ammharod <i>a</i> , unprepared, unready
Amlen -i <i>nf</i> , cover, envelope, wrapper	Ammharotoawl <i>a</i> , unpreparatory
Amlenu <i>v</i> , to envelope, to cover	Ammharthedd <i>n</i> , indivisibility
Amlenw <i>a</i> , multinomial	Ammharthredol <i>a</i> , unsystematical
Amlenwi <i>v</i> , to fill around	Ammhech <i>a</i> , sinless, immaculate
Amlw <i>a</i> , devouring on all sides	Ammhefredd <i>n</i> , unhandsomeness
Amlwychu <i>v</i> , to shine about	Ammheiriannedd <i>n</i> , inorganization
Amlhâd <i>n</i> , increasing	Ammheithiol <i>a</i> , unprospective
Amlhau <i>v</i> , to make or become plentiful, to increase, to multiply	Ammhell <i>a</i> , unremote, near
Amliaith, Amlieithog <i>a</i> , polyglot	Ammhendod, <i>n</i> , indecision
Amlifad <i>n</i> , flowing round	Ammhenodol <i>a</i> , indefinite; vague
Amlifeiriad <i>n</i> , circumfluence	Ammherchenogi <i>v</i> , to unappropriate
Amlifo <i>v</i> , to flow about	Ammherthynasol <i>a</i> , unappertaining
Amlinell <i>nf</i> , outline, contour [gated	Ammherthynu <i>v</i> , to make irrelevant
Amliw -iau <i>n</i> , stain: <i>a</i> , stained; varie-	Ammhetrus <i>a</i> , indubious, without hesi-
Amlwiad <i>n</i> , variegated staining	tation=Dibetrus
Amlwiog <i>a</i> , motley-coloured, variegated	Ammheu -on <i>n</i> , doubt, hesitation
Amlochrog <i>a</i> , multilateral, many-sided	Ammheu <i>v</i> , to doubt, to hesitate; to suspect
Amlosgi <i>v</i> , to burn round	Ammheuaeth <i>nf</i> , dubitation, doubt
Ambran, Ambranog <i>a</i> , having many parts	Ammheuawd <i>n</i> , doubting
Amlyrw <i>a</i> , multifarious	Ammheugar <i>a</i> , scrupulous; sceptic
Amlsill, Amlsillog <i>a</i> , polysyllabic	Ammheugarwch <i>n</i> , scepticism
Amlun <i>a</i> , of various forms; ranged in	Ammheuol <i>a</i> , doubtful
Amluniad <i>n</i> , conformation [forms	Ammhëus <i>a</i> , doubting, ambiguous
Amlwedd <i>a</i> , of many forms	Ammhëusrwydd <i>n</i> , doubtfulness
Amlwg <i>a</i> , apparent, evident, plain, obvious, manifest; visible, conspicuous	Ammheuwyr, <i>wyr n</i> , doubter; sceptic
Amlwg, lygion <i>n</i> , apparency	Ammhlant, Ammhlantadwy <i>a</i> , childless, barren
Amlwreicaeth <i>nf</i> , polygamy	Ammhleidgar, Ammhleidiol <i>a</i> , impartial
Amlyfu <i>v</i> , to lick over	Ammhleidgarwch <i>n</i> , impartiality
Amlygadwy <i>a</i> , demonstrable	Ammhlethol <i>a</i> , uncomplicated
Amlygder <i>n</i> , conspicuousness	Ammhlithaw <i>v</i> , to decompose
Amlygedig <i>a</i> , manifested	Ammhlygu <i>v</i> , to endouble, to infold
Amlygedd <i>n</i> , apparentness	Ammhorth <i>n</i> , misfortune; disgrace; want of support
Amlygiad <i>n</i> , manifestation	Ammhorthol <i>a</i> , unsupporting
Amlygiadol <i>a</i> , explanatory	Ammhosibl <i>a</i> , impossible
Amlygol <i>a</i> , demonstrative	Ammhreiddiog <i>a</i> , not predatory
Amlygrwydd <i>n</i> , obviousness	Ammhreswyl <i>a</i> , uninhabited
Amlygu <i>v</i> , to manifest; to explain	Ammhridiant <i>n</i> , inextinction
Amlygyn <i>n</i> , illustrator; exemplar	Ammhriod <i>a</i> , unmarried [unfit
Amlm <i>a</i> , sharp on all sides	Ammhriodol <i>a</i> , inappropriate, improper,
Amlyniad <i>n</i> , adhesion round	Ammhrofiadol <i>a</i> , unprobationary; inextinction
Amlynu <i>v</i> , to adhere around	Ammhrudd <i>a</i> , insedate [perienced
Ammaeth -au <i>n</i> , dainty	Ammhrydlwyd <i>n</i> , fleabane
Ammarchfaen, feini <i>n</i> , horseblock	Ammhryderus <i>a</i> , unanxious, void of care
Ammeg -ion <i>nf</i> , sentence, saying; para-	Ammhrydferth <i>a</i> , inelegant; ugly
Ammeuthu <i>v</i> , to make dainty [ble	Ammhrydlawn <i>a</i> , unseasonable, inopportune, untimely
Ammeuthyn -ion <i>n</i> , dainty	Ammhrydus <i>a</i> , uncomely, unseemly
Ammeuthyn <i>a</i> , dainty, delicate	Ammhryleu <i>n</i> , utterance
Ammhall <i>a</i> , unfailing	Ammhrysur <i>a</i> , not diligent [luted
Ammhar <i>a</i> , out of repair	Ammhur <i>a</i> , impure, foul, vitiated; pollution
Ammharch <i>n</i> , disrespect; dishonour	Ammhurdeb, Ammhuredd <i>n</i> , impurity;
Ammharchu, Ammherchi <i>v</i> , to dishonour, to disrespect	
Ammharchus <i>a</i> , disrespected	Ammhwyll -ion <i>n</i> , indiscretion; insanity

Amnhwvilo <i>v</i> , to lose one's senses [sane]	Amp <i>n</i> , calmness, serenity
Amnhwyllog <i>a</i> , unwary, indiscreet; in-	Ampwy <i>a</i> , calm, gentle, pleasant
Amnhwynt <i>m</i> , indisposition, illness	Amrafael-ion <i>n</i> , contention
Amnhwybr <i>a</i> , impotent; not brave	Amrafaelgar <i>a</i> , contentious
Amminiog <i>a</i> , abutting upon; bordering.	Amrafaeliad <i>n</i> , bickering
Amminogion, borderers. Amminiog-	Amrafaelio <i>v</i> , to contend, to strive
au, borders, frontiers	Amrafaelus <i>a</i> , contentious
Amnulasus <i>a</i> , insipid, tasteless	Amrain <i>n</i> , the pennywort
Amnrain, mreiniad <i>n</i> , dishonour	Amran -au <i>nf</i> , circular division
Amnri <i>m</i> , want of privilege	Amraniad <i>n</i> , dividing round
Amnrwd <i>a</i> , unheated; unboiled; raw	Amrant -au <i>n</i> , the eye-lid; instant
Amnlaen <i>n</i> , fore-part	Amrant-hun <i>n</i> , short sleep, dose, nap
Aminod -au <i>nf</i> , contract, covenant, con-	Amrant-huno <i>v</i> , to slumber, to sleep
dition. Aminodau, terms, conditions	Amrantu <i>v</i> , to wink, to blink
Aminodi <i>v</i> , to make a condition	Amranu <i>v</i> , to divide round
Ammodiad <i>n</i> , contracting	Amrauwn <i>nf</i> , whitewort, wild cham-
Ammodol <i>a</i> , conditional	mile. Amrauwn Helen Lueddo
Ammodoldieb <i>n</i> , conditionality [ment]	spicknel, bald-money, meu
Ammodrwyw -au <i>n</i> , lease; bond, agree-	Amrawd, roddion <i>n</i> , discourse
Ammodwr, wyr <i>n</i> , contracting party	Amred -ion <i>nf</i> , circular motion
Amnoethyn -ion <i>n</i> , dainty	Amredeg <i>v</i> , to run round
Ammor -au <i>n</i> , placidity. Blodau am-	Amrediad <i>n</i> , running round
mor, amaranth	Amredol <i>a</i> , circumambient [to fei]
Amnori <i>v</i> , to become placid [honour]	Amredu <i>v</i> , to imitate; to counterfeit
Amnrain <i>n</i> , breach of privilege; dis-	Amrentyn <i>n</i> , close of the eye; doze
Amnrawdd, oddion <i>n</i> , circumlocution	Amrith <i>a</i> , of various aspects
Amnreinio <i>v</i> , to violate privilege; to	Amrithder -au <i>n</i> , variety
dishonour	Amrithio <i>v</i> , to variegate, to diversify
Amnreiniol <i>a</i> , unprivileged	Amrod <i>nf</i> , circumvolution
Amnwlech, mylechau <i>n</i> , opportunity	Amrodi <i>v</i> , to circumvolve
Amnwlech <i>a</i> , having no breach or gap	Amrodol <i>a</i> , circumvoluntary
Amnwylth -on <i>n</i> , carousal	Amroddi <i>v</i> , to give around
Amnad <i>a</i> , guarding on all sides	Amrosfil -od <i>n</i> , megatherium
Amnad, neidiau <i>nf</i> , beck, nod	Amrosgo <i>a</i> , unwieldy, vast
Amnawdd <i>a</i> , defending on all sides	Amrosgoedd <i>n</i> , unwieldiness
Amneidio <i>v</i> , to beckon	Amrosgoew <i>a</i> , in various directions
Amner -au <i>n</i> , purse	Amrwrth <i>a</i> , yawning all round
Amnerydd -on <i>n</i> , purser	Amrwygiad <i>n</i> , tearing round
Amnhêdd <i>v</i> , to crave, to beg	Amrwyw <i>n</i> , bandage round
Amnheddu <i>v</i> , to intreat much	Amrwywmo <i>v</i> , to bind about
Amnhwyth <i>a</i> , elastic on all sides	Amrwys <i>a</i> , ambrosial: <i>n</i> , ambrosia
Amuifer -oedd <i>n</i> , odd number	Amrwysol <i>a</i> , ambrosial
Amuiferedd <i>n</i> , imparity [numerable]	Amryallu <i>a</i> , multipotent
Amuiferog <i>a</i> , uneven in number; in-	Amrydreigl <i>a</i> , heteroclit
Amnod -au <i>n</i> , mark around	Amrydwl <i>a</i> , porous, perforated
Amnoddi <i>v</i> , to guard around	Amrydyb -iau <i>n</i> , paradox
Amnoeth <i>a</i> , naked all round [strip]	Amryddarn <i>a</i> , of various pieces
Amnoethi <i>v</i> , to denude, to denude, to	Amryddawn <i>a</i> , versatile
Amnwylth <i>n</i> , pleasantry	Amryddoniaeth <i>nf</i> , versatility
Amnyddu <i>v</i> , to twine about [fee]	Amryddull <i>a</i> , multifiform
Amobrwv <i>n</i> , commutation fee; virgin	Amrydduwiaeth <i>nf</i> , polytheism
Amobrwyo <i>v</i> , to commute	Amryfal <i>a</i> , diverse, sundry, manifold
Amogor -au <i>nf</i> , shelter around	Amryfaledd <i>n</i> , diversity
Amollid -au <i>nf</i> , cheering warmth	Amryfaliad <i>n</i> , diversifying
Amorchudd -ion <i>n</i> , cover around	Amryfalu <i>v</i> , to diversify, to vary
Amorchuddiad <i>n</i> , overwhelming	Amryfath <i>a</i> , multifarious, miscellane
Amosgre -on <i>n</i> , opportunity	Amryfeiliad <i>n</i> , variation

Amryfeiliant, annau *n.* diversity
 Amryfeilryw *a.* heterogeneous
 Amryfiad *n.* excess
 Amryfodd *a.* of various modes
 Amryfol *a.* haughty, arrogant
 Amryfoldeb *n.* excess; arrogance
 Amryfu *v.* to commit excess; to err
 Amryfus *a.* arrogant; erroneous, faulty
 Amryfusedd *n.* error, mistake, oversight
 Amryfuseddu *v.* to fall out, to err
 Amrywyd -ydd *n.* variety of viands
 Amryyllau *a.* very great, huge
 Amrygant *n.* circling rim
 Amrygar *a.* loved on all sides
 Amrygoll -ion *n.* loss in every way
 Amrygur -on *n.* pain in every way; concussion
 Amrygwýdd *n.* a fall every way
 Amrygwyn -ion *n.* great tribulation
 Amryhellt *a.* multitudinous
 Amrylais *a.* of divers sounds
 Amrylaw *a.* of various hands
 Amrylawr *a.* of several floors. Ty am-
 rylawr, a house of several stories
 Amrylef *a.* of many tones
 Amryliw *a.* of various colours
 Amryliwiog *a.* of many colours
 Amrylon *a.* pleased various ways
 Amrylun *a.* of various forms
 Amrylys -iau *n.* mixed herbage
 Amrynerth *a.* multipotent
 Amryochr *n.* polygon
 Amryochrog *a.* polygonal
 Amrysain *a.* of different sounds
 Amrysedd *n.* excess on all sides
 Amrysill *a.* polysyllabic
 Amryson *n.* contention, strife
 Amryson *v.* to content, to quarrel
 Amrysongar *a.* contentious
 Amrysongarwch *n.* contentiousness
 Amrysoniad *n.* contention
 Amrysonol *a.* contending
 Amryw *a.* divers, sundry, various, several.
 Amrywion, miscellanies, varieties
 Amrywaith, weithiau *n.* variegated work
 Amrywedd *a.* of various aspects
 Amrywellt *cn.* mixed herbage
 Amrywerth *a.* differing in value or worth
 Amrywiad *n.* diversification
 Amrywiaeth *n.* variety, diversity
 Amrywiaethu *v.* to diversify
 Amrywiaeth, ieithoedd *nf.* dialect
 Amrywio *v.* to diversify; to vary, to differ
 Amrywiog *a.* having variety, diversified
 Amrywiogaeth *nf.* intermixture
 Amrywiol *a.* miscellaneous; several
 Amrywiolaeth *nf.* diversity, variety

Amrywioli *v.* to diversify, to vary
 Amsang *n.* treading about
 Amsathr *n.* treading about. Amsathr
 dynion, the footsteps of men. Lle
 amsathr, a place trodden on every side
 Amsathru *v.* to tread about
 Amseinio *v.* to reverberate
 Amser -oedd -au *n.* time; season
 Amsergyff -ion *n.* era, epoch
 Amseriad *n.* timing, dating
 Amseriadur -on *n.* time-piece
 Amserlyfr -au *n.* chronicle
 Amsernod -au *n.* era, epoch, point of time
 Amserol *a.* timely, seasonable; temporal
 Amseroldeb *n.* seasonableness
 Amseroli *v.* to make seasonable or
 Amseroni, iau *n.* almanac [timely
 Amseronydd -ion almanac-maker
 Amseru *v.* to time, to fix a time; to date
 Amserydd -ion *n.* chronologist
 Amseryddiaeth *nf.* chronology
 Amseryddol *a.* chronological
 Amsud *n.* appropriate quality
 Amug *v.* to defend, to protect
 Amwain *v.* to lead about
 Amwallt *a.* encircled with hair
 Amwasg -oedd *n.* compression
 Amwasgu *v.* to compress, to press around
 Amwe -oedd *nf.* selvage, skirting
 Amwedd -au *nf.* conformity; style
 Amweddi *nf.* solemn prayer
 Amwedu *v.* to make conformable
 Amwel *a.* circumspect, wary
 Amweled *v.* to be circumspect
 Amwes -au *n.* enjoyment
 Amwesu *v.* to take enjoyment
 Amweu *v.* to make a selvage
 Amwg, ygon *n.* defence, security
 Amwib -iau *nf.* circular course
 Amwibon -iaid *nf.* amphisbœna
 Amwisg -oedd *nf.* envelope; shroud,
 winding sheet; upper garment
 Amwisgo *v.* to enwrap, to shroud
 Amwiw *a.* excellent all ways
 Amwregysu *v.* to begird; to surround
 Amws, emys *n.* stallion, steed
 Amwyd *np.* (yn *n.*), earth-worms
 Amwydyn *n.* earth-worm
 Amwydd *cn.* frame
 Amwyll *a.* gloomy all around
 Amwyllt *a.* wild in all directions
 Amwyn *v.* to defend, to guard
 Amwys *a.* witty; equivocal, ambiguous
 Amwysedd *n.* ambiguity
 Amwysiad *n.* punning
 Amwyth *n.* wrath; ferocity
 Amwytho *v.* to push fiercely

Amyd <i>n</i> , mixed corn. Bara amydd, mixed	Analluo <i>v</i> , to render impotent
Amygiad <i>n</i> , giving refuge [bread	Analluog <i>a</i> , unable; impossible
Amygu <i>v</i> , to defend, to guard	Analluogi <i>v</i> , to disenable, to incapacitate; to disable
Amyng <i>c</i> , unless, except, but	Analluogrwydd <i>n</i> , inability
Amynedd <i>n</i> , patience, forbearance	Analluoldeb <i>n</i> , impossibility
Amyneddgar, Amyneddus <i>a</i> , patient, forbearing, long-suffering	Anambell <i>ad</i> , scarce: seldom
Amyneddgarwch <i>n</i> , long-suffering	Anamgyffred -oedd <i>n</i> , incomprehension
Amyriad <i>n</i> , intermeddling	Anaml <i>a</i> , infrequent: scarce
Amyr <i>v</i> , to interfere	Anamlwr <i>n</i> , infrequency
Amysgar -oedd <i>cn</i> , entrails, bowels	Anamlwg <i>n</i> , not manifest, indistinct
An (ân) <i>nf</i> , element, principle, material	Anamlygiad <i>a</i> , indistinction
An <i>px</i> , un-, dis-, mis-, im-, in-, il-, ir-,	Anammheuaeth <i>nf</i> , indubitation
Anach -au <i>nf</i> , impediment [-less, not	Ananmodol <i>a</i> , unconditional
Anad <i>a</i> , especial, peculiar. Yn anad dim, above all things; especially	Anamryfus <i>a</i> , not liable to error
Anadl -au <i>nf</i> , breath. Diffyg anadl, shortness of breath; asthma, dyspnoea	Anamser -oedd <i>n</i> , unfit time
Anadlfyr <i>a</i> , having short breath: asthma	Anamserol <i>a</i> , untimely, unseasonable
Anadliad <i>n</i> , respiration [matic	Anamseru <i>v</i> , to render untimely
Anadlog <i>a</i> , breathing, respiring	Anamymedd <i>n</i> , impatience
Anadlu <i>v</i> , to breathe, to respire	Anamyneddgar <i>a</i> , impatient
Anadlyn <i>n</i> , single breathing	Ananian -au <i>f</i> , lack of nature
Anadnabod <i>n</i> , want of recognition	Ananianol <i>a</i> , unnatural
Anadnabyddus <i>a</i> , unacquainted, unknown	Ananianoldeb <i>n</i> , unnaturalness
Anaddas <i>a</i> , unmeet, unseemly, improper, unfit, unsuitable, inappropriate	Anant <i>np</i> , harmonies; muses
Anaddasu <i>v</i> , to disqualify	Ananwyl <i>a</i> , unendeared
Anaddefiad <i>n</i> , disallowance	Anaradwy <i>a</i> , unarable
Anaddef <i>a</i> , unripe, immature	Anaraf <i>a</i> , not slow, expeditious
Anaddurn -au <i>n</i> , disarray, undress	Anaralliad <i>n</i> , inalienation
Anaddwyn <i>a</i> , inelegant	Anaraul <i>a</i> , not calm; not serene
Anaddwyno <i>v</i> , to make nelegant or unfit; to disqualify; to attain	Anarbed, Anarbedol <i>a</i> , unsparing
Anaddyg <i>n</i> , lack of education	Anarcholladwy <i>a</i> , invulnerable
Anaele <i>a</i> , terrific, direful	Anardymmer <i>n</i> , indisposition
Anaf -au <i>n</i> , blemish, defect; wound	Anarfer -ion <i>nf</i> , want of use
Anafael <i>a</i> , void of hold	Anarferol <i>a</i> , unaccustomed, unusual, extraordinary, uncommon
Anafiad <i>n</i> , blemishing	Anaferu <i>v</i> , to disuse
Anafod <i>n</i> , ailment; boil, sore	Anarfog <i>a</i> , unarmed
Anafu <i>v</i> , to blemish, to maim	Anaroes <i>a</i> , unen-pried
Anafus <i>a</i> , maimed; blemished; monstrous	Anarwydd <i>a</i> , without a sign
Anagwedd <i>nf</i> , want of form	Anatebol <i>a</i> , unanswerable
Anagweddus <i>a</i> , unseemly	Anattaliadwy <i>a</i> , unrestrainable [mor
Ananghofus <i>a</i> , unforgetting	Anau <i>np</i> , elementary principles of ha
Anair, eiriau <i>n</i> , ill report, infamy; reproach, disgrace	Anaw -on <i>n</i> , poetic genius; songster
Anaf -au <i>nf</i> , breath, respiration=Anadl	Anawdurdodi <i>v</i> , to revoke authority
Analiad <i>n</i> , respiring	Anawel <i>n</i> , vocal music
Analu <i>v</i> , to breathe, to respire	Anawell <i>nf</i> , inciter of harmony
Analwedig <i>a</i> , uncalled	Anawenydd <i>a</i> , void of genius
Analledig <i>a</i> , impossible	Aner <i>n</i> , anchoret. Fal yr aner, like hermit; honest, sincere
Anallu -oedd <i>n</i> , inability; impotency	Ancres -au <i>nf</i> , anchoress
Analluadwy <i>a</i> , impossible	Anewyn -ion <i>n</i> , dainty; desert
Analluedigaeth <i>nf</i> , impotency	Anewynai, eion <i>n</i> , epicure
Analluedd <i>n</i> , impotency	Anchwant <i>n</i> , inappetency
	Anchwardd <i>a</i> , void of laughter
	Anchwiliadwy <i>a</i> , unsearchable
	Anchwith <i>a</i> , not sinister
	Andaw <i>v</i> , to listen, to hear

Andawgar <i>a</i> , wistful, attentive	Anfadus <i>a</i> , iniquitous, impious
Andawiad <i>n</i> , listening	Anfaddeuant <i>n</i> , unforgivingness
Andras -iuid <i>n</i> , enemy; Satan, the devil	Anfael <i>a</i> , profitless, gainless
Andred <i>n</i> , untrod den spot	Anfalch <i>a</i> , void of pride, humble
Andwyo <i>v</i> , to disorder, to ruin	Anfauwl <i>a</i> , inaccurate
Andwyol <i>a</i> , disordering, ruining, harm-	Anfarwaint <i>n</i> , amaranth
Aneang <i>a</i> , unspacious, unample	Anfarwol <i>a</i> , immortal, deathless
Anebrwydd <i>a</i> , not quick, dilatory	Anfarwoldeb <i>n</i> , immortality
Aneðifar <i>a</i> , remorseless	Anfas <i>a</i> , not shallow; deep
Aneðifarus <i>a</i> , unrelenting, unrepenting	Anfedrus <i>a</i> , unskilful, bungling
Aneðifeiriol <i>a</i> , impenitent	Anfedrusedd <i>n</i> , unskilfulness
Aneðifeirweh <i>n</i> , impenitence	Anfeddylgar <i>a</i> , thoughtless
Aneðmyg <i>a</i> , unhallowed	Anfeidredd <i>n</i> , immensity, infinity
Aneðmygedd <i>n</i> , irreverence	Anfeidrol <i>a</i> , infinite, immense
Aneðwaint <i>n</i> , amaranth	Anielus <i>a</i> , not sweet, insipid
Aneðieithiol <i>a</i> , ineffectual, inefficacious	Anferth <i>a</i> , without beauty, unsightly
Aneglur <i>a</i> , indistinct, not clear	Anferthedd <i>n</i> , unsightliness
Aneglurdeb <i>n</i> , indistinctness	Anferthlun -iau <i>n</i> , caricature
Anegiwg <i>n</i> , void of splendour	Anferthol <i>a</i> , unsightly, monstrous
Anegui <i>n</i> , inertia	Anferthweh <i>n</i> , unsightliness
Anegrwan <i>a</i> , unfeeble, potent	Anfesuri <i>n</i> , immensity
Aneiddil <i>a</i> , unslender; nervous	Anfethiant, nau <i>n</i> , infallibility
Aneilun -od <i>n</i> , phantom	Anfethlig <i>a</i> , unembarrassed
Aneirian <i>a</i> , ungainly, unseemly	Anflas <i>n</i> , insipidity, tastlessness
Aneirif <i>a</i> , innumerable, numberless	Anflasus <i>a</i> , tasteless, insipid, unsavoury
Aneirifedd <i>n</i> , innumerableness; infi-	Anflys -ion <i>n</i> , inappetency
Aneirio <i>v</i> , to slander	Anfodd -ion <i>n</i> , displeasure. Gwnenthur
Aneiriol <i>a</i> , slanderous, defamatory	anfodd ar un, to ravish. O anfodd,
Aneirioes <i>a</i> , void of splendour	against one's will, unwillingly
Anelw <i>a</i> , gainless; destitute	Anfoddedig <i>a</i> , displeased
Anelyf <i>a</i> , void of music	Anfoddgar <i>a</i> , displeasing
Anenwog <i>a</i> , unrenowned, ignoble	Anfoddhâd <i>n</i> , displeasing
Anenwogi <i>v</i> , to make ignoble	[disoblige
Aneofn, Aneon <i>a</i> , not bold, timid	Anfoddhau, Anfoddio <i>v</i> , to displease, to
Anerch -ion <i>n</i> , salute, address	Anfoddllawn <i>a</i> , discontented
Anerch <i>v</i> , to salute, to greet, to address	Anfoddllondeb <i>n</i> , discontentedness
Anercheb -ion <i>nf</i> , address	Anfoddlongar <i>a</i> , unsatisfactory; dis-
Anerchiad <i>n</i> , salutation, address	satisfied, discontented
Anerchol <i>a</i> , gratulatory	Anfoddloni <i>v</i> , to discontent, to dis-
Anerchwr, wyr <i>n</i> , complimenter	satisfy, to displease, to offend; to be
Anerfai <i>a</i> , faultless, blameless	offended or displeased
Anesgarad <i>n</i> , inseparability	Anfoddlonus <i>a</i> , discontented
Anesgor <i>a</i> , without deliverance	Anfoddog <i>a</i> , dissatisfied; fretful
Anesgorol <i>a</i> , irremediable; incurable;	Anfoddogi <i>v</i> , to discontent, to displease
inexorable; inextricable; inevitable;	Anfoes -au <i>nf</i> , immorality; rudeness
insuperable, unsurmountable; intoler-	Anfoesgar, Anfoesog <i>a</i> , unmannerly,
able	rude, ill-bred
Anesgud <i>a</i> , not quick	Anfoesgarweh <i>n</i> , rudeness, incivility
Anesmwyth <i>a</i> , uneasy, restless	Anfoesol <i>a</i> , immoral
Anesmwythder <i>n</i> , uneasiness	Anfoesoldeb <i>n</i> , immorality
Anesmwytho <i>v</i> , to make uneasy	Anfoethus <i>a</i> , not dainty
Anesmwythyd <i>n</i> , uneasiness	Anfoliant, amau <i>n</i> , disparagement
Aneuog <i>a</i> , unguilty, guiltless	Anfon <i>v</i> , to send; to transmit, to despatch
Anewig <i>a</i> , melodious, tuneful	Anfon <i>a</i> , missive, sending
Anewyllysgar <i>a</i> , unwilling	Anfonadwy <i>a</i> , that may be sent
Anfab, feibion <i>n</i> , infant: <i>a</i> , childish	Anfonedd <i>a</i> , without nobility
Anfad <i>a</i> , naughty, villainous	Anfoneddig <i>a</i> , ignoble, ungentle
Anfadu <i>n</i> , to become naughty	Anfoniad <i>n</i> , mission: transmission

- Anfonog *a*, missionary. Anfonogion, missionaries
- Anfonol *a*, missive; missionary
- Anfaint *n*, want of privilege
- Anfreiniad *n*, disfranchisement
- Anfreinio *v*, to disfranchise=Difreinio
- Anfreiniog *a*, unprivileged
- Anfci -on *n*, disrespect, disesteem; tuberous moschatel
- Anfucheddol *a*, immoral, depraved
- Anfucheddoldeb *n*, immorality, want of moral conduct
- Anfudd *a*, unprofitable=Difudd
- Anfuddiant, annau *n*, disadvantage
- Anfuddiol *a*, unprofitable, profitless
- Anfuddioldeb *n*, unprofitableness
- Anfwyn *a*, unkind, uncivil, ungentle
- Anfwynder *n*, unkindness
- Anfwylhau *v*, to rob of enjoyment
- Anfwyth *a*, not tender, harsh
- Anfgyrdod *n*, unstudiousness
- Anfyged *n*, disgrace
- Anfyn *a*, ungentle, morose
- Anfyniad *n*, nollition
- Anfynog *a*, ungentle
- Anfynych *a*, unfrequent, seldom
- Anfywiog *a*, inanimate, lifeless
- Anfywiol *a*, unanimating
- Anffaeth *a*, not mellow
- Anffawd, odau -ion *nf*, misfortune
- Anffel *a*, not cunning, unwily
- Anffodiog, Anffodus *a*, unfortunate
- Anffrwythlawn *a*, unfruitful, barren
- Anffurfiio *v*, to disfigure, to deform
- Anffyddlawn *a*, unfaithful, faithless
- Anffyddlondeb *n*, unfaithfulness
- Anffyniant, annau *n*, adversity
- Anhad *a*, peevish, fretful
- Anhadledd *n*, incorruption
- Anhaddef *a*, homeless
- Anhaeddiannol, Anhaeddol *a*, undeserving, unmeritorious, unworthy
- Anhaeddiant, annau *n*, demerit
- Anhael *a*, illiberal; mean, stingy
- Anhaelioni *n*, illiberality; niggardliness
- Anhaeredd *n*, inassertion
- Anhagreb -ion *nf*, charientism
- Anhagredd *n*, indeformity
- Anhail *a*, without service
- Anhaint *a*, undiseased
- Anhalar *a*, unenlivened
- Anhalog *a*, undefiled; pure
- Anhallt *a*, not salt
- Anhambwyilog *a*, unpremeditated
- Anhanesol *a*, unhistorical
- Anhanfod *a*, nonexistent
- Anhap -ion *n*, mischance, mishap. An-
- hap ei fam, bastard. Dywedyd ei hap a'i anhap, Adrodd ei hap a'i anhap, to relate one's adventures
- Anhapus *a*, unfortunate, unlucky
- Anhardd *a*, not handsome; unseemly
- Anharddwch *n*, uncomeliness [indecent]
- Anhatru *v*, to uncover
- Anhaw *a*, immature, unripe
- Anhawdd *a*, uneasy, difficult
- Anhawddfyd *n*, unhappiness
- Anhawddgar *a*, unamiable
- Anhawddgoll *a*, not easily lost
- Anhawl, holion *nf*, nonsuit
- Anhawnt *n*, indisposition
- Anhawl *a*, unindulgent
- Anhawsder *n*, difficulty
- Anhebgor *a*, indispensable
- Anhebgor -au -ion *n*, what is indispensable; requisite
- Anhebgorol *a*, indispensable
- Anheddog *a*, unpacific
- Anheddychlawn *a*, unpeaceful
- Anheddychol *a*, unpacificatory
- Anhefelig *a*, unimitative
- Anhefelwch *n*, unimitableness [slow]
- Anheini, Anheini *a*, listless, sluggish
- Anhelweth *a*, unspacious, confined
- Anhelbulus *a*, not teased or perplexed with business or cares
- Anhelynt *a*, unemployed
- Anhepwedd *a*, needless
- Anhewyd *a*, not in earnest
- Anhewydd *a*, immature
- Anhidlaid *a*, undistilled; unstrained
- Anhiliog *a*, unprolific: *n*, barrenwort
- Anhiriant *a*, undilatory
- Anhocedus *a*, undeceitful
- Anhoddiad *n*, undefeasibility
- Anhoedd *a*, unobscuring
- Anhoenus *a*, unlively, sluggish
- Anhoewder *n*, unsprightliness
- Anhoff *a*, unamiable; disgusting
- Anholiadol, Anholedigol *a*, uninterrogatory
- Anholtog *a*, unclef, unsplit [to]
- Anhonedig *a*, unasserted
- Anhorol *a*, unindulgent
- Anhortiol *a*, unchiding
- Anhuall *v*, to unfetter
- Anhudol *a*, unalluring, unenticing
- Anhuddo *v*, to uncover, to expose
- Anhuddol *a*, unobscuring [disclosure]
- Anhuenig *a*, not sunny, gloomy
- Anhulio *v*, to develop, to uncover
- Anhun *n*, wakefulness, sleeplessness
- Anhunanol *a*, unselfish, disinterested
- Anhunedd *n*, wakefulness; trouble
- Anhwyl *n*, indisposition; sickness

Anhwyllo <i>v.</i> , to distract, to derange	Anhyflin <i>a.</i> , indefatigable
Anhwylus <i>a.</i> , out of order; unwell, sick, ailing; inconvenient	Anhyfodd <i>a.</i> , implacable
Anhwylusdod <i>n.</i> , obstruction	Anhyfoes <i>a.</i> , unmannerly
Anhy, Anhyf <i>a.</i> , not bold, bashful, shy	Anhyfraw <i>a.</i> , not easily scared
Anhyall <i>a.</i> , impossible, infeasible	Anhyfreg <i>a.</i> , infrangible
Anhyalled <i>n.</i> , impossibility	Anhyfriw <i>a.</i> , infrangible
Anhyar <i>a.</i> , not easily ploughed	Anhyfryd <i>a.</i> , unpleasant
Anhyawdledd <i>n.</i> , ineeloquence	Anhyfud <i>a.</i> , immovable
Anhyball <i>a.</i> , indefectible; infallible	Anhyffawd <i>a.</i> , unfortunate
Anhybarch <i>a.</i> , unworthy of respect	Anhyfffer <i>a.</i> , incongealable
Anhybarthedd <i>n.</i> , indivisibility	Anhyffordd <i>a.</i> , impassable; uninformed
Anhybech <i>a.</i> , impeccable, sinless	Anhyffirwyn <i>a.</i> , not easily bridled
Anhyblyg <i>a.</i> , inflexible, stiff, rigid	Anhygaef <i>a.</i> , unattainable
Anhyboen <i>a.</i> , impassible	Anhygall <i>a.</i> , unwary
Anhyborth <i>a.</i> , unassisting	Anhygar <i>a.</i> , unamiable, unlovely
Anhybrawf <i>a.</i> , undemonstrable	Anhygas <i>a.</i> , execrable
Anhybwyll <i>a.</i> , imprudent	Anhygawdd <i>a.</i> , not easily offended
Anhychwal <i>a.</i> , indispersible	Anhyged <i>a.</i> , illiberal, stingy
Anhychwant <i>a.</i> , uncoveting	Anhyglod <i>a.</i> , illaudable; infamous
Anhydaen <i>a.</i> , inexpandible	Anhyglud <i>a.</i> , not portable
Anhydaith <i>a.</i> , untraversable	Anhyglust <i>a.</i> , not of quick ear
Anhydawdd <i>a.</i> , indissolvable	Anhyglywf <i>a.</i> , invulnerable
Anhydeiml <i>a.</i> , impalpable	Anhyglyw <i>a.</i> , inaudible
Anhyder <i>n.</i> , distrust; diffidence	Anhygoel <i>a.</i> , incredible
Anhydor <i>a.</i> , unfrangible, not fragile	Anhygof <i>a.</i> , immemorable
Anhydraeth <i>a.</i> , unutterable	Anhygoll <i>a.</i> , not easily lost
Anhydraidd <i>a.</i> , impenetrable	Anhygosp <i>a.</i> , incorrigible
Anhydraul <i>a.</i> , indigestible	Anhygred <i>a.</i> , incredible
Anhydrefn <i>a.</i> , not easily arranged	Anhygryn <i>a.</i> , not apt to tremble
Anhydreigl <i>a.</i> , undeclinable	Anhygudd <i>a.</i> , not easily hidden
Anhydrig <i>a.</i> , uninhabitable	Anhygwyl <i>a.</i> , irreprehensible
Anhydriin <i>a.</i> , unmanageable	Anhygwynp <i>a.</i> , unapt to fall
Anhydro <i>a.</i> , unconvertible	Anhygwyn <i>a.</i> , unapt to complain
Anhydrwch <i>a.</i> , irrefrangible	Anhygyrch <i>a.</i> , unaccessible
Anhydwyll <i>a.</i> , undeceivable	Anhylladd <i>a.</i> , not easily cut off
Anhydwyth <i>a.</i> , unelastic	Anhyllanw <i>a.</i> , insatiable, not easily filled
Anhydyb <i>a.</i> , inconceivable	Anhyllar <i>a.</i> , not easily tired
Anhydyn <i>a.</i> , intractable	Anhyllaw <i>a.</i> , unhandy, inexpert
Anhyddadl <i>a.</i> , indisputable	Anhyled <i>a.</i> , inexpandible
Anhyddal <i>a.</i> , not easily held	Anhyles <i>a.</i> , unbeneficial
Anhyddawn <i>a.</i> , not easily gifted	Anhyllith <i>a.</i> , untractable
Anhyddring <i>a.</i> , not to be climbed	Anhyllon <i>a.</i> , uncheerful, dismal
Anhyddwyn <i>a.</i> , unbearable, unsufferable	Anhylosg <i>a.</i> , incombustible
Anhyddyn <i>a.</i> , unfrequented by man	Anhylludd <i>a.</i> , unopposable
Anhyddysg <i>a.</i> , indocible; unteachable;	Anhyllun <i>a.</i> , not easily formed
Anhyredd <i>n.</i> , want of courage [unversed]	Anhyllwgr <i>a.</i> , incorruptible
Anhyfaeth <i>a.</i> , not easily nursed	Anhyllwydd <i>a.</i> , unprosperous
Anhyfai <i>a.</i> , irreprehensible	Anhylys <i>a.</i> , unrejectable
Anhyfal <i>a.</i> , not pulverizable	Anhyllaws <i>a.</i> , unaffable; untoward
Anhyfarn <i>a.</i> , injudicable	Anhyllod <i>a.</i> , unnotable, common-place
Anhyfawl <i>a.</i> , illaudable, uncommendable	Anhyllan <i>a.</i> , indivisible
Anhyfedr <i>a.</i> , inexperienced, unskilful	Anhyllaw <i>a.</i> , not easily frozen
Anhyfeidr <i>a.</i> , immeasurable	Anhyllif <i>a.</i> , uncountable
Anhyfel <i>a.</i> , unlike, dissimilar	Anhyllod <i>a.</i> , unbountiful
Anhyferw <i>a.</i> , undecoctible	Anhyllus <i>a.</i> , not apt to start
Anhyfeth <i>a.</i> , infallible, not readily failing	Anhyllwydd <i>a.</i> , unfeasible, uneasy
	Anhyllwyg <i>a.</i> , illacerable, not easily rent

Anhyrwym <i>a</i> , not easily bound	Anlladedd <i>n</i> , wantonness
Anhysbys <i>a</i> , unmanifest; ignorant of;	Anlladrwydd <i>n</i> , lasciviousness, lust,
Anhyserch <i>a</i> , unamiable [unknown]	Anlladu <i>v</i> , to grow wanton [wantonness]
Anhysom <i>a</i> , undeceivable	Anlladwst <i>nf</i> , venereal disease, syphilis
Anhyson <i>a</i> , unutterable	Anllai <i>ad</i> , nevertheless
Anhysyn <i>a</i> , imperceptible	Anllariaidd <i>a</i> , ungentle
Anhywaith <i>a</i> , untractable	Anllathraidd <i>a</i> , not resplendent
Anhywan <i>a</i> , invulnerable	Anllathradd <i>a</i> , chaste; unviolated
Anhywedd <i>a</i> , untoward	Anllawch <i>a</i> , unprotected
Anhywel <i>a</i> , un conspicuous	Anllawd <i>a</i> , not craving
Anhywell <i>a</i> , irremediable	Anllawdineb <i>n</i> , uncravingness
Anhywerth <i>a</i> , inestimable; unsalable	Anllawdd <i>a</i> , rich, precious
Anhywest <i>a</i> , inhospitable	Anllenog <i>a</i> , illiterate, unlearned
Anhywyw <i>a</i> , unfading	Anllengrwydd <i>n</i> , illiterateness
Aniach <i>a</i> , unwell, indisposed	Anllies <i>a</i> , void of benefit
Aniachol <i>a</i> , unsalutary	Anllesg <i>a</i> , unfeeble, vigorous
Aniaeth <i>nf</i> , temperament; nature	Anllesol <i>a</i> , disadvantageous=Aflesol
Anial -oedd <i>n</i> , desert, wilderness	Anllettygar <i>a</i> , inhospitable
Anial, Anialog <i>a</i> , desert, wild, uncul-	Anlliw -iau <i>n</i> , stain
Anialfa -oedd <i>nf</i> , wilderness [tivated]	Anlliw <i>a</i> , colourless
Anialfan -au <i>nf</i> , wilderness, desert	Anlliwgar <i>a</i> , ill-looking
Anialu <i>v</i> , to desolate, to lay waste	Anlloedd <i>np</i> , riches, means
Anialus <i>a</i> , of a desert aspect	Anlloeddi <i>v</i> , to squander
Anialwch <i>n</i> , wilderness, desert	Anlloeddog <i>a</i> , affluent, rich
Aniau -au <i>nf</i> , nature; instinct; genius	Anllofi <i>v</i> , to handle, to reach
Anianaeth <i>nf</i> , physics	Anllofiad <i>n</i> , handling
Anianawd, odau <i>n</i> , temperament; phys-	Anllosgadwy <i>a</i> , incombustible
Aniander <i>n</i> , naturalness [iology]	Anllosgedig <i>a</i> , unburnt; unignited
Aniandraw <i>n</i> , physiology	Anlloddedig <i>a</i> , unfatigued
Anianddysg <i>nf</i> , physiology	Anlluosog <i>a</i> , unfrequent, not numerous
Anianeg <i>nf</i> , physics	Anllwyddiant, annau <i>n</i> , misfortune
Anianodol <i>a</i> , physiological	Anllwytheaig <i>a</i> , unbardened
Anianol <i>a</i> , natural; wonderful	Anllygradwy <i>a</i> , incorruptible
Anianolaeth <i>n</i> , natural property	Anllygredigaeth <i>nf</i> , incorruption
Anianolder <i>n</i> , natural right or condition	Anllygredd <i>n</i> , incorruption
Anianol <i>np</i> , vocal harmonies; poets	Anllythyreg <i>nf</i> , bad grammar; wrong
Anianu <i>v</i> , to render natural	orthography
Anianydd -ion <i>n</i> , naturalist	Anllythyrenog, Anllythyrog <i>a</i> , illiterate
Anianyddiaeth <i>nf</i> , natural philosophy	Anllywodraeth <i>nf</i> , anarchy [trovertib]
Anianyddol <i>a</i> , physical [physics]	Annadleuadwy <i>a</i> , incontestable, incor-
Aniawn <i>a</i> , improper, unjust	Annarbodaeth <i>nf</i> , improvidence
Aniawnder <i>n</i> , impropriety	Annarbylliad <i>n</i> , impersonation
Anifail, feiliaid <i>n</i> , animal	Annarfol <i>a</i> , endless, infinite
Anifeiliaidd <i>a</i> , brutish, bestial	Annarllenol <i>a</i> , illegible, unreadable
Anifeileiddio <i>v</i> , to imbrute, to brutalize	Annarmerthedd <i>n</i> , unpreparedness
Anifeilhau <i>v</i> , to brutalize	Annarostyngiad <i>n</i> , insubjection
Anifeilig <i>a</i> , animal, animalish	Annarpar <i>a</i> , unprepared
Aniolaid <i>a</i> , unpraised	Annattodol <i>a</i> , inexplicable
Anlan <i>a</i> , not clean, impure, unclean	Annattoddiad <i>n</i> , insolubility
Anlanwaith <i>a</i> , uncleanly	Annattro <i>a</i> , not recurrent
Anlanweithdra <i>n</i> , uncleanness	Annawd <i>v</i> , to reproach
Anlew <i>a</i> , not brave; clever	Annawn, noniau <i>n</i> , ill-luck, misfortune
Anlewder, Anlewdd <i>n</i> , cowardice, dastardliness, want of courage	Anneall <i>n</i> , lack of understanding
Anloew <i>a</i> , not bright, not lucid	Anneall <i>a</i> , unintelligent; ignorant
Anllad <i>a</i> , wanton, lascivious	Annechreuol <i>a</i> , without beginning
Anlladaidd <i>a</i> , apt to be wanton	Annedwydd <i>a</i> , unhappy, luckless
	Annedwyddwch <i>n</i> , unhappiness

Annedd -au <i>nf</i> , dwelling, residence	Annhirion <i>a</i> , ungentle; cruel
Anneddf <i>a</i> , lawless: <i>nf</i> , disorder	Annhlysn <i>n</i> , inelegance
Anneddffa, fëydd, fäu <i>nf</i> , dwelling-place	Annho <i>a</i> , void of covering
Anneddfolder <i>n</i> , immorality	Annheddadwy <i>a</i> , insoluble
Anneddiad <i>n</i> , residing, residence	Annholiad <i>n</i> , indinination
Anneddle -oedd <i>n</i> , dwelling-place	Annholladwy <i>a</i> , indeductable
Anneddu <i>v</i> , to dwell, to reside	Annhoradwy <i>a</i> , infrangible; irrefragable
Annefnyddiol <i>a</i> , unsubstantial, useless	Annhoraeth <i>a</i> , void of produce
Annefod -au <i>nf</i> , lack of ceremony	Annhostedd <i>n</i> , inseverity
Annefodol <i>a</i> , unceremonial	Annhosturi <i>n</i> , want of pity
Annefro <i>a</i> , unawake	Annhosturiol <i>a</i> , unpitying
Anneheuder <i>n</i> , indexterity	Annhrachwantus <i>a</i> , uncovetous
Anneilio <i>v</i> , to drop leaves	Annhraethadwy <i>a</i> , inexpressible
Anneillduoldeb <i>n</i> , inseparability	Annhraethol <i>a</i> , inexpressive, ineffable
Anneiryd <i>a</i> , irrelevant	Annhrafodol <i>a</i> , unbustling
Anneisyfol <i>a</i> , unrequesting	Annhrasfërthus <i>a</i> , free from trouble
Annel -au <i>nf</i> , tension: prop: a gin. Rhoi gwaew ar annel, to couch a lance	Annhrallodus <i>a</i> , unafflicting
Anneliad <i>n</i> , stretching; aiming	Annhrancedig <i>a</i> , unannihilated
Annelog <i>a</i> , on the bend; bent; aiming	Annhras <i>a</i> , void of kindred
Annelu <i>v</i> , to bend; to stretch; to aim	Annhraw <i>a</i> , without a guide
Annelwig <i>a</i> , shapeless, unformed. Annelwig ddefnydd, embryo, foetus	Annhred <i>a</i> , unresorted; solitary
Anner, neirod <i>nf</i> , heifer	Annhrefig <i>a</i> , non-resident
Annerhynioldeb <i>n</i> , unacceptableness	Annhrefu -au <i>nf</i> , disorder, confusion
Annerth <i>n</i> , impotence	Annhrefnu <i>v</i> , to disorder, to disarrange
Annestl <i>a</i> , indelicate; inelegant	Annhrefnus <i>a</i> , disorderly
Annestledd <i>n</i> , indicacy; inelegance	Annhreiddiol <i>a</i> , unpenetrating
Annewisol <i>a</i> , ineligible; undesirable	Annhreisig <i>a</i> , inoppressive
Annewr <i>a</i> , irresolute; coward	Annhremygol <i>a</i> , undespising
Annhaeniad <i>n</i> , inexpansion	Annhrethadwy <i>a</i> , untaxable
Annhaerni <i>n</i> , lack of importunity	Annhreuliedig <i>a</i> , unconsumed
Annhangnefedd <i>n</i> , want of peace	Annhrigiant <i>n</i> , non-residence
Annhalmedd <i>n</i> , non-impression	Annhrugarog <i>a</i> , unmerciful, merciless
Annhanadwy <i>a</i> , uniguitable	Annhruthiol <i>a</i> , unfulsome
Annhaw <i>a</i> , unsilent, untacit	Annhrwsiadus <i>a</i> , not dressy
Annhawel <i>a</i> , not calm, unsilent	Annhrwyadl <i>a</i> , not thorough or complete
Annhebyg <i>a</i> , unlike, dissimilar	Annhrwydded <i>a</i> , unlicensed
Annhebygol <i>a</i> , improbable, unlikely	Annhrybelid <i>a</i> , ineloquent
Annheg <i>a</i> , unfair	Annhryloew <i>a</i> , untransparent
Annhegwch <i>n</i> , unfairness	Annhrywanadwy <i>a</i> , impenetrable
Annheilwng <i>a</i> , unworthy	Annhuddo <i>v</i> , to uncover
Annheimlad <i>n</i> , apathy, insensibility	Annhueddol <i>a</i> , impartial
Annheithig <i>a</i> , void of faculties	Annhuellu <i>v</i> , to undeck
Annhelaid <i>a</i> , incompact; ungraceful	Annhwng <i>a</i> , non-juring
Annhelediw <i>a</i> , ungraceful. Cyflafan annhelediw, a horrid catastrophe	Annhwyllodrus <i>a</i> , candid, honest
Annheredd <i>n</i> , impurity	Annhwysgol <i>a</i> , unaccumulating
Annherfyn <i>a</i> , boundless, infinite	Annhwythol <i>a</i> , unelastic
Annherfynol <i>a</i> , infinitive; infinite, boundless; endless. Modd annherfynol, infinitive mood	Annhycciannus <i>a</i> , unauspicious
Annherfysgol <i>a</i> , untumultuous	Annhycciant <i>n</i> , unprosperity, nonsuccess
Annherwyn <i>a</i> , not fervent	Annhynged -ion <i>nf</i> , misfortune
Annhesog <i>a</i> , void of sunheat	Annhyngedfen -oedd <i>nf</i> , misfortune
Annheuluog <i>a</i> , undomestic	Annhyngwr, wyr <i>n</i> , nonjuror
Annhiriog <i>a</i> , void of land	Annhymnerus <i>a</i> , intemperate
	Annhymmig <i>a</i> , premature, unseasonable
	Annhymmoraid <i>a</i> , unseasonable
	Annhymmoredrwydd <i>n</i> , inclemency
	Annhyner <i>a</i> , unkindly, harsh

- Annhywyll *a*, inobscure
 Annïangol *a*, unescaped [revenge
 Annïal, Annïaledd *n*, being without
 Annïaledig *a*, unrevenged
 Annïareb *a*, not a maxim or adage
 Annïarebol, Annïarebus *a*, unproverbial
 Annïau *a*, uncertain, dubious
 Annïasp, Annïaspad *a*, without shouts
 Annïaspedain *v*, to cease from shouting
 or screaming
 Annibech *a*, not sinless
 Annibellt *a*, not incompact
 Anniblog *a*, unskirted
 Annibyniad, iaid *n*, independent
 Annibyniaeth *nf*, independence
 Annibynol *a*, independent
 Annibynwr, wyr *n*, independent
 Annicra *a*, unsatiated [cere
 Annichellgar *a*, guileless; candid; sin-
 Annichon, Annichonadwy *a*, impossible
 Annichonedd *n*, impossibility
 Anniddig *a*, uncontented; peevish
 Anniddigrwydd *n*, peevishness
 Anniddes *a*, not secured from wet
 Anniddymol *a*, indefeasible
 Annïelwig *a*, uncondemned
 Annïell *a*, unhandsome
 Annïen *a*, uncertain, dubious
 Annïeurwydd *n*, uncertainty
 Annïfædd *n*, undestructiveness
 Annifai *a*, not blameless
 Annifant *n*, perennity [able
 Annifaol *a*, unconsuming; unconsum-
 Annifeiriol *a*, innumerable
 Anniflan, Anniflanol *a*, unfading; per-
 Anniflanadwy *a*, immaccessible [petual
 Anniflanu *v*, to cease disappearing; not
 Anniflas *a*, not tasteless [to fade away
 Annifrif *a*, unseated
 Annifro *a*, unbanished
 Annifrodol *a*, undilapidating
 Anniffeithiol *a*, undesolating
 Anniffer, Annifferiog *a*, unprotecting
 Annifflais *a*, insecure
 Anniffoddadwy *a*, unquenchable
 Anniffred *a*, defenceless
 Anniffygiadwy *a*, indefectible
 Annigiol *a*, unoffending
 Annigonedd *n*, unsufficiency
 Annigrifol *n*, unamusing
 Annileadwy *a*, indelible
 Annilynol *a*, inconsequent
 Annilys *a*, uncertain, not sure
 Annilyn *a*, inelegant
 Annillynu *v*, to make inelegant
 Annïodgar *a*, not given to drink
 Annïofal *a*, not careless
 Annïog *a*, unslothful, not idle
 Annïogel *a*, unsecure, unsafe
 Annïol, Annïoledig *a*, unobliterated
 Annïolchgar *a*, ungrate-ful, unthankful
 Annïolor *a*, unexterminating
 Annïosg *a*, not disarrayed
 Annirgel *a*, unconcealed, not secret
 Annïrol *a*, unimpulsive
 Annirnyggol *a*, undespicable
 Annirnadiad *n*, inapprehension
 Annirper *a*, unnecessary
 Annirprwyol *a*, unsupplying [nency
 Annirwest *nf*, Annirwestweh *n*, inabsti
 Annirwyol *a*, not liable to penalty
 Anniryw *a*, undegenerate
 Annisberod *a*, undispersed
 Annisborth *a*, unconsumptive
 Annisbwyll *a*, not indiscreet
 Annisgynol *a*, undescending
 Annistrywiol *a*, undestructive
 Annïwair *a*, unchaste, incontinent
 Annïwallus *a*, unsatiating
 Annïwedd *a*, endless, infinite
 Annïweirdeb *n*, incontinence
 Annïwyd *a*, not diligent, indolent
 Annïwyg *n*, bad habit; disorder
 Annïwygiol *a*, unreforming
 Annïwylledig *a*, uncultivated
 Annïwyn *a*, inviolate
 Annod -au *n*, stop, delay; suspension
 Annod, Annodi *v*, to suspend, to delay
 Annod y gyfraith, to make void a law
 Annoeth *a*, unwise, imprudent
 Annoethineb *n*, indiscretion
 Annofi *v*, to become refractory [mer
 Annog *v*, to incite; to exhort: *n*, incite
 Annogaeth *nf*, admonition, exhortation
 Annogiad *n*, inciting; incitement
 Annognedd *n*, incompetence
 Annogol, Annogus *a*, inciting
 Annolurus *a*, unpainful [talente
 Annoniog *a*, giftless, ungifted, no
 Annos *n*, driving, chasing
 Annos *v*, to drive, to chase, to incite
 Annosbarth *a*, unclassed; indistinct
 Annull *a*, void of form [indiscreet
 Annuw *a*, atheistic; faithless
 Annuw -iaid, Annuwiad, iaid *m*, atheis
 Annuwiaeth *nf*, atheism
 Annuwiol *a*, ungodly, godless
 Annuwioldeb *n*, ungodliness
 Annwfn, Annwn *n*, the lowest state in the
 circle of transmigration (according to
 the bardic doctrine of metempsychosis);
 the lowest point of existence; the lowest
 hell; hell; the bottomless pit; the great
 abyss; the deep; the low

regions; the state, or receptacle of the dead

Annwyd *n*, cold, chilliness. Cael yr annwyd, Dal yr annwyd, to catch cold. Mae wedi cael annwyd, he has caught cold. Twymyn annwyd, influenza

Annwydaidd *a*, chilly

Annwydedd *n*, chilliness

Annwydo *v*, to get chilly

Annwydog *a*, cold, chilly

Annwyf *n*, emui: *a*, listless

Annwyn *a*, unkind; surly

Annwys *a*, unpressed; incompact

Annyben *a*, endless: untidy, slovenly: slow, dilatory; purposeless, confused

Annybendod *n*, endlessness; tediousness; slovenliness, untidiness

Annybenol *a*, inconclusive

Annyblyg *a*, unfolded

Annybryd *a*, not dismal

Annychryn *a*, fearless, undismayed

Annychweladwy *a*, irreversible

Annychymmygol *a*, unimaginary

Annyddan *a*, comfortless, unhappy

Annyfal *a*, indolent, lazy, heedless

Annyfnig *a*, unusual, uncommon

Annyfodadwy *a*, inaccessible

Annyfrol *a*, not watery

Annyfyn *a*, unsummoned, uncited

Annygnad *n*, being unafflicted

Annygwydd *a*, without chance

Annygylchynol *a*, unincircumscribing

Annygyamodol *a*, unconciliatory

Annygyrchedig *a*, unapproached, unre-

Annyheuraad *n*, inassertion [sorted]

Annyhewyd *n*, want of devotion

Annyhuddiant *n*, implacability

Annyled -ion *nf*, that is not due; pretended debt

Annyledus *a*, unincumbent; undue

Annylyedog *a*, not having claim

Annymchweladwy *a*, not returnable

Annymunol *a*, undesirable

Annynog *a*, unmanly, coward

Anny nol *a*, unhuman; cruel

Annynsawd *a*, impersonality

Annynsodol *a*, impersonal

Annynewaredol *a*, unimitative

Annyoddefadwy *a*, unsufferable

Annyryswch *n*, perplexity

Annyrbeidiol *a*, unintermitting

Annyrbendod, dodau *n*, inconclusive-

Annyrbylliand *n*, irrationality [ness]

Annysg *n*, lack of learning

Annysgedig *a*, unlearned, untaught

Annysglaer *a*, not bright

Annysgwyliad *n*, inexpectation

Annysgymmod *n*, discordance

Annystaw *a*, not silent

Annyundeb *n*, disagreement

Annyuno *v*, to disagree

Annywelder *n*, want of ferocity

Annywedadwy *a*, unspeakable

Annyweddiaeth *nf*, celibacy

Annyweddog *a*, unconjugal

Annywyllyniog *a*, uncultivated

Anobaith *n*, despair

Anobeithiad *n*, desperation

Anobeithio *v*, to despair

Anobeithiol *a*, hopeless, despairing

Anobeithlawn *a*, unhopeful

Anoher -ion *n*, trifle

Anoberi *n*, were nothing

Anobrwyl *a*, unsolicited, unrewarded

Anobryn *a*, void of reward or desert

Anobwyll *a*, improvident

Anochel, Anocheladwy *a*, unavoidable,

Anodidog *a*, unexcelling [inevitable]

Anodinebus *a*, unadulterous

Anodorian, annau *n*, non-interruption

Anodrig *a*, undilatory

Anoddefadwy *a*, insufferable

Anoddefol *a*, intolerable

Anoddeu -on *n*, unintentional act

Anoddyfn, Anoddyn -au *n*, abyss; the deep Dwfr anoddyfn, very deep water

Anoeth -au *n*, incomprehensibility; difficult action or adventure

Anofal *a*, careless; imprudent

Anofidiol *a*, untroubled

Anofnog, Anofnus *a*, fearless

Anofwyedig *a*, unvisited

Anofyddol *a* undisciplinatory; unphilosophical; unscientific

Anofynol *a*, uninquisitive; unnecessary

Anoganol *a*, unsatirical

Anogawn *a*, insatiate

Anogonol *a*, inglorious

Anogwydd *n*, disinclined

Anogytio *v*, to make unequal

Anogyfred *a*, of unequal pace

Anohebol *a*, uncorresponding

Anoleithiog *a*, of no slight havoc

Anolesg *a*, unenfeebled

Anoleu *a*, indistinct; gloomy, dusky

Anolu *a*, ineffectual; void

Anolrhain *a*, trackless [be traced]

Anolrheinadwy *a*, unsearchable; not to

Anolud, Anoludog *a*, poor, destitute of

Anoluddiol *a*, unobstructed [wealth]

Anolwg *a*, sightless, eyeless

Anolygiadol *a*, unspeculative

Anolygus *a*, unsightly

Anollyngedig *a*, unloosened

Anommedd *a*, without refusal
 Anorbwyllig *a*, not frantic
 Anorchafus *a*, unexalted
 Anorchestol *a*, unexcelling
 Anorchfygol *a*, unconquerable, invincible
 Anorchuddio *v*, to uncover [ble
 Anorchwyllog *a*, unemployed
 Anorddwyol *a*, inoppressive
 Anoresgynadwy *a*, unconquerable
 Anorfod *a*, unsurmounted; invincible
 Anoriog *a*, unfickle; sedate
 Anormeiliad *n*, inoppression
 Anormesol *a*, unmolesting
 Anorphen *a*, endless, infinite; unfinished
 Anorphennod -au *nf*, hyphen
 Anorphenol *a*, imperfect; uncompleted.

Amser anorphenol, imperfect tense
 Anorphwyllog *a*, undistracted
 Anorphwys *a*, restless, unquiet
 Anorsafol *a*, instationary
 Anorseiddiog *a*, unsedentary
 Anorthös, Anorthoawl *a*, unsheltering
 Anorthrechol *a*, unsubduing
 Anorthrymiad *n*, inoppression
 Anorweddol *a*, unrecumbent
 Anosgeddig *a*, uncomely, unsightly
 Anosgo *a*, unstarting; undaunted
 Anosodedig *a*, undeposited
 Anosteg *a*, unsilent, unquiet
 Anostyngol *a*, unsubjected
 Anras *n*, gracelessness; mischief; the evil principle

Anraslawn, Anrasol *a*, graceless; nefarious, impious=Diras

Anrhadlawn *a*, ungracious
 Anrhagder *n*, non-resistance
 Anrhagddarbodus *a*, unforeseeing
 Anrhagddarpar *a*, unprepared
 Anrhagflaenol *a*, unanticipating
 Anrhaghanfodol *a*, not pre-existent
 Anrhagluniaethol *a*, not providential
 Anrhagorol *a*, not excelling
 Anrhagrithiol *a*, not hypocritical
 Aurbaith, rheithiau *nf*, pillage; prey, spoil; distress. Aurhaith gribddail, a total confiscation. Aurhaith oddef, confiscation of movables

Anrhanog *a*, unparticipating
 Anrhed *a*, positive, determined, obstinate
 Anrhedu *v*, to oppose, to stay
 Anrheg -ion *nf*, present, gift
 Anrhegiad *n*, presenting
 Anrhegol *a*, presenting
 Anrhegu *v*, to present, to give
 Anrheidiol *a*, not necessary
 Anrheidus *a*, not necessitous
 Anrheithgar *a*, depredatory

Anrheithi *n*, uncontroled state
 Anrheithiad *n*, depredation
 Anrheithio *v*, to prey, to spoil
 Anrheithiol *a*, depredating
 Anrheithiwr, wyr *n* desolator
 Anrheithoddef *n*, in the Welsh laws, liable to have his property confiscated on account of having been found guilty of robbery, murder, &c.

Anrhiniol *a*, unmysterious
 Anrhinwedd *n*, want of virtue
 Anrhithio *v*, to disappear
 Anrhodresol *a*, unostentatious
 Anrhoddedig *a*, unbestowed
 Anrhull *a*, not lavish or free
 Anrhusog *a*, not apt to start
 Anrhwydd *a*, not free, difficult
 Anrhwygadwy *a*, illacerable; illacera
 Anrhwym *a*, unbound, untied
 Anrhwysog *a*, unvigorous
 Anrhwysgol *a*, unswaying
 Anrhwylstrus *a*, unobstructive
 Anrhyal *n*, breed
 Anrhybuddiedig *a*, unforwarned
 Aurhydedd -au *n*, honour; precedence
 Anrhydeddiad *n*, honouring, paying respect

Anrhyddedocäu *v*, to honour, to reveal
 Anrhyddeddol *a*, honouring
 Anrhyddedu *v*, to honour
 Anrhyddeddus *a*, honourable. Gwir rhyddeddus, right honourable

Anrhyddedig *a*, unliberated
 Anrhyddid *a*, void of liberty
 Anrhyddog *a*, unsuperfluous
 Anrhyffeddol *a*, not marvellous
 Anrhyfygus *a*, unpresuming
 Anrhythedig *a*, undistended
 Ansadrwydd *n*, instability
 Ansafadwy *a*, unstable, unfixed; fickle
 Ansangedig *a*, untrampled
 Ansal *a*, baseless
 Ansalw *a*, not vile or mean
 Ansarddol *a*, unchiding
 Ansarhäus *a*, uninsulating
 Ansarig *a*, not froward or surly
 Ansathredig *a*, untrodden
 Ansawd, sodion, sodau *nc*, being, person
 Ansawdd, soddau, soddion *n* and *nf*, condition, state; quality. Ansawdd dda weiniol, accidental quality, adjectival
 Ansefydlog *a*, unstationary; fickle
 Anseibiant *n*, want of leisure
 Anseiliedig *a*, unfounded
 Anseinol *a*, unresounding
 Anseirchiog *a*, unharnessed
 Anseithug *a*, unfrustrated

Ansenol <i>a</i> , unrebuked	Anwadaln <i>v</i> , to act inconstantly
Anserch <i>n</i> , want of love; hatred	Anwadalwch <i>n</i> , fickleness, inconstancy
Anserchog <i>a</i> , void of love	Anwaddodlyd <i>a</i> , unfeulent dregless
Anserchog <i>v</i> , to become loveless	Anwaddol, Anwaddolog <i>a</i> , dowerless
Anserchu <i>vi</i> , to cease loving	Anwael <i>a</i> , not vile, not base
Anserfyll <i>a</i> , not crasy	Anwaered <i>n</i> , ascent
Ansiaradus <i>a</i> , not loquacious; silent.	Anwaeredd <i>n</i> , incontinency
Ansiadlwyd <i>a</i> , firm, unshakable, stead-	Anwahaniad <i>n</i> , indiscrimination
Ansodi <i>v</i> , to personify	Anwahanred <i>a</i> , uncharacteristic; indis-
Ansodiad <i>n</i> , personification	criminate
Ansodol <i>a</i> , personal	Anwaharddus <i>a</i> , unprohibitory
Ansodoldeb <i>n</i> , personality	Anwair <i>a</i> , incontinent, unchaste
Ansodwedd -au <i>nf</i> , prosopopeia	Anwaith <i>n</i> , inaction
Ansoddadwy <i>a</i> , qualifiable	Anwar <i>a</i> , ungentle; arrogant; savage,
Ansoddair, eiriau <i>n</i> , adjective	barbarous, incivilized
Ansoddi <i>v</i> , to endow with quality; to	Anwaradwyddus <i>a</i> , not disgraceful
Ansoddiad <i>n</i> , qualification	Anwaredol <i>a</i> , not delivering [barbarity
Ansoddol <i>a</i> , component; qualifying	Anwaredd <i>n</i> , ungentleness; savageness,
Ansomgar <i>a</i> , undeceiving	Anwarthrudol <i>a</i> , unignominious
Ansoniarus <i>a</i> , not sonorous	Anwarthus <i>a</i> , shameless
Ansoriant <i>n</i> , lack of pleasure	Anwasanaethol <i>a</i> , unserviceable
Ansyberw <i>a</i> , uncourteous	Anwasgar <i>a</i> , unscattered
Ansyberwyd <i>n</i> , incivility	Anwasgodol <i>a</i> , unsheltered
Ansywlw <i>n</i> , inadvertence	Anwastad <i>a</i> , uneven; unsteady, incon-
Ansywlweddol <i>a</i> , unsubstantial	stant, unstable, fickle
Ansymmudoldeb <i>n</i> , immobility	Anwatwar <i>a</i> , underiding
Ansyniad <i>n</i> , inadvertency	Anwe -oedd <i>nf</i> , woof
Ansynwyr <i>n</i> , want of sense, nonsense	Anwedd <i>a</i> , shapeless, formless, mon-
Ansythiol <i>a</i> , not apt to fall	Anwedd <i>n</i> , steam
Anterth <i>n</i> , the forenoon	Anweddau <i>a</i> , unseemly, indecent
Antur -ion <i>n</i> , attempt; venture	Anweddog <i>a</i> , unyoked; unmarried,
Antur <i>ad</i> , scarcely, hardly	unwedded. Merch anweddog, spinster.
Anturiaeth <i>nf</i> , enterprize, attempt	Mab anweddog, bachelor
Anturio <i>v</i> , to venture, to attempt	Anweddog -ion <i>nc</i> , unmarried person
Anturiog <i>a</i> , enterprizing	Anweddogaeth <i>nf</i> , celibacy
Anturiol <i>a</i> , adventurous	Anweddol <i>a</i> , immoderate
Anu <i>vi</i> , to contain, to hold	Anweddus <i>a</i> , unbeseeming
Anudon <i>n</i> , false oath, perjury	Anweinyddol <i>a</i> , unconductive
Anudoniaeth <i>n</i> , purjury	Anwel <i>a</i> , invisible; unseen
Anudonog <i>a</i> , forsworn, perjured	Anweladwy <i>a</i> , invisible
Anudonol <i>a</i> , falsely swearing	Anwledig <i>a</i> , unseen
Anufudd <i>a</i> , disobedient	Anwelladwy <i>a</i> , incorrigible; incurable
Anufudd-dod <i>n</i> , disobedience	Anwenwynig <i>a</i> , unpoisonous
Anufuddgar <i>a</i> , disobedient	Anwes <i>n</i> , indulgence; peevishness.
Anufuddhau <i>v</i> , to disobey	Capel anwes, chapel of ease
Anundeb <i>n</i> , disunion	Anwesog <i>a</i> , indulgent; peevish
Anuniawn <i>a</i> , indirect, not straight	Anwir <i>a</i> , untrue, lying, false; wicked
Anuniondeb <i>n</i> , indirectness	Anwir -iaid <i>n</i> , wicked one
Anuno <i>v</i> , to disunite	Anwiredd -au <i>n</i> , untruth; iniquity
Anunol <i>a</i> , disagreeing	Anwireddol, Anwireddus <i>a</i> , iniquitous
Anurddas <i>n</i> , dishonour, degradation	Anwiro <i>v</i> , to falsify
Anurddasol <i>a</i> , dishonourable	Anwirion <i>a</i> , not innocent
Anurddasu <i>v</i> , to dishonour; to degrade	Anwirionedd <i>n</i> , untruth
Anurddio <i>v</i> , to deprive of orders; to mar	Anwiw <i>a</i> , unworthy; useless
Anwadadwy <i>a</i> , undeniable	Anwladaid, Anwledig <i>a</i> , not rustic
Anwadal <i>a</i> , unsteady, inconstant, waver-	Anwledychiad <i>n</i> , misgovernment
Anwadaller <i>n</i> , unsteadiness, fickleness	Anwneuthuradwy <i>a</i> , impracticable

Anwogawn <i>a</i> , impotent, infirm	Anwyr <i>a</i> , unoblique, uncurved
Anwr -wyr <i>n</i> , sorry fellow, fribble	Anwyrthiol <i>a</i> , not miraculous
Anwreigaidd <i>a</i> , effeminate	Anwysedig <i>a</i> , unsummoned, uncited
Anwresog <i>a</i> , unfervid; not wanton	Anwystledig <i>a</i> , unpledged
Anwrol <i>a</i> , unmanly; cowardly	Anwythol <i>a</i> , not ferocious
Anwroldeb, Anwrolder <i>n</i> , unmanliness, invirility; cowardice	Anwywder <i>n</i> , unfadingness
Anwrteithiol <i>a</i> , uncultivated	Anwywig <i>n</i> , mossy tillæa
Anwrthblaid <i>a</i> , unopposed	Anymadroddus <i>a</i> , not talkative
Anwrthbrawf <i>a</i> , unrefuted	Anymarbed <i>a</i> , incontinent
Anwrthdro <i>a</i> , unrecurrent	Anymarier <i>a</i> , unaccustomed
Anwrthebol <i>a</i> , unreplying	Anymarfol <i>a</i> , unconfederate
Anwrthgas <i>a</i> , unperverse	Anymaros <i>a</i> , unforbearing
Anwrthgil <i>a</i> , unceding	Anymarôs <i>a</i> , impatient
Anwrthladd <i>a</i> , unresisting	Anymatebol <i>a</i> , irresponsible
Anwrthneidiol <i>a</i> , unresilient	Anymattalus <i>a</i> , incontinent
Anwrthneugar <i>a</i> , unrefusing	Anymbleidiol <i>a</i> , impartial
Anwrthnysig <i>a</i> , unrefractory	Anymborthol <i>a</i> , unalimentary
Anwrthodadwy <i>a</i> , unrejectable	Anymbrofol <i>a</i> , unexperimental
Anwrthredol <i>a</i> , unretrograde	Anymchweladwy <i>a</i> , irreversible
Anwrthryuol <i>a</i> , unresisting	Anymdaenol <i>a</i> , inexpansive
Anwrthsafiad <i>n</i> , inopposition	Anymdrechol <i>a</i> , uncontentious
Anwrthun <i>a</i> , undeformed	Anymddibyniaeth <i>nf</i> , independence
Anwrthwynebadwy <i>a</i> , irrefragable, in- disputable, incontrovertible	Anymddibynol <i>a</i> , independent
Anwrthwynebol <i>a</i> , inopposing	Anymddibynwr, wyr <i>n</i> , independent
Anwrysiad <i>n</i> , incontinent	Anymddined <i>n</i> , diffidence; mistrust
Anwrywio <i>v</i> , to emasculate	Anymddiriad <i>v</i> , to mistrust
Anwybod -au <i>n</i> , ignorance	Anymddygiad <i>n</i> , misdeemeanor
Anwybodaeth <i>nf</i> , ignorance	Anymeiriol <i>a</i> , undeprecating
Anwybodus, Anwybodol <i>a</i> , ignorant	Anymgadw <i>a</i> , inabstinent
Anwybodusyn, usion <i>n</i> , ignorantus	Anymgais <i>n</i> , lack of exertion
Anwybyddiaeth <i>nf</i> , unconsciousness	Anamgeledd <i>n</i> , want of cherishing
Anwyb <i>a</i> , not brave; infirm	Anymgyfred <i>a</i> , uncoincident
Anwyehr <i>a</i> , irresolute, not gallant	Anymgyffred <i>a</i> , incomprehensible
Anwyd -au <i>n</i> , temper; disposition	Anymgynnal <i>a</i> , incontinent
Anwydaidd <i>a</i> , affecting, disposing	Anymgynwys <i>a</i> , incontinent
Anwydiad <i>n</i> , disposition	Anymgyrchol <i>a</i> , incongressive
Anwydol <i>a</i> , temperamental	Anymhyrddol <i>a</i> , inconcussive
Anwydd <i>n</i> , steam=Anwedd [dear me	Anymhladdgar <i>a</i> , not apt to fight
Anwyl <i>a</i> , beloved, dear. O'r anwyl,	Anymlediad <i>n</i> , inexpansion
Anwylad, Anwylawd <i>n</i> , endearing	Anymliwiol <i>a</i> , not unbending
Anwylaeth <i>nf</i> , endearment	Anymlynol <i>a</i> , inadherent
Anwylaidd <i>a</i> , endearing, lovely	Anymmodiad <i>n</i> , immobility
Anwyldeb, Anwylder, Anwyldra, An- wyledd <i>n</i> , belovedness, dearness	Anymofynol <i>a</i> , uninquisitive
Anwylddyn -ion <i>n</i> , sweetheart; favourite	Anymogel <i>a</i> , incautious
Anwyllhau <i>v</i> , to endear	Anymorchestiad <i>n</i> , ceasing to emulate
Anwylliad <i>np</i> , beloved ones	Anymorchudd <i>a</i> , unsecluded
Anwylo <i>v</i> , to become lovely	Anymraiol <i>a</i> , unschismatic
Anwylyd -on <i>nc</i> , beloved one; sweetheart	Anymrithiol <i>a</i> , undisguising
Anwylyd <i>n</i> , love, endearment, friendship	Anymroad <i>n</i> , non-resignation
Anwyllyn <i>n</i> , favourite	Anymroddiad <i>n</i> , inapplication
Anwyl <i>a</i> , inobscure, not gloomy	Anymrysonol <i>a</i> , not contentious
Anwyllt <i>a</i> , unwill, not furious	Anymryniad <i>n</i> , inconsideration
Anwymp <i>a</i> , unbeauteous: <i>f</i> , anwemp	Anymuniad <i>n</i> , disunion
Anwyn <i>a</i> , unimpassioned	Anymwad <i>a</i> , unrenounced [:
	Anymwaredus <i>a</i> , unable to save or
	Anymweddiad <i>n</i> , non-compliance
	Anymwthgar <i>a</i> , inobtrusive

Anymyrgar, Anymyrol, Anymyrus *a*, in-officious, not intermeddling
 Anymyrgarwch *n*, inofficiousness
 Anynad *a*, peevish, petulant
 Anynadrydd *n*, petulance
 Anynawd *a*, petulant, fractious
 Anyni *n*, inertia
 Anysbaith *a*, without circumspection
 Anysbeiliog *a*, not predatory
 Anysblenydd *a*, unresplendent
 Anyshorthol *a*, unsustaining
 Anysbryd-ion *n*, ghost, apparition
 Anysbrydol *a*, unspiritual
 Anysgogol *a*, unmovable, fixed [ten
 Anysgrifedig, Anysgrifenedig *a*, unwrit-
 Anysgrythyrol *a*, unscriptural
 Anysgyfrith *a*, unfeigned
 Anysgymmod *n*, dissention
 Anystig *a*, unassiduous [ness
 Anystryw *n*, want of cunning, unwili-
 Anystumiad *n*, inflexibility, rigidity
 Anystwyth *a*, unpliant, rigid, inflexible
 Anystwytho *v*, to grow stiff, to stiffen
 Anystyriad *n*, inextention [rashness
 Anystyriaeth *nf*, inconsiderateness;
 Anystyrio *v*, to be inconsiderate
 Anystyriol *a*, inconsiderate, thought-
 less; heedless; rash
 Anystywallt, Anystywell *a*, untoward,
 Apostol-ion *n*, apostle [unmanageable
 Apostoliaeth *nf*, apostleship
 Appél, *n*, appeal=Ympél
 Appelio *v*, to appeal
 Appwyntio *v*, to appoint
 Ar (ár) -oedd *n*, surface; ploughed land
 Ar *nf*, the faculty of speech
 Ar *pr*, on, upon; over. Ar draws, cross-
 wise. Ar i fyny, upwards. Ar i
 waered, downwards. Ar y goreu, at
 best. Ar y lleiaf, rather too little.
 Ar y mwyaf, rather too much. Ar
 gerdded, going on. See Arn
 Ar *pr*, gives intensity to the significa-
 tion of words; very, great, high; arch-
 Arab *a*, joyous, merry; pleasant; witty,
 jocular; droll [tiousness, wit
 Arabedd *n*, jocundity, drollery, face-
 Arabeddiaith *nf*, pleasing discourse; wit
 Arabeddu *v*, to create mirth; to jest
 Arabeddu *a*, facetious; burlesque
 Arabhawl *nf*, trifling action at law
 Arabol *a*, yielding mirth; witty
 Arabwr, wyr *n*, jester, buffoon
 Arad, eryd, Aradr, erydr, ereidr *n*,
 plough. Amaeth aradr, ploughman
 Aradiad *n*, tillage, ploughing
 Aradol *a*, ploughing; arable

Aradu *v*, to plough, to till=Aredig
 Aradwr, wyr *n*, ploughman
 Aradwy *a*, arable: *n*, ploughing [speech
 Araeth, Araith, areithiau *nf*, oration,
 Araf *a*, slow, soft, mild, still. Yn araf
 deg, gently and slowly; by degrees
 Arafaidd *a*, rather slow; gentle, soft
 Arafedd *n*, slowness [come slow
 Arafeiddio *v*, to slacken pace; to be-
 Arafu *v*, to go slower; to moderate
 Arafwch *n*, slowness; mildness
 Arail *a*, attending; managing
 Arail *v*, to attend; to look after; to agree
 Arain *a*, eloquent; witty; pert
 Arall, ereill *a*, another, other [phrase
 Arallair, eiriau, Aralleiriad -au *n*, para-
 Aralleg -au *n*, allegory
 Arallegol *a*, allegorical
 Arallegu *v*, to allegorize [freely
 Aralleirio *v*, to paraphrase; to translate
 Aralliad *n*, alteration; conveyance
 Arallrwydd *n*, alternity
 Arallu *v*, to alter; to invert; to transfer
 Arallus *a*, altering; inverting
 Aramred-ion *n*, perambulation [rent
 Aramredol *a*, ambulatory, circumcur-
 Aran -au *nf*, high place, alp
 Arau *n*, plain falsehood
 Araul *a*, serene; pleasant; sunny
 Araw *v*, to wait, to attend [speech
 Arawd, rodion *nf*, eloquence; oration,
 Arawn, aronau *n*, eloquence; oratory
 Araws *ad*, almost; scarcely
 Arbai, beion *n*, prospect
 Arbais, beisiau *nf*, upper coat; safeguard
 Arbaith, beithiau *n*, perspective
 Arbawr, borion *nf*, kitchen garden
 Arbed, Arbedu *v*, to spare, to save
 Arbedol *a*, sparing, saving
 Arbeiol *a*, prospective
 Arbeithig *a*, perspective; perspicuous
 Arbel -au *nf*, convex form
 Arbellt *n*, what is rounded over
 Arbellus *a*, compact; round
 Arben -iaid -au *n*, sovereign
 Arbeniaeth *nf*, sovereignty
 Arbenig, Arbenigol *a*, principal; ex-
 cellent; superior; peculiar; especial
 Arbenigedd, Arbenigrwydd *n*, su-
 premacy, excellency; peculiarity
 Arbenog *a*, principal, supreme
 Arbenol *a*, sovereign, supreme
 Arbenor-ion *n*, principal [greatly
 Arberyglu *v*, to endanger, to hazard
 Arbetrus *a*, very dubious or doubtful
 Arbetruso *v*, to doubt much
 Arblaid, bleidiau *nf*, sect, faction

- Arbod *n*, forecast, foresight
 Arbrain, breiniau *n*, great banquet
 Arbres *n*, great hurry
 Arbrestledd *n*, witty discourse
 Arbrinder *n*, great scarcity
 Arbrydus *a*, very comely
 Arbwyll -ion *n*, reason
 Arbwyllieb, Arbwyllleg *nf*, logic
 Arbylu *v*, to blunt greatly
 Arch, eirchion, archau *nf*, request, petition, demand; command
 Arch, eirch *nf*, trunk, chest; ark. Arch y cyfammod, the ark of the covenant
 Arch -au *n*, an arch. Llys yr Archau, Court of Arches. Deon yr Archau, Dean of the Arches
 Arch *px*, chief, topmost, principal, arch-
 Archadw *v*, to guard carefully
 Archaeiddon -iaid *n*, archdeacon
 Archafad *n*, exaltation
 Achafael *v*, to exalt, to raise
 Archangel, Arangel, ylion *n*, archangel
 Archan *nf*, deprecation
 Archar *a*, chiding, rebuking
 Archdeyrn *n*, monarch [monarchy
 Archdeyrnaeth, Archdeyrnogaeth *nf*,
 Archdeyrnol *a*, monarchial, monarchical
 Archddiacon -iaid *n*, archdeacon
 Archddug -iaid *n*, archduke
 Archdduges -au *nf*, archduchess
 Archddugiaeth *nf*, archdukedom; arch-
 Archddugol *a*, archdual [duchy
 Archeb -ion *nf*, order
 Archedig *a*, demanded, required
 Archedigaeth *nf*, requisition
 Archedigol *a*, imperative
 Archen -au *nf*, shoe
 Archenad *n*, apparel, clothing, raiment
 Archeniad *n*, putting on shoes
 Archenu *v*, to put on shoes
 Archesgob -ion *n*, archbishop
 Archesgobaeth *nf*, archbishopric
 Archesgobawd, bodau *nf*, archiepiscopate
 Archesgobdy, dai *n*, archbishop's palace
 Archfain *a*, slender-waisted [gron
 Archgrwn *am*, round-bodied: *f* arch-
 Archriad *n*, demanding; charge
 Archiagon -iaid *n*, archdeacon
 Archlawd *a*, empty-bellied
 Archlen -au *nf*, the loin or waist
 Archlyfn *a*, sleek-bodied
 Archmain *n*, thrift (in botany)
 Arohoferiad, iaid *n*, high priest
 Archoll -ion, erchyll *nf*, wound, cut
 Archolladwy *a*, vulnerable
 Archolledig *a*, wounded
 Archolli *v*, to wound, to gash, to cut
 Archre *np*, raiment, clothes
 Archreth, erchryth *n*, shivering
 Archro *np*, clothes, dress
 Archwa -oedd *nf*, steam; stench
 Archwaeth *n*, savour; taste
 Archwaethu *v*, to taste; to savour
 Archwaethus *a*, savoury; tasteful
 Archwareu -on *n*, disport, play
 Archwyth -iaid *n*, hound
 Archyllu *v*, to wound=Archolli
 Archyth *n*, eructation, belching
 Ardafod -au *n*, epiglottis
 Ardal -oedd *nf*, border of a country
 marches; region; province
 Ardalaeth *n*, marquisate
 Ardalm -oedd *n*, preparation
 Ardolor, orion *n*, marquis
 Ardawlwr, wyr *n*, borderer; marquis
 Ardalydd -ion *n*, marcher, marquis
 Ardaut *a*, clamorous, tumultuous
 Ardawch *a*, hazy and sultry
 Ardeb -au *n*, portrait
 Ardebed *n*, the face [nac
 Ardeml -au *nf*, edifice, building; taber
 Amdemlu *v*, to entertain
 Ardochi *v*, to become hazy
 Ardrows *a*, transverse, cross
 Ardrem -iau *nf*, prospect
 Ardremu *v*, to behold, to survey
 Ardremynt *n*, survey
 Ardres *n*, labour, toil; trouble
 Ardresol *a*, laborious, toiling
 Ardreth -i *nf*, chief rate, tax
 Ardrethol *a*, rated, taxed
 Ardrethu *v*, to rate, to tax
 Ardud *n*, bordering land
 Ardum *n*, form, image, figure
 Ardumio *v*, to form; to organize
 Ardumiol *a*, forming; organizing
 Ardwy -on *n*, government; conduct
 Ardwyad, aid *n*, governor; controller
 Ardwyo *v*, to govern, to manage
 Ardwyth *n*, elasticity
 Ardwytho *v*, to render elastic
 Ardymmer, Ardymmyr *n*, temperatur
 Ardymmerol *a*, temperamental
 Ardymmeru *v*, to temper
 Ardyst -ion *n*, open witness [ti
 Ardystio *v*, to certify, to witness; to te
 Ardystiolaeth *nf*, protestation [witne
 Ardystiwr, Ardystwr, wyr *n*, protestar
 Ardywyn -ion *n*, splendid light
 Ardd *n*, ploughed land=Ar
 Arddadgan *v*, to denounce; to procla
 Arddadgudd -iau *n*, apocalypse
 Arddadlu *v*, to plead, to debate
 Arddadlwr, wyr *n*, pleader, advocate

Arddangos *v*, to indicate, to represent
 Arddangosfa -oedd *nf*, exhibition, show
 Arddangosiad *n*, indication; exhibition
 Arddangosol *a*, indicative, exhibitive
 Arddal, *n*, support, bearing
 Arddal, Arddaly *v*, to support, to bear up
 Arddamchwa -oedd *nf*, overwhelming
 Arddanneddog *a*, gag-toothed
 Arddansawdd, Arddansoddiad *n*, ontology, metaphysics, the science of entities
 Arddansoddol *a*, metaphysical
 Arddant, ddannedd, ddaint *n*, gag-tooth
 Arddawd, ddodion *n*, prefix, adjunct
 Arddawn, ddoniau *n*, talent
 Arddedig *a*, tilled, ploughed
 Arddeddfol *a*, institutional
 Arddeddf -au *nf*, institute
 Arddedef -au *nf*, ceremony
 Arddedodol *a*, ceremonial [to 20
 Arddegau *np*, teens: numbers from 10
 Arddel, Arddelw, Arddelwi *v*, to claim;
 to assert; to avow
 Arddelw *n*, claim; challenge; assertion
 Arddelwad *n*, averment; avowal
 Ardderch *a*, aloft, exalted
 Ardderchedd *n*, excellence
 Ardderchog *a*, excellent, noble, exalted
 Ardderchogi *v*, to dignify, to ennoble
 Arddiad *n*, ploughing, aration
 Arddigon *n*, superfluity, superabundance
 Arddigoni *v*, to make an excess
 Arddigonol *a*, superabundant, excessive
 Arddisgyn *v*, to befall, to happen
 Arddisum *a*, diminutive, very small
 Arddisumol, Arddisumig *a*, very small
 Arddodi *v*, to prefix; to impose
 Arddodiad, iaid *n*, preposition; prefix
 Arddodiad -au *n*, prefixion, imposition;
 prothesis. Arddodiad dwylaw, the
 imposition of hands
 Arddodol, Arddodedigol *a*, prepositive
 Arddoloch *n*, extreme woe
 Arddoniant, iannau *n*, great endowment
 Arddosbarth *n*, discretion
 Arddrud *a*, intrepid, very bold
 Arddrych -au *nf*, hemisphere
 Arddu *a*, very black or dark
 Arddu *v*, to plough, to till
 Arddufrych *a*, swarthy
 Arddug -iaid *n*, archduke
 Ardduges -au *nf*, archduchess [dom
 Arddugiaeth *nf*, archduchy; archduke-
 Arddull -iau *nf*, form, image; style
 Arddun *a*, sublime; simple
 Ardduniaith *nf*, the sublime [nity
 Ardduniant, iannau *n*, sublimity; dig-
 Ardduno *v*, to dignify; to revere

Arddunog *a*, grand; sublime
 Arddunol *a*, unique; majestic; sublime
 Ardduo *v*, to blacken over [disposition
 Arddwl, ddylion *n*, prevailing passion or
 Arddwll, ddylion *n*, gloom, lowering
 Arddwr, wyr *n*, ploughman
 Arddwriaeth *nf*, agriculture
 Arddwrn, ddyrnau *n*, wrist
 Arddwy -on *n*, management
 Arddwyad, aid *n*, manager
 Arddwyo *v*, to manage
 Arddwyrain *v*, to be exalted
 Arddwyre *v*, to extol; to elevate
 Arddyar *n*, uproar, outcry
 Arddygraff -ion *nf*, orthography
 Arddygraffol *a*, orthographical
 Arddygraffu *v*, to impress a character;
 to write a correct orthography
 Arddyled -ion *nf*, obligation, duty
 Arddyledog *a*, under obligation
 Arddyledus *a*, highly incumbent
 Arddyluniad *n*, adhesion
 Arddyliet *nf*, veil of darkness, mystery
 Arddymchwelyd *v*, to overwhelm
 Arddymgeisio *v*, to struggle
 Arddymnoddi *v*, to guard safely
 Arddyoresgyn *v*, to cause a conquest
 Arddyorfod *v*, to cause an overthrow
 Arddyrch *a*, uplifted, exalted
 Arddyrchaf *a*, exalting, dignifying
 Arddyrchafad, Arddyrchafael, Ar-
 ddyrchafiad *n*, advancement
 Arddyrchafiaeth *nf*, supereminence
 Arddyrchafu *v*, to highly exalt
 Arddysbaid, beidiau *n*, discontinuity
 Arddysbwylliad *n*, ratiocination
 Arddysg *n*, classical learning
 Arddysglar *a*, resplendent, splendid
 Arddysgogan *nf*, prognostic
 Arddysgori *v*, to scream violently
 Arddysgwyl *v*, to be in expectation
 Arddysmeg -au *nf*, confabulation
 Arddystaw *a*, very silent or calm
 Arddystro *a*, greatly vexed
 Arddystyr *v*, to contemplate
 Arddyw *a*, very ferocious
 Areb -ion *nf*, the faculty of speaking
 Arebol *a*, fluent, witty, smart
 Arebu *v*, to talk wittily
 Arebydd -ion *n*, witty person [tillage
 Aredig *v*, to plough, to till: *n*, ploughing,
 Areilio *v*, to attend, to guard
 Areiliwr, eilwyr *n*, looker after; shepherd
 Areitheb -ion *nf*, part of a sentence;
 Areitheg *nf*, rhetoric [clause; period
 Areithfa *nf*, oratory; pulpit; platform
 Areithior, to harangue, to make a speech

- Areithiol *a*, oratorial, oratorical
 Areithydd -ion *n*, orator
 Areithyddiaeth *nf*, oratory; elocution
 Aren *nf*, kidney. Arenau, reins
 Areiniol *a*, tending to be witty
 Aresgob, Aresgobaeth, Aresgobawd, Aresgobdy, &c.=Archesgob, &c.
 Areulledd *n*, serenity
 Arf, arfau, eirf *nf*, weapon. Arfau bonedd, ensigns armorial; coat armour. Tynnu arfau, to blazon arms. Arfau tân, fire-arms. Arfau awch, Arfau miniog, edged instruments; cutlery. Arfau gwynion, white armour
 Arfaeth -au *nf*, design, purpose; decree
 Arfaethol *a*, intentional
 Arfaethu *v*, to design, to purpose [ventive
 Arfaethus *a*, purporting, designing; in-
 Arfaethwr -wyr *n*, designer, inventor
 Arfaid, feidiau *n*, wolf
 Arfaidd *a*, adventurous, daring
 Arfail, feiliau *n*, destruction, ruin
 Arfal *n*, toll for grinding
 Arfanol *a*, impressive
 Arfannu *v*, to impress, to mark
 Arfanwl *a*, very accurate or exact
 Arfarw, feirwon *n*, being dead
 Arfawd, fodau *nf*, stroke of a weapon
 Arfdy, dai *n*, armory
 Arfedd -ion *n*, design, purpose; use
 Arfedd *v*, to intend; to accustom
 Arfeddog, Arfeddol *a*, purposing
 Arfeddu *v*, to intend; to use
 Arfeddyd *n*, design; usage
 Arfeichio *v*, to give bail; to overburden
 Arfeiddio *v*, to adventure, to dare
 Arfeilio *v*, to decay
 Arfeilyn -ion *n*, sashoon
 Arfel -ion *nf*, design; portraiture. Ysgolion arfel, schools of design
 Arfeln *v*, to draw a likeness; to design
 Arfelydd -ion *n*, delineator
 Arfer -ion *nf*, use, custom; fashion
 Arfer *v*, to use, to accustom
 Arferiad *n*, accustoming
 Arferiad *nf*, use, custom, habit
 Arferol *a*, customary, usual, ordinary
 Arferoldeb *n*, usage, customariness
 Arferu, Arferyd *v*, to use, to inure
 Arfgell -oedd *nf*, armoury
 Arflen -i -au *nf*, heraldic shield
 Arflodeuad *n*, reflorescence
 Arfod *nf*, opportunity, season
 Arfodig *a*, convenient, timely
 Arfodigaeth *n*, opportunity
 Arfodog *a*, having opportunity
 Arfodol *a*, opportune
 Arfoel *a*, bald-pated
 Arfoelaidd *a*, tending to baldness
 Arfoledd, Arfoelni *n*, baldness
 Arfoeli *v*, to grow bald, to lose one's hair
 Arfog *a*, armed, bearing arms: *n*, hedge
 Arfogaeth *nf*, armour [mustard
 Arfogaethu *v*, to put in arms, to arm
 Arfogai *nc*, the palmer or canker-worm
 Arfogi *v*, to put in arms, to arm
 Arfogion *np*, armed men
 Arfogwl *nf*, dried skin on a post, with pebbles in it, used to scare cattle
 Arfoledd *n*, exultation, triumph
 Arfoleddu *v*, to exult, to triumph
 Arfoliant, iannau *n*, encomium
 Arfoloch *a*, troublesome, molesting
 Arfoll -au *n*, reception, welcome; contract: promise
 Arfolledigaeth *nf*, reception
 Arfolli *v*, to entertain, to receive; to conquer
 Arfor -ion *n*, armed one, soldier [ceiv
 Arfor -oedd *n*, the sea side: *a*, maritime
 Arfordir -oedd *n*, maritime land
 Arfordref -i -ydd *nf*, maritime town
 Arfordwy -on *nf*, maritime region
 Arforol *a*, maritime, seafaring [ti
 Arfrait, freintiau, freiniau *nf*, prerogative
 Arfri -oedd *n*, high privilege
 Arfrig -au *n*, top branch: *cn*, tops
 Arfrisg -oedd *n*, track, print
 Arfrith *a*, of variegated surface
 Arfriw -iau *n*, external wound
 Arfrochell *nf*, tempest
 Arfrochi *v*, to rave violently
 Arfrud -iau *n*, chronicle
 Arfrudiaeth *nf*, chronology
 Arfrwynio *v*, to ache greatly
 Arfrych *a*, brindled, freckled
 Arfrythwch *n*, fierce onset
 Arfu *v*, to arm, to put in arms
 Arfwisg -oedd *nf*, armour
 Arfwill, fyllau *n*, great ardency
 Arlysgafu *a*, light-armed
 Arllid -au *nf*, lap; forepart
 Arffedaidd, eidiau *nf*, lapful
 Arffedog -au *nf*, apron
 Arffedog -ion *nc*, fosterer; guardian
 Arffedogaeth *nf*, fosterage
 Arffordd, ffyrdd *nf*, high road
 Arfforddi *v*, to direct the way
 Arfforddol *a*, wayfaring
 Argae -au *n*, stoppage; dam
 Argædigaeth *nf*, obstruction
 Argaeol *a*, astringent
 Argæth *a*, enslaved, captive
 Argan *a*, very bright

Arganfod *v*, to preceive; to fascinate
 Arganfod *n*, preception; fascination
 Arganyl *v*, to accompany, to follow
 Arganu *v*, to elucidate
 Argau *v*, to enclose, to shut in [chequer
 Argedfa -oedd *nf*, Argedlys -oedd *n*, ex-
 Argedlen -i *nf*, exchequer bill
 Argeisiad -au *n*, experiment
 Argeisio *v*, to endeavour, to try; to seek
 Argeithig *a*, captivated
 Argeithiw *a*, in bondage
 Argel -ion *nf*, sequestered place: *a*, se-
 Argeledd *n*, seclusion [cluded, hidden
 Argelu *v*, to seclude, to secrete, to conceal
 Arglawdd *n*, embankment
 Argledriad, iaid *n*, protector
 Argledru *v*, to ward, to defend
 Arglod *n*, fame, renown
 Arglodig *a*, famous, renowned
 Argludo *v*, to deport
 Argludd *a*, obscure, gloomy
 Arglydd -i *n*, lord, master. Yr Ar-
 glydd Dduw, the Lord God
 Arglyddes -au *nf*, lady
 Arglyddiaeth *nf*, dominion; lordship
 Arglyddiaethu, Arglyddo *v*, to govern;
 to domineer, to lord it over
 Arglyddwialen, wial *nf*, sceptre
 Arglybod *v*, to get notice
 Arglyw *n*, the sense of hearing
 Arglywed *v*, to hear of
 Arguif *n*, ardent labour
 Aranoi *v*, to chew, to masticate
 Argob -au *nf*, surtout, overcoat
 Argoch *a*, reddening, blushing
 Argochedd *n*, ruddiness
 argochi *v*, to redden, to blush
 Argoddi *v*, to offend greatly
 Argoed -ydd *nf*, shelter of wood
 Argoel -ion *nf*, omen, token, prognostic
 Argoeli, Argoelio *v*, to portend, to betoken
 Argaelus *a*, ominous, foreboding
 Argof -ion *n*, remembrance; record
 Argofio *v*, to call to memory
 Argoll *nf*, perdition, total loss
 argolli *v*, to lose; to condemn
 argoniant *n*, magnificence
 argor *n*, high circle
 argosp *n*, public punishment
 argopi *v*, to punish openly
 argrad *n*, glory: *a*, glorious
 argraff -ion -au *nf*, impression; print;
 stamp; inscription. Argraff y ddaiar,
 description of the earth, geography
 argraffy, dai *n*, printing-house or office
 argraffedig *a*, impressed, printed
 argraffiad *n*, impression; edition

Argrafflech -au -i *nf*, writing-table; in-
 scribed tablet
 Argrafflen -i *nf*, print; map
 Argrafflun -iau *n*, diagram [graphical
 Argraffol *a*, impressive; printing, typo-
 Argraffu *v*, to print; to impress; to in-
 Argraffwaith *n*, typography [scribe
 Argraffwasg *nf*, printing-press [printer
 Argraffwr, wyr, Argraffydd -ion *n*,
 Argraffyddiaeth *nf*, printer's art, typo-
 Argraidd, eiddiau *n*, furrowing [graphy
 Argtrain, einiau *n*, trampling
 Argrap -iau *n*, slight touch
 Argre *nf*, origin, beginning
 Argread *n*, inchoation
 Argred -ion *n*, token, sign
 Argreol *a*, incipient; primeval
 Argreü *v*, to inchoate, to originate
 Argreth, Argredd *n*, predominant passion
 or nature
 Argrom *am*, protuberant: *f* argrom
 Argwn *am*, convex: *f* argron
 Argwydro *v*, to wander about
 Argrych *a*, ruffled or frizzled over
 Argryd -iau *n*, tremulation
 Argryn *a*, tremulous, shivering
 Argu *a*, very precious; lovely
 Argudd -ion *n*, covering, shade
 Argurio *v*, to pain greatly
 Argwl *n*, great crime
 Argwll, gylloedd *n*, heave of the breast
 Argwn, gynau *n*, capital, top
 Argwsg *n*, light sleep
 Argydgam *n*, mimicry
 Argydgamu *v*, to mimic
 Argyfedd -au *n*, carousal
 Argyfenw -au *n*, paronomasia [masy
 Argyfenwad *n*, agnomination; parono-
 Argyfenwi *v*, to use the paronomasia
 Argyfio *v*, to equalize
 Argyfieu *n*, to locate; to place
 Argyffudd *n*, impediment
 Argyffwg *a*, conspicuous
 Argyfnerth -oedd *n*, corroborative
 Argyfnod -au *n*, conjuncture
 Argyfrain *v*, to mangle, to drag
 Argyfran -au *nf*, allotment
 Argyfreu -on *n*, portion, dowry
 Argyfres -au *nf*, uniformity; series
 Argyfrin -iau *n*, consciousness
 Argyfrwyddo *v*, to expedite
 Argyfryd *n*, mental exertion
 Argyffin -iau *n*, abutment
 Argyffrawd, odion *n*, apprehension
 Argyffre -on *n*, capital
 Argyffred *v*, to comprise
 Argyngghair, eiriau *n*, confederacy

- Argyngghryn *a*, mutually trembling
 Argynreddf *nf*, congeniality
 Argyngyd -iau *n*, cogitation [vincible
 Argyhoeddadwy *a*, reprehensible; con-
 Argyhoeddi *v*, to reprimand; to convince
 Argyhoeddiad *n*, reprehension; convic-
 Argyhoeddiadol *a*, convincing [tion
 Argyhoeddol *a*, reprehensive; convincing
 Argyhoeddwr, wyr *n*, admonisher
 Argyhuddiad *n*, impeachment
 Argyhuddo *v*, to impeach, to charge
 Argylchedd *n*, alternity
 Argylchol *a*, alternate
 Argyllaeth *n*, ardent desire
 Argyllid *n*, longing; desire
 Argyllig *a*, yearning, longing [press
 Argymhell *v*, to constrain; to force; to
 Argymhennu *v*, to debate, to argue
 Argymhwyll -ion *n*, reasoning
 Argymhwyso *v*, to make equable
 Argymmediw -au *n*, token of respect;
 Argymmeriad *n*, paragoge [compliment
 Argymu *v*, to accord together
 Argynan *n*, clamour
 Argynddelw -au *n*, archetype
 Argynddwl -ylau *n*, characteristic;
 leading impulse
 Argynddylan *n*, remarkable trait or
 Argynddylig *a*, characteristic [character
 Argynfelyn *a*, tipped with yellow or gold
 Argyniad *n*, elevation
 Argynnal *v*, to uphold
 Argynnelw -au *n*, archetype; original
 Argynnelwi *v*, to characterize [trait
 Argynnil *a*, very saving
 Argynnyg -ion *n*, venture
 Argynrith -iau -ion *n*, perception
 Argyrch -ion *n*, assault
 Argyswrw *n*, repudiation
 Argystwy -on *n*, chastisement
 Argythwy -on *n*, astonishment
 Argywain *v*, to carry upon [chief
 Argywedd *n*, detriment, damage, mis-
 Argyweddiad *n*, detrimentioning
 Argyweddol *a*, detrimental; painful
 Argyweddu *v*, to harm, to hurt
 Argyweithas *nf*, intercourse, examine
 Arhawl, olion *nf*, interrogatory; action
 Arhelfa, fëydd *n*, hunt [at law
 Arhoew *a*, very sprightly
 Arholi *v*, to interrogate, to examine
 Arhudo *v*, to fascinate
 Arhudd -ion *n*, overshadow
 Arhwyliad *n*, progression
 Ariad -au *n*, ploughing, aration
 Ariad, ariaid *n*, reciter; songster
 Ariaith, ieithoedd *nf*, sublime language
 Arial -au *n*, vigour; wantonness
 Ariala *v*, to wanton, to frisk
 Arialu *v*, to invigorate
 Arialus *a*, vigorous, wanton
 Arian *n*, silver: *cn*, silver money, money
 cash. Arian bath, coin, current money
 Arian byw, quicksilver, mercury
 Arian cochion, copper money. Aria
 cor, fairy money. Arian drwg, bas
 coin. Arian gwion, Arian y cor, Aria
 gweirwyr, yellow rattle. Arian gwyr
 ion, Arian gleision, silver money, whit
 money, silver. Arian melynion, gol
 money. Arian rhif, current money
 coin. Arian parod, ready money
 Arian sychion, hard cash
 Ariana *v*, to save or get money
 Arianaid *a*, silvery; silvered over
 Arianaidd *a*, silvery
 Ariandag *n*, silver quinsy; bribery
 Ariandal *n*, payment in money
 Ariandlws, dylsau *n*, silver prize or med
 Ariandlysog *a*, having won prizes
 Ariandy, dai *n*, bank [meds
 Arianel *nf*, silver hue
 Ariangar *a*, loving money; covetous
 Ariangarwch *n*, love of money; avari
 Arianglawdd *n*, silver mine
 Arianiad *nf*, argentation
 Arianllw *a*, silver-coloured
 Arianllu -oedd *cn*, mercenary host
 Arianllys *n*, meadow rue
 Arianol -iaid *n*, silversmith
 Arianol *n*, monied, wealthy
 Arianol *a*, of a silver quality: pecunia
 Arianrod *nf*, the constellation Coro
 Septentrionalis or Northern Crow
 called also Caer Arianrod [mon
 Ariant, ariannoedd *n*, silver; argent;
 Arianu *v*, to silver [changer; bank
 Arianydd -ion, Arianwr, wyr *n*, mon
 Arianwaith *n*, silverwork
 Ariawl *nf*, entreaty
 Arien -oedd *n*, hoarfrost, rime; dew
 Arienog *a*, rimed, hoary
 Aries *nf*, omen, foreboding
 Arioli *v*, to intercede
 Arith *n*, guess, conjecture. Yn ari
 at random, by way of conjecture
 Arlachar *a*, very glittering
 Arlafar *nf*, atrocious deed
 Arlafar *n*, faculty of speech: *a*, persi
 uous in speech
 Arlafariad *n*, enunciation
 Arlain, leiniau *nf*, foremost rank
 Arlais, leisiau *nf*, the temple
 Arlamu *v*, to bound up

Arlan -au *nf*, brink or bank
 Arlanastru *v*, to scatter abroad
 Arlanw *n*, overflowing
 Arlas *a*, tipped with blue
 Arlathru *v*, to polish highly
 Arlaw *a*, contiguous
 Arlawd, Arllawd *n*, pomp, show
 Arlawdd, loddion *n*, flattery
 Arlechu *v*, to seclude, to skulk
 Arlechhwedd *nf*, slope of a hill
 Arlediad *n*, extension
 Arlef -au *nf*, exclamation
 Arlefariad *n*, enunciation
 Arlemain *v*, to prance, to bound up
 Arlen -i *nf*, veil; envelopement
 Arlenwi *v*, to overflow; to fill up over
 Arlesgu *v*, to enfeeble
 Arlesiant *n*, great advantage
 Arlesin *a*, clad with verdure
 Arlethrid -ion *n*, coruscation
 Arlethu *v*, to overlay, to crush
 Arliw -iau *n*, glazing; varnish
 Arlochi *v*, to protect safely
 Arloesi, Arlloesi, Arlloes *v*, to empty, to
 Arlog *n*, compound interest [evacuate
 Arloni *v*, to please highly
 Arlosgiad *n*, singeing
 Arlost, Arllost -au *nf*, stock, shaft, or
 Arluched *nf*, radiation [butt
 Arluddiad *n*, interception
 Arluddias *v*, to intercept, to hinder
 Arluddiol *a*, intercipient
 Arlun -iau *n*, portrait, likeness
 Arluniaeth *nf*, prefiguration
 Arluniaethu *v*, to prefigure
 Arluniad *n*, delineation; painting
 Arlunio *v*, to delineate, to pourtray
 Arluo *v*, to obstruct, to hinder
 Arlwg, lygon *n*, view, perspective
 Arlwm *a*, very bare or exposed
 Arlwnc *n*, great indraught
 Arlwrw, lyryan *n*, deposit
 Arlwrw *ad*, towards, forward
 Arlwy -on *n*, provision; mess
 Arlwyant, annau *n*, preparation of food
 Arlwybr -au *n*, track, foot step, path-way
 Arlwydd -i *n*, lord; master=Arglwydd
 Arlwyddes -au *nf*, lady; mistress
 Arlwyddiaeth *nf*, dominion; lordship
 Arlwyddiaethu *v*, to exercise rule
 Arlwyddo *v*, to prosper, to succeed
 Arlwyo *v*, to prepare food, to cook
 Arlwyso *v*, to purge, to cleanse
 Arlwytho *v*, to burden
 Arlwywr -wyr *n*, caterer; cook
 Arlydan *a*, superficial
 Arlyfasu *v*, to adventure

Arlym *a*, very pungent or piercing
 Arlyre *a*, lying along, prostrate
 Arlyriad *n*, prostration
 Arlys -oedd *n*, supreme court
 Arlysenw -au *n*, cognomen
 Arlyw *n*, supreme director
 Arlywel *n*, sensible horizon
 Arlywodraeth *nf*, supreme government
 Arlywydd -ion *n*, president
 Arllad *np* (en *nf*), consecrated wafers
 Arlladlys *cn*, centaury
 Arllwys *v*, to pour out, to empty
 Arlythyriad *n*, superscription
 Arma, mäu *nf*, omen; oracle
 Armäeg -au *nf*, oracular voice
 Armael *n*, second milk
 Armain *v*, to prognosticate
 Armell -au *nf*, hedgehog, urchin
 Armerth *n*, providing; baking
 Armerth, Armerthu *v*, to provide, to
 prepare; to bake
 Armes -au *nf*, presage, omen
 Arn *pr*, upon, on (used in composition
 only)=Ar. Arnaf, arnat, arno, arni,
 arnom, arnoch, arnynt, upon me, &c.
 Arnabod *n*, cognition
 Arnod -au *n*, mark, character
 Arnodi *v*, to mark, to note; to annotate
 Arnodiad *n*, annotation
 Arnodydd -ion *nf*, annotator
 Arnodd, arnoddau *nf*, ploughbeam
 Arnoethi *v*, to denudate, to denude
 Arnwyd -au *n*, essential quality
 Arnwyf -au *n*, vigour, spirit
 Arnwyfiad *n*, invigoration
 Arnwyth -on *n*, oddity of character
 Arnyfed, *n*, disposition, habit
 Arnyfel *n*, ardour, temper
 Aro *i*, I pray
 Arobaith, beithiau *n*, earnest expectation
 Arobrid -au *n*, desert, merit
 Arobrwyo *v*, to reward
 Arobryn *n*, desert, merit
 Arodawr, orion *n*, rhetorician
 Aroddef *v*, to endure, to bear, to suffer
 Aroddefiad *n*, passiveness; endurance
 Aroeddiad *n*, prorogation
 Arofini *v*, to overawe, to terrify
 Arofydd -ion *n*, upper graduate
 Arofin -ion *n*, intent, design
 Arofin *v*, to intend, to design
 Aroganu *v*, to portend
 Arogl, Arogledd -au *n*, scent, smell
 Aroglber, Arogleuber *a*, odoriferous
 Aroglarth -au *n*, incense
 Aroglarthu *v*, to burn incense
 Arogli *v*, to scent; to smell

- Arolo, oedd *n*, shading
 Aroloi *v*, to adumbrate; to cover
 Arolwg, ygon *n*, survey; to superintend
 Arolygiad *n*, surveying; survey
 Arolygu *v*, to survey; to superintend
 Arolygwr, wyr *n*, surveyor; overseer;
 Aroll *n*, cleft, rift, split [superintendent
 Arolli *v*, to split, to lay open
 Aronan *n*, orator
 Arorair, eirian *n*, adverb
 Aros, *v*, to stay, to wait, to stop, to tarry
 Arosiad *n*, tarrying, staying
 Arosol *a*, tarrying, lingering
 Arostwng *v*, to subject
 Arpar -au *n*, what is in order
 Arparu *v*, to prepare
 Arsaf, -au -ion *n*, station, stand
 Arsafiad *n*, situation
 Arsain, seiniau *nf*, peal [charm
 Arsang *n*, imposition; pressure; instep:
 Arsangu *v*, to tread upon; to press, to
 Arsarig *a*, very preverse [stamp
 Arsathru *v*, to trample upon
 Arsawdd, soddion *n*, square root
 Arsawr, *n*, savour, scent, smell
 Arsedd -au *nf*, high seat, throne
 Arseddiad *n*, sitting; seating
 Arsefydliad *n*, stationing
 Arseibiant *n*, leisure
 Arseinio *v*, to resound, to ring, to peal
 Arselu *v*, to perceive, to descry
 Arserth *a*, very steep or abrupt
 Arsill -au *nf*, particle
 Arsoddiaeth *nf*, square root (as a rule)
 Arsteinio *v*, to reverberate
 Arswl, sylon *n*, prospect, view
 Arswll, syllon *n*, steadfast look
 Arswllt, syltau *n*, compactness
 Arswn, syniau *n*, great noise
 Arswyd *n*, dread, terror, horror
 Arswydfa -oedd *nf*, place of terrors; hell
 Arswydiad *n*, dreading
 Arswydo *v*, to dread, to be afraid
 Arswydol, Arswydus *a*, fearful, terrible
 Arswydd -au *nf*, ostensible office
 Arswyddog -ion *n*, high officer
 Arswyddogaeth -au *nf*, ostensible office;
 commission
 Arswyn, ion *nf*, felicity; charm
 Arsyberw *a*, very arrogant
 Arsyfyd *a*, instantaneous
 Arsyw *n*, keen look, stare
 Arsywedd -au *n*, substance
 Arsyllfa, fëydd *nf*, observatory
 Arsylliad *n*, observation
 Arsyllu *v*, to gaze earnestly
 Arsyn *a*, astonished; stupified
 Arsyth *a*, upright; rigid
 Artaith, teithiau *nf*, torture, torment
 Arteithfa -oedd, fëydd *nf*, place of
 Arteithio *v*, to torture [torture
 Arteithiol *a*, torturing, tormenting
 Arteithydd -ion *n*, torturer
 Arth, eirth, arthod *nc*, bear
 Arthaid *a*, bear-like
 Arthal *v*, to growl
 Arthan *nc*, what is rough; bear's cub
 Alban arthan, winter solstice
 Arthen *nf*, a young she bear
 Arthes -au *nf*, a she bear
 Arthfar *a*, having a bear's fury
 Arthio *v*, to bark, to growl
 Arthlwg *n*, a baiting
 Arthlygu *v*, to bait, to buffet
 Arthog *a*, bearish, gruff
 Aru *v*, to plough, to till
 Ar uchaf *pr*, over, upon
 Aruchaf *a*, upmost, topmost
 Aruchafad *n*, exaltation
 Aruched *n*, upper part, a surface
 Aruchel *a*, very high, lofty; sublime
 Arucho *v*, to exalt, to uplift
 Aruthr, Aruthrol *a*, marvellous, wonder-
 derful; prodigious; strange; dire
 Aruthredd *n*, amazement
 Aruthro *v*, to wonder
 Aruthroldeb *n*, wonderfulness; awful
 Arwadu *v*, to deny openly [nes
 Arwaeddi *v*, to exclaim, to shout
 Arwael *a*, very low or vile
 Arwaen, *n*, rupture, rent
 Arwaes *n*, earnest, pledge
 Arwaesaf *n*, support; warranty
 Arwaesawg *a*, having pledge
 Arwaeseb -au *nf*, certificate
 Arwaesgoel -ion *nf*, great seal
 Arwaesogaeth *n*, warranty
 Arwaesu *v*, to warrant, to certify
 Arwaethl *n*, contention
 Arwain *v*, to conduct, to lead, to guide
 Arwaith, weithiau *n*, superstructure
 Arwall -au *n*, omission, neglect
 Arwar *n*, quiescent state
 Arwasg *nf*, pressure, press
 Arwasgodi *v*, to overshadow
 Arwasgu *v*, to overpress [to deri
 Arwawdio *v*, to laud, to praise; to je
 Arwawl *n*, luminary
 Arwe -oedd *nf*, texture; woof
 Arwedd *nf*, carriage
 Arweddawd, odau *n*, conveyance
 Arweddu *v*, to convey, to bear
 Arweiniad *n*, conducting [is
 Arweinidog -ion *n*, chief or prime m

Arweinidogaeth <i>nf</i> , superior service; premiership	Arwyrain <i>nf</i> , encomiastic hymn
Arweiniol <i>a</i> , leading, conducting	Arwyrain <i>v</i> , to extol, to exalt
Arweiniwr, wyr, Arweinydd-ion <i>n</i> , guide,	Arwyre <i>v</i> , to uprise, to spring up
Arweithiad <i>n</i> , superstruction [leader	Arwyreol <i>a</i> , uprising
Arwel <i>a</i> , conspicuous, manifest	Arwyrthiant <i>n</i> , glorification
Arweled <i>v</i> , to perceive	Arwysio <i>v</i> , to cite publicly, to summon
Arwellyg -ion <i>n</i> , fallacy, defect	Arwystl -on <i>n</i> , test; pledge
Arwemp <i>af</i> , supremely fair: <i>m</i> arwypm	Arwystlo <i>v</i> , to mortgage, to pledge
Arwen <i>af</i> , white-topped: <i>m</i> arwyn	Arwystloriaeth <i>n</i> , mortgaging
Arwen -au <i>nf</i> , smile, simper	Arwythedd <i>n</i> , ferocity
Arwenu <i>v</i> , to simper	Arwythlawn <i>a</i> , very wrathful
Arwep -iau <i>nf</i> , the visage	Arygledd <i>n</i> , eloquence
Arwerth <i>n</i> , public sale; auction	Arymchwel, Arymchwelyd <i>v</i> , to revert
Arwerthiant <i>n</i> , auction	Arymchweliad <i>n</i> , reversion
Arwerthu <i>v</i> , to sell by auction	Arymdaith, deithiau <i>nf</i> , sojourning
Arwest -i <i>nf</i> , vocality; vocal music.	Arymddwyn <i>n</i> , deportment
Cerdd arwest, Cân arwest, vocal song; vocal music	Arymgais, geisiau <i>n</i> , effort
Arwestddyn -ion <i>n</i> , minstrel	Arymgyrch <i>n</i> , recurrence
Arwestr -i <i>n</i> , loop; sling; string	Arymledu <i>v</i> , to expand over
Arwirian <i>n</i> , attestation	Arymsawdd, soddion <i>n</i> , adjunct
Arwisg -oedd <i>nf</i> , upper garment	Arynaig, eigiau <i>n</i> , terror, dread
Arwisgo <i>v</i> , to enrobe, to array	Arysbait, beithiau <i>n</i> , prospect
Arwiw <i>a</i> , superexcellent	Arysgain <i>a</i> , over-sprinkling
Arwniad <i>n</i> , quilting	Arysgodig <i>a</i> , over-sheltering
Arwnio <i>v</i> , to quilt	Arysgrif -au -ion <i>nf</i> , indorsement
Arwr, wyr <i>n</i> , ploughman	Arysgwlf, gylfion, <i>n</i> , voracity
Arwr, wyr <i>n</i> , hero, worthy	Arysgwn <i>n</i> , superiority
Arwraig, wragedd <i>nf</i> ; heroine; Amazon	Arysteiniaid <i>n</i> , detonation
Arwredd, Arwryd <i>n</i> , heroism, bravery,	Arystrin -au <i>n</i> , commotion
Arwron -iaid <i>n</i> , hero, worthy [gallantry	Arystryw -iau <i>n</i> , stratagem
Arwybodus <i>a</i> , well-informed	Arystum -iau <i>n</i> , curvature
Arwydd -ion <i>n</i> , sign; banner	Arystyried <i>v</i> , to contemplate
Arwydd -i <i>n</i> , plough	As -au <i>nf</i> , plane surface; plane; atom,
Arwyddair, eiriau <i>n</i> , motto	particle, mere nothing
Arwyddfardd, feirdd <i>n</i> , herald bard	As <i>px</i> , implying separation=Es
Arwyddfarddoniaeth <i>n</i> , heraldry	As, an affirmative particle; that is=Ys
Arwyddiad <i>n</i> , signification	Asach -au <i>nf</i> , oath
Arwyddlun -iau <i>n</i> , emblem	Asaf -au <i>nf</i> , plane, flat body
Arwyddo <i>v</i> , to signify, to imply; to sign	Asafar, efyr <i>nf</i> , buckler, shield
Arwyddocâu <i>v</i> , to signify, to denote	Asafeiriad, iaid <i>n</i> , shieldbearer
Arwyddol <i>a</i> , implying, emblematic	Asant, esynt <i>nf</i> , plane; target
Arwyddydd <i>n</i> , direction	Asbant -au <i>n</i> , eaves of a building
Arwyl -ion <i>nf</i> , funeral solemnity	Asbri, iau <i>n</i> , skill; fancy; trick; mischief
Arwylant, iannau <i>nf</i> , obsequies	Asbriol <i>a</i> , full of tricks; fanciful
Arwylo <i>v</i> , to mourn over the dead	Asedd <i>n</i> , slicing; gashing
Arwylwisg -oedd <i>nf</i> , mourning dress	Asen, Ais, -au <i>nf</i> , rib. Asen y frân,
Arwypm <i>am</i> , supremely fair: <i>f</i> arwemp	spare rib of pork
Arwyn -iau <i>n</i> , violent passion [happy	Asen -od <i>nf</i> , she-ass: <i>m</i> asyn -od
Arwyn -ion <i>n</i> , bliss: <i>a</i> , very white;	Asenig <i>nf</i> , young she-ass: <i>m</i> asynyn
Arwyneb -au, Arwynebedd <i>n</i> , surface;	Aserw, <i>nf</i> , plank, shingle
Arwynebol <i>a</i> , superficial [superficies	Aseth, esyth <i>nf</i> , spar, shaft
Arwyniaeth <i>n</i> , consecration	Asethu <i>v</i> , to stick, to spur, to broach
Arwynt -oedd <i>n</i> , scent, savour	Aseu <i>nf</i> , the left side: <i>a</i> , left=Aswy
Arwyntian, Arwyntio <i>v</i> , to scent about	Asg -au <i>nf</i> , splinter
Arwyaeth <i>n</i> , celebrity	Asgafaeth <i>n</i> , prey; game
	Asgafaethu <i>v</i> , to prey; to depredate
	Asgai, geion <i>nf</i> , cleaver

Asgell, esgyll <i>nf</i> , wing; the vagina of certain animals	Aswys, Aswyso <i>v</i> , to choose
Asgellhaid, heidiau <i>nf</i> , wing-swarm	Asyn -od <i>n</i> , he-ass: <i>f</i> asen -od
Asgello <i>a</i> , winged	At <i>pr</i> , to; towards; so far as. Ataf, ataf ato, ati, atom, atoch, atynt, to me, &c
Asgellu <i>v</i> , to wing; to fly	At <i>pr</i> , back, again, re- In some words, retaining its meaning as a preposition, it signifies <i>to</i> ; as <i>attymu</i> to draw to, to attract
Asgellwaith <i>n</i> , flankwork, flanker	Atddodiad -au <i>n</i> , apposition; appendix
Asgellwrych, ion <i>n</i> , spray	Ateb <i>v</i> , to answer, to reply, to respond
Asgellwynt -oedd <i>n</i> , side-wind	Atebol -ion <i>n</i> , answer, reply, response
Asgen -au <i>nf</i> , harm, damage	Atebol <i>a</i> , responsible, answerable
Asgenol <i>a</i> , pernicious, hurtful	Atgludo <i>v</i> , to import
Asgenu <i>v</i> , to harm, to injure	Atgludiad <i>n</i> , importation
Asgethr -au <i>nf</i> , splinter	Atgludion <i>np</i> , imports
Asgethrog <i>a</i> , splintered, spiked	Atgrymu <i>v</i> , to incurvate, to bend in
Asgethru <i>v</i> , to splinter	Atoedd <i>ad</i> , otherwise
Asglinen <i>nf</i> , stem, lineage	Atolwg <i>ad</i> , I pray, prithee
Asglod -ion <i>np</i> (yn <i>n</i>), chips	Atolwg <i>n</i> , importunity, entreaty
Asglodi <i>v</i> , to cut off chips, to chip	Atolygu <i>v</i> , to importune, to beseech
Asglodioni <i>v</i> , to cut chips	Atoralw <i>v</i> , to call again; to reply
Asgloff <i>a</i> , limping, halting	Attaenu, Attaenellu <i>v</i> , to resperse
Asgori <i>v</i> , to separate, to part	Attafael <i>n</i> , distraint, seizure
Asgre -on <i>nf</i> , the heart; the bosom	Attafaela, Attafaelu <i>v</i> , to distraint
Asgri <i>n</i> , tremor, trembling	Attafodog, attafodiog, attafodogion secondary speaker
Asgwrn, esgyrn <i>n</i> , bone	Attai, teion <i>n</i> , vagabond
Asgyrneiddio <i>v</i> , to become bone, to ossify	Attai, teithiau <i>nf</i> , return
Asgyrniad <i>n</i> , ossification	Attal -ion <i>nf</i> , stop, hindrance. Att dywedyd, impediment of speech, stammering. Mae attal arno, he stammered
Asgyrnig <i>a</i> , bony, large-boned	Attal <i>v</i> , to stop, to detain, to withhold
Asgyrnog <i>a</i> , bony, full of bone	Attaliaeth <i>nf</i> , aposiopesis
Asgyrnu <i>v</i> , to ossify	Attaledigaeth -au <i>nf</i> , repayment
Asio <i>v</i> , to join; to solder; to cement	Attalfa, fëydd <i>nf</i> , impediment
Aspygan <i>nf</i> , daisy	Attalgar <i>a</i> , retentive
Assedda, Asseddu <i>v</i> , to seat; to sit down	Attaliad -au <i>n</i> , stoppage
Asserw <i>a</i> , sparkling, glittering	Attaliaeth <i>nf</i> , impediment, check
Asswyn <i>n</i> , absence; esoin	Attaliaith <i>nf</i> , aposiopesis
Asswyno <i>v</i> , to absent; to excuse absence	Attaliedigaeth -au <i>nf</i> , stoppage
Asswynwr, wyr <i>n</i> , absentee	Attaliedydd -ion <i>n</i> , restrainer
Astalch, estylch <i>nf</i> , shield, buckler	Attaliol <i>a</i> , preventive
Astell, estyll -od <i>nf</i> , plank; shingle	Attalmu <i>v</i> , to act upon again
Astellu <i>v</i> , to plank, to board	Attalnod -au <i>nf</i> , stop (in reading)
Astrus <i>a</i> , perplexed, difficult	Attalnodi <i>v</i> , to point, to punctuate
Astrusi <i>n</i> , perplexity, trouble	Attalnodiaeth <i>nf</i> , punctuation
Astud <i>a</i> , studious, diligent, meditative	Attalu <i>v</i> , to repay, to pay back; to retaliate, to requite
Astudfa -oedd <i>nf</i> , a study	Attalwr, wyr <i>n</i> , reimbursèr
Astudiaeth <i>nf</i> , study, meditation	Attarddiad <i>n</i> , renascence
Astudio <i>v</i> , to study, to cogitate	Attaro <i>v</i> , to strike again
Astudrwydd <i>n</i> , studiousness	Attarw, teirw <i>n</i> , gelded bull
Astyllen <i>nf</i> , plank, board=Estyllen	Attawd, todion <i>n</i> , affix, suffix
Astyllodi <i>v</i> , to plank, to board=Estyllodi	Attawr, torion <i>n</i> , repentance
Astyllenlys -iaau <i>n</i> , Astyllenes <i>nf</i> , ribwort	Atteg -ion <i>nf</i> , prop, stay
Astyllfa -oedd <i>nf</i> , plank-yard[plaintain	Attegu <i>v</i> , to stay, to uphold, to prop
Astyr -on <i>n</i> , adjunct	Attil -ion <i>n</i> , second conception
Asu <i>v</i> , to join splinters, to unite	
Asur <i>n</i> , blue sky, azure: <i>a</i> , azure	
Asw <i>n</i> , the left: <i>a</i> , left	
Aswellt <i>n</i> , pasture, grass land	
Aswy <i>n</i> , the left: <i>a</i> , left, sinister	
Aswyno <i>v</i> , to beg, to implore, to crave	
Aswys -au <i>n</i> , left side	

Attill -ion <i>n</i> , reduplication	Athervdd <i>a</i> , very vehement
Attod <i>v</i> , to put together. Dattod <i>ac</i> attod, to unfix and refix [to suffix	Athlaw -iaid <i>n</i> , foreigner
Attodi <i>v</i> , to append; to add; to affix,	Athlwg, lygon <i>n</i> , glance
Attodiad -au <i>n</i> , appendix, supplement,	Athlygu <i>v</i> , to glance over; to review
Attodiaeth <i>nf</i> , addition [addition	Athor <i>a</i> , broken, fractured, brittle, fragile
Attoi <i>v</i> , to come on again, to return	Athori <i>v</i> , to fracture, to break
Attor -ion <i>n</i> , denudation	Athost <i>a</i> , pungent, severe
Attorchi <i>v</i> , to fold back	Athrai <i>n</i> , falling away
Attori <i>v</i> , to refract	Athrais <i>n</i> , violence
Attrais, treisiau <i>n</i> , reprisal. Llythyrau attrais, letters of reprisals	Athraw -on <i>n</i> , teacher; master; doctor
Attraws <i>a</i> , crossing back	Athrawd, rodion <i>n</i> , calumny
Attref -au <i>nf</i> , deserted place	Athrawiaeth <i>nf</i> , instruction; doctrine
Attrefiad <i>n</i> , depopulation	Athrawiaethu <i>v</i> , to indoctrinate, to in-
Attrefnu <i>v</i> , to arrange anew	Athrawn <i>n</i> , ontology [struct
Attreg -au <i>n</i> , delay, stop; demur	Athrawu <i>v</i> , to instruct
Attreiddio <i>v</i> , to penetrate again	Athrawus <i>a</i> , instructive
Attreiglo <i>v</i> , to roll again, to roll back	Athrech <i>a</i> , vanquishing
Attreisio <i>v</i> , to make reprisal	Athrech u <i>v</i> , to vanquish, to overcome
Attrethu <i>v</i> , to tax again	Athref -i <i>nf</i> , domain, mansion
Attro -ion <i>n</i> , recurrence; repeat	Athrefiad <i>n</i> , domestication
Attroi <i>v</i> , to return	Athrefig <i>a</i> , domestic, homely
Attrosi <i>v</i> , to pass over again	Athrefniad -au <i>n</i> , regulation *
Attrwch, trychion <i>n</i> , recision	Athreiddio <i>v</i> , to penetrate
Attrws <i>n</i> , second dress	Athreigl <i>n</i> , turning or going round
Attrwydd <i>n</i> , regress, return	Athreiglad -au <i>n</i> , revolution
Atttrychu <i>v</i> , to cut anew; to refract	Athreio <i>v</i> , to diminish, to lessen
Attudd <i>n</i> , second covering	Athrem -iau <i>nf</i> , glance, look
Attuedd -au <i>n</i> , contrary bias	Athrewyn <i>n</i> , conciliation
Attuellu <i>v</i> , to shade again	Athrewyn <i>v</i> , to conciliate, to pacify
Attum -iau <i>n</i> , recurvation	Athrig <i>n</i> , stay, delay
Attwf, tyfion <i>n</i> , second growth	Athrin <i>n</i> , conflict; toil
Attwg, tygion <i>n</i> , prospering	Athrist <i>a</i> , very sad, pensive, sorrowful
Attwyn <i>v</i> , to bring back [tion	Athrodi <i>v</i> , to calumniate, to defame
Attwysgiad <i>n</i> , Attwysgaeth <i>nf</i> , reduc-	Athrodiaeth <i>nf</i> , defamation
Attwysgo <i>v</i> , to subdivide; to reduce	Athrofa -oedd, ffydd, ffau <i>nf</i> , academy
Attwythiad <i>n</i> , leaping back	Athrofaol, Athrofaus <i>a</i> , academical
Attybiad <i>n</i> , reconsideration	Athrofawr, fawyr <i>n</i> , academician
Attyblygu <i>v</i> , to reduplicate	Athrolith <i>nf</i> , philosophy
Attychwel <i>v</i> , to return again	Athrolithio <i>v</i> , to philosophize
Attychwel -ion <i>n</i> , falling back	Athronawl, Athronyddol, Athronïol <i>a</i> , philosophical
Attyfiant <i>n</i> , regermination	Athronddysg, Athroni, Athroniaeth <i>nf</i> ,
Attymp <i>n</i> , second season	Athru <i>a</i> , very pitiful or vile [philosophy
Attyniad <i>n</i> , attraction	Athru <i>v</i> , to tread, to trample
Attynol, Attyniadol <i>a</i> , attractive	Athrugr <i>a</i> , pitiful, merciful; vast
Attynu <i>v</i> , to attract, to draw to	Athrwch <i>n</i> , cut through
Attywallt <i>v</i> , to regurgitate	Athrwm <i>a</i> , very heavy, ponderous
Attywyn <i>n</i> , reflection	Athrwst <i>n</i> , great noise, tumult
Ath -au <i>n</i> , pervading quality; heat	Athrwydd <i>a</i> , very fluent. Athrwydd awen, flowing muse
Athafar <i>a</i> , magnificent	Athrylith <i>nf</i> , intuition; genius; fancy;
Athalmu <i>v</i> , to impress	Athrylithedd <i>n</i> , discipline [invention
Atharddu <i>v</i> , to gush violently	Athrylithgar <i>a</i> , intuitive, ingenious
Atharfu <i>v</i> , to scatter about	Athrywyn -ion <i>n</i> , happiness, pacification
Athaw <i>a</i> , very silent or still	Athrywynu, Athrywyn <i>v</i> , to conciliate
Athech <i>a</i> , skulking, lurking	Athu <i>v</i> , to go, to proceed=Myned
Athelaid <i>a</i> , very fair or elegant	Athwll <i>a</i> , in holes, ragged

- Athwn *a*, shattered, broken: *f* athon
 Athwr, athyroedd *n*, mound, heap
 Athwyth *n*, elasticity; sparing
 Athyn *a*, very tenacious; cohesive
 Athwyll *a*, tenebrous, gloomy
 Athwyn *n*, spendour
 Athwys *v*, to conduct, to lead, to guide
 An, euon *n*, the liver=Afu
 Au *v*, to go, to proceed=Myned
 Anad *n*, affection of the liver
 Aul *n*, dung, manure
 Anon *nf*, halfpenny; scruple
 Aur *n*, gold
 Aw -on *n*, fluid; flowing
 Awall -on *n*, lapse; error
 Awch *n*, edge; sharpness; ardency
 Awchlym *am*, sharp-edged: *f* awchlem
 Awchu, Awchlymu *v*, to sharpen, to
 whet, to edge
 Awchus *a*, sharp, keen; greedy
 Awd *nf*, song, lay
 Awd, odiau *n*, season, opportunity
 Awdl, odlau, awdlau *nf*, ode; rhyme
 Awdurdod -au *nf*, authority
 Awdurdodi *v*, to authorize
 Awduriaeth *nf*, authorship
 Awdurrol *a*, authorial; classical
 Awdwl, awdlau *n*, opportunity
 Awdwr, wyr, Awdur -on *n*, author
 Awdd, oddion *n*, participation
 Aweddwr, Aweddwr *n*, fresh or run-
 ning water
 Awel -on *nf*, gale, breeze, wind
 Awelaidd *a*, like a soft gale
 Awelan *nf*, gale, breeze
 Awelog *n*, breezy, windy
 Awelu *v*, to blow a soft gale
 Awelyn *n*, soft gale, gentle breeze
 Awell -au *nf*, conduit, pipe
 Awelliaeth *nf*, hydraulics
 Awellig *a*, hydraulic [muse
 Awen -au *nf*, genius; fancy; taste; the
 Awen -au *nf*, reign of a bridge; mandi-
 Awenad *n*, slap on the chops [ble
 Awenes -an, Awenyddes -au *nf*, muse
 Awenol *a*, poetical
 Awenu *v*, to smile; to simper
 Awenydd -ion *n*, poet, genius
 Awenyddiaeth *nf*, poetry, poesy
 Awenyddol *a*, poetical
 Awg *n*, keenness; eagerness
 Awgrym -au *n*, sign; beckoning; hint
 Awgrymu *v*, to make signs; to hint
 Awl *n*, primeval light; praise
 Awn *n*, flowing together of atoms or
 particles: *v*, we will go
 Awon *nf*, flow of water; river
 Awr, oriau *nf*, hour. Yn awr, yr awr
 hon, now. Yn awr fach, just now
 Awr ac orig, continually
 Awran *ad*, at present, now
 Awrgylch -au *n*, horary circle
 Awrlais, leisiau *n*, clock, horologe
 Awron *ad*, at present, now
 Awrol *a*, horary; relating to the hour
 Awrwydr -au *n*, hour-glass
 Aws, osiau *n*, defiance; challenge
 Awsafiaeth *nf*, hydrostatics
 Awsafol *a*, hydrostatic
 Awsaidd *a*, ripe; tender, soft
 Awst *n*, the month of August [avidit
 Awydd *n*, ardent or earnest desire
 Awyddfyrd *n*, zeal
 Awyddo *v*, to desire earnestly
 Awyddol *a*, desirous; zealous
 Awyddu *v*, to be anxious for, to desire
 Awyddus *a*, desirous, eager
 Awyn, *n*, rein of a bridle
 Awyr -on *nf*, air; the air, the sky
 Awyraid *a*, aerial, airy
 Awyrbwysai, eion *n*, barometer
 Awyrbwysiad *n*, aerostation
 Awyrbwysiaeth *nf*, aerostatics
 Awyrddysg, Awyreg *nf*, aerology
 Awyrell -au *nf*, air vessel; balloon
 Awyren -au -i *nf*, balloon [stor
 Awyrfaen, feini, fain *n*, aerolite, meteor
 Awyrfeidiaeth *nf*, aerometry
 Awyrfeidr -au *n*, aerometer
 Awyrgoel -ion *nf*, aeromancy
 Awyrgylch -au -oedd *n*, atmosphere
 Awyrnen -au *nf*, firmament
 Awyro *v*, to air; to ventilate
 Awyrog *a*, pneumatic; airy
 Awyrogiaeth *nf*, pneumatics
 Awyrol *a*, aerial, airy
 Awyrolaeth *nf*, pneumatics
 Awyroldeb *n*, airiness
 Awyrolï *v*, to make or become airy
 Awyru *v*, to air; to ventilate
 Awyrydd -ion *n*, aërologist
 Awyryddiaeth *nf*, aerology, aerograph
 Awys -ion *n*, general invitation; ma-
 riage rites

B

- BA, oedd *n*, being in; immersion
 Ba pr, what=P
 Baban -od *n*, babe; mutation of Mab
 Bacas, bacsau *nf*, footless stocking
 Bacon *np*, berries; mutation of Macc
 Bacwn *n*, bacon=Cig moch
 Bach -au *n*, hook, grapnel

Bach *a*, little, small, minute. Bach *y* nyth, the last or youngest of a hatch, brood, or litter
 Bachdro -ion *n*, sharp turn
 Bachdrofa, fâu, fëydd *nf*, labyrinth
 Bachdroi *v*, to turn sharply
 Bachell -au *nf*, nook, corner; snare
 Bachellu *v*, to grapple; to snare; to hook
 Baches -au *nf*, little darling
 Bachgen, bechgyn *n*, boy, child. Yr hen fachgen, old Nick
 Bachgenaidd *a*, boyish, childish
 Bachgenes -au *nf*, young girl
 Bachgenos *np*, little youngsters
 Bachgenyn *n*, little boy
 Bachiad *n*, hooking, grappling; bending like a hook
 Bachig *a*, smallish, diminutive
 Bachigyn *n*, very small or little thing
 Bachog *a*, hooked, crooked
 Bachol *a*, hooking, grappling
 Bachu *v*, to hook, to hitch, to grapple; to crook; to get into recesses
 Bad -au *n*, boat, ship's boat
 Badaid, eidiau *n*, boatful
 Badwr, wyr *n*, boatman
 Badd -au *n*, bath; bathing-place
 Baddon *n*, bath; bathing-place
 Baedd -od *n*, boar
 Baeddaidd *a*, like a boar
 Baeddgig *n*, boar's flesh, brawn
 Baeddredog *a*, going after the boar
 Baeddu *v*, to beat, to strike, to thump
 Baesg *n*, the rim of a wheel
 Bagad -au *n*, cluster; troop, multitude
 Bagadog *a*, clustered; having pendants
 Bagadu *v*, to cluster, to group
 Bagedyn *n*, small pendant
 Bagell -au *nf*, nook; snare
 Bagl *nf*, crook; crutch. Ffon fagl (*pl* flyn baglau), crutch
 Baglan *nf*, crook; hook
 Baglog *a*, having a crook
 Baglor -iaid -ion *n*, bachelor
 Bagloriaeth *nf*, bachelorship
 Baglu *v*, to hold with a crook; to entangle
 Bagwn *n*, strength, potency
 Bagwy -on *n*, cluster, bunch
 Bagwyo *v*, to cluster
 Bagwyog *a*, clustering
 Bai, beiau *n*, fault; vice; defect [scream
 Baich, beichiau *n*, burden, load; outcry,
 Baid, beidiau *n*, briskness, liveliness
 Baidd, beiddiau *n*, challenge, daring
 Bais *np*, flats, shallows
 Bâl, balaedd *nf*, prominence; peak. Eiry y fâl, the snow of the peak

Bâl *n*, bundle; bud. Bâl o lin, a ball or bundle of flax
 Bal *a*, having a white mark, spot, or streak on the forehead. Ceffyl bal, (*f* caseg fal), a horse with a white blaze in his forehead
 Bala -on *n*, shoot out, budding; efflux
 Balaen *n*, steel
 Balalwyf *cn* (-en *f*), palm tree
 Balannu *v*, to shoot, to bud
 Balant, annau *n*, shooting, budding
 Balasar *n*, asure, sky-blue
 Balasarn -au *n*, ballast
 Balasarnu *v*, to ballast
 Balc -iau *n*, ridge; break in a furrow
 Balciad *n*, breaking of furrows
 Balcio *v*, to break furrows
 Balciog *a*, having ridges
 Balch *a*, proud; superb; towering
 Balchder, Balchedd *n*, pride, pomp
 Balchineb *n*, hauteur; arrogance
 Balchïo *v*, to grow proud
 Baldar *n*, the herb satyrion
 Baldardd *n*, budding
 Baldarddu *v*, to bud, to shoot
 Baldog *a*, short stout person
 Baldordd *n*, babbling, tattling, bother
 Baldorddi *v*, to babble, to tattle
 Baldorddus *a*, babbling, tattling
 Baldorfi *v*, to mutter, to babble
 Balddu *a*, black-visaged
 Balennyn *n*, bud, sprout
 Balgur -on *n*, sprout, germ
 Balhau *v*, to spring up, to bud [horse
 Bali *n*, whiteness in the forehead of a
 Balog *nf*, protection; pinnacle; tongue, flap, valve
 Balog *a*, jutting, flapped; valved
 Balon *a*, contented, at ease
 Balwg *cn*, tufts of flax
 Balwydd *np* (en *nf*), palm-trees [trees
 Balwyf *cn* (-en *nf*), palm wood; palm
 Ball -au *n*, eruption; plague
 Ballasg -au *n*, shell, husk; porcupine
 Ballasgu *v*, to husk, to shell
 Ballaw *v*, to shout, to scream
 Ballaweg -au *nf*, wear net
 Balleg -au *nf*, bow net; purse
 Balleglys -oedd *n*, hanaper
 Ballegrwyd -au *nf*, bow net
 Ballog, ogion *n*, hedgehog, urchin
 Ban -au *n*, prominence; peak; highland; part; branch; strain; drinking horn.
 Banau Brycheiniog, Breconshire
 Beacons. Ban cyngeni, Man cyn geni
 mole, mother's mark
 Ban *a*, lofty, high; loud

- Banad, Banal *np*, the broom
 Banadl *np* (-en *nf*), the broom. Banadl pigog, butcher's broom. Banadl aur, dyer's broom, dyer's greenweed. Banadlen, broom bush
 Banadlog *a*, full of broom
 Banadlos *np*, sweet-broom, dyer's broom
 Banan *n*, alarm
 Banc -iau *n*, platform; table; bank
 Banc, bencydd *n*, hill; upland, high land; eminence; height
 Bancaw -iau *n*, top tie, tuft
 Bancawio *v*, to tie or whip round the top; to tie or bind about
 Baner -au *n*, basket [eran, colours
 Baner -au *nf*, banner, flag, ensign. Ban-Banflagl -au *nf*, bonfire, blaze
 Banffaglu *v*, to light a bonfire
 Bangaw *a*, compact; fluent
 Bangeibr -au *nf*, minister
 Bangor -au *nf*, upper row; high circle; college; coping; defence
 Bangoren -au *nf*, wattling rod; coping
 Bangori *v*, to cope or bind together; to wattle
 Banhau *v*, to make conspicuous
 Banhweh, hychod *nf*, wild sow
 Baniar, ieri *nf*, banner, flag, ensign
 Banllef -au *nf*, loud shout; *a*, loud-voiced
 Banllefiain *v*, to shout, to cry out
 Bannas -au *n*, mat
 Bannod -au *n*, clause; article, name given by some grammarians to the adjective *y* or *yr*
 Bannodi *v*, to make clauses
 Banog *a*, prominent, conspicuous, notable
 Nod banog, article=Bannod. Ychain banog, the mythological oxen of Hu Gadarn; also called Ychain manog
 Banog -ion *nf*, article=Bannod
 Banon *nf*, lofty one, queen
 Bant, bentydd *n*, high place, height
 Bant *a*, prominent, high, lofty, elevated
 Banu *v*, to raise, to erect
 Banw -od *n*, swine, barrow pig
 Banwel -ion *n*, upward look; sky
 Banwes -od *nf*, sow, barrow sow; the fish gilt-head
 Banyn -au *n*, particle
 Bâr, baroedd *n*, ire, fury, wrath; trouble
 Bar, *n*, top, summit; tuft, bunch
 Bar -au *n*, bar, bolt, rail; bar (in a court of justice); bar or sandbank
 Bara *n*, bread. Bara can, Bara gwyn, Bara peillied, wheaten bread. Bara barlys, Bara haidd, barley bread. Bara cri, Bara crai, Bara croew, unleavened bread. Bara planc, griddle cake, plank
 bread. Bara can y defaid, sea plantain
 Bara can y gog, wood-sorrel. Bara can a llaeth, greater stitchwort. Bara cythraul, devil's bit scabious [wre
 Baran -edd *n*, the countenance; presence
 Baranedd *n*, presence [of soldiers
 Baranres -i *nf*, front rank; rank or file
 Baranu *v*, to front; to present
 Barcer -iaid *n*, tanner
 Barclod -iau *nf*, apron [buzzard
 Barcud -iaid, Barentan -od *n*, kite
 Bardys *np* (-en *f*), shrimps
 Bardd, beirdd, beirddion *n*, bard; poet
 Barddaeth *nf*, bardism
 Barddas *nf*, bardism; bardic lore
 Barddawd *n*, bardic science
 Barddawl *a*, bardic; poetic
 Barddawr, orion *n*, bardic genius
 Barddes -au *nf*, female bard, poetess
 Barddgwewll, gycyllau *n*, bard's cowl
 Barddoni *n*, bardic science; poetry
 Barddoneg *nf*, bardic lore; poesy
 Barddoniaeth *nf*, bardism; poetry
 Barddoniaidd *a*, bardic, poetic
 Barddonol *a*, relating to bardism; poetic
 Baren -au *nf*, branch
 Barf -au *nf*, beard; whiskers. Barf; afr, goat's beard. Barf y bwe meadow sweet. Barf y gwr he traveller's joy. Barfau'r derw, tr lichen or moss
 Barfle -oedd *n*, crest of a helmet; beav
 Barfog *a*, bearded: *n*, the finfish; t
 Barfogyn *n*, barbel [lesser wood-ch
 Barfrwyn *np* (-en *nf*), sea-rushes
 Barfu *v*, to beard
 Barfwr, wyr *n*, barber, shaver
 Bargeinio, Bargena *v*, to bargain, to b
 Bargen -ion *nf*, bargain, contract
 Bargod -ion *n*, jut; skirt; eaves. B godiaid, Bargodion, the inhabitants the marches or frontiers. Rhyfel ba god, border war
 Bargodi *v*, to overhang
 Bariaeth *nf*, viciousness
 Baril -au *nf*, barrel, cask
 Barilaid, eidiau *nf*, barrel-ful
 Barilan *nf*, small barrel; anker
 Barilo *v*, to barrel
 Bario *v*, to bar, to bolt
 Barlen -au *nf*, the lap
 Barlin *n*, superior lineage or extracti
 Barlys *n* and *cn*, barley. See Bara
 Barlysa *v*, to gather or collect barl to go about begging for barley
 Barlysen *nf*, Barlysyn *n*, barleycorn

Barn -au *nf*, judgement; sentence. Barn
 dremyg, nugatory judgement
 Barnedig *a*, judged; condemned, sen-
 tenced
 Barnedigaeth *nf*, judgement [tenced
 Barnodydd -ion *n*, judge
 Barnol *a*, judging, casting; judicial
 Barnu *v*, to judge; to condemn
 Barnwr, wyr, Barnydd -ion *n*, judge
 Barog -ion *nf*, spur
 Barog *a*, ireful, wrathful
 Baron -iaid *n*, chief; baron, lord
 Barones -au *nf*, baroness
 Baroniaeth *n*, barony, baronage
 Baronig -ion *n*, baronet
 Barth *n*, ground floor, floor
 Barthlys *n*, pellitory of the wall
 Barug *n*, hoar frost, rime
 Barugo *v*, to cast hoar frost
 Barus *a*, vicious, mischievous
 Barwn -ion *n*, baron
 Barwnes -au *nf*, baroness
 Barwniaeth *nf*, baronage, barony
 Barwnig -iaid *n*, baronet
 Baryw *a*, topmost, superior
 Barywlen *nf*, outer covering
 Bas, beisiau *n*, shallow, shoal
 Bas *a*, shallow, low, flat: *p* beision
 Basaidd *a*, shallowish [child
 Asdardd -iaid *n*, bastard; illegitimate
 Asdarddes -au *nf*, female bastard
 Asdarddiaeth *nf*, bastardy
 Asdarddio *v*, to bastardize
 Asdarddu *v*, to rise from a base origin
 Asder *n*, shallowness
 Asg *nf*, plaiting, basketwork
 Asged -i -au *nf*, basket. Basged cleddyf,
 the guard of a sword
 Asgedaid, eidiau *nf*, basketful
 Asgedog *a*, having a basket
 Asgedol *a*, basketed
 Asle -oedd *n*, shallow place, shoal
 Asu *v*, to make shallow; to lower
 Atel -oedd *n*, drawing a bow; battle
 Atelu *v*, to draw a bow; to battle
 Ating *n*, paring and burning peat or
 turf. Llosgi bating, to burn turf
 Atingen, batingod *nf*, pared turf; sheaf
 of corn threshed; deflored woman
 Atingo, Batio *v*, to pare and burn peat
 or turf; to hoe; to thresh
 Ath -au *n*, likeness; emblem; copy; coin.
 Arian bath, coined money, coin, cur-
 rent money
 Athdy, dai *n*, mint
 Atheiniau *np*, hieroglyphics; medals
 Atheinio *v*, to stamp effigies
 Atheiniol *a*, medallie; hieroglyphic

Batheinydd -ion *n*, medallist
 Bathell -au *nf*, small coin
 Bathfa -oedd *nf*, mint
 Bathodyn *n*, medal; coin
 Bathofydd -ion *n*, numismatist
 Bathofyddiaeth *nf*, numismatics
 Bathog *a*, having coin, moneyed
 Bathol *a*, coining; coined
 Bather -ion *n*, dormouse
 Bathu *v*, to coin
 Bau -on *n*, hoof
 Baud *n*, bearer of a saw-pit
 Bauol -ion *n*, broad but; tunbelly
 Baw *n*, dirt, mire, dung. filth: *a*, dirty,
 filthy, vile. Baw mwci, burdock
 Bawach *np*, mean dirty wretches
 Bawai, eion *nc*, dirty vile wretch
 Bawaid *a*, dirty, vile; sordid, mean
 Bawd, bodiau *nf*, thumb. Bawd troed,
 the great toe, big toe. Bawd y me-
 linydd, the fish miller's thumb. Bawd
 car, piece under a drag
 Bawdfedi *v*, to reap in a particular way
 Bawdfys, Bodfys -edd *n*, the thumb
 Bawdle *n*, thumb-stall
 Bawdy, dai *n*, necessary house, privy
 Bawdd *n*, drowning; demersion. Ar
 fawdd, on the point of drowning
 Bawddyn -ion *n*, dirty fellow
 Bawedi *n*, nastiness
 Baweiddio *v*, to grow filthy
 Bawgi, gwn *n*, dirty dog; vile wretch
 Bawlyd *a*, dirty, miry, nasty
 Bawyn, ach *n*, dirty wretch
 Be *c*, mutation of PE, if
 Bechan *af*, little, small: *m* bychan
 Bechan *nf*, little female
 Bechanigen *nf*, tiny female
 Bechgynach *np*, youngsters
 Bechgynos *np*, little boys
 Bechyn *n*, small hook
 Bedlem -od *n*, stroller
 Bedlemes -au *nf*, stroller
 Bedlemydd -ion *n*, vagabond
 Bedlemyn *n*, vagabond, stroller
 Bedw *np* (-en *nf*), birch: *nf*, birch-grove
 Bedwen *nf*, birch tree. Bedwen
 chwerw, hemp agrimony. Y fedw, Y
 fedwerw, Llwyn bedw, the birch grove.
 Bedweni *np*, birch grove
 Bedwerw -i *nf*, birch grove
 Bedwin *a*, birchen, of birch
 Bedwlwyn -i *n*, birch grove [firmation
 Bedydd *n*, baptism. Bedydd esgob, con-
 Bedyddfa, fâu *nf*, baptistry
 Bedyddfan -au, *nf*, font
 Bedyddiad -au *n*, baptizing; baptism

- Bedyddio *v*, to baptize, to christen
 Bedyddiol *a*, baptismal
 Bedyddiwr, *wyr n*, baptist
 Bedyssawd *n*, the universe
 Bedd -au -i *n*, grave, sepulchre, tomb
 Beddadail, eiliau *nf*, sepulchral monu-
 Beddaid, eidiau *n*, graveful [ment]
 Beddargraff -ion *n*, epitaph
 Beddargraffiad -au *n*, epitaph
 Beddfaen, feini *n*, tombstone
 Beddgor -au *n*, mausoleum
 Beddlech -i -au *nf*, gravestone
 Beddlith -iau *n*, epitaph
 Beddol *a*, sepulchral
 Begegwr -on *n*, drone, hummer
 Beichio *v*, to bawl; to load, to burden
 Beichiog *a*, burdened; pregnant
 Beichiogi *v*, to conceive; to get with
 child: *n*, conception
 Beidiog *a*, lively, vigorous: *nf*, ever-
 green. Beidiog goch, Beidiog rudd,
 amphibious persicaria. Beidiog las,
 ground-ivy. Beidiog lwyd, mugwort,
 heart's-ease
 Beiddgar *a*, presumptuous
 Beiddio *v*, to presume, to dare
 Beiddiol *n*, presuming, daring
 Beigri, iau *n*, great misfortune
 Beili, iau *n*, outlet; court, yard; mound
 Beilio *v*, to issue forth
 Beio *v*, to blame, to censure
 Beiol *a*, blaming, censuring
 Beiri, ion *n*, kite
 Beirniad, iaid *n*, judge; umpire; critic
 Beirniadaeth *nf*, criticism
 Beirniadol *a*, critical
 Beirniadu *v*, to judge; to criticize
 Beisdon -au *nf*, sea-brink, beach
 Beisdonell *nf*, plantain shoreweed
 Beisfa -on, Beisfan -au *nf*, shallow place;
 shallow, shoal [shoaly]
 Beisfaog *a*, having shoals or shallows;
 Beisfaol *a*, shoaly, shallowy, shelfy
 Beisfor -oedd *n*, shallow sea; shallow
 Beisgawn, gonau *n*, stack, mow
 Beisgawnu *v*, to stack corn
 Beisio *v*, to grow shallow
 Beisiol *a*, shallowing
 Beisle -oedd *n*, shallow place, shoal
 Beisleog *a*, having shallow places
 Beius *a*, faulty, blamable, defective
 Beiusrwydd *n*, blamableness
 Beiwyr, *wyr n*, blamer, censor
 Bel, byl *n*, tumult; havoc, war
 Bela -on *n*, wolf; the henbane
 Bela *v*, to wrangle; to bicker; to war
 Belach *n*, trouble, molestation
 Bele -od *n*, the marten. Bele y coed
 wood marten. Bele y graig, roc
 Beli *n*, havoc, devastation [marte]
 Beliaid *np*, warriors, soldiers
 Belu *v*, to bicker, to brawl
 Belwys *np*, depredators
 Belys *np*, material for thatching
 Belysen *nf*, bundle of thatch
 Bell *a*, compact, firm, close
 Bellach *ad*, further; at length; now
 Bêl *nf*, active or living principle=*Mi*
 Ben -i *nf*, cart, wain=*Men*
 Benaid, eidiau *nf*, cartful, cart-load
 Bendigaidd, Bendigedig *a*, blessed
 Bendigeidlys *n*, common avens
 Bendigo *v*, to bless [mamau, fairi]
 Bendith -ion *nf*, blessing. Bendith
 Bendithio *v*, to bless
 Benen *nf*, young female; bird
 Benthg *n*, loan; what is lent or be-
 rowed. Rhoi benthg, to lend
 Benthgca, Benthgcyo, Benthggyo *v*,
 borrow; to lend
 Benyn *n*, wain, cart
 Benyw -od -aid *nf*, woman, female
 Benywaidd *a*, feminine
 Benywen *nf*, little female
 Benywetach *np*, little gossips
 Benywol *a*, feminine, female
 Bêr, berau *nf*, lance, pike; spit
 Ber, berau *nf*, shank, leg
 Ber *af*, short, brief, scanty: *m* byr
 Bera -on *n*, pyramid, stack
 Beraes *nf*, short shield
 Beraï, eion *n*, turn-spit, jack
 Beran *nf*, little spit; broach
 Berasgell, esgyll *nf*, the penguin
 Berdas, dys *n*, shrimp
 Berdroell -au *nf*, jack-wheel
 Berdysyn *n*, shrimp: *nf* bardysen
 Berddig *a*, bardic, poetical
 Berf -au *nf*, verb
 Berfa, fâu *nf*, barrow
 Berfain *a*, slender-shanked
 Berfäydd -ion *n*, barrow-man
 Berfäyddes -au *nf*, barrow-woman
 Bergam *a*, bow-legged
 Beri -ion *n*, kite
 Bernais, eisiau *nf*, varnish; cover
 Beriau, ienau *nf*, short yoke
 Berllysg -au *nf*, truncheon
 Beroes -au *nf*, short life: *a*, shortliv
 Berrwy -on *n*, fetter
 Berth -on *n*, perfection, beauty
 Berth *a*, fair, pleasant, rich
 Berthaid *a*, well favoured
 Berthedd *n*, endowment; riches

Berthfa, fäu, Berthfan -au *nf*, fair or rich spot; beauty-spot
 Berthog *a*, endowed; wealthy
 Berthogi *v*, to endow
 Berthu *v*, to beautify; to enrich
 Berthyd *n*, ornament; jewel
 Berthyll *a*, enriched; elegant
 Beru *v*, to spike, to spit
 Bëru *v*, to drop, to ooze
 Berw -on *n*, boiling, ebullition
 Berw, Berwr, Berwy *cn*, cresses. Berwy'r dwfr, water cress. —'r fagwyr, wall cress. —'r fam, flixweed. —'r Ffrengig, —yr ardd, garden cress. —'r gauaf, winter cress. —yr iâr, knot-grass, —'r moch, swine-cress. —Taliessin, orpine, livelong
 Berwad -au *n*, boiling, decoction
 Berwedydd -ion *n*, boiler
 Berwedd *n*, boiling state
 Berweddu *v*, to brew
 Berwi *v*, to boil; to bubble; to effervesce
 Berwol, Berwog *a*, boiling, bubbling
 Berwyd *n*, ebullition
 Berwydydd -ion *n*, brewer
 Berwydd -ion *n*, boiler; brewer
 Berwydda *v*, to brew
 Berwyddfa, fëydd *nf*, brewery
 Bery -on *n*, kite
 Beryn *n*, candytuft
 Beryryn *n*, annual cress rocket [phy
 Berysgrifen *nf*, stenography, brachygraphy
 Beryw, Berywydd *cn*, juniper=Meryw
 Bet *nf*, hatred, grudge. Dal bet, to hear ill will; to be angry. Nid oes dim ond y fet rhyngddynt, there is no love lost between them
 Bettws, tysau *n*, secluded or sheltered spot; subordinate church or religious house; chapel. It forms the names of several churches in the Principality.
 O fryn i fettws, from hill to dale
 betys *cn* (-en *nf*), beet=Melged
 Beth, a mutation of Peth: used contractedly for Pa beth, what thing,
 Beudag -au *nf*, the larynx [what
 Beudail *n*, cowdung
 Beudy, dai, dyau *n*, cow-house
 Beunos *ad*, nightly, every night
 Beunydd, Peunydd *ad*, daily, every day
 Bewyd *n*, filthiness, dirtiness
 Bi *v*, will be, there shall be=Bydd
 Biera *v*, to fight, to bicker
 Bid *v*, let it be, be it=Bydded, Boed
 Bid -au *n*, quickest hedge. Mutation of
 Bidan *nf*, twig: *n*, sorry fellow [Mid
 idio *v*, to set a hedge

Bidog -au *nf*, hanger; bayonet
 Bidogan *nf*, Bidogyn *n*, dagger; poniard
 Bidogi *v*, to stab, to bayonet
 Bidoglys, Bidawglys *n*, water lobelia
 Bidogwr, wyr *n*, bayoneteer; cut-throat
 Bidwal *n*, encampment
 Bidwoseb -au *n*, visiting
 Bieting -au *n*=Bating
 Bing -au *n*, the alley between two rows
 Bilwg, ygau *n*, billhook
 Bilain, einiaid *n*, tenant in villanage;
 Bileinllu *cn*, mob, rabble [villain
 Bileindref -i *nf*, farm held in villanage, or by servile tenure
 Bir *n*, beer
 Biswail *n*, dung or droppings of cattle; dung; stale. Cleddyf biswail, the milt
 Bisweilio *v*, to drop dung; to stale
 Bisweilyn *n*, cow-dung
 Bitolws *n*, bull
 Biw *np*, kine, cattle
 Biwlith *n*, cow-wheat
 Blaen *a*, fore, foremost, first; leading. Blaenaf, first, foremost
 Blaen *n*, point; extremity, end; top; former or foremost part; priority, precedence. Blaeniaid, leaders. Blaeniaid ac oliaid, leaders and followers; van and rear. Blaenau, extremities; the borders of a country; the furthest and more mountainous parts of a country. Blaenau Lloegr, the borders or frontiers of England; the marches. Blaenau afonydd, the sources of rivers. Blaenion, the best, chief, or principal part. Blaenion llaeth, the first milk (in milking.) Blaenion eu nerth, the chief of their strength. Blaen cleddyf, the point of a sword. Blaen ac ol, first and last; fore and aft; before and after. Ym mlaen, Yn y blaen; forward, on. Yn ol ac ym mlaen, backward and forward. Ym mlaen llaw, beforehand. Ac felly ym mlaen, Ac felly yn y blaen, and so forth, etc. Rhag blaen, before; forward; off hand. Dos rhag dy flaen, go straight forward. O flaen, before; in the presence of. O'r blaen, formerly, previously. Y nos o'r blaen, the previous night. Achub y blaen, to get first or foremost. Blaen newydd, the new moon. Blaen yr iwrch, perennial mercury. Blaen y conyn ar y mêl, common agrimony. Blaen y gwaew, lesser spearwort
 Blaenafiaeth *nf*, primacy; precedence

Blaenanedig *a*, first-born
 Blaendardd *n*, first budding
 Blaendocio *v*, to beard wool
 Blaendori *v*, to cut the end
 Blaendrwlch, drychion *n*, aphæresis
 Blaendrwyth -au *n*, prime solvent
 Blaenddawd, odiaid *n*, prefix
 Blaendddodiad -au *n*, prefixing
 Blaeneudir -oedd *n*, bordering land
 Blaenfain *a*, sharp-pointed
 Blaenfed *a*, antecedent
 Blaenffrwyth -au *n*, first-fruit
 Blaengar *a*, apt to be foremost
 Blaengeiniad, iaid *n*, precentor
 Blaengis -ion *n*, first blow
 Blaengnaif, gneifion *n*, bearding of wool
 Blaengnwd, gnydau *n*, first crop
 Blaenhogi *v*, to sharpen the point
 Blaenllaeth *n*, first milk
 Blaenllaw *a*, beforehand; forward
 Blaenllaw *nf*, first-hand
 Blaenllym *a*, sharp-pointed
 Blaenol *a*, foremost, primary
 Blaenor -iaid *n*, leader, chief
 Blaenori *v*, to precede; to lead
 Blaenoriad *n*, preceding; priority
 Blaenoriaeth *nf*, antecedence; precedence
 Blaenorol *a*, antecedent, previous
 Blaenred, Blaenredol *a*, precurrent
 Blaenred -ion *n*, the foremost
 Blaenrediad *n*, precurring
 Blaenredu *v*, to forerun; to precede
 Blaenu *v*, to point; to outrun; to precede
 Blaenwedd -au *n*, summit [horizon
 Blaenwel -ion *n*, the furthest sight;
 Blagur -on *cn*, sprouts, buds; young
 sprigs
 Blaguro *v*, to sprout, to bud; to flourish
 Blagurol, Blagurog *a*, sprouting, bud-
 ding; flourishing
 Blaguryn *n*, sprout, bud
 Blai, bleion *n*, ravager; wolf [the visage
 Blaidd, bleiddiaid, bleiddiau *n*, wolf;
 Blan *n*, splendour; light
 Blanc, blainc *n*, young horse
 Blanu *v*, to cast a splendour
 Blas -au *n*, taste, savour, relish. Clywed
 blas, to taste; to relish
 Blasaid *a*, having some taste
 Blaseiddio *v*, to give a taste
 Blaslyn -au -oedd *n*, sauce
 Blasu *v*, to taste; to relish
 Blasus *a*, relishing, savoury
 Blasuso *v*, to give a relish
 Blaw -on *n*, effusion, flow
 Blawd, blodion *n*, bloom; meal, flour.
 Blawd llif, saw-dust

Blawdd, bloddion *n*, activity; tumult
 Blawdd *a*, active, quick, ready
 Blawn *n*, essence, fat, oily principle
 Blawr, Blawrwyn *a*, like nitre; hoary
 of a whitish grey
 Blawr *n*, nitre; salts; grey colour; rim
 Blawrgoch *n*, russet: *a*, russet [hoar
 Blawrio *v*, to generate nitre; to becom
 Ble -on *n*, plain, open field
 Bledd *n*, ravage; spoil
 Bleiddadwy *a*, ravening
 Bleiddast, eist, Bleiddiaist, ieist *nf*, wol
 Bleidd-dag *n*, wolfbane [bite
 Bleidd-drem *n*, small bugloss
 Bleiddgi, gwn *n*, wolf-dog
 Bleiddian, iain *n*, young wolf
 Bleiddig *a*, like a wolf
 Bleiddychfa *nf*, the visage
 Bleiddyd *n*, depredator
 Bleiddyn -ion *n*, wolf's cub
 Bleiddynedd *n*, cadaverous aspect
 Bleiniad, iaid *n*, leader; ear of corn
 Blew *np* (-yn *n*), hairs: hair; fur; r
 hair of the head, which is Gwallt
 Blewach, Blewiach *np*, tender hair
 down [c
 Blewcyn *n*, hairy little fellow: *f* ble
 Blewgeirch *cn*, bristle-pointed oats
 Blewio *v*, to grow to hair [mull
 Blewog *a*, hairy; shaggy: *nf*, gr
 Blewogi *v*, to grow hairy or shaggy
 Blewogrwydd *n*, hairiness
 Blewyn *n*, a hair; blade of grass
 Blewynog *nf*, mouse-ear hawkweed
 Bliant, aint *n*, fine linen, cambric
 Blif -au -ion *n*, catapulta
 Blifai, eion *n*, projectile
 Blifio *v*, to cast from an engine
 Blifwr, wyr *n*, artilleryman
 Blifyn *n*, bullet, ball, projectile
 Bling -ion *n*, flaying, stripping
 Blingo *v*, to flay, to skin, to excoriate
 Blin *a*, tired, weary; troublesome
 Blincwra *n*, blister
 Blinder -au *n*, trouble; fatigue
 Blinderog, Blinderus *a*, fatigued, tir
 tiresome; troublesome, painful
 Blinfyd *n*, tribulation
 Blino *v*, to trouble, to tire; to be fatig
 Blisg *cn*, shells; husks
 Blisgo *v*, to shell, to husk
 Blisgyn *n*, shell; husk
 Blith -ion *n*, milk: *a*, milch. Gwart
 blithion, Da blithion, milch cows
 Blithog *a*, giving milk, milch
 Bliw, Bliwlys, Bliwyn *n*, spurge-oliv
 Blochas *nf*, box=Blwch

Blodau *np* (blodeuyn *n*), flowers. — *r* brenin, peony. — *r* frân, meadow lychnis. — *cenin y brain*, blue bells. — *r* gog, cuckoo flower. — *r* gwynt, anemone. — *Mihangel*, Calathian violet. — *r* Pasc, pasque flower. — *y menyn*, butter-cups
 Bloden *nf*, flower, floweret: *m* blodyn
 Blodeuad *n*, flowering, blooming
 Blodeufag *a*, floriferous
 Blodengerdd -i *n*, anthology
 Blodeulyd *a*, flowered; mouldy
 Blodeuo *v*, to flower, to flourish, to bloom
 Blodeuog *a*, flowery, bloomy; flourishing
 Blodeuol *a*, flowering
 Blodeuwedd *nf*, epithet for the owl
 Blodeuwydd *np* (-en *nf*), flowering shrubs or trees
 Blodeuyn *n*, flower. See Blodau
 Blodfre-ych *np* (-en *nf*), cauliflowers
 Blodio *v*, to make meal
 Blodiog *a*, farinaceous
 Blodionos *np*, flowerets
 Blodionyn *n*, floweret: *f* blodionen
 Blodiwr, wyr *n*, meal-man
 Blodon *n*, flower, blossom
 Blodwaith *n*, meal-dust
 Blodwraig, wragedd *nf*, meal-woman
 Blodwy *a*, farinaceous; mellow
 Blodwyad *n*, growing mealy
 Blodyn *n*, flower, floweret: *f* bloden
 Bloddest -au *nf*, rejoicing; applause
 Bloddestu *v*, to make rejoicing
 Bloedd -iau *nf*, shout, outcry
 Bloeddfawr *a*, vociferous, shouting
 Bloeddgwr *a*, apt to vociferate [ing
 Bloeddian *v*, to keep shouting or bawl
 Bloeddio *v*, to shout, to vociferate
 Bloeddiol *a*, shouting, bawling
 Bloeddiwr, bloeddwr *n*, shouter
 Blöen *nf*, floweret, blossom
 Blöenol, Blöynol *a*, blossoming, blooming, blowing as flowers
 Blöenu *v*, to blossom, to bloom
 Bloeg *a*, lisping; faltering; not speaking
 Bloesgedd, Bloesgni *n*, lisping [ing plain
 Bloesgi *v*, to lisp, to falter
 Bloesgwr, wyr, Bloesgyn *n*, lisper
 Bloffi, Bloffied *v*, to jumble, to mingle
 Blong *af*, blunt, surly, crabbed: *m* blwng
 Bloneg *n*, lard, grease. Bloneg y derw, oak-leather. Bloneg y ddaiar, red-berried briony
 Blonegen *nf*, the leaf or caul that covers the stomach: *m* blonegyn
 Blota *v*, to meal; to beg meal
 Blotai, eion *nc*, beggar of meal

Bloteiaeth *nf*, meal, begging meal
 Blotty, tai *n*, meal-house
 Bloth -ion *nf*, blast, puff
 Blothach *nf*, fat woman
 Blowmon -iaid *n*, blackmoor, negro
 Blöyn -au *n*, blossom
 Blöynu *v*, to blossom, to flower
 Blwch, blychau *n*, box
 Blwng, blyngau *n*, angry look: *am*, surly, frowning, angry, crabbed: *f* blong
 Blwydd -i -au *nf*, year, twelvemonth
 Blwyddiad, iaid *n*, yearling; annual flower, &c. [almanac
 Blwyddiadur -on *n*, annual; year-book, Blwyddol *a*, annual, yearly
 Blwyddyn -edd *nf*, year. Blwyddyn naid, leap year
 Blychaid, eidiau *n*, box-full
 Blychu *v*, to put in a box
 Blychyn *n*, little box
 Blydd *a*, sappy; soft, tender
 Blyddiad *n*, rising of sap
 Blyngder *n*, ruffled temper
 Blyngiau *v*, to grow angry or surly
 Blyngu *v*, to ruffle; to frown
 Blynedd, blynnyddoedd, blynnyddau *nf*, year, twelvemonth
 Blynnyddol *a*, annual, yearly
 Blys -iau *n*, longing, craving; lust
 Blysgar *a*, craving; hankering
 Blysig *a*, voluptuous, lustful
 Blysigrwydd *n*, voluptuousness
 Blysio *v*, to long, to lust
 Blyision *np*, dainties, niceties
 Blythach *n*, fat paunch
 Blythai, eion *nc*, guzzle-gut
 Blythar, eiriau *n*, belch, eructation
 Blytheirio *v*, to belch, to eructate [bo!
 Bo *v*, may be: *n*, bugbear, scarecrow: *i*, Boesach *n*, vaunting, boast
 Boesachu *v*, to vaunt, to boast, to brag
 Boesachus *a*, vaunting, boasting
 Boch -au *nf*, cheek; chap
 Bochaid -eidiau *nf*, chap-full
 Bochdew *a*, fat-cheeked [tooth
 Bochddant, ddaint, ddannedd *n*, eye-
 Bochgern -au *nf*, jole
 Bochgernaid *n*, chap-full
 Bochglug *a*, blubber-cheeked
 Bochio *v*, to munch
 Bochlæs *a*, flabby-cheeked
 Bochlwyd *a*, pale-cheeked
 Bochlwyth -i *n*, chap-full
 Bochlwytho *v*, to stuff greedily, to gobble
 Bochog *a*, blubber-cheeked
 Bod *v*, to be, to exist
 Bod -au *n*, being, living being; residence

Bod -ion, Boda -od *n*, mountain kite
 Bodfys -edd *n*, the thumb
 Bodlawn, Bodlon, &c.=Boddlawn, &c.
 Bodo *nf*, aunt (in fond language)
 Bodofyddiaeth *nf*, ontology
 Bodol *a*, being, existing
 Bodoliaeth, Bodolaeth *nf*, existence
 Bodoldeb *n*, existence
 Bodrwy -au *nf*, ring=Modrwy
 Bodrwywr, wyr *n*, ring-maker
 Bodrydaf -au *n*, resort; hive
 Bodd -ion *n*, will, good will, consent
 Boddla -od-*n*, the red-shank=Troedgoch
 Boddfa -oedd *nf*, drowning-place
 Boddgar *a*, easily pleased
 Boddgarwch *n*, contentedness
 Boddhaol *a*, pleasing, satisfactory
 Boddhau *v*, to please, to satisfy
 Boddi *v*, to drown; to be drowned; to inundate
 Boddineb *n*, contentment
 Boddio *v*, to please, to satisfy
 Boddlawn, Boddlon *a*, contented; willing
 Boddlondeb *n*, contentment
 Boddlonedigol *n*, satisfactory
 Boddlongar *a*, contented [tent
 Boddloni *v*, to satisfy, to please, to con-
 Boddlonol *a*, tending to please
 Boddlonrwydd *n*, contentedness
 Boddlonus *a*, satisfied, contented
 Boddog, Boddol *a*, pleased, contented
 Boddus *a*, pleasing, agreeable [willing
 Bogail, eiliau *n* and *nf*, navel; nave.
 Bogail y Forwyn, Bogail Gwener,
 common navelwort
 Bogail, geiliaid *nf*, vowel
 Bogeilaidd, Bogeiliaidd *a*, umbilical
 Bogeilchwydd *n*, swelling of the navel
 Bogeilgen *n*, umbilicated liverwort
 Bogeil-lys *n*, navelwort [knob
 Boglwm, glymau, Boglyn -au *n*, boss,
 Boglynon *cn*, eryngo. Boglynon arfor,
 sea eryngo, sea holly
 Boglynu *v*, to boss; to bubble
 Boglynwaith *n*, embossment
 Bogwn, ynau *n*, might, potency
 Bogynog *a*, mighty, potent
 Bol -iau, Bola *n*, belly, paunch; stomach
 Bolaid, eidiau *n*, bellyful
 Bolch, bylchau *nf*, gap; notch
 Bolch *a*, having a gap, notched
 Bolchwydd *n*, swelling of the belly;
 pregnancy; swaggering
 Bolchwyddo *v*, to swell the belly
 Boldesa, Boldesu *v*, to bask in the sun
 Boldyn *a*, tight-bellied, full-bellied
 Bolera *v*, to guzzle, to sponge

Bolera, eion *n*, guzzler
 Bolgan -au *nf*, budget, pouch
 Bolgi, gwn *n*, greedygut, glutton
 Bolglwm, ymau *n*, boss; tuft
 Bolgodogion *np*, marsupialia
 Bolgwd *a*, paunch-belly
 Bolheulo *v*, to bask in the sun
 Bolio *v*, to belly, to gorge
 Boliog *a*, big-bellied [tatio
 Boloch *n*, disquietude, trouble, moles
 Bolol -ion *n*, bugbear, goblin
 Bolrwrth *a*, gluttonous, greedy
 Bolrwym *a*, costive, bound
 Bolrwymedd *n*, costiveness
 Bolrwyimo *v*, to make costive
 Bolrwyimyn -au *n*, belly-band
 Bolrythi *n*, greediness
 Bolrythu *v*, to gormandize
 Bolwag *a*, empty-bellied [in the bell
 Bolwst, ystiau *nf*, hernia; cholic; pai
 Bolwynt *nf*, flatulency; wind cholic
 Boly *n*, belly, paunch=Bol, Bola
 Bolysothach *n*, mixed language, jargo
 Bolystog *a*, having hernia
 Bolystyn *n*, hernia, rupture
 Bollt -au, byllt *nf*, bolt, dart, spar
 Bolltaid, eidiau *nf*, bolting; stalk
 Bolltiad *n*, bolting, darting
 Bon -au -ion *n*, stem, base; stock. Y
 bon, Boniad, the hindmost ox in
 plough or team. Bon y gler, the
 lowest class of minstrel
 Bonad, eidiau *n*, basement
 Bonbren -i *n*, harness stretcher
 Boncath -od, -au *n*, buzzard
 Bonclust -iau *n*, box on the ear
 Bonclustio *v*, to box the ear
 Boncwf -ion -iau *n*, stump, trunk, sto
 Bondew *a*, thick-legged, squabby
 Bondid -au *nf*, plough-chain
 Bondo *cn*, eaves, first thatch
 Bonedd *n*, descent, stock, nobleness
 birth, lineage, pedigree: *cn*, gentr
 nobility. Dwyn plant ar fonedd,
 give children a liberal education
 Boneddes -au *nf*, lady=Boneddiges
 Boneddig *a*, noble; genteel, gent
 manly. Gwr boneddig, gentleman
 Gwraig foneddig, lady. Mab bo
 eddig, young gentleman. Merch fo
 eddig, young lady; lady. Bonedd
 ion, gentlemen; gentry
 Boneddigaeth *nf*, gentility
 Boneddigaidd *a*, noble; genteel
 Boneddiges -au *nf*, lady
 Boneddu *v*, to ennoble
 Boneddwr, wyr *n*, gentleman

Bonfras *a*, thick-legged; clumsy
 Bonflagl &c. *nf*=Banflagl, &c.
 Bongam *a*, bandy-legged
 Bongamu *v*, to waddle
 Bongemi *n*, bandy-legged state
 Bonglerwch *n*, clumsiness, awkwardness
 Bonglwm, glymau *n*, knob on the end
 Bomiad, iaid *n*, the aft ox in a team
 Bonllef *nf*=Banllef
 Bonllost -au *nf*, the tail, genital
 Bonog *a*, stemmed, stalked; thick-
 Bonsang -au *nf*, base; layer [shanked
 Bonyg -au *nf*, plough-chain
 Bontin -au *nf*, buttock, rump
 Bontinog *a*, large-buttocked [stem
 Bonyn-au, Bonwn, ynan *n*, stump, stock,
 Bor -au *n*, focus; centre of a circle
 Bord -ydd -au *nf*, table, board (S. W.)
 =Bwrdd (N. W.) Bord gron, round
 Bordaid, eidiau *nf*, tableful [table
 Bore, Boreu, -au *n*, morn, dawn: *a*, early
 Boregwaith, Borengwaith *n*, morning
 time, a certain morning
 Boreuddydd, Boredddydd, -iau *n*, day-
 spring, break of day, morning
 Boreuedd *n*, earliness
 Boreufwyd, Borefwyd, -ydd *n*, breakfast
 Boreuo *v*, to become morning, to become
 Boreuol *a*, dawning, morning, early [day
 Bost -iau *n*, boast, bragging
 Bostio *v*, to boast, to brag
 Bot -iau *n*, round body
 Botas -au, Botasen *nf*, buskin; boot
 Botaswr, wyr *n*, bootmaker
 Botwm, ymau *n*, boss; button
 Botymog *a*, bossed; buttoned
 Botymu *v*, to boss; to button
 Both -au *nf*, nave of a wheel; boss
 Bothell -i *nf*, rotundity; bottle; blister
 Bothog *a*, rotund
 Brac *a*, frank, free, open; boastful
 Brad -au *n*, treachery, treason; perfidy;
 Bradbwl, byllau *n*, trap pit [plot
 Bradfwriad -au *n*, sedition
 Bradfwriadu *v*, to plot sedition
 Bradgyfarfod *n*, ague continuing but
 one day; ephemera
 Bradog, Bradol, Bradus *a*, treacherous,
 treasonable, traitorous; deceiving
 Bradu *v*, to commit treason; to plot
 Bradw *a*, mouldering, fretting away
 Bradwch, ychau *n*, treachery, prodiction
 Bradwr, wyr *n*, traitor, betrayer
 Bradwriaeth -au *nf*, traitorous act, trea-
 son, treachery
 Bradwrus *a*, traitorous
 Bradwy -on *n*, break off; blemish

Bradwy *v*, to crumble off
 Bradychol, Bradychus *a*, betraying
 Bradychu *v*, to betray
 Bradyn -ion *n*, prodigal
 Bradyniaeth *nf*, prodigality
 Braen -ion *n*, rot, corruption
 Braen *a*, rotten, corrupt
 Braenar -au *n*, fallow, ploughed land
 Braenaru *v*, to fallow
 Braendail, Braendir -oedd *n*, land ma-
 nured by cattle feeding on it
 Braenedigol *a*, putrefactive
 Braenedd *n*, putridity, rottenness
 Braenllyd *a*, putrid; mouldy
 Braenllydedd *n*, mouldiness
 Braenu *v*, to putrify, to rot
 Brag *n*, sprouting; malt
 Bragad *cn*, offspring; the van guard
 Bragal *v*, to vociferate
 Bragas -iaid *n*, slim fellow; long strider
 Bragaldian, Bragaldio *v*, to jabber, to
 babble, to gabble, to prate, to bother
 Bragdy, dai *n*, malt-house
 Bragio *v*, to issue, to branch; to brag
 Bragod -ion *n*, sprouting; compound;
 bragget; liquor so called [ment
 Bragodi *v*, to be active, to stir; to fer-
 Bragodlyn -oedd -au *n*, bragget liquor
 Bragodyn *cn*, sprout, germ
 Bragu, Brago *v*, to make malt; to malt
 Bragur -on *n*, sprout, germ
 Braguro *v*, to sprout out, to germinate
 Bragwair, weiriau *n*, viviparous grasses;
 sort of marsh-bent
 Bragwr, wyr, Bragydd -ion *n*, maltster
 Brai, breion *n*, that is broken out
 Braich, breichiau *nf*, arm; branch; verse
 Braidd *a*, near: *ad*, just, hardly, scarce-
 ly; nearly, almost
 Brail *cn*, the rose
 Braint, breintiau, breiniau *nf*, privilege,
 right; prerogative; dignity [with child
 Braisg *a*, gross, thick, large; pregnant,
 Braith *af*, variegated, motley: *m* brith
 Braith *n*=Praith
 Bral -au *n*, rag, shred. Brenin y bralau,
 tatterdemalion. Bral o ddyn, Brelyn
 o ddyn, ragged fellow
 Bralgi, gwn *n*, ragged fellow
 Bralog *a*, ragged, tattered; hairbrained
 Bram -au *nf*, short puff
 Brân, brain *nf*, crow; bridge of a fiddle
 Bran *n*, bran, husk
 Branaidd *a*, like a crow
 Branel -au *n*, the piece of timber which
 holds the mouldboard of the old
 Welsh plough; big rustic fellow

- Branes *np*, flight of crows
 Branos *np*, young crows
 Bras -au *n*, cross-bow
 Bras *a*, gross, large, thick; fat; coarse.
 Bras yr yd, Aderyn bras yr yd, Bras y ddrutan, bunting
 Brasäu *v*, to grow gross or fat
 Brasbwyth -au *n*, basting stitch
 Brasder *n*, grossness, fatness; fat
 Brasderog *a*, fat; greasy
 Brasliain, lleiniau *n*, coarse linen
 Braslun -iau *n*, rough-cast, sketch
 Brasnaddu *v*, to rough-hew
 Brasu *v*, to make gross or rough
 Brasweithio *v*, to rough-work
 Brat -iau *n*, clout, piece, rag; pinafore
 Bratiog *a*, clouted, ragged
 Brath -au *n*, stab; sting; bite
 Brathlys *n*, pimpernel
 Brathol *a*, stabbing; biting
 Brathu *v*, to stab; to sting; to bite
 Brau *a*, brittle, frail; frangible, fragile
 Bräw, Bräwch *n*, terror, dread, fright
 Brawd, brodyr *n*, brother; fellow; friar.
 Brawd yng nghyfraith, brother in law
 Brawd -au *nf*, judgement, verdict. Dydd brawd, day of judgement
 Brawdfa -on *n*, judgement-seat
 Brawdfaeth -i *n*, brother-fostering
 Brawdfaethu *v*, to foster as a brother
 Brawdgarwch *n*, brotherly love
 Brawdio *v*, to give judgement [cide
 Brawdliad, Brawdliaddiad, -au *n*, fratri-
 Brawdle -oedd *nf*, judgement-seat
 Brawdleiddiad, iaid *n*, a fratricide, brother-slayer
 Brawdol *a*, brotherly, fraternal
 Brawdoldeb *n*, brotherliness
 Brawdoliaeth -au *nf*, fraternity [ship
 Brawdoriaeth *nf*, brotherhood; fellow-
 Brawdwr, wyr *n*, judge
 Brawddeg -au *nf*, sentence
 Brawddegol *a*, sentential
 Brawl, broliau *n*, boast [vegetable soil
 Brawn *n*, produce. Brawn y ddaiar,
 Brawychol, Brawychus *a*, terrifying, terrific, frightful
 Brawychu *v*, to terrify, to affright
 Bre -on *nf*, peak, mount, hill
 Brebwl, byliaid *n*, blockhead
 Brecan -au *nf*, rug, coverlid
 Breccini *n*, despumption
 Breci, iau *n*, wort, sweet wort
 Brech -au *nf*, eruption, pox. — fawr, venereal disease. — goch, the measles. — las, confluent small pox. — wen, the small pox. — y cwn, mange. — y fuwch, cow pox. — y Iuddewon, leprosy. — y moch, swm pox. — yr ier, chicken pox.
 Brech *af*, brindled, freckled: *m* brych
 Brechdan -au *nf*, slice of bread and butter
 Brechlyd, Brechog *a*, having eruption or pox; pocky
 Brechlys *n*, common chickweed
 Bredych *n*, proditio
 Bref -au *nf*, lowing; bleating
 Brefai, Breflys *n*, pennyroyal
 Brefan -au *nf*, lump of butter
 Brefant, annau *n*, the windpipe. *Af* brefant, top of the windpipe
 Brefer *a*, vociferous, loud, shrill
 Brefiad, Breferad, -au *n*, bellowing
 Brefu *v*, to low, to bellow; to bleat
 Breg -au *n*, rapture, fissure
 Bregedd *n*, fragility, frailty
 Bregol *a*, fragile, brittle
 Bregu *v*, to become fragile
 Bregus, Brecus *a*, broken, fractious
 Bregyn *n*, grain of malt
 Breiad, iaid *n*, topping; rippling
 Breian -au *nf*, lump; rippling of water
 Breichaid, eidiau *nf*, armful
 Breichdlws, dylsau *nf*, bracelet
 Breicheidio *v*, to embrace
 Breichell -au *nf*, sleeve
 Breichio *v*, to use the arms
 Breichiol *a*, brachial
 Breichled, Breichrwy, Breichledr, -i *nf*, bracelet
 Breichlwytho *v*, to carry a greater load in one's arms than a person conveniently can
 Breichrwyo *v*, to put on bracelets
 Breichrwyol *a*, armillary
 Breiddfyw *a*, scarcely alive
 Breiddgof *a*, scarcely remembered
 Breing *np*, the commonalty
 Breila, Breilw, -on *cn*, rose; wild rose
 Breindir, Breinttir, -oedd *n*, allodial land
 Breinfa -oedd *nf*, palatinate
 Breinfawr *a*, highly privileged
 Breiniarll, ierll *n*, count palatine
 Breiniarllaeth *nf*, palatinate [chi
 Breinio *v*, to give privilege, to enfranchise
 Breiniog *a*, privileged, enfranchised
 Breiniol *a*, privileged, free
 Breiniolaeth -au *nf*, enfranchisement
 Breinioli *v*, to enfranchise
 Breintlen, Breinlen, -i *n*, charter
 Breintlys, Breinllys, -oedd *n*, prerogative court
 Breintlythyr -au *n*, letters-patent

- Breithlâd, Breisgiad *n*, becoming large or bulky; thick-ning [or bulky]
 Breisghau, Breisgio *v*, to become large
 Breisgion *np*, tow, oakum; refuse
 Breithell -au *nf*, what is of varied texture; caul; conflict. Breithell yr ymenydd, membrane enclosing the brain, dura mater
 Breithgan -au *nf*, macaronic poem
 Breith-hin *nf*, broken weather
 Breith-hinou *nf*, interval of fair weather
 Breithred -ion, Breithrwy -on *nf*, conflict
 Brelyn *n*, small rag or shred. See Bral
 Bremain *a*, puffing
 Bremian *v*, to puff
 Bren *n*, supremacy
 Brenig *np* (-en *nf*), limpets
 Brenin -oedd *n*, king, sovereign. Brenin cyfeddach, king of good fellows. Brenin pen beirdd, herald king at arms
 Breninaidd *a*, kingly, king-like
 Breninbysg -od *np*, the ling fish
 Brenindod -au *n*, royalty [augurate]
 Brenindodi *v*, to confer royalty; to in-
 Brenindy, dai *n*, king's house or palace
 Brenines -au *nf*, queen
 Breninesol *a*, belonging to a queen
 Breninfraint, freintiau, freiniau *n*, royal privilege or prerogative
 Breniniaeth -au *nf*, kingdom
 Breninllys -oedd *n*, king's court
 Breninllys -iau *n*, basil. — dof, great basil. — gwyllt, wild basil
 Breninol *a*, kingly, royal, regal
 Breninoli *v*, to royalize
 Breninwisg -oedd *nf*, royal robe
 Bresych *np* (-en *nf*), cabbages
 Bresychu *v*, to crumple
 Bretyn *n*, little rag
 Brethyn -au *n*, woollen cloth. Brethyn dinesig, superfine cloth. Brethyn deuled, broadcloth
 Brethyniaeth *nf*, woollen drapery
 Brethynol *a*, of cloth
 Brethynwr, wyr, Brethynydd -ion *n*, woollen draper
 Brëu *v*, to low; to bleat
 Breuad, aid *n*, cannibal; grave-worm
 Breuan, ain *nf*, carrion crow
 Breuan -au *nf*, handmill. Breuan dinfoel, the lesser handmill
 Breuandy, dai *n*, mill-house
 Breuanllif -au *nf*, grindstone
 Breuant, annau *n*, windpipe
 Breuanu *v*, to bray, to pound
 Breuawd *n*, brittleness, frailty
 Breubys -ion *cn* (-yn *n*), bit, crumb
 Breuder *n*, brittleness, frailty
 Breuddil -au *n*, grinder
 Breuddilo *v*, to grind
 Breuddwyd -ion *n*, dream. Breuddwyd o ddyn, dreamer, mope, moping fellow
 Breuddwydio *v*, to dream
 Breuddwydiol *a*, dreaming
 Breuddwydiwr, wyr *n*, dreamer
 Breufer *a*, sonorous; lowing
 Breulif *a*, brittle-edged
 Breuo *v*, to grow brittle
 Breuol *a*, brittle, frail
 Breuolaeth, Breuolder *n*, brittleness
 Brëyr -on *n*, baron
 Brëyrdir -oedd *n*, baron-land
 Brëyres -au *nf*, baroness
 Brëyriaeth -au *nf*, baronage
 Brëyrllys -oedd *n*, court-baron
 Brëyrol *a*, baronial
 Bri -au *n*, dignity, honour; rank
 Briad -au *n*, dignifying
 Brial *cn*, grass of Parnassus
 Briallu *np* (briallen *nf*), primroses. Briallu Mair disawr, oxlip, great cowslip. Briallu Mair sawyrus, cowslip, paigle
 Bricyll *np* (-en *nf*), apricots
 Bricyllwydd *np* (-en *nf*), apricot-trees
 Brid -iau *n*, eruption; the scab
 Brido *v*, to break out, to erupt
 Bridol *a*, eruptive, scabby
 Briduw *n*, warranty, earnest
 Bridd -iau *n*, springing forward
 Brig *n*, top, summit: *cn* -au, tops (as of trees and plants); top-branches; twigs; the hair. Brig pren, the top of a tree, or the upper branches. Brigau coed, the branches or tops of trees. Brigau'r twynau, yellow bed-straw. Ym mrig y nos, Ym mrig yr hwyr, in the dusk. Codi ym mrig un, to attack a person
 Brigant, annau *n*, summit; Highlander
 Brigbori *v*, to browse, to nibble
 Brigdori *v*, to top, to prune
 Brigddyrnu *v*, to thresh out the top
 Briger -au *cn*, tuft; hair of the head. Briger blodeuyn, capillaments of a flower. — Gwener, — Gweno, true maidenhair
 Brigeraid, Brigerol *a*, capillary
 Brigfain *a*, pointed, acuminate
 Brigfeinio *v*, to point, to sharpen
 Brigfrig *ad*, top to top; at loggerheads; in a scuffle
 Brigladd *v*, to lop the tops [sprays]
 Briglas *a*, having blue (or dark green)

Briglwyd *a*, hoary-headed
 Briglwydo *v*, to grow hoary
 Brigo *v*, to top; to flourish
 Brigoga *a*, having tops; branchy; flourish-
 Brigol *a*, shooting up; branching [ing
 Brigwellt *n*, hairgrass
 Brigwlydd *cn*, water starwort
 Brigwn, ynau *n*, andirons
 Brigwyn *a*, white-topped: *f* brigwen
 Brigyn *n*, top branch, twig
 Brigynol *a*, branching out
 Brigystod -au *nf*, the top row
 Bril, Brilyn *n*, clout, rag
 Brilwm, lymiaid *n*, bare or naked one
 Bril-lys -iau *n*, bastard pimpernel, small
 Brio *v*, to dignify, to honour [chaffweed
 Briol *a*, dignifying; honorary
 Briſg -ion *n*, track, trace
 Briso *v*, to track, to trace [*f* braith
 Brith *a*, mixed, motley, pied, speckled:
 Brithawd *n*, variegation
 Brithawdl, odlau *nf*, mixed rhyme
 Brithdwym *n*, sort of caudle
 Britheg *nf*, chequered daffodil
 Brithedd *n*, variegation
 Brithgi, gwn *n*, mongrel dog
 Brithgoch *a*, variegated with red
 Brithiaith, ieithoedd *nf*, mixed lan-
 guage; patois
 Brithlas *a*, dappled grey
 Brithlen -i *nf*, arras
 Brith *v*, to variegate; to dapple; to
 speckle; to break (as milk in churn-
 ing)
 Brithodli *v*, to use mixed rhyme
 Brithog *a*, variegated, dappled
 Brithog *nf*, fricassee, fritter; custard
 Brithol *a*, variegating
 Brithred -ion *n*, confusion, turmoil
 Brithryw *a*, heterogeneous
 Brithwlaw *n*, drizzling rain
 Brithwr, wyr *n*, one having his skin
 stained; one wearing a particoloured
 dress; Pict
 Brithwy -on *n*, confusion
 Brithwyn *a*, motley-white
 Brithyd *n*, mixed corn, meslin. Bara
 brithyd, meslin bread
 Brithyll -od -iaid *n*, trout. Brithyll *y*
 dom, prickle-back, stickle-back
 Brithyn *n*, macaroni
 Briw -iau *n*, wound, cut; matter, pus.
 Briw *y* march, common vervain
 Briw *a*, broken; brayed
 Briwant, annau *n*, broken state
 Briwdoni *v*, to break the surface
 Briwddail *np*, herbage

Briweg *cn*, stonecrop. Briweg *y* ceryg
 English stonecrop
 Briwennig *a*, shattered, broken
 Briwfara *n*, broken bread
 Briwiaith, ieithoedd *nf*, jargon
 Briwion *np* (-yn *n*), fragments
 Briwioni *v*, to crumble; to pulverize
 Briwlys *n*, woundwort. Briwlys tew.
 banog, downy woundwort. Briwly.
 y taiog, marsh woundwort
 Briwo *v*, to break; to crumble; to cut
 to wound; to hurt; to be hurt
 Briwod *n*, driven snow
 Briwsion *np* (-yn *n*), crumbs, fragment
 Briwsioni *v*, to crumble
 Briw-wlaw *n*, drizzling rain
 Briwwydd *np*, dry brush-wood
 Briwydd *nf*, bedstraw. Briwydd wen
 smooth heath bedstraw. Briwyd.
 felen, yellow bedstraw
 Briwys -ion *cn*, small crumb
 Bro, bröydd *nf*, inhabited land; countr.
 Broaidd *a*, rural, country-like; pleasan
 Broawl *a*, like cultivated land
 Broc *a*, of a mixed colour; roan; grizzled
n, mixed colour; roan colour. Ceffy
 broc, roan horse. Dafad froc, Dafa
 frogla, grizzled sheep
 Brocen -au *nf*, the breast, the bosom
 Broch -ion *n*, din, tumult; badger: *ny*
 froth, foam; wrath
 Brochell -au *nf*, tempest
 Brochi *v*, to chafe, to fume; to bluster
 Brochus *a*, fuming; blustering
 Brodedd *n*, fraternity
 Brodio *v*, to embroider, to darn
 Brodiog *a*, embroidered, darned [pai
 Brodir -oedd *nf*, cultivated land; cham
 Brodor -ion *n*, member of society; nativ
 Brodordy, dai *n*, collegiate house
 Brodoriaad -au *n*, fraternization
 Brodoriaeth -au *nf*, fraternity
 Brodoriol *a*, federative
 Brodorol *a*, native
 Brodre *n*, social intercourse
 Brodyr *np* (brawd *n*), brothers, brethren
 Brodyrde *n*, fellowship
 Brodyriol *a*, fraternal
 Broddeg -au *nf* = Brawddeg
 Broddosbarth *nf*, chorography
 Broes -au *n*, a small pointed piece of
 wood. — edafedd, — gwlan, yar
 slipper, yarn stick = Pric edafedd
 — canwyllau, candle slipper
 Broga -od *n*, frog. Griff y broga, frog
 spawn
 Brogla *a*, grizzled, grisled. See Broc

Bröig *a*, pleasant as a vale [ing
 Brol, Broled *n*, boast, bragging; vaunt-
 Brolaidd, Brolig *a*, luxuriant, fertile
 Brolian, Brolio *v*, to brag, to vaunt
 Brolwydd *n*, patriotism
 Bron -au *nf*, breast, pap: -ydd, breast
 of a hill. Bron alarch, cuttle-fish
 bone. Ger bron, in presence of, be-
 fore. Ym mron, almost
 Bron *ad*, almost, nearly, on the point of
 Brona *v*, to give the breast
 Bronaidd *a*, swelling as a breast
 Bronallt, elltydd *nf*, smooth declivity
 Brondor -au *nf*, breastplate
 Bronddu *a*, black-breasted. Bronddu
 y twynau, plover
 Broneg -au *nf*, breastplate
 Bronfoll -au *n*, stomacher [thrush
 Bronfraith *a*, mottled-breasted: *nf*,
 Brongengl -au *nf*, breast-leather
 Bronglwm, glymau *n*, breast-knot
 Brongul *a*, narrow-chested
 Bronguli *n*, narrowness of the chest
 Bronheilin *a*, free-hearted
 Bronig *nf*, little pap
 Bronisel *a*, low-chested
 Bronlliain, lleiniau *nf*, breast-cloth
 Bronllydan *a*, broad-chested
 Bronog *a*, full-breasted
 Bronrhain *a*, high-breasted [redbreast
 Bronrhuddog, Bronrhuddyn, -od *n*, the
 Bront *af*, filthy, dirty; surly: *m* brwnt
 Bronten -od *nf*, dirty wench
 Bronuchel *a*, high-chested
 Bronwala *n*, contentment
 Bronwedd -au *nf*, the bosom
 Bronwen *a*, white-breasted: *nf*, weasel
 Bronwerth *nf*, borage. — y wiber,
 viper's bugloss
 Bronwst *nf*, pain of the breast
 Bronwyn *a*, white-breasted: *f* bronwen
 Bronwys, Bronwst *n*, pilewort
 Broth -au *nf*, stir, tumult=Brwth
 Bru *n*, the womb; the belly [ine
 Bruawl *a*, belonging to the womb; uter-
 Brud -iau *n*, chronicle; surmise; con-
 Brudai, eion *n*, chronicler [lecture
 Brudiaeth *nf*, chronology [prophecy
 Brudio *v*, to record; to surmise; to
 Brudiol *a*, chronological [wizard
 Brudiwr, wyr *n*, chronicler; diviner,
 Brut -iau *n*, chronicle. — y tywys-
 ogion, chronicle of the princes
 Brweh, brychion *n*, ferment, stir
 Brwchan *n*, candle, thin flummery
 Brwd *a*, hot, warm; acrid
 Brwdfrydig *a*, zealous

Brwg, brygau *n*, growth; brake
 Brwmstan *n*, brimstone [bront
 Brwnt *am*, foul, nasty, dirty; surly: *f*
 Brwth, brythau *n*, stir, tumult
 Brwyd -au *n*, brooch; braid; broidering
 frame. Brwydau, braids of a loom
 Brwyd *a*, full of holes; torn, rent
 Brwyden *nf*, the reeds of a loom
 Brwydo *v*, to make interstices; to em-
 Brwydr -au *nf*, battle, conflict [broider
 Brwydrin -au *nf*, combating
 Brwydro *v*, to battle, to fight in war
 Brwydrol *a*, battling, fighting
 Brwydwaith *n*, embroidery [broiderer
 Brwydweithydd, Brwydydd -ion *n*, em-
 Brwyn -ion *n*, pricking; smarting
 Brwyn *np* (-en *nf*), rushes. Brwynen
 afon, the middle stream of a river.
 Brwynen ffordd, the trodden part of
 a road
 Brwynddail *np*, spiderwort
 Brwyneg *nf*, a place where rushes grow
 Brwynfryd *n*, anxious mind
 Brwyniad, iaid *n*, smelt; sparring
 Brwyno *v*, to gather rushes; to prick;
 Brwynog *a*, having rushes [to throb
 Brwys *a*, luxuriant, fertile
 Brwysedd *n*, luxuriance
 Brwysg *a*, unwieldy; drunk
 Brwysgedlys *n*, coriander
 Brwysgedd *n*, unwieldiness; inebriety
 Brwysgo *v*, to become drunk
 Brwysgol *a*, unwieldy; drunk
 Brwyso *v*, to grow luxuriantly
 Bry *a*, high: *ad*, upwards, above
 Brycan -au *n*, rug=Brecan
 Brycell -au *nf*, covert, brake
 Brych -au *n*, rough covering; the after-
 birth of a cow: *a* (*f* brech), brindled,
 freckled
 Brychan *n*, brindled covering; plaid
 Brychau *np* (euynd *n*), motes, flue
 Brychell -iaid *n*, trout
 Brychen -au *nf*, bubbling spring
 Brycheulyd *a*, full of dirty spots
 Brycheuo *v*, to pick; to maculate
 Brycheuog *a*, spotted
 Brycheuyn *n*, mote; hair: *p* brychau
 Brychiad, iaid *n*, salmon trout
 Brychni *n*, freckledness; freckles
 Brychlyd, Brychog *a*, brindled, freckled
 Brychu *v*, to brindle, to freckle
 Brychwyn *a*, of a brindled white
 Brychyn *n*, speckled one
 Brychynu *v*, to speckle
 Bryd *n*, impulse; mind, thought
 Brydai, eion *n*, a heating iron, heater

- Brydaint, Brydaniaeth *n*, inflammation
 Brydian *v*, to inflame; to throb
 Brydiannol *a*, simmering; heating
 Brydiannu *v*, to simmer; to throb
 Brydiannus *a*, heating; throbbing
 Brydiant, iannau *n*, heating; throbbing
 Brydio *v*, to heat, to inflame; to throb
 Brydiog *a*, heated; throbbing
 Brydiol *a*, of a heating quality
 Brydlawn *a*, resolute, intent
 Brydlonedd *n*, resoluteness
 Brydd *a*, feeble, weak, sickly
 Bryddon *n*, feebleness, debility
 Bryddoneg -au *nf*, babbling, jargon
 Brygai, eion *n*, what overgrows
 Brygain *a*, luxuriant; rank
 Brygaint *n*, luxuriance [talk foolishly
 Brygawthan *v*, to babble or prate, to
 Brygawthen *nf*, rignarole, prattle
 Brygawthwr, wyr *n*, babbler
 Brygu *v*, to grow out, to overspread
 Bryn -iau *n*, hill, mount
 Brŷn, brynau *n*, grudge, malice
 Brynach, aich *n*, highland region
 Bryn cyn -au *n*, clod; little hillock
 Bryn cynog *a*, full of clods; uneven
 Bryn cynu *v*, to break clods
 Brynial *v*, to be heaping
 Bryniog *a*, full of hills, hilly
 Brynti, Bryntai *n*, filthiness, dirtiness
 Brys -iau *n*, quickness, haste
 Brysebyr -on, Brysfynag, fyneig *n*, tele-
 Brysfyneg -ion *nf*, telegram [graph
 Brysg *a*, quick, nimble, brisk
 Brysgar *a*, quickening; hasty
 Brysglud -ion *n*, a diligence; express
 Brysgyll -au *n*, truncheon [carriage
 Brysio *v*, to hasten
 Brysiol *a*, hastening, hurrying
 Bryslythyr -au *n*, dispatch
 Brysyll -au *n*, truncheon
 Brytwn *n*, Briton; field southernwood
 Brythai, eion *n*, rioter
 Brythain *a*, riotous, bawling
 Brythaint *n*, riot, tumult
 Brythar, Brytheiriad *n*, eruption
 Brythawd, odau *n*, riot, disturbance
 Brytheirio *v*, to belch, to eructate
 Brythol *a*, turbulent, riotous [*s*, Briton
 Brythron -iaid *np*, a tribe of Britons:
 Brythoneg, Brythonaeg *nf*, the Brython
 speech; British language
 Brythonig *a*, relating to the tribe of
 Brython, or their language
 Brythred -ion *nf*, conflict
 Brythu *v*, to quarrel, to brawl
 Brythus *a*, turbulent, brawling
 Brythwch *n*, tumult, brawl
 Brythwy -on *n*, tumult, uproar
 Brythyn *n*, stir, brawl; Briton
 Bryw *n*, vigour, briskness
 Bryw *a*, vigorous, brisk, wanton
 Brywder *n*, vigorousness
 Brywes *n*, bread steeped in broth or po
 Brywio *v*, to invigorate [liquor
 Brywiog *a*, vigorous, lively
 Brywiol *a*, invigorative
 Brywus *a*, vigorous; wanton
 Brywusder *n*, wantonness
 Bu -on *n*, a being; *f*, cow
 Bu *v*, was, it came to pass
 Buach *n*, churl, clown
 Buachu *v*, to act churlishly
 Bual, ail *n*, buffalo, bison; bugle
 Bualgen -au *n*, buffalo hide; buff-leather
 Bualgorn, gryn *n*, bugle horn
 Buan *a*, swift, nimble, fast, quick, flee
 Buander, Buamedd *n*, swiftness, speed
 Buandroed *a*, swift-footed [velocity
 Buanocâu *v*, to acquire speed
 Buanog *a*, full of swiftness
 Buanol *a*, accelerative
 Buanred *a*, of swift course
 Buarth -au *n*, cattle yard; fold; yard
 Buarthfa, fêydd *nf*, folding-place
 Buartho, Buarthu *v*, to shut in a fold
 Buarthog *a*, folded, penned
 Buch *nf*, life
 Buch, Buchod *np*, cattle, kine
 Buchedd -au *nf*, course of life; morali
 Bucheddodâu, Bucheddu *v*, to lead a l
 Bucheddol *a*, living; moral. Yma
 roddion bucheddol, moral or practice
 discourses
 Bucheddoldeb *n*, morality
 Bucheddogaeth *nf*, course of life; life
 Buches -au *nf*, milking fold. Buch
 ddefaid, fold for milking sheep
 Buchio *v*, to low, to bellow; to cry
 Budr *a*, dirty, nasty, filthy, foul, vile
 Budrchwil, Budrchwilen, -od, *nf* wa
 newt; lizard [nastiness, fi
 Budredd, Budreddi *n*, filthiness, d
 Budreddu *v*, to defile, to soil
 Budrhaol *a*, defiling, polluting
 Budrhau *v*, to defile, to soil, to pollute
 Budriaith *nf*, obscene speech foul l
 Budro *v*, to dirty, to soil [gu
 Budrog *a*, abounding with dirt
 Budrogen -od *nf*, filthy wench
 Budrogi *v*, to make filthy
 Budrol *a*, dirtying, soiling
 Budd -ion *n*, profit, gain [bitt
 Buddai, eion *nf*, churn: *n*, gainer; *v*

- Buddel, Buddelw, Buddeilw, -ydd *n*,
cowhouse post
- Buddfawr *a*, advantageous
- Buddiant *n*, advantage, gain
- Buddio *v*, to profit, to avail
- Buddiol *a*, profitable; beneficial
- Buddioldeb *n*, profitableness
- Buddioli *v*, to make profitable
- Buddred -ion *nf*, advantage, profit
- Buddug -ion *nf*, victorious one; goddess
of victory; Boadicea
- Buddugo *v*, to triumph; to gain advan-
tage; to obtain victory
- Buddugol *a*, victorious, triumphant
- Buddugoliaeth *nf*, victory
- Buddugoliaethu *v*, to be victorious
- Buddugoliaethus, Buddugoliaethol *a*,
victorious, triumphant [victor
- Buddugwr, Buddugoliaethwr, wyr, *n*,
- Buelin *a*, of a buffalo's horn: *n*, bugle
- Bugad *n*, confused noise
- Bugadu *v*, to threaten, to vaunt
- Bugail, eiliaid, Bugeiliwr, wyr, Bugeil-
ydd -ion *n*, shepherd, herdsman
- Bugeila, Bugeilio *v*, to tend a flock.
- Bugeila brain, to scare away crows.
- Bugeila plant, to take care of children
- Bugeilaidd, Bugeiliaidd, Bugeiliol *a*,
pastoral
- Bugeileg -ion, Bugeilgerdd -i *nf*, bucolic,
pastoral poem, eclogue
- Bugeiles, Bugeilies, Bugeilyddes, -au
nf, shepherdess
- Bugeilffon, ffyn *nf*, shepherd's crook
- Bugeilgan -au *nf*, pastoral song
- Bugeilgi, gwn *n*, shepherd's dog
- Bugeiliaeth -au *nf*, pastoral care
- Bugeilwriaeth -au *nf*, pastoral office
- Buglawdd *n*, earth turned up by a bull
- Bugloddi, Bugloddio *v*, to turn up the
Bugraffiad -au *n*, biography [ground
- Bugraffydd -ion *n*, biographer
- Bugraffyddiaeth -au *nf*, biography
- Bugunad -au *n*, bellowing; roar [to roar
- Bugunad, Buguned, Buguno *v*, to bellow,
- Bugunwr, wyr *n*, one who roars
- Bul -ion *n*, seed-vessel of some plants;
- Buladd *n*, water hemlock [hull
- Bulwg *n*, cockle-weed, corn-rose. Bul-
wg Rhufain, coriander of Rome. Bul-
wg Ffrengig, poppy
- Bumustl *n*, oxbane; hemlock
- Bun *nf*, woman, maiden; fair one [lion
- Buna -on *n*, ten hundred thousand, mil-
- Bunnywen -od *nf*, goddess; nymph
- Bur -ion *n*, violence, rage
- Burgyn -ion *n*, carcase, carrion
- Burgynio *v*, to mangle to death; to
make a dead carcase of
- Burgyniol *a*, cadaverous
- Buria *n*, carcase, carrion
- Burth -on *n*, violent thrust [away
- Burthio *v*, to repulse, to repel; to chase
- Burwy -on *n*, cow fetter
- Bury, on *n*, carnivorous bird
- Burym *n*, barm, yeast; froth
- Burymu *v*, to froth; to ferment
- Bus -au *nf*, the human lip
- Bustach, tych, -iaid *n*, bullock; steer
- Bustachu *v*, to buffet about; to beat;
to wrangle [ddaiar, centaur
- Bustl -au *n*, gall, bile; choler. Bustl *y*
- Bustlaidd *a*, like gall; bitter as gall
- Bustlo *v*, to yield gall
- Buwch, Buw, -od *nf*, cow. Y fuwch
goch gota, lady-cow, lady-bird
- Bŷn *n*, bullock
- Bw -on *n*, threat; terror; bugbear
- Bw *i*, of threatening
- Bwa, bwä *n*, bow; arch
- Bwäd, adau *n*, bowing, bowering
- Bwä *v*, to bend like a bow; to arch
- Bwbach -od *n*, bugbear, goblin; scare-
crow. Bwbach dallan, blindman's buff
- Bwbaches -au *nf*, she-goblin
- Bwbachog *a*, abounding with hobgob-
lins; terrifying
- Bwbachu *v*, to scare; to buffet
- Bwbachus *a*, easily scared
- Bwbechni *n*, bestiality
- Bwcai, eion *n*, maggot
- Bwei, iod *n*, hobgoblin, bugbear
- Bwel, byclau *n*, buckle
- Bweled, Bwleldr, -au *nf*, buckler
- Bwch, bychod *n*, buck. Bwch gafr, he-
Bwg -au *n*, hobgoblin [goat
- Bwgan -od *n*, bugbear, hobgoblin
- Bwgwl, bygylau *n*, threat, menace
- Bwgwth, bygythion *n*, threat, menace
- Bwgwth, *v*, to threaten; to scare=By-
gwth, Bygythio
- Bwng *n*, orifice, bung
- Bwngler -iaid *n*, bungler, botcher
- Bwhwman *v*, to waver: *n*, fluctuation
- Bwl, bylau *n*, round hollow body. Bwl
cart, the nave of a cart wheel
- Bwla -on *n*, bull; gale [budget
- Bwlan -od *nf*, straw vessel to hold corn;
- Bwlch, bylchau *n*, gap; defile; notch
- Bwlch *a*, broken, notched. Bwlch yn
y wefus, hair-lip
- Bwlg -au, bylgau *n*, bulky round body
- Bwlgan -au *nf*, straw corn vessel;
- Bwltys *n*, yellow water-lily [budget

Bwlwg *n*, the threatening attitude of a
 Bwmbwr *n*, murmur, roar [bull
 Bwmp, bympiau *n*, hollow sound. A-
 deryn y bwmp, Aderyn y bwn, bittern.
 Chwil y bwmp, Chwilen y bwmp,
 black beetle
 Bwn, byniaid *n*, the bittern
 Bwn, bynau *n*, spear-head
 Bwr -au *n*, entrenchment; embankment
 Bwra *n*, croft by a house [bankment
 Bwrch, byrchau *n*, rampart, wall; em-
 Bwrtais, deisiaid *n*, burgess
 Bwrdeisdref -i -ydd *nf*, borough town
 Bwrdeisiaeth *nf*, municipalism, munici-
 Bwrdd, byrddau *n*, table; board [palaty
 Bwrgais, geisiaid *n*, burgess
 Bwriad -au *n*, casting; design, pur-
 pose, intent [designed
 Bwriadol *a*, purposing or intending;
 Bwriadu *v*, to purpose, to intend, to
 design; to resolve; to devise
 Bwriadus *a*, purposing [bubbling
 Bwrlwm, lymau *n*, bubble; gurgling,
 Bwrlwmol *a*, gurgling
 Bwrlymu *v*, to gurgle, to bubble
 Bwrn, byrnau *n*, truss, heap, load
 Bwrnel -i *n*, bundle, pack
 Bwrw *n*, cast, throw; woof. Haiarn
 bwrw, cast iron
 Bwrw *v*, to cast, to throw; to imagine;
 to calculate; to strike; to rain. —
 amcan, to guess. — eira, to snow.
 — ergyd, to give a blow. — ewyn,
 to foam. — gwlaw, to rain. Nid wyf
 yn bwrw mo'i ol, I take no notice of
 it; I do not care for it
 Bwsg, bysgau *n*, grafting-tool
 Bwt, bytiau *n*, hole, button-hole; dung-
 cart; basket placed in a stream to
 catch fish
 Bwtias -au *cn*, pair of boots. Bwtias y
 gog, Botas y gog, Botasen y gog,
 wild hyacinth
 Bwth, bythod *n*, hut, booth, cot
 Bwthyn -od *n*, small cabin, hut
 Bwyd -ydd *n*, meat, food, victuals. —
 y barcud, — y boda, — y llyffaint, —
 ellyllon, agaric, toadstool, fungus.
 — yr hwyaid, duckweed. — a llyn.
 — a diod, meat and drink. — y
 moch, haws. — y gwew, wood sorrel
 Bwydiar -au *nf*, voider
 Bwydiog *a*, gluttonous
 Bwydlys -iau *n*, salad
 Bwydo *v*, to feed, to give food
 Bwydwr, wyr *n*, feeder
 Bwyell, eill *nf*, axe, hatchet

Bwyellan, Bwyellig *nf*, small hatchet
 Bwyellawd, odau *nf*, stroke or cut with
 a hatchet
 Bwyellgaib, geibiau *nf*, pick-axe
 Bwygilydd, *ad*, severally; mutually
 Bwyllwrw, yriau *n*, provisions for ;
 Bwyst *a*, savage, ferocious [journey
 Bwyst -ion *n*, wildness, ferocity
 Bwystfil -od *n*, wild beast; beast
 Bwystflaid *a*, beastly, brutish
 Bwystlawn *a*, voracious, devouring
 Bwystnon *n*, cattle pestilence, murrain
 Bwystus *a*, brutal, ferocious
 Bwyta *v*, to eat, to take food
 Bwytd *n*, eating
 Bwytdaw *a*, eatable, edible
 Bwytai, eion *n*, greedy eater
 Bwytal *n*, victuals, viands
 Bwytaol *a*, eating; eatable
 Bwytdawr, awyr *n*, eater
 Bwytdig *a*, given to eating
 Bwyteigrwydd *n*, gluttony
 Bwyty, tai *n*, pantry, buttery
 Bych -od *n*, wretched being
 Bychaid *a*, like a buck
 Bychan *a*, little, small: *f* bechan
 Bychander, Bychandra, Bychanedd
 littleness, diminutiveness
 Bychanig *a*, diminutive: *f* bechani
 Bychanigion, diminutives
 Bychanigo *v*, to disparage [note thir
 Bychanigyn *n*, very little, small, or m
 Bychanu *v*, to lessen; to slight, to di
 parage, to depreciate [agui
 Bychanus *a*, tending to lessen; dispa
 Bychod *n*, small matter
 Bychodedd *n*, small quantity
 Bychodog *a*, destitute
 Bychydig *a*, trifling, very little
 Bychygyr -on *n*, drone
 Byd -oedd *n*, the world; the univers
 state; life. Mawr byd, very grea
 vastly big, vast, huge. Gwyn ei fy
 happy or blessed is he
 Bydaf -au *n*, nest of wild bees
 Bydan *n*, little world, microcosm; peri
 of the world
 Bydgarwch *n*, love of the world
 Bydiaeth *nf*, livelihood
 Bydiantol *a*, of a course of life
 Bydiant, iannau *n*, a living
 Bydio *v*, to pass a life, to live
 Bydiog *a*, having life. *f*, evergre
 Bydiog las, ground-ivy, gill. By
 iog lwyd, mugwort
 Bydiogi *v*, to bring to the world; to
 as a midwife

Bydol *a*, worldly, secular, mundane
 Bydoldeb *n*, worldliness
 Bydolddyn -ion *n*, worldling
 Bydraith, eithiau *nf*, law of the world
 Bydu *v*, to give existence
 Bydwr, wyr *n*, accoucheur
 Bydwraig, wragedd *nf*, midwife
 Bydyssawd *n*, the universe [will be
 Bydd -ion *n*, tie, keeping together: *v*,
 Byddag -au *nf*, snare, springe
 Byddagl -au *nf*, snare, trap
 Byddaglu *v*, to ensnare, to trap
 Byddair, eiriau *nf*, ambuscade [sons
 Byddar *a*, deaf. Byddariaid, deaf per-
 Byddardod, Byddardra, Byddarweh,
 Bydderi *n*, deafness
 Byddarllys *n*, the house-leek
 Byddaru *v*, to deafen, to stun
 Byddin -oedd *nf*, band or troop; army.
 Y fyddin, the army
 Byddino *v*, to embattle, to set in array
 Byddinol *a*, embattling
 Byddon *nf*, agrimony. Byddon chwerw,
 hemp-agrimony
 Byddu *v*, to be; to exist
 Bygant, aint *n*, scarer; bailiff
 Bygant *n*, small coin; trifle
 Bygegyr -on *n*, drone bee
 Bygel -ydd *n*, bugbear, scarecrow, hob-
 goblin. — nos, phantom, hobgoblin.
 See Bugail [tually
 Bygilydd, Bwygilydd *ad*, severally; mu-
 Bygwl, ylau, *n*, threat, intimidation
 Bygwl, Bygylu *v*, to threaten, to menace
 Bygwth, ythion *n*, threat, menace
 Bygwth, *v*, to threaten, to intimidate,
 to menace
 Bygwydd -au *n*, hobgoblin
 Bygylus *a*, intimidating, scaring
 Bygythio *v*, to threaten, to menace
 Bygythiol *a*, threatening, menacing
 Byl -au *n* and *nf*, brim, edge. Hyd y
 fyl, to the brim
 Bylchog *a*, breached; notched
 Bylchu *v*, to make a notch, to breach
 Byle -on *n*, box, trunk
 Byliad *n*, edging
 Byr *a*, short, brief; abrupt: *f* ber.
 Ar fyr, shortly; in short
 Byrhau *v*, to shorten, to abridge
 Byrbryd -iau *n*, luncheon
 Byrbwyll *a*, thoughtless, giddy, rash
 Byrbwylldra, Byrbwylledd *n*, thought-
 lessness, rashness
 Byrder, Byrdra *n*, shortness. Ar fyr-
 byrdon *nf*, bass (in music) [der, shortly
 byrdraith, dreithiau *nf*, brachylogy

Byrddwn *n*, bass (in music)
 Byrffwch, fychod *n*, badger; hairy little
 fellow
 Byrffwch *a*, hairy, shaggy; rough
 Byrffyr *a*, impromptu
 Byrffys -edd *n*, the little finger
 Byrhoedledd *n*, shortness of life
 Byrhwech, hychod *n*, badger
 Byriad -au *n*, arm [logy
 Byriaith, ieithoedd *nf*, laconism, brachy-
 Byrian, ienau *nf*, short plough yoke
 Byriewys *np*, oxen in a short yoke
 Byrllawiog *a*, having a short hand;
 without means. Hael byrllawiog,
 liberal without means
 Byrlysg -au *n*, truncheon
 Byrnaid, neidiau *n*, truss, bundle
 Byrnio *v*, to truss, to bundle
 Bys -edd *n*, finger; the hand of a clock
 or watch. — troed, toe. — bach,
 little finger. — blaen, fore finger. — y
 fodrwy, ring finger. Bawdfys, thumb.
 Canolfys, middle finger. Bysedd y
 cwn, — cochion, — ellyllon, foxglove.
 — yr iâr, wild radish
 Bysaid, eidiau *n*, as much as can be
 Bysio *v*, to finger [held on the finger
 Bysiog, Byseddog *a*, fingered
 Bysle -oedd *n*, finger-stall
 Byson -au *nf*, finger-ring; ring
 Bystwn *n*, whitlow
 Byswain, weiniau *nf*, thimble
 Byswellt *n*, cock's foot grass
 Byth *n*, eternity: *ad*, for ever; ever,
 always; never. — bythoedd, for ever
 and ever. — a hefyd, ever and anon
 Bythddeiliog *a*, evergreen
 Bytheirio *v*, to belch, to eructate
 Bytheuad, iaid *n*, hound
 Bytheuades -au, Bytheuadast, eist *nf*,
 hound-bitch
 Bytheuadgi, gwn *n*, hound-dog
 Bythfyw *a*, ever-living
 Bythol, Bythig *a*, eternal, perpetual
 Bytholrwydd *n*, everlastingness
 Byw *v*, to live, to exist. Yn byw, living,
 existing [alive
 Byw *a*, alive, living, quick. Yn fyw,
 Bywed *n*, core of fruit; pith
 Bywedyn *n*, core; pith
 Byweiddio *v*, to animate
 Bywfyth *a*, everliving: *nf*, the house-
 leek. Y fywfyth leiaf, biting stone-
 crop; wall-pepper
 Bywgraffiad -au *n*, biography
 Bywiawdwr, wyr *n*, giver of life
 Bywhâd, Bywiad -au *n*, vivification

Bywhau *v*, to animate, to enliven
 Bywhäus, Bywhaol *a*, animating, en-
 livening, quickening
 Bywi *np*, earth-nuts
 Bywiocäu *v*, to vivify, to animate
 Bywiog *a*, lively, vigorous, vivacious
 Bywiogi *v*, to animate, to revive
 Bywiol *a*, living, animate: *p* bywolion
 Bywion *np* (-yn *n*), emmets, ants
 Bywlys *n*, stonecrop
 Bywoliaeth, Bywiolaeth, -au *nf*, liveli-
 hood; living. Bywoliaeth eglwysig,
 benefice, living
 Bywull *np* (-yn *n*), buds, grafts, scions.
 Bywullyn llydauddail, orpine, livelong
 Bywullu, Bywullio *v*, to bud; to graft
 Bywyd -au *n*, life; existence
 Bywydog *nf*, stonecrop
 Bywydol *a*, relating to life; animated
 Bywyn -au *n*, pulp of fruit; the soft
 part of anything. — bara, the crumb
 of bread. — carn ceffyl, the tender
 or soft part of a horse's hoof, the frog
 Bywynaidd *a*, like a pulp, pulpy
 Bywyneiddio *v*, to grow to a pulp
 Bywynog *a*, having pulp, pulpy

C.

CAAD (cäad) *n*, getting, having
 Cab -au *n*, booth made with rods set in
 the ground and tied at the top; cot,
 booth
 Caban -au *n*, booth, cabin
 Cabidwl *n*, consistory, chapter; chapter-
 house; confusion, medley
 Cabidyldy, dai *n*, chapterhouse, convo-
 cation-house
 Cabidylio *v*, to rummage, to tumble
 about; to throw into disorder
 Cabl -au *n*, blasphemy, curse; detrac-
 tion, calumny, slander
 Cablaidd *a*, blasphemous; calumnious
 Cablair, eiriau *n*, calumny
 Cabledd, Cablawd -au *n*, blasphemy
 Cablu *v*, to blaspheme; to disparage
 Cablwr, wyr *n*, blasphemer; detractor
 Cablyd *n*, blasphemy. Dydd Iau Cabl-
 yd, Maundy Thursday
 Cabol, Caboledig *a*, polished, bright
 Cabolfaen, feini *n*, polishing-stone
 Caboli *v*, to polish; to smooth
 Cabrawd *n*, rusticity
 Cabrotai, eion *n*, rustic, boor
 Cacamwei *cn*, the great burdock. Ca-
 camwei lleiaf, small burdock
 Cacwn *np* (cacynen *nf*), hornets; wasps

Cach *n*, ordure, dung, soil
 Cachau *n*, coward, poltroon
 Cachgi, gwn *n*, coward
 Cad -au *nf*, battle; war; army, host.
 Cad a brwydr, Cad ac ymladd, battle
 and tumult. Cad Gamlan, the battle
 of Camlan; a great throng mixed to-
 gether; great medley
 Cadach -au, Cadachau *n*, kerchief, clout;
 swaddling-clothes
 Cadafael *n*, simpleton, dunce
 Cadafarth *n*, corn marigold
 Cadafwy -on *nf*, conflict
 Cadair, eiriau *nf*, chair, seat; cradle
 Cadair ymadrodd, pulpit
 Cadar, cedyr *nf*, defence, shield
 Cadarn *a*, powerful; strong: *p* cedyrn
 Cadarnder, Cadarnweh *n*, potency, stout-
 ness, strength, mightiness
 Cadarnhau *v*, to strengthen, to fortify
 Cadas -au *n*, brocade
 Cadbais, beisiau *nf*, coat of mail
 Cadben -iaid *n*, captain
 Cadbenaeth -au *nf*, captainship
 Cadberth -i *nf*, thorny brake
 Cadblyg -ion *n*, complication; symploe
 Cadbwil, byllau *n*, ambuscade
 Cadbwyll *n*, generalship
 Cadbyd *n*, the peril of war
 Cadechyn *n*, clout, rag
 Cadeirdraw -on *n*, professor
 Cadeirfardd, feirdd *n*, graduated bard
 Cadeirio *v*, to chair; to spread; to till
 Cadeiriog *a*, chaired; graduated; spread
 ing. Coed cadeiriog, spreading trees
 Athraw cadeiriog, professor
 Cadeiriol *a*, chaired; cathedral
 Cadeithi *np*, inherent qualities
 Cadell -au *nf*, defence, shield [in
 Cadellig, Cadelling *a*, protecting, shield
 Cader -au *nf*, hill-fort, fortress, strong
 hold. Cader buweh, cow's udder
 Cadernid *n*, strength
 Cadfa -on *nf*, place of battle; troop
 Cadfarch, feirch *n*, war-horse [gan
 Cadfel -oedd *n*, war, warfare
 Cadfiled *n*, the march of battle
 Cadfliad, iaid *n*, general, marshal
 Cadflaen -ion *n*, the van of battle
 Cadfridog -ion *n*, general
 Cadfudd, Cadfuddiant, iannau *n*, troph
 Cadganu *v*, to forswear, to abjure
 Cadgi, gwn *n*, dog of war; mastiff
 Cadgor -au *n*, solemn festival; fast
 Cadgordd -au *n*, troop of soldiers
 Cadgorn, gyn *n*, horn of battle
 Cadgun *n*, the stay of battle

Cadgyrch -au *n*, military expedition; invasion
 Cadgyrchu *v*, to march to battle; to make an expedition; to invade
 Cadlan -au *nf*, field of battle
 Cadlanc -iau *n*, cadet
 Cadlas -au, lesydd *n*, close, croft, yard; butt: dance, merrymaking
 Cadlong -au *nf*, ship of war [quarters
 Cadlys -oedd *nf*, intrenchment; head
 Cadlyw, Cadlywydd -ion *n*, commander of an army; field marshal
 Cadnaw -on, Cadno -aid *n*, fox
 Cadnões, Cadnawes, -au *nf*, she-fox
 Cadofyddiaeth *nf*, military tactics
 Cadoffer *cn*, artillery
 Cadol *a*, relating to war or battle
 Cadr, *a*, strong, stout, mighty
 Cadraith, eithiau *nf*, military discipline
 Cadrawd *n*, range of battle
 Cadredd *n*, might, fortitude
 Cadres -i *nf*, line of battle. Llong y gadres, ship of the line
 Cadrwch *n*, fortitude
 Cadseirch *nf*, war-harness
 Cadu *v*, to battle, to conflict, to fight
 Cadw *v*, to keep, to preserve; to save: to stay; to abide: *n*, flock, herd
 Cadwad -au *n*, keeping [lactery
 Cadwadog -ion *nf*, preservative; phy-
 Cadwadol *a*, preservative; conservative
 Cadwaith *n*, action, battle
 Cadwedigaeth *nf*, preservation; custody
 Cadwedigol *a*, preservative; saving
 Cadweidiaeth *nf*, preservation
 Cadweini *n*, knight-service
 Cadweinydd -ion *n*, aid-de-camp
 Cadwen -i, *nf*, chain, bandage
 Cadwent, ennoedd *nf*, field of battle
 Cadwfa, fëydd *n*, reservoir
 Cadwr, cedwyr *n*, warrior
 Cadwraeth *nf*, preservation
 Cadwraidd *n*, radiation of sinews. Cadwraidd y llaw, the back of the hand
 Cadwriaethol *a*, conservative
 Cadwy -au *n*, covering, rug
 Cadwydd *np*, brake
 Cadwyn -au -i *n*, chain, bond
 Cadwynedigaeth *nf*, catenation
 Cadwyno *v*, to chain
 Cadwynodli *v*, to rhyme alternately
 Cadwynog *a*, chained, in chains
 Cadwynol *a*, chaining
 Cadwynor -ion *n*, binder in chains
 Cadymbaid, beidiau *n*, truce
 Caddug *n*, obscurity; mist, fog
 Caddugo *v*, to obscure, to darken

Caddugol *a*, gloomy, obscure
 Cae -au *n*, inclosure; hedge; field
 Caead -au *n*, cover, lid: *a*, inclosed, shut.
 Caeadlen -i -au *nf*, curtain [closed
 Caeadu, *v*, to inclose; to close; to cover; to bind (a book)
 Cael *v*, to have; to obtain, to get, to attain; to find; to enjoy
 Caen -au *nf*, surface; peel
 Caened *nf*, sprinkling; hoariness
 Caenen -au *nf*, covering; layer
 Caenennu *v*, to incrustate, to coat
 Caenu *v*, to incrust, to coat over
 Caeg *a*, inclosed; wreathed
 Caerol *a*, tending to close
 Caeror -au *n*, sheep-fold
 Caer -au *nf*, wall; fort; city. Caer Gwydion, milky way. Mae yr haul dan ei gaerau, the sun has set
 Caerog *a*, fenced, fortified, walled. Brethyn caerog, kersey-woven cloth. Coron gaerog, mural crown
 Caeru *v*, to wall, to fortify
 Caerwaith *n*, fortification [close
 Caeth *a*, bond; bound; strait; confined,
 Caeth -ion *n*, bondman, slave
 Caethder *n*, restriction: stringency
 Caethes -au *nf*, bondwoman, female
 Caethfab, feibion *n*, bondman [slave
 Caethfasnach, *nf*, slave trade
 Caethforwyn -ion *nf*, bondwoman
 Caethfyd *n*, state of slavery
 Caethglud -ion *nf*, captive
 Caethgludo *n*, to carry captive
 Caethiant *n*, confinement
 Caethiwed *n*, slavery, bondage
 Caethiwo *v*, to confine, to enslave
 Caethiwol *a*, confining, enslaving
 Caethlong -au *nf*, slave ship, slaver
 Caethlwne *n*, difficult swallowing
 Caethu *v*, to confine, to enslave
 Caethwas, weision *n*, bondman [slavery
 Caethwasanaeth, Caethwasaeth *n*,
 Caf -au *n*, void; hold; cave: *v*, I shall
 Cafad *n*, hollow; holding [have
 Cafael *v*, to hold; to get; to grasp
 Cafael *n*, attainment
 Cafael *n*, taking hold
 Cafell -au *nf*, cell, chancel
 Cafn -au *n*, trough; canoe, boat
 Cafnbeithyn -au *nc*, gutter-tiles
 Cafnu, Cafnio *v*, to scoop, to hollow out
 Cafod -au -ydd *nf*, shower=Cawod
 Cafodi *v*, to shower=Cawodi
 Caff -iau *n*, grasp, grapple; a sort of dung-fork with the prongs set nearly at right angles with the handle

- Caffad, Caffaeliad, Caffawd *n*, getting
 Caffael *v*, to get, to obtain=Cael
 hold of, acquirement, acquisition
 Caffell -au *nf*, grasper; valve
 Caffio *v*, to throw the arms about; to
 catch; to overreach; to cheat
 Cafftion *np*, refuse of soft or woolly
 substances; refuse
 Cagl -au *n*, sheep-dung; mire; daggie
 Caglog *a*, bedaggled, daggled
 Caglu, Caglo *v*, to bedaggle, to bespatter
 Cang -au *nf*, branch, bough
 Cangen -au *nf*, branch; nymph
 Cangenog *a*, having branches; knotty
 Cangenau *v*, to branch out, to ramify
 Canghell -au *nf*, a chancel
 Canghellog *a*, having a chancel
 Canghellor -ion, Canghellwr, wyr,
 Canghellydd -ion, *n*, chancellor
 Canghelloriaeth, Canghellwriaeth,
 Canghellyddiaeth *nf*, chancellorship
 Cai, ceion *n*, concrete, mass
 Caib, ceibiau *nf*, mattock, hoe
 Caing, ceingiau *nf*, branch, bough=Caine
 Cail, ceiliau *nf*, fold, sheep-fold
 Caill, ceilliau *nf*, testicle. Ceilliau'r ci,
 orchis, cullions
 Cain *a*, clear, bright, fair, beautiful
 Caine, ceinciau *nf*, branch, bough;
 strand; song, lay, strain, tune. Corff
 y gainc, the burden of a song. Caine
 o gerdd, a tune in music. Rhaff
 dair caine, a rope composed of three
 strands. Caine o fôr, an arm of the
 sea
 Caineirian *n*, the herb twayblade
 Caint, ceintiau, *n*, plain, field; conflict
 Cair, ceirion *cn*, berries
 Cal -ion, Cala -on, Calaf -on *nf*, stalk,
 reed, stem. Calaf y gethlydd, wake
 Calafaid *a*, like a reed [robin
 Calafog *a*, having a reed
 Calan -au *n*, the first day of every
 month. Y Calan, Dydd Calan, New-
 year's-day. Calan gauaf, Allhallow-
 tide, Allsaints. Calan Mai, Calan-
 mai, May-day; the beginning of
 Calaniadur -on *n*, calendar [summer
 Calch *n*, lime; enamel for armour
 Calchaid, eidiau *n*, coat of enamel
 Calchaid *a*, calcareous
 Calchdo *n*, enamel covering
 Calchlasar *a*, of blue enamel
 Calchog *a*, calcareous, limed
 Calchu, Calcho *v*, to lime; to enamel.
 Calchu tir, Calcho tir, to manure
 land with lime
 Calchwr, wyr *n*, lime-burner
 Caldrist *nf*, helleborine. Caldrist y
 banadl, broom-rape
 Caled *a*, hard; hardy; severe
 Caled -ion *n*, hardness; hardship
 Caleden *nf*, corn in the skin
 Caledi *n*, hardness; hardship
 Caledrwydd, Caledwch *n*, hardness; ob-
 stinacy
 Caledu *v*, to harden [durac
 Calfyn *n*, stalk, reed
 Calen -au *nf*, whetstone, lump; print
 Calenig *n*, new year's gift; Christmas
 box
 Caliwlyn y mêl *n*, common agrimony
 Calon -au *nf*, heart; centre. Calon
 gwir, the very truth [braver
 Calondid, Calonogrwydd *n*, heartiness
 Calonog *a*, hearty; valiant; courageous
 Calonogi *v*, to hearten up, to encourag
 Call *a*, prudent, wise; cunning, sly
 Calder, Called *n*, prudence, circum-
 spection; discreetness
 Called *np*, thistle stalks
 Callestr, cellystr *nf*, pyrites, flint
 Callestren *nf*, flint
 Callestrig, Callestrol *a*, flinty, of flint
 Callineb *n*, prudence, discretion, circum-
 spection
 Calod *np*, fungi; agaric. Calod
 coed, fungi of trees. Calod y derv
 lungwort
 Calodr *np*, stalks of thistles, and th
 like; the lichen: *s* calldryn: *f* cal
 odren
 Callor -au *n*, cauldron
 Calloraid, eidiau *n*, cauldron-full
 Callu *v*, to be circumspect
 Callus *a*, apt to be discreet
 Cam -au *n*, injury, wrong; step, strid
 or pace. Cael cam, to be wronge
 Cam neu gymhwys, right or wrong
 hit or miss
 Cam *a*, crooked, wry; wrong; one-eyed
 Camalwad *n*, miscalling
 Camamean -ion *n*, false notion
 Camamseriad -au *n*, parochronism
 Camamseru *v*, to misdate
 Caman -au *nf*, way, path
 Camarfer -ion *nf*, misusage
 Camas -au *nf*, parade, walk
 Cambren -i *n*, crooked stick; swingl
 tree; horizontal piece of timber f
 hanging meat [vatu
 Camder, Camedd *n*, crookedness; cu
 Camdriniaeth *nf*, mismanagement
 Camdroi *v*, to pervert, to distort
 Camdwy -on *n*, iniquity; misrule

Camdybiad -au *n*, misconception
 Camddeall *v*, to misunderstand
 Camddirnad *v*, to misapprehend
 Camddodi *v*, to misplace
 Camedeg -au *nf*, felly of a wheel
 Camell -od *nf*, she camel; *m* camyll
 Camen -au *nf*, curve, wheel
 Camenw -au *n*, misnomer
 Camenwad -au *n*, misnaming; misnomer
 Camfa, fcydd *nf*, stile, step
 Camfarnu *v*, to misjudge
 Camfeddiannu *v*, to usurp
 Camfeddylio *v*, to misconceive
 Camgoel -ion, Camgred -au *nf*, heresy
 Camgwl *n*, penalty, fine
 Camgyfrif *v*, to misreckon, to miscount
 Camgylus *a*, blameworthy, culpable
 Camgymmeriad *n*, mistake
 Camgymmeryd *v*, to mistake, to err
 Camlad, Camlod *n*, camelot, camelot
 Camlas -au, lesydd *nf*, trench, ditch, canal
 Camlebau, Camgyflëu *v*, to misplace
 Camlwrw, llyrau *n*, fine for injury
 Camlywodraeth *nf*, misgovernment
 Cammarch, meirch *n*, camel
 Cammawn, Cammon, monau *nf*, conflict; combat; tournament
 Cammin *n*, peregrine falcon
 Cammined *nf*, iris, fleur de lis [exercise
 Cammonfa -oedd, *nf*, parade for military
 Camog -ion *nf*, felly of a wheel: *n*, a sort of salmon; oppressor
 Camoresgyn *v*, to usurp
 Camosed *v*, to misplace
 Camp -au *n*, circle; feat; game; trick; manners; virtue, quality; prize
 Campfa -on *nf*, place for games
 Campio *v*, to strive at games [terly
 Campus *a*, excellent, surpassing, mas-
 Campwri *n*, masterpiece
 Camraw -iau *nf*, shovel
 Camre, camrau *n*, pace, step
 Camreoli *v*, to misgovern, to misrule
 Camri *n*, chamomile. Camri'r cŵn, stinking may-weed or chamomile
 Camrifo *v*, to miscout, to miscalculate
 Camrysug *n*, tyranny
 Camsyniad *n*, misconception, mistake
 Camsynied *v*, to misconceive, to mistake
 Camu *v*, to bow, to bend
 Camwedd -au *n*, iniquity, transgression
 Camweddog, Camweddus *a*, iniquitous
 Camweddu *v*, to transgress
 Camweithred -oedd *n*, misdeed
 Camwri, Camwy -on *n*, perversion, abuse
 Camwyr *a*, obliquely bending

Camyll -od *n*, male camel: *f* camell
 Camymddwyn *v*, to misconduct one's
 Camymddygiad *n*, misconduct [self
 Camystum -iau *n*, distortion
 Camystyr -on *n*, wrong sense
 Camystyriaeth *nf*, misconstruction
 Camystyried *v*, to misapprehend
 Càn, canau *nf*, song, poem, lay, strain.
 Ar gân, in verse, metrically. Càn gwarth, Càn sathr, satire. Caneuon, songs of various sorts
 Can *a*, hundred=Cant
 Can *pr*, with, by, of: *c*, because, for, since, as. See Gan
 Can *n*, brightness; whiteness; flour: *a*,
 Cànad *n*, bleaching [white
 Cànaid *nf*, luminary; sun; moon
 Canawd *n*, descanting
 Canbost, byst *n*, prop, baluster
 Canclwm, Canclawdd *n*, knotgrass
 Canclwyf *nf*, the money wort
 Canclymig *nf*, sand strapwort
 Cancr *n*, canker; cancer
 Candryll *a*, all to pieces
 Canewin *nf*, orpine, livelong
 Canfed *a*, hundredth: *n*, century
 Canfod *v*, to behold, to perceive, to see
 Canfys -edd *n*, the ring finger
 Canhaol *n*, pellitory of the wall
 Canhebrwng, bryngau *n*, funeral
 Caniad -au *nf*, song, poem
 Caniad *n*, singing; crowing. Caniad y ceiliog, cock-crowing
 Càniad *n*, license; consent
 Caniadaeth *nf*, science of song; music; versification
 Caniadu *v*, to permit, to consent=Can-
 Caniadur -iaid *n*, singer [iatâu
 Caniatâd *n*, permission, consent
 Caniataol *a*, permissive
 Caniatâu *v*, to permit, to consent
 Caniedydd, Caniadydd, -ion *n*, singer
 Canlid *n*, inveteracy
 Canlyn *v*, to follow, to pursue
 Canlyniad *n*, following; consequence
 Canlyniadol *a*, following; consequential
 Canlynol *a*, following
 Canlynwr, wyr *n*, follower
 Canllaidd, Canllaith *a*, calm and mild
 Canllaw -iau *nf*, support, balustrade
 Canllawiaeth *nf*, supportation
 Canmawl, Canmol *v*, to commend
 Canmhlyg *a*, hundred-fold=Canplyg
 Canmlwyddiant *n*, centenary
 Canmoladwy *v*, commendable
 Canmoliad, Canmoliant *n*, Canmoliaeth *nf*, commendation

Canmoliaethol *a*, commendatory
 Cannerth -oedd *n*, assistance, aid
 Cannerthol *a*, co-operating
 Cannerthu *v*, to co-operate, to aid
 Canorth *n*, succour, assistance, help,
 aid=Cynnorth
 Cannorthwy *n*, assistance [aid
 Cannorthwyo *v*, to succour, to help, to
 Cannorthwyol *a*, subsidiary, auxilliary
 Cannu *v*, to contain
 Cannwriad, iaid *n*, centumvir
 Cannwriaeth *nf*, centumvirate
 Cannwynol *a*, congenial
 Canol -au *n*, middle, centre; umpire
 Canolaid *a*, middling; central
 Canolbarth -au *n*, middle point or region
 Canoldir -oedd *n*, inland region. Môr
 y Canoldir, the Mediterranean sea
 Canolffo, Canolffowl *a*, centrifugal
 Canolgais, Canolgyrch *a*, centripetal
 Canoli *v*, to centre
 Canoliad, iaid *n*, what is central
 Canolig *a*, middling; ordinary; mean
 Yn ganolig iawn, very poorly or
 unwell
 Canolog *a*, middlemost, central
 Canolydd -ion *n*, middle man
 Canon -au *nf*, song; rule, canon
 Canonwr, wyr *n*, canonist
 Canor -ion *n*, singer, songster
 Canpen, Canpeniog *a*, hundred-headed
 Canplyg *a*, hundred-fold
 Canrain, reinion *nf*, train of followers
 Canrawd, rodion *n*, convolution
 Canre -on *nf*, concurrence; pursuit
 Canred -ion *nf*, concurrence; pursuit
 Canreg -ion *nf*, endowment
 Canri *nf*, centaur. Canri felen eiddil,
 least gentianella
 Canrif -au -oedd *n* and *nf*, century
 Canryg *n*, rye-flour
 Cant -au *n*, orb, rim or verge of a circle
 Cant, cannoedd, -oedd *n*, hundred
 Cantafod *n*, peltitory of the wall
 Cantel -au *n*, rim of a circle
 Cantell -au *nf*, rim, verge
 Cantor -ion *n*, singer
 Cantores -au *nf*, songstress
 Cantref -i -ydd *n*, canton, hundred
 Cantro *a*, centuple
 Cantroed *n*, centipede: *a*, centipedal.
 Neidr gantroed, centipede
 Cantwn *a*, all to shivers
 Cantwr, wyr *n*, singer, songster
 Cantwraig *nf*, songstress, singer
 Canu *v*, to sing; to play music; to crow.
 — cloch, to ring a bell. — corn, to

blow a horn. — yn iach, to bid far
 well. — telyn, to play the harp
 Canu -on -au *n*, song
 Canu *v*, to bleach, to whiten
 Canuan *nf*, sonnet=Caniog
 Canwaith *a* and *nf*, hundred times
 Canwelw *a*, whitish, pale
 Canwr, wyr *n*, singer
 Canwr, wyr *n*, bleacher
 Canwraeth *nf*, company of a 100 men
 Canwraidd *a*, hundred-rooted: *nf*, who
 has a hundred roots. — las, ground
 ivy. — lwyd, mugwort
 Canwraig, wragedd *nf*, songstress
 Canwriad, iaid *n*, centurion
 Canwriadaeth *nf*, centurion's office
 Canwy -on *n*, bright white; splendour
 Canwyl -on *n*, horse's mask
 Canwyll -au *nf*, candle. — llyg
 pupil of the eye. — yr adar, ground
 mullein. — gorff, corpse candle
 Canwyllarn -au, erni, Canwyllbren
 -au *n*, candlestick, candleholder
 Canwyllwr, wyr, Canwylllydd -ion
 chandler, dealer in candles
 Canwyllwr -ion *n*, chandelier
 Canwyr *n*, plane; indentation in the
 ears of beasts
 Canwyro *v*, to plane; to mark beads
 by cutting the ear [plane
 Canwrydd -ion, Canwyrwr, wyr
 Canydd -ion *n*, singer [man
 Canyddiaeth *nf*, the art of singing
 Canymdaith, deithion *n*, companion
 Canymdeithiad *n*, concomitance
 Canymdeithio, Canymdaith *v*, to accom
 Canymdeithiol *a*, accompanying [person
 Canymdeithydd -ion *n*, fellow-traveller
 Canymdo -ion *n*, convoy
 Canymdoi *v*, to convoy
 Canys *c*, because, for; since
 Cap -iau *n*, cap, hood [canonical
 Capan -au *n*, cap; lintel. Capan c
 Capel -i -au -ydd *n*, chapel; place of
 divine worship
 Capiu *v*, to cap; to cringe
 Capwrn, yrniaid, Caprwn, yniaid, C
 willt, ylltiaid, *n*, capon, gelded cock
 Car, ceir *n*, raft; frame; drag. Car
 ên, the jawbone
 Câr, ceraint *n*, friend; relation
 Car *pr*, on, by, at=Cer, Ger
 Carad *n*, endearment
 Caradwy *a*, amiable, lovely
 Carai, eiau, eion *nf*, lace, thong
 Càraid, eidiau *n*, drag-full
 Caran -au *nf*, crown of the head

Carant, ceraint *n*, relation, kin
 Carbwl *a*, clumsy, awkward
 Care *n*, care, solicitude
 Carcus *a*, solicitous, anxious, careful
 Carchar -au *n*, prison; restraint; fetters.
 Carchar dwr, ischury, dysury
 Carcharedigaeth *nf*, Carchariad *n*, imprisonment, incarceration, carceration
 Carcharor -ion *n*, prisoner
 Carcharu *v*, to imprison; to restrain;
 Cardail *n*, pure manure [to fetter
 Cardod -au *nf*, charity, alms
 Cardodi *v*, to give charity or alms
 Cardodol *a*, charitable
 Cardota *v*, to go a begging, to beg
 Cardotai, eion *nc*, beggar
 Cardoteiaeth *nf*, mendicity
 Cardoteiol, Cardotëig *a*, mendicant
 Cardotty, tai *n*, almshouse
 Cardotyn *n*, beggar
 Cardydwyn *n*, the youngest of a brood
 or litter: *f* cardydwen
 Cardd, ceirdd *n*, exile; disgrace
 Carddagl -au *n*, skirt
 Carddawd, odau *n*, banishment
 Cardden -au *nf*, thicket, brake [ing
 Carddenin *a*, outcast; wandering, stroll-
 Carddenyn *n*, exile; wanderer
 Carddotai, eion *nc*, stroller
 Carddu *v*, to exile, to banish
 Jaredig *a*, beloved, dear; loving; kind
 Jaredigo *v*, to caress; to endear
 Jaredigol *n*, caressing, loving
 Jaredigrwydd *n*, kindness
 Jareg, ceryg *nf*, stone. — lefain, —
 lafar, echo stone. — dân, flint. — nadd,
 freestone. Ceryg haiarn, iron stone,
 ore of iron
 Jaregl -au *n*, chalice, cup
 Jaregog *a*, full of stones, stony
 Jaregol *a*, petrifactive
 Jaregos *np*, pebbles, small stones
 Jaregu *v*, to petrify, to become stone
 Jarennnydd *n*, kindness; kindred
 Jares -au *nf*, female friend, kinswoman
 Jaragl -au *nf*, trap
 Jaraglu *v*, to entrap, to ensnare
 Jarfan -au *nf*, supporter; binder; stead;
 beam; rail; row; ridge
 Jarfen -i *nf*, cup, bowl
 Jarfil -od *n*, beast used for drawing
 Jarfyl -od *n*, the auk [gage
 Jargychwyn *v*, to move bag and bag-
 Jariad *n*, love; affection
 Jariad -au -on *nc*, lover, sweetheart
 Jariadaidd *a*, lovely, amiable
 Jariades -au, Cariadferch *nf*, mistress

Cariadog *a*, having love [caressing
 Cariadol, Cariadus *a*, loving, endearing,
 Cario *v*, to carry, to bear. Cario'r dydd,
 to win the day
 Carlam -au *n*, prance, gallop
 Carlamog *a*, prancing, galloping
 Carlamu *v*, to prance, to gallop
 Carlwm, lymod *n*, ermine, stoat
 Carn -au *n*, hoof; hilt, haft, handle. —
 yr ebol, tussillago, colt's foot. — yr
 ebol y gerddi, asarabacca. — yr ebol
 y môr, sea-bindweed
 Carn -au *nf*, heap, heap of stones; cairn,
 tumulus=Carnedd
 Carn *a*, notorious, arrant
 Carnaflog *a*, cloven-footed
 Carnbwl *a*, clumsy, bungling
 Carnedd -au *nf*, heap; cairn, tumulus;
 heap of stones; groundsel
 Carneddog *a*, having stone heaps
 Carneddu *v*, to heap up stones
 Carnen *nf*, heap; wild sow
 Carnewin -edd *nf*, fore part of a claw
 Carnfilain *a*, very savage [shoe-sole
 Carnial *n*, beating with hoofs; foot-sole;
 Carnialwch *n*, sandal
 Carnog *a*, having a hoof, hoofed
 Carnol *a*, hoofed, hoofed-like. Carnol-
 ion, Carnogion, hoofed animals
 Carnu *v*, to heap, to pile up
 Carnwyd -on *n*, hoofed animal; horse
 Carodog *a*, having charity
 Carodol *a*, exciting amity
 Carodor -ion *n*, friendly one; Quaker
 Carodyn *n*, lover; friend
 Carol -au *n*, love song; carol; song
 Caroli *v*, to sing love songs; to carol
 Carp -iau *n*, clout, rag
 Carpio *v*, to tear to rags
 Carpiog *a*, ragged, tattered
 Cart, ceirt *n*, cart, wain [tref, at home
 Cartref -i -ydd *n*, home, abode. Gar-
 Cartrefaidd, Cartrefig, Cartrefol *a*,
 domestic, homely. Rhyfel cartrefol,
 civil war
 Cartrefeiddrwydd *n*, homeliness
 Cartrefle -oedd *n*, homestead
 Cartreflu -oedd *n*, militia, trainbands
 Cartrefu *v*, to stay at home [scouring
 Carth -ion *n*, hemp; tow, oakum; off-
 Carthai, eion *n*, cathartic, drastic
 Carthben *n*, candle-wick
 Carthbren -i *n*, plough-staff
 Cartheig *nf*, nipplewort
 Carthen -i *nf*, sheet of coarse cloth;
 winnowing sheet
 Carthglwyd -i *nf*, dung-barrow

- Carthion *np*, offscouring; excrements; refuse [purge]
 Carthlyn -oedd *n*, cathartic, drastic
 Carthol *a*, hempen; scouring; cathartic
 Carthu *v*, to scour, to cleanse, to purge; to clean out [caru, lover]
 Caru *v*, to love; to like; to court. Gwr
 Caruaid *a*, loving, endearing
 Carueiddio *v*, to endear
 Carueiddwch *n*, endearingness
 Carw, ceirw *n*, hart, stag. Carw'r dwfr, water spider
 Carwden -i *nf*, hanging withe; back chain, ridge band; blank gawky
 Carwiwrch, iyrchod *n*, roebuck
 Carwlys, Carllys *n*, hartwort
 Carwr, wyr *n*, lover, wooer
 Cas *a*, hateful, odious, disagreeable: *n*, enmity, hatred, envy. — gan arddwr, rest-harrow. — gan bladurwr, mat-grass. — gan fursen, hemp. — gan gythraul, common vervain
 Casai, eion *nc*, hater, foe
 Casaol, Casäus *a*, hateful, odious
 Casäu *v*, to hate, to detest, to abhor; to be disgusted at or with
 Casäwr, wyr *n*, hater
 Casbeth -au *n*, hateful or disgusting thing; nuisance
 Casedd *n*, hatred, enmity
 Caseg, cesygn *nf*, mare. — eira, large snow-ball. — fagu, — rwys, — rewys, brood mare. — fedi, harvest queen. — forter, hod. — y ddryghin, fieldfare. — y wanwyn, woodpecker
 Casgl -ion *n*, collection, heap
 Casgledigol *a*, collective
 Casgliad *n*, collection; inference
 Casgliadol *a*, collective; illative
 Casglu *v*, to collect, to gather, to heap together; to infer
 Casglwr, wyr *n*, collector, gatherer
 Casineb *n*, hatred, enmity
 Casmal *np*, ornaments
 Casnach *np*, nap of cloth; flocks
 Casnar *n*, indignation
 Casnod *np* (-yn *nf*), flocks of wool
 Casnori *v*, to persecute
 Casogen *nf*, hateful one [demean]
 Cast -iau *n*, trick. Castian hug, leger-
 Castan -au *nf*, chesnut
 Castanwydd *np* (-en *nf*), chesnut trees
 Castell, cestyll *n*, castle, fortress
 Castellu *v*, to spread round; to fortify
 Castio *v*, to play tricks
 Castiog *a*, full of tricks [tion]
 Castr, cestr *n*, horse's organ of genera-
- Casul -au *n*, chasuble; cloak
 Caswenwyn *n*, devil's bit scabious
 Cat -iau *n*, bit, piece, fragment. T yn gatau, to break in or to pieces
 Catai, eion *n*, cutter; swing club
 Catäu *v*, to combat, to bicker [biel]
 Cateia *v*, to throw a swing club;
 CATERI, Caterw *np* (-en *nf*), spread
 Catfwl, ffyllaid *n*, wisecracker [oi]
 Catrawd, trodau *nf*, regiment
 Catrodawl *a*, regimental
 Catrodi *v*, to form into regiments
 Catteyrn -edd -oedd *n*, war-king; generalissimo of a federal army, or combi-
 expedition; commander-in-chief
 Catwrdd, yrddod *n*, numskull
 Catyria -oedd *nf*, army; 100,000
 Cath -od -au *nf*, cat. — bali, balug, the glossy-coated cat, a feline animal mentioned in the Triads.
 eithin, hare. — fôr, ray, skate.
 goed, wild cat. Gwrcath, he-cat
 Cathaidd *a*, like a cat, feline
 Cathderica, Catherica *v*, to caterwaul
 Cathdericai, eion *nc*, caterwauler
 Cathderig *n* and *a*, caterwauling
 Cathefn -au *nf*, battle array
 Cathes -au *nf*, she-cat
 Cathewrach *v*, to irritate; to molest
 Cathl -au *nf*, melody, hymn
 Cathlu *v*, to sing, to hymn
 Cau *v*, to shut, to inclose; to cover
 Cau, ceuoedd *n*, hollow, vacuum
 Cau *a*, hollow; shut, inclosed
 Cauad *n*, shutting, inclosing: *v*, to close: *a*, shut, inclosed, close
 Cauadfrig *a*, shady, close-branched
 Caunedig *a*, shut, close, inclosed
 Caunedigaeth *nf*, shutting [e]
 Caul, ceulion *n*, maw; rennet; c
 Caw -iau *n*, band, wrapper. Bardd, graduated bard. Câr caw, relation in the ninth degree. Cawiau, swelling bands
 Cawad -au *nf*, shower = Cawod
 Cawci, fod *nf*, jackdaw [vexa]
 Cawdd, coddion *n*, displeasure: offense
 Cawell, cewyll *n*, hamper, basket. [ell saethau, quiver
 Cawellaid, eidiau *n*, hamper-full
 Cawellan *nf*, Cawellyn *n*, small hamper
 Cawellu *v*, to hamper; to stuff
 Cawg -iau *n*, basin, bowl
 Cawgaid, eidiau *n*, basinful
 Cawgyn *n*, small basin
 Cawiad *n*, binding round
 Cawl *n*, pottage; broth, gruel; h

podge. — cig, meat broth. — dwr, broth without meat; water gruel. — llaeth, oatmeal and milk, milk porridge. — pys, pea soup
awl *cn* (-en *nf*), cabbage. — Ffrengig, French colewort. — gwyllt, mild colewort. — y môr, — y graig, sea-cabbage
awlai, eion *nc*, feeder on pottage
awlio *v*, to mix disorderly
awn *np* (-en *nf*), reeds, stalks; reed grass. Cawnen, burreed. Cawnen ddu, mat-grass
awna *v*, to gather reeds
awod -ydd -au *nf*, shower. — ar goed, blast on trees. — o haul, short interval of sunshine. — o wynt, blast of wind
awodi *v*, to shower
awr, cawri, cewri *n*, giant; mighty man
awraidd *a*, gigantic; mighty
awrchwil -od *nf*, bullchaster [puissance
awrdeb, Cawredd *n*, munificence, might,
awres -au *nf*, female giant, giantess
awrfarch, feirch *n*, camel
awrfil -od *n*, elephant
awrnaid, neidiau *nf*, great leap
aws *n* and *cn*, cheese; curd. — llyffant, agarie. — llyffant draenog, hedgehog mushroom
awsa *v*, to gather cheese
awsai, eion *nc*, cheese-collector
awsaidd *a*, cheese-like; curdled
awsdy, dai *n*, cheese-house
awsellt -au *n*, cheese-vat
awselltu *v*, to put cheese in a vat
awsio *v*, to turn to cheese
awsion *np*, curds, curdings
awslestr -i *n*, cheese-mould
awsnur *n*, casein
awswag -au *nf*, cheese-press
awswr, wyr *n*, cheesemonger
abr, ceibr *nf*, rafter
bebystr -au *n*, tether, halter. Llwyth y bebystr, crackhemp
cecr *n*, Cecraeth *nf*, brawl, wrangling
cecrai, eion *nc*, wrangler, brawler
cecradd *a*, apt to wrangle, captious
cecri -od *nf*, shrew, scold
cecri *n*, snappishness, wrangling
cecu *v*, to wrangle, to bicker
cecrus *a*, snappish, quarrelsome
cecryn *n*, wrangler, brawler [lock
cecy *np* (-en *nf*), hollow stalks; hemlock
cecsaidd *a*, tubulous; like hemlock
ced -ion *nf*, favour, gift, relief
cedaflen -i *nf*, napkin
eden -au *nf*, shaggy hair, nap

Cedenog *a*, shaggy, hairy
Cedenu *v*, to make shaggy
Cedfawr *a*, beneficent; lavish
Cedig *a*, munificent, bounteous
Cedor -au *nf*, hair of pubescence. Cedowrach, Cedor y wrach, burdock, bur
Cedorfa *nf*, the bottom of the abdomen
Cedorwydd *cn*, giant fennel
Cedowydd, Cedowys *cn*, the fleabane
Cedr *cn*, cedar. Goed cedr, cedar trees
Cedrwydd *np* (-en *nf*), cedar trees, cedar-wood, cedars
Cedrwydd *a*, liberal, bountiful [cedrine
Cedrwyddain, Cedrwyddin *a*, of cedar,
Cedrwys *a*, munificent; lavish
Cedu *v*, to confer a favour or gift
Cedwid *n*, custody, possession
Cedwidydd -ion *n*, possessor
Cedryn *np*, strong or mighty ones
Cedys *np* (-en *nf*), faggots, bundles
Ceddw, Cedw *n*, mustard. Cedw gwyllt, charlock [cefn, behind
Cefn -au *n*, back; ridge; second. Tu Cefnaint *n*, middle part. Cefnaint nos, dead of night
Cefnant, aint *n*, support; great-great-
Cefnbant *a*, saddle-backed [grandchild
Cefnbeithyn -au *cn*, ridge tiles
Cefndedyn *n*, the mesentery [cousin
Cefnder, dyr, Cefnderw, dyrw *n*, first
Cefndwn *a*, broken-backed
Cefnddryll -iau *n*, chine
Cefnen -au *nf*, gently-rising hill
Cefnfor -oedd *n*, the main sea, ocean
Cefngrwba *a*, hunch-backed
Cefngrwca *a*, crook-backed
Cefngrwm *a*, hump-backed
Cefnhwrgw *a*, hunch-backed
Cefnllif *n*, high flood, deluge, torrent
Cefnoctyd *n*, support, encouragement
Cefnog *a*, backed; courageous; hearty
Cefnogaeth *nf*, backing, encouragement
Cefnogi *v*, to back, to encourage
Cefnogol, Cefnogaethol *a*, encouraging
Cefnraff -au *nf*, backband, ridgeband.
Rhoi cefnraff i un, to give one a stroke across the back
Cefnu *v*, to back; to turn the back
Cefnwyden, Cefnwden -i *nf*, ridge-band
Ceffyl -au *n*, horse, steed. — adara, — adarwr, — brethyn, — cynfas, stalking-horse
Ceg -au *nf*, throat; mouth; an opening
Cegaid, eidiau *nf*, mouthful
Cegddu *n*, the hake fish
Cegid *np* (-en *nf*), the hemlock: *nf*, the witwall. Cegiden y dwr, horse-

- bane. — fenyw, cow-parsley. — wen, sweet cicely
- Ceginiaeth *nf*, cookery
- Ceginwr, wyr *n*, cook, kitchener
- Cegio *v*, to mouth; to choke
- Cegol *a*, of a mouth, mouthed; guttural
- Cegrwth *a*, wide-mouthed
- Cegrythu *v*, to open the mouth widely
- Cegu *v*, to mouth; to glut [hemlock]
- Cegyr *cn*, hemlock. — mawr, water
- Cengl -au *nf*, band; girth; hank
- Cenglieddyd -ion, Cenglwr -wyr *n*, reeler
- Cenglog *a*, reeled; in hanks
- Cenglu *v*, to hank; to girth; to wind
- Cenglyn -ion *n*, bandage
- Ceian *nf*, pink
- Ceibio *v*, to use a hoe or mattock; to hoe
- Ceibiwr, wyr *n*, worker with the mattock; common labourer; fumbler
- Ceibrad *n*, fastening together
- Ceibren -i *nf*, rafter
- Ceidwad, aid *n*, keeper, preserver, saviour: *nf*, sage, salvia
- Ceidwadaeth *nf*, preservation
- Ceidwades -au *nf*, conservatrix
- Ceidwadol *a*, preservative, conservative
- Ceingel, yl *n*, hank; girth
- Ceingell, *nf*, Ceingyll, -au *n*, reel to twist
- Ceingliadur -on *n*, winding-reel [ropes]
- Ceinglo *v*, to hank; to girth
- Ceingoreth -au *nf*, seton
- Ceilfaint, freintiau *n*, foldage
- Ceilio *v*, to fold cattle
- Ceillog -od *n*, cock, male bird. — aradr, the bridle of a plough. — coed, cock pheasant. — du, heath cock, the black game. — gwynt, weathercock. — mwyalch, the male ousel, blackbird. — neidr, basilisk. — rhedyn, grasshopper
- Ceilioes -au *nf*, hen: used only in a metaphorical sense, and applied chiefly to women. Mae hi yn un geilioes, she is in good health and high spirits
- Ceillogi *v*, to tread (as fowls)
- Ceillogiar, ieir *nf*, hermaphrodite fowl;
- Ceillogwydd -au *n*, gander [crowing hen]
- Ceillogyn *n*, cockerel
- Ceilys *n*, pink=Ceian
- Ceilys *np* (-yn *n*), ninepins. Chwareu ceilys, to play at ninepins
- Ceimiad, iaid *n*, wanderer, pilgrim
- Ceimle -oedd *n*, plain; common
- Ceimmen *nf*, whirler
- Ceimmenen *nf*, winnowing-sheet
- Ceimmiad, iaid, Ceimmyn *n*, striver in
- Ceimmio *v*, to strive in games [games
- Ceimwch, ychaid *n*, lobster. — Ma
- coch, crawfish
- Ceinach, ych *nf*, hare
- Ceincedd *n*, branching, ramification
- Ceincio *v*, to branch out, to ramify
- Ceinciog, Ceinciol *a*, full of branches
- Ceinder *n*, elegance; beauty
- Ceinfalch *a*, ostentatious
- Ceinfawl *n*, panegyric
- Ceinfod *n*, state of bliss
- Ceinfoi *v*, to panegyryze
- Ceiniaid *n*, circumspection, perception
- Ceiniaid, iaid *n*, singer, chanter
- Ceiniades -au *nf*, chantress
- Ceiniadu *v*, to look warily
- Ceiniaidur -iaid *n*, singer, songster
- Ceinio *v*, to survey; to perceive
- Ceinioca *v*, to collect money, as by bribe to gather pence; to beg
- Ceinio *g* -au *nf*, penny
- Ceinio *g*lys *n*, moneywort
- Ceinio *g*werth -au *nf*, pennyworth
- Ceinion *np*, ornaments, jewels; beauties
- Ceinionydd -ion *n*, jeweller
- Ceinlly *nf*, sharp or clear sight. goch, sparrow hawk
- Ceinmyg *a*, splendid, honourable
- Ceinmyged -au *nf*, reverence
- Ceinmygu *v*, to revere, to respect
- Ceinmynu *v*, to receive splendidly
- Ceinrad -au *n*, splendid gift
- Ceintach -au *nf*, brawl, scuffle
- Ceintachu *v*, to brawl, to scuffle
- Ceinwen *af*, splendidly white
- Ceirch, *n* and *cn*, oats, oat
- Ceirchen *nf*, Ceirchyn *n*, grain of oat
- Ceirchwellt *n*, oatgrass
- Ceiriad, iaid *n*, bearer
- Ceirios *np* (-en *nf*), cherries
- Ceirniad, iaid *n*, hoofed animal
- Ceisbwl, bylliaid *n*, catchpole, bailiff
- Ceisiad, iaid *n*, extortioner; bailiff; tax
- Ceisiad *n*, seeking; trying [gather]
- Cesiedydd -ion *n*, one who seeks, seeker
- Cesio *v*, to seek; to attempt, to endeavour
- Cesisiwr, wyr *n*, one who seeks [v]
- Ceithialed *n*, slavery, bondage
- Ceithio *v*, to confine=Caethu
- Cel *a*, hid, concealed
- Cel -ydd *n*, shelter, hiding; corpse
- Celach -od *nc*, fribble
- Celaig, eigion *n*, secluded one; stag
- Celain *nf*, carcass
- Celan -edd *nf*, dead body [n]
- Celanedd -au *nf*, heap of carcasses; c
- Celaneddog *a*, strewn with the dead
- Celaneddu *v*, to make a carnage

Celc *n*, concealment; wile
 Celcu *v*, to conceal, to secrete
 Celcyn *n*, dissembler
 Celcyniaeth *nf*, dissimulation
 Celch *a*, round, encircling
 Celdy, dai *n*, harbour, bower
 Celedigaeth *nf*, concealment
 Celefeurydd *cn*, stubble
 Celefrad, Celyfrad *n*, refuge for criminal
 Celf -au *nf*, art; mystery; craft. Celf
 a gwyddor, art and science
 Celfan -au *nf*, place of retreat
 Celfi *np* (celfryn *n*), tools, instruments;
 furniture; trifles. — min, edged tools
 Celfydd *a*, artificial; skilful
 Celfyddawd, odion *nf*, art, skill
 Celfyddgar *a*, ingenious; scientific
 Celfyddu *v*, to use ingenuity [ful
 Celfyddus *a*, technical; ingenious, skil-
 Celfyddyd -au *nf*, art; skill; craft
 Celfyddydol *a*, artificial
 Celff -i *n*, stock, pillar
 Celffain *a*, stiff, rigid
 Celffaint, einiau *n*, stock, stump
 Celffeinio *v*, to dry up, to grow stiff
 Celi *n*, the secret one; the Deity
 Celt, ceilt *n*, covert, shelter
 Celtiad, iaid *n*, dweller in coverts; Celt
 Celu *v*, to hide; to conceal
 Celwrn, yrnau *n*, bucket, pail
 Celwydd -au *n*, lie, falsehood
 Celwyddo *v*, to lie; to confound
 Celwyddog *a*, given to lying
 Celwyddus *a*, lying; shameful
 Celwyddwr, wyr *n*, liar
 Celydd -on *n*, sheltered place; bower
 Celyn *np* (-en *nf*), the holly. —
 Mair, — Ffrainc, knee-holly, butcher's
 broom
 Celyneg, Celynog *nf*, holly grove
 Celynog *a*, having holly
 Celyrnaid, eidiau *n*, tubful [bour
 Celi -oedd -au *nf*, cell, closet; grove; ar-
 Cellaig, eigion *n*, stag, hart
 Cellawg *a*, abounding with cells
 Celli, iau *nf*, grove; bower
 Celliwig -oedd *nf*, forest; grove
 Cellt -au *nf*, flint stone [sarcasm
 Cellaig, weiriau *n*, joke; hint. — du,
 Cellwair, Cellweirio *v*, to joke, to jest
 Cellweirgar, Cellweiriol, Cellweirus *a*,
 joking, jocose, jocular, jesting
 Cemi *n*, crookedness, wryness [circus
 Cemmaes, meusydd *n*, circle for games;
 Cemyw -ion *n*, male salmon
 Ceu *pr*, with, in possession of: *c*, for;
 because, forasmuch=Can, Gan

Cen *cn*, skin, peel, scales; lichen, liver-
 wort. Cen y ceryg, leprous liverwort
 Cenad -au -on *nf*, mission; permission,
 leave; messenger; ambassador; mis-
 sionary [mission
 Cenadaeth, Cenadiaeth *nf*, embassy,
 Cenadiad *n*, mission; permission
 Cenadol *a*, missive; permissive; mis-
 Cenadu *v*, to permit; to send [sionary
 Cenadwr, wyr *n*, messenger; missionary
 Cenadwri, Cenadwriaeth *nf*, mission,
 embassy
 Cenal -edd *nf*, tribe, clan, nation
 Ceniatiu *v*=Caniatiu
 Cenaw -on *n*, offspring; cub, whelp;
 scion. Cenawon cŷll, hazel catkins
 Cenawes -au *nf*, she-cub
 Cenedl -oedd *nf*, nation, kindred, tribe;
 gender; sort; species. Y Cenedloedd,
 the Gentiles
 Cenedlaeth *nf*, generation
 Cenedlaethol *a*, national
 Cenedledigol *a*, generative
 Cenedlgarwch *n*, nationality
 Cenedliad *n*, procreation, generation
 Cenedlig *a*, national; gentile; pagan
 Cenedlog *a*, having a family
 Cenedlol *a*, of a family
 Cenedlor -ion *n*, progenitor
 Cenedlu *v*, to beget, to generate
 Cenel -au *nf*, tribe, nation=Cenedl
 Ceneu *n*, cub, whelp
 Cenfaint, feiniau *n*, progeny; herd
 Cenfigen -au *nf*, envy, malice
 Cenfignol, Cenfignus, Cenfignllyd *a*,
 envying, envious, spiteful
 Cenfignu *v*, to envy, to grudge
 Cenfil -od *n*, perfect beast
 Cenig *nf*, sonnet=Canig
 Ceniu *np* (-en *nf*), leeks. — ewinog,
 garlic. — y brain, wild hyacinth.
 — y gwinwydd, — Pedr, daffodil
 Cenio *v*, to perceive, to survey
 Cennlif *n*, high flood, torrent=Cefallif
 Cenllusg *cn*, stormy shower; hailstones;
 Cenog *a*, scaly, scurfy [hail
 Cenu *v*, to scale; to scurf
 Cêr *cn* (ceryn *n*), tools; furniture
 Cer *p*, near, close by=Ger
 Ceraint *np*, relatives, kindred
 Cerhyd -au *n*, chariot, coach
 Cerbydres -i *nf*, railway train
 Cerch, cyrch *n*, rising up, setting up
 Cerchafael -ion *n*, exaltation
 Cerchafu *v*, to uplift, to exalt
 Cerdin *np*, (S. W.)=Cerdin
 Cerdd -i *nf*, art; craft; art of poetry;

- piece of poetry or of music; song, poem. — anereb, epistolary poem; poetical epistle. — dafod, vocal song; vocal music. — dannau, instrumental music. — draith, recitative poetry. — hanes, epic poem=Hanesgerdd. — hawl ac ateb, poem in the form of a dialogue. — lhad a lledrith, dramatic poem
- Cerdded *v*, to walk; to go; to travel.
- Cerdded tai, to go about begging
- Cerddedi *n*, going; pace
- Cerddediad *n*, walking, going; pace
- Cerddedor-ion *n*, sojourner
- Cerddedores -au *nf*, female traveller
- Cerddeddrydd *n*, peregrination
- Cerddedwr, *wyr n*, walker
- Cerddenin *a*, wayfaring, wandering
- Cerddgar *a*, harmonious, musical
- Cerddin *np* (-en *nf*), quicken trees, mountain ash. Cerddinen ddof, true service tree. — wen, white beam tree. — wyllt, wild service tree
- Cerddoliad, iaidd *n*, harmonizer
- Cerddor-ion *n*, artist; singer, musician
- Cerddores -au *nf*, female musician
- Cerddoriaeth *nf*, the science of singing; music; minstrelsy
- Cerddorol *a*, musical
- Cerddwriaeth *nf*, the art of poetry; music
- Cerf -au *n*, method; art; trade
- Cerfiad *n*, carving; sculpture; figuring
- Cerfiadaeth *nf*, carving; sculpture
- Cerfio *v*, to form; to model; to carve
- Cerflun -iau *n*, piece of sculpture; statue
- Cerfyll -oedd *n*, sculpture; statue
- Cerhynt -iau *n*, current [medlar trees
- Cerinp (cerienn *nf*), medlars; kernels; the
- Ceriach *np*, small tools; trifles
- Cerlyn *n*, miser, hunks, churl
- Cern -au *nf*, side of the head; the jaw
- Cernhep -iau *nf*, buffet or blow on the cheek [jawing
- Cerniad *n*, turning the side of the head;
- Cernial *v*, to go cheek by jowl
- Cernio *v*, to turn the jaw
- Cernod -iau *nf*, blow on the cheek
- Cernodio *v*, to buffet or beat the head
- Cerpyn *n*, clout, rag
- Cert -i *nf*, cart
- Certaidd, eidiau *nf*, cart-load
- Certiad *n*, carting
- Certwyn -i *nf*, cart, wain
- Certh *a*, evident; imminent
- Certhedd, Cethrwydd *n*, imminence
- Cerwyd -on *n*, stag, hart
- Cerwyn -i *nf*, mashing-tub
- Cerwynaid, eidiau *nf*, tubful
- Cerydd -on *n*, correction, chastizement
- Ceryddedigaeth *nf*, chastizement
- Ceryddiad *n*, correction, rebuke
- Ceryddol *a*, castigatory, correctional
- Ceryddu *v*, to correct, to chastize; to rebuke, to reprove
- Ceryddus *a*, reproving
- Ceryddwr, *wyr n*, chastizer
- Ceryglyd, Cerygog *a*, stony
- Cerygos *np*, pebbles, small stones
- Ceryn, cêr *n*, tool; surly chap
- Ces -i *nf*, point of divergency
- Cesail, eiliau *nf*, arm pit; bosom
- Cesair *np* (ceseiry *n*), hailstones
- Ceseilaid, eidiau *nf*, armful
- Ceseiliad *n*, taking in the arms
- Ceseilwrn, yrnau *n*, burden that may be taken under the arm
- Ceseirio *v*, to shower hail
- Cest -au *nf*, receptacle; paunch; narrow mouthed basket
- Cestog *a*, round-bellied; swelled out
- Cestu *v*, to swell out the belly
- Cestyn *n*, little sly trick
- Ceten *nf*, little cabinet
- Cetenin *a*, curious, precious
- Cetog *nf*, satchel, bag
- Cetyn *n*, piece, bit, scrap; pipe. — diogel, good bit; considerable portion
- Er ys cetyn, a while ago
- Cethal *a*, terrible, awful
- Cethern *np*, fiends, furies
- Cethin *a*, dun, dusky; ugly, hideous
- Cethinen *nf*, swarthy one
- Cethino *v*, to make dusky; to make ugly; to become ugly or hideous
- Cethledd *n*, melody, singing
- Cethlyd *n*, melody of birds [cuckoo
- Cethlydd-ion *n*, singer, warbler: *nf*, the
- Cethr -i *n*, spike, nail
- Cethrai, eion *n*, driver, hammer
- Cethrain *v*, to drive, to urge; to drive the plough; to drive oxen
- Cethrawl *a*, pricking
- Cethren *nf*, spike, nail
- Cethreor-ion, Cethreinwr, *wyr n*, driver
- Cethrêu *v*, to drive onwards
- Cethrin *a*, piercing; horrid
- Cethror, -ion *n*, pike
- Cethru *v*, to drive in, to pierce
- Cethrwr, *wyr n*, one who drives in
- Cethw *n*, mustard
- Ceuad *n*, excavation
- Ceubal -au *n*, ferry-boat, skiff
- Ceubalfa *nf*, ferrying place
- Cebren -i *n*, hollow tree

Ceubwll, byllau *n*, pit, hollow pit
 Cendod -au *n*, hollowness; belly, paunch,
 inward parts: the bosom
 Cenedig *a*, hollowed, excavated
 Cenedd, Ceuddeh *n*, hollowness, concavity
 Centa -oedd *nf*, gulph, abyss
 Ceufal -au *n*, canoe
 Ceufaes, feusydd *n*, park
 Ceufawr *a*, yawning
 Ceuffordd, ffordd *n*, tunnell
 Ceugant *n*, vacuity; infinity
 Ceugant *a*, certain, sure
 Ceulad *n*, coagulation
 Ceulaidd *a*, like curds
 Ceulan -au, lenydd *nf*, hollow bank or
 Ceuled *n*, rennet [side of a river
 Ceuleden *n*, curd
 Ceulfraen *n*, crumbling cheese-curds
 Ceulfraenn *v*, to make cheese
 Ceulo *v*, to coagulate, to curdle
 Ceulon *n*, cheese-rennet, galium verum
 Ceulon -au *n*, curdling-tray
 Ceunant, nentydd *n*, ravine, brook
 Ceuo *v*, to excavate; to make hollow
 Ceuol *a*, inclosing; hollow
 Cewig *a*, shackled, fettered
 Cewyn -au *n*, band; napkin; shred [fish
 Ci, cwn *n*, dog; holdfast. Ci coeg, dog-
 Ciaidd *a*, dog-like, dogged; cruel, brutal
 Cib -au *n*, cup; seed vessel; husk: *nf*,
 Cibaid, eidiau *n*, cupful [brim
 Cibo *v*, to raise the rim; to knit the
 Cibog *a*, having a cup or shell [brow
 Cibddall *a*, purblind, dimsighted
 Cibddar *a*, vehement
 Cibddu *a*, swarthy, dusky, dark
 Cibedrych *v*, to glance over
 Cibellyn, Cibellys *n*, chive garlic
 Cibglawr, gloriau *n*, trap door
 Cibli, ion *nf*, favourite thing; toast;
 Cibno -au *nf*, bowl, cup [trump card
 Cibog *n*, panic-grass
 Cibwst *nf*, chilblains, kibes
 Cibyn *n*, cup; follicle; half a bushel.
 Cibyn wy, eggshell
 Cibynaid, neidiau *n*, half a bushelful
 Cibynog *a*, having a shell
 Cica *v*, to hunt for flesh
 Cica, eion *nc*, feeder on flesh
 Ciewr, wyr *n*, footman
 Cid -iau *n*, havoc, destruction
 Cidwm, ymod *n*, voracious beast; wolf:
 Cidws, ysod *nf*, greedy one [*f* cidymes
 Cidysen, cidysod *nf*, kid; faggot
 Cieiddio *v*, to grow dogged or cruel
 Cig *n*, flesh; flesh-meat. — bras, —
 gwyn, — tew, fat meat. — Cig coch,

lean meat. — dafad, — llwdn, —
 myharan, mutton. — dannedd, gums.
 — eidion, beef. — Iuddew, asafoe-
 tida. — llo, veal. — moch, pork,
 bacon. — marw, proud flesh
 Cigaid *a*, like flesh
 Cigdy, dai *n*, shamble: butcher's shop
 Cigfa -oedd *nf*, shamble; meat-market
 Cigfach -au *n*, flesh-hook
 Cigfran, frain *nf*, raven, carrion crow
 Cigfreinin *a*, ravenous
 Cigladd *n*, carrion
 Cigliw *a*, flesh-coloured
 Ciglyd *a*, like flesh
 Cignoeth *a*, grinning, snarling; caustic
 Cigo *v*, to grow fleshy
 Cigog *a*, full of flesh
 Cigol *a*, of flesh, sarcotic [clutch
 Cigwain, einiau *nf*, flesh-fork; spear;
 Cigweinio *v*, to clutch
 Cigwr, wyr, Cigydd -ion *n*, butcher
 Cigyddes -au *nf*, female butcher [trade
 Cigyddiaeth *nf*, butchery; butcher's
 Cigyddio *v*, to butcher; to slaughter
 Cigysol *a*, carnivorous. Cigysolion,
 carnivora
 Cingroen *nf*, stinking mushroom
 Cil -iau, -ion *n*, back; recess, corner;
 retreat, flight. Cnoi cil, to chew
 the cud. Cil y lleuad, wane of the
 moon
 Cilcyn -ion -os *n*, fragment
 Cilchweryn -au *n*, gland
 Cildant, dannau *n*, alto harp-string
 Cildrem -iau *nf*, leering look
 Cildremio, Cildremu *v*, to leer
 Cildro -ion *n*, turn back
 Cildroi *v*, to turn backward
 Cildyn, Cildynog *a*, obstinate, stubborn
 Cildynu *v*, to pull back; to be obstinate
 Ciddant, ddannedd, ddaint *n*, jaw-tooth
 Ciledrych *v*, to look aside
 Cilegored *a*, partly open, ajar
 Cilegori *v*, to partly open
 Ciler -i -au *nf*, butter-tray
 Cilfach -au *nf*, nook; creek, bay
 Cilfin -iau *n*, brow, edge, margin, brink
 Cilfyr *v*, to curtail, to abridge
 Cilied -au *nf*, brow; leer
 Cilgain *n*, asphodel
 Cilgant -au *n*, crescent
 Cilgi, gwn *n*, cowardly dog; coward
 Cilgiedd *n*, cowardice
 Cilgwithio *v*, to drive back; to push
 Cilio *v*, to retreat, to withdraw, to go
 out of the way; to put to flight
 Ciliorni *v*, to scare back

Cilolwg, ygon *nf*, sly look, leer
 Cilolygu *v*, to leer
 Cilwen -au *nf*, half smile
 Cilwenu *v*, to simper, to smile
 Cilwg, ygon *n*, frown
 Cin -ion *n*, surface; cuticle
 Ciniach *np* (ciniechyn *n*), shreds, snips
 Ciniachu *v*, to cut in shreds
 Ciniaw, Ciniio, ciniawau *n*, dinner
 Ciniawa *v*, to dine
 Cinionen *nf*, thin sheet or covering
 Cinmael -au *nf*, retreat, covert
 Cinwgl, yglau *n*, entangling
 Cinyglog *a*, entangled
 Cynyn -ion *n*, shred, snip
 Cynyniach *np*, shreds, snips
 Cynynio *v*, to shred, to mangle
 Ciog *n*, burdock
 Cip -ion *n*, quick pull or snatch; glance.
 Cip y coed, tiled liverwort
 Cipdrem -iau *nf*, quick glance
 Cipedrych *v*, to glance
 Cipen *nf*, grapnel
 Cipgais *n*, scrambling
 Cipgar *a*, snatching; captious
 Cipiad, iaid *n*, bulldog
 Cipio *v*, to snatch; to whisk away
 Cipioll *a*, snatching; whisking off
 Cipiwr, wyr *n*, snatcher
 Cipod, Cipolwg *nf*, glance
 Cippill -ion *n*, dry stump
 Cippysg -od *cn*, the carp
 Ciprys -au *n*, scramble; brawl
 Ciprysgar *a*, given to brawling
 Ciprysu *v*, to scramble; to bicker
 Cir -ion *n*, bounty, boon, benefit
 Ciried *n*, beneficence
 Cirio *v*, to cherish; to pity
 Ciriolaeth *nf*, munificence
 Ciros *cn*, dogrose, heptree
 Cis -ion *n*, slap, pat, blow
 Cisio *v*, to slap, to strike
 Cist -iau *nf*, chest, coffer, box
 Cistan -au *nf*, small chest, cabinet
 Cistanwr, wyr *n*, cabinetmaker
 Cistbridd *n*, potter's clay
 Cistfaen, feini *n*, a British monument,
 consisting of four flat stones placed
 at right angles, with a fifth on top.
 Cist faen=Cistfaen
 Cistwely -au *n*, press-bed
 Cittrach *n*, conflict
 Cittrachu *v*, to fight
 Ciw *a*, clever; trim, neat
 Ciwdod -au *n*, tribe, clan, nation
 Ciwed *cn*, rabble, mob; crew
 Cladd -au *n*, trench; pit; a pool where

fish shed; a place where anything is
 hid or buried; digging
 Cladde -au *n*, chimney-piece [terment
 Claddedigaeth *nf*, burying, burial, in-
 Claddfa, fëydd *nf*, burying-place, ce-
 metery; place where fish spawn
 Claddogof -au *nf*, catacomb
 Claddu *v*, to dig a pit; to bury, to inter;
 to deposit spawn
 Claer *a*, clear, bright, shining
 Claerder *n*, clearness, brightness
 Claerllys *n*, water pimpernel
 Claes, cleision *n*, haft end of a blade.
 Claes Mair, wild English clary
 Claf *a*, sick, ill, poorly, diseased
 Claf, cleision *n*, sick person; patient
 Clafaidd, Clafus *n*, sickly, ailing
 Clafdy, dai *n*, hospital, infirmary
 Claftr, cleftrion *n*, scurf; leprosy
 Clafrdy, dai *n*, lazaretto
 Clafrogen *n*, leprous liverwort
 Clafrllyd *a*, leprous; mangy
 Clafrllys -iau *n*, scabious. Clafrllys
 mawr, elecampane
 Clafru *v*, to grow leprous
 Clafu *v*, to sicken, to fall ill
 Clai, cleiau *n*, clay; marl
 Claig, cleigion *nf*, whirlpool [volume
 Claing, cleingiau, cleingion *nf*, folding
 Clain, cleiniau *n*, prostrate, grovelling
 Clairch, cleirchion *n*, decrepit one[stat
 Clais, cleisiau *n*, stripe; bruise, mark
 rivulet; ditch, trench; field scabious
 Maen clais, marble
 Clamp, Clap, -iau *n*, mass, lump
 Clamp o ddyn, big lusty man
 Clap *n*, clack; gossip, talebearing
 Clapgi, gwn *n*, talebearer
 Clapian *v*, to carry tales; to gossip
 Clapio *v*, to make a lump
 Clapiog *a*, lumpy, in lumps
 Clas -au *n*, space; plat; region
 Clasdir -oedd *n*, glebe land
 Clasp *n*, heap, collection, pile
 Clasgor -au *n*, college
 Clasgu *v*, to gather or heap together
 Clasor -au *n*, enclosure; cloister
 Clasordy, dai *n*, cloister-house
 Claswydd *np* (-en *nf*), the elm
 Clau *a*, incessant; quick, fast; even
 temperate; sincere
 Clauar *a*, temperate, mild; lukewarm
 Clauarder, Clauaredd, Clauarineb
 mildness, temperateness [peppe
 Clauarllys *n*, biting stonecrop, wal
 Clauaru *v*, to make or become mild
 Clawd, clodion *n*, shingle; patch

- Clawdd, cloddiau *n*, ditch, dike, pit; quarry; fence, hedge; embankment
 Clawr, cloriau *n*, surface; cover
 Claws, cloydd *n*, close, yard, court;
 Cleb -ion *n*, driveller [cloister
 Clebar *n*, silly talk or clack
 Clebarddus *a*, clacking, babbling
 Clebren *nf*, prattling gossip
 Clec -ion *nf*, crack, smack; gossip
 Cleca *v*, to clack; to gossip
 Clecai, eiod, eion *nf*, clacker; gossip
 Clecëig *a*, prattling, gossiping
 Cleciad *n*, cracking [to chatter
 Clecian *v*, to crack; to smack; to snap;
 Cled *af*, sheltering, warm: *m* clyd
 Cledr -au, Cledren *nf*, flat body; shingle; stave; rail. Cledr y ddwyfron, the breastbone. — llaw, the palm of the hand. Cledr-ffordd, railway
 Cledro *v*, to beat soundly
 Cledrog *a*, shingled, railed
 Cledru *v*, to rail; to pale
 Cledrwy -on *nf*, lattice-work
 Cledd -au *n*, rest; the left; north; sword
 Cleddu *n*, sword; blade=Cleddyf
 Cleddiwig *nf*, quarry, mine
 Cleddlaw *nf*, left hand
 Cleddog, Cleddyfog *a*, bearing a sword
 Cleddyf -au *n*, sword, blade. Cleddyf Bleddyn, the spleen
 Cleddyfain *v*, to cut with a sword
 Cleddyfaint *n*, rage of swords [sword
 Cleddyfal, Cleddyfawd *n*, stroke of a
 Cleddyflys, Cleddys *n*, burreed
 Cleddyfwr, wyr, Cleddyfydd -ion *n*, swordsman
 Cleddyfyddiaeth *nf*, the use of the sword
 Clefri *n*, the leprosy. — dyfrllyd, water farcy. — mawr, farcy
 Clefryd *n*, eruptive disease
 Clefryn *n*, sheep's bit, sheep's scabious
 Clefweh, Clefni *n*, disease, ailment, sick-
 Clefyca *a*, valetudinary [ness, illness
 Clefyceian *v*, to be sickly
 Clefychlyd *a*, valetudinary, ailing
 Clefychu *v*, to fall sick
 Clefyd -au -on *n*, sickness, disease, complaint, disorder; fever (N.W.). — drwg, — poeth, — trythyll, venereal disease. — melyn, jaundice. — y brenin, scrofula. — y cynnalau, gout. — y ddug, spleen. — y gïau, rheumatism; nervous disorder. — y gwaed, dysentery. — y môr, sea-sickness
 Cleg -ion *n*, hard mass or lump
 Clegar, Clegyr, Clegyr *v*, to clack, to cackle; to tattle; to crackle
 Clegyr, Clegyr -au *n*, rock, cliff
 Clegyrrog *a*, rocky, rugged
 Cleiad, aid, Cleiaden *nf*, a casing; peat; cowdung dried for fuel
 Cleiog *a*, abounding with clay, clayey
 Cleibwll, byllau *n*, clay pit
 Cleidir -oedd *n*, clay land
 Cleien *nf*, rotten or soft stone
 Cleifaen, fain, feini *n*, shale
 Cleigio *v*, to dip, to immerge, to plunge
 Cleilyd *a*, clayey, clayish
 Cleinio *v*, to lay prostrate; to procreate
 Cleio *v*, to become clay
 Cleiriach *n*, decrepit one
 Cleisen *nf*, bruise [to dawn
 Cleisio *v*, to streak, to mark, to bruise;
 Cleisiog *a*, streaked; bruised
 Clem -iau *nf*, slice; thin piece
 Clemio *v*, to slice; to piece
 Clep -iau *nf*, clack, clap; crag
 Clepai, eion *nf*, a babbling gossip
 Clepian, Clepio *v*, to clack, to babble, to gossip; to prate; to carry tales
 Cler *cn*, itinerant minstrels
 Cler *np* (-en *nf*), gad-flies. Cleren, the rattles in the throat
 Clera *v*, to stroll as minstrels
 Clerig *a*, clerical
 Clerigwr, wyr *n*, clergyman
 Clerwr, wyr *n*, itinerant minstrel
 Clerwriaeth *nf*, minstrelsy
 Cleudeb *n*, evenness, equanimity
 Cleuder, Cleufrydedd *n*, sincerity
 Cleufryd *a*, sincere
 Clewt -iau *n*, clatter; scolding
 Clewtian *v*, to clatter, to scold
 Clieid -au *nf*, latch, catch. — gën, jawbone
 Clieiedu *v*, to fasten with a latch
 Climach -od *n*, slim tall fellow
 Clin *n*, spark, sparkle
 Clindarddach *n*, crackling noise
 Clip *n*, -au precipice, crag; snap, catch
 Clipan *n*, sturdy beggar
 Clir *a*, clear
 Clir *a*, compact; clever; pert
 Clo -ion -iau *n*, knob; close; lock
 Cload *n*, closing; locking
 Clob -au *n*, knob, boss
 Cloben *nf*, large or fat female
 Clobyn *n*, large lump; bouncer
 Cloecian *v*, to cluck as a hen
 Cloch, clych, elychau *nf*, bell. Cloch y dwfr, bubble. — maban, snow-drop. — ymadrodd, uvula. — yr eos, harebells. Un o'r gloch, Un ar gloch, one o'clock

- Clochaid *a*, sonorous, noisy [ing
 Clochdar, Clochdardd *n*, clucking; chirp
 Clochdar *v*, to cluck; to chirp
 Clochdarddain *v*, to cluck [tower
 Clochdy, dai *n*, steeple, belfry, clock
 Clochi *v*, to rise in bubbles, to babble
 Clochydd -ion *n*, bellman; sexton; erroneously, but commonly, a parish clerk [commendation
 Clod -au -ydd *nf* and *n*, praise, fame,
 Clodadwy *a*, laudable, commendable
 Clodfawr *a*, celebrated, famous
 Clodforedd *n*, celebrity, renown
 Clodfori *v*, to celebrate, to extol
 Clodforus *a*, commendable; praising
 Clodiad *n*, praising
 Clodiaeth *nf*, celebrity, fame
 Clodus *a*, extolling, praising
 Clodwiw *a*, commendable [fame
 Clodymgais, Clodymgeisio *v*, to seek
 Cloddio *v*, to dig, to delve; to trench; to embark; to make fences or hedges
 Cloddiog *a*, trenched, embanked
 Cloddiwr, wyr *n*, ditcher; common labourer
 Cloe *a*, swift, brisk, dexterous [bourer
 Clöedig *a*, closed; locked
 Clöen -au *nf*, boss, stud
 Cloer -au *n*, locker; niche
 Cloeren -au *n*, small window
 Clöfen -au *nf*, knot or point of ramification in trees; branch
 Clöfenog *a*, branching
 Clöfenu *v*, to branch, to sprig
 Clöff *a*, lame, limping, halt
 Clöffi *v*, to lame, to grow lame, to halt
 Clöffni, Clöffi *n*, lameness, limping
 Clöffrwym -au *n*, fetter. — *y cythraul*, — *y mwci*, great bindweed
 Clöffrwyimo *v*, to fetter
 Clög -au *n*, large stone; cloak
 Clögan -au *nf*, large stone
 Clögor -au *n*, protuberance
 Clögoren *nf*, bubble
 Clögorenn *v*, to bubble
 Clögwrn, yrnau *n*, crag, rock
 Clögwyn -i -au *n*, precipice
 Clögwynog *a*, full of precipices
 Clögyn -au *n*, cloak, mantle
 Clögyrnach *n*, what is craggy; a metre
 Clögyrnog *a*, craggy, rocky [so called
 Clöi *v*, to close; to shut; to lock
 Clöig -ion *nf*, hasp, hitch: *np*, bundles of straw for thatching
 Clöigen, clöig *nf*, what is tied at the end; whisk of straw for thatching
 Clöigyn *n*, hasp, hitch
 Clöigyna *v*, to hitch

- Clöl -iau *nf*, pate, skull
 Clölian *v*, to prate, to gabble [gor
 Clönc -iau *nf*, hollow sound, clang, clanc
 Clöncian, Clöncio *v*, to clank, to clash
 Clöncwy -au *n*, addle egg
 Clöpa, clöpanau *nf*, noddle; knob; club
 Clöpen *nf*, noddle; jolt-head
 Clör *np*, earth nuts. — *y brain*, white saxifrage. — *y moch*, truffle
 Clören -au *nf*, rump, tail [lance
 Clorian -au *n* and *nf*, pair of scales; balance
 Clorianu *v*, to balance, to weigh
 Clorio *v*, to put on a cover; to cover with
 Clöriog *a*, having a cover or lid [a lid
 Clöron *np* (-en *nf*), potatoes
 Clöryn *n*, small cover or lid
 Clös *af*, compact, neat, tidy: *m* clws
 Clös -ydd *n*=Claws
 Clös -au, Clösyn *n*, pair of breeches
 Clöwyn *n*, knob, boss; bile
 Clöwn -au *n*, boss, knob; the eyeball.
 Clöynia, Clöia, icicle
 Clöyniad *n*, embossing
 Clöynog *a*, embossed, studded
 Clöynu *v*, to emboss, to stud
 Clud -au *nf*, any sort of carriage: *n*
 Cludadwy *a*, portable [luggage
 Cludai, eion *nf*, carriage, coach
 Cludair, eiriau *nf*, heap, pile
 Cludeirio *v*, to heap, to pile [veyance
 Cludfa -oedd *nf*, carrying place; conveyance
 Cludiad *n*, bearing; carriage, conveyance
 Cludo *v*, to carry, to convey; to heap
 Cludres -i *nf*, railway train, train
 Cludwair, weiriau *nf*, deposit, heap, pile
 Cludwr, wyr, Cludydd -ion *n*, porter
 Cluddio *v*, to overwhelm [carriage
 Clug -ion *n*, a mass; the mumps
 Clugiar, ieir *nf*, partridge
 Clugio *v*, to squat; to perch
 Clul -iau *n*, passing-bell
 Clun -iau *nf*, hip, haunch. O glun glun, step by step, slowly. Wrth glun, by his side
 Clunhecian *v*, to limp
 Clunhecian *n*, springhalt
 Clunlaes *a*, hipshot, limping
 Clunwst *nf*, the sciatica
 Cluro *v*, to rub; to whisk
 Clust -iau *nf*, ear; handle. — arad the bridle of a plough. — yr art wood sanicle. — yr asen, con livergreen. — yr ewig, spurge laurel — y fuwch, — y tarw, great mullein — llygoden, mouse-ear chickweed — yr luddew, Clustian'r ysgaw, Jew ear. Clustian'r dderw, tree lungwort

Clusten *nf*, auricle [listen closely
 Clustfeinio *v*, to prick up the ears; to
 Clustgyfaddefiad *n*, auricular confession
 Clustiog *a*, having ears, eared
 Clustlipa *a*, flap-eared
 Clustog -au *nf*, cushion, pillow. —
 Fair, thrift, gilliflower
 Clustogen *nf*, small cushion
 Clustogi *v*, to cushion
 Clusttllws, tlysau *n*, ear-ring
 Clustweini *v*, to prompt
 Clwc -ion *n*, clucking
 Clwc *a*, tender, soft to the touch; broken-
 sounded; addle. Wy clwc, addle egg
 Clwecian *v*, to utter indistinct sounds;
 Clwch, clychod *n*, crag [to cluck
 Clwg, clygau *n*, large stone, crag
 Clwm, clymau *n*, knot, tie
 Clwpa -od *n*, knob; club; dolt
 Clws *am*, compact, neat, trim: *f* clos
 Clwt, clytiau *n*, piece, patch, clout
 Clwtyn *n*, small patch, rag, clout [gate
 Clwyd -au -i *nf*, plaited work, hurdle,
 Clwyden -i *nf*, hurdle; flake
 Clwydo *v*, to wattle, to hurdle; to roost
 Clwyf -au *n*, wound; disease. Clwyf
 penau, mumps. — y brenin, the
 king's evil, scrofula. — y march-
 ogion, piles, hemorrhoids
 Clwyfiad *n*, wounding; sickening
 Clwyfiant *n*, sickness, disorder
 Clwyfo *v*, to wound; to sicken
 Clwyrol *a*, wounding; sickening
 Clwyfus *a*, wounded; sick
 Clwys -au *n*, close, inclosure
 Clwysdy, dai *n*, cloister-house
 Cly -on *n*, gravitation to a point
 Clybod *n*, the hearing; *r*, to hear=
 Clyw, Clywed [bodigion, acoustics
 Clybodig *a*, relative to hearing. Cly-
 Clybodigaeth *nf*, the hearing
 Clyd *a*, sheltering; comfortable: *f* cled
 Clydach -au *nf*, sheltered glade
 Clydfan -au *nf*, shelter
 Clydo *v*, to render comfortable [state
 Clydrwydd *n*, comfortableness, sheltered
 Clydwr *n*, shelter, refuge
 Clymog *a*, knotty, entangled
 Clymog, Clymlys *n*, knotgrass. Clym-
 ogyn troellog, whorled knotgrass
 Clymu *v*, to knot, to tie
 Clyn -oedd *n*, brake, thicket
 Clynog, *a*, abounding with brakes
 Clyr *np* (-yn *n*), hornets, gad-flies=Cler
 Clys -ion, Clysyr -on *n*, impulse, motive
 Clytio *v*, to patch, to piece
 Clytiog *a*, patched; ragged

Clytwaith *n*, patch-work
 Clyw *n*, the sense of hearing
 Clywed *v*, to hear; to have sensation;
 to perceive by any of the senses except
 the sight: *n*, the hearing. — ar
 galon, to feel disposed or inclined.
 — arogl, to smell. — blas, to taste.
 — dolur, — poen, to feel pain. —
 llais, to hear a voice
 Clywedig *a*, that is heard, audible
 Clywedigaeth *nf*, the sense of hearing
 Clywiadur -iaid *n*, auditor
 Cna -oedd *n*, knob, door button
 Cnaif, cneifion *n*, crop, shearing
 Cnap -iau *n*, knob; button
 Cnapen, Cnapan, -au *nf*, knob; bowl
 Cnapio *v*, to form knobs
 Cnapiog *a*, knobbed; bumpy
 Cnau *np* (cneuen *nf*), nuts. See Cneuen
 Cnawd *n*, human flesh
 Cnawd *a*, congenial; habitual=Gnawd
 Cnawdiad, Cnawdoliad *n*, Cnawdoliaeth
nf, incarnation
 Cnawdio, Cnawdoli *v*, to incarnate
 Cnawdol *a*, carnal, fleshly
 Cnec -ion -iau *nf*, crash, snap, jar
 Cnecian *v*, to crash, to jar
 Cneeni *n*, jarring, snapping
 Cnecu *v*, to jar, to wrangle
 Cneucus *a*, jarring, wrangling
 Cneifdy, dai *n*, shearing-house
 Cneifio *v*, to shear, to clip
 Cneifion *np*, clippings, flocks
 Cnes -au *nf*, deposit; prey
 Cneua *v*, to go a nutting [almond
 Cneuen, cnau *nf*, nut. Cneuen Groeg,
 Cneuo *v*, to become nuts
 Cnewull *np* (-yn *n*), kernels
 Cnewulla *v*, to become a kernel
 Cnic -au *n*, slight rap, snap
 Cnicell -au *nf*, smacker, snapper; pecker
 Cnif, Cniff, -ion *n*, toil, pain, trouble
 Cnifio, Cniffio *v*, to toil; to molest
 Cnill -iau *n*, passing-bell
 Cnipws *n*, filip of the finger
 Cnith -ion *n*, soft touch or tap
 Cnithio *v*, to tap, to twitch; to nibble
 Cniw -iau *n*, pack, group
 Cno -ion *n*, bite, chewing
 Cnoc -iau *n*, rap, knock, stroke
 Cnocell -au *nf*, sudden stroke. — y coed,
 the woodpecker. — o dywydd gwlyb,
 interval of wet weather
 Cnocellu *v*, to rap; to peck
 Cnocio *v*, to knock, to beat
 Cnod -au *nf*, crop; growth
 Cnodig *a*, fleshy; fat

- Cnodol *a*, congenial
 Cnofa, fëydd *nf*, gnawing, griping. —
 cydwybod, remorse
 Cnofain *v*, to gnaw incessantly
 Cnoi *v*, to gnaw, to chew, to bite, to
 masticate
 Cnol -iau *nf*, round mass; hillock, knoll
 Cnu -au *n*, fleece=Cnuſ
 Cnuch -ion *n*, junction, joint
 Cnud -oedd *n*, group, pack
 Cnuſ -iau *n*, fleece
 Cnul -iau *n*, passing-bell, knell=Cnill
 Cnuwch -iau *n*, bundle, bush
 Cnwb, cnybiau *n*, bunch, knob
 Cnwc, cnyciau *n*, hump, lump; hillock
 Cnwd, cnydau *n*, produce; crop; cover-
 Cnwff, cnyffiau *n*, lump, hunch [ing
 Cnwpa *n*, knob; club. Ffron gnwpa.
 Cnwyf *n*, mashing [pastoral staff
 Cnycio *v*, to form into knobs
 Cnyciog *a*, having bumps; full of tumps
 Cnyceyn *n*, bump; small hillock
 Cnydfawr *a*, fructiferous, productive
 Cnydio *v*, to yield increase, to produce
 Cnydiol *a*, fructiferous [a crop
 Cnyw -ion *n*, autumn pig; badger
 Co *nf*, rotundity; concavity
 Cob -iau *n*, thumb; embankment
 Cob, còbau *nf*, tuft; spider
 Còb, cobau *nf*, cloak; coat; cope. Còb
 aradr *n*, tie-bow of a plough
 Coban -au *nf*, mantle; coat
 Cobio *v*, to tuft; to thump
 Coblyn *n*, thumper; pecker; sprite,
 goblin. Ar gefn ei goblyn, in very
 bad humour. — *y* coed, woodpecker
 Cobynd -au *n*, tuft, bunch
 Cocas -au *nf*, cog of a wheel
 Cocos, Cocs *np* (cocsen *nf*), cockles;
 cogs of a wheel. Bywion cocs, cockles
 out of the shells
 Coer *n*, coaxing, fondling
 Cocraeth *nf*, fondling
 Coeri *v*, to fondle, to indulge
 Cocw *n*, hard mass, lump
 Cocwy *n*, matured egg
 Cocwy *v*, to impregnate eggs; to tread
 Coch *a*, red; ruddy: *n*, red. *Y* goch
 gam, Robin goch, redbreast
 Cochder *n*, redness
 Cochddu *a*, of a reddish black
 Cochem -au *nf*, ruby
 Cochfelyn *a*, copper-coloured
 Cochgangen *nf*, chub-fish
 Cochi *v*, to redden; to blush
 Cochiad, iaid *n*, grouse, red game
 Cochl -au *n*, mantle, cloak
 Cochlas *a*, reddish blue, purple
 Cochlini *n*, redness; ruddiness
 Cochrudd *a*, crimson, ruddy [cochwen
 Cochwyn *am*, reddish white; pink: *f*
 Cod -au *nf*, bag, pouch; budget
 Codaid, cidiau *nf*, bagful, purseful
 Coden -au *nf*, bag, pouch; husk. —
 hyred, — eurych. — euraid, puffball
 Codenog *a*, having bags or pods
 Codenu *v*, to bag; to blister
 Codgen -au *nf*, blister
 Codi, Cyfodi *v*, to rise; to raise, to lift
 Codiad *n*, rising; raising [to swell up
 Codog *a*, having bags; rich: *nf*, sainfoin
 Codowydd *n*, ploughman's spikenard
 Codwrth *n*, bladder campion [donna
 Codwarth *n*, deadly night shade, bella
 Codwm, dynau *n*, fall, tumble. *Ym*
 aslyd codwm, to wrestle
 Codyn *v*, to fall, to tumble; to wrestle
 Codynwr, wyr *n*, tumbler; wrestler
 Codynwasg *n*, mithridate mustard
 Codded -au *nf*, vexation, offence
 Coddeidio *v*, to vex; to straiten
 Coddi *v*, to vex; to chide
 Coddiant *n*, vexation; trouble
 Coddyn -au *n*, privy, stool
 Coed -ydd *cn*, wood, trees. — ced
 Coeda *v*, to gather wood [cedar tree
 Coeden *nf*, standing tree, tree
 Coedgae -au *n*, live fence [woode
 Coedog, Coediog *a*, having trees, woody
 Coedel *a*, of the woods; wooden
 Coedrwym, Coedgwlm *n*, black brion
 Coedwal -au *nf*, wood covert
 Coedwig -oedd *nf*, wood, forest
 Coedwrych -oedd *n*, quickset
 Coedwyrdd *n*, wintergreen
 Coedwys *np*, people of the woods
 Coeg *a*, empty; vain; saucy; sterile; sill
 Coegathraw -on *n*, pedant [foolis
 Coeghwedd -au *n* and *nf*, empty tale
 Coegdyb -ian *n* and *nf*, whim, whimse
 idle conceit
 Coegddall *a*, half blind, purblind
 Coegddellni *n*, purblindness
 Coegedd *n*, emptiness; silliness
 Coegen -od *nf*, vain wench; coquette
 Coegenaid *a*, coquettish
 Coegfalch *a*, conceitedly proud
 Coegfeddyg -on *n*, quack doctor, quack
 Coegfeddyginiaeth *nf*, quackery
 Coegfolach *n*, vain boasting
 Coegfran, frafn *nf*, jackdaw
 Coegfrwnt *a*, obscene
 Coegio *v*, to make void; to trick;
 Coeglofft -ydd *nf*, garret [prete

Coegni *n*, sauciness; emptiness
 Coegsiarad -ach *n*, empty talk
 Coegylfuihir -iaid *n*, the whimbrel
 Coegymddangosiad *n*, false appearance
 Coegymffrost -iau *n*, vain boasting
 Coegyn -od *n*, conceited fellow, coxcomb
 Coegynaid *a*, coxcomical
 Coel -ion *nf*, omen; belief, trust
 Coelbrawf, brofion *n*, presumptive proof
 Coelbren -i -au *n*, record or letter stick; ballot stick; lot; alphabet. — *y* beirdd, bardic alphabet. — *y* myneich, monkish alphabet
 Coelcerth -i *nf*, signal of alarm; bonfire
 Coeledigaeth *nf*, credibility
 Coeledd *n*, credibility; belief
 Coelfain, feiniau *nf*, glad tidings; omen stone, stone of testimony
 Coelferth -au *nf*, good fortune
 Coelgar *a*, credulous, apt to believe
 Coelgarwch *n*, credulousness
 Coelgrefydd -au *nf*, superstition [stitions
 Coelgrefyddol, Coelgrefyddus *a*, super-
 Coelgyfaredd -ion *nf*, cure by charms
 Coelig, Coelin *a*, ominous, portentous
 Coelio *v*, to believe, to credit, to trust
 Coeliwr, wyr *n*, one that gives credit
 Coelres -i *nf*, row of records; beads;
 Coes -au *nf*, leg, shank; handle [trifles
 Coesarn -au *nf*, defence for the legs
 Coesed *a*, raised or made light. Bara coesed, manchet bread
 Coesgam *a*, bandy-legged
 Coesgyn -ion *n*, Coesgen -au *nf*, bone of the leg, shank
 Coeshir *a*, long-legged, long-shanked
 Coesnoeth *a*, bare-legged
 Coesog *a*, legged, shanked
 Coesol *a*, belonging to the leg, crural
 Coeswisg -oedd *nf*, covering for the leg;
 Coeta *v*, to gather wood [greave
 Coetan, Coeten, -au *nf*, quoit
 Coetrych -au *n*, grafting stock
 Coeth *a*, ardent; pure, purified; fine; refined; pert
 Coethed -ion *n*, stimulant; refiner
 Coethi *v*, to stimulate; to refine; to prate, to talk pertly; to bark
 Coethol *a*, stimulating; refining
 Coethyn -ion *n*, puritan
 Coethyndod *n*, puritanism
 Cof -ion *n*, memory; retention. Myneddros gof un, to escape one's memory
 Cofeb -ion *nf*, memorandum, memorial
 Cofen -au *nf*, memorial [recorder
 Cofiadur -iaid -on *n*, remembrancer;
 Cofiadwy *a*, memorable; recordable

Cofiaeth *nf*, memorial, record
 Cofiaid *v*, to call often to mind
 Cofiant, iaint, iannau *n*, commemoration; memoir
 Cofiedigaeth *nf*, remembrance
 Cofiedydd -ion, Cofiaidwr, wyr *n*, remembrancer; recorder
 Cofio *v*, to remember, to recollect
 Cofl -au *nf*, the embrace; the bosom
 Coflaid, eidiau *nf*, what is embraced; armsful; bosom friend; darling
 Cofleidio *v*, to fold in the arms; to embrace, to hug [gister; record
 Coflyfr -au *n*, memorandum book; re-
 Coflys -oedd *n*, court of record
 Cofnod -au *n*, memorandum, minute
 Cofnodi *v*, to record, to register
 Cofres -i *nf*, list, catalogue
 Cofrestr, -i *nf*, register, catalogue, list
 Cofrestru *v*, to register [gistrar
 Cofrestrwr, wyr, Cofrestrydd -ion *n*, re-
 Cofrodd -ion *nf*, keepsake
 Cofus *a*, memorable; mindful
 Cofweini *v*, to prompt
 Cofwyl -iau *nf*, memorial festival
 Cofl -ion *n*, hollow trunk; belly
 Coffa *v*, to remember; to bring to one's
 Coffa -on *n*, memory; memorial [mind
 Coffad *n*, remembering
 Coffiadwriaeth *nf*, remembrance, memory
 Coffaid, eidiau *n*, bellyful
 Coffâu *v*, to remember, to record; to remind; to commemorate
 Coffäwr, wyr *n*, remembrancer
 Coffr -au *n*, coffer, trunk, chest
 Coffryn *n*, little coffer
 Cofft -au *n*, hollow body; belly
 Cofftio *v*, to gorge, to quaff
 Cog -au *nf*, cuckoo: *nc*, cook
 Cogail, eiliau *n*, distaff; truncheon
 Cogan *nf*, bowl, cup, bason
 Cogelaid, eidiau *n*, distaff-full
 Coges -au *nf*, female cook: *m* cogydd
 Cogor *n*, chattering: *v*, to chatter, to
 Cograch *v*, to chatter, to chat [chat
 Cogwrn, yrnau *n*, knob; crab; egg-shell; shell; limpet
 Cogyl -au *n*, cudgel, club
 Congl -au *nf*, corner, angle
 Conglfaen, fain, feini *n*, corner stone
 Conglog *a*, angular, cornered [of corn
 Col -ion *n*, peak, summit; sting; beard
 Cöl, colau *n*, foetus, embryo
 Cola *n*, point, sting; beard of corn, awn
 Colaeth Coled *n*, nursing; cherishing
 Coleddu, Coled *v*, to cherish; to indulge
 Coleg -au *n*, college

Coler -i <i>n</i> , collar. Coleru <i>v</i> , to collar	Cop -au <i>n</i> , top, summit [the head]
Colfach -au <i>n</i> , hinge. Colfachu <i>v</i> , to	Copa, <i>au nf</i> , top, tuft, crest; crown
Colfen -i <i>nf</i> , bough, branch [hinge]	Copinod -au <i>n</i> , information, intelligent
Coliant <i>n</i> , Colsaid, seidiau <i>nf</i> , the part	Copog <i>a</i> , tufted, crested, high-topped
of a scythe, and similar instruments,	Copyn -au <i>n</i> , tuft; spider
that is let into the handle	Côr, corau <i>n</i> and <i>nf</i> , circle; stall, crib
Colias -au <i>nf</i> , pain of a sting	college: choir
Coliog <i>a</i> , having a sting; bearded	Cor -od <i>n</i> , point: dwarf; spider: <i>px</i> , small
Colion <i>np</i> , beard of corn	little, lesser, dwarf
Colof -au <i>n</i> , stem; prop; pillar	Corach -od <i>n</i> , dwarf, pigmy
Colofn -au <i>nf</i> , column, pillar, support	Corafon -ydd <i>nf</i> , rivulet
Colomen -od <i>nf</i> , dove, pigeon	Côradd <i>a</i> , dwarfish, pigmean
Colomendy, dai <i>n</i> , pigeon-house	Corawd, odion <i>n</i> , lavishness
Colôn -au <i>nf</i> , peak, point; prop	Corawg <i>a</i> , lavish, liberal
Colp -au <i>n</i> , pointed spar; dart	Corawl <i>a</i> , circling, rounding; choral
Colpes -au <i>nf</i> , pointed wedge	Corbed -au <i>n</i> , corbel; jutting out
Coludd -ion <i>nc</i> (-yn <i>n</i>), the bowels	Corbedw <i>np</i> , the last of a brood
Coluddlys <i>cn</i> , pennyroyal	Corbedwyn <i>n</i> , darling: <i>f</i> corbedwen
Coluddyn <i>n</i> , gut, bowel	Corbenfras <i>n</i> , haddock
Colwydd <i>np</i> , neck bones, scrags of venison	Corberth -i <i>nf</i> , dwarf bush
Colwyn -au <i>n</i> , bantling, cub	Corbwl, byllau <i>n</i> , puddle
Colwynes -au, Colwynwraig, wragedd	Corbwyll -ion <i>n</i> , slight hint
<i>nf</i> , midwife [to prattle]	Corbwylo <i>v</i> , to hint, to suggest = <i>Ci</i>
Colwyno <i>v</i> , to act as midwife; to fondle	Corbwyo <i>v</i> , to domineer [bw]
Colwynwr, wyr <i>n</i> , accoucheur, man-	Core <i>a</i> , compact, neat, smart
Colwynyddiaeth <i>nf</i> , midwifery [midwife]	Corcen -od <i>nf</i> , smart girl
Colyn -au <i>nf</i> , pivot; sting	Cord, cyrd <i>n</i> , twist; cord
Colynog <i>a</i> , having a pivot or sting	Cordedl <i>n</i> , twisted state
Colynu <i>v</i> , to sting	Cordeddu <i>v</i> , to twist, to twine
Coll <i>n</i> , loss, damage	Corden -i <i>nf</i> , rope, string
Coll, cŷll <i>cn</i> (collen <i>nf</i>), hazel wood	Cordref -i ydd <i>nf</i> , hamlet, village
Collborth, byrth <i>n</i> , the gate of perdition	Cordwal <i>n</i> , Cordova leather
Collddyn -ion <i>n</i> , condemned one; convict	Cordd -ion <i>n</i> , circle; tribe
Colled -ion <i>nf</i> & <i>n</i> , loss, damage	Cordderw <i>np</i> (-en <i>nf</i>), dwarf oaks
Colledaint <i>n</i> , misfortune, loss	Corddi <i>v</i> , to churn; to turn; to agitate
Colledigaeth <i>nf</i> , perdition, loss	Corddlan -au <i>nf</i> , fold; cemetery
Colledu <i>v</i> , to occasion loss	Corddyn -au <i>n</i> , pivot; the rim of a
Colledus <i>a</i> , losing, damaging	Cored -au <i>nf</i> , wear, dam [or bar]
Collen, cŷll <i>nf</i> , sapling; hazel	Coredu <i>v</i> , to form a wear; to wear
Collfarn -au <i>nf</i> , condemning sentence;	Coredd <i>n</i> , turning; aberration [d]
condemnation; conviction	Coreddu <i>v</i> , to circulate
Collfarnu <i>v</i> , to condemn; to convict	Coredus <i>a</i> , circling, rotatory
Colli <i>v</i> , to lose; to spill; to be lost	Corelw -on <i>n</i> , reel, dance
Collwydd <i>np</i> (-en <i>nf</i>), hazel wood	Corelwest -i <i>nf</i> , ball, dance
Collwyn -i <i>n</i> , hazel grove	Corelwi <i>v</i> , to dance; to skip about
Com -ion <i>n</i> , curve; circle	Coren, Cores <i>nf</i> , female dwarf
Comio <i>v</i> , to go round; to converse	Corf, cyrf, &c = Corff, &c.
Comp -ion <i>nf</i> , circle	Corfais <i>np</i> , ribs of the body
Compawd, odau <i>n</i> , compass	Corlan -au <i>n</i> , metrical foot. — crwn
Con -au <i>n</i> , peak, cone	cydbwys, — hir, spondee. — cr
Conach <i>n</i> and <i>a</i> , upstart [mutter]	disgynedig, dactyl. — crych dy
Conach <i>v</i> , to grumble, to murmur, to	afedig, anapest. — dyrchafedig,
Coned <i>n</i> , towering; pride	talgrwn, iambus. — rhywiog,
Conedd <i>n</i> , pomp, pride, glory	chee. — trwm, tribrach
Conell -au <i>nf</i> , tail, rump	Corfran, frafn <i>nf</i> , jackdaw
Cono <i>n</i> , pert upstart, smart fellow	Corfryn -iau <i>n</i> , hillock
Conyn <i>n</i> , stalk; point; sting; stump	Corff, cyrff <i>n</i> , body; corpse; social b

Corff <i>v</i> , to body; to take into the body; to taste	Coroni <i>v</i> , to crown
Corffilyn <i>n</i> , small thing, corpuscle, atom	Coronig <i>nf</i> , coronet
Corfflan -au <i>nf</i> , burying place	Coronllys <i>n</i> , peony
Corfflog <i>a</i> , bodied, corpulent	Coronog <i>a</i> , having a crown, crowned
Corffol <i>a</i> , bodied, corporeal	Cors -ydd <i>nf</i> , bog, fen
Corffolaeth <i>nf</i> , personality; whole	Corsen -au, cyrs <i>nf</i> , bog plant, reed
Corffolaethu <i>v</i> , to personify	Corsenog <i>a</i> , full of reeds, reedy
Corffor -oedd <i>n</i> , body	Corswig, Corswigen <i>nf</i> , guelder rose
Corfforaeth <i>nf</i> , corporation	Cort, cyrt <i>n</i> , cord, rope
Corffori <i>v</i> , to form into a body; to incorporate	Corwalch, welch <i>n</i> , sparrow-hawk
Corfforol <i>a</i> , corporeal, corporal [porate	Corwg, ygau <i>n</i> , trunk, carcase
Corgan -au <i>nf</i> , chant	Corwgl, yglau <i>n</i> , coracle
Corganu <i>v</i> , to chant	Corwynt -oedd <i>n</i> , whirlwind
Corgeinwch, mychiaid <i>n</i> , prawn	Coryn -au <i>n</i> , crown of the head
Corgeiniad, iaid <i>n</i> , chorister, chanter	Còryn -od <i>n</i> , dwarf, pigmy; spider
Corgi, gwn <i>n</i> , cur dog, cur	Corynfoel <i>a</i> , baldpated; having the crown shorn: <i>n</i> , shaveling
Corhedydd -ion <i>n</i> , the titlark	Corynrwy -on <i>n</i> , diadem
Corhwyad, aid <i>nf</i> , teal [contract	Corynu <i>v</i> , to shave the crown
Cori <i>v</i> , to stint the growth; to shrink, to	Corysgwr, gyrion <i>n</i> , radiation
Coriaith <i>nf</i> , jocular language; jest, ban-	Cos, Cosfa, fëydd <i>nf</i> , itching
Coriari, ieir <i>nf</i> , partridge [ter	Cosfa, fëydd <i>nf</i> , beating, thrashing.
Corig <i>nf</i> , little dwarf	Rhoi cosfa <i>i</i> , to belabour, to thrash
Corlan -au <i>nf</i> , sheep fold, pen	Cosgordd -ion <i>nf</i> , retinue
Corlanaid, eidiau <i>nf</i> , fold-full	Cosi <i>v</i> , to scratch; to itch
Corlanu <i>v</i> , to fold, to pen	Cosp -au <i>nf</i> , punishment, chastizement
Corlong -au <i>nf</i> , small ship, smack	Cospad, Cospiad <i>n</i> , punishing, chastizing
Corlöyn -od <i>n</i> , small butterfly	Cospadwy <i>a</i> , punishable
Corlyn -au <i>n</i> , small pool	Cospedigaeth <i>nf</i> , punishment
Corn, cyrn <i>n</i> , horn; trumpet, clarion:	Cospedigol <i>a</i> , castigatory, retributive
corn; anything projecting. Corn	Cospi <i>v</i> , to punish, to chastize
chwyth, — y geg, trachea, windpipe.	Cospol <i>a</i> , castigatory; penal
— pori, gullet. — mwg, chimney	Cospwr, wyr, Cospydd -ion, Cospadur
Cornaid, eidiau <i>n</i> , horn-full	-iaid <i>n</i> , one who punishes
Cornant, nentydd <i>n</i> , brook, rill	Cost -au <i>nf</i> , cost, charge: <i>n</i> , coast
Cornbig -au <i>n</i> , sea-pike	Costio, Costi <i>v</i> , to expend; to cost
Cornboer -ion <i>n</i> , phlegm [wing	Costiol <i>a</i> , relating to cost
Cornchwigl, Cornchwiglen, -od <i>nf</i> , lap-	Costog <i>a</i> , surly; morose
ornel -au -i <i>n</i> , corner, angle	Costogi <i>v</i> , to grow surly
Cornelog <i>a</i> , cornered, angular	Costrel -au <i>nf</i> , bottle, jar, flaggon
Cornelu <i>v</i> , to make a corner	Costrelaid, eidiau <i>nf</i> , jarful
Cornelyn <i>n</i> , little nook	Costrelan <i>nf</i> , phial, jar
Corni <i>v</i> , to grow horny; to roll	Costrelic <i>nf</i> , small jar, bottle
Cornicell -au <i>nf</i> , reed pipe; plover	Costrelu <i>v</i> , to put in a jar or bottle
Cornicyll -od <i>n</i> , plover, lapwing: <i>f</i> cor-	Costus <i>a</i> , chargeable; dear, expensive
ornicylla <i>v</i> , to wheel round [nicell	Cosyn <i>n</i> , single cheese: <i>p</i> caws
Cornig <i>nf</i> , little horn; whirling	Cot -iau <i>nf</i> , short tail, crop
Cornio <i>v</i> , to horn, to butt	Cota <i>af</i> , short, cropped; bobtailed; squabby: <i>m</i> cwta
Corniog <i>a</i> , horned; turreted	Coten -au <i>nf</i> , little tail
Cornor -ion <i>n</i> , leader [tilence	Cotwm, tymau <i>n</i> , wool in locks; cotton
Cornwyd -ydd <i>n</i> , boil, imposthume; pes-	Cotymog <i>a</i> , in locks; ermined
Cornwydol <i>a</i> , pestilential	Cotyn -iaid <i>n</i> , one having bags, miser
Cornyn <i>n</i> , little roll, cone; pert one	Coth -au <i>n</i> , ejection
Croodyn <i>n</i> , lavisher	Cothi <i>v</i> , to squirt out, to eject
Croli <i>v</i> , to reel, to dance	Cothiad <i>n</i> , squirting out, ejection
Cron -au <i>nf</i> , crown, diadem	Cothyn -au <i>n</i> , privy, jakes
Cronedigaeth <i>nf</i> , coronation	

Cowydd, &c=Cywydd, &c.
 Cowyll-ion *n*, veil of secrecy; marriage
 Cowyllu *v*, to envelope [gift
 Cowyn *n*, plague, pestilence
 Cowynog *a*, full of boils
 Crab *n*, wrinkle, shrinking [scrape
 Crabinio *v*, to grapple; to scramble; to
 Crach *np* (-en *nf*), scabs; itch; mange
 Crach *a*, scabby; mangy; dwarf; petty,
 Crachenu *v*, to form a scab [puny
 Crachfardd, feirdd *n*, doggrel rhymester
 Crachfeddw *a*, half-drunk
 Crachfeddyg-on *n*, quack-doctor
 Crachlyd, Crachog *a*, scabby; mangy
 Crad -au *n*, arduency; vigour
 Craell *nf*, arid quality [garlic
 Craff *cn*, claws; garlic. — y gerddi,
 Crafangaid, eidiau *nf*, gripe; handful
 Crafangio, Crafangu *v*, to claw, to gripe
 Crafan, angau *nf*, claw; crab fish
 Crafell -au -i *nf*, scraper; slice; blade
 Crafellu *v*, to use a slice; to scrape
 Crafen -au *nf*, flake; crust
 Craffion *np*, scrapings; shavings
 Crafflech -au *nf*, stone shard
 Crafu *v*, to scrape; to scratch: *n*, the itch
 Craff -au *n*, clasp; cramp; hold
 Craff *a*, securing; safe; quick, keen
 Craffaint *n*, steadfastness
 Craffder, Craffineb *n*, keenness; skill
 Craffinio *v*, to scarify
 Craffol-ion *n*, graver; style, writing pen
 Craffu *v*, to secure hold; to ken
 Craffus *a*, penetrating, piercing, keen
 Craffwr, wyr *n*, perceiver
 Crag -au *n*, hard crust, coating
 Cragen, cregyn *nf*, shell; callosity
 Cragenaid, Cragenog *a*, crustaceous;
 having a shell
 Crangen -au *nf*, a wen
 Crangenog *a*, full of wens
 Crai *n*, heat; potency; the heart; the
 eye of a needle; the hole in the han-
 dle (of a weapon)
 Crai *a*, vivid; fervid; fresh. Bara crai,
 unleavened bread
 Craid, creidion *n*, vehemency; force
 Craidd, creiddiau *n*, centre; the heart
 Craiff *a*, merciful, forgiving
 Craifft, creiffiau *nf*, print, inscription
 Craig, creigiau *nf*, rock, crag
 Crain, creinion *n*, prostrate state
 Crain *a*, prostrate; tumbling
 Crair, creiriau *n*, token, relic
 Craith, creithiau *nf*, scar, cicatrice
 Cram *n*, incrustation
 Craen -au *nf*, scab over a sore; scab

Crameniad *n*, scabbing
 Cramenu *v*, to scab over [fritt
 Crammwyth *np* (-en *nf*), pancak
 Cranc -od *n*, crab; cancer
 Crap -iau *n*, grapnel, catch
 Crapiedydd-ion *n*, grappler
 Crapio *v*, to grapple; to snatch
 Crapiog *a*, grappling
 Cras, creision *n*, what is parched; to
 Cras *a*, parched, dry, arid; saucy, seve
 Crasboeth *a*, arid; pungent
 Crasdant, damau *n*, sharp note
 Crasder *n*, aridity; sauciness
 Craseiriog *a*, malapert, saucy, pert
 Crasfa, fêydd *nf*, sound beating
 Crasgalaf *cn*, the herb flavin
 Crasnoi *v*, to cranch
 Crasineb *n*, parchedness
 Crasodyn *a*, kiln-dried. Bara cr
 odyn, bread made of corn dried in
 kiln
 Crasol *a*, parching, drying
 Crasu *v*, to parch, to roast, to bake;
 Craswr, wyr *n*, parcher, dryer [to
 Crasyd *cn*, parched corn
 Crau *n*, gore, blood
 Craw-on *n*, hovel; pig-stye
 Crawlco, Crawlcan *v*, to croak; to k
 Crawl *n*, coating, surface
 Crawen -au *nf*, crust
 Crawenog *a*, crusted, crusty
 Crawn *n*, collection; matter, pus
 Crawnau *v*, to collect; to form pus
 gather, to suppurate
 Crawnol *a*, collecting; purulent
 Crawl *n*, heap, huddle
 Cre *n*, combining cause; principle; v
 prevades; a cry
 Cread -au *n*, creation; the universe
 Creadigaeth *nf*, creation
 Creadol, Creadigol *a*, creating, plas
 Creadur -iaid *n*, creature
 Creaduriaeth *nf*, system of creation
 Creawd *n*, formation, creation [v
 Creawdwr, wyr, Creawdydd-ion *n*,
 Crebach -od *n*, what is shrunk
 Crebach *a*, shrunk, withered
 Crebwyll-ion *n*, invention, fancy
 Crec, Creciad *n*, chirping
 Crecian *v*, to chirp, to chatter
 Creciar, ieir *nf*, hen landrail
 Crech -au *nf*, shriek=Ysgrêch
 Crech *af*, rough, rugged; curlew
 Crechiad *n*, shrieking out [c
 Crechian *v*, to shriek; to crash
 Crechol *a*, shrieking, screaming
 Crechwen -au *nf*, shrill or loud lat

brechwen <i>v</i> , to laugh out	[heron]	Creider <i>n</i> , freshness, purity
brechydd -ion <i>n</i> , one who screams;		Creiddffaw <i>a</i> , centrifugal
bred -au <i>nf</i> , belief, faith; religion;		Creiddgeisiol <i>a</i> , centripetal
Christendom. Cyn Cred, before the		Creiddineb <i>n</i> , pervasiveness
Christian era		Creiddio <i>v</i> , to pervade, to intrude
bredad <i>n</i> , believing		Creiddiol <i>a</i> , pervasive, penetrative
bredadyn -ion <i>n</i> , believer		Creiddyn -au <i>n</i> , what juts into; point
bredaduniaeth <i>nf</i> , believing		Creifion <i>np</i> , scrapings
bredd <i>n</i> , belief; credibility		Creiffant <i>n</i> , forgiveness
breddin <i>a</i> , believing; credulous		Creighalen <i>n</i> , salpetre, nitre
breddiniaeth <i>nf</i> , belief		Creigio <i>v</i> , to grow rocky
redo -au <i>n</i> , creed, belief		Creigiog <i>a</i> , rocky, craggy
redol <i>a</i> , believing, crediting		Creigiol <i>a</i> , apt to be rocky
redu <i>v</i> , to believe; to credit; to per-		[shore]
suaide one's self		Creiglan -au, lenydd <i>nf</i> , rocky or shelvy
redus <i>a</i> , inducing belief		Creilwg <i>np</i> (creilygen <i>nf</i>), charred furze
redwr, wyr <i>n</i> , believer		Creilygu <i>v</i> , to burn furze
redd -au <i>n</i> , temper; purpose		Creinio <i>v</i> , to wallow; to lie down
reddiad <i>n</i> , temperament		Creiniol <i>a</i> , wallowing, rolling
reddol <i>a</i> , temperamental		Creio <i>v</i> , to freshen; to briskeen
reddu <i>v</i> , to dispose		Creirhâd <i>n</i> , swearing by relics
reedig <i>a</i> , created, formed		Creirhau <i>v</i> , to swear by relics
reedigaeth <i>nf</i> =Credigaeth		Creirfa -oedd <i>nf</i> , place for relics; reli-
ref <i>af</i> , strong, powerful: <i>m</i> cryf		quary; museum
ref -ion <i>nf</i> , cry, scream		Creiries -au <i>nf</i> , jewel; a beauty
refadur -iau <i>nf</i> , the dura mater		Creirwy -on <i>nf</i> , jewel, gem
refiad <i>n</i> , craving, suing		Creisier -au <i>n</i> , furnace
refol <i>a</i> , craving, imploring		Creisierydd -ion <i>n</i> , calciner
refu <i>v</i> , to cry; to crave, to implore		Creision <i>np</i> (-en <i>nf</i>), calcined matter;
refydd -au <i>nf</i> , religion, devotion		dross of any thing burnt; cinders
refyddu, Crefyddu <i>v</i> , to profess reli-		Creisioni <i>v</i> , to calcine
gion: to perform religious duties; to		Creithen -au <i>nf</i> , cicatrice, scar
act religiously, to be devout		Creithio <i>v</i> , to cicatrize
refyddol, Crefyddus <i>a</i> , devout, religious.		Creithiog <i>a</i> , full of scars
Crefyddolion, religionists		Cremog, Crempog, -au <i>nf</i> , pancake
refyddoldeb <i>n</i> , religiousness		Cremogen, Crempogen <i>nf</i> , pancake
refyddoliaeth <i>nf</i> , religionism		Crencyn <i>n</i> , small crab
refyddwr, wyr <i>n</i> , religious man		Crepa -od <i>n</i> , crabbed dwarf
refit -au <i>nf</i> , handiwork; trade		Crepian <i>v</i> , to creep, to hobble
refitwr, wyr <i>n</i> , handicraftsman, me-		Crepianog <i>a</i> , creeping: <i>nf</i> , the creeper
chanic, artist, tradesman		Crepog <i>a</i> , shrunk, withered
refyn -au <i>n</i> , brace, clasp		Cres <i>n</i> , hardening by heat
refynu <i>v</i> , to brace, to plate		Cres <i>a</i> , parching, arid
reg <i>af</i> , hoarse, of rough voice: <i>m</i> cryg		Cresiad <i>n</i> , inflammation
regu -au <i>nf</i> , earthen vessel		Crest <i>cn</i> , scurf; crust; scum; dregs
regenu <i>v</i> , to make pottery		Cresten <i>nf</i> , crusted surface; crust
regenydd -ion <i>n</i> , potter		Crestenu <i>v</i> , to gather scurf
reglais, leisiau <i>n</i> , hoarse voice		Crestog <i>a</i> , being crusted over, scurfy
reglyd <i>a</i> , apt to be hoarse		Crestol <i>a</i> , apt to incrustate
regu <i>v</i> , to become hoarse=Crygu		Crestu <i>v</i> , to incrustate
regyna <i>v</i> , to gather shells		Cresu <i>v</i> , to parch, to scorch
regynog <i>a</i> , having shells		Creth -au <i>n</i> , disposition; purpose
regynol <i>a</i> , testaceous		Crethiad <i>n</i> , temperament
regynydd -ion <i>n</i> , conchologist		Crethyll <i>n</i> , propensity
regynyddiaeth <i>nf</i> , conchology		Creu <i>v</i> , to give existence, to create
egyr -on <i>n</i> , screamer; heron		Crëu <i>v</i> , to cry; to crave; to kaw
riad <i>n</i> , freshening		Creuan -au <i>nf</i> , the cranium
		Creuder <i>n</i> , goriness; cruelty

Creulawn <i>a</i> , bloody, cruel	Crimog -au <i>nf</i> , shin; greave
Creuled <i>af</i> , drenched in gore: <i>m</i> creulyd	Crimogio <i>v</i> , to shin; to play at kick
Creulonaeth, Creulondeb <i>n</i> , cruelty	Crimp -iau <i>n</i> , sharp ridge [sl]
Creuloni <i>v</i> , to wax cruel	Crimpio <i>v</i> , to crimp
Creulys <i>n</i> , groundsel	Crimprew <i>n</i> , sharp frost
Creuol <i>a</i> , gory, bloody	Crin <i>a</i> , brittle, fragile: dry and brit
Creuolder <i>n</i> , goriness	Crinad <i>n</i> , growing brittle [nigg]
Crew -ion <i>n</i> , shout, outcry	Crinder <i>n</i> , brittleness
Crewcian <i>v</i> , to caw; to croak	Crinell -au <i>nf</i> , what is clung; crack
Crëwr, crewyr <i>n</i> , creator, former	Crinelliad <i>n</i> , crepitation
Crewt -iau <i>n</i> , faint cry	Crinellu <i>v</i> , to dry up; to crack
Crewtiau, Crewtio <i>v</i> , to whine, to pule	Crinllys <i>cn</i> , the violet
Crewtiol <i>a</i> , whining, puling	Crino <i>v</i> , to wax brittle; to cling
Crewtyn <i>n</i> , little whiner [corn	Crintach <i>a</i> , niggardly, stingy [wi
Crewyn <i>n</i> , crop; rick; the last load of	Crintachu <i>v</i> , to grow niggardly
Crëydd -ion, Crëyr -od <i>n</i> , heron; gad-fly.	Crinwas, weis <i>n</i> , niggard. Mab y c
Crëyr glas, stork; heron	was, miser
Crëyrfa -oedd <i>nf</i> , heronry	Crinwydd <i>cn</i> , dry brushwood
Crëyryn <i>n</i> , gad-fly	Crio <i>v</i> , to cry; to clamour; to weep
Cri -au <i>n</i> , cry, clamour	Crip -iau <i>n</i> , scratch; notch
Cri <i>a</i> , rough, rude; raw; fresh. Bara	Cripian <i>v</i> , to keep scratching
cri, unleavened bread	Cripio <i>v</i> , to scratch, to claw
Criad <i>n</i> , crying, bawling	Cripio <i>a</i> , having scratches
Crib -au <i>nf</i> , comb; crest; summit	Cripio <i>a</i> , scratching, clawing
Cribach -au <i>n</i> , hay-hook	Cris -iau -ion <i>n</i> , scale, hard crust
Cribarth -au, eirth <i>nf</i> , ridged hill	Crisbilio <i>v</i> , to scale, to peel
Cribddail <i>nf</i> , extortion; rapine	Crisial -au, Crisiant, iannau <i>n</i> , cry
Cribddeilio <i>v</i> , to deal hardly, to extort	Crisialaidd <i>a</i> , crystalline
Cribddeiliwr, wyr <i>n</i> , extortioner	Crisialiad <i>n</i> , crystallization
Cribell -au <i>nf</i> , cock's comb; yellow rattle	Crisialu, Crisiannu <i>v</i> , to crystalliz
Cribiad <i>n</i> , combing	Crisiannaidd <i>a</i> , crystalline
Cribin -au <i>nf</i> , hay rake, rake	Crisp -ion <i>n</i> , crisp coating
Cribinio <i>v</i> , to rake	Crispin <i>a</i> , crumbling, crisp
Cribiniwr, wyr <i>n</i> , raker	Crispinio <i>v</i> , to crisp, to dry
Cribion <i>np</i> , combings	CRIST -iau <i>n</i> , Christ, Messiah.
Cribo <i>v</i> , to comb, to card	Gristiau, false Christs
Cribog <i>a</i> , indented; crested	Cristian, &c=Crision, &c.
Cribwr, wyr <i>n</i> , comber, carder	Cristion -iaid <i>n</i> , Christian
Cribyn -au <i>n</i> , crest, top; rake	Cristionog, Cristianus <i>a</i> , Chri
Cricell -od <i>nf</i> , cricket	Cristionogion, Christians
Cricellu <i>v</i> , to chirp, to chatter	Cristionogaeth <i>nf</i> , Christianity
Criciad, criciaid, Criciedyn <i>n</i> , cricket	Cristionogaidd <i>a</i> , Christian-like
Criciedydd -ion <i>n</i> , creaker	Cristionoges -au <i>nf</i> , female Christ
Crif -iau <i>n</i> , row of notches; notch	Cristionogi <i>v</i> , to Christianize; te
Crifed -au <i>nf</i> , notch; engraving	come Christian
Crifedel -au <i>nf</i> , public reaping	Cristionogol <i>a</i> , Christianly
Crifell -au <i>nf</i> , notcher, graver	Cristionogrwydd <i>n</i> , Christianity
Crifelliad <i>n</i> , engraving	Crö -ion <i>n</i> , round, curve
Crifellu <i>v</i> , to notch, to engrave	Cröb -ion <i>nf</i> , round hunch
Crifiad <i>n</i> , notching, engraving	Creca <i>af</i> , crooked, tortuous: <i>m</i> c
Crig -ion <i>n</i> , crack	Crocäu <i>v</i> , to make crooked=Crw
Crigl -au <i>n</i> , trace, vestige	Croch <i>a</i> , rough, forcible; eager;
Criglyn -au <i>n</i> , vestige	Crochan -au <i>n</i> , boiler, pot
Crigyll <i>n</i> , ravine; creek	Crochanaid, eidiau <i>n</i> , potful
Crim -ion <i>nf</i> , ridge	Crochenu <i>v</i> , to make pottery
Crimeidio <i>v</i> , to crimp	Crochenydd -ion <i>n</i> , potter
Crimell -au <i>nf</i> , sharp ridge	Crochenyn <i>n</i> , little pot

rochi *v*, to wax rough, fierce, or loud
 rochlais, leisiau *n*, rough or loud voice
 rochlef -au, Crochwaedd *nf*, shrill
 shout, scream, shriek
 rochlefaïn, Crochleisio, Crochwaeddi
v, to scream, to vociferate
 roeg -ion *nf*, closing; cover
 roen, crwyn *n*, skin, hide
 roenen -au *nf*, cuticle: *m* croenyn
 roengrychu *v*, to wrinkle a skin
 roeni *v*, to skin, to skin over
 roenllwm *am*, callow, naked: *f* croen-
 roenog *a*, having a skin [llom
 roenol *a*, cutaneous
 roenyn *n*, thin skin, cuticle
 roes -au *nf*, cross; crucifix; affliction,
 adversity: *n*, transept
 roes *a*, cross, transverse
 roesan -iaid *n*, buffoon
 roesanaeth *nf*; buffoonery
 roesaren *nf*, ribaldry, farce
 roesaw *n*, welcome: *v*, to welcome
 roesawd, od, -au *n*, crusade
 roesawgar *a*, hospitable
 roesawl *a*, transversal, crossing
 roesawu *v*, to welcome
 roesawus *a*, hospitable
 roesdroi *v*, to contort
 roesdynu *v*, to contend
 roesen -od *nf*, coquette, jilt
 roesffon, ffyn *nf*, cross-staff
 roesffordd, ffyrdd *nf*, cross-road
 roesgad -au *nf*, crusade
 roesgyngghanedd -ion *nf*, alliterative
 roeshoeliad *n*, crucifixion [consonacy
 roeshoelio *v*, to crucify
 roesi *v*, to cross, to put across
 roesig *nf*, little cross
 roesineb *n*, crossness; adversity
 roeslath -au *nf*, purlin
 roew *a*, clear; brisk; fresh. Bara
 roew, unleavened bread
 roewder *a*, clearness; freshness
 roewi *v*, to freshen
 roewineb *n*, freshness
 rofen -i *nf*, crust=Crawen. Yr hen
 rofen! the withered old hag
 rog -au *nf*, cross; crucifix
 rog *a*, hanging, pendant, overhanging
 rogadwy *a*, that may be hung or hanged
 rogbren -i *n*, gallows, gibbet
 rogbri -iau *n*, exorbitant price
 rogedyf *nf*, the dropwort
 roggell -oedd *nf*, safe; place to hang
 roggell in
 rogen -au *nf*, gill; jaw; shell
 rogi *v*, to hang, to suspend

Croglath -au *nf*, springe, a gin
 Croglen -i *nf*, hanging, curtain
 Croglith -iau *n*, the mass of the cross.
 Dydd Gwener y Croglith, Good Fri-
 day
 Crogwedd -au *nf*, crucifix
 Crogwr, wyr *n*, hangman
 Crogwydd *n*, cross, crucifix
 Crogyn *n*, one fit for hanging
 Cronglwyd -i *nf*, roof hurdle; roof
 Crom *af*, bending, bowed: *m* crwm
 Crombeithyn -au *nc* (-en *nf*), crest tiles
 Cromen -au *nf*, dome, cupola
 Cromfach -au *nf*, crotchet
 Cronglwyd -i *n*, thatch hurdle
 Cromil, Crombil, -iau *nf*, the craw, crop,
 or gorge of a bird [nf, crawl-full
 Cromilaid, eidiau, Crombilaid, eidiau
 Cromlech -au *nf*, incumbent flag; stone
 of covenant—Druidical relic
 Cron *af*, round, circular: *m* crwn
 Cronbleth -au *nf*, bobbin
 Crondoddaid *nf*, navelwort
 Cronell -au *nf*, sphere, globe
 Cronellog *a*, globular
 Cronellu *v*, to glomerate
 Cronen -au *nf*, globe, sphere
 Cronfa, fëydd *nf*, receptacle; reservoir;
 a dam; collection
 Croni *v*, to hoard; to dam
 Cronici -au *nf*, chronicle
 Cropa -od *nf*, crop, craw
 Cropiad *n*, creeping
 Cropan *v*, to creep, to crawl
 Cripiedydd -ion *n*, creeper
 Crotawg *a*, plump, round
 Croten -od, Crotes -au -i *nf*, little girl
 Crotio *v*, to make or become plump
 Crotyn = Crwtyn
 Croth -au *nf*, bulge; womb
 Crothell, crythyll *nf*, bulge; bansticle
 Crothog *a*, gibbous; big-bellied
 Crowyn *n*, round paunch; hamper; bow
 Croyw = Croew [net
 Cru *n*, hollow rotundity
 Crub -ion *n*, swelling out
 Crud -ion *n*, cover, case
 Crudr -on *n*, covering; armour
 Crug -iau *n*, heap, tump; barrow; stack
 Crugardd *n*, pustule
 Crugarddu *v*, to break out in pustules
 Crugio *v*, to heap; to swell
 Crugiog *a*, having heaps
 Cruglwyth -au *n*, heap, pile
 Cruglwytho *v*, to heap, to pile up; to
 Crugnyth -od *n*, hovel, hut [overload
 Crugo *v*, to vex, to plague

- Crugyll -au *n*, place of tumps
 Crugyn -au *n*, small heap
 Crugynu *v*, to pile, to heap
 Crugynog *a*, full of tumps
 Crul -iau *n*, paunch, belly
 Crw -on *n*, curve, round
 Crwb, crybau *n*, round hunch
 Crwbach, crybachau *n*, hook, crook
 Crwban, crybanod *n*, tortoise
 Crwc, cryciau *n*, bucket, pail
 Crwca *am*, crooked, bowed, bent: *f* croca
 Crweâu *v*, to bow, to curve
 Crwewd *n*, round squat
 Crwd *n*, round lump
 Crwdd *n*, stretch round
 Crwg, crygau *n*, crook, hook
 Crwm *a*, bending; concave: *f* crom
 Crwmach, crymachau *n*, convexity
 Crwn *a*, round, circular: *f* cron
 Crwt -iau *n*, crust
 Crwt, crytiaid *n*, boy, lad, chap
 Crwtyn *n*, little boy or chap
 Crwth, crythau *n*, anything swelling
 out; bulge; trunk; belly; crowd;
 violin, fiddle
 Crwybr -au *n*, scum; honeycomb
 Crwydr -au *n*, wandering
 Crwydrai, eion *nc*, vagabond
 Crwydredigaeth *nf*, vagrancy
 Crwydri *n*, vagrancy, strolling
 Crwydriad, iaid, Crwydryn *n*, vagabond,
 vagrant, stroller [grant
 Crwydrol *a*, wandering, strolling, va-
 Crwynllys *n*, the gentian
 Crwynwr, wyr *n*, skinner
 Crwys *np*, crosses: *s* croes
 Crwys -au *nf*, cross=Croes
 Crwysedd *n*, contention
 Crwysgad -au *nf*, crusade
 Crybwch *a*, shrunk, crinkled
 Crybwyll -ion *n*, hint; idea
 Crybwyll, Crybwylo *v*, to hint, to men-
 tion, to allude to, to intimate
 Crybwylleb *nf*, paralepsis
 Crybychiad *n*, shrinking, wrinkling
 Crybychol *a*, shrinking, wrinkling
 Crybychu *v*, shrink, to wrinkle
 Crycydu *v*, to squat down
 Crych -ion *n*, wrinkle; ripple
 Crych *a*, wrinkled; rumped; rippling
 Crychedd *n*, roughness, curliness
 Crychiad *n*, wrinkling; shake in music
 Crychiant *n*, curliness
 Crychias *nf*, rough boiling. Berwi yn
 grychias, to boil bubblingly
 Crychlais, leisiau *n*, broken voice; qua-
 Crychlam -au *n*, caper [ver
 Crychlamiad *n*, capering
 Crychnaid, neidiau *nf*, skip
 Crychneidio *v*, to skip, to frisk
 Crychni *n*, curliness
 Crychnod -au *n*, quaver
 Crychrawn *a*, frizzly-haired
 Crychu *v*, to ruffle; to ripple
 Crychydd -ion *n*, ruffler; heron
 Crychyn -au *n*, quaver
 Cryd -iau *n*, shaking; fever; ag-
 cradle. — cymmalan, rheumati-
 — a mwyth, ague, intermittent fe-
 Crydian *v*, to keep shivering
 Crydio *v*, to shiver, to quake
 Crydiol, Crydus *a*, shivering, quak-
 tremulous, trembling
 Crydu *v*, to shiver, to tremble, to sh-
 Crydwellt *n*, quaking grass
 Crydwst *nf*, shivering fit [cob
 Crydd -ion *n*, shoemaker, cordwai
 Cryddaniaeth, Cryddiaeth *nf*, s-
 making, shoemaker's trade
 Cryddu *v*, to stretch round
 Cryf *a*, compact; strong, mighty: *f*
 Cryfder, Cryfdra *n*, strength, migh-
 Cryfhau *v*, to strengthen; to get st-
 Cryfhäus, Cryfhaol *a*, strengthener
 invigorating; restorative, tonic
 Cryg, Crygedd *n*, hoarseness
 Cryg *a*, rough, harsh, hoarse: *f* cr-
 Crygeidwen *nf*, the galaxy
 Crygen *nf*, fit of hoarseness
 Crygi, Crygni *n*, roughness, hoars-
 Cryglus *np*, cranberries
 Cryglyd *a*, apt to be hoarse; hoar-
 Crygu *v*, to make or become hoars-
 Crygwst *nf*, croup
 Crygyn *n*, fit of hoarseness
 Crymain *a*, flexuous, flexible.
 Crymaint *n*, flexion
 Crymal -au *n*, buttock, crupper
 Cryman -au *n*, reaping-hook, sick
 Crymaniad *n*, bending
 Crymanu *v*, to use a sickle
 Crymder, Crymedd *n*, bend, curve le-
 Crymdwyn -au *n*, tumulus [fl are
 Crymfach -au *n*, crotchet=Crom
 Crymol *a*, bowing, curving, conve-
 Crymu *v*, to bow, to curve
 Crên *n*, shake, quake
 Crÿn *a*, shaking, quaking. Daiau
 earthquake
 Cryn *a*, middling, indifferent
 Crynach *n*, shiver, shudder
 Crynachol *a*, shuddering
 Crynachu *v*, to shudder
 Crynder, Crynedd *n*, rotundity,

Cryndod *n*, shivering, shudder
 Cryndro *a*, round (not angular); curved
 Crynedigaeth *nf*, tremulation
 Crynfa, fëydd *nf*, trembling fit
 Crynfaen, fain, feini *n*, pebble
 Crynfyflehu *v*, to indent in curves
 Crynhâd *n*, rounding
 Crynhau *v*, to conglomerate
 Cryniad *n*, trembling
 Cryno *a*, compact, trim, neat, tidy
 Crynoad *n*, compendium, summary;
 making tidy or trim
 Crynoawl, Crynôus *a*, gathering together
 Crynodeb *n*, compactness; compendium;
 Crynoi *v*, to collect together [sketch
 Crynog -au *nf*, eight bushel measure.
 — ymherodrol, imperial quarter
 Crynol *a*, shaking, trembling
 Crynswth, Crynswdd *n*, mass, whole
 Crynsypio *v*, to conglomerate
 Crynu *v*, to tremble, to quake
 Crynwas, weis *n*, sorry fellow
 Crynwr, wyr *n*, trembler, one who
 quakes; Quaker [roots
 Crynwraidd *np* (wreiddyn *n*), bulbous
 Crys -au *n*, shirt, shift; haste, velocity
 Crysbais, beisiau *nf*, waistcoat, jacket
 Crysfad -au *n*, bishop's confirmation
 Crysia, Crycio *v*, to hasten, to speed
 Crysiol *a*, hastening, speeding
 Cryslain, leiniau *n*, shirt bosom
 Crytiad *n*, growing plump
 Crythedd *n*, gibbosity
 Crythog *a*, gibbous; bulky
 Crythor -ion -iaid *n*, fiddler
 Crythu *v*, to swell out, to bulge
 Crythyn *n*, small box; small fiddle
 Cryw -ion *n*, slice; bow net; wicker
 Crywyn *n*, slice; coulter [basket
 u *a*, amiable, beloved. Tad cu, grand-
 u *n*, approximation [father
 uaid *a*, loving, affectionate
 uain *a*, lovely, amiable, affectionate
 uaint *n*, affection; amity
 uall, cueill *n*, dangerous idiot
 uall *a*, stupid, oafish, ignorant; fierce,
 uan -od *nf*, owl; rock owl [savage
 ub -au *n*, mass, heap; cube
 ubol *a*, aggregate; cubical
 uch -iau *n*, knitting of the brow; frown
 uchio *v*, to knit the brow, to frown
 uchlog, Cuchiol *a*, frowning, angry
 ud -ion *n*, celerity; flight; falco genus
 udeb *n*, affection, amity
 udyll -od *n*, sparrow-hawk=Curyll
 udyn -au *n*, lock, as of hair
 udynog *a*, having flowing locks

Cudd -ion *n*, gloom; hiding
 Cudd *a*, hidden, concealed
 Cuddamean -ion *n*, intrigue
 Cuddan -od *nf*, wood-pigeon
 Cudded -au *nf*, concealment
 Cuddfa, fëydd *nf*, hiding-place; hoard
 Cuddiadan *a*, clandestine; private
 Cuddiedigaeth *nf*, concealment
 Cuddigl -au *n*, private room; retreat
 Cuddio *v*, to hide, to conceal
 Cuddiog, Cuddiol *a*, hiding, concealing,
 Cuddon -od *nf*, wood-pigeon [lurking
 Cuedd *n*, affection, fondness
 Cueddaint *n*, affection, amity
 Cueddol *a*, affectionate, loving
 Cueddu *v*, to render loving
 Cuelli *n*, stupidity; ferocity, savageness
 Cufydd -au *n*, cubit; half a yard
 Cul -ion *n*, narrowness; the lean
 Cul *a*, narrow, strait; lean [isthmus
 Culdir -oedd *n*, narrow strip of land,
 Culfain *a*, strait and small
 Culfor -oedd *n*, narrow sea, strait
 Culhâd *n*, narrowing
 Culhau *v*, to narrow; to grow lean
 Culder, Culi, Culni *n*, narrowness; lean-
 Culo *v*, to narrow, to straiten [ness
 Culwydd *a*, love-prospering
 Cun -iaid *n*, leader, chief
 Cun *a*, attractive; lovely=Cu
 Cunar -au *nf*, sow; breeding sow
 Cunell -au *nf*, phalanx
 Cuniad -iaid *n*, leader, chief
 Cunnellt *np*, weapons of war
 Cunnog, Cunnach, -au *nf*, milk-pail
 Cunnogaid, eidiau *nf*, pailful
 Cunnogi *v*, to put in a pail
 Cunnogyn *n*, piggin
 Cuol *a*, loving, affectionate
 Cur -iau *n*, anxiety; stroke; throbbing
 pain; affliction; cure; care, charge
 Curad -iaid *n*, curate
 Curadiaeth *nf*, curacy
 Curas -au *nf*, cuirass
 Curfa, fëydd *nf*, beating; throb
 Curio *v*, to pine, to vex; to waste
 Curiol *a*, pining, vexing, wasting
 Curioldeb *n*, vexation
 Curo *v*, to beat; to strike; to throb
 Curwlaw *n*, heavy rain
 Curyll -od *n*, sparrow-hawk; kestrel;
 Cusan -au *n*, kiss [falcon
 Cusaniad *n*, kissing
 Cusanu, Cuso *v*, to kiss
 Cut -iau *n*, hovel, shed, sty. — moch,
 Cuthan -od *nf*, wood-pigeon [pig-sty
 Cuwch -iau *n*, knitting of the brow

Cuwg <i>n</i> , frown=Cuwch	Cwmwl, cymylau <i>n</i> , cloud
Cüwr, cuwyr <i>n</i> , wooer, lover	Cŵn <i>np</i> , dogs: <i>s</i> , ci
Cw <i>n</i> , concavity; lettuce	Cwn <i>n</i> , top, summit, apex
Cw <i>ad</i> , wherefrom, whence	Cwnad <i>n</i> , rising, elevation
Cwar -au, Cwer -i <i>n</i> , share-beam	Cwnawl <i>a</i> , rising, elevating
Cwb, cybau <i>n</i> , concavity; kennel; cot	Cwndid -au <i>n</i> , song
Cwbl <i>a</i> , all, whole, total, entire	Cwndidwr, wyr <i>n</i> , song-writer
Cwbl <i>n</i> , whole, total	Cwning -od <i>nf</i> , rabbit, coney
Cwbledd <i>n</i> , entireness	Cwningen <i>nf</i> , rabbit: <i>p</i> cwningod
Cwblhâd <i>n</i> , fulfilling, fulfilment	Cwnsallt <i>n</i> , cloak, robe
Cwblhau <i>v</i> , to fulfil, to finish	Cwnsyllt -au <i>n</i> , anvil
Cwew, Cwewg <i>nf</i> , cuckoo=Cog	Cwnu <i>v</i> , to arise, to rise; to raise, lift; to support=Codi
Cwewll, cecyllau <i>n</i> , hood, cowl	Cwnwg <i>n</i> , summit; apex
Cwch, cychod <i>n</i> , round concavity; boat; hive; crown of a hat	Cwpan -au <i>n</i> , cup, bowl
Cwd, cydau <i>n</i> , pouch; bag. Cwd y gwenwyn, a very peevish person	Cwpanaid, eidiau <i>n</i> , cupful; dry measure equal to about a gallon
Cwdd <i>n</i> , cavity; shelter	Cwpl -au <i>n</i> , couple, coupling; principal; chevron. Cyplau, principal
Cwdd <i>ad</i> , whence, where	Cwpla <i>v</i> =Cwblhau
Cwddechwydd <i>n</i> , night-fall, even	Cwplws, cyplysau <i>n</i> , coupling
Cwddedu <i>v</i> , to hem round	Cwppwrdd, cyppyrdau <i>n</i> , cupboard
Cwddu <i>v</i> , to turn up, to shelter	Cŵr, cyroedd <i>n</i> , circle; skin
Cwddyn <i>n</i> , shelter	Cwr, cyrau <i>n</i> , limit, border; corner
Cweryl -on <i>n</i> , strife, quarrel	Cwrach -au <i>n</i> , book, volume
Cwerylu <i>v</i> , to quarrel	Cwran -au <i>nf</i> , buskin, boot
Cwf <i>n</i> , rising over	Cwranog <i>a</i> , buskined, booted
Cwfl -au <i>n</i> , hood, cowl	Cwrc, cyrcuau <i>n</i> , rotundity; stooping
Cwflen -au <i>nf</i> , cap; jockey-cap; hat	Cwrcwd, cyrcydau <i>n</i> , stooping; squatt
Cwg <i>n</i> , rising; jet; knob	Cwrddwal <i>n</i> , Cordova leather=Cordw
Cwgn, cygnau <i>n</i> , knot; knuckle	Cwrdd <i>v</i> , to meet; to touch=Cyfarf
Cwhwfan, <i>n</i> , waving; panting	Cyffwrdd, Cyhwrdd
Cwhwfanu <i>v</i> , to wave; to pant=Cwhwfan	Cwrdd, cyrddau <i>n</i> , meeting. Ty cwr meeting-house
Cwl -ion <i>n</i> , flagging; fault; a box for raising coals	Cwrel -au <i>n</i> , coral=Gwylar
Cwla <i>a</i> , faltering, languid, ailing	Cwrf, cyrfau <i>n</i> , trunk, body; curve
Cwlas -au <i>n</i> , apartment, compartment in a building	Cwrian <i>v</i> , to squat, to cower
Cwlbren -i <i>n</i> , bludgeon	Cwrlid -au <i>n</i> , coverlid [k]
Cwlff, cylffau <i>n</i> , shapeless piece; lump	Cwrn, cyrnau <i>n</i> , spire; pile; stack
Cwlio <i>v</i> , to make faulty	Cwrnaid, eidiau <i>n</i> , curvetting
Cwlwm, cylmau <i>n</i> =Cwlwm	Cwrpus <i>a</i> , apt to be ill or sick; ailing sickly [y]
Cwlwm, cylymau <i>n</i> , knot, tie [mony]	Cwrt, cyrtiau <i>n</i> , mound; down; coat
Cwlyn <i>n</i> , what droops. — y mêl, agri-	Cwrw <i>n</i> , ale, strong beer. Dail y cwr laurel
Cwll, cyllau <i>n</i> , separation; stomach	Cwrwf, cyryfau <i>n</i> , ale, strong beer, a
Cwlltyr, cylltyrau, Cwltr, cylltrau <i>n</i> , coulter	Cwrwg, cyrygau <i>n</i> , frame; carcass; l
Cwm, cyman, cymydd, cymoedd <i>n</i> , hollow between two hills, dale, dingle	Cwrwgl, cyryglau <i>n</i> , coracle
Cwman -od <i>n</i> , kive, tub; rump	Cwrwm <i>n</i> , bowing; bending
Cwmarch -au <i>n</i> , deep dingle	Cwsg <i>n</i> , sleep; state of rest; slumber
Cwmmwd, cymmydau <i>n</i> , subdivision of a hundred, commot	Cwsgbar <i>a</i> , somniferous, soporific; i
Cwmp <i>n</i> , round; circle	Cwst <i>n</i> , toil, drudgery [c]
Cwmpas -oedd -au <i>n</i> , compass	Cwsr <i>n</i> , refuse
Cwmpasol <i>a</i> , compassing	Cwt, cytiau <i>n</i> , roundness; cot, nf, rump, tail, skirt
Cwmpasu <i>v</i> , to compass, to surround	Cwta <i>am</i> , short; abrupt; bobtaile
Cwmpawd, odau <i>n</i> , compass	Cwtâu <i>v</i> , to shorten, to curtail [n]

Cwtiad, iaid *n*, plover
 Cwtiar, ieir *nf*, coot, water rail
 Cwtog *a*, bobtailed, squabby: *nf*, squab
 Cwtoges -au *nf*, short squab
 Cwtogi *v*, to shorten, to curtail
 Cwtws, cytsau *n*, lot: *nf*, sent, short-
 Cwtyn *n*, plover [tail
 Cwtyn *n*, tuck (in a garment)
 Cwtysyn *n*, lot, ticket
 Cwth *n*, throw off [tum
 Cwthr, cythrau *n*, the fundament, rec-
 Cwthwn *n*, gust, squall
 Cwybr -au *n*=Crwybr
 Cwyd *n*, stir, agitation: *v*, rise; will rise
 Cwydd *n*, fall, lapse
 Cwyddol *a*, falling; ruinous
 Cwymp -au *n*, fall, tumble
 Cwympawd, odau *n*, falling; case (in
 Cwympiad *n*, falling [grammar)
 Cwympo *v*, to fall; to fell
 Cwympol *a*, falling; declining
 Cwyn -ion *n*, complaint; plaint, suit
 Cwynfan -au *n*, lamentation
 Cwynfan, Cwynfanu *v*, to complain, to
 bewail, to bemoan, to lament
 Cwynfanus, *a*, complaining, grieving
 Cwyno, Cwynofain *v*, to complain; to
 lament, to bewail
 Cwynofaint *n*, wailing
 Cwynol *a*, complaining
 Cwynos -au *n*, supper
 Cwynosa *v*, to eat supper, to sup
 Cwynwr, wyr *n*, complainer; complain-
 ant, plaintiff
 Cwyr *n*, wax; gum
 Cwyr raid *a*, waxed. Cwyr raidd *a*, waxy
 Cwyreli *n*, cerate, salve
 Cwyren -au *nf*, cake of wax
 Cwyr iad *n*, waxing
 Cwyro -v, to cover with wax
 Cwyrol *a*, of a waxy quality
 Cwyros *cn*, cornel tree
 Cwys -au -i *nf*, furrow; the strip of
 soil turned up by the plough
 Cwysed -i *nf*, gore, gusset
 Cwysiad *n*, furrowing
 Cwysig *nf*, small furrow
 Cwyso *v*, to furrow; to plough
 Cwysol *a*, furrowing
 Cy *px*, jointly, together, mutually, co-,
 col-, com-, con-, cor-=Cyd, Cyf,
 Cym, Cyn, Cys, Cyt
 Cybol *a*, holding, grasping
 Cybolfa *nf*, hodgepodge, medley
 Cyboli *v*, to blend, to mix; to make a
 hodgepodge or medley
 Cybydd -ion *n*, miser, niggard

Cybydd-dod, Cybydd-dra *n*, Cybydd-
 iaeth *nf*, avarice, covetousness
 Cybyddes -au *nf*, female miser, covet-
 Cybyddiad *n*, coveting [ous woman
 Cybyddlyd, Cybyddol, Cybyddus *a*, co-
 veting, greedy, miserly, avaricious
 Cybyddu *v*, to act miserly
 Cycewallt -iaid *n*, cuckold
 Cyceyllog *a*, hooded, cowled
 Cyceyllu *v*, to wear a hood
 Cyceyllyn *n*, chaperon
 Cychaid, eidiau *n*, boatful; hiveful
 Cychawl *a*, boat-like; hive-like
 Cychedd *n*, concavity
 Cychiad *n*, covering; hiving
 Cychu *v*, to cover; to hive
 Cychwant *n*, mutual desire
 Cychwardd *n*, laughing together
 Cychwedl -au *nf*, whisper; tale
 Cychwedlu *v*, to whisper
 Cychwlyn *n*, agrimony
 Cychwn *n*, mutual rising
 Cychwnfa, fäu *nf*, setting off, start
 Cychwniad, Cychwyniad *n*, mutual
 rising; commencement; setting off
 Cychwnu *v*, to set off; to begin; to start
 Cychwyfan -au *nf*, hovering; rocking
 Cychwyfan *v*, to hover; to rock
 Cychwyfiad *n*, coagitation [move
 Cychwyn *v*, to stir; to set off: *n*, stir,
 Cychwynfa, fäu *nf*, setting off; origi-
 nation, beginning; start
 Cyd *n*, junction; coupling: *a*, joint,
 united, common: *ad*, whilst, as long
 as: *c*. forasmuch; since
 Cyd *px*=Cy
 Cyd *a*, as long=Cyhyd
 Cyda *pr*, with; in addition to=Gyda
 Cydaddoli *v*, to worship together
 Cydaflen *nf*, tall gawky
 Cydaid, eidiau *n*, bagful
 Cydair *a*, unanimous
 Cydamserol *a*, contemporary
 Cydan *n*, small bag; wallet
 Cydanian *a*, connatural
 Cydawr *nf*, conclamation
 Cydbell *a*, equidistant
 Cydbleid, bleidiau *nf*, confederate
 Cydbwys *a*, of equal weight
 Cydbwyso *v*, to equipoise
 Cydchwant -au *n*, concupiscence
 Cydchwyf *n*, mutual agitation
 Cyd-deimlad *n*, sympathy, commiseration,
 fellow-feeling=Cytteimlad
 Cyd-deimlo *v*, to sympathize, to com-
 Cyd-dynu *v*, to concur [miserate
 Cyd-ddwyn *v*, to concur; to bear

- Cydeffaieth, ffeithiau *nf*, coefficient
 Cydenw -au *n*, namesake
 Cydenwad *n*, agnominaton
 Cydestyniad *n*, coextension
 Cydetifedd -ion *n*, coheir
 Cydfa -on, fëydd *nf*, convention
 Cydfaethiad *n*, connutrition
 Cydfagu *v*, to rear together
 Cydfantoli *v*, to equalize, to equipoise
 Cydfaol *a*, synodical
 Cydfeddiannu *v*, to possess jointly
 Cydfil -od *n*, the third stage in the bardic circle of transmigration, succeeding *Obryn*, and followed by *Dyn-dod*, or state of humanity
 Cydfloedd *nf*, conclamation
 Cydfod -au *n*, coexistence; concord, agreement: *v*, to agree, to accord
 Cydfodd *n*, concord, agreement
 Cydfrad -au *n*, conspiracy, plot
 Cydfrawdoliaeth *nf*, confraternity
 Cydfwriad -au *n*, mutual purpose
 Cydfydiant *n*, coexistence
 Cydfydriad *n*, commensuration
 Cydfynediant *n*, concomitancy
 Cydffrydiant *n*, confluence
 Cydffurfio *v*, to conform
 Cydgadwyno *v*, to concatenate
 Cydgam *n*, dalliance; delay
 Cydgamu *v*, to step together; to attend
 Cydgan -au *nf*, chorus; concert
 Cydganu *v*, to sing in concert
 Cydgar, geraint *n*, correlative
 Cydgarennnydd *n*, consanguinity
 Cydgeisio *v*, to compete
 Cydgerdd -i -au *nf*, symphony; concert
 Cydgerddediad *n*, concomitance
 Cydguulo *v*, to concoagulate
 Cydglymiad *n*, alligation
 Cydgor -iau *n*, united choir. Wythnos y Cydgorian, Ember Week
 Cydgorffoli *v*, concorporate
 Cydgywniad *n*, condolence [incide
 Cydgyfarfod *v*, to meet together; to co-
 Cydgyfartal *a*, coequal
 Cydgyfathrach -au *nf*, association
 Cydgynghorfa -iau -oedd *nf*, congress
 Cydgylchiad *n*, convolution
 Cydgyrchu *v*, to assemble together
 Cydgyrhaeddiad *n*, coextention
 Cydgyssoni *v*, to harmonize together
 Cydhanfod *n*, coexistence: *v*, to coexist
 Cydiad *n*, joining together; junction, coupling; biting; laying hold
 Cydiaith *a*, of one language
 Cydienuad *n*, conjugation [gate
 Cydienuo *v*, to yoke together; to conju-

- Cydio *v*, to join; to couple; to bite; to take hold
 Cydlais, leisiau *n*, consonance
 Cydlawenhau *v*, to congratulate
 Cydlechu *v*, to hide or shelter together
 Cydlef -au *nf*, joint shout
 Cydlefaru *v*, to speak together
 Cydlehau *v*, to collocate
 Cydles *n*, mutual advantage
 Cydlif -au, Cydli *n*, conflux
 Cydlynid *n*, cohesion
 Cydnabod *n*, acquaintance; recognition
v, to acknowledge; to own
 Cydnabyddiaeth *nf*, acquaintance
 Cydnabyddus *a*, acquainted together
 Cydnad -au *nf*, conclamation [exper
 Cydnaws *a*, connatural
 Cydnerth -oedd *n*, equipolence: *a*, wel
 Cydnesu *v*, to approach mutually [se
 Cydnewid *v*, to interchange
 Cydoddef -ion *n*, sympathy
 Cydoed -ion *n*, contemporary
 Cydoes, Cydoed *a*, coeval=Cyfoes
 Cydoesi *v*, to contemporize
 Cydofal -on *n*, mutual care
 Cydol *a*, complete, whole
 Cydolg *a*, universal; catholic. Cydlogigion, Catholics
 Cydradd *a*, of equal degree, equal
 Cydraddoldeb *n*, equality
 Cydraid, reidiau *n*, mutual want
 Cydran -au *nf*, joint share
 Cydrawd -iau *n*, concurrence
 Cydred *a*, concurrent
 Cydrino *v*, to dispute together
 Cydroddi *v*, to give or bestow mutually
 Cydrwymo *v*, to bind together
 Cydryw -iau *nc*, hermaphrodite
 Cydryw *a*, homogeneous
 Cydrywiaeth *nf*, homogeneity
 Cydsain, seiniau *nf*, consonancy, rhythm
 Cydsain, seniaid *nf*, consonant
 Cydsefyll *v*, to stand together
 Cydseinio *v*, to sound together; to accor
 Cydser -au *n* & *cn*, constellation
 Cydserch *n*, mutual love
 Cydseryddiad -au *n*, constellation
 Cydsiarad *n*, confabulation
 Cydsoriant *n*, mutual offence
 Cydsylweddiad *n*, consubstantiation
 Cydsylltiad *n*, conjunction [conse
 Cydsyniad *n*, unanimity, agreement
 Cydsynied, Cydsynio *v*, to agree, acquiesce, to consent
 Cydu *v*, to bag, to pouch
 Cydun *a*, accordant, united
 Cydundeb *n*, unity, union

Cyduno *v*, to unite, to agree
 Cydwaed *a*, consanguineous
 Cydwaeddiad *n*, conclamation
 Cydwas, weision *n*, fellow servant
 Cydwe -oedd *nf*, contexture
 Cydwedd -au, Cydweddog -ion *nc*, yoke-fellow, associate, partner; consort; husband or wife. Brenines gydweidd, Brenines gydweddog, queen consort.
 Y Tywysog Cydweddog, y Tywysog Cydwedd, the Prince Consort
 Cydweddog *a*, conjugal
 Cydweddu *v*, to accord, to agree
 Cydweinidog -ion *n*, fellow servant or
 Cydweithio *v*, to co-operate [minister
 Cydwelydd -ion *n*, associate
 Cydwerth *n*, equivalent: *a*, equivalent
 Cydwen *v*, to interweave
 Cydwlad, wledydd *nf*, common country; united state: *a*, of the same country
 Cydwr, wyr *n*, party-man
 Cydwybod -au *nf*, conscience
 Cydwybodol *a*, conscientious
 Cydwynebiad *n*, confronting
 Cydwsiad *n*, convocation
 Cydyfed *v*, to drink together
 Cydymaith, eithion *n*, companion
 Cydymattal *v*, to abstain mutually
 Cydymdaith, deithion *n*, companion
 Cydymdeimlad *n*, mutual sympathy
 Cydymdeithas -au *nf*, company
 Cydymdrafiad *v*, to strive mutually
 Cydymddiried *n*, mutual trust
 Cydymddwyn *v*, to bear mutually
 Cydymeithas -au *nf*, society
 Cydymeithasu *v*, to consociate
 Cydymgilio *v*, to recede mutually
 Cydymgyrch *n*, concurrence
 Cydymholi *v*, to inquire mutually
 Cydymliw *v*, to reproach one another
 Cydymoddef *v*, to bear mutually
 Cydymranu *v*, to secede to together
 Cydymroddi *v*, to yield mutually
 Cydymroi *v*, to resign together
 Cydymryson -au *n*, mutual strife; *v*, to contend together
 Cydymuno *v*, to unite or join together
 Cydymweddu *v*, to conform mutually
 Cydyn *n*, little bag, pouch
 Cydyru *v*, to drive together
 Cyf *px*=Cy, Cyd
 Cyfa *a*, whole=Cyfan
 Cyfab *a*, in fôal [tony
 Cyfacan, cenion, Cyfacen -ion *nf*, mono-
 Cyfacenu *v*, to speak in one tone
 Cyfachludd *n*, concealment
 Cyfadeg -au *nf*, unity of time

Cyfadgan -au, Cyfadgen -au *nf*, proverb
 Cyfadnabod *n*, acknowledgement
 Cyfadref *a*, domestic, familiar
 Cyfaddrodd -ion *n*, conversation
 Cyfaddas *a*, convenient, meet, suitable
 Cyfaddasu *v*, to render fit, to adapt
 Cyfaddaw *v*, to promise mutually, to compromise
 Cyfaddawd, odau *n*, compromise
 Cyfaddef *v*, to confess, to acknowledge
 Cyfaddewid -ion *nf*, mutual promise
 Cyfael -ion *nf*, associate
 Cyfael *a*, of the same party
 Cyfaeru *v*, to conflict
 Cyfaeth *a*, nurtured together
 Cyfaethiad *n*, connutrition
 Cyfager *n*, collection of vapour or steam
 Cyfagos *a*, contiguous, near, proximate
 Cyfagosäu, Cyfagosi *v*, to approximate
 Cyfagu *v*, to nurse together [phoresis
 Cyfagwedd -au *nf*, conformity; sym-
 Cyfagweddiad *n*, conformation
 Cyfagweddu *v*, to conform
 Cyfagwy *a*, clustered together
 Cyfaill, eillion, Cyfaillt, eilltion *n*, friend
 Cyfaint, einnoedd *n*, convent
 Cyfais *a*, collateral
 Cyfal *a*, similar, like
 Cyfaledd -au *n*, analogy
 Cyfalhau *v*, to liken, to resemble
 Cyfalw *v*, to call together
 Cyfall *a*, matched, joined
 Cyfalläu *v*, to match, to connect
 Cyfallu -oedd *n*, coefficient
 Cyfallwy *a*, coefficient, efficient
 Cyfammod -au *n*, covenant, contract
 Cyfammodi *v*, to make a covenant; to bargain
 Cyfamryson -au *n*, competition
 Cyfamser -oedd *n*, interim, mean time
 Cyfamserol *a*, opportune
 Cyfamseru *v*, to make opportune
 Cyfamwg, Cyfamwyn *v*, to protect mutually [Cyfanion, integers
 Cyfan *a*, entire, complete: *n*, the whole.
 Cyfander, Cyfanedd *n*, entireness
 Cyfandir -oedd *n*, continent
 Cyfandroed *a*, web-footed
 Cyfanerch -ion *n*, congratulation
 Cyfanfor -oedd *n*, main sea, ocean
 Cyfaniad *n*, making whole
 Cafanian -au *nf*, unity of nature
 Cyfanlloer -au *nf*, full moon
 Cyfannedd -au *nf*, inhabited place: *a*, inhabited; domestic
 Cyfanneddol *a*, domestic; inhabited
 Cyfanneddrwydd *n*, domestic life

- Cyfanneddu *v*, to inhabit, to dwell
 Cyfannod, Cyfanod, -au *nf*, full stop
 Cyfannogi *v*, to excite mutually
 Cyfanol *a*, integral, entire
 Cyfanrif -au *n*, integer, whole number
 Cyfanrwydd *n*, entireness, entirety
 Cyfansawdd *a*, composite, compound
 Cyfansoddi *v*, to compose, to put together
 Cyfansoddiad *n*, composition
 Cyfansoddol *a*, compositive [positor
 Cyfansoddwr, wyr *n*, composer; com-
 Cyfanswm, symiau *n*, sum total, a-
 mount, total, the whole
 Cyfanu *v*, to make whole
 Cyfanwaith *n*, complete work; whole
 Cyfanwerthwr, wyr, Cyfanwerthydd
 -ion *n*, wholesale dealer
 Cyfar, eiriau *n*, joint ploughing; acre
 Cyfarail, eiliau *n*, joint guarding
 Cyfaran *a*, confronted
 Cyfarch *n*, address, greeting: *v*, to
 address, to greet, to salute
 Cyfarchafu *v*, to exalt together
 Cyfarchedigol *a*, congratulatory
 Cyfarchiad *n*, greeting
 Cyfarchol *a*, complimentary
 Cyfarchwel -au *n*, reproach
 Cyfarchwyl -au *n*, survey, watching
 Cyfarchwyliaeth *nf*, surveyorship
 Cyfarddu *v*, to plough together
 Cyfarddun *a*, simple; sublime [mation
 Cyfardduniad *n*, simplification; subli-
 Cyfaredd -ion *nf*, charm; nostrum
 Cyfareddu *v*, to cure by charm; to en-
 Cyfaretri *n*, joint ploughing [chant
 Cyfarf, eirf *nf*, combat, conflict
 Cyfarfaeth -au *nf*, unity of design
 Cyfarfaethu *v*, to concur in design
 Cyfarfan -au *nf*, opposite place: *a*,
 fronting, facing, opposing
 Cyfarfod *v*, to meet, to assemble
 Cyfarfod -ydd -au *n*, meeting, assem-
 bly. Ty cyfarfod, meeting-house
 Cyfarfog *a*, mutually armed
 Cyfargod -ion *n*, eaves, skirt
 Cyfariaith, ieithoedd *nf*, conversation
 Cyfariol *n*, liveliness, gaiety
 Cyfaros *v*, to continue, to remain
 Cyfarosol *a*, resident, residing [atus
 Cyfarpar -ion -au *n*, preparation; appar-
 Cyfarparol *a*, preparatory
 Cyfarsang -au *nf*, trampling
 Cyfarsangol *a*, trampling
 Cyfarsangu *v*, to vanquish, to subdue
 Cyfartal *a*, proportional, equal
 Cyfartalai, eion *nc*, standard
 Cyfartaledd *n*, proportionateness
 Cyfartaliad *n*, equation
 Cyfartalu *v*, to proportionate, to equalize
 Cyfartaliad *a*, equable, equal; steady
 Cyfarth *v*, to bark, to yelp: *n*, barking
 Cyfarthfa, fäu *nf*, baiting with dogs
 Cyfarthfa, fëydd *nf*, junction of hills
 Cyfarthiad *n*, barking
 Cyfaru *v*, to plough together
 Cyfarwain *v*, conduct; to introduce
 Cyfarwaith *n*, conflict
 Cyfarwar *a*, soothing, calming
 Cyfarwas *n*, contention
 Cyfarwel -ion *n*, prospect
 Cyfarws -au *nf*, present, reward; pen-
 Cyfarwyd -ion *n*, controversy [sion
 Cyfarwydd *a*, skilful; acquainted
 Cyfarwydd -ion *n*, wizard: *nf*, glow-
 Cyfarwyddiad *n*, direction [worm
 Cyfarwyddiadur -on *n*, director, directory
 Cyfarwyddo *v*, to direct, to guide; to
 inform, to instruct
 Cyfarwyddol *a*, directing, guiding
 Cyfarwyddwr, wyr *n*, guide, director
 Cyfarwyddyd *n*, direction, instruction;
 experience; guide
 Cyfarwyneb *a*, right against, opposite
 Cyfarwynebol *a*, confronting
 Cyfarwynebu *v*, to confront
 Cyfarwyre -on *nf*, consurrection
 Cyfarwys -au *nf*, present, gift; pension
 Cyfarwysiad *n*, presenting; pensioning
 Cyfarwysu *v*, to present; to pension
 Cyfarwysog *a*, pensioned: *nc*, pensioner
 Cyfarystlys *a*, sideways; in profile
 Cyfastellu *v*, to lay boards
 Cyfateb *v*, to correspond
 Cyfatebiad *n*, corresponding, mutually
 answering; correspondence
 Cyfatebiaeth *nf*, correspondence; ana-
 Cyfatebol *a*, corresponding [logy
 Cyfattal *a*, obstructive. Tywydd cyf-
 attal, broken or unsettled weather
 Cyfattal *v*, to restrain mutually
 Cyfattaliad *n*, repression
 Cyfategu *v*, to uphold jointly
 Cyfattnu *v*, to attract mutually
 Cyfathrach -au *nf*, affinity, kin, alliance
 Cyfathrachu *v*, to join alliance; to join
 in matrimony; to ally
 Cyfäu *v*, to make whole
 Cyfawd *n*, rising, getting up
 Cyfawr, orau *n*, whole; fulness
 Cyfdaeru *v*, to contend together
 Cyfdderbyn *v*, to receive jointly
 Cyfddull -iau *n*, conformity
 Cyfddulliad *n*, configuration
 Cyfddwyre *v*, to uplift jointly

Cyfddydd -iau *n*, the day spring, dawn
 Cyfebol *a*, big with foal, in foal
 Cyfebr *a*, in foal = Cyfab
 Cyfebriad *n*, gestation
 Cyfebru *v*, to gestate, to go with young;
 to get in foal
 Cyfebrwydd *n*, foal in embryo
 Cyfechni *n*, joint security
 Cyfechwyn -ion *n*, joint loan
 Cyfedliw -iau *n*, mutual reproach
 Cyfedd -au *n*, compotation
 Cyfeddach *nf*, banquet, festivity; car-
 Cyfogydd -au *n*, pickaxe [ousal
 Cyfeiaeth *n*, turmoil, trouble
 Cyfeidduned -au *nf*, mutual wish
 Cyfeidduno *v*, to wish mutually
 Cyfeidd *n*, tribulation, trouble
 Cyfeiliad *n*, compilation
 Cyfeilio *v*, to compile, to construct
 Cyfeiliorn *n*, deviation, error
 Cyfeiliornad *n*, going astray
 Cyfeiliorni *v*, to deviate, to err, to stray
 Cyfeiliornus *a*, devious, erring, erroneous
 Cyfeiliornwr, wyr *n*, wanderer, rover,
 rambler; one who errs
 Cyfeiliw *a*, of the same colour
 Cyfeillach -au *nf*, friendship; fellowship
 Cyfeillgar *a*, friendly, sociable
 Cyfeilles -au *nf*, female friend
 Cyfeilio *v*, to associate
 Cyfeinnol *a*, conventual
 Cyfeireb -ion *nf*, directive note, rubric
 Cyfeirgi, gwn *n*, pointer, setting-dog
 Cyfeiriad *n*, direction [tory
 Cyfeiriadur -on *n*, director, guide, direc-
 Cyfeirio *v*, to direct; to refer; to make
 Cyfeiriol *a*, directing, leading [towards
 Cyfeirnod -au *nf*, note of reference
 Cyfeiryd *v*, to direct, to lead
 Cyfeisieu *n*, mutual want
 Cyfeisor -ion *n*, match, fellow
 Cyfeisor *a*, collateral; equal
 Cyfeistedd -au *n*, the breech
 Cyfeisteddfod -au *nf*, committee, con-
 gress, convention [together
 Cyfeistyddio *v*, to make to sit in order
 Cyfeithrin *v*, to nurse together
 Cyfelin -au *nf*, cubit; half a yard
 Cyfelinaid, eidiau *nf*, cubit length
 Cyfenw -au *n*, surname
 Cyfenwi *v*, to surname [opposite
 Cyfer *n*, opposite situation. Ar gyfer,
 Cyferbyn *a*, opposite, fronting
 Cyferbyniad *n*, contraposition
 Cyferbyniad, iaid *n*, opponent, antagonist
 Cyferbynu, Cyferbynied *v*, to set in
 opposition; to contrast; to counteract

Cyferddawn, ddoniau *n*, virtue, efficacy
 Cyferddoniad *n*, giving a virtue
 Cyfergyd -ion *n*, concussion
 Cyfergydio *v*, to strike together
 Cyfergyr -oedd *n*, rencounter
 Cyfergyru *v*, to assail, to assault
 Cyferlyn *v*, to pursue together
 Cyferthi *n*, sanctity, holiness
 Cyferthu *v*, to consecrate, to sanctify
 Cyferthweh *n*, panting together
 Cyferthychain *v*, to pant together
 Cyferwen -au *nf*, flattering smile
 Cyferwennu *v*, to flatter
 Cyferwyr *n*, iniquity
 Cyferyd *n*, opposite place
 Cyfesgar -aint *n*, mutual foe
 Cyfethol *v*, to constitute; to depute
 Cyfhogi *v*, to sharpen together
 Cyfhwrdd, &c = Cyffwrdd, &c.
 Cyfiachyddiaeth *nf*, etymology
 Cyfiath, iethoedd *nf*, vernacular speech;
a, of the same language. Cyfieithion,
 translations
 Cyfiawn *a*, just, righteous, equitable
 Cyfiawnder -au *n*, justice, equity
 Cyfiawnedd *n*, justness
 Cyfiawnhâd *n*, justification
 Cyfiawnhau *v*, to justify
 Cyfiawniad *n*, rectifying, justification
 Cyfiawnu *v*, to justify; to rectify
 Cyfieithiad, Cyfieithad, -au *n*, translation
 Cyfieithu *v*, to translate
 Cyfieithydd -ion, Cyfieithwr, wyr *n*,
 translator, interpreter
 Cyfieuead *n*, conjugation
 Cyfieuo *v*, to conjugate, to yoke together
 Cyfiewin *a*, equal, similar
 Cyfio *v*, to make equal
 Cyfladd, Cyfladdol *a*, coincident, fitting
 Cyfladd *v*, to coincide
 Cyfladdliad *n*, coincidence
 Cyflafan -au *nf*, heinous deed, crime;
 massacre; hairweed
 Cyflafanu *v*, to massacre
 Cyflafar *a*, mutually noisy
 Cyflafaredd *nf*, parley; arbitration
 Cyflafaru *v*, to parley
 Cyflaid, eidiau *nf*, the arms-full
 Cyflaith *n*, confection
 Cyflam *a*, attendant
 Cyflawn *n*, complement
 Cyflawn *a*, complete, full, perfect
 Cyflawnder, Cyflawnedd *n*, complete-
 ness; plenitude, fulness
 Cyflawnu *v*, to make complete, to fulfil
 Cyfle -oedd *n*, opportunity; place
 Cyflichu *v*, to skulk together

Cyfled *a*, of equal breadth
 Cyflediad *n*, coextension
 Cyfledu *v*, to coextend
 Cyflef *a*, concordant in voice
 Cyflefain *v*, to shout together
 Cyfleg -au *n*, gun, cannon
 Cyflegriad *n*, cannonading
 Cyflegru *v*, to fire a gun, to cannonade
 Cyflehau *v*, collocate=Cyflëu
 Cyfleidio *v*, to embrace=Cofleidio
 Cyflenwad *n*, repletion, supply, supple-
 Cyflenwi *v*, to fulfil [ment
 Cyfles *n*, mutual benefit
 Cyflesü, Cyflesu *v*, to benefit mutually
 Cyflesfa -oedd *nf*, club
 Cyflëu *v*, to collocate; to put, to place
 Cyfleuer *a*, of equal lustre
 Cyflëus *a*, convenient, suitable
 Cyfleusdra, Cyfleusdod *n*, convenience
 Cyflewych *a*, of equal light
 Cyflewyn *n*, reflection
 Cyflin, Cyflinell, -au *nf*, parallel line.
 Cyflinau, Cyflinellau, parallels
 Cyflino *v*, to contort
 Cyfliwio *v*, to tint alike
 Cyflo *a*, big with calf, in calf
 Cyflocu *v*, to take hire
 Cyflocchi *v*, to harbour equally
 Cyflog -au *n*, wages, salary, stipend
 Cyflogi *v*, to hire; to bind; to engage in
 service
 Cyflogwas, weision *n*, hired servant
 Cyfludwad *n*, reducing to ashes
 Cyfludd -ion *n*, impediment: *v*, to ob-
 Cyfluddiad *n*, impeding [struct
 Cyfluedd *n*, mutual warfare
 Cyflun *a*, of the same form
 Cyflunedd *n*, uniformity
 Cyfluniaeth *n*, ratio of food
 Cyflunio *v*, to form alike; to organize
 Cyflüyddiaeth *nf*, joint warfare
 Cyflw -on *n*, mutual oath
 Cyflwch, lychau *n*, falling together
 Cyflwg, lygau *n*, mutual view
 Cyflwng *a*, swallowing up
 Cyflwnc *n*, fasting
 Cyflwr, lyrau *n*, condition, state. —
 enwadol, nominative case. — gwrth-
 drychol, objective case. — medd-
 iannol, possessive case
 Cyflwydd *n*, prosperity
 Cyflwyddo *v*, to prosper
 Cyflwyn -ion *n*, that is presented.
 Llythyr cyflwyn, epistle dedicatory
 Cyflwyniad *n*, presentation; dedication
 Cyflwyno *v*, to send; to address; to
 dedicate; to present

Cyflwyr *a*, total, utter, complete
 Cyflwyrder *n*, totality, completeness
 Cyflwys *a*, sanctified, holy
 Cyflwysedd *n*, sanctity
 Cyflwyth -au *n*, compressure
 Cyflwytho *v*, to compress
 Cyflychu *v*, to yield; to begin to be un-
 well; to begin to be in labour
 Cyflwchwyrr *n*, twilight
 Cyflyfr -au *n*, volume, tome
 Cyflym *a*, swift, quick, nimble; keen
 Cyflymder *n*, swiftness, speed, nimble
 Cyflymiad *n*, acceleration [nes
 Cyflymu *v*, to accelerate
 Cyflyn *a*, mutually adhering
 Cyflyniad *n*, agglutination
 Cyflyniadol *a*, conjunctive
 Cyflynu *v*, to agglutinate, to coadhere
 Cyflys *a*, courtly, courtlike
 Cyflywodraeth *nf*, federal government
 Cyfnaith, neithion *n*, troth, pledge
 Cyfnaaws *a*, of the same quality
 Cyfneithio *v*, to betroth
 Cyfnerth -oedd *n*, support
 Cyfnerthedd *n*, compactness
 Cyfnerthi *n*, steadiness [men
 Cyfnerthiad *n*, confirmation; enforce
 Cyfnerthu *v*, to confirm, to corroborate
 to aid, to enforce
 Cyfnesad, Cyfnesiad *n*, approximation
 Cyfnesaf *a*, next, nearest
 Cyfnesafedd *n*, contiguity
 Cyfnesafiad, iaid *n*, next of kin
 Cyfnesian, Cyfnesu *v*, to approximate
 Cyfnewid, Cyfnewidiad *n*, Cyfnewid-
 iaeth *nf*, change, exchange, alteratio
 Cyfnewid, Cyfnewidio *v*, to exchange, t
 Cyfnewidiol *v*, to reciprocate [commut
 Cyfnewidiog, Cyfnewidiol *n*, alternate
 being by turns; reciprocal; changeabl
 Cyfnewidioldeb *n*, commutability
 Cyfnewidiwr, wyr *n*, chapman
 Cyfniifer -oedd *n*, even number
 Cyfniifer *a*, of even number
 Cyfnither -oedd *nf*, female cousin
 Cyfnod -au *n*, conjuncture; period
 Cyfnodiad *n*, connotation
 Cyfnodol *a*, periodical. Cyfnodolion
 periodicals
 Cyfnos -au *n*, evening twilight
 Cyfnosi *v*, to become night
 Cyfnydd *a*, intertwined: *n*, dodder
 Cyfnyddu *v*, to twine together
 Cyfochredd *n*, parallelism
 Cyfochrog *v*, collateral, parallel, equila
 Cyfod *n*, tarrying, abiding [ter
 Cyfodedyn *n*, what is movable

Cyfoden -au *nf*, pimple
 Cyfodi *v*, to arise, to get up; to raise
 Cyfodiad *n*, rising up, resurrection
 Cyfodli *v*, to rhyme
 Cyfodd *a*, content, satisfied
 Cyfoddiad *n*, contenting
 Cyfoddiant *n*, complacency
 Cyfoed *a*, coeval, contemporary
 Cyfoedydd -ion *n*, contemporary
 Cyfoen *a*, big with lamb=Cymunwyn
 Cyfoes *a*, coetaneous, coeval [power
 Cyfoeth -au *n*, opulence; riches; wealth;
 Cyfoethog *a*, rich, wealthy; powerful
 Cyfoethogi *v*, to enrich; to become
 rich or wealthy
 Cyfog -ion, Cyfoglyn -oedd *n*, vomit,
 Cyfogi *v*, to vomit, to cast up [emetic
 Cyfoglys *n*, asarabacca
 Cyfogwydd *n*, convergency
 Cyfongl -au *nf*, right angle [angular
 Cyfongl. Cyfonglog *a*, rectangular; equi-
 Cyfoli *v*, to praise together
 Cyfoliant *n*, universal praise
 Cyfolwg,olygon *nf*, synopsis
 Cyfoll *a*, integral; complete
 Cyfor -au *n*, confine, border
 Cyfor *a*, even with an edge
 Cyforddwy -on *nf*, expedition
 Cyforddwy *n* synecdoche
 Cyforddyl *n*, plaudit, applause
 Cyfore *a*, even with the morn
 Cyforio *v*, to fill up to the brim
 Cyfosod *v*, to place together, or in con-
 Cyfosodiad *n*, synthesis [nection
 Cyfosodol *a*, synthetical
 Cyfrad *n*, conspiracy, plot
 Cyfradu *v*, to conspire, to plot
 Cyfradd *a*, of equal degree
 Cyfrae, reiau *n*, chain, leash, brace
 Cyfragod -au *n*, ambuscade
 Cyfragod *v*, to lie in wait
 Cyfrang -au *nf*, rencounter [together
 Cyfrangu *v*, to come in contact, to meet
 Cyfraid, reidiau *n*, competency; needful
 possession: *a*, necessary, needful
 Cyfraith, reithiau *nf*, law, statute
 Cyfran -au *nf*, portion, share; rate
 Cyfranai, eion *nc*, participle [cative
 Cyfranedigol *a*, contributive, communi-
 Cyfraniad *n*, contribution; participle
 Cyfraniadol *a*, participial
 Cyfranog -ion *nc*, participation
 Cyfranog, Cyfranol *a*, participant
 Cyfranogi *v*, to participate [partake
 Cyfranv, to contribute; to impart; to
 Cyfranwr, wyr *n*, sharer, divider
 Cyfrau *np*, ornaments

Cyfrben *a*, complete, perfect
 Cyfrbeniad *n*, consummation, completion
 Cyfrbennu *v*, to consummate
 Cyfrbwyl *a*, of sound mind
 Cyfrdal -ion *n*, equivalence, value
 Cyfrdan *n*, variance, discord
 Cyfrdelaid, Cyfrdelid *a*, all graceful
 Cyfrdo *a*, complete, whole
 Cyfrdost *a*, very vigorous
 Cyfrdwy *cn*, oak fern
 Cyfrdwyth *a*, very elastic
 Cyfrdy, dai *n*, assembly-house
 Cyfrddawn, ddoniau *n*, virtue
 Cyfred *a*, of equal speed or course
 Cyfredeg *v*, to concur, to run together
 Cyfrediad, iaid *n*, gerund
 Cyfrediad -au *n*, concurrence, coinci-
 Cyfredlin -au *nf*, parallel line [dence
 Cyfref *a*, of equal thickness
 Cyfreidiad *n*, necessity
 Cyfreidiol *a*, necessary, requisite
 Cyfreithgar *a*, litigious
 Cyfreithiad *n*, litigation
 Cyfreithio *v*, to litigate, to go to law
 Cyfreithiol *a*, legal, lawful
 Cyfreithiwr, wyr *n*, lawyer, attorney;
 Cyfreithlawn *a*, lawful [litigant
 Cyfreithlondeb *n*, legality
 Cyfreithloni *v*, to legalize
 Cyfrenin *a*, mutually sharing
 Cyfres -i *nf*, series [gether
 Cyfrestru *v*, to interweave; to range to-
 Cyfrgoll *nf*, perdition, loss
 Cyfrgolli *v*, to lose utterly
 Cyfri *n*, equality of rank or dignity
 Cyfrif -on *n*, account, reckoning. Gwneu-
 thur mawr gyfrif *o*, to highly esteem
 Cyfrif *v*, to count, to reckon
 Cyfrifiad *n*, counting
 Cyfrifyfr -au *n*, account-book
 Cyfrifol *a*, of account; reputed
 Cyfrill -iau *nf*, parallel row [gether
 Cyfrillio, *v*, to set in rows; to range to-
 Cyfrin *a*, privy; conscious. Cyfrin
 gynghor, the privy council
 Cyfrinach -au *nf*, secret
 Cyfrinachol *a*, private, secret [ate
 Cyfrinachv, to talk secrets; to associ-
 Cyfrinfa -oedd, fâu *nf*, place of privacy;
 lodge (as of Free-masons, &c.)
 Cyfriniaeth *nf*, mystery
 Cyfrinio, Cyfrino *v*, to mystify
 Cyfriniol, Cyfrinol *a*, mysterious, mystic
 Cyfrith -ion *n*, image; pretence
 Cyfrithio *v*, to appear, to seem
 Cyfrodedd *n*, concurrent state: *a*, com-
 bined, twisted together; regular

- Cyfrodeddiad *n*, twining, entwining
 Cyfrodeddu *v*, to twine together, to twist
 Cyfroddol *a*, concurrent
 Cyfroddiad *n*, contribution
 Cyfrol -au *nf*, volume, tome
 Cyfrugliad *n*, confrication [view
 Cyfrwch, rychau *n*, conjunction; inter-
 Cyfrwng, ryngau *n*, interval; channel,
 medium [saddle
 Cyfrwy -au *n*, saddle. — untuog, side-
 Cyfrwydd *a*, expeditious
 Cyfrwyddo *v*, to expedite, to facilitate
 Cyfrwyddol *a*, facilitating
 Cyfrwyddyd *n*, expedition, facility,
 Cyfrymiad *n*, constriction
 Cyfrwymo *v*, to bind together
 Cyfrwymyn -au *n*, bracer, bandage
 Cyfrwyo *v*, to saddle
 Cyfrwys *a*, cunning, subtle, sly, crafty
 Cyfrwysdra, Cyfrwysder *n*, craftiness
 Cyfrychol *a*, conjunctive
 Cyfryd *n*, unanimity: *a*, unanimous
 Cyfrydd *a*, altogether free
 Cyfryddid *n*, liberty, precinct
 Cyfryngdod -au *n*, mediation
 Cyfryngiad *n*, mediating; conjunction
 Cyfryngol *a*, intermediate; mediatorial
 Cyfryngu *v*, to intercede: to mediate
 Cyfryngwr, wyr *n*, mediator, interces-
 sor, umpire
 Cyfrym *n*, equality of force: *a*, of do.
 Cyfrys *a*, apt to rush together
 Cyfrysedd *n*, contention
 Cyfryw *a*, homogeneous; like, such
 Cyfrywiad *n*, assimilation
 Cyfrywiaeth *nf*, homogeneity
 Cyfrywiol *a*, homogeneous
 Cyfu *v*, to accord, to unite [simple
 Cyfun *a*, agreeing, accordant; equal;
 Cyfunawd *n*, accordance
 Cyfundeb *n*, unity, union; association
 Cyfundod -au *n*, concord, unity; con-
 nexion
 Cyfundraith, dreithiau *nf*, system
 Cyfundrefn -au *nf*, system
 Cyfuniad *n*, combination
 Cyfuno *v*, to accord, to combine
 Cyfunrhyw *a*, homogeneous; similar,
 Cyfunwedd *a*, uniform; like [like
 Cyfurdd *a*, of equal rank
 Cyfurddo *v*, to make equal in rank
 Cyfurddor -ion *n*, compeer
 Cyfuwch *a*, of equal height, as high
 Cywasg *a*, being compressed
 Cywasgiad *n*, compression
 Cywasgu *v*, to compress, to squeeze
 Cywedd -au *nf*, resemblance [together
 Cyweddïad *n*, comparison
 Cyweddïu *v*, to resemble
 Cyfwerth *a*, of equal value [distan
 Cyfwng, yngau *n*, intervention; spac
 Cyfwlch *a*, intersecant; suitable
 Cyfwriad *n*, joint projection
 Cyfwriadu *v*, to plan together
 Cyfwrw *v*, to cast together
 Cyfwyl *n*, presence
 Cyfwyneb *a*, face to face
 Cyfwynebiad *n*, confrontation [togeth
 Cyfwyrain *a*, rising together: *v*, to ri
 Cyfyd *v*, will rise (from Cyfod)
 Cyfyng *a*, narrow, strait, close
 Cyfyng-gynghor -ion *n*, perplexity
 mind; difficulty; distress
 Cyfyngder *n*, narrowness; distress
 Cyfyngiad *n*, narrowing
 Cyfyngu *v*, to narrow, to close
 Cyfyl *n*, contiguity: *a*, contiguous
 Cyfymborth *n*, joint messing
 Cyfymbyrll -ion *n*, mutual reasonin
 conversation, dialogue
 Cyfymbwys *n*, correspondence of part
 Cyfymdrechiad *n*, mutual striving
 Cyfymgloi *v*, to interjoin [attracti
 Cyfymgyrch, Cyfymgyrchiad *n*, mutu
 Cyfymliw *v*, to reproach mutually
 Cyfynlyn *a*, mutually adherent; mut
 ally pursuing
 Cyfymran *a*, equally sharing
 Cyfymrediad *n*, conjugation
 Cyfymredu *v*, to conjugate
 Cyfyrder, dyr *n*, second cousin
 Cyfys *n*, mutual consuming
 Cyfysgrif, Cyfysgrifen, -au *nf*, co
 Cyfysiad *n*, corrosion [apogra
 Cyfystlys *a*, equilateral
 Cyfystrawd, trodau *n*, saddle [synony
 Cyfystyr *a*, synonymous. Cyfystyr
 Cyfysu *v*, to consume, to corrode
 Cyff -ion *n*, stock, stem, stump; blo
 — cenedl, stock of a tribe or nati
 — cler, butt of ridicule. Cyffion cy
 in, frame-stocks; the stocks form
 the frame of the ancient *Peithyn*
 in which the lettered staves w
 inserted
 Cyffaith, ffethiau *n*, confection; pick
 Cyffawd *n*, pleasure
 Cyffeithiad *n*, confection [di
 Cyffeithio *v*, to preserve; to pickle;
 Cyffelyb *a*, like, similar
 Cyffelybiaeth *nf*, similitude, compari
 Cyffelybiaethu *v*, to make a simile
 Cyffelybu *v*, to compare
 Cyffer -i *n*, confection, drug, nostru

Cyfferiaeth *nf*, the art or business of an apothecary or druggist [shop
 Cyfferifa, Cyfferfa, -oedd *n*, apothecary's
 Cyfferiwr, iŵyr *n*, apothecary; druggist
 Cyffes -ion *nf*, confession
 Cyffesiad *n*, confessing
 Cyffesu *v*, to confess; to own
 Cyffin -iau *n*, confine, limit, bound, border
 Cyffini *n*, confine [der, frontier
 Cyffiniad *n*, abutment
 Cyffiniden *nf*, spider
 Cyffinio *v*, to bound, to limit
 Cyffio *v*, to benumb, to become stiff
 Cyffiol *a*, benumbing; stupifying
 Cyfflyd *a*, benumbed
 Cyfföden -od *nf*, concubine
 Cyffodiad *n*, jointly prospering
 Cyffrawd *n*, impulse, motion
 Cyffre -oedd *nf*, pervasion
 Cyffred -ion *n*, comprehension; whole.
 Trwy gyffred einioes, through life
 Cyffred *v*, to comprehend
 Cyffrediad *n*, comprehension
 Cyffredin *a*, common, general, universal.
 Y cyffredin, the public, commonality
 Cyffredinder *n*, universality
 Cyffrediniaeth *nf*, generality
 Cyffredino, Cyffredinoli *v*, to generalize
 Cyffredinol *a*, universal, general
 Cyffreuad *n*, communication
 Cyffro -au *n*, concussion, agitation;
 motion, stir, excitement: *v*, to move,
 to excite, to agitate
 Cyffroawl, Cyffröus *a*, moving, affecting
 Cyffröedigaeth *nf*, agitation
 Cyffroi *v*, to move, to excite, to disturb,
 to agitate, to trouble
 Cyffröydd -ion *n*, stimulant; disturber
 Cyffrwy -on *n*, mutual aid,
 Cyffrwyo *v*, to conduce
 Cyffryd -ion *n*, protection
 Cyffrydio *v*, to agitate; to be agitated,
 disturbed, or excited
 Cyffryn -au *n*, agitation, shock
 Cyffurfio *v*, to configure
 Cyffwrdd *v*, to meet, to come in contact,
 to touch: *n*, meeting, contact
 Cyffyloda *v*, to catch woodcocks
 Cyffyllog -od *n*, woodcock
 Cyffyr -iau *n*, substance, matter
 Cyffyrddiad *n*, contact, touching
 Cygly *n*, sense of hearing
 Cyglyu *v*, to hearken
 Cygnoi *v*, to consume
 Cyngan -au *nf*, speech, discourse
 Cyngad -au *nf*, concourse [together
 Cyngadwyno *v*, to concatenate, to chain

Cynghaf -au *n*, clinging together; the
 Cynghafan *n*, goose-grass [burdock
 Cynghafu *v*, to cling together
 Cynghall *a*, very cunning or wise
 Cynghallen *nf*, enchantress [nant
 Cynghan -au *nf*, consonance: *a*, conso-
 Cynghanedd -ion -au *nf*, consonance.
 Cynghaneddion, harmonizing letters.
 Cynghaneddau, concordant sounds
 Cynghaneddu, Cynghanu *v*, to harmo-
 nize by consonancy, to harmonize
 Cynghanlyn *v*, to follow in company
 Cynghant -au *n*, mutual circle
 Cyngharant, ngheraint *n*, correlative
 Cyngharu *v*, to love mutually
 Cynghas *n*, mutual hatred
 Cynghau *v*, to close together [dock
 Cynghaw *n*, entangling; perplexity; bur-
 Cynghaws -au *n*, issue at law, suit;
 advocate, counsel
 Cynghawsaeth *nf*, pleadings
 Cynghawsedd *n*, law process
 Cynghel -ion *n*, privacy: *a*, private,
 Cynghelu *v*, to conceal [concealed
 Cyngherdd -i *nf*, concert
 Cyngherth *a*, overspreading; imminent
 Cyngherthu *v*, to overspread
 Cynghusedd *n*, lawsuit
 Cynghlo -ion *n*, deduction, corollary
 Cynghloi *v*, to lock together
 Cynghlwm, nghlymau *n*, connection
 Cynghlwyf -au *n*, contagion
 Cynghlwyfol *a*, contagious [glomerate
 Cynghlymu *v*, to tie together; to con-
 Cynghog -ion *n*, complicate metre, so
 Cynghogi *v*, to complicate [called
 Cyngholli *v*, to lose altogether; to cast
 to perdition
 Cynghor -ion *n*, counsel, advice
 Cynghor -au *n*, council [chamber
 Cynghorfa, fäu *nf*, council; council-
 Cynghorfy, Cynghorfynt *n*, malice,
 Cynghorfyndol *a*, malicious [envy
 Cynghorfyndu *v*, to bear malice
 Cynghori *v*, to counsel, to advise
 Cynghorol *a*, counselling
 Cynghorus *a*, considerate, wary
 Cynghorwr, wyr *n*, counsellor; adviser
 Cynghraff *a*, altogether keen
 Cynghraiff *n*, commiseration
 Cynghrain *a*, lying together
 Cynghrair, nghreiriau *n*, compact, alli-
 ance, treaty, covenant, truce
 Cynghreiriad, iaidd *n*, ally
 Cynghreirio *v*, to enter into treaty
 Cynghroes *a*, intersectant
 Cynghroesi *v*, to intersect

- Cynglirwm *a*, convex: *f* cynglirwm
 Cynglirwn *a*, spherical: *f* cynglirwn
 Cyngliryn *a*, mutually trembling
 Cynglirudd *a*, concealed together
 Cynglirwll, nglyllau *n*, top of the stomach; the cud
 Cynglirwydd *n*, mutual falling
 Cynglirwyn -ion *n*, condolence [cry]
 Cynglirwys -au *nf*, rabbit-work (in join-
 Cynglirhyd -ion *n*, conjuncture, convention
 Cynglirylla *n*, top of the stomach; the cud
 Cynglirhywair *a*, in complete order
 Cynglirllan, nglynydd *nf*, parallel bank
 Cynglirllinio *v*, to kneel together
 Cynglirlyn *a*, conjoined, coupled
 Cynglirgobrwyl -on *n*, mutual reward
 Cynglirgoddef *v*, to suffer mutually
 Cynglirgofal -on *n*, mutual care
 Cynglirgofwyl -on *n*, mutual visit [gether]
 Cynglirgogwyddo *v*, to bend or incline to
 Cynglirgorchest -ion *nf*, mutual emulation
 Cynglirgorchudd *a*, totally obscured [or feat
 Cynglirgorfod -au *n*, joint victory
 Cynglirgorfoledd *n*, joint rejoicing
 Cynglirgormes -ion *nf*, mutual molestation
 Cynglirgosodiad *n*, constitution
 Cynglirgre -oedd *nf*, aggregate
 Cynglirgreawd *n*, aggregation
 Cynglirgreddf -au *nf*, intuition; instinct
 Cynglirgres -i *nf*, commixion, compound
 Cynglirgrod -au *nf*, winding-reel
 Cynglirwarchadw *n*, possession
 Cynglirwasg -au *n*, compression
 Cynglirwasgedd *n*, compressibility
 Cynglirwastad *a*, uniformly even
 Cynglirwedd -au *nf*, conformity
 Cynglirweini *v*, to serve mutually
 Cynglirwerth *a*, equivalent
 Cynglirwerthu *v*, to barter, to exchange
 Cynglirwrys *n*, contention
 Cynglirwydd *n*, mutual presence
 Cynglirwyl -ion *nf*, mutual citation
 Cynglirwystl -on *n*, mutual pledge
 Cyngliryd *n*, cogitation; purpose; hesita-
 Cynglirhafal *a*, similar, like [tion]
 Cynglirhafallau *v*, to compare
 Cynglirhoedd *a*, public; notorious: *n*, the public. Ar gynglirhoedd, publicly, openly
 Cynglirhoeddi *v*, to publish, to announce
 Cynglirhoeddiad *n*, publication; announce-
 Cynglirhoeddwr, wyr *n*, publisher [ment]
 Cynglirhudd -ion *n*, impeachment
 Cynglirhudded -au *nf*, accusation, charge
 Cynglirhuddiad *n*, accusation, impeachment
 Cynglirhuddo *v*, to impeach, to accuse, to charge
 Cynglirhuddol *a*, impeaching, accusative
 Cynglirhuddwr, wyr *n*, accuser, informer
 Cynglirhuddwr, &c=Cynglirhuddwr, &c.
 Cynglirhyd. Cynglirhyd *a*, so long, as long, equal length: *ad*, as, since
 Cynglirhydedd -au *nf*, quantity (of a syllable): metre, verse, stich
 Cynglirhydedd -au *n*, coextension; equation the equator or equinoctial line
 Cynglirhydeddu, Cynglirhydu *v*, to coextend
 Cynglirhydiad *n*, coextension
 Cynglirhyddlin -au *n*, equinoctial line
 Cynglirhydnos -au *n*, equinox
 Cynglirhydreg *nf*, mutual strife
 Cynglirhydreg *v*, to contend
 Cynglirhyddriad *n*, contention
 Cynglirhyddru *v*, to strive together, to contend
 Cynglirhynt *a*, concomitant
 Cynglirhyr -au *n*, muscle; tendon; sinew
 Cynglirhyraeth *nf*, muscular system: skeleton; spectre-funeral; wraith
 Cynglirhyrddu *v*, to touch=Cynglirhuddwr
 Cynglirhyredd *n*, muscularity
 Cynglirhyrog *a*, abounding with muscle
 Cynglirhyrwrch *n*, brawniness [brawn]
 Cynglirhyryn *n*, piece of flesh or muscle
 Cynglirhysed *nf*, Cynglirhysedd *n*, contention
 Cyl -ion *n*, concavity; kiln
 Cylafaredd -au *nf*, parley; arbitration
 Cylafareddu *v*, to conciliate, to arbitrate
 Cylafareddus *a*, conciliatory
 Cylch -au -oedd *n*, circle; zone; cycl round; circuit; rim; hoop
 Cylch *pr*, about, round; concerning
 Cylchdaith, deithiau *nf*, revolution circuit, orbit
 Cylchdroad -au *n*, revolution
 Cylchdroi *v*, to circumsolve, to revolve
 Cylched -au *nf*, circumference
 Cylchedlen -i *nf*, curtain
 Cylchedydd -ion *n*, circumferentor
 Cylchedd -au *n*, circumference
 Cylchen -au *nf*, circuit, compass
 Cylchfrith *a*, ring-streaked
 Cylchgrawn, gronau *n*, magazine
 Cylchig *nf*, circle, small circle
 Cylchlifant *n*, circumfluency
 Cylchlwybr -au *n*, orbit
 Cylchlythyr -au *n*, circular
 Cylchiog *a*, circled, hooped [round]
 Cylchol *a*, circular; periodical; st
 Cylchrediad *n*, circulation
 Cylchru *v*, to encircle, to hoop
 Cylchru -on *nf*, circle; shield
 Cylchwyl -ion *nf*, anniversary
 Cylchyn *n*, circuit; round

Cylchynawl *a*, circling, surrounding
 Cylchynu *v*, to compass, to encircle
 Cylfar -au *n*, collegiate hall
 Cylion *np* (-en *nf*, -yn *n*), flies, gnats.
 Cylion Paradwys, Spanish flies, cantharides
 Cylor *np*, earth nuts
 Cylus *a*, culpable, faulty [knot
 Cylumu, Cylmu *v*, to tie, to fasten, to
 Cylvn -od *n*, kiln, furnace
 Cylla -on *n*, maw, stomach
 Cyllaeth *n*, sorrow, grief, melancholy
 Cyllaig, eigiau *n*, stag in season
 Cyllell, yll *nf*, cutter, knife. Cyllell
 gam, Twca cam, scooping-knife
 Cyllellawd *nf*, cut with a knife
 Cyllellu *v*, to cut with a knife
 Cyllen -au *nf*, cutter, chopper
 Cyllestr -au *nf*, fire-stone, flint
 Cyllestrig *a*, like flint
 Cyllestrog *a*, of flint, flinty
 Cyllid -au *n*, revenue, income, tax
 Cyllideb -au *nf*, budget [*nf*
 Cyllidlys -oedd *n*, exchequer=Cyllidia
 Cyllido *v*, to pay a tax [gatherer
 Cyllidwr, wyr, Cyllidydd -ion *n*, tax-
 Cyllig *a*, parting, dividing
 Cylliso *n*, burying-cloth, shroud
 Cyllor -ion *n*=Cwlltyr
 Cyllu *v*, to make a parting
 Cym *px*, with=Cy, Cyd, Cyf, Cys
 Cyma *ad*, here, lo here
 Cymdaith, deithiau *nf*, company
 Cymdaith, deithion *n*, companion
 Cymdeithas -au *nf*, society, association
 Cymdeithasfa -oedd *nf*, association
 Cymdeithasiad *n*, associating, associa-
 Cymdeithasol *a*, sociable, social [tion
 Cymdeithasu, Cymdeithio, Cymdeith-
 iogi *v*, to associate
 Cymdeithiwr, wyr, Cymdeithydd -ion
n, one who journeys with another;
 companion, associate
 Cymhar, mheiriaid, -iaid -ion *nc*, partner
 Cymhares -au *nf*, partner
 Cymhariaeth *nf*, comparison, simile
 Cymharol *a*, paired, coupled; compara-
 Cymharu *v*, to pair; to compare [tive
 Cymheli *n*, perturbation, trouble
 Cymhell -ion *n*, compulsion [force
 Cymhell *v*, to compel; to instigate; to
 Cymhellai, eion *nc*, spur, stimulus
 Cymhelliad *n*, compulsion
 Cymhen *a*, eloquent; pert; tidy, com-
 pact, in good order. Nid wyf dipyn
 gymhenach, I am not a bit the better
 Cymhenedd *n*, eloquence; tidiness

Cymheniad *n*, adorning, trimming
 Cymhenu *v*, to set off, to adorn; to trim
 Cymhercyn *a*, tottering, infirm, feeble;
 Cymherchen *a*, jointly owning [lame
 Cymherfedd -ion *n*, centre: *a*, central
 Cymherthynas -au *nf*, correspondence
 Cymhibau *np*, the windpipe and liver;
 hemorrhage
 Cymhlanfa -oedd *nf*, plantation, nursery
 Cymblegid *n*, concern: *pp*, because of
 Cymhleth *a*, twisted together
 Cymhlethiad *n*, intertexture [weave
 Cymhlethu *v*, to twist together; to inter-
 Cymhlith *a*, blended together
 Cymhlithiad *n*, commixion
 Cymhlitho *v*, to blend, to mix together
 Cymhlyg *a*, complex
 Cymhlygiad *n*, complication
 Cymhlygiaeth *nf*, complexity
 Cymhlygu *v*, to complicate
 Cymhorth -au *n*, assistance, aid, help
 Cymhorth *v*, to assist, to aid, to help
 Cymhorthiad *n*, succouring
 Cymhorthol *a*, succouring
 Cymhraft *a*, of equal thickness
 Cymhrain *nf*, family, society
 Cymhryder *n*, anxiety
 Cymhwy -au -on *n*, affliction
 Cymhwyll -ion *n*, reason; discourse
 Cymhwyllad *n*, reasoning, arguing
 Cymhwylo *v*, to reason; to mention
 Cymhwyo *v*, to afflict, to vex
 Cymhwys *a*, of equal weight; suitable,
 proper, fit, meet, convenient
 Cymhwysiad *n*, adjustment; application
 Cymhwyso *v*, to adapt; to apply; to ad-
 Cymmaeth *a*, jointly nourished [just
 Cymmaethlu *n*, family
 Cymmaint, Cymmain *a*, of equal big-
 ness, quantity, or number; as much
 Cymmal -au *n*, joint, articulation of limbs
 Cymmalog *a*, jointed, knotty; clumsy
 Cymmalu *v*, to form joints
 Cymmalwst *nf*, gout
 Cymmân *a*, complete, perfect
 Cymmanfa -oedd *nf*, assembly
 Cymmaran *a*, confronted
 Cymmath *a*, of equal sort
 Cymmathiad *n*, assortment
 Cymmathu *v*, to assort
 Cymmaws *a*, complacent
 Cymmed -au *nf*, hedge-stile
 Cymmediw -au *n*, compliment; present
 Cymmedr -oedd *n*, proportion: *a*, fit
 Cymmedredd *n*, proportionateness
 Cymmedriad *n*, proportioning
 Cymmedrol *a*, proportionable; moderate

Cymmedrolaeth <i>nf</i> , proportionality	Cymmriwel -au <i>nf</i> , a mortar
Cymmedroldeb <i>n</i> , proportionateness; moderation; temperance	Cymmrodedd <i>n</i> , conciliation
Cymmedroli <i>v</i> , to proportion	Cymmrodeddu <i>v</i> , to conciliate; to render accordant
Cymmedru <i>v</i> , to quadrate, to proportion	Cymmrodiaid <i>n</i> , consociation
Cymmeinio <i>v</i> , to equalize [tionate]	Cymmrodial <i>v</i> , to consociate
Cymmeiniol <i>a</i> , equalizing	Cymmrodor -ion <i>n</i> , consociate, fellow
Cymmeintioli <i>n</i> , equal bulk	Cymmrodoriaeth <i>nf</i> , confraternity
Cymmer -au <i>n</i> , junction, confluence	Cymmrwd <i>n</i> , mortar, plaster
Cymmeradwy <i>a</i> , acceptable	Cymmrwys <i>a</i> , very luxuriant
Cymmeradwyaeth <i>nf</i> , recommendation	Cymmrwysg <i>a</i> , overbearing
Cymmeradwyo <i>v</i> , to make acceptable or suitable; to recommend	Cymmrydu <i>v</i> , to plaster
Cymmeradwyoldeb <i>n</i> , acceptableness	Cymmrws <i>a</i> , altogether hasty
Cymmeredigaeth, Cymmeriaeth <i>nf</i> , acceptance; reputation	Cymmun -au <i>n</i> , communion [io]
Cymmeriad <i>n</i> , acceptance; reputation	Cymmundeib, Cymmuniad <i>n</i> , commun
Cymmerwi <i>v</i> , to concoct [character]	Cymmuno <i>v</i> , to communicate, to take the sacrament
Cymmeryd <i>v</i> , to take, to accept, to receive	Cymmwd, mydau <i>n</i> , commot=Cwmw
Cymmes -au <i>n</i> , mediocrity [ceive]	Cymmŵedd -au <i>n</i> , jesting
Cymmesur <i>a</i> , suitable, proper, proportionate, proportional	Cymmwyn <i>a</i> , big with lamb=Cyfoen
Cymmesuriad <i>n</i> , commensuration	Cymmwyn <i>a</i> , jointly enjoyed
Cymmesuro <i>v</i> , to proportion; to render meet or proper	Cymnwynas -au <i>nf</i> , kindness, good turn
Cymmesurol <i>a</i> , commensurate	Cymnwynasgar <i>a</i> , obliging, kind
Cymmichdan <i>v</i> , to squeal out	Cymnwynasu <i>v</i> , to act kindly
Cymmid <i>a</i> , jointly darting	Cymnwythach <i>n</i> , flattery
Cymminad <i>n</i> , contact	Cymmydaeth <i>nf</i> , vicinage, vicinity
Cymminedd -au <i>nf</i> , conjuncture	Cymmydai, eion <i>nc</i> , neighbour
Cymminedd <i>n</i> , conflict, battle	Cymmydeithio <i>v</i> , to neighbour, to be
Cymminog <i>a</i> , bordering	Cymmydog -ion <i>n</i> , neighbour [near]
Cymmllawdd <i>a</i> , mutually active	Cymmydogaeth -au <i>nf</i> , neighbourhood
Cymmle -oedd <i>n</i> , common field	Cymmydoges -au <i>nf</i> , neighbour
Cymmod -au <i>n</i> , concord, peace; atonement; reconciliation	Cymmydogol <i>a</i> , neighbourly
Cymmod <i>v</i> , to be conciliated; to agree	Cymmydu <i>v</i> , consociate
Cymmodi <i>v</i> , to reconcile	Cymmyg -ion <i>n</i> , fancy; enigma
Cymmodiad <i>n</i> , conciliation	Cymmyn -ion <i>n</i> , bequest. Llythymmyn, will, testament
Cymmodloni <i>v</i> , to make contented	Cymmyn -au <i>n</i> , excision; cut [mei]
Cymmodog -ion <i>n</i> =Cymmydog	Cymmynaeth <i>nf</i> , bequeathing; test
Cymmodol <i>a</i> , reconciling; atoning	Cymmynai, eion <i>nf</i> , felling-hatchet: <i>n</i>
Cymmodroddi <i>v</i> , to appease, to pacify	Cymmynediwr -au <i>n</i> , behest [testat]
Cymmon <i>a</i> , compact; regular	Cymmynedd <i>n</i> , excision
Cymmondeb <i>n</i> , compactness	Cymmyniad <i>n</i> , hewing off; bequeathing
Cymmones -au <i>nf</i> , mistress	Cymmynu <i>v</i> , to hew, to fell; to bequeath
Cymmoni <i>v</i> , to make compact	Cymmynwr, wyr <i>n</i> , bequeather; hewer
Cymmradd -au <i>n</i> , conspiracy	Cymmyr <i>n</i> , confidence [<i>n</i> , estimation]
Cymmraddw <i>a</i> , perishable	Cymmyraeth -au <i>nf</i> , Cymmyredd -
Cymmraint <i>a</i> , of equal right	Cymmyru <i>v</i> , to confide; to esteem
Cymmraw <i>n</i> , consternation	Cymmysg -ion <i>n</i> , mixture: <i>a</i> , compound, mixed
Cymmrawd, mrodyr <i>n</i> , consociate, fellow	Cymmysgedd <i>n</i> , commixture; mixture
Cymmrawd -au <i>nf</i> , equity [low]	Cymmysgiad <i>n</i> , mixing, compounding
Cymmrawd <i>n</i> , discourse	Cymmysgu <i>v</i> , to compound, to mix
Cymmrawu <i>v</i> , to terrify	Cymraeg <i>nf</i> , Welsh language
Cymmri <i>a</i> , of equal honour	Cymraes -au <i>nf</i> , Welshwoman
Cymmriw -iau <i>n</i> , confusion	Cymreig <i>a</i> , Welsh
	Cymreigaidd, Cymreigiol <i>a</i> , Welshified
	Cymreigeiddio <i>v</i> , to become Welshified

- Cymreiges -au *nf*, Welsh-speaking woman, Welshwoman
 Cymreigiaeth *nf*, Wallicism, Welsh idiom
 Cymreigio *v*, to translate into Welsh
 Cymreigydd -ion, Cymreigwr, wyr *n*, Welsh critic, one skilled in Welsh
 Cymro *n*, Welshman: *p* Cymry
 Cymru *nf*, Wales, Cambria [brian
 Cymruain *a*, relating to Wales, Cam-
 Cymry *np*, Welshmen: *s* Cynro
 Cymu *v*, to close together
 Cymwedd -au *nf*, connection
 Cymweddiad *n*, connection
 Cymwedu *v*, to connect
 Cymwl, ylau *n*, cloud=Cwmwl
 Cymyliad *n*, clouding
 Cymylog *a*, cloudy, gloomy
 Cymylu *v*, to cloud over
 Cyn *n*, foremost part, chief: *a*, first, chief: *pr*, before: *ad*, before: *c*, sooner than: *px*, before, prior, pre-
 Cyn *px*=Cy, Cyd, Cym, Cys
 Cŷn, cynion *n*, wedge, chisel
 Cyna *v*, to follow dogs
 Cynaber -oedd, ebyr *n*, head of a stream
 Cynad *n*, rising, ascent
 Cynag *ad*, soever
 Cynäig *a*, apt to follow dogs [word
 Cynair, eiriau *n*, etymon, root, primitive
 Cynallu -oedd *n*, first power
 Cynamser -oedd *n*, antiquity
 Cynan -au *n*, faculty of speech
 Cynaniad *n*, pronunciation, pronouncing, enunciation
 Cynaniadol, Cynaniaethol, Cynanol *a*, pronouncing
 Cynaniaeth *nf*, pronunciation
 Cynanu *v*, to speak, to pronounce
 Cynaraeth, eithiau *nf*, prolegomena
 Cynarawd, odion *nf*, exordium
 Cynarch, eirchion *nf*, prerequisite
 Cynarchwaeth -au *n*, foretaste
 Cynarddelw *v*, to affirm beforehand
 Cynarfaeth -au *nf*, premeditation
 Cynarfaethu *v*, to premeditate; to design beforehand; to predestinate
 Cynarfer -ion *nf*, original usage
 Cynauaf -au *n*, harvest; autumn
 Cynauafa, Cynauafu *v*, to harvest
 Cynbechod -au *n*, original sin [tyn
 Cynblant *np*, the first-born: *s* cynblen-
 Cynbrawf, brofion *n*, rudiment; first attempt or trial
 Cynbryd -iau *n*, prototype
 Cynbwyll -ion *n*, forethought
 Cynada -au *n*, first parent, patriarch
 Cynadaeth -au *n*, first essence
 Cyndaïd, deidiau *n*, ancestor
 Cyndardd -ion *n*, first issue
 Cyndawd *n*, antecedence
 Cyndeyrn -edd -oedd *n*, sovereign prince
 Cyndwf, dyfion *n*, first growth
 Cyndy, dai *n*, dog-house, kennel
 Cyndyn *a*, stubborn, perverse
 Cyndyniog *a*, contumacious [tiousness
 Cyndynrwydd *n*, stubbornness, conten-
 Cynddangosiad *n*, premonstrating
 Cynddail *np*, the first leaves
 Cynddar *n*, giddiness in the head
 Cynddarbod *v*, to preconceive; to use foresight [sight
 Cynddarbodaeth *nf*, preconception; fore-
 Cynddaredd *nf*, madness, distraction, fury, rage; rabies
 Cynddawd, ddodiaid, ddodion *n*, prefix
 Cynddeall *v*, to preconceive
 Cynddeddf -au *nf*, original law; instinct
 Cynddefod -au *nf*, precept, primitive usage
 Cynddefnydd -iau *n*, original matter
 Cynddeiriog, Cynddeirus *a*, rabid, mad; furious, outrageous
 Cynddeiriogi *v*, to madden, to enrage
 Cynddeiriogrwydd *n*, rage, fury, madness, fierceness
 Cynddelw -au *n*, archetype
 Cynddethol, Cynddewis *v*, to pre-elect
 Cynddirnad *n*, presumise
 Cynddodiad, iaid *n*, preposition, prefix
 Cynddodiad -au *n*, preposing, preposition
 Cynddosbarth -au *n*, premonstration
 Cynddrwg *a*, as bad
 Cynddrych -au *n*, object
 Cynddrychol, Cynddrychiol *a*, present
 Cynddrygedd *n*, mischief
 Cynddull -iau *n*, first form
 Cynddulliad *n*, prefiguration
 Cynddwl, ddylau *n*, first idea
 Cynddydd -iau *n*, break of day
 Cynddydded *n*, premonition [learning
 Cynddyg *n*, primitive lore; ancient
 Cynechwydd *n*, the first of evening
 Cyneica *v*, to go after dogs
 Cyneifiad, iaid *n*, predecessor
 Cyneiriadur -on, Cyneirlyfr -au *n*, etymological dictionary, etymologicon
 Cynell -au *nf*, dog-kennel
 Cynenid *a*, primogeneal
 Cynenidedd *n*, primogeniture
 Cynenwad *n*, prenomination
 Cynesgor *n*, first delivery
 Cynethol *v*, to pre-elect
 Cynfab, feibion *n*, firstborn son
 Cynfalant *np*, first budding

- Cynfam -au *nf*, first mother
 Cynfaran *n*, presence
 Cynfardd, feirdd *n*, primitive bard; one of the earlier bards
 Cynfas -au *nf*, sheet of cloth=Cynfasen
 Cynfas -au *n*, canvas, coarse cloth
 Cynfebyd *n*, early youth
 Cynfedydd *n*, first baptism
 Cynfedd -ion *n*, original bias
 Cynfeddiant, iannau *n*, prepossession
 Cynferth *a*, first in beauty
 Cynferthyr -on *n*, protomartyr
 Cynrigen -au *nf*, envy=Cenfigen
 Cynfil -od *n*, monster; strife
 Cynflaen -ion *n*, first point
 Cynflas *n*, foretaste
 Cynflith -ion *n*, first milk
 Cynflithed *n*, forthcoming of milk
 Cynfod -au *n*, pre-existence
 Cynfodawl *a*, pre-existent
 Cynfrait, freintiau *nf*, prerogative
 Cynfrith *a*, of variegated front
 Cynfro, fröydd *nf*, first country
 Cynfrodor -ion *n*, original inhabitant.
 Cynfrodorion, aborigines
 Cynfrwydr -au *nf*, front of battle
 Cynfyd -oedd *n*, primitive world; antediluvian world
 Cynfyl *n*, native place
 Cynffon -au *nf*, tail, rump [vilely
 Cynffoni *v*, to form a tail; to follow ser-
 Cynffonog *a*, having a tail. Seren gynffonog, Seren gynffon, comet
 Cynffrwyth -au *n*, first fruit
 Cynhafad *a*, spreading; dilatory
 Cynhaid, heidiau *nf*, first swarm
 Cynhanfod *n*, pre-existence
 Cynhasedd *n*, mutual bond
 Cynhebyg *a*, alike, similar
 Cynhebygol *a*, comparative, similar
 Cynhebygu *v*, to compare
 Cynhen -au *nf*, contention, strife
 Cynhenid *a*, inbred, natural
 Cynhenllyd, Cynhenol, Cynhenus *a*, contentious, quarrelsome [wrangle
 Cynhenu *v*, to contend, to quarrel, to
 Cynhes *a*, warm; cheering, comfortable
 Cynhesiad *n*, warming
 Cynhesrwydd *n*, warmth
 Cynhesu *v*, to warm; to grow warm
 Cynheulu -oedd *n*, joint family
 Cynhewi *v*, to keep silence
 Cynhewydd *n*, early maturity
 Cynholi *v*, to pre-examine
 Cynhraw -ion *n*, similar form
 Cynhrawiad *n*, conformation
 Cynhrwyawl *a*, all-prevailing
 Cynhugi -au *n*, plaited work
 Cynhwrf, nhyrfoedd *n*, commotion, stir; trouble; disturbance
 Cynhwyth *a*, all-elastic
 Cynhyrriad *n*, agitating, agitation
 Cynhyrfu *v*, to move; to stir up; to convulse, to agitate
 Cynhywyll *a*, altogether dark
 Cyni *n*, anguish, anxiety
 Cyniad, iaïd *n*, principal
 Cyniant *n*, priority; precedence
 Cynio *v*, to wedge; to chisel
 Cyniol *a*, cuneiform, wedge-shaped
 Cynllaeth *n*, first milk
 Cynllaith, lleithion *n*, humidity
 Cynlliw -iau *n*, primitive colour
 Cynllog -au *n*, common interest
 Cynllun -iau *n*, pattern, model; scheme
 Cynllunio *v*, to model; to scheme
 Cynllwst, llystau *n*, dog-kennel
 Cynllwyd *a*, hoary-headed [the evil one
 Cynllwyn -ion *n*, waylaying, ambush
 Cynllwynfa, fëydd *nf*, ambush, ambus-
 Cynllwynig *a*, wicked; devilish [cade
 Cynllwyno *v*, to waylay; to lie in am-
 Cynllyfan -au *n*, leash, slip [bush
 Cynllyfanu *v*, to leash hounds
 Cynmygd -au *nf*, invention
 Cynnadgan -au *n*, prediction
 Cynnadl -au *nf*, converse, colloquy
 Cynnadledd -au *nf*, colloquy, conference
 Cynnadliad *n*, conversing
 Cynnal *v*, to sustain, to bear; to main-
 Cynnaliad *n*, supporting [tail
 Cynnaliaeth *nf*, maintenance, support
 Cynnar *a*, early, timely, soon
 Cynnarparu *v*, to predispose, to prepar-
 Cynnaru *v*, to be early
 Cynnarwech *n*, earliness
 Cynnawn, noniau *n*, leading trait
 Cynnaws -au *n*, ruling passion
 Cynne *n*, ignition, burning
 Cynneall *n*, preconception
 Cynnebrwydd *a*, equally quick
 Cynnechreu *n*, first origin
 Cynneddf -au *nf*, disposition, quality
 Cynneddfol *a*, habitual [instinct
 Cynneddfa *v*, to habituate
 Cynnefn *a*, accustomed, inured
 Cynnefindra *n*, inurement
 Cynnefiniad *n*, accustoming
 Cynnefino *v*, to accustom, to inure
 Cynnefiydd -iau *n*, first matter
 Cynnefod -au *nf*, custom, usage
 Cynnefodi *v*, to habituate
 Cynnefodig *a*, accustomed
 Cynneiliad, iaïd *n*, upholder

Cynneiliaeth *nf*, maintenance
 Cynneilwad, aid *n*, original
 Cynneilydd -ion *n*, supporter
 Cynneiriog, &c = Cynddeiriog, &c.
 Cynnelw -au *n*, pattern
 Cynnerth -oedd *n*, first power [now
 Cynneu *ad*, ere now, a while ago, just
 Cynneu *v*, to kindle, to fire, to light:
n, burning, ignition
 Cynnewis *n*, pre-election
 Cynnhedig *a*, principal
 Cynnherfyn -ion *n*, the preterit
 Cynnherfynu *v*, to predetermine
 Cynnholi *v*, to prescind
 Cynnhorf -oedd *nf*, van of an army
 Cynnhrig *a*, first inhabited, aboriginal
 Cynnhwf *n*, first growth
 Cynniebryd *n*, frustration
 Cynnif -ion *nf*, conflict, toil
 Cynnifer *a*, of equal number, as many
 Cynniferedd *n*, even number
 Cynniferydd -ion *n*, quotient
 Cynnifiad, iaid *n*, confictor [saving
 Cynnil *a*, skilful; thrifty, economical,
 Cynnilad *n*, using skill; saving
 Cynnildeb, Cynniledd *n*, accuracy; fru-
 gality, savingness, economy, thrift
 Cynnilo *v*, to use skill; to save, to be
 thrifty, to economize
 Cynniwair, weirion *nf*, hovering about
 Cynniweirfa -on *nf*, place of resort
 Cynniweirio *v*, to hover about, to resort
 Cynniweiriol *a*, hovering, resorting
 Cynnod -au *n*, prime mark [izing
 Cynnodiad *n*, prime mark; character-
 Cynnodiad *n*, Cynnodiaeth *nf*, addition
 Cynnor -au *n*, entrance, porch, outer
 Cynnor -ion *n*, chief one [door
 Cynnordy, dai *n*, court-house
 Cynnorth, Cynnorthwy *n*, succour, aid
 Cynnorthwyo *v*, to support; to main-
 tain; to succour, to help, to assist
 Cynnorthwyol *a*, auxiliary [men
 Cynnyrch -au *n*, object, example, speci-
 Cynnyrchiad *n*, exhibition
 Cynnyrchiol, Cynnyrchol *a*, present,
 Cynnyrchioldeb *n*, presence [presential
 Cynnyrchioli *v*, to represent
 Cynnyrchiolwr, wyr, Cynnyrchiolydd
 -ion *n*, representative
 Cynnud *cn*, firewood, fuel
 Cynnull, Cynnulliad *n*, collection
 Cynnull *v*, to collect, to gather
 Cynnullleidfa -oedd -on *nf*, assembly,
 congregation
 Cynnullfan -au *nf*, place of assembling;
 Cynnuta *v*, to gather fuel [depository

Cynnwll *nf*, clear sky; season
 Cynnwyn *n*, first produce, first fruits
 Cynnwynol *a*, natural
 Cynnwyrain *v*, to lift in front
 Cynnwyre *n*, first rising up; levee
 Cynnwyre *v*, to ascend
 Cynnwys, Cynnwysio *v*, to contain, to
 comprise, to comprehend; to admit of
 Cynnwys -ion *n*, admission, leave
 Cynnwys *a*, compact, close, compendious
 Cynnwysder *n*, compactness
 Cynnwysdeb -ion *nf*, table of contents
 Cynnwysfawr *a*, comprehensive
 Cynnwysfwdy -ydd *n*, repast taken be-
 tween dinner and supper (N.W.)
 Cynnwysiad *n*, contents; epitome; inclu-
 sion; making compact; admission
 Cynnwyth -ion *n*, whim [sical
 Cynnwythig *a*, of an odd whim, whim-
 Cynnydd *n*, increase, growth
 Cynnydddeb -ion, Cynnyddiaith *nf*, aux-
 Cynnyddiad *n*, increasing [esis
 Cynnyddol *a*, increasing
 Cynnyddu *v*, to increase, to augment
 Cynnyg -ion *n*, offer; attempt; to move
 Cynnyg *v*, to offer, to tender; to attempt
 Cynnygiad *n*, proposition; motion
 Cynnygiol *a*, tendering
 Cynnygydd -ion *n*, one who proposes
 Cynnyllu *v*, to clear up
 Cynnyrch -ion *cn*, produce, increase
 Cynnyrchiad *n*, production
 Cynnyrchiol *a*, productive
 Cynnyrchioldeb *n*, productiveness
 Cynnyrchioli *v*, to make productive; to
 become productive
 Cynnyrchu *v*, to produce, to increase
 Cynnyred *n*, frequenting
 Cynnyred *v*, to frequent, to visit often;
 Cynnysg *n*, first instruction [to milk
 Cynnysgaeth *nf*, portion, fortune
 Cynnysgaethiad *n*, endowment, settling
 a fortune [dow, to endure
 Cynnysgaethu, Cynnysgaedu *v*, to en-
 Cynoes -oedd -au *nf*, first age, antiquity
 Cynoesol *a*, primeval
 Cynog -ion *n*, superior, chief
 Cynol *a*, apt to rise; prime
 Cynon -iaid *n*, principal; canon
 Cynor -ion *n*, huntsman; dog-trainer =
 Cynos *np*, little dogs, puppies [Cynydd
 Cynosod -au *n*, onset, attack
 Cynosod *v*, to place before; to attack
 Cynrabad *n*, state of plenty
 Cynradd -au *nf*, primary degree
 Cynraid, reidiau *n*, prerequisite
 Cynrain, reinion *n*, origin; kindred

- Cynraith, reithiau *nf*, precept
 Cynaran -au *nf*, primary part
 Cynreidiad *n*, predestination
 Cynrenin *a*, first sharing
 Cynrif -au *n*, prime number
 Cynrith -iau *n*, first perception
 Cynron *np* (-yn *n*), maggots; worms
 Cynroni *v*, to breed maggots
 Cynronllyd *a*, breeding maggots, mag-
 Cynrysedd *n*, superfluity [gotty
 Cynryw -iau *n*, essence
 Cynrywiaeth *n*, origination
 Cynsail, seiliau *nf*, rudiment; proposi-
 tion; subplinth
 Cynsefydlu *v*, to predetermine
 Cynseilio *v*, to premise
 Cynsylw *n*, prescience
 Cynsylwi *v*, to foresee
 Cynsymmudiad *n*, first action
 Cynsyniad *n*, presumise
 Cynt *a*, first, earliest, prime: *ad*, for-
 merly, lately, before; sooner
 Cynta *ad*, behold, lo here
 Cyntaf *a*, first, earliest; chief; swift-
 Cyntafanedig *a*, firstborn [est, fleetest
 Cyntafenid *a*, primogenial
 Cyntair *n*, prognostic; sign
 Cyntanedig *a*, primogenial, firstborn
 Cyntanedigaeth *n*, primogeniture
 Cyntedd -au *n*, entry, porch
 Cynteddfa, fâu *nf*, entry, entrance
 Cyntefig *a*, primary, primitive. Cynt-
 efigion, primitives
 Cyntefigaeth, Cyntefigiaeth *nf*, primi-
 Cyntefigiad *n*, origination [tive state
 Cyntefin *n*, the first of May. — dydd,
 early morn. — haf, the first day of
 Cyntefin *a*, amphibious [summer
 Cyntefyn -od *n*, amphibious animal
 Cyntëig *a*, prime, primal=Cyntefig
 Cyntenid *a*, primogenial
 Cynt-haid *nf*, swarm of virgin bees
 Cynt-hun *n*, first sleep; nap
 Cyntor -ion *n*, principal
 Cyntor -au *n*, porch, doorway, entrance
 Cynu *v*, to arise, to rise up
 Cynwaith, weithiau *nf*, first action
 Cynwan -au *nf*, first opening
 Cynwaneg -au *nf*, first course
 Cynwardhad *n*, preoccupation
 Cynwardhae *n*, foreclosure
 Cynwas, weision *n*, chief minister
 Cynwawl *n*, primeval light
 Cynwawr *nf*, first dawn
 Cynwe -oedd *nf*, end of web
 Cynwedd -au *nf*, first appearance
 Cynwled *n*, foresight: *v*, to foresee
 Cynwyd -ion *n*, primary mischief
 Cynwyd *a*, evil; destructive
 Cynwyl *a*, bashful, modest
 Cynwyledd *n*, bashfulness, modesty
 Cynyd, Cynydo *v*, to rise, to arise
 Cynydd -ion *n*, huntsman
 Cynyddiaeth *n*, huntsmanship
 Cynysgrif, Cynysgrifen, -au *nf*, origina-
 writing or manuscript; first copy
 Cyplysnod -au *nf*, hyphen
 Cyplysu *v*, to couple or join together
 Cyraf *n*, deletion; forgiveness
 Cyrafol, Cyrafon *np*, service berries
 Cyrafu *v*, to obliterate
 Cyraith, reithiau *nf*, law of fate
 Cyrawel *np* (-en *nf*), berries
 Cyrawol *np*, service berries
 Cyrbibion *np* (cyrbibyn *n*), dribblets
 Cyrbywyll, &c=Urybwyll, &c.
 Cyrcydu *v*, to squat, to cower
 Cyrch -au *n*, centre, goal; inroad; a
 tack, assault; gravity
 Cyrchafael *n*, uplifting. Dydd Ia
 Cyrchafael, Ascension Thursday
 Cyrchell -au *nf*, circle; deferent
 Cyrchfa -oedd, fâu *nf*, resort
 Cyrchiad *n*, drawing together
 Cyrchle -oedd *n*, place of resort
 Cyrchnaid, neidiau *nf*, bound about
 Cyrchu *v*, to approach; to set on;
 fetch; to go; to gravitate. — alla
 to rush or sally out
 Cyrchwyledd *n*, diffidence, modesty
 Cyrchyd -on *n*, circuit, rim
 Cyrchyn *a*, surrounding
 Cyrchynad *n*, resorting
 Cyrchyniol *a*, approaching
 Cyrchyau *v*, to resort, to visit
 Cyrdydyd *v*, to meet=Cwrdd, Cyfarfo-
 Cyreifiad *n*, forgiving [ne
 Cyreifiant *n*, deletion; pardon, forgiv-
 Cyrfaidd, Cyrfol *a*, rotund, circling
 Cyrfawd *n*, curveting, curvet
 Cyrfdy, dai *n*, alehouse, tavern
 Cyrfen -au *nf*, curve
 Cyrfin -au *nf*, frame
 Cyrfa *a*, that is a frame; constructe
 Cyffion cyrfyn, *see* Cyff
 Cyrfino *v*, to frame, to construct, to p
 together [invent
 Cyrfinydd -ion *n*, framer, constructe
 Cyrfydd -ion *n*, ale-brewer
 Cyrfyll -od *n*, trunk; bust
 Cyrhaedd *n*, reach, extent
 Cyrhaedd, Cyrhaeddu, Cyrhaeddyd
 to attain, to reach; to arrive
 Cyrhaeddadwy *a*, attainable

Cyrhaeddiad <i>n</i> , reaching	Cysgwal -au <i>nf</i> , dormitory, bed
Cyrhaeddol <i>a</i> , reaching	Cysiad <i>n</i> , somnolence
Cysid <i>n</i> , carnal intercourse	Cysitheriaeth <i>nf</i> , permutation
Cyrio <i>v</i> , to skirt; to rim	Cyslafen -i <i>nf</i> , linnet
Cyriogi <i>v</i> , to set a border	Cysmeriad, iaid <i>n</i> , customer
Cyrnad <i>n</i> , blowing a horn	Cysmeriaeth <i>nf</i> , custom
Cyrnaid, neidiau <i>nf</i> , bound, curvet	Cysni, Cysoldeb <i>n</i> , drowsiness
Cyrneidio <i>v</i> , to prance, to bound	Cysoli <i>v</i> , to set to sleep
Cyrnen -au <i>nf</i> , cone; stack	Cyssawdd, soddion <i>n</i> , compound
Cyrnenu <i>v</i> , to pile up	Cyssaf <i>nf</i> , mutual standing
Cyrnicyll -od <i>n</i> , cornuto, cuckold	Cyssafiad <i>n</i> , standing together
Cyrnig <i>a</i> , corneous, horned	Cyssail, seiliau <i>nf</i> , constituent part
Cyrnio <i>v</i> , to project as a horn; to pile up, to stack	Cyssain, seiniau <i>nf</i> , consonancy: <i>a</i> , consonant, of the same sound
Cyrniog <i>a</i> , horny, horned	Cyssain, seiniaid <i>nf</i> , consonant
Cyrniogyn <i>n</i> , piggin	Cyssawd, sodau <i>n</i> , affix, suffix; system
Cyrrith <i>a</i> , sordid; saving [frugality	Cysseidd -au <i>nf</i> , sitting together; committee
Cyrrith, Cyrrithrwydd <i>n</i> , niggardliness;	Cyssefin <i>a</i> , primary, primitive, original
Cys <i>pw</i> =Cy, Cyd, Cyf, Cym	Cyssefiniad <i>n</i> , making original
Cysbeidiad <i>n</i> , concession	Cyssefio <i>v</i> , to originate
Cysbell <i>n</i> , propinquity: <i>a</i> , close together, compact	Cyssefylliad <i>n</i> , standing together
Cysbelliad <i>n</i> , concentration	Cyssegr <i>a</i> , sacred
Cysbellu <i>v</i> , to concentrate	Cyssegr -oedd -au <i>n</i> , sacred place, sanctuary
Cysbellus <i>a</i> , concentric	Cyssegriad <i>n</i> , consecration
Cysbod -au <i>n</i> , coexistence	Cyssegriadrad <i>n</i> , sacrilege
Cysborthi <i>v</i> , to contribute	Cyssegrol <i>a</i> , consecrated
Cysbwy -on <i>n</i> , combat	Cyssegru <i>v</i> , to consecrate, to devote
Cysbwyll -ion <i>n</i> , consideration	Cysseigio <i>v</i> , to mess together
Cysbwylliad <i>n</i> , ratiocination	Cysseiliad <i>n</i> , constitution
Cysbwylio <i>v</i> , to reason	Cysseiniad, seiniaid <i>nf</i> , consonant
Cysbwyllus <i>a</i> , argumentative	Cysseinio <i>v</i> , to sound together
Cysbwys <i>n</i> , equipoise [depository	Cysseliad -au <i>n</i> , syllabus
Cysdawd, dodau <i>n</i> , putting together;	Cyssellt <i>n</i> , opportunity
Cysdodi <i>v</i> , to place together, to deposit	Cyssewyr <i>n</i> , fragraney
Cysgadrdwydd <i>n</i> , drowsiness	Cyssodi <i>v</i> , to compose, to constitute
Cysgadur -iaid <i>n</i> , one who sleeps, sleeper	Cyssodol <i>a</i> , compositive, combining
Cysgaid <i>n</i> , quiescence; sleep	Cyssodoldeb <i>n</i> , compositiveness
Cysgfa -oedd <i>nf</i> , numbness	Cyssodwr, wyr, Cyssodydd -ion <i>n</i> , composer; compositor
Cysgiad <i>n</i> , sleeping [cotic	Cyssodyr -on <i>n</i> , composing-stick
Cysgiadol <i>a</i> , soporific, somniferous, narcotic	Cyssoddi <i>v</i> , to combine, to blend; to compose [sistent
Cysgiadur <i>n</i> , opiate; nightshade, poppy	Cysson <i>a</i> , concordant, harmonious, concordance
Cysglyd <i>a</i> , sleepy, drowsy	Cyssondeb <i>n</i> , concordance, harmony; agreement, consistency; analogy
Cysglys, Cysgnur <i>n</i> , opium, morphia	Cyssoni <i>v</i> , to make consonant, to harmonize
Cysglyn <i>n</i> , laudanum, tincture of opium	Cysswllt, sylltau <i>n</i> , junction
Cysgod -au -ion <i>n</i> , shadow; shelter	Cysswr <i>n</i> , contempt: <i>a</i> , scornful
Cysgodfa, fëydd <i>nf</i> , shady place	Cysswy -on <i>n</i> , regulation
Cysgodi <i>v</i> , to shadow, to shelter	Cysswyn -ion <i>n</i> , acknowledgement.
Cysgodig <i>a</i> , umbrageous [tering	Gair cysswyn, motto [tard
Cysgodog, Cysgodol <i>a</i> , shadowy, sheltering	Cysswynfab, feibion <i>n</i> , love-child, bas-
Cysgog -ion <i>n</i> , concussion, shake	Cysswyno <i>v</i> , to confide mutually; to
Cysgogawl <i>a</i> , concussive	Cysswyo <i>v</i> , to regulate [acknowledge
Cysgogi <i>v</i> , to strike together	Cyspsychiad <i>n</i> , constipation
Cysgogiad <i>n</i> , concussion	
Cysgolion <i>np</i> , narcotics	
Cysgrwydd <i>n</i> , sleepiness [numbed	
Cysgu <i>n</i> , to sleep; to benumb; to be	

- Cyssychu *v*, to constipate
 Cyssyl -ion *n*, counsel, advice
 Cyssyliad *n*, consultation
 Cyssylwedd *n*, joint substance
 Cyssylweddiad *n*, consubstantiation
 Cyssylweddau *v*, to unite substances
 Cyssylltiad -au *n*, conjoining, joining, adjunction; connection [mar
 Cyssylltiad, iaid *n*, conjunction, in gram-
 Cyssylltu *v*, to conjoin, to join, to unite
 Cyssynio *v*, to consent=Cydsynio
 Cyssyrn *v*, to become sullen
 Cystadl *a*, disputable; equal
 Cystadlaeth *nf*, competition
 Cystadlunaeth *nf*, competition
 Cystadliad *n*, mutual disputing
 Cystadlu *v*, to vie; to debate
 Cystal *a*, equivalent, equal, as good: *ad*, so well, as well
 Cystawcci, cwn *n*, mastiff
 Cystedlydd -ion *n*, competitor
 Cysteg -au *n*, toil, trouble, grief
 Cystegiad *n*, toiling
 Cystegu *v*, to toil; to afflict
 Cystig *a*, severe, austere, harsh
 Cystled *a* & *ad*=Cystal
 Cystlwn, lynau *n*, kindred, affinity
 Cystlynan *nf*, family stock [alliance
 Cystlyned *nf*, Cystlynedd *n*, kindred;
 Cystlynu *v*, to form connection, to join
 Cystog *a*, toiling, laborious [in alliance
 Cystoges -au *nf*, drudge
 Cystogi *v*, to toil, to drudge
 Cystraw -ion *n*, concord; criticism
 Cystrawen -i *nf*, syntax
 Cystrawenu *v*, to construct
 Cystrawiad *n*, construction
 Cystrawiaeth *nf*, construction; syntax
 Cystrawiedydd -ion *n*, grammarian; philologist; constructionist
 Cystrawu *v*, to construct
 Cystrig *n*, cohabiting
 Cystrigo *v*, to cohabit=Cyttrigo
 Cystrin -ion *n*, secrecy
 Cystudd -iau *n*, affliction, grief, trouble
 Cystuddiedydd -ion *n*, afflicter, tormentor
 Cystuddio *v*, to afflict, to trouble
 Cystuddiol *a*, afflicting
 Cystwy -on *n*, chastisement
 Cystwyo *v*, to chastize, to castigate
 Cystwyol *a*, castigatory
 Cysu *v*, to assuage; to sleep
 Cysur -on *n*, comfort, consolation
 Cysuriad *n*, comforting
 Cysuro *v*, to comfort, to console
 Cysuroi *a*, comforting, cheering
 Cysurus *a*, comfortable, consolatory
 Cysymdaith, deithiau *nf*, accompani-
 Cytiad *n*, abbreviation [nier
 Cytio *v*, to abbreviate
 Cyttaenu *v*, to spread together
 Cyttalu *v*, to pay at the same time
 Cyttarddu *v*, to spring, bud, or grow at the same time
 Cyttaro *v*, to strike together
 Cyttawdd *n*, melting together
 Cytteimlad -au *n*, fellow feeling, commiseration, sympathy
 Cytteimlo *v*, to sympathize
 Cytteithio *v*, to travel together
 Cytteithiwr, wyr *n*, fellow traveller
 Cytterfynol *a*, having the same limits
 Cytterfynu *v*, to end together
 Cytterfysg -oedd *n*, united disturban-
 Cyttoddi *v*, to melt together
 Cyttoddol *a*, fusible together
 Cyttosturi *n*, mutual sorrow or sadness
 Cyttosturio *v*, to grieve together
 Cyttraethu *v*, to recite together [par
 Cyttrafferthu *v*, to toil or labour in con-
 Cyttrais, treisiau *n*, joint oppression
 Cyttramgwyddo *v*, to stumble together
 Cyttramwy *n*, travelling together
 Cyttramwy *v*, to go about in company
 Cyttrefn -au *nf*, system
 Cyttrefnu *v*, to order or regulate joint
 Cyttreiddio *v*, to pass through together
 Cyttreisio *v*, to jointly oppress
 Cyttreisiwr, wyr *n*, leagued tyrant
 Cyttreulio *v*, to consume, waste, spend in company
 Cytrigiant *n*, cohabitation
 Cytrigo *v*, to dwell together, to cohabit
 Cytrugarhaol *a*, commiserating
 Cytrugarhau *v*, to sympathize, to commiserate
 Cyttuedd *n*, mutual inclination
 Cyttueddol *a*, converging
 Cyttwyll *n*, joint fraud; collusion
 Cyttwylo *v*, to cheat each other; to cheat
 Cyttwytho *v*, to spring together [lu
 Cytytyb -iau *n*, uniformity of opinion
 Cytytybied, Cytytybio, *v*, to agree in see
 Cytytyfu *v*, to grow together [time
 Cytytyngu *v*, to swear together; to co-
 Cytytn *a*, accordant, concurring [spi
 Cytytnu *v*, to pull together; to con-
 Cytytnwr, wyr *n*, one who pulls with another; one who assents
 Cytytwallt *v*, to pour out together
 Cytytwys *v*, to conduct together
 Cytytn, Cytytn *a*, of one accord, unanimous, coincident

- yttundeb *n*, unanimity, agreement [cide
 yttuno *v*, to agree, to consent, to coin-
 yttunwr, wyr *n*, one who agrees, non-
 dissident
 ythiad *n*, casting off
 ythlwng *n*, fasting, fast
 ythraul, threuliaid *n*, the devil, Satan,
 demon. Ceryg y cythraul, meteoric
 stones
 ythreuliaeth *nf*, the rule or the wor-
 ship of the devil
 ythreulig *a*, devilish. Cythreuligion,
 ythriad *n*, excretion [demoniacs
 ythrol *a*, adverse
 ythru *v*, to eject, to cast off
 ythrudd -ion *n*, perturbation
 ythruddedigaeth *nf*, perturbed state
 ythruddiad *n*, perturbing, ruffling,
 disquieting, provocation
 ythruddo *v*, to provoke; to agitate
 ythrwfl *n*, row, disturbance, rout
 ythyrbly, Cythryblio *v*, to disturb
 ythrym -ion *n*, instant
 ythrymedd *n*, instant
 ythrymol *a*, instantaneous
 ythu *v*, to eject, to expel, to cast off
 ythwy -on *n*, expulsion
 yun *a*, united, accordant
 yuniad *n*, uniting
 yuno *v*, to unite, to accord
 yw -ion *n*, young bird, chick. The
 young of almost all animals are so
 called in North Wales
 ywaethlu *v*, to contend [corn
 ywain *v*, to convey; to carry or load
 ywair, weiriau *n*, connection, order;
 key in music; rennet
 ywair *a*, accordant, orderly
 ywaith, weithiau *n*, joint effect
 ywala *n*, fellow: *a*, like
 ywall -au *n*, misfortune
 ywanu *v*, to divide, to open
 ywarch *n*, hemp, flax
 ywarchlen -i *nf*, canvas covering
 ywarsang -au *nf*, tread over
 ywarsangol *a*, subjecting
 ywarsangu *v*, to subject
 ywed *n*, unity of kind
 ywedd -au *nf*, conformation
 yweddol *a*, conformable
 yweddoldeb *n*, conformity
 yweddu *v*, to conform
 yweg *a*, fluctuating; weak
 yweiniad *n*, conveying
 yweirdant, dannau *n*, key-string; key-
 yweirdeb *n*, correctness [note
 yweirgorn, gyryn *n*, tuning-key
 Cyweiriad *n*, correction; tuning
 Cyweirio *v*, to correct, to rectify, to re-
 pair; to tune. — gwely, to make a
 bed. — croen, to dress a skin
 Cyweiriol *a*, corrective
 Cyweithas -au *nf*, society; commerce;
 intercourse: *a*, social
 Cyweithasiad *n*, association
 Cyweithasol *a*, social
 Cyweithasu *v*, to have intercourse; to
 be social together
 Cyweithi *n*, co-operation
 Cyweithio *v*, to co-operate
 Cyweithydd -ion *n*, coefficient; auxil-
 iary; multitude
 Cywely *nc*, bedfellow; consort, partner
 Cywelyes -au *nf*, concubine
 Cywelyog *a*, having a bedfellow
 Cywelyogaeth *nf*, concubinage
 Cywen -od *nf*, young hen [Cyw
 Cywenan, Cywenig *nf*, little pullet=
 Cywer, Cywerdeb *n*, what curdles, ren-
 net=Cywair
 Cywerth *n*, equivalence
 Cywerthol *a*, equivalent
 Cywerthu *v*, to bargain
 Cywerthydd -ion *n*, equivalent
 Cywerthyddu *v*, to estimate
 Cywes -au *nf*, little chicken
 Cywest *n*, connection; conversation
 Cywestu *v*, to consociate
 Cywestwch *n*, cohabitation
 Cywng *a*, near, contiguous
 Cywilydd -ion *n*, shame, disgrace
 Cywilydd-dra *n*, bashfulness [modest
 Cywilyddgar *a*, shameful; bashful;
 Cywilyddio *v*, to shame; to make a-
 shamed; to be ashamed
 Cywilyddus *a*, shameful, scandalous
 Cywir *a*, correct; just; honest, sincere
 Cywirdeb *n*, correctness, integrity
 Cywiriad, iaid *n*, loyalist
 Cywirio *v*, to perfect; to fulfil; to be
 Cywiw *a*, well worthy [sincere
 Cywlad -oedd, wledydd *nf*, bordering
 country; one of the same country
 Cywlad *a*, of the same country
 Cywladu *v*, to naturalize
 Cywladwr, wyr *n*, compatriot
 Cywledd -au *nf*, banquet
 Cywledda, Cywleddu *v*, to feast together
 Cywleidiad *n*, compatriot
 Cywrain *a*, skilful; accurate; curious.
 Cywreinion, curiosities [tuoso
 Cywraint, wreinnion *n*, skilful one, vir-
 Cywreindeb *n*, accuracy
 Cywreinfia -oedd *nf*, museum

- Cywreini^o *v*, to make accurate
 Cywreirwydd *n*, skilfulness, skill; accuracy; curiosity
 Cywres -au *nf*, concubine
 Cywrys, Cywrysedd *n*, contention
 Cywryseddu, Cywrysio *v*, to contend
 Cywyd *n*, temper; passion
 Cywydiad *n*, temperament
 Cywydio *v*, to habituate
 Cywydd -au *n*, kind of poem not divided into stanzas; poem
 Cywydd *n*, perception
 Cywyddiaeth *n*, rationality
 Cywyddol *a*, conscious
 Cywyll *n*, culture, tillage
 Cywylliad *n*, cultivation
 Cywyllodraeth *nf*, husbandry
 Cywyllu, Cywyllio *v*, to cultivate
 Cywyn *n*, rising, swelling
 Cywynad *n*, rising
 Cywynu *v*, to rise, to mount
 Cywyrain, Cywyre *v*, to rise together
 Cywystl -on *n*, mutual pledge
 Cywystliad *n*, confederation
 Cywystlo *v*, to confederate
 Cywystlor -ion *n*, confederate
 Cywyth *n*, mutual wrath
 Cywythol *a*, infuriate

CH.

- CHWA -on -oedd *nf*, blast, puff
 Chwad *n*, gust, jerk
 Chwaedd *n*, relish, taste=Chwaeth
 Chwaeg *nf*, gust, relish [hap
 Chwaen, chweiniau *nf*, start; chance.
 Chwaenu *v*, to happen
 Chwaer, chworydd *nf*, sister. Chwaer-
 yng nghyfraith, sister in law
 Chwaerol *a*, like a sister, sisterly
 Chwaeroliaeth *nf*, sisterhood
 Chwaeth -oedd *n*, savour, taste
 Chwaethiad *n*, tasting
 Chwaethu *v*, to savour, to taste
 Chwaethus *a*, sapid, gustful, tasteful
 Chwaf -oedd *nf*, strong gust
 Chwaff -iau *n*, gust: *ad*, instantly
 Chwai *a*, active, brisk, alert, quick
 Chwain *np* (chwanen *nf*), fleas
 Chwaith *ad*, neither
 Chwal *n*, spreading, scattering
 Chwal *a*, loose; friable; soft; spread.
 Pridd chwal, loose crumbling mould
 Chwaldod *n*, idle talk
 Chwaldodi *v*, to talk idly
 Chwalff -au *n*, shapeless piece, lump.
 Chwaliad *n*, scattering [gobbet

- Chwalp -iau *n*, lump, mass
 Chwalpiog *a*, lumpy, full of lumps
 Chwalu *v*, to strew, to spread; to talk
 idly, to babble, to prate
 Chwan *n*, impulse, tendency
 Chwaneg *a*, more: *n*, greater quantity
 Chwanegion, additions, addenda
 Chwanegiad *n*, addition
 Chwanegol *a*, additional
 Chwanen, chwain *nf*, flea
 Chwannog *a*, desirous, greedy
 Chwannogi *v*, to grow greedy
 Chwant -au *n*, desire, appetite, lust
 Chwant bwyd, hunger
 Chwanta *v*, to lust, to covet
 Chwantach *n*, desire, lust
 Chwantu *v*, to lust, to covet
 Chwantus *a*, lustful, lusting
 Chwap -iau *n*, sudden stroke: *ad*,
 Chwapio *v*, to strike, to slap [stan
 Chwar *n*, quick rise or puff
 Chwara, eon *n*, play: *v*, play=Chwar
 Chwardd *n*, laugh, laughter: *v*, to laugh
 Chwarddiad *n*, laughing [la
 Chwarddol *a*, laughing
 Chwarddu *v*, to laugh=Chwerthin
 Chwarddus *a*, apt to laugh
 Chware -on *n*, play: *v*, to play=Chwar
 Chwarel -au *n*, dart; lump, as from curd
 curding in the breast
 Chwareliad *n*, darting; kerning
 Chwarelu *v*, to dart; to kern
 Chwaren *nf*, gland; blotch: plag
 Chwarenaidd *a*, like a gland [murr
 Chwareniad *n*, kerning
 Chwarenog *a*, full of glands
 Chwarenol *a*, glandulous, glandular
 Chwarenu *v*, to kern; to form blotch
 Chwareu *n*, play, sport: *v*, to play
 — hud a lledrith, dramatic entertainment or performance
 Chwareuad, Chwaread *n*, playing
 Chwareuaeth *nf*, diversion
 Chwareudy, dai *n*, Chwareufa -oedd
 playhouse, theatre
 Chwareufwrdd, fyrddau *n*, stage
 Chwareugar, Chwareuol, Chwareuol
 Chwareus *a*, playful, blithe, blithesome
 sportive
 Chwarëydd -ion *n*, player, actor [to
 Chwarëyddes -au *nf*, female player,
 Chwarëyddiaeth *nf*, play, the drama
 Chwarf -au *nf*, whirl, fusee
 Chwarian *a*, placid, slow, soft
 Chwariena *v*, to move slowly, to saunter
 Chwarieniad *n*, sauntering
 Chwarienu *v*, to become slow

hwarth *n*, laugh, titter
 hwarthol -ion, Chwarthor -au *n*, quar-
 hwarw *n*, sport: *a*, sportive [ter
 hwarwriaeth *nf*, player's art
 hwarwy -on *n*, disport, play
 hwarwyo *v*, to disport
 hwarydd, &c=Chwarëydd, &c.
 hwaw -iau *nf*, blast, puff, breeze
 hwawio *v*, to puff, to blast
 'hwe' *a*, six=Chwech
 hwebain *nf*, sextain
 hweban, Chwebanog *a*, consisting of
 six lines, or of six feet. Chweban-
 ogion, hexameters
 hweblwydd *a*, sexennial
 hwech *a*, six, 6
 hwech -au *n*, six, 6, vi.
 hweched, Chweched *a*, sixth
 hwechedran *nf*, sixth part
 hwechedwaith *nf*, sixth time
 hwecheiniog -au *nf*, sixpence
 hwed *n*, expression
 hwedeg *a* & *n*, sixty, 60, lx.=Trigain
 hwedegfed *a*, sixtieth=Trigeinfed
 hwedi *ad*, then: *pr*, after
 hwedl -au *nf*, saying, sentence; fable,
 hwedla *v*, to gossip [story, tale
 hwedlai, eion *nf*, gossip, tattler
 hwedlëig *a*, gossiping
 hwedleua *v*, to gossip
 hwedleuaeth *nf*, colloquy
 hwedleugar, Chwedleuog, Chwedlgar
a, fond of talk, talkative; loquacious;
 gossiping
 hwedleuo *v*, to discourse
 hwedleuol *a*, colloquial
 hwedluydd -ion *n*, discourser
 hwedliad *n*, fabling
 hwedloniaeth *nf*, mythology
 hwedlonydd -ion, Chwedlonwr, wyr
n, mythologist
 hwedlu *v*, to fable, to fabulize
 hwedlydd -ion *n*, fabulist, fabulator
 hweddl -au *nf*=Chwedl
 hwefr *n*, violence, rage: *a*, severe, vio-
 hwefredd *n*, severity [lent
 hwefriad *n*, raging
 hwefrin *a*, severe, raging
 hwefrol *a*, violent, severe
 hwefror, Chwefrol *n*, February
 hwefru *v*, to act violently
 hweg *a*, sweet, dulcet, luscious
 hwegiad *n*, dulcification
 hwegr *nf*, mother in law
 hwegrwn *n*, father in law
 wegu *v*, to dulcify, to sweeten
 weider *n*, agility

Chweina *v*, to catch fleas
 Chweiniol *v*, to hop as fleas
 Chweiniog, Chweiniol *a*, full of fleas,
 breeding fleas
 Chweiniolys *cn*, fleabane
 Chweio *v*, to move briskly
 Chweiol *a*, full of agility, agile
 Chweithach *ad*, much less; so much the
 Chwel -ion *nf*, course; turn [less
 Chweledigaeth *nf*, revolution
 Chweliad *n*, rotation
 Chwelidydd -ion *n*, disperser
 Chwelidydd -ion *n*, what rotates
 Chwelog *a*, tending to turn
 Chwelyd *n*, detour
 Chwelyd *v*, to turn over
 Chwelydr -au *n*, rotator; mouldboard
 or turnsoil of a plough
 Chwennych, Chwennychu *v*, to covet,
 Chwennychiad *n*, desiring [to desire
 Chwennychol *a*, desirous
 Chwennycholdeb *n*, the quality of being
 desirable, desirableness, desirability
 Chweochr -au *n*, hexagon
 Chweochrog *a*, sixsided, cubic
 Chweonglog *a*, hexagonal, sexangular
 Chwepyn *n*, sudden pat; instant
 Chwerfan -au *nf*, whirl; fusee
 Chwerfiad *n*, whirling
 Chwerfol *a*, whirling
 Chwerfu *v*, to whirl
 Chwerfysgu *v*, to mix in play
 Chweriad *n*, playing about
 Chwerig *a*, playful; sportive
 Chwern *af*, rapid, violent: *m* chwyrn
 Chwerthin *v*, to laugh: *n*, laughter,
 Chwardd, will laugh. Chwarddais, I
 laughed [billy
 Chwerthinedd *n*, laughableness; risi-
 Chwerthingar, Chwerthiniog, Chwerth-
 iniol *a*, apt to laugh, merry, laughing
 Chwerw *a*, bitter; sharp; severe.
 Chwerwon, bitters
 Chwerwad *n*, making bitter
 Chwerwder *n*, bitterness, sharpness
 Chwerwddyfrlys -iau *n*, cucumber
 Chwerweiddio *v*, to embitter, to imbit-
 ter; to grow bitter [gall
 Chwerwfustledd *n*, bitterness, enmity,
 Chwerwi *v*, to become bitter; to embit-
 ter; to snarl, to growl
 Chwerwlys, Chwerlys *n*, wormwood
 Chwerwol *a*, embittering
 Chwerwyn *n*, bitter snarler
 Chweryn *n*, gland; kernel
 Chwesill *a*, of six syllables [hymtheg
 Chwetheg *n* & *a*, sixteen. 16. xvi.=un ar

- Chwethro *a*, sextuple, sixfold
 Chwëu *v*, to grow sharp
 Chweugain. Chweugaint *n* & *a*, six score; 120 pence, or 10s.
 Chwi -on *n*, swift turn
 Chwi *pn*, you, ye
 Chwiawr, orydd *nf*, fellow; sister
 Chwib -au *nf*, pipe, tube
 Chwiban *nf*, whistle: *n*, to whistle
 Chwibanïad *n*, whistling
 Chwibanlyd *a*, apt to whistle; hissing
 Chwibanogl -au *nf*, flageolet; flute.
 — *y* mynydd, curlew
 Chwibanol *a*, whistling
 Chwibanu *v*, to whistle
 Chwibanydd -ion *n*, whistler; the bull-
 Chwibio *v*, to quaver, to trill [finch
 Chwibiol *a*, trilling
 Chwibl *a*, tart, sour, acid, sharp
 Chwiblad *n*, souring
 Chwiblaidd *a*, somewhat sour
 Chwibledd, Chwibhni *n*, sourness, acidity
 Chwibleian -od *nf*, nymph [ty, acerbity
 Chwiblen *nf*, sour or flat drink
 Chwibol -au *nf*, tube, pipe
 Chwibolog *a*, tubular
 Chwibon -iaid *n*, whistler; stork
 Chwibwrn *n*, giddiness: *a*, giddy, dizzy
 Chwid -ion *n*, quick turn
 Chwido *v*, to quirk, to juggle; to make
 a quick move
 Chwidog *a*, full of quirks
 Chwidog -ion *n*, juggler; conjuror
 Chwidogaeth *nf*, juggling, legerdemain
 Chwidogi *v*, to practise jugglery
 Chwid *a*, flighty, crazy; giddy
 Chwidredd *n*, flightiness, giddiness
 Chwidro *v*, to move giddily
 Chwidrol *a*, flighty, giddy
 Chwidryn -od *n*, flighty person
 Chwidw -on *n*, juggler, conjuror
 Chwidwen -od *nf*, coquette
 Chwif -iau -ion *nf*, whirl, turn
 Chwifïad, iaïd *n*, vagabond
 Chwifio *v*, to fly around, to wander
 Chwifïol *a*, whirling; vagrant
 Chwiff -iau *nf*, hiss, whiff, puff
 Chwifïo *v*, to hiss, to whiff; to smoke
 Chwifïol *a*, sibilant; whiffing
 Chwig *n*, whey fermented with sweet
 Chwig *a*, fermented; sour [herbs
 Chwigl *n*, acid, tartar
 Chwiglen -od *nf*, sharp one: *m* chwigiyn
 Chwigws *n*, whey drink: *a*, sour, tart.
 Chwigyn *n*, whey drink [sharp
 Chwil -od *nf*, beetle, chafer
 Chwil *a*, whirling, reeling
 Chwil -ion *nf*, search, scrutiny
 Chwilast, eist *nf*, gadder
 Chwilbawa *v*, to trifle away time un-
 the semblance of doing something
 Chwilboeth *a*, scorching, burning hot
 Chwildarw, deirw *n*, the dragon-fly
 Chwildro -ion *n*, dizzy turn
 Chwildroad *n*, reeling; revolution
 Chwildroi *v*, to turn dizzily
 Chwilen, chwilod *nf*, beetle, chafer
 Chwilen *v*, to pry; to pick
 Chwilenai, eiod *nc*, pilferer
 Chwiler -ion *nf*, Chwileryn *n*, chrysa-
 maggot; wheal, pimple
 Chwilfa, fëydd *nf*, research
 Chwilfriw *a*, shattered, all to pieces
 Chwilfriwio *v*, to shatter, to break
 pieces, to smash
 Chwilfrydedd *n*, curiosity
 Chwilfrydig *a*, curious, inquisitive
 Chwilfwnwg, Chwilfynwg *n*, neck j-
 Chwilgi, gwn *n*, prying dog
 Chwilgorn, gryn *n*, pivot: *a*, reeling
 Chwiliach *v*, to pry; to pilfer
 Chwiliad *n*, search; inquiry
 Chwiliadol *a*, searching, scrutinizing
 Chwiliel *v*, to search, to examine
 Chwiliedydd -ion *n*, searcher
 Chwilio *v*, to search, to seek, to look
 Chwiliog -ion *n*, sorcerer
 Chwiliogaeth *nf*, sorcery
 Chwilioges -au *nf*, sorceress
 Chwiliiores -au *nf*, hornet
 Chwilioryn *nf*, maggot
 Chwil-lys -oedd *n*, the inquisition
 Chwilmanta *v*, to pry about [guill-
 Chwilog *a*, whirling: -od *n*, the l-
 Chwilota *v*, to catch beetles
 Chwilotai, eiod *n*, pryer about
 Chwiltath *v*, to pry about
 Chwim -iau *n*, motion
 Chwimio *v*, to move, to be in motio-
 Chwimiol *a*, full of motion; brisk
 Chwiml *n*, quick motion
 Chwimlo *v*, to move briskly; to sti-
 Chwimmwth *a*, nimble, speedy, qu-
 Chwimmythder *n*, nimbleness
 Chwimp -iau *n*, turn; hap
 Chwimpleian -od *nf*, nymph
 Chwimpyn *n*, sharp turn
 Chwin -ion *n*, activity; toil
 Chwinsa, Chwinsang *n*, the evenin-
 Chwintan -au *nf*, sort of game
 Chwiogen, chwiogod *nf*, cake, m-
 Chwiogl -au *nf*, intrigue, craft
 Chwiori *n*, to turn briskly [quick, ft
 Chwip -iau *n*, quick flirt or tur-

Chwipiad <i>n.</i> whipping	[nimble]	Chwyddwydr -au, Chwyddiadur -on <i>n.</i> microscope, magnifying glass
Chwipio <i>v.</i> to whip, to move briskly or		Chwyf -ion <i>n.</i> motion, stir
Chwipyn <i>n.</i> quick turn: <i>a.</i> quick. Yn chwipyn, instantly		Chwyfain <i>a.</i> fluctuating
Chwired -ion <i>nf.</i> quirk; craft		Chwyfan, Chwyfiad <i>n.</i> waving, stirring
Chwiredol <i>a.</i> full of quirks; crafty		Chwyfu <i>v.</i> to stir, to waver
Chwiredu <i>v.</i> to play tricks		Chwyl -ion <i>nf.</i> turn; course; while;
Chwiredus <i>a.</i> sly, deceitful		Chwyldro -ion <i>n.</i> turn; vortex [event]
Chwiredyn <i>n.</i> sly one		Chwyldroad -au <i>n.</i> revolution
Chwistl, Chwistlen <i>nf.</i> the shrew		Chwyldroi <i>v.</i> to whirl round
Chwistrell -au <i>nf.</i> syringe, squirt; clyster-pipe		Chwylyfa -on <i>nf.</i> orbit, course
Chwistrellu <i>v.</i> to syringe; to squirt; to clyster: to inject		Chwylygnoi <i>v.</i> to chew quickly
Chwitchwat <i>n.</i> sly pilferer: <i>a.</i> fickle, inconstant, changeable (S.W.)		Chwylygylch -au <i>n.</i> orbit
Chwittafad <i>n.</i> small drink [toward]		Chwyliad <i>n.</i> rotation
Chwith, Chwithig <i>a.</i> sinister, left: un-		Chwylo <i>v.</i> to turn, to revolve; to run a course; to bustle; to hover
Chwithigrwydd, Chwithrwydd, Chwith-		Chwylus <i>v.</i> rotative, rotatory
dod <i>n.</i> strangeness; chagrin, huff; dismal sensation; insipidity, flatness		Chwylwib -iau <i>nf.</i> rotatory course
Chwitho <i>v.</i> to feel awkward; to be astonished; to be insipid		Chwyn <i>n.</i> stir, motion
Chwithrwd <i>n.</i> rustling: <i>v.</i> to rustle		Chwyn cn, weeds: <i>n.</i> a weed
Chwiw -iau <i>nf.</i> whirl; attack or fit of disease. Chwareu chwiw, to play at hide and seek		Chwynan <i>nf.</i> fly-wheel
Chwiwbigo <i>v.</i> to pilfer		Chwyniad <i>n.</i> weeding
Chwiwdwl, dyllau <i>n.</i> lurking-hole		Chwyno <i>v.</i> to stir about
Chwiwell -au <i>nf.</i> whirler; the widgeon; the female salmon. Chwiws, widgeons		Chwynog <i>a.</i> full of weeds
Chwiwgi, gwn <i>n.</i> skulking dog, sneak; pilferer, thief, rogue		Chwynogl -au <i>nf.</i> weeding-hook, hoe
Chwiwiaid <i>np.</i> the female salmon		Chwynogli, Chwynu <i>v.</i> to grub up weeds
Chwiwian, Chwiwio <i>v.</i> to hunt; to fly about; to pry, to pilfer		Chwyr <i>n.</i> strong impulse
Chwiwladrad <i>n.</i> pilfering, petty theft		Chwyrn <i>n.</i> whirl; snarl
Chwiwladrata <i>v.</i> to pilfer		Chwyrn am, rapid, swift; active; aspirate: <i>f.</i> chuern
Chwiwleidr, ladron <i>n.</i> pilferer		Chwyrnad <i>n.</i> whirling; snoring
Chwiws <i>np.</i> widgeons		Chwyrndra <i>n.</i> rapidness
Chwylchi <i>pn.</i> you, yourselves		Chwyrned <i>n.</i> snarling; wrangling
Chwyd <i>n.</i> ejection, vomit. Chwyd awyr, viscous matter, said to drop from meteors		Chwyrnell -au <i>nf.</i> whirlingig
Chwydalen -au <i>nf.</i> blister		Chwyrnelliad <i>n.</i> whirling; whizzing
Chwydalu <i>v.</i> to blister		Chwyrnellu <i>v.</i> to whirl; to whiz, to move with a whizzing
Chwydawiath <i>nf.</i> gesticulation		Chwyrnfor -oedd <i>n.</i> strong eddy
Chwydawydd -ion <i>n.</i> buffoon		Chwyrniad, iaid <i>n.</i> snarler
Chwydiad <i>n.</i> vomiting		Chwyrnog <i>a.</i> whirling; snarling
Chwydo <i>v.</i> to gesticulate		Chwyrnogl -au <i>nf.</i> rattle
Chwydr, Chwydredd <i>n.</i> ejected matter.		Chwyrnogli <i>v.</i> to rattle; to whiz
Chwydredd ser=Chwyd awyr		Chwyrnolad <i>v.</i> to snort: <i>n.</i> snorting
Chwydu <i>v.</i> to vomit, to spue		Chwyrnolawd <i>n.</i> snorting
Chwydus <i>a.</i> apt to vomit		Chwyrnores -au <i>nf.</i> hornet
Chwydd, Chwyddi, Chwyddiad <i>n.</i> swell-		Chwyrnu <i>v.</i> to hum; to whiz; to snort, to snarl; to snore
wyddo <i>v.</i> to swell [ing]		Chwys <i>n.</i> sweat, perspiration
Chwyddal <i>a.</i> apt to swell, swelling		Chwysbair <i>a.</i> sudorific, diaphoretic
		Chwysdwl, dyllau <i>n.</i> sweat pore
		Chwysfa, fëydd <i>nf.</i> sudatory
		Chwysiad <i>n.</i> sweating
		Chwysig <i>a.</i> apt to sweat
		Chwysigen -au <i>nf.</i> blister, bladder
		Chwysigeniad <i>n.</i> blistering
		Chwysigenog <i>a.</i> blistered
		Chwysigenu <i>v.</i> to blister

Chwysigl, Chwysiglen, -au *nf*, blister
 Chwyslyd *a*, apt to perspire
 Chwysog *a*, full of sweat
 Chwysoglen *nf*, the sharp dock
 Chwysol *a*, sweating
 Chwysu *v*, to sweat, to perspire
 Chwyth, Chwythad *n*, blast; breath
 Chwythbren -i *n*, blow-pipe; bellows
 Chwythedd *n*, act of blowing
 Chwythell -au *nf*, whistle
 Chwythelliad *n*, whistling
 Chwythgorn, gyrr *n*, cornet
 Chwythiad *n*, blowing
 Chwythiant *n*, respiration, blowing
 Chwythiedydd -ion *n*, blower
 Chwythig *a*, windy; inflated
 Chwythigell -au, Chwythigen *nf*, bottle
 Chwythlyd *a*, blowing, puffing
 Chwythol *a*, blowing; breathing; pneu-
 Chwythryn *n*, atom [matic
 Chwythu *v*, to blow, to blast
 Chwythwm, ymau *n*, gust, squall

D.

DA -oedd *cn*, what is had; goods; chat-
 tels; stock; cattle

Da *a*, good, wholesome, well: *ad*, well.
 Däed, so well

Dabre *v*, come, come hither

Dabred *v*, to move, to come

Dabrediad *n*, passing on

Dabredu *v*, to pass on

Dacw *ad*, there is, yonder is, see there
 Dad *px*, re-, un-, dis-, back. May be
 prefixed to verbs and their derivatives
 generally, giving them a negative or
 opposite meaning: as,—

Dadadeilo, to unbuild. —afaelu, to
 relax, to let go a hold. —angori, to
 disanchor. —annelu, to unstretch.
 —ansoddi, to divest of a quality.
 —arfogi, to disarm. —blanu, to dis-
 plant. —blygu, to unfold. —boeni,
 to divest of pain. —brofi, to disprove.
 —brynu, to repurchase. —bwytho, to
 unstitch. —bynio, to disburden. Dad-
 chwedlu, to recapitulate. —chwerwi,
 to disembitter. —chwilio, to search
 again. —chwinnio, to move backward.
 —chwylu, to retrocede. Dad-daenu,
 —drefnu, &c=Dattaenu, &c. Dad-
 ddaiaru, to exhume. —ddal, to desist
 from holding. —ddanfon, to send back.
 —ddeddfu, to annul a law. —ddefodi,
 to abolish a custom. —ddeilio, to shed
 foliage. —dderbyn, to desist from re-

ceiving. —ddewis, to select again
 —ddinasu, to deprive of the privilege
 of a citizen, to disfranchise. —ddir-
 gelu, to bring to light. —ddirprwyo, to
 deprive of authority or agency. —ddod
 to displace. —ddringo, to descend afte
 climbing. —ddyblygu, to unfold. —ddy-
 eithro, to familiarize. —ddywedyd,
 unsay. —eburu, to resuscitate. Da-
 echwyno, to return a loan. —edfry-
 to restore. —edwi, to restore what
 withered. —efryddu, to divest of lam-
 ness. —egnïo, to cease toiling. —egr-
 to make brisk what is flat or stal-
 —emryn, to extinguish. —erbyn,
 receive back. —ergydio, to repel,
 repulse. —esmwytho, to divest of eas-
 —euogi, to clear of guilt. —fachell
 to ungrapple. —fachu, to unhook
 —faglu, to disentangle. —fagwyo,
 uncluster. —falchïo, to cure of prid-
 —farnu, to revoke judgement. —far-
 han, to resuscitate. —fechnïo, to o-
 nerate bail. —feddiannu, to dispe-
 sess. —feddwi, to soberize. —feich-
 to disburden. —feilio, to fall to ru-
 to decay. —feio, to clear of fau-
 —ferthu, to revive. —feru, to resol-
 to dissolve. —flaenu, to blunt a poi-
 —flasu, to divest of taste. —flino,
 rid of fatigue, to refresh. —flisgo,
 cast off a shell. —flodeno, to di-
 blossoms. —flysio, to divest of longi-
 —foddloni, to dissatisfy. —fori, to i-
 port. —fraenu, to rid of putridi-
 —freinio, to disfranchise. —frïo,
 dishonour. —frochi, to unruffle. Da-
 frythu, to quell a tumult. —fydda
 to cure of deafness. —ffrydio, to fl-
 back. —gadwyno, to unchain. Da-
 gaenu, to take off the surface. —gae-
 to dismantled, or to reduce a fortificati-
 —gaethu, to disinthrall. —garcha-
 to disincarcerate, to free from pris-
 —garegu, to unpetrify. —gladdu,
 disinter. —gloi, to unlock. —gro-
 to remove the skin or bark; to skin
 decorticate. —groni, to undam. Da-
 grychu, to rid of roughness; to
 wrinkle. —grymu, to unbend. —gu-
 io, to reveal, to disclose, to disco-
 —gydio, to disjoin, to depopul-
 —gyfanneddu, to leave off inhabit-
 —gyfartalu, to disproportion. —
 rodeddu, to untwine. —gylchu, to
 circle. —gynnalu, to disjoint, to
 locate. —gymmysgu, to divest

mixture. —gysgodi, to unshelter. Dad-gyssoni, to make discord. —gyssylltu, to disjoin; to dissolve. —gyweirio, to disorganize. —halogi, to rid of pollution. —halltu, to rid of saltiness. —hanfodi, to annihilate. —holi, to re-examine. —hualu, to unfetter. Dad-iuddo, —hulio, to uncover. —huno, to rid of sleep, to awake. —ieuo, to unyoke. —laesu, to tuck up. —lamu, to leap back; to rebound. —lehan, to displace. —lewylgu, to revive. —lidio, to rid of anger. —lifo, to flow back. —fiwio, to discolour. —ludo, to delutinate. —lunio, to divest of form. —lwytho, to unload. —lygru, to rid of corruption. —lythyru, to obliterate. —neidio, to leap back; to rebound. —nerthu, to rid of strength. —newid, to re-exchange. —noddli, to divest of refuge, or protection. —nwyfo, to enerate. —nychu, to rid of agony. Dad-yddu, to untwist. —obeithio, to rid of hope. —peri, to divest of cold. —ofalu, to divest of care. —ofidio, to rid of grief. —ofni, to rid of fear. —ogwyddo, to disincine. —oleuo, to plume. —olrhain, to retrace. —olychu, to deprecate. —orbwylllo, to rid of madness; to recover one's senses. Dad-ychuddio, to develope, to disclose. —oresgynu, to reconquer. —orfod, to overcome again. —ormesu, to cease troubling. —orthrechru, to rid of oppression. —osgli, to strip branches. —osod, to displace. —ostegu, to break lence. —rangu, to dissatisfy. —ranu, to subdivide. —redeg, to run back. —reibio, to disenchant. —reiddio, to penetrate. —reithio, to divest of law of right. —restru, to disarrange. —riu, to rid of mystery. —risglo, to rip off the bark. —rithio, to disappear. —roddi, —roi, to give back. —rwyddo, to disentangle. —rwyuo, to unbind. —rwysgo, to divest of sway. —rwystro, to disencumber. —ryddhau, to free. —rywio, to divest of kind; to generate. —saethu, to shoot back. —sangu, to tread back. —sarddu, to cease chiding. —sarhau, to rid of offence. —sathru, to tread again. —sef-lu, to rid of stability, to unsettle. —seinio, to reverberate. —seirchio, to harness. —serchu, to divest of love. —sideru, to unfringe. —sori, to divest of displeasure. —swyno, to disenchant.

—uno, to disunite. —urddo, to degrade. —warchlû, to raise a siege. —wasgodi, to unshelter. —wasgu, to unpress. —weinio, to unsheathe. —weithio, to unwork. —wersyllu, to strike tents. —wen, to unweave. —wibio, to reel back. —wino, to fail. —wirio, to divest of truth. —wisgo, to disarray. —wlitho, to dry up dew. —wneyd. —wneuthur, to undo. —wnio, to unsew. —wregysu, to ungird. —wreiddio, to eradicate. —wrido, to cease blushing; to divest of blushing. —wrio, to emasculate. —wrygio, to enervate. —wynebu, to rid of surface. —wyrain, —wyre, to reascend, to rise again. Dad-wystlo, to unpledge. —ymaddasu, to make one's self unfit. —ymattal, to cease restraining one's self. —ymbleidio, to separate one's self from party. —ymbwylllo, to divest one's self of reason. —ymchwel, to overturn. Dad-ymdaeru, to cease wrangling. —ym-dorchu, to become unfolded. —ym-drafferthu, to divest one's self of trouble; to be at ease. —ymdrefnu, to disorder one's self. —ymdueddu, to divest one's self of partiality or bias. —ymdyru, to become dispersed. —ymddilladu, to undress one's self. —ymddyeithro, to make one's self known. —ymglynu, to loose one's self. —ymgreuloni, to cease being cruel. —ynguddio, to discontinue hiding one's self. —ymgyssylltu, to disconnect one's self. —ymliu, to displace one's self. —ymloni, to become cheerless. —ymnyddu, to become untwisted. —ymorchuddio, to divest one's self of covering. —ymrwymo, to disengage one's self. —ystumio, to divest of shape; to unbend.

Dadanhudd *n*, disclosure=Dadenhudd

Dadchwaethiad *n*, distasting

Dadchwant -au *n*, disgust

Dadchweliad *n*, retrocession

Dadeni *n*, second birth; renovation

Dadeni *v*, to regenerate; to renovate

Dadenhudd *n*, disclosure

Dadergyd -ion *n*, repulsion

Dadergyriad *n*, retorting

Dadfaniad *n*, emaculation

Dadfawdd *n*, emersion

Dadfeddiant, iannau *n*, dispossession

Dadferiad *n*, restoration

Dadforiad *n*, importation, import

Dadforion *np*, imports

Dadffrydiant *n*, reflux

Dadgan -au <i>n</i> , recital; repetition	Dagreul <i>a</i> , lachrymal
Dadganiad <i>n</i> , reciting	Dagru <i>v</i> , to shed tears
Dadgeiniad, iaid <i>n</i> , reciter	Dangos <i>v</i> , to show, to exhibit, to dis-
Dadguddiad <i>n</i> , revelation, apocalypse	cover, to disclose, to make known
Dadgydiad <i>n</i> , disjunction	Dangosadwy <i>a</i> , ostensible
Dadgyfaniad <i>n</i> , disruption	Dangosedigol <i>a</i> , demonstrative
Dadgyfluniad <i>n</i> , divesting of conforma-	Dangoseg -ion <i>nf</i> , index
tion or organization	Dangosfa -oedd <i>nf</i> , show, exhibition
Dadgyssylltiad <i>n</i> , disconnection, dis-	Dangosiad <i>n</i> , shewing
junction; dissolution	Dangosiadol <i>a</i> , demonstrative
Dadhanfodiad <i>n</i> , annihilation	Dangosiadus <i>a</i> , ostentatious
Dadiain <i>n</i> , renovated state	Dangosol <i>a</i> , indicative
Dadl -au <i>nf</i> , debate, controversy, dis-	Dai, deion <i>n</i> , that causes; the Deity
cussion; dispute; case	Daiar -oedd <i>nf</i> , earth, land, ground
Dadlai, eion <i>nc</i> , disputant [thaw	Daiaraidd <i>a</i> , earthy
Dadlaith <i>n</i> , redissolved state, thaw: <i>v</i> , to	Daiarawd <i>n</i> , interment
Dadlam -au <i>n</i> , rebound	Daiarbellaflant <i>n</i> , apogee [ta
Dadlenwad <i>n</i> , depletion	Daiarblant <i>np</i> , children of earth; mo
Dadlew <i>v</i> , to argue, to dispute; to plead	Daiardy, dai <i>n</i> , burrow; dungeon
Dadlen -on <i>n</i> , dispute, debate	Daiarddysg, Daiareg <i>nf</i> , geology
Dadleuad <i>n</i> , disputation	Daiaren <i>nf</i> , the earth
Dadleuwr, wyr <i>n</i> , disputer, controver-	Daiarfochyn, daiarfoch <i>n</i> , badger
tist, controversialist; advocate	Daiarfyd <i>n</i> , terrestrial world
Dadlif -au <i>n</i> , reflux, ebb	Daiargi, gwn <i>n</i> , terrier
Dadlu <i>v</i> , to argue, to debate, to discuss	Daiargoel <i>nf</i> , geomancy
Dadnaid, neidiau <i>nf</i> , rebounding	Daiargryd -ion, Daiargryn, Daiargryn,
Dadnaws <i>n</i> , indisposition	fa, fëydd <i>nf</i> , earthquake
Dadran -au <i>nf</i> , subdivision, section	Daiargrych <i>a</i> , earth-seeking
Dadsafiad <i>n</i> , reposition [uproar	Daiarhweh, hychod <i>nf</i> , female badger
Dadwrdd, yrddau <i>n</i> , noise, stir, bustle,	Daiariad <i>n</i> , grounding; burying
Dadwrdd, Dadyrddu <i>v</i> , to make a noise,	Daiarlauwr, lorïau <i>n</i> , ground-floor
Dadysgrif -au <i>nf</i> , transcript [to prate	Daiarlen -i <i>nf</i> , map
Daear, &c=Daiar, &c.	Daiarllyd <i>a</i> , earthy
Daer -oedd <i>n</i> , fixed state: <i>a</i> , slow	Daiarllys -ïau <i>n</i> , the peony
Daerawd, odau <i>n</i> , fixing; claiming	Daiarnesafiant <i>n</i> , perigee
Daered -au <i>nf</i> , appurtenance; mortuary;	Daiarog <i>a</i> , terrestrial, earthly, subluna
revenue, income	Daiarogan <i>n</i> , geomancy
Daergri <i>nf</i> , doleful cry	Daiarol <i>a</i> , terrestrial, earthly, terrene
Daeriad <i>n</i> , settling; fixing	Daiaroldeb <i>n</i> , terrestrialness
Daerodi <i>v</i> , to decree, to assign	Daiaroli <i>v</i> , to treat as earthly
Daeru <i>v</i> , to decree, to fix	Daiaru <i>v</i> , to earth; to inter
Daf -oedd <i>n</i> , what is given out; good	Daiarydd -ion <i>n</i> , geographer
Dafad, defaid <i>nf</i> , sheep, ewe	Daiaryddiaeth <i>nf</i> , geography
Dafaden -au <i>nf</i> , wart; schirrus. Da-	Daiaryddol <i>a</i> , geographical
faden wyllt, cancer	Daif, deifion <i>n</i> , singeing; blast
Dafadenog <i>a</i> , full of warts; schirrous	Daig, deigion <i>n</i> , what is effused; effusi-
Dafadenu <i>v</i> , to grow warty	Dail <i>np</i> (dalen, deilen <i>nf</i>), leaves; t
Dafates -au <i>nf</i> , flock of sheep	Daill, deilliau <i>n</i> , issue; product [lia
Dafn -au, defni <i>n</i> , drop; particle	Dain <i>a</i> , fine; delicate; pure
Dafniad <i>n</i> , dropping	Daionawl <i>a</i> , tending to good
Dafnog <i>a</i> , having drops	Daionedd <i>n</i> , goodness
Dafnol <i>a</i> , dropping, trickling	Daioni <i>n</i> , goodness; good
Dafnu <i>v</i> , to drop, to trickle	Daionus <i>a</i> , good; beneficial
Dagr -au <i>n</i> , tear, tear-drop	Dair, deiri <i>nf</i> , effusion; song
Dagrau <i>np</i> , tears: <i>s</i> deigryn	Dais, deision <i>n</i> , desire, wish
Dagreud <i>n</i> , lachrymation	Daith, deithion <i>n</i> , blaze, flash
Dagreuo <i>v</i> , to cause tears; to shed tears	Dal <i>n</i> , hold, catch; stop

Dal, Dala, Daly <i>v</i> , to hold; to bear; to catch; to detain; to arrest; to last.	Damddal <i>v</i> , to hold in
Dal sylw, take notice	Damddyblygu <i>v</i> , to fold about
Dâl, deillion <i>n</i> , lamina, leaf	Damfachu <i>v</i> , to grapple about
Dalbren -au <i>n</i> , holdfast, catch	Damfwrw <i>v</i> , to cast about
Dalen, dail, dalenau <i>nf</i> , leaf; lobe	Damffrydio <i>v</i> , to flow about
Daleniad <i>n</i> , foliation	Damgaeru <i>v</i> , to fortify about, to wall
Dalenog <i>a</i> , foliaceous, leaved	Damgenu <i>v</i> , to vary [round]
Dalennu <i>v</i> , to foliate	Damgludo <i>v</i> , to carry about
Dalfa, fëydd <i>nf</i> , hold; capture; arrest	Damgylmu <i>v</i> , to tie about
Daliad <i>n</i> , holding; catching; caption	Damglywed <i>v</i> , to feel impulse
Daliaden <i>nf</i> , support, prop	Damgnoi <i>v</i> , to fret or eat about
Daliedydd -ion <i>n</i> , detainer	Damgreinio <i>v</i> , to crawl about
Dalus <i>a</i> , lasting, durable	Damgyffredu <i>v</i> , to imagine
Dalw, Daly <i>v</i> =Dal, Dala	Damgyffroi <i>v</i> , to agitate
Dalyn -au <i>n</i> , holder, supporter; brace	Damgylchu <i>v</i> , to surround
Dall <i>a</i> , blind; <i>p</i> deillion	Damgylchynu <i>v</i> , to circumscribe
Dallan <i>nc</i> , blind one	Damledu <i>v</i> , to expand round
Dalles -au <i>nf</i> , blind female	Damlenwi <i>v</i> , to fill round
Dalliad <i>n</i> , blinding	Damlewychu <i>v</i> , to illumine
Dallineb <i>n</i> , blindness, blind state	Damlifo <i>v</i> , to flow round
Dallneidr, nadroedd <i>nf</i> , blindworm	Damlunio <i>v</i> , to form
Dallt <i>n</i> , the understanding; <i>v</i> , to understand (N.W.)=Deall	Damlygu <i>v</i> , to elucidate
Dallu <i>v</i> , to blind; to grow blind	Damlynu <i>v</i> , to adhere about
Dam <i>px</i> , about, around, circum-	Dammeg -ion <i>nf</i> , parable
Damaethu <i>v</i> , to be husbanding or cultivating [sional]	Dammegol <i>a</i> , allegorical
Dambell <i>a</i> , being here and there, occa-	Dammegu <i>v</i> , to allegorize
Damblygu <i>v</i> , to fold round	Damnoddi <i>v</i> , to protect
Damborthi <i>v</i> , to uphold	Damnoethi <i>v</i> , to expose
Dambrynu <i>v</i> , purchase, redeem	Damnyddu <i>v</i> , to twist about
Dambwyo <i>v</i> , to beat about	Damranu <i>v</i> , to separate
Damcan -ion <i>n</i> , theory [theory]	Damred -ion <i>nf</i> , circulation
Damcaniad -au <i>n</i> , Damcaniaeth -au <i>nf</i> ;	Damredu <i>v</i> , to circulate
Damcanu <i>v</i> , to contrive, to theorize	Damrithio <i>v</i> , to seem
Damchwa -oedd, chwëydd <i>nf</i> , overturn; steam; stench	Damrodi <i>v</i> , to wheel round
Damchwaen, chweiniau <i>nf</i> , accident	Damrwymo <i>v</i> , to tie round
Damchweinio <i>v</i> , to happen, to chance	Damryson <i>v</i> , to dispute
Damchwyllo <i>v</i> , to whirl round	Damrywio <i>v</i> , to vary [trample]
Damdeithio <i>v</i> , to perambulate	Damsang, Damsangu <i>v</i> , to tread, to
Damdoi <i>v</i> , to cover about	Damsathru <i>v</i> , to tread round
Damdorchio <i>v</i> , to wreath about	Damuno <i>v</i> , to desire=Dymuno [hap]
Damdori <i>v</i> , to break round	Damwain, weiniau <i>nf</i> , accident, chance,
Damdramwy <i>v</i> , to travel about	Damweiniad <i>n</i> , chancing
Damdreiglo <i>v</i> , to circumvolve	Damweiniaeth <i>nf</i> , chance
Damdremio <i>v</i> , to look about	Damweinio <i>v</i> , to happen
Damdroi <i>v</i> , to turn round	Damweiniol <i>a</i> , accidental, casual
Damdrosi <i>v</i> , to drive about	Damwyn -ion <i>n</i> , fortune, hap [hind]
Damdrychu <i>v</i> , to amputate	Dân <i>n</i> , lure, charm. Gafr ddân, doe,
Damdwnng <i>n</i> , appraisement	Dan (mutation of <i>Tan</i>) <i>pr</i> , under, be-
Damdwyo <i>v</i> , to castigate	neath, underneath, below
Dandyfu <i>v</i> , to grow about	Danad, Danadl <i>np</i> (-en <i>nf</i>), nettles.
Dandyngu <i>v</i> , to swear to a thing; to	Danadl-darddiant, nettle-rash
Dandyru <i>v</i> , to heap about [appraise]	Danas, Danys <i>cn</i> , deer; venison
Dandywys <i>v</i> , to lead about	Danfon <i>v</i> , to send, to convey
	Danfoniad <i>n</i> , sending
	Danfonol <i>a</i> , missionary
	Danneddiad <i>n</i> , dentition
	Danneddog <i>a</i> , toothed; jagged

Danneddu <i>v</i> , to teeth; to bite	Darchwyddo <i>v</i> , to swell up
Dannod <i>n</i> , reproach [twit	Darddangos <i>v</i> , to show, to exhibit, to
Dannod <i>v</i> , to reproach, to upbraid; to	Darddiffynu <i>v</i> , to protect [represent
Dannodiad <i>n</i> , reproaching	Darddilyn <i>v</i> , to pursue eagerly
Dannodd <i>nf</i> , toothache, pain in the	Darddisgyn <i>v</i> , to descend
Dannogen <i>nf</i> , the betony [teeth	Darddodi <i>v</i> , to prefix [allowance
Dansawdd soddion <i>n</i> , principle	Darddogni <i>v</i> , to proportion, to fix at
Dansoddi <i>v</i> , to form a principle	Darddonio <i>v</i> , to endow [monstrat
Dansoddiad <i>n</i> , abstraction	Darddosbarthu <i>v</i> , to elucidate, to de
Dansoddiaeth <i>nf</i> , metaphysics	Darddringo <i>v</i> , to climb up
Dant, dannedd, daint <i>n</i> , tooth; tine;	Darddullio <i>v</i> , to describe
cog. Boch-ddaint, the eye-teeth.	Darddwyain <i>v</i> , to soar aloft [heavy
Dannedd blaen, fore-teeth. Dannedd	Darddwyso <i>v</i> , to make dense, solid, o
malu, grinders, jaw-teeth. Dant y	Darddychrynu <i>v</i> , to intimidate
llew, dandelion	Darddychwel <i>v</i> , to recur
Dantaeth, teithion <i>n</i> , dainty	Darddyfod <i>v</i> , to come to pass
Danteiddiad <i>n</i> , making dainty	Dareb -ion <i>nf</i> , proverb, adage
Danteiddiol, Danteithiol <i>a</i> , dainty	Darebu <i>v</i> , to use a proverb
Danys <i>cu</i> , deer. Bweh danys, Bweh	Daredrych <i>v</i> , to observe
daniog, buck. Gafr danys, Gafr	Daredd <i>n</i> , tumultuous noise
ddân, doe, hind	Daregnio <i>v</i> , to use great exertion
Dar, as a prefix, has sometimes an in-	Daren <i>n</i> , noise, din
tensive meaning=Ar: sometimes,	Darennynu <i>v</i> , to set on fire
like <i>ar</i> , it corresponds with the Latin	Darestyn <i>v</i> , to extend over
<i>præ</i> ; and sometimes it has a partly	Darfachu <i>v</i> , to grapple over
negative force [=di- <i>ar</i>], as in <i>dar-</i>	Darfadden <i>v</i> , to remit
<i>gwsg</i> , <i>darhuno</i>	Darfalamu <i>v</i> , to bud out
Dâr <i>n</i> , noise, din	Darfalu <i>v</i> , to impress
Dâr, deri <i>nf</i> & <i>n</i> , male oak, oak	Darfathru <i>v</i> , to trample over
Darafal -au <i>n</i> , oak-apple	Darfeddwi <i>v</i> , to intoxicate
Daramheu <i>v</i> , to hesitate	Darfeilio <i>v</i> , to pile up
Daramred -ion <i>n</i> , circulation	Darfelydd -ion <i>n</i> , imagination
Daramred <i>v</i> , to go about	Darfelyddu <i>v</i> , to imagine
Daramrediad <i>n</i> , circulating	Darferu <i>v</i> , to accustom
Darbenu <i>v</i> , to raise upright; to form	Darfethu <i>v</i> , to miscarry
a perpendicular	Darfenio <i>v</i> , to sharpen, to edge, to wh
Darblygu <i>v</i> , to fold over	Darfod <i>n</i> , ceasing to be, end
Darbod -au <i>n</i> , preparation	Darfod <i>v</i> , to finish, to end, to cease;
Darbod <i>v</i> , to prepare, to provide	happen. A dlarfu i chwi ei weled
Darbodaeth <i>nf</i> , foresight, precaution,	did you see him?
Darbodiad <i>n</i> , preparing [provision	Darfodadwy <i>a</i> , perishable
Darbodol, Darbodus <i>a</i> , precautions, pro-	Darfodedig <i>a</i> , evanescent
vident, prudent, heedful	Darfodedigaeth -au <i>n</i> , being brought
Darbodoldeb <i>n</i> , precaution, circumspec-	an end; consumption, phthisis
tion [person	Darfodiad <i>n</i> , finishing, concluding
Darbodwr, wyr <i>n</i> , prudent or provident	Darfodol <i>a</i> , finishing, ending
Darborthi <i>v</i> , to sustain with food	Darfodoldeb <i>n</i> , transientness, eva
Darbwylliaeth <i>nf</i> , persuasion	Darfoddio <i>v</i> , to make pleased [escen
Darbwylo <i>v</i> , to persuade	Darfoethi <i>v</i> , to nourish
Darbwyo <i>v</i> , to beat continually	Darfoli <i>v</i> , to celebrate
Darbwys -au <i>n</i> , preponderance	Darfolli <i>v</i> , to receive kindly
Darbwysu <i>v</i> , to preponderate [chefin	Darfradu <i>v</i> , to act treachery
Darchefn <i>ad</i> , once more, again=Tra-	Darfrathu <i>v</i> , to wound, to stab
Darchwantu <i>v</i> , to covet, to desire	Darfreinio <i>v</i> , to dignify
Darchwareu <i>v</i> , to sport about	Darfritho <i>v</i> , to variegate
Darchwennych <i>v</i> , to covet greatly	Darfriwo <i>v</i> , to break, to bruise
Darchwilio <i>v</i> , to pry about	Darfrochi <i>v</i> , to ruffle

Darfroddio *v*, to embroider
 Darfrudio *v*, to prognosticate
 Darfrysio *v*, to haste, to hasten
 Darfrythu *v*, to raise a tumult
 Darfrydio *v*, to inflame, to throb
 Darfrywio *v*, to make brisk
 Dariwytho *v*, to blandish
 Darfydio *v*, to exist
 Dargadw *v*, to secure, to preserve
 Dargaenu *v*, to overspread
 Dargaethu *v*, to restrict, to restrain
 Dargamu *v*, to bend
 Darganfod *v*, to discover
 Darganfyddiad -au *n*, discovery
 Dargantu *v*, to form a rim
 Darganu *v*, to blanch, to bleach
 Dargasglu *v*, to heap, to pile
 Dargau *v*, to envelop
 Dargeisio *v*, to persevere
 Dargelu *v*, to overveil
 Dargestu *v*, to bulge out
 Dargilio *v*, to recede
 Dargipio *v*, to snatch
 Dargledru *v*, to lattice over
 Dargleinio *v*, to crawl
 Dargleisio *v*, to make black and blue
 Darglodi *v*, to be extolling
 Dargludo *v*, to transport
 Dargluddio *v*, to overwhelm
 Darglynu *v*, to knot
 Dargnifio *v*, to toil
 Dargnithio *v*, to pat
 Dargnoi *v*, to keep gnawing
 Dargochi *v*, to redden, to blush
 Dargod -ion *n*, tumour, abscess
 Dargodi *v*, to rise over
 Dargoddi *v*, to oversway
 Dargoelio *v*, to credit partly
 Dargoethi *v*, to purify
 Dargofio *v*, to call to mind
 Dargoffa, Dargoffau *v*, to record, to commemorate
 Dargolledu *v*, to cause loss
 Dargolli *v*, to lose
 Dargosi *v*, to scratch
 Dargospi *v*, to castigate
 Dargrafu *v*, to scrape
 Dargraffu *v*, to cause an impression
 Dargrasu *v*, to parch slightly
 Dargredu *v*, to half credit
 Dargroni *v*, to collect
 Dargrothi *v*, to bulge, to swell out
 Dargrwydro *v*, to wander about
 Dargrybwylio *v*, to intimate slightly
 Dargrychu *v*, to make rough
 Dargrynu *v*, to conglomerate
 Dargrysio *v*, to accelerate

Darguchio *v*, to frown, to knit the brow
 Darguddio *v*, to seclude
 Dargulo *v*, to narrow
 Darguro *v*, to reverberate
 Dargwsg *n*, slumber, light sleep
 Dargwyddo, Dargwympo *v*, to fall
 Dargydio *v*, to join
 Dargyfaddaw *v*, to menace
 Dargyfaddef *v*, to own partly
 Dargyhoeddi *v*, to expose
 Dargylchu, Dargylchynu *v*, to encircle,
 Dargynu *v*, to elevate [to surround
 Dargynnull, Dargynnullo *v*, to heap
 Dargynnwys *v*, to make compact
 Dargynnygio *v*, to offer, to attempt
 Dargynnyddu *v*, to augment
 Dargyrchu *v*, to resort
 Dargyrhaedd *v*, to reach, to extend
 Dargysbellu *v*, to concentrate
 Dargystadlu *v*, to proportion
 Dargysgodi *v*, to adumbrate [asleep
 Dargysgu *v*, to doze; to nod, or fall
 Dargyssodi *v*, to combine, to connect
 Dargyssoni *v*, to harmonize
 Dasgysylltu *v*, to conjoin
 Dargystuddio *v*, to exorcise
 Dargywain *v*, to convey, to carry
 Darhedeg *v*, to hover, to fly out
 Darheidio *v*, to swarm
 Darhoni *v*, assert; to dogmatize
 Darhuno *v*, to doze
 Dariad *n*, making a din
 Dariasu *v*, to prevade
 Darladu *v*, to be benevolent; to bless
 Darlafaru *v*, to enunciate
 Darlamu *v*, to hop
 Darlechu *v*, to sculk, to lurk
 Darledu *v*, to expand, to spread
 Darleddfu *v*, to slant, to incline
 Darleisio *v*, to resound, to reverberate
 Darleithio *v*, to make humid
 Darlenwi *v*, to superabound
 Darlesu *v*, to cause benefit
 Darlethu *v*, to slope, to incline
 Darlethu *v*, to overlay
 Darlewychu *v*, to shine
 Darludio *v*, to inflame
 Darlifo *v*, to flow
 Darlith -iau -oedd *nf*, lecture
 Darlithio *v*, to lecture
 Darlithiwr, wyr *n*, lecturer
 Darliwio *v*, to give a tint
 Darlochi *v*, to give refuge, to shelter
 Darloesi *v*, to empty over
 Darloni *v*, to gladden, to cheer
 Darlosgi *v*, to singe, to scorch
 Darluchio *v*, to sprinkle

Darluddio <i>v</i> , to obstruct	Darsylw, Darsylwad <i>n</i> , observation
Darlunfa -oedd <i>nf</i> , place of drawing	Darsylweddu <i>v</i> , to form elemental prin-
Darlunio <i>v</i> , to portray, to depict, to	Darsylwi <i>v</i> , to observe [ciples
draw, to delineate, to represent	Darsyllu <i>v</i> , to stare, to gaze; to observe
Darlunlen -i <i>nf</i> , map	Daru <i>v</i> , to finish, to end
Darlwybró <i>v</i> , to trace	Daru <i>v</i> , to tinkle, to clank
Darlwyddo <i>v</i> , to cause prospering	Darwain, weiniau <i>n</i> , ministrations
Darlwytho <i>v</i> , to load	Darwain <i>v</i> , to lead; to administer
Darlyfnu <i>v</i> , to polish	Darware -on <i>n</i> , disport, play
Darlyncu <i>v</i> , to belch, to eructate	Darwareu <i>v</i> , to disport
Darlynu <i>v</i> , to adhere, to stick	Darwedd -ion <i>nf</i> , compliancy
Darlythyru <i>v</i> , to superscribe	Darweddu <i>v</i> , to direct
Darlywio <i>v</i> , to superintend	Darweinio <i>v</i> , to lead; to minister
Darllein, Darlleain <i>v</i> =Darllen	Darweithio <i>v</i> , to supererogate
Darllaw <i>n</i> , brewing	Darwel, Darweliad <i>n</i> , perception
Darllaw <i>v</i> , to pour; to brew; to handle	Darweled <i>v</i> , to perceive
Darllead <i>n</i> , lecturing	Darwennu <i>v</i> , to smile
Darlleain <i>v</i> , to lecture=Darllen	Darwib -iau <i>nf</i> , hovering
Darllen <i>v</i> , to read, to peruse	Darwibio <i>v</i> , to hover, to fly about
Darllenydd, Darllëydd, -ion, Darllenwr,	Darwirio <i>v</i> , to assert
wyr <i>n</i> , reader; lecturer	Darwystlo <i>v</i> , to pledge
Darlleo, Darllëu <i>v</i> =Darllen	Darymchwelyd <i>v</i> , to revert
Darllëwyrchu <i>v</i> , to illumine	Darymdeithio <i>v</i> , to sojourn [deavou
Darllofi <i>v</i> , to handle	Daryngeisio <i>v</i> , to make an effort, to en
Darmain <i>n</i> , prognostication	Darymrannu <i>v</i> , to divide
Darmain <i>v</i> , to prognosticate	Darymred -ion <i>n</i> , excursion; colloqua
Darmerth -oedd <i>n</i> , preparation	tion; diarrhœa; looseness, laxness
Darmerthu <i>v</i> , to prepare, to provide	Darymred <i>v</i> , to run; to move about
Darn -au <i>n</i> , piece, fragment, patch	to run out; to frequent
Darnaid, neidiau <i>nf</i> , hop, leap	Darymrithio <i>v</i> , to seem, to appear
Darneidio <i>v</i> , to hop, to vault	Darymroi <i>v</i> , to resign [ple, to trea
Darnio <i>v</i> , to piece, to break in pieces	Darymsangu, Darymsathru <i>v</i> , to trans
Darnod -au <i>n</i> , distinction	Darymsawdd, soddion <i>n</i> , adjunct
Darnodi <i>v</i> , to distinguish; to define	Darystain, einiau <i>n</i> , tinkling; peal
Darnofio <i>v</i> , to swim, to float	Darysteinio <i>v</i> , to tinkle, to ring
Daroddef <i>v</i> , to suffer, to endure	Das -au, deisi <i>nf</i> , stack, rick, mow; hea
Darofyn <i>v</i> , to intimate [tion	Dasgwrn, gyrnau <i>n</i> , cone; rick
Darogan -au <i>nf</i> , prediction, prognostica-	Dasgyrniad, Dasiad <i>n</i> , ricking, stacking
Darogan, Daroganu <i>v</i> , to predict, to	Dasmal <i>n</i> , gentle touch
foretell, to prognosticate	Dasmalu <i>v</i> , to touch gently
Daroganiad <i>n</i> , predicting	Dasol <i>a</i> , cumulated; stacked
Darogwyddo <i>v</i> , to incline	Dasu <i>v</i> , to stack, to rick
Daron, Daronwy <i>n</i> , the thunderer	Daswl, ylau <i>n</i> , pile; stack
Darostwng <i>n</i> , debasement	Daswrn, yrnau <i>n</i> , cone; pile
Darostwng, Darostyngu <i>v</i> , to debase;	Dasyliad <i>n</i> , piling up
to subdue; to subject	Dysylu <i>v</i> , to pile, to rick
Darpar -ion <i>n</i> , preparation	Dasyrnu <i>v</i> , to heap, to rick
Darpariad <i>n</i> , preparing	Dat <i>px</i> =Dad
Darpariaeth, Darparaeth <i>nf</i> , preparation	Dattaenu <i>v</i> , to spread out anew
Darparu <i>v</i> , to prepare, to make ready	Dattaith, teithiau <i>nf</i> , journey back
Darre <i>v</i> , to effuse; to blush	Dattal -ion <i>n</i> , repayment
Darstain, steiniau <i>n</i> , tinkling, clanging	Dattalu <i>v</i> , to repay, to reimburse
Darstain, Darsteinio <i>v</i> , to tinkle, to	Dattanio <i>v</i> , to quench
clang, to peal	Dattaro <i>v</i> , to strike back, to repulse
Darswydo <i>v</i> , to intimidate, to terrify	Dattardd -ion <i>n</i> , obstructed eruption
Darswyddo <i>v</i> , to superintend	checked budding [breaking o
Darswyno <i>v</i> , to enchant, to charm	Dattarddu <i>v</i> , to cease budding; to cea

Dattarthu *v*, to clear of vapour
 Dattebyg *a*, unlike, dissimilar
 Datteimlo *v*, to cease feeling
 Datteithio *v*, to return, to journey back
 Datterfynu *v*, to remove a boundary
 Datterfysgu *v*, to cease rioting
 Datterwynu *v*, to allay heat, to cool
 Dattesu *v*, to cease being sultry
 Dattirioni *v*, to become unamiable
 Dattochi *v*, to dissipate vapour
 Dattod *v*, to loosen, to undo, to unloose
 Dattodwr, *wyr n*, one who loosens
 Dattoddi *v*, to dissolve again
 Dattoi *v*, to remove a covering; to un-
 Dattolcio *v*, to take out dents [roof
 Dattoli, Dattolio *v*, to diminish again
 Dattorchi *v*, to unwreath
 Dattori *v*, to break again; to refract
 Dattraethu *v*, to recapitulate; to reiter-
 Dattrafodi *v*, to give over toil [ate
 Dattrafferthu *v*, to cease being busy
 Dattreigl, -ion *nf*, movement or rolling
 backwards [of coming back
 Dattramwy -on *nf*, recurrence; the act
 Dattramwyo *v*, to move back
 Dattrefn -au *nf*, disarrangement
 Dattrefnu *v*, to discompose, to disorder
 Dattreiddio *v*, to penetrate again
 Dattreiglo *v*, to roll back
 Dattro, troion *n*, turn backwards
 Dattroi *v*, to turn back; to untwist
 Dattrwsio *v*, to disarray
 Dattuddo *v*, to uncover, to denude
 Dattueddu *v*, to unbias
 Dattwytho *v*, to deprive of elasticity, to
 render rigid
 Dattyb -iau *n*, reversed opinion
 Dattybio *v*, to change sentiment
 Dattynhau *v*, to relax
 Dattynu *v*, to pull back
 Dattyr *v*, to level a heap
 Dattwynu *v*, to reflect rays
 Dathl *a*, celebrated, famous
 Dathlud *n*, celebration
 Dathlu *v*, to celebrate
 Dau *n* & *a*, two: *f dwy*. Ein dau, both
 of us. Eich dau, both of you. Ill
 dau, Eill dau, both of them
 Daw -on, Dawf, dofion *n*, son in law
 Daw *v*, will come
 Dawd, dodion *n*, deposit; giving; datum
 Dawed *v*, to come=Dyfod
 Dawes -au *nf*, daughter in law=Gwaudd
 Dawg *n*, portion, share
 Dawn, doniau *n*, gift; virtue; grace
 Dawns -iau *n*, dance
 Dawnsio *v*, to dance

Dawnu *v*, to gift, to endow
 Dawnus *a*, gifted; virtuous
 Dawr *v*, to care, to regard; to cause care.
 Ni'm dawr, I do not care
 De -au *n*, activity; parting; right side;
 the south=Deheu [right; south
 De *v*, to part; to right: *a*, separate;
 Dead *n*, parting, separation
 Deadell -au -oedd *nf*, flock, herd
 Deadelliad *n*, herding
 Deadellog *a*, gregarious
 Deadellu *v*, to form a herd
 Deaeth *nf*, separation
 Deall *n*, intellect, understanding
 Deall *v*, to understand [ble
 Dealladwy *a*, intelligible, comprehensi-
 Dealledigaeth *nf*, understanding, com-
 Dealledigol *a*, intellectual [prehension
 Deallgar *a*, intelligent, wise
 Deallgarwch *n*, intelligence
 Dealliad, Dealltiad *n*, understanding
 Deallol *a*, intellectual
 Deallt *n*, understanding=Deall
 Dealltwr, *wyr n*, intellectualist
 Dealltwri *n*, intelligence
 Dealltwriaeth *n*, understanding, com-
 prehension, intelligence
 Dealltwrus *a*, intelligent
 Deallu *v*, to understand=Deall
 Deallus *a*, intelligent, knowing
 Deau *n*, the right side; the south: *a*,
 south; right=Deheu
 Deawl *a*, tending to separate
 Debed *v*, to go, to depart
 Dechreu, Dechre *n*, beginning, origin: *v*,
 to begin, to commence, to originate
 Dechreuad, Dechread *n*, beginning,
 commencement, origination
 Dechreuedigaeth *nf*, commencement
 Dechreuol, Dechreol *a*, original, initial,
 primitive
 Dedfryd -au *nf*, restoration; verdict,
 adjudication, sentence
 Dedfrydiad *n*, adjudication
 Dedfrydol *a*, adjudicating
 Dedfrydu *v*, to sentence
 Dedlidio *v*, to be angry again
 Dedwinedd *n*, evanescence
 Dedwino *v*, to fade away
 Dedwinoldeb *n*, liability to fade
 Dedwydd *n*, regained knowledge; state
 of bliss; felicity
 Dedwydd *a*, happy; discreet; virtuous
 Dedwyddiad *n*, beatification
 Dedwyddo *v*, to beatify, to make happy
 Dedwyddol, Dedwyddus *a*, beatific;
 blessed, happy

Dedwyddwch, Dedwyddyd <i>n</i> , happiness	Degly <i>v</i> , to harken, to listen
Dedwyn <i>a</i> , calmed of passion	Degol <i>a</i> , decimal. Degolion, decimals
Dedylliad <i>n</i> , suckling; sucking	Degoli <i>v</i> , to decimate, to tithe
Dedyllio <i>v</i> , to suckle, to suck	Degoliad <i>n</i> , decimation
Dedd <i>nf</i> , order, rule	Degoliaeth <i>nf</i> , tithing
Deddf -au <i>nf</i> , statute, ordinance, law	Degplyg <i>a</i> , tenfold
Deddfod -au <i>n</i> , statute, ordination	Degryn <i>n</i> , single drop
Deddfol <i>a</i> , ceremonial	Degryniad <i>n</i> , dropping
Deddfoli <i>v</i> , to make ordinal [giver	Degrynu <i>v</i> , to fall in drops
Deddfroddwr, wyr <i>n</i> , legislator, law-	Degsill <i>a</i> , of ten syllables
Deddfu <i>v</i> , to institute; to enact	Degtant, tannau <i>n</i> , ten-stringed instru
Deddfwr, wyr <i>n</i> , legislator	Detro <i>a</i> , of ten turns [men
Deddfwriaeth <i>nf</i> , legislature	Degn <i>v</i> , to decimate
Def -ion <i>n</i> , one's own; right	Degwm, ymau <i>n</i> , tenth, tithe
Defeidiog -au <i>nf</i> , sheep-walk	Degymiad <i>n</i> , tithing
Deflys -oedd <i>n</i> , court of common pleas	Degymol <i>a</i> , relating to tithe
Defn <i>n</i> , matter, stuff	Degymu <i>v</i> , to tithe; to take tithe
Defni <i>np</i> , dropping, drops: <i>s</i> dafn	Deng <i>a</i> , ten=Deg
Defniad <i>n</i> , trickling	Dengwaith <i>n</i> & <i>ad</i> , ten times or turns
Defnio <i>v</i> , to drop, to trickle	Dengyn <i>a</i> , clownish, rustic
Defnydd -iau <i>n</i> , element, matter, sub-	Deheu <i>n</i> , south
stance. Gwnethur defnydd <i>o</i> , to	Deheu <i>a</i> , southern; south; right
make use of	Deheud <i>n</i> , righting; southing
Defnyddgar <i>a</i> , substantial, useful	Deheubarth -au <i>n</i> , south region. De
Defnyddiad <i>n</i> , substantiality; usefulness	heubarth Cymru, Deheudir Cymr
Defnyddiadu <i>v</i> , to make material	South Wales
Defnyddio <i>v</i> , to prepare matter; to make	Deheuder, Deheudra, Deheuedd, Dehe
use of, to use	rwydd <i>n</i> , dexterity, expertness
Defnyddiodraeth <i>nf</i> , materialism	Deheudir -oedd <i>n</i> , southern regio
Defnyddiol <i>a</i> , material; useful	Deheudir America, South America
Defnyddioldeb <i>n</i> , materiality; usefulness	Deheug <i>a</i> , dexterous; dexter; southe
Defnyddu <i>v</i> , to form matter	Deheulaw <i>nf</i> , right hand
Defnyn -au <i>n</i> , drop, particle	Deheuo <i>v</i> , to put on the right; to go
Defnyniad <i>n</i> , dropping	the south, to south; to use dexterit
Defnynu <i>v</i> , to drop, to trickle	Deheulol <i>a</i> , dexter; southern
Defod -au <i>nf</i> , usage, custom; ceremony	Deheuwynt <i>n</i> , southwind
Defodi <i>v</i> , to fix or institute a custom	Deifiad <i>n</i> , singeing; blasting
Defodiad <i>n</i> , institution [ceremonial	Deifio <i>v</i> , to singe; to blast
Defodol <i>ad</i> , accustomed; customary;	Deifiol <i>a</i> , singeing; blasting
Defodoldeb <i>n</i> , usage	Deifnio <i>v</i> , to nurture [e
Defol <i>a</i> , being in the usage	Deifniog <i>a</i> , nurtured; trained; consti
Deff -ion <i>n</i> , quotient	Deifr <i>n</i> , regimen; verse: <i>np</i> , waters
Definio <i>v</i> , to define	Dyfroedd. See Dwfr
Definiad <i>n</i> , definition	Deifriad <i>n</i> , setting in order
Defol <i>v</i> , to select, to pick=Dethol	Deifrio <i>v</i> , to put in regimen
Defoliad <i>n</i> , selection	Deigr <i>n</i> & <i>cn</i> , drop; tear: <i>p</i> dagrau
Deffro <i>a</i> , moving; awake	Deigriad <i>n</i> , weeping
Deffro, Deffroi <i>v</i> , to rouse; to wake	Deigrio <i>v</i> , to shed tears; to trickle
Deffroawl <i>a</i> , tending to awake	Deigrol <i>a</i> , lachrymal
Deffröus <i>a</i> , wakeful; exciting	Deigryn <i>n</i> , drop; tear
Deg <i>a</i> , ten	Deigryniad <i>n</i> , trickling
Deg -au <i>n</i> , ten	Deigryniol <i>a</i> , falling in drops
Degaid, eidiau <i>n</i> , decade, tenth	Deigrynu <i>v</i> , to fall in drops
Degban <i>a</i> , having ten parts	Deigyniad <i>n</i> , emanation
Degeidio <i>v</i> , to form decades	Deigynol <i>a</i> , emanant
Degfed <i>a</i> & <i>n</i> , tenth	Deigynu <i>v</i> , to emanate
Degiad <i>n</i> , decimal. Degiadau, decimals	Deilad -on <i>n</i> , tenant; subject

- Deilen, dail *nf*, leaf, foil
 Deiliach *np*, mixed leaves
 Deiliad *n*, foliation
 Deiliad, iaid *n*, tenant; subject
 Deiliadaeth *nf*, foliage; tenantry
 Deiliant *n*, foliage, foliation
 Deiliar *a*, foliaceous, leafy
 Deilio *v*, to put out leaves
 Deillog *a*, bearing leaves, leafy
 Deilw -on *n*, the small of the leg
 Deilliad *n*, proceeding, issuing
 Deillio *v*, to proceed; to flow, to issue
 Deilliol *a*, proceeding; issuing, deriving
 Deimcod, Dincod *cn*, teeth on edge
 Deimcodyn, Dincodyn *n*, apple seed
 Deiniad *n*, alluring
 Deinio *v*, to allure
 Deinofyddiaeth *nf*, esthetics
 Deintbylor *n*, toothpowder
 Deintgraff -au *n*, instrument for extracting teeth
 Deintgryd *n*, gnashing of teeth
 Deintiad *n*, dentition
 Deintio *v*, to teeth; to bite
 Deintiol *a*, dental. Deintolion, dentals
 Deintlweh *n*, toothpowder
 Deintrod -au *nf*, cogwheel
 Deintws *n*, little tooth
 Deintwst *nf*, toothache
 Deintydd -ion *n*, dentist [things on
 Deintyr -iau *n*, tenter; hook to stretch
 Deiryd *v*, to pertain, to belong; to be
 Deiseb -au *nf*, petition [related
 Deisebu *v*, to petition
 Deisyf -ion *n*, request, entreaty: *v*, to request, to entreat, to beseech
 Deisyfiad *n*, requesting; request
 Deisyfol *a*, beseeching, suppliant
 Deisyfu, Deisyf *v*, to request; to crave, to entreat, to beseech
 Deisyn *n*, hank, skein
 Dêl *n*, progress; approach [neat
 Del *a*, stiff; pert, saucy; smart, pretty,
 Delbren -i *n*, cudgel; log; stick tied to a dog's tail; idle or stupid fellow
 Delder *n*, stiffness; sauciness; prettiness
 Delfaen *n*, delvin, substance found in
 Delfysg -oedd, amalgam [tin mines
 Delfysgu *v*, to amalgamate
 Delfi *n*, numskull; churl
 Delldaid *a*, oafish; stupid; churlish
 Delfeidio *v*, to stupify; to become
 Delid -au *n*, mineral, metal [stupid
 Delidfaen, fain, feini *n*, mineral
 Delor -au *nf*, the woodpecker
 Delw -au *nf*, image; idol
 Delwad *n*, formation

- Delwadol *a*, formative [images
 Delwaddoli *v*, to idolatrise, to worship
 Delwaddoliad *n*, worshipping of idols
 Delwaddoliaeth -au *n*, idolatry
 Delwaddolwr, wyr *n*, idolator, iconolater
 Delwant *n*, imagery
 Delwdorwr, wyr *n*, iconoclast
 Delwedd -au *nf*, resemblance; image
 Delweddu *v*, to portray [a statue
 Delwi *v*, to give a form; to become as
 Dell *n*, slit, cleft
 Delli, Dellini *n*, blindness
 Dellt *np* (-en *nf*), splinters; laths; lat-
 Dellteniad *n*, splintering [tice
 Delltenog *a*, splintered; latticed
 Delltenu *v*, to splinter
 Delltiad *n*, splintering; latticing
 Delltog *a*, in splinters; latticed
 Delltu *v*, to splinter; to lattice, to shiver
 Deml -au *n*, outskirt
 Dengar *a*, alluring, enticing
 Deniad *n*, alluring
 Denol *a*, alluring, enticing
 Denu *v*, to allure, to entice
 Deongli, Deongl *v*, to interpret
 Deongliad *n*, interpretation
 Deonglydd -ion *n*, interpreter
 Deol *n*, exile, banishment
 Deol *v*, to separate; to exile, to banish
 Deolawd *n*, separation
 Deoliad *n*, separation; banishing
 Deon -iaid *n*, distributor; dean
 Deon *np*, visitors, strangers
 Deoniaeth *nf*, deanery
 Deor *n*, hatching, hatch
 Deor *v*, to brood, to hatch
 Deoraid, eidiau *n*, hatched brood
 Deorain *v*, to hatch, to brood
 Deorawd, Deoriad *n*, hatching
 Der *a*, stubborn, froward, sullen
 Dera -on *nf*, fury, fiend, devil; the
 staggers
 Deraidd *a*, apt to be stubborn
 Derbyn *v*, to receive; to admit; to accept. Heb dderbyn wyneb, without respect to persons
 Derbyniad *n*, reception; admission
 Derbyniadwy *a*, receivable; admissible
 Derbyniol *a*, receivable, admissible; acceptable
 Derbynioldeb *n*, acceptableness [ceptable
 Derch *a*, elevated, exalted
 Derchafu, &c=Dyrchafu, &c.
 Derdri *n*, obduracy
 Deri *np*, female oak trees: *nf*, oak grove
 Deriad *n*, froward acting
 Derio, Deru *v*, to act frowardly
 Derlewyn -ion *n*, radiance

Derlin *n*, the heart of oak
 Derlwyn -i *n*, oak grove
 Derllydd *a*, poured, effused
 Derllyddiad *n*, depletion
 Derllyddu *v*, to pour out
 Dernyn -au *n*, piece, patch, fragment
 Derw *n*, the male oak, oak trees: *nf*, oak grove
 Derwen, derw, deri *nf*, oak tree, oak
 Derwin *a*, oaken, made of oak
 Derwydd -on *n*, druid
 Derwyddol *a*, druidic, druidical
 Derwyddoni *n*, Derwyddoniaeth *nf*, dru-
 Derwyddiaeth *nf*, druidism [idism
 Des -au *n*, system, order, rule
 Deseb -au *nf*, system
 Desgyn *v*, to ascend, to mount=Esgyn
 Dest *n*, order, trim
 Destl, Destlaidd, Destlus *a*, neat, trim, tidy, spruce; delicate, dainty
 Destliad *n*, putting in trim
 Destlu *v*, to make neat
 Dethol *v*, to select, to pick, to choose
 Dethol, Detholedig *a*, select, choice, chosen. Detholion, selections
 Detholiad *n*, selecting, selection
 Dëu *v*, to come, to arrive
 Deuad *n*, coming, arrival
 Deuawd *n*, duet, duetto
 Deubarth *a*, of two parts: *np*, two parts
 Deubarthiad *n*, bisection
 Deubarthu *v*, to bisect, to divide
 Deuben *np*, two heads; a pair
 Deuben, Deubenog *a*, two-headed
 Deublyg *a*, double
 Deublygiad *n*, doubling
 Deublygiaeth *nf*, duplicate
 Deublygu *v*, to double
 Deudro *np*, two turns: *a*, twice
 Deudroed *np*, two feet
 Deudroediog *a*, bipedal, biped
 Deuddaint *a*, bidental
 Deuddeg *a* & *n*, twelve, 12
 Deuddegfed *a*, twelfth
 Deuddyblyg *a*, twofold, duplicate
 Deueiriog *a*, equivocal
 Deuenwol *a*, binomial
 Deufed *am*, second: *af* dwyfed
 Deufin, Deufiniog *a*, of two edges, two-edged
 Deugain, Deugaint *a* & *n*, forty, 40
 Deugeinfed *a*, fortieth
 Deuhanner *a*, of two halves
 Deulais *a*, of two sounds
 Deulasnur *n*, bichloride
 Deuleisiad, iaid *n*, diphthong
 Deulin *np*, the two knees

Deuliw *np*, two colours; two parties
a, of two colours, bicolor
 Deulun *np*, two forms; a pair: *a*, o
 Deulygeidiog *n*, binocular [two form
 Deunaw *a* & *n*, eighteen, 18
 Deunydd -iau=Defnydd
 Deuochrog *a*, of two sides, bilateral
 Denoedd *np*, the twain, the two
 Deuol *a*, future, coming; dual
 Deurudd *np*, the cheeks
 Deuryw *np*, two sorts or kind: *a*, of de
 Deutu *np*, two sides; compass. (C
 Denwedd *np*, two forms [ddeutu abou
 Deuwynbog *a*, having two faces; hypo
 critical: *n*, the heart's ease
 Dew *n*, he who wills; the deity
 Dewaint *n*, midnight, dead of night
 Dewid -ion *nf*, promise, vow
 Dewin -ion -iaid *n*, diviner, wizard
 soothsayer, sorcerer
 Dewin *a*, divine, theological
 Dewines -au *nf*, witch, sorceress
 Dewiniaeth *nf*, divination
 Dewinio *v*, to divine
 Dewinydd -ion *n*, theologian=Duwir
 Dewinyddiaeth *nf*, theology [yd
 Dewis -ion *n*, choice. *v*, to choose
 Dewisiad *n*, choosing
 Dewisol *a*, choice, desirable, select
 Dewr *a*, brave, bold, valiant; stout
 Dewr -ion *n*, brave one, hero
 Dewrhau *v*, to grow bold
 Dewrdr, Dewredd *n*, bravery, valour
 Dewryn *n*, pert or brave one
 Di *px*, without, void of, destitute of, no
 having; dis-, il-, im-, in-, ir-, un-
 non-, -less, not. A numerous clas
 of adjectives of negative significati
 is formed by prefixing this particl
 nouns or to other words used as noun
 The following are some of the mo
 important: for others, not included
 the list, the nouns of which they a
 formed must be referred to:—
 Diabred, unprogressive. Diach, ign
 ble. Diachles, unsuccoured. Diachlud
 unobscured. Diachor, being unencircle
 Diachos, without cause, causeless. D
 achris, uncovered, unobscured. Diachu
 not to be saved. Diachudd, unseclude
 Diachwyn, uncomplaining. Diadbry
 without redemption. Diachwaet
 Diadffas, void of relish. Diachw
 unrecurrent. Diadeg, inopportune. D
 adfyd, unafflicted, unvexed. Dia
 fyw, void of revival. Diadgof, void
 recollection. Diadlais, void of res

nance. Diadlam, not to be repassed. Diadlif, without a reflux. Diadnabod, unrecognized. Diadnaid, void of resilience. Diadnair, reproachless. Diadred, void of recurrence. Diadrwym, unrestricted. Diadwaith, not to be undone. Diadwedd, void of retrospect. Diadwerth, undepreciated. Diadwyth, innoxious, innocuous. Diaddfed, immature, unripe. Diaddurn, unadorned. Diaddysg, unlearned, illiterate. Diael, without a brow. Diaele, unafflicted, not illing. Diaeth, without pain. Diafael, without a hold. Diafar, without sorrow. Diaflwydd, void of misfortune. Diaflym, not blunt. Diafrad, without waste. Diafrlwyth, unimpassioned. Diafreol, undisturbed. Diafrwydd, unobstructed. Diffrw, undegenerate. Diagor, without opening. Diagro, undejected. Diagwedd, void of method or form. Dianguen, deathless, immortal. Diaidd, void of zeal, without energy. Diail, without a second, unequalled. Dialenedig, unregenerated. Diaill, not otherwise. Diaillt, matchless, unmatched. Diaine, void of greediness. Dialaeth, void of sorrow. Dialar, not mourning. Dialw, uncalled, unnamed. Diallu, unable, impotent. Diambell, scarce. Diamcan, void of design, purposeless. Diamdlawd, not necessitous; abundant. Diamddiffyn, defenceless. Diuneth, unfailing. Diamgall, not circumspect. Diamgant, unencircled. Diamgeledd, successful. Diamgelog, uncircumspect. Diamgen, not otherwise. Diamgudd, not enveloped. Diamgyffred, void of comprehension. Diamgylch, unsurrounded. Diamhafal, without parallel, incomparable. Diammheu, ineluctable, doubtless. Diammod, unconditional. Diamrafael, uncontentious. Diamrosgo, not unyielding. Diamryson, void of strife. Diamryw, not heterogeneous. Diamwedd, incongruous. Diamvel, uncircumspect. Diamwes, void of enjoyment. Diamwys, unequivocal. Dimynedd, impatient. Dianad, unexceptionable. Dianadl, breathless. Dianaf, without defect, perfect. Dianair, reproachless. Dianerch, ungreeted. Dianerth, not unsightly. Dianfodd, not unillling. Dianfon, without mission, unent. Dianfudd, not unprofitable. Dianfawd, without misfortune. Dianhap, without mischance. Dianhwyl, undisordered. Dianial, not overgrown. Dianian,

unnatural. Diannedd, without a dwelling. Diannel, aimless. Diannod, instantaneous. Diannog, unexcited. Diannewyd, unchilled. Dianrhag, giftless. Dianrhydedd, without honour. Diansawd, impersonal. Diantur, without enterprise. Dianudon, not perjured. Dianwadal, unwavering. Dianwes, unindulgent. Dianwylyd, not affectionate. Diarab, not joyous, sad. Diaraf, not dilatory or slow. Diaraul, inclement. Diarbed, unsparing. Diarchar, dauntless. Diarchen, uncovered, unshod. Diarchenad, unclothed. Diarcholl, without a wound, unscathed. Diarchwaeth, tasteless. Diardres, without toil. Diardwy, without sway. Diarddel, claimless: *v.* to disclaim, to repudiate. Diarf, unarmed. Diarfaeth, void of purpose. Diarfer, without usage; unusual. Diarfod, inopportune. Diarffordd, out of the way. Diargae, without obstacle. Diargel, undisguised. Diargraff, unprinted; without impression. Diargyswr, undaunted. Diargywedd, blameless. Diarial, spiritless, faint. Diarloes, exhaustless. Diarludd, unobstructed. Diarlwy, unprovided. Diarmerth, without preparation or provision. Diarnabod, unrecognized. Diarnod, uncharacteristic. Diarobryn, unmerited. Diarofyn, unintentional. Diarogl, without scent, scentless. Diaros, without delay. Diarswyd, dauntless, fearless. Diartaith, without torture. Diarw, not rough or rugged. Diarwais, without earnestness. Diarwedd, without conduct. Diarwel, not conspicuus. Diarwellyg, undefectible. Diarwybod, unknowing, unawares. Diarwydd, without token. Diarymchwel, unreverting. Diarynaig, dauntless. Diasbri, without wiles. Diasgell, wingless. Diasgen, unblemished; unhurt. Diasgloff, without lameness. Diasgwrn, without bone. Diastrus, unperplexed. Diasw, not left or awkward. Diatheb, unanswered. Diattal, unimpeded, unstopped, incessant. Diattreg, undelayed, unimpeded; direct. Diattro, without reversion. Diathraw, without a teacher. Diathrawd, uncensured. Diathrin, unused to labour. Diau, true, certain. Diawch, not keen; unapt. Diawgrym, unskilful. Diawr, without doubt. Diaws, unapt. Diawydd, without avidity, not zealous

Dibaid, incessant, unceasing, cease-

less. Dibaith, indistinct. Diball, infallible; sure. Dibara, not durable; short. Dibarch, void of respect. Dibeck, sinless, without sin. Dibedrylaw, inexpert. Dibelre, without perplexity. Dibellt, incompact. Diben, headless, endless. Dibenaeth, without a chief or leader. Diberchen, unpossessed. Diberfedd, without entrails. Diberthynas, irrelevant. Diberygl, without danger. Dibetrus, unhesitating, decided. Dibil, having no peel. Diblaid, without party. Diblant, childless. Dibleth, unplaited. Diblisg, without shell or husk. Diblu, featherless, unfledged. Diblwyf, having no parish. Diblydd, not mellow or soft. Diblyg, without a fold. Dibobl, without people, unpopulated. Diboen, painless; unwearied. Diboeth, without heat. Diborth, helpless, unaided. Dibraidd, without flocks. Dibrawf, without proof. Dibrestl, without prattling. Dibreswyl, having no abode. Dibrid, priceless. Dibridd, without earth. Dibrin, unscanty, unscarce. Dibriod, unmarried, single. Dibris, worthless, valueless, of no account. Dibrudd, indiscreet. Dibry, improvident. Dibryd, inopportune. Dibryder, without anxiety. Dibryn, without purchase. Dibrys, without haste. Dibrysur, not diligent. Dibuch, without desire. Dibur, impure, unrefined = Ammhr. Dibwyll, senseless, witless. Dibwys, light, not heavy. Dibyd, without danger.

Dichwant, without desire. Dichwerw, not bitter. Dichwith, not awkward. Dichwedl, without a word.

Didad, fatherless. Didaen, without expansion. Didaer, unimportant. Didal, unpaid. Didalch, unfractured. Didahn, incessant. Didanc, not tranquil. Didardd, uneffusive. Didarf, unscared, unchased. Didaro, not struck, without a blow; unaffected, unconcerned. Didarth, without vapour. Didasg, without task or job. Didaw, not silent or tacit. Didawel, not calm, untranquil. Didawl, incessant, unabated. Didech, without skulking. Dideimlad, unfeeling, inhuman. Dideithi, imperfect in kind. Didel, not stretched. Didelaid, not beautiful. Dider, impure, unrefined. Diderfyn, boundless, endless, infinite. Diderfysg, undisturbed. Didlawd, not poor, or destitute. Didole, without a dent. Didoll, free of toll, toll-free. Didon,

having the surface removed. Didoufry, unfroward. Didor, uninterrupted. Didoraeth, unprofitable; silly and changeable; fickle; shiftless; uncontinuing. Didorch, unwreathed. Didoriad, broken. Didost, unsevere. Didostu, without pity, pitiless, incompassionate. Didra, without excess. Didrachwan, without lust. Didrasn, without change. Didrafferth, Didrafod, without bustle. Didraha, without haughtiness. Didra undiminished. Didraill, unrevolving. Didrain, unagitated; solitary. Didrai, without oppression. Didrallo, without distress. Didrangwydd, unstumbling, without offence. Didramwy, unfrequented. Didranc, endless; incessant. Ddras, without kindred. Didrasere, without doating. Didraul, wasteless, inexpensive; without diminution. Ddrawd, without currency. Didrawia, unimpelled. Didraws, not cross; unfroward. Didref, without a dwelling, desert. Didrefn, disordered, irregular. Didremyg, without contempt. Didru, without labour. Didreth, free of tribute, tax-free. Didro, without a turning, direct. Didroed, footless; without a leg or stand. Didrofa, without turning. Didrosedd, without transgression. Didru, without misery. Didrugar, Didrugaredd, un pitying, merciless, pitiless, unmerciful. Didrw, not fractious. Didrwm, not heavy, light. Didrwt, noiseless, without din. Didrydded, unlicensed. Didrydar, without clamour. Didrythyll, not wanted. Didrywedd, without instinct. Diduch, without grumbling. Didudd, without covering. Diduedd, impartial, unbiassed. Didwf, without growth. Didwg, unperfous. Didwll, having no hole. Didw, unfractured, whole. Didwrf, without tumult. Didwy, unarranged. Didwy, without guile, undecitful. Didwy, unelastic. Didy, houseless. Did, unsuspected. Didymmestl, untimorous. Didyner, not mild or tender. Didywyll, not dark, unobscured, insecure. Didywyn, without resplendence. Didda, Diddaioni, void of goodness. Diddadl, without dispute, undisputed, indisputable. Diddail, leafless, appetiteless. Diddamod, reproachless. Diddod, improvident. Diddarfod, endless, perennial. Diddawn, ungifted; graceless. Diddawr, unconcerned. Diddo,

void of understanding, irrational. Diddfnydd, unsubstantial; useless. Didderbryn, un-receiving. Diddestl, untidy. Diddewis, without choice. Diddfal, without revenge. Diddichell, undesigning, guileless. Diddifan, not evanescent. Diddifodd, unquenchable. Diddig, unimpassioned, without anger; appeased; contented; un-murmuring. Diddillad, without clothes. Diddim, having or being nothing; worthless. Diddiogi, not lazy. Diddioelch, without thanks; unthankful. Diddirnad, not comprehended. Diddiwedd, endless, infinite. Diddiwyll, uncultivated. Diddohar, unsailing; painless. Diddos, without drops. Diddosbarth, unclassified. Diddrwg, void of evil, innocent, harmless. Diddrwg didda, neither good nor bad; indifferent. Didduw, goddess; atheistical. Diddyblyg, undoubted. Diddychrwn, fearless, dauntless, un-intimidated. Diddyled, out of debt. Diddyrys, not intricate. Diddysg, unlearned, illiterate. Diddyweddi, un-conjoined; unaffiliated.

Dieching, unstraitened. Diechrys, not alarming. Diechwng, not contiguous. Diechyr, inflexible; sturdy. Diedfydd, Diedlaes, without drooping. Diedlid, without anger. Diedliw, reproachless. Diedlym, without pungency. Diedmyg, without reverence. Diedrin, without jangle. Diedrysedd, without superfluity. Diedw, unfaded, unwithered. Dieddaint, uncompact. Dieddrin, not mysterious. Dieddyl, not inherent. Dieffras, slender. Dieffrydd, un-maimed. Dieffiaith, ineffectual. Diegin, having no germ. Dieglur, indistinct. Dieglwg, not manifest. Dieglyd, unwavering. Diegni, without exertion. Diegryn, un-trembling. Diegwan, not feeble or weak. Diegweddi, lowerless. Diegwyl, inopportune. Diddil, not slender; not feeble. Dieiddo, without property. Dieilig, unharmonious. Dieinig, without agitation. Dieiriach, without dispute. Dieiriol, without intercession. Dieisien, unnecessary, needless. Dieisor, matchless. Dieithr, without exception. Diehusen, without charity. Dieiwl, worthless; ignoble. Diell, unblemished, perfect. Dien, moving with ease, nimble, mettlesome, vigorous; not broken with labour or age; calm; pleasant; certain. Dienaid, inanimate, soulless. Dienbyd, without

peril. Diencil, not receding. Dienig, without activity; sad. Dienllib, irreproachable. Diennill, unprofitable, profitless. Dienw, anonymous, nameless. Diepil, having no issue. Dierbyn, without reception. Diergryd, without trembling. Diergryn, unshaken; fearless. Diergyr, unimpelled. Dierlyd, Dierlyn, unpursued. Dierwin, not rough or harsh. Diesgud, not nimble or active. Dietifedd, without issue, childless, without an heir, heirless. Di-ewyllys, intestate, without a will.

Difad, destitute of good. Difadden, without remission, unpardoned. Difael, void of profit. Difaeth, without nourishment, unnourished. Difai, blameless, faultless. Difalch, void of pride; humble. Difam, motherless. Difan, spotless, unspotted, immaculate. Difanw, evanescent, perishing. Difanwl, not exact, inexact. Difar, without wrath. Difarf, beardless, shaved. Difariaeth, without mischief. Difarn, void of judgement. Difarw, deathless, immortal. Difas, not shallow. Difaswedd, without levity. Dif-ehni, not having bail, unbailed. Difedr, unskilled, unskilful. Difedydd, unbaptized. Difeddiant, unpossessed, without possession. Difefl, void of reproach. Difeth, infallible, certain. Difin, without edge, edgeless, blunt. Diflaen, without a point. Diflan, without lustre; fading. Diflas, tasteless; disgusting; insipid, disagreeable. Diflin, Diflino, not tired, unwearied, untiring. Diflwg, without shell; unpeeled. Diflodau, destitute of flowers. Diflwg, not sullen. Difoes, void of manners, rude. Difrad, not treacherous. Difradw, not defective. Diffraint, unprivileged; unfranchised. Difrau, not fragile or brittle. Difraw, fearless; careless; courageous. Difreg, not frail. Difri, undignified; ignoble. Difrig, not having tops; pruned. Difrisg, without trace, trackless. Difro, exile. Difryd, having no mind; listless. Difrys, not in haste. Difryw, not luxuriant. Difuchedd, immoral. Difudd, gainless, not profitable. Difwng, unwavering, steady. Difwlch, breachless. Difwriad, undesignated, without purpose. Difwrw, improvident; inconsiderate. Difwryn, unenjoyed; unprofitable; *v*, to spoil. Difydr, without metre. Difyfyr, un-contemplated, impromptu.

Difygwyl, unintimidated. Difygwrth, void of threatening. Difyngial, void of stammering

Diffaeth, unfruitful, barren; uncleared. Diffaith, vile, dishonest, filthy, base. Diffawd, unfortunate, luckless. Difflais, not ravaged. Diffordd, having no road, pathless. Diffwrwyn, unbridled. Diffwrwyth, fruitless; unprofitable. Diffuant, unfeigned, sincere. Diffur, without perception. Diffymiant, unprosperous

Digabl, uncalumniated. Digae, unenclosed, unfenced. Digaer, unvalled, unfortified. Digaeth, Digaethiwed, unconfined. Digaine, without branches. Digais, not seeking; negligent. Digalon, heartless, dispirited, depressed. Digam, not bent; unperturbed. Digamwedd, void of iniquity, faultless. Digamwri, void of iniquity. Digar, not loved; forlorn. Digarad, disregarded; forlorn. Digare, careless; unanxious. Digarchar, unimprisoned. Digardd, unstigmatized. Digariad, unbeloved; forlorn. Digas, without hatred, unhated. Digid, without treasure. Digeintach, without bickering. Digel, not hidden or secret; open. Digelwydd, free from falsehood, truth-telling. Digellwair, not joking. Digen, without scales or scurf. Digenedl, without a family. Digenfgen, without envy, unenvious. Digeraint, without kindred. Digerdd, artless; songless. Digerth, not imminent. Digerydd, without rebuke, unrebuked. Digib, having no husk. Digig, without flesh, fleshless. Digil, unreceding; firm. Digilwg, without a frown. Diglefyd, free from disease. Digliw, incompact; deformed. Diglod, without fame; unrenowned. Diglwyf, uninfected; sane. Diglyw, deaf. Digoddiant, without annoyance. Digoed, without wood or timber. Digoll, without loss or lapse. Digolled, free from loss, safe. Digosp, unpunished. Digost, without expense. Digraid, not passionate. Digrawn, unaccumulated. Digred, unbelieving, infidel. Digribddail, without extortion. Digrintach, not miserly. Digroen, having no skin or crust. Digroniad, unbounded. Digrybwyll, not alluded to. Digrych, unwrinkled, unruffled. Digryn, without trembling. Digru, not affectionate. Digudd, un concealed. Digwl, blameless, faultless. Digwynwl, cloudless, unclouded. Digwsg,

sleepless. Digwydd, Digwyp, without lapse. Digydwybod, unconscionable without conscience. Digyfannedd, no domestic. Digyfedd, without feasting. Digyfludd, unimpeded. Digyflwyn, unattached. Digyfneth, helpless, unaided. Digyfnawd, unchangeable, immutable. Digyfoeth, destitute of wealth. Digyfraid, wanting necessities. Digyfraith, without law; lawless. Digyfraunparticipated. Digyfrif, of no account. Digyfrwng, not intervening, immediate. Digyfrwydd, unpropitious. Digyfrwn immediate, close. Digyfyng, unconfined. Digyfielyb, dissimilar, unparallelled. Digyffro, undisturbed, unmoved. Digynghor, void of council. Digyngwed unassimilating. Digyngyd, inconsiderate. Digymhar, matchless, peerless. Digymhell, unconstrained. Digymhort succourless, helpless. Digymhwyll, irrational. Digymmal, jointless. Digymmeriad, of no estimation, disreputable. Digymmysg, uncompounded. Digynhen, not discordant; without dispute or strife. Digynhwrf, unagitated; undisturbed. Digynhaliath, without support or maintenance. Digynnedd, without virtue. Digynniwair, unfrequented. Digynnorthwy, helpless; unaided. Digynydd, without increase. Digynnyrc unproductive. Digynnyred, unfrequented. Digynnysgaeth, unended. Digyrrith, not mean. Digyssellt, undapted. Digysswllt, disjunctive. Digystadliad, incomparable, unequalled. Digywair, without order. Digywilyd shameless, impudent, barefaced

Dihaddiant, unmerited. Dihafare energetic; courageous. Dihail, without service. Dihain, not epidemic. Dihair without infection. Dihalen, without salt. Dihalog, unpolluted, undefiled. Dihal not salt, not saline. Dihandden, without leisure. Dihanfod, without existence, nonexistent. Dihap, luckless, unfortunate. Dihawdd, not easy. Dihawl, without claim. Dihawnt, without alacrity. Dihedd, peaceless; discordant. Dihewyd, without zeal. Dihil, without progeny. Dihoe fraudless; sincere. Dihoen, dispirited, cheerless. Dihoff, unamiable, unloved. Dihort, without rebuke. Dihudd, without covering. Dihun, sleepless, awake. Dihwyl, disorderly. Dihyder, without reliance, distrustful, unconfident

Diladrad, without theft. Dilaeth, without milk. Dilaifar, not loquacious, mute. Dilawch, without refuge. Dile, without place; extinct. Dilech, not apt to sculk. Diled, without breath. Diledach, not of base origin. Diledfryd, not listless. Dilediaith, free from provincialisms. Diledlef, of unbroken accent. Diledlyth, undejected. Diledrith, void of delusion. Diledryw, undegenerate. Diledddf, unbiassed; direct. Diles, useless; profitless. Dilesg, not weak, unfeeble. Dilew, not skilful or clever. Dilewyrch, unilluminated; not bright or light; gloomy. Dilid, not angry or wrathful. Diliw, colourless. Diludd, unobstructed. Diludded, indefatigable. Dilun, formless; awkward. Dilwgr, undefiled, unpolluted. Dilwrf, uncowardly. Dilwybr, pathless, trackless. Dilwydd, unprosperous. Dilwyth, not having a burden. Dilyfn, not smooth or sleek. Dilygad, eyeless, sightless. Dilyys, unavoidable; certain. Dilyth, not feeble; infallible. Dilywodraeth, anarchial

Dinag, without exception or refusal. Dinam, unexceptionable. Dinawdd, without protection. Dinerth, impotent; unable, feeble. Dinewid, without change. Dinidr, without delay or hindrance. Diniwed, harmless, innocent. Dinod, of no note or mark. Dinodd, without juice or sap. Dinodded, defenceless. Dinwyf, without liveliness. Dinwyth, innoxious

Diobaith, without hope, hopeless. Diober, worthless, useless. Diochel, unavoidable. Diodid, not dubious. Diodor, uninterrupted. Dioddef, without suffering. Dioed, without delay. Dioedran, not of age. Dioer, doubtless; erily. Diofal, careless; secure. Ddif, without affliction. Diofn, fearless, undaunted. Diogan, reproachless. Digel, unexposed; secure. Diogwydd, inclined. Dioheb, unanswerable. Dihir, without delay. Diol, having no marks, trackless. Diolrhain, uninvestigated. Diolud, without wealth. Diludd, unobstructed. Diolwg, sightless, blind. Diommedd, without refusal. Dirchudd, undisguised; uncovered. Dirchwyl, unemployed. Diorfod, unconstrained. Diorig, unfickle; steady. Diormail, Diormes, unoppressed, unboasted. Diorphen, without end, perpetual, constant. Diorphwys, restless.

Diorsaf, unstationary. Diorwag, not trifling. Diorwan, without feebleness. Dioryfig, unpresuming; not curious. Dios, indubitable, doubtless. Diosgryn, unagitated

Diradd, having no degree or rank. Diragfarn, unprejudiced. Diragfwriad, improvident; without predetermination. Diragfyfyr, unpremeditated, impromptu. Diragofal, improvident. Diragor, without excellence. Diragrith, without hypocrisy. Diragwel, without foresight. Diraid, unnecessary, useless. Diras, graceless. Direswm, irrational. Dirinwedd, without virtue. Dirodres, without pomp. Dirwgnach, uncomplaining. Dirwym, without restriction. Dirwystr, unobstructed. Dirybudd, without notice. Diryfedd, not marvellous. Diryfyg, unpresumptuous. Dirym, without power; feeble, weak. Diryw, degenerate, debased

Disathr, untrodden, unbeaten. Disefyd, unstaying; sudden. Diseibiant, undisciplined; without leisure, leisureless. Diserch, without fondness or affection. Diserfyll, not tottering. Disiarad, without talk; tacit. Disigl, unshaken, firm. Dison, without noise, silent. Disorod, defecate; pure, without dross. Disothach, clear of refuse. Disudd, Disug, juiceless, sapless, not juicy. Disut, out of order; unwell; small. Diswn, without noise. Diswrth, not sluggish. Diswta, not sudden. Diswydd, without office. Diswyn, without charm. Disyched, without thirst. Disyflyd, without motion. Disyfyd, unstaying; sudden. Disylw, heedless, inadvertent. Disylwedd, unsubstantial. Disymmud, immovable. Disyndod, without surprise. Disynwyr, senseless, foolish

Diunon, undoubted, indubitable. Diurddas, without dignity

Diwad, without denial. Diwaddod, without dregs. Diwael, not wretched, vile, or base. Diwaelod, bottomless; without dregs. Diwagedd, without vanity. Diwagl, immovable, firm, stable. Diwahan, indiscriminate. Diwahardd, unforbidden. Diwahodd, uninvited. Diwair, continent, chaste; faithful; loyal. Diwaith, without work. Diwala, unsatisfied; not full. Diwall, not lacking. Diwallt, hairless, bald. Diwarafun, unbegrudged. Diwarth, Diwarthrudd, reproachless. Diwarthaf, without superior.

Diwasanaeth, unserviceable. Diwasgar, undispersed. Diwasgod, without shelter. Diwatwar, without mockery. Diwegi, without vanity. Diweirin, continent, chaste. Diweithred, without deeds or acts. Diwellig, not apt to fail. Diwellt, without grass. Diwen, without smiling. Diweniaith, without flattery. Diwenwyn, not venomous. Diwerth, worthless, valueless. Diwes, immediate; proximate. Diwest, unvisited, visitless. Diwestl, without confusion. Diwg, not frowning. Diwir, without truth. Diwisg, without covering. Diwlith, dewless. Diwlydd, without vegetation. Diwni, seamless; not sewed. Diwobrwy, rewardless. Diwosgo, without flinching. Diwosgryn, without trembling. Diwraidd, without root, rootless. Diwres, without heat. Diwrtaith, unameliorated; unmanured. Diwrth, without opposition. Diwrthdro, without reverting. Diwrthdyn, without contention. Diwrthddadl, without controversy. Diwrtheb, uncontradicted. Diwrthladd, unrepugnant. Diwrthlam, without recurrence. Diwrthryn, without resistance. Diwrthwynch, unopposed. Diwrthymdrech, irresistible. Diwryg, infirm; feeble. Diwrym, seamless, without a seam. Diwybod, unknowing, ignorant. Diwyg, not vitiated. Diwyl, unbashful; impudent. Diwyn, not white or fair. Diwyr, not oblique. Diwyth, without wrath

Diymadferth, inactive; helpless. Diymanerch, ungreeted. Diymarbed, unabstemious. Diymarbod, unprepared. Diymarfer, unaccustomed. Diymattal, unrestrained. Diymchwiliad, uninquisitive. Diymdar, unable to strive. Diymdro, inflexible. Diymddiried, unconfiding. Diymgais, void of exertion. Diymgel, unsecluding. Diymgudd, unsecluded, unsecluding. Diymgyrch, unapproached. Diymmod, motionless. Diymogel, unguarded. Diymoralw, uninquisitive, unimportant. Diymosgryn, unable to crawl. Diymroad, unresolved. Diymryson, without dispute. Diymsyniad, insensible. Diymwad, undeniable. Diymwan, undefending. Diymwared, irremediable. Diymwasg, uncompressed. Diymwel, unvisiting. Diymwrthladd, unopposing. Diymwrthryn, unresisting. Diyni, without vigour. Diysbryd, spiritless, lifeless. Diysig, unconsuming.

Diysgog, immovable, firm, stable. Diystryw, void of tricks. Diystwng, unsubjected. Diystyr, inconsiderate; unmeaning; unimportant. Diaelodi *v*, to dismember. Diafl -iaid, diefl *n*, devil, Satan. Diafn -au *n*, fainting hot. Diafol, diafliaid *n*, devil, Satan. Diangiad *n*, escaping. Diangol *a*, escaping. Diane *n*, escape, retreat. Diane *v*, to escape, to avoid. Dial *n*, vengeance; revenge. Dial *v*, to avenge: to revenge. Dialbren -i *n*, gallows. Dialedd *n*, vengeance. Dialedddgar *a*, revengeful, vengeful, vir. Dialedddiad *n*, avenging [dictiv. Dialeddol *a*, avenging. Dialeddu, Dialu *v*, to revenge, to avenge. Dialfawr, Dialgar *a*, revengeful. Dialiad *n*, revenging. Dialydd -ion *n*, avenger [vengeanc. Dialyddiaeth, Dialyniaeth *n*, reveng. Diammhenaeth *nf*, certainty. Diammhüas *a*, unsuspecting. Diammodol *a*, unconditional. Diamiaeth *nf*, indisposition. Diarddel, Diarddelwi, Diarddelw *v*, to disclaim, to repudiate. Diareb -ion *nf*, proverb. Diarebol *a*, proverbial. Diarebu *v*, to use adages. Diarebydd -ion *n*, proverbialist. Dias *n*, din, clamour. Dias *v*, to make a clamour. Diasp *nf*, shrill noise, cry. Diaspad -au *nf*, clangor, cry. Diasped *v*, to clang, to clamour. Diaspedain *v*, to resound, to ring. Diasu *v*, to ding, to clamour. Diau *ad*, certainly, surely, truly, indeed. Diawdlyn -oedd *n*, beverage. Diawdllys *n*, the give-ale. Diawdwydd *np* (-en *nf*), bay trees. Diawl -iaid *n*, devil=Diafol. Diawlaidd *a*, devilish; hellish. Diawledig *a*, possessed of a devil. Diawles -od -au *nf*, she-devil, fury. Diawlig *a*, devilish, satanic. Diawlio *v*, to call the devil. Dib -ion *n*, fall, depth. Dibl -au *n*, skirt; daggles. Diblath -au *nf*, piston. Dible *np*, skirts; daggles. Dibliad *n*, bedagging [daga. Diblio *n*, to daggles, to draggle, to b.

- Diblog *a*, bedaggl'd
 Diboeni *v*, to put out of pain
 Dibr -au *n*, saddle
 Dibra *v*, to put on a saddle
 Dibrisdol *n*, depreciation; disregard
 Dibrisio *v*, to depreciate, to undervalue; to disregard
 Dibybyr *a*, void of energy [precipice
 Dibyn -au *n*, steep, hanging ground,
 Dibynai, eion *n*, pendulum
 Dibyniad *n*, impending
 Dibynog *a*, appendant
 Dibynol *a*, impending; dependent
 Dibynu *v*, to impend, to hang; to depend
 Dibynydd -ion *n*, dependent
 Dicra *a*, puny, squeamish; delicate
 Dicrāwch *n*, squeamishness
 Dichell -ion *nf*, wile, trick
 Dichellgar, Dichellus *a*, wily, crafty,
 Dichelliad *n*, devising [designing
 Dichellu *v*, to use craft [pick
 Dichlyn *a*, assiduous: *v*, to choose, to
 Dichlynder, Dichlynedd *n*, assiduity
 Dichlynu *v*, to choose, to pick
 Dichon *v*, to be able; to be permitted
 by circumstances. Dichon i mi, I may
 Dichonadwy *a*, possible
 Dichoni *v*, to be effectual
 Dichoniad *n*, effectuation
 Dichwain, weiniau *nf*, chance, lot
 Dichwyn, Dichyn, -ion *n*, fragment
 Did -au *nf*, teat; fluency
 Diden -au *nf*, nipple, teat
 Didenog *a*, having teats
 Diderf -oedd *n*, wilderness
 Didi *nf*, nipple, pap
 Didoi *v*, to uncover, to unroof
 Didoni *v*, to pare, to peel the surface
 Didraw *n*, straying
 Didreftadu *v*, to disinherit
 Didri *n*, perplexity, trouble [borage
 Didrist *a*, undejected: *nf*, the plant
 Didryf -oedd *n*, solitary spot
 Didryfwr, wyr, Didryfydd -ion *n*, hermit
 Didyo *v*, to eject, to unhouse
 Didyr *n*, sorrow, sadness
 Diddigrwydd *n*, freedom from passion
 or anger; contentment
 Diddosben *n*, head-covering, hat
 Diddosfa -oedd *nf*, covert from rain;
 sheltered place
 Diddyfniad *n*, weaning
 Diddyfnu *v*, to wean
 Diddyfnyn *n*, weanling
 Diddym *a*, destitute, void
 iddymadwy *a*, defeasible
 iddymder *n*, nothingness
 Diddymedig *a*, annulled
 Diddymedigaeth *nf*, abrogation
 Diddymiad *n*, annihilation
 Diddymol *a*, annihilating
 Diddymu *v*, to annihilate; to annul, to
 disannul, to abrogate; to depreciate
 Diebreidiad *n*, frustration
 Diebreidio *v*, to frustrate
 Diebryd, Diebrydiad *n*, frustration
 Diebrydol *a*, obstructive
 Diebrydu *v*, to frustrate
 Diebyd *n*, assault, onset
 Diechwith *a*, not awkward
 Diedifar, Diedifarus *a*, impenitent=*An-*
 Diefflig *a*, devilish [edifarus
 Diefflyn *n*, little devil
 Diengyd, Diengu *v*, to flee, to escape
 Dien *n*, extinction; death
 Dienoed *n*, reprieve, respite
 Dienwaededig *a*, uncircumcised
 Dienwaediad *n*, uncircumcision
 Dienydd -iau *n*, violent death, execution
 Dienyddfa -oedd *nf*=Dienyddle -oedd
n, place of execution
 Dienyddiad *n*, putting to death
 Dienyddol *a*, life-divesting
 Dienyddu, Dienyddio *v*, to put to death
 Dienyddwr, wyr *n*, executioner
 Diesgeulus *a*, not negligent
 Diesgud *a*, not nimble
 Dietifeddu *v*, to disinherit
 Dieuog *a*, guiltless, not guilty
 Dieurwydd *n*, certainty
 Dif -ion *n*, cast off, ejection
 Difa *v*, to consume; to destroy; to de-
 vour; to waste
 Difa *n*, extermination
 Difad *n*, exterminating
 Difalch *a*, void of pride; humble
 Difancoll *nf*, total loss, perdition
 Difaniad *n*, vanishing
 Difant *n*, vanished state
 Difanu *v*, to vanish; to fade away, to
 Difanwl *a*, not exact, unexact [decay
 Difeddw *a*, sober, not drunk
 Difeio *v*, to exculpate
 Difeiriad *n*, repenting
 Difenwad *n*, contemning
 Difenwi *v*, to contemn; to call names
 Difiad *n*, annoyance
 Difinyddiaeth *nf*, divinity, theology=*Du-*
 winyddiaeth
 Difio *v*, to fling; to annoy
 Diflog *a*, annoying; wild; untractable
 Diflanedigaeth *nf*, disappearance
 Diflaniad *n*, vanishing
 Diflanol *a*, evanescent

- Diflant *n*, evanescence
 Diflanu *v*, to vanish away
 Diflasdod *n*, disgust; insipidity
 Diflasiad *n*, disgusting
 Diflasu *v*, to disgust; to become dis-
 Diforwyno *v*, to constuprate [gusted
 Diffr -au *n*, cast; metre
 Difraisi *a*, not bulky or large
 Difrawu *v*, to grow careless
 Difrâwch *n*, unconcern; fearlessness
 Difregawd *n*, rebus
 Difreinio *v*, to disfranchise
 Difrif, Difrifol *a*, void of trifling; ser-
 ious, earnest, sedate, thoughtful
 Difrifo *v*, to make or become serious
 Difrio *v*, to abuse; to debase
 Difrod, Difrawd, frodau *n*, waste; de-
 vastation, desolation; depredation
 Difrodaeth *nf*, extravagance
 Difrodi *v*, to make havoc, to waste, to
 desolate, to devastate
 Difroi *v*, to banish, to exile
 Difrwyg *a*, not inebriated
 Difrycheulyd *a*, immaculate, spotless
 Difrydaeth *nf*, inattention
 Difuddio *v*, to deprive of gain or profit
 Difwyno *v*, to make unprofitable, to
 mar, to spoil; to defile; to sully
 Difyn -ion *n*, fragment, piece, morsel
 Difyniad *n*, cutting to pieces
 Difyniaeth *nf*, anatomy [to anatomize
 Difynio *v*, to carve, to mince; to dissect,
 Difyr *a*, diverting, amusing
 Difyredigaeth *nf*, amusement, relaxation
 Difyrgar *a*, tending to divert, amusing
 Difyriad *n*, diverting, recreation
 Difyru *v*, to divert, to amuse
 Difyrus *a*, divertive, amusing
 Difyrwch *n*, diversion, play, amusement
 Difysgu *v*, to unmix, to separate
 Difyw *a*, lifeless, inanimate
 Diff -od *n*, cast, throw, dart
 Diffaeth, ffeithydd *n*, wilderness, desert
 Diffaeth *a*, waste, desert
 Diffaethfa, fëydd *nf*, foul ground
 Diffaethwch *n*, wilderness
 Diffawd, ffodion *nf*, misfortune
 Diffeithder *n*, foulness
 Diffeithio *v*, to lay waste
 Differ -ion *n*, defence, guard
 Differiol *a*, defensive
 Differu, Differyd *v*, to defend, to guard
 Diffodol *n*, what is extinct
 Diffodd, Diffoddi *v*, to extinguish
 Diffoddiaid *n*, extinction
 Diffoddyr -on *n*, extinguisher
 Diffred, Diffredu *v*, to protect
- Diffrediad *n*, protection
 Diffreidiad, iaid *n*, protector
 Diffreidio *v*, to protect, to defend
 Diffreidiog -ion *n*, guardian
 Diffwrwytho *v*, to make abortive or barren
 to neutralize
 Diffryd *v*, to protect
 Diffwyn *n*, defence, guard
 Diffwys -ydd *n*, precipice
 Diffydd -ion *n*, infidel
 Diffyg -ion *n*, defect, failure. Diffy;
 ar yr haul, an eclipse of the sun
 Diffyg anadl, shortness of breath
 Cylch y diffygion, the ecliptic
 Diffygiad *n*, defection [to fa
 Diffygio *v*, to be defective; to be tired
 Diffygiol *a*, defective; weary, tired
 Diffyn -ion *n*, defence, guard
 Diffyniad *n*, defending
 Diffynol *a*, defensive
 Diffynu *v*, to defend, to guard
 Dig *n*, passion, anger, ire, wrath
 Dig *a*, angry, wrathful; displeased
 Digaeth *a*, unconfin'd, unrestrained
 Digalondid *n*, heartlessness
 Digaloni *v*, to dishearten
 Digaru *v*, to cease loving
 Digedenu *v*, to remove nap from cloth
 Digio *v*, to offend; to anger; to l
 Diglof *a*, not lame or halt [offende
 Digllawn *a*, wrathful, angry
 Digllonder, Digllonedd *n*, wrathfulness
 Diglioni *v*, to be displeased [displeasu
 Digofaint *n*, displeasure; anger
 Digollediad *n*, indemnification
 Digollediant *n*, insurance [demi
 Digolledu *v*, to make good a loss, to i
 Digon *a*, enough, sufficient: *n*, enough
 ad, enough
 Digonedd *n*, abundance; sufficiency
 Digoni *v*, to suffice; to satisfy
 Digonol *a*, sufficient; sated
 Digonoldeb *n*, abundance
 Digonoli *v*, to satiate, to satisfy
 Digor *n*, habit, passion
 Digorffori *v*, to disembody
 Digrain *a*, wandering, straying
 Digrif, Digrifol *a*, amusing; jocose
 Digrifedd, Digrifwch *n*, pleasantry,
 musement [=Anghry
 Digryno *a*, incompact; untidy, sloven
 Diger *n*, anger, displeasure
 Digu *a*, not affectionate
 Digus *a*, displeasing, vexatious
 Digysfieuo *v*, to disjoin; to unyoke
 Dihatra *v*, to strip, to undress
 Dihenydd *n*, he that is without orig

Yr hen Ddihenydd, the Ancient of Days (<i>Dan.</i> vii. 9)	Dimeiwerth -au <i>nf</i> , halfpennyworth
Diheurad, Diheurawd <i>n</i> , apology	Dimwybodyddion <i>np</i> , Knownthings (an American faction)
Diheureb <i>nf</i> , adage	Din -ion <i>nf</i> , hill fort; fortress; camp
Diheuro <i>v</i> , to apologize	Dinas -oedd <i>nf</i> , city; fortress
Dihoeni <i>v</i> , to grow languid	Dinasfrait, freintiau <i>nf</i> , freedom or privilege of a city
Dil -iau <i>n</i> , structure; texture. Dil mêl, honeycomb	Dinasol <i>a</i> , belonging to a city; municipal
Dilaes <i>a</i> , without trailing or low	Dinasydd -ion, Dinaswr, wyr <i>n</i> =Dines-
Dilain <i>a</i> , worked upon; wasted	Dinerthedd <i>n</i> , impotence [ydd
Dilead <i>n</i> , abolition, deletion	Dinesgob -ion <i>n</i> , metropolitan
Dilechdid <i>n</i> , dialectics	Dinesig <i>a</i> , belonging to a city; civil, civic. Brethyn dinesig, broad cloth
Dilëdigaeth <i>nf</i> , extinction	Dinesydd -ion <i>n</i> , citizen, denizen
Diler -au <i>n</i> , instrument, tool	Dinesyddiaeth <i>nf</i> , municipality
Dilerbren -i <i>n</i> , meting-rod	Dinesyddio <i>v</i> , to denizen, to enfranchise
Dilëu <i>v</i> , to displace; to blot out, to delete; to abolish; to raze; to annul	Dinystr -au <i>n</i> , destruction
Diliad <i>n</i> , operation	Dinystrio <i>v</i> , to destroy
Dilio <i>v</i> , to make accurate. Dilio caethiwd, to emancipate from bondage or thralldom	Dinystriol <i>a</i> , destructive
Diliw <i>n</i> , phantom	Diod -ydd <i>nf</i> , drink, beverage; ale
Diluddedu <i>v</i> , to rid of fatigue	Diodgar <i>a</i> , given to drinking
Diluw <i>n</i> , deluge, flood=Dylif	Diodi <i>v</i> , to give drink
Dilwydd <i>nf</i> , the celandine	Diodlestr -i <i>n</i> , drinking-cup
Dilwyn <i>v</i> , to shed, to cast off	Diodlyn -oedd <i>n</i> , beverage
Dilyn, Dilyd <i>v</i> , to follow; to pursue	Diodrydd <i>a</i> , given to drinking
Dilyniad <i>n</i> , following	Diofaled <i>n</i> , carelessness
Dilyniaeth <i>nf</i> , following, pursuit	Diofal <i>v</i> , to become careless; to make
Dilymol <i>a</i> , following; consequent	Diofalus <i>a</i> , negligent [secure
Dilyr -ion <i>n</i> , instrument, tool	Diofalwch <i>n</i> , negligence, carelessness
Dilyrbren -i <i>n</i> =Dilerbren	Diofryd <i>n</i> , decision; vow
Dilysdod <i>n</i> , unavoidableness; certainty	Diofrydiad <i>n</i> , vowing
Dilysiad <i>n</i> , making certain	Diofrydog <i>a</i> , devoted; vowed
Dilysiant <i>n</i> , uncertainty	Diog <i>a</i> , slothful, sluggish, lazy, slow
Dilysiol <i>a</i> , unexceptionable	Diogeled <i>n</i> , security, safety
Dilysrwydd <i>n</i> , certitude	Diogeliad <i>n</i> , securing; insurance
Dilysu <i>v</i> , to make unavoidable; to certify	Diogelu <i>v</i> , to secure, to guard, to insure
Dill -ion <i>n</i> , plait, fold [tify	Diogelwch <i>n</i> , security, safety
Dillad <i>np</i> , clothes, apparel, raiment	Diogelwr, wyr <i>n</i> , one who makes safe; securer, insurer; conservative
Dilladiad <i>n</i> , clothing	Diogi <i>n</i> , idleness, laziness, sloth: <i>v</i> , to grow idle or lazy
Dilladu <i>v</i> , to clothe, to dress	Diogyn <i>n</i> , idler, lazy one, sluggard
Dilladwr, wyr, Dilledydd -ion <i>n</i> , clothier; tailor, habitmaker	Diolch, Diolwch <i>n</i> , thanks; praise
Dilliad <i>n</i> , folding	Diolch <i>v</i> , to give thanks, to thank
Dillni <i>n</i> , smartness; elegance	Diolchgar <i>a</i> , thankful, grateful; obliged
Dillyn -ion <i>n</i> , ornament. Dillynion, Dillyn <i>a</i> , smart, trim, spruce [beauties	Diolchgarwch <i>n</i> , thanksgiving, gratitude
Dillynder <i>n</i> , smartness, gaiety, neatness	Dioli <i>v</i> , to blot out, to obliterate
Dillynes -au <i>nf</i> , smart female	Dioliad <i>n</i> , obliteration
Dim <i>n</i> , nothing; anything; something; everything; trifle. Dim wy, the little inside an eggshell	Dioloi <i>v</i> , to develope
Dim <i>a</i> , no; any	Diolwch <i>v</i> , to show gratitude=Diolch
Dim ad, in no degree, not at all	Diorseddu <i>v</i> , to dethrone
Dimai, eiau <i>nf</i> , halfpenny	Diosg <i>v</i> , to undress; to put off one's
Dimedd -au <i>n</i> , nothingness	Diota <i>v</i> , to tipple [clothes
	Diotach <i>n</i> , tippling
	Diotty, tai <i>n</i> , ale-house, tippling-house
	Diotwr, wyrn, Diotai, eion <i>nc</i> , tippler, sot
	Dir -iau <i>n</i> , force; certainty

- Dir *a*, of force; certain, sure: *px.*, denoting vehemence or excess=Gor, Er
 Dirasrwydd *n*, gracelessness
 Dirboen -au *nf*, extreme pain
 Dirboeni *v*, to excruciate, to torture
 Dirchwant *n*, ardent desire
 Dirchwys *n*, profuse perspiration
 Dirdaen *a*, extremely distended
 Dirdra *n*, outrage
 Dirdyniad -au *n*, tension; convulsing; torture. Dirdyniadau, convulsions
 Dirdynu *v*, to pull extremely; to rack; to torture
 Dirddwys *a*, extremely condensed
 Direb -ion *nf*, common saying, adage
 Direidi *n*, mischievousness
 Direidio *v*, to become unlucky
 Dirfaint *n*, extreme bulk
 Dirfarn -au *nf*, harsh sentence
 Dirfawr *a*, extremely large, very great,
 Dirfod *v*, to be of necessity [immense
 Dirgais, geisiau *n*, extreme effort
 Dirganfod *v*, to look earnestly
 Dirgariad *n*, extreme love
 Dirgel -ion *n*, secret place or thing
 Dirgel *a*, secret, occult
 Dirgeledig *a*, secreted, hidden
 Dirgeledigaeth -au *nf*, mystery
 Dirgeledd -au *n*, secrecy; mystery
 Dirgellia -on *nf*, secret place
 Dirgel-gyngbor -au *n*, privy-council
 Dirgeli *n*, secrecy, privacy
 Dirgelu *n*, to secrete
 Dirgeiwech *n*, secrecy
 Dirglwyf -au *n*, extreme aching
 Dirglymu *v*, to tie tightly
 Dirgrynu *v*, to convulse
 Dirgwyn -ion *n*, extreme complaint
 Diriad *n*, iteration; impulse
 Diriaid *a*, mischievous, unlucky
 Dirio *v*, to iterate; to urge, to press
 Dirioi *a*, iterating; urgent
 Dirhais, leisiau *n*, emphasis
 Dirmyg *n*, contempt
 Dirmygiad *n*, slighting
 Dirmygol *a*, contemptuous
 Dirmygu *v*, to condemn, to despise [ble
 Dirmygu *a*, contemptuous; contempti-
 Dirnad *n*, discernment, surmise
 Dirnad, Dirnadu *v*, to surmise; to discern, to comprehend
 Dirnadiad *n*, comprehending
 Dirnadwy *a*, comprehensible, discernible
 Dirni *n*, extremity, urgency
 Dirnwy *n*, extreme vivacity
 Diroddef *v*, to suffer greatly
 Dironi *v*, to shed grain
 Dirperiad *n*, meriting
 Dirperu *v*, to deserve, to merit
 Dirprwy -on *n*, supply; substitute
 Dirprwyo *v*, to supply
 Dirprwywr, wyr *n*, one who supplies agent; attorney; commissioner
 Dirus *a*, without starting, unhesitating
 Dirwaedd *nf*, outcry
 Dirwaenn *v*, to disserve
 Dirwan *a*, extremely weak
 Dirwarthu *v*, to cover
 Dirwasgu *v*, to press extremely, to crush
 Dirwen -au *nf*, broad smile
 Dirwennu *v*, to smile, to laugh
 Dirwest -au *nf*, abstinence, fast
 Dirwestfa, fâu *nf*, fasting, fast
 Dirwestty, tai *n*, temperance-house
 Dirwestu *v*, to abstain, to fast
 Dirwy -on *nf*, penalty, fine
 Dirwyn *n*, violent passion
 Dirwyo *v*, to fine, to amerce, to mulct
 Dirwyol *a*, finable, penal
 Dis *px*, not, un-, -less=Di
 Disbar *a*, without parity; odd
 Disberod *n* & *a*, wandering
 Disborth *a*, without support
 Disbroff *v*, to disprove
 Disbur *a*, impure, unclean
 Disbwyll *a*, distracted, crazy
 Disefyddu *v*, to rid of stability
 Diserth *a*, not declivous
 Disgar *a*, unloved; inamiable
 Disgaul *a*, uncoagulated
 Disgloff *a*, not lame, not halting
 Disgraff *a*, not apt to discern
 Disgudd *a*, uncovered, unmasked
 Disgwall *a*, without defection
 Disgwrth *a*, without resistance
 Disgyfrith *a*, uncongenial; harsh
 Disgyn *v*, to descend, to alight
 Disgynfa, fëydd *nf*, place of descent
 Disgyniad *n*, descending
 Disgynol *a*, descending
 Disgyr *a*, without impulse
 Disiomi, Disomi *v*, to undeceive
 Disiomiant *n*, indeception: *a*, certain
 Disliw *a*, colourless; pale
 Dislyneu *v*, to disgorge
 Dismanu *v*, to disappear
 Diso *ad*, beneath, below
 Disoddi *v*, to trip up the heels
 Disoddi *v*, to cease sinking
 Disoniarus *a*, unsonorous
 Disorodi *v*, to clear of dross
 Dist -iau *n*, joist in a floor
 Distadl *a*, worthless, abject
 Distadlhedd *n*, worthlessness

Distrych <i>n</i> , spume, froth	Diwrnod, Diwarnod, -au <i>n</i> , day
Distrychu <i>v</i> , to spume	Diwrnodol <i>a</i> , diurnal
Distryw <i>n</i> , destruction, desolation	Diwrnodio <i>v</i> , to do a day's work
Distrywgar <i>a</i> , destructive	Diwyd <i>a</i> , assiduous, diligent, industrious
Distrywiad <i>n</i> , destroying	Diwydiaeth <i>nf</i> , assiduity
Distrywio <i>v</i> , to destroy, to demolish	Diwydio <i>v</i> , to be diligent or industrious
Distrywiwr, wyr <i>n</i> , destroyer, demolisher	Diwydrwydd <i>n</i> , diligence, industry
Distyll -ion <i>n</i> , dropping; the ebb	Diwyg -ion <i>n</i> , repaired state; attire,
Distylliad <i>n</i> , distillation	Diwygiad <i>n</i> , reformation, reform [dress
Distyllu <i>v</i> , to distil	Diwygiadus <i>a</i> , emendatory
Diswyddo <i>v</i> , to remove from office; to dismiss, to discard	Diwygio <i>v</i> , to correct, to amend, to reform, to make better
Disychedu <i>v</i> , to allay thirst	Diwygiol <i>a</i> , corrective, reformatory
Disymmudedd <i>n</i> , immobility	Diwygiwr, wyr <i>n</i> , reformer; corrector
Disymmwth, Disymmythol <i>a</i> , sudden, abrupt, subitaneous	Diwyldd <i>n</i> , impudence
Disymmythu <i>v</i> , to go suddenly	Diwyll -ion <i>n</i> , clearance; culture
Ditiad <i>n</i> , uttering	Diwylliad <i>n</i> , cultivation
Ditian, Ditiannu <i>v</i> , to speak, to say, to	Diwylliant <i>n</i> , culture; worship
Ditio <i>v</i> , to utter, to express [question	Diwylliaedr, iedron <i>n</i> , cultivator
Diurddiad <i>n</i> , degradation	Diwyllio <i>v</i> , to cultivate; to worship
Diw -ion <i>n</i> , entireness: <i>a</i> , total	Diwylliodraeth <i>nf</i> , cultivation
Diwadnu <i>v</i> , to trip up the heels	Diwyniad <i>n</i> , dirtying
Diwaddodi <i>v</i> , to defecate	Diwyno <i>v</i> , to sully, to dirty, to soil
Diwaddoli <i>v</i> , to disendow	Diystyriaeth <i>nf</i> , inconsiderateness
Diwael <i>a</i> , not vile or base	Diystyru <i>v</i> , to disregard; to despise
Diwaelodi <i>v</i> , to clear of lees	Dled -ion <i>nf</i> , debt; duty=Dyled
Diwag <i>a</i> , not empty or vague	Do <i>ad</i> , yes, yea (in answer to questions
Diwalliad <i>n</i> , satiating; providing	Dobrwy -on <i>n</i> , bribe; fee [in past tense)
Diwallu <i>v</i> , to provide, to supply; to satiate; to divest of want	Dobrwyo <i>v</i> , to bribe; to fee
Diwarogaeth <i>nf</i> , emancipation	Dobry <i>ad</i> , below, underneath
Diwarogi <i>v</i> , to emancipate	Dobyn -au <i>n</i> , a measure equal to half a
Diwarthau <i>v</i> , to uncover	Doco <i>ad</i> , yonder, lo yonder [pint
Diwarthu <i>v</i> , to clear of reproach	Dodi <i>v</i> , to put, to lay, to deposit, to place; to give
Diwasgodi <i>v</i> , to unshelter [the day	Dodiadol, Dodawl <i>a</i> , positional, set, laid
Diweddydd <i>n</i> , the evening; the end of	Dodion <i>np</i> , data
Diwedd -ion <i>n</i> , end, conclusion, termina-	Dodrefn -oedd <i>cn</i> , furniture
Diweddaf <i>a</i> , last, latest [tion	Dodrefniad <i>n</i> , furnishing
Diweddar <i>a</i> , late; modern; tardy, slow.	Dodrefniedydd -ion <i>n</i> , cabinetmaker
Y diweddariaid, the moderns	Dodrefnu <i>v</i> , to furnish
Diweddarhau <i>v</i> , to make late	Dodrefnyn <i>n</i> , piece of furniture
Diweddaru <i>v</i> , to become late	Dodw <i>n</i> , laying, setting
Diweddarwch <i>n</i> , lateness	Dodwi, Dodwy <i>v</i> , to lay, to deposit
Diweddglo -ion <i>n</i> , conclusion [nation	Doddi <i>v</i> , to come
Diweddiad <i>n</i> , ending, conclusion; termi-	Doe <i>n</i> , yesterday: <i>ad</i> , yesterday
Diweddol <i>a</i> , conclusive [to finish	Doedyd <i>v</i> , to say, to speak=Dywedyd
Diweddu <i>v</i> , to end, to conclude, to close,	Doeth <i>a</i> , wise, sage, prudent: -ion <i>n</i> ,
Diweddwyr, wyr <i>n</i> , finisher; the last man	Doethder <i>n</i> , wisdom [wise man, sage
Diweirdeb, Diweirdod <i>n</i> , continence	Doethi <i>v</i> , to show wisdom; to talk pertly
Diwellau <i>v</i> , to cease mending or improv-	Doethineb <i>n</i> , wisdom; sagacity; discre-
Diwestlu <i>v</i> , to rid of confusion [ing	Doethor -iaid <i>n</i> , doctor [tion
Diwesu <i>v</i> , to approximate	Doethyn <i>n</i> , wiseacre
Diwlith, Diwlydd <i>nf</i> , true maidenhair	Dof -od <i>n</i> , useful thing, utensil
Diwregysu <i>v</i> , to ungirdle	Dof <i>a</i> , trained; tame, gentle. Dafaden
Diwreiddiad <i>n</i> , eradication	Dofaeth <i>n</i> , domesticity [ddof, wart
Diwreiddio <i>v</i> , to eradicate	Dofawd <i>n</i> , training
	Dofi <i>v</i> , to tame; to break in; to assuage

- Dofn *af*, deep: *m* dwfn
 Dofr -au *n*, trained state
 Dofraeth -au *nf*, usage; domesticity; lodging, quarters
 Dofrawl *a*, domiciliating
 Dofraethiad, Dofriad *n*, domiciliation
 Dofreithio, Dofri *v*, to domiciliate
 Dofydd -ion *n*, one who forms or trains; tamer; the Lord; dominator
 Dofyddiad, iaidd *n*, organizer
 Dogn -au *n*, due quantity; share, proportion; dose; enough
 Dognedd *n*, quantity; enough
 Dogni *v*, to proportion; to apportion
 Dognol *a*, proportional
 Dôl, dolydd, dolau *nf*, winding; bow; dale; meander; ring; noose, loop
 Dol *af*, foolish, stupid: *m* dwl
 Dolef -au *nf*, shout; loud noise
 Dolefain *v*, to utter a noise
 Dolen -au *nf*, winding; bow; ring; loop
 Doleniad *n*, looping
 Doleng *a*, ringed, looped; meandrous
 Dolenu *v*, to form a ring; to loop; to
 Dolff -au *n*, curve, bow [meander
 Dolffyn -iaid *n*, dolphin
 Doli *v*, to form a ring or loop
 Doloch *n*, wailing, moan
 Dolog *a*, having windings
 Dolur -iau *n*, ache, pain, sore; grief.
 Dolur rhydd, diarrhœa. Dolur y môr, sea-sickness. Gwneyd dolur i, to hurt
 Dolurio *v*, to pain, to ache, to grieve, to
 Dolurus *a*, painful, sore; grievous [hurt
 Dolwch *n*, adoration
 Dolystain, ysteiniau *n*, trembling noise
 Dolysteiniol *v*, to quiver
 Dolystum -iau *n*, curved form
 Dolystumio *v*, to curve
 Dollwng *v*, to let loose
 Dom *n*, dung, dirt, manure
 Dondio *v*, to taunt, to chide
 Donio *v*, to endow, to gift
 Doniog *a*, endowed, gifted
 Doniol *a*, enduing, giving; gifted
 Dor -au *nf*, clausure; door
 Dorfod *v*, to be concerned
 Dorglwyd -i *n*, a covering hurdle
 Dori *v*, to be concerned or interested
 Dorlawd *n*, fondling
 Dorlota *v*, to fondle
 Dorth *n*, covering; limit
 Dos -au *n*, drop, particle
 Dos *v*, do thou go [class: *nf*, system
 Dosbarth -au *n*, discrimination; division;
 Dosbarthedigaeth *nf*, distinction, dis-
 Dosbarthol *a*, distributive [crimination

- Dosbarthu *v*, to distinguish, to discrimi-
 nate, to determine; to divide; to class
 to distribute; to systematize
 Dosbarthus *a*, discrete
 Dosbarthwr, wyr *n*, analyzer; distributor
 Doshen -au *n*, particular
 Dosbeniad *n*, definition
 Dosbennu *v*, to define, to particularize
 Dosi *v*, to drop, to trickle
 Dosog *a*, having drops; spotted
 Dosol *a*, dropping, trickling
 Dosran -au *nf*, division
 Dosraniad *n*, analyzing; analysis
 Dosranu *v*, to analyze; to separate
 Dotiad *n*, confusing [to puzzle
 Dotian, Dotio *v*, to confase, to put on
 Draen, drain *n*, prickle; thorn
 Draenblu *np*, down feathers
 Draened -au *n*, hedgehog=Draenog
 Draenen, drain *nf*, thorn, thornbush
 Draeneta *v*, to hunt hedgehogs
 Draenglwyd -i *nf*, thorn hurdle
 Draenllwyn -i *n*, thorny brake
 Draenog -od *n*, hedgehog, urchin
 Drag -iau *n*, fragment, piece
 Dragio *v*, to tear in pieces
 Dragiog *a*, having rents
 Dragon -au *n*, leader in war
 Dragwm *n*, scaly coat of animals
 Draig, dreigiau *nf*, dragon; lightning
 Drain *np*, thorns; prickles: *s* draen
 draenen
 Draw *ad*, yonder, at a distance
 Dref -au *nf*, bundle, tie
 Drefa, fâu *nf*, twenty-four sheaves
 Drefion *np*, shivers, shatters, fragment
 Tori yn ddrefion, to break in pieces
 Drefu *v*, to bundle; to thrive
 Dreng *a*, morose, surly
 Drengyn *n*, surly chap
 Dreigio *v*, to lighten without thunde
 or at a distance
 Dreigiol *a*, like a dragon
 Dreiniach, Dreiniach *np*, small prickle
 Dreiniog, Dreiniol *a*, spinous, thorny
 Dreiniog *nf*, the siskin
 Dreinllyd *a*, prickly, thorny
 Dreinos *np*, small prickles
 Drel -iaid *n*, clown; dunce; knave
 Drelaidd *a*, churlish, boorish, clownish
 Drelgi, gwn *n*, churlish dog; disobligh
 fellow; knave
 Drelio *v*, to use low abuse; to treat
 Drellyn *n*, churlish one [busive
 Drem -iau *nf*, slight, look, aspect=Trel
 Dremio *v*, to take a look=Tremio
 Drew -ion *n*, stink, stench

Drewbryf -ed *cn*, bugs
 Drewchwa -oedd *nf*, mephitis
 Drewdod, Drewi *n*, stink, stench, fetor
 Drewg, Drewlys *nf*, the darnel
 Drewgoed *cn*, bean trefoil
 Drewi *v*, to stink
 Drewiant *n*, stinking
 Drewlyd *a*, stinking, fetid
 Drewsawr *n*, fetid snell
 Dring -au *n*, flight of steps
 Dringediad *n*, escalade
 Dringfa, fëydd *nf*, place to climb
 Dringedydd, Dringiedydd, -ion *n*, climber
 Dringiad *n*, climbing
 Dringlyn -au *n*, pendulum
 Dringo, Dringad *v*, to climb [instead of
 Dros (mutation of *Tros*) *pr*, over; for;
 Drud *n*, daring one, hero
 Drud *a*, daring; dear, costly, expensive
 Drudaniaeth *nf*, dearth, scarcity
 Drudiant *n*, frowardness
 Drudwen -od *nf*, starling
 Drudws *np*, starlings
 Drudwst *n*, chattering
 Drudwy *n*, chatter; starling
 Drwg, drygau *n*, evil, mischief
 Drwg *a*, evil, bad, naughty
 Drwg dybio *v*, to suspect
 Drwg weithredwr, wyr *n*, evil-doer,
 malefactor; culprit, felon
 Drws, drysau *n*, door, doorway
 Dry *a*, forward, foremost
 Drych -au *n*, aspect; mirror. Drych
 Gwener, corn bell-flower. Drych
 meirionig, scarecrow
 Drychiannog *a*, sightly
 Drychiannol *a*, prospective
 Drychiant, iannau *n*, prospect
 Drychiolaeth *nf*, apparition, phantom
 Drychioli *v*, to make apparent
 Drychol *a*, relating to aspect
 Drychn *v*, to make apparent
 Drychynog *a*, sightly, comely
 Dryd *n*, economy: *a*, thrifty
 Drydol *a*, economical, frugal
 Drygair *n*, ill report
 Dryganedd *n*, evil disposition
 Dryganiaeth *nf*, mischief, malignity
 Dryganian *nf*, malignity
 Dryganianu *v*, to fly into a passion
 Drygarfer -ion *nf*, bad custom or habit
 Drygbwyll *a*, irrational: *n*, bad sense
 Drygchwant -au *n*, evil desire [picion
 Drygdyb -iau *n* & *nf*, bad opinion, sus-
 Drygdybio *v*, to think evil of, to suspect
 Drygdybus *a*, apt to think evil, suspicious
 Drygddamwain, weiniau *nf*, mischance

Drygddyn -ion *n*, mischievous person,
 Drygedd *n*, malignity [wicked fellow
 Drygewyllys -iau *n*, ill will
 Drygfoes -au *nf*, ill manners
 Drygfwriad *n*, evil intention
 Drygfyd *n*, adversity
 Dryghin *nf*, bad weather [chief
 Drygioni *n*, wickedness, badness, mis-
 Drygionus *a*, vicious, wicked, bad
 Dryglam -au *n*, mischance
 Drygnad -au *nf*, howl, howling, yell
 Drygnadu *v*, to howl, to yell
 Drygnaws -iau *n*, peevishness
 Drygsawr *n*, bad smell, stench
 Drygu *v*, to hurt, to harm, to damage
 Drygus *a*, tending to evil
 Drygweithred -oedd *nf*, evil deed
 Drygweithredwr, wyr *n*, evil doer, male-
 factor; culprit, felon
 Drygyrferth *n*, wailing
 Dryll -iau *n*, piece, fragment; gun, mus-
 Drylliach *np*, dribblets, snips [ket
 Dryllio *v*, to break in pieces, to shatter
 Drylliog *a*, shattered, broken
 Dryllyn *n*, small piece
 Dryllyniach *np*, dribblets
 Dryntol, Dyrnddol, -au *n*, the ear or
 handle of a cup, pot, or jug
 Dryon *n*, the supreme one
 Drysor -ion *n*, doorkeeper
 Drysores -au *nf*, doorkeeper
 Dryw -od *n*, druid; wren
 Drywol *a*, druidical, druidic [ink
 Du *a*, black, sable; gloomy: *n*, black;
 Duad *n*, blacking; bay in a building;
 length of ploughed land
 Duch *n*, sigh; groan
 Duch law *ad*, overhand, above
 Ducho *ad*, above, upward
 Duchiad, Duchiant *n*, sigh
 Duchio *v*, to sigh, to groan [gloom
 Duder, Duedd *n*, blackness; darkness;
 Dudew *a*, thick and black
 Dueg *nf*, melancholy, spleen
 Dug -iaid *n*, duke
 Duges -au *nf*, duchess
 Dugiaeth -au *nf*, dukedom
 Dugiol *a*, belonging to a duke [bruise
 Duglais, gleisiau *n*, black stripe or
 Duglwyd -i *nf*, the restharrow
 Dul -iau *n*, bang, thump, beat
 Dulas *a*, blackish blue; raven gray
 Dulio *v*, to bang, to thump, to beat, to
 Dulow *a*, of shining black [knock
 Dulwyd *n*, dusky colour: *a*, dusky
 Dulyn -oedd *n*, black water; melancholy;
 Duly *np*, Alexanders [Dublin

- Dull -iau *n*, figure, shape, form, manner; scheme; pattern
 Dulliad *n*, formation; modification
 Dullio *v*, to form, to shape, to modify
 Dullnewid *v*, to transfigure
 Dullnewidiad *n*, transfiguration
 Dullwedd -au *nf*, style
 Dundeb *n*, unity, accordance
 Duno *v*, to unite, to agree
 Duo *v*, to blacken; to darken
 Dur -iau *n*, steel
 Duraidd *a*, of a steely nature; chalybeate
 Durdeb *n*, steeliness; solidity
 Duren -au *nf*, steel to strike fire
 Durew *n*, black frost
 Durfin *a*, dense, close, hard
 Dursing *a*, dense; austere
 Durio, Duro *v*, to steel; to edge
 Duriol, Durol *a*, of steel; solid, dense
 Durn -au *n*, beak, snout
 Durnog *a*, beaked, snouted
 Duw -iau *n*, God, the Deity; a god
 Duwdeb, Duwddid *n*, divinity, godhead
 Duwdod *n*, godhead, divinity, deity
 Duwiaeth *nf*, deism
 Duwies -au *nf*, goddess
 Duwin *a*, of divine nature [divinity]
 Duwindeb, Duwineb *nf*, divine nature
 Duwinydd -ion *n*, theologian, divine
 Duwinyddiaeth *nf*, theology, divinity
 Duwiol *a*, godly, pious
 Duwiolaeth *nf*, theocracy
 Duwioldeb *n*, godliness, piety
 Duwioli *v*, to deify
 Duwioliad *n*, deification
 Duwioliaid *np*, pietists
 Dwb -ion *n*, mortar, cement
 Dwbio *v*, to daub, to plaster
 Dwbiwr, wyr *n*, plasterer; dauber
 Dwbl *a*, twofold, double=Dyblyg
 Dwf, dyfydd *n*, what glides; glider
 Dwfn *am*, deep: *f* dofn
 Dwfr, dyfroedd *n*, water
 Dwg *n*, bearing; carrying: *v*, will bear; bear thou. See Dwyn
 Dwgan -od *nf*, trull, drab
 Dwl *n*, reason, judgement
 Dwl *a*, blunt; dull; stupid, foolish: *f* dol
 Dwlw *n*, action of the mind
 Dwlw *n*, overspread
 Dwn *n*, murmur; bass
 Dwn *a*, dun, dusky, swarthy
 Dwnad *n*, report, rumour; expression; saying; grammar
 Dwndriad *n*, prating
 Dwndro *v*, to prate, to chat; to clamour
 Dwndwr *n*, confused noise, clamour
 Dwned *v*, to express, to say, to speak
 Dwr *n*, water; fluid=Dwfr
 Dwrdd *n*, chiding; threat
 Dwrddio *v*, to chide; to threaten
 Dwrddiol *a*, chiding
 Dwrdd, dyrddau *n*, rustle, stir
 Dwrn, dyrnau *n*, fist
 Dws *n*, what oozes out
 Dwsel *n*, fancet, tap
 Dwthwn *n*, juncture; day
 Dwy -on *n*, cause; rule, order
 Dwy *af* & *nf*, two: *m* dau
 Dwyadeiniog *a*, having two wings
 Dwyar *np*, stirrups
 Dwydon -au *nf*, diphthong
 Dwyddalenog *a*, bipetalous
 Dwyeg *nf*, milt, spleen
 Dwyen *nf*, the gills
 Dwyf *n*, the Self-existent
 Dwyfasglog *a*, bivalve
 Dwyfed *a*, second [ocrac]
 Dwyflywiaeth, Dwyflywodraeth *nf*, the
 Dwyfog *nf*, the betony
 Dwyfol *a*, divine, godly
 Dwyfolaeth *nf*, deification
 Dwyfolder *n*, godliness
 Dwyfoli *v*, to deify
 Dwyfron *np*, the breasts. Cledr
 ddwyfron, the chest
 Dwyfroneg -au *nf*, breastplate
 Dwyfyddiaeth *nf*, theology
 Dwyllaw *np*, the two hands
 Dwyliw *np*, two female parties [hand
 Dwylofaid, eidiau *nf*, the full of bot
 Dwylofi *v*, to stroke with the hands
 Dwyn *v*, to bear, to carry; to carr
 Dwyn *a*, agreeable [away; to stea
 Dwyndeb *n*, pleasantness
 Dwynol *a*, pleasing, agreeable
 Dwyr *n*, the dawn; orient
 Dwyrain *n*, the east: *a*, east, orient
 Dwyrain *nf*, two shares: *a*, of 2 shares
 Dwyre *n*, bursting to light
 Dwyre, Dwyreain *v*, to rise to view
 Dwyreinol *a*, eastern, oriental, orient
 Dwyreinwynt -oedd *n*, the east wind
 Dwyreol *a*, ortive, surgent, rising
 Dws *a*, dense, heavy, grave; deep
 Dwsyder *n*, density, gravity; importance
 Dwsyll -au *nf*, dissyllable
 Dwyso *v*, to condense
 Dwsogaeth *nf*, condensation
 Dwsol *n*, condensing
 Dwyw *n*, producing cause
 Dwywaith *ad*, twice
 Dy *px*, denoting force and iteration; and
 sometimes, continuance of action

Dy *pn.* thy, thine
 Dyad *n.* effect, efficacy
 Dyadel *v.* to leave, to suffer
 Dyall *n* & *v* = Deall
 Dyannerch *v.* to dedicate
 Dyar *n.* din, noise, sound
 Dyar *v.* to make a tumult
 Dyarchiad *n.* demanding
 Dyaros *v.* to be tarrying
 Dyban -od *n.* ant, emmet
 Dybarthu *v.* to be separating
 Dyben -ion *n.* conclusion, end
 Dybendod *n.* conclusion
 Dybeniad *n.* concluding
 Dybenol *a.* concluding
 Dybenrwydd *n.* conclusiveness
 Dybenu *v.* to conclude, to finish. Yr
 wyf wedi dybenu, I have done
 Dybleidio *v.* to take a part
 Dyblisgo *v.* to strip off shells or husks
 Dyblyg -ion *n.* double, fold
 Dyblyg *a.* double, folded
 Dyblygiad *n.* doubling, duplication
 Dyblygol *a.* duplicative
 Dyblygu *v.* to double, to fold
 Dybeeri *v.* to spit about
 Dybori *v.* to browse
 Dyborth -ion *n.* support
 Dyborthi *v.* to support, to sustain
 Dybreiddio *v.* to be depredating
 Dybry, Dybryan, -od *nf*, sea-hen
 Dybryd *a.* sad; ugly; horrid
 Dybryder *n.* pensiveness
 Dybryderu *v.* to be sadly musing
 Dybryn *n.* purchase; merit
 Dybrydol *n.* meritorious
 Dybrynu *v.* to get esteem
 Dyburo *v.* to purify
 Dybwylllo *v.* to persuade
 Dybyr *a.* pensive, sad
 Dybyrdod *n.* melancholy
 Dybvrio *v.* to depress
 Dych *n.* groan, sigh
 Dychan -au *nf*, lampoon, satire; jeer
 Dychaniad *n.* lampooning
 Dychanol *a.* lampooning, satirical
 Dychanu *v.* to lampoon, to satirize
 Dychori, Dychiori *v.* to utter sighs
 Dychlaig, leigion *n.* drooping
 Dychlais, leisiau *n.* breaking out
 Dychlam, Dychlamiad *n.* fluttering
 Dychlamol *a.* fluttering; palpitating
 Dychlamu *v.* to flutter; to palpitate
 Dychlud *n.* what is carried
 Dychludo *v.* to carry
 Dychluddo *v.* to inclose
 Dychrain *n.* crawling

Dychre *nf*, croaking
 Dychreäu *v.* to croak
 Dychrymu *v.* to bow
 Dychryn *n.* terror, fright, horror
 Dychryndwy *a.* terrible, horrible
 Dychryndod *n.* terror
 Dychrynlyd *a.* fearful, terrible, horrible
 Dychrydol *a.* terrifying
 Dychrynu *v.* to frighten, to terrify
 Dychrynwr, wyr *n.* trembler; frightener
 Dychrys *n.* haste, hurry
 Dychrysio *v.* to hurry
 Dychurio *v.* to be afflicted
 Dychwaen, weiniau *nf*, chance, event
 Dychwaeth, weithiau *n.* relish
 Dychwant -au *n.* appetite
 Dychwardd *n.* laughter
 Dychwedlu *v.* to discourse
 Dychwel -ion *nf*, turn, course
 Dychweladwy *a.* revertible
 Dychweledig *a.* reversed
 Dychwelfa, fëydd *n.* recurrence; return
 Dychweliad *n.* recurring; returning;
 conversion [returns; convert
 Dychwelwr, wyr *n.* one who turns, or
 Dychwelyd *v.* to return
 Dychwydd -au *n.* heaving
 Dychwyl -ion *nf*, revolution
 Dychwysu *v.* to sweat
 Dychyfaer -au *nf*, rencounter
 Dychyfalhau *v.* to assimilate
 Dychyfarfod *v.* to meet
 Dychyfeirio *v.* to come in contact
 Dychyfiad *n.* equalization
 Dychysuno *v.* to agree
 Dychyffroi *v.* to agitate
 Dychymmyg -ion *n.* invention; riddle,
 Dychymmygol *a.* imaginary [enigma
 Dychymmygu *v.* to devise, to imagine
 Dychymmygwr, wyr *n.* deviser, inventor
 Dychymmysg *n.* commixion
 Dychyrrhu *v.* to come on, to resort
 Dyd *i.* hold, avast = Dyt
 Dydach *v.* to skulk, to lurk
 Dydanio *v.* to take fire, to ignite [forth
 Dydarddu *v.* to break out, to spring
 Dydechhu *v.* to skuik
 Dydi (mutation of *Tydi*) *pn.* thou, thee
 Dydoledig *a.* segregated; parted, divided
 Dydoleg, Dydolnod, -au *nf*, diæresis
 Dydoli *v.* to segregate, to separate
 Dydoliaeth, *nf*, Dydolian *n.* segregation
 Dydolwr, wyr *n.* separator; divider
 Dydoni *v.* to pare the surface
 Dydori *v.* to break, to be breaking
 Dydreiddio *v.* to penetrate
 Dydrëu *v.* to bore, to pierce

- Dydrwyno *v*, to follow a scent
 Dydwytho *v*, to make elastic
 Dydynu *v*, to attract
 Dydd -iau *n*, day; day-time. Four divisions of the day: bore, morning; anterth, forenoon; nawn, noon; echwydd, evening
 Dyddamwain, weiniau *nf*, casualty
 Dyddan *a*, amusing, alluring; pleasant
 Dyddangar *a*, diverting, amusing
 Dyddaniad *n*, diverting
 Dyddanol *a*, tending to allure or amuse
 Dyddanu *v*, to divert, to amuse; to comfort [comfort, consolation]
 Dyddanwch *n*, diversion; pleasantness
 Dyddanwr, wyr, Dyddanydd -ion *n*, comforter, consoler; diverter
 Dyddarbod -au *n*, providence
 Dyddarfod *v*, to be ending
 Dyddarnu *v*, to cut in pieces
 Dyddhau *v*, to become day
 Dyddawr *n*, being concerned
 Dyddeisyl *v*, to implore
 Dyddelwi *v*, to be as an image
 Dyddenu *v*, to entice
 Dyddestlu *v*, to decorate [come
 Dyddeued, Dyddawed, Dyddelu *v*, to
 Dyddfu *v*, to grow pale; to faint
 Dyddiad *n*, dating; date
 Dyddiadur -on *n*, diary, journal
 Dyddiant *n*, fixing a day; date
 Dyddigio *v*, to irritate
 Dyddio *v*, to become day; to date
 Dyddiol *a*, daily, diurnal
 Dyddisgyn *v*, to descend, to alight
 Dyddiwr, wyr *n*, daysman
 Dyddlyfr -au *n*, diary, journal; almanac
 Dyddolwch *n*, worship
 Dyddon *n*, blank: *a*, blank
 Dyddonio *v*, to endow
 Dyddordeb *n*, concern, interest
 Dyddorgar *a*, concerned, interested
 Dyddori *v*, to be concerned; to care for
 Dyddoriant *n*, concern, care; anxiety
 Dyddorol, Dyddorus *a*, interesting; en-
 Dyddosbarthu *v*, to analyze [tertaining
 Dyddwyn *v*, to bear; to convey
 Dyddwyrain, Dyddwyre *v*, to rise, to
 Dyddwyso *v*, to condense [ascend
 Dyddyfnu *v*, to absorb; to abstract
 Dyddyfru *v*, to water, to irrigate
 Dyddygyd *v*, to convey, to bear
 Dyddyngyrchu *v*, to congregate
 Dyddyrchafu *v*, to elevate
 Dyddyrchu *v*, to rise
 Dyeithr -iaid *n*, stranger
 Dyeithr *a*, excepted; strange
 Dyeithr *c*, except, unless
 Dyeithriad *n*, estrangement
 Dyeithriad, iaid *n*, stranger
 Dyeithro *v*, to estrange
 Dyelw *n*, right
 Dyerbyn *v*, to receive; to oppose
 Dyerchi *v*, to demand
 Dyethol *v*, to select
 Dyeuro *v*, to gild
 Dyfachu *v*, to grapple
 Dyfais, feisiau *nf*, device, invention
 Dyfal -on *n*, simile; riddle [industrious
 Dyfal *a*, incessant; tedious; diligent
 Dyfalder *n*, diligence
 Dyfalgan -au, Dyfalgerdd -i *nf*, de-
 scriptive song
 Dyfalhau *v*, to be assiduous
 Dyfaliad *n*, making a simile
 Dyfalu *v*, to make a simile, to liken; to
 guess; to conjecture; to describe
 Dyfarnu *v*, to pass sentence
 Dyfeiliorni *v*, to go wrong
 Dyfeirio *v*, to grow furious
 Dyfeisiad *n*, invention, device
 Dyfeisio *v*, devise, to invent; to guess
 Dyfeithrin *v*, to be nursing
 Dyfelu *v*, to bicker, to brawl
 Dyferiog *a*, dropping; leaky
 Dyferion *np*, drops
 Dyferu *v*, to drop, to drizzle
 Dyferwad *n*, ebullition, effervescence
 Dyferwi *v*, to boil, to effervesce
 Dyferyn -au *n*, single drop
 Dyferynu *v*, to drizzle
 Dyfeth *n*, failing; nullity
 Dyfetha *v*, to destroy
 Dyfethiad *n*, destroying, destruction
 Dyfethlu *v*, to entangle
 Dyfethwr, wyr *n*, destroyer; waster
 Dyfian *v*, to move slowly
 Dyfinio *v*, to set an edge
 Dyflaenu *v*, to sharpen
 Dyflanu *v*, to illumine
 Dyflisgo *v*, to strip of shell, to shell
 Dyflöen -au *nf*, splinter
 Dyfnad *n*, what is inured
 Dyfnawd *n*, profundity
 Dyfnder -au -oedd *n*, deepness, depth
 Dyfneual *v*, to train up; to be wont
 Dyfnhau *v*, to deepen
 Dyfnu *v*, to suck; to be used
 Dyfod *v*, to come; to be, to come to pass
 Dyfodiad *n*, coming, approach
 Dyfodiant *n*, futurity; advent
 Dyfodol *a*, adventitious, coming, future
 Dyfolio *v*, to guzzle
 Dyfrbwysiant *n*, hydrostatics

Dyfrefu *v*, to bleat, to low
 Dyfrfydrai, eion *n*, hydrometer
 Dyfrgi, gwn *n*, otter
 Dyfrglwyf *n*, dropsy
 Dyfrhâd *n*, irrigation
 Dyfrhau *v*, to irrigate, to water
 Dyfrhynt -oedd *n*, watercourse
 Dyfriad *n*, watering; irrigation
 Dyfriad *n*, dignifying
 Dyfriar, ieir *nf*, water-hen, coot
 Dyfrigo *v*, to top, to prune
 Dyfrïo *v*, to dignify
 Dyfritho *v*, to variegate
 Dyfriwo *v*, to crumble
 Dyfrlan, lenydd *nf*, water brink
 Dyfrle -oedd *n*, bed of a river
 Dyfrllyd *a*, waterish, watery
 Dyfrogan *n*, hydromancy
 Dyfrol *a*, watery, aqueous
 Dyfru *v*, to water, to irrigate
 Dyfrwaint *np*, tetter
 Dyfry *ad*, upward; aloft; above
 Dyfryd *n*, longing; *a*, longing
 Dyfrydaeth *nf*, longing; grief
 Dyfrydio *v*, to heat
 Dyfrydol *a*, longing
 Dyfrydu *v*, to muse; to long
 Dyfrys *n*, haste, speed
 Dyfrysio *v*, to hasten
 Dyfu *v*, to move on; to come
 Dyfustlo *v*, to embitter
 Dyfwrw *v*, to cast out, to eject
 Dyfwyn -ion, Dyfwyni *n*, satisfaction
 Dyfwyno *v*, to satisfy
 Dyfwyta *v*, to eat often
 Dyfyn -au *n*, citation
 Dyfyniad *n*, citation, quotation
 Dyfynnod, Dyfyneb, -au *nf*, quotation,
 mark of quotation
 Dyfynol *a*, citatory
 Dyfynu *v*, to draw to; to cite, to quote
 Dyfwo *v*, to augment
 Dyfyr *v*, to curtail
 Dyfysgi *n*, confusion; chaos
 Dyfysgu *v*, to make confusion
 Dyffrydio *v*, to stream
 Dyffryn -oedd *n*, valley, vale, dale
 Dyffugliad *n*, ventilation
 Dyffusgo *v*, to hurry
 Dyffusto *v*, to beat
 Dygadwy *a*, portable
 Dygamu *v*, to bend
 Dyganre *nf*, concomitance
 Dyganu *v*, to chant
 Dygas *n*, hatred: *a*, hated
 Dygasedd *n*, hatred, enmity
 Dygegu *v*, to mouth, to gargle

Dygelu *v*, to conceal
 Dygen *n*, grudge, malice [deportment
 Dygiad *n*, bearing, carrying; carriage,
 Dygiadus *a*, decorous; trained; accom-
 Dygiannus *a*, conductory [plished
 Dygiant *n*, deportment
 Dygibo *v*, to snatch
 Dygleigio *v*, to sink
 Dygleisio *v*, to make weals
 Dyglist *n*, slime; bitumen
 Dygludo *v*, to waft
 Dygluddo *v*, to hem in
 Dyglyw *n*, hearing
 Dyglywed *v*, to listen, to hear
 Dygn *a*, severe, painful, hard
 Dygnawd *n*, toiling
 Dygnedd *n*, trouble
 Dygniad *n*, toiling
 Dygnoad *n*, mastication
 Dygnoi *v*, to masticate
 Dygnol *a*, toiling, striving
 Dygnu *v*, to toil hard
 Dygnudo *v*, to flock together
 Dygnuo *v*, to bundle up
 Dygochi *v*, to redden, to blush
 Dygoddi *v*, to aggrieve
 Dygofio *v*, to call to mind
 Dygolli *v*, to lose
 Dygosi *v*, to castigate, to punish
 Dygraffu *v*, to impress
 Dygredu *v*, to believe
 Dygreidio *v*, to impassion
 Dygreinio *v*, to crawl
 Dygrenu *v*, to grasp
 Dygrëu *v*, to create
 Dygroni *v*, accumulate
 Dygrychu *v*, to rumple
 Dygrymu *v*, to bow
 Dygrynoi *v*, to heap
 Dygrynu *v*, to quake
 Dygrysio *v*, to speed
 Dyguddio *v*, to hide
 Dyguro *v*, to reverberate
 Dygydd -ion *n*, lapse; hap
 Dygwydd, Dygwyddo *v*, to befall, to
 happen, to occur, to come to pass
 Dygwyddedigæth *nf*, contingency
 Dygwyddiad *n*, befalling; occurrence,
 accident, casualty
 Dygwyddol *a*, fortuitous, accidental
 Dygympo *v*, to fall
 Dygychwyn *v*, to set off [to take away
 Dygyd *v*, to bear, to convey, to carry;
 Dygydfod *n*, accordance
 Dygyfalhau *v*, to assimilate
 Dygyfarfod *v*, to meet [ing
 Dygyfarth *v*, to bark, to continue bark-

Dygyfarwyddo *v*, to direct
 Dygyfeirio *v*, to meet together
 Dygyfio *v*, to equalize
 Dygyflwyn *v*, to approach
 Dygyfodi *v*, to rise
 Dygyfor *v*, to cause tumult
 Dygyfranc *v*, to deal together
 Dygyfwrw *v*, to cast
 Dygyfysgi *n*, confusion
 Dygyffroi *v*, to agitate
 Dygynweddu *v*, to comply
 Dygyhoeddi *v*, to publish
 Dygylehu *v*, encompass
 Dygylchynu *v*, to circumscribe
 Dygyllaeth *n*, longing
 Dygynihell *v*, to instigate
 Dygymmeryd *v*, to accept
 Dygymmod *v*, to agree
 Dygymmrodedd *n*, congeniality
 Dygymmynu *v*, to hew, to hack
 Dygymmyredd *n*, estimation
 Dygymmysgu *v*, to mix
 Dygynnal *v*, to uphold
 Dygynnull *v*, to collect
 Dygynnwys *n*, continence
 Dygynu *v*, to rise over
 Dygyrchu *v*, to assail
 Dygyrhaedd *v*, to attain
 Dygysgodi *v*, to adumbrate
 Dygysgu *v*, to slumber
 Dygystuddio *v*, to afflict
 Dygythruddo *v*, to ruffle, to agitate
 Dygywain *v*, to carry
 Dyhaeddu *v*, to merit
 Dyhaenu *v*, to spread over
 Dyhaeru *v*, to affirm, to assert
 Dyhaith *v*, to merit
 Dyhead *n*, panting
 Dyhebgor *v*, to dispense
 Dyhebu *v*, to respond
 Dyhedeg *v*, to hover
 Dyheiddio *v*, to merit
 Dyheiro *v*, to loiter, to linger
 Dyhenydd *n*, giver of life
 Dyheu *v*, to pant, to puff
 Dyheueg *nf*, sigh; wish
 Dyheuro *v*, to assert
 Dyhewyd -ion *n*, devotion; resolution
 Dyhewydd *n*, maturity; autumn
 Dyhewyn *n*, what is matured
 Dyhidlo *v*, to distil
 Dyhir *a*, loitering; worthless; scoundrel
 Dyhiriant *n*, prolongation
 Dyhirio, Dyhiro *v*, to loiter; to trifle
 Dyhirwch *n*, worthlessness
 Dyhiryn *n*, worthless one; scoundrel
 Dyhoddi *v*, to tranquilize

Dyhoddio *v*, to facilitate
 Dyholi *v*, to investigate
 Dyhudded, Dyhuddiant *n*, consolation
 Dyhuddo *v*, to appease; to cover over
 Dyhynt -iau *nf*, journey
 Dyhyntio *v*, to take a course
 Dyhyspyddu *v*, to drain, to exhaust
 Dyl -ion *n*, due, debt, right
 Dylad *n*, fluxion, flowing
 Dyladwy *a*, suitable, meet, due
 Dylafwch *n*, scratching; itch
 Dylaith, leithiau *n*, dissolution; corpse
 Dylaith *a*, dissolving; fluent
 Dylamu *v*, to skip
 Dylan -au *n*, fluid; ocean
 Dylanwad -au *n*, influence [influence]
 Dylanwadu *v*, to influence, to exercise
 Dylathru *v*, to give a polish
 Dylawch *n*, protection
 Dylechu *v*, to skulk
 Dyled, Dylêl, -ion *nf*, due, right, debt
 Dyledach, Dyletach *np*, small debt
 Dyledgar *a*, dutiful [dribble]
 Dyledog *a*, having due; noble. Dyle
 ogion, proprietors, noblemen
 Dyledoges -au *nf*, noble woman
 Dyledogi *v*, to ennoble
 Dyledswydd -au *nf*, duty, obligation
 Dyledu *v*, to make due
 Dyledus *a*, obligatory, due
 Dyledwr, wyr *n*, debtor
 Dyledddiad, iaid *n*, supine (in grammar)
 Dylefain *v*, to clamour
 Dylenwi *v*, to fill; to influence
 Dyleu *v*, to be obliged
 Dyli, iau *n*, temper, habit
 Dvli *n*, flood=Dylif
 Dyli, Dylni *n*, dullness, stupidity
 Dylid *n*, obligation, duty
 Dylif -au -ion *n*, flood: *nf*, warp
 Dylifiannu *v*, to flow
 Dylifiant *n*, defluxion
 Dylifo *v*, to flow; to warp
 Dylinio *v*, to kneel
 Dylw -iau *n*, shadow, hue
 Dylo *v*, to own; to be interested; to
 Dylochi *v*, to protect [in duty bound]
 Dylod *n*, shrillness; key of D
 Dylofi *v*, to handle; to stroke with t
 Dylofyn *n*, handful [hand; to all]
 Dylor *n*, shrill utterance
 Dylosg *n*, coke; charcoal
 Dylosgi *v*, to calcine, to char
 Dylu *v*, to be obliged, to owe. Dylw
 I ought, I should
 Dyluchio *v*, to be throwing
 Dylado *v*, to adhere

Dylunio *v.* to delineate
 Dylusg -ion *nf*, what is drifted on shore
 Dylusgo *v.* to hale, to drag [by floods]
 Dylw *n.* obligation, duty
 Dylwch *n.* fluid; deluge
 Dylwi, lyfion *n.* bundle, whisp
 Dylwr *n.* the hind part: *a.* hindmost
 Dylwyf *n.* fire-wood, fuel
 Dylw *v.* to be due; to claim
 Dylwed -ion *nf*, obligation, debt
 Dylwedogi *v.* to render entitled
 Dyllyfu *v.* to lick
 Dyllynu *v.* to sharpen
 Dyllynu *v.* to adhere
 Dyllyu *v.* to be on duty
 Dyllu *v.* to overshadow
 Dylluan -od *nf*, owl
 Dyllwng *v.* to let go
 Dyllyr *n.* the abyss
 Dym *px*=Dy-ym
 Dyma *ad.* here, lo here, here is; this is
 Dymborthi *v.* to be mutually aiding; to support one's self
 Dymchwel. Dymchwelyd *v.* to overturn
 Dymchweliad *n.* subversion [a plough
 Dymchwelydr -au *n.* the earth-board of
 Dymchwydd *n.* swelling, tumour
 Dymdaenu *v.* to spread
 Dymddadlu *v.* to dispute together
 Dymddenu *v.* to allure
 Dymddwyn *v.* to bear
 Dymestyn *v.* to extend
 Dymfod *v.* to exist
 Dymfoddio *v.* to please one's self
 Dymgadw *v.* to abstain
 Dymgaru *v.* to be mutually loving
 Dymgeisio *v.* to exert
 Dymgehu *v.* to conceal
 Dymgilio *v.* to recede
 Dymgodi *v.* to lift one's self
 Dymgoddio *v.* to vex
 Dymgofio *v.* to remember
 Dymgredu *v.* to trust mutually
 Dymguro *v.* to beat mutually
 Dymgyfarch *v.* to greet
 Dymgyrchu *v.* to resort together
 Dymheddu *v.* to pacify
 Dymhuno *v.* to doze
 Dymnoddi *v.* to take refuge
 Dymoddef *v.* to suffer
 Dymollwng *v.* to let one's self loose
 Dymranu *v.* to divide
 Dymroddi *v.* to resign
 Dymuniad -au *n.* desiring; wish, desire
 Dymuno *v.* to desire, to wish
 Dymunol *a.* desirable
 Dymwadu *v.* to deny one's self

Dymwared *v.* to deliver, to extricate
 Dymweled *v.* to visit
 Dym -ion *nc.* man, person
 Dyna *ad.* there, lo there, there is; that is
 Dymnan *nc.* little person
 Dymdeb, Dymdid *n.* manhood, manliness
 Dymded *n.* humanity
 Dyne *n.* effusion; panting
 Dyneol *a.* effusive; shedding
 Dynes -au *nf*, woman, female
 Dynesau *v.* to approximate
 Dynesiad *n.* accession, approximation
 Dynesu *v.* to draw near
 Dynëu *v.* to effuse; to shed
 Dyingarwch *n.* philanthropy
 Dyingasedd *n.* misanthropy
 Dyniad -on *n.* human being
 Dyniadu *v.* to humanize
 Dyniawed, ieywd *n.* steer, heifer
 Dyniedigaeth *nf*, personification
 Dynionach *np.* frail men, contemptible
 Dynionos *np.* little folks [men
 Dyno *nc.* little person
 Dynodi *v.* to discriminate; to signify
 Dynoethi *v.* to denude, to denude, to bare, to expose
 Dynol *a.* human, of man
 Dynoli *v.* to make human
 Dynoliaeth *nf*, humanity
 Dynolryw *cn.* mankind=Dynol ryw
 Dynos *np.* little people
 Dynsawd, sodion. sodau *n.* person
 Dynsodach *np.* ignoble persons
 Dynsodechyn *n.* insignificant little fellow
 Dynsodi *v.* to personify
 Dynsodiant *n.* Dynsodwedd *nf*, personi-
 Dynwared *v.* to imitate [fication
 Dynwarediad *n.* imitation
 Dynwaredoldeb *n.* imitability
 Dynweddiad *n.* person (in grammar)
 Dynweddiadol *a.* personal
 Dynyddu *v.* to twist
 Dynygu *v.* to thrive
 Dynyn *n.* little man
 Dyochri *v.* to square
 Dyodwf *n.* augmentation
 Dyoddef *v.* to suffer, to abide, to endure
 Dyoddefadwy *a.* sufferable
 Dyoddefaint, Dyoddefiad, Dyoddefiant
n. suffering, passion
 Dyoddefoldeb *n.* capacity to suffer
 Dyoddefwr, wyr *n.* sufferer
 Dyoddefgar, Dyoddefol, Dyoddefus *a.*
 patient, passive
 Dyoedi *v.* to delay
 Dyoerain *v.* to cool
 Dyofalu *v.* to care for

Dyogann <i>v</i> , to predict	Dyrys <i>a</i> , intricate, entangled
Dyogwyddo <i>v</i> , incline	Dyrysi <i>n</i> , intricacy; brake [ble
Dyol -ion <i>n</i> , track; footstep	Dyrysi <i>np</i> (dyrysien <i>nf</i>), briars, bran
Dyolaeth <i>nf</i> , tracing	Dyryslwyn <i>n</i> , bramble brake
Dyolaith <i>n</i> , dissolution	Dyrysni <i>n</i> , intricacy
Dyoli <i>v</i> , to follow a track	Dyrysu <i>v</i> , to entangle, to puzzle
Dyolwch <i>n</i> , gratitude; worship	Dyrywio <i>v</i> , to assimilate
Dyollwng <i>v</i> , to let loose	Dys <i>px</i> =Dy-ys
Dyor, Dyoryd <i>v</i> , to frustrate, to obstruct	Dysaethu <i>v</i> , to shoot
Dyoresgynu <i>v</i> , to subjugate	Dysail, seiliau <i>nf</i> , foundation
Dyorfod <i>v</i> , to conquer, to overcome	Dysathru <i>v</i> , to tread, to trample
Dyorladdu <i>v</i> , to bless	Dysbaddu <i>v</i> , to castrate, to geld
Dyormesu <i>v</i> , to molest	Dysbeidio <i>v</i> , to desist
Dyrag <i>n</i> , progress: <i>pr</i> , before	Dysbeilio <i>v</i> , to unsheath, to brandish
Dyragu <i>v</i> , to precede, to go before	Dysbeinio <i>v</i> , to divest of; to pillage
Dyrain <i>v</i> , to frisk about	Dysbeithio <i>v</i> , to bring to view
Dyrain <i>n</i> , friskiness	Dysbenu <i>v</i> , to determine
Dyranu <i>v</i> , to divide	Dysbleidio <i>v</i> , to take part
Dyrathu <i>v</i> , to rub, to chafe	Dysbleinio <i>v</i> , to radiate
Dyrawr <i>n</i> , impulse: <i>a</i> , urgent	Dysborthi <i>v</i> , to support
Dyrch <i>n</i> , rising; assault	Dysbwyll -ion <i>n</i> , discretion
Dyrchaf -ion <i>n</i> , assault	Dysbwylo <i>v</i> , to reason
Dyrchafael <i>n</i> , ascension	Dysbwyo <i>v</i> , to reverberate
Dyrchafiad, Dyrchiad <i>n</i> , elevation, exal-	Dyseiliad <i>n</i> , founding
Dyrchafiaeth <i>nf</i> , promotion [tation	Dysenu <i>v</i> , to vituperate
Dyrchafol <i>a</i> , elevating	Dyserenu <i>v</i> , to sparkle
Dyrchafu, Dyrchu <i>v</i> , to lift up, to elevate,	Dyserth -au <i>n</i> , desert
to exalt; to advance; to ascend	Dysg <i>nf</i> , learning, erudition
Dyrchiad <i>n</i> , exaltation	Dysgad <i>n</i> , instruction [apprenti
Dyre <i>n</i> , wantonness, lust	Dysgadur -on <i>n</i> , one instructed; pupi
Dyre, Dyred <i>v</i> , to move on; to come	Dysgarthu <i>v</i> , to cleanse
Dyreddeg <i>v</i> , to run to and fro	Dysgawdwr, wyr <i>n</i> , instructor
Dyreidio <i>v</i> , to necessitate	Dysgedig <i>a</i> , learned; instructed
Dyres -ion <i>nf</i> , flight of steps, stairs	Dysgedigol <i>a</i> , instructive
Dyrewi <i>v</i> , to freeze	Dysgeidiaeth <i>nf</i> , learning; instructio
Dyri, iau, Dyrif -au <i>nf</i> , kind of metre	tuition, education
Dyrifiad <i>n</i> , numeration	Dysgethrin <i>a</i> , rough, rude
Dyrllyd <i>a</i> , watery=Dyfrllyd	Dysgeulyd <i>n</i> , coagulation
Dyrllyddu <i>v</i> , to deserve	Dysgiad <i>n</i> , tuition, teaching
Dyrnaid, eidiau <i>n</i> , handful	Dysgl -au <i>nf</i> , dish, platter; plate
Dyrnchwith <i>a</i> , left-handed [or pot	Dysglaid, gleidiau <i>nf</i> , dishful, platefu
Dyrnddol -au <i>nf</i> , handle of a cup, jug,	Dysglain, gleinion <i>n</i> , glare: <i>a</i> , bright
Dyrnfedd -i <i>nf</i> , hand-breadth, hand	Dysglaer <i>a</i> , splendid, glittering, brigh
Dyrnflaid, fleiddiau <i>n</i> , battle-axe	Dysgleinio <i>v</i> , to glare=Dysgleirio
Dyrnfol, fyl <i>nf</i> , gauntlet	Dysgleirdeb <i>n</i> , splendour, brightness
Dyrnod -iau <i>n</i> , box, cuff, blow	Dysgleirio <i>v</i> , to glitter, to shine
Dyrnu <i>v</i> , to thresh; to box	Dysgleiriol <i>a</i> , shining, bright
Dyrnwr, wyr <i>n</i> , thresher [yield	Dysglöen <i>nf</i> , splinter
Dyrodidi, Dyroi <i>v</i> , to bestow, to give, to	Dysgloffi <i>v</i> , to make lame, to lame
Dyrraith, reithiau <i>nf</i> , fate; jeopardy	Dysglu <i>v</i> , to put in a dish or plate
Dyru <i>v</i> , to impel, to drive	Dysgodres -au <i>nf</i> , tutoress
Dyrwn <i>n</i> , hollow noise	Dysgogan -au <i>nf</i> , prediction
Dyrwyddo <i>v</i> , to accelerate	Dysgogan, Dygoganu <i>v</i> , to predict
Dyrwyn <i>v</i> , to wind, to twist	Dysgogi <i>v</i> , to agitate, to stir
Dyrwyniad <i>n</i> , winding	Dysgol <i>a</i> , instructive
Dyrwynwr, wyr <i>n</i> , one who winds yarn,	Dysgor -au <i>n</i> , tabernacle
Dyrynu <i>v</i> , to wind round [winder	Dysgori <i>v</i> , to shut round

Dysgri, *ion n*, clamour, outcry
 Dysgrifiad *n*, description
 Dysgrifio *v*, to describe
 Dysgrïo *v*, to clamour
 Dysgu *v*, to learn; to teach
 Dysgubell -i *nf*, besom; slut
 Dysgwedyd *v*, to recite
 Dysgwein *v*, to minister
 Dysgwr, *wyr n*, learner; teacher
 Dysgwyl -ion *n*, expectation; watch
 Dysgwyl, Dysgwylïo *v*, to expect; to
 Dysgwylgar *a*, watchful [watch
 Dysgwylïad *n*, expectation
 Dysgybl -ion *n*, disciple
 Dysgyblaeth *nf*, discipline
 Dysgyblu *v*, to discipline
 Dysgyfrith *n*, congenial form
 Dysgymmod *n*, agreement
 Dysgymmodi *v*, to concur
 Dysgymmon *n*, combustible
 Dysgyr *n*, scream, cry, wail
 Dysgyrchiad, Dysgyrchiant *n*, gravita-
 tion; gravity
 Dysgyrchu *v*, to gravitate
 Dysgyrio *v*, to scream
 Dysgyrnu *v*, to grin, to snarl
 Dysgywen *a*, splendid, bright
 Dyslyncu *v*, to gulp up
 Dysmegu *v*, to enunciate
 Dysmythu *v*, to vanish, to disappear
 Dyspyddu *v*, to drain; to bale
 Dystain, teiniaid *n*, one who lays things
 Dystaw *a*, silent; calm [in order
 Dystawïad *n*, silencing
 Dystewi *v*, to silence; to calm; to hold
 Dystraw *n*, sneeze [one's peace
 Dystreulio *v*, to rinse
 Dystrewi *v*, to sneeze
 Dystroi *v*, to whirl
 Dystru *n*, pity; concern
 Dysuddo *v*, to sink
 Dysychu *v*, to dry
 Dysylu *v*, to make compact
 Dysyllu *v*, to gaze, to stare
 Dyt *i*, hold, avast, stop
 Dynno *v*, to unite, to agree
 Dyw -iau *n*, that is; day
 Dywadnu *v*, to take to the heels
 Dywadu *v*, to renounce
 Dywaesu *v*, to warrant
 Dywal *a*, fierce, furious
 Dywalder *n*, fierceness
 Dywalgi, gwn *n*, tiger
 Dywalhau *v*, to grow fierce
 Dywallo *v*, to pour, to shed
 Dywalltrain *v*, to lavish
 Dywanu *v*, to digress

Dywasgaru *v*, to scatter
 Dywasgodi *v*, to shelter
 Dywasgrynu *v*, to tremble
 Dywasgu *v*, to constrict
 Dywawd *v*, to utter, to speak; has said
 Dywededig *a*, said, spoken, uttered
 Dywedïad *n*, saying
 Dywedwst *nf*, the mumps
 Dywedyd, Dyweyd *v*, to speak, to say
 Dyweddi, ïau *nc*, espousals, marriage-
 contract; betrothed person; spouse,
 husband or wife
 Dyweddiïo *v*, to espouse, to wed; to be-
 Dyweinïo *v*, to convey [troth
 Dywellygio *v*, to fail
 Dywenu *v*, to smile
 Dywenydd *n*, pleasure, bliss, happiness
 Dywïrio *v*, to verify
 Dywisgo *v*, to dress
 Dywrthebu *v*, to respond
 Dywrthredu *v*, to go adversely
 Dywthïo *v*, to protrude
 Dywy -on *n*, vapour; fog [udder
 Dywydd *n*, swelling with milk in the
 Dywyllu *v*, to darken over
 Dywyn *v*, to make fair or white; to bless
 Dywyndeb *n*, blessedness
 Dywyni *n*, blessing
 Dywystlo *v*, to pledge

E.

E *pn*, he, him; it
 E, affirmative adverb. E ddaeth, he,
 she, or it came
 E *px*, gives intensity to signification of
 words, as *eang*, from *ang*; *effraw*,
 from *ffraw*
 Eang *a*, ample, large, commodious, free
 Eangder *n*, amplitude; space
 Eangïad *n*, amplifying
 Eangu *v*, to make ample, to extend
 Eb -ion *nf*, issuing out; utterance
 Eb, Ebu *v*, to say. Eb, Ebe, say, says,
 quoth. Ebai, said
 Ebach -au *nf*, nook, corner
 Ebaeth *n*, nook; cove
 Eban, ebyn *n*, passing by or through
 Ebargofiad, Ebargofiant *n*, forgetting,
 Ebargofio *v*, to forget [oblivion
 Ebargofraith, reithïau *nf*, amnesty
 Ebediw -iau *n*, heriot
 Ebïaith, ieithïon *nf*, part of a sentence
 Ebïl -ion *n*, auger; peg; key of a musi-
 cal instrument
 Ebïllen *nf*, gimlet; peg
 Ebïllïo *v*, to bore, to peg

Ebillwydd <i>cn</i> , wooden pegs or keys; the staves of the ancient <i>Peithynen</i> , on which the letters were cut	Echryslonder <i>n</i> , direfulness
Ebod. Ebodn <i>n</i> , dung; ordure	Echrysloni <i>v</i> , to be direful
Ebodi <i>v</i> , to void dung	Echu <i>v</i> , to go aside, to retire
Ebol -ion <i>n</i> , colt, foal	Echudd <i>n</i> , seclusion
Eboles -au <i>nf</i> , she colt, filly	Echuddio <i>v</i> , to seclude
Ebolgarn <i>n</i> , the colt's-foot	Echur <i>n</i> , anguish, pain
Eboliog <i>a</i> , being with foal, in foal	Echw <i>n</i> , rest, quiescence
Eboludd <i>ad</i> , without delay or hindrance	Echwa <i>v</i> , to ride
Ebr <i>n</i> , egress; utterance	Echwaint <i>n</i> , cessation, rest
Ebran -au <i>n</i> , provender, bait	Echwng <i>a</i> , close, contiguous
Ebranu <i>v</i> , to bait, to fodder	Echwith <i>a</i> , adverse; awkward
Ebreidiad <i>n</i> , passing on	Echwraint <i>n</i> , state of rest
Ebri <i>n</i> , egress; password	Echwydd <i>n</i> , state of stillness; autumn
Ebrifed <i>a</i> , numberless	Echwyn -ion <i>n</i> , loan, hire [e]
Ebrill <i>n</i> , month of April	Echwyna <i>v</i> , to borrow
Ebru <i>v</i> , to pass out; to utter, to say	Echwynwr, wyr <i>n</i> , lender or giver of trust; creditor
Ebrwyad, aid <i>n</i> , vicar	Echwyrth <i>a</i> , sottish; dull
Ebrwydd <i>a</i> , quick, hasty, early	Ed <i>n</i> , aptitude; velocity [ya]
Ebrwyddo <i>v</i> , to accelerate	Edaf -edd, Edafedd, Edeu <i>nf</i> , threa
Ebrwyddol <i>a</i> , accelerating	Edefyn <i>n</i> , single thread
Ebrydu <i>v</i> , to pass onward	Edfryd <i>n</i> , restoration: <i>v</i> , to restore
Ebryfygu <i>v</i> , to neglect	Edfrydiad <i>n</i> , restoring, restoration
Ebu <i>v</i> , to utter, to speak, to say	Edfudd -ion <i>n</i> , profit, interest
Ebweh <i>n</i> , gasp; sigh	Edfyn -oedd <i>n</i> , casting off; departure
Ebwedd -au <i>nf</i> , dialect	Edfyn <i>v</i> , to go off, to depart
Ebychiad <i>n</i> , sighing, aspiration; gasping	Edfynt <i>n</i> , going from, departure
Ebychiad, iaid <i>n</i> , interjection=Ebychair	Edgyllaeth <i>n</i> , dejection
Ebychu <i>v</i> , to gasp; to sigh; to aspire	Edifar <i>a</i> , penitent, sorry
Ebyd <i>n</i> , passing off or by	Edifarhâd <i>n</i> , repenting [sor]
Ecriad <i>n</i> , being harsh	Edifarhau, Edifaru <i>v</i> , to repent; to
Ech -au <i>nf</i> , what yields or pervades	Edifarus <i>a</i> , penitent, contrite
Echaeth <i>n</i> , seclusion; rest	Edifeiriol <i>a</i> , repenting, repentant
Echain <i>v</i> , to seclude; to rest	Edifeirwch <i>n</i> , repentance, penitence
Echdoe <i>ad</i> , the day before yesterday	Eding <i>n</i> , restriction
Echdywyn <i>n</i> , splendour	Edlaes <i>a</i> , slack, trailing
Echdywynu, Echdywynygu <i>v</i> , to glitter	Edlid -ion <i>n</i> , vexation; irritation
Echel, -au <i>nf</i> , axis, axletree	Edlin, Edling, -ion <i>n</i> , heir apparent
Echen, echyn <i>nf</i> , source; stock; tribe	Edliw <i>n</i> , reproach, upbraiding
Eching <i>n</i> , strait; restraint	Edliwiant <i>n</i> , reproach
Echlys -ion <i>n</i> , motive; occasion	Edliwied, Edliwio <i>v</i> , to reproach
Echlysu <i>v</i> , to cause; to render	Edliwiwr, wyr <i>n</i> , upbraider, reproach
Echnos <i>ad</i> , night before last	Edlwg, edlygon <i>n</i> , review, view
Echrê <i>ad</i> , rather, more so	Edlygu <i>v</i> , to review, to view
Echreiddig <i>a</i> , eccentric	Edlyn <i>a</i> , pungent, acute
Echrestr -au <i>nf</i> , register	Edlymu <i>v</i> , to make acute, to sharpen
Echryd <i>n</i> , affright, trembling	Edlynu <i>v</i> , to smear, to daub
Echrydu <i>v</i> , to quake, to shiver	Edmyg, Edmygedd <i>n</i> , reverence, solemnity; admiration
Echrydus <i>a</i> , shocking, horrid	Edmyg <i>a</i> , reverent, solemn
Echryn, Echryniad <i>n</i> , quaking, horror,	Edmygu <i>v</i> , to revere, to honour; to a
Echrydol <i>a</i> , quaking [trepidation]	Edn, ednol <i>nc</i> , fowl; bird [m]
Echrynu <i>v</i> , to quake, to tremble	Ednain <i>np</i> , the winged tribe; birds
Echrys <i>n</i> , shock: <i>a</i> , shocking	Ednan <i>nf</i> , winged one, bird
Echrysiad <i>n</i> , shock or horror	Ednarnes <i>nf</i> , augury
Echryslawn, Echrysol <i>a</i> , direful, horrible, horrific, shocking, horrid, dire	Ednog <i>a</i> , having wings, winged
	Ednogaeth <i>nf</i> , ornithology

Ednogion *np*, winged ones
 Ednogyn *n*, fly; gnat
 Ednol *a*, relating to birds
 Ednydd -ion *n*, withe
 Ednyddiad *n*, retortion
 Ednyddu *v*, to writhe back; to retort
 Ednyfed *n*, essence
 Ednyw -iau *n*, essence; spirit
 Ednywed *n*, spiritual state
 Edrif -ion *n*, recounting
 Edrifo *v*, to recount, to number
 Edring -au *nf*, lease, holding
 Edrin -ion *n*, murmuring noise
 Edrino *v*, to reverberate; to echo
 Edrith -iau -ion *n*, simulation
 Edryniad *n*, remurmuring
 Edrwyth *n*, resoivent
 Edrybod *n*, history; recital
 Edrych *v*, to look, to behold; to seem
 Edrych -ion *n*, appearance
 Edrychedigaeth *nf*, appearance
 Edrychiad *n*, looking; vision; sight
 Edryd -au *nf*, resource; stock
 Edryd *v*, to restore; to renew
 Edrydiad *n*, restoration
 Edryf -au *nf*, source; stock; tribe
 Edryfiad *n*, reassuming
 Edryfu *v*, to reassume, to assume
 Edrysedd *n*, superfluity
 Edryw -ion *n*, instinct; scent
 Edrywan -au, Edrywant *n*, tracing by
 Edrywedd *n*, scent [scent]
 Edryweddu *v*, to trace by scent
 Edw *a*, fady, faded, withered
 Edwad *n*, fading away
 Edwaint *n*, fading, decay
 Edwedd *nf*, state of decay
 Edwi *v*, to decay, to fade
 Edwica *v*, to extort; to forestal
 Edwin *a*, fading, withering
 Edwiniad *n*, withering, decay
 Edwino *v*, to fade, to decay, to wither
 Edyn *n*, winged one, fowl: *np*, wings
 Edyrn *n*, sovereignty
 Eddain *n*, move, glide
 Eddain *v*, to pass on; to glide onward
 Eddestl -on *n*, fleet one; steed
 Eddewid = Addewid
 Eddi *np*, thrums; fringe
 Eddrin, Eddrino *v*, to whisper
 Eddrin -ion *n*, whispering
 Eddrith -ion *n*, varied appearance
 Eddu *v*, to press on, to go
 Eddwll *a*, covered; submissive
 Eddyllder *n*, submission
 Eddyllu *v*, to be humble
 Efn *pn*, he, him; it

Efn *ad* = E
 Efa *v*, to agitate, to move
 Efain *v*, to be moving
 Efain *n*, avens
 Efan *n*, motion; course
 Efe *pn*, he, him; it
 Efengyl -au *nf*, the gospel
 Efengylaidd *a*, evangelical
 Efengyles -au *nf*, female evangelist
 Efengyliaeth *nf*, evangelism [gospel]
 Efengylu *v*, to evangelize; to preach the
 Efengyllydd -ion, Efengylwr, wyr *n*, evan-
 Efel *a*, alike, similar [gelist]
 Efelwch, ychion, Efelychiad -au *n*, imita-
 tion, similitude, simile
 Efelychu *v*, to resemble; to liken, to
 compare, to imitate
 Efelly *ad*, in that way; so; thus
 Eflyn -au *n*, atom
 Efnuch, Eunuch, -iaid *n*, eunuch
 Efnyn -au *n*, minute particle, atom
 Efnys *np*, enemies, foes
 Efo *pn*, he, him; it = Efe
 Efo *pr*, along with, with
 Efor *ad*, to-morrow: *n*, do.
 Efrad *n*, treachery; crime
 Efrai *a*, corpulent; big
 Efras *n*, plumpness
 Efr -au *cn* (efryn *n*), tare; darnel
 Efreu *v*, to low; to bleat
 Efrllid -au *n*, merit, desert
 Efryd -iau -ion *n*, study, meditation
 Efrydu, Efrydio *v*, to meditate, to study
 Efrydwr, wyr, Efrdydd -ion *n*, student
 Efrydd *a*, maimed, disabled, crippled
 Efryddu *v*, to maim, to disable, to cripple
 Efwr, Efyrrlys *n*, cow-parsnip
 Efwrn *n*, spreading out, jut
 Efydd *n*, copper; brass [pan]
 Efydden, -au *nf*, Efyddyn -au *n*, copper
 Efyddiad *n*, coppering
 Efyddu *v*, to copper
 Efyntau *pn*, he or him also
 Efyrrnig *nf*, yearling goat
 Efaith, effeithiau *nf*, effect [effect]
 Effeithio, Effeithiol *v*, to effectuate, to
 Effeithiol *a*, effectual, efficient
 Effeithiolaeth *nf*, effectuation
 Effeithioldeb *n*, efficacy
 Effro, Effraw *a*, awake; vigilant
 Effroi *v*, to rouse, to wake
 Effrom *a*, haughty; stubborn
 Effros *cn*, the euphrasy
 Egalen *nf*, whetstone, hone
 Egfaen, egfain *n*, haw, hawthorn berry
 Egin -au *np* (-yn *n*), germs, shoots,
 blades, sprouts

- Egino *v*, to germinate, to shoot, to sprout
 Eginol *a*, germinant, shooting
 Eglan -oedd -au *nf*, bank; gulf; channel
 Eglog *a*, gaping, yawning
 Eglur *a*, bright, clear; plain; lucid
 Egluradwy *a*, demonstrable, explicable
 Egluraint *n*, splendour
 Eglurdeb *n*, clearness, perspicuity
 Eglurhâd, Egluriad *n*, explanation
 Eglurhau *v*, to explain, to expound
 Eglurhaol, Egluriadol *a*, explanatory
 Egluriadar -on *n*, expositor, glossary
 Egluro *v*, to manifest, to explain
 Eglurwr, wyr *n*, illustrator
 Eglurn *n*, exemplar, manifesto
 Eglwg *a*, manifest, lucid=Eglur
 Eglwys -i -ydd -au *nf*, church
 Eglwysiad *n*, churching
 Eglwysig *a*, of a church; ecclesiastical.
 Gwr eglwysig, clergyman, ecclesiastic
 Eglwyso, Eglwysa *v*, to church
 Eglwyswr, wyr, Eglwysydd -ion *n*,
 churchman; clergyman
 Eglyd *a*, hovering; wavering
 Eglyn *n*, the golden saxifrage
 Egni, ïon *n*, effort, endeavour
 Egnio *v*, to endeavour, to make an effort
 Egniol *a*, vigorous, forcible
 Egnïus *a*, impetuous, forcible
 Egor *n*, opening: *v*, to open
 Egored, &c.=Agored, &c.
 Egr *a*, sharp, tart; eager; sour; stale
 Egri, Egredd *n*, staleness, acidity
 Egriad *n*, growing stale
 Egrid -iau *n*, oxide
 Egridiad *n*, oxidation
 Egrido *v*, to oxidize, to oxidate
 Egroes *np* (-en *nf*), eglantine berries
 Egru *v*, to grow stale or acid
 Egrufft *n*, spawn of frogs
 Egrufft -ion *n*, griffon
 Egryd, Egryn *n*, trembling
 Egrygi *n*, hoarseness
 Egwal -au *n*, cot, hut
 Egwan *a*, feeble, weak, drooping
 Egwanaeth *nf*, imbecility
 Egwander *n*, feebleness, debility
 Egweddi -iau *n*, dowry
 Egwy -on *n*, plague, pest
 Egwya *v*, to break in blotches
 Egwyd -ydd *nf*, the fetlock
 Egwydded *n*, small of the leg
 Egwyddor -ion -au *nf*, rudiment; prin-
 ciple; the alphabet
 Egwyddori *v*, to initiate
 Egwyddoriad *n*, initiation
 Egwyddorol *a*, rudimental; alphabetical

- Egwyl -ion *nf*, opportunity
 Egyr -au *n*, acre
 Eng -ion *n*, space: *a*, ample
 Engherdded -ion *n*, sojourning [stanza]
 Englyn -ion *n*, metre so called; epigram
 Engu *v*, to set at large, to free, to loose
 to be delivered
 Engur *a*, marvellous, amazing
 Engurio *v*, to marvel, to wonder
 Engwarth, weirth *n*, beach
 Engwawd *n*, panegyric
 Engwth *n*, a push: *a*, sudden
 Engyl *n*, expanding principle, fire
 Engyn *n*, outcast, wretch
 Engyrth *a*, awful, direful
 Ehagru *v*, to make ugly
 Ehed -ion *nf*, flight: *a*, flying
 Ehedeg *v*, to fly, to skim
 Ehedfaen, fain, feini *n*, loadstone
 Ehedfan *v*, to hover, to fly
 Ehediad *n*, flight, flying
 Ehediad, iaid *n*, fowl, bird
 Ehedion *np*, refuse of corn
 Ehedog *a*, having flight, flying
 Ehedol *a*, relating to flight
 Ehedydd -ion *n*, flyer; lark
 Ehedyn *n*, winged creature
 Ehegr *n*, the staggers, disease in horse
 Ehegr *a*, abrupt: *ad*, quickly
 Ehegru *v*, to move rapidly
 Ehelaeth, &c.=Helaeth, &c.
 Ehöeg *a*, green
 Ehud *a*, flighty, heedless, rash
 Ehudrwydd *n*, rashness
 Ei *pn*, his, him; her; its, it
 Eich *pn*, your
 Eichio *v*, to sound; to cry out
 Eidio *v*, to enliven; to frisk
 Eidiog, Eidiol *a*, lively, vigorous
 Eidiogi *v*, to invigorate, to enliven
 Eidion -au *n*, ox, steer, bullock
 Eidal *cn*, ground-ivy
 Eiddew *cn*, ivy
 Eiddgar *a*, zealous, ardent
 Eiddgarweh *n*, zealousness, zeal, fervor
 Eiddiar *n*, heath, heather, ling
 Eiddig *a*, jealous
 Eiddigedd *n*, jealousy; zeal
 Eiddigeddu, Eiddigo *v*, to grow jealous
 to grow zealous
 Eiddigor *n*, superior
 Eiddigus *a*, jealous; zealous
 Eiddil *a*, slender, small; feeble, weak
 Eiddileb *nf*, diminution; meiosis
 Eiddilhâd *n*, extenuation
 Eiddilhan *v*, to grow slender
 Eiddiliad *n*, extenuation

Eiddilo *v*, to extenuate
 Eiddilwch *n*, slenderness; smallness
 Eiddio *v*, to possess
 Eiddiog *a*, owned: *n*, slave
 Eiddion *np*, personal property
 Eiddiorwg *cn*, ivy=Eiddew
 Eiddo *n*, property, chattels: *pn*, his, &c.
 Eiddof, eiddot, eiddi, eiddo, eiddom,
 eiddoch, eiddynt, mine, thine, his,
 hers, ours, yours, theirs
 Eiddun *a*, desirous, fond
 Eidduned -au *nf*, desire, choice; vow
 Eiddunedu, Eidduno *v*, to desire, to wish,
 to vow; to pray
 Eidduniad *n*, desiring
 Eiddunol *a*, delectable
 Eiddwg, Eiddwng *a*, contiguous, near
 Eiddyganu *v*, to approximate
 Eigiaeth *nf*, teeming state
 Eigion *n*, centre; origin; force
 Eigion *v*, to bring forth; to sob
 Eigio *v*, to generate, to bring forth
 Eigiol *a*, teeming, prolific [the deep
 Eigion -au *n*, middle; abyss, the ocean,
 Eigr -ion *nf*, virgin, maid; nymph
 Eigræth *nf*, virgin state, virginity
 Eigræu *np*, stockings without feet
 Eingio *v*, to expand, to dilate
 Eingion -au *nf*, anvil
 Eilar *n*, second ploughing
 Eilchwyl *ad*, once more, again
 Eilewydd -ion *n*, musician
 Eilfaint *n*, second rate: *a*, do.
 Eilfam -au *nf*, second mother
 Eilfydd *a*, second, like, similar
 Eilfyddu *v*, to imitate
 Eiliad -au *n*, constructing; a second
 Eiliant *n*, constructure
 Eiliasaf *n*, melodious flow
 Eilier -au *n*, the butterfly
 Eilig *a*, apt to glide; playful
 Eilio *v*, to place alternately, to plait, to
 construct; to second
 Eilir -ion *n*, regeneration; spring. Al-
 ban eilir, vernal equinox
 Eiliw -oedd *n*, aspect, figure, hue
 Eiliwed *n*, reproach, shame
 Eiloes *nf*, second age: *ad*, again
 Eilon *n*, music, melody
 Eilon *n*, hart, roebuck
 Eilun -od *n*, image; idol
 Eilun -iau *n*, copy
 Eilunaddolgar *a*, idolatrous
 Eilunaddoli *v*, to worship idols
 Eilunaddoliad *n*, Eilunaddoliaeth *nf*,
 idolatry [of images
 Eilunaddolwr, wyr *n*, idolator, worshiper

Eiluniaeth *nf*, imitation
 Eiluniant *n*, portraiture
 Eilunio *v*, to imitate, to copy
 Eilw *n*, music, melody
 Eilwaith *nf*, second time or turn
 Eilwy -on *n*, musician
 Eilwydd *n*, love meeting
 Eilydd -ion *n*, musician
 Eilyg *n*, melody; delight
 Eilyw *n*, music, melody
 Eilywiant *n*, minstrelsy
 Eill *pn*, their, they=Ill
 Eilldu *n*, outward side
 Eilliedydd -ion *n*, cutter, shaver, barber
 Eillio *v*, to cut off, to shave
 Eilliwr, wyr *n*, shaver, barber
 Ein *pn*, our, us. Einom, Einym, ours
 Einawr *ad*, now, at present
 Einioes *nf*, course of life, life, lifetime
 Einion -au *nf*, anvil=Eingion
 Eira *n*, snow. Bwrw eira, to snow
 Eiras *n*, that glows, burning cinders
 Eirchiad, iaid *n*, one who demands
 Eirchiol *a*, mandatory, commanding
 Eirfydd -ion *n*, blazoner of arms
 Eiriach *v*, to deprecate, to spare
 Eiriachus *a*, deprecatory
 Eirian *a*, splendid, bright, fair
 Eirianedd *n*, splendour
 Eirianol *a*, tending to make fair
 Eirianrod *nf*, the galaxy, the milky way
 Eirianu *v*, to make splendid
 Eirias *a*, burning, glowing, fiery
 Eirias -au *n*, glowing or burning cinder
 Eiriasedd *n*, the state of being glowing
 Eiriasu *v*, to burn fiercely
 Eiriesyn *n*, glowing cinder
 Eirif -ion *n*, number; counting
 Eirifo *v*, to enumerate
 Eirig *a*, splendid, shining, gay
 Eirin *np* (-en *nf*), plums. Eirin Mai,
 Eirin Mair, gooseberries. Eirin gwlan-
 og, peaches
 Eirinwydd *np* (-en *nf*), plum-trees
 Eirio *v*, to brighten
 Eirioes *nf*, purity of life
 Eiriol *v*, to intercede; to intreat
 Eiriolaeth *nf*, Eirioled, Eiriolwch *n*, in-
 tercession; intreaty; prayer
 Eirioli *v*, to intreat; to intercede; to pray
 Eiriolus *a*, persuasive; interceding
 Eiriolwr, wyr, Eiriolydd -ion *n*, inter-
 cessor, mediator
 Eiriolyddiaeth *nf*, mediatorship
 Eirion *np*, ornaments, jewels
 Eirioni *v*, to adorn with jewels
 Eirioni *n*, border; ruffle

Eirionynu <i>v</i> , to fringe; to ruffle	Elech -au <i>nf</i> , slate, flag
Eirlyd <i>a</i> , apt to be snowing, snowy	Elen -qd <i>nf</i> , nymph
Eiros <i>n</i> , bright or flame colour; scarlet	Eleni, Elenid <i>ad</i> , this year
Eirosglwyf, Eirosgryd <i>n</i> , scarlet fever	Elest <i>np</i> , flags, sedges [iris]
Eirthio <i>v</i> , to growl; to bait	Elestr -on <i>cn</i> (-en <i>nf</i>), flag; fleur de lis;
Eirw, Eirwy, -on <i>n</i> , cataract	Elfaeth <i>nf</i> , constitution [equinox]
Eirwlaw <i>n</i> , sleet	Elfed <i>n</i> , autumn. Alban elfed, autumnal
Eiry <i>n</i> , snow=Eira	Elfen -au <i>nf</i> , element; particle
Eiryaidd, Eiryog <i>a</i> , like snow, snowy	Elfenol <i>a</i> , elemental, elementary, con-
Eisen, ais <i>nf</i> , rib; lath	Elfenn <i>v</i> , to constitute [stituent]
Eisglwyf -au <i>n</i> , pleurisy	Elfod -au <i>n</i> , intellectual existence; demon
Eisio <i>v</i> , to lathe; to lattice	Elfyd -oedd <i>n</i> , intellectual world
Eisieu <i>n</i> , want, need, lack	Elfydd -au <i>n</i> , elementary principle,
Eisin <i>cn</i> , bran, husk	element; earth, land
Eisinaidd, Eisinllyd, Eisinog <i>a</i> , abound-	Elfyddan -au <i>nf</i> , the earthy globe
ing with bran, husky	Elfydden -au <i>nf</i> , earth; region
Eisiw -on <i>n</i> , want, need, poverty	Elfyddu <i>v</i> , to element
Eisiwed, Eisiwyd <i>n</i> , indigence, want	Elff, eilff <i>n</i> , pure state; demon
Eisiwo <i>v</i> , to become destitute	Elgain <i>a</i> , supremely fair
Eisoës, Eiswys, Eisis <i>ad</i> , likewise; al-	Elgeth -i <i>nf</i> , the chin, the jaw [plaister]
Eisor <i>a</i> , equal, similar, like [ready	Eli, elïau, elïon <i>n</i> , ointment, salve
Eisorawd <i>n</i> , counterpart	Elin -au <i>nf</i> , angle; elbow
Eisori <i>v</i> , to make similar	Elindys <i>np</i> , caterpillars
Eissilledd, Eissillydd <i>cn</i> , offspring, issue	Elino <i>v</i> , to angle; to elbow
Eistedd, Eiste <i>n</i> , sitting; the act of	Elinog <i>a</i> , angular; jointy
sitting; <i>v</i> , to sit, to be seated	Ello <i>v</i> , to apply salve, to anoint
Eisteddfa -oedd, fïau <i>nf</i> , Eisteddle	Elor -au <i>nf</i> , bier
-oedd <i>n</i> , seat	Elorwydd <i>n</i> , hearse
Eisteddfod -au <i>nf</i> , sitting; session:	Elu <i>v</i> , to move on; to go=Myned
congress of bards or literati	Eius <i>a</i> , bounteous, charitable
Eisteddial <i>v</i> , to sit often [tary	Elusen -au -i <i>nf</i> , bounty, alms
Eisteddig <i>a</i> , accustomed to sit, seden-	Elusendod <i>n</i> , almsgiving
Eisteddol <i>a</i> , sitting, sedentary	Elusendy, dai <i>n</i> , almshouse
Eiswng, yngion <i>n</i> , sob, sigh	Elusengar <i>a</i> , charitable, benevolent
Eithaf <i>a</i> , extreme, farthest, utmost	Elusengarweh <i>n</i> , almsgiving
Eithafed -oedd <i>n</i> , extremity	Eluseni <i>n</i> , bounty, charity
Eithafig <i>a</i> , extreme, ultimate	Elw -oedd <i>n</i> , goods; profit, gain. Y
Eithafocdd <i>np</i> , remotest regions, utter-	fy elw, in my possession
most parts	Elwa <i>v</i> , to gain, to profit; to get wealth
Eithafradd -au <i>nf</i> , superlative degree	Elwant <i>n</i> , profit; lucre [to trad
Eithen <i>nf</i> , prickle or point	Elweh <i>n</i> , shout of joy, joy
Eithin <i>np</i> , furze, gorse. Eithinfw,	Elwi <i>v</i> , to turn to profit, to gain
Eithin <i>a</i> , full of prickles [savine	Elwig <i>a</i> , tending to produce [elwle
Eithinen <i>nf</i> , furze bush	Elwl -od <i>cn</i> , the reins, the kidneys; s
Eithinog <i>a</i> , full of furze	Elydn, Elydr -on <i>n</i> , brass; bell-metal
Eithiw <i>a</i> , full of prickles	Elydraidd <i>a</i> , like brass, brassy
Eithr <i>pr</i> , except: besides: <i>c</i> , but	Elyf <i>a</i> , gliding, smooth
Eithriad, Eithrad, -au <i>n</i> , exception	Elyw <i>n</i> , aloe, juice of aloe
Eithro <i>v</i> , to except; to exclude	Elïael -ïau <i>nf</i> , eyebrow
Eithrol <i>a</i> , exceptive; exclusive	Elïaig <i>np</i> (elïeigen <i>nf</i>), pears=Gellai
El -od <i>n</i> , intelligence, spirit	Elïain <i>a</i> , radiant; splendid
Elæth <i>nf</i> , spiritual being	Ellast <i>n</i> , carline thistle
Elaig <i>n</i> , hermit, anchorite	Ellbwyd <i>n</i> , famine, hunger
Elain, eiud <i>nf</i> , hind, fawn	Ellmyn <i>np</i> , foreigners; Germans
Elanedd <i>np</i> , intestines	Elltrewen -au <i>nf</i> , gossip; stepmother
Elawch <i>n</i> , indulgence	Ellytyn <i>np</i> , exogens
Elcys <i>np</i> (-en <i>nf</i>), wild geese	Ellyfol <i>a</i> , exogenous

Ellwedd *nf*, outward aspect
 Ellydd *n*, cutting off
 Ellyll -on *n*, elf, goblin, demon
 Ellyllan *n*, ignis fatuus
 Ellylles -au *nf*, she-goblin; she-demon
 Ellylyn *n*, little imp
 Ellyn -od *n*, cutter, razor
 Ellynedd *ad*, last year
 Em -au *nf*, gem, jewel
 Emano *ad*, three days hence
 Emendigaid *a*, cursed
 Emenydd -iau *n*, the brain=Ymenydd
 Emig *nf*, little jewel
 Eminiog -au *nf*, door-post
 Emyn -au *n*, hymn, chant
 Emynu *v*, to hymn, to chant
 En, an enhancing prefix
 Enaid, eidian *n*, soul; life
 Enaint, einiau *n*, ointment
 Enawel *nf*, hurricane
 Enawr *n*, intelligence
 Enbyd *a*, dangerous, perilous
 Enbydrwydd *n*, peril, danger
 Enbydu *v*, endanger, to hazard
 Enbydus *n*, perilous, dangerous
 Encil -ion *n*, retreat, flight
 Encilio *v*, to retreat; to withdraw
 Encilydd -ion *n*, retreat, seceder
 Encudd -ion *n*, concealment
 Encuddio *v*, to conceal
 Encyd *n*, space; while
 Enchwardd *n*, loud laughter
 Enderig -edd *n*, steer, ox
 Endid -au *n*, entity
 Enddawd *n*, setting mark
 Enddodiant *n*, distinction
 Euddwl, ddylon *n*, the affection or will
 Eneidfaddeu *n*, one cast for death
 Eneidio *v*, to endue with soul
 Eneidiog *a*, having a soul
 Eneidiol *a*, animated; of the soul; living
 Eneidioli *v*, to animate
 Eneidrwydd *n*, the temples
 Eneinio *v*, to anoint
 Eneiniog *a*, anointed: *n*, the Anointed,
 Eneirchio *v*, to put in armour [Christ
 Ener *n*, intelligence
 Enfawr *a*, very great, huge, immense
 Enfil -od *n*, animal, beast
 Enfyged *nf*, worship, respect, honour
 Enfys, Enfyg, -au *nf*, rainbow; iris
 Enludded *nf*, envelopement
 Enhuddo *v*, to envelope, to shadow; to
 Enhuddol *a*, enveloping [cover
 Enhued *n*, follower of the chase
 Eni *v*, to exert the soul
 Eni *n*, temperature

Eniain *a*, very clear; intense
 Enid -iau *nf*, woodlark
 Enig *a*, full of spirits, lively, vigorous
 Eniwaid, Eniwed *n*, damage, harm
 Eniwedu, Eniweidio, Eniwo *v*, to damage
 Eniwol *a*, hurtful, noxious [libel
 Enllib -ion -iau *n*, slander, calumny,
 Enllibio *v*, to slander, to detract
 Enllibiol *a*, calumnious, libellous
 Enllibiwr, wyr *n*, slanderer, defamer
 Enllibus *a*, calumnious, slanderous
 Enllyn -oedd *n*, anything eaten with
 bread, as butter, cheese, or meat:
opsonium. Enllyn gwyn, butter and
 cheese, as distinguished from meat.
 Bara ac enllyn, bread and what is
 eaten with it
 Enllynu *v*, to moisten food
 Ennill -ion *n*, advantage, gain, profit
 Ennill *v*, to get advantage, to gain
 Ennillgar *a*, advantageous
 Ennyd *n*, while, time, space
 Ennyn *n*, kindling: *v*, to kindle, to burn
 Ennynfa -oedd *nf*, inflammation [tory
 Ennynol *a*, tending to kindle, inflamma-
 Ennynu *v*, to kindle, to inflame
 Enrhy -on *n*, abundance, much
 Enrhyal *n*, breed, increase
 Enrhydedd, &c.=Anrhydedd, &c.
 Enrhyfedd *a*, wonderful, strange
 Enrhyfeddu *v*, to marvel, to wonder
 Enserth *n*, slip: *a*, slippery
 Entraw -on *n*, professor, master
 Entrew -au *n*, sneeze; snort
 Entrewi *v*, to sternutate, to sneeze
 Entrewiad *n*, sternutation
 Entrych, Entyrch *n*, the firmament
 Enw -au *n*, name, appellation. Enw
 cadarn, noun substantive. Enw gwan,
 noun adjective
 Enwad *n*, naming; denomination
 Enwadol *a*, denominative; nominative
 Enwadur -on *n*, nomenclature; diction-
 ary of terms
 Enwaededig *a*, circumcised
 Enwaediad *n*, circumcision
 Enwaedu, Enwaedio *v*, to circumcise
 Enwaered *a*, very low; prone
 Enwai, eion *n*, nominative case
 Enwaid *a*, having a name
 Enwair *a*, full of energy
 Enwaisg *a*, very brisk or gay
 Enwawd *n*, nomination, title
 Enwedig *a*, specified, especial
 Enwedigaeth *nf*, specification
 Enwedigo *v*, to specify, to particularize
 Enwedigol *a*, especial, particular

- Enweirus *a*, energetic
 Enwi *v*, to name, to entitle
 Enwir *a*, very true, perfect
 Enwog *a*, renowned, famous. Enwog-
 ion, celebrated persons, eminent men
 Enwogrwydd *n*, renown, celebrity
 Enwol *a*, nominal, naming. Enwol-
 iaidd, Nominalists
 Enwyllt *a*, very wild
 Enwyn *a*, very white. Llaeth enwyn,
 Enych *i*, behold, lo [buttermilk]
 Enydd *n*, seat of intellect
 Enyfed *n*, energy, vigour
 Eoca *v*, to catch salmon
 Eofn *a*, bold, daring, forward
 Eofnder *n*, confidence, boldness, daring
 Eofneg *nf*, freedom of speech, parrhesia
 Eog -iaid *n*, salmon
 Eogyn *n*, samlet
 Eon, &c.=Eofn, &c.
 Eorth *a*, diligent, assiduous
 Eorthedd *n*, diligence
 Eos -au *nf*, nightingale
 Eosaid *a*, like a nightingale
 Eosig *nf*, little nightingale
 Epa -od *n*, ape, monkey
 Epil -oedd *cn*, offspring, issue
 Epilgar *a*, prolific, teeming
 Epilio *v*, to bring forth
 Eples *n*, leaven, ferment
 Epynt *n*, ascent, slope
 Er *n*, impulse forward
 Er *pr*, for, because of, in the place of,
 in order to; towards; to; for the
 sake of; since. Erof, erot, erddo,
 erddi, erom, erddoch, erddynt, for me,
 for thee, &c. Er ys dyddiau, days ago
 Er *c*, though, since, notwithstanding
 Er *px*, enhancing the meaning of words
 Eraint *nf*, ball; cup; pear
 Erbarch *n*, respect, deference
 Erbin *n*, the calamint
 Erbw *a*, very blunt
 Erbylu *v*, to blunt=Pylu
 Erbyn -ion *n*, contrast, opposition
 Erbyn *pr*, against, opposite, by
 Erbyniad *n*, receiving
 Erch *n*, dark brown or dun
 Erch *a*, dusky, dun; dismal; dire
 Erchi *v*, to ask, to demand
 Erchlais, leisiau *n*, dismal noise; wailing
 Erchlas *n* & *a*, raven gray, gray
 Erchliw *n*, dun colour
 Erchryn *a*, agitating, quaking
 Echrynu *v*, to agitate, to shake
 Erchwyn *n*, tradition; side. Erchwyn
 gwely, beadstead
 Erchwynedig *a*, transitive
 Erchwyniad *n*, transition, transit
 Erchwynio *v*, to make a transit
 Erchwys *nf*, pack of hounds
 Erchyll *a*, ghastly, horrible, terrible
 Erchyllod *n*, ghastliness
 Erchyllu *v*, to make ghastly
 Erchynu *v*, to uplift
 Erchwynu *v*, to transmigrate
 Erdolygu, Erdolwg *v*, to beseech
 Erdd *n*, impulse, forwardness
 Erdd *pr*, for the sake of, for=Er
 Erddrwn *a*, confused
 Erddrym *a*, potent, robust
 Erddrymedd *n*, potency
 Erddwyn *v*, to bear away
 Erddygan -au *nf*, euphony; tune
 Erddyganu *v*, to produce melody
 Erddygnu *v*, to toil hard
 Ereill *ap*, other: *np*, others
 Ereinnwng *nf*, pear-orchard
 Eres *a*, marvellous, strange
 Eresi *n*, amazement, wonder
 Erestyn *n*, hurdy-gurdy
 Eresu *v*, to marvel, to wonder
 Erf *n*, briskness: *a*, brisk
 Erfai *a*, brisk, gay, lively
 Erfawr *a*, very great, vast, huge
 Erfid *n*, junction; conflict
 Erfid *v*, to go to loggerheads
 Erfin *np* (-en *nf*), turnips=Maip (N.W.)
 Erflawdd *a*, tumultuous
 Erfyn -ion *n*, request, petition, prayer
 Erfyn -au *n*, weapon; tool
 Erfyn *v*, to ask, to request, to pray, to
 Erfyniad *n*, petition [beg, to petition]
 Erfyniol *a*, supplicatory
 Erfyniwr, wyr *n*, one who solicits or
 Erganu *v*, to celebrate [begi]
 Erglyw *n*, listening
 Erglywed *v*, to listen, to hear
 Ergryd *n*, trembling, dread
 Ergrydiad *n*, tremulation
 Ergrydio *v*, to quake; to cause to quake
 Ergryf *a*, endowed with strength
 Ergryn *n*, terror, horror
 Ergrynawd *n*, trepidation
 Ergryniad *n*, tremulation
 Ergrynig *a*, apt to tremble
 Ergrynoi *a*, terrifying
 Ergrynu *v*, to tremble
 Ergwydd *n*, tumble, fall
 Ergwyno *v*, to complain
 Ergyd -ion *n*, throw, cast; shot; charge
 stroke; gist, meaning, purport, Er
 gyd yr haul, sun-stroke, *coup de soleil*
 Ergydio *v*, to cast, to shoot

Ergydiol *a*, propulsive
 Ergydiwr, wyr *n*, thrower, caster; shot
 Ergyr -ion *n*, impulse, thrust
 Ergyrch *n*, onset, attack
 Ergyrchu *v*, to make onset
 Ergyrio *v*, to thrust, to push
 Ergyriol *a*, impulsive
 Erhelfa, fäu *nf*, hunting party
 Eriod *ad*, from the beginning, ever
 Eriw -ion *n*, progress, course
 Erlewin -oedd *n*, splendour, glare
 Erld -iau *nf*, pursuit, chase: *v*, to chase, to pursue; to persecute
 Erldifa, fäu *nf*, pursuit, chase
 Erldigaeth *nf*, persecution
 Erldio *v*, to pursue, to chase [cutting
 Erldiol *a*, pursuing, chasing; perse-
 Erldiwr, wyr *n*, pursuer, chaser; per-
 Erlif -ion *n*, great torrent [secutor
 Erlif *v*, to stream, to deluge
 Erlyn -ion *n*, pursuit, chase; prosecution
 Erlynad *n*, following; prosecution
 Erlyniad, iaid *n*, pursuer; prosecutor
 Erlyniaeth *nf*, prosecution
 Erlynol *a*, prosecuting
 Erlynnydd -ion, Erlyniwr, wyr *n*, prose-
 Erllen -au *nf*, lamp [cutor
 Erlyfasu *v*, to adventure
 Erlyriad, iaid *n*, the plain
 Ermaes *a*, external, outward
 Ermid *n*, junction: conflict
 Ermig -ion *n*, instrument, tool
 Ermilus *a*, prowling about
 Ermoed *ad*, in all my life
 Ermyg, Ermygedd *n*, respect, honour
 Ermygu *v*, to adore, to revere
 Ern *n*, earnest, pledge
 Ernes -au *nf*, earnest, pledge
 Erniw -ion *n*, harm, hurt
 Erniwed, Erniwiant *n*, detriment
 Erniw *v*, to harm, to injure
 Erniwol *a*, detrimental
 Erno *v*, to give earnest
 Ernwy *n*, briskness, vivacity
 Ernych *n*, that gives anguish
 Ernychol *a*, tormenting
 Ernychu *v*, to torment, to vex
 Ernyd *n*, precipice
 Ertraí, treion *n*, ebb, ebb tide
 Erth *n*, effort, push
 Erthiad *n*, exertion
 Erthrwch, thrychion *n*, rent
 Erthrychu *v*, to mangle, to tear, to rend
 Erthu *v*, to make effort
 Erthwch, ychion *n*, puffing; anguish
 Erthychain *v*, to puff; to groan
 Erthrychiad *n*, puffing

Erthygl -au *nf*, article. Erthyglau
 ffydd, articles of faith
 Erthyl -od *n*, untimely birth, abortion
 Erthylad *n*, abortion, miscarriage
 Erthyliog *a*, miscarrying, abortive
 Erthylu *v*, to bring forth out of time, to
 Erthyst *n*, testimony, test [miscarry
 Erw -au *nf*, slang of land; acre. Erw'r
 gwaed, the field of blood
 Erwain *cn*, goat's beard
 Erwaint *cn*, meadow-sweet
 Erwan *n*, stab, sting
 Erwanu *v*, to stab, to sting
 Erwawd *n*, panegyric
 Erwch *n*, impulse, drive
 Erwig *n*, small plot of land
 Erwyd -oedd *nf*, pole, perch
 Erwydd *np* (-en *nf*), cooper's staves
 Erwydd -au *nf*, pole, perch
 Erwyll *a*, gloomy, dusky
 Erwyn *a*, very white; splendid
 Erwyr *a*, oblique, awry, crooked
 Erydd -on *n*, eagle=Eryr
 Eryf -oedd *n*, impulse, push
 Eryfed *n*, quaffing
 Eryl -oedd *nf*, watch, look
 Eryr -od *n*, eagle. Eryrod, shingles.
 Eryr y môr, the osprey
 Eryrai *nf*, the eagle-stone
 Eryran *nc*, young eagle, eaglet
 Eryres -au *nf*, female eagle
 Eryrfaen, fain *n*, aetites, eagle-stone
 Eryri *nf*, shingles=Eryrod, Eryr
 Eryrol, Eryraidd *a*, aquiline
 Erysgwyddiad *n*, shouldering, jutting
 Erysi *n*, amazement, wonder [out
 Es *n*, separation; shoot
 Es *pr*, since=Er ys
 Esblydd *a*, delicate, tender
 Esblydden *nf*, pippin [explanation
 Esboniad *n*, exposition, commentary;
 Esboniadur -on *n*, expositor, glossary
 Esbonio, Esboni *v*, to explain, to expound
 Esg *n*, what shoots out
 Esgaeth *a*, void of restraint
 Esgaidd *a*, nimble, brisk=Esgeiddig
 Esgair, eiriau *nf*, shank, leg
 Esgar -ion *n*, separation; foe; divorce.
 Llythyr esgar, bill of divorcement
 Esgarant, esgeraint *n*, adversary
 Esgard -ion *n*, cleft, chap
 Esgarden -au *nf*, splinter
 Esgardio *v*, to cleave, to splinter
 Esgardd -ion *n*, rupture
 Esgardde *nf*, dispersion
 Esgaredl *n*, Esgaredigaeth *nf*, separa-
 Esgario *v*, to separate [tion

- Esgeiddig *a*, moving gracefully, nimble
 Esgeirca *v*, to move the shanks
 Esgeiriog *a*, having shanks
 Esgemydd -au *nf*, bench
 Esgeulus *a*, negligent, heedless, careless
 Esgeulusdod, Esgeulusdra *n*, disregard, negligence, carelessness
 Esgeuluso *v*, to disregard, to neglect
 Esgeuluswr, wyr *n*, neglecter
 Esgid -iau *nf*, shoe
 Esglyw *n*, defence, shelter
 Esglywu *v*, to defend
 Esgob -ion, esgyb *n*, bishop
 Esgobaeth *nf*, bishopric, see, episcopate
 Esgobawd *nf*, diocese
 Esgobdy, dai *n*, bishop's house
 Esgobol *a*, episcopal, diocesan; episco-
 Esgobydd -ion *n*, episcopalian [palian
 Esgor *n*, parturition
 Esgor *v*, to bring forth, to be delivered
 Esgordd -ion *cn*, strangers [forth
 Esgori *v*, to quit, to get over; to bring
 Esgorllys *cn*, the birth-wort
 Esgorol, Esgoredigol *a*, parturient
 Esgorwraig, wreigedd *nf*, midwife
 Esgoryd *v*, to part from, to bring forth
 Esgorydd -ion *n*, accoucheur
 Esgud *a*, nimble, flippant, active
 Esgudogyll *n*, woodlark
 Esgus -ion *n*, refraining; excuse
 Esgusawd, odion *n*, excuse, apology
 Esguso, Esgusodi *v*, to make excuse, to excuse
 Esgusodol, Esgusol *a*, excusing, apolo-
 Esgusodydd -ion *n*, apologist [getic
 Esgymmun *a*, excommunicate, execrable
 Esgymmuniad *n*, excommunication
 Esgymmuno *v*, to excommunicate
 Esgymol *a*, unassociating
 Esgymu *v*, to dissolve society
 Esgyn *v*, to ascend, to rise
 Esgynedigaeth *nf*, ascension
 Esgynfa, fëydd *n*, ascent, rise
 Esgynfaen, fain *n*, horse-block
 Esgyniad *n*, ascension
 Esgyniaith *nf*, climax
 Esgynol *a*, ascending, rising
 Esgyr -oedd *nf*, day's ploughing; acre
 Esgyrndy, dai *n*, bone-house
 Esgyrniad *n*, ossification
 Esgyrniog *a*, bony, scraggy
 Esgyrnol *a*, ossific, osseous
 Esgyrnygu *v*, to grin
 Easing *n*, act of bursting out
 Esiw *a*, in a state of want
 Esiwo *v*, to cause want
 Esiwydd *n*, state of want
 Esiwyddu *v*, to feel want
 Esmwyth *a*, soft, smooth; easy; quiet
 Esmwythâd, Esmwythiad *n*, smoothing
 Esmwythäu, Esmwytho *v*, to smooth
 to ease; to appease; to soften
 Esmwythder *n*, smoothness; ease
 Esmwythyd *n*, state of ease
 Esogryn *nf*, the mumps
 Espyd *np*, guests, strangers
 Essill -ion *cn*, offspring, progeny
 Essilling *n*, origin, source
 Essillydd *cn*, offspring, issue
 Essyllt *nf*, what is fair or open
 Est *n*, state of separation
 Estarddu *v*, to break out, to issue
 Estricio *v*, to bustle; to snatch away
 Estrig *a*, apt to dart away
 Estron -iaid *n*, stranger, foreigner
 Estroneiddio, Estroni *v*, to estrange, to become estranged
 Estrones -au *nf*, female stranger
 Estroniad *n*, estrangement
 Estronol *a*, strange, foreign
 Estrys -iaid *nf*, ostrich
 Estyfon, Estyfolion *np*, exogens
 Estyflys *cn*, exogens
 Estyfol *a*, exogenous
 Estyll *np* (-en *nf*), staves, shingles
 Estyllodi *v*, to slit into boards
 Estyllu *v*, to do with shingles
 Estyn -ion *n*, extent; grant
 Estyn, Estynu *v*, to extend, to reach or stretch out
 Estyniad *n*, reaching out
 Estynol *a*, extending, stretching out
 Esu *v*, to push away
 Eswyn *n*, fetlock joint
 Esyddyn *n*, dwelling
 Esyth *np*, sharp sticks: *s* aseth
 Esythu *v*, to drive a stake through
 Etewyn -ion *n*, firebrand
 Etifedd -ion *n*, heir; infant. Etifed-
 cyn delwad, imperfect foetus. Gwrai
 etifeddog, woman in childbed
 Etifeddes -au *nf*, heiress
 Etifeddiaeth *nf*, inheritance
 Etifeddog *a*, having a child
 Etifeddol *a*, hereditary
 Etifeddu *v*, to inherit
 Etifeddwely -au *n*, childbed
 Etifiant *n*, heirship
 Etifo *v*, to inherit; to own
 Etifol *a*, hereditary [ad, agia
 Eto, Eton, Etwa, Ewaeth *c*, yet, still
 Ethais *n*, what spreads out
 Ethol *n*, selection, choice: *a*, select, choice
 Ethol *v*, to select, to choose

Etholedig *a*, chosen, elect. Yr ethol-
 edigion, the elect
 Etholedigaeth *nf*, election [chise
 Etholfraint, freintiau *nf*, elective fran-
 Etholiad *n*, choosing; election
 Etholydd -ion, Etholwr, wyr *n*, elector
 Etholyddiaeth *nf*, electorship, electorate
 Ethrefig *a*, domestic
 Ethrefu *v*, to domesticate
 Ethrewynu *v*, to conciliate
 Ethrin *n*, conflict; toil
 Ethrino *v*, to conflict
 Ethryb -oedd *n*, cause, occasion. O
 ethryb, because, on account of
 Ethrychwil -od *nf*, lizard
 Ethrylith -au *nf*, intuition=Athrylith
 Ethrywyllt *a*, ferocious
 Ethrywyn *v*, to conciliate
 Ethu *v*, to proceed, to go=Myned
 Ethw *a*, of prevailing quality
 Ethy -au *nf*, spur
 Eu *pn*, their, them
 Euad, aid *n*, speedwell
 Euddon *np* (-yn *n*), mites, acari
 Euddoni *v*, to breed mites
 Eugi *v*, to bawl, to shriek
 Eulon *np*, excrements, dung
 Euocäu *v*, to make guilty
 Euod *np*, worms in sheep
 Euog *a*, guilty; false. Euogion, convicts
 Euogbrofi *v*, to convict; to condemn
 Euogbrofiad *n*, conviction
 Euogfarn -au *nf*, condemnation
 Euogfarnu *v*, to find guilty, to condemn
 Euron *np*, bots in horses
 Eurafal, Eurfal, -au *n*, orange; citron
 Euraid, Euraid *a*, golden, of gold
 Euraint *n*, what is of gold
 Eurben *n*, the fish gilt-head
 Eurbiban *np*, orpiment
 Eurdorch, dyrch *nf*, wreath of gold
 Eurdde *a*, covered with gold
 Eurdtrain *np*, barberry-trees
 Eurem -au *nf*, golden jewel
 Eurfaen, fain, feini *n*, chrysolite; phi-
 losopher's stone
 Eurfanadl *np* (-en *nf*), sweet broom
 Eurfrodiad *n*, gold brocade
 Eurgain *a*, of golden brightness
 Eurgaleh *n*, gold enamel
 Eurgrawn *n*, gold treasure; treasure
 Eurriad *n*, doing with gold
 Eurin *a*, of gold, golden
 Eurinllys *n*, St. John's wort
 Eurlen, Eurlen, -i *nf*, arras, kind of stuff
 Eurlliw, Eurliw *n*, gold colour; yellow
 Eurllys *n*, the orache [arsenic

Euron *nf*, laburnum
 Eurwedd *a*, of golden hue
 Eurych -od *n*, goldsmith; worker in
 metal; tinker
 Eurychaeth *nf*, goldsmith's art
 Eurydd -ion *n*, goldfiner
 Euryll -od *n*, jewel of gold
 Eurn *n*, golden trinket
 Ewa -on *n*, uncle (in fond language)
 Ewach *n*, weakling, fribble
 Ewaint *np*, young people
 Ewerddon *nf*, green spot of land; Ireland
 Ewi *v*, to listen, to attend
 Ewiar *a*, smooth; clear; sleek
 Ewig -od *nf*, hind; deer; doe
 Ewin -edd *nf*, nail, talon, claw
 Ewinallt *nf*, steep cliff
 Ewinbil -ion *n*, agnail, hangnail
 Ewinbren -i *n*, tie-beam, girder
 Ewinfedd -i *nf*, nail measure, nail
 Ewingraff *a*, sharp-clawed
 Ewingrwn *a*, turned as a nail
 Ewino *v*, to use the nails
 Ewinog *a*, having nails
 Ewinor *nf*, whitlow
 Ewinrew *nf*, frost-bitten state
 Ewinwasg *nf*, agnail; whitlow
 Ewn *a*, daring, bold, brave=Eofn
 Ewybr *a*, quick, nimble, fleet
 Ewybraidd *a*, of swift nature
 Ewybredd *n*, velocity; glancing
 Ewybren *nf*, the firmament=Wybren
 Ewybro *v*, to glance, to dart suddenly
 Ewydn *a*, clammy, viscous
 Ewydno *v*, to grow viscous
 Ewyll *n*, will, action of mind
 Ewylliad *n*, volition
 Ewyllio, Ewyllu *v*, to exert the will
 Ewyllys -iau -ion *n* & *nf*, will, volition;
 desire; testament
 Ewyllysgar *a*, willing, desirous
 Ewyllysgarwch *n*, willingness
 Ewyllysiwr *n*, one who wills or wishes
 Ewyn -oedd, Ewynedd *n*, foam, spume,
 Ewyngant *n*, surge on a beach [froth
 Ewynog *a*, foamy, frothy
 Ewynu *v*, to foam, to froth
 Ewythr -edd *n*, uncle

F.

FE (mutation of *Me*) *ad*=E
 Fe, Fo *pn*, he, him=Efe, Efo
 Fed (mutation of *Med*) *pr*, as far as,
 to=Hyd
 Fel, Fal (mutation of *Mal*) *ad*, so, as,
 Felly, Fellyn, Efelly *ad*, so, thus [thus

Fory, Eforý (mutation of *Mory*) *ad*,
to-morrow
Fry (mutation of *Bry*) *ad*, above, aloft
Fwlur -iaid (Latin *vulture*) *n*, vulture
Fy (mutation of *My*) *pn*, my
Fyny (mutation of *Myny*) *ad*, upwards.
Oddi fyny, from above
Fyr, Ffyr *cn*, fir, pine

FF.

FFA *np* (ffäen *nf*), beans
Ffaced *n*, curd
Ffad -au *nf*, disguise, mask
Ffado *nf*, mite, trifle
Ffadu *v*, to mask, to feign
Ffawd *a*, masked, disguised
Ffael -ion *nf*, failing, fault
Ffael, Ffaelio *v*, to fail, to miss
Ffaeth *a*, luxuriant, rich; ripe
Ffaethder *n*, luxuriance
Ffaethiad *n*, fecundation
Ffaethu *v*, to make luxuriant
Ffaethus *a*, luxuriant; mellow
Ffaethuso *v*, to fecundate
Ffafr -au *nf*, favour
Ffafril *a* favourable
Ffagl -au *nf*, blaze, flame
Ffaglog *a*, blazing, flaming
Ffaglu *v*, to blaze, to flame
Ffagod -au, Ffagoden *nf*, faggot, bundle
Ffagodi *v*, to tie in faggots
Ffai *n*, cessation; forgetting
Ffaig, ffaigiau *nf*, extremity; stop
Ffain, ffeiniau *n*, cone
Ffair, ffeiriau *nf*, fair
Ffaith, ffeithiau *nf*, fact; act
Ffal -au *n*, closure; heel of a shoe
Ffald -au *nf*, fold; pinfold, pound
Ffaling -au *nf*, mantle, cloak
Ffaln *a*, whirling, twirling
Ffals *a*, false, deceitful
Ffalst *a*, cunning, crafty, sly
Ffalsder *n*, deceitfulness, cunning
Ffalsu *v*, to deceive, to falsify
Ffall *nf*, squab: *a*, squabby
Ffallach -od *nc*, squabby one
Ffan *n*, surface, top
Ffanwg *n*, covered state
Ffanygl *n*, protection
Ffaon, *np*, pod fruit; beans
Ffargod -au *nf*, big paunch
Ffas -au *n*, ligature, band
Ffasg -au *nf*, tie; bundle
Ffasgell -au -i *nf*, bundle, whip
Ffasgellu *v*, to tie in bundles
Ffasgiad *n*, ligation, tying

Ffasgu *v*, to bind, to tie
Ffat -iau *nf*, smart blow, pat
Ffatio *v*, to pat; to box
Ffau, ffeau *nf*, den, cave
Ffaw *n*, radiant; glory
Ffaw *a*, radiant; glorious; fair [perit
Ffawd, ffodion, ffodau *nf*, fortune, pros
Ffawg *n*, delight: *a*, delightful
Ffawr, fforiau *n*, running; course [tree
Ffawwydd *np* (-en *nf*), fir-trees, pine
Ffawydd *np* (-en *nf*), beech-trees
Ffed -ion *nf*, outside; appearance; de
meanour: *a*, outward
Ffedel -au *nf*, the front, lap
Ffedog -au *nf*, apron
Ffedogaid, eidiau *nf*, apronful
Ffedogi *v*, to put on an apron
Ffedon -au *nf*, what screens, screen
Ffedonas -au *nf*, screen; fan
Ffedu *v*, to place outward; to expose
Ffedus *a*, exposed; manifest
Ffei *i*, begone, off, fie
Ffeigiad *n*, driving to an extremity
Ffeinidwydd *np* (-en *nf*), pine-trees
Ffeinig *a*, conical
Ffeio *v*, to put to shame
Ffeirio *v*, to barter, to change
Ffeithiant *n*, operation
Ffeithio *v*, to effect
Ffel *a*, fine; subtle; wily, sly, crafty
Ffelaig *n*, source of knowledge; chief
Ffelder *n*, subtlety, slyness
Ffeli *v*, to act subtly
Ffen *nf*, flowing principle, air
Ffenestr -i *nf*, window
Ffenestrog *a*, having windows
Ffenestru *v*, to make windows
Ffenigl *n*, the fennel
Ffêr, fferau *nf*, the ankle
Ffêr *a*, dense, solid, strong
Ffer *n*, great cold, chillness, freezing
Fferdod, Fferdra *n*, congelation; freezing
Fferdd *a*, solid, firm; thick
Fferf *af*, solid, firm; thick: *m* ffyrf
Fferis *nf*, steel, fire steel
Fferllyd *a*, congealing; chilling
Fferm -ydd -au *nf*, farm; dish, mess
Ffermwr, wyr *n*, farmer
Ffern -au *nf*, the ankle bone
Fferu *v*, to congeal; to congeal;
freeze; to perish with cold
Fferyll -ion, Fferylliad, iaïd, Fferylly
-ion *n*, metallurgist; artist; chemist
Fferyllfa, ffeydd *nf*, laboratory
Fferylliaeth *nf*, chemistry
Fferylltiad, iaïd *n*, hardwaremen
Ffes *n*, subtlety; knowledge

Ffesawd *n*, craft, subtlety
 Ffesol *a*, of a subtle nature
 Ffest *a*, fast, speedy, quick
 Ffestin *a*, of active nature [haste
 Ffestinio, Ffestu *v*, to hasten, to make
 Ffesu *v*, to penetrate, to ken
 Ffetan -au *nf*, sack, bag; pert girl
 Ffetanu *v*, to budget, to bag
 Ffetur *n*, wild oats
 Ffetus *a*, subtle, sly, wily
 Ffeutur *n*, pewter
 Ffi=Ffei
 Ffiaidd *a*, loathsome, detestable
 Ffieiddglwyf -au *n*, foul disease
 Ffieiddiad *n*, abomination
 Ffieiddio *v*, to loath, to abominate
 Ffigys *np* (-en *nf*), figs
 Ffigysbren -au *n*, fig-tree
 Ffigyswydd *np* (-en *nf*), fig-trees
 Ffil *n*, scud, quick dart
 Ffilcas *np*, offcasts, old rags
 Ffilog -od *nf*, wing; filly
 Ffiloges -au *nf*, flirting girl
 Fflor -ion *n*, minstrel, fiddler
 Ffiloreg *nf*, vain babbling, nonsense
 Ffilores -au *nf*, female minstrel
 Ffill -ion *nf*, twist, turn
 Ffillio *v*, to writhe, to twist
 Ffin -iau *nf*, boundary, limit; fine, mulct
 Ffinio *v*, to bound, to limit, to abut
 Ffiniol *a*, bounding, limiting
 Ffinion, Ffinionllyd *a*, abominable, disgusting, loathsome
 Ffinioni *v*, to be disgusted. Ffinioni ar, to be disgusted with, to loathe
 Ffiogen, ffiogod *nf*, coney, rabbit [dish
 Ffiol -au *nf*, vial; bowl, cup; platter,
 Ffiolaid, eidiau *nf*, bowlful, cupful;
 measure of capacity, in some parts
 equal to about $\frac{1}{3}$ of a bushel
 Ffion *cn*, the digitalis: *a*, crimson
 Ffith *n*, gliding motion
 Ffithell -od *nf*, young salmon
 Ffithlen -i *nf*, what glides, glider
 Ffithlio *v*, to glide; to dart
 Fflaced -au *nf*, flock, bunch
 Fflach -iau *nf*, flash. Fflach o dân, a
 flash of fire
 Fflachio *v*, to flash, to glare
 Fflachiog *a*, flashing, glaring
 Ffladr *a*, doatish; oatfish; flattering
 Ffladru *v*, to doat, to fondle; to flatter
 Fflag -iau *nf*, sedge, flag
 Fflangell -au *nf*, whip, scourge
 Fflangellu *v*, to scourge, to whip
 Fflaim, fleimiau *nf*, lancet, fleam
 Fflair, fleiriau *nf*, puff

Fflais, fleisiau *n*, break, rent: open
 Fflam -iau -au *nf*, flame, blaze
 Fflameg *nf*, inflammation. Fflameg y
 brefant, bronchitis. Fflameg y llygaid,
 ophthalmia
 Fflamio *v*, to flame, to blaze
 Fflamio *a*, flaming, blazing
 Fflamlliw *a*, flame-coloured
 Fflamlllyd *a*, flamy, flaming
 Fflamwch *n*, flaming state
 Fflamychu *v*, to emit flames
 Fflasg -au *nf*, basket; flask
 Fflasgaid, eidiau *nf*, basketful
 Fflasged -i *nf*, straw vessel, shallow bas-
 Fflau *nf*, spreading out [ket
 Fflaw, floion *nf*, ray, dart; flaw; splinter
 Fflawnt *a*, smart, gay, gaudy
 Ffle *n*, hem round
 Fflech -au *nf*, squeak, squeal
 Ffled -ion *nf*, restraint; refusal
 Ffled *a*, restricted; scarce: *n*, cheat
 Ffleg -au *nf*, squeak, squeal
 Fflegain *a*, squeaking; chuckling
 Ffleimgoed, Fflamgoed *nf*, the spurge
 Ffleimio *v*, to lance
 Ffleirio *v*, to stink
 Ffleiryn *n*, stinkard
 Ffles, fleision *n*, lees, dregs
 Fflew -ion *n*, what keeps in; guard
 Fflacio *v*, to be overcast
 Fflicws *a*, drizzling
 Ffllich -iau *nf*, squeak, squeal
 Ffllichio *v*, to squeak out
 Fflod *n*, darting, radiation
 Ffloch *af*, abrupt, quick: *m* flwch
 Fflochen -au *nf*, splinter, rift
 Fflochenu *v*, to splinter
 Fflochi *v*, to dart suddenly
 Ffloew *a*, radiant, lucid
 Ffloi *v*, to radiate, to beam
 Fflöyn *n*, splinter; shred: *f* flüen
 Fflur -oedd *n*, bright hue; bloom
 Fflureg -au *nf*, prow of a ship
 Ffluro *v*, to seem bright; to bloom
 Ffluwch *n*, bushy hair: *a*, bushy
 Fflwch *a*, rife, full; brisk
 Fflwr *n*, fine meal; flour
 Fflwring -od *n*, florin
 Fflychio *v*, to break out suddenly; to
 apply or exert one's self; to bustle
 Ffo *n*, flight, retreat: *v*, to flee
 Ffoad *n*, flight, fleeing, retreating
 Ffoadur -iaid, Ffoaduriad, iaidd *n*, fugi-
 Ffoawl *a*, fugitive, retreating [tive
 Ffoc -au *nf*, fire-place, furnace; focus
 Ffod -au *n*, shank, leg
 Ffodog *a*, thick-shanked

Ffodio *v*, to prosper, to thrive
 Ffodiog, Ffodiol, Ffodus *a*, prosperous, lucky, fortunate
 Ffoddgraff -au *n*, photograph
 Ffoddgraffiaeth *nf*, photography
 Ffoddi *v*, to cast a splendour
 Fföedigaeth *nf*, flight
 Ffoi *v*, to flee, to retreat
 Ffol *a*, silly, foolish
 Ffolcen -od *nf*, foolish or silly woman
 Ffolledd *n*, foolishness, folly
 Ffolen -au *nf*, buttock, haunch
 Ffolenig *nf*, little buttock
 Ffolenog *a*, having large buttocks
 Ffolennu *v*, to become rotund
 Ffoles -au, Ffolog -od *nf*, silly female
 Ffoli *v*, to accuse of folly
 Ffolineb *n*, foolishness, folly
 Ffoll *nf*, broad squab
 Ffollach -au *nf*, squab, waddler
 Ffollach -od, ffelych *nf*, patten; clog
 Ffon, ffyn *nf*, staff; cudgel. Ffon ddwybig, quarter-staff; pitchfork. Ffon daf, sling. Chwareu'r ffon ddwybig, to prevaricate; to play fast and loose
 Ffonod -iau *nf*, stroke with a stick, bastinado [with a stick
 Ffonodio, Ffondorio *v*, to cudgel, to beat
 Ffonwaew, ffynwewyr *nf*, javelin, hal-
 Ffor -iau *nf*, passage; road [berd
 Fforch -au, ffych *nf*, fork; prong
 Fforchdroed, draed *n*, cloven foot
 Fforchi *v*, to fork [straddling
 Fforchog, Fforchol *a*, forked, bifurcate;
 Fforchogi *v*, to fork; to straddle
 Fforchwain, weiniau *nf*, rustic cart
 Ffordd, ffyrdd *nf*, way, road; passage; distance. Ffordd fawr, highway.
 Ffordd haiarn, railway. Lleidr pen ffordd, highwayman
 Fforddio, Fforddoli *v*, to explore a way; to direct or point a way
 Fforddol, Fforddrych *a*, wayfaring
 Fforddwydd *n*, way
 Fforest -ydd -au *nf*, forest; park
 Fforestu *v*, to forest
 Fforffed -ion *nf*, forfeit
 Fforffetio, Fforffedu *v*, to forfeit
 Fforio *v*, to explore; to spy or scout
 Fforiol *a*, exploratory
 Ffortun -au *nf*, fortune
 Ffortunus, Ffortuniol *a*, fortunate
 Ffos -ydd *nf*, ditch, trench
 Ffosawd *n*, gash, cut
 Ffosi *v*, to trench, to ditch
 Ffosp -au *nf*, breach, gap
 Ffoswn *n*, gasher; sword

Ffothell -au -i *nf*, blister; wheal
 Ffothellu *v*, to blister; to rise in blisters
 Ffraeth *a*, prompt, fluent; witty; flippan- [quence; flippan-
 Ffraethder, Ffraethineb *n*, fluency, el
 Ffraetheb *nf*, oratory; witty expression
 Ffraethebu *v*, to harangue
 Ffraethoneg *nf*, elocution
 Ffral -oedd *n*, crazy fellow
 Ffranc -od *n*, youth, freeman
 Ffranc *a*, prompt; free, frank
 Ffrancoen *n*, beaver
 Ffrantr *n*, pewter
 Ffrau, ffrenon *nf*, flux, torrent; gush
 Ffrau *a*, streaming, gushing
 Ffraul, ffreulon *n*, rippling
 Ffraw *n*, state of motion, bustle
 Ffraw *a*, full of motion, alert
 Ffrawd, ffrodiau *n*, commotion, bustle
 Ffrawd n, stir, tumult
 Ffrawd *a*, agitated; prompt
 Ffrawd n, humour, fancy
 Ffrawd n, humoursome
 Ffrawd n, full of motion
 Ffrawd *v*, to be full of bustle
 Ffrawd n, commotion
 Ffrawd *a*, agitated, bustling
 Ffrec, Ffreg *nf*, chatter, gibberish
 Ffregod -au *nf*, preachment; babble
 Ffregodi *v*, to chatter, to talk gibberish
 Ffreging *a*, active, of free or full growth
 French. Llygod Ffreging, rats. Cw
 Ffreging, walnuts
 Ffreinig *a*, free; of free growth
 Ffres, Ffresg *a*, active; pure, fresh
 Ffresio, Ffresgu *v*, to freshen
 Ffreulo *v*, to ripple, to purr
 Ffreuo *v*, to gush, to spout, to spurt
 Ffreul *a*, gushing, spouting
 Ffreutur -iau *n*, friary
 Ffrew *n*, state of stillness
 Ffrewyll -au *nf*, scourge, whip
 Ffrewyllio, Ffrewyllu *v*, to whip,
 Ffrewylliwr, wyr *n*, scourger [scour-
 Ffrewyn *n*, quelled state
 Ffrewynu *v*, to quell, to still
 Ffrid -iau *n*, sudden start
 Ffridd -oedd *nf*, forest; park
 Ffring -au *n*, brow, ledge
 Ffril -ion *n*, trifling thing
 Ffrill -ion *n*, twittering, chattering
 Ffrin -iau *n*, brow of a cliff
 Ffris -iau *n*, nap, frieze
 Ffrist -iau *n*, cube; a die to play with
 Ffristial, Ffristiol *n*, dice-box
 Ffrit -iau *n*, quick start or jerk
 Ffriten *nf*, slight female, little girl

Ffrityn *n*, slight fellow, little chap
 Ffriw -iau *nf*, mien, aspect, phiz
 Ffroch -ion *nf*, fury, rage: *a*, raging
 Ffroell *n*, inflammation
 Ffroen -au *nf*, nostril, nose
 Ffroeni *v*, to snort, to snuff
 Ffroeniol *a*, of the nostril
 Ffroenochi *v*, to turn up the nose; to snort; to disdain [disdainful]
 Ffroenochlyd *a*, turning up the nose;
 Ffroenuchel *a*, of a high gait, haughty
 Ffroes -au *nf*, onelet
 Ffrom *a*, fuming; testy, touchy
 Ffromder *n*, testiness
 Ffroffol *a*, passionate, reckless
 Ffromi *v*, to fume; to be in a pet; to be testy, to grow angry
 Ffronc -iau *nf*, cage; hut
 Ffros *n*, quick rise, toss
 Ffrost *n*, vaunt; pomp, ostentation
 Ffrostiwr *v*, to vaunt to brag, to boast
 Ffrostriwr, wyr *n*, braggart, boaster
 Ffrowyll *n*, outrage, tumult
 Ffrowyllu *v*, to commit outrage
 Ffrowys *a*, turbulent; terrible
 Ffrwch, ffrychion *n*, violent ruption
 Ffrwd, ffrydiau *nf*, stream, torrent
 Ffrwg *n*, violence, outrage
 Ffrwgwd *n*, squabble, brawl, fray
 Ffrwm *a*, luxuriant; rank
 Ffrws, ffrysoedd *n*, sudden motion
 Ffrwst *n*, quick emotion; hurry, bustle
 Ffrwt, ffrytiau *n*, jet, toss, frisk [haste]
 Ffrwt *ad*, soon, suddenly; at once;
 Ffrwyd -au *n*, pulsion, impulse [plump]
 Ffrwydriad, Ffrwydrad *n*, explosion
 Ffrwydro *v*, to explode
 Ffrwydrol *a*, explosive
 Ffrwyl *n*, mist; drizzling rain
 Ffrwylo *v*, to drizzle
 Ffrwyn -i *nf*, bridle; restraint. Ffrwyn
 ddall, bridle with blinders or blinkers
 Ffrwyno *v*, to bridle, to curb
 Ffrwynol *a*, bridling [violent]
 Ffrwys *n*, vehemency: *a*, vehement,
 Ffrwyso *v*, to act ardently
 Ffrwyth -au *n*, fruit: vigour [tion]
 Ffrwythiad, Ffrwythiant *n*, fructifica-
 Ffrwythiannu *v*, to fructify [ergetic]
 Ffrwythlawn *a*, fruitful; luxuriant; en-
 Ffrwythlondeb, Ffrwythlonder, Ffrwyth-
 lonedd, Ffrwythineb *n*, fruitfulness
 Ffrwythloni *v*, to be fruitful
 Ffrwytho *v*, to fructify, to bear fruit; to invigorate
 Ffrychwyllt *a*, wild, rapid, furious
 Ffrydan *nf*, streamlet

Ffrydio *v*, to stream, to gush
 Ffrydiol *a*, streaming, gushing
 Ffrymio *v*, to grow luxuriant
 Ffryn -iau *n*, quiver, shudder
 Ffrysio *v*, to bustle, to hasten, to hurry
 Ffrysteil -oedd *n*, hurly-burly
 Ffrystellach, Ffystellu *v*, to bustle
 Ffrystio *v*, to hurry off
 Ffrystirol *a*, full of bustle
 Ffu -on *n*, fleeting state: *a*, passing
 Ffuannol, Ffuantus *a*, feigning, dis-
 sembling
 Ffuannu *v*, to feign, to dissemble
 Ffuant, annoedd *n*, feint, pretence
 Ffug -ion *n*, feint, disguise, guise
 Ffugeb -ion *nf*, fable, novel
 Ffugenw -au *n*, pseudonym, sobriquet
 Ffugio *v*, to disguise, to dissemble, to pretend; to forge
 Ffugiwr, wyr *n*, dissembler, impostor
 Ffuglo *v*, to inflate
 Ffugr -au *nf*, type, figure
 Ffugryn -au *n*, figure: *f* ffugren
 Ffull -ion *n*, haste, celerity
 Ffullio *v*, to hasten, to bustle
 Ffulliog *a*, full of bustle
 Ffuner -an *n*, chimney; funnel
 Ffun *n*, breath; gasp
 Ffun -oedd *nf*, bundle
 Ffunell *nf*, small bundle
 Ffunen *nf*, lace, fillet; handkerchief
 Ffunenu *v*, to bind, to lace
 Ffunud *n*, figure, manner [gloves]
 Ffuon *cn*, what blushes or blooms; fox-
 Ffur *a*, wary, wily, crafty, wise
 Ffured -au *nf*, wily one; ferret
 Ffuredu *v*, to ferret out
 Ffurf -iau *nf*, shape, form, order
 Ffurfafen *nf*, firmament, sky, heaven
 Ffurfeiddio *v*, to frame
 Ffurio *v*, to form, to shape
 Ffurflywodraeth *nf*, constitution
 Ffurwasanaeth *n*, liturgy
 Ffuro *v*, to act warily
 Ffust -iau *nf*, flail; thresher
 Ffustfa, ffydd *nf*, boxing match; beating
 Ffusto *v*, to beat, to bang, to thresh
 Ffwd *n*, quick motion
 Ffwdan -au *nf*, bustle, hurry, flurry
 Ffwdanu *v*, to be in a flurry
 Ffwdanus *a*, fidgety, flurried
 Ffwg *n*, what is volatile
 Ffwgws *n*, dry leaves; tobacco
 Ffwng, ffyngeodd *n*, fungus
 Ffwl, ffylaid *n*, blunt one, fool. Ffwl
 y flair, merry-andrew
 Ffwlach *cn*, refuse; light corn

Ffwlbart -iaid *n*, fitchet, polecat
 Ffwlbri *n*, trash, stuff, refuse, dregs
 Ffwlcyn *n*, foolish or silly fellow; wise-
 Ffwfn *n*, puff; sigh [acre
 Ffwndwr *n*, confusion, hurly-burly,
 bustle, fuss [to spring out
 Ffwnt *n*, what is generated or caused
 Ffwr *n*, divergency; fur: *pr*, off
 Ffwrch, ffyrchod, ffyrchau *n*, fork; the
 junction of the thighs
 Ffwydd *i*, off, away: *ad*, away
 Ffwrn, ffyrnau *nf*, furnace, oven
 Ffwrnais, eisiau *nf*, furnace
 Ffwrrw, Ffwrrw *n*, soft hair, fur
 Ffwrtiar *n*, squab
 Ffwrtog *nf*, short tail, scut
 Ffwyl -au *n*, stroke; foil
 Ffwyn *n*, hay newly cut
 Ffwynen *nf*, hay bandage
 Ffwynog -ydd, Ffwyneg -au *nf*, meadow
 Ffwyr *nf*, drive; onset
 Ffwyro *v*, to impel, to expel; to assault
 Ffyd *np*, garments, robes
 Ffydd *nf*, faith, reliance
 Ffyddfrawd, frodyr *n*, brother in faith
 Ffyddio *v*, to have faith
 Ffyddiol *a*, relating to faith
 Ffyddlawn *a*, faithful, loyal
 Ffyddlondeb *n*, faithfulness
 Ffyddloni *v*, to be faithful
 Ffyddloniad, -iaid *n*, faithful. Y ffydd-
 loniaid, the faithful
 Ffyngwy *n*, ketchup
 Ffylor *n*, dust, powder
 Ffyll *a*, overgrown; gloomy
 Ffyllio *v*, to overshadow
 Ffyllwydd *np* (-en *nf*), the cypress
 Ffynd *nf*, respiration, breathing
 Ffynegl -au *nf*, furrow
 Ffyneglu *v*, to furrow
 Ffynel -oedd *nf*, air hole, vent
 Ffyniamus *a*, prospering, successful
 Ffyniant *n*, prosperity, success
 Ffyndwydd *np* (-en *nf*), fir-trees,
 pine-trees [scource
 Ffynnon -au *nf*, fountain, well, spring;
 Ffynnonell -au *nf*, issue; spring
 Ffynnoni *v*, to rise in springs
 Ffyndu *v*, to prosper, to thrive
 Ffyr *cn*, pine, fir
 Ffyrf *am*, thick; firm, steady: *f*fferf
 Ffyrfer, Ffyrfiant *n*, thickness, firmness
 Ffyrfhau, Ffyrfeiddio, Ffyrftio *v*, to be-
 come firm or thick; to make firm
 Ffyrlling, Ffyrlling, -au -od *nf*, farthing
 Ffyrnig *a*, outrageous, fierce, cruel
 Ffyrnigo *v*, to grow fierce

Ffyrnigwydd *n*, fierceness [m
 Ffyrnigwr, wyr *n*, violent or outrageo
 Ffysg -ion *n*, impetuosity
 Ffysg *a*, hasty, impetuous
 Ffysgio *v*, to hasten
 Ffysgiol, Ffysgiolin *a*, impetuous
 Ffysgiolyn *n*, one of a quick or impet
 ous course; hero

G.

GADAEI. Gadaw, Gadu *v*, to quit,
 leave; to give over; to forsake;
 permit, to let, to allow
 Gadawedigaeth *nf*, act of leaving
 Gadawiad *n*, leaving
 Gaddaw *v*, to promise, to assure=Add
 Gaddewid -ion *nf*, promise=Addewid
 Gafael -ion *nf*, hold, grasp; chord (c
 music). Gafael wyth, octave
 Gafaelfach -au *n*, grappling-hook
 Gafaelgar *a*, apt to hold, grasping
 Gafaelgi, gwn *n*, mastiff
 Gafaeliad *n*, hold; capture
 Gafaeliog *a*, having hold, grasping
 Gafaelu, Gafaelyd *v*, to hold, to gras
 Gafaelus *a*, apt to lay hold, grasping
 Gaf -au, geif *nf*, fork; the stride [d
 Gaflach -au *n*, fork; the stride; ang
 Gaflachog *a*, forked; waddling; car
 Gafachu *v*, to fork; to beard [ing a d
 Gafaw -on *n*, salmon peel
 Gafaweg -au *nf*, salmon net
 Gafir, geifr, gafrod, geifrod *nf*, goat, sl
 goat. Geifr dany, fallow deer
 Gafraidd *a*, like a goat
 Gafren *nf*, little goat
 Gafrewig -od *nf*, gazelle, antelope
 Gafrio *v*, to stack corn; to caper
 Gafirnam -au *n*, capriole, prancing
 Gag -au *nf*, aperture, cleft=Ag
 Gagen -au *nf*, cleft, chink=Agen
 Gagendor -au *n*, yawning gulf, gulf
 Gai *n*, foam, spray, froth
 Gaing, geingau *nf*, wedge; chisel
 Gail, geiliau *n*, the eyelid
 Gair, geiriau *n*, word, saying. G
 dodi, epithet. Gair llanw, expletic
 Gair ymlyn, enclitic. Ar y g
 forthwith; all of a sudden
 Gaith, geithoedd *nf*, utterance: *a*, o
 Gal, geli *n*, plain; jail, gaol
 Gal *a*, spread out; clear, fair
 Gal -on *n*, enemy, foe
 Galaeth *nf*, the galaxy, the milky wa
 Galaeth *n*=Alaeth
 Galan -oedd *nf*, dead body, corpse

Galanas -au *nf*, Galanasdra *n*, murder,
 Galanasol *a*, murderous [massacre
 Galanasu *v*, to murder, to massacre
 Galar -au *n*, mourning, grief
 Galareb -ion *nf*, threnody; monody
 Galargan -au, Galargerdd -i *nf*, monody
 Galarloes -au *nf*, pang of grief
 Galarnad -au *nf*, lamentation
 Galarnadu *v*, to utter moans, to moan
 Galarnwyf -au *n*, passion of grief
 Galaru *v*, to lament, to mourn
 Galarus *a*, mournful, sad, lamentable
 Galarwisg -oedd *nf*, mourning-dress
 Galawnt *a*, fair, brave, gallant
 Galeg *nf*, Gaulish tongue
 Galiaid, Galiod *np*, people of Gaul
 Galon *np* (gal *n*), hostile ones, foes
 Galw *v*, to call; to invoke; *n*. call;
 vocation [profession
 Galwad *n*, calling; vocation: *nf*, calling,
 Galwai, eion *n*. vocative case
 Galwedig *a*, called, named
 Galwedigaeth *nf*, calling, profession
 Galwedigol *a*, denominative; vocative
 Galwyn -i *n*, gallon, eight pints
 Galwys *np*, people of Gaul
 Gâl *n*. energy; ability=Gallu
 Gallad *n*, being able [to be able
 Gallael *v*, to be possible; to be of power;
 Galldwymyn -au *nf*, tertian ague
 Galldwyn *n*, the plague
 Galledig, Galledigol *a*, potential
 Galledigaeith *nf*, possibility
 Gallmarw *a*, ready to die
 Gallofydd -ion *n*. mechanic
 Gallofyddol *a*, mechanical
 Gallofyddiaeth *nf*, mechanics
 Gallt, gelltydd *nf*, ascent; cliff
 Galltofydd -ion *n*, mechanic
 Gallu -oedd *n*, power, ability
 Gallu *v*, to be able. Gallaf, I can; I may
 Galluad *n*, making able
 Gallnadwy *a*, possible, effectible
 Galluedigaeth *nf*, making able
 Galluedigo *v*, to make able
 Galluedd *n*, might, puissance
 Galluo *v*, to give power
 Galluog *a*, powerful, mighty
 Galluogedd *n*, potentiality
 Galluogi *v*, to empower, to enable
 Galluol *a*, energetic, potent
 Gallus *a*, powerful, mighty
 Gân *nf*, birth; the thrush
 Gân -oedd *n*, capacity; mortise
 Gân *pr*, with, by. Gân ddywedyd, say-
 ing. Gân wreuthur o honot hyn, as
 thou hast done this. Mae genyf, I

have. Drwg genyt, thou art sorry,
 Cas ganddo, he hates. Gwell ganddi,
 she prefers. Da genym, we are glad.
 Edifar genych, you repent. Nid oes
 ganddynt, they have not
 Ganu *v*, to contain, to hold
 Gar -au *nf* & *n*, the ham, the shank
 Gar *pr*, at, by, nigh, near=Ger
 Garan -od *nf*, shank; crane
 Garanu *v*, to shank, to shaft
 Gardys, Gardas, -au -on *n*, garter
 Gardd, gerddi *nf*, garden
 Garddu *v*, to make or cultivate a garden
 Garddwr, wyr *n*, gardener
 Garddwriaeth, Garddoriaeth *nf*, horti-
 Garddwy *n*, caraway seed [culture
 Gargam *a*, knock-kneed
 Garlir *a*, long-shanked
 Garllaes *a*, limping, halting
 Garleg *np*, the garlic
 Garlleghan *nf*, head or clove of garlic
 Garm -oedd *nf*, shout, outcry
 Garmio *v*, to set up a cry, to shout
 Garmiol *a*, shouting, bawling
 Garsyth *a*, stiff in the ham [inclosure
 Garth -au *nf*, buttress; ridge; fold or
 Garthan, Garthen, au *nf*, encampment
 Garthon *n*, ox goad
 Garw, geirw *a*, rough: *n*, what is rough,
 torrent; the afterbirth
 Garwedd *n*, roughness
 Garwellt *n*, coarse grass
 Garwen *nf*, virago
 Garwhau *v*, to roughen
 Gast, geist *nf*, bitch
 Gasten *nf*, little bitch
 Gau *n*, falsehood, lie
 Gau *a*, false, lying
 Gauaf -au -oedd *n*, winter
 Gauafdy, dai *n*, winter house
 Gauafle -oedd *n*, winter quarters
 Gauafnos -au *nf*, winter night
 Gauafol *a*, wintry, brumal, hibernal
 Gauafu *v*, to pass the winter, to winter,
 to hibernate
 Gaw *n*, sinew, tendon=Gewyn
 Gawl, golau *n*, dawn: *a*, holy
 Gawr, goriau *nf*, shout, outcry; gray
 Gawri *v*, to shout, to bawl
 Gawy *a*, sinewy; nervous
 Gefail, feilian *nf*, tongs, pincers; smithy
 Gefeilio *v*, to use pincers or tongs
 Gefell -iaid -od *nc*, twin: *f* gefelles
 Gefyn -au *n*, fetter, gyve
 Gefynog *a*, fettered, shackled
 Gefynu *v*, to fetter, to shackle
 Geian *n*, spray, foam

- Geingio *v*, to drive a wedge; to wedge
 Geilig *a*, hunting, exploring
 Geilwad, waid *n*, caller; driver
 Geirda *n*, good report, faming=Gair da
 Geirdardd, Geirdarddiad *n*, etymology
 Geirdro -ion *n*, pun, quibble
 Geirdroi *v*, to pun, to quibble
 Geirddadlu *v*, to cavil
 Geirddoeth, Geirgall *a*, of discreet words
 Geirfa -on *nf*, vocabulary
 Geirgar *a*, verbose, wordy
 Geirgrawn *n*, collection of words
 Geiriad *n*, wording, phraseology
 Geiriadu *v*, to word, to phrase
 Geiriadur -on *n*, dictionary, lexicon
 Geirio *v*, to word, to phrase
 Geiriog, *a*, verbose, wordy
 Geiriol *a*, verbal
 Geiriolaeth *nf*, phraseology
 Geirioli *v*, to use words
 Geiriolus *a*, garrulous, talkative
 Geirlyfr -au *n*, dictionary, lexicon
 Geirlyfryn -au *n*, vocabulary, small dictionary, glossary
 Geirllaes *a*, of drawling words
 Geirllwydd *a*, persuasive
 Geiroyddiaeth *nf*, lexicology, the science of words, philology
 Geirwedd *nf*, Geirweddian *n*, phraseology; dialect
 Geirwir *a*, of true words, truth-speaking
 Geirydd -ion *n*, worder, speaker; philologist
 Geiryddiaeth *nf*, etymology [logist
 Gel, Gele, Gelen, Geleu, -od *nf*, leech
 Gelach *nc*, sorry fribble
 Geleuan *nf*, small leech
 Geleurudd *a*, crimson-stained
 Geli, ion *n*, shooting out
 Gelin *n*, shoot, sprig
 Geloer *a*, temperately cold
 Gelwain *v*, to be crying out
 Gelwig -oedd *nf*, brushwood
 Gelyn -ion *n*, foe, enemy
 Gelynes -au *nf*, female foe
 Gelyniaeth *nf*, hostility, enmity
 Gelyniaethus *a*, hostile, inimical
 Gelynol *a*, hostile, adverse
 Gelynoldeb *n*, state of war
 Gelyst *np*, sedges, flags
 Gell *a*, of a dun colour
 Gellaig *np* (gelleigen *nf*), pears
 Gellaist, eist *nf*, buck-hound
 Gelleigwin *n*, perry
 Gelleigwydd *np* (-en *nf*), pear-trees
 Gellgi, gwn *n*, buck-hound
 Gellhesg *np*, the corn-sedge
 Gem -au *nf*, gem, jewel
- Gemu *v*, to set with gems
 Gemwaith *n*, jewellery, jewelry
 Gemydd -ion *n*, jeweller
 Gêu, genoedd *n*, intellect; soul; life
 Gêu, genau *nf*, jaw, chin, mouth
 Genedigaeth *nf*, nativity, birth
 Genedigol *a*, native, natal
 Geneth -od *nf*, girl, daughter
 Genethaidd *a*, girlish, maidish
 Genethan, Genethig *nf*, little maid
 Geneu -au *n*, mouth; pass. opening of
 Geneuaid, eidiau *n*, mouthful [vall
 Genedigoeg -ion *nf*, lizard
 Genenol *a*, oral, by mouth
 Genfa, fâu *nf*, snaffle, bit
 Gengload *n*, locked jaw
 Geni *v*, to be brought forth, to be born
 Gêni *v*, to be contained
 Genid *n*, nativity, birth
 Genidfraint, freintiau *nf*, birthright
 Genill -ion *n*, offspring, issue
 Genilles -au *nf*, young nymph
 Genogl -au *nf*, the mandible
 Genol *a*, relating to birth
 Genwair, weiriau *nf*, angling-rod
 Genweirio *v*, to angle, to fish
 Genyf, &c. See Gan *pr*.
 Geol -au -ydd *nf*, jail
 Gêr, gerau *n*, utterance; cry
 Ger *pr*, by, at, near, hard by. Ger bron, Ger gwydd, Ger wyneb, in the presence of, before. Ger llaw, near by; at hand
 Gerag *pr*, in a direction
 Gerain *v*, to squeak, to cry
 Gerfod *n*, presence
 Gerfydd *pr*, in contact with, by
 Geri *n*, cholera, bile, gall. Y geri marw, the cholera morbus
 Gerïaidd *a*, choleric, bilious
 Gerïol *a*, relating to bile
 Germain *v*, to be wailing; to cry often
 Gern -au *n*, progenitor in the fifth
 Gerwin *a*, rough, severe [g
 Gerwindeb *n*, roughness
 Gerwino *v*, to roughen
 Gerwinol *a*, rough; horrid
 Geryn -od *n*, one that squeaks. Ger hwyad, drake
 Gestwng *v*, to bow, to lower=Gostw
 Geuaddoliad *n*, idolatry
 Geuawd *n*, falsifying
 Geubwyll -ion *n*, false reason
 Geudeb *n*, falsehood, deceit
 Geudy, dai *n*, privy house, jakes
 Geuddadlu *v*, to deceive with words
 Geuddadlwr, wyr *n*, sophist

Geudduw -iau *n*, false god
 Genedd *n*, falsity, fallacy
 Geuffydd *nf*, false faith
 Geugred -au, Geugrefydd -au *nf*, Geu-
 lith -iau *n*, false faith, heresy
 Geulun -iau *n*, chimera
 Geno *v*, to falsify, to lie
 Geuol *a*, false, deceiving
 Geurith -iau *n*, phantom
 Geuwedd *nf*, illusion
 Gewach -od *n*, glutton
 Gewai, eiod *n*, lean glutton
 Gwyn -au *n*, sinew, tendon
 Gwynog *a*, having sinews
 Gwynol *a*, relating to sinews
 Gi, gïau *nf*, fine fibre, nerve
 Giach -od *nf*, snipe
 Giâr, gieir *nf*, hen (S.W.)=Iâr
 Giâu *np* (gi, gïen *nf*), nerves
 Gid *nf*, she-goat, goat
 Giden *nf*, little goat, kid
 Gïen *nf*, single nerve
 Gïeuedd *n*, the nervous system
 Gil -ion *n*, yielding; ferment
 Gild -iau *n*, what is produced
 Gildio *v*, to yield, to produce
 Gilydd *np*, mutual selves, each other
 person or thing
 Gin -ion *n*, pelt; thin skin
 Ginio *v*, to flay, to strip
 Giog *a*, having nerves
 Giol *a*, relating to the nerves
 Girad *n*, mourning: *a*, piteous
 Giten *nf*, little she-goat
 Gith *n*, cockle
 Glafoerio, *v*=Glyfoerio, &c.
 Glafru *v*, to flatter
 Glai *a*, glistening, smooth
 Glaif, gleifiau *n*, crooked sword, glaive
 Glain, gleiniau *n*, what is pure, gem;
 angel, saint. Glain y cefn, the back-
 bone, spine
 Glain *a*, pure, clear; holy [fair
 Glân *a*, pure, clear, clean, holy; beautiful,
 Glan -au, glenydd *nf*, brink, side, shore
 Glanbarol *a*, detergent, cleansing
 Glandeg *a*, comely and fair, beautiful
 Glanhaol *a*, cleansing; purging
 Glanhau *v*, to purify, to cleanse
 Glaniadur -on *n*, pair of snuffers
 Glanio *v*, to go ashore, to land
 Glanwaith, Glanwedd *a*, clean, tidy
 Glanweithdra *n*, cleanliness
 Glanweithus *a*, abstergent
 Glas, gleision *n*, blue; verdancy: *a*, blue;
 pale; gray; verdant, green, fresh.
 Glas y dorlan, kingfisher. Glas y

pared, titmouse. Caseg las, grey
 mare. Glas resaw, cool or indifferent
 reception, sorry or half welcome. Ar
 ei oreu glas, to the utmost of his ability
 Glas *ad*, very, highly, extremely
 Glasan -au, Glasanen *nf*, grayling
 Glasbail *n*, bloom of fruit
 Glaschwerthin *v*, to simmer
 Glasdonen *nf*, scarlet oak
 Glasdorch, dyrch *nf*, leveret; cub
 Glasdwr, Glasdwfr *n*, milk and water
 Glasddydd *n*, dawning day
 Glasm -au *nf*, sapphire [riol
 Glasfaen, fain *n*, blue stone, Roman vit-
 Glasfaran -edd *n*, samlet
 Glasgangen *nf*, grayling
 Glasglwyf *n*, green sickness, chlorosis
 Glasgoch *a*, purple: *n*, purple
 Glasgoludd *np*, the small guts
 Glasgroen, grwyn *n*, cuticle, membrane
 Glashaid, {heidiau *nf*, young swarm
 Glasiad *n*, tinging with blue
 Glaslanc -iau *n*, half-grown youth
 Glaslys *n*, the woad
 Glasnur *n*, chloride
 Glasog *nf*, gizzard; liver
 Glasog *a*, blue or livid
 Glasrew *n*, hoar frost
 Glasu *v*, to make blue; to grow pale
 Glaswelw *a*, of a blue paleness
 Glaswellt *cn*, green grass
 Glaswelltyn *n*, blade of green grass
 Glaswen *nf*, simmer, smirk
 Glaswennu *v*, to simmer
 Glaswst *nf*, chlorosis, green sickness
 Glaswydd *np* (-en *nf*), green saplings
 Glaswyn *am*, bluish, white: *f* glaswen
 Glaswyrdd *a*, bluish, green: *f* glaswerdd
 Glaw *n*, brightness, lucidity
 Glawdd *n*, lustre, splendour
 Gledd -au *n*, the green sward
 Gleiad, aid *nf*, dung dried for fuel
 Gleiaden *nf*, piece of dung for fuel;
 Gleifio *v*, to use a scimitar [casing
 Gleindid *n*, purity; holiness
 Gleindorch, dyrch *nf*, string of beads
 Gleinfaen, feini, fain *n*, alabaster
 Gleiniadur -on *n*, pair of snuffers
 Gleinio *v*, to purify; to hallow; to sanctify
 Gleisiad, iaid, Gleisiedyn *n*, salmon
 Gleisiadeg *nf*, salmon net
 Gleision *np*, clarified whey
 Glendid *n*, purity; fairness, beauty
 Glesid *n*, blueness; paleness
 Glesin *n*, the green sward
 Glesni *n*, blueness; paleness; verdancy;
 the chlorosis, green sickness

- Gleswg *n*, blueness; verdancy
 Glesygen *nf*, green spot
 Glesyn *n*, what is blue
 Glew-ion *n*, resolute man: *a*, persevering;
 brave, stout, valiant, daring; clever
 Glewa *v*, to scrape together
 Glewai *nc*, acute one [bravery
 Glewder, Glewddid, Glewyd *n*, resolution;
 Glin-iau *n*, the knee
 Glingam *a*, knock-kneed
 Glinio *v*, to knee, to kneel
 Gliniogai *n*, cow-wheat
 Glo *n*, coal
 Globwll, byllau *n*, coal pit=Pwll glo
 Gloddest -au *n*, carousal, revelling
 Gloddestu *v*, to carouse, to revel
 Gloddestwr, wyr *n*, reveller, voluptuary
 Glöen *nf*, glower; glow-worm
 Gloes -au -ion *nf*; pang; qualm. Gloes
 ymadrodd, trope
 Gloesi *v*, to cause a pang; to vomit
 Gloesineb, Gloeswg *n*, state of anguish
 Gloesygiad *n*, swooning [a qualm
 Gloesygu *v*, to swoon, to faint, to have
 Gloesyn *n*, pang, qualm
 Gloesyndod *n*, fainting state [a qualm
 Gloesynu *v*, to swoon, to faint, to have
 Gloew *a*, bright, transparent, shining,
 clear [brightness
 Gloewder *n*, clearness, transparency,
 Gloewddu *a*, bright black
 Gloewgoch *a*, bright red
 Gloewi *v*, to clear, to brighten
 Gloewineb *n*, lucidity
 Gloewlys-iau *n*, the euphrasy
 Gloewon *np*, the clear of liquids
 Gloth *af*, voluptuous; greedy, glutton-
 ous, gorging: *m* glwth
 Glothineb *n*, voluptuousness=Glythineb
 Glöyn *n*, burning coal; glow-worm.
 Glöyn byw, butterfly
 Glud-ion *n*, leader, chief
 Glud-ion *n*, glue; birdlime; paste
 Glud *a*, tenacious; diligent [miness
 Gludedd, Gludrwydd *n*, viscosity, clam-
 Gludio *v*, to cement, to glue
 Gludiog, Gludiol *a*, viscous, glutinous
 Gludiogi, Gludioli *v*, to make viscid
 Gludwydd *np* (-en *nf*), lime twigs
 Glwth, glythion *n*, voluptuary; couch:
a, voluptuous, sensual, gluttonous
 Glwthfainc, feinciau *n*, sofa, couch
 Glwyd, Glwys *a*, of fair appearance:
 pure; holy; fair
 Glwysdeb *n*, sanctity, sanctitude
 Glwysfudd-ion *n*, benefice
 Glwyso *v*, to sanctify

- Glwysol *a*, sanctified; pure
 Glyfaen, fain, feini *n*, gypsum
 Glyfoer-ion *n*, drivel, slaver
 Glyfoerio *v*, to slabber, to foam, to froth
 out; to drivel
 Glyfoerllyd *a*, drivelling
 Glyn-oedd *n*, deep vale, glen
 Glŷn *n*, adhesion, sticking: *a*, sticking,
 adherent, cleaving
 Glyuol *a*, adhering, sticking; infection
 Glyuu *v*, to stick; to cling, to adhere
 Glynwr, wyr *n*, adherent, stickler
 Glythedd, Glythi *n*, voluptuousness
 Glythig, Glythog, Glythol *a*, voluptuous
 greedy [sensuality
 Glythineb, Glythni *n*, riotous living
 Glythinebu, Glythu *v*, to revel, to live
 sensually, to glut, to gormandize
 Glythyn *n*, small couch
 Glyw-ion *n*, governor, ruler: *a*, regu-
 lating, ruling
 Gnawd, gnodau *n*, habit, custom:
 habitual, usual [genius
 Gnaws *n*, nature, quality: *a*, nature
 Gne-oedd *n*, hue, tint, complexion
 Gnes *n*, fluttering, hovering
 Gni, ŷon *n*, what pervades; shock
 Gniif-ion *n*, pain, anxiety; toil
 Gnis-iau *n*, brandish, flourish
 Gnisiad *n*, brandishing
 Gnod *v*, to habituate
 Gnodig, Gnodol *a*, habitual, common
 customary, usual
 Gnotai, eion *nc*, token; halo
 Gnotael *a*, accustomed, usual
 Gnotau *v*, to accustom
 Gnwth, gnythau *n*, voracity, greed
 Gnythol *a*, voracious, greedy
 Gnythu *v*, to eat greedily, to devour
 Go ad & px, somewhat, partly, slightly
 Goachul *a*, somewhat puny
 Goafael *n*, feeble hold
 Goair *n*, half-word
 Goarfoel *a*, somewhat bald
 Goarswyd-ion *n*, degree of dread
 Goathrist *a*, somewhat sad
 Goathrod-ion *n*, slight reproach
 Gob -au *nf*, pad, cushion
 Gobaill *n*, coarse flour
 Gobaith, gobeithion *n*, hope, expectation
 Gobant, bentydd *n*, small dingle
 Gobed -au *n*, cob-iron, andiron
 Gobeithgar *a*, hopeful, sanguine
 Gobeithio *v*, to hope, to be in hope
 Gobeithiol, Gobeithus *a*, hoping; relying
 Gobeithioldeb *n*, hopefulness
 Gobell -au *nf*, pad; saddle

Gobellu *v*, to put on a pad
 Goben -au *n*, penultima
 Gobenol *a*, penultimate
 Gobenu *v*, to conclude nearly
 Gobenydd -ion -iau *n*, bolster, pillow
 Gobenyddiad *n*, bracketing; penultima
 Gobenyddu *v*, to bracket; to bolster
 Gober -oedd *n*, operation, deed
 Goberol *a*, operative
 Goberu *v*, to operate
 Gobiso *n*, the diabetes
 Goblyg -ion *n*, half double
 Goborthi *v*, to yield sustenance or sup-
 Goborthiant *n*, sustenance [port
 Gobr -au *n*, recompense, fee
 Gobrid *a*, somewhat dear
 Gobrol *a*, compensative
 Gobru *v*, to compensate
 Gobrwy -on *n*, reward, fee; bribe
 Gobrwyath *nf*, act of feeling
 Gobrwyedigaeth *nf*, remuneration
 Gobrwyo *v*, to reward, to remunerate
 Gobrwyol *a*, rewarding, feeling, requiting
 Gobryn -au *n*, desert, merit
 Gobrynol *a*, meriting
 Gobrynu *v*, to merit, to deserve
 Gobwyll -ion *n*, consideration
 Gobwylllo *v*, to consider
 Gobwyllus *a*, considerate
 Gobwys *a*, tendency to press
 Gobwysiad *n*, gravitation
 Gobwyso *v*, to gravitate
 Gochanu *v*, to lampoon
 Gochel -ion *n*, avoidance; heed
 Gochel *v*, to avoid, to beware, to shun
 Gochelgar *a*, apt to shun; shy; cautious
 Gochelgarwch *n*, circumspection
 Gochellog *a*, avoiding, wary, cautious
 Gochelus *a*, apt to avoid; reserved
 Gochelyd *v*, to avoid, to shun
 Gochrymu *v*, to couch, to bend a little
 Gochrynu *v*, to quake a little
 Gochwaeth *n*, slight taste
 Gochwilio *v*, to search slightly
 Gochwimio *v*, to move slightly
 Gochwith *a*, rather awkward
 Gochwys *n*, degree of sweat
 Gochwyth *n*, slight puff
 God *n*, incontinence; adultery
 Godaran -au *nf*, slight murmur
 Godard -au *nf*, cup
 Godardd -au *n*, slight flow or ooze
 Godarth *n*, slight vapour
 Godawdd, doddion *n*, what is half
 melted or half dissolved
 Godeb *n*, incontinence
 Godebog *a*, incontinent

Godebyg *a*, slightly similar
 Godech *n*, lurk, skulk
 Godechiad *n*, lurking about
 Godechial *v*, to be lurking
 Godechwr, wyr *n*, skulker, lurker
 Godechwydd *n*, evening
 Godeimlo *v*, to feel slightly
 Godemles *n*, serenity; *a*, serene
 Godid *n*, what is out of order
 Godidog *a*, rare, excellent
 Godidogi *v*, to make excellent
 Godidogrwydd *n*, excellence
 Godineb *n*, adultery, fornication, incon-
 Godinebol *a*, adulterous [tinency
 Godinebu *v*, to commit adultery
 Godinebus *a*, adulterous
 Godinebwr, wyr *n*, adulterer; fornicator
 Godo *n*, the water orchis
 Gododdi *v*, to half dissolve
 Godor -au *n*, rupture
 Godori *v*, to interrupt; to hinder
 Godorian *n*, interruption
 Godorun *n*, tumultuous noise
 Godowydd *n*, water orchis
 Godre -on *n*, skirt, edge
 Godread *n*, skirting
 Godref -i *nf*, lodgement
 Godrem -ion *nf*, glance; glimmer
 Godremio *v*, look slightly
 Godrig -ion *n*, delay; dwelling
 Godrin *n*, bustle; conflict
 Godro *v*, to milk
 Godrudd *a*, slightly agitated
 Godrwy -on *n*, wreath, chain
 Godrwyth *n*, wild beet; melilot
 Goduth -iau *n*, jog trot
 Godwrdd, dyrddau *n*, murmur, din
 Godwrf, dyrfaun *n*, rustling noise
 Godwyth *n*, slight elasticity
 Gody, dai *n*, shed, outhouse
 Godyrddu *v*, to murmur
 Godyrfu *v*, to rumble, to murmur
 Goddail *np* (ddeilen *nf*), tender leaves
 Goddaith, ddeithiau *n*, burning
 Goddau *np*, shrubs; shrubbery
 Godde -on *n*, design, purpose
 Godde *v*, to design, to intend
 Goddef -ion *n*, sufferance, leave: *v*, to
 bear, to suffer; to permit, to allow
 Goddefaint *n*, sufferance, passion
 Goddefgar *a*, forbearing
 Goddefiad *n*, suffering
 Goddefaeth *nf*, Goddefiant *n*, sufferance
 Goddefol *a*, suffering, passive
 Goddefus *a*, passive; forbearing
 Goddeg -au *nf*, utterance, speech
 Goddegiad *n*, enunciation

Goddeithio <i>v</i> , to burn up	Gofrys <i>n</i> , slight haste
Goddeu -on <i>n</i> , intent, design: <i>v</i> , to in-	Gofunad, aid, Gofuned -au <i>nf</i> , vow
Goddiff <i>v</i> , to fling, to cast	wish, promise [wis]
Goddiwedydd <i>n</i> , day of doom	Gofunedu, Gofuno <i>v</i> , to make a vow; t
Goddiwedd -ion <i>n</i> , overtaking	Gofwr, fyrau <i>n</i> , mound, heap
Goddiweddu <i>v</i> , to overtake	Gofwy -ion <i>n</i> , visit, visitation
Goddiweddwyr, wyr <i>n</i> , one who overtakes	Gofwyaeth -au <i>nf</i> , visitation
Goddiwes <i>v</i> , to come up with	Gofwyo <i>v</i> , to visit, to see
Goddoli <i>v</i> , to enrich, to endow	Gofwyol <i>a</i> , visiting
Goddodolion <i>np</i> , suppositives	Gofydd -ion <i>n</i> , artist; smith
Godduned -au <i>nf</i> , vow, pledge	Gofyged -au <i>nf</i> , dignified state
Godduw -iau <i>n</i> , demigod	Gofyn -ion <i>n</i> , demand, question, query
Goddwr, wyr <i>n</i> , counsellor, adviser	Gofyn <i>v</i> , to demand, to ask
Godgyar <i>n</i> , soft murmur	Gofynag, egion <i>nf</i> , confidence, trust
Godgyaru <i>v</i> , to murmur	Gofynaig, eigion <i>nf</i> , request
Godgyfod <i>v</i> , to come gradually	Gofynedigaeth <i>nf</i> , inquiry
Goddyn -au <i>n</i> , axis, pivot	Gofynedigol <i>a</i> , inquisitorial
Göen <i>n</i> , influence, bias	Gofyniad <i>n</i> , asking; question
Güer <i>n</i> , freshness: <i>a</i> , fresh	Gofyniaeth <i>nf</i> , interrogation
Gof -iaid <i>n</i> , smith. Gof arian, silver-	Gofynnod -au <i>n</i> , Gofyneb -ion <i>nf</i> , not
smith. Gof aur, goldsmith. Gof	of interrogation
gwyn, white smith. Gof du, black-	Gofynol <i>a</i> , inquisitive, asking
smith	Gofysio <i>v</i> , to finger gently
Gofail, eiliau <i>nf</i> , smithy	Gofirwd, ffrydiau <i>nf</i> , streamlet
Gofal -on <i>n</i> , care, anxiety, charge. Dan	Gog -ion <i>n</i> , activity; velocity
ei gofal, enceinte	Gogamp -au <i>nf</i> , minor game
Gofaledd <i>n</i> , solicitude	Gogan -au <i>nf</i> , satire, lampoon
Gofalhau <i>v</i> , to grow anxious	Goganol <i>a</i> , lampooning, satirical
Gofalu <i>v</i> , to care, to mind, to take care	Goganu <i>v</i> , to satirize, to lampoon
Gofalus <i>a</i> , careful; solicitous	Gogarth -ion <i>n</i> , what is cleansing
Gofalwr, wyr <i>n</i> , care-taker, one who	Gogawn <i>n</i> , plenitude: <i>a</i> , plenary: <i>v</i> , t
takes care of	render plenary
Gofan, ain, Gofant, aint, <i>n</i> , smith; artist	Gogelu <i>v</i> , to eschew
Gofaniaeth <i>nf</i> , smith's craft	Gogelyd <i>v</i> , to shun, to avoid
Gofar <i>n</i> , wrath, ire, fury	Gogerdd -i <i>nf</i> , burlesque
Gofardd, feirdd <i>n</i> , poetaster	Gogerdded <i>n</i> , gentle pace
Gofeg -au <i>nf</i> , mind; will; affection	Gogern -au <i>n</i> , leer, sly look
Gofeiliant, iaint <i>n</i> , solicitude	Gogi <i>v</i> , to shake, to agitate
Gofer -oedd <i>n</i> , Goferen <i>nf</i> , rivulet, rill	Gogil -ion <i>n</i> , small decline
Goferini <i>n</i> , brooklime	Gogilio <i>v</i> , to recede slightly
Goferol <i>a</i> , purling, rippling	Gogis -ion <i>n</i> , gentle slap
Goferu <i>v</i> , to effuse slowly, to flow out	Goglais, gleisiau <i>n</i> , slight mark; ticklin,
Goferwi <i>v</i> , to parboil	Goglais <i>v</i> , to tickle
Gofid -iau -ion <i>n</i> , affliction, trouble	Goglawd <i>n</i> , murmur, hum
Gofidio <i>v</i> , to afflict, to grieve	Gogledd <i>n</i> , north: <i>a</i> , north
Gofidiol <i>a</i> , afflicting, vexing	Gogleddol, Gogleddig <i>a</i> , northern, boreal
Gofidus <i>a</i> , vexatious, grievous	Gogleddu <i>v</i> , to veer northward, to turn
Goflawd <i>n</i> , mill dust	or go to the north
Gofodi <i>v</i> , to sprinkle meal	Gogleddwawr <i>nf</i> , aurora borealis
Gofod -au <i>n</i> , space, room; while	Gogleddwr, wyr <i>n</i> , northman
Gofras <i>a</i> , somewhat coarse	Gogleddwynt -oedd <i>n</i> , north wind
Gofreg -au <i>n</i> , frolic, gambol	Gogleisio <i>v</i> , to tickle
Gofri, ion <i>n</i> , attribute; glory	Gogloff <i>a</i> , somewhat limping
Gofron -ydd <i>nf</i> , gently rising hill	Goglud <i>n</i> , dependance, trust, reliance
Gofrwy -oedd <i>n</i> , what spreads out	<i>v</i> , to depend, to rely
Gofrwyd -au <i>n</i> , quirk; maze	Goglywed <i>v</i> , to overhear
Gofryd <i>n</i> , design, purpose	Gognaw <i>n</i> , activity: <i>a</i> , active

Gognoi *v*, to gnaw slightly
 Gogochi *v*, to give a red hue
 Gogof -au *nf*, cave, cavern, den=Ogof
 Gogoned *a*, glorious, exalted
 Gogonedd *n*, glory, grandeur
 Gogoneddiad, Gogoniad *n*, glorification
 Gogoneddu, Gogoni *v*, to exalt, to glorify, to make glorious
 Gogoneddus, Gogonawl *a*, glorious, grand, exalted
 Gogoniant, iannau *n*, glory; grandeur
 Gogor, orion *n*, fodder
 Gogorio *v*, to fodder
 Gogr -au *n*, sieve=Gwagr
 Gograid, eidiau *n*, sieveful
 Gogrin *a*, somewhat brittle
 Gogrispin *a*, partly crinkled
 Gogrwr, wyr, Gogrydd -ion, Gogrynydd -ion *n*, Gogryddes -au *nf*, one who sifts; sieve-maker
 Gogryn, Gogrynu *v*, to sift, to bolt
 Goguiddio *v*, to hide partly
 Gogus -ion *n*, dalliance, toying
 Gogusa *v*, to dally, to toy
 Gogusiad *n*, dallying
 Gogusol *a*, dallying, toying; comic
 Gogwy *a*, full of motion
 Gogwydd -ion *n*, obliquity, bent. Ar ei ogwydd, slanting, inclined
 Gogwyddedigaeith *nf*, declination
 Gogwyddiad *n*, inclining, inclination
 Gogwyddo *v*, to incline
 Gogwyddol *a*, inclining
 Gogwmp *n*, stumbling
 Gogydryw *a*, homogeneous
 Gogyfaddaw *v*, to threaten
 Gogyfarch *a*, conspicuous: *v*, to greet, to welcome
 Gogyfartal *a*, coequal; similar
 Gogyfer *a*, opposite. Gogyfer â, in or Gogytio *v*, to equalize [der to
 Gogyfled *n*, mean breadth
 Gogyfnos *n*, partial twilight
 Gogyfoed *a*, nearly coetaneous
 Gogyfred *a*, nearly concurrent
 Gogyfres *a*, of uniform range
 Gogyfun *a*, partially united
 Gogyfurdd -ion *n*, compeer
 Gogyffrawd *n*, slight impulse
 Gogyffred *n*, slight idea
 Gogyhyd *a*, of equal length
 Gogyloch -au *n*, circumference [cution
 Gogylochiaeith *nf*, periphrasis, circumlo-
 Gogymmaint *a*, of equal magnitude or quality, equal
 Gogynnal *v*, to uphold equally
 Gogyrch *n*, tendency to a centre

Gogysgod -ion *n*, phantom
 Goheb -ion *n*, correspondence
 Gohebiad *n*, corresponding
 Gohebiaeth *nf*, correspondence
 Gohebol *a*, corresponding
 Gohebu *v*, to correspond
 Gohebwr, wyr, Gohebydd -ion *n*, corres-
 Gohen *n*, inclination; bias [pondent
 Gohir -iau *n*, lingering, delay
 Gohiriad *n*, lingering; adjourning, pro-
 longing, postponement
 Gohiriant *n*, prolongation
 Gohirio *v*, to delay, to stay; to postpone
 Gohiriol *a*, prolonging, delaying, loiter-
 ing, lingering [lingerer
 Gohiriwr, wyr *n*, prolonger, protractor;
 Gohoetial *v*, to loiter, to linger, to trifle
 away time
 Gohoew *a*, pretty sprightly
 Gohorian *v*, to act sluggishly
 Gohyd -oedd *n*, mean length
 Goian *n*, the omnipresent
 Gol *n*, covering, vesture
 Golafariad, iaid, Golafarai, eion *nf*,
 Golafur *n*, exercise [semivowel
 Golaith, leithiau *n*, death; dissolution
 Golaith *v*, to cause dissolution
 Golam -au *n*, hop, skip
 Golas *a*, pale blue, bluish
 Golast, lesti *n*, addition to a vessel (to
 enlarge it)
 Golch -ion *n*, wash; lie; urine
 Golchan *n*, dish-water; slops
 Golchbren -i *n* (*nf* S.W.), washing
 beetle, a stick to beat clothes with in
 washing
 Golchenid *nf*, bruisewort
 Golcheuraid *nf*, the sanicle
 Golchfa *nf*, washing-place
 Golchffon, ffyn *nf*=Golchbren
 Golchi *v*, to wash, to cleanse; to beat
 Golchion *np*, slops, washings; suds
 Golchionach -au *np*, slip-slops
 Golchioni *v*, to make slops
 Golchuries -au *nf*, washerwoman
 Golchwr, wyr, Golchydd -ion *n*, washer
 Golchwraidd *nf*, butterwort
 Golchwraig, wragedd *nf*, washerwoman
 Gold, Golt *cn*, corn marigold
 Goldwyr *n*, the marigold
 Gole *n*, splendour, light=Goleu
 Goledu *v*, partly to expand
 Goleddf *n*, slight obliquity
 Goleddfu *v*, to go a little awry
 Golefain *v*, to cry faintly
 Golehan *v*, to illuminate
 Goleithio *v*, to cause dissolution

Golemain *v*, to hobble, to hop
 Golesg *a*, somewhat feeble
 Goleu -on *n*, light: *a*, light [luminary
 Goleuad *n*, illumination, lighting, light;
 Goleuadol *a*, illuminative
 Goleuannu *v*, to illuminate
 Goleuant *n*, illumination
 Goleuder *n*, light, brightness
 Goleuddal *n*, chandelier
 Goleuddydd *n*, splendid day
 Goleuedigaeth *nf*, enlightening
 Goleuen -od *nf*, glow-worm
 Goleufer *n*, light, splendour
 Goleufynag, eig *n*, explanation
 Golenlawn *a*, refulgent
 Goleuliw -iau *n*, light hue
 Goleulonder *n*, lightsomeness
 Goleulosg *n*, flammation
 Goleune *n*, light tint
 Goleuni *n*, light; splendour
 Goleuo *v*, to light, to illuminate
 Goleuod *np*, glow-worms
 Goleuol *a*, enlightening
 Goleuwel *n*, perspicuity
 Goleuyn *n*, small light
 Golewychu *v*, to shine faintly
 Golf -au *nf*, swallow; gulf
 Golfan -od *nf*, sparrow
 Goliannu *v*, to illuminate
 Goliant *n*, illumination
 Golinio *v*, to elbow
 Golithro *v*, to slip gradually
 Goliw -iau *n*, faint hue or tint
 Golo, öedd *n*, covering; protection
 Golo *v*, to envelope; to protect
 Golochi *v*, to protect
 Golochwyd *n*, retreat
 Golochwyda *v*, to live secluded
 Golochwydol *a*, eremitical
 Golöed *n*, covering; vestment
 Golof -oedd *nf*, cover, shelter
 Golofrudd *a*, ferocious, fierce
 Goloi *v*, to envelope; to protect
 Goloni *v*, to cheer a little
 Golog -ion *n*, coke: *a*, coked
 Gologed *n*, what is partly burnt; the
 snuff of a candle; tinder
 Gologsi *v*, to char, to singe, to blast
 Goluch -ion *n*, adoration, worship
 Golucho *v*, to adore, to worship
 Golud -oedd *n*, wealth, riches
 Goludog *a*, wealthy, rich
 Goludogi *v*, to make rich, to enrich
 Goludd -ion *n*, slight obstruction
 Goluddio *v*, to obstruct slightly
 Golwch, ychion *n*, adoration, worship
 Golwg, ygon *nf* & *n*, sight, look, view

Golwst, yst *n*, interpreter
 Golwth, ythau *n*, couch, sofa
 Golwybr -au *n*, slight trace, vestige
 Golwyth -ion *n*, collop, chop
 Golwytho *v*, to cut chops
 Golychu *v*, to adore, to worship, to yiel
 Golychwyd *n*, adoration [reverence
 Golygawd *nf*, view, scene
 Golygfa, fëydd *nf*, scenery, scene; look
 Golygiad *n*, looking; vision [ou
 Golygiadu *v*, to superintend
 Golygiannol *a*, speculative
 Golygiannu *v*, to speculate
 Golygiant, iannau *n*, scenery; spectacl
 Golygol *a*, perspective; visual
 Golygu *v*, to behold, to view; to mean
 Golygus *a*, sightly, comely
 Golygwedd -au *nf*, feature
 Golygwel -ion *n*, specimen
 Golygwr, wyr, Golygydd -ion *n*, over
 seer; editor; supervisor
 Golyn -au *n*, guard of a sword
 Golyrchaid, eidiau *n*, boxful
 Gollewin *n*, the rear: *a*, west=Gorllewi
 Gollwng *n*, loosening, dropping asunder
 leak: *v*, to loosen, to let go; to at
 solve; to leak. Gollwng yn angho
 to forget. Gollwng yn rhydd, to free
 Gollwng gwaed, to bleed
 Gollyngdod *n*, absolution; release
 Gollyngiad *n*, loosening
 Gollyngol *a*, loosening; laxative
 Gomach -au *nf*, shank, shin
 Gommedd *n*, refusal, denial
 Gommedd, Gommeddu *v*, to refuse, t
 Gommeddiad *n*, refusing [den
 Gonaddu *v*, to shave, to plane
 Gonaid, neidiau *nf*, hop; hobble
 Gonegs *n*, petty errand
 Gonest *a*, honest, sincere
 Gonestrwydd *n*, honesty, sincerity
 Gonofio *v*, to swim partly
 Gôr, goroedd *n*, extreme; opening; rin
 pus; brood: *a*, broody
 Gor *a*, extreme; high: *ad*, extremely
 above: *px*, over-, super-, very, much
 excessive, in a great degree
 Goradain *a*, of great velocity
 Goraddfed *a*, over-ripe
 Goraddwyn *a*, supremely blest
 Goraf *a*, most excellent, best=Goren
 Goraig, eigiau *nf*, superior scource
 Gorair, eiriau *n*, adverb
 Goralw *n*, calling out aloud: *v*, to ca
 Gorall *n*, superior power [out loudl
 Gorallt, ellydd *nf*, overhanging cliff
 Gorallu -oedd *n*, superior power

Goramledd *n*, superabundance
 Goramlu *v*, to superabound
 Goramlwg *a*, very conspicuous
 Gorammheu *n*, excess of doubt
 Goranian *a*, supernatural
 Gorarianu *v*, to silver over
 Gorarw *a*, extremely rough
 Gorasglod *np* (-yn *n*), fine shavings
 Gorasgwn *n*, exorcism
 Gorawen *nf*, transport, joy
 Gorawenu *v*, to be joyous
 Gorbais, beisiau *nf*, upper coat
 Gorbarchu *v*, to overprize, to overesteem
 Gorbell *a*, very distant or far
 Gorben *n*, pre-eminence
 Gorbierwydd *n*, remorse
 Gorbigo *v*, to prick greatly
 Gorborth *n*, carrying off
 Gorbwyll -ion *n*, intimation
 Gorbwylo *v*, to hint, to intimate
 Gorbwys *n*, dependence; overweight
 Gorbwyso *v*, to depend, to rest upon; to outweigh, to overweigh sure; fence
 Gorch -au *nf*, what encompasses, enclose
 Gorchadw *v*, to keep strictly
 Gorchaeath *a*, greatly straitened
 Gorchafarwy *n*, overspreading gloom;
 Gorchafedd *n*, supremacy [evening
 Gorchafiaeth *nf*, superiority, supremacy
 Gorchafu *v*, to overcome
 Gorchafus *a*, overcoming
 Gorchaled *a*, extremely hard
 Gorchalledd *n*, conceitedness, extreme
 Gorcham -au *n*, overstride [cunning
 Gorchamu *v*, to overstride
 Gorchan -au *nf*, canon, fundamental song; incantation
 Gorcharfan *nf*, upper jaw, roof of the month, palate
 Gorcharfannedd *np*, palate [degree
 Gorchaw -on *n*, descendant in the fifth
 Gorchawn *a*, towering, grand
 Gorcheidwad -on *n*, guardian
 GorchEIFn -aint *n*, collateral relation in the seventh degree
 GorchEiniad, iaid *n*, enchanter [mancy
 GorchEiniath *nf*, incantation; necromancy
 Gorchest -ion *nf*, enigma; question; feat, exploit; excellency
 Gorchestol *a*, excellent; heroic
 Gorchestu *v*, to do a feat
 Gorchfannad *n*, upper jaw
 Gorchfannedd *np*, the palate
 Gorchfant, fannau *n*, upper jaw, palate
 Gorchfantol *a*, palatal. Gorchfantolion, Gorchfannolion, palatal consonants
 Gorchfyg *n*, subjection

Gorchfygadwy *a*, vincible
 Gorchfygol *a*, vanquishing, victorious
 Gorchfygu *v*, to overcome, to vanquish, to conquer, to subdue, to defeat
 Gorchfygwr, wyr *n*, vanquisher, subduer, conqueror
 Gorchf v, to fence round
 Gorchoddion *np*, potentates
 Gorchordd -ion *n*, supreme circle
 Gorchrain *a*, extremely abject
 Gorchroni *v*, to aggregate greatly
 Gorchrwm *a*, extremely bowing
 Gorchrydu *v*, to shiver much
 Gorchrynu *v*, to quake much [ing
 Gorchudd -ion *n*, envelope, cover, cover
 Gorchuddio *v*, to cover, to envelope
 Gorchuddiol *a*, enveloping
 Gorchwai *a*, very nimble
 Gorchwant *n*, extreme desire
 Gorchwidr *a*, extremely giddy
 Gorchwil *n*, cautious glance
 Gorchwilio *v*, to look cautiously
 Gorchwim -iau *n*, quick emotion
 Gorchwimio *v*, to twitter
 Gorchwir *n*, clear truth
 Gorchwith *a*, very awkward
 Gorchwiw -iau *nf*, sudden whirl
 Gorchwsg *n*, dead sleep
 Gorchwy -oedd *n*, overwhelming
 Gorchwyd -oedd *n*, excessive vomit
 Gorchwydd *n*, excessive swelling
 Gorchwyf *n*, swift motion [business
 Gorchwyl -ion *n*, employ, labour, work,
 Gorchwylgar *a*, laborious
 Gorchwyllo, Gorchwylo *v*, to labour, to transact business
 Gorchwyo *v*, to overwhelm
 Gorchwyth *n*, violent gust
 Gorchyfant, fannau *n*, the palate
 Gorchyfarwy *n*, twilight
 Gorchyflym *a*, very nimble
 Gorchyfnai, neiaint *n*, descendant in the eighth degree
 Gorchyfran *nf*, super-proportion
 Gorchyfrif -on *n*, over-reckoning
 Gorchymmaint *ad*, so very great, of more than equal bulk
 Gorchymmyn -ion *n*, command, commandment, precept, order
 Gorchymmyn *v*, to command [manding
 Gorchymmynedigath *nf*, act of commanding
 Gorchymmyngar *a*, peremptory
 Gorchymmyniad *n*, commanding
 Gorchynan *n*, extreme loquacity
 Gorchythrudd *n*, extreme agitation
 Gordaenu *v*, to overspread
 Gordalu *v*, to overpay

- Gordarddu *v*, to issue greatly
 Gordasg -au *nf*, excessive task
 Gordaw *a*, very silent or tacit
 Gordawel *a*, very serene or calm
 Gordew *a*, excessively thick
 Gordirion *a*, over kind or pleasant
 Gordon -au *nf*, the epidermis, scarf skin
 Gordrethu *v*, to overtax
 Gordrist *a*, extremely pensive or sad
 Gordroi *v*, to turn excessively
 Gordrymhau *v*, to depress much
 Gordudd *n*, outer covering
 Gordudded *nf*, overcover
 Gorduddo *v*, to cover over
 Gordwf, dyfion *n*, overgrowth
 Gordwylo *v*, to deceive much
 Gordwyo *v*, to over-rule
 Gordwyth *n*, great elasticity
 Gordyfu *v*, to overgrow
 Gordynu *v*, to pull extremely
 Gordywyll *a*, extremely dark
 Gordd, gyrdd *nf*, impetus; mallet;
 sledge hammer; beetle; churn staff
 Gordd *a*, impetuous, ardent
 Gorddail *np*, exterior leaves
 Gorddal, Gorddaliad *n*, upholding
 Gorddal *v*, to uphold
 Gorddawd *n*, impulse; stroke [tiny
 Gordden -au *nf*, impulse; necessity, des-
 Gordderch -ion, Gordderchad -on *nc*,
 paramour, wooer, adulterer; concu-
 bine, mistress
 Gordderchfun *nf*, concubine
 Gordderchol *a*, wooing; adulterous
 Gordderchu *v*, to gallant [adulterer
 Gordderchwr, wyr *n*, paramour; wooer;
 Gorddestlu *v*, to trim overmuch
 Gorddethol *a*, very select
 Gorddewis *n*, nice choice
 Gorddewr *a*, brave to excess; fool-hardy
 Gorddi *v*, to impel; to thumb
 Gorddial *n*, extreme revenge
 Gorddibed, Gorddibl, -au *n*, outskin
 Gorddibyn -ion *n*, overhanging precipice
 Gorddibynol *a*, overhanging
 Gorddibynu *v*, to overhang
 Gorddichellu *v*, to be over crafty
 Gorddiehlyn *a*, over diligent
 Gorddichoni *v*, to be more than able
 Gorddifant, annau *n*, utter deletion, an-
 Gorddifanw *a*, very fleeting [nihilation
 Gorddifwng *a*, extremely firm
 Gorddig *a*, very irritable or angry
 Gorddigon *n*, redundancy, superabun-
 dance: *a*, over much, superabundant,
 redundant, superfluous
 Gorddigor *n*, prevailing passion
 Gorddillyn *a*, prim to excess
 Gorddin *n*, impulse
 Gorddinhan, Gorddino *v*, to impel
 Gorddiog *a*, extremely lazy
 Gorddiogi *v*, to be very lazy
 Gorddirwy -on *nf*, excessive fine
 Gorddisgyn *v*, to descend precipitately
 -ion, *n*, steep pitch or descent
 Gorddiwedd, Gorddiwedd, Gorddiwe
v, to overtake, to come upon
 Gorddiwedd -ion *n*, extreme end
 Gorddiwyd *a*, over diligent
 Gorddodi *v*, to place over
 Gorddodo *n*, burrowing
 Gorddodol *a*, positive. Gorddodolion
 Gorddodyn *n*, burrower [positive
 Gorddoeth *a*, over wise, very sapient
 Gorddol *a*, impulsive, driving
 Gorddor -au *nf*, hatch, wicket
 Gorddrud *a*, over daring; very dear
 Gorddrws, ddrysau *n*, wicket; lintel
 Gorddryn *a*, terrific
 Gorddu *a*, of a blackish tinge
 Gordduo *v*, to black over
 Gorddwfn *a*, profound, very deep
 Gorddwfr, ddyfroedd *n*, water brink
 Gorddwy -oedd *n*, impulse; violence
 Gorddwyar *nf*, din of violence
 Gorddwyn *n*, mallet; rammer
 Gorddwyo, Gorddwy *v*, to oppress
 Gorddwyl *a*, oppressive
 Gorddwyrain *v*, to over-exalt
 Gorddwyre *a*, being extremely exalted
 Gorddwyreain *v*, to rise over
 Gorddwys *a*, extremely dense
 Gorddyar *n*, roar: *a*, roaring
 Gorddyaru *v*, to roar
 Gorddyethr *a*, over strange
 Gorddyfn -oedd *n*, habit, custom
 Gorddyfnaid *v*, to habituate
 Gorddyfnawd *n*, genius
 Gorddyfnder -au *n*, profundity, depth
 Gorddyfniad *n*, habituating
 Gorddyfniad, iaid *n*, one who habituates
 Gorddyfnu *v*, to accustom, to habituate
 Gorddyfod *v*, to come upon, to supervise
 Gorddyfodiad *n*, supervision
 Gorddygai, eion *n*, what draws away
 Gorddygan -au *nf*, harmony [abduction
 Gorddygiad *n*, abduction
 Gorddygnu *v*, to over-toil
 Gorddygyd *v*, to superinduce
 Gorddylif -oedd *n*, overflow
 Gorddylifo *v*, to overflow
 Gorddyn -au *n*, boundary
 Gorddynu *v*, to effuse [exa
 Gorddyrchafu *v*, to over-raise, to over-

Gorddysgwyl *v*, to expect earnestly
 Gorddywal *a*, extremely fierce
 Goreb -ion *n*, response
 Gorebu *v*, to respond
 Gored -au *n*, fishing-wear
 Goredu *v*, to set a wear, to wear
 Gorefras *a*, very plump
 Goregni, ion *n*, over-exertion
 Goreilid *n*, grievance
 Goreilidio *v*, to aggrieve
 Goreilio *v*, to superstruct
 Goreirian *a*, extremely fair
 Goreiriol *a*, adverbial
 Goreistedd *n*, sitting aloft: *v*, to sit
 above, to preside
 Goreisteddiad *n*, presiding
 Goresl -au *n*, aperture
 Goreslu *v*, to make an aperture
 Goreslwain *v*, to keep crying
 Gorestrych *a*, supercelestial
 Gorenw -au *n*, surname
 Gorenwi *v*, to surname
 Goresgyd -ion *n*, overshot
 Goreslid *v*, to pursue eagerly
 Goreslyn *v*, to follow eagerly
 Gores -au *nf*, waste: *a*, open
 Goresgyn -oedd *n*, coming upon; pos-
 session; conquest; lease; *v*, to come
 into possession, to conquer, to subdue
 Goresgyniad *n*, overcoming; conquering
 Goresgyniaeth *nf*, subjugation, conquest
 Goresgynol *a*, overcoming
 Goresgynu *v*, to overcome, to subjugate
 Goresgynwr, wyr, Goresgynydd -ion *n*,
 occupant; vanquisher; conqueror;
 descendant in the fifth degree, grand-
 child of a grandchild
 Goresiad *n*, laying open
 Gorest -au *nf*, waste: *a*, open, waste
 Gorestwng *v*, to yield homage
 Gorestyngiad, iaid *n*, liege subject
 Gorestyn *n*, over-extension
 Goresymu *v*, to talk familiarly
 Goresl -au *n*, tent of a wound
 Goreslhol, Goreslholi *v*, to select nicely
 Goren *a*, best. O'r goren, very well.
 Gorenion, the best of persons or things
 Gorëu *v*, to make, to create=Gwneuthur
 Gorean -on *n*, bettering
 Goreanueth *nf*, optimism
 Goreanueth, annau *n*, optimism
 Gorenio *v*, to make better
 Gorenraid *a*, done with gold, gilt
 Gorenuro *v*, to gild
 Gorenwi *v*, to freeze slightly
 Gorenwydd *n*, bodily vigour
 Gorenwyn -oedd *n*, mantling foam

Gorewynu *v*, to foam over
 Gorfainc, feinciau *nf*, supreme seat
 Gorfaint *n*, oversize
 Gorfaieth *a*, extremely tedious
 Gorfalch *a*, supercilious
 Gorfau *a*, extremely lofty
 Gorfanael *n*, broom-rape
 Gorfanson *n*, muttering
 Gorfant, fannau *n*, upper mandible
 Gorfantol *n*, overbalance
 Gorfantoli *v*, to overbalance
 Gorfaran *n*, grand front
 Gorfau *a*, extremely shallow
 Gorfawr *a*, extremely great, immense
 Gorfeddu *v*, to possess overmuch
 Gorfeddiu *v*, to over-dare
 Gorfelyn *a*, very yellow; yellow-topped
 Gorferyw *n*, froth, scum
 Gorferyw *v*, to bubble up
 Gorfethiant *n*, extreme debility
 Gorfethu *v*, to fail completely
 Gorfion -ion *n*, the outer edge; extreme
 Gorfllawdd *n*, extreme uproar [edge
 Gorfllin *a*, very tiresome
 Gorfloedd -iau *nf*, outcry
 Gorfllwch, flychau *n*, gobblet, cup
 Gorfllwng *a*, very sullen
 Gorfllwchaid, eidiau *n*, cupful
 Gorfod -au *n*, impulse; necessity; mas-
 tery; victory
 Gorfod *v*, to get superior; to necessari-
 tate, to oblige, to be obliged
 Gorfodaeth *nf*, compulsion; victory
 Gorfodedd *n*, ascendancy
 Gorfodog *a*, being compelled
 Gorfodi *v*, to compel, to oblige
 Gorfodogaeth *nf*, obligation [pel
 Gorfodogi *v*, to make obligatory, to com-
 Gorfodol *a*, compulsive
 Gorfodedd -au *n*, triumph; joy; gladness
 Gorfodeddiad *n*, triumphing [greatly
 Gorfodeddu *v*, to triumph, to rejoice
 Gorfodeddus *a*, triumphant; joyful
 Gorfoli *v*, to flatter, to overpraise
 Gorfoliant *n*, adulation, flattery
 Gorforio *v*, to go on the sea
 Gorfrau *a*, over gross, over fat
 Gorfrait, freintiau *nf*, superior privi-
 Gorfrau *a*, extremely brittle [lege
 Gorfraw *n*, extreme panic
 Gorfrawd *a*, very ardent
 Gorfryd, Gorfrydedd *n*, magnanimity
 Gorfrydiant *n*, paroxysm
 Gorfrydio *v*, to overheat
 Gorfrydol *a*, magnanimous
 Gorfrys *n*, great haste
 Gorfuan *a*, over quick

- Gorfudd -ion *n*, supreme gain
 Gorfurth *n*, violent thrust
 Gorfyd -oedd *n*, superior world
 Gorfyged -au *nf*, extreme glory
 Gorfygu *v*, to vanquish=Gorchfygu
 Gorfyn -au *n*, rivalry, envy
 Gorfynog, Gorfynig *a*, emulous, envious
 Gorfynt, fynnau *n*, ambition, envy
 Gorfynu *v*, to rival, to envy
 Gorfyny, Gorfynydd *n*, ascent=Gorifyny
 Gorfyw *a*, living beyond
 Gorffiaig, fleigiau *nf*, extreme difficulty
 Gorffawd, ffodau, ffodion *nf*, extreme
 Gorffawg *n*, extreme bliss [luck
 Gorfflam -au *nf*, bright flame
 Gorfflemychu *v*, to flame greatly
 Gorffluch *a*, extremely rife
 Gorffrwd, ffrydiau *nf*, violent torrent
 Gorffwyr *n*, extreme impulse
 Gorffyniant *n*, excess of prosperity
 Gorffysg *n*, extreme speed
 Gorgoch *a*, extremely red
 Gorgoddi *v*, to vex to excess
 Gorgospi *v*, punish to excess
 Gorgred -au *nf*, implicit belief; credulity;
 superstition
 Gorgryd *n*, extreme agitation
 Gorguddio *v*, to cover over
 Gorgyfuwch *a*, superior, higher
 Gorgyffraw *n*, extreme agitation
 Gorgyffred -ion *n*, surmise
 Gorgylch -au -oedd *n*, outer circle
 Gorgylchynu *v*, to surround
 Gorhaedd *n*, overreaching
 Gorhael *a*, over liberal, prodigal
 Gorheb -ion *n*, response
 Gorhediad *n*, flying above
 Gorhelaeth *a*, over ample
 Gorhenaint *n*, extreme age
 Gorhendad -au *n*, great grandfather
 Gorhendaidd, deidiau *n*, great great
 grandfather
 Gorhenfam -au *nf*, great grandmother
 Gorhengaw *n*, ancestor in the fifth de-
 gree [grandmother
 Gorhennain, neiniau *nf*, great great
 Gorhesg *np*, large reeds
 Gorhëwg *a*, malapert, saucy
 Gorchiliog *a*, very prolific
 Gorbiniog -au *nf*, lintel
 Gorhirio *v*, to linger much, to loiter; to
 Gorhoen *nf*, extreme vivacity [adjourn
 Gorhoeni *v*, to exhilarate
 Gorhoff *a*, very delectable or delightful
 Gorholi *v*, to inquire overmuch, to
 question overmuch
 Gorhoni *v*, to assert overmuch
 Gorhud *n*, extreme illusion
 Gorhudd -ion, Gorhul -ion *n*, covering
 Gorhun *nf*, excess of sleep, lethargy
 Gorhydri *n*, over confidence
 Gorchynod *a*, extremely notable or ri-
 markable
 Gorhynt -iau *nf*, superior course
 Gori *n*, brooding; suppuration: *v*, to
 brood; to fester, to gather, to sup-
 purate
 Goriain *v*, to keep crying out
 Gorian *v*, to be querulous
 Gorifyny, Gorifynydd *n*, ascent, acclivity
 Gorimyn -au *n*, chink, cleft
 Goris *pr*, inferior to, below: *ad*, beneath
 underneath, under
 Goriselu *v*, to make very low
 Gorisgell *n*, scum of liquor
 Gorith -iau *n*, phantom, illusion
 Gorith *a*, illusive, half-seeming
 Goriw -iau *nf*, gentle ascent
 Gorlad -au *n*, supreme grace
 Gorlaes *a*, very low or trailing
 Gorlais, leisiau *n*, shrill tone
 Gorlaith *a*, extremely moist
 Gorlam -au *n*, overskip
 Gorlamu *v*, to overskip
 Gorlanha -i *n*, superpurgation
 Gorlanw *n*, repletion; high tide
 Gorlas *n*, superior blue: *a*, of do.
 Gorlasar *n*, blue enamel
 Gorlasu *v*, to give a blue hue
 Gorlawen *a*, extremely joyful
 Gorlawn *a*, over full, redundant
 Gorlechi *nf*, kind of slate
 Gorledu *v*, to over-expand
 Gorlefain *v*, to cry out aloud
 Gorlenwi *v*, to over-fill
 Gorlesu *v*, to benefit extremely
 Gorldio *v*, to chafe extremely, to be
 come wrathful
 Gorlif -ion *n*, upper current
 Gorlifant *n*, flowing over
 Gorlifo *v*, to flow very strongly; to flow
 Gorlithro *v*, to overslip [above
 Gorliw -iau *n*, apparent hue
 Gorliwio *v*, to colour over
 Gorloes -au *nf*, murmuring sound; c
 gan: *a*, murmuring
 Gorloni *v*, to cheer extremely
 Gorlosgi *v*, to over-burn; to burn t
 Gorlosten -i *nf*, earwig [surface
 Gorludd *n*, extreme depression
 Gorludded *nf*, extreme fatigue
 Gorlwng *a*, extreme indraught
 Gorlwng *a*, extremely bare
 Gorlwybro *v*, to over-trace

Gorlwyddo *v*, to help on
 Gorlwyno *v*, to escort; to convey
 Gorlwyth -i *n*, overload
 Gorlwytho *v*, to overburden
 Gorlyd *a*, broody; suppurative
 Gorlyfnu *v*, to smooth over
 Gorlyna *v*, to tinkle to excess
 Gorlyncu *v*, to gorge, to gulp, to swallow
 Gorllad *n*, benediction [low greedily
 Gorlladen, gorllad *nf*, consecrated bread
 Gorllaes *a*, trailing; drooping=Gorlaes
 Gorllaesu *v*, to trail; to drawl
 Gorllanw *n*, high-water, full tide
 Gorllawes *a*, extremely expert
 Gorllawn *a*, over full, replete
 Gorllechu *v*, to skulk much
 Gorllenwi *v*, to over-fill=Gorlenwi
 Gorllewin, Gorllewydd *n*, the west; rear
 Gorllewinol *a*, westerly, occidental
 Gorllif, &c.=Gorlif, &c.
 Gorllwyn *n*, escort
 Gorllyd *a*, suppurative
 Gorllydd -ion *n*, embryo
 Gorllygu *v*, to escort, to guard
 Gorllym *a*, extremely sharp
 Gorm *n*, plenum
 Gormail, eilion *n*, oppression
 Gormant, aint *n*, plenitude
 Gormedd -ion *n*, overrunning
 Gormeilio *v*, to prevail, to predominate;
 to overrun; to oppress
 Gormeisiad, iaid, Gormesiad, iaid *n*,
 molester, encroacher [intrusion
 Gormes -ion *n*, oppression; molestation,
 Gormesdeyrn -edd *n*, usurping prince,
 intruding tyrant, despot, tyrant
 Gormeslyn -oedd *n*, plethora
 Gormesol *a*, molesting, intrusive
 Gormesu, *v*, to molest, to intrude
 Gormesydd -ion *n*, molester
 Gormi *v*, to intrude; to pervade
 Gormod -oedd, Gormodd -ion *n*, excess,
 superfluity [perabundance
 Gormodedd, Gormodoldeb *n*, excess, su-
 perabundance
 Gormodi *v*, to superabound
 Gormodol *a*, superabundant
 Gormwyth -oedd *n*, rheum, catarrh
 Gormwythig *a*, rheumy, catarrhal
 Gormwytho *v*, to generate rheum
 Gorne -oedd *n*, superior or exterior hue;
 blush [wort
 Gorneth -oedd *n*, superior power; fig-
 Gornethu *v*, to excel in power
 Gornofio *v*, to swim above
 Gornwyf *n*, extreme vivacity
 Goroher -oedd *n*, supererogation
 Gorofni *v*, to fear extremely

Gorol *a*, effectual, successful
 Gorolchi *v*, to wash over
 Gorolygu *v*, to supervise, to oversee
 Goror -au *nf*, confine, border, coast
 Gorphen -ion *n*, conclusion, end, com-
 pletion: *v*, to conclude, to end, to
 finish, to complete; to determine
 Gorphenaf *n*, July
 Gorpheniad *n*, finishing, completion
 Gorphenol *a*, concluding, finishing. Am-
 ser gorphenol, perfect tense
 Gorphwyll -ion *n*, madness; folly
 Gorphwylliad *n*, distracting, distraction
 Gorphwylo *v*, to grow mad
 Gorphwyllus *a*, irrational [rest
 Gorphwys -ion, Gorphwysdra *n*, repose,
 Gorphwys, Gorphwyso *v*, to repose, to
 rest, to take a respite, to leave off
 Gorphwysfa -oedd *nf*, resting-place
 Gorphwysol *a*, quiescent, resting
 Gorsaf -oedd -ion *nf*, station, stand
 Gorsafol *a*, stationary. Brwydr or-
 safol, pitched battle
 Gorsafu *v*, to station; to withstand
 Gorsangu *v*, to over-tread [court of law
 Gorsedd -au *nf*, supreme seat, throne;
 Gorseddafaine, feinciau *nf*, throne
 Gorseddol *a*, relating to session
 Gorseddu *v*, to preside, to throne
 Gorseddwr, wyr *n*, president
 Gorsefyll *v*, to take a stand, to station
 Gorsengu *v*, to over-tread
 Gorselu *v*, to gaze steadfastly
 Gorsing, Gorsin, -au *n*, door post
 Gorsylw *n*, earnest regard
 Gorsyllu *v*, to look steadfastly
 Gorsynu *v*, to amaze greatly
 Gort *n*, sharp spring
 Gortain *v*, to spring sharply
 Gorth *n*, what stands opposite
 Gorthasgu *v*, to over-task
 Gorthaw *n*, taciturnity; patience
 Gorthew *a*, extremely thick or gross
 Gorthir -oedd *n*, upper country
 Gortho *n*, envelope; roof; canopy
 Gorthöi *v*, to cover over
 Gorthorch, thyrrh *nf*, torque; collar
 Gorthorodd -ion *n*, exile
 Gorthori *v*, to cut over
 Gorthoriant *n*, incision
 Gorthrain *a*, lavish to excess
 Gorthrais, threisiau *n*, extreme violence
 Gorthrech -ion *n*, mastery; victory
 Gorthrechiant *n*, domination
 Gorthrechol *a*, conquering; domineering
 Gorthrechu *v*, to master, to overcome,
 to subdue, to conquer, to oppress

- Gorthrechwr, *wyr n*, conqueror; dominator, oppressor
 Gorthrin -ion *n*, extreme toil
 Gorthroi *v*, to turn over
 Gorthrweh, thrychion *n*, groove
 Gorthrwm *a*, oppressive, very heavy
 Gorthrychiad *n*, grooving
 Gorthrymder, Gorthrymiant *n*, oppression; heaviness; trouble
 Gorthrymu *v*, to oppress
 Gorthrymus *a*, oppressive
 Gorthrymwr, *wyr n*, oppressor
 Gorthwf, thyfion *n*, overgrowth
 Gorthwym, Gorthwymyn *a*, over warm
 Gorthynu *v*, to overstrain
 Gorthywys *n*, generalissimo
 Goru *v*, to cause, to accomplish, to do
 Goruch -ion *n*, supreme: *a*, upper: *ad*, above, over: *px*, super-, preter-, over, above
 Goruchadeilad *n*, superstructure
 Goruchaf *a*, most high, highest
 Goruchafiaeth *nf*, supremacy, promotion; triumph
 Goruchafol *a*, supereminent
 Goruchafu *v*, to exalt over
 Goruchanianol *a*, supernatural
 Goruchanianoldeb *n*, preternaturalness
 Goruchder *n*, superiority; supremacy
 Goruchel *a*, supreme, very high
 Goruchelder *n*, summit
 Goruchelion *n*, meteors
 Goruchelu *v*, to render lofty, to exalt
 Goruchiad *n*, heavenly body; planet
 Goruchiant *n*, supereminence
 Goruchio *v*, to raise supreme
 Goruchiol *a*, supereminent, pre-eminent
 Goruchion *np* (-en *nf*), meteors
 Goruchlyw *n*, lord paramount
 Goruchragor *n*, superexcellence [ing
 Goruchwyliad *n*, supervising, overlook-
 Goruchwyliath *nf*, supervision; dispensation; stewardship; agency
 Goruchwylied *v*, to superintend, to oversee, to supervise; to take care of
 Goruchwyliwr, *wyr n*, agent, steward
 Gorug *v*, did, did perform, did act; he did, he made. Past tense of Goru
 Gorugo *v*, to accomplish
 Gorun *n*, surge, spray, foam
 Gorurddas -au *nf*, supreme rank
 Goruthro *v*, to amaze exceedingly
 Goruweh *pr*, above, over, superior to
 Gorwaedd *nf*, loud cry
 Gorwael *a*, extremely abject or mean
 Gorwaered *n*, declivity, descent
 Gorwag *a*, vain-glorious, vain, empty
 Gorwagedd -au *n*, vain glory
 Gorwall -au *n*, extreme remissness; extreme fault
 Gorwan *a*, extremely weak
 Gorwancu *v*, to overgorge
 Gorwar *a*, extremely gentle [worth
 Gorwas, weision, Gorwr, *wyr n*, her
 Gorwasgu *v*, to overpress
 Gorwedd *v*, to lie, to recline: *n*, recumbence, posture of lying. Yn ei o wedd, lying down
 Gorweddfa -oedd, Gorweddffan -au *n*, place to lie down, resting-place
 Gorweddial *n*, lying down
 Gorweddial *n*, concubinage
 Gorweddle -oedd *n* = Gorweddffa
 Gorweddlog, Gorweiddiog *a*, bedridden
 Gorweddol *a*, recumbent
 Gorwegi *n*, extreme vanity
 Gorwel -ion *n*, the horizon
 Gorweled *v*, to see over [gorw
 Gorwen *af*, extremely white or fair:
 Gorwenn *v*, to laugh, to grin
 Gorwerthu *v*, to oversell
 Gorwir *a*, quite true
 Gorwireb -ion *nf*, hyperbole
 Gorwisg -oedd *nf*, outer garment; cover, envelope, wrapper
 Gorwiw *a*, superexcellent
 Gorwlad, wledydd *nf*, bordering count
 Gorwlyb *a*, extremely wet
 Gorwlychu *v*, to over-drench
 Gorwregys -au *n*, bracing girdle
 Gorwy -on *n*, margin, rim
 Gorwych *a*, extremely brave or grand
 Gorwydr *n*, hoar frost
 Gorwydd -ion *n*, summit, top
 Gorwydd -au *n*, courser, steed
 Gorwydd *a*, of easy progress
 Gorwyddawd, odion, *n*, cavalry
 Gorwyddfarch, feirch *n*, managed hor
 Gorwygo *v*, to tear partly
 Gorwyl *n*, overlooking
 Gorwyllo *v*, to overlook
 Gorwyll *a*, extremely gloomy
 Gorwyllt *a*, frantic, mad, wild
 Gorwym -au *n*, slight bandage
 Gorwypam, extremely fair: *f* gorwen
 Gorwyn *am*, over white: *f* gorwen
 Gorwyr -ion *n*, great grandson
 Gorwyrain *nf*, the theme of praise
 Gorwyres -au *nf*, great grand-daugh
 Gorwys -ion *nf*, public summons
 Gorwyth *n*, extreme ire
 Gorymboeni, *v*, to over-fatigue one's
 Gorymborth *n*, excess of food
 Gorymchwal *n*, over-spreading one's

iorymchwel -ion *nf*, conversion
 iorymchwyllo *v*, to be subverted
 iorymdaeu *v*, to overspread one's self
 iorymdaith, deithiau *nf*, procession;
 perambulation
 iorymdaith, Gorymdeithio *v*, to sojourn
 iorymdeithydd -ion *n*, one who travels
 much: wayfaring man
 iorymddwyn *n*, embolism, insertion,
 intercalation. Dyddiau gorymddwyn,
 intercalary days
 iorymddygiad *n*, abduction
 iorymegniad *n*, over-exertion, over-toil-
 iorymyl -on *n*, extreme edge [ing
 iorymyru *v*, to over-pursue
 ioryn -od *n*, pimple, wheal
 iorynog *a*, having pimples or blains
 iorynys -oedd *nf*, peninsula
 iorysgwr *n*, yoke
 iorysgwydd *n*, jutting over
 iorysu *v*, to consume extremely
 ioryw -iau *n*, degenerate kind: *v*, he
 did=Gwnaeth
 iorywio *v*, to degenerate
 osaig, seigiau *n*, slight meal
 osail, seiliau *n*, groundwork; sole;
 subject (of a verb)
 osathru *v*, to tread slightly
 osbaith *a*, polished, glittering
 osbarth -au *n*, distinct part
 osbarth *pr*, toward
 osbenu *v*, to particularize
 osborthi *v*, to support slightly
 osbwylllo *v*, to decide partly
 oseb -ion *nf*, gift, handsel
 osefyll *v*, to stand slightly
 oselilio *v*, to found; to lay a foundation
 osel -ion *n*, peep, glance
 osenu *v*, to chide or rebuke slightly
 oser *np* (-en *nf*), asteroids
 osgedd -au *n*, figure, shape
 osgeddiad *n*, shaping
 osgeddig *a*, shapely, comely
 osgel -ion *n*, gloom: *a*, gloomy
 osgelu *v*, to half-conceal
 osgil *n*, half-retreat
 osglwm, glynnau *n*, tent fastening
 osglymu *v*, to tie slightly
 osgo *n*, obliquity, slope. Ar osgo,
 osgoi *v*, to go aside, to avoid [sloping
 osgordd -ion *nf*, retinue, train. Seren
 osgordd, Lleuad osgordd, satellite
 osgorddi *v*, to form a retinue
 osgorddlu -oedd *n*, body guard
 osgrain *a*, partly crawling
 osgred -ion *nf*, faint belief
 osgrynu *v*, to cause quaking

Gosgudd *a*, skulking, lurking
 Gosgymmon *n*, combustible; fuel
 Goslef -au -oedd *nf*, organ of utterance;
 tone, note; the throat
 Gosmeithio *v*, to yield aliment
 Gosod -au *n*, placing; statute, ordinance;
 position; onset
 Gosod *v*, to put, to set, to lay, to place
 Gosodedigaeth *nf*, proposition, ordinance
 Gosodi *v*, to set, to put, to lay
 Gosodiad *n*, placing; position; estab-
 lishing; proposition
 Gosodol *a*, positional; statute
 Gosog -od *n*, goshawk
 Goson -ion *n*, intimation, rumour
 Goson *v*, to intimate slightly
 Gosonial *v*, to be whispering
 Gosori *v*, to be half offended
 Gosoriant *n*, slight offence [evensong
 Gosper -au *n*, evening; evening prayer,
 Gosranu *v*, to divide partly
 Gosteg -ion *nf*, silence, attention; pub-
 lishing; address; invocation; pre-
 lude. Ar osteg, in public hearing.
 Gostegion priodas, banns of matri-
 mony
 Gostegu *v*, to silence, to still
 Gostegwr, wyr *n*, the crier of a court,
 who commands silence; silencer
 Gostrodry -iau *n*, pannel, packsaddle
 Gostwng *v*, to lower, to bring down; to
 humble, to abase [bled, abased
 Gostyngedig *a*, lowered; humble; hum-
 Gostyngeddio *v*, to become abased, to
 become humble
 Gostyngeddwydd *n*, humility, lowliness
 Gostyngu *v*, to lower, to abase, to humble
 Gostyngwr, wyr, Gostyngydd -ion *n*, one
 who abases, inclines, lowers, or hum-
 Goswydd -au *nf*, petty office [bles
 Goswyn -ion *nf*, slight charm
 Gosymaith, ymeithion *n*, support, food
 Gosymdaith, deithion *n*, provision, sup-
 port [vide sustenance
 Gosymdeithio, Gosymeithio *v*, to pro-
 Gosymmud *n*, slight move: *v*, to move a
 Gosymu *v*, to warble [little
 Gosymwy *a*, warbling, trilling
 Gosyn *a*, half amazed
 Gosynio *v*, to consider
 Gosyrthio *v*, to totter
 Got *n*, incontinence
 Gotio *v*, to commit adultery
 Gotoew -on *n*, spur
 Goth *n*, repulsion; pride [proudly
 Gothi *v*, to scorn, to be proud, to act
 Gowaered *n*, declivity, slope, descent

- Gowanu *v*, to divide; to gash
 Gowel *a*, transparent, clear
 Gowelw *n*, somewhat pale
 Gowenu *v*, to half smile
 Gower -au *n*, croft, close
 Göwni *n*, basting stitch
 Gowregysu *v*, to gird slackly
 Gowrid *n*, slight blush
 Göwrthodi *v*, to half reject
 Gowybod *v*, to know partly
 Gowyeh *a*, somewhat brave
 Göyfed *n*, slight sipping
 Göynys -oedd *nf*, peninsula
 Göysu *v*, to half consume
 Gra *n*, nap, frieze of cloth
 Grab -oedd *n*, cluster, exuberance
 Graban -au *nf*, vineyard
 Graban *cn*, corn marigold
 Grabin *a*, clasping; scrambling
 Grabinio *v*, to scramble
 Gradell, gredyll *nf*, circular plate of cast iron to bake bread or cake upon; bake-stone; griddle; grate=Greidell (N.W.)
 Gradd -au *nf*, degree, rank, state, quality
 Graddeb -ion *nf*, climax
 Graddedigaeth *nf*, graduation
 Graddeg -au *nf*, scale
 Graddiad *n*, graduation
 Graddiaith *nf*, climax
 Graddiannu *v*, to graduate
 Graddiant, iannau *n*, graduation
 Graddineb *n*, graduality
 Graddio, Graddogi, Graddoli *v*, to confer rank, to graduate
 Graddog *a*, graduated: -ion *n*, graduate:
 Graddol *a*, progressive [*nf*, scale
 Graddor -ion *n*, graduate
 Grae *n*, what is asperate, sharp, or rough
 Graen *n*, asperity; grief; grain, gloss
 Graen *a*, asperate; grievous
 Graender *n*, poignancy
 Graenon *np*, gravelly particles
 Graenu *v*, to make rough
 Graenus *a*, glossy
 Graf *np*, the garlic=Craf
 Grafel, grefyl *n*, lubber; ruffian
 Grai, greioedd *n*, blight, blast
 Graian *cn* (greienyn *n*), gravel, coarse
 Graiander *n*, granulosity [sand
 Graianen *nf*, grain
 Graianol, Graiandde, Graianllyd *a*, gravelly, gritty
 Graianu *v*, to granulate
 Graid, greidiau *n*, sun heat; ardency
 Graid *a*, ardent, vehement
 Grain, greinion *nf*, socket; ring
 Gramadeg -au *n*, grammar
 Gramadegol *a*, grammatical
 Gramadegwr, wyr, Gramadegydd -ion
 grammarian
 Gran -au *n*, the cheekbone; eyelid
 Gran *a*, precipitous, shelvy
 Grân *n*, grain, gloss, lustre
 Granwg *n*, side of the face
 Granygre *n*, the visage
 Gras -au *n*, grace
 Graslaw *a*, full of grace, gracious
 Grasol, Grasusol, Grasus *a*, gracious
 Grasusau *np*, graces=Grasau
 Grawn *np* (gronyn *n*), berries; grain
 roe of fish. Grawn Corinth, curran
 Grawnafal -au *n*, pomegranate
 Grawnwin *np*, grapes
 Grawh *n*, plunge
 Grawthu *v*, to plunge
 Grawys *n*, festival; Lent=Garawys
 Gre -on *nf*, flock, herd; stud
 Gread *n*, herding, flocking
 Greal -on *n*, aggregate of elements; cod
 collection; magazine, miscellany
 Grealu *v*, to aggregate elements
 Greant *n*, aggregate; collection; code
 Greawd *n*, aggregate
 Greddf -au *nf*, nature; instinct; disposi-
 Greddfial *n*, habituating [ti
 Greddfial *a*, habitual, natural
 Greddfu *v*, to habituate
 Greff -ion *nf*, sneer; irony
 Greffiad *n*, sneering
 Greg *n*, cackle, cackling
 Greiad *n*, singeing, blasting
 Greian -au *nf*, what gives heat; the s
 Greidell -i *nf*, griddle. See Gradell
 Greidio *v*, to scorch, to singe
 Greidiol *a*, scorching, blasting
 Greidyll -au *n*, griddle, grid-iron
 Greienyn, graian *n*, grain of gravel
 Greinio *v*, to form a ring
 Greinyn *n*, ear-ring; pendant
 Greio *v*, to singe, to blast
 Greiol *a*, singeing, blasting
 Grelyn -au *n*, drinking-pool
 Grem -iau *n*, crash; gnash
 Gremio *v*, to crash; to gnash
 Gren -i *nf*, large earthen vessel
 Greolen *nf*, briony plant
 Greor -ion *n*, flock, herd
 Gresaw -on *n*, welcome=Croesaw
 Gresawiad *n*, welcoming
 Gresawu *v*, to welcome
 Gresi *n*, pity, compassion
 Gresyn *n*, pity; misery: *a*, piteous
 Gresyndod *n*, pitifulness
 Gresyngar *a*, compassionate

Gresyni *n*, piteousness
 Gresynol *a*, deplorable, pitiable
 Gresynu *v*, to commiserate
 Gresynus *a*, miserable, pitiful
 Grëu *v*, to aggregate
 Grewys *n*, herd; stud
 Griddfan -au *n*, groan, moan
 Griddfan *v*, to groan
 Griff, Grifft, -oedd *n*, frog spawn
 Griffyll *n*, frog spawn
 Grig *n*, low rustle
 Grigwd *n*, rustling
 Grill -iau *n*, creak, chirp
 Grill *a*, creaking, chirping
 Grillgnoi *v*, to cranch
 Grillian *v*, to keep creaking
 Grilliedydd -ion *n*, cricket
 Grillo *v*, to creak, to crash; to chirp
 Gro *np* (gröyn *n*), pebbles: *nf*, ridge
 of pebbles, formed by the sea
 Groeg *nf*, the Greek language, Greek;
 Gronell -au *nf*, hard roe of fish [Greece
 Gronellu *v*, to generate roe
 Gronyn -au *n*, grain, particle
 Gronyniad *n*, granulation
 Gronynog *a*, having grains
 Gronynol *a*, granular
 Gronynu *v*, to granulate
 Ruall *n*, pebble, single pebble
 Ruall *n*, gruel, porridge
 Ruallu *v*, to turn to gruel
 Rud *n*, grain of stone, grit
 Rudd -iau *nf*, cheek bone; cheek
 Ruff, Grufft, -ion *n*, what is fierce,
 Rug -oedd *n*, heath, ling [griffin
 Rugiad, iaid *n*, emmet
 Rugiar, ier *nf*, moor-hen, grouse
 Rugion *np* (-yn *n*), emmets, ants
 Ruglwyn -i *n*, sweet broom
 Rugo *v*, to gather heath
 Rugog *a*, full of heath
 Rut *n*, grit; fossil
 Ratio *v*, to lay on grit
 Rwgach *v*, to rumble
 Rwn *n*, broken rumbling
 Rwnach *v*, to grumble
 Rwn *n*, grunt; rumbling noise
 Rwn *n*, murmur; growl
 Rwn, grynnau *n*, ridge in a field
 Rwn *n*, trembling noise, cooing
 Rwnach *n*, grumbling=Grwgnach
 Rwnan *n*, hum; purring; cooing
 Rwnan *v*, to hum, to drone
 Rwniad *n*, droning
 Rws *np* (-en *nf*), wild gooseberries
 Rwswydd *np* (-en *nf*), gooseberry-
 trees, gooseberry-bushes

Grwyth *n*, murmur
 Grwytho *v*, to murmur
 Gryd -iau *n*, scream; war-whoop
 Grydian, Grydio *v*, to scream, to whoop
 Grydiant *n*, screaming out
 Grydwst *n*, murmur
 Gryg -oedd *n*, harshness, roughness
 Gryglys *np*, heath berries [grunt
 Gryngian, Gryngio *v*, to be grunting, to
 Grym -oedd *n*, force, energy: *a*, powerful
 Grymial, Grymiala *v*, to mutter, to
 make a murmur
 Grymialog, Grymialus *a*, muttering
 Grymian *v*, to drone; to grunt
 Grymiannu, Grymio *v*, to make potent
 or energetic, to strengthen, to give
 energy
 Grymiant *n*, potency, energy
 Grymus *a*, powerful, strong, nervous
 Grymusder *n*, potency
 Grynio *v*, to form or lay ridges
 Gryw *nf*, Greek
 Gubain *v*, to hold, to moan
 Gwach -au *nf*, hole; cavity
 Gwachell, gwechyll *nf*, skewer; knit-
 Gwachellu *v*, to skewer [ting needle
 Gwachul *a*, lean, lank; feeble
 Gwad *n*, denial, disowning
 Gwadaeth, eithi *n*, spout, cock, the
 spout of a flour mill
 Gwadal *a*, staunch, firm
 Gwadaliad *n*, staunching
 Gwadalv *v*, to make staunch
 Gwadalwch *n*, staunchness
 Gwadiad *n*, denying
 Gwadn, Gwaddn, -au *n*, base, sole
 Gwadnu *v*, to sole; to foot it
 Gwadol *a*, denying, negative
 Gwadu *v*, to deny; to disown
 Gwadd -od *nf*, mole
 Gwaddeg -au *nf*, spout; scuttle
 Gwaddod -ion *n*, sediment, lees
 Gwaddodi *v*, to cast a sediment
 Gwaddodlyd *a*, feculent, dreggy
 Gwaddol -ion *n*, portion; money
 Gwaddoli *v*, to dower, to portion
 Gwaddolog *a*, dowered. Brenines wa-
 ddolog, queen dowager
 Gwaddotwr, wyr, Gwaddwr, wyr *n*,
 Gwae -oedd *n*, woe [molecatcher
 Gwaed *n*, blood, gore. Gwaed cyn
 delwad, foetus, embryo in the womb.
 Curriad y gwaed, pulse
 Gwaedboer *n*, blood-spitting
 Gwaedffrau *nf*, blood-spilling
 Gwaedgi, gwn *n*, bloodhound
 Gwaedglais, leisiau *n*, blood stripe

Gwaedgoll <i>n</i> , bloodshed	Gwaes -ydd <i>n</i> , pledge; deposit
Gwaedgrawn <i>n</i> , pus, matter	Gwaesaf -oedd <i>n</i> , pledge; deposit: war- rant; deposition
Gwaedguriant <i>n</i> , pulse	Gwaesafol <i>a</i> , deponent
Gwaediad <i>n</i> , bleeding, phlebotomy	Gwaesafu <i>v</i> , to pledge; to insure
Gwaedlawn <i>a</i> , whole blood	Gwaesol <i>a</i> , earnest; warranting
Gwaedled <i>af</i> , bloody, blood-stained	Gwaesu <i>v</i> , to pledge; to deposit; to paw
Gwaedlif, Gwaedlin, -oedd <i>n</i> , bloody flux, dysentery, issue of blood	Gwaeth, Gwaethach <i>a</i> , worse, more bad
Gwaedlyd <i>a</i> , bloody, sanguinary; cruel	Gwaethaf <i>a</i> , worst, most bad. Gwaeth y modd, so much the worse, I am sorry to say, to make things worse
Gwaedlydu <i>v</i> , to stain with blood	Gwaethau <i>v</i> , to grow worse, to impair
Gwaedlys <i>n</i> , blood-wort; centinody	Gwaetherwydd <i>i</i> , alas
Gwaedneu <i>n</i> , blood issue	Gwaethliad <i>n</i> , struggling
Gwaedog <i>a</i> , abounding with blood	Gwaethu <i>v</i> , to make worse
Gwaedogaeth <i>nf</i> , sanguinity	Gwaethwaeth <i>ad</i> , worse and worse
Gwaedogen <i>nf</i> , blood pudding, black pudding	Gwaethwg <i>n</i> , impaired state
Gwaedogi, Gwaedoli <i>v</i> , sanguify	Gwaethygiad <i>n</i> , impairing [wor-]
Gwaedol <i>a</i> , sanguineous, of blood	Gwaethygu <i>v</i> , to impair; to becom
Gwaedoliaeth <i>nf</i> , kindred by blood, consanguinity	Gwaew, gwaewyr <i>n</i> , pang, pain, agon spasm: <i>nf</i> , spear, lance
Gwaedrawd <i>n</i> , course of blood	Gwaewffon, ffyn <i>nf</i> , javelin
Gwaedu <i>v</i> , to bleed, to let blood	Gwag <i>n</i> , void, vacuum
Gwaedd <i>nf</i> , cry, shout	Gwag <i>a</i> , void, empty, vacant
Gwaeddan <i>n</i> , bawler	Gwagder <i>n</i> , emptiness
Gwaeddfan <i>a</i> , loud shouting	Gwagedd -au <i>n</i> , emptiness; vanity
Gwaeddfawr <i>a</i> , heinous, crying	Gwageddu <i>v</i> , to act vainly
Gwaeddgreg <i>a</i> , hoarse shouting	Gwagelog <i>a</i> , circumspect, wary
Gwaeddi <i>v</i> , to cry, to shout	Gwagelu <i>v</i> , to act cautiously
Gwaeddol <i>a</i> , crying, shouting	Gwagelyd <i>v</i> , to shun, to avoid
Gwaeddolef -au <i>n</i> , cry of woe	Gwagfa, fëydd <i>nf</i> , vacuum
Gwaeddolef -au <i>nf</i> , exclamation	Gwagfalch <i>a</i> , vainglorious
Gwaefyd <i>n</i> , state of woe	Gwagfolach <i>n</i> , vain boasting
Gwäeg <i>nf</i> , fibula; clasp	Gwaghau, Gwagio <i>v</i> , to make a void
Gwäegu <i>v</i> , to buckle; to clasp	Gwagiad <i>n</i> , making void
Gwael <i>a</i> , low, base, vile; poorly	Gwagiaith <i>nf</i> , vain prattle
Gwaelder, Gwaeledd, Gwaelni <i>n</i> , vile- ness; misery; wretchedness	Gwagl <i>n</i> , wagging, instability
Gwaelledu <i>v</i> , to make wretched	Gwaglais, leisiau <i>n</i> , hollow voice
Gwaelod -ion <i>n</i> , bottom, base; dregs, bottoms, lees [produce dregs]	Gwagle -oedd <i>n</i> , empty place, space, void
Gwaelodi <i>v</i> , to bottom, to settle, or to	Gwaglog <i>a</i> , unsteady, wagging
Gwaelu <i>v</i> , to grow low or poor; to be- gwaelu <i>v</i> , to make vile [come faint]	Gwaglwylf <i>cn</i> (-en <i>nf</i>), the linden
Gwäell, gwëyll, Gwaell, gweill <i>nf</i> , skewer, broach; knitting-needle; spindle.	Gwagnod -au <i>n</i> , cipher, naught, 0, zero
Gwäell neidr, dragon-fly	Gwagogoniant <i>n</i> , vain glory
Gwäellu <i>v</i> , to skewer, to broach	Gwagorchest -ion <i>nf</i> , ostentatious sk
Gwaen, gweunydd <i>nf</i> , plain, meadow	Gwagorfoledd <i>n</i> , vain triumph, boasti
Gwaened <i>a</i> , headlong; furious	Gwagr, Gogr, -au <i>n</i> , sieve; riddle
Gwaent <i>n</i> , full view	Gwagraid, eidiau <i>n</i> , sieveful
Gwaenu <i>v</i> , to put in view	Gwagrwr, wyr <i>n</i> , sievemaker
Gwaenyd <i>v</i> , to go headlong	Gwagymffrost <i>n</i> , rodomontade, swagg
Gwaer <i>n</i> , downward look; simplicity	Gwagymgais <i>n</i> , vain attempt []
Gwaer <i>a</i> , simple; rustic, clownish	Gwang <i>nf</i> , greed, voracity=Gwane
Gwaered -ydd <i>n</i> , descent, slope	Gwangen, gwangod <i>nf</i> , the shad fish
Gwaeredu <i>v</i> , to tend downward	Gwangiad, iaid <i>n</i> , the sewin fish
Gwaerol <i>a</i> , simple; rustic	Gwahan <i>n</i> , separation; difference: separate, distinct. Ar wahan, se- parately, apart, by themselves
	Gwahanai, eion <i>n</i> , genitive case

- Gwahanblyg -ion *n*, the diaphora
 Gwahanedigaethydd -ion *n*, the genitive
 Gwahanfod -au *n*, individual [ease
 Gwahanglaf *a*, leprous. Gwahangleif-
 Gwahanglwyf *n*, leprosy [ion, lepers
 Gwahanglwyfus *a*, leprous
 Gwahaniadol *a*, disjunctive [distinction
 Gwahaniaeth *n*, separation; difference,
 Gwahaniaethol *a*, disjunctive [nate
 Gwahaniaethu *v*, to differ; to discrimi-
 Gwahanlen -i *nf*, separation veil
 Gwahanmod -au *n* & *nf*, colon
 Gwahanmodiad *n*, Gwahanmodiaeth *nf*,
 punctuation
 Gwahanol *a*, separating; different.
 Cleision gwahanol, lepers
 Gwahanoldeb *n*, separateness
 Gwahanoli *v*, to make distinct
 Gwahanran -au *nf*, paragraph
 Gwahanred -ion *nf*, discrimination
 Gwahanredol *a*, discriminating
 Gwahanredu *v*, to distinguish
 Gwahansang -au *nf*, parenthesis
 Gwahansangiad *n*, interposition
 Gwahansangol *a*, parenthetical
 Gwahansangu *v*, to interpose [guish
 Gwahanu *v*, to divide, to part; to distin-
 Gwahardd, Gwaharddu *v*, to prohibit,
 to forbid
 Gwahardd -oedd *n*, prohibition
 Gwaharddeb -ion *nf*, injunction
 Gwaharddol *a*, prohibitory
 Gwahen *n*, exhaustion
 Gwahenu *v*, to exhaust, to empty
 Gwahenydd -ion *n*, one who pours out
 Gwahodd, ion, Gwahoddiad -au *n*, bidd-
 ing, invitation
 Gwahodd, Gwahoddi *v*, to invite, to bid
 Gwahoddwr, wyr *n*, inviter
 Gwail, gweilion *n*, what is over or spare
 Gwain, gweiniau *nf*, what serves or sup-
 ports: carriage; sheath, scabbard
 Gwain, Gwaint *a*, smart, neat, brisk
 Gwair, gweiriau *n*, hay
 Gwair *a*, fresh, sprouting; ardent
 Gwaig *n*, briskness; vigour
 Gwaig *a*, brisk, lively
 Gwaith, gweithiau *n*, act, action; work.
 Gweithiau, works, manufactories
 Gwaith, gweithiau *nf*, course, turn, time
 Gwaith *c*, because that, since
 Gwâl, gwâlau *nf*, couch; inhabited re-
 gion; plat; fallow. Gwâl ysgyfarnog,
 hare's form
 Gwal -iau, gwelydd *nf*, wall, rampart
 Gwala *nf*, fullness, sufficiency
 Gwalabr -au *nf*, pathway

- Gwalad *n*, arrangement, order
 Gwaladr, gwelydr *n*, ruler, sovereign
 Gwaladru *v*, to arrange, to order
 Gwalaeth *n*, grief, sorrow=Galaeth
 Gwalaethu *v*, to grieve
 Gwalas -au *nf*, couch; low land
 Gwalbant *n*, the top of a wall of a
 building where the beams rest
 Gwale -iau *nf*, turn up; fence work;
 battlement, parapet, rail; cock of a hat
 Gwalcio *v*, to turn up, to cock [tled
 Gwalciog *a*, turned up, cocked; embat-
 Gwalch, gweilch *n*, what soars; hawk;
 hero; fellow
 Gwalches -au *nf*, female hawk
 Gwalchu *v*, to soar aloft
 Gwalchwr, wyr *n*, falconer
 Gwalchwriaeth, Gwalchyddiaeth *nf*,
 Gwald -iau *n*, hem; welt [falconry
 Gwaldas -au *nf*, strengthening welt
 Gwaldon -au *nf*, raised bank
 Gwaldu *v*, to welt, to hem
 Gwales -au *nf*, couch; region
 Gwalfa, fâu *nf*, layer, stratum
 Gwaling -au *n*, litter, brood
 Gwalio *v*, to wall, to fence
 Gwaltes, eisiau *nf*, welt of a shoe
 Gwalteisio *v*, to form a welt
 Gwalwys *np*, the Gauls=Galwys
 Gwaly -on *n*, capacity, inside
 Gwalyo *v*, to make full [negligence
 Gwall -au *n*, defect, neglect, want;
 Gwallawd *n*, failure, mistake
 Gwallawiad *n*, pouring out
 Gwallbwyll *n*, irrationality, defect of
 Gwalldan -au *n*, wildfire [reason
 Gwallfarn -au *nf*, faulty judgement
 Gwallgam -au *n*, false step
 Gwallgof *n*, distraction, madness
 Gwallgof, Gwallgofus *a*, mad, distracted,
 insane, deranged [asylum
 Gwallgofdy, dai *n*, madhouse, lunatic
 Gwallgofi *v*, to become distracted, de-
 deranged, or insane
 Gwallgofiaid *np*, lunatics, madmen
 Gwallo *v*, to pour, to empty
 Gwallofaint *n*, defection, failing
 Gwallofi *v*, to pour out
 Gwallofiad, iaid *n*, tapster
 Gwallog *a*, defective, faulty
 Gwallogair *n*, error in pleading
 Gwallt *n* & *cn* (-yn *n*), hair of the head
 Gwalltiad *n*, growing of hair
 Gwalltog *a*, having hair, haired
 Gwalltu *v*, to grow hair [erroneous
 Gwallus *a*, negligent, faulty, defective;
 Gwallusdra *n*, negligence

Gwallwg, ygion *n*, defection
 Gwallygfa, fëydd *nf*, imperfection
 Gwallygiad *n*, making faulty
 Gwallygus *a*, defective, fallible
 Gwammal *a*, wavering, fickle, unstable
 Gwammaldra *n*, inconstancy, fickleness, instability, capriciousness
 Gwammaliad *n*, wavering
 Gwammalu *v*, to waver
 Gwân, gwanau *n*, thrust, stab, prick
 Gwan *a*, weak, feeble, faint: *p* gweinion
 Gwan, gweiniad *nc*, weak person, weak
 Gwanaf -au *nf*, layer, stratum; row [ling
 Gwanafu *v*, to place in layers
 Gwanar *n*, leader: *a*, leading; forward
 Gwanas -au *nf*, jut; prop; shank; clasp;
 Gwanasu *v*, to prop; to clasp [hook
 Gwanc -iau *nf*, basket; greed, voracity
 Gwancio *v*, to gorge, to glut [greediness
 Gwancus *a*, voracious, greedy
 Gwander -au *n*, weakness, debility
 Gwaneg -au *nf*, gait; drift; haunch;
 Gwanegiad *n*, drifting [surge
 Gwanegu *v*, to rise in waves
 Gwanfyddio *v*, to mistrust
 Gwangelon *a*, weak-hearted
 Gwangoelio *v*, to distrust
 Gwanhau *v*, to weaken
 Gwanobeithio *v*, to despond
 Gwanol *a*, stabbing, pricking
 Gwant -au *n*, butt, mark
 Gwantan *a*, fickle; wanton
 Gwantu *v*, to sever; to thrust
 Gwanu *v*, to pierce, to thrust, to stab
 Gwanwyn *n*, the spring
 Gwanychiad *n*, debilitating; debility
 Gwanychu *v*, to debilitate, to weaken
 Gwâr *a*, placid, gentle, tame
 Gwar -au *nf*, the nape of the neck
 Gwara, eon *n*, fencing; play, game: *v*, to fence; to play
 Gwaradwydd *n*, reproach [age
 Gwaradwyddo *v*, to disgrace, to dispar-
 Gwaradwyddus *a*, scandalous, disgrace-
 Gwarafun *n*, restraint; grudge [ful
 Gwarafun, Gwarafuno *v*, to begrudge;
 to forbid, to prohibit
 Gwarafuniad *n*, begrudging
 Gwaranred -ion *nf*, guarantee
 Gwaranredu *v*, to guarantee
 Gwarant -au *nf*, security, warrant
 Gwarantol *a*, warranting
 Gwarantu *v*, to warrant, to certify
 Gwarbin -au *n*, bow-pin of a yoke
 Gwarren *nf*, top of the back
 Gwarchad, Gwarchadw *n*, guarding: *v*, to ward; to watch

Gwarchae -oedd *n*, blocking up; siege
v, to block up; to besiege
 Gwarchaead *n*, besieging
 Gwarchan -au *nf*, incantation [besiege
 Gwarchäu, Gwarchau *v*, to confine, to
 Gwarchawdwr, wyr *n*, one who guards
 warden, conservator
 Gwarchdwr, dyrau *n*, watch tower
 Gwarched *v*, to ward, to watch
 Gwarcheidol *a*, conservatory
 Gwarcheidoldeb *n*, conservation
 Gwarcheidwad, aid *n*, guardian
 Gwarcheidwadaeth *nf*, guardianship
 Gwarchen -au *nf*, surface [men
 Gwarchglawdd, gloddiau *n*, intrench
 Gwarchiad *n*, covering up
 Gwarchlys -iau *n*, castor oil plant
 Gwarchod *n*, guarding in: *v*, to look
 after, to watch, to ward
 Gwarchodaeth *nf*, wardship
 Gwarchodi *v*, to ward, to watch
 Gwarchodlu, Gwarchawdlu, -oedd *cn*
 Gward *n*, guard, ward [garriso
 Gwarder *n*, placidness
 Gwardwydd *n*, scandal=Gwaradwydd
 Gwardd -ion *n*, prohibition: *v*, to forbid
 Gwarddiad *n*, prohibiting
 Gwarddol *a*, interdictory, prohibitory
 Gwarddrws, ddrysau *n*, lintel of a door
 Gwarddu *v*, to prohibit=Gwahardd
 Gware *v*, to play, to sport=Chwareu
 Gwared *v*, to deliver, to redeem
 Gwared -ion *n*, release, deliverance, re-
 demption; remedy; afterbirth
 Gwarediad *n*, delivering, redeeming
 Gwarediant *n*, deliverance
 Gwaredig *a*, delivered, redeemed [some
 Gwaredigion *np*, the redeemed or ran
 Gwaredigol *a*, redemptory
 Gwaredol *a*, redeeming, saving
 Gwaredoldeb *n*, redeemed state
 Gwaredred *nf*, refuge; emancipation
 Gwaredydd -ion, Gwaredwr, wyr *n*, de-
 liverer, redeemer [nes
 Gwaredd *n*, placidity, mildness, gentle
 Gwareddogi *v*, render mild
 Gwareddol *a*, humanizing
 Gwarediddo *v*, to make gentle, to tame
 to humanize, to civilize
 Gwareu -on *n*, play, sport; game=
 Gwarffoniad *n*, trouncing [Chwareu
 Gwargaled *a*, stiffnecked, obstinate
 Gwargam *a*, having a stooping
 Gwargemi *n*, stoop in the back
 Gwarged -ion *nf*, surplus; leavings
 Gwargrwm *a*, round shouldered
 Gwargrwth *a*, hunch-backed

Gwargrymu *v*, to stoop the back
 Gwarhâd *nf*, making tame
 Gwarhau *v*, to tame, to make gentle
 Gwarineb *n*, gentleness [burse
 Gwario *v*, to expend, to spend, to dis-
 Gwarlloſt, Gwarog, -au *nf*, the bar part
 Gwarogaeth *nf*, homage [of a yoke
 Gwarogi *v*, to subjugate
 Gwarogiad *n*, subjugating
 Gwarsangiad *n*, trampling
 Gwarsyth *a*, stiffnecked
 Gwarsythni *n*, stiffneckedness
 Gwart *n*, guard, ward
 Gwartiad *n*, guarding
 Gwartu *v*, to guard, to ward
 Gwarth *n*, reproach, shame, disgrace
 Gwartha *v*, to asperse, to reproach
 Gwarthâd *n*, disparaging
 Gwarthâed *n*, aspersion
 Gwarthaf-ion *n*, summit, surface. Dyfod
 ar warthaf, to assail, to come upon
 Gwarthafi -au *nf*, stirrup
 Gwarthafu *v*, to put on a stirrup
 Gwarthafu *v*, to go upon; to ride
 Gwarthal-ion *n*, thing to boot; agio
 Gwarthan *nf*, covert, shelter
 Gwarthäu *v*, to asperse
 Gwartheg *np*, horned cattle
 Gwarthegydd-ion *n*, cattle-dealer
 Gwarther -au *n*, cavalier
 Gwarthfa -oedd *nf*, the private part
 Gwarthfael *nf*, mean advantage
 Gwarthfor -oedd *n*, surf of the sea
 Gwarthiad *n*, aspersion
 Gwarthle -oedd *n*, the privities
 Gwarthlef -au *nf*, calumny
 Gwarthol-ion *nf*, stirrup
 Gwarthor-ion *n*, quadrature, quarter
 Gwarthrudd-iau *n*, disgrace, contumely
 Gwarthruddo *v*, to scandalize, to dis-
 Gwarthruddiol *a*, scandalizing [parage
 Gwarthu *v*, to asperse, to degrade
 Gwarthus *a*, shameful, disgraceful
 Gwarwch *n*, gentleness
 Gwarwg, ygau *n*, stoop, bend
 Gwarwy -on *n*, pleasure; play
 Gwary *n*, bow of yoke
 Gwas, gweision *n*, youth; servant.
 Gwas y dryw, titmouse. Gwas y
 gog, hedge sparrow. Gwas y neidr,
 dragonfly. Yr hen was, the devil
 Gwasaeth *n*, attendance, service
 Gwasaethu *v*, to minister
 Gwasaid *a*, servantlike, servile
 Gwasan *nc*, youth; page
 Gwasanaeth *n*, service
 Gwasanaethgar *a*, serviceable

Gwasanaethiad *n*, serving
 Gwasanaethol *a*, ministering
 Gwasanaethu *v*, to serve
 Gwasanaethwr, wyr, Gwasanaethydd
 -ion *n*, servant, man-servant
 Gwasanaethwraig, wragedd, Gwasan-
 aethyddes -au *nf*, maid-servant
 Gwasant -au *n*, ministration
 Gwasarn -au *n*, foundation; what is
 strewed; litter; booty
 Gwasarniad *n*, strewing
 Gwasarnu *v*, to strew, to litter
 Gwasel -au *n*, glance, sight, aim
 Gwasg, gweisg, -oedd, -au *nf*, press,
 waist; pressure
 Gwasgar-ion *n*, dispersion: *a*, scattered.
 Ar wasgar, scattered abroad, dispersed
 Gwasgarawd *n*, dispersion
 Gwasgaredd, Gwasgaroldeb *n*, the quali-
 ty of being dispersed
 Gwasgarfa -oedd *nf*, scene of scattering
 or dispersion
 Gwasgariad *n*, scattering
 Gwasgarog *a*, being scattered
 Gwasgarol *a*, scattering [perse
 Gwasgaru, Gwasgar *v*, to scatter, to dis-
 Gwasgfa, fëydd, -on *nf*, pressure; pang;
 Gwasgiad *n*, pressing [fit
 Gwasgod-ion *n*, shelter, covert
 Gwasgod -au *nf*, waistcoat
 Gwasgodfa -on *nf*, covert; bower
 Gwasgodi *v*, to shelter, to shade
 Gwasgodlen -i *nf*, awning
 Gwasgodol *a*, sheltering
 Gwasgodwydd *n*, bower, arbour
 Gwasgol *a*, pressing, squeezing
 Gwasgrwym -au, *n*, bandage. Gwasg-
 rwyman, stays
 Gwasgu *v*, to press, to squeeze
 Gwasgwyn, gweisgwyn *n*, gentle rise
 Gwasgwynfarch, feirch *n*, managed horse
 Gwasod *a*, tufty (as a cow)
 Gwasodi *v*, to be tufty
 Gwasodrwydd *n*, tuftiness
 Gwasol *a*, ministering, serving
 Gwastad -oedd *n*, level, plain
 Gwastad *a*, level, plain, smooth; steady;
 constant. Yn wastad, always, for
 ever
 Gwastadedd *n*, evenness, level [place
 Gwastadfa, Gwastadle, -oedd *n*, level
 Gwastadfod -au *nf*, constant state
 Gwastadiad *n*, levelling
 Gwastadol *a*, uniform; continued, con-
 tinual. Yn wastadol, continually,
 always
 Gwastadoldeb *n*, continuity

Gwastadrwydd *n*, evenness
 Gwastadu *v*, to make level
 Gwastata *v*, to be steady or even
 Gwastatïu *v*, to level, to smooth; to make even; to rest; to be composed
 Gwastraff-ion *n*, waste, prodigality
 Gwastraffu *v*, to squander, to waste
 Gwastraffwr, wyr *n*, prodigal or wasteful man, waster
 Gwastrawd, trodion *n*, groom, equerry
 Gwastrin-ion *n*, servitude, toil
 Gwastrodedd *n*, office of a groom
 Gwastrodi *v*, to serve as a groom
 Gwasu *v*, to make a servant
 Gwatwar-oedd *n*, mockery, jest
 Gwatwar *v*, to mock, to deride, to ridicule
 Gwatwaredigaeth *nf*, derision [cule
 Gwatwareg *nf*, sarcasm, irony
 Gwatwargar *a*, derisive, sarcastic
 Gwarwargerdd-i *nf*, irony, satire, lampoon
 Gwatwariaith *nf*, irony [poon
 Gwatwaru *v*, to mock, to jest, to deride
 Gwatwarus *a*, mocking, sarcastic, or deriding [satirist
 Gwatwarwr, wyr *n*, mocker, scoffer;
 Gwatwor, &c.=Gwatwar
 Gwau, gweuoedd *n*, weaving; knitting;
v, to weave; to knit
 Gwaudd, gweuddau *nf*, daughter-in-law
 Gwaweh *nf*, loud scream
 Gwawd-iau *n*, panegyric; irony, jeer
 Gwawdgar *a*, fond of praise; apt to jeer
 Gwawdio *v*, to panegyricize; to jeer; to mock
 Gwawdodyn *n*, metre so called [mock
 Gwawdus *a*, encomiastic; jeering, ironical, mocking
 Gwawdydd-ion *n*, panegyrist; mocker
 Gwawl *n*, light, radiancy
 Gwawn *n*, the gossamer
 Gwawr *n*, hero, worthy
 Gwawr-oedd *nf*, dawn, day-break; hue
 Gwawrio *v*, to dawn
 Gwb *n*, moan, doleful cry
 Gwd *n*, wind, twist, turn
 Gwden-i, gwdyn *nf*, withe; coil
 Gwdeniad *n*, withing
 Gwdennu *v*, to twist a withe
 Gwdd *n*, what twists or turns
 Gwddi, fod *n*, hedging-bill
 Gwddor-au *nf*, wooden bridge
 Gwddf, gyddfau, Gwddwg, Gwddw *n*, the neck, throat
 Gwdawgen *nf*, neckcloth
 Gwe-oedd *nf*, web, web of cloth
 Gwe *px*=Go, Gwa, Gwo
 Gwead *n*, weaving; knitting [weaver
 Gweadur-iaid, Gweawdr, odron *n*,

Gweb-au *nf*, visage; phiz
 Gwecry *a*, vapid, feeble, flimsy
 Gwech *af*, brave; fine, gay; *m* gwyeh
 Gwed *n*, utterance; saying
 Gwedi, Gwedy *pr*, after, later than: *ad* after, afterwards. Gwedi myned gone. Mae wedi bod, has been
 Gweddiad *n*, saying
 Gwedn, *af*, tough, tenacious: *m* gwydn
 Gwedol *a*, relating to speech
 Gwedresi *nf*, lizard
 Gwedyd *v*, to say, to speak
 Gwedyn *ad*, afterwards
 Gwedd-au *nf*, aspect, form; yoke; team
 Gweddaidd *a*, orderly, appropriate, suitable, decent, becoming
 Gweddeidd-dra *n*, orderliness, propriety
 Gweddeiddgar *a*, orderly, decent
 Gweddeiddio *v*, to make decent
 Gweddi, iau *nf*, prayer, supplication
 Gweddiad *n*, praying
 Gweddiad *n*, conforming
 Gweddiant *n*, conformity
 Gweddig *a*, seemly, decent
 Gweddill-ion *n*, remnant; leavings
 Gweddillio *v*, to leave remnants
 Gweddillyn *n*, small remnant
 Gweddio *v*, to pray, to supplicate
 Gweddiwr, iwywr *n*, supplicator, suppliant, petitioner
 Gweddllys-iau *n*, herb woad
 Gweddnod-au *nf*, feature
 Gweddog *a*, connected, yoked
 Gweddol *a*, orderly; reasonable, moderate, pretty well
 Gweddebb *n*, orderliness
 Gweddoli *v*, to render orderly
 Gweddu *v*, to render orderly; to yoke to wed; to become, to suit, to befit
 Gweddu *a*, orderly; seemly; fitting
 Gweddustra *n*, orderliness
 Gweddusiad *n*, making orderly
 Gwedduso *v*, to render orderly or fit
 Gweddw *a*, fit for connection; single widow. Gwraig weddw, widow
 Merch weddw, unmarried woman
 spinster. Hen ferch weddw, old maid. Mab gweddw, bachelor, single man. Maneg weddw, odd glove
 Ych gweddw, ox deprived of a fellow
 Gweddwad *n*, rendering or becoming single or widowed
 Gweddwod *n*, single state; widowhood
 Gweddwio *v*, to render single
 Gweddyg-au *n*, shoe-last
 Gweff-au *nf*, chop, snout, lip

Gweflaid, eidiau *nf*, chopful
 Gweflo *v*, to lick; to cry; to snivel
 Gweflod -iau *n*, dash on the chops
 Gweflodio *v*, to dash the chops
 Gweflog *a*, blubber-lipped
 Gwefr -au *n*, amber
 Gwefraidd, Gwefrol *a*, of the nature of
 amber; electric. Hysbysai gwefrol,
 electric telegraph
 Gwefreiddio *v*, to electrify
 Gwefru *v*, to do with amber
 Gwefus -au *nf*, the human lip
 Gwefusglec -iau *nf*, smack of the lip
 Gwefusiad *n*, touching the lip
 Gwefuso *v*, to touch lips
 Gwefusog *a*, having lips
 Gwefusol *a*, labial, of the lip. Gwefus-
 olion, labials
 Gweg *n*, totter, wagging
 Gwegi *n*, vanity, levity
 Gwegian *v*, to keep tottering
 Gwegil -au *nf*, the nape of the neck
 Gwegilio *v*, to turn the back
 Gwegilsyth *a*, stiffnecked
 Gwegio *v*, to totter, to wag
 Gwegiol *a*, tottering, wagging
 Gweglyd *a*, tottering, feeble
 Gwegriad *n*, searching, sifting
 Gwegru *v*, to search, to sift
 Gwegrwr, wyr, Gwegrydd -ion *n*, sifter;
 sieve-maker
 Gwegryn *n*, searching, sifting
 Gwegryniad *n*, searching
 Gwegrynu, Gwegryn *v*, to search, to sift
 Gwengryn *n*, the sewin fish
 Gwehelyth -au *nf*, lineage; tribe
 Gwehil *nf*, imperfect fruit
 Gwehilio *v*, to yield refuse
 Gwehilion *np*, refuse, trash, outcasts.
 Gwehilion y bobl, refuse of society,
 scum of the earth
 Gwehilioni *v*, to yield refuse
 Gwehyn -ion *n*, exhaustion
 Gwehyn *a*, pouring, shedding
 Gwehynai, eion *n*, exhauster
 Gwehyniad *n*, effusion
 Gwehynol *a*, effusing, pouring
 Gwehynu *v*, to effuse, to pour
 Gweilchydd -ion *n*, falconer
 Gweilgi, ioedd *nf*, torrent; ocean
 Gweilging -oedd *n*, beam, bar, perch
 Gweili *n*, spare, surplusage
 Gweilig *a*, being over, spare
 Gweiling *n*, pale brass, brass
 Gweilw *n*, spare, surplus
 Gweilydd -ion *n*, sparer; absolver
 Gweini *n*, service, servitude

Gweini *v*, to attend, to minister, to serve
 Gweiniad *n*, serving; sheathing
 Gweiniant *n*, ministration
 Gweinid *n*, attendance; service
 Gweinidog -ion *n*, minister; servant
 Gweinidoga *v*, to perform service, to
 minister
 Gweinidogaeth *nf*, ministry, service
 Gweinidogaethu *v*, to minister
 Gweinidoges -au *nf*, maid-servant
 Gweinidogi *v*, to minister, to serve
 Gweinidogol *a*, ministrant
 Gweinif *n*, ministration
 Gweinifiad, iaid *n*, one who serves
 Gweinig *a*, ministrant, serving
 Gweinigio *v*, to minister
 Gweinigiol *a*, ministrant
 Gweinio *v*, to put in a sheath, to sheathe
 Gweiniol *a*, ministrant; sheathing
 Gweinydd -ion *n*, attendant; servitor
 Gweinyddes -au *nf*, female attendant
 Gweinyddferch -ed *nf*, serving-woman
 Gweinyddiad *n*, ministering
 Gweinyddiadu *v*, to minister
 Gweinyddiaeth *nf*, ministry [wait
 Gweinyddu *v*, to minister; to attend, to
 Gweinyddol *a*, ministering
 Gweirdir -oedd *n*, hay land [meadow
 Gweirglawdd, gloddiau *nf*, hay-field,
 Gweirio *v*, to make or become hay
 Gweiryn *n*, blade of hay
 Gweisgen -au *nf*, press, stamp
 Gweisgi *a*, alert, brisk, gay. Cnau
 gweisgi, ripe nuts, slipshell nuts
 Gweisgio *v*, to slip out; to make brisk
 Gweisgion *np*, husks, shells
 Gweisgioni *v*, to husk; to crumble
 Gweisionain *np*, tiny striplings
 Gweitio *v*, to wait
 Gweithdy, dai *n*, workhouse; workshop
 Gweithfa, fëydd *nf*, manufactory
 Gweithfaol *a*, manufacturing
 Gweithfuddig *a*, victorious
 Gweithgar *a*, industrious; laborious
 Gweithian *ad*, now
 Gweithiau *ad*, sometimes, at times
 Gweithbiedydd -ion *n*, operator
 Gweithio *v*, to work, to operate, to labour
 Gweithiol *a*, working
 Gweithiwr, wyr *n*, workman, labourer
 Gweithle -oedd *n*, workshop
 Gweithon *ad*, at present, now
 Gweithred -oedd *nf*, action, act, deed
 Gweithredai, eion *n*, operator
 Gweithrediad *n*, working, operation
 Gweithrediadu, Gweithrediannu *v*, to
 Gweithrediant *n*, operation [operate

Gweithredol *a*, operative, active
 Gweithredu *v*, to operate, to act, to work
 Gweithredwr, wyr *n*, worker
 Gwel *n*, the sight or vision
 Gweladwy *a*, what may be seen, visible
 Gwelameg *nf*, hawk in the eye
 Gwelchyn *n*, pert little fellow
 Gweled *v*, to see; to perceive; to observe: *n*, sight, vision
 Gwelediad *n*, seeing, perception
 Gwelediant *n*, vision, perception
 Gweledig *a*, being seen, visible
 Gweledigaeth *nf*, a vision; apparition
 Gwelydd -ion *n*, spectator, seer
 Gwelgin *n*, tongue; hitch
 Gweli, iau *n*, wound; calumny
 Gwelung -au *nf*, clear space; lawn
 Gwelio *v*, to lay open; to wound
 Gwelw *a*, pale: *n*, pale hue
 Gwelwad *n*, making pale
 Gwelwder *n*, paleness
 Gwelwi *v*, to grow pale
 Gwelwlas *a*, pale blue; pale
 Gwely -au *n*, bed, couch; plat; tribe
 Gwelyawd *n*, lying-in
 Gwelyd -on *n*, opening; wound
 Gwelydd -on *n*, bed; stock of a family
 Gwelyddaint *n*, state of repose
 Gwelyddu *v*, to take repose
 Gwelyddyn *n*, repository
 Gwelyf -au *n*, couch, bed
 Gwelyfod *n*, lying-in
 Gwelyfodi *v*, to lie in
 Gwelyg -au *n*, wine-press
 Gwelygordd -au *nf*, kindred, tribe
 Gwelyo *v*, to put in bed; to bed
 Gwelyog *a*, bedded, having a bed; here-
 Gwell *a*, better [ditary
 Gwella *v*, to better, to mend, to improve
 Gwellâd *n*, bettering, improvement
 Gwellai, lleifiau *n*, shears, scissors
 Gwellâu *v*, to better, to improve
 Gwellleifo *v*, to cut with shears
 Gwelliad *n*, bettering, improvement
 Gwelliannu *v*, to better, to amend
 Gwelliant *n*, amendment
 Gwellig *a*, improving, mending
 Gwelling *n*, benediction
 Gwellineb *n*, improvement
 Gwellt *cn*, grass; sward; straw
 Gwelltio *v*, to turn to straw
 Gwelltog *a*, grassy; having straw
 Gwelltorio *v*, to cover with grass
 Gwelltyn *n*, blade of grass; a straw:
 f gwellten
 Gwellwell *ad*, better and better
 Gwellynio *v*, to improve

Gwemp *af*, fair, gay, splendid: *m* gwymp
 Gwempl -au *nf*, wimple, veil
 Gwên, gwenau *nf*, smile, simper
 Gwen *af*, white, fair, beautiful: *m* gwyn
 Gwen *nf*, fair one, beauty
 Gwenan *nf*, blister on the skin
 Gwenci, iod *nf*, stoat, weazel
 Gwendid -au *n*, weakness, frailty.
 Gwendid y lleuad, the wane of the
 moon. Mae gwendid ar y lleuad, the
 moon is in the wane
 Gwenddydd *nf*, the morning star
 Gwener *nf*, what yields bliss; Venus
 Dydd Gwener, Friday. Gweneran
 Fridays
 Gwenfa, fâu *nf*, curb of a bridle
 Gwenhwys, Gwenhwyson *np*, men o
 Gwent or Monmouthshire
 Gwenhwyseg *nf*, Monmouthshire dialect
 the Silurian
 Gwenaith *nf*, bland speech; flattery
 Gweneithio, Gweneitho *v*, to flatter
 Gweneithus *a*, apt to flatter
 Gwenith -oedd -au *n* & *cn*, wheat [wheat
 Gwenithen *nf*, Gwenithyn *n*, grain o
 Gwenithfaen, fain, feini *n*, granite
 Gwennol -iaid *nf*, swallow; shuttle
 Gweno *nf*, the evening star
 Gweno *a*, smiling, pleasing
 Gwent -oedd *nf*, fair or open region. A
 name for Monmouthshire
 Gwentas -au *nf*, high shoe, buskin
 Gwenu *v*, to smile, to simper
 Gwenwisg -oedd *nf*, surplice
 Gwenvyn *n*, venom, poison
 Gwenvyndra *n*, poisonousness; fretful
 Gwenvynig *a*, poisonous [nest
 Gwenvynllyd, Gwenvynol *a*, poisonous
 venomous; peevish, fretful
 Gwenvyno *v*, to poison; to be peevish
 to fret
 Gwenyd *n*, felicity, happiness, bliss
 Gwenydfa -oedd *nf*, the place of bliss
 Gwenydiad *n*, making happy
 Gwenydu *v*, to felicitate
 Gwenyddiad *n*, felicity
 Gwenyddol *a*, felicitous; amusing
 Gwelyn *np* (-en *nf*), bees. Gwaith y
 gwelyn, chequer work
 Gwelynille -oedd *n*, place for bees
 Gwelynillestr -i *n*, beehive
 Gwelynog *a*, abounding with bees
 Gweol *a*, relating to weaving, textile
 Gwep -au *nf*, visage, phiz
 Gwepia, Gwepa *nf*, the visage or look
 Gwepio *v*, to make a long face
 Gwêr *n*, shade

Gwer *n*, tallow, suet
 Gwerchyr -iau *n*, cover, lid
 Gwerchyr *v*, to cover with a lid
 Gwerdd *af*, green, verdant: *m* gwyrrdd
 Gwerddem -au, Gwerdden *nf*, emerald
 Gwerddon -au *nf*, green spot, mead
 Gwerddonell *nf*, wild clary
 Gwerddyr *nf*, the sharebone
 Gweren -i *nf*, cake of tallow
 Gwerf -au *nf*, verb
 Gwerin *cn*, the multitude; the common
 Gwerin *a*, vulgar; universal [people
 Gwerinad *n*, becoming general
 Gweriniaeth *nf*, democracy
 Gweriniaethol *a*, democratic
 Gwerinlywodraeth -au *nf*, democracy,
 democratic government
 Gwerino *v*, to make or become prevalent
 or common
 Gwerinol *a*, universal; vulgar
 Gwerinos *cn*, the rabble, the mob
 Gwerinwr, wyr, Gweriniaethwr, wyr *n*,
 democrat; democratist
 Gwerlas -au *nf*, green meadow
 Gwerlin *n*, pure descent
 Gwern -ydd *nf*, swamp; mead; alder
 grove: *np*, alder-trees
 Gwernen -i *nf*, alder-tree; mast of a ship
 Gwerol *a*, tallowy; like suet
 Gwers -i *nf*, space, while; verse. Gwers
 tra gwers, alternately
 Gwersa *v*, to tattle, to gossip
 Gwersig *nf*, short lesson
 Gwersigl -au *nf*, versicle
 Gwersyll, Gwersyllt, -oedd *n*, encamp-
 ment, camp; garrison
 Gwersyllfa -oedd *nf*, site of a camp
 Gwersylliad *n*, encamping, castramen-
 Gwersyllu *v*, to encamp [tation
 Gwerth *n*, value, price; sale
 Gwerthadwy *a*, salable, vendable
 Gwerthedigaeth *nf*, sale, vendition
 Gwerthefin *a*, sovereign
 Gwerthfawr *a*, valuable, precious
 Gwerthfawredd *n*, preciousness
 Gwerthfawrog *a*, precious. Gwerth-
 fawrocaf, most precious
 Gwerthiad *n*, selling, vending
 Gwerthiant *n*, price; vendition
 Gwerthiog *a*, precious, valuable
 Gwerthu *v*, to sell; to traffic
 Gwerthyd -au *nf*, spindle, axis
 Gwerthydaid, eidiau *nf*, spindleful
 Gwerthydu *v*, to put on a spindle
 Gwerthyr -oedd *n*, fortification, fort
 Gweru *v*, to generate tallow
 Gweryd -au *n*, sward; manure; moss

Gwerydre, rau *nf*, cultivated land; in-
 habited region; landscape
 Gwerydu *v*, to sward; to grow moss;
 to till; to manure
 Gwerydwedd *nf*, the face of the earth
 Gwerydd -on *n*, spring; youth
 Gweryddol *a*, tending to spring
 Gweryddu *v*, to spring; to wanton
 Gweryn -od *n*, worm; bot
 Gweryru *v*, to neigh
 Gwes, gwys *n*, what is moving
 Gwesgrydd *n*, circumrotation
 Gwesgryn *n*, agitation
 Gwesgrynnu *v*, to cause agitation
 Gwesawd *n*, departure
 Gwest -i -au *nf*, visit; entertainment
 Gwesta *v*, to go visiting
 Gwestach *n*, the state of being a guest
 Gwestai, eion *nc*, visitor, guest
 Gwesteaid, Gwestiad *n*, visiting about
 Gwesteiaeth *nf*, act of visiting
 Gwestfa, fäu *nf*, lodging; entertainment
 Gwestfil -od *n*, prowling animal
 Gwestifiant, iaint *n*, visitor, guest
 Gwestl -au *n*, hurly-burly, riot
 Gwestle -oedd *n*, place of entertainment,
 lodging-house
 Gwestledd *n*, tumultuous, state
 Gwestlog *a*, riotous, tumultuous
 Gwestlu *v*, to raise a tumult
 Gwestr -au *nf*, hitch, noose
 Gwestty, tai *n*, inn, hotel
 Gwestu *v*, to lodge; to entertain
 Gwestwng *n*, going down
 Gwestyngu *v*, to decline=Gostwng
 Gwesu *v*, to depart, to go out
 Gwesyn *n*, youth; page
 Gwesyndod *n*, servility
 Gwethl *n*, start, spring
 Gwethlu *v*, to start, to spring
 Gweu *v*, to weave; to knit
 Gweuad *n*, weaving; knitting
 Gweunblu *np* (-en *nf*), meadow-down
 Gweundir -oedd *n*, meadow-land
 Gweuol *a*, weaving; knitting
 Gweurydd -on *n*, slave
 Gwëus -au *nf*=Gwefus
 Gwew *n*, purgency; smart
 Gwewyr *n*, pain, anguish
 Gwewyrlys *n*, anise-seed
 Gweyd *v*, to say, to speak
 Gwëydd -ion *n*, weaver
 Gwëyddes -au *nf*, female weaver
 Gwëyddiaeth *nf*, weaver's trade
 Gwg, gygon *n*, frown; glance
 Gwi *n*, sudden emotion, glee
 Gwial, gwial *np*, rods, twigs

Gwiala *v*, to gather twigs
 Gwialen -i, gwial *nf*, rod; perch
 Gwialenaid, eidiau *nf*, length of a rod
 Gwialenffust -iau *nf*, flail-yard
 Gwialenod -iau *nf*, stroke of a rod, stripe
 Gwialenodio *v*, to beat with a rod
 Gwialffust -iau *nf*, flail-yard
 Gwib -iau *nf*, serpentine course; range;
 drive: *a*, wandering. Seren wib,
 wandering star; comet
 Gwibad *n*, ranging about
 Gwibdde *nf*, darting about
 Gwiber -od *nf*, serpent; viper
 Gwibfa -oedd *nf*, wandering course
 Gwibhwyllo *v*, to cruise
 Gwibiad, iaid *n*, stroller, vagrant
 Gwibio *v*, to rove, to gad, to wander
 Gwibiol *a*, erratic, wandering
 Gwibli *n*, gadding, vagrancy
 Gwiblo *v*, to fly or gad about
 Gwiblong -au *nf*, cruiser
 Gwiblu -oedd *nc*, band of vagrants
 Gwibwrn, yrnau *n*, whirling eddy
 Gwica *v*, to hawk or cry about
 Gwiced -au *nf*, wicket, gate
 Gwicor -ion *n*, hawker, pedlar
 Gwich -iau *nf*, crash; squeak
 Gwichad *n*, squeaking
 Gwichell -od *nf*, creaker, squeaker
 Gwichiad, iaid, Gwichiedyn *n*, perri-
 winkle, sea snail
 Gwichian, Gwichial *v*, to keep squeak-
 ing or squealing
 Gwichio *v*, to creak; to squeak; to squeal
 Gwichydd -ion, Gwichyll, Gwichyn, -od
 Gwid *n*, quick whirl *n*, fitchet
 Gwidd *a*, dried, withered
 Gwiddan -od, Gwiddanes -au *nf*, hag;
 Gwiddiant *n*, withering [witch
 Gwiddon -od *nf*, witch, hag
 Gwiddon *np*, rotted particles; mites
 Gwiddoni *v*, to dry rot; to breed mites
 Gwiddonog *a*, having mites
 Gwif -ion -iau *n*, lever, crow-bar
 Gwifr -an *n* & *nf*, wire, wires: *s* gwifren
 Gwifrwym -au *n*, fulcrum
 Gwig -oedd *nf*, nook, cove, lodge; open-
 ing in a wood; a wood
 Gwigfa -oedd *nf*, cove, retreat
 Gwing -au *nf*, wriggle, wince; wink
 Gwinged *n*, wriggling; wantonness
 Gwingiad *n*, wriggling; wincing
 Gwingo *v*, to wriggle; to wince; to wink
 Gwingog, Gwingol *a*, wriggling; wink-
 Gwingwr, wyr *a*, struggler; wincer [ing
 Gwil *n*, shunning, avoiding
 Gwilfrai *n*, badger; herb yarrow

Gwilff -od *nf*, epithet for a mare
 Gwilheri *n*, romping
 Gwilhersu *v*, to romp about
 Gwilhobain *v*, to be galloping
 Gwiliad *n*, taking care
 Gwiliadwraeth *nf*, bewaring
 Gwiliad *v*, to take care, to guard
 Gwilio *v*, to take care, to beware
 Gwillog *a*, full of starts; *nf*, mare
 Gwilri *n*, wanton squeal [squeal
 Gwilrin *n*, squeal of ecstasy: *v*, t
 Gwilwst *nf*, epithet for a mare
 Gwill -ion *n*, strayer, vagabond
 Gwilliad, iaid *n*, vagrant; lurker
 Gwilliades -au *nf*, female stroller
 Gwin -oedd *n*, wine
 Gwina *v*, to tippie wine
 Gwinaeth *nf*, vintage
 Gwinaethu *v*, to gather the vintage
 Gwine -od *nf*, the chaffinch
 Gwinegr *n*, vinegar
 Gwineu *a*, bay, auburn
 Gwineuo *v*, to turn to a bay colour
 Gwingafn -au *n*, wine-press
 Gwinien *nf*, vine-tree, vine
 Gwiniolen *nf*, maple-tree
 Gwiniolwydd *np* (-en *nf*), maple-trees
 Gwinllan -oedd -au *nf*, vineyard; plan
 Gwinol *a*, of wine, vinous [tatio
 Gwinrawn *np*, vine grapes
 Gwinsaug, Gwinwasg, -au *nf*, wine-pres
 Gwinwr, wyr, Gwinydd -ion *n*, vintner
 Gwinwryf -au -oedd *n*, wine-press
 Gwiniolwydd *np* (-en *nf*), vines
 Gwipai, eiod *nf*, sparrow-hawk
 Gwir -oedd *n*, truth; purity; justice
 Gwir *a*, true, just, right; pure [ethe
 Gwiredd -au *n*, verity, truth
 Gwireddol *a*, veritable
 Gwireddoli *v*, to realize
 Gwireddu *v*, to verify
 Gwirf -ion *n*, alcohol
 Gwirfodd *n*, good will, consent; conten
 Gwirfoddeb -au *nf*, voluntary (in music
 Gwirfoddol *a*, voluntary; wilful
 Gwirfoddoldeb *n*, voluntariness
 Gwiriad *n*, verifying
 Gwiriadwy *a*, verifiable
 Gwiriant *n*, verification
 Gwiriedigaeth *nf*, verification
 Gwiriedigaethu *v*, to verify
 Gwiria *a*, of pure or true nature
 Gwirineb *n*, verity, truth
 Gwirio *v*, to verify, to assert
 Gwiriol *a*, verifying; positive
 Gwirion *a*, truly right; innocent; weak
 minded: -iaid *n*, innocent; idiot

- Gwiriondeb *n*, innocence; ignorance
 Gwirionedd -au *n*, truth, verity
 Gwirioneddiad *n*, verification
 Gwirioneddu *v*, to verify
 Gwirioneddus *a*, verifying
 Gwirioni *v*, to become an innocent or idiot; to grow foolish, to dote
 Gwirioniad, iaid *n*, innocent
 Gwirionyn *n*, simpleton
 Gwirod -au -ydd *n* & *nf*, spirituous liquor; liquor; wassail
 Gwirodu *v*, to serve spirits or liquor
 Gwirodol *a*, spirituous
 Gwirotta *v*, to tipple liquors
 Gwirotai, eion *nc*, dram-drinker
 Gwirotty, tai *n*, ginshop, dramshop
 Gwisg -oedd *nf*, garment, dress
 Gwisgad, Gwisgiad, Gwisgogaeth *n*, dressing; wearing. Gwisgad, dress, Gwisgi, *a*=Gwisgi [apparel
 Gwisgo, Gwisgiadu *v*, to dress, to put on; to apparel
 Gwiw *a*, apt; fit, meet, worthy [ness
 Gwiwdeb, Gwiwdod *n*, fitness; worthi-
 Gwiwell -od *nf*, widgeon, female salmon
 Gwiwer -od *n*, squirrel
 Gwiwsain, seiniau *nf*, euphony
 Gwiwydd *np* (-en *nf*), poplar-trees
 Gwlad, gwledydd, -oedd *nf*, country, region. Gwlad ac eglwys, church and state
 Gwladaidd *a*, country-like, rustic
 Gwladeiddio *v*, to rusticate; to be bash-
 Gwladeiddrwydd *n*, rusticity [ful
 Gwladgar, Gwladgarol *a*, patriotic
 Gwladgarwch *n*, patriotism
 Gwladgarwr, wyr *n*, patriot
 Gwladlywiad *n*, Gwladlywiaeth *nf*, state policy
 Gwladogi, Gwladoli *v*, to rusticate
 Gwladol *a*, of a country; civil
 Gwladwch *n*, common weal
 Gwladweinydd -ion *n*, statesman
 Gwladwr, wyr *n*, countryman; patriot
 Gwladwriaeth *nf*, government, state
 Gwladychfa -oedd *nf*, settlement, colony
 Gwladychiad *n*, governing
 Gwladychu *v*, to reign; to inhabit; to settle, to colonize
 Gwlaidd *a*, having moisture; mild
 Gwlan -oedd *n*, wool
 Gwlana *v*, to gather wool
 Gwlauen -i, gwlenyn *nf*, flannel
 Gwlaniach *np*, downy hairs
 Gwlanog *a*, having wool, woolly
 Gwlaw -oedd *n*, rain. Bwrw gwlaw, to rain [rain
 Gwlawiol *a*, relating to rain
 Gwlawlen -i *nf*, umbrella
 Gwlawlyd *a*, apt to rain, rainy
 Gwlawog *a*, of rain, rainy
 Gwlawogydd *np*, rains
 Gwleb *af*, wet, moist: *m* gwlyb
 Gwledig *a*, countrified, rustic, rural; supreme
 Gwledigo *v*, to rusticate, to rule
 Gwledwch *n*, dominion
 Gwledychfa -oedd *nf*, settlement, colony
 Gwledd -au -oedd *nf*, banquet, feast
 Gwledda *v*, to carouse, to feast
 Gwleddiad *n*, carousing
 Gwleddog *a*, having a feast
 Gwleddol *a*, festival, festive [ties
 Gwleidiadaeth, Gwleidyddiaeth *nf*, poli-
 Gwleidiadol, Gwleidyddol *a*, political
 Gwleidiadur -iaid *n*, politician
 Gwleidiad -on *n*, one of a country; carousing
 Gwlf, gylfon *n*, channel, notch
 Gwlith -oedd *n*, dew, dew-fall
 Gwlithen -i *nf*, blister; the dew-snail
 Gwlithfalwen, falwod *nf*, dew-snail
 Gwlithiad *n*, falling of dew
 Gwlitho *v*, to cast a dew, to dew
 Gwlithog *a*, having dew, dewy
 Gwlithwlaw *n*, small or drizzling rain
 Gwlithyn *n*, dewdrop: *p* gwlichos
 Gwllw -on *n*, channel, notch
 Gwlyb *a*, liquid, wet, moist [victuals
 Gwlyb -ion *n*, liquid, moisture; spoon
 Gwlybaniaeth *n*, humidity, moisture
 Gwlybhâd *n*, humefaction
 Gwlybhau *v*, to humectate
 Gwlybiad, Gwybiant, Gwlychiad *n*, wet-ting; humectation
 Gwlyborllyd *a*, humid, moist, wet
 Gwlybu *v*, to wet, to moisten
 Gwlybwr, yrau, yriion *n*, liquid
 Gwlybyrog *a*, humid, rainy
 Gwlych *n*, moisture, humidity
 Gwlychu *v*, to wet, to moisten
 Gwlydd -ion *cn*, soft stems of plant
 Gwlydd *a*, mild, tender, soft, gentle
 Gwlyddhâd, Gwlyddiad *n*, mollifying
 Gwlyddhau *v*, to mollify, to soften
 Gwn, gynau *n*, charger, bowl; gun
 Gwn *v*, I know, present tense of Gwybod
 Gwn, gynau *n*, gown, loose robe
 Gwnaeth *v*, past tense of Gwneuthur
 Gwneddyd, Gwnelyd, Gwneuthyd = Gwneuthur
 Gwneuthur, Gwneyd *v*, to do, to execute, to perform, to make
 Gwni *n*, stitch, sewing

Gwnïad *n*, sewing, stitching
 Gwnïadur -iau *nf*, thimble
 Gwnïadydd, Gwnïeddydd, -ion *n*, stitcher
 Gwnïadyddes -au *nf*, seamstress
 Gwnïadyddiaeth *nf*, the business of a seamstress, dressmaking
 Gwnïo *v*, to sew, to stitch
 Gwo *px*, often used for Go
 Gwobr -au *nf* & *n*, reward, fee
 Gwp -iau *n*, head and neck of a bird
 Gwr, gwŷr *n*, man, person; husband.
 Gwr priod, gwr gwreigiog, gwr gwraig, married man, husband. Y gwr drwg, the evil one; the devil
 Gwra *v*, to take a husband
 Gwrab -od *n*, monkey, ape
 Gwrach -od *nf*, hag, old woman, witch
 Gwrachaid *a*, like an old hag
 Gwrachan -od *nc*, little creature
 Gwrachanes -au *nf*, little old woman
 Gwrachastell -od *nf*, off-board of a plough
 Gwracheiddio *v*, to grow haggish
 Gwrachell -od *nf*, puny dwarf
 Gwrachen -od *nf*, crabbed dwarf
 Gwrachi *n*, anility; puniness
 Gwrachio *v*, to become a hag; to grow
 Gwrachïod *np*, old women [decrepit
 Gwradwydd *n*, reproach, scandal=
 Gwaradwydd
 Gwradwyddiad *n*, scandalizing
 Gwradwyddo *v*, to scandalize, to disgrace, to put to shame
 Gwradwyddus *a*, scandalous, disgrace-
 Gwradd *n*, quantity [ful
 Gwraddiad *n*, aggregation
 Gwraddu *v*, to aggregate, to heap
 Gwrag *n*, what curves off; bracer
 Gwragen -i *nf*, rib of a tilt or basket
 Gwragenu *v*, to rib; to curve
 Gwraich, gwreichion *n*, sparkle
 Gwraid *n*, what is ardent; flush [roots
 Gwraidd, gwreiddiau *cn* (gwreiddyn *n*),
 Gwraig, gwragedd *nf*, woman; wife.
 Gwraig briod, gwraig wriog, married woman, wife. Gwraig foneddig, lady
 Gwrageddos *np*, gossips; silly women
 Gwraint *np*, worms in the skin; tetters
 Gwrandaw, Gwrandaw *v*, to hearken, to
 Gwrandawiad *n*, listening [listen
 Gwrandawus *a*, attentive
 Gwrcath -od *n*, a he-cat
 Gwrcatha *v*, to caterwaul
 Gwrcathaint *n*, caterwauling
 Gwrch *n*, what is upon or over
 Gwrda, gwyrda *n*, man of note
 Gwrdaeth *n*, manliness
 Gwrdd *a*, stout; ardent, vehement

Gwrddu *v*, to render ardent
 Gwrddyn *n*, dart; javelin
 Gwrechyn *n*, crabbed fellow
 Gwregys -au *n*, girdle, zone
 Gwregysiad *n*, girdling
 Gwregysol *a*, having a girdle
 Gwregysu *v*, to girdle, to gird
 Gwreng -od *n*, plebeian; yeoman: c the common people
 Gwrengaid *a*, plebeian, boorish
 Gwrengyn *n*, surly clown
 Gwreica *v*, to take a wife [ter
 Gwreigdra *n*, fondness of women, adu
 Gwreichion *np* (-en *nf*), emanation sparks
 Gwreichioni *v*, to sparkle, to scintillat
 Gwreichionog *a*, full of sparks
 Gwreichionol *a*, sparkling
 Gwreiddiadur -on *n*, etymologicon
 Gwreiddio *v*, to root, to originate
 Gwreiddiog *a*, having roots, rooted
 Gwreiddiol *a*, radical; rooted; origins
 Gwreiddioldeb *n*, radicalness; originali
 Gwreiddionos *np*, radicles: s gwreid
 Gweiddradd *nf*, the madder [iony
 Gwreiddyn, gwreiddiau *n*, root
 Gwreigdda *nf*, good-woman, goody
 Gwreigen *nf*, little woman
 Gwreigeiddio *v*, to become effeminate
 Gwreighau *v*, to grow a woman
 Gwreigiaidd *a*, female; matronly
 Gwreigiog *a*, having a wife
 Gwreigiol *a*, feminine
 Gwreignith -od *nf*, little woman
 Gwreindod, Gwreinaud *n*, virility
 Gwreinen *nf*, ringworm: m gwreiny
 Gwres *n*, heat, warmth
 Gwresfynag, fyneig *n*, thermometer
 Gwresiad *n*, rendering hot
 Gwresog *a*, warm; fervent, hearty; h
 Gwresogi *v*, to become or make hot
 Gwresol *a*, of a heating quality
 Gwresu *v*, to fill with heat
 Gwrferch -ed, Gwrforwyn -ion *nf*, vira
 Gwrgi, gwn *n*, cannibal
 Gwrhau *v*, to become manly; to
 Gwrhewri *n*, jocularity [homa
 Gwrhewrus *a*, full of jokes
 Gwrhëwg *a*, extremely playful
 Gwrhëwgr *n*, aptness to be jocular
 Gwrhyd -oedd *n*, fathom, six feet
 Gwrhydri *n*, heroism, bravery
 Gwrhydu *v*, to fathom
 Gwriaeth *nf*, man's estate
 Gwrial *n*, combating
 Gwrial *v*, to play the man
 Gwrid *n*, blush; flush

Iwridgoch *a*, florid, ruddy, red
 Iwrido *v*, to blush
 Iwridog *a*, having a blush, blushing
 Iwridogi *v*, to become ruddy
 Iwring -oedd *n*, snap; crackle
 Iwringain *v*, to snap; to crackle
 Iwringell -au *nf*, snap; slice
 Iwringelliad *n*, snapping
 Iwringellu *v*, to snap; to slice
 Iwriog *a*, having a husband
 Iwriogaeth *nf*, homage
 Iwriogaethu *v*, to do homage
 Iwrith *n*, what is apparent
 Iwrn *n*, dusky hue, dun: *a*, dusky,
 Iwrnder *n*, duskiness [dun: *af* gorm
 Iwrmlas *n*, sea-green
 Iwrmu *v*, to make dusky
 Iwrn, gyrnau *n*, cone; urn; vessel
 tapering upwards
 Iwrnerth *n*, the speedwell
 Iwrol *a*, manly; valiant, brave
 Iwrolaeth *nf*, manhood; fortitude
 Iwroldeb *n*, manliness, courage; virility
 Iwrolfryd *n*, magnanimity
 Iwrolgamp -au *nf*, manly feat
 Iwroli *v*, to become manly
 Iwrolwych *a*, brave, manly
 Iwron -iaid *n*, worthy, hero [manure
 Iwrtaeth, teithion *n*, what improves;
 Iwrteithiad *n*, manuring
 Iwrteithio *v*, to manure; to refresh; to
 cultivate; to improve
 Iwrteithiol *a*, meliorating, improving
 Iwrth -oedd *n*, opposition, contrast
 Iwrth *px*, counter-, contra-, anti-, re-,
 with-, adverse, against
 Iwrth *pr*, against, opposite to, by
 Iwrthachos -ion *n*, contrary cause
 Iwrthachwyn -ion *n*, counter complaint
 Iwrthadrodd -ion *n*, counter recital
 Iwrthaddyg *n*, heresy
 Iwrthagwedd -au *nf*, counter form
 Iwrthaing *nf*, wedge
 Iwrthair, eiriau *n*, antiphrasis; protest
 Iwrthalw *v*, to recall
 Iwrthallu -oedd *n*, opposing power
 Iwrthamean -ion *n*, counter project
 Iwrthanfon *v*, to send adversely
 Iwrthanian *nf*, contrary nature
 Iwrthannog -ion *n*, dehortation
 Iwrthansawdd, soddion *n*, contrary
 Iwrtharddelw *n*, counter claim [quality
 Iwrtharfawd, odau *nf*, counter stroke
 Iwrtharwain *v*, to lead back
 Iwrthateb -ion *n*, replication
 Iwrthattal -ion *n*, counter stop
 Iwrthawel -on *nf*, adverse gale

Gwrthban -au *n*, blanket
 Gwrthbanu *v*, to double-mill
 Gwrthben -au *n*, counter-head; rivet
 Gwrthblaid, bleidiau *nf*, adverse party
 Gwrthblyg -ion *n*, duplicate
 Gwrthbrawf, brofion *n*, refutation
 Gwrthbryn *n*, counter-buying
 Gwrthbwys -au *n*, counterpoise
 Gwrthbwyth -au *n*, retaliation
 Gwrthchwyl -ion *nf*, counter course
 Gwrthchwyth *n*, counter blast
 Gwrthdaith, deithiau *nf*, counter march
 Gwrthdal -ion *n*, counter payment
 Gwrthdaro *v*, to repel, to repulse
 Gwrthdir -oedd *n*, upland, high land
 Gwrthdor -ion *n*, refraction
 Gwrthdrafad -au *nf*, contravention
 Gwrthdramwy -on *n*, retrogradation
 Gwrthdrig *n*, counter residence
 Gwrthdrigolion *np*, antœci
 Gwrthdrin *n*, contravention
 Gwrthdro -ion *n*, turn back, retort
 Gwrthdroedion, Gwrthdroediaid, Gwrth-
 droedogion *np*, the antipodes
 Gwrthdwng *n*, contrary oath, counter
 swearing
 Gwrthdwyth *n*, springing back; elas-
 Gwrthdyn *n*, reluctance [tivity
 Gwrthdynu *v*, to pull adversely
 Gwrthdyst -ion *n*, counter evidence
 Gwrthdywyn *n*, reflection of light
 Gwrthddadl -au *nf*, controversy
 Gwrthddadleuwr, wyr *n*, controvertist;
 an opposing pleader, antagonist
 Gwrthddangos *n*, contra-indication
 Gwrthddal *n*, with-holding
 Gwrthddeddfiad, iaid *n*, antinomian
 Gwrthddrych -au *n*, object
 Gwrthddrychiad, iaid *n*, assign; heir
 Gwrthddyg *n*, heresy
 Gwrthddywedyd *v*, to contradict
 Gwrthddywediad *n*, contradiction
 Gwrtheb -ion *n*, objection
 Gwrthedrych *n*, retrospect
 Gwrthegni, ion *n*, reaction
 Gwrtheiriad *n*, antiphrasis
 Gwrthenwad *n*, antinomiasia
 Gwrthergyd -ion *n*, repulse
 Gwrthern -i *n*, relation in the seventh
 degree of affinity
 Gwrthfach -au *n*, the beard of a dart
 Gwrthfarn -au *nf*, adverse judgement
 Gwrthfechni, ion *n*, counter security
 Gwrthfeiad *n*, recrimination
 Gwrthfin -ion *n*, counter edge
 Gwrthfodd -ion *n*, displeasure
 Gwrthfrad -au *n*, counter plot

Gwrthfraenol <i>a</i> , antiseptic	Gwrthnysig <i>a</i> , refractory; stubborn
Gwrthfur -iau <i>n</i> , contramure	Gwrtho <i>v</i> , to withstand [dicat
Gwrthfwriad <i>n</i> , casting back	Gwrthod <i>v</i> , to refuse, to reject, to al
Gwrthgas <i>a</i> , perverse, froward	Gwrthod <i>n</i> , refusal, rejection
Gwrthgefn -au <i>n</i> , support	Gwrthodiad <i>n</i> , rejection
Gwrthgerdd <i>n</i> , retrograde course	Gwrthol <i>a</i> , adverse, contrary
Gwrthgerydd <i>n</i> , recrimination	Gwrtholwg <i>nf</i> , retrospect
Gwrthgil -ion <i>n</i> , receding, revolt	Gwrtholygu <i>v</i> , to take a retrospect; t
Gwrthgiliad <i>n</i> , receding, going back;	look contrarily
revolting, backsliding; apostacy	Gwrthosod <i>v</i> , to place in opposition
Gwrthgilio <i>v</i> , to recede; to revolt; to	Gwrthosodiad <i>n</i> , placing in opposition
apostatize, to backslide	opposition
Gwrthgiliwr, wyr <i>n</i> , backslider; seceder;	Gwrthran -au <i>nf</i> , counter share
apostate	Gwrthrawd, rodion <i>nf</i> , hostile army
Gwrthgis -ion <i>n</i> , retort, rebuff	Gwrthred -ion <i>nf</i> , recurrence
Gwrthglafroliion <i>np</i> , antiscorbutics	Gwrthreithiad, iaid <i>n</i> , antinomian
Gwrthglawdd, gloddiau <i>n</i> , contravala-	Gwrthres -i <i>nf</i> , adverse row
Gwrthgloch <i>nf</i> , resounding, echo [tion	Gwrthrif -au <i>n</i> , counter reckoning
Gwrthgred <i>nf</i> , counter belief	Gwrthrimyn -au -od <i>n</i> , pair of pincers
Gwrthgri <i>n</i> , counter clamour	Gwrthriith -ion <i>n</i> , reflected object
Gwrthgrist -iau <i>n</i> , antichrist	Gwrthrod -au <i>nf</i> , counter-wheel
Gwrthgrych <i>a</i> , crossgrained	Gwrthrodiad <i>n</i> , retrocession
Gwrthgur <i>n</i> , counter stroke	Gwrthrodd -ion <i>nf</i> , counter gift
Gwrthgwymp <i>n</i> , apostacy, falling away	Gwrthrwyf -au <i>n</i> , counter impulsio
Gwrthgwyn -ion <i>n</i> , counter complaint	Gwrthrwym -au <i>n</i> , counter bond
Gwrthgyfarch <i>n</i> , rencounter	Gwrthryd -au <i>n</i> , adverse course
Gwrthgyfer <i>n</i> , contrast	Gwrthryfel -oedd <i>n</i> , rebellion; mutiny
Gwrthgyffe -oedd <i>n</i> , counter position	Gwrthryfela, Gwrthryfela <i>v</i> , to rebel
Gwrthgyfnewid -iau -ion <i>n</i> , counter	Gwrthryfelgar <i>a</i> , rebellious; mutinou
change	Gwrthryfelgarwch <i>n</i> , rebelliousness
Gwrthgynghor -ion <i>n</i> , dehortation	Gwrthryfelwr, wyr <i>n</i> , rebel
Gwrthgyhudded <i>nf</i> , recrimination	Gwrthrym -iau <i>n</i> , contrary energy
Gwrthgyleh -au <i>n</i> , counter circle	Gwrthryn -ion <i>n</i> , oppugnancy
Gwrthgynllwyn -ion <i>n</i> , counter plot	Gwrthryw -iau <i>n</i> , contrary kind
Gwrthgynnal <i>n</i> , counter support	Gwrthsaf -ion <i>n</i> , opposition
Gwrth-hawl, holion <i>nf</i> , counter plea	Gwrthsain, seiniau <i>nf</i> , counter sound
Gwrth-hoel -ion <i>nf</i> , plug; rivet	Gwrthsefyll <i>v</i> , to withstand, to resist
Gwrthiad <i>n</i> , opposing	Gwrthsur <i>a</i> , anticid
Gwrthiaith <i>nf</i> , contradiction	Gwrthsyniad <i>n</i> , counter design
Gwrthias -au <i>nf</i> , counter shock	Gwrthun <i>a</i> , ugly, unseemly, illfavoure
Gwrthio <i>v</i> , to oppose, to resist	Gwrthuni <i>n</i> , deformity, ugliness [absu
Gwrthladd <i>n</i> , resistance: <i>v</i> , to resist	Gwrthwad <i>n</i> , counter denial
Gwrthlais, leisiau <i>n</i> , counter sound	Gwrthwahan <i>n</i> , counter division
Gwrthlam -au <i>n</i> , counter step	Gwrthwaith <i>n</i> , retroaction
Gwrthlef -au <i>nf</i> , cry against	Gwrthwal -iau <i>nf</i> , contramure
Gwrthlewyh <i>n</i> , reflected light	Gwrthwan <i>nf</i> , contravention
Gwrthlif -oedd <i>n</i> , counter current	Gwrthwe -oedd <i>nf</i> , lining
Gwrthlun -iau <i>n</i> , antitype	Gwrthwead <i>n</i> , counter weaving
Gwrthlyngyriion <i>np</i> , anthelmintics	Gwrthwediad <i>n</i> , contradiction
Gwrthlys <i>n</i> , repugnance; colt's foot	Gwrthwedd -au <i>nf</i> , contrast
Gwrthlyw <i>n</i> , counter guide	Gwrthwel -ion <i>n</i> , retrospect
Gwrthnaid, neidiau <i>nf</i> , leap backwards	Gwrthwenwyn <i>n</i> , counter poison; an
Gwrthnaws <i>n</i> , antipathy, dislike	Gwrthwrwst <i>a</i> , antispasmodic [d
Gwrthnerth -oedd <i>n</i> , counter power	Gwrthwyneb <i>n</i> , contrariety; nausea
Gwrthneu -on <i>n</i> , objection; protest	Gwrthwynebadwy <i>a</i> , that may be o
Gwrthnewid -iau <i>n</i> , counter change	posed, resistible [tat
Gwrthnod -au <i>n</i> , counter mark	Gwrthwynebiad <i>n</i> , opposition, confro

Gwrthwynebrwydd *n*, opposedness; opposition; nauseousness
 Gwrthwynebu *v*, to resist, to oppose; to confront
 Gwrthwynebus *a*, tending to turn against; disgusting, nauseous; adverse
 Gwrthwynebwyr, wyr *n*, opposer, adversary, opponent
 Gwrthwynt -oedd *n*, adverse wind
 Gwrthyndrech -ion *n*, oppugnancy
 Gwrthymlyn *v*, to contend against
 Gwrthymddadla *v*, to dispute [against
 Gwrthymegnïo *v*, to exert one's self against
 Gwrthymldd *n*, oppugnancy
 Gwrthyni *n*, counter energy
 Gwrthysgrif -au *nf*, rescript
 Gwrwraig, wragedd *nf*, hermaphrodite
 Gwrwst *nf*, the cramp
 Gwrych -oedd *nf*, hedge-row; bristles
 Gwrycheil -oedd *nf*, thicket, brake; brush; hedge-sparrow
 Gwrychu *v*, to make a hedge-row; to
 Gwrychyn *n*, hedge-row; bristle [bristle
 Gwryd -ion *n*, manliness
 Gwryd -ion *nf*, chain
 Gwrydd -au *n*, wreath
 Gwryddol *a*, wreathing
 Gwryddu *v*, to wreath; to twine
 Gwryf -au -oedd *n*, spring; press
 Gwryfio *v*, to press
 Gwryfiwr, wyr *n*, one who presses,
 Gwryg -ion *n*, energy, vigour [pressman
 Gwrygiant *n*, vigour
 Gwrygio *v*, to grow vigorous or energetic; to invigorate
 Gwrygiol *a*, invigorating
 Gwrym -iau *n*, seam; weal
 Gwrymio *v*, to seam
 Gwrymseirch *np*, harness
 Gwrys -oedd *n*, ardency, violence
 Gwrysedd *n*, fervidity, violence
 Gwrysg *np* (-en *nf*), boughs, branches
 Gwrysgio *v*, to put out boughs
 Gwrysio *v*, to strive ardently
 Gwryw -od -aid *n*, male
 Gwryw *a*, masculine, of the male kind,
 Gwrywgydiwr, wyr *n*, Sodomite [male
 Gwst, gystion *nf*, humour; malady
 Gwth *n*, push, thrust
 Gwthgar *a*, apt to push, press, impel
 Gwthio *v*, to push, to thrust
 Gwthiol *a*, pushing, thrusting
 Gwthrym *n*, impulsive force
 Gwthwynt -oedd *n*, squall of wind
 Gwull *cn*, flowerets, flowers
 Gwullio *v*, to bloom, to blossom
 Gwy -on *n*, fluid, liquid, water

Gwyach -od *nf*, water-fowl; grebe
 Gwyal -au *nf*, goal; the temple
 Gwyalen, Gwyalfan -au *nf*, goal, mark
 Gwyar *n*, gore, congealed blood
 Gwyban -od *nf*, any sort of fly
 Gwybed *np* (-yn *n*), gnats, flies
 Gwybedydd -ion *n*, one who knows; Gnostic
 Gwybod -au *n*, knowledge, science.
 Gwybodau *a* chelfyddydau, sciences and arts
 Gwybod *v*, to know, to perceive
 Gwybodaeth *nf*, knowledge
 Gwybodol *a*, knowing
 Gwybodus *a*, knowing, being informed
 Gwybren -au *nf*, ether; the sky
 Gwybro *v*, to grow subtle
 Gwybrol *a*, ethereal, aerial
 Gwybyddiad -au *n*, being conscious: -iaid *n*, one who is conscious
 Gwybyddiaeth *nf*, consciousness; knowledge
 Gwybyddol *a*, conscious; knowing [ledge
 Gwybyddu *v*, to be conscious; to inform
 Gwybyddus *a*, conscious, acquainted
 Gwych *a*, gallant, brave; gaudy, gay; healthy: *f* gwech. Bych wych, farewell
 Gwychder *n*, gallantry; pomp
 Gwychi *n*, wax, scum of honey
 Gwychlais, leisiau *n*, squeaking voice
 Gwychr *a*, valiant, brave
 Gwychu *v*, to make gallant; to adorn
 Gwychydd -ion *n*, hero, worthy
 Gwyd -iau *n*, passion, vice, sin
 Gwydio *v*, to become vicious
 Gwydiol *a*, vicious, wicked
 Gwydn *a*, tough, tenacious, viscid
 Gwydnedd *n*, toughness, tenacity
 Gwydnhan *v*, to become tough
 Gwydr -au *n*, glass; drinking-glass
 Gwydraid *n*, glassful
 Gwydraidd, gwydrin *a*, vitreous, glassy
 Gwydro *v*, to do with glass
 Gwydrogi *v*, to turn to glass
 Gwydrol *a*, vitreous, glassy
 Gwydroli *v*, to vitrify, to turn to glass
 Gwydrwr, wyr *n*, glazier
 Gwydryn -au *n*, drinking-glass
 Gwydus *a*, of a stubborn bent, vicious
 Gwydd *n*, presence
 Gwydd *a*, overgrown; wild
 Gwydd, gwyddau *nf*, goose
 Gwydd *n*, knowledge
 Gwydd *np* (-en *nf*), trees: *n*, frame of wood, loom; plough
 Gwyddan -od *nf*, sylvan, satyr
 Gwyddanes -au *nf*, wood nymph

Gwyddawd *n*, knowledge
 Gwyddbwyll *nf*, game of chess
 Gwyddel -od *n*, Gwyddelian, Irishman
 Gwyddeli *np*, bushes, brakes
 Gwyddelig *a*, sylvan; savage; Irish
 Gwydden -i *nf*, standing tree
 Gwydderbyn *pr*, in front of
 Gwyddfa, fâu, fëydd *nf*, tumulus, tomb;
 monument. Yr Wyddfa, Snowdon
 Gwyddfaol *a*, monumental
 Gwyddfarch, feirch *n*, epithet for a ship
 Gwyddfid *n*, the woodbine
 Gwyddfil -od *n*, wild animal
 Gwyddfoch *np* (-yn *n*), wild swine
 Gwyddfod *n*, presence
 Gwyddfodol *a*, present
 Gwyddgi, gwn *n*, wild dog; fox
 Gwyddhwch, hychod *nf*, wild sow
 Gwyddi *n*, quickset hedge
 Gwyddiad *n*, knowing, cognition
 Gwyddiadu *v*, to be versed in
 Gwyddiant *n*, science, knowledge
 Gwyddif -au *n*, hedging-bill
 Gwydding -od *n*, quickset hedge
 Gwyddllan -au *nf*, plantation of trees
 Gwyddle -oedd *n*, woody place
 Gwyddlwn, lydnod *n*, wild beast
 Gwyddlwyn -i *n*, the pimpernel
 Gwyddol *a*, scientific
 Gwyddoniadur -on *n*, cyclopædia
 Gwyddoniaeth *nf*, mathematics, ma-
 thesis [mathematician
 Gwyddonwr, wyr, Gwyddonydd -ion *n*,
 Gwyddon -iaid *n*, philosopher
 Gwyddoni *v*, to philosophize
 Gwyddonol *a*, philosophical
 Gwyddor -ion -au *nf*, rudiment, science
 Gwyddori *v*, to form a rudiment
 Gwyddoriaeth *nf*, science [scientific
 Gwyddorig, Gwyddorol *a*, rudimental,
 Gwyddwal, weli *nf*, thicket [ness
 Gwyddwig -ian -oedd *nf*, woody fast-
 Gwyddwydd *np* (-en *nf*), the honey
 suckle
 Gwyf -on *n*, what yields or extends
 Gwyfarch, feirch *n*, hippopotamus
 Gwyfen *nf*, moth, worm
 Gwyfenog *a*, having moths
 Gwyfo *v*, to run out or flat
 Gwyfon *np*, gooseberries
 Gwyfyn -od *n*, moth, worm
 Gwyg *cn*, what is flaccid; vetch
 Gwygbys *np* (-en *nf*), the chit-peas
 Gwyglyd *a*, flaccid; void of energy
 Gwygl *a*, flaccid; sultry
 Gwyl *a*, modest, bashful
 Gwyl -ian *nf*, holiday; festival

Gwyl *a*, festival. Dyddf gwyl, holiday
 Gwyl mabsant, parish wake
 Gwylad *n*, beholding; watching
 Gwylad *v*, to watch, to sit up
 Gwylaeth *n*, the lettuce
 Gwylan -od *nf*, gull, sea mew
 Gwylar *n*, the coral
 Gwylch *n*, semblance
 Gwylchu *v*, to seem
 Gwylder, Gwyled *n*, bashfulness
 Gwyled *v*, to behold, to see=Gweled
 Gwylfa, fëydd *nf*, watching-place
 Gwylfan -au *nf*, sentry place
 Gwyliadur -iaid, Gwyliwr, wyr, Gwy-
 ydd -ion *n*, watchman, sentinel
 Gwyliadwraeth *nf*, the office or duty
 a watchman; watch (of the night)
 Gwyliadwrs *a*, watchful, vigilant
 Gwylied, Gwylio *v*, to watch; to expect
 Gwyliedydd -ion *n*, sentinel, watchman
 Gwylmabsanta *v*, to keep wakes
 Gwynos -au *nf*, wake night
 Gwynosi *v*, to keep vigils
 Gwylo *v*, to be bashful; to weep
 Gwylog -od *nf*, the guillemot
 Gwyls -iau *n*, the licorice plant
 Gwyll -ion, Gwyllon *n*, gloom, darkness
a, gloomy, dark, dusky. Gwyllio
 shades, ghosts, goblins, hobgoblins
 Gwyll *nf*, witch, hag; nightmare
 Gwylledd *n*, gloom, duskiness
 Gwyllt -oedd *n*, wild, wilderness
 Gwyllt *a*, wild, savage; rapid. Dafad-
 wyllt, cancer, schirrus
 Gwylltifl -od *n*, wild animal
 Gwylltineb *n*, wildness; rage
 Gwylltio *v*, to make wild; to rage
 Gwyllyn -ion *n*, culture; aration
 Gwyllynio *v*, to culture
 Gwyllys -iau -ion *n* & *nf*, the will; d
 Gwyllysgar *a*, willing; tractable [si
 Gwyllysged -au *nf*, legacy
 Gwyllysio *v*, to will; to desire
 Gwyllysiol *a*, willing; desirous
 Gwyllysu *v*, to will; to desire
 Gwymon *n*, sea weed, water weed
 Gwymp *a*, smart, trim; fair: *f* gwem
 Gwympedd *n*, smartness
 Gwyn *a*, white; fair; blessed: *f* gwe
 Gwyn ei fyd, happy is he
 Gwyn *n*, rage; smart; lust
 Gwynad *n*, smarting
 Gwynaeth *n*, felicity; bliss
 Gwynaf *n*, fretful state
 Gwynafog *a*, peevish, vicious
 Gwynafu *v*, to act frowardly
 Gwynaint *n*, the highest heaven, ti

Gwynblwm <i>n</i> , white lead	[empyrean	Gwyntyll -au <i>nf</i> , ventilator, fan
Gwynder, Gwyndra <i>n</i> , whiteness		Gwyntylliad <i>n</i> , ventilation
Gwyndod <i>n</i> , felicity, bliss		Gwyntyllio <i>v</i> , to ventilate
Gwyndraw <i>n</i> , stupor; numbness		Gwyntyrol <i>a</i> , carminative
Gwyndwn <i>n</i> , lay land; lay hay		Gwynu <i>v</i> , to whiten, to bleach
Gwynddas <i>a</i> , peevish, fretful		Gwynwg <i>n</i> , whiteness
Gwynddasu <i>v</i> , to act peevishly		Gwynwy <i>n</i> , white of egg
Gwyneb -au <i>n</i> , face, visage. Derbyn		Gwynwydd <i>np</i> (-en <i>nf</i>), woodbines
wyneb, to have respect to persons		Gwynygio <i>v</i> , to glitter, to glare
Gwynebedd <i>n</i> , superficies		Gwŷr <i>n</i> , pure element; ether; freshness;
Gwynebiad <i>n</i> , facing		green tinge [pure; lively
Gwyneblasu <i>v</i> , to turn pale		Gwŷr, Gwyr <i>a</i> , fresh, vigorous; verdant;
Gwyneblun -iau <i>n</i> , front view, façade		Gwŷr <i>np</i> , men: <i>s</i> gwr
Gwynebol <i>a</i> , facing, fronting		Gwŷr <i>a</i> , oblique, sloping: <i>v</i> , he knows
Gwynebu <i>v</i> , to face, to front		Gwŷrad <i>n</i> , making awry
Gwynebwarth <i>n</i> , shame of face: a fine		Gwyræth, Gwyrant <i>n</i> , sublimation
so called in the Welsh laws [matism		Gwyrain <i>np</i> , barnacles
Gwyneg -au <i>nf</i> , throb; spasm; rheu-		Gwyrain <i>v</i> , to sublimate
Gwynegiad <i>n</i> , throbbing; aching		Gwyrch <i>n</i> , overtopping
Gwynegol <i>a</i> , throbbing; spasmodic		Gwyrdra <i>n</i> , freshness
Gwynegu <i>v</i> , to throb; to ache		Gwyrdro -ion <i>n</i> , perversion
Gwyneithu <i>v</i> , to consecrate		Gwyrdroi <i>v</i> , to pervert
Gwynfa -oedd <i>nf</i> , paradise		Gwyrdynu <i>v</i> , to draw obliquely
Gwynfryd <i>n</i> , happy mind		Gwyrdde <i>a</i> , green: <i>n</i> , green: <i>f</i> gwerdd
Gwynfyd <i>n</i> , felicity, happiness		Gwyrddedd <i>n</i> , greenness
Gwynfydedig <i>a</i> , blessed, happy		Gwyrddefaen, feini <i>n</i> , emerald
Gwynfydiad <i>n</i> , becoming fanatic		Gwyrddeid <i>n</i> , making green
Gwynfydu <i>v</i> , to become frantic; to be-		Gwyrddeid <i>a</i> , greenish blue, bluish green
come fanatic		Gwyrddeon -au <i>n</i> , verdant plat
Gwyngalch <i>a</i> , being whitewashed		Gwyrddeu <i>v</i> , to make green
Gwyngalchiad <i>n</i> , whitewashing		Gwyredd, Gwyrni <i>n</i> , obliquity; wryness;
Gwyngalchu <i>v</i> , to whitewash		Gwyreiniu <i>v</i> , to sublimate [bias
Gwynhâd <i>n</i> , whitening, blanching		Gwyrenig <i>a</i> , luxuriant; lively
Gwynhau <i>v</i> , to become white		Gwyrf <i>a</i> , pure, fresh, not salt: <i>f</i> gwerf
Gwyniad, iaid <i>n</i> , whitening, making white;		Gwyrfedd <i>n</i> , pureness, freshness
whiting (fish)		Gwyrfo <i>v</i> , to freshen
Gwyniaeth <i>n</i> , blessed state		Gwyrgam <i>a</i> , obliquely crooked
Gwynias <i>a</i> , of glowing heat		Gwyrgamu <i>v</i> , to turn awry
Gwyniasu <i>v</i> , to make red hot		Gwyrriaws, Gwyrrows <i>cn</i> , the privet
Gwyniedyn <i>n</i> , whitening		Gwyrin <i>a</i> , of a fresh nature; chaste
Gwyning <i>n</i> , the sap of timber		Gwyrrios <i>np</i> , ignoble persons
Gwynio <i>v</i> , to throb; to lust		Gwyrnen -i <i>nf</i> , garland [cows
Gwynlas <i>a</i> , pale blue, whitish blue		Gwyrni <i>np</i> , bots or wormils, maggots in
Gwynllif <i>n</i> , leucorrhœa, whites, fluor		Gwro <i>v</i> , to swerve, to deviate, to slope,
Gwynnaeth <i>n</i> , flatulency [albus		to decline, to stoop, to bend
Gwynnon <i>np</i> , dry sticks for fuel		Gwyrrol <i>a</i> , slanting, inclining
Gwynod <i>n</i> , hasty pudding		Gwyrth -iau <i>nf</i> , virtue; miracle
Gwynog <i>a</i> , passionate, full of rage		Gwyrthio <i>v</i> , to confer virtue; to make a
Gwynnew <i>n</i> , numbness by cold		miracle
Gwynt -oedd <i>n</i> , wind; breath. Gwynt		Gwyrthiol <i>a</i> , virtuous; miraculous
yn y cylla, flatulence		Gwyrthioldeb <i>n</i> , virtuousness; miracu-
Gwyntchwydd <i>n</i> , flatulence		lousness
Gwyntell -au <i>nf</i> , a round basket, with-		Gwyrdd -on <i>nc</i> , one that is pure or
out a handle		chaste; bachelor
Gwynt-holli <i>n</i> , wind-crack		Gwyrf -on <i>nc</i> , virgin, maid; bachelor
Gwyntio <i>v</i> , to blow; to ventilate		Gwyrf <i>a</i> , fresh, pure, untainted
Gwyntog <i>a</i> , windy, stormy; boisterous		Gwyrfydd <i>n</i> , virginity, chastity

- Gwyrtydy, dai *n*, nunnery
 Gwyrtyfol *a*, virginal, maiden [fresh
 Gwyrtyfu *v*, to make or become pure or
 Gwyrtyng *np*, maggots, warts, bots
 Gwys *cn*, people; peopled region
 Gwys *n*, profundity: *a*, deep
 Gwys, gwyson *nf*, notice; summons
 Gwysedig *a*, cited, summoned
 Gwysfil -od *n*, gregarious animal
 Gwysg -oedd *n*, gravity; stream
 Gwysg *a*, precipitate, headlong
 Gwysgawd -ion *n*, precipitation
 Gwysgi *n*, tendency to a level
 Gwysgio *v*, to precipitate
 Gwysgiol *a*, precipitant
 Gwysgion *n*, pottage, porridge
 Gwysigen -au *nf*, blister, bladder
 Gwysio, Gwyso *v*, to summon, to cite
 Gwysiol *a*, summoning
 Gwyslythyr -au *n*, writ of citation
 Gwyst -ion *n*, what is shrunk or low
 Gwystl -on *n*, pledge; hostage
 Gwystledigaeth *nf*, the act of pledging
 Gwystleidiaeth *nf*, pledging; mortgaging
 Gwystlu *v*, to pledge, to pawn
 Gwystlwr, wyr *n*, pawner, pledger
 Gwystno *v*, to become dry, to wither
 Gwystyn *a*, withered, dried
 Gwyth -i *nf*, channel; drain; vein
 Gwyth *n*, wrath, indignation
 Gwythad *n*, irritation, chafing
 Gwythaint *n*, bird of wrath
 Gwythawd *n*, irritation
 Gwythen -au *nf*, duct, vein
 Gwythenog *a*, having veins
 Gwythenol *a*, venal, of veins
 Gwythien -au *nf*, vein, blood-vessel
 Gwythi *n*, muscle, muscular flesh
 Gwythi *np*, veins; muscles
 Gwythig *a*, infuriate, wrathful
 Gwythlawn *a*, wrathful, furious [ness
 Gwythlondeb *n*, wrathfulness, furious
 Gwythloni *v*, to grow wrathful or furious
 Gwytho *v*, to irritate; to throb [raging
 Gwythog, Gwythol *a*, wrathful, angry,
 Gwythred -ion *nf*, channel of a stream
 Gwythreden -au *nf*, rivulet
 Gwythwr, wyr *n*, angry man
 Gwyw *a*, withered, faded; feeble
 Gwywder *n*, faded or withered state
 Gwywel *n*, withered vegetation
 Gwywo *v*, to wither, to fade
 Gwywol *a*, tending to wither
 Gybain *v*, to wail, to moan
 Gybol *a*, wailing, moaning
 Gyda, Gydag *pr* (mutation of *Cyda*),
 with; in contact with
 Gyferbyn *pr*, over against; opposite
 Gygiad *n*, glancing; frowning, lookin
 Gygol *a*, glancing; frowning [grim
 Gygu *v*, to glance; to frown
 Gygu *a*, frowning; grim, glum
 Gylf -au, Gylfant, fannau *n*, bill, beak
 Gylfgragen, gregyn *nf*, scollop-shell
 Gylfin -od *n*, bill, beak
 Gylfinbratt *n*, the cross-beak
 Gylfingam *a*, hook-beaked
 Gylfingroes *n*, the cross-beak
 Gylfinhir *n*, the curlew
 Gylfinog *nf*, daffodil
 Gylfog *a*, having a beak
 Gylf -au *n*, sickle, reaping-hook
 Gyllyngu *v*, to loosen, to relax=Gollwr
 Gynaid, eidiau *n*, cupful
 Gyndwll, dyllau *n*, port-hole
 Gynell *nf*, close gown
 Gynfad -au *n*, gunboat
 Gynneu *ad*, a little while ago
 Gynog *a*, wearing a gown. Gynogio
 gownsman
 Gynt *ad*, formerly, of yore, of late
 Gynydd -ion, Gynwr, wyr *n*, gunner
 Cyr -oedd *n*, drive; impulse; onse
 attack; drove
 Gyrawd *n*, driving; impulsion
 Gyrddu *v*, to act vehemently
 Gyrdwynt -oedd *n*, hurricane, tornad
 Gyrfa, fëydd *nf*, drive; course
 Gyrfarch, feirch *n*, race-horse
 Gyrfarth -au *n*, breathing out
 Gyrfarthu *v*, to breathe out
 Gyrfëydd -ion *n*, driver; racer
 Gyrhynt -iau *n*, current
 Gyriad *n*, driving; racing
 Gyriedydd -ion, Gyrwr, wyr *n*, drive
 Gyrn *a*, imperious; supreme [rac
 Gyrol *a*, driving; impulsive
 Gyrrh -iau *n*, touch; dash; hit; push
 Gyrrhio *v*, to touch; to push
 Gyrrhiol *a*, coming in contact
 Gyru *v*, to drive; to race; to send,
 convey, to despatch
 Gyrwynt -oedd *n*, tornado, hurricane
 Gysp *n*, staggers; black beetle
 Gysplys *n*, water hemlock, dropwort
 Gyst *a*, humid, moist, damp
 Gystlys *n*, tansy
 Gystwng *v*, to lower=Gostwng
 Gystog *a*, distempered, diseased
 Gystu *v*, to grow diseased
 Gyth -ion *n*, murmur
 Gythiad *n*, murmuring, grumbling
 Gythol *a*, murmuring, grumbling
 Gythu *v*, to murmur, to grumble

H.

HA *i*, ha! hey day! hey: Ha ha! ha ha!
 Hab *n*, chance, luck, fortune. Pa hab,
 why, for what cause
 Hac -iau *nf*, cut, notch, hack
 Hacio *v*, to hack, to cut
 Had -au *cn* (-en *nf*), seed
 Had *a*, easily yielding; pliant
 Hadadfer *n*, harvest season
 Hadaidd *a*, like seed, seedy
 Hadiad *n*, semination
 Hadl *a*, rotten, corrupt
 Hadlaidd *a*, somewhat corrupt
 Hadledd *n*, rottenness, corruption
 Hadlestr -i *n*, seed-vessel
 Hadlif *n*, gonorrhœa, spermatorrhœa,
 Hadlog *a*, corrupted, decayed [gleet
 Hadlu *v*, to decay; to corrupt
 Hadlyd *a*, rotten, corrupted
 Hadog *a*, having seed, seedy
 Hadogol *a*, semmifical
 Hadol *a*, seminal, of seed
 Hadolaeth *nf*, seminality
 Hados *np*, small seeds; seedlings; atoms
 Hadred *n*, gonorrhœa [of life
 Hadu *v*, to seed, to run to seed
 Hadwr, wyr *n*, seedsman; sower
 Hadyd *cn*, seed corn
 Haddef -au *nf*, dwelling, home
 Haddefu *v*, to inhabit, to dwell
 Haddfa, fëydd *nf*, dwelling, abode
 Haech -ydd *nf*, skirt; hem
 Haedd -ion *nf*, reach; merit
 Haeddedigaeth *nf*, desert, merit
 Haeddedigol *a*, meritorious
 Haeddel -i *nf*, plough handle. Yr
 Haeddel, Charles's Wain
 Haeddiad *n*, reaching; meriting
 Haeddiant *n*, attainment; merit
 Haeddol, Haeddiannol *a*, meritorious
 Haeddu *v*, to reach; to merit; to attain
 Hael -ion -on *n*, liberal one
 Hael *a*, generous, liberal
 Haelder, Haelioni, Hæledd *n*, liberality,
 munificence, generosity, bounty
 Haelionus *a*, apt to be liberal, generous,
 munificent, bountiful
 Haels *np* (-en *nf*), shot
 Haelu *v*, to become liberal
 Haen -au *nf*, stratum, layer; fold
 Haenu *v*, to put in layers
 Haer *a*, positive; stubborn
 Haer -au *nf*, assertion, positiveness
 Haerriad *n*, being positive; assertion
 Haerriannu *v*, to vindicate
 Haeriant *n*, affirmation; vindication

Haerllug *a*, importunate; saucy, impu-
 Haerllugo *v*, to urge obstinately [dent
 Haerol *a*, affirmative; positive
 Haeru, Haero *v*, to affirm, to insist
 Haf -au *n*, summer
 Hafaidd *a*, like summer, estival
 Hafal *a*, like, similar; equal
 Hafarch *a*, listless; restive
 Hafdy, dai *n*, summer-house
 Hafin *n*, summer season
 Hafug *n*, abundance: *a*, uberous
 Hafugo *v*, to make uberous
 Hafn -au *n*, haven, port, harbour, safe
 station for ships
 Hafnai, eiod *nf*, slattern, slut
 Hafnen *nf*, slattern, trollop
 Hafnol *a*, slatternly, sluttish
 Hafod -au *nf*, summer dwelling; dairy
 Hafodi *v*, to reside in a summer dwelling
 Hafodwr, wyr, Hafotwr, wyr *n*, dairy-
 Hafog *n*, waste, havoc [man
 Hafog *a*, abundant; common
 Hafogi *v*, to commit havoc
 Hafol *a*, of summer; estival
 Hafota *v*, to pass the summer
 Hafotty, tai *n*, dairy-house; summer
 residence
 Hafr -od *nf*, slattern; gelded goat
 Hafrog *a*, slatternly: *nf* -od, trollop
 Hafren -od *nf*, trollop, strumpet; the
 Hafru *v*, to render sluggish [Severn
 Hafu *v*, to become summer
 Haff -iau *n*, snatch, catch
 Haffio *v*, to snatch, to seize
 Hagen *c*, yet, nevertheless: *ad*, after all,
 Hagr *a*, ugly, unseemly [stiff
 Hagrhau, Hagru *v*, to make ugly; to
 become ugly
 Hagriad, Hagrhâd *n*, rendering ugly
 Hagrweh, Hagredd *n*, ugliness
 Hai *n*, excitation, haste
 Hai *v*, quick, make haste, do. Hai how,
 heigh oh! alas! Hai hwchw, hallo,
 murder!
 Haiach *n*, Haiachen *nf*, instant, moment
 Haiach, Haiachen *ad*, instantaneously;
 almost, most
 Haiarn, heiyru, heieiru *n*, iron
 Haiarndde *a*, teeming with iron
 Haiarnddu *a* & *n*, iron-black
 Haiarnllyd *a*, ferruginous
 Haiarnol *a*, of iron quality
 Haiarnu *v*, to do with iron
 Haiarnwaith *n*, ironmongery
 Haiarnwedd *nf*, iron hue
 Haiarnwr, wyr, Haiarnydd -ion *n*, iron-
 monger, a dealer in iron

- Haib, heibiau *nf*, superabundance; group
 Haid, heidiau *nf*, swarm, throng, flock
 Haidd, heiddiau *n* & *cn*, barley [drift
 Haif, heifiau, heifion *nf*, overwhelming;
 Haig, heigiau *nf*, shoal, multitude
 Hail, heilian *nf*, ratio; bounty; service
 Hain, heiniau, heinion *nf*, what spreads
 through; swarm; infection
 Haint, heintiau *n*, infection; disease,
 sickness. Haint annwyd, influenza.
 Haint dygwydd, epilepsy. Haint llŷn,
 glynol, neu ymdaenol, epidemic.
 Haint y gŵau, palsy. Haint y nodau,
 the plague
 Hair *a*, tedious, dilatory, long
 Hais *n*, what is full of points
 Haith *n*, aptness to reach [marsh
 Hal -ion -oedd *n*, essential salt; salt
 Hal *a*, saline, salt: alkaline
 Halaeth *n*, saturation; fulness
 Halan *n*, salt (in chemistry)
 Halant *n*, plenum; saturation
 Hald *n*, jolt, jerk; rough trot
 Haldian *v*, to jolt; to jog
 Haledd *n*, plenum; saturation
 Halen *n*, salt. Crwth halen, salt box
 Halenai *n*, salt-cellar
 Halenaidd *a*, of a salt quality
 Halenog *a*, abounding in salt
 Halenu *v*, to turn to salt
 Halenwr, wyr *n*, salt-merchant
 Haliad *n*, impregnation
 Haliw *n*, saliva, spittle
 Haliwio *v*, to salivate
 Halog *a*, saturated with salt; contami-
 nated; polluted, defiled
 Halogedig *a*, contaminated, polluted
 Halogedigaeth *nf*, contamination
 Halogi *v*, to defile; to corrupt, to pro-
 fane, to pollute
 Haloglw *n*, profane oath
 Halogrwydd *n*, pollution
 Halogwr, wyr *n*, defiler, profaner
 Hallt *a*, salt, saline; severe. Talu yn
 hallt, to pay dearly
 Halltaidd *a*, somewhat salt
 Halltedd *n*, salineness, saltiness
 Halltineb, Halltini *n*, saltiness
 Halltol *a*, of a saline tendency
 Halltu *v*, to salt, to make salt
 Halltwr, wyr, Halltydd -ion *n*, salter
 Ham *n*, cause, circumstance. Pa ham,
 for what cause, why
 Hambyll -ion *n*, reflection
 Hambylliad *n*, consideration, reflection
 Hambyllo *v*, to consider, to reflect
 Hamdden *nf*, leisure, respite
 Hamddenol *a*, being at leisure, leisure
 Hamddenu *v*, to make or take respite
 Han *n*, what proceeds from; emanatio
 Han *a*, produced; separated
 Han *pr*, from, out of. O hano, o han
 &c. = O hono. See O
 Hanaeth *nf*, procedure
 Hanawd *n*, derivation
 Hanbyll -ion *n*, consideration
 Hanbyllo *v*, to consider
 Hanbylllog, Hanbyllus *a*, considerat
 Handden *n*, being attractive
 Handdeniad *n*, attraction
 Handdenol *a*, attractive
 Handdenu *v*, to derive attraction
 Handdyfod *v*, to be, to become
 Hanedig *a*, derived, descended. Har
 edigion, derivatives
 Hanedigaeth *nf*, derivation
 Hanes -ion *nf* & *n*, history; account
 story, tale; relation
 Hanesai, eion *n*, historiographer
 Hanesgerdd -i, Hanesgan -au *nf*, epi
 Hanesiad *n*, narration [poet
 Hanesiaeth *nf*, naration, history
 Hanesol *a*, historical, narrative
 Hanesu *v*, to narrate [ia
 Haneswr, wyr, Hanesydd -ion *n*, histor
 Hanesyddiaeth *nf*, historiography; his
 tory (in the abstract)
 Hanesyn -au *n*, anecdote; story, tale
 Hanfod *n*, existence, being; *v*, to becom
 existent; to proceed; to exist
 Hanfodiad *n*, existing
 Hanfodog *a*, having origin
 Hanfodol *a*, existent; essential
 Hanfodoldeb, Hanfodoldd *n*, hypostasi
 Hanfodoli *v*, to become existent
 Haniad *n*, proceeding
 Hanner *n*, moiety, half: *a*, half
 Hannerbyn *n*, instant, moment
 Hannereg *nf*, moiety; half share c
 part; flitch; half an acre
 Hannerwyn, gryniion *n*, hemisphere: c
 half round [semicircula
 Hannergyrch -au *n*, semicircle: c
 Hannerob -au *nf*, flitch of bacon
 Hannerog *a*, halving
 Hannerol *a*, relating to half
 Hannersain, seiniau *nf*, semitone
 Hanneru *v*, to halve; to divide in two
 Hanred -ion *nf*, parting off; recession
 Hanredoli *v*, to render separate
 Hanredoliaeth *nf*, separate state
 Hanu *v*, to proceed, to be derived
 Hap -iau *nf*, luck, chance, fortune
 Hapio *v*, to happen

Hapiol *a*, happening, eventual
 Hapus *a*, happening; happy
 Hapusrwydd *n*, happiness
 Har *n*, aptness to over-top
 Hardd *a*, handsome, beautiful, comely
 Harddedd, Harddineb, Harddwch *n*,
 handsomeness, beauty
 Harddiad *n*, rendering comely
 Harddu *v*, to grow finely; to adorn; to
 Haredd *n*, calmness; peace [beautify
 Hariad *n*, appeasing
 Hariannu *v*, to render calm
 Hariant *u*, quietness
 Harl *n*, jangling, wrangling
 Harlach *n*, jangling
 Harlu *v*, to jangle, to wrangle
 Harnais, eisiau *n*, harness, trappings
 Harneisio *v*, to harness
 Hatling -au -od *nf*, mite, half a farthing
 Hatriad *n*, covering
 Hatru *v*, to cover, to dress
 Hau *v*, to sow
 Haul, heuliau *n*, the sun
 Hauwr, wyr *n*, sower
 Haw -od *n*, ass
 Hawcaid, eidiau *nf*, hodful
 Hawd *n*, whisk, sweep
 Hawdd *a*, easy, facile, feasible
 Hawddammawr *n*, welcome
 Hawddammori *v*, to welcome
 Hawddfod *n*, happy state
 Hawddfryd *n*, ease of mind
 Hawddfyd *n*, pleasure, happiness; pros-
 Hawddgar *a*, lovely, amiable [perity
 Hawddgarwch *n*, amiableness
 Hawddineb *n*, facility, easiness
 Hawes -od *nf*, female ass
 Hawg, hogion *n*. fulness; perfection;
 space; while; age; hod
 Hawg *ad*, awhile, for some time
 Hawiad *n*, become full; ripening; be-
 coming sluggish or inactive [right
 Hawl -iau, holion *nf*, demand; claim;
 Hawlblaid, bleidiau *nf* & *cn*, plaintiff
 Hawlfainc, feinciau *nf*, tribunal
 Hawlwr, wyr *n*, claimant, plaintiff
 Hawn *a*, eager; brisk; active
 Hawni *n*, eagerness; alacrity: *cn*, flue
 Hawniad *n*, doing over slightly [liness
 Hawnid *n*, eagerness; briskness; live-
 Hawnt -iau *n*, alacrity; liveliness
 Hawntio *v*, to encourage
 Hawntus *a*, full of alacrity
 Hawnu *v*, to run over slightly
 Hawr, horion *n*, spread, stretch
 Hawru *v*, to spread, to dilate
 Haws *n*, ease: *a*, easier

Hawsder, Hawsdra, Hawsineb *n*, feasi-
 bleness, practicability [tion
 Head *n*, sowing; scattering; dissemina-
 Heawd, odau *n*, spreading; drifting
 Heb -ion *n*, pass; utterance, expression
 Heb *pr*, without, void of. Heb law,
 without, besides. Hebof, Hebot, Heb-
 ddo, Hebddi, &c., without me, &c.
 Heb *ad*, without, beside, by
 Hebgor -au -ion *n*, being dispensed
 Hebgor, Hebgori *v*, to put aside, to
 dispense with
 Hebgoradwy *a*, dispensable
 Hebgoriad *n*, dispensing with
 Hebiad *n*, uttering, utterance
 Heboca *v*, to hunt with a hawk, to hawk
 Hebog -au *nc*, hawk, falcon
 Heboglys -iau *n*, the hawkweed
 Heboggydd -ion *n*, hawk, falconer
 Heboggyddiaeth *nf*, hawking
 Hebogyn *n*, young hawk, lanneret
 Hebol *a*, uttering, oral
 Hebraeg *nf*, Hebrew, the Hebrew tongue
 Hebred *n*=Abred
 Hebredu *v*, to go or traverse in the evil
 circle, to transmigrate
 Hebreig *a*, Hebrew, Hebraic
 Hebrwng *n*, mission, sending: *v*, to go
 on with, to send, to accompany
 Hebryngol *a*, missive, sending
 Hebryngu *v*, to go on with, to send
 Hebryngydd -ion *n*, conductor
 Hebu *v*, to utter, to speak=Ebu
 Heciad *n*, hopping [hop on one foot
 Hecian *v*, to halt, to limp, to hop; to
 Hecyn *n*, small notch
 Hecynu *v*, to make a notch
 Hed -iau *nf*, flight; hat
 Hedeg *n*, flight, flying: *v*, to fly
 Hedegog *a*, having flight, flying, volant,
 soaring; lofty; aspiring
 Hedegol *a*, flying, volant
 Hedfan *v*, to fly; to hover
 Hedian *n*, the act of flying
 Hedin, Hedinol *a*, flying, volant, volatile
 Hediniaid *n*, volatilization
 Hedion *np*, light corn; chaff
 Hedlam -au *n*, flying skip
 Hednaid, neidiau *nf*, flying leap
 Hedwr, wyr, Hedydd -ion *n*, one that
 flies. Hedydd, the lark
 Hedyn *n*, single seed: *f* haden
 Hedd *n*, tranquility, peace
 Heddaberth -au *n*, peace-offering
 Heddgeidwad, waid *n*, constable, police
 Heddlu *cn*, constabulary force [officer
 Heddog *a*, tranquil, calm

Heddswyddog -ion *n*, peace-officer
 Heddu *v*, to tranquilize
 Heddu *a*, pacific, tranquil, peaceful
 Hedduo *v*, to make pacific
 Heddwaw, weision *n*, policeman, constable
 Heddwch *n*, peace, quietness, tranquility
 Heddy *n*, this day, the present day: *ad*,
 on this day, to-day (S.W.)=Heddyw
 Heddychawd *n*, pacification
 Heddychiadol *a*, pacificatory
 Heddychiadu *v*, to render pacific
 Heddychlawn *a*, peaceful, peaceable
 Heddychlondeb *n*, peacefulness
 Heddychloni *v*, to make peaceful
 Heddychol, Heddychus *a*, peaceable
 Heddycholdeb *n*, peaceableness, tran-
 quility
 Heddychu *v*, to pacify, to appease
 Heddychwyr, wyr *n*, peacemaker
 Heddynad -on, Heddyngnad, aid *n*,
 justice of the peace
 Heddyw *n*, this day: *ad*, to-day
 Hefal *a*, like, similar
 Hefeliad *n*, making similar
 Hefelig *a*, having similitude
 Hefelwch *n*, similitude
 Hefelychiad *n*, likening, imitation
 Hefelychu *v*, to imitate, to liken, to
 compare=Efelychu
 Hefelydd *a*, equal: like, similar
 Hefelyddu *v*, to imitate
 Hefin *a*, estival, relating to summer.
 Alban hefin, summer solstice
 Hefrin *a*, spreading; incompact
 Hefyd *c*, in addition; also, likewise
 Hefys -au *n*, smock, shift
 Hegab -au *nf*, grasshopper
 Hegl -au *nf*, limb, shank
 Heglog *a*, having limbs
 Heiad *n*, impelling [by you
 Heibio *ad*, by, beside, aside. Heibioch,
 Heidio *v*, to swarm, to throng, to block
 Heidiog *a*, having swarms [ing
 Heidiol *a*, swarming, flocking, throng-
 Heidden *nf*, Heiddyn *n*, barleycorn, grain
 of barley
 Heiddio *v*, to obtain; to merit
 Heiddiol *a*, meritorious=Haeddol
 Heiddyd *n*, attainment, merit
 Heigrio *v*, to yield abundantly, to shoal
 Heigriol *a*, yielding in shoals
 Heigorn, gyrrn *n*, drinking-horn
 Heilin *a*, bounteous, generous
 Heilio *a*, to deal out, to serve
 Heilydd -ion *n*, one who serves, waiter
 Heilyddiaeth, Heilyniaeth *nf*, the office
 of a waiter

Heilyn -ion *n*, waiter, servitor
 Heilyr -ion -on *n*, waiter, tray
 Heini, Heini *a*, lively, cheerful, brisk
 Heiniar *n*, crop, produce [to swar
 Heinio *v*, to pervade, to make all alive
 Heiniog *a*, being pervaded; teeming
 Heintddwyn *a*, pestiferous; infectious
 Heintfan -au *nf*, plague spot
 Heintfanol *a*, petechial
 Heintio *v*, to cause contagion
 Heintio, Heintiol *a*, contagious, in-
 fectionous, epidemic
 Heintnod -au *n*, pestilence
 Heintnodol *a*, pestilential
 Heintus, Heinnus *a*, contagious, ep-
 demic, pestilential
 Heinydd *n*, seat of life. See Henydd
 Heislan -od *nf*, hatchel, instrument
 Heislanu *v*, to hatchel flax [beat fl
 Heistain, einiau *nf*, what whets scyths
 Heisyllt -au *nf*, flax hatchel
 Heisylltu *v*, to hatchel flax
 Hêl, heloedd *nf*, holme; dale
 Hel -ion *n*, gathering; aggregate: *v*,
 gather, to hunt
 Hel *v*, to send; to drive
 Hela *v*, to gather; to hunt
 Hela *v*, to drive; to send; to spend
 Helaeth *a*, ample, extensive; abundan
 Helaethder *n*, spaciousness [amplitu
 Helaethiad, Helaethiant *n*, amplificatio
 Helaethrwydd *n*, amplenness; abundan
 ample stock
 Helaethu *v*, to enlarge, to amplify
 Helaethwych *a*, abundant, sumptuous
 Helbul -on *n*, perplexity, trouble
 Helbulu *v*, to be full of care or trouble
 Helbulus *a*, full of perplexity or troubl
 Helcu *v*, to pry carefully
 Heldrin -oedd *n*, business; bustle
 Heledd -au *nf*, place to make salt
 Helfa, fêvdd *nf*, aggregate; hunt
 Helfon, ffyn *nf*, hunting-pole
 Helgaeth *n*, grime; soot
 Helgi, gwn *n*, hunting-dog
 Helgig *n*, venison, flesh of the chase
 Helgorn, gyrrn *n*, hunting-horn
 Helgur *n*, trouble; bustle
 Helgyd *v*, to pry carefully
 Helhynt -iau *nf*=Helynt
 Heli *n*, brine, salt water
 Heliad *n*, gathering, collecting; hunti
 Heliad *n*, making of brine
 Heliedig *a*, gathered; hunted
 Helio *v*, to season with brine
 Helm -ydd -i *nf*, stack, rick; helmet
 Helmu *v*, to form a rick

Helogan <i>nf</i> , celery	Henw -au <i>n</i> , name, appellative=Enw, [&c.
Helw <i>n</i> , possession, ownership. Ar ei helw, in his possession	Henwedigol <i>a</i> , nominative
Helwi <i>v</i> , to have possession	Henwr, wyr <i>n</i> , old man
Helwr, Heliwr, wyr <i>n</i> , gatherer; hunt- er, huntsman, venator	Henwrach -od <i>nf</i> , old woman
Helwriaeth <i>nf</i> , huntsmanship	Heol -ydd <i>nf</i> , street; road. Heol <i>y</i> gwynt, the milky way
Hely <i>n</i> , gathering; hunt: <i>v</i> , to gather; to hunt [chase	Heolan -au <i>nf</i> , lane, alley
Helyddiaeth <i>nf</i> , the business of the	Heor -au <i>nf</i> , anchor
Helyg <i>np</i> (-en <i>nf</i>), willows, salix	Heori <i>v</i> , to anchor
Helyglys <i>n</i> , the willow herb	Hep-hun <i>nf</i> , slumber
Helynt -ion -iau -oedd <i>nf</i> , course; con- dition; business	Hep-huno <i>v</i> , to slumber
Helyntio <i>v</i> , to go on a course	Hep-hynt -iau <i>n</i> , whim; reverie
Helyth <i>nf</i> , family stock	Hepian <i>n</i> , nod; slumber
Hell <i>af</i> , ugly, unsightly: <i>m</i> hyll	Hepian <i>v</i> , to keep nodding; to doze
Hellgre <i>nf</i> , ugly hag; scold	Hepio <i>v</i> , to nod; to slumber
Helltni <i>n</i> , saltiness, brininess	Heples <i>n</i> , ferment, leaven
Hem -iau <i>nf</i> , hem, border	Hepwedd -au <i>nf</i> , attribute
Hemio <i>v</i> , to hem, to border	Her -iau <i>nf</i> , push; challenge
Hen -ion <i>n</i> , age, antiquity: <i>a</i> , old	Herawd <i>n</i> , defiance, challenge
Henad <i>n</i> , becoming old	Herc -iau <i>nf</i> , reach out; jerk. Here <i>a</i> cham a naid, hop, skip, and jump
Henadur -iaid, Henaduriad, iaidd <i>n</i> , elder; presbyterian [ianism	Herciad <i>n</i> , reaching, jerking
Henaduriaeth <i>nf</i> , eldership; presbyter-	Hercian <i>v</i> , to keep jerking; to hop on
Henadurol <i>a</i> , presbyterian	Herciant <i>n</i> , reaching out [one leg
Henaf <i>a</i> , most ancient, oldest, eldest	Hercu, Hercyd <i>v</i> , to reach, to fetch
Henafgwr, wyr <i>n</i> , elderly person, old man	Hercyn <i>n</i> , reach out; jerk
Henafiad, iaidd <i>n</i> , ancestor	Herddyll <i>a</i> , handsome
Henafiaeth <i>nf</i> , antiquity, archaeology	Hergloff <i>a</i> , limping, halting
Henafion <i>np</i> , antiquities	Hergod <i>n</i> , push, thrust
Henafol <i>a</i> , ancient, antique	Hergwd, Hergyd -ion <i>n</i> , shove
Henaint <i>n</i> , old age, senility	Hergydio <i>v</i> , to shove away
Hendad -au <i>n</i> , grandfather	Heri <i>n</i> , jerk; limp
Hendaid, deidiau <i>n</i> , great grandfather	Herio <i>v</i> , to challenge, to provoke
Hender <i>n</i> , antiquity, age	Herlod -au <i>n</i> , stripling, lad
Hendref -i -ydd <i>nf</i> , established habita- tion; winter dwelling	Herlodes -i <i>nf</i> , damsel, girl
Henddyn -ion <i>n</i> , aged person	Herlotyn <i>n</i> , mere stripling [herald
Henefydd -ion <i>n</i> , elder, senator; antiquary	Herodr -on, Herod -ion <i>n</i> , ambassador;
Henefyddiaeth <i>nf</i> , eldership	Herodraeth <i>nf</i> , embassy; heraldry
Heneiddio <i>v</i> , to grow old	Herodri <i>v</i> , to go on embassy
Heneiddrwydd <i>n</i> , agedness	Herodrig <i>a</i> , heraldic
Henfab, feibion <i>n</i> , old bachelor	Hers <i>n</i> , sharp push; flout
Henfam -au <i>nf</i> , grandmother	Hersi <i>n</i> , scouting, flouting
Henferch -ed <i>nf</i> , old maid	Hersio <i>v</i> , to scout, to pack off
Henfon <i>nf</i> , breeding cow	Herw <i>n</i> , flight; scouting
Hengof -ion <i>n</i> , old tradition	Herwa <i>v</i> , to scout, to hurry
Henieithad <i>n</i> , archaism	Herwad <i>n</i> , scouting, prowling
Henllydan <i>n</i> , the plaitain	Herwm <i>n</i> , the gloss of dressed leather
Hennain, neiniau <i>nf</i> , great grandmother	Herwr, wyr <i>n</i> , scout, prowler, fugitive;
Heno <i>nf</i> , this night: <i>ad</i> , to night	Herwriaeth <i>nf</i> , vagrancy [outlaw
Henoed <i>n</i> , old age, decline of age	Herwth <i>nf</i> , the rectum
Henu <i>v</i> , to grow old or aged	Herwydd <i>n</i> , cause, occasion. Herwydd, O herwydd, because of, on account of, for
Henur -iaid <i>n</i> , elder, ancient	Hesg <i>np</i> (-en <i>nf</i>), sedges
Henuriad, iaidd <i>n</i> , elder, senator	Hesglif -iau <i>nf</i> , whipsaw
	Hesgyn -au <i>n</i> , sieve, riddle
	Hesor -au <i>nf</i> , hassock, pad

- Hesp *af*, dried up, dry, barren: *m* hysp
 Hespen -au *nf*, hasp
 Hespín -od *nf*, yearling ewe
 Hespínhwh, hychod *nf*, young sow
 Hespwrn, yrniaid *n*, a young sheep
 Hestor -au *nf*, two-bushel measure
 Hestoraid, eidiau *nf*, the full of two
 Het -iau *nf*, hat; garland [bushels
 Hetiwr, wyr *n*, hatter
 Hetys *n*, short space, instant
 Heuad *n*, sowing, semination
 Heulawd *n*, the sun's shining
 Heulen *nf*, partial sunshine
 Heulfynag, eig *n*, sundial
 Heuliad *n*, sunning
 Heuliadu *v*, to give a sunning
 Heulo *v*, to shine as the sun
 Heulog *a*, sunny, sunshiny
 Heulor -au -ydd *n*, half door
 Heulorsaf -ion *nf*, solstice
 Heulrawd *n*, the ecliptic
 Heulrod -au *nf*, parasol; cap
 Heulwen *nf*, the sunshine
 Heulyd *n*, sunshine, sun-heat
 Heuslau *np* (-leuen *nf*), sheep-lice
 Heuso *v*, to protect
 Heusor -ion *n*, herdsmen
 Heusori *v*, to tend herds
 Hew *n*, call of defiance, challenge
 Hewcri, Hewgrach *n*, pertness
 Hewiad *n*, hectoring
 Hewrach *n*, squabble
 Hewyd -on *n*, passion; zeal
 Hewydu *a*, passionate; zealous
 Hewydd *n*, maturity
 Hewyn *n*, what is mature
 Hi *pr*, she, her; it
 Hic -ion *nf*, snap; trick
 Hiced -ion *nf*, trick, cheat
 Hicell -i *nf*, long handled bill
 Hicio *v*, to snap; to trick
 Hidl *a*, distilling; shedding, pouring
 Hidl -au *nf*, strainer, colander
 Hidlad *n*, distilling, dropping
 Hidlaid *a*, distilling, dropping
 Hidlion *np*, droppings
 Hidlo *v*, to distil, to run
 Hif -ion *n*, skin, surface
 Hifio *v*, to peel off the skin
 Hifyn *n*, strip of skin
 Hiff -iau *n*, flake; drift
 Hiffiant, iaint *n*, drift; foam
 Hiffo *v*, to cast flakes; to drift
 Hiffiol *a*, flaking; drifting
 Hiffl -au *n*, gush, spirt
 Hiffiaid, Hifflo *v*, to gush, to spirt
 Hiffyn *n*, flake; drift
 Hil -ion *nf* & *cn*, fragment; emanatio
 produce; issue; progeny, race, &
 Hilen *nf*, bearing female [sprin
 Hiliant *n*, issue, progeny
 Hilig *a*, procreative: *n*, issue
 Hilio *v*, to yield, to bring forth, to pr
 Hiliog *a*, having issue [du
 Hiliogaeth *nf*, offspring, issue
 Hiliogi *v*, to render prolific
 Hilus *a*, being in particles or pieces
 Hilyn *n*, particle, emanation
 Hin *nf*, weather; temperature
 Hindda *nf*, fair weather
 Hinedd *n*, state of weather
 Hinfynag, fyneig *n*, barometer
 Hiniog -au *nf*, door-frame; sill
 Hino *v*, to change in the weather
 Hionon *nf*, serene weather
 Hionni *v*, to become serene
 Hinsawdd, soddau *n*, climate
 Hip -iau *n*, sudden tap
 Hipio *v*, to tap, to tip
 Hir *a*, long; tedious; dilatory
 Hiraeth *n*, longing; regret. Mae hi
 aeth arnaf, I regret; I long
 Hiraethiad *n*, longing
 Hiraethlawn *a*, full of regret
 Hiraethlondeb *n*, state of longing
 Hiraethog, Hiraethol, Hiraethus
 longing; regretting
 Hirbell *a*, very far, distant
 Hirbwyll *n*, deliberate caution, long co
 Hirschwedl -au *nf*, long story [sideris
 Hirder *n*, length; longitude
 Hirdrig *a*, of long tarrying
 Hirdddydd -iau *n*, long day
 Hirell, Hiriell *n*, beam of light; angel
 Hirlain *a*, long and slender
 Hirfaith *a*, long; tedious
 Hirfod *n*, long abiding
 Hirfryd *a*, of even mind
 Hirglust *a*, long-eared
 Hirglwyf *n*, long sickness
 Hirlglyw *a*, being long-eared [hirgr
 Hirgrwn *n*, cylinder: *am*, cylindrical:
 Hirgul *a*, long and narrow
 Hirgwyn -ion *n*, long complaint
 Hirgylch -oedd -au *n*, ellipse
 Hirhau *v*, to lengthen
 Hirheglyn, heglod *n*, long-legged spid
 Hirhoedledd *n*, longevity
 Hirhoedlog *a*, long-lived
 Hiran *n*, tall lank person
 Hiriannu *v*, to prolong
 Hiriant *n*, length, delay
 Hirio *v*, to lengthen
 Hirlidio *v*, to bear anger long

Hirnos -au *nf*, long night
 Hirnych *n*, long affliction
 Hiroddef *n*, long suffering
 Hiroed *n*, long waiting
 Hirsain, seiniau *nf*, long sound
 Hirsain, Hirseinol *a*, having long sound;
 Hirwydd *n*, the maidenhair [long
 Hitrwm *n*, fribble
 Hityn *n*, ragamuffin
 Hithau *pr*, she also, her also
 Ho *n*, exclamation; call; *i*, halloa! oh!
 Hôb, hobau, Hobaid, eidiau *n*, measure
 Hob -au *n*, swine [of capacity
 Hobelu *v*, to hop, to hobble
 Hobyn *n*, deal at cards
 Hoc *nf*, scythe to cut brambles
 Hoced -ion *nf*, cheat, deceit, juggle
 Hocedu *v*, to cheat, to trick
 Hocedwr, wyr *n*, cheat, tricster, rogue;
 one who plays tricks
 Hocrell -od *nf*, girl, wench
 Hocys *np*, mallows, althæa
 Hoch *nf*, hawking of phlegm
 Hochi *v*, to throw up phlegm
 Hodi *cn*, wild shrubs, brakes
 Hodi *v*, to shoot, to ear
 Hoddio *v*, to facilitate
 Hoe -on -au *nf*, rest; respite
 Hoeana *v*, to take respite
 Hoed *n*, delay; regret
 Hoeden -od *nf*, flirt, coquette, hoiden
 Hoedl -au *nf*, duration of life, life
 Hoedli *v*, to lead a life
 Hoedlog *a*, having life, lived
 Hoeg *nf* & *a*, green
 Hoel -ion *nf*, nail, spike
 Hoelen *nf*, single nail, nail
 Hoelio *v*, to nail, to drive nails
 Hoeliwr, wyr *n*, nailer [complexion
 Hoen *nf*, good plight; liveliness; hue,
 Hoeni *v*, to grow blithe
 Hoenus *a*, blithesome, joyous
 Hoenwedd *nf*, blithe aspect
 Hoenynd -au *n*, hair; gin, trap; slip
 Hoenynd *v*, to set a springe
 Hoetian *v*, to suspend; to dandle
 Hoeth *a*, exposed, naked
 Hoew *a*, alert, sprightly, lively, gay
 Hoewal *nf*, slowly-flowing water, dead
 water in a river; eddy; the middle
 stream of a sea or river: *a*, quiet,
 calm, unmoved; whirling, eddying
 Hoewalu *v*, to form eddies
 Hoewan *a*, weak, feeble
 Hoewdeb, Hoewder *n*, sprightliness
 Hoewgall *a*, quick witted
 Hoewgred *a*, of ready belief

Hoewi *v*, to become sprightly
 Hoewrym *a*, of quick energy
 Hoewserch *n*, lively affection
 Hof *nf*, what hangs or hovers
 Hofian *v*, to hover, to fluctuate; to sus-
 pend
 Hofio *v*, to hover; to suspend [pend
 Hoff *a*, loved, beloved, lovely, dear
 Hoffaidd *a*, tending to be lovely
 Hoffaint *n*, fondness; delight; love
 Hoffder *n*, fondness; delight
 Hoffdyn -ion *n*, cuckold
 Hoffi *v*, to delight in, to love
 Hog *n*, sharpening, whet
 Hogal *nf*, whetstone; strop
 Hogalen *nf*, whetstone; strop
 Hogen -od *nf*, girl, damsel
 Hogenig *nf*, little damsel
 Hogfaen, feini *n*, hone, whetstone
 Hogi *v*, to sharpen, to whet, to edge
 Hogl -oedd, Hogldy, dai *n*, hovel, shed
 Hoglanc -iau *n*, stripling, youth
 Hogyn -od, hogiau *n*, stripling, lad
 Hong *nf*, hang, dangle
 Hongian *v*, to hang, to dangle
 Hoi *n*, call of attention
 Hoiad *n*, calling attention
 Hoian *v*, to call attention
 Hol *n*, fetch, bringing to
 Hol *v*, to fetch, to go for
 Holadwy *a*, cognizable
 Holawd *n*, cognizance
 Holedigaeth *nf*, examination
 Holedigol *a*, interrogative
 Holfainc, feinciau *nf*, tribunal
 Holgar *a*, inquisitive
 Holi *v*, to question, to inquire; to inter-
 rogate, to examine, to catechize
 Holiad *n*, interrogation; question
 Holiadol *a*, catechetical; interrogative
 Holiant *n*, cognizance
 Holiedydd -ion, Holwr, wyr *n*, interro-
 gator; examiner
 Holio *v*, to separate
 Holp *n*, loop-hole, loop=Olp
 Holnod -au *nf*, note of interrogation (?)
 Holwyddoreg -au *nf*, catechism
 Holwyddori *v*, to catechize
 Holl *a*, all, whole, every one
 Hollallu -oedd *n*, all power, omnipotence
 Hollalluog *a*, omnipotent, almighty.
 Yr Hollalluog, the Almighty
 Hollalluogaeth *nf*, Hollalluogrwydd *n*,
 omnipotence
 Hollboeth -ion *n*, holocaust
 Hollbresennol *a*, omnipresent, ubiquitous
 Hollbresennoldeb, Hollbresennolrwydd *n*,
 omnipresence, ubiquity

Hollddoeth *a*, allwise
 Hollfath *a*, omnifarious, of all kinds
 Hollfyd *n*, the universe
 Hollgreol *a*, omnific
 Hollgyfoethog *a*, possessing all things;
 almighty, all-powerful
 Holliach *a*, perfectly well: *m*, allheal;
 mistletoe
 Hollol *a*, total, whole, entire, complete
 Hollyrw, Hollyrwiol *a*, omnigenous
 Holtt -au *nf*, slit, cleft, fissure
 Holtti *v*, to slit, to cleave, to split, to
 Holttog *a*, full of slits or rifts: [rift
 Hollywbod *n*, Hollywbodaeth *nf*, omni-
 science [a. omniscient
 Hollywbodol, Hollywbodus, Hollywbodog
 Hollywddol *a*, omnipresent [senee
 Hollywydd, Hollywyddoldeb *n*, omnipre-
 Hollysol, Hollyglyfiol *a*, omnivorous
 Hon *af*, this: *m* hwn. Hon acw, that,
 at a distance: *m* hwn-acw. Hon yma,
 this, which is here. Hon yna, that,
 which is there
 Hona *af*, that (in sight): *m* hwna
 Honaidd *a*, evident, well-known, eoa-
 Honawd, Honiad *n*, affirmation
 Honawl *a*, positive, affirmative
 Honec -iau *nf*, shake, wagging [spicuous
 Honcen -od *nf*, waddling female
 Honcian, Honcio, Honco *v*, to waggle,
 to stagger, to totter; to jolt
 Honfas -au *nf*, chopping knife
 Honffest -i *nf*, tunic, vest
 Honi *v*, to manifest; to proclaim; to
 object; to insist; to assert
 Honiannol *a*, affirmative
 Honiant *n*, affirmation, assertion
 Hðno *af*, that (absent): *m* hwnw
 Honof, honot, hono, honi, honom, hon-
 och, honynt. See O
 Honos *n*, gawky; the ling
 Honsel -au *nf*, hansom
 Hopran -au *nf*, mill hopper
 Hopranu *v*, to put in a hopper
 Hor -od *cn*, swine lice
 Horen, horod *nf*, fat lazy one; swine-
 Horgest *nf*, fat paunch [louse
 Hort -iau *n*, reproach, calumny
 Hortio *v*, to reproach, to detract
 Hortiol *a*, reproaching
 Hortr -au *n*, stick, billet, spar
 Horyn *n*, lazy lump; *f* horen
 Hosan -au *nf*, hose, stocking
 Hosanwr, wyr *n*, hosier
 Hotan -au *nf*, hood, cap
 Hotyn -au *n*, what covers as a cap
 How i, heigh ho! alas!

Hoyw *a*, alert, sprightly=Hoew
 Hu *n*, what is apt to pervade
 Hu *a*, apt to pervade: bold. See Hy
 Huad, aid *n*, hound
 Huadgi, gwn *n*, hound dog
 Huail *n*, vicegerent
 Hual -au *n*, fetter, gyve, shackle
 Hualog *a*, having fetters, shackled
 Hualu *v*, to fetter, to shackle
 Huan *nf*, Phoebus, the sun
 Huanaw *n*, aptitude for harmony
 Huanaw *a*, harmonic; poetical
 Hucan -od *nf*, cob, sea fowl
 Huch -ion *nf*, thin skin, film
 Huchen -au *nf*, film, pellicle
 Hucho *v*, to skin over
 Hud -ion *n*, illusion, charm
 Hudedd, Hudiad *n*, allurement, allur-
 ing, deceiving
 Hudo *v*, to allure, to beguile, to entice
 to deceive [deceptiw
 Hudol, Hudolawl *a*, alluring, enticing
 Hudoldeb *n*, illusiveness
 Hudoles -au *nf*, deceiver, sorceress: *n*
 Hudoli *v*, to render illusive [hudo
 Hudoliaeth *nf*, allurement
 Hudoliaethu *v*, to use deception
 Hudwalch, weilch *n*, lure bard, decoy
 Hudwg *n*, bugbear, scarecrow
 Hudwy *n*, phantom; mirage
 Hudd -ion *n*, covert, shade
 Hudd *a*, dusky, dark, gloomy
 Huddiannu *v*, to overspread
 Huddiant *n*, shading over
 Huddig *a*, tending to be dusky
 Huddo *v*, to cover, to shade
 Huddel *a*, covering, shading
 Huddygl *n*, soot
 Huddyglyd *a*, fuliginous, sooty
 Huenig *a*, encircling
 Hwennydd *n*, what enircleles
 Hufen *n*, cream
 Hufenaidd *a*, like cream; creamy
 Hufennu *v*, to gather or form cream
 Hufio *v*, to mantle over
 Hufyll *a*, humble, submissive
 Hufylllod *n*, humility
 Hug -au *nf*, loose coat; cloak; gown
 Hugaen -au *nf*, loose coat, coat; cloak
 Hugwd *n*, spectre, bugbear
 Hul -oedd *n*, cover, coverlet
 Hulier -au *n*, cover, lid
 Huling -au *n*, coverlet, rug
 Hulo *v*, to spread over, to deck
 Huliwr, wyr *n*, decker
 Hult, Hulttan *n*, dolt, moper
 Hulyn *n*, coverlet, quilt

Hum -iau *n*, bat, racket
 Human, Humog -au *nf*, bat, racket.
 Pel human, Pel humog, tennis-ball
 Hun -au *nf*, sleep, slumber, nap
 Hun *n* & *np*, self, one's self; selves
 Hunan, ain *n*, self: *px*, self-
 Hunander, Hunanedd *n*, selfishness
 Hunandwyll *n*, self-deception
 Hunandyb -iau *n*, self-conceit
 Hunandyst *n*, self-evidence
 Hunanddoeth *a*, self-wise
 Hunanfarn *nf*, self-condemnation
 Hunanfawl *n*, self-applause, self-praise
 Hunanfod -au *nf*, self-existence
 Hunanfodd *n*, self-pleasure
 Hunanfudd *n*, self-interest
 Hunangar *a*, selfish
 Hunangariad *n*, self-love
 Hunan-gyfiawn *a*, self-righteous
 Hunanhanfod *n*, self-existence
 Hunanhyder *n*, self-confidence
 Hunaniad *n*, becoming selfish
 Hunaniaeth *nf*, self; egotism; identity
 Hunanladd, Hunanladdiad *n*, suicide.
 self-murder
 Hunanleiddiad, iaid *n*, self-murderer.
 Hunanles *n*, self-interest [suicide]
 Hunanol *a*, relating to self; selfish
 Hunanoldeb *n*, selfishness
 Hunanrediad *n*, self-motion
 Hunanrith *n*, self-evidence
 Hunanryw -iau *n*, homogeny
 Hunanryw *a*, homogeneous
 Hunansaf *n*, self-standing
 Hunanu *v*, to egotize
 Hunanymwad *n*, self-denial
 Hunanysol *a*, self-devouring
 Hundy, dai *n*, dormitory
 Hunddwyn *a*, soporific, somniferous.
 somnific; sleep-depriving
 Hunedd *n*, somnolence, drowsiness
 Hunell -au *nf*, short sleep, nap
 Hunfa, fëydd *nf*, dormitory
 Hunglwyf -au *n*, lethargy
 Hunllef *nf*, the nightmare
 Huno *v*, to sleep, to slumber
 Hunog *a*, sleepy, drowsy
 Hunyn *n*, nap, doze
 Hunon *n*, epithet for the Deity
 Hupynt *n*, brunt; shock; push; metre
 Hur -iau *n*, wages, hire [so called
 Huren -od *nf*, prostitute, harlot
 Hurio, Huria *v*, to hire, to take hire or
 Huriwr, wyr *n*, hirer [wages
 Hurt *n*, block: *a*, stupid
 Hurtan *nc*, blockhead
 Hurtio *v*, to stupify; to stun

Hurtiol *a*, stupefactive, stupefying
 Hurtyn -od *n*, blockhead, dolt
 Hurtr -au *n*, boarded floor
 Hurth -od *n*, block; dolt: *a*, dull, stupid
 Hurthgen -od *n*, blockhead, stupe
 Hurthio *v*, to stupify
 Hust *n*, buzzing noise; hush
 Hustiad *n*, making a buzz [whisper
 Husting *v*, to buzz, to whisper: *n*, buzz,
 Hutan -od *n*, oaf; the dotterel
 Hutyn *n*, stupid fellow
 Huw *n*, lullaby, lulla
 Hüysgain *a*, apt to scatter
 Hüysgwn *a*, apt to ascend
 Hüysgwr *a*, aptly energetic
 Hw *n*, hoot, halloo
 Hwa *v*, to hoot, to halloo: *i*, gee
 Hwala *nf*, halloo, cry
 Hwan -od *nf*, hooter; owl
 Hwb *n*, push; effort; lift. Hwb a cham
 a naid, hop, skip, and jump
 Hwbiad *n*, pushing forward
 Hwbian *v*, to be pushing on
 Hwca, Hwced *a*, hooked, turned
 Hwelh, hychod *nf*, sow, swine
 Hwchw *n*, shout, cry, scream
 Hwd *n*, take off or away
 Hwda *n*, take off, taking
 Hwda, Hwde *v*, *imper*, take, accept
 Hwdan *n*, reach to take
 Hwdwg *n*, bugbear, bug
 Hwdwl *n*, what is stark mad
 Hwf -od *n*, hood, cowl
 Hwfan *n*, rising over
 Hwfan, Hwfanu *v*, to rise over
 Hwff, hvfion *n*, lump
 Hwg *n*, hook, bend
 Hwgwd *n*, dunce, dolt
 Hwhw *n*, hooting of an owl
 Hwi *v*, to halloo
 Hwman *n*, wavering motion
 Hwn *am*, this: *f* hon. Hwn acw, that
 yonder, or at a distance: *f* hon acw.
 Hwn yma, this, which is here: *f* hon
 yma. Hwn yna, that, which is here
 Hwna *am*, that (in sight): *f* hona
 Hwnt *a*, outward; foreign; other, con-
 trary. Tu hwnt i, beyond
 Hwnt *ad*, at a distance, yonder; be-
 yond; away, aside
 Hwntian *v*, to vibrate; to waggle
 Hwnw *am*, that (absent): *f* hono
 Hwp *n*, effort, push
 Hwpio *v*, to push
 Hwpiol *a*, pushing
 Hwr *n*, taking off, taking
 Hwra, Hwre *v*, *imper*, accept, take

- Hwrdd, hyrddau *n*, push, thrust; butt; [onset
 Hwrdd, hyrddod *n*, ram
 Hwre, hwriwch *v* (defective), take, ac-
 Hwrwg *n*, lump, hunch [cept
 Hws *n*, covering, housing
 Hwsiad *n*, putting on a cover
 Hwsmon, hwsmyr *n*, husbandman
 Hwsmonaeth *nf*, husbandry, tillage
 Hwstr *a*, froward; morose
 Hwstredd *n*, frowardness
 Hwt *n*, taking off: *v*, off, away
 Hwta *n*, taking off, taking
 Hwtio *v*, to push off; to hoot
 Hwy *pr*, they, them. Hwy eu hunain,
 they themselves
 Hwy *a*, longer. Yn hwy, any more
 Hwyad, aid *nf*, duck
 Hwyaden *nf*, duck: *p* hwyaid
 Hwyddell -od *nf*, female salmon
 Hwyedig *a*, lengthened, elongated
 Hwyedydd -ion *n*, male hawk
 Hwyfell -od *nf*, female salmon
 Hwyfyd *n*, long existence
 Hwyhau *v*, to lengthen, to elongate
 Hwyl -iau *nf*, course; plight, state, con-
 dition, disposition; humour; sail.
 Dwyn hwyl, to assault
 Hwylbren -i, Hwylar, eri *n*, mast
 Hwylfa, fcydd *nf*, course; lane
 Hwyllo *v*, to set in course; to butt; to
 prepare; to sail; to direct, to order
 Hwyllog *a*, having course; being under
 Hwylus *a*, orderly; prosperous [sail
 Hwyluso *v*, to facilitate
 Hwylusdod *n*, facility
 Hwyn -ion *n*, long hair; a gin
 Hwyno *v*, to lay a springe
 Hwynt *pn*, them, they
 Hwyltau *pn*, they likewise, them also
 Hwylt-hwy *pn*, they, they themselves
 Hwynyn -au *n*, long slip; hair; a gin
 Hwyr *n*, lateness; the evening: *a*, slow,
 tedious; late, tardy
 Hwyrach *a*, slower; later: *ad*, perad-
 venture, perhaps
 Hwyrder, Hwyrredd *n*, tardiness, late-
 Hwyrdrwm *a*, sluggish, drowsy [ness
 Hwyrddig *a*, slow to anger, long-suffer-
 Hwyrddysg *a*, slow to learn [ing
 Hwyrfryd *a*, of slow disposition
 Hwyrfrydig *a*, slowly disposed
 Hwyrgoel *a*, slow of belief, incredulous
 Hwyrgyrch *a*, of slow approach
 Hwyrhau *v*, to become late
 Hwyrldid *a*, slow to anger, forbearing
 Hwyrnaws *a*, of slow disposition
 Hwyrrol *a*, relating to evening

- Hwyrwan *a*, slow and feeble
 Hwyrwar *a*, slow and gentle
 Hwyrweddog *a*, forbearing
 Hwys -au *nf*, draught; load
 Hwysg -au *n*, sweep; ravage
 Hwysgo *v*, to sweep away
 Hwysgynt *nf*, sweeping course
 Hwysio *v*, to heap together
 Hwyst *n*, dart, glance
 Hwystin *n*, dart forward
 Hwylthau *pn*, they likewise, them too
 Hy *a*, apt; bold, audacious. *px*, imply-
 ing enhancement, intensity, excess
 apt to, easy, worthy of; -ble; eu=(Gr.
 Hyadlais *a*, apt to resound
 Hyall *a*, possible, effectible, feasible
 Hyalledd *n*, possibility
 Hyar *a*, apt to resound; vocal
 Hyarwaes *a*, ready to assist
 Hyarwar *a*, soothing; calm
 Hyawdl *a*, eloquent, fluent
 Hyardledd *n*, eloquence, fluency
 Hyb *n*, getting forward; getting fore-
 most; recovery
 Hyball *a*, fallible, defectible
 Hyballedd *n*, fallibility
 Hybar *a*, apt to provide
 Hybarch *a*, venerable, revered
 Hybarth *a*, easily parted, divisible
 Hybell *a*, far-ranging; distant
 Hyblaid *a*, apt to take a part
 Hybleth *a*, apt to weave or twine
 Hyblith *a*, easily mixing
 Hyblyg *a*, easily doubled, flexible
 Hyboen *a*, susceptible of pain
 Hyboeth *a*, easily heated
 Hybol *a*, recovering; saving
 Hyborth *a*, easily supported; portable
 Hybrawf *a*, demonstrable
 Hybred *a*, liable to transmigrate
 Hybryn *a*, easily bought
 Hybu *v*, to get foremost; to recover
 Hybwyll *a*, discreet, prudent, rational
 Hybwys *a*, aptly pressing
 Hychan *nf*, little sow
 Hychfryd *n*, stubborn mind
 Hychgryg *n*, quinsy
 Hychian *v*, to grunt as a sow
 Hychig *nf*, little or young sow
 Hychio *v*, to thrust, to push
 Hychwal *a*, dissipatable
 Hychwant *a*, lustful
 Hychwardd *a*, apt to laugh
 Hychwil *a*, apt to pry about
 Hychwyth *a*, apt to blow
 Hyd -oedd -iau *n*, length; continu-
 ity while. Ar hyd, during, along

Hyd *pr*, to, unto; as far as: *ad*, till, to the time that; while; along, over.

Hyd *yn* oed, even to, even, in as much as. Hydof, over me. Hyd-ddo, over him

Hydag *a*, apt to choke

Hydaith *a*, apt to travel

Hydal *a*, apt to pay, payable

Hydal *a*, apt to interrupt

Hydardd *a*, apt to break out

Hydarf *a*, easily scared

Hydarth *a*, apt to exhale

Hydaw *a*, apt to be silent [melt

Hydawdd *a*, dissolvable, soluble, apt to

Hydedd *n*, longitude, length

Hydeg *a*, tending to be fair

Hyder *n*, confidence, trust, reliance

Hyderiad *n*, confiding, relying

Hyderu *v*, to confide, to rely, to trust

Hyderus *a*, confident, trusting

Hydgyllen *nf*, the brisket

Hydiad *n*, lengthening

Hydlath -au *nf*, part of the ancient

Peithynen, being the longitudinal bar or stave, on which the letters were cut, and which was fixed in the *troslathau*, or cross bars forming the frame

Hydor *a*, breaking easily, brittle, fragile

Hydr *a*, bold, daring

Hydrach *a*, rather=Hytrach

Hydraeth *a*, aptly recited, effable

Hydraidd *a*, penetrable

Hydrais *a*, apt to oppress

Hydranc *a*, apt to perish

Hydras *a*, of notable kindred

Hydraul *a*, easily consumed

Hydraw *a*, easily instructed

Hydred -ion *n*, longitude

Hydredol *a*, longitudinal

Hydref -au *n*, autumn; October

Hydrefn *a*, well-ordered, orderly

Hydrefol *a*, autumnal

Hydrwst *a*, apt to be noisy

Hydrwyllt *a*, bold and wild

Hydwedd *nf*, longitudinal aspect

Hydwf *a*, apt to grow; thriving; lux-

Hydwg *a*, prosperous, lucky [uriant

Hydwn *a*, easily broken, fragile

Hydwrf *a*, apt to be tumultuous

Hydwyll *a*, easily deceived

Hydwyth *a*, elastic, supple; nimble

Hydyn *a*, easily drawn, tractable

Hydd -od *n*, stag, red deer

Hyddadl *a*, disputable

Hyddail *a*, apt to bear leaves

Hyddawn *a*, apt to give; liberal

Hyddes -od -au *nf*, hind, red deer

Hydestil *a*, apt to be nice

Hyddewis *a*, aptly selecting

Hyddfref *n*, rutting of deer; rutting

Hyddgant *n*, herd of deer [season

Hyddgen *n*, skin of a stag

Hyddgi, gwn *n*, buckhound

Hyddig *a*, irritable, irascible

Hyddof *a*, tamable, docile

Hyddring *a*, easily climbed

Hyddrwg *a*, apt to be bad

Hyddwyn *a*, easily carried

Hyddysg *a*, teachable, docile; well

Hyedd *n*, boldness; confidence [versed

Hyf *a*, bold, daring; confident=Hy

Hyfaeth *a*, nourishable

Hyfagl *a*, apt to entangle

Hyfai *a*, culpable, faulty

Hyfarn *a*, ready to condemn; censorious

Hyfawl *a*, laudable, praiseworthy

Hyfdra, Hyfder *n*, boldness; audacity

Hyfed *a*, ready for reaping

Hyfedr *a*, expert, skilful, clever

Hyferw *a*, easily boiled

Hyfeth *a*, fallible; perishable

Hyfhau *v*, to become bold

Hyfioedd *a*, apt to shout

Hyfodd *a*, easily pleased

Hyfoes *a*, of easy manners

Hyfr -od *n*, gelded goat

Hyfraw *a*, easily awed or terrified

Hyfrawd *a*, of apt judgement

Hyfdra *n*, boldness; audacity

Hyfriw *a*, apt to break, fragile, brittle

Hyfro *a*, of accessible country

Hyfrwd *a*, being easily heated

Hyfyd *a*, cheerful, delightful, pleasant,

fine. Hyfyrdion, pleasures

Hyfyredd *n*, delightfulness

Hyfydlais, leisiau *n*, pleasing voice

Hyfrydu *v*, to make cheerful

Hyfyrdwch *n*, delightfulness

Hyfrys *a*, hasty, expeditious

Hyff -ion *n*, drive; drift

Hyffagl *a*, apt to flame

Hyffawd *a*, aptly prospering

Hyffio *v*, to drive on; to drift

Hyfflam *a*, apt to flame

Hyfflyn *n*, particle; shred

Hyffo *a*, capable of retreating

Hyffordd *a*, apt to make way; dexterous

Hyfforddi, Hyfforddio *v*, to direct, to train

up, to instruct, to guide, to show

Hyfforddiad *n*, forwarding, instruction

Hyfforddiant *n*, direction

Hyfforddus *a*, expert, dexterous, well

Hygadw *a*, easily preserved [instructed

Hygael *a*, easily attainable, obtainable

Hygais *a*, aptly attempting

Hygant *n*, community
 Hygar *a*, amiable, lovely
 Hygardd *a*, reproachable
 Hygarth *a*, easily cleansed out
 Hygas *a*, detestable, hateful
 Hyged *a*, ready of gift, liberal, bounte-
 Hygel *a*, easily hidden, concealed [ous
 Hyglod *a*, susceptible of praise; cele-
 Hyglust *a*, of a ready ear [brated
 Hyglwyf *a*, easily wounded
 Hyglyw *a*, easily heard, audible
 Hygoel *a*, credible, credulous
 Hygof *a*, easily remembered, memorable
 Hygoll *a*, easily lost, apt to lose
 Hygosp *a*, punishable, corrigible
 Hygred *a*, credible, apt to believe
 Hygryn *a*, easily shaken, trembling
 Hygudd *a*, easily hiding
 Hygwsg *a*, easily sleeping
 Hygwyp *a*, easily falling
 Hygwyn *a*, apt to complain
 Hygych *a*, apt to surround
 Hyladd *a*, easily cut off
 Hylafar *a*, ready of speech, voluble
 Hylais *a*, of free or ready voice
 Hylam *a*, of a nimble step
 Hylar *a*, easily satiated
 Hylaw *a*, dexterous, handy, expert
 Hylawn *a*, apt to be full, ample
 Hyled *a*, aptly spreading
 Hylef *a*, of free or ready voice
 Hyles *a*, apt to benefit, beneficial
 Hylid *a*, apt to be angry, irascible
 Hylif *a*, apt to flow; voluble; liquid
 Hylif -au *n*, fluid, liquid
 Hylon *a*, apt to be cheerful, merry
 Hylun *a*, easily formed
 Hylwgr *a*, corruptible
 Hylwydd *a*, prosperous, fortunate
 Hylwyddo *v*, to prosper, to succeed
 Hylys *a*, being easily rejected
 Hyl am, gloomy, hideous, wild: *f* hell
 Hylldod, Hylldra *n*, hideousness, ugly-
 Hylldraw *n*, wild dismay [ness, wildness
 Hylldrawn *v*, to dismay
 Hylldrem -iau *nf*, grim aspect
 Hylldremio *v*, to look wildly
 Hyllgrech *af*, hideous: *m* hyllgrych
 Hyllgryg *a*, frightfully hoarse
 Hyllu *v*, to make ugly; to dismay
 Hyn *a*, this; these. Hyn acw, that
 much, that yonder or at a distance.
 Hyn yma, this, which is here. Hyn
 yna, that, which is here
 Hyn *np*, ancestry, ancestors [Henach
 Hyn *a*, elder, senior, older=Hynach,
 Hyna *a*, that, that much

Hynach *a*, older=Henach
 Hynaf, aif *n*, ancestor, elder: *a*, oldest
 Hynafedd *n*, seniority, eldership
 Hynafiad, iaid *n*, ancestor, elder
 Hynafiaeth, *nf*, antiquity, archaeology
 Hynafiaethol, Hynafiannol *a*, antiquar-
 ian, archaeological
 Hynafiaethydd -ion *n*, antiquary
 Hynafiant *n*, archaeology
 Hynafol *a*, ancient, archaic
 Hynaint *n*, seniority
 Hynawdd *a*, aptly protecting
 Hynaws *a*, good-natured, kind
 Hynawsedd *n*, good nature
 Hynedd *n*, agedness, oldness
 Hynedydd -ion *n*, senior; antiquary
 Hynnerth *a*, endowed with strength
 Hyn *pr*, until, by the time that
 Hynod *a*, notable, remarkable
 Hynodi *v*, to make remarkable or nota-
 Hynodiaeth *nf*, notable action [ble
 Hynodol *a*, tending to be notable
 Hynodrwydd *n*, notableness
 Hynoeth *a*, apt to make naked
 Hynt -iau *nf*, way, course, journey
 expedition; freak, whim
 Hyntiad *n*, going off abruptly
 Hynwyf *a*, amorous, wanton
 Hyny *a*, that (not present); those
 Hyr -iau *n*, shock, push; snarl; defiance
 Hyran *a*, aptly parted, divisible
 Hyranedd *n*, divisibility
 Hyrdd *n*, sudden shock: *a*, eager
 Hyrddawd *n*, impulse, push; butting
 Hyrddiant *n*, impulse
 Hyrddol *a*, impulsive, pushing
 Hyrddu *v*, to ram; to push, to impel
 to butt; to make assault
 Hyrddwynt -oedd *n*, hurricane
 Hyrddyn *n*, the fish mullet
 Hyred *a*, apt to run, easily running
 Hyriad *n*, giving a shock or push
 Hyrif *a*, easily numbered
 Hyrmer *n*, jolt-head
 Hyrn -oedd *nf*, what is round and
 smooth, holm, haugh
 Hyrodd *a*, aptly giving, liberal
 Hyrwym *a*, easily bound, astringent
 Hyrwysg *a*, of a free career
 Hys -iau *n*, snarl; setting on
 Hysaf *a*, apt to stand, steady
 Hysain *a*, easily sounding, sonorous
 Hysathr *a*, easily trodden
 Hysbys *a*, manifest, evident. Dyn hys
 Hysbysai, eion *n*, index [bys, conjure
 Hysbyseb *n*, information
 Hysbysiad *n*, advertizement, informatio

Hysbysiaeth *nf*, information, intelligence; advertizement
Hysbysrwydd *n*, intelligence
Hysbysu *v*, to acquaint, to advertize, to inform, to announce, to declare
Hysbyswr, *wyr*, **Hysbysydd** -ion *n*, one who makes evident or announces; advertizer; certifier
Hysgyr -ion *n*, slave; splinter
Hysiad *n*, snarling; setting on
Hysian, **Hysio** *v*, to snarl; to set on
Hysigl *a*, easily shaking
Hysion *a*, apt to make a noise, noisy
Hÿsp *am*, dry, dried up; barren: *f* hesp
Hyspu *v*, to render dry, to be dried
Hyspyddiad *n*, exhausting; drainage
Hyspyddu *v*, to exhaust, to drain
Hyswy -od *nf*, housewife [rather
Hytrach *a*, more forward. **Yn hytrach**,
Hyttir -oedd *nf*, the length of a ridge
Hytynt *n*, course, journey [in a field
Hywad *a*, deniable
Hywain *a*, aptly ministering
Hywaith *a*, ready at work, dexterous
Hywall *a*, liable to fail, fallible
Hywan *a*, penetrable
Hywar *a*, manageable
Hywedd *a*, conformable
Hyweddiad *n*, conforming
Hyweddiant *n*, tractableness [or docile
Hyweddu *v*, to render tractable, gentle,
Hywel *a*, conspicuous, evident, obvious
Hywell *a*, remediable
Hywen *a*, easily smiling
Hywerth *a*, vendible, salable
Hywir *a*, truthful
Hywiw *a*, apt to excel
Hywredd *n*, manliness
Hywydd *a*, apt to perceive
Hywyl *a*, easily perceived, obvious
Hywys *a*, convenable
Hywystl *a*, easily pledged

I.

I *pr*, to; into; towards; for; in order to.
I mi, **Imi**, **I ti**, **Iti**, **Iddo**, **Iddi**, **I ni**,
Ini, **I chwi**, **Iddynt**, to me, &c. **I w**,
to his, to her, to its, to their. **I fyny**,
upward, up. **I lawr**, **I waered**, down,
downward. **I gyd**, altogether; the
whole. **I mewn**, into; within
I pn, **I**, me
Ia *n*, ice. **Clöyn ia**. **Cloch ia**, icicle
Iä (**ia**) *ad*, yes, yea=Iä, ie
Iach *a*, sane, sound, whole. **Canu yn**
iach, to bid God speed, to bid farewell

Iachâd *n*, healing, curing
Iachäedigaeth *nf*, act of healing
Iachaol *a*, of a healing quality
Iachäu *v*, to cure, to heal; to grow well
Iachawd *n*, the act of healing
Iachawdwr, *wyr* *n*, Saviour
Iachawdwriaeth *nf*, salvation
Iachus *a*, healthy, wholesome
Iachuso *v*, to render healthy
Iachusol *a*, of a healthy condition
Iachusrwydd *n*, healthiness
Iachwydd *n*, saving knowledge
Iad -au *nf*, pate, skull, cranium
Iäedd *n*, icy state, iciness
Iäen -au *nf*, sheet of ice; glacier
Iäeth *n*, iciness, icy state
Iang *a*, blunt, rude, boorish
Iangedd *n*, rudeness; rusticity
Iangu *v*, to become rude
Iangwr, *wyr* *n*, rude one, boor; yeoman
Iain *a*, icy, very cold
Iaith, **ieithoedd**, **ieithiau** *nf*, language,
speech, tongue
Ial -au *nf*, open space or region
Ial *a*, clear, open, fair
Ialain *a*, of a clear quality
Ialant *n*, clearness, lustre
Ialedd *n*, clearness, fineness
Ialen -i *nf*, sapling; rod
Iâr, **ieir** *nf*, the female of birds, hen
Iar *pr*, from off, off, from: *nf*, shoulder
Iarc -iau *nf*, what stretches over
Iarew *n*, what directs, pilot
Iardy, **dai** *n*, hen-coop
Iarhyd *n*, shoulder-piece
Iarl, **ieirl** *n*, earl, lord
Iarllaeth *nf*, earldom
Iarlles -au *nf*, earl's lady, countess
Iarn *pr*, from off, from, off
Iarnadd *ad*, from off or above
Iarth, **ierthi** *nf*, long rod, goad
Ias -au *nf*, what pervades; nature; dis-
position; shock; shiver
Iasaidd *a*, of a pervading tendency
Iasedd *n*, pervading tendency
Iasiad *n*, giving a shock; pervasion
Iasol *a*, pervasive; apt to shock
Iasu *v*, to pervade with a quality
Iau, **ieinau** *n*, liver: *nf*, yoke; a pair of
oxen: *n*, Jove. **Dydd Iau**, Thursday
Iau *a*, junior, younger
Iawd *n*, season, time
Iawg *nf*, what is keen or ardent
Iawl, **iolau** *n*, the act of glorifying
Iawn *n*, right; equity; satisfaction; a-
tonement: *a*, right, equitable, just: *ad*,
rightly, very: *px*, ortho-, rect-, right,

- Iawnder, lawnedd *n*, rightness, equity,
 lawndda *a*, rightly good [rectitude
 Iawnles *n*, right advantage
 Iawnol *a*, of a right tendency; atoning
 Iawnran -au *nf*, right share
 Iawnred *nf*, right course
 Iawnrith -iau *n*, right appearance
 Iawnryw -iau *n*, right kind
 Iawnu *v*, to render right
 Iawnwedd *nf*, right aspect
 Iawnymgaïs *n*, right pursuit
 Iawnysgrif -au *nf*, orthography
 Ich -iau *nf*, scream; squeal
 Ichian *v*, to keep screaming
 Ichio *v*, to screech; to squeal
 Id -iau *n*, what is drawn out; point
 Id *pn*, it, indeterminate
 Idio *v*, to acuminate, to point
 Idd *pr*, to, towards; for; into. Gad
 iddo, let him be, let him alone
 Iddas *a*, pungent; subtile
 Iddi, Iddo, Iddynt. See I
 Iddwf *n*, St. Anthony's fire, erysipelas
 Ië (ie) *ad*, it is so; yes, yea
 Iechyd *n*, health, sanity
 Iechydol *a*, healthful, salutary, of a
 healing quality; sanitary
 Iechydwriaeth *nf*, salvation
 Ieinder *n*, coolness, freshness
 Ieithadur -on *n*, grammar
 Ieithgarwch *n*, philology
 Ieithiad, Ieithad *n*, phraseology
 Ieithio, Ieitho *v*, to form a phrase
 Ieithiog, Ieithog *a*, having language
 Ieithiog, Ieithogi *v*, to form a phrase
 Ieithiol, Ieithol *a*, relating to speech,
 linguistic, philological
 Ieithus *a*, of ready speech [style
 Ieithwedd -au -ion *nf*, literary style,
 Ieithofydd -ion *n*, philologist
 Ieithofyddiaeth *nf*, science of language,
 philology, linguistics
 Ieithydd -ion *n*, linguist
 Ieithyddiaeth *nf*, philology
 Ieithyddu *v*, to form speech, to philolo-
 gerthi *nf*, driving rod, goad [gize
 Iesin *a*, radiant, glorious; fair
 Iesinder *n*, radiancy; gairishness
 Iesino *v*, to radiate; to be fair; to ren-
 Iesu *n*, Jesus [der fair
 Iet -au *nf*, turnpike gate; gate
 Ieuaf, Ieuangaf *a*, youngest
 Ieuangaidd *a*, somewhat young
 Ieuanc, ainc *n*, youth: *a*, young
 Ieuant, aint *n*, youth; infant
 Ieuencyd *n*, minority, youth
 Ieueng -od *nf*, ferret
 Ieuo *v*, to yoke, to couple, to join
 Ieuol *a*, being yoked or joined
 Iewan *n*, cry, scream
 Iewin *a*, clamorous, noisy
 Iewydd -on *n*, yoke collar
 Ifanc, Iefanc *a*, young=Ieuanc
 Ig -ion -iau *nf*, yexing; hiccup; sob
 Igian *v*, to be sobbing
 Igio *v*, to sigh, to sob
 Igiol *a*, sighing, sobbing
 Ing -oedd *n*, strait, difficulty
 Ing *a*, strait, narrow, confined
 Ingder *n*, straitness, closeness
 Ingol *a*, tending to straiten; distressing
 Il -ion *nf*, what is in motion; ferment
 Iliad *n*, fermentation, working
 Ilio *v*, to ferment, to work
 Ilir -ion *n*, butterfly=Eilier, Eilir
 Ill *pn*, their, they, used for the most part,
 with two and three. Ill dau, they
 both. Ill tri, Ill trioedd, they three
 Imp -iau *n*, scion, shoot, sprout
 Impio *v*, to germinate; to graft
 Impiol *a*, germinating, shooting, or
 Impog *n*, osculation, kiss [sprouting
 Imprith -iau *n*, sporule, spore
 Impronos *np* (impronyn *n*), sporides:
 Imprithos *np* (imprithyn *n*), sporidiola:
 Impyn -au *n*, scion, shoot
 Indeg *a*, sublimate; raving mad
 Ini. See I
 Iniawn *a*, strait, direct; even=Un-
 iawn, &c. [seal, signet
 Insel, -iau, Insail, seiliau *nf*, mark;
 Inselio, Inseilio *v*, to mark; to seal
 Io *i*, well a-day, lack a-day
 Ioed *n*, time past; ever
 Iolad *n*, worshipping, adoring
 Iolaeth *nf*, adoration, worship
 Iolaethu *v*, to worship, to adore
 Iolch *n*, act of devotion
 Iolchi *v*, to act devoutly
 Ioldy, dai *n*, conventicle
 Ioli *v*, to praise; to worship
 Iolwch *n*, grateful praise
 Iolychu *v*, to worship, to revere
 Iolyn *n*, wiseacre: *f* iolen
 ION *n*, first cause, the Lord
 Ionawr *n*, January
 IOR *n*, the Eternal, the Lord
 Iorn *n*, burst, thrust
 Iorni *v*, to burst through
 Iorth *n*, continuity: *a*, continual
 Iorthi *v*, to be continual
 Iorthol *a*, incessant; diligent
 Iorthryn *n*, assiduity
 Ir *a*, juicy; fresh, green; raw

Irad *n*, pungency, rage: *a*, pungent; grievous; rueful
 Iradedd *n*, grievousness
 Iradu *v*, to render afflicting
 Iradus *a*, rueful, afflicting
 Irai *nc*, sharp point; goad
 Iraid *n*, unctuous matter; grease
 Iraidd, Irain *a*, juicy, sappy, fresh, full of juice; luxuriant [ing stupor
 Irdangol *a*, stupifying, amazing, causing
 Irdangu *v*, to stupify; to amaze [ing
 Irhâd *n*, growing juicy or fresh; anoint-
 Irhan *v*, to grow juicy
 Irdanc *n*, stupor; amazement
 Irdod *n*, succulency; freshness; rawness
 Irdra, Irder *n*, juiciness; freshness
 Ireidiad *n*, anointing, greasing
 Ireidlyd *a*, of a greasy quality
 Ireiddio *v*, to make or become juicy
 Ireiddlyd *a*, of a juicy quality
 Iriannu *v*, to render luxuriant
 Iriant *n*, luxuriance, verdancy
 Irlas *a*, of a fresh verdancy
 Irlasu *v*, to become verdant
 Irleni *n*, fresh verdancy
 Irlawn *a*, ireful, wrathful, angry
 Irlonedd *n*, irefulness, wrath, anger
 Iro *v*, to anoint, to grease
 Irwedd *nf*, fresh or green appearance
 Irwellt *n*, fresh or green grass
 Irwr, wyr *n*, one who greases
 Is *a*, low; under; inferior; lower: *pr*, below, under, inferior to: *px*, sub-, under-. Is law, below
 Isâd *n*, rendering low
 Isaf, Iselaf *a*, lowest
 Isafiad, iaid *n*, inferior
 Isalaw *n*, base (in music)
 Isamer -iaid *n*, armour-bearer, esquire
 Isarn -au *nf*, pole-axe
 Isathraw -on *n*, under-master, usher
 Isäu *v*, to lower, to abase
 Isder *n*, lowness; meanness
 Isel *a*, low; base; humble; depressed
 Iselaidd *a*, somewhat low or humble
 Iselder *n*, lowness; humility. Iselder-
 au, lowermost parts
 Iseldrem -iau *nf*, low look
 Iselfryd *a*, humble-minded
 Iselgraff *a*, cunning, tricky
 Iselgreg *a*, softly rumbling
 Iselgyngian *v*, to make a low noise
 Iselhâd, Iseliad *n*, lowering, depressing
 Iselhau *v*, to make low; to depress
 Iselni *n*, lowness, abjectness [grade
 Iselradd -au *nf*, low degree: *a*, of a low
 Iselraith *nf*, petty jury

Iselu *v*, to lower, to abase, to depress
 Isgal *n*, froth, scum, foam
 Isgell *n*, broth, soup, pottage; brine
 Isgwympedydd -ion *n*, sublapsarian
 Isiarll, ieirll *n*, viscount
 Islinellu *v*, to underscore, to underline
 Isloer, Isloerol *a*, sublunary [place
 Iso *pr*, below, beneath: *ad*, in a lower
 Isod *ad*, in a lower place, below, beneath
 Isradd -au *nf*, inferior degree
 Isweithio *v*, to underwork
 Iswerth *n*, undersale
 Iti. See I
 Ith -ion *n*, particle, grain; corn
 Ithfaen, feini, fain *n*, granite
 Ithfeinin, Ithfeinig *a*, granitic
 Iuddeu -on *n*, Jew
 Iuddewaidd *a*, Jewish, Judaical
 Iuddeweiddio *v*, to Judaize
 Iuddewes -au *nf*, Jewess
 Iuddewiaeth, Iuddewaeth *nf*, Judaism
 Iuddewig *a*, pertaining to the Jews,
 I'w. See I [Jewish
 Iwbwb *n*, cry, shout
 Iwerddon *nf*, green place; Ireland, Erin
 Iwin *n*, frantic one
 Iwin *a*, outrageous, frantic, mad
 Iwrch, iyrchod, iyrch, iyrchwys *n*, roe-
 Iwrchw -on *n*, roebuck [buck
 Iwrth *pr*, by, in opposition
 Iyrchell -od *nf*, young roe
 Iyrches -od *nf*, roe, species of deer
 Iyrchyn *n*, young roebuck

LL.

LLAB -iau *n*, slip; stripe; stroke, strip
 Llabed -au *nf*, label; flap; appendix
 Llabi, lod *n*, stripling; looby
 Llabies -od *nf*, strapping wench
 Llabio *v*, to slap, to strap
 Llabwst, ystiau *n*, lank gawky
 Llabyddio *v*, to strike or kill with stones,
 to stone to death, to stone
 Llabystryn *n*, lank gawky: *f*llabystren
 Llac *a*, slack, loose, lax
 Llac -iau *n*, quicksand
 Llaca *n*, slop, mire, mud, dirt, slime
 Llacâd *n*, slackening, loosing
 Llacaol *a*, relaxing, drooping
 Llacäu *v*, to slacken; to relax
 Llacawd *n*, slack state
 Llacio *v*, to slacken, to relax
 Llaciol *a*, slackening, relaxing
 Llacrwydd *n*, slackness, laxity
 Lacw *ad*, there, yonder, at a distance
 Llach -iau *nf*, ray; slap; blade

- Llachar *a*, gleaming, glittering
 Llachau *np*, gleams: lightnings
 Llachbren -au *n*, cudgel
 Llachdwm *n*, tub, open shallow vessel
 Llachffon, ffyn *nf*, cudgel, baton
 Llachio *v*, to slap; to cudgel, to beat
 Llachiwr, wyr *n*, cudgeller
 Llad -au *n*, favour; gift; blessing
 Lladaeth *nf*, conferring of favours
 Lladai, eion *nc*, bearer of favours
 Lladin *nf*, the Latin language
 Lladiniaeth *nf*, Latinity
 Lladinio *v*, to Latinize
 Lladinydd -ion *n*, Latinist
 Lladmer -iaid, Lladmerydd -ion *n*, interpreter, translator
 Lladmeriaeth *nf*, translation
 Lladol *a*, gracious, beneficent
 Lladrad -au *n*, theft, robbery; stealth
 Lladradaidd *a*, thievish. Yn lladradaidd, by stealth
 Lladraidd *a*, thievish; sly
 Lladrata *v*, to thieve, to steal
 Lladrataeth *nf*, act of thieving
 Lladrates -au *nf*, female thief
 Lladratiaid *n*, thieving
 Lladratwr, wyr *n*, thief, stealer
 Lladron *np* (lleidr *n*), thieves, robbers
 Lladronach *np*, petty thieves, pilferers.
 Lladronaidd *a*, thievish, pilfering [prigs
 Lladrones -od -au *nf*, female thief
 Lladroni *v*, to become thieves [fering
 Lladronllyd, Lladronig *a*, thievish, pil-
 Lladu *v*, to confer a favour, to bless
 Llad *v*, to kill, to murder, to slay;
 to cut. Llad gwair, to mow hay
 Lladdedig *a*, cut off; killed. Lladded-
 igion *a* chlwyfedigion, killed and
 wounded
 Lladdedigaeth *nf*, cutting off; killing
 Lladdfa, fëydd *nf*, cutting off; slaughter
 Lladdiad *n*, cutting off; killing
 Lladwr, wyr *n*, killer, slayer
 Lladwriaeth *nf*, butchery
 Llae *n*, expanse, spreading
 Llaer -au *n*, rippling; reflux
 Llaeru *v*, to ebb; to grow shallow
 Llaes *a*, loose, slack, lax; trailing; low
 Llaesawd *n*, what is loose; litter
 Llaesdr *n*, laxness; trailing
 Llaesiad *n*, drooping; trailing
 Llaesodr -au *n*, what is laid as litter
 Llaesu *v*, to slacken, to loosen, to trail
 Llaeth *n*, milk. Llaeth enwyn, butter
 milk. Llaeth tor, beestings, the first
 milk after calving
 Llaetha *v*, to collect milk
 Llaethdwn *n*, lay land
 Llaethedd *n*, milkiness
 Llaethfwyd -ydd *n*, milk diet
 Llaethlo, loi *n*, suckling calf
 Llaethlyd *a*, milky, yielding milk
 Llaethog *a*, abounding in milk
 Llaethogi *v*, to abound with milk
 Llaethol *a*, lacteal; milky
 Llaethon *n*, the milt of fish
 Llaethu *v*, to turn to milk
 Llaethygen *nf*, lettuce
 Llaethysgall *np* (-en *nf*), sow thistle
 Llafan -au *n*, what bears impression
 evil, mischief; strand
 Llafanad, aid *n*, intellect, sense
 Llafanedd *n*, the power of intellect
 Llafaniad *n*, forming in the mind
 Llafanog *nf*, hairweed, crowsilk
 Llafanol *a*, intellectual
 Llafanu *v*, to form in the mind [voic
 Llafar -au *n*, utterance, speech; sound
 Llafar *a*, vocal; loud; resounding
 Llafarai, eion *nc*, vowel
 Llafarawd *n*, pronunciation
 Llafarbwys -au *n*, emphasis
 Llafarddull -iau *n*, mode of expression
 dialect, idiom
 Llafaredigaeth *nf*, pronunciation
 Llafarganu *v*, to sing; to chant; to re
 Llafariad *n*, pronunciation [joic
 Llafariad, iaid *nf*, vowel
 Llafariaeth *nf*, orthoepy; pronunciatio
 Llafarlais, leisiau *n*, clear tone
 Llafarog -ion *nf*, vowel
 Llafarol *a*, enunciative
 Llafarsain, seiniau *nf*, vocal sound
 Llafaru *v*, to speak, to pronounce
 Llafarus *a*, loquacious
 Llafarwch *n*, loquacity [dialect, idio
 Llafarwedd -au *nf*, mode of speaking
 Llafarwr, wyr, Llafarydd -ion *n*, enu
 ciator; speaker; preacher
 Llafasu *v* = Llyfasu, &c.
 Llaferydd *n*, utterance, speech
 Llafn -au *n*, blade; flake
 Llafnawr *np*, blades, spears
 Llafnes -od *nf*, strapping girl, a bla
 of a woman
 Llafnu *v*, to blade; to flake; to flatter
 Llafon -au *n*, lamina; flake
 Llafr -au *n*, spread; breech
 Llafren -od *nf*, large buttocked woma
 Llafru *v*, to spread out; to breech
 Llafrwyn *np* (-en *nf*), bullrushes
 Llafar *n*, labour; tillage: *cn*, corn (S.W
 Llafuriau, crops. Tir llafur, arat
 land

Llafureg -ion *nf*, poem on agriculture.

Llafuregion, georgics

Llafuriaeth *nf*, labouring

Llafurio *v*, to labour, to toil, to take

Llafurus *n*, laborious, toilsome [pains

Llafurwaith *n*, Llafurwriaeth *nf*, hus-

Llag *a*, slack, loose; sluggish [handry

Llagad -au *n*, plash full of rushes

Llai, lleion *n*, mud; raven gray

Llai *a*, smaller, less: *ad*, in a smaller

Llaib, lleibiau *n*, sup, lap [degree

Llaid, lleidiau *n*, clay, mire, grime

Llaidd *a*, mild; smooth, soft

Llaif, lleifiau *n*, shear; shave

Llaig, lleigiau *n*, bubble on water

Llaing, lleingiau *n*, what closes; clasp

Llain, lleiniau *nf*, patch, piece; long
slip; blade

Llair *n*, what droops; satiety

Llais, lleisiau *n*, voice; sound

Llaith *a*, damp, moist; pliant

Llaith *n*, humid state; death

Llall, lleill *a*, other, another

Llalllog -au *nc*, twin

Llallogan *nc*, fellow twin

Llallogen *nf*, twin sister

Llallu *v*, to alternate [chance

Llam -au *n*, stride, skip; step; hap,

Llamdwyo *v*, to convey, to carry

Llamfa, fŷydd *nf*, stepping-place, stile

Llamfforch, ffŷrch *nf*, stile

Llamdydd -ion *n*, vaulter; porpoise

Llamdyddiaeth *nf*, tumbling

Llamog *a*, having a stride

Llamog -au *nf*, stile

Llamol *a*, striding; stepping

Llamre *nf*, skip, bounce: *a*, curvetting

Llamsach *v*, to jump, to hop, to skip, to

Llamu *v*, to stride; to step [caper

Llamwr, wyr *n*, one who strides or steps

Llan -au *nf*, area; yard; church

Llanastr -au *n*, strewed place; confusion.

Yn llastr, Ar lanstr, in confusion,
confusedly

Llanastriad *n*, strewing

Llanastrol *a*, strewing

Llanastru *v*, to scatter, to strew

Llanc -iau *n*, youth, lad, youngster

Llances -au -i *nf*, young woman, lass

Llancesig *nf*, tiny girl

Llandref -i -ydd *nf*, church village

Llaned *a*, of a clear surface

Llanerch -i -au -ydd, llenyrch *n*, clear
area, clear patch; glade; plain

Llanerchu *v*, to lay in patches

Llant -au *n*, enclosed plat, as a cockpit

Llanw *n*, fullness; influx; tide

Llanw *v*, to fill; to flow in

Llanwed *n*, influx; tide

Llar *n*, what spreads; what is soft

Llariaidd *a*, mild, meek, gentle

Llariain *a*, full of mildness

Llarieidd-dra *n*, meekness, gentleness

Llarieiddio, Llareiddio *v*, to meliorate, to
make gentle; to become calm

Llarp -iau *n*, shred, clout. Yn llarpiau,
Yn llaprau, torn in pieces, in shreds

Llarpio *v*, to rend, to tear to rags

Llarplog *a*, tattered, ragged

Llaru *v*, to satiate, to cloy

Llarwch *n*, state of ease, mildness

Llarwydd *np* (-en *nf*), larch

Llary *a*, placid, gentle, meek

Llarychu *v*, to soften

Llaryedd *n*, mildness, suavity

Llaryeiddio, Llaryo *v*, to grow or render

Llas *n*, incrustation; blue [mild

Llas *v*, was killed=Lladdwyd

Llasar *n*, blue; azure

Llasarn -au *n*, pavement; flooring of
stones rammed dry

Llasarniad *n*, paving

Llasarnu *v*, to pave; to floor

Llasarnwr, wyr *n*, pavier

Llasog -au *nf*, streamer

Llast -au *n*, receptacle, vessel

Llaswy *n*, bluish tint

Llaswyr *n*, aerial freshness; psalter

Llaswyr *v*, to take an airing

Llatai, eion *nc*, love messenger

Llateiaeth *nf*, love message

Llateies -au *nf*, love messenger

Llatwm *n*, latten; brass

Llath -au *nf*, rod, staff; yard

Llathaid, eidiau, Llathenaid, eidiau *nf*,
yard length, yard

Llathen -i *nf*, rod; yard

Llathenu *v*, to measure a yard

Llathlud -ion *n*, seduction, enticement

Llathludiad *n*, inveigling, seducing

Llathludo *v*, to seduce, to entice

Llathr *a*, glossy, glittering, smooth

Llathraid *a*, glittering, polished

Llathraidd *a*, smooth; of fine growth;
free from knots. Coed llathraidd,
tall trees of fine growth; stately trees

Llathreiddio *v*, to make or become glit-
tering, glaring, or glossy

Llathrol *a*, glittering, glaring

Llathru *v*, to make glossy, to polish;
to glitter, to shine

Llathrudd *n*, Llathruddiaeth *nf*, stupra-

Llathruddiad *n*, stuprating [tion

Llathruddo *v*, to stuprate, to deflower

Llathrwydd *np* (-en *nf*), poplars
 Llathryd *n*, violence; rape
 Llathrydo *v*, to violate, to force
 Llathrydd -ion *n*, polisher, glosser
 Lláu *v*, to lay open, to slay
 Llau *np* (lleuen *nf*), lice
 Llaw, dwylaw, -iau *nf*, hand
 Llawæth *nf*, act of handling
 Llawagor *n*, the culerage
 Llawagor *a*, open-handed, liberal
 Llawaid, eidiau *nf*, handful
 Llawaidd *a*, handy, dexterous
 Llawarwain *n*, manuuction: *v*, to manu-
 Llawban *n*, felt, felt cloth [duct
 Llawborth *n*, feeding by hand
 Llawcio *v*, to gulp, to gorge; to be in a
 craving state
 Llawch *n*, protection, guard
 Llawch *v*, will fondle (future tense of
 Llawchwith *a*, left-handed [*Llochi*)
 Llawd *n*, what shoots out; lad
 Llawd *a*, tending forward; craving, lewd
 Llawdaro *n*, hot-cockles
 Llawdlws *a*, neat-handed: *f* llawdlws
 Llawdr, llodrau *n*, trowsers
 Llawdryfer -au *nf*, hand harpoon
 Llawdwn *a*, maintained in the hand
 Llawdywys *n*, manuuction: *v*, to manu-
 Llawdd *n*, pleasure, delight [duct
 Llawdd *a*, delectable, solacing
 Llawddeheu *a*, right-handed
 Llawddewiniaeth *nf*, palmistry, chiro-
 Llawddog *a*, yielding pleasure [mancy
 Llawddryll -iau *n*, pistol
 Llawddu *v*, to delight, to sooth
 Llawedrog *a*, shattered
 Llawegen -au *nf*, gauntlet
 Llawen *a*, merry, joyful, glad
 Llawenhan *v*, to gladden, to rejoice
 Llawenu *v*, to rejoice, to be glad; to
 Llawenwch *n*, merriment [gladden
 Llawenychol *a*, gladdening
 Llawenychu *v*, to rejoice; to gladden
 Llawenydd *n*, gladness, mirth
 Llawer -oedd *n*, large quantity or num-
 ber; many. Llawer iawn, great many
 Llawer *a*, many; much; several
 Llaweredd *n*, multitude
 Llawes, llewys *nf*, outskirt; sleeve
 Llawesan *nf*, kind of play
 Llawesog *a*, having outskirts or sleeves
 Llaweth -au *nf*, handful, gripe; whisk;
 ringlet
 Llawf, llofan *nf*, the palm of the hand
 Llawfaeth *a*, fed by hand
 Llawfeddyg -on *n*, surgeon, chirurgeon
 Llawfeddyginiaeth *nf*, surgery

Llawfoled -au *nf*, handkerchief
 Llawforwyn -ion *nf*, handmaid
 Llawfrenin**n*, the play of questions and
 commands
 Llawfwyell, eill *nf*, small hatchet
 Llawffon, ffyn *nf*, walking-stick
 Llawg -iau *nf*, swallow, gulp
 Llawgaeth *a*, of restrained hand; nig-
 Llawgair *n*, plighted troth [gardly
 Llawgallor -au *n*, saucepan
 Llawgar *a*, free-handed, liberal
 Llawgauad *a*, close-fisted, stingy
 Llawgelfyddyd -au *nf*, handicraft
 Llawgell -au *nf*, pocket
 Llawgist -iau *nf*, hand chest
 Llawhair *a*, long-handed; lavish
 Llawhual -au *n*, manacle, handcuff, gyve
 Llawio *v*, to hand, to handle
 Llawiog *a*, having hands, handed
 Llawlaw *ad*, hand to hand
 Llawliain, lleiniau *n*, towel, napkin
 Llawlif -iau *nf*, hand-saw
 Llaw *a*, full, complete, replete. O lawr
 i lonaid, from full moon to full moon
 Llawnd *n*, making full
 Llawnaeth *nf*, repletion
 Llawndall, Llawndallu *n*, plenipotence
 Llawndalluog *a* & *n*, plenipotentiary
 Llawnder, Llawndid, Llawndra *n*, pleni-
 tude, abundance, fulness
 Llawnfryd *n*, full purpose
 Llawnhwda *n*, nonplus [full moon
 Llawndleuad, Llawlloer, Llawlluned, *nf*
 Llawnt -au *nf*, smooth hill, lawn
 Llawnwedd -au *nf*, full form
 Llawr, lloiau *n*, floor; area; ground
 Llawr dyrnu, threshing-floor
 Llawrfardd, feirdd *n*, poetaster
 Llawrig *n*, the herb perriwinkle
 Llawrodd -ion *nf*, handgift, handsel
 Llawrudd -ion *n*, murderer=Llofrudd
 Llawrudd *a*, having a red hand
 Llawruddiaeth *nf*, bloodshed, murder
 Llawrwydd *np*, Llawryf *cn* (-en *nf*), th-
 Llawryd *n*, dejection, sadness [laure
 Llawrydd *a*, of unchecked hand; libera
 Llaws *a*, alert, brisk, ready
 Llawwaith *n*, manufacture
 Llaw-wst *nf*, gout in the hand
 Llawysgrif, Llawysgrifen, -au *nf*, manu
 Lle -oedd *n*, place; stead, room [scrip
 Lle *ad*, where, at what place
 Llead *n*, lecturing, reading; position
 Lleadr -iaid, Lleawdr, odron *n*, reader
 Lleain *v*, to read, to lecture [lecture
 Lleban *n*, pale yellow hue
 Lleban -od *n*, lank form

- Llebanes -au *nf*, ghastly woman
 Llebliw -iau *n*, pale yellow hue
 Llecaud *n*, flagging state
 Lleciad *n*, lagging, flagging
 Llecin *n*, second wort (in brewing)
 Llecyn -au *n*, place, spot
 Llech -i -au *nf*, flat stone, flag, slate;
 tablet; sculking. Llech eira, chilblain
 Llechau *np*, rickets
 Llechen *nf*, flag, slate
 Llechfa, fëydd *nf*, sculk, covert
 Llechfan -au *nf*, sculking-place
 Llechfod -au *n*, sculking state
 Llechgi, gwn *n*, sculking dog
 Llechiad *n*, sculking; laying flat
 Llechog *a*, flagged; sculking, hiding
 Llechres -i *nf*, catalogue, list
 Llechu *v*, to sculk; to flag; to shelter
 Llechwedd -i *nf*, flat aspect; side of the
 head; steep or shelving of a hill; slope
 Llechweddu *v*, to slope, to slant, to in-
 Lechwen -au *nf*, inclining gesture [cline
 Llechwr, wyr *n*, sculker
 Llechwyrus *a*, sculking, lurking
 Lled -au *n*, breadth, width. Lled y pen,
 wide open
 Lled *a*, broader, wider=Lletach
 Lled *ad*, in part, half; partly, almost:
px, par-, partly, half
 Lledach -au *nf*, mean descent
 Lledachwyn *v*, to half-complain
 Lledaennu *v*, to make broad; to spread
 Lledagored *a*, half open, ajar [abroad
 Lledan *n*, breadth; flounder
 Lledau *np*, flatfish, flounders
 Lledaniad *n*, expanding
 Lledanu *v*, to make broad
 Lledbai *a*, awry; unsteady
 Lledbeidd *n*, deflexure
 Lledben *n*, flat head; numskull
 Lledbrofi *v*, to partly taste or try
 Lledbwyll -ion *n*, half reason
 Lledchwelan *nf*, what is half open,
 rifted, or divided
 Lledchwyrth *a*, half stupified
 Lledenw -au *n*, antonomasia
 Llederw *n*, overgrowth of the liver
 Lledewig *a*, partly oozing
 Lledewigwst *nf*, hemorrhoids
 Lledfan, Lledfen *a*, sprawling
 Lledfarw *a*, partly or half dead
 Lledfeddod *a*, fatuous, stupid
 Lledfegin *a*, half reared; half domesti-
 cated or tamed
 Lledfegino *v*, to domesticate
 Lledfegyn -od *n*, partly domesticated
 animal; weakling
 Lledferwi *v*, to parboil
 Lledfryd *n*, listlessness
 Lledfrydig, Lledfrydog *a*, listless
 Lledfyw *a*, half alive, almost dead
 Lledffyr *a*, half strong; half savage
 Lledgawdd *n*, half affront
 Lledgilio *v*, to recede partly
 Lledglywed *v*, to hear partly
 Lledgoel -ion *nf*, slight belief
 Lledgofio *v*, to partly remember
 Lledgynt *n*, report, rumour
 Lledhynt -iau *nf*, intent, purpose
 Llediad *n*, making broad
 Llediaith, ieithoedd *nf*, corrupt speech,
 provincialism, dialect, patois
 Lledled *a*, widely spreading
 Lledlef -au *nf*, imperfect utterance
 Lledlun -iau *n*, low relief, basso relieveo
 Lledlw -on *n*, vain swearing
 Llednais *a*, elegant, nice, neat
 Llednoeth *a*, half naked
 Lledoer *a*, half cold, lukewarm
 Lledol *n*, the rear
 Lledol *a*, relating to breadth
 Lledr *n*, leather
 Lledrach *np*, pieces of old leather
 Lledrad, &c=Lladrad, &c.
 Lledran -au *nf*, half part or share
 Lledred -ion *n*, latitude; broadness
 Lledriad *n*, doing with leather
 Lledrin *a*, of leather, leathern
 Lledrith -ion *n*, illusion, disguise
 Lledrithiant *n*, illusion, disguise
 Lledrithio *v*, to appear illusively
 Lledrwr, wyr *n*, manufacturer of leather;
 leatherseller; currier
 Lledryn, lledrach *n*, little piece of leather
 Lledryw -iau *n*, mongrel kind [kind
 Lledryw, Lledrywiog *a*, of degenerate
 Lledrywio, Lledrywiogi *v*, to degenerate
 Lledrywiogedd *n*, degeneracy
 Lledrywiol *a*, degenerating
 Lledu *v*, to widen, to expand, to open
 Lledw *n*, what is contracted; enjoyment
 Lledw *a*, contracted, narrow
 Lledwad -au *nf*, ladle
 Lledwedd -au *nf*, latitude; broadside
 Lledwg *n*, slight frown
 Lledwig *a*, of a soft quality. Lledwigod,
 worms, creepers
 Lledwigen *nf*, creeping thing
 Lledwigyn -od *n*, creeper, worm
 Lledwr, wyr *n*, spreader
 Lledwydd *cn* (-en *nf*), imperfect timber,
 or timber not good in kind
 Lledwyneb -au *n*, superficies; page
 Lledymyl -au *n*, border near the edge

- Lledd *a*, flat, plain, oblique
 Lleddf *a*, declining, oblique; flat; soft;
 Lleddfad *n*, warping; drooping [placid
 Lleddfbetryal -au *n*, rhombus
 Lleddfu *v*, to warp; to flatten; to soften.
 to assuage [a mild nature
 Lleddy *a*, inclining, drooping; flat; of
 Llef -au *nf*, voice; cry
 Llefad *n*, crying out
 Llefain *v*, to cry aloud; to cry; to weep
 Llefain *n*, loud cry; shout
 Llef ar *n*, utterance, voice
 Llef arwr, wyr, Llefarydd -ion *n*, speaker
 Llef aru *v*, to utter, to speak=Llafaru
 Llef eni *v*, to cry exultingly
 Lleferydd *n*, utterance, voice
 Llef iad *n*, crying out; enunciation
 Llef iadol *a*, enunciative; vocative
 Llef n *af*, even, smooth, sleek: *m* llyfn
 Llef nyn *n*, blade, slab
 Llef od -au *n*, state, situation
 Llef og *a*, shouting, squalling
 Llef r *af*, coward, timid, faint: *m* llwfr
 Llef rin *a*, of a spreading nature
 Llef rith *n*, sweet milk
 Llef rithen *nf*, sty on the eye
 Leg -au *nf*, what whips round; clasp
 Lega *n*, one who lags
 Lleg ach -od *n*, sluggish one
 Lleg ai, eion *nc*, sluggish one
 Lleg est -od *n*, lobster
 Legu *v*, to flag, to lag
 Lleg us *a*, apt to flag, sluggish. Yn
 llegus, presently
 Legynt *n*, oppression
 Lleg yrn -od -edd *n*, dwarf
 Lleng -oedd *nf*, legion, host
 Llengol *a*, legionary, of a legion
 Lle hâd *n*, placing; location
 Lle iaf *a*, least, smallest
 Lle iafiaeth *nf*, Lle iafant *n*, minority
 Lle iaf rif, Lle iaf -au *n*, smaller number,
 Lle ian -od *nf*, nun; titmouse [minority
 Lle ianaeth *nf*, the life of a nun
 Lle iandy, dai, *n*, nunnery
 Lle ianu *v*, to take the veil, to become a
 Lle ianyn *n*, wren [nun
 Lle i bio *v*, to lap, to lick
 Lle i biol *a*, lapping, lambent
 Lle i biwr, wyr *n*, lapper
 Lle i dio *v*, to turn to clay
 Lle i diog *a*, lutulent; muddy, dirty
 Lle i dr, lladron *n*, thief, robber. Lle i dr
 pen ffordd, highwayman, freebooter
 Lle i dryn *n*, petty thief: *p* lladronach
 Lle i ddawd *n*, sluggish state
 Lle i ddiad, iaid *n*, slayer

- Lle iedigol *a*, diminutive
 Lle i fio *v*, to cut, to reap
 Lle i gio *v*, to flag; to sculk
 Lle i gus *a*, flagging; drooping. Yn
 lle i gus, by and by
 Lle i hâd *n*, diminution
 Lle i hau *v*, to lessen, to diminish
 Lle i lai *ad*, less and less
 Lle i ll *ap*, other; the rest: *s* llall
 Lle i ll du *n*, contrary side
 Lle i nell -au *nf*, narrow slip
 Lle i nio *v*, to blade; to shred
 Lle i on *n*, dark blue marble
 Lle i pio *v*, to lap, to lick
 Lle i pr *a*, flaccid, flabby; feeble
 Lle i pro *v*, to droop, to flag, to turn flabby
 Lle i prog -od *nf*, lamprey
 Lle i rfyd *n*, lively mind
 Lle i rwyd *n*, fine for adultery
 Lle i sio *v*, to sound, to utter; to bawl
 Lle i siol *a*, belonging to the voice
 Lle i siwr, wyr *n*, bawler, squaller
 Lle i sw *n*, luvium, lye; urine [damping
 Lle i thad, Lle i thawd *n*, turning humid,
 Lle i thban -od *n*, milt, soft roe of fish
 Lle i thder, Lle i thdra, Lle i thineb *n*, humi-
 dity, dampness, moisture
 Lle i thiannu *v*, to cause dissolution
 Lle i thiant *n*, dank state
 Lle i thiar *a*, apt to dissolve
 Lle i thig *nf*, bench; throne
 Lle i th -hin *nf*, humid weather
 Lle i thio *v*, to moisten
 Lle i thion *np*, moistures, liquids
 Lle i thlyd *a*, apt to be damp
 Lle i thon *n*, milt of fish
 Lle i thrid *n*, flash, gleam
 Lle i lo *n*, dolt, blockhead
 Lle m *af*, sharp, pungent: *m* llym
 Lle mian *v*, to hop, to skip, to leap
 Lle midydd -ion *n*, bouncer; porpoise
 Lle mysten -od *nf*, sparrow-hawk
 Llên *nf*, literature, erudition. Llên y
 werin, folklore. Gwr llên, clergyman
 Llen -i *nf*, veil, curtain, hangings. Ller
 gel, Llen gudd, veil, covering
 Llen cyn *n*, stripling, lad
 Llen g *nf*, the diaphragm, midriff
 Tor llen g, hernia, rupture
 Llen iad *n*, veiling over
 Llen iath -au *nf*, curtain rod
 Llen lliain *n*, sheeting, sheets; sheet [le
 Llen og, Llen ol *a*, literate, literary, learn-
 Llen ogion, Llen oriaid, Llen orion, Llen-
 yddion *np*, literati, learned persons
 Llen or -ion -iaid *n*, literary man, litter-
 Llen oriaeth *nf*, literature [atom

Llenorol, Llenyddol *a*, literary
 Llenu *v*, to veil, to envelope
 Llenwad *n*, filling; flowing
 Llenwi *v*, to fill; to flow in
 Llenydd -ion *n*, scholar; clerk
 Llenyddiaeth *nf*, literature
 Lleol *a*, local
 Lleoldeb *n*, locality, localness
 Llepian *v*, to keep lapping
 Llepio *v*, to lap, to lick up
 Llepiol *a*, lapping, licking
 Ller *n*, nicety; satiety: *cn*, cockle, dar-
 Llerc -iau *nf*, frisk; loitering [nel
 Llercian *v*, to lurk about; to loiter
 Llercyn -od *n*, loiterer, lurker
 Llercyna *v*, to keep loitering
 Lleren, ller *nf*, cockle, darnel
 Llerf *a*, subtle; sharp, acerb, acid
 Llerpyn *n*, shred, rag
 Llerpyna *v*, to shred, to tear to rags
 Llerth *n*, frenzy: *a*, frantic
 Llerthu *v*, to turn frantic
 Lleru *v*, to be nice
 Llerw *a*, nice, delicate; squeamish
 Lleryn *n*, weakling: *p* llerach [tage
 Lles *n*, benefit, profit, good, use, advan-
 Llesâd *n*, advantage, profiting
 Llesâu *v*, to benefit, to confer or derive
 advantage
 Llesg *a*, feeble, faint; sluggish
 Llesgâu *v*, to debilitate, to weaken
 Llesgedd *n*, debility; sluggishness
 Llesgen *nf*, sluggish fit
 Llesgu *v*, to debilitate, to weaken
 Llesiad *n*, benefiting, benefit
 Llesiannol *a*, advantageous, profitable
 Llesiannu *v*, to make beneficial
 Llesiant, iannau *n*, benefit, advantage
 Llesio *v*, to profit, to benefit
 Llesmair, meiriau *n*, fainting fit
 Llesmeirio *v*, to swoon, to faint
 Llesol *a*, advantageous, profitable
 Llestair, eiriau *n*, obstruction, let
 Llestairio *v*, to obstruct, to hinder
 Llestairiol *a*, obstructing
 Llestairiwr, wyr *n*, obstructer, hinderer
 Llestr -i *n*, vessel; matrix. Llestri
 pridd, Llestri priddion, earthenware
 Llestraid, eidiau *n*, vesselful; two and
 a half bushel measure
 Llestru *v*, to put in a vessel
 Llestryn *n*, small vessel
 Llesu *v*, to benefit, to do good
 Lleswyr *n*, aërial freshness
 Lleswyrâ *v*, to take airing
 Lletrog -au *nf*, flat cake, cake
 Llettem, Llettam, -au *nf*, wedge

Llettemio *v*, to wedge, to drive in a
 Llettring -au *nf*, ladder [wedge
 Llettrod *n*, traversing
 Llettrodi *v*, to traverse over
 Lletty, tai, tyau *n*, lodging; inn
 Llettya *v*, to lodge, to put up, to quarter
 Llettyaeth *nf*, act of lodging
 Llettygar *a*, hospitable
 Llettygarwch *n*, hospitality
 Llettywr, wyr *n*, lodger
 Lletwed -i, Lletwad -au *nf*, ladle, large
 Lletynt -iau *n*, intent, purpose [spoon
 Lleth *a*, flabby, drooping; flattened
 Llethen -au *nf*, wafer
 Llethgrwn *a*, spheroidal, oblate: *f* lleth-
 Llethol *a*, flattening; overlaying [gron
 Llethr -au -i *nf*, slope, declivity
 Llethriad *n*, sloping down
 Llethrid -ion *n*, flash, gleam
 Llethridiant *n*, coruscation
 Llethrido *v*, to flash, to gleam
 Llethrol *a*, declivous, pensile
 Llethru *v*, to slope down, to incline
 Llethu *v*, to flatten; to overlay
 Llëu *v*, to explain, to lecture
 Llëu *v*, to place, to set, to lay
 Lleuad -au *nf*, the moon
 Lleuadglaf *a*, moon-sick, lunatic
 Llenadiad *n*, lunation
 Lleuadol *a*, lunar, lunary
 Lleudid *n*, splendour, brightness
 Lleuen, Lleuan, llau *nf*, louse
 Lleuer -au *n*, light; splendour
 Lleuerol *a*, illuminating
 Lleuern *v*, to shine, to glitter
 Lleuergw *n*, luminous state
 Lleuerydd -ion *n*, luminary
 Lleufer -au *n*, light; splendour
 Lleuferu *v*, to illuminate, to shine
 Lleuog *a*, lousy, full of lice
 Llew -od *n*, lion. Dant-y llew, dandelion
 Llewa *v*, to devour, to swallow, to take
 Llewad *n*, devouring, swallowing [food
 Llewen -au *nf*, point to which anything
 verges; focus
 Llewenydd -ion *n*, verging point; west
 Llewes -au *nf*, lioness, she-lion
 Llewîn *a*, occident, western=Gorllew-
 Llewino *v*, to go westward [inol
 Llewîno *a*, western, occident
 Llewych *n*, brightness=Llewyrch
 Llewychad *n*, reflecting of light, shining
 Llewyyg -on *n*, swoon, trance. Llewyyg
 yr iâr, henbane. Llewyyg-belen, hys-
 teric ball
 Llewyygol *a*, swooning, fainting
 Llewyygu *v*, to swoon, to faint

- Llewyn -au *n*, radiating point; the west; gleam; the orach
 Llewynydd -ion *n*, the occident, west
 Llewyr -oedd *n*, radiance, splendour
 Llewyrch *n*, brightness; reflection of light; complexion
 Llewyrchiant *n*, illumination [to shine
 Llewyrchu, Llewyr *v*, to reflect light,
 Llewyrchus *a*, lightsome, luminous
 Llewyrn -au *n*, meteor, ignis fatuus
 Llewyrnu *v*, to produce meteors
 Llewyrrol *a*, radiant, sparkling, glittering
 Llëyddiaeth *nf*, literature
 Lleyg -ion, Lleygwr, wyr *n*, layman
 Lleyu -oedd *n*, low strip of land
 Lleynlys -iau *n*, scurvy grass
 Lli -on *n*, flux, flood, stream
 Lliad *n*, flooding, streaming
 Lliain, Llian, einiau *n*, linen cloth, linen; towel, napkin. Llieiniau, linen drape-ry. Nadd lliain, lint
 Lliant *n*, torrent, stream
 Llias *n*, parted state [ceed from; to kill
 Lliasu *v*, to part off, to separate; to pro-
 Lib *n*, flaccid state
 Llibin *a*, flaccid, limber, soft, drooping
 Llibinio *v*, to turn flaccid
 Llibyn -od *n*, lank one, fribble
 Llid *n*, wrath, anger, indignation
 Llidiart, Lliadiart, -au *nf*, gate, hurdle
 Llidio *v*, to inflame; to enrage; to be
 Llidiog *a*, wrathful; inflamed [angry
 Llidiogi *v*, to become inflamed
 Llidiogrwydd *n*, wrathfulness, indignation
 [inflamed
 Llidus *a*, inclined to anger, wrathful;
 Llieingig *nf*, the diaphragm, the midriff
 Llieiniad *n*, putting on linen
 Llieiniog *a*, wearing linen [draper
 Llieiniwr, Llieinwerthwr, wyr *n*, linen-
 Llieinnaddion, *np*, Llieinrwd *n*, lint
 Llinewisg -oedd *nf*, linen garment
 Llif -on -au *n*, flood, deluge
 Llif -iau *nf*, saw. Blawd llif, sawdust
 Llifad *n*, fluxion, flowing
 Llifaid *a*, ground, whetted
 Llifedigaeth *nf*, the act of grinding
 Llifeiriant, aint *n*, inundation
 Llifeirio *v*, to overflow, to inundate
 Llifant *n*, defluxion, flow
 Llifio *v*, to saw, to cut with a saw
 Llifion *np*, sawdust; filings
 Llifwr, wyr *n*, sawyer
 Llifio *v*, to flow, to stream
 Llifio *v*, to saw; to file; to grind
 Llifol *a*, flowing, streaming
 Llifwell, iau *nf*, issue
- Llifwydd *np* (-en *nf*), boards, planks
 Llill -od *nf*, epithet for a goat
 Llillen *nf*, young goat
 Limp *a*, sleek, glossy
 Limpryn *n*, spoon-meat
 Limpro *v*, to sup, to sip
 Lin *n*, fibre; the grain of wood; flax.
 Had llin, linseed
 Lin -au *n*, line, string: *nf*, line, streak
 Linar *a*, of a smooth nature
 Linariad *n*, assuaging, soothing
 Linarol *a*, soothing, anodyne, assuaging
 Linarolion *np*, anodynes
 Linaru *v*, to assuage, to soothe
 Lindag *n*, strangling; thrush in child-
 Lindagu *v*, to strangle [dren
 Lindagwr, wyr *n*, strangler
 Lindro *n*, the dodder
 Lindys *cn*, caterpillars
 Lineil -au *nf*, line; streak
 Linelliad *n*, making of lines
 Linellu *v*, to draw lines, to line
 Llinen *nf*, splinter; fibre
 Linglwm *n*, the dodder
 Linhad -au *cn*, linseed, flax-seed
 Llinhesg *cn*, water starwort
 Llinon *nf*, grain of ash; spear
 Llinos -od *nf*, linnet; pretty woman
 Llinos y dwfr, duckweed
 Llinosen *nf*, little linnet
 Linwydd *cn*, the liverwort=Llinwisg
 Llinyn -au -on *n*, line, string
 Llinynog *a*, having strings
 Llinynu *v*, to line, to string
 Lipa *a*, flaccid, flabby, limp
 Lipan *n*, limp or glib one
 Lipanu *v*, to make glib
 Lipau *v*, to grow flabby
 Lipryn -od *n*, what flags; fribble
 Liprynu *v*, to render flaccid
 Lith -iau *n*, lure, bait; mash: -iau
 -oedd *nf*, lesson, lecture
 Lithiant *n*, alliteration; allurements
 Lithio *v*, to draw to, to attract, to en-
 tice, to allure; to bait; to lecture
 Lithiogi *v*, to render alluring
 Lithiol *a*, allusive, alluring
 Lithr -au *n*, glide, slip; lapse
 Lithred -au *nf*, glide, slip
 Lithren -au *nf*, slur (in music)
 Lithriad *n*, gliding, slipping
 Lithriant *n*, lubricity
 Lithrico *v*, to lubricate
 Lithrig *a*, sliding, slippery; fluent
 Lithrigder *n*, slipperiness [cat
 Lithrigo *v*, to make slippery, to lubri-
 Lithrigrwydd *n*, slipperiness; fluency

Llithro *v*, to glide, to slip
 Llithrol *a*, gliding, slipping
 Lliw -iau *n*, colour; figure. Lliw glas, indigo. Lliw coch, madder
 Lliwadwy *a*, colourable
 Lliwgar *a*, of good colour
 Lliwiant *n*, stain; reproach
 Lliwied *v*, to stain; to reproach
 Lliwio *v*, to colour, to dye; to blush
 Lliwiog *a*, having a colour
 Lliwlys *n*, dyeing plant; woad
 Lliwys *a*, of good colour
 Lliwydd -ion *n*, colourer, dyer
 Lliwyddiaeth *nf*, the art of dyeing
 Llo -i -iau *n*, calf
 Llob -au *n*, dolt, blockhead
 Lloc -iau *n*, mound; dam; fold
 Llocio *v*, to pen, to fold
 Llocust -iaid *n*, locust
 Lloches -au *nf*, refuge, hiding place
 Llochi *v*, to harbour; to fondle
 Llochiad, iaid *n*, encourager, harbourer
 Llochwes -au *nf*, covert, refuge
 Llochwyd *n*, secret covert
 Llochwyta *v*, to lurk, to hide
 Llod *n*, forcible utterance
 Llodedd *n*, state of craving
 Lloides -au -i *nf*, girl, wench
 Llodi *v*, to reach out; to crave
 Llodig *a*, craving; brimming
 Llodigo *v*, to be in a craving state
 Llodineb *n*, lewdness, lust
 Llodrau *np*, trowsers, breeches
 Llodi *v*, to put on breeches
 Llodro *v*, to breech; to bedaggle
 Llodrog *a*, having breeches [maker
 Llodrwr, wyr, Llodrydd -ion *n*, breeches-
 Llodryn *n*, pair of breeches or trowsers
 Llodw *a*, spirting, squirting
 Llodwedd -i *nf*, mite, farthing
 Llodwy *n*, spirt, squirt
 Lloddi *v*, to solace, to soothe
 Lloedd *n*, abundance
 Lloer -au *nf*, the moon
 Lloeran, Lloeren -au -i *nf*, lunette; spot
 Lloercen -od *nf*, moon-calf, dolt
 Lloerenu *v*, to form spots
 Lloergan *n*, moonshine
 Lloergant -au *n*, the orb of the moon
 Lloeriad *n*, lunation
 Lloerig *a*, lunatic, crazy: *n*, lunatic
 Lloerigen *nf*, female lunatic
 Lloerigo *v*, to become lunatic
 Lloerigyn *n*, male lunatic
 Lloerni *n*, the moon's influence
 Lloerol *a*, lunar, lunar
 Lloes -au -ion *nf*, sigh, pang

Lloesedd *n*, languishment
 Lloesi *v*, to eject; to sigh, to groan
 Llof -au *n*, excrescence; polypus
 Llofelu *v*, to coax, to stroke
 Llofen -au *nf*, the fish burbot
 Llofenan *nf*, the burbot
 Llofi *v*, to handle; to bestow; to give
 Llofion *nf*, pickings, cullings
 Lloffen -au *nf*, the palm, the grasp
 Lloffenan -od *nf*, weasel
 Llofres -au *nf*, branching of the ribs
 Llofrudd -ion *n*, murderer; remains
 Llofruddiaeth *nf*, murder, manslaughter
 Llofruddio *v*, to murder
 Llofyn, Llofn, -au *n*, whip, braid
 Llofynog, Llofnog *a*, having a whip
 Lloffa *v*, to glean
 Lloffiad *n*, gleanings
 Lloffion *np*, gleanings [rood-loft
 Llofft -ydd *nf*, loft. Llofft y grog, the
 Lloffwr, wyr *n*, gleaner
 Lloffyn -au *n*, bundle of gleanings [hire
 Llog -au *n*, compact; benefit; interest;
 Llogail, eiliau *n*, bracer; fence; crib; pen
 Llogawd, odau *nf*, space parted off;
 closet, cupboard; drawer; chancel
 Llogelwydd *cn*, the eaves beam
 Llogell -au -i *nf*, partition; closet;
 drawer; pocket
 Llogellaid, eidiau *nf*, pocketful
 Llogellu *v*, to put up; to pocket
 Llogfarch, feirch *n*, hackney horse, hack
 Llogi *v*, to covenant; to hire; to lend
 Llogol *a*, relating to interest or hire
 Llogwrn, yrnod *n*, pigmy, dwarf
 Llogwydd *n*, chancel
 Llong -au *nf*, ship, vessel
 Llongan *nf*, small ship, smack [ships
 Llongborth, byrth, -au *nf*, harbour for
 Llongdor *n*, shipwreck [wreck
 Llongdoriad, Llongddrylliad *n*, ship-
 Llongi *v*, to go on board ship, to embark
 Llongiadaeth *nf*, navigation
 Llongiadu *v*, to navigate
 Llonglwyth -i *n*, ship load, cargo
 Llonsaer, seiri *n*, shipwright, shipcar-
 penter, shipbuilder
 Llonsaeriaeth, Llonsaerniaeth *nf*, the
 art of shipbuilding
 Llongwr, wyr *n*, sailor, mariner [tion
 Llongwriaeth *nf*, seamanship; naviga-
 Llongwrio *v*, to work or navigate a ship
 Llol *nf*, foolish talk, tattle
 Llolian, Llolio *v*, to babble, to prattle
 Llodyn *n*, babbler, tattler: *f* llolen
 Llom *af*, bare, naked, exposed: *m* llwm
 Llomen *nf*, naked female

- Llomi *v*, to make bare
 Llon *a*, cheerful, glad, pleased; jolly
 Llonaid *n*, fulness, fill, -ful. Llonaid llaw,
 Llonaid *a*, apt to be cheerful [handful
 Llone *nf*, gulp, swallow
 Llonder, Llonedd *n*, cheerfulness, joy
 Lloneiddio *v*, to render cheerful
 Lloni *v*, to solace, to gladden
 Lloniant, Llonwch *n*, inward pleasure
 Llonychu *v*, to make cheerful
 Llonydd *a*, at ease, at rest, quiet. Bydd-
 wch lonydd, be quiet
 Llonyddol *a*, tending to quiet
 Llonyddu *v*, to quiet, to appease, to calm
 Llonyddus *a*, of a quiet nature
 Llonyddwch *n*, quietness, quiet
 Llop -au *nf*, buskin; boot
 Llopan -au *nf*, sort of high shoe
 Llopanu *v*, to wear buskins
 Llopanwr, wyr *n*, buskin-maker
 Llor *n*, what bulges out; bulb
 Lloraid, eidiau *n*, floorful
 Llorf -au *nf*, pillar; shank [a harp
 Llorfdant, dannau *n*, the bass string of
 Llorio *v*, to lay a floor, to floor
 Lloriog *a*, floored; grovelling
 Llorion *np*, sweepings; bottoms
 Llorlen -i *nf*, floor-cloth; carpet
 Llorp -au *nf*, side beam; shank; shaft
 Llorpog *a*, having a side beam
 Llorwedd *a*, horizontal
 Llorwydd *np* (-en *nf*), laurel trees
 Llos *n*, what tends to consume: *a*,
 burning
 Llog *n*, burn; heat; inflammation: *a*,
 burning. Llog eira, chilblains.
 Llog cylla, heartburn. Mynydd
 llog, volcano, burning mountain
 Lloggaberth -au *n*, burnt sacrifice
 Llogach *n*, unnatural lust, incest
 Llogadwy *a*, combustible
 Lloged *n*, what is burnt
 Llogedd *n*, state of burning
 Lloggen -i *nf*, blister (in pharmacy)
 Lloggfaen *n*, brimstone, sulphur
 Llogsfal -oedd *n*, burning mountain
 Llogsi *v*, to burn, to be burning, to
 scorch; to smart
 Llogol *a*, burning, ignitive
 Llograch *np*, scabs of itch
 Llogswannus *a*, wanton
 Llogswanrwydd *n*, wantonness
 Llogswrn, yrnau *n*, tail
 Llogswy -on *n*, lava
 Llogswydr -au *n*, burning-glass
 Llogswynt -oedd *n*, scorching blast; si-
 Lloggyrnog *a*, having a tail [moom
- Llosnur *n*, phosphorus
 Llost -au *nf*, dart; sting; tail
 Llosten -i *nf*, tail; genitals
 Llostio *v*, to form a tail
 Llostlydan, ain *n*, spattle-tail, beaver:
a, broad-tailed
 Llostodyn *n*, metre so called
 Llostruddyn -od *n*, bird called red-tail
 Llu -oedd *n*, throng; host, army
 Lluad *n*, thronging
 Lluadu, Lluo *v*, to throng, to flock
 Lluan *nf*, what glitters with light
 Lluanu *v*, to reflect light
 Lluarth -au *nf*, encampment
 Lluarthu *v*, to form a camp
 Lluch *n*, throw; glance
 Lluch *a*, darting; flashing
 Lluched *np* (-en *nf*), gleams, lightnings
 Llucheden *nf*, flash of lightning; fit of
 Lluchedeniad *n*, flashing [fever
 Lluchedenol *a*, gleaming, coruscant
 Lluchedennu *v*, to gleam, to flash, to
 Lluchediad *n*, coruscation [coruscate
 Lluchedol *a*, flashing
 Lluchedu *v*, to gleam, to flash
 Lluchedyn *n*, gleam, flash
 Lluchfa, fydd *nf*, drift; throw
 Lluchfryd *a*, of ardent passion
 Lluchfrys *a*, of ardent haste
 Lluchio *v*, to throw, to fling, to pelt; to
 Lluchiol *a*, throwing, flinging [drift
 Lluchlam -au *n*, darting stride
 Lluchochr *n*, the coral
 Lluchwaw, weywyr *nf*, javelin, dart
 Lluchwres *n*, ardent heat
 Lluchynt *n*, violent onset [of ashes
 Lludlyd *a*, of the nature of ashes; full
 Lludw *n*, burnt remains, ashes. Dydd
 Mercher y Lludw, Ash-Wednesday
 Lludwad *n*, reducing to ashes
 Lludwlys -iau *n*, fleawort
 Lludwog, Lludlyd *a*, full of ashes
 Lludd -ion *n*, obstacle, hindrance, let
 Lludded -ion *nf*, obstruction; burden;
 Lluddediad *n*, defatigation [fatigue
 Lluddedig *a*, oppressed, fatigued
 Lluddigaeth *nf*, fatigue; burden
 Lluddedu *v*, to fatigue; to be weary
 Lluddiannu *v*, to form an obstacle
 Lluddiant *n*, prevention, hindrance;
 obstruction, let
 Lluddias, Lluddio *v*, to obstruct; to
 Lluedd *n*, warfare, hostility [hinder
 Lluedda *v*, to carry on war, to wage war
 Llueddog *a*, having a host
 Llueddwr, wyr *n*, one who assembles
 an army; warrior

- Lluet -au *n*, encampment; cottage;
 Lluetai, eion *nc*, campaigner [booth
 Lluetfa, fêydd *nf*, encampment
 Lluetty, tai *n*, tent: cottage, hut
 Lluestu *v*, to encamp
 Lluetwr, wyr *n*, one who encamps,
 pitcher of tents
 Llug -ion *n*, gleam; blotch
 Llug *a*, tending to appear, partly seem-
 ing; dawning: *ad*, partly, in part.
 Llugain *a*, teeming with light [half
 Llugan *nc*, glare, glitter
 Lluganiad, Llugeiniad, Llugiant *n*, glit-
 tering; polishing
 Lluganol *a*, tending to glitter
 Lluganu, Llugeinio *v*, to glitter; to pol-
 Lugas *nf*, dawning of light [ish
 Llugdwym *a*, lukewarm
 Llugdwym *v*, to half heat
 Llugenydd -ion *n*, polisher
 Llugfryd *a*, of lukewarm mind
 Llugiad *n*, breaking out, dawning
 Lluglawn *a*, full of light
 Llugorn, gyron *n*, clarion, trumpet
 Llugyn *n*, beam of light
 Llun *n*, what shoots to a point
 Lluman -au *n*, banner, standard, ensign
 Llumanwr, wyr, Llumanydd -ion *n*,
 standard-bearer: ensign
 Llumon -au *n*, beacon: chimney
 Llun -iau *n*, form, shape, figure. Dydd
 Llun, Monday
 Lluniadol *a*, formative
 Lluniadu *v*, to form, to shape
 Lluniaeth *n*, formation; design; support;
 providence; provisions, sustenance
 Lluniaethu *v*, to put in form; to pro-
 vide sustenance
 Lluniaidd *a*, shapely, well formed
 Lluniannu *v*, to modify
 Lluniant *n*, formation
 Lluniawdr -au *n*, rule
 Lluniedydd -ion *n*, delineator; artist
 Llunio *v*, to form, to shape: to figure
 Lluniodri *v*, to organize
 Lluniol *a*, formative, forming
 Llunwedd -au *nf*, figure; modification
 Llunweddu *v*, to figure; to modify
 Lluosbarth *a*, of many parts
 Lluosdroed *a*, many-footed
 Lluosedd *n*, multiplicity
 Lluosenuw *a*, multinominal
 Lluosgib *a*, multicapsular
 Lluosi *v*, to multiply
 Lluosog *a*, multitudinous, abundant,
 numerous; plural [tion
 Lluosogaeth, Lluosiaeth *nf*, multiplica-
- Lluosogai, eion *n*, multiplicand
 Lluosogi *v*, to multiply
 Lluosogwr, wyr *n*, multiplier
 Llur -ion *n*, livid hue; gloom
 Llurgyn -oedd *n*, carcase, carrion
 Llurgynio *v*, to mangle, to mutilate
 Llurig -au *nf*, coat of mail, armour
 Llurigo *v*, to wear mail or armour
 Llurio *v*, to make livid
 Llurs -od *nf*, razorbill
 Llus, Llusin *np* (-en *nf*), bilberries. Llus
 duon bach, whortleberries
 Llusern -au *n*, lantern, lamp
 Llusg -ion *n*, draught, drag
 Llusgen *nf*, one that crawls along
 Llusgenol *a*, creeping, dragging, drawing
 Llusgenu *v*, to drag heavily
 Llusgiad *n*, dragging, lugging
 Llusgo *v*, to drag, to hale
 Lluswydd *np* (-en *nf*), bilberry shrubs
 Lluwch *n*, motes, dust, spray; drift
 Lluwchio *v*, to dust; to spray; to drift;
 to raise flue or motes
 Lluwchiol *a*, dusty: drifting; spraying
 Llŷydd *n*, warfare, battle array
 Llŷydda *v*, to wage war [hostility
 Llŷyddiaeth *nf*, Llŷyddiant *n*, warfare,
 Llŷyddogi *v*, to make warlike
 Llŷyddol *a*, military, warring
 Llŷyddu *v*, to wage war
 Llŷyddwr, wyr *n*, soldier, warrior
 Llŵ -on, llyon *n*, exclamation; oath
 Llŵch, Llychion *n*, dust, powder [beast
 Llŵdn, llydnod *n*, young of animals,
 Llŵf, llyfion *n*, exclamation; oath
 Llŵfr, llyfrion *a*, timid, cowardly, sot-
 tish: *n*, timid one, coward
 Llŵff, llyffion *n*, jerk, hop, hobble
 Llŵg, llygon *n*, what is bright; what is
 livid: blotch; the scurvy
 Llŵg *a*, apt to break out; livid
 Llŵgr, llygrion *n*, galling, fretting;
 damage; corruption [f]llom
 Llwm *a*, bare, exposed; destitute, poor:
 Llŵmbren -au *n*, kiln spar=Llymbren
 Llŵnc, Llŵng *n*, gulp, swallow; the
 gullet
 Llŵpai, eiod *nf*, sow
 Llŵrf *a*, apt to go off; timid=Llŵfr
 Llŵrrw *n*, direction, tendency: *a*, preci-
 pitant: forward: *pr*, towards: *ad*,
 towards
 Llŵrrwg *n*, dross, dregs, sediment
 Llŵry *n*, what is towards; provision:
a, precipitant; forward: *pr*, towards:
ad, towards, straightway
 Llŵs, llyson *n*, what shoots off; slime

- Llwtst *n*, what parts off; tail; kennel
 Llwttrach *cn*, slimy matter
 Llwth, llythion *n*, glibness; gulp; greed
 Llwth *a*, glib, slippery; greedy
 Llwy -au *nf*, spoon; spattle
 Llwyaid, eidiau, Llwyaraid, eidiau *nf*, spoonful
 Llwyar, erau *nf*, spoon, shovel
 Llwyarn, erni *nf*, trowel, spattle
 Llwyaru *v*, to spoon, to shovel
 Llwybr -au *n*, path, track. Llwybr Llaethog, the Milky Way, Galaxy
 Llwybraidd *a*, serving as a path
 Llwybreidd *n*, passableness
 Llwybreiddio *v*, to make passable
 Llwybro *v*, to go a course
 Llwybrol *a*, belonging to a path
 Llwyd *a*, brown; gray. Papyr llwyd, brown paper. Llwyd y baw, Llwyd y gwrych, hedge sparrow
 Llwydedd *n*, grayness; mouldiness
 Llwydgoch *n*, russet colour: *a*, of do.
 Llwydiad *n*, making gray [poppy
 Llwydlas *a*, grayish blue: *n*, horned
 Llwydni, Llwydi *n*, grayness; mouldiness [turn mouldy
 Llwydo *v*, to turn gray; to brown; to
 Llwydrew *n*, hoar frost
 Llwydrewi *v*, to cast hoar frost
 Llwydwyn *a*, drab colour, grayish white
 Llwydd *n*, success, prosperity
 Llwyddgar *a*, prosperous, lucky
 Llwyddiannol *a*, prospering
 Llwyddiannu *v*, to prosper
 Llwyddiannus *a*, fortunate [or lucky
 Llwyddiannuso *v*, to make prosperous
 Llwyddiant, iannau *n*, success, prosperity
 Llwyddineb *n*, prosperity
 Llwyddo *v*, to succeed, to prosper
 Llwyddol, Llwyddus *a*, prosperous, lucky
 Llwyeidio *v*, to take a spoonful
 Llwyf, Llwyfan -au *nf*, form, frame; loft, platform: *cn*, elm
 Llwyfanen, Llwyfen, -au *nf*, the elm
 Llwyfo *v*, to make a platform
 Llwyg -au -od *n*, turn round; mite
 Llwygiant *n*, turning; maze
 Llwygo *v*, to turn round; to be in a maze; to be restive
 Llwygol *a*, being mazed; restive
 Llwyn -i *n*, grove; bush
 Llwyn -au *nf*, the loin
 Llwynhidl *n*, the ribwort
 Llwynin *a*, of the grove
 Llwyno *v*, to become a grove
 Llwynog -od *n*, fox
 Llwynogaidd *a*, like a fox, foxy
 Llwynoges -au *nf*, bitch fox, vixen
 Llwynogwydd *nf*, bergander
 Llwynogyn *n*, young fox, fox's *cnb*
 Llwynwst *nf*, lumbago
 Llwyo *v*, to use a spoon [altogether
 Llwyrr *a*, utter, clean: *ad*, quite, totally
 Llwyrbryn *n*, full purchase
 Llwyrddeb, Llwyredd *n*, completeness
 Llwyrdde *a*, completely good [entireness
 Llwyrdde *a*, completely bad
 Llwyrrles *n*, universal benefit
 Llwyrrwad *n*, complete denial
 Llwyrrwaith *n*, complete work
 Llwyrrwys -ion *nf*, general summons
 convocation, diet
 Llwyys *a*, clear, clean; pure, holy
 Llwyys -edd *n*, purity; sanctitude
 Llwyysiad *n*, purging; hallowing
 Llwyso *v*, to clear; to sanctify
 Llwyysog *a*, cleanly; hallowed
 Llwyth -au *n*, tribe
 Llwyth -i *n*, load, burden
 Llwythiad *n*, burdening, loading
 Llwytho *v*, to burden, to load
 Llwythog *a*, burdened, loaded
 Llwythol *a*, burdening, loading
 Llyad *n*, licking, lick; slap
 Llyarth -au *nf*, gentle rise, slope
 Llych *n*, what is flat; squat, sculk
 Llychiannu *v*, to pulverize
 Llychiant *n*, powdering
 Llychineb *n*, dustiness [powd
 Llychio *v*, to reduce to dust; to dust, 1
 Llychiog, Llychlyd *a*, dusty, full of du
 Llychlydo *v*, to render dusty
 Llychlyn -oedd *n*, gulf; brooklime
 Llychol *a*, squatting, cowering, scull
 ing; flattening
 Llychu *v*, to squat, to cower
 Llychw *a*, of a dusty quality
 Llychwin *a*, dusty; blotted; soiled
 Llychwino *v*, to make or become dusty
 to become of a dusky hue; to tarnis
 to soil
 Llychwyr -on *n*, decline of light; tw
 Llychyn *n*, particle of dust [lig
 Llyd -oedd *n*, breadth, extent=Lled
 Llydan *a*, broad, wide, spacious
 Llydander, Llydandra, *n*, broadnes
 breadth, latitude
 Llydandroed *a*, broad-footed
 Llydanddail *a*, broad-leaved
 Llydanedd *n*, broadness, width
 Llydaniad *n*, dilation; diffusion
 Llydanu *v*, to expand, to dilate; to c
 Llydiad *n*, expanding [flu
 Llydmiad *n*, casting of young

Llydnig *nf*, small animal
 Llydnu *v*, to bring forth, to foal
 Llydynn *n*, little animal
 Llydu *v*, to expand, to dilate=Lledu
 Llydw *n*, abundance, enjoyment
 Llydd *a*, diffused, expanded
 Llyddo *v*, to diffuse, to pour
 Llyddus *a*, diffusive, pouring
 Llyerw *a*, subtle, delicate, fine=Llerw
 Llyest -oedd *n*, polypus
 Llyf -ion *n*, stretch out; licking
 Llyfan -au *nf*, string, rope
 Llyfanog *nf*, the liverwort=Llinwydd
 Llyfantws *n*, burst-cow fly
 Llyfanu *v*, to string, to bind
 Llyfanwst *nf*, disease in cattle
 Llyfas -au *nf*, venture, attempt [suming
 Llyfasol *a*, venturesome, daring; pre-
 Llyfasu *v*, to venture, to attempt, to
 presume, to dare
 Llyfeb -ion *nf*, juration, swearing
 Llyfelod *np*, tumours
 Llyfelu *v*, to devise, to guess; to level
 Llyfelyn *n*, sty on the eye
 Llyfen -au -i *nf*, the loin=Llwyn *f*
 Llyfenol *a*, relating to the loin, lumbar
 Llyferth -ion *n*, stretched state; fatigue
 Llyferthedd *n*, wearisomeness, state of
 Llyferthiant *n*, defatigation [fatigue
 Llyferthin *a*, exhausted, wearied [ing
 Llyferthol, Llyferthus *a*, wearisome, tir-
 Llyferthu *v*, to fatigue; to be wearied
 Llyfi *n*, what is slimy; snivel
 Llyfio *v*, to snivel
 Llyfiol *a*, snivelling [llefn
 Llyfn *am*, smooth, sleek, even, level: *f*
 Llyfnder *n*, smoothness, sleekness
 Llyfnhâd, Llyfniad *n*, making smooth
 Llyfnhau *v*, to smooth; to level; to polish
 Llyfnu *v*, to smooth, to make level; to
 Llyfol *a*, lambative, licking [harrow
 Llyfr -au *n*, book. Llyfr sol, music book
 Llyfr *n*, what drags, the heel of a drag
 Llyfran -au *nc*, little book, pamphlet
 Llyfrder *n*, cowardliness
 Llyfrfa -oedd *nf*, Llyfrdy, dai *n*, library
 Llyfrgell -oedd *nf*, library, bookcase
 Llyfrgi, gwn *n*, coward, poltroon [jected
 Llyfrhau *v*, to render timid; to be de-
 Llyfrith *a*, eruptive; pimpled
 Llyfrithen *nf*, pimple; sty
 Llyfrithiad *n*, eruption
 Llyfritho *v*, to break out as a rash
 Llyfrithol *a*, eruptive
 Llyfrol *a*, relating to books [ography
 Llyfroniaeth, Llyfrodyddiaeth *nf*, bibli-
 Llyfrothen -od *nf*, gudgeon

Llyfrv *v*, to put in a book, to book
 Llyfrwerthwr, wyr, Llyfrwerthydd -ion
n, bookseller
 Llyfrwr, wyr *n*, bookman, librarian
 Llyfryddiaeth *nf*, bibliography
 Llyfryn -au *n*, little book, pamphlet
 Llyfu *v*, to lick with the tongue
 Llyffan -od -iaid, Llyffant, aint -od *n*,
 what hops; frog; toad. Llyffan du,
 toad
 Llyffantu, Llyffanu *v*, to hop as a frog
 Llyffeth *nf*, spring up; hop
 Llyffethar, eiriau *nf*, fetter; clog; fetlock
 Llyffetheirio *v*, to shackle; to fetter
 Llyffethr, Llyffethyr -on *n*, the fetlock-
 Llyg -od *n*, mouse; shrew [joint
 Llygad, aid -au *n*, eye
 Llygadbwl *a*, dull-sighted
 Llygad-ddu, Llygeittu *a*, black-eyed
 Llygaden *nf*, glance of light
 Llygadfrith *a*, wall-eyed
 Llygadgall *a*, squinting outwardly
 Llygadgam *a*, of winking eye
 Llygadgamu *v*, to wink the eye
 Llygadglaf *a*, having a sore eye
 Llygadgoch *a*, red-eyed, blear-eyed
 Llygadgoll *a*, having lost an eye
 Llygadgraff *a*, keen-eyed, sharp-sighted
 Llygadlas *a*, blue-eyed [playful eye
 Llygadlon *a*, having a merry eye, of a
 Llygadlym *a*, keen-eyed, sharp-eyed
 Llygadog *a*, having an eye; sharp-eyed
 Llygadol *a*, belonging to the eye, oph-
 Llygadronca *a*, hollow-eyed [thalmic
 Llygadrudd *a*, having a red eye
 Llygadydd *a*, loose-eyed; felonious
 Llygadyrthiad *n*, staring, gazing
 Llygadyrthu *v*, to stare, to gaze
 Llygadwib *a*, of a roving eye
 Llygadwyr *a*, squint-eyed, gimlet-eyed
 Llygaeron *np*, cranberries, bogberries
 Llygas *nf*, splendour, shining light
 Llygedyn, Llygeidyn, -au *n*, glance of
 Llygeidiog *a*, having eyes [light
 Llygeirin *np*, bogberries
 Llygliw *n*, mouse colour: *a*, of do.
 Llygo *v*, to cast a splendour
 Llygol *a*, brightning; livid
 Llygoden, llygod *nf*, mouse. Llygod
 Ffrengig, Llygod mawr, rats
 Llygorn, yrn *n*, lamp, lantern
 Llygota *v*, to catch mice
 Llygotwr, wyr *n*, mouse-catcher; rat-
 catcher; mouser: *f* llygotwraig
 Llygrad *n*, corrupting, spoiling
 Llygradwy *a*, corruptible
 Llygrawd *n*, adulteration

Llygredig *a*, corrupted, corrupt, depraved, damaged
 Llygredigaeth *nf*, corruption
 Llygredd *n*, corruptness, depravity
 Llygriad *n*, corrupting
 Llygrol *a*, corruptive, damaging
 Llygroldeb *n*, corruptibility
 Llygru *v*, to corrupt; to gall
 Llygrwr, wyr *n*, corrupter, spoiler, de-
 Llygu *v*, to break out; to spot [praver
 Llygwyn *n*, the herb orach
 Llynges -au *nf*, fleet, navy
 Llyngesog *a*, having a fleet: *n* -ion,
 Llyngesol *a*, relating to a fleet [admiral
 Llyngesor -ion *n*, admiral
 Llyngesu *v*, to form a fleet [miral
 Llyngeswr, wyr, Llyngesydd -ion *n*, ad-
 Llyngyr *np* (-en *nf*), worms, maw-
 worms [f]lem
 Llym *a*, sharp, keen, acute, penetrating:
 Llyma *v*, *imper*, lo here, behold
 Llymaid, eidiau *n*, sup, sip, drop
 Llyman -od *n*, naked one
 Llymant *n*, prying about [magic tricks
 Llymanta *v*, to pry about; to perform
 Llymarch, llymeirch *n*, oyster
 Llymder, Llymedd *n*, sharpness, keen-
 ness; severity [destitution
 Llymder, Llymdra *n*, bareness, poverty.
 Llymdost *a*, acrimonious, severe
 Llymdro *a*, angular
 Llymedras -au *nf*, whetstone
 Llymeidfwyd *n*, spoon meat
 Llymeidio *v*, to sup, to sip
 Llymeitai, eion, Llymeitiwr, wyr *n*.
 bibber, one who sips continually;
 tippler [sip; to tipple
 Llymeitia, Llymeitian, Llymeitio *v*, to
 Llymes *nf*, one who is bare
 Llymesg, Llymest *a*, bare: unsaddled
 Llymgi, gwn *n*, sorry dog
 Llynglwm, glymau *n*, hard knot
 Llymgoes *a*, bare-legged
 Llymhau *v*, to make keen, to sharpen;
 to make bare
 Llymhun *nf*, fainting fit
 Llymhuno *v*, to faint away
 Llymin *a*, of a sharp quality
 Llyminog *a*, keen, intense
 Llymio *v*, to make bare
 Llymnoeth *a*, stark naked
 Llymriaid *np* (llymrien *nf*), sand eels
 Llymriaitia *v*, to catch sand eels
 Llymrigr *a*, crude, raw, harsh [rawness
 Llymrigedd *n*, harshness, crudeness,
 Llymru, Llymruwd *n*, wash-brew; flum-
 mery, sour oatmeal boiled and jellied

Llymsi *a*, sluggish, spiritless; flimsy
 Llymu *v*, to sharpen, to whet
 Llymun *a*, bare, naked
 Llymus *a*, of a sharp quality
 Llymwas, weision *n*, sharper
 Llymwydd *np* (-en *nf*), kiln spars
 Llymyn *n*, Llyman *nc*, bare one; sorry
 fellow
 Llymysten -od *nf*, sparrow-hawk
 Llymystryn *n*, lank figure
 Llyn -oedd -au *n*, lake. Yn llyn, thus
 Llŷn *a*, proceeding; contagious
 Llyna *v*, to tipple, to booze
 Llyna *v*, *imper*, lo there, behold
 Llynan *nf*, particle; proceed
 Llyncllyn -oedd *n*, vortex, gulf
 Llyncoes *n*, spavin
 Llyncol *a*, tending to swallow
 Llynco *v*, to swallow, to gulp
 Llynedd *nf*, the preceding year
 Llyneiddio *v*, to liquify
 Llyngranc -od *n*, a wen
 Llynio *v*, to form a pool
 Llynio *a*, having pools
 Llynmeirch *n*, glanders
 Llynol, Llynorog *a*, liquid; humoural
 full of humours
 Llynor -od, Llynoryn *n*, pustule, abscess
 Llynori *v*, to imposthumate, to form
 Llynoriad *n*, imposthumation [pustul
 Llynu *v*, to spread contagion
 Llynw *n*, collection of liquid
 Llynwyn -au *n*, puddle, plash
 Llynwys *n*, forming of humours; plagu
 Llyo *v*, to reach out; to lick
 Llyol *a*, lambative, licking [shore; se
 Llyr -ion *n*, duct, course; udder; brink
 Llyre *a*, gliding, streaming
 Llyren *nf*, Llyriad, -iaid *n*, water-plantain
 Llyry -on *nf*, what glides or stretch
 out; stream: -od *n*, tortoise [along
 Llyryad, aid *n*, what glides or creep
 Llyryo *v*, to glide on the stream
 Llys -oedd *n*, court, hall, palace; slime
 Llysaidd *a*, court-like, courtly [refusa
 Llysau *np* (llysieuyn *n*), herbs, plants=
 Llysblant *np*, step-children [Llysia
 Llyschwaer, chwiorodd *nf*, step-sister
 Llysdad -au *n*, step-father
 Llysd, dai *n*, court-house, guild-hall
 Llyseiddio *v*, to render courtly
 Llysenw -au *n*, cognomen; nickname
 Llysenwi *v*, to give a surname or cog
 nomen; to nickname
 Llysewyn *n*=Llysieuyn (S.W.)
 Llysfab, teibion *n*, step-son
 Llysfam -au *nf*, step-mother

Llysferch -ed *nf*, step-daughter
 Llysfil -od *n*, zoophyte
 Llysfrawd, frodyr *n*, step-brother
 Llysfwyd *n*, loathing of food
 Llysg -on *n*, rod, wand
 Llysgbren -au -i *n*, billet, stick
 Llysgenad -au -on, *nc*, Llysgenadwr, *wyr* *n*, ambassador
 Llysgenadaeth *nf*, embassy; diplomacy
 Llysgenadol *a*, diplomatic; ambassadorial
 Llysiad, Llysiant *n*, setting aside, exception; rejection, refusal
 Llysiau *np* (llysieuyn *n*), herbs, plants
 Llysieu *v*, to collect plants
 Llysieuath *nf*, botany
 Llysieu dy, dai *n*, conservatory
 Llysieuedd *n*, herbaceousness
 Llysieu lyfr -au *n*, herbal
 Llysieu *v*, to produce plants
 Llysieuol *n*, relating to plants, botanical
 Llysieuwr, *wyr*, Llysieu ydd -ion *n*, botanist; herbalist
 Llysieuyn, llysiau *n*, plant, herb
 Llysiol *a*, separating; rejecting
 Llysl yn -oedd *n*, mucilage
 Llysnaf *n*, running of snivel
 Llysnafedd *n*, snivel, mucus
 Llysnafol *a*, snivelly, mucous
 Llysnafu *v*, to snivel
 Llysofydd -ion *n*, botanist
 Llysofyddiaeth *nf*, science of herbs
 Llysol *a*, belonging to a court [botany
 Llyst *n*, vessel to hold liquor
 Llyst yn -au *n*, recess, lodgement
 Llysu *v*, to part off; to loath; to reject, to refuse; to disallow
 Llysw *n*, glutinous matter
 Llyswen -od, llyswod *nf*, eel. Llyswen, bendoll, lamprey
 Llyswena *v*, to catch eels
 Llytrod *n*, filth, garbage
 Llytroda *v*, to collect filth
 Llytrodedd *n*, filthiness
 Llytrodiaid *n*, breeding of filth
 Llytrodol *a*, breeding filth
 Llyth *a*, flat: flaccid, soft; base
 Llythi *np*, flounders, flatfish
 Llythiad *n*, rendering flaccid
 Llythiant *n*, flaccidity, debility, feebleness; softness
 Llythien *nf*, flounder, flatfish [tendency
 Llythol, Llythus *a*, flaccid, of a flaccid
 Llythrod *cn*, rubbish, garbage
 Llythyn *n*, weakling
 Llythyr *n*, engraved character; letter, epistle. Yn llawn llythyr, distinctly

Llythyr *cn*, letters (of the alphabet)
 Llythyraeth *nf*, orthography
 Llythyrdref -i *nf*, post-town
 Llythyrdy, dai *n*, post-office
 Llythyrd dysg *n*, knowledge of letters
 Llythyredigaeth *nf*, lettering, cutting of letters
 Llythyreg -au *nf*, grammar; the science of written language; orthography
 Llythyregai, eion *nc*, grammarist
 Llythyregol *a*, grammatical
 Llythyren -au *nf*, letter; type
 Llythyreniaeth *nf*, orthography
 Llythyrenol *a*, literal
 Llythyrenu *v*, to letter; to spell
 Llythyrenydd -ion *n*, type-founder
 Llythyrf a -oedd *nf*, post-office
 Llythyrglud -ion *n*, mail coach
 Llythyrgod -au *nf*, letterbag, mail
 Llythyriant *n*, literature
 Llythyrog *a*, of letters, literary, lettered. Llythyrogiog, literates
 Llythyrol *a*, literal; literate, literary
 Llythyru *v*, to letter; to spell
 Llythyrydd -ion *n*, letter-writer
 Llythyryn -au *n*, billet, note
 Llyo *v*, to lick with the tongue
 Llyw -iau *n*, ruler; rudder. Llyw morthwyl, the back of a hammer
 Llywaeth *nf*, guidance, rearing
 Llywed, Llywed u *v*, to rule, to guide
 Llywed iad *n*, ruling; steering
 Llywed ydd -ion *n*, director; pilot
 Llywed yddes -au *nf*, governess
 Llywed yddiaeth *nf*, directorship; governance; pilotage
 Llywel -ion *n*, horizon
 Llyweli *n*, the limit of vision
 Llywelu *v*, to form an horizon
 Llywenydd *n*, western horizon
 Llyweth -au, Llywethan *nf*, muscle; handful; ringlet
 Llywethog *a*, muscular, brawny; in ring-
 Llywethol *a*, muscular [lets
 Llywethu *v*, to become muscular
 Llywiadaeth *nf*, guidance, direction
 Llywiadol *a*, directive, steering, direct-
 Llywiadu *v*, to direct, to rule [ing
 Llywiadur -iaid *n*, director, ruler
 Llywiadures -au *nf*, governess
 Llywiaduriaeth *nf*, directorship, govern-
 Llywiaeth *nf*, guidance, rule [ance
 Llywiannol *a*, directive
 Llywiannu *v*, to direct, to rule
 Llywiant *n*, direction, rule
 Llyw iawd *n*, governance
 Llyw iawdwr, *wyr* *n*, governor

Llywiawdraeth *nf*, governorship
 Llywiedigaeth *nf*, governance
 Llywiedydd -ion *n*, governor
 Llywiedyddes -au *nf*, governess
 Llywiedyddiaeth *nf*, directorship, go-
 Llywiedyddol *a*, directorial [vernorsnip
 Llywio, Llywiedu *v*, to rule, to direct;
 to steer
 Llywiodres, Llywodres, -au *nf*, governess
 Llywiog, Llywiol *a*, having guidance,
 directing, guiding
 Llywion *np*, flying particles
 Llywiwr, llywyr *n*, steersman
 Llywodraeth *nf*, government
 Llywodraethol *a*, governing, ruling
 Llywodraethu *v*, to govern, to rule, to
 direct
 Llywodraethwr, wyr *n*, governor, ruler
 Llywy *a*, of passing beauty
 Llywydd -ion *n*, director; president
 Llywyddes -au *nf*, female president
 Llywyddiaeth *nf*, presidency
 Llywyddol *a*, presidential [side
 Llywyddu *v*, to act as president, to pre-
 Llywyn *n*, the extreme of light; the west
 Llywynol *a*, occidental, west
 Llywynydd *n*, occident, west

M.

MA -oedd *nf*, place, spot, space; state:
 used in composition, the derivatives
 having commonly two plurals, as porfa,
 porfaoedd or porföydd

Mab, meibion, meib *n*, male; boy; son
 Mabaid *a*, boyish, childlike
 Maban -od *n*, babe, baby
 Mabanaidd *a*, babyish, childish
 Mabandod *n*, childhood, infancy
 Mabaneiddio *v*, to become a baby
 Mabanoed *n*, childhood
 Mabann *v*, to make or become as a baby
 Mabddall *a*, blind from birth
 Mabddysg *n*, infantile tuition; accident
 Mabgainc, geinciau *nf*, shoot; sucker
 Mabgar *a*, fond of children
 Mabgath -od *nc*, kitten
 Mabgoll *nf*, the poppy
 Mabgorn, mebgryn *n*, core of a horn
 Mabiliaeth *nf*, childhood, infancy
 Mabiliaethu *v*, to treat as a child
 Mabiliaith *nf*, childish prattling
 Mabin *a*, juvenile, youthful
 Mabineiddio *v*, to make as a child
 Mabinog *a*, juvenile, infantine
 Mabinogi, ogion *n*, infancy; juvenile
 tale; romance

Mablan -au *nf*, burying place
 Mabliw -iau *n*, reflected hue
 Mablygad, aid *n*, the pupil of the eye
 Mabmaeth -od *n*, foster-son
 Maboed *n*, Mabolaeth *nf*, childhood, in-
 fancy; minority
 Mabol *a*, like a child; filial
 Mabolgamp -au *nf*, juvenile game
 Maboli *v*, to become as a child
 Mabon -iaid *n*, youth; hero
 Mabsant -au *n*, patron saint
 Mabsanta *v*, to canonize
 Mabrad -au *nf*, bachelor's degree
 Mabwraig, wragedd *nf*, virago; scold
 Mabwys *n*, adoption of a son
 Mabwysiad *n*, affiliating; adoption
 Mabwysiadol *a*, relating to the adop-
 tion of a child, adoptive
 Mabwysio, Mabwyso, Mabwysiadu *v*, to
 adopt a son, to affiliate; to adopt
 Macai, eiod *nc*, maggot, grub
 Maceiad, aid *n*, maggot, grub
 Macon *np*, berries=Bacon
 Macrell, mecryll, Macrellyn *n*, mackere
 Maesu *v*, to brew (S.W.) = Darllaw
 (N.W.) [brewer-woman
 Macswr, wyr *n*, brewer. Macswraig
 Macwy -aid *n*, youth, boy, youngster
 Mach, meichiau *n*, security, surety, bai
 Machdaith, deithiau *nf*, dam, embank
 Machiad *n*, making secure [men
 Machlud *n*, setting, going down
 Machludiad *n*, setting
 Machludo, Machlud *v*, to be obscured
 to set, to go down
 Machwy -on *n*, bay, inlet
 Mad -ioedd *nf*, what proceeds; reptile
 good, benefit. Y fad felen, basilisk
 Mad *a*, good, beneficial
 Madalch *n*, agaric, toadstool, fungus
 Madalchaid *a*, viscous, viscid
 Madalchu *v*, to produce agaric
 Madarch *n*, agaric, toadstool; cork
 Madarchaid *a*, tough like agaric
 Madarchen *nf*, agaric
 Madarchu *v*, to produce agaric
 Mad-ddall -od *nf*, blind-worm
 Madedd *n*, benefit, goodness
 Maden *nf*, she-fox, vixen
 Madfall -od, feillod *nf*, newt, eft
 Madfelen *nf*, the knapweed
 Madgall -od *nf*, lizard, newt
 Madiad *n*, benefiting
 Madiain *a*, beneficent, bounteous
 Madog *a*, tending forward, goodly
 Madog -od *n*, fox, reynard
 Madol *a*, tending to advance, goodly

Madraidd *a*, tending to fester
 Madreddog *a*, putrescent; addled
 Madreddol *a*, putrefactive
 Madreddu *v*, to generate pus, to putrefy
 Madroedd *np*, putrid bodies
 Madron *np*, collection of humours
 Madrondod *n*, dizziness
 Madroni *v*, to make or become dizzy
 Madru *v*, to putrefy, to fester
 Madrudd -ion *n*, marrow
 Madruddo *v*, to form or become marrow
 Madruddog *a*, having marrow
 Madruddyn *n*, marrow. Madruddyn y
 cefn, spinal marrow, spinal cord
 Madrwy -od *nf*, newt, eft
 Madryn *n*, epithet for a fox, reynard
 Madu *v*, to render productive
 Madw *a*, tending to benefit
 Madws *n*, fullness of time
 Madyn *n*, epithet for a fox; reynard
 Madwydd *n*, the sweetgale [to let go
 Maddeu *v*, to remit, to pardon, to forgive;
 Maddeuant *n*, remission, pardon, for-
 giveness [giving
 Maddeugar *a*, disposed to remit, for-
 Maddeuol *a*, remitting, forgiving
 Maddeuwr, wyr *n*, forgiver, pardoner;
 liberator
 Mae *v*, is, are; there is, there are
 Maedd *n*, buffet, banging about
 Maeddgen -ion *nf*, buffet on the head;
 Maeddol *a*, buffetting, banging [beating
 Maeddu *v*, to buffet, to bang
 Mael, meillion *nf*, gain, profit, advantage;
 what is worked: *n*, iron, steel
 Maela *v*, to seek for profit
 Maelan -au *nf*, shop
 Maeldref -i *nf*, market town
 Maeldoll -au *nf*, the tariff
 Maelera *v*, to traffic, to trade
 Maeleriad, Maeliad *n*, trafficking
 Maeleriaeth *nf*, traffic, trade
 Maelfa -oedd *nf*, mart, market; shop
 Maelged -ion *nf*, tribute; toll
 Maelgi, gwn *n*, the angel fish
 Maeliant *n*, advantage, gain
 Maelier -on *n*, trafficker
 Maelieres -au *nf*, chapwoman
 Maelierwr, wyr *n*, merchant
 Maelio *v*, to profit, to gain, to trade
 Maelor -au, -oedd *nf*, mart, market
 Maelota *v*, to gain by traffic
 Maelotai, eion *nc*, retailer
 Maelwr, wyr *n*, retailer, shopkeeper
 Maen, meini, main *n*, stone. Maen ehed.
 Maenan *nf*, cob, soft stone [loadstone
 Maendo -ion *n*, stone covering;

Maendrychiad *n*, lithotomy
 Maeneiddiad *n*, lapidification
 Maenfan -au *nf*, the bezel of a ring
 Maenfedd -au -i *n*, stone supulchre
 Maenglawdd, gloddiau *n*, stone quarry
 Maenol *a*, of stone, stony
 Maenol -au *nf*, dale, manor
 Maenor -au *nf*, manor, district
 Maensaer, seiri *n*, stone mason
 Maenu *v*, to turn to stone; to petrify;
 Maenydd -ion *n*, lapidary [to stone
 Maer, meiri, -od *n*, steward; mayor: *f*
 Maerdref -i *nf*, dairy hamlet [maeres
 Maerdy, dai *n*, dairy house
 Maeres, Maerones, -au *nf*, dairy-woman
 Maeronaeth *nf*, dairy farming
 Maeroni *n*, dairy husbandry [man
 Maeronydd -ion, Maeronwr, wyr *n*, dairy-
 Maes, meusydd *n*, open field, plain,
 field. I maes, out, from within. Colli'r
 maes, to be vanquished
 Maes *ad*, out, from within
 Maesa *v*, to turn out; to evacuate
 Maesdir -oedd *n*, champaign land
 Maesiad *n*, taking of the field
 Maeslywydd -ion *n*, fieldmarshal
 Maesol *a*, belonging to the field, cham-
 Maessyng *v*, to trample about [paig
 Maeth -ion *n*, nurture; fosterage
 Maethu *v*, to nourish; to foster
 Maethawd *n*, cherishing
 Maethdad -au *n*, foster-father
 Maethen *nf*, pampered one
 Maethfab, feibion *n*, foster-son
 Maethfam -au *nf*, foster-mother
 Maethferch -ed *nf*, foster-daughter
 Maethiad *n*, nourishing
 Maethiannus *a*, nutrimental, nutritious
 Maethiant, iannau *n*, nourishment
 Maethid *n*, nurture, feeding
 Maethidiol *a*, nutrimental
 Maethineb *n*, nourishment
 Maethol *a*, nurturing; fostering
 Maethran *nf*, mess company
 Maethu *v*, to nourish, to foster, to cher-
 Maethus *a*, alimentary, nutritive [ish
 Mafon *np* (-en *nf*), raspberries
 Mafonwydd *np* (-en *nf*), raspberry
 Mag *nf*, act of nursing, nurture [bushes
 Magad *n*, brood; multitude
 Magaden *nf*, nursling
 Magawd *n*, nurturing [supports fire
 Magdan *n*, combustible, tinder, what
 Magdu *nf*, fountain of blackness
 Magfa, fŷydd *nf*, nursing place, nursery
 Magi *n*, principle of generation, breeding
 Magiad *n*, breeding, rearing

- Magiaid *np*, worms, grubs
 Magien, iod *nf*, worm, glow-worm
 Magl -au *nf*, snare, gin, springe; mesh of a net; web on the eye [ing
 Magledigaeth *nf*, entanglement; mesh-
 Maglen *nf*, springe, gin; mesh
 Maglog *a*, entangled, snared
 Maglu *v*, to snare, to mesh, to entangle
 Magnel -au *n*, gun, cannon
 Magnelfa, fëydd *nf*, battery
 Magodorth *n*, suppression
 Magol *a*, nursing, breeding
 Magon *np*, berries; clusters
 Magu *v*, to breed; to rear; to nurse; to
 Magwriaeth *nf*, nourishment [bring up
 Magwy -on *n*, cluster, bunch
 Magwyad *n*, clustering
 Magwyr -ydd *nf*, wall; enclosure
 Magwyren *nf*, wall of a building
 Magwyriad *n*, raising of a wall
 Magwyro *v*, to wall; to enclose
 Mai *n*, month of May; field; *c*, that
 Maid *n*, what separates or limits
 Maidd *n*, whey; curds and whey
 Maig, meigion *nf*, sudden turn, hap
 Mail, meilian *nf*, bowl, basin
 Main *a*, fine, slender, thin. Main *y* cefn,
 Y main gefn, small of the back.
 Main *y* goes, small of the leg
 Mainc, meinciau *nf*, bench, seat [tity
 Maint *n*, size, magnitude, bigness, quan-
 Maintioli *n*, size, bigness
 Maip *np* (meipen *nf*), turnips (N.W.)
 =Erfin (S.W.)
 Mais, meisiau *nf*, device, contrivance
 Maith *a*, ample; tedious, long
 Mal *a*, trivial, small; light: *ad*, as; like,
 so; in the same manner as
 Mâl *n*, what extends: what is produced;
 bounty; what is ground
 Mâl *a*, ductile; smooth, glib
 Malaith, leithion *n*, chilblain
 Maldod *n*, levity; dalliance; fondness;
 delight [with levity
 Maldodi *v*, to dally, to fondle, to act,
 Maldodus *a*, apt to dally
 Maledd *n*, dalliance; dotage
 Maleithr, Malerth *n*, blain; kibe
 Malen *nf*, what is of iron; shield; one
 accustomed to violence; Bellona
 Malhau *v*, to make similar
 Maliad *n*, bruising, grinding
 Malpai *c*, as if it were [to foam
 Malu *v*, to bruise, to grind. Malu ewyn,
 Malur -ion *n*, what is reduced small:
 mole hill. Malurion, fragments, broken
 particles, debris

- Maluria *n*, mole-hill
 Malurio *v*, to pound; to moulder
 Maluriol *a*, mouldering
 Malwod *np* (-en *nf*), snail. Malwoder
 dawdd, Malwen dawdd, slug
 Mall *nf*, want of energy; softness; sod-
 den state; malady; evil; blast. Y
 Fall, Belial
 Mallaint, Mallowd *n*, malaxation
 Malldan -au *n*, slow fire; ignis fatuus
 Malldod *n*, softness; wantonness; insi-
 pidity; blast [hee
 Malldorch, melldyrch *nf*, kibe on th
 Malldraul *n*, bad digestion, indigestion
 Malledigaeth *nf*, malaxation
 Malledd *n*, soft state; blasted state
 Mallgno *n*, gnawing pain [wantonnes
 Mallgorn, gyrn *n*, core of a horn
 Mallgyrch *nf*, pandæmonium
 Mallon *n*, fiend
 Mallryg *n*, ergot of rye
 Malt *n*, evil principle; fiend
 Mallu *v*, to seethe; to blast
 Mallus *a*, sodden; blasted
 Mallwaew, wewyr *n*, dull pain
 Mam -au *nf*, mother, dam. Mam *g*
 grandmother. Mam wen, stepmothe
 Mamaeth *nf*, motherhood
 Mamai *nf*, the birthwort
 Mamaidd *a*, motherly
 Mamdref -i -ydd *nf*, chief town
 Mamddinas -oedd *nf*, metropolis
 Mamedd *nf*, motherhood
 Mameglwys -i *nf*, mother-church, c
 thredral church
 Maeiddio *v*, to become motherly
 Mamen *nf*, little mother
 Mames -au -od *nf*, mother with the fir
 Mammaeth -od *nf*, nurse [youn
 Mammaethiad *n*, nursing
 Mammaethu *v*, to nurse
 Mamog *a*, being a mother
 Mamog -iaid *nf*, dam, ewe
 Mamogaeth *nf*, maternity
 Mamogi *v*, to become a mother
 Mamogiad, iaid *nf*, ewe with young
 Mamoliaeth *nf*, maternity
 Mamolrwydd *n*, motherliness
 Mamwch *n*, maternal fondness
 Mamwydd -au *nf*, brood goose
 Mamwst *nf*, hysterics, hysteria
 Mamwys *nf*, maternity
 Mamwythen -i *nf*, the crural vein
 Mamychu *v*, to fondle as a mother
 Mamystog *a*, hysterical
 Man -au *nf* & *n*, space, place, spot
 Mân *a*, small, little, fine, petty

Manad *nf*, mass, lump
 Manaid, eidiau *nf*, contents of a mould;
 Manarfau *np*, small arms [lump: print
 Manawd *n*, making a space, location
 Manawyd -ydd *n*, staff of a banner
 Manbail *n*, fine flour
 Manbeth -au *n*, small thing; trifle
 Manblu *np*, down, feathers
 Mandon *nf*, dandriff; woodroof
 Mandwyn *n*, scrofula, king's evil
 Mandwynog *a*, strumous, scrofulous
 Mandwynol *a*, strumatic
 Manddail *np*, small leaves
 Manddarlun -iau *n*, miniature drawing
 Manddarn -au *n*, small piece, little bit
 Manddellt *np*, fine splittings
 Manddos *np*, small droppings
 Mandrain *np*, small thorns [gun
 Manddryll -iau *n*, small piece; small
 Manddyledys -oedd *n*, small debts court,
 county court
 Maned -i *nf*, hand basket
 Maneg, menyg *nf*, glove; gauntlet.
 Menyg ellyllon, foxglove
 Maneilio *v*, to plait fine work
 Manfrith *a*, finely variegated
 Manfritho *v*, to stripe finely
 Manfriw *a*, finely crumbled
 Mangaled *a*, of a hard grasp
 Mangan *n*, fine white flour
 Mangaw *n*, delicate work
 Mangawiau *np*, trifles, toys
 Mangerdded *v*, to take short steps
 Mangoed *np*, brushwood, shrubs
 Mangor -au *n*, membrane
 Mangre *nf*, recess; place; tangle
 Manhau *v*, to make small or fine
 Manhedion *np*, flying motes
 Maniad *n*, placing, spotting
 Manion *np*, small things; scraps; trifles;
 empty grains among corn
 Manleidr, ladron *n*, petty thief
 Maulo *n*, small coals, culm
 Maullwyn *n*, mutton flesh
 Manod *n*, small or fine snow
 Manog *a*, having space; spotted
 Manogen *nf*, speckled one
 Manol *a*, local; spotting
 Manol *a*, delicate; accurate, exact, mi-
 nute, particular, fine=Manwl
 Manoli *v*, to make nice
 Manolosg *n*, small coal
 Manon *nf*, paragon of beauty
 Manrinion *np*, trifling charms
 Manro *cn*, small pebbles
 Manswyddau *np*, petty offices
 Mant -au *n*, mandible, mouth

Mantach *n*, toothless jaw: *a*, toothless
 Mantachu *v*, to expose the jaw
 Mantai, eion *nc*, mumblers
 Mantais, teision *nf*, advantage
 Manteisio *v*, to take advantage, to profit
 Manteisiol *a*, advantageous
 Mantell, mentyll *nf*, mantle, cloak
 Mantellu *v*, to mantle
 Mantol -ion *nf*, balance. Arwydd y
 Fantol, Libra
 Mantoli *v*, to turn scales: to balance
 Manu *v*, to reduce, to make small or fine
 Manu *v*, to make a space, to spot; to
 Manus *cn*, husk of corn, chaff [impress
 Manw *a*, of subtle quality
 Manwedd *nf*, subtle texture
 Manwedu *v*, to render fine
 Manwerthwr, wyr *n*, retailer
 Manwg, Manwgl *n*, spottedness; pimples
 Manwl *a*, accurate; nice; careful=
 Manwlaw *n*, small rain [Manol
 Manwy *a*, fine; rare; subtle
 Manwydd *np* (-ennf), brushwood, shrubs
 Manwyedd *n*, exility, fineness
 Manwyn *n*, the king's evil, scrofula.
 Manwynau, Manwynion, strumæ
 Manwynog *a*, strumous
 Manwyo *v*, to refine, to subtilize
 Manwythi *np* (ïen *nf*), capillary veins
 Manyd *cn*, small grain of corn
 Manyglion *np*, small particles or spots;
 empty grains of corn
 Manyglog *nf*, the bitter-sweet
 Manyledd *n*, exactness, nicety, exacti-
 Manyliant *n*, refinement [tude
 Manylrwydd *n*, exactness, minuteness
 Manylu *v*, to render or become accurate
 Manylweh *n*, accuracy, nicety
 Maon *np*, people, multitude; inhabi-
 tancy; subjects [mop
 Mapwl *n*, knob on the middle of a thing;
 Maran -au *n*, holm, strand; spawning;
 alluvium salmon
 Marc -iau *n*, impression, mark
 Marcio *v*, to mark, to observe
 March, meirch *n*, horse, stallion
 Marchalan *n*, elecampane [jackass
 Marchasyn -od *n*, he-ass, male ass,
 Marchäu *v*, to ride a horse
 Marchbren -au *n*, main beam
 Marchdaran -au *nf*, loud thunder clap
 Marchdy, dai *n*, stable
 Marchfaen, feini *n*, horse block
 Marchfiaren, fieri *nf*, white briar [ant
 Marchforgrug *np* (-yn *n*), large winged
 Marchforion *np* (-en *nf*), winged ants
 Marchgäu *v*, to ride=Marchocäu

- Marchgen *n*, horse's skin
 Marchgod -au *nf*, saddle bag
 Marchiad *n*, horsing
 Marchlan -au *nf*, stable
 Marchlu -oedd *cn*, cavalry, horse soldiers
 Marchnad -oedd *nf*, market, mart
 Marchnada -oedd *nf*, market-place
 Marchnadiad, Marchnatâd *n*, marketing
 Marchnadol *a*, of a market, marketable
 Marchnadu, Marchnata *v*, to market,
 to buy at market [market-man
 Marchnadydd -ion, Marchnatwr, wyr *n*,
 Marchnatty, tai *n*, market-house
 Marchocäu *v*, to ride a horse
 Marchog -ion *n*, knight; horseman;
 rider; jug. Haint y marchogion,
 Clwyf y marchogion, hemorrhoids
 Marchogaeth *nf*, horsemanship
 Marchogaeth *v*, to ride [ship
 Marchogaethu *v*, to practice horsemanship
 Marchoges -au *nf*, riding woman; fe-
 male chevalier [diers
 Marchoglu -oedd *cn*, cavalry, horse sol-
 Marchogwisg -oedd *nf*, riding-habit
 Marchogwr, wyr *n*, rider, horseman
 Marchol *a*, belonging to a horse, equine
 Marchon *cn*, the male ash
 Marchonen *nf*, male ash-tree
 Marchrawd, rodion *nf*, troop of horse
 Marchredyn *np* (-en *nf*), the polypody,
 Marchridyll -iau *n*, sifter, skreen
 Marchwas, weision, Marchwr, wyr *n*,
 horseman
 Marchwiall *np* (wialen *nf*), saplings
 Marchwraint *np*, tetter
 Marchwreinyn *n*, tetter
 Marchwriaeth *nf*, jockeyship
 Marchwrio *v*, to ride, to jockey
 Marchwys *cn*, cavalry
 Marchysgall *np* (-en *nf*), spear thistle
 Mardon *nf*, dead skin, scurf
 Margan *nf*, goddess feigned to conduct
 a soul on parting from the body
 Marian -au *n*, holm, strand; alluvium
 Mariandir -oedd *n*, holm land; alluvial
 Marianedd *n*, holm; alluvium [soil
 Marl *n*, rich clay, marl
 Marliad *n*, marling
 Marm *n*, dead earth; chalk
 Marmor *n*, chalky earth; marble
 Marmoraid *a*, like marble
 Marmoru *v*, to form marble
 Marsianda *v*, to carry on commerce
 Marsiandiaeth *nf*, merchandize
 Marsiandwr, wyr *n*, merchant
 Marth *n*, what is flat, plain, or open;
 sadness; what is sure

- Marw, meirw *n*, the dead; mortality
 Marw *v*, to die, to become dead
 Marw, *a*, dead; deceased; mortal
 Marwaid *a*, deadish; lifeless
 Marwdon *nf*, scurf, dandruff
 Marwdy, dai *n*, escheat by death
 Marwdyst *n*, dead evidence
 Marwdywarchen *nf*, death-clo'd
 Marwddwfr, ddyfroedd *n*, dead water
 Marwddydd -iau *n*, mortal day
 Marwedd *n*, deadness [mortify
 Marweiddio *v*, to deaden, to benumb; to
 Marweiddiol *a*, deadening, mortifying
 Marwerydd *n*, delirium, distraction
 Marwerydd y meddwon, delirium
 tremens
 Marwgoel -ion *nf*, death omen
 Marwgwsg *n*, lethargy; dormouse
 Marwhaint, heintiau *n*, mortal disease
 Marwhaol *a*, mortifying, deadening
 Marwhau *v*, to deaden, to mortify
 Marwbun -au *nf*, death sleep; trance
 Marwlanw *n*, turn of a tide, high tide
 Marwnad -au *nf*, death cry; elegy
 Marwnadu *v*, to mourn the dead
 Marwol *a*, dead, mortal
 Marwolaeth *nf*, death; decease; mor-
 Marwolaethu *v*, to put to death [talit
 Marwoldeb *n*, mortality
 Marwoli *v*, to deaden, to grow dead
 Marwulus *a*, of a dead nature
 Marwor *np* (-yn *n*), burning cinders
 Marwydos *np*, embers [ember
 Marwysgafn *nf*, death-bed song
 Marwysgar *n*, death parting
 Mas -au *nf*, swoon; ecstasy
 Masaidd *a*, tending to faint
 Masarn *cn* (-en *nf*), sycamore; maple
 Masawd *n*, swooning, fainting
 Masg -au *nf*, mesh, net-work, lattice
 Masgiad *n*, reticulation, netting
 Masgl -au *nf*, mesh: *cn*, shells; pods
 Masglog *a*, reticulated; podded
 Masglu *v*, to reticulate; to pod
 Masgol *a*, reticulated, meshed
 Masgu *v*, to reticulate, to lattice
 Masnach -au *nf*, business, concern, trad
 Masnachu *v*, to do business, to trade
 Masnachwr, wyr *n*, tradesman, deale
 chapman, merchant
 Masu *v*, to swoon, to faint
 Masw, Maswy *a*, fluttering; wanton
 sportive; soft; light; languishing
 Maswedd *n*, languor; levity; wantonness
 Masweddiad *n*, wantoning
 Masweddol *a*, languishing; wanton
 Masweddu *v*, to languish; to wanton

Mat -iau *n*, mat, plaited work
 Maten, matau *nf*=Batingen
 Mater -ion *n*, matter, subject
 Matog -au *nf*, mattock, hoe
 Matras -au *n*, mattress; matting
 Matrasi *v*, to form a mattress
 Math -au *n*, sort, kind
 Mathr *n*, strew, spread
 Mathrach, Mathriad *n*, trampling down
 Mathru *v*, to trample down, to tread
 Mau *pr*, my, my own. Mau fi, my own
 Maw *a*, expanding; indulgent
 Mawaid, eidiau *nf*, both hands full
 Mawl *n*, praise, worship
 Mawlhau *v*, to praise, to extol
 Mawn *cn* (-en *nf*), peat, turf
 Mawnbwll, byllau *n*, peat-pit
 Mawndir -oedd *n*, peat land
 Mawnog -ydd *nf*, peat pit: *a*, having
 Mawr *a*, great, large, big [peat
 Mawrair, eiriau *n*, boasting word
 Mawrdeg *a*, magnificent, grand
 Mawrder, Mawdrda *n*, greatness
 Mawrdda *n*, great good; welcome
 Mawrddrwg, ddrygau *n*, great evil
 Mawredd *n*, greatness, grandeur, ma-
 Mawreddiad *n*, magnifying [jesty
 Mawreddog, Mawreddus *a*, magnificent,
 grand, majestic
 Mawreddu *v*, to magnify, to exalt
 Mawrfaith *a*, far-extending
 Mawrfalch *a*, greatly proud
 Mawrfryd *n*, magnanimity [mous
 Mawrfrydig, Mawrfrydus *a*, magnani-
 Mawrfrydu *v*, to grow magnanimous
 Mawrhau *v*, to magnify, to enlarge
 Mawrhydi *n*, majesty
 Mawrhydig *a*, majestic, grand
 Mawrio *v*, to magnify, to enlarge
 Mawrth *n*, Mars; March. Dydd Mawrth,
 Tuesday. Mawrth Ynyd, Shrove
 Tuesday. Mis Mawrth, the month of
 Mawrwerth *n*, preciousness [March
 Mawrwyth *a*, magnificent, gorgeous,
 Mawrygiad *n*, magnifying [grand
 Mawrygol *a*, magnificent
 Mawrygu *v*, to magnify
 Mawrygwr, wyr *n*, magnifier
 Maws *n*, delight, melody
 Maws *a*, pleasant, grateful
 Mawsedd *n*, delectableness
 Mawsiant *n*, delectation
 Mawsu *v*, to delight, to gratify
 Me *pr*, he, him=Fe
 Me *ad*=E, Fe
 Mebai *cn*, infant, youth
 Mebain *a*, youthful, juvenile

Mebaint *n*, youthfulness
 Mebin *a*, infantile, youthful
 Mebyd *n*, infancy, childhood
 Mebydd -ion *n*, bachelor
 Mebyn *n*, male infant
 Mechdeyrn -edd *n*, viceroy, regent; lord
 Mechni, ion *n*, surety, bail
 Mechniaeth *n*, suretyship
 Mechniaethu *v*, to act as bail
 Mechniwr, wyr, Mechniyydd -ion *n*,
 surety, bail [middle
 Med *nf*, what is extended or full; centre;
 Med *pr*, to, unto; to the; as far as
 Medel -au *nf*, reaping; reaping party
 Medelwas, weision, Medelwr, wyr *n*,
 reaper
 Medi *n*, reaping; the month of Septem-
 ber: *v*, to reap, to cut corn
 Medr *n*, skill to effect, knowledge
 Medraeth *nf*, expertness, skill
 Medrawd *n*, accomplishment
 Medrol *a*, accomplishing
 Medroldeb *n*, capability
 Medroli *v*, to render capable
 Medru *v*, to exert skill; to know how
 to do; to be able; to aim. Medraf, I can
 Medrus *a*, able to effect, expert; skilful
 Medrusedd, Medrusrwydd *n*, expertness
 Medryd *v*, to be able to do; to aim
 Medd *n*, centre of motion; what causes
 a turning; utterance; mead; what is
 possessed
 Medd *v* (*defective*), says
 Meddal *a*, soft, mollient, tender
 Meddalai *nc*, what softens; mallows
 Meddaller, Meddalwch *n*, softness; mild-
 ness [mollify
 Meddalhau, Meddalu *v*, to soften, to
 Meddedigaeth *nf*, possession
 Meddedigol *a*, possessory
 Meddf *a*, soft, mild, mollient
 Meddfu *v*, to become mild
 Meddiannedigaeth *nf*, possession
 Meddiannedigol *a*, possessory
 Meddiannol *a*, possessing, possessive
 Meddiannu *v*, to possess, to own
 Meddiannwr, wyr, Meddiannydd -ion *n*,
 possessor; owner
 Meddiant, iannau *n*, possession
 Meddlys *cn*, intoxicating herbs
 Meddu *v*, to possess; to be able
 Meddw *a*, drunk, intoxicated. Medd-
 won, drunkards, drunken persons
 Meddwad *n*, intoxicating
 Meddwdod *n*, drunkenness, intoxication
 Meddwi *v*, to intoxicate
 Meddwl, yllau *n*, thought, mind

- Meddwl *v*, to think, to mind; to intend
 Meddwol *a*, intoxicating
 Meddwyn *n*, drunkard
 Meddyd *v*, to say, to express
 Meddyg -on *n*, doctor, physician
 Meddyges -au *nf*, doctress; violet
 Meddygfys -edd *n*, ring finger
 Meddygiad *n*, doctoring
 Meddygin *a*, curative, medicinal
 Meddyginiaeth *nf*, medicine; physic
 Meddyginiaethol *a*, medicinal, belonging to healing
 Meddyginiaethu *v*, to cure, to remedy
 Meddyglyn -oedd *n*, hydromel; mead
 Meddygol *a*, medicinal
 Meddygu *v*, to doctor, to heal, to cure
 Meddygyn *n*, what heals; the violet
 Meddylddrych -au *n*, idea
 Meddyleg *nf*, mental philosophy
 Meddylfryd *n*, affection
 Meddylgar *a*, mindful, musing
 Meddyliad *n*, thinking
 Meddylio, Meddylied *v*, to mind, to think
 Meddyliol *a*, mental, intellectual
 Meddylrith -iau *n*, idea
 Mefl -au *n*, disgrace, scandal
 Mefsthiant *n*, disgraceful defect
 Mefhau *v*, to pollute; to disgrace
 Mefhiad *n*, polluting; disgracing
 Meflu *v*, to pollute; to disgrace
 Mefus *np* (-en *nf*), strawberries
 Meg *nf*, utterance, expression; fetter
 Megai, eion *cn*, the glow-worm
 Megiad *n*, utterance, expression
 Megidydd -ion *n*, one who nourishes
 Megin -au *nf*, pair of bellows
 Megino *v*, to work bellows; to blow
 Megyn *n*, nursing
 Megys *c*, as, so as, like as
 Mehefin *n*, the month of June
 Mehin *n*, fat, fat flesh, grease
 Mehinen *nf*, leaf of fat
 Mehino *v*, to become greasy
 Mehinog *a*, having grease
 Meia *v*, to take the field
 Meiad *n*, taking the field
 Meibionain, Meibionos *np*, little children
 Meichai, eion *nc*, surety, bail
 Meichio *v*, to bail, to be bail or surety
 Meichiog *a*, having surety [lane
 Meidr -on *n*, measure, rule; limit: *nf*;
 Meio *v*, to make a campaign
 Meidradydd, Meidratur, -on *n*, metre
 Meidraeth *nf*, measurement
 Meidriad, iaid *n*, one who is able to effect or accomplish
 Meidro *v*, to limit, to mete
 Meidrofydd -ion *n*, geometrician
 Meidrofyddiaeth *nf*, geometry
 Meidrofyddol *a*, geometrical [hending
 Meidrol *a*, limitable, finite, comprehensive
 Meidroldeb *n*, comprehensiveness, capacity, finiteness
 Meidroli *v*, to bring within measure
 Meidroniaeth *nf*, geometry
 Meidyn *n*, point: moment=Meityn
 Meiddiad *n*, curdling
 Meiddion *np*, curds and whey
 Meiddioni *v*, to turn to curds
 Meiddlyd *a*, wheyey, curdled
 Meiddlyn -oedd *n*, whey drink
 Meiddog *a*, abounding with whey
 Meifon *np* (-en *nf*), raspberries=Mafor
 Meigen -au *nf*, recess, nook
 Meigiad *n*, turning suddenly; happening
 Meigro *v*, to startle, to start
 Meigryn *n*, startle; vertigo
 Meilaf, eidiau *nf*, bowlful
 Meiliannu *v*, to uphold
 Meiliant *n*, upholding
 Meilierydd -ion *n*, the skylark
 Meilio *v*, to hold up; to put in a bowl to raise with a bowl
 Meiliorn *n*, transgression
 Meiliorni *v*, to transgress
 Meilon *np*, powder, flour [come dus
 Meiloni *v*, to reduce to powder; to be
 Meilwn, ynau *n*, the small of the leg
 Meilyn -au *n*, loop, eye
 Meilyndorch, dyrch *nf*, sashoon
 Meillion *np* (-en *nf*), clover, trefoil
 Meillioni *v*, to yield trefoil
 Meillionog *a*, having trefoil or clover
 Meincio *v*, to fix benches
 Meinder *n*, exility, fineness
 Meindwf *a*, of slender growth
 Meinfor -oedd *n*, narrow sea, strait
 Meingan *nf*, delicate fair one
 Meinhau *v*, to make fine or slender
 Meinales *nf*, delicate thing
 Meinin *a*, of stone, stony
 Meinir *nf*, one of delicate growth
 Meinnlais *n*, shrill voice; treble (in music)
 Meinnlais *a*, shrill-voiced; fine-toned
 Meinnlin *n*, fine linen
 Meinoles *nf*, delicate thing
 Meinus *a*, delicate, nice, fine
 Meinwar *a*, delicate and gentle
 Meinwedd *nf*, delicate aspect
 Meinwen *nf*, one delicately fair
 Meinwyr *a*, delicately chaste
 Meinyr *n*, lump of stone
 Meipen, maip *nf*, turnip
 Meiriol *a*, dissolving, thawing

Meiriolad <i>n</i> , thawing	Melyn <i>am</i> , yellow: <i>f</i> melen: <i>n</i> , yellow.
Meirioli <i>v</i> , to dissolve, to thaw	Melyn yr eithin, yellowhammer.
Meirion <i>n</i> , tender: dairyman	Melyn wy, the yolk of an egg
Meiriones -au <i>nf</i> , dairymaid; mistress	Melynder, Melyndra <i>n</i> , yellowness
Meirioni <i>n</i> , superintendence	Melynddu <i>a</i> , tawny
Meirwys -od <i>nf</i> , the ousel	Melynell <i>nf</i> , yellow hue
Meirydd -ion <i>n</i> , steward; mayor	Melynfaen <i>n</i> , brimstone, sulphur
Meis <i>c</i> =Megvs	Melyngoch <i>a</i> , yellow red, orange
Meisgyn -od <i>n</i> , moth	Melyni <i>n</i> , yellowness; jaundice
Meisio <i>v</i> , to devise, to invent	Melynlas <i>a</i> , yellowish blue, greenish
Meisiol <i>a</i> , devising, inventive [master	Melynllwyd <i>a</i> , yellowish brown
Meistr -iaid -i, Meistrad -oedd <i>n</i> , lord,	Melynllys <i>n</i> , the celandine
Meistres -au -i -od <i>nf</i> , mistress	Melynog -ion <i>n</i> , mulatto; linnet
Meistresan -od <i>nf</i> , miss; damsel	Melynu <i>v</i> , to make yellow
Meistrol <i>a</i> , masterly, master	Melynwyr <i>n</i> , the yolk of an egg
Meistrolaeth <i>nf</i> , mastery	Melynwyr <i>n</i> , yellowish white
Meistrolaethu <i>v</i> , to get the mastery	Melli, Mellni <i>n</i> , insipidity; blight
Meistrolaidd <i>a</i> , masterly	Mellt <i>np</i> (-en <i>nf</i>), lightnings, thunder-
Meistrolu <i>v</i> , to sway as master	Melltteniad <i>n</i> , flashing lightning [bolts
Meityn <i>n</i> , point, space; moment. Er	Melltenu <i>v</i> , to flash lightning
ys meityn, good while since	Melltigaid, Melltigedig <i>a</i> , -accursed,
Meithdra, Meithni <i>n</i> , tediousness	Melltig <i>v</i> , to curse [cursed
Meithio <i>v</i> , to make tedious	Melltith -ion <i>nf</i> , curse, malediction
Meithiw <i>a</i> , extensive, tedious	Melltithio <i>v</i> , to curse
Meithrin -ion <i>n</i> , nurture, nursing	Melltithiol <i>a</i> , blasphemous
Meithrin <i>v</i> , to nourish, to nurture	Melltithiwr, wyr <i>n</i> , curser, blasphemer
Meithrinfa -oedd <i>nf</i> , seminary, nursery	Melltog <i>a</i> , full of lightning
Meithriniad <i>n</i> , nurturing	Memrwn, rymau <i>n</i> , parchment; vellum
Mêl <i>n</i> , honey. Dil mêl, honeycomb	Mên <i>n</i> , active principle
Mela <i>v</i> , to gather honey	Men -i <i>nf</i> , wain, cart
Melawd <i>n</i> , sweetness. Melodion, melo-	Menaid, eidiau <i>nf</i> , cart load
Meldardd <i>a</i> , mellifluous [dies	Menestr -i <i>n</i> , cup-bearer
Melen <i>af</i> , yellow; tawny: <i>m</i> melyn	Menestru <i>v</i> , to serve, to wait
Melengu <i>nf</i> , the woad	Meni <i>n</i> , carting, cartage
Melenog <i>nf</i> , linnet	Meniad <i>n</i> , carrying in a cart
Melenydd <i>nf</i> , the hawk-weed	Mensaer, seiri <i>n</i> , cartwright
Melfed <i>n</i> , velvet; gloss	Mentyn <i>n</i> , thin small lip
Melfoch <i>np</i> (-yn <i>n</i>), honey swine, bears	Menu <i>v</i> , to impress
Melgawod -au -ydd <i>nf</i> , the honey-dew	Menw <i>n</i> , intellect, mind
Melged -ion <i>nf</i> , tribute of honey	Menwedig <i>a</i> , intellectual; blessed
Melgorn, gyrn <i>n</i> , cell of honeycomb	Menwi <i>v</i> , to make intellectual
Melin -au <i>nf</i> , mill. Melin eithin,	Menwin, Menwol <i>a</i> , intelligent
gorse machine	Menwyd <i>n</i> , intellect; blessedness
Melina <i>v</i> , to go to mill	Menwydedd <i>n</i> , intellectualness, state of
Melino <i>v</i> , to grind in a mill	happiness
Melinydd -ion <i>n</i> , miller	Menwydig <i>a</i> , intelligent; blessed
Melog <i>a</i> , having honey: <i>nf</i> , honeysuckle	Menwydo <i>v</i> , to render intellectual
Melus <i>a</i> , sweet	Menwydol, Menwydus <i>a</i> , intelligent
Melusder, Melusdra <i>n</i> , sweetness	Menwyn <i>n</i> , talent, skill
Melusianu <i>v</i> , to dulcify, to sweeten	Menyd <i>ad</i> , to the place where
Melusiant <i>n</i> , dulcification	Menyn <i>n</i> , small spot
Melusig <i>a</i> , fond of sweets	Menynu <i>v</i> , to imprint, to dot
Meluso, Melusu <i>v</i> , to make as honey; to	Menyw -od -aid <i>nf</i> , woman=Benyw
Melusol <i>a</i> , sweetening [sweeten	Mer <i>n</i> , what is dropped off or parted;
Melwioges <i>nf</i> , snail	particle; drop; what is still; what is
Melwlith <i>n</i> , the honey-dew	Mer -ion <i>n</i> , marrow [received
Melyen <i>nf</i> , snail	Meraidd <i>a</i> , like marrow

Merch -ed *nf*, girl, daughter, woman
 Merchaid *a*, feminine, female
 Merchedd *n*, womanhood [Wednesday
 Mercher *n*, Mercury. Dydd Mercher,
 Mercheta *v*, to go a wenching
 Merchetach, Merchetos *np*, mean or
 silly young women
 Merchetwr, wyr *n*, wench
 Merchin *a*, towering, rising
 Merchyn *n*, little horse
 Merddrain *np*, dog briars
 Merddwfr, ddyfroedd, Merddwr *n*, stag-
 Mered *n*, drop [nant water
 Meredig *a*, stupid; stupified; flat, tor-
 pid, dull
 Meriddio *v*, to become marrow
 Merf *a*, insipid, tasteless, flat
 Merfdra *n*, insipidity, flatness
 Merfu *v*, to become insipid
 Merhelyg *np* (-en *nf*), yellow willows
 Meriad *n*, dropping down
 Merin -iau *n*, dropping, trickling, effusion
 Merino *v*, to fall in drops
 Merinol *a*, dropping, distilling
 Merion *np*, droppings, drippings
 Merl -od, Merlyn -od *n*, pony, nag: *f*
 Merllyd *a*, insipid, tasteless [merlen
 Merllyn -au *n*, stagnant pool
 Merllys -iau *n*, asparagus
 Merog *a*, having marrow
 Merol *a*, dropping, distilling
 Merolaeth *nf*, flatness; mustiness
 Meroli *v*, to grow flat; to damp
 Meronen *nf*, tail; trail
 Merth, Merthi *n*, exhausted state
 Merthu *v*, to exhaust, to wear out
 Merthyr -on -i *n*, martyr
 Merthyaeth *nf*, martyrology [tyrdom
 Merthyrdod *n*, Merthyrolaeth *nf*, mar-
 Merthyru *v*, to martyr; to tear, to rack
 Meru *v*, to droop; to drop
 Merw *a*, flaccid; flat; insipid
 Merwin, Merwindod, Merwinedd *n*, tor-
 pidity, numbness
 Merwinad, Merwinawd *n*, benumbing
 Merwino *v*, to benumb
 Merwydd *np* (-en *nf*), mulberry-trees
 Merwys -od *n*, ouzel; blackbird
 Merydd *n*, what is flaccid or sluggish;
 plash; sluggard; sea sedge
 Meryn *n*, drop, particle
 Merysnydd *np* (-en *nf*), medlar-trees
 Meryw *cn*, the juniper
 Mes *np* (-en *nf*), acorns
 Mesa *v*, to gather acorns
 Mesfaint, freintiau *nf*, Mesobr *n*, pan-
 Mesglyn *n*, shell, hull [nage

Mesig *a*, that may be chewed
 Mesigo *v*, to masticate, to chew
 Mest *n*, portion of food
 Mesur -au *n*, measure; rule; metre
 Mesur, Mesuro *v*, to allot a share; to
 measure, to mete
 Mesuredigaeth *nf*, measurement
 Measureg *nf*, mensuration
 Mesuriaeth *nf*, mensuration
 Mesuriant *n*, measurement
 Mesurydd -ion *n*, measurer
 Mesyryd *n*, autumn
 Metel *nf* & *n*, metal; mettle
 Metelu *v*, to turn to metal
 Metelydd -ion *n*, metallurgist
 Metelyddiaeth *nf*, metallurgy
 Meth -ion *n*, miss; abortion
 Methdal -ion *n*, nonpayment, default
 Methedigaeth *nf*, failure; error
 Methenw -au *n*, misnomer
 Methiad *n*, failing, missing
 Methiannu *v*, to become failing
 Methiannus *a*, of a fallible nature
 Methiant *n*, failure, decay
 Methineb *n*, failure, missing
 Methledd *n*, embarrassment
 Methlu *v*, to entangle [perish
 Methu *v*, to fail, to miss; to decay, to
 Methwr, wyr *n*, failer, misser
 Meudwy -aid -od *n*, hermit
 Meudwyaeth *nf*, hermit's life
 Meudwyes -au *nf*, hermitess
 Meudwyfan, Meudwyfod, -au *nf*, hermi-
 Meudwyo *v*, to live a hermit [tage
 Menedd *n*, self-possession
 Mew *n*, mew, cat's cry
 Mewiad *n*, mewling
 Mewian, Mewial *v*, to keep mewling
 Mewn *pr*, within, in
 Mewnol *a*, inward, internal
 Mewyd, Mewydedd *n*, idleness, laziness
 Mewyda *v*, to idle, to lounge
 Mewydus *a*, of an idle habit
 Mi *pr*, I, me
 Miar, Miaren, mieri *nf*, bramble, briar
 Mic -ion *nf*, hoot; spite, pique
 Micas *n*, sop, steeped bread
 Micio *v*, to hoot; to spite
 Micws *n*, spray or froth
 Mich *nf*, squeal, squeak
 Michdan *v*, to squeal
 Mid -iau *n*, shallow tub; list for combat
 Midiad *n*, hemming in
 Midlan -au *nf*, enclosed area or list
 Midd *n*, enclosed place or pit
 Middi *n*, pit in a river
 Mieri *np* (miaren *nf*), brambles, briars

Mierinllwyn -i *n*, bramble bush
 Mig -ion *nf*, hoot; spite, malice
 Migen -au *nf*, bog; fistulous ulcer
 Migiad *n*, hooting; spitting
 Mign -oedd *n*, bog, quagmire
 Mignen -i *nf*, bog, quagmire
 Mignio *v*, to become boggy
 Migus *a*, hooting; malicious
 Migusedd *n*, spitefulness
 Migwern -ydd *nf*, boggy meadow
 Migwrn, yrnau *n*, knuckle; the ankle
 Migwyn *n*, white moss on bogs
 Migymguddio *v*, to play hide and seek
 Migyrnog *a*, large knuckled
 Migyrnu *v*, to form a knuckle
 Mil -od *n*, animal, beast, brute
 Mil -oedd *nf*, thousand, 1000
 Milaid *a*, of an animal nature
 Milaidd *a*, like a beast; brutish
 Milain, einiaid *n*, brute; villain
 Milain *a*, brutish; cruel, fierce
 Milast, eist *nf*, greyhound bitch
 Milcerdd *n*, milleped
 Mildraeth *n*, zoology
 Mildraethawd *n*, zoological essay
 Milddail *nf*, the yarrow
 Miled *n*, wild animal
 Miled *n*, brutishness
 Mileiddio *v*, to brutalize
 Mileingar *a*, ferocious, fierce
 Mileinig *a*, brutish, ferocious
 Mileinio *v*, to grow fierce
 Milfed *a*, thousandth
 Milfedol *a*, millesimal
 Milfedran -au *nf*, thousandth part
 Milfeddyg -on *n*, veterinary surgeon
 Milfeddygol *a*, veterinary
 Milfil -oedd *nf*, million, 1,000,000
 Milflwydd *a*, millennial
 Milflwyddiant *n*, millennium
 Milfyd, Milfyw *nf*, the figwort
 Milgi, gwn *n*, the greyhound
 Milhanes *nf*, zoology
 Miliwn, iynau *nf*, million, 1,000,000
 Milionyn *n*, animalcule. Milionos, ani-
 malecules, animalcula
 Milfa, Milodfa, -oedd *nf*, menagerie
 Milodiaeth *nf*, zoology, zoography
 Milofydd -ion *n*, zoologist
 Milofyddiaeth *nf*, zoology
 Milplyg *a*, thousand fold
 Milred -ion *nf*, milleped
 Milrith -iau -ion *n*, foetus, embryo
 Milrym *n*, the woodsage
 Milwaith *ad*, thousand times
 Milwr, wyr, Milor -ion *n*, warrior
 Milwraidd *a*, warrior-like; military

Milwri *n*, warfare, hostility
 Milwriad, iaid *n*, colonel
 Milwriaeth *nf*, warfare
 Milwrio *v*, to carry on war
 Milwrus, Milwraidd *a*, warlike, militant
 Milwydd *n*, the camomile
 Milyn *n*, little animal
 Mill *cn* (-yn *n*, -ynen *nf*), the violet
 Milltir -oedd *nf*, mile
 Millyn *n*, violet
 Min -ion *n*, edge; brink; lip
 Mincoca *v*, to pop the lips
 Mincog *n*, pop of the lips
 Mindag *nf*, the lampas
 Mindlws *a*, fine-mouthed: *f* mindlos
 Mined *n*, edging, edge
 Minedd *n*, sharpness, the edge
 Minfel *n*, the herb yarrow
 Minfelus *a*, sweet-mouthed
 Minfin *a*, edge to edge, lip to lip
 Minflys *n*, daintiness of mouth
 Minflysig *a*, dainty-mouthed
 Minfwlch *n*, hare-lip
 Minfylchog *a*, hare-lipped
 Minffug *a*, of deceitful lip
 Mingam *a*, wry-mouthed
 Mingamiad *n*, turning a mouth
 Mingamu *v*, to make a grimace
 Mingrach *a*, scabby-mouthed
 Mingras *a*, saucy-mouthed
 Mingrwn *a*, of a round mouth
 Minial *v*, to move the lips
 Minialed *n*, motion of the lips
 Minio *v*, to edge, to sharpen
 Miniog *a*, having an edge, edged
 Minllym *a*, sharpe-edged; keen
 Minnau *pr*, me also; I, then
 Myntai *nf*, great number, company, host
 Miod *np*, fritters; manchets
 Mir *n*, what is fair; the visage: *a*, fair
 Mirach *n*, good quality, virtue
 Mirain *a*, of fair aspect, comely
 Mire *n*, the aspect or visage [beauty
 Mireindod, Mireinwch *n*, comeliness,
 Mireiniad, Miriad *n*, making comely,
 rendering comely
 Miriannu *v*, to render comely
 Miriant *n*, beauty of aspect
 Mis -oedd *n*, month. Mis yr afiaeth,
 the honey moon
 Misol *a*, monthly. Misolion, monthlies
 Misglen, misgl, misglod *nf*, muscle,
 kind of shell fish
 Misglwyf *n*, the menses
 Misglwyfus *a*, menstuous
 Misgwaith *n*, month's space
 Misryiad, iaid *n*, what is a month old

- Mit -iau *n*, shallow vessel
 Mo *pn*, it; him, he
 Mo *pr*, of, concerning, more of. Mo
 Moc *n*, mock, mimicry [honof, &c.
 Mocio *v*, to mock, to mimic
 Moch *np* (-yn *n*), swine, pigs, hogs
 Moch *a*, ready; swift; quick; early
 Mochaidd *a*, like swine, hoggish
 Mocheiddio *v*, to to grow hoggish
 Mochi *v*, to wallow as swine
 Mochyn, moch, *n*, pig, swine, hog
 Mochynaidd *a*, like a hog; nasty
 Mochyria *v*, to grunt
 Mod -au *n*, circle; turn; enclosure
 Modbren -au *n*, stirring-stick
 Modfedd -i *nf*, inch
 Modfeddu *v*, to mete an inch
 Modrwy -au *nf*, ring
 Modrwyfil -od *n*, lizard; eft
 Modrwyig, Modrwyen *nf*, annulet
 Modrwoy *v*, to form a ring
 Modrwyog *a*, in ringlets
 Modrwyol *a*, annulary; curly
 Modrwywr, wyr *n*, dealer in rings
 Modryb -edd *nf*, aunt; dame
 Modrydaf -au *n*, standard; stock of bees
 Modur -iaid *n*, protector, sovereign
 Modd -ion *n*, mode, form, way, means.
 Modau, moods (in grammar)
 Moddiant, iannau *n*, means; form
 Moddio *v*, to bring to a form
 Moddus *a*, mannerly; decent
 Moel -ydd *nf*, pile; conical hill
 Moel *a*, bare; bald; hornless; polled.
 Buwch foel, cow without horns
 Moelcen *nf*, bald pate
 Moelder, Moeledd *n*, bareness; baldness
 Moeldes *n*, clear sunshine
 Moeldesota, Moelystota *v*, to frisk from
 Moelddwrn, ddyrnau *n*, naked fist [heat
 Moelddyrnfedd *nf*, handbreath
 Moelffon, ffyn *nf*, spatula
 Moeli *v*, to pile; to make or become bald
 Moelni *n*, bareness; baldness
 Moelron -iaid *n*, sea calf, seal
 Moelyn *n*, bald-pated one
 Moes -au *nf*, civility, behaviour, manner
 Moesaddysg, Moesddysg *nf*, science of
 Moesog *a*, mannerly, courteous [ethics
 Moesol *a*, moral, ethical
 Moesolaeth *nf*, Moesoldeb *n*, morality
 Moesoli *v*, to become moral
 Moeth -au *n*, delicacy, nicety
 Moethen *nf*, dainty one
 Moethi *v*, to treat nicely
 Moethineb, Moethusdra *n*, blandishment
 Moethol, Moethus *a*, delicate, dainty
 Moethyn -ion *n*, luxurious person
 Mogfa *nf*, asthma
 Mogi *v*, to stifle; to smother
 Moi *v*, to throw out; to foal
 Mol *n*, concretion; gum
 Molach *n*, slight praise
 Molad *n*, commendation
 Moladwy *a*, commendable, praiseworthy
 Molafon *n*, porphyry
 Molaid *a*, full of particles
 Molawd *n*, commendation, praise
 Mold -iau *nf*, mold; *n*, knead
 Moldio *v*, to mould; to knead
 Moled -au *nf*, muffler; kerchief
 Moledde *n*, praise, eulogy; worship
 Molglafaidd *a*, gummy and heavy (for
 want of sleep)
 Moli *v*, praise; to adore
 Moliannol *a*, commendatory
 Moliannu *v*, to praise, to laud
 Moliannus *a*, commendable, adorable
 Moliant *n*, praise, adoration
 Moloch *n*, tumult, uproar
 Molog *a*, full of humour; gummy. Y
 frech folog, the small pox
 Molud *n*, panegyric, eulogy
 Molwyn *n*, foam
 Moll *af*, sultry, close: *m* mwll
 Molliad *n*, strething round
 Mollt, myllt, Mollwyn -od *n*, mutton;
 Mon *nf*, what is isolated; point [wether
 Mones -od *nf*, sulky female
 Monig *a*, sulky, sullen
 Monoch *np* (-en *nf*), entrails, guts
 Monof *pr*, of me. See Mo
 Monwent -oedd -ydd -au *nf*, churchyard,
 &c.=Mynwent, &c. [wes, &c.
 Monwes -au *nf*, the bosom, &c.=Myn-
 Monyn *n*, sulky person: *f* mones
 Mop -iau, Mopa, Moppren -i *n*, mop
 Môr, moroedd, myr *n*, the sea
 Mor -oedd *n*, what moves; time
 Mor *ad*, how, so, as; how much
 Mora *n*, motion of the sea
 Morach *n*, emotion; joy
 Moradar *np*, sea fowls
 Moran -edd *n*, whale
 Morawd *n*, seafaring, voyage
 Morben -au *n*, promontory
 Morbryf -ed *n*, sea animal
 Morbysg -od *cn*, sea fish
 Morchwain, chwanen *np*, insects on the
 sea shore, sand-hoppers
 Mordaith, deithiau *nf*, voyage
 Mordir -oedd *n*, maritime land
 Mordon, ddonau *nf*, sea breaker
 Mordrai *n*, ebb of the sea

Mordwy -on *n*, seafaring
 Mordwyaeth *nf*, navigation
 Mordwyn -au *n*, ant hill
 Mordwyo *v*, to go by sea
 Mordwyol *a*, seafaring; sailing
 Mordwys *n*, waving corn
 Mordwywr, wyr *n*, mariner
 Mordwydydd *n*, sweet-gale
 Mordwyys *cn*, hart's-tongue seaweed
 Morddanadl *np*, horehound [graphy
 Morddarluniad, Morddyluniad *n*, hydro-
 Morddraenog -od *n*, the sea urchin, e-
 Morddwr *n*, estuary of the sea [chinus
 Morddwyd -ydd *nf*, the thigh
 Moreb -ion *n*, ebb tide of the sea
 Moreryr -od *n*, ospray
 Morfa, fëydd *n*, sea brink; marsh
 Morfalwen, falwod *nf*, sea snail
 Morfan -au *n*, sea shore, strand
 Morfar *n*, rage of the sea
 Morfarch, feirch *n*, sea horse; whale
 Morfil -od *n*, sea animal, whale
 Morfin -ion *n*, sea brink
 Morflaidd, fleiddiau *n*, shark
 Morfochyn *n*, grampus; porpoise
 Morforwyn -ion *nf*, mermaid
 Morfran, frain *nf*, cormorant
 Morfrwyn *np* (-en *nf*), sea rushes
 Morfuwch -od *nf*, walrus, morse, manatee
 Morgad -au *nf*, sea fight
 Morgaine, geinciau *nf*, arm or branch
 of the sea, gulf
 Morgamlas -au *nf*, estuary
 Morgant *n*, sea brink
 Morgaseg, gesyg *nf*, sea breaker
 Morgath -od *nf*, skate, ray
 Morgelyn *np* (-en *nf*), the eryngo
 Morgerwyn -i *nf*, sea gulf
 Morgi, gwn *n*, dog fish; shark
 Morgranc -od *n*, crab fish
 Morgrug *np* (-yn *n*), ants
 Morgudyn *n*, the polypus [fish
 Morgylllell, yll *nf*, the calamary, cuttle-
 Morgymmlawdd *n*, sea raging
 Morhaig, heigiau *nf*, shoal of sea fish
 Morhedydd *n*, sea lark
 Morhesg *np*, the sea sedge
 Morhocys *np*, marsh mallows
 Morhwhch, bychod *nf*, grampus
 Morio *v*, to live at sea; to sail
 Morionen, morion *nf*, ant, emmet
 Moriwr, wyr *n*, seaman, sailor
 Morladrad -au *n*, piracy
 Morlan -au *nf*, sea brink, beach
 Morlas *n*, sea-green colour: *a*, sea-green
 Morleidr, ladron *n*, pirate, corsair
 Morlen -i, Morlun -iau *n*, chart

Morlo -i *n*, sea calf, seal
 Morlwh *n*, sea spray
 Morlwyau *np*, scurvy grass
 Morlyffant, aint *n*, the frog fish
 Morlyswen -od *nf*, conger eel
 Mornant, nentydd *n*, sea inlet [serpent
 Morneidr, nadroedd *nf*, sea snake, sea
 Mornodwydd -au *nf*, needle fish
 Moron *np* (-yn *nf*), carrots
 Morsarff, seirff *nf*, sea serpent
 Mortais, teisiau *nf*, mortise
 Morthwyl -ion *n*, hammer
 Morthwyllo *v*, to hammer, to beat
 Morwaneg -au *nf*, sea wave
 Morwennol -iaid *nf*, sea swallow
 Morwerydd *n*, the sea shore
 Morwiail *np*, grass wrack
 Morwiber -od *nf*, the aquatic viper
 Morwr, wyr *n*, sailor, mariner
 Morwriaeth *nf*, seamanship, navigation
 Morwyf -ion *n*, bubble
 Morwyn -ion *nf*, maid, virgin
 Morwynaidd, Morwynain *a*, maidenly,
 Morwyndod *n*, virginity [virgin
 Morwynig *nf*, little maid
 Morwynol *a*, of a virgin [maid
 Morwynwraig, wreigedd *nf*, betrothed
 Morwys *np*, bubbles, bubbings
 Morwysiad, iaid *n*, bubbling
 Mory *nf*, morrow, to-morrow
 Moryd -au *nf*, inlet of sea water
 Morymdaith, deithiau *nf*, voyage
 Mu -on *nf*, bulk, mass
 Much *n*, sable, gloom
 Muchiad *n*, growing sable
 Muchudd *n*, jet black; jet
 Mud *n*, remove; mew
 Mud *a*, dumb, mute, speechless
 Mudai, eion *nc*, remover, mover
 Mudallu -oedd *n*, mechanical power
 Mudan -od *n*, mute, dumb one [ness
 Mudaniaeth *nf*, mute state, speechless-
 Mudanes -od, Mudes -od *nf*, female mute
 Mudfa -oedd, fëydd *nf*, removal
 Mudiad, -iau *n*, removing, movement
 Mudliw *n*, motley colour
 Mudo *v*, to remove, to move
 Mudol *a*, moving, movable
 Mudsain, seiniaid *nf*, mute letter
 Mudw *n*, what is on the move
 Mudwg *n*, state of removing
 Mul -od *n*, mule
 Mul *a*, bashful, modest, simple
 Muldra *n*, bashfulness
 Mules -au *nf*, she-mule
 Mulfran, frain *nf*, cormorant
 Mulyn *n*, little mule

Mun -au *nf*, what forms; hand
 Munaid, eidiau *nf*, handful
 Muned *nf*, epithet for a hand
 Muneidio *v*, to give handfuls
 Muner -oedd *n*, upholder, director
 Munerawd *n*, maintenance
 Muneru *v*, to uphold; to rule
 Munud -iau *n*, gesture; nod
 Munudio *v*, to make gestures
 Mur -iau *n*, wall
 Mur *a*, firm, fixed, established
 Murdd *n*, foundation, base
 Murddyn -od *n*, shell of a building; ruins
 Murio *v*, to fix; to wall [walls]
 Muriwr, wyr *n*, wall-builder; maker of
 Murlysiau *np* (ieuy *n*), pelitory of the wall
 Murndwrn *n*, murder; hidden murder
 Murnio *v*, to murder; to harm
 Murniol *a*, annoying, harming [assassin]
 Murniwr, wyr *n*, one who lies in wait;
 Mursen -od *nf*, coquette; prude
 Mursendod *n*, coquetry, prudery
 Mursenu *v*, to act the coquette
 Mursyn -od *n*, coxcomb, fop
 Murwull *n*, wallflower; gillyflower
 Musgrell *a*, slow; sluggish
 Musgrelli, Musgrellni *n*, helplessness
 Mswan *nc*, cloud of fog
 Mwci, iod *n*, fog; sprite
 Mwch *a*, hasty, quick, swift=Möch
 Mwchio *v*, to hasten; to be quick
 Mwchliad *n*, jumbling
 Mwd, mydau *n*, arch, ceiling
 Mwdran *n*, washbrew; gruel
 Mwdwl, mydylan *n*, stack, cock
 Mwdd, myddi *n*, arch, vault; luck
 Mwg *n*, smoke, fume
 Mwgan *n*, cloud of smoke
 Mwgwd, mygydau *n*, blind, mask. — y
 dall, — yr ieir, blind man's buff
 Mwn, myngau *n*, mane
 Mwnghial *v*, to speak gutturally
 Mwnghial *n*, muttering
 Mwl, mwld *n*, concretion, lump
 Mwl *n*, chaff and broken straw on a
 floor, after threshing
 Mwlwch, Mwlwg *n*, refuse, sweepings
 Mwill *am*, close, warm, sultry: *f* moll
 Mwn, mynau *n*, neck
 Mwn *n*, particle; mine, ore
 Mwnai *cn*, money, coin
 Mwndill -iau *nf*, spatule; stirrer
 Mwndlws, dlysau *n*, neck ornament
 Mwndorch, dyrch *nf*, neck collar
 Mwndwll, dyllau *n*, shaft (of a mine)
 Mwnghlawdd, gloddion *n*, mine

Mwnghloddio *v*, to mine
 Mwnofydd -ion *n*, mineralogist
 Mwnofyddiaeth *nf*, mineralogy
 Mwnnt, mynnau *n*, mound; mount; hun-
 dred thousand, 100,000
 Mwnwgl, mynygl, -au *n*, neck; swivel
 Mwnws *cn*, particles; dross
 Mwrl *n*, crumbling stone: *a*, crumbling
 Mwrlwch *n*, fog, vapour [warm]
 Mwrrn *n*, sultry weather: *a*, sultry, close,
 Mwrrndra *n*, sultriness
 Mwrrno *v*, to become sultry
 Mws *n*, what shoots out; effluvia: *a*, of
 strong scent, rank, stinking
 Mws *n*, moscus, musk
 Mwstardd *n*, mustard
 Mwswg, Mwswn *n*, moss
 Mwsvgl, Mwsogl *n*, moss
 Mwth *a*, rapid, fleet, nimble
 Mwy *a*, additional; more; larger: *ad*
 Mwyach *a*, more: *ad*, more [more, again]
 Mwyad, Mwyhâd *n*, increasing, aug-
 menting, augmentation
 Mwyadu *v*, to augment, to increase
 Mwyadur -on *n*, microscope
 Mwyafiaeth *nf*, Mwyafiant *n*, majority
 Mwyafrif -au *n*, greater number, majority
 Mwyaid *np*, consecrated wafers
 Mwyalch -od, Mwyalchen *nf*, ousel,
 blackbird
 Mwyar *np*, clustered berries; black-
 Mwyara *v*, to gather berries [berries]
 Mwyaren, mwyar *nf*, single berry
 Mwyd *n*, what is soaked or steeped
 Mwydion *np* (-yn *n*), soft parts; crumbs:
 Mwydioni *v*, to become crumbly [pith]
 Mwydle -oedd *n*, the fetlock
 Mwydo *v*, to soak, to moisten [damping]
 Mwydol *a*, soaking, moistening, steeping
 Mwyedigaeth *nf*, augmentation
 Mwyedigo *v*, to augment
 Mwyeri *np*, briars, brambles
 Mwyfwy *ad*, more and more
 Mwygl *a*, tepid, warm, sultry
 Mwygledd *n*, tepidity; sultriness
 Mwyglen -od *nf*, wanton wench; harlot
 Mwyglo *v*, to warm; to grow sultry
 Mwyhan *v*, to augment, to enlarge
 Mwyll *a*, emollient, tender
 Mwyn *n*, enjoyment, use; sake. Ei
 mwyn, for the sake of, in order to
 Mwyn *a*, kind, gentle, mild
 Mwynaid *a*, tender, pleasing
 Mwynas -au *nf*, kindness, favour
 Mwynasu *v*, to do kindness
 Mwynder, Mwyneidd *n*, kindness, ten-
 Mwyneidd -dra *n*, tenderness

Mwneiddio *v*, to become kind, tender, or pleasing
 [derness
 Mwynen *nf*, pleasing or kind one
 Mwynfawr *a*, greatly courteous
 Mwynhâd *n*, enjoying, enjoyment
 Mwynhau *v*, to enjoy, to possess
 Mwyniannu *v*, to enjoy
 Mwyniant, iannau *n*, enjoyment, use
 Mwynlan *a*, courteously fair
 Mwyryf -au *n*, greater number, majority
 Mwys -au *n*, what comprehends; what has double meaning; pun; ambiguity: *nf*, hamper; five score of herrings
 Mwys *a*, ambiguous; witty; elegant
 Mwysair, eiriau *n*, punning word, pun
 Mwyssel -i *n*, bushel
 Mwyth -au *n*, fever; ague. Mwythau, dainties; indulgence
 Mwythach *n*, pampered state
 Mwythedd, Mwythiant *n*, emolliency, softness, blandishment
 Mwythiad *n*, mollifying
 Mwythig *a*, puffed up, bloated
 Mwytho *v*, to puff; to mollify
 Mwythol *a*, emollient
 Mwythus *a*, sleek; delicate, nice
 Mwythusdra *n*, pampered state
 Mwythusiad *n*, pampering
 My *pr*, my. Inflected to **FY**. Fy hun, Fy hunan, myself, me
 Mychedyn -au *n*, sunbeam
 Mychiad, iaid *n*, swineherd
 Mychol *a*, of rapid motion
 Myd *n*, example, pattern
 Mydaidd *a*, like an arch, arched
 Mydedd *n*, archedness; curvature
 Mydiad *n*, cameration
 Mydr -au *n*, metre, verse
 Mydraeth *nf*, versification
 Mydrwr, wyr *n*, versifier
 Mydryddiaeth *nf*, versification
 Mydryddu, Mydru *v*, to versify
 Mydu *v*, to arch, to vault
 Mydum -iau *n*, gesture; mimicry
 Mydum *n*, aptitude; fluency
 Mydwal *a*, apt to proceed
 Mydwaledd *n*, fluent speech
 Mydylu *v*, to stack, to cock
 Myddi, iau *nf*, hogshead
 Myfi *pr*, I, me, myself
 Myfiaeth *nf*, egotism
 Myfinnau *pn*, I or me likewise
 Myfio *v*, to egotize
 Myfyr -ion *n*, muse, study
 Myfyr *a*, musing, pensive
 Myfyrdod, Myfyriad, Myfyriant *n*, Myfyriaeth *nf*, contemplation, cogitation

Myfyrdodol, Myfyrgar *a*, contemplative
 Myfyrgell -oedd *nf*, study
 Myfyriadol *a*, contemplative
 Myfyriannu *v*, to cogitate
 Myfyrio *v*, to contemplate, to study
 Myfyriol *a*, contemplative
 Myfyrioldeb *n*, contemplativeness
 Myfyriwr, wyr *n*, contemplator, speculator; student
 Myg *a*, holy, sacred, solemn; reverential; honoured, revered
 Myg -ion *n*, solemnity, sanctitude
 Mygawd *n*, suffocation
 Mygdarth *n*, vapour, fog; fumigation
 Mygdarthu *v*, to burn incense
 Myged -au *nf*, respect, reverence
 Myged *a*, respected, solemn
 Mygedorth -au *nf*, funeral pile
 Mygfa, fëydd *nf*, suffocation
 Mygfaen, feini *n*, brimstone
 Myglyd *a*, apt to smoke, smoky
 Myglys *n*, tobacco
 Mygod-darth *n*, exhalation
 Mygodfa -oedd *nf*, asthma
 Mygodorth *nf*, flatulency
 Mygol *a*, fumous, smoking
 Mygr, Mygrol *a*, majestic, glorious
 Mygredd *n*, grandeur, majesty
 Mygru *v*, to render majestic or grand
 Mygu *v*, to smoke; to stifle
 Myngen *nf*, the crest of a horse; mane
 Myngial *n*, guttural speaking
 Myngial, Myngialu *v*, to speak gutturally
 Mynglyd *a*, being of the throat
 Myngog *a*, having a mane
 Myhar *n*, male sheep, ram
 Myharan, heryn *n*, wether; ram
 Myldardd *n*, what is in grains; porphyry
 Myllu *v*, to grow sultry
 Mympwy -on *n*, opinion; humour; whim
 Mympwyaeth *nf*, opinionation
 Mympwyo *v*, to opine
 Mympwyol *a*, opinionative; whimsical
 Mymryn -au *n*, atom
 Myn -oedd *n*, will, desire, mind
 Myn -od *n*, kid, young goat
 Myn *pr*, by the will of, by
 Mynach -od, myneich *n*, monk; post
 Mynachaeth *nf*, monachism
 Mynachdy, dai *n*, monastery, convent
 Mynaches -au *nf*, nun, recluse
 Mynachlog -ydd *nf*, monastery, convent
 Mynachol *a*, monkish, monachal [recital
 Mynag -on, eig, egion *n* & *nf*, report,
 Mynan *nc*, young kid
 Mynas -au *nf*, menace, threat
 Mynawyd -au *n*, awl

Mynai, iau, Mynai -au <i>n</i> , hame, part of a horse collar	Mynyn <i>n</i> , young kid
Mynaiog <i>n</i> , heath, ling	Myr <i>a</i> , essential; pure; holy
Mynachddid -au <i>nf</i> , monastery	Myr <i>np</i> , seas (<i>s</i> môr); emmets
Myned <i>v</i> , to go, to set out	Myraeth <i>nf</i> , essence, purity
Mynedfa -oedd, fëydd <i>nf</i> , entrance; de-	Myrdwyn -au <i>n</i> , ant-hill
Mynediad <i>n</i> , going; departing [parture	Myrdd -oedd <i>n</i> , myriad, ten thousand, 10,000; infinity
Mynedwyl <i>n</i> , running water	Myrddiwn, ynnau <i>nf</i> , myriad; 100,000
Mynegadwy <i>a</i> , expressible	Myred <i>n</i> , what is essential
Mynegai, eion <i>nc</i> , index; exponent	Myredd <i>n</i> , essential state
Mynegair, eiriau <i>n</i> , concordance	Myriad <i>n</i> , making pure
Mynegfa -oedd <i>nf</i> , catalogue	Myrierid <i>np</i> (-en <i>nf</i>), pearls
Mynegfys -edd <i>n</i> , fore-finger	Myrion <i>np</i> (-en <i>nf</i>), ants, emmets
Mynegiadol <i>a</i> , declaratory	Myrindra <i>n</i> , sultriness
Mynegiaeth <i>nf</i> , recital	Myrion <i>v</i> , to become sultry [Coed myrt
Mynegiant <i>n</i> , declaration	Myrtwydd <i>np</i> (-en <i>nf</i>), myrtle-trees=
Myneginiaeth <i>nf</i> , expression [cative	Myrwydd <i>n</i> , delirium=Marwydd
Mynegol <i>a</i> , expressive, declaring; indi-	Myrydd <i>np</i> , sea-reed, sea-matweed
Mynegres -au -i <i>nf</i> , list, catalogue; index	Mysangu <i>v</i> , to trample
Mynegu <i>v</i> , to express, to relate, to de-	Mysg <i>n</i> , the middle, the midst. Ym
clare, to report, to inform	mysg, Ar fysg, I fysg, among
Myniant <i>n</i> , volition; willing	Mysgaidd <i>a</i> , compound; mixed
Myniar, ier <i>nf</i> , snipe	Mysgedd <i>n</i> , compound state
Mynogaeth <i>nf</i> , urbanity	Mysgi <i>n</i> , confusion, tumult
Mynor -ion <i>n</i> , marble	Mysgol <i>a</i> , compounding
Mynoren <i>nf</i> , a marble	Mysgu <i>v</i> , to mix, to mingle
Mynori <i>v</i> , to become marble	Mysorig <i>a</i> , yielding a stench
Mynta -oedd <i>n</i> , million, 1,000,000	Myswrn, ynnau <i>n</i> , edged instrument
Myntai, eioedd <i>nf</i> , multitude, host	Myswynog -au -ydd <i>nf</i> , farrow cow
Mynteio <i>v</i> , to congregate	Mysygan -au <i>nf</i> , soft expression
Myntumio <i>v</i> , to maintain	Mysygandod <i>n</i> , soft speech; indulgence
Mynu <i>v</i> , to exercise the will; to attain;	Mysyganu <i>v</i> , to talk fondly
to seek; to will	Mysyglu <i>v</i> , to gather moss
Mynud -iau <i>n</i> , what is courteous	Mythdra <i>n</i> , swiftness, velocity
Mynud <i>a</i> , courteous; social	Mythl -ion <i>n</i> , infected state; canker
Mynudedd <i>n</i> , courteousness	Mythliad <i>n</i> , cankering
Mynudyn <i>n</i> , deportment	Mythlu <i>v</i> , to pervade; to canker
Mynw <i>n</i> , person, body	Mythu <i>v</i> , to give swiftness
Mynwair, weir <i>nf</i> , harness collar	Myw -ion <i>n</i> , what has activity; ant
Mywed <i>nf</i> , fellowship, society	Mywion <i>np</i> (yn <i>n</i> , -en <i>nf</i>), ants, emmets
Mynwen -au <i>nf</i> , sepulchre	Mywyn, Mywynt <i>n</i> , pith
Mynwennol <i>a</i> , monumental	Mywynog <i>a</i> , having pith
Mynwent -au -ydd -i <i>nf</i> , churchyard;	
Mynwes -au <i>nf</i> , the bosom [sepulchre	
Mynwesol <i>a</i> , of the bosom. Cyfaill	
mynwesol, bosom friend	
Mynwesu <i>v</i> , to bosom, to put in the	
bosom; to embrace, to cherish	
Mynych <i>a</i> , frequent, often	
Mynychiad <i>n</i> , frequenting; repetition	
Mynychu <i>v</i> , to frequent; to repeat	
Mynydd -au, Mynyddyn <i>n</i> & <i>nf</i> , minute;	
moment, instant	
Mynydd -oedd -au <i>n</i> , mountain	
Mynyddig, Mynyddog <i>a</i> , mountainous	
Mynyglog <i>nf</i> , the quinsy	
Mynyglwisg -oedd <i>nf</i> , neckcloth	

N.

NA *c*, nor, neither; than: *ad*, no; not; that not. Na ddo, no, not done, not happened; I did not

Nabl -au *n*, psaltery

Nabod *n*, cognizance [acquainted

Nabod *v*, to know, to recognize, to get

Nabodaeth *nf*, cognizance [nizance

Nabodiad, Nabyddiad, *n*, knowing, cog-

Nabyddu *v*, to recognize, to know

Nac *ad*, no, not; *c*, nor, neither. Nac

oes, there is not

Naca *v*, to make a denial

Nacâd *n*, refusal, denial
 Nacaol *a*, refusing; negative
 Naciâu *v*, to refuse, to deny
 Nad -au *nf*, shrill cry; clamour
 Nad, Na, Nas *ad*, not, that not
 Nadael *v*, to hinder, to stop
 Nadiad *n*, hindering
 Nadu *v*, to cry out, to howl
 Nadd -ion *n*, what is wrought or chipped
 Naddol *a*, hewing, chipping
 Naddial *v*, to keep chipping
 Naddiant *n*, Naddiaeth *nf*, wrought state
 Naddon *np*, chippings; lint
 Naddu *v*, to hew, to chip, to cut
 Naf, neifion *n*, creator, Lord
 Nafiad *n*, operation
 Nag *n*, negative; denial: *c*, than. Nag *e*,
 not that, not so; no, nay
 Nagu *v*, to deny; to hinder
 Nai, neiaint *n*, nephew
 Naid, neidiau *nf*, jump; refuge
 Naill *a*, one or other, one: *c*, either, other
 Nain, neiniau, neinoedd *nf*, grandmother
 Nais, neisiau *n*, band, tie
 Nais *a*, nice, fine, delicate
 Naith, neithion *n*, what is passed; troth
 Nam -au *n*, mark, maim, fault; exception
 Nam, Named *pr*, but, since, except
 Namu *v*, to blemish; to except
 Namyn *n*, exception: *pr*, except, but
 Nan *ad*, now; well; yes; what
 Nant, nentydd, nannau *n*, brook: dingle;
 Nar -edd *n*, dwarf; puny thing [ravine
 Nareiddio *v*, to become dwarfish
 Naru *v*, to become a dwarf
 Nas, Na, Nad *ad*, not, that not
 Natur -iau *nf*, nature
 Naturiaeth *nf*, nature [*n*, naturalist
 Naturiaethwr, wyr, Naturiaethydd -ion
 Naturiol *a*, natural
 Naw *n*, nine: *a*, nine, 9
 Nawd *nf*, nature; character
 Nawd *ad*, effectually, easily
 Nawdeg *a*, ninety = Deg a phedwar ugain
 Nawdd, noddau *n*, refuge, protection;
 patronage; support; sanction
 Nawddogaeth *nf*, patronage; protection
 Nawf, nofion *n*, swim; the swim or
 wind bladder of a fish
 Nawfed, Nawed *a*, ninth
 Nawn, nonau *n*, meridian, noon
 Nawdol *a*, meridional, noon [meridional
 Nawnu *v*, to uphold; to be noon, to be
 Naws -au *nf*, nature, disposition. Ni
 wn i naws, I know nothing
 Naws *a*, genial; kind; soft
 Nawsedd *n*, temperature

Nawseiddio *v*, to render genial, kind,
 or temperate
 Nawsiannol, Nawseiddiol *a*, tempera-
 Nawsiant *n*, temperament [mental
 Nawsineb *n*, temperament [ooze
 Nawsio *v*, to temper; to pervade; to
 Nawsol *a*, temperate, genial
 Nawsoldeb *n*, temperature
 Nawsoli *v*, to temper; to soften
 Nawswyllt *a*, of wild temper, passionate
 Nawter, Nawtur *nf*, nature, quality
 Ne *n*, state of going; hue
 Ne *c*, or, otherwise, either = Neu
 Nead *n*, opening to let out [body
 Neb, Nebawd *n*, nobody; somebody; any-
 Neb *a*, any; some; none
 Nebdyn, Nebun *n*, any person, any one;
 somebody; no person, nobody
 Neble *n*, any place; no place
 Nedd, nydd *nf*, what turns; dingle: *np*,
 Neddai, Neddyf *nf*, adze, tool [nits
 Neddair *nf*, grasp of the hand; adze
 Nef -oedd *nf*, heaven
 Nefol *a*, heavenly, celestial
 Nefoldeb *n*, heavenliness
 Nefolfryd, Nefolfrydig *a*, heavenly-
 Nefoli *v*, to become heavenly [minded
 Nefoliaeth *nf*, heavenly state
 Nefoliannu *v*, to celestify
 Nefoliant *n*, celestification
 Nefwy *n*, heavenly state
 Nefyd *n*, performance [not possible
 Neg -ion *n*, what is not open; what is
 Neges -au *nf*, errand, message
 Negesa, Negeseua *v*, to go on errands;
 to negotiate
 Negesai, eion *nc*, Negeseuwr, Negeswr,
 wyr, Negesydd -ion *n*, one who goes
 errands, messenger, errand-man; com-
 missionaire
 Negesiaeth *nf*, Negesiant *n*, commission
 Negesog *a*, having an errand: *nc*, mes-
 Negesol *a*, relating to errands [senger
 Negesyddiaeth *nf*, message; business of
 a messenger; business
 Negio *v*, to render impossible, to disable
 Negydd -ion *n*, denier, refuser; negative
 Negyddiad *n*, negation, denying
 Negyddol *a*, negative, refusing [negative
 Negyf -ion *n*, negation, denial, refusal;
 Neidio *v*, to leap; to jump; to throb
 Neidiol *a*, leaping; throbbing
 Neidr, nadroedd, nadredd *nf*, snake,
 adder. Gwas y neidr, the dragon-fly
 Neidrlllys *n*, snakewort
 Neidrwydd -au *n*, the temple
 Neifion *n*, creating powers; Neptune

Neigarwch *n*, nepotism
 Neillawr *ad*, at another time
 Neilldu *n*, other side, one side
 Neillduaeth *nf*, reservation
 Neillduedd *n*, separateness
 Neillduo *v*, to go aside; to put aside;
 to separate, to set apart
 Neillduol *a*, separate, distinct; particu-
 lar, peculiar, special. Cyfreithiau
 neillduol, by-laws
 Neillduolaeth *nf*, discrimination
 Neillduoldeb *n*, discriminateness
 Neillduoli *v*, to render distinct
 Neillio, Neilliogi *v*, to diversify
 Neilliogaeth *nf*, variation
 Neina *nf*, grandmamma
 Neirthiad *n*, strengthener
 Neisiad -au *n*, kerchief, handkerchief
 Neiso *v*, to trim up nicely
 Neitio *v*, to leap, to jump=Neidio.
 Neitiwr y gwair, grasshopper
 Neithdar *n*, nectar
 Neithdaraidd, Neithderin *a*, nectarean
 Neithio *v*, to complete; to confirm; to pass
 Neithiol *a*, past [feast, bidding
 Neithior -au *nf*, completion; marriage
 Neithiori *v*, to keep a marriage feast
 Neithr *pr*, except=Eithr
 Neithwyr *n*, the evening past, last night
 Nemawr *n*, few in number: *ad*, hardly,
 Nemo *pn-pr*, except of me [scarcely
 Nen -oedd *nf*, ceiling, vault; roof, top;
 the heavens; canopy. Nen ty, cock-
 loft, garret
 Nenawr, orau *nf*, upper story; garret
 Nenbren -i *n*, roof beam
 Nenfwd, fydan *n*, ceiling, arch
 Neniad *n*, ceiling, vaulting
 Neniari -oedd *nf*, roof beam
 Nennig *nf*, small brook, streamlet
 Neppell *ad*, at no distance
 Ner -edd, nyr *n*, the Lord
 Nerth -oedd *n*, might, power. Nerth
 ei draed, full speed. Nerth ei geg,
 as loud as he can bawl
 Nerthedd *n*, potency, strength
 Nerthfawr *a*, of great power
 Nerthiad *n*, strengthening
 Nerthiannol *a*, strengthening
 Nerthiannu *v*, to make potent
 Nerthiant *n*, strengthening
 Nerthineb *n*, efficaciousness
 Nerthog, Nerthol *a*, powerful, potent
 Nerthogi, Nertholi, Nerthu *v*, to make
 powerfu, to strengthen
 Nerthus *a*, efficacious, potent
 Northwch *n*, potency, energy

Neryn *n*, child of old age
 Nes *n*, proximate state
 Nes *a*, proximate; nearer
 Nes *ad*, until, before that
 Nesâd, *n*, Nesedigaeth, *nf*, Nesiad, Nes-
 iant *n*, approximation, drawing near
 Nesaol *a*, approximating
 Nesâu, Nesiannu *v*, to approximate, to
 approach, to draw near
 Neseffin -ion *n*, neighbour
 Neseifiad, iaid *n*, relative
 Nesnes *ad*, nearer and nearer
 Nesrwydd *n*, nearness, proximity
 Nest *n*, what is compact or close
 Nester -i *n*, cupboard
 Nestig *a*, compact
 Nesu *v*, to approximate
 Neu *v*, to pant; to wish or to pant for
 Neu *c*, or [earnestly
 Neuadd -au *nf*, hall, large room
 Neud *ad*, not; is it not; verily it is
 Neued *nf*, panting; longing
 Neufedd *n*, wealth, riches
 Neur, Neus=Neud
 Newid -iau *n*, change; bargain
 Newid *v*, to change, to alter
 Newidfa -oedd *nf*, exchange [alter
 Newidiannol *a*, tending to change or to
 Newidiannu *v*, to produce change
 Newidiant *n*, act of changing
 Newidio *v*, to change, to alter [able
 Newidiol *a*, changing, mutable, change-
 Newidioldeb *n*, changeableness
 Newidwriaeth *nf*, commerce, barter
 Newitty, tai *n*, exchange
 Newydd -ion *n*, what is new, news
 Newydd *a*, new, novel; fresh. Papyr
 newydd, newspaper
 Newydd-dra *n*, newness, novelty
 Newyddiad, Newyddiant *n*, making new
 Newyddiadol *a*, of a new quality
 Newyddiadur -on *n*, newspaper
 Newyddiaduriaeth *nf*, journalism
 Newyddian -od *nc*, novice
 Newyddu *v*, to make new
 Newyddyr -on, Newyddor -ion *n*, news-
 Newyn *n*, hunger; famine [paper
 Newyndra *n*, hungry state
 Newynllyd, Newynog, Newynol *a*, hun-
 gry, starving, famishing
 Newynogaeth *nf*, famishment
 Newynu *v*, to famish, to starve
 Nhwy, Nhwy *pn*, they, them
 Nhwythau *pn*, they likewise
 Ni *pn*, we, us
 Ni, Nid, Nis *ad*, not
 Nidr -au *n*, impediment: delay

Nidredd, Nidri *n*, entanglement; per-
 Nidro *v*, to entangle [plexity
 Nif *n*, specific number
 Nifer -oedd -i *n*, number; host
 Niferai, eion *nc*, numerator
 Niferedd *n*, numerousness
 Niferiad *n*, numbering
 Nifieriaeth *nf*, Nifieriant *n*, numeration
 Nifieriannu *v*, to enumerate
 Niferog *a*, numerous
 Niferogi *v*, to make numerous
 Niferol *a*, numerical, numeral
 Niferu *v*, to number
 Niferydd -ion *n*, numerist
 Nifwl *n*, mist, cloud
 Nig -ion *n*, what is straitened
 Nigio *v*, to straiten; to narrow
 Nill -ion *n*, poppy
 Nillai, eion *nc*, sickle
 Ninnau *pn*, we also, us too
 Nis, Ni, Nid *ad*, not
 Nith -oedd *nf*, niece
 Nithiant *n*, purifying
 Nithio *v*, to winnow
 Nithlen -i *nf*, winnowing-sheet
 Niwed, eidiau *n*, harm, damage, detri-
 ment, injury, hurt
 Niweidiannol *a*, of a noxious quality
 Niweidiannu *v*, to make a hurt
 Niweidiant *n*, harming [hurt
 Niweidio *v*, to injure, to damage, to
 Niweidiol *a*, hurtful, noxious, detrimen-
 tal, injurious
 Niweidioldeb *n*, noxiousness
 Niwl -oedd *n*, mist, fog
 Niwlach *np*, scattered clouds
 Niwlen *nf*, small mist, cloud
 Niwlo *v*, to become misty
 Niwlog *a*, covered with mist
 No *n*, what stops or keeps in
 No, Nog *c*, than=Na, Nag
 Noc=Nac
 Nod -au *n* & *nf*, token, mark. Haint *y*
 nodau, the plague. Hyd yn nod, even,
 up to the mark=Hyd yn oed
 Nodach *np*, miscellaneous notices; sun-
 dry articles [bazaar
 Nodachfa, fëydd *nf*, Nodachdy, dai *n*,
 Nodadwy *a*, remarkable, notable
 Nodeb -au *nf*, characteristic
 Nodedig *a*, marked, noted
 Noden -i *nf*, thread, yarn
 Nodi *v*, to mark, to note
 Nodiadol, Nodiannol *n*, characteristic
 Nodiadu, Nodiannu *v*, to characterize
 Nodiant *n*, notation, noting
 Nodog *a*, having a mark

Nodol *a*, marked, notable [character
 Nodwedd -au -ion *nf*, characteristic,
 Nodweddiad *n*, characterizing; discrimi-
 nation; character; characteristic
 Nodweddu *v*, to characterize
 Nodwydd -au *nf*, needle
 Nodyn -au *n*, note; mark, sign
 Nodd -ion *n*, moisture; juice, sap
 Nodded *nf*, refuge, protection [ary
 Noddfa, fâu, fëydd *nf*, asylum, sanctu-
 Noddi *v*, to give refuge, to protect
 Noddiant *n*, protection, refuge
 Noddlyd *a*, juicy, full of sap
 Noddlydrwydd *n*, juiciness
 Noddlydu *v*, to become juicy
 Noddwr, wyr *n*, protector
 Noddyn -au *n*, abyss [ing trough
 Noe -au *nf*, platter, dish, tray; knead-
 Noeaid, eidiau *nf*, platterful
 Noeth *a*, naked, bare, exposed [ness
 Noethder, Noethedd *n*, nakedness, bare-
 Noethi, Noethiannu *v*, to make bare, to
 bare, to denude
 Noethiannol *a*, denuding
 Noethiant *n*, denudation
 Noethlun -iau *n*, a nudity
 Noethlyman *nc*, stark-naked one
 Noethlymun *a*, stark-naked
 Noethni *n*, nakedness, bareness
 Nof -ion *n*, what moves or flows
 Nofiaadaeth *nf*, art of swimming
 Nofiadol *a*, swimming
 Nofiadoldeb *n*, buoyancy
 Nofiadur -on *n*, what causes to swim;
 wind bladder of a fish [mer
 Nofiedydd -ion, Nofwr, wyr *n*, swim-
 Nofio *v*, to swim; to float; to cause to
 Nog *n*, stop; restive state swim
 Nog *c*, than=Nag
 Nogio *v*, to stop; to be restive
 Noglyd *a*, restive
 Nol *v*, to fetch, to bring
 Non, nõnau *nf*, stream, current
 Nos -au *nf*, night. Min nos, eve
 Nosi *v*, to become night
 Nosig *nf*, night time, night
 Nosol *a*, nocturnal, nightly [night
 Noson *nf*, night time, certain night, one
 Noswaith, weithiau *nf*, certain night
 Noswyl -iau *nf*, evening tide, vigil
 Noswyllo *v*, to leave work at eve; to
 watch; to keep vigils
 Nudd *n*, fog, mist
 Nuddo *v*, to become foggy
 Nug -ion *n*, quiver, ripple
 Nugiad *n*, quivering; rippling
 Nur -ion *n*, pure body: essence

Nwf *n*, what is pure: *a*, holy, pure
 Nwy -on *n*, gas; spirit
 Nwyd -au *n*, passion; bias; whim, trick
 Nwydedd *n*, habit of freaks
 Nwydo *v*, to have a whim or bias
 Nwydol, Nwydus *a*, whimsical, full of tricks; passionate
 Nwydwyllt *a*, harebrained; passionate
 Nwydd -au *n*, essence; substance; effects. Nwyddau, goods, merchandize.
 Nwyddau haiarn, ironmongery. Per nwyddau, grocery
 Nwyddo *v*, to make substantial
 Nwyddol *a*, substantial, material
 Nwyf -au *n*, pervading element; vivacity, energy, vigour
 Nwyfiannu *v*, to cheer the spirits
 Nwyfiant *n*, brightness; vigour
 Nwyfo *v*, to enliven, to grow lively
 Nwyfre -oedd *n*, firmament, atmosphere
 Nwyfus, Nwyfol *a*, full of spirits; wanton [spirits]
 Nwyfuso *v*, to become wanton; full of
 Nwyol *a*, gaseous
 Nwyth -au *n*, bent; whim, prank
 Nwythas -au *nf*, eccentricity, oddity
 Nwythus *a*, full of whims, freaky
 Nych *n*, languishing, pining
 Nycha *i*, behold, lo, see
 Nychdod *n*, languishment; consumption
 Nychlyd *a*, pining; painful
 Nychol *a*, languishing, pining
 Nychu *v*, to languish, to pine, to vex
 Nydwydd -au *nf*, broach; needle
 Nydwyddes -au *nf*, needlewoman
 Nydd -ion *n*, spin, twist
 Nyddol *a*, spinning, twisting
 Nyddu *v*, to spin, to twist
 Nyddwedd *nf*, size of yarn in spinning
 Nyf *cn*, snow
 Nyfed *nf*, pure or holy nature
 Nyfel *n*, subtle element, ether
 Nyni *pn*, we, us
 Nyninnau *np*, we or us likewise
 Nyth -od -au *nf*, nest
 Nythaid, eidiau *nf*, nestful
 Nythfa -oedd *nf*, nesting-place
 Nythgyw -ion *n*, nestling
 Nythu *v*, to nest, to nestle; to make a
 Nyw -iau *n*, vivacity; vigour [nest]

O.

O *n*, what goes or proceeds
 O *pr*, from; of, out of; by. O blegid, because, for. O braidd, hardly, scarcely.
 O ddeutu, on both sides, about. O

honof, O honof, O hono (*m*), O honi (*f*), O honom, O honoch, O honynt, from, of, or out of me, thee, him, &c. (Hono *af*, that: *m* hwnw). See Oddi
 O *c*, if=Os, Od
 O *pn*, it; he; she
 O *i*, oh, alas
 Ohry *ad*, beneath, below
 Obryn -au *n*, the second stage in *Abred*, or the circle of transmigration, intermediate between *Annwn* and *Cydfil*
 Oc *pr*, from; out of; before
 Oco *ad*, yonder, at a distance=Acw
 Oer *n*, Oeraeth *nf*, usury; profit
 Oceredd *n*, usuriousness
 Oeri *n*, usury; profit, gain
 Oeri *v*, to practice usury
 Oeriad *n*, dealing in usury
 Octid *n*, time of youth
 Och, Ocha *i*, oh, alas, woe
 Ochain *v*, to be uttering groans
 Ochan, ochenion *nf*, groan, moan; woe
 Ochenaid, eidiau *nf*, sigh
 Ocheneidio *v*, to sigh
 Ocheneidiol *a*, sighing
 Ochi *v*, to utter sighs
 Ochr -au *nf*, side, edge, rim
 Ochredd *n*, laterality; side
 Ochri *v*, to side; to make a ledge
 Ochrog *a*, having sides, sided
 Ochrol *a*, belonging to a side, lateral
 Od (*ôd*) *n*, snow
 Od *a*, notable; excellent; odd
 Od *c*, if=O, Os
 Odfa -on, fêydd *nf*, opportunity; meeting
 Odi *v*, to snow
 Odiad *n*, falling of snow
 Odiaeth *n*, what is notable, rarity
 Odiaeth, Odiaethol *a*, peculiar, notable,
 Odiaethu *v*, to render notable [odd]
 Odid *n*, peculiarity, rarity
 Odid *ad*, probably; rarely
 Odli -au *nf*, rhyme; ode
 Odli *v*, to make rhyme; to rhyme
 Odlog *a*, rhythmetical; rhymed
 Odlyd *a*, nivous, snowy
 Odwlaw *n*, sleet
 Odydd -ion *n*, Oddfellow
 Odyddiaeth *nf*, Oddfellowship
 Odyn -au *nf*, kiln
 Odynaid, eidiau *nf*, kilnful
 Odyndy, dai *n*, kiln house
 Odd *pr*, from, out of=Oddi
 Oddf -au *n*, excrescence; knob; wen
 Oddfi *v*, to boss; to grow knobbed
 Oddfogi *v*, to become knobbed or full of
 Oddfyn -au *n*, knob, knur [knots]

- Oddi *pr*, out of, from. — aew, from yonder. — allan, on the outside. — am, — amgyleh, from round. — ar, from off; from, of; above. — eithr, except, unless; on the exterior. — faes, — maes, from without. — fewn, — mewn, from within. — fry, — fyny, from above. — gan, from the possession of. — gerth, except; beside. — gyleh, from about. — hwnt, from beyond. — lawr, — obry, from below. — rhwng, from between. — isod, from below, from beneath. — tros, from over, from beyond. — uchod, — uwch, Odd uwch, from above. — waered, from below. — wrth, from by, from. — yma, hence, from this place. — yna, — yno, thence, from that place
 Oed -au *n*, process of time; time to come; set time; age. Blwydd oed, year old. Hyd yn oed, even
 Oedfa -on, fcydd *nf*, set time; meeting; occasion, opportunity=Odfa
 Oedi *v*, to delay
 Oediad *n*, setting a time; delaying
 Oediog *a*, of long time; aged
 Oedog *a*, full of delay; adult. Oedogion, adults
 Oedol *a*, procrastinating
 Oedran -au *n*, time of life; age, full age
 Oedranu *v*, to grow aged
 Oedranus *a*, aged, stricken in years
 Oedwr, wyr *n*, delayer, loiterer
 Oedd *v*, was, did exist
 Oen, wyn *n*, lamb
 Oenaidd *a*, like a lamb
 Oenan *nc*, lambkin
 Oenes -au *nf*, ewe-lamb
 Oenig *nf*, little ewe-lamb
 Oenol *a*, belonging to a lamb
 Oenyn *n*, lambkin, little lamb
 Oer *a*, cold, frigid; repulsive
 Oeraidd *a*, somewhat cold, chilly
 Oerdra, Oerder *n*, coldness, frigidity
 Oerfa, fcydd *nf*, cool place
 Oerfel -ion *n*, cold air or weather; cold
 Oergri, grïau *nf*, dismal cry
 Oergryd *n*, shivering fit
 Oergwyp *n*, dismal fall
 Oeri *v*, to cool, to chill; to become cold
 Oerlais, leisiau *n*, dismal voice
 Oerle -oedd *n*, cool or cold place
 Oerlef -au *n*, dismal moan
 Oerllyd *a*, of cold quality; chilly
 Oernad -au *nf*, dismal howl
 Oernadu *v*, to howl
 Oerni *n*, coldness, chillness
 Oerol *a*, of a cooling nature
 Oerwaedd *nf*, dismal cry
 Oerwedd *nf*, chilling aspect
 Oerwlyb *a*, cold and wet
 Oerwynt -oedd *n*, cold wind
 Oeryn *n*, cold person
 Oes -oedd -au *nf*, age, period of life.
 Yn oes oesoedd, for ever and ever
 Oes *v*, there is; is there?
 Oesbarth *n*, period of existence
 Oesdaith *nf*, course of life
 Oesdraul *a*, life-consuming
 Oesdru *n*, misery of life
 Oesfyr *a*, shortlived: foesfer
 Oesgwyn *a*, complaining of life
 Oesi *v*, to pass through life; to live
 Oesiad *n*, passing through life, existing
 Oesol *a*, aged, in years, old
 Oesol *a*, relating to age, aged. Y bryn-iaiu oesol, the everlasting hills
 Oesran -au *nf*, assigned period of life
 Oesred *nf*, course of existence
 Oestad *a*, constant=Gwastad, &c.
 Oeth *a*, intense, pungent, harsh
 Oethi *v*, to render intense
 Of *cn*, atoms: particles; motes
 Of *a*, elementary; crude; raw; insipid
 Ofaidd *a*, raw; insipid
 Ofawd *n*, making crude; mouldering
 Ofedd *n*, elementary state; crudeness
 Ofer *a*, waste; vain; useless; idle
 Oferu *v*, to waste; to act idly
 Oferawl *n*, empty praise [ture
 Oferdraul, dreulion *nf*, useless expendi-
 Oferddyn -ion, Oferwas, weision *n*, dissipated man, spendthrift, worthless fellow
 Oferedd *n*, frivolity; dissipation
 Ofergaïs *nf*, fruitless attempt
 Ofergoel -ion *nf*, superstition
 Oferiaith *nf*, useless idle talk
 Oferwaith *n*, useless work
 Oferwr, wyr *n*, idler
 Oferymgais *n*, idle attempt
 Ofiad *n*, decomposing; mouldering
 Ofiannu *v*, to render friable
 Ofian *n*, reducing to atoms
 Oflyd *a*, decomposing, jumbled; insipid
 Ofn -au *n*, fear, dread, timidity. Tyngu ofn un, to swear the peace against one
 Ofnadwy *a*, terrible, frightful
 Ofnedd *n*, fearfulness
 Ofnhau *v*, to become fearful [intimidate
 Ofni *v*, to fear, to dread; to terrify, to
 Ofnid *n*, terror, dread, fear
 Ofnog, Ofnus *a*, fearful, timorous

- Ofnol *a*, tending to frighten
 Ofnusrwydd *n*, fearfulness
 Ofydd -ion *n*, philosopher; scientific man; ovate
 Ofyddiaeth *nf*, philosophy; science
 Ofyddfardd, feirdd *n*, scientific bard
 Ofyddol *a*, philosophical; scientific
 Offeiriad, iaid *n*, priest, clergyman
 Offeiriadaeth *nf*, priesthood
 Offeiriadol *a*, priestly, sacerdotal
 Offeiriadu *v*, to minister
 Offeiriant, iaint *n*, sacrifice
 Offeriedyn *n*, priestling
 Offer *np*, implements, tools; gear. Offer awch, cutlery. Offer cerdd, musical instruments
 Offeren -au *nf*, sacred service; the mass. Offeren-grys, surplice worn at mass
 Offerena *v*, to celebrate mass
 Offerenol *a*, relating to the mass
 Offerenu *v*, to perform mass
 Offeriannol, Offerynol *a*, instrumental
 Offeriannu *v*, to act as agent
 Offeriant *n*, instrumentality
 Offerol *a*, instrumental
 Offeru *v*, to equip, to furnish; to shackle
 Offeryn -au *n*, instrument, tool
 Offerwm *v*, to offer=Offrymu
 Offerwm, ymau *n*, offering, sacrifice
 Offrymiad *n*, sacrificing
 Offrymu *v*, to offer, to sacrifice
 Og -au *nf*, what is full of motion or life; youth; harrow
 Og *a*, apt to move; youthful
 Ogaid *nf*, stroke of a harrow
 Oged -au -i *nf*, harrow
 Ogedu *v*, to use a harrow=Llyfnu
 Ogfaen, fain *n*, hip, fruit of the dog-rose
 Ogi *v*, to use the harrow, to harrow
 Ogof -au, fëydd *nf*, cave, cavern; den
 Ogofog *a*, full of caves, cavernous
 Ongl -au *nf*, corner, angle
 Ongli *v*, to make angular
 Onglog *a*, having angles, angular
 Onglyr -on *n*, quadrant
 O hanaf, O honof. See O
 Oi *v*, to proceed; to come forward
 Oi *i*, well, very well
 Oiad *n*, attending; waiting; listening
 Oian *n*, listening; waiting
 Oianu, Oio *v*, to listen; to wait
 Ol -ion -au -iaid *m*, mark, trace, track: *a*, hindmost, posterior. Olion, remains, leavings, refuse. Olau, marks, impressions, footsteps. Oliaid, those that are behind, or in the rear; the rear. Blaeniaid ac oliaid, leaders and followers; van and rear. Yn ol, according to; ago, back, past, after. Bod yn ol to be behind or backward; to be wanting; to fall short. Olaf, last
 Olafiad, iaid *n*, successor. Olafiaid, pos-Olafiaeth *nf*, successorship [terity
 Olbrain *n*, the herb crowfoot
 Ole -oedd *nf*, ravine
 Olew -on *n*, oil, unction
 Olewwydd *np* (-en *nf*), olive-trees
 Oli *v*, to go last; to be last
 Oliannaeth *nf*, succession
 Oliannol *a*, successive
 Oliannu *v*, to form a track; to succeed
 Oliant *n*, succession; tracing
 Oliedydd -ion *n*, pricker (in hunting)
 Olifaid *np*, olives, olive-berries
 Olifant *n*, ivory
 Olp -au *n*, puncture; eyelet-hole
 Olrhain *n*, search after; scrutiny: *v*, to trace; to search
 Olrhe *n*, following a track
 Olrhead, aid *n*, beagle
 Olrheawd *n*, scrutiny
 Olrheinadwy *a*, scrutable; traceable
 Olrheinio *v*, to scrutinize; to trace out
 Olrheinwr, wyr *n*, tracer, scrutinizer
 Olw *n*, trace, track, mark
 Olwyn -ion *nf*, wheel, trundle
 Olwyno *v*, to wheel
 Olwynog *a*, having wheels, wheeled
 Olynol *a*, following: *ad*, successively
 Olysgrif, Olysgriften, -au *nf*, postscript
 Olyniaeth *nf*, succession
 Olynu *v*, to succeed
 Olynwr, wyr, Olynnydd -ion *n*, successor
 Oll *a*, all, whole, every one
 Oll *px*, all-, omni- =Holl
 On, yn *nf*, ash=Onen
 Onc -od *nf*, what is headlong; oaf
 Onco *pn*, that, that there
 Ond *c*, but, only: *pr*, except, but
 Onen, yn *nf*, ash, ash-tree
 Oni, Onid, Onis *ad*, not? is it not? *c*, if not, unless; except, until. Onid *e*, otherwise, else; if not so; is it not so?
 Onol *a*, belonging to the ash
 Onwydd *np* (-en *nf*), ash-trees
 Or (ôr) oroedd *nf*, limit; margin, brim
 Or *c*, if=Os, O, Od
 Orch -au *nf*, limit; rim; border
 Ordeinio *v*, to ordain
 Ordinhâd, hadau *nf*, ordinance
 Orfynag, eig *n*, timepiece
 Orgraff -au *nf*, orthography
 Ori *v*, to utter, to send out; to puff
 Oriadur -iau *nf*, watch, timepiece

Oriain *v*, to puff, to pant
 Orian *nf*, utterance; panting
 Oriawr, orau *nf*, watch
 Oriel -au *n*, porch, gallery
 Orig *nf*, little while. Orig fach, one
 Origyn *n*, short space [short hour
 Oriog *a*, having fits, fickle
 Oriol *a*, belonging to the hour, horal
 Orlais, leisiau *n*, clock
 Orn -au *n*, start; push; threat; fear
 Ornedigaeth *nf*, threatening
 Ornedd *n*, threatening state
 Ornest -au *nf*, tilting, combat, duel
 Ornestwr, wyr *n*, champion, dueller
 Orni *v*, to start, to threaten
 Oroïan *nf*, jubilation; joy: *v*, to shout
 Os, O, Od *c*, if [in triumph
 Osai *n*, sweet juice; cider
 Osg *n*, what tends from or out
 Osgatfydd *ad*, peradventure=Ysgatfydd
 Osged -au *nf*, laver, bason
 Osgl -au *n*, Osglen *nf*, branch; twig
 Osglawd *n*, ramification
 Osgli *v*, to branch out; to shoot
 Osglog *a*, branchy, branching
 Osgo *n*, obliquity, slope. Ar osgo, ob-
 Osgoad *n*, starting aside [liquely
 Osgoedd *n*, obliquity; starting
 Osgoi *v*, to go aslant; to start; to evade
 Osgoilvd *a*, apt to start aside; coy
 Osgyd -au *n*, laver, bason
 Osio *v*, to offer to do, to essay, to dare
 Osp -ion, ysp *nc*, guest, visitor
 Ospi *v*, to come as a visitor
 Ostid *nf*, epithet for a shield
 Ostl -oedd *nf*, open place; inn
 Ostri, Ostlys *n*, display of hospitality
 Osw *n*, what runs onward; steed
 Oswydd *np*, war-horses; cavalry [haps
 Osyd *ad*, if so be; peradventure, per-
 Ow *n*, breathing out; moan: *i*, alas! oh!

P.

PA *a*, what. Pa beth, what thing, what.
 Pa bryd, what time, when. Pa bynag,
 whatever. Pa fodd, how. Pa ham,
 why, wherefore. Pa le, what place,
 where. Pa wedd, in what manner
 Pab -au *n*, father, pope
 Pabaidd *a*, papal; popish
 Pabell, pebyll *nf*, tent; tabernacle
 Pabelliad *n*, fixing a tent
 Pabellu *v*, to pitch a tent, to tabernacle
 Pabi *n*, the poppy
 Pabiof *a*, papaverous
 Pabir *np*, rushes; rush candles

Pabl -au *n*, vigour, energy
 Pablaidd *a*, active; nervous
 Pabledd *n*, activity; vigour
 Pablu *v*, to invigorate
 Pabwyr *n*, wick, candle-wick
 Pabwyr *np* (-en *nf*, -yn *n*), rushes
 Pabwyr *a*, to gather rushes
 Pabwyrog *a*, full of rushes; full of wick
 Pabydd -ion *n*, papist, Roman Catholic
 Pabyddiaeth *nf*, popery
 Pabyddol *a*, papistical, popish [tains
 Pad *n*, what keeps together; what con-
 Padell -i, pedyll *nf*, pan
 Padellaid, eidiau *nf*, panful
 Padellau, Padellig *nf*, little pan
 Padelleg *nf*, the knee-pan
 Padellu *v*, to form a pan
 Pader -au *n*, Paternoster, the Lord's
 Prayer. Paderau, beads
 Pae *n*, constraint; panting
 Paeled -au *nf*, spread, plaster; scull-cap
 Paen=Paun
 Paent *n*, paint; colour
 Paentio *v*, to paint
 Paeol -au *n*, pail; pot
 Paetu *ad*, on every side=Pentu
 Paeth *n*, concurrence, agreement
 Paff -iau *n*, lump; hulk
 Paffio *v*, to lump; to thump, to box
 Pang -au *n*, convulsion, pang; fit
 Pango *v*, to have a convulsion or a
 Pangol *a*, convulsive [fainting fit
 Pangu *v*, to convulse
 Pai *n*, what is objective
 Paid *n*, cessation, quiet
 Paill, peillion *cn*, farina, flour
 Pain *cn*, bloom; fine dust; farina
 Pair, peiriau *n*, instrumentality; cause;
 boiler; cauldron
 Pais, peisiau *nf*, coat; petticoat. Pais
 arfau, coat of arms
 Paisg *n*, coating; pod
 Paith, peithion, peithiau *n*, glance;
 prospect; scene
 Pal -au *nf*, spread; ray; spade
 Pal -od *n*, the puffin [ing out
 Palad -on *n*, radiating, beaming, shoot-
 Paladr, pelydr *n*, ray; beam; shaft;
 stem; stalk; axis
 Paladrog *a*, having a shaft
 Paladru *v*, to beam, to shaft; to bole
 Paladrwym -au *n*, flail joint
 Paladu *v*, to beam, to radiate
 Palalwyf *nf*, the lime-tree
 Palas -au *n*, palace
 Paled -au *nf*, shaft; javelin
 Paledrydd -ion *n*, maker of darts

- Paledu *v*, to cast a dart [palm
 Palf -au *nf*, flat end of a shaft; paw;
 Palfaid, eidiau *nf*, stroke of a palm
 Palfais, eisiau *nf*, shoulder-blade, the
 Palfu *v*, to grope about [shoulder
 Palfod -au *nf*, stroke of a paw
 Palfog *a*, pawed; having a palm
 Palfre -od *nf*, palfrey, nag
 Palfu *v*, to grope gently; to paw
 Palff -au *n*, broad or square figure.
 Palfi o ddyn, square-built man
 Palffrai, eiod *nf*, palfrey
 Pali *n*, glossy surface; satin
 Palis -au *n*, pale, wainscot; the steep of
 Paliso *v*, to pale, to wainscot [a rock
 Palisog *a*, paled, wainscoted
 Palm *n*, spread; flag
 Pahnant -au *n*, pavement
 Pahnantu *v*, to lay a paving, to pave
 Palmidwydd, Palmwydd *np* (-en *nf*),
 Palor -ion *n*, delver, digger [palm-trees
 Palores -au *nf*, chough, daw
 Palu *v*, to delve, to dig
 Pall *n*, loss of energy; miss, failure;
 nought; neglect
 Pall -au *n*, mantle; pavilion
 Palladwy *a*, fallible; perishable
 Pallder, Pallodod *n*, fallibility; failed
 state; failure, abortiveness
 Pallen *nf*, coverlet, quilt
 Palliant *n*, failure; neglect
 Pallu *v*, to fail; to cease; to neglect
 Pam *ad*, wherefore? why?
 Pan -au *n*, pan, bowl, cup
 Pan *n*, fulling, milking. Melin ban,
 fulling-mill, fullery
 Pân *n*, down, fur; nap
 Pan *ad*, when, whence, since [ther
 Panan *n*, what involves or works toge-
 Pand *ad*, what but, not
 Pandy, dai *n*, fulling-mill
 Paned *ad*, when, at which time
 Paneg, penyg *nf*, gut, entrail
 Panel -i *n*, thick platting of straw;
 cushion of a packsaddle
 Panelog *a*, plaited; panelled
 Panelu *v*, to plait, to mat, to panel
 Panfa, fydd *nf*, fulling; banging
 Panfas *nf*, plaited straw, mat, partition
 of plaited straw: *np*, parsnips. Pan-
 nas y dwfr, water parsnips
 Pannu *v*, to hem in; to make a depres-
 sion; to cause a panic
 Pannwl, ylan *n*, dimple; dingle
 Pannyledd *n*, concavity
 Pannylu *v*, to cause a sinking [low place
 Pant -au, pentydd *n*, depression, hollow,
 Pantog *a*, having a hollow or concavity
 Pantu *v*, to sink in; to form a hollow;
 to indent; to dimple [shrink
 Panu *v*, to fur; to full; to bang; to
 Panwaen, weunydd *nf*, peat moss
 Panwr, wyr *nf*, fuller; banger
 Panwriaeth *nf*, trade of a fuller
 Papyr -au *n*, paper. Papyr newydd,
 newspaper
 Papyrtiwyn *np* (-en *nf*), papyri (*s pa-
 pyrus*), used in ancient Egypt as paper
 Papyrol *a*, consisting of paper
 Papyryn *n*, piece of paper
 Par -au *n*, state of readiness; pair
 Par -au *n*, cause; germ; spear
 Para *v*, to continue, to last, to endure
 Parabl -au *n*, speech; discourse
 Parad *n*, causation, causing
 Paradwy *a*, causable, effectible
 Paradwyo *v*, to effect
 Paradwys *nf*, paradise. Cylyon parad-
 wys. Spanish flies, cantharides
 Paraeth *nf*, causation, cause
 Paraethu *v*, to render causative
 Parc -iau -au *n*, enclosure; park
 Parcio *v*, to enclose, to hedge in
 Parch *n*, respect, reverence
 Parchadwy *a*, respectable
 Parchedig *a*, respected; reverend
 Parchedigaeth *nf*, reverence
 Parchell, perchyl *n*, little pig
 Parchlawn *a*, respectful
 Parchlunder *n*, respectfulness
 Parchu *v*, to respect, to revere, to have
 regard for, to esteem, to reverence
 Parchus *a*, respectful; respectable
 Parchusedd *n*, respectableness
 Pardwn, dynau *n*, pardon
 Pardynu *v*, to pardon, to forgive
 Parddu *n*, fire-black, smut
 Pardduo *v*, to smut, to grow smutty
 Pared, parwydydd *n*, partition wall, wall
 Paredlys *n*, peltitory of the wall
 Parfaes, eisiau *nf*, epithet for a shield
 Parfyg *n*, the herb henbane
 Parhâd *n*, continuance, duration
 Parhaol *n*, continuing, lasting [tinue
 Parhau *v*, to persevere: to last; to con-
 Parhâs *a*, constant, of long continuance
 Pari *n*, drove, flock
 Pariad *n*, causing; bidding
 Parlas -au *n*, green plat of ground
 Parlaur, lorau *n*, parlour
 Parliant *n*, interlocution
 Parlio *v*, to discourse; to argue
 Parlys *n*, palsy. Parlys mud, apoplexy
 Pariysu *v*, to paralyze

- Parod *a*, ready, prepared; prompt
 Parodi *v*, to make ready, to prepare=
 Parotoi
 Parodiaeth *nf*, Parodiant *n*, preparation
 Parodol *a*, preparatory, preparing
 Parodoldeb, Parodrwydd, Parodedd *n*,
 preparedness, readiness
 Parol *a*, causing, creative
 Parotoawl *a*, preparatory, preparing
 Parotöedd *n*, preparedness
 Parotoi *v*, to prepare, to get ready
 Parsel -au *n*, what is aimed at, butt
 Parth -au *n*, part; division; region
 Parthadwy *a*, discriminable, divisible
 Parthed -oedd *n*, division
 Parthedigaeth *nf*, discrimination
 Parthedigol *a*, discriminative
 Parthedd *n*, divided state
 Parthgymeriad *n*, participle
 Parthiannol *a*, discriminative
 Parthiannu *v*, to discriminate, to divide
 Parthiant *n*, division, sharing [ing
 Parthol *a*, discriminate; parting, divid-
 Parthred -ion *n*, distinction; party
 Parthrediad, Parthrediant *n*, discrimi-
 Parthredu *v*, to discriminate [nation
 Parthredus *a*, discriminating [divide
 Parthu *v*, to partition, to separate, to
 Parthyd *n*, distinction; characteristic
 Paru *v*, to put in continuity; to pair
 Parwar *a*, silent; calm; still
 Parwg, ygoedd *n*, enclosed field, park
 Parwyd -ydd *n*, Parwyden -au *nf*, par-
 Parwydo *v*, to make a partition [tition
 Parwydd -iaid *n*, verb
 Parwyddiad, iaid *n*, verb=Perwyddiad
 Parydd -ion *n*, causer, procurator
 Pas *n*, exit; cough; hooping cough
 Pase *n*, the festival of Easter, the Pass-
 over. Pasc Bychan, Low Sunday
 Pasg *n*, feeding, fattening
 Pasgedig *a*, fatted, fattened
 Pasgiad *n*, the act of fattening
 Pasgnawd *n*, tendency to fatten
 Pasio *v*, to expel; to pass
 Pastwn, tynau *n*, long staff, pole; baton
 Pastynu *v*, to beat with a staff
 Pathawr *ad*, what matters it
 Pathew -od *n*, the dormouse
 Pau, penoedd *nf*, inhabited region,
 Paun, peunod *n*, peacock [country
 Paw *n*, what extends round
 Pawan *nc*, spreader; peacock
 Pawb *pn*, everybody, all persons, all
 Pawd, podau *nf*, what stretches out;
 Pawen -au *nf*, paw; claw; hoof [shank
 Pawenu *v*, to use the paw
- Pawgen -au *nf*, sock for a foot
 Pawl, polion *n*, pole, stake
 Pawr, porion *n*, pasture; grazing: *v*,
 will graze; will devour
 Pe *c*, if, though
 Pebra *v*, to keep chattering
 Pebraeth *n*, chattering
 Pebre *n*, chatter, chat
 Pebyll *np*, tents, pavillions: *s* pabell
 Pebyll -au *n*, tent, pavilion
 Pebyllio *v*, to pitch tents
 Pecaïd, eidiau *n*, bushel (S.W.)
 Pech *n*, sin
 Pechaberth -au *n*, sin-offering
 Pechadur -iaid *n*, sinner
 Pechaduri, Pechadurusrwydd *n*, sinful-
 Pechaduriaeth *nf*, sinful state [ness
 Pechadurus *a*, sinful, wicked
 Pechod -au *n*, sin, evil act
 Pechu *v*, to commit sin, to sin
 Ped -ion *n*, what bears onward, foot
 Ped, Pe, Pes *c*, if, though
 Pedair *af*, four: *m* pedwar
 Pedeiran -au *nf*, one-fourth, quarter
 Pedest *n*, motion of the feet
 Pedestr -on *n*, pedestrian
 Pedestres -au *nf*, female walker
 Pedestrig *n*, walking pace
 Pedestrol *a*, foot-travelling
 Pedestru *v*, to travel on foot
 Pedi *n*, round way of asking: *v*, to
 crave indirectly
 Pedol -au *nf*, pedal, shoe (as of a horse)
 Pedoli *v*, to shoe
 Pedolog *a*, shod (as a horse)
 Pedrain, einau *nf*, buttock; crupper
 Pedreindor *n*, crupper cover
 Pedrog *a*, of a square form
 Pedrogl, Pedrongl, -au *n*, quadrangle,
 square: *a*, square
 Pedroglawd *n*, quadrating
 Pedrogledd *n*, quadrature
 Pedrogli, Pedrongli, Pedrori, Pedru *v*,
 to form a square, to quadrate, to square
 Pedroglyn -au *n*, quadrate
 Pedronglog *a*, quadrangular
 Pedror -au *n*, quadrangle, square
 Pedrus, &c.=Petrus, &c.
 Pedrwg *n*, quadrature; perfect state
 Pedrwl, yglon *n*, what is perfect; model
 Pedryad *n*, quadrating, squaring
 Pedryael -oedd *nf*, what has four skirts;
 Pedrybed -ion *n*, quadruped [square
 Pedrychwal *a*, four ways of spreading
 Pedrychwelyd *v*, to spread four ways
 Pedryd -on *n*, quadrate, square
 Pedrydan *n*, what spreads four ways

- Pedrydant *n*, quadrate state
 Pedrydu *v*, to quadrate
 Pedrydydd *n*, fourth day of a week
 Pedryfal -au *n* & *a*, square
 Pedryfan -oedd *n*, quarry; quarter
 Pedryfanu *v*, to form quarters, to quarter
 Pedrygan *n*, what is contained between four; pinch between the three fingers and the thumb [the thumb
 Pedrying *n*, pinch of three fingers and
 Pedrylaw *n*, square used by artizans
 Pedryled *n*, square superficies
 Pedrylef -au *n*, perfect voice
 Pedryliw -iau *n*, perfect colour
 Pedrylun -iau *n*, perfect figure
 Pedryo *v*, to make of four parts [square
 Pedryoli, Pedryori *v*, to quadrate, to
 Pedryor -ion *n*, quadrate, square
 Pedryran -au *nf*, a quadrant
 Pedrysawdd, soddion *n*, a square root
 Pedw *n*, what is complete, a square
 Pedwar *am*, four: *f* pedair [thing
 Pedwaran -au *nc*, fourth, quartern, far-
 Pedwarcarn *np*, four hoofs: *a*, four-
 hoofed
 Pedwarcarnog, Pedwarcarnol *a*, four-
 footed, having four hoofs. Pedwar-
 carnolion, quadrupeds
 Pedwarcarnu *v*, to gallop
 Pedwardull *n*, quadriform
 Pedwardyblyg -ion *n*, quadruplicate
 Pedwaredd *af*, fourth: *m* pedwerydd
 Pedwariad, iaid *n*, quaternion
 Pedwariannu *v*, to make up of four
 Pedwariant *n*, quaternity
 Pedwarochrol *a*, quadrilateral
 Pedwarplyg *a*, four-fold
 Pedwartroed -ion *n*, quadruped [footed
 Pedwartroediog, Pedwartroedol *a*, four-
 Pedwerydd *am*, fourth: *f* pedwaredd
 Pedyd *np*, infantry
 Pedd -au *n*, foot=*Ped*, Troed
 Peddestr -on *n*=*Pedestr*, &c.
 Peddyd, Peddytos *np*, infantry
 Pefr *a*, fair, beautiful, fine, pretty, smart
 Pefredd *n*, radiancy; gairishness
 Pefren -od *nf*, smart little female, belle
 Pefri *n*, splendour; gairishness
 Pefrin *a* radiant, gairish
 Pefrol *a*, radiating; full of gaiety
 Pefru *v*, to radiate; to smarten
 Pefrwydd *np* (-en *nf*), spruce
 Pefryn -od *n*, smart beau
 Pefwch, Pefychdod *n*, dilation; effusion
 Pefychu *v*, to dilate; to gush, to puff
 Peg -au *n*, agent of expansion; eight
 bushel measure, quarter
 Pegaid, eidiau *n*, contents of a quarter
 Pegor -au *n*, pivot; pert one
 Pegori *v*, to form a pivot or axis
 Pegwn, ynau *n*, pivot, pole, axis. Pe-
 gwn y gogledd, north pole
 Pegwr, yron *n*, pivot, axis
 Pegynol *a*, belonging to an axis, polar
 Pegynu *v*, to form a pivot or axis
 Pei *c*, if it were, if it should be
 Peidio *v*, to cease, to leave off. Peidiwch,
 Peilio *v*, to spread out; to radiate [don't
 Peillged -ion *nf*, tribute of flour
 Peillied *n*, bolted meal, flour
 Peillio *v*, to bolt, to searce
 Peillion *np*, fine flour, powder
 Peinio *v*, to yield bloom or farina
 Peio, Peiodi *v*, to render objective
 Peiol *a*, objective; perceptive
 Peiraid, eidiau *nf*, cauldronful
 Peiran -oedd *nf*, necessary
 Peiriad *n*, causer; cause [organic
 Peiriannol *a*, instrumental; organized,
 Peiriannoli *v*, to render causative
 Peiriannu *v*, to put in a state to act;
 to organize; to harness
 Peiriannwr, wyr, Peiriannydd -ion *n*,
 engineer; organizer; harnesser
 Peiriant, iannau *n*, instrument, machine,
 Peiriennyn *n*, instrument [engine; tool
 Peirwyddiad, iaid *n*, verb=*Perwyddiad*
 Peisgwyn *n*, the great white poplar
 Peisgylch -au *n*, crinoline
 Peiswyn *n*, chaff
 Peithas -au *nf*, scout, scout boat
 Peithiant *n*, laying open; scouting
 Peithin, Peithiw *a*, being open or plain
 Peithio *v*, to lay open; to scout
 Peithiog, Peithig *a*, open, desert, waste
 Peithwg *n*, open space; hunting-ground
 Peithwydd *np*, the slay, or the reeds of
 a loom
 Peithyn -au *n* & *cn* (-en *nf*), what is
 open; open surface; tile, slate; sheet,
 page; slay of a loom; cog
 Peithyndo *n*, tiled roof
 Peithynen *nf*, the ancient bardic writing
 frame, consisting of the *ebillwydd*, or
 staves, on which the letters were cut,
 and the *pillwydd*, or supporters, in
 which the end of the staves were
 fixed
 Pel -au -i *nf*, moving body; ball
 Pela -on *n*, what hovers; titmouse
 Peled *nf*, ball, bullet
 Peledu *v*, to throw a ball
 Peleidral *n*, pushing of spears
 Peleidriant *n*, radiation

Peleidrio *v*, to radiate = Pelydru
 Pelen -i *nf*, little ball; bullet; pill
 Pelenu *v*, to form into a ball
 Pelgip -au *nf*, racket for a ball
 Pelid *n*, radiancy, splendour
 Pelio *v*, to ray, to baffle
 Pelre *n*, turmoil, bustle; billiards
 Pelu *v*, to throw a ball; to ball
 Pelwr, wyr *n*, ball-player
 Pelyd *np*, stockings without feet
 Pelydr -on -au *np*, rays, beams
 Pelydrog *a*, radiant, gleaming
 Pelydru *v*, to radiate, to gleam
 Pelydryn *n*, ray, beam
 Pell *a*, distant, remote, far
 Pellâd *n*, removing to a distance
 Pellâu *v*, to put far off; to go far off
 Pellder, Pelldra *n*, remoteness, distance
 Pelldrem -iau *nf*, far view
 Pelldremiant *n*, far viewing
 Pellddrych -au, Pellwelyr -on *n*, telescope, spying-glass
 Pellebrol, Pellebyrol *a*, telegraphic
 Pellebru *v*, to telegraph
 Pellebyr -on *n*, telegraph. — trydan, — trydanol, electric telegraph
 Pellen -au -i *nf*, round mass, ball
 Pellenaidd *a*, like a ball
 Pellenig *a*, of distant range, far, remote
 Pellenigrwydd *n*, remoteness
 Pellenu *v*, to form into a ball
 Pellfynag, eig *n*, telegraph
 Pellfyneg -ion *nf*, telegram [telegraphy
 Pellfynegiaeth, Pellebraeth, -au *nf*,
 Pell *n*, what is external; surface
 Pelltu *v*, to form a surface
 Pellu, Pellynu *v*, to remove far off
 Pellus *a*, surrounding; compact
 Pellynig *a*, far-extending
 Pen -au *n*, head; chief; end
 Pên *a*, head, chief, supreme
 Penadur -iaid *n*, supreme, sovereign
 Penadur -on *n*, sovereign, coin
 Penaduriaeth *nf*, supremacy [chief
 Penaeth *nf*, supremacy: *n*, principal,
 Penaethu *v*, to act as a chief
 Penaf *a*, chief, principal, most eminent
 Penafiaeth *nf*, pre-eminence
 Penagored *a*, open at the top
 Penaig *n*, sovereign, chief
 Penant, aint *n*, supremacy; sway
 Penardd, eirdd *nf*, projection of a hill
 Penarth, eirth *nf*, promontory
 Pénaur *n*, the yellow hammer
 Penbaladr *a*, particular; general, universal [gerheads
 Penben *ad*, with heads together; at log-

Penbleth *nf*, distraction of head
 Penboeth *a*, hot-headed: *nf*, the culerage
 Penbwl *a*, blunt-headed, thick-headed, stupid
 Penbwl, Penbwla, Penbyliad, penbyliad *n*, blockhead, dullard; tadpole
 Penbyledd *n*, blockishness, stupidity
 Pencais, ceisiaid *n*, receiver general
 Penceirddiad, iaïd *n*, chief singer [song
 Penceirddiaeth *nf*, office of a chief of
 Penceisiad, iaïd *n*, chief collector
 Pencenedd -oedd *n*, chief of a family
 Penceredd, iaïd *n*, master of song
 Pencî, cwn *n*, the dog-fish
 Penciwddod -iaïd *n*, generalissimo
 Penclwm, clymau *n*, knot at the end
 Pencnaw -iau *n*, receiving end of a joint
 Pencyfeistedd *n*, high court
 Pencynghor -iaïd *n*, chief counsellor
 Pencynnydd -ion *n*, chief huntsman
 Penchwiban *a*, light-headed, giddy
 Penchwibandod *n*, capriciousness
 Penchwibanu *v*, to become hare-brained
 Pendant *a*, express; arbitrary
 Pendefig, Pendeddig, -ion *n*, grandee, nobleman, peer, chieftain
 Pendefigaeth *nf*, aristocracy, peerage
 Pendefiges -au *nf*, lady of quality, peeress
 Penderfyniad *n*, conclusion, determination
 Penderfynu *v*, to determine [tion
 Pendew *a*, thick-headed; stupid. Hwyad bendew, loggerhead duck
 Pendifadu *v*, to distract
 Pendifadden *a*, indispensable, special
 Pendist -iau *n*, piazza, colonnade
 Pendodaeth *nf*, superiority
 Pendodi *v*, to render peculiar
 Pendodol *a*, discriminative [turvy
 Pendraffollach *ad*, heels over head, topsy-turvy
 Pendramwnwgl *a*, headlong
 Pendraphen *a*, huddled; confused
 Pendrawn *a*, giddy-headed
 Pendreigl *v*, to roll the head about
 Pendrist *a*, having a drooping head, sad
 Pendro *nf*, vertigo; staggers
 Pendroi *v*, to become giddy
 Pendronod *n*, giddy-headedness
 Pendroni *v*, to be hare-brained
 Pendrwm *am*, heavy-headed, top-heavy: *f* pendrom
 Pendrymu *v*, to grow top heavy
 Pendwmpian *v*, to be nodding
 Penddar *nf*, Penddaredd *n*, vertigo; giddiness of the head
 Penddariad *n*, growing giddy
 Penddaru *v*, to grow giddy headed
 Penddigid *nf*, inflamed tumour, bile

- Penddu *n*, the bird blackcap; marsh
 Pendduyn -od *n*, botch, bile [cudweed
 Penelin -au *n* & *nf*, top of the elbow: the
 Penelino *v*, to elbow [elbow
 Penes -au *nf*, lady of high rank
 Peneuryn *n*, goldfinch; yellow hammer
 Penfadden *a*, specially forfeited
 Penfain *a*, having a pointed head or top;
 Penfas *a*, shallow-pated; stupid [copped
 Penfeddal *a*, soft-headed; simple
 Penfeddw *a*, giddy-headed
 Penfelyn *am*, yellow-headed: *f* penfelen.
 Y penfelyn, the yellow hammer
 Penfoel *a*, bare-headed; bald-headed
 Penfras *a*, fat-headed: *n*, the cod-fish
 Penffest *a*, headstrong; obstinate
 Penffestin -ion *nf*, helmet
 Penffestr -au *n*, head-stall; collar; halter
 Penffetur *a*, headstrong; stubborn
 Penfflurwch *a*, bushy-headed
 Penffrwyn -au *n*, head-stall, muzzle;
 Pengadarn *a*, strong-headed [halter
 Pengaled *a*, hard-headed: *nf*, knapweed
 Pengam *a*, having the head turned; ob-
 stinate, perverse, headstrong
 Pengamrwydd *n*, wryness of the head;
 perverseness, obstinacy
 Pengauad *a*, closed at the top
 Pengernyn *n*, the gurnard
 Penglog -au *nf*, skull, noddle
 Pengloi *v*, to close the end
 Penglwm, glymau *n*, knot at the end
 Penglymu *v*, to tie at the end; to settle,
 to decide, to set at rest
 Pengoch *a*, red-headed: *nf*, knotgrass
 Pengoll *a*, having the end lost
 Pengrach *a*, scabby-headed
 Pengrest *a*, scurfy-headed
 Pengroes *a*, having the end crossed
 Pengrwn *am*, round-headed: *f* pengron
 Pengrych *ac*, rough or curly headed: *f*
 pengrech
 Pengryniad, iaid *n*, round-head
 Penguwch -iau *n*, cap, bonnet
 Penhaiarn -od *n*, the gurnard
 Penhwntian *v*, to be tottering
 Penhwyad, aid *n*, the pike or jack
 Penhynaif, hynethion *n*, supreme elder
 Peniadur -iaid *n*, principal; top
 Penial *n*, capital; chief; helmet
 Peniant *n*, capitation
 Penig *nf*, nip, nib, nibble
 Penlas *a*, blue-headed: *nf*, the knotgrass
 Penlin -iau *nf*, top of the knee, knee
 Penlinio *v*, to kneel down
 Penlŷn *n*, blackcap; titmouse
 Penllad *n*, supreme good
 Penlle *n*, head-stead; numskull
 Penlliaid, lleiniaid *n*, head-cloth
 Penllorcan *n*, jolt-head
 Penllwyd *a*, gray-headed: *n*, grayling
 Penllwydi, Penllwydni *n*, grayness of
 the head
 Penllwy -iau *n*, chief leader; the stone
 next to a corner
 Penllwyawdwr, wyr *n*, general
 Penllwydraeth *nf*, supreme government
 Penllwydd -ion *n*, sovereign
 Penllwyddiaeth *nf*, sovereignty
 Pennill -ion *n*, verse, stanza
 Pennilliach *np*, trifling verses
 Pennillio *v*, to form stanzas
 Pennod -au *nf*, chapter
 Pennoeth *a*, bare-headed
 Penod, Penawd *n*, conclusion, end, close
 Penodi *v*, to specify, to assign, to appoint
 Penodol *a*, particular, especial; definite,
 Penodoldeb *n*, definitiveness [specific
 Penodoli *v*, to render definitive
 Penol *a*, capital, principal
 Penon -au *nf*, pennant, flag
 Penor -au *n*, headpiece; muzzle, head-
 Penpryd *n*, visage, aspect [stall
 Penre *nf*, hair-lace, fillet
 Penrhaith, rheithiau *n*, what has chief
 right, the chief of the law
 Penrheithiant *n*, sovereignty [joram
 Penrudd *a*, ruddy-headed: *nf*, wild ma-
 Penrwym -au *n*, head-band; muzzle
 Penrydd *a*, loose-headed; loose-ended;
 licentious, profligate
 Penryn -oedd -au *n*, promontory, cape
 Pensach *nf*, the mumps
 Pensaeir, seiri *n*, chief architect
 Pensag *n*, the hop-plant, hops
 Pensedd -au *nf*, supreme seat
 Pensel -au *n*, grand standard
 Penswyddog -ion *n*, chief officer
 Pensyfrdan *a*, light-headed, stunned
 Pensyfrdandod *n*, craziness [stun
 Pensyfrdanu *v*, to craze the head; to
 Pentan -au *n*, fire back, hob: *a*, made at
 the hearth, homespun, homemade
 Penteuil -oedd *n*, head of a family
 Pentewyn -ion *n*, firebrand
 Pentyrn -edd -oedd *n*, chief prince
 Pentir -oedd *n*, headland; land steward
 Pentref -i -ydd *n*, village
 Pentrefaeth *nf*, villagery
 Pentwr, tyrau *n*, raised heap, heap
 Penty, tai *n*, penthouse, shed [mulate
 Pentyru *v*, to heap, to amass, to accu-
 Pentywysog -ion *n*, supreme prince
 Penu *v*, to predominate: to specify

Penwag *a*, empty-headed
 Penwag, weig *n*, herring
 Penwan *a*, weak-headed
 Penwar -au *n*, head-stall; muzzle
 Penwendid *n*, weakness of the head
 Penwisg -oedd *nf*, head-dress
 Penwn, ynau *n*, banner, standard
 Penwyn *am*, white headed: *n*, bald
 buzzard: *af* penwen
 Penwyni *n*, whiteness of head
 Penyd *n*, atonement, penance
 Penydiad *n*, doing penance
 Penydiol *a*, atoning, expiatory
 Penygen *nf*, paunch, gut
 Penygu *v*, to render peculiar
 Penyn *n*, capital (in architecture)
 Penynad -od *n*, chief-justice
 Penysgafn *a*, light-headed
 Pepra *v*, to keep chattering
 Pepraeth *n*, chattering, babbling
 Pepru *v*, to chatter, to prate
 Per *np*, pears, pear-trees; sweet fruit
 Per *a*, delicious, sweet, luscious
 Per -au *nf*, spit=Bêr
 Peran -au *nf*, pear
 Perarogl -au *nf*, perfume, aroma
 Perarogledd *n*, perfumery
 Perarogli *v*, to perfume
 Peraroglus *a*, odorous, fragrant
 Perc *a*, compact, trim: *n*, perch
 Perced *nf*, wrapper; bow net
 Percell -oedd *nf*, store, magazine
 Percu *v*, to trim, to smarten
 Percus *a*, trim, smart
 Perchen -oedd, Perchenog -ion *n*, owner,
 possessor. Pob perchen anadl, every
 living being
 Perchenogaeth *nf*, ownership [session
 Perchenogaethu *v*, to give or take pos-
 Perchenogi *v*, to possess, to own
 Perchi *v*, to respect, to revere
 Perdra *n*, deliciousness, sweetness
 Pereiddio *v*, to dulcify; to sweeten
 Pereiddlais, leisiau *n*, pleasant voice,
 sweet sound: *a*, sweet-voiced
 Pererin -ion *n*, pilgrim
 Pererindod *n*, pilgrimage
 Pererinio *v*, to peregrinate
 Perfagl *nf*, the herb periwinkle
 Perfeld -ion -au *n*, centre: *cn*, inwards;
 Perffaith *a*, perfect, complete [entrails
 Perffeithdra, Perffeithrwydd *n*, perfec-
 Perffeithio *v*, to perfect [tion
 Perging *n*, skreen, settle: *a*, skreening,
 sheltering
 Perhau *v*, to become delicious [to bid
 Peri *n*, causation, cause: *v*, to cause;

Peiriadur -on *n*, causer, cause
 Peiriant *n*, causation
 Perig *a*, extreme; perilous
 Perigl *a*, dangerous [treme unction
 Periglo *v*, to make extreme; to give ex-
 Periglor -ion *n*, priest, incumbent
 Perlais, leisiau *n*, Perlef -au *nf*, melo-
 dious voice: *a*, sweet-voiced
 Perloes -ion *nf*, rapture, ecstasy
 Perlysiau *np*, aromatic herbs; spices
 Perllan -au *nf*, orchard. Coch y ber-
 llan, redstart; bullfinch
 Perllys *cn*, sweet herbs; parsley
 Peron *n*, cause; the Lord
 Peror -ion *n*, melodist, musician
 Peroriad *n*, producing of melody; play-
 ing of music
 Peroriaeth *nf*, melody; music; idle talk
 Peroriaethu *v*, to make a melody
 Peroriant *n*, practice of music
 Perorio *v*, to practise music
 Persain, seiniau *nf*, euphony: *a*, euphon-
 Pert *a*, smart, spruce, pert [ious
 Pertedd *n*, smartness, pertness
 Pertu *v*, to smarten, to trim [perten
 Pertyn -od *n*, smart little fellow: *f*
 Perth -i *nf*, bush; brake
 Perthen *nf*, bush
 Perthgae -au *n*, quickset hedge
 Perthyn -oedd *n*, what is appropriate
 Perthyn *v*, to appertain, to belong
 Perthynad *n*, appertaining
 Perthynas -au *nf*, relation; relative;
 appurtenance
 Perthynasol *a*, appropriate; relative
 Perthynasoli, Perthynasu *v*, to render
 appropriate
 Perthynedigaeth *nf*, appropriation
 Perthynol *a*, pertaining, relative, be-
 Perthynoldeb *n*, relativeness [longing
 Perthynoli *v*, to render appropriate
 Perthynu *v*, to appertain, to belong
 Perthynus *a*, appropriate, relative
 Peru *v*, to cause; to effect; to bid; to
 Perwg, ygon *n*, hurdy-gurdy [maintain
 Perwr, wyr *n*, causer; one who orders
 Perwraidd *n*, liquorice root
 Perwy *n*, perry
 Perwydd *np* (-en *nf*), pear-trees
 Perwyddiad, iaid *n*, verb
 Perwyl -ion *n*, occasion, purpose, affair
 Perwylus *a*, eventual, incidental
 Perydd -ion *n*, causer, causer
 Peryf *n*, causer; sovereign
 Perygl -on *n*, danger, peril
 Perygledd *n*, danger
 Peryglu *v*, to run into danger

Peryglus *a*, dangerous, perilous
 Pes *c*, if=Pe, Ped
 Pesgu *v*, to feed, to fatten; to grow fat
 Pestodi *v*, to bustle about
 Pesweh *n*, cough: *v*, to cough (S.W.)
 Pesychlyd *a*, troubled with cough
 Pesychlys *n*, the coltsfoot
 Pesychu *v*, to force out, to cough
 Petrus *a*, apt to start; hesitating: *np*,
 partridges: *s* petrusen
 Petrusad *n*, hesitating, doubting
 Petrusder *n*, hesitation, doubt
 Petrusen *nf*, startler; partridge
 Petrusi *n*, startling; hesitation
 Petruso *v*, to startle; to hesitate
 Petrusol *a*, startling; hesitating
 Petryael, Petryal, -au *n*, square: *a*, square
 Peth -au *n*, thing; something; quantity,
 part; some. Beth, Pa beth, what
 Pethan -od *n*, little thing; babe
 Pethyn, pethach *n*, little thing
 Peuad, Peuant *n*, panting; pausing
 Peuawr *a*, hourly: *ad*, hourly
 Peues -oedd *nf*, place of rest; country
 Peufer *a*, whining; neighing
 Peuferu *v*, to whine; to neigh
 Peunes -od *nf*, peahen; fine girl
 Peunoeth *a*, nocturnal, nightly
 Peunos, Peunosol *a*, nocturnal, nightly
 Peunydd, Peunyddiol *a*, diurnal: *ad*,
 daily [to pause, to hesitate
 Peuo *v*, to spread out; to pant, to puff;
 Peuol *a*, panting; pausing
 Peusyth *n*, dovetail (in joinery)
 Peutu *ad*, on each side, on both sides
 Pi -od *nf*, state of being in; pie, magpie
 Pia *nf*, pie, magpie
 Piant *n*, possession, ownership
 Piau *v*, to own, to possess
 Pib -au *nf*, pipe; tube; lax
 Pibell -i -au -ion *nf*, pipe, tube, duct;
 musical pipe. Pibellion, channels
 Pibellog *a*, having a pipe
 Pibellu *v*, to pipe; to form a pipe
 Pibellwr, wyr, Pibellydd -ion *n*, pipe
 Piben -i *nf*, pipe, duct, flue [man, piper
 Pibglwyf *n*, fistula
 Pibgnau *np* (gneuen *nf*), chesnuts
 Pibyd *a*, apt to squirt, squirting
 Piblys *n*, the flaxweed
 Pibo *v*, to pipe; to squirt
 Pibol *a*, piping; squirting
 Pibonwy *cn*, icicles [to bud
 Pibori *n*, piping; budding: *v*, to pipe;
 Piborig *a*, piping; budding
 Pibydd -ion *n*, piper, pipe player
 Pibyddiaeth *nf*, pipe-playing

Picell -au *nf*, dart, javelin
 Picellai, eion *nc*, dart thrower
 Picellu *v*, to throw a dart
 Picffon, ffyn *nf*, pike-staff
 Picfforch, flyrch *nf*, pitchfork
 Picio *v*, to dart, to fly suddenly
 Picwd, ydau *n*, the prickled dog, the
 Picyn -au *n*, piggin, noggin [hound-fish
 Picynaid, eidiau *n*, pigginful
 Pid *n*, tapering point
 Piff -iau *n*, puff, sudden blast
 Piffio *v*, to puff, to whiff [pip
 Pig -au *nf*, point, pike, nip; bill, beak;
 Pigawglys, Pigoglys *cn*, spinach
 Pigfain *a*, sharp-pointed
 Pigfan *n*, mark of point
 Pigfanu *v*, to puncture [to point
 Pigfeinio *v*, to acuminate, to sharpen,
 Pigion *np*, pickings; selections
 Pigl *n*, the herb hound's-tongue
 Piglars, Piglwyd *a*, pale-visaged. Ed-
 rych yn biglas, to look blue
 Pigo *v*, to prick, to peck, to pick; to
 Pigoden *nf*, prickle; shrew [choose
 Pigog *a*, pointed, full of points, prickly
 Pigoga *nf*, spinach
 Pigwlaw *n*, spitting of rain
 Pigwn, ynau *n*, cone; beacon; turret
 Pigwrda *n*, sort of play
 Pigwrn, yrnau *n*, pinnacle, spire
 Pigws *nf*, small or narrow point; small
 nook or corner
 Pigyn *n*, stitch; pleurisy
 Pigyrnu *v*, to spire, to bristle up
 Pil -iau *n*, what hovers; serjeant; peel;
 Pila -on *n*, finch [creek, estuary
 Pilai, eion *nc*, moth, butterfly
 Pilaid *a*, transient, frail; mean
 Pilan -od *nf*, sparrow-hawk
 Pilcod *np* (-yn *n*), minnows
 Pilcota *v*, to catch minnows
 Pildin *nf*, gall by riding
 Pilen -au *nf*, cuticle, rind; fringe
 Pilenu *v*, to form a cuticle
 Piler -au -i *n*, pillar, column
 Pilergraig, greigiau *nf*, basalt rock
 basalt [pillars
 Pileru *v*, to build upon pillars, to erect
 Piliad, Piliant *n*, paring, peeling
 Pilig *n*, vessel of bark; laver
 Pilio *v*, to peel, to pare, to strip
 Pilion *np* (-en *nf*), peelings, strippings
 Pilo *n*, rod of an apparitor [film
 Pilus *a*, transient, frail; mean
 Pilwrn, yrnau *n*, dart
 Pilyn -au *n*, tegument; garment; clout
 pillion; side-saddle

- Pilynu** *v*, to put on a vesture
Pilys -au *n*, robe, pelisse
Pill -ion *n*, pivot; shaft; stem, stock; tong; goal; stronghold; frame; heater
Pillgorn, gyrn *n*, the neck joint
Pillgyn -ion *n*, plug, stopple
Pillwydd *np* (-en *nf*), dead standing trees; the frame of the ancient *Peith-ynen*, being the cross bars, or supporters, in which the ends of the keys or staves were inserted
Pillyn *n*, small stem; peg
Pin -au *n*, pin; stile, pen
Pin *cn*, the pine, fir
Pinc, Pincyn *n*, sprig; chaffinch
Pinc *a*, smart, brisk; gay; fine
Pincen -od *nf*, sprig; spray
Pincio *v*, to cover with sprigs
Piniwn, ynau *n*, gable end, pine-end
Pinwydd *np* (-en *nf*), pine-trees
Pinygl -au *n*, pinnacle, turret
Pinyglu *v*, to form a pinnacle
Pioden, piod, Piogen, Piog -od *nf*, magpie, pie. Piogen *y coed*, jay
Pipian, Pipianu *v*, to pipe, to pule
Pipre *nf*, diarrhoea, lax
Piser -i *n*, jug, pitcher, can
Pisg *np*, blisters, bladders, pods
Pisgen *nf*, wheal; linden
Pisgenu *v*, to blister; to pod
Pisglwyf *n*, diabetes
Pisgwrn, yrnod *n*, pimple, wheal
Pisgwydd *np* (-en *nf*), linden-trees
Pisgyrnu *v*, to break out in pimples
Pistyll -oedd *n*, spout; cataract
Pistyllio *v*, to spout out
Piswydd *np* (-en *nf*), the spindle-trees
Pitan *nc*, teat, nipple
Pitw *a*, minute, petty
Pith -ion *n*, what is granulated
Pithell -od *nf*, the shard fish
Piw -od *n*, dug, udder
Pla, pläu *n*, the plague
Plad -iau *n*, flat piece; plate
Pladren *nf*, one who flaunts
Pladres -i *nf*, flaunting woman
Pladur -iau *nf*, scythe
Pladuro *v*, to use a scythe
Pladurwr, wyr *n*, mower
Plaid, pleidiau *nf*, side, party; faction; sect; partition
Plân, planoedd *n*, plane
Plân *n*, plane-tree [tion
Plan -oedd *n*, ray; scion, shoot; planta-
Planad -au *n*, shooting off; meteor
Plane -iau *n*, plank, board
Planed -au *nf*, shooting body; planet
Planfa, fëydd, Planigfa -oedd *nf*, plan-
Planiad *n*, shooting; planting [tation
Planigyn, planigion *n*, plant, shoot, vege-
Planol *a*, shooting; planting [table
Plant *np* (plenty *n*), offspring, children
Plantach, Plantos *np*, little children
Plantog *a*, having children
Planu *v*, to shoot off; to plant
Plas -au *n*, hall, palace
Plastr -au *n*, plaister, daub
Plastriad *n*, plaistering
Pläu *v*, to infect with a plague
Pledren -i *nf*, bladder
Pledru *v*, to stretch out
Pledryn -au *n*, slang, slip
Pleiden -i *nf*, hurdle, wattling
Pleidgar *a*, factious, partial
Pleidgarwch *n*, partiality, partisanship
Pleidriad *n*, siding with; partisanship
Pleidio *v*, to take a part, to side with
Pleidiol *a*, adherent; belonging to a party; partial
Pleidlais, leisiau *nf*, vote, suffrage
Pleidleisio *v*, to vote
Pleidydd -ion *n*, partisan
Pleiniad *n*, radiation
Plent -ydd *nf*, ray; slide
Plenty, plant *n*, child, baby
Plentynaidd *a*, childish, babyish
Plenydd *n*, radiance; display
Pleth -i -au *nf*, plait, braid
Plethbin -au *n*, bobbin
Plethol *a*, plaiting, wreathing
Plethu *v*, to plait, to wreath
Plicio *v*, to pluck, to peel, to strip
Plig *n*, plucking off, peeling
Pling *n*, stripping off
Plingo *v*, to flay, to strip off
Plisg *cn* (-yn *n*), shells, husks, pods
Plisgo *v*, to shell, to husk
Plith *n*, state of being blended. Ym mhlith, among
Plitho *v*, to blend, to be blended or mixed together
Ploc -iau, Plocyn -au *n*, block, plug
Plu *np* (-en *nf*), feathers, down
Pluad, Plufiad *n*, feathering, fledging
Plucan *n*, soft feathers, down
Pludd, &c. = Plydd, &c.
Pluenu *v*, to plume; to fledge [feathers
Pluf *np* (-en *nf*, -yn *n*), plumage,
Plufio, Pluo *v*, to plume; to deplume
Plufol *a*, feathering, pluming
Pluog, Plufog *a*, feathered, fledged
Plw *n*, what spreads out
Plwc *n*, space, while; deal [troubled
Plwca *n*, spread; plash: *a*, muddy,

Plwng *n*, plunge, splash.
 Plw'n *n*, lead
 Plwyf -au -i *n*, community; parish
 Plwyfogaeth *nf*, parish jurisdiction;
 parish settlement
 Plwyfogi *v*, to settle in a parish
 Plwyfol *a*, parochial
 Plwyfoli *v*, to render parochial
 Plwyfolygon, Plwyfolygon *np*, parishioners
 Plwyn -iau *n*, maturity; puberty
 Plwyno *v*, to have signs of puberty
 Plvdd *a*, delicate; limber, pliant; soft
 Plyddhau *v*, to render pliant or soft
 Plyddo *v*, to soften; to grow limber
 Plyg -ion *n*, double, fold
 Plygain, geiniau *n*, early morn, dawn;
 Plygaint *n*, dawn, day-spring [matins
 Plygeiniol *a*, dawning; matin
 Plygiad *n*, doubling, folding
 Plygiant *n*, duplication
 Plygiedydd -ion *n*, tweezers
 Plygol *a*, doubling, folding; bending
 Plygu *v*, to double, to fold, to bend, to
 Plym *n*, what agonizes [stoop
 Plymen -au -i *nf*, plummet; flake
 Plymio *v*, to leaden, to plumb
 Plymnwyd -au *nf*, struggle, conflict
 Plymol *a*, agonizing, writhing
 Plymu *v*, to cover with lead [greater
 Po *c*, if, by how much. Po mwyaf, the
 Pob *a*, each, every. Bob yn uu, one by
 Pob *n*, bake: *a*, baked [one
 Poban -au *nf*, oven; roaster
 Pobdy, dai *n*, bakehouse; oven
 Pobi *v*, to bake; to roast; to toast
 Pobiant *n*, baking, batch
 Pobl -oedd *cn*, people
 Poblach *np*, low or common people
 Pobli *v*, to people, to colonize
 Poblog *a*, peopled, populous
 Poblogaeth *nf*, populousness; population
 Poblogi *v*, to make populous, to people
 Poburies -au *nf*, baking-woman
 Pobydd -ion, Pobur *n*, baker
 Pobyddiaeth *nf*, art of baking
 Poc, Poca, Potyn *n*, smack; kiss
 Pod *n*, what is taken in
 Podi *v*, to take in, to comprehend
 Podr *af*, rotten, putrid: *m* pwdr
 Poen -au *nf*, pain, torment, agony
 Poenedigaeth *nf*, tormenting
 Poeni *v*, to pain; to suffer pain
 Poenofaint *n*, punishment
 Poenol *a*, tormenting, paining
 Poenus *a*, paining, painful; toiling
 Poenydio *v*, to torture, to torment
 Poer -ion *n*, spittle, saliva

Poerai *n*, bastard pellitory
 Poergarthol *a*, expectorant. Poergarth-
 olion, expectorants
 Poeri *v*, to spit, to expectorate
 Poeriant *n*, salivation
 Poerlys *cn*, bastard pellitory
 Poerol *a*, spitting, salivary
 Poern *n*, spitter; sycophant, flatterer
 Poes -au *n*, state of being
 Poesi *v*, to be existing
 Poeth *a*, hot, scorching, fiery
 Poethder, Poethni *n*, hotness, heat
 Poethi *v*, to heat, to be heated
 Poethiad, Poethiant *n*, heating
 Poethol *a*, heating, burning
 Poethwg *n*, torridity, aridity
 Poethwy *n*, the razorbill
 Poethwyn *n*, burning passion
 Poethwynt -oedd *n*, horrible tempest;
 blast; typhoon
 Polio *v*, to fix a pole
 Polion *np* (pawl, polyn *n*), stakes, poles
 Polioni *v*, to set poles; to empale
 Pon *n*, what is puffed or blistered
 Pona, Ponag *c*, if not; should it not?
 Ponar *nf*, puff, pod [unless, except
 Ponc -iau *nf*, hillock, tump
 Poncen *nf*, Poneyn *n*, small hillock
 Puncio *v*, to swell, to puff, to heave
 Pond *ad*, is it not? what else?
 Poni, Ponid *ad*, what not? is it not?
 Ponio *v*, to swell, to puff
 Pont -ydd, pynt *nf*, arch, bridge. Pont
 yr ysgwydd, the collar-bone
 Pontbren -i *n*, wooden bridge
 Poplys *np* (-en *nf*), poplar-trees
 Por, pyr *n*, supreme lord
 Porch -oedd *n*, pig, swine
 Porchell, perchyll, Porchellan, Porchell-
 yn *n*, young pig, little pig
 Porchellu *v*, to bring forth pigs
 Porfa, fŷydd *n*, pasture, grass
 Porfâd *n*, pasturing
 Porfadir -oedd *n*, pasture-ground
 Porfâu, Porfelu, Poriannu *v*, to depas
 Porfel -oedd *n*, pasture, grass [ture
 Porfelydd -ion *n*, pasturer
 Porffor *a* & *n*, purple
 Pori *v*, to graze, to browse; to eat
 Poriadaeth *nf*, agistment
 Poriant *n*, pasturage, browsing
 Poriol *a*, pasturing, grazing
 Portreid *n*, pattern, sampler, model
 Porth, pyrth *n*, aid, help, second; wha
 bears; sustenance; gate, gateway
 carriage: *nf*, ferry; port
 Portha *v*, to afford aid or help

Porthia, fŷydd <i>nf</i> , Porthle -oedd <i>n</i> , carrying-place; port	Praîn, preiniau <i>n</i> , feast, banquet
Porthi, Porthiadu <i>v</i> , to aid, to support; to feed; to bear, to convey. Porthi'r gwasanaeth, to respond (in church)	Praith, preithiau <i>n</i> , act, deed; practice
Porthianna, Porthiannu <i>v</i> , to provide	Pranc -iau <i>n</i> , frolic, prank
Porthiamus <i>a</i> , having support [support]	Prancio <i>v</i> , to play a prank, to caper
Porthiant, Porthid <i>n</i> , support, succour, assistance	Pratio <i>v</i> , to stroke, to coax
Porthladd -oedd -au <i>n</i> , port, harbour	Praw -on <i>n</i> , essay, trial, proof
Porthloedd <i>n</i> , means of support	Prawf, profion <i>n</i> , essay, trial, proof
Porthlys <i>n</i> , porte-mote	Prawen <i>nf</i> , essay; cast (in play)
Porthmon, myn <i>n</i> , purveyor, drover	Prawfaen, feini <i>n</i> , touchstone
Porthmona <i>v</i> , to act as a drover	Pred <i>n</i> , stray; migration
Porthmonaeth <i>nf</i> , purveyance	Preg <i>n</i> , greet, greeting
Porthog -au <i>nf</i> , portcullis	Pregawthen <i>nf</i> , preachment
Porthol <i>a</i> , aiding, supporting	Pregeth -au <i>nf</i> , sermon
Portholdeb <i>n</i> , supported state	Pregethiad <i>n</i> , preaching
Portholi <i>v</i> , to render supporting	Pregethu <i>v</i> , to preach
Porthor -ion <i>n</i> , porter, doorkeeper	Pregethwr, wyr <i>n</i> , preacher
Porthordy, dai <i>n</i> , porter's lodge	Pregethwriaeth <i>nf</i> , homiletics
Porthorddwy <i>n</i> , aiding of violence	Preidio <i>v</i> , to migrate
Porthori <i>v</i> , to act as porter	Preiddin <i>a</i> , gregarious; rapacious, of prey
Porthoriaeth <i>nf</i> , porter's office	Preiddio <i>v</i> , to herd, to collect a herd; to predate
Porthwr, wyr <i>n</i> , provider; feeder; porter	Preiddwal <i>nf</i> , resort of a herd
Porthwy <i>n</i> , assistance, support	Preinio <i>v</i> , to carouse
Porthwys -ion <i>n</i> , ferryman	Preithig <i>a</i> , belonging to practice
Pos <i>n</i> , growth, increase	Preithio <i>v</i> , to practise
Posel <i>n</i> , curdled milk, posset	Prelad -iaid <i>n</i> , prelate, bishop
Posfardd, feirdd <i>n</i> , preceptive bard	Pren -au -iau <i>n</i> , tree, timber; wood
Posiar, icir <i>nf</i> , fattened hen	Prenfol -au <i>n</i> , wooden chest
Posio <i>v</i> , to examine, to pose	Prenial <i>n</i> , coffer, shrine
Posned -au <i>n</i> , squat; skillet; saucepan	Prenio <i>v</i> , to timber; to bar
Post, pyst <i>n</i> , post, pillar	Prenol -au <i>n</i> , busk of stays
Postio <i>v</i> , to put up a post; to put up on	Prensaer, seiri <i>n</i> , carpenter
Pot -iau <i>n</i> , pot [a post]	Pres -i <i>n</i> , what is quick, sharp, or smart; haste; brushwood; fuel; anything strewed; crib; place of resort; brass
Potel -i <i>nf</i> , bottle; truss	Pres <i>a</i> , quick, hasty; busy; sharp; overrunning; frequent: present
Potelu <i>v</i> , to bottle; to truss	Preseb -au <i>n</i> , crib, stall
Poten -i <i>nf</i> , paunch; pudding	Presel -au -i <i>n</i> , place overrun; brake
Potenig <i>nf</i> , little paunch	Preselu <i>v</i> , to be overrun or foul
Potenog <i>a</i> , having a paunch	Preselyn <i>n</i> , brake, thicket
Potenu <i>v</i> , to form a paunch	Presen <i>nf</i> , the present; this life
Potes <i>n</i> , pottage, broth, soup	Presennol <i>a</i> , imminent; present
Potio <i>v</i> , to pot; to tipple	Presennoldeb <i>n</i> , presence
Poth <i>n</i> , what bulges out; boss	Presennu <i>v</i> , to make present
Pothan <i>n</i> , bump, boss; cub	Present <i>n</i> , present state
Pothell -au -i <i>nf</i> , wheal, blister	Presol <i>a</i> , imminent; quick
Pothellog <i>a</i> , puffy; blistered	Prest <i>n</i> , quickness, smartness
Pothellu <i>v</i> , to puff; to blister	Prest <i>a</i> , ready, quick; soon
Pothon <i>n</i> , boss; cub	Prestl <i>a</i> , ready, smart, fluent
Powys <i>n</i> , state of rest	Prestlaidd <i>a</i> , apt to prattle
Prad <i>n</i> , gentle spread; rub	Presu <i>v</i> , to hasten; to frequent
Praff <i>a</i> , ample; thick round	Preswyl <i>n</i> , being present or ready; tarrying; habitation
Praffder <i>n</i> , thickness round	Preswylfa, fŷydd <i>nf</i> , place of residence
Praffu <i>v</i> , to thicken in compass	Preswylfod <i>nf</i> , dwelling-place
Praidd, preiddiau <i>n</i> & <i>cn</i> , flock, herd: booty. prey	Preswyliaeth <i>nf</i> , habitation

- Preswylio *v*, to fix an abode
 Preswyliog *a*, having resort
 Preswylydd -ion *n*, inhabitant
 Pri -on *n*, origin, what is primitive
 Pric -iau *n*, stick; broach
 Prid *n*, price, value; ransom: *a*, valuable, precious, dear
 Pridiant *n*, ransoming
 Pridio *v*, to set a price; to ransom
 Pridiol *a*, equivalent; redeeming
 Pridioldeb *n*, equivalence
 Pridwerth *n*, price of ransom
 Pridd -ion *n*, mould, earth, soil. Llestri pridd, earthenware [clod]
 Priddell -au -i *nf*, mass of earth, tile;
 Priddelllog *a*, consisting of masses of earth; glebous
 Priddellydd -ion *n*, tile maker
 Pridden -i *nf*, earthen vessel
 Priddfaen, feini *n*, brick; burnt tile
 Priddgalch *n*, calcareous earth
 Priddgist *n*, potter's clay
 Priddin *a*, of earth, earthen
 Priddlestri *np*, earthenware utensils
 Priddlyd *a*, mixed with earth
 Priddlydu *v*, to become earthy
 Priddo *v*, to cover; to cover with earth; to become earth
 Priddol *a*, of mould, of earth
 Priddred *n*, earthly state
 Priddyn *n*, what is formed of earth
 Prif *a*, prime, principal, chief. Prif ddinas, metropolis
 Prifachos -ion *n*, primary cause
 Prifansawdd, soddion *n*, primary quality
 Prifder *n*, primeness; origin [bard]
 Prif-fardd, feirdd *n*, chief or primitive
 Prif-ffordd, ffyrdd *nf*, high road, highway
 Prifio *v*, to thrive, to grow up [way]
 Prifiad *n*, supreme blessing
 Prifles *n*, chief good
 Priflys -oedd *n*, supreme court
 Prifnawd *n*, original habit
 Prifnod -au *n*, prime point; epoch
 Prifoed *n*, primitive age
 Prifran -au *nf*, primary division
 Prifred *n*, primary course
 Prifsymudai *nc*, prime mover
 Prifwyd *n*, chief sin
 Prifysgol -ion *nf*, university
 Prill -ion -iau *n*, little brook, rill
 Prin *a*, scarce, rare, scant, spare: *ad*, scarcely, barely, hardly
 Prinder, Prindra *n*, scarcity, want
 Prinhaus *v*, to make or grow scarce
 Print -iau *n*, what forms a notch; print
 Printio *v*, to imprint, to print
 Prinwydd *np* (-en *nf*), scarlet oak
 Priod *a*, appropriate; proper, fit; owned, married [consort]
 Priod *nc*, married person, husband, wife
 Priodadwy *a*, marriageable
 Priodas -au *nf*, marriage, wedding
 Priodasgerdd -i *nf*, epithalamium
 Priodasol *a*, matrimonial
 Priodfab, Priodasfab, feibion *n*, bridegroom
 Priodferch, Priodasferch, -ed *nf*, bride
 Priodi *v*, to marry, to espouse
 Priodol *a*, proper, appropriate; married
 Priodoldeb, Priodolder *n*, appropriate-ness, propriety
 Priodoledd -au *nf*, attribute
 Priodoli *v*, to appropriate, to attribute
 Priodoliaeth *nf*, attribute, property
 Priodoliaethu *v*, to attribute
 Priodor -ion *n*, proprietor; native
 Priodori *v*, to be a proprietor
 Priodoriaeth *nf*, proprietorship
 Prion *np* (-yn *n*), origination; imps
 Pris -iau *n*, price, value, rate
 Prisio *v*, to value, to price; to prize
 Pro *n*, what is across or against
 Probwyllau *np* (probwyll *n*), transversal bars of a plough handle
 Proc -iau *n*, thrust, stab
 Procio *v*, to thrust, to stab; to poke
 Procyr -on *n*, poker
 Proest -iau *n*, counterchange
 Profadwy *a*, provable, essayable
 Profedigaeth *nf*, probation; temptation
 Profi *v*, to prove; to taste
 Profiad *n*, proving; probation; tasting essay; experience
 Profiadol *a*, probationary; experimental
 Profiant *n*, probation
 Proflen -i *nf*, proof-sheet
 Proffies -au *nf*, profession, vow
 Proffesor -iaid *n*, professor
 Proffesu *v*, to profess, to vow
 Proffeswr, wyr *n*, professor
 Prophwyd -i *n*, prophet
 Prophwydo *v*, to prophesy
 Prophwydol *a*, prophetic
 Prophwydoliaeth *nf*, prophecy
 Pru *n*, what tends forward
 Prudd *a*, prudent; serious; sad
 Prudd-der, Pruddineb *n*, seriousness
 Pruddhau *v*, to become serious
 Prws *n*, state of bustle
 Prwst *n*, bustle, turmoil
 Prwy -on *n*, what reaches forward; agent
 Prwyadur -iaid *n*, commissioner
 Prwys *n*, tendency to protrude

Prwysg, Prwysgl *n*, what is impending or surmounting
 Prwyso *v*, to protrude
 Prwyst *n*, what causes anxiety
 Prwysti *n*, anxiety, solicitude
 Prwystl *a*, tumultuous, bustling
 Prwystlo *v*, to bustle, to agitate
 Pry -oedd *n*, produce, food, victuals
 Pryd -iau *n*, period, season, time; meal time; meal; aspect
 Pryd *ad*, seeing that, as it is, whilst;
 Pryder *n*, anxiety, solicitude [when
 Pryderi *n*, anxiety, deep thought
 Pryderol, Pryderus *a*, anxious, solicitous; provident; thoughtful
 Pryderu *v*, to be anxious
 Prydfardd, feirdd *n*, recording bard
 Prydfawr *a*, magnificent, grand
 Pryderth *a*, handsome, comely, beautiful
 Prydferthedd, Prydferthwch *n*, comeli-
 Prydferthu *v*, to render comely [ness
 Prydiaith *nf*, poetical language
 Prydio *v*, to fix a season
 Prydiol *a*, timely, seasonable
 Prydlaeth *n*, milk drawn at one time
 Prydlawn *a*, seasonable, opportune
 Prydlonder *a*, seasonableness
 Prydlonhau *v*, to become seasonable
 Prydnawn -au *n*, the afternoon [dinner
 Prydnawnbryd -iau, Prydnawnfwyd *n*,
 Prydnawngwaith *n*, one afternoon
 Prydnawnol *a*, of or for the afternoon;
 Prydred *n*, chronology [evening
 Prydu *v*, to delineate; to poetize
 Prydus *a*, comely; seasonable
 Prydydd -ion *n*, poet; delineator
 Prydyddes -au *nf*, poetess
 Prydyddiaeth *nf*, poetry
 Prydyddol *a*, poetic, poetical
 Prydyddu *v*, to compose poetry
 Prydd -ion *n*, what is productive; dale
 Prydddest -au *nf*, poem; poetics; metre
 Pryddestawd *n*, poetical composition
 Pryddestu *v*, to compose metrically
 Pryddhau *v*, to become luxuriant or teeming
 Pryddineb *n*, luxuriance [worm
 Pryf -ed *n*, what is generated; vermin;
 Pryfad, aid *n*, animal; vermin
 Pryfedu *v*, to breed worms
 Pryfeta *v*, to hunt vermin
 Pryfig *a*, having worms
 Pryfyn *n*, worm
 Pryfflau *n*, spreading out; radiation
 Pryffwn *a*, excellent, superior
 Pryffwnt *n*, source of spreading; centre;
 Pryleu *n*, fluent utterance [principal

Pryn *n*, take; purchase; merit: *a*, bought, purchased
 Pryned *n*, what takes hold; hand
 Prynedigaeth *nf*, redemption
 Pryngar *a*, inclined to purchase
 Prynol *a*, purchasing, buying [deem
 Prynu *v*, to take hold; to buy; to re-
 Prynwyr, wyr, Pryniawdwr, wyr, Pryn-
 iawdr, odron *n*, buyer, purchaser, redeemer
 Prys -oedd *n*, covert, brushwood
 Prysedd *n*, place of resort [of resort
 Pryseddfa -on, Pryseddfof -au *nf*, place
 Pryseddu *v*, to resort; to dwell
 Prysyl -au *n*, covert, brake
 Prysylu *v*, to become braky
 Prysyl -au *n*, what is over; brushwood
 Prysyl -au *n*, copse; brushwood
 Prysylach *np*, stunted trees
 Prysylwyn -i *n*, copse
 Prysgoed, Prysogydd *np*, brushwood
 Prysogyl *n*, hazel copse
 Prystell *nf*, tumult, uproar
 Prystellach *v*, to raise an uproar
 Prysus *v*, to form a resort or covert
 Prysus *a*, busy, diligent; serious
 Prysurbet, Prysurbet *n*, assiduity; haste; state of haste
 Prysuro *v*, to make haste, to hasten
 Puch -ion *n*, sigh; grunt
 Puchiant *n*, sighing; earnest desire
 Puchio *v*, to sigh; to pant; to long; to desire
 Pul -on *n*, what tends to straiten
 Pum *a*, five
 Pumbys *a*, five-fingered
 Pumcanfed *a*, five hundredth
 Pumcanmil *n*, five hundred thousand
 Pumcant *n*, five hundred, 500
 Pumdalen *nf*, cinquefoil: *a*, five-leaved
 Pumdeg *a* & *n*, fifty, 50=Deg a deugain
 Pumdegfed *a*, fiftieth
 Pumlyfr *n*, the Pentateuch
 Pummed *a*, fifth
 Pummil *n*, five thousand, 5000
 Pumnalen *nf*, cinquefoil
 Pumoehr -au *n* & *a*, pentagon
 Pump -au *n*, five, 5
 Pumplyg *a*, quintuple, fivefold
 Pumran *a*, quinquepartite
 Pumsill *a*, of five syllables
 Pumtant *n*, pentachord
 Pumtro *a*, of five turns or times
 Pumwaith *ad*, five times
 Pun *n*, what is equal or even: *a*, equal, equivalent [twenty shillings
 Punt, punnoedd, punnau *nf*, pound,

Pur *n*, what is pure: *a*, pure
 Pur *ad*, essentially; very
 Purdan *n*, purgatory
 Purdeb, Pured *n*, purity; sincerity
 Puredigaeth *nf*, purification
 Puredigol *a*, purificatory
 Pureiddio *v*, to render pure
 Puren -au *nf*, sifting-screen
 Puriannol *a*, purificative
 Puriannu *v*, to purify
 Puriant *n*, purifying
 Purion *ad*, purely; very well
 Purlan *a*, purely clean
 Puro *v*, to purify, to cleanse
 Puro *a*, purifying, cleansing
 Putain, einiaid *nf*, whore, harlot
 Puteindra *n*, whoredom, concubinage
 Puteindy, dai *n*, bawdy-house
 Puteinig *a*, whorish, adulterous
 Puteinio *v*, to go a whoring; to commit
 Puteiniol *a*, meretricious [fornication
 Puteiniwr, wyr *n*, whoremonger
 Pw *i*, pugh! tush! pshaw
 Pwca -od *n*, hobgoblin; fiend
 Pwci, fod *n*, hobgoblin, goblin
 Pwd *n*, rot; rot in sheep; sullens
 Pwdr *m*, rotten, corrupt: *f* podr
 Pwdu *v*, to pout, to be sullen
 Pwff, pyffiau *n*, puff, sharp blast
 Pwffio *v*, to come in puffs
 Pwg *n*, what pushes or swells out
 Pwng, pyngau *n*, cluster; crop
 Pwnga *n*, gathering; wheal
 Pwngo *v*, to team; to cluster
 Pwngol *a*, teeming; clustering
 Pwl *m*, blunt, obtuse; dull: *f* pol
 Pwl, pylau *n*, fit, attack, paroxysm
 Pwll, pyllau *n*, pool; puddle
 Pwmp *n*, round mass, lump
 Pwmpio *v*, to thump, to bang
 Pwmplo *v*, to boss, to knob
 Pwmplog *a*, bossed, knobbed
 Pwn, pynau *n*, pack; burden
 Pwne, pynciau *n*, point, subject; note
 Pwnio *v*, to burden; to bang
 Pwnt *n*, aggregate; reservoir
 Pwr *n*, what extends; worm
 Pwrcas -au *n*, purchase
 Pwrcasu *v*, to purchase, to buy
 Pwsach *n*, loud outcry
 Pwt, pytiau *n*, any short thing
 Pwtan, Pwtog *nf*, squat female
 Pwtian *v*, to keep poking
 Pwtio *v*, to push, to poke
 Pwtwn *n*, liquor; whiskey
 Pwtyn *n*, short round body
 Pwy -on *n*, beat; butt

Pwy *ad*, in advanced position
 Pwy *pn*, who. Pwy bynag, whoever
 Pwyadur -on *n*, pestle
 Pwyll -ion *n*, impulse; reason, sense,
 wit, discretion. Gan bwyll, gently,
 carefully, by degrees
 Pwyll *a*, impelling, forward
 Pwyllad -oedd *n*, impulse; reason
 Pwyllgor -au *n*, committee
 Pwyllig *a*, rational; discreet
 Pwyllineb *n*, rationality
 Pwylo *v*, to reason; to consider
 Pwyllog, Pwyllus *a*, rational, considerate
 Pwyniad -au *n*, Pwyned *nf*, spike, skewer
 Pwynt -iau *n*, point; plight
 Pwyntel -i *n*, pencil; brush
 Pwyntio *v*, to point; to perfect; to fatten
 Pwyntl -au *n*, pointed end
 Pwyo *v*, to beat, to batter, to pound
 Pwyol *a*, beating, battering
 Pwys -au *n*, state of rest; weight; pound
 Pwysel -i *n*, bushel [weight
 Pwysfawr *a*, weighty, momentous
 Pwysi *n*, weight, heaviness
 Pwysig *a*, pressing; weighty
 Pwyso *v*, to press, to weigh
 Pwyth -au -on *n*, point; stitch; gift at
 a bidding. Talu pwyth, to retaliate
 Pwytho *v*, to thrust in; to stitch
 Py *a*, what=Pa. Py rag, wherefore,
 Pybl *n*, energy, vigour
 Pyblu *v*, to invigorate [why
 Pybyr *a*, strenuous, stout, vigorous
 Pybyru *a*, to take courage
 Pybyrweh *n*, stoutness, vigour
 Pyd *a*, dangerous
 Pyd -iau -oedd *n*, pit; snare; danger
 Pydew -au *n*, well; spring; pit
 Pydol *a*, snaring; perilous
 Pydoldeb *n*, dangerousness
 Pydredd *n*, rottenness, putridity
 Pydru *v*, to rot, to putrify
 Pydd *n*, state of running
 Pyddu *v*, to run or spread out
 Pyg *n*, pitch, rosin of pine
 Pygliain, lleiniau *n*, pitch plaster
 Pygliw -iau *n*, pitch colour
 Pyglys *n*, the wild fennel
 Pygo, Pygu *v*, to cover with pitch
 Pygwydd *np* (-en *nf*), pine-trees
 Pyngu *v*, to teem, to cluster
 Pyledd, Pyli *n*, bluntness; dullness
 Pylgain, Pylgaint *n*, dawn of day; matins
 Pylongl -au *nf*, obtuse angle
 Pylor -ion *n*, dust, powder
 Pylori *v*, to powder, to pulverize
 Pyloryn *n*, grain of powder

Pylu *v*, to blunt; to grow dull
 Pylu *v*, to pit; to form into a pit
 Pymtheg *a* & *n*, fifteen, 15
 Pymthegfed *a*, fifteenth [nos]
 Pymthegnos -au *nf*, fortnight=Pythef-
 Pyna, Pynag *ad*, otherwise: *a*, soever
 Pynas -au *nf*, tribe, nation
 Pynio *v*, to note; to descant
 Pyniol *a*, noting; descending
 Pynfarh, ierch *n*, pack-horse; dam
 Pynio *v*, to burden, to load
 Pyniol *a*, burdening, loading
 Pynoreg, Pynreg -au *nf*, pack-saddle
 Pynori, Pynori *v*, to put on a load
 Pyr *cn*, what spires: *ir*: *ad*, forward
 Pŷr *np*, lords: *s* por [toward]
 Pŷrchwyn, Pŷrgwyn *n*, crest of a helmet
 Pŷrdwyo *v*, to point forward [or plume]
 Pŷrwydd *np* (-en *nf*), spruce
 Pŷs *np* (-en *nf*), pease, pulse
 Pŷsg -od *cn*, fish: *s*, pysgodyn
 Pŷsglud *n*, isinglass, ichthyocol
 Pŷsgodfa -oedd *nf*, fishery
 Pŷsgodlyn -oedd -au *n*, fishpond
 Pŷsgodyn, pysgod *n*, single fish
 Pŷsgol *a*, piscatory, of fish
 Pŷsgota *v*, to fish, to angle
 Pŷsgotwr, Pysgodwr, wyr *n*, fisherman
 Pŷsgydd -ion *n*, ichthyologist
 Pŷsgyddiaeth *nf*, ichthyology
 Pŷstyad *n*, restless motion
 Pŷstyd *v*, to be agog: to caper
 Pŷstylwyn -au *n*, saddle crupper
 Pŷth -oedd *n*, period; world: *ad*, ever
 Pythefnos -au *nf*, fortnight [never]
 Pythol *a*, for ever, eternal=Bythol
 Python *n*, system of the world
 Pythori *v*, to be anxious
 Pyw -ion *n*, member, limb
 Pyw *a*, in order; complete; perfect

R.

RHAB *n*, force: control, constraint
 Rhabu *v*, to control, to check [spine]
 Rhac -au *n*, what is opposite; wrest;
 Rhac *pr*, before, from; for=Rhag
 Rhaca -on *nf*, spectacle, show: *n*, rake
 Rhacai, eion, Rhacan -au *n*, rake
 Rhacanu *v*, to rake, to scrape
 Rhaciant *n*, advancement
 Rhacio *v*, to come forward
 Rhaco, Rhacw *ad*, yonder, there
 Rhactal -au *n*, frontlet, frontpiece
 Rhach *n*, what is forced out
 Rhad -au *n*, grace, favour
 Rhad *a*, free; gratuitous: cheap

Rhadfawr *a*, gracious; virtuous
 Rhadferth *a*, beneficent
 Rhadferthwch *n*, beneficence
 Rhadredd *n*, graciousness
 Rhadlawn *a*, gracious, kind; serene
 Rhadlonaeth *nf*, Rhadlondeb *n*, gra-
 Rhalloni *v*, to be gracious [ciousness]
 Rhallodd -ion *nf*, free gift
 Rhallu *v*, to render free
 Rhallwchyn *a*, grace-effusing
 Rhallu *v*, advance, going on
 Rhac, Rheian *nf*, constraint; battle
 Rhad *v*, bent, inclination
 Rhaf *n*, spread, diffusion
 Rhafwydd *np* (-en *nf*), huckthorns
 Rhafol *np*, service-tree berries
 Rhafon *np*, berries growing in clusters;
 service-tree berries
 Rhafu *v*, to spread, to diffuse
 Rhaff -au, Rhaffan *nf*, rope, cord
 Rhaffio *v*, to rope, to make a rope
 Rhag -ion *n*, front, van; entrance
 Rhag *pr*, before, against; from; lest;
px, pre-, fore-, ante-, before. Rhag
 yna, thenceforward. Rhag yno, thence-
 forth. Rhag may be prefixed to verbs
 and their derivatives generally, as:—
 Rhagachub, to get foremost. —ad-
 rodd, to relate beforehand, to rehearse.
 —agori, to open before. —agweddu, to
 preform. —alw, to call beforehand.
 —amhieu, to doubt beforehand. —au-
 fon, to send before. —arfaethu, to pre-
 destinate, to predispose. —arganfod,
 to foresee. —arwain, to lead before.
 —ateb, to reply beforehand. —attal,
 to withhold. —barodi, —barotoi, to
 prepare before. —benodi, to predeter-
 mine. —brofi, to foretaste. —brynu,
 to forestal. —bwysu, to weigh before.
 —chwedlu, to prologue. —chwilio, to
 search before. —debygu, to presuppose.
 —deimlo, to feel beforehand. —der-
 fynu, to predetermine. —drefnu, to
 preordain. —dybio, to preconceive.
 —ddangos, to premonstrate. —ddar-
 bodi, to provide before. —ddarlunio,
 to prefigure. —ddarmerthu, to prepare
 beforehand. —ddarparu, to furnish
 before. —ddeall, to understand before.
 —dderbyn, to receive before. —ddewis,
 to choose beforehand, to pre-elect. —
 ddioelu, to secure beforehand. —ddir-
 nad, to presumise. —ddodi, to prepose,
 to prefix. —ddyddio, to antedate. —
 ddywedyd, to foretel; to gainsay. —
 edrych, to look before. —erchi, to prere-

quire. Rhagetholi, to pre-elect. —farnu, to prejudge. —flaenu, to precede, to go before. —foddio, to please beforehand. —fyfyrio, to premeditate. —fyned, to go before. —fynegu, to pre-nunciate. —fyrhan, to foreshorten. —ganfod, to foresee. —gludo, to heap before or in front. —glywed, to hear before. —haeddu, to premerit. —holi, to examine before. —lamu, to step before. —lefain, to proclaim. —lewychu, to illume before. —lunio, to preform; to provide. —nodi, to mark before. —noethi, to mark bare before. —osod, to set before. —redeg, to forerun, to precede. —reithio, to deliberate. —rithio, to dissimulate. —ruthro, to rush forward. —rwymo, to bind before. —rwystro, to preclude. —rybuddio, to forewarn, to premonish. —sefydlu, to pre-establish. —sylwi, to remark beforehand. —syllu, to look forward. —synied, to premeditate. —weini, to serve before. —weled, to foresee. —werthu, to sell previously. —wirio, to certify before. —wybod, to foreknow. —ymegnio, to pre-exert one's self. —ymgais, to attempt beforehand. —ymguddio, to hide one's self beforehand. —ymlid, to pursue before. —ymorchestu, to exert one's self beforehand. —ymrodli, to pre-resign. —ymrwymo, to bind one's self beforehand. —ystunio, to mould into form beforehand. —ystyrio, to precogitate
 Rhagadail, eiliau *nf*, out-building
 Rhagadrodd -ion *n*, preface
 Rhagaddewid -ion *nf*, previous promise
 Rhagaddfed *a*, precocious
 Rhagafael -ion *n*, previous hold
 Rhagangen -ion *nf*, prior necessity
 Rhagair, eiriau *n*, leading word
 Rhagamcan -ion *n*, prenotion
 Rhagammod -au *nf*, previous agreement
 Rhagammaid, neidiau *nf*, previous signal
 Rhagamser -oedd -au *n*, previous time
 Rhagansawdd, soddion *n*, prior quality
 Rhagaraeth, areithiau *nf*, preface; prolegomena
 Rhagarawd, odion *nf*, exordium
 Rhagarchwaeth -au *n*, foretaste
 Rhagarfaeth -au *nf*, predestination
 Rhagarfog *a*, forearmed
 Rhagargoel -ion -*nf*, foretoken
 Rhagarian *n*, earnest money
 Rhagarlwy -on *n*, prepared food
 Rhagurnawdd *nf*, plough tail

Rhagarswyd *n*, previous dread
 Rhagarwedd *nf*, predisposition
 Rhagarwydd -ion *nf*, prognostic; symp-
 Rhagateb -ion *n*, prior answer [tom
 Rhagattal *n*, withholding
 Rhagawd, odion *n*, going before; going against; opposition
 Rhagawd *v*, to go before; to stop
 Rhagawdl, odlau *nf*, leading rhyme
 Rhagawl *a*, opposite, opposing
 Rhagbenaeth -iaid *n*, vicerent
 Rhagborth, byrth *n*, outer gate
 Rhagbryder *n*, precaution
 Rhagchwaeth *n*, foretaste
 Rhagchwareu -on *n*, prelude
 Rhagchwegr -aunf, grandmother-in-law
 Rhagchwegrwn *n*, grandfather-in-law
 Rhagdal -ion *n*, payment beforehand
 Rhagder *n*, advanced post
 Rhagdestyn -au *n*, preliminary theme
 Rhagdraethawd, odau *n*, prolegomena
 Rhagdy, dai *n*, outhouse
 Rhagdyb -iau *nf*, preconceit
 Rhagdyn *n*, fore-draught
 Rhagdyst -ion *n*, prior witness [tooth
 Rhagddant, ddannedd, ddaint *n*, fore-
 Rhagddarlun -iau *n*, prefiguration
 Rhagddarn -au *n*, fore-piece
 Rhagddawd, ddodion, ddodau *n*, prefix
 Rhagddawn, ddoniau *n*, previous gift
 Rhagddelw -au *nf*, prototype
 Rhagddewis -au *nf*, previous choice
 Rhagddirnad *n*, presumise
 Rhagddodiad, iaid *n*, preposition, prefix
 Rhagddodiad -au *n*, preceding position; prefixing, affixing
 Rhagddrws, ddrysau *n*, outer door
 Rhagddychemmyg -ion *n*, presupposal
 Rhagddyled -ion *nf*, prior debt
 Rhagddyweddiad *n*, gainsaying, contra-
 Rhagenw -au *n*, pronoun [diction
 Rhagenwol *a*, pronominal
 Rhagfarn -au *nf*, prejudice
 Rhagfed *a*, foremost, anterior
 Rhagfeddiad, iannau *n*, preoccupation
 Rhagfeddyliad *n*, precogitation
 Rhagflas *n*, foretaste
 Rhagfod *n*, prior existence
 Rhagfoel *a*, bald before
 Rhagfaint, freintiau *nf*, prerogative
 Rhagfrawd, frodau *nf*, prejudication
 Rhagfur -iau *n*, contramure
 Rhagfwriad *n*, forecasting
 Rhagfyr *n*, December
 Rhagfysg *n*, forward haste
 Rhaggaer -au *nf*, advance work
 Rhagglod -au -ydd *nf*, former same

Rhaggymmeriad <i>n</i> , prolepsis	Rhang <i>nf</i> , content; fulfilment
Rhaghanfod <i>n</i> , pre-existence	Rhangu <i>v</i> , to fulfil; to satisfy
Rhagial <i>v</i> , to controvert	Rhaha, Rhahawd <i>n</i> , forcing; impulse
Rhaglafar <i>a</i> , prolocutory	Rhai <i>np</i> , few: <i>a</i> , some
Rhaglaw -iaid <i>n</i> , deputy; lieutenant	Rhaiad <i>n</i> , radiation
Rhaglawn <i>n</i> , first filling in	Rhaiadr, rheieidr, -au <i>nf</i> , cataract
Rhaglith -iau -oedd <i>n</i> , prelection, preface	Rhaiadru <i>v</i> , to spout out
Rhaglofydd -ion <i>n</i> , vicegerent	Rhaiadu <i>v</i> , to radiate, to ray
Rhagluniaeth <i>nf</i> , providence	Rhaib, rheibiau <i>nf</i> , snatch; greed
Rhagluniaethol <i>a</i> , providential	Rhaid, rheidiau <i>n</i> , need, necessity
Rhaglyd <i>n</i> , forecast; providence	Rhaid <i>a</i> , needful, necessary
Rhaglym <i>a</i> , sharp-fronted	Rhaidd, rheiddiau <i>nf</i> , ray; spear
Rhaglys -oedd <i>n</i> , court leet	Rhaien <i>nf</i> , ray, skate
Rhaglyw -iaid <i>n</i> , deputy governor; pre-	Rhail, rheiliau <i>nc</i> , rail; paddlestaff: <i>s</i>
Rhaglywiaeth <i>nf</i> , prefecture	Rhain <i>cn</i> , lances, spears
Rhagneuadd -au <i>nf</i> , anteroom	Rhain <i>a</i> , tending forward
Rhagodfa -on <i>nf</i> , ambushade	Rhaint <i>n</i> , what is pervasive
Rhagodi <i>v</i> , to get before	Rhaith, rheithiau <i>nf</i> , right; law; jury
Rhagofal -on <i>n</i> , precaution	Rhal -oedd <i>n</i> , character, disposition
Rhagolwg, ygon <i>n</i> , prospect; foresight	Rhalu <i>v</i> , to characterize
Rhagor -ion -au <i>n</i> , superiority; differ-	Rhamant -au <i>nf</i> , token; metaphor; ro-
Rhagorddwyn <i>a</i> , excellent	Rhamant <i>a</i> , exalting; romantic
Rhagorfaint, freintiau <i>nf</i> , prerogative	Rhamanta <i>v</i> , to use hyperbole
Rhagorgamp -au <i>nf</i> , superior feat	Rhamantol, Rhamantus <i>a</i> , romantic
Rhagori <i>v</i> , to excel, to surpass	Rhamp <i>n</i> , running out
Rhagoriaeth, Rhagorian <i>n</i> , excellence;	Rhamu <i>v</i> , to rise; to soar
Rhagorineb <i>n</i> , superiority	Rhan -au <i>nf</i> , part, share, portion, di-
Rhagorol <i>a</i> , superior, excellent	vision, section. Mewn rhan, partly
Rhagoroldeb <i>n</i> , excellence	Rhan <i>ad</i> , on the part of; because
Rhagraith, reithiau <i>nf</i> , deliberation	Rhanc <i>n</i> , desire, craving: <i>a</i> , content;
Rhagred -ion <i>nf</i> , prior course	satisfactory
Rhagrediad <i>n</i> , forerunning	Rhancol <i>a</i> , craving, wanting
Rhagrith -ion <i>n</i> , hypocrisy	Rhancodd <i>n</i> , satisfaction
Rhagrithiant <i>n</i> , simulation	Rhancoddiaeth <i>n</i> , enjoyment
Rhagrithiwr, wyr <i>n</i> , dissimulator, hypo-	Rhancu <i>v</i> , to crave, to want
Rhagsail, seiliau <i>nf</i> , prior foundation	Rhandir -oedd <i>nf</i> , region; shareland;
Rhagsain, seiniau <i>nf</i> , leading sound	Rhandy, dai <i>n</i> , house-room
Rhagu <i>v</i> , to get before; to oppose	Rhanedigaeth <i>nf</i> , distribution
Rhagwahan <i>n</i> , leading division; term	Rhanedigol <i>a</i> , distributive
in prosody	Rhangymmeriad <i>n</i> , participle
Rhagwahannod -au <i>n</i> & <i>nf</i> , semicolon	Rhanu <i>v</i> , to part, to divide
Rhagwan, Rhagwant, -au <i>n</i> , leading	Rhasg <i>nf</i> , slice, shave
division	Rhasgl -au <i>nf</i> , slicer; draw-knife
Rhagwas, weision <i>n</i> , deputy servant	Rhasglio <i>v</i> , to use a slicer
Rhagwedd -au <i>nf</i> , presence	Rhath <i>n</i> , cleared spot; plain
Rhagwisg -oedd <i>nf</i> , foregarment	Rhathell -au <i>nf</i> , rasp, rough file
Rhagwn <i>n</i> , scarecrow	Rhathellu <i>v</i> , to use a rasp, to rasp
Rhagwybodaeth <i>nf</i> , foreknowledge	Rhathiad <i>n</i> , rubbing off
Rhagwynneb <i>a</i> , forthcoming: <i>pr</i> , in pre-	Rhathlyn -oedd -au <i>n</i> , embrocation
Rhagwys -iau <i>nf</i> , premonition	Rhau, rheuau <i>nf</i> , band, chain
[sence of	Rhaw -iau, rhoiau <i>nf</i> , shovel, spade
Rhagymadrodd -ion <i>n</i> , preface	Rhawaid, eidiau <i>nf</i> , shovelful
Rhagymddwyn <i>n</i> , prolepsis	Rhawbal -au <i>nf</i> , iron-edged shovel
Rhagynys -oedd <i>nf</i> , adjacent isle	Rhawbalar <i>nf</i> , delving-spade
Rhagyrwedd -au <i>nf</i> , threatening aspect	Rhawch <i>n</i> , what is extreme
Rhagysgrif -au <i>nf</i> , prescript	Rhawd -au <i>nf</i> , course, route; crowd
Rhagystafell -oedd <i>nf</i> , antechamber	Rhawden <i>nf</i> , footstep, path
Rhagystawd, ystodion <i>nf</i> , foremost layer	

Rhawdd *n.* what is clear
 Rhawel *n.* what is clustered
 Rhawffon. *flyn nf.* shovel handle
 Rhawg *ad.* for a long while
 Rhawio *v.* to shovel
 Rhawlech -i *nf.* slice, shovel
 Rhawn *cn.* coarse long hair; horse-hair.
 Rhawn yr ehol, stonewort
 Rhawnu *v.* to grow to long hair
 Rhawryn *n.* single hair
 Rhawol *n.* cluster, bunch
 Rhawr, rhorau *nf.* rear, loud noise
 Rhawter *nf.* tumultuous rout
 Rhawtio *v.* to hurry on
 Rhawth *n.* greed: *a.* greedy
 Rhe -on *nf.* swift motion, run
 Rhe *a.* fleet, speedy; active
 Rhead *nf.* running; currency
 Rheadu *v.* to cause a running
 Rhean *nf.* streamlet, rill
 Rheawl *a.* running, current
 Rheb *n.* run by, going off
 Rhebydd -ion *n.* desolator
 Rheio *v.* to hackney [ravages
 Rhechdor, dyr *n.* what breaks out or
 Rhed -ion *nf.* course, race, run
 Rhedain *v.* to keep running
 Rhedant, aint *n.* courser, racer
 Rhedeg *nf.* run; *a.* running
 Rhedeg, rhedu *a.* to run, to race
 Rhedegfa, fŷydd *nf.* race-course; race
 Rhedegfarch, feirch *n.* race-horse
 Rhedegiad *n.* running, race
 Rhedegog *a.* running, current
 Rhedegwr, wyr, Rhedegydd -ion, Rhed-
 ydd -ion *n.* runner, racer
 Rhedfa, fŷydd *nf.* course, run
 Rhedgyr *n.* long snout
 Rhediad *n.* running
 Rhediant *n.* currency; course
 Rhedol *a.* current, running
 Rhedusiad, iad *n.* wanderer
 Rhedwas, weision *n.* running footman
 Rhedwel, iau *nf.* artery
 Rhedyn *np* (-en *nf.*). fern
 Rhedyna *v.* to gather fern
 Rhedynach, Rhedyniach *np.* small strag-
 gling fern
 Rhedyneg *nf.* fern brake
 Rhedynog *a.* abounding with fern
 Rhedynos -ydd *cn.* small fern brake
 Rhedd -au *n.* joint, articulation
 Rheddiad *n.* jointing
 Rhef -au *nf.* bundle: *a.* bundled; thick
 Rhefedd *n.* thickness, bulk
 Rheffiant *n.* thickness, bulk
 Rheffog *a.* blubbery, puffy

Rhefog -au *nf.* bandage, band
 Rhefol *a.* thickening; aggregating
 Rhefr -an *n.* anus, rectum; fundament
 Rhefrog *a.* large-bottomed
 Rhefroch -ion *n.* clyster, enema
 Rhefrwym *n.* costiveness: *a.* costive
 Rhefr *v.* to thicken round
 Rheffyn -au *n.* small rope
 Rheg -ion *nf.* gift, donation
 Rheg -au *nf.* curse, imprecation
 Rhegain *v.* to keep muttering
 Rheged *nf.* liberality, bounty
 Rhegen -od *nf.* screaker: quail
 Rhegfa, fŷydd *nf.* curse; malediction
 Rheglyd *a.* given to cursing
 Rhegu *v.* to consign; to curse
 Rheug -oedd *nf.* row, rank
 Rheugiad *n.* setting in a row
 Rheian -au *nf.* streak, stripe
 Rheianu *v.* to streak, to stripe
 Rheibes -au *nf.* witch, charmer
 Rheibiadaeth *nf.* witchery
 Rheibiadu *v.* to fascinate, to bewitch
 Rheibiadus *a.* fascinating; rapacious
 Rheibiaeth *nf.* rapacity; witchery
 Rheibiant *n.* forcible possessing
 Rheibio *v.* to seize, to catch; to capti-
 vate, to bewitch, to fascinate
 Rheibiol *a.* seizing; bewitching
 Rheibioldeb *n.* seized state [fascinator
 Rheibiwr, wyr *n.* spoiler; depredator;
 Rheibus *a.* rapacious, greedy; of prey
 Rheidedd *n.* necessity, want
 Rheidiannu *v.* to necessitate
 Rheidian *n.* necessity, need
 Rheidio *v.* to necessitate, to need
 Rheidiol *a.* necessary, needful
 Rheidioldeb *n.* necessariness
 Rheidioli *v.* to render needful
 Rheidus *a.* necessitous, needy
 Rheidusni *n.* neediness, need
 Rheiduso *v.* to render needy
 Rheidusyn, rheidusion *n.* pauper
 Rheiddin *a.* radiating: profuse
 Rheiddio *v.* to radiate: to dart [ating
 Rheiddiol *a.* gleaming; darting; radi-
 Rheiddigion *np.* radiata, radiaries
 Rheiddyn *n.* dart, glance
 Rheilen, rheilian *nf.* single rail
 Rheilffordd, fŷydd *nf.* railway, railroad
 Rheinio *v.* to throw a lance
 Rheio *v.* to radiate, to gleam
 Rheithbrawf, brofion *n.* trial by jury
 Rheitheg *nf.* canon of speech; rhetoric
 Rheithfawr *a.* greatly just
 Rheithiad *n.* regulation
 Rheithiadol *a.* canonical

Rheithiadur -on *n*, regulator; canon
 Rheithio *v*, to fix a law, to regulate
 Rheithiol *a*, established as law
 Rheithioreg *nf*, rhetoric
 Rheithiwr, wyr *n*, jurymen
 Rheithlyfr -au *n*, code
 Rheithor -iaid *n*, rector
 Rheithysgrif -au *nf*, bill (in Parliament)
 Rhelyw *n*, trail; residue, the rest
 Rhem *n*, what runs out
 Rhemiad *n*, running out
 Rhemiad *n*, muttering, murmur
 Rhemmwth *n*, gorbelly; glutton
 Rbemog *nf*, swelling paunch
 Rhemp *nf*, excess; frenzy: *a*, bewitched,
 Rhempiad *n*, infatuation [crazy]
 Rhempian *v*, to snatch greedily
 Rhempio *v*, to run to excess
 Rhên *n*, the supreme, the Lord
 Rhen *nf*, brook, rivulet
 Rhenc -iau *nf*, row, rank
 Rhencio *v*, to place in a row
 Rhent -i *n*, income; rent
 Rhentu *v*, to get income; to rent
 Rheol -au *nf*, rule, order
 Rheolaeth, Rheoledigaeth *nf*, regulation
 Rheolaidd *a*, orderly, regular
 Rheoli *v*, to order, to sway, to rule
 Rheolus *a*, orderly, regular
 Rheolwr, wyr *n*, one who orders; ruler
 Rhes -i -au *nf*, row, rank
 Rhesel -i, Rhestl -au *n*, rack, grate
 Rhesein *v*, to form a rack
 Rhesio *v*, to set in a row, to range
 Rhestog -au *nf*, plaited work; mat
 Rhestr -i *nf*, array, order, rank; list
 Rhestredigaeth *nf*, arrangement
 Rhestrig *nf*, row, range
 Rhestrog *a*, rowed; plaited, matted
 Rhestrol *a*, ordinal; arrayed
 Rhestru *v*, to range; to marshal
 Rhesu *v*, to place in a row, to range
 Rheswm, ymau *n*, reason, sense
 Rhesymeg *nf*, logic
 Rhesymol *a*, rational; tolerable
 Rhesymoldeb *n*, rationality
 Rhesymoliaeth *nf*, rationalism
 Rhesymolig *a*, rationalistic
 Rhesymolwr, wyr, Rhesymoliad, iaidd *n*,
 rationalist
 Rhesymu *v*, to reason, to argue
 Rhethr -au, Rhethren *nf*, lance, pike
 Rheu *v*, to run about; to move
 Rheuedd *n*, activity, agility
 Rheufedd *n*, affluence, plenty
 Rhew -oedd *n*, what is slippery; frost
 Rhewi *v*, to freeze; to be freezing

Rhewin -au *n*, downfall, ruin
 Rhewino *v*, to ruin, to destroy
 Rhewlyd, Rhewlyd *a*, frosty, freezing
 Rhewydd *n*, wantonness; lust: *a*, wan-
 ton; lustful
 Rhewogydd *np*, frosts
 Rhewyddu *v*, to satisfy lust
 Rhewyn -au *n*, drain, gutter
 Rhewys *a*, wanting, lusting
 Rhi -au -on *n*, what is specific; chief
 Rhiaidd *a*, notable, pre-eminent
 Rhial *nf*, original lineage: *a*, noble
 Rhialtweh, Rhialltweh *n*, splendour,
 pomp, state
 Rhiallu -oedd *n*, one hundred thousand
 Rhian -edd -od, Rhiaid *nf*, dame, lady
 Rhianaidd *a*, feminine; female
 Rhianon *nf*, goddess, nymph
 Rhiant, aiut *nc*, parent, source
 Rhico *v*, to tear, to rend (=Rhwygo);
 to brag, to boast
 Rhial *a*, noble, royal
 Rhib -ion *n*, streak; dribblet
 Rhibib -au *nf*, reed pipe; hautboy
 Rhibin -iau *n*, scanty row, streak
 Rhibio *v*, to streak; to dribble
 Rhic -iau *n*, notch; groove
 Rhicio *v*, to notch; to groove
 Rhiciol *a*, notching; grooving
 Rhid -iau *n*, drain; semen
 Rhidens *np*, fringes
 Rhidio *v*, to drain; to secrete
 Rhidyll -iau *n*, riddle, sieve
 Rhidyllio *v*, to riddle, to sift
 Rhidys -au *n*, drain; rill
 Rhidysio *v*, to flow dribblingly
 Rhidd -iau *n*, centre; obstacle
 Rhiddio *v*, to centre; to repel
 Rhiedd *n*, governance
 Rhieddu *v*, to act as a chief
 Rhieiniath *nf*, parentage
 Rhieiniol *a*, feminine
 Rhieni *np*, ancestry, parents
 Rhieniol *a*, parental
 Rhies -au *nf*, dame, lady
 Rhif -au *n*, number; what divides
 Rhifb -ion *nf*, figure, numeral
 Rhifedi *n*, number
 Rhifedi *np*, numbers: *s* rhifed
 Rhifedigaeth *nf*, Rhifiant *n*, numeration
 Rhifiedydd -ion, Rhifiedydd -ion *n*, nu-
 merator [arithmetic]
 Rhifiedyddiaeth *nf*, art of numbering,
 Rhifedd *n*, numerousness
 Rhifiad *n*, numbering, counting
 Rhifiannol *a*, numerary
 Rhifiannu *v*, to numerate

Rhifiog *a*, numerous, many
 Rhifnod -au *nf* & *n*, numeral
 Rhifnodiad *n*, numeration
 Rhifnodol *a*, numerical, numeral
 Rhifo, Rhifnodi *v*, to numerate, to number, to count, to reckon
 Rhifol *a*, numeral, numerical
 Rhifyddeg, Rhifyddiaeth *nf*, arithmetic
 Rhifyn -au *n*, single number, number
 Rhiff -iau *n*, what divides or parts
 Rhift *n*, what is divided, rift
 Rhig -au *n*, notch, groove; the pillory
 Rhign -au *n*, notch, groove
 Rhignedd *n*, notched part
 Rhigo *v*, to notch, to groove
 Rhigod -au *n*, pillory
 Rhigol -au *nf*, groove; trench
 Rhigoli *v*, to groove; to trench
 Rhigolydd -ion *n*, groove plane
 Rhigwm, ymau *n*, long row; rote; rhyme
 Rhigymu *v*, to say by rote; to rhyme, to versify
 Rhigymwr, wyr *n*, rhymster
 Rhing *n*, creak, clink
 Rhingwar *n*, clamp
 Rhingyll -od *n*, serjeant; beadle; bailiff
 Rhingyllaeth *nf*, serjeantship
 Rhil -ion *n*, interstice
 Rhill -iau *nf*, row; trench; drill
 Rhillio *v*, to row; to drill
 Rhim -iau *n*, rim, edge
 Rhimio *v*, to rim, to edge
 Rhimp -iau *n*, rim, extremity
 Rhimpyn -au *n*, extremity; rhyme
 Rhimyn -au *n*, rim, edge
 Rhimynu *v*, to form a rim
 Rhin -iau -ion *nf*, what pervades; channel; virtue; secret; charm
 Rhinc -iau *nf*, creak; gnash; quail
 Rhincian, Rhincio *v*, to creak; to gnash
 Rhinciol *a*, creaking; clacking
 Rhincyn *n*, creak, clink, gnash; clack
 Rhinfawr *a*, greatly endowed
 Rhinio *v*, to endure with a virtue; to use
 Rhiniol *a*, mysterious, secret [mystery
 Rhinou *nf*, pattern of virtue
 Rhint -iau *n*, notch, groove
 Rhintach *a*, notched, grooved, jagged
 Rhinwedd -au *nf*, virtue; mystery
 Rhinweddol *a*, virtuous
 Rhinweddoldeb *n*, virtuousness
 Rhinwedu *v*, to give a virtue
 Rhioli *v*, to manage, to rule
 Rhip -iau *n*, over-skip; instrument to
 Rhipai *n*, hatchel [whet scythes
 Rhipio, Rhipo *v*, to pass or skip over; to whet (scythes)

Rhis -iau *n*, what is broken into points
 Rhisellet -i *nf*, grater, rasp
 Rhisgen -au *nf*, dish or bowl of bark
 Rhisgl, Rhisg *cn*, bark, coat, rind
 Rhisglo, Rhisgo *v*, to bark, to strip of
 Rhisglog *a*, having bark [bark, to peel
 Rhisglyn, Rhisgyn *n*, piece of bark
 Rhit *n*, tendency forward
 Rhith -iau *n*, guise, appearance, semblance; embryo, germ
 Rhithedd *n*, apparentness
 Rhithiant *n*, appearance
 Rhithio *v*, to appear, to seem
 Rhithiol *a*, appearing, seeming, apparent
 Rhithiogaeth *nf*, appearance
 Rhithiogi *v*, to give appearance
 Rhithyn *n*, small particle, atom
 Rhiw -iau *nf*, drift; ascent, acclivity,
 Rho *n*, what is put off; gift [slope
 Rhoc *n*, rocking, shake
 Rhocas *n*, lad, youth
 Rhocian *v*, to keep rocking
 Rhocos *np*, broken particles
 Rhoch *nf*, grunt, groan
 Rhochain, Rhochian *v*, to keep grunting
 Rhochan, Rhochiad *n*, grunting
 Rhochi *v*, to grunt, to growl [orbit
 Rhod -au *nf*, orb; wheel; the ecliptic,
 Rhodell -au *nf*, whirl, spindle
 Rhodellu *v*, to whirl
 Rhoden *nf*, switch, whip
 Rhodfa, fëydd *nf*, course; corridor; walk
 Rhodian, Rhodiana, Rhodiana *v*, to stroll
 Rhodienai *nf*, gadding gossip [about
 Rhodienol *a*, ambulatory
 Rhodio *v*, to walk about; to walk; to
 Rhodl -au *nf*, paddle, scull [traverse
 Rhodle -oedd *nf*, course, range
 Rhodli *v*, to paddle, to scull
 Rhodol *a*, wheeling; wandering
 Rhodre *nf*, career, course
 Rhodres *n*, ostentation, pomp [pompous
 Rhodresgar, Rhodresol *a*, ostentatious,
 Rhodresu *v*, to swagger, to flaunt
 Rhodreswr, wyr *n*, boaster; swaggerer
 Rhodwedd -i *nf*, orbit, course
 Rhodwydd *n*, open course
 Rhodd -ion *nf*, gift, present
 Rhoddedigaeth *nf*, donation
 Rhoddi *v*, to give, to bestow
 Rhoddiannol *a*, donative
 Rhoddiant *n*, donation
 Rhoddol *a*, giving, bestowing
 Rhoddwr, wyr *n*, giver, bestower, donor
 Rhofio *v*, to shovel = Rhawio
 Rhogl -au *n*, scent, odour, smell
 Rhogledd *n*, scentedness

Rhogli *v*, to scent, to smell
 Rhoi *v*, to give, to bestow; to put
 Rhol -iau *nf*, roll, cylinder
 Rholbren -i -au *n*, rolling-pin
 Rholen *nf*, roll, roller
 Rholian, Rholio *v*, to roll, to turn round
 Rholyn *n*, roll, roller; chub
 Rhon -iau *nf*, tail; pike, lance
 Rhonc -iau *nf*, sinking
 Rhonc *a*, sonorous, hollow-sounding
 Rhonca *a*, sinking
 Rhoncian *v*, to sink, to become hollow
 Rhonell -od *nf*, tail; hair of a tail
 Rhonelllog *a*, having a tail
 Rhonos *np*, small broken particles
 Rhont -iau *nf*, frisk, gambol
 Rhonten *nf*, merry frisker: *m* rhontyn
 Rhos -ydd *nf*, moor, waste or coarse
 Rhos *np* (-yn *n*), roses [highland
 Rhosdir -oedd *n*, moorland
 Rhoslyd *a*, moory
 Rhosp -au *n*, whim, trick; doggerel
 Rhospai *nc*, doggerel rhymster
 Rhost *a*, dried, browned over, roasted
 Rhostio *v*, to brown over, to roast
 Rhostog -ion *n*, the plover
 Rhosyn -au *n*, rose: *f* rhosen
 Rhoth *af*, loose; hollow: *m* rhwth
 Rhu *n*, loud utterance, roar
 Rhud -on *n*, roaring; loquacity
 Rhudol *a*, roaring, blustering
 Rhudu *v*, to make a roaring
 Rhudwy, Rhuin *a*, roaring; blustering
 Rhuch *n*, film; husk
 Rhuchen *nf*, coat, film, husk; jerkin
 Rhuchion *np* (-yn *n*), husks; films
 Rhuchioni *v*, to clear of husks
 Rhud *n*, rue
 Rhudd *n*, ruddy hue; crimson
 Rhuddain *a*, crimson
 Rhudded *n*, red streak; path
 Rhuddel *n*, ruddy hue; glow
 Rhuddeli, ion *n*, red salve
 Rhuddell -au *nf*, ruddle, red ochre to
 mark sheep; rubric
 Rhuddellen *nf*, one of a ruddy hue
 Rhuddellu *v*, to stain with crimson
 Rhuddem -au *nf*, ruby; garnet
 Rhudden -au *nf*, red streak; ruby
 Rhuddfa, fëydd, Rhuddfan -au *nf*,
 parched spot
 Rhuddfaog *a*, crimson-stained
 Rhuddfelyn *a*, orange yellow: *f* rhudd-
 Rhuddgoch *a*, pink red [felen
 Rhuddin *n*, heart of timber
 Rhuddion *np*, husks
 Rhuddlas *a*, crimson blue

Rhuddliwyd *a*, russet colour
 Rhuddo *v*, to make crimson
 Rhuddog -ion *n*, the redbreast
 Rhuddos *np*, marigold
 Rhuddwern *np*, bird cherry-trees
 Rhuddygl *n*, the raddish
 Rhueinell -au *nf*, clarion
 Rhuf *n*, what breaks out; flush
 Rhufell -od *nf*, the fish roach
 Rhufon *n*, reddened one; warrior
 Rhug *n*, what has breaks or points
 Rhugl *a*, free, ready; fluent; rife
 Rhugledd *n*, quick motion; fluency
 Rhuglen -i *nf*, drum; brush
 Rhuglroen, grwyn *n*, rattle made of
 dry skin with stones in it
 Rhugliad, Rhuglad *n*, friction; clearance
 Rhuglo *v*, to clear, to smooth, to rub
 Rhull *a*, rife; frank; rash, hasty
 Rhullder, Rhulledd *n*, frankness; rash-
 Rhumen *nf*, paunch [ness
 Rhummwth *n*, greedy-gut
 Rhumog *a*, rotund: *nf*, paunch
 Rhun *n*, lavish one
 Rhuo *v*, to roar; to talk loudly
 Rhuol *a*, roaring; loquacious
 Rhuon *n*, ravager; warrior
 Rhus -oedd *n*, start, recoil; reynard
 Rhusgar *a*, apt to start; restive
 Rhuso, Rhusio *v*, to start; to hesitate
 Rhusol *a*, starting; hesitating
 Rhuth *n*, breaking out or from; rush
 Rhuthr -au *n*, rush, assault; attack;
 sally; good while
 Rhuthro *v*, to rush; to assault; to sally
 Rhuthrol *a*, rushing; assailing
 Rhuwch -ion *n*, Rhuwchen *nf*, exterior
 Rhwb *n*, rub, chafe [coat; rug
 Rhwbio, Rhwbian *v*, to rub, to chafe
 Rhwch *n*, what is rough; grunt
 Rhwchial *n*, grunting, grunt
 Rhwchial, Rhwchiala *v*, to grunt
 Rhwchiol *a*, grunting
 Rhwchws *n*, ray, skate
 Rhwd *n*, sediment; smut; rust; oxide
 Rhwdog *a*, covered with rust
 Rhwf *n*, what swells or puffs out
 Rhwg *n*, what projects; rub
 Rhwgn, rhygnau *n*, rub, friction
 Rhwng *n*, intermediacy: *pr*, between,
 Rhwmp *n*, borer, auger [among
 Rhwnc *n*, snort, snore; rattle
 Rhwnen *nf*, single pear
 Rhwnsi *n*, rough coated horse
 Rhwnt *n*, what covers over
 Rhwynyn *np*, (-en *nf*) pears
 Rhws *nf*, cultivated region

- Rhwsg *n*, what is large or rank
 Rhwtio *v*, to corrode; to fret
 Rhwtion, Rhytion *np*, particles rubbed off; dregs
 Rhwtioni *v*, to produce dregs
 Rhwtws *np*, broken parts: dregs
 Rhwth *a*, wide, gaping, yawning; apart: *f* rthoth [much, utterly
 Rhwy *n*, excess, superfluity: *ad*, too
 Rhwyad *n*, producing excess
 Rhwyeh *nf*, what extends
 Rhwyd -au *nf*, net, snare
 Rhwyden -i *nf*, small net; caul
 Rhwydiad *n*, reticulation
 Rhwydo *v*, to net, to ensnare; to reticu-
 Rhwydog *a*, reticulated, netted [late
 Rhwydronell -i *nf*, lace; a gin
 Rhwydd *a*, free, easy; tolerable
 Rhwydd-deb, Rhwydded, Rhwyddiant.
 Rhwyddineb *n*, facility; success, easi-
 ness, free state
 Rhwyddhau *v*, to facilitate
 Rhwyddlwyn *n*, the speedwell
 Rhwyddoli *v*, to facilitate
 Rhwyddyndod *n*, unrestrainedness
 Rhwyddynu *v*, to facilitate
 Rhwyf *n*, ambition; ruler: -au *nf*, oar
 Rhwyfadain *nf*, directing fin
 Rhwyfadur -iaid *n*, dictator
 Rhwyfain *v*, to be swaying [to lead
 Rhwyfan *n*, impulse; sway: *v*, to sway;
 Rhwyfaniad, Rhwyfiant *n*, domination
 Rhwyfanu *v*, to dominate
 Rhwyfanus *a*, imperious
 Rhwyfenydd -ion *n*, one who sways
 Rhwyfflong -au *nf*, galley
 Rhwyfo *v*, to sway; to row
 Rhwyfol *a*, swaying; rowing
 Rhwyfolaeth *nf*, dictatorship
 Rhwyfoldeb *n*, state of sway
 Rhwyfus *a*, apt to sway; haughty
 Rhwyg -au *nf*, rent, rupture
 Rhwygo *v*, to rend, to tear
 Rhwygol *a*, rending, tearing
 Rhwyi -on *n*, ring-fence; paddock
 Rhwyll -au *nf*, interstice, fret work;
 aperture, hole; casement
 Rhwylio *v*, to form interstices
 Rhwylllog *a*, fretted; cross-barred; grated
 Rhwym -au *n*, bond, tie [fastened
 Rhwym, Rhwymedig *a*, bound, tied,
 Rhwymedigaeth *nf*, restriction; obliga-
 Rhwymedigol *a*, restrictive [tion
 Rhwymedd *n*, restraint; bondage
 Rhwymiant *n*, restriction
 Rhwymo *v*, to bind, to tie
 Rhwymol *a*, binding; astringent
 Rhwymyn -au *n*, band; swathe
 Rhwymynu *v*, to swaddle
 Rhwyn -au *n*, wind, twist
 Rhwyno *v*, to wind round
 Rhwyol *a*, excessive, superfluous
 Rhwyoli *v*, to render excessive [riance
 Rhwys -au *n*, vigour; wantonness; luxu-
 Rhwysedd *n*, vigorousness
 Rhwysg -au *n*, career; sway; pomp
 Rhwysglo *v*, to run headlong
 Rhwysglyd *a*, froward, restive
 Rhwysgo *v*, to run a course: to sway
 Rhwysgol *a*, swaying; risking
 Rhwysiad, Rhwysiant *n*, invigoration
 Rhwysog, Rhwysola *a*, vigorous, luxuriant
 Rhwysogi *v*, to luxuriate
 Rhwysoldeb *n*, vigour
 Rhwysoli *v*, to invigorate
 Rhwysr -au *n*, hindrance, obstruction
 Rhwystri, Rhwystusi *n*, hindrance, let
 Rhwystro *v*, to hinder, to obstruct
 Rhwystrol *a*, hindering; preventive
 Rhwyth -au *n*, what pervades; juice
 Rhwytho *n*, to pervade, to ooze [ooze
 Rhwythol *a*, tending to pervade or to
 Rhy -on *n*, excess, superfluity
 Rhy *ad* & *px*, over, too much, very
 Rhyadaw *v*, to leave utterly
 Rhyaddaw *v*, to promise over-much
 Rhyal -oedd *n*, procreation
 Rhyalu *v*, to procreate
 Rhyall *n*, superior power: *a*, invincible
 Rhyantof *v*, to send fully
 Rhybarch *n*, extreme regard
 Rhybed -ion *n*, clinched state, rivet
 Rhybedio *v*, to clinch; to rivet
 Rhyborthi *v*, to support fully
 Rhybrynu *v*, to purchase fully
 Rhybuch *n*, earnest longing
 Rhybучо *v*, to long greatly
 Rhybudd -ion *n*, notice, warning, caution
 Rhybuddio *v*, to give notice, to admonish
 Rhybuddoli *a*, warning, monitory
 Rhyburo *v*, to purify fully
 Rhybwysa *v*, to outweigh, to outweigh
 Rhybwyth *a*, retort; overpay
 Rhyen -au -iau *n*, & *nf*, trench, furrow
 Rhylio, Rhychu *v*, to trench, to furrow
 Rhychwant -au *n*, span length: span
 Rhychwantu *v*, to span
 Rhychwardd *n*, excessive laughter
 Rhychware *n*, excess of play
 Rhyd -au -iau *nf*, course; ford
 Rhydaenu *v*, to spread greatly
 Rhydaf *n*, overspreading
 Rhydain *nf*, young deer, fawn
 Rhydalul *v*, to overpay

Rhydarf <i>n</i> , excessive rout	Rhyfela, Rhyfelu <i>v</i> , to wage war, to war
Rhyddeddu <i>v</i> , to render supreme	Rhyfelawd <i>n</i> , campaign
Rhyderig <i>a</i> , barren (as to breeding)	Rhyfelgar <i>a</i> , apt to war, warlike
Rhyddid <i>n</i> , liberated state, freedom=	Rhyfelog <i>a</i> , belligerent, warring
Rhydio <i>v</i> , to ford, to pass [Rhyddid]	Rhyferad <i>n</i> , drivelling
Rhydle -oedd <i>n</i> , fording-place	Rhyferthin <i>n</i> , violent gust
Rhydlyd <i>a</i> , apt to rust, rusty	Rhyferthwy <i>n</i> , torrent, tempest
Rhydni <i>n</i> , rustiness, rust	Rhyferwi <i>v</i> , to over-boil
Rhydoi <i>v</i> , to overspread	Rhyfiad <i>n</i> , arrogating
Rhydollt <i>n</i> , sawdust	Rhyfoddog <i>a</i> , over-indulged
Rhydres <i>n</i> , arrogance	Rhyfoli <i>v</i> , to praise; to flatter
Rhydresol <i>a</i> , supercilious	Rhyforiad <i>n</i> , scrambling
Rhydu <i>v</i> , to rust, to grow rusty	Rhyfrys <i>n</i> , precipitancy
Rhydweli, iau <i>nf</i> , artery	Rhyfwydd <i>np</i> (-en <i>nf</i>), currant-trees
Rhydwl <i>n</i> , exuberance	Rhyfyg <i>n</i> , presumption, insolence
Rhydwnng <i>n</i> , anathema	Rhyfygol <i>a</i> , presuming, insolent
Rhydyllu <i>v</i> , to perforate	Rhyfygu <i>v</i> , to presume
Rhydyn <i>a</i> , overstrained	Rhyfygus <i>a</i> , presumptuous
Rhydd <i>a</i> , at large; free; liberal: <i>n</i> , liberty, freedom	Rhyfle <i>n</i> , verge, margin
Rhyddadlu <i>v</i> , to dispute overmuch	Rhyg -au <i>n</i> & <i>cn</i> , rye
Rhyddail <i>np</i> , second leaves	Rhygaru <i>v</i> , to love to excess
Rhydded <i>n</i> , state of liberty	Rhygn <i>nf</i> , grain of rye
Rhyddedog <i>a</i> , enlarged, exempted; liberal	Rhyglydd -ion -on -au <i>n</i> , desert, merit
Rhyddedogi <i>v</i> , to set at liberty	Rhyglyddiannus <i>a</i> , meritorious
Rhyddewyllys, Rhyddwyllys <i>n</i> , free will	Rhyglyddiant, iannau <i>n</i> , desert, merit
Rhyddfrydig <i>a</i> , liberal, generous	Rhyglyddu <i>v</i> , to deserve, to merit.
Rhyddbaol <i>a</i> , loosening, freeing; laxative, aperient	Rhyglyddu bodd, to please
Rhyddhau <i>v</i> , to free, to liberate	Rhygnell -au <i>nf</i> , whipsaw
Rhyddiaith <i>nf</i> , free language; prose	Rhygnen -au <i>nf</i> , rasp, file
Rhyddiant <i>n</i> , relaxation, liberation	Rhygnol <i>a</i> , rubbing; scoring
Rhyddid, Rhydd-did <i>n</i> , liberty	Rhygnu <i>v</i> , to rub; to hack
Rhyddieithol <i>a</i> , prosaic, in prose	Rhygoel -ion <i>nf</i> , superstition
Rhyddineb <i>n</i> , freedom, facility	Rhygoll <i>nf</i> , extreme loss
Rhyddodi <i>v</i> , to superinduce	Rhygu <i>a</i> , over-fond
Rhyddogni <i>v</i> , to over-supply	Rhygwellt <i>n</i> , rye-grass
Rhyddonio <i>v</i> , to gift greatly	Rhygyng -au <i>n</i> , ambling pace
Rhyddrent -i <i>n</i> , gavelkind	Rhygyngen <i>nf</i> , rattle in the throat
Rhyddyrehafu <i>v</i> , to over exalt	Rhygyngu <i>v</i> , to amble
Rhyerchi <i>v</i> , to ask earnestly	Rhyngad, Rhyngdod <i>n</i> , intervention
Rhyf -ion <i>n</i> , puffing out, pride; berry.	Rhyngol <i>a</i> , intervening
Rhyfion, currants	Rhyngsang -au <i>nf</i> , diacope (in rhetoric)
Rhyfiel <i>nf</i> , excessive gain	Rhyngu <i>v</i> , to intervene; to mediate,
Rhyfai, feiau <i>n</i> , extreme fault	Rhyngu bodd, to please
Rhyfai <i>n</i> , prepossession	Rhylanu <i>v</i> , to overstep
Rhyfaint <i>n</i> , excess of quantity	Rhylawn <i>a</i> , redundant, too full
Rhyfalu <i>v</i> , to grind extremely	Rhyll -au -on <i>n</i> , rift, cleft
Rhyfannu <i>v</i> , to impress	Rhyll <i>n</i> , what stretches round
Rhyfarnu <i>v</i> , to pre-judge	Rhyll <i>n</i> , rhynoedd <i>n</i> , emotion; shiver; instant; cape
Rhyfawrth <i>n</i> , March wind	Rhyll <i>n</i> , small quantity; shiver; quake
Rhyfedd <i>a</i> , surprising, wonderful, strange	Rhyll <i>n</i> , shivering; terrible
Rhyfeddeb <i>nf</i> , admiration	Rhyllaig <i>a</i> , tremulous, shivering
Rhyfeddod -au <i>n</i> , surprise, wonder	Rhyllawd <i>n</i> , agitation; moment; while; small quantity
Rhyfeddol <i>a</i> , surprising, wonderful	Rhyllciad <i>n</i> , rattling, gurgling
Rhyfeddu <i>v</i> , to wonder, to be surprised	Rhyllcian <i>v</i> , to rattle, to gurgle, to guggle
Rhyfel -oedd <i>n</i> , war, warfare	Rhyllodod <i>n</i> , shivering

- Rhyned *nf*, small space, small quantity
 Rhynedd *n*, shiveringness
 Rhyni *n*, agitation; shivering
 Rhynio *v*, to pervade; to have instinct; to agitate
 Rhynion *np*, shelled oats; grits, groats
 Rhynllyd *a*, apt to shiver, chilly
 Rhynodres *n*, ostentation [difficulty
 Rhys -oedd *n*, extreme ardency; rush;
 Rhysaeth *n*, putting in a course; strait-
 Rhysedd *n*, excess, superfluity [ening
 Rhysedda *v*, to rush onward
 Rhyselu *v*, to look stedfastly
 Rhysfa, fëydd *nf*, course; rush
 Rhysgiad *n*, overgrowing
 Rhysgwydd *n*, succour, help
 Rhysio *v*, to rush; to straiten
 Rhysod *np* (-yn *n*), burning embers
 Rhysol *a*, rushing; overrunning
 Rhysu *v*, to rush; to entangle
 Rhyswr, wyr *n*, savage; combatant
 Rhyswydd *np* (-en *nf*), privet wood
 Rhysyn, Rhysodyn *n*, burning ember
 Rhytion *np*=Rhwtion
 Rhythfol *n*, glutton
 Rhythgnawd *n*, bloated flesh
 Rhythni *n*, gaping state
 Rhython *np*, cockles
 Rhythu *v*, to stretch out; to gape
 Rhyw -iau *n*, sort: *nf*; sex: *a*, some
 Rhyw *a*, genial, natural
 Rhyweled *v*, to foresee
 Rhywfaint *n*, some quantity, some
 Rhywfán, Rhywle *ad*, somewhere
 Rhywiaeth *nf*, distinction of kind
 Rhywiog *a*, kindly, genial
 Rhywiogaethol *a*, generical
 Rhywiogi *v*, to render or become genial
 Rhywiogrwydd *n*, geniality
 Rhywogaeth, Rhywiogaeth *nf*, species,
 Rhywrys *a*, over ardent [sort, kind
 Rhywun *n*, somebody, some one
 Rhywynt -oedd *n*, hurricane

S.

- SACH -au *nf*, sack. Sach diawl, demo-
 Sachaid, eidiau, *nf*, sackful [niac
 Sachell -au *nf*, small sack, bag, satchel
 Sachellu *v*, to bag; to stuff
 Sachlen -i *nf*, Sachllain, lieiniau *n*,
 sackcloth
 Sachu *v*, to put in a sack
 Sachwisg -oedd *nf*, clothing of sackcloth
 Sad *a*, firm, steady; discreet
 Sadell -i *nf*, dorser, packsaddle
 Sadellu *v*, to put on a dorser

- Sadio *v*, to make firm
 Sadrwydd *n*, firmness, steadiness
 Sadwrn, yrnau *n*, Saturn; Saturday
 Dydd Sadwrn, Saturday
 Sadyrnolion *np*, saturnalia
 Sae *n*, say, stuff so called
 Saer, seiri *n*, wright, artisan, carpenter
 Saeriant *n*, architecture
 Saerni *n*, wright's work
 Saerniaeth *nf*, architecture
 Saerniaidd *a*, workmanlike
 Saernïol *a*, architectural
 Saerol *a*, mechanical, of a wright
 Saernïo, Saeru *v*, to work as a wright
 Saeth -au *nf*, arrow, dart
 Saethawd *n*, the act of shooting
 Saethflew *cn*, coarse hairs in fur
 Saethol *a*, shooting; ejecting
 Saethu *v*, to shoot; to dart; to eject
 Saethwraidd *n*, arrowroot
 Saethyd *n*, shooting; darting
 Saethydd -ion *n*, shooter, archer
 Saethyddiaeth *nf*, archery
 Saethytiad *n*, darting about
 Saethytol *a*, frolicsome
 Saf -ion *nf*, fixed state; stand [durable
 Safadwy *a*, able to stand, stable;
 Safaeth *nf*, the act of standing
 Safedig *a*, established, fixed
 Safedigol *a*, having power to stand
 Safedd *n*, fixed state, stationariness
 Safiad *n*, standing; stature
 Safiadol *a*, stationary
 Safle -oedd *n*, standing-place, stand;
 Safn -au *nf*, jaw, chap, chop [station
 Safnaid, eidiau *nf*, chapful, chopful
 Safniad *n*, jawing, mouthing
 Safnol *a*, relating to the jaw
 Safnrwth *a*, open-jawed
 Safol *a*, standing, stationary
 Safon -au *nf*, standard
 Safwerthydd -ion *n*, stationer
 Safwyr *n*, savour, odour
 Saffr, Saffrwm, Saffrwn *n*, saffron, cro-
 Saffwn *n*, beam, shaft [cus
 Saffwy -on *nf*, pike, lance
 Saffwyo *v*, to use a pike
 Sag *n*, squeeze of the chaps
 Sagiad *n*, squeezing in the chaps
 Sagio *v*, to squeeze in the chaps; to
 Sagmwrnio *v*, to strangle [stifle
 Sang -au *nf*, tread; trample
 Sangedigaeth *nf*, the act of treading
 Sangu *v*, to tread; to trample
 Sai *n*, what is still or at rest
 Saib, seibiau *n*, leisure; sedateness
 Saib *a*, quiet; sedate; studious

Said, seidiau *nf*, haft; the part inserted in the hilt

Saig, seigiau *nf*, mess, meal

Sail, seilliau *nf*, base, foundation

Saim, seimiau *n*, grease

Sain, seiniau *nf*, sound, tone

Saith *a* & *n*, seven, 7

Sal *n*, pass; plight; cast off

Sal *a*, cast off; frail; poor; ill

Salaidd *a*, somewhat frail or ill

Saldra *n*, frailty; poorness; illness

Salhau *v*, to grow frail or ill

Salm -au *nf*, psalm [ugly

Salw *a*, despicable, vile, sorry, debased;

Salwder *n*, frailty; vileness

Salwhau *v*, to grow despicable

Salwin *a*, contemptible, vile

Salwineb *n*, contemptibleness

Salwino *v*, to render vile

Sallt -au *n*, an exterior state

Salltiad *n*, going out; sallying

Salltring -au *n*, snuffers

San *n*, maze: *a*, wary; amazed

Sanct, Sanctaidd *a*, holy

Sancteiddhâd, Sancteiddiad *n*, sanctifi-

Sancteiddio *v*, to sanctify [cation

Sancteiddiol *a*, sanctifying; holy

Sancteiddrwydd *n*, holiness, sanctity

Sanedigaeth *nf*, amazement

Sant, saint, seintiau *nc*, saint

Sant, Santaidd, &c.=Sanct, &c.

Santes -au *nf*, female saint

Sanu *v*, to gaze; to amaze

Sar *n*, rage; insult, offence

Sarch, seirch, *n*, piece of harness

Sard -iau *n*, rebuke, rebuff

Sardio *v*, to rebuff, to chide

Sardiol *a*, rebuking, chiding

Sardd *n*, what is recumbent

Sarddan *nf*, creeping thing

Sarff, seirff *nf*, serpent. Sarff gapanog,

cobra di capello, hooded snake. Sarff

gynffondrwt, rattle snake

Sarffol *a*, like a serpent

Sarffwydd *np* (-en *nf*), service-trees

Sarhâd, hadau *n*, insulting, insult

Sarhâed *nf*, affront, reproach, offence

Sarhaol *a*, insulting, abusive

Sarhau *v*, to insult, to affront

Sarhâus *a*, insulting, offensive

Sarhausrwydd *n*, offensiveness

Sarid *n*, overplus

Sarig, Sarug *a*, surly, stern, dogged

Sarigedd, Sarigrwydd *n*, surliness

Sarigo *v*, to grow surly

Sarigyn *n*, surly fellow

Sarn -au *nf*, causeway; paving

Sarnu *v*, to strew; to lay a path

Sarth -oedd *nf*, reptile; scorpion; hedgehog; sarcasm

Sarthu *v*, creep along

Satan, Sathan, -iaid *n*, adversary; Satan

Sathr *n*, trampling: *a*, trampling

Sathredig *a*, trodden, trampled. Iaith

sathredig, ordinary speech, familiar

language, colloquialism

Sathru, Sathryd *v*, to tread, to trample

Saw *n*, what hems in; stop

Sawch *n*, heap, load

Sawchu *v*, to heap up, to load

Sawd, sodion *n*, drift, plight, extremity,

verge; siege; warfare; base; seat

Sawdio *v*, to tend, to verge

Sawdl, sodlau *nf*, heel

Sawdol *a*, verging; limiting

Sawdr, Sawdyr *n*, verge, juncture; solder

Sawdrio *v*, to join; to solder

Sawdwr, Sawdiwr, wyr *n*, borderer,

Sawdwriaeth *nf*, soldiery [soldier

Sawdwriol *a*, soldierly

Sawdd, soddion *n*, depth; sink; plunge;

root; power

Sawell -i *nf*, smoke hole, chimney

Sawf *n*, what stops or stands

Sawl *pn* & *a*, many; such; those; that

Sawr, Sawyer, -oedd *n*, savour, taste;

odour, scent

Sawrio, Sawyrio *v*, to savour, to taste

Sawrus, Sawyrus *a*, savory; odorous

Saws *n*, sauce

Se -on *nf*, what is fixed; a star

Se *ad*, as stated, to wit, so=Sef

Sead *n*, stating, fixing

Sebach *a*, confined, straitened; shrill

Sebon *n*, soap

Seboni *v*, to soap; to lather

Sebonol *a*, saponaceous, soapy

Secu *v*, to stuff, to cram

Sech *af*, dry, dried, parched: *m* Sych

Sedr *a*, firm, steady

Sedd -au *nf*, motionless state; a seat

Sedda *v*, to sit habitually

Seddob -au *nf*, sofa

Seddoldeb *n*, sedentariness

Seddu *v*, to seat; to be seated

Sef *c*, that is to say; namely, to wit:

a, certain, being true

Sefnig *nf*, the gullet, the swallow

Sefnigol *a*, guttural. Sefnigolion, gut-

tural consonants, gutturals

Sefyd *v*, to stand; to stop still=Sefyll

Sefydledig *a*, stationed, settled, estab-

Sefydlog *a*, standing; stationary [lished

Sefydllu *v*, to establish, to settle, to fix

- Sefydlyn -au *n*, stagnant water
 Sefyll *v*, to stand; to stop
 Sefyll -oedd *n*, standing, position
 Sefyllfa -oedd *nf*, standing-place, situation; condition, state, station
 Sefyllfod -au *nf*, station, situation
 Sefyllian *v*, to stand often, to loiter
 Sefylliant *n*, stationing
 Sefyllio *v*, to station
 Sefylliog *a*, apt to stand
 Segan -au *nf*, covering, cloak
 Segiad *n*, enveloping
 Segru *v*, to secrete, to put apart
 Segur *a*, untroubled; idle [loiter
 Segura *v*, to pursue ease, to idle, to
 Segurdod *n*, leisure; idleness
 Seguriad *n*, taking leisure
 Segurilyd *a*, apt to be idle, lazy
 Seguryd *n*, idleness, leisure
 Sengu *v*, to tread, to trample
 Seibiad *n*, standing at leisure
 Seibiant *n*, leisure, respite
 Seidyn *n*, the part of a tool that is inserted in a haft
 Seigen *nf*, little mess, meal
 Seigio *v*, to take a mess
 Seigiwr, wyr *n*, messer
 Seilddar, dderi *nf*, main beam
 Seiddor -au *nf*, threshold, sill
 Seiler -i, *nf*, basement, cellar
 Seilfaen, feini *n*, foundation stone
 Seiliant *n*, foundation
 Seilio *v*, to lay a foundation; to found
 Seiliog *a*, having foundation
 Seilwaith *n*, ground-work
 Seilydd -ion *n*, founder
 Seimio *v*, to grease over
 Seimiol, Seimlyd *a*, of a greasy quality
 Seinfawr *a*, sonorous, loud
 Seinglawr, gloriau *n*, sounding-board
 Seimiant *n*, making a sound
 Seinio *v*, to sound, to resound
 Seiniol *a*, sounding; toned
 Seintio *v*, to canonize
 Seintiol *a*, hallowed; saintly
 Seintiolaeth *nf*, sanctitude
 Seirch *np*, equipage; harness, trappings
 Seirchio *v*, to harness
 Seirian *a*, sparkling, glittering
 Seiriann *v*, to sparkle
 Seithdant, dannau *n*, heptachord
 Seithfed *a*, seventh
 Seithongl -au *nf*, septangle: *a*, septan-
 Seithug *a*, futile, fruitless [gular
 Seithugiant *n*, frustration
 Seithugio *v*, to make futile, to frustrate
 Sel -ion *n*, espying; distant view
 Sel *nf*, zeal
 Sel -iau *nf*, seal
 Seld -au *nf*, dresser, sideboard
 Selder *n*, keen-sightedness
 Seldrem -au *nf*, prospect; perspicuity;
 Seldremio *v*, to range [range, layer
 Seliad, Seliant *n*, espying; perception
 Selsig -od *nf*, pudding; sausage
 Selu *v*, to espy, to gaze
 Selus *a*, perspicacious, keen
 Selw *n*, gaze, beholding
 Sellt, *n*, limit, border
 Selltu *v*, to explore, to seek
 Seml *af*, simple: *m* Syml
 Sen -au *nf*, stigma, taunt
 Senedd, Seneddr, -au *nf*, senate; parliament; synod
 Seneddol *a*, senatorial, parliamentary
 Seneddu *v*, to form a senate
 Senol *a*, taunting, scoffing
 Sensigl -on *n*, daisy
 Senu, *v*, to taunt; to chide
 Senw -au *n*, stigma, reproach
 Senwad *n*, stigmatizing
 Senyllt -iaid *n*, seneschal
 Sêr -oedd *n*, bill, or bill-hook
 Ser *np*, stars: *s*, seren
 Serbysg -od *cn*, starfish
 Serch *n*, regard or love, affection: *pr*,
 with respect to, notwithstanding
 Serchog *a*, loving, amorous
 Serchogi *v*, to render fond
 Sercholdeb *n*, amorousness
 Serchu *v*, to be affected; to love
 Seren, ser *nf*, star; spangle; chandelier
 Serenig -ion *nf*, an asterisk
 Serenog *a*, starry
 Serenol *a*, sparkling as a star
 Serenu *v*, to sparkle
 Serenwyl -iau *nf*, Epiphany
 Serf *a*, whirling; dizzy, giddy
 Serfanol *a*, a startling; staring
 Serfanu *v*, to startle; to stare
 Serfiad *n*, startling; dizzying
 Serfyll *a*, unsteady; shattered
 Serfylliad *n*, shattering [studded
 Serig, Serigl *a*, starred, spangled;
 Serigliad *n*, bespangling
 Serio, Sefrio *v*, to sear
 Serliw *n*, starlight
 Serlo *n*, star-glow; sparkling
 Serofydd -ion *n*, astronomer
 Serofyddiaeth *nf*, astronomy
 Serofyddol *a*, astronomical
 Serog *a*, having stars, starry
 Seroliaeth *nf*, Seron *n*, the starry system
 Seroni *v*, to systemize the stars

Seronydd -ion <i>n</i> , astronomer	[clivity	Sider -ion <i>n</i> , what twirls; fringe
Serth -oedd <i>nf</i> , tendency; steep, de-		Sidera <i>v</i> , to form twirls
Serth <i>a</i> , steep, precipitous; obscene		Sideru <i>v</i> , to twirl; to fringe
Serthan <i>nf</i> , precipice, cliff		Sidi <i>nf</i> , state of revolving. Caer
Serthedd, Serthi <i>n</i> , steepness: obscenity		sidi, the zodiac
Serthiant <i>n</i> , precipitancy, steepness		Sidin <i>a</i> , winding, revolving
Serthol, Serthus <i>a</i> , precipitous, de-		Sidydd -ion <i>n</i> , the zodiac, the ecliptic.
clivous; obscene		Deuddeg arwydd y Sidydd, the 12
Serthu <i>v</i> , to make steep; to grow steep;		signs of the zodiac
to talk or act obscenely		Sidyll -au <i>n</i> , whirl, twirl; rim
Serw <i>a</i> , sparkling, glittering		Siff <i>n</i> , intermitting noise
Serydd -ion, Seryddwr, wyr <i>n</i> , astrono-		Siff <i>n</i> , rustle; murmur
Seryddiaeth <i>nf</i> , astronomy	[mer	Siffo <i>v</i> , to rustle, to murmur
Seryddol <i>a</i> , astronomical		Siffrwd <i>n</i> , soft rustling: <i>v</i> , to rustle
Sew -ion, gravy; juice; jelly		Sig <i>n</i> , shatter, bruise
Sewyd -ion <i>n</i> , diffusion of stars		Sigl -ion <i>n</i> , shake, stir
Si, <i>n</i> , hiss, whiz, buzz; rumour		Siglaethan <i>nf</i> , ply of swinging
Siaced -i <i>nf</i> , jacket, coat		Sigledd <i>n</i> , rocking state
Siad, siadau <i>nf</i> , the top of the scull, pate		[bog
Siad <i>n</i> , hissing; buzzing		Siglen -ydd <i>nf</i> , swing; quag, quagmire,
Siar <i>n</i> , articulate sound		Siglo <i>v</i> , to shake, to rock
Siarad <i>n</i> , talking, talk		Sigo <i>v</i> , to shock, to bruise, to sprain
Siarad, Siared <i>v</i> , to speak, to talk		Sil -ion -od <i>cn</i> , issue; seedling; spawn;
Siaradach <i>n</i> , idle babbling	[ative	fry; hulling of grain
Siaradgar <i>a</i> , garrulous, prating, talk-		Silen <i>nf</i> , seedling; single fry: <i>m</i> silyn
Siaradol <i>a</i> , talking, speaking		Sili <i>n</i> , state of teeming, shoaling
Siaradu <i>v</i> , to make a talking		Siliant <i>n</i> , spawning; hulling of corn
Siaradus <i>a</i> , talkative, garrulous, talking		Silied <i>n</i> , what is produced; hulled corn
Siars <i>nf</i> , charge, command		Silio <i>v</i> , to spawn; to hull grain
Siarsio <i>v</i> , to charge		Silod <i>np</i> (-yn <i>n</i>), seedlings; spawn; fry
Sias -au <i>nf</i> , bout, turn, course		Silodi <i>v</i> , to issue seedlings
Siaspi <i>n</i> , shoeing-horn		Silyn <i>n</i> , seedling; fry
Sibol <i>np</i> (-en <i>nf</i>), young onions		Sill, Sillaf, -au <i>nf</i> , syllable
Sibr -au <i>n</i> , sauce		[syllable
Sibro <i>n</i> , to do with sauce		Silleb -au <i>nf</i> , element of speech,
Sibrwd <i>n</i> , soft murmur; whisper: <i>v</i> , to		Sillebiaeth, Silliadaeth, Sillyddiaeth <i>nf</i> ,
whisper; to murmur		syllabic system, spelling
Sibwl <i>np</i> (sibylen <i>nf</i>), young onions		Sillebu, Silhadu <i>v</i> , to spell
Siciad, Siciant <i>n</i> , steeping		Sillgoll -au <i>nf</i> , apostrophe
Sicio <i>v</i> , to steep, to soak		Silliadur -on <i>n</i> , spelling-book
Sicion <i>np</i> , steepings, washings		[syllables
Siel -au <i>n</i> , shekel		Sillio <i>v</i> , to arrange parts; to form
Sier <i>a</i> , sure, certain; fast		Sillt -au <i>nf</i> , element; syllable
Sierwydd <i>n</i> , certainty, assurance		Silltaf -au <i>nf</i> , syllable=Sill, Sillaf
Sid <i>n</i> , winding, round		Silltiad <i>n</i> , joining of elements
Sidan -au -ion <i>n</i> , silk, satin		Sim -od <i>n</i> , what is flippant or light
Sidana <i>v</i> , collect silk		Simach -od <i>n</i> , monkey, ape
Sidanaidd <i>a</i> , like silk, silky		Simdde -au <i>nf</i> , chimney
Sidanbliu <i>np</i> , down, feathers		Simer <i>n</i> , levity; frisk
Sidanbryf -ed <i>n</i> , silkworm		Simera <i>v</i> , to frisk, to dally
Sidanen <i>nf</i> , what is silken		Simp <i>n</i> , fickle state; flutter
Sidanion <i>np</i> , silk-mercery	[mercer	Simpl, Simsan <i>a</i> , fluttering; tottering;
Sidanwr, wyr, Sidanydd -ion <i>n</i> , silk		apt to fall
Sidell -i <i>nf</i> , winder; whirl; rim of a		Simple <i>v</i> , to flutter; to totter
wheel; fly wheel		Sin <i>n</i> , surface; alms
Sidellu <i>n</i> , to whirl round		Sindal <i>n</i> , fine linen, cambric
Sidellydd -ion <i>n</i> , winder		Sindw <i>n</i> , scoria, cinders
		Sinid <i>n</i> , surface, scum
		Sinidr <i>n</i> , scoria, dross
		Sinidro <i>v</i> , to form dross

Sinio *v*, to reduce to scoria
 Sinsir *n*, ginger
 Sio *v*, to hiss, to whiz
 Siob, Sioba *nf*, tuft, crest, tassel
 Siobo *n*, tuft; sprinkler
 Siobyn *n*, small tuft
 Sioch -au *nf*, what is bushy
 Siochi *v*, to make bushy
 Siol *a*, hissing, whizzing
 Siol -au *sf*, skull, pate
 Siom -au *n*, void; disappointment
 Siomgar *a*, apt to disappoint
 Siomi *v*, to disappoint
 Siomiant *n*, disappointment
 Sione *a*, brisk, nimble, smart; flippancy
 Sioncedd *n*, briskness
 Sionci *v*, to become brisk
 Sipian, Sipio *v*, to sip
 Sipyn *n*, single sip, sip
 Sir -oedd *nf*, shire, county
 Sir *nf*, cheer, solace, comfort
 Sireyn -au *n*, jerkin
 Sirig *n*, silk
 Sirian *cn* (-en *nf*), cherries
 Sirio *v*, to cheer, to solace
 Sirlol *a*, cheering, solacing, cheerful
 Sirloldeb *n*, cheerfulness
 Sirloli *v*, to make cheerful
 Sis *n*, low sound, whisper
 Sisial *n*, whisper, gossip: *v*, to whisper
 Sisiala, Sisialu *v*, to whisper, to mutter
 Sitell -i *nf*, whisk round
 Sitellu, Sitio *v*, to whirl, to whisk
 Sitrachog *a*, jagged, shredded
 Sitrachu *v*, to jag, to shred
 Siw *n*, hiss, hush, buzz
 Siwen -od *nf*, the mermaid: *m*, siwyn
 Siwmp -au *nf*, coat
 Sob -au *nf*, tuft, bunch, mass
 Soba, Soban, *nf*, small tuft or bunch
 Sobr *a*, temperate, sound in mind, sober
 Sobrwydd *n*, sobriety, temperance
 Socan, Socas *nf*, wallower; fieldfare
 Soeyn *n*, pig; little hedgehog
 Soch -au *nf*, sink, drain
 Sodi *v*, to constitute, to fix
 Sodli *v*, to heel; to trip the heel
 Sodlog *a*, having a heel
 Sodol *a*, tending to fix or settle
 Sodwedd -au *nf*, characteristic
 Soddedigaeth *nf*, act of sinking
 Soddi *v*, to sink, to submerge
 Soddol *a*, sinking: plunging
 Soddwr, wyr *n*, sinker [draff
 Soeg *n*, grains of malt after brewing,
 Soegen *nf*, swaggy female
 Soegi *v*, to steep; to slabber

Soeglyd *a*, puffed by steeping
 Soff -ydd *n*, standing stubble
 Sofliar -ieir *nf*, quail
 Soflwydd -au *nf*, stubble goose
 Sog *nf*, wallowing, spreading
 Soga *a*, wallowing; slovenly
 Som -au *nf*, disappointment=Siom, &c.
 Son *n*, report, rumour, mentioning
 Sonial *n*, continued noise: *v*, to keep
 talking, to chatter, to prate
 Sonio *v*, to noise, to report, to talk
 Soniol *a*, noising, reporting
 Soniwr, wyr *n*, mentioner; talker
 Sopen -i *nf*, mass squeezed together
 Sopenu *v*, to bundle, to truss
 Sopiad *n*, bundling, trussing
 Sor *n*, chafed state; sullenness: *a*, sul-
 len, sulky, angry, harsh
 Sori *v*, to chafe; to offend; to sulk; to
 be displeased
 Soriant *n*, sullenness; offence, displea-
 Sorllyd *a*, apt to grow sullen [surē
 Sorod *np*, dregs, dross
 Sorodi *v*, to yield dregs [swrth
 Sorth *af*, sudden; fell; slothful: *m*
 Soth *n*, what is on the outside
 Sothach *cn*, refuse, dross
 Sothachu *v*, to cast refuse
 Su *n*, what pervades; buzz
 Suad *n*, buzzing; lulling
 Sucan *n*, steeping; small beer; wash-
 brew, gruel, caudle, flummery
 Sud *n*, exterior; shape; plight
 Sudd -ion *n*, what pervades; juice, sap
 Suddas *n*, sinking, immersion
 Suddgloch, glychau *nf*, diving-bell
 Suddiant *n*, pervasion of moisture
 Suddo *v*, to sink in, to sink; to ooze
 Suddol *a*, pervading; sinking
 Sug -ion *n*, suck; juice, sap
 Sugaethan *n*, caudle; poultice, cata-
 Sugar *n*, extracted juice; cider [plasm
 Sugiad *n*, becoming juicy
 Sugliain, einiau *n*, drawing plaster
 Sugnbeiriant, iannau *n*, pump
 Sugnbib -au *nf*, syringe
 Sugndraeth -au *n*, quicksand
 Sugnedydd -ion *n*, sucker; pump
 Sugno *v*, to suck, to imbibe
 Sugnol *a*, sucking, imbibing
 Sugolaeth *n*, succulence
 Sugoli *v*, to render succulent
 Sugr -on *n*, extracted juice; sugar
 Sugro *v*, to sugar, to sweeten
 Sugrol *a*, saccharine; sugary
 Sugl -iau *n*, the sun; Sunday. Dydd
 Sulgwyn *n*, Whitsuntide [Sul, Sunday

- Sum -iau *n*, magnitude, size; sum
 Sumio *v*, to deduce the size
 Sumiol *a*, relating to size
 Suo *v*, to buzz; to lull, to hush
 Sur -ion *n*, acid: *a*, acid; stale
 Suran, ain *nf*, sour plant, sorrel
 Surdoes *n*, leaven
 Surdoesi *v*, to leaven
 Surfedd -au *n*, syrup
 Surian, iain *nf*, cherry [staleness
 Surni, Surder, Suredd, Suri *n*, sourness;
 Suro *v*, to sour; to turn sour
 Suryn *n*, anything acid; acid
 Sut *n*, manner, shape; plight. Pa sut, [how
 Sutio *v*, to adapt, to suit [how
 Süwr, suwyr *n*, one who hushes
 Sw *n*, what remains; what is on
 Swb *n*, pressed heap; bundle
 Swba *n*, small bundle
 Swbach *n*, what is shrunken up
 Swbachu *v*, to shrink up
 Swci *n*, what is soaked [share
 Swch, sychau, sychod *nf*, snout; plough-
 Swchio *v*, to search with the snout
 Swd *n*, manner, shape; plight
 Swdd *n*, frame work; frame
 Swdden -i *nf*, beam, raft
 Swf *n*, spot, space
 Swg *n*, soak, imbibing
 Swga *a*, soaked; slovenly, nasty
 Swgan -od *nf*, slut, slattern
 Swgiad *n*, soaking, drenching
 Swglyd *a*, nasty, dirty
 Swl *n*, flat space; ground; soil
 Swll -oedd *n*, scene, prospect
 Swllt, sylltau *n*, treasure; shilling
 Swm, symiau *n*, sum
 Swmbwl, symbylau, Swmwl, symylau *n*,
 Swmer -au *n*, supporter, beam [goad
 Swmeru *v*, to prop up
 Swn, syniau *n*, noise, sound
 Swnio *v*, to noise, to sound
 Swp, sypiau *n*, pressed mass; cluster
 Swr *n*, what is surly or sullen: *a*, surly,
 sullen, sulky
 Swrn, syrnau *n*, small space; little, some-
 Swrnach *n*, snarl, grin [what; fetlock
 Swrth *am*, sudden; falling, fell, un-
 wieldy; slothful; drowsy: *f* sorth
 Swrthlyd *a*, apt to be drowsy
 Swrthyn *n*, clumsy one
 Swrw *a*, surly, sullen; snarling
 Swrwd *np*, shreds; dross; fragments
 Swt, sytiau *n*=Swd
 Swta *n*, what is volatile; soot
 Swtan, ain *n*, whiting (fish)
 Swtrach *en*, dross, dregs

- Swtrws *np*, bruised mass
 Swth *n*, frame; pile
 Swy *n*, what is on or over
 Swyd *n*, what extends over; dread
 Swydlawn *a*, awful, dreadful
 Swydo *v*, to intimidate
 Swydd -au *nf*, employ, office, duty, ser-
 vice; suit: -i *nf*, shire, county
 Swyddfa, fëydd *nf*, place of business,
 office
 Swyddog *a*, having office: -ion *n*, officer
 Swyddogaeth *nf*, office, duty; commis-
 Swyddogi *v*, to hold office [sion
 Swyddweithrediad *n*, function
 Swyddwr, wyr *n*, officer, official
 Swyf -au *n*, scum; yeast; suet
 Swyfedd *n*, what is scummed; suet
 Swyfen *nf*, Swyfi *n*, scum, froth, top
 Swyfo *v*, to cast a scum; to yield suet
 Swylo *v*, to save, to put by
 Swyn -ion *n*, preservative; charm; magic
 Swyna *v*, to deal in charms, to enchant
 Swyngyfaredd -ion *nf*, amulet; witch-
 craft [witch
 Swyno *v*, to preserve; to charm, to be-
 Swynogl -au *nf*, amulet, charm
 Swynogli *v*, to fascinate [sing
 Swynol *a*, preservative; charming; bles-
 Swynwr, wyr, Swynydd -ion *n*, dealer
 in amulets or charms, magician,
 wizard, enchanter
 Swyso *v*, to give emotion
 Sy *n*, star: *v*, is, exists [cent
 Syber *a*, elevated; generous; sober; de-
 Syberwyd *n*, stateliness; highmindedness
 Sybid *n*, what is all in a heap [decency
 Sybidyn *n*, sorry fellow: *f* sybidan
 Sybwb *n*, rumple
 Sybwbio *v*, to rumple
 Sybwl, byllau *n*, puddle, plash
 Sybwrn, byrn *n*, bundle, pack
 Sybwydd *np* (-en *nf*), pines, fir-trees
 Sybyrnio *v*, to bundle, to pack up
 Sybyrnyn *n*, small bundle
 Sych *n*, drought: *am*, dry: *f* sech
 Sychbilen -au *nf*, dry film
 Sychder *n*, dryness, drought
 Sychdir -oedd *n*, dry land
 Syched *n*, drought, thirst. Mae syched
 arnaf, I thirst, I am thirsty
 Sychedig *a*, thirsty, dry
 Sychedol *a*, causing thirst
 Sychedu *v*, to thirst, to be thirsty
 Sych-blin *nf*, dry weather
 Sychiant *n*, desiccation
 Sychu *v*, to dry, to wipe dry: to wipe
 Sychwydd *np*, dry weed, fuel

Sydyn *a*, abrupt, sudden
 Sydynrwydd *n*, suddenness, abruptness
 Sydd. *Sy v*, is, exists
 Syddyn -au -od *n*, dwelling, tenement
 Syddynu *v*, to hold a farm
 Syfa -oedd *n*, riddle, sieve
 Syfag -au *nf*, what spreads out
 Syfaldod *n*, fickleness
 Syfi *np* (ien *nf*), strawberries
 Syfiad *n*, stirring
 Syfŷd *v*, to stir, to move
 Syfniad *n*, making firm
 Syfno *a*, of a firm quality [traction
 Syfrdan, Syfrdandod *n*, giddiness, dis-
 Syfrdan *a*, giddy, stupified, stunned
 Syfrdanu *v*, to make giddy, to stun
 Syfru *v*, to render severe
 Syfyd *n*, what forms a space
 Syf *n*, tendency to move
 Syg -iau *nf*, chain, trace
 Sygan *nf*, whisper, mutter
 Syganol *a*, whispering
 Syganu *v*, to whisper, to mutter
 Sygn -au -oedd *nf*, circle; sign
 Sygog *nf*, shove, move
 Sygogi *v*, to shove; to fidget
 Syl -iau *nf*, surface, ground: base
 Sylch -au *nf*, furrow
 Sylchdan -au *n*, wheel plough
 Sylfa -on, Sylfan -au *nf*, foundation
 Sylfaen, feini *n*, foundation stone
 Sylfaenu *v*, to lay a foundation, to found
 Sylfaenwr, wyr, Sylfaenydd -ion *n*,
 Sylfon -au *n*, ground, subject [founder
 Sylgyngan *v*, to mutter
 Sylu *v*, to form a base
 Sylw *n*, view; remark; notice
 Sylwad -au *n*, observation, remark:
 regarding; noticing
 Sylwedd -au *n*, substance, matter
 Sylweddair, ciriau *n*, substantive, noun
 Sylweddol, Sylweddus *a*, substantial
 Sylweddoli *v*, to make substantial [real
 Sylweddoliaeth *nf*, materialism
 Sylwedu *v*, to make of substance
 Sylwi *v*, to observe, to regard, to notice
 Syll -ion *n*, view; gaze, stare
 Syllbeiriant, iannau *n*, optical instru-
 Sylddy, dai *n*, shop [ment
 Syllddrych -au *n*, telescope
 Sylliant *n*, observation
 Syllio *v*, to observe; to gaze
 Syllt *n*, what is fair or clear; look
 Sylltiad *n*, making clear
 Sylltty, tai *n*, treasury, exchequer
 Syllu *v*, to observe; to gaze
 Syllwg *n*, open prospect

Syllwr, wyr *n*, spectator
 Syllwydr -au *n*, spying-glass
 Sym -iau *n*, what is whole: *a*, whole,
 integral. Symion, integrals
 Symaeth *n*, complete state
 Symbal -au *n*, cymbal
 Symbyla, Symbylio, Symlu *v*, to point;
 to prick, to goad
 Symiant *n*, comprehension
 Symio *v*, to comprehend; to sum up
 Sym *ac*, simple: *f* seml
 Symledd, Symlaint *n*, simpleness, sim-
 Symlogen -od *n*, simple girl [plicity
 Symlyn -od *n*, simpleton: *f* symlen
 Symmerth *n*, simple power
 Symmud -ion *n*, motion: *v*, to move
 Symmudo *v*, to move, to remove
 Symmudfa, fŷydd *nf*, transition
 Symmudiad *n*, moving, movement
 Symmudoldeb *n*, movableness
 Symmwith *a*, interrupted
 Symmythu *v*, to interrupt
 Symol *a*, integral; middling
 Symu *v*, to render integral
 Symwl *np* (symylen *nf*), cowslips
 Symwv *a*, ample; prominent
 Symylu *v*, to goad, to prick
 Syn *a*, sensible; concerned; amazed: *n*,
 feeling, perception
 Syndod *n*, Synedigaeth *nf*, amazement,
 Synedigol *a*, sensitive [astonishment
 Syniad *n*, sensation, feeling; notion
 Syniadol *a*, sensitive
 Syniant *n*, sentiment
 Synied *v*, to consider, to suppose, to
 think, to believe
 Synigliad *n*, stimulation
 Synio *v*, to feel; to be sensible; to con-
 Syniol *a*, sensible, perceptive [sider
 Syniolaeth *nf*, perceptivity
 Synioldeb *n*, perceptibility [amazed
 Synu *v*, to observe steadfastly; to be
 Synwyr -au *n*, sense, meaning; sentence
 Synwyreb -au *nf*, sentence
 Synwyredd, Synwyrdeb *n*, rationality
 Synwyrar *a*, sententious
 Synwryad *n*, gathering of sense
 Synwryol *a*, sensible, rational
 Synwryoldeb *n*, sensibleness
 Sypio *v*, to squeeze together
 Sypyn -au *n*, small bundle, pack
 Sypynio *v*, to pack, to bundle
 Syr *n*, master, lord; sir
 Sŷr *np*, star=Ser
 Sŷrch *n*, striking against; affection
 Syre *n*, sirrah
 Syrn *ad*, partly, rather, half

Syrniad *n*, forming into parts
 Syrth -oedd *n*, fall; chance, lot; bias;
 sort; offals
 Syrthfa, fëydd *nf*, fallen state
 Syrthiant *n*, propensity
 Syrthio *v*, to fall, to tumble
 Syrthiol *a*, falling, tumbling
 Syrthni *n*, listlessness, sloth, inertia
 Syth *n*, stiff or rigid state; size; starch:
ac, stiff, rigid, erect: *f* seth
 Sythder *n*, stiffness; erectness
 Sythi, ion *n*, what stiffens; beam
 Sythlud *n*, starch
 Sytho *v*, to stiffen; to size
 Sythol *a*, tending to stiffen
 Sytholdeb *n*, stiffening tendency
 Sythu *v*, to stiffen; to make or become
 Syw *a*, regular, trim, smart [erect
 Sywdeb *n*, statedness, trimness
 Sywed, Sywedigaeth *nf*, astronomy
 Sywedydd -ion *n*, astronomer
 Sywedyddol *a*, astronomical
 Sywidw *nf*, the titmouse [dissipate
 Sywino *v*, to turn or use continually; to
 Sywio *v*, to make uniform, to put in trim
 Sywydd -on *n*, star knowledge
 Sywyddo *v*, to astrologize
 Sywyddol *a*, astrological

T.

TAB *n*, spread; surface
 Tabar, tebyr *n*, tabard
 Tabwrdd, yrddau *n*, tabour, drum
 Tabyrddu *v*, to play on the tabour
 Tacl -au *n*, instrument, tool; tackle
 Taclu *v*, to deck, to trim, to patch
 Taclus *a*, neat, tidy, complete
 Taclusder, Taclusrwydd *n*, orderliness
 Tacluso *v*, to put in trim, to smarten
 Tachwedd *n*, November
 Tad -au *n*, father. Tad bedydd, god-
 father. Tad cu, grandfather. Tad
 gwyn, stepfather. Tad yng nghyf-
 raith, father-in-law
 Tadaeth *nf*, fatherhood
 Tadmæth -od *n*, foster-father
 Tadog -ion *n*, patron: *a*, patronal
 Tadogaeth *nf*, paternity. Tadogaeth
 geiriau, etymology
 Tadol *a*, fatherly, paternal
 Tadoli *v*, to become fatherly
 Tadoliaeth *nf*, fatherhood
 Tadyw *a*, paternal; tutelar
 Taen -ion *nf*, spreading; sprinkling
 Taenadwy *n*, expansible
 Taenawd *n*, expansion

Taenell -au *nf*, thin spreading
 Taenellwr, wyr, Taenellydd -ion *n*,
 Taenellu *v*, to sprinkle [sprinkler
 Taenu *v*, to spread, to expand
 Taer *a*, eager, ardent, urgent
 Taerder, Taeriant, Taerni *n*, importunity
 Taerol *a*, apt to be urgent
 Taeru *v*, to insist; to contend
 Taethiad *n*, fertilizing
 Taf, teifion *n*, what is spread, flat space
 Tafad *n*, spreading; dilation
 Tafar *n*, what spreads out [cricket ball
 Tafarch *n*, cricket bat. Pel dafarch,
 Tafarn -au, tefyrn, Tafarndy, dai, *n*,
 tavern, inn, public-house
 Tafarnwr, wyr *n*, innkeeper, host
 Tafarth *n*, what is dilated
 Tafell -i *nf*, slice
 Tafellan *nf*, small slice
 Tafellu *v*, to spread: to slice
 Tafi -au *n*, cast. Ffon dafi, sling
 Tafan, eni *nf*, balance, scales
 Tafawd, odydd *nf*, roof; loft. Taflod
 y geneu, palate
 Tafledigaeth *nf*, the act of throwing
 Tafledydd -ion *n*, thrower; slinger
 Taflen -au *nf*, tablet, table of figures
 Tafleu *v*, to tabulate
 Tafodi *v*, to interject, to cast
 Tafodol *a*, interjective
 Tafirwyd -au *nf*, casting-net
 Taffu *v*, to throw, to fling
 Tafod -au *n*, tongue; clapper. Tafod y
 gloch, bell-clapper. Gollwng tafod
 ar, to abuse, to scold
 Tafodi *v*, to tongue; to scold
 Tafodiaith, ieithoedd *nf*, dialect
 Tafodlefydd *n*, saying by rote
 Tafodrwym *a*, tongue-tied [flippant
 Tafodrydd *a*, loose-tongued; garrulous,
 Tafol *np* (-en *nf*), dock plants
 Tafol -au *nf*, scales, balance
 Tafu *v*, to overspread, to spread
 Tag -ion *n*, clogged state; strangle
 Tagell, tegyll, -au *nf*, barb; double
 chin; dewlap; wattle [wattled
 Tagellog *a*, having a double chin;
 Tagellu *v*, to form a double chin
 Tagfa, fëydd *nf*, choking, strangling
 Tagfagl -au *nf*, springe, a gin
 Tagu *v*, to choke; to strangle
 Tagwyg *n*, tufted vetch
 Tangnefedd *n*, tranquillity, peace
 Tangnefeddu *v*, to tranquilize
 Tangnefeddus *a*, tranquil, peaceful
 Tai *np* (ty *n*), houses
 Taid, teidiau *n*, grandfather

Tail *n*, soil; manure; muck
 Taiog *a*, rustic: -ion *n*, vassal; boor
 Taioges *nf*, rustic female
 Taiogi *v*, to become rustic
 Taiogol *a*, relating to a vassal
 Taiogrwydd *n*, boorishness
 Taiogyn *n*, rude fellow
 Tair *af*, three: *m* tri
 Tairth, teirthion *n*, ague fit
 Taith, teithian *nf*, journey, voyage
 Tal -oedd *n*, front; forehead: *a*, high, tall
 Tâl, talion *nf*, payment; reward; value
 Taladwy *a*, payable, due
 Talaeth, eithiau *nf*, province; dependent territory or state
 Talais *n*, empannelled jury
 Talaith, eithiau *nf*, frontlet; diadem
 Talar -au *nf*, headland in a field
 Talawdr, odron *n*, payer, disburser
 Talben -oedd *n*, standard value
 Talcen -an -i *n*, front, forehead. Talcen, ty, gable-end or pine-end of a house
 Talch, teilchion *n*, fragment; grist
 Talchu *v*, to break in pieces
 Taldra *n*, tallness, loftiness
 Talddrws, ddrysau *n*, front door
 Taledigaeth *nf*, remuneration, payment
 Taledigol *a*, remunerative [recompense
 Taleithig -ion *nf*, fillet, bandlet
 Taleithiog *a*, wearing a diadem
 Talfa, fëydd *nf*, pediment, projection
 Talfaine, feinciau *nf*, front form; throne
 Talfoel *a*, bald-fronted
 Talfyr *a*, short-fronted; brief
 Talfyreb -ion *nf*, Talfyrnod -au *n*, abbreviation [ation, abridgement
 Talfyriad *n*, Talfyredigaeth *nf*, abbrevi-
 Talfyru *v*, to foreshorten, to abridge
 Talgaine, geinciau *nf*, brow-antler
 Talgell -oedd *nf*, pantry, buttery
 Talgrib -au *nf*, front-board of a spinning wheel [talgron
 Talgrwn *a*, precipitate; inflective: *f*
 Talgrych *a*, rough-fronted
 Talgryfa, hard-fronted, brazen: *f* talgref
 Talgrynu *v*, to inflect
 Talgrydyn -au *n*, fore-lock; love-lock
 Taliad -au *n*, paying; payment. Tali-
 iadau, disbursements, expenditure
 Talm -au -oedd *n*, impression; space, while; range; small quantity
 Talmu *v*, to be abrupt; to impress; to make brief; to interrupt
 Talp -iau *n*, mass, lump, piece
 Talpen -i *nf*, knoll, knob
 Talpentan *n*, fire-back
 Talpio *c*, to form lumps

Talpiog *a*, in lumps, lumpy
 Talrwn, rynau *n*, head ridge in a field
 Talu *v*, to pay; to disburse; to requite
 Talwisg -oedd *nf*, head-dress
 Talwrn, yrnau *n*, what projects; cornice; area, plat of ground
 Tall *n*, spreading out or over [bite
 Tam -au, Tamaid, eidiau *n*, morsel, bit;
 Tameidio *v*, to take a bite
 Tameidyn *n*, small bit
 Tamig -ion *n*, small morsel
 Tamigo *v*, to nibble, to nip
 Tampog *nf*, fit of passion
 Tampr -au *n*, taper, torch
 Tampru *v*, to burn a torch [pelas
 Tân, tanau *n*, fire. Tân iddwf, crysi-
 Tan *pr*, to, till, as far; under. Am danaf, am danat, am dano, &c., about me, of me, &c. Tan gauu, singing
 Tanbaid *a*, violent, vehement
 Tanbeiriant, iannau *n*, fire-engine
 Tanchwa -oedd *nf*, firedamp
 Tanchwydd *n*, inflamed swelling
 Tandod *n*, ignition [ground
 Tanddaiarol *a*, subterraneous, under-
 Tandde *n*, inflammation
 Tanddewiniaeth *nf*, pyromancy
 Tanddygiad *n*, subduction
 Tanen *nf*, spark of fire: *m* tenyn
 Tanfa, fëydd *nf*, explosion; firedamp
 Tanfaen, feini *n*, firestone
 Tanfer *n*, fiery violence
 Tanfre *n*, conflagration
 Tanfflamu *v*, to flame with fire
 Tanfflon, ffyn *nf*, fire-poker
 Tangloddio *v*, to undermine
 Taniadu *v*, to make a firing
 Tanio *v*, to fire, to put on fire; to set
 Tanlli *a*, ignifluous; span new [fire to
 Tanlliw *a*, flame-coloured
 Tanllwyth -i *n*, blazing fire
 Tanllyd *a*, full of fire, fiery
 Tannorth *n*, substitute
 Tannu *v*, to stretch; to throb
 Tanodd *pr*, under, beneath
 Tanogan *n*, pyromancy
 Tanrew *n*, nipping frost
 Tansangu *v*, to under-tread
 Tansawdd, soddion *n*, submersion
 Tansoddi *v*, to submerge
 Tant, tannau *n*, stretch; start; spasm, throb; whim; flight; chord. string.
 Tant telyn, harp string, catgut
 Tantiad *n*, starting; stringing
 Tantor -ion *n*, player on a stringed instrument, musician
 Tannu *c*, to expand; to spread=Taeau

Tanwedd, Tanwy *n.* sort of ignis fatuus, supposed to portend the death of the person on whose land it falls
 Tanwyd *n.* breaking out of fire
 Tanwydin *a.* meteoric
 Tanwydr -au *n.* burning-glass
 Tanwydyn *n.* meteor
 Tanwydd *cn.* fire wood, fuel
 Tansgrifiad *n.* subscription
 Tansgrifiwr, wyr *n.* subscriber
 Tansgrifo *v.* to underwrite, to subscribe
 Tap -ian *n.* ledge; heel-piece
 Tapig *nf.* small step or ledge [making
 Taplas -au *n.* gambol; dance; merry-
 Taplasa, Taplasu *v.* to gambol; to dance
 Tapyn -au *n.* small ledge or step
 Tar *n.* shock, impulse
 Tarad *n.* pervasion; flavour
 Taradr, terydr *n.* piercer, auger
 Taradru *v.* to pierce, to bore
 Taran -au *nf.* shock; thunder
 Taranol *a.* thundering [*n.* the thunderer
 Taranwr, wyr, Taranydd -ion, Taranon
 Taraw *v.* to strike=Taro
 Tarawiad -au *n.* stroke; striking. Tarawiad amrant, Tarawiad llygad, the twinkling of an eye
 Tardd -ion *n.* breaking out, issue, vent,
 Tarddain *v.* to keep oozing [flow; sprout
 Tarddell -i *nf.* issue; spring
 Tarddellu *v.* to issue, to gush
 Tarddeni *nf.* the mouth of any issue
 Tarddiad *n.* springing; source; derivation
 Tarddiadol *a.* effusive, eruptive; deriva-
 Tarddiant, iannau *n.* emanation [tive
 Tarddol *a.* issuing, springing [issue
 Tarddu *v.* to break out; to spring; to
 Tarddwraint *cn.* tetter [worm
 Tarddwreiny *n.* Tarddwreinen *nf.* ring-
 Tarell -au *nf.* issue; spring
 Taren -i *nf.* spot; tump, knoll
 Tarnu *v.* to form a tump
 Tarf -oedd *n.* driving; dispersion
 Tarfryd *n.* the plant feverfew
 Tarlutan -od *n.* scarecrow
 Tarflyd *a.* easily scared; skittish
 Tartu *v.* to expel; to scare
 Targ *n.* percussion, clash
 Targed -i *nf.* clasher; target
 Tarian -au *nf.* clasher; shield
 Tarianu *v.* to use a shield, to shield
 Tario *v.* to tarry, to abide
 Tarlais, leisiau *n.* piercing
 Tarleisio *v.* to clash
 Tarlwne *n.* eructation
 Tarlyneu *v.* to eructate, to belch
 Tarn -au *n.* wipe; drying up

Tarnu *v.* to absorb
 Taro, Taraw *v.* to strike; to affect
 Tarodwll, dyllau *n.* punch hole
 Tarth -oedd *n.* vapour, exhalation
 Tarthain *v.* to keep exhaling
 Tarthedigaeth *nf.* evaporation
 Tarthlyd *a.* vaporous; foggy
 Tarthog *n.* having vapour
 Tarthol *a.* exhaling vapour
 Tarthu *v.* to exhale; to evaporate
 Tarw, teirw *n.* bull
 Tarwain *v.* to gush; to flutter
 Tarwden, Taroden *nf.* ringworm
 Tarwedd *n.* pervasion; ferment
 Tarweddiad *n.* fermentation
 Tarweddu *v.* to ferment
 Tarwhaid, heidiau *nf.* second swarm
 Tas -au *n.* what binds; fascia: *nf.* rick, stack. Tas wair, hayrick
 Tasel -i *n.* sash; fringe; tassel
 Taselu *v.* to fringe; to tassel
 Tasg -au *nf.* bond; job; task
 Tasgell -i, tesgyll *nf.* bandlet, bunch, whisk; closet, pantry
 Tasgellu *v.* to form a whisk
 Tasgu *v.* to job, to task; to start. Tasgu ar, to press or urge upon
 Tasio *v.* to combine; to bundle
 Tau *v.* to stretch out; to be still
 Tau *pr.* thy, thine
 Taw *n.* rest, quiet, silence: *a.* still, quiet, silent: *c.* that
 Tawch -ion *n.* vapour, haze, fog: *a.* hazy,
 Tawchlyd *a.* hazy, sultry [foggy
 Tawd *n.* spreading, distension
 Tawdd, toddion *n.* dissolved state
 Tawdd *a.* melted, dissolved
 Tawddlestr -i *n.* melting-pot
 Tawed *n.* state of silence
 Tawedogrwydd *n.* taciturnity
 Tawedwst *a.* murmuring
 Tawel *a.* calm, serene, silent, quiet
 Tawelu *v.* to calm; to grow calm
 Tawelwch *n.* calmness, serenity
 Tawf *n.* extended state
 Tawg *nf.* what is lengthened
 Tawiad *n.* growing silent [ting off
 Tawl, tolion *n.* casting off, throw, cut-
 Tawlfwrdd, fyrddau *n.* draught-board
 Tawlfôn, ffyn *nf.* throwing staff, sling
 Tawlnerth -oedd *n.* projectile force
 Tawlyrm -iau *n.* projectile power
 Tawlu *v.* to cast off, to throw=Tafu
 Tawr, torion *n.* covering, surface
 Te *n.* tea
 Teb -au *n.* type, character
 Tebed *n.* prospect, spectacle

Tebedu *v*, to render prospective
 Tebyg *a*, similar, like, likely
 Tebygiaeth *nf*, comparison [likeness
 Tebygiant, Tebygoldeb *n*, similitude,
 Tebygol *a*, likely, probable
 Tebygoli *v*, to make like
 Tebygolrwydd *n*, likelihood
 Tebygu *v*, to liken
 Tecäu *v*, to make fair; to beautify
 Teclyn *n*, instrument, tool
 Tech *n*, sculk, lurk
 Techial, Techu *v*, to sculk, to lurk
 Tedu *v*, to stretch, to distend
 Tedd -au *n*, display; row, range
 Teddiad *n*, displaying
 Teddyf -au *n*, socket, hollow
 Tefu *v*, to spread; to become spread
 Teg *a*, clear; fair; beautiful; fine
 Tegan -au *n*, bauble, toy; jewel
 Teghau *v*, to make fair = Tecäu
 Tegid, Tegwch *n*, fairness, beauty
 Tegolch -au *n*, cosmetic
 Tegwedd *a*, of fair appearance, comely
 Tegwel *a*, of fair aspect
 Tegychu *v*, to embellish
 Teng *a*, tough, tenacious
 Tengl -au *nf*, girth, girt
 Tenglu *v*, to tie with a girth
 Teilchion *np*, fragments
 Teilfforch, ffyrch *nf*, dung-fork
 Teilig *a*, enveloping, covering
 Teiliwr, wyr, teilwriaid *n*, tailor
 Teilo *v*, to spread manure, to manure
 Teilwng *a*, worthy, deserving; deserved
 Teilyngdod *n*, worthiness, merit
 Teilyngu *v*, to merit; to vouchsafe
 Teimlad, Teimlawd *n*, sensation, feeling
 Teimladedd, Teimladrwydd *n*, feeling-
 Teimladwy *a*, sensible, feeling [ness
 Teimlo *v*, to feel, to be sensible
 Teios *np*, cottages, cots
 Teirhion *nf*, ague fit, ague
 Teisban *nf*, origin; over-spread, quilt;
 hassock. Teisban y ddwyffroen, the
 cartilage between the nostrils. Rhyfel
 teisban, intestine war
 Teisen -au -i *nf*, cake
 Teisenan *nf*, little cake
 Teisenu *v*, to form a cake
 Teithdrwydded -au *nf*, passport
 Teithfyntai, teion *nf*, caravan
 Teithi *cn*, faculties, characteristics.
 Teithi gwraig, the catamenia
 Teithiannol *a*, itinerary
 Teithiannu *v*, to go a journey
 Teithiant *n*, journeying
 Teithig *a*, characteristic

Teithio *v*, to travel, to journey
 Teithiol, Teithiog *a*, journeying
 Teithiwr, wyr, Teithydd -ion *n*, traveller
 Tel, telau *n*, stricture; straight line;
 warp: *a*, stretched; prompt
 Têl, teli, telion *n*, regulator; measure of
 capacity, five bushels, eight bushels:
a, regular; compact; fair
 Telaid *a*, beautiful, graceful
 Telan -au *nf*, harp = Telyn
 Telawd *n*, the act of stretching
 Telc *n*, crimped state, shrinking
 Telcu *v*, to shrink, to crimp
 Telchyn *n*, broken piece
 Teledigrwydd *n*, handsomeness
 Telediw *a*, compact; comely
 Telediwrrwydd *n*, comeliness
 Teleiddio *v*, to practise minstrelsy
 Teleiddyn -ion *n*, minstrel
 Teleinio *v*, to play the harp
 Teler -au *n*, stretcher, frame. Telerau,
 terms, conditions
 Telgorn, gyrn *n*, hautboy
 Telgwn *n*, crimpling
 Telgwn *n*, rebounding; staggering
 Telgyngu *v*, to crimp
 Telgyny *v*, to rebound; to stagger
 Teli *n*, exactness; art
 Teliad *n*, making smooth or exact
 Têlid *n*, compact frame
 Teliô *v*, to practise an art
 Teliô *v*, to tighten
 Teliô *v*, to make accordant or elegant
 Teln -au *nf*, Telnyn *n*, gimcrack;
 trap; springe; toy
 Telma *v*, to play with toys
 Telmu *v*, to form a toy; to snare
 Telor -ion *n*, warbler; goldfinch
 Telori *v*, to warble; to quaver
 Telpyn *n*, little lump
 Telpynu *v*, to form lumps
 Telu *v*, to strain; to make compact
 Telyn -au *nf*, harp; side of a carcass
 Telyneg -ion *nf*, lyric poem. Telyn-
 Telyniad *n*, harping [egion, lyrics
 Telynor -ion, Telynwyr, wyr *n*, harpist,
 harper: *f* telynnores -au
 Telynorio, Telynori *v*, to play a harp
 Tellu *v*, to stretch over
 Tellwedd *nf*, oblivion; release; amnesty
 Tellweddiad *n*, consigning to oblivion;
 giving a release
 Temig -au *n*, particle; portion
 Teml -au *nf*, place of sitting; temple
 Temlu *v*, to form a seat
 Teneu *a*, thin: rarified; lean
 Teneuder, Teneudra *n*, thinness; tenuity

Teneuhâd, Teneuad *n*, attenuation
 Teneuhau, Teneuo *v*, to attenuate
 Tenewyn -au *n*, flank
 Tenlli *n*, linsey-woolsey
 Tennyn -au *n*, cord; halter [strained
 Tent *n*, what is strained: *a*, tightly
 Tepyn -au *n*, small ledge or step
 Ter *n*, aptness to pervade
 Têr *a*, clear, refined, pure, fine
 Terc -iau *n*, jerk, jolt
 Terch -au *nf*, loop, noose
 Terchog *a*, having a loop
 Terchu *v*, to loop, to noose
 Teredigaeth *nf*, clarification
 Teredd *n*, clarified state
 Terfyn -au *n*, extremity, limit, bound;
 Terfynedigaeth *nf*, determination [end
 Terfynfa -oedd *nf*, boundary line; ter-
 Terfynfylch -oedd *n*, horizon [minus
 Terfynol *a*, terminating, final
 Terfynoldeb *n*, finiteness
 Terfynu *v*, to limit; to end
 Terfysg -oedd -au *n*, tumult, disturbance
 Terfysgedd *n*, tumultuousness [tuous
 Terfysglyd, Terfysgol *a*, riotous, tumult-
 Terfysgu *v*, to raise a tumult or riot
 Teriad *n*, irritation
 Terica *v*, to irritate; to rut
 Têrig *a*, ardent; violent; harsh
 Terig *a*, rutting
 Terigiad *n*, making ardent
 Term -au *n*, crisis; term; booze
 Termio *v*, to fix a term; to tippie
 Termudo *v*, to grow silent
 Termud *a*, taciturn
 Tern *a*, ardent, vehement
 Terniad *n*, moving ardently
 Terog *a*, ardent; greedy
 Terogen -od *nf*, female miser
 Terogi *v*, to be full of avidity
 Terol *a*, clarifying, refining
 Teru *v*, to clear, to refine, to clarify
 Teru, Teri *v*, to pout, to sulk
 Terwyn *a*, ardent, fervent
 Terwynder *n*, vehemency
 Terwynu *v*, to grow ardent
 Terydd *a*, ardent; nimble
 Teryg *n*, what is clotted; crust
 Teryll *a*, piercing, keen
 Teryllu *v*, to look ardently
 Tes *n*, sunshine, warmth, heat
 Tesach *n*, heat; wantonness
 Tesaint *n*, teeming with heat
 Tesiad *n*, dispensing heat
 Tesog *a*, sunny, hot, close, sultry
 Testyn -au *n*, theme, subject, text
 Testyno *v*, to set a theme

Teth -au *nf*, teat, dug, pap [woodbine
 Tethan *nf*, small teat. Tethau'r gaseg,
 Tethog *a*, having teats. Tethogion,
 Tethu *v*, to grow a teat [mammalia
 Teulu -oedd *n*, family; tribe
 Teuluaeth *nf*, domestic economy
 Teuluaidd *a*, domestic, familiar
 Teuluedd *n*, familiarity
 Teulueiddio *v*, to domesticate
 Teulueiddrwydd *n*, hospitality
 Teuliwriaeth *nf*, domestic order
 Teulüyddes -au *nf*, housewife
 Tew *a*, thick, fat, plump
 Tewder, Tewdra *n*, thickness; fatness
 Tewdws *a*, thickly collected
 Tewhau *v*, to thicken, to fatten
 Tewi *v*, to keep silent; to hold one's
 Tewlyd *a*, apt to grow thick [peace
 Tewychiant *n*, spissitude, thickness
 Tewychu *v*, to thicken
 Teywn -ion *n*, firebrand
 Teyrn -edd -oedd *n*, sovereign, king
 Teyrnas -oedd *nf*, kingdom
 Teyrnasiaeth *nf*, reign
 Teyrnasol *a*, of a kingdom; regnant
 Teyrnasu *v*, to reign
 Teyrnedd *n*, monarchy
 Teyrnes -au *nf*, queen
 Teyrnged -ion -au *nf*, tribute
 Teyrnogaeth *nf*, kingly office
 Teyrnoldeb *n*, regality
 Teyrnwialen, wial *nf*, sceptre
 Ti *pn*, thou, thee
 Tib -ion, Tic -ion *n*, particle, bit
 Ticiad *n*, forming particles
 Ticial *v*, to drain in drops
 Tieyn -au *n*, particle, scrap
 Tid -au *nf*, draught chain, chain
 Tidmwy -au *n*, tether, tie
 Tidmwyad *n*, tethering
 Tido *v*, to chain
 Ting *n*, crinkle; tingle
 Tingo *v*, to crinkle; to flinch; to tingle
 Til -ion *n*, minute particle
 Tiliad, iaid *n*, very small fly
 Tim -ion *n*, little scrap
 Timyn -au *n*, little bit; scrap
 Tin -au -ion *nf*, tail, bottom
 Tinbais, beisiau *nf*, petticoat
 Tinben *ad*, tail to head
 Tinc -iau -ion *n*, tink, tinkle [tinker
 Tincerdd -iaid *n*, the tail of a craft;
 Tincial, Tincian *v*, to tinkle; to drain
 Tincio *v*, to tink, to ring
 Tincion *np*, last drawn milk
 Tindaflu *v*, to throw the tail, to wince
 Tindew *a*, fat-buttocked

Tindin *ad*, tail to tail
 Tindopio *v*, to flounce
 Tindraphen *ad*, topsy turvy
 Tindro -ion *n*, turn of the tail
 Tindroed *n*, the didapper, dabchick
 Tindrwm *a*, heavy-tailed: *f* tindrom
 Tinfoel *a*, bare-tailed
 Tingloff *a*, hipshot
 Tingoch *a*, red-tailed: *n*, the redstart
 Tingrach *a*, scabby-tailed
 Tinlethu *v*, to overlay
 Tinllwm *am* (*f* tinllom), Tinnoeth *a*,
 Tino *v*, to form a tail [barebottomed]
 Tinpen -i *nf*, hassock
 Tinrwth *a* (*f* tinroth), Tinwyg *a*, open-
 Tinsigl *n*, the wagtail [tailed]
 Tip -iau *n*, particle, bit
 Tipyn -au *n*, little piece, bit
 Tipynu *v*, to part into bits
 Tir -oedd *n*, land, earth, ground
 Tiraeth *n*, continuation
 Tirdriniad *n*, dressing of land
 Tirddiwyll *n*, agriculture
 Tirf *a*, fresh, luxuriant; lively
 Tirfdra *n*, freshness; richness
 Tirfau *v*, to freshen; to enrich
 Tiriadu *v*, to make a landing
 Tirio *v*, to land; to turn the ground
 Tiriog *a*, having land, landed
 Tiriogaeth *nf*, landed estate, territory
 Tiriogi *v*, to possess land
 Tiriol *a*, terreous, earthy
 Tiron *n*, familiar spot
 Tirion *a*, pleasant, genial, lovely, tender
 Tiriondeb, Tirionwch *n*, pleasantness
 Tirioni *v*, to render pleasant; to become
 pleasant
 Tirionus *a*, pleasing, delighting
 Tiro *v*, to extend in continuity
 Tis -ion *n*, sneeze, sternutation
 Tisian, Tisio *v*, to sneeze, to sternutate
 Titen *nf*, Titiad, iaid *n*, small fly
 Titr *n*, whirl; metre so called
 Titw *nf*, puss, cat (in fond language)
 Tithau *pn*, thou or thee also, thyself
 Tlawd *a*, poor, indigent, needy: *pl* tlodion
 Tlodi *n*, poverty, want
 Tlos *nf*, pretty, fair, handsome: *m* tlws
 Tlosen *nf*, pretty female
 Tlotty, tai *n*, poorhouse, workhouse
 Tlws *am*, pretty, beautiful: *f* tlos
 Tlws, tlysau *n*, jewel, gem
 Tlysedd *n*, prettiness, beauty
 Tlysu *v*, to render pretty
 Tlysyn *n*, pretty thing, jewel, trinket
 To -ion -au *n*, covering; roof; generation
 Toad *n*, covering; roofing

Tob *n*, summit, top=Top
 Tobren -i *n*, thatcher's dibber
 Tobyn *n*, summit, apex [presently]
 Toc *n*, cap, hat, bonnet: *ad*, instantly,
 Toci *n*, what is cut out; share
 Tocio *v*, to clip, to dock
 Tocyn -au -od *n*, short piece; ticket;
 pack. Tocyn o blant, pack of children
 Tocynu *v*, to ticket; to draw lots
 Tochi *v*, to soak; to grow hazy
 Todi *v*, to construct; to join
 Toddaid *n*, what is melting; metre
 Toddi *v*, to melt, to dissolve. Toddi
 dyled, to liquidate a debt
 Toddiant *n*, solution, melting
 Toddion *np*, meltings; drippings
 Toddol *a*, dissolving, melting
 Töed *n*, covering; roofing
 Töedig *a*, covered; roofed
 Toes *n*, dough, paste of bread
 Toeseg *nf*, kneading-trough
 Toesi *v*, to make dough
 Toesyn -au *n*, lump of dough
 Tofi *v*, to draw out in a range
 Togi *v*, to elongate, to extend
 Toi *v*, to cover over; to roof; to thatch
 Tolach *v*, to meddle, to play, to dally:
n, meddling, playing, dalliance
 Tolc -iau *n*, dent or impression by
 punching or striking [crease]
 Tolcio *v*, to cause a sink, to dent, to
 Tolch -au, Tolchen -i *nf*, coagulated
 Tolchenu *v*, to form a clod [mass, clod]
 Tolchiad *n*, forming clods
 Tolfaen, feini *n*, omen stone
 Tolgorn *n*, trump, clarion
 Toli *v*, to curtail; to spare; to deal out
 Toliant *n*, privation; sparing
 Tolio *v*, to diminish; to spare
 Tolnod -au *nf*, apostrophe (')
 Tolws *n*, what roars; roarer
 Toll -au *nf*, fraction; toll
 Tollly, dai *n*, custom house
 Tollfa, fëydd *nf*, tolling-place
 Telli *v*, to take from; to toll
 Tolliant *n*, toll, custom
 Ton -ydd *n*, mound; heap of dirt; dung
 Tomen -i *nf*, mound; dunghill
 Toni *v*, to make a heap; to dung
 Tonllyd *a*, covered with dung [lay land]
 Ton -iau *nf*, surface; sward; peel; skin;
 Ton, tônau *nf*, breaker, wave
 Tôn, tonau *nf*, tone, accent; tune
 Tonc -iau *nf*, tink; ring, clash
 Toncio, Tonician *v*, to tinkle, to ring
 Tonen -i -au *nf*, coating; cuticle; bog
 Tôni *v*, to form a skin; to pare

- Toniad *n*, making a tone
 Tōniad *n*, skinning, paring
 Toniar *nf*, plank, shingle
 Toniar, ierī *nf*, breaker, wave
 Tōnog *a*, turbulent, boisterous; froward
 Tōnol *a*, breaking in waves
 Tonyddiaeth *nf*, tonation, prosody
 Top -iau *n*, top; stopple
 Topi *v*, to butt, to gore with the horns
 Topio *v*, to top, to crest; to stop up
 Topyn -au *n*, top; topple
 Topynu *v*, to form a top
 Tor -ion *n*, break, rupture, cut: -au *nf*,
 bulge; belly; boss
 Tōr *n*, mantle; cope
 Toraeth, eithiau *n*, produce; store
 Torben -au *n*, guillotine
 Torbwyt, bytiaid *n*, turbot
 Torch, tyrch *nf*, wreath; coil
 Torchi *v*, to wreath; to coil
 Torchog *a*, wreathed; coiled
 Torchol *a*, wreathing, coiling
 Torchwr, wyr *n*, twister; coiler
 Tordaen, Tordain *v*, to loll, to lounge
 Tordyn *a*, tight-bellied
 Tordd *nf*, murmur, din
 Torddi *v*, to murmur, to make a din
 Tored *n*, what expands: *a*, vast
 Toredwynt -oedd *n*, whirlwind
 Toreithio *v*, to yield increase [teeming
 Toreithiog, Toreithus *a*, abundant, full,
 Torf -oedd *nf*, crowd; troop; host,
 multitude
 Torfa, fēydd *nf*, host; thousand millions
 Torfagl *nf*, the eye-bright
 Torfi *v*, to collect a host
 Torfog *a*, having a host [tilate
 Torfynyglu *v*, to break the neck; to mu-
 Torged -ion *n*, bankrupt
 Torgedaeth *nf*, bankruptcy
 Torgedlys -oedd *n*, bankruptcy court
 Torgeg -au *n*, cut-throat
 Torgeingl -au *nf*, girth, girt
 Torgest -i *nf*, hernia, rupture
 Torgestu *v*, to form a hernia, to rupture
 Torgoch *a*, red-bellied: *n*, char
 Torgochiad, iaid *n*, char fish
 Tori *v*, to break, to cut, to fracture
 Toriad, Toriant *n*, breaking, fracture
 Torlan -au, lenydd *nf*, broken bank
 Torlla -od *nf*, slattern, slut
 Torllwyd, Torllwydog *nf*, the wild tansy
 Torllwyth -i *nf* & *cn*, litter
 Tormach *n*, forfeit of bail
 Tormaen *n*, the saxifrage
 Tormaint *n*, surrounding host
 Tormennu *v*, to press round
 Torment *n*, press round; conflict
 Tormi *v*, to assemble round
 Tornod -au *nf*, comma (,))
 Torog *a*, having a prominence; big-
 bellied, applied to sows, dogs, and cats
 Torogen -od, Toroges -au *nf*, Torogyn
 n, big-bellied one
 Toron -au *nf*, plat; decking out; cloak,
 Tōron -au *n*, cut [mantle
 Toronaeth *nf*, decking out
 Toroni *v*, to deck out; to mantle
 Toronog *a*, decked, mantled
 Torp *n*, round mass, lump
 Torpell -i -au *nf*, lump; clod; dumpling
 Torpwth *n*, short squab
 Tors -au *nf*, covering; shelter
 Torsed -i *nf*, coverlet, rug
 Torsi *v*, to cover over
 Torstain *a*, bulging, gorbellied
 Torsyth *a*, stiff-stomached [swagger
 Torsythu *v*, to stiffen out the belly; to
 Torth -au *nf*, loaf
 Torthi *v*, to cake; to settle
 Torymryd -iau *n*, breakfast
 Tōryn -au *n*, cut=Tōron
 Tōryn -iau *n*, mantle, cloak
 Tos -au *n*, quick jerk, toss
 Tosio *v*, to jerk, to toss
 Tost *a*, severe, harsh, violent; sore
 Tostedd, Toster *n*, severity; stranguary
 Tostfrwyn *np* (-en *nf*), sea rushes
 Tosti *v*, to rack, to torture
 Tostur *n*, misery, severe plight: *a*, severe
 Tosturbau *v*, to commiserate=Tosturio
 Tosturi, Tosturiant *n*, Tosturiaeth *nf*,
 compassion; pity
 Tosturio *v*, to take pity
 Tosturiol *a*, compassionate
 Tosturus *a*, pitiful, piteous
 Tōwr, towyr *n*, one who forms a cover-
 ing or roof, thatcher, tiler, slater
 Tra *n*, extreme, excess; turn: *ad*, over;
 very; whilst: *pr*, over, very, extreme
 Traberwi *v*, to over-boil
 Trabloedd *nf*, great outcry
 Trabludd -ion *n*, trouble; turmoil
 Trabluddio *v*, to trouble
 Trabluddiol *a*, troublesome, troubled
 Trach *pr*, beyond, beside; at
 Trachaer -au *nf*, advanced wall
 Trachas *n*, extreme hatred
 Trachefn *ad*, behind; again; afterwards
 Trachoddi *v*, to vex extremely
 Trachrynu *v*, to shake extremely
 Trachnedd *n*, over fondness
 Trachuro *v*, to beat extremely [ousness
 Trachwant -au *n*, cupidity; lust, covet-

Trachwanta, Trachwantu <i>v</i> , to desire extremely; to covet	Trafferthol, Trafferthus <i>a</i> , bustling
Trachwres <i>n</i> , extreme heat	Trafferthu <i>v</i> , to bustle, to toil, to trouble
Trachwyllt <i>a</i> , excessively wild	Traffiad <i>n</i> , spreading, strewing
Trachywed <i>a</i> , very uniform	Traffu <i>v</i> , to strew, to scatter
Trad <i>n</i> , what spreads out	Traffwyr <i>n</i> , violent assault
Tradilyn <i>v</i> , to follow to excess	Traffysg <i>n</i> , extreme hurry
Tradwy <i>n</i> , third day to come: <i>ad</i> , three days hence	Trag <i>ad</i> , beyond; beside
Tradynol <i>a</i> , superhuman	Tragor -ion <i>n</i> , superabundance
Tradd <i>n</i> , extreme motion	Tragori <i>v</i> , to transcend [dency]
Traddawd <i>n</i> , delivery over	Tragoriaeth <i>nf</i> , Tragoriant <i>n</i> , transcen-
Traddodi <i>v</i> , to deliver over	Tragoroldeb <i>n</i> , superexcellence
Traddodiad <i>n</i> , tradition [to purge]	Tragoruchder <i>n</i> , supereminence
Traddu <i>v</i> , to move violently, to scour,	Tragwerth <i>n</i> , overvalue
Traddygiad <i>n</i> , transferring	Tragwiw <i>a</i> , most excellent
Traddygyd <i>v</i> , to transfer	Tragwres <i>n</i> , extreme heat
Traed <i>np</i> (troed <i>n</i> & <i>nf</i>), feet	Tragyfyth <i>n</i> , beyond this world, eternal
Traeth -au <i>n</i> , tract; sand, beach	Tragyfythoes <i>ad</i> , eternally
Traethadur -iaid <i>n</i> , one who treats	Tragywydd, Tragwyddol, Tragwyddol,
Traethawd, odau <i>n</i> , treatise, essay	Tragyfythol <i>a</i> , everlasting [ternity]
Traetheg <i>nf</i> , declamation	Tragwyddoldeb, Tragwyddoldeb <i>n</i> , e-
Traethell -i, Traethen -i <i>nf</i> , sand bank	Tragwyddoli, Tragwyddoli <i>v</i> , to eter-
Traethodydd -ion <i>n</i> , essayist	nize, to immortalize
Traethodyn <i>n</i> , kind of verse; tract	Trang -au <i>n</i> , cessation; decease
Traethu <i>v</i> , to relate; to treat	Traha <i>n</i> , presumption
Traf <i>n</i> , strain; stir; scour	Trahau <i>v</i> , to become arrogant
Trafael -ion <i>nf</i> , extreme effort; travail	Trahäus <i>a</i> , arrogant, haughty
Trafaelu, Trafaelio <i>v</i> , to travail, to toil; to travel	Trahauder <i>n</i> , presumption
Trafaes -oedd <i>n</i> , stir, bustle; pains	Trai, <i>n</i> , decrease; ebb tide
Trafel -au <i>n</i> , press; hatchel	Traian <i>n</i> , one-third, the third part
Traflwnc, lyncau <i>n</i> , draught; guzzle,	Traill, treillion <i>n</i> , trail, draught, turn
Traflwynu <i>v</i> , to guzzle, to gulp [gulp]	Train, treinion <i>n</i> , stroll, stray, strew
Trafn -au <i>n</i> , stir, bustle, range, rotation	Trais, treisiau <i>n</i> , rapine, ravishment;
Trafnid <i>n</i> , range; turn, change; com-	rape; oppression, force
merce, exchange	Traith, treithion <i>n</i> , expression, treatise
Trafnidaeth <i>nf</i> , commerce, business	Trallod -ion -au <i>n</i> , adversity, affliction
Trafnidio <i>v</i> , to exchange, to transact	Trallodi <i>v</i> , to afflict, to vex
Trafnidiol <i>a</i> , commercial [business]	Trallodol, Trallodus <i>a</i> , afflicting, vexing
Trafnig <i>a</i> , mutable, declinable	Trallwyddiant <i>n</i> , excess of prosperity
Trafnoddwr, wyr <i>n</i> , consul	Trallwytho <i>v</i> , to overload
Trafnoldeb <i>n</i> , mutableness	Tramaint <i>n</i> , immensity: <i>a</i> , immense
Trafnu <i>v</i> , to range; to revolve	Tramglwydd <i>n</i> , stumble
Trafod -au <i>nf</i> & <i>n</i> , stirring, bustle;	Tramglwyddo <i>v</i> , to stumble
commerce, trade, business	Tramgwydd -ion <i>n</i> , downfall; offence
Trafod, Trafodi <i>v</i> , to stir, to bustle, to strive, to intermeddle; to quarrel	Tramgwyddo <i>v</i> , to stumble; to offend
Trafodaeth <i>nf</i> , act of stirring, bustling, intermeddling; transaction	Tramgwyddol <i>a</i> , stumbling; offensive
Trafodus <i>a</i> , stirring, bustling	Tramoli <i>v</i> , to praise to excess
Trafolio <i>v</i> , to gormandize	Tramor <i>a</i> , transmarine; foreign
Trafu <i>v</i> , to stir; to scour	Tramori <i>v</i> , to pass over sea
Traff <i>n</i> , strewing, scattering	Tramp -au <i>n</i> , ramble, stray
Traffaith, fleithiau <i>n</i> , plot, scheme	Trampio <i>v</i> , to ramble
Traffeithus <i>a</i> , plotting [trouble]	Tramwy, Tramwyad <i>n</i> , going about
Trafferth -ion <i>nf</i> , business, toil, bustle,	Tramwy, Tramwyo <i>v</i> , to go about
	Tramwyol <i>a</i> , traversing
	Trân <i>n</i> , space, stretch, district
	Tran <i>ad</i> , partly, rather, considerably
	Tranc <i>n</i> , cessation; end
	Tranced -i <i>nf</i> , cup with a handle

Trancedig <i>a</i> , perishing; ended. Y trancedig, the deceased	Trawsineb <i>n</i> , adverseness
Trancell -au <i>nf</i> , single draught	Trawslath -au <i>nf</i> , transverse beam
Trancol <i>a</i> , perishing; ending	Trawslead <i>n</i> , translocation
Trancu <i>v</i> , to perish, to die	Trawslusgo <i>v</i> , to trail across
Tranial <i>n</i> , field of battle [following]	Trawsni <i>n</i> , adverseness, perverseness, frowardness
Tranoeth <i>ad</i> , on the morrow: <i>n</i> , the day	Trawsosodi <i>v</i> , to transpose
Tranwyd -au <i>n</i> , extreme passion	Trawsrwym -au <i>n</i> , cross band
Traoedi <i>v</i> , to delay extremely	Trawsrywiad <i>n</i> , crossing of breeds
Traoesiad <i>n</i> , superannuation	Trawssylweddiad <i>n</i> , transubstantiation
Trafoini <i>v</i> , to fear extremely	Trawssylweddu <i>v</i> , to transubstantiate
Traphlith <i>ad</i> , in a confused state	Trawssymmud <i>v</i> , to transpose
Tras -au <i>nf</i> , kindred, affinity, relation-	Trawst -iau <i>n</i> , transom, rafter
Traserch <i>n</i> , dotage, fondness [ship]	Trawstio <i>v</i> , to lay a rafter
Traserth <i>a</i> , extremely steep	Trawsu <i>v</i> , to cross, to grow adverse
Trasgl -au <i>n</i> , rake	Trawswch, sych <i>nf</i> , whisker; mustache
Trasu <i>v</i> , to form kindred	Trawsynddwyd <i>n</i> , metaphor
Trathyn <i>a</i> , very or extremely tight	Tre <i>nf</i> , resort, homestead, home, hamlet, town (used chiefly in composition)
Trathyrn <i>v</i> , to over-heap [expense]	Trec -iau <i>n</i> & <i>cn</i> , implement, harness;
Traul, treulion <i>nf</i> , wear, waste, cost,	Treciad <i>n</i> , furnishing [gear]
Traw -ion <i>n</i> , progress; lead; education:	Trecyn <i>n</i> , implement; tool
<i>ad</i> , beyond, yonder	Trech <i>a</i> , superior; passing
Trawaeth <i>nf</i> , circumstance	Trechedd <i>n</i> , superiority
Trawd, trodion <i>n</i> , course; journey; tran-	Trechol <i>a</i> , overcoming
Trawd <i>n</i> , transit; pass [sit]	Trechru <i>v</i> , to overpower
Trawdysg <i>nf</i> , doctrine; dogma	Trechwr, wyr <i>n</i> , vanquisher
Trawd <i>n</i> , advancement	Tred -i <i>nf</i> , resort; hamlet
Trawdig <i>a</i> , disciplined	Tredd -au <i>nf</i> , crop, growth; corn; tax
Trawdigaeth <i>nf</i> , discipline	Tref -i -ydd <i>nf</i> , homestead, hamlet, town
Trawenu <i>v</i> , to pass over	Trefa, fëydd <i>nf</i> , resort, dwelling
Trawiad <i>n</i> , surpassing; rearing, educat-	Trefad <i>nf</i> , domicile, dwelling
Trawiadu <i>v</i> , to educate [ing]	Trefan -au <i>nf</i> , small hamlet
Trawiadur -iaid <i>n</i> , instructor	Trefedig <i>a</i> , inhabited, colonized. Tref-
Trawien -ydd <i>nf</i> , defile, pass	edigion, colonists
Trawn <i>n</i> , what is over [across]	Trefedigaeth -au <i>nf</i> , colony, settlement
Traws -ion <i>n</i> , traverse, cross. Ar draws,	Trefgordd -au <i>nf</i> , township
Traws <i>a</i> , adverse, cross, froward, severe;	Trefiant <i>n</i> , inhabitancy
Trawsagori <i>v</i> , to open across [wicked]	Trefig <i>a</i> , homely, domestic
Trawsamcan -ion <i>n</i> , cross purpose	Treflys -oedd <i>n</i> , court leet
Trawsbwyth -au <i>n</i> , cross stitch	Trefn -au <i>nf</i> , system, order, method
Trawsder <i>n</i> , adverseness	Trefnau <i>np</i> , utensils, implements
Trawsdeyrn -oedd -edd <i>n</i> , usurper	Trefnedigaeth <i>nf</i> , adjustment
Trawsdoriad <i>n</i> , cross-cutting	Trefniad <i>n</i> , ordering, arranging
Trawsdynu <i>v</i> , to pull adversely	Trefniant <i>n</i> , system, regulation
Trawsddodi <i>v</i> , to transpose	Trefnid -au <i>n</i> , arrangement
Trawsedd <i>n</i> , refractoriness	Trefnidaeth <i>nf</i> , management
Trawselfeniad <i>n</i> , transubstantiation	Trefnidded <i>n</i> , economy
Trawsenw -au <i>n</i> , metonymy	Trefnido <i>v</i> , to manage
Trawsfeddiant, feddiannau, Trawsfraint,	Trefnidol <i>a</i> , economical
freintiau <i>n</i> , usurpation	Trefnol <i>a</i> , orderly, systematic
Trawsfudo <i>v</i> , to emigrate	Trefnoldeb <i>n</i> , orderliness [dispose]
Trawsgan -au <i>nf</i> , satire	Trefnu <i>v</i> , to order, to put in order, to
Trawsganu <i>v</i> , to satirize	Trefnus <i>a</i> , orderly, decent, tidy, me-
Trawsgludo <i>v</i> , transport	Trefnusder <i>n</i> , orderliness [thodical]
Trawsglwm, glymau <i>n</i> , cross knot, node	Trefnydd -ion <i>n</i> , one who orders, man-
Trawsglwyddo <i>v</i> , to transport	ager; economist; Methodist
Trawsiad <i>n</i> , putting across	

- Trefnyddiaeth *nf*, economy; Methodism
 Trefnyddio *v*, to methodize
 Trefol *a*, relating to home or town
 Trefred *nf*, homestead [heritance
 Treftâd, Treftadaeth *nf*, patrimony, in-
 Treftadog *a*, having patrimony: *n* -ion,
 Treftadol *a*, patrimonial [heir
 Treftadu *v*, to form a patrimony
 Trefu *v*, to make a home
 Trengholiad *n*, coroner's inquest
 Trengholwr, wyr. Trengholydd -ion *n*,
 Trengol *a*, perishing, vanishing [coroner
 Trengreithwyr *nf*, coroner's jury
 Trengu *v*, to end, to expire
 Treidio *v*, to course, to range
 Treiddiadwy *a*, penetrable
 Treiddio *v*, to penetrate
 Treiddiol *a*, penetrating
 Treiddioldeb *n*, penetrability
 Treiddyn -au *n*, projecting ridge
 Treigl, treiglion *n*, turn, revolution
 Treigliad *n*, revolving; strolling; inflec-
 Treiglant *n*, revolution; strolling [tion
 Treigliddyn -ion *n*, wanderer
 Treigled *n*, revolving, rolling
 Treigledigaeth *nf*, revolution
 Treiglo *v*, to turn, to circulate; to roll;
 to stroll; to wander; to traverse, to
 migrate; to trickle. Treiglo gair, to
 decline a word
 Treiglwaith *ad*, once on a time
 Treillio *v*, to troll, to dredge
 Treilliwr, wyr *n*, troller, dredger
 Treinio *v*, to stray; to scatter
 Treiniol *a*, straying; strewing
 Treio *v*, to decrease, to ebb
 Treisglo *v*, to clatter
 Treisiad, iaid *n*, forcer: *nf*, heifer
 Treisiaeth *nf*, ravishment
 Treisiant *n*, oppression, foe
 Treisig *a*, apt to ravish; tragic
 Treisio *v*, to force, to ravish, to oppress
 Treisioledeb *n*, oppressiveness
 Treisiwr, wyr, Treisydd -ion *n*, forcer,
 ravisher, oppressor
 Treithio *v*, to treat, to discourse
 Trem -iau *nf*, sight, look, aspect [ment
 Trembeiriant, iannau *n*, optical instru-
 Tremfa -oedd, fëydd *nf*, observatory
 Tremiadur -on *n*, telescope
 Tremiannu *v*, to cast a look
 Tremiant, iannau *n*, appearance
 Tremid *n*, appearance
 Tremidydd -ion *n*, observer
 Tremio, Tremu *v*, to look, to observe, to
 Tremiol *a*, looking, observing [gaze
 Tremiwr, wyr *n*, looker
 Tremofydd -ion *n*, optician
 Tremofyddiaeth *nf*, optics
 Tremwydr -an *n*, telescope
 Tremyd *n*, state of being seen
 Tremydiad, iaid *n*, apparition
 Tremydd -ion *n*, observer
 Tremyddiaeth *nf*, science of optics
 Tremygu *v*, to contemn
 Tremygus *a*, contemptuous
 Tremyn, Tremynt *n*, look, view, glance
 Tremynfa -oedd *nf*, watchtower
 Tremyngar *a*, observant, keen
 Tremyniad, iaid *n*, phantom; boar
 Tremynnu *v*, to look; to seem
 Tremynydd -ion *n*, explorer
 Tren *n*, force, rapidity: *a*, impetuous,
 Trenig *a*, impetuous, furious [strenuous
 Trenlif *n*, rapid torrent
 Trent *n*, force, rapidity
 Trenu *v*, to act rapidly
 Trenusdeb *n*, impetuosity
 Treneydd *ad*, two days hence, the day
 after to-morrow
 Tres -i *nf*, toil; stroke; trace, chain
 Tresgl *n*, the tormentil
 Tresglen *nf*, thrush (bird)
 Trestl -an *n*, frame; trestle
 Trestlu *v*, to put on a frame; to put on
 a trestle; to frame
 Tresu *v*, to put on a trace
 Treth -i *nf*, tax; crop, growth
 Trethol *a*, tributary, taxed
 Trethu *v*, to tax, to rate
 Treulfawr *a*, expensive
 Treulgar *a*, prodigal, profuse
 Treuliad *n*, consuming; digestion
 Treulio *v*, to consume; to digest
 Trew *n*, the act of sneezing
 Trew *v*, to sternutate, to sneeze
 Trewflwch, flychau *n*, snuffbox
 Trewlwch *n*, snuff
 Trewydd *n*, push forward
 Trewyn *n*, persuasion
 Trewynol *a*, persuasive
 Trewynnu *v*, to persuade, to conciliate
 Trewynwr, wyr *n*, persuader
 Tri *am*, three: *f* tair: *n*, three. Tri
 ar bymtheg, eighteen. Tri ar ddeg,
 thirteen. Tri ugain, sixty=Trigain
 Triad *n*, forming into three; triad
 Triannol *a*, tertian, triadic
 Trianu *v*, to tertiate
 Triban -au *n*, triplet (metre)
 Tribaniaeth *nf*, triplicity
 Tribanu *v*, to triplicate
 Tribedd -i *nf*, tripod, trivet
 Trichanmil *n*, three hundred thousand

- Trichant *n*, three hundred, 300
 Tridant *n*, trident
 Trideg *a*, thirty, 30 = Deg ar hugain
 Tridiau *np*, three days' space
 Tridyblyg *a*, threefold
 Trig *n*, stay, fixed state
 Trigad *n*, staying, tarrying
 Trigadiad, iaid *n*, sojourner
 Trigain *a* & *n*, sixty, 60
 Trigeinfed *a*, sixtieth
 Trigfa, fëydd, Trigfan -au *nf*, dwelling-place, residence, abode
 Trigfanu *v*, to form a dwelling
 Trigianol *a*, residuary
 Trigiannu *v*, to reside
 Trigiant *n*, residence
 Trigle -oedd *n*, dwelling-place
 Trigo *v*, to stay; to dwell; to die
 Trigol *a*, tarrying; dwelling
 Trin -oedd *nf*, management; bustle; trouble; action, battle
 Trin *v*, to meddle; to manage; to treat; to labour at; to quarrel
 Trindod -au *nf*, trinity
 Trindodiaeth *nf*, trinitarianism
 Trindodol *a*, trinitarian
 Trindodydd -ion *n*, trinitarian [relling
 Trinriad *n*, meddling; managing; quar-
 Triniaeth *nf*, management; treatment
 Triniol *a*, managing
 Trino, Trinio *v*, to manage
 Trinogaeth *nf*, management
 Trioedd *np*, triads
 Trioli *v*, to tertiate
 Trip -iau *n*, trip, slip
 Tripa *cn*, the bowels, intestines
 Tripiant *v*, to keep tripping
 Tripio *v*, to trip, to stumble
 Trist *a*, pensive, sorrowful, sad
 Tristau *v*, to grow sorrowful
 Tristlawn *a*, sorrowful, rueful, doleful
 Tristwch, Tristyd *n*, sadness, sorrow
 Trithro *a*, of three turns
 Trithroed *a*, three-footed
 Triunawd *n*, trinity
 Triundod *nf*, trinity in unity
 Tro -ion *n*, turn; time; lax
 Troad *n*, turning; flexion; conversion
 Troawl *a*, turning, revolving
 Trobwl, byllau *n*, whirlpool
 Troch -ion *nf*, spray; lave
 Trochfa, fëydd *nf*, bathing-place
 Trochi *v*, to immerse; to dip, to plunge, to bathe; to soil, to dirty
 Trochion *np*, splashings; suds
 Trochioni *v*, to raise a lather
 Trochol *a*, bathing, immersing
 Trochwr, wyr, Trochydd -ion *n*, one who dips, dipper; diver; Anabaptist
 Trodi *v*, to make a transit
 Trodwen -od *nf*, starling; stare
 Troddi *v*, to make a transit, to progress
 Troed, traed *n* & *nf*, foot
 Troedfedd -i *nf*, foot measure
 Troedgall *a*, club-footed
 Troedgam *a*, wry-footed
 Tröedig *a*, turned, converted
 Tröedigaeth *nf*, conversion
 Troedio *v*, to foot, to pace; to tread
 Troedlog *a*, footed: *n*, footman
 Troedlas, Troedlath, -au *nf*, treadle, foot board
 Troedle -oedd *n*, trodden place
 Troedlen -i *nf*, foot board
 Troedlydan *a*, broad-footed
 Troednoeth *a*, bare-footed
 Troedogi *v*, to fether
 Troedraw -iau *nf*, foot spade
 Troedrudd *nf*, crane's bill
 Troedsang -au *nf*, low hedge
 Troell -au *nf*, whirl; wheel; reel; pulley; windlass; screw; trope
 Troellen -i *nf*, whirl, twirl
 Troellhoel -ion *nf*, screw nail, male
 Troelli *v*, to whirl; to reel [screw
 Troellog *a*, having a wheel
 Troellrych -au *n*, screw groove, female
 Troellwaith *n*, wheelwork [screw
 Troellwr, wyr *n*, turner
 Troellymadrodd -ion *n*, tropology
 Tröen *nf*, twirl; turn; while
 Troetys -au *n*, snare, gin
 Troeth *n*, wash; lie; urine
 Troethbar, Troethbarol *a*, diuretic
 Troethlif *n*, diabetes
 Trofa, fëydd *nf*, turn; tropic; glance
 Trofäeg, Trofeg, -au *nf*, trope
 Trofan -au *nf*, tropic
 Trofäu *v*, to make a turn
 Torfäus *a*, flexuous, tortuous; perverse
 Trofiad, Trofiant *n*, transition; clause
 Trofol *a*, tending forward
 Trohidl *n*, rope twister
 Troi *v*, to turn, to revolve; to convert
 Troiad *n*, turning = Troad
 Trol -iau *nf*, cylinder, roll; cart
 Trolaid *a*, cylindrical
 Trolen *nf*, roundlet
 Trolian, Trolio *v*, to roll, to trundle
 Trolyn -au *n*, roller; chub
 Trom *af*, heavy, weighty; sad: *m* trwm
 Tron -au *nf*, circle; throne
 Troni *v*, to render superior [ference
 Troni *v*, to form a periphery or circum-

- Trôs *n*, transverse bar; lock
 Tros *pr*, over, for, instead of. Trosof, trosot, trosti, trosom, trosoch, trostynt, over me, thee, &c. Da dros ben, exceedingly good
 Trosedd, Troseddiad, -au *n*, transgression
 Troseddol *a*, transgressing
 Troseddu *v*, to transgress, to offend
 Troseddwr, wyr *n*, offender, transgressor
 Trosel -i *n*, plaited fence
 Trosenwad *n*, transnomination
 Trosta, fëydd *nf*, turning-place
 Trostynediad *n*, metabasis
 Trosgl *af*, clumsy, awkward: *m* trwsgl
 Trosgludo *v*, to transport
 Trosglwyddiad *n*, transferring; passage
 Trosglwyddo *v*, to transfer
 Trosglwyddol *a*, transferring
 Trosi *v*, to turn out; to move onward; to move about; to transfer
 Troslath -au *nf*, cross beam or bar, part of the ancient *Peithynen*, being the stock or frame in which the ends of the staves were inserted
 Trosodd *pr*, over; beyond: *ad*, on the other side
 Trosol -ion *n*, lever; bar
 Trosolwaew *nf*, lever beam
 Trosolwydd *n*, handspike [der pole
 Trostan -au, Trosten -i *nf*, long slender
 Trostr -au *n*, slider
 Troterth -od *n*, trotter
 Trotial, Trotian *v*, to keep trotting
 Trotio *v*, to go on a trot
 Trotiwr, wyr *n*, one who trots
 Troth *n*, what tends through
 Troth *pr*, from side to side
 Trothi *n*, passing through
 Trothwy -on *n*, threshold
 Trowynt -oedd *n*, whirlwind
 Tru *n*, outcast state: *a*, wretched
 Truan *a*, wretched, miserable. Truan bach, poor little thing. Treiniaid, wretches
 Truander, Truanedd *n*, wretchedness
 Truanen, Truanes *nf*, poor wretch, wretched female
 Truanu *v*, to commiserate
 Truedd *n*, wretchedness
 Treiniaid, iaid *n*, wretched one
 Trueinio *v*, to become wretched
 Trueni *n*, wretchedness; pity
 Truenus *a*, wretchedness, piteous
 Truenusedd *n*, piteousness
 Trugar *a*, compassionate
 Trugaredd -au *nf*, mercy; pity
 Trugareddfa *nf*, mercy-seat
 Trugareddol *a*, commiserating, merciful
 Trugarhâd *n*, commiseration [ful
 Trugarhau *v*, to commiserate, to have
 Trugarog *a*, merciful, pitying [mercy
 Trugarogrwydd *n*, mercifulness
 Trul -iau *n*, drilling-tool
 Trulio *v*, to drill a hole
 Trull *n*, store; store of liquor
 Trulliad, iaid *n*, butler
 Trulliadaeth *nf*, butlership
 Trullio *v*, to draw liquor
 Trum -iau *n*, ridge, back
 Truman, ain *nc*, ridge, cope
 Trumbeithyn *np* (-en *nf*), ridge tiles
 Trumbren -i *n*, keel
 Trumiad *n*, ridging; coping
 Trumiog *a*, ridged, coped
 Trus *n*, ward, guard
 Trusi *n*, what is a guard
 Trusiad, iaid *n*, ward, bulwark
 Trusio *v*, to guard, to ward
 Truth *n*, flattery, wheedling, fawning
 Truthad *n*, wheedling
 Truthan, ain *nc*, wheedler
 Truthiad, iaid *n*, sycophant, flatterer
 Truthio *v*, to wheedle, to flatter
 Trw *n*, whirl; pervasion
 Trw *pr*, through, by=Trwy
 Trwb *n*, what is rubbed
 Trwc, trycion *n*, turn; truck
 Trwca -od *n*, bowl, cup
 Trwcl, tryclau *n*, trundle; truckle
 Trwch, trychion *n*, cut; section; thick-
 Trwd *n*, what is pervading [ness
 Trwl, trylau *n*, pack, cushion, couch
 Trwlian, Trwlio *v*, to roll together, to bundle, to roll
 Trwlyn *n*, squabby thing
 Trwm *am*, heavy, weighty; sad: *f* trom
 Trwn, trynion *n*, circle
 Trwnc *n*, urine, lye, stale
 Trwodd *ad*, through
 Trwpa *n*, tub, hod; trollop
 Trws -oedd *n*, covering, dress
 Trwsa, ëydd *n*, packet, truss
 Trwsgl *a*, clumsy, bungling: *f* trosgl
 Trwsglyn *n*, bungler
 Trwsiad *n*, dressing; dress
 Trwsiadu *v*, to clothe, to dress
 Trwsiadu *a*, dressed, decked, well-
 Trwsio *v*, to dress, to deck [dressed
 Trwst, trystau *n*, noise, rustling; thun-
 Trwstan *a*, clumsy; unlucky [der
 Trwstaneiddio *v*, to become clumsy
 Trwstaneiddiwh, Trwstanwch *n*, clumsiness, awkwardness
 Trwth, trythion *n*, what tends to expand

- Trwy -on *n*, pass through
 Trwy *pr*, through: by; by means of
 Trwyad *n*, permeation
 Trwyadl *a*, alert, smart, lively; thorough, complete [ness]
 Trwyadlodd *n*, sprightliness; thorough-
 Trwyadlu *v*, to act alertly
 Trwyd *n*, bursting through
 Trwydo *v*, to burst through
 Trwydol *a*, bursting, penetrating
 Trwydd *n*, passing through: bore
 Trwydd *pr*, through; by; by means of
 Trwydded -au *nf*, pass, passport, license; fare; reception
 Trwyddedog *a*, having license
 Trwyddedogaeth *nf*, freedom of passing
 Trwyddedogi *v*, to give free passage
 Trwyddedu *v*, to pass freely; to license
 Trwyddedwr, *wyr n*, passenger
 Trwyddew *n*, piercer, borer
 Trwyddo *v*, to pass through; to bore
 Trwyddyd -au *n*, pass; license; fare
 Trwyll -au *nf*, swivel; ring
 Trwylllo *v*, to swivel; to troll
 Trwyn -au *n*, nose, snout, nozzle; point
 Trwynornfil -od *n*, rhinoceros
 Trwynlwech *n*, snuff
 Trwynol *a*, nasal. Trwynolion, nasal consonants, nasals
 Trwynswch *n*, tip of the nose
 Trwyo *pr*, through: *ad*, through
 Trwyogaeth *nf*, pervasion
 Trwyogi *v*, to make pervasive [urine]
 Trwyth -i *n*, solvent, lye; decoction;
 Trwythbair *a*, diuretic
 Trwythlif *n*, diabetes
 Trwytho *v*, to steep in lye
 Trwythi *n*, menstruum; lye
 Try *n*, aptness to pass through or over
 Tryad *n*, pervasion
 Tryal -au *n*, homestead
 Tryarlais *a*, of stunning voice
 Tryawch *n*, magnetism
 Tryb -oedd *n*, blended state
 Trybaeddu *v*, to wallow: to daub
 Trybed -au *n*, support; brand iron
 Trybedd -i *nf*, support; trivet
 Trybeddu *v*, to set firmly
 Trybelid *a*, perspicuous, clear
 Trybest *n*, commotion, bustle
 Trybestu *v*, to bluster, to bustle
 Tryblith *n*, chaos
 Tryboethi *v*, to heat through
 Trybola *n*, mixture; wallowing
 Tryboli *v*, to huddle; to wallow
 Trybwyll *a*, of piercing mind
 Trybylog *a*, dull
 Trycio *v*, to flag, to fail; to drag
 Trych *n*, opening; scope
 Trycheb *nf*, tmesis
 Trychfa, fëydd *nf*, place that is cut
 Trychfil -od *n*, insect
 Trychgyff -ion *n*, chopping-block
 Trychiad, iaid *n*, cutter, lopper
 Trychineb *n*, disaster, calamity
 Trychinebus *a*, disastrous, calamitous
 Trychion *np* (-yn *n*), cuttings, shreds
 Trychni *n*, disaster, mishap
 Trycholdeb *n*, mangled state
 Trychu *v*, to cut, to cut into, to truncate
 Trychwys *n*, thorough sweat
 Trychyn *n*, small cut
 Trydan *n*, electric fluid, electricity
 Trydaniaeth *n*, electricity
 Trydanol *a*, electric, electrical
 Trydanu *v*, to electrify
 Trydar *n*, chirp; din; *v*, to chirp
 Trydaru *v*, to chatter; to din; to chirp
 Trydedd, Tryde *af*, third: *m* trydydd,
 Trydiad *n*, pervasion [trydy
 Trydon *nf*, agrimony
 Trydon *a*, thoroughly toned
 Trydwan *ad*, four days hence
 Trydydd *am*, third: *f* trydedd
 Trydd *n*, what is through
 Tryddydd *n*, passage through
 Tryf *n*, what is pervasive
 Tryfal -au *n*, triangle
 Tryfalu *v*, to form a triangle
 Tryfer -i *nf*, harpoon, spear
 Tryferu *v*, to harpoon
 Tryfesur -au *n*, diameter
 Tryfol *n*, what is all belly
 Tryfolio *v*, to gormandize
 Tryfrith *a*, thoroughly mixed; swarming; teeming
 Tryfritho *v*, to chequer, to variegate, to diversify; to be swarming
 Tryfrwyd *a*, interweaving
 Trylais, leisiau *n*, thorough voice
 Trylef -au *nf*, thorough utterance
 Trylen *n*, thorough learning: *a*, thoroughly learned
 Tryles *n*, thorough benefit
 Trylifo *v*, to flow through
 Trylith *n*, thorough training
 Tryliw -iau *n*, pervading colour
 Tryloes -au *nf*, pervading pang
 Tryloew *a*, transparent [roughly burnt
 Trylosg *n*, thorough ignition: *a*, thoroughly
 Trylwyn *a*, very ready or perfect
 Trylwm *a*, thoroughly keen
 Trym *a*, compact, trim
 Trymder, Trymedd *n*, heaviness

Trymfryd *n*, sadness of mind
 Trymgwsg *n*, dead sleep
 Trymhau *v*, to make heavy
 Trymiad, Trymhâd *n*, making heavy
 Trymluog *a*, flagging
 Trymwydd *np* (-en *nf*), spruce
 Trymysg *n*, confusion
 Tryn -i *n*, ardency; fierceness
 Tryn *a*, ardent, fierce, stern
 Trynaws *n*, pervading quality
 Trynedd *n*, ardency; fierceness
 Trynerth *n*, thorough strength
 Trynodd *n*, pervading juice
 Trynwyd *n*, pervading emotion
 Tryned *nf*, run through [rough-bred
 Tryryw -iau *n*, perfect kind: *a*, tho-
 Trysain, seiniau *nf*, perfect sound
 Trysawd *n*, thorough-base
 Trysawdd, suddion *n*, cube root
 Trysgledd *n*, awkwardness
 Trysor -au *n*, treasure
 Trysorfa, fêydd *nf*, treasury
 Trysori *v*, to treasure
 Trysorwr, wyr, Trysorydd -ion *n*, trea-
 Trystan *n*, blusterer [surer
 Trystian *v*, to keep clattering
 Trystio *v*, to bluster, to clatter, to rustle
 Trythgwd, gydau *n*, satchel
 Trythu *v*, to swell out
 Trythyll *a*, voluptuous
 Trythyllu *v*, to follow pleasure
 Trythyllwch *n*, enjoyment
 Tryw *n*, what pervades; what is con-
 stant; trace; truth; agrimony
 Tryw *a*, universal; constant [stabbed
 Trywan *n*, thrust, stab: *a*, pierced,
 Trywanu *v*, to transix; to stab, to pierce
 Trywar *a*, thoroughly tame
 Trywedd *n*, trace by scent
 Trywel *a*, perspicuous
 Trywio *v*, to pervade
 Trywydd *n*, trace, scent
 Trywyddu *v*, to trace by scent
 Trywyllt *a*, thoroughly wild
 Trywyn *a*, thoroughly happy
 Trywyngar *a*, conciliatory
 Tu -oedd *n*, side; region; part. Tu
 allan, Tu faes, Tu maes, on the out-
 side. Tu fewn, Tu mewn, inside.
 Tu hwnt, on the other side; beyond
 Tua, Tuag *ad*, in a direction to;
 towards; about. Tuag at, towards
 Tuch *n*, grunt, groan
 Tuchan *n*, grumbling: *v*, to grumble, to
 Tuchaniad *n*, grumbling [groan
 Tuchanillyd *a*, apt to groan or grumble
 Tuchanol *a*, grunting, grumbling

Tuchanwr, wyr *n*, grumbler, groaner,
 grunter; murmurer
 Tud -oedd *n*, surface; region; land
 Tudalen -au *n*, side of a leaf; page
 Tudfach -au *n*, stilt
 Tudlath -au *nf*, meting-rod
 Tudlen -i -au *nf*, map
 Tudwed, Tudwedd *nf*, sword, sod
 Tudd -ion *n*, shade; gloom; vapour
 Tudded -au *nf*, covering, vesture
 Tuddedu *v*, to put on a vest
 Tuddedyn *n*, garment
 Tuddo *v*, to envelope
 Tuedd -au *n*, region, district coast: *nf*,
 tendency, bias, inclination
 Tueddol *a*, inclining, conducive; apt
 Tueddoldeb *n*, inclinedness
 Tueddoli *v*, to render partial
 Tueddu *v*, to incline, to bias, to tend
 Tueddwr, wyr *n*, one who inclines
 Tuell -i *nf*, covert; cover
 Tufewnol *a*, internal, inward
 Tugel -ion *n*, ballot
 Tugelu *v*, to vote by ballot
 Tul -ion *n*, envelope; shroud
 Tuliad *n*, shrouding
 Tum -iau *n*, bend, turn
 Tumiad *n*, forming a bend
 Tumon *nf*, bender; spine
 Tumonogion *np*, vertebrates, vertebrata
 Tun *n*, what pervades
 Tunad *n*, pervading
 Tur *n*, reverse, turn up
 Turio *v*, to reverse; to turn up
 Turn *n*, turn: *a*, round
 Turnen -i *nf*, whirl; turning-wheel;
 shaft of a wheel
 Turnio *v*, to turn, to do turnery
 Turnwr, wyr *n*, turner
 Turs -iau *n*, snout, chops
 Tursyn *n*, long snout
 Turtur -od *nf*, turtle dove
 Tus *n*, what is wrapped; whip
 Tusw, wau, won *n*, whip, bunch
 Tuswad *n*, making a whip
 Tuth -iau *n*, trot; trudge
 Tuthio *v*, to trot; to trudge
 Tw *n*, rising up; drive; sway
 Twa *v*, to drive, to urge on
 Twb -iau *n*, round lump
 Twba, twbâu *n*, tub
 Twc -ion *n*, cut, clip, chip
 Twca -od *n*, sort of a knife
 Twcio *v*, to clip, to dock
 Twdd *n*, what pokes or juts out
 Tyddf, tyddfau *n*, poke; punch
 Tweg -au *nf*, lock of hair

Twf *n*, growth; increase
 Twff *n*, rise, lift; tuft
 Twg *n*, prosperity, luck
 Twng *n*, lot, plight; oath
 Twl, tylau *n*, what is rounded; tuft
 Twle, tylcau, tylciau *n*, cot, hovel, styte
 Twlch, tylchau *n*, tump, knoll
 Twlffyn *n*, squab, chub; *f* twlffen
 Twlo, *n*, bulk; booth, hut
 Twll, tyllau *n*, hole; pit; dimple. Twll
 mwn, mine shaft. Twll y llygad, the
 socket of the eye
 Twmffed -i *n*, funnel
 Twmp, tympiau *n*, tump, mound
 Twmpau *nf*, bulky one
 Twmpath -au *n*, tump; bush
 Twmpathu *v*, to form tumps
 Twmpethyn *n*, small tump
 Twmpian *v*, to drop, to nod
 Twn -ion *n*, fracture; splint; *a*, fractured:
 Twnc *n*, deposit, pledge [*f* ton
 Twniad *n*, fracturing
 Twnrif -au *n*, fractional number
 Tŵr, tyrau *n*, tower
 Twr, tyrau *n*, heap, pile
 Twra *n*, aggregate, mass
 Twrch, tyrchod *n*, burrower; hog; mole
 Twrd, tyrdau *n*, shallow tub
 Twred -au *n*, pile; turret; tub [clap
 Twrf, tyrfau *n*, stir, tumult, turmoil,
 Twrio *v*, to raise or throw up, to heap
 Twrlla -od *n*, mountain mouse
 Twrllach -au *n*, round lump
 Twrn, tyrnau *n*, round, turn
 Twrnel -i *n*, tub, vat
 Tws *n*, extreme; outlet
 Twsel -i *nf*, tap, faucet
 Twt *n*, what is complete: *a*, complete,
 neat, smart. Gwas twt, factotum
 Twtach *n*, hard breathing
 Twti *n*, intermitted state
 Twtial *v*, to intermit; to loiter
 Twtio *v*, to make neat
 Twtnais *a*, altogether neat
 Twy *n*, check, stop, restraint
 Twyg -au *nf*, garment; toga
 Twygo *v*, to cover, to wrap
 Twyll *n*, deceit, fraud
 Twylleb *nf*, sophistry
 Twyllo *v*, to deceive
 Twyllodrus *a*, deceitful, false
 Twyllofaint *n*, circumvention
 Twyllofydd -ion *n*, sophist
 Twyllresymiad *n*, sophistry
 Twym, Twymau *n*, heat; flush: *a*, warm,
 hot, sultry [ness, warmth
 Twymdra, Twymedd, Twynder *n*, warm-

Twymdwyr *a*, lukewarm
 Twymfwydo *v*, to foment
 Twymnol *a*, warming
 Twymo, Twymno *v*, to warm, to heat
 Twymyn -on -au *n*, heat; fever. Twym-
 yn annwyd, influenza. Twymyn
 doben, mumps. Twymyn felen, yellow
 fever. Twymyn fraenol, typhus or
 putrid fever. Twymyn goch, scarlet
 fever. Twymyn nychlyd, nervous fever.
 Twymyn wely, miscarriage
 Twyn -au *n*, hillock; bush; headland,
 Twynen -ydd *nf*, sand-hill [promontory
 Twynyn *n*, tump; bush
 Twyo *v*, to hem in; to check
 Twyr *a*, agitated; torrid
 Twys -au *n*, top, tuft
 Twys *np*, ears of corn
 Twysen -i -an *nf*, ear of corn
 Twyseniad *n*, spring; earing
 Twysenol *a*, spring; earing
 Twysennu *v*, to spire; to ear
 Twysg *n* & *nf*, mass, quantity
 Twysged, Twysgen *nf*, mass, quantity
 Twysgo *v*, to amass; to get to a head
 Twysiad *n*, tufting, spiring
 Twyth -ion *n*, elasticity; celerity
 Twythad, Twythiad *n*, bounding, spring-
 Twythiant *n*, resiliency [ing
 Twythig *a*, elastic; rising
 Twytho *v*, to spring, to bound
 Twythus *a*, tending to spring
 Ty, tai, teiau, tyau *n*, house. Teios,
 cots, cottages, small houses
 Tyaeth *n*, householding
 Tyaid, eidiau *n*, houseful
 Tyb -iau *nf* & *n*, opinion, notion
 Tybgar *a*, opinionated [suspect
 Tybied, Tybio *v*, to suppose, to think, to
 Tybiol *a*, supposing, suspecting
 Tyblunio *v*, to form in the mind, to
 Tybus *a*, suspecting, suspicious [imagine
 Tybygoliaeth *nf*, supposition
 Tybygu *v*, to imagine
 Tyciannu *v*, to cause success
 Tyciannus *a*, prosperous
 Tyciant *n*, prosperity, success
 Tycio *v*, to prosper, to succeed
 Tyciol *a*, prospering
 Tyd *n*, what is continuous; space
 Tydain *n*, Titan; the sun
 Tydi *pn*, thou, thyself
 Tydithau *pn*, thou too, thyself also
 Tyddfu *v*, to poke; to jut
 Tyddiad *n*, spreading out
 Tyddyn -od -au *n*, farm; tenement
 Tyfiannu *v*, to vegetate

Tyflant *n*, vegetation, growth
 Tyfol *a*, growing; vegetating. Tyfol-
 ion, vegetables
 Tyfu *v*, to grow, to vegetate
 Tygio *v*, to prosper, to succeed
 Tynged -ion -au *nf*, destiny, fate, luck
 Tyngedfen -au *nf*, destiny, fate
 Tyngedfennu *v*, to predestinate
 Tyngediad *n*, adjuration
 Tyngedu *v*, to adjure
 Tyngiad, Tyngad *n*, swearing
 Tyngnaith *nf*, sanctuary
 Tyngu *v*, to pledge, to swear
 Tyld *n*, making smooth
 Tyllath -au *nf*, house beam, purlin, r
 Tyle -au *n*, acclivity, steep, ascent after
 Tyllino *v*, to knead dough
 Tyllu -oedd *n*, household=Teulu
 Tyluedd *n*, domesticity; society
 Tylwyth -au *n*, household; family
 Tylwytho *v*, to form a family
 Tylwythog *a*, having a family
 Tyllgrug *n*, chink by drought
 Tylllog *a*, having holes, perforated
 Tyllu *v*, to bore, to make a hole, to per-
 forate, to pierce
 Tym *n*, aptness to enlarge; space
 Tymmer -au *nf*, temperament
 Tymmerol *a*, temperamental
 Tymmeredd *n*, temperature
 Tymmeru *v*, to temper
 Tymmerus *a*, temperate
 Tymmerusedd *n*, temperateness
 Tymmestl -oedd *nf*, tempest, storm
 Tymmestlog, Tymmestlus *a*, tempes-
 tuous, stormy, boisterous
 Tymmestlu *v*, to storm, to be boisterous
 Tymmig *a*, ample, full time
 Tymmig -ion *n*, prickle, twitch
 Tymmigiad *n*, prickling
 Tymmor -au *n*, season, time
 Tymmoraid, *a*, seasonable
 Tymmoreiddiwb, Tymmoroldeb *n*,
 seasonableness; comfortableness
 Tymmori *v*, to make or fix a season
 Tymmorol *a*, temporal
 Tymmyr *n*, temporality
 Tymmyriad *n*, tempering
 Tymp *n*, enlargement; bringing forth,
 birth; time, season
 Tympan -au *nf*, drum; timbrel
 Tyn *n*, pull, stretch
 Tyn *ac*, tight, stretched; stubborn: *f*ten
 Tynchwydd *n*, tumour
 Tynder, Tyndra *n*, tightness; rigidity;
 Tyndir -oedd *n*, lay land [straitness
 Tyndrec -iau *n* & *cn*, draught gear

Tynedigaeth *nf*, attraction
 Tynedigol *a*, attractive
 Tynell -i *nf*, barrel, tun; ton
 Tynellaid, eidiau *nf*, contents of a tun
 Tynellu *v*, to fill a tun
 Tyner, Tynerus *a*, tender, lenient, mild
 Tyneriant *n*, emollient
 Tyneru *v*, to make tender, to soften
 Tynerwb, Tyneredd *n*, tenderness
 Tynfa, fëydd *nf*, draught, pull
 Tynfach -au *n*, harpoon, grapnel
 Tynfad -au *n*, tug-boat
 Tynfaen, feini *n*, loadstone
 Tynfarch, feirch *n*, draught horse
 Tynhau *v*, to lighten, to strain
 Tyniad *n*, pulling, draught
 Tyniar -oedd *nf*, bubble
 Tyniedydd -ion *n*, extractor
 Tynlath *nf*, draught tree
 Tyno *n*, plat, green, dale
 Tynrwyd -au *nf*, drag-net
 Tynrwydd *n*, tightness, rigidity
 Tynu *v*, to draw, to pull
 Tynwydd *n*, direction; intelligence
 Tynwyddo *v*, to direct, to guide
 Tynwyddol *a*, inductive [tion
 Tynwyddyd -au *n*, intelligence; induc-
 Tyrchaid *a*, hoggish, hog-like
 Tyrches -od -au *nf*, spayed sow
 Tyrchu *v*, to burrow, to turn
 Tyrehwr, wvr *n*, molecatcher
 Tyrehyn *n*, little hog
 Tyrdain *v*, to be blustering
 Tyrdan, Tyrdiad *n*, blustering
 Tyrddu *v*, to bluster, to storm
 Tyrfa, faoedd *nf*, multitude, host
 Tyrfaen *v*, to be blustering
 Tyrfhau *v*, to shrink together
 Tyrfu *v*, to rise up; to turn up; to
 contract, to shrink
 Tyru *v*, to heap, to amass
 Tyrwn, ynod *n*, sand bank
 Tysnwy -on *n*, throb, trembling
 Tysmwyd *n*, throbbing, palpitation
 Tysmwyo *v*, to palpitate
 Tyst -ion *n*, evidence, witness
 Tystiant, iaint *n*, evidence
 Tystio *v*, to testify
 Tystiol *a*, testifying
 Tystiolaeth *nf*, testimony
 Tystiolaethol *a*, testimonial
 Tystiolaethu *v*, to testify
 Tysyn *n*, yarn-ball bottom
 Tytnwy -au *n*, clasp, buckle
 Tytnwyo *v*, to clasp, to buckle
 Tywallt *v*, to pour, to spill
 Tywalltiad *n*, pouring out

Tywalltol *a*, pouring, shedding
 Tywarch, eirch *cn*, sod, clod, turf
 Tywarchen -i *nf*, element; sod, turf
 Tywarchu *v*, to form a sod, to sward
 Tywas, weision *n*, house servant
 Tywel -i *n*, cloth, towel [tywyll
 Tywell *af*, dark, obscure, dusky: *ac*
 Tywio *v*, to spread about
 Tywod -ydd *n* & *cn*, sand
 Tywodi *v*, to form sand
 Tywodlyd *a*, full of sand, sandy
 Tywodog *a*, having sand
 Tywodol *a*, arenaceous, sandy
 Tywodwlydd *cn*, sandwort
 Tywodyn *n*, a grain of sand
 Tywota *v*, to gather sand
 Tywu *v*, to spread about
 Tywydd *n*, the weather
 Tywyll *n*, dusk, gloom: *ac*, dark, ob-
 scure, dusky: *f* tywell
 Tywyllawd *n*, obscurity
 Tywyllu *v*, to darken, to obscure
 Tywyllwch, Tywyllwg *n*, darkness
 Tywyn -au *n*, spread, ray; strand
 Tywynedigaeth *nf*, radiancy
 Tywynol *a*, radiant, shining
 Tywynu *v*, to radiate, to shine
 Tywynwg *n*, radiancy, splendour
 Tywynygu *v*, to illuminate [to guide
 Tywys *n*, leading, guidance: *v*, to lead,
 Tywysel -i *nf*, plug, stopple, stopper
 Tywysg *n*, procession
 Tywysgo *v*, to proceed
 Tywysog -ion *n*, leader; prince
 Tywysogaeth *nf*, principality; leading
 Tywysoges -au *nf*, princess
 Tywysogol *a*, princely
 Tywysol *a*, leading, guiding
 Tywysydd -ion, Tywyswr, wyr *n*, a
 man who leads, leader

U.

UB *n*, what is high; howl; cry
 Ubain *n*, howling, moaning: *v*, to howl,
 Uban *n*, howling, bellowing [to moan
 Uch -ion *nf*, what breaks out; a sigh
 Uch *a*, being over; upper; higher: *pr*,
 above, over: *ad*, above
 Uchad *n*, rising over
 Uchaf *a*, upmost, uppermost, highest
 Uchafael *n*, ascension
 Uchafed *a*, being over, upper
 Uchafedd *n*, loftiness, height
 Uchafiad *n*, rising over
 Uchafiaeth *nf*, supremacy
 Uchanian *nf*, superior nature

Uchanianaeth *nf*, metaphysics
 Uchanianol *a*, supernatural
 Ucharn -edd -au *nf*, the ankle
 Uchder, Uchedd *n*, height, highness,
 loftiness, altitude; top
 Uchedu *v*, to elevate, to soar
 Uchedydd -ion *n*, soarer; lark
 Uchel *a*, high, lofty, towering
 Uchelawg, Uchelawr *n*, mistletoe [tion
 Uchelder, Ucheledd *n*, loftiness, eleva-
 Ucheldrem -iau *nf*, haughty look
 Ulcheldyb -iau *n* & *nf*, high opinion
 Uchelfa, fëydd, Uchelfan -au *nf*, high
 place [sul
 Uchelfaer, feiri *n*, high constable; con-
 Uchelfaeroniaeth *nf*, consulship
 Uchelfal, Uchelfan, Uchelfar *n*, the
 Uchelfryd *a*, high-minded [mistletoe
 Ucheliant *n*, elevation
 Uchelraith, reithiau *nf*, grand jury
 Uchelryw -iau *n*, superior kind
 Uchelsaf *nf*, high standing; high relief
 Uchelsantaeth *nf*, hierarchy
 Uchelu *v*, to make high, to heighten
 Uchelwr, wyr *n*, freeholder, gentleman
 Uchelwyl -iau *nf*, high festival
 Uchelydd -ion *n*, superior
 Uchellawr *n*, the mistletoe
 Uchenaid, eidiau *nf*, sigh
 Ucheneidiol *a*, sighing; aspirate
 Ucheneidio *v*, to sigh
 Ucher -au *n*, gloom; evening
 Ucherddaw *n*, eventide
 Uchergyd -ion *n*, lofty shock
 Ucherwest -au *nf*, soirée
 Ucherwyl -iau *nf*, vesper
 Uchiad *n*, heightening
 Ucho, Uchod *ad*, above
 Ud *n*, howl, yell; blast
 Udfa, fëydd *nf*, howling, yelling
 Udfil -od *n*, hyæna
 Udgan *nf*, sound of a trumpet
 Udganu *v*, to sound a trumpet
 Udgorn, gyrn *n*, trumpet
 Udiad *n*, howling, yelling
 Udlaish, leisiau *n*, howling noise
 Udlef -au *nf*, howling voice
 Udain, Udo *v*, to howl, to yell
 Udol *a*, howling, yelling
 Udon *n*, solemn cry
 Udoni *v*, to imprecate
 Udoniaeth *nf*, imprecation
 Udd *n*, chief, lord
 Uddyf *a*, humble, obedient=Ufudd
 Uf, *n*, what is over or spread
 Ufelai *nc*, oxygen
 Ufelaid *a*, sulphurous

- Ufelawd, odion *n*, sulphate
 Ufeliar *n*, sulphur
 Ufelig *a*, sulphuric. Sur ufelig, sulphuric acid
 Ufeli *v*, to generate fire or oxygen
 Ufelyddiad *n*, ignition
 Ufelyddiaeth *nf*, pyrotechny
 Ufelyn *n*, element of fire
 Ufelli *af*, humble, obsequious: *m* ufyll
 Ufelldod *n*, obsequiousness
 Ufudd *a*, humble, obedient
 Ufudd-dod *n*, obedience
 Ufuddgar *a*, obsequious, meek
 Ufuddhau *v*, to obey, to be humble
 Ufuddiant *n*, humbling
 Ufuddoldeb *n*, humbleness
 Ufullder *n*, humility, meekness
 Ufyll *am*, humble: *f* ufell
 Uffarn -au *nf*, the ankle
 Uffern *nf*, hell, hades
 Uffernol *a*, infernal, hellish
 Ug *n*, what is enveloping
 Ugain, ugeiniau *a* & *n*, twenty. Un ar hugain, twenty-one
 Ugaint, ugeinniau *n*, twenty
 Ugeinfed *a*, twentieth
 Ugeinplyg *a*, twenty-fold
 Ul *n*, what is humid; closeness: *a*, damp, close, muggy
 Ulai *nc*, hydrogen
 Uliar *n*, phlegmatic habit
 Ulo *v*, to damp; to smother; to become close or muggy; to heat with dampness
 Ulw, *cn* (ulwyn *n*), ashes, cinders
 Ulwin, Ulwig *a*, carbonic
 Ulyf *n*, the remains of anything burnt;
 Ulyfig *a*, carbonic [carbon
 Ull *n*, what is abrupt or quick
 Ulliad *n*, sudden driving [oaf
 Ullta, Ulltach *n*, crazy one, fickle one,
 Un -au *nc*, individual, one
 Un *a*, one; identical, same: *px*, one, same, mono-. Un ar bymtheg, sixteen. Un ar ddeg, eleven
 Unad, Uniad *n*, making one, union
 Unben -iaid, byn, Unbeniad, iaidd *n*, mon-
 Unbenaeth *nf*, monarchy [arch
 Unbenaethol, Unbenaidd, Unbenig, Unbenol *a*, monarchical, monarchical
 Unbriodas *nf*, monogamy
 Unicorn, cyrn *n*, unicorn
 Undad *a*, of the same father
 Undeb, Under, Undod, Uned, -au *n*, unity; union; concord; simpleness
 Undeg *a*, eleven, 11=Un ar ddeg [ian
 Undodiad, iaidd, Undodwr, wyr *n*, Unitar-

- Undodiaeth *nf*, Unitarianism
 Undon *a*, monotonous
 Undras *a*, of the same kindred
 Undull *a*, of the same form
 Undwf *a*, of the same growth
 Uddalenog *a*, monopetalous
 Unfaint *n*, unity of size
 Unfed *a*, first. Unfed ar ddeg, eleventh
 Unfaint *a*, of equal rank
 Unfryd *a*, of one mind
 Ungor *a*, of one turn or twist
 Uniad *n*, uniting, union
 Uniaith *a*, of one language, monoglot
 Uniant *n*, unity, union [just, perfect
 Uniawn *a*, direct, straight; upright;
 Unig *a*, sole, only, lonely; singular [tude
 Unigedd, Unigrwydd *n*, loneliness, soli-
 Unigol *a*, single, singular; disunited
 Unigoldeb, Unigolrwydd *n*, singularity
 Unigoli *v*, to make singular [titude
 Uniondeb, Unionder *n*, straightness; rec-
 Uniongred *nf*, orthodoxy: *a*, orthodox
 Uniongyrch, Uniongyrchol *a*, of direct course; immediate, direct
 Unioni *v*, to straighten
 Unioniad *n*, straitening
 Unionred *a*, of direct course
 Unionsyth *a*, quite erect; perpendicular
 Unllaw *a*, single-handed
 Unlle, Unman *n*, one place: *ad*, any-
 Unlled *a*, of one breadth [where
 Unllef *a*, of the same sound
 Unlliw *a*, of one colour
 Unllygeidiog *a*, monocular, one-eyed
 Unmodd *a*, of the same mode
 Unnaws *a*, of the same temper
 Unnerth *a*, of equal power
 Uno *v*, to unite; to accord; to join
 Unodli *v*, to agree in rhyme
 Unod *a*, of the same age
 Unol *a*, uniting; united; accordant
 Unoldeb *n*, Unoliaeth *nf*, Unoliant *n*, identity, unity, oneness
 Unoli *v*, to become as one
 Unplyg *a*, of one fold; folio
 Unrhyw *a*, of the same kind; same; any
 Unsain *nf*, unison: *a*, of the same sound
 Unsawd *a*, of the same state
 Unsill *a*, of one syllable
 Unswydd *a*, of one purpose. Yn unswydd, on purpose, purposely
 Untri *n*, three united in one [turn
 Untro *n*, what is of one turn: *a*, of one
 Untroed *n*, one foot: *a*, one-footed
 Untu *n*, one side: *a*, one-sided
 Unwaith *nf*, one time: *ad*, once [manner
 Unwedd *a*, similar: *ad*, in the same

Unwynebog *a*, of one face
 Unyd *n*, continuity: *a*, continual, like
 Ur *n*, what is essential or pure
 Urdd -au *nf*, sacred order; rank
 Urddas -au *nf*, dignity; holy order
 Urddasog *a*, having orders. Urddasog-
 ion, dignitaries
 Urddasol *a*, sacred; dignified
 Urddasu *v*, to dignify; to confer orders
 Urddawd *n*, ordaining
 Urddedigaeth *nf*, ordination
 Urddeiniad *n*, dignification
 Urdden *nf*, pure intellect
 Urddiad *n*, dignifying; ordination
 Urddin *a*, dignified, exalted
 Urddineb, Urddoldeb *n*, dignified state
 Urddo, Urddoli *v*, to dignify; to ordain
 Urddol *a*, dignified, exalted
 Urddon *n*, hyssop-leaved loose-strife
 Urddoni *v*, to exalt; to honour
 Urddoniant *n*, exaltation
 Urddun *n*, exalted state
 Urdduniad *n*, dignifying
 Urddwisg -oedd *nf*, robe of state
 Urddyn *n*, dignified one
 Uriad, iaid *n*, exalted one; elder
 Us -ion *n*, what is external; chaff
 Us *a*, trifling, light, frail
 Usion *np* (usyn *n*), husks, chaff
 Usioni *v*, to yield chaff
 Uslyd *a*, full of chaff or husks
 Usog *a*, having husks or chaff
 Ust *n*, silence; hush: *in*, hush!
 Ustio *v*, to hush; to hiss
 Ustus -iaid *n*, justice, magistrate
 Uthredd *n*, astonishment
 Uthro *v*, to astonish
 Uthrol *a*, astonishing, amazing
 Uthroldeb *n*, awfulness
 Uwch *a*, higher: *pr*, above, over
 Uwchder *n*, height=Uchder
 Uwchel *a*, lofty; eminent=Uchel
 Uwd *n*, hasty pudding; pap
 Uwdaid *a*, like hasty pudding
 Uwdfys -edd *n*, nursing-finger

W.

WAB *n*, slap, stroke; check
 Wabio *v*, to slap, to bang
 Wb *n*, the state of being expelled
 Wb *i*, out, avaunt, ho!
 Wbain *v*, to keep howling
 Wbwb *i*, (denoting anxiety)
 Wch *n*, expansion
 Wchw *i*, denoting distress
 Wd *n*, what is extreme or spread out

Wedi, Wedy *pr*, after (mutation of
 GWEDI)
 Wedi, Wedy *ad*, afterwards, then
 Weithian, Weithion *ad*, now, at length
 Weithiau *ad*, sometimes, occasionally,
 now and then
 Wel *c*, so, well; now
 Wela, Wele *i*, look, behold, lo
 Wf *n*, flowing, gliding, running
 Wff *n*, motion from or out of
 Wfft *n*, push off, flight: *i*, fie, for shame
 Wfftio *v*, to cry fie
 Wg *n*, overspreading; outside
 Wi *i*, hey; heydey; oh
 Wihi *n*, the whinnying of a horse
 Winc -od *nf*, the chaffinch
 Winwyn *np* (-yn *n*), onions. Winwyn
 y môr, squills. Winwyn gwyllt, Win-
 wyn y cŵn, crow garlic
 Wl *n*, what is subtle or fine
 Wll, yllod *n*, fragment, fraction [low
 Wm, Wmp *n*, covert, shade; void; hol-
 Wnc, Wng *a*, close, near, hard by: *pr*,
 near to, nigh: *ad*, here
 Wnco *pn*, that one distant [stand still
 Wo *n*, stop: *v* (to a horse), stop, wo,
 Wp *n*, state of being out or up
 Wr *n*, state of being on or at
 Wrch *n*, what is high or round
 Wrdd, Wrth *n*, contact, touch; impulse
 Wrth *pr*, close to; by; with. Wrthyf,
 wrthyt, wrtho, wrthi, wrthym, wrth-
 ych, wrthynt, by me, &c.; to me, &c.
 Ws *n*, action; effort; ardour
 Wsg *n*, what separates
 Wst *n*, thrust, push; gust
 Wsw -od *n*, what is energetic; steed
 Wt *n*, what is extreme or out
 Wtr *cn*, light grain of corn
 Wtre, rēydd *nf*, lane, bye-road
 Wittres -au *nf*, revel, carousal
 Wittresol *a*, revelling, carousing
 Wittresu *v*, to revel, to carouse
 Wth *n*, what expands
 Wy -au *n*, what is produced; egg
 Wybr -au *nf*, firmament; sky
 Wybraeth *nf*, aerology
 Wybraidd *a*, atmospherical, aerial
 Wybreiddio *v*, to become as air
 Wybren -i *nf*, firmament, atmosphere
 Wybrenol, Wybrol *a*, firmamental
 Wybrgoel *nf*, aeromancy
 Wybriad, iaid *n*, what exists in air
 Wybrliw -iau *n*, cerulean hue
 Wybro *v*, to form air; to go into air;
 to soar in the air
 Wyd *v*, thou art=Wyt

Wyf <i>v</i> , I am	Ych, Ydych <i>v</i> , you are
Wyl <i>n</i> , flow, gush; wall	Ycha <i>in</i> , lo, behold, see
Wylo <i>v</i> , to wail, to weep	Ychad <i>n</i> , coming in view
Wylof, <i>n</i> , Wylofaeth <i>nf</i> , wailing, weeping	Ychadaf <i>ad</i> , thus most plainly
Wylofus <i>a</i> , wailing; doleful	Ychwaen <i>ad</i> , peradventure
Wyn (wyn) <i>np</i> , lambs: <i>s</i> oen	Ychwaith <i>c</i> , neither, not so
Wyneb -au <i>n</i> , face, visage	Ychwaneg <i>ad</i> , more: <i>a</i> , more
Wynehpryd <i>n</i> , countenance	Ychwanegiad <i>n</i> , augmenting, addition
Wynebu <i>a</i> , to face, to front	Ychwanegol <i>a</i> , augmentative, additional
Wynos <i>np</i> , lambkins. [<i>f</i> wyres	Ychwanegu <i>v</i> , to augment, to add
Wyr (wyr) -ion <i>n</i> , grandchild, grandson:	Ychwarddu <i>v</i> , to cause laughter
Wyrain <i>a</i> , spreading, extending	Ychwarian <i>ad</i> , in a gentle way
Wyre <i>nf</i> , spreading, expanse	Ychwerig <i>a</i> , playful
Wyro <i>v</i> , to distend, to reach out	Ychwinsa <i>ad</i> , immediately
Wys <i>n</i> , aptitude for motion	Ychydig -ion <i>n</i> , little; few
Wysg <i>n</i> , tendency forward; bias; pre- sence; current; course, stream	Ychydig <i>a</i> , little; few: <i>ad</i> , little
Wysg <i>ad</i> , in a forward direction	Ychydigder <i>n</i> , littleness
Wyt <i>v</i> , thou art	Ychydigyn <i>n</i> , very little
Wyth <i>a</i> , eight, 8	Yd -au <i>n</i> & <i>cn</i> , corn. Yd meddw, darnel
Wythban <i>a</i> , of eight parts	Yd <i>ad</i> (before a consonant), it; that; that it
Wythdeg, Wythddeg <i>a</i> , eighty, 80= Pedwar ugain	Ydbys <i>np</i> (-en <i>nf</i>), vetches, chit-peas
Wythdro <i>a</i> , of eight turns	Yden <i>nf</i> , Ydyn <i>n</i> , grain of corn
Wythdroed <i>a</i> , having eight feet	Ydfaes, feusydd <i>n</i> , corn-field
Wythfed <i>a</i> , eighth	Ydfran, frafn <i>nf</i> , rook, crow
Wythgant <i>n</i> , eight hundred, 800	Ydfwyd <i>n</i> , corn food [<i>oats</i>
Wythnos -au <i>nf</i> , week. Wythnos <i>i</i> heddyw, this day week	Ydgeirch <i>np</i> (-en <i>nf</i> , -yn <i>n</i>), cultivated
Wythnosi <i>v</i> , to form a week	Ydgist -iau <i>nf</i> , corn-bin
Wythnosol <i>a</i> , weekly	Ydgordd -au <i>nf</i> , corn-yard
Wythochr <i>n</i> , octagon: <i>a</i> , octagonal	Ydi <i>v</i> , is, he is, &c., is he, &c.=Ydyw
Wythol <i>a</i> , belonging to eight	Ydig <i>n</i> , cockle
Wythor <i>a</i> , of eight borders	Ydlan -au -oedd <i>nf</i> , corn-yard, haggard
Wythplyg <i>a</i> , of eight folds, octavo, 8vo	Ydoedd <i>v</i> , was=Oedd
Wythran <i>a</i> , of eight shares or parts	Ydoes <i>v</i> =Oes
Wythryw <i>a</i> , of eight kinds	Ydog <i>a</i> , abounding with corn

Y.

Y, Yr <i>a</i> , the. Y before a consonant (as <i>y bennod</i>); yr before a vowel (as <i>yr adnod</i>); 'r after a vowel termination which takes a consonant for euphony (as <i>gyda'r bennod a'r adnod</i>); 'r may also be used between a vowel and a consonant (as <i>yr adnod neu'r ben- nod</i>)	Ydyn <i>n</i> , Yden <i>nf</i> , grain of corn
Y, Yr <i>ad</i> , a particle used before some verbs, and having no English equi- valent. Y mae, there is. Yr oedd, there was. Er lleied y bo, however small it may be. Felly y gwnaethant y tro nesaf, so they did the next time	Ydys <i>n</i> , the calender: <i>v</i> , it is
Yb <i>n</i> , state of being over, up, or out	Ydyw <i>v</i> , he is. See Ydwyf
Ybain <i>v</i> , to make a howling	Ydd (before a vowel)=Y, Yr <i>ad</i>
Ych, ychain <i>n</i> , ox	Yf <i>n</i> , liquid, moisture
	Yfadwy <i>a</i> , drinkable, potable [<i>sottish</i>
	Yfed <i>v</i> , to drink; to tipple: <i>n</i> , drinking;
	Yfedgar, Yfgar <i>a</i> , given to tippling,
	Yfedr <i>n</i> , drinking habit [<i>tippling</i>
	Yfetri <i>v</i> , to drink often
	Yfiad <i>n</i> , drinking; imbibing
	Yfol <i>a</i> , drinking; imbibing
	Yff <i>n</i> , tendency out or from
	Yfflo <i>v</i> , to break; to shiver [<i>pieces</i>
	Yfflon <i>np</i> (yfflyn <i>n</i>), shatters, shivers,
	Yg <i>n</i> , open or void state
	Yng <i>n</i> , what is close upon; bare touch;
	Yng pr, (mutation of yn) [<i>slight hint</i>
	Yngan <i>v</i> , to intimate; to utter

Yngnad -on *n*, judge; magistrate, justice
 Yngneidiaeth *nf*, judge's office [tice
 Yl *n*, what pervades or moves
 Yleni *ad*, this year=Eleni
 Yll *n*, what tends to part
 Ylliad *n*, rippling, dividing
 Yllt *n*, rip, rent, parting
 Ylltryd *n*, vagabond
 Ylltyd *n*, ripper; plough
 Yllyr -on *n*, mole
 Ym *pr*, reflects the action expressed by the word to which it is prefixed, on the actor; as LLOSGI, to burn; YMLLOSGI, to burn one's self; CYFLAWNHAD, justification; YMGYFLAWNHAD, self-justification. It also denotes reciprocity of action; as CYDIO, to take hold of; YMGYDIO, to take hold of each other. For the meaning of terms with this prefix, not inserted here, see the words from which they are formed
 Ym *pr*, (mutation of YN)
 Ym, My, Fy *pn*, my, me
 Ym (*fm*) *v*, we are=Ydym
 Yma *ad*, here, in this place
 Ymachlud *n*, enveloping [ing
 Ymachlud, Ymachludo *v*, to be obscure
 Ymachludd *v*, to become obscured
 Ymachub *v*, to save one's self
 Ymadael *v*, to forsake, to part, to leave
 Ymadaw *v*, to forsake, to quit
 Ymadawol *a*, parting. Pregeth ymadawol, farewell sermon
 Ymadferth *n*, self-exertion
 Ymadgudd *n*, self-revealing
 Ymadnabod *n*, self-knowledge
 Ymadnewyddu *v*, to renovate one's self
 Ymadrodd -ion *n*, discourse; speech; sentence: *v*, to speak, to discourse
 Ymadroddi *v*, to speak, to talk, to commune, to discourse
 Ymadroddwr, wyr *n*, speaker, discourser
 Ymadwedd *n*, self-returning
 Ymaddaw *v*, to promise mutually [gle
 Ymafael -ion, Ymaflyd *n*, wrestle, struggle
 Ymafael, Ymaflyd *v*, to lay hold; to
 Ymagori *v*, to open one's self [wrestle
 Ymagwedd *nf*, self-conformity
 Ymaith *ad*, away, hence, avaunt
 Ymalw *v*, to call mutually
 Yman *ad*, here, in this place=Yma
 Ymannog *n*, mutual excitement; self-excitement; *v*, to excite mutually
 Ymannos *ad*, night before last
 Ymarbed *n*, mutual refraining; saving one's self: *v*, to save one's self

Ymarfer -ion *nf*, practice, exercise
 Ymarferiad *n*, practising; habit
 Ymarferu, Ymarfer *v*, to practise
 Ymarllwys *n*, self-emptying
 Ymaroi *v*, to hear with
 Ymaröus *a*, long suffering
 Ymarweddiad *n*, behaviour, conduct
 Ymateb -ion *n*, mutual answer
 Ymattal *n*, self-restraint: *v*, to restrain one's self
 Ymattreg *nf*, mutual pause
 Ymbaffio *v*, to box mutually, to fight
 Ymbalfalu *v*, to be groping
 Ymballu *v*, to fall into error
 Ymbarlio *v*, to talk together
 Ymbarotoad *n*, self-preparation
 Ymbelläu *v*, to render one's self distant to withdraw one's self, to retire
 Ymbesgu *v*, to fatten one's self
 Ymbil *v*, to implore, to crave
 Ymbincio *v*, to trim one's self
 Ymbleidio *v*, to confederate
 Ymboeni *v*, to pain one's self
 Ymbrawf, brofion *n*, experience
 Ymbryn *n*, self-redemption
 Ymburo *v*, to purify one's self
 Ymbwyll -ion *n*, consideration
 Ymbwys *n*, self-pressure
 Ymbwyth *n*, competition
 Ymhyncio *v*, to discourse, to converse
 Ymchwedleua *v*, to chat together
 Ymchwel -ion *nf*, return, reverse
 Ymchweliad *n*, returning
 Ymchwelyd *v*, to return
 Ymchwylldo *v*, to swell one's self
 Ymdaclu *v*, to trim one's self
 Ymdaenu *v*, to self-expand, to spread one's self
 Ymdaeru *v*, to dispute together
 Ymdaith, deithiau *nf*, journey, voyage
 Ymdaith *v*, to journey, to travel
 Ymdaro *v*, to strike mutually; to shift
 Ymdawr *n*, anxious care [for one's self
 Ymdecäu *v*, to make one's self fair or
 Ymdeimlo *v*, to feel one's self [fine
 Ymdeithio *v*, to travel, to journey
 Ymdeithiwr, wyr, Ymdeithydd -ion *n*, passenger, traveller
 Ymderynnu *v*, to limit mutually [ther
 Ymderyysgu *v*, to raise a tumult together
 Ymdesach *n*, wanton dalliance
 Ymdesu *v*, to bask one's self in the sun
 Ymdiro *v*, to bask one's self
 Ymdoddi *v*, to become dissolved
 Ymdopi *v*, to shift for one's self
 Ymdrafodi *v*, to bestir one's self; to strive together

Ymdrafferthu <i>v</i> , to busy one's self	Ymddiofidio <i>v</i> , to divest one's self of affliction, sorrow, or trouble
Ymdrech -ion <i>n</i> & <i>nf</i> , mutual struggle; exertion; contest	Ymddiogelu <i>v</i> , to secure one's self
Ymdrechu <i>v</i> , to strive mutually; to exert one's self; to endeavour	Ymddiog <i>v</i> , to become lazy [fidence]
Ymdrechfa -oedd <i>nf</i> , place of contest; contest, struggle, effort	Ymddiried <i>v</i> , to confide, to trust: <i>n</i> , confidence
Ymdrechgar <i>a</i> , exerting one's self, energetic, active	Ymddiserchu <i>v</i> , to divest one's self of affection [bearing]
Ymdreiglo <i>v</i> , to roll one's self [one's self]	Ymddwyn <i>n</i> , deportment; gestation,
Ymdrin <i>n</i> , mutual striving: <i>v</i> , to busy	Ymddwyn <i>v</i> , to comport, to behave; to bear; to conceive
Ymdrochi <i>v</i> , to bathe one's self	Ymddychrynu <i>v</i> , to frighten one's self
Ymdroi <i>v</i> , to be delaying, to loiter	Ymddychwelyd <i>v</i> , to turn one's self back
Ymdrybaeddu <i>v</i> , to wallow, to welter	Ymddydoli <i>v</i> , to separate one's self
Ymdrythyllwch <i>n</i> , self-enjoyment	Ymddyddan -ion <i>n</i> , conversation
Ymdueddu <i>v</i> , to self-incline	Ymddyddan <i>v</i> , to converse
Ymdwymo <i>v</i> , to warm one's self	Ymddyieithro <i>v</i> , to estrange one's self
Ymdynu <i>v</i> , to pull mutually; to contend together	Ymddyfalu <i>v</i> , to imagine in one's self
Ymddadwreiddio <i>v</i> , to be eradicated; to self-eradicate	Ymddyfetha <i>v</i> , to destroy one's self, to destroy mutually
Ymddangos <i>v</i> , to appear, to seem	Ymddyfolio <i>v</i> , to be self-gorging
Ymddangosiad <i>n</i> , appearance	Ymddygiad <i>n</i> , behaviour
Ymddantu <i>v</i> , to snarl, to show the teeth; to bite each other	Ymddyrchafu <i>v</i> , to uplift one's self
Ymddarostwng <i>n</i> , self-debasement	Ymddyrywyn <i>n</i> , self-winding
Ymddeffroad <i>n</i> , self-waking	Ymddyrysu <i>v</i> , to self-entangle
Ymddial <i>v</i> , to revenge, to be revenged	Ymedliw <i>n</i> , mutual reproach
Ymddianc <i>n</i> , self-escape [depend]	Ymegluro <i>v</i> , to self-manifest
Ymddibynu <i>v</i> , to hang by or upon; to	Ymegniaeth <i>nf</i> , effort, exertion
Ymddienyddu <i>v</i> , to make away with one's self; to commit suicide	Ymegnio <i>v</i> , to exert one's self
Ymddienyddwr, wyr <i>n</i> , suicide, self-murderer [orphans]	Ymeillio <i>v</i> , to shave one's self
Ymddifad <i>a</i> , forlorn, orphan. Amddifaidd,	Ymelwa <i>v</i> , to employ one's self in traf-
Ymddiflanu <i>v</i> , to cause one's self to vanish [fatigue]	Ymenydd -au <i>n</i> , the brain [ficking]
Ymddiflino <i>v</i> , to divest one's self of	Ymenyn <i>n</i> , butter
Ymddifregu <i>v</i> , to divest one's self of frailty [enjoyment]	Ymepilio <i>v</i> , to self-produce
Ymddifwyno <i>v</i> , to divest one's self of	Ymerbyn <i>v</i> , to be in apposition
Ymddifyru <i>v</i> , to divert or amuse one's self	Ymerlid <i>v</i> , to be pursuing
Ymddifyn <i>v</i> , to defend one's self: <i>n</i> , self-defence. Amddiffyn, to defend another	Ymesmwytho <i>v</i> , to make one's self easy
Ymddiffyniad <i>n</i> , defending one's self	Ymestyn <i>v</i> , to stretch one's self
Ymddigaloni <i>v</i> , to become disheartened	Ymethol <i>v</i> , to elect one's self
Ymddigoni <i>v</i> , to self-suffice [friends]	Ymewino <i>v</i> , to fasten one's nails
Ymddigyfeillio <i>v</i> , to divest one's self of	Ymfalchïo <i>v</i> , to pride one's self
Ymddigyfoethi <i>v</i> , to divest one's self of wealth [covering]	Ymfawrhau <i>v</i> , to magnify one's self
Ymddihatru <i>v</i> , to divest one's self of	Ymfino <i>v</i> , to tire one's self
Ymddihoeni <i>v</i> , to divest one's self of vivacity [cheerfulness]	Ymfoddhau, Ymfoddio <i>v</i> , to please or content one's self
Ymddiloni <i>v</i> , to divest one's self of	Ymfoddloni <i>v</i> , to acquiesce
Ymddiodi <i>v</i> , to supply one's self with drink [care]	Ymfrasau <i>v</i> , to fatten one's self
Ymddiofalu <i>v</i> , to divest one's self of	Ymfudo <i>v</i> , to emigrate
	Ymfudwr, wyr <i>n</i> , emigrant
	Ymfwynhau <i>v</i> , to enjoy one's self
	Ymfywhau <i>v</i> , to enliven one's self
	Ymfrost <i>n</i> , self-vaunting
	Ymgadarnhau <i>v</i> , to strengthen one's self
	Ymgadw <i>v</i> , to refrain, to forbear
	Ymgais, geisiau <i>n</i> & <i>nf</i> , effort, attempt
	Ymgaledu <i>v</i> , to harden one's self
	Ymgasglu <i>v</i> , to collect one's self
	Ymgau <i>v</i> , to shut one's self

- Ymgeintach *v*, to bicker
 Ymgeisio *v*, to make effort
 Ymgeledd, &c.=Amgeledd, &c.
 Ymgenfigenu *v*, to envy mutually
 Ymgeryddu *v*, to rebuke one's self
 Ymgloffori *v*, to exalt one's self in fame
 Ymglymu *v*, to bind one's self
 Ymglywed *v*, to feel one's self
 Ymgnoi *v*, to keep gnawing
 Ymgodi *v*, to raise one's self
 Ymgoffeidio *v*, to embrace mutually
 Ymgom -ion *n*, conversation
 Ymgomio *v*, to converse, to soliloquize
 Ymgrafu *v*, to scratch one's self
 Ymgredu *v*, to believe mutually; to pledge mutually
 Ymgreinio *v*, to roll one's self
 Ymgreuloni *v*, to fill one's self with cruelty, to become cruel [ware
 Ymgroesi *v*, to cross one's self; to be-
 Ymgrogi *v*, to hang one's self
 Ymgryfhau *v*, to fortify one's self
 Ymgrymu *v*, to prostrate one's self
 Ymguddio *v*, to hide one's self [tually
 Ymgusanu *v*, to kiss one another mu-
 Ymgydio *v*, to lay hold mutually; to join
 Ymgyfammodi *v*, to join one's self in mutual covenant
 Ymgylfarfod *v*, to come together, to meet
 Ymgylfarfod -au -ydd *n*, meeting, inter-
 view, coming together [to vie
 Ymgylfartalu *v*, to make one's self equal;
 Ymgylfarwyddo *v*, to acquaint one's self
 Ymgylfeillach -au *nf*, mutual friendship
 Ymgylfiawnhau *v*, to justify one's self
 Ymgylfawnu *v*, to complete one's self
 Ymgylfogi *v*, to hire one's self
 Ymgylfwyno *v*, to devote one's self
 Ymgylfnewidiad *n*, mutual interchanging
 Ymgylfodi *v*, to raise one's self
 Ymgylfranogi *v*, to render one's self par-
 ticipating [go to law
 Ymgylfreithio *v*, to litigate mutually; to
 Ymgylfrifiad *n*, self-estimation
 Ymgylfrwyddo *v*, to haste, to hurry one's
 Ymgylfuno *v*, to unite one's self [self
 Ymgylfyngu *v*, to straighten one's self
 Ymgylfiwrdd *n*, meeting together: *v*, to
 meet together, to touch, to come in
 contact
 Ymgylngori *v*, to consult [self
 Ymgylndeithasu *v*, to associate one's
 Ymgylmbell *v*, to urge one's self; to
 urge mutually
 Ymgylmhwyso *v*, to render one's self
 proper, to fit one's self
 Ymgylmmedroli *v*, to moderate one's self

- Ymgymmysgu *v*, to mix one's self
 Ymgyndynu *v*, to act with mutual
 stubbornness
 Ymgynddeiriogi *v*, to madden one's self
 Ymgynhenu *v*, to employ one's self in
 wrangling [to warm mutually
 Ymgynhesu *v*, to make one's self warm;
 Ymgynhyrfu *v*, to disturb one's self
 Ymgynnal *n*, self-support: *v*, to support
 one's self
 Ymgynnefino *v*, to accustom one's self
 Ymgynnulliad *n*, self-collecting; mu-
 tual collecting [tempt
 Ymgynnyg *v*, to offer one's self; to at-
 Ymgynrchu *v*, to approach mutually; to
 assault or assail each other
 Ymgyrhaedd *v*, to reach one's self
 Ymgystadlu *v*, to make one's self equal
 Ymgysgodi *v*, to shelter one's self; to
 shelter each other
 Ymgysylltu *v*, to conjoin one's self; to
 connect mutually
 Ymgysuro *v*, to comfort one's self; to
 comfort each other
 Ymgylweirio *v*, put one's self in order
 Ymgylwilyddio *v*, to shame one's self;
 to shame each other
 Ymhaueru *v*, to assert one's self
 Ymhagru *v*, to deform one's self
 Ymhalogi *v*, to defile one's self
 Ymharddu *v*, to adorn one's self
 Ymheddychu *v*, to pacify one's self; to
 pacify each other
 Ymhel *v*, to be meddling [enlarge
 Ymhelaethu *v*, to amplify one's self; to
 Ymheneiddio *v*, to make one's self seem
 old; to become old
 Ymherawdr, odron *n*, emperor
 Ymherawdwr, wyr *n*, emperor
 Ymheryd *v*, to apprehend
 Ymherodraeth -au *nf*, empire
 Ymherodres -au *nf*, empress
 Ymherodrol *a*, imperial
 Ymhoewi *v*, to enliven one's self
 Ymhoffi *v*, to take delight, to be pleased.
 Ymhoffodd ynof, he had a favour
 unto me, he took pleasure in me
 Ymholi *v*, to be questioning; to inquire
 Ymhoni *v*, to assert one's self
 Ymhwedd *n*, great craving: *v*, to be-
 seech, to implore, to crave
 Ymhyfrydu *v*, to delight one's self
 Ymiachu *v*, to heal one's self
 Ymladd -au *n*, combat, battle
 Ymladd *v*, to fight, to combat
 Ymládd *v*, to kill one's self
 Ymlaesu *v*, to be drooping

- Ymlanhau *v*, to clean one's self
 Ymlawenhau *v*, to gladden one's self
 Ymlechu *v*, to secrete one's self
 Ymledu *v*, to expand one's self
 Ymlefaru *v*, to be talking
 Ymleihau *v*, to lessen one's self
 Ymlenwi *v*, to fill one's self
 Ymlid -iau *n*, pursuit, chase: *v*, to pursue, to chase
 Ymlithro *v*, to slip
 Ymliw *n*, reproach: *v*, to expostulate
 Ymloni *v*, to cheer one's self
 Ymlonyddu *v*, to appease one's self
 Ymlosgi *v*, to burn one's self
 Ymlunio *v*, to form one's self
 Ymluosogi *v*, to increase, to become multiplied
 Ymlusgo *v*, to drag one's self
 Ymlwybran *v*, to be creeping
 Ymlwytho *v*, to burden one's self
 Ymlygru *v*, to corrupt one's self
 Ymlyn *n*, cohesion, adherence
 Ymlyniad, iaidd *n*, adherent
 Ymlynu *v*, to adhere together
 Ymlysiad *n*, self-discarding
 Ymlythu *v*, to gorge one's self
 Ymuabod *v*, to be acquainted
 Ymnacâu *v*, to refuse one's self
 Ymneillduad *n*, self-secession
 Ymneillduaeth *nf*, dissent [dissent
 Ymneillduo *v*, to separate one's self; to
 Ymneillduol *a*, dissenting [paratist
 Ymneilldüwr, duwyr *n*, dissenter, se-
 Ymnerthu *v*, to strengthen one's self
 Ymnesâu *v*, to approach; to draw one's
 Ymnoddwr, wyr *n*, refugee [self near
 Ymnoethi *v*, to denude one's self
 Ymnofo *v*, to swim of one's self, to float
 Ymochelyd *v*, to beware
 Ymofidio *v*, to afflict one's self [inquire
 Ymofyn *v*, to be inquiring, to ask, to
 Ymofyngar *a*, inquisitive
 Ymofyniad *n*, inquiring, inquiry
 Ymofynydd -ion *n*, inquirer
 Ymogelyd *v*, to beware, to avoid
 Ymogoneddu *v*, to glorify one's self
 Ymogwyddo *v*, to be inclined [to bathe
 Ymolchi, Ymolch *v*, to wash one's self;
 Ymollwng *v*, to drop one's self; to give
 Ymorolw *v*, to inquire; to invoke [way
 Ymorchestu *v*, to emulate
 Ymorfoleddu *v*, to exult in one's self
 Ymorfod *n*, self-conquest
 Ymorol *v*, to inquire; to beseech
 Ymorphwys *v*, to rest one's self; to depend [with retinue
 Ymosgorddi *v*, to surround one's self

- Ymosod *v*, to place one's self. Ymosod
 ar, to attack, to assail, to assault
 Ymostwng *n*, self-debasement: *v*, to stoop, to debase or humble one's self; to submit, to yield
 Ympryd -iau *n*, fast, fasting
 Ymprydio *v*, to fast
 Ymrafael -ion *n*, contention, variance
 Ymrafaelio *v*, to contend
 Ymran -au *nf*, schism, sect
 Ymranu *v*, to part one's self
 Ymresymu *v*, to converse
 Ymrithio *v*, to shew one's self
 Ymroddi, Ymroi *v*, to resign one's self; to submit; to exert one's self
 Ymruglo *v*, to trail one's self
 Ymrwygo *v*, to tear one's self
 Ymrwymo *v*, to bind one's self
 Ymryson -au *n*, contention, dispute
 Ymryson *v*, to contend, to dispute
 Ymrysonfa, fëydd *nf*, provocation; con-
 Ymrysonwr, wyr *n*, contender [test
 Ymsathru *v*, to tread mutually
 Ymsefydlu *v*, to fix one's self; to settle
 Ymserchu *v*, to be doating
 Ymsoddi *v*, to sink one's self; to sink
 Ymson -ion *n*, soliloquy
 Ymson *v*, to soliloquize
 Ymsymmud *n*, self-motion: *v*, move
 Ymunioni *v*, to straighten one's self; to become straight
 Ymwadu *v*, to deny one's self
 Ymwaedu *v*, to bleed one's self
 Ymwahanu *v*, to separate one's self
 Ymwallgofi *v*, to distract one's self
 Ymwared *v*, to deliver one's self; to avert mutually
 Ymwarthu *v*, to disgrace one's self
 Ymwasgaru *v*, to be self-scattering; to become scattered [together
 Ymwasgu *v*, to press one's self; to press
 Ymwastatâu *v*, to make one's self even
 Ynweled *v*, to visit [or fixed
 Ymweliad *n*, visitation
 Ymwellaü *v*, to better one's self
 Ymwerthu *v*, to sell one's self
 Ymwrthod *v*, to abstain
 Ymwrthodiad *n*, abstinence. Llwyrr ym-
 wrthodiad, total abstinence, teetotal-
 ism [mutually
 Ymwrthio *v*, to push one's self; to push
 Ymwychu *v*, to adorn one's self
 Ymwylltio *v*, to make one's self wild; to get in a passion
 Ymyfed *n*, tippling
 Ymyl -au -on *n*, side, edge, brink
 Ymylu *v*, to edge, to rim

Ymyraeth <i>nf</i> , intermeddling	Ysbarthu <i>v</i> , to separate
Ymyru, Ymyryd <i>v</i> , to intermeddle	Ysbeidio <i>v</i> , to intermit
Ymysgario <i>v</i> , to separate one's self; to miscarry	Ysbeilio <i>v</i> , to spoil
Ymysgarcoedd <i>np</i> , the bowels, entrails	Ysbeinwydd <i>np</i> (-en <i>nf</i>), box-trees
Ymysgogydd -ion <i>n</i> , automaton	Ysbeiorad <i>n</i> , exploration
Ymysgwyd <i>v</i> , to shake one's self	Ysbeithell <i>nf</i> , spectacle
Yn <i>np</i> (onen <i>nf</i>), ash-trees	Ysbelwi <i>v</i> , to gall, to fret
Yn <i>pr</i> , in, at, into; for. Yng nghvd â, together with. Yng nghylch, about. round. Ym mhlith, amidst, amongst. Ym mron, nearly, almost	Ysbennydd <i>n</i> , overwhelming
Yn, a particle used before verbs, adjectives, and nouns, which has no corresponding English word. Yn bod, being, existing. Yn myned, going. Yn darllen, reading. Yn fawr, great; greatly. Yn llawn, full; fully. Ym mhell, far, at a distance. Coronwyd ef yn frenin, he was crowned king. Cymmerwyd ef yn garcharor, he was taken prisoner [now, lo!	Ysbicell -au <i>nf</i> , dart, bolt
Yna <i>ad</i> , there, in that place; then; there	Ysbicella <i>v</i> , to throw a dart
Ynad -on <i>n</i> , judge; justice; magistrate	Ysbienddrych -au <i>n</i> , spyng-glass, telescope
Ynadaeth <i>nf</i> , the office of a judge	Ysbig -au <i>nf</i> , spike; spine [scope
Ynaeth <i>ad</i> , thereafter, then	Ysbigio <i>v</i> , to spike, to prick
Ynfer -ion <i>n</i> , influx	Ysbigod -au <i>nf</i> , spindle; spiggot
Ynfyd <i>a</i> , furious, mad; foolish; rash.	Ysbigoglys <i>cn</i> , spinage
Ynfydion, foolish persons	Ysbil -ion <i>n</i> , dribblet, mite
Ynfydrwydd <i>n</i> , foolishness, folly	Ysbinevn <i>n</i> , finch
Ynfydu <i>v</i> , to rave; to be mad [lum	Ysbinglairch, gleirchion <i>n</i> , bridegroom
Ynfytty, tai <i>n</i> , madhouse, lunatic asylum	Ysbinog <i>nf</i> , the quinsy
Ynnill <i>v</i> , to gain, to win=Ennill	Ysbio <i>v</i> , to spy
Yno <i>ad</i> , there, then, at that place	Ysblan <i>a</i> , bright, splendid
Ynt <i>v</i> , are, they are=Ydynt	Ysblednydd <i>n</i> , splendour: <i>a</i> , splendid
Yntau <i>pr</i> , he too, him also	Ysbodol -au <i>nf</i> , slice; spatle
Ynte, Yntef <i>ad</i> , otherwise, then	Ysbonc -iau <i>nf</i> , jerk; smack
Ynyd -oedd <i>n</i> , incipience; shrovetide	Ysboncio <i>v</i> , to smack; to jet, to jerk
Ynys -oedd <i>nf</i> , island, isle	Ysborion <i>np</i> , refuse of fodder
Yr <i>a</i> , the (before vowels.) See Y	Ysborth -ion <i>n</i> , sustenance
Ys <i>n</i> , ardency; consuming	Ysborthen -i <i>nf</i> , basket, pannier
Ys <i>v</i> , is, hath a being, exists=Ydys	Ysborthi <i>v</i> , to support
Ys, an expletive. Erys dyddiau, a good while ago. Ys truan o ddyn wyf fi, O wretched man that I am	Ysborthiant <i>n</i> , sustenance
Ys <i>c</i> , as. Ys dywed y Sais, as the Englishman says	Ysbryd -ion -oedd <i>n</i> , spirit, ghost
Ysbach -au <i>n</i> , grapple, claw	Ysbrydiaeth <i>nf</i> , spirituality
Ysbaddu <i>v</i> , to exhaust; to geld; to spay	Ysbrydol <i>a</i> , spiritual, ghostly
Ysbagu <i>v</i> , to claw, to clutch	Ysbrydoldeb <i>n</i> , spiritualness
Ysbaid <i>n</i> , cessation; space	Ysbrydoli <i>v</i> , to spiritualize; to inspire
Ysbail, beiliau <i>nf</i> , spoil, prey	Ysbrydoliaeth <i>nf</i> , inspiration
Ysbaith <i>nf</i> , prospect, scene	Ysbwng, Ysbwrn <i>n</i> , sponge
Ysbâr, beri <i>nf</i> , spear, lance	Ysbwynwydd <i>np</i> (-en <i>nf</i>), rosemary-
Yshardyn <i>n</i> , spur	Ysbwysiad <i>n</i> , impression [trees
Yshardyno <i>v</i> , to spur	Yshydd <i>n</i> , jut or run out
Ysbarth <i>n</i> , separation	Yshyddad <i>n</i> , hawthorn
	Yshysu <i>v</i> , to specify, to show
	Ysdillio <i>v</i> , to plait, to fold
	Ysdwrio <i>v</i> , to chide; to threaten
	Ysdyferu <i>v</i> , to distil, to drop
	Ysennyd <i>n</i> , space, while
	Ysfa, fcydd, <i>nf</i> , consumed spot; itching; sheep walk
	Ysfan -au <i>nf</i> , itching; biting
	Ysgadan <i>np</i> (enyn <i>n</i>), herrings
	Ysgadran -au <i>nf</i> , squadron
	Ysgaen -au <i>nf</i> , sprinkling, spreading
	Ysgaenu <i>v</i> , to sprinkle
	Ysgafael <i>n</i> , capture, prey
	Ysgafn <i>a</i> , light, not heavy; fickle; volatile; long (as to quantity). Marw ysgafn, deathbed song

- Ysgafn *n*, light body; stack
 Ysgafnder *n*, lightness
 Ysgafnhau, Ysgafnu *v*, to lighten
 Ysgaffell -au *nf*, ledge, rim, brow; scaffold
 Ysgaffellu *v*, to form a ledge; to scaffold
 Ysgaid *n*, sprinkling
 Ysgainc, geinciau *nf*, branch; skein
 Ysgall *np* (-en *nf*), the thistle. Ysgallen y blaidd, spear thistle. — ddu, black chameleon thistle. — ddraenwen, common carline thistle. — Fair, — fraith, — wen, milk thistle. — fendigaid, blessed thistle. — foglynog, sea eryngo. — fwyth, melancholy thistle. — ganpen, field eryngo. — gotymog, cotton thistle. — y moch, common sowthistle
 Ysgallog *a*, full of thistles
 Ysgâr, ysgarau *nf*, share
 Ysgar -ion *n*, divorce. Llythyr ysgar, bill of divorce
 Ysgar *v*, to part, to cast off
 Ysgarant, geiraint *n*, adversary
 Ysgaredigaeth *nf*, separation
 Ysgariad *n*, separating, divorce
 Ysgariaeth *nf*, separation
 Ysgario *v*, to separate, to divorce
 Ysgarlad *n*, scarlet
 Ysgarm -oedd *nf*, outcry
 Ysgarmain *v*, to cry out
 Ysgarmes -au *nf*, shouting
 Ysgarth -ion *n*, offscouring, excretion
 Ysgarthu *v*, to purge out, to excrete
 Ysgatfydd *ad*, perhaps, peradventure
 Ysgaw *cn* (-en *nf*), elder wood, the elder. Ysgaw bendigaid, — y ddaiar, dwarf elder, danewort
 Ysgawl *a*, vehement, active
 Ysgawn *n*, light body; light
 Ysgecru *v*, to bicker, to brawl
 Ysgeler *a*, atrocious, nefarious
 Ysgelerdra *n*, atrociousness, villany
 Ysgen *n*, morphew, dandriff
 Ysgentyn *n*, caperer, buffoon
 Ysgerbwd, bydau *n*, skeleton, carcase
 Ysgeth -au *nf*, spear, lance
 Ysgethru *v*, to iterate, to repeat
 Ysgî, gîod *n*, cutting off; parer; bat
 Ysgîen *nf*, slicer; scimitar; turner's lathe; tall woman
 Ysgîl, ysgiliau *n*, recess, nook
 Ysgilio *v*, to set behind
 Ysgin -au *nf*, skin robe, pelisse
 Ysgip -iau *n*, quick snatch
 Ysgipio *v*, to snatch away or off
 Ysgipiol *a*, snatching
 Ysgiw -ion *nf*, screen, settle: *n*, third
 Ysgiwio *v*, to screen, to shelter [cousin
 Ysglawring, Ysglawring *n*, glue, cement
 Ysglawringo *v*, to glue
 Ysglem -iau *nf*, slice, sliver
 Ysglemio *v*, to slice, to sliver
 Ysglen -oedd *nf*, sex, kind
 Ysglenol *a*, sexual
 Ysglent -iau *nf*, slide; drift
 Ysglin -ion *n*, knob, knot
 Ysglinen *nf*, knob, knot
 Ysglino *v*, to form a knob
 Ysgliën *nf*, damsel, maid, maiden
 Ysglofen -au *nf*, slip, spray
 Ysglyf -ion *n*, what seeks for prey
 Ysglyfaeth *nf*, depredation; prey, spoil
 Ysglyfaethu *v*, to depredate, to spoil, to prey on, to ravage
 Ysglyfaethus *a*, predatory, rapacious
 Ysglyfiad, iaid *n*, depredator
 Ysglyfio *v*, to depredate, to prey on
 Ysglymu *v*, to form a knot
 Ysgoad *n*, starting aside
 Ysgoegyn -od *n*, coxcomb
 Ysgog -ion *n*, quick motion, stir
 Ysgogi *v*, to wag, to stir, to shake
 Ysgogrym -oedd *n*, momentum
 Ysgogyn -oedd *n*, flutterer, fop, coxcomb
 Ysgol -ion *nf*, school
 Ysgol -ion *nf*, peak; ladder. Ysgol Fair, common centauray
 Ysgolfaer, feiri *n*, proctor
 Ysgolhaig, heigion *n*, scholar
 Ysgolheigddod *n*, scholarship
 Ysgolheigiaeth *nf*, schooling
 Ysgolheigio *v*, to school
 Ysgoliad *n*, schooling
 Ysgolp -iau *n*, spar
 Ysgor -au *nf*, rampart, bulwark
 Ysgorfa, fëydd *nf*, place of defence
 Ysgori *v*, to encircle, to hem, to entrench
 Ysgornio *v*, to scorn, to slight
 Ysgorpionllys -iau *n*, scorpion-grass, mouse-ear
 Ysgortio *v*, to thunder; to explode
 Ysgorwg *n*, what forms a screen
 Ysgoth *n*, purge, voidance
 Ysgothfa, fëydd *nf*, privy-house
 Ysgrad *n*, what is rigid or stiff
 Ysgräell, Ysgräen *nf*, the sea-swallow
 Ysgraf -ion, *n*, what scrapes off
 Ysgrafell -i *nf*, scraper; rasp; curry-
 Ysgrafellu *v*, to rasp, to scrape [comb
 Ysgrafu *v*, to scrape, to grate
 Ysgraff -au *nf*, ferry-boat, ferry
 Ysgraffinio *v*, to scarify
 Ysgraglach *cn*, rag-tag and bobtail, mob

Ysgrain *n*, what is crawling
 Ysgrawen -i *nf*, hard crust
 Ysgrêch, grechau *nf*, scream, shriek.
 Ysgrêch y coed, jay
 Ysgrechain, Ysgrechian *v*, to keep
 screaming, to shriek
 Ysgrechio *v*, to scream, to shriek
 Ysgrechog *nf*, jay
 Ysgrepan -au *nf*, wallet, scrip
 Ysgri, grïon *nf*, shriek, scream
 Ysgrif -au -ion *nf*, notch; writing
 Ysgrifell -au *nf*, writing-pen, pen
 Ysgrifen -au *nf*, a piece of writing.
 Ysgrifen fedd, epitaph
 Ysgrifeniad *n*, writing
 Ysgrifenu *v*, to write, to pen [cretary
 Ysgrifenydd -ion *n*, scribe, writer, se-
 Ysgriflyfir -au *n*, codex, manuscript
 Ysgrifnod -au *nf*, note (of a bank, &c.)
 Ysgrifo *v*, to notch; to write; to scribe
 Ysgrifwas, weision *n*, clerk, scrivener
 Ysgrin -au *nf*, skreen
 Ysgrogell -i *nf*, draw-bridge [brute
 Ysgrubliad, iaid, Ysgrubl -od *n*, beast,
 Ysgrûd, ysgrudion *nf*, frame; skeleton
 Ysgrwð, ysgrydion *n*, carcase
 Ysgrwth *n*, heap, bulk
 Ysgryd -ion *n*, shiver, shake
 Ysgrydiad *n*, shivering
 Ysgrythyr -au *nf*, the scripture
 Ysgrythyrol *a*, scriptural
 Ysgub -au *nf*, sheaf; besom
 Ysgubell -i *nf*, whisk; besom; broom
 Ysgubion *np*, sweepings
 Ysgubo *v*, to whisk; to sweep
 Ysgubor -iau *nf*, barn
 Ysguborio *v*, to put in barn
 Ysgûth *n*, scud; whisk
 Ysguthan -od *nf*, ringdove; wood-pigeon
 Ysguthell -od *nf*, scudder
 Ysguthiad *n*, scudding
 Ysgw *n*, guard, care; refuge
 Ysgwad *n*, guarding
 Ysgwâeth *n*, guardianship
 Ysgwaetheroedd *ad*, more the pity
 Ysgwð *n*, push; jet; stile
 Ysgwdiad *n*, pushing on
 Ysgwfl, ysgyflon *n*, grapple, snatch
 Ysgwthr, gythron *n*, cut out; lop
 Ysgwyd *n*, shake, flutter
 Ysgwyd *v*, to shake, to flutter
 Ysgwyd -au *nf*, shield; target
 Ysgwydfa *nf*, shake; toss
 Ysgwydo *v*, to use a shield
 Ysgwydwas, weision *n*, shieldbearer
 Ysgwydd -au *nf*, shoulder. Pont yr
 ysgwydd, clavicle, collar-bone

Ysgwyddo *v*, to shoulder, to joust
 Ysgwyf *n*, sprinkle; scum
 Ysgydwad *n*, agitation
 Ysgyfaint *nf*, lungs; strangles
 Ysgyfar -au *nf*, ear
 Ysgyfarn -au *nf*, ear of a beast
 Ysgyfarnog -od *nf*, hare
 Ysgyfeinio *v*, to form lungs; to have the
 strangles
 Ysgyfeiniog *a*, pulmonary
 Ysgyfeinwst *n*, phthisis, decline, pulmo-
 nary consumption
 Ysgyniad *n*, ascending=Esgyniad
 Ysgyrion *np*, staves, splinters
 Ysgyrioni *v*, to shiver; to stave
 Ysgyrnwg *n*, snarl, grin [to snarl
 Ysgyrnygu *v*, to gnash with the teeth,
 Ysgythr -au *n*, fang, tusk
 Ysgythr-ddant, ddannedd *n*, fang
 Ysgythrog *a*, fanged. Mynydd ys-
 gythrog, peaked craggy mountain
 Ysgythru *v*, to lop; to carve; to prune
 Ysiad *n*, consuming
 Ysiant *n*, consumption
 Ysid *ad*, there is; it may be
 Ysig *a*, fretting; corroding
 Ysigo *v*, to fret; to inflame
 Yslac *a*, distinct, loose, slack
 Yslacio, Yslacû *v*, to slacken
 Yslaif, leisiau *nf*, slash
 Yslapiad *n*, slapping
 Yslath -au *nf*, rod, perch
 Ysled -i *nf*, drag, dray
 Ysledfen -i *nf*, drag cart
 Yslepan -au *nf*, trap, a gin
 Yslipan *n*, glibness; burnish
 Yslipanu *v*, to burnish [comical
 Ysmala *a*, fickle; humorous, droll, funny,
 Ysmicio *v*, to blink; to ogle
 Ysinot -iau *n*, patch, spot
 Ysmotyn, ysmotiau *n*, spot
 Ysmwean *n*, puff of fog
 Ysnid -au *nf*, snout; snipe
 Ysniten *nf*, drop at the nose
 Ysnoden -i *nf*, fillet, lace, band, ribbon.
 Ysnoden y môr, sea weeds
 Ysnodenig *nf*, handlet
 Ysnodenu *v*, to fillet
 Ysol *a*, consuming; corrosive
 Ysoldeb *n*, consuming state
 Ysptyty, tai, *n*, hospital
 Yssig *a*, shattered, bruised
 Yssigodod *n*, contusion
 Yssigo *v*, to bruise, to shatter, to crush;
 Ystac -iau *n*, heap, stack [to quell
 Ystaca *n*, standard; five and a half
 bushels

- Ystacio *v.* to pile, to heap, to stack
 Ystâd, ystadan *nf*, state, condition
 Ystadaeth *nf*, statistics
 Ystadeg -au *nf*, statistics
 Ystadegol *a*, statistical [pectable
 Ystadus *a*, of a position or repute, res-
 Ystaen *n*, stain; tin: *a*, stained
 Ystaeniad *n*, staining; tinning
 Ystafell -oedd *nf*, chamber, room
 Ystafello *a*, having a room
 Ystafellu *v.* to form a room
 Ystafellydd -ion *n*, chamberlain
 Ystafellyddes -au *nf*, chambermaid
 Ystagu *v.* to suffocate, to choke
 Ystang -au *nf*, perch in measure
 Ystalu *v.* to form a stock
 Ystalwyn -i *n*, stallion
 Ystanc -iau *n*, holdfast, bracket, wooden
 hook. Ystanc ceffyl, horse-block
 Ystancio *v.* to stanch; to bracket
 Ystarn -au *nf*, packsaddle, saddle
 Ystarnu *v.* to put on a packsaddle
 Ystarnwr, wyr *n*, saddler
 Ystefaig *nf*, the palate
 Ysteinio *v.* to cause a spread
 Ystel -ion *n*, what stretches out
 Ystela -iau *nf*, lurk; loiter
 Ystelciad *n*, lurking; loitering
 Ystelcian *v.* to lurk; to loiter
 Ystelff -od *n*, blockhead
 Ystelffu *v.* to render rigid
 Ysteliad *n*, straining out
 Ystem *nf*, base, stem
 Ystên, enau *nf*, jug, ewer, decanter
 Yster -ion *n*, what is ardent
 Ysteraig *a*, ardent
 Ystercian *v.* to be jerking
 Ystercio *v.* to jerk out
 Ysterlewyn *n*, radiation
 Ystern, tyrn *n*, what is ardent
 Ystern *a*, of ardent tendency
 Ysteru *v.* to render ardent
 Ystid, tidau *nf*, what forms a wreath
 Ystido *v.* to form a wreath
 Ystig *a*, strenuous, persevering
 Ystigl -au *nf*, stile
 Ystigo *v.* to act strenuously
 Ystigrwydd *n*, assiduity, diligence
 Ystinos *n*, asbestos
 Ystle *n*, flight, retreat; kindred
 Ystlen -i *nf*, sex, kind
 Ystlenol *a*, sexual, kindred
 Ystlom *n*, excrement, ordure
 Ystlomi *v.* to void ordure
 Ystlum -od *n*, bat
 Ystlwn *n*, connection, kind
 Ystlwyd *a*, of a hoary hue
 Ystlwyn -i *n*, luxuriant grove
 Ystlyned *nf*, society; kindred
 Ystlyniol *a*, being associated
 Ystlynu *v.* to associate
 Ystlys -au *nf*, side, flank
 Ystlysgam *a*, lop-sided
 Ystlysol *a*, lateral, sided
 Ystlysu *v.* to go to one side
 Ystlyswedd -au *nf*, profile
 Ystod -ion *nf*, course; layer; swathe
 Ystodi *v.* to dispose a course, range,
 layer, or swathe
 Ystofen *nf*, warping-tray
 Ystofi *v.* to range, to warp; to tame; to
 bestow, to give, to present
 Ystôl, tolion, tolau *nf*, stool
 Ystola *nf*, scarf, stole
 Ystole -iau *n*, punched hollow
 Ystolciad *n*, butting
 Ystolcian *v.* to keep butting
 Ystoneyn -au *n*, stump of a tree
 Ystôr, torau *n*, bulk; store; stock;
 Ystor -au *n*, rosin, resin [quantity
 Ystordy, dai *n*, storehouse, warehouse
 Ystordyn *n*, trigger (in bowling); mark
 to jump from
 Ystori, iau *nf*, history; story, tale
 Ystori *v.* to cover with resin
 Ystorio *v.* to store up
 Ystorio *v.* to tell a story
 Ystorm -ydd -oedd *nf*, tempest, storm
 Ystormus *a*, tempestuous
 Ystrad -au *n*, flat, vale, dale
 Ystraff *nf*, what straws about
 Ystraffol *a*, strewing; wasteful
 Ystraffu *v.* to strew, to waste
 Ystraig, treigian *n*, buckle, clasp
 Ystraigl, treiglion *n*, turn, detour
 Ystrail, treillion *n*, what is trailed, mat
 Ystrain *nf*, tribe, crew, breed
 Ystram, ystremydd *nf*, frame
 Ystranc -iau *nf*, trick, wile
 Ystrancio *v.* to play tricks, to prank
 Ystrancus *a*, apt to play tricks
 Ystraul *nf*, what is consumed
 Ystraw -on *n*, what is matured
 Ystrawd, trodion *n*, course, transit
 Ystrawu *v.* to educate; to mature
 Ystre -on *nf*, course, range
 Ystred -i *nf*, village, hamlet
 Ystref -i *nf*, what forms a dwelling
 Ystrefu *v.* to form a dwelling
 Ystreiglo *v.* to turn, to roll
 Ystreillach, Ystreilliad *n*, trundling
 Ystreillio *v.* to trundle
 Ystrem -iau *nf*, what is made to appear;
 magic; exposed place

- Ystremio *v*, to make, to seem [charm
 Ystremp -iau *nf*, dash, stroke; trick;
 Ystrempio *v*, to dash; to bewitch
 Ystres -i *nf*, wreath, chain
 Ystresu *v*, to wreath, to chain
 Ystrew *n*, sneeze; snort
 Ystrewi *v*, to sternutate, to sneeze
 Ystrewlwh *n*, snuff
 Ystrewlys *n*, sneeze-word
 Ystrin *v*, to cause strife
 Ystrodyr -iau *nf*, the framework of a
 saddle, packsaddle
 Ystrodwim *n*, roundabout
 Ystrwy *n*, what passes through
 Ystrwyo *v*, to pass, to form a passage
 Ystrwyth *n*, what is pervasive
 Ystrwytho *v*, to saturate
 Ystrych *n*, what forms a scope; scope
 Ystrychu *v*, to form a scope
 Ystryd, trydoedd *nf*, way, street
 Ystrydeb *n*, stereotype
 Ystrydebu *v*, to stereotype
 Ystrym -oedd *n*, main stream or cur-
 rent; channel
 Ystryw -iau *n*, subtlety, craftiness,
 cunning, finesse, stratagem, trick
 Ystrywgar *a*, crafty, wily
 Ystrywio *v*, to use craft
 Ystrywiol *a*, plotting, devising
 Ystum -iau *n*, bend, curve; shape,
 fashion, gait. Derbyn ystum, to re-
 ceive a turn, (hunting phrase)
 Ystumgar *a*, shapely, well-formed
 Ystumio *v*, to form, to fashion, to bend,
 Ystumiol *a*, pliable, sinuous [to turn
 Ystun *n*, what is irritating
 Ystuno *v*, to irritate; to instigate
 Ystwc, ystyciau *n*, bucket; shock
 Ystwff *n*, lift
 Ystwffwl, ystyffylau *n*, stock, holdfast,
 staple; the knocker of a door
 Ystwng *n*, putting down
 Ystwng *v*, to put down, to depress
 Ystwr, ystyria *n*, stir, noise
 Ystwrio *v*, to bustle, to stir
 Ystwy -on *n*, stop, check
 Ystwyll *n*, Epiphany. Dydd Ystwyll,
 Twelfth Day
 Ystwyo *v*, to check, to restrain
 Ystwyr *n*, what stretches out
 Ystwyrain *v*, to be stretching
 Ystwyrriad *n*, stretching
 Ystwyth *a*, flexible, pliant, supple, limp,
 Ystwythder *n*, flexibility [limber
 Ystwytho *v*, to make flexible or pliant
 Ystycaid, eidiau *n*, bucketful
 Ystyeyll *n*, signal

- Ystyfnig *a*, obstinate, stubborn [ness
 Ystyfnigrwydd *n*, obstinacy, stubborn-
 Ystyffernach *np*, utensils
 Ystyffyllog *a*, having stocks
 Ystyffylu *v*, to stock, to log
 Ystyl *n*, cause of activity
 Ystyr -on *n*, sense, meaning, import
 Ystyrgar *a*, considerate, contemplative,
 meditative, thoughtful, reflective
 Ystyriaeth *nf*, consideration
 Ystyriaethu *v*, to use consideration or
 Ystyriant *n*, consideration [reflection
 Ystyried, Ystyrio *v*, to consider, to reflect,
 Ystyriol *a*, considerate [to regard
 Ystyrioldeb *n*, considerateness
 Ystyrmant -au *n*, jew's-harp; trump
 Ystyw *n*, settlement
 Ystywanu *v*, to belabour
 Ystywaws *nf*, pair of stays
 Ystywell *a*, steady, manageable
 Ystywellu *v*, to make steady
 Ysu *v*, to hanker, to itch, to eat; to
 corrode; to consume, to devour
 Yswadan -au *nf*, stroke, flap
 Yswail, ysweilion *n*, what ejects
 Yswain, ysweiniad *n*, esquire, page;
 Yswatio *v*, to squat [armour bearer
 Yswbwb *n*, hubbub
 Ysybwbio *v*, to rumble
 Ysweiliad *n*, brawling, croaking
 Ysweilydd -ion *n*, brawler, croaker
 Ysweiniad, iaid *n*, esquire, page
 Yswid *n*, what turns quickly
 Yswidw, Yswigw *nf*, the titmouse
 Yswil *a*, bashful, timid, shy
 Yswilder *n*, bashfulness
 Yswilio *v*, to be abashed
 Yswireb -au *nf*, policy of insurance
 Yswiriant *n*, insurance
 Yswirio *v*, to insure, to assure
 Yswitian *v*, to chirp, to make a small
 Yswitio *v*, to chirp, to twitter [noise
 Yswr, wyr *n*, consumer
 Yswydd *nf*, privet-tree
 Yswymbren -i *n*, quiver
 Yswyr *n*, what dawns, the east
 Yswyth *n*, what pervades
 Yswythbysg *cn*, the torpedo
 Yswytho *v*, to pervade
 Ysyn *n*, firebrand
 Ysyr, Ysolyr, -on *n*, caustic
 Ysywaeth *ad*, more the pity
 Yth *pr*, thee, thy
 Yw, Ydyw *v*, is, it is
 Yw *cn*, the yew
 Ywen *nf*, single yew-tree
 Ywydd *np*, yew-trees

ENWAU DAIARYDDOL PRIODOL.

GEOGRAPHICAL PROPER NAMES.

CAE	CAS	GWE
Aberconwy, Conway	Caerefrog, York	Caslychwyr, Loughor
Aberddaugleddyf, Aber- cleddeu, Abercleddyf, Milford	Caerfaddon, Bath	Casnewydd, Newport, Monmouthshire
Abergafni, y Fenni, Aber- gavenny	Caerfyddau, Chichester	Castell Nedd, Neath [the Castell Newydd, Newcas- Castell Paen, Painscastle
Abergwaen, Fishguard	Caerfyrddin, Carmarthen.	Castell y Morwynion, an old name for Edinburgh
Aberhonddu, Brecon	Sir Gaerfyrddin, Car- marthenshire	Castell v Waen, Chirk
Abermaw, Barmouth	Caergai, Chichester	Ceredigion, Cardiganshire
Abermynwy, Monmouth	Caergaint, Canterbury	Cernyw, Cornwall
Abertawy, Swansea	Caergaradog, Salisbury	Conwy, Conway
Aberteifi, Cardigan. Sir	Caergeri, Caergorun, Cir- encester	Croesoswallt, Oswestry
Aberteifi, Cardiganshire	Caergraig, Rochester	Crughywel, Crickhowel
Affrica, Affrig, Africa	Caergrawnt, Cambridge	Cwlen, Cologne
Aipht, Egypt	Caergybi, Holyhead	Cydweli, Kidwelly
Alban, Scotland	Caergyffin, Conway	Cymru, Wales
Almaen, Germany	Caergynan, Norwich	Deheudir Cymru, Deheu- barth, South Wales
Alpau, Alps	Caergystenyn, Constan- tinople	Deifr, Deira
America, Amerig, America	Caerleirion, Leicester	Dinbych, Denbigh. Sir
Amwythig, Shrewsbury.	Caerliwelydd, Carlisle	Ddinbych, Denbighsh.
Sir Anwythig, Shrop-	Caerloew, Gloucester	Donwy, Donaw, Danube
Anwig, Alnwick [shire	Caerludd, London	Dordwyn, Dordogne
Arberth, Narberth	Caerlwydgoed, Lincoln	Dulychlyn, Scandinavia
Atlantig, Atlantic	Caerlyr, Leicester	Dulyn, Dublin
Athen, Athens	Caerlleon, Chester. Sir	Dyfed, Demetia (Carmar- thenshire, Cardigan- shire, and Pembroke- shire)
Awstralasia, Australasia	Gaerlleon, Cheshire	Dyfnaint, Devon
Australia, Australia	Caerlleon ar Wysg, Caer- leon	Dyfrdwy, Dee
Awstria, Austria	Caernarfon, Carnarvon. Sir	Eglwys y Waen, Chirk
Baddon, Badwn, Bath	Gaernarfon, Carnarvon- shire	Eidal, Italy
Banau Brycheiniog, Bre- conshire Beacons	Caerodor, Bristol	Enlli, the Island Bardsey
Barwynion, Pyrenees	Caersalem, Jerusalem	Eryri, Snowdon
Berwig, Berwick	Caersallog, Salisbury	Essyllwg, Siluria
Biwmares, Beaumaris	Caerwair, Warwick	Ewphrates, Euphrates
Brycheiniog, Brecknock.	Caerwerydd, Lancaster	Ewrop, Europe
Sir Frycheiniog, Brecon-	Caerwrangon, Worcester	Fflint, Flint
Brynaich, Berenicia [shire	Caerwynt, Winchester	Ffrainc, France
Brynbuga, Usk	Caerwysg, Exeter	Ffreibwrg, Friburg
Bryste, Bristol	Caerwysog=Rhydychain	Groeg, Greece
Burgwyn, Burgundy	Caerwythelin, Warwick	Gwasgwyn, Gascony
Baer Adrian, Adrianople	Cai Newydd, Newquay	Gwent, Monmouthshire
Caeralun, Haverfordwest	Capernäum, Capernaum	Gwerddon=Iwerddon
Caerdydd, Cardiff	Carthag, Carthage	
Caerdroia, Troy	Cas Bach, Castleton	
Caerefrog Newydd, New York	Casgwent, Chepstow	

Gwlad yr Haf, Somersetshire	Misswri, Missouri	Prwssia, Prussia
Gwrecsam, Wrexham	Mon, Sir Fon, Anglesey	Prydain, Britain
Gwy, Wye	Môr Adria, Adriatic Sea	Prydain Fechan, Brittany
Gwyndud, Gwyndawd=Gwynedd	Môr Asoff, Sea of Azof	Pumlumon, Plynlymon
Gwynedd, North Wales	Môr Caspiaidd, Caspian Sea	Pwyl, Poland
Gŵyr, Gower	Môr Coch, Red Sea	Rhosfair, Rhoshir, Newborough=Niwbwrch
Hafren, the Severn	Môr Du, Môr Ewcsin, Black or Euxine Sea	Rhufain, Rome
Halchdin, Halgston	Morganwg, Glamorgan.	Rhwssia, Russia
Henffordd, Hereford	Sir Forganwg, Glamorganshire [nel	Rhydely, Bedford
Hispaen=Yspaen	Môr Hafren, Bristol Channel	Rhydychain, Oxford
Hwlffordd, Haverfordwest	Môr India, Indian Ocean	Safwy, Savoy
Iorddonen, Jordan	Môr Llychlyn, Baltic Sea	Sermania=Almaen
Isalmaen, Holland	Môr Marw, Môr Sodom, Dead Sea	Tafwys, Tafwysg, Thames
Iseldiroedd, Isldiroedd, Netherlands	Môr Tawch, German Ocean	Tain, Tyne; Thames
Ital=Eidal	Môr Tawel, Pacific Ocean	Taleithiau Cyfunol America, United States of America
Iwerddon, Ireland	Môr Udd, British Channel	Tinbych, Tinbych y Pysgod, Tenby
Llacharn, Laugharne	Môr Werydd, Môr Atlantig, Atlantic Ocean	Trallwng, Welshpool
Llanandras, Presteign	Môr y Canoldir, Môr Ynnhir, Mediterranean Sea	Trefaldwyn, Montgomery.
Llanbedr, Lampeter	Mynau, Alps	Sir Drefaldwyn, Montgomeryshire
Llandaf, Landaff	Mynyw, Monnow; Monmouth. Sir Fynwy, Monmouthshire	Trefdraeth, Newport, Pem.
Llandeilo, Landilo	Mynyw, St. David's	Trefesgob, Bishop's Castle
Llandudoch, St. Dogmell's	Nicaia, Nice, Nicæa	Tref Newydd, Newtown
Llanelwy, St. Asaph	Ninefeh, Nineveh	Treforus, Morriston
Llanelli, Llanelly	Norfolc, Norfolk	Tref y Clawdd, Knighton
Llaneurgain, Northop	Penfro, Pembroke. Sir Benfro, Pembrokeshire	Trefynwy, Monmouth
Llanfair ym Mualt, Builth	Pen Tir Lloegr, Land's End	Treffynnon, Holywell
Llanffydd, Lamphey	Penwynion, Apenines	Twrci, Turkey
Llanilltud, Ilston	Pen y Bont ar Ogwyrr, Bridgend [Bridge	Ty Ddewi, St. David's
Llanilltud Fawr, Lantwit Major	Pont ar Fynach, Devil's	Tywl, Towy
Llanymddyfri, Llandovery	Pont Faen, Cowbridge	Unol Daleithiau, the United States
Llansawel, Briton Ferry	Pont y Fon, Cowbridge	Y Gelli, Hay
Llerpwll, Liverpool	Pont y Gwr Drwg, Devil's Bridge	Ynys Fon, Anglesey
Lloegr, England	Porth Lludd, Ludgate	Ynys Wen, Britain
Llundain, London	Porth Madog, Portmadoc	Ynys Werdd, Ireland, the Emerald Isle
Llwydlo, Ludlow	Powys, division of ancient Wales, including part of Cheshire, Shropshire, Montgomery, Radnor, Denbigh, and Flint	Ynys yr Ia, Iceland
Llychlyn, Norway		Yr Heledd Ddu, Northwich
Llydaw, Brittany, Bretagne		Yr Heledd Wen, Nantwich
Llynlleifiad, Liverpool		Yr Wysg, the Usk
Llyn Tegid, Pwllheli		Ysgotland=Alban
Maelor, Bromfield		Yspaen, Spain
Maesyfed, Radnor. Sir Faesyfed, Radnorshire		Ystrad Fflur, Strata Florida
Manaw, Isle of Man		Y Wyddfa, Snowdon
Manceinion, Manchester		Y Wyddgrug, Mold
Meirionydd, Sir Feirionydd, Merionethshire		

LLYFRAU CYMREIG

CYHOEDDEDIG AC AR WERTH GAN

WILLIAM SPURRELL, CAERFYRDDIN.

*Anfonir gwerth Swllt neu ragor o'r Llyfrau hyn yn ddidraul trwy'r
Llythyrdy, ar dderbyniad tâl am danynt.*

[NEWYDD EU CYHOEDDL.]

Spurrell's English-Welsh Pronouncing Dictionary.

GEIRIADUR CYNANIAETHOL SEISONEG A CHYMRAEG,
yng nghyd â Sylwadau Rhagarweiniol ar Seiniau Egwyddorol yr Iaith
Seisoneg, Llechres o'i Gwreidderiau, a Geirfa o Enwau Priodol Ys-
grythyrol. Gan WILLIAM SPURRELL. Ail Argraffiad, 5s. lliain.

Spurrell's Welsh-English Dictionary.

GEIRIADUR CYMRAEG A SEISONEG. Gan WILLIAM
SPURRELL. Ail Argraffiad, 3s. 6c. lliain.

The Double Volume.

Y GEIRIADUR DYBLYG, sef y Geiriadur Cynaniaethol a'r
Geiriadur Cymraeg a Seisoneg uchod yn un Gyfrol, 8s. lliain; 10s. croen
llo.

Mae'r Gweithiau uchod wedi cael eu hadolygu yn ofalus, ac er eu bod yn
cael eu gwerthu am ond ychydig ragor na hanner pris yr argraffiadau cyntaf,
y maent yn cynnwys tua 6000 o EIRIAU YCHWANEGOL. Rhoddir sain
pob gair Seisonig a chenedl y sylweddeiriau Cymreig trwyddynt, a bydd yr
orgraff a fabwysiedir yn ddefnyddiol iawn tuag at ddiddymu'r petrusder
sydd yn cael ei achosi gan y cyfundrefnau gwrthwynebol mewn arfer ym
mhlith ysgrifenywyr Cymreig. Attodwyd Rhestr o fwy na 2000 o Enwau
Ysgrythyrol Seisonig yng nghyd â'u cynaniad. Y Geiriadur Dyblyg (8s.)
yw y rhataf, y llawnaf, a'r goreu o'r holl law-eiriaduron sydd wedi cael eu
cyhoeddi.

Spurrell's Grammar of the Welsh Language.

GRAMADEG O IAITH Y CYMRY. Gan WILLIAM SPURRELL,
Ail Argraffiad. Lliain, 3s.

[NEWYDD EI GYHOEDDL.]

Llythraeth yr Iaith Gymraeg.

GAN D. SILVAN EVANS. LLIAIN, 2s.

Ergyd ac amcan y llyfr hwn ydyw, nid cynnyg unrhyw gynllun newydd
ar iawn ysgrifenu'r Gymraeg, ond cyfano'r gwahanol ddulliau sydd eisoes
mewn arferiad; ac felly gwneuthur un gyfundrefn gysson, sylfaenedig ar
ansawdd yr iaith, a chyfaledd ieithoedd ereill, yn lle y cynmysgedd mawr
sydd wedi anurddo ein llenoriaeth o'r oesoedd boreuaf hyd y pryd hwn. Nid
y bwriad yn gymmaint yw dadlu'r pwnc o lythraeth, gan fod hynny wedi
ei wneuthur drosodd a throsodd drachefn; ond yn hytrach gosod i lawr
ychydig o hyfforddiadau syml er cynorthwyo y sawl a chwennychent ddilyn
rhyw drefniant rheolaidd, yn lle ymbalfalu yn y benbleth sydd yn hanfod
yn ein plith.

Pregethan Ymarferol (65),

A draddodwyd i Gynulleidfaoedd Gwledig. Gan ddiweddar Weinidog perthynol i Eglwys Loegr. Lliain, 9s.

Gwirionedd y Grefydd Gristionogol. Gan Hugo Grotius.

A Gyfieithwyd gan EDWARD SAMUEL. Y trydydd Argraffiad, gyda Chrybwyllion am yr Awdwr a'r Cyfieithydd. Gan D. SILVAN EVANS. Pris Dau Swllt.

Y Ffydd Ddiffuant.

Sef HANES Y FFYDD GRISTIONOGOL A'I RHINWEDD.

Gan CHARLES EDWARDS. Argraffiad Newydd. Gyda Nodiadau Eglurhaol, gan y Parch. W. EDMUNDS. Lliain, 5s.

Drych y Prif Oesoedd.

GAN THEOPHILUS EVANS. Argraffiad Newydd a chyflawn.

Yng nghyd â Rhagaraeth gan yr Hybarch John Williams, A.C., Archddiacon Ceredigion; a "Gair am yr Awdwr a'i Waith," gan y Parch. W. EDMUNDS. 2s. 6c.

Mae yr *Idiom* Gymreig ynddo, yn wir felly; a chyda golwg ar *Idiom*, hwn ddylai fod y *Text Book*.—*Hawl*. Y mae yr hanesion a ddygir ger bron yn bachu sylw pob un sydd yn meddu calon Cymro, o ba enw bynag y byddo.—*Y Drysorfa*.

Gweledigaethau y Bardd Cwsg.

Gan ELIS WYNNE. Argraffiad Newydd, gyda Nodiadau Eglurhaol, gan D. SILVAN EVANS. 1s. 6c.

Diau y bydd yr argraffiad hwn bellach yn safon.—*Amserau*. This is decidedly one of the books which should be placed in the hands of Welsh Students at our public Seminaries; for a work exhibiting a more nervous style, or a more idiomatic phraseology, it would be impossible to meet with.—*Archæologia Cambrensis*.

Gwaith Prydyddawl Edward Richard,

O Ystradmeurig, yn Sir Aberteifi. Argraffiad newydd, wedi ei ddiwygio. 4d.

Gems of English Verse, with Translations into Welsh.

TLYSAU BARDDONIAETH SEISNIG, wedi eu Cyfieithu i'r Gymraeg. 1s. 6c.; Lliain hardd, 2s. 6c.

Tlws odiaeth, yn wir, o ran ei olwg allanol. Digon tlws o ran argraffwaith a rhwymiad i'w osod ym mysg tlysiion ein cymmydogion y Seison. Ni ddygwyddodd i ni eto weled un llyfr wedi ei gyhoeddi yng Nghymru yn dlysach na'r gyfrol fechan hon, os mor dlws.—*Amserau*.

Y Cyfarwyddwr Meddygol Teuluaidd;

Yn cynnwys Hyfforddiadau i'w dilyn mewn Achosion o Glefyd neu Ddamwain, yng nghyd â Rhestr o'r Meddyginiaethau Goreu, eu Natur a'r Dognau, a'r ffordd i'w gweinyddu. 3s.; Hanner rhwym croen llo, 4s.

Mae'r llyfr hwn yn diwallu diffyg mawr a hanfodai ym mhlith trigolion y Dywysogaeth, sef eisieu'r Cyfarwyddiadau goreu i'w dilyn gyda golwg ar Glefydau. Mae'r hyfforddiadau wedi eu gosod i lawr yn eithaf eglur, ac enwau y Meddyginiaethau a'r Doluriau wedi eu rhoddi yn Seisoneg, Lladin, a Chymraeg.

Yr ydym yn sier na chafodd y Cymry lyfr meddyginiaeth mor llawn a hwn o'r blaen. Tybiem nad oes eisieu arall i wneyd unrhyw ddyn yn feddyg iddo ei hun a'i deulu, wrth unrhyw achos o angenrheidrwydd disyfyd,—*Eurgrawn Wesleyaidd*.

Y Meddyg Rhad :

NEU LAW-LYFR IECHYD. Yn cynnwys eglurhâd o'r egwyddorion a reoleiddiant y cyfansoddiad dynol, a chyfarwyddiadau hyrwydd i gadw Iechyd; yng nghyd ag hyfforddiadau pa fodd i ymddwyn mewn Achosion Dygwyddiadol a Disymmwth. Dan Nawdd y Gwir Anrhyddeddus IARLL POWIS. 8c.

Mae y llyfr yn ddestlus a chynnwysfawr am bris bychan.—*Seren Gomer*. Nid ei dlysnï argraffyddol yw ei unig ragoriaeth.—*Bedyddiwr*. Mae yn cynnwys llawer o wybodaeth ar brif elfenau a defnyddiau iechyd y corff dynol.—*Seren Gomer*.

Awyriad Anneddau

(Ventilation of Dwellings): neu Eglurhad Darluniadol o'r berthynas rhwng Anadlu Awyr Bur a mwynbau Iechyd. Dan Nawdd y Gwir Barchedig CONNOP THIRLWALL, Arglwydd Esgob Ty Ddewi. Gan W. SPURRELL. Ail Argraffiad, 2c.

Great good would be effected if a copy were put into the hands of every cottager in the principality.—*Carmarthen Journal*. Well worthy of prompt purchase and attentive perusal.—*Welshman*.

Y Ffermwr :

Neu Hyfforddiadau yn Egwyddorion Amaethyddiaeth, yng nghyd â Chyfarwyddiadau er Gwelláu Clefydau Anifeiliaid. 1s. 6c.

Ought to be, as we trust it will, in the hands of every Welsh farmer.—*Carmarthen Journal*. Llawer gwirionedd pwysig ynddo.—*Cymro*. Yr ydym yn dywedyd ar ein gair, na ddylai un ffermwr yng Nghymru fod hebddo.—*Haul*.

LLYFRAU YSGOL.

Y CATECISM BYRAF. A Gyflwynwyd gan y Gymmanfa o Dduwinyddion i'r ddau Dy o Barliament, yng nghyd â Phrofiadau Ysgrythyrol. Hanner lliain, 6c.

THE PARABLES OF OUR LORD AND SAVIOUR JESUS CHRIST (Duoglot). Dammegion ein Harglwydd a'n Hiachawdwr Iesu Grist. Cymraeg a Saesoneg ochr yn ochr. 2c.

ARWEINYDD I ADDYSG, yng nghyd â Chatecism yr Eglwys, neu Gatecism Dr. Watts. 6c.

ARWEINYDD I ADDYSG. 3c.

Y SEREN DDYDD: sef Casgliad o Hymnau o waith y diweddar Barchedig W. Williams, Pantycelyn, ac ereill. 3c.

YR UDGORN ARIAN: sef Casgliad o Hymnau o waith y diweddar Barchedig W. Williams, Pantycelyn. 1c.

Y DELYN AUR: sef Casgliad o Hymnau o waith y diweddar Barchedig W. Williams, Pantycelyn, ac ereill. 1c.

LLYFR I DDECHREU DYSGU DARLLEN. 1c.

CATECISM YR EGLWYS, yng nghyd â Chatecism Ysgrythyrol, gan Dr. Watts, a phethau buddiol ereill. 1c.

WELSH AND ENGLISH PRIMER, containing Easy Lessons in both Languages. 3c.

THE RAILROAD TO LEARNING, a First Book for Children, arranged on a plan exhibiting important Analogies in English Spelling and Pronunciation. 4d.

THE CHILD'S BOOK TO BEGIN WITH. 1d.

THE PARENT'S BEST GIFT. 1d.

4 Books Published & Sold by W. Spurrell, Carmarthen.

Carmarthen and its Neighbourhood.

Notes Topographical and Historical. By WILLIAM SPURRELL.
3s. 9d., post-free.

BESIDES being a Practical Guide to the stranger, the book is a repository for numerous matters of interest connected with the ancient Metropolis of Wales, and contains in an Appendix, a copy of the INSCRIPTIONS ON ALL THE MONUMENTS IN THE SEVERAL CHURCHES AND CHAPELS IN THE PARISH, a LIST OF THE MAYORS of the Borough from 1400, with numerous CHRONOLOGICAL MEMORANDA, &c., &c.

INTRODUCTION—History and Antiquities—Civil and Social Condition—Streets.—Churches and Chapels:—St. Peter's Church—St. David's Church—Llanllwch Church—English Wesleyan Chapel—Welsh Wesleyan Chapel—Llanmas-street Chapel—Union-street Chapel—Elim Chapel—Water-street Chapel—Zion Chapel—The Tabernacle—Priory-street Chapel—The Unitarian Chapel—The Roman Catholic Chapel.—Other Public Buildings:—The Shire Hall—Carmarthen Public Rooms—The Carmarthen County and Borough Infirmary—The County Gaol—The Market-place and Slaughterhouse—Picton's Monument—Welsh Fusiliers' Monument—Nott's Monument.—Educational Establishments:—The Training College—Carmarthen Endowed Schools—The Presbyterian College—The Charity Schools.—Views of the Town.—Walks, Country Strolls, and Excursions:—The Parade—Picton Terrace—The Five Fields—The Bulwark—Cwm-oernant—Penlan Hill—The Cemetery—Mount Pleasant—Llangunnor Hill—The Pond Side—Abergwili—Merlin's Hill—Kidwelly—Llanstephan and the Ferry Side—Pendine—Conwil—Grongar Hill—Dynevior—Llanarthney—Careg Cenen Castle.—Communication with other Towns—The "Oldest Inhabitant"—The Bidding. APPENDIX.—Inscriptions, &c., &c.

With this book in hand, the tourist may venture alone to explore the land round the ancient city; and if he would thoroughly learn the character of the native dwellers therein, he has but to master the 'Gramadeg o Iaith y Cymry,'—by the same author, which we have already commended as a simplified introduction to the Welsh language.—*Athenæum*, March, 2, 1861.

The Advantages of Literary and Scientific Institutions for all Classes.

A Lecture Delivered at the Town Hall, Carmarthen, December 11th, 1849.
By CONNOP THIRLWALL, D.D., Lord Bishop of St. David's. 1s.

The Desirableness of a University for Wales.

Together with a Plan proposed for its Establishment and Sustenance. By
B. T. WILLIAMS. 8vo., 1s.

Spurrell's Almanac for 100 Years.

Showing the day of the week, on which any Day falls, in any Month, in any Year of the present Century. 3d.

Sabbath Reading :

A Lecture Delivered at Zion Chapel, Carmarthen, April 25th, 1855. By
the Rev. W. WILLIAMS, Wesleyan Minister. 6d.

Books from this List to the value of One Shilling sent FREE BY POST
on receipt of cash to the amount of the published price.*

THE HISTORY OF THE KINGDOM OF GREAT BRITAIN

AND OF THE EMPIRE OF IRELAND, FROM THE EARLIEST TO THE PRESENT TIME. IN SEVEN VOLUMES. BY SAMUEL JOHNSON, ESQ. VOL. I. LONDON: Printed by J. DODD, in Pall-mall, 1789.

THE HISTORY OF THE KINGDOM OF GREAT BRITAIN, AND OF THE EMPIRE OF IRELAND, FROM THE EARLIEST TO THE PRESENT TIME. IN SEVEN VOLUMES. BY SAMUEL JOHNSON, ESQ. VOL. I. LONDON: Printed by J. DODD, in Pall-mall, 1789.

THE ADVERTISEMENT OF THE FIRST VOLUME. LONDON: Printed by J. DODD, in Pall-mall, 1789.

THE ADVERTISEMENT OF THE FIRST VOLUME. LONDON: Printed by J. DODD, in Pall-mall, 1789.

How many -
How much -
money
Who

Pa Vaint
Pa Vaint ho arian
Pui -

What do you call that in Welsh

Beth udack [?] in galloo u Beth una
what do you in ~~Welsh~~ name ~~that~~ That one
in Cymraeg

Give me ~~meat~~ flesh.

derro y mee

Rauch y mee

geek

water. Door.

Fire Tan

Sea. mor

Big Mawr -

Bread Barra -

Cheese Caws -

Wine Cwrw

drink deod

